T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

BEHÇETÜ'L-HADÂYIK
(KARŞILAŞTIRMALI OĞUZCA METİN, GRAMER, SÖZLÜK)

Hazırlayan
Melike SOMUNCU

Danışman
Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Doktora Tezi

Haziran 2018
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

BEHÇETÜ'L-HADÂYIK
(KARŞILAŞTIRMALI OĞUZCA METİN, GRAMER, SÖZLÜK)

(Doktora Tezi)

Hazırlayan
Melike SOMUNCU

Danışman
Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Haziran 2018
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Melike SOMUNCU

YÖNERGEYE UYGUNLUK

Behçetü'l-Hadâyık (Karşılaştırmalı Oğuzca Metin, Gramer, Sözlük) adlı Doktora tezi Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesine uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Melike SOMUNCU

Danışman

Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Hülya ARGUNŞAH

KABUL ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Mustafa Argunşah danışmanlığında Melika Sönmez tarafından hazırlanan "Nehcetü't Hadâyık (Karşılaştırmalı Çeviriyazı Metin-Gramer-Sözlük)" adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında **Doktora** tezi olarak kabul edilmiştir.

11./05./2018
(Tez Savunma Sınav Tarihi Yazılacak)

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

Üye : Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN

Üye : Prof. Dr. Bilgehan ATSIZ GÖKDAĞ

Üye : Prof. Dr. Nadir İZHAN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Gökçe Yüksel PEKER

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 11./06./2018 tarih ve ...22... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

11./06./2018

Prof. Dr. Celaleddin ÇELİK
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Behçetü'l-Hadâyık fi Mevʿizeti'l-Halâyık H. 669/1270-685/1286 tarihleri arasında Fahrüddîn bin Mahmûd ibni'l-Hüseyn ibni Mahmûd et-Tebrizî tarafından Kayseri'ye bağlı Karahisar Develi ilçesinde kaleme alınmıştır. Tezimizin konusunu oluşturan bu eser, Eski Anadolu Türkçesi döneminin yazılış tarihi bilinen ilk eseridir. Bu nadide eserin bilinen 5 nüshası bulunmaktadır: Bursa'da 1 adet (Bursa Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Kurşunluoğlu Böl. no. 99), İstanbul'da 2 adet (Süleymaniye Kütüphanesi, İbrahim Efendi Böl. no. 354; Süleymaniye Kütüphanesi, Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar Böl. no. 4040), Ankara'da 1 adet (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi, no. 35879), Almanya'da 1 adet (Berlin, Staatsbibliothek, no. 1076). Çalışmada Bursa nüshasından sonra en çok eskicil öge barındırması ve yazılış tarihi belli olması sebebiyle İbrahim Efendi nüshası esas alınmış, Berlin ve Yazma Bağışlar nüshaları ile karşılaştırılarak tenkitli metin elde edilmiştir. Bursa nüshasının Prof. Dr. Saadet Çağatay danışmanlığında Mustafa Canpolat tarafından 1965 senesinde doktora tezi olarak yapılmış olması, Ankara nüshasının da eksik olması sebebiyle bu iki nüsha çalışmanın dışında tutulsa da metin kurulurken yardım kontrol amacıyla bu nüshalara da başvurulmuştur.

Doktora tezimiz üç esas bölümden oluşmaktadır: Dil incelemesi-metin-dizin/sözlük. Dil incelemesi bölümü üç alt başlıkta toplanmıştır: İmla hususiyetleri, ses özellikleri ve şekil bilgisi. Bu üç bölüm dışında giriş bölümünde eserin konusu ve eserden yola çıkarak yazarın dili ve metindeki üslup hakkında bilgi verilmiştir. Ele alınan üç nüsha Bursa nüshasına nazaran Oğuzcalaşmış tam bir Eski Anadolu Türkçesi metnidir. Bu sebeple özellikle İbrahim Efendi nüshasında tespit edilen eskicil söz varlığı, imla hususiyetleri, ses özellikleri ve kimi şekil bilgisi hususiyetleri de arkaizm adı altında başka bir bölümde işlenmiştir. Ayrıca Türkolojide çokça tartışılan karışık dillilik/olga-bolga meselesi de ele alınmıştır. Bunun yanı sıra Behçetü'l-Hadâyık'tan yola çıkarak Eski Anadolu Türkçesinin standart bir yazı diline ulaşıp ulaşmadığının tartışıldığı ayrı bir bölüm daha bulunmaktadır.

Ertaylan tarafından, 1949 yılında başlayan Behçetü'l-Hadâyık inşasına bu çalışma ile devam edilmiştir. Tezimizde Behçetü'l-Hadâyık'taki her sorun çözülebilmiş değildir. Türklük bilimine katkı sağlayan bu tezin, bundan sonra genel manada Eski

Anadolu Türkçesine, özel manada Behçetü'l-Hadâyık ile ilgili yapılacak çalışmalara rehberlik etmesi temennimizdir.

Bu tezin hazırlanmasını yöneterek tezin her aşamasında büyük çaba harcayan ve sabırla çalışmayı harf harf, kelime kelime okuyup düzelten kıymetli hocam Prof. Dr. Mustafa Argunşah'a, her soruma sabırla cevap veren ve benden yardımlarını esirgemeyen Dr. Ögt. Üyesi Gökçe Yükselen Peler'e, tezimin her safhasını benim kadar bilen, eleştirileri ve pozitif bakış açısıyla hem tezime hem de bana yön veren eşim Ahmet Şükrü Somuncu'ya teşekkürü borç bilirim.

BEHÇETÜ'L-HADÂYIK
(KARŞILAŞTIRMALI OĞUZCA METİN, GRAMER, SÖZLÜK)

Melike SOMUNCU

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doktora Tezi, Haziran 2018
Danışman: Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

ÖZET

Kayseri'ye bağlı adı 1945 yılından önce Karahisar Develi, günümüzde Yeşilhisar olan ilçede Fahrüddîn bin Mahmûd ibni'l-Hüseyn ibni Mahmûd et-Tebrizî tarafından 1270-1286 yılları arasında yazılmış olan Behçetü'l-Hadâyık fi Mevʿizeti'l-Halâyık, Eski Anadolu Türkçesi döneminin bilinen ilk telif eseridir. Behçetü'l-Hadâyık ile ilgili çalışmalar Türkiye'de 1949 senesinde başlamıştır. 1949 yılından 2018 yılına kadar geçen 69 yıllık süreçte Behçetü'l Hadâyık'ın 1303 yılında istinsah edilmiş en eski tarihli Bursa nüshası üzerinde yoğunlaşılmıştır. Bu çalışmalara 2018 yılında bir yenisi daha eklenmiştir. Yapılan tezde 1429, 1475 ve 1524 senelerinde istinsah edilmiş nüshalar ele alınmıştır. Esasen metnin bilinen beş nüshası bulunmaktadır. Günümüze en yakın olduğu sanılan 16. yüzyılda istinsah edilmiş Ankara nüshasından da, nüshanın eksik olduğu için dolaylı olarak yararlanılmıştır. En eski tarihli nüsha olan Bursa nüshası da daha önce tez olarak yapılmasından dolayı teze dâhil edilmemiştir. Tezde esas metin olarak kabul edilen İbrahim Efendi nüshası öncelikle okunmuş daha sonra okunan metin ile Berlin ve Yazma Bağışlar nüshalarının edisyon kritiği yapılmıştır. Metnin kısa bir dil bilgisel incelemesi yapılmıştır. Daha sonra esas metnin gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Ele alınan üç nüsha en eski tarihli Bursa nüshasından farklı olarak eskicil ögeleri çok daha az barındırmakta ve Eski Anadolu Türkçesi döneminin ses özelliklerini daha çok yansıtmaktadır. Bu nüshalarda standartlaşmaya doğru gidildiği de tespit edilmektedir. Metinden çıkan önemli bulgular sonsöz kısmında detaylandırılmıştır.

Eski Anadolu Türkçesi döneminin bilinen ilk telif eseri olan Behçetü'l-Hadâyık'ın Oğuzcalaşmış üç nüshasının ele alındığı bu tez, bahsi geçen eserin Türkoloji'de tam bir metin olarak şimdiye kadar ortaya konmamış olmasından ötürü bir yeniliği taşımaktadır. Böylece yapılan tez ile hem Türkoloji camiasının nadide eserlerinden olan Behçetü'l-Hadâyık'ın söz varlığı tespit edilerek sözlüklere katkı sağlaması hem de Eski Anadolu Türkçesi dönemi çalışanlarına ışık tutması amaçlanmaktadır.

BEHÇETÜ'L-HADÂYIK
(COMPARATIVE OGUZ TEXT, GRAMMER, GLOSSARY)

Melike SOMUNCU

Erciyes University, Social Sciences Institute
Doctorate Thesis, January 2018
Supervisor: Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH

ABSTRACT

Kayseri's name is Karahisar Develi before 1945, but Behçetü'l-hadâyik fi mev'izeti'l-halâyık, written between 1270-1286 by Fahrüddîn bin Mahmûd ibni'l-Huseyn ibni Mahmoud al-Tebrizi, who is now Yeşilhisar, It is the first and only rare original work of the ancient Anatolian Turkish era.

Work-related Behçetü'l Hadâyık began in 1949 in Turkey. In the 69 years period from 1949 until 2018, Behçetü'l Hadayik was concentrated on the oldest Bursa copy which was taken over in 1303. In 2018, a new work was added to the work on the oldest Bursa copy. İn the thesis that was made, the copied copies were handled in 1429, 1475 and 1524 years. Essentially there are five known copies of the text. It was indirectly benefited from the copy of the Ankara copy, which was supposed to be closest to the sun, in the 16th century due to the lack of the manuscript.The oldest manuscript, the Bursa manuscript, has not been included in the thesis because it was previously made as a thesis. Ibrahim Efendi's copy, which was accepted as the main text in the thesis, was firstly read, followed by the reading text and the edition of the edition of the Berlin and Yazma Bağışlar. A brief linguistic examination of the text was made. Then, the grammatical index and the dictionary of the main text were made. Then, the grammatical index and the dictionary of the main text were made. In contrast to the oldest Bursa version, the three copies are much smaller than the old ones and reflect the sound characteristics of the Old Anatolian Turkish era more. It is also determined that standardization is being carried out in these copies. Important findings from the text are detailed in the conclusion.

This thesis, which deals with the three copies of Behçetü'l-Hadayik, the first known copyrighted work of the ancient Anatolian Turkish era, carries a novelty because the mentioned work has not been revealed as a complete text in Turkology. Thus, it is aimed to determine the vocabulary of Behçetü'l-Hadâyık, which is one of the rare works of the Turcology community with the thesis, and to contribute to the dictionary and to shed light on the staff of the period of the Old Anatolian Turkısh period.

İÇİNDEKİLER

BEHÇETÜ'L-HADÂYIK
(KARŞILAŞTIRMALI OĞUZCA METİN, GRAMER, SÖZLÜK)

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK ..... **i**
YÖNERGEYE UYGUNLUK ..... **ii**
ONAY ..... **iii**
ÖN SÖZ ..... **iv**
ÖZET ..... **vi**
ABSTRACT ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **viii**
KISALTMALAR ..... **xi**
1.GİRİŞ **1**
1.1. Behçetü'l Hadâyık'ın Konusu 1
1.2 Tezin Konusu 1
1.3. Amaç ve Yöntem 1
1.4. Behçetü'l- Hadâyık'ta Üslûp 3
1.5. Literatür Değerlendirmesi 4
1.6. Behçetü'l-Hadâyık'ın Tespit Edilebilen Nüshaları 6
1.7. Behçetü'l-Hadâyık'tan Hareketle Eski Anadolu Türkçesinde Standart Yazı Dili Var mıdır? 7
1.8.Behçetü'l-Hadâyık'ın Oğuzcalaşmış nüshalarında Karışık Dillilik / Arkaizm Var mıdır? 9
1.8.1.Karışık Dillilik 9
1.8.2. Arkaizm Terimi 12
1.8.3.Behçetü'l Hadayık'ta Arkaizm 14
2. İNCELEME **18**
2.1. İMLA ÖZELLİKLERİ 18
2.1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞ ÖZELLİKLERİ 18
2.1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞ ÖZELLİKLERİ 31
2.1.3. ŞEDDE KULLANIMI 37
2.1.4. TENVİN KULLANIMI 37
2.2. SES ÖZELLİKLERİ 39

2.2.1. ÜNLÜLER 39
2.2.1.2. Ünlü Uyumları 40
2.2.1.2. 1. Kalınlık-incelik uyumu (Damak uyumu) 40
2.2.1.2.2. Düzlük-yuvarlaklık uyumu (Dudak Uyumu) 41
2.2.1.2.2.1. Kelime tabanlarında görülen uyumsuzluk 42
2.2.1.2.2.2. Eklerde Görülen Uyumsuzluk 42
2.2.1.2.2.1. Yuvarlak ünlülü ekler 42
2.2.1.2.2.1.1. Yuvarlak ünlülü yapım ekleri 42
2.2.2.1.2. Yuvarlak ünlülü çekim ekleri 43
2.2.1.2.2.2. Düz-dar ünlülü ekler 44
2.2.1.2.2.2.1.Düz-dar ünlülü çekim ekleri 44
2.2.1.2.2.2.1.Düz-dar ünlülü yapım ekleri 46
3. 2. i- fiili, ile ve için edatlarında ünlü düşmesi 46
4. Ünlü Türemesi 47
5. Birleşme 47
6. Ünlü Düzleşmesi 48
2.2.2. ÜNSÜZLER 48
2.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri 48
2.2.2.2. Ünsüz Düşmesi 50
2.2.2.3. Ünsüz Türemesi 50
2.2.2.3.1. İç seste ünsüz türemesi 50
2.2.2.3.1.2. Ön seste ünsüz türemesi 50
2.2.2.4. Ünsüz ikizleşmesi 50
2.2.2.5. Ünsüz Uyumu 50
2.2.2.6. Hece düşmesi 51
2.2.2.7. Genişleme 51
2.2.2.8. Göçüşme 51
2.2.2.9. Yuvarlaklaşma 51
2.2.2.10. Tam Benzeşme 52
2.2.2.11. Tonlulaşma 52
3. ŞEKİL BİLGİSİ 54
3.1. YAPIM EKLERİ 54
3.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler 54

3.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler 56
3.1.3. Fiilden Fiil Yapma Ekleri 57
3.2. Çekim ekleri 58
3.2.1. İsim Çekim Ekleri 58
3.2.1.1.İlgi hâli 58
3.2.1.2. Belirtme hâli 59
3.2.1.3 Yönelme hâli 59
3.2.1.4. Ayrılma hâli 59
3.3. İyelik Ekleri 59
3.3.1. Teklik 3. Şahıs İyelik Eki 59
3.3.2. Çokluk 1. Şahıs İyelik Eki 59
3.3.3. Çokluk 2. Şahıs İyelik Eki 59
3.2.2 Fiil Çekim Ekleri 60
3.2.2.1. Bildirme Kipleri 60
3.2.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman 60
3.2.2.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman 60
3.2.2.1.3. Geniş Zaman 60
3.2.2.2 Tasarlama Kipleri 61
3.2.2.2.1. Emir Kipi 61
3.2.2.2.1.1. Teklik 2. Şahıs Emir Eki 61
3.2.2.2.1.2. Çokluk 2. Şahıs Emir Eki 61
3.2.2.2.2. Şart Kipi 61
3.2.2.2.2.1. Teklik 2. Şahıs Şart Eki 61
3.2.2.2.3. Yeterlilik Kipi 62
3.4. Zarf-fiiller 62
3.5. İsim-fiiller 63
METİN 64
DİZİN 526
SONSÖZ 1289
KAYNAKÇA 1297
ÖZGEÇMİŞ 1304

KISALTMALAR

B. : Berlin nüshası

bk. : bakınız

C. : cilt

haz. : hazırlayan

İ. : İbrahim Efendi nüshası

krş. : karşılaştırınız

no. : numara

OT. : Orta Türkçe

s. : sayfa

S. : sayı

Y. : Yazma Bağışlar nüshası

Yay. : Yayınlar

1.GİRİŞ

1.1. Behçetü'l Hadâyık'ın Konusu

Dini-ahlâki bir eser olan Behçetü'l-Hadâyık 41 meclisten oluşur.
Meclislerdeki konular şunlardır:

- Tevhid,
- Recep, Ramazan, Şaban ayları,
- Bayram ve aşurenin faziletleri,
- Hz. İbrahim, Hz.Yakup ve Hz. Musa'nın vefatları,
- Yusuf kıssası,
- Hz. Ali ve Kerbela olayı,
- Hayatın faniliği, ölüm gerçeği,
- Yoksulluk,
- Doğruluk, dürüstlük, Allah'a adanma.

1.2 Tezin Konusu

Tezin konusu, 13. yüzyılda Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış olan Behçetü'l-Hadâyık adlı eserin tespit edilen nüshalarının edisyon kritiği, dil incelemesi ve sözlüğüdür.

1.3. Amaç ve Yöntem

Anadolu'da Türkçe ilk telif eser olarak bilinen Behçetü'l-Hadâyık adlı eserin Bursa nüshası üzerinde Mustafa Canpolat tarafından 1965 senesinde doktora çalışması yapılmıştır. Bu tezde sadece dil incelemesi ve sözlük yer almaktadır. Araştırmalar sonucunda bu eserin, Canpolat'ın çalışmış olduğu nüsha dışında İbrahim Efendi, Berlin, Yazma Bağışlar ve Ankara nüshası olmak üzere 4 nüshasının daha olduğu tespit edilmiştir. Bu tezin amacı Canpolat'ın çalıştığı Bursa nüshası dışındaki İbrahim Efendi (325 varak), Berlin (291 varak) ve Yazma Bağışlar (133 varak) nüshalarını da ele alıp tenkitli sağlam bir metin ortaya çıkartmaktır. Ankara (140 varak) nüshasının eksik bir nüsha olması sebebiyle bu nüsha metne dâhil edilmemiştir. Fakat okunamayan bazı kelimelerde hem Ankara hem de Bursa nüshasından yararlanılmıştır.

Dönemin önemli eserlerinden olan Behçetü'l-Hadâyık'ın şimdiye kadar tam bir metninin ortaya konulmamış olması Türkoloji camiası için bir eksiklikti. Bu tez ile eksiklik giderilmiştir. Çalışmanın esas amacı, Behçetü'l-Hadâyık'ı tam bir metin olarak sunmak, eserin dil özelliklerini tespit etmek ve söz varlığını ortaya koyarak hem Türk sözlükçülüğüne katkıda bulunmak hem de Eski Türkçeye ait kelimelerin Anadolu sahasında canlılığını koruduğunu bu metin aracılığıyla gözler önüne sermektir.

Çalışmada izlenen yöntem üç temele dayanmaktadır. Bu üç temel kendi içinde de alt başlıklara ayrılarak tezin inşası sağlanmıştır. İzlenen yöntem şu şekildedir:

1. Eski harfli metnin okunması:
    - Esas metin olan İbrahim Efendi (İ) nüshasının okunması,
    - İ nüshası ile Berlin (B) nüshasının edisyon kritiğinin yapılması,
    - İ nüshası ile Yazma Bağışlar (Y) nüshasının edisyon kritiğinin yapılması,

      (B ve Y nüshasında olup da İ nüshasında olmayan bölümler metne dâhil edilmiş olup üç nüsha arasındaki farklılıklar sayfa altında gösterilmiştir).
2. Eski harfli metnin dil bilgisel incelenmesi:
    - Metnin imlasının incelenmesi,
    - Metnin ses özelliklerinin tespit edilmesi,
    - Metnin şekil özelliklerinin tespit edilmesi.
3. Esas metnin gramatikal dizininin ve sözlüğünün yapılması.

Üzerinde çalışılan üç nüshanın Canpolat'ın çalıştığı nüshadan en önemli farkı, bu nüshaların daha çok Oğuzcalaşmış olmasıdır. Böylece karışık dilli olarak da ifade edilen Bursa nüshasından farklı olarak standartlaşmış bir Oğuzcanın varlığı tespit edilmiştir. Yer yer, varsa, eskicil veriler de tespit edilerek dil bilgisel incelemeye tâbi tutulmuştur. Bu nüshaların karışık dilli olup olmadığı hem istatistiksel verilerle gösterilmiş hem de Anadolu Selçuklu döneminin sonlarında yazılmış olan bu nadide eser eldeki tüm nüshalarla bilim âlemine sunulmuştur.

Sonuç olarak çalışmamızın önemli ve orijinal yanı, tespit edilen nüshaların karşılaştırmalı olarak bütünüyle ele alınıp tenkitli metninin oluşturulmasıdır. Tespit edilen üç nüsha ile edisyon kritiğin yapılması, dil bilgisel bazı çıkarımlarda bulunulması ve metnin gramatikal dizininin-sözlüğünün yapılmış olması, bu çalışmanın özellikle Türkçenin Batı kanadı olan Oğuzcanın tarihî dönemlerine ışık tutacaktır.

1.4. Behçetü'l- Hadâyık'ta Üslûp

- Telif bir eserdir. Telif eser olduğunu gösteren cümleler metinde şöyle geçmektedir.

  [B 2a] (1) Bir nicesi rabbān 'ālemden ve bir nicesi rūḥān 'ālemden ve bir niçesi ḳarındaşları (3) gördüm kim bular 'ilm-i va'aż içinde rāġıb idiler ve aŋa yavlaḳ ṭālib idiler (4) ammā Tāzī ve Pārsī dilinden Türk dili üzre ġālib idiler ve bu ża'īf (5) ḳuldan dilediler kim Türk dilince bu fenn içinde bir kitāb eyleyem ve miḳdā(6)rumca nükte ve naẓāyir söyleyem ḳaçan kim bularuŋ sözlerine gūş dutdum (7) ve bu 'ilm içinde bularuŋ dilegini bildüm, bularuŋ dileklerin ḳabūl ḳıldum.

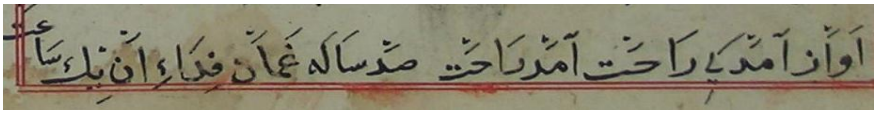
- Arapça verilen hadis ve ayetlerin ardından müellif "*ma'ni bu durur kim"* (11b/12) şeklinde bir geçiş ifadesi kullandıktan sonra Türkçe anlamlarını vermektedir.
- Başka eserlerden alınmış manzum ve mensur kısımlar da mevcuttur.
- Daha çok konuşma dilini kullanan yazar kimi zaman tekrarlar kimi zaman iç kafiyeler kullarak şairane bir üslup kullanmıştır.

  [12a] (1) ḳuluŋ tevḥīd birle teni zebānilerden ḳurtılsa ve cānı ṭamudan ḳurtılsa, (2) eger ḳan birle māl ḳurtılmaḳ diler-iseŋ tevḥīd birle bulasın, فَإِذَا قَالُوهَا عُصِمَ *(3)* وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ و*(6)*شِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ*(5)*هُوَ سَمَّيكُمُ المُسلِمِينَ*(4)*مِنِّي دِمَاؤُهُمْ وَاَمْوَالُهُمْ *(7)* فَهُوَ عَلَي نُورٍ مِنْ رَبِهِ*(8)*لِلمُؤْمِنِين *ve eger yazuḳ yarlıġanmaḳ ister-iseŋ tevḥīd (9) birle bulasın,* وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاء *ve eger (eyü) 'amel diler-iseŋ (10) tevḥīd birle bulasın,* اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلا يَاأَيُّهَا الَّذِينَ اتَّقُوا سَدِيدًا *(11) eger du'ā müstecāb olmaḳ ister-iseŋ tevḥīd birle bula(12)sın,* أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِي *[Y 7b] ve eger eyü ṭā'at ḳabūl olmaḳ diler-iseŋ (13) tevḥīd birle bulasın,* وَمَا مَنَعَهُمْ أَن تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ *ve eger (14) nuṣret bulmaḳ diler-iseŋ tevḥīd birle bulasın,* وَكَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِين*(15)*

  eger oddan ḳurtılmaḳ diler-iseŋ tevḥīd birle bulasın.

- Çokça devrik cümlenin de bulunduğu eserde hitabet ve konuşma üslubu dikkat çeker: *'azīzi men, (13b/1), oḳuġıl yā muḳrī...(13a/5)*

- Konular arası geçişlerde aralara farklı mevzular girip konu dağılsa da "*maḳṣūdum bu degül durur" (126a/7)* yapılarıyla "*gerü söz başına varalum" (229b/6)* diyerek konuya tekrar dönüldüğü görülür.
- Mensur bölümlerin arasına manzum çokça şiir yerleştirilmiştir. Bunların bir kısmı Farsça veya Arapçadan Türkçeye çeviri şeklindedir:

[229b] (15) **beyit**

tercüme [230a] (1) nidā gelse kim rāḥat geldi rāḥat
gider ḳuldan ġayġular oloḳ sāʿat

- Aruz ve hece ölçüsüyle yazılmış olan manzumelerden bazıları yazarın kendisi tarafından eklenmiştir. Bunlar Oğuz Türkçesiyle yazılmış ilk şiirlerdir.

1.5. Literatür Değerlendirmesi

- BULUÇ, Saadettin, "Behçetü'l-Hadâ'ik fî Mev'izeti'l-Halâ'ik'ten Derlenmiş Koşuklar", *TDAY Belleten* 1963, s. 151-197, 1964.
- BULUÇ, Saadettin, "Behçetü'l-Hadâ'ik fî Mevʿizeti'l-Halâ'ik'ten Örnekler", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S.VII, s.17-44, 1956.
- BULUÇ, Saadettin, "Eski Bir Türk Dili Yadigârı Behçetü'l-Hadâ'ik fî Mev'izeti'l-Halâ'ik", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S. VI, s.119-131, 1955.

Buluç, 1945'te Bursa'da Orhan Kütüphanesinde inceleme yaparken Kurşunluoğlu Bölümünde yer alan Behçetü'l-Hadâyık nüshasını tespit eder. 1945 senesinde aynı nüshadan Ertaylan da bahsetmektedir. İstinsah tarihi 1303 olan bu eser, Buluç'a göre Doğu ve Batı Türkçesi dil özelliklerini bir arada bulundurur. Eseri bilim âlemine tanıtan Buluç, makalelerinde eserin tarihlendirilmesine katkıda bulunmuştur. Ayrıca eserin kısaca dil özelliklerini veren Buluç, Eski Anadolu Türkçesinin nasıl oluştuğu hakkında fikirler sunmaktadır. Bu makaleler eser hakkında ilk bilgileri vermesi açısından oldukça önem arz etmektedir.

- KOÇ, Mustafa, "Anadolu'da İlk Türkçe Telif Eser", *Bilig Dergisi*, S. 57, s.159-174, 2011.

Bu makalede eserin bugüne kadar tespit edilebilen dört nüshasının nerede, kaç tarihinde, kim tarafından istinsah edildiği, kaç varaktan oluştuğu ve nüshanın bulunduğu yer ve

yazım şekli hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir. Makale, Behçetü'l-Hadâyık hakkında toplu bilgi vermesi ve yeni bir nüshadan bahsetmesi (Süleymaniye, Yazma Bağışlar nüshası) açısından önemlidir fakat bilim âlemine asıl katkısı tespit edilen yeni nüshada eserin müellifinin, telif tarihinin ve yazıldığı yerin belli olmasıdır. Koç'un bu çalışması metnin inşasında önemli bir yapı taşıdır.

- Ergin, Muharrem, "Bursa Kitaplıklarındaki Türkçe Yazmalar Arasında", *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi IV(1-2)*, s. 107-132, 1950.

Bu makalede Bursa'daki yazmalar hakkında bilgi verilmektedir. Behçetü'l-Hadâyık yanında Şerhü'l-Menâr'a da değinen Ergin, bu iki eserin karanlıkta kalmış 13. yüzyıl Batı Türkçesini aydınlatması açısından oldukça kıymetli olduğunu ifade etmektedir. Eser hakkında ilk bilgileri vermesi bakımından makale teze ışık tutmaktadır.

- CANPOLAT, Mustafa, "Behçetü'l-Hadâ'ik'in Dili Üzerine", *TDAY Belleten* 1967, Ankara, TDK Yay. 165-175, 1968.

Eserin dil hususiyetleri hakkında bilgi verilmektedir. Bu çalışma metnin gramer bölümüne katkı sağlamaktadır.

- CANPOLAT, Mustafa, "Behçetü'l-Hadâ'ik Üzerine", *Beläk Bitig: Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburstag*, (haz. Marcel Erdal, Semih Tezcan), Wiesbaden, Otto Harrosowitz, s. 51-66, 1995.

Bu makalede Canpolat, eserin dil özelliklerini yeniden yorumlamaktadır ve Mısır Kıpçakçası ile Oğuz Türkçesinin karışımı olarak gördüğünü ifade etmektedir. Önceden tam anlamıyla karışık dilli eser olduğunu savunan Canpolat, bu makalesinde karışık dilliliğin veya bir geçiş döneminin olmadığını savunmuştur. Bu eserde iki dilin de etkilerinin görülmesinden kaynaklı olarak bir karışık dil evresi varmış gibi göründüğünü ifade eden Canpolat, metinde görülen iki dil hususiyetlerini daha çok müstensihlere bağlayarak fikir değiştirmiştir.

- TULUM, Mertol, *Tarihî Metin Çalışmalarında Usul, Menâkıbu'l-Kudsiyye Üzerine Bir Deneme*, Deniz Kitabevi, İstanbul, 2000.

Bu çalışma tenkitli metin çalışmasında tanıtıcı ve öğretici bir eserdir ayrıca Arap harfli Türkçe metin çalışanlar için yol göstericidir. Eski metin çalışmalarında uygulamalı bir metot çalışması olup teze bir rehber mahiyeti taşımaktadır.

1.6. Behçetü'l-Hadâyık'ın Tespit Edilebilen Nüshaları

- **Bursa Bölge Yazmalar Kütüphanesi, Kurşunluoğlu, no. 99**

Bu nüsha, Ebû Bekr Şeyh Ali bin Muhammed tarafından H. 703 / M.1303'te istinsah edilmiştir. Eser 22 x 16 cm ölçülerinde olup sade, harekeli eski nesih ile yazılmıştır. 177 varaktan oluşmaktadır. Bu nüsha ilk olarak Sadettin Buluç tarafından bulunmuştur. Daha sonra nüshanın Ertaylan (1949) tarafından indeksi hazırlanmış, nüshanın Muharrem Ergin (1950) tarafından tavsifi yapılmış, dil özellikleri Buluç (1955) tarafından tanıtılmış olan bu nüshanın tıpkıbasımını İsmail Hikmet Ertaylan (1960) yapmış, Canpolat bazı dil özelliklerini bitirme tezi (1960), dil özelliklerini ve dizinini doktora tezi (1965) olarak çalışmıştır. Buluç'un metin üzerinde çalışıyor olmasından ötürü doktora tezine metnin kendisi konulmamıştır (Canpolat 1965: 1). Bu nüsha eserin en eski nüshasıdır. İçerisinde arkaik unsurları çokça barındırmaktadır. Koç'un verdiği bilgilere dayanarak Selçukluların Moğol idaresine bütünüyle bağlanması ve Abaka tarafından yönetime el konulması 1270-1286 yılları arasına tekabül etmektedir. Siyasi olaylar ve Moğol istilası sebebiyle Fahrüddîn, Horasan, Maveraünnehir ve İran coğrafyasından Anadolu'ya gelmiş fakat Oğuz Türkçesini tam olarak öğrenme fırsatı bulamamıştır (Koç, 2011: 161). Yazar her ne kadar eserini Eski Anadolu Türkçesi ile yazmak istese de eski yazı dilinin etkisinden kurtulamamıştır. Bu sebeple en eski tarihli nüshada Doğu Türkçesinin etkisi oldukça açık görülmektedir.

- **Süleymaniye Kütüphanesi, İbrahim Efendi no. 354**

Ölçüsü 25 x 17 cm, kâğıdı bej renklidir. Harekeli nesih ile yazılmıştır, 325 varaktan oluşmaktadır. İstinsah tarihi 880/1475'tir. Muharrem Ergin tarafından tespit edilmiştir. Bu nüshanın Bursa nüshasıyla karşılaştırmalı dil değerlendirmesi ve nüsha tavsifi Buluç tarafından yapılmıştır. Buluç tarafından okunduğu söylenen bu nüsha tespit edilememiştir. Tezimizin esas nüshasını bu nüsha oluşturmaktadır.

- **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, no. 35879**

Karışık dil hususiyetlerinden arınmış olan bu yazmayı Esad Coşan 1964'te ilim âlemine tanıtmıştır. 15 x 20 cm ebadında, her sayfada 15 satır, harekeli, okunaklı bir nesihle yazılmış olup, söz başı kelimeler kırmızı mürekkepledir. Eserde 140. varaktan sonrası (20-41. meclisler) bulunmamaktadır. Koç, son sayfalara hareke konulmadığını göz önüne alınarak, kitabın istinsahının tamamlanmadığını düşünmektedir (Koç 2011: 161).

- **Berlin Staatsbibliothek, Hs. or. quart no.1076**

Nüsha, 291 varaktan oluşmaktadır. 26,5 x 16,5 cm ölçüsünde, nesih hatla Recep 832 / Nisan 1429'da Yusuf b. Süleyman el-Osmanî tarafından istinsah edilmiştir. Nüshanın kısa tavsifi Hanna Sohrweide tarafından yapılmıştır (Koç 2011: 164).

- **Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar no. 4040**

Koç tarafından tespit edilen bu nüsha, bilim âlemine ciddi bir katkıda bulunmuştur. Bu nüsha ile eserin telif tarihi, yazıldığı yer ve yazarı kesinleşmiştir. Nüsha, harekeli nesihle yazılıdır. 14 x 20 cm ebadında ve her sayfada 17 satırdan bulunmaktadır. Yazma üç eserden meydana gelmektedir: Behçetü'l-Hadâyık ve Mev'izi'l-Hakâyık (1b-137a), Güzîde (137b-189a) ve ismi tespit edilemeyen bir ahlak kitabı (189b-206b). Behçetü'l-Hadâyık 133 varaktır. 20 Ramazan 930/21 Temmuz 1524'te Topkapı Sarayı kapıcı başı Hayreddin tarafından istinsah edilmiştir. Yazmanın başında *Meclis-i tercüme Aḥmed Bicān* şeklinde bir ibare bulunmaktadır.

1.7. Behçetü'l-Hadâyık'tan Hareketle Eski Anadolu Türkçesinde Standart Yazı Dili Var mıdır?

Bu bölümde, Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılan Behçetü'l-Hadâyık'tan hareketle dönemin standart bir yazı diline sahip olup olmadığı tartışılmıştır.

13-15. yüzyıllarda çok parçalı siyasi bir yapı vardır. Bu sebeple yazılan eserler ortak bir dille değil, yazıldığı kültür merkezinin ağzına göre şekillenmektedir (Erdem 2006: 86). Yazı dili ile ağızlar arasında çok sıkı ve canlı bir ilişki bulunduğu için (Buran 2002: 98) Behçetü'l-Hadâyık'ta da ağız unsurlarını tespit etmek mümkündür. Oğuzca, İran, Azerbaycan, Irak, Suriye, Anadolu ve Balkanlarda geniş bir sahaya yayılmıştır. Oğuz unsurları her zaman aynı siyasi birlik içinde bulunmamaktadır. Bu sebeple konuşma dilindeki diyalektler zaman içinde gelişmekte ve 17. yüzyılın sonlarından itibaren birden fazla yazı dili şeklinde meydana geldiği görülmektedir (Develi 2002: 117).

Kısacası, Behçetü'l-Hadâyık'ın yazıldığı dönemde siyasi yapının çok parçalı olması ve yazılan metinlerde yazı dili ile ağızlar arasında canlı bir ilişkinin bulunması sebebiyle sadece incelenen metinde değil bu dönemde yazılmış olan bütün metinlerde standart bir yazı dilinin olduğu söylenemez. Standartlaşmanın olmamasının bir diğer sebebini de müstensihlere bağlamak mümkündür. Erdem, ağızlardan etkilenme derecelerine bakarak Osmanlı ve Eski Anadolu Türkçesi metinlerini dört kısma ayırmaktadır:

“a) Birinci sınıf, uzun bir eğitim sisteminden geçmeleri sebebiyle dönemin standart yazı diline hâkim insanlar tarafından oluşturulan eserler,
b) İkinci sınıf, okuma yazma düzeyi çok yüksek olmayan kişilerce yazılan ve kısmi ağız özelliklerini taşıyan eserler,
c) Üçüncü sınıf, halkın içinden insanlar tarafından yazılan ve müstensihin ağız özelliklerinin ileri seviyede hissedildiği eserler,
ç) Dördüncü sınıf, bazı seyahatname ve derleme niteliği taşıyan eserler.” (Erdem 2006: 88)

Behçetü’l-Hadâyık 1270-1286 tarihleri arasında yazılmış olup eserin müellifinin adı Fahrüddîn bin Mahmûd ibni’l-Hüseyn ibni Mahmûd et-Tebrîzî’dir. 13. yüzyılın son çeyreğinde yazılan bu eserin yazarı siyasi olaylar ve Moğol istilası sebebiyle Horasan, Maveraünnehir ve İran coğrafyasından Anadolu’ya gelmiş fakat Oğuz Türkçesini tam olarak öğrenme fırsatı bulamamıştır. İstinsah tarihi en eski nüsha olan Bursa nüshası, hem Doğu Türkçesinin hem Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini bir arada barındırmaktadır. Bu nüsha hem yaptığımız incelemeye dâhil edilmemesi hem de Doğu Türkçesinin de özelliklerini yoğun olarak yansıtması bakımından bu bölümde irdelenmeyecektir. Süleymaniye kütüphanesi İbrahim Efendi bölümünde bulunan nüsha Berlin Staatsbibliothek kütüphanesinde bulunan Berlin nüshasından 46 yıl sonra yazılmasına rağmen içerisinde hem imla hem ses hem de şekil olarak Berlin nüshasından daha eski olduğu tespit edildiği için esas nüsha olarak kabul edilmiştir. Berlin nüshasının istinsahı Yusuf b. Süleyman el-Osmanî tarafından yazılmış iken İbrahim Efendi nüshasının müstensihi belli değildir. İncelemeye dâhil edilen bir diğer nüsha Yazma Bağışlar nüshası olup 1524’te Topkapı Sarayı kapıcıbaşı Hayreddin tarafından istinsah edildiği kaydedilmiştir. Eksik bir nüsha olması sebebiyle çalışmaya dâhil edilmeyen Ankara nüshasının da müstensihi belli değildir. Esas incelemesi yapılan İbrahim Efendi, Berlin ve Yazma Bağışlar nüshalarının istinsah tarihlerinden ve metinde yer alan bazı imla-ses-şekil hususiyetlerinden yararlanarak denilebilir ki Erdem, ağızlardan etkilenme derecelerine bakarak Osmanlı ve Eski Anadolu Türkçesi metinlerini dört kısma ayırsa da Behçetü’l-Hadâyık’ın bu dönem metinlerinde önemli bir yere sahip olmasından dolayı eserin ağızlardan etkilenme derecesine bakarak bir madde daha eklemek mümkündür:
d. Okuma-yazma düzeyi yüksek, belli bir eğitimden geçmiş kişilerin yerel ağız etkisinden tam olarak kurtulamadan yazdığı eserler.

Eserin yazarı Tebrîzî'nin, Oğuzcayı tam öğrenememiş olmasını özellikle Bursa nüshasından hareketle söylemek mümkündür. Ama özellikle İbrahim Efendi nüshasında görülen ikili kullanımlar (*cahil+lıḳ 173a/1 ~ cahil+lik B282a/7*,
daḫı 231a/8 ~ daḳı 196b/3,
eylik 13a/4 ~ eylük 246a/6,
uçmaġın Y108a/2 ~ uçmaḳı 138a/11,
ḳoḫusı 5b/ 9 ~ ḳoḫu 18a/15 ~ ḳoḳusı B5b/4,
ṭoġurdı 85a/14 ~ doġdı 73a/2,
üzredür 266b/8 ~ üzre durur 8b/8) örnekleri müstensihin yerel ağız etkisinde olduğunu göstermektedir. Müstensihin konuşma dilini de esere aksettirdiği yerler mevcuttur. Bu durum da yerel ağız etkisidir: *gerü söz başına varalum (75b/5); maḳṣūdum bu degül durur (185b/6).* Aynı zamanda Bursa ve Yazma Bağışlar nüshalarında olmayan İbrahim Efendi ve Berlin nüshalarından olan Arapça ayetler ve ibareler yazarın belli bir eğitimden geçtiğini yansıtmaktadır. Ayrıca **-GUl 2. şahıs emir/pekiştirme eki:** oḳuġul 198a/4; **-IsAr gelecek zaman ekinin yuvarlak ünlülü şekli:** alusarsın 293a/5, döküserler 67b/5, ḳılusaram 292a/15, olusar 264a/3; **görülen geçmiş zaman 3. teklik şahıs ekinin yuvarlak örnekleri:** indü (< indi) 188a/4, yöneldü (< yöneldi) 282a/5, gömüldü (< gömüldi) B 126a/15; **i- cevher fiilinin yuvarlak biçimi:** yoḳudı 259a/1 vb. örnekler Eski Anadolu Türkçesi döneminde normal yuvarlak olmayan bu eklerin metinde kimi yerde az da olsa yuvarlak kullanılması standart bir yazı dilinin olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak, Behçetü'l-Hadâyık'ın müstensihleri yerel ağız etkisinden kurtulamamış ama aynı zamanda da belli bir eğitim seviyesinde olan bir kimsedir. 1429, 1475 ve 1524 senelerinde istinsah edilen bu eserde tam anlamıyla standart bir yazı diline ulaşılamadığı görülmektedir.

1.8.Behçetü'l-Hadâyık'ın Oğuzcalaşmış nüshalarında Karışık Dillilik / Arkaizm Var mıdır?

1.8.1.Karışık Dillilik

Karışık dillilik veya *olga-bolga dili*, 12-13. yüzyıllarda kaleme alınan +A ~ +GA yönelme hâli eki, +I ~ +nI belirtme hâli eki, +DAn/+DIn ayrılma hâli eki, turur ~ durur, dağı ~ taḳı, bol- ~ ol- gibi ikili şekilleri yoğun olarak barındıran Oğuzca eserler için kullanılan bir tabirdir.

Türkologların bazıları, bunların Doğu Türkçesinden Oğuzca yazı diline geçişi yansıtan eserler olduğunu belirtmektedirler (Arat 1960; Korkmaz 1994, 1968, 1973; Mansuroğlu 1960; Buluç 1955; Canpolat 1967). Bazı Türkologlar geçiş dilinden ziyade Doğu Türkçesi konuşan müstensihlerin Batıya göç etmesi ile kendi dillerinin göç ettikleri yerin dili ile karışma olduğunu kabul etmektedirler (Tekin 1974). Bazı Türkologlar ise Oğuzca ile yerel ağızların yazı diline karışması ile oluştuğunu savunmaktadırlar (Develi 1998).

Karışık dilli olduğu kabul edilen eserler şunlardır:

- Behçetü'l-Hadâyık fî Mev'izeti'l-halâ'ik (Bursa nüshası),
- Kuduri Tercümesi, Feraiz Kitabı,
- Güzide (‘Akâ’id-i İslâm),
- Mevlana’nın Türkçe manzumeleri, Şeyyad Hamza’nın bazı manzumeleri,
- Mansuroğlu (1960) Şerhü’l-Menâr'ı karışık dilli bir eser kabul eder, fakat Tulum (1968) Şerhü’l-Menâr’ın Kıpçakça bir eser olduğunu belirtir.
- Ali'nin Kıssa-yı Yusuf’u,
- Kitab-ı Gunya,
- Develi'nin yayımladığı Fatiha Tefsiri, bu açıdan değerlendirilebilir.

Bu tür eserlerde ol- ~ bol-, dağı ~ takı, durur ~ turur, er- ~ i-, +A ~ +GA, +I ~ +nl, +DAn ~ +DIn gibi fonolojik ve morfolojik ikili şekiller bir arada kullanılmaktadır.

Karışık dilli eserlerde yer alan bazı ses özellikleri şu şekildedir:

1. Kelime başında b- > m- değişiminde m-'li şekiller yaygındır.

2. Kelime başında b-’ler korunmuştur (bar, bar- bėr-).

3. ol- fiili bol- şeklinde kullanılmıştır.

4. Ek ve hece başı ġ- / g- ünsüzleri ile birden fazla heceli kelimelerin sonundaki -ġ / -g ünsüzleri devam ettirilmektedir.

5. Yükleme hâli eki +nI ile ünsüzlerden sonra ilgi hâli eki +nIñ devam ettirilmektedir.

6. Ayrılma hâli eki bazen +DIn eki kullanılmıştır.

Karışık dilli eserler, bazen Doğu Türkçesi-Eski Anadolu Türkçesi, bazen de Kıpçak Türkçesi-Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerinin bir arada bulunmasını ifade etmektedir. Bu tanımlama bazı metinler için uygun olsa da bazıları için uygun değildir (Develi 1998: 64). Develi, Doğu Türkçesi özelliklerini barındıran *Fatiha Tefsiri’*nin ferdî bir dil karışmasından çok genel olarak kullanılan bir ağız özelliği olduğunu ileri

sürmüştür. Ayrıca bu eserin dilinin Oğuz-Kıpçak kavimlerinin bir arada yaşadığı bölgelerde konuşulan ağızlardan biri olduğunu belirtmiştir (Develi 1998: 67).

Kâşgârlının 11. yüzyılda Oğuzcayı Karahanlı Türkçesinden ayıran en büyük karakteristik özellikler arasında saydığı *-DAçI* sıfat-fiilinin Behçetü'l-Hadâyık'ta da *-DAç* şeklinde gelecek zaman sıfat-fiil işlevinde kullanılması, bu eserin dilinin Oğuzca veya Oğuz-Kıpçakça olarak taımlanmasını kısmen destekleyebilmektedir. Fakat elbette ki hiçbir eser kendisinden önceki dönemden veya eş zamanlı olarak yaşayan diğer dillerden bağımsız olamaz. Oğuzlar eserlerini kaleme aldıkları dönemde Kıpçakların var olduğunu bilmek hatta günümüzde de Karadeniz'in Kuzeyinde yaşayan Kıpçakların varlığını ve hâliyle ortaya çıkan etkileşimleri göz ardı etmemek gerekir. Kıpçakçada Oğuz, Oğuzcada Kıpçak etkilerini görmek gayet tabii bir durum olup bu durumu bir geçiş dönemi gibi düşünmek dil felsefesi mantığına ters düşmektedir. Oğuzların okur olması çok daha eskilere dayanırken yazar olmaları konusunda tam olarak net bir görüş beyan etmek zordur. Yazar olarak şimdilik, Anadolu'daki ilk telif eser olarak kabul ettiğimiz Behçetü'l-Hadâyık'ın en eski nüshası olan Bursa nüshasında Kıpçak, yerel ağız ve Eski Türkçenin izlerini görmek Oğuzların standart bir yazı diline sahip olmadığını gösteren bir kanıttır. 1303'de istinsah edilen Bursa nüshasından sonra 1429 yılında istinsah edilen Berlin nüshasında eski Türkçe izlerinin hemen hemen yok olduğu görülmekte ve standartlaşmaya başlamış bir Türkçe ile karşılaşılmaktadır. Hatta ilginç olan 1475 yılında yani Berlin nüshasından 46 yıl sonra kaleme alınan İbrahim Efendi nüshasında Berlin nüshasından daha fazla Eski Türkçe-arkaizm-ikili kullanımların görülmesi karışık dilli veya geçiş dönemi tartışmasına son verilmesi için yeterli bir kanıttır. Berlin nüshası daha eski olmasına rağmen İbrahim Efendi nüshasında Eski Türkçe-arkaizm-ikili kullanımın varlığı akla iki sebep getirir. Birincisi müstensihin yerel ağız etkisinden kurtulamamış olması, ikincisi müstensihin istinsah ederken en eski nüshadan gözden kaçırarak bazı Doğu Türkçesi kelimeleri (imla-ses-şekil) eski biçimiyle yazmış olmasıdır. Bunun da en büyük kanıtı arkaik olarak nitelendirdiğimiz kelimelerin bir kere yazılmış olmasıdır. Özellikle metinde sadece bir kere geçiyor olması müstensihin kopya ederken gözden kaçırmış olması ihtimalini akla getirmektedir.

Sonuç olarak, Behçetü'l Hadâyık, karışık dilli eserler konusunda sürekli adı zikredilen bir eser olması sebebiyle karışık dillilik başlığı adı altında bu meseleye ait fikirler verilmiştir. Bu bölümde tezin esas malzemesini oluşturan İ, B ve Y nüshalarının

karışık dilli eserler olmalarıyla hiçbir ilgisi yoktur. Bu nüshalar 15. yüzyılda istinsah edilmiş Eski Anadolu, bir diğer tabir ile Oğuzcalaşmış yazmalardır. Türkoloji camiasını uzun süre meşgul eden bu meselenin müstensihlere bağlı olarak ortaya çıktığı görüşündeyiz. Yerel ağız etkisinden kurtulamamış müstensihlerin eserlerinde hem eski hem yeni şekilleri bir arada barındırması bir geçiş dönemi dili gibi görünmesine sebep olmuştur. Ele alınan üç nüshada elbette ki Doğu Türkçesinin izleri görülmektedir. Fakat bu sayısal veriler bir geçiş dönemi olduğunu kanıtlamaz. Nüshalarda eski Türkçenin izlerinin bulunması arkaik bir hususiyettir. İkili kullanımların varlığı da yerel ağız etkisidir.

1.8.2. Arkaizm Terimi

- Türkçe Sözlük'te: "Arkaizm: Kullanıldığı çağdan daha eski bir çağa ait biçimin, yapının özelliği" (Türkçe Sözlük 2011: 153);
- "Arkaik: Konuşulan ve yazılan dilde, kullanımdan düşmüş olan (eski söz veya deyim)" (Türkçe Sözlük 2011: 153);
- Gramer Terimleri Sözlüğü'nde: "Eskilik: Eskiden kalma; yazı ve konuşma dilinde artık kullanıştan düşmüş olan, dilin daha eski veya tarihî devrelerine ait kelime, deyim ve şekiller" (Korkmaz 1992: 55);
- Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü'nde arkaik yerine *eskil biçim* ifadesini kullanmış: "Kullanımdan düşmüş, dilsel çevrimden çıkmış bulunan sözlüksel birim, söz dizimsel olgu." (Vardar 2007: 93);
- Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü'nde: "eski biçim: Dilin zamana bağlı kurallarına uymayarak eskiliğini muhafaza eden biçim. Örneğin; kaygı ve için kelimelerinin *kaygu* ve *içün* biçiminde söylenmesi veya yazılması, eski biçim meydana getirir." (Hengirmen 2009: 157, 158);
- Ölmez, eskicil, eskicillik terimleri ile karşılayarak kavramı şöyle ifade eder: "Bir dilde Eski Türkçeyle karşılaştırıldığında, öteki Türk dillerinde bulunmayan ses ve yapı özelliklerinin yanı sıra sözlüksel biçimlerin de Eski Türkçeye benzer biçimde yaşaması, kullanılmasıdır." (Ölmez 2003: 136);
- "Arkaizm sözcüğü ile eski zamanlara ait ve mevcut zamanda olmayan, kullanılmayan şeyler ifade edilmektedir." (Üşenmez 2014: 28);
- Küçük, makalesinde arkaikliğin öncelikle lehçeler arası eş zamanlılıkla ölçülmesi gerektiğini, daha sonra lehçenin oluştuğu dönemdeki diğer

lehçelerden soyutlanması ve lehçenin fonetik, morfolojik tüm özellikleri belirlendikten sonra, bu lehçeye ait eserlerde normalde o dönemde olması söz konusu olmayan ses ve yapı özelliklerinin birlikte sözlüksel biçimlerin de Eski Türkçedeki gibi yaşaması gerektiği kanaatindedir (Küçük 2014: 2);

- Ekşioğlu, eskiliğin bir ölçütünün belirlenmediğini savunur ve ölçüt olarak da günümüzü esas almaktadır. Ayrıca yazı dilinde kullanımdan düşen sözcüklerden bazılarının Anadolu ağızlarında varlığını sürdürebildiğini savunmaktadır (Ekşioğlu 2015: 379);
- Gülsevin, arkaik kavramı ile ilgili olan makalesinde şu yorumu yapar:
  Herhangi bir tarihî metin veya dönem üzerine çalışanlar, bugün Türkiye Türkçesi yazı dilinde (bir bakıma İstanbul ağzında) kullanılmayan fakat hem bugünkü birçok ağızda hem de makalelere konu olan dönemin neredeyse bütün eserlerinde kullanılan kelimeleri bile, o dönem veya eserin dili için 'arkaik' olarak gösterebilmektedir. Örneğin Anadolu Türkçesinin XIV. veya XVI. ya da XVII. yüzyılına ait bir eserde geçen görk 'güzellik' kelimesini araştırmacılar o metnin dili için arkaik olarak gösterebilmektedir. Oysa bu kelime ilgili dönemin neredeyse bütün eserlerinde, hem de işlek olarak kullanılmaktadır. Hatta bütün Eski Anadolu Türkçesi değerlendirilirken bile bu kelimeyi arkaik unsur saymak yoluna gidenler olmuştur. Oysa araştırmacıların kendi verdikleri ve kabullendikleri tanimlârda bile "Konuşulan ve yazılan dilde, kullanımdan düşmüş olan (eski söz veya deyim)" denildiği hâlde, ilgili dönemin neredeyse bütün eserlerinde kullanılan, yani o gün için canlı ve işlek olan unsurlar bile arkaik olarak gösterilebilmektedir. (Gülsevin 2015: 3)

Gülsevin'in arkaik kavramı ile ilgili görüşlerine katılmakla birlikte üzerinde çalıştığımız eser bağlamında şunları söylemenin de fayda olduğunu düşünmekteyiz. Bilimsel çalışmaların hepsinde arkaik kavramı ile ilgili olan ortak payda, **eski** dönem, sözcük ve ifade olarak değerlendirilmesi ve **kullanımdan düşen** sözcük olarak ifade edilmesidir. Bu durum bilimsel çalışmaların hepsinde söylendiği ve kabul gördüğü hâlde, konuyla ilgili sunulan örneklerle uyuşmamaktadır. Arkaik kavramı, kendi bulunduğu dönemi içinde değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. Eğer herhangi bir

çalışmada Eski Türkçenin bir izi aranıyorsa o dönemin şartları göz önünde bulundurularak tespit yoluna gidilmelidir. Aksi takdirde özellikle arkaik söz varlığı tespit edilmeye çalışıldığında ciltlerce kitap olacak malzeme bulunur. Burada arkaik unsur olarak görülen unsurlardan söz varlığı kısmı çok fazla detaylandırılamayacaktır. Çünkü Eski Anadolu Türkçesinde arkaik olarak bahsi geçen kelimelerin birçoğu, dönemin kendi içinde oldukça işlek olarak kullanılan, hatta Osmanlı döneminde de bulunan, yer yer günümüzde Anadolu ağızlarında geçen sözcüklerdir.

1.8.3.Behçetü'l Hadayık'ta Arkaizm

Kelime başında b- seslerinin korunması

Kelime başında Eski Türkçede b- sesi Eski Anadolu Türkçesi döneminde v- sesine dönmekte iken metinde hem b- hem v- sesinin kullanıldığı görülmektedir. Aynı nüsha içerisinde hem b-'li hem v-'li kullanımlar dikkat çekerken edisyon kritik yapılan diğer nüshalarda da aynı durum söz konusu olmaktadır. Metindeki örnekler şunlardır:

bar "var"

bar durur 319b/6 (krş. var durur 36b/2), bar-ıdı 147a/4 (krş. var-ıdı 148b/1), bar-ısa 296b/15 (krş. var-ısa 194a/2), barsa 194a/1 (krş. var-ısa B168a/8)

bar- "varmak"

barduḳına 188b/12, 256b/2 (krş. varduḳına B216b/2)

barġıl 236a/15, 241b/6 (krş. varġıl B200b/7, Y99b/1)

bėr- "vermek"

bėrdi 247a/5 (krş. vėrdi 65a/7), bėrdügüm 213a/8, bėrdüm 193b/12, bėrdüm 218b/4, bėrmegil 225a/9, bėrür 246b/13

biribi- "göndermek"

biribidi 110b/2 (krş. viribidi 110b/3)

bol- "olmak"

bolsalar 101b/7, bolmış 118a/1

Kelime başında b- > -m değişmesi

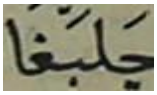
munı 258a/7 (1 kere) (krş. bunı 64a/14) (47 kere)

munca 246b/ 12, 273a/14 (2 kere) (krş. bunca 29a/5) (32 kere)

men 36b/9, 139b/6 (30 kere) (krş. ben 139b/7) (893 kere)

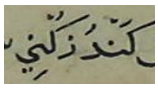
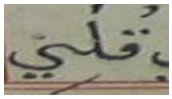
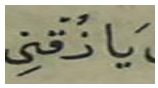
Yönelme hâli eki + GA

+GA: Metinde yönelme eki +A şeklinde olmasına rağmen 3 yerde +GA şeklinde geçmesi arkaik bir morfolojik hususiyet olarak karşımıza çıkmaktadır:

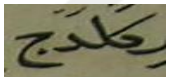
uçmak+ġa (10a/3; 265b/10) , Çalap+ġa (14a/10)

Belirtme hâli eki +nI

+nI: Metinde belirtme hâli eki +I şeklinde iken 3 yerde +nI şeklinde kullanılarak arkaik bir morfolojik hususiyet olarak belirmiştir:

kendüzüŋni (14a/12), ḳulnı 188a/15 , yazuḳnı (14a/11)

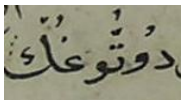
Gelecek zaman sıfat-fiil eki -DAç

-DAç: Gelecek zaman sıfat-fiil eki ve gelecek zaman eki olan -DAç eki metinde gel- fiili ile son ünlüsü düşmüş ve gelecek zaman sıfat-fiil anlamını taşıyarak varlığını korumuştur. Sadece Eski Türkçe devresinde gelecek zaman eki olarak kullanılan bu ek Eski Anadolu döneminde de kullanılıyor olması ilginç bir durumdur. Kaşgarlı -DAçI ekinin Oğuzlarda gelecek zaman ifade ettiğini söylese de bu ek metinde -DAç şeklinde ve sadece gel- fiili ile kullanılmaktadır. Gel- fiili ile kalıplaşmış bir ifadenin içerisinde yer alan ek körelmiş bir gelecek zaman sıfat-fiil ekidir. Eski harfli biçimi şu şekildedir: (141b / 3)

- Bu yıldan geldec yıla dek gökden yėre niçe yaġmur yaġası durur. (49a / 5)
- Bu yıldan geldec yıla degin niçe kimseler ṭāʿat ḳılasıdur. (49a / 15)
- Anlar kim dilemezler maḫrūm ḳalurlar geldec yıla degin kim yine berāt gėcesi gele ayruḳ ol ḳapuları açmazlar. (56a / 5)
- Bu ramażān ayı varsun yine geldec yıl oruc dutam olmaya kim ecel güneşi ömrüŋ baġın yaḳa, vucūduŋ aġacın ḳuruda, yine geldec ramażān ayına ėrmeyesin ol ṣevāblardan kim Muḥammedi Muṣṭafā bu oruc dutanlar vaʿad ḳıldı maḫrūm ḳılasın. (70b / 6, 7, 8, 9)
- Ramażān ayı sizden ḫoşnuẓ varur-ısa yine geldec ramażān ayına degin her gün saŋa bayram durur. (103a / 14)
- Bir geldec yıla degin nūr içinde olur yaʿni nūr içinde dirlür. (141b / 2)

-tUk sıfat-fiil eki

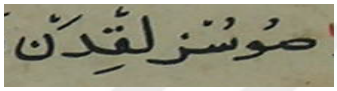
Metinde -tuḳ sıfat-fiil eki sadece bir kelimede şeddeli olarak t'li (ت) yazıldığı tespit edilmektedir:

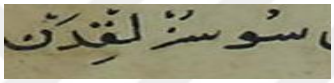
duttuġuŋ (oruç) 76a/10

Kalın sıradan kelimelerde kelime başında sin harfi

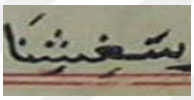
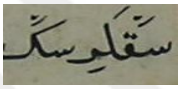
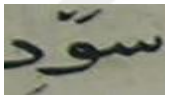
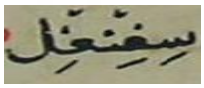
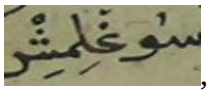
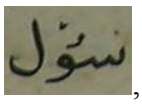
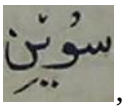
EAT'de kelime başında kalın ünlülü hecelerdeki /s/ sesleri sad (ص) ile yazılır. Metnimizde susuzlıḳ kelimesi 7 yerde sin (س), 10 yerde sad (ص) ile yazılmıştır.

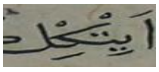
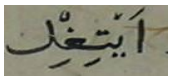
Hatta aynı sayfada hem sinli hem sadlı yazım söz konusudur:

ṣusuzlıḳdan (15a / 7)

susuzlıḳdan (15a / 13)

Metindeki diğer örnekler şu şekildedir:

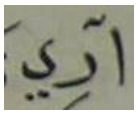
saġışına 50a/15 , saḳlar-ısaŋ 46a/7 , savdı 105a/6 , sığıngıl 14a/11 , soġılmış 124a/12 , sol 275b/3 , suçlu 14a/12 , suyın 24a/14 ,

ayt-: "söylemek" anlamına gelen kelime Eski Anadolu Türkçesinde ve metinde ince sıradan olmasına rağmen , metinde 2 defa kalın sıradan yazıldığı tespit edilmektedir: ayıtġıl (44b / 6), ayıt (311b/8)

Damak ünsüzünün n͡g (nun+kef) ile yazımları

Tangrı: Kelime metinde 590 kere yalnız kef ile Taŋrı , 38 kere de n+kef ile Tan͡grı şeklinde kullanılmıştır. n͡g (nun-kef) şeklinde yazılmış olan Tan͡grı kelimesi bir imla hususiyeti olmanın yanı sıra arkaik olduğunu göstermektedir.

Tek heceli kelimelerin sonunda -ġ sesinin kullanımı

Tek heceli kelimelerin sonundaki ġ sesi metinde düşse de arıġ kelimesinin bir yerde üstü çizili olarak kullanıldığı görülmektedir. arıġ "temiz, arı" 189a/3 , yanında arı (25b/12) yazıldığı da görülmüştür.

2. İNCELEME

2.1. İMLA ÖZELLİKLERİ

Behçetü'l-Hadâyık, Türkçe kökenli kelimelerin imlası bakımından hem Arap hem de Uygur yazı dilinin etkisindedir. Harfler genel olarak hareke ile sağlansa da hem ünlülerin hem harekenin yazıldığı da tespit edilmektedir. Konu "metnin imla özellikleri" ve "ünlü ve ünsüzlerin yazılış özellikleri" olmak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir. Ünlülerin ve ünsüzlerin başta-ortada-sondaki durumları satır-sayfa numarası ve eski harfli biçimi verilmek suretiyle gösterilmiştir.

2.1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞ ÖZELLİKLERİ

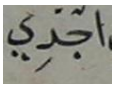
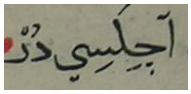
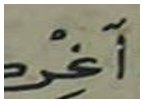
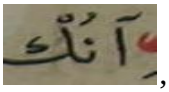
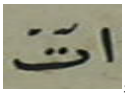
/a/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /a/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

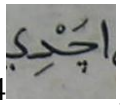
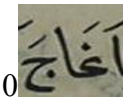
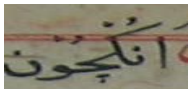
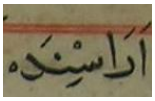
Ön seste

Ön seste /a/ ünlüsü medli elif ve üstünlü elif olmak üzere iki şekilde yazılmaktadır.

1. Medli elif ile yazılışı

acdı 271a/8 , açılasıdur 9b/7 , ad 57a/11 , ağır 12b/7 , alasın 139a/8 , anuŋ 9b/3 , at 153a/8 , ay 15a/2 , ayda 74a/7 , ayınuŋ 85a/15 .

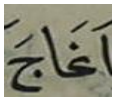
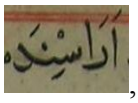
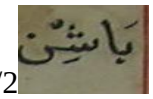
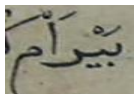
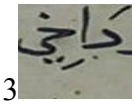
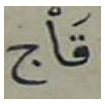
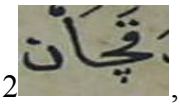
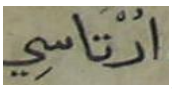
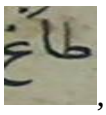
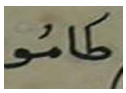
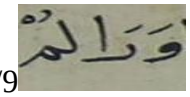
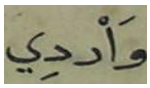
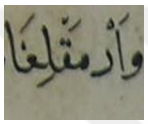
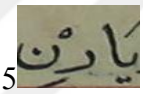
2. Üstünlü elif ile yazılışı

acuḳ 55a/1 , açdı 210a/4 , aġaca 7a/10 , anuŋçun 10a/1 , arasında 10b/1 .

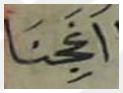
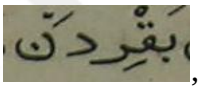
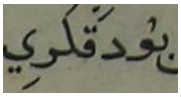
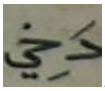
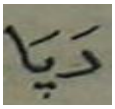
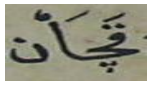
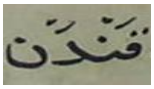
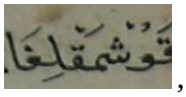
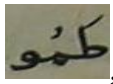
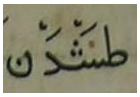
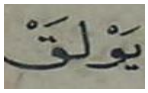
İç seste

İç seste /a/ ünlüsü üstünlü elif veya üstünle yazılmıştır.

1. Üstünlü elif ile yazılışı

ağaca 7a/10 , araŋuzda 60b/15 , arasında 10b/1 , başın 17b/2 , bayram 21a/8 , daḫı 31b/13 , ḳac 9a/11 , ḳaçan 8a/12 , ortası 19a/14 , ṭaġ 13a/8 , ṭamu 47b/5, , varalum 9a/9 , vardı 10b/13 , varmaḳlıġa 10a/3 , yaġmadan 11b/15 , yarın 11b/15 .

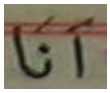
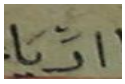
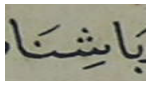
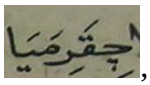
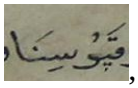
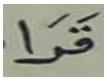
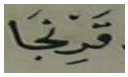
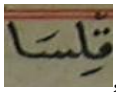
2. Üstün ile yazılışı

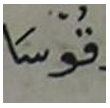
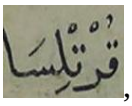
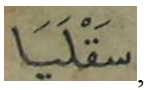
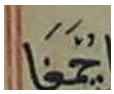
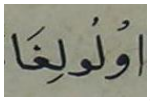
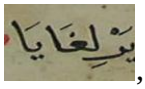
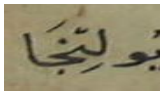
ağacına 7a/11 , ağlar 55b/2 , ayaḳ 54b/9, , bağlar 61a/14 , baḳaram 19a/14 , baḳırdan 13b/2 , budaḳları 7b/3 , daḫı 10a/3 , dapa 7b/3 , ḳaçan 8a/12 , ḳandan 82a/14 , ḳavuşmaḳlıġa 10a/2 , ṭamu 47b/4 , ṭaşdan 13b/2 , yavlaḳ 21b/7 , yazuġın 55b/6 .

Son seste

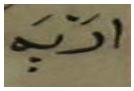
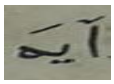
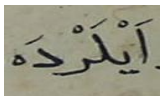
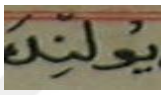
/a/ ünlüsünün son seste yazılışı üstünlü elif, üstünlü he ve üstün şeklindedir:

1. Üstünlü elif ile yazılışı

ana 18b/1 , araya 17b/15 , ata 61b/15 , baŋa 60b/9 , başına 9a/9 , buŋa 270b/14 , çıḳarmaya 11b/5 , ḳapusına 23a/13 , ḳara 159a/10, ḳarınca 96a/4 , ḳılsa 17b/1 ,

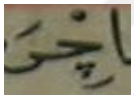
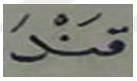
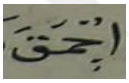
ḳovsa 259b/5 , ḳurtılsa 11b/14 , saḳlaya 15a/14 , uçmaġa 12b/15 , ululıġa 22b/10 , yarlıġaya 15a/14 , yolınca 14a/14 .

2. Üstünlü he ile yazılışı

arpa 250a/4 , aya 22b/7 , aylarda 19a/13 , ḳullaruma 19a/11 , orta 25a/3 , yolında 14b/1 .

3. Üstün ile yazılışı

Kimi kelimelerde son ünsüz yazılmadan yalnız hareke ile gösterilir.

anda 22a/13 , aya 83b/12 , bunda 50b/6 , içre 14b/1 , ḳanda 26b/14 , uçmaḳa 65b/3 .

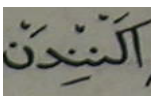
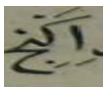
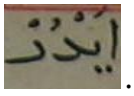
/e/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /e/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

Ön seste

1. **Üstünlü elif ile yazılışı**

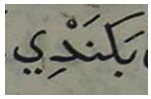
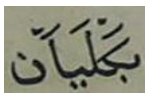
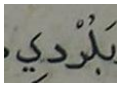
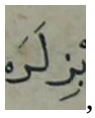
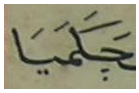
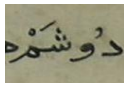
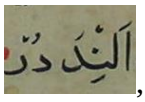
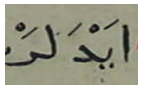
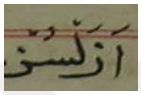
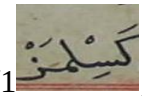
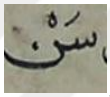
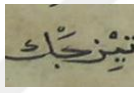
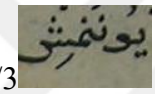
/e/ ünlüsü ön seste sadece üstün elif şeklinde yazılmıştır.

egninden 235b/3 , ekin 120b/11 , ekinci 131a/3 , eller 46b/9 , eydür 8a/1 .

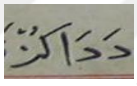
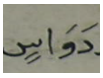
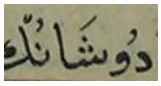
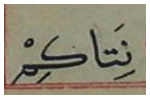
İç seste

/e/ ünlüsü iç seste üstün ve üstünlü elif şeklinde yazılmıştır.

1. **Üstün ile yazılışı**

begendi 242b/9 , bekleyen 113a/13 , bellü 167b/7 , belürdi 28b/7 , ben 8a/13 , benüm 10b/15 , bizlere 10a/8 , çekmeye 11a/4 , dede 149a/1 , düşem 11a/5 , elindedür 17b/14 , etegin 28a/9 , eydeler 9b/14 , ezelsüz 87b/1 , geldi 297a/1 , gerek 21a/15 , kesilmez 10a/1 , key 13a/2 , sen 21a/11 , tizcek 11a/14 , yėter 11a/14 , yönenmiş 7b/3 .

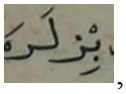
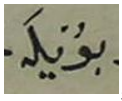
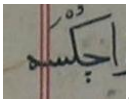
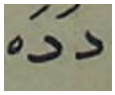
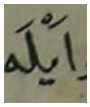
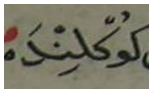
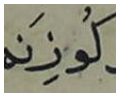
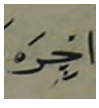
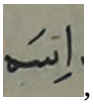
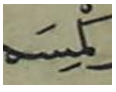
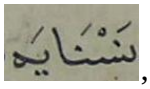
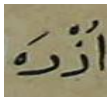
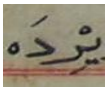
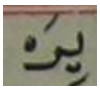
2. Üstünlü elif ile yazılışı

dedeŋüz 297a/15 , devesin 297a/5 , düşenüŋ 10b/15 , nitekim 7b/15 .

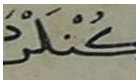
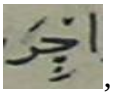
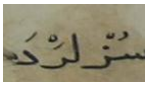
Son seste

/e/ ünlüsü son seste üstünlü he, üstün ve üstünlü elif şeklinde yazılmıştır.

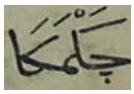
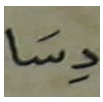
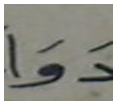
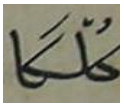
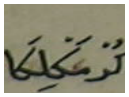
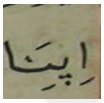
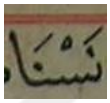
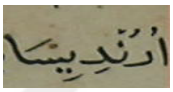
1. Üstünlü he ile yazılışı

birle 10a/14 , bize 10a/1 , bizlere 9b/4 , böyle 151a/10 , çökse 23b/4 , dede 61b/14 , ele 12b/5 , eyle 17b/4 , gönlinde 7b/2 , gözine 8b/11 , içre 47b/5 , ise 7b/7 , kimse 10b/10 , nesneye 9a/11 , nite 67b/1 , üzre 15a/13 , yėrde 10a/15 , yėre 90a/1 , yine 270b/7 .

2. Üstün ile yazılışı

günlerde 19a/12 , içre 67a/11 , sözlerde 19a/9 .

3. Üstünlü elif ile yazılışı

çekmege 11a/14 , dėse 17b/3 , deve 23b/5 , gėce 55a/10 , gelse 13a/2 , gölge 18b/8 , görmeklige 14b/3 , ipine 10b/6 , nesne 8b/1 , üründi-y-ise 15a/6 , yine 271a/8 .

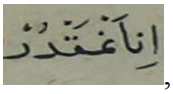
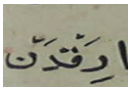
/ı/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /ı/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

Ön seste

/ı/ sesi ön seste sadece esreli elif ile yazılmıştır.

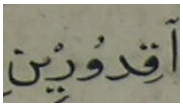
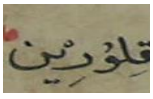
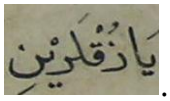
1. Esreli ile yazılışı

ılḳı 289a/15 , ınanmaḳdur 30a/8 , ıraḳdan 168b/11 , ırmaḳ 36a/5 , ısuz 265a/1 .

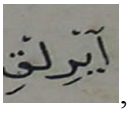
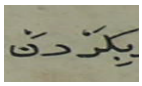
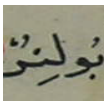
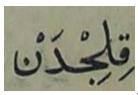
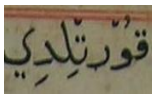
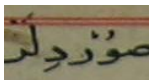
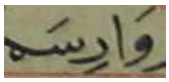
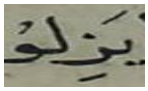
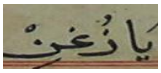
İç seste

/ı/ sesi iç seste esreli ye ve esre ile yazılmıştır.

1. Esreli ye ile yazılışı

aḳıdurın 23a/3 , ḳılurın 19a/11 , yazuḳların 19a/12 .

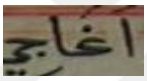
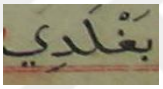
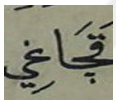
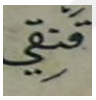
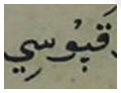
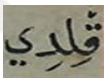
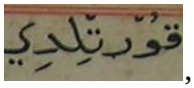
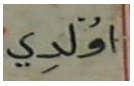
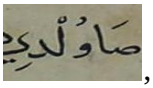
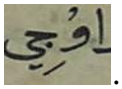
2. Esre ile yazılışı

ayrılıķ 270b/7 , bıŋardan 117a/10 , bulınur 8a/8 , çıķ 23a/7 , ķıla 15a/15 , ķılıcdan 11b/14 , ķoġıl 319a/1 , ķurtıldı 11b/1 , şordılar 15a/1 ,var-ısa10b/15 , yazılu 9b/10 , yazuġın 17b/15 .

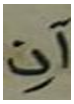
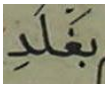
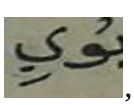
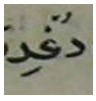
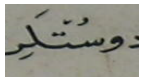
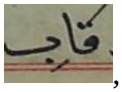
Son seste

/ı/ sesi son seste esreli ye ve esre ile yazılmıştır.

1. Esreli ye ile yazılışı

ağacı 7b/1 , bağladı 13b/15 , dahı 10a/3 , ķaçaġı 8b/12 , ķanķı 19a/8 , ķapusı 7b/14 , ķıldı 297a/8 , ķurtıldı 11b/1 , oldı 22a/3 , şavuldı 18b/10 , ucı 10b/8 .

2. Esre ile yazılışı

ağacı 7b/7 , anı 47b/5 , ayı 15a/7 , bağladı 13b/13 , boyı 7b/9 , doġdı 46a/6 , dostları 24a/6 , ķabı 8b/15 , ķanı 297a/13 .

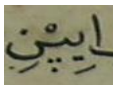
/i/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /i/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

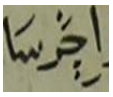
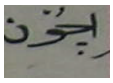
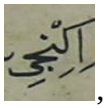
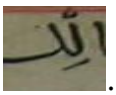
Ön seste

/i/ sesi ön seste elif, esre, ye ve esreli elif şeklinde yazılmıştır.

1. Elif, esre, ye şeklinde yazılışı

ile 229a/9 , ipe 11a/2 , ipin 11a/2

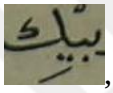
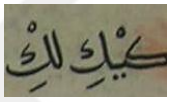
2. Esreli elif şeklinde yazılışı

içerse 166a/6 , içün 270b/3 , iki 10b/1 , ikinci 13a/10 , ilk 8b/1 .

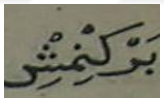
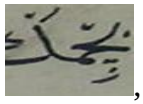
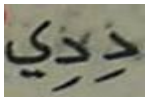
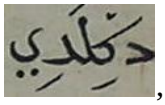
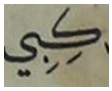
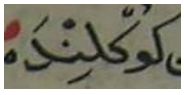
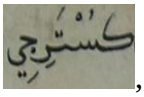
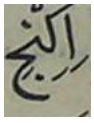
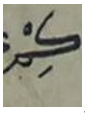
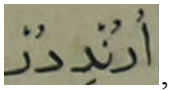
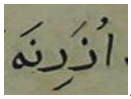
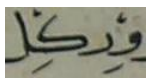
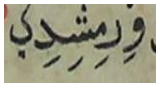
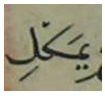
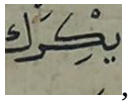
İç seste

/i/ sesi iç seste esreli ye ve esre ile yazılmıştır.

1. Esreli ye ile yazılışı

biŋ 15b/2 , delim 21a/13 , gėŋlik 12b/3 .

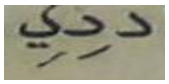
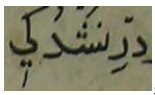
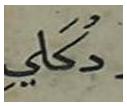
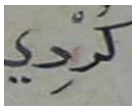
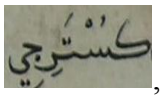
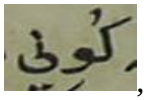
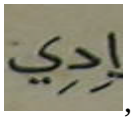
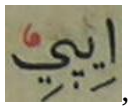
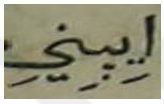
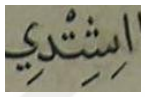
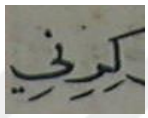
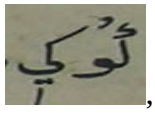
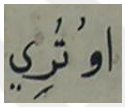
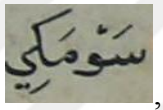
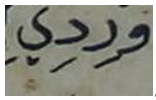
2. Esre ile yazılışı

berkinmiş 7b/2 , biçmek 35b/9 , bilgil 9a/1 , bilişmiş 11a/1 , birisi 10b/15 , bize 10a/1 , dėdi 52b/8 , dil 18a/10 , diŋledi 297a/9 , gibi 9a/8 , göŋlinde 7b/2 , gösterici 10a/5 , ikinci 53a/13 , kim 8a/12 , üründidür 15a/7 , üzerine 121b/14 , vėrgil 19a/6 , vėrmiş-idi 11a/12 , yėmegil 14a/6 , yigrek 11b/8 , yine 270b/7 ,

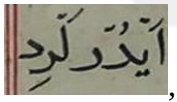
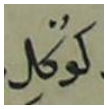
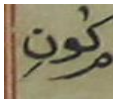
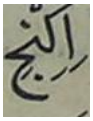
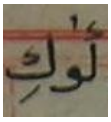
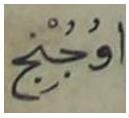
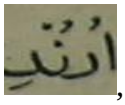
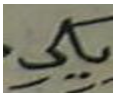
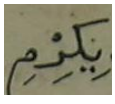
Son Seste

i sesi son seste esreli ye ve esre ile yazılmıştır.

1. Esreli ye ile yazılışı

dėdi 53a/14 , dirneşdügi 15b/3 , dükeli 11b/7 , gibi 9a/8 , gördi 271a/11 , gösterici 10a/5 , güni 126a/13 , idi 11b/2 , iki 10b/1 , ipi 11a/3 , ipini 10b/4 , işitdi 11b/3 , kirini 24b/2 , köki 7b/9 , ötüri 22b/7 , sevmegi 10a/9 , vėrdi 270b/13 .

2. Esre ile yazılışı

dükeli 17b/15 , eydürlerdi 92b/10 , geldi 83a/10 , gönli 125a/10 , güni 126a/ 14 , ikinci 53a/13 , eşitdi 148a/4 , köki 7b/1 , üçünci 53a/14 , üründi 15a/2 , yėnli 103b/2 (bk. yėnli 103b/4), yigirmi 15b/2 .

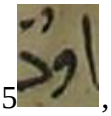
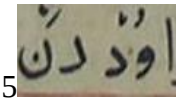
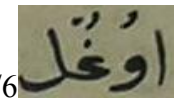
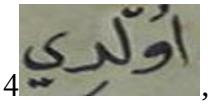
/o/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /o/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

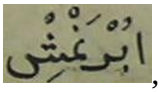
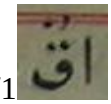
Ön seste

/o/ ünlüsü ön seste elif, vav, ötre ve ötreli elif ile yazılmıştır.

1. Elif, vav, ötre ile yazılışı

od 324b/15 , oddan 12a/15 , oğul 115b/6 , ol 319a/2 , ola 109a/1 , oldı 108b/14 , olur 7b/1 .

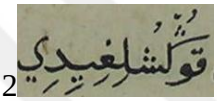
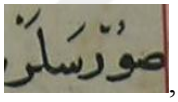
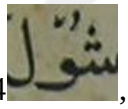
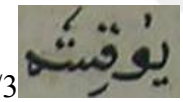
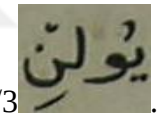
2. Ötreli elif ile yazılışı

obranmış 124a/11 , oddan 110a/10 , oḳ 152b/1 , oḳuyup 84b/13 .

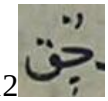
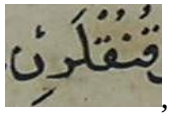
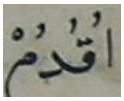
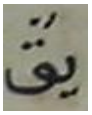
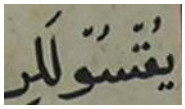
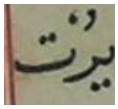
İç seste

/o/ ünlüsü iç seste ötreli vav ve ötre ile yazılmıştır.

1. Ötreli vav ile yazılışı

bolmış 118a/1 , ḳonşılığı-y-ıdı 129b/12 , şorsalar 109a/4 , şol 18a/4 , yoḳışa 118b/3 , yolın 119b/3 .

2. Ötre ile yazılışı

çoḳ 21a/12 , ḳonuḳların 109a/8 , oḳudum 36a/7 , yoḳ 117b/6 , yoḳsulları 109a/6 , yort 115a/9 .

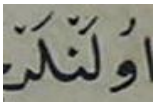
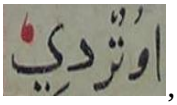
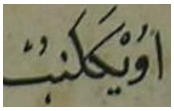
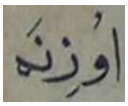
/ö/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /ö/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

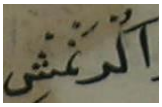
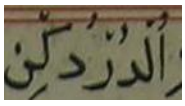
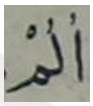
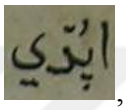
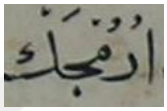
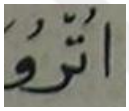
Ön Seste

/ö/ ünlüsü elif, vav, ötre ve ötreli elif ile yazılmıştır.

1. Elif, vav, ötre ile yazılışı

ölenler 49a/10 , ötürdi 196b/15 , öykelenüb 15b/4 , özine 28a/14 .

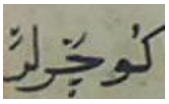
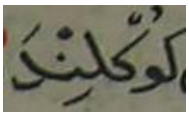
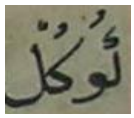
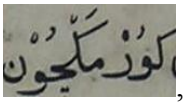
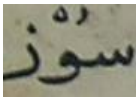
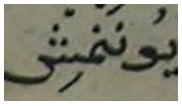
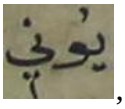
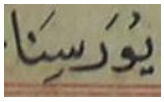
2. Ötreli elif ile yazılışı

ögrenmiş 272b/2 , ögüt 164a/1 , öldürdügin 121b/1 , ölüm 36a/9 , öpdi 111b/3 , örümcek 24a/7 , ötrü 23b/3 , özüŋ 24b/5 .

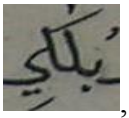
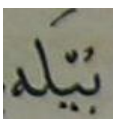
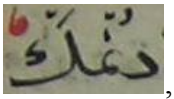
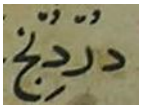
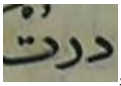
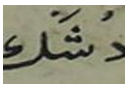
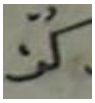
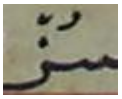
İç Seste

ö ünlüsü ötreli vav ve ötre ile yazılmıştır.

1. Ötreli vav ile yazılışı

göçerler 50a/12 , gönlinde 7b/2 , gönül 7b/10 , görmekçün 31b/7 , söz 19a/8 , yönenmiş 7b/3 , yöni 7a/14 , yöresine 16a/15 .

2. Ötre ile yazılışı

bölügi 25b/4 , böyle 56a/3 , dönmek 108a/2 , dördünci 109b/8 , dört 53a/6 , döşek 129b/11 , gökceklede 106a/15 , göz 21b/2 , söz 18a/15 .

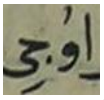
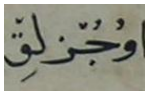
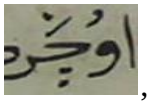
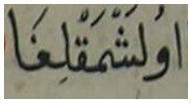
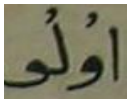
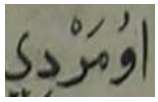
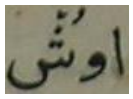
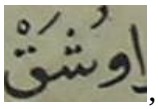
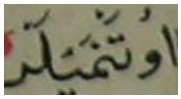
/u/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /u/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

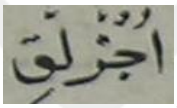
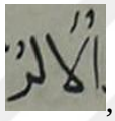
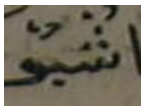
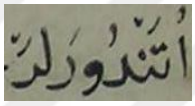
Ön Seste

u sesi elif, vav, ötre ve ötreli elif ile yazılmıştır.

1. Elif, vav, ötre ile yazılışı

ucı 10b/7 , ucuzlıḳ 49a/7 , uçar 183a/11 , ulaşmaḳlıġa 9b/5 , ulu 15b/2 , umardı 20b/4 , uş 18b/3 , uşaḳ 80a/10 , utanmayalar 57a/2 .

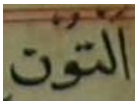
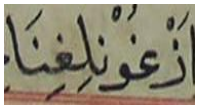
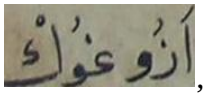
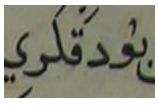
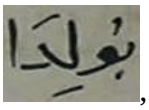
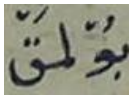
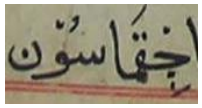
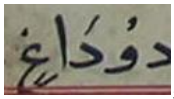
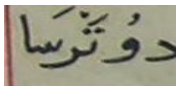
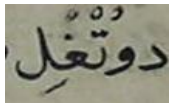
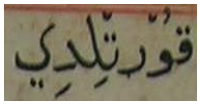
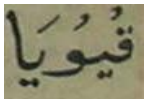
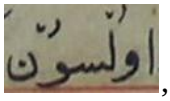
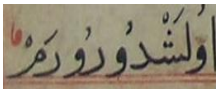
2. Ötreli elif ile yazılışı

ucuzlıḳ 288a/5 , ulalur 308b/6 , ura 106b/1 , uşbu 259b/1 , utanduralar 217b/8

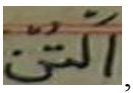
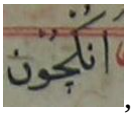
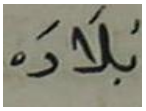
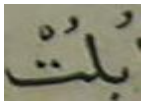
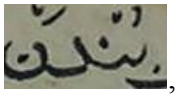
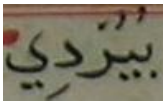
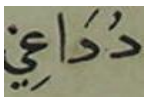
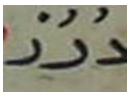
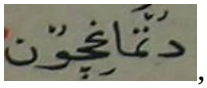
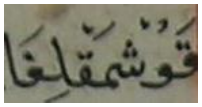
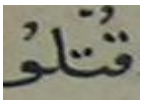
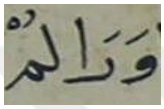
İç seste

/u/ sesi iç seste ötreli vav ve ötre ile yazılmıştır.

1. Ötreli vav ile yazılışı

altun 125a/1 , azġunlıġına 13a/15 , azuġuŋ 21a/14 , budaḳları 7b/3 , bulıda 236a/8 , bulmaḳ 12a/14 , çıḳmasun 13a/15 , dudaġın 243a/15 , dutarsa 99a/7 , dutġıl 21a/11 , ḳurtıldı 11b/1 , ḳuyuya 10b/11 , olsun 21a/15 , ulaşdururam 19a/15 .

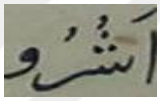
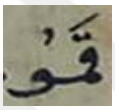
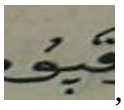
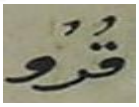
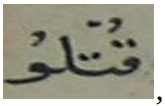
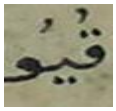
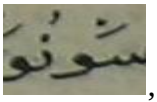
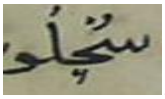
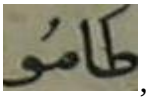
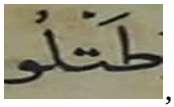
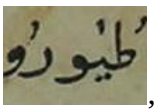
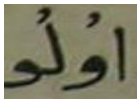
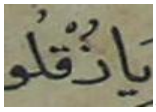
2. Ötre ile yazılışı

altun 14b/1 , anunçun 10a/1 , bulara 95b/5 , bulut 95a/4 , bundan 95b/12 , buyurdı 96a/1 , dudaġı 110b/14 , durur 7b/14 , dutmaġ-ıçun 63b/3 , ḳavuşmaḳlıġa 10a/2 , ḳulluḳ 7b/11 , ḳutlu 8a/6 , varalum 9a/9 .

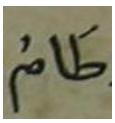
Son seste

/u/ sesi son seste ötreli vav ve ötre ile yazılmıştır.

1. Ötreli vav ile yazılışı

aşuru 36b/15 , bu 95b/3 , ḳamu 21a/14 , ḳapu 9b/5 , ḳarşu 13a/3 , ḳuru 129b/8 , ḳutlu 8a/6 , ḳuyu 10b/12 , sevnü 13a/3 , suçlu 14a/12 , ṭamu 18a/5 , tapu 24a/1 , ṭatlu 18a/10 , ṭoyuru 140b/10 , ulu 15b/2 , yazuḳlu 19a/13 .

2. Ötre ile yazılışı

ṭamu 15b/4

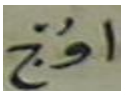
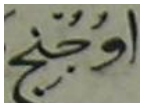
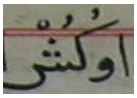
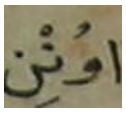
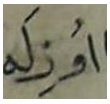
/ü/ ÜNLÜSÜNÜN YAZILIŞI

Metinde /ü/ ünlüsünün başta, ortada ve sondaki durumu örneklerle şu şekildedir:

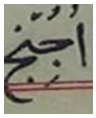
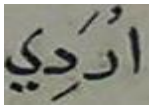
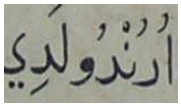
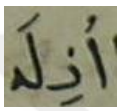
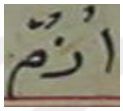
Ön seste

/ü/ ünlüsü ön seste elif, vav, ötre ve ötre ile yazılmıştır.

1. Elif, vav, ötre ile yazılışı

üç 91a/4 , üçünci 317a/2 , üküş 32a/1 , ünin 11a/2 , üzile 11b/4 .

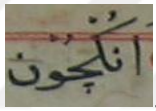
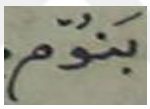
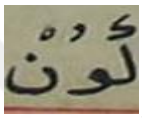
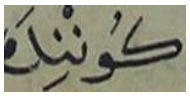
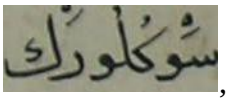
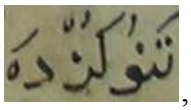
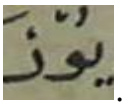
2. Elif, ötre ile yazılışı

üçünci 308b/15 , üredi 57b/12 , üründüledi 41a/14 , üzile 11a/4 , üzüm 99b/15 .

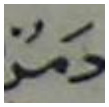
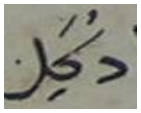
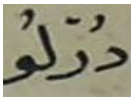
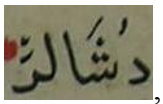
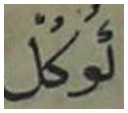
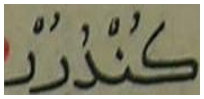
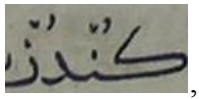
İç seste

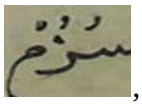
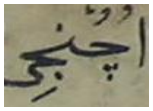
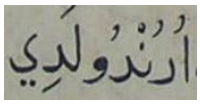
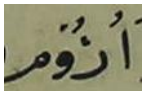
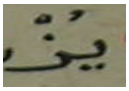
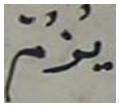
/ü/ ünlüsü ötreli vav ve ötre ile yazılmıştır.

1. Ötreli vav ile yazılışı

anuŋ-çun 10a/1 , benüm 21b/14 , gün 15a/15 , güninde 11b/15 , sevgülürek 19a/7 , tenüŋüzde 60b/15 , yüz 18a/14 .

2. Ötre ile yazılışı

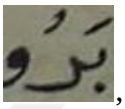
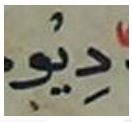
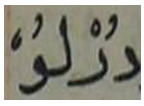
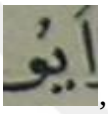
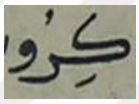
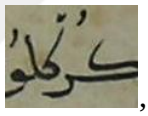
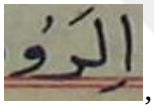
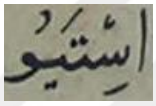
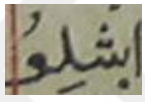
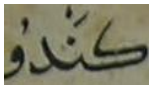
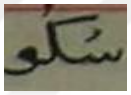
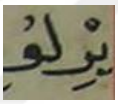
benüm 10b/15 , demür 285a/4 , dükeli 293a/13 , dün 10b/11 , dürlü 268a/6 , düşeler 46b/4 , gönül 7b/10 , gün durur 15b/3 , gündüz 25a/14 , sözüm 60b/14

 , üçünci 13a/13 , üründüledi 41a/14 , üzüm 120b/11 , yüz 15b/2 , yüzüm 198a/10 .

Son Seste

/ü/ ünlüsü son seste ötreli vav ve ötre ile yazılmıştır.

1. Ötreli vav ile yazılışı

bellü 14a/12 , berü 5b/5 , dėyü 8a/10 , dürlü 7b/5 , eyü 12a/3 , gėrü 9a/9 , görklü 18a/8 , ilerü 8a/15 , isteyü 23a/13 , işlü 88a/15 , kendü 18a/4 , sünŋü 152b/1 , yėrlü 13b/6 .

2. Ötre ile yazılışı

sevgünŋü 290b/1

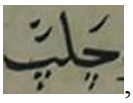
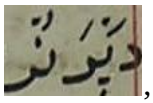
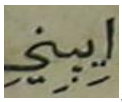
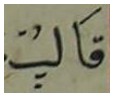
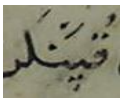
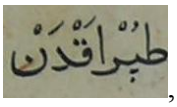
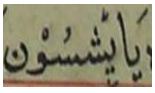
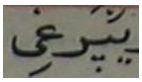
2.1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞ ÖZELLİKLERİ

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bazı ünsüzlerin yazılışı ile ilgili tam bir birlik sağlandığı söylenemez. Metinde de aynı kelimenin birden farklı yazılışlarını görmek mümkündür.

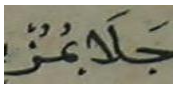
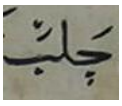
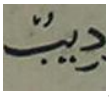
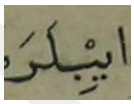
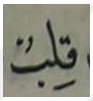
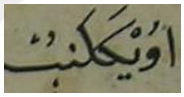
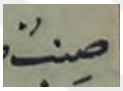
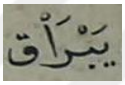
/b-p/ ünsüzü

Metinde /b/ ve /p/ harflerinin karışık olarak kullanıldığı görülmektedir. Ön, iç ve son seste hem /b/ hem /p/ ile yazılan kelimeler metinden örneklerle şu şekildedir:

1. İç ve son seste /p/ ile yazılanlar

Çalap 47b/7 , deprenür 138a/7 , ip 11a/13 , ipini 10b/4 , ḳalup 293b/6 , ḳapu 9b/5 , ḳopanlar 104b/12 , ṭopraḳdan 9a/6 , yapışsun 10b/15 , yapraġı 57b/1 .

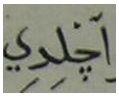
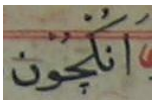
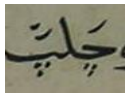
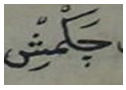
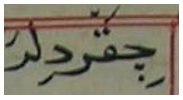
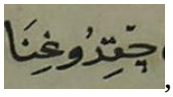
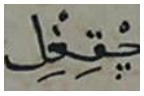
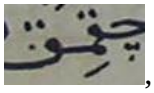
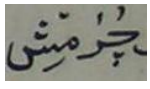
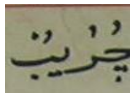
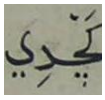
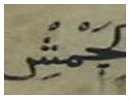
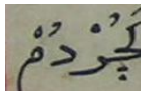
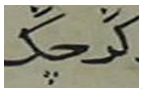
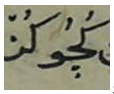
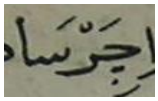
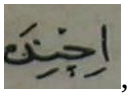
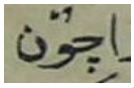
2. İç ve son seste /b/ ile yazılanlar

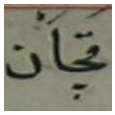
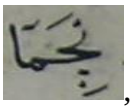
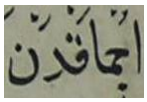
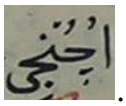
Çalabumuz 16b/4 (krş. Çalab 48b/8), dėyüb 45b/9 , iplere 10b/3 , ḳılub 258b/3 , öykelenüb 15b/4 , şınub 257b/13 , yabraḳ 21a/7 .

/c-ç/ ünsüzü

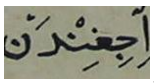
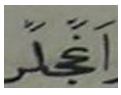
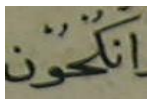
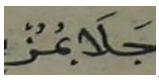
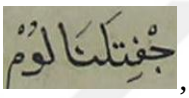
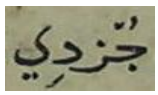
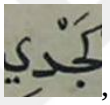
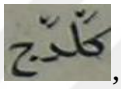
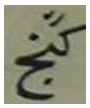
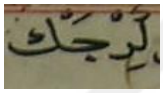
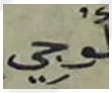
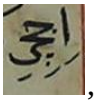
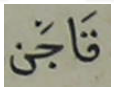
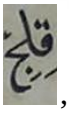
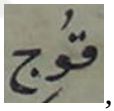
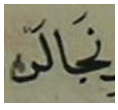
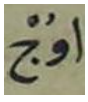
Metinde /c/ ve /ç/ seslerinin karışık olarak kullanıldığı görülmektedir. Ön, iç ve son seste hem /c/ hem /ç/ ile yazılan kelimelerden bazıları şu şekildedir:

1. Ön, iç ve son seste /ç/ ile yazılanlar

açıldı 230a/2 , anuŋ-çun 10a/1 , Çalap 47b/7 , çiçek 20b/15 , çekmiş 28b/11 , çıḳ 23a/7 , çıḳardılar 257b/1 , çıḳduġına 79b/7 , çıḳġıl 260a/9 , çıḳmaḳ 260a/13 , çürümiş 269b/11 , çürüyüb 268a/1 , geçdi 286a/9 , geçmiş 15a/13 , geçürdüm 284a/12 , gėrçek 162a/9 , güçünüz 67b/9 , hīç 15b/ 2 , içerse 286a/5 , içinde 57b/1 , içine 297a/6 , için 294a/11 , ḳaçalar 47a/12

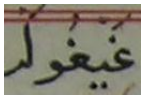
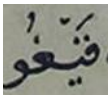
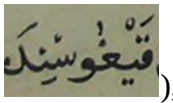
 , ḳaçan 262a/1 , niçe 289a/15 , niçeme 285a/5 , uçmaḳdan 286a/8 , üçünci 65a/10 .

2. Ön, iç ve son seste /c/ ile yazılanlar

acığından 284a/13 , ağaclar 57b/5 , anuŋ-cun 15a/2 , benüm-cün 251a/8 , bunca 290b/9 , Calabumuz 16b/4 , ciftlenelüm 78a/11 , coḳ 259b/13 , cözdi 10b/13 , gecdi 284a/10 , geldec 49a/5 , genc 47a/6 , gėrcek 87b/1 , güci 11a/14 , gücüm 40a/12 , içici 48a/13 , ḳac 9a/11 , ḳacan 159a/7 , ḳılıc 148b/8 , ḳocı 108b/13 , niceler 47a/9 , üc 10b/11

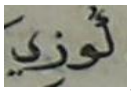
/ḳ-ġ/

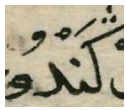
Kalın sıradan kelimelerin bazen /ḳ/ bazen /ġ/ ile yazıldığı görülmektedir. Eklerin gelişine göre tam bir kurala bağlandığı söylenemez. Kalın sıradan kelime başında da görülen /ġ/ sesinin aynı kelimede /ḳ/ olarak da yazıldığı görülmektedir. /ḳ-ġ/ değişimi şu örneklerle somutlaştırılabilir:

ġayġular 230a/1 (krş. ḳayġu 290b/12 , ḳayġusında 47a/13),

/g/ ünsüzü

Metinde ön, iç ve son seste g ünsüzü kef ile yazılmaktadır.

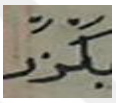
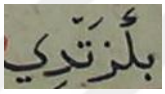
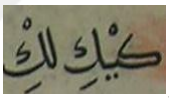
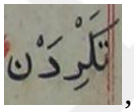
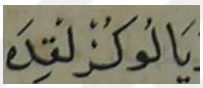
degül 7a/2 , gözi 51a/5 , hergiz 14a/9

Metinde her zaman *kendü* şeklinde yazılan kelime sadece bir yerde *gendü* şeklinde yazılmıştır: gendü 2302bb/9

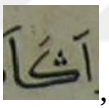
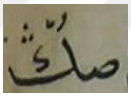
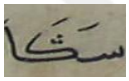
/ŋ/ ünsüzü

Metinde damak ünsüzü /ŋ/ üç farklı biçimde karşımıza çıkmaktadır. /ŋ/ sesi bazen kef bazen üç noktalı kef, nadir olarak da nun-kef şeklinde yazıldığı görülmektedir. Ayrıca bazen aynı satırda aynı kelimenin farklı yazımları da karşımıza çıkmaktadır.

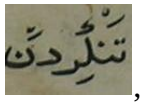
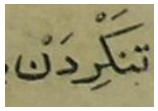
1. kef ile yazılanlar

beŋzer 7b/6 , beŋzetdi 7b/15 , gėŋlik 12b/3 , Taŋrı'dan 31b/11 , yaluŋuzlıḳda 18b/4

2. kef üzerinde üç nokta ile yazılanlar

aŋa 8a/2 , şoŋ 257b/4 , saŋa 21a/14

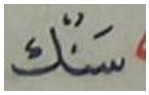
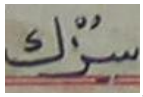
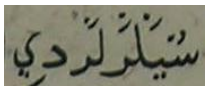
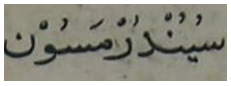
3. nun-kef şeklinde yazılanlar

Taŋrı'dan 17b/4 , Taŋrı'dan 2a/10 (bk. Behçetü'l-Hadâyık'ta arkaizm)

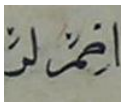
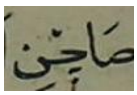
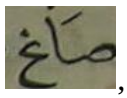
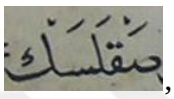
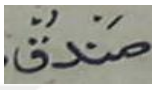
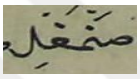
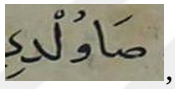
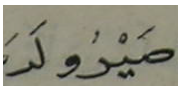
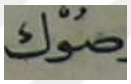
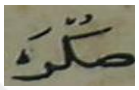
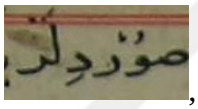
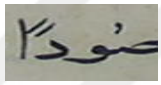
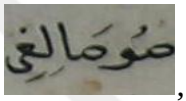
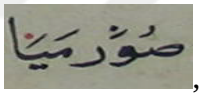
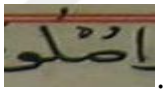
/s-ṣ/ ünsüzü

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde /s/ ünsüzü için /s/ ve /ṣ/ harfleri kullanılmıştır. Genel olarak ilk hecede kalın ünlüler için ṣ, ince ünlüler için s harfi kullanılsa da metinde kalın ünlüler için ikili kullanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Kelime ilk hecede alın ünlülü olup da *sin* ile yazılan kelimeler görmek mümkündür. Bu yazım Doğu Türkçesinin bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

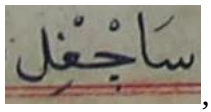
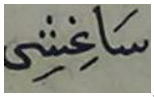
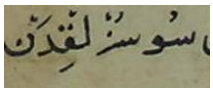
1. İnce ünlülü kelimelerde sin ile yazılanlar

senüŋ 32a/14 , sizüŋ 32a/15 , sökellere 3a/1 , söylerlerdi 44b/3 , söyündürmesün 31b/3 .

2. Kalın ünlülü kelimelerde sad ile yazılanlar

ışmarlar 49a/12 , şaçın 47a/7 , şağ 275b/3 , şaḳlasaŋ 24a/11 , şalı vėrür 113a/1 , şanduḳ 297a/14 , şanmağıl 294a/14 , şavuldı 18b/10 , şayrulara 257b/3 , şınup 257b/13 , şoŋ 25a/3 , şoŋra 17b/4 , şordılar 15a/1 , şudan 36a/13 , şuşalığı 39a/3 , şuvarmaya 35b/13 , uşlu 47b/1 .

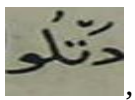
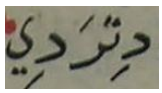
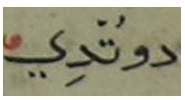
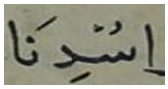
3. Kalın ünlülü olup da sin ile yazılanlar

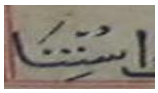
saçğıl 24a/15 , sağ 12b/ 5 , sağışı 259b/13 , susuzlıḳdan (15a / 13) (bk. Behçetü'l-Hadâyık'ta arkaizm)

/t-d/ ünsüzü

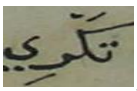
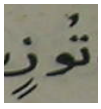
Metinde te (ت), tı (ط) ve dal (د) seslerinin yazımında tutarlılık olmadığı görülür. Kalın ve ince sıradan /t/ sesinin durumu metinden örneklerle şöyle gösterilebilir:

1. Kalın ve ince sıradan olan /t/'lerin tonlulaşarak /d/'ye dönmesi

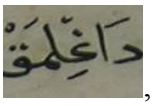
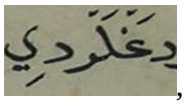
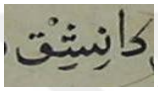
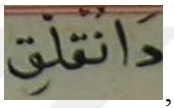
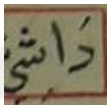
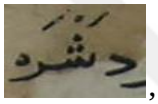
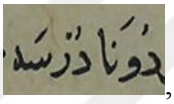
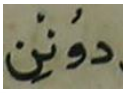
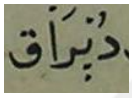
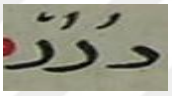
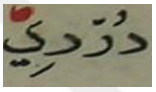
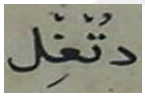
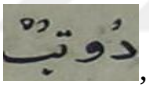
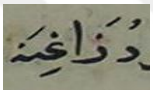
datlu 113a/11 , ditredi 237b/3 , dutdı 11a/2 , üsdine 19b/12 .

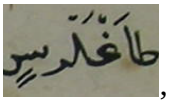
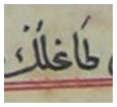
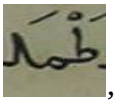
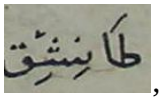
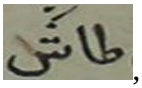
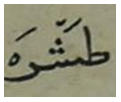
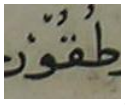
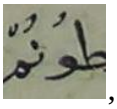
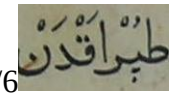
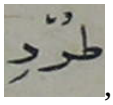
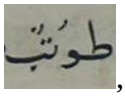
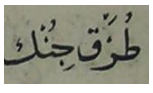
Metinde *üsdine* kelimesinin *üstine* şeklinde de yazıldığı görülmektedir: üstine 26a/15

2. Ön seste kalın sıradan kelimelerde /ṭ/ yerine /t/ yazılması

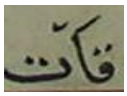
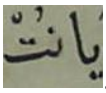
ta 27a/11 , Taŋrı 254b/14 , tolu 123a/3 , tuzın 186b/3 .

3. Ön seste kalın sıradan kelimenin hem /ṭ/ hem de /d/'li yazılması

dağılmaḳ 108b/2 , dağlardı 295b/11 , danışıḳ 148a/11 , danuḳlıḳ 231a/1 , daşı 275b/5 , daşra 296b/3 , donadursa 116b/9 , donın 113b/6 , dopraḳ 234b/14 , durur 223a/11 , durdı 231b/6 , dutġıl 22b/10 , dutup 22b/11 , duzaġına 104b/11 ;

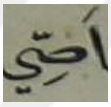
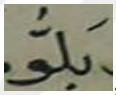
ṭaġlarsın 280b/6 , ṭaġluŋ 108a/14 , ṭamla 54b/9 , ṭanışıḳ 287b/13 , ṭanuḳlıḳ 46b/11 , ṭaş 157b/12 , ṭaşra 293b/7 , ṭoḳuz 86b/5 , ṭolu 47b/2 , ṭonum 257b/14 , ṭopraḳdan 9a/6 , ṭurdı 149a/7 , ṭutup 36a/8 , ṭuzaḳcınuŋ 104b/11 .

4. Son seste bulunan kalın sıradan kelimelerin t ile yazılması

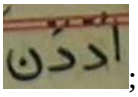
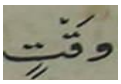
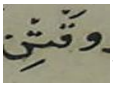
bulut 95a/4 , but 100b/5 , dut 165a/5 , ḳat 54b/15 , ot 57a/14 , yanut 250b/12 .

2.1.3. ŞEDDE KULLANIMI

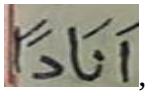
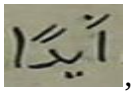
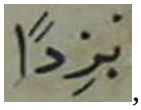
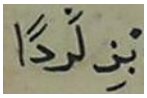
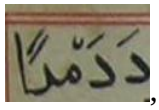
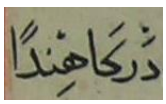
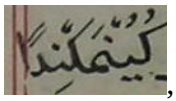
Arapça kökenli kelimelerde üzerine konulan ünsüzü çift okutmak için kullanılan şeddenin metinde geçen Arapça kelimelerin yanı sıra Türkçe kelimelerde de kullanıldığı örnekler görülmektedir.

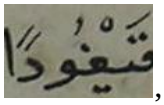
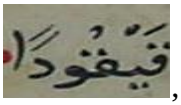
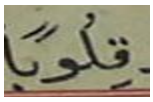
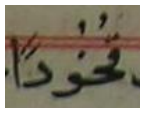
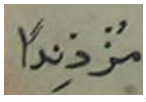
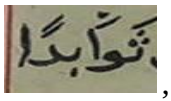
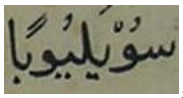
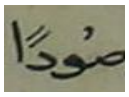
issi 11a/1 , aşşı 148a/3 , bellü 69b/7 , ḳulluḳ 71a/3

2.1.4. TENVİN KULLANIMI

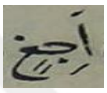
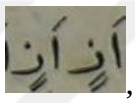
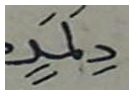
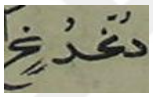
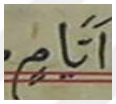
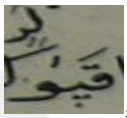
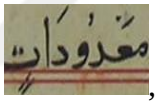
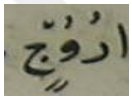
Tenvin, Arapçaya özgü bir yazım özelliğidir. Kelimenin +an, +in veya +un ile sonlanması durumunda /n/'den önce gelen kısa sesi gösteren harekenin (fetha, kesre veya zamme) çift olarak konulup (iki fetha, iki kesre veya iki zammeyle) gösterilmesidir (Acar: 2014: 106). Metinde Türkçe kökenli kelimelerde tenvin kullanılmış olması dikkat çekici bir özelliktir. Örnekler çoklukla -dAn ayrılma hâli, vasıta hâli, iyelik+belirtme hâli, -mAdIn ve -UbAn zarf-fiil eklerinde tespit edilmiştir. Hatta aynı kelimenin hem tenvin ile hem de harfle yazıldığı görülmektedir: oddan 110a/1 , (krş. oddan 110a/1) ; vaḳtın 98b/6 (krş. vaḳtın 69b/9).

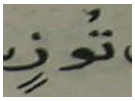
Üstünlü tenvin ile yazılan kelimelerden bazıları şunlardır:

anadan 90b/15 , aydan 63a/9 , bizden 103a/13 , bizlerden 67b/10 , bulardan 62a/11 , dedemden 148a/1 , dergāhından 14a/5 , göyünmeginden 102b/6 , ḳayġudan 102b/7

 , ḳayḳudan 55b/12 , ḳıluban 61a/15, , ḳoḫudan 18b/1 , müzdinden 46a/14 , oddan 110a/1 , oğlanlarından 78a/1 , ṣevābdan 114b/11 , söyleyüben 54b/10 , ṣudan 54b/9 .

Esreli tenvin ile yazılan kelimelerden bazıları şunlardır:

açığın 257b/9 , azın azın 118a/2 , dilemedin 259b/10 , doġduġın 77b/14 , eyyāmın 81a/15 , ḳapuların 56a/4 , kendüzin 62a/13 , maʿdūdātın 81a/15 , orucın 89a/4 , ṣubḥın 46a/10 ,

tuzın 186/3 .

Metnin imlası ile ilgili değerlendirme

Türkçenin Eski Anadolu Türkçesi dönemindeki dil yapısının aydınlatılabilmesi için öncelikle bu dönemde yazılmış eserlerin yazım özelliklerinin incelenmesi gerekir. Korkmaz, bu dönemde yazılmış eserlerin standart bir imla ile yazılmadığını fakat Arap alfabesinin imkânları ölçüsünde yazılan bu eserlerde kısmen imladan bahsetmenin mümkün olabileceğini söylemiştir (1995: 479). Canpolat da bu fikri savunarak Arap imlası ile Uygur imlasının arasında kalan bu dönem yazarlarının kesin bir kural ile imlayı yansıtmadığını ve 15. yüzyılın sonlarına doğru özellikle eklerde standartlaşmaya doğru giden bir imla görüldüğü görüşündedir (1981: 49-52). Eski Anadolu Türkçesinin imlasında hem Uygur hem Arap imlasının etkisini görmek mümkündür (Mansuroğlu, 1988: 249-250). Bu eserde de her iki imlanın varlığı dikkat çekmektedir. Metnin imlası

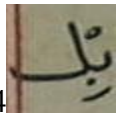
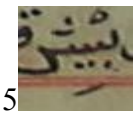
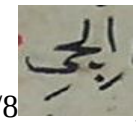
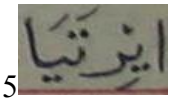
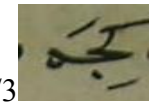
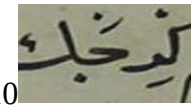
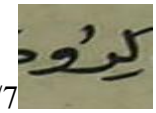
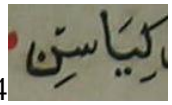
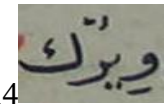
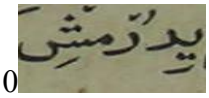
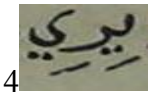
eski harfli metinden tek tek incelenerek tespit edilmeye çalışılmıştır. Metnin oldukça hacimli olması bakımından bu bölümde örnek sınırlandırılması yoluna gidilmiştir. Metin Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılan diğer eserlerin imlasından çok farklılık göstermemektedir.

2.2. SES ÖZELLİKLERİ

2.2.1. ÜNLÜLER

1. e/i değişmesi

Orhun Abidelerinden günümüze kadar kapalı e (ė) varlığını hissettirmesine rağmen, Türk dilinde bu ses hususunda farklı görüşler söz konusu olmuştur. Kapalı e'nin her dönemde ve bazı metinlerde tutarlılık sağlayamamasından dolayı Türkoloji dünyasında bu ses tartışmalara sebep olmuştur. Bugün hâlâ konuşma dilimizde varlığını koruyan dokuzuncu bir ünlümüz vardır. e-i arasındaki bu ses i'ye daha yakın olmasından ötürü tarihî metinler hâlâ bazı Türkologlar tarafından i'li okunmaktadır. Arap harfli dönemlerde bu ses ye (ى) ile gösterilmiştir. Çünkü bu sesi gösteren bir harf yoktur. Nehcü'l-Ferâdîs'te kapalı e'nin yazımı çok açıktır: bėrip, ėkinç, hėç, sėni, tėdi, tėp, yėrge, yėti, yėtmes, yėttiler (Nehcü'l-Ferâdîs Süleymaniye Nüshası, 287 – Sağol Yüksekkaya 2012: 211-226). Batıdaki Türkologlar kapalı e'nin varlığı konusunda bir birlik sağlamasına rağmen Türk kökenli Türkologlar farklı görüşler sergilemektedir. Türk dilinde kapalı e denilen dokuzuncu ünlü sadece Tarihî Türk lehçelerinde değil günümüz lehçelerinde de mevcuttur. Metinde kapalı e sesi, esreli ye veya esre ile gösterilmiştir. Metnimizde /ė/ şeklinde transkribe edilen bu ses sadece bir kelimede Nehcü'l-Ferâdîs'teki gibi harekelenmiştir: dėdi 14a/1

bėl 69b/4 , bėş 12b/15 , dėyü 148a/12 , ėlçi 287b/8 , ėtse 17b/1 , ėrteye 25b/15 , gėce 123b/3 , gėrçek 198b/10 , gėrü 123b/7 , gėyesin 103b/4 , vėrüŋ 31b/14 , yėdürmiş 140b/10 , yėri 262b/14 .

2.2.1.2. Ünlü Uyumları

2.2.1.2. 1. Kalınlık-incelik uyumu (Damak uyumu)

Kalınlık-incelik uyumu, kelimenin ilk hecesinde kalın ünlü olup devamında da kalın ünlü içermesi, ince ünlü olup devamında da ince ünlü içermesidir. Türkçe her döneminde kalınlık-incelik bakımından sağlam bir tutum sergilemiştir. Uyum dışı örneklerin en önemli sebeplerinden biri müstensihlerin yöresel ağızlarını metne yansıtmış olmalarıdır (Argunşah 2014: 78). Bir kelimede kalınlık-incelik uyumunun olup olmadığı kelimede geçen /g/ ve /k/ seslerinin yazım şekli ile ilgilidir. /k/ ve /g/ ince ise kef (ك), kalın ise kaf (ق) veya gayın (غ) ile gösterilir. Bu harfler yoksa kalınlık-incelik uyumunu tespit etmek de zorlaşır (Argunşah 2014: 78).

1. Metinde Türkçe kelimelerde kalınlık-incelik uyumu sağlamlık açısından dikkat çekicidir. Metinden bazı örnekler şunlardır:

dirlik 142a/14, gökdekiler B224b/8, ḳavuşmaḳ 189a/7, ḳullıḳ B224b/14, sevmeklik 167a/4, ucuzlıḳ 288a/5, yıllıḳ B67a/5, yigitlik 248b/6, yoḳsullıḳ 174b/(13,14).

2. Alıntı kelimelerde hem kalın hem ince sıradan ek alan örnekler mevcuttur:

barābar+lıḳ 170b/10 ~ berāber+lik 197a/6,
cāhıl+lıḳ 173a/1 ~ cāhil+lik B282a/7,
davlatsız+lıḳ 23a/7 ~ devletsüz+lik 23a/5,
comard+lıġı B223a/5 ~ cömerd+lik 173b/2,
dünya+lıḳ 165b/2 ~ dünye+ligi 165b/8,
düşman+lıḳ 265a/6 ~ düşmenlige B191b/5.

3. Alıntı kelimelerde kalın ünlülü kelime tabanlarına kalın ünlülü ek gelerek uyum sağlanır:

bazıgān+lık 263a/12, ġarıb+lıḳda 202b/5, ġāzı+lıḳda B221b/8, helāl+lıḳ 152b/7 Müsülmān+lık 242b/8, perdedār+lıḳ 24a/3, peşimān+lıḳ 193a/7, vefālıḳ 148a/3.

4. Alıntı kelimelerde ince ünlülü kelime tabanlarına ince ünlülü ek gelerek uyum sağlanır:

‘āfiyet+lik 304b/14, kāfir+lik 123a/14, Melik+lik 93a/14, mü‘vezzin+lik 76a/4, münkir+lik 305a/2, tekebbür+lik 161b/7.

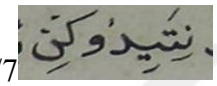
5. Aitlik eki metnimizde kalın ünlülü kelimelerde -dA bulunma hâli ekinden sonra +ġI şeklinde uyuma girmektedir:

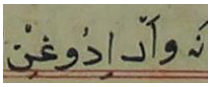
alınlarında+ġı 217b/6, alnuŋda+ġı Y96b/10, arkasında+ġı 264a/4, havada+ġı 200a/5, ḳarnında+ġı 70b/14, ṭamuda+ġı+lara 133b/12, uçmaḳda+ġı+lar 133b/11, zindānda+ġı+lara 2b/15.

6. Günümüzde uyum dışı olan *hani, hangi, dahi* kelimelerinin Eski Anadolu Türkçesinde uyuma girdiğini görmekteyiz. Bu durumun metindeki örnekleri şu şekildedir:

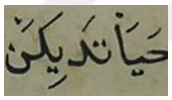
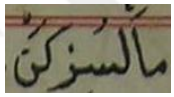
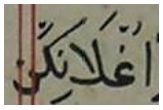
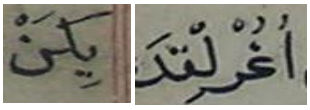
daḫı 231a/8, daḳı 196b/3, ḳanı 127a/15, ḳanḳı 193a/13.

7. Cevher fiil i- ile -dük sıfat-fiil ekinin birleşiminden oluşan *i-dük-i* kelimesinin de metinde ünlü uyumuna uyduğu görülmektedir:

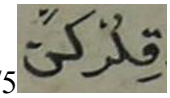
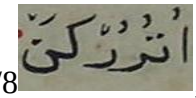
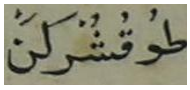
nite-y-idügin 148b/7

Burada dikkat çekici hususiyet *idük* yapısı her zaman ince sıradan gelirken metinde bir örnekte *ıduġ* şeklinde kalın sıradan yazılmıştır: ne var ıduġın 77b/15 .

8. Metinde i- fiilinin zarf-fiil şekli olan -iken'in metinde daima ince sıradan geldiği görülmektedir:

ḥayātda-y-iken 79b/10 , mālsuz-iken 167b/1 , oġlan-iken 61b/7 , uġurlıḳda-y-iken 28b/12,13, .

9. -iken zarf-fiil eki i- yardımcı fiili düşerek kelimelere eklendiğinde uyum bozulmaktadır:

ḳılurken 147b/5 , otururken 95b/8 , ṭokuşurken 153a/6 .

2.2.1.2.2. Düzlük-yuvarlaklık uyumu (Dudak Uyumu)

Eski Türkçede olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesi'nde de dudak uyumu sağlam olmamakla birlikte ileri seviyede yuvarlaklaşmanın olması bu uyumu iyice zorlaştırmaktadır. Dudak uyumu kelime tabanlarında ve eklerde olmak üzere iki kısımda incelenmiştir:

2.2.1.2.2.1. Kelime tabanlarında görülen uyumsuzluk

Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan bazı kelimelerin Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak şekillerine devam ettiği görülmektedir. Bu durum metnimizde şu örneklerde tespit edilmektedir:

demür 13b/5, eyü 51a/10, gėrü 17b/3, incü 5b/10, kendü 57a/3, semüz 310a/7, yavuz 50a/10.

Eski Türkçede birden çok heceli kelimelerin sonunda bulunan ġ/g seslerinin erimesi sonucunda meydana gelen yuvarlaklaşma hadisesi metinde şu örneklerde görülmüştür:

aru Y29a/12, ayru 94a/12, ḳapu 9b/5, saçu 280b/10, ṭapu 24a/1, yazu B217a/8.

Metinde kelime sonundaki ġ/g sesleri düştüğü hâlde yuvarlaklaşmayan ve uyuma giren örnekler de mevcuttur:

acı 261a/1, aşşı 148a/3, çeri 151b/5, diri 49b/9, ḳarı 214a/1, ḳatı 47b/5, kiçi 310a/10, süci 48a/8.

2.2.1.2.2.2. Eklerde Görülen Uyumsuzluk

Metinde görülen uyumsuzluk sadece yuvarlak biçimi bulunan eklerden de kaynaklanmaktadır. Bu bölüm Eski Türkçeden itibaren yuvarlak ünlüsünü koruyan ve Eski Anadolu döneminde yuvarlaklaşmış ekler olmak üzere iki başlıkta değerlendirmiştir:

2.2.1.2.2.1. Yuvarlak ünlülü ekler

2.2.1.2.2.1.1. Yuvarlak ünlülü yapım ekleri

1. +cUḳ, +cUġAz isimden isim yapma eki: daġarcuḳ 255b/6, ḳarıcuḳ 151b/13, ḳıvırcuḳ B8a/1, ḳurtcuġazlara 234a/14, oġlancuġı 201a/8, oġlancuḳlar Y50b/4, ṭomurcuḳlanur 57b/3.

2. -dUr- fiilden fiil yapma eki: bildürdi 86b/2, bulaşdurdılar 201b/11, dolandurdı 105b/(13,14), indürdi 74b/5, ḳılduram 215b/8, sevindürem 112b/8, ṭapduram 254a/8, ulaşdurdı 30b/6, yaġdurdı 70b/4, yıylandurdı 111b/6.

3. -GUr- fiilden fiil yapma eki: dirgüre 105b/4, irgüre 34b/2.

4. +lU isimden isim yapma eki: gizlü B222b/4, görklü 258a/1, kerāmetlü B220b/9, namāzlu 245a/9, niyāzlu 245a/9, nūrlu 249a/6, sevgülü B224a/2, ṭatlu 245a/14, yazuḳlu 252b/10.

5. +sUz isimden olumsuz isim yapma eki: ābdastsuzlıḳ 312a/11, dilsüzlikden 321b/1, ġayġusuz 266a/3, ī̈mānsuz 304b/4, pāẕişāhlıḳsuz B 224b/6, raḥmetsüz 316a/15, yazuḳsuz 265b/11.

6. -Uk+ fiilden isim yapma eki: açuḳ 55a/1, artuḳ 165b/2, ayruḳ 166a/4, bölük 105a/3, buyruḳ 108a/12, delük 231b/3, kesük 86a/7, sınuḳ 83b/7, yaraşuḳ 226b/11.

7. -Ur- fiilden fiil yapma eki: arturġıl 191a/3, bitürmeye 21a/2, geyürdiler 237b/12, içüreyin 36b/7, göyürür 242a/13, uçurmaḳ 108b/9.

2.2.2.1.2. Yuvarlak ünlülü çekim ekleri

1. -AlUm çokluk 1. şahıs emir eki: bulmayalum 172b/2, gėyelüm 172b/1, görelüm 258a/5, ḳaçalum 259b/7, ḳılalum 121b/15, varalum 135b/6, yėyelüm 172a/15.

2. +ArU yön eki: içerü 150a/12, ilerü 9b/15, yoḳaru 233b/1.

3. -dUk görülen geçmiş zaman çokluk 1. şahıs eki: dirildük 50b/1, ḳılduḳ B229b/6, vėrdük 50b/2, yoġ-ıduḳ 259b/11.

4. -dUk sıfat-fiil eki: bindükleri 129b/1, dėdükleri 73b/1, diledükleri 288a/2, erindükleri B55b/13, ḳılduġuŋ 31a/7.

5. -dUm görülen geçmiş zaman teklik 1. şahıs eki: eyitdüm 204a/2, ėşitdüm 207b/1, ṣala-y-ıdum 202b/12, vara-y-ıdum 202b/11.

6. -dUŋ görülen geçmiş zaman teklik 2. şahıs eki: arturduŋ 236b/6, bezedüŋ 212b/1, durmaduŋ 238a/4, girdüŋ 210b/6.

7. -dUŋUz görülen geçmiş zaman çokluk 2. şahıs eki: bile-y-idüŋüz 225b/2, bilişmedüŋüz 68b/12, ḳılası-y-ıduŋuz 227b/15, ḳılduŋuz 84b/12, ne idüŋüz 221a/13, yürimedüŋüz 45b/6.

8. -dUr bildirme eki: Eski Türkçede *tur-* fiilinden gelen bildirme eki, metinde *-dUr* şeklinde kullanılmasının yanı sıra ekleşmemiş *durur* şeklinde 69 defa kullanıldığı görülmektedir. Örneklerden bazıları şunlardır:

degüldür 148a/6, gibidür 116b/7, ögrenmişlerdür 129b/3, vardur 155a/4, yėrdür 148a/12, yoḳ durur 150b/11, yoḳdur 149b/15, yüriyesi durur 150a/10.

9. -sUn, -sUnlAr emir eki: arınsun 63a/2, bilsünler 132a/3, düşmesünler 188b/9, ėtmesün 79b/12, ḳaçsunlar B55b/13, ḳılmasunlar B55b/2, olmasunlar 76a/6, sevinsün 107b/11, yėsün 80a/12.

10. -U zarf-fiil eki: ‘acebleyü 113a/2, aġlayu 149b/11, dėyü 76a/6, esirgeyü 254b/7, isteyü 159b/11, izleyü 231b/7, oḳuyu 102b/11, oynayu 11b/7.

11. +(U)m teklik 1. şahıs iyelik eki: adum 266b/5, canum 101a/1, elümden 230a/6, evüme 291b/5, ḳapumdan 61a/9, ḳatumda 35b/3, ṣıfatum durur 262b/5.

12. +(U)mUz çokluk 1. şahıs iyelik eki: atamuz-ıla 72a/1, baġrumuzı 297b/5, Çalabumuz 19b/13, dilümüz 45b/11, elümüz 45b/11, ḳatumuza 34a/3, nefsümüz 45b/4.

13. +Uŋ, +nUŋ ilgi hâli eki: anasınuŋ (gögsi) 239a/10, anuŋ (adın) 204a/3, dükelinüŋ (daʿvisin) 221a/2, Ḥaḳ Taʿālāʾnuŋ (sırrı) 232b/8, Mekke'nüŋ (kilidi) 214a/1, senüŋ (düşüŋ) 209b/9, sizüŋ (sarāyıŋuz) 208b/14.

14. +(U)ŋ teklik 2. şahıs iyelik eki: düşüŋ 139a/3, göŋlüŋ 271b/5, gögsüŋ 147a/8, ėşüŋ 266b/8, mihrüŋ 139/6, nefsüŋ 20b/12, özüŋ 137b/1, saçuŋ 224a/4.

15. -(U)ŋ teklik 2. şahıs emir eki: aluŋ 113a/10, bakuŋ 128a/15, ḳıluŋ 63b/11, ṭaġluŋ 108a/14, varuŋ 95b/4.

16. -(U)ŋUz çokluk 2. şahıs eki: ʿayıbladuŋuz 184b/15, bildüŋüz 96b/10, eyitdüŋüz 101a/13, iltmedüŋüz 83a/12, ḳılduŋuz B58b/3.

17. -(U)ŋUz çokluk 2. şahıs emir eki: arıduŋuz 227b/14, varuŋuz 166b/13.

18. +(U)ŋUz çokluk 2. şahıs iyelik eki: dinüŋüz 275b/11, göŋlüŋüzde 277b/8, ḳamuŋuz 186b/11, nefsüŋüz 45b/6, oġluŋuz 203a/1, özüŋüzi 282a/7, sevgüŋüzi 177a/13, sözüŋüze 177b/6, ṭāʿatüŋüz 164b/11, üzerüŋüze 289b/7.

19. -Up zarf-fiil eki: açup 21b/2, bıraḳdurup 47a/3, binüp 129a/15, dėyüp 146a/2, dönüp 150b/3, sıġınup 46a/2, varup 10a/6, yırtılup 28b/12, yėyüp 124b/4.

20. -(U)r geniş zaman eki: bulınur 155a/11, gösterür 165a/8, ḳalur 156a/6, ḳılur 157a/8, oḳur 155a/6, vėrür 165a/9.

21. -Uz çokluk 1. şahıs eki: arzularuz 70a/2, bilürüz 249a/14, dutaruz 142b/4, eydiserüz 25a/12, görmeyiserüz B155b/14, görürüz 45b/15, ḳılısaruz 86b/8, ḳıluruz B221a/5, ḳorḳaruz B277b/11, oluruz 208b/12, vėrürüz 188b/14.

22. -vUz çokluk 1. şahıs eki: bilevüz 132b/13, diyevüz 259b/3, eydevüz 268b/15, geçürsevüz 288a/7, görmeyevüz 277a/5, görsevüz B235b/3, ḳaçarvuz 259b/5, ḳaçavuz 259b/6, ḳurtılavuz B279a/6, ḳılavuz 259b/4, ölsevüz 295a/6, ṣorsavuz B235b/4.

2.2.1.2.2.2. Düz-dar ünlülü ekler

2.2.1.2.2.2.1.Düz-dar ünlülü çekim ekleri

1. -dI görülen geçmiş zaman teklik 3. şahıs eki: getürdi 183b/14, ṣordı 175b/7, ulaşdurdı 179b/13.

2. +dIn ayrılma hâli eki: ḳapudın B281a/6, ṣaġdın 240b/10, ṣoldın 240b/10, yoldın 279a/6.

3. -dUr bildirme eki: Bildirme eki metinde +dur, durur şeklindedir fakat ekin bazı örneklerde düz-dar biçimine de rastlanılmaktadır: artadır (141a/15), nedir (70a/12, 139a/1, 243b/1), nicedir (50b/2).

4. -gIl teklik 2. şahıs emir/pekiştirme eki: degürgil 68b/6, getürgil 157b/4, görgil 70a/7, götürgil 186b/11, göyüngil Y 101a/17, göygil 244a/13, oḳuġıl 53b/7, yetürgil 207a/10.

Metinde iki yerde kalın sıradan ünlüye emir eki -ḳıl şeklinde geldiği görülmektedir: bağlaḳıl 55b/10, ḳıġırḳıl kim 186a/13.

5. -I iktidar fiili eki: bulımazam kim B226b/3, olımazam B272b/15, yėtürimezem B144a/3.

6. +I ve +sI teklik 3. şahıs iyelik eki: (anuŋ aḥad) mülki 167b/15, (anuŋ) üstinde B239b/15, (anuŋ) ḳapusı 173b/13.

7. +I, +nI yükleme hâli eki: bunı 212b/1, ḳulnı 188a/15, odı 172a/8, sözi 192a/3, ṭamuyı 212a/13.

8. -In teklik 1. şahıs eki: aḳıdurın 23a/3, bitürürin 23a/1, işidürin 19b/15, ḳılurın 19a/11, vėrürin 18b/9.

9. -IsAr gelecek zaman eki: bulısarlar 119a/4, ḳopısarlar B53b/15, getüriserlerdi B173b/9, olısar 44a/8, yandurısar 201a/13.

10. –IcAK zarf-fiil eki: doġıcaḳ Y65b/16, göricek B228b/13, olıcaḳ Y61b/8.

11. -IncA zarf-fiil eki: bulınca 14b/5, dönince 272b/7, görince 35a/14, olınca 297b/12, ṭoyınca 244a/3, yumınca 21b/2.

12. -mI soru eki: gelür mi 200b/14, gördüŋ mi 282b/15, olur mı 194a/12.

13. -mIş sıfat-fiil eki: düşmişlerini 14b/7, düzülmiş (deri) 62b/9, ḳurumış (sünükler) 124a/12, üzülmiş (ṭamarlar) 124a/12, soġulmış (gözler) 124a/12, ṣolmış (yüzleri) 46b/14.

14. -mIş görülen geçmiş zaman eki: bildürmişdi 86a/10, buyurmış-ıdum 76b/3, dürtmişdür 28a/6, ḳurulmış 112b/13, geçürmiş 58b/14, götürmişler durur 3a/4, olmış 246a/15, ögülmiş durur 87a/1, örtmişdür 28a/6.

15. -sIn teklik 2. şahıs eki: bilürsin B171b/ 10, buyurursın 101a/(9, 10), durursın 93b/2, görürsin 137b/2, iltürsin 237a/4, ḳılursın B212a/9, sevinürsin 111b/9, varursın B146b/5.

16. +sIn bildirme teklik 2. şahıs eki: ḳulsın 14a/12, meşġūlsın 28b/8.

17. -sIz çokluk 2. şahıs eki: bilürsiz 197b/5, dürişürsiz 165a/11, oḳursız 184b/5, olursız 177b/3, uruşursız 165a/12.

2.2.1.2.2.2.1.Düz-dar ünlülü yapım ekleri

1. +cI isimden isim yapma eki: ḳapucı 67a/15, ögütci 289b/5, ṭapucı 253b/7

2. -I fiilden fiil yapma eklerinde bağlantı ünlüsü

Dönüşlülük eki: bulındı-y-ısa B219a/10, görindi 271a/5.

Edilgenlik eki: dökilür 23b/6, ṣorılası 261b/10, yorılsalar 205a/15.

İşteşlik eki: görişgil 292b/1.

3. -IcI fiilden isim yapma eki: bişürici 41a/14, dutıcı 48a/8, ḳurtılıcılar B 223a/13, oḳuyıcı 155a/6, ulaşdurıcılıḳ 179b/13, ṣorıcılarına 267b/4, yandurıcısuz B236a/5.

4. +lIk isimden isim yapma eki

Düz ünlülü isim tabanlarına düz ünlülü şekiller gelir:

aşaḳlıḳ 163b/9, dirlik 155b/15, yigitlik 56b/1, geŋezlik 65b/15.

Yuvarlak ünlülü isim tabanlarına düz ünlülü şekiller gelir:

çöplik 295b/3, dostlıḳ 10b/1, edebsüzlik 227a/13, günlik 151b/5, ḳaraŋulıḳdan 123b/12, ḳonuḳlıḳ 134b/4, ḳullıḳ 62b/12, odsuzlıḳ 23a/8, oġullıḳ 138a/5, oġurlıḳ 27b/13, susuzlıḳ 15a/15, yaluñuzlıḳda 18b/4.

Yuvarlak ünlülü isim tabanlarına hem düz ünlülü hem de yuvarlak ünlülü şekiller gelir:

ḳullıḳ 62b/12 ~ ḳulluḳ B7b/15.

3. Ünlü düşmesi

Türkçede orta heceler vurgusuz olduğu için kelime ortasında ünlü düşmesi yaygındır ve bu ses olayı Türkçenin her devresinde görülmektedir. Kelimenin bünyesinde bulunan ünlüler düşebildiği gibi eklerdeki ünlüler ve i- yardımcı fiilinin çoğu zaman düştüğü görülmektedir.

3. 1. Kelime ortasında ünlü düşmesi

aġrılığı 234b/7, aġzı 65b/1, alnından 281a/15, avcın 117b/14, ayruḳ 125a/14, baġrı 36a/10, beŋzi 193b/13, boynı 92b/11, buyruldı 66b/8, egnine 184b/8, egnüŋdeki 184b/9, eytgil 5b/6, gögsinde 121b/9, göŋli 66b/13, götrilür B181a/10, göynügi 206a/9, ḳarnın 113a/8, ḳoynuna 131a/2, yazġın 20b/6.

3. 2. i- fiili, ile ve içün edatlarında ünlü düşmesi

Metinde i- fiilinin ekleşme sonucunda genelde düştüğü gözlemlenmektedir:

dururken 67b/2, olursa 228b/4.

Ekleşme sonucunda i- fiilinin düşmeyen örnekleri de mevcuttur:

ayruḳsı-y-ısa 227b/10, diri-y-iken 50a/15, öldi-y-ise 50b/6, yaġdura-y-ıdı 227a/4, yėtmeye-y-idi 63a/15.

Metinde son çekim edatları olan *ile* ve *içün* kelimelerinde ses düşmesi görülebilmektedir:

anuŋ-çun 213a/10, anuŋla 212a/12, buŋlaruŋla 62b/1, ḳılduġuŋ-çun 221a/11, munıŋla 146b/10, senüŋ-çün 211a/14, sizüŋ-çün 221b/1, ümmetüŋ-çün 211b/4.

ile ve *içün* kelimelerinde düşmenin gerçekleşmediği örnekler de mevcuttur:

bunuŋ-ıla 118a/5, eli-y-ile 50b/15, ‘İsā-y-ıla 49bb/2, gün-içün (63b/9), uçmaġ-ıla B56a/4, ümmet-içün (252b/9).

4. Ünlü Türemesi

Kelimenin aslında olmadığı hâlde eklendiği ek ile birlikte ortaya yeni bir ünlü türemesi olayı metinde şu örneklerde tespit edilmektedir:

+rA

Yön bildiren isimler türeten ekin bir örnekte ünlü türemesine yol açtığı görülmektedir:

taşıra (235ab/4)

+rAK

Derecelendirmeyi sağlayan +rAK eki ile kelime arasında bazen +I/+U ünlüsünün türediği görülmektedir. Metindeki örnekler şu şekildedir:

‘acabıraḳ-ıdı 90b/8, ‘acabıraġ-ıdı 90b/14, artuḳıraḳdur 93a/(12,13), fāżılıraġı 5a/4, fāżılıraḳ 128b/8, ḫoşıraḳ 207b/14, ḫoşuraḳ 231a/6, ṣāfıraġıdur 9a/2, ṣarpıraġıdur 9a/2, yüksegirek 148b/14.

+I

Metinde iki yerde çokluk eki +lAr ekinden önce ve sonra +I sesinin türediği görülmektedir:

çırāġıları (243a/1-2), çiçekleriden (119a/6).

5. Birleşme

Ünlü ile biten bir kelimeden sonra ünlü ile başlayan bir kelimenin gelmesi hâlinde ünlülerden birinin düşmesi ile iki kelimenin tek kelime hâlinde birleşmesi hadisesi metinde çokça karşılaşılan bir durumdur. Metinden tespit edilen örneklerden bazıları şunlardır:

bu+eyle > böyle 74a/12, taġ+ol > degül 24b/2, kendü+özi > kendüzine 21b/10, ne + ise +ne > nesne 15a/13, ne + ol- > n'ol- B179b/1, ne+eyle > n'eyle- 92a/3, ne+içün > niçün 45b/3, ne+teg+kim > nite-kim 21b/11, şu +eyle > şöyle 71b/14, uş +imdi > şimdi B238b/4, uş +ol > şol 84b/14, yalıŋ + öz > yalıŋuz 179a/15, yoḳ ise > yoḳsa 258a/12.

6. Ünlü Düzleşmesi

Metinde yuvarlak ünlülerin düzleşmesi çok yaygın değildir. Sadece bir örnekte tespit edilmektedir:

a < o: ṣavuḳ 38a/9

2.2.2. ÜNSÜZLER

2.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

-ḳ- / -ġ- değişmesi

Metnimizde iki ünlü arasındaki tonsuz ünsüzler genelde tonlulaşır. Tonlulaşan örneklerden bazıları şunlardır:

almaġın 261a/2, barmaġından 117a/13, dutmaġ-ıçun Y 112a/3, ṣormaġ-ıçun B 229a/6

Tonlulaşmış örneği bulunan bazı kelimelerin tonlulaşmamış örnekleri de bulunmaktadır. İkili bazı örnekler şunlardır:

barmaḳın 191a/4 ~ barmaġın 191a/4, B165b/3, Y78b/17 ~ barmaḳlarında 122b/11,

barduḳına 188b/12 ~ varduġına B163b/13,

uçmaḳı 138a/11 ~ uçmaġın Y108a/2,

aġlamaḳı Y112a/3 ~ aġlamaġ-ıla B240a/7 (bk. ünsüzlerin yazılış özellikleri; ḳ/ġ kullanımı).

-ḳ- / -ḫ- değişmesi

Metinde kelime ortasında -ḳ- sesinin -ḫ- sesine dönüştüğü örnekler mevcuttur. Aynı kelimenin hem ḳ ile hem ḫ ile yazıldığı da görülmektedir:

ḳoḫusı 5b/ 9 ~ ḳoḫu 18a/15 ~ ḳoḳusı B5b/4,

uyḫu 26/7 ~ uyḳu-y-ıla B 23b/9,

daḳı 196b/3 ~ daḫı 228a/4

yoḫsa 76b/13 ~ yoḳsa 244b/3,

bıraḫdılar B224b/10 ~ bıraḳtı 10b/14.

ṭ- / d- değişmesi

Aynı metinde aynı kelimenin hem ṭ'li hem d'li şekli bulunmaktadır.

dayanuŋ 282a/5 ~ ṭayanuŋ B260a/7,

ṭayaḳ 202b/7 ~ dayaḳ Y90a/2,

doymazdı 205b/2 ~ ṭoyurdı 111b/5,

ṭurmış 124b/7 ~ durmışdur B235a/3,

ṭutub 36a/8 ~ dutub 23b/11,

ṭamarından 119b/3 ~ damarları Y67b/15,

ṭonada 116b/10 ~ donada B107b/10,

ṭoġurdı 85a/14 ~ doġdı 73a/2,

ṭaşra 111b/7 ~ daşra 242a/10.

-t- > -d- değişmesi

Kelime içinde sadece bir örnekte -t- sesinin -d-'ye dönüştüğü görülmektedir:

işiddükde 318a/7

y- / g- değişmesi

yine kelimesinin *gine* şekli sadece B nüshasında bulunmaktadır. B nüshasında *gine* 4, diğer nüshalarda *yine* 366 kere geçmektedir.

yana > yene > yine > gine B7b/15, B50a/5, B241a/14,15

yine 8b/7

ẕ / d kullanımı

Metinde Farsça kelimelerde ẕ ~ d sesleri bir kurala bağlı kalmaksızın ikili olarak kullanılmaktadır.

pāẕişāhı 22b/11, (29 kere kullanılmış olup İ nüshasında d'li kullanımı bulunmamaktadır.) ~ pādişāh Y12a/1, Y76b/11 (13 kere),

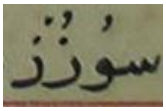
yād 5a/13 (43 kere) ~ yāẕ 51b/5 (64 kere),

feryād 33a/5 (7 kere sadece İ nüshasında kullanılmıştır) ~ feryāẕ B33b/8 (17 kere),

şād B227a/9 (3 kere) ~ şāẕ 60a/2 (24 kere kullanılmış olup İ nüshasında d'li kullanımı bulunmamaktadır.).

-s- / -z- kullanımı

Metinde olumsuzluk-yokluk bildiren +sUz eki daima s ile yazılırken (krş. susuzlıḳdan 15a/15) sadece bir kelimede z ile yazıldığı tespit edilmiştir. Bu durumu bir ses hadisesinden ziyade yazım hatası olarak değerlendirmek mümkündür:

suzuz 121b/15

2.2.2.2. Ünsüz Düşmesi

y ünsüzünün düşmesi

Metinde *yıldız* kelimesi sadece Berlin nüshasında *ılduz* şeklinde olup 27 kere kullanıldığı tespit edilmiştir.

ılduz-ıla B1b/2

2.2.2.3. Ünsüz Türemesi

2.2.2.3.1. İç seste ünsüz türemesi

-n- ünsüz türemesi

Ünlü ile biten kelimelerin sonuna ünlü ile başlayan bir ek gelince araya giren -n- ünsüzü türeyen örnekler şöyledir:

bunlara 16b/6 (307 kere); bular 16b/1 (598 kere). Metinde bu kelimesi +lar eki alınca 307 kere -n- sesi türemiş 598 kere de -n- sesi türemeden yazıldığı görülür.

şunlar B285a/8 (1 kere)

2.2.2.3.2. Ön seste ünsüz türemesi

v- ünsüz türemesi

Ön seste v- türemesi B ve Y nüshalarında tespit edilmektedir. B nüshasında 3, Y nüshasında 2 kere vur- şeklinde iken İ nüshasında fiil her zaman ur- şeklindedir.

vurdı B116a/7, B138b/8, Y89a/5, vuralar B162a/14, vurub Y77a/10.

y- ünsüz türemesi

Ön seste y- türemesi sadece aşağıdaki kelimede tespit edilmiştir:

yigrenmezin (< igren-) 27b/3

2.2.2.4. Ünsüz ikizleşmesi

Metinde ikizleşme olayı birkaç örnekte tespit edilmiştir:

aşşı (< asıġ) 148a/3, issi (< OT. iḍi+si) 44a/8, ikkiz 130b/6 (krş. ikiz 85a/14).

2.2.2.5. Ünsüz Uyumu

Ünsüz uyumu, tonsuzla biten kök veya gövdenin tonsuz ile başlamasıdır. Bu dönemde bazı ekler tek şekilli olduğu için ekin hem tonlu hem tonsuz şekli bulunmamaktadır.

Metinde ünsüz uyumunu bozan ekler ve örneklerinden bazıları şunlardır:

1. -dA bulunma eki: āḫiret+de 294b/1, 2, ḥażret+de 299a/5, ḳıyāmet+de B276a/11, hayāt+da 79b/10, vaḳt+da 54b/7, çalış+da 50b/3, güneş+de 229b/3, uçmaḳ+da 229b/5, bucaḳ+da 244b/9, ḳarındaşlıḳ+da B219a/11, oğlanlıḳ+da B221a/1.

2. -dAn ayrılma eki: ‘avrat+dan 100a/10, āfāt+dan 322a/1, ağlamaḳ+dan 236a/6, at+dan 208a/14, cennet+den 110b/3, dost+dan 283a/1, dudaḳ+dan B228b/4, ḥaḳ+dan

241a/2, heybet+den 318b/3, ḳaraŋulıḳ+dandur B277b/2, ḳılmaḳ+dan 244a/12, mekü'l-mevt+den 279b/11, pārsālıḳ+dan B224b/10, ṣormaḳ+dan B229a/3, ṭopraḳ+dan 245b/10, uçmaḳ+dan 280b/11, uyluḳ+dan 242a/11, yaḳut+dan 114a/12, yazuḳ+dan 303b/10.

3. -dI görülen geçmiş zaman eki: at-dı 297b/7, baḳ-dı 208a/13, bıraḳ-dılar 175a/4, çek-di B288b/6, çıḳ-dı B221b/8, çıḳ-dılar 62a/15, dök-diler 142a/10, dut-dı 291b/11, dut-dılar 6a/4, ėt-di 297b/2, eyit-di 299b/1, eyit-diler B277b/11, ėşit-di B277b/15, ḳuşat-dılar 25a/1, sıvat-dı B280b/11, yarat-dı 299a/2, yıḳ-dı 242b/8.

4. -dUḳçA zarf-fiil eki: aç-duḳça 118a/5, ṭoġ-duḳça B239b/5.

5.-dUḳdA zarf-fiil eki: aç-duḳda 117b/15, git-dükde B239b/3, iç-dükde 125a/14, ḳıl-duḳda 231b/2.

6. -dUr ettirgenlik eki: bulaş-durdılar 201b/11, ḳarış-durdum 218a/8, ḳavuş-durduŋ 210a/6, ulaş-durayım 213a/10.

7. -dUr bildirme eki: ayaḳ+dur B233a/15, gelmiş+dür 180b/3, ḳılmaḳ+dur B228b/14, üküş+dür 58a/5, örtmiş+dür 28a/6, ülüş+dür 73b/10, yoḳ+dur 244b/15.

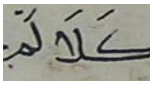
2.2.2.6. Hece düşmesi

Kelime içinde benzer ya da eş hecelerin yan yana gelmesi durumunda bu hecelerden birinin düşmesi olarak tanımlanan bu ses olayının Eski Anadolu Türkçesinde bazı örnekleri görülmektedir (Kuruoğlu: 2012: 24). Metinde dur- fiilinin geniş zaman biçimi olan ve bildirme anlamında kullanılan *durur* yapısının *-ur* hecesinin düşmesiyle ekleştiği örnekler de bulunmaktadır:

ṭardur 252a/1, yoḳdur 255b/5 (krş. yoḳ durur 11b/8), cānıdur B219a/7 (krş. cānı durur 269b/4), oldur B224b/10 (krş. ol durur 279b/6), devesidür B226a/4, nedür B227a/14 (ne durur 90a/7), gibidür B228b/3 (krş. gibi durur 116b/9) , üzredür 266b/8 (krş. üzre durur 8b/8),

2.2.2.7. Genişleme

Metinde genişleme olayı sadece bir örnekte tespit edilmiştir:

gelelem (< gelelüm) 259a/12

2.2.2.8. Göçüşme

Metinde göçüşme olayı şu örnekte tespit edilmiştir:

bigi 22a/3

2.2.2.9. Yuvarlaklaşma

Metinde Eski Anadolu Türkçesinde düz olarak bulunan bazı eklerin yuvarlak olduğu tespit edilmiştir.

-GUl emir 2. şahıs eki: oḳuġul 198a/4.

-UsAr gelecek zaman eki: alusarsın 293a/5, döküserler 67b/5, ḳılusaram 292a/15, olusar 264a/3.

-dU görülen geçmiş zaman 3. teklik şahıs eki: indü (< indi) 188a/4, yöneldü (< yöneldi) 282a/5, gömüldü (< gömüldi) B 126a/15.

i- fiili: yoḳudı 259a/1.

Bu örneklerden çıkarılacak sonuç şudur ki yuvarlaklaşma hadisesi metinde oldukça fazladır. Görülen geçmiş zaman 3. teklik şahıs ekinin yuvarlak olarak kullanılması daha çok Osmanlı sahasında gerçekleşse de bu dönemde de örneklerin varlığı standartlaşmaya doğru gidildiğini göstermektedir.

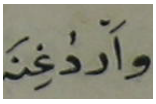
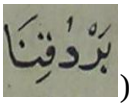
2.2.2.10. Tam Benzeşme

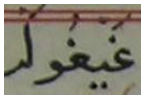
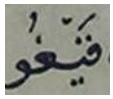
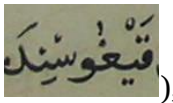
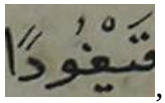
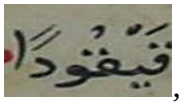
Sözcükteki bir sesin tamamen değişerek yanındaki sesle aynı olması olayı tam benzeşmedir. Eski Anadolu Türkçesinde tam benzeşme örnekleri az bulunmaktadır. –mIşsA > -mIssA olması olayı metinde şu örneklerde tespit edilmektedir:

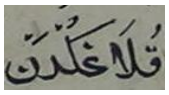
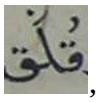
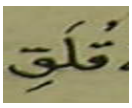
degül-misse (227a/4, 238bb/12, 238bb/13, 243ab/1, 243ab/19), degül-misse-y-idi 131b/9, diri-misse 150b/7, gerçek-missenüz 133a/5, iki-misse 236bb/15, söyler-imisse 69b/15, uzun-mıssa 92b/3.

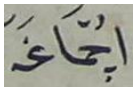
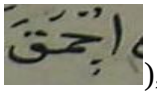
2.2.2.11. Tonlulaşma

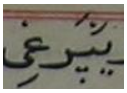
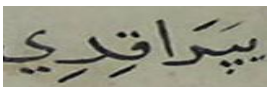
Metinde /ḳ/ ünsüzü iki ünlü arasında tonlulaşarak /ġ/ sesine dönüşür. Tonlulaşmanın olmadığı örnekler de vardır:

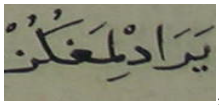
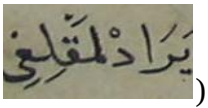
varduġına 184a/3 (krş. barduḳına 188b/12)

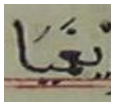
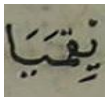
ġayġular 230a/1 (krş. ḳayġu 290b/12 , ḳayġusında 47a/13), ḳayġudan 102b/7 , ḳayḳudan 55b/12 ,

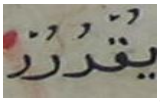
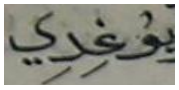
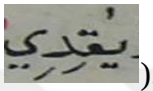
ḳulaġuŋdan 292b/12 (krş. ḳulaḳ 297a/8 , ḳulaḳı 207b/2),

uçmaġa 288a/14 (krş. uçmaḳa 65b/3),

yaprağı 57b/1 (krş. yapraḳ-ıdı 190a/12),

yaradılmağuñuz 131b/14 , (krş. yaradılmaḳlığı 8a/14)

yığmaya 76a/15 (krş. yıḳmaya 75b/5),

yoḳdurur 293a/14 , yoġ-ıdı 228a/8 (krş. yoḳ-ıdı 228a/8).

3. ŞEKİL BİLGİSİ[1]

Metnin şekil bilgisi özellikleri incelendiğinde Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış olan diğer metinlerden çok farklılık arz etmediği görülmektedir. Fakat metinde farklılık arz eden veya kullanımı dönemine göre az ve istisna olan ekler bu bölümde örnekleriyle yazılmıştır.

3.1. YAPIM EKLERİ

3.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler

1.+AgI

Bu ekin daha çok metinde *biregü, eyegü, buḳaġu* kelimelerinde yuvarlak biçimiyle kullanıldığı görülmektedir. Fakat düz-dar şekli ile *buḳağı* (102b/2, 216b/6) kelimesinde 2 kere kullanıldığı tespit edilmektedir.

2.+ArI

Eski Anadolu Türkçesinde yön eki olarak ve her zaman yuvarlak biçimiyle kullanılan bu ekin, metinde düz-dar şeklinde de kullanıldığı görülmektedir. *içerü* kelimesi 9 kere kullanılırken kelimenin *içeri* şeklinin 1 kere kullanıldığı tespit edilmiştir: *içeri* (275b/5). Aynı şekilde metinde *yuḳaru* kelimesi 25 kere kullanılırken *yuḳarı* şeklinin (234a/6, 234a/8) 2 kere kullanıldığı görülmektedir.

3.+cU

Eski Anadolu Türkçesinde bu ek daha çok düz-dar şekli ile kullanıldığı görülmektedir. Metinde bu ekin yuvarlak biçimi *yardımcu* (41b/11) kelimesinde 1 kere kullanıldığı tespit edilmektedir.

4.+dIn / +dUn

Metinde *öŋdin* kelimesindeki *+din* eki düz ünlülü olup aynı kelimenin yuvarlak şeklinin de metinde tespit ediliyor olması dikkat çekicidir: *öŋdünki* (128b/5)

---

[1] Şekil bilgisi bölümü için yararlanılan kaynaklar: Argunşah, Sağol Yüksekkaya: 2012, Argunşah: 2014, Eckmann: 2012, Eraslan: 2012, Ercilasun: 1984, Gabain: 2000, Grönbech: 1995, Gülsevin: 2011, Gülsevin, Boz: 2010, Güner: 2013, Hacıeminoğlu: 2008, Korkmaz: 1992, Korkmaz: 1995, Özkan: 2000, Tekin, 2003, Türk, 2011, Zeynalov, 1993.

5.+ġI

Ekin metinde genelde tek şekilli kullanılmasının yanı sıra kalın sıradan kelimelerde kullanılmış olan +dA bulunma ekinden sonra kalın şekilli biçimleri görülmektedir:

alınlarındaġı (217b/6), *arḳasındaġı* (264a/4), *havādaġı* (70b/13, 71a/2, 200a/5), *ḳarındaġı* (137a/11), *ṣaġraḳdaġı* (285b/15), *yazıdaġı* (168b/6)

6.+lAyIn

Benzerlik gösteren +lAyIn ekinin 3. teklik şahıs iyelik ekinden sonra da geldiği bir örnekte tespit edilmiştir:

buyurduġınlayın (130b/12)

7.+lI

Bu ek metinde her zaman yuvarlak biçimiyle kullanılmaktadır. Fakat ekin aşağıdaki örneklerde düz ünlülü kullanıldığı görülmektedir:

ümẕ̲li (241a/8, 241/8), *ṭaşlı* (227bb/9), *yazılı* (258a/9), *yıyulı* (204a/10), *atalı* (11a/12), *görkli* (56bb/2, 119a/4), *ḥürmetli* (21b/6).

8.+lIḳ / +lUk

Metinde bu eklerin bazen uyum dışında kalırken bazen de uyuma girdiği görülmektedir.

azġunlıḳ (6b/13, 309a/1, 88a/12, 13a/15); *azġunluḳ* (312b/10),
birlik (3b/10) (8); *birlük* (286b/11) (4),
dėmeklik (214b/13); *dėmeklük* (324a/14),
dirlik (141a/13) (20); *dirlük* (193b/7) (3),
eylik (13a/4, 216a/5); *eylük* (3b/9) (34),
ḳarılıḳ (224a/11, 240bb/15, 240bb/15); *ḳarıluḳ* (236bb/9),
ululıḳ (24a/8) / *ululıġı* (35a/5) (24); *ululuḳ* (43b/2) / *ululuġı* (139a/2) (12),
uyanuḳlıḳ (271a/11); *uyanuḳluḳ* (183a/15),
üküşlik (34b/9) (3); *üküşlük* (4a/11),
varlıḳ (3b/9) (5); *varluḳ* (121a/1),
yigitlik (56b/1) (8); *yigitlük* (224a/10) (4),
yoḳsullıḳ (171b/7) (6); *yoḳsulluḳ* (175a/11) / *yoḳsulluġı* (178a/8) (6).

9.+rA

Yön bildiren isimler türeten ekin bir örnekte ünlü türemesine yol açtığı görülür. Aynı anlamda 3 kez *daşra,* 38 kez *taşra* olarak görülen kelimenin *taşıra* (235ab/4) kullanımı da dikkat çekicidir.

10.+rAk

Karşılaştırma bildiren bu metinde ekin kendinden önce düz-dar ünlü alarak kullanıldığı da tespit edilmektedir:

artuġraḳ (220bb/8, 75ay/1); *aruḳıraḳ* (93a/12),

yüksekrek (142b/6); *yüksekirek* (148b/14, 150b/11),

raḥīmıraḳ (194b/5).

Hatta bazen ekten önce yuvarlak ünlünün de geldiği görülmektedir.

ḫoşıraḳ (18b/1, 207b/14) ~ *ḫoşuraḳ* (229b/9) (4).

Aynı kelimeye hem ince hem kalın sıradan geldiği de tespit edilmektedir:

‘azīzrek (64a/3) (3) ~ *‘azīzraḳ* (35b/1) (5).

11. +sIz / +sUz

Bu ekin aynı kelimede hem yuvarlak hem düz şeklinin kullanıldığı tespit edilmektedir:

arısız (193a/1, 194a/15) ~ *arısuz* (179b/2, 192b/13, 192b/13, 192b/15, 312a/1),

artuḳsız (62a/11) ~ *artuḳsuz* (168b/15),

devletsizlik (23a/7) ~ *devletsüzlik* (23a/5),

ḳabūlsız (222a/10) ~ *ḳabūlsuz* (83ay/10).

Yokluk bildiren bu ekin kullanım yerinde de ikililik söz konusudur. Ekin +lIK yapım ekinden hem önce hem de sonra geldiği örnekler tespit edilmiştir:

odlıḳsız (23a/6); *odsuzlıḳ* 23a/8.

3.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

1. -cAḳ

Metinde işlek olmayan bu ek sadece bir kelimede geçmektedir:

emcek (238b/12)

2. -dU

Ek metinde bir kelimede hem düz hem yuvarlak biçimiyle kullanılmıştır:

üründi (21a/10) (10); *üründü* (20a/1) (15)

3. -ġUç

Metinde sadece bir kelimede tespit edilmektedir:

ṭalġuç (229bb/14) 6 kere geçmiştir.

4. -IcU

Metinde bu ek genel olarak -UcI ve -IcI şeklinde kullanılırken sadece bir kelimede -IcU şekli tespit edilmektedir:

arıdıcu (40b/2)

3.1.3. Fiilden Fiil Yapma Ekleri

1.-dAr, -dUr

Eski Anadolu sahasında nadir kullanılan bu ek, metinde üç fiilde tespit edilmektedir: *dönder-* (138a/1-2) (3), *ḳoşdar-* (136a/5), *ḳoşdur-* (267a/15), *gönder-* 'uğurlamak' (146b/9) (13); *göndür-* 'uğurlamak' (55bb/14, 219b/11).

2.-gUr

Ek metinde sadece yalnız ir- fiilinde tespit edilmiştir:

irgür- (34b/2)

3. -l-

Eski Türkçede bu ek dudak uyumuna girmektedir. Bu ekin Eski Anadolu Türkçesi döneminde düz yardımcı ünlü alıp yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına eklenerek uyum bozukluğuna sebep olduğu görülmüştür. Metinde ise bu durum değişmiştir. Ekin yuvarlak kelime tabanına yuvarlak, düz kelime tabanına düz gelerek düzlük-yuvarlaklık uyumuna doğru bir eğilimde bulunduğu tespit edilmiştir. Bazı kelimeler hem düz hem de yuvarlak ünlü almıştır. Bu ekin metindeki kullanılış biçimleri şu şekildedir:

Düz ünlülü kelime tabanlarına düz ünlü ile gelmesi

açıl- (179a/2) (21), *saçıl-* (78a/6), *ṣarṣıl-* (276b/11), *ṣatıl-* (231b/1), *ṣavıl-* (1ab/10), *seçil-* (244b/14) (4), *ṣıyrıl-* (257a/6), *sızırıl-* (205b/12), *şeşil-* (223ab/7), *ṭaġıl-* (237ab/2) (7), *ṭartıl-* (299b/15), *vėril-* (284a/15), *yaŋıl-* (241bb/15) (4), *yapıl-* (169a/10), *yarıl-* (35a/7), *yayıl-* (232b/7, 256b/11), *yazıl-* (61a/4) (17), *yėŋil-* (55b/11), *yıḳıl-* (123b/6, 248b/4, 185b/12), *yırtıl-* (266b/9), *yitil-* (131a/4).

Düz ünlülü kelime tabanlarına yuvarlak ünlü ile gelmesi

ṣavul- (206a/9) (15)

Yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına düz ünlü ile gelmesi

ṣorıl- (261b/10), *üzil-* (11a/4, 11b/4, 124a/12), *yorıl-* (205a/15), *yuyıl-* (14b/6).

Yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına yuvarlak ünlü ile gelmesi

sürül- (235b/7, 299b/6), *soyul-* (307a/12), *ṭutul-* (282a/2), *urul-* (164b/5), *üzül-* (317b/12, 100b/4, 124b/10), *yorul-* (194a/13).

4.-n-

Düz ünlülü kelime tabanlarına düz ünlü ile gelmesi

arın- (311b/15) (10), *bilin-* (298a/5) (3), *çalın-* (136a/10) (3), *delin-* (56ab/15).

Düz ünlülü kelime tabanlarına yuvarlak ünlü ile gelmesi

bilün- (185b/13, 185b/14).

Yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına yuvarlak ünlü ile gelmesi

doḳun- (204a/4) (8), *bulun-* (279bb/6, 97a/8), *doyun-* (278bb/12), *dutun-* (171b/3), *görün-* (271a/5) (14), *sürün-* (173a/11) (5).

Yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına düz ünlü ile gelmesi

bolın- (174a/3), *bulın-* (173a/7) (13), *görin-* (271a/5) (15), *göyin-* (139b/3, 280ab/8), *örtin-* (242bb/11), *ṭolın-* (222a/15), *sürin-* (277ab/4) (4).

5. -ş-

Eski Anadolu Türkçesi döneminin ilk zamanlarında yalnızca düz ünlü alarak kullanılırken sonraki dönemlerinde yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına geldiği görülmüştür. Metinde ekin bazen sadece yuvarlak bazen de hem yuvarlak hem düz ünlülü olarak geldiği, tam bir uyumun sağlanmadığı tespit edilmektedir.

doḳış- (113b/11) ~ *doḳuş-* (151a/9) (7),

düriş- (169a/9) (10) ~ *dürüş-* (274a/12),

ḳavış- (230ab/11) (4) ~ *ḳavuş-* (290b/14) (22),

seviş- (281ab/7) ~ *sevüş-* (10a/14, 10b/1),

ṭoḳış- (279ab/11, 164a/6) ~ *ṭoḳuş-* (164a/5, 287a/8, 153a/6),

uruş- (165a/12),

yügriş- (296b/2) ~ *yügrüş-* (296b/2).

3.2. Çekim ekleri

3.2.1. İsim Çekim Ekleri

3.2.1.1.İlgi hâli

Eski Türkçede uyuma giren bu ek Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır. Metinde de bu ek her zaman yuvarlak ünlülü kullanılsa da iki kelimede +nIn şeklinin kullanıldığı görülmektedir:

yuvanın (237a/5), *Taŋrının* (136by/12)

3.2.1.2. Belirtme hâli

Eski Türkçenin etkisinin de yer yer görüldüğü bu metinde +nI belirtme hâli iki kelimede tespit edilmektedir:

vilāyetni (250a/11), *yazuḳnı* (14a/11).

3.2.1.3 Yönelme hâli

Eski Türkçede yönelme hâli eki +GA olarak kullanılırken Eski Anadolu Türkçesi döneminde bu ek her zaman +A şeklinde kullanılmıştır. Bu metinde iki kelimede yönelme hâli ekinin +ġa şeklinde kullanıldığı tespit edilmektedir:

uçmaḳġa (10a/3), *Çalapġa* (14a/10).

3.2.1.4. Ayrılma hâli

Doğu Türkçesinde ayrılma hâli eki +DIn olarak da kullanılırken Eski Anadolu Türkçesi döneminde bu ek her zaman +DAn şeklinde kullanılmıştır. Fakat metinde üç kelimede +DIn şeklinde kullanıldığı tespit edilmektedir:

ṣaġdın (232ab/10, 240b/10), *ṣoldın* (232ab/10), *yaŋadın* (122a/14, 174b/3).

3.3. İyelik Ekleri

3.3.1. Teklik 3. Şahıs İyelik Eki

Metinde sadece bir yerde ekin yuvarlak biçimiyle kullanıldığı tespit edilmektedir:

(peyġamberler) mührü (65a/11).

3.3.2. Çokluk 1. Şahıs İyelik Eki

Metinde düz ünlülü kelime tabanlarına +(I)mUz şeklinde ilk ünlüsü düz olarak geldiği örnekler de tespit edilmektedir:

biribirimüz (203a/7), *birimüz* (306a/8), *işimüz* (323b/9), *ḳızımuz* (287b/6), *ḳurbetimüz* (96b/6), *zāhidlıġımuz* (96b/7).

3.3.3. Çokluk 2. Şahıs İyelik Eki

Metinde +(I)ŋUz şekillerinin de varlığı tespit edilmektedir:

sarāyıŋuz (208b/14), *biriŋüz* (81b/2, 311b/15), *tesbīḥiŋüz* (72b/12).

Ayrıca metinde bu ekin düz-dar biçimleri de tespit edilmektedir:

anaŋız (243a/2), *birbiriŋizden* (234a/11), *biriŋiz* (311b/12).

3.2.2 Fiil Çekim Ekleri

3.2.2.1. Bildirme Kipleri

3.2.2.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

Metinde 3. teklik şahıslarda daima düz-dar olan ekin bazen yuvarlak şekillerine de rastlanılmaktadır:

doġdu (264b/6), *indü* (188a/4), *ḳarardu* (77a/4), *ḳındurdu* (123b/14), *oldu* (319b/15), *uyandu mı* (101b/8), *yöneldü* (282a/5).

Metinde 1. ve 2. teklik şahıslarda yuvarlak ünlülü olan ekin bazen düz-dar olduğu tespit edilmektedir:

bıraḳdım (234a/7), *bildiŋ-ise* (225b/1), *geldiŋ* (210b/13), *ögütledim* (292a/12).

Metinde -dI görülen geçmiş zamanın bazen /t/ ile yazıldığı da dikkat çeken hususiyetlerdendir:

aḳıttı (290b/6).

3.2.2.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman

Ekin ünlüsü metinde sadece iki örnekte yuvarlak olarak da tespit edilmektedir:

örtmüş (118a/4), *üzülmüş* (124b/10).

Ayrıca metinde **-Up durur** yapısı da dikkat çeken bir diğer husustur. **-Up** zarf-fiil ekiyle **durur** yardımcı fiilinin birlikte kullanılmasıyla meydana gelen bu yapı, duyulan geçmiş zamanı ifade eder. Metindeki örnekler şu şekildedir:

bulup dursın (56a/13), *gelüp durur* (184b/6, 219a/4), *gėyüp dururlar* (280b/11), *ḳoyup durur* (263b/9), *(muntaẓır) olup durur* (195b/7).

Metinde teklik 3. şahısta -mAdUḳ ol- yapısının duyulan geçmiş zamanı ifade ettiği de tespit edilmektedir:

ḥac ḳılmaduḳ ol- (169b/4).

3.2.2.1.3. Geniş Zaman

Ekin ünlüsü metinde düz-dar şekliyle de tespit edilmektedir:

bıraḳırsa (254b/5), *danışırlar* (175a/6), *degir* (158b/3) (6), *ḳavuşırdı* (163a/8), *kemişirem* (161b/8).

Metinde yeterlilik ifadesinde geniş zamanın olumsuzu dar ünlülü şekliyle -ImAz olarak kullanıldığı tespit edilmektedir:

bulımazam kim (226bb/3), *varımazam* (96a/10, 159a/15).

3.2.2.1.4. Gelecek Zaman

Metinde -IsAr gelecek zaman ekinin bazı örneklerde -UsAr şeklinde yazıldığı tespit edilmiştir:

alusarsın (293a/5), *döküserler* (67b/5), *ḳılusaram* (292a/15), *olusar* (44a/8, 264a/3).

Metinde bazen gelecek zaman işlevinde kullanılmış olan -AsI ekinin de -AsU şeklinde yazıldığı tespit edilmiştir:

varasuŋ (296b/8).

Metinde -DAçI ekinin gelecek zaman eki olarak kullanıldığı bir örnek tespit edilmiştir:

öldeçidür (286b/11).

Metinde -Ar ekinin gelecek zaman işlevinde kullanıldığı tespit edilmektedir:

Taŋrı emri birle girdi yine çıḳmaḳ vaḳtında Taŋrı emri birle çıḳar cāna çıḳmaġıl (260a/13-14)

3.2.2.2 Tasarlama Kipleri

3.2.2.2.1. Emir Kipi

3.2.2.2.1.1. Teklik 2. Şahıs Emir Eki

Metinde bu ek genel olarak -GIl şeklinde kullanılmış olsa da iki yerde yuvarlak biçimiyle tespit edilmektedir:

(oruc) dutġul (225a/4), *oḳuġul* (198a/4)

Ayrıca iki yerde kalın sıradan ünlüye emir eki -ḳıl şeklinde geldiği görülmektedir:

baġlaḳıl 55b/10, *ḳıġırḳıl kim* 186a/13.

3.2.2.2.1.2. Çokluk 2. Şahıs Emir Eki

Metinde bu ek daha çok -(U)ŋUz, -(U)ŋ şeklinde kullanılmış olsa da düz-dar şekillerine de rastlamak mümkündür:

ayrılıŋ (234a/11, 234b/9), *çıḳıŋ* (243a/4), *süriŋ* (278ab/8).

Ayrıca bu ekin hem düz-dar hem de damak n'si olmadan yazılan şekli de bir örnekte tespit edilmektedir:

(oruc) dutın (82a/12).

3.2.2.2.2. Şart Kipi

3.2.2.2.2.1. Teklik 2. Şahıs Şart Eki

Metinde genel olarak -sAŋ şeklinde olan ekin üç örnekte -sAn olarak kullanıldığı tespit edilmektedir:

bilsen (12a/4), *degürsen* (93b/7), *ėrsen* (236a/2).

Ayrıca metinde -sAlAr ekinin *-dIķlArI zaman* anlamında kullanıldığı yerler de vardır:

bunlar ṣubḥ vaḳtında ġāfil olurlar, ėrteye degin uyurlar, ḳaçan uyansalar dünyā işine meşġūl olurlar (25b/14-15).

3.2.2.2.3. Yeterlilik Kipi

Metinde yeterliliğin olumsuzu yapılırken şu örneklerde düz-dar ünlünün kullanıldığı tespit edilmektedir:

bulımadı (226ab/15), *bulımazam kim* (226bb73), *çıḳarımaya* (11b/5), *çıḳarımayalardı* (260a/11), *çıḳarımayasın* (14a/8), *eydimeyevüz* (222ab/11), *giderimeyeler* (228b/2), *söyle-y-imezler* (46b/6), *söyle-y-imezse* (51a/1), *uydurımadı* (280bb/9), *varımazam* (96a/10, 159b/15).

3.4. Zarf-fiiller

1. -dUKUŋcA

Metinde bu ek sadece bir örnekte tespit edilmektedir:

baḳduḳuŋca (247b/15).

2. -dUsA

Eski Anadolu Türkçesinde -dIsA (< dı ise) olarak kullanılan ve -IncA anlamına gelen bu ek metinde sadece bir yerde yuvarlak biçimiyle kullanılmıştır:

oḳudusa (122b/13).

3. -ġAlı

Metinde -AlI şeklinde geçen ek sadece bir kelimede g'li şekliyle kullanılmıştır:

ögretgeli (221ab/8)

4. -IbAn

Eski Anadolu Türkçesinde -UbAn olarak kullanılan zarf-fiil eki metinde bir örnekte düz-dar biçimiyle kullanıldığı tespit edilmektedir:

ḳocayıban (224a/11).

5. -IcAḳ

Metinde -AcAK gelecek zaman ekinin -IcAK şekline de rastlanılmıştır:

degicek (148a/9), *erişicek* (69b/4), *giricek* (226ab/7), *göricek* (228bb/13), *ḳılıcak* (108a/14).

Metinde -IcAK yanı sıra -IçAK şekli de tespit edilmektedir:

göriçekdüm (245a/11).

Metinde ünlülü şekli tespit edilmektedir:

doġucaḳ (212a/5)

6.-Ip

Eski Anadolu Türkçesinde -Up şeklinde yuvarlak olarak kullanılan bu ek metinde sekiz yerde düz-dar biçimiyle kullanıldığı tespit edilmektedir:

aḳtarıp (162a/2), *alıp* (220ab/4, 278bb/7), *dutıp* (234ab/10), *ḳalıp* (284a/7), *ḳılıp* (246b/16), *olıp* (232bb/11), *seçilip* (233b/14), *titretip* (208a/11).

7.-UncA

Eski Türkçede -GInçA, -KInçA şeklinde olan bu ek metinde -IncA şeklinde kullanılmasına rağmen, şu örneklerde ekin dudak uyumuna girerek yuvarlak ünlü ile kullanıldığı tespit edilmektedir:

dolunca (157b/12), *olunca* (176b/13).

3.5. İsim-fiiller

1. -mAKlUK

Eski Anadolu metinlerinde bu ek her zaman -mAKlIK şeklinde kullanılırken metinde sadece bir yerde -mAKlUK şeklinde kullanıldığı tespit edilmektedir:

dėmeklük (324a/14).

3.5. Sıfat-fiiller

1. AsU

Metinde bazen gelecek zaman sıfat-fiil eki olan -AsI ekinin de -AsU şeklinde yazıldığı tespit edilmiştir:

gelesüŋ (251b/13), *varasumuz (296a/6)*,

2. -dAç

Metinde ekin -deç şeklinde sadece gel- fiili ile 8 kere kullanıldığı tespit edilmektedir:

geldeç yıl (49a/15); *geldeç ramaż̄n* (70b/7)

3. -ġAn

Metinde -An şeklinde iken sıfat-fiil eki sadece bir kelimede -ġan şeklinde kullanıldığı tespit edilmektedir:

dutġan oruc (67a/14)

4. -mUş

Metinde daima yuvarlak ünlüyle geçen duyulan geçmiş zaman eki bir örnekte hem düz hem yuvarlak şekli tespit edilmektedir:

üzülmiş (100b/4); *üzülmüş* (124b/10)

METİN

[B 1b] [Y 1b] Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḥ m

(1) Ḥamd ve ṣenā‘[1] ol Taŋrı’ya kim yaratdı gökleri, bezedi ay ı gün-ile (2) ve ılduz-ıla, döşedi yėri, bezedi dürlü ḫalḳ-ıla ve dün i gündüz-ile, (3) ‘arşı yaratdı, ‘arş aŋa ṭuraḳ degül, taḥte’ṣ-ṣerā hem aŋa (4) ıraḳ degül, ḳadīmdür, ḥadeṣ aŋa ėrmez, ḳādirdür, ziyādet ve (5) noḳṣān aŋa degmez, mekān yaratdı, ol mekānda durmadı, (6) zamān getürdi, zamān anı görmedi, var-ıdı ḳadīm ẕāt-ıla, kimse (7) anı var ḳılmadı, on sekiz biŋ ‘ālem yaratdı, kimse kendüzine (8) yār ḳılmadı. Ẕātınuŋ nihāyeti yoḳ, ṣıfatınuŋ ġāyeti yoḳ, mevcūddur (9) vācibü'l-vücūd, ilkine ibtidā‘ yoḳ, bāḳīdür ve dāyimü’l-vucūd, soŋına (10) intihā‘ yoḳ, ẓāhirdür, göze görinmez, bāṭındur, gönülden ṣavılmaz, (11) هُوَ الْأَوَّلُ bir vaḳtın yėryüzin gün-ile yalduzlar ve bir vaḳtın gök (12) yüzinde gösterür gevher gibi ılduzlar, biregünüŋ gögsini sekīne **[B 2a]** (1) sefīnesi<n> ḳılur, şekür ad vėrür, فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ biregünüŋ (2) gönlini kīne kānı ḳılur, kāfūr ad vėrür, yüz biŋ hezārān hezār (3) dürūẕ-ı ṣalavāt ve selām ve taḥiyyāt Muḥammedi Muṣṭafā üzerine ve anuŋ (4) ehline ve aṣḥābına ve rızvānullahi ‘aleyhim ecma’īne. Ammā Ḥaḳ sübḥānehu (5) ve Ta’ālā bu ẓa‘īf ḳulı ‘ināyet deŋizine ṭaldurdı ve īmān ve[2] ma‘rifet birle[3] gönlini güldürdi ve faẕlı

---

[1] **[B 1b]** // 1 ṣenā: Y1 fenā / gün-ile: Y1 güni // 2 ılduzıla: Y1 yılduzlarla / yėri: Y1 yok / ḥalk-ıla: Y2 ḫalḳı // 3 ṭuraḳ: Y2 duraḳ // 4 ḥadeṣ: Y3 ḥadesān // 5 ol mekānda durmadı: Y3 SİLİK / yok: Y4 dėdi // 6 ẕāt-ıla: Y4 ẕāt-ıla // 9 bāḳīdür: Y6 bāḳī durur / dāyīmü’l-vucūd: Y6 dāyīmü’l-vucūddur // 10 ẓāhirdür: Y (6, 7) ẓāhir durur / göze görinmez bāṭındur, gönülden ṣavılmaz: Y7 ammā göz görmez, pinhān durur. Ammā gönülden ġāyib olmaz // 11 vaḳtın: Y8 vaḳt / gün-ile yalduzlar: Y8 gün nūr-ile yılduzlar / vaḳtın: Y8 vaḳt // 12 gevher gibi: Y9 yok **[B 2a]** // 2 gönlini: Y9 gönlin / ḳanı: Y9 ḳan / (2, 3) hezārdur: Y10 hezārandur / yok: Y11 olsun // 4 ehline ve ṣaḥābine: Y11 ehl-i beyti ve aṣḥābına // 5 bu: Y11 ben / yok: Y11 ‘ināyet birle / gönlini güldürdi: Y12 gönlüm güvendürdi

[2] Esas metin olarak kabul ettiğimiz İbrahim Efendi nüshasının giriş kısmı, en eski nüsha olan Bursa nüshasından çokça farklılık göstermesi ve eksik kısımlarının bulunması sebebiyle, esas nüshanın [1b-2a] varaklarını dipnota alarak Berlin nüshasının [1b-2a] varaklarını metne dâhil ettik.

[1b-2a] مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاَوْلاَدِهِ وَاَزْوَاجِهِ وَاَصْحَابِهِ اَجْمَعِينَ(2) اَلْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَوةُ وَالسَّلاَمُ عَلَي خَيْرِ خَلْقِهِ evvel Allāhu (3) Ta’ālā’yı birledügümüzden ṣoŋra kim لاَ ثَانِيَه لَهُ (4)اِنَّمَا اللهُ اِلَهٌ وَاحِدٌ Resūlını ögdügümüzden ṣoŋra kim (5) تُحْفِيهِ سَيِّدِنَا(6) تَحِيَّاتْ وَنَثَارِ صَلَوَاتْ.وَمَظْهَرِ Muḥammedindür kim Ḥaḳḳ Ta’ālā Ḳur'an’da ögdi ve ṣalavāt (7) getürdi. Melāyikleri birle yā عَلَي النَّبِّي يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمً (8) اِنَّ اللهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ teslīmen (9)… kerāmeti tevḳī‘in ẕikr ėtdi (SİLİK)اِنَمَا يُرِيدُ اللهُ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ (10) مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَا اَحَدٍ مِنْ (11)

birle ‘ilimden ve ḥikmetinden buŋa bildürdi. (2) Bir niçesi rabbānī ‘ālemden ve bir niçesi rūḥānī[4] ‘ālemden ve bir niçesi ḳarındaşları (3) gördüm kim bular ‘ilm-i va‘aż içinde rāġıb idiler ve aŋa yavlaḳ ṭālib idiler (4) ammā Tāzī ve Pārsī dilinden Türk dili üzre ġālib idiler ve **[Y 2a]** bu ża‘īf (5) ḳuldan dilediler kim Türk dilince bu fenn içinde bir kitāb eyleyem ve miḳdā(6)rumca nükte ve naẕāyir söyleyem. Ḳaçan kim bularuŋ sözlerine güş dutdum (7) ve bu ‘ilm içinde bularuŋ dilegini bildüm. Bularuŋ dileklerin ḳabūl ḳıldum. (8) Bu kitābı eyledüm. **Behcetü'l-Ḥaḳāyıḳ fī Mevā‘iẓi'l-Ḫalāyıḳ** dėyü ad vėrdüm. (9) Ümīẕ eyle dutdum kim bizden ṣoŋra yāẕigār ḳala ve müṭāla‘a ḳılanlar bizi (10) du‘ā birle yāẕ ḳılalar. Bu kitābı tamām ḳılmaġa tevfīḳ Taŋrı’dan diledüm (11) ve tevekkül aŋa ḳıldum. و الله المُسْتَعَانُ , وَعَلَيهِ التُّكْلانْ, (12) وَمَاتَوْفيقي اِلَّا باللهِ عَلَيْهِ, تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ وَقَالَ النَّبِيُّ (14) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَاِلهُكْمِ اِلَهٌ وَاحِدٌ (13)[5] **[B 2b]** وَلَاحَوْلَ وَلَاقوَّةَ اِلَّا بِاللّٰه الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ ثَلَثَةٌ آيَةٌ مُحْكَمَة (15) ḳadem **[2b]** (1) birle başmaġa şeḳāvet iẕin, bir ḫālıḳa ḳoşmaġa saʿādet iẕin, üç (2) kez kelime-yi şehādet sözin eydelüm و شْهَدُ أَنَّ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ الله (3) ḥDَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، و أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدا عَبْدُهُ وَرَسُولُه ḳayġulu (4) göŋlümüze ṣafā-y-ıçun, bir Çalap ‘ahdine vefā-y-ıçun, üç kez ṣalāvāt (5) vėrilsün Muḥammedi Muṣṭafā-y-ıçun, اللَّهُمَّ صَلِّ

---

(13) Muḥammed’dür raḥimehu'l-llāhu Ta’ālā Ḥaḳḳ Ta’ālā luṭf u[2] keremi birle ġafletden ayırdı لِيَذْهَبَ عَنْكُمْ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطْهِرَكُمْ تَطْهِيرًا اَمَّا بَعْدُ(12)

[3] **[2a]** // 2 ma‘rifet birle: B5 ma‘rifet-ile / faẕlı birle: B5 faẕl-ıla / ‘ilminden: Y13 ‘ilm / ḥikmetinden: B5 ḥikmetten: Y 13 ḥikmet / buna: Y13 baŋa // 2 bir niçesi rabbānī ‘ālimden ve bir niçesi rūḥānī ‘ālimden: B7 bir niçesi ruḥānī ‘ālemden ve bir niçesi rabbanī[3] ‘ālimden / nicesi ḳarındaşları: Y13 nice ḳardaşları // 3 gördüm: Y13 görür / ‘ilm-i va’aż: B8 ‘ilm ü va’aż, Y14 va’aż-ı ‘ilm / idiler: B8 vardılar // 4 Türk: B9 Türkī / Tāzī: Y14 yok / üzere: B9 üzre / idiler: B10 vardılar / (4, 5) bu ża’īf ḳuldan: Y1 ve menden // 5 Türk: B10 Türkī, Y1 bularun / (5, 6) miḳdārumca: B11 bana degen ḳadarınca, Y1 yok / 6 yok: Y1 birle / sözlerine güş dutdum: B12 dilegin ḳabūl ḳıldum // 7 ve bu ‘ilm içinde bularuŋ dilegini bildüm. Bularuŋ dileklerin ḳabūl ḳıldum: B 12 yok // 8 eyledüm: B12 düzdüm // 9 yāẕigār: B14 yādigār, Y3 yādigār // 10 du‘ā birle: B14 du‘ā-y-ıla, Y3 du‘ādan / yāẕ: B14 yād, Y4 yād / Taŋrı’dan: B15 Taŋrı’dan, Y3 Taŋrı’dan **[Y 2a]** (6) ammā bu ża‘īf ḳul bu Behçet birle tamām ḳırḳ bir behce yazdum. Dostlar ve faḳihler (7) içün ibtidā Ḳaraḥiṣar Develü’de yazdum. Tārīḫ sene tis‘a ve sittīne ve şāyed yedi (8) bulunca ki Faḫru'd-dīn Bin Maḥmūd İbni'l-Ḥüseyn İbni Maḥmūd Et-Tebrīzī: Bu kısım diğer nüshalarda bulunmamaktadır.

[4] rūḥānī: İ2 revḥānī

عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ (6) gönlümüze şāẕılıḳ şemʿi yanmaḳ-ıçun[6], irkilmiş yazuḳları yuymaḳ (7) içün, şeyṭāni'l-laʿīni bu meclisden ḳovmaḳ içün, üç kez eydelüm (8) لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ey ḥayy-ı ḥalīm ve ey melik-i (9) ḳadīm ve ey ḳādir-i raḥīm ve ey pāẕişāh-ı kerīm, maşrıḳdan (10) maġribe degin her ḳanda kim bir ġarīb var-ısa, kim ġurbet odı anı (11) yaḳar-ısa, selāmet maḳāmına sen degürgil ve ḳanda kim bir yetīm var-ısa (12) kim ḥasret yaşı gözinden aḳar-ısa, aŋa **[Y 2b]** meded sen ėrgil ve ḳanda kim (13) borclu var-ısa ve bī-çāralıḳ birle göŋli ṭar-ısa boynın **[B 3a]** ḫalḳ (14) maẓlemesinden āzād ḳılġıl ve ḳanda kim ḳayġulu var-ısa, ḳayġu elinden (15) zār-ısa, ḳayġudan sen ḳurtarġıl ve zindāndaġılara tevbe birle yol **[3a]** (1) vėrgil ve sökellere ṣıḥḥat ve şifā vėrgil, dünyādan naṣībin alanlara, (2) vaḳtı gelüben ölenlere uçmaḳ erzānī ḳılġıl, ḳaçan nevbet bize degse īmān(3)dan ayırmaġıl ve raḥmetüŋden nevmīẕ ḳılmaġıl. Meclis ehli kim bunda (4) oturmışlardur, bu dem dünyādan göŋül götürmişler durur. Ḫuẕāvendā, bularuŋ (5) göŋli şemʿin söyündürmegil ve buları ṭamu odına göyündürmegil. Ḫuẕā(6)vendā, sınuḳlu göŋülleri sen oŋalgıl. Bu żaʿīf ḳuluŋ dilini ḫaṭādan (7) ve zelelden sen beklegil. Bu bīçāre diline ṣıdḳ u ṣavāb yöretgil.[7]

[2b] (1) birle başmaġa şeḳāvet izin, bir ḫālıḳa ḳoşmaġa sa'ādet izin, üç (2) kez kelime-yi şehādet sözin eydelüm أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ (3) أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ḳayġulu (4) göŋlümüze ṣafā-y-ıçun, bir Çalap 'ahdine vefā-y-ıçun, üç kez ṣalavāt (5) vėrilsün Muḥammedi Muṣṭafā-y-ıçun, اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ وَاللهُ (1) **[B 2b]** // gönlümüze şaẕılıḳ şem'i yanmaḳ-ıçun مُحَمَّدٍ (6)وَعَلَى آلِ وَاحِدٌ وَقَالَ el-meclis ü fī tevḥid ḳavlühū Ta'ālā (3) وَعَلَيْهِ التُّكْلاَنُ وَلَا حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ(2)الْمُسْتَعَانُ (6)وَسُنَّةٌ قَائِمَةٌ وَمَا سِوَاهُنَّ فَهُوَ فَضْلٌ (5) صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ آيَةٌ مُحْكَمَةٌ وَفَرِيضَةٌ عَادِلَةٌ(4)النَّبِيُّ üç kez eydelüm şehādet sözin أَشْهَدُ (7) وَرَسُولُه(8). أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ bir Çalap 'ahdine (9) üç kez ṣalavāt vėrelüm وَ(10) اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ // (6,7) yuymaḳ içün: B10 yumaġ-ıçun / üç kez: B11 üc kez // 11 yetīm: B2 borclu // 12 ėrgil: Y1 ėrürgil // 13 göŋli: B15 eli / bī-çārelıḳ birle: B15 bī-çārelıġ-ıla, Y1 yok // 15 tevbe birle: B3 tevbe-y-ile, Y2 yok

[3a] // 1 sökellere: Y(2, 3) ṣayrulara / dünyādan: B4 dünyeden // 2 ḳaçan: Y3 ḳaçankim / degse: Y4 gelse // 4 dünyādan: B7 dünyeden, Y4 yok // 5 buları: Y5 bunları // 6 dilini: Y6 yok // 7 ḳuluŋ: Y5 yok / yüretgil: B11 yürütgil, Y6 yürütgil // 8 yürütgil: B11 yüritgil // 9 göŋülleri dīnine issi olsun: B12 fāyide olsun // 11 şirket: B14 şerīki // 12 muḫtar durur: B14 muḫtardur // (12, 13) hādī durur: B15 hādīdur / fa''al durur: B15 fa''aldur // 14 'ālim durur: B1 'ālimdür / rāzıḳ durur: B1 rāzıḳdur / kısmet birle: B1 kısmet-ile // 15 muḫtār durur: B1 muḫtārdur / meşiyyet birle: B1 meşiyyet-ile / hādī durur: B2 hādīdur / 'inayet birle: B2 'ināyet-ile // 15 fa''āl durur: B2 yok

Mes’ele(8)ler kim ṣordılar göŋline cevāb yürütgil. Tā èşidenlere aşşı olsun, (9) göŋülleri dīnine issi olsun اِنَّكَ اَنْتَ اَلْحَنَّانُ اَلْمَنَّانُ ol (10) ḳādir kim ḳudretinde mu‘āvenet yoḳ, ol ṣāni‘ kim ṣun’ında ālet (11) yoḳ, ol ḫālıḳ kim yaradur, şirket yoḳ, rūzī vèrür, (12) meyl ve töhmet yoḳ, muḫtār durur, iḫtiyārında ‘illet yoḳ, hādī (13) durur, hidāyetinde ḍalālet yoḳ, fa‘‘āl durur, aŋa melāmet yoḳ, **[B3b]** (14) ‘ālım durur, ‘ilmi içinde cehālet yoḳ, rāzıḳ durur ḳısmet birle, (15) muḫtār durur meşiyyet birle, hādī durur ‘ināyet birle, fa‘‘āl durur **[3b]** (1) irādet birle, ‘ālım durur vaḥdāniyyet birle, ‘alīm durur, bilür ġayıbları, (2) settār durur, örter ‘ayıbları, ‘arż-ı ḥāl ètseŋ èşidür, semī‘ durur, (3) göŋüllerdeki ḥāceti bilür, ‘alīm durur, suç ḳılursaŋ geçürür, ḥalīm (4) durur, yazuḳlar ḳılursaŋ yarlıġar, raḥīm durur, diler-iseŋ bağışlar, (5) kerīm durur, gider-iseŋ ḳıġurur, mihrübān durur,وَاَللّٰهُ يَدْعُا (6).اِلَيَ دَارِ السَّلَامِ döner-iseŋ ivdürür, anuŋ-çun kim ġufrān durur, (7) وَسَارِعُوا اِلَيَمَغْفِرَةgelür-iseŋ ḳabūl ḳılur, anuŋ-çun kim raḥmān (8) durur. عِبَادِهِ عَنْ التَّوْبَةَ يَقْبَلُ وَ Ol subḥān kim (9) ḳullarına bunuŋ gibi eylük ḳılur. İlk ḳullarına kendü varlıġın bildürdi. (10) اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ andan ṣoŋra birligin bildür(11)di. وَإِلَـهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ andan ḳudretin bildür(12)di. وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير andan ṣun‘ın bildürdi. صِبْغَةَ اللّٰهِ (13)وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً andan milketin bildürdi. وَلِلّٰهِ مُلْكُ andan heybetin bildürdi. فَوْقَ عِبَادِهِ (15) **[Y 3a]** السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ(14) andan ‘aẓāmetin bildürdi. وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيم andan **[4a]** (1) ‘izzetin bildürdi. وَلِلّٰهِ اَلْعِزَّةُ جَمِيعاً andan celāletin bildürdi.**[B4a]** (2) ذُو اَلْجَلَالِ وَالاِكْرَامِ andan ni‘metin bildürdi. وَاللّٰهُ عَزِيزٌ ذُوا (3)نْتِقَامٍ, andan luṭfın bildürdi. اَللّٰهُ لَطِفٌ بِعِبَادِه andan (4) muḥabbetin bildürdi. فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ andan nuṣretin (5) bildürdi.اَلْمُؤْمِنِين كَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْر andan ḳısmetin bildürdi. (6) نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُم مَّعِيشَتَهُ andan ḥisbetin bildürdi. (7)مَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ andan raḥmetin bildürdi. (8) وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا andan ‘ilmin ögretdi. وَيُعَلِّمُكُم (9) مَّا لَمْ تَكُونُواْ تَعْلَمُون andan ḥikmetin erzānī

[3b] // 1 irādet birle: B2 yok / ‘alım durur: B2 ‘alımdur / vaḥdāniyyet birle ‘alım durur: B2 yok // 2 ‘arż-ı ḥāl ètseŋ: B3 ün ederseŋ // 3 ‘alım durur: B3 ‘alımdur / (3, 4) ḥalīm durur: B4 ḥalīmdur / raḥīm durur: B4 raḥīmdur // 5 kerīm durur: B5 kerīmdür gider-iseŋ : B5 giderseŋ / ḳıġurur: B5 ünder / mihrübān durur: B5 mihrübāndur // 6 döner-iseŋ: B6 dönerseŋ / kim: B6 ne kim // 7 gelür-iseŋ: B7 gelürseŋ // 8 subḥān: B8 subḥāndur // 13 mülketin: B12 milketin

ḳıldı. (10)وَمَن يُؤْتَ يُؤتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاء andan ḥikmet içinde ḫayrāt (11) üküşlügin[8] bildürdi. وَإِلَـهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِد, كَثِيرًا, (12) الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا ol ‘ālem faḫri yėr ü[9] gök bedri (13) مُحَلِّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَاللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ peyġāmberler mühri başlu, (14) يُؤتِي الْحِكْمَةَ ṯānıye (1) ثَانِي اْثْنَيْنَ فَتَهَجَّد بِهِ نَافِلَةً لَكişlü ėşlü مِنَ الطَّيِّبَاتِ (15) كُلُوا dişlü كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانkaşlu **[4b]** işlü işlü, yėr anuŋ döşegi, gök anuŋ ṣayvānı, gün anuŋ (2) çırāġı, havā anuŋ eyvānı, şarḳdan ġarba degin yürüdi anuŋ fermānı, (3) yėgirmi üç yılda indürdi aŋa Ḳur‘ān’ı, beyān ḳıldı anuŋ **[B 4b]** içre ḥüccet ü (4) bürhānı, namāz u zekāt u oruc [u] ḥacc u ḳurbānı, anuŋ şefāʿatidür yazuḳlu ḳullaruŋ (5) dermānı, dört ṣaḥābe ėş vėrdi aŋa dīni īmānı, ilk Ebū Bekri’ṣ-ṣıddīḳ (6) rażiya’l-lahu anhu, ‘ālemden artuḳ anuŋ īmānı, ikinci ‘Ömer bin Ḫaṭ ṯab düşmā(7)nlar ḳıranı, üçünci ‘Osmān bin ‘Affān cemʿ ḳılan Ḳur’ān’ı, dördünci ‘Alīyy-i murtażā (8) Tan͡grı arslanıوَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (9) ol mu’aẓẓam, mühtedī, mükerrem, müctebā‘, mu‘allā, müẕekkā Muḥammedi Muṣṭafā yıpar (10) dīninden, şekker dilinden, incü dişinden, ḫaber vėrür kim ‘ilm üç dürlüdür. (11) Bir muḥkem āyetler, ikinci gönilmiş farīżalar, üçünci berkinmiş sünnetler. Ammā (12) muḥkem āyetler ol durur kim anuŋ içinde müteşābih mensūḫ yoḳ, ol (13) ḥelāl ve ḥarām āyetlerdür ve gönülmiş farīżalar ol durur kim anuŋ içinde şirk (14) ve **[Y 3b]** şübhet yoḳ, ol tevḥīd ‘ilmi durur ve berkinmiş sünnetler ol durur (15) kim anuŋ içinde iḫtilāf ve töhmet yoḳ, ol peyġāmberler ḥadīşleri **[5a]** (1) durur. Yaʿnī يَعْني لَا اِخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ في وُرُوْدِهَا ol üç farżı lāzım durur, (3) ayruḳlar faẓlı durur dėdi. Yaʿnī عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَّيَ اَللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (2) هَذِهِ الثَّلَاثَةُ وَاَفْضَلُ هَذِهِ الثَّلَاثَةُ عِلْمُ التَّوْحِيدِ(4) dükeli ‘ilmüŋ fāżılıraġı bu üç dürlü ‘ilim(5)dür ve bu üç dürlü ‘ilim fāżılıraġı tevḥīd ‘ilmi durur **[B 5a]** قَالَ اْلفُضَيْل اِنَّ وَاحِدٌ(6) وَإِلَـهُكُمْ إِلَهٌ

[8] **[4a]** // 11 üküşlügin: B8 üküşligin // 12 yeri gök: B10 yer gök // 13 muḳassırına: B11 yok **[4b]** // 2 yürüdi: B14 yüridi // 3 içre: B1 içinde // 4 u: B1 ve / şefāʿatidür: B1 şefāʿati, Y12 şe’fāti durur, / yazuḳlu: Y12 yazuḳlular // 5 dīni īmānı: B2 degin āmānī / Bekri’ṣ-ṣıddıḳ: B3 Bekir-i ṣıddıḳ // 6 rażiya’l-lahu anhu: Y12 yok / (6, 7) ‘Ömer bin ḫaṭ ṯab düşmānlar ḳırānı: B3 düşmenler ḳıran ‘Ömer bin ḫaṭṭabı / ‘Alīyy-i murtażā: B5 ‘Alīyü’l- murtażā // 8 Tan͡grı: B5 Taŋrı // 9 mu’aẓẓam: B6 mu’aẓẓamı / mükerrem: B6 mükerremi / mücteba mu’allā: B(5,6) mu’allā mücteba // 12 ol durur: B9, Y16 oldur // 13 ol durur: B11 ol dur / şirk: B11 şek / āyetler ol durur: B12 āyetler oldur, Y17 āyetlerdür // 14 ‘ilmi durur: B12, Y1 ‘ilmidür / şubhet: Y1 şubhe / sünnetler: Y1 sünnet / oldurur: Y1 oldur

في سِتَّةِ مَوَاضِعَ فُضَيْل(7)اللهَ تَعَالَي ذَكَّرَ لَفْظُ ٱلْوَاحِدِ في ٱلْقُرْآنِ, eyitdi, raẕiya'l-lahu anhu Ḥaḳ sübhānehu ve Ta'ālā (8) vāḥid lafẓın Ḳur'ān içinde altı yėrde yād ḳıldı. İlk secde (9) Ḥam sūresinde kavlühu Taʿālāَأَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ikinci (10) Ḥac sūresinde وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا اوْلْ آيَتَه ol āyete degin kim eydür (11) وَإِلَـهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ üçünci Enbiyā' sūresinde yād ḳıldı dördünci El-kehf إِلَهٌ وَاحِدٌ(13) رْسَلْنَاكَ إِلاَّ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِين, قُلْ إِنَّمَا يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ(12)وَمَا sūresinde āḫirinde yād ḳıldı (14) أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ bėşinci bėşinci Naḥl sūresinde āyet ilkinde yād (15) ḳıldıأَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ altıncı Baḳara sūresinde yād ḳıldı **[5b]** (1) وَإِلَـهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِد cānı ve cihānı men dost adın ḳamular ėşitdi, (2) velikin ḥaḳīḳat ėşitmegi Mecnūn ėşitdi, Yūsuf adın ḳamular (3) ėşitdi, velīkin ḥaḳīḳat ėşitmegi Zelīḫā ėşitdi, Allah adın (4) ḳamular ėşidürler, velīkin ḥaḳīḳat ėşitmegi dostlar ėşidürler. (5) Yėtmiş yıldan berü Allah **[B 5b]** adın eydürsin. Eger dostsaŋ[10] nişānı (6) ḳanı, nişān ol durur kim dilüŋ birle dost adın eytgil, ṣunʿına (7) 'ibret gözile baḳġıl, ḳulaġuŋ birle ögüt ve mevʿiẓe ėşitgil, (8) gönülden muḥabbetin dutġıl, tenüŋ birle ḫizmet ḳılġıl. Misk (9) ḳıymeti ḳoḫusı birle durur, ḳoḫusı olmasa baġır olur. Ḳulluġuŋ (10) ḳıymeti Ḥaḳ ėşitmek birle olur, Ḥaḳ ėşitmese ṣaġır olur. Allah adın (11) eyitmek ḥalāvet birle durur, Allah adın eyidüp ḥalāvet bulmasa (12) ṣıġır olur. Ṭā'at ḳıymeti ḫuşū' birle durur, ḫuşū' olmasa (13) renc ve ta'ab olur. Muḥabbet ḳıymeti 'iffet birle durur, 'iffet olmasa (14) fitne olur. قِينَةُ ٱلْعَابِدِينَ مَنْ نَظَرَ اِلِيَ (1) **[6a]** رِفَتَهُمْ , وَقِيمَةُ ٱلْمِحِبَّينَ هِمَتُهُمْ دَتُهُمْ , وَقِيمَةُ العَارِفينَ مَعْ (15) عِبَادَتُهُمُ وَقِيمَةُ الزَّاهِدِينَ زَهَا

[10] Yazım yanlışı var.

// 15 peyġāmberler: Y1 peyġāmber / **[5a]** 1 ḥadīşleri durur: B13, Y2 ḥadīşleridür // 2 farżı lāzım durur: B15, Y2 farż lāzımdur // 3 ayruḳlar faẕlı durur: B15, Y2 ayruḳları faẕlıdur / ya'nī: B15 ya'ni // (4, 5) 'ilmdür: B2 'ilm durur / 'ilmi durur: B2, Y3 'ilmidür / fāżılıraġı: Y3 fāżlıraḳı // 7 raẕiya'l-lahu anhu: Y4 yok // 8, 9 yād: B5 yaẕ / ilk: Y4 evvel / secde ḥam: B6 ḥam secde // 11 yād: B8 yaẕ // 13 yād: B10 yaẕ // 14 yād: B11 yaẕ / 15 yād: B11 yaẕ **[5b]** // 1 velikin: B13 velīkin // 4 ėşidürler: B14 ėşitdiler // 5 dotstsaŋ: B1 dostısaŋ / 5, 6 nişānı ḳanı: B1 göster nişānı / nişān ol durur: B1 nişān oldur / dilüŋ birle: B1 dilüŋ-ile / ṣun'ına: B2 ṣun'una // 7 göz-ile: B2, Y14 gözin / ḳulaġuŋ birle: B2 ḳulaġunda // 8 tenüŋ birle: B3 tenüŋ-ile / misk: B4 müşk // 9 koḫusı birle durur: B4 ḳoḳu-y-ıladur / ḳoḫusı: B4 ḳoḳusı / ḳulluġuŋ: B4 ḳulaġuŋ // 10 işitmek birle: B5 işitmek-ile // 11 ḥalāvet birle: B5 ḥalāvet-ile / eyidüb: B6 eydüb // 12 ḫuşū' birle durur: B7 ḫuşū'-y-iledür // 13 'iffet birle durur: B7 'iffet-iledür / olur: Y16 bolur / yok: Y17, Y1 kim dünyāya baḳrsa ol şehvet issidür ve kim āḫirete baḳarsa ol töhmet issidür ve kim Mevlā'ya baḳarsa ol himmet issidür **[6a]** // 3 Çalap: B11 Çalab, Y2 Çalap // (4, 5) ḳaçan kim istiḳāmet // 8 ḥalḳ: Y4 'ālem / dutdılarsa: B yok // 11 rızḳın: B3 rūzi // 12 ezeldür: B4 ezelidür **[6b]** // (1, 2) görmegi: Y7 görmekligi / yok: B10, Y7 her kim / gözi birle: B10 gözi-y-ile // 3 nedür: B11 ne // 4 yok: B11 dėdi // 12 oḳuġıl yā mükrī: Y12 yok // 13 yok durur: Y12 yoḳdur // 15 bes: Y13 pes / hüccet durur: B7 hüccetdür

Y]الذَّينَ قَالُوا رَبُّنَا اللهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا (3)فَهُوَ صَاحِبُ الْهِمَّةِ اِنَّ(2)الدُّنْيَا فَهُوَ صَاحِبُ الشَّهْوَةِ , وَ مَنْ نَظَرَ اِلَيَ الْعُقْبَيَ , **4a]** anlar kim Çalap adın eyitdi(4)ler, anı ḥaḳīḳat ėşitdiler, andan istiḳāmet dutdılar, ḳaçan kim (5) istiḳāmet dutdılarsa ḫalḳa aŋlatmadılar ve ḥaḳsuz bir dem (6) diŋletmediler[11] kim ḫalḳa aŋlatsa[12] saġıncı artar kim Ḥaḳḳ'a aŋlatsa[13] sevinci (7) artar, ol ḳamu 'āleme iledür, 'āşıḳlar gönlinde (8) ahdur, ḫāşi'ler gönlinde **[B6a]** vahdur, dükeli ḫalḳ dilinde Allah'durإِلَهٌ وَاحِدٌ(9) وَ إِلَهُكُمْ şerīklerden münezzehdür, sübḥāndur, düşmişlerüŋ elin (10) dutar, mihrübāndur, yazuḳluyı yarlıġar, ġufrāndur, dükeli ḫalḳa (11) rızḳın vėrür, raḥmāndur, ḳamu 'ālem üzre sulṭāndur, وَ إِلَهُكُم(12) إِلَهٌ وَاحِدٌ 'aded 'aded degül, aḥaddur, ezeldür, hem ebeddür, yėmez içmez ṣamed(13)dür, ża'īflere seneddür, buŋalmışlara mededdür[14].وَ إِلَهُكُم إِلَهٌ,(14) وَالْمُشَاهَدَةُ وَاحِدٌ ,قِلَّةُ الْمُشَاهَدَةِ ,اِنَّمَا يُثَقِّلُ عَلَيْكَ الْعِبَادَةَ رُؤْيَةُ (15) kime kim ṭā'at **[6b]** (1) ḳılmaḳ aġır olsa ol müşāhede azlığından olur ve müşāhede gönül gör(2)megi olur. Tañrı'yı 'azze ve celle gönül gözi birle ḥāżır görmese ṭā'at (3) ḳılmaḳ aŋa aġır olur. Biregüye ṣordılar, īmān ḥaḳīḳati nedür dėyü, eyitdi, (4) īmānuŋ ḥaḳīḳati vefādur, eyitdiler. Vefā ḥaḳīḳati nedür, eyitdi, الْقَلْبِ,كَمَا اَنَّ الْعَيَانَ رُؤْيَةُ الْعَيْنِ, وَتَقِفُ عَلَى بَابِهِ , وَاِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ , فَاسْتَقِمُوا اِلَيْهِ (6) حَقِيقَتُ الْوَفَا اَنْ تَدَعَ الدُّنْيَا الْفُسَاقِهَا , وَالْآخِرَةُ لِطُلَّابِهَا(5) اِلَهٌ وَاحِدٌ فَارهَبُوا اِيَّاهُ , وَاِلَهُكُمْ اِلَهٌ (8) اِلَهٌ وَاحِدٌ , فَتَوَكَّلُوا اِلَيْهِ , وَاِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ ,فَفِرُّوا اِلَيْهِ وَاِلَهُكُمْ (7)وَاِلَهُكُمْ وَاحِدٌ, فَاَخْلِصُوا لَهُ عَمَلاً (10) لِقَاء, اَنَّمَا اِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ فَاَلَّجُوا اِلَيَهْ , اَنَّمَا اِلَهُكُمْ اِلَهٌ (9) **[B6b]** وَاحِدٌ ,فَارْجُواَ (12) عَمَلاً , اَنَّمَا اِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ , فَلَا تُشْرِك بِعِبَادَةِ رَبِهِ اَحَدَاَ , اَنَّمَا (11), اَنَّمَا اِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ , ,فَاصْلِحُوا لَهُ فَمَاذَا بَعْدَ الحَقِّ اِلَّا الضَّلَ (13) اِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ , كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِردَوْسِ نُزُلاً oḳuġıl yā mükrī yoḳ durur Ḥaḳ'dan ṣoŋra, meger azġunlıḳ (14) اِيَّ فَمَاذَا بَعْدَ التَّوحِيدِ اِلَّا الشِّرْكُ فَمَاذَا بَعْدَ الْهُدَي , اِلَّا الضَّلَالُ (15) فَمَاذَا بَعْدَ , الْاِيمَانُ اِلَّا الْكُفْرُ bes bu āyet bize ḥüccet durur, Menziletü'l- **[7a]**[15] (1) beyne'l-

[11]Metinde: dinlenmediler
[12] Metinde: anlanmasa
[13] Metinde: anlansa
[14] Fazla hareke
[15] **[7a]** // 1 üzre: Y14 üzredür / degül: Y14 degüldür / şirk ü: Y14 şirdür / küfür: Y14 küfürdür / (1, 2) 'aleyhiden ṭaşra degül yā tevḥīddür, yā şirk ü yā īmāndur yā küfür: B8 yok // 3 ma'şiyet: Y15 ma'şiyetdür / yok: Y14 oḳuġıl yā mükri // 5 kelimesidür: B11 kelimesi durur // 6 içinden: B12 içindeki / yok: Y17 dört // 7 yok: B13 elem tere / ya'nī: B13, Y1 yok / ḳıldı: Y1 ḳılur / eydür: Y1 yok // 8 Tañrı: B13 Taŋrı // 9 belürtdi: Y2 beŋzetdi / nice: B15 nite // 10 ve: B1 yok / eydür: B1 dėrler // 12 yerde: B3, Y4 ilde / andayuk: B3 şöylekim, Y3 yok // 13 tevḥīd birle: B3 tevḥīd-ile / daḫı: B3 yok // (14, 15) gök dapa yönenmiş: B5 gökden yaŋa yönelmiş **[7b]** // 1 andayuḳ: B6 şöylekim, Y6 yok // 3 gök dapa

menzileteyni dėyenler üzre, anuŋ-çun kim ḳuluŋ fiʿli le ve ʻaleyhi(2)den ṭaşra degül, yā tevḥīddür yā şirk ü yā īmāndur yā küfür, (3) yā ṭāʻatdür yā maʻşiyyet, اَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ كَشَجَرةٍ(4)مَثَلاً كَلِمَةً طَيِّبَةً elif istifāmdur[16] bu yėrde beyān ḳılmaḳdur, (5) kelimetün ṭayyibetün īmān kelimesidür, şeceretün ṭayyibetün ḫurmā aġacıdur, (6) keʼef teşbīhdür yaʼnī beŋzetmek olur, فَمَاذَا بَعْدَ اَلْاِيمَانُ اِلَّا الْكُفْرُ (7) Ḫiṭāb **[Y 4b]** ḳıldı Muḥammedi Muṣṭafāʼya, eydür, ėy yaʿnī gör(8)medüŋ mi yā Muḥammed اِنَّمَا يُثَقِّلُ عَلَيْكَ اَلْعِبَادَةَ ,قِلَّةُ اَلْمُشَاهَدَةِ وَاَلْمُشَاهَدَةُ,nite beyān ḳıldı. Taŋ̑rı ʻazze (9) ve celle beŋzetmegi yaʿnī nite belürtdi ve niçe bildürdi, görklü kelimeyi (10) görklü aġaca beŋzedüp **[B 7a]** ve görklü kelime dėyü tevḥīd kelimesine eydür, (11) görklü aġaç dėyü ḫurmā aġacına eydür, tevḥīd kelimesin ḫurmā aġacına (12) beŋzetdi, anuŋ-çun kim ḫurmā aġacı degme yėrde olmaz, andayuḳ (13) tevḥīd birle daḫı īmān degme gönülde olmaz. Yine ḫurmā aġacınuŋ (14) köki yėrde berkinmiş olur.وَالأَرْضِ,اَيْ مُنَوِّرُ السَّمَاوَاتِ مَثَلُ نُورِهِ budaḳları yöni gök (15) dapa yönenmiş olur, وَفَرْعُهَا فِي السَّماءِ yėmişinüŋ menfaʻati ḳamu **[7b]** (1) vaḳtın eksilmez olur andayuḳ[17], يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِينَ ve tevḥīd aġacı köki (2) mü'min gönlinde berkinmiş olur, تُؤْتِي أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍ (4) إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ.آمَنُواْ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ(3) ve kelimesi budaḳları gök dapa yönenmiş olur. فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ yine ṭāʻatler yėmişi ḳamu vaḳt aŋsuz olur. (5) تُصْبِحُون yine bir dürlü (6) tevḥīd kelimesi aġaca beŋzer ve maʻrifet aġacınuŋ nite kim kökine beŋzer ,(7) aġacı boyı üzre ḳā'im dutan yėr içindeki gök ise tevḥīd kelimesin (8) dil üzre dāyim dutan gönüldeki maʻrifet durur. Anca kim yėr içinde (9) aġaç köki selāmet olsa aġaç boyı üzre ḳā'im olur ve anca kim (10) gönül içinde maʻrifet selāmet durur, tevḥīd kelimesi dil üzre (11) dāyim olur[18], **[B 7b]** (1) selāmetdür, tevḥīd kelimesi

---

yönenmiş olur: B (8, 9) gökden yaŋa yönelmişdür, gök dapa yönenmiş durur // 8 gönüldeki: B14 gönlindeki / maʼrifet durur: B14 maʼrifetdür / anca kim: B14 eyle kim // 9 anca kim: B15 eyle kim // 10 selāmet durur: B1 selāmetdür / üzre: B1 üzere

[16] Metinde karalanmış: Allahu

[17] Kenara yazılmıştır.

[18] Bu kısım İbrahim Efendi nüshasında bulunmamaktadır. // 6 meşeli: Y13 yok / Muḥammedi Muṣṭafā: Y13 peyġāmber ḫażreti // 8 var: Y14 vardur / düşmez: Y14 dökülmez / (8, 9) ve yėmişinüŋ menfaʼati ḳamu vaḳt eksilmez: Y14 yok / dėdiler: Y14 yok // 10 dürişdiler: Y14 danışdılar / (10, 11) bādiye aġaçların şaydılar peyġāmber ʻaleyhiʼs-selām eydür, ardılar ol deŋlü dėyü: B15 yok // 13 yok: Y15 ol /

dil üzere dāyīm olur, nite-kim köksüz aġacuŋ (2) yėmişi olmaz, ma‘rifetsüz göŋülüŋ ḫayrlu işi olmaz, nite-kim ḫurmā (3) aġacınuŋ eksüksüz fāyidesi issine dege durur تُؤْتِي حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا (4)أُكُلَهَا كُلَّ şöyle kim tevḥīd faẕlı üzüksüz issine gelü(5)durur وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُbir niçeler eydür, ḫurmā aġacı (6) meŝeli mü’mine beŋzer, nite-kim Muḫammedi Muṣṭafā eydür, اِنَّ مِنَ الْاَشْجَارِ شَجَرَةً لا يَسْقُطُ وَرَقُهَا وَهِيَ مِثْلُ (7) صَلَوَاتُ الرَّحْمَنِ عَلَيْهِ الْمُؤْمِنِ eydür, (8) aġaçlarda bir aġaç var, anuŋ yapraġı düşmez ve yėmişinüŋ menfa‘ati ḳamu vaḳt (9) eksilmez, ol mü’mine beŋzer. Ol ḳanḳı aġaçdur, dėdiler, ṣaḥābeler (10) dürişdiler, bādiye aġaçların ṣaydılar, peyġāmber ‘aleyhi’s-selām eydür, ardılar (11) ol deŋlü dėyü ‘Ömer oġlı ‘Abdu’l-lah raẕiya’l-lahu ‘anhūmā eydür, benüm (12) göŋlüme düşdi kim eydem ḫurmā aġacıdur dėyü, velīkin ḳorḳdum kim (13) peyġāmber eyde degül diye ve ben ḫacīl ḳalam dėdüm, andan peyġāmber eydür, (14) ol ḫurmā aġacıdur, ben eyitmedügüme özüm göyündi, kendü atama (15) eyitdüm, ben eydiserdüm ḫurmā aġacıdur dėyü, gine eyitmedüm, ‘Ömer eydür, ma‘nīsi bu durur kim ḳaçan nefsin bilse ḳulluḳ ḳıla, ḳaçan (12) niʿmet bulsa şükr ḳıla, ḳaçan niʿmet bilse nāz ḳıla, ḳaçan düşmeni bilse (13) saḳlana, lā-cirem dükeli yazuḳlardan selāmet ola. Ammā bilgil kim (14) ma‘rifetüŋ içi göŋül durur, göŋülüŋ ḳapusı göz durur. Melik-i Ta’ālā tevḥīd (15) kelimesin ḫurmā aġacına beŋzetdi ve ma‘rifeti çırāġa beŋzetdi [**B 8a]**[19] (1) raẕiya’l-lahu ‘anhu, yā ‘Abdu’l-lah eger sen anı eyitseŋ, ḳızıl ḳıvırcuḳ deveden sevgülürek (2) idi. Nükte cānı cihānı men ‘Abdu’l-lah ḫurmā aġacın bilmek ‘Ömer ḳatında (3) bunca sevgülü olsa, bilgil kim mü’min ḳul Taŋrı’yı bilmek (4) Taŋrı ḳatında niçe sevgülü ola. Daḫı bir dürlü ma‘rifet bėş (5) ḥarfdür mīm ayn re fe te. Mīm ‘ayn Tāzī dilinde ma‘iyyet olur, ma‘iyyet (6) bile olmaḳ olur, re fe te **[Y 5a]** rāfetdür, yarlıġamaḳ olur,

---

ḳalam: Y16 olam // (**[B8a]** 1-4): Y’de yok // 4 dilinde: Y17 dilince // 6 rāfetdür: Y1 rāfet / bu durur: Y1 budur // 8 durur: Y2 olur // 9 birlemegi durur: Y2 birlemekdür // 10 dil-iledür:Y3 dil birle / dil-iledür: Y3 dil birle / ten-iledür: Y3 ten birle // 11 budur: Y4 budurur // 13 tevḥīd-ile: Y4 tevḥīd birle / ḳanı ve mālı: Y4 ḳanu ve mālu **[B 8b]** // (1, 2) ol dörtden: Y6 yok / dünyā durur: Y6 dünyādur / Y6 yüz: B2 yok // 3 ḫalḳ durur: Y6 ḫalḳdur / ḳuluŋ: Y7 bendenüŋ / yoldaşı durur: Y7 yoldaşıdur / nefs durur: Y7 nefsdür / kim: Y7 yok // 4 yuvası durur: Y7 yuvasıdur / şeyṭān durur: Y7 şeyṭāndur / kim: Y7 yok / ḳuluŋ: Y7 bende / düşmeni durur: Y7 düşmenidür // 5 işbu: Y8 uşbu / yoldaşı durur: Y8 yok / şeyṭān durur: Y8 şeyṭāndur / gibi durur: Y8 gibidür // 8 birlemeginüŋ: Y9 birlemek / Y10 yine birle dürlü: B8 yok // 9 üzre durur: Y10 üzredür // 11 ilk nefsi: Y10 birisi nefsin / bilmek durur: Y10 bilmekdür / ni’meti bilmek durur: Y10 ni’metin bilmekdür // 12 bilmek durur: Y11 bilmekdür / (12, 13) şeyṭān durur: Y11 şeyṭāndur

[19] Bu kısım İbrahim Efendi nüshasında bulunmamaktadır.

maʿnī bu durur kim (7)مَنْ كُنْتُ مَعَهُ اَرْفُوه yaʿnī ben kimüŋ-ile olursam yarlıġayam anı (8) dėmek olur, yine maʿrifet Taŋrı'yı bilmek durur, tevḥīd Taŋrı'yı birlemek (9) olur. Ammā Taŋrı'yı bilmek iki dürlüdür, bir ʻālımlar birlemegi durur, ikinci (10) ḫāṣlar birlemegidür, ʻālımlar birlemegi dil-iledür, ḫāṣlar birlemegi hem dil-iledür (11) ve hem ten-iledür. Ammā ʻālımlar birlemegi budur kim dil-ile eydür, اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ (12) اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ bunı eyitmek-ile İslām (13) sarāy-ıla küfr sarāyı ve tevḥīd-ile Müsülmānlaruŋ ḳanı ve mālı (14) ḳurtılur. لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلاَمْ اُمِرْتُ اَنْ اُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ فَاِذَا قَالُوهَا عُصِمَ مِنِّى دِمَاؤُهُمْ وَاَمْوَالُهُمْ بِحَقِّهَا(15) Ammā ḫāṣlar **[B 8b]** (1) birlemegi oldur kim dört nesneden ayrıla ve kendü yaluŋuz ḳala ve ol (2) dörtden birisi dünyā durur kim ol ḳuluŋ geçüdi durur, ikinci (3) ḫalḳ durur kim ḳuluŋ yoldaşı durur, üçünci nefs durur kim ḳuluŋ (4) yuvası durur, dördinci şeyṭān durur kim ol ḳuluŋ düşmeni durur. (5) İşbu dört nesne ḳuluŋ yoldaşı durur, gölgesi gibi durur, her ḳanda kim (6) olursa biledür ve dünyāyı terk eylemek ve ḫalḳdan ayrılmaḳ ve yavuz (7) ḫūları nefsinden yuymaḳ ve şeyṭānı lā-ḥavle-y-ile ḳovmaḳ ve kendüsi (8) Taŋrı rıżāsı içinde ḳılmaḳ olur. Ḫāṣlar birlemeginüŋ maʿrifeti dört (9) yön üzre durur, اَلْأُولَي مَعْرِفَةُ النَّفْسِ وَالثَّانِي مَعْرِفَةُ النِّعْمَةِ (10) وَالثَّالِثُ مَعْرِفَةُ الْمُنْعِمِ وَالرَّابِعُ مَعْرِفَةُ عَدُوِّ الْمُنْعِمِ وَهُوَ الشَّيْطَانُ (11) ilk nefsi bilmek durur, ikinci niʿmeti bilmek durur, üçünci niʿmeti vėreni (12) bilmek durur, dördünci niʿmet vėrenüŋ düşmenin bilmek durur kim ol şeyṭān (13) durur. **[Y 5a][20]** (11) Ḳaçan kişi nefsin bilse (12) saḳlana, lā-cirem dükeli yazuḳdan selāmet ola. Ammā bilgil kim maʿrifetüŋ ornı göŋlidür ve göŋli ḳabı (13) gögüsdür. Ḥaḳ Ta'ālā tevḥīd kelimesin ḫurmā aġacına beŋzetdi ve maʿrifet[i] çırāġa beŋzetdi اَللهُ (14) نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ (15) اَسْبَابَ السَّمَواتِ يَعْنِي اَبْوَابَهَا yaʿnī nite-kim **[8a][21]** (1) eydür,اَيْ مُنَوِّرُ السَّمَاوَاتِ مَثَلُ نُورِهِ (2) للهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ kandīl durur[22], gögüz aŋa beŋzer. فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ (3) çırāġ olur, maʿrifet aŋa كَمِشْكَاةٍ

[20] [Y5a] (11, 12, 13) hem İ hem de B nüzhasında bulunmamaktadır.
[21] [8a], [8b], [9a (1-14)]: B'de yok.
[22] **[8a]** // 2 ḳandīl durur: Y15 ḳandīldür // 3 çırāġ olur: Y16 çırāġdur // 4 şırca durur: Y16 sırcadur / Y16 ol: 4 yok / aŋa: Y17 yok / Y17 olmış: 4 yok // 5 yaḫtulu yılduz gibi yaḫtulu olsa: Y17 yok // 7 durur ve: Y1 yok // 8 ve: Y2 yok // 9 yaġından ise: Y2 yaġındansa / ʻaḳıldan durur: Y (2, 3) ʻaḳıldandur / ḥadīs içinde: Y3 ḥadīsde // 11 gelmiş durur: Y3 gelmişdür / Y3 ḳaçan kim: 11 yok // 12 sübḥānehu: Y3 yok // 13 ḥürmetluraḳ: Y4 yėgrek ve sevgülürek dėdi // 14 şarḳ u ġarb: Y5 şarḳı ġarbı // 15 ilerü var-ıdı: Y5 ilerü-y-idi **[8b]** // 1 yok: Y (5, 6) nite-kim ḥadīş içinde gelmişdür Ḥaḳ sübḥāne ve Ta'ālā // 5 Tañgrı'yı: Y8 Taŋrı / yok: Y8 şun'ı birle // 7 üzre durur: Y9 üzredür // 8 içün durur: Y10 urındur // 9 içün durur:

beŋzer الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاج (4) ṣırça durur, nefsi muṭmaʿīne aŋa beŋzer, havā bulanduġından ṣāfī olsa (5)كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ yaḫtulu yılduz gibi yaḫtulu olsa, andan (6) eyitdi, **[Y 5b]** يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونِةٍ Bu çıraġuŋ yaġı ḳutlu (7) aġaçdan durur ve ol zeytūn aġacıdur, ʻaḳl aŋa beŋzer, anuŋ-çun (8) kim ʻilm ve maʻrifet ʻaḳl birle bulınur, nite-kim çırāġ nūrına[23] mided[24] (9) zeytūn yaġından ise maʻrifet nūrına mided ʻaḳıldan[25] durur. (10) Yine mübārek dėyü hem ʻaḳla eyitdi, nite-kim ḥadīṯ içinde (11) gelmiş durur, , فَلَمَّا خَلَقَ اللهُ العَقْلَ اَكْرَمُ عَلَيَّ مِنْكَ(12) قَالَ مَا خَلَقْتُ خَلْقاً Ḥaḳ sübhānehu ve Taʿālā ḳaçan kim ʻaḳlı yaratdı. ʻaḳla eyitdi[26] (13) ben hiç ḫalḳ yaratmadum baŋa senden ḥurmatluraḳ yine eyitdi (14) لاَ شَرْقِيَّةٍ وَلاَ غَرْبِيَّةٍ yaʿnī bu aġacuŋ yaradılmaḳlıġı şarḳ u ġarb (15) yaradılmaḳlıġından ilerü var-ıdı لِقَولِهِ عَلَيهِ السَّلامُ اَوَّلَ مَاخَلَّقَ **[8b]**(1) Nite-kim ḥadīṯ içinde gelmişdür. Ḥaḳ sübḥānehu ve Taʿālā ilk nesne kim yaratdı, ʻaḳlı yaratdı. Yine eyitdi (2) يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ya’nī الخَلِيلُ , وَاَصْحَابُ الكَهْفِ (4)ِ مَعْرِفَةِ الصّنَايع, بِغَيْرِتَنْبِيهِ نَبّي ,مِنْ خَارِجٍ , مِثْلُ اِبْرَاهِيمُ(3)يَّكَادُ يَنْظُرُ العَقْلُ , Muḥammedi Muṣṭafā’ya yaḳlaşur ʻaḳl (5) Taṅrı’yı bilmege peyġāmber bildürmeksüzin, nite-kim İbrāhīmü’l-Ḫalīl (6) gibi ve aṣḥābü’l-kehf gibi ve Muḥammedi Muṣṭafā gibi. (7) Yine ādemī dört ṭabaḳāt üzre durur, ten ve cān ve göŋül ve sırr (8) bu dört nesne üzre durur. Ten şehevāt içün durur ve cān (9) muḥabbet içün durur ve göŋül maʻrifet içün durur ve sırr (10) müşāhede içün durur. Müşāhede Taṅrı’yı ʻazze ve celle göre durmaḳ (11) olur. Niçeme evvel baş gözinden ġayıb-ısa göŋül gözine ḥāżır (12) durur. Yine göŋül Taṅrı’nuŋ ḳabı ḳaçaġı durur. Nite-kim seyyīd-i (13) kā’inat, mihter-i mevcūdāt Muḥammedi Muṣṭafā eydürاِنَّ اللهَ (14) تَعَالي , اَوَانِي وَاَصْفَيهَا وَاَصْلَبُهَا (15) فِيْ الأَرْضِ , اَلا وَهْيَ اَلْقُلُوبُ اَحَبُّهَا اِلَيْهِ ,اَرَقُّهَا eydür, eydür, Taṅrı’nuŋ ḳabı

Y10 urundur / içün durur: Y10 urundur // 10 içün durur: Y10 urundur / Taṅrı’yı ʻazze ve celle: Y11 Taŋrı // 11 niçeme evvel: Y11 nice ol / (11, 12) ḥażır durur: Y11 ḥażırdur / Taṅrı’nuŋ: Y (11, 12) Taŋrı’nuŋ / ḳaçaġı durur: Y12 ḳaçaġıdur // 13 mihter-i mevcūdāt: Y12 yoḳ

[23] İmla farklı diğer nırına elifle yazmıyor

[24] Metinde: meded

[25] Fazla hareke bulunmaktadır.

[26] Kenara yazılmıştır.

ḳaçaġı var yėr yüzinde, **[9a]**[27] (1)اَلَا وَهِيَ الْقُلُوب, bilgil kim ol gönüllerdür ve gönüllerden aŋa (2) sevgülüregi yufḳarağıdur ve ṣāfīrağıdur daḫı ṣarpırağıdur. (3) اَرَقُّهَا عَلَي الأخِوَانِ, وَاَصْلَبُهَا فِي الدِّينِ وَاضَفَيهَا في ٱليَقِينِ (4) yufḳarağı ḳarındaşlar üzre yaʿnī gönül yufḳa olsa īmānlu ḳulları (5) esirgese daḫı ṣāfī olsa yaʿnī bulanuḳ olmasa gümān birle, (6) nite-kim su bulanduġı ṭopraḳdan olur-ısa gönül bulanduġı (7) gümāndan olur, yaʿnī yaḳīn içinde ṣāfī olsa ve dīn içinde (8) ṣarp olsa bunuŋ gibi gönüller Taŋrı'ya sevgülürek olur. (9) Ayruḳ gönüllerden gėrü söz başına varalum, eyitdüŋ kim (10) maʿrifet Taŋrı'yı bilmek durur ve ol Taŋrı'yı bilmek aŋa ulaşmaġa (11) sebeb durur. Ḥaḳ Ta'ālā Ḳurʿān içinde ḳaç nesneye sebeb dėdi, (12) evvel ḳapuya sebeb dėdi, nite-kim Firʿavn'dan **[Y 6a]** ḥikāyet ḳıldı. (13), لَعَلّي اَبْلُغُ الْاسْبابَ اَسْبَابَ السَّمَوَاتِ yaʿnī اَبْوَابَهَا **[B 8b]** ikinci (14) dostlıġa sebeb dėdi, **[B 9a]** nite-kim eydür ve وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ(15)الْاَسْبَابَyaʿnī اَلْمُوَادَاتْ üçünci yola sebeb dėdi, nite-kim **[9b]** (1) eydür,وَاتيْنَاهُ مِنْ كُلِ شَيءٍ سَبَبَاً اَيْ طَرِيقَاً dördünci[28] ipe sebeb (2) dėdi, nite-kim eydür فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ اِلَي اَلسَّمَاءِ اَيْ طَرِيقَاً(3) ya'nī بِحَبْلٍ sebeb şol nesne olur kim anuŋ birle maḳṣūda (4) yėtişürler, işbu ḳamu nesneler içinde maʿrifet ve tevḥīd bizlere (5) sebeb durur Taŋrı'ya ulaşmaḳlıġa, eger ḳapu maʿnīsine baḳarsaŋ (6) tevḥīddür,

---

[27] **[9a]** // 8 Taŋrı'ya: Y16 Taŋrı'ya // 10 Taŋrı'yı: Y16 Taŋrı'yı / bilmek durur: Y17 bilmekdür // 11 sebeb durur: Y17 sebebdür // 12 evvel ḳapuya sebeb dėdi: Y17 yoḳ

[28] **[9b]** // 1 dördünci: B2 dördinci // 3 şol: Y4 ol / anuŋ birle: B4 anuŋ-ıla // 4 yėtişürler: B4 degeler, Y4 degerler / nesneler: B5 bunlar // 5 sebeb durur: B5, Y5 sebebdür / Taŋrı'ya: B5, Y5 Taŋrı'ya / sebeb durur: B6, Y5 sebebdür // 7 kelimesi birle: Y6 birle / açılasıdur: B7 açılası durur // 10 ḳapusına: B10 ḳapusında / yazılu: B10 yazlu / ola kim: B10 yok // 12 eydeler: B11, Y8 eyitseler / (12, 13) bunlara ḳarşu açılalar dükeli ḳamu uçmaġa: B12 dükeli bulara ḳarşu açılalar ḳamu uçmaḳa // 14 Taŋrı'ya: B14, Y9 Taŋrı'ya // 15 ḳayġusın: Y10 ḳorḳusından / bizden: Y10 bizi / ṣavdı: Y10 ḳurtardı **[10a]** // 1 bize: B15 bizlere / Taŋrı'ya: B1, Y11 Taŋrı'ya // 2 yol durur: B1, Y11 yoldur // 3 uçmaḳġa: B2, Y12 uçmaġa / yol durur: B3, Y12 yoldur // 4 yol durur: B3, Y12 yoldur // 5 yol: B3 yolı / Taŋrı durur: B3, Y13 Taŋrı'dur // 6 eve: B4 yok / durası: B4 ṭurası / yeri: B4 yer / uçmaḳ durur: B5 uçmaḳdur // 7 dostlıḳ durur: B5 dostlıḳdur // 9 Taŋrı: B7, Y14 Taŋrı / tevḥīd birle durur: B7 tevḥīd-iledür // 10 Taŋrı'yı: B8, Y15 Taŋrı'yı / sevmeklik tevḥīd birledür: B8 sevmekligi tevḥīd-iledür // 11 kāferler: B9 kāfirler / küfür birle: B9 küfür-ile // 12 velikin: B9 velīkin / kāferi: B9 kāferleri / kāfer andan: B10 eyle iken // 13 tevḥīd birle: B10 tevḥīd-ile / Taŋrı'yı: B10, Y17 Taŋrı'yı / Taŋrı: B11, Y17 Taŋrı / tevḥīd birle: B11 tevḥīd-ile // 14 kāfer birle: B11 kāfir-ile, Y1 kāfir birle / Nükte: Y17 yok / but: Y1 put // 15 yaŋadandur: B12 yaŋadan durur / mü'min birle: B13 mü'min-ile

bizlere sebebdür, anuŋ-çun kim yarın uçmaḳ ḳapusı (7) tevḥīd kelimesi birle açılasıdur, nite-kim Muḥammedi Muṣṭafā eydür. (8) عَلَيْهِ السَّلَامْ , مِفْتَاحُ ٱلْجَنَّةِ لَااِلٰهَ اِلَّا ٱللهُ , وَقَوْلُهُ تَعَالَي (9) ḳaçan kim (10) mü’minler uçmaġa yaḳın gelseler baḳalar uçmaḳ ḳapusına, yazılu ola kim (11) حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا ya’nī بلَا اِلٰهَ اِلَّا ٱللهُ ḳaçan kim anı göreler, eydeler, (12) لَااِلٰهَ اِلَّا ٱللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ ḳaçan bu kelimeyi eydeler, uçmaḳ ḳapusı bunlara ḳarşu (13) açılalar, dükeli ḳamu uçmaġa gireler, eydeler, ٱلاسْبَابَ , يَعْني (14)وَ تَقَطَّعَتْ بِهِمُ , ٱلْمَوَادَاتْ eydeler, şükür ol Tañgrı’ya (15) kim dünyā ḳayġusın ve ṭamu ḳayġusın bizden ṣavdı, dėyeler ve eger **[10a]** (1) sebeb yola dėr-iseŋ tevḥīd bize sebebdür, anuŋ-çun kim tevḥīd **[B 9b]** Tañgrı’ya (2) ḳavuşmaḳlıġa yol durur, nite-kim eydür, اِنَّ اللهَ لَهَادِي ٱلَذِينَ آمَنُوا (3) daḫı uçmaḳġa varmaḳlıġa hem yol durur, nite-kim eydür, بِإِيمَانِهِمْ(4)يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ Yine tevḥīd ḫoẕ yol durur, nite-kim eydür وَأَنَّ هَذَا (5) صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا ve ol yol gösterici Tañgrı durur, وَاَنَّ اللهَ (6)صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا eve varup durası yėri maḳṣūd uçmaḳ durur. (7) يَّدْخُلُونَهَا جَنَّاتِ عَدْنٍ ve eger sebeb dostlıḳ durur, dėr-i(8)seŋ hem bu maʿnī içinde daḫı tevḥīd bizlere sebebdür. Anuŋ-çun (9) kim Tañgrı ‘azze ve celle ḳullarını sevmegi tevḥīd birle durur (10)يُحِبُهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ve ḳullar daḫı Tañgrı’yı sevmeklik tevḥīd birledür (11) وَالَّذِينَ آمَنُواْ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ Kāferler küfür birle butı severler, (12) velikin but kāferi sevmez ammā kāfer andan dostlıġın kesmez. (13) Mü’min tevḥīd birle Tañgrı’yı sever ve Tañgrı tevḥīd birle mü’mini (14) sever. Nükte Ol yėrde **[Y 6b]** kim kāfer birle but arasında sevüşmek (15) bir yaŋadandur, dostlıḳ kesilmez bu yėrde kim mü’min birle **[10b]** (1) Mevlā arasında iki yaŋadan sevüşmek durur, dostlıḳ ḳaçan (2) kesile ve eger sebeb ipdür dėr-iseŋ hem bu maʿnī içinde daḫı (3) tevḥīd bize sebebdür, anuŋ-çun kim tevḥīd meṣeli iplere beŋzer miṣāli, (4) Tañgrı ‘azze ve celle **[B 10a]** bu tevḥīd ipini sevdügi ḳullarına virib[i]di, andan (5) eyitdi, bu tevḥīd ipi benümdür, dėdi, her kim benümse tevḥīd (6) ipine yapışsun dėdi, nite-kim eydür,وَاعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ اللهِ (7) ‘azīzi men, bu ipüŋ bir ucı dīndür, ol Tañgrı ḳatındadur, (8) nite-kim eydür, إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللهِ الإِسْلاَمُ ve bir ucı tevḥīd (9) durur ve ol mü’min göŋlinde durur. وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ Ḥikāyet (10) bir rūzigār içinde iki kimse ḳaraŋu dün içinde yürürler-idi, bir deriŋ (11) ḳuyuya düşdiler, üç dün gün ol ḳuyu içinde

ḳaldılar, çıḳmaġa dermān (12) bulmadılar, daḫı bir kimse ol ḳuyu ḳatından geçer idi, ḳuyu içinde ādemī̆ (13) ünin ėşitdi, vardı, bir ip getürdi, ucın çözdi, ol ḳuyunuŋ (14) içine bıraḳtı, eyitdi, مَنْ كَانَ فِي ٱلْبِيرِ فَلْيَعْتَصِمْ بِحَبْلِي eyitdi, (15) ḳuyuda kim var-ısa yapışsun benüm ipüme, dėdi. Bu ḳuyuya düşenüŋ birisi **[11a]** (1) ip issi birle bilişmiş ve evvelden anuŋ birle dost-ımış, ḳaçan kim dost (2) ünin ėşitdi-y-ise ipe yapışdı, dostı ipin dutdı, anı çıḳardı (3) ve ol birisi ip issi birle biliş degül-imiş[29], ipe yapışmadı, yā ipi (4) <d> süst ola, üzile, dėdi, yā ip issi żaʿī̆f ola, ipi çekemeye, (5) dėdi, düşem, **[B 10a]** helāk olam, dėdi, ḳuyu içinde ḳaldı, helāk (6) oldı. ʻAzī̆zi men ḥikāyeti ėşitdüŋ, imdi ḥikmeti ėşitgil, ol (7) ḳuyu dėdügüm dünyā durur, ol iki kimesne dėdügüm kāfir-ile mü'min (8) durur, dünyā ḳuyusına bile düşdiler, bir müddet bile oldılar, (9) Mevlā celle ve celālühu tevḫī̆d ipin dünyāya viribidi, eyitdi, وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعاً(10) ḳaçan kim

[29]**[10b]** // 1 Mevlā: B13 Taŋrı / arasında: B13 ortasında / sevüşmek durur: B13 sevüşmekdür // 3 ibdür: B14 ipdür / dėr-iseŋ: B14 derseŋ / bize: B15, Y3 bizlere / miṡāli: B15 meṡeli / iblere: B15 ipe // 4 Taŋ̑rı: B15 Taŋrı // 5 benümse: B2 benüm-ise // 7 Taŋ̑rı: B3, Y3 Taŋrı // (8, 9) tevḫī̆d durur: Y6 tevḫī̆ddür // 10 kimse: B6 kişi / yürürler-idi: B7 yürirlerdi // 11 dün dün: B7 dün i gün / ḳaldılar: B8 oldılar // 12 bir kimse: B8 biregü // 13 çözdi: B9 dögdi / 13 ḳuyunuŋ: B10 ḳuyu // 15 yapışsun benüm ipüme: B11 benüm ipüme yapışsun **[11a]** // 1 issi birle: B12 issi-y-ile / anuŋ birle: B12 anuŋ-ıla // 2 ėşitdi-y-ise: B13 ėşitdi / dostı: B13 dost / dutdı: B13 ṭutdı // 3 issi birle: B14 issi-y-ile / degülümiş: B14 degülmiş // 4 çekemeye: B15 uçkuna / süst: Y12 çürük // 6 kimesne: B2 kişi // 7 dünyā durur: Y14 dünyādur / kimesne: Y14 kişi / (7, 8) kāfir-ile mü'min durur: Y14 mü'min birle kāfirdür // 9 celle celālühū: Y15 yok // 10 dostı: B5 dostın, Y17 dost // 11 Mevlā birle: B6 Mevlā-y-ıla, Y17 yok // 12 yok: B7 bildi / dėyü: Y1 yok / berk durur: Y1 berkdür // 13 ünin: Y9 sesin / yok: Y9 ol kişi / (13, 14) ḳavī̆dür: B8 ḳavī̆ durur // 14 yok: B8 ipi / çekmeye güci yeter: B8 uçkınas degül // 15 küfür birle: B9 küfür-ile **[11b]** // 1 ve: B10 yok / kim: Y11 kim // 2 Mevlā birle: B11 Mevlā-y-ile / degüldi: B11 degül-idi // 3 degül idi: B12 degüldi / ėşitdi ise: B12 ėşitdi / tevḫī̆dine: B12 tevḫī̆d ipine // 5 çıkarımaya: B14 uçḳuna // 7 anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla / yėtişürler: B7 degeler, Y6 degürler // 8 yėgrek yok durur: B2 görklürek yoḳdur, Y6 yėgrek yoḳdur / bize: Y6 bizlere // 9 tevḫī̆d birle: B3 tevḫī̆d-ile // 10 erilür: B3 degeler, Y7 degürler / 'aleyhi's-selām: B3 yok // 12 ma'nī̆: B5 maʿnī / budur: B5 bu durur / ḫalḳ birle: B6 ḫalk-ıla // 13 ḳurtıla: B7 ḳurtılalar / benden: B7 bundan // 14 tevḫī̆d birle: B8 tevḫī̆d-ile // 'acab mı durur: B9 'acabmıdur **[12a]** // tevḫī̆d birle: B9 tevḫī̆d-ile // 2 ḳan birle: B10 ḳan-ıla / diler-iseŋ: B11, Y11 dilerseŋ / tevḫī̆d birle: B11 tevḫī̆d-ile / bulasın: B11 olasın // 3 ister-iseŋ: B12 isterseŋ / tevḫī̆d birle: B12 tevḫī̆d-ile / bulasın: B12 olasın // (4, 5) ister-iseŋ: B13 isterseŋ // 5 ister-iseŋ: B13 isterseŋ / tevḫī̆d birle: B13 tevḫī̆d-ile / bulasın: B13 olasın // 6 ister-iseŋ: B14, Y14 isterseŋ / tevḫī̆d birle: B14 tevḫī̆d-ile / bulasın: B15 olasın // 7 ister-iseŋ: B1, Y15 isterseŋ / tevḫī̆d birle: B1 tevḫī̆d-ile / bulasın: B1 olasın // 8 ister-iseŋ: B2, Y16 isterseŋ / tevḫī̆d birle: B2 tevḫī̆d-ile // 9 bulasın: B2 olasın / diler-iseŋ: B3, Y16 dilerseŋ // 10 tevḫī̆d birle: B3 tevḫī̆d-ile / bulasın: B3 olasın // 11 ister-iseŋ: B4, Y16 diler-iseŋ / tevḫī̆d birle: B4 tevḫī̆d-ile // (11, 12) bulasın: B5 olasın / eyü: B5 yok / diler-iseŋ: B6 dilerseŋ, Y17 isterseŋ / eyü: Y1 yok // 13 tevḫī̆d birle: B6 tevḫī̆d-ile / bulasın: B6 olasın // 14 bolmaḳ: B7 olmaḳ / diler-iseŋ: B7, Y1 dilerseŋ / tevḫī̆d birle: B7 tevḫī̆d-ile / bulasın: B7 olasın // 15 diler-iseŋ: B8, Y2 dilerseŋ / tevḫī̆d birle: B8 tevḫī̆d-ile / bulasın: B9 olasın

mü’min nidā èşitdi, dostı (11) bildi, anuŋ-çun kim elest vaḳtında Mevlā birle bilişmiş idi, (12) **[Y 7a]** belī dèyü cevāb vèrmiş-idi, bildi kim tevḥīd ipi berk durur, (13) بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَي bildi kim ip issi ḳavī(14)dür, ipi çekmege güci yèter وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ tīzcek tevḥīd (15) ipine yapışdı فَقَدْ اِسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَي küfür birle **[11b]** (1) ḍalālet ḳuyusından ḳurtıldı وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللّٰهِ ve yine (2) kāfir Mevlā birle bilişmiş degül idi, elest vaḳtında belī dèyü cevāb vèrmiş (3) degül idi, ḳaçan nidā èşitdi ise Mevlā’yı bilemedi, tevḥīdine göŋli (4) dölenmedi, yā ip süst ola, üzile, dèdi, yā ip dutan żaʿīf (5) ola, çıḳarımaya dèdi, tevḥīd ipine yapışmadı, küfr ḍalālet içinde (6) helāk oldı وَضَلُّوا مَّا كَانُواْ يَفْتَرُون eger eydürseŋ kim **[B 11a]** (7) sebeb ol olur kim anuŋ birle murāda maḳṣūda yètişürler, dükeli (8) sebeblerden bize tevḥīd yèġrekdür ve tevḥīdden yèġrek yoḳ durur, (9) anuŋ-çun kim bu cihānda ve ol cihānda tevḥīd birle murāda maḳṣūda (10) èrilür. Nite-kim Muḥammedi Muṣṭafā ‘aleyhi’s-selām eydür, النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوالاَ إِلٰهَ إِلاَّ الله فَإِذَا (11) مِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ maʿnī budur kim buyurdılar, baŋa ḫalḳ birle çalışmaḳ tā lā ilāhe illallah dīnince,[30] ḳaçan kim bu kelimeyi eyitseler, (13) ḳurtıla benden bunlaruŋ cānları daḫı mālları, dèdi. Nükte (14) ‘Azīzi men, dünyāda tevḥīd birle cān ḳılıçdan ḳurtılsa ve māl (15) yaġmadan ḳurtılsa ‘acab mı durur yarın ḳıyāmat güninde mü’min **[12a]** (1) ḳuluŋ tevḥīd birle teni zebānilerden ḳurtılsa ve cānı ṭamudan ḳurtılsa, (2) eger ḳan birle māl ḳurtılmaḳ diler-iseŋ tevḥīd birle bulasın, عُصِمَ (3)فَإِذَا قَالُوهَا لِلْمُؤْمِنِين (7)وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ و(6)شِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ(5)هُوَ سَمَّيكُمُ الْمُسلِمِينَ(4)منِّي دِمَاؤُهُمْ وَاَمْوَالُهُمْ وَيَغْفِرُ مَا (8)فَهُوَ عَلَي نُورٍ مِنْ رَبِهِ ve eger yazuḳ yarlıġanmaḳ ister-iseŋ tevḥīd (9) birle bulasın, دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاء ve eger (eyü) ‘amel diler-iseŋ (10) tevḥīd birle bulasın, اتَّقُوا يَاأَيُّهَا الَّذِينَ اتَّقُوا سَدِيدًا (11) اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلا eger duʿā müstecāb olmaḳ ister-iseŋ tevḥīd birle bula(12)sın, أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِي **[Y 7b]** ve eger eyü ṭāʿat ḳabūl olmaḳ diler-iseŋ (13) tevḥīd birle bulasın, وَمَا مَنَعَهُمْ أَن تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ ve eger (14) nuṣret bulmaḳ diler-iseŋ tevḥīd birle

[30] Kenara yazılmıştır.

bulasın, وَكَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِين(15) eger oddan ḳurtılmaḳ diler-iseŋ tevḫīd birle bulasın, **[12b]**[31] وَكَذَلِكَ نُنجِي الْمُؤْمِنِين(1) eger ölüm vaḳtında beşāret diler-iseŋ tevḫīd (2) birle bulasın, رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ يُبَشِّرُهُمْ eger gūr içinde (3) gėŋlik ve rāḥatlıḳ diler-iseŋ tevḫīd birle bulasın, فَلَنُحْيِيَنَّهُ(4)حَيَاةً طَيِّبَةً eger yarın yüzüŋ aḳ olmaḳ diler-iseŋ tevḫīd birle (5) bulasın, يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ eger biti saġ ele gelmek dilerseŋ (6) tevḫīd birle bulasın, فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ve eger (7) terāzūda şevābuŋ aġır gelmek dilerseŋ tevḫīd birle bulasın, **[B 12a]** (8) فَأَمَّا مَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُه فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَة ve eger burāḳ binmek (9) dilerseŋ tevḫīd birle bulasın, يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا(10) ve eger uçmaḳ dilerseŋ tevḫīd birle bulasın, وَعَدَ اللّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ (11)ve eger Mevlā dīẕārın dilerseŋ (12) tevḫīd birle bulasın, وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَة إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَة kıṭ'a[32]

(13) Çāre yoḳdur ḳul saŋa bilgil ölümden ḳaçmaġa
Gelse ḳomaz ol seni bir göz yumup hem açmaġa

(14) Eyle bilsen olma ġāfil tende-y-iken ṭatlu cān
Vaḳtı gelse ḳaṣd ḳılur cān bu tenden çıḳmaġa[33]

(15) Bėş namāz vėrdi saŋa ol bėş ḳanat ola yarın
Ḳursalar ince ṣırāṭı ḳuş degülsin uçmaġa

[13a]

---

[31] **[12b]** // diler-iseŋ: B9, Y4 dilerseŋ // (1, 2) tevḫīd birle: B10 tevḫīd-ile / bulasın: B10 olasın // 3 diler-iseŋ: B11, Y5 dilerseŋ / tevḫīd birle: B11 tevḫīd-ile / bulasın: B11 olasın // 4 olmak: B12 yok / diler-iseŋ: B12, Y6 dilerseŋ / tevḫīd birle: B12 tevḫīd-ile // 5 bolasın: B12 olasın / biti: B13 bitigi / ele: B13 elüŋe / diler-iseŋ: B13, Y7 dilerseŋ // 6 tevḫīd birle: B14 tevḫīd-ile / bulasın: B14 olasın // 7 terāzuda: B15 terāzuŋ / şevābuŋ: B15 yok / tevḫīd birle: B15 tevḫīd-ile / bulasın: B15 olasın // 9 tevḫīd birle: B1 tevḫīd-ile / bulasın: B1 olasın // 10 tevḫīd birle: B2 tevḫīd-ile / bulasın: B3 olasın // 12 tevḫīd birle: B5 tevḫīd-ile / bulasın: B5 olasın // 14 bilsen: Y12 berk ḳıl / ṭatlu: Y12 datlu / gelse: Y12 olsa / bu: Y12 uşbu // 15 ḳanat: B13 ḳanad / ḳuş degülsin: Y13 ḳuşduḳ sen

[32] ḳıt'a: B nüshasında bulunmamaktadır.

[33] Kenara yazılmıştır.

(1) Vėrdi bize işbu tevḥīd birledüŋ ol Ḫālıḳı

Varsavuz biz yarın anda dildür uçmaḳ açmaġa

(2) Ṭāʿat issi eyü mü'min hem Müsülmān key ḫūlu

Gelse sevilü ḳurtuluban girsevüz biz uçmaġa

(3) Ḥūr ı ġılmān[34] ḳarşu gele sevnü güle oynayu

Yarın anda mü'min üzre incü mercān ṣaçmaġa

(4) Dürlü eylik eylegil sen armadın uşanmadın

Ārzularsaŋ yarın anda ḥūrī boynın ḳuçmaġa

(5) **[Y 8a]** Oḳuġıl yā muḳrī يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيدًا (6) sed 'Arab luġati içinde berkitmek olur ve ol Ḳur'ān içinde üç dürlü(7)dür. Bir sed ol durur kim anı İskender-i ẕü'l-ḳarneyn berkitdi, (8) Ye'cūc ve Me'cūc birle bu ḫalḳ arasında ol iki ṭaġ arası-y-ıdı, Ye'cūc (9) ve Me'cūc çıḳmasun dėyü, cihānı yıḳmasun dėyü, nite-kim eydür, فَهَلْ نَجْعَلُ خَرْجًا عَلَى أَن تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا(10) İkinci sed ol du(11)rur kim Ḥaḳ Ta'ālā kāferleri küfr ü ḍalālet içinde berkitdi, (12) īmān ve ma'rifet vilāyetine çıḳmasun dėyü, Ḳur'ān nite-kim eydür, وَجَعَلْنَا مِن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا (13) Üçünci ol durur kim (14) Ḫālıḳ 'azze ve celle mü'minleri īmān ve ma'rifet birle berkitdi, (15) küfür azġunlıġına çıḳmasun dėyü, nite-kim eydür, يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيدًا(1) **[13b]** 'Azīzi men, ol kim Ye'cūc (2) ve Me'cūc **[B 12b]** ileyinde baġladılar, ṭaşdan, baḳırdan,

---

[13a] // 3 sevnü güle oynayu: Y16 sevinü sevinü yalınu // 7 ol durur: B7, Y2 oldur / İskender-i ẕül'l-ḳarneyn: B7, Y2 ẕü'l-ḳarneyn // 8 Mecūc birle: B7 Mecūc-ile / ol: B7 yok // 9 yok: Y3 Ḳur'ān'da // 10 sed: Y4 yok / (10, 11) ol durur: B10, Y4 oldur / kāferleri: B10, Y4 kāfirleri // 12 yok: Y5 Ḳur'ān // 13 üçünci: B13, Y5 ücinci / sedd: B13 yok / ol durur: B13, Y5 oldur // 14 'azze ve celle: Y6 celle celālühū / ma'rifet birle: B13 ma'rifet-ile // 15 çıḳmasun: Y6 çıḳmasunlar **[13b]** // 1 'azīzi men: Y7 yok // 2 baġladılar: B1 baġlıdur/ baḳırdan, demürden: B1, Y8 demürden, baḳırdan / durur: B1 baġlıdur, Y8 baḳırdandur / ve: B1 yok // 3 ol kim kāfirler ileyinde sed baġladılar: B (1,2) ol sed kim kāfirler ileyinde baġl[u]dur // 4 ḍalālet durur: B2, Y8 ḍalāletdendür / mü'min: B3 mü'minler / baġladılar: B3 baġludur // 5 yok: B3 ve īmān / ma'rifetden durur: B5, Y9 ma'rifetdendür // 6 ḳarar: B4 ḳararda / boldılar: B4, Y10 oldılar // 7 kāferler: B5, Y10 kāfirler / degenegi: B5 degenek, Y10 yok / aselī: B5, Y10 aṣā / yine: Y11 yok / buldılar: B5 aldılar // 8 uçmaḳ birle: B6 uçmaġ-ıla, Y11 uçmaḳ ve // (8, 9) ḥūr birle: B6 ḥūr-ıla / şarāben ṭahūr buldılar: B7 şarāb aldılar

demürden durur ve (3) ol kim kāfirler ileyinde sed baġladılar, şirk ü şübhet, küfr ü (4) ḍalālet durur. Ol sed kim mü'min ileyinde baġladılar, ḳurb (5) ve muḥabbet ve īmān ve ma'rifetden durur. Ṭaş, demür, baḳır seddinden ḥalḳalar (6) yėrlü yėrinde ḳarār boldılar. Şirk ü şübhet ve ḍalālet seddinden (7) kāferler degenegi 'aselī zünnār buldılar. Yine ḳurb ve muḥabbet, (8) īmān ve ma'rifet seddinden mü'minler uçmaḳ birle dīẕār, ḫūr (9) birle ḳuṣūr, şarāben ṭahūr buldılar. Beyit[35]

Dīẕār göre mü'min yoḳ ḥicābı

(10) Dürlü niʿmet yėye mü'min yoḳ ḥisābı

Ḳuşlar eti söklincidür diledükce yėye

(11) Südden ırmaḳ sızrılmış bal ola şarābı

Nükte Ẕü'l-ḳarneyn sed (12) baġladı, Ye'cūc ve Me'cūc anı sökmege ḳaṣd ḳıldılar, Çalap eyitdi, (13) ol seddi benüm dostum baġladı, <e> renc yėmeŋ kim siz anı sökemezsiz, nite-(14)kim eydür, وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا İkinci Mevlā kāfirlere sed (15) baġladı, Muḥammedi Muṣṭafā diledi kim ol seddi boza-y-ıdı ve Ebū **[14a]** (1) Ṭālib'e īmān getür dėdi, Çalap eyitdi, yā Muṣṭafā, renc yėmegil, (2) ol seddi kim ben baġladum, sen anı sökemeyesin, Ebū Ṭālib'e ve Ebū Cehl'e īmān getür dėmeye(3)sin, nite-kim eydür, إِنَّكَ لاَ تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ Üçünci Mevlā (4) mü'min-çün sed baġladı, dergāhın içinde saḳlamaḳ-çun, (5) şeyṭān-[ı] mel'ūn ḳaṣd ḳılur kim ol seddi **[B 13a]** boza, mü'mini Ḥaḳ Ta'ālā dergāhından (6) çıḳara, Melik-i Ta'ālā celle ve celālühu nidā ḳılur kim yā şeyṭān,

[35] Beyit: B'de ve Y'de yok // 12 Çalab: B8 Ta'ālā, Y12 Ḥaḳ Ta'ālā // 13 sökemezsiz: Y13 sökemeyesiz // 14 ikinci: Y13 yok / yok: Y13 ol **[14a]** // 1 getür dėdi: Y4 getüre / Çalab: B10 Ḥaḳ Ta'ālā / yėmegil: Y14 yėmekim // 2 yok: B12 kim / yok: B13, Y15 Ebū Cehl'e // 3 üçünci: B14 ücünci // çün: B14 yörendürü / saḳlamaḳ çün: B15 saḳlamaġ-ıçun // 5 Ta'ālā: B1 yok // 6 celle ve celālühū: B1 yok // 7 kim ol seddi: B2 ol seddi kim / yok: Y1 benüm // 10 Çalabġa: Y2 Çalaba / ṭabġıl: Y2 ṭapġıl / ḫoşnūẕ: Y2 ḫoşnūd / olunca: Y2 olınca / ol durur: Y3 oldur // 11 dökülüb: Y3 döküben / yazuḳnı: Y3 yazuġı / yolınca: Y3 bulınca // 12 kendüzüŋni: Y4 kendüzüŋi // 12 suçına: Y4 sucına // 13 göyne göyne: Y5 göyüne göyüne / yarlıġanmaya: Y5 yarlıġanmaz / gözüŋ: Y5 gözlerüŋ // 14 oḳur: Y6 oldur / dīv: Y6 dīvü / dīv: B6 dīvü nefse: Y6 nefise // 15 dīvi: Y7 dīvü / bilüŋ: 15 yoḳ/ ṭatlu: Y7 datlu / nefs: Y7 nefes

renc yėmegil (7) kim ol seddi ben bağladum, sen anı boza**[Y 8b]**mayasın ve ī̇mānlu ḳulı dergā(8)humdan çıḳarımayasın, nite-kim eydür إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَان (9)

Ḳaṣī̇de[36]

Anca dur dost ḳapusında gitmegil hergiz ölince

(10) Anca ṭapġıl ol Çalabġa senden ol ḫoşnūẕ olınca

Ol durur ḫalḳa (11) sıġınca durmadın dün gün sıġınġıl

Gözlerüŋden dökülüp yaş yazuḳnı düp yolınca

(12) Bellü bilgil kendüzüŋni suçlu ḳulsın suçlu ḳul

Suçlu suçı yarlıġanmaz suçına tevbe ḳılınca

(13) Anca yalvarġıl Çalab'a göyne göyne aġlayu

Yazuġuŋ yarlıġanmaya gözlerüŋ ḳan yaş ṭolınca

(14) Dünya birle nefs seni oḳur daḫı dī̇v bir yaŋa

Baḳma dī̇v ü[37] dünyāya nefse yürügil Ḥaḳ yolınca

(15) Dī̇v ü dünyā nefs daḫı hem düşmenüŋdür cümlesi

Vėrme boynuŋ düşmene sen ṭatlu cān senden alınca[38]

[14b] (1) Dirdügüŋ altun, gümişi ḫarc ḳıl sen Ḥaḳ yolında

Girdigüŋde gūr içre senden ol evde ḳalınca

(2) Key düriş ḳullıḳ içinde özüŋ ḳılġıl aŋa dost

Biŋ tümen düşmān degüldür dostlarınuŋ bir ḳılınca

(3) Ārzūlarsın rencsüzin dost yüzin görmeklige

[36] ḳaṣide: B'de yok **[14b]** // 1 dirdüŋ: Y8 dirdügüŋ / ḫarc ḳıl: Y8 ḫarclaġıl / gūr: Y8 gūruŋ/ senden Y8 sinden / evde Y8 arta // 2 düriş: Y9 dürişgil / içinde: Y9 içre /ḳullıḳ: ḳıllıḳ / dümen: Y9 tümen / yok: Y9 düşmān // 3 rencsüzin: Y10 rencsüzsin / dostı sen: Y10 dost yüzin / dost: Y10 cān / görmeye: Y10 görmeyesin seni / ārzū: Y10 ārzūların // 4 Seherde yaẕ ḳılur ḳuşlar ol bir Çalab'ı, Ṣabaḥın ne yatursın yoḳmı dilüŋ kuş dilince: Y'de yok

[37] Metinde: i

[38] Kenara yazılmıştır.

Cān dost yüzin görmeyesin seni ārzūların baġruŋ delince[39]

(4) Seḥerde yāẕ ḳılur ḳuşlar ol bir Çalab'ı

Ṣabāḥın ne yatursın yoḳ mı dilüŋ kuş dilince

(5) Ḳarnı açsa kiçi oġlan ārzūlarsa emmek ol

Aġlamaḳdan dölenmez anasından süd bulınca

(6) Ārzūlarsaŋ yarlıġanmaḳ yazuġuŋ yuyılmaġı

Anca yalvar ol Çalab'a yarlıġayup raḥmet ḳılınca

(7)[40] Ėy düşmişleri ḳalduran, ėy yazuḳluyı raḥmet deŋizine ṭalduran, düşmiş(8)leri sen ḳaldurġıl ve yazuḳluyı raḥmet deŋizine sen ṭaldurġıl (9)اِنَّكَ اَنْتَ الرَّوُف الرَّحِيمْ مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ عَلَيهِ وَسَلَّمَ , رَجَبٌ (11)وَعَن اَنَس اِبْنِ مَالِكْ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّي اللهُ (10)تَعَالَى عَنْ حَمِيدِ الطَّوِيل , (13)اُمَتِي ,قِيلَ يَارَسُولَ اللهِ مَامَعْنَي قَوْلِكَ ,رَجَبُ شَهْرُ اللهِ قَالَ (12) شَهْرُ اللهِ ,وَشَعْبَانَ شَهْرِي , وَرَمَضَانْ شَهرِ لِاَنَهُ مَخْصُوصٌ بِالمَغفِرَةِ, Bu ḥadīṯi rivāyet ḳılur Ḥamīdi'd-ṭavīlī (14) daḫı Enes İbni Mālik rivāyet ḳılurlar Muḥammedi Muṣṭafā'dan kim ol eyitdi, (15) Receb Taŋ̑rı ayıdur,

---

[39] Kenara yazılmıştır.

[40] **[14b]** // 5 anadan: Y11 anasından /dölenmez: Y11 dölinmez // 6 yuyılmaġı: Y12 yalınmaġı sen / tā ki: Y12 yarlıġayup // 7 düşmişlerini: B4 düşenleri / yazuḳlıyı: B4 yazuḳluya / raḥmet deŋizine ṭalduran: B4 raḥmet ḳılan // 13 ḥamīdi'd-ṭavīli: B10 ḥamidü'd-ṭavīl // 14 yok: B11 ol // 15 Taŋ̑rı: B11, Y14 Taŋrı / eydür: B11 dėdi / anuŋ-çun kim: B11 yok / ayum durur: B12 ayumdur **[15a]** // 1 ayı durur: B12, Y17 ayıdur // 2 Taŋ̑rı: B 12, Y17 Taŋrı / anuŋcün: B13, Y1 anuŋ-çun / üründi durur: B14, Y1 üründüdür / (2, 3) yarlıġanmaḳ içün: B14 yarlıġanmaġ-ıçun // 5 yok: B2 eydür / eger: B2 yok // 6 yarlıġanmaḳ içün: B3, Y1 yarlıġanmaġa / üründi durur: B3 üründüdür, Y2 üründülenmişdür // 7 üründidür: B4 üründüdür, Y1 üründülenmişdür // 8 üründidür: B4 üründüdür, Y2 üründülenmişdür / olmaġa: B5, Y3 ḳılmaġa // (11, 12) ḥadīṯ maʻnīsi budur kim eydür, her kim oruc dutar-ısa: Y'de yok / dutar-ısa: B8 dutarsa // 13 üzere: B9 üzre / nesneyi: B9 nesne // 14 gelecek: B11gelesi / yazuḳlar durur: yazuḳlardur // 15 üçünci: B11 ücünci / öldügi gün: B11,12 ulu dirnek **[15b]** // 1 yok: B13 dėyü / günine: B13 günine // hiç: B14 yok / yok durur: B14, Y7 yoḳdur / dört: B14 yok // 3 gün durur: B15, Y7 gündür / gün durur: B1 gündür / (3, 4, 5) maẓlūmlar ẓālimleri istedügi gün durur: B15 yok / ṭamu öykelenüp ḳakıduġı gün durur, 'āsīler yalın ayaḳ ve yalıncaḳ yügrişdügi: B (15,1) 'āṣīler yalın ayaḳ yalıcaḳ yügrişdügi gündür, ṭamu öykelenüb buşduġı gündür // (5, 6, 7, 8) Yazuḳlular yazuḳları içün aġlaşduġı gün durur. Ḳarındaşlar ḳarındaşdan ḳaçduġı gün durur. Yazuḳluya zebānīler üşdügi gün durur. Ṣusuzlıḳdan baġırlar bişdügi gün durur: B (1, 2, 3) Y(8, 9) Yazuḳlular yazuġıçün aġlaşduġı, yazuḳlulara zebānīler üşdügi gündür. Ṣusuzlıḳdan baġırlar bişdügi gündür. Ḳarındaşlar ḳarındaşdan ḳaçduġı gündür. // 8 ay içinde: B3 ayda / gün durur: Y1 gündür / dutar-ısa: B3 ṭutarsa// 10 eyitdi-y-ise: B5 eyitdi / örü ṭurdı: B5 yerinden ṭuru geldi, Y12 duru geldi / eydür: Y2 eyitdi // 11 özüm: Y13 benüm // 13 dutmaġa tamam: B8 dutam / ne ḳılayın: B8 ne ḳılayım / ṣusuzlıḳdan: B8 ṣusuzlıġından / ne nesne birle: B8 ne-y-ile, Y14 nice // 14 dėdi: B8 dėr / er: B8 Resūl // 15 Çalab: B9 yok **[16a]** // 1 Muṣṭafā: B10 yok // 3 ma'nī bu durur: B12 maʻnīsi budur / ilk bir: B12 evvel / yok: B12 oruc dutġıl yine / yok: B13 oruc dut // 4 oruc dutġıl: B13 yok / vėre: B14 bulasın // 5 ṣusızlıġından: B14 ṣusuzlıġından

eydür, anuŋ-çun kim ve şa‘bān benüm ayum durur ve **[15a]** (1) ramażān ümmetüm ayı durur. Ṣordılar yā Resūla’l-lah’i ne ma‘nīdür kim eydürsin (2) receb Tañrı ayıdur. Eydür, **[Y 9a]** anuŋ-çun kim bu ay üründi durur, yazuḳlar yar(3)lıġanmaḳ içün وَاِنْ كَانَ مَخْصُوصٌ بِقُبُولِ الشَفَاعَةِ , وَكَانَ رَمَضَانَ مَخْصُوصٌ بِقَبُولِ **[B13b]** (4) رَجَبٌ مَخْصُوصٌ بِالمَغفِرَةِ وَكَانَ شَعْبَانُ مِنَ النَّارِ)وَاَيَّامُ العِيدِ مَخْصُوصٌ بِعَتْقِ الرَقَبَةِ (5)الطَّاعَةِ ma’nī bu durur kim eydür, eger receb (6) üründi-y-ise yazuḳlar yarlıġanmaḳ içün, şa‘bān ayı üründi durur şefā’at (7) ḳabūl ḳılmaġa ve ramażān ayı üründidür ṭā‘at ḳabūl olmaġa, bayram (8) günleri üründidür boyunlar oddan āzād olmaġa, صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَامَ فِي رَجَبْ اسْتَوْجَبَ عَلَى اللَّهِ ثَلاثَةَ ثُمَّ قَالَ وَأَمَّانَاً مِنَ الْعَطَشِ يَوْمَ الْعَرْضِ (11) أَشْيَاءَ مَغْفِرَةً لِجَمِيعِ مَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِهِ ، وَعِصْمَةً فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِهِ(10) الأَكْبَرِ Ḥadīṯ ma‘nīsi budur kim (12) eydür, her kim oruc dutar-ısa receb ayı içinde Ḥaḳ Ta’ālā vācib ḳıla (13) kendü üzre üç nesneyi, bir oldur kim ne kim geçmiş yazuġı var-ısa (14) yarlıġaya, ikinci ne kim gelecek yazuḳlar durur, andan saḳlaya, (15) üçünci oldur kim öldügi gün susuzlıḳdan emīn ḳıla bu yėrde. **[15b]** (1) Yevmü’l-‘arżi’l-ekber dėyü ḳıyāmat günine eydür, anuŋ-çun kim dirnekler(2)de hiç andan ulu dirnek yoḳ durur, yüz biŋ yigirmi dört biŋ (3) peyġāmberler dirneşdügi gün durur, maẓlūmlar żālimleri istedügi (4) gün durur, ṭamu öykelenüp ḳaḳıduġı gün durur, ‘āṣīler yalın (5) ayaḳ ve yalıncaḳ yügrişdügi **[B 14a]** gün durur, yazuḳlular yazuḳları içün aġlaş(6)duġı gün durur, ḳarındaşlar ḳarındaşdan ḳaçduġı gün durur, yazuḳlu(7)ya zebānīler üşdügi gün durur, ṣusuzlıḳdan baġırlar bişdügi (8) gün durur, her kim bu ay içinde oruc dutar-ısa ol gün (9) dirneginde ṣusuzlıḳdan emīn ola. Ḳaçan ‘ālem faḫri Muḥammed Muṣṭafā (10) bu sözi eyitdi-y-ise bir ḳoca er örü ṭurdı, eydür, يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَعْجَزُ عَنْ صِيَامِهِ كُلِّهِ(11) eydür, yā Resūlu’l-lah, yaşum yėtdi, özüm ḳoca o(12)ldı, rūzigārum geçdi, günüm gėce oldı, gücüm yėtmez kim bu ayı (13) oruc dutmaġa tamām, ne ḳılayın dėdi, ol gün susuzlıḳdan ne nesne birle (14) ḳurtılayım, dėdi. Ol er kim Ḥaḳ subḥānehu ve Ta’ālā bezedi anuŋ-çun (15) firdevsī,[41] ḫil’at vėrdi aŋa Çalap sündüsi, ol ‘ālem faḫri **[16a]** (1) peyġāmber üründüsi Muḥammedi Muṣṭafā eydür, صُمْ اَوَّلَ يَوْمٍ مِنْهُ وَاَوْسَط يَوْمٍ مِنْهُ وَآخِرَ يَوْمٍ (2) مِنْهُ,فَاِنَّكَ تُعْطَي ثَوَابَ مَنْ صَامَهُ كُلُّهُ (3) Ma’nī bu durur kim eydür, recebüŋ ilk bir güni oruc

[41] Metinde: firdevsi

dutġıl, yine ortasında bir güni oruc dut (4) ve şoŋında bir gün oruc dutġıl, dükelin dutmışca müzd ve şevāb vère (5) ve ol ulu dirnegüŋ şusızlıġından ḳurtılasın, dėdi, velākin وَلَا تَهِنُوا اَوَّلَ لَيْلَةٍ جُمْعَةٍ فِيهِ , فَاِنَّهَا لَيْلَةُ تُسَمَّى الْمَلَا ئِكَة(6)وَلَكْنِ لَا تَفْعَلُوا **[B 14b]**[42] (7) اَلرَّغَايِبُ eydür, bunı ḳılуŋ velākin ġāfil olmaŋ ve oşaŋ du(8)tmaŋ receb ayınuŋ ilk āẕīnesi dünini kim ol bir dün (9) durur, firişteler aŋa reġāyip derler (10) وَ ذَلِكَ أَنَّهُ إِذَا مَضَى ثُلُثُ اللَّيْلِ لا يَبْقَى فَيَطَّلِعُ (12)فَطَافُوا حَوْلَ الْبَيْتِ لا وَيَجْتَمِعُونَ فِي الْكَعْبَةِ ، وَحَوَالَيْهَا(11) مَلَكٌ مُقَرَّبٌ مِنْ جَمِيعِ السَّمَوَاتِ وَالأَرَضِينَ سَلُونِي مَا شِئْتُم(13) اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ,اَلَيْهِمُ اطِّلاعَةُ رَحْمَةٍ , فَيَقُولُ يَا مَلائِكَتِي Ma’nī budur kim eydür, ḳaçan reġāyip düninden üç baḫşda (14) bir baḫşı geçse yėdi ḳat yėrde **[Y 9b]** ve yėdi ḳat gökde hīç muḳarreb (15) firişteler ḳalmaz, dükeli Kaʿbe’ye dirilürler daḫı yöresine cemʿ olurlar **[16b]** (1) ve Çalap evini ṭavāf ḳılurlar ve Ḥaḳ Taʿālā bulara bir raḥmet baḳışın baḳar, (2) eydür, yā firişтelerüm dileŋ benden ne dilerseŋüz ḳabūl ḳılayım فَيَقُولُونَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ فَعَلْتُ ذَلِكَ ,(4)اِلَهُنَا وَمَولانا , حَاجاتُنَا اِلَيْكَ اَنْ تَغْفِرَ لِصُوَّامِ رَجَبْ ,فَيَقُول اللهُ(3) Firişтehler eydür, ėy bizüm Çalabumuz, bizüm (5) ḥācetümüz senden ol durur kim receb ayı oruc dutanları yarlıġaya(6)sın ve bunlara raḥmet ḳılasın. Ḥaḳ Ta’ālā eydür, yā firişтelerüm sizüŋ ḥā(7)cetüŋüzi revā ḳıldum ve bunlara raḥmet ḳıldum ve bunları yarlıġadum dėye, imdi (8) yā mü’minler ol dün firişteler Mekke’ye dirilürler, siz daḫı mescide (9) dirilüŋ, **[B15a]** bunlar sizüŋ-çün Taŋrı’dan yarlıġanmaḳ dilediler, siz daḫı kendü(10)ŋüz içün Taŋrı’dan yarlıġanmaḳ dileŋ, bunlar sizüŋ-çün ḥācet dilerler, (11) siz daḫı kendüŋüz içün ḥācetüŋüz dileŋ, bunlar size şefaḳat ḳılurlar, (12) siz daḫı kendüŋüze şefaḳat ḳılуŋ, bunlar sizüŋ-çün yalvarurlar, siz daḫı (13) kendüŋüz-çün Taŋrı’ya yalvaruŋ, ola kim

[42] // 7 velākin: B1 velīkin // 8 gėcesini: B2 dünini / (8, 9) dün durur: B2 dündür // 9 firişteler: B2 firişтehler // 13 ma’nī budur: B6 maʿnīsi budur, Y16 yok / gėcesinüŋ: B6 düninden // (13, 14) baḫşda bir baḫş: B (6, 7), Y17 uludan bir ulu / yėdi ḳat yėrde ve yėdi ḳat gökde: B7, Y (17, 1) yedi ḳat gökde ve yėdi ḳat yėrde / hiç: B7 hic // 15 dükeli: B8 yok / cem’ olurlar: B8, Y1 dirneşürler / firişтehler: Y1 firişte **[16b]** // 1 Çalab: Y1 Calab / bulara: B8, Y2 bunlara / baḳışın: Y2 naẓarın // 2 dilerseŋüz: B9 dilersiz / ḳabūl ḳılayım: B9, Y3 yok // 4 Çalabumuz: B12 pāẕişāhumuz // 5 ḥācetümüz senden ol durur: B12 senden ḥācetümüz oldur, Y (3, 4) ḥācetümüz senden oldur // 6 yok: B13 Ḥaḳ Ta’ālā // 7 bunlara raḥmet ḳıldum ve: B14 yok / bunları: B14 buları / yok: B14 diye imdi // 8 gėcede: B15 dün / mescid: B15 mescidlere / dirilürler: Y6 dirneşürler // 9 bunlar: B1, Y6 bular / Taŋrı’dan: B1 yok / dilediler: B1 dilerler / (9, 10) kendüŋüz içün: B1 kendüŋüzçün / Taŋrı’dan: B1 Taŋrı’dan, Y7 Taŋrı’ya / bunlar: B2 bular / sizüŋ-çün: B2 sizüŋcün // (11-13): Y’de yok / 11 kendüŋüz içün: B 2 kendü / bunlar: B2 bular // 12 siz daḫı kendüŋüze şefaḳat ḳılуŋ bunlar sizüŋ-çün yalvarurlar: B2 yok // 13 yok: B3 Taŋrı’ya yazuḳlaruŋuzı bağışlayave sizi: B3 yok // 14 yok: B (3, 4) yazuḳlu boynuŋuzı oddan **[17a]** // ʿālem: B15 ʿalemler

yazuḳlaruŋuzı baġışlaya ve sizi (14) yazuḳlu boynuŋuzı oddan āzād ḳıla ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ اَوَّلَ خَمِيسٍ مِنْ رَجَبٍ ، ثُمَّ صَلِّي مَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعتَمَةَ لَيْلَةَ اثْنَتَيْ (15) صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ , مَنْ صَامَ فِي رَكْعَةٍ ,فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ (2) عَشْرَةَ رَكْعَةً وَيَفْصِلُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ بِتَسْلِيمَةٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ (1) **[17a]** مَرَّةً ، (4) اثْنَيَ عَشَرَ مَرَّةً ، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلاتِهِ صَلَّى عَلَيَ مُحَمَّدٍ سَبْعِينَ(3)ثَلاثَ مَرَّاتٍ ، وَسُورَةُ الاخِلَاص ثُمَّ سَجَدَ سَجْدَةً وَاحِدّةً يَقُولُ فِي سُجُودِهِ , سُبُّوحٌ (5) فَيَقُولُ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الأُمِّيِّ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ (7) رَبُّ الْمَلائِكَةِ وَالرُّوحُ ، سَبْعِينَ مَرَّةً ، ثُمَّ يَرْفَعُ رَأْسَهُ وَيَقُولُ (6) قُدُّوسٌ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ (9) سَبْعِينَ مَرَّةً ، ثُمَّ يَسْجُدُ سَجْدَةً أُخْرَي, وَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ(8) ، إِنَّكَ أَنْتَ الأَعَزُّ الاكرَمُ ، حَاجَتَهُ؛ فَإِنَّهَا تُقْضَى (10) الْمَلائِكَةِ وَالرُّوحُ ، ثُمَّ يَسْأَلُ الله تَّعَالَيَ, Andan ol ʻālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā (11) eydür, her kim receb **[B15b]**[43] ayınuŋ ilk pencşenbesi gün oruc dutsa, (12) andan aḫşam birle yatsu namāzı arasında on iki rekʿat[44] namāz ḳılsa degme (13) iki rekʿatda bir selām vėrse ve degme rekʿatda[45] bir Fātiha ve üç kez Ḳadir (14) sūresin ve on iki kerre İḫlāṣ sūresin oḳusa, yine ḳaçan (15) namāzdan fāriġ olsa, yėtmiş kez ṣalāvāt vėrse, ẕikr olduġı gibi, **[17b]** (1) andan secde ḳılsa ve secdede yėtmiş kez dėdigümüz gibi ėtse, andan (2) başın ḳaldursa ve yėtmiş kez رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا نْتَ الْاَعَزُّ الأَكْرَمْ(3) تَعْلَمُ ، إِنَّكَ kerem dėse, andan gėrü secde ḳılsa, nite-kim ilk (4) secde içinde oḳudı, gėrü eyle ėde, andan ṣoŋra Taṅrı’dan ḥācet (5) dilese, secde içinde-y-iken Taṅrı tebāreke ve Ta’ālā ḥācetin revā ḳıla (6) ve her kim bu namāzı ḳılursa dükeli

---

[43] // 11 pencşe[n]bihi: B1 pençşenbesi // 12 (degme iki rek’atda bir selām vėrse): Y’de yok / aḫşam birle: B1 aḫşam-ıla // 13 rek’atda: B3 rek’atında / B3 kez, 13 yok / degme: Y10 her // 14 kerre: B4 kez / oḳusa: B4 oḳısa // 15 ẕikr olduġı gibi: B5 yok / yok: B5 ṣalavātı böyle eyitsekim eyitdüŋ / ṣalavāt: Y10 selām **[17b]** // 1 secdede: B6 secde içinde / dėdigümüz gibi ėtse: B6 eyitse nite-kim eyitdüŋ // 2,3 ARAPÇA: B (7, 8) eyitse nite-kim eyitdüŋ andan başın ḳaldursa ve yėtmişkez eyitse nite-kim eyitdüŋ // 3 kerem dėse: B8 yok / andan gerü: B8 andan ṣoŋra / nite-kim: B8 ne kim // 4 oḳudı gėrü eyle ėde: B8, Y14 oḳudısa yine oḳıya /andan ṣoŋra: B8, Y14 andan / Taṅrı’dan: B8, Y14 Taŋrı’dan / yok: Y15 henüz // 5 Taṅrı: B9 Taŋrı, Y15 Ḥaḳ / ḳıla: Y15 ola, // 6 ümīẕine yėtişe: B10, Y16 ümīẕi vefā ola // 7 Cifti ḥūri’l-ʻiyn ola: B11 yok / Ḥaḳ’dan rivāyet dīẕār ola: B11 Ḥaḳ’dan ruviyetlıḳa ola // 13 ma’nī bu durur: B1 maʻnīsi budur / Muḫammedi’l- Muṣṭafā: B(1, 2) Muḫammedi Muṣṭafā, Y17 yok / Taṅrı: B2, Y17 Taŋrı // 15 Taṅrı: B3 Taŋrı, Y1 Ḥaḳ / ʻazze ve celle: Y1 Ta’ālā / er yā: Y1 yā er yā **[18a]** // 2 ve: B5 yā / var-ısa: B5 yok / ve sağışınca: B5 yok // 3 Ḥaḳ Ta’ālā: B6 Ḥaḳ / kimseye: Y3 kişiye / vėre: B6 ola, // 4 yok: B6 yėdi / ehl-i beytinden: B7 ehl-i beytünden / diye ol: B7 şol / kimesnelerden: B7 kimselerden, Y4 anlar // 5 şefā’ati birle: B8 şefā’ati-y-ile // 6 Melik-i Ta’ālā: B8 Allahu Ta’ālā, Y4 yok // 7 ḳoduḳları: B10, Y5 ḳosalar / vaḳt: B10 yok / ol: B10 yok / Ḥaḳ subḫane ve Ta’ālā: Y5 Ḥaḳ Ta’ālā // 8 ṣūret birle: B10 ṣūret-ile / yok: Y6 aŋa viribiye geleler aŋa // 10 açuḳ: B12 acuḳ / dil birle: B12 dil-ile / aŋa: B12 yok / ṭatlu: Y6 datlu / yok: Y6 şirīn söz birle eyde // 11 ḳurtulduŋ: B13 ḳurtılduŋ / düşvārlıḳdan: B13 düşḫārlıkdan (B nüshasında metinde kenarda düşvār yazıyor) / ol: B13 yok // 14 Taṅrı: B1, Y7 Taŋrı / hiç: B1 hic / yüzüŋden: Y8 yüzüŋiden /görlürek: B2 görklü // 15 ṭatluraḳ: B2 ṭatlu / ḳoḫu: B2 rāyiḥā, Y8 yıy / yıylamadum: B3 ḳoḳulamadum

[44] Metinde: reka’ate

[45] Metinde: reka’atde

ḥāceti revā ola, ümīẕine yėtişe, şefī'i (7) Muṣṭafā ola, maḳāmı firdevs-i 'alā ola, cifti ḥūri'l-'īn ola, Ḥaḳ'dan rivāyet dīẕār ola[46], و (8) جُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَة إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَة قَالَ رَسُولُ اللَّهِ الصَّلَاةَ , إِلَّا غَفَرَ اللهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَلَوْ (10) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ,لَا يُصَلِّي عَبْدٌ أَوْ أُمِةٌ هَذِهِ(9)صَلَّى اللَّهُ يَوْمَ القِيَمَةِ فِي سَبْعَمَائَةٍ مِنْ (12) وَعَدَدَ الرَّمْلِ وَوَزْنِ الجِبَالِ وَ وَرَقِ الْأَشْجَارِ ، وَيَشْفَعُ لَهُ (11) كَانَ مِثْلُ زَبَدُ الْبَحْرِ أَهلِ بَيْتِهِ, مِمَّنْ قَدْ اِسْتَوْجَبَ لَهُ النَّارُ (13) **[B 16a]** Ḥadīṣ ma'nī bu durur kim eydür Muḥammedi'l-Muṣṭafā, ol Tañgrı (14) ḥaḳḳı-çun kim benüm cānum aŋun ḳudreti **[Y 10a]** elindedür, her kim bu namāzı (15) ḳılursa er yā 'avrat, Tañgrı 'azze ve celle yarlıġa anuŋ dükeli yazuġın, **[18a]** (1) eger anuŋ yazuġı deŋizler köpügince var-ısa veyā ḳayırlar saġışınca var-ısa (2) ve ṭaġlar aġırınca var-ısa veyā aġaçlar yapraġınca ve saġışınca olursa daḫı (3) ol kimseye ḳıyāmat güninde Ḥaḳ Ta'ālā destūr vėre şefā'at ḳılġıl (4) dėyü yėdi yüz kişiye degin kendü ehl-i beytinden şol kimesnelerden (5) kim ṭamu odı bunlara vācib olmış ola, anuŋ şefā'at i birle (6) Melik-i Ta'ālā āzād ḳıla ve uçmaḳ erzānī ḳıla. Yine her kim bu namāzı ḳılursa (7) kim ilk gėce ḥaḳḳına ḳoduḳları vaḳt Ḥaḳ subḫanehu ve Taʿālā ol namāz müzdin (8) viribiye aŋa görklü ṣūret birle فَيَحِيهِ فَيَقُولُ حَبِيبِي أَبْشِرْ فَقَدْ نَجَوْتَ مِنْ كُلِّ شِدَّةٍ(9)بِوَجْهٍ طَلْقٍ وَلِسَانٍ زَلَقٍ Pes gele aŋa (10) açuḳ yüz birle ve ṭatlu dil birle eyde aŋa, ėy dost, beşāret (11) olsun saŋa kim ḳurtulduŋ düşvārlıḳdan, andan ḳul eyde (12) كَلامًا أَحْلَى مِنْ كَلامِكَ (13) مَنْ أَنْتَ فَوَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ وَجْهاً أَحْسَنَ وَجْهَكَ وَلا سَمِعْتُ وَلا شَمِمْتُ رَائِحَةً أَطْيَبَ مِنْ رَائِحَتِكَ (14) Sen **[B 16b]** kimsin, ol Tañgrı ḥaḳı-çun hīç yüz görmedüm senüŋ yüzüŋden görklü(15)rek ve hīç söz ėşitmedüm senüŋ sözüŋden ṭatluraḳ ve hīç ḳoḫu yıylamadum **[18b][47]** (1) senüŋ ḳoḫudan ḫoşıraḳ. Eyde, ėy dost, أَنَا الَّتِي صَلَّيْتَهَا فِي اَوَّل لَيْلَةِ الْجُمّعَةِ مِنْ رَجَب(2) ثَوَابُ تِلْكَ الصَّلاةِ ben ol namāz şevābını (3) kim receb ayınuŋ ilk āẕīnesi gėcesi ḳılduŋ, uş geldüm bu gėce (4) senüŋ ḥaḳuŋ ödemege ve yaluŋuzlıḳda ėş olmaġa ve ḳorḳuyı senden (5) gidermege وَآنِسَ وَحْدَتَكَ ، وَأَدْفَعَ عَنْكَ وَحْشَتَكَ (6)

[46] Kenara yazılmıştır.

[47] **[18b]** // 1 ḳoḫudan: B3 ḳoḳuŋdan, Y9 yıyuŋdan / eyde: B3 yok // 2 şevābını: B5 şevābıyam // 3 āzīnesi: B5 āzīne / ḳılduŋ: B5 ḳılduŋ-ıdı, Y9 ḳılduŋ idi // 4 ḥaḳuŋ: B6 ḥaḳḳuŋ / yaluŋuzlıḳda: Y10 yaluŋuz / ḳorḳuyı: B6 ḳaraŋuyı // 7 daḫı: B8 yine / urulsa: B8 urılsa // 8 üzre: B9 üzere / diye: B9 yok // 9 vėrürün: Y11 vėrem // 10 yok: B11 saŋa diye / Mevlīden: Y12 Mevlādan / şi'r: B'de yoḳ, Y12 meşnevi // 11 çoġaldı: Y12 çaġladı / kimerse: Y13 kimsene // (12-15): Y'de yoḳ

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ أَظْلَلْتُ فِي عَرْصَاتِ القِيَمَةِ(7) yine ḳaçan ṣūr urulsa ḳıyāmat güninde, ‘araṣāt yėrinde (8) başuŋ üzre gölge olam, dėye فَبَشِّر فَلَمْ تَعذِمِ , ٱلخَيْرَ مْنِ مَولَاكَ(9) ebeden beşāret vėrürin saŋa ve muştıların saŋa kim hergiz ḫayr (10) eksük olmaya Mevlīden saŋa dėye

şi’r

Geldi baŋa Çalap ayı

Ṣavuldı düp (11) ḳayġum ḳayı

Uş çoġaldı ‘işmet güni

Yazuḳluya raḥmet yayı

Hīç kimerse (12) ḳalmadın cān

Gönendüre yoḳsul bayı

‘An İbni ‘Abbās ra□iya’l-lahu ‘anhu (13) Ādem ‘aleyhi’s-selām يَارِبِّ اخّبِرْني فَاَيُّ ٱلاَيَّامِ اَحَبُ آفضَلُهُ فَاوْحَيَ اللهُ تَعَالَي اِلَيهِ , اَحَبُّ الكَلامِ الَيَّ لا (15)وَاَحَبُ الاَشْهُرِ اِلَيْكَ, وَاَحَبُّ الْاَوْقَاتِ وَاَحَبُّ الكَلامِ , وَ(14)اِلَيْكَ اِلَيَّ يَومُ الجُمْعَةِ **[B 17a]** (2)وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَاْحرِّمُ النَّارَ بِذَلِك عَلَيَ عِبَادِي , وَاَحَبُّ الايامُ (1) **[19a]**اِلَهَ الَّا اللهُ اِلَيَّ شَهْرُ رَمَضَانَ انْظُرُ فِيهِ عَلَي عِبَادِي الْمُذنِبِينَ , وَاَحَبُّ الاوقَاتِ (3)وَفِيهِ امحِي ذُنُوبُ عِبَادِي ,وَاَحَبُّ الاَشْهُرُ اِلَيَّ اَلنِصْفُ مِنْ رَجَبْ فِيهِ , اَقْسَمُ بِخيّرِي وَاَبْسُطْ رِزْقِي وَاَعْطِي(4) (5) Ma’nī[4] bu durur kim İbni ‘Abbās’dan rivāyet durur, Ādem ‘aleyhi’(6)s-selām eyitdi, ėy Rabbī, ḫaber vėrgil baŋa

[48] **[19a]** // 5 ma’nī bu durur: B4 ma‘nīsi budur / rivāyet durur: B4, Y (13, 14) rivāyetdür // 6 yok: B5 eyitdi / yok: Y14 saŋa // 7 sevgülürek durur: B6, Y15 sevgülüdür // 8 ḳanḳısı: B6 ḳanḳı vaḳt, Y15 ḳanḳı vaḳt / (8, 9) sevgülürek durur: B6, Y15 sevgülidür / sevgülüdür: B8, Y15 sevgülidür // 11 ol: B9 bu / kelime-yi şehādet birle: B9 kelimeyi eyitmek-ile / ṭamu: B9 yok // 12 sevgülü durur: B10, Y16 sevgülüdür / zīrā: B10 yok / yazuḳların: B10 yazuḳları / anuŋ: B10 yok / B10 bu gün: 12 yok // 13 yurın: B10 yuyarvan, Y16 yuyarın / yok: Y17 anuŋ-çun / yok: B10 baŋa / yok: Y17 ḳullaruma / sevgülü durur: Y1 sevgülüdür // 14 anuŋ: B11 yok / B11 bu gün: 14 yok // 15 yok: Y1 anuŋ-çun / naẓār-ıla: Y1 yok / baḳaram: Y1 bakarın / receb: Y1 ṣa‘bān sevgülürek durur: B12, Y2 sevgülüdür / ulaşdururam: Y2 ulaşdurırın / yok: Y2 ve ḳullaruma **[19b]** // 1 rızḳlarını: B13, Y2 rūzıların / bol ėderin: B13 giŋidür, Y2 giŋdireyin // 2 eyderem: B14 vėrürven, Y3 vėrürin / baḫşiş: Y3 yok // (3, 4, 5) yok: B (3, 4, 5) ol dīn defteri ‘ilmü ḥikmet yolında salıŋ dermān olur anuŋ ‘ilminden // 6 ḫaber: B5, Y4 rivāyet // 7 yok: Y4 ol // 8 Ḳur’ān durur: B6, Y4 Ḳur’ān’dur / bürhān durur: B6, Y5 bürhāndür / yok: B7 yėr // 9 Medīne durur:B7, Y5 Medīnedür // (9, 10, 11): Y’de yok / 9 āzīne durur: B7 āzīnedür // 10 ṣaḳlayan durur: B8 ṣaklayandur / Ḥüseyn durur: B8 Ḥüseyndür // 11 ḳavseyin durur: B8, Y5 ḳavseyindür // 12 ḳıldı: Y5 ḳılur / yok: B9, Y5 eydür / ḳaçan: B9 yoḳ, Y5 ḳaçan kim / üsdine: Y6 üstine // (13-15): Y’de yok / 13 ve: B10 yok // 14 firişteler: B11 firişte / müvekkel durur: B11 müvekkeldür / eydürler: B11 eydür / aŋa: B12 yok // 15 ėşidürin: B12 ėşidürem / yok: B12 dėr / firişteler: B12 firişte / B13 eydür: 15 yok / yā: B13 yok / sen: B13 ḫoẕ

kim günlerde saŋa ḳanḳı gün (7) sevgülürek durur ve aylarda[49] ḳanḳı ay sevgülürekdür, vaḳıtlarda (8) ḳanḳısı sevgülürek durur ve sözlerde ḳanḳı söz sevgülürek (9) durur. Ḥaḳ Ta'ālā vaḥiy ḳıldı, eyitdi, yā Ādem, sözlerde baŋa (10) لا إلَهَ إلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ dėmek sevgülüdür, daḫı (11) ḳullaruma ol kelime-yi şehādet birle ṭamu odın ḥarām ḳıluın (12) ve bu gün günlerde āẕīne güni baŋa sevgülü durur, zīrā yazuḳların anuŋ içinde (13) yurın ve aylarda baŋa ramażān **[Y 10b]** ayı sevgülüdür kim yazuḳlu ḳullaruma (14) anuŋ içinde baḳaram ve bu gün vaḳtlarda baŋa receb ayı ortası (15) sevgülürek durur kim anuŋ içinde ḫayrlarum ulaşdururam **[19b]** (1) ve rızḳlarını bol ėderin daḫı yazuḳlu ḳullaruma 'aṭā baḫşiş ėderem. (2) **[B 17b]**(3)عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وعياله: وسيِّداه، وشريفاه، فيقول الملك (4) إذا وضع الميت في القبر وأهيل التراب عليه يقول أهله وسلمْ فيقول (6) ما يقولون فيقول: نعم فيقول له: أنت كنت الشريف، فيقول العبد: هم يقولون ذلك، (5) الموكل: أتسمع العبد: هم يقولون ذلك، يا ليتهم سكتوا أنس بن مالك رضي الله عنه وأرضاه ol Ḫaber (7) ḳılur bu ḥadīṯsi erden (8) kim kitābı Ḳur'ān durur, ėşi ḳamu ḥüccet ü bürhān durur, ḳopduġı yėr (9) Mekke, ḥaremi Medīne durur, günlerde dirnegi āẕīne durur, resūl-i (10) ṣaḳaleyn durur, oġlanları Ḥasan ve Ḥüseyn durur, menzili ḳābe (11) ḳavseyn durur. Ol seyyid-i 'ālem, faḫr-i benī Ādem Muḥammedi Muṣṭafā böyle beyān (12) ḳıldı, eydür, ḳaçan ölüyi sine ḳosalar, üsdine ṭopraḳ yumsalar, eydür, ehli (13) ve oġlanları ve eydür, ėy bizüm Çalab'umuz ve ėy bizüm ulumuz ve ėy bizüm üründümüz, (14) ol firişteler kim aŋa müvekkel durur, eydürler aŋa, ėşidür misin ne dėrler, eydür, (15) evet ėşidürin, dėr, bes ol firişteler aŋa eydür, sen ulu mıduŋ, yā sen Çalabı mıduŋ, **[20a]**[50] (1) ve sen üründü

[49] Yanlış harekeleme

[50] **[20a]** // (1, 2): Y'de yok / 1 üründü mi-y-idüŋ: B13 ürütlenmişmidüŋ / anlar: B14 bular / eydürler: B14 eydürlerdi / diye: B14 yok // 2 dėmeselerdi: B14 dėmeyelerdi / diye: B14 yok // 4 çaġıra: B1 çıġıra // 7 anda: B4 şöyle / ḳılur: B5 ḳılu / yatmaġa: B5 yata // 8 geçesi: B6 düni // 9 gecesi: B6 düni / Taŋrı: B6, Y9 Taŋrı / firişteye: B7, Y9 firiştelere // 10 ol: B7 anuŋ / sin: B7, Y10 sini / üzre: B7, Y10 üzere / niçe: B8 nişe, Y10 nice // 11 Taŋrı durur: B8, Y11 Taŋrıdur // 12 nice: B9 niçün / 'acizdıġunı: B9 çaġırduġını // (12,13) velikin: B10 velīkin / 13 ḳılur: B10 ėder // 14 Melik-i ẕü'l-celāl: B11 Melik, Y12 Ḥaḳ Ta'ālā celle celālühū / kim: B11 yok **[20b]** // 1 firiştelerüm: B13 ferişteler // 2 yaluŋuz: B13, Y13 yaluŋuzlıḳ / ayımuŋ: B14 aymuŋ // 3 gėce: B14 düni / dutar-ıdı: B15, Y14 dutardı / gėce: B15 dün / ḳılur-ıdı: B15, Y14 ḳılurdı / Y15 imdi: 3 yok / ṭanuḳ oluŋ: Y15 ṭanuḳ dutarın // (5, 6) yā firiştelerüm: B2 yok // 6 yazġın: B2 yazuġın / ḳıldum: B3 ėtdüm, Y16 yuydum // 7 gėce: B3 düni / dutduġı içün: B3 dutduġı-çun / birven: B3 ben / yaluŋuzlıḳ: B3 yaluŋuzvan // (7, 8) baŋa yaraşur ve kimseye iḥtiyācum yok ėy benüm eyü ḳullarum: B'de yok / ḫācetsüzven ay benüm ayumdur ḳul benüm ḳulumdur: B'de yok (8, 9) ḫürmet ḳılduġı-çun: Y17 ḥürmet-içün // 10 faẕlum birle: B5 faẕlum-ıla / ve aŋa uçmaḳ erzāni

mi-y-idüŋ, ol ḳul eyde anı, anlar eydürler dėye, keşke (2) dėmeselerdi dėye ve diŋmeselerdi عليه القبر (3) فيختلف أضلاعه bu eyegüleri ol **[B 18a]** eyegüye gėçe ve ol eyegüleri bu eye(4)güye gėçe في قبره وينادي çaġıra gūr içinde واكسر عظماه (5) اذل موقفاه eyde, vay (6) süŋükler uşanmaġa, vay maḳām ḫor olmaġa, vay sekidü su'āl şormaġa, (7) vay peşīmān olup yatmaġa, ol bīçāre anda zārılıḳ ḳılur, yata tā ol vaḳta degin (8) kim ol öldügi yılda receb ayınuŋ ilk düni gelince, ḳaçan receb (9) ayınuŋ ilk düni olsa Taŋrı ʿazze ve celle eydür ol firişteye kim (10) ol sin üzre müvekkeldür, eydür, yā firişteleriim, benüm ol ḳulum niçe zārılıḳ (11) ḳılur, وَهوَ عَليمٌ بِهِ bir ol ḫoẕ bilür Taŋrı durur, eydeler, يَارَبِّ اَنْتَ تَعْلَمُ بِهِ مِنِّي(12) sen ḫoẕ bilürsin anuŋ dükeli sırrını ve niçe ʿācızduġını ve(13)likin ol gūr içinde yaluŋuzlıḳdan ẓārılıḳ ḳılur, iŋiler, anuŋ ṭarlıġından (14) daḫı ḳaraŋulıġından aġlar, Melik-i ẕü'l-celāl celle celālühu eyde kim (15) yā مَلَائِيكَتِي عَبْدِي حَبَسْتَهُ فِي ٱلْقَبْرِ فِي مَكَانٍ وَحْشٍ وهٰذَا **[20b]** (1) يَا لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِي yā firişteleriim ben ḳulumı gūr içinde zindānladum (2) yaluŋuz yėrde, imdi işbu benüm ayımuŋ ilk gėcesidür ve benüm bu ḳulum işbu (3) düni diri dutar-ıdı ve bu dün içinde baŋa ṭāʿat ḳılur-ıdı ve imdi benden (4) raḥmet umardı **[B18b]** ve yarlıġanmaḳ dilerdi. قَدْ غفرتُ لَهُ سَيِّئَاتَهُ وَمَحَوتُ عَنهُ خَطَايَاهُ , أُشْهِدُكُمْ يَا مَلَائِكَتِي فَأَنِّي (5) ṭanuḳ oluŋ siz yā firi(6)şteleriim, anı yarlıġadum ve yazuġın baġışladum ve ḫaṭāların ʿafv ḳıldum (7) bu düni diri dutduġı içün, anuŋ-çun kim birven ve yaluŋuzlıḳ baŋa yara(8)şur ve kimseye iḥtiyācum yoḳ, ėy benüm eyü ḳullarum, benüm ḳulum ayuma ḥürmet (9) ḳılduġı-çun **[Y 11a]** benüm ḳulumı ben yarlıġadum ve aŋa uçmaḳ erzānī ḳıldum (10) benüm ʿināyetüm ve faẕlum birle.

beyit

Çalap ayı geldi bize işbu receb

(11) Īmānlu ḳul ṭāʿat nite ḳılmaz ʿacab

Çalap ayı geldi saŋa olma oṣaŋ

ḳıldum benüm ʿināyetüm ve faẕlum birle: Y1 yok / beyit: B'de yok / Çalab: Y1 Calab / işbu: Y1 uşbu // 11 Çalab: Y2 receb / ayı: Y2 yok / saŋa: Y2 oġul

(12) Mü’minseŋ ḳullıḳ eyle nefsüŋ geçüp

(14)كَالازهَارِ , وَرَمَضَان كَالثِمارِ ,فَمَالَمْ يَكُنْ لِلشَجَرِ زَهَرَاتٌ لَمْ لَهُ ثَمَراتٌ(13)وَيُقَالُ رَجَبْ كَالاشْجَارِ وَشَعْبَان Eydür,[51] receb ayı aġaçlara beŋzer ve şa‘bān ayı çiçeklere beŋzer ve ramażān ayı (15) yėmişlere beŋzer, ḳaçan kim aġaçda çiçek olmasa yėmiş daḫı olmaz, ḳanḳı ḳul kim **[21a]** (1) recebüŋ ḥürmeti aġacın göŋlinde dikmeye ve şa‘bān ayı birle çiçeklendür(2)meye ve ramażān ayında raḥmet bitürmeye ve maġfiret daḫılın götürmeye (3) بِالطَّاعَةِ وَيَتَشَاعَبُ فِي شَعْبَانَ في (4)فَيَنْبَغي لِلْمُؤمِنِ , اَنْ يَغرِسَ شَجَرَةَ رَجَبٍ فِي قَلبِهِ حَتَي يُورِقُ(5)البُكَاءِ وَالنَدَامَةِ وَيُزْهَرُ فِي رَمَضَانَ بِالصَوْمِ وَالسَّخَاوَتِ وَيُثْمِرُ في ٱلعِيدِ بِالرَحّمَةِ وَٱلمَغْفِرَةِ ,(6) Eyle gerek mü’mine kim receb ayı ḥürmeti aġacın göŋlinde dike, (7) vücūd birle yapraḳlana ve ṭā‘at birle **[B 19a]** şa‘bān ayında budaḳlana, ḥasret (8) ve nedāmet[52] birle ramażān ayında çiçeklene ve oruc seḫāveti birle bayram güni (9) yėmişlene raḥmet ve maġfiret birle.

beyit meşnevī

Görmemisin eyā ḳul bu ‘acabını

(10) Benüm ayum dėyüvėrdi recebini

Üründi ol dükel ḳullarda seni

(11) Oruc dutġıl sen ilk pencşenbesini

Ol āẕīnesidür düni reġāyib

(12) Ṭā‘at ḳılsaŋ şevābı çoḳ ‘acāyib

Namāz ḳılmaḳ anuŋ birle münācāt

(13) Ola andan delim göŋlüŋde ḥācet

Revā ḳıla dükel ḥāceti Ġaffār

---

[51] // 14 eydür: Y2 eyitdi / aġaca: B8 aġaca / ve şa‘bān ayı çiçeklere beŋzer: Y2 yok // 15 yėmişlere: B8 yėmişe **[21a]** // 1 ayı birle: B10 ḥürmeti-y-ile / dikmeye: Y4 dutmasa // 2 daḫılın: Y5 yėmişin // 6 eyle gerek mü’mine kim: B14 mü’mine eyle gerek kim / ayı: B15 yok // 7 birle: B15, Y5 yok / yabraḳlana: B15, Y5 yapraḳlana / ṭa‘at birle: ṭā‘at-ıla // 8 nedāmet birle: nedāmet-ile / seḫāveti birle: B2 seḫāveti-y-ile // 9 beyit: B’de yok / meşnevi: Y7 yok / görmemisin: Y7 görürmisin // 10 üründi ol dükel: Y8 ürdi dükeli / ḳullarda: Y8 ḳullardan / yok: Y8 ün // 11 ol: Y8 evvel / āẕīnesīdür: Y8 āẕīnesī / düni: Y8 dünü // 13 ola: Y9 dile / dükel: Y10 dükeli / yok: Y10 ol // 14 ‘ayplaruŋı: Y10 ayblaruŋa / yok: Y10 ol / azuġuŋ: Y10 azıġuŋ // 15 saŋa cümle: Y11 dükeli dürlü

[52] Metinde: tedāmet

(14) Ḳamu dürlü ʿayblaruŋı Settār

Vėre bunda saŋa görklü azuġuŋ

(15) Bağışlaya saŋa cümle yazuġuŋ

Gerek olsun ḳara yėr ṭopraġınca

[21b] (1) Gerek olsun aġaçlar yapraġınca

Olursa yazuġuŋ hem yėr ḳumınca

(2) Bağışlaya dükeli göz açup yumınca

meclis-i fi şehri'l-lāhi receb[53] Bugün receb (3) ayına yigirmi yėdinci gün durur, bu ol gündür kim İḳrā sūresi bugünki (4) gün geldi, Cebrāʾīl Ḳurʿān menşūrın, nübüvvet velāyetin, (5) risālet ḫil'ātin peyġāmbere ʿaleyhi's-selām bugünki gün getürdi, (6) eger receb günlerinde bundan ḥürmetli gün olsa-y-ıdı peygāmbere bu ḫil'at (7) ol gün geleydi, bes bilmek gerek kim bu dün ḳadri yavlaḳ (8) uludur Taŋrı ḳatında ʿazze ve celle, ḳanḳı nesne kim anuŋ ḳadri olur (9) olsa Ḥaḳ ḳatında bendeye vācib olur anı ʿazīz dutmaḳ, Melik celle ve celālühu (10) bir ḳaç nesneyi kendüzine iżāfet ḳıldı. Kaʾbeʾyi kendüzine iżāfet (11) ḳıldı benüm **[Y 11a]** evüm dėyü, nite-kim eydür, أَن طَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ mescidleri kendüzine (12) iżāfet ḳıldı benüm dėyü وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ ṣāliḥ ervānesin kendüzine (13) iżāfet ḳıldı benüm dėyü, نَاقَةَ اللَّهِ Muḥammed'i kendüye iżāfet (14) ḳıldı

[53] **[21b]** // 1 olsun aġaçlar: Y11 aġaçlar olsun / yazuġuŋ: Y12 yazıġuŋ // 2 dükeli: Y12 yok / göz açup: Y12 açup gözüŋ / meclis-i fi şehriʾl-lāhi receb: Y(12,13) el-meclisüʾl-şettāşü fī şehr-i Allahu receb / bugün: B3 şol günki, Y13 gün // 3 ayına: Y13 ayınuŋ / gün durur: B3 gündir, Y13 gündür / yok: Y(13, 14) indi vaḥiy peyġāmbere bugünki / yok: B4 sūresi / ol gün: B4 bugünki // 5 ʿaleyhiʾs-selām: B5 yok // 6 ḫilʾat: B6 ḫilʾati, Y15 ḫilʾatleri / günlerinde: Y14 ayında/ olsa-y-ıdı: Y15 ola-y-ıdı // 7 geleydi: B7, Y16 getüredi / bilmek: B7 bilmiş / gerek kim bu dün: B7 yok / yok: B7 olkim bunuŋ // 8 Taŋrı: B7 Taŋrı, Y16 ḫaḳ / ʿazze ve celle: Y16 yok // 9 bendeye: B8 ḳula / Melik: Y17 Ḥaḳ // 10 bir: B9 yok // 11 ḳıldı: Y17 yok / benüm: B10 yok / nite-kim eydür: B10 yok // 12 ḳıldı: B11 ėtdi / ervānesin: B12 devesin // 13 ḳıldı: B13 eyledi / Muḫammedi kendüye iżāfet: B13 yok // 14 ayınuŋ: B13 ayını // 15 er-receb: B14 recebe / ʿazīz men: Y3 yok **[22a]** // 1 daḫı: Y4 yok / yėr yüzinde: B15 yėr ṭaşında, Y4 yok / peyġāmber: B15 yok / yabdı: B15 yapdı / velikin: B15 velīkin / Taŋrı: B15, Y4 Taŋrı / benümdür: B15, Y4 benüm // 2 maḳāmlardan: B1 makāmdan // 3 gibidür: B1 bigi / yok: B1 yapılmışdur // 4 yok: B2 ayruḳ / ervānesin: B3 devesi // 5 yok: B3 daḫı / zīrā: B3 yok / velikin: B3 velīkin // 6 dėdigi-çün: B4 dėmegin / Meliki: Y6 Ḥaḳ // 8 velikin: B6 velīkin / Taŋrı: B6 Taŋrı / Taʾālā: B6 yok / aŋa: B6 yok / Resūl müdür: B6 yalavacum / dėmegin: B6 dėdi / dükeli: B6 yok // (9, 10) ve receb ayı günleri daḫı ġayrı aylar güni gibidür, velikin receb benüm ayumdur dėdügi sebebden receb ayı ʿazīz oldı: Bʾde yok // 11 nite-kim eydür: Y1 yok // 13 ervānesine: B9 devesine // 14 ayınuŋ: Y3 ayını

benüm dėyü وَكَفَى بِاللّٰهِ شَهِيدًا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ receb ayını (15) kendüzine iżāfet ḳıldı benüm dėyü, er-receb şehri, ‘azīz men **[22a]** (1) Ka’be daḫı dört dıvārdur, yėr yüzinde İbrāhīm peyġāmber (2) yapdı, velikin Tañrı benümdür dėmegin **[B 19b]** dükeli maḳāmlardan ‘azīz (3) oldı, mescidler daḫı ayruḳ evler bigi yapılmışdur, velikin Ḥaḳ Taʿālā benüm (4) dėmegin ayruḳ evlerden ‘azīz oldı, ṣāliḥ ervānesin daḫı (5) benüm dėdi daḫı zīrā ayruḳ ḥayvānlar gibi bir ḥayvān-ıdı, velikin Melik-i Ta’ālā (6) benümdür dėdügi-çün dükeli ḥayvānlardan ‘azīz oldı, Muḥammedi (7) Muṣṭafā daḫı dükeli Ādem oġlanları gibi bir Ādem idi, ḳul قُلْ إِنَّمَا (8) أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ velikin Tañrı Taʿāla aŋa Resūlümdür dėmegin dükeli ḫalḳdan (9) ‘azīz oldı ve receb ayı günleri daḫı ġayrı aylar güni gibidür, (10) velikin receb benüm ayumdur dėdügi sebebden receb ayı ‘azīz oldı. (11) Nükte Melik-i Ta’ālā Kaʿbe’ye benüm dėdi, ḫalḳ amanın anuŋ içinde ḳodı (12) وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ اٰمِنًا mescidlere benüm dėdi, raḥmeti anuŋ içinde (13) ḳodı اَلْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ صَالِح ṣāliḥ ervānesine benüm dėdi, ‘ibreti anda (14) ḳodı فَاعْتَبِرُوا يَاأُولِي الأَبْصَار Muḥammed benüm dėdi, şefā’ati (15) anda ḳodı وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى receb ayına benüm **[22b]** (1)[54] dėdi, taż‘īf-i ḥasenātı anda ḳodı اِنَ رَجَبٌ شَهْرٌ عَظِيمٌ يُضَاعِفُ اللهُ فِيهِ الحَسَنَاتِ(2) Eydür, receb ayı ulu aydur, (3) Tañrı ‘azze ve celle bu ay içinde ṭāʿat ḳılanlaruŋ ve oruc dutanlaruŋ (4)

---

[54] **[22b]** // 1 taż’īf-i ḥasenātı: B12 taż’īf-ü ḥasenātı // 3 Tañrı: B14, Y3 Taŋrı / bu ay: B14 yok // 4 ṭa’atine: B15 ṭā‘ati / ve: B15 yok / yok: B15 artuḳ // Y14 peyġāmber ḫażreti: 5 yok // 6 ayından: B2 ayında / dutsa: B2 dutsa / dutmışenc: B3 dutmış / şevābı: B3, Y15 şevābın / ola: B3 bula, Y15 bulur // 7 peyġāmber eydür, bu aya şevābı üküşinden ötüri ulu aydur dėdi: Y16 yok / eydür: B3 yok / üküşinden: B7 çoḳlıġından / ötüri: B7 ötrü / ay: B4 aydur // 8 içinde: Y17 içre // 9 dutsa: B5 eylese, Y16 ėtse // 10 deger: B7 degir / dutġıl: B7 eyle / kim: Y17 yok // 11 pāẕişāhı: Y17 begi / eyleyüb: B8 dutup // 12 yok: Y1 receb ayına ḥürmet dutup ululıġa degen kimse āḫiret pādişāhı olur / meşeli: B8 yoḳ, Y1 meşele // 13 Tañrı: B9, Y1 Taŋrı // 14 yok: Y3 maʿnīsi / Çalab: Y3 Calab / eydür, celle celālühū: Y3 celle celālühū eydür / men: B10 ben **[23a]** // 1 ḳoḫulu: B11 ḳoḳulu, Y4 datlu / ṭatlu: B12 datlu / bitürürin: B12 bitürürven / dėr: B12, Y4 yok // 2 yine: Y4 yok / raḥmetümi: B13 raḥmeti / ‘āsiler: B13, Y4 ‘āṣilere / üzerine: B13, Y4 yok // Y(5, 6) bunlara isti’fār tevbe bitisin oḳudurın ma’ṣīyetde ṭā‘ate getüririn: 3 yok // 5 yėre ḳamu vaḳtın: B15 yok / velikin: B15 şöylekim / ḳutluḳsız: B1, Y8 ḳutsuzlıḳ // 6 Tañrı: B2, Y8 Taŋrı / odlıḳsız birle: B2 odsuzlıġıla // 7 ḳutsızlıḳ: B3, Y9 ḳutsuzlıḳ / çıḳ: B3, Y10 çıḳasın / devletsizlıḳ: B3, Y9 devletsüzlik // 8 daşın: B3 ṭaşınasın / ve: B3 yok / odsuzlıḳ: B4 odsuz, Y8 odsuzlıḳ / yu: B4, Y10 yuyasın // 9 yazuġuŋı: Y11 yazuġı // 10 ḳılmamaḳ: B5 ḳılmamış, Y12 yok / Nükte: B6 ‘azīzi men, Y12 yok // 11 ma‘ṣiyet birle: B6 ma‘ṣiyet-ile / ṭā’āt birle: B7 ṭā‘at-ıla / yine: B7 yok // 12 ayını: B7, Y11 yok / taṣḥifi birle: B7 taṣḥifi-y-ile // (13,14) aṭṭār ḳapusına varursın daḳ ėdersin: B9 aṭṭāra varursın ‘aṭṭar ḳapusın dögersin, Y13 ‘aṭṭār ḳapusın doḳursın / isteyüŋ-içün: Y13 isteyü // 15 daḳ ėdersin: B10 dögmezsin, Y14 doḳımazsın / daḳ: B11 dog, Y14 doḳı

ṭā‘atine ve orucı şevābına daḫı artuḳ şevāb **[B 20a]** ḳatar, nite-kim eydür صَامَ يَوْمَاً (5) مَنْ مِنْ رَجَبٍ , فَكَأَنَّمَا صَامَ السَّنَةَ كُلَّهَا Peyġāmber ḥazreti eydür, kim bir gün (6) receb ayından oruc dutarsa bir yıl tamām oruc dutmışınca şevābı ola. (7) Peyġāmber eydür, bu aya şevābı üküşinden ötüri ulu aydur, dėdi. Receb (8) dėmek ḫoẕ ‘Arab luġatı içinde ulu dėmek olur الْمُرَجَّبَ (9), الْمُعَظَّمَ فِي كَلَامِ الْعَرَبِ her kim ululara ḥürmet dutsa ululıġa (10) deger, receb ayı ulu aydur[55], ḥürmet dutġıl kim ululıġa degesin, dünyā (11) ḫalḳına ḥürmet dutup ululıġa degen kimse dünyā pāẕişāhı olur. (12) **[Y 12a]** ‘Azīzi men, receb ayı meşeli şuya beŋzer, peyġāmber eydür شَهْرُ الْاَصَبِ (13) اَلرَّحَبُ Taŋ͡grı eydür اَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّاً ‘Arab (14) luġati içinde dökmek olur, Çalap eydür, celle celālühū men gökden (15) yėre şu dökerin, ثُمَّ شَقَقْنَا الأَرْضَ شَقًّا andan yėri yararın, **[23a]** (1) ḳoḫulu çiçekler ve ṭatlu ni’metler bitürürin, dėr. اَيْ يَصُبُ مِنْهُ الرَّحْمَةُ (2)اَلرَّحَب شَهْرُ الاَصَب Yine receb ayında raḥmetümi ‘āṣīler üzerine (3) dökerin, nedāmet yaşın gözlerinden aḳıdurın, bunlara istiġfār tevbe bitisin oḳudurın, ma‘ṣiyetde ṭā‘ate getüririn. Yine receb ayı meşeli (4) yaz günine beŋzer, şu gökden yėre ḳamu vaḳtın iner, velīkin yaz (5) güninde üküş iner. İmdi yėre raḥmet Taŋrı’dan mü’minlere ḳamu vaḳtın iner **[B 21b]** velikin receb ayında üküş iner.[56] Ėy devletsüzlik meclisinde ve ḳutluḳsız ḥücre(6)sinde yatmış, Taŋ͡grı ṭā‘atin ḳoyup udlıḳsız birle nefsine (7) ṭapmış, vaḳt oldı kim ḳutsızlıḳ ḥücresinden çıḳ ve davlatsızlıḳ (8) meclisinden daşın ve ol udsuzlıḳ yüzüŋi bir yu, ola kim irkilmiş (9) yazuġuŋı yuyasın اَلتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنَبَ لَه yazuḳdan tevbe (10) ḳılmaḳ yazuḳ ḳılmamaḳ gibidür. Nükte ol endāmlaruŋ kim ḫarāb (11) oldı maʿṣiyet birle ‘imāret ḳılġıl ṭā‘at birle. Yine receb (12) ayını taṣḥīf birle yazsa çerb olur, receb ulu dėmek olur, çerb uyuz dėmek olur,[57] (13) ėy miskīn, uyuz olsaŋ kefāret isteyü ‘aṭṭār ḳapusına varursın, (14) daḳḳ ėdersin, yazuḳ ḳılsaŋ yarlıġanmaḳ isteyü niçün cabbār ḳapusın (15) daḳḳ ėtmezsin, ėy uyuz olan, sen ‘aṭṭār ḳapusın daḳḳ ėt ve ėy **[23b]**[58] (1) yazuḳ ḳılan, sen cabbār

[55] Kenara yazılmıştır.
[56] Kenara yazılmıştır.
[57] Kenara yazılmıştır.
[58] **[23b]** // 1 daḳ eyle: B11 döŋ, Y14 doḳı / yok: Y(15, 16, 17, 1) ve daḫı bir dürlü receb ayı Yūsuf göŋline beŋzer Yūsuf göŋline gelmege delīmidi Yūsuf… receb ayı doġuduġı delīlidür ramażān ayı gelmesine göŋülüŋ gelmegi Ya’ḳūb’uŋ gözleri açdı Yūsuf görmegi Ya’ḳūb’uŋ göŋlinden ḳayġuyı

ḳapusın daḳḳ eyle. Ḥikāyet bir ‘acab söz (2) benden ėşitgil, beriyye ‘Arabları **[Y 12b]** ḳaçan kim develerin yaġlasalar (3) uyuzdan ötrü, yazı içinde delim ḳuru aġaçlar dikerler kim (4) develeri ḳuma aġnamasun dėyü, anuŋ-çun kim yaġlanmış deve ḳuma çökse, (5) ol aġaçlara sürünmese, yaġı ḳuma siŋer, anuŋ uyuzı oŋulmaz, ḳaçan develerin (6) gicigi dutsa varurlar, **[B21a]** ol aġaçlara sürinürler, uyuzları dökilür ve oŋılur, ḳanḳı (7) deve kim ḳuma çökse, ol aġaçlara sürilmese, uyuzı oŋulmadın ḳalur, şöyle kim ḳullar bir (8) yıluŋ on bir ayında yazuḳ ve ma‘ṣiyyet birle uyuz olurlar, Melik-i Taʿālā (9) mü’minleri ī̇mān ve ma‘rifet yaġı birle yaġlamış durur, receb günleri (10) rūzigār yazısında receb aġaçların[59] dikmiş durur, ḳanḳı ḳul kim receb ayı aġaçlarına sürünür(11)se yaʿnī̇ oruc dutup ṭā‘at ḳılursa ma‘ṣiyyet uyuzından (12) ḳurtılur, yazuġı yarlıġanur, her ḳanḳı ḳul kim ġaflet ḳumına çökse, (13) receb ayı aġaçlarına sürinmese yaʿnī̇ receb ayı günlerinden oruc (14) dutup Taŋrı’ya ṭā‘at ḳılmasa ma‘siyyeti uyuzı oŋulmadın, yazuġı (15) yarlıġanmadın ḳala. Ėy cüvānmerd, er gibi ilerü gelgil, yazuġuŋa istiġfār, **[24a]** (1) tevbe ḳılġıl, Çalab’uŋ ayında Çalab’a ṭapu ḳılġıl kim ol dergāhda (2) eyülerüŋ renci, żāyi’ olmaz ki إِنَّ اللّٰهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِين Nükte (3) bir örümcek peyġāmbere perde-dārlıḳ ḳılduġı-çun bir baş Ḳur‘ān’a (4) örümcek adın vėrdiler, aŋa Sūretü’l-‘ankebūt dėrler, bir it (5) Taŋrı dostların saḳladuġı-çun itlügi andan giderdiler, firdevs uçmaġında aŋa dostların[60] (6) maḳām vėrdiler, dostları birle Ḳur’ān’da yāz̲ ḳıldı **[B 21b]**[61] وَكَلْبُهُم بَاسِطٌ

---

giderdi…receb ayı gelür mü’minüŋ gözin açar ṣonıŋca ramażān ayı gelür mü’minüŋ yazuġın giderür daḫı bir dürlü bāriye ‘arabları // 2 ḥiḳāyet: B11 ‘azī̇zi men, Y1 yok // 3 uyuzdan: B12 uyuzından / çoḳ: B13 delim / aġaçlar: B13 aġaçlar // 4 develeri: B13 deve / ḳuma: B14 yok / aġanmasun: Y3 ağınmasunlar // 5 anuŋ: B15 devenüŋ / oŋulmaz: B15 oŋılmaz // 6 kiçigi: B15 kiçigü, Y4 kicügü / aġaçlara: B1 aġaçlara / sürinürler: B1 süreler / ve oŋılur: B1 key olur // 6 sürinürler: Y4 süvinürler / dökilür ve oŋulur: Y4 ḫoş olur // 7 aġaçlara: Y5 aġaca / sürilmese: B2 sürinmese / oŋulmadın: B2 oŋılmaz / yok: B2 şöylekim ḳullar // 8 maṣiyyet birle: B3 ma‘ṣiyetden / olurlar: B3, Y6 olmış olur / Melik-i Ta’ālā: B3, Y6 Ḥaḳ Ta’ālā // 9 yaġı birle: B4 yaġı-y-ıla / yaġlamışdurur: B4, Y6 yaġlamışdur / ayı: Y6 yok // 10 rūzigār yazısında: B4 yazısında rūzigārınuŋ, Y7 rūzigār yazusında / receb: B4 raḥmetī̇ / diŋmiş durur: B5 diŋmişdür, Y7 sinmişdür / kim: B5, Y7 yok / (10, 11) sürünürse: B5 sürünirse / ya’nī̇: B5 ya’ni // 14 dutup: B8 dutmasa / ma‘ṣiyeti: B9 ma‘ṣiyet / oŋulmadın: B9 oŋılmadın // 15 ḳala: Y10 ḳalur / yok: Y10 ėdip **[24a]** // 2 yok: B11 ki / Nükte: Y12 yok // 3 baş: B13 sūre / (3, 4) Ḳur’ān’a örümcek adın vėrdiler aŋa: B13 Ḳur’ān’a aŋa örümcek ad vėrdiler, Y(12, 13) Ḳur’ān örümcege suretü’l-‘ankebut dėyü ad vėrdiler // 5 itlügi: B5 itl[ü]gin // 5 dostların: B15 yok // 6 dostları birle: B15 dostları-y-ıla / yāz̲: Y14 yād

[59] Kenara yazılmıştır.

[60] Kenara yazılmıştır.

[61] // 7 ḳul: B1, Y15 bende / ḳıldı: B2, Y15 ḳılduġı-çun // 8 gibi: B2 yok / sen kim mü’minsin receb ayında Taŋrı’ya burda barılıḳ ḳılsaŋ ‘acab mıdur ululıḳ bulasın: Y16 yok // 9 bürde bārılıḳ: B3 bürde

(7) ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيد Ėy ḳul, örümcek peyġāmbere perde-dārlıḳ ḳıldı, (8) bunuŋ gibi ululıḳ buldı, sen kim mü’minsin, receb ayında (9) Taŋrı’ya bürde-bārılıḳ ḳılsaŋ, ‘acab mıdur ululıḳ bulasın, yine bir it kim (10) dostlarını saḳladı, Taŋrı anuŋ itligin giderdi, uçmaḳda maḳām (11) vėrdi, sen kim īmānlu ḳulsın, Taŋrı ayı ḥürmetin saḳlasaŋ ‘acab (12) mıdur kim Taŋrı Ta’ālā senüŋ yazuġuŋ giderse ve uçmaḳda saŋa maḳām vėrse. (13) **[Y 13a]** Ḥikāyet ḳılurlar kim rūzigār içinde bir er var-ıdı, erenlere rāyigān (14) gülāb suyın saçardı. Bir gün bir tūnī geldi, ḳapḳara islü paslu ṭon gėyüb, (15) eydür, yā şeyḫ, benüm ṭonuma daḫı gülāb suyın saçġıl, dėr. Bu er eydür, **[24b]** (1) zihi inṣāfsuz er kimsin sen, niçe kim benüm bu gülāb suyum ṣaçmaġum rāyigāndur, (2) velīkin senüŋ ṭonuŋ gülāb suyına lāyıḳ degül, varġıl ṭonuŋ kirini (3) yuġıl kim gülāb suyına lāyıḳ olsun. İmdi ḥażret-i risā(4)let eyitdi, receb ü şehrü’l-aṣam dėyü şöyle bilgil kim receb ayı raḥmet (5) suyın saçar, velikin senüŋ ol yunmaduḳ yüzüŋ, ma‘ṣiyetlü özüŋ **[B 22a]** (6) raḥmet suyına lāyıḳ degülsin, varġıl, endāmlaruŋ ābdast (7) suyı birle yuġıl ve yazuġuŋ çirkini istiġfār ve tevbe ṣuyı (8) birle yuġıl, dilüŋi ġaybetden arıtġıl, göŋlüŋi ḥasedden (9) arıtġıl, tā vücūduŋ raḥmet suyına lāyıḳ ola kim Taŋrı Ta‘ālā (10) ‘azze ve celle bu ay içinde saŋa raḥmet ḳılsun وَجَدَ التَّوْبَةَ فِي اَوَّلِ عَشْرٍ مِنْ رَجَبِ ,وَاِبْرَاهِيمُ وَجَدَ ٱلْخُلَّةَ (11)وَيُقَالُ اِنَّ آدَمَ في عَشْرِ ٱلاَوْسَطِ مِنْ رَجَبٍ, وَمُحَمَّدٌ وَجَدَ ٱلْمُحَبَّتَ فِي عَشَرِ الاَخِيرِ(12) Ma‘nī ol durur kim Ādem'üŋ başına tevbe tacını recebüŋ (14) ilk on güninde urdılar, İbrāhīm’e[62] ḫullet ḫil’atin recebüŋ orta on (15) günlerinden gėydürdiler, Muḥammedi Muṣṭafā’ya muḥabbet

---

bāzlıḳ / bulasın: B9 bulsaŋ / bir it: B9 itkim // 10 dostlarını: B4, Y15 dostların // 11 īmānlu ḳulsın: Y16 mü’minsin // 12 Taŋrı: B6 Taŋrı Ta’ālā, Y17 yok // 13 ḳılurlar kim: Y1 yok / bir rūzigār içinde: Y1 bir zamānda / rāyigān: Y1 yok // 14 gülāb: B8, Y1 gül / suyın: B8 suyı / yok: B9 paslu / ṭon: Y2 ṭonlu / gėyüb: B9 gėymiş // 15 gülab: B9, Y2 gül (yanlış harekeleme var) / yok: B9 dėr **[24b]** // 1 zihī: B10, Y2 yok / er kim sensin: B10 kimsekim senmişsin / niçe: B11 niceme / gülab: B11, Y3 gül / suyum: B11 ṣuyın / yok: B11 ṣaçmaġum / rāyigāndur: Y3 rāyigānsa // 2 velīkin: Y3 velikin / gülāb: B12, Y3 gül / yok: Y4 imdi // 3 gülāb: B13 gül, Y4 yok / imdi: B13 yine / kirini: Y4 yok / (3, 4) ḥażreti risālet eyitdi: Bb13 bunda nicekim peyġāmber eyitdi // 4 receb ü şehrü’l-aṣam: B14 receb ü şehrü’l-aṣam / yok: B14 şöyle // 5 velikin: B15 velīkin / yunmaduḳ: Y5 yunmaduŋ // 6 degülsin: B1, Y6 degülsen / endāmlaruŋ: B1 endāmlaruŋı // 7 ṣuyı birle: B1 ṣu-y-ıla / (7, 8) tevbe ṣuyı birle: B2 tevbe-y-ile // 9 ola kim: B9 olsun kim, Y8 olsun / Ta’ālā: B3 yok / dilüŋi: Y7 dilüŋ / (9, 10) Taŋrı Ta’ālā ‘azze ve celle bu ay içinde saŋa raḥmet ḳılsun: Y8 yok // 13 ma’nī oldurur: B6 ma‘nīsi budur, Y9 yok / ādemüŋ: Y9 ādem peyġāmbere //14 on: B7 onı / urdılar: Y10 vėrdiler // 15 günlerinden: B7, Y10 güninde **[25a]** //1 ḳuşatdılar: B9 getürdiler / ėy: B10 yā / yok: B10 key dürişgil / kim: B10 yok // 2 ḳılġıl: B11 ėtgil / öreler: B11 ḳoyalar // 3 egnine: B12 egnüne / gėyürdiler: B12 gėydüreler // 4 daḫı: B13 yok / eydelüm: B13 eydeyin

[62] Fazla harekeleme

ḳuşaġın recebüŋ soŋ on **[25a]** (1) güninde ḳuşatdılar. Ėy ḳul, sen daḫı cehd ḳılġıl, key dürişgil kim receb ayında (2) Çalab'uŋa ḳullıḳ ḳılġıl, ilk on güninde başuŋa raḥmet tacın uralar, (3) orta on güninde egnine[63] ma'rifet ḫil'atin gėyürdiler, soŋ on (4) güninde boynuŋı oddan āzād ḳılalar. Yine bir dürlü daḫı eydelüm, (5) ثَلَثَةَ اَلحَرف اَلرَّاءُ رَحْمَةِ الرَّبِ بِرِّي **[B 22b]** (7) بِرِاُلمَولَي كَاَنَّهُ يَقُوْلُ عَزَّ وَجَلَّ يَاعَبْدِي اْجعَل جُرْمُكَ بَيْنَ(6) اَلجِيمُ جُرْمُ اْلعَبْدِ وَاْلبَاء ‘Azīz men, receb üç ḥarfdür re[64] (8)[65] cim be. re Taŋrı raḥmeti durur, وَرَحْمَتِي حَتَّي اغفِرْ لَكَ cim ḳuluŋ cürmi durur, be Taŋrı'nuŋ birri (9) durur, eyde sen kim Çalap eydür celle celālühu, yā ḳulum, cürmüŋi benüm raḥmetüm birle birrim arasında (10) ḳoġıl kim raḥmetüm birle yarlıġayam, birrim birle bağışlayam اِنَّهُ هُوَ البَرُ الرَّحِيمُ (11) ‘Azīz men, bu kim eyitdüŋ, görklü durur ve bu kim şindi (12) eydiserüz, daḫı görklürek durur, okuġıl yā muḳrī وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّس (13)وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَس Nūrlar sulṭānı gün nūrı durur, aylar sulṭānı ramażān (14) ayı durur, degme birinüŋ ikişer pīşrevi var, gündüz nūrı sulṭānınuŋ pīşrevi (15) birisi ṣubḥ-ı keẕib durur ve birisi ṣubḥ-ı ṣādıḳ durur ve aylar sulṭānı **[25b]** (1) ramażān ayınuŋ pīşrevi birisi receb ayı durur ve birisi ṣa'bān (2) ayı durur, ammā **[Y 13b]** bu üç vaḳt üç aya beŋzer, ṣubḥ-ı keẕib receb ayına beŋzer ve ṣubḥ-ı ṣādıḳ (3) ṣa'bān ayına beŋzer ve gündüz nūrı ramażān ayına beŋzer. Yine bu ümmet (4) daḫı üç

---

[63] Metinde: egnüŋe

[64] İ ve B nüshalarında rī, cī, bī şeklinde yazılmışken Y nüshasında r, c, b şeklinde yazılmıştır.

[65] // 8 yok: B2 Taŋrı, Y12 benüm / raḥmeti durur: B2, Y12 raḥmetidür / cürmi durur: B2, Y12 cürmidür / Taŋrı'nuŋ: Y12 benüm // (8, 9) birri durur: B2 birridür, Y12 birrümdür / eyde sen kim: B3 yoḳ, Y (12, 13) imdi sen / Çalap eydür, celle celālühū yā ḳulum: B3 Çalap eydür, yā ḳulum, Y13 yok / raḥmetüm birle: B9 raḥmetüm-ile / birrim: Y13 birrüm // 10 raḥmetüm birle: B4 raḥmet-ile / birrim birle: B4 birrim-ile, Y13 birrüm birle // 11 bu kim eyitdüŋ: Y14 bu eyitdügüm / görklü durur: B5, Y14 görklüdür // 12 eydiserüz: Y14 eydiserem / görklürek durur: B6, Y14 görklürekdür // 13 gün: B7 gündür / nūrıdurur: Y15 nūrıdur // 14 ayı durur: B8, Y16 ayıdur / var: B8 vardur / pişrevi: Y16 pişrūy / nūrı: B8 yok / pişrevi: Y16 pişrūy //15 keẕib durur: B9 keẕibdür, Y17 keẕib/ ṣubḥ-ı ṣādıḳ durur: B9, Y17 ṣubḥ-ı ṣādıḳdur

[25b] // (15,1) aylar sultānı ramażān ayınuŋ : B (9, 10) ramażān ayı sulṭānınuŋ, Y17 ramażān ayınuŋ / pişrevi: Y17 pişrūy / birisi: Y17 yok / ayı durur: B10, Y17 aydur / yok: B10 şehrü'l laşam // 2 ayı durur: B11, Y17 ayıdur / yok: B12 ayına / āmmā: Y1 yok // 3 yok: Y2 ṣubḥ // 4 bölükdür: Y2 bölük / bunlardan: B13, Y2 bulardan / ẓālimler durur: B13, Y2 ẓālimdür // (4, 5) muḳteşidler durur: B14, Y(2, 3) muḳteşidlerdür /ṣābıḳlar durur: B14, Y3 ṣābıḳlardur / bölük durur: B15, Y3 bölükdür // 6 ṣābıḳlaruŋ durur: B15, Y3 ṣābıḳlaruŋdur / ṭururlar: B15, Y4 dururlar // 7 iḫlāṣ ṭabaḳına ururlar: Y4 yok / yok: Y4 Meliki // 8 'arża: B2 'arża / istiġfār birle: B2 istiġfār-ıla // (9, 10) muḳteşidlerüŋ durur: B3 muḳteşidlerüŋdür / bunlar: B3 bular / ėrken: B3 tīz / kāhıllıḳ: B3 ḳāhillik // 11 uyḫu: B4 uyḳu / ḳaçan: B4 yok / ṭururlar: B5, Y5 dururlar // 12 ṣu birle: B5 ṣu-y-ıla /cemā'at birle: B5 cemā'at-ile // 14 ẓālimlerüŋ dururlar: B7, Y8 ẓālimlerüŋdür / bunlar: B7, Y8 bular // 15 uyurlar: B7 uyur ḳalurlar, Y8 uyḳu içinde ḳalurlar / dünyā: Y9 dünyāya meşġūl

bölükdür, bir bölügi bunlardan żālimler durur ve bir bölügi muḳteṣid(5)ler durur ve bir bölügi sābıḳlar durur, ol üç vaḳt bu üç bölük durur, (6) ṣubḥ-ı kezīb sābıḳlaruŋ durur, ol vaḳt ṭururlar, **[B 23a]** Taŋrı'ya ḥamd ü (7) ṣenā ḳılurlar, niyāzların İḫlāṣ ṭabaḳına ururlar, bī-niyāz dergā(8)hına 'arż ḳılurlar, istiġfār birle du'ālarına icābet bulurlar, (9) وَبِالأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُون ṣubḥ-ı ṣādıḳ muḳteṣid(10)lerüŋ durur, bunlar erken ṭurmaġa kāhıllıḳ ḳılurlar, bir sā'at (11) uyḫu içinde ḳalurlar, ḳaçan ṣubḥ-ı sādıḳ olsa döşekten ṭururlar, (12) gelürler, arı aḳ ṣu birle ābdast alurlar ve cemā'at birle namāz ḳılur(13)lar صَلَوَةِ ٱلْفَجْرِ وَٱلْمَغْرِب ya'nī اَقِمِ الصَّلَوة طَرَفَيِّ (14) ve gündüz ẓālimlerüŋ dururlar, bunlar ṣubḥ vaḳtında ġāfil olurlar, (15) erteye degin uyurlar, ḳaçan uyansalar dünyā işine meşġūl olurlar, **[26a]**[66] (1) dirilik-çün ḳayġu saġınç içinde ḳalurlar, dünin uyḫu birle, gündüzin (2) ḳayġu birle ḳalurlar ve وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا Andan receb ayı (3) sābıḳlaruŋ durur, bunlar bu ay içinde yazuḳdan el dartarlar,[67] ḳalmış (4) yazuġa tevbe ḳılur, dillerin ġaybetden yıġarlar, yetīmlerüŋ başın (5) ṣıġarlar, göŋüllerden ḥasedi çıḳarurlar ve māllarından zekāt (6) vėrürler, gündüzin oruc dutarlar, dünin 'ibādet ḳılurlar (7) <ḳılurlar>, receb Taŋrı ayıdur dėyü 'azīz dutarlar ve ṣa'bān ayı (8) muḳteṣidlerüŋ durur, receb ayı bunlardan geçer, duymazlar yazuḳ (9) kirin istiġfār **[B 23b]** birle <ṣuyı>[68] tenlerinden

---

[66] **[26a]** // 1 dirilikçün: Y9 dirilik içün / uyḫu birle: B9 uyḳu-y-ıla // 2 ḳayġu birle: B9 ḳayġu-y-ıla / ḳalurlar: B9, Y10 geçireler / andan: B10 şöylekim // 3 sābıḳlaruŋ durur: B10 sābıḳlaruŋdur / bunlar: B10 bunlar / dartarlar: B11 ṭartarlar // 4 ḳılur: B11 ḳılurlar // 5 yok: B12 ve / ḥasedi: Y12 ḥasedden / çıḳarurlar: Y12 yıġarlar // 6 vėrürler: Y13 çıḳarurlar / dutarlar: Y13 dutup / dünin: Y13 dün// 7 dėyü: B14 dėyüp / ve: B14 yine / ayı: B14 yok / yok: Y(13, 14) ayı dėp 'izzet dutarlar yine // 8 muḳteṣidlerüŋ durur: B8, Y14 muḳteṣidlerüŋdür / bunlardan: B15, Y14 bulardan /duymazlar: B15 ṭuymazlar // 9 gireyin: B15 girin / istiġfār birle: B15 istiġfār, Y15 yok / ṣuyı (üstü çizili): B1 ṣuyı-y-ıla / tenlerinden: B1 yok / Çalab: B1 Taŋrı // 10 dėyü: B1 dėyüp

[67] / müzdi ṣevāb: B (1, 2) müzd ve ṣevāb / yok: B2 varın // 11 yok: B2 yine / ṭoġsa: B2 doġsa / ṣemi' ṣu'ā'ı birle: B2 ṣem' ü ṣu'ā-y-ıla // 12 ma'ṣiyet işinden: Y16 ma'ṣiyetden / ḳaçalar: Y16 ḳaçarlar // 13 peşīmānlıḳ birle: B4 peşīmānlıḳ-ıla / ḳanadı birle: B4 ḳanadı-y-ıla // 14 uçarlar: B5 uçalar / ve: B5 yine / yok: B5 daḫı / gödürürler: B5, Y17 gödür / anuŋ-çun kim: Y1 anuŋ-çun // 15 ayı: Y1 yok / / bulardan: Y1 bunlardan / ve: B6 ardınca / üstine: Y2 üzere **[26b]** // 1 yok: Y2 Taŋrı ḳullıġına emrenmezler / işlerden: B7 işler / yine: B7 daḫı / ayı: Y3 aylar // 2 ṣulṭānı: B8 yoḳ, Y3 ṣulṭan / bunları: B8 buları / ḳahır ve cebr-ile: B8 ḳahır ve cevr-ile: Y3 cevr ve ḳahr-ıla // 3 götürürler: B9 götürür, Y4 getürürler // 4 canları: B10 canların / ṣuyı birle: B10 ṣuyı-y-ıla / yok: B10 anuŋ-çun-kim (üstü çizili) // (4,5) kāhilleri ṭā'at namāz ḳıldurur: B11 kāhel namāzları ṭā'ate ḳındurur // 6 ṣulṭān durur: B12, Y6 sulṭāndur / Ḳur'an durur: B12, Y6 Ḳur'āndur // 7 ġufrān durur: B13, Y6 ġufrāndur / iḥsān durur: B13, Y6 iḥsāndur / īmān durur: B13, Y7 īmāndur // 8 āmān durur: B13, Y7 āmāndur / dermān durur: B14, Y7 dermāndur // 9 sübḥān durur: B14, Y8 sübḥāndur / yok: B14 arı / bir: B15 yoḳ

[68] Metinde üstü çizili

yumazlar, receb Çalap (10) ayıdur dėyü, ḥürmet ḳılmazlar, anuŋ içinde müzd ü ṣevāb varın bilmezler. (11) Yine ḳaçan ṣa‘bān ayı ṭoġsa ṣem‘i ṣu‘ā‘ı birle bularuŋ gözlerin açsa, andan (12) <and>[69] gözlerin açalar, ma‘ṣiyet işinden ḳaçalar, aġlayuban ḥasret (13) yaşın saçalar, peşīmānlıḳ birle geçerler, himmet ḳanadı birle ‘ibādet (14) meydānına uçarlar ve ramażān ayı daḫı żālimler götürürler **[Y 14a]** anuŋ-çun kim (15) receb ayı bulardan geçti, uyanmadılar ve ṣa‘bān ayı bunlaruŋ üstine **[26b]** (1) gelür, deprenmezler, yazuḳ işlerden yigrenmezler, yine ardınca ramażān ayı (2) sulṭānı gelür, bunları ḳahır ve cebr-ile Ḥaḳ ṭā‘atine getürür, çeng ü çeġāne, (3) ḫamr ü piyāle aradan götürürler, mescidlere ṣem‘ ve ḳandīl yandurur, ṣuṣa(4)mış cānları ma‘rifet ṣuyı birle ḳandurur ve niçe kāhilleri ṭā‘at (5) namāz ḳıldurur, niçe havāsında uçanları ‘ibādet meydānına ḳondurur, (6) anuŋ-çun kim aylar içinde sulṭān durur, tācı Ḳur‘ān durur, çetri (7) ġufrān durur, vilāyeti iḥsān durur, fermānı īmān durur, ḫonı (8) amān durur, ‘aṭāsı yazuḳluya dermān durur, bu sulṭānı viribiyen[70] (9) Sübḥān durur. Ėy dost daḫı bir bundan ‘acayıbraḳ eydeyim, ėşitgil, ṣubḥ-ı (10) keẕib **[B 24a][71]** ve ṣubḥ <ke>[72] ṣādıḳ ve gündüz üç vaḳt durur, receb, ṣa‘bān (11) ve ramażān üç ay durur, ẓālim ve muḳteṣid ve

[69] Metinde üstü çizili
[70] Metinde: viri beyān?
[71] // 10 vaḳt durur: B1, Y8 vaḳtdur // 11 aydurur: Y8 aydur // 12 ücüŋ: B2 üçüŋ, Y9 üçinüŋ / ‘ayıbludurur: B2, Y9 ‘ayıbludur // 13 ėrte:B2 ertedür // 14 ḳanda olursa: B3, Y10 ḳanda-y-ısa / ‘ayıblu durur: B3, Y10 ‘ayıbludur // 15 işbu: B4, Y10 ol / ṣehrü’l-aṣam durur: B4, Y11 ṣehrü’l-aṣamdur **[27a]** // 1 ‘ayıblu durur: B5, Y11 ‘ayıbludur // 2 ‘ayıblu durur: B5, Y11 ‘ayıbludur / ẓālimler durur: B2, Y12 ẓālimlerdür // 3 ‘ayıblu olur: B5 ‘ayıbludur / ‘ayblusını: B6 ‘ayblusın // 4 daḫı ‘ayblusın: B6 ‘ayblusın daḫı // 5 bölük: B7 bölügüŋ / Ḳur’ān içinde ‘ayblusın ilerü viribidi: B (7, 8) ‘ayblusın Ḳur‘ān içinde yād ḳıldı // 7 Ḥaḳ Ta’ālā: B10 kāne u yaḳul / eydür: B10 yok / keẕib durur: B10, Y15 keẕibdür // 9 gündüz durur: B12, Y16 gündüz // 10 ramażān ayıdurur: B12 ramażāndur, Y17 ayıdur / yok: B12 ki / üründülere vėrdüm: Y (17, 1) üründülere ‘ayıblulara vėrdüm // 12 ‘illet birle: B14, Y1 ‘illet-ile / degül: Y1 degüldür / (12, 13) ‘ināyet birle durur: B15 ‘ināyet-iledür, Y1 yok / ötüri: B15 ötrü // 14 ayın: Y2 ayı / yok: B1 ṣoŋa / ḳosaydum: Y2 ḳosa idüm // 15 ötri: B2 ötrü / dėyeler-idi: B2 dėyelerdi **[27b]** // 1 yok: B3 ötrü / yigrenüb: B3 yok // 2 ḳodum: B3 yok / cihān: Y4 ‘ālem // 3 yigrenmezin: Y4 yigrenüb / imrenmezem: B5 imrenmezin // 4 olurduŋuz ki: B(5, 6) olur ẕikr eden // 5 durur: B6 yok / ṣaġır durur: B6, Y5 ṣaġırdur / yok: B7 anda // (5,6) orucın: B7 oruc / aġır durur: B7, Y6 aġırdur // 7 nūrı durur: B8, Y6 nūrıdur / ayıdurur: B8, Y6 ayıdur // 8 ṣulṭān: Y7 yok / gerek: B8 gerekdür / bunlara: B8 bulara // 9 nite: B10 yok / ẓālimler: B10 ẓālim // 10 dürlü durur: B11, Y8 dürlüdür / ol durur: B11, Y8 oldur / kim: B11 yok / māl birle: B11 mālı / kendüzi içün: B11 kendü-y-içün // 11 ol durur: B12, Y8 oldur / taḳṣīr: B12 taḳṣīrlıḳ // (12,13) dün ḳaraŋu (13) olmasa baḳar ḳaçan: B13 yok // 13 gėce: B13 dün / ṭurur: B13, Y10 durur // 14 gėceyi: B14 düni / ma‘ṣiyet birle: B14 ma‘ṣiyet-ile // 15 gece: B14, Y11 dün / olsa: Y11 gelse
[72] Metinde üstü çizili

sābıḳ üç bölük durur ve bu (12) üç kez üç ṭoḳuz olur, bu ṭoḳuzdan her bir üçün birisi ‘ayıblu durur, (13) üç vaḳtdan birisi ‘ayıblu durur. Ol ṣubḥ-ı kezib yalancı ėrte dėmek (14) olur, yalancı ḳanda olursa ‘ayıblu olur, üç aydan birisi ‘ayıblu durur, (15) işbu receb ayıdur, anuŋ-çun kim şehrü’l-aşam durur, ṣaġır ayı **[27a]** (1) dėmek olur, ṣaġır ḳanda-y-ısa ‘ayıblu durur. Yine bu üç bölükde (2) birisi ‘ayıblu durur, ol żālimler durur, żālim güç ḳılıcı dėmek olur, (3) güç ḳılıcı ḳanda-y-ısa ‘ayıblu olur. Yine üç vaḳtuŋ ‘ayblusını ilerü (4) viribidi, bu üç ayuŋ daḫı ‘ayblusın ilerü viribidi فَمِنْهُمْ (5) bu üç bölük daḫı Ḳur’ān içinde ‘ayblusın ilerü viribidi فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ (6) بِالْخَيْرَاتِ كَانَّهُ (7) Ḥaḳ Ta’ālā ‘azze ve celle eydür, vaḳtlar ‘ayblusı subḥ-ı kezib durur, (8) aylarda ‘ayıblusı receb ayıdur, ol ikisi ṣābıḳlara vėrdüm. Yine (9) vaḳtlarda üründüsi gündüz durur, aylarda üründüsi (10) ramażān ayı durur, bu iki żālimlere vėrdüm, ol ki üründü-y-idi ‘ayb(11)lular vėrdüm, ol kim ‘ayblu-y-ıdı üründülere **[Y 14b]** vėrdüm. Tā ‘ālem (12) ḫalḳı bilsünler kim benüm işüm ‘illet birle degül, ‘ināyet birle (13) durur, eger ṣubḥ-ı kezibi ṣoŋa ḳosa-y-ıdum yalancılıġından ötüri **[B 24b]** (14) ṣoŋa ḳodı dėyelerdi ve eger receb ayın ṣoŋa ḳosam, ṣaġırlıġından (15) ötri ṣoŋa ḳodı, dėyelerdi ve eger żālimleri ṣoŋa ḳosaydum **[27b]** (1) yazuġından ötrü yigrenüp ḳodı, dėyelerdi, ‘aybluları ilerü viribidüm ve (2) [ü]ründüleri gėrü ḳodum, tā cihān ḫalḳı bilsünler kim kimsenüŋ ‘aybından (3) yigrenmezin ve hünerine imrenmezem. Eger ol ṣubḥ-ı kezib ise (4) ol vaḳta uyanuḳ olurduŋuz ki hem sābıḳ olur, hem ṣādıḳ (5) olur, ṣādıḳ durur ve eger receb ayı ṣaġır durur, velikin anda oru(6)cın dutmaḳ ṣevābı aġır durur. ‘Azīz men, eyitdüŋ kim nūrlar sulṭānı (7) gün nūrı durur ve aylar sulṭānı ramażān ayı durur, her ḳanda kim (8) olsa anda sulṭān gerek kim bunlara rehber[73] ḳılsa, ėllerin ẓulümden (9) yıġsa, yıġlanmaya, nite siyāset ḳılsa. İmdi bilgil kim żālimler iki (10) dürlü durur, bir żālim ol durur kim ḥarām māl birle kendüzi içün (11) tevfīr ḳılur, daḫı bir żālim ol durur kim Ḥaḳ ṭāʿati içinde taḳṣīrlıḳ (12) ḳılur, ammā ol māl ẓālimi gündüz sulṭānından ḳorḳar, gėce ḳaraŋu (13) olmasa baḳar, ḳaçan dün ḳaraŋu olsa maḳāmından ṭurur, oġurlıḳ ėtmege (14) varur, düni maʿṣiyet birle geçürür وَاللَّيْلِ اِذَا عَسْعَسَ وَالصُّبْحِ (15) اِذَا تَنَفَّسَ

[73] Metinde reḫber şeklinde yazılmıştır.

ḳaçan kim gėce azalsa, ėrte yaḳın olsa, gündüz **[28a]** (1) gelmege ḳaṣd **[B 25a]**[74] ḳılsa, Çalap eydür celle ve celālühū, ben ol żālime iki (2) peyki viribirin, birisi ṣubḥ-ı keẕibdür, ol ḳurt ḳuyruġı (3) gibi gökyüzi üzre uzanur, ol żālime işāret ḳılur, eydür, uş (4) gündüz sulṭānı gelür, yort, evüŋe varġıl, gelüp seni yavuzlıḳda (5) bulmasun kim rüsvāy olmaġıl, ol żālim kim ẓulüm ḳaraŋulıġı (6) gözin örtmişdür, maʿṣiyet ḳarasın yüzine dürtmişdür, anuŋ (7) işāretin aŋlamaz, gėrü maḳāmına dönmez. Yine ikinci peyki viribirin, ol (8) ṣubḥ-ı ṣādıḳdur yaʿnī̇ gėrçek ṣubḥ ol yaḫtuluġı çerisi ṣafın (9) baġlar, gök etegin çevre ḳaplar, bir kez ah dėyüp nefes urur, cihān (10) ḫalḳına ḫaber vėrür kim uş gündüz sulṭānı gelür, dėyü, ėy żālim, (11) yort, kendü maḳāmuŋa varġıl kim gündüz sulṭānı gelür, seni ya(12)vuzlıḳda bulmasun, dėyü rüsvāy ve siyāset ḳılmasun. Yine ol (13) żālim kim ṭoḳuz ay ṭā‘at içinde taḳṣīrlıḳ ḳılmış durur ve yazuḳ (14) ḳaraŋulıġından müteḥayyir ḳalmış olur, ḳaçan ṭoḳuz[75] ay bunlaruŋ üzre (15) geçer, ramażān ayı sulṭānı gelmege iki menzil ḳalsa ve ol sā‘at **[28b]** (1) ẓālimlere ġaflet birle **[Y 15a]** uymış olurlar, ābdastsuz ṭahāretsüz murdār (2) gibi yıyımış olurlar. كَأَنَّهُ يَقُولُ ben ol ḥālde ḳullara iki (3) peyki **[B25b]** viribirin, birisi receb ayıdur şehrü’l-aṣam, receb gelür, bunlar hem (4) ma‘ṣiyetde olurlar. Eydür, ėy ‘āṣī̇ ḳullar, imdi bu ġaflet uyḳusından (5) uyanuŋ,[76] ma‘ṣiyetden el dartuŋ, Ḥaḳ ṭapusına gelüŋ, ‘āsī̇ ḳul ėşitmez. (6) Yine ikinci peyki ṣa‘bān ayı viribir, ṣa‘bān ṣuʿānımān dėmek olur, yaʿnī̇ (7) bir nūr

[74] **[28a]** // 1 yok: Y11 ṣulṭāna / Calab: B1 Çalap / celle ve celālühū: Y11 yok // 2 peyki: B1 peyk // (2, 3) ḳurt ḳuyruġı gibi gökyüzi üzre uzanur: Y12 yok / yok: B2 yüzi / üzre: B3 üzere // 4 yok: B3 kim / gelüp seni: B3 seni gelüp // 5 olmaġıl: Y13 olmayasın dėr / ẓulüm: B4 ẓulmi // 6 yok: Y13 göŋül / dürtmişdür: Y14 dürtmiş olur // 7 makāmına: Y14 yok / yine: Y14 // 8 ol: B7 oldur / yaḫtuluġı çerisi: B7 yok / ṣafın: B7 ṣaf // 9 ḳaplar: B8 kablar // 10 ėy: B10 yā / vėrür: Y14 ḳılur // 11 yort: Y15 yok / yok: Y15 gėrü /12 dėyü: B11 yok // 13 ṭā’āt: B12 yok / ḳılmış durur: B13 ḳılmış-ıdı, B16 ḳılmışdur // 14 ḳaraŋulıġından: B12 ḳaraŋulıġında / ḳalmış olur: B12 ḳalmış-ıdı, Y16 ḳılmışdur / yok: Y17 kim / bunlaruŋ: B13, Y17 bularuŋ / B13 üzre: 14 özine, Y17 üzerine // 15 geçer: Y17 geçse / ṣulṭānı: Y17 yok / ṣā’at: Y17 ṭā‘at **[28b]** // 1 ẓālimlere: B14 ẓālimler / ġaflet birle: B14 ġaflet-ile, Y17 ġaflet // 2 olurlar: B15, Y1 olur / yok: Y1 Çalap eydür / ben: B15, Y1 yok / ḳullara: B15 bendelere // 3 bunlar: B1, Y2 bular / receb: Y2 ayı // 4 olurlar: B2 bulur / ‘āṣī̇: B2 ‘ām // 5 dartuŋ: B3 ṭartuŋ / yok: Y3 anı / yok: Y(3, 4) anuŋ ve gūd birle iştimez anuŋ içün kim ḳulaġı ṣaġırdur işitmez // 6 viribir: B4 viribirin, Y4 yok / ṣu’ānımān: B4, Y4 ṣu’āıbān // 7 bir bir: B4, Y4 bir / yok: Y5 kim / ḳulum: B5, Y5 bendeler // 8 ay oldı: B5 aydur / yalıŋsız: B6 aylanuŋ // 9 yazuḳdan: Y6 ma’sī̇yetden / el: Y6 elüŋüz / dartuŋ: B7 tartuŋ // 10 ṭonı birle: B7 ṭonı-y-ıla / gelse: Y7 gelse sen // 11 örtüŋ: B7 örtmiş olġıl / perdeŋ: B8 perdeŋüz // 12 olmayasın: B8 olmayasız / ‘azze ve celle: Y8 Taŋrı Ta’ālā eydü/ iki: Y8 yok / yok: Y(8, 9) biz saŋa // 13 ṣulṭānı: B10 yok / dėyü dėdüm: Y9 yok // 14 gelür: B10 geldi / dėyü: B10 yoḳ

[75] Metinde: tokur

[76] Metinde: uyunuŋ

belürdi, dėmek olur, ḳaçan şa‘bān ayı gelse eydür, yā ḳulum (8) on ay oldı kim yazuḳ ḳılmaġa meşġūlsın, ṭā‘at ṭonından yalıŋsız, (9) uş aylar sulṭānı gelür, imdi yazuḳdan el dartuŋ, ṭā‘at (10) ṭonı birle ‘aybuŋuz örtüŋ, ḳaçan kim ramażān ayı sulṭānı gelse yazuḳdan (11) el çekmiş olġıl ve ṭā‘at ṭonı birle ‘aybuŋ örtmiş olġıl kim perdeŋ (12) yırtılup rüsvāy olmayasın كَاَنَّهُ يَقُولُ Yā ḳulum sen oġurlıḳda(13)-y-iken iki peyki viribidüm, gėrü maḳāmuŋa varġıl, dėyü, kim uş gündüz sulṭānı (14) gelür, seni gelüp oġurlıḳda bulmasun, dėyü, dėdüm, yā daḫı ṭā‘ati ḳosaŋ, (15) rūzigāruŋ uġurlasaŋ, yine saŋa iki peyk viribidüm, birisi receb ayı **[29a]**[77] (1) ve birisi şa‘bān ayıdur. Saŋa eyitdiler uş ramażān ayı sulṭānı gelür, (2) imdi rūzigāruŋ uġurlamaḳdan elüŋ ṭartġıl ve ṭā‘ate meşġūl olġıl kim (3) ramażān ayı sulṭānı gelüp seni maʿṣiyetde bulmasun, dėdüm, yā ḳulum bu (4) dünyā kim fānī durur ve ol yazuḳ kim sen ḳılursın, şeyṭānīdür, (5) fānī dünyāda **[B 26a]** şeyṭān ‘ameli birle saŋa bunca luṭf ve ‘ināyet ḳıldum, bilgil (6) kim ol bāḳī sarāyda raḥmānī ‘ameli birle saŋa niçe luṭf ü ‘ināyet ḳıldum, (7) daḫı kerem iḥsān ḳılam, Allah Allah. şi’r

بَاْدَ دَارَدسْتِ ذِعِصْيَانْ مَاهِ رَجَبْ رَسِيدْ اَذْ بَادِ سَالْ تَا بَامِرْوُزْ بُودِي تُودَرْ (8) هَشْيَادْ بَاشْ اِي غَافِلْ مَاهِ رَجَبَ رَسِيدْ
خُوشْ بَاْش غَمْ مَخُودْ بِك مَاهِ (10)دَرْ نِهْ قَدَمْ بَطَاعَتْ مَاهِ اَدَبْ رَسِيدْ مَاهِيسْتِ غَمْلُسَاْ ذِي مُونِسِ بِي يَادْ (9)كُنَاهْ
صَاخِبْ دِلِي كُجَاسْت بِك جَانَمْ بَلَبْ رَسِيدْ (11) طَرَبْ دَكِيْد صَاخِبْ دِلِي بِبَايَدْ بَا جَانُ پَنْدْ پَذِيدْ

Oṣaŋ olma eyā mü’min receb geldi

(12) Receb ayı dükeli ḫalḳa ‘acab geldi

Receb ayı Çalap ayı durur bilgil

(13) Çalab’dan ol dükeli ḫalḳa edeb geldi

Ol ḳul kim oruc dutsa bu ay içre

(14) Bellü bilgil ol ḳula ṭarab geldi

---

[77] **[29a]** // 1 eyitdiler: B12 eyittiler / ayı sulṭānı: B13 ayı sulṭān, Y10 yok // 2 uġurlamaḳdan: B13 uġurlıġından / çek: B13 ṭartġıl / kim: B14 yok // 3 ḳulum: B15, Y11 bende // 4 fānī durur: B15, Y12 fānidür / yok: Y12 sen ḳılduŋ / şeyṭānidür: B15 yok // 5 şeyṭān: Y12 şulṭān / ‘ameli birle: B1 ‘ameli-y-ile / ve: B1, Y13 // 6 ‘ameli birle: B2 ‘ameli-y-ile / saŋa niçe: B2 niçe saŋa / u: B2 yok / (6, 7) ‘ināyet ḳıldum daḫı: B2 yok // 7 ḳılam: B3 ėdem / şi’r: B yok // 12 Çalab: Y15 Calab / ayı durur: Y15 yok // 13 ol: Y16 şol // 14 Bellü bilgil ol ḳula ṭarab geldi, Ṭā‘atleri tamām ḳılsa işbu ayda: Y16 yok / Y(16, 17) receb ayı tevbe ayı ṭā‘at ayı fāsıḳları musifleri göçüb geldi: 14 yok // 15 meclisi fī şehri receb ḳavlühū Ta’ālā: Y17 el-meclisi er-rab’u fi āḫır şehr ü receb ḳavlühū Ta’ālā / Arapça: Y1’de yoḳ

Ṭā‘atleri tamām ḳılsa işbu ayda

(Y 16, 17) Receb ayı tevbe ayı ṭā‘at ayı[78]

Fāsıḳları müfsidleri göçüp geldi

(15) Yarın anda Çalap ḥaḳḳın ödep geldi

meclisi fī şehr-i receb **[29b]**[79] (1) عَنْ (2) اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللهِ اِثْنَي عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللهِ اَلآيه رُوِيَ اَلاَ اِنَّ رَجَبَ شَهْرُ اللهِ الْأَصَمُّ فَمَنْ صَامَ مِنْ رَجَبَ يَوْمًا (3) اَبِي سَعِيدٍ اَلْخُدْرِيُّ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّي اَللهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَ يَصِفُ الْوَاصِفُونَ مِنْ اَهْلِ السَّمَوَاتِ (5) وَاحْتِسَابًا اِسْتَوْجَبَ رِضْوَانِ اللهِ الْأَكْبَرِ وَمَنْ صَامَ يَوْمَيْنِ(4) اِيمَانًا حِجَابًا طُولُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ (7) مِنْ الكَرَامَةِ وَمَنْ صَامَ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ جَعَلَ اللهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ (6) وَالْاَرْضِ مَالَهُ عِنْدَ اللهِ عَامًا **[Y 15b]** Bu ḥadīṯ rivāyet ḳılur, ol ṣaḥābeler (8) ṣadrı, ol aḥādīṯ-i felek bedri, muḥaddiṯlerde uludur, anuŋ (9) ḳadiri ol kim adı Ebū Sa‘īdin el-Ḫuẕrīdür raẕiya’l-lahu anhu, (10) ol kimseden kim kimseyi ḳılmadı āzār ve kimseden degmedi aŋa ‘ār, (11) ġarīblıḳda işi Ebū Bekiri’ṣ-ṣıddīḳ ṣāḥib-i ġār, ḳoldaşı ‘Ömer bin (12) Ḫaṭṭab, ḳātil-i küffār, rāzdaşı ‘Oṯmān, şehīdü’d-dār, ḳarındaşı ‘Alīyy-i (13) murtażā, ẕü’l-fiḳār, **[B 26b]** cümle çerisi muhāciri’l-enṣār, va‘desi (14) anuŋ dārü’l-ḳarār, ġulām-ı ġılmān, cift-i ḥūr-ı ebkār va‘ad ḳıldı (15) Ḥaḳ ümmeti birle dīẕār, ol ‘ālem faḫri Muḥammedi Muḫtār eyle beyān ḳılur kim **[30a]** (1) اِنَّ رَجَبَ شَهْرُ اللهِ الْأَصَمْ receb ayı Taŋrı ayıdur, her kim bir gün oruc du(2)tarsa īmān ve iḫtisāb birle vācib ḳıla, Taŋrı’nuŋ ulu ḫoşnūẕlıġı (3) ve her kim iki gün oruc dutarsa receb ayında anca kerāmet yėtişe (4) aŋa Taŋrı ḳatında ‘azze ve celle, yėr gök ehli anuŋ vaṣfın ḳılmayalar ve (5) kim ki üç gün oruc dutarsa Taŋrı ‘azze ve celle ol ḳul birle ṭamu (6) arasında bir ḥicāb yarada, ol ḥicābuŋ

[78] Şiir bozuldu, eksik mısra var.

[79] **[29b]** // 8 ol: Y1 yok / felek bedri: Y1 felek-i bedri // 10 kimseden: B12, Y2 erden // (11, 12) ‘Ömer Bin ḫaṭṭab: B14 ‘Ömer-i ḫaṭṭab, Y3 Ömer İbni ḫaṭṭab // 13 yok: Y4 ṣāhibi / cümle çerisi: B1 heb dükeli süsi ḳamu, Y4 perde süsi // 14 cift-i ḥūr-ı ebkār: B2 cüft [-i] ḥūr-u ebkār // 15 ümmeti birle: B2 ümmeti-y-ile / eyle: Y6 böyle **[30a]** // 1 şehrü’l-lāsām: Y6 yok / her: B4, Y6 yok // 2 iḫtisāb birle: B5 iḫtisāb-ıla // 3 ve kim kim: B6 her kim / yok: B6 bir gün / dutarsa: B6, Y6 dutsa / ḳıla: Y7 ola // 3 receb ayında: B6 yok / yėtişe: B7, Y7 dege / vaṣfın: Y7 ṣıfāt / ḳılmayalar: Y7 ḳılumayalar // 5 kimki: B8 her kim / dutarsa: B8, Y7 dutsa / ḳul birle: B9 ḳul-ıla // 6 hicāb: Y7 yėrde // 7 kim dėdüŋ: B10 dėdügi // 8 īmān: B11 yok // 9 yok: Y10 daḫı // (10, 11, 12, 13, 14, 15): Y’de bulunmamaktadır // 10 saḳınmasa: B14 saḳınmaya // (10, 11) ve bu dėdügümüz ṣevābı bulmaya / ‘azīz men: B14 ‘azīzi men, / ay durur: B15 aydur / bu on iki ayda: B15 yok // 12 ay durur: B15 aydur / ḳavlühū Ta’ālā: B15 yok // 13 dėdi: B1 yok / yok: B1 dördin // (13, 14) aylar durur dedi: B2 eyledi

uzunlığı yėtmiş yıllıḳ yol (7) ola, ammā īmānen ve iḫtisāben kim dėdüŋ (8) اَلثَّوَابِ īmān peyġāmber ḳavline ınanmaḳdur ve şevābı Taŋrı'dan (9) bilmekdür, ol kimse kim peyġāmber ḳavline ınanmasa ve oruc müzd-i şevābın bilmese, (10) bu ay ḥürmeti-çün yazuḳlu işlerden saḳınmasa, ol īmān ehli olmaya ve bu (11) dėdügümüz şevābı bulmaya. 'Azīz men, bir yıl on iki ay durur, bu on iki ayda dördi (12) ḥarām ay durur, اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللهِ اِثْنَي عَشَرَ شَهْرًا (13) **[B 27a]** Andan eyitdi, مِنْهَا اَرْبَعَةٌ حُرُمٌ dėdi, dördin andan ḥarām aylar (14) durur, dėdi, ثَلَاثَةٌ سَرَدٌ ucı ulaşı durur, ol ẕi'l-ḳa'de (15) ve ẕi'l-ḥicce ve muḥarrem durur وَوَاحِدٌ فَرْدٌ birisi yaluŋuz durur ve **[30b]**[80] (1) ol receb ay[ı] durur, anuŋ-çun kim bu üç ay arasında receb birle bėş ay daḫı geçer (2) evvel safer, rebi'ü'l-evvel, rebi'ü'l-aḫir, cemāẕiye'l-evvel, cemāẕiye'l-aḫir (3) durur, andan receb durur, bundan ilerü receb ayına ferd dėdi, ferd (4) dėmek yaluŋuz dėmek olur, anuŋ-çun kim Taŋrı 'azze ve celle yaluŋuz durur, receb ayına (5) daḫı yaluŋuz dėdi, bu bir ayı ol üç aydan seçdi, şa'bān ayına ulaşdur(6)dı, anuŋ-çun kim peyġāmber ayıdur ve şa'bānı ramażān ayına ulaşdurdı, (7) anuŋ-çun kim ḳulları ayı durur. İlk kendü ayın yāẕ ḳıldı receb şehri, (9) andan resūli ayın yāẕ ḳıldı ve şa'bān şehrü resūlī, dėdi, andan ḳulları (10) ayın yāẕ ḳıldı ve ramażān şehrü 'ibādī, لِيَكُونَ مُوَافِقًا لِقَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ فَلِلَّهِ الْعِزَّةَ(11) Andan resūli 'izzetin yāẕ ḳıldı **[B 27b]** وَلِرَسُولِهِ Andan (12) mü'minler 'izzetin yāẕ ḳıldı وَلِلْمُؤْمِنِينَ فَإِنْ قِيلَ مَا عِزَّةُ وَمَعْرِفَتُهُ وَعِزَّةُ رَسُولِهِ شَرِيعَتُهُ وَشَفَاعَتُهُ (14) وَمَا عِزَّةَ لِرَسُولِهِ وَمَا عِزَّةُ الْمُؤْمِنِينَ فَقُلْ لَهُ عِزَّةُ اللهِ رَحْمَتُهُ (13) اللهِ مَعْرِفَتُهُمْ وَطَاعَتُهُمْ (15) وَعِزَّةُ الْمُؤْمِنِينَ Taŋrı 'izzeti raḥmeti ve maġfiretidür ve resūl 'izzeti **[31a]** (1) şerī'ati ve şefā'ati durur ve mü'minler 'izzeti ma'rifetleri ve ṭā'atleri (2) durur كَاَنَّهُ يَقُولُ Ḥaḳ Ta'ālā eyitdi 'azze ve celle, yā ḳulum raḥmet ve maġfiret benüm 'izzetüm,

---

[80] **[30b]:** Y nüshasında bulunmamaktadır.

[30b] // 1 durur: B3 aydur / receb birle: B4 receb-ile / ay: B4 yok // 3 durur: B6 dur / B6 ayı gelür: 3 yok // 4 dėmek: B7 yok / dėmek: B7 yok / yaluŋuz durur: B8 yaluŋuzdur // 6 ramażān ayına: B10 ramażāna // 7 aydurur: B11 aydur // 8 ilk: B12 evvel / yāẕ ḳıldı: B12 ẕikr eyledi / receb: B12 recebü // 9 yāẕ ḳıldı: B13 ẕikr ėtdi / yok: B12 dėdi // 10 ramażān: B14 ramażānu / yok: B14 dėdi // 11 andan: B15 yok // 12 yaẕ: B1 yad **[31a]** // 1 şefā'ati durur: B4 şefā'atidür // (1, 2) tā'atleri durur: B5 ṭā'atleridür // Y11 Ḥaḳ Ta'ālā eyitdi: 2 yok / ayumı: B6 ayumda / dutarsa: B6 dutsa, Y12 dutarsaŋ // 4 ve şeri'at ve şefā'at: Y12 yok / 'izzeti durur: B7 'izzetidür / ayıdurur: B7 ayıdur // 5 kim: B8 yok / ayı: B5 ayın / dutar-ısa: B8, Y13 dutarsaŋ / aŋa: B5, Y14 saŋa // (5, 6, 7) ramażān ayı mü'minler ayıdur mü'minler 'izzeti durur ve ramażān ayı kim oruc dutar-ısaŋ ve ṭā'at ḳılur-ısaŋ: B'de yok / mü'minler: Y14 benüm / yok: B8 ma'rifet senüŋ / uçmagı: B10, Y14 uçmaḳ / saŋa ve: Y14 yok // 9 ayı: B11 ayın // 10 ayı: B12 ayın // 11 ramażān ayı: B13 ramażānı // 13 anuŋla: B1 anuŋ-ıla, Y16 anuŋ // 14 süyündürmesün: B1 süyündürmez / dėyü: B1 yok / sırcaya: B2 sırçaya

(3) receb benüm ayum, kim benüm ayumı oruc dutarsa raḥmet ve maġfiret aŋa (4) ve şerī’at ve şefā’at resūl ‘izzeti durur ve ṣa‘bān resūl ayı durur, (5) kim ṣa‘bān ayı oruc dutar-ısa şefā‘at ḳılmaḳ aŋa ve ramażān ayı mü’min(6)ler ayıdur, mü’minler ‘izzeti durur ve ramażān ayı kim oruc dutar-ısaŋ (7) ve ṭā‘at ḳılur-ısaŋ ṭā‘at ḳılduġuŋ içün uçmaġı saŋa ve (8) oruc dutduġuŋ içün dīẕār saŋa, daḫı beşāret olsun (9) saŋa, ėy receb ayı oruc dutan, raḥmet ve maġfiret saŋa ve ėy (10) ṣa‘bān ayı oruc dutan, şefā‘at ve kerāmet saŋa ve ėy (11) ramażān ayı oruc dutan, dīẕār ve rü’yet saŋa وَقِيلَ وَمَثَلُ رَجَبْ (12) السِّرَاجْ كَمَثَلِ كَمَثَلِ الْمِشْكَاةِ وَمَثَلُ شَعْبَان كَمَثَلِ الزُّجَاجْ وَمَثَلُ رَمَضَانْ (13) Receb ayı ḳandīle **[B 28a]** beŋzer kim aŋunla çırāġı mescide (14) getürürler yėl söyündürmesün dėyü ve ṣa‘bān ayı sırçaya beŋzer (15) kim çırāġ nūrına yarı ḳılur yaḫtu vėrsün dėyü ve ramażān ayı **[31b]** (1) çıraġa beŋzer kim mescid içinde yandururlar kim cemā‘at ehli **[Y 16a]** birbirin (2) görsünler dėyü. Receb ḳandīle beŋzer dėdüŋ, anuŋ-çun kim mü’minüŋ (3) ṭā‘ati çırāġı ramażān ayı mescidine iltür, ġaflet yėli söyündürmesün (4) dėyü ve ṣa‘bān ayı sırçaya beŋzer dėdüŋ, anuŋ-çun kim mü’minüŋ ṭā‘ati (5) nūrına yarı ḳılur ḳabūl-i yaḫtusı belürsün dėyü ve ramażān ayı (6) çırāġa beŋzer dėdüŋ, anuŋ-çun kim oruc dutmaḳ mü’minler gözine (7) ḳuvvet vėrür Ḥaḳ dīẕārın görmek-çün وَقِيلَ رَجَبْ شَهْرُ الْاِسْتِغْفَارِ (8) وَشَعْبَانْ شَهْرُ الصَّلَوةِ وَرَمَضَانْ شَهْرُ قِرَائَةِ الْقُرْآنْ Receb (9) istiġfār ayı durur, bu ay içinde firişteler mü’minler-çün istiġfār (10) ve yarlıġanmaḳ dilerler Taŋrı’dan ve siz daḫı kendüŋüz-çün yarlıġanmaḳ dileŋ (11) Taŋrı’dan ve ṣa‘bān ayı ṣalāvāt ayı durur, bu ay içinde Taŋrı ‘azze (12) ve celle daḫı firişteleri peyġāmbere ṣalāvāt vėrürler إِنَّ اللهَ وَ (13) **[B 28b]**[81]

[81]**[31b]** // 1 ehli: Y17 yok // 2 görsünler: Y1 görsün / veḳıla?: B4, Y1 ‘azīzi men / yok: Y1 ayı // 3 çırāġı: B4, Y1 çırāġın // 4 ayı: B7, Y2 yok / mü’minüŋ: B7 mü’min // 5 ḳılur: Y3 ḳılsun / yaḫtusı: B8 yaḫşı // 6 mü’minler: Y4 mü’min // 7 ḥaḳ: Y4 yok / görmekçün: Y4 görsün dėyü // 9 ayı durur: B12, Y4 aydur / mü’minlerçün: B12 mü’minler-içün, Y5 mü’min içün // 11 Taŋrı’dan: B13, Y5 yok / ayı durur: B14, Y6 ayıdur / bu: Y5 ṣa‘bān / (11, 12) ‘azze ve celle: Y5 yok / firişteleri: B14, Y5 firişteler-ile // 13 peyġāmber: B1 yok // 14 üküş: B2 çoḳ / vėrüŋ: B2 eydüŋ // 15 ayı durur: B3, Y8 ayıdur **[32a]** // 1oḳıŋ: B4 oḳuŋ // 2 daḫı bir dürlü: B5 bir dürlü daḫı // 3 Arapça: Y’de yok / ma‘nī: Y10 yok / bu durur: B12 budur, Y10 yok // 10 eydür: B12 yok / ḳulum durur: B12 ḳulumdur / raḥmetüm durur: B1, Y10 raḥmetümdür // 11 yėgrek durur: B13, Y11 yėgrekdür // 12 raḥmetüm birle: B14, Y11 raḥmetüm-ile / ayı: Y11 yok / ayuŋdurur: B14, Y11 ayuŋdur // 13 ümmetüŋ durur: B15, Y12 ümmetüŋdür / maḳāmuŋ durur: B15, Y12 şefā’atüŋdür / yaraşıḳ durur: B1 yaraşuḳ, Y12 yėgrekdür // 14 ḳılasın: B2 ḳılsan / senüŋ ayuŋ içinde senüŋ şefā’atüŋ birle: B (1, 2) senüŋ şefā’atüŋ-ile senüŋ ayuŋ içinde, Y13 senüŋ ayuŋ içinde senüŋ

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ مَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَي النَّبِيِّ siz daḫı bu ay içinde peyġāmber (14) ṣalavātı üküş vėrüŋ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيماً (15) Ramażān ayı Ḳur‘ān oḳumaḳ ayı durur, anuŋ-çun kim Ḳur‘ān bu ay içinde indi, **[32a]** (1) siz daḫı bu ay içinde Ḳur‘ān’ı üküş okıŋ,شَهْررَمَضَانْ رَجَبْ شَهْرِي وَشَعْبَانْ (2) الَّذِي اُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنْ Ėy dost daḫı bir dürlü eydeyim, (3) key diŋlegil. اَلرَّحْمَةُ رَحْمَتِي وَالْعَبْدَ عَبْدِي فَاَنَا (5) شَهْرُ عِبَادِي كَاَنَّهُ يَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ رَجَبُ شَهْرِي (4)شَهْرُ رَسُولِي وَرَمَضَانْ الْمَحْمُودُ (7) بِرَحْمَتِي يَا حَبِيبِي شَهْرُ شَعْبَانْ شَهْرُكَ وَالْمُؤْمِنُونَ اُمَّتُكَ وَمَقَامُ(6) اَوْلَي بِاَنْ اَرْحَمَ عَبْدِي فِي شَهْرِي وَيَا عِبَادِي شَهْرُ رَمَضَان شَهْرُكُمْ وَالْمَوْلَي رَبُّكُمْ فَاَنْتُمْ اَوْلَي (8) شَفَاعَتُكَ فَاَنْتَ اَوْلَي بِاَنْ تَشْفَعْ اُمَّتُكَ فِي شَهْرِكَ بِشَفْقَتِكَ تَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَتَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ فِي شَهْرِكُمْ(9) بِاَنَّ Ma’nī bu durur (10) kim eydür, receb benüm ayumdur ve ḳullar benüm ḳulum durur ve raḥmet benüm raḥmetüm durur, (11) baŋa yėgrek durur kim benüm ḳulumı ben yarlıġayam benüm ayum içinde benüm (12) raḥmetüm birle. Yā ḥabībüm, ṣa‘bān senüŋ ayuŋ durur, mü’minler senüŋ (13) ümmetüŋ durur ve maḳām-ı Maḥmūd senüŋ maḳāmuŋ durur, **[B 29a]** saŋa yaraşıḳ (14) durur kim senüŋ ümmetüŋe sen şefā‘at ḳılasın senüŋ ayuŋ içinde (15) senüŋ şefā’atüŋ birle ve yā mü’minler, ramażān ayı sizüŋ ayuŋuz durur, **[32b]** (1) Mevlā sizüŋ Taŋrıŋuz durur, size yėgrek durur kim sizüŋ ayuŋuzda (2) siz oruc dutasız, Taŋrıŋuzdan yarlıġanmaḳ dileyesiz, sizüŋ (3) ayuŋuz içinde. وَمَثَلُ شَعْبَانْ كَمَثَلِ (4)قَالَ اَبُو بَكْرِ الْوَرَّاقْ اِنَّ مَثَلُ رَجَبْ كَمَثَلِ الرِّيحِ وَفِي (6) رَجَبْ يَهبُ رِيحُ الْفَضْلُ وَفِي شَعْبَانْ يَجْتَمِعُ سَحَابُ الْكَرَامَةِ(5) سَحَابْ وَمَثَلُ رَمَضَانْ كَمَثَلِ الْمَطَرِ فِي شَهْرِ شَهْرِ رَمَضَانْ يَمْطُرُ مَطَرُ اَلرَّحْمَةِ عَلَي الْعِبَادِ ma’nī ol (7) durur kim eydür, receb ayı yėle beŋzer ve ṣa‘bān ayı buluda beŋzer (8) ve ramażān ayı yaġmura beŋzer, bu ayda receb yėli eser ve ṣa‘bān ayında (9) kerāmet bulıdı dirneşür ve ramażān ayında ḳullar üzre raḥmet (10) yaġmurı yaġar veكَتَبَ اللهُ لَهُ بِوَاحِدَةٍ عَشَرَةً وَكُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا (11) قَالَ اَيْضًا كُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا اَلْعَبْدُ فِي رَجَبْ رَمَضَانَ كَتَبَ اللهُ **[B 29b]** (13) شَعْبَانْ كَتَبَ اللهُ لَهُ بِوَاحِدَةٍ سَبْعِينَ وَكُلُّ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا الْعَبْدُ فِي شَهْرِ(12) الْعَبْدُ فِي لَهُ بِوَاحِدَةٍ اَلْفَا ma’nī bu durur kim Taŋrı ‘azze ve celle eydür, ne eylük (14) kim ḳul receb ayında ḳılur, birini ona yazar va ne eylük kim ṣa‘bān (15) ayında **[Y 16b]** ḳılur, Ḥaḳ Ta’ālā birin yėtmişe yazar ve ne eylük kim ramażān ayında ḳılur, **[33a]** (1) birin biŋe

---

şefâ’atüŋ-ile // 15 ayuŋuz durur: B2, Y13 ayuŋuzdur **[32b]** // 1 Taŋrıŋuz durur: B3 Mevlāŋuzdur, Y14 Taŋrıŋuzdur / yėgrek durur: B3, Y14 yėgrekdür // (6, 7) ma’nī ol durur: B9 ma‘nīsi budur, Y14 yok / yok: Y15 Ebū Bekir eydür // (7, 8) ṣa‘bān ayı buluda beŋzer ve ramażān ayı yaġmura beŋzer: B1 (10, 11) ramażān ayı yaġmura beŋzer ve ṣa‘bān ayı bulıda beŋzer / yok: Y(15, 16) ayında faẓlı // 9 dirneşür: B11 dirilür / ḳullar: B12 ḳul / üzre: B12 üzere // 13 ma’nī bu durur: B1 ma‘nīsi budur, Y16 yok / Y16 daḫı ne: 13, B1 yok // Y17 Taŋrı ‘azze ve celle: 14 yok / birini: B2, Y17 birin // 15 birin: B2, Y17 birini / Y1 Ḥaḳ Ta’ālā: 15 yok **[33a]** // 1 birin: B3 birini, Y1 birine / gibi durur: B4, Y2 gibidür / üzre: B5 üzere

yazar. Yine receb faẕlı Ḳur‘ān faẕlı gibi durur ayruḳ (2)[82] sözler üzre ve ṣa‘bān ayı faẕlı Muḥammedi Muṣṭafā faẕlı gibi durur (3) dükeli peyġāmberler üzre ve ramaẕān ayı faẕlı mü’minler faẕlı[83] gibi durur ḳamu ḫalḳ(4)lar üzre, her kim receb ayı ḥürmetin saḳlar-ısa Ḳur‘ān andan (5) ḫoşnūẕ ola ve her kim ṣa‘bān ayı ḥürmetin saḳlar-ısa Muḥammedi (6) Muṣṭafā andan ḫoşnūẕ ola ve her kim ramaẕān ayı ḥürmet (7) saḳlar-ısa raḥmān andan ḫoşnūẕ ola inṣa’āllah Ta’ālā. su’āl (8)مَا مَعْنَي قَوْلُهُ رَجَبٌ شَهْرِي وَشَعْبَان شَهْرُ رَسُولِي وَرَمَضَان شَهْرُ عِبَادِي(9) eger ṣorsalar kim ne ḥikmet durur kim Taŋrı ‘azze ve celle eydür, recebü’l-şehri receb (10) ayı benüm ayum durur ve ṣa‘bān ayı Resūlüm ayı durur ve ramaẕān ayı (11) ḳullarumuŋ dėdi. el-cevāb وَبِاللهِ التَّوْفِيق eyitgil receb şehri (12) dėdügi ma‘nīsi oldur kim eydür,اِنْ رَجَعْتَ اِلَي بَابِي فِي رَجَبَ (13) **[B 30a]** أُغْفِرْ لَكَ بِلاَ شَفِيعٍ eydür, yā ḳulum eger receb ayında döner-iseŋ ḳapuma, (14) yarlıġayam seni, hiç kimse senüŋ içün şefā’at ḳılmadın daḫı ṣa‘bān (15) şehrü resūlī dėdügi ma‘nīsi oldur kim eydür, yā ḳulum وَاِنْ رَجَعْتَ **[33b]** اِلَي بَابِي فِي شَعْبَانْ فَيَحْتَاُج اِلَي شَفَاعَةِ الْمُصْطَفَي(1) eger ṣa‘bān (2) ayında baŋa gelürseŋ muḥtāc olursın Muḥammedi’l-Muṣṭafā’nuŋ şefā’atine (3) رَسُولِي وَرَمَضَان شَهْرُ dėdügi dilegi oldurkim eger ramaẕān (4) ayında baŋa gelürseŋ فَيَحْتَاجُ اِلَي شَفَاعَةُ الْمُؤمِنِينَ muḥtāc[84] olasın

---

[82] // 2 üzre: B4 üzere / ṣa’bān: B4 ramaẕān / Muḥāmmedi Muṣṭafā: B5 Taŋrı / gibi durur: B5, Y2 gibidür // (3, 4) dükeli peyġāmberler üzre ve ramaẕān ayı faẕlı (mü’minler faẕlı) gibi durur, ḳamu ḫalḳlar üzre: B(5, 6) dükeli ḫalḳlar üzere ve ṣa’bān ayı fazlı Muḥammedi Muṣṭafā fazlı gibidür peyġāmberler üzere / üzre: Y3 üzerine /4 saḳlar-ısa: Y3 saḳlarsa // 5 saḳlar-ısa: B7, Y4 saḳlarsa // 6 ḥürmet: Y4 ḥürmetin // 7 inṣa’āllah Ta’ālā: B10, Y4 yok / ḫoşnuẕ: Y4 ḫoşnūẕ // 9 ṣorsalar: B11 ṣoralar-ısa / ḥikmet durur: B12 ḥikmetdür / yok: B12 recebü’l-şehri // 10 ayı: B13 ayın / ayum durur: B13 yok / ayı: B13 ayın / Resūlum: B13 Resūluŋ / ayı durur: B13 yoḳ, Y5 ayıdur / ayın: B13 yok // 11 yok: B14 aŋa / receb şehri: B (13, 14) recebü’l-şehri, Y5 receb ayı // 12 ma‘nīsi oldur: B15 ma‘nīsi ol olur / ma‘nīsi / eydür: B15 yok // 13 ḳulum: B1 bende / eger: B1 yok / döner-iseŋ: B1 dönerseŋ // 15 ma‘nīsi oldur: B3 ol olur / ḳulum: B3 bende **[33b]** // 2 baŋa gelürseŋ: B4 dönerseŋ baŋa / olursın: B4 olasın / Muḥammedi’l-Muṣṭafā’nuŋ: B4 Muṣṭafā, Y8 mü’minler // 3 dilegi: B6 ma‘nīsi // 4 baŋa gelürseŋ: B (7, 8) gelürseŋüz baŋa / olasın: B8 olasız // 5 yok: B8 daḫı / bu durur: B9 budur / Arapça: Y’de yok // 8 dürlü durur: B12, Y9 dürlüdür // 9 ḳul birle: B12 ḳul-ıla / arasında durur: B13, Y(9, 10) arasındadur / ḳul birle: B13 ḳul-ıla / (9, 10) arasında durur: B13, Y10 arasındadur / ḳul birle: B14 ḳul-ıla / arasında durur: B14, Y10 arasındadur // 11 baŋa gelürseŋ: B15 gelürseŋ baŋa // 12 seŋünle: B15 seŋün-ile / aramda durur: B15, Y11 aramdadur / anı: B15 yoḳ// (12, 13) ṣa‘bān ayına gelürseŋ / B1 ṣa‘bān ayı içinde dönerseŋ / senüŋle: B1 senüŋ-ile / peyġāmber: B2 peyġāmberler / arasında durur: B2, Y12 arasındadur // 14 ramaẕān ayında baŋa gelürseŋ: B(2, 3) ramaẕān ayı içinde gelürseŋ // 15 senüŋ birle: B3 senüŋ-ile / senüŋ gibi ḳul: B3 daḫı bir ḳul / arasında durur: B3, Y13 arasındadur / anı yarlıġayam el-ḥamdüli’l-lah: B4 anı daḫı yarlıġayam ve daḫı, Y13 yok **[34a]** // 1 raẕiya’llahu ‘anhu kim: B4 kim raẕiya’llahu ‘anhu // 2 otururdum: B5, Y13 otururduḳ / ḥazreti birle: B5 ‘aleyhi’s-selām // 3 eyü sīretlü: B6 yok / sūretlü: Y14 yüzlü // B7 sözlü: 4 yok / kim: Y14 yok / yok: Y14 ḫoş boylu / er daḫı: B7 er bir daḫı / nite-kim: B7 ḳaçankim / yok: Y14 hergiz anuŋ gibi ādem

[83] Üstü çizili kenara yazılmış bir kelime daha var.

[84] Kenara yazılmıştır.

(5) mü’minler şefā’atine daḫı bir dürlü ma’nī bu durur kim eydür, فِي (6) رَجَعْتَ اِلَي بَابِي اَغْفِرْ لَكَ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ رَسُولِي وَاِنْ رَجَعْتَ فِي (7) شَهْرِ رَجَبَ اَغْفِرْ لَكَ مَا بَيْنِي وَبَيْنَكَ وَاِنْ رَجَعْتَ فِي شَعْبَانْ مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ عِبَادِي(8) رَمَضَانْ اَغْفِرْ لَكَ bilgil kim ḳullar yaẕuḳları üç dürlü durur, (9) bir yaẕuḳ ḳul birle Taŋrı arasında durur ve bir yazuḳ ḳul birle peyġāmber arasında (10) durur, üçünci yazuḳ ḳul birle ḳul arasında durur, كَاَنَّهُ يَقُولُ (11) ’azze ve celle eydür,[85] yā ḳulum, eger receb ayında baŋa gelürseŋ ol yazuḳ (12) kim senüŋle benüm aramda durur, anı **[B 30b]** yarlıġayam ve eger ṣa‘bān ayında (13) gelürseŋ ol yazuḳ kim senüŋle peyġāmber arasında durur, anı (14) yarlıġayam ve eger ramażān ayında baŋa gelürseŋ ol yazuḳ kim (15) senüŋ birle senüŋ gibi ḳul arasında durur, anı yarlıġayam el-ḥamdüli’l-lah.[86] **[34a]** (1) rivāyet ḳılurlar İbni Mes’ūd’dan rażiya’l-lahu ‘anhu kim ol eydür, (2) bir gün otururdum, peyġāmber ḥażreti birle, bir er geldi bizüm (3) ḳatumuza, görklü ṣūretlü, eyü sīretlü, anuŋ gibi uzun boylu kim (4) ve ṭatlu sözlü er daḫı gördügümüz yoġ-ıdı, nite-kim geldi, peyġāmber selām vėrdi (5)[87] ammā biz anuŋ dilin bilmedük, peyġāmber anuŋ dilince cevāb vėrdi, eyitdi, ḳandan(6)sın, ne kişisin, ḳışşaŋ nedür, dėdi, Ol kişi eyitti, يَا رَسُولَ اللهِ اَنَا (7) رَجُلٌ مِنْ قَوْمِ عِيسَى ‘Īsā eydür, ben bir erin ‘Īsā ḳavminden Meryem’e ṭapu ḳılu(8)rın oġlanlıḳdan ‘avrat ḥāline yetişince ve ‘Īsā’ya daḫı ṭapu ḳılurın (9) erklik ḥāline **[Y 17a]** degince ve anuŋ ḳatında Tevrīt ve İncīl oḳumışam, andan peyġāmber (10) eyitdi فَمَا بَلَغَكَ بِهَذَ الْعُمْرِ بَيْنِي وَبَيْنَ عِيسَي سِتَّمِائَةِ سَنَةٍ (11) eydür, nite degdi saŋa bu yaşamaḳ kim ‘Īsā birle benüm aramda (12) altı yüz yıl geçdi صَدَقْتَ يَا رَسُولَ اللهِ وَلَكِنْ اِنِّي

[85] Kenara yazılmıştır.
[86] Metinde: El-ḫamd Allah yazıyor.
[87] // 5 yok: B8, Y15 āmmā / yok: Y15 peyġāmber // 6 kişisin: B9 ersin / ḳışşaŋ: B9 ḳaṣduŋ / dėdi: B9, Y16 yok / yok: Y16 ḳanca gidersin / kişi: B10 er, Y16 yok / eyitdi: B10 eydür, Y16 yok // 7 erin: B10 erven / (7,8) ḳılurın: B11 ėt-imişem, Y17 ḳılmışven / (8, 9) oġlanlıḳdan ‘avrat ḥāline yetişince ve ‘Īsā’ya daḫı ṭapu ḳılurın, erklik ḥāline degince: B11 tā balıġ olınca, Y17 oġlanlıġdan erlik ḥāline degin / okumışam: Y1 oḳımışdum // 10 eyitdi: B12, Y1 eydür // 11 eydür: B13, Y1 yok / yaşamaḳ kim: B14 yaşmaḳ kim, Y1 ‘ömr kim / ‘Īsā birle: ‘Īsa-y-ıla / yok: B14 dėrsin //13 gėrçek eydürsin: Y2 gėrçeksin // 14 velikin: B1 velīkin / ‘azze ve celle: B2, Y3 yok // 15 ümmetüŋ görem: B2 ümmetüŋe ėrem, Y3 ümmetüŋi göredüm **[34b]** // 1 aşnuġı: B3 geçmiş, Y3 ol / kitāblarda: Y3 kitābda / oḳudum: B3 oḳıdum / Taŋrı’ya: Y4 Taŋrı’dan // 2 irgüre: B5 irüre, Y4 ėrişem /buları: B5 bunları / (2, 3) Taŋrı ‘azze ve celle: Y(4, 5) Ḥaḳ Ta’ālā / ḥacetüm: B5 ḥacetümi / benüm çün: B6 benüm-içün // 4 du‘āsı birle: B6 du‘āsı-y-ıla / (4, 5) görmek için: B7 yok / 5 dėdi: B8, Y6 yok / kim: B8 yā er // 6 eyitdi: Y7 eydür / (6, 7) ben bir gün ‘Īsā birle: B9 bir gün ben ‘Īsā-y-ıla / yürir-idüm: Y6 yürürdüm // (8, 9) ol ṭāġuŋ ṭaşları dükeli gevher-idi ve gevher üküşliginden: B9’da yok // 10 balḳır gibi balḳır-ıdı: Y9 gibi balḳ ururdı // 11 üzre: B12, Y9 üzere / varsa: B13, Y10 var / (11, 12) aġzından du‘ā: B13 du‘āsı aġzından, Y10 du‘āsı / üzre: B14 üzere, Y10 üzere // 13 benüm birle: B5, Y11 benüm-ile // 14 deyü: B15 dėdi

تَمَنَّيْتُ (13) اَنْ اُلْحِقَ بِكَ وَبِاُمَّتِكَ **[B 31a]** eydür, gėrçek eydürsin yā Taŋrı Resūli (14) velikin ben ārzūladum ve Ḥaḳ'dan 'azze ve celle diledüm kim seni görem, daḫı (15) senüŋ ümmetüŋ görem, ḳaçan kim senüŋ faẕluŋ ve senüŋ ümmetüŋ faẕlını **[34b]** (1) aşnuġı kitāblarda oḳudum, 'Ī̇sā'dan diledüm kim şefā'at ḳıla Taŋrı'ya (2) benüm-çün kim beni bu ümmete irgüre ve buları baŋa göstere, Taŋrı 'azze ve (3) celle benüm ḥācetüm revā ḳıldı ve 'Ī̇sā'ya buyurdı, benüm çün du'ā (4) ḳıldı, anuŋ du'āsı birle Ḥaḳ Ta'ālā baŋa uzun 'ömür vėrdi seni görmek (5) içün ve senüŋ ümmetüŋi görmeg-içün, dėdi andan peyġāmber eyitdi kim 'acāyib (6) nesnelerden ne gördüŋ, bize eydivėrgil, eyitdi, yā Resūlu'l-lahi, ben (7) bir gün 'Ī̇sā birle yürir-idüm, bir yüksek ṭaġa aġduḳ, eyle kim ol (8) ṭaġ başı gök içinde-y-idi, ol ṭaġuŋ ṭaşları dükeli gevher-idi (9) ve gevher üküşliginden ol ṭaġ gün balḳır gibi balḳır-ıdı, 'Ī̇sā (10) du'ā ḳıldı, eyitdi, yā Rabbī̇, sen ḳuvvet vėrgil baŋa kim bu ṭaġ (11) üzre aġayım ve bunuŋ içinde ne varsa göreyim dėdi, henüz aġzından (12) du'ā tamām olmadın kendüzümüzi ol ṭaġ üzre gördük, andan (13) Taŋrı'dan diledi kim bu ṭaġa destūr vėrgil kim benüm birle söylesün, (14) dėyü, **[B 31b]**[88] Ḥaḳ'dan 'azze ve celle kerāmet ėrdi ṭaġa söylemek destūr oldı, (15) eydür, yā

[88] / Ḥak'dan: B1 Ḥaḳ Ta'ālā / söylemek: B1 söylemege / oldı: B2 vėrdi **[35a]** // 1 ḳalmış durur: B3, Y14 ḳalmışdur / sever: Y14 yok // 2 ululuġa: B4 ululıġa // 3 ümmeti: B5 ümmetin / anca: B5 anuŋ gibi / bula: B5 bulsa / yok: Y16 bir // 4 ola: Y16 yok / muḥabbeti ola, anuŋ Taŋrı ḳatında: B (6, 7) sevgüsi var gör kim Taŋrı ḳatında anuŋ // 5 yā: B7 // 6 yok: B8 kim // 7 yok: Y17 şol sā'at / ḳoça: B9 ḳoca / er: B10, Y17 yok // 8 görklü yüzlü şirī̇n sözlü: B10 yoḳ, Y1 görklü nūrlu şirī̇n sözlü // 9 eydür: Y1 eyitdi // 10 niçe: B11 nice / yok: B12 yā 'Ī̇sā / ḳavmindenin: B12, Y2 ḳavmindenven // 11 söylese: B13 yok / söylese: B13 söylerdi // 12 ārzūlar-ıdum: B14, Y3 ārzūlardum / yok: B14 daḫı // 13 işbu: Y4 uşbu / givirgil: Y4 givürgil // 15 yok: Y(4, 5) 'İsā eyitdi niceyıl oldı kim bu ṭaġ içinde ḳullıḳ ḳılursın eyitdi uş altı yüz yıloldı andan / bār-i ḫuẕaya: Y5 yā Rabbī̇ **[35b]** // 1 'azī̇zraḳ: B2 'azī̇zrek / yok: B2 dėdi / Allahı: B2 Allahu, Y6 Ḥaḳ // (2, 3) bir gün oruc dutar-ısareceb ayı içinde: B3, Y(6, 7) receb ayı içinde bir gün oruc dutsa / yėgrek ve 'azizrekdür: Y7 'azizraḳdur // 3 yoḳ. B4 bundan / Arapça: Y'de yok // 7 tercüme: Y'de yok // 8 yok: B8 içinde / ayı durur: B8 vaḳtında, Y8 ayıdur / ayı durur: B9 vaḳtıdur, Y8 ayıdur / ayı durur: B9 vaḳtıdur / ėy biçāre: B10 günidür yā bunda // 10 yaşı birle: B11 yaşı-y-ıla // 11 yok: B12 ev / ekinüŋ: B12 yok / (12, 13, 14, 15): Y'de yok // 12 yıġḳıl: B13 götürgil / yok: B13 her // 13 göş yaşı birle: B14 göz yaşı-y-ıla // 14 yok: B15 hem / yıġmaya: B15 götürmeye **[36b]** // 1 adı durur: B3 adıdur // 2 südden: B3 sütden / aġıraḳ durur: B3 aḳıraḳdur / ṭatluraḳ durur: B4 ṭatluraḳdur, Y10 datluraḳdur / ṣovuḳraḳ durur: B4 ṣovuġraḳdur // 3 kimse içmeye andan: B4 içmeye andan kimseye / yok: B5 illā /dutanlaruŋ: B5 dutanlar // 4 Meliki celle celālühū: B (5, 6) Ḥaḳ tebāreke ve Ta'ālā celle celālühū, Y11 Ḥaḳ Ta'ālā celle ve celālühū / receb durur: B6 recebdür, Y12 receb // 5 receb durur: B7 recebdür // 6 recebi: B8 receb / yok: B8 ırmaġında / va'de durur: B8 anuŋdur / 'acabdur: Y13 'acab / yok: Y13 cānı cihān // 7 yok: B9 daḫı / eyle oḳudum kitāb içinde: B9 kitāb içinde eyle oḳıdumkim, Y13 eyle oḳıdum kitāb içinde // 8 ḳaçan: Y14 ḳaçankim ṭutup: Y14 dutup // 9 kim: B11 yok / derdi: Y15 derdin / ḥasret birle: B11 ḥasret-ile // 10 acılığı: B12 acığı, Y15 acığın / ḳatsa: B12 ḳararsa // 11 şu ıduġın: B13 şu-y-ıduġın, Y16 yok / şu bile: B14 şuyı // 12 ḳatında: B14 ucında / debredür: B15 dutar // 13 ol: Y17 şol / şu: B15, Y17 yok / dėr: B15 dėdi /baŋa: Y17 yoḳ

rūḥu Allahı benüm içümde bir er var Mūsā ḳavminden **[35a]** (1) ḳalmış durur, Muḥammed'i sever daḫı anuŋ ümmetin sever, ol benüm içümde olma(2)ġın ben bu ululuġa degdüm. Ėy sübḥānallāhi, bir ṭaġ kim Muḥammedi seven ve anuŋ (3) ümmetini seven anuŋ içinde olduġı-çun anca ululıḳ bula, mü'min (4) göŋlinde Taŋrı'nuŋ ma'rifeti ola ve Muḥammed'üŋ muḥabbeti ola, anuŋ Taŋrı ḳatında (5) ululıġı niçe ola, yā[89] bes 'Īsā du'ā ḳıldı, eyitdi, yā Rabbī, çıḳarġıl (6) bu eri kim göreyim dėdi, فَانْفَلَقَ الْجَبَلُ وَخَرَجَ مِنْهُ طَوِيلُ الْقَامَةِ(7) شَيْخٌ حَسُنَ الْوَجْهِ eydür, ṭaġ yarıldı, içinden bir ḳoca er çıḳdı, uzun **[Y 17b]** boylu, (8) görklü yüzlü, şīrīn sözlü, andan 'Īsā eydür, يَا اَيُّهَا الشَّيْخُ مِنْ اَيِّ (9) قَوْمٍ اَنْتَ وَمَا بَلَغَ بِكَ مِنَ الْعُمْرِ eydür, yā şeyḫ sen ḳanḳı ḳavümdensin, (10) niçe yaşaduŋ, eydür, ben Mūsā ḳavmindenin delim yıllar ben anuŋ ṭapusında (11) oldum, niçe kim Mūsā Muḥammed faẓlın söylese, daḫı ümmeti faẓlın söylese (12) ben ārzular-ıdum anı daḫı anuŋ ümmetin daḫı görsem dėyü, bir gün eyitdüm, yā Rabbī, (13) eger Muḥammed-ile benüm aramda üküş zamān var-ısa beni işbu **[B 32a]** ṭaġa givirgil, (14) anı görince 'Īsā eyitdi, يَا رَبِّ هَلْ عَبْدٌ اَكْرَمُ عَلَيْكَ مِنْ هَذَا (15) لَكَ عَلَي وَجْهِ الْاَرْضِ eyitdi ėy Bār-i Ḫuzāyā, hīç yėr yüzinde **[35b]** (1) bundan 'azīzraḳ ḳul ola mı senüŋ ḳatuŋda, dėdi, yā 'Īsā, (2) ḳanḳı ḳul kim Muḥammed ümmetinden bir gün oruc dutar-ısa receb ayı (3) içinde ol ḳul benüm ḳatumda bundan yėgrek ve 'azīzrekdür, buŋa göre, (4) dėdi رَجَبْ شَهْرُ الْبَذْرِ وَشَعْبَانْ شَهْرُ اَنْدَرْ شَعْبَانْ آبِ بِدَه نَكُودَادْ دَرْ مَاهِ (6)رَمَضَانْ شَهْرُ الْحَصَادِ رُبَاعِي دَرْمَاهِ رَجَبْ ثُخْمِ بِسْيَادْ بُكَادْ (5)السَّقَي و چُونْ عِيد شَوَدْ خِرْمَنِ طَاعَتْ بُرْدَاد (7)رَمَضَانْ كَشْتَئِي خُودْ رَابِدْرُو tercüme bu durur kim eydür, receb (8) ayı içinde ekmek ayı durur ve şa'bān ayı şuvarmaḳ ayı durur, ramażān (9) ayı biçmek ayı durur ve bayram güni ṭā'at ḫırmenin götürmek. Ėy biçāre, (10) receb ayında ṭā'at toḫmın ekgil, şa'bān ayında göz yaşı birle (11) şuvarġıl ve ramażān ayında terāvīḥ oraġı-y-ıla ekinüŋ biçgil, bayramda ṭā'at (12) çeçin yıġḳıl. Her kim receb ayında ṭā'at toḫmın ekmeye ve şa'bān ayında (13) göz yaşı birle şuvarmaya, ramażān ayında şevāb ekinin biçmeye bayram (14) güni hem raḥmet çeçin yıġmaya وَيُقَالُ رَجَبْ اِسْمُ نَهْرٍ فِي الْجَنَّةِ اَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ وَاَحْلَي مِنَ الْعَسَلِ وَاَبْرَدُ مِنَ الثَّلْجِ لاَ يَشْرَبُ **[B 32b]** (15)مَاؤُهُ صَامَ مِنْ رَجَب (1) **[36a]** مِنْهُ اِلاَّ مَنْ Eydür, receb ırmaḳ adı durur, uçmaḳ içinde (2) anuŋ şuyı südden aġıraḳ durur

[89] Kenara 'ola, yā' şeklinde iki farklı yazım bulunmaktadır.

ve baldan ṭatluraḳ durur ve ḳardan (3) ṣovuḳraḳ durur, kimse içmeye andan, illā meger receb ayında oruc dutanlaruŋ. (4) Nükte Melik-i celle celālühū bu dünyāda bir ayı yaratdı, adı receb durur (5) ve uçmaḳda bir ırmaḳ yaratdı, adı receb durur. Her kim bu recebde (6) oruc dutsa, ol recebī[90] ırmaġında içmek vaʿde durur, ne ʿacabdur. ʿazīzi men, (7) bir ġarīb söz daḫı benden èşitgil, eyle oḳudum kitāb içinde, ḳaçan receb (8) ayı gelse görüp mü'minüŋ göŋli gülse, oruc ṭutup ṭāʿat ḳılsa, ḳaçan (9) kim ol ḳuluŋ eceli yètse, derdi ḥasret birle ölüm döşegine yatsa, (10) cān acılıġı ṣusuzlıġından baġrı ḳatsa, ol vaḳt İblīs-i la'īn gelür, (11) mü'minüŋ ārzusı ṣu ıduġın bilür, bir çanaḳ buzlu ṣu bile getürür, (12) bu ḳuluŋ ayaġı ḳatında oturur, ol ṣuyı aŋa ḳarşu depredür, mü'min anı (13) görür, eydür, ol ṣudan bir içim ṣu baŋa vèrgil, dèr, **[B 33a][91] [Y 18a]** İblīs eydür, bu ṣuyı ben (14) ṣataram, eydür, neye vèrürsin, eydür, iki kelime söze vèrürem, eydür, (15) ol söz ne sözdür, eydür, لاَ صَانِعَ لِلْعَالَمِ eyitgil, bu ʿālemüŋ yaradıcısı yoḳ **[36b]** (1) dègil, bu ṣuyı saŋa vèreyimقَالَ اِنَّ لِلْعَالَمِ صَانِعًا كَيْفَ ذَلِكَ eydür, ʿālemüŋ (2) yaradıcısı var durur, nite eydeyim ol sözi, İblīs-i la'īn yine dura, ol (3) mü'minüŋ başı ḳatına otura, yine ol çanaḳlu ṣuyı deprede mü'min (4) anı şeyṭān-ıduġın bilmeye, eyde, ol ṣudan bir içim baŋa vèrgil, eyde, (5) ben bu ṣuyı ṣataram diye, andan eyde, neye vèrürsin diye, eyde, iki (6) kelimeye vèrürem diye, eyde ol ne sözdür, eyde, eyitgil كَذَّبَ الرَّسُولُ (7) peyġāmber yalan söyledi dègil, bu suyı saŋa içüreyin, eyde diye, مَا كَذَبَ الْفُوَادُ (8) ذَلِكَ مَا رَآي كَيْفَ اَقُولُeyde, yalan peyġāmberüŋ göŋlinden daḫı geçmedi, (9) men ol sözi nite eydem, diye, andan mü'min gözin yuma, Çalap'dan raḥmet uma ve (10) ḥasret yaşı gözi bıŋarından irkile, göŋli birle Ḫaḳ'a yalvarur, eyde kim (11) Ḫuẕāvendā bu saḳḳā bir

---

[90] Metinde: recebi (i ilgi eki sadece harekeyle gösterilmiştir.)

[91] / İblīs: B1 İblīs-i la'īn, Y1 ol mel'ūn / yok: B1 ben // (13, 14) eydür, bu ṣuyı ben ṣataram eydür, neye vèrürsin eydür, iki kelime söze vèrürem eydür, ol söz ne sözdür eydür: Y1 eydür, iki kelime sözedür ḳul eydür, ol ne sözdür eydür / yok: B1 dèr / yok: B2 dèr // 15 eyitgil: B3 yok / yok: Y1 yoḳdur **[36b]** // 1 yok: B3 dèr / yok: B4 dèr / vèreyim: Y2 vèrem // 2 var durur: B5, Y2 vardur / yok: B5 diye / eydeyim: Y2 eydem / yok: Y2 èşidicek / ol: Y3 yok // 3 başı: B6 yok / deprede: B7 göstere, Y3 göre / yok: B8 diye // şeyṭānıduġın: Y(3, 4) şeyṭān ıduġın // 5 yok: Y4 mel'ūn / ṣataram: B8 ṣatarım, Y4 ṣatarmen / diye: B8 Y4 yok / neye: Y5 bahāya // 6 kelimeye: B9 kelime söze / yok: Y4 mel'ūn // 7 çüreyin: B11 içüreyim / diye: B11, Y5 yok // 9 men: B12, Y5 ben / eydem: B12 dèyem / yok: B13 diye / Çalap'dan: B13 Ḫaḳ Ta'ālā'dan / uma ve: B13 yoḳ, Y7 umar // 10 bıŋarından: B14 bıŋarına / göŋli birle: B14 göŋli-y-ile / Ḫak'a: Y7 Çalab'a / yalvarur: B14 yalvara / eyde kim: B14 yok // 11 hudāvendā: Y8 huẕāvendā bir içüm ṣu vèrmez: B15 yok // 12 yok durur: B15, Y8 yoḳdur / yok: B1 èrgil / bes: B1 pes / (12, 13) Çalap celle celālühū: B1 Ḫaḳ sübḥānehu ve Ta'ālā, Y9 Ḫaḳ Ta'ālā / 13 fermān ḳıla: B1 emr ède, Y9 fermān ḳılur // 14 ṣaġraḳ birle ṣarāb: B2 ṣaġraḳ ṣarāb-ıla / doldurup: B2, Y9 ṭoldurup // 15 ḳanadı birle: B3 ḳanad-ıla / urur: B3 ura / bıraġur: B3 bıraġa / ṣır: B4 ṣıra

içüm şu vėrmez, şuya aġır bahā biçer, benüm (12) aŋa ṭāḳatüm yoḳ durur, baŋā sen feryād **[B 33b]** ėtgil, diye, bes Çalap celle (13) celālühū bir firişteye fermān ḳıla, ol firişte bir ḳızıl altun (14) sırça şıfatlu şaġraḳ birle şarāb doldurup aşaġa iner, ol (15) şeyṭānı ḳanadı birle urur. Ḳāf ṭaġından aşuru bıraġur çanaġın şır **[37a]**[92] (1) ve şuyın döker ve bu uçmaḳ şarābın mü'mine ḳarşu dutar, mü'min baḳar, ol ferişteyi görür (2) elindeki şaġraġa baḳar, şaġraġuŋ yanında yazılu görür kimهَذَا شَرَابٌ (3) نَهْرِ رَجَبَ لِصَايِمِي شَهْرِ رَجَبْ مِنْ eyde bu şarābdur, uçmaḳda receb (4) ırmaġından receb ayı orucın dutanlaruŋ ülüşi bu durur, Ḫuẕāvendā, ol (5) ırmaḳdan bizi maḥrūm ḳılmaġıl, yā Rabbī bize sen feryād ėtgil, ol soŋ (6) nefesde yā aŋaramصَلَّي اللهُ (7) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى الْأَكْرَمِين اِسْتَظَلَّ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِ الرَّحْمَنِ وَكَانَّمَا قَرَاَهُ التَّوْرِيْت (8)عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَامَ شَهْرَ شَعْبَانْ فَقَد قَالَ رَسُولُ اللهِ وَالْإِنْجِيل (9) وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانْ ḫaber vėrür ol anuŋ (10) Ḳur'ān fidāsı anuŋ ḳurbān dīni anuŋ ḫayr'ül-edyān sever anı, (11) ins ü cān fidā' olsun aŋa yüz biŋ cān, ėy şehr-i ṣa'bān, (12) saŋa şindi ḳılur beyān, **[B 34a]** diŋlegil ėy ehl-i īmān, مَنْ صَامَ (13) شَهْرَ شَعْبَانْ فَقَدْ اِسْتَظَلَّ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِ الرَّحْمَنْkim oruc (14) dutar-ısa ṣa'bān ayında bekler anı ḳıyāmat güninde Raḥmān 'arşı gölge(15)sinde, daḫı dört peyġāmbere inen dört kitāb oḳumış müzdin **[37b]** (1) bula ve bir Mūsa'ya inen Tevrīt ṣevābın bula, ol yüz biŋ daḫı bir āyet

---

[92] **[37a]** // 1 döker: B4 döke / uçmaḳ: B4 uçmaḳ / dutar: B4 ṭuta / onı görür: B5, Y11 ol ferişteyi göre // 2 baḳar: B5 baḳa / ṣagraġuŋ: B5 yok / görür: B5 göre // 3 uçmaḳda: B6 uçmaḳdan / receb: Y12 yok // 4 ırmaġından: Y12 ırmaġından durur / yok: Y12 dünyāda / receb ayı orucın: B7 yok / dutanlaruŋ: B7, Y12 dutanuŋ / ulusı bu durur: B7, Y12 ulusıdur // 5 bizi: B8 biz ḳulları daḫı, Y12 yok / Rabbī: B8 Rab, Y12 yok / feryād : B8 feryāẕ, Y12 yok / ėtgil: B8 irürgil // 10 fidāsı: Y14 yok // 11 yok: Y14 dükeli / yok: Y15 anuŋ // (12, 13) saŋa şindi ḳılur beyān diŋlegil ėy ehl-i īmān men ṣām-ı şehre ṣa'bān: Y'de yok / şindi: B15 bunda / ėy: B1 yok // 14 dutar-ısa: B2, Y15 dutarsa / bekler: B2 bekleyeler, Y15 bekleye // 15 oḳumış: Y16 oḳımış **[37a]** // 1 bula: Y16 vère / yok: Y17 oḳımış / Tevrīt'in ṣevābın: B4, Y17 Tevrīt müzdin // (1, 2) āyet idi: Y17 āyetdür / oḳumış: B5, Y17 oḳımış // 3 yigirmi bir: B6 yok / oḳumış: B7, Y1 oḳımış / āyet idi: Y1 āyetdür / ücünci: Y1 ücinci // 4 ol sekiz yüz āyet durur: B7 yoḳ, Y1 ol sekiz yüz āyetdür / oḳumış: B8 yok / dördünci: Y2 dördinci / Muḥammedi Muṣṭafa'ya: Y2 Muḥammed'e // 5 āyet durur: B8, Y2 āyetdür // Arapça: Y'de yok // 12 bu durur: B15 budur / (12, 13) ma'nīsi bu durur kim eydür,'ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā: Y(2, 3) peyġāmber eydür,/ dutar-ısa: B1, Y3 dutarsa / ayınuŋ: Y3 yok /evvel: B1, Y3 ilk / güni: B1güninde / yok: B1 ve // 14 ḳılsa: B1 ḳılursa / gėcesinde: B2 düninde / degme: Y3 her bir / rek'atda: B2 rek'atında // 15 oḳusa: B3 oḳırsa, Y4 oḳısa / (15, **[38a]** // 1) anı dükeli dürlü belālardan kim gökden iner yere, ol belādan kim yėrden göge çıḳar daḫı: Y'de yok / belālardan: B3 belādan / iner yère: B4 yère iner / ol belādan kim: B4 yok / yok: B4 daḫı // 2 ṣaklaya: B5 yok // 3 Ḥaḳ peyġāmber: B5, Y5 peyġāmbarlıġa / ḥalḳ üzre: B6 Ḥaḳ üzere // 4 yazuġını: B6 yazuġın / yazuḳlardan: B6 yazuḳlar / kendü-y-ile Taŋrı: B7 Taŋrı-y-ıla kendü / (4, 5) ortasındadur: B7 arasındadur / 5 ve daḫı kitāb içinde buldum kim: B(7, 8) eyle buldum kitāb içinde kim // 6 kim: B8 yoḳ, Y7 ḳul // 7 göre: B9 ḳala / Meliki mecid: Y7 yok // 9 ve birdem aŋa ṣavuḳ nīl degürmeyeler: B11 yok // 10 gėce: B1, Y9 düninde // 11 dedigümüz: B12 eyittigümüz / yok: Y10 iki rek'at / Meliki Ta'ālā: Y10 Ḥaḳ Ta'ālā (11, 12) āzād ḳıla: B13 ḳurtara / 12 maġfiret birle: B13 maġfiret-ile

(2) idi. İkinci ‘İsā’ya inen İncīl oḳumış müzdin bula, ol sekiz **[Y 18b]** biŋ dört (3) yüz yigirmi bir āyet idi. üçünci Dāvud’a inen Zebūr oḳumış müzdin bula, (4) ol sekiz yüz āyet durur. Dördünci Muḥammedi Muṣṭafā’ya inen Furḳān oḳumış müzdin (5) bula, altı biŋ iki yüz otuz altı āyet durur,صَامَ اَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ وَصَلَّي فِي اَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْهَا (6) قَالَ عَلَيْهِ السَّلاَمْ مَنْ مَرَّاتٍ فَاِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يَحْفَظُهُ مِنْ (8) فِي كُلِّ رَكْعَةٍ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَسُورَةُ الْاِخْلاَصِ عَشَرَ(7) رَكْعَتَيْنِ وَيَقْرَأُ دِهِ وَمِنْ شَرِّ سُلْطَانِ (10) مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرِجُ فِيهَا مِنَ الْاَرْضِ وَمِنْ شَرِّ اِبْلِيسَ وَجُنُو (9) جَمِيعِ الْبَلاَيَا مَا يَنْزِلُ مِنَ الْكَبَائِرِ (12) يَغْفِرُ اللهُ لَهُ سَبْعِينَ اَلْفًا مِنْ ذُنُوبِهِ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللهِ تَعَالَى(11) الْجَابِرِي فَوَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا حَدِيثْ ma‘nīsi bu durur kim eydür ‘ālem faḫri Muḥammedi (13) Muṣṭafā, kim oruc **[B 34b]** dutar-ısa şa‘bān ayınuŋ evvel güni iki rek’at (14) namāz ḳılsa ilk düninde, degme bir rek’atda bir Fātiha sūresin ve on kez (15) ḳul hüvallahu eḥad oḳusa Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā saḳlaya anı dükeli dürlü belālar**[38a]**(1)dan kim gökden iner yere, ol belādan kim yėrden göge çıḳar, daḫı saḳlaya ol ḳulı (2) İblīs şerrinden daḫı anuŋ çerisi şerrinden saḳlaya ol Taŋrı ḥaḳı(3)-çun kim beni Ḥaḳ peyġāmber viribidi ḫalḳ üzre, daḫı yarlıġaya ol ḳuluŋ (4) yetmiş biŋ dürlü yazuġını ol yazuḳlardan kim kendü-y-ile Taŋrı orta(5)sındadur ulu yazuḳlardan ve daḫı kitāb içinde buldum kim (6) degme bir ulu yazuḳ ḳılduġı-çun kim seksen yıl od içinde ‘aẕāb (7) göre, nite-kim Meliki mecīd Ḳur‘ān içinde beyān ḳılur اَحْقَابًا(8) لاَبِثِينَ فِيهَا eyle kim ol seksen yıl içinde bir içim şu aŋa vėrmeyeler (9) ve bir dem aŋa şavuḳ yėl degürmeyeler, nite-kim eydür,لاَ يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدً وَلاَ شَرَابًا(10) her kim şa‘bān ayınuŋ ilk günin oruc dutsa, yine ilk gėce (11) bu dėdügümüz namāzı ḳılsa Melik-i Ta’ālā ol ḳulı anuŋ gibi ‘aẕābdan āzād (12) ḳıla, raḥmet ve maġfiret birle göŋlini şāẕ ḳıla عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (13)وَرُوِيَ اَنَسْ اِبْنِ مَالِكٍ رَضِيَ الله شَعْبَانْ فَاِنَّ صَوْمَهُ يَفْضُلُ عَلَي سَائِرِ الشُّهُورِ اِلاَّ شَهْرُ(14)صَلَّي اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِصَوْمِ (15) **[B 35a]** تَيَسَّرَ لَهُ وَاِنَّهُ لاَ يُوَافِقُ لَهُمَا اِلَّا كُلَّ مُؤْمِنٍ (1) **[38b]** اِسْتَظَلَّ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِ الرَّحْمَنِ وَكَاَنَّمَا قَرَاَةُ التَّوْرِيْت وَالْاِنْجِيل مَلَكٍ مِنَ الْمَلَئِكَةِ يُبَشِّرُونَهُ (3) بَعَثَ اللهُ تَعَالَى اِلَيْهِ عِنْدَهُ مَوْتِهِ مَلَكُ المَوْتِ مَعَ سَبْعِينَ اَلْف(2)وَمُؤْمِنَةٍ فَمَنْ صَلَّيْهُمَا مِنْ الْمَاءِ مِنْ (5) مِنْ بَيْتِهِ اَيَّامَ حَيَوتِهِ فَاِذَا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ اُمِرَ جَبْرَائِيلُ بِشَرْبَةٍ(4) بِالْجَنَّةِ وَلَا تَنْقَطِعُ زِيَادَةُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ رَيَّانٌ وَتُقْضِيَ لَهُ اَلْفُ حَاجَةٍ وَيَشْفَعُ لَهُ فِي اَلْفٍ مِنَ (6) الْكَوْثَرِ فَيَقِفُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُوَ يَشْرَبُ وَيُجَاوِزُ الصِّرَاطَ الْكَبَائِرِ ḥadīṯ (7) [93]ma‘nīsi bu durur kim eydür, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür,

[93] **[38b]** // Arapça: Y’de yok // 7 bu durur: B8 budur / eydür: B9 yok / ma‘nīsi bu durur kim eydür, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür, sizüŋ üzreŋüze olsun: Y11 rivāyet ḳılur Resūlu’l-lahdan sizlerüŋ üzerine olsun // 9 müzdi: B10 müzd / ṣevāb: B10 ṣevābı / artuḳdurur: B10, Y12 artuḳdur / oruc: B11 orucı

sizüŋ üzreŋüze olsun (8) şa‘bān ayında oruc dutmaḳ kim şa‘bān ayı orucı ayruḳ aylar(9)dan müzdi ve ş̱evābı artuḳdurur, meger ramażān ayı orucı daḫı her kim namāz (10) ḳılsa şa‘bān ayı gėcelerinde iki rek’at, degme bir rek’atında ne kim geŋez gelürse (11) aŋa Ḳur‘ān’dan kimse bulmaya tevfīḳ ol namāzı ḳılmaġa, meger mü’min er veyā daḫı (12) mü’mine ‘avrat her kim ḳılursa ol iki rek’at namāzı, viribiye Taŋrı ‘azze (13) ve celle aŋa ölümi vaḳtında melekü’l-mevt yetmiş biŋ **[B 35b]** firişte birle muştıla(14)yalar ol ḳula uçmaḳ senüŋ dėyü, daḫı kesilmeye firişteler ziyāreti anuŋ (15) evinden ol diri olduġınca, yine ḳaçan kim gūrından ḳopsa ḳıyāmat **[39a]** (1) güninde getüre vėre Cebrā’īl aŋa bir içim ṣu kevs̱er ṣuyından, ol ḳul (2) anı içe, ṣusuzlıġı ḳana, ḳıyāmat issisi aŋa ziyān ḳılmaya, Taŋrı ḥażretinde (3) dura, ṣuṣalıġı ḳanmış ola, daḫı sırāṭdan gėçe **[Y 19a]** Taŋrı ‘azze ve celle biŋ (4) dürlü ḥācetin revā ḳıla daḫı destūr vėre kim biŋ ulu yazuḳlu (5) kimselere şefā’at ḳılġıl dėyü. ėy cānı cihānı men, ol ḳul kim bir gün (6) oruc dutduġı-çun ve bir dünde iki rek’at[94] namāz ḳıldıġı-çun bunca kerāmet (7) vėrse, ol diri olduġınca kendü yetmiş biŋ firişteler aŋa (8) selām getürse, daḫı aŋa cennet muştılasa ve ol ṣusuzlıḳdan (9) baġırlar bişdügi gün Cebrā’īl aŋa kevs̱er ırmaġından şarābın içürse, daḫı biŋ (10) ulu yazuḳlu kimselere şefā’at ḳılġıl dėyü destūr vėrse, bu ḳamu (11) ne içün durur, ṣa’bān ayı ḥürmeti-çün durur, **[B 36a]** anuŋ-çun kim Muḥammedi (12) Muṣṭafā ayı durur, ol kim ḳıyāmat güninde size şefā’at ḳıla, (13) siz daḫı bugün anuŋ ayında ḥürmet ḳıluŋ, yavuz işden[95] tevbe ḳıluŋ ve (14) ḥarāmdan el ṭartuŋ, Taŋruŋuza ṭā‘at ḳıluŋ. oḳuġıl muḳrī وَرَبُّكَ يَخْلُقُ(15) مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَلِكِ تَعَالَي Melik-i

---

/ yok: B11 ola, / (9, 10) namāz ḳılsa ṣa‘bān ayı gėcelerinde: B 12 yok / yok: B12 namāz ḳılsa // 11 aŋa Ḳur’ān’dan kimse: B13 Ḳur’ān’dan oḳıya kimse / veyā daḫı: B14 yā // 13 yok: B15 aŋa / firişte birle: B1 firişte-y-ile // (14, 15) ziyāreti anuŋ evinden: B2 anuŋ evi ziyāretinden // 15 yok: Y15 kişi **[39a]** // 1 ṣuyından: B4 ırmaġından, Y16 gölinden // 2 ziyān: Y17 kārı // 3 dura: B6 ṭura / ṣusalıġı ḳanmış ola: B (6, 7) bu cümle iki defa yazılmıştır / daḫı ṣırāṭdan gėçe: Y17 yok / Taŋrı: Y1 ḥaḳ// (4, 5) yazuḳlu kimselere: B8 yazuḳluyı / ḳılġıl: B8 ḳıl, Y1 ėde / vėre: Y1 vėren / kimselere: Y1 kişilere / cānı: B9 cānu / ol: Y1 bir // 6 gėce: B10 dünde / rek’āte: B10 rek’at // 7 firişteler: Y3 ferişte / (7, 8) aŋa selām getürse: B11 yok / yok: Y4 ḥaḳdan / yok: B12 anuŋ evine gelseler yoḳ, Y3 ferişte evine ziyāret ḳılsa ve daḫı ölüm vaḳtında / cennet: Y4 uçmaḳ / muştılasa: B12 muştılasalar // 9 gün: B13 vaḳt / ırmaġından: B13 yoḳ, Y5 gölinden / ṣarābın: B13 ṣu // 10 kimselere: B14 kimse // 11 ne içün durur: B15 niçündür / ḥürmet-içün durur: B15, Y5 ḥürmet-içündür // 12 ayı durur: B1, Y6 ayıdur // 13 yok: B2 bugün / ḳıluŋ: B2 yok / işiden: B2 işden / ve: B3 yok // 14 ḥarāmdan: Y7 ma’ṣīyetden / Taŋruŋuza: B3 Taŋrıŋuza / oḳuġıl yā mükrī: B4 oḳuġıl yā mükri // 15 Melik-i Ta’ālā on sekiz biŋ‘ālem yaratdı ḳamusından: Y’de yok

[94] Metinde: rek’ate

[95] Metinde: işiden

Ta’ālā on sekiz biŋ ‘ālem yaratdı, ḳamusından **[39b]**[96] (1) Ādem oġlanın üründüledüm ve dükeli Ādem oġlanlarından peyġāmberleri (2) üründüledüm ve yine ḳamu peyġāmberlerden Muḥammedi Muṣṭafā’yı üründüledi, (3) dükeli peyġāmberüŋ bezegin ḳıldı زَيْنُ الْأَنْبِيَا dėyü anuŋ-çun eydürler (4) ve yılı yaratdı, aylar birle bezedi ve ayları yaratdı ḥarām aylar birle bezedi (5) ve ḥarām aylardan ṣoŋra ṣa‘bān ayın Muḥammed ayı ḳıldı, dükeli ayları (6) anuŋ birle bezedi, nite-kim Muḥammedi Muṣṭafā peyġāmberler yėgregidür, (7) ayı daḫı aylar yėgregidür. (8) قَالَ الضَّحَاكُ قَالَتْ كُفَّارُ قُرَيْشٍ لَوْ هَذِهِ الْآيَةَ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ اَيْ لَيْسَ لِلْكُفَّارِ الْاَخْتِيَارْ(9) اَرَادَ اللهُ انْ يَبْعَثَ رَسُولاً لَبَعَثَ عُرْوَةَ بْنِ مَسْعُودٍ وَنَزَلَتْ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ(10) ma’nī bu durur kim eydür, Daḥḥāk ḳaçan **[B 36b]** (11) kim Muḥammedi Muṣṭafā peyġāmbarlıḳ āşikār ḳıldı, Ḳur’eyş kāferleri (12) eyitdiler, eger Taŋrı dileseydi peyġāmber viribimek peyġāmbarlıġı Mes’ūd (13) oġlı ʿUrve’ye viribiye-y-idi ḳaçan kim bular eyle dėr-ise Taŋrı ‘azze ve celle bu āyeti (14) viribidi مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ ya’nī dilek kāferlerüŋ degüldür dėr, (15) dilek benümdür kim ‘ālem ḫalḳın yaradan benem, ḫālıḳ benem كَأَنَّهُ يَقُولُ **[40a]** (1) عَزَّ وَجَلَّ الْاِخْتِيَارُ لِي لَيْسَ لِجَبْرَائِيلَ eydür, dilek benümdür, Cebrā’īl’üŋ (2) Mīkā’īl’üŋ ve İsrāfīl’üŋ ‘Azrā’īl’üŋ degül, Ādem’üŋ degül, Nūḥ’uŋ degül, (3) İbrāhīm’ün, Yaḳūb’uŋ degül, Mūsā’nuŋ degül, ‘Īsā’nuŋ degül, Muḥammed’ün (4) degül, eger dilek Cebrā’īl’üŋ Mīkā’īl’üŋ İsrāfīl’üŋ‘Azrā’īl’üŋ (5) <degül>[97] olsa-y-ıdı, bunlar firişteleri ürerler-idi, nite-kim Ḥārūt (6) ve Mārūt gibi ve eger dilek Ādem’üŋ olsa-y-ıdı Ḳābil’i üre-y-idi ve eger (7) dilek Nūḥ’uŋ **[Y 19b]** olsa-

[96] **[39b]** // 1 üründüledüm: B5 ürdi, Y9 yok // 2 üründüledüm: B6, Y9 ürdi / yok: B6 yine / üründüledi: B7, Y9 ürdi // peyġāmberüŋ: B7 peyġāmberler / eydürler: B7 dėrler // 4 aylar birle: B7 aylar-ıla / yaratdı: B8 yok / aylar birle: B8 aylar-ıla // 5 Muḥammed: Y10 Muḥammedi Muṣṭafa / ayın: B9 ayı // 6 anuŋ birle: B9 anuŋ-ıla // 7 yok: Y11 anuŋ-çun // 10 ma’nī bu durur: B15 ma‘nīsi budurur, Y12 yok //11 kim: B11 yok / kāferleri: B1 kāfirleri / peyġāmbarlıḳ: Y12 peyġāmbarlıġı / ḳıldı: Y12 oldı / kāferleri: Y12 kāfirleri // 12 yok: B2 ARAPÇA / dileseydi: Y(13, 13) dilese-y-idi / peyġāmber: Y13 peyġāmbarlıḳ // 13 viribidi: B3 viribiyeydi / ḳaçankim: Y13 ḳaçan / bular: Y13 bunlar / eyle: Y13 böyle / dėrse: B3 dėdiler, Y13 dėdise / Taŋrı ‘azze ve celle: Y13 Ḥaḳ Ta’ālā// 14 kāferlerüŋ: B4, Y14 kāfirlerüŋ / degüldür: Y14 degül / dėr: B5 yok // 15 yok: B5 kim ola / benem: B7 yok **[40a]** // 2 Mikā’īl’üŋ: Y15 yok / ve: B7 yok / degül: B8 dilegi // 3 yok: B8 dilegi / yok: Y15 ve / yok: B8 dilegi / degül: B8 yok / degül: B8 yok // 5 bunlar: Y17 bular / firişteleri: B10 ferişteleri // 6 ve: B11 yok // 7 dilek: Y17 yok // 8 azarı: B13 azrı // 9 ‘amālıḳı: B14 ‘amālıġı / Mūsā’nuŋ olsa-y-ıdı Fir’avn’ı ura-y-ıdı // 10 dilek: Y3 yok / ola-y-ıdı: B15 olsa-y-ıdı // 11 velikin: B1 velīkin / benüm durur: B1, Y3 benümdür / yok: Y4 ben // 12 ursa: B2 ura-y-ıdı / sorar-ıdum: B3 soram / kim: B3 yok // 13 ürmeye anı: B4 anı ürmeye // 15 üründüledüm: B6, Y6 ürdüm

[97] Metinde üstü çizilidir.

y-ıdı Ken‘ān’ı üre-y-idi ve eger dilek İbrāhīm’üŋ (8) olsa-y-ıdı atası Āzer’i[98] üre-y-idi ve eger dilek Ya’ḳūb’uŋ olsa-y-ıdı (9) ‘Amālıḳ’ı üre-y-idi ve eger dilek ‘Īsā’nuŋ ola-y-ıdı ḳavmin üre-y-idi ve eger (10) dilek Muḥammedi Muṣṭafā’nuŋ ola-y-ıdı **[B 37a]** atası ḳarındaşı Ebu Ṭālib’i üre-y-idi, (11) velikin dilek benüm durur, ben seni ürdüm şükr baŋa ḳılġıl, yā ḳulum eger seni (12) bular ürse benüm gücüm yeterdi kim seni sürer-idüm, imdi kim seni ben (13) ürdüm, kimüŋ güci yėte seni sürmege anı kim ben sürdüm, kimse ürmeye anı kim (14) ben ürdüm, kimse anı sürmeye, İblīs’i ben sürdüm, kimse anı ürmeye ve mü’mini (15) kim ben üründüledüm kimse anı sürmeye اِنَّ اللهَ تَعَالَي اَخْتَارَ مِنْ **[40b]**[99] (1) الْعَالَمْ اَرْبَعَةً اَلْمَاءُ وَالتُّرَابُ وَالنَّارُ وَالرِّيحُ şuyı senüŋ (2) arıdıcuŋ ḳıldı, yėri senüŋ mescidüŋ ḳıldı, odı senüŋ (3) bişüricüŋ ḳıldı, yėli senüŋ ḳoḫuluġuŋ ḳıldı ve وَاَخْتَارَ صَاحِبُ وَحْيِكَ وَمِيكَائِيلْ خَازِنُ نِعْمَتِكَ (5)اَلْمَلاَئِكَةِ اَرْبَعَةً جَبْرَائِيلْ وَمِيكَائِيلْ وَاِسْرَافِيلْ وَعَزْرَائِيلْ جَبْرَائِيلْ (4) مِنَ اَلْخَلِيلُ اَبَا مِلَّتُكَ مِلَّةَ اَبِيكُمْ (7) لَوْحِكَ وَعَزْرَائِيلْ قَابِضُ رَوحِكَ وَاخْتَارَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ اَرْبَعَةً (6)وَاِسْرَافِيلْ صَاحِبُ رَبُّكَ فَتَرْضَى (9)مُبَشِّرُ رَسُولِكَ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ وَالْحَبِيبُ شَفِيعَكَ وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ (8)اِبْرَاهِيمْ وَالْكَلِيمُ اَخَاكَ وَالرُّوحُ اَخْتَارَ مِنَ (10)وَاخْتَارَ مِنَ الْكُتُبِ اَرْبَعَةً اَلتَّوْرَيْت مُفْتَخِرُكَ وَالْاِنْجِيلْ شَرَفُكَ وَالزَّبُورْ مَوْعِظَتِكَ وَالْفُرْقَانْ عِصْمَتَكَ وَ (12) مَوْعِظُ مَعَ رَحْمَتِكَ وَالبَيْتُ الْمَعْمُورِ مَقْصَدَ عَمَلَكَ وَالْكَعْبَةَ(11)الْقِبْلَةِ اَرْبَعَةً اَلْعَرْشْ مَوْضِعُ دَعْوَتِكَ وَالْكُرْسِيَّ قِبْلَتَكَ وَمِنَ الصَّحَابَةِ اَرْبَعَةً اَبَا بَكْرٍ مُقْتَدَاكَ (13) **[B37b]** مَوْعِظُ مَعَ رَحْمَتِكَ وَالبَيْتُ الْمَعْمُورِ مَقْصَدَ عَمَلَكَ وَالْكَعْبَةَ اَرْبَعَةً سُبْحَانَ اللهِ جَنَّتَكَ (15) دِينِكَ وَعُثْمَانْ فَاتِحَ اَمْصَارِكَ وَعَلِيًّا مُبَارِزِ رَسُولِكَ وَمِنَ الْاَقْوَالِ(14) وَعُمَرُ مُظَهِّرِ أَرْبَعَةً (2)أَصْلَ تَوحِيدِكَ اللهَ أَكْبَرْ افِتِتَاحِ صَلَوَاتِكَ وَمِنَ الشَّرَايِعِ (1) **[41a]** وَالْحَمْدُ لِلهِ تَمَامُ نِعْمَتِكَ وَلاَ اِلَهَ الاَّ اللهُ طَهَارَتَكَ وَمِنَ الْأَوقَاتِ أَرْبَعَةً وَقْتَ الْمَغْرِبِ لِطَعَامِكَ وَ (3)الصَّلَوَةُ عَمَلَكَ والْوُضُوء أَمَانَتَك و الصَّومَ جُنَّتَكْ والزَكَوَةَ

---

[98] Metinde: Azār’ı

[99] [40b], [41a (1-11)]: Y’de bulunmamaktadır.

[40b] // 1 senüŋ: B8 seni // 2 ardıcuŋ: B8 arıtmaġ-ıçun / ḳıldı: B8 yaratdı // 3 bişüricüŋ: B9 bişürecegüŋ / ḳoḫuluġuŋ: B9 yaylaġuŋ **[41a]** // 10 ma’nīsi ol durur: B2 ma‘nīsi budur // 11 ‘azze ve celle: B3 yok // 12 yok: B3 ḳıldı / üründüledi: B3, Y7 ürdi / ürdi: B4 yok // 13 üründüledi: B5, Y8 ürdi / üründiledi: B6, Y8 ürdi // 14 üründüledi: B6 ürdi / senüŋ ḳoḳulıġuŋ: B5 saŋa yaylaḳ // 15 firiştelerden: B6 feriştelerden / dört: B6 dördin / ürürndüledi: B6, Y9 ürdi / yok: Y9 ferişte / ḳıldı: B6 yok / indüre: B7 indürmege **[41b]** // B7 ürdi, 1 yok / ni’amun: B7 ni’metüŋ/ şaḳlayan: B7 şaklaya / B7 ürdi: 1 yok / şaḳlayan: B8 bekleyen // 2 kimseye: B9 kimesneyi // 3 üründüledi: B9, Y11 ürdi / B9, Y11 ürdi: 3 yok / B10 ürdi: 3 yok // B10 ürdi: 4 yok // B12 ürdi: 5 yok / senüŋ şefā’atcüŋ: B12 şefī’üŋ // 6 dört: B13 dört kitāb üründüledi: B13 dördin ürdi // 7 B13 ürdi: 7 yok / saŋa faḫr: B13 faḫr saŋa / B14 ürdi: 7 yok / şeref saŋa: B14 saŋa şeref / B14 ürdi: 7 yok / (7, 8) saŋa ögüt: B14 ögüt saŋa / B15 ürdi: 8 yok / saŋa bekçi: B15 ‘işmet saŋa / (8, 9) üründüledi: B15 ürdi / B1 ürdi: 9 yok / yėriŋ: B1 yėri / yok: B1 ürdi / raḥmetüŋ: B1 raḥmet // B2 ürdi: 10 yok / yėrin: B2 yolın / yok: B2 ürdi // 11 dört: B3 dördin / kimseye: B3 yok / üründüledi: B3, Y16 ürdi / B3, Y16 ürdi: 11 yok / B4, Y16 ürdi: 11 yok / B4 dīne: 11 yok / yardımcuŋ:B4 yarıcuŋ // B4, Y16 ürdi: 12 yok / şehirlere: B4 şehrler / cānuŋ ḳıldı: B5 açanuŋ ḳıldı / B5, Y17 ürdi: 12 yok / behlevānın: B5, Y17 mübārızın // 13 söz: B6 sözi / üründüledi: B6, Y1 ürdi // 14 ni’metüŋ tamāmlıġın ḳıldı: B7, Y1 ürdi tamāmı ni’metüŋ /yoḳ: B7 ürdi: 14 // 15 yoḳ: B8, Y2 ürdi

وَ مِنَ الْجِنَانِ ارْبَعَةً الْفِرْدَوْسَ دَارَه (5) الْعِشَاءِ لِمَنَامِكَ وَ وَقْتُ السَّحَرِ لِمُنَاجَاتِكَ وَ وَقْتُ الصُّبْحِ لِقِرَاءتِكَ (4)وَقْتُ وَمِنَ النَّفْسِ اَرْبَعَةً (7) دَارَ قَرَارِكَ وَ جَنَّةَ عَدْنٍ دَارَ اِقَامَتِكَ وَجَنَّةَ النَعِيمِ دَار ثَوَابِكَ (6)ضِيَافَتِكَ وَالْجَنَّةُ الْمَاْوِيَ وَالْفُوَادَ مَوْضِعَ الرُّؤْيَةِ وَ اللِّسَانِ مَوْضِعَ الْشَّهَادَةِ وَمِنَ الْشُّهُورِ (8) الصَّدْرُ مَوْضِعَ الشَّرْحِ وَ الْقَلْبُ مَوْضِعَ المَعْرِفَةِ خَيْرَاتِكَ وَ رَمَضْان لِرَمَضِ ذُنُوبِكَ(10)اَرْبَعَةً مُحَرَّمٌ لِحُرمَتِكَ وَ رَجَبٌ لِعِمَادَتِكَ وَ شَعْبَانٌ لِاِشْتِعَابِ (9) **[B 38a]**

bu söz ma’nīsi ol durur kim (11) Melik-i ẕü’l-celāl pāẕişāh-ı bī-zevāl, ḳādir-i ber-kemāl ’azze ve celle dükeli (12) ‘ālemden dört nesneyi üründüledi, ṭoprakı saŋa mescid ḳıldı, (13) ṣuyı üründüledi, saŋa arılıḳ ḳıldı, odı üründiledi senüŋ (14) çigün bişürici ḳıldı, yėli üründüledi senüŋ ḳoḳulıġuŋ ḳıldı. (15) Yine firiştelerden dört üründüledi, Cebrā’īl’i vaḥyüŋ ḳıldı[100] indüren, **[41b]** (1) Mīkā’īl-i ni‘amuŋ ṣaklayan ḳıldı, İsrāfīl’i levḥüŋ ṣaḳlayan ḳıldı, (2) ‘Azrā’īl’i cānuŋ alan ḳıldı. Yine peyġāmberlerden dört kimseyi (3) üründüledi, Ḫalīl ataŋ ḳıldı. مِلَّةَ أَبِيكُمْ اِبْرَاهِيم İbrāhīm ve Mūsā’yı ḳarındaşuŋ (4) ḳıldı ve ‘Īsā’yı Resūl’uŋ muştıcısın ḳıldı اسْمُهُ أَحْمَدُ مِنْ بَعْدِي(5) وَ مُبَشِّراً بِرَسُولٍ يَأْتِي Ahmedi Muḥammedi senüŋ şefā’atcüŋ ḳıldı وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىْ(6) Yine kitāblardan dört kitāb üründüledi, (7) Tevrīt’i saŋa faḫr ḳıldı, İncīl’i saŋa şeref ḳıldı, Zebūr’ı saŋa (8) ögüt ḳıldı, Furḳān’ı saŋa bekçi ḳıldı. Yine saŋa ḳıbleden dört üründü(9)ledi, **[B 38b]** ‘arşı du‘āŋ yėrin ḳıldı, kürsīyi raḥmetüŋ yėrin ḳıldı, beytü’l(10)-mā’mūri ‘amelüŋ yerin ḳıldı, Ka’beyi ḳıbleŋ ḳıldı. Yine ṣaḥābelerden (11) dört kimseye üründiledi, [E]bū Bekr’i imāmuŋ ḳıldı, ‘Ömer’i yardımcuŋ ḳıldı, (12) ‘Oṯmān’ı şehirlere açanuŋ ḳıldı, ‘Alī’yi resūlüŋ pehlüvānın **[Y 20a]** ḳıldı. (13) Yine sözlerden dört söz üründüledi, sübḥāna’l-lahı ḳalḳanuŋ ḳıldı, (14) وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ ni’metüŋ tamāmlıġın ḳıldı, وَلاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ تَوْحِيدُتْ tevḥīdüŋ (15) aşlın ḳıldı, Allahu ekber[i] namāzuŋ kilīdin ḳıldı. Yine şerī’atden **[42a]**[101]

---

[100] Kelimenin üstünde sahih işareti var.

[101] **[42a**] // Y3 nesneyi: 1 yok / üründüledi: B9 ürdi / namāzuŋ: B9, Y3 namāzı / (1, 2) ‘amelüŋ ḳıldı, ābdastüŋ emānetüŋ ḳıldı, orucuŋ ḳalḳanuŋ ḳıldı: B9 yok / B9, Y4 ürdi: 2 yok / arılıġuŋ: B9 ni’metüŋ arıdıcı // 3 vaḳtın: B10 vaḳtı / üründüledi: B10, Y5 ürdi / aḫşam vaḳtın: B11, Y5 aḫşamı ürdi // 4 ḳıldı: B11 yok / yok: B12, Y5 ürdi / üründüledi: B12, Y6 ürdi / yok: B12, Y6 ürdi // 5 uçmaḳlardan: B13 ucmaḳlardan // 6 üründüledi: B14, Y6 ürdi / yok: B14, Y7 ürdi / ḳonuḳluġuŋ: B14 ḳonuḳlıġuŋ / sarāyın: B14 sarāyı // 7 eglenceŋ: B15 eglenceligüŋ / yok: B15, Y8 ürdi // 8 dört: B1 dörd // 9 üründüledi: B2, Y8 ürdi / üründüledi: B2, Y9 ürdi // 10 göŋli ma’rifet yėrin ḳıldı: B3 yok / üründüledi: B3, Y9 ürdi // 11 dördin: B3 dörd ayı / üründüledi: B4, Y9 ürdi / üründüledi: B4 ürdi / ve: B4 yok // 12 receb: B4 recebi / yok: B5 ürdi // 13 ḳıldı: B5 yok / üründüledi: B5 ürdi / yazuġuŋ: B6 günāhuŋ / ḳıldı: B6 yok // 14 ‘azīzi men: B6 ḳarındaşlar / ayın: B6 ayın // 15 peyġāmber: B7 peyġāmberüŋ / ḳonuġıdurur: B7 ḳonuġıdur **[42b]** // 1 ṭanuġı durur: B8 ṭanuġıdur / ḳonuḳ durur: B8 ḳonuḳ geldi / ve: B9 eger / sizlerde: B9 sizlerden

(1) dört nesneyi üründüledi, namāzuŋ ‘amelüŋ ḳıldı, ābdastuŋ emānetüŋ (2) ḳıldı, orucuŋ ḳalḳanuŋ ḳıldı zekātı arılıġuŋ ḳıldı. Yine (3) vaḳtlarda dört üründüledi, aḫşam vaḳtın ṭaʿāmuŋ-çun (4) ḳıldı, yatsuyı uyḳuŋ-ıçun, seḥeri yalvarmaḳ-çun, subḥı Ḳurʿān oḳu(5)maḳ-çun ḳıldı. وَقُرْآنِ الفَجْرِ كَانَ مَشْهُوداً Yine uçmaḳlardan (6) dördin üründiledi, firdevsi ḳonuḳluġuŋ sarāyın ḳıldı, (7) me’vāyı uçmaġın eglenceŋ ḳıldı, ‘Aden[i] uçmaġın duraġuŋ ḳıldı, **[B 39a]** (8) naʿīm uçmaġın ṣevābuŋ sarāyın ḳıldı. Yine endāmlardan dört (9) endām üründüledi, gögsi gėŋlik yėrin ḳıldı, yüregi dīẕār yėrin (10) ḳıldı, göŋli maʿrifet yėrin ḳıldı, dili şehādet yėrin ḳıldı. (11) Yine aylarda dördin üründüledi, muḥarremi ḥürmet ḳılmaġ-ıçun ve (12) recebi ḫarābuŋ ‘imāret ḳılmaġ-ıçun, şaʿbānı ḫayrātuŋ budaḳ(13)landurmaġ-ıçun ḳıldı, ramażānı yazuġuŋ göyündürmeg-içün ḳıldı. (14) ‘azīzi men, şaʿbān ayını ulu dutuŋ ve aŋa ḥürmet ḳıluŋ, (15) anuŋ-çun kim ol bugün peyġāmber ḳonuġı durur, ḳıyāmatda mü’minlerüŋ **[42b]** (1) ṭanuġı durur, bugün peyġāmber ḳonuġı size ḳonuḳ durur, eger sizlerden (2) peyġāmber sever-ise, anuŋ ḳonuġın sevüŋ ve sizlerde peyġāmbere (3) ḥürmet dutar var-ısa anuŋ ḳonuġuna ḥürmet eyleŋ, evünüzi (4) arıduŋ, yaramaz işden, maʿdeŋüzi arıduŋ daḫı ḥarām işden, (5) anuŋ-çun kim ol ‘azīz ḳonuḳ durur, ‘azīz kimseler gerek kim (6) ḳonuġın ‘azīz duta.

beyit

Var-ısa senden ėy dost ‘aḳl ü bilü

(7) Muṣṭafā ayı şaʿbānı dutuŋ ulu

Şaʿbān ayı ḳonuḳ durur aġırlaġıl

(8) Aşur olsa gitmesün gile ḳılu

Ma’ṣiyetden yüzler ol gün ḳara ola

(9) Dėdüŋ dutġıl o bāzārda ulu yüzüŋ ṣulu

// 2 peyġāmber sever-ise, anuŋ ḳonuġın sevüŋ ve sizlerde: B9 yok // 3 dutar: B9 ḳılur, Y13 geldi / ḳonuġuna: B9 ḳonuġına / eyleŋ: B9 ḳıluŋ, Y13 dutuŋ // 4 daḫı: B10, Y14 yok / işden: B10, Y14 aşdan // 5 ḳonuḳ durur: B11, Y14 ḳonuḳdur / ‘azīz: B6 ‘aziz / kimseler: Y15 kimse / yok: Y15 ol // 6 ḳonuġın: B11 ḳonuġı / beyt: B’de yok / Y 17 ‘aḳl u bilü: ‘aḳlı bilü // 7 dutuŋ: Y16 dutġıl / ḳonuḳ durur: Y16 ḳonuḳdur // 8 aşur: Y16 gider / (8, 9) maʿṣiyetden yüzler ol gün ḳara ola dėdüŋ dutġıl o bazārda ulu yüzüŋ ṣulu: Y16 yok // 10 namāz yazuġuŋa yarın ol ola bilü: Y17 yazıġuŋa bula ol yarın bilü // Arapça: Y’de yoḳ

Oruc dutġıl günini dünin namāz

(10) namāz yazuġuŋa yarın ol[102] ola bilü

ve ‘an ‘alī raẓiya’l-lahu ‘anhu (11)صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَنْ صَامَ يَوْمَاً مِنْ شَعْبَانَ حَرَّمَ اللهُ جَسَدَهُ(12) أَيُّوبَ وَ دَاوُدَ فاِنْ أَتَمَّ الشَّهْرَ كُلُّهُ وَجَبَتْ لَهُ الجَنَّةَ(13) النَّارِ وَكَانَ رَفِيقُ يُوسُفَ فِي الجَمَالِ وَ اَعْطَاهُ اللهُ ثَوَابَ عَلَى ظُلْمَةَ القَبْرِ وَهَوْلَ مُنْكَرٍ وَ نَكِيْرٍ وَ سَتَرَ اللهُ عَوْرَتَهُ (15) عَلَيْهِ عَزَّ وَ جَلَّ سَكَرَاتِ المَوْتِ وَ دَفَعَ عَنْه وَهَوَّنَ اللهُ (14) يَوْمَ **[B 39b] [43a][103]** (1)الْقِيمَةِ حَدِيْثُ ḥadīṣ ma‘nīsi bu durur kim rivāyet ḳılur İbni ‘Ammi Muṣṭafā (2) ‘Alīyy-i murtażā eydür kim peyġāmber ‘aleyhi’s-selām **[Y 20b]** eyitdi, kim oruc (3) dutarsa ṣa‘bān ayında bir gün Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā ol ḳuluŋ tenini (4) oda ḥarām eyler, Taŋrı ‘azze ve celle anı Yūsuf görki gibi görklü ḳopara, (5) daḫı Eyyūb peyġāmber ve Dāvud peyġāmber ṣevābların rūzi ḳıla. Eger ṣa‘bān (6) ayın küllī dutar-ısa cennet aŋa vācib ola ve Ḥaḳ Ta’ālā aŋa ölümin (7) āsān ėde ve cān acıġın göstermeye, daḫı gūrı ḳaraŋulıġın andan (8) götüre ve münker ve nekīr ḳorḳusından emīn ḳıla, daḫı ḳıyāmat güninde ḳamu ḫalḳ (9) yalıncaḳ ḳopsalar Ḥaḳ Ta’ālā anuŋ setrin örte ve ḳıyāmatda ‘araṣāt ḫalḳına (10) rüsvāy ḳılmaya. ‘Azīzi men, ol ‘ālem faḫri, yėr gök bedri, peyġāmberler mühri (11) bu ḥadīṣ içinde ṣa‘bān orucın dutanlara sekiz nesne va‘de ḳıldı. (12) Teni oddan āzād olmaḳ, ḳıyāmatda Yūsuf görkin bulmaḳ, Eyyūb (13) ve Dāvud ṣevāblarına ėrmek, uçmaḳ, aŋa vācib **[B 40a]** olmaḳ, ölümin āsān ḳılmaḳ, ḳaraŋulıġın (14) götürmek, münker ve nekīr ḳorḳusından ḳurtılmaḳ ve

---

[102] Metinde kenara yazılmıştır.

[103] [**43a]** // 1 ma‘nīsi bu durur: B2 ma‘nīsi budur, Y17 yok / (1, 2) İbn-i ‘Ammi Muṣṭafā ‘Alī-yi murtażâ eydür, kim: Y’de yok / ‘aleyhi’-selām eyitdi: B3 eyitdi ‘aleyhi’s-selām / yok: Y17 Resūlu’l-lah / eyitdi: Y1 eydür // 3 subḥānehu ve: Y1 yok / tenini: B5 tenin // 4 oda: B5, Y1 oddan / eyler: B5, Y1 ḳıla / Taŋrı ‘azze ve celle anı: Y1 yok / yok: Y(1, 2) ḳıla ve daḫı ḳıyāmat güninde anı / görki gibi görklü: Y2 gerek birle / ve: B5 yok / ṣa‘bān ayın külli dutar-ısa: B (5, 6) ve eger ṣa‘bānda kim oruc dutarsa / görklü gibi görklü: B6 görklü-y-ile // 5 Eyyūb peyġāmber: B7 Eyyūb-ile /ṣevābların: B7 ṣevābın / (5, 6) ṣa‘bān ayın: B7 yok / 6 külli: B7 tamām / dutar-ısa: B7 dutarsa / cennet: B7, Y2 uçmaḳ / yok: B8 aŋa / ölümin: B7 ölüm esrükligin // 7 asān ede: B (7, 8) , Y3 geŋez ḳıla / gūrı: B8 gūr / ḳıla: B8 ola / ḫalk: B9 ḫalḳlar // 9 ḳopsalar: B9 ḳopısar / Ḥaḳ: B9 Taŋrı / setrin: Y4 perdesin / (9, 10) ḳıyāmatda ‘araṣāt ḫalḳına rüsvāy ḳılmaya ‘azīzi men, ol: Y4 yok // 11 ṣa‘bān: B13 ṣa‘bānı / yok: Y5 ayı / dutanlara: B13 dutanları // 12 olmaḳ: B14 ḳılmaḳ // (13, 14, 15): Y’de yok // 13 ṣevāblarına: B15 ṣevābına / yok: B15 aŋa / ölümin: B1 ölüm esrükligin / asān ḳılmak: B1 geŋez ḳılmaḳ / yok: B1 gūr / münker: İ münkir / örtülmek: B2 örtilmek // 15 devletlü: B2 baḫtlu / ėrişe: B3 dege / ayını: B3 ayında

ḳıyāmatda ‘aybı örtülmek, (15) ne devletlü ol kimse kim Ḥaḳ’dan aŋa tevfīḳ ėrişe, şa‘bān ayını **[43b]**[104] (1) oruc dutsa bunuŋ gibi şevāb bula. ‘azīzi men, şa‘bān bėş ḥarfdür, (2) *şın* şerefden durur, ol ululuḳ olur, ‘*ayn* ‘Ulvīden durur, ol yücelik[105] olur (3) be birden durur, ol eylük durur, *elif* ülfetden durur, ol ulaşmaḳ (4) olur, *nūn* nūrdan durur, ol yaḫtuluḳ olur, her kim şa‘bān ayı oruc (5) dutsa bu bėş dürlü eylügi aŋa erzānī ḳıla, *şın*dan uçmaḳ içre şeref (6) [ul]uluḳ birle آمِنُونَ وَهُم فِي الغُرُفَاتِ(7) مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلى الأَرَائِكِ ḳıyāmat güninde eylük ḳıla, (8)إِنَّهُ هُوَ البَرُّ الرَّحِيْمُ elifden ḫūr birle ülfet vėre(9) مْ وَ أَزْوَاجُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ بِأَيْمَانِهِمْ (10) يَسْعَىْ نُورُهُمْ فِي رَوْضَةٍ يَحْبَرُوَن nūrdan ḳıyāmat güninde nūr vėre daḫı bir dürlü eydeyim Taŋrı kelāmından, (11) yā muḳrī انطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ انطَلِقُوا إِلَىٰ الاوَّلِيْنَ وَ الاخِريْن فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ (13) ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ وَقَالَ فِي الخَبَرِ اِذا كَانَ يَوْمُ القِيمَةِ يَجْمَعُ اللهُ (12) ظِلٍّ ثُمَّ (15) تَبْرُزْ الجَحِيْمُ وَ يَشْتَدّ عَلَيْهِ حَرَّ القِيَمَةِ فَيَخْرُجُ عُنُقٍ مِنَ النَّارِ كالظُلْمَةِ (14) وَ يَدْنُوا الشَّمْسَ مِنْ رُؤسِهِمْ وِ وَهُمْ ثَلَثَةُ فِرَقٍ فِرْقَةٌ للكَافِرِيْنَ وَ فِرقَةٌ (1) يُنَادِي مُنَادٍ يا مَعْشَرَ الْخَلَايقِ اِنْطَلِقُوا اِلَى الْظِّلِ فَيَنْطَلِقُونَ **[B 40b] [44a]** اَقْسَامٍ قِسْمَةٌ للحَرَارَةِ وَ قِسْمَةٌ (3) للمُؤمِينْينَ وَاِذَا صَارَ الخَلايِقُ اِلَى الظِّلِ صَارَ الظّلّ ثَلاثَةُ (2) للمُنَافِقِينَ وَ فِرقَةٌ رُؤسِ المُنَافِقِينَ وَ الدُّخَانِ (5) قَولَهُ انطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ فالحَرَارَةُ تَقِفُ عَلىَ(4) للدُّخَانِ وّ قِسْمَةٌ للنُّورِ المُؤمِنْينَ (6) عَلىَ رُؤسِ الكِافِرِينَ وَ النُّورَ رُؤسِ ḫaber ma‘nīsi budur kim ḳaçan ḳıyāmat ola, ḫālıḳ ‘azze ve celle (7) ‘ālem ḫalḳın bir yėre diriser ve gün ḫalāyıḳuŋ başı üzerine geliser ve cehennem (8) ṭamusı ḳızḳun olısar ve ḳıyāmat issiligi anlaruŋ üzerine ḳatı

---

[104] **[43b]** // 1 şevāb bula: B4 sevāblar erzāni ḳılsa Allahu Ta’ālā ol ḳulına // 2 yok: B5, Y(6, 7) şın ayn be elif nūn / ululuḳ: B5 ulu olur, Y7 ululıḳdur / (2, 3, 4) ‘*ayn* ’ulviden durur, ol yücelik olu be birden durur,ol eylük durur, *elīf* ülfetden durur, ol ulaşmaḳ olur *nūn* nūrdan durur, ol yaḫtuluḳ olur: B’de yok / ‘ulvīden durur: Y7 ‘ulvīdendür / eylük durur: Y7 eylük olur // 3 ülfetden durur: Y8 ülfetdendür / şa‘bān: B5 şa‘bānı / nūrdan durur: Y8 nūrdandur yaḫtuluḳ olur: Y8 yaḫtulıḳ // 5 dutsa: B6 dutarsa // 6 ululuḳ: B7 ululıḳ / birle:B7, Y9 vėre // 10 daḫı bir dürlü: B (11, 12) bir dürlü daḫı / yok: B12 tevciye // 13 oḳuġıl yā mükri: B12 oḳıġıl yā mükri, Y12 yok **[44a]** // 1 Arapça: Y’de yok // 7 ola: B7 ḳopsa / ‘ālem: B7 yok / başı üzerine: B (7, 8) başına yaḳın / ḳızḳun: B9, Y13 ḳızġun / anuŋ: B9 anlaruŋ / üzerine: B9 üzere / olusar: B10 olısar // 9 bes: B10 pes // 10 ḫalāyık: B12 ḫalāyıḳlar, Y15 yok / olup: B12 olup // 11 varalar: B12 yok / olalar: B13 yok / B13 ḫalāyıḳ: 11 yok // 12 varalar: B14 yok // 13 ülüş: B14 ḳısm / ola: B14 olısar / ülüşi: B14 ḳısm / ülüşi: B15 ḳısm / dütün: B15 tütün // 14 ülüşi: B15 ḳısım / Çalap ‘azze ve celle: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā / yok: Y17 eydür / kim: Y17 yok **[44b]** // 1 ve bir budaġı kim issilik ola: B2 yok // 2 üzre: B2 üzere / dura: B2 ṭura // 3 onuŋçün: B3 anuŋ-çun / kim bular dünyāda issilik sözin söylerlerdi, ol gün kim/ B3 yok // 4 oḳudı: B4 oḳırdı, Y4 ḳıġırdı / eyitdiler: B4 eydür // 5 gün: B5 yok / issi durur: B5, Y4 issidür / varmaŋ: B5 varmazuz / (5,6) Melik-i Ta’ālā: Y4 Ḥaḳ // 6 aytġıl: B6, Y5 eyitgil // 8 ḳatıraḳ durur: B8, Y6 ḳatıraḳdur / ve: B8 daḫı // 9 üzerine: B8 üzere / bunlar: B8 bular / karalıġı: B8 ḳaraŋulıġı // 10 içinde-y-idi: B9, Y7 içinde-y-idiler / ḳıyāmat: B9 ḳıyāmatda / ḳaraŋlıġı: B9, Y7 ḳaraŋulıḳ // 11 üzre: B12 üzere // 12 ola: B12 ṭura / bunlar: B12 bular / içinde: B12 yok // 15 yok: Y8 üzre / nūr: Y10 yaḫtu / yok: Y10 eydür

[105] Kenara yazılmıştır.

olusar, (9) bes ṭamudan bir dütün çıḳa, gölge gibi andan münadī nidā ḳıla, يَا مَعْشَرَ (10) الْخَلَايِقِ اِنْطَلِقُوا اِلَى ظِلِ dükeli ḫalāyıḳ varalar, üç bölük olup (11) varalar, bir bölügi kāferler olalar ve bir bölügi münāfıḳlar olalar (12) ve bir bölügi mü'minler olalar, ḳaçan kim ol gölgeye varalar, ol (13) gölge üç ülüş ola, bir ülüşi ḳızġun ola ve bir ülüşi daḫı dütün (14) ola ve bir ülüşi daḫı nūr ola, nite-kim Çalap 'azze ve celle **[B 41]** eydür, (15) ثَلَاثِ شُعَبٍ يَعنِي ظِلٍّ ذِي ya'nī varuŋ ol üç budaḳlu gölgeye kim **[44b]** (1) bir budaġı issilik ola <ve bir budaġı kim **[Y 21a]** issilik ola>[106] ol münāfıḳ başı (2) üzre dura 'azīzi men, eyitdüŋ kim issilik münāfıḳlar başı üzre ola, (3) anuŋ-çun kim bular dünyāda issilik sözin söylerlerdi, ol gün kim (4) Muḥammedi Muṣṭafā Medīne ehlin ġāzilıġa okudı münāfıḳlar eyitdiler لا تَنْفِرُوا فِي الحَرِ (5) gün yavlaḳ issi durur, issiden çalışa varmaŋ dėdiler, Melik-i (6) Ta'ālā āyet viribidi, قَولُهُ تَعَالَى قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّ aytġıl (7) yā Muḥammed zamāne issisinden ḳaçarsız, çalışa varmazsız, cehennem issisi (8) zamāne issisinden ḳatıraḳ durur, aŋa nite döyesiz ve eyitdüŋ kim dütün (9) kāfirler başı üzerine ola, anuŋ-çun kim bunlar dünyāda küfür ḳaralıġı (10) içinde-y-idi yine ḳıyāmat ḳaraŋlıġı içinde ḳalalar, nite-kim eydür يُخْرِجُونَهُم (11)مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ daḫı eyitdüŋ kim nūr mü'minler başı üzre (12) ola, anuŋ-çun kim bunlar dünyā içinde islām nūrı içinde-y-idiler, (13) yine ḳıyāmatda īmān nārı içinde olalar, nite-kim eydür, اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِين آمَنُوا (14) يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ Yine mü'minler ḳaçan kim ḳıyāmatda (15) dursalar īmānları nūrı saġından ṣolından nūr vėre, nite-kim **[B 41b]**[107] Ḳur'ān **[45a]** (1) içinde eydür, يَسْعَىٰ

[106] İki kere yazıldığı için metinden çıkarıldı.

[107] **[45a]** // 3 budaḳlar dėmek olur: Y1 yok // 4 ḳıyāmatda: Y12 ḳıyāmat güninde // 5 budaḳlandurursa: B6 budaḳlandursa, Y13 budaḳlanur / namāzı birle: B6 namāzıla // 6 ṣenā birle: B6 ṣenā-y-ıla /tehlīl birle: B7 tehlīl-ile / üc: B7 yok // 7 göze gölge gibi: B7, Y14 yok // 8 velikin: B8 velīkin / degül durur: B8, Y14 degüldür / yok durur: B8 yoḳdur / od: B8 yok // 8 sovuḳlıḳ: Y14 ṣovıḳlıḳ / issilikin: B8 ıssılıġın // 9 yiŋmege: B10 yıġmaġa / āsīlerini: B10 āsīleri / yok: Y15 bişerin / ḳıymuḳları birle: B10 ḳıymuġ-ıla // 10 ola: B11 olalar // 12 gibidür: B13 bigidür, Y15 gibi olur/ oḳusa: B13, Y16 oḳısa / köşegi: B13 köşek / durur: B13, Y16 yok / daḫı: B13 yok // 13 gibi: B14 bigi // 15 varuŋ ol gölgeye: Y (17, 1) ol gölgeye varuŋ / Y17 ya'ni: 15 yok **[45b]** // 1 bunları: B2 bunları / zebānilere: B2 zebāniler / yok: B3 ṭamudan / ḳıymuḳları birle: B3 ḳıymuḳları-y-ıla // 2 bunları: B3, Y1 buları / tamudan: B3 yok / atalar: B3 ata / bir niceler: B3 niceler / yaẕıda baḳa ḳalalar: B3 yazı yėrde tura ḳalalar / Y2 yazıda duru ḳalalar // 3 'azze ve celle: Y2 Ta'āla / eyde: B4 gele / yok: B4 yā / vardılar: B5 vardı niçün: Y3 niçe // Y3 varmazsız: 4 varamazsın / bunlar: B5 bular / yok: B5 ėy / Bāri: B5 Bār // 5 ḳullarum: Y4 bendelerüm / açlıġa: B6 aclıġa // 6 ne-y-ile: B7 nite / ögrendüŋüz: B7 ḳatlanduŋuz // 7 ḫuẕā: B9 ḫuẕāvendā // 8 ayı: B9 yok // 10 dutarıduḳ: B10 dutarduḳ // 9 Çalap: B10 Çalap / ayı durur: B10, Y6 ayıdur / anuŋ birle:B11 anuŋ-ıla // 11 ėderdük: B13 ḳılurduḳ / yazuḳdan: B13, Y7 yavuzlıḳdan / (11, 12) oruc birle: B13 oruc-ıla // 12 anuŋ için: B14 anuŋ içinde // 13 yok: B15 ayı

نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ yine āyet başına (2) varalum انطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ budaḳlar dėmek olur şa‘bān (3) budaḳlar dėmek olur ya’nī budaḳlanmaḳ olur لأَنَّهُ تَشَعَبَ فِيهِ خَيْرَاً كَثِيْرَاً (4) anuŋ-çun kim anuŋ içinde üküş ḫayrātlar budaḳlanur, yine ḳıyāmatda oddan (5) çıḳan ‘unuḳ budaḳlanur kim şa‘bān ayında ṭā‘atin budaḳlandurursa oruc namāzı birle, (6) du‘ā s̱enā‘ birle, tesbīḥ tehlīl birle, ol üç budaḳlu ‘unuḳ ‘uḳūbetinden imīn (7) ola, ya’nī üç budaḳlu gölge ‘aẕābından īmīn ola, göze gölge gibi (8) ola, velikin gölge degül durur, لَا ظَلِيلٍ ve sovuḳlıḳ yoḳ durur, od issilikin (9) yėŋmege وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ atar āṣīlerini od ḳıymuḳları birle بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ(10) تَرْمِي ol ḳıymuḳlar ululıġı ḫurmā aġacı boyınca ola, جِمَالَتٌ صُفْر(11) كَأَنَّهُ eydesin kim ol ḳıymuḳlar ululuġı ḳara develer gövdesi (12) gibidür, اَمَّا كَالْقَصْرِ oḳusa köşegi gibi durur, dėmek olur, daḫı ḫurmā ağacı (13) boyı gibi dėmek olur ḳaçan kim ol ‘unuḳ çıḳsa ‘araṣāt ḫalḳı (14) gölge ṣanalar, andan yaŋa dirilmek isteyeler, andan **[B 42a]** nidā gele eyde (15) انطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ **[Y 21b]** ya’nī varuŋ ol gölgeye kim ārzularsız **[45b]** (1) ḳaçan varsalar gölge bunları ḳaplayu, duta zebānīlere ṭamudan od ḳıymuḳları birle (2) bunları ṭamudan atalar, yine bir niçeler yazıda baḳa ḳalalar, ol gölgeye (3) varmayalar. Ḥaḳ’dan ‘azze ve celle nidā gele, eyde, yā ḳulum ḳamular vardılar siz niçün (4) varmazsız diye, bunlar eydeler, Bār-i Ḫuẕā’yā, biz dünyāda nefsümüz ḳolayınca (5) yürimedük, açlıġa, susuzlıġa ögrendük, dėyeler, yine nidā gele, eyde, yā ḳullarum (6) aclıġa susuzlıġa ne-y-ile ögrendüŋüz nefsüŋüz ḳolayınca nite yürimedüŋüz (7) وَهوَ عَالِمٌ بِذَلِك ol ḫoẕ bilür Taŋrı’dur, eydeler, Bār-i Ḫuẕā’yā, ḳaçan kim (8) receb ayı gelse oruc dutarıduḳ nefsümüzi aşdan ṣūdan yıġarduḳ (9) receb Çalap ayı durur, dėyüp ulu dutarduḳ anuŋ birle senüŋ ḫoşnūẕ(10)lıġuŋ isterdük yine şa‘bān ayı gelse sevinürdük peyġāmber eydür, (11) dėyüp ḫürmet ėderdük, elümüz dilümüz yazuḳdan keserdük <dük>[108] oruc (12) birle nefsümüz başarduḳ anuŋ içün peyġāmber ḫoşnūẕlıġın dilerdük yine (13) ramażān ayı gelse farīża oruc dutarduḳ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ(14) **[B 42a]**[109] فِيهِ الْقُرْآنُ anuŋ birle açıġup suṣar-ıduḳ anuŋ içinde

[108] Metinde üstü karalanmıştır.

[109] // 14 anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla / suṣar-ıduḳ: B1 suṣarduḳ / senden: B1 sėnden // 15 raḥmet: Y9 ḥürmet **[46a]** // 1 çāre yoḳdur ve: B3 yok / senden artuḳ: B3 yok // 2 duru ḳalduḳ: B (3, 4) ṭuru ḳalduḳ / Melik-i celle sulṭānuhu ve ‘azze bürhānuhu: Y10 Ḥaḳ Ta’ālā // 3 firiştelerüm: B5 ferişteleriim / (3, 4) ḳullarum iltüŋ ‘arş gölgesine: B5 ḳullarumı ‘arş gölgesine iltüŋ / oḳuyınca: Y11 oḳıyup // 5 B7 terāzuya: B7 yok / bular: B7 yok / yorġınlıġından: B7 arnuġından, Y12 arḳınlıġından / dėyü: B7 yok // 6 beyit: B’de yok // 6 bilgil ėy eyü: Y12 bayıḳ doġdı ayuŋ / ėtgil: Y13 ḳılġıl / ger: Y13 eger / yok: Y14 şa‘bān ayı resūl

senden (15) raḥmet umarduḳ imdi bugün görürüz kim bizi bu aẕābdan ḳurtarmaġa **[46a]** (1) senden artuḳ çāre yoḳdur ve hiç kimsenüŋ senden artuḳ ḳudreti (2) yoḳdur, saŋa sıġınup duru ḳalduḳ, مَلِكِ وَ عَظَّمَ شَانَه(3) جَلَّ سُلْطَانُهُ وَعَزَّ بُرهَانَهُ fermān ḳıla, eyde, yā firişteleriim benüm bu üründü ḳullarum iltüŋ (4) ‘arş gölgesine ‘araṣāt ḫalḳı bitilerin oḳuyınca ve ḥisābların vėrince ve (5) ‘amellerin terāzūya ṭartınca, bular anda dursunlar ve dünyā yorġınlıġından diŋlensünler dėyü.

(6) beyit

Ṣa‘bān ayı doġdı bilgil ėy eyü bende

Ḥürmet ėtgil ger var-ısa ‘aḳıl sende

(7) Saḳlar-ısaŋ ṣa‘bān ayı ḥürmeti

Diŋlensin Mevlā ‘arşı gölgesinde

(8) oḳuġıl yā muḳrīān انطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ tā ‘āṣīler aġlamaġı (9) ‘arṣa aġsun ve Ḥaḳ Ta’ālā raḥmeti ferṣe insün, yarın kim ḳıyāmat (10) ṣubḥın belürdeler, ‘izzet serā-perdesin ḳıyāmat ṣaḥrāsında ḳuralar ve ‘aẕāmet (11) döşgin <döşegin>[110] döşeyeler, ‘adil ve inṣāf terāzūsın aṣalar ve her (12) kimüŋ kim ṭā‘ati terāzūsı içinde iḫlāṣlu çıḳarsa, ṣevābı yaẕuġından (13) artuḳ olsa, ol ḳul ‘aẕābdan ḳurtılaفَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُه (14) **[Y 22a]** ve her kimüŋ ‘amelinde riyā olsa, yazuġı müzdinden (15) artuḳ olsa, ol ḳul od **[B 43a]** içinde giriftār ola, وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ **[46b]** (1) فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ve andan nidā gele kim nik-baḫtları, bedbaḫtları (2) seçüŋ dėyü وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ve ṭamu zindā(3)nın ḥāżır ḳıluŋ وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ve ol gün ḳamu peyġāmber(4)ler ve evliyālar dükeli yüzin düşelerوَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَاثِيَة ve dükeli ‘ācız(5)lıḳ ‘aġzın açalarسُبْحَانَكَ مَا عَبَدنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ ve ol gün (6) faẕīḥ söyleyimezler olalar نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَوْمَ لَا تَكَلَّمُ ve ol gün (7) hīç kimseler ‘öẕür dilemege destūr olmayaوَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ (8) ol gün aġızlarına mühür uralar الْيَوْمَ نَخْتِمُ

---

ayıdur bilgil şef’ī ola, Resūl saŋa buŋ güninde / 8 ne: B9 yā / aġlamaġı: Y15 aġlaşmaġı // 9 kim: B10 ne kim / Ta’ālā: Y15 yok // 10 ḳuralar: B11 uralar // 11 döşgin: B11 döşegin / inṣāf: B12 insīf // 12 iḫlaṣlu: Y17 iḫlaṣ / çıḳarsa: B13, Y17 çıḳa // 13 yazuġından: Y17 günāhından // 14 olsa: Y1 bulınsa **[46b]** // 1 yok: B1 ve / bed-baḫtları: B2 bed-baḫtlardan // 3 yok: B4 ve // 4 evliyālar: B4 yok / yok: B5 dükeli / yüzin: B5 dizin / (4, 5) ‘ācizlıḳ: B6 ‘ācizlıḳdan / aġzın açalar: B6 ḳalalar, Y4 dilin açalar // 6 yok: B7 dükeli / faẕīḥ: B7 faṣīḥler / söyliyemezler: B7 söylemezler // 7 kimseler: B8 kimseye / özür: Y5 ‘‘öẕrin / olmaya: Y5 bolmaya // 8 yok: B10, Y6 dükeli / aġızlarına: B10 aġızlara // 9 وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ: B11 yok / söyler: B11 yok // 10 ola: B11, Y7 ḳılalar

[110] Metinde üstü çizilmiştir.

عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ ve ol (9) gün ḳamu ėller söyleyeler وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ söyler dili söylemez ola, (10) اللَّهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ ve ol هٰذَا يَوْمُ لاَ يَنْطِقُونَ ve söylemez endāmları söyler ḳılalarأَنطَقَنَا (11) gün ayaḳlar ṭanuḳlıḳ vėreler, وَتَشْهَدُ (12))أَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ niçe perdeler ol gün yırtıla, السَّرَائِرُ(13)يَوْمَ تُبْلَى niçe yüzlere ol gün ḳara dürteler,يَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهٌ (14) **[B 43b]**[111] يَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهٌ andan niçe ṣolmış yüzleri baḫtlu ḳılalar,يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ niçe (15) dünyādaki ‘azīzleri ḥür ḳılalar, إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ **[47a]** (1) niçe ḫūrīleri ol gün ‘azīz ḳılalar, وَالْآخِرَةُ dükeli sulṭānları (2) ol gün mülkinden ma‘zūl ḳılalar,لِّمَنِ الْمُلْكُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ niçe genç (3) oġlanları bıraḳdurup ‘avratları kendüzine meşġūl ḳılalar, يَوْمَ تَذْهَلُ (4) كُلُّ مُرْضِعَةٍ niçe yiti gözleri ol gün çönge ḳılalar فَإِذَا (5) بَرِقَ الْبَصَر ve ay u günüŋ nūrın gidereler ve الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ dükeli ‘ālem (6) ḫalḳın anda dirşüreler, يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ genc ‘oġlanlaruŋ ḳara (7) ṣaçın aġardalar, يَوْمً يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا niçeler ol gün muġābin olalar, (8)ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ bir niçeler ol <ḫūn>[112] gün ḥarīr ṭon gėyüreler (9)وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ve bir niçeler ḳaṭrān göŋlek gėyüreler سَرَابِيلُهُم (10) مِّن قَطِرَانٍ ve ṭā‘atleri ol gün ḥācetsüz yėline ṣavuralar فَجَعَلْنَاهُ (11) مَّنثُورً هَبَاءً ve ḳarındaşlar ol gün ḳarındaşlardan **[B 44a]** ḳaçalar يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ (12) مِنْ أَخِيهِ ve erenler ‘avratlarından **[Y 22b]** ḳaçalar وَصَاحِبَتِهِ analar atalar ‘ayālarından (13) ḳaçalar وَبَنِيهِ ve dükeli ḫalḳ ol gün başlu başı ḳayġusından olalar.

şi’r

(14) لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ(

‘Āsī olma ėy ḳul aŋa yavuz ḫūlu

(15) Muṭī’lerüŋ ḳadri anda yavlaḳ ulu

Olasıdur aġır dirnek bilgil ol gün

---

[111] // 14 andan: Y9 yok / baḫtlu: B1 aḳ // 15 ‘azīzleri: Y10 ‘azīzi **[47a]** // 1 ‘azīz: B3 ‘aziz / sulṭānları: B4 şeyṭānları // 3 oġlanları: Y12 oġlanlu // 4 eyitti: B7 yok / gözleri: Y13 gözlü / ḳılalar: Y13 yok // 5 dükeli: Y14 sekiz biŋ // 6 anda: Y13 ol gün // 7 niçeler ol gün ‘muġābin olalar: B11 yok // 8 ḫūn: B12, Y15 yok / gėyüreler: B13 gėyeler // 9 niceler: B13 nice // 11 ḳarındaşlardan: B15 ḳarındaşdan / ḳaçalar: B1 ḳaça // 11 ve erenler ‘avratlarından: B1 ve ‘avratlar erenlerden, Y15 erenler ‘avratından / ḳaçalar: B1 ḳaça // 13 ḫalḳ: B2 ḫalḳa, Y1 ḫalḳlar / ḳayġusından: B3 ḳays, Y1 ḳapusı / şi’r: B’de yok // 14 yok: Y2 sen **[47b]** // 1 dökilür: Y3 dökilisi // 2 anda yok: Y4 nice / yaġar-ısa: Y4 yaġarsa /yok: Y4 gökden / yügrişüler: Y4 yügrişeler / ol gün ṭaġlar: Y4 ṭaġlar ol gün / depe depe: Y4 depen depen // 3 ḫalḳlar ol gün:Y4 ol gün ḫalḳlar / ol gün anda: Y5 ol günki gün // 4 ‘aḳlı bilü: Y5 ‘aḳlu bilü / geriliser: Y5 gerseler / ṣıraṭ: Y5 ṣıraṭı // 5 geŋez: Y6 tīz / ol gün anı: Y6 anı ol gün // 6 uçmaġ-ıçun: Y6 uçmaḳ içre / Y6 bilü: yolu // 8 yok: Y8 sen // (9-15) Arapça: Y’de yoḳ

[112] Metinde üstü çizilmiştir.

[47b] (1) Ḳamu anda dirilesidür uşlu delü

Dökilür dükeli yılduzlar bu felekden

(2) Anda yoḳ kim yaġar-ısa ṭolu

Yügrişürler ol gün ṭaġlar depe depe

(3) Çaġrışalar ḫalḳlar ol gün feryād ḳılu

Ol gün anda zebānīler ḳorḳusından

(4) Kimsede ḳalmaya hiç ʻaḳl u bilü

Geriliser ol gün ṭamu üzre ince ṣırāṭ

(5) Geŋez geçe ol gün anı yüzi ṣulu

Bir ḳavme ṭamu içre ḳatı ʻaẕāb

(6) Bir ḳavme uçmaġ-ıçun tevḥīd bilü

Ne ḳılam ben ʻācız ol gün hem siz daḫı

(7) Ḳılmaz-ısa raḥmet bize Çalap ulu

يَا أَرْحَمَ الرَاحِمِيْنَ نْعِمَ المَوْلَى

(8) Bize daḫı vėrgil anda raḥmet ulu

الْمُبِينِ رُوِيَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ (9) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى حم وَالْكِتَابِ فَقَالَ لِي يَا مُحَمَّدْ هَذِهِ اللَّيْلَةُ يُفَتَحُ بِهَا أَبْوَابَ (11)عَلَيْهِ وَسَلَّمْ جِأنِي جَبْرَائِيل مِنَ السَّمَاءِ فِي لَيْلَةِ النّصفْ مِنْ شَعْبَانْ(10) فِيهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى (13)قُمْ وَ صَلّيْ وَارفَعْ يَدَكَ فَقُلْتُ مَا هَذِهِ اللَّيْلَةُ فَقَالَ هِيَ لَيْلَةُ يَفْتَحُ اللهُ (12)السَّمَاءِ وَأَبوَابُ الرَّحْمَةِ لِجَمِعِ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً الا أنْ يَكُونَ سَاحِرَاً أوْ كَاهِنَاً أوْ مُشَاهِنَاً (14)ثَلَثَمِائَةَ بَابٍ مِنْ أبْوَابِ الرَّحْمَةِ فَيَغْفِرُ اللهُ يَتُبُوا فَإِذَا تَابُوا قَبِلْتُ (1) **[48a]**[113]أَوْ مُدْمِنُ خَمْرٍ أَوْ مُصِرَاً عَلَى الزِنَا و الرِبَا فَإِنَّ هَؤلَاءِ لاَ يُغْفَرُ لَهُمْ حَتَّى (15)

[113] **[48a]** // 1 maʻnīsi bu durur: B12 maʻnīsi budur, Y'de yok // 2 ṣalla'l-lahi: B12, Y9 yok / yok: B13, Y9 kim peyġāmber eydür / B13 dün: 2 gėce // 3 geldi: Y9 yok / gökden yaŋa: B14 gök dapa // 4 baḳ: B14 yoḳ, Y9 naẕar ḳıl / bu gėce ne gėcesidür: B14, Y10 bu ne dündür / bu gėce ol gėcedür kim: B15 bu bir dündür kim // 5 gėce: B15 dün / bes: B1, Y11 pes // 6 şirki şüphe: B2 şirki, Y11 şirk // 7 cāẕūyı: B2 cadūyı, Y12 cāẕuları / bir: B3 ikinci / üçünci: Y12 ücinci // 8 dutıcı: Y12 dutanları / dāyim: B3, Y12 yok / içiciyi: B4 içeni, Y12 içenleri / edeni: B4 ḳılanı // 9 yėyeni: B4 yėyici / meger kim: B5, Y13 yok / B5, Y13 tevbe ḳılmayınca ḳaçan tevbe ḳılsalar: 9 yok // 10 göŋilden şirki gider: B6 göŋülden çirki çıḳarġıl / (11, 12) caẕulıḳdan: B6 caẕlıġa // 13 iciçi: B9 icici / kimse: B9 yok / ėy ribā yėyici tevbe ḳılġıl: B9 yok // 14 edici: B9 ḳılıcı / yıġġıl: B9 yıġlındurġıl / kim: B9 yok / Taŋrı: B9 yok // 15 bunuŋ gibi: B10 yok / B10 düne: 15 yok / ėresin: B10 ėrişesin / yā: B10 yāḫud / gėce: B11 yok **[48b]** // 1 gėcesi durur: B11,

تَوْبَتَهُمْ حَدِيثْ ma‘nīsi bu durur kim eydür, Ebū (2) Hureyre rivāyet ḳılur, peyġāmberden ṣalla’l-lāhi ‘aleyhi ve’s-sellem, bir dün Cebrā’īl (3) ‘aleyhi’s-sellem baŋa[114] geldi, eyitdi, yā Muḥammed, başuŋ ḳaldur, gökden yaŋa (4) baḳ, ben eyitdüm, yā Cebrā’īl, bu gėce ne gėcesidür, eydür, bu gėce ol gėcedür kim (5) Ḥaḳ Ta’ālā bu dün içinde üç yüz **[B 44b]** ḳapu açar, raḥmet ḳapularından bes (6) yarlıġar, cümle ḫalāyıḳı her kim aŋa şirk i şübhe getürmedise meger (7) altı kimseleri yarlıġamaya, bir cāz̲ūyı, ikinci müneccimi, üçünci gönlindekine (8) dutıcı, dördünci dāyim süci içiciyi, bėşinci zinā ėdeni, altıncı ribā (9) yėyeni, tevbe ḳılmayınca ḳaçan tevbe ḳılsalar, Taŋrı Ta’ālā bu bölükleri yarlıġamaya, tā meger kim tevbe(10)lerin ḳabūl ḳıla, ėy müşrik gönilden şirki gider, ėy cāz̲ū caz̲ū(11)lıḳdan tevbe ḳılġıl, eydeyü sözin ve nücūm ve ġayıbdan söyleyici ayruḳ (12) söylemegil, ėy gönlindekine dutucı gönlüŋden kīneyi gidergil, ėy süci (13) içici kimse süciden elüŋ dartġıl, ėy ribā yėyici tevbe ḳılġıl, ėy zinā (14) ėdici nefsüŋ yıġġıl kim bu dün Taŋrı raḥmetinden maḥrūm ḳalmayasın, (15) daḫı bunuŋ gibi bir düne ėresin yā ėrmeyesin anuŋ-çun kim gėce raḥmet **[48b]** (1) gėcesi durur, faż̄ilet gėcesi durur, şefḳat ve şefā’at gėcesi durur ve (2) ma‘rifet icābet gėcesi durur, yazuḳ bağışlanmaḳ gėcesi durur, ḳısmet (3) gėcesi durur, biti yazılmaḳ düni durur, dükeli dünlerden ḳutlu gėce durur, bu gėce (4) ‘az̄iz men, eyitdüŋ kim raḥmet gėcesi durur, anuŋ-çun kim Ḥaḳ (5) Ta’ālā bu gėcede **[Y 23a]** ża’īflere raḥmet ḳılur, faż̄ilet gėcesi durur, anuŋ-çun (6) kim bu gėce içinde ṭā‘at ḳıla, ne müzdin s̲evābın arturur ve artuḳ (7) **[B 45a][115]** vėrür, şefḳat gėcesidür, anuŋ-çun kim firişteler bu gėcede yazuḳluya

---

Y15 dünidür / gėcesi durur: B11, Y15 gėcesidür / şefḳāt: B11 şefaḳḳat / yok: B12 gėcesidür / gėcesi durur: B12 gėcesidür // (2, 3) icābet gėcesi durur, yazuḳ bağışlanmaḳ gėcesi durur, ḳısmet gėcesi durur: B12 yok / yok: B12 ve fusḥat / biti: B12 bitiler / gėcesi durur: B12 dünidür / gėcelerden: B13 dünlerden / gėcesi durur: B13, Y16 dünidür / bu gėce: B13 yok // 4 gėcesi durur: B14, Y17 dünidür // 5 yok: Y1 ve daḫı / gėcede: B14 dünlerde / gėcesi durur: B15, Y1 dünidür // 6 gėce: B15, Y1 dün / ḳıla: B15 ḳılına / arturur ve: B15 yoḳ

[114] B nüshasında elif ile yazılmamıştır.

[115] // 7 şefḳat gecesidür: B1, Y1 şefā’at dünidür / firişteler: B1, Y1 ferişteler / gėcede: B1, Y2 dünde // 8 gėcesidür: B2, Y2 dünidür / Taŋrı: B2 yoḳ, Y3 Ḥaḳ Ta’ālā / gėcede: B2 düni içinde / yazuḳ-ıçun: B3 yazuġ-ıçun // 9 gėcesi durur: B3, Y3 dünidür / 10 gėcede: B4, Y3 dünde / olur: B4, Y4 ḳılur / gėcesi durur: B4, Y4 dünidür /gėce: B5, Y4 dünde // 11 nicelere: B5 niceye / vėrürler: B5 vėrür / vėrürler: B5 vėrür // 12 saŋa: B6 senüŋ / gėcesi durur: B6 dünidür / yok: B6 bu dünde // (13, 14, 15): Y’de yok // 13 bağışlaya: B7 bağışlasa / bunlaruŋ: B7 bularuŋ // 14 gėcesi durur: B8 dünidür / rızḳları: B8 rūzların / gėcede: B8 dünde // 15 gėcesi durur: B9 dünidür / ‘azze: B9 yok **[49a]** // 1 ARAPÇA: B9, Y5 yok / gėcede: B9, Y6 dünde / ḫalḳ: B10 ḫalḳuŋ / rızḳın: B10 rūzın /geŋez vėrür: B10 giŋdür / gėcesidür: B10 dündir // 2 gėcede: B11, Y6 dünde / firişte: B11 ferişte // 3 rızḳ: B11 rūzı / ikinci ölüm bitisidür: B12

şefā’(8)at ḳılurlar, ma‘rifet gėcesidür, anuŋ-çun Çalap Taŋrı bu gėcede yazuḳ-ıçun (9) yalvaran ḳulları yarlıġar, icābet gėcesi durur, anuŋ-çun kim bu gėcede (10) ḳullar du‘āsı müstecāb olur, berāt gėcesi durur, anuŋ-çun kim bu gėce (11) bir niçelere berāt vėrürler uçmaḳ senüŋ dėyü ve bir niçeye berāt vėrürler (12) ṭamu saŋa dėyü yazuḳ bağışlamak gėcesi durur, anuŋ-çun kim her kim biri(13)birine yazuḳ bağışlaya Ḥaḳ Ta’ālā bunlaruŋ dükeli yazuġın bağışlar ve (14) ḳısmet gėcesi durur, anuŋ-çun kim Melik-i Ta’ālā rızḳları bu gėcede ḳısmet (15) ḳılur, füsḥat gėcesi durur, anuŋ-çun kim ḫālık ‘azze ve celle celālühū **[49a]** (1) وَ عَظَمَ نَوَالُهُ bu gėcede ḫalḳ rızḳın geŋez vėrür, biti yazmaḳ gėcesidür, anuŋ (2) ı-çun kim Melik-i Ta’ālā bu gėcede dörd biti yazar, dört firişte eline (3) vėrür, biri rızḳ bitisidür, ikinci ölüm bitisidür, üçünci (4) nuṣret bitisidür ve hezīmet bitisidür, dördünci ‘ameller bitisidür, nīk-baḫt(5)lıḳ, bed-baḫtlıḳ bitisidür. Bu yıldan geldeç yıladek gökden yėre niçe yaġmur (6) yaġası durur, niçe yel esesidür ve niçe nebāt bitesidür, niçe ḥāṣıl gelesi(7)dür niçe yėyesi durur, ḳanḳı iḳlīmde ucuzlıḳ olasıdur **[B 45b]** ve ne yerde (8) ḳızlıḳ olası durur kime ḥelāl ve kime ḥarām degesi durur, bunuŋ bitisin (9) yazar Mīkā’īl’e ısmarlar. Yine bu yıldan ol yıla degince niçeler ölesi durur ve niçeler (10) ḳalası durur, sökel olanlarınca ölesidür ve niçesi oŋılası durur, ana ḳar(11)nından düşen oġlan niçesi ölesidür ve niçesi doġāsıdur ve niçesi düşüp (12) ölesidurur, bunuŋ bitisin yazar melekü’l-mevt ışmarlar. Yine bu yıldan gelesi yıla (13) degin niçe yėr ‘imāret olasıdur ve ḳanḳı pāẕişāh çerisi nuṣret bula(14)sıdur ve ḳanḳısı hezīmet olası durur, bunı dükelin yazar Cebrā’īl eline (15) vėrür ışmarlar. Bu yıldan geldeç yıla degin niçe kimseler ṭā‘at ḳılasıdur **[49b]**[116] (1) ve niçeler ma‘ṣiyet ḳılasıdur,

---

yok // 4 bitisidür: B12 yok // 5 yok: B13 ve / geldeç: B13 yine, Y6 yıladegin / yıladek: B13 yıladegin / nice: B14 niçe // 6 yaġası durur: B14, Y7 yaġasıdur / nice: B14 niçe / nice: B15 niçe // 7 yėyesi durur: B15 bitesidür // 8 olası durur: B1, Y7 olasıdur / degesi durur: B1, Y8 degesidür // 9 ol: B2 gelesi // 10 ḳalası durur, sökel olanlarınca ölesidür ve nicesi oŋılası durur: B3 ölesi durur ve niçesi saġalasıdur / oŋılası durur: Y10 oŋılasıdur // 11 oġlan: B3 oġlanlaruŋ // 12 yok: B4 oġlan / ısmarlar: B5 eline verür / gelesi: B5 yine // 14 ve: B6 yok / olası durur: B7, Y12 olasıdur / (14, 15) eline verür: B7 yok / yok: B8 yine / geldeç: B9 yine, Y13 yıladegin

[116] **[49b]** // 1 niçeler: Y14 nice kimseler / kāferler: B9 kāfirler, Y14 kimseler /olasıdur: B9 yok / (1, 2) niçeler Müsülmāniken: B9 niçe Müsülmānlar / kāfer: B9, Y14 kāfir / olası: B10, Y15 olasıdur / nicesi: B10 niçesi / ulusı durur: B10 olasıdur // 3 yok: B10 yok / kimselerde: B11 kimselerden / bed-baḫt: B11 beẕ-baḫt / doġasıdur: B11 olasıdur / bunuŋ: B11 bunı // B12 dün: 4 gėce, Y16 dün dėdüŋ // 5 ne: B13 yok / du‘ā taẕarru: B13 taẕarru du‘ā / gėce: B14 düni / (5, 6) ḳutlu-y-ıdur: B14 ḳutlu aylar / gėce: B15 dün // 7 ol durur: B15 oldur / ‘Alīyyi’l-murtaẕā: B1 ‘Alīyy-i murtaẕā // B3, Y1 düni: 9 gėce / Muḥammedi Muṣṭafā’dan ‘aleyhi’s-selām: Y1 Resūlu’l-lah’dan // 10 ėrteye degin uyumasa: B3 yok / gün: B4 vaḳt //

niçe kāferler Müsülmān olasıdur ve niçeler Müsülmān(2)<n>iken kāfer olası ölenlerde niçesi īmānlu ve niçesi īmānsuz ölesi durur, (3) doġan kimselerden niçesi nīk-baḫt ve niçesi bed-baḫt doġasıdur ve bunuŋ (4) dükelin yazar İsrāfīl'e ışmarlar. Yine bu dün ḳutlu dün durur, anuŋçun kim eyitdi, (5) her ne kim ṭā'at ḳılursa ve du'ā tażarru' ḳılursa Melik-i Ta'ālā bu düni aŋa ḳutlu (6) ėder. قَوْلُهُ تَعَالَى إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ Bu dün ḳutlulıġından (7) birisi ol durur kim **[B 46a]** 'Alīyy-i murtażā rivāyet **[Y 23b]** ḳılur, Muḥammedi Muṣṭafā'dan 'aleyhi(8)'s-selām قَالَ مَنْ أَحْيَا اللَّيْلَتَيْنِ لَيْلَةَ العِيْدِ وَ لَيْلَةَ نِصْفُ مِنْ شَعْبَان eydür, her kim iki dün diri duta(10)r-ısa ėrteye degin (9) يَمُتْ قَلْبُهُ يَوْمَ يَمُوتُ القُلُوبُ لَمْ uyumasa anuŋ gönli ölmeye, gönüller öldügi gün (11) لَا يُحِبُّ الدُّنْيَا حَتَّى يَخْتَارَهَا عَلَى الأَخِرَةِ ya'nī dünyā sevmeye āḫiret üzre ola, nite-kim eyitdi, (13) ulular ḳatında oturmaŋ kim gönlünüz öle, ya'nī baylar ḳatında oturmaŋ (14) gerekmez kim bunları göresiz, dünyāya yarşıġasız, āḫiretden maḥrūm ḳalasız, (15) 'azīzi men, ölüm cān ayrılmaḳ degül, ölüm raḥmetden ayrılmaḳ durur, nite-kim rivāyet **[50a]** (1) ḳılurlar, Taŋrı eyitdi, فَيَمُوْتُ قُلُوبُكُم (12) لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ لَا تُجَالِسُ المَوْتَى أَوَلَ مَنْ مَاتَ مِنْ خَلْقِيْ اِبْلِيْسَ عَزَّ وَ جَل evvel kimse (2) kim ben yaratdum ḳullardan oldı ol İblīs idi. عَصَانِي فَاِنَهُ أَوَّلَ مَن (3) فَهُوَ مِنَ المَوْتِ Anuŋ-çun kim ḳullarumdan ilk kimse kim baŋa 'āṣī oldı ol (4) İblīs idi. Her kim baŋa 'āṣī olur-ısa ol anlardan olur, ammā ben ża'īf (5) ḳula eyle degdi فَمَوْتُ القَلْبِ وَ مَوتُ البَدَنِ مَوْتَانِ مَوْتُ البَدَنِ (6) المَوتُ أَكْثَرَ مَا سِلبِ الإِيْمَانِ عِنْدَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ (7) البَدَنِ يَنْزِعُ الرُّوحِ وِ مَوتِ القَلْبِ بِسَلْبِ الإِيمَانِ كَمَا قَالَ أبو حَنِيْفَةَ النَّزعِ **[B 46b]** ma'nī bu durur kim, eydür, (8) ölüm iki durur, biri ten ölümi, biri daḫı göŋül ölümi durur, ten ölümi cāndan (9) ayrılmaḳ birle durur, göŋül ölümi īmāndan ayrılmaḳ durur, cāndan ayrılmaḳ (10) diriler saġışına durur kim 'īmān birle dünyādan (11) çıḳanlar ölmez بَلْ يُنْقَلُونَ مِنَ الدَّارِ إِلَى الدَّارِ المُؤمِنُونَ لاَ يَمُوتُون bilgil bir sarāydan bir sarāya

---

12 üzre: B6 üzere // 13 ulular ḳatında: B6 ulular-ıla / ola, : B7 olmasa // 14 gerekmez: B7 yok // 15 cān: B9 cāndan / ayrılmaḳ durur: B9, Y3 ayrılmaḳdur **[50a]** // 1 Taŋrı: Y3 Ḥaḳ Ta'ālā // 2 yaratdum ḳullardan: B11 yaratduġumdan, Y3 yaratduġum kimseden / İblīs idi: B11 İblīs-idi // 3 ilk: Y3 evvel // 4 İblīs idi: B13 İblīs-idi, Y4 İblīs / olur-ısa: B13 olursa, Y4 olsa / anlardan olur: B14 anlardur // 7 ma'nī bu durur: B1, Y5 ma'nī budur // 8 iki durur: B2, Y5 iki dürlüdür / ölümi: B2 ölümidür / yok: B2 ve / daḫı: B2 yok /ölümi durur: B2 ölümidür // 9 ayrılmaḳ birle durur: B3 ayrılmaġıladur / ayrılmaḳ durur: B3, Y5 ayrılmaġıladur / ayrılmaḳ: B3 ayrılanlar // 10 ṣaġışına durur kim: B4 yok / īmān birle: B4 īmān-ıla / dünyāda: Y7 dünyādan // 11 yok: B5 bilgil // 15 daḫı: B8 yok / dururlar: B9, Y9 durur

göc (12) ḳılurlar جِوَارِ الشَّيْطَانِ إِلَى جِوَارِ الرَّحْمَنمِنْ دَارِ الفَنَاءِ إِلَى دَارِ البَقَاءِ fenā sarāyından beḳā sarāyına göçerler, (13) ٖمِنşeyṭān ḳonşulığından raḥmān (14) ḳoŋşulığına varurlar, ammā anlar kim īmāndan ayrılurlar نَعُوذُ بِاللهِ مِنْهَا (15) diri-y-iken daḫı ölüler saġışına durur, لِقَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلأَوَمَن كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاه **[50b]**[117] (1)أيْ كَانَ كَافِرَاً فَهَدَيْنَاهُ ma‘nīsi bu durur kim, öleni biz dirildük, ya’nī (2) kāfir olana biz īmān vėrdük daḫı bir yėrde eydür لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا (3) أَحْيَاءٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ eydür, ol kimseler kim çalışda depelendi(4)ler Taŋrı yolı içinde Taŋrı ḫoşnūẕlığı içinde bular öldi, bunları öldi (5) şanmaŋ belkim bunlar diri dururlar, andan kāferler niçedir diri-y-iseler ölüler(6)dür dėdi, bunda mü’mine öldi-y-ise niçemme **[B47a]** diri durur, dėdi, bes ma’lūm oldı (7) bu delīller birle kim ölüm cāndan ayrılmaḳ degül-ümiş īmāndan ayrılmaḳ imiş (8)لَمْ يَمُتْ قَلْبَهُ يَوْمَ يَمُوتُ القُلُوبُ dėdügi şa‘bānuŋ ortancısı (9) düni daḫı bayram dünin diri dutan kimsenüŋ göŋli īmāndan ayrılmaya dėr (10) göŋüller īmāndan ayrulduġı gün budur ėy miskīn ḳandasın ne yavlaḳ ġāfil[118] (11) bendesin cān kim tenden ayrılsa ayaḳdan yürimek ayrılur, elden (12) dutmaḳ ayrılur, ḳul ve sarāy ve ḫānumān ayrılur, māluŋı mirāşḫoreler alurlar, (13) cānuŋı melekü’l-mevt alur, etini gūr içinde ḳurtcuġazlar alur, ėy ḫoca, (14) cāndan ayrılana bunca ḫorlıḳ olur, gör kim īmāndan **[Y 24a]** ayrılana niçe düşvār(15)lıḳ ola,

---

[117] **[50b]** // 1 ma‘nīsi bu durur: B10, Y10 āyet ma‘nīsi budur / yok: B11 ol / öleni: B11 ölü olanı / dirildük: B11 diriltdük / ya’ni: B11 ya’nī // 2 bir: Y10 yok / daḫı bir: B12 bir daḫı // 4 yolı içinde: B13 yolı içinde / ḫoşnūẕlığı içinde: B14 ḫolnuẕlığında / bunları: B14, Y11 buları // 5 belkim: B14 belki / bunlar: B15 bular / diri dururlar: B14 diridür / kāferler: B15 kāfirler / niçedir: B15 niçeme / diriseler: B15 diri-y-ise / öldi-y-ise niçemme: B15 niçemme öldilerse / diri durur: B1 dirilerdür / bes: B1 pes // 7 delīller birle: B1delīller-ile / degül-ümiş: B2 degül-imiş // 8 şa‘bānuŋ: B3 şa‘bān ayınuŋ / ortancısı: B3 orta // B3 düni: 9 gėcesin / B3 dünin: 9 gėcesin / dėr: B4, Y15 yok // 10 gün budur: B5 gün dėdügi olur / miskīn: B5 miskīnler / ḳandasın: B5, Y15 ḳandasız // 11 bendesin: B5 bendesiz // 12 ve: B7 yok / ḫānumān: B12 ḫānumāndan / māluŋı: B12 mālın / alurlar. B12 alur // 13 cānuŋı: B7 cānını // 14 cāndan: B8 cānı / īmāndan: B8 īmāndan / olur: Y15 olsa / (14, 15) düşvārlıḳ: B (9, 10) düşvārlıḳlar / dutmaz: B10 dutmaz-ısa / yok: Y1 ol / eli-y-ile: Y1 eli birle **[51a]** // 2 Çalap birle: B12 Çalap-ile // 3 ayrılan: B13 // (3, 4, 5): Y’de yok // B14 ayrılan: 4 yok // B(14, 15) ayaġı yürimez-ise imāndan ayrılan anda şıraṭ üzre dirmeye cāndan ayrılan bunda dünyāyı: 5 yok / anda: B15 yok / (Y4) Uyumaġıl eyā ḳul bu dün içre; (Y5) Tevfīḳ dile ṭā‘atüŋ üzre uyanuḳdur; Ferişteler uyumazlar gözedürler; Cümleleri senüŋ üzre ṭānuḳdur: Esas nüshada bu iki mısra metindeki gibi ifade edilmiştir. // (Y6) Ne kim ḳılsaŋ eyü yavuz bu dün içre; Cümle yazar yazıcılar anuḳdur; Ẕikr ü şenā üküş ḳılġıl bu dün içre: Bu beyit 10. satırda özetlenmiştir.
(Y 7) beyit: yoḳ

[118] Metinde kenara yazılmıştır.

cāndan ayrılan bunda eli dutmaz īmāndan ayrılan anda saġ eli-y-ile **[51a]** (1) raḥmet bitisin dutmaya, cāndan ayrılan söyleyimezse, īmāndan ayrılan (2) anda Çalap birle söylemeye, cāndan ayrılan bunda ayaġı yürimez-ise (3) īmāndan ayrılan ṣırāṭ üzre ayaġı durmaya dirmeye cāndan (4) ayrılan, bunda ḳulaġı ėşitmez-ise, īmāndan ayrılan anda raḥmet nidāsın ėşitmeye, (5) cāndan ayrılan bunda ayaġı yürimez-ise, īmāndan ayrılan anda ṣırāṭ üzre dirmeye, cāndan ayrılan bunda dünyāyı gözi görmez-ise, īmāndan ayrılan anda uçmaḳda (6) **[B 47b]**[119] Mevlā dīẕārın görmeye, yā ḳul bunuŋ gibi ḫorlıḳdan ḳurtılmaḳ anuŋ (7) gibi eylüge ėrmek iki[120] cihān içinde bulursın ve ne göŋül birle uyursın, (8) hem daḫı bismil iken nişe murdār gibi yėrsin[121]

beyit

(9) Uyumaġıl eyā ḳul sen bu dün içre uyanuḳ dur

Ferişteler uyumazlar senüŋ üzerüŋe ṭanuḳdur

(10) Ne kim ḳılsaŋ eyü yavuz bu dün içre yazar ol

Ferişteler daḫı nemek senüŋ üzre danuḳdur

(Y7) Ḳadrīn bilgil yavlaḳ ‘azīz ḳonuḳdur

Münāfıḳlar bu dün ḳadrīn bilmezler

Mü’min göŋil bu dün içre sınuḳdur

---

[119] // 6 dīẕārın: B1 / ḳul: B1 bende // 7 ermek: B2 ermegi / cihān: B2 dün / göŋül birle: B2 göŋül-ile // (8, 9, 10): B’de yok // 11 gėrü: B2, Y8 yine / hem mani’sin eydivirelüm: B3 yok / mükrī: B3 mükri / 13 yok: B5 ḥam dėmek / ya’ni: B5 ya’nī / dėmek: B5, Y9 yok / yok: Y9 yok // 14 ḥüküm: B5 hükm / dėmek olur: B5 yok / olacaġ-ısa: B5 olsa-y-ısa / 15 eydürler: B6 eydür,/ ḳasam durur: B6 ḳasamdur **[51b]** // 1 ḳaḳımaġı yok: B6 yok / mīm: B6 yok / milki durur: B7 ḥilmidür, Y11 mülkidür / yok: B7 anuŋ ḥilmidür buşmaġı yok // 3 ḥilmi durur: B9 ḥilmidür / Muṣṭafā durur: B9 Muṣṭafādur // 5 yāẕ: B12 yād / B12 ḥaḳḳımçün: 5 ḥaḳımçün // 6 üzre: B13 üzere / yayarvan: B13 yayarın / anuŋ birle: B13 ve anuŋ-ıla / (6, 7) anuŋ birle yazuḳların yuyarvan: B (12, 13) yok / anuŋ birle: B13 anuŋ-ıla / örterem: B13 örterin / ‘alimin: B14 ‘ilmin / üzre: B14 üzere / yayaram: B14 yayarın / anuŋ birle: B15 anuŋ-ıla / yuram: B15 yuyarın / kim: Y13 ne kim

[120] Fazla hareke

[121] Metinde: yiyirsin

(11) gėrü āyet başına varalum, hem mani’sin eydivėrelüm oḳuġıl yā muḳrī (12) الْمُبِين حم كَافِنْ إِلَىٰ يَوْمِ القِيَامَةِ اِبْنِ عَبَّاسٍ (13) قَالَ اِبْنِ عَبَّاسٍ حم قُضِيَ مَا هُوَ حم وَالْكِتَابِ İbni ‘Abbās eydür, حم dėdügi ya’nī dėmek (14) ḥüküm ḳıldı dėmek olur, ne kim olacaġ-ısa ḳıyāmatadegin daḫı bir niçeler (15) eydürler, حم قَسَمٌ durur, حا حِلْمُهُ وَمِيْمْ مُلْكُهُ حَيْ اَنَّكَ حِلْمِيْ durur, **[51b]** (1) ḳaḳımaġı yoḳ, وَلَمْ يَكُن لَّهُ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا مِيْمْ أَنَّكَ مِلْكِي غَفُورًا mīm anuŋ milki durur, orta(2)ġı yoḳ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ daḫı bir niçeler eydür, ḥa anuŋ (3) ḥilmi durur, mīm Muḥammedi Muṣṭafā جَلَّ سُلْطَانُهُ وَعَظُمَ شَانَه (5) أَحَدَاً فِيْ النَارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إلاَاللهُ مُحَمّدٌ رَسُولُ اللهِ مَلِك (4) إنّي لاأُعَذِبُهُ durur, anda yāz ḳılur eydür, ḥı benüm ḥakkımçün (6) kim ḥilmüm ḥullesin yazuḳlular üzre yayarvan, anuŋ birle yazuḳların (7) yuyarvan ve anuŋ birle bularuŋ ‘aybın örterem Muḥammed ḥaḳıçün kim anuŋ şefā’ati ‘alimin yazuḳlular üzre yayaram anuŋ birle bunlaruŋ yazuġın yuram[122] her kim لَا إِلَهَ إلاَاللهُ مُحَمّدٌ رَسُولُ اللهِ **[B 48a]**[123] dėrse ben anı (8) oda göyündürmeyem. Nükte Eger anda yād ḳılmadın va‘ad ḳılsa-y-ıdı göyündürmeyem (9) dėyü, yine va‘desi üzre anda[124] yāz ḳıldı, seni ḳaçan oda göyündüren andın şıyup va’de ḳaçan döndüre Melik-i (10) Ta’ālā ilk ḥālde biz aŋa yalvarmadın ve aŋa ṭā’at ḳılmadın ve şefā’at(11)ci şefā’at ḳılmadın bize Ḳur‘ān vėrdi ve īmān vėrdi ve Resūl vėrdi[125] ḳutlu gėce (12) vėrdi ve eger şoŋ ḥālde taẓarru‘ ḳılmaḳ birle ve anda dilemek birle, yalvar(13)maḳ birle ve peyġāmber şefā’at ḳılmaḳ birle, ‘acabmıdur bize āḫiretde raḥmet ve maġfiret (14) vėrse, **[Y 24b]** ḳıyāmatda Muḥammed’i görmek vėrse, uçmaḳda iḳāmet, ḥulle ḥil’at (15) vėrse, ḥūr birle muvāneset vėrse, uçsuz ḳıysuz milk vėrse ḥicābsuzlıḳa **[52a]** (1) ve rü’yet vėrse, وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ okuġıl yā muḳrī (2) اِلاَ (4)بُرْهَانُهُ وَ شَمَلَ اِحْسَانُهُ ولاَ سَعِدَ إلاَّ وَاسَعْدَ رِضْوَانُهُ ولاشَقِيَ (3) سُلطَانُهُ وَعَظَمَ شَانُهُ وَعَزَّ وَادْنَي عِرْفَانُهُ وَلاَ بَعِيدَ اِلاَوَ أَبْعَدَ حِرْمَانُهُ وَلَم يَزْدَدْ فِيْ (5)وَاَشْقَى خِذْلَانَهُ وَلاَ طَرِيْقِ إلا واقْصَاهُ هَجْرَانَهُ وَلاَ وَلِيَّ اِلاَ

[122] Metinde kenara yazılmıştır.

[123] // 9 üzre: B3 üzere / şıyub: B3 sıyup // 11 īmān vėrdi. B5 yok / gece: B5 dün // 12 ḳılmaḳ birle: B6, Y15 ḳılmaġıla / anda: B6 andan / dilemek birle: B6, Y16 dilemek-ile / (12, 13) yalvarmaḳ birle: B6 yalvarmaġıla / ḳılmaḳ birle: B7 ḳılmaġıla / yok: B7 ‘acabmıdur //14 verse: Y17 ḳılsa / (14, 15) ḥulle hil’at vėrse: B8 yok / ḥūr birle: B8 ḥūr-ile / vėrse: B8 yok / uçsuz: B9 ucsuz / milk: Y2 milket (15, **[52a]**) Melik vėrse hicābsuzlıḳa ve rü’yet vėrse: B9 Melik ḥicābsuz rü’yet vėrse // 11 içinde: B4 icinde / Allah Ta’ālā: B4, Y3 yok / Arapça: Y’de yok // 13 üçünci: Y5 ücinci // 14 dördünci: Y5 dördinci **[52b]** // 1 İbrāhim ve: B10, Y7 İbrāhim-ile // 6 beytü’l-muḳaddise: B1 beytü’l-muḳaddis // B2 dünine: 8 gėcesine //10 daḫı: B6 daḳı

[124] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.

[125] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.

عِصْيَانُ وَ يَشْهَدْ بِوَحدَانِيَتِهِ الصُّنْعُ وِ (7)عِزَةُ المُؤمِنَ وَلا اِيمَانُهُ وَلَمْ يَنْقُصْ فِيْ جَمَالِ مُلْكِهِ العَاصِيْ وَلاَ (6)جَلَالِ أَخْزَانُهْ وَمَا وَصَفَ (9)البَحْرُ وَ حِيْتَانُهُ مَارَكَضَ فِي مِيدَانِ الطَلَبِ مُرِيْدٌ اِلَّا كَثُرَتْ **[B48b]** (8)اِتْقَانُهُ وَ يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ مَا (11)عَاشَهْ طَوِيْلاً وَ طَالَ زَمَانُهُ وَحَالَ زَمَانُهُ فَسُبْحَانُهُ سُبْحَانُهُ (10)جَمَالَ وَحْدِهِ الوَاصِفُ اِلاَّ قَصِرَ بَيَانُهُ وَاِنْ أَعْظَمَ شَانُهُ Ḳur‘ān içinde Allahu Ta’ālā on üç[126] nesneye mübārek dėdi. (12) Evvel Ḳur‘ān’a mübārek dėdi, كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ ikinci Ka’be’ye ileyine[127] (13) mübārek dėdi, وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا üçüncī yaġmura mübārek dėdi, (14) الَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَك dördünci yėre mübārek dėdi, تَحِيَّةً مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُبَارَكَةً (15) bėşinci selāma mübārek dėdi, تَحِيَّةً altıncı Nūḥ’a mübārek **[52b]** (1) dėdi, يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُبَارَكَةً yėdinci İbrāhīm ve (2) oġlanlarına mübārek dėdi, وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ sekizinci Mūsā buḳ‘asına[128] (3) mübārek dėdi, الْمُبَارَكَةِ فِي الْبُقْعَةِ ṭoḳuzuncı ‘Īsā’ya mübārek dėdi (4) اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ onuncı Muḥammed’e ve ehl-i beytine mübārek dėdi, رَحْمَةُ (5) وَجَعَلَنِي مُبَارَكً on birinci zeytūn aġacına (6) mübārek dėdi, أَهْلَ الْبَيْت **[B 49a]** يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَة on ikinci beytü’l-muḳaddese (7) mescidine mübārek dėdi, الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَه إِلَى on (8) üçünci berāt dünine mübārek dėdi, إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ yine (9) kendü Taŋrılıġına mübārek dėdi, تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا (10) yine bir yėrde eyitdi, فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِين daḫı bir yėrde eyitdi, (11)تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْك daḫı bir yerde eyitdi تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ(12) تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ bu yėrde işāret eyle gösterür kim, eger Ḳur‘ān mübārek ise, menşūr senüŋ, (13) أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ eger Ka’be mübārek-ise, ḳıble senüŋ, (14)**فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ** eger yaġmur mübārek-ise, ni’met senüŋ, (15) فَأَنبَتْنَا بِهِ جَنَّتٍ وَحَبَّ ve eger yėr mübārek-ise, yurt senüŋ, (12)[129] مَنْ جَعَلَ ٱلْحَصِيدِ ve eger selām mübārek-ise,

[126] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.
[127] Metinde kenara yazılmıştır.
[128] **[53a]** // 5 ma’nī budur: B2 ma‘nīsi budur, Y4 oḳuġıl yā mükri / B3 dünler: 5 gėceler /on iki durur: B3, Y4 on iki dündür / B3, Y4 dün: 5 gėce / (5, 6) peyġāmberüŋ durur: B3, Y5 peyġāmberünḍür // B4 dün: 6 gėce / peyġāmberüŋ durur: B4 peyġāmberünḍür / gece: B4 dün / ümmetüŋ durur: B4, Y5 ümmetünḍür // 7 āmmā: Y5 evvel / B4 dün: 7 gėce / peyġāmberlerüŋ durur: B5, Y6 peyġāmberlerünḍür / gėcesi durur: B5, Y6 dünidür / ollaru: B5 ol // 8 peyġāmberüŋ durur: B5, Y7 peyġāmberünḍür // 9 gėcesi durur: B7 dünidür / Ḫalil’üŋ gėcesi durur: B7 Ḫalil’ünḍür // 10 üçünci: B8 ücünci / gėcesi durur: B8 dünidür / kelimüŋ durur: B8 kelimünḍür // 11 daḫı dört dün: B9 dört dün daḫı / (11, 12) Muḥammed Muṣṭafā’nuŋ durur: B9, Y9 Muḥammeddür / gėcesi durur: B10, Y10 dünidür // 13 gėcesi durur: B11, Y11 dünidür // 14 vėrem: B12 vėreyim // 15 maġāraya: B13 ine / gėce durur: B13, Y12 dündür **[53b]** // 1 gėcesi durur: B14 dünidür /(1, 2) barmaġı birle: B15 barmaġı-y-ıla / ḳılup: B15 ėdüb / gėce durur: B15 dündür // 3 ümmetüŋ durur: B1 ümmetünḍür / gėcesi durur: B2 dünidür // 4 gėcesi durur: B3 dünidür // 5 ücünci: B3 üçünci / gėcesi durur: B4, Y14 dünidür // 6 gėcesi durur: B4, Y15 dünidür / gėcesi durur: B5, Y15 dünidür // 7 gėcesi durur: B5 dünidür / B6 āyeti: 7 yoḳ

[129] Esas nüshada [B 49a] (12,15) [B 49b] yoḳ.

ticāret senüŋ (13) ve eger Nūḥ mübārek-ise, pāymürde senüŋ (14) ve eger كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ(15) İbrāhīm mübārek-ise millet içinde senüŋ **[B 49b] (**1) ve eger Mūsā buḳ‘asında mübārek dėdi-y-ise ārzūlacılar senüŋ (2) كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ اِذْ نَادَيْنَا eger ‘Īsā-y-ıla mübārek dėdi-y-ise (3) peyġāmberüŋ-içün muştacı senüŋ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ اِسْمُهُ اَحْمَدُ (4) eger Muḥammed mübārek-ise şefā’atci senüŋ رَبُّكَ فَتَرْضَي وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ(5) eger zeytūn aġacı mübārek-ise meşel içre nūr ma‘rifet (6) senüŋ يَكَادُونَ يُتهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَار eger beytü’l-muḳaddes (7) mübārek-ise peyġāmber mi‘rāca çıḳdugı senüŋ سُبْحَانَ الَّذِي بِعَبْدِهِ اَسْرَي ve eger berāt düni mübārek-ise ayırtlanmaḳ senüŋ (9) فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ Taŋrı mübārek-ise Çalap senüŋ (10) وَاِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ كَاَنَّهُ يَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ yā ḳulum Ḳur‘ān (11) bereketinden aḥkām ve hidāyet bulduŋ, ka’be bereketinden (12) müzd ve şevāb ziyādet bulduŋ, yaġmur bereketinden ḳoḳulu çiçek ve yėnür (13) ni’met bulduŋ, yėr bereketinden ḳarār ma’īşet bulduŋ, selām bereketinden (14) şeref ve ḳurbet bulduŋ, Nūḥ bereketinden du‘ā ve icābet bulduŋ, İbrāhīm (15) bereketinden millet bulduŋ, Mūsā buḳ‘ası bereketinde ṣıḥḥat ve muḥabbet **[B 50a]** (1) bulduŋ, ‘Īsā bereketinde müzd ve beşāret Muḥammedi Muṣṭafā **[Y 25a]** bereketinde şefā’at (2) bulduŋ, zeytūn bereketinde raḥmet ve ma‘rifet bulduŋ, berāt bereketinde (3) yazuḳdan ayrılduŋ, benüm bereketümde kim ḥalīm dünyāda īmān ve ma‘rifet (4) bulduŋ, uçmaḳda likā‘ ve rü’yet bulduŋ, وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ اِعْلَمْ اَنَّ اللَّيَالِي اِثْنَا عَشَرَةَ لَيْلَةً (6) اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِى نَاظِرَةٌ يَا مُقْرِي (5)اِلَى رَبِّهَا gine āyet başın gelgil عِنْدِنَا وَلَيْلَةُ الْهِدَايَةِ لِاِبْرَاهِيمَ قَوْلُهُ تَعَالَى (8) لِلْاَنْبِيَاءِ لَيْلَةُ النَّجَاةِ لِلُوطٍ قَوْلُهُ تَعَالَى وَنَجَّيْنَاهُ بِسَحَرٍ نِعْمَةً مِنْ (7) ثَلَاثَةٌ الْوَادِ الْاَيْمَنِ وَاَرَبَعٌ لِنَبِيِّنَا عَلَيْهِ (10) رَاَى كَوْكَبًا وَلَيْلَةُ الْقُرْبَةِ لِمُوسَى قَوْلُهُ تَعَالَى مِنْ شَاطِئِ(9) فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ الْاِجَابَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى (12) قَوْلُهُ تَعَالَى سُبْحَانَ الَّذِي اَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلاً وَلَيْلَةُ الدَّعْوَةِ وَ(11) السَّلَامُ لَيْلَةُ الْمَعْرَاجِ وَالْقُرْبَةِ الْمِحْنَةِ قَوْلُهُ تَعَالَى ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِى الْغَارِ وَلَيْلَةُ الدَّلَالَةِ (13) سَلْ مَا شِئْتَ فَاِنَّكَ تُعْطى وَلَيْلَةُ الْغَارِ وَ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ وَخَمْسَةُ لِلْاُمَّةِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ وَلَيْلَةُ (15) وَالمُعْجِزَةْ وَهِيَ لَيْلَةُ الْاِنْشِقَاقِ قَوْلُهُ تَعَالَى اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ (14) وَلَيْلَةُ البَرَاتِ إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي (2) تَعَالَيْ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ وَخَمْسَةٌ للأُمَةِ لَيْلَةَ القَدْرِ (1) **[53a]** الْبَرَاتِ وَلَيْلَةُ قَوْلُهُ تَعَالَى وَاللَّيْلِ إِذَا [**B50b**] (4)وَ لَيْلَةُ الجَائِزَةُ وَهِيَ آخِرُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانْ وَلَيْلَةُ المُزْدَلِفَةُ (3) لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ رَبِّي[**B 50b**] (5) سَجَى وَلَيْلَةُ الجُمْعَةِ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ ma’nī budur kim eydür, dünler on iki durur, üç dün peyġāmber(6)lerüŋ durur, dört dün bizüm peyġāmberüŋ durur ve bėş dün ümmetüŋ durur, (7) ammā ol üç dün kim peyġāmberlerüŋ durur, birisi necāt gėcesi durur, ol (8) Lūṭ peyġāmberüŋ durur, nite-kim eydür,نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ مِنْ عِنْدِنَ (9) ikinci

hidāyet gėcesi durur, ol İbrāhīm Ḫalīl'üŋ gėcesi durur, nite-kim eydür, (10) فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ üçünci ḳurbet gėcesi durur, ol Mūsā kelīmüŋ durur, (11) nite-kim eydür, نُودِيَ مِن شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَن daḫı dört dün Muḥammed (12) Muṣṭafā'nuŋ durur, birisi mir'āc gėcesi durur, nite-kim سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلً(13) ikinci du'ā ve icābet gėcesi durur, nite-kim Ḥaḳ (14) Ta'ālā Muḥammed'[e] eyitdi, dilegil ne kim dilerseŋ vėrem saŋa, dėdi, üçünci (15) Ebū Bekir-ile maġāraya girdügi gėce durur, nite-kim eydür, ثَانِيَ اثْنَيْنِ **[53b]** (1) ثَانِيَ اثْنَيْنِ dördüncisi ḍalālet mu'cizāt gėcesi durur, ol barmaġı (2) birle işāret ḳılup ayı yarduġı gėce durur, nite-kim eydür, ثَانِيَ اثْنَيْنِ (3) **[B 51a]**وَانشَقَّ الْقَمَرُ ammā ol bėş gėce kim ümmetüŋ durur, birisi berāt gėcesi durur, (4) nite-kim eydür, إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ ikinci ḳādir[130] gėcesi durur, (5) إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْر üçünci cāyiz gėcesi durur, ol ramażān ayınuŋ (6) soŋ gėcesi durur, dördünci Müzdelife gėcesi durur وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى bėşinci (7) āẕīne gėcesi durur, قَوْلُهُ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي yā muḳri āyeti oḳuġıl yine, إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ وَحَالُ الفَضِيْلَةُ (9) فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ وَفِيْ لَيْلَةُ البَرَاتِ خَمْسَةُ أَحْوَالِحَال تَفْرِيْقُ الحُكْم (8) يُبَشِرُنَهُ بِالجَنَّةِ وَ (11) صَلَّىْ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ مَائَةَ رَكْعَةٍ أرْسَلَ اللهُ إلَيْهِ مِائَةَ مَلَكٍ تَلْثُونَ (10)قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامْ مَنْ وَحَالِ (13) فَعُونَ عَنْهُ بَلِيَّاتِ الدُّنْيَا وَعَشْرَةُ يَدْفَعُوْنَ عَنْهُ مَكْرُ الشَّيْطَانِ (12) تَلْثُونَ يُومِنُونَهُ مِنْ العَذَابِ وَتَلْثُونَ يَدْ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِعَدَدِ شَعْرِ غَنَمِ بَنِيْ كِلَابْ وَ حَالَ (14) الرَّحْمَةِ قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامْ إنَّ اللهَ تَعَالَىْ يَرْحَمُ عُصَاةَ أُمَّتِيْ كَمَا مَرَّ مِنْ قَبْلُ (1) **[54a]** عَلَيْهِ السَّلَامْ إنَّ اللهَ يَغْفِرُ لِجَمِيعِ المُسْلِمِيْنَ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ إلَا كَاهِنٌ (15) المَغْفِرَةِ قَوْلُهُ فِيْ أُمَّتِهِ فَاَعْطَيْ ثُلْثُهُمْ ثُمَ سَئَالَ لَيْلَةَ الرَابِعَةَ عَشَرَ فَاَعْطَاهُ ثُلْثَاهُمْ (2)وَحَالَ الشَّفَاعَةِ وَذَلِكَ أَنَّهُ سَالَ لَيْلَةَ الثَّالِثَةُ عَشَرَةَ ma'nī bu durur kim, اللهِ عَزَّ وَ جَلّ(4)ثُمَّ سَئَالَ لَيْلَةُ الخَامِسَةَ عَشَرَةَ فَاَعْطَاهُ الجَمِيْعَ اَلاَّ مَنْ أعْرَضَ عَنِ(3) eydür, berāt gėcesi durur, içinde (5) bėş ḥāl var, biri eyü [ve] yavuz var, nīk-baḫt ve bed-baḫt ayrılmaḳ ḥāli var (6)فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ikinci Ḥaḳ Ta'ālā ḳullar üzre faẕlı ḳılmaḳ (7) ḥāli var, nite-kim Resūl 'aleyhi's-selām eydür, **[Y 25b]** her kim berāt gėceside (8) yüz rek'at namāz ḳılsa, Melik-i Ta'ālā ol ḳula yüz firişte viribiye ol yüz (9)

[130] Metinde: ḳader

[54a] // (1-13): B'de yok // 6 üzre: Y17 yok // 7 'aleyhi's-selām: Y17 ḥażreti / gėceside: Y1 düninde / yok: Y(1, 2) her rek'atda bir fātiḥa ve on iḫlāṣ oḳıya iki rek'atda bir selām vėre // 8 Melik-i Ta'ālā: Y2 Ḥaḳ Ta'ālā / firişte: Y2 ferişte / (8, 9) ol yüz firiştelerden: Y2 yok / aŋa: Y2 yok // 10 deyeler: Y2 ḳılalar / yok: Y3 anı / baŋlayalar: Y3 saḳlayalar // 11 üçünci: Y3 ücinci / ḥāli var: Y3 ḳılur / Muḥammedi Muṣṭafā: Y4 Resūl ḥażreti // 12 eydür: Y4 eyitdi // 13 yarlıġaya ol gėce içinde: B13, Y5 ol dün içinde yarlıġaya / yazuḳları: Y5 yok // 14 ḳoyun: B15 ḳoyını / dördünci: B15, Y5 dördinci / ḥāli: Y6 yok // 15 gėce: Y6 dün / içre: Y6 içinde

firişṭelerden otuzı ol ḳula uçmaḳ muştılaya ve otuzı aŋa ‘aẕābdan (10) emīn olduŋ dėyeler ve otuzı dünyā belāsından bekleyeler ve onı anı (11) şeyṭān şerrinden bekleyeler ve üçünci raḥmet ḥāli var nite-kim Muḥammedi Muṣṭafā (12) eydür, إِنَّ اللهَ تَعَالَىٰ يَرْحَمُ عُصَاةَ بَنِيْ كِلَابْ(13) أُمَّتِيْ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِعَدَدِ شَعْرِ غَنَمِ Ḥaḳ Ta’ālā yarlıġaya ol gėce içinde benüm ümmetümi yazuḳlarını Benī (14) Kilāb oġlanları ve ḳoyun tüsi sağışınca olursa dördünci maġfiret **[B 51b]**[131] ḥāli (15) var, nite-kim Resūl eydür, Ḥaḳ Ta’ālā bu gėce içre ḳamu Müsülmānları yarlıġaya. **[54b]** (1) Meger kim yėdi kimseyi kim evvel aŋmışduḳ, bėşinci şefā’at ḳılmaḳ ḥāli vardur, (2) evvel ol durur kim, peyġāmber āleyhi’s-selām şa‘bān ayınuŋ on üçünci (3) gėcesi ümmeti çün şefā’at ḳıldı, Ḥaḳ Ta’ālā üç ülüşünden birisin (4) bağışladı, yine on <bėşinci>[132] dördünci gėce şefā’at ḳıldı, ümmetüŋ üç (5) ülüşinden iki ülüşin bağışladı, yine on bėşinci gėce şefā’at ḳıldı, Melik-i (6) Ta’ālā ümmetinüŋ dükelin aŋa bağışladı, illā Taŋrı’dan ve anuŋ emrinden yüz (7) döndürenler ḳaldılar ve ėy ol ḳula kim bunuŋ gibi ‘azīz vaḳtda andan yüzin (8) döndürmiş ola ve kendüzin ‘işyān odına göyündürmiş ola,

(9) şi’r

Bir ṭamla ṣudan ol yaratdı ḳul özüŋi

Dutar el vėrdi ayaḳ görür iki gözüŋi

(10) Ėşidür iki ḳulaġuŋı söyleyüben ol dilüŋi

Vėrdi saŋa ėy ḳul sen yalan ḳılma sözüŋi

(11) Yayın ḳışın yaz güz ol yaŋılmadın yazmadın

Dünin günin üzüksüz vėrür ol saŋa rūzuŋı

[131] **[54b]** // 1 kim evvel almışduḳ: B2 nite-kim ilerü yād ḳılduḳ // (1, 2) vardur evvel ol durur: B3 var ol oldur, Y6 var nite-kim / ‘aleyhi’s-selām: Y6 yok // 3 gėcesi: B4 düni // 3 ümmeti çün: B4 ümmetinçün / Ḥaḳ: B5, Y7 Melik // 5 ülüşden: B5 ülüden / ülüşin: B5 ülüsin / bėşinci: B5 bėş / gėce: B5 dün // 7 döndürenler: B7 döndüren / ḳula: B7 bendeye / B7 yok: B7 andan / yüzin: B7 yüz // 8 kendüzin ‘isyān odına göyündürmiş ola, : B7 yok // şi’r: B’de yok // 10 İşidür iki ḳulaġuŋı söyleyü ben ol dilüŋi, vėrdi saŋa ėy ḳul sen yalan ḳılma sözüŋi: Y(9, 10) gividür iki ḳulaġuŋ ėşidür dilüŋ söyler sözüŋi ṭā‘at birle geçürüŋ dünyā içre özüŋi // 11 yok: Y10 yazın güzin / üzünsüz: Y11 kesüksüz / yok: Y(11, 12) yılda bir kez gelür receb ayı anuŋ ol şa‘bān ayı dostınuŋ döndürmege yüzüŋi // 12 yok: Y12 ol

[132] Metinde üstü çizilmiştir.

(12) oḳuġıl yā muḳrī[1] إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ ʻālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā (13) eydür, şaʻbān ayınuŋ on bėşinci gėce Cebrāʾīl baŋa geldi, eyitdi, (14) yā Muḥammed dur namāz ḳılġıl ve elüŋ ḳaldur gökden yaŋa baḳ, (15) إِذَا رَأَيْتَ أَبْوَبَ السَّمَاءِ مَفْتُوحَة ḳaçan kim başum ḳaldurdum ise yėdi ḳat gök **[55a]** (1) ḳapusın açuḳ gördüm, فَعَلَىْ البَابَ الأَوَّلِ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ (3)مَلَكٌ يُنَادِي طُوْبَىْ لِمَنْ سَجَدَ (2)فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَعَلَى ٱلبَابِ الثَّانِي مَلَكٌ يُنَادِي طُوْبَىْ لِمَنْ رَكَعَ اللَّيْلَةِ وَعَلَى ٱلبَابِ الرَّبِعِ مَلَكٌ يُنَادِي طُوْبَىْ **[B 52a]** (4) وَعَلَى ٱلبَابِ الثَّالِثِ مَلَكٌ يُنَادِي طُوْبَىْ للذَاكِرِيْنَ فِيْ هَذِهِ وَعَلَى الخَامِسِ مَلَكٌ يُنَادِي طُوْبَىْ لِمَنْ بَكَىَ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ وَعَلَى ٱلبَابِ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ(5) لِمَنْ دَعَا فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ السَّابِعِ مَلَكٌ يُنَادِي هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَيُتَابُ عَلَيْهِ هَلْ (7) السَادِسِ مَلَكٌ يُنَادِي طُوْبَىْ لِلمُسْلِمِنَ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَعَلَى ٱلبَابِ(6) مِنْ دَاعٍ فَيُسْتَجَابُ لَهُ فَيُعْطِيْ سُؤلَهُ هَلْ(8)مِنْ سَائِلٍ eydür, ḳaçan kim başum (9) ḳaldurdum-ısa gördüm kim gökler ḳapusı[134] açılmışdı. Evvelki gök ḳapusında (10) gördüm bir firişte nidā ḳılur kim, ne ḥürmetlü kim bu gėce içinde Taŋrı'ya kim rükūʻ (11) ḳılursa, ikinci gök ḳapusında bir firişte nidā ḳılur kim, ne ḥürmet(12)lüdür ol kimse kim bu gėce içinde sücūd ḳılursa, üçünci gök (13) ḳapusında bir firişte nidā ḳılur kim, ne ḥürmetlü ol kim bu gėce içinde (14) kim Taŋrı'ya yāz̲ ḳılursa dördünci gök ḳapusına bir firişte ḳıġurur kim (15) ne mutlu durur, ol kim **[Y 26a]** bu gėce içinde duʻā ḳılur-ısa, bėşinci gök ḳapusında **[55b]** (1) bir firişte nidā ḳılur kim ne devletlü ol kişi kim Taŋrı'dan

---

[133] // 13 gėce: B10, Y12 düni // 14 dur: B11 yok / dur namāz ḳılġıl ve elüŋ ḳaldur gökden yaŋa baḳ: Y13 başuŋ ḳaldur / gökden yana baḳ: B11 gökdin yaŋa, Y13 gökden yaŋa naẓar ḳıl // 15 ḳaldurdum ise: B13 ḳaldurdum / Arapça: Y'de yok **[55a]** // 9 ḳaldur dėmese: B5 ḳaldurdum / açılmışdı: B5 açılmış-ıdı / ki gök: B6 yok / yok: Y14 üzere / firişte: B6 ferişte // Y14 gördüm: 10 yok / gėce: B7, Y15 dün / kim: B7 yok // 11 ḳılursa: B7 eyler / gök ḳapusında: B8 ḳapuda / (11, 12) ḫürmetlüdür ol kimse: B7 baḫtlu ol kim / gėce: B8, Y16 dün / ḳılursa: B9, Y17 ḳılur / gök: B9, Y17 yok // 13 ḫürmetlü ol kim: B9 baḫtlu ol kişi kim / gėce: B10, Y17 dün // 14 kim: B10 yok / yāz̲ ḳılursa: B10 aŋa / gök ḳapusına: B10 ḳapuda / firişte: B10 ferişte / (14, 15) ḳıġurur kim: B11 nidā ḳılur kim / ne mutlu durur: B11 ne baḫtlu, Y17 nā-ümīz̲lü / ol: B11 kişi, Y17 ol ḳul / gėce: B11, Y1 dün / duʻā ḳılur-ısa: B11, Y1 duʻā ḳılur / gök ḳapusında: B12 ḳapuda **[55b]** // 1 firişte: B12 ferişte / devletlü: B12 baḫtlu / ol kişi: B12 yok // (1, 2, 3) Taŋrı'dan ḳorḳup bu gėce içinde aġlar altıncı gök ḳapusında bir firişte nidâ ḳılur kim ne mutludur ol kimse kim: B'de yoḳ, Y1 Taŋrı'dan ḳorḳup aġlar ol altıncı ḳapuda / yok: Y2 eydür / ne mutludur: Y2 ne baḫtlu oldur / gėce: B12, Y2 dün / Müsülmān birle: B12 Müsülmānlar-ıla, Y3 Müsülmānlar / ṭāʻat ḳılur: Y3 silik / yok: B13 ola, / gök ḳapusında: B13, Y3 ḳapuda // 4 firişte: B13 ferişte / ḳılur: Y3 eydür,/ var mı hiç tevbe ḳılıcı: B13 hic tevbe ḳılıcı var mı / bu gėce: B14, Y3 yok // 5 var mı hiç ḫācet diler: B14 hic ḫācet dilici var mı / diler: B14 dilici, Y4 dileyici / Taŋrı Taʼālā: B15, Y5 Taŋrı / ḳıla: B15 eyleye // 6 var mı hic yazuġın diler Ḥaḳ Taʼālā bu gece yazuġın yarlıġaya var mı hic: B15 var mı Taŋrı ḫācetin revā eyleye hic yazuġı yarlıġanmaḳ dileyici var mı kim yazuġı // 7 duʻā ḳılıcı Ḥaḳ Taʼālā duʻāsın müstecāb ḳıla: B1 duʻā ḳılıcı var mı kim duʻā ḳabūl ola // 8 eyitdi: B3 eyitdüm // 9 vaḳtadek: B3 vaḳtadegin / bu: B3 yok / olasıdur: B3 olur / ėrte: Y6 ṭaŋ // 10 şiʼr: B'de yok / cān: Y6 ḳul / baġlaḳıl: Y6 baġlaġıl / ḳılġıl: Y6 ḳıl / yazuḳçün aġlaġıl: Y(6, 7) aġlayup yazuġuŋçün // 11 ṭāʻat sözin gezdüŋ evvel yėgledüŋ yazduŋ evvel, Geldi ḳocalıḳ ilk <e>vaḳtın imdi şanġıl: Y7 ṭāʻatsüzin çoḳ gezdüŋ hic sucūd ėrmedüŋ vaḳtı oldı dün imdi ḳulıġına ḳaranġulı // 12 ḳayḳudan: Y9 ḳorḳudan / ḳınġıl: Y9 ḳanġıl // 13 gitdi: Y8 öti / yigitlügüŋ hem: Y8 hem yigitligüŋ / geldi ḳocalıḳ ilk <e>vaḳtın imdi şanġıl: Y8'de bulunmaktadır / 14 ḳullıḳ oldı uyanġıl: Y10 vaḳt oldı uyanġıl ėy cānlar

[134] Metinde: ḳayusı

ḳorḳup bu gėce (2) içinde aġlar[135], altıncı gök ḳapusında bir firişte nidā ḳılur kim ne mutludur,[136] (3) ol kimse kim bu gėce içinde Müsülmān birle ṭā'at ḳılur, yėdinci gök ḳapusında (4) bir firişte nidā ḳılur kim. Var mı hiç tevbe ḳılıcı kimse kim bu gėce Ḥaḳ Ta'ālā (5) tevbesin ḳabūl ḳıla, var mı hiç ḥācet diler Taŋrı Tā'ālā ḥācetin revā ḳıla, (6) var mı hiç yazuġın diler Ḥaḳ Ta'ālā bu gėce **[B 52b]** yazuġın yarlıġaya, var mı hiç (7) du'ā ḳılıcı Ḥaḳ Ta'ālā du'āsın müstecāb ḳıla, فَقُلْتُ يَا جِبْرَائِيْلْ اِلَىْ (8) مَتَىْ هَذِهِ الأَبْوَابْ مَفْتُوحَةٌ قَالَ إِلَىْ طُلُوعِ الفَجْر eyitdi, yā Cebrā'īl (9) ne vaḳtadek bu ḳapular açuḳ olasıdur, eyitdi, ėrte yėri belürince, (10) şi'r

Berāt düni geldi cān bėlüŋ berk baġlaḳıl

Ṭā'at ḳılġıl ol Çalab'a yazuḳ-ıçun aġlaġıl

(1) Ṭā'at sözin gezdüŋ evvel yaŋıldun yazduŋ evvel

Geldi ḳocalıḳ ilk <e> vaḳtuŋ imdi ṣanġıl

(12) Uyanġıl bu uyḫudan ḳurtılasın ḳayḳudan

Kāhellik ṭap eylegil ṭā'ate imdi ḳanġıl

(13) Ol oġlanluġuŋ gitti yigitlügüŋ hem gitdi

Vaḳtı oldı dur imdi ḳulluġına ısınġıl

(14) Berāt düni yarlıġar Çalap cümle yazuġı

Uyumaġıl dur imdi ḳullıḳ oldı uyanġıl

(15)[137] ėy cān yėdi ḳat gök ḳapuların açup ėrteye degin size baḳarlar, meger tevbe ḳılalar dėyü **[56a]** (1) tā kim tevbelerin ḳabūl ḳıla, istiġfār ḳılalar mı kim yazuḳların

[135] 'alursa' kelimesi farklı bir mürekkeple üstte yazılmıştır.
[136] Fazla harekeleme var.
[137] // 15 cān: B4, Y10 cānlar / B4 ḳat: 15 yok / ḳapuların: Y11 ḳapusın / açup: B4, Y11 açar / B5 meger: 15 yoḳ, Y11 her kim **[56a]** // (1, 2): Y'de yok // 1 tā: B5 yok / tevbelerin: B5 tevbesin ḳabūl ḳıla / B5 revā ḳılavuz yā // 2 yok: B6 yā / dileyeler mi kim / B(5, 6) dileyici varmıkim / yok: B7 Taŋrı Ta'ālā / ḫācetlerin: B6 ḫācetin // 3 ḳılalar mı kim: B7 ḳılıcı varmıkim / du'āların: B7 du'āsı / ḳılavuz: B7 ola, // 4 nite-kim: B8 ḳaçankim / 5 gėce: B9 gün / geldeç yıla degin: B9 yok // 6 berāt gėcesi gele ayruḳ: B9 berāt dünindegin // 7 gelesi yıl: B11, Y13 yine yıl / ḳılam: Y13 ḳılavan / geçsün: B12 varsun / Çalap: B12 Çalap / gelem: B12 varam / (8, 9) anuŋ-çun kim ölüm alnuŋa yazılmış durur,saŋa sağış birle nefes vėrilmiş durur: B'de yok / yazılmış durur: Y14 yazılmışdur / vėrilmiş durur: Y14 vėrilmişdür // 11 gelesi

yarlıġaya(2)vuz, ḥācetler dileyeler mi kim ḥācetlerin revā ḳılavuz, yā du‘ā (3) ḳılalar mı kim du‘āların müstecāb ḳılavuz, böyle dėyü ėrteye degin (4) nidā ḳılurlar, nite-kim ėrte olsa ḳapuların[138] yaparlar, her kim ne dilerse ol (5) gėce bulurlar ve anlar kim dilemezler, maḫrūm ḳalurlar, geldeç yıla degin kim yine (6) berāt gėcesi gele, ayruḳ ol ḳapuları açmazlar eyitmegil kim bu geçdi (7) gelesi yıl tevbe ḳılam, bu yıl geçsün, yine bir yıl Çalap ḳapusına gelem (8) dėmegil anuŋ-çun kim ölüm alnuŋa yazılmış durur, saŋa saġış birle nefes (9) vėrilmiş durur, ol nefesüŋ dükenesine baḳarlar ve güyerler, ḳaçan kim (10) ol nefes dükense cānı senden alurlar, olmaya kim ecelüŋ gelmiş ola, (11) nefsüŋ dükenmiş ola, yine gelesi bu düne ėrmeyesin, bu ṭā’atden ve bu (12) gėceden ve bu gėcenüŋ müzdinden ṣevābından maḫrūm ḳalasın, **[B 53a]** bes (13) bundan yėgrek yoḳ durur kim, bu şerīf vakti bulupdurursın ġanīmet (14) dutġıl ol kim geçdi sen aŋa ėrmeyesin ve ol kim gelecekdür (15) ḫaṭar üzredür yā ėresin yā ėrmeyesin imdi ġanīmet dutġıl naḳdini.

[56b] (1) beyit

Yigitlige güvenme eyitmekim erdür

Yigitlik ḳocalıḳ hemān ikisi birdür

(2) Bu dünyādan **[Y 26b]** göçseler ölüm arġın geçseler

İkisinüŋ durağı ḳaraŋu kör yėrdür

(3) Ammā ḳocalar işi ṭā’at ḳılup aġlamaḳ

Yine yigitler işi oyunuŋlu yėrdür

يَا رَسُوْلَ اللهِ كَيْفَ يُحشرُ (5) رُوِيَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا وَعَنْ أَبِيْهَا أَنَّهَا قَالَتْ مَجْلِسْ فِى حَقِّ شَعْبَانْ (4) لِكُلِّ امْرِئٍ (7)قُلْتُ وَالنِسَا قَالَ وَ النِسَا قُلْتُ فَكَيْفَ لاَ يَحْتَشِمْنَ قَالَ يَا عَائِشَةَ (6) الناسُ يومَ القيامةِ قَالَ حُفاةً عُراةً أَهْلُوهُمْ وِ (9)هَلْ يُحْشَرُ أَحَدٌ يَوْمَ القِيَمَةِ كَاسِيَاً قَالَ نَعَمْ الأَنْبِيَاءُ وَ (8) مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ قَالَتْ قُلتُ يَا رَسُولَ اللهِ لَهُمْ (11)النَاسِ جِيَاعٌ يَوْمَ القِيْمَةِ يَا عَائِشَةُ إلاّ الأنْبِيَاءُ وَ أَهْلِ (10)صَايِمُ رَجَبٌ وَ شَعْبَانٌ وَ رَمَضَانٌ عَلَى الوَلاءِ كُلُّ

---

bu gėceye: B15 yıl bu düne / (11, 12) bu ṭā‘atden ve bu gėceden: B15 yok / gecenüŋ: B15 dünden // 12 bes: B1 pes // 13 yoḳdurur: B1 yoḳdur //14 dutġıl: B2 dutasın /geçdi: B2 gecdi / ėrmeyesin: B2 ėrmezsin / (14, 15) ve ol kim gelecekdür ḫaṭa üzredür yā ėresin yā ėrmeyesin imdi: B (2, 3) yok **[56b]** // (1-12): B’de yoḳ, Y’de beyitlerin yerleri farklı // 1 yok: Y(16, 17) ecel gelse oloḳ dem yigit ḳoca birdür // 2 göcseler: Y1 geçenler // 3 ḳocalar: Y17 ḳocalıḳ / yok: Y1 tevbe ḳılup varursa yazın ḳatında Taŋrı / yok: Y2 ḳoca birle ol yigit menzilet birdür / Arapça: Y’de yoḳ

[138] Metinde önce ḳapu gėri olarak yanlış yazılmış sonra ḳapu kelimesinin üstüne ların eklenmiştir.

عُسْرَ حَدِيث(12) ولابَيْتِهِمْ وَ صَايِمِ رَجَبْ وَ شَعْبَانْ وَرَمَضَانْ فَإِنَّهُمْ شَعْبَانٌ لاَ جُوْعَ [139] ma‘nīsi bu durur kim, rivāyet ḳılur, ‘Āyişe-yi ṣıddıḳa rażi(13)ya’l-lahu ‘anha وَعَنْ أَبِيْهَا peyġāmbere ṣordı, yā Resūlu’l-lahi, yarın (14) ḳıyāmat güninde ḫalāyıḳlar sinden nite ḳopalar, Resūl eydür, yā ‘Āyişe yalın (15) yalıncaḳ, yalın ayaḳ ḳopalar, eyitdi yā Resūla’l-lahi ‘avratlar daḫı[140] yalıncak yalın **[57a]** (1) ayaḳ mı ḳopalar, eyitdi, ‘avratlar daḫı eyle ḳopalar, dėdi, eyitdi yā Resūlu’l-lahi (2) **[B 53b]** ḫalḳ biribirinden nite utanmayalar, eydür, لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ (3) شَأْنٌ يُغْنِيهِ her kimsenüŋ kim ol gün kendü başı ḳayusı ola, ayruḳ (4) hiç kimseden ḫaberi olmaya, eydür, yā Resūlu’l-lahi, ol gün hiç kimse ṭonlu ḳopası (5) degül midür dėdi, evet eydür, peyġāmberler daḫı ehl-i beyti daḫı receb ve şa‘bān ve ramażān (6) ayı ulaşdurı oruc dutanlar ṭonlu ḳopalar yine dükeli ḫalḳ ḳıyāmat güninde (7) aç ḳopalar<lar>, illā peyġāmberler ve bunlaruŋ ehl-i beyti degül ve receb, şa‘bān, (8) ramażān ayı oruc dutanlar degül, bunlar ṭoḳ olalar ve bunlara açlıḳ ve düşvār(9)lıḳ olmaya, ėy cān, bir ‘acab söz bu ża’īf ḳul<l>dan ėşitgil ‘Arablarda (10) ‘ādet eyle durur, her ḳanḳı nesneyi görseler, ol nesne içinde ne görürler(11)se ol nesneye lāyıḳ ad vėrürler, nite-kim, bir yıl on iki aydur, her bir ay içinde (12) ne gördilerse, aŋa baḳup ad vėrdiler, meṣelā, ol ay içinde kim biribir-ile çalışmaḳ (13) ve ögünç ve ḳışāṣ ėtmek ḥarām ḳıldılar, ol aya muḥarrem dėdiler. Ol aylar kim anuŋ (14) içinde gök gürledi, yaġmur yaġdı ot yėm çiçekler bitdi, yėr bezendi, aŋa (15) rabī’ān dėdiler ya’nī يَعْنِيْ رَبِيْعُ الأَوَّلْ وَ الآخِر dėdiler ol aylar kim anuŋ **[57b]**[141] (1) içinde aġaçlar yapraġı döküldi, ot,

---

[139] // 12 ma‘nīsi bu durur: B11 ma‘nīsi budur, Y’de yok // 13 peyġāmbere: B12, Y2 peyġāmberden // 14 ḫalāyıḳlar: B13 ḫalāyıḳ / nite: B13 nice /(14, 15) yalın yalıncaḳ: B13, Y3 yalıncaḳ yalın / ḫalāyıḳlar: Y3 ḫalāyıḳ / sinden: Y3 gürından / ḳopalar: B14 ḳopalardır / eyitdi: Y4 eydür, **[57a]** // 1 ḳopalar: B15 ḳopısarlar / yok: B15 dėdi /eyitdi: B15 eydür,/ ḳopalar: B15 ḳopa / eyitdi: B15 eydür // 3 kimsenüŋ: B1 kimseye, Y5 kişinüŋ / kim: Y5 yok / ayruḳ: Y5 ġayrı // 4 hiç: B2 hic / hiç: B3 hic / (4, 5) ḳopası degül midür: B3 ḳopasımıdur / dėdi: B3 yok / B3 evet: 5 yok / yok: B3 bularuŋ // 6 ayı: B4 ayın / ulaşdurı: B5 yok // 7 bunlaruŋ: B5, Y6 bularuŋ / degül: B6 yok / yok: B6 daḫı // 8 ayı: B6 yok / degül: B6 yok // 9 ėy cān: Y8 cānı cihān ‘azīz men // 10 ‘adet eyle durur: B8 ‘adeti eyledür / Y9 ‘adeti şöyledür / yok: B8 kim // (11, 12) nite-kim bir yıl on iki aydur her bir ayı içinde ne gördilerse aŋa baḳup ad vėrdiler meṣele ol: B’de yok / yok: B10 ol aya ol üç / yok: Y11 ol // 13 ol: Y11 evvel / ėtmek: B11 olmaḳ

[140] Sahih işareti var

[141] [57b], [58a] (1-10): Y’de bulunmamaktadır.

[57b] // 1 aġaçlar: B13 yok // 2 ṣafer ṣaru dėmek olur: B14 yok // (2, 3) anuŋ içinde ṣular yügürüp her nesneye ṭomurcuḳlanur başlar ve: B14 yok / aġaçlar: B14 yok / ol aylar: B15 yok // 5 baḫçe: B1 yok / birle: B1 yok // 7 çıpuġı: B3 çıbuġı /urġanlandı: B4 urġan ṭartdı // 8 dėdiler: B4 dėrler // 9 yok: B5 anuŋ / ḳızdı: B5 ḳurıdı // 12 yok: B8 ve / sekel: B9 sege /üredi: B12 üyerdi // 13 üyezlemek: B9 uyazlanmaḳ / ol aya: B9 oŋa / yok: B10 ayı // bāzırganları: B10 bāzırganlar / yok: B11 evine / ṭaşlarġa: B11 ṭaşraġı // 15 işleri: B11 işlerden / evleri: B11 evler **[58a]** // 1 eṭrāfdan: B12 eṭrāflardan / gelürler-idi: B13 gelürlerdi / Ka’be’ye: B13 Ka’be’yi // 3 Ādem birle: B14 Ādem-ile // 3 ‘arefe: B15 ‘arafat / ya’ni: B15 yine // 4

yėm ṣarardı ol aya ṣafer (2) dėdiler, ṣafer ṣaru dėmek olur, ol aylar kim anuŋ içinde ṣular (3) yügürüp her nesneye ṭomurcuḳlanur başlar ve yėr ṣu dökdi, ol aylara cemāz̤iyān (4) dėdiler, ya'nī̇ يَعْنِيْ جَمَادَىَ الأَوَلْ وَ الآخِر su dökmek **[B54a]** olur, ol ay içinde (5) kim aġaçlar yapraḳlandı bāġ ve baḫça, gül, çiçekler birle bezendi, ol aya receb (6) dėdiler كَمَا يُقَالْ تَرَجَّبَتِ الأَشْجَارُ اِذَا أَوْرَقَتْ أَيْ تَعَظَمَتْ ve ol aylar (7) kim anuŋ içinde baġlar çıpuġı uzandı ve bostān urġanlandı ve aġaçlar (8) budaḳlandı, ol aya ṣa'bān dėdiler teṣa''abun aġaçlar budaḳlanmaḳ olur, ol (9) ay içinde kim ṭaşlar ve <aġaçlar>[142] ḳızdı ve ḳum ḳayır ḳızġun oldı ve (10) yėmişler göynüldi ve ḫalḳ ni'mete gėŋildi, ol aya ramażān dėdiler, سُمِّيَ (11) لِأَنَّهُ الرَمَضُ وَقَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى الرَمْضَاءِ ramaż gün ḳumı ḳızdurmaḳ olur, (12) ramaż ḳum durur, ol ay içinde kim seŋek, üyez ve gögevün üredi develerden, (13) üyezlemek gördiler, ol aya şevvāl dėdiler وَمِنْهُ شَالَ يَشُوْلُ شَوْلاً أَيْ رَفَعَ (14) ve ol ay içinde kim daḫılların dirdiler ve bāzirgānları geldiler ve ṭaşlarıġa (15) işleri bitürdiler, evleri içinde oturdılar, ol aya z̤ü'l-ḳa'de dėdiler, **[58a]** (1) ol ay içinde kim degme eṭrāfdan gelürler-idi <idi>, Ka'be'ye ziyāret ḳılurlar(2)dı, ol aya z̤ü'l-ḥicce dėdiler, ya'nī̇ şehrü'l-ḥac ḥac ayı dėmek olur, nite-kim (3) Ādem birle Ḥavvā yazuḳlarına 'itirāf ḳıldılar, ol ṭaġ 'arefe dėdiler, ya'nī̇ (4) Mekke'de üküş **[B 54b]** aġlaşduḳları içün Mekke'ye bekke dėdiler, daḫı bunuŋ gibi (5) ma'nī̇ler 'Arab luġati içinde üküşdür velī̇kin benüm maḳṣūdum bu degüldür, (6) receb, ṣa'bān, ramażān faẓlından söz söylemek durur يُورَقُ فِيْ فَصْلِ الرَبِيْعِ كَذَلِكَ نَفْسُ المُؤمِنْ بِالإِسْتِغْفَارِ وَ الغُفْرَانِ وَ (7)كَمَا أَنَّ الأَشْجَارَ وَ قِرَاءَةِ القُرْآنِ لِأَنَّ شَهْرُ رَجَبَ شَهْرُ (9)يَتَشَعَبُ فِيْ شَعْبَانِ بِالصَّلَوَاتِ عَلَى حَبِيْبِ الرَّحْمَنِ وَ يُثْمِرُ بِالتَرَاوِحِ (8) الصَّلَوَاتِ وَ رَمَضَانْ شَهْرُ قِرَاءَةِ القُرْآنِ (10)الإِسْتِغْفَارِ وَ شَعْبَانُ شَهْرُ ma'nī̇ bu durur kim eydür, nite-kim (11) yaz günlerinde aġaçlar yapraḳlanursa, andayuḳ mü'minler nefsleri receb ayında şöyle (12) yapraḳlanur, istiġfār ṭā'at birle ṣa'bān ayında budaḳlanur, peyġāmber

---

Mekke'de: B15 Mekke ve / aġlaşduḳları içün: B1 aġlaşduḳlarıçün // 6 degüldür: B2 degül durur,/ faẓlından: B3 faẓīletinden / söylemek durur: B3 söylemekdür // 10 ma'nī̇ bu durur: B (7, 8) ma'nīsi budur / nite-kim: B8 yok / yapraḳlanursa: B8 yabraḳlansa / andayuḳ: B8 yok // 11 şöyle: B9 yok // 12 yapraḳlanur: B9 yabraḳlanur / ṭā'at birle: B9 ṭā'at-ıla // 13 vėrmek birle: B10 vėrmek-ile / oḳumaḳ birle: B11 oḳımaḳ-ıla / (13, 14) anuŋ içün: B11 anuŋ-çun / ayı durur: B11 ayıdur / ḳılup: Y13 ḳılur // 15: Y'de yok / 15 ayı durur: B12 ayıdur / oḳumaḳ: B12 oḳımaḳ / ayı durur: B12 ayıdur / ḥikmet durur: B13 ḥikmetdür / oḳumaḳ: Y15 oḳımaḳ

[142] Metinde üstü çizilmiştir.

ṣalāvāt (13) vėrmek birle ramażān ayında yėmişlenür, terāvīḥ ḳılup Ḳur‘ān oḳumaḳ birle anuŋ (14) içün kim receb istiġfār ḳılmaḳ ayı durur, ṣa‘bān peyġāmbere ṣalāvāt (15) getürmek ayı durur, ramażān Ḳur‘ān oḳumaḳ ayı durur, su’āl ne ḥikmet durur, **[58b]**[143] (1) kim Ḥaḳ Ta’ālā receb ayın kendüzine iżāfet eyledi, receb şehrī dėdi (2) ve ṣa‘bān ayını peyġāmbere iżāfet ḳıldı ve ṣa‘bān şehrü resūlī dėdi (3) ve ramażān ayın ḳullarına iżāfet ḳıldı ramażān[144] **[B 55a]** şehrü ‘ibādī dėdi, el-cevāb (4) الحِكْمَتُ فِيْهِ سَالِفَ الأُمَمِ كَانَ عَزَ وَ جَلَّ أَنْ تَكُونَ هَذِهِ الأُمَّةُ سَابِقَةً لَهُمْ فَجَعَلَ أَعْمَالَهُمْ مُضَاعَفَة (5) لَهُمْ عُمْرَاً طَوِيْلاً وَعَمَلاً كَثِيْرَاً فَأَرَادَ اللهُ (6) الثَّوَابِ وَ أَعْمَالَهُمْ فِيْ الأَوْقَاتِ الفَاضِلَةِ لِتَسْبِقُوا سَايِرَ الأُمَمِ ḥikmet (7) bunuŋ içinde oldur kim ilerüki ümmetler ‘ömri **[Y 27a]** uzun olur-ıdı, bunlar (8) ol uzun ‘ömür içinde çoḳ ṭā’at ḳılurlar-ıdı ve delim müzd s̱evāb bulur(9)lardı, ḳaçan kim bu ümmetüŋ ‘ömri ḳıṣa oldı, Ḥaḳ Ta’ālā diledi kim (10) bu ümmeti olardan ilerü geçüre ve s̱evābların bunlaruŋ s̱evāblarından artuḳ (11) ḳıla ve derecelerin bunlaruŋ derecesinden yüksek ḳılam[145] bir ṭā’atlerine on müzd vėre ilerüki ümmetlerüŋ müzdi birine bir vėrdi (12) bu ümmetüŋ ṭā’atinüŋ bir müzdine on müzd vėrür قَوْلِهُ تَعَالَى مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا(13) benüm ayum dėdi, ilerü degüldi (14) bu ümmet içün kendüye i□āfet ḳıldı, eyitdi, ol kimse kim receb (15) ayı Ḥaḳḳ’ın ḥürmetin saḳlasalar, bular benüm üründülerüm olsun, dėdi. Kimmiş belürsün dėdi, benüm-ile **[B 55b]** (1) dostlıḳ da‘vīsin ḳılanlarda, degme dün

---

[143] **[58b]** // 1 eyledi: B14 ḳıldı // 2 ve: B14 yok / ṣa‘bān ayını: B14 ṣa‘bānı // 3 ramażān ayını: B5 ramażānı // 7 ümmetler: B5 ümmetlerüŋ / ‘ömri: Y17 ‘ömürleri / olurdı: B5 olur-ıdı, Y1 olurmış / bunlar: B5 bular / bunlar ol uzun ‘ömür içinde çoḳ: Y1’de yok // 8 ‘ömür: B6 yaş / çoḳ: B6 üküş / yok: B6 ve / ḳılurlardı: Y1 ḳılurlarmış (8, 9) bulurlardı: Y1 bulurlarmış / ḳaçan kim: Y1 ḳaçan / oldı: Y1 oldısa // 10 olardan: B8, Y2 bulardan / ilerü: B8 yok / bunlaruŋ: Y2 bularuŋ / s̱evābların: B9 s̱evābları // 11 ḳıla: B9 ola / dereceler: B10 derecesi / buŋlaruŋ: B10 bularuŋ / ḳılam: B10 ḳıla / vère: B10 virlür, Y3 vėrdi / yok: B10 ola ol / yok: B10 ṭā‘atleri / biz viredi: B10 biridi / yok: B11 yine // 12 ṭā‘atinüŋ bir müzdine on müzd vėrür: B11 bir ṭā‘atine on müzd vėrür ola, // 13 ayum: B12 yok / yok: B12 aylar // 14 ümmet içün: B13 ümmet-içün / yok: B13 eyle dėdi / kimse: B13 kimseler // 15 oldun dėdi: Y5 benüm dėmiş dostlıġum: B15 dostum **[59a]** // 3 niceye: B4 niceyi / niceye: B4 niceyi / çaġıralar: B4 ḳıġıralar / dėr: B4 yok // 4 ramażān ayın: B5 yok / dutanları: B5 dutanlara // 6 ḳullar üzre: B7 yok / degül idi: B7 degül idi / bunlar: B7 bular / dutdılar: B7 dutdılardı / ayın: B8 ayı / yok: B8 dahı / bunlara: B8 bulara / dügül-idi: B8 degül-idi // 8 bunlara: B9 bulara / yok: B9 oruc / ve: B9 yok // 9 daḫı: B10 yine // 10 farīża idi: B11 farīża-y-idi // 11 ṣabur: B12 ṣabr / ḫaḳa boyın vėrdiler: B12 yok / anuŋ birle: B12 anuŋ-ıla // 12 azze ve celle: B13 yok // 13 sen sen bulara şefā’at ḳılġıl ve beni sevüb benüm ayumda oruc dutduḳlar-ıçun ben: B14 yok

[144] Metinde üste yazılmıştır.

[145] Metinde kenara yazılmıştır.

himmetlüler benüm dostlıġum (2) da‘vīsin ḳılmasunlar dėdi, beni seven benümçün ayum ḥürmetin beklesünler dėdi, (3) yine ṣa‘bān ayına resūlum ayı dėdi, bu dünden ilerü ṣa‘bān ayın hiç (4) peyġāmberlere vėrmemiş idi, eyitdi, ṣa‘bānu şehrü resūli anlarkim (5) ṣa‘bān Ḥaḳḳı ḥürmetin bekleyeler, resūlüŋ üründü ümmeti olsun dėdi, (6) resūl dostlıġı da‘vīsin ḳılanlarda anuŋ dostı kim-idügi (7) belürsün dėdi, anı sevenler anuŋ-ıçun anuŋ ayına ḥürmet eylesünler[146] (8) dėdi, yine ramażān ayına ḳullarumuŋ dėdi, ramāżānu şehrü ‘ibādi dėdi, (9) ma‘nīsi budur kim eydür, ḳullarum ayruḳ aylarda taḳṣīrlıḳ ḳılduḳların (10) bu ayda yėtirsünler dėdi, ayruḳ aylarda öldürdüklerin bu ayda dirilsünler (11) dėdi, ayruḳ ayda ḥarām-ıla ṭoldurduḳları ḳurṣaġı bu ayda arıtsunlar dėdi, (12) ayruḳ ayda baġladuḳları ḳapuyı bu ayda açsunlar dėdi, ayruḳ aylarda (13) ḳılduḳları yazuḳdan bu ayda ḳaçsunlar dėdi, ayruḳ aylarda erindükleri (14) yazuġı bu ayda açın ṣusuzın göndürsünler dėdi ėy cānı men (15) ‘acab işdür ramażān ayı ḳulumuŋdur dėdi, yine ḳullar bu ayda dutduġı **[B 56a]** (1) orucın benüm dėdi, yā bendelerüm ayı sizüŋdür (2) orucı siz dutġıluŋ ve siz dutduġuŋuz oruc benümdür, cezāsın ben vėrem, (3) siz dutduġuŋuz oruc ṣuṣamaḳ, acmaḳdur, ben vėrdügüm cezā ilk (4) taḫt ḳuṣūrdur, uçmaḳdur, ṣoŋı dīẕārdur, yüz biŋ ḥicāb uçmaġ-ıla (5) وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ اِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ yine bir dürlü eydeyim ramażān (6) ayına ḳullaruŋ dėdi, anuŋcünkim ay ṣaġışı ma‘dūddur, anı (7) bilürler, yine oruc müzd-i ṣevābı ḥisābsuzdur, anı Ḥaḳ bilür, ḫalḳ bilmez (8) اِنَّمَا يُوفَى اَلصَّابِرُونَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ اَيْ صَائِمُونَ ay ṣaġışı (9) kim ḳullar bilür**[Y 27b]**lerdi ḳullaruŋ dėdi ve ramażān şehrü ‘ibādi ve oruc kim (10) anuŋ ṣevābın kimse bilmez Çalap benüm dėdi, اَلصَّوْمُ لِي وَاَنَا اَجْزِي بِهِ(11) oḳuġıl yā mükri قُلْ لِعِبَادِيَ اَلَّذِينَ آمَنُوا ėy niçe kimseler (12) kendüzini ḳulvan dėyü bilmiş ola, ḳaçankim ḳıyāmat ḳopsa ḳullıḳ (13) nişānı anda olmaya, ḳullıḳ nişānı oldurkim ḳulaġı delüklü olur (14) ve ḳulaġına ḫalḳa geçürmiş olur ve alnı ṭaġlu olur ve Çalap ḳullarınuŋ daḫı (15) göŋülleri

[146] Esas nüshada [B 55b], [B 56a] bulunmamaktadır
[B 55b] // 7 eylesünler: Y9 dutsun // 8 ḳullarumuŋ: Y10 ḳullarum / yok: Y10 ayı // 9 ma‘nīsi budur kim: Y10 yok // (10, 11, 12): Y’de yok // 14 yok: Y11 ḥarām birle daldurduḳları ḳarż’i bu ayda örtsünler / yok: Y12 cihānı / ayı ḳulumuŋdur: Y12 ayına ḳullarumuŋdur / bu ayda: Y12 yok **[B 56a]** // 1 benüm dėdi: Y12 bėnümdür / yok: Y13 ramażān // 3 dutduġuŋ: Y14 dutduġuŋ // 4 uçmaġ-ıla: Y15 uçmaḳdur // 6 ayına: Y15 yok / ḳullaruŋ: Y15 ḳullarumuŋdur / yok: Y16 ma’lūm ve / yok: Y16 ḳullar / yok: Y(16, 17) yine oruc benümdür dėdi anuŋ-çun-kim Ḥaḳ Ta’ālā bilürḳullar bilmezler // 9 ḳullaruŋ: Y1 ḳullarumuŋdur // 10 benüm: Y1 benümdür // 12 kendüzine: Y2 kendüzin / ḳulvan dėyü: Y2 ḳulın dėr / bilmiş ola: Y2 bilmezkim // 13 anda: Y3 yok / yok: Y3 imdi sen görgil kim sende / (13, 14, 15): Y’de yoḳ

ḳulaġı delinmiş gerek ve ma‘rifet ḥalḳası gönül **[B 56b]** (1) ḳulaġına geçmiş gerek ve alınları sücūd-ile ṭalanmış gerek, imdi sen (2) görkli gönlüñde maḥabbet nişānı var mı, benüm dostlıġum **[59a]** (1) birle dağlanmış gerek imdi sen görgil, **[B 56b]** gönlünde muḥabbet nişānı var mı, (2) ‘azīzi men, ḳaçan ḳıyāmat güni olsa, degme bir bölük ḫalka bir dürlü nidā ḳılalar, (3) bir niçeye ḳıġıralarkim yā muḥiblerüm dėyü ve bir niçeye çaġıralar yā ṣāyimler, dėyü dėr, (4) receb, ṣa‘bān, ramażān ayın oruc dutanları ḳıġıralar yā muḥibler dėyü ve (5) ramażān ayında oruc dutanlara yā muṭī‘ler dėyü kıġıralar, anuñ-çun kim (6) receb orucı ḳullar üzre farż degül idi, bunlar Taŋrı’yı sövüp recebden[147] oruc dutdılar (7) Taŋrı receb ayın benüm dėdügi-çün daḫı ṣa‘bān orucı bunlara farż dügül-idi, (8) <bunlara farż dügül-idi>[148] bunlara ṣa‘bān ayı orucın Muḥammedi sevüp oruc dutdılar ve (9) ṣa‘bān ayına Muḥammed benüm dėdügi-çün, daḫı ramażān ayı orucı bulara (10) farīża idi, Taŋrı emrin yerine getürdiler, ramażān ayında oruc dutdılar, (11) açlıġa ṣusuzlıġa ṣabur ḳıldılar, Ḥaḳ’a boyın vėrdiler, anuŋ birle muṭī’ oldılar, (12) ‘كَاَنَّهُ يَقُولُ azze ve celle, yā Muḥammed, seni sevüp senüŋ ayuŋda oruc dutduḳlarçün (13) sen bulara şefā’at ḳılġıl ve beni sevüp benüm ayumda oruc dutduḳlar-ıçun ben bunlara (14) raḥmet ḳılayın ve benüm emrüm yerine getürüp ramażān ayında oruc dutup muṭī‘ (15) olduḳları çün **[B 57a]**[149] bunları uçmaġa givüreyin, niteliksüz kendümi göstereyin,

---

[147] Metinde kelimenin üzerine yazılmıştır.
[148] Metinde üstü çizilmiştir.
[149] **[59a]** // 4 ayın: Y5 yok / oruc: Y5 orucın // 7 dügül-idi: Y7 degüldi // 8 bunlara: Y8 bulara / yok: Y9 Ḥaḳ Ta’ālā / yok: Y10 dutduḳları // 15 bunları: B1 buları / givüreyin: B1 givüreyim / kendümi: B1 dīẕārum / göstereyim: B1 göstereyim **[59b]** // mesnevī: B ve Y’de yok // 9 yok: Y11 eyitdiler / Resūlu’l-allahı: B4 Resūla’l-lahı // 10 dėdiler: B5 yok / yėri: B5 yėr // (11, 12): Y’de yoḳ// 12 yaratdı zamānı / anuŋ birle: B7 anuŋ-ıla // 13 eyitdi: B6, Y12 eydür / (13, 14) ėy dünyāyı ahirete ṣatanlar vay gėceler oruc niyyetine yatanlar: B7 yok / ülfet birle: B8 ülfeti-y-ile // 15 isdemekden: B9 işitmekden / yok: B9 ilerü / ma‘nī birle: B9 ma‘nī-y-ile **[60a]** // 1 Çalap celle celālühū: Y13 Ḥaḳ Ta’ālā / buyurmaḳdan: B13 oturmaḳdan // 4 yaluŋuz bunda degül: B (14, 15) bunda yok // 5 ḳulluḳ: B15, Y15 ḳullıḳ // (6, 7) buyurdı ise: B1 buyurdı, Y15 buyurdısa / buyurdı: B1 ḳıġırdı / īmān birle: B3 īmān-ıla / aŋdı: B3 buyurdı ḳıġırdı andan // 8 buyurdı: B5 buyurdısa // 9 īmān birle: B5 īmān-ıla / yok: B5 aŋdı andan // 10 buyurdı: B7 buyurdısa / īmān birle. B8 īmān-ıla // 11 baṭıl olmakdan saḳınmaḳ: Y1 yok / buyurdı ise: Y1 buyurdısa // 12: Y’de yok / īmān birle: B10 īmān-ıla / 1 buyurdı ise: B11 buyurdısa / īmān birle: B12 īmān-ıla /buyurdı ise: B13 buyurdı // 13 Taŋrı: Y1 yok / yok: Y1 ṣadaḳa // 14 īmān birle: B13 īmān-ıla // 15 buyurdı ise: Y2 buyurdısa

meşnevī

[59b] (1) Dükeli aylarda ḳul sen ḥelāl ḥarām yėrdüŋ

Receb ayı gelse tevbe ḳılam dėr-idüŋ

(2) Receb ayı geçdi ėy ḳul daḫı doymaduŋ mı

Ṣa‘bān daḫı geçer uş ḥarāma ṭoymaduŋ mı

(3) Oruc ayı gelür uş raḥmeti ulaşduru

Ḳarşu var ḳulsaŋ aŋa gönlüŋi ulaşduru

(4) Yılda bir ay var sen bul Çalap ṭapusında

Meger yüzüŋ olmaya yarın Ḥaḳ ḳapusında

(5) ėy cān-ı cihānı men furṣat elde iken bu şerīf evḳātı żāyi‘ ėtme kim (6) yarın yā muḥibler yā muṭī‘ler dėyü ḳıġıralar inşā’allahu Ta’ālā (7) عَنْ ثَوَابِ سُئِلَ النَبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ الخِطَابِ(9) قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اِسْمَعُوا قَبْلَ الثَّوَابِ لُطْفَ (8) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى رَمَضَانْ قِال ṣordılar peyġāmbere, yā Resūlu’l-lahi, ramażān ayında oruc (10) dutanlaruŋ müzd-i ṣevābı niçe ola, dėdiler, ol ‘ālem faḫri, yėri gök (11) bedri, peyġāmberler mühri, ḳamu ‘ālemden artuḳ mihri anuŋ dost(12)lıġına yaratdı, zamānı daḫı dehrī anuŋ birle belürdi, İslām ḳadri bunlara (13) cevāb vėrdi, eyitdi, ėy cānından yėg dīn dutanlar, ėy dünyāyı āḫirete (14) ṣatanlar, vay gėceler oruc niyyetine yatanlar, vay şefḳāt ülfet birle göŋül ḳatanlar, (15) oruc ṣevābın isdemekden ḫiṭāb leẕẕetin ėşidüŋ, ol ma‘nī birle kim Çalap **[60a]** (1) celle celālühū, kelām-ı ḳadīm içinde ve kitāb-ı kerīm ve Ḳur‘ān’ı ‘aẓīm içinde yāẕ (2) ḳıldı. Anuŋ birle oruc dutanları şāẕ ḳıldı. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِب (3) عَلَيْكُمُ الصِّيَام Meliki Ta’ālā celle sulṭānuhu ve ‘aẓamehu şānehu ḳullarına oruc (4) buyurmaḳdan ilerü ilk ‘īmān ḫil’atin gėyürdi, andan oruc buyurdı bunda yoḳ[150] daḫı her ne (5) yėrde kim Ḳur‘ān içinde ḳullarına ḳulluḳ **[B 57b]** buyurdı ise, mü’min dėyü buyurdı, andan (6)

[150] Metinde kenara yazılmıştır.

namāz buyurdı yā يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُو ve eger ābdast buyurdı (7) ise ilk ‘īmān birle aŋdı, andan ābdast buyurdı, إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُم إِذَا قُمْتُمْ(8) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ve eger āẕīne namāzın buyurdı ilk (9) īmān birle buyurdı, آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ (10) eger ṣadaḳa buyurdı, ilk īmān birle aŋdı, andan buyurdı kim (11) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُ م eger **[Y 28a]** ṣadaḳa bāṭıl olmaḳdan saḳınmaḳ (12) buyurdı ise ilk īmān birle aŋdı, تِكُم بِالْمَنِّ وَالْأَذَى(13) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَا ve eger Taŋrı peyġāmber buyruġın dutmaḳ buyurdı ise (14) ilk īmān birle aŋdı, وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ (15) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ve eger peyġāmbere ṣalāvāt vėrmek buyurdı-y-ısa ilk īmān birle aŋdı, **[60b]**[151] (1) الَّذِينَ آمَنُوا يَا أَيُّهَا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيما ve eger ṣabr ḳılmaḳ buyurdı (2) ise ilk īmān birle aŋdı, الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُو (3) يَا أَيُّهَا **[B 58a]** وَرَابِطُوا ve eger şükr ḳılmaḳ buyurdı ise ilk īmān birle aŋdı, الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ(4) يَا أَيُّهَا ve eger şükrini yāẕ ḳılmaḳ buyurdı ise (5) ilk īmān birle aŋdı, يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا (6) ėy cān-ı cihānı men Ḥaḳ Ta’ālā ḳullarına Ḳur‘ān içinde yėtmiş sekiz yėrde ḳullıḳ (7) buyurdı, ḳamusınuŋ ilkinde ḳullarını īmān birle aŋdı, andan ḳullıḳ buyurdı, (8) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَام ma‘nīsi ol durur kim eydür, ėy (9) anlar kim benüm birle bilişmişler, beni birleyüp baŋa ulaşmışlar, benüm fermānuma (10) göŋül bağlamışlar ve benüm firāḳumdan ḳorḳup

---

[151] **[60b]** // (1, 2) buyurdı ise: B15, Y3 buyurdısa // 2 īmān birle: B1 īmān-ıla / aŋdı: Y3 ögdi // 3 buyurdı ise: B1, Y3 buyurdısa / aŋdı: Y16 ögdi / īmān birle: B1 īmān-ile// 4 şükrini: B3 Taŋrı’yı / buyurdı ise: B3, Y4 buyurdısa // 5 īmān birle: B3 īmān-ıla / aŋdı: Y5 ögdi // 6 ėy: B4, Y5 yok / yok: B5, Y6 ḳullarına // 7 īmān birle: B6 īmān-ile / aŋdı: Y6 ögdi // 8 ma‘nīsi ol durur: B7, Y7 ma‘nīsi budur / kim: B8 yok // 9 īmān: B8 yok / benüm ile: B8 benümle / beni. Y7 benüm // 11 ḳudret birle: B11 ḳudret-ile // 12 diriltdüm: B11 düritdüm / ḥikmet birle: B11 ḥikmet-ile / cihān birle: B (11, 12), Y10 cihān içre / tevbe birle: B12 tevbe-y-ile // 13 ‘aḳl birle: B13 ‘aḳl-ıla // 14 tevḥīd birle: B13 tevḥīd-ile / sözüm birle: B14 sözüm // 15 benümle sizüŋ aranuzda: B15 sizlü benlü aramda / üküş: Y12 yok **[61a]** // 1 ‘ahd ü bīmān: B15 ‘ahd ü peymān // 2 yok: B2 ‘azīz men // 3 suç: B3 suçlar / güç gör: B4 güçler gördüŋüz // B4 yeriŋüz yurduŋuz: 4 sizüŋ yurduŋuz // 6 benüm birle: B7 benüm-ile // 8 ġāfil: Y’de yok / bilüp: B10 yatsun // 9 ṭā‘at: B19 ṭā‘ati // 10 ḫarf durur: B12 ḫarfdür / (10, 11) uçmaḳ birle: B12 uçmaḳ-ıla / ḫarfüŋ velīkin bu on bėş birincisi: B13 velīkin bu on bėş ḫarfüŋ birincisi / noḳtalu durur: B13, Y17 noḳtalıdur / noḳtasuz durur: B13, Y1 noḳṭasuzdur / noḳṭalıdur: Y1 noḳṭalı ola // 12 delīl ol durur: B14 delīl oldur: Y1 delīldür / kim: B15 yok / üzre: B15 üzere, Y1 üzerine / baġlu durur: B15, Y1 baġludur // 13 anuŋ: B1 yok / kim: Y1 yok / yok: B1 içre // 14 açuḳ durur: B1 açuḳdur, Y1 açılur / şi’ir: B’de yok / baġlar: Y2 baġlarlar // 15 yok: Y3 bu ay içre

aġlamışlar, كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ(11) ėy anlar kim sizi yaratdum, bir ḳaṭre yėri ṣudan ḳudret birle (12) diriltdüm, ḥikmet birle cihān birle yürütdüm, tevbe birle yazuġuŋ arıtdum (13) كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ

Ėy anlar kim sizde ‘aḳl birle cān var

(14) Gönlüŋüzde tevḥīd birle īmān var

Dilüŋüzde benüm sözüm birle Ḳur‘ān (15) var

Tenüŋüzde üküş yazuḳ birle ‘işyān var

Benümle sizüŋ araŋuzda **[61a]** (1) ‘ahd u peymān[152] var

Size **[B 58b]** benüm gibi sübḥān var

Besleyici benüm gibi raḥmān (2) var

Yazuḳluya benüm gibi ġufrān var كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ

Ėy (3) anlarkim üküş yazuḳ ḳılduŋuz

Aġır suç kendüŋüze ḳılduŋuz

Delim güçler gördüŋüz (4) sizüŋ yurduŋuz

Size güç yazıldı, size bu ḳutlu ay oruc, كُتِبَ عَلَيْكُمُ

(5) الصِّيَامُ ėy anlarkim فَوَلُّوا وُجُوهَكُم ḳıble sizüŋ

(6) Ḥamle sizüŋ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي الْأَرْضِ cümle sizüŋ

Benüm birle rāz ḳılmaḳ (7) dünle sizüŋ

Ḳıyāmata degin yatası yėr sinle sizüŋ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ

(8) Ėy dünyā içre ġāfil geçenler

Şeyṭāna uyuban yėle öçenler bilüp

(9) Ḥarām yėyüp ḫamr[153] içenler

Ṭā’ati ḳoyup benüm ḳapumdan ḳaçanlar كُتِبَ عَلَيْكُمُ

[152] Metinde: bī-mān

[153] Metinde kelime üste yazılmıştır.

(10) الصِّيَام ‘azīzi men, يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا on bėş ḥarf durur, uçmaḳ (11) birle ṭamu ḳapusı daḫı on bėş[154] ḳapudur, ḥarfüŋ velīkin bu on bėş birincisi noḳṭalu durur ve birincisi **[Y 28b]** noḳṭasuz durur[155] ol ḥarfler kim noḳṭalıdur, (12) delīl oldurur kim, anuŋ üzre kim bu ay içre ṭamu ḳapusı baġlu durur (13) ve ol ḥarfler kim **[B 59a]** noḳṭasuzdur, delīldür kim, anuŋ üzerine bu ay (14) uçmaḳ ḳapusı açuḳdurur,

şi’r

Bu ay içre Çalap baġlar od ḳapusın

(15) Cehd ḳıluban kim yėrine getürse Ḥaḳ ṭapusın

Uçmaḳ ḳapusın[156] bu ay içre açarlar

[61b][157] (1) Mü’min üzre delim raḥmet saçarlar

Uçmaḳlıġı ṭāmulıġı bu ay içre seçerler

(2) Üvütleyüben biribirinden seçerler

---

[154] Metinde kelime üste yazılmıştır.
[155] Metinde kenara yazılmıştır.
[156] Kelimenin yanında üstü çizili elif bulunmaktadır.
[157] **[61b]** //1 bu ay içre saçarlar: Y4 yok // 2 daḫı eydelüm: B2 vecih eydim // 4 ḳullar: B3 ḳulları / üzre: B4 üzere // 5 arıtmaḳ: B4 yok // 6 yok: Y6 Ḥaḳ / yok: B5 eydür / bir ṭamla yėr ṣudan sizi yaratmadum mı: B6 sizi bir ṭamla yer ṣudan yaratmadum mı, Y7 bir ṭamla yėr ṣudan sizi yaratdum // 7 īmān birle: B7 īmān-ıla / göksüŋüzi: B7 göŋlüŋüzi // 11 eyledüm: B12 ḳılup, Y9 ḳıldum / 12 ma’rifet: B13 ma’rifeti // 13 dutmaġa: B 14 ṭutmaġa // 15 cennet birle: B1 cennet-ile / millet birle ‘Āyişe size ana ḳıldum: B1 yok **[62a]** // 1 ḫürmet birle: B1 ḫürmet-ile / şefā’at birle: B2 şefā’at-ile / ma’rifet birle: B2 ma’rifet-ile / emānet birle: B3 emānet-ile // 3 ėy anlar kim tevbe ḳılur sen yazuġuŋ: B3 ėy tevbe ḳılan yazuġuŋı / olunca: B4 olınca // 4 yok: B5 ay // 6 yok: B7 üzere / anuŋ-çun: B7 anuŋ-ıçun // 7 velikin: B8 velīkin / (7, 8) anuŋ-çun: B7 yok / sizüŋ: B7 yok / dėdüm: B8 dėyü / evvellilerüŋ: B8 aşnuġılaruŋ, Y16 aşnuġı / yok: B8 vardı / īmān birle: B10 īmān-ıla // 9 muvāfiḳ idi: B10 muvāfaḳat diler / oruc birle: B11 yok / bunlara: B11 bulara / daḫı: Y17 yine / bunlar: B11, Y17 bular // 10 orucuŋuz birle (ėrmediler sizü[ŋ]) müzdine ėrüŋ dėdüm: B (11, 12) sizüŋ orucuŋuz müzdine ermediler siz bularuŋ orucı müzdine ėrüŋ dėdüm, Y1 sizüŋ orucuŋuz müzdine ėrmediler siz bulardan artuḳ siz bu bir ma‘nīdür / bunlaruŋ birle : B12 bularuŋ-ıla / 12 bunlara: B14 bulara // 13 mü’minlersiz kendüzin ṭa’āma yaḳın varmaŋ dėdüm.…) …sizlerüŋ çün durur: B1 yok // 13 mü’minlersiz: Y2 mü’minsiz / varmaŋ: Y3 gelmeŋ // 14 bunlar: B1 bular / ola kim: B1 yok // 15 çün-kim: B2 kim / bunlar: B2 yoḳ, Y3 bular **[62b]** // 1 buŋlaruŋla: Y4 bularuŋ // 2 kendüŋüze: B4 kendü / ma’nī: B5 ma‘nī / oldurur: Y5 oldur // 3 Ca‘fer-i ṣādıḳ: B5 ṣādıḳ, Y5 Ca‘feri’s-ṣadıḳ / raziya’l-lahu: Y5 yok / eydür: B5 yok / riyāżet gibi durur: B6, Y6 riyāzetdür // 4 deri gibi durur: B6 sepi gibidür / kim saḫtiyān eylerler evvel deriyi kirece bıraġurlar: B (6, 7) deri kim sepleri olsalar eyü eylemeg-içün ilk kirece kemişürler ṭaşra // 5 içinde: B8 içindeki / ṣuda: B8 ṣuya / yunarlar: Y7 yuyarlar // 7 bıraḳsa: B9 kemişe / daş: B10 ṭaş // 8 tüsin: B10 tüsi / bıyıḳı: B11 bıyıḳ / şu birle: B11 şu-y-ıla / yusa: B11 yunsa // 9 düzülmiş: B12 seplenmiş / (9, 10) oruc dutanlar rāza lāyıḳ olur: B12 yok / beyit: B’de yok // 10 bėş namāz: Y9 günde bėş // 11 yig: Y10 kim

yine bir dürlü daḫı eydelüm, يَا أَيُّهَا bėş (3) ḥarfdür الَّذِينَ bėş ḥarfdür, آمَنُو bėş ḥarfdür, bu üç kez (4) bėş ḥarf-ile Calap celle celālühū ḳullar üzre bėş dürlü minnet ḳodı yaratmaḳ, (5) minneti arıtmaḳ, minneti bezemek, minneti biçermek, minneti ḳurtar minneti, كَأَنَّهُ يَقُولُ (6) ‘azze ve celle eydür, yā ḳullarum bir ṭamla yėr şudan sizi yaratmadum mı أَلَمْ نَخْلُقكُّم مِّن (7) وأَخْرِجُكُمْ مَّاءٍ مَّهِين īmān birle gögsüŋüzi bezedüm, وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُم oġlan-iken (8) sizi biçerdüm طِفْلً ululıġa sizi degürdüm ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُم (9) ṭamudan sizi ḳurtardum وَكُنتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنقَذَكُم (10) ėşidüŋ kim ne dėdüm,كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَام ėy anlar kim sizi yaratdum, (11) yėr üzre revān eyledüm, yüritdüm, dirilikçün tenüŋüze cān vėrdüm, göŋlüŋüze (12) ma‘rifet, īmān vėrdüm, gögi size eyvān vėrdüm, havāyı size ṣayvān (13) vėrdüm, menşūrı size Ḳur’ān vėrdüm oruc dutmaġa size ramażān (14) vėrdümكُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ ėy anlar kim Ādem’i size **[B 59b]** dede ḳıldum, (15) cennet birle İbrāhīm’i size ata ḳıldum, millet birle ‘Āyişe’yi size ana ḳıldum, **[62a]** (1) ḥürmet birle <resūli size>[158] Muḥammed’i size Resūl ḳıldum, şefā’at birle göŋlüŋüzi (2) bezedüm, īmān ve ma‘rifet birle oruc buyurdum[159] size emānet birle كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَام (3) ėy anlar kim tevbe ḳılursaŋ ya□uġuŋ[160] yuyam, bugün ḳılmaz-ısaŋ ölünce güyem ṭā’at buyurdum (4) size rükū‘ ḳıyām bu içre perhīz vėrdüm لَدِيْ الوْحُ ol gün kim (6) orucları آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ أَيْ فُرِضَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ(5) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ا size المَحْفُوظْ üzere yazdum bunı anuŋ-çun yazmadum kim size (7) renc olsun, dėyü, yā siz aş yėmeŋ kim benüm ḫazīnem ṭolsun dėyü, velikin anuŋ(8)çün kim üç nesneden sizüŋ behreŋüz olsun dėdüm, bir ol kim evvellilerüŋ orucı sizüŋ daḫı olsun dėdüm[161], nite-kim bunlar īmān birle size (9) muvāfiḳ idi, siz daḫı oruc birle bunlara muvāfiḳ oluŋ dėdüm, daḫı bunlar sizüŋ (10) **[Y 29a]** orucuŋuz birle ėrmediler size[162] müzdine ėrüŋ dėdüm, oruc içinde bunlaruŋ birle berāber oluŋ (11) dėdüm, müzd içinde ḫoẕ siz bulardan artuḳsız bu bir ma‘nī durur, ikinci oldur kim Ādem (12) Ḥavvā oġlanları siz bunlara eyitdüm,لَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَة buġday (13) aġacına yaḳın varmaŋ dėdüm. **[B 60a]** تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلاَ

[158] Metinde üstü çizilmiştir.
[159] Metinde: Buyurdem
[160] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.
[161] Metinde kenara yazılmıştır.
[162] Metinde kenara yazılmıştır.

تَقْرَبُوها فَلَا تَقْرَبُوهَا siz daḫı mü’minlersiz kendüzin ṭa’āma yaḳın varmaŋ dėdüm.تَقْرَبُوهَا sizlerüŋ (14) çün durur, eger bunlar buġday yėmişlerdi ola kim uçmaḳdan çıḳmayalardı, (15) imdi çün-kim bunlar buġday yėdiler, uçmaḳdan çıḳdılar, sizler bu ayda gündüz **[62b]** (1) ṭa’āmı yėmeŋ, uçmaġa girüŋ, bunlaruŋ lā-taḳrebāsın görüŋ, ‘ibret dutuŋ (2) kendüzüŋüze, تَقْرَبُوها saḳlaŋ, uçmaġa girüŋ üçünci ma’nī oldurur (3) kim, Ca‘fer-i ṣādıḳ raẕiya’l-lāhu eydür, oruc dutmaḳ riyāẕet gibi durur, (4) yaʿnī deri gibi durur kim saḫtiyān eylerler, evvel deriyi kirece bıraġurlar, (5) tüsin yolarlar, içinde etin yonarlar, andan ṣuda yurlar, tā kim ol (6) deri namāza yarar olur, ḳul daḫı kendüzini ramaẕān ayında açlıḳ (7) kirecine bıraḳsa ve daş tülerin şerī’at issi gidermek buyurdı, ḳasuḳ, (8) ḳoltuḳ tüsin, bıyıḳı giderse, andan arı ṣu birle yusa ol ḳul rāza (9) yarar olur, düzülmiş deri namāza lāyıḳ olur, oruc dutanlar rāza lāyıḳ (10) olur.

beyit

Mü’min üzre farż ḳıldı günde ol Ḥaḳ bėş namāz

(11) Bėş namāz yėg ḳılursa Mevlā çün hem ola az

Kim ḳılursa Mevlāsına ḳulluġı ol durmadın

(12) Yazuġını yudurur hem ḳışı daḫı aŋa yaz[163]

Günde bėş kez ḳullıḳ ėtmek ḳullar üzredür namāz

(13) Yılda bir kez aş yėmemek Mevlā birle ola rāz

وَ أَمَرْتُكَ بِالغِسْلِ طَهَارَةً لِظَاهِرِكَ فَاِذَا (14)أَمَرْتُكَ بِالصَّومِ طَهَارَةً لِبَاطِنِكَ طَهَّرْتَ بَاطِنَكَ وَصَلْتَ إِلَى المَخْدُومِ وَصَلْتَ إِلَى الخِدْمَةِ وَ اِذَا (15)طَهَّرْتَ ظَاهِرُكَ**[63a]**[164] (1) Ḥaḳ Ta’ālā yā ḳulum saŋa ābdast, ḳullıḳ

[163] Fazla hareke

[164] **[63a]** // Y12 Ḥaḳ Ta’ālā: 1, B15 yok / B15 ḳullıḳ: 1, Y12 yok / arınsun: B15, Y12 aru olsun // 2 arınsun: B1, Y13 aru olsun / yok: Y13 ‘azīz men / ābdast birle: B2 yok // 3 oruc birle: B2 oruc-ıla / Meliki bī-niyāza: B3 Taŋrı’ya lāyıḳ / (3, 4) olursın: B3 olasın / ābdast birle: B3 ābdast-ıla / arınmış ola: B3 aru ola / oruc birle: B4 oruc-ıla / (4, 5) arınmış ola: B4 aru ola / ḳurtılmış: B4 fāriġ / ḳul: B4 bende // 7 vaḳt: B6 kez, Y16 yok / benümle: Y16 benüm birle // 8 nāz: B8 rāz /ḳıl: B8, Y16 ḳılġıl // 9 uludur: B9, Y17 uluraḳdur / yok: Y17 aydan / oruc: B9 orucı / ay birle: B9 ay-ıla / yāẕ: Y17 yād // 10 eyyām-ı ramaẕān: Y1 eyyām-ı ṣıyyām / el-cevāb: Y1 cevāb / oruc: B10 orucı / gün birle: B10 gün-ile / yāẕ: B10, Y1 yād / ḳılsa-y-ıdı: Y1 ḳılsadı // 11 oruc dutmaḳ lazım gelürdi: B11, Y(1, 2) vācib ola, -y-ıdı / yok: Y2 gün // 13 bes: B14 pes / oruc: B14 orucı / ayı birle: B14 ay-ıla / yād: B14 yāẕ / güni birle: B14 gün-ile // 14 ḳılsa: B15 ḳılsa-y-ıdı / peyveste: B15 gün-i peyveste, Y4 yok / bir: B15 yok / üzre: B15 üzere / (14,

buyurdum ṭaşuŋ arınsun **[B 60b]** dėyü, daḫı oruc buyurdum (2) içün arınsun dėyü, ḳaçankim ṭaşuŋ arıdasın ābdast birle namāza lāyıḳ (3) olasın ḳaçankim içün arıdasın, oruc birle Melik-i bī-niyāza lāyıḳ olur(4)sın, ḳaçan kim ṭaşuŋ ābdast birle arınmış ola, içüŋ oruc birle arınmış (5) ola, boynuŋ yazuḳdan ḳurtılmış ola, yā ḳul, saŋa namāz buyurdum فَسُبْحَان (6) اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ yılda otuz gün oruc buyurdum, أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ (7) kendü bėş vaḳt namāz ḳıl, benümle rāz ḳıl,المُصَلِّيْ يُنَتجِيْ رَبَّه yılda (8) bir kez oruc dutġıl, anda baŋa nāz ḳıl الصَّوْمُ لِيْ وَأنَا أجْزِيْ بِه su'āl (9) ol gün aydan uludur, ne ḥikmetdür kim oruc ayı birle yāẕ ḳıldı, şehr-ü rama□ān (10) **[Y 29b]** dėdi, eyyām-ı rama□ān dėmedi, el-cevāb oruc güni birle yāẕ ḳılsa-y-ıdı, yıl on (11) iki ay oruc dutmaḳ lāzım gelürdi, anuŋ-çun kim felek yılda bir kez çezginür, ay felegi (12) otuz günde bir kez çezginür, gün üç yüz altmış günde yörendigün, ay (13) otuz günde yörenür, bes orucı ay birle yād ḳıldı, otuz gün dutsunlar (14) dėyü ve eger güni birle yād ḳılsa peyveste oruc bir dutmaḳ ḳul üzre farīża[1] (15) <vācib>[166] ola-y-ıdı ya'nī ulaşdurı ve anı **[B 61a]** dutmaklıġa güçler yėtmeye-y-di, Taŋrı **[63b]** (1) 'azze ve celle ḳullarına güçleri yėtmedügi nesneyi ṭā'at buyurmadı. لَا يُكَلِّفُ (2) اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَ bir cevāb, daḫı eydeyim eger orucı ayı birle yād ḳıldı (3) otuz gün dutmaġ-ıçun, saġışın gün birle yād ḳıldı bir yıllıḳ ṣevāb (4) bulmaġ-ıçun (أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ dėdi) su'āl mü'minler ramażān ayında sökel olsa, yā seferde olsa (5) ne ḳılsunlar cevāb saŋa ḫoş olınca yėsün ve müsāfir muḳīm olınca yėsün, (6) ḳaçan kim sökel ḫoş ola ve müsāfir muḳīm ola, günine gün dutsun, (7) nite-kim Çalap eydür, celle cellālühū سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ((8) عَلَى فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ su'āl eger ḳocalsa veyā ḳarısa güçleri (9) yėtmese ne ḳılsun, cevāb degme bir gün-içün iki baṭmān buġdāyı yoḳsula

---

15) farīż vācib ola -y-ıdı: B15 farīza ola -y-ıdı **[63b]** // 1 'azze ve celle: Y5 yok / yok: Y5 ḳullarına / yėtmedügi: B1, Y5 yetmeyesi / nesneyi: Y5 yok // 2 daḫı eydeyim: Y6 yok / ayı birle: B3 ay-ıla / ḳıldı: B3 ḳıldısa // 3 otuz gün tutmaġıçun: B3 yok / saġışın: B3 ṣaġışı / gün birle: B3 gün-ile / yıllıḳ: B3 yıluŋ /ṣevāb: B4 ṣevābın // 4 dėdüm: B4 yok / olsa: Y8 olsalar / olsa: Y8 olsalar // 5 cevāb: B5 el-cevāb / saŋa ḫoş olınca: B5 sökel ṣaġalınca // 6 saŋa ḫoş ola, : B6 sökel oŋal-ısa / ola: Y9 olsa // 7 Çalap eydür,celle celālühū: B7 Çalap celle celālühū eydür // 9 yėtmese: B9 yėse // 10 yok: Y11 ṣadaḳa / orucı: B12 oruc / dutan: Y11 dutanlara / Çalap celle celālühū: Y12 Ḥaḳ Ta'ālā // 11 ḳamusıyla: Y13 ḳamusı birle // 12 ḳul: Y12 ḳullar / içinde: B13 içre nice / Melik-i Ta'ālā celle celālühū: B 14 Melik, Y13 Ḥaḳ Ta'ālā // 13 daḫı: B14 yok / bes: B14 bes // 14: Y'de yoḳ

[165] Metinde kenara yazılmıştır.

[166] Metinde üstü çizilmiştir.

(10) vėrsünler, orucı dutan müzdin şevābın bulsunlar, Çalap celle ve celālühū eydür, (11) وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ bu ḳamusı-y-ıla cehd ḳıluŋ oruc (12) dutagörüŋ anuŋ-çun kim ḳul ṭā'at içinde renc[167] artuḳ görse, Melik-i Ta'ālā (13) celle celālühū, müzdin ve şevābın daḫı artuḳ vėrür, bes oruc dutmaḳ yėgrek (14) olur sizlere kefāret ḳılmaḳdan ve ṣadaḳa vėrmekden, **[B 61b][168]** nite-kim Taŋrı eydür, (15) ve خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ وَأَن تَصُومُوا تَعْلَمُون 'azīzi men, bu ay içre müzdin şevābın **[64a]** (1) niçe eydürsevüz, ėrmeyevüz daḫı bir ma'nī birle eydeyim, bu ay meşeli Yusūf'a (2) beŋzer, Ya'ḳūb'uŋ on iki oġlı var-ıdı, ḳamusından Yūsuf sevgülü idi (3) ve dükelinden 'azīzrek idi hem andayuḳ[169] nite-kim bir yıl on iki ay durur, dükelinden (4) ramażān ayı 'azīzrek durur ve uluraḳdurur, Yūsuf düşinde on (5) **[Y 30a]** bir yılduz gördi, nite-kim eydür, إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبً aŋa beŋzer, bu (6) ay içinde bu ayda mü'minlere on bir kerāmet geldi, evvel kerāmet uçmaḳ (7) ḳapusı açılmaḳ, ṭāmu ḳapusı baġlanmaḳ, develer buḳaġılanmaḳ, oruc farīża (8) olmaḳ, Ḳur'ān bu ayda inmek ve terāvīḥ namāzın ḳılmaḳ ve ḳadir gėcesin bulmaḳ (9) ve firişteler selām ḳılmaḳ vitir namāzın cemā'at-ile ḳılmaḳ ve ḥelālden ṭa'ām (10) yėdügi ḥisābsuz olmaḳ, Yūsuf düşinde on bir yılduz görmek birle (11) on bir ḳarındaşından yėgrek oldı, bu ay içinde on bir kerāmet (12) gelmek birle on bir aylardan yėgrek oldı. Nükte **[B 62a]** On bir yılduz düşinde (13) görmeklik Yūsuf delīl-idi Mışr'a pāẕişāh olmaḳlıġa eger Yūsuf 'azīz (14) oldı-y-ısa Melik-i reyyān üründüledi. Eger ramażan ayı, 'azīz oldı-y-ısa bunı (15) Melik-i reyyān üründüledi,

---

[167] Metinde kenara yazılmıştır.

[168] // Y15 içre: 15 yok **[64a]** // 1 nice: B2 niçe / ma'nī birle: B2 ma'nī-y-ile // 2 sevgülü idi: B4 sevgülü-y-idi // 3ve dükelinden: Y17 yok / 'azīzrek idi:B4 'azīzraġ-ıdı, Y17 'azīzraḳ idi / andayuḳ nite-kim. B5 eyleki, Y17 yok / yoḳ. B5 bir / aydurur: B5, Y17 aydur // 4 'azīzrek durur: B6 'azīzraḳdur / uluraḳdurur: B6, Y17 uluraḳdur // 5 yılduz: B6 ılduz / nite-kim eydür: Y1 yok / yok: Y1 daḫı / aŋa benzer bu: B(7, 8) aŋa bu daḫı beŋzer /farīża: B10 farż / gėcesi: B11 düni // 7 ḳapusı: Y2 ḳapusın / açılmaḳ: açmaḳ / baġlanmaḳ: Y2 baġlamaḳ // 8 bu ayda: Y3 bu ay // 9 firişteler: B11 ferişteler / (9, 10) yėdügi ṭa'ām: B12 ṭa'ām yėdügi, Y3 yėdügi / olmaḳ: Y3 bolmaḳ / düşinde: Y4 yok / yok: B13 anda / yılduz: B13 ılduz/ görmek birle: B13 görmek-ile / yılduz: B13 ılduz // 11 ḳarındaşından: B14 ḳarındaşdan // gelmek birle: B15 gelmek-ile / yılduz: B1 ılduz // 13 görmeklik: B1 görmek-ile / olmaḳlıġa: Y6 olmaḳlıḳ // 14 ayı: B3 yok // 15 üründüledi: B3, Y7 ürdi / Yūsıf: B4 Yūsuf'ı / üründüledi: B4 ürdise

[169] Metinde üste yazılmıştır.

Melik-i reyyān Yūsuf kendü-y-içün üründüledi **[64b]**[170] (1) أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي Melik-i reyyān ramażān ayın ḳulları-çun üründüledi, (2) ramażān şehrü ‘ibādi dėdi, yine bir dürlü bu ayı meṣeli Mūsā’ya beŋzer. (3) Taŋrı ‘azze ve celle Mūsā’ya bir kitāb viribidi, adı tevrīt durur, içinde (4) biŋ sūre geldi ve bu ay içinde bir dün[171] <bir süre>[172] gelür adı leyletü’l- ḳadir (5) ve ol bir dün müzdi ve ṣevābı biŋ aydan yėgrekdür, nite-kim eydür, لَيْلَةُ الْقَدْرِ (6) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ yine ol biŋ sūre içinde biŋ āyet var (7) cuhūdlara ‘aẕāb ‘uḳūbet-içün geldi, yine bu bir ay içinde bu bir gėce kim (8) bu biŋ aydan yėgrek durur, mü’minlere ṣevāb ve raḥmet içün geldi, Taŋrı (9) ‘azze ve celle Muḥammedi Muṣṭafā ṣıfatın tevrīte içinde āṣikāre ḳıldı, (10) cuhūdlar anı gizlediler, إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ Çalap (11) celle celālühū bulara lā‘net ḳıldı,أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ **[B 62b]** mü’minler daḫı (12) bulara lā‘net ḳıldılar, وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ gėrü ḫālıḳ ‘azze ve celle bu (13) ay içinde ḳadir gėcesini gizledi, āṣikāre ḳılmadı, dürişdiler ol bir (14) gėceyi bulmaġ-içun otuz gėce ḳadar namāzın ḳıldılar, anuŋ birle ḳadir gėcesin (15) buldılar Taŋrı ‘azze ve celle bulara selām ḳıldı ve **[Y 30b]** raḥmet ḳıldı سَلَامٌ **[65a]** (1)عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ firişteler selām ḳıldı <ve raḫmet (2) ḳıldı>[173] مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَام Melik-i Ta’ālā tevrīt içinde āṣikāre ḳılduġın (3) cuhūdlar gizlediler, yine ramażān ayında gizlendügi mü’minler isdeyüp (4) buldılar anda gizleyenlere lā‘net ḳıldı, أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ bunda (5) mü’minlere raḥmet ḳıldı, nite-kim eydür, وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمً (6) yine bir dürlü bu ay meṣeli Muḫammedi Muṣṭafā’ya beŋzer, nite-kim Taŋrı Ta’ālā (7) eydür, Ḳur’ān içinde Muḥammed’e ḫaber vėrdi, ḳul özünü ḫayrü’l-leküm bu aya daḫı (8) ḫayr dėdi, لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ bu ümmete daḫı

---

[170] **[64b]** // 1 ḳullar-ıçun: Y9 mü’minler içün / üründüledi: B5, Y8 ürdi // 2 yok: B6 dėdi / Mūsā’ya: Y10 Mūsā peyġāmbere // 3 Taŋrı ‘azze ve celle: Y10 Ḥaḳ Ta’ālā / viribidi: B7, Y10 vėrdi / tevrīt durur: B7, Y10 tevrītdür // 4 gėce: B8, Y11 dün // 5 gėce: B9, Y11 dün / nite-kim eydür: B9 yok // 7 ‘aẕāb ‘uḳūbet-içün: B11 ‘uḳūbet ‘aẕāb-içün / B11, Y13 dün: gėce // 8 bu: B12 yok / yėgrek durur: B12 yėgrekdür // 9 ṣıfātın: Y14 ṣıfāṭı // bulara: Y15 Cühūdlara la’net ḳıldı // 13 gėrü: B2 yine /gėcesini: B2, Y15 düni // 14 gėceyi: B3, Y16 düni / gėce: B3 dün / namāzın: B4 namāzı / anuŋ birle: B4 anuŋla / gėcesin: B4, Y17 dünin // 15 yok: B5 hem, Y17 ve hem **[65a]** // 1 yok: Y1 daḫı / firişteler: B6, Y1 ferişteler / ḳıldı:Y1 ḳıldılar // 2 ḳılduġın: Y2 ḳılduġı // 4 anda: B8 andan / yok: B10 nite-kim eydür // 7 Muḥammed’e ḫaber vėrdi: B12 ḫayr dėdi // 8 ḫayru ve bu ümmete daḫı ḫayr dėdi: B13 yok // 9 ma’rifet çün: B15 ma’rifetcün / (9, 10) ma’rifet çün: B15 ma’rifetcün / ücünci: B15 üçünci / ḳurbet-içün: B1 ḳurbetcün / bu: B1 yok / üçünci: Y6 ücinci / üç ḫayr daḫı: B1 bu üç ḫayr üçidaḫı // 11 ayı içinde: B1 ayında // 12 yok: B2 daḫı / kāferler: B3, Y7 kafirler / gönlinde: B3 gönline / mühür: B4 mühr // 14 üzre: B7 üzere / mühür: B7 mühr

[171] Metinde kenara yazılmıştır.

[172] Metinde üstü çizilmiştir.

[173] Metinde üstü çizilmiştir.

ḫayr dėdi, كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ(9) أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ evvelki ḫayr ma‘rifet-çün geldi, ikinci ḫayr ma‘rifet (10) çün geldi, üçünci ḫayrı **[B 63a]** ḳurbet-içün geldi, bu üç ḫayr daḫı ramażān (11) ayı içinde geldi. Nükte Muḥammedi Muṣṭafā peyġāmberler mührü geldi وَخَاتَم (12) النَبِيِّن ve şek kāferler göŋlinde mühür geldi, خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ (13) bu ay mü’minler aġzına mühür geldi, خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ Muṣṭafā (14) peyġāmberler üzre mühür geldi, andan ṣoŋra ayruḳ peyġāmberler gelmedi, (15) şek kāferler üzre mühür geldi, bular īmān ma‘rifet bulmadı, bu ay mü’minler **[65b]**[174] (1) aġzı üzre mühür geldi, bu ay geçince şeyṭān bulara ẓafer bulmadı, وَإِنَّ الشَّيَاطِيْنْ مُصَفَدَةً فِيْ شَهْرِ رَمَضَانْ(2) daḫı bir dürlü bu ay (3) içre uçmaḳa beŋzer anuŋ-çun kim uçmaḳ ẓiyāfet yėri durur, bu ay (4) iżāfet durur, ol ḳonuḳluḳlar yėri durur, bu ḳonuḳlar yėri durur, ol (5) ḳonuḳluġı rıżvān vėrür, bu ḳonuḳluġı raḥmān vėrür, yine ramażān dėmek (6) bėş ḥarf durur, re mīm zad elif nūn ammā re[175] ruḫṣat nişānı durur, mīm minnet nişānı (7) durur, żād żiyāfet nişānı durur, elif ülfet nişānı durur, nūn ni’met (8) nişānı durur, ammā ol kim mīm minnet nişānı durur, anuŋ-çun kim Melik-i Ta’ālā (9) hiç ümmete bu ay faẓlını vėrmedi eyle kim bu ümmete vėrdi, ilerüki **[Y 31a]** ümmetlerüŋ (10) daḫı orucı **[B 63b]** var-ıdı. Velīkin müzd-i ṣevābı bunca yoḳ idi, bularuŋ orucı (11) müzdi birine bir idi, yine bu ümmetüŋ orucı müzdi biribirine on-udı مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَه عَشْرُ أَمْثَالِهَا(12) bir ay oruc buyurdı on ay müzdin (13) vėrdi, bunuŋ üzre minnet urdı, ol minnet nişānı mīmden durur, وَلَقَدْ (14) مَنَّ

---

[174] **[65b]** // 1 üzre: B7 üzere, Y10 yok / 3 uçmaḳa: B9, Y11 uçmaġa / uçmaḳ: B9 ucmaḳ / yėri durur: B10, Y11 yėridür // 4 ḳonuḳluḳlar: B10 ḳonuḳlar / yėri durur: B10, Y12 yėridür / yėri durur: B10 ürünidür // 6 nişānı durur: B13, Y12 nişānıdur / (6, 7) nişānı durur: B13, Y13 nişānıdur / nişānı durur: B13, Y13 nişānıdur / nişānı durur: B13, Y14 nişānıdur // 8 nişānı durur: B14, Y14 nişānıdur / Melik-i Ta’ālā: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā// 9 faẓlını: B14 faẓlın // 10 velīkin: Y1 velikin / müzdi: Y1 yok / yok idi: B1, Y1 yoġ-ıdı / bularuŋ: Y1 anlaruŋ // 11 yine: B2 yok ümmetüŋ: Y1 ümmete / birbirine: B11 birine // 12 müzdin: Y2 ṣevāb // 13 üzre: B3 üzere, Y3 üzerine / urdı: Y3 ḳodı // 14 mīmden durur: B4, Y3 mīmdendür / nişānı dėdüŋ: B5 nişānıdur // (15, **[66a]** (1, 2, 3): Y’de yok // 15 sökellikde: B6 sökel olanlara **[66a]** // 2 riyden durur: B8 riydendür // 3 nişānı durur: B9 nişānıdur // 4 ḳıla: Y5 eyde / dükeli: Y5 yok / gölgesine: Y5 gölgesinde ḫalḳlara: Y5 yok // 5 ve: B11 yok / oḳumaḳ: B11 oḳımaḳ / Taŋrı: Y6 Ḥaḳ // 6 aŋa: B12 buŋa / 6 żād durur: B12 żāddan durur, Y6 żaddandur // 9 nişānı durur, ülfet: B15, Y7 ülfet nişānıdur / dėdügi: B15 yok // 10 kim: B1 yok / (10, 11) bir yıldan berü mescid girmeyenler bu ayda Çalap ṭapusına gelürler: B1 yok / ḫışm birle bu ayda görüşürler: B (1, 2) ḫışımlar gerü barışurlar // 13 nişānı: B4 yok / elifden durur: Y8 elifdendür // 14 nişānı durur: B4, Y9 nişānıdur / dėdigi ol durur: B4 anuŋ-çun // 15 ramażān ayında: B5 ramażānda/ gibi durur: B5, Y10 gibidür

[175] Metinde: rī

اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ammā re[176] ruḫṣat nişānı dėdüŋ, ruḫṣat (15) geŋezlik dėmek olur, Melik-i Ta'ālā bu ay içinde sökel olanlar sökellikde **[66a]** (1) yėmek buyurdı ve müsāfirlere seferde yėmek buyurdı, ol yėmekligi bulara ruḫṣat (2) ḳıldı, ol ruḫṣat nişānı reden[177] durur فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا الأَيَةَ ammā (3) żād żiyāfet nişānı durur, Melik-i Ta'ālā ḳıyāmat güninde ḳamu 'ālemi 'araṣāt (4) yėrine cem' ḳıla, oruc dutan mü'minler dükeli 'arş gölgesine dirşüre, ayruḳ (5) ḫalḳlara[178] ḥisāb vėrmek ve biti oḳumaḳ içinde olalar, Taŋrı 'azze ve celle buları (6) ḳonuḳlaya, aŋa żiyāfet dėrler, ol żiyāfet nişānı żād durur, لِقَوْلِهِ مِنَ الصِّحَافِ عَدَدَ نُجُومِ السَّمَاءِ (8)نَّ الصَّايِمِ شَهْرِ رَمَضَانَ مَائِدَةَ يَومِ القِيَامَةِ وَكَأسٌ دَايِرَةٌ عَلَيْهَا (7) عَلَيْهِ السَّلَامْ فَيَجْلِسُونَ عَلَيْهَا النَاسُ فِيْ شِدَّةِ الحِسَابِ (9) ammā elif nişānı durur, ülfet nişānı dėdügi anuŋ-çun (10) **[B 64a]** kim bir yıldan berü ḳaçmışlar bu ayda Ḥaḳ ḳapusına gelürler, bir yıldan berü mescide (11) girmeyenler bu ayda Çalap ṭapusına gelürler, ṣavaşdugı ḫışm birle bu ayda (12) görüşürler, biribirinden yazuḳların dileşürler, bunuŋ gibi işe ülfet dėrler, (13) ol ülfet nişānı elifden durur, فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ ammā nūn ni'met[i] (14) nişānı durur, dėdügi ol durur kim, her dürlü ni'met kim mü'minler ḥelālden (15) ramażān ayında yėrler ve ol ni'met bulara uçmaḳ ni'meti gibi durur, nite-kim **[66b]**[179] (1) uçmaḳ ni'metine ḥisāb yoḳdur, mü'minlere daḫı ramażān ayında yėdügi ni'metlerüŋ (2) ḥisābı yoḳdur, ol ni'met nişānı nūndan durur, bes mü'minlere ramażān ayı içinde (3) raḥmet, minnet var, ẓiyāfet ve ülfet var, ni'met var ve bu bėş, Çalab'dan ḳamu mü'minlere (4) hediyye durur, bu dükeli ṭā'atden ve ḳılmaḳdan ilerüdür, bilmiş gerek ṭā'at (5) ḳılmadın, bunca

---

[176] Metinde: rī

[177] Metinde: rīden

[178] Fazla hareke

[179] **[66b]** // 1 yėdügi: B6 yėdükleri / ni'metlerüŋ: B7 ni'metüŋ // 2 nūndan durur: B7, Y11 nūndandur / bes: B7, Y11 pes // 3 B8 var: 3 yok / B9 ḳamu: yok // 4 hediyye durur: B9 hediyyedür / ḳılmaḳdan: B9 yok / yok: B10 olmaḳ // Y13 ilerü: 5 yok / ḳılmadın: Y11 ḳılmaz ḳılduġından: B10 ḳılduḳdan / daḫı: B11 yine / gereklü?: B11 görklüdür / yok: B11 imdi / görklürek durur: B12, Y14 görklürekdür // 7 ve: B 12 yok / B13 beŋzer: B13 yok // 9 hiç: B15 hic // 10 kim: B1 yok / ġıdası durur: B1, Y16 ġıdasıdur // 11 beslenmek durur: B2, Y16 beslenmekdür / diŋlenmek durur: B3, Y16 diŋlenmekdür // 12 tene: B3 yine / dutmaḳ: B3 dutmaḳdan / yok: B4 semā' gelmedi / ḳur'ān'dan datlu: Y17 ḳur'ān'dan yėgrek datluraḳ / yok: Y17 sema' gelmedi // 13 yėyecek yėmez: Y17 yėyesi yėmez / yok: B4 aruḳlar // 14 göŋil: B5 göŋül // (14, 15) sema'larda: Y1 yok / yik: Y1 ḫoşraḳ **[67a]** // 1 ḫāliki 'azze ve celle: Y2 Ḥaḳ Ta'ālā // 2 semā'ı birle: B9 semā-y-ıla // 3 gelitsünler: B9 yazsunlar, Y3 açsunlar / ḫoşluġından: B10 ḫoşnuẓlıġından / unutsunlar: B10 unıtsunlar / yok: B10 dėdi // 4 kim: Y3 yok / hiç: B11 hic // 5 viribimedi yine mürsellere: B12, Y5 yine mü'minlere / firiştelerüŋ: B12 feriştelerüŋ // 8 sudan: B15 ṣudan / ḳullarına: B15 / yok: B15 ḳullaruŋ / yok: B15göge / oruc: B15 orucın // (6, 7, 8): Y'de yok // 8 firiştelerde: B1 // 9 yok:B1 oruc / mü'minlerüŋ: B1 mü'minüŋ / işi durur: B1 èşidür / anuŋ gibi: B1 yok // 10 oḳumaḳ: B2 okımak /mü'minlerüŋ: B2 yok / ḳıt'a: B'de yok / geldi saŋa: Y6 saŋa geldi / yok: Y7 saŋa / iş: Y7 yok // 11 senüŋ birle: Y7 senüŋ-ile / luṭfı birle: Y7 luṭfı / ol: Y7 yok / saŋa: Y7 yoḳ

‘aṭā bulsa ṭā’at ḳıldugından ṣonra anca daḫı ilerü vefā bula, (6) bu ḳamu eyitdügüm görklü[180] durur ve ol kim eydiserven daḫı görklürek durur, (7) ‘azīzi men, ve daḫı bu ay meşeli Ḳur’ān’a beŋzer, Muḥammedi Muṣṭafā’ya Ḳur’ān bu ayda indi, شَهْرُ رَمَضَانَ (8) الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ mü’minlere daḫı oruc dutmaḳ bu ayda buyruldı, (9) كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ anuŋ-çun kim hiç ṭā’at bu ikiye berāber **[B 64b]** olmaya, (10) zīrā ikisi daḫı cān ġıdāsı durur, إِنَّ الأَكْلَ تَرْبِيَةٌ للأَشْبَاحِ وَ الصَّومُ (11) تَخْفِيْفَاً للأَرْوَاحِ ve aç yėmeklik tene beslenmek durur, oruc dutmaḳ cāna diŋlenmek (12) durur, tene oruc dutmaḳ düşvār ṭā’at gelmedi ve cāna Ḳur’ān’dan datlu[181] ḳaçan (13) kim yėyecek yėmez olsa ża’īf olur, **[Y 31b]** ḳaçan kim ḳul żaʿīf olsa, göŋli ṭar (14) olur ve göŋli ṭarlıġın yazmaġa hiç semāʿdan yėgrek nesne olmaz ve hiç semāʿ(15)larda Taŋrı kelāmından yėg semāʿ olmaz, فَاسْتَمِعُوا لَهُ **[67a]** (1) Ḫālıḳ ‘azze ve celle, orucı bu ayda buyurdı ve Ḳur’ān’ı daḫı bu ayda indürdi, (2) eyitdi, mü’minler oruc dutsunlar ve göŋülleri ṭarlıġın Ḳur’ān semāʿ birle (3) gėŋitsünler ve bu semāʿ ḫoşluġından ḳarınları açlıġın unutsunlar. (4) Ḳur’ān’ı bu ümmet-içün viribidi kim, bulardan ilerü yėr üzre hiç kimsenüŋ bunuŋ (5) gibi Ḳur’ān[182] viribimedi, yine mürsellere oruc buyurdı kim, gökdeki firişţelerüŋ bunuŋ (6) gibi orucı yoḳdur. Nükte ‘acab ol degül, ḥācetsüz Taŋrı Ḳur’ān viribidi (7) kim, yėrdeki ḫalāyıḳlaruŋ anuŋ gibi Ḳur’ān’ı yoḳ, ‘acab oldurur kim bir ḳaṭre (8) sudan yaradılmış ża’īf ḳullarına oruc viribidi kim **[B 65a]** gökdeki firişţelerde (9) anuŋ gibi oruc yoḳ, bunuŋ gibi dutmaḳ mü’minlerüŋ işi durur ve anuŋ gibi (10) Ḳur’ān oḳumaḳ mü’minlerüŋ işi durur,

ḳıṭʿa

Ḥaḳ’dan geldi saŋa fermān, ḫaber vėrür iş bu Ḳur’ān

(11) Mevlā ḳıldı senüŋ birle ezelde ol ‘ahd u peymān

Luṭfı birle[183] yazdı anda göŋül içre saŋa īmān

(12) Oruc dutġıl bu ay içre zevḳ birle oḳı Ḳur’ān

[180] Gereklü gibi harekelenmiş
[181] Çıkma işareti var ama metnin kenarında kelime silinmiştir.
[182] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.
[183] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.

Melik ‘arşı gölgesinde olasın sen anda mihmān

(13) Dükeli dürlü ḫalāyıḳ olısarlar anda ḥayrān

Oruc dutan mü’minleri ḳonuḳlaya anda Sulṭān

(14) Yėdi ṭamu ṭaşa ṭaşa öyke birle ḳaynaduḳdan

Ḳuşdan daḫı tīz gėçe ince şırāṭı oruc dutġan

(15) Olurlarsa uçmaḳ içre sevineler ḥūr-ı ġılmān

Olur pāẕişāh sarāyı uçmaḳ ḳapucı anda rıżvān

[67b][184] (1) Nitelüksüz dīẕārını göstere ol Melik sübhān

Muḥammed İbni ‘Alī-yi ḥekīm, bir gün kürsī (2) ileyinde ḳoyup ramażān ayında Ḳur’ān oḳuyu dururken, bu āyete yetişdi (3) kim, Taŋrı ‘azze ve celle dėdi,أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ deprendi (4) ve ḥamiyyeti ḳarıldı yüzin göge dutdı ve çaġırdı eydür, ėy firişteler (5) bunı bizüm çün siz mi eyitdüŋüz kim, bunlar ḳan döküserler ve fesād (6) ḳılısarlar ve eger siz dėdüŋüz-ise cevāb ėşidüŋ, gelüŋ imdi niçe kim (7) varısaŋuz diŋleŋ dirilüŋ,

---

[184] // 12 zevḳ birle: Y8 zevḳ-ıla // 13 dürlü: Y8 yok / olısarlar: Y9 ol // 14 tiz: Y10 yėgrek **[67b]** // 1 kürsi: B1 kürese // oḳuyu: B3 oḳıyu / dururken: B3 otururdu / āyeti: B3 āyete / yetişdi: B3 geldi // 3 dėdi: B4 eydür // 4 firişteler:B4 ferişteler // 5 bunlar: B6 bular / döküserler: B6 dökiserler // 6 ḳılısarlar: B6 ḳılalar / siz dėdüŋüz-ise: B6 sizseŋüz / cevāb ėşidüŋ gelüŋ imdi niçe: B(6,7) imdi cevāb ėşidüŋ niçe // 7 oġlanlarınuŋ: B7 oġlanları / birisi: B8 yok // 9 ṭāḳatüŋüz yoḳdur: B(9, 10) gücüŋüz yėtmez ḳamu ṭā‘atümüz ḳaçan // 10 ṭā‘at: B10 ṭā‘atler // 11 buncılayın: B11 böyle ṭā‘at, Y17 buncılayın ṭā‘at / sulṭān ḳullarınuŋ: B11 sulṭankim ḳullarına, Y17 şultān ḳullarında kim / sevse: B12 ürerse, Y17 dilerse // 12 yėgrek ḫil’at: B12 ḫil’ati yėgrek, Y17 yėgregin hil’ātin / sübḥan ḳullarında bizi üründüledi ḫil’at yėgregin bize buyurdı: B(12, 13) şöylekim Çalap celle celālühū dükeli ḳullarına bizleri ürdi ḫil’at bize buyurdı / sübḥān: Y1 dükeli / ḳullarında: Y1 ḳullarından / üründüledi: Y1 ürdi / ḫil’āt: Y1 ṭā‘atüŋ / yok: Y2 Melik-i celle celālühū // 15 on üç yėrde kimseye ündedi: B1 on üç yėrde kimseyi aŋdı, Y2 on üç kimseyi ündedi / **[68a]** // 1 ya’nī: B1, Y2 yok / çaġırdı: Y2 yok / kimseye: Y3 kişisin / adı birle: B1 ad-ile / ündedi: B1 aŋdı / ilk: B1 iki / (1, 2) neseb birle: B2 neseb-ile / ündedi: B2 aŋdı / bir bölügi: B2 birini / nevbet ve risālet birle: B2 nübüvvet-ile, Y3 nübüvvet birle / ündedi: B2 aŋdı // 3 ḍalālet birle: B2 ḍalālet-ile / ündedi: B3 aŋdı / yine: Y4 ve daḫı / cinsi birle: B3 cins-ile / ündedi: B3 aŋdı // 4 üründüledi: B3 ürdi / īmān birle: B4 īmān-ıla / ündedi: B4 aŋdı // 5 adlar birle: B4 adları-y-ıla / ündedi: B4 aŋdı / evvel: B4 ol / Ādem durur: B4, Y5 Ādemdür / Nūḥ durur: B4 Nuḥ, Y5 Nūḥdur / (5, 6) İbrahim durur: B5, Y5 İbrāhimdür / Mūsā durur: B5 Mūsā, Y5 Mūsādur / Zekeriyyā durur: B5 Zekeriyyā, Y5 Zekeriyyādur / Yaḥyā durur: B5 Yaḥyā, Y5 yok // 7 Dāvud durur: B6 Dāvud, Y5 Dāvuddur / ‘Īsā durur: B6 ‘İsā, Y6 ‘İsādur / evvel Ādem ündedi: B6 yok // 8 ciftüŋ birle: B6 ciftüŋ-ile // 9 birisi daḫı Nūḥ’dur kim yā Nūḥ sen gemiden selāmet ingil yā Nūḥ: B7 yok // 10 biri daḫı İbrâhim’dür kim: B7 yok / sözlerden: B8 sözden // 11 biri daḫı Mūsā’dur eyitdi: B9 yok / ālem: B9 ālemler / sözlerden: Y7 sözden // B9 saŋa oġlan bağışladuḳ sen: 12 yok / biri dalı Zekeriyyādur eyitti: B10 yok / sevüngil: Y9 sevingil // 14 biri daḫı Dāvuddur: B12 yok // 15 ḳılduḳ: Y10 ḳıldum

Ādem oġlanlarınuŋ birisi dutduġı orucı (8) dutagörüŋ eger dutamaz-ısaŋuz kendüzünüzi bilüŋ, dilüŋüzi bizden (9) ḳışa ḳıluŋ, imdi bizüm bir ṭā'atümüze ṭāḳatüŋüz yoḳdur ḳaçan güçüŋüz yète, (10) şükr ol Taŋrı'ya kim bize bunuŋ gibi ṭā'at rūzi ḳıldı, bizlerden (11) ayruḳ kimseye buncılayın vèrmedi. Sulṭān ḳullarınuŋ ḳanḳısın sevse **[Y 32a]** yègrek (12) ḫil'at aŋa vèrür, sübḥān ḳullarında bizi üründüledi ḫil'at (13) yègregin bize buyurdı, يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ مَلِكِ جَلَّ (14) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَفَقَكُمُ اللهُ تَعَالَىْ عَلَى طَاعَتِهِ, وَعَظَّمَ شَانَهُ(15) سُلْطَانَهُ Ḳur'ān içinde **[B 65b]** on üç yèrde, on kimseye ündedi, **[68a]** (1) ya'nī çaġırdı. Bulardan yèdi kimseyi adı birle ündedi, ilk bölügi neseb (2) birle ündedi, bir bölügi nevbet ve risālet birle ündedi, daḫı bir bölügi (3) küfür, ḍalālet birle ündedi, yine dükelin cinsi birle ündedi, bunuŋ (4) dükelinden bir bölügi üründüledi, īmān birle ündedi, ammā ol kim (5) adlar birle ündedi, evvel Ādem durur, ikinci Nūḥ durur, üçünci İbrāhīm (6) durur, dördünci Mūsa durur, bèşinci Zekeriyyā durur, altıncı Yaḥyā durur, (7) yèdinci Dāvud durur, sekizinci 'Īsa durur, evvel Ādem'i ündedi kim, yā Ādem, (8) sen ciftüŋ birle uçmaḳda durġıl يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ (9) birisi daḫı Nūḥ'dur kim yā Nūḥ, sen gemiden selāmet ingil, yā Nūḥ, يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّ (10) biri daḫı İbrāhīm'dür kim yā İbrāhīm, sen bu sözlerden döngil, (11) yā İbrāhīm, يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَٰذَا biri daḫı Mūsā'dur eyitdi, yā Mūsā, sen <sen>[185] beni 'ālem Taŋrısı bilgil يَا مُوْسَىْ [186] (12) saŋa oġlan baġışladuḳ, sen sevüngil, biri daḫı Zekeriyyādur eyitti, yā Zekeriyya, يَا زَكَرِيَّا إِنَّا بِغُلَامٍ اسْمُهُ نُبَشِّرُكَ(13) يَحْيَى yā Yaḥyā <döngil>[187] dīnüŋi ḳavī dutġıl, يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ (14) biri daḫı Dāvuddur, بِقُوَّةَ yā Dāvud, seni yèr yüzinden ḫalīfe (15) ḳılduḳ, sen 'adl ḳılġıl فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقّ (1) دَاوُودُ يَا إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ, yā Dāvud, **[68b]**[188] biri daḫı 'Īsā-y-

[185] Metin bağlamında fazla gelen bir kelimedir.
[186] Metinde kenara yazılmıştır.
[187] Metinde üstü çizilmiştir.
[188] **[68b]** // 1 biri daḫı 'İsa-y-ıdı eyitdi // 2 aġdurduḳ: Y11 çıḳarduḳ / sen: Y11 yok // (3, 4) risālet birle: B15 risālet-ile / ündedi: B15 aŋdı /eyitdi: B1 yok / Muḥammedi Muṣṭafā durur: Y12 Muḥammedi Muṣṭafādur // 5 eyitdi kim: B2 yok // 6 ḫaberi: B2 peyġāmı // 7 neseb birle: B3 neseb-ile / ündedi: B3 aŋdı / (7, 8) oġlanları durur: B4, Y14 oġlanlarıdur / vèrdügüm: B4 vèrdügümüz / ni'metlere: B4 ni'mete / ḳıluŋ: B4 eyleŋ // 9 neseb birle: B5 neseb-ile / cümle: B5 yok / oġlanların: B6 oġlanlarını // 10 oġlanı: Y15 oġlanları / ündedi: B6 aŋdı // 11 bölügi: B7 bölüg / yok: B7 aŋdı / küfür ḍalālet birle: B7 küfür-ile / ündedi: B8 aŋdı // 12 benüm birle: B8 bizüm-ile // üründüledi: B10 ürdi / īmān birle: B10 īmān-ile // 14

ıdı eyitdi, yā ‘Īsā (2) seni daḫı dördünci ḳat göge ‘aġdurduḳ, sen teşbīh ḳılġıl, yā ‘Īsā, يَا عِيسَى, (3) إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ(ammā ol kim nübüvvet ve risālet (4) birle ündedi **[B 66a]** Muḥammedi Muṣṭafā durur, eyitdi, sen yaḳın ḫışmlaruŋı (5) ḳurtarġıl, يَا أَيُّها النَبِيُّ أ نذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ eyitdi kim, (6) yā Resūl saŋa eyitdügüm ḫaberi ḫalka degürgil, يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ (7) بَلِّغْ ammā ol kim neseb birle ündedi, Ya’ḳūb oġlanları (8) durur, Ya’ḳūb oġlanları size vėrdügüm ni’metlere şükür ḳıluŋ, yā Benīİsrā’īl (9) يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ ikinci neseb birle cümle Ādem oġlanların (10) ündedi yā Ādem oġlanı şeyṭān sizi aldamasun saḳınuŋ, يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ (11) ammā ol bir bölügi kim küfür ḍalālet birle ündedi (12) ol kāfirlerdür, yā kāfirler siz dünyāda benüm birle bilişmedüŋüz ḳıyāmatda (13) size ‘öẕr dilemek yoḳ, يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا (14) تُجْزَوْنَ **[Y 32b]** ammā ol bir bölük kim dükeli ḫalḳdan üründüledi īmān birle ünde(15)di, ol mü’minler durur, yā mü’minlersiz, dünyāda benüm birle bilişdüŋüz size **[69a]** (1) ḳıyāmatda ḳorḳu yoḳ. كَأَنَّهُ يَقُولُ عَزَّ وَ جَلَّ (2) أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ yā mü’min, anlar kim adı birle ündedüm ne kim bulara buyurdum, (3) dutdılar benüm ḫoşnūẕlıġum buldılar ve benüm raḥmetüme ėrdiler saŋa (4) daḫı ne kim buyurdum-ısa dutġıl, bunlar buldugın bulasın ve bunlar ėrdügine (5) ėresin, ḫuẕāvenda, mü’minlere ne buyurduŋ yā mü’minler size **[B 66b]** kendü bėş (6) vaḳt namāz buyurdum, يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا yā mü’min(7)ler, ḳaçan namāza dursaŋuz ābdast aluŋ, قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا يَا أَيُّهَا آمَنُوا أَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُم (8) yā mü’minler māluŋuzdan zekāt vėrüŋ, أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا(10) يَا (9) yā mü’minler, peyġāmberlere ṣalāvāt vėrüŋ, عَلَيْه يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا صَدَقَاتِكُم بِالْمَنِّ yā mü’minler, ṣadaḳaŋuz bāṭıl (11) olmaḳdan ṣaḳınuŋ, وَالْأَذَى(12) تُبْطِلُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ (13) آمَنُوا yā mü’minler, Muṣṭafā üninden ünüŋüz ḳaldurmaŋ

ḫalḳdan: Y1 ḫalḳlardan / üründüledi: Y1 ürdi / (14, 15) ündedi: B10 ürdi / ol mü’minler durur, yā mü’minlersiz: Y2 ol mü’minler sizler / benüm birle: B11 benüm-ile **[69a]** // (2, 3, 4): Y’de yok // 2 adı birle: B13 ad-ıla / ündedüm: B13 aŋdum // 6 aluŋ: Y4 alġıl // 7 dursaŋuz: B2 ṭursaŋuz // 9 peyġāmberlere: B4 Muḥammed, Y6 peyġāmbere / vėrüŋ: Y6 vėrgil // 11 olmaḳdan ṣakınuŋ: B6 ḳılmaŋ // 12 yok: B7 yuḳaru / üniden ünüŋüz ḳaldurmaŋ: Y8 üninde ünüŋ ḳıldurġıl // 13 mü’minler: Y9 mü’min / ḳorḳuŋ: Y9 ḳorḳġıl / ḫaḳsuz: Y9 ḫaksız / yok: Y9 nesne / mü’minler: Y9 mü’min / ėtmeŋ: Y10 söylemegil / 14 ḫaḳsuz söylemeŋ: B8 yok // 15 mü’minler: Y11 mü’min / ṣanmaŋuz: B10 ṣanmaŋ, Y11 ṣanmaya **[69b]** // 1 mü’minler: Y11 mü’min / eger: Y11 yok / ḳılursaŋuz: B12 ḳılsaŋuz / ḳıluŋ: Y12 ḳılġıl / yok: B13 yā mü’minler kāfirler-ile çalış ḳıluŋ, Y12 yā mü’min kāfirler birle çalışġıl // 2 mü’minler: Y13 mü’min / dutuŋ: Y13 dutġıl // 3 yėtişmiş: B15 yėtiş / şerbetin: B15 şerbetin

يَا آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا آمَنُوا لَا yā mü’minler, Ḥaḳ’dan ḳorḳuŋ (14) ḥaḳsuz söylemeŋ وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضً[189] أَيُّهَا الَّذِينَ yā mü’minler kimseye ġaybet ėtmeŋ (15) yā mü’minler, kimseye yavuz ṣanmaŋuz وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضً **[69b]** (1) مِّنَ الظَّنّ yā mü’minler, eger yazuḳ ḳılursaŋuz tevbe ḳıluŋ, آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّ (2) يَا أَيُّهَا الَّذِين yā mü’minler, ramażān ayında oruc dutuŋ, (3) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ her kim yėtişmiş şerbetin **[B 67a][190]** içdi(4)-y-ise aŋa vācib oldı, ya’nī bulūġıyyete ėrişicek dėmek olur, Taŋrı emrine bėl (5) baġlamaḳ gerek, her kimüŋ kim yazuġı tozı yüzine ḳondı-y-ısa aŋa vācib oldı (6) yazuġ-ıçun aġlamaḳ, hiç kimseye ma’lūm degül niçe yaşayacaġı yā yarınki gün (7) ne yėyecegi bellü degüldür, yigirmi otuz yıllıḳ saġlıḳ fikr ėderler, andan ol (8) saġınca yėtişevüz dėrler, aŋsuzın ölüm yėli eṣer, bularuŋ vücūdı aġacın (9) yere baṣar, yigirmi otuz yıllıḳ ümīẓin keser, niçe kimseler bildür bu vaḳtın bu meclisde (10) oturdılardı, bu yıl bu vaḳtın ḳaraŋu gür içre ḥasret birle yaturlar (11) ‘azīzi men, diriler ārzūlar kim ölüler ne **[Y 33a]** ḥāldedür, bir bilseler ve ölüler ārzū(12)lar kim diriler ḳıldugı ḫayr ḳılsalar ne diriler ölülerüŋ ḥālin bilürler, ne (13) ölüler diriler ‘amelin ḳılurlar, Taŋrı ‘azze ve celle, bu iki arada ḥicāb ḳomış (14) durur, ne bunuŋ ‘ilmi aŋa ėrer ve ne anuŋ güci aŋa yėter وَ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُون(15)مِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ eger ölenler diriler-ile söylerler-imisse bunlar ṣorsalar **[70a]** (1) dünyā[191] ḫoşluḳlarından sizler gür içinde ne ārzūlarsız cevāb vėrelerdi kim, (2) ramażān ayında oruc dutmaḳ ārzūlaruz dėyelerdi, ol ölüler kim gür (3) içinde ramażān

[189] Metinde kenara yazılmıştır.

[190] // 4 ya’ni buluġ ıyyette ėrişicek dėmek olur: B1, Y14 yok // 5 gerek: B1 yok / kim: B1 yok // 6 hiç: B2 hic / yaşayacaġı: B3, Y15 yaşayasıdur / degül: Y15 degüldür / yarınki: B3 yarınġı / (6, 7) yarınki gün ne yėyeceġi bellü degüldür: Y’de yok / yigirmi // 7 yėyeceği bellü degüldür: B3 oladur / saġlıḳ: B4, Y15 saġınç / fikr ėderler: B4 ṣanurlar // 8 yėtişevüz: B4 degevüz / dėrler: B4 ṣanurlar // 9 yıllıḳ: B5 yıllık / vucūdı aġacın: Y16 vucūdan / yok: B5 bir demde / yigirmi otuz yıllıḳ ümmẓin keser: Y16 yok / meclisde: Y16 meclislerde // 10 oturdılar: Y17 oturmış ıdı / içre: Y17 içinde / ḥasret birle: Y17 ḥasret olup // 11 kim: Y17 yok / ḥāldedür: B (7, 8) ne ḥālde dururlar / (11, 12) bir bilseler ve ölüler ārzūlar kim diriler ḳıldugı ḫayr ḳılsalar: B8 yoḳ/ yok: Y1 bir // 13 Taŋrı ‘azze ve celle: Y2 Ḥaḳ Ta’ālā / (13, 14) ḳomış durur: B10, Y2 ḳomışdur / aŋa: B11buŋa // 15 ölenler: Y3 ölüler / / diriler-ile: Y3 diriler birle / bunlar: B12, Y3 bular **[70a]** // 1 dünyāda: B12, Y4 dünyādan / ḫoşluḳlarından sizler: Y4 yok / içinde: B13 icinde / yok: B13 dėseler // (2, 3) gür içinde: B14 / ārzūlasalar: B15 ārzūlar / ol kim: B15 ve ol kimseler kim / dirilerdür anlar: B15 diri olsalar / ol: Y4 yok // 4 daḫı beter ol ölü: B1 beterdür, Y6 beter olur / kim: B 1 yok // 5 mü’min: B1 mü’minler, Y6 dost / sen: B1 siz / dirisin: B1 dirisiz / Taŋrı ‘azze ve celle: Y6 Ḥaḳ Ta’ālā // 6 saŋa: B2 size / andan: Y7 aŋa / sen: B3 siz / ḳıl: B3 ḳılġıluŋ, Y7 ḳılġıl / (6, 7) ve bu günleri (7) ġanimet görgil bėlüŋi berk baġlaġıl: B3 yok / görgil: B3 görüŋ, Y7 dutġıl // 9 ṭaşra: B5 daşra /degül: B5degüldür / (9, 10) ėrmeyesiz yine ol size ėrmeye siz aŋa: B5 yok / ol durur: Y9 oldur // size ecel ėre yā siz aŋa ėrmedin ḳıyâmet öŋürde aŋlaġıl: Y10 size ecel ögürde imdi diŋlegil / Taŋrı Ta’ālā: Y10 Ḥaḳ Ta’ālā // 13 buŋlaruŋ: B8, Y11 bularuŋ / çoḳ: Y11 yok / idi içerdi: B9 yoḳ, Y11 içerlerdi // 14 kez: B9 gün / yok: B9 baġlar / (14, 15) şu birle: B9 şu-y-ıla / oṣallık: B10 osaŋlıḳ

[191] Metinde kenara yazılmıştır.

ayı orucın dutmaḳ ārzūlasalar ol kim dirilerdür, anlar bu (4) ay oruc dutmasalar ve oruc **[B 67b]** dutmaḳ ārzūlamasalar, ölüden daḫı beter olur, ölü ol (5) kimsedür kim ėy mü'min, imdi sen kim dirisin, Taŋrı 'azze ve celle bunuŋ (6) gibi üründü günleri saŋa erzāni ḳıldı, andan sen şükür ḳıl ve bu günleri (7) ġanīmet görgil, bėlüŋi berk baġlaġıl, bunuŋ şevābına ėre görgil anu(8)ŋ-çun kim, bu ramażān ayı size ḳonuḳdur ve siz dünyāya ḳonuḳsız yine siz (9) iki ḳonuġuŋ işi iki ḥālden ṭaşra degül, yā siz aŋa ėrmeyesiz, yine ol (10) size ėrmeye siz aŋa ėrmedüŋüz, ol durur kim, ramażān ayı gelmedin (11) size ecel ėre, yā siz aŋa ėrmedin ḳıyāmat öŋürde aŋlaġıl, Taŋrı Ta'ālā (12) nedir, Ḳur'ān içinde عَسَىٰ أَنْ يَكُوْنَ قَدِ اِقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ bunuŋ meşeli (13) ol üç ḳarındaşa beŋzer kim bunlaruŋ çoḳ bāġları var-ıdı, ṣuyı (14) seyl ṣuyından idi, meger bir kez görklü yaġmur yağdı, bāġları arġı şu (15) birle ṭoldı, bulardan ikisi bāġların ṣoradılar, birisi oşaŋlıḳ ėtdi **[70b]**[192] (1) eyitdi, daḫı bir kez yaġmur yaġduḳda bāġumı ṣuvaram dėdi, ayruḳ baḳa gördi (2) yılına dek yaġmur yaġmadı, bāġları ḳurudı, helāk oldı, ėy dost (3) ḥikāyet, ėşitdüŋ imdi ḥikmet ėşitgil, bugün ramażān ayı raḥmet yaġmurı (4) yaġdurdı, ümīẕler arḳını maġfiret[193] ṣuyı birle ṭoldurdı, ėy cān oşaŋ (5) olmaġıl, vücūduŋ bāġın ṣuvarġıl, müzdü şevāb yėmişin[194] ḥaṣıl ḳılġıl, (6) eyitmegil kim bu ramażān **[B 68a]** ayı varsun, yine geldeç yıl oruc dutam olmaya (7) kim, ecel güneşi

[192] **[70b]** // 1 yaġduḳda: B11 yaġa / baġumı: B11 baġum / bakalardı: B11 baḳa gördi // 2 yılına dek: B11 yılınadegin // 3 imdi: B13 yok / yaġmurı: B13 yok // 4 ümiẕler: Y15 ümīẕlüler / arḳını: B14, Y15 arġını / ṣuyı birle: B14 ṣu-y-ıla / ṭoldurdı: B14 ṭoldı // 6 geldeç yıl: B1, Y16 yine yıl / yaḳa: B1 çoġlaya, Y17 çaġlaya / eyitmeklikim: Y16 eyitmegil // 7 geldeç: B2 bir yıl // 12 ma'nīsi bu durur: B6 ma'nīsi budur / yok: B12 u // 13 ṭaġlar: B6 ṭaġ // 14 depesindegi: B (6, 7) ayrusındaġı / deŋizler: B7 ve deŋiz / yine geldeç: Y17 yok / Muḥammedi: Y17 yok / yok: Y1 ay // (10-12) Arapça: Y'de yok / ma'nīsi bu durur kim eydür: Y'de yok // 13 yok: Y2 ṣalavatu'l-raḥmān 'aleyh eyitdi / ṭaġlar: Y2 ṭaġ // 14 depesindegi: Y3 yorasındaġı / deŋizler: Y3 deŋiz / ḫalḳlar: Y3 canvarlar / yok: Y3 ve gökdegi ferişteler // 15 yarlıġanmaḳ: Y4 ḥācet /oruc: Y4 orucın / ėy bende: B9 yok / ayı: B9 ayın / biçāre: B9 yok **[71a]** // (1, 2): Y'de yok // 1 ḳul: B8 bende / ḳulluġın: B10 ḳullıġın / ḳılursın: B10 ėdersin / oldurur: B10 oldur // 2 ṭaġlardaġı: B10 ṭaġdaġı // 3 firişteler: B11 firişteler / saŋa: B12 aŋa / ḳulluḳ: B12 ḳullıḳ / (3, 4) senüŋ içün: B12 senüŋçün // 5 çün: B13 şevāb-ıçun // 6 kimsenüŋ: Y5 kimselerüŋ / uyḳusın: Y5 uyḳusı / uyḳusın ṭā'at 'ibādet durur ve ṣoludugı tesbīḥ ve tehlīl durur: B (14, 15) uyduġı ṭā'atdür nefesi tesbīḥdür / 'ibādet durur: Y5 'ibādetdür / 9 ma'nī oldurur: B2 ma'nīsi oldur, Y6 yok / yok: B2 eydür,/ fulan: B2 fulanuŋ // 10 ḫil'at durur: B2, Y6 ḫil'atdür / ḫil'at: B2 ḫil'ati / ḫod: B2 ḫoẕ / nite: B3 nice / (10, 11, 12) ve fulān aġusı şekker durur, şekker ḫod nite ola, şöyle kim oruc dutan kimsenüŋ uyḳusı ṭā'at olsa ṭā'at nite ola, ve: B3 yok / ṣoludugı: B3 nefesi 7 tesbīḥ olsa: B3 tesbīḥdür / ḫoẕ: B3 ḫod // 13 gündüzin: B4 yok // 14 yėse: B4 yėse / girse: B5 girüb / sarıb: B5 sarup // 15 sarıb: B5 uzadup / yatsa: B5 yata / kātibine: B5 kātibin / firişte: B5 ferişte dür / dursa: B6 ṭursa

[193] Metinde: maġfirfet

[194] Metinde: yėmşin

ömrüŋ bāġın yaḳa, vücūduŋ aġacın ḳuruda, yine geldeç (8) ramażān ayına ėrmeyesin, ol ş̱evāblardan kim Muḥammedi **[Y 33b]** Muṣṭafā bu oruc dutanlara (9) vaʿad ḳıldı, maḥrūm ḳalasın, nite-kim eyitdi, وَالْحُوْشُ فِيْ قُلَلِ الجِبَالِ وَ الحِيْتَانِ فِيْ بُحَجِ (10) إِنَّ الطُّيُرَ فِيْ الهَوَىٰ maʾnī bu durur kim eydür, ol ʿālem faḫri, yėr gök bedri, şefāʾati (13) felegi ʿuḳbā Meliki mükerrem müctebāʿ Muḥammedi Muṣṭafā havādaġı ḳuşlar ṭaġlar (14) depesindegi vuḥūşlar deŋizler ḳaʾrındaki balıḳlar, yėr ḳarnındaġı ḫalklar Taŋrı(15)'dan yarlıġanmaḳ dilerler, ėy bende, ramażān ayı oruc dutanlar-ıçun ėy biçāre **[71a]** (1) ḳul, ʿacab ol degül kim sen Taŋrı ḳulluġın ḳılursın ʿacab oldurur kim (2) havādaġı ḳuşlar ve ṭaġlardagı vuḥūşlar, yėr ḳarnındaġı cānāvarlar ve (3) deŋizdegi balıḳlar ve gökdeki firişteler, dükeli saŋa ḳulluḳ ḳılurlar ve senüŋ (4) içün ḫalḳları Taŋrı'dan yarlıġanmaḳ dilerler, daḫı bir dürlü oruc dutanlar-ı(5)çun Muḥammedi Muṣṭafā eydür, ʿaleyhi's-selam عَلَيْهِ وَسَلَّمْ وَنَفْسَهُ عِبَادَةٌ الصَّايِمَ نَوْمُ (6) تَسْبِيْحٌeydür, oruc dutan kimsenüŋ uyḳusın ṭā'at ʿibādet durur ve ṣo(7)ludugı tesbīḥ ve tehlīl durur, nite-kim eydürler, ضَرَبَ فُلَانٌ خِلْعَةٌ فَكَيْفَ (8) **[B 68b]** maʾnī oldurur ةٌ وَ نَفَسُهُ تَسْبِيْحٌ فَكَيْفَ تَسْبِيْحُهُ (9) خَلِعَتُهُ وَ سَمٌّ فُلَانٌ شَهْدٌ فَكَيْفَ شَهْدُهُ كَذَلِكَ نَوْمُ الصَّايِمُ عِبَ kim fülān urmaġı (10) ḫil'at durur, ḫil'at ḫoẕ nite ola ve fülān aġusı şekker durur, şekker (11) ḫoẕ nite ola, şöyle kim oruc dutan kimsenüŋ uyḳusı ṭā'at (12) olsa, ṭā'at nite ola ve ṣoludugı tesbīḥ olsa tesbīḥ ḫoẕ nite (13) ola, ol kimseden yėg ola mı kim, ol[195] ramażān ayında gündüzin oruc dutsa, (14) dünin ṭoyınca ṭaʾām yėse, andan yumşaḳ döşege girse, el sarıp (15) ayaḳ sarıp yatsa, kirāmen kātibīne <elüŋ>[196] iki firişte anuŋ[197] iki yanında dursa **[71b]**[198] (1) ėrteye degin anuŋ uyḳusın ʿibādet yėrine yazsa ve ṣoludugın tesbīḥ

[195] Metinde kelime üste yazılmıştır.
[196] Metinde üstü çizilmiştir.
[197] Metinde kelime üste yazılmıştır.
[198] **[71b]** // 1 yazsa: B6 yaza / ṣoludugın:B6 nefsin // 2 yėrine yazsa devlet degül midür: B7 yok / imdi: Y10 // 3 ṭāʿat durur: B8 ṭāʿat, Y11 ṭāʿatdür / maʿṣiyet durur: B8, Y11 maʾsiyetdür / yok: B8 aŋa // 4 eger ṭāʿat ise: B8 ol, Y11 ṭāʿat olsa / İbrāhīmʾe: B (8, 9) İbrāhim peyġāmberdür / (4, 5) uymaḳ gerek yaʾnī mutābiʾat ḳılmaḳ gerek İbrāhīm peyġāmber: B9 yok / yok: B9 şükr eyledi // 7 maʿṣiyet-ise: B10 maʿṣiyetden-ise, Y(12, 13) maʾsīyet olsa / peyġāmber durur: B11, Y13 peyġāmberdür / uçmaḳdan: B11 ucmaḳdan // 9 ḳıldı: Y14 eyledi / yok: B12 yazuġına tevbe ḳıldı // 11 kendü nefsümüze żulm ḳılduḳ:

(2) yėrine yazsa, devlet degül midür, ėy dost, ḳuluŋ ḥāli iniden ṭaşra (3) degül, yā ṭā‘at durur, yā ma’ṣiyet durur, eger ṭā‘at ise ataya uymaḳ (4) gerek, eger ṭā‘at ise İbrāhīm’e uymaḳ gerek, ya’nī mutābi‘at ḳılmaḳ (5) gerek, İbrāhīm peyġāmber ḳaçan kim ev yapdı, elin götürdi, du‘ā ḳıldı (6) eyitdi, رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا Ḫuẕāvendā bizden sen ḳabūl ḳılġıl dėdi (7) ve eger ma’ṣiyet ise dedeye uymaḳ gerek, ol Ādem peyġāmber durur, ḳaçan (8) kim buġdāy yėdi uçmaḳdan çıḳdı, dünyā miḥnetine düşdi, günāhına (9) iḳrār ḳıldı, eyitdi, رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ(10) Ādem Ḥavvā ikisi eyitdiler, ėy bizüm Taŋrımuz biz <Taŋrımuz>[199] (11) yazuḳ ḳılduḳ ve kendü nefsümüze ẓulm ḳılduḳ. Eger sen bizi yarlıġamaz-ısaŋ (12) biz ziyānlulardan olduḳ lā-cirem Melik-i Ta’ālā celle cellālühū İbrāhīm du‘āsın (13) müstecāb ḳıldı **[B 69a]** ve ṭā‘ati ḳabūl oldı, anuŋ ayaġı başduġı yere īmān (14) ehline ḳıble oldı, şöyle kim Ādem’üŋ Ḥavvā’nuŋ du‘āların müstecāb ḳıldı (15) ve yazuḳların yarlıġadı uçmaġa ḳavuşdurdı, ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى(1) imdi **[72a]** **[Y 34a]** biz daḫı atamuz-ıla dedemüze iḳtidā‘ ḳılalum, el götürelüm, du‘ā (2) <ḳıla>[200] ḳılalum, ola kim ṭā’atümüz ḳabūl ḳıla ve yazuġumuz ‘afv ḳıla inşāallahu (3) Ta’ālā قَالَ إِذَا كَانَ أَوَّلَ (4)عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ رُوِيَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَى اللهُ مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى خَزِنِ الجِنَانِ يَا رِضْوَانَ زَيِّنَ الجِنَانِ لِصَوَّامِ شَهْرِ رَمَضَانْ وَافْتَحْ (5)يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ يَقُولُ جَلَّ جَلَالُهُ لِرِضْوَانَ إِلَى الأَرْضِ وَ صَفِّدْ مَرَدَةِ الشَّيَاطِيْنُ (7)أَبْوَابَهَا وَلَا تَغْلِقُهَا عَلَيْهِم حَتَّى يَنْقَضِيْ شَهْرُهُمْ وِيَا جِبْرَائِيلْ اِهْبِطْ (6)عَلَيْهِمْ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى (9)ثُهُمْ وَصِيَامُهُمْ وَ يَا مِيْكَائِيْلَ اَنْصِبْ فِيْ كُلَّ سَمَاءٍ رَأَيْتَ ثُمَّ يُنَادِيْ الرَّبِ (8)كَيْلَا تُفْسِدُوا عَلَيْهِمْ صَلَو اِسْتِغْفَارَاً لِأُمَّةِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامْ صَدَقَ اللهُ العَظِيْم (10)يَا مَلَائِكَتِي كُفُوا عَنْ عِبَادِي اِجْعَلُوا صَلَاتُكُمْ وَتَسْبِيْحُكُمْ وَصَدَقَ رَسُولُهُ(11) cānı men bu ḫaber durur, ma‘rūf meşhūr eydesen kim dürr-i menṣūr (12) kitāblar içinde meṣṭūr durur, ol erden kim anuŋ (13) ḫiṭābı عَفَى اللَّهُ عَنكَ anuŋ ‘itābı وْلًا anuŋ kitābı (14) Ka’be anuŋ miḥrābı لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ anuŋ dādı ḥükmi içinde bir dutar, ثَقِيلًا

B14 yoḳ, Y(14, 15) kendü nefsümüze güç ḳılduḳ / sen: Y15 yok // 12 olduḳ: B15 oluruz / Melik-i Ta’ālā celle celālühū: B15 Melik-i, Y15 Ḥaḳ Ta’ālā // 13 müstecāb: Y15 du‘āsın / tā’ati: B1, Y16 tā’atin / oldı: B1 ḳıldı, Y16 eyledi // (13, 14) anuŋ ayaġı başduġı yere imān ehline ḳıble oldı şöyle kim: B1 yok / oldı: Y16 ḳıldı / yok: B1 hem eyle // 15 yok: B2 yine **[72a]** // 1 atamuz-ıla: Y1 atamuz birle / ḳılalum: B3 eyleyelüm / götürelüm: Y1 götürüb // 2 ṭā‘atümüz: Y1 ṭā‘atümizi / ḳıla: B4 ḳılup / yazuġumuz: B4, Y1 yazuġumuzı / ḳıla: B4 eyleye // ARAPÇA: Y’de yok // 11 cānı men: Y2 cānı cihānı ‘azīz men / ḫaber durur: B11, Y2 ḫaberdür / ma’rūf: Y2 ma’rifet // 12 menṣūr: B12 meknūn? / durur: B10, Y3 yok / kitāblar içinde: Y3 kitāblarda // 15 ḳuşaġın: Y4 ḳuşaġın / baġladı: Y5 badı / Muḥammedi Muṣṭafādur: B15 Muḥammeddür

[199] Metinde kelimenin üstü çizilmiştir.

[200] Metin bağlamından çıkarılmıştır.

(15) bilişi, yadı, şefā'at ḳuşaġın bėline bağladı, Muḥammedi Muṣṭafādur. **[72b]**[201] (1) Anuŋ adı **[B 69b]** şekerden şīrīndür sözi dādı eyle ḫaber vėrür kim, ḳaçan ramażān (2) ayınuŋ evvel ṣubḥı yėri belürse yėmeŋ içmeŋ oruc dutmaḳ niyyetin ḳılsa (3) Melik-i ẕü'l-celāli paẕişāhı bī-zevāl nidā ḳılur kim, yā rıżvān, (4) ol rıżvān kim uçmaḳ ḫazīnedārı durur, eydür, yā rıżvān uçmaġı bezegil (5) ramażān ayın oruc dutan-ıçun ve cennet ḳapuların bunlaruŋ üzre açġıl (6) ramażān ayı geçmegince gėrü yapmaġıl, yine Mālik'e nidā ḳıla kim ol ṭamu (7) ḫazinedārı durur, eydür, yā Mālik ṭāmu ḳapuların bağlaġıl, oruc dutanlar (8) üzre daḫı ḫışm ėtmegil, bularuŋ üzre ve bularuŋ ol ayı geçmeyince (9) açmaġıl ve yā Cebrā'īl sen yėre ingil, şeyṭān oġlanların ve çerisin (10) bağla kim bularuŋ[202] orucın ve namāzın azdurmasın ve yā Mīkā'īl sen degme vaḳt içinde (11) gökde bir 'alem dikgil kim benüm raḥmetümden ve yā firişţelerüm siz ḳamuŋuz <yıġlınuŋ> (12) benüm ḳulluġumdan ve namāzuŋuz ve tesbīḥiŋüz müzdin şevābın Muḥammed ümmetine (13) vėrüŋ daḫı bunlaruŋ-çun yarlıġanmaḳ dileŋ, yā uçmaḳ bezengil, yā mü'min (14) oruc dutmaġa özengil, yā rıżvān uçmaḳ ḳapuların açġıl, yā 'ināyet yėli raḥmet (15) ṣaçġıl ve yā Cebrā'īl dīvleri buḳağılağıl ve yā Mālik ṭamu ḳapuların bağlaġıl, **[73a]** (1) yā 'āsī yazġuŋ-ıçun **[B 70a]** aġlaġıl ve yā ḫūrīler eylenüŋ ve yā ġılmānlar (2) yaylanuŋ ve yā mü'minler diŋlenüŋ, anuŋ-çun kim rıżvān

---

[201] **[72b]** // 1 şirīndür: B1 ṭatludur / yok: Y5 anuŋ / sözi: B1 sözleri / dadı: B1 ṭadı / eyle: Y5 şöyle / ḳaçan: B1 yok // 2 yeri: B1 yok / belürse: Y6 aġarsa/ yok: B (2, 3), Y6 dutanlara ḥarām olsa andan mü'min… ṣāfi sırr-ıla ve dürüst 'itikād-ıla // 3 Melik-i ẕü'l-celāli: B3 Melik-i ẕü'l-celāl / kim yā rıżvān: B4 rıżvāna kim ol uçmaḳ // 4 kim: Y7 kim / eydür: B4 yok // 5 dutan-içün: Y(7, 8) dutanlar içün / cennet: B5, Y8 uçmaḳ / bunlaruŋ: B5, Y8 bularuŋ / üzre: Y8 üzerine / açġıl: B6 acġıl // 6 ne: B6 tā / yapmaġıl: B6, Y8 bağlaġıl / ḳılakim: B6 ḳılurkim, Y8 ḳılur / yine Mālik'e: Y9 yok // 7 ḫazinedārı durur: B7, Y8 ḫazinedārıdur / yā Mālik: Y8 yok // 9 şeytān: B9 şeytānlar / yok: Y10 ve daḫı // 10 bağla: B9 bağlaġıl / yok: Y11 daḫı / vaḳt içinde: Y11 yok / azdurmasun: B10 fāsid ḳılmasunlar / yok: B10 bir // 11 firişţelerüm: B11 ferişţelerüm // 14 ḳapuların: B14 ḳapusın / açġıl: B14 acġıl // 15 buḳağılaġıl: B15 bağlaġıl, Y14 buḳağulaġıl / ḳapuların: B15 ḳapusın / ve yā Mālik ṭamu ḳapuların bağlaġıl: Y14 yok **[73a]** // 2 yaylanuŋ: B1 ḳoḳulanuŋ / doġdı: B2 ṭoġdı // 3 divler: B3 divleri // 4 ġaygudan: B3, Y16 ḳayġudan / boġdı: B3 boġadı, Y16 yıġdı / güvenürler: B4 güvenür / (4, 5) ṣāliḥler sevünürler: B4 yok , Y16 'ābidler // 5 men: Y17 yok // 7 ḳayursa: B6, Y1 yerinse / cennete: B6, Y1 uçmaġa // 8 bunı: Y1 bu ay // 9 seyyid-i beşeri: B8 seyyidü'l-beşeri // 10 mihter-i mevcudāṭ: Y2 yok / (10, 11, 12, 13, 14, 15): Y'de yok // 13 ma'nī bu durur: B12 ma'nīsi budur // 14 ādem durur: B12 ādemidür / Muḥammed durur: B13 Muḥammeddür

[202] Metinde kelime üste yazılmıştır.

ayı doġdı, du‘ā(3)lar göge aġdı, raḥmet yaġmurı yaġdı, dīvler vesveselerden yıġdı, (4) fāsıḳları ġayġudan boġdı[203] bu ay geldügine mü’minler güvenürler, ṣāliḥler (5) sevünürler fāsıḳlar gücenürler ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür, مَنْ فَرِحَ (6)بِدُخُولِ رَمَضَانْ وَاِغْتَمَّ بِخُرُوجِهِ دَخَلَ الجَنَّةَ her kim ramażān (7) ayı girdügine sevinse ve çıḳdugına **[Y 34b]** ḳayursa, cennete gire dėdi, ‘azīzi men, (8) bu ay geldügine sevinüŋ ve bunı ġanīmet dutuŋ, anuŋ-çun kim seyyid-i kāīnāt, (9) mihter-i mevcūdāt, Muḥammedi Muṣṭafā eyitdi, مُحَمَّدْ وَلاَ فَخْرَ وَ سَيِّدَ الفُرْسْ سَلْمَانْ وَسَيِّدَ الرُّمَ صُهَيْبَ وَ سَيِّدَ (10) وَ سَيِّدِ العَرَبِ القُرْآنِ البَقَرَ وَ سَيِّدَ البَقَرَ آيَةَ الكُرْسِيْ وَ سَيِّدَ (12)الحَبَشِ بِلَالٌ وَسَيِّدَ الشَّجَرْ السِدَرْ وَ سَيِّدَ الكَلامْ قُرْآنْ وَ سَيِّدَ (11) الأَيَّامْ يَوْمُ الجُمْعَة(13) وَ سَيِّدَ الشُّهُورْ شَهْرُ رَمَضَانْ ma’nī bu durur kim eydür, ādemīler (14) ulusı Ādem durur ve ‘Arab ulusı Muḥammed durur[204] ve Pārs ulusı Selmān (15) durur ve el-rūm ulusı Ṣuheyb durur, Ḥabeş ulusı Bilāl durur, **[73b]** (1) aġaçlar ulusı sidar durur, ya’nī sidretü’l-müntehā dėdükleri aġaç (2) durur ve kelām ulusı Ḳur’ān durur ve Ḳur’ān ulusı el-baḳara durur, (3) el-baḳara ulusı ‘Āyete’l-kürsī durur, günler ulusı **[B 70b]** āẕīne durur, aylar (4) ulusı ramażān ayıdurur, bes ma’lūm oldı kim, bu aylar yėgregini (5) Taŋrı Ta’ālā ümmetler yėgregine vėrdi كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ (6) ammā bu ümmetler

---

[203] Metinde: boġadı

[204] // 14 Pārs ulusı Selmān durur ve el-rūm ulusı ṣuheyb durur: B13 rūm ulusı ṣüheybdür Fars ulusı Selmāndur **[73b]** // (1, 2, 3): Y’de yok / (1, 2) ya’ni سِدْرَةُ الْمُنتَهَى dėdükleri aġaç durur: B14 yok / kelām: B14 kelāmlar / ḳur’an durur: B14 ḳur’āndur / el-baḳara durur: B15 baḳaradur // 3 el-baḳara: B15 baḳara / ayete’l-kürsi durur: B15 ayete’l-kürsidür / āzīne durur: B1 āzīnedür // 4 ayıdurur: B1 ayıdur / bes: B1 pes // 5 Taŋrı Ta’ālā: B1 yoḳ, Y1 Taŋrı ‘azze ve celle / vėrdi: B2 ḳodı // 6 ümmetler: B2 yoḳ, Y3 ümmet / bölük durur: B3 bölük oldur, Y3 bölükdür / evvel ol durur: B3, Y3 yok / yok: B3 ṭā‘at daḫı ḳılurlar / ḳılurlar: Y4 ḳılur // 7 bölük: Y4 bölügi / oldurur kim: B4 yok / ḳarışu: B4, Y4 yok // 8 üçünci: Y4 ücinci / oldurur: B4 oldur / yok: B4 kim // 9 olmazlar: B5 gelmezler / yok: B5 Taŋrı Ta’ālā // 10 ülüşi: B7 ülüsi // 11 raḫmet durur: B7, Y5 raḫmetdür / ülüşi: B7 ülüsi / maġfiret durur: B7, Y5 maġfiretdür / ülüşi: B7 ülüsi / (11, 12) āzādlıḳ durur: B7 āzādlıkdur / yok: B8 ‘aleyhi’s-selām // 13 raḥmet durur: B9, Y7 raḫmetdür / yok: Y7 yazuḳlar / (12, 13) orta onı: B9 orta on güni / maġfiret durur: B10 yarlıġamaḳdur, Y7 maġrifetdür / ṣoŋ onı: B10, Y8 ṣon on güni / āzād ḳılmaḳ durur: B10 āẕād olmaḳdur, Y8 āẕādlıḳdur / dükeli: B10 külli / (14, 15) anuŋ içün kim: B10 anuŋ-çun-kim / ayıdurur: B11, Y8 ayıdur / ayıdurur: B11, Y8 ayıdur / ayıdurur: B11, Y8 ayıdur **[74a]** // 1 ayıdurur: B11, Y9 ayıdur / ayıdurur: B12, Y9 ayıdur / buyrulduḳda: B12 buyurdı, Y9 buyurmaḳdan / (1, 2) īmān ayıdurur: B12 yoḳ, Y10 īmān ayıdur / īmāŋı: B12 īmān-ıla // 3 ayıdurur: B13, Y10 ayıdur / mü’minlere: B12 mü’minler / bu ayda: B13 yok / yok: Y10 şerrinden / ḳılurlar: B14 olurlar // 4 ayıdurur: B15 ayıdur // 5 ḳılurlar: B15 eylerler // 6 ayı durur: B1, Y13 ayıdur // 7 ayı durur: B2, Y13 ayıdur // 8 su’āl: B3 yok / ḥikmet durur: B3, Y14 ḥikmetdür / Taŋrı tebāreke ve Ta’ālā: B3 Taŋrı Ta’ālā, Y14 Ḥaḳ Ta’ālā // 10 bir yėrde daḫı: B4 daḫı bir yėrde // gėcesidür: B7, Y17 dünidür // 12 bes: B7 pes / böyle: B7, Y17 eyle /ayında indi dėmek: B7 ayındadur dėmegil / ola: B7 olur // Arapça: Y’de yoḳ

üç bölük durur, evvel oldurur kim hemīşe yazuḳ ḳılurlar, ikinci (7) bölük oldurur kim hemīşe yazuġı ṭā'ati ḳarışu ḳılurlar, ya'nī ṭā'at ḳılurlar (8) ve ma'şiyet daḫı ḳılurlar üçünci bölük oldurur, hemīşe ṭā'at ḳılurlar yazuġa (9) yaḳın olmazlar, nite-kim eydür, فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ(10) bu ay daḫı üç ülüşdür, evvel ülüşi (11) raḥmet durur, ikinci ülüşi maġfiret durur, üçünci ülüşi oddan āẕādlıḳ (12) durur, nite-kim Muḥammedi Muṣṭafā eydür, شَهْرُ رَمَضَانْ أَوَّلُهُ رَحْمَةٌ وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ وَآخِرُهُ عِتْقٌ مِنَ النَّارِ(13) ilk on güni raḥmet durur, orta (14) onı maġfiret durur, ṣoŋ onı āzād ḳılmaḳ durur, dükeli ümmetlerden anuŋ (15) içün kim bu īmān ayıdurur ve amān ayıdurur, iḥsān ayıdurur, fermān ayıdurur **[74a]** (1) ve Ḳur'ān ayıdurur ve īmān ayıdurur, mü'minlere oruc buyrulduḳda īmān (2) ayıdurur, īmānı aŋdı يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ (3) amān ayıdurur kim mü'minlere[205] dīvlerden emīn ḳılurlar إِنَّ الشَّيَاطِيْنَ مُصَفَّدَةٌ فِيْ شَهْرِ رَمَضَان(4) iḥsān ayıdurur kim, mü'minler bu ayda yoḳsullara (5) iḥsān ḳılurlar, **[B 71a]** مَنْ فَطَّرَ صَايِماً كَانَ لَهُ أَجْرُ مِثْلِهِ ṣaymān (6) ayı durur kim mü'minlere oruc buyurdı ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ (7) Ḳur'ān ayı durur, bu ayda Muḥammed'e Ḳur'ān indi أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ الَّذِي(8) su'āl ne ḥikmet durur kim, Taŋrı tebāreke ve Ta'ālā bunda (9) eydür, شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ eydür, Ḳur'ān ramażānda (10) indi dėr bir yėrde daḫı eydür, إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ biz indürdük Ḳur'ān'ı ḳadir düninde daḫı bir yėrde eydür[206] إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ dėr biz indür(11)dük Ḳur'ān'ı ḳutlu dün içindedir ol ṣa'bān ayınuŋ on bėşinci gėcesidür, (12) bes böyle olsa ramażān ayında indi **[Y 35a]** dėmek ma'nīsi nite ola, cevāb (13) سُئِلَ اِبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وَسَلَّمْ نُجُومَاً (1) فَقَالَ أُنْزِلَ القُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً (14) فِيْ بَيْتِ العِزَّةِ فِيْ السَّماءِ الدُّنْيَا ثُمَّ نَزَلَ بِهِ جِبْرَائِيلْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ (15) مِنَ اللَّوْحِ المَحْفُوظِ فِيْ لَيْلَةِ القَدْرِ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانْ فَوَضَعَ **[74b]**[207]

[205] Çıkma işareti var.
[206] Metinde kenara yazılmıştır.
[207] **[74b]** // 2 İbn-i Abbas'dan: B13 İbn-ü Abbas'dan // 3 yok: Y1 raziya'l-lahu / 'aleyhi's-selām: Y1 yok / levḥe'l-maḥfūzdan: Y2 levḥu'l-maḥfūzdan / bir kezde: B14 kezden, Y2 bir kezden // 4 dünyā günine beyti'l-'izzet evinde: B15 beytü'l ma'mūrde // 5 gėcesinde: B15, Y1 düninde / yok: Y3 Cebrā'īl / yok: Y3 sūre sūre // 6 Muḥammed'e: Y4 Muḥammedi Muṣṭafā'ya / ramażān ayında: Y4 yok / ol durur: B2, Y4 oldur / Taŋrı: Y4 Ḥaḳ / yok: Y4 celle celālühū // 9 levḥe'l-maḥfūzdan: Y(4, 5) levḥü'l-maḥfūzdan / evinde: B3 evine / ḳadir gėcesinde indürdügi-çün: B (3, 4) indürdügi-çün ḳadir düni / Y5 kadir düninde indürdügi-çün /evinde: B4 evinden / (9, 10) indürdi anuŋ-çun: B5 indürdügi-çün / bes: B6 pes / eyle ise:B6 eylese // 14 Ebū hind: B10 Ebū hindi // 15 ma'nīsin: B10 ma'nīsi /ṣa'abī: B11 ṣa'bīya, Y8 ṣa'biyān / yok: B1, Y8 ṣordum / Taŋrı: Y8 Ḥaḳ / yok: B11 Ta'ālā / 'azze ve celle: B11, Y8 yok **[75a]** // 1 ramażān ayında: Y8 yok / ve: B11 yok / indi: B12, Y9 yok / her yılda: B12 / ḳılurdı: B 13

بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ أَيْ بِنُزُوْلِ القُرْآنِ (2) نُجُومَاً عِشْرِيْنَ سَنَةً فَكَذَا قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلّ فَلَا أُقْسِمُ bu mes’eleyi İbni ‘Abbās’dan ṣor(3)dılar eyitdi, Cebrā’īl ‘aleyhi’s-selām Ḳur’ānı levḥ-i maḥfūẓdan bir kezde (4) indürdi, dünyā kökine beytül-‘izzet evinde ḳodı, ramażān ayı içinde (5) ḳadir gėcesinde indürdi, **[B 71b]** yine beytü’l-‘izzet evinde āyet āyet, necm necm (6) ḥācet olduḳca yigirmi yılda Muḥammed’e indürdi. Bu ol durur kim Taŋrı (7) Ta’ālā eydür, ‘azze ve celle فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ levḥ-i maḥfūẓdan (8) beytü’l-izzet evinde ḳadir gėcesinde indürdügi-çün فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ leyletü’(9)l-ḳadir dėdi, yine beytü’l-‘izzet evinden Muḥammed’e ramażān ayında indürdi (10) anuŋ-çun şehr-ü ramażān شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ su’āl bes eyle ise ramażān ayından ayruḳ aylarda[208] inmedi mi cevāb سَايِرِ الشُّهُورِ قَالَ (13) قُلْتُ للشَعْبِيْ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ مَا كَانَ يَنْزِلُ (12) َالَ دَاوُدْ اِبْنِ هِنْدً.(11) عَلَيْهِ السَّلَامُ فِيْ شَهْرِ رِمَضَانْ فِيْ كُلِ سَنَةٍ (14)وَلَكِنْ جِبْرَائِيْلَ كَانَ يَعْرُضُ القُرْآنَ عَلَىْ مُحَمَّدٍ Dāvud eydür, Ebū Hind oġlı (15) bu āyet ma‘nīsin kim Taŋrı eydür, ‘azze ve celle Ḳur’ān ramażān ayında **[75a]** (1) indi ve ayruḳ aylarda inmedi mi eyitdi, belī velīkin Cebrā’īl her yılda (2) ramażān ayı içinde Ḳur’ān’ı Muḥammed’e ‘arż ḳılurdı, indürmedin ilerü yine (3) her ne vaḳt kim ḥācet olursa, ol vaḳt indürürdi, andan soŋra yine dükeli Ḳur’ān’ı (4) her yılda ramażān ayı içinde Muḥammed Muṣṭafā’ya ‘arż ḳılmaġın Taŋrı eyitdi, (5) **[B 72a]** شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ كَأَنَّهُ يَقُولُ عَزَّ وَ جَلّ (6) yā ḳullarum, Ka’be’yi size ḳıble eyledüm, hiç milletüŋ anuŋ gibi ḳıblesi yoḳ (7) فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا Ḳur’ān’ı size kitāb vėrdüm, hīc kimsenüŋ anuŋ (8) gibi kitābı yoḳdur كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ islām dīnini (9) size erzānī ḳıldum, hiç ḳavmüŋ anuŋ gibi dīni yoḳdur, إِنَّ الدِّينَ (10) عِندَ اللَّهِ Muḥammed’i size şefā’atci vėrdüm, hīc peyġāmberlerde (11) anuŋ gibi yoḳ الْإِسْلَامMuḥammed’i size şefā’atci vėrdüm, hīc peyġāmberlerde (11) anuŋ gibi yoḳ ًكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ ġāzīne günin (12) size dirnek vėrdüm günlerde hiç anuŋ gibi hiç gün yoḳ إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ(13) size daḫı bir gėce vėrdüm anuŋ (14) gibi bir gėce yoḳ

ḳıldı // Y10 andan soŋra: 3 yok / olursa: B14, Y10 olsa / vaḳt: Y10 vaḳtın / yine: Y11 yok // 4 Muḥammed Muṣtafā’ya: B15, Y11 yok / ‘arż: B15 ‘arża / yok: Y11 ‘azze ve celle // 6 eyledüm: B1 eyledü / hiç: B1 hic // 7 hiç: B2 hic // 8 yoḳtur: Y13 yok / dīnini: Y14 dīnin // 9 hiç: B4 hic // 10 hiç: B5 hic // 11 yok: B5 şefā’atci yok // 12 hiç: B7 hic / /12, 13, 14) anuŋ gibi hiç gün yok …size dalı bir gėce vėrdüm anuŋ gibi bir gėce yok …sizi: B’de yok // ESAS NÜSHADA YOK: (B7-12) āzzīne güni içinde bir sā‘at varkim hic ḳuluŋ du‘āsı ol sā‘atde olmaz peyġāmber buyurdu kim ‘aleyhi’s-selām ki Allah Tebāreke ve Ta’ālā her āzīne güninde ki ramāżān içindedür altı yüz yıl oda yazılmış ḳulı kendü kereminde size vėrdüm bir dün ki dünlerde hic anuŋ gibi gibi dün yok leyletü’l-ḳadir sırrı bir āyet

[208] Metinde: aylar<lar>da

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ **[Y 35b]** sizi (15) bir ümmet yaratdum hīc ümmetlerde sizüŋ gibi bir ümmet yoḳ كُنْتُمْ خَيْرَ **[75b][209]** (1) أُمَّةٍ size bir ay vėrdüm, aylarda anuŋ gibi ay yoḳ, شَهْرُ رَمَضَانَ (2) الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ tā ʻālem ḫalḳı bilsünler kim, benüm ʻaṭāma nihā(3)yet yoḳ ve benüm raḥmetüme ġāyet yoḳ ve benüm **[B 72b]** faẕluma meyl ü töhmet (4) yoḳ, أَفْعَلُ مَاأَشَاءُ وَ أَحْكُمُ مَا أُرِيْدُ ne kim dilersem ḳılam, niçe kim dilersem (5) ḥüküm yüridem, beni kimsene yıġmaya ḥükmüm kimsene yıḳmaya, imdi gėrü söz başına (6) varalum يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ ma'nī bu durur kim, Taŋrı (7) eydür, ʻazze ve celle, ėy anlar kim īmān getürdüŋüz benüm birligüme, gėrçekledüŋüz, varlıġuma ınanduŋuz, (8) كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ أَيْ فُرِضَ ya'nī farīża oldı, daḫı bir yėrde eyitdi, (9) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ ėy anlar kim īmān getürdüŋüz, ya(10)zıldı size kāferler birle çalışmaḳ, ya'nī farīża oldı, daḫı bir yėrde eyitdi, (11) أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ eydür, bular anlar durur kim, Ḥaḳ Ta'ālā yazdı (12) bunlaruŋ göŋli içinde īmān daḫı bir yėrde eyitdi kim, كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ (13) eydür, yazdı sizüŋ Taŋrı'ŋuz kendüzi üzre raḥmet, su'āl ne ḥikmetdür (14) kim oruc birle çalışmaġa yazıldı dėdi, fī'l-i mechūl birle yād ḳıldı, īmān birle raḥmet yazdı dėdi, yazanı ma'lūm ḳıldı[210] (15) cevāb Melik-i

---

[209] **[75b]** // 1 yok: Y1 hic / 3 yok: B(1, 2) ne kim dileseŋ vėrem ve // 4 nice kim: B1 ne kim / (4, 5) dilersem ḥüküm: B2 ḥüküm dilersem / kimsene: B2 kimse / kimsene: B3 kimse / ma'nī bu durur: B4 ma'nīsi budur , Y5 yok // 7 yok: Y5 Ta'ālā / 'azze ve celle: Y5 yok / yok: B5 benüm // 8 yok: B6 bilüŋ // 10 kāferler: Y7 kāfirler //11 yok, 9) Ėy anlar kim īmāŋ getürdüŋüz yazıldı size kāfirler-ile çalışmaḳ ya'nī farīżā oldı daḫı bir yėrde eyitdi / anlar durur: B9 anlardur // 12 bunlaruŋ:B10 bularuŋ // 13 kendüzi: B11 kendü / üzre: B12 üzere, Y9 üzerine / yok: Y13 kim // 14 oruc birle: B12 oruc-ıla / mechūl birle: B(13, 14) mechūl-ıla / īmān birle: B13 īmān-ıla // 15 Melik-i Ta'ālā: Y11 Ḥaḳ Ta'ālā / oruc birle: B14 oruc-ıla **[76a]** // 1 ḳāfirler: Y12 kāfir // 2 eger: B15 yok / oruc birle: B1 oruc-ıla / dėseydi: Y12 dėyeydi / dutmayan: B1 dutmayan-ıla // 3 kāfer: B1, Y13 kāfir / mü'vezzinlik: Y13 īmāmlıḳ / ėtmedi: B2 ḳılmadı, Y13 ḳıldı // 4 mü'vezzinlik ėdeydi: B3 mü'vezzinlik ḳılsa-y-ıdı, Y14 yok / anuŋ: B3 yok // 5 kāfer: B4, Y14 kāfir / baŋ: B4 yok / baŋlamadı: Y14 vėrmedikim / benüm ümmetüm: B4 ümmet benüm, Y14 benüm ünüm / gelmese: Y15 gelmeyen // 6 Taŋrı 'azze ve celle: Y15 Ḥaḳ Ta'ālā / yok: B4 ola, lar / dėyü: B5 dėdi / yok: B5 yine / (6, 7) ben yazdum dėmedi: B5 dėmedi ben yazdum / ḳılanlar: B6 ḳılalar / kāfer olmasunlar: B6 yok, Y16 kāfir olmasun / dedi: B6 deyü // 8 luṭfı durur: B6, Y16 luṭfıdur / ḳulları: B6 ḳul / dürlü durur: B (6, 7) dürlü oldur, Y16 dürlüdür // 9 fi'lüŋ durur: B7, Y17 fi'lüŋdür / ṣıfatum durur: B8, Y17 ṣıfatumdur // 10 benüm-içündür: B8, Y17 benüm-içindür / yok: Y17 nite-kim eydür,/ (10, 11) senüŋ içün durur: B8 senüŋ-çündür , Y1 senüŋ-içün // 12 oruc birle: B9 oruc-ıla / ḳul: Y1 bende / ol: B10 olkim / benüm durur: B10, Y1 benümdür / senüŋ durur: B10, Y2 senüŋdür // 13 baŋa: B10 saŋa / dutmaḳlıḳ içinde: Y2 dutmaḳ içinde / ḳılsaŋ: B11 ḳılursaŋ, Y3 ḳılmazsaŋ / ben: B11 benüm // 14 taḳsīrlıḳ: B12 taḳsīrlıġum / ḳılmayam: B12 olmaya, Y3 ḳılam / yıġar-ısa: B12 yıġsa, Y3 yıġarsa

[210] Metinde kenara yazılmıştır.

Ta’ālā oruc birle çalışmaġa yazıldı dėdi, ī̇mān birle raḥmet **[76a]** (1) ben yazdum dėdi, ī̇mānı ben yazdum dėdi, kim ī̇mān getürmese kāfir olur (2) eger **[B 73a]** oruc birle çalışa ben yazdum dėse-y-idi oruc dutmayan, çalış (3) ḳılmayan, kāfer ola-y-ıdı, nite-kim Muḥammedi Muṣṭafā mü’ezzinlik ėtmedi anuŋ-çun (4) kim Muḥammedi Muṣṭafā mü’ezzinlik ėdeydi, her kim anuŋ ünin ėşidüp namāza gelmese (5) kāfer ola-y-ıdı, ‘ālem faḫri baṉg baŋlamadı, benüm ümmetüm ėşidüp namāza (6) gelmedin kāfir olmasunlar dėyü Taŋrı ‘azze ve celle çalışı ve oruc ben yazdum (7) dėmedi[211] bu iki içinde taḳṣī̇rlıḳ ḳılanlar, kāfer olmasunlar dėdi, Taŋrı’nuŋ (8) luṭfı durur, ḳulları üzre daḫı bir dürlü durur kim eydür, yā ḳulum, (9) oruc dutmaḳ senüŋ fi’lüŋ durur, raḥmet ḳılmaḳ benüm ṣıfātum durur, (10) sen duttuġuŋ oruc benüm içün durur, اَلصَّوْمُ لِي ve benüm **[Y 36a]** raḥmetüm senüŋ (11) içün durur وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَعْنِيْ أَرْحَمُ بِهِ العِبَادِ ḳullar dutduġı (12) oruc birle yarlıġaram, yā ḳul ol benüm durur, saŋa vėrdüm ol senüŋ durur, (13) baŋa yazdum, eger sen oruc dutmaḳlıḳ içinde taḳṣī̇rlıḳ ḳılsaŋ ben raḥmetüm (14) ḳılmaḳ içinde taḳṣī̇rlıḳ ḳılmayam, eger şeyṭān sizi oruc dutmaḳdan yıġar-ısa (15) beni raḥmet ḳılmaḳdan yıġmaya, oḳuġıl yā muḳrī̇ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ **[76b]**[212] (1) Nite-kim yazıldı oruc dutmaḳ ol kimselere kim sizden ilerü vardılar (2) yā ḳullarum, eyle şanmaŋ kim bu oruc dutmaġı yaluŋuz size yazdum, sizden (3) ilerüki ümmetlere daḫı **[B 73b]** buyurmış-ıdum, evvel Ādem peyġāmbere vācib ḳıldum, (4) nite-kim rivāyet ḳılurlar emī̇rü’l-mü‘minine ‘Alī̇ İbni Ebū Ṭālib’den kerrem Allah (5) ol eyitdi, bir gün öyle

---

[211] Metinde kenara yazılmıştır.

[212] [**76b]** // 1 yok: Y4 üzerine / ilerü vardılar: B14 ilerü-y-idi, Y(4, 5) ilerü geldiler // 2 ḳullarum: Y5 ḳulum // 4 ḳılurlar: Y6 ḳılur / (4, 5) emirü’l mü’minün ‘Alī̇ İbni Ebū Ṭālibden: B1, Y6 emirü’l-mü’minin ‘Aliyy-i murtażā / namāzı: Y7 yok / Muḥammedi Muṣṭafā: Y7 Resūl // 6 : B3, Y7 vėrdüm / yā ‘Alī̇ dėr: B(3, 4) eyitti yā ‘Alī̇ //7 dėr: B4 eyitdüm / Resūlallahı: Y8 Resūl // 8 eyitdi: B5 dėdüm / yok: B5 yā ‘Alī̇ / geldüm: B5 vardum / 9 üc: B7 yok // (10,11) müzdü: B(8, 9) müzd ve ṣevāb / biŋ: Y10 yok / vėre: B8 yazavan / yok: B8, Y11 dėr // 11 müzd ṣevāb: B(9, 10) müzd ve ṣevāb / vėre: B10 yaza // 12 müzd ṣevāb: B10 müzd ve ṣevāb / müzdi ṣevābı: B10 müzdü ṣevāb // (13, 14, 15): Y’de yok / yoḫsa: B10 yaḫuẕ / ḫalḳlara: B10 ḫalayıḳlara / bilemi ola, eyitdi: B11 bilemidür dėdüm // (13, 14) müzdi ṣevābı: B11 müzdve ṣevāb / yaluŋuz: B11 yok // 15 günler durur: B12 gündür / eyyāmı’l-beyż durur: B13 eyyāmı’l-beyżdür **[77a]** // 1 dükeli: B13 yok / on üci: B13, Y14 on üçünci / on dördi: B13, Y15 on dördünci / gün durur: B14 günidurur // 3 indi-y-ise: B15 indi

namāzı vaḳtında Muḥammedi Muṣṭafā ḳatına (6) girdüm selām ḳıldum, ol selāmum aldı, yā ‘Alī dėr Cebrā’īl saŋa selām (7) ḳılur dėr eyitdüm, selām olsun Cebrā’īl daḫı saŋa, daḫı yā Resūlu’l-lahi (8) eyitdi, ilerü gelgil, ilerü geldüm eyitdi, yā ‘Alī Cebrā’īl saŋa eydür, her (9) ayda üç gün oruc dutġıl, tā Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā ol üç gün oruc (10) evvel gün dutduġı-çun on biŋ yıllıḳ müzdü ṣevāb vėre, ikinci gün oruc (11) dutduġı-çun otuz biŋ yıllıḳ müzd ṣevāb vėre, üçünci gün oruc dutduġ(12)ı-çun[213] yüz biŋ yıllıḳ müzd ṣevāb vėre eyitdüm, yā Resūlu’l-lahi, bu müzdī ṣevāb (13) yaluŋuz baŋa mı ola, yoḫsa ḳamu ḫalḳlara bilemi ola, eyitdi yā ‘Alī, bunca müzd (14) ṣevābı yaluŋuz saŋa vėre, daḫı her kim bu orucı dutarsa aŋa vėre eyitdüm (15) yā Resūlu’l-lahi bu ḳanḳı günler durur, eyitdi eyyāmu’l-bīyż[214] durur, ya’nī **[77a]** (1) dükeli ayuŋ on üçi, on dördi, on bėşinci gün durur, ‘Anter eydür, ‘Alī’ye (2) ṣordum bu günlere niçün eyyām-ı bīyż dėrler dėdüm, ‘Alī eyitdi, (3) anuŋ-çun kim Ādem ‘aleyhi’s-selām ḳaçan uçmaḳdan yėre indi-y-ise **[B 74a]**[215] günüŋ issi(4)ligi anuŋ teni derisin ḳarardu, göyündürmiş-idi Ādem kendü tenine baḳsa (5) yigrenürdi, Cebrā’īl eyitdi, yā Ādem dilermisin kim tenüŋ aġara

[213] Metinde kenara yazılmıştır.
[214] Metinde: eyyāmı’l-beyż
[215]// 5 günüŋ: B1 gün // 6 senden: B2 yok / yok: B3 ‘aleyhi’s-selām / gün: B3 yok // (7, 8, 9) teninüŋ üç baḫşdan bir baḫşı aġardı, ikinci gün oruc dutdı, iki baḫşı ağardı üçünci gün oruc dutdı:B’de yok / seyyeden: B5 ma‘nīden / yok: Y(17, 1) oruc dutġıl / dutdı: Y1 dutıncaḳ / baḫşda: Y1 uluda / baḫşı: Y1 ulusı / dutdı: Y (1, 2) dutıcaḳ / üçünci: Y2 ücünci / bu seyyeden: Y2 bu ma’nīden ötürü / bu günlere: Y3 bunlara // 10 dėrler ya’ni aġartmaḳ güni dėdiler: Y’de yok / yok: Y3 geldük imdi yanında / dėrler: B6 dėdiler / günden: Y3 yok / güni dėdiler: B6 günleri dėmek olu / teni günden: B6 günden teni // 11 yazuḳdan: B7 yazuġuŋdan / ḳarardı: Y5 ḳararmışdur // 12 aġarsın: B8 aġarsun, Y5 aġara / degme: Y5 her // 13 yok: B9 olur // 14 yok: Y5 ramażān / B10 şeşe: 14 şeşā/ 15 yok: B10 daḫı **[77b]** // 1 anı kim: B12 ne kim / yok: B12 daḫı // Arapça: Y’de yok // 13 ḥadīṣ ma‘nīsi bu durur: B (9, 10) ḥadīṣ ma‘nīsi budur, Y9 yok / yok: B10 ral-lahu anhu // 14 yok: Y9 ṣallallahi’aleyhi ves’sellem / eydür: B11 eyitdi / kim işitdüm: B11 işitdüm, Y9 yok / yok: Y(9, 10) eydür,ben peyġāmberden işitdüm eyitdi eger ḳullarum bilselerdi / ayı: B11 yok / doġduġın: B11 ṭoġdı // 13 yok: Y1 ramażān // 14 Melik-i: Y1 Ḥaḳ / ḥūri’l-‘iynler: Y2 ḥūriler // 15 ḥūri’l-‘iynler: Y2 ḥūriler / bilseler idi benüm ümmetüm kim: B(11, 12) benüm ümmetüm bilselerdi kim **[78a]** // 1 ḳamu: B12 yok, Y10 ḳamusı / olaydı: B13 olsa dėyü / ḫuzāġa: B13 ḫuzāġat // 3 uçmaḳ bezenür ramażān ayı çün: B15 uçmaḳ ramażān ayı-çun bezenür / uçmaḳ: Y12 uçmaġı /ol başından bu başına: B15 bu başından ol başına // 4 yok: Y13 bir yėl eser // 5 aġaçları: B2 aġaç / doḳunur: B2 doḳınur / misk: Y14 müşk //6 ḫuri: Y14 ḥūri’l-‘iynlar // 8 eydür: B3 eyde / cennet: B3 uçmaḳ // 9 evvel: B3 ilk / yok: B4 anı / Taŋrı ‘azze ve celle: Y16 Ḥaḳ Ta’ālā // 10 ḥūri’l-‘iynler: Y16 ḥūriler / ayı: B5 ayın // 11 mü’minlerden: B5 mü’minler / bunları: B5 buları // 12 bularuŋ birle: B6 bularuŋ-ıla / gözi: B6 gözleri / bizüm birle: B7 bizüm-ile / yok: B7 dėyeler //14 ḫūri’l-‘ıynler: B8 ḫūri’l-‘ıynler-ile/ cift ėde: B (8, 9) ciftlendüre

ve bu ḳaralıḳ (6) senden gide, eyitdi, dilerem, Cebrā’īl aleyhi’s-selām eyitdi, degme bir ayda üç gün oruc dutġıl, (7) on üçünci, on dördünci gün, on bèşinci gün **[Y 36b]** dėdi, Ādem ilk gün oruc dutdı teninüŋ (8) üç baḫşdan bir baḫşı aġardı, ikinci gün oruc dutdı, iki baḫşı ağardı, (9) üçünci gün oruc dutdı, cümle teni aġardı, bu sebebden bu günlere eyyāmu’l-bīyż[216] (10) dėrler, ya’nī aġartmaḳ güni dėdiler, eger Ādem’üŋ teni günden aġardısa[217] ḳarardısa, (11) senüŋ yazuḳdan yüzüŋ ḳarardı, Ādem oruc dutdı, dünyāda teni ağardı, (12) sen daḫı oruc dutġıl ḳıyāmatda yüzüŋ aġarsın, Ādem degme bir yılda[218] ayda üç (13) gün oruc dutdı, bir yılda otuz altı gün olur, sen daḫı otuz gün oruc (14) dutġıl bayramdan ṣoŋra altı gün şeşe orucın dutġıl, senüŋ ramażān orucuŋ (15) daḫı otuz altı gün olsun, anı Ādem’den ḳabūl ḳıldılar, senden **[77b]** (1) daḫı ḳabūl ḳılalar ve anı kim aŋa vėrdiler, saŋa anı vėreler meclis-i (2) diger قَوْلُهُ تَعَالَى شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ أَهَلَّ شَهْرُ (4) عَبْدُ اللهِ اِبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ(3) رُوِيَ (6)لَتَمَنَّوا أَنْ تَكُونَ السَّنَةُ كُلَّهَا رَمَضَانْ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ خُزَاعَةَ حَدِّثْنَا (5) رَمَضَانَ لَوْ عَلِمَ أُمَّتِيْ مَافِيْ رَمَضَانْ **[B** الحَوْلِ حَتَّى إِذَا كَانَ أَوَّلَ يَومٍ مِنْ (7)بِهِ يَا رَسُولُ اللهِ فَقَالَ إِنَّ الجَنَّةَ تَتَزَيَّنَ لِرَمَضَانَ مِنْ رَاسِ الحَوْلِ إِلىْ رَاسِ **74b]** تَحْتِ العَرْشِ فَصَفَقَتْ أَوْرَاقِ الأَشَجَارِ الجَنَّةِ فَتَنَاثَرَتْ مِنْهَا المِسْكُ وَ العَنْبَرُ (8)شَهْرِ رَمَضَانَ هَبَّتْ رِيْحٌ مِنْ فِيْ هَذَا الشَّهْرِ أَزْوِاجاً تَقُرُّ أَعْيُنَنَا بِهِمْ (10)فَتَنْظُرُ الحُورُ العِيْنُ إِلَىْ ذَلِكِ فَيَقُلْنَ يَارَبِّ إِجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّابِمِيْنَ (9) فِيْ خَيْمَةٍ فِيْ دُرَةٍ (12)عَبْدٍ يَصُوْمُ شَهْرُ رَمَضَانْ إِلا زَوَّجَهُ اللهُ زَوْجَةً مِنْ حُوْرِ العِيْنِ (11)وَأَعْيُنَهُمْ بِنَا قَالَ فَمَا مِنْ ma‘nīsī صَدَقَ اللهُ وَرَسُولُهُ حَدِيث(13)مُجَوَّفَةٍ كَمَا قَالَ اللهُ تَعَالَى حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ صَدَقَ اللهُ وَ رَسُلَهُ

bu durur kim İbni Mes’ūd rivāyet (14) ḳılur, Muḥammedi Muṣṭafā’dan kim èşitdüm ol eydür kim ramażān ayı doġduġın eger (15) bilseler idi benüm ümmetüm kim ramażān ayı içinde ne var ıduġın ārzūlayalar-ıdı **[78a]** (1) kim yıl on iki ay ḳamu ramażān ola-y-ıdı, bir er eyitdi, Ḫuẕ‘ā oġlanlarından (2) yā Resūlu’l-lahi, ḫaber vèrgil bize ramażān ayı şevāblarından, andan peyġāmber (3) eyitdi, uçmaḳ bezenür ramażān ayı çün yıluŋ ol başından bu başına degin (4) **[B 75a]** ḳaçan ramażān ayınuŋ ilk güni olsa bir yèl eser, ‘arş altında uçmaḳ (5) aġaçları, yapraḳları biribirine doḳunur, ol yapraḳlardan misk ve ‘anber (6) saçılur ol ḫurı’l-‘īnler aŋa baḳarlar biribirine eydürler eydürlar bu ne nişāndur

[216] Metinde: eyyāmı’l-beyż
[217] Metinde üstü çizilmiştir.
[218] Metinde üstü çizilmiştir.

kim (7) bunuŋ gibi görklü yėl eser, uçmaḳ aġaçları yapraḳlarını depredür, ol yapraḳlar(8)dan müşk ‘anber ṣaçılur rıżvān eyide ėy cennet görklüleri (9) bugün ramażān ayınuŋ evvel güni durur kim, Taŋrı ‘azze ve celle Muḥammed ümmetine (10) erzānī ḳıldı andan ḥūrı’l-‘īnler eydürler, yā Rabbī, bu ramażān ayı oruc (11) dutan mü’minlerden bize rūzi ḳılġıl, bunları ciftlenelüm bizüm gözümüz (12) nūrlansun, bularuŋ birle **[Y 37a]** ve bularuŋ gözi nūrlansun bizüm birle andan (13) peyġāmber eyitdi, ‘aleyhi’s-selām her kim bu ay oruc dutar-ısa, Melik-i (14) Ta’ālā ol ḳula yarın uçmaḳ içinde ḥūr’ıl-‘īnler cift ėde ve (15) ol ḥūrı’l-‘īnler incüden ḫayme içinde olalar Nükte ‘azīzi men, **[78b]**[219] (1) ‘acab ol degül kim ramażān ayı oruc dutanlar uçmaḳ ārzūlarlar, (2) ‘acab oldur kim uçmaḳ ḥūrīleri ramażān ayı oruc dutanları ārzū(3)larlar. شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ su’āl ne ḥikmet (4) durur kim, bu ayı üründüledi sā’ir aylardan cevāb لِأَنَّهُ كَانَ نُزُولَ (5) الْقُرْآنِ فِيْه وَ المِعْرَاجُ فِيْهِ وَ حَرْبَ بَدْرٍ فِيْهِ وَ غَزْوَةَ تَبُوكٍ فِيْهِ وَ فَتْحُ مَكَّ (6) فِيْهِ وَ الرَّحْمَةُ وَ المَغْفِرَةُ فِيْهِ فَكَذَلِكَ خَصَّهُ مِنْ بَيْنِ سَايِرِ (7)فِيْهِ وِ أَعْطَاهُ البَرَكَةَ فِيْهِ و الإِعْتِكَافُ فِيْهِ وِ لَيْلَةُ القَدْرِ الشُّهُورِ (8) **[B 75b]** Taŋrı Ta’ālā bu ay ayruḳ aylardan anuŋ-çun üründüledi kim, Ḳur’ān’ı (9) Muḥammedi Muṣṭafā’ya bu ay içinde indürdi, Muḥammedi Muṣṭafā bu ay içinde (10) mi‘rāca aġdı, ṣaḥābeler bedr-i cengin bu ay içinde ḳıldılar, daḫı Tebük (11) ġazāsın bu ay içinde ḳıldılar, ‘ālem faḫri Mekke’yi bu ay içinde feṭḥ ėtdi, (12) Taŋrı ‘azze ve celle berekātı bu ay içinde viribidi ve ṣāliḥler (13) bu ay içinde ‘itikāfa oturdılar, daḫı leyletü’l- ḳadir bu ay içinde(14)dür, raḥmet ve maġfiret bu ay içinde durur, bu ma’nīlerden ötrü Taŋrı (15) Ta’ālā bu ay üründüledi ayruḳ aylardan وَعَنْ اِبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ **[79a]** (1) أَحَبَّ الأَيَّامِ أَيُّ لِيْ فَأَخْبِرْنِي السَّلَامُ عَلَيْهِ آدَمُ قَالَ قَالَ (2) الأَوْقَاتِ أَحَبُّ و الكَلامِ اِلَيْكَ اِلَيَّ يَوْمُ الجُمْعَةِ وَفِيْهِ أُمْحِيْ (4) الأَشْهُرِ اِلَيْكَ وَ أَفْضَلُهُ فَأَوْحَى اللهُ تَعَالَى اِلَيْهِ يَا آدَمْ أَحَبُّ الأَيَّامِ (3) اِلَيْكَ وَ أَحَبُّ

---

[219] **[78b]** // 1 ayı: Y3 yok / oruc: Y3 orucın / oruc: Y3 oruc // (4, 5) ḥikmet durB12, Y4 ḥikmetdür // Arapça: Y’de yok / Taŋrı: Y5 Ḥaḳ / üründüledi: B13 ürdi / sā’ir: B13 ayruḳ / cevāb: B’de yok // 8 anuŋ-çun üründüledi kim: B1 bunı ürdi anuŋ-çun-kim // 9 indürdi: B2 indi / (9, 10) bu ay içinde mi’rāca aġdı: B3 mi’rāca bu ayda aġdı / bedr-i cengin: B3 bedr-i dokuşın / tabūŋ ġazāsın bu ay içinde ḳıldılar: Y5 yok / feth etdi: Y6 yok // 11 ġazāsın: B3 ġāzalıġın / feth ėtdi: B4 yok // 12 Taŋrı ‘azze ve celle: Y6 Ḥaḳ Ta’ālā / berekāti: B4 bereketi / yok: B5 Taŋrı / viribidi: Y7 vėrdi / ṣaliḥler: Y7 yok / (12, 13) ṣaliḥler bu ay içinde ‘itikāfa oturdılar: B5 ṣaliḥleri ‘itikāfa bu ayda oturdılar / bu ay içinde: B6 bu aydadur / raḥmet ve maġfiret bu ay içinde durur: B6 yok // 15 üründüledi: B7, Y8 ürdi **[79a]** // Arapça: Y8 yok // 7 ma‘nī bu durur: B 13 ma‘nīsi budur, Y8 yok / raziya’l-lahu anhu: Y8 yok / eydür: B14 yok // 8 ‘aleyhi’s-selām: Y9 yok / Rabbī eydür: Y9 yok // 9 saŋa: B15, Y9 yok / sevgülürek durur: B15, Y9 sevgülüdür / saŋa: B15 yok

عِبَادِي وَ أَحَبُّ (6)لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيْكَ لَهُ وَ أُحَرِّمُ النَّارُ بِذَلِكَ عَلَىْ(5) ذُنُوبَ عِبَادِيْ وَ أَحَبُّ الكَلامِ اِلَيَّ المُذْنِبِيْنَ (7) الأَشْهُرُ اِلَيَّ شَهْرُ رَمَضَانَ فِيْهِ أَنْظُرُ عَلَىْ عِبَادِي ma‘nī <bu durur>[220] bu durur kim eydür, İbni ‘Abbās rażiya’l-lahu ‘anhu eydür, (8) Ādem peyġāmber ‘aleyhi’s-selām eyitdi yā Rabbī, bildür baŋa kim günlerde (9) saŋa ḳanḳı gün sevgülürek durur, saŋa kelimelerde ḳanḳı kelime **[B 76a][221]** sevgülü(10)rek durur ve vaḳtlarda ḳanḳı vaḳt sevgülürek durur ve aylarda ḳanḳı ay (11) sevgülürek durur, Taŋrı Ta’ālā ‘azze ve celle vaḥiy ḳıldı kim yā ādem günlerde (12) āẕīne güni sevgülü durur kim, anuŋ içinde ḳullarum yazuġın yuyaram kelime(13)lerde baŋa tevḥīd kelimesi sevgü durur kim, anuŋ birle odı ḳullaruma ḥarām (14) ḳıluram ve vaḳtlarda baŋa receb ayınuŋ on bèşinci güni sevgülü(15)rek durur kim, anuŋ içinde ḫayrum ulaşdururam ve rızḳların **[79b]** (1) döşerem ve aylardan baŋa ramażān ayı sevgülürek durur kim, anuŋ içinde ya(2)zuḳlu ḳullarum baḳaram بِدُخُوْلِ شَهْرُ رَمَضَانْ وَ اِغْتَمَّ بِخُرُوجِهِ (3) عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَنْ سَرَّ وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ زَارَ قَبْرَ (5)مَنْ عَلَّمَ القُرْنَ وَلَدَهُ فَظَنَّ أَنْ لَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَهُ فَلَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَهُ وَمَنْ (4) غَفَرَ اللهُ لَهُ وَ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامْ أَبَوَيْهِ فَظَنَّ أَنْ لَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَهُ فَلَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَهُ(6)eydür, kim sevinürse ramażān (7) ayı girdiġine ve ḳayġulanursa ramażān ayı çıkdugına Taŋrı ‘azze ve celle, ol (8) ḳulı yarlıġaya daḫı eyitdi, her kim oġlanına Ḳur’ān ögretse andan Taŋrı (9) ‘azze ve celle ol ḳulı yarlıġaya, yarlıġamadı şansa yarlıġamaya her kim (10) atası anası ḳabrini[222] ziyāret ėtse veya ḫayātda iken ziyārete varsa, (11) anı Ḥaḳ Ta’ālā yarlıġaya yarlıġamadı şansa

[220] Metinde iki kere yazılmıştır.

[221] // (9, 10) sevgülürek durur ve vaḳtlerde ḳanḳı vaḳt sevgülürek durur,ve aylarda ḳanḳı ay: B15 yok /sevgülürek durur: Y10 sevgülüdür // 11 sevgülürek durur: B1, Y10 sevgülürekdür / Taŋrı: Y10 Ḥaḳ /yok: B1 eyitdi / kim: B1 yok / günlerde: B1 yok / yok: B1 baŋa // 12 sevgülü durur: B1, Y11 sevgülüdür / ḳullarum: B2 ḳullarumuŋ / yuyaram: B2 yuyarın / yok: B2 ve // 13 sevgü durur: B2, Y11 sevgüdür / anuŋ birle: B3 anuŋ-ıla /odı ḳullaruma: B3 ḳullaruma odı // 14 ḳıluram: B3 ḳılurvan / (14, 15) sevgülürek durur: B4, Y13 sevgülürekdür / ulaşduram: B4 ulaşdururvan / (15, **[79b]** // 1) rızḳların döşerem: B4 yok / aylardan: B4 aylarda / sevgülürek durur: B5 sevgülürekdür // 7 girdigine: B10 girdügine / ḳayġulanursa: B10 ḳayġulansa / ramażān ayı: B10 yok //8 eyitdi: B11 eydür, oġlanına: Y15 oġlancuġına // 9 ‘azze ve celle: Y15 yok / ol ḳulı yarlıġaya: B11 yok / yok: B12 Taŋrı anı / yok: B12 ėy dost //10 ḳabrini: B13 yok, Y16 sinini / ziyāret ėtse: B13 ziyāretine varsa, Y16 ziyāret ḳılsa // 11 Ḥaḳ Ta’ālā: Y16 Taŋrı / cānı men: Y17 yok // 12 ėtmesün: Y17 dutmasun // (10, 11, 12, 13, 14): B13 yok // 14 ėrdi-y-ise: Y1 ėrse // 15yok: Y(1, 2) ve her kim ‘ālem ‘āḳıl ėr-ise dün gün ṭā’at ḳılsun yatmasun ki şehr ü ramażān… / bu ol ayı durur: B15 bu ay ol aydur, Y2 bu ol aydur **[80a]** // 1 ay durur: B1 ayda, Y2 aydur / (1, 2) ay durur: B1, Y3 aydur / ay durur: B2, Y3 aydur / Çalap’dan: B2 Çalab’dan // 3 ay durur: B3, Y4 aydur / yazuḳ: B3 yazuḳlar // 4 ay durur: B3, Y5 aydur / ve: B4 u / ay durur: B4, Y5 aydur / ay durur: B4, Y5 aydur / ġıdasuz: B5 ġıda issi / bu ayda: B5 yok / 5 ay durur: B6, Y6 aydur / lutf: B6 eylük / ay durur: B6, Y6 aydur //6 fasıḳlara olur zindān: B5’de önce geliyor / Çalap: B7 Çalap // 7 ay durur: B7, Y7 aydur / (7, 8) ay durur: B 9, Y7 aydur / ay durur: B9, Y7aydur / yigrek durur: B9, Y7 yigrekdür // 9 bir yıldaki on bir: B9 yok / ay durur: B10, Y8 aydur

[222] Fazla hareke

yarlıġamaya, cānı men, her kim (12) oġlına Ḳur’ān ögretse yarlıġanduġına gümān ėtmesün her kim atası anası sinine (13) ziyāret ḳılursa yarlıġanduġına gümān dutmasun, daḫı her kim ramażān (14) ayı oruc **[Y 37b]** dutup bayrama ėrdi-y-ise yarlıġanduġına gümān dutmasun شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ (15) bu ol ayı durur kim Muḥammed’e indi **[B 76b] [80a]** (1) Ḳur’ān, bu ol ay durur kim uçmaḳ ḳapusın açar rıżvān, bu ol ay (2) durur kim baġlandı dėyü şeyṭān, bu ol ay durur kim Çalap’dan gelür (3) ḳullara ġufrān, bu ol ay durur kim bağışlanur dükeli yazuḳ ve ‘iṣyān, (4) bu ol ay durur kim <bu ol ay durur kim>[223] istemez kīne ve ḳan, bu ol ay durur kim nūrlanur göŋül içre īmān, bu ol ay durur kim[224] ġıdāsuz olur bu ayda cān, bu ol ay durur kim (5) mü’minlere Allah ḳılur luṭf ü iḥsān, bu ol ay durur kim fāsıḳlara (6) olur zindān, bu ol ay durur kim Çalap düşmenleri işi olur (7) ḫüsrān, bu ol ay durur rāḥat olur terāvīḥ ḳılan, bu ol ay (8) durur kim icābet olur du‘ā ḳılan, bu ol ay durur kim yėgrek durur dükeli (9) bir yıldaki on bir aydan, bu ol ay durur[225] kim ḳıyāmat güninde ola saŋa (10) ḳalḳan, bu ol ay durur kim günde bayram ḳılur uşaḳ oġlan, bu ol (11) ay durur kim yarlıġanur bu ay içre bir mü’mini ḳonuḳlayan, bu ol ay (12) durur kim ḥasetlere yėsün dėdi raḥmān, bu ol ay durur kim boyun(13)ları oddan āzād ḳılur deyyān, bu ol ay durur kim mürā’īler ḳılur aġır (14) ziyān, bu ol ay durur kim Ḳur’ān’ı ḫaṭāsuz düzdi ‘Oṣmān, bu ol (15) ay durur kim ḳullarına selām ḳılur Ḫannān, bu ol ay durur kim bir düni **[80b]** (1) var yėgrek durur ol biŋ aydan, bu ol ay durur kim oruc dutanlara (2) dīẕār **[B 77a]** vėre raḥmān, قَالَ

[223] Metinde kenara tekrar yazıldığı için metinden çıkarılmıştır.
[224] Metinde kenara yazılmıştır.
[225]/ (9, 10, 11, 12) ḳıyāmat güninde ola saŋa ḳalḳan bu ol ay durur, kim günde bayrām ḳılur uşaḳ oġlan bu ol ay durur,kim yarlıġanur bu ay içre bir mü’mini ḳonuḳlayan bu ol ay durur: B (10, 11) yarlıġanur bu ay içinde bir mü’mini ḳonuḳlayan bu ol aydur kim günde bayrām ḳılur uşaḳ oġlan bu ol aydur kim // 12 ḫasetlere: B11 sökellere / yok: B12 buyurdı / ay durur: B12, Y10 aydur // 13 ay durur: B13, Y10 aydur // 14 ay durur. B13, Y10 aydur // 15 ay durur: B14, Y10 aydur / ay durur: B1, Y10 aydur **[80b]** // 1 yigrek durur: B15 yigrekdür / ay durur: B15 aydur // 8 yok: B8 her // 10 içinde: B9 icinde / otursa: B9 ėrse otursa // 11 kerre: B9 yok / ġāza ḳılmaḳdan: B10 ġāzılıḳ // 12 nefsi birle: B11 nefsi-y-ile / mālı birle: B11 mālı-y-ıla / biŋ biŋ: B11 biŋ kez / (12, 13) dün (13) ṭā’at ḳılmaḳdan daḫı erteye degin uyanuḳ durmaḳdan daḫı yigrek ola, : B11 ‘de yok / ġayrı ayları: B11 daşra // 15 miskinlere: B13 yok **[81a]** // 1 yigrek ola, <yok durur>: B13 yoḳdurur / Ta’ālā’ya: B13 yok // (2, 3) Taŋrı yād ederler: B15 kim Allah’ı anda yāẕ ḳılalar // Arapça: Y’de yok // 6 ma‘nīsi bu durur: B3 ma‘nīsi budur // 7 Ḥaḳ Ta’ālā: Y15 Taŋrı Tebāreke ve Ta’ālā / Dāvud peyġāmbere ‘aleyhi’s-selām yā Dāvud: B4 Dāvud’a // 8 olsa: Y17 olursa // 9 nesneler: B5 nesne / anuŋ gibi: B6 anı // 10 yok: B6 anı / oġlanları: Y1 oġlanları / (10, 11) ve hergiz ādem oġlanları göŋlinden geçmedüḳ ola: B7’de yok / ėy cânı men Melik-i celle celālühū: Y1 cānı cihānı ‘azīz men Ḥaḳ Ta’ālā ḳur’an // 12 eyitdi: Y2 eydür / ḥācılar birle: B8 ḥācılar-ıla // (13, 14, 15): Y’de yok // 13 yād: B9 yāẕ // 15 gün durur: B11 gündür

مَجْلِسَ عِلْمٍ فِيْ رَمَضَانْ كَانَ لَهُ خَيْراً مِنْ أَلْفِ حِجَّةٍ وَعُمْرَةً (3) عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَدْرَكَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ مَهَا وَ يُحْيِيْهَا إِلَى الصَّبَاحِ وَخَيْرٌ لَهُ مِنْ أَلْفِ (5)مِنْ أَلْفِ غَزْوَةٍ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ وَمِنْ أَلْفِ أَلْفِ لَيْلَةٍ يَقُو(4)و أَلْفِ دِرْهَمٍ (7)فِيْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَخَيْرٌ لَهُ مِنْ أَلْفِ أَلْفِ عَتِيْقِ رَقَبَةٍ وَخَيْرٌ لَهُ مِنْ أَلْفِ (6) أَلْفِ يَوْمٍ يَصُومُ فِيْ غَيْرِ أَحَبُ إِلَىْ اللهِ تَعَالَى مِنْ مَجْلِسِ العِلْمِ الَّذِيْ يَذكُرُوْنَ اللهَ (8) يَتَصَدَّقُ بِهَا عَلَى المَسَاكِيْنَ وَلَيْسَ شَيْئٌ عَلَىْ وَجْهِ الأَرْضِ فِيْهِ حَدِيْثٌ ma’nīi(9)si budur kim eydür, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣalāvātü’l-raḥmānu ‘aleyhi, her kim (10) ramażān ayı içinde ‘ilm meclisine otursa, ‘ilmi diŋlese yėgrek ola, aŋa (11) biŋ kerre ḥac ḳılmaḳdan daḫı biŋ ‘umre ḳılmaḳdan daḫı biŋ kez ġazā‘ ḳılmaḳdan (12) kendü nefsi birle daḫı mālı birle daḫı yėgrek ola, biŋ biŋ dün (13) ṭā’at[226] ḳılmaḳdan daḫı ėrteye degin uyanuḳ durmaḳdan daḫı yėgrek ola, (14) biŋ biŋ ramażān ayından ġayrı ayları oruc dutmaḳdan daḫı yėgrek (15) ola, biŋ biŋ ḳul āzād ėtmekden daḫı yėgrek ola, biŋ biŋ aḳça miskīnlere **[81a]** (1) ṣadaḳa vėrmekden daḫı yėgrek ola,[227] <yoḳdurur>[228] Taŋrı Ta’ālā’ya ‘azze ve celle, yėr yüzinde (2) ‘ilm meclisinden sevgülürek ḫāṣṣa ol meclisde Taŋrı’yı yād (3) ėderler ve اَوْحَى اللهُ تَعَالَىْ إِلَى دَاوُدَ مَنْ لَقِيَنِيْ يَوْمَ القِيَامَةِ وَقَدْ صَامَ شَهْرَاً مِنْ شُهُورِ رَمَضَانْ (4)عَلَيْهِ السَّلَامْ اسْتَقْبِلُهُ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا (5) **[B 77b]** بشَرٍ حَدِيْث(6) أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَىْ قَلْبِ ma‘nīsi bu durur kim, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür, Ḥaḳ (7) Ta’ālā vaḥiy ḳıldı, Dāvūd peyġāmbere, ‘aleyhi’s-selām, yā Davūd, kim baŋa (8) ḳavışursa ḳıyāmat güninde ve ramażān aylarında bir ay oruc dutmış olsa (9) ben aŋa ḳarşu nesneler viribeyem, kim gözler anuŋ gibi görmedük ola ve hiç (10) ḳulaḳlar ėşitmedük **[Y 38a]** ola ve hergiz Ādem oġlanları göŋlinden geçmedük geçmedüḳ (11) ola, ėy cānı men, Melik-i celle celālühū, oruc dutanları bėş yėrde (12) ḫācılar birle berāber[229] yād ḳıldı, ḫācılara eyitdi, وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ(13) yād ḳıluŋ Taŋrı’yı saġışlu günler içinde, وَقَالَ(14) للصَايِمِ أَيَّاماً مَّعْدُودَاتٍ oruc dutanlara eydür, siz oruc dutuŋ (15) saġışlu günler içinde, ol eyyāmın ma‘dūdātın on gün durur, bu eyyāmān **[81b]**[230] (1) ma’dūdātın otuz gün durur, ḫācılara eydür, فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن (2)

[226] Metine: ṭā‘atin
[227] Metinde üste yazılmıştır.
[228] Metinde üstü çizilmiştir.
[229] Metinde üste yazılmıştır.
[230] **[81b]** // 1: Y’de yok / gün durur: B11 gündür / eydürür: B11 eydür // 2 eydür ḫācılara: B12 ḫācılara eydür,/ sizden biriŋüz: B12 sizlerden // 3 başı: Y5 başuŋ // 5 eyledüŋ-ise: B1 eyledüŋse // 6 veyā: B1 yā // 8 yėtmez-ise: B3 yėtmezse // 10 ġayrı: B5 artuḳ / yoḳsullara: B5 yok / yigrek durur: B5 yigrekdür // 14 ḫāc birle: B8 yok / Taŋrı’ya: B8 Taŋrı-çün **[82a]** // 1 eyitdi: Y12 eydür // 3 ġecesi: B13 düni, Y14 dünin // 4 degindür: Y14 degin // 5 dutaŋlaruŋ içün: B14 dutaŋlarıŋ içün // 6 eyitdi: B15 yok // 7 cühūd: B1 cühūdları / Y(16, 17) yā mü’min ramażān ayın göricek oruc dutġıl // 8 suçuŋ: B3 günāhuŋ // 9 tevbeŋ ḳabūl ḳıldum: Y1 tevbeŋ ? oruc dutaŋlara eyitdi / ṣıduġuŋ: B4 ṣıduġunçün // 10 ḳabūl eyledüm: Y2

رَّأْسِهِ eydür, ḥācılar kim sizden biriŋüz sökel olsa, yā (3) başı aġırsa وَقَالَ لِلصَايِمِ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَر (4) yā oruc dutanlar, kim sizde sökel olsa, yā seferde olsa, (5) وَقَالَ لِلحَاجْ فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ yā ḥācı başuŋ aġrısa **[B 78a]** dermān eyledüŋ-ise kefāret (6) oruc dutġıl veyā ṣadaḳa vėrgil, وَيَا لِلصَايِمِ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ (7) yā oruc dutanlar eger sökellikde yā seferde orucuŋuz yėseŋüz, günine gün (8) dutuŋ, eger oruc dutmaġa gücüŋüz yėtmez-ise ṣadaḳa vėrüŋ, miskinlere, (9) ḥācılara eyitdi, وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْراً فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ yā ḥācılar (10) eger kefāretden ġayrı yoḳsullara ṣadaḳa vėrseŋüz yėgrek durur, size oruc (11) dutanlara eydür, فَمَن تَطَوَّعَ خَيْراً فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ yā oruc yėyenler degme bir (12) gün-içün buçuḳ ṣā‘ buġdayı yoḳsula ṣadaḳa vėrüŋ, eger artuḳ vėrürseŋüz (13) daḫı yėgrek durur, ḥācılara eyitdi,وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ yā ḥācılar (14) ḥac birle ‘umreyi Taŋrı’ya tamām ḳıluŋ oruc dutanlara eyitdi, وَ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ(15) yā oruc dutanlar, gėceye degin orucı tamām ḳıluŋ, daḫı ṣaḥābelere **[82a]** (1) eyitdi, أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ oruc dutanlara eyitdi, لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (2) eydür, ṣaḥābeler perhīz-kārlar-ıdı oruc dutuŋ siz daḫı perhīz-kār (3) oluŋ, ḳader dünine eyitdi, حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ eydür, ḳadr gėcesi ḳadir düni (4) ėrteye degindür, oruc dutanlara eyitdi, مِنَ الْخَيْطِ الأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ(5) yā oruc dutanlar yėg içün ėrteye degin, Meryem eyitdi, لِلرَّحْمَٰنِ صَوْمًا(6) فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ oruc dutanlara eyitdi, فَلْيَصُمْهُ(7) **[B 78b]** eydür, yā Meryem sen Cühūd gėrçek oruc dutġıl[231] Ādem’e eyitdi, فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى oruc dutanlara eyitdi, فَتَابَ عَلَيْكُمْ (8) yā Ādem ol kim uçmaḳda buġday yėdüŋ, geçmiş ṣuçuŋ (9) ‘afū ḳıldum, tevbeŋ ḳabūl ḳıldum, yā mü’min ilerü oruc ṣıduġuŋ ‘afū ḳıldum, **[Y 38b]** tevbeŋ (10) ḳabūl eyledüm, Ādem eyitdi, فَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا oruc dutanlara eyitdi, (11) كُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ yā Ādem uçmaḳda ḳandan gerekse yėgil içgil, (12) yā mü’min oruc dutın ėrteye degin yėgil içgil ḥelālden, Ādem eyitdi وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ (13) oruc dutanlara eyitdi, تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلاَ تَقْرَبُوهَا (14) yā Ādem uçmaḳda ḳandan dilerseŋ yėgil içgil, bu bir aġaca yaḳın gelmegil, (15) yā mü’’minler on iki ay niçe kim dilerseŋ ḥelālden yėgil bu bir ayda, gündüzin **[82b]**[232] (1) ṭa’āma yaḳın gelmegil, Nūḥ’a eyitdi, إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا

---

bayraldum?/ ġayrı: Y8 artuḳ / yigrek durur: Y8 yigrekdür // 11 gerekse: B6 ne gerekse // 12 oruc: B6 orucda / yoḳsūla: Y10 yoḳsūlllara / yok: B7 dėdi // 13 yigrek durur: Y10 yigrekdür // 14 ḳanda dilerseŋ yėgil içgil: B9 yėgil içgil ḳanda dilerseŋ, Y2 ḳanda gėrekse yėgil uçmaḳdan oruc dutanlara eyitdi / içgil: Y3 yok // 15 nice: B10 nice / kim: B10 yok / yėgil: Y5 yėŋ / gündüzin: Y5 gündüz

[231] Metinde kenara yazılmıştır.

[232] **[83b]** // 1 ḥarām mescidinden: B5 mescid-i ḥarāmdan // 2 aġġıl: B6 aġḳıl // 5 saḳlaġıl: Y2 ṣayġıl // Arapça: Y’de yok// 8 nikāḥ ḳılsalar: Y3 yok / batıl durur: B12, Y3 batıldur / dükeli: Y3 her // 9 zā’īl

شَكُورًا oruc dutanlara (2) eyitdi, لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ Nūḥ'a eyitdi ol baŋa şükür ḳılıcı ḳul-ıdı, siz[233] (3) daḫı oruc dutuŋ ola kim siz daḫı şükür ḳılıcılardan olasız, Mūsa'ya (4) eyitdi, وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ Mūsa'nuŋ şerī'atin levḥleri içinde yazdum, (5) oruc dutanlara eyitdi, كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ sizüŋ orucuŋuzı ramażān (6) ayı içinde yazdum, Muḥammedi Muṣṭafā'ya eyitdi وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا قَبْلِكَ (7) oruc dutanlara eyitdi, كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ **[B 79a]** yā Muḥammed, (8) saŋa peyġāmberlik vėrdüm, şorġıl senden ilerükilere yā mü'min, size (9) oruc yazdum, nite-kim sizden ilerükilere yazdum-ise Muḥammedi Muṣṭafā'ya (10) eyitdi, وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى(11) وَأَن oruc dutanlara eyitdi, تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ yā Muḥammed, āḫiret saŋa dünyādan yėgrek durur, yā (12) mü'minler, oruc dutmaḳ size ṣadaḳa vėrmekden yėgrek durur, Muḥammedi Muṣṭafā (13) eyitdi, فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرً mü'minlere eyitdi, (14)يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ yā Muḥammed'e geŋezlik ṣoŋı (15) düşvārlıḳ durur, düşvārlıġuŋ ṣoŋı geŋezlik durur, yā mü'minler Taŋrı **[83a]** (1) size düşvārlıḳ dilemez, size diler geŋezlik, Muḥammedi Muṣṭafā'ya eyitdi, (2)وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا mü'minlere eyitdi, وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيكُم yā Muḥammed, (3) tekbīr ḳılġıl baŋa, saŋa nuṣret vėrdügüme, yā mü'min, tekbīr ḳıluŋ baŋa, <saŋa>[234] size (4) tevfīḳ ḳılduġuma, Muḥammedi Muṣṭafā'ya eyitdi kim, مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ(5) mü'minlere eyitdi لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ أُحِلَّ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ (6) yā Muḥammed saŋa ḥelāl ḳılduġumı ḥarām ḳılmayam, māl birle ḳaravaşı saŋa ḥelāl (7) ḳıldum, yā mü'minler ramażān ayı gėcelerinde 'avratuŋuza varmaḳ size ḥelāl (8) ḳıldum, peyġāmber içün eyitdi, لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُم mü'minler (9) içün eyitdi, عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنتُمْ تَخْتَانُونَ أَنفُسَكُمْ yā Mekke (10) ehli geldi size peyġāmberüŋüz sizden, yā mü'minler, Taŋrı bilür kim size ḫıyā(11)netlıḳ **[B 79b]** sizüŋ nefsüŋüzden peyġāmbere eyitdi, عَفَا اللَّهُ عَنك mü'minlere (12) eyitdi, وَ عَفَى عَنْكُمْ yā Muḥammed yoḳsul

---

durur: B12, Y4 zā'īldür // 10 yok: Y4 'ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafa // 11 mü'min: B14, Y4 mü'minler / bu iki arada: B14 yok / yazuḳ: B14 günāh / ḳılursa: B15 ḳılurlar / ayı: Y4 yok / yazuḳlara: B15 günāhlara // 12 kefāret durur: B15 kefāret olur dėr, Y5 kefāret olur / niçün: Y5 nice / ad oldı: B1 dėdiler / işitḳāḳ: B1 iştiḳāḳı / ḳandan durur: B1 ḳandadur / cevāb: Y6 el-cevāb // 14 ramaż durur: B1 ramażdandur, Y6 remīdedür // 15 atmaḳ olur: B4 atmaḳdur, Y6 atmak durur **[84a]** // 1 niçeleri: B5, Y7 niceleri // 3 mü'minler: B7 mü'minlerüŋ / yazuġın: B7 yazuḳların // 4 daḫı: B8 yok // 5 oddın: Y9 odın / şovudur: B9 şovıdur // beyit ve tercüme: B'de yok // 6 ḳonuḳ durur: Y9 ḳonuḳdur / ṭanuḳ durur: Y10 ṭanuḳdur // 7 gelmiş-idi: Y10 geldi / yok: Y10 imdi // 8 şınuḳ durur: Y10 şınuḳdur / Arapça: Y'de yok

[233] Metinde: sizüŋ

[234] Metinde üstü çizilmiştir.

nafaḳalandurup ġāzılıḳdan iltmedüŋüz, (13) suçı senden **[Y 39a]** ‘afv ḳıldum, yā mü’minler, oruc ayı dünleri ‘avratlaruŋuza (14) varduġuŋuz yazuġı ‘afv ḳıldum, peyġāmber eyitdi, وَأَنتُمْ عَاكِفُونَ فِي mü’minlere eyitdi, إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَ(15) مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الْمَسَاجِدِ **[83b]**[235] (1) yā Muṣṭafā, ḥarām mescidinden beytü’l-muḳaddise varġıl, andan mi‘rāca (2) aġġıl, yā mü’minler siz mescidler içinde oturuŋ, oruc dutuŋ, (3) peyġāmbere eyitdi, وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ mü’minlere eyitdi, لِعِدَّتِهِنّ وَأَحْصُوا الْعِدَّة(4) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ (5) yā Muṣṭafā, ḳaçan ‘avrata ṭalāḳ vėrseŋ, ‘iddetlerüni saḳlaġıl, yā mü’minler, (6) ḳaçan oruc dutsaŋuz ‘iddetin yitürüŋ, عِدَّتِهَا فَهُوَ بَاطِلٌ كَذَلِكَ كُلُّ ذَنْبٍ (7) وَ كُلُّ نِكَاحٍ تَقْعُدُهُ المَرْاَةُ فِيْ (8) ḳanḳı ‘avrata ‘iddet içinde nikāḥ ḳılsalar, ol bāṭıl durur, dükeli يُذْنِبُهُ الصَّايِمُ فَهُوَ زَايِل yazuḳ (9) kim oruc dutanlar ḳılur, ol zā’il durur, لِقَوْلُهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ eydür, مِنْ رَمَضَانْ(10) إِلَىْ رَمَضَانْ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنِهِمَا eydür, bu ramażāndan ol ramażāna degin (11) ne kim mü’min bu iki arada yazuḳ ḳılursa, bu iki ramażān ayı ol yazuḳlara (12) kefāret durur, su’āl **[B 80a]** bu aya niçün ramażān ad oldı, iştiḳāḳ ḳandan durur, (13) cevāb مِنَ الرَّمْضِ وَهُوَ الرَمِيْ مَعْنَاهُ يَرْمِيْ ‘azīzi men, إِلَىْ دَارِهِ وَوَاحِدَاً إِلَىْ نَارِهِ (14) إِنَّ اِشْتِقَاقَ رَمَضَانْ وَاحِداً ramażān iştiḳāḳ-ı ramażdan durur, (15) ya’nī remeyden remey atmaḳ olur ramażān ayı dėmek, atmaḳ ayı dėmek olur, **[84a]** (1) ya’nī Taŋrı ‘azze ve celle, bu ay içinde bir niçeleri uçmaġına atar ve bir niçeleri (2) ṭamusına atar, وَيُقَالُ شَهْرُ الخُرْقَةِ لِأَنَّهُ يَخْرِقُ ذُنُوبَ المُؤمِنِيْنَ (3) daḫı bir dürlü bu aya göyündüren ayı dėrler, anuŋ-çun kim mü’minler yazuġın (4) günün durur وَ يُقَالُ شَهْرُ البُرُودَةِ daḫı bu aya şovuḳlıḳ ayı dėrler, يُبْرِدُ حَرَارَةَ النَّارِ عَلَىْ الصَّايِمِيْن(5) لِأَنَّهُ anuŋ-çun kim ṭamu odın şovudur (6) oruc dutanlara.

beyit

Bu ay bizlere bilgil ḳonuḳ durur

Ḥaḳ ḳatında bize eyü ṭanuḳ durur

[235] **[84b]** // 4 addur anuŋ: Y11 adı // 5 yok: Y11 ayı // 6 nūr-ılan: Y12 nūr ṭoldı / dirildi-y-idi: Y12 yok // 7 Çalab: Y12 Çalab’a / senüŋ: Y12 göŋül // 8 ola: Y12 olġıl / suçumuz: Y14 yok / ḳıla: Y14 ḳıla mı // 9 direngi andan : Y14 dirnek anda / ḳıġırdıcı: Y14 ḳıġırcı / yā: Y14 eyā // 10 ḳılmış: Y15 ḳılmış-ıdı / Mevlā: Y15 Ḥaḳ / ?? degül ne yalan: Y15 görüŋ dükeli yalan // 12 oḳuŋ: Y16 oḳıŋuz // 13 niceler: Y17 nice / dutulup: Y17 dutunup // 14 ḳurtulub: Y17 ḳurtılup / ėy cān şol günden: Y17 dost ogünde

(7) Gelmiş-idi bu ay bize uş geçer

Geçdügine niçe göŋül sınuḳ durur

العَدْلِ لِأَمِيْرَ المُؤمِنِيْنَ عُمَرَ (9) أَبُو عَلِيْ حُسَيْنْ بِنْ عَلِيْ البَصْرِيْ قَالَ اَشْنَدَنَا أَبُو طَاهِرِ ابِنْ طَاهِرِ(8) (8) قَالَ اَشْنَدَنَا قَدْ (11)لِشَهْرِ رَمَضَانَ سَلَامٌ مِنَ الرَّحْمَنِ وَأَيَ السَّلَامْ عَلَىْ خَيْرُ شَهْرِ (10)بنِ خَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَبْيَاتٌ مُرَتَّبَاتٌ فَإِنَّهُ أَمَانٌ مِنَ الرَّحْمَنِ أَيْ أَمَانٌ لَقَدْ كُنْتَ يَا شَهْرُ (11)مَضَى فِيْ زَمَانٍ سَلَامٌ عَلَى شَهْرِ الصِّيَامِ مُنَوِّراً لِكُلِّ فُوَادٍ مُظْلَمٍ قُرْآنٍ فَيَا أَسَفِيْ عَلَيْكَ حُزْنَاً وَ حُرْقَةً (13)وَ جِنَانٍ تَعَبَّدَ فِيْكَ المُسْلِمِيْنْ وَ أَقْبَلُوا عَلَىْ ذِكْرِ تَسْبِيْحٍ وَ دَرْسِ (12)الصِّيَامِ أَلا يَا أَيُّهَا الشَّهْرُ (15)فَإِنْ فَنِيْتَ أَيَّامُكَ الدَّهْرُ بَغْتَةً فَمَا الحُزْنُ مِنْ قِبَلِ عَلَيْكَ بِفَانِ (14)يَزِيْدُ عَلَي الأَعْدَامِ كُلُ أَوَانِ إِذَا نَشَرَ الأَمْوَاتِ لِلعَرضِ رَبُّنَا وَ نَادَى المُنَادِي فِيْهِمِ بِفُلَانِ (1) **[84b]**المُبَارَكْ كُنْ لَنَا شَفِيْعَاً إِلَى الدَّيَّانِ كُلَّ مُدَانِ هُنَالِكَ تَتْلُوا كُلُّ نَفْسٍ كِتَابَهَا فَوْيَلٌ لِمَنْ زَلَّتْ بِهِ القَدَمَانِ (3)وَقَالَ لَنَا الجَبَّارُ جَلَّ جَلالُهُ هَلُمُّوا إِلَيْنَا أَيُّهَا الثَّقَلَانِ (2)

(4) tercüme

Selām olsun raḥmāndan kime selām

Bu ḳutlu aya kim adıdur anuŋ ramażān

(5) Selām olsun saŋa ėy oruc ėy amān

İdüŋ sen bize niçe amān

(6) Ḳutlu idüŋ sen bize ḳutlu ḳonuḳ nur-ılan

Dirildi-y-idi göŋüller diŋlendi-y-idi cān

(7) Ṭapu ḳılur sevgülü ḳul ol Çalab’a

Senüŋ içre durmadın oḳur Ḳur’ān

(8) Ola bize ḳutlu ay anda şefī’ meger

Kim suçumuz ‘afv ḳıla bize raḥmān

(9) Ḳaçan ḳopsa ölenler dirnegi

Anda ḳıġırdıcı ḳıġıra yā fülān

(10) Va‘de ḳılmış Mevlā ḳıyāmatını

Ḳopdı bugün görüŋ dükel ne yalan

(11) Eyde Çalap dirilüŋ benüm dapa

Yigit ḳucaḳlamadın uşaḳ oġlan

(12) Māl bitüŋüz oḳuŋ vėrüŋ cevāb

Ne ḳılduŋuz ṭā’atden daḫı ‘iṣyān

(13) Bir niçeler biti oḳuyup yüzi güle

Bir niçeler dutulup ḳala ḥayrān

(14) Ḳurtulmaḳ dilerseŋ ėy cān ṣol günden

[Y 39b] Oruc dutġıl bu ayda oḳı Ḳur’ān

تَعَالَى أَنْزَلَ جَمِيْعَ الكُتُبِ فِيْ شَهْرِ رَمَضَانْ وَ (1) **[85a]**مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى رَمَضَانَ الَّذِي أُنْذِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ اِنَّ اللهَ بَطْنَاً كُلُّ بَطْنِ بِتَوْأَمَيْنِ ذَكَرَ أَوْ أُنْثَى (3)وَهَبْ بِنْ مُنَبَّهَ أَنَّهُ قَالَ فَلَمَّا وَضَعَتْ حَوَّا مَائِةً وَعِشْرِيْنَ (2)أَصْلُهُ مَا رُوِيَ عَنْ وَ قِيْلَ لِآدَمَ هِذَا شَهْرُ القَانِتِيْنَ (5)إِلَى ذُرِّيَتِهِ رَسُوْلاً وَخَصَّهُ بِالوَحْيِ فِيْ أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانْ (4)ثُمَّ بَعَثَ اللهُ آدَمَ فِيْهِ وَ لِلهِ تَعَالَى فِيْ كُلِّ (7)وَلَدِكَ يَا آدَمُ هَذَا شَهْرٌ أَوْسَعَ اللهُ فِيْهِ رَحْمَتُهُ وَ عَظَمَةَ البَرَكَاةِ(6)الرَّاكِعِيْنَ السَّجِدِيْنَ مِنْ يَحْسَبُ (9)مِنَ النَّارِ تَزَخْرَفَتْ فِيْهِ الجِنَانِ وَتَزَيَّنَ فِيْهِ الوِلْدَانِ يَا آدَمْ (8)سَاعَةٍ مِنْ سَاعَةٍ نَهَارُهُ سَبْعُونَ أَلفَ عَتِيْقٌ كَلّاَ حَتَّى يَتُوبُوا إِلَيَّ فِي شَهْرِ هَذَا تَوْبَةَ النَدَم(10)أَوْلاَدَكَ أَنْ يَنَالَ رَحْمَتِيْ بِإِمْسَاكِهِمْ عَنِ الطَّعَامِ وِ الشَّرَابِ **[B 80b]**[236] ma’nī bu durur kim (11) eydür, Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā ḳamu peyġāmberlere kitāblu kitābın (12) ramażān ayında indürdi, bu söz aṣlı ol durur kim rivāyet ḳılur(13)lar Vehb İbni Münebbihden[237] kim ol eydür, ḳaçan kim anamuz Ḥavvā **[B 81a]** yüz (14) yigirmi oġlan ṭoġurdı erkeklü dişilü ikizler, Ḥaḳ Ta’ālā vaḥiy (15) ḳıldı, Ādem oġlanlarına peyġāmbarlıġa viribidi, ramażān ayınuŋ **[85b]** (1) ilk gėcesi aŋa vaḥiy ḳıldı,

---

[236] **[85a]** // 10 ma’nī bu durur: B13 ma’nī budur, Y’de yok // 11 yok: B14 cümle kitābı / (11, 12) kitāblu kitābın ramażān: B14 yok / ayında: B14 ayda / ol durur. B14, Y2 oldur / (12, 13) ḳılurlar: Y2 ḳılur / kim: Y2 yok / havva: Y2 yok / 14 ṭoġurdı: B1, Y3 doġurdı / irkeklü dişlü: B1 irkek dişi / yok: B1 ikizli, Y3 ikiz / (14, 15) vahiy ḳıldı: Y3 yok / 15 Ādem: B1 Ādem’e / peyġāmbarlıġa: Y3 peyġāmber **[85b]** // 1 gėcesi: B2, Y4 düni // 2 ayıdurur: B3, Y5 aydur / aydurur: B3, Y5 aydur / genidür: B4 ginidür / çoġalur: B4 olur, Y5 olalar // 4 Ḥaḳ Ta’ālā: B4 yok / gününüŋ: B5 güninüŋ // (5, 6) degme bir gün on iki sā’at olur, degme bir sā’atde yėtmiş biŋ kimseye āzād ḳılur: B5 yok / yok: Y6 ṭamu odından / niçe: B5 nice / içre: B6 içinde / sā’at olur: Y7 sā’atdür // 7 güzellenür: B6, Y8 yalduzlanur / oġlanlaruŋdan: B7 oġlanlaruŋ // 8 ṭa’ām: B7 yok / yėmemek birle: B7 yėmemek-ile / yok: B7 kim // 9 içinde: B8 icinde / Arapça: Y’de yok **[86a]** // 5 ma’nī bu durur: B2ma’nī budur, Y10 yok / ‘azze ve celle: Y10 Ta’ālā / andan: B2 yok // 6 yok: Y10 indürdi // 7 ol-ıdı: B4 ol indi // 8 yok: B(4,5) inene kitāblarda / luġat birle idi: B5 luġat-ıla-y-ıdı // 9 uçmaḳ: B6 ucmaḳ / ve: B6 yok / ḳamusın: B6ḳamu / (9, 10) belürtmiş idi: B6 bellü-y-idi / bildürmişdi: B6 bildürmiş-idi / ehlini: Y13 ehline // 11 ḳılmışdı. B7, Y14 ḳılmış-ıdı / bunlaruŋ: B7, Y14 bularuŋ / (11, 12) Melikler birle: B8 Melikler-ile / peyġāmber birle: B8 peyġāmber-ile / nite: Y14 nite-kim / olasılar durur: B8, Y(14, 15) olasılardur / B8, Y15 ḳılasılar durur: B8 ḳılasılardur / ḳamu: B9 ḳamusın // 13 ḳılmış-ıdı: Y15 olmışdur // 14 olası ise: B(9,10) olası-y-ısa, Y15 olasıdur // 15 oġlanları ne: B11 oġlanlarına ne, Y16 oġlanları içinde / olası durur: B11, Y16 olasıdur // 15 oḳudı: Y16 oḳıdı (15, **[86b]** // 1) ḳamusın bildürdi ve: B11 yok

[237] Metinde: Veheb İbni Münebbeh

eyitdi, yā Ādem, işbu ṭā’at ḳılıcılar ve (2) rükū‘ ve sucūd ḳılıcılar ayıdurur, yā Ādem, bu ay ol aydurur kim, (3) Taŋrı Ta’ālā bu ay içinde raḥmetin gėŋidür ve bereketler çoġalur, yā Ādem, (4) bu ayuŋ Ḥaḳ Ta’ālā degme gününüŋ bir sā’ati içinde yėtmiş biŋ (5) kimseye āzād ḳılur, degme bir gün on iki sā’at olur, degme bir sā’atde (6) yėtmiş biŋ kimseye ṭamu odından āzād ḳılur, görgil kim niçe olur, yā Ādem, uçmaḳ bu ay içre (7) güzellenür ve vildānlar bezenür, eyle şanurlar senüŋ oġlanlaruŋdan kim benüm raḥmetümi (8) bu ayda ṭa’ām yėmemek birle bulurlar, ḥaḳḳa bulmayalar benüm raḥmetümi tā benüm (9) ayum içinde baŋa dutmayınca ve yazuḳlarına peşīmān olmayınca آدَمَ وِكَانَ فِيْهَا (11)تَعَالَىْ أَحَدَ وَ عِشْرِيْنَ صَحِيْفَةً فِيْ أَوَّلِ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانْ عَلَىْ(10)ثُمَّ أَنْزَلَ اللهُ وَهُوَ أَوَّلُ كِتَابٍ نَزَلَ وَهُوَ أَلْفُ لُغَةٍ فِيْهِ مِنَ الفَرَايِضِ وَ الشَّرَايِعِ (12)سُورَةٌ مُقَطَّعَةُ الحُرُوفِ لا يَتَّصِلُ حَرْفاً بِحَرْفٍ قَالَ وَكَانَ اللهُ تَعَالَى قَدْ بَيَّنَ ذَلِكَ أَهْلُ زَمَانٍ وَ (14)وَ السُّنَنِ وَ تَفْسِيْرُ الحُرُوفِ وَ الوَعْدِ وَ الوَعِيْدِ وَ أَخْبَارَ الدُّنْيَا (13) قَالَ فَانْصَرَفَ (1) **[86a]** مَعْ مُلُوكِهِمْ وَ أَنْبِيَائِهِمْ وَمَا يَحْدُثُ فِيْ الأَرْضِ المَوَاكِلِ وَ المَشَارِبِ (15)صُوَرَهُمْ وَسِيَرَهُمْ وَكَانَ يَتْلُوا عَلَىْ أَوْلادِهِ ثُمَّ أَمَرَ اللهُ تَعَالَى لَهُ أَنْ يَكْتُبَهَا بالقَلَمِ (2)آدَمُ إِلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَعَرَفَ مَا يَكُونُ ذَلِكَ فِيْ أَوْلادِهِ التِّسْعَ وَ عِشْرِيْنَ حَرْفاً وَهِيَ فِيْ لفُرْقَان (4)فَأَخَذَ جُلُودَ الضَّأنِ وَ دَبَغَهَا حَتَّى صَارَتْ رِقّاً وَكَتَبَ فِيْهَا(3) **[B 81a]** (5)التَّوْرِيَةِ وَ الإِنْجِيْلِ وَ الزَّبُوْرِ ma’nī bu durur kim eydür, andan Taŋrı ‘azze ve celle Ādem’e indür(6)di ramażān ayınuŋ ilk düni içinde yigirmi bir ṣuḥūf anuŋ içinde (7) sūreler var-ıdı, ḥarfleri kesük kesük idi, ilk kitāb ol-idi kim (8) gökden indi ve ol biŋ luġat birle idi anuŋ içinde farīżalar ve (9) sünnetleri ve şerī’at ve ḥarfler tefsīri ve uçmaḳ ve ṭamu ḳamusın belürt(10)miş idi ve dünyā ḫaberlerin bildürmişdi yine Ḥaḳ Ta’ālā dükeli zamān ehlini (11) anuŋ içinde beyān ḳılmışdı, bunlaruŋ ṣūretini ve sīretini Melikler (12) birle peyġāmberler birle nite olasılar durur ve ne ḳılasılar durur, ḳamu (13) ma’lūm ḳılmış-ıdı daḫı ne kim yėr yüzinde düriyesi durur ve ne kim ḥāṣıl (14) olası ise yėyesiden içesiden dükeli beyān ḳılmış ıdı, Ādem (15) ‘aleyhi’s-selām, anı dükelin oḳudı ve oġlanları ne olası durur ḳamusın **[86b]**[238](1) bildürdi ve bildi ol kitābı oġlanları

[238] / üzre: B12 üzere / yok: B12 oḳıdı ve // 2 farīżāların ve sünnetlerin: B12, Y17 farīżāları ve sünnetleri / ögredürdi: B(12,13) ögredi vėrdi / (2, 3) Taŋrı ‘azze ve celle: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā // 3 ādem: Y1 ādem’e / ḳalem birle: B13 ḳalem-ile / dėyü: Y1 dėdi / bes: B14 pes // 4 anı: Y1 yok / sepileddi: B14, Y1 sepiledi / yufkaladı: B14 yufḳalatdı // 5 üzre: B14 üzere, Y2 üzerine / ṭoḳuz: B15 doḳuz / ḥarfler durur: B15, Y2 ḥarflerdür // 8 elif ma‘nīsi bu durur: B2 elifma‘nīsi budur, Y4 ilk elifdür // 9 birin: B3 yok / Taŋrı: B4 yok // 10 yok: B5 yiŋi // 11: Y’de SİLİNMİŞ / bir durur: B6 birdür // 12 ARAPÇA: B6 teslīm olur // 13 dölek

üzre anuŋ içindeki (2) farīżaların ve sünnetlerin oġlanlarına ögredürdi andan Taŋrı (3) ‘azze ve celle, **[Y 40a]** Ādem buyurdı ol ṣuḥūfları ḳalem birle yazġıl dėyü bes (4) Ādem ḳoyun derilerin aldı ve anı sepileddi[239] ve yufḳaladı ve anuŋ (5) üzre bu yigirmi ṭoḳuz ḥarfi yazdı. Bu ol ḥarfler durur kim (6) Tevrīt içinde ve İncī1 **[B 82a]** ve Zebūr ve Furḳān içinde Muḥammedi Muṣṭafā’ya (7) geldi عَلَيْهِ مِنَ الصَّلَوَات أَفْضَلُهَا وَمِنَ (8) ḥarfler kim yād ḳılısaruz ilk elif ma’nīsi bu durur kim أَنَا اللهُ الوَاحِدُ (9) الأَحَدُ الفَرْدُ الصَّمَدُ الَّذِيْ لَمْ يَزَلْ benven bir Taŋrı, birin yaluŋuz Taŋrı, (10) ḥācetsüz ėrilmez Taŋrı, beبَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ yėri gögi yaradan (11) Taŋrı, te تَوَحَّدَ فِيْ مُلْكِهِ وَ تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْئٍ لِعَظَمَتِهِ bir durur, milki içinde (12) alçaḳlıḳ ḳılur, dükeli nesne anuŋ ululıġına şe ثَابِتٌ لَمْ يَزَلْ أَبَدَاً وَ لا يَزَال (13) dölek durur, irilmedi hergiz daḫı irilmeye cim جَمِيْلُ الفِعَالِ جَلِيْلُ المَقَالِ (14) görklü, işlü, üküş baḫşişlü, ulu sözlü, (15) ḥa حَيٌّ حَلِيْمٌ عَلَىٰ مَنْ عَصَاهُ حَمِيْدٌ عِنْدَ مَنْ أَنْشَاهُ diri durur, yavaş **[87a]** (1) durur, aŋa ‘āṣī olanlara, ögülmiş durur, yaratduḳları ḳatında ḫı شَيْئٍ(2) خَبِيْرٌ بِبَوَاطِنِ bilür ḳamu nesne(3)lerüŋ gizlüsin, daḫı āşikāresin, yaradıcısı durur, dükeli nesnenüŋ dal (4) دَيَّانَ يَوْمُ الدِّيْنِ دَانٍ مِنْ خَلْقِهِ dād vėrici cezā güninde yaratduġı (5) ḳullarına yaḳın zel ذُو الْفَضْلِ (5) الْعَظِيمِ وَ الْعَرْشِ الْمَجِيدُ وَ الطَّوْلِ الشَّدِيْدِ أُلُو فَضْل (6) ulu faẓl issi, ulu ‘arş issi, anı birlemeyene ḳatı ‘aẕāb ḳılıcı re رَبُّ الخَلَائِقِ رَزَّقٌ رَّؤفٌ رَحِيْمٌ (7) ḫalklar besleyici **[B 82b]** mihrübān dünyāda rızḳ (8) vėrici ve āḫiretde yarlıgayıcı z زَارِعٌ مِنْ غَيْرِ ikinci durur, ekin eger toḫumsuz arturıcıdur يَنْقُصْ زَيَّنَ كُلَّ شَيْئٍ بِرَحْمَتِهِ (9) بَذْرٍ زَايِدٌ لِمَنْ يَشْكُرُهُ لَمْ <besleyici>[240] (10) ol kimseye eksüksüz şükür ḳılursa bezedi dükeli[241] nesneye raḥmet (11) birle sin سَرِيْعُ الحِسَابِ سَمِيْعُ الدُّعَاءِ سَرِيْعُ الإِجَابَةِ لِمَنْ دَعَاهُ tīz ḥisāb ḳılıcıdur, du‘ā ėşidicidür, yalvaranuŋ ḥācetin (13) revā ḳılıcı şınنَجْوَىَ كُلَ شَاهِدٌ وَ البَطْشِ شَدِيْدُ العِقَابِ (14) ḳatı

---

durur: B7 ḳa’īmdür // 15 diri durur: B9, Y8 diridür / (15, **[87a]** // 1) yavaş durur: B9, Y8 yavaşdur / ögülmiş durur: B10, Y9 ögilmişdür // (2, 3) nesnelerüŋ: B11 nesnenüŋ / yaradıcısı durur: B12, Y9 yaradıcısıdur // 4 vėrici: B12 vėricidür // 5 yaḳın: B13 yaḳındur // 6 birlemeyene: B14 bilmeyenlere // 7 ḫalḳlar: B15 ḫalḳları/ rızḳ: B1 rūzi // 9 ikinci durur: B2, Y14ikincidür / besleyici: B3 yok // (10, 11) raḥmet birle: B4 raḥmet-ile // 12 ḳılıcıdur: B5 ḳılıcı // 13 yok: B6 tīz // 14 daḫı: B7 yok / yok: B7 ḳatı /olucı: B7 olıcı **[87b]** // 1 ezelsüz: B8 ėrilmez, Y1 yok / yėmez: Y1 yok / üzre: B9, Y1 üzere // 2 yėr u gök: B10 yėr gök / (3, 4) yaḫtusı durur: B10, Y2yaḫtusıdur / payendān durur: B10, Y2 payāndāndur // 5 muṭī’ler: B12 muṭī’lerde // 7 uçmaḳ birle: B14 ucmaġ-ıla // 8 bėsleyicilik-ile: B15 bėsleyiciligin

[239] Fazla harekeleme

[240] Metinde kenara yazılmış ve üstü çizilmiştir.

[241] Metinde: dükel şeklinde harekesiz yazılmıştır.

‘aẕāb ḳılıcı daḫı berk dutucı, kamu rāzlara ḥāżır olucı ṣad (15)الوَعْدِ صَابِرٌ عَلَىٰ مَنْ عَصَاهُ ḥācetsüz**[Y 40b]**dür, **[87b]** (1) ezelsüz, yėmez içmez, va‘desi gėrçek aŋa[242] ‘āṣi̇̄ olanlar[243] üzre ṣaburlu zad (2) ضِيَاءُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ ضَمَنَ لِأَوْلِيَائِهِ المَغْفِرَةِ yėr ü gök yaḫtu(3)sı durur, dostlarını yarlıġamaġa pāyendān durur, tı لِمَنْ أَطَاعَهُ(4) طَابَ مَنْ أَخْلَصَ لَهُ diŋlendi kim aŋa arıḳ olup vardı-y-(5)ısa muṭi̇̄‘ler yaḫtulu oldı kim aŋa مِنَ المُطِيْعِنَ طُوبَى boyun vėrdi-y-ise zı ظَهَر (6) أَمْرُهُ وَظَفَرَ أَهْلُ مَحَبَّتِهِ بِالجَنَّةِ belürdi anuŋ buyruġı ẓafer buldı anuŋ (7) dostları uçmaḳ birle ayn عَلِيْمٌ عَالِمٌ عَلَّامٌ بِالرُّبُوبِيَّةِ bilicidür (8) bildüricidür besleyicilik-ile ġaynى عَلَ غَيَثَ المُسْغِيْثِيْنَ غِيَاثَ (9) **[B 83a][244]** خَلْقِهِ غَنِيٌّ لا يَفْتَقِرُ feryāda ėricidür, feryād ėdicidür, feryādı yetişür, (10) ḫalḳ üzre baydur, yoḳsul olmaya fe فَقَالَ لِمَا يُرِيْدُ لَيْسَ لَهُ işle(11)yici durur, ne kim dilerse kimse birle ṭanışığı yoḳ kaf مُشِيْرٌ (12) قَيُّمٌ قَايِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ könü durmış durur, dükeli tenlerde bilür ne kim ḳılursa güci (13) yėter, بِمَا كَسَبَتْ قَدِيْرٌ قَاهِرٌ ne kim dilerse ḳılur, boynı yoġunlaruŋ boynını ṣır kef كَرِيْمٌ كَانَ (14) قَبْلَ كُلِّ شَيْئٍ كَايِنٌ بَعْدِ كُلِّ شَيْئٍ كَافِيْ كُلِّ بَلِيَّةٍ كَرِيْمْ kerī̇m durur, ḳamu (15) nesnelerden ilerü idi, yine dükeli nesnelerden soŋ ḳalası durur, ḳamu **[88a]** (1) belāları ṣavmaġa güci yėter, lam لَهُ مَقَامَاً فِيْ السَمَوَاتِ وَ الأَرضِ لَهُ الخَلْق (2) الأَمْرُ anuŋdur yėrde, gökde her ne kim var-ısa ḫalk anuŋ, buyruḳ (3) anuŋ öŋden ṣoŋa emr anuŋ, mī̇m مَحْمُودٌ مَعْبُودٌ مُنْعِمٌ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ (4) مَالِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ مَلِيٌّ مُهِيْنٌ مُتَكَبِّرٌ

[242] Metinde kelime üste yazılmıştır.
[243] Metinde kelime üste yazılmıştır.
[244] // 9 feryāda ėricidür: B1 feryāẕa degiricidür / feryād ėdicidiür: B1 yok // 10 üzre: B1, Y6 üzere / (10, 11) işleyici durur: B2, Y7 işleyicidür / kimse birle: B2 yok / ṭanışığı : B2 ṭanışıḳcığı // 12 gönüdürmişdurur: B3 ḳāyim durmış, Y8 köni durmış / tenlerde: Y8 ten // 13 yok: B3, Y8 üzere // 13 kim: B4 yok / yok: B4 ėder // 14 gireyim durur: B 5 gireyimdür // 15 nesneden: B5 nesned ilerü idi: B5 ilerüdi /ṣoŋ: Y10 ṣoŋra / ḳalası durur: B6 ḳalıcı, Y10 ḳalasıdur **[88a]** // 1 ṣavmaġa güci: B 6 yok / yeter: B6 yitütdür // 2 yok: B7 her / anuŋ: B7 anuŋdur / yok: B8 yaratmaḳ daḫı // 3 emr anuŋ: B8 yok // 4 güninde: B9 güninüŋ // 5 ulu durur: B10 uludur, Y13 yok / mütekebbir: B10 yok / ögülmiş durur: B10, Y13 ögilmişdür / bilinmiş durur: B10 depilmişdür, Y13 yok // 6 öŋ soŋ: B11 ögdin ṣoŋra öŋdin / ya’nī̇: B11, Y13 yok / ve: B11, Y13 yok / ṣoŋra: B11 yok // 8 itilmiş durur: B12, Y14 yok / düşmenler-içün: B12 düşmenler-içündür // 10 ulu kiçi: B14 ululu kicilü // 11 gösterici durur: B15, Y14 göstericidür // 12 yok: B1 kime // 13 dilegi: B2 dilegi-y-ile // 14 artuḳ: B2 ayruḳ / dėyenler: B3 dėyenleri // (15, **[88b]** // 1) Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yok ‘azī̇z dürüstkār hekī̇m durur,bütün işlü bütün sözlü: B3 yok / bir durur: Y1 birdür / hekī̇m durur: Y1 hekī̇mdür // 2 yėrde gökde: B4 gökde yėrde // 3 iki: B5 ikisinüŋ, Y3 ikinüŋ / gögüzlerde: Y3 gögüsde / gizlenürse: B5 gizlenü var-ısa / Arapça: Y’de yok / yok: Y3 ve daḫı // 9 bu durur: B10 budur, Y’de yok / indi-y-ise: B11 indi / ‘aleyhi’s-selām: B11 yok // 10 atadan anaya ve oġlanlarına ve mirāṣ ḳaldı tā anuṣa degin yine anuṣdan ḳaynana ḳaldı ve ḳaynandan mahle-y-ile ḳıldı andan ebrāmme ḳaldı: Y’de yok // 1dükeli: B11 yok / ma‘nīler birle: B11 ma‘nī-y-ile / anadan: B12 andan / atadan anaya ve: B12 atadan ataya // 11 ve: B12 yok / (11, 12) tā Anuṣ’a degin yine Anuṣdan Ḳaynana ḳaldı ve Ḳaynan’dan Mehlāyil’e ḳaldı andan Ebrāyim’e: B12 yok // 14 okudu-y-ısa: B13 oḳıdı / ḳıladı: B15 ḳıldı

بَعْدُ مَلِك Melikdür, cezā güninde rūzigār (5) zamān vėrici, ḫor ḳılıcı ulu durur, mütekebbir ögülmiş durur, bilinmiş durur, ni’met (6) vėricidür öŋ soŋ ya’nī dünyāda ve āḫiretde nūn نُورُ السَّمَاوَاتِ (7) وَ الأَرْضِ نَارُهُ مِنْ أَجْلِ عَدُوِّهِ yėri gögi nūrlandırıcıdur ve odı (8) itilmiş durur düşmenler-içün vav وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِين (9) وَلِيُّ المُؤمِنِيْنَ وَيْلٌ لِمَنْ عَصَاهُ dostıdur mü’minlerüŋ, vay aŋa ‘āsī olanlara (10) vay, tuḫt arşun şinik ulu kiçi dutanlara he هَادِيٌ هَدَيَ (11) مَنْ yol gösterici durur, (12) **[B 83b]** azġunlıḳdan yol gösterdikim taḳdīr ḳıldı-y-ısa yol göstermegi kendü (13) dilegi lam لاَ إِلَهَ إِلاَ اللهُ الوَاحِدُ القَهَّارُ لاَ إِلَهَ إِلاَ اللهُ Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yoḳ, bir durur, ḳahr ḳılıcı benüm dėyenler (14) الحَكِيْمُ العَزِيْزُ Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yoḳ, bir durur, ḳahr ḳılıcı benüm dėyenler (15) Taŋrı’dan artuḳ **[Y 41a]** Taŋrı yoḳ ‘azīz, dürüst-kār ḥekīm durur, bütün işlü **[88b]** (1) bütün sözlü ye وَمَا تُخْفِي الصُّدُورِ(2) يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا bilür ne kim yėrde, gökde var-ısa daḫı ne kim ol (3) iki arasında var-ısa daḫı gögüzlerde gizlenürse فَلَمَّا نَزَلَتْ وَ أَكْثَرَ فِيْهِ الدُّعَا وَ التَّسْبِيْحَ فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ الفِطْرِ (5)الحُرُوْفِ عَلَى آدَمَ عَلَّمَهَا أَوْلاَدَهُ ثُمَّ شَهْرَ رَمَضَانَ وَقَامَهُ(4)هَذِهِ أَنْسَاهُ أَبَداً وَ أَسأَلَكَ لِأَوْلادِيْ أَنَّ كُلَّ مَنْ (7)مَا أَحْبَبْتَ فَقَالَ إِلَهِيْ أَسْئَلُكَ لِنَفْسِيْ أَنْ تَغْفِرَ لِيْ فَلَسْتُ(6)قِيْلَ لَهُ يَا آدَمُ سَلْ فِيْهِ أَنْ تَغْفِرَ لَهُ وَ أَجَابَهُ اللهُ إِلَى ذَلِكَ (8)صَامَ مِنْهُمْ ma’nī (9) bu durur kim eydür, ḳaçan kim bu ḥarfler Ādem’e indi-y-ise ‘aleyhi’s-selām bu ḥarf(10)leri dükeli ma‘nīler birle oġlanlarına ögretdi, andan atadan anaya ve (11) oġlanlarına <ve> mirāṯ ḳaldı tā Anuş’a degin yine Anuş’dan (12) Ḳaynan’a ḳaldı ve Ḳaynan’dan Mehlāyil’e ḳaldı andan Ebrāyim’e (13) ḳaldı, maḳṣūdum ol degül biz gėrü söz başına varalum, ḳaçan bu ḥarf(14)leri oḳudı-y-ısa andan ramażān ayın oruc dutdı, anuŋ içinde (1)4) Taŋrı’ya ‘azze ve celle ṭā’at ḳıldı du‘ā ve tesbīḥ üküş ḳıladı, ḳaçan **[89a]**[245] (1) fıṭra güni oldısa nidā geldi, **[B 84a]** yā Ādem, ne kim diler-iseŋ dilegil Taŋrı’dan ‘azze ve (2) celle, Ādem eyitdi, dilerem senden kendü nefsüm içün kim yarlıġayasan, (3) beni hergiz

[245] **[89a]** // 1 oldı-y-ısa: B15 oldı / yok: B5 ki / ‘azze ve celle: B1 yok / dilerem: B1 dilerin // 2 yarlıġayasan: Y(7, 8) yarlıġayasın / (2, 3) kendü nefsüm içün kim yarlıġayasan beni hergiz unutmayasın anı dilerem senden: B1 yok // 4 bulardan bu ay orucın: B2 bu ay bulardan oruc // 5 meclis-i: Y9 el-meclis-i // 6 Çalap celle celālühū eydür: B4 Çalap eydür,celle celālühū, Y10 Çalap eydür, celle celālühū // 8 ne durur: B6, Y11 nedür // 9 yigrek durur: B7, Y12 yigrekdür // 10 firişteler: B8 firişteler // 11 Taŋrı fermānı birle: B8 yok // 12: Y’de yok / gėcede: B9 dünde // 13 degül: Y5 degüldür / ėrte doġınca: B’de yok // 15 gėceye: B12, Y13 düni / ḳadir düni adnıldı: B12 ad verildi **[89b]** // 1 ḳıldı: Y14 ḳılur // 2 yok: B13 ḳılur / yavuzlıḳ: B14 yavuzlıġı / nīk-baḫtlıḳ: B14 nīk-baḫtlıġı / (2, 3) beẕ-baḫtlıḳ: B14 yok // (5, 6) sırr-ı safiyesinden: B1 sırr-ı sinesinde / degesidür: B2 degesi durur / gelesi yıl: B2, Y14 yine yıl / gėce: B2, Y15 dün / yok: B2 içinde // 7 gėce: B3, Y15 düni // 9 gėcenüŋ: B4, Y17 dün / öküşliginden: B5 öküşlügünden / yok: B5 ötrü, Y17 ötüri / Ta’ālā: Y17 yok / dėdiler: Y1 dėdi // 11 eydür: B7 eydürler / yok: B7 yitüt olmaz / gėce: B7 dün // 12 yok: B8, Y2 düni / dėdi: Y2 dėdiler // 14 dar: B11 ṭar

unutmayasın, anı dilerem senden kendü oġlanlarum çün, her kim (4) bulardan bu ay orucın dutarsa ve bunuŋ içinde saŋa ṭā'at ḳılursa buları (5) yarlıġayasın, Ḥaḳ Ta'ālā Ādem'üŋ du'āsın müstecāb ḳıldı meclis-i diger (6) فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْ Çalap celle celālühū (7) eydür, biz indürdük anı, ya'nī Ḳur'ān'ı fī leyleti'l-ḳadir, ḳadir düni içinde (8) وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْر ne bildürdi saŋa, yā Muḥammed ne durur ḳadir (9) düni لَيْلَةُ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ şehrin ḳadir düni yėgrek durur (10) biŋ aydan, inerler firişteler daḫı (11) Cebrā'īl ol dün içinde Taŋrı fermānı birle مِنْ كُلِ أَمْرٍ سَلَامٌ (12) dükeli işlerden selām degürürler ol gėcede hattaحَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْر(13) tā ėrte doġınca إِنَّا وَ الأمْرَاضَ وَ (15) لَيْلَةِ الْقَدْرِ لِتَقْدِيْرِ أُمُوْرٍ فِيْهَا لأَنَّ اللهَ تَعَالَىْ يُقَدِّرُ فِيْهَا الأجَالَ (14) لَيْلَةِ الْقَدْرِ سُمِّيَتْ أَنْزَلْنَاهُ فِي المَصَائِبَ وَ البَلَايَا bu gėceye ḳadr düni adnıldı anuŋ **[89b]** (1) içün kim Ḥaḳ Ta'ālā dükeli işleri bu dün içinde taḳdīr ḳıldı, (2) ölümi, diriligi, muṣībeti, eylügi, belāyı ḳılur ve yavuzlıḳ nīk-baḫtlıḳ ve beẕ-(3)baḫtlıḳ begligi ve ma'zūllıġı, nuṣreti ve hezīmeti ni'meti ve miḥneti, (4) bu'dı ve ḳurbet-i hüdāyı ve ḍalālet-i 'ahdi ve vefāyı (5) **[B 84b]** ve ṣafāyı her kim anuŋ ġayb ḫazīnesinden ve sırr-ı safīye(6)sinden ḳullara degesidür, gelesi yıl bugüne degin ḳamusın bu dün (7) taḳdīr ḳılur anuŋ-çun bu düne ḳadir düni dėdi, لَيْلَةِ الْقَدْرِ لِكَثْرَةِ قَدْرِهَا عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلّ(8) وَيُقَالُ سُمِّيَتْ daḫı eydürler (9) kim bu gėcenüŋ Taŋrı Ta'ālā ḳatında ḳadir üküşliginden ötrü ḳadr düni **[Y 41b]** dėdiler (10) وَ يُقَالُ لَيْلَةُ الْقَدْرِ لِكَمَالِ قَدْرِ الطَّاعَةِ عِنْدَ اللهِ فِيْهَا daḫı bir niçeler (11) eydür, hiç ṭā'atüŋ Taŋrı ḳatında ḳadri yoḳ meger bu dün içinde anuŋ-çun (12) ḳadir düni dėdi, الْقَدْرِ لَيْلَةُ الضَّيْقِ لأَنَّ الأَرْضَ تَكُونُ وَ يُقَالُ لَيْلَةُ (13) الأَرْضَ(14)ضَيِّقاً فِيْ هَذِهِ اللَّيلَةِ مِنْ كَثْرَةِ المَلَائِكَةِ يَنْزِلُونَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَىْ yine bir niçe müfessirler eydürler kim ḳadir düni dėmek dar dün (15) dėmek olur dėr, anuŋ-çun kim bu dün içinde gökden anca firişteler <yėre>[246] **[90a]**[247] (1) yėre inerler. Eger kimseler bir ince

[246] Metinde tekrar edildiği için çıkarılmıştır.

[247] **[90a]** // 1 kimseler: Y4 kişi / yėre bıraġursalar: B12, Y4 bıraḳsa yėre // 2 firişteler üzre: B13 ferişteler üzerine, Y4 fėrişteler / üküşliginden: B13, Y4 çoḳluġından / bes: B13 pes / dar: B13 ṭar / 3 olduġı içün: B (13, 14) olduġı-çun / firişteler birle andan ötrü aŋa dar düni: B14 ferişte̊lerden aŋa ṭar / dėdiler: Y5 dėdi // 4 kimüŋ: B15 kim / dar: B15 ṭar / oldı-y-ısa: B15 olsa // 5 üzre: B15, Y6 üzere / rızḳı: B15 rūzusı / bunı: B15 bu / üzre: B1 üzere / dar: B1 ṭar // 6 Taŋrı Ta'ālā: Y6 yok // 7 ne durur: B3 nedür // 10 dün durur: B5 dündür / yok: B5 kim / ḳamu dünlerden: B5 ḳamudan // 11 artuḳ durur: B6, Y7 artuḳdur / dört: B6 dörd / yok: B6 bir adı / düni: B6 dünidür / yok: B6 ikinci / düni: B7 dünidür / yok: B7 dördinci // 14 firişteler: B9 ferişteler // 15 TaŋrıTa'ālā: B10 Taŋrı, Y10 Ḥaḳ Ta'ālā / ḳulları ol gėcede: B10 ḳullara ol dünde **[90b]** // Arapça: Y'de yok // 4 'acabraḳdur: B13, Y11 'acabraḳdur // 5 'aṣālar içinde: B14 aġaçlar içre, Y11 'aṣālardan / 'acabraḳ durur: B14 yok, Y11 'acabraḳdur // delimdür ve: B14 yok/ (6, 7) Mūsā

igneyi yère bıraġursalar düşmeye yère dėdi, (2) firişteler üzre düşe bularuŋ üküşliginden bes ol dar (3) oldugı içün firişteler birle andan ötrü aŋa dar düni dėdiler (4) nite-kim eydür, عَلَيْهِ رِزْقَهُ أَيْ ضُيِّقَ وَمَنْ قُدِرَ kimüŋ dar oldısa (5) anuŋ üzre rızḳı[248] bunı delīl **[B 85a]** getürdüŋ ol ma‘nī üzre kim ḳadir dar dėmek (6) olur, nite-kim, Taŋrı Ta’ālā daḫı bir yėrde eydür, لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ أَيْ يُضَيِّقُ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ (7) إِنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ ne bilür(8)di saŋa, yā Muḥammed, ne durur, وَ أَسْمَاؤهَا أَرْبَعَةٌ لَيْلَةُ البَرَكَةِ وَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ وَ لَيْلَةُ (9) وَهِيَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ فَاضِلَةٌ bu dün ol dün durur, ḳamu dünlerden faẕl (10) لَيْلَةُ الرَّحْمَةِ السَّلَامِ (11) içinde artuḳ durur, yine anuŋ dört adı var bereket düni (12) ḳadir düni selām düni raḥmet düni ḳadir düni dėdi, ḳadir üküş (13) oldugı-çun bereket düni dėdi, biŋ aydan yėgrek oldugı-çun (14) selām düni dėdi, firişteler mü’minlere selām degürdügi-çün raḥmet (15) düni dėdi, Taŋrı Ta’ālā yazuḳlu ḳulları ol gėcede raḥmet ḳılduġı-çun **[90b]** (1) وَ هَذِهِ اللَّيْلَةُ مِنْ أَعْجَبِ وَ القُرْآنِ بَيْنَ الكُتُبِ وَ (3)وَحِمَارُ عُزَيْرٍ بَيْنَ الحُمُرِ وَهُدْهُدُ سُلَيْمَانَ بَيْنَ الطُّيُورِ(2) اللَّيَالِيْ لَعَصَاةِ مُوسَى بَيْنَ العِصِيْ عِيْسَى بَيْنَ الخَلْقِ وَنَاقَةُ صَالِحٍ (4)بَيْنَ الحَيَوَانِ ‘azīzi men, işbu dün ayruḳ dünlerden ‘acabraḳ durur, (5) nite-kim Mūsā ‘aṣāsı dükeli aġaçlar içre ‘acabraḳ durur, anuŋ-çun (6) kim cihānda ‘aṣā delimdür ve delim var-ıdı, velīkin hiç Mūsā (7) ‘aṣāsı gibi dört yüz ḫar-vār[249] **[B 85b]** cāẕūlıġı bir kezde yütmeyeydi, daḫı (8) ‘Üzeyr eşegi eşeklerden ‘acabıraḳ-ıdı, anuŋ-çun kim dünyāda eşek delim (9) idi, velīkin hiç eşek ‘Üzeyr eşegi gibi olup yüz yıldan ṣoŋra gėrü (10) dirilmedi, daḫı Süleymān hüdhüdi ayruḳ hüdhüdlerden ‘acab-ıdı velikin[250] dünyā(11)da ḳuşlar delim[251] var-ıdı, velīkin hiç ol hüdhüd gibi iki pāẕişāh arasında (12) yalavaçlıḳ ḳılur biti iledüp getürmedi, daḫı Ḳur’ān acabıraġ-ıdı dükeli (13) kitāblardan, hiç kitāb yėr yüzine inmedi Muḥammed’e inen Ḳur’ān gibi, (14) daḫı ‘Īsā acabıraġ-ıdı ḫalḳ arasında, anuŋ-çun cihānda ‘avrat(15)dan

---

‘aṣāsı gibi: B15 Mūsā gibi yoġ-ıdı / kezde: B1 kezden / yütmeyeydi: B1 yütdi // 8 ‘acabıraḳ-ıdı: B1, Y13 ‘acabraḳdur / (8, 9) delim idi: B2 delim var-ıdı // 9 hiç: B2 hic / eşegi gibi olup: B2 eşegileyn // 10 dirilmedi: B3 dirilme-y-eydi / velikin: B4 velīkin / (10, 11) dünyāda: B4 yok / velīkin: B4 yok / ‘acab: Y14 ‘acabraḳdur / (11, 12) iki paẕişāh arasında yalavaçlıḳ ḳılur: B4 yok / iledüp: B4 iltüb / ‘acabıraġ-ıdı: Y15 ‘acabraḳdur // 13 hiç: B5 yok // 14 anuŋ-çun: B6 anuŋ-çun-kim / ‘acabıraġ-ıdı: Y16 ‘acabraḳdur / ḫalḳ arasında: Y16 dükeli ḫalāyıḳlar arasında // 15 delim oġlan: B7 oġlan delim / hiç: B7 hic

[248] Metinde üste yazılmıştır.

[249] Metinde: ḫarvar

[250] Metinde üste yazılmıştır.

[251] Metinde üste yazılmıştır.

delim oġlan doġdı, velīkin hiç oġul ‘Īsā gibi atasuz anadan **[91a]**[252] (1) doġmadı, daḫı ṣāliḥ ervānesi **[Y 42a]** ‘acabraḳdı cānāvarlar arasında, anuŋ (2) içün kim dünyāda ervāne delim var-ıdı velīkin hiç ervāne ṣāliḥ (3) ervānesi gibi bir yılın südi birle bir şehr ehlin doyurmadı, yine ḳadir (4) düni dükeli dünlerden ‘acabraḳ durur, anuŋ-çun kim bir yıl içinde üç yüz (5) altmış dün var, velīkin hiç dün ḳadir düni gibi biŋ aydan yėgrek (6) olmadı وَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ leyletü’l-ḳadir oldurur (7) biŋ aydan yėgrek durur, كَأَنَّهُ كُنتُمْ خَيْرَ يَقُولُ عَزَّ وَ جَلّ ‘azze ve celle yā ḳullarum sizi (8) ben bir ümmet yaratdum ḫayrlu, وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ ۚ قُلْ أُذُنُ خَيْرٍ لَّكُمْ (10) daḫı (9) bir peyġāmber viribidüm ḫayrlu, أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ size āẕīne günin viribidüm ḫayrlu[253], ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ وَذَرُوا الْبَيْعَ size ḳadir (11) dünin viribidüm **[B 86a]** ḫayrlu, لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ size uçmaġı maḳām viribidüm ḫayrlu (12) وَ مَا عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ ėy ḫayrlu ḳullarum ḫayrlu peyġāmbere īmān getürüŋ (13)آ مِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ḫayrlu gün içinde baŋa ṭā’at ḳıluŋ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ (14)إِذَا نُودِيَ خَيْرٌ (15) ve ḫayrlu düni diri dutuŋ لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ مَنْ أَحْيَا لَيْلَةَ القَدْرِ **[91b]** (1) غَفَرَ اللهُ لَهُ وَ خَاضَ gėrü söz (3) başına varalum, bu sözüŋ sebeb-i nüzūlın eydelüm, إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ oḳuġıl yā muḳri (2) أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ ḫayrlu maḳāma girüŋ, فِيْ رَحْمَتِهِ المُفَسِّرُنَ فِيْ سَبَبِ (4)قَالْ اِخْتَلَفَ السَّالِفَةِ (6) تَفَكَّرَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ قُصْرِ أَعْمَارِ أُمَّتِهِ وَ طِوَالِ أَعْمَارِ الأُمَمِ (5) نُزُولِهَا قَالَ اِبْنُ عَبَّاسِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ الأُمَّةِ بِتَضْعِفِ الحَسَنَاتِ لِقُصَرِ أَعْمَارِهِمْ (7)وَ اِغْتَمَّ فِيْهِ فَأَنْزَلَ اللهُ هَذِهِ السُّورَةُ وَخَصَّ هَذِهِ ma’nī bu durur kim (8) eydür, müfessirler baḥṣ ėtdiler bu āyetüŋ inmegi sebebinde İbni ‘Abbās (9) eydür, rażiya’l-lahu ‘anhu peyġāmber, ḳaçan kim ümmetinüŋ ‘ömri ḳışalıġın (10) gördi-y-ise ḳayġulandı ve ilerüki ümmetlerüŋ ‘ömri uzunlıġın ėşid(11)di ise göŋli yavuz oldı eyitdi Bār-i Ḫuẕāvendā ilerüki ümmetlerüŋ (12) ‘ömürleri uzun ıdı, bular ol uzun ‘ömür içinde **[B 86b]** ṭā’at ḳılur(13)lardı ve senüŋ ḫoşnūẕlıġuŋ bulurlar-ıdı سِتِّيْنَ (14) وَ أَعْمَارُ أُمَّتِيْ مَابَيْنَ ve benüm ümmetüm ‘ömri ḫoẕ altmış birle yėtmiş (15) arasındadur, altmış سَبْعِنَ إِلَى

[252] **[91a]** // 1 ‘acabraḳdı: Y1 ‘acabraḳdur / ervānesi: B8 devesi // 2 dünyāda: B9 dünyede // 3 südi birle: B10 südi-y-ile / ehlin: B10 yok / doyurmadı: B10 ṭoyurmadı / yine: B10 yok // 4 ‘acabraḳ durur: B11,Y2 ‘acabraḳdur // 5 biŋ aydan: B12 yok / (5, 6) yigrek olmadı: B12 yigrek yok / (6, 7) elif şehrin leyletü’l-ḳadir oldurur,biŋ aydan yigrek durur: B12, Y3 yok / ‘azze ve celle: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā // 8 daḫı: B13 yok // 11 viribidüm: B1 vėrdüm **[91b]** // 3 sözüŋ: B7 sürenüŋ // 7 bu durur: B11 budur / (7, 8) ma’nīsi bu durur,kim eydür,mufassirlere baḥṣ ėtdiler bu āyetüŋ inmegi sebebinde: Y’de yok / 8 baḥṣ ėtdiler: B12 dartışdılar // 9 ümmetüŋ: B13 ümmetinüŋ // 10 gördi-y-ise: B13, Y8 gördi / ḳayġulandı: B13 ḳayġurdı, Y8 yok / (10, 11) işiddi ise: B4 ėşidi / uzun ıdı: B12 uzunıdı // 14’ömri: B2 yok / altmış birle: B2 altmışıla // 15 altmış: B altmış / oġlanlıḳ birle: B3 oġlanlıġ-ıla / yigitlik durur: B3, Y(10, 11) yigitlikdür

[253] Metinde üste yazılmıştır.

yėtmiş yıluŋ daḫı ilki oġlanlıḳ birle yigitlik durur, **[92a]**[254] (1) ṣoŋı ḳocalıḳ birle ża'īflıḳ durur, benüm ümmetüm bu az 'ömr içinde (2) ne ḳılsunlar ve bularuŋ ṭā'atine nite ėrsünler ve senüŋ ḫoşnūẕ(3)lıġuŋ ne-y-ile bulsunlar, Taŋrı 'azze ve celle bu sūreyi indürdi, بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ(4) Cebrā'īl 'aleyhi's-selām bu (5) sūreyi Muḥammed üzre oḳudı, peyġāmberüŋ göŋli ḫoş oldı eydür, yā (6) Cebrā'īl, الأَنَ طَابَ قَلْبِيْ şindi göŋlüm ḫoş oldı andan Cebrā'īl (7) eydür, yā Muḥammed bilür misin senüŋ ümmetüŋ yaşın niçün ḳışa ḳıldı ve bu(8)ları niçün ża'īf ḳıldı ve dükeli ümmetlerden niçün ṣoŋra getürdi, (9) yā Muḥammed bularuŋ 'ömürleri anuŋ-çun ḳışa ḳıldı kim yazuḳ üküş ḳılmasunlar (10) dėyü ve buları anuŋ-çun ża'īf yaratdı kim ḳuvvetlerine ġarra olmasun(11)lar dėyü ve buları ḳamu ümmetlerden anuŋ-çun ṣoŋ getürdi kim **[Y 42b]** ḳıyāmat (12) ḳopmaġına yaḳın olsunlar dėyü ve gūrda üküş yatmasunlar dėyü, yine (13) bir niçe müfessirler eydürler kim, peyġāmber 'aleyhi's-selām bir gün aṣḥābları (14) ḫaber vėrürdi eydür, evvelki zamān içinde bir peyġāmber var-ıdı, adı (15) Şemsūn idi, biŋ ayı Taŋrı yolu içinde kāferler-ile **[B 87a]** ceng ėtmiş-idi **[92b]** (1) ve bu biŋ ay içinde teninden silāḥ çıḳarmadı, andan ṣaḥābeler eyitdiler, (2) يَا لَيْتَ لَنَا عُمْرَاً طَوِيْلاً نُقَاتِلُ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ kāşkī bizüm 'ömrümüz (3) uzunmıssa biz daḫı ancılayın kāferler-ile Taŋrı yolı içinde ceng ḳılsavuz (4) dėdiler, bes Ḥaḳ Ta'ālā sūreyi indürdi eydür, yā Muḥammed, ben senüŋ (5) ümmetüŋ-çün bir dün viribidüm, senüŋ ümmetüŋ ol bir düni diri dutsalar (6) ol biŋ ay silāḥın çıḳarmadın kāfer birle çalış ḳılan peyġāmber(7)den ṣevābları artuḳ ola, لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ yine ḫaberde (8) eyle gelmişdurur kim Benī İsrā'īl

[254] **[92a]** // 1 ḳocalık birle: B3 ḳocalıġ-ıla / ża'iflıḳ durur: B3, Y11 ża'īflıḳdur // 5 Muḥammed: B7 peyġāmber / üzre:B7, Y13 üzere // 6 yok: B7 aḫı / şindi: B8, Y14 imdi / andan: B8 yok // 7 ḳıldı: B8 oldı // 8 niçün: B9 nişe / yo: B8, Y15 yaratdı / niçün: B9 nişe // 11 anuŋ-çun ṣoŋ: B12 ṣoŋra anuŋ-çun, Y17 anuŋ-çun ṣoŋra // 12 dėyü: Y17 dėdi / gūrda: Y1 yėrde / dėyü: Y1 dėdi // 13 aṣḥabları: B14, Y2 ṣaḥāblerine / zamān içinde: B14 zamānda // 15 biŋ ayı Taŋrı yolu içinde: B15 Taŋrı yolında biŋ ayı, Y(2, 3) biŋ ayı Taŋrı yolına / kāferler-ile: B15, Y3 kāfirlere / ceng ėtmiş-idi: B1 doḳuş ḳılmış-ıdı, Y3 doḳuş ḳıldı **[92b]** // 1 silaḥ: B1 silāḥın / çıḳarmadı: B1 çıḳarmamışdı // 2 kāşki: B2, Y4 keşke / yok: B2 daḫı // 3 uzunmıssa: B3 uzunmıssa-y-ıdı / ancılayın: Y4 yok/ kāferler-ile: B3, Y4 kāfirler-ile / yolı içinde: B3 yolında / ceng ḳılsavuz: B3, Y4 doḳuş ḳılasun // 4 bes: B4 pes / sūreyi: B4 bu sūre // 5 gėce: B4, Y5 dün / gėceyi: B5 düni / dutsalar: B5, Y5 dutsunlar //6 silaḫın: B6 silaḥ / kāfer birle: B6, Y6 kāfir-ile // 8 gelmiş durur: B7, Y7 gelmişdür // 9 ḳılsa: Y8 ḳılup // 10 eydürler-idi: B9 eydürlerdi // 13 mübārek yüzin gökden yaŋa dutdı: B12, Y(9, 10) nūrın gök dapa ḳıldı / yaş birle: B12, Y10 yaş-ıla // 14 ṭola geldi: Y10 ṭoldı **[93a]** // 1 anuŋ birle: B14 anuŋ-ıla / (1, 2) olurlar-ımış: B15 ḳılurlar-ımış / nice: B15, Y12 nite

zamānında her kim[255] beytü'l- muḳaddes içinde seksen (9) yıl mu'tekif oturup, ṭā'at ḳılsa ve oruc dutsa, aŋa eydürler-idi (10) قَدْ عُتِقْ رَقْبَتَهُ مِنَ النَّارِ وَ صَارَ مِنْ جَمِيْعِ الأبْرارِ eydürlerdi (11) anuŋ boynı oddan āzād oldı ve dükeli eyülere ḳarıldı ḳaçan (12) كَعْبُ الأحْبَارِ bu sözi peyġāmber ḳatında söyledi, peyġāmber (13) mübārek yüzin gökden yaŋa dutdı, ṣaḥābelerüŋ gözleri yaş birle (14) ṭola geldi, eyitdiler yā Resūlu'l-lahi Benī İsrā'īl zāhidleri (15) seksen yıl beytü'l-muḳaddes mescidinde mu'tekif otururlar-ımış, **[93a]** (1) oruc dutup namāz ḳılurlar-ımış, anuŋ birle boyunları oddan āzād olur-ı(2)mış, imdi biz bu ḳışa 'ömür içinde bular ḳılduġı ṭā'ati niçe ḳılalum ve **[B 87b][256]** bu(3)laruŋ menziletin nite bulalum, andan bu āyet indi لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (4) eydür, yā Muḥammed, senüŋ ümmetüŋe bir dün viribidüm, biŋ aydan yėgrek (5) durur, bular seksen yılda ėrdügi menzilete senüŋ ümmetüŋ bir gėcede ėreler, (6) daḫı artuḳ şevāb bulalar. دَاوُدْ أرْبَعِيْنَ سَنَةً وَ سُلَيْمَانْ أرْبَعِيْنَ سَنَةً فَخَيْرَ أمَّتُكَ فِيْ هَذِهِ (7)لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ وَ يُقَالُ مُلْكِ وَ يَبْقَى عِيْسَى بَعْدَ نُزُولِهِ مِنَ السَّمَاءِ أرْبَعِيْنَ سَنَةً (9)اللَّيْلَةِ مِنْ مُلْكِهِمَا وَ يُقَالُ بَقِيَ مُوسَى فِيْ التِّيْهِ أرْبَعِيْنَ سَنَةً (8) فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ أكْثَرَ مَنْ فَضْلِهَا أَلْفَ شَهْرٍ (10) فَفَضْلُ أمَّتِكَ ma'nī budurur kim (11) eydür, Dāvud peyġāmber ḳırḳ yıl Meliklik ḳıldı ve oġlı Süleymān ḳırḳ (12) yıl Meliklik ḳıldı, yā Muḥammed, senüŋ ümmetüŋ ḫayrı bu dün içinde artu(13)ḳıraḳdur Dāvud birle Süleymān'uŋ ḳırḳar yıllıḳ Meliklik ḳılduḳlarından (14) daḫı Mūsā Tiye yazusında ḳırḳ yıl oldı **[Y 43a]** ve 'İsā peyġāmber gökden (15) indükden ṣoŋra dünyāda ḳırḳ yıl diri ola, yā Muḥammed, senüŋ ümmetüŋ **[93b]** (1) faẓlı bu gėce içinde bularuŋ ḳırḳ yıl şevābından artuḳdur, 'azīzi men, daḫı bir (2) dürlü eydeyim, ėy 'āsī, sen niçün dursın bir iŋlegil kim تَسْبِيْحٌ (3)أَنِيْنُ الْمُذْنِبِيْنَ kim yazuḳlulara iŋlemegi tesbīḥdür Taŋrı ḳatında,

---

[255] Metinde üste yazılmıştır.

[256]// 2 yok: B1 dėdiler / āyet: B1 sūre // 3 gėce: B2 dün / (3, 4) yigrek durur: B2, Y14 yigrekdür / gėcede: B3, Y14 dünde / budurur: B7 budur, Y14 yok / Arapça: Y'de yok // 12 gėce: B9 dün / (12, 13) artuḳıraḳdur: B9 artuġıraḳ ola, / Dāvūd birle: B9 Dāvud-ıla / (13, 14) Meliklik ḳılduḳlarından daḫı: B11, Y15 Meliklikinden / (14, 15) 'İsā peyġāmber gökden indükden ṣoŋra dünyāda ḳırḳ yıl diri ola: Y16 yok / yok: Y16 Yūsuf ḳırḳ yıl ṣoŋra / yok: Y1 Yaḥya peyġāmber dünyāda ḳırḳ yıl diri oldı **[93b]** // 1 gėce: B12, Y17 dün / yıl: Y17 yıllıḳ / şevābından: Y17 şevāblarından / artuḳdur: Y17 yigrekdür / yok: Y17 yine // 2 eydeyim: Y3 eydelüm / ne: B13 niçün / kim: B13 yok // 3 kim: B14 yok / yok: B14 zīrā // 4 geldi: Y4 geldise / ögine: B1, Y4 göŋline // 5 gökden yaŋa dutdı: B1 göge dutdı, Y(4, 5) gök dapa dönderdi / kendü dirilügümde: B1 yok // (6, 7) degürürdüm, imdi ben varuram senüŋ selāmuŋ ümmetüme: B2 yok / Meliki celle celālühū: Y6 Ḥaḳ // 9 firişteleri: B4 ferişteler / cem' ėde: B4 yılda/ gözüŋ: Y7 goziŋ // 10 gėce: B4 dün / gėcesinde: B4 düninde // 11 gėcesi: B6 düni / firişteler: B6 ferişteler // 12 olsa: B6 yok // 13 gėce: B7 dün // 12 yok: B8 tā / ve: Y9 yok // 14 'azze ve celle: Y10 yok // 15 gėcenüŋ: B9, Y11 dün

ḳaçan kim ‘ālem faḫri (4) Muḥammedi Muṣṭafā’ya ölümi yaḳın geldi, ümmetinden **[B 88a]** ayrılmaḳ ögine düşdi, yüzin (5) gökden yaŋa dutdı, aġladı eyitdi, ėy Bār-i Ḫuẕā’yā kendü dirilügümde (6) senüŋ selāmuŋı ümmetüme degürürdüm, imdi ben varuram senüŋ selāmuŋ (7) ümmetüme benden ṣoŋra kim degürsen Meliki celle celālühū bu sūreyi indürdi, (8) eydür, إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ eydür, yā Muḥammed, ḳayurmaġıl, ümmetüŋ-çün (9) gözüŋ yaşın dökmegil, ben senden ṣoŋra Cebrā’īl’e buyuram firişteleri cem’ ėde (10) bir dün ḳadir düninde anlar benüm selāmumı senüŋ ümmetüŋe degüreler, تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ(11) ḳaçan kim ḳadir[257] düni gelse ve firişteler yėre (12) inesi olsa, gökden bir nūr çıḳar, yėtmiş biŋ ḥicābı açar ve ol nūruŋ (13) bir ucı yėdi ḳat yėr altına taḥte’ş-şerāya geçer ve ol gėce cümle ḫalāyıḳ (14) Taŋrı’ya ‘azze ve celle sücūd ḳılurlar, otlar ve aġaçlar ve ṣular ve ırmaḳlar daḫı (15) sücūd ḳılurlar bu gėcenüŋ ululıġından ötrü ve andan ‘ālemiler baḫş **[94a]**[258] (1) ėtdiler, ol nūr nenüŋ nūrıdur dėyü bir niçeler eydür, Ṭū‘ba nūrıdur (2) ve Ṭū‘ba aġacınuŋ köki uzdaki Muḥammed köşkinde durur, budaḳları ümmetinüŋ (3) köşkleri içinde durur, nite gün kendü durur ve taḫtumı dünyāda(4)dur ve bir niçeler eydür, ol raḥmet nūrıdur ve bir niçeler eydür, ol uçmaḳ (5) nūrıdur ve bir niçeler eydür, ol ‘ārifler nūrıdur, ‘azīzi men, bunuŋ (6) gibi nūr ol olursa hiç bilür misin kim ne gėce durur, ol ḳadir (7) menzileti gėcesi durur, mü’minlere ẕikr ü ‘ibādet düni durur, dükeli **[B 88b]** ‘āleme (8) nūr behcet düni durur,

---

[257] Hareke eksik

[258] (15, **[94a]** // 1) baḫş ėtdiler: B10 düriş oldılar / nūrıdur: B10 nūrı / eydür: B10 eyitdiler // 2 köşkinde durur: B11, Y12 köşkindedür // 3 içinde durur: B (11, 12), Y13 içindedür / nite: B12 nite-kim / kendü durur: B12, Y13 kendüdür // 6 gėce durur: B15, Y14 dündür // 7 gėcesi durur: B15, Y14 dündür / düni durur: B15, Y15 dünidür // 8 nūr: B1 yok / düni durur: B1, Y15 dünidur / firişte lerden: B1 feriştelerde/ düni durur: B1, Y17 dünidur / yine: Y17 yok / (8, 9, 10) ziyāret düni durur, Cebrā’īl’den selām ve tehiyyāt durur,mevlīden mutī’lerde kerāmet düni durur: B1 yok / yine: B10 gine / düni durur: B1, Y1 dünidür / düni durur: B2, Y1 dünidur // 11 düni durur: B2, Y1 dünidür / düni durur: B2, Y1 yok // 12 düni durur: B3, Y2 dünidur / ayru: B3 artuḳ // (13, 14) ḳabir düni yėr ḳarnında olur ol: B(4, 5) olur ve dün var aŋa ḳabr düni yėr ḳarnında olur ol / dün durur: B5, Y3 dündür **[94b]** // 1 hiç B7 hic / görklürek: Y3 görklü / yok: B7, Y3 dün / hiç: B7 hic / kıluŋ: Y4 ḳılġıl // 3 dünüçün: B10, Y4dün-içün / yok: B9 dün // 4 düni durur: B9, Y4 dündür / düni durur: B10, Y4 dündur / düni durur: B10, Y5 dündür / (4, 5) düni durur: B10, Y6 dündur / düni durur: B10, Y6 dünidur / u: B10 yok / düni durur: B11, Y6dünidur / (5, 6) düni durur: B11, Y7 dündür // 8 olġıl: Y7 oluŋ / 12 ma‘nīsi bu durur: B2 ma‘nīsi budur, Y7 yok / Arapça: Y’de yok /firişteler: B3 feriştеler / vech: B3 yüz // 13 abdast birle: B4 abdast-ile / yönin: B4 yönlerin / düşmene: B4 düşmendin yaŋa, Y8 düşmān dapa ḳılsalar / yok: Y9 daḫı // 14 ḳılsalar: Y9 getürseler / tevekkül Taŋrı’ya ḳılup ḥamle ḳılsalar: B5 yok / firişteler: B5 feriştеler // 15 ḳılmaḳ içün: B5 ḳılmaġ-ıçun / cenginde: B5, Y9 doḳışında / yok: Y10 gāzīler / yok: Y10 kāfirleri heziyyet ḳıldılar

firişteler̄den ziyāret düni durur, Cebrā’īl’(9)den selām ve tehiyyāt durur, mevl̄iden mutī‘lere kerāmet düni (10) durur, yine **[Y 43b]** ‘āriflere ḳurbet düni durur, du‘ā ḳılanlara icābet düni durur, (11) şükür ḳılanlara ziyāret düni durur, yazuḳlulara raḥmet düni durur ve maġfiret (12) düni durur ve bu düne ḳadir düni dėrler, yine bundan ayru bir dün var aŋa daḫı (13) ḳabir düni dėrler, ḳadir ramażān ayı içinde, ḳabir düni yėr ḳarnında (14) olur, ol gūr içinde yaluŋuz düne dügül dün durur أَفْضَلُ اللَّيالِيْ (15) وَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ hiç dünlerde ḳadir düninden أَهْوَلُ اللَّيَالِيْ لَيْلَةُ القَبْرِ اِعْمَلُوا فِيْ لَيْلَةُ الْقَدْرِ **[94b]** (1) لَيْلَةُ القَبْرِ görklürek yoḳ ve hiç (2) dünlerde ḳabir düninden düşvār yoḳ, bu görklü dün içinde ṭā’at ḳıluŋ, (3) eylük ḳıluŋ, ol düşvār dünüçün daḫı ol ne durur, hiç bilür misin ol (4) ġurbet düni durur, fürḳat ḥaşret[259] düni durur, ḥasret düni durur, nedāmet düni (5) durur ve ẓulmet düni durur, hevl ü siyāset düni durur, su’āl ḫacālet düni (6) durur, yā mü’minler dilerseŋüz kim ol dün içinde bunuŋ bigi düşvārlıḳlara (7) giriftār olmayasın, bu dün içinde Taŋrı’ya ṭā’at ḳılġıl, ẕikr ü tesbī̇ḥ tehlī̇le (8) meşġūl olġıl, oḳuġıl yā muḳri تَنَزَّلُ نُزُولُ (10) وَ عَلَىٰ أَرْبَعَةِ أَوْجُهٍ نُزُوْلٌ لِلنُصْرَةِ يَوْمَ بَدْرٍ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ الآيَةَ(9) وَالرُّوحُ ثُمَّ نُزُولُ المَلَائِكَةِ الْمَلَائِكَةُ وَلَا تَحْزَنُوا وَ نُزُولٌ لِلتَحِيَّةِ فِيْ هَذِهِ اللَّيْلَةِ **[B 89a]** (11) بِالهَيْبَةِ يَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزُوْلٌ لِلبِشَارَةِ لَّا تَخَافُوا تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ (12) ma’nī̇ bu durur kim eydür, firişteler inmegi dört vech üzredür, bir ol vaḳt (13) kim ġāzılar arı ābdast birle at arḳasına binseler, yönin düşmene dutup, (14) tekbī̇r ḳılsalar, tevekkül Taŋrı’ya ḳılup ḥamle ḳılsalar, firişteler inerler ġāzılara (15) yarı ḳılmaḳ içün, nite-kim bedr cenginde indiler yārenlere yarı ḳıldılar **[95a]**[260] (1) ḳavlühū Ta’ālā يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةِ آلافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ ikinci ḳıyāmatda (2) inerler ol vaḳtın kim yėr ditrese,إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا ve ṭaġlar yarılsa, (3) وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا birbirine doḳunup dütün

[259] Metinde kelimenin üstüne yazılmıştır.

[260] **[95a]** // 2 inerler: Y11 ineler // 3 dütün çıḳsa: B9 dütün olsa, Y12 toz olup // 4 bulut birle:B10 bulud-ıla // 5 firişteler: B10 firişteler / göstermek içün: B11 göstermeg-içün // 6 üçünci: Y13 ücinci / mü’min: B11 mü’minler // 7 ḳaṣd: B12, Y14 ḳaṣdın / şeyṭān-lā’in: Y14 şeyṭān // 8 firişteler: B13 ferişteler / mü’minler: B13 mü’minler // 9 canuŋ-çun: B14 canuŋ-ıçun // 10 dördünci: Y15 dördinci / vaḳt: Y15 vaḳtın // 11 ṭonların: B15 ṭonları / yok: B1 kirin / işin: B1 işlerin // 12 çeraġ: B1 çıraġ / (12, 13) mescide ḫālılar namāzlıġılar döşeyeler miḥrābı minberi bezeyeler: Y’de yok / mescide ḫālılar: B2 mescidlere / namāzlıġılar: B2 namāzlaġular // 13 miḥrābı: B2 miḥrāb // 14 göŋül birle: B3 göŋül-ile / yād: B3 yāẕ / ḳıla: B3, Y17 ḳılalar // 15 ve: B4 yok / ḳılalar: Y1 baġlayalar **[95b]** // 3 ma‘nī bu durur: B7 ma‘nīsi budur, Y2 yok // 4 üründüleŋ: B8 ürüŋ / firişteleriŋ: B8 ferişteleriŋ / şefkātlüleriŋ: B8 mihrlüregin // 5 bulara: Y3 // 7 yok: Y4 ḫoẕ // 8 Melik ‘azze ismü: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā// 9 otururken: B12 ve İsrāfī̇l / firişteler birle: B12 firiştele // 10 ‘azī̇zi men: B13, Y5 yok / lāṭif durur: B13, Y5 laṭifdür

çıḳsa, havāya degse (4) فَكَانَتْ هَبَاءً مُنبَثًّا ve gökler yarılsa bulut birle وَ يَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ (5)بِالْغَمَامِ andan firişteler inerler heybet göstermek çün, (6)وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنزِيلًا üçünci ol gün kim mü’min ölüm döşegine yatsa melekü’l-(7)mevt cān almaḳ ḳaṣd ḳılsa, şeyṭān-la’īn īmān almaḳ ḳaṣd (8) ḳılsa, andan firişteler inerler تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ mü’mine (9) muştılarlar, cānuŋ-çun ḳayurmaġıl īmānuŋ-çun ḳorḳmaġıl, (10)أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا dördünci ol vaḳt kim ḳadir düni gele, īmānlu ḳullar (11) arı ābdast alalar, ṭonların<ların>[261] **[B 89b]** yuyalar ve dünyā işin ḳoyalar mescide (12) dirileler, çırāġ ḳandīl yanduralar, mescide ḫālılar namāzlaġılar döşeyeler, (13) miḥrābı menberi bezeyeler yazuḳlarına ve ḫaṭālarına istiġfār tevbe ḳılalar, (14) arı göŋül birle Taŋrı’yı yād ḳıla, ḥelāl māldan ṣadaḳa **[Y 44a]** vėreler, andan (15) namāz ve tekbīr ḳılalar ḳaçan kim ilk sücūda baş ḳoyalar, Taŋrı’dan **[95b]** (1) ‘azze ve celle fermān gele yā يَا جِبْرَائِيْلَ ma’nī bu durur kim yā arı Cebrā’īl veyā rükū‘lu (3)الْعُصَاتِ الطَّاهِرَ وَ يَا مِيْكَائِيْلَ الرَّاكِعَ وَيَا Mīkā’īl (4) veya ẕikirlü İsrāfīl, üründüleŋ firişteleriŋ, şefḳatlülerin varuŋ bu dün (5) ėrteye degin yazuḳlu ḳullaruma ziyāret ḳıluŋ ve benden bulara selām (6) degüriŋ fiyā acabā dükeli ümmetleriŋ ārzūsı ol-idi kim Cebrā’īl’e (7) ulaşalardı veya anı bir kez ḫoẕ göreler-idi murādları ḥāṣıl olmazdı, (8) Melik ‘azze ismühü sen kendü yėründe otururken Cebrā’īl ve Mīkā’īl (9) otururken, degmesi niçe biŋ firişteler birle senüŋ ziyāretüŋe gelürler ve (10) senüŋ selāmuŋa viribidi ‘azīzi men, bu ol laṭīfüŋ laṭīf durur kim bu (11) ümmet ḥaḳḳına ḳıldı, bundan ilerüki ümmetler ḥaḳḳına bunuŋ gibi luṭf (12) ḳılmış degül idi ėy cānı cihānı men bir söz benden ėşitgil bundan daḫı ‘aca(13)yıbraḳdur ol kim Melik-i ẕü’l-celāl **[B 90a]**[262] pāẕişāhı bī-zevāl dünyā (14)

[261] Metinde üstü çizilmiştir.

[262] // 14 ḳuşlar: B1, Y7 ḳuş / yügürür: B1 yügrüŋ / yok: B1 geyik / divler ve perīler: B1 div ü perī // 15 ḳapusına: B2, Y8 ṭapusına **[96a]** // 1 ḳanadları var-ıdı: B3 ḳanutlu-y-ıdı, Y8 ḳanatları / var: B3 var-ıdı, Y8 vardı / yüriyüp: B3 yügrüb / ḫalḳ: B3, Y9 ḫalḳlar // 4 mihteri: B5 ulusı / münzerdi: B5 münzer idi // 5 saġ: B5, Y10 siŋer / saġ: B5 siŋer / saġ: B6, Y10 siŋer / Çalab’a: B6 Çalab’a / yoġ-ıdı: Y11 yok idi // Çalab’a: Y11 Ḥaḳ Ta’ālā ḥażretine // 7 uçub: B7 uçup / vardı: B7 vardılar / (7, 8) göŋüllülerdi binüp vardılar ve anlar kim: B8 yok / ayaḳlulardı: B8 ayaḳlu-y-ıdı / vardı: B8 vardılar / ḳul: B8 ḳuluŋ // 9 yok kim uçam: B9 yok uçsam, Y13 uçup varsam / külügüm yok kim binem: B9 yok / yok kim yüriyem: B9

milletin Süleymān’a müsellem ḳıldı uçar ḳuşlar, yügürür dīvler ve perīler (15) ve İsrā’īl ḳamu aŋa fermān oldı, dükeli cānāvarlara anuŋ ḳapusına **[96a]** (1) varmaḳ buyurdı, ol cānāvarlar kim ḳanadları var-ıdı, uçup vardılar (2) ve ol cānāvar kim ayaḳları var, yüriyüp vardılar ve ol ḫalḳ kim (3) atlulardı, binüp vardılar ve anlara kim külügsüz idi yayan vardılar (4) ol ḳarıncalar mihteri kim adı Münzerdi, saġ gözi ve saġ eli ve saġ (5) ayaġı yoġ-ıdı, ini ḳapusına geldi Çalab’a ża’īflıġın ‘arża (6) ḳıldı, eyitdi, Ḫuẕāvendā anlar kim ḳanatlu ḳuşlar-ıdı Süleymān (7) ṭapusına uçup vardı ve anlar kim göŋüllülerdi, binüp vardılar ve anlar (8) kim ayaḳlulardı, yürüyüp vardı, imdi ben ża’īf ḳul ne ḳılayım (9) kim, ḳanadum yoḳ kim uçam, kölügüm yoḳ kim binem, ayaġum yoḳ kim yüriyem, (10) ben Süleymān ziyāretine varımazam Melik celle ve celālühū ol ḳarıncaya (11) ün èşitdürdi kim أَنَا عِنْدَ الْمُنْكَسِرَةِ قُلُوبُهُمْben sınuḳ göŋüller (12) ḳatındayam, imdi sen göŋlüŋ sınıġın bildüŋ ża’īflıġuŋa iḳrār (13) ḳılduŋ, sen yèründe dur kim ben Süleymān’ı dükeli çerisi birle ve taḫt-ı ḥaşam-i ḥayāli birle[263] senüŋ ḳatuŋa (14) getürem حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ ‘azīzi men, buŋa beŋzer bir daḫı eyde(15)yim, key èşitgil göŋlüŋ **[Y 44b]** ḥāżır ḳılġıl ve ḫātıruŋ ‘āṭır ḳılġıl bu söz **[96b]** (1) leẕẕetinden ḳalmaġıl, bu söz ol durur kim Mūsā peyġāmber mi‘rācı Ṭūra degin (2) idi, İbrāhīm mi‘rācı **[B 90b]** melekūte degin idi, ‘Īsā mi‘rācı beytü’l-ma‘mūre (3) degin idi, Muḥammedi Muṣṭafā mi‘rācı Ḳābe ḳavseyne degin idi, ḳaçan (4) bu ża’īf, yazuḳlu ümmet bularuŋ mi‘rācı sözin èşitdiler ise ve bu(5)laruŋ menzilet-i ḳadrin bildilerse eyitdiler, èy bār-i

---

yok yürisem / yok: Y15 degsem ve fermāndelerden olsam dèdi ol biçāre ḥālın ‘arż èdecek Ḥaḳ Ta’ālā// 10 varımazam: B9 varsam / celle celālühū: B9 Ta’ālā // 11 kim: B10 yok / sınuḳ: B10 sınuḳlu // 12 imdi: Y16 imdikim / göŋlüŋ sınıġın: B11 sınuḳlıġuŋ, Y15 göŋlüŋ sınuḳın // 13 ḳılduŋ: Y16 eyledüŋ / dur: B12, Y16 durġıl / çerisi birle: B12 çerisi-y-ile / dükeli: Y16 cümle / ḥaşam-i ḥayāli birle: B12 ḥaşam-ile / ḳatuŋa: B13 ayaġuŋa // 14 yok: Y17 dürlü // 15 göŋlüŋ: Y17 göŋlüŋi / ḳılġıl: B14 ḳıl **[96b]** // 1 yok: Y1 maḥrūm / ol durur: B15, Y1 oldur // 2 yok: Y2 peyġāmber // yok: Y3 ‘aleyhi’s-selām // 3 ḳaçan: B2, Y3 ḳaçankim // 4 ża’īf yazuḳlu: B2 yazuḳlu ża’īf / èşitdiler ise ve: B3 èşitdiler, Y4 èşitdilerse // 5 ḳadrin: Y4 ḳadir menzileleti / èy: B3, Y4 yok // 6 varavuz: B4, Y6 varsavuz // 7 ‘İsā gibi zāhidlıġımuz: B4 ‘İsāleyin zühdümüz // 8 aḳsavuz: B6 varsavuz / gibi: B6 bigi // 9 ḳavseyn: Y6 ḳavseyn’e / yok: Y(6, 7) dèdiler / yok: B7 Ta’ālā // 10’ācizlıġuŋuz: B8 ‘āciz gün // 11 imdi: B9 yok / ‘arż ḳılduŋuz: Y8 iḳrār eyledüŋüz / eger: B9, Y8 yok // 12 buları: Y8 yok / iletdüm-ise: Y8 getürem // (13, 14, 15) mi’rāc size gele Mūsā mi’rācı Ṭura degin idi ‘İsā mi’rācı beyte’l-ma’mūra degin idi İbrāhīm mirācı meleküte degin idi Muḥammedi Muṣṭafā mi’rāc Ḳab’e ḳavseyne: Y’de yok // 13 degin idi ve degin idi: B10 degin-ise // 14 degin idi: B11 degin-ise / degin idi: B11 degin-ise / Muḥammedi: B12 yok // 15 degin idi ve: B12 degin-ise

[263] Metinde kenara yazılmıştır.

Ḫuẕāvendā imdi (6) biz żaʾīf ḳullar ne ḳılalum Mūsāca ḳurbetimüz yoḳ kim Ṭūra varavuz (7) İbrāhimce ḫulletümüz yoḳ kim melekūte varsavuz, ʻİsā gibi zāhidlıġımuz (8) yoḳ kim beytüʾl-maʻmūre aḳsavuz, Muḥammedi Muṣṭafā gibi nübüvvetümüz yoḳ kim Ḳābe (9) ḳavseyne çıḳsavuz, Meliki ʻazze şānehu ve ʻaẓame sulṭānehu bularuŋ sırrına (10) vaḥiy ḳıldı, eyitdi, yā ḳullarum, imdi <çünki>[264] siz ʻācızlıġuŋuz bildüŋüz (11) ve żaʾīflıġuŋuz ʻarża ḳılduŋuz, imdi siz yėrüŋüzde duruŋ, eger (12) buları miʻrāca iletdüm-ise, miʻrācı size getürem, eger bular mirāca (13) vardılarsa miʻrāc size gele, Mūsā miʻrācı Ṭūra degin idi ʻİsā miʻrācı (14) beytüʾl-maʻmūre degin idi, İbrāhīm mirācı melekūte degin idi, Muḥammedi Muṣṭafā (15) miʻrācı Ḳābe ḳavseyne degin idi ve senüŋ miʻrācuŋ ḳadir düni ėrteye degin **[97a]**[265] (1) durur,هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ Mūsā miʻrācda kelām vėrdüm, اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا(2) وَكَلَّمَ ʻİsaʾya miʻrācda maḳām vėrdüm, نِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ (3) İbrāhīmʾe miʻrācda istislām vėrdüm قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ (4) **[B 91a]** Muḥammedʾe miʻrācda selām vėrdüm السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ(5) رَحْمَةُ اللهِsize ḳadir düni selām vėrdüm سَلَامٌ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ bularda (6) nübüvvet var-ıdı buları miʻrāca viribidüm ve siz żaʾīf ḳullarduŋuz miʻrācı (7) size viribidüm, تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ firişteler ol dün inerler (8) Ḥaḳ selāmın ḳullarına degürürler kim ol dün oturur bulunursa (9) aŋa Taŋrı selāmın vėrür kim Taŋrıʾyı yād ḳılursa aŋa Cebrāʾīl selām vėrür (10) ve kim namāz içinde bulınursa aŋa Taŋrı selām vėrür, degme bir firişte (11) birle, yetmiş biŋ firişteler inerler yine kendüler-ile dört ʻalem indürür(12)ler, biri ḥamd ʻalemi, ikinci maġfiret ʻalemi, üçünci raḥmet ʻalemi durur, (13) dördünci kerāmet ʻalemi durur, ḳaçan kim bular kim

[264] Metin bağlamında çıkarılmıştır.

[265] (15, **[97a]** // 1) degin durur: B13, Y9 degindür / Mūsā: B13 Mūsāʾya (1, 2) kellama Allahu Mūsā tegilmeyen: Y9 yok // 2 ʻİsā: B14 ʻİsāʾya // 5 düni: Y11 düninde // 6 siz: Y12 sizler / yok: B1 ḳuvveti / ḳullarduŋuz: B3 ḳullar-ıduŋuz / ḥicābı: Y3 ḥicābları / kim: Y4 yok // 7 firişteler: B4 ferişteler //8 ol dün: B5 yok / bulunursa:B5 bulınursa// (9, 10) aŋa Taŋrı selāmın vėrür kim Taŋrıʾyı yād ḳılursa aŋa Cebrāʾīl selām vėrür ve kim namāz içinde bulınursa: B5 yok / üzre: Y4 üzere / (10, 11) firiştebirle: B5 ferişte-y-ile / yok: Y13 her / yok: Y14 her / firişte: B5 ferişte // 12durur: B7 yok / üçünci: Y16 ücinci // 13 durur: B7 yok / kim: B7 yok / dördünci: Y16 dördinci / inerlerse: B7 iner olsalar / gökler: Y16 uçmaḳ // 14 bunlaruŋ: B8 bularuŋ / yok: Y17 yėre / indügin: B8 yok / duyarlar: B8 ṭuyarlar / daḫı: B8 ve / yėrler: B8 uçmaḳ / bunlaruŋ: B8 bularuŋ / yok: B8 yėre / (14, 15) duyarlarsa: B8 bilürler / ehli yaʾni: B9 yok / eydeler: B9 eydürler / (15, **[97b]** // 1) dün durur: B9, Y17 dündür // 2 firişte birle: B10 ferişte-y-ile // 3 eyde bu dün ol: Y1 yok / yok: Y(1, 2) rıżvān eydür,bu dün ʻarż / dün durur: B13 dündür, Y2 dünidür // 5 meliki celle celālühū: Y(2, 3) Ḥaḳ Taʾālā // 6 ḥicābı: ḥicāb, Y3 ḥicābları // 7 erenlerini: B15 erenlerin / kim: Y3 yok / göreler: B15 görürler // 8 ṭaʾāt ḳılurlar: B15 ṭaʾāt-ile / bulara: B2 buları / Arapça: Yʾde yok

inerlerse gökler ehli (14) bunlaruŋ indügin duyarlar daḫı yėrler ehli bunlaruŋ indügin duyarlar(15)sa andan uçmaḳ ehli ya’nī ḥūrīler eydeler yā rıżvān işbu ne dün **[97b]** (1) durur kim Cebrā’īl emīn **[Y 45a]** ve Mīkā’īl mekīn ve İsrāfil metīn degme(2)si yėtmiş biŋ firişte birle yėre inerler عَلَيْكُنَّ أَزْوَاجَكُنَّ(3) فَيَقُولُ هٰذِهِ لَيْلَةُ العَرْضِ يُعْرَضُ eyde bu dün ol dün durur kim sizüŋ (4) erenlerüŋüzi size ‘arż ḳılurlar ve buları size gökçeklendürürler (5) وَيَرْفَعُ الحُجُبَ حَتَّى يَنْظُرْنَ إِلَى أَزْوَاجِهِنَّ Meliki celle celālühū (6) buyurur, yėtmiş biŋ ḥicābı götürürler ḥūrı’l-īnler uçmaḳ (7) köşklerinden baḳarlar yėr yüzinde erenlerini göreler kim ḫayr işe (8) uzatmışlar ve ṭā‘at ḳılurlar bezenmişler طَاعَتِكَ وَ (9)فَيَقُلْنَ اللَّهُمَّ وَفِّقْهُمْ عَلَى مَعْصِيَتِكَ اعْصُمْهُمْ مِنْ eydürler **[B 91b]** Ḫuẕāvendā bulara (10) ṭā’at üzre tevfīḳ vėrgil ve ma‘ṣiyetden sen saḳlaġıl قَالَ (12) اِخْتَلَفُ فِيْ لَيْلَةِ القَدْرِ مَتَىْ يَكُونُ وَرُوِيَ مُحَمَّدْ اِبْنِ الحَنِيْفِيَّةَ (11) العُلَمَاءُ اِبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ أَنَّهَا تَكُونُ فِيْ لَيَالِيْ السَّنَةَ (13)إِنَّ لَيْلَةَ القَدْرِ يَكُونْ فِيْ سَبْعِ سِنِيْنَ مَرَّةً وَاحِدَةً وَ عَنْ عَنْهُ إِذَا قَالَ الرَجُلْ لِإمْرَأتِهِ أَنْتِ طَالِقٌ (15) وَلاَ يَكُونُ فِيْ وَقْتٍ مُعَيَّنٍ وَ لأَجْلِ هَذَا قَالَ أَبُو حَنِيْفَةَ رَضِيَ اللهُ (14) فِيْ شَهْرِ رَمَضَانْ لاَ (2)لا تَطْلِقُ حَتَّى تَمْضِيْ سَنَةً وَ قَالَ مُحَمَّدٌ اِبْنِ الحَسَنِ إِنَّهَا يَكُونُ (1)**[98a]** لَيْلَةَ القَدْرِ فَإِنَّهَا تَوَاتَرَتِ الأَخْبَارُ بِأَنَّهَا تَكُوْنْ فِيْ سَبْعِ وَ عِشْرِيْنَ مِنْ رَمَضَانْ وَ (3)يُدْرَايْ كَوْنُهَا فِيْ لَيْلَةٍ مَعْلُومَةٍ وَقَالَ أَبُو يُوسُفَ وَهَذَا شِبْهُ الأَقَاوِيْلِ بِالتَّأوِيْلِ وَ أَقْرَبُ (5)أَكْثَرُ الصَّحَابَةِ رُضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِم أَجْمَعِيْنَ مِنْهُمْ عَمُرْ اِبْنِ عَبَّاسٍ (4)عَلَيْهِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ اِتَّفَقَتِ الْقُرَّاءُاَنَ (7) كِتَابُ اللهِ وَ سُنَّةَ رَسُولِهِ أَمَّا الكِتَابْ قَوْلِهِ تَعَالَى إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ(6)إِلَىْ الصَّوَابِ يَدُلُّ عَلَيْهِ قَوْلِهِ هِيَ وَ هِيَ كِنَايَةٌ عَنْ هَذِهِ (9)قَوْلُهُ إِنَّا كَلِمَةٌ أَنْزَلْنَاهُ كَلِمَةٌ ثَانِيَةٌ فَإِذَا عَدَدْتَ كَلِمَاتِهَا إِلَىْ(8) هَذِهِ السُّورَةُ تَلْتُونَ كَلِمَةً وَ **[B 92a]** مِنَ الكَلِمَاتِ ثُمَّ بَعْدَهَا ثَلَثَ كَلِمَاتٍ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ فَدَلَّ أَنَّهَا (10)اللَّيْلَةِ كَانَتْ هِيَ السَّابِعُ وَ العِشْرِيْنَ وَسَلَّمْ مَا رُوِيَ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ (12)عَلَيْهْ لَيْلَةُ السَّابِعُ وَ العِشْرِيْنَ وَ أَمَّا سُنَّةُ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ (11) إِلَيَّ مِنْ قِيَامِ شَهْرِ (14)أَحْيَا لَيْلَةَ سَبْعَ وَ عِشْرِيْنْ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ إِلَى الصُّبْحِ فَهُوَ أَحَبُّ(13) قَالَ رَسُولُ اللهِ مَنْ يَا أَبَتِ مَايَصْنَعُ الضُّعَفَاءُ مِنَ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ فَمَنْ لا يَقْدُرُونَ عَلَىْ (15) رَمَضَانَ كُلَّهُ قَالَتْ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَوْ اِمْرَأةً يَضْعَفُ عَنِ القِيَامِ فِيْ تِلْكَ اللَّيْلَةِ ثُمَّ (2)القِيَامِ قَالَ يَا فَاطِمَةِ وَ الَّذِيْ بَعَثَنِيْ بِالحَقِّ نَبِيّاً رَجُلاً كَانَ (1) **[98b]**[266]

[266] **[98b]** // 5 ma‘nī bu durur: B10 ma‘nīsi budur, Y4 yoḳ / (5, 6) baḫ¤ ėtdiler: B10 dürişdiler / dünine: B10, Y5düni / Muḥammedi: B11 Muḥammedin / yok: Y(5, 6, 7) oğlından kim ol eydür,ḳadir düni yėdi yılda bir kez gelür yine İbni Mesūd’dan rivāyetdür eydür,ḳadir düni bir yıluŋ dünleri içinde bellüvaḳt içinde degül bu ma’nmden ötrüdürkim / ḫanmfiden: B11, Y7 ḫanmfeden / yok: B11 yoḳ // 7 dün bir yaluŋuz dündür: düni bir yıluŋ dünlerindendür / degül: B12 degüldür / ötrü durur: B12 ötrüdür // 8 er kim: B12 kişi kim / düninde: B13 düni / (8, 9) boşsın: B13 boş ol / İbni: B14 bin // 10 dėr: B 15 yoḳ / ayı içindedür: Y9 ayındadur / dün içinde yėdügin: B15 dündür // 11 gelmiş durur: B1, Y10 gelmişdür // 12 düni durur: B1, Y10 dünidür / üküş: B2 çoġı // 13 buncılayın eydürler: B2 böyle dėdiler / bulardan: B2 yoḳ / daḫı: B2 yoḳ // 14 düni durur: B3, Y11 dünidür / ḳavlularda: B3 ḳavlarda / ḳul: B3 ḳavli // 15 şevāb:B3 şevāba/ yaḳın durur: B4 yaḳındur / delml durur: B4 delmldür **[99a]** // 1 üzre: B4 üzere / ḥadīşne: B4 ḥadīş / bu durur: B5, Y12 budur // 2 cümle muḳriler infāk-ıla eydürler: B5 dükeli ?? dururlar kim // 3 şaysaŋ: B7 şayasın / (3, 4) ikinç kelimedür ḳaçan ḳamu kelimelerin şaysaŋ hīye yedegin heykine yatdur ol düne bes bu hīye yigirmi: Y’de yoḳ // 4 ol düne: B7 dünden / bes: B7, Y14 pes // 5 bes: B8

اللهَ عَزَّ وَ جَلّ اِلا كَانَ ذٰلِكَ أَحّبُ إلَيَّ مِنْ (4) فَيَتَّكِؤنَ عَلَيْهَا وَيَقْعُدُونَ سَاعَةً مِنْ تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَ يَدْعُوْنَ (3)يَصْنَعُوْنَ رَمَضَانْ وَقَدْ فَاتَهُمْ فِيْ تِلْكَ اللَّيْلَةُ (5) جَمِيْعِ أُمَّتِيْ لِقِيَامِ شَهْرِ ma’nī bu durur kim eydür, ‘ālımlar baḫş (6) ėtdiler ḳadir dünine vaḳtın olur dėyü rivāyetdür, Muḥammedi ḥanīfiden ḳadir (7) düni bir yaluŋuz dündür ve bellü vaḳtında degül, bu ma’nīden ötrü durur kim (8) Ebu Ḥanīfe rażiya’l-lahu ‘anhu ḳanḳı er kim ‘avratına eyitseler sen, ḳadir düninde boş(9)sın dėse bir yıl tamām olmayınca ol ‘avrat boş olmaz, yine Muḥammed İbni Ḥasan (10) eydür, ḳadir düni ramażān ayı içindedür dėr, velīkin ḳanḳı dün içinde idügin (11) ma’lūm degül dėdi, yine Ebū Yūsuf eydür, ḫaberler **[B 92b]** ulaşı gelmiş durur kim (12) ḳadir düni ramażān ayınuŋ yigirmi yėdinci düni durur ve hem ṣaḥābeler üküş (13) buncılayın eydürler bulardan ‘Ömer daḫı İbni ‘Abbās eydürler kim ḳadir düni (14) ramażān ayınuŋ yigirmi yėdinci düni durur, dükeli ḳavüllerde bu ḳul beŋzer (15) Ḳur‘ān te‘vīline daḫı ṣevāb bu ḳavle yaḳīn durur ve delīl durur, Taŋrı **[99a]** (1) ḳavli bunuŋ üzre daḫı peyġāmber ḥadīṣine ammā Taŋrı ḳulı bu durur kim (2) leyletü’l-ḳadir cümle muḳrīler infāḳ-ıla eydürler kim, bu sūre (3) otuz kelimedür innā bir kelimedür, enzennā ikinç kelimedür,[267] ḳaçan ḳamu kelimelerin ṣaysaŋ hiye yėdegin (4) kināyetdür, ol düne bes bu hiye yigirmi yėdinci kelimedür, bundan ṣoŋra (5) üç kelime daḫı ḳalur حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ bes bu delīl ḳılur kim ḳadir düni (6) yėgirmi yėdinci dün durur, ammā peyġāmber ḥadīṣi ol durur kim rivāyet ḳılınur (7) ‘Ömer’den rażiya’l-lahu ‘anhu eydür, peyġāmber eyitdi her kim diri dutarsa (8) ramażān ayınuŋ yigirmi yėdinci dünin ṣubḥ vaḳtına degin ol sevgülürek durur, (9) baŋa ramażān ayını dükeli dünin saḳlamaḳdan, göre bu sözi andan Fāṭımatu’z-(10)zehrā eyitdi yā ata, ża’īf erenler ne ḳılsunlar daḫı ża’īf ‘avratlar (11) ne eylesünler, ol düni **[Y 45b]** ṭā‘at ḳılmaġa güçleri yėtmez, peyġāmber aleyhi’s-selām (12) eyitdi yā iki gözüm çırāġı Fāṭıma ol Taŋrı ḥaḳḳı-çun kim beni Ḥak

---

pes, Y15 yoḳ // 6 dün durur: B9, Y15dündür / ol durur: B9, Y15 oldur // 8 dünin: B11 gėcesin / sevgülürek durur: B11, Y16 sevgülürekdür // 9 dükeli dünin: B12 dükelin / göre bu sözi: B12 yoḳ // 10 yok: B12 rażiya’l-lahu anha / yok: B13 ol dün / ne eylesünler: Y17 yoḳ // 11 ne eylesünler ol düni: B13 yoḳ / yėtmez: B14 yėtmese / yok: B14 ne ḳılsunlar ol dün dėdi / ‘aleyhi’s-selām: Y1 yoḳ // 12 eyitdi: B14 eydür // (12, 13) peyġāmbarlıġa: Y2 peyġāmber / yok: B15 ve

[267] Metinde üste yazılmıştır.

peyġāmbar(13)lıġa viribidi, her ḳanḳı er yā **[B 93a]**[268] ‘avrat ol düni ṭā‘at ḳılmaġa güçleri yėtmese, (14) andan ṣaf ṣaf yastuḳlar ḳosalar ve ol yaṣtuḳ üzre tekyelense ve ol (15) dünüŋ ḳamu sā‘atlerinden bir sā‘at otursalar Taŋrı’ya ṣenā‘ ḳılsalar ol dün **[99b]** (1) baŋa sevgülürek durur, dükeli ümmete göre kim dükeli ramażān ayın oruc dutup ve (2) ṭā‘at ḳılmış olsalar ve ol dün uyanuḳ olsalar yine emīrü’l-mü‘minin[269] ‘Ömer (3) raẕiya’l-lahu ‘anhu İbni ‘Abbas’a ṣordı eyitdi, ḳadir düni ‘ilmi senüŋ ḳatuŋda (4) nitedür İbni ‘Abbās eyitdi, yā emīrü’l- mü‘minin Taŋrı ‘azze ve celle tek (5) durur, teki sever yine dükeli teklerden yėdiyi sever, anuŋ-çun kim gögi yėdi (6) yaratdı ve yėri yėdi yaratdı ve ḫalḳı yėdi nesneden yaratdı, (7) مِن سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ الآيَةْ ve rızḳların daḫı yėdi nesneden (8) yaratdı أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا إِلَىٰ آخِرِ الآيَةِ (9) ve bulara yėdi endām üzre sücūd vėrdi ya’nī buyurdı رُزِقْتُمْ مِنْ لِسَبْعٍ فَاسْجُدُوا للهِ عَلَىٰ سَبْعٍ (10) لِقَوْلِهِ خُلِقْتُمْ مِنْ لِسَبْعٍ eydür, yėdi nesneden yara(11)dılduŋuz daḫı yedi nesneden rızḳlanduŋuz ve sücūd ḳıluŋ ol (12) Taŋrı’ya, yėdi endāmlar üzre, yedi nesneden yaradılduŋuz dėdügi ya’nī (13) balcıḳdan ve menīden daḫı üşümiş ḳandan, andan bir pāre etden, andan süŋü(14)kden, andan deriden, andan cānlar ve yėdi nesneden rızḳlanduŋuz (15) dėdügi buġday ve üzüm ve yaş yonca **[B 93b]** zeytūn ve ḫurmā bostānlar daḫı dürlü **[100a]** (1) yėmişler ve çayır çemen otlaḳ كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ daḫı (2) sücūdı Taŋrı’ya yėdi endām üzre dėdügi ya’nī iki el, iki ayaḳ iki dizdür (3) yėdinci yüzdür, bes bu delīl birle dürüst oldı kim ḳadir düni ramażān (4) ayınuŋ yigirmi yedinci düni durur, تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ ol dün firişteler (5) yėre inerler ve dört ‘alem kendüler birle getürürler biri ḥamd ‘alemi, (6) biri maġfiret

[268] // 13 düni: B1 dün // 14 üzre: B2, Y3 üzere **[99b]** // 1sevgülürek durur: B3, Y4 sevgülürekdür / ümmeti göre: B3 ümmetden / dükeli: B4 ḳamu / ayın: B4 ayı / yok: Y5 İbni // 4 yok: B6, Y5dėdi / yok: B5 raẕi /(4, 5) tek durur,B7 tekdür // (7, 8) daḫı yėdi nesneden yaratdı: B8 ve rūzların yaratdı // 9 üzere: B10, Y7üzre / vėrdi ya’ni: B10 yok / (10, 11, 12, 13, 14, 15): Y’de yok // 10 rızklanduŋuz: B12 rūzlanduŋuz // 12 yėdi: B12 yok / üzre: B12 üzere // 13 menīden daḫı üşütmiş ḳanda: B(13, 14) menī şuyından andan üşitmiş ḳandan andan // 14 rızḳlanduŋuz: B15 rūzlanduŋuz **[100a]** // 1 otlaḳ: B1 otlaḳlar (1, 2) yėmişler ve çayır çemen otlaḳ ḳavlühū Ta’ālā ….daḫı sücūdı Taŋrı’ya yėdi endām üzre dėdügi: Y’de yok // 2 sücūdı Taŋrı’ya: B2 Taŋrı’ya sücūd ḳıluŋ / üzre: B2 üzere / dizdür: B3 diz // 3 yüzdür: B3 yüz /bes: B3 pes / delīl birle: B3 delīl-ile // 4 düni durur: B4 gėcesidurur, Y9 dünidür/ dün: B5 dünde / firişteler: B5 ferişteler // 5 kendüler birle: B5 kendüler-ile / getürürler: B5 götürürler / biri: B5 bir // 6 ikinci: B6 biri / biri: B6, Y10 üçünci / biri: B6, Y11 dördünci // 7 üzerine: B7 üzere // 8 türbesi: B7 yok / üzerine: B7, Y10 üzere / üzerine: B8, Y11 üzere / dikeler: B8 dikerler // 9 dutalar: B9 dutarlar / Taŋrı’yı: B(9, 10) Taŋrı Ta’ālā / peyġāmber: B10 peyġāmbere // 11 firişteler: B11 ferişteler // 12 gūrı üzre: B11, Y13 gūrsitānda

[269] Metinde: emire’l-müminiyen

‘alemi, biri raḥmet ‘alemi, biri kerāmet ‘alemi, ilk (7) raḥmet ‘alemin Ḳā’be üzerine dikeler, andan maġfiret ‘alemin peyġāmber (8) türbesi üzerine dikeler, andan kerāmet ‘alemin ṣaḥrā ṭaşı üzerine dikeler, (9) andan ḥamd ‘alemin yėr-ile gök arasında dutalar ve ol dün maşrıḳadan (10) maġribe degince erden ve ‘avratdan Taŋrı’yı her kimi yarlıġarsa ol peyġāmber (11) sini içinde ma’lūm olur, andan firişteler ṭaġılurlar raḥmet ‘alemin (12) Müsülmānlar gūrı üzre gezdürürler, Melik-i reyyān ol raḥmet (13) ‘alemi bereketinde īmān ehl-i gürsitānlarından ‘aẕābı götürür ve (14) maġfiret ‘alemin Müsülmānlar evlerine gezdürürler, şarḳdan ġarba (15) degin īmān ehlinden hiç yėr ḳomazlar illā dükelinüŋ evi ḳapusında **[100b]** (1) maġfiret ‘alemin dikerler ve kendüler ol ev içine girürler ve ol ev (2) ehline ziyāret ḳılurlar ve **[B 94a]**[270] Taŋrı selāmın bulara degürürler meger ol ev (3) içine girmezler kim süci içküsi olsa yā Müsülmānlara kīne dutar kimse (4) <kimse>[271] olsa yā ḫaşımlarından üzülmiş kesilmiş olsa veyā ol evde (5) kim anda but ḥāc olsa **[Y 46a]** bunuŋ gibi yėrlere ol dün firişteler varmaz(6)lar ve bulara Taŋrı selāmın degürmezler ve bu dürlü ḳavümler ol dün firişte(7)ler ziyāretinden ve Taŋrı raḥmetinden maḥrūm ḳılurlar yine ol ‘ālemlerüŋ (8) üsdinde yazlu ola, لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ لَهُ بِوَاحِدَةٍ وَ بِوَاحِدَةٍ يَرْضَى عَنَهُ (10) غَفَرَ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدْ رَسُوْلُ اللهِ فِيْ(9) اللهُ مُحَمَّدْ رَسُوْلُ اللهِ وَمَنْ قَالَ الرَّبُ تَعَالَى وَ بِوَاحِدَةٍ (11)يُدْخِلُهُ الجَنَّةَ ma’nī bu durur kim, her kim ḳadir düninde üç kez[272] eyitse (12) لَا إِلَهَ إِلاَاللهُ مُحَمّدٌ رَسُولُ اللهِ dėyü bir kez dėdüginde yarlıġaya, (13) ikinci kez eyitdüŋde Taŋrı rāżı ola, üçünci kez dėdüŋde uçmaġa givüre (14) ve dīẕār rūzı ḳıla,

---

[270] **[100b]** // 3 içküsi olsa: B1 içici ola / dutar: Y16 yok // 4 olsa: B2, Y17 ola / ḫaşımlarından: B2 ḫaşmından / üzülmiş: B2 yok / veyā: Y17 daḫı // 5 anda: B3 yok / but: Y17 put / ḫac: B3 ḫaç / olsa: B3, Y17 ola / yėrlere: Y1 yėrde / firişteler: B3 ol ferişteler / (5, 6) varmazlar: Y1 girmezler // 6 degürmezler: B4 vėrmezler / dürlü: B4 dört ve bu dürlü ḳavümler: Y’de yok/ (6, 7) firişteler: B4 ferişteler // 8 üsdinde: B5 üzerinde / yok: B6 kim // Arapça: Y’de yok // 11 ma’nī bu durur: B7 ma‘nīsi budur kim, Y’de yok / yok: B8 eydür,/ her kim: B8 yok // 12 dėdüginde: B9, Y3 eyitdügi-çün // 13 yok: B9 anı / eyitdüŋüz: B9,Y4 eyitdügi-çün /yok: B9 andan / dėdüginde: B10, Y4 eyitdügi-çün // 14 diẕār: B10 diẕārın // 15 dėyü: B11 yok **[101a]** // 1 yok: B12 dėdiler // (3, 4) ḳudret: B14 ḳudreti / ḳabżındadur: B14 ḳabżsındadur / (4, 5) kāfer birle münāfıḳ üzre: B15, Y6 münāfıḳlara kim /yok: B15 eyle / ṣanasın: B15 ṣanalar / ol gün: B15 kim / arḳasına: B15 arkasında / (5, 6) yükletmişler durur: B1 başrulmışdur, Y7 başarmışlardur / yād: B1 yāẕ // 7 firişteler: B1 ferişteler / müslümānlar: B1, Y7 müslümānlu / gezeler: B2 gezerler / eydeler: B2 eydürler / müslümānlar: B2, Y8 müslümānlıḳ // 8 vilāyetin: B2 ilin / ‘avratlara: Y8 yok // 10 Melik-i celle celālühū: Y8 Ḥaḳ Ta’ālā // 11 kāfer: B5 kāfirler // 12 var: B6 vardur / bular: B6 buları // 13 daḫı: Y10 yok / bulara: Y11 yok // 14 firişteler: B7 ferişteler / alurlar: B7 götüreler / vararlar: B7 varalar / esīr: B7 esirlere // 15 ḳılur: B8 ḳılalar

[271] Metinde üstü çizilmiştir.

[272] Metinde üste yazılmıştır.

andan eyitdiler yā Resūlu'l-lahi eger münāfiḳ (15) daḫı eydür, لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدْ رَسُوْلُ اللهِ (2) قَالْ وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهِ إِنَّ لَيْلَةَ القَدْرِ يَنْقُلُ عَلَىْ وَمَنْ قَالَ dėyü bu kerāmetleri **[101a]** (1) bula mı يَذْكُرَ اللهِ تَعَالَىْ(3) المُنَافِقِ وَ الكَافِرُ حَتَّى كَأَنَّهُ عَلَىْ ظَهْرِهِ جَبَلٍ فَلَا يَقْدِرُ عَلَى أَنْ Allahı Ta'ālā eydür, ol Taŋrı ḥaḳḳı-çun kim benüm cānum anuŋ ḳud(4)ret ḳabżındadur, ḳadir düni anca aġır ola kāfer birle münāfiḳ (5) üzre kim ṣanasın ol gün bularuŋ arḳasına ṭaġ **[B 94b]** yükletmiş(6)ler durur, fermānları olmaya kim Taŋrı adın yād ḳılalar andan ḳaçan (7) kim firişteler Müsülmānlar ėlin gezeler, eydeler, ilāhī, ḳamu Müsülmānlar (8) vilāyetin gezdük, dükeli mü'min erenlere ve mü'mine 'avratlara (9) ziyāret ḳılduḳ ve senüŋ selāmuŋ bulara degürdüŋ, imdi ne buyurur(10)sın Meliki celle celālühū eyde yā Cebrā'īl imdi ol raḥmet 'alemin (11) götürüŋ dārü'l-ḥarb içine girüŋ kim, anda kāfer ėlinde dutsaḳ (12) olmış īmānlu ḳullarum var, bu 'alemi bulara iltüŋ ve bulara daḫı (13) ziyāret ḳıluŋ ve benüm selāmum bulara degürüŋ ve ol 'alemi (14) ol firişteler alurlar dārü'l-ḥarbe varurlar, ḳamu esīr dutsaḳlara (15) ziyāret ḳılur ve ḥaḳ selāmın degürürler ve ol gün ol 'alemüŋ **[101b]**[273] (1) ḳoḳusı ḳanḳı kāfire degürse, ol Müsülmān olur, 'āḳıbet Müsülmān (2) olur, ḳaçan kāfer ilin gezseler andan Cebrā'īl nidā ḳılur, الرَّحِيْلِ الرَّحِيْل (3) andan Ḥaḳ'dan fermān gelür eydür, yā Cebrā'īl[274] لَيْسَ هَذَا التَّخْصِيصُ bu yaluŋuz uya(4)nuḳ duranlara degül, ėrteye degin ol uyḳu içinde ḳalanlara ola kim (5) ėrte namāzına çıḳarlar ḳaçan kim ėrte namāzına çıḳsalar bulara daḫı ziyāret (6) ḳıluŋ ve benüm selāmum bulara daḫı degürüŋ ve buları daḫı esenleŋ andan (7) gönilüŋ 'azīzi

---

[273] **[101b]** // 1 ḳokusı: B8 dutluyı, Y12 datlu yıyı / olur:B9 olurdı // 2 kāfer: B10, Y13 kāfir / Cebrā'īl: B10 Cebrā'īl'e / yok:B1 // 3 yok: Y13 'azze ve celle // 4 yok: Y14 imdi / ḳalanlara: B12, Y14 ḳalanlar // 5 çıḳarlar: B13 çıḳalar // 6 selāmum: B14 selāmumı / buları: B14 bunları / daḫı: B14, Y15 yok // 7 yok: Y16 eyle / oḳudum: B15, Y16 oḳıdum / firişte: B15 ferişte // 8 yok: Y16 her bir / uyandu mı: B1, Y17 uyandı mı / bolsalar: B1 olsalar // (9, 10, 11) yok: B (1) ėrteye degin / mü'mine: B1 mü'min-ile / girürler: B1, Y17 girüşürler / yok: B2, Y17 ve / bolsalar: B2, Y1 olsalar // 10 ol: B2, Y1 yok // 12 namāzında: Y1 namāzına / uyanmaz-ısa: B5 uyanmazsa /firişteler: B5 ferişteler // 13 Calab: B5 Çalap / ḳalurlar: B6 ḳalur **[102a]** // Arapça: Y'de yok // 7 ḥadīṯ ma'nīsi budur kim eydür: Y'de yok //8 ṣalavatu'l-Allahi 'aleyhi:B15 ṣal'im, Y5 ṣalla'l-lahi 'aleyhi ve's-sellem/ayınuŋ: B15 yok // 9 gök ve yėdi ḳat yėr: B1 yėr ve yėdi ḳat gök / aġlaşur: B1, Y(6, 7) aġlaşurlar // 10 muṣiber durur: B2, Y7 muṣibetdür / kim ḥażreti: B1 yok // 11 durur: B2 muṣibetdür / yok: B2 kim / çoġ-ıdı: B3 müstecāb-idi / (11, 12, 13) daḫı gürsitānlar üzerinden bu ay içinde 'azāb götürilmişdi uçmaḳ ḳapuları açılmışdı ve ṭāmu baġlanmışdı ve şeyṭānlar buḳaġulanmış-ıdı : B(3, 4, 5) ṣadaḳalar ḳabūl olurdı ḥesānet anda müżā'if olurdı 'azābı ḳabr anda götürülürdi uçmaḳ ḳapuları açulurdı ṭamu ḳapuları anda yapılurdı şeyṭānlar anda baġlanurdı /yok: Y(7, 8) eyitdi oldurkim du'ālar bu ay içinde müstecāb idi ve ṣadaka bu ay içinde ḳabūl idi ve ṭā'atları ṣevāb artuḳ idi / (13, 14) şinden gerü: B5 imdi / (13, 14) şinden gėrü: Y9 imdiden gėrü // 15 ṭa'āt eksilesi durur: B (6, 7) ṭa'ātler azalasıdur

[274] Metinde üste yazılmıştır.

men, kitāb içinde oḳudum kim degme firişte ėrteye degin (8) yėtmiş kerre mü'min **[B 95a]** ḳapusına varurlar uyandu mı dėyü, ḳaçan uyanmış bulsalar (9) mü'mine girürler ziyāret ḳılurlar Taŋrı selāmın degürürler **[Y 46b]** eger uyur bulsalar (10) ėrteye degin ol mü'min ḳapusında dururlar, ḳaçan mü'ezzin baŋlasa andan (11) mü'min ėrte namāzına çıḳsa, aŋa daḫı ziyāret ḳılurlar ve Ḥaḳ selāmın degürürler (12) her kim ėrte namāzında uyanmaz-ısa andan ṣoŋra firişteler güç ḳılurlar, ol (13) vaḳtın uyuyu ḳalanlar Çalap raḥmetinden maḥrūm ḳalurlar, Ḫuzāvendā, ḳullaruŋı (14) sen uyargıl ġaflet uyḳusından, göŋüllerin emīn ḳılġıl dünyā ḳayġusından, 15) إِنَّكَ أَنْتَ الحَنَّانُ المَنَّانْ مَجْلِسِ فِي يَوْمِ عِيدِ الْفِطْرِ قَوْلُهُ (1) تَعَالَى قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّى **[102a]** لَيْلَةٍ مِنْ (2) رُوِيَ عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ قَالَ إِذَا كَانَتْ آخِرُ لِأُمَّتِيْ قِيْلَ يَا رَسُوْلَ اللهِ أَيُّ مُصِيْبَةٍ هِيَ قَالَ (3)شَهْرِ رَمَضَانْ بَكَتِ السَّمَوَاتُ وَ الأَرْضُوْنَ وَ المَلَائِكَةُ مُصِيْبَةً فِيْهِ مِنَ القُبُرِ مَرْفُوعٌ وَ أَبْوَابُ (5)بَةٌ وَ الصَّدَقَةُ فِيْهِ مَقْبُولَةٌ وَ الحَسَنَاتُ مُضَاعَفَةٌ وَ العَذَابُ (4)الدَّعَوَاتُ فِيْهِ مُسْتَجَا مِنْ بَعْدِهِ لِأُمَّتِيْ (7) فِيْهِ مَغْلُواغَةٌ وَ الشَّيَاطِيْنُ فِيْهِ مُصَفَّدَةٌ فَأَيِّ مُصِيْبَةِ أَعْظَمْ (6)الجَنَّةِ فِيْهِ مَفْتُوحَةٌ وَ أَبْوَابُ النِيْرَانِ حَدِيث ma'nīsi budur kim eydür, Muḥammedi Muṣṭafā eydür, (8) ṣalavātu'l-lahi 'aleyhi ḳaçan kim ramażān ayınuŋ ṣoŋ düni **[B 95b]** olsa (9) yėdi ḳat gök ve yėdi ḳat yėr bu ümmet-içün muṣībet dutup aġlaşur (10) eyitdiler yā Resūlu'l-lahi ol ne muṣibet durur kim ḥażreti eyitdi (11) ol oldurur kim du'ālar bu ay içinde çoġ-ıdı, daḫı gürsitān(12)lar üzerinden bu ay içinde 'aẕāb götürilmişdi, uçmaḳ ḳapuları (13) açılmışdı ve ṭamu baġlanmış-ıdı ve şeyṭānlar buḳaġulanmış-ıdı şinden (14) gėrü ve du'ālar eksilesidür ve cemā'atler azalasıdur ve ṣadaḳalar ke(15)silesidür ve ṭā'at eksilesi durur ve gürsitānlar 'aẕāb gėrü **[102b]**[275] (1) inesidür, uçmaḳ ḳapuları baġlanası durur ve ṭamu ḳapuları açılası durur (2) ve şeyāṭīn buḳaġıları açılasıdurur, vesvese ḳılup şerr[276] ü fitne

[275] **[102b]** // 1 baġlanası durur: B7, Y11 baġlanasıdur // 2 açılası durur: B8, Y11 açılasıdur / şeyātīn buḳaġıları açılası durur: B8 şeyṭānlar baġları şaşılasıdur // 3 ṣoŋra: B9, Y12 yok / yok: B9 dėdi // 4 cemā'at birle: B10 cemā'at-ile // 5 içre: B11 içinde / oḳutan: B11 oḳıtan / ḳelāmı-y-ıdı: B11 Ḳur'an-ıdı / üzre: B11, Y12 üzere // 6 raḥmān idid: B12 raḥmān-ıdı / revān idi: B12 revān-idi // 7 müfsid: B13 müfsidler // (9, 10, 11, 12, 13, 14, 15): Y'de yok / ḫamr: B13 zemr // 10 buḳaġudan: B1 baġdan / çıḳarlar: B1 boşanısar / (11, 12) şindiyedegin 'ālımlar öŋinde müḳriler Ḳur'ān oḳuyu otururlar-ıdı: B1 yok / imden gėrü: B(1, 2) şimden gėrü / irleyü:B2 yok / otururlar: B2 oturalar **[103a]** // 1 firişteler: B5 ferişteler // 2 daḫı: B6 yok / evliyā ol durur: B6, Y16 evlā oldur // 4 mutludur: B8 mutlu / dutdı-y-ısa: B8, Y1 duta // 5 ḫürmetin: Y1 yok / saḳladı-y-ısa: B8 saḳlaya / (5, 6) gönderdi-y-ise: B9 göndüre / saḳlamadısa: B9 saḳlamaya / (6, 7) ve bu ay kendüzinden ḫoşnūẕ göndermedi-y-ise: B10 yok // beyit: B'de yok // 8 hoşnuẕ: Y3 ḫoşnūd // (10, 11, 12, 13): Y'de yok // 14 varur-ısa: B10 varursa / geldeç: B10 gelesi, Y4 yok // 15 bayrām durur: B11, Y(4, 5) bayrāmdur

[276] Ü harekelenmiş mi?

bıra(3)ġasıdurur, bundan ṣoŋra ḳatıraḳ muṣībet ḳanda ola ümmete ‘azīzi men, (4) mü’minlere bu ay amān-ıdı, mescidler çırāġ ve cemā‘at birle ābādān-ıdı (5) gögüzler içre oḳutan Ḥaḳ kelāmı-y-ıdı, diller üzre yüriyen ẕikr ü (6) raḥmān idi, meclise varmaġa ayaḳlar revān idi, ‘āṣıḳlar göyünmeginden (7) baġırlar büryān-ıdı, müfsid fāsıḳlar ḳayġudan ḥayrān-ıdı, yazuḳlular aġla(8)şmaġı yazuġına dermān-ıdı dėyü, şeyṭān baġlanup yėre zindān-ıdı ḫarābāt (9) ḫarāb ḳalmış vīrān-ıdı, uş imdi ḫarābāt ḳapusı açılısar **[B 96a]** niçeler (10) Ḥaḳ ṭapusında saçılısar dėyü ve şeyṭān buḳaġudan çıḳarlar niçe bütün (11) gönŋülleri yaḳarlar, şindiyedegin ‘ālımlar öŋinde muḳriler Ḳur‘ān oḳuyu o(12)tururlar-ıdı, imden gėrü fāsıḳlar muṭrib ileyinde ırlayu otururlar, (13) bu ay içinde yoḳsullara zekāt, ṣadaḳa, ni’met nevāle idi, bundan (14) ṣoŋra müfsidlere ḫamr[277], dumrı, çeng, piyāledür وَ الأَرْضُونَ لِأَجْلِنَا فَنَحْنُ أَوْلَىٰ بِالبُكَاءِ وَ النَّأسُفِ لِمَا (15) إِذَا بَكَتِ السَّمَوَاتُ عَنَّا مِنْ هَذِهِ الفَضَائِلِ وَ الكَرَامَاتِ (1) gėrü söz başına varalum ḳaçan kim firişteler yėr ve gök bu ay geçdü(2)gine bizüm çün aġlaşalar bize daḫı evliyā ol durur kim bu ay gecdügine biz kendü(3)müz çün aġlaşavuz bunuŋ faẓılları kesildügi-çün ve bunca kerāmet bizden (4) eksildügi-çün ne mutludur ol ḳul kim bu ay içinde oruc **[Y 47a]** dutdı-y-ısa (5) ve bunuŋ Ḥaḳḳın ve ḥürmetin saḳladı-y-ısa ve bu ay kendüzinden ḫoşnūẕ gönder(6)di-y-ise vay aŋa kim bu ay Ḥaḳḳın ḥürmetin saḳlamadısa ve bu ay kendüzinden (7) ḫoşnūẕ göndermedi-y-ise

beyit

Ḳutlu-y-ıdı bilür-iseŋ bu ay saŋa

Sevinürdi (8) yoḳsul daḫı hem bay aŋa

Geldi geçer bu ḳutlu ay dürlü ḫalḳdan

Ḫoşnūẕ gönder(9)medüŋse vay saŋa

أَعُودُ إِلَيْكُمْ فإِنْ حَالَ حُكْمُ اللهِ بَيْنِيْ وَ بَيْنَكُمْ وَ مُنْتُ غَرِيْبَاً (10)تَرَحَّلْتُ عَنْكُمْ وِ الفُوَادُ لَدَيْكُمْ لِيَخْدِمَكُمْ حَتَّى فَالسَّلَامُ عَلَيْكُمُ (11)

tercüme

Ayrıldük ṭapuŋuzdan ḫelāl ḳıluŋ imdi bize

[277] Metinde: ḫamre

Gönül (12) ḳoduḳ ṭapunuzda ṭapu ḳılsun dėyü size

Dutarsa Taŋrı ḥükmi sizlü (13) bizlü aramuzda

Bes öldük biz ġarīblıḳda selām olsun bizden size

(14) ‘azīzi men, ramażān ayı sizden ḫoşnūẕ varur-ısa yine geldeç ramażān (15) ayına degin her gün saŋa bayram durur, لِقَوْلُهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ مِنْ رَمَضَانْ إِلَى رَمَضَانْ كَفَّارَةٌ لِمَا **[103b]**[278] (1) بَيْنَهُمَا anuŋ-çun kim Muḥammedi Muṣṭafā eydür, her kim ramażān (2) orucın dutarsa yėŋi ramażān ayına degin ne yazuḳ kim ol arada o(3)lur ise Taŋrı ‘azze ve celle anuŋ üzre kefāret ḳıla ėy dost (4) bayram ol degül kim yėŋi ṭon gėyesin, bayram ol durur kim yazuġuna (5) tevbe ḳılup Taŋrı’ya dönesin, nite-kim **[B 96b]** ḥikāyet ḳılurlar kim Hārūnu’r-reşīdi (6) bayram güni yėŋi ṭonlar gėyüp, tāzī atlar binüp bayramlayu çıḳdı ‘ıyālın, (7) Mecnūn anı gördi eydür, لِمَنْ أَمِنَ الوَعِيْدُ لَيْسَ (8) لَيْسَ العِيْدُ لِمَنْ يَلْبِسُ الجَدِيْدُ إِنَّمَا العِيْدُ الخَطَايَا لَيْسَ العِيْدُ لِمَنْ يَتَبَخَّرُ بِالعُودِ إِنَّمَا العِيْدُ لِمَنْ تَابَ فَلا يَعُودُ (9)رَكِبَ المَطَايَا إِنَّمَا العِيْدُ لِمَنْ تَرَكَ العِيْدُ لِمَنْ (10) لَيْسَ العِيْدُ لِمَنْ نَصَبَ القُدُورِ إِنَّمَا العِيْدُ لِمَنْ سَعِدَ فِيْ القُبُورِ ma’nī (11) bu durur kim bayram ol degül kim kimsene yėŋi ṭon gėye, bayram oldur kim Çalap (12) anuŋ yazuġın yuyası, bayram ol degül kim kimse ṭāzī at bine, bayram (13) ol durur kim tevbe ḳılup Ḥaḳḳ’a döne, bayram ol degül kim kimsene ‘ūd ü ‘anber dü(14)tüze, bayram ol durur kim kendü bėş namāz ėrte öyle, ikindü, aḫşam, yatsu ḳıla, (15) bayram ol degül kim kimse dürlü ni’meti çölmege ḳoya, bayram ol durur kim **[104a]** (1) gür içinde nīk-baḫt olasın عِيْدٍ وَ الثَّانِيْ الَّذِيْ (3) يَوْمٍ يَمُرُ عَلَى المُؤمِنِ وَلاَ يَكْتُبُ عَلَيْهِ الحَفَظَةُ ذَنْبَاً فَهُوَ يَوْمُ(2)لِلمُؤمِنُ خَمْسُ أَعْيَادٍ أَوَّلُهَا كُلُّ الَّذِيْ يُجَاوِزُ عَلَى (5)يَحْفَظَهُ مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ فَهُوَ يَوْمُ عِيْدٍ وَ الثَّالِثُ اليَوْمَ(4)يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا عَلَىْ الإِيْمَانِ وَ الشَّهَادَةِ الَّذِيْ دَخَلَ (7)أَيْدِي الخُصُومْ وَ الزَّبَانِيَةَ فَهُوَ يَوْمُ عِيْدٍ وَ الرَّابِعُ اليَوْمُ (6)الصِّرَاطِ وَ يَامَنْ أَحْوَالَ القِيَامَةِ وَ يَتَخَلَّصُ مِنْ

[278] **[103b]** // 1 Muḥammedi Muṣṭafā: Y5 Resūl // 2 orucın: B(12, 13) ayın oruc / yėŋi: B13 yine /yok: B13 gelesi / (2, 3) olur ise: B13 olursa / üzre: B14, Y5 üzere // 4 ol durur: B15, Y7 oldur // 6 atlar: B2 ata // 7 eydür: B2 yok // Arapça: Y’de yok // (10, 11) ma’nī bu durur: B6 ma‘nīsi budur, Y’de yok / Çalab: B7 Çalap // 13 ol durur: B8, Y7 oldur / (13, 14) dutuza: B9 dütsü ḳıla / ol durur: B9, Y10 oldur / yok: B9 vaḳt / kendü: B9 yok / ėrte öyle ikindü aḫşam yatsu: B 9 yok // 15 dürlü: B10 dürlü dürlü / çölmege ḳoya: B10 çölmegin ura / ol durur: B10,Y12 oldur **[104a]** // 1 olasın: B10 ola / Arapça: Y’de yok // 8 ma’nī bu durur: B1 ma’nī budur, Y’de yok// (9, 10) var ḳamu gün kim anuŋ üzerine geçse: B2 vardur evveli oldur kim ḳanḳıgünkim / yazuḳ: B3 günāh // 11 ol: B3 olgün / bayrām durur: B3 bayrāmdur / çıḳa: B4 çıḳar // 12 şehādet birle: B4 şehādet-ile / ‘işmet birle: B5 ‘işmet-ile // 13 üçünci: Y13 ücinci / bayrām durur: B5 bayrāmdur // (14, 15) dutılmasa: B7 dutmasa / bayrām durur: B7, Y16 bayrāmdur / ol gün: B7 olgündür / girse: B7 gire / caḥīm: B8 cehennemden

ma’nī الیَوْمُ الَّذِیْ یَنْظُرُ فِیْهِ إِلَی رَبِّهِ فَهُوَ یَوْمُ عِیْدٍ **[B 97a]** (8)الجَنَّةَ وَ أمِنَ مِنَ الجَحِیْمِ فَهُوَ یَوْمُ عِیْدٍ وَ الخَامِس bu durur kim (9) eydür, mü’minüŋ bėş dürlü bayramı var, ḳamu gün kim anuŋ üzerine (10) geçse, mü’min ol gün içinde yazuḳ ḳılmasa, kirāmen kātibīn aŋa (11) yazuḳ yazmasa, ol aŋa bayram durur, ikinci ol gün kim dünyādan çıḳa (12) īmān şehādet birle ve İblīs elinden ḳurtılsa ‘işmet birle ol (13) gün aŋa bayram durur, üçünci ol gün kim ṣırāṭı selāmet geçse, ḳıyāmat (14) ḳorḳusından emīn olsa, da‘vīciler elinden ḳurtılsa ve zebānilere du(15)tılmasa ol gün aŋa bayram durur, dördünci ol gün kim uçmaġa girse, caḥīm **[104b]**[279] (1) ṭamusından emīn olsa, ol gün aŋa bayram durur, bėşinci ol gün kim taḫt üzre (2) otursa, yüz biŋ ḥicābı firişteler götürse, mü’min baḳup **[Y 47b]** Ḥaḳ dīẕārın (3) görse, ol gün aŋa bayram durur, zihi bayram su’āl مَا الحِکْمَةُ فِیْ (4) العِیْد cevāb bayram güni içinde ḥikmet ol durur kim, Ḥaḳ sübḥānehu (5) ve Ta’ālā va‘de ḳıldı kim ḳamu ‘ālem ḫalḳın ‘araṣāt yėrine divşüresi (6) durur, nite-kim eydür, یَوْمَ یَجْمَعُکُمْ لِیَوْمِ الْجَمْعِ bularuŋ bunda bugün (7) cem’ olduġı yarın ḳıyāmat cem’ine beŋzer, nite-kim eydür, مَحْشَرِکُمْ (9)خُرُوْجَکُمْ مِنْ مَنَازِلَکُمْ إِلَی أَعْیَادِکِمْ کَخُرُوجِکُمْ مِنْ قُبُورِکُمْ إِلَیَ (8) اِجْعَلُوا **[B 97b]** bayram gün ol evüŋüzden bayram namāzına çıkmaġuŋuza (10) güruŋuzdan maḥşer yėrine çıḳmaġuŋuza beŋzedüŋ, yarın gürdan nite (11) çıḳalar, şöyle kim ṭuzaḳçınuŋ duzaġına ev ol duzaḳdan boşan(12)masun dėyü nite ḳatarlanur-ısa, yarın ḳıyāmatda gürdan ḳopanlar maḥşer (13) yėrine eyle ḳatarlaşu varalar, nite-kim Taŋrı eydür, ‘azze ve celle مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا کَأَنَّهُمْ إِلَیٰ نُصُبٍ یُوفِضُونَ(14) یَوْمَ یَخْرُجُونَ bayram gün siz (15) daḫı namāz yėrine ancılayın ḳatarlaşu gelüŋ, bu yėrde tīz varmaḳlıḳ yād ḳıldı **[105a]** (1) daḫı bir

---

[279] **[104b]** // 1 ṭāmusından emīn olsa: B8 ḳurtılup /bayrām durur: B8, Y16 bayrāmdur / üzre: B8, Y17 üzere // 2 ḥicābı: B9 ḥicāb / firişteler: B9 feriştеler / Ḥaḳ diẕārın: Y1 ḥaḳnı // 3 ol gün: Y1 ol vaḳt / bayrām durur: B10, Y1 bayrāmdur / su’āl: Y’de yok // 4 cevāb: Y’de yok / yok: B11 dirgil / ol durur: B11, Y1 oldur / sübhānehu: B11 yok / divşüre: B12 dirgiye / yok: B12, Y2 ‘araṣāt yėrine dirgeyesidür // 7 cem’: B13 dirgeşmegi / cem’ine: B14 dirgegine // 9 ol: Y3 yok / çıḳmaġuŋuza: B1 çıḳmaġuŋuz // 10 güruŋuzdan: Y4 gürdan / beŋzedüŋ: Y3 beŋzetdüŋ // 11 şöyle kim: B2 nite-kim / ṭuzaḳcınuŋ: B2 ṭazaḳcı / duzaġına: B2 duzaġına / yok: B3 dutılsa / duzaḳdan: B3 ṭuzaḳdan // 12 nite: Y5 nice / ḳatarlanur-ısa: B3 ḳatarlarsa // 15 ancılayın: B5 şöyle / ḳatarlaşu: B5 ḳatarlaşı / yād: B5 yāẕ /varmaḳlıḳ: Y7 varmaḳlıġı **[105a]** // 2 urulsa: B8, Y8 urılsa // 3 geleler siz : B9 gelesiz // 4 ṭabl: B9 ṭavul / urulsa: B9 ursalar// 6 müslümānlaruŋ: B12 müslümānlar // 7direngin: B12, Y10 dirneşmegin // 8 cemā’atle: B13 cemā’at-ile/ yok: Y11 namāz// 9 ḳılanlar birle: B15 ḳılanlar-ile // 10 dirneşdiler ise: B15 dirneşdiler // 11 sever: B1 yok // 13 dirneşmeden: B3 dirnekden // 14 sevdi bes bulardı bayrāmlara dirilmek: B6 yok / bes: Y15 bes // 15 namāzına: B5 yok / dirildiler-ise: B5 dirildilerse **[105b]** //(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8): Y’de yok / 1 olmaya: B8 yok // 4 sübhānehu ve: B9 yok // 8 ma‘nī bu durur: B13 ma‘nīsi budur / yok: B13 Taŋrı // 9 ḳullarını: B13 ḳulını / firişte üzre: B14 fėrişte üzere / gökcekleye-y-idi: B14 geçelerdi / bes: B14 pes

yėrde eydür,يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ol (2) gün ḳaçan ṣūr urulsa degme bir gürdan altmış yėtmiş kimse çıḳalar (3) maḥşer yėrine, bölük bölük olup geleler siz daḫı ḳaçan kim bayram (4) güni ṭabul urulsa ve burġu çalınsa degme maḥalleden altmış yėtmiş olup (5) namāza varuŋ, فِيْ الصَّلَوَاتِ الخَمْسِ (6) ۞اَنَّ اللهَ اَحَبَّ اِجْتِمَاعَ المُسْلِمِيْنَ فَأَمَرَهُمْ بِالجَمْعِ anuŋ-çun kim Taŋrı ‘azze ve celle savdı Müsülmānlaruŋ (7) direngin ve bularuŋ ulaşmaġın andan ötrü bulara günde bėş namāzda (8) dirneşüp, cemā‘at-ile ḳılmaḳ buyurdı, nite-kim eydür,وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ أيْ صَلُّوْمَعَ المُصَلِّيْنَ(9) ya’nī namāz ḳıluŋ namāz ḳılanlar birle (10) ḳaçan kim mü’minler bu namāza dirneşdiler ise ثُمَّ أَحَبَّ زِيَادَةُ الجَمْعِ (11) **[B 98a]** andan Ḥaḳ Ta’ālā bularuŋ daḫı artuḳ dirneşmegin savar buyurdı فَأَمَرَهُمْ فِيْ (12) ḳaçan kim āẕīneye dirildiler-ise bu dirnek (13) ol dirneşmeden ulu oldı, الجُمْعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ(14) yine daḫı artuḳ dirilmek savdı, bes buları bayramlara dirilmek buyurdı (15) ḳaçan kim bayram namāzına dirildiler-ise ثُمَّ أَحَبَّ زِيَادَةُ الجَمْعِ فَأَمَرَهُمْ بِالأعْيَادِ **[105b]** (1) yine bir daḫı artuḳ dirneşmek savar bes bulara بِالعَرَفَاتِ ‘arafāta (2) dirilmek buyurdı, فَأَمَرَهُمْ الوُقُوْفَ (3) yėr yüzinde ḥac direnginden ulu olmaya, meger ḳıyāmat dirnegi ola, bundan (4) ṣoŋra Ḥaḳ sübhānehu ve Ta’ālā, ḳamu مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيْلاً ‘ālem ḫalḳını ḳıyāmat yėrine dirgüre(5)وَلِأَنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَرَادَ أَنْ يَجْلُوَهُمْ عَلَىْ المَلَائِكَةِ فَأَمَرَهُمْ فِيْ الجِمَالِ وَفِيْ الأعْيَادِ بِالأعْلَامِ (7)بِالصُفُوفِ وَ النِّدَاءِ وَ الجَمَاعَةِ وَ فِيْ الغَزْوِ بِالطُّيُولِ وَ فِيْ الحَجِّ بِا(6)الصَّلَوَاةِ سِتْرَهُمْ عِنْدَ المَعَاصِيْ(8)فَشَهْرُهُمْ عِنْدَهُ الطَّاعَاتِ وَ ma‘nī bu durur kim eydür, Taŋrı ‘azze ve celle diledigim (9) mü’min ḳullarını firişte üzre gökcekleye-y-idi, bes bulara buyurdı (10) kim ḳaçan vaḳt olsa baŋ baŋlamaḳ buyurdı, yine namāzı dirneşüp ṣaf (11) baġlamaḳ buyurdı, ḳaçan ġāzilıġa **[B 98b]**[280] varsalar **[Y 48a]** ṭabl urmaḳ buyurdı ve ḥacca (12) varsalar develer yėtmek buyurdı ve bayram namāzına çıḳsalar, ‘alem dartmaḳ (13)

[280]// 11 ṭabl: B1, Y1 ṭavul / urmaḳ: B1 çalmaḳ // (11, 12, 13) ve hacca varsalar develer yėtmek buyurdı ve bayrām namāzına çıḳsalar ‘alem dartmaḳ buyurdı: B1 yok / cevālan durdı: B1 çavlandur / (13, 14) dölendürdi: B2 gizledi // 15: Y’de yok / dölendüren: B3 gizleyen **[106a]** // 1 ma‘nī var: B4, Y1 yok / bu durur: B4, Y2 budur / ḳullarum: B4 bendelerüm / (1, 2) firişteler: B5 ferişteler / èşitsün: B5 èşitsünler // 5 bilsünler: B6 yok // 6 duysunlar: B7 ṭuysunlar // (7, 8) oruc dutup bayrām ḳılduġuŋuz bilsünler dedi, düşmenler heybet dutup ḳorḳsunlar dėdi: Y’de yok // 9 ‘izzet ve ḥürmet: B10 raġbet // 11 dėsünler: B11 bilsünler / (11, 12) ayı geçdüŋiz dėsünler dėdi oruc dutup bayrām ḳılduġuŋuz bilsünler dėdi: Y’de yok // 12 ma‘nīler birle: B12 ma‘nīler-ile / ṭa’ātin: B12 ṭā’atlerin // 13 ṭa’āt ḳatında: B13 yok / dirnek buyurdı degme bir: B13 yok / (13, 14) nesne birle: B13 nesne-y-ile / (14, 15) (namāz vaḳtında baŋ ve cemā’at birle gökcekletdi, yine ġāzılıḳ vaḳtında boru naḳâre ve gurs birle gökcekletdi ve hac vaḳtında develer yėtmek birle gökçekletdi yine ḳıyāmat güninde Ḥaḳ sübhānehu Ta’ālā mü’minlere bu: B’de yok / nesne birle: B15 nesneler-ile

buyurdı, ṭā‘at[281] vaḳtında cevlāndurdı ve ma‘ṣiyet vaḳtında dö(14)lendürdi, nite-kim Ca‘fer eydür يَامَنْ سَتَرَ عَلَيْنَا الْقَبَايِحَ وَنَشَرَ (15) عَنَّا الْمَدَايِحَ yā bizüm yazuġumuz dölendüren, vay bizüm azumuz çavlanduran, **[106a]** (1) bu söz altında gizlü ma‘nī var, ma’nī̇ bu durur kim eydür, yā ḳullarum, ḳaçan (2) namāz vaḳtı olsa baŋlaŋ dėdi, ‘arş ve kürs levḥ [ü] ḳalem ve firişte(3)ler ėşitsün dėdi. Yine namāz ḳılmaġa bir yėrde dirneşüŋ dėdi, düşmenler (4) sizüŋ dirnegüŋüz görsünler dėdi, ḳaçan namāza dursaŋuz, ṣaf baġlaŋ (5) dėdi, arḳa birükdürüŋ bilsünler dėdi, ḳaçan ġāzilıġa var(6)saŋuz kös ü naḳāre uruŋ dėdi, ġāzilıġa çıḳduġuŋuz duysunlar dėdi, (7) oruc dutup bayram ḳılduġuŋuz bilsünler dėdi, düşmenler heybet dutup (8) ḳorḳsunlar dėdi, ḳaçan ḥacca varsaŋuz develer yėdüŋ sizi görenler (9) Mekke’ye varduġuŋuz bilsünler dėdi, size ‘izzet ve ḥürmet ḳılsunlar (10) dėdi, yine bayram namāzına çıḳsaŋuz ‘alemler dutuŋ dėdi, ramaż̇ān (11) ayı geçdügin dėsünler dėdi, oruc dutup bayram ḳılduġuŋuz bilsünler (12) dėdi, bu ma’nī̇ler birle mü’minlerüŋ ṭā‘atin āşikāre ḳıldı, degme bir (13) ṭā‘at ḳatında dirnek buyurdı, degme bir dirneşmekden bir nesne (14) birle gökçekletdi namāz vaḳtında baŋ ve cemā‘at birle gökçekletdi, yine ġāzılıḳ vaḳtında naḳāre ve kös birle gökçekletdi ve ḥac vaḳtında develer yėtmek birle gökçekletdi[282] yine ḳıyāmat güninde Ḥaḳ sübḥānehu Ta’ālā mü’(15)minlere bu nesne birle gökçeklede, Cebrā’ī̇l nidā ḳılaيَوْمَ يَسْمَعُونَ **[106b]**[283] (1)الصَّيْحَةَ بِالْحَقّ İsrāfī̇l **[B 99a]** ṣūr ura يَوْمَ يُنفَخُ فِي الصُّورِ ümmetler (2) ayaġın duralar, ḳaçan

---

[281] Metinde: ṭāva’at

[282] Metinde kenara yazılmıştır.

[283] **[106b]** // 1 yok: B(15, 1) nidā ḳıla / duralar: B1 ṭuralar / dursalar: B1ṭursalar // 5 geçeler: B4 geceler // 8 şarāb: B7 şarāban ṭahūr / Arapça: Y’de yok // 13 ma’nī̇ bu durur: B (12, 13) ,ma‘nīsi budur, Y’de yok // 14 bu durur: B13 budur, Y10’ da yok / Taŋrı ‘azze ve celle: Y11 Taŋrı Ta’ālā // 15 yoldaşların: B15 erenleri, Y12 kişi erenleri **[107a]** // 1 ḳonşıların: B15 ḳonşıların / dirşürüp: B15 dişürür / efendisi: B15 çalabisi // 2 efendisine: B1 çalabisine / du’ā: B1 āzāy / ancılayın: B1 hem eyle / Meliki: B1, Y13 Ḥaḳ // 3 yok: B2, Y14 ay / saŋa: Y13 size // 4 yok: B3 dün // 5 bulara: Y15 yok / du’āsın: B4 āzāyum // 7 oḳunmaduḳ: B6 oḳınmaḳdur / ḳonuḳlıġıdur: B6, Y16 ḳonıḳlıġıdur // 8 merkebi durur: B7 binüdidür // (11, 12, 13) eydür,bayrām ṭuzaḳ durur, kim Çalap anuŋ birle yazuḳluyı evler yarlıġamaḳ çün yine biregüye eyitdiler, bayrām ne durur, dėyü: B’de yok / ṭuzaḳ durur: Y1 ṭuzaḳdur // 12 yazuḳlıyı: Y1 yazuḳluları / çün: Y1 içün // 13 bayrām ne durur: Y1 bayrām nedür// 14 meydān durur: B10, Y2 meydāndur // 15 Ta’ālā: Y2 yok / ḳomış: B11 ḳomışdur **[107b]** // (1, 2) gėrçek durur: B12 gėrçekdür / bayrām: B (12, 13) bayrām bayrām / ḳalmaya: B13 ḳalmayalar // 3 yalancılardan durur: B13 yalancılardur / yok iken: B14 yoġiken // 4 bayrām içinde ol durur kim: B14 oldur bayrām ‘ādetdür kim / ol durur: Y3 oldur // (5, 6, 7, 8): Y’de yok // 8 ma’nī̇ bu durur: B3 ma‘nīsi budur // 9 pāẕişāh: B3 pāẕişāhlar / bu durur: B4, Y4 oldur // 10 ḳorḳsun: B5 ḳaçsun // 11 sevinsün: B5 içiksün / ancılayın: B5 hem eyle, Y5 yok / Melik-i Ta’ālā: B5 Taŋrı Ta’ālā / kerre: B5 kez// 12 geyürür: B6 geydürür // 13 ṣuyı birle: B6 ṣuyı-y-ıla / atına: B7binitlerine // 14 ḫil’atin geyürür: B7 yok / ḳayrutmaḳ-ıçun: Y(6, 7) ḳayġuratmaḳ içün

dursalar ṣaf ṣaf duralar ,وَعُرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ (3) شَفَاعَتِ عَلَىٰ أَهْلِ الكَبَايِرِ (4) مِنْ أُمَّتِيْ ümmeti mü’minler burāḳa bineler يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا(5) ṣırāṭı selāmet geçeler yā mü’min, الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ uçmaḳda ḳayġudan çıḳalar لَهَبِيْ(6) يَا مُؤمِنِ فَإِنَّكَ نُورَكَ أَطْفَىٰ, شَرَابًا رَبُّهُمْ وَسَقَاهُمْ (7) مُتَّكِئِينَ عَلَى الْأَرَائِكِ Taŋrı’nuŋ (8) ḳudreti elinden şarāb içeler içeler وَذَلِكَ الْعِيدِ فِى الْحِكْمَةُ اَمَا(10) رَبِّهَا إِلَىٰ نَّاضِرَةٌ يَوْمَئِذٍ وُجُوهٌ (9) hiçābsuz Ḥaḳ diẕārın göreler طَهُورًا كْرِلِشُ(12) النَّاسَ يَجْمَعُ فَهُوَ نِعْمَةٌ عَبْدَهُ السَّيِدُ أَعْطَا إِذَا الشَّاهِدِ فِيْ لِأَنَّ(11) نَاظِرَةٌ الشُّكْرِ تَعْلِيمَ اَرَادَهُ تَعَالَي اللهَ اَنَّ ma’nī bu الفِيْلِ يَوْمَ لِشُكْرِي النَّاسُ فَاَجْمَعَ القَدْرِ وَلَيْلَةُ(13) المُبَارِكُ الشَّهْرِ أَعْطَيْتُكَ جَلّ وَ عَزَّ يَقُوْلُ كَأَنَّهُ سَيِّدِهِ durur kim (14) eydür, bayram ḳılmaḳ içinde ḥikmet bu durur, Taŋrı ‘azze ve celle dilerkim ḳullarına (15) şükür ḳılmaḳ ögrede, nite-kim bir pāẕişāh ḳulına ni’met vėrse ol ḳul yoldaşların **[107a]** (1) ve ḳoŋşuların dirşürüp ve ḳonuḳlıḳ ḳılur ve efendisi ni’met **[B 99b]** vėrdügin (2) bildürür ve efendisine du‘ā ḳılur ancılayın Meliki sübhānehu ve Ta’ālā eydür, (3) yā ḳulum, saŋa bir ḳutlu ay vėrdüm, aylarda anuŋ gibi yoḳ, daḫı bir ḳadir düni (4) vėrdüm, dünlerde anuŋ gibi yoḳ, imdi sen daḫı ḳaçan bayram olsa dost(5)laruŋı diriliŋ ve bulara ḳonuḳlıḳ eylegil ve benüm şükrüm du‘āsın ḳılġıl (6) وَ قِيْلَ لِوَاحِدٍ مَا العِيْدُ قَالَ مَائِدَةُ الطُّفَيْلِيِينِbiregüye ṣordılar, (7) bayram nedür dėyü eydür, oḳunmaduḳ kimseler ḳonuklıġıdur daḫı biregü eyitdi (8) مَرْكَبُ الكُسَالَىٰ يَحْمِلُهُمْ إِلَى طَاعَةِ رَبِّهِمْ eyitdi kāheller merkebi durur, (9) buları Ḥaḳ ṭā‘atine iltür kimseler olur kim bir yıl tamām mescide girmedüŋ (10) olur ve ol gün bayram namāzına varur, yine bir köye ṣordılar bayram nedür (11) dėyü قَالَ فَخٌّ يَصْطَادُ بِهَا الْمُذْنِبُ لِيَغْفِرُوا eydür, bayram **[Y 48b]** ṭuzaḳdurur, (12) kim Çalap anuŋ birle yazuḳluyı evler yarlıġamaḳ çün yine biregüye (13) eyitdiler, bayram ne durur, dėyü لِيُبَيِّنَ فِيْهِ الصَّادِقُ مِنَ الكَاذِبِ (14)قَالَ مِيْدَانٌ نَصَبَ اللهُ تَعَالَى لِعِبَادِهِ eydür, bir meydān durur kim (15) Taŋrı Ta’ālā ḳomış anı ḳulları-y-ıçun kim bulardan anuŋ içinde **[107b]** (1) gėrçekler yalancılardan belürsin dėyü, anlar kim dīn içinde gėrçek (2) durur, ‘öẕürsüz bayram namāzından ḳalmaya ve anlar kim dīn içinde (3) yalancılardan durur, ‘öẕürleri yoḳ iken bayram namāzına gelmeyeler daḫı (4) bir dürlü ḥikmet bayram içinde ol durur kim صَمَهُمْ وَ يَخْلَعُوْنَ عَلَيْهِمْ كَيْ يَذْهَبُ مِنْهُمُ العَدُوُّ وَ يَرْغَبُ فِيْهِمْ (5)الأُمَرَاءُ يُزَيِّنُونَ خَوَا (6)**[B** عَلَيْهُمُ الكَرَامَةَ وَ يُطَهِرُهُمْ بِالمَغْفِرَةِ وَ يُجْلِسُهُمْ (7)الوَلِيُّ وَ اللهُ تَعَالَى يُزَيِّنُ المُؤمِنِيْنَ فِيْ السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ يَخْلَعْ **100a]** العِصْمَةِ لِيَحْزُنَ عَدُوَهُمْ وَ يَسُرَوَلِيُّهُمْ (8)عَلَى جَانِبِ ma’nī bu durur kim (9) eydür, pāẕişāh ‘ādeti bu durur kim degme vaḳtın ḫāṣlarını bezerler (10) ve bulara ḫil’at vėrürler düşmenleri ḳorḳsun dėyü, dostları (11) sevinsün dėyü, ancılayın Melik-i Ta’ālā bir yılda iki kerre

mü’minleri (12) bezer ve buları kerāmet ḫil’atin gėyürür ve yazuḳların mağfiret (13) şuyı birle arıdur ve buları ‘İşmet atına bindürür ve bulara kerāmet (14) ḫil’atin gėyürür düşmenlerin ḳayrutmaġ-ıçun ve dostların sevindür(15) meg-içün su’āl لِمَ سُمِّيَ العِيْدُ عِيْدَاً قَالَ مَعْنَاهُ أَنَّهُمْ عَادُوا إِلَى مِثْلِ مَا كَانُوا حِيْنَ خَرَجُوا مِنْ بُطُوْنِ أُمَّهَاتِهِمْ بِغَيْرِ ذَنْبٍ (1) eydür, (2) <eydür>[285] niçün bayram ‘Arabca ‘ıyd dėdiler, ‘ıyd ‘Arab dilince dönmek (3) olur, nite-kim eydür, عَادَ يَعُوْدُ عَوداً وَعِيْدَاً وَكَانَ أَصْلُهُ عُوَدَ يَعُوْدُ(4) anuŋ-çun bu güne ‘ıyd dėdiler ramażān orucın dutanlar, (5) bugün bu ḥālden daḫı bir ḥāle dönerler ya’nī yazuḳ ḥālinden yarlıġanmaḳ ḥāline (6) dönerler ve analarından doġmış gibi olurlar, daḫı bir ma’nī bu durur kim (7) eydür, عَادُوا مِنَ الطَّاعَاتِ إِلَى الطَّاعَةِ وَ ذَلِكَ أَنَّ الصَّوْمَ (8) **[B 100b]** طَاعَةٌ وَ ya’nī bir ṭā‘atden daḫı bir ṭā‘ate dönerler anuŋ (10) çün kim oruc dutmaḳ farīża durur ve iftār ḳılmaḳ sünnet durur, (11) ya’nī farīżadan sünnete döndi dėmek olur مِنَ الفَرْضِ إِلَى السُّنَةِ ya’nī الإفْطَارَ طَاعَةٌ فَعَادُوا مِنَ الطَّاعَاتِ إِلَى الطَّاعَةِ يَعْنِيْ (9) أَمْرُ (12) لِأَنَّ الأَمْرَ عَلَىْ نَوْعَيْنِ buyruḳ iki dürlü durur, bir buyruḳ vācib (13) ve bir buyruḳ sevgülü durur, اِيْجَابٍ وَ أَمْرُ اِسْتِحْبَابٍ fāsʿaw ilā ḏikri allāh zikir Allah āẕīne namāzına yürüŋ (14) dėdügi olur vācib durur, , فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ <dėdügi>[286] namāz ḳılıcaḳ ṭaġıluŋ dėdügi olur[287] sevgülü durur, (15) ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ oruc dutuŋ dėdügi vācib durur, **[108b]** (1) bu yeg içüŋ dėdügi sevgü

---

[284] **[108a]** // 1 eydür: B8 yok // 2 niçün: B9 nişe / ‘ıyd ‘Aran dilince: Y7 anuŋ-ıçun-kim ‘ıyd dėmek / ‘Arabca: B10 Tāzi dilince / ‘Arab: B10 Tāzi // 4 ‘ıyd: B(11, 12) yevme’l-‘ıyd / yok: B12 kim // 5 bu: B12 bir // 6 doġmış: B13 ṭoġmış / ma‘nī bu durur: B14 ma‘nī budur // 9 daḫı: B1 yok / (9, 10) anuŋ çün: B1 anuŋ-çun / kim: B1 yok / farīża durur: B2, Y9 farīżadur / sünnet durur: B2, Y9 sünnetdür // 12 dürlü durur: B3, Y10 dürlüdür / vācib: B4 vācibdür // 13 sevgülü durur: B4, Y10 sevgülüdür / yürüŋ: B5 varuŋ // 14 vācib durur: B5, Y11 vācibdür / ṭaġıluŋ: Y11 dağıluŋ / olur: Y11 yok / sevgülü durur: Y11 sevgülüdür // 15 vācib durur: Y12 vācibdür **[108b]** // 1 sevgü durur: B7, Y12 sevgülüdür / (1, 2) namāz āzīne gün varmaḳ buyruḳ durur,ve namāzdan gėrü daġılmaḳ buyruḳ birle durur: B’de yok // 3 yok: Y13 anuŋ-çun-kim // 4 oruc: B9 oruc // 6 bir dürlü: Y15 yok // 9 iki durur: B12 ikidür // 10 ādem durur: B13 ādemdür / ṣadaka / ādem durur: Y17 ādemdür / Ḫalīl durur: B13, Y17 İbrāhimdür // 11 yok: B15, Y1 yarın / yok: B15 dėdi // 13 ḳoçı: B1 ḳoç / koç birle: B1 koç-ıla, Y2 anuŋ birle / İbrāhīm: B2, Y3 İbrāhīm Ḫalīl / cānı: B2 gönli, Y3 yok // 15 cānı birle: B3 cān-ıla / daḫı: B3 yok / ola, : B3 olsun **[109a]** // (1, 2): Y’de yok /1 gönül: B4, Y4 gönlüŋ şāẕ: Y3 şād // 4 yok: B7 dėyü / (4, 5) eyitgil anuŋ içinde iki ḥikmet var: B7 yok / ol durur,kim: Y5 oldurkim / yok: Y5 ‘ālem faḫri // 6 yoḳsulları: B8 miskinleri / bu ay içinde: B8 bu günde, Y6 bu gün içinde // 8 ḫalḳlar: B10, Y6 ḫalḳ / bayrām güni ḳonuḳları durur: B10 ḳonuḳlarıdur bayrām güni / Taŋrı: Y6 yok // 9 dilencilige: B10 dilenmege / buyururlar: Y16 buyurur / (9, 10) ṣadakasın: B11 / çıḳsunlar: Y7 çıḳmasunlar // 12 ol durur: B13, Y7oldur // 13 bes: B14, Y8 pes

[285] Metinde iki kere yazıldığı için metinden çıkarıldı.

[286] Metnin anlam bütünlüğü için metinden çıkarıldı.

[287] Metinde kenara yazılmıştır.

durur, namāz āẕīne gün (2) varmaḳ buyruḳ durur ve namāzdan gėrü daġılmaḳ buyruḳ birle durur, (3) āẕīne günine daḫı yevmü'l-'ıyd dėrler mü'minler bir buyruḳdan (4) bir buyruġa döndügi-çün bayrama daḫı 'ıyd dėrler, ya'nī oruc (5) dutmaḳdan yėmege döndükleri-çün لِأَنَّهُ يَعُوْدُ فِيْ كُلِّ سَنَةٍ مَرَّتَيْنِ (6) وَيُقَالُ سُمِّيَ العِيْدُ عِيْدَاً yine bir dürlü bayrama 'ıyd dėr(7)ler, degme bir yılda iki kez döndügi-çün bir kez gelür anuŋ içinde (8) dāne vėrmek buyururlar, yine bir kez gelür anuŋ içinde cān (9) uçurmaḳ buyururlar, anuŋ-çun kim ataŋuz iki durur, bir ataŋuz aṣlı (10) içinde Ādem durur, daḫı bir ataŋuz dīn içinde İbrāhīmü'l- Ḫalīl durur, Ādem ataŋuz[288] buġdayı yėdi, uçmaḳdan **[Y 49a]** çıḳdı (11) siz yarın bayram güni buġday[289] fiṭra vėrüŋ uçmaġa girüŋ, yine İbrāhīm peyġāmber (12) oġlın ḳurbān ḳılmaġa ḳaṣd **[B 101a]** ḳıldı, Ḥaḳ Ta'ālā uçmaḳdan ḳoç viribidi, (13) İbrāhīm ḳocı ḳurbān ḳıldı, ḳoç birle İsmā'īl cānı āzād oldı, (14) İbrāhīm cānı ṣāẕ oldı, sen daḫı bayram güni ḳurbān ḳılġıl, anuŋ (15) cānı birle senüŋ cānuŋ ṣāẕ ḳılġıl, senüŋ cānuŋ daḫı āzād ola yarın **[109a]** (1) uçmaġa giresin, göŋül ṣāẕ ola, الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا عَلَيْهِ السَّلَامِ قَالَ أُغْنُوا المَسَاكِيْنَ (3)مَا الحِكْمَةُ فِيْ صَدَقَةِ الفِطْرِ قُلْنَا فِيْهِ حِكْمَتَانِ أَحَدُهُمَا لِأَنَّ النَّبِيَّ (2) الْحَزَنَsu'āl فِيْ هَذَا اليَوْمِ عَنِ السُّؤَالِ eger (4) ṣorsalar saŋa fiṭr ṣadaḳası içinde ne ḥikmet var, eyitgil anuŋ içinde (5) iki ḥikmet var, biri ol durur kim Muḥammedi Muṣṭafā eydür, ḥācetsüz ḳıluŋ (6) yoḳsulları bu ay içinde dilemekden لِأَنَّ الخَلْقَ أَضْيَافُ اللهِ وَلا يَحْسُنُ مِنَ (7)وَ الفَايِدَةُ فِيْهَا لِكَيْ يُفْطَرُ anuŋ-çun kim ḫalḳlar bayram güni Taŋrı ḳonuḳları durur, kerīme (9) lāyıḳ degül ḳonuḳların dilencilige çıḳarmaḳ, ya'nī yoḳsulları fiṭr ṣadaḳa(10)sın vėrüŋ, bayram güni dilenmege çıḳsunlar dėdi, السُّؤَالِ (8)الكَرِيْمِ أَنْ يُخْرِجَ أَضْيَافَهُ إِلَى العَبْدَ يَحْتَاجُ فِيْ (11) وَ الثَّانِيْ أَنَّ ikinci ḥikmet ol durur kim لِتَشْفَعْ بِقُبُوْلِ صَومِكَ (12) القُبُوْلِ الصَّوْمِ إِلَى الشُّفَعَاءِ فَتَصَدَّقَ عَلَى المَسَاكِيْنِ ḳul muḥtācdur (13) şefā'atcilere orucı ḳabūl olmaġ-ıçun, bes fiṭr ṣadaḳasın vėrgil (14) miskīnlere ol vėrdügüŋ ṣadaḳa şefā'at ḳıla saŋa oruc ḳabūl (15) olmaġ-ıçun, **[B 101b]** فَهِيَ تَرْفَعُ الصَّوْمَ إِلَى اللهِanuŋ-çun kim orucı Taŋrı'ya **[109b]**[290] (1) degüren fiṭra ṣadaḳasıdur,

[288] Metinde kenara yazılmıştır.
[289] Metinde üste yazılmıştır.
[290] **[109b]** // 1 yok: B2 'azze ve celle / nesne: B2 nesne-y-ile // 3 eydür: B3 yok // 4 peyġāmbere: B5 yok // 5 yok: Y10 peyġāmber // 6 yıġlınmış durur: B6 yıġlınmışdur / üçünci: Y11 ücinci // 7 'azze ve celle: Y11 yok / firişteler: B7 ferişteler // 8 dördünci: Y12 dördinci // 9 Çalab: B8 yok // yok: Y13 ṣadaḳası// 12

nite-kim eydürler bėş nesneye Taŋrı'ya bėş nesne (2) iltür namāzı Taŋrı'ya zekāt iltür وَ لِقَوْلُهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ لاَ صَلَاةَ لِمَنْ لاَ زَكْوَةَ لَهُ (3) eydür, kimüŋ zekātı yoġ-ısa namāzı daḫı yoḳdur, عَلَى النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامْ (4)الثَّانِيْ الدُعَاءُ بِالصَّلْوَةِve du'āyı Taŋrı'ya peyġāmbere ṣalāvāt vėrmek (5) iltürلِقَوْلُهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ الدُّعَاءُ مَحْجُوبٌ مَالَمْ يُصَلِّ عَلَيْ eydür, (6) du'ā yıġlınmış durur müstecāb olmaya tā baŋa ṣalāvāt vėrmeyince, üçünci (7) eyü 'ameli Taŋrı'ya 'azze ve celle firişteler iltür, nite-kim Taŋrı 'azze ve celle eydür, وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ(8) dördünci cānı Taŋrı'ya melekü'l-mevt iltür, nite-kim (9) Çalap eydür, eydür, قُلْ يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ وَيُقَالُ زَكْوَةُ الفِطْرِ (11) قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا (10) bėşinci orucı Taŋrı'ya fıṭr iltür, nite-kim eydür, بِكُمْ حَالِ السُّنَّةِ عَلَىْ(12)كَانَتْ قَبْلَ زَكْوَةِ مَالِ فَلَمَّا أَمَرَ بِ زَكْوَةِ المَالِ تُرِكَتْ bu fıṭra ṣadaḳası zekātı māl zekātından ilerüdür, ḳaçan kim māl (13) zekātı buyurıldısa ol sünnet üzre ḳaldı, نِصْفُهَا نِصْفُهَا عِتْقُ الرَّقْبَةِ (14)تَطْهِيْرَاً لِلجَسَدِ وَyine fıṭra ṣadaḳası yarusı tene arılıḳ durur, (15) yarusı boynına āzādlıḳ durur, ya'nī yarusı birle ten arı olur yazuḳdan ve **[110a]** (1) yarusı birle boyun oddan āzād olur oddan, 'azīzi men, 'Īsā'yı bayram gün **[B 102a]** ḳavmi içün (2) Taŋrı'dan ṭa'ām diledi اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِّنَ السَّمَاءِ yine (3) Muḥammedi Muṣṭafā ümmetine Taŋrı Ta'ālā bayram gün ṭa'ām vėrmek buyurdı, لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ أُغْنُوا المَسَاكِيْنَ (4) 'Īsā (5) 'aleyhi's-selām ḳavmi-çün ṭa'ām diledi, ol ṭa'āmdan kim yėdi-y-ise (6) ya'nī sökel-idi saġ oldı, yoḳsul-ıdı-y-ısa bay oldı, gözsüz(7)-i-idi-y-ise gözlü oldı, dilsüz-idi-y-ise dillü oldı, **[Y 49b]** Muḥammedi Muṣṭafā ümmetine (8) Taŋrı-çun ṭa'ām vėrmek buyurdı, ḳaçan kim bular ṭa'ām vėrdiler 'acab midür (9) kim orucları ḳabūl olsa ve du'āları müstecāb olsa ve boyunları (10) oddan āzād olsa ve göŋülleri Taŋrı raḥmeti birle ṣāẕ olsa, ol ümmet (11) ṭa'ām yėdi, 'illetden ḳurtıldı, bu ümmet ṭa'ām yėdürdi zelletden ḳurtuldı, (12) ḳavlühū Ta'ālā ol ümmet ṭa'ām yėdi, dünyā ḳaraŋulıġından (13) ḳurtuldı,[291] baḫtulu oldı, bu ümmete ṭa'ām yėdürdi ḳıyāmat

---

ilerüdür: B12 ilerü-y-idi // 13 üzre: B13, Y14 üzere // 14 arılıḳ durur: B14 arılıḳdur, Y14 arı olur // 15 yarusı: Y15 yarusı birle /āzādlıḳ durur: B14 āzādlıḳdur, Y15 āzād olur / yarusı birle: B14 yarusı-y-ıla **[110a]** // 1 yarusı birle: B15 yarusı-y-ıla / ḳavmi içinde: B1 ḳavmçün // 3 yok: Y16 bayrām gün / Taŋrı Ta'ālā bayrām güni: B2 bayrām güni Taŋrı Ta'ālā / yok: B2 ta'ālī-çün // 5 'aleyhi's-selām: B3 yok / ṭa'ām diledi ol ṭa'āmdan: B4 diledi ol ṭa'āmdan / (5, 6) kim yėdi-y-ise ya'ni sökel-idi: B4 sökel yėdi-y-ise // 8 Taŋrıçün: Y1 Taŋrı içün / kim: B6, Y1 yok / verdiler: Y1 verseler // 10 raḥmeti birle: B8 raḥmeti-y-ile // 11 yėdi: B9 yėdürdi / 'illetinden: Y3 'illetden / yėdi: Y3 yėdürdi / zelletinden: Y3 zelletinden // 12 ol: B10 yok / ḳaranulıġından: B10, Y4 ḳaraŋulıġı // 13 ḳurtuldı: Y4 yok / yok: Y4 bulara // 14 ol: B11 bu // 15 Ḥalḳ birle: B13 Ḥalḳ-ıla

[291] Metinde: korkuldı

ḳaraŋulıġı bulara (14) yaḫtu oldı, يَسْعَى نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِم ol ümmet[292] ṭa’ām yėdi (15) ḫalḳ-ıla söyledi bu ümmet[e] ṭa’ām yėdürdi yarın Ḥaḳ birle söyleye, إلاَ **[110b][293]** (1) مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا bular yėdügi ṭa’āmı ‘Ī̇sā diledi, bu ümmet (2) diledügi yėdürdigi ṭa’āmı Ādem diledi, ‘Ī̇sā diledügi ṭa’ām gökden biribidi (3) Ādem diledigi ṭa’āmı cennetden viribidi, **[B 102b]** ‘Ī̇sā’yı yine ol yėre iletdiler kim (4) mā’ide viribidiler, إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ Ādemi daḫı gėrü ol (5) yėre iletdiler kim buġdayı viribidiler, ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ yine (6) ol ḳavm çün ṭa’āmı dileyene vėre, وَرَافِعُكَ إِلَيَّ dėdi, ol ümmete ṭa’ām (7) vėrmek buyurana وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ dedi, ol ḳavmi çün ṭa’ām dileyeni (8) dördünci ḳat göge iletdi, ol ümmetine ṭa’ām vėrmek buyuranı Ḳābe ḳavseyne (9) iletdi ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى tā ‘ālem ḫalḳı bile(10)ler kim ṭaʿām dileyen birle ṭaʿām vėren arasında niçe farḳ var-ımış ol er (11) kim adı Muḥammeddür, resūl-i ṣaḳaleyndür, كُنْيَتِيْ Ebu’l-Ḳāsım ḫocaya ḫāfıḳaynı? (12) idi, ḳızı Fāṭımatü’z-zehrā idi güyegüsi صَلَّىَ الثَّقَلَيْنَ ḳıbleteyn (13) idi قُرَّةُ العَيْنَيْنِ oġlanları Ḥasan ve Ḥüseyn idi, iki gözi أَلَمْ نَجْعَل لَّهُ عَيْنَيْنِ(14) idi, dili dudaġı ve lisānen şefateyni idi şerī‘ati (15) وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ idi, anuŋ menzileti Ḳābe ḳavseyn idi varması **[111a]** (1) gelmesi طَرْفَةُ العَيْنْ idi bir er kim vaṣfın ėşitdüŋ, bir gün bayram namāzına (2) çıḳmış idi, bir bölük oġlanları gördi oynarlar idi, bunlardan bir oġlan (3) gördi kim saçı bölügi yatmış dili dudaġı ḳatmış, yalın başı açuḳ ṭonı yıpraḳ, (4) yüzi ṭobraḳ bir yaŋa çıḳmış aġlayu otururdı, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā (5) ‘aleyhi’s-selām aŋa eydür, oġlan niçün aġlarsın, işbu oġlanlar birle (6) niçün oynamazsın, ol

[292] Metinde üste yazılmıştır.

[293] **[110b]** // 2 diledügi: B14 yok / biribiri: B15 viribidi // 3 cennetden: B15, Y6 uçmaḳdan // 6 ḳavm çün: B3, Y7 ḳavm-içün / ṭa’āmı: B2 ṭa’ām / ol ümmete: B3 ol ümmetine // 7 ḳavm çün: B4, Y8 ḳavm-içün // 8 ol ümmetine: B5 bu ümmetine / ṭa’ām: B5 yok / ḳabe ḳavseyne: B6 ḳabe ḳavseyni // 9 iletdi: B6 iltdi / (9, 10) bileler: B6 bilsünler / dileyen birle: B7 dileyen-ile // (11, 12, 13) Ebu’l-ḳāsım ḫocaya ḫafıḳaynı idi ḳızı Faṭımatü’z-zehra idi göynegüsi …idi … // 15 varması: B10 varmaġı **[111a]** // 1 bir er kim vaṣfın işitdüŋ: Y10 yok // 2 oynarlar idi: B12, Y11 oynarlar /bunlardan: B12, Y11 bulardan // 3 kim: B12, Y11 yok / bölügi: B12, Y11 yok / yėtmiş dili dudaġı ḳatmış: B12 yok // 4 topraḳ: B13, Y12 ṭoz / yaŋa: B13 yaŋaya / (4, 5) Muḥammedi Muṣṭafā ‘aleyhi’s-selām: B14 yok, Y12 Muḥammedi Muṣṭafā / niçün: B14 niṣe/ oġlanlar birle: B14 oġlanlar-ıla // 6 yok: B15 eydür,// 7 ėy er: Y14 yok / bulara: B1 ḳamulara // 8 muṣībet durur: B1 muṣībetdür / benüm: B1 yok // 9 er aldı: Y15 vardı// 11 göŋül birle: B4 göŋül-ile / ṭurası: Y16 durası // 12 üzre: B5, Y17 üzere / bugün: Y17 yok / atalı: B5, Y17 atalu / oynar: B5 oynarlar / içüm: Y1 içün / eyitdi: Y1 eydür,// 15 yok: B7 eydür,/ ola, mısın: Y1 ola, rmısın (15 / **[111b])** // 1 ‘āyīşe: Y2 ‘āyişe-yi ṣıddıḳa / ‘Aliyy-i murtażā: B8 ‘Alī / er: B9 yok // 3 niçün: B10 niṣe // 4 geldi: Y4 gėtürdi /ṭonlar: B11 ṭon // 5 ṭatlu: Y4 datlu / ṭa’āmlar birle: B12 ṭa’āmlar-ile / yok: Y4 ḳarın // 6 dizdi: B12, Y5 ṭaradı / bölügin: B12 yok / ‘anber birle: B12 ‘anber-ile / yok: Y5 andan / yıylandurdı: B13 ḳoḳulandurdı / oġlanlar: B13 oġlanlar // 8 yok: B14 ol / gördilerse: B14 gördiler / aŋa eyitdiler: B14 eyitdiler aŋa // 9 şindi: B15 şimdi

oğlan peygāmberi bilmezdi خَلِّ عَنِّيْ أَيُهَا الدَّجُلُ(7) eydür, **[B 103a]** ḳoġıl beni ėy er baŋa söylemegil eger bugün bulara bayram-ısa (8) baŋa muṣībet durur, benüm atam fülān ġāzılıḳda Taŋrı Resūlī ileyinde (9) öldi, anam daḫı bir ayruḳ er aldı, atamdan ḳalan mālı düketdi, yėdi, (10) beni evinden sürdi bugünki gün benüm ne ṭa'āmum var yėyesi ve ne ṭonum (11) var gėyesi, ne yėrüm var ṭurası, ne göŋül birle oynayayın, ḳoġıl beni derdüm (12) üzre ağlayayım, bugün atalı oğlanları gördüm oynar, ben atamı aŋdum **[Y 50a]** içüm (13) ḳaynar, 'ālem faḫri ol oğlanuŋ elin dutdı eyitdi, هَلْ تَرْضَى بِيْ أَبَاً وَ (14) وَعَاشِيَةَ أَمَّاً وَ أُخْتَاً (15)عَلِيَّاً عَمَّاً وَ الحَسَنُ وَ الحُسَيْنُ إِخْوَةً وَفَاطِمَةَ yā oğlan rāżı olamısın ben senüŋ ataŋ olsam 'Āyīşe **[111b]** (1) anaŋ olsa ve 'Alīyy-i murtażā 'ammuŋ olsa ve Ḥasan ve Ḥüseyn er ḳardaş(2)laruŋ olsa ve Fāṭımatu'z-zehrā ḳız ḳardaşuŋ olsa, oğlan peygāmberüŋ (3) elin öpdi, etegin dutdı eydür, niçün rāżı olmayam yā Resūlu'l-lahi, 'ālem (4) faḫri ol oğlanuŋ elin aldı ve kendü menziline geldi, görklü ṭonlar (5) gėyürdi, ṭatlu ṭa'āmlar birle ṭoyurdı ve 'Āyişe-yi ṣıddıḳa ṣaçın (6) dizdi bölügin ördi müşk ü 'anber birle yıylandurdı, bu oğlanlar yügü(7)rü evden ṭaşra çıḳdı oynayu güle sevinü, ol oğlanlar içine girdi (8) ḳaçan kim oğlanlar anı gördilerse aŋa eyitdiler, إِلَى الأَنَ كُنْتَ تَبْكِيْ فَمَا أَتَا لَكَ صِرْتَ مَسْرُورَاً (9) şindiye degin aġlar-ıduŋ imdi ne **[B 103b][294]** gördüŋ sevinürsin, (10) قَالَ رَسُوْلُ اللهِ أَبِيْ وَ عَاشِيَةَ أُمِيْ وَ عَلِيٌ عَمِّيْ وَ فَاطِمَةُ (11)كُنْتُ جَائِعَاً فَشَبِعْتُ وَ عَارِيَاً فَكُسِيْتُ وَكُنْتُ يَتِيْمَاً فَصَارَ وَ الحُسَيْن إِخْوَانِيْ فَلِمَ لا أَفْرَحُ بِهِ (12) أُخْتِيْ وَ الحَسَنُ anuŋ-çun kim şindiye degin aç-idüm (13) imdi ṭoydum, şindiye degin yalıŋ idüm imdi ṭonandum, Taŋrı Resūli (14) Muṣṭafā atam oldı ve 'Āyişe-yi ṣıddıḳa anam oldı ve 'Alīyy-i murtażā (15) 'ammum oldı ve Fāṭımatü'z-zehrā ḳız ḳarındaşum oldı, Ḥasan ve Ḥüseyn **[112a]** (1) er ḳarındaşlarum oldı, eyledür kim gökdeki yılduzlar bugün baŋa ay oldı, (2) dükeli ġaygum ṣavuldı, yoḳsul özüm bay oldı, bunuŋ gibi eylüge (3) nite sevinmeyem فَقَالَ الصِّبْيَانُ يَا لَيْتَ أَبُونَا كُلُّهُمْ

[294] // 12 şindi: B3 şimdi / (12, 13) aç-idüm imdi ṭoydum şindi yadagın yalıŋ idüm imdi ṭonandum: B (3, 4) yadagın yalıŋ idüm imdi ṭonandum şimdi yadagın aç-ıdum imdi ṭodum / Taŋrı Resūli: B4 yok // 14 'Āyişe-yi ṣıddıḳa: B4 'Āyişe / anam oldı ve: B4 anam ve oğlı // 15 emmüm oldı: B4 yok / oldı: B5 yok **[112a]** // 1 yılduzlar: B5 ılduzlar // 2 ġaygum: B6 ḳayġum/ bunuŋ: B6 bununŋki // 5 kāşiki: B9 keşke // 6 ölmişlerimisse: B9 ölmişlermise / (6, 7) 'Āyişe-yi ṣıddıḳa: B10 'Āyişe / olsa: B10 yok / yok: B10 ve oğlı // 8 tā peygāmber: B11 yok // 9 gidince: B12 çıḳınca / dola, ndı ise: B12 naḳl ėtdi // 10 ṭaşra: B 12 yok / ḳoydı: B12 ḳoyardı // 11 daḫı: B14 yok //12 Ebū Bekiri: B14 Ebū Bekir / 13 geldi: B15 getürdi // 14 aġlatmaŋ: B1 aġlatmaḳ / yavlaḳ: B1 yok / yetīmler: B1 yetīm // 15 yetīm: B2 yetīm-ile **[112b]** // 2 yetīmleri ve ġaribleri aġırlaŋ: B4 yetīmleri esirgeŋ ġaribleri aġırlaŋ // 3 yetīm idüm: Y1 yetīm oldum / ġarībdüm: B5, Y1 ġarīb oldum / 'azīzi baġdād: Y1 'azīz men // 4 yok: Y2 olıcaḳ / ṭoldurdı: B6 ṭoldururdı, Y2 ṭoldurur,/ çıḳar-ıdı: B6 çıḳardı, Y2 çıḳar

عَمَّنَا (5)فِيْ تِلْكَ الغَزْوَةِ حَتَّى صَارَ النَّبِيُّ أَبُوْنَا وَ عَاشِيَةَ أُمُنَا وَ عَلِيٌّ (4)قُتِلُوا فِيْ سَبِيْلِ اللهِ andan ol oġlanlar eyitdiler, kāşkī bizüm daḫı atalarumuz Taŋrı (6) çün ġāzılıḳda ölmişlerimisse peyġāmber bizüm daḫı atamuz olsa ve ‘Ā(7)yişe-yi ṣıddıḳa anamuz olsa, ‘Alīyy-i murtażā ‘ammumuz olsa dėyüp ārzū(8)larlar-ıdı, ol oġlan peyġāmber ḳatında oldı tā peyġāmber dünyā(9)dan gidince, ḳaçan kim peyġāmber dünyādan dulundı ise, ol oğlan (10) ṭaşra başına ṭopraḳ ḳoydı çaġırup eydürdi, الآنَ صِرْتُ يَتِيْمَاً وَ (11) الآنَ صِرْتُ غَرِيْبَاً imdi yetīm oldum şindi ġarīb oldum dėyüp daḫı (12) aġlardı fürḳat odı baġrını ṭaġladı, Ebū Bekir anı gör, elin aldı (13) evine geldi getürdi, ėy Müsülmānlar, yetīm degmeler ḳatında **[B 104a]** ḫor olur (14) yetīmi aġlatmaŋ, yarın yavlaḳ düşvār olur, yetīmler ārzūlayan peyġāmber (15) ārzūlamış olur, yetīm ġarībi aġırlayan peyġāmberi aġırlamış olur, anuŋ-çun **[112b]** (1) Muḥammedi Muṣṭafā eydür, اِرْحَمُوا اليَتَامَى وَ أَكْرِمُوا الغُرَبَا فَإِنِّيْ كُنْتُ يَتِيْمَاً وَ فِيْ الكِبَرِ غَرِيْبَاً (2)فِيْ الصِّغَرِ eydür, yetīmleri ve ġarībleri **[Y 50b]** aġırlaŋ, anuŋ-çun kim (3) ben oġlan-iken yetīm idüm ve ululıḳda ġarībdüm, ‘azīz Baġdād, Baġdād içinde bir (4) zāhid var-ıdı, bayram güni ḳoynına ḳoz ṭoldurdı, meydāna çıḳar-ıdı, andan (5)[295] ol ḳozlaruŋ ḳabın dilerdi, meydān içre ṣaçar-ıdı, uşaḳ oğlanlar (6) anı ḳarmalaşı biribirin kovalaşurdı, andan ol zāhide <ve>[296] ṣordılar kim (7) niçün böyle ḳılursın, ol eydür, bayram güni durur ayruḳ nesnem yoḳ kim (8) yoḳsulları sevindürem, bu ḳozı saçaram oğlanlar ḳarmalaşurlar ve (9) biribirin ḳovalaşurlar, anuŋ birle sevinüşürler, meger baŋa müzd ü ṣevāb (10) ola dėrem eyitdiler <eyitdiler>[297] bes niçün ṣıyup bıraġursın eydür, ḳumār (11) oynamasunlar dėyü baŋa yazuḳ olmasun dėrem, ḳaçan kim ol zāhid (12)

---

[295] // 5 oğlanlar: Y3 oğlanların / ḳabın dilerdi: B7 için çıḳardı // 6 ḳarmalaşı birbirin: B7 ḳarmalaşup ḳaparlardı // 7 niçün: B8 nişe / güni durur: B9, Y4 günidür// 8 oğlanlar: Y4 oğlancuḳlar / ḳozı: B9 ḳozları / saçaram: B9 saçarvan // 9 biri birin ḳovalaşurlar: Y5 yok / anuŋ birle: B10, Y5 anuŋ-ıla / sevinüşürler: B10 sevinürler // 10 ola, dėrem: B11 ola, mı dėyü / bes: B11 yok / niçün: B11 nişe / bıraġursın: B11 bıraḳursın / eydür: B11 eyitdi / (10, 11) ḳumar oynamasunlar dėyü baŋa: B (11, 12) baŋa ḳumar olup / dėyü: Y6 yok / dėrem: B12 dėyü dėdi / vardı-y-ısa: B12geçdi / (12, 13) gördi anı kim: B13 anı gördi kim / yok: Y7 Ḥaḳ / ḳurulmış: B13 ḳurılmış / ve: B13 yok // 14 gördüm kim: B14 yok / ‘āsīleri kim: B14 ‘āsī ki // 15 ilteler: B15 iltmeki / ‘āṣīleri: B15 ‘āṣī **[113a]** // 2 durur-ıdum: B, Y9 dururdum / yok: Y9 nesne // 3 zebāni: B3 zebāninüŋ / yok: B3 kim // 5 ne-y-ile ėrdüŋ: B4 neden degdüŋ / (5, 6) ve nāresīdeleri: B5 yok / sevündürmek birle: B5 sevindürmek-ile / ḳul: B5, Y12 / bende / sen daḫı ve: B5 yok / yok: B5 bayrām güni // 7 bunuŋ birle: B(5, 6) bunuŋ gibi / yok: B6 kim / eksügin: B6 eknin // 8 ėrürler dėr: B6 ėrişdürler, Y14 degürüler / dėr: Y14 yok // beyit: B’de yok

[296] Metin bağlamından ötürü metinden çıkarıldı.

[297] Metinde üstü çizilmiştir.

dünyādan vardı-y-ısa anuŋ bir dostı var-ıdı, düşinde gördi anı (13) kim ḳıyāmat ḳopmış, terāzū ḳurulmış, ṣırāṭ gerilmiş ve ‘ālem ḫalkı (14) ‘araṣāt yėrine dirilmiş, eydür, ol arada gördüm kim ḳanḳı ‘āsīleri kim (15) zebānīler dutarlar, ṭamuya ilteler, ol zāhid yügürür, ol ‘āṣīleri zebānīler **[113a]** (1) elinden **[B 104b]** alur ṣalıvėrür, Muḥammedi Muṣṭafā ‘alemi dibine varurdı, anı (2) ‘acablayu durur-ıdum, bir zebānī geldi beni dutdı çaġırdum, yā fülān (3) zinhār, dėyü ol zāhid yügürü geldi beni ol zebānī elinden aldı (4) ṣalıverdi, ben eyitdüm, sen fülān zāhid degülmisin, eydür, belī ben eyitdüm, (5) sen bu menzilete ne-y-ile ėrdüŋ, eydür, ben bayram güni yetīmleri ve nāresīde (6)leri sevindürmek birle buldum, ėy ḳul sen daḫı ve yetīmleri sevindüren (7) bunuŋ birle menzilete degse ol kimse yetīmlerüŋ eksügin bitürse bayram güni (8) ḳarnın ṭoyursa görgil kim anı ne menzilete ėrürler dėr.

beyit

(9) Mü’minseŋ bėlüŋ baġla ḳavī durġıl

Güni oldı aġlamışları avındurġıl

(10) Taŋrı vėrdi dürlü ni’met elüŋ irer

Bayram güni yetīmleri sen sevündürgil

(11) Dünyā içre olduġunca dirligüŋ datlu olsun

Saŋa düşmānlıḳ ṣananlar senden odlu olsun[298]

(12) Bulmasun aḫşam yėyesi, bulmasun gündüz gėyesi

Ḳanḳı gün kim ḥāli eylü bundan (13) **[Y 51a]** yatlu[299] olsun

Yarıcuŋ bir Taŋrı olsun

Buŋ güninde bekleyen ṭā‘atüŋ ḳabūl ḳılsun

Ḥaḳ bayramuŋ (14) hem ḳutlu olsun

[298] Metinde kenara yazılmıştır.
[299] Metinde kenara yazılmıştır

وَ رُوِيَ ابْنِ مَسْعُوْدٍ عَنْ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَامِنْ يَوْمِنْ (15)فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَالْفَجْرِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ الآيَةْ أَوْ يُفْقَدَ فَرَسُهُ وَمَنْ (2)مِنَ العَشْرِ قِيْلَ لَهُ وَلا الجِهَادُ فِيْ سَبِيْلِ اللهِ قَالَ لا إلاَّ أنْ يُقتَلُ شَهِيْدَاً (1) **[113b][300]** أفْضَلُ وَ (4)سَنَةٍ وَيُكَفِّرُ بِهِ عَنِ العَقْدِ ذَنْبُ سَنَةٍ إلاَّ يَوْمُ عَرَفَةَ لفَإنَّهُ يَعْدِلُ (3)صَامَ فِيْهِنَّ يَعْدِلُ صِيَامَ كُلُّ يَوْمٍ صَامَهُ صِيَامُ يُكَفِّرُ ذُنُوبَ سَنَتَيْنِ سَنَةٍ مَاضِيَةٍ وَ سَنَةٍ مُقْبِلَةٍ kulaḳ benden (5) yaŋa dutġıl bu ḫaberi key diŋlegil, ṭā‘atüŋ ünin yiŋlegil, yazuġ-ıçun (6) bir iŋlegil, ḫaber vėrür ol nebī-i raḥmet seyyid-i ḥażret şefī’-i ümmet (7) **[B 105a]** götürdi küfri, bid‘at ėşitse adını diŋlenür cān anuŋ birle götür(8)di[301] küfri, īmān indi aŋa yüz on dört sūreyi Ḳur‘ān ancılayın eydür (9) ol ḥabībü’r-raḥmānu hiç günler içinde ṭā‘atüŋ ve eyü işüŋ Taŋrı ḳatında (10) anca müzd-i ş̱evābı olmaz kim, bu on gün içinde olur, eyitdiler, (11) ġāzılıḳ ḳılmaḳ Taŋrı çün ve düşmen birle doḳışmaḳ[302] müzd-i ş̱evābı olmaya (12) mı yā Resūlu’l-lahi, eyitdi olmaya meger ol kimseye kim çalışda şehīd ola (13) ve atınuŋ siŋiri ḳırıla bunca müzd ş̱evāb ola, meger ol kişiye ola (14) her kim bu on güni oruc dutsa degme bir gün orucı bir yıl oruc dutmış (15) müzdin ş̱evābın yazalar ve degme bir gün[303] orucın bir yıllıḳ yazuġına kefāret ola, **[114a]** (1) İllā ‘arefe gün oruc dutmaḳ iki yıllıḳ yazuġına kefāret ola, bir geçmiş yıluŋ (2) bir daḫı geldeç yıluŋ subḥāne raḥīme kerīme kim ḳul bir ‘arefe gün oruc (3) dutduġ-ıçun bir yıllıḳ geçmiş yazuġın yarlıġar, bir yıllık gelesi yazuġın yar(4)lıġar, bu ḳamu ne durur, ol laṭīf-i luṭfı durur kim ḳulları ḥaḳḳına ḳılur, (5) yine dürüst naḳl içinde gelmiş durur ve hep İbni Münebbih eydür, her kim (6) z̤ī’l-ḥiccenüŋ ilk on güninde kim kim biŋ kez (7) oḳusa Melik celle ve celālühū ol ḳula iki berāt vėre,

---

[300]// bulsun: Y17 bulmasun / eylü: Y17 eygü / bundan: Y17 mundan // 13 ḥaḳ: Y1 hem // 14 yatlu olsun: Y1 yok **[113b]** //Arapça: Y’de yok // 5 ḫaberiŋi: B14 ḫaberiŋi / (5, 6) ṭā’atüŋ dünin yiŋelegil yazuġ-ıçun bir iŋlegil: B14 yazuġu-y-ıçun iŋlegil ṭa’ātüŋ yiŋlegil / donın: Y3 ṭonın // 7 küfri: B1 küfri-y-ile / yok: Y4 ve / adını: B1 adın / anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla / (7, 8) götürledi: B1 ayrıtlandı / küfri īmān: B1 küfr ü īmān / sūreyi: B2 sūre / ancılayın: B1 böyle / hiç: B2 hic / işüŋ: B3 girdāruŋ // 10 yok: B3 ve// 11 düşmen birle: B5 düşmen-ile / yok: B5 ve // 12 kimseye kim çalışda: B6 kimsekim şehīd // 13 ve atınuŋ siŋiri ḳayıla: Y7 yok / ḳayıla: B6 ḳırıla / yok: B6 ve / ola: B7 yok / ola, kişiye ola: B7ol kimseye ola dėdi // 15 yok: B8 ve / yazalar: B8 bula / bir gün orucın: B8 bir gün-içün / yazuġına: B9 günāhına **[114a]** // 1 İlla ‘arefe gün oruc dutmaḳ iki yıllıḳ yazuġına kefāret ola, : B9 yok // 2 geldeç: B9 geçse, Y9 geldeçi // 3 yazuġın: B11 günāhın / yarlıġar: B11 yarlıġaya / yok: B11 daḫı / yok: B11 ḳılmadın / (3, 4) yarlıġar: B11 yarlıġaya / ne durur: B12 nedür / laṭīfi: B12 laṭīfüŋ / luṭfı durur: B12 luṭfıdur // 5 gelmiş durur: B13 gelmişdur // 6 kim kim: B13 her kim // 7 oḳusa: B14 oḳısa / berat: B15 berātı // 8 daḫı: B15 yok / berāt: B15 berātı / nefātdan: B15 nifāḳdan

[301] Metinde: götürledi

[302] Metinde do ve ḳuşmaḳ heceleri arasında mürekkep bulunmaktadır. Bu sebeple heceler ayrı yazılmıştır.

[303] Metinde üste yazılmıştır.

bir berāt oddan (8) āzād dėyü daḫı bir berātı vėre nifāḳdan **[B 105b]**[304] arı dėyü, yine iki biŋ müzd anuŋ (9) dīvānına yazalar ve iki biŋ yazuḳ anuŋ dīvānından yuyalar, uçmaḳ (10) içinde anuŋ-çun bir köşk binā ḳılalar kim eger dünyāyı maşrıḳdan (11) maġribe degin anuŋ bir derecesi içinde ḳosalar belürmeye ol köşküŋ (12) bināsı ḳızıl yāḳūtdan ola, bu kerāmet ol kimseye ola kim (13) bu on gün içinde her gün biŋ kez قُلْ هُوَ اللَّـهُ أَحَدٌ oḳuya ‘azīzi men, (14) işbu bir ḳaç güni ġaflet birle geçürmeŋ, ṭā‘ate meşġūl oluŋ ve bunuŋ (15) şevāblarından **[Y 51b]** maḥrūm ḳalmaŋ, ėy ‘azīzi men, bu kerāmet tamām durur **[114b]** (1) kim Ḥaḳ Ta’ālā bu ża’īfler ḥaḳḳına ve miskīnler ḥaḳḳına ḳıldı, ḳaçan kim Muḥammedi Muṣṭafā ġāzılar (2) ve şehīdler müzdin ve şevābın gördi-y-ise ġayġuya düşdi, eyitdi Bār-i Ḫuẕā’ya ol (3) ża’īfler miskīnler kim ġāzılıḳ ḳılmaġa güçleri yėtmez, bular ne ḳılsunlar (4) bu müzdi ve şevābı ne-y-ile bulsunlar, Melik-i ẕü’l-celāl, pāẕişāhı bī-zevāl, ḳādiri (5) ber-kemāl, Cebrā’īl’i viribidi geldi eydür, يَا اَلرَّبُّ يُقْرِئُكَ السَّلاَمُ yā Muḥammed (6) Ḥaḳ Ta’ālā selām okur yā Ḥabīb ḳayurmaġıl, göŋlüŋi ṭar ḳılmaġıl, eger ża’īf (7) ümmetüŋe sen mihrübān-ısaŋ senden daḫı ben mihrübānvan ża’īf (8) ḳullarum üzre anca kim ġāzılar şevābınuŋ ucı yoḳ durur ve bularuŋ faẓlı (9) ve kerāmeti daḫı artuḳ durur, şol **[B 106a]** kimseler kim ġāzılıḳ ḳılumayalar bu on (10) güni vėrdüm her kim erden ve ‘avratdan bu on gün içinde oruc dutup, (11) ṭā‘at ḳılursa anuŋ şevābı ġazılar şevābından artuḳ ola, ol ḳul şevābdan (12) her ḥālde maḥrūm olmaya, anuŋ-çun kim ol kāfer birle çalışmaḳ durur, bu nefisle (13) çalışmaḳ durur, nefs birle çalışmak

[304] // 9 divānına: B1 şevābına / yazalar: Y14 yazı olur / yazuḳ anuŋ divānından: B1 yazuġın yuyalar // 10 kim eger: B2 yok /dünyāyı: B2 dünyā // 11 bir: B3 yok / ḳosalar: B3 yok / yok: B3 ve // 13 oḳuya: Y17 oḳıya / yok: Y17 imdi// 14 ġaflet birle: B5 ġaflet-ile / oluŋ: B6 ol / geçürmek: Y17 geçürmegil / oluŋ: Y17 olġıl // 15 ḳalmaḳ: B6 olmaya, Y1 ḳalmaġıl (15, **[114b])** ėy ‘azīzi men bu kerāmet tamām durur,kim Ḥaḳ Te’ālā bu □a’īfler ve miskīnler ḳıldı: Y’de yok// 1 ża’ifler :B6 ża’ifler / yok: B6 ḥaḳḳına / yok: B6 ḥaḳḳına / Muḥammedi: B7 Muḥammed // 2 gördi-y-ise: B8 gördi / bārī: B9 bār / ġayġuya: Y1 ḳayġuya // 3 ża’īfler, miskīnler kim: Y2 kimseler / yėtmez: B10 yėtmeye // (4, 5) Melik-i ẕü’l-celāl pāẕişāhı bī-zevāl ḳādiri ber-kemāl: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā // 6 oḳur: B12 ḳılur, Y3 ḳıldı / göŋlüŋi: B13 göŋlüŋ / ṭar ḳılmaġıl: Y4 dar dartmaġıl // 7 sen: B13 yok / mihrübānvan: B14 mihrübānraḳvan // 8 üzre: B14 üzere /anca:B14 nice / yok: B15 müzdinüŋ / yok durur: B15 yoḳdur, Y5 yoḳ-ısa // 9 artuḳ durur: B15, Y5 artuḳdur / şol: B(15, 1) uş ol / ḳılumayalar: B1 ḳılmayalar // 10 ve: B1 yok / yok: B3 daḫı / gün: Y6 güni // 12 kāfer birle: B3 kāfer-ile / çalışmaḳ durur: B4, Y7 çalışmaḳdur // 13 çalışmaḳ durur,nefs birle: B4 yok / yok: B13 şevābı / kāfer birle: B4 kāfer-ile // 14 anuŋ şevābından: B5 yok // 15 nefs birle: B6 nefs-ile / çalışmaġı: B6 çalışmaġa / çalışmaġı: B6 çalışmaġa

artuḳ durur, s̱evābı kāfer birle çalışmakdan, (14) anuŋ s̱evābından anuŋ-çun kim seyyid-i kāināt, mihter-i mevcūdāt Muḥammedi (15) Muṣṭafā kāfer-ile çalışmaġı kiçi çalış dėdi, nefs birle çalışmaġı ulu **[115a]**[305] (1) çalış dėdi, nite-kim eydür, رَجَعْنَا مِنَ الجِهَادِ الأَصْغَرِ إِلَى الجِهَادِ الأَكْبَرِ (2) وَهِيَ النَّفْسُ bes bugünleri oruc dutmış gerek imdi bunuŋ içinde oruc (3) dutup ṭā‘at ḳılmış gerek ve Çalap ḳulluġın yėrine getürmiş gerek anuŋ(4)-çun kim ṭā‘at günleri durur ve ‘ināyet günleri durur ve müsāra‘at günleri (5) durur ve muvāfaḳat günleri durur, raḥmet maġfiret günleri durur, Melik-i Ta’ālā (6) evvel bunuŋ içinde üç peyġāmbere üç ḫil’at vėrdi Ādem’e tevbe ḫil’atin (7) bu günlerde gėyürdi, uçmaḳdan indükden ṣoŋra üç yüz yıl aġladı, bir gün (8) eydür, yā Cebrā’īl يَا جِبْرَائِيْلْ مَاحِيْلَتِيْ فِيْ قُبُولِ تَوْبَتِيْ eydür, ne ayġud ḳılayım dėr kim (9) Çalap benüm tevbem ḳabūl ḳılsa ve yazuġum yarlıġasa eydür, yā ‘Ādem yort (10) Mekke’ye varġıl, ẕī’l-ḥiccenüŋ ilk on güni gelince andan durġıl ḳaçan (11) ol gün gelse **[B 106b]** tevbe ḳılġıl, Çalab’dan ‘‘öẕrüŋ dilegil, Ḥaḳ Ta’ālā ‘öz(12)rüŋ bağışlaya tevbeŋ ḳabūl ḳıla, yazuġuŋ yarlıġaya, Ādem eyle ḳıldı (13) Ḥaḳ Ta’ālā Ādem’üŋ yazuġın yarlıġadı ve tevbesin ḳabūl ḳıldı, (14) nite-kim eydür, ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ikinci (15) İbrāhı̄m ḫullet ḫil’atin bu günlerde gėyürdi, ḳaçan İbrāhı̄m düşinde **[115b]** (1) gördi kim, aŋa oġlın ḳurbān ḳılmaḳ buyurdı, ol oġlanın **[Y 52a]** ḳurbān[306] ḳılmaġa ḳaṣd (2) ḳıldı, Melik-i Ta’ālā aŋa fidā‘ viribidi, firişteler ṭaŋlaşdılar eyitdiler, (3) أَعْطَا مَالُهُ لِلضَيْفَانِ وَبَدَنُهُ لِلنِيْرَانِ وَ قَلْبُهُ لِلرَّحْمَنِ وَ وَلَدَهُ لِلقُرْبَانِ (4) eyitdiler, dostlıḳ bunuŋ gibi olur kim İbrāhı̄m mālın ḳonuḳlara (5) vėrdi, tenin oda vėrdi,

---

[305] **[115a]** // 2 bes: B7 pes, Y9 yok / yok: Y9 imdi / bugünleri: B7 bugünlerde / dutmış: B8 dutmaḳ / bunuŋ içinde: B8 yok / oruc: Y9 ‘azı̄z // 3 getürmiş: B9, Y10 getürmek / (3, 4) anuŋ-çun-kim: B9 anuŋ-çunki / günleri durur: B9, Y10 günleridür / günleri durur: B9 yok /(4,5) günleri durur: B1, Y11günleridür / yok: B10 müsā’adat / günleri durur: B10, Y11 günleridür / günleri durur: B10, Y11 günleridür / yok: B11 kim / Melik-i Ta’ālā: B11, Y11 Ḥaḳ Ta’ālā // 6 yok: Y12 evvel / yok: B11 dürlü // 7 üç yüz yıl: Y12 bėş yıl // 8 ne ayġut B13 ne tedārük, Y13 yok /ḳılayım dėr kim: B14, Y13 eydeyimkim // 9 ḳılsa: B14 ḳıla / yarlıġasa: B14 yarlıġaya // 10 on güni: B15 onı // 12 tevbeŋ: B1 tevbeŋi / ḳılsa: B2, Y13 ḳıla // 13 Ḥaḳ Ta’ālā Ādem’üŋ yazuġın yarlıġadı ve tevbesin ḳabūl ḳıldı: B2 yok / yarlıġadı: Y16 bağışladı // 15 ḫullet: B3 yok / yok: B3 dostlıḳ / yok: B3 kim **[115b]** // 1 kim: Y17 yok / aŋa: B4 yok / oġlın: B4 oġlını / oġlanın: B4 oġlın / ḳılmaḳ: Y17 ḳılmaġa / oġlanın: Y17 oġlanı // 2ḳıldı: Y1 ḳılcaḳ / firişteler: B5 ferişteler // 4 eyitdiler: Y1 yok / yok: Y2 İbrāhı̄m // 5 vėrdi: B8 yok / oġlanı: Y2 oġlın // 6 subḥānehu: Y3 yok / yok: Y3 İbrāhı̄m / ḳonuḳları: Y3 ḳonuḳlara / oġul: Y3 oġıl // 7 odı: B10 od // 8 oġul: B10 oġlın // 9 fidā vėrdi: B11 ḳurbān viribidi // 11 maḳāmın vėrdi: B13 maḳāmında durup / Ḥaḳ birle: B13 Ḥak-ıla / yok: Y6 peyġāmbere / makāmın: Y6 makāmında / vėrdi: Y6 yok // 12 anuŋ birle: B14 anuŋ-ıla // 13 içinde idi: B15 içinde-y-idi // 14 yok: B1 ötrü // 15 yine: Y9 yok

[306] Metinde üste yazılmıştır.

gönlin raḥmāna vėrdi, oġlanı ḳurbāna vėrdi, (6) Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā İbrāhīm mālın ḳonuḳlara vėrdigi-çün oġul vėrdi, فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ(7) tenin oda vėrdigi-çün odı aŋa gülistān ḳıldı, قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ(8) oġul ḳurbān ḳılduġı-çun altun (9) boynuzlu ḳoç fidā‘ vėrdi وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ gönlin raḥmāna vėr(10)digi-çün dostlıḳ ḫil’atin gėyürdi وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا üçünci (11) Mūsā’ya ḳurbet maḳāmın vėrdi ve bu günlerde Ḥaḳ birle münācāt ḳıldı (12) ve onuncı gün anuŋ birle söz söyledi وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا (13) bu eyitdügüm dükeli bu günler içinde idi, bular **[B 107a]** ol ḫil’atleri (14) bu günler kerāmetinden ötrü gėydiler, yā mü’min sen daḫı bu günlerde oruc dutġıl (15) ve ṭā‘at ḳılġıl, tā bu günler kerāmetinden maḥrūm ḳalmayasın yine ḫaberde **[116a]**[307] (1) gelmiş durur, kim bu günler Mūsā aleyhi’s-selām münācātda eyitdi, يَارَبْ دَعَوْتُ وَلَمْ تُجِبْ دَعْوَتِيْ (2) eydür, yā Rabbī du‘ā (3) ḳıluram du‘ām müstecāb olmaz, baŋa bir nesne ögretgil kim anuŋ birle du‘ā (4) ḳılayım, ola kim du‘ām müstecāb ola, فَعَلِّمْنِيْ شَيْئَاً أَدْعُوا بِهِ فَأَوْحَى اللهُ إِلَيْهِ جَتَكَ قَالَ يَارَبِّ كُلُّ عِبَادَكَ (6) دَخَلَ أَيْامَ العِشرِ عَشْرِ ذِيْ الحِجَّةِ قُلْ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مَرَّةً أَقْضِ حَا (5)أَنْ يَا مُوسَى إِذَا هَذِهِ المَقَالَةُ بِهِنَّ (8) اللهُ مَرَّةً فَلَو وَضَعَتِ الَّسَّمَوَاتِ السَّبْعُ وَ الأَرْضِيْنَ السَّبعُ لَمَالَتْ (7) يَقُولَهَا قَالَ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلاَّ جَمِيْعَاً bes Melik-i Ta’ālā vaḥiy ḳıldı eydür, yā Mūsā (9) ḳaçan kim ẕī’l-ḥicce ayınuŋ ilk on güni gelse eyitgil, yā Mūsā يَا مُوسَى لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ (10) dėyü ḫācetüŋ revā ḳılam eydür, yā Rabbī yaluŋuz baŋa mı durur, yoḫsa (11) ḳullaruŋdan kim eydürse dükeline bile mi durur, eydür, yā Mūsā benüm ḳullarumda (12) her kim eydürse bu kelimeyi anuŋ ḫācetin revā ḳılam ve her kim bu kelimeyi (13) bir kez eydürse işbu günlerde yā Rabbī ḳıyāmat güninde terāzūsı içinde yėdi (14) ḳat gökden ve yėdi ḳat yėrden aġır çıḳa, yine bir ḫaberde daḫı (15) gelmiş durur, Muḥammedi Muṣṭafā’dan ‘aleyhi’s-**[B 107b]** selām

[307] **[116a]** // 1gelmiş durur: B3, Y9 gelmişdür / kim: B3 yok / bu günler: B3 günlerde / yok: Y10 ‘aleyhi’s-selām // 3 ḳıluram: B4 ḳılurın / anuŋ birle: B5 anuŋ-ıla / ögretgil: Y10 ögret / // 4 yok: B6 dėdi // 8 bes: B9 pes / Melik-i Ta’ālā: Y11 Ḥaḳ Tebāreke ve Ta’ālā // 9 gelse: B10 olsa / yā Mūsā: B10 yok / güni: Y10 gün / gelse: Y10 olsa // 10 dėyü:B11 dėgil / baŋa mı durur: B11 baŋa mıdur / 12 yok: B12 her / dükeline bile mi : B12 dükeline midür // 13 günlerde: B 14 günler içinde // 14 ḳat gökden ve yėdi ḳat yėrden: B(14, 15), Y14 ḳat yėrden ve yėdi ḳat gökden/ çıḳa: B15 gele // 15 gelmiş durur: B15, Y14 gelmişdür / ‘aleyhi’s-selām: Y14 yok / kim ol: Y14 yok **[116b]** // 5 ma‘nīsi bu durur: B5 ma‘nīsi budur, Y15 yok // 6 kim eydür,her kim: Y15 yok / vėrürse: B6, Y15 vėrse // 7 ve: B6 yok / peyġāmbere: Y15 peyġāmberlere / ṣadaḳa: B6 yok / sökel: B7 ṣayru // 8 ṣūre: B7 ṣorsa / dükeli: B7 ḳamu / şehhīdler: B7 şehīd / (8, 9) olup sinilerine bile varmış gibi durur: B8 yok / gibi durur: Y16 gibidür / yok: B8 olursa peyġāmberler meclisine oturmış gibidür ve / olursa: Y17 olsa / gibi durur: Y17 gibidür / donadursa: B9 ṭonatsa // 10 Ḥaḳ celle ve celālühū: B10, Y17 Ḥaḳ Ta’ālā / yok: Y1 anı / ḫulleleri birle: B10 ḫulleleri-y-ile, Y1 ḫullesin birle / donada: B10 ṭonada / bu günler içinde: B10, Y16 bu günlerde / bir: B10 yok // 11 ḳılursa: B10 eylerse, Y1 eylese / ya’nī: Y2 yok // 12 yok: Y2 ẕikr ėtdigümüz / / bu günler: Y2 bu günlerde / kerāmetinden durur: B12, Y2 kerāmetindendür

مَنْ تَصَدَّقَ **[116b]** (1) وَمَنْ (2)فِيْ أيَّامِ العَشْرِ عَلَى مِسْكِينٍ فَكَأنَّمَا تَصَدَّقَ عَلَى أنْبِيَاءِ اللهِ وَ رُسُلِهِ kim ol eydür, فِيْهَا مُؤمِناً كَسَاهُ اللهُ مِنْ حُلَلِ الجَنَّةِ وَمَنْ أطْعَمَ فِيْهَا (3)عَادَ فِيْهَا مَرِيْضاً فَكَأنَّمَا شَيَّعَ جَنَايِزَ الشُّهَدَاءِ وَمَنْ كَسَى عَالِمٍ فَكَأنَّمَا حَضَرَ مَجَالِسِ أنْبِيَاءِ اللهِ وَ رُسُلِهِ(5)أطْعَمَهُ اللهُ يَوْمَ القِيَامَةِ تَحْتَ عَرْشِهِ وَ مَنْ حَضَرَ فِيْهَا مَجْلِسَ(4)يَتِيْمَاً حَدِيثْma‘nīsi bu durur (6) kim eydür, her kim bu günler içinde ṣadaḳa vėrürse miskīnlere (7) ve peyġāmbere ve mürsellere ṣadaḳa[308] vėrmiş gibidür ve her kim bu günler içinde sökel (8) ṣoravarsa dükeli şehīdler cenāzesine ḥāżır olup sinilerine bile (9) varmış gibi durur, her kim bu günler içinde bir ‘ālem meclisine ḥāżır olursa peyġāmberler ve mürseller meclisine ḥāżır olmış gibi durur[309] ve her kim bu günler içinde yalıŋ donadursa Ḥaḳ (10) celle ve celālühū **[Y 52b]** anı uçmaḳ ḥulleleri birle donada ve her kim bu günlerde bir yetīme (11) luṭf ḳılursa Ḥaḳ Ta’ālā ol ḳulına ‘arş gölgesinde luṭf ḳıla ya’nī ‘aẕābdan (12) emīn ḳıla, bu ḳamusı bu günler kerāmetinden durur, قَوْلِهِ تَعَالَى عَشْرٍ وَالفَجْرِ اَنْفِجَارِ الصُّبْحِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ الْأَضْحَي((13) وَالْفَجْرِ وَلَيَال el-fecri ṣubḥ aydınlığı (14) durur, مِنْ تَحتِ العَرشِ فِيْ (15) وَالفَجْرِ اِنْفِجَارُ النَّسِيْمِ daḫı ṣu aḳmaḳlıġı durur, وَالفَجْرِ إنْفِجَارِ المَاءِ وِالفَجْرِ اِنْفِجَارُ نَفَسُ العَارِفِيْنَ بِالأسْحَارِ (1) الجَنَّةِ وَ مِنَ الجَنَّةِ إلَى الدُّنْيَا لأجْلِ المُؤمِنِيْنَ **[117a][310] [B 108a]** الفَجْرِ اِنْفِجَارُ المَاءِ (3) مِنْ أعْيُنْ الصَّحَابَةِ وِالفَجْرِ اِنْفِجَارُ المَاءِ مِنْ إشْتِقَاقِ الأحْجَارِ وَ (2) وِالفَجْرِ اِنْفِجَارُ الدُّمُوعِ أعْيُنِ العُصَاةِ وِالفَجْرِ اِنْفِجَارِ الصَّخْرَةِ وَ خُرُوجِ نَاقَةِ (4) مِنْ أصَابِعِ الرَّسُولِ صَلْعَمْ وِالفَجْرِ اِنْفِجَارُ الدُّمُوعِ مِنْ عَلَيْهِ السَّلَامْ (6) وِالفَجْرِ اِنْفِجَارُ المَوْتَى مِنَ القُبُورِ وَقَالَ اِبْنِ عَطَّارٍ وَ الفَجْرِ مُحَمَّدٌ مُصْطَفَى (5) صَالِحْ عَلَيْهِ السَّلَامْ

[308] Metinde üste yazılmıştır.
[309] Metinde kenara yazılmıştır.
[310] (117a- 125a): Y nüshasında bulunmamaktadır.

[117a] // 9 aḳmaḳ durur: B8 aḳmaḳdur / üçünci: B8 ücünci /esmek olur: B8 esmekdür // 10 urmaġı olur: B9 urmaġıdur / aḳmaġı olur: B9 aḳmaġıdur // 11 çıḳmaġı: B9 çıḳmaḳdu / çıḳmagı olur: B9 çıḳmaḳdur // 12 gözi: B11 yok / aḳmaḳ olur: B11 aḳmaḳdur / ṭokuzuncı:B11 ṭokuzıncı / şaḥralar ve: B11 yok // 13 aḳmaġı olur: B12 aḳmaḳdur / aḳmaġı olur: B12 aḳmaġıdur // 14 ‘āṣī gözi yaşı: B12 ‘āṣīler yaşı / aḳmaġı olur: B12 aḳmaġıdur // 14 ṣaliḥ er ve enis ḳayadan: B13 ḳayadan ṣāliḥ er ve enis / (14, 15) çıḳmaġı olur: B13 çıḳmaġıdur / el-faḫr: B13 yok / Muṣṭafā olur: B14 Muṣṭafādur **[117b]** // 1 gürdan: B14 sinden / ḳopmaḳ olur: B14 ḳopmaḳdur / (1, 2): B 15 yok // 3 yaḫtulanmaḳ durur: B15 yaḫtulanmaḳdur / Melik-i celle celālühū: B15 Melik-i Ta’ālā // 4 dün: B1 yok / yaḫtusı: B1 ışıġı // 5 ḳaraŋulıġı: B1 ḳaraŋulıġı // 6 yoḳ yoḳ: B2 ne ne // 7 ṣoŋınca: B3 ṣoŋında // 8 sürür: B4 sürer // 9 ḳula: B5 bendeye / ṭa’āt birle: B5 ṭa’āt-ıla // 10 gelmiş durur: B5 gelmişdür / firişte: B6 ferişte / yaratmış durur: B6 yaratmışdur // 11 Maġrib’de durur: B6 Maġrib’dedür // 12 avcında: B7 elinde // 13 firişte: B8 ferişte / avcında: B8 elinde // 14 avcın içine: B9 avcına // 15 açduḳda: B9 açduḳca/ yaḫtu: B9 ol yaḫtulu olur (15, **[118a]** // 1) yaḫtu bolmış olur: B10 nūrlanur / yok: B10 nite-kim eydür,/ yok: B10 gün / ṭolunası olsa: B11 ṭolınsa / yok: B10 ol ferişte // 2 avcın: B10 elin // 5 firişte: B14 ferişte / artar: B15 arta durur // 7 firişte: B2 ferişte / nūrum birle: B2 buyruġum-ıla // 8 üzre: B2 üzere / giderür: B3 götürür / nūr birle: B3 nūr-ıla / ciihānı: B3 cihān / (8, 9) yaḫtu ḳılur: B3 yaḫtulu olur // 10 üzere: B5 üzre // 11 ḳaraŋulıḳ birle: B5 ḳaraŋulıġ-ıla / örtmek içün: B6 örtmekçün // 12 diŋlenmek içün: B6 diŋlenmekçün // 13 Melik-i ‘azze ve celle: B7 Melik-i Ta’ālā // 14 buyurdı: B8 diledi / yürigil dėyü ḳaçankim ṣuyı yaratmaḳ diler-ise: B8 yok // 15 yaḫtu: B8 nūrlu / cevher: B8 gevher / kim: B9 yok / naẓarı birle: B9 naẓarı-y-ıla

‘azīzi men, وَ يُقَالُ وَالفَجْرِ اِنْفِجَارُ الأنْهَارِ فِيْ الجَنَّةِ (7)لأنَّ بِهِ إنْفَجَرَتْ أنْوَارُ الإيْمَانِ وَ غَابَتْ ظُلُمَاتِ الكُفْرَانِ ve’l-fecir on bėş dürlü (8) ma’nīsi ṣubḥ yėri aġarmak olur, ikinci yėryüzinden deŋizler (9) aḳmaḳ olur, üçünci ‘arş altında nesīm yėli esmek olur, dördünci seḥer (10) vaḳtında ‘ārifler nefes urmaġı olur, bėşinci ṣu bıŋardan akmaġı olur, altıncı (11) ot yėm yėrden çıḳmaġı olur, yėdinci yėmişler ‘acabdan çıḳmaġı olur, sekizinci (12) ṣaḥābeler gözi yaşı aḳmaḳ olur, ṭoḳuzuncı ṣaḥrālar ve ḳayalar yaruġından (13) ṣu aḳmaġı olur, onuncı ṣu peyġāmber barmaġından aḳmaġı olur, on birinci (14) ‘āṣī gözi yaşı aḳmaġı olur, on ikinci ṣāliḥ ervānesi ḳayadan çıḳmaġı (15) olur, on üçünci ve el-faḫr İbni ‘Aṭṭār ḳavlinde Muḥammedi Muṣṭafā olur, on dördünci **[117b]** (1) ḳıyāmatda ölüler gürdan ḳopmaḳ olur, on bėşinci mü’minlerüŋ uçmaḳ (2) içinde taḫtları yanınca ırmaḳlar aḳmaġı olur, وَ الفَجْر ammā o kim eyitdüŋ ve el-faḫri (3) yaḫtulanmaḳ durur, nite-kim eydür, وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ Melik-i celle celālühū (4) Ḳur‘ān’da yāz ḳılur, ol **[B 108b**] sā‘at ḥaḳı-çun kim dün ṣoŋında ṣubḥ yaḫtusı (5) aḳın ėder, dün ḳaraŋulıġı hezīmet ḳılur, yėr yüzinden sürer ṣoŋınca (6) gün ṭoġar, cihān yaḫtu vėrür yoḳ yoḳ ol sā‘at ḥaḳı-çun kim ‘āṣī (7) ḳuluŋ ‘ömri ṣoŋınca ‘ināyet ṣubḥı yaḫtusı aḳın ėder ‘āṣīden ma‘ṣiyet (8) ḳaraŋulıġın sürür <sürer>[311] hezīmet ḳılur, tevbe yėli eser ḳul yazuḳdan (9) arınur, ardınca tevfīḳ güni ṭoġar, ḳula ṭā‘at birle yaḫtu vėrür, yine (10) ḫaberde eyle gelmiş durur kim Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā bir firişte yaratmış durur, (11) ṣaġ eli maşrıḳda durur, ṣol eli Maġrib’de durur ve gündüz nūrın (12) ṣaġ avcında dutar ve dün ḳaraŋulıġın ṣol avcında dutar, ḳaçan kim (13) ṣubḥ vaḳtı olsa, ol firişte ṣol avcını azın azın yumar ve dün (14) ḳaraŋulıġın avcın içine direr ve ṣaġ avcın azın azın açar avcın (15) açduḳda yaḫtu artar, ḳaçan kim avcın tamām açsa cihān dükeli yaḫtu **[118a]** (1) bulmış olur, وَالصُّبْح إِذَا تَنَفَّسَ yine ḳaçan kim ṭolunası olsa, (2) ṣol avcın azın azın açar, ṣaġ avcın aŋıl aŋıl yumar ve gündüz nūrın azın (3) azın avcına direr, ḳaçan kim avcını tamām yumsa gündüz nūrı belürmez olur (4) ve dün ḳaraŋulıġı cihānı örtmüş olur, nite-kim eydür,وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ol (5) firişte saġ avcın açduḳca cihānda nūr artar ḳullar bunuŋ-

[311] Metinde üstü çizilmiştir.

ıla bilürler kim dün degül[312] ėrte (6) durur ve'l-fecir **[B 109a]** Melik-i celle ve celālühū وَ الفَجْرِ مَلِكَ جَلَّ جَلَالُهُ وَ عَظَمَ شَانَهُanda yād ḳılur eydür, ol (7) sā'at ḥakı-çun kim ṣubḥ vaḳtı belürür, ol firişte benüm nūrum birle gündüzi (8) dün üzre getürür ve ḳaraŋulıġı cihāndan[313] giderür ve gün nūrı birle cihānı yaḫtu (9) ḳılur ḳullarum dünyā dirligine meşġūl olmaġ-ıçun nite-kim eydür, وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا(10) yine düni gündüz üzre getürür ve gün nūrın (11) cihāndan götürür, ḳaraŋulıḳ birle 'āṣi̇̄ler 'aybın örtmek içün (12) ėrmişler uyıyup diŋlemek içün nite-kim eydür, وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا(13) ammā ikinci kim eyitdüŋ ve'l-fecir ṣu aḳmaġı durur, Melik-i 'azze ve celle ḳaçan (14) kim ṣuyı yaratdı, buyurdı, yürigil dėyü, ḳaçankim ṣuyı yaratmaḳ diler-ise (15) ilk yaḫtu cevher yaratdı ve aŋa bir kez naẓar ḳıldı kim luṭfı naẓarı birle ol **[118b]**[314] (1) cevher eridi, ṣu oldı Melik-i Ta'ālā çün-kim ol ṣuya buyurdı-y-ısa yüri dėdise (2) inişe yüridi, Melik-i celle ve cellālühū nidā ḳıldı, yā ṣu, ben saŋa buyur(3)dum yürigil dėyü, yoḳışa yürimedüŋ inişe yüridüŋ inişe ḳaṣd ḳılduŋ, (4) ṣu eydür, Ḫuẕāvendā, yoḳışa aḳmaġa ḳorḳdum tekebbürlik ḳılmış olam dėyü (5) aşaġa aḳdum, alçaḳlıḳ ḳılmış olayın dėdüm, bes Ḥaḳ Ta'ālā ṣuya fermān (6) ḳıldı, benüm fermānum dutduŋ, cihān içinde revān oluŋ, alçaḳlıḳ ḳılduŋ, (7) aşaġa aḳduŋ her kim dilerse kim benüm ṭapuma gele evvel ben anı senüŋ (8) ḳapuŋa viribiyem, ilk senüŋ ḳapuŋa gele, andan benüm ṭapuma gele, evvel ben anı senüŋ (9) **[B 109b]** kim senüŋ ḳapuŋa gelmeye, benüm daḫı ṭapuma gelmeye, meger kim bunuŋ yėrinde (10) Melik-i Ta'ālā anda yād ḳılur, eydür, ol ṣu ḥaḳı-çun kim gevher-iken eridi, (11) ṣu oldı inişe[315] niçe yüridi benüm ḥażretümde alçaḳlıḳ ḳıldı, ürüdü ḳullaruma (12) ṭahāret oldı, ammā üçünci <ammā>[316] üçünci eyitdüŋ kim ve'l-fecir nesi̇̄mi yėli esmek olur, (13) ḳaçan ṣubḥ vaḳtı olsa Melik-i Ta'ālā 'ināyet yėline

---

[312] Metinde kenara yazılmıştır.
[313] Metinde kenara yazılmıştır.
[314] **[118b]** // 1 çün-kim: B10 yok / buyurdı-y-ısa: B10 buyurdı / yorırdı-y-ısa: B10 yürigil / yok: B10 dėyü ḳaçankim ṣu yėrde // 2 Melik-i celle celālühū: B10 Melik-i Ta'ālā / yok: B11 kim // 3 yorıdı gel dėyü: B11 yürigil / inişe ḳaṣd ḳılduŋ: B11 yok // 5 ḳılmış olayın: B13 ėdeyim / bes: B13 pes / fermān: B13 ḫiṭāb // 6 yok: B13 sen / fermānum: B13 sözüm / oluŋ: B14 olduŋ / ḳılduŋ: B14 ḳılıduŋ // 8 evvel ben anı: B15 ben anı ilk / ilk senüŋ ḳapuŋa gele: B15 yok // 9 kim: B1 ol kim / gelmeye: B1 vermeye / daḫı ṭapuma: B1 ṭapuma daḫı / kim: B1 yok / yėrinde: B1 üzere // 10 yād:B1 yāẕ / ḥaḳı-çun: B2 ḥaḳḳ-çun // 12 nesi̇̄mi: B4 yok // 14 dükeli: B5 yok / yėmişlerde: B5 yėmiş / yıyı getürür: B6 ḳoḳu alur // 15 mü'mine: B6 mü'minlere **[119a]** // 1 vaḳt: B7 vaḳtın / öglenürler: B8 yok // 2 doḳunup: B9 doḳınup // 4 bulısarlar: B11 bulalar / bes: B11 pes // 5 yād: B11 yāẕ / ḥaḳı-çun: B11 ḥaḳḳı-çun // 6 çiçekleriden: B12 çiçeklerden / yıyı: B12 ḳoḳu / emrüm birle: B12 fermān birle // 7 ġayġuyı: B13 ḳayġuyı // 8 ve'l-fecir: B14 yoḳ
[315] Metinde üste yazılmıştır.
[316] Metinde üstü çizilmiştir.

buyurur, ‘arş altında (14) eser uçmaḳ içini dükeli gezer, her dürlü yėmişlerden çiçeklerden yıyı getürür, (15) ṣubḥ vaḳtında mü’mine getürür, nite-kim eydür, وَجَرَيْنَاهُم بِرِيْحٍ طَيِّبَةٍ görmez misin **[119a]** (1) kim ol vaḳt ḳayġulular ḳayġusı eksilür eglenürler, sökeller uyḳuya girüp (2) diŋlenürler. Nükte ‘azīz men, ol yıl kim ‘arş altında eser uçmaġa doḳunup (3) dünyāya geldügi-çün ḳayġulular daḫı sökeller bunca rāḥatlıḳ bulsalar mü’minler (4) kim yarın uçmaġa girseler görkli kim niçe rāḥatlıḳ bulısarlar, bes Melik-i (5) Ta’ālā anda yād ḳılur eydür, ol yėg ḥakı-çun kim ‘arş altında eser dükeli (6) uçmaġı gezer, dükeli çiçekleriden yıyı alur benüm emrüm birle dünyāya gelür, (7) ḳayġululardan ġayġuyı götürür, sökellere uyḳu getürür, ammā dördünci eyitdüŋ kim (8) ve’l-fecr seḥer vaḳtında ‘ārifler nefes urmaġı durur, ḳaçan kim dün ḳaraŋulıġı (9) azalsa, ṣubḥ vaḳtı yaḳın gelse ‘ārifler ol az uyḳularından **[B 110a]**[317] uyanurlar, arı (10) ṣu-y-ıla ābdast alurlar, seccāde üzre oturup Taŋrı’yı yād ḳılurlar, (11) Taŋrı eydür, ol erenler ḥaḳı-çun kim dünin az uyḳu uyurlar وَ قَلِيلٌ مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُون(12) andan issi döşekden ṭururlarتَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ(13) arı ṣu birle ābdast alurlar نَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ ((14) seccāde üzre oturup Taŋrı’yı (15) yād ḳılurlar وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ الْمُتَطَهِّرِين iştiḳāḳ birle **[119b]** (1) nefes urup istiġfār eydürler, بِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ammā bėşinci (2) kim eyitdüŋ bıŋarlardan ṣu aḳmaḳ olur, ḳaçan kim gün issisinden ḳādir Taŋrı (3) ṣunı‘ birle yėr ṭamarından ṣular sızar, ḳullar ol ṣunuŋ yolın arıdur(4)lar, anuŋ birle baġların bostānların ṣuvarurlar ve Meliklerin ‘imāret ḳılurlar, Çalap (5) celle ve celālühū anda yād ḳılur eydür, ol ṣu ḥaḳı-çun kim yėrler ṭamarlarından sızu(6)durvan, bıŋarlardan

---

[317] // 9 aru: B1 arı // 10 üzre: B1 üzre // 11 Taŋrı: B1 yok / ḥaḳı-çun: B2 ḥaḳḳı-çun / dünin: B1 yok // 12 döşekden: B3 döşekinden / ṭururlar: B3 dururlar // 13 ṣu birle: B3 ṣu-y-ıla // 14 üzre: B4 üzere // 15 yād: B5 yāẕ / iştiḳaḳ birle: B5 iştiḳaḳ-ıla **[119b]** // 1 eydürler: B6 ḳılurlar // 2 yok: B7 yėr yüzi / ḳādir: B7 ḳızr // 3 ṣun’ı birle: B8 ṣun’ı-y-ıla / ṭamarından: B8 ṭamarlarından // 4 anuŋ birle: B9 anuŋ-ıla / ṣuvarlar: B9 ṣuvarurlar / Calab: B9 Çalap // 5 yād: B10 yāẕ / ṣu: B10 ṣular / ḥaḳı-çun: B10 ḥaḳḳı-çun / yėrler: B10 yėr / (5, 6) sızadurvan: B10 sızar / (6, 7) aḳıdurvan: B11 aḳıdup / bostanların: B12 bostanın // 8 yüridürven: B12 yürüdürven / anuŋ birle: B13 anuŋ-ıla / ḳoḫulu: B13 ḳoḳulu / döridürven: B13 bitürürven // 10 ve’l-fecr kim eyitdüŋ: B(14, 15) kim eyitdüŋ ve’l-fecr / ot yėm ü nebāt: B15 ot bitmek buyurdı // 11 ve gün ḥamal burcına girse: B1 yok / yėller: B1 yėl / bulutlar: B1 bulıtlar / dirneşür: B1 dirilür // 12 gürlemek: B1 derlemek // 13 ve yėr ditremek düşer: B2 yok / gürlemeginden: B2 gürlemesinden / ot yėm nebāt biter, ölmiş yėr dirilür: B (2, 3) nebāt biter // 14 hezār: B3 biŋ / ot yėm: B3 otlar / nicesin: B3 nicesi // 15 hayvanāt için: B4 ılḳılar-ıçun / bir nicesi yėmek için ve bir nicesi yıylamaḳ çün ve: B’de yok **[120a]** (1-8): B’de yok // 9 yād: B5 yāẕ / (9, 10) ot yėm çėçekler ve: B5 yok / nebātı ni’metler: B5 nebėt ve ni’met / ḥaḳı-çun: B6 ḥaḳḳı-çun / gizledüm: B6 gizlerven // 11 anlaruŋ üzre birle: B7 anuŋ üzere // 12 dökerem: B7 dökerven / yok: B (7, 8) andan yėr ḳarnın yararven / bes: B8 pes // 13 yėm: B7 yok / üzre: B7 üzere / bitürürem: B8 bitürürven // 14 anuŋ birle: B8 anuŋ-ıla // 15 eyitdüŋ kim: B10 kim eyitdüŋ

ṭaşra çıḳarurvan, cihān içre revān ḳılurvan aḳıdur(7)van ḳullarumuŋ bağın bostānların şuvarurvan ve ol şuyı ağaçlar ṭamarına (8) yüridürven anuŋ birle ḳoḫulu çiçekler ve ṭatlu yėmişler döridürven وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُون (9) ammā altıncı (10) ve'l-fecr kim eyitdüŋ, yėrden[318] ot ü yėm ü nebāt çıḳmaḳ olur, ḳaçan kim yaz faşlı olsa (11) **[B 110b]** ve gün ḥamel burcına girse yėller eser ve bulutlar yügrişür, havā yüzine dirneşür, (12) göge gürlemek düşer ve yėr ditremek düşer[319] gök gürlemeginden yağmur yağar ve yėr ditremeginden (13) dürlü dürlü ni'met, ot, yėm, nebāt biter, ölmiş yėr dirilür, bozılmış yėr bezenür, (14) hezār dürlü ot yėm çiçekler görinür, bir niçesin ādemīler-içün ve bir niçesi (15) ḥayvānāt içün, bir niçesi yėmek içün ve bir niçesi yıylamaḳ-çun ve **[120a]** (1) bir niçesi ḫon-ıçun, bir niçesi derde dermān-ıçun, bir niçesi aş-ıçun (2) ve bir niçesi baş-ıçun nite-kim nīlūfer ve reyhān ve lāle-yi nu'mān ve būẕīye-yi (3) kāvzübān ve ḫaṭm-i senbidān ve kişnic ve kėlīze ve kāhū kāsinī (4) ve kerevüz, kendene ve ısfanaḫ ve ḫaşḫāş, cāferīne[320] mişmiş[321] yāsemīn, (5) gül-i nesrīn, şenbelīd ve māverd, merzengūş ve cevz-i būyā[322] ve bābūnec ve (6) helīlec ve belīlec, nerges, şaḳāḳul ve benefşe ve ḳaranfül ve fülfül (7) ve bülbül ve sūsen, bāġ u bustān[323], gül-i çayır, çiçek, çemen daḫı bunlaruŋ (8) gibi yüz biŋ tümen وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا Melik-i (9) ẕü'l-celāl, pāẕişāhı bī-zevāl anda yād ḳılur eydür, ol dürlü ot, (10) yėm, çiçekler ve nebātı ni'metler ḥaḳı-çun kim anı yėr ḳarnında gizledüm وَ(11) لِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ anlaruŋ üzre[324] <birle>[325] yağmur şuyın (12) dökerem أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا bes (13) dürlü dāne ot ü yėm anuŋ üzre bitürürem, فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا(14) yėr yüzin anuŋ birle bezedüm, إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ(15) ammā yėdinci eyitdüŋ kim ve'l-fecir yėmişler ağaçlardan **[120b][326]** (1) çıḳmaḳ olur, Çalap celle ve celālühū anda

[318] Metinde üste yazılmıştır.
[319] Metinde kenara yazılmıştır.
[320] Metinde: ca'feriyyeligi
[321] Metinde: müşmāş
[322] Metinde: cevrü būyā
[323] Metinde: bāġ ı bostan
[324] Metinde üste yazılmıştır.
[325] Metinde üstü çizilmiştir.
[326] **[120b]** // 1 Çalap: B11 Çalap / yād: B11 yāẕ / ağaçlar: B11 ağaçlar / içinde: B11 içinden / şun'ı birle: B12 şun'ı-y-ıla // 3 Çalap: B11 Çalap / üzre: B12 üzere / dirilselerdi: B12 dirilseler // 4 içre: B13 içinde / yok: B14 ve / dirilselerdi: B14 yok // 5 dibin: B14 dibini / feylesoflar: B14 yok / (5, 6) yerselerdi: B15 yırtsalardı // 7 ḳudreti birle: B1 ḳudreti-y-ile / şun'ı birle: B1 şun'ı-y-ıla / yürütdi: B1 yok // 8 ucına: B1

yād ḳılur, ol yėmişler kim (2) aġaçlar içinde aḳarlar budaḳlar içinden gelürler, Taŋrı ṣun'ı birle anı (3) Çalap ol aġaçlar üzre yaratmadın ḳamu 'ālem ḫalḳı dirilselerdi ve cihān (4) içre niçe 'āḳıllar ve zīrekler, feylesoflar var-ısa dirilselerdi, (5) ol aġacuŋ ḳabın soysalardı, dibin ḳazsalardı ve kökin yarsalar(6)dı, bir yabraḳ bir çiçek bulmayalardı, Ḥaḳ sübḥānehu **[B 111a]** ve Ta'ālā anı (7) kendü ḳudreti birle aġaçlar içinde yaratdı ve ṣun'ı birle yüritdi, (8) aġaçlar ucına getürdi, 'ālem ḫalḳına gösterdi eyitdi, انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَر(9) ol yėmişler içün ḳulları üzre minnet urdı, (10) eyitdi, يُنبِتُ لَكُم بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ(11) eydür, bitürdüm sizün içün ekin daḫı zeytūn ve ḫurmā ve üzüm وَمِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ (12) daḫı dükeli dürlü yėmişlerden ol yėmişler ḥaḳı-çun kim (13) anı ḳullarum çün yaratdum, ḳavlühū ve Ta'ālā وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ قَوْلِهِ تَعَالَى (14) yėñ, içüñ baŋa şükür ḳıluŋ, dėdüm كُلُوا وَاشْرَبُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُم وَاشْكُرُوا لَهُ (15) ol aġaçlar yapraḳlandurmaġı ve çiçekler bezenmegi ve yėmişler bitmegi kendü **[121a]** (1) varluġumı ve daḫı birlügümi bildürmege tefekkür ehline nişān ḳıldum إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةٍ (2) ammā sekizinci eyitdüŋ idi kim ve'l-fecr ṣaḥābeler gözinden (3) yaş aḳmaḳ olur, ol ancılayındı kim, ḳaçan kim peyġāmbere vaḥiy gelesi olsa (4) beŋiz ḳızarurdı ve ṣaḥābelerden yüzin dönderürdi bir dem kendü (5) birle olurdı, ḳaçan kim Cebrā'īl gelse vaḥiy degürse yine yönin ṣaḥā(6)belere dönerdi, ne kim Cebrā'īl vaḥiy getürdi-y-ise

---

içine // 9 üzre: B3 üzere // 11 sizün içün: B4 sizüŋ-çün // 12 ḥaḳı-çun: B6 ḥaḳḳı-çun // 13 ḳullarum çün: B6 ḳullarum-ıçun // 15 yapraḳlandurmaġı: B8 yapraḳlanmaġı / çėçekler: B8 yok / bitmegi: B9 bitmegin **[121a]** // 2 eyitdüŋ idi: B10 eyitdüŋ / gözinden: B11 yok // 3 aḳmaḳ olur: B11 aḳmaḳdur / ol ancılayındı kim: B11 yok / gelesi olsa: B11 gelse // 4 dönderürdi: B12 çevürürdi / (4, 5) kendü birle: B12 kendü-y-ile / degürse: B13 getürse / (5, 6) ṣaḥābelere: B13 ṣaḥābelerden / dönerdi: B14 yaŋa ḳılurdı / bunlaruŋ: B14 bularuŋ / üzre: B14 üzere / oḳurdı: B14 oḳırdı // 8 ḳorḳup: B15 yok / Calab: B1 Çalap // 9 ḳılurdı: B1 ḳıldı / ḥaḳı-çun: B2 ḥaḳḳı-çun /dizėrın görmek birle yaḫtu ḳılurlar: B(2, 3) dizārı-y-ıla nūrlandururlar // 11 āyetin: B4 yok // 14 eyitdüŋ idi kim: B6 eyitdüŋ kim / ṣuları: B6 ṣular / yok: B14 ve // 15 du'āsı birle: B8 du'āsı-y-ıla / dirürdi: B8 diriltdi **[121b]** // 5 ḳaçan kim: B12 ḳaçan / yok: B12 ṭaşı / dėyü: B12 yok // 6 daḫı: B14 yok / ḳatıraḳdur: B14 ḳatıraḳdurur // 7 ėşitdi-y-ise: B14 işitse // 8 Calab: B15 Çalap / yād: B15 yāz // 9 gögsinde durur: B1 gögsindedür / ḳayadan: B1 ḳayalardan // 11 barmaḳlarından: B3 barmaġından / aḳduġı durur: B3aḳduġıdur // 12 ol ancılayındı kim: B3 yok / 'aleyhi's-selām: B3 yok // 13 becālişe: B4 çalışa / yok: B4 yaŋa / varurdı: B4 var-ıdı / yakınında: B4 ḳatında // 14 bularuŋ: B5 bulara / üzerine yavlaḳ: B5 yok // 15 suzuz dermānde olduḳ: B(5, 6) susuzlıḳdan buŋalduḳ / 'ālem faḫri: B6 faḫri 'ālem **[122a]** // 1 hiç: B6 hic / (1, 2) ṣu var mıdur biregünüŋ bir içim ṣuyı var-ıdı getürdiler peyġāmber ol: B6 yok / ṣu birle: B8 ṣu-y-ıla / mübārek: B8 yok // 3 ḳudreti birle: B9 ḳudreti-y-ile // 6 barmaġından: B12 barmaḳlarından // 7 ṣusuzları: B12 ṣusuzı // 8 aḳmaġı olur: B14 aḳmaġıdur / ḳaçan kim: B14 ḳaçan // 9 kendü: B14 yok / aŋsa: B14 aŋup / ve anuŋ üzre peşī mān olup: B14 yok // 10 firişteye: B15 ferişteye / yaşın: B15 yaşını // 11 dizilse: B2 dirilse / (11, 12) ol vaktın: B2 ol vaḳt / uçmaġı: B2 uçmaḳı // 14 yaŋadan: B4 yaŋadın / yaŋadan: B4 yaŋadın

bunlaruŋ üzre oḳurdı, (7) eger raḥmet āyeti olsa sevinürlerdi ve eger ‘aẕāb āyeti olsa (8) ḳorḳup aġlaşurlardı, **[B 111b]** Çalap celle ve celālühū bulara ve bularuŋ gözi yaşına (9) anda yād ḳılurdı eydür, ol erenler ḥaḳı-çun kim benüm dostum Muḥammed ḳatında (10) olurlar ve gözlerin anuŋ dīzārın görmek birle yaḫtu ḳılurlar, ḳaçan kim raḥmet (11) āyetin ėşitseler ümīẕ dutarlar, يَرْجُونَ رَحْمَتَهُ ḳaçan kim ‘aẕāb āyetin (12) ėşitseler ḳorḳarlar وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ gözlerinden yaş aḳıdurlar (13) وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ (14) ammā ṭoḳuzuncı eyitdüŋ idi kim ve’l-fecir ṣuları[327] ḳayalar ve ṭaşlar yaruġından (15) aḳmaḳ olur ḳaçan kim Melik-i Ta’ālā Mūsā du‘āsı birle ‘ameli gėrü dirürdi **[121b]** (1) ve anı kim öldürdügin bildürdi Benī İsrā’iller anı gördiler, Mūsā’ya ınanmadılar, (2) Ḥaḳ Ta’ālā bularuŋ göŋlini ṭaşa beŋzetdi, nite-kim eydür, ثُمَّ قَسَتْ (3) قُلُوبُكُم مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ eydür, andan sizüŋ (4) göŋlüŋüz ḳatı benüm ḳudretüm nişānın gördügüŋüzden ṣoŋra ṭaş (5) oldı, ḳaçan kim Melik-i Ta’ālā kāferler göŋline beŋzetdi, dėyü andan Melik-i (6) Ta’ālā eyitdi, kāferler göŋli ṭaşdan daḫı ḳatıraḳdurur, nite-kim eydür, (7)أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ḳaçan kim ṭaşlar bunı ėşidi-y-ise aġlamaḳdan diŋdiler, (8) Çalap celle ve celālühū andan yād ḳılur, eydür, ol ṣular **[B 112a]** ḥaḳḳı-çun kim ḳayalar (9) ve ṭaşlar gögsinde durur, ḳaçan kim benüm[328] ḳorḳumdan yarılsalar, ol ḳayadan (10) çıḳarlar yėr yüzinde aḳarlar, وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ (11) ammā onuncı kim eyitdüŋ ve’l-fecir ṣu peyġāmber barmaḳlarından aḳduġı durur, (12) ol ancılayın-ıdı kim ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ‘aleyhi’s-selām bir gün (13) Ṭāyif’de çalışa varurdı, bir yėrde döşün vėrdiler kim yaḳınında ṣu yo(14)ġ-ıdı ve susuzlıḳ bularuŋ üzerine yavlaḳ ġālib oldı, eyitdiler (15) yā Resūlu’l-lahi suzuz, dermānde olduḳ, ne ḳılalum ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā **[122a]** (1) eyitdi, sizlerde hiç kimsede ṣu var mıdur, biregünüŋ bir içim ṣuyı var-ıdı (2) getürdiler peyġāmber ol ṣu birle iki elin yudı, andan elin bir ṭaş üzerine ḳodı, (3) Barī Ta’ālā ḳudreti birle peyġāmberüŋ on barmaġından on bıŋar revān (4) oldı, on biŋ er cümle ṣuya ḳandılar, daḫı arıtdı yine atların develerin (5) ṣuvardılar, yine arıtdı Melik-i Ta’ālā anda yād ḳıldı, eydür, ol ṣu Ḥaḳḳı(6)-çun kim benüm ḥabībüm barmaġından aḳıtdum ve ṣusuzlıḳ yėrde cümle (7) ṣusuzları ḳandurdum قَدْ نَبَعَ المَاءُ مِنْ أَطْرَافِ أَصَابِعِهِ ammā on birinci eyitdüŋ (8) kim ve’l-fecir ‘āṣīler gözinden

[327] Metinde üste yazılmıştır.
[328] Metinde üste yazılmıştır.

yaş aḳmaġı olur, ḳaçan kim yazuḳlu ḳul (9) kendü yazuġın añsa ve anuŋ üzre peşīmān olup aġlasa, Ḥaḳ sübḥānehu (10) ve Ta'ālā bir firişteye buyurur anuŋ ol gözi yaşın alur ḳudret **[B 112b]** ḫazīnesi içinde (11) ḳor, ḳaçan kim ḳıyāmat olsa, ḳamu 'ālem ḫalḳı 'araṣāt yèrine dizilse, ol (12) vaḳtın uçmaġı bezeyeler muṭī'ler-içün وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ (13) أَيْ قَرِبَتْ ṭamuyı ḳızduralar 'āṣīler-içün وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ (14) bir yaŋadan 'āṣīleri zebānīler duta فَخُذُوهُve bir yaŋadın od ḳıymuġı (15) buları ata تَرْمِيهِمْ بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِMelik-i Ta'ālā fermān ḳıla ol **[122b]**[329] (1) firişteye kim yazuḳlu ḳuluŋ gözi yaşını gizlemiş-idi, eyde ol yazuḳlu ḳulum (2) gözi yaşını elüŋde duta, durġıl kim yazuġ-ıçun aġlayup gözinden yaş aḳıtmış-ıdı, (3) ḳaçan kim od aŋa ḳaṣd ḳılsa, ol yaş birle odı urġıl ve anuŋ birle (4) <birle>[330] söyündürgil, ḳulumı uçmaġa göndergil, nite-kim seyyid-i kāīnāt Muḥammedi (5) Muṣṭafā aleyhi's-selām eydür, النَّجَاةُ مِنَ النَّارِ فِيْ كَثْرَةِ الْبُكَاءِ مِنْ خَشْيَةِ (6) اللهِ عَزَّ وَ جَلّ eydür, oddan ḳurtılmaḳ Taŋrı'dan ḳorḳup aġlamaḳ durur, (7) Melik-i celle ve celālühū anda yād ḳılur eydür, ol yaşlar Ḥakkı-çun kim yazuḳlu (8) yazuġın aŋup aġladuġı vaḳtın gözinden yaş aḳar, her kim bunda az gülerse[331] (9) anda üküş aġlaya[332] nite-kim eydür, فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا (10) ve her kim bunda az aġlarsa anda üküş güle,

---

[329] **[122b]** // 1 firişteye: B(5, 6) ferişteye / yaşını: B6 yaşın // 2 kim yazuġı-çun aġlayup gözinden yaş akıtmış-ıdı: B6 yok / od aŋa: B6 yok // 3 yaş birle: B7 yaş-ıla / anuŋ birle: B8 anuŋ-ıla // 4 söyündürgil: B8 söyindürgil / yok: B8 ve benüm // 6 aġlamaḳ durur: B11 aġlamaḳdur // 7 yok: B12 ḳul // 9 aġlaya:B13 güle // 10 az: B14 çok // 11 eyitdüŋ idi: B1 eyitdüŋ kim // 12 ündedi: B2 oḳıdı / ise: B2 yok / (12, 13) sübḥānehu ve Ta'ālā: B2 yok / oḳudusa: B2 oḳıdısa / eyitdiler: B2 eyittiler // 14 ḳılġıl: B3 ḳıl // 15 yok: B4 ḳaya arasından / çıḳarsın: B5 çıḳsun **[123a]** // 1 peyġāmber: B5 yok / üzre: B5 üzere // 4 ṭaşra: B8 yok / oloḳ sā'at: B8 oloḳdem // 5 'azze ve celle: B8 / yıldurur: B9 yıldur // 6 yaratmış idüm: B9 yaratmış-ıdum // 6 baḳar idüm: B10 baḳardum / (6, 7) diledilerse: B10 dilediler // 8 bulara: B11 yok / ḥaḳı-çun: B12 ḥaḳḳı-çun // 9 içinde: B12 içinden / (9, 10) yaratdum ve dört biŋ yıl besledüm ṣāliḥ mu'cizātı-çun ḳayadan: B12 yok / viribidüm: B13 vèrdüm // 11 çaldılar: B13 ḳıydılar // 12 ve el-fecr eyitdüŋ: B15 eyitdüŋ kim el-fecir // 13 Muṣṭafa durur: B15 Muṣṭafadur // 14 anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla / ḳâfirlik: B2 ḳüfr / ve: B2 yok / ḳaraŋulıḳın: B2 ḳaraŋulıġı / anuŋ: B2 anuŋ-ıla // 15 sebebinden açıldı: B2 uyaḳdı / gèce: B2 dün **[123b]** // 1 ḳomışlardı: B3 ornatmışları / yüzi: B4 yüzleri // 2 üzre: B4 üzere / (2, 3) ṭapucılar: B4 ṭapıçılaruŋ / söyünmiş: B5 söyünmiş-idi / degülüdi: B5 dügül-idi / gèce: B5 dün // 4 ḳalmadı: B5 yok / yok: B6 yine / gècenüŋ: B6 dün / ḳalmadı: B6 yok // 5 gèce: B7 dün // 6 dīvler: B7 divler / yıḳıldı: B8 yıġınıldı // 7 ṣoġılmışdı: B8 ṣoġulmış-ıdı / ol ḳuyu ṣuyı gèrü: B8 ol dün ṣu // 8 degdise: B9 degdi / gün: B9 güni / bu receb: B10 receb / ḳıldum: B10 ḳılduḳ // 10 ündedi: B11 oḳıduḳ // 11 īmān birle nūrlandı: B12 īmān nūrına èrişdi / (13-15) **[124a]** (1-3): B'de yok

[330] Metin bağlamında çıkarılmıştır.

[331] Metinde: gülürse

[332] Metinde: oġlaya

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ(11) ammā on[333] ikinci **[B 113a]** eyitdüŋ idi ve'l-fecir ṣāliḥ ervānesi ḳayādan (12) çıḳduġı olur, ḳaçankim ṣāliḥ peyġāmber ḳavmini īmāna ündedi ise, Ḥaḳ sübḥānehu (13) ve Ta'ālā ṭā'atine oḳudusa eyitdiler yā ṣāliḥ eger dilerseŋ kim biz saŋa īmān (14) getürevüz, saŋa ınanavuz ve aŋa ṭā'at ḳılavuz, sen du'ā ḳılġıl, işbu (15) ḳayadan bir ḳızıl tülü ḳara gözlü on aylıḳ butlacı ervāne ṭaşra çıḳarsın **[123a]** (1) ṣāliḥ peyġāmber 'aleyhi's-selām, bir ṭaġ üzre aġdı iki rek'at namāz ḳıldı, (2) elin götürdi, du'ā ḳıldı, oloḳ sā'at ḳayayı iŋlemek dutdı ve ḳaya (3) iki yarıldı, ḳızıl tolu ḳara gözlü on aylıḳ butlacı ervāne ḳara arasından (4) ṭaşra çıḳdı, oloḳ sā'at Cebrā'īl 'aleyhi's-selām geldi, eydür, yā ṣāliḥ (5) Taŋrı 'azze ve celle eydür, dört biŋ yıl durur kim, ben bu ervāni bu ḳaya (6) içinde yaratmış idüm, aŋa baḳar idüm kim senden dileyeler idi, ḳaçan kim diledi(7)lerse çıḳardum, bulara gösterdüm, senüŋ mu'cizātuŋ ve benüm ḳudretüm (8) bulara āşikār ḳıldum, Melik-i Ta'ālā anda yād ḳılur, eydür,[334] ol ervāne ḥakı-çun kim (9) iki ḳaya içinde yaratdum ve dört biŋ yıl besledüm, ṣāliḥ mu'cizāt-ıçun (10) ḳayadan çıḳardum, Semūd'a viribidüm ve kendü ḳudretüm nişānın gösterdüm, bular (11) anuŋ siŋirin çaldılar ve aŋa ẓulüm ḳıldılar nite-kim eydür, وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا(12) ammā on üçünci ve'l-fecir eyitdüŋ İbni 'Aṭṭār (13) ḳavlinde Muḥammedi Muṣṭafā durur, لأَنَّ بِهِ إِنْفَجَرَتْ أَنْوَارُ الإِيْمَانِ وَغَابَتْ ظُلُمَاتِ الكُفْرَانِ(14) **[B 113b]** īmān nūrları anuŋ birle aḳdı, kāfirlik ve ḳaraŋulıḳın anuŋ (15) sebebinden açıldı, ol gėce kim anadan ṭoġdı üç yüz altmış butlar **[123b]** (1) kim Ḳur'eyş müşrikleri Mekke içinde ḳomışlardı, dükeli yüzi (2) üzre sücūda düşdiler, dört yüz yıl Pārs ilinde oda ṭapu(3)cılar ocaġında odı söyünmiş degülüdi, ol gėce bularuŋ (4) odı ḳalmadı söyündi gėcenüŋ ḳaraŋulıġı ḳalmadı ṣavuldı, (5) gündüz gibi aydın oldı, ayaġın duran aġaçlar ol gėce hep (6) sücūda düşdiler, göge çıḳan dīvler ḳamu gökden yıḳıldı, yėdi yılda (7) kim zemzem ḳuyusı ṣoġılmışdı, ol ḳuyu ṣuyı gėrü çıḳdı, ḳaçan Muḥammedi (8) Muṣṭafā ḳırḳ yaşına degdise, receb ayınuŋ yigirmi yėdinci gün düşenbe (9) gün aŋa Ḳur'ān indi, bu receb meclisinde tamām yād ḳıldum, 'Arab ve 'Acem (10) cinsinden dürlü ḫalḳı īmāna ündedi, her kim aŋa īmān getürdise (11) küfür ḳaraŋulıġından çıḳdı ve īmān birle

[333] Harekesi yoḳ
[334] Metinde üste yazılmıştır.

nūrlandı ve kim aŋa (12) īmān getürmedise ḳaraŋulıḳdan çıḳmadı, ḳaldı biçāre oldı, bedbaḫt oldı, şi‘r

(13) Yüz on dört sūreyi Melik indürdi

Ḳur‘ān cülābı birle Muḥammedi ḳandurdı

(14) Cümle Ḳur‘ān sırrına yėtdi ėrdi Muṣṭafā

Anuŋ birle ümmetin ṭoġrı yola ḳındurdu

(15) Niçe azmış ḫalḳları ‘Arab ve ‘Acem cinsinden

Arı şerī’at birle dīn yurdına ḳondurdı

[124a] (1) Küfür ḳaraŋulıġı cihānı dutmış-ıdı

Açdı Muṣṭafā dīn çırāġın yandurdı

(2) Dīn yolını gösterdi, cümle ḫalḳlara

Ḥakk’ı birlemek birle ḫışım odın söyündürdi

(3) Oruc namāz ḥac zekāt bildürdi ümmetine

Anuŋ birle ümmetin Çalap dapa gönderdi

(4) ammā on dördünci[335] eyitdüŋ idi kim ve’l-fecir ölüler gürdan ḳopup ṭaşra çıḳmaḳ olur, (5) ḳaçan kim ḳıyāmat olsa İsrāfīl beytü’l-muḳaddese gele, ṣaḫrā ṭaşı **[B 114a]** üzre (6) dura ve ḳanatların aça ve anuŋ yėtmiş biŋ ḳanadı vardurur, yāḳūt (7) birle mükellel dizilmiş durur, andan ṣūr ura eyde (8)أَيُّهَا الأَجْسَادُ البَالِيَةُ وَ العِظَامَ النَّاخِرَة وَ العُرُوقِ

[335] // 5 üzre: B1 üzere // 6 dura: B1 ṭura / (6, 7) yāḳūt birle: B1 yāḳūt-ıla // 10 bu durur: B5 budur // 11 sūr: B5 sūra / ėy opranmış: B6 yıpranmış // 12 soġulmış: B7 soġılmış // 13 ḳopun: B7 yok // 14 azulu: B8 yok / ṭaġlar başından: B9 yok // 15 dutulduġı: B9 dutılduġı **[124b]** // 1 nite: B9 nice / çabalanursa: B10 çapınursa / eyle çabalar: B10 yok / Taŋrı eydür: B10 eydür Taŋrı // 3 ḳurumış: B12 ḳurımış / tuzsamış: B12 duzsıramış // 4 develer: B12 ṭavarlar / ‘arab: B13 ‘arablar / bāzırgānları: B13 bāzırgānlar / ol kıġı: B13 anı // 5 ola: B13 olalar / yazulara: B14 yazılara // 9 opranmış: B1 yıpranmış // 10 ḳurumış: B1 ḳurımış // 11 kim: B2 ne kim / buyruġum birle: B2 buyruġum-ıla // 14 taḫtı: B5 taḫt // 15 incü: B7 inciler **[125a]** // 1 üzre: B7 üzere // 4 ḥuru’l-‘īynler birle: B10 ḥuru’l-‘īynler-ile // 5 ḫ ūu ġılmān: B10 ḥ ūu ġılmān-ıla / ḳadeḥler birle: B11 yok / gezdüreler: B11 içerler // 6 bular oturup kāfūr ḳatıḳlu şarāb içeler: B11 yok // 7 eti: B12 etin // 8 dilerler: B13 dileseler / ne yėre kim: B15 ne kim // 11 ol yėre: B15 yok / ilteler: B15 ildeler / yürirse: B15 varursa

السِّبَاعِ (10)السَّائِلَة وَ الشُّعُورْ المُنْتَشِرَ قُومُوا مِنْ حَوَاصِلِ الطُّيُورِ وَ بُطُونِ (9)المُقَطَّعَةِ وَالفُواصِلِ المُتَفَرِقَ وَ العِيْوْنْ وَرُؤسِ الجِبَالِ ma‘nīsi bu durur kim eydür, ḳaçan İsrāfīl (11) sūr ursa, ol ṣūrdan ün çıḳa, eyde, ėy opranmış tenler ve yırtılmış (12) deriler veya ḳurumış sünǧükler veyā üzilmiş ṭamarlar veyā soġulmış göz(13)ler veyā ṭaġılmış saçlar veya ayrılmış endāmlar, ḳopuŋ ḳuşlar ḳur(14)ṣaġından ve azulu geyikler ḳarnından ve ṭaġlar başından[336] ve yėrler ḳarnından ve deŋizler ḳa’rından ve ṭaġlar başından (15) ve eyle tīz ḳopalar kim, ṭuzaḳçı ṭuzaġına geyik dutuldugı vaḳtın **[124b]** (1) nite çabalanursa eyle çabalar, nite-kim Taŋrı eydür, ‘azze ve celle مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ (2) عَزَّ وَ جَلّ يَوْمَ يَخْرُجُونَ eylekim (3) biregü ölmiş öle ve anuŋ sünǧügi ḳurumış ola ve ṭuzsamış (4) develer anı yėyüp ḳıġalmış ola ve ‘Arab bāzırgānları ol ḳıġ (5) yandurmış ola ve yėl çıḳup anuŋ külin yazulara ve ṭaġlar (6) başına ve deŋizlere ṭaġıtmış ola, oloḳ sā‘at Çalap emri birle (7) dirile ve anuŋ ḳudreti birle dirile ve ‘araṣāt yėrine ḥāżır ṭurmış (8) ola, nite-kim eydür, خَامِدُونَ(9) إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ Meliki ‘azze ismümü **[B 114b]** anda yād ḳılup eydür, ol opranmış tenler, (10) ḳurumış sünǧükler, üzülmüş ṭamarlar ve ayrılmış endāmlar ve ṣoġılmış (11) gözler ḥaḳḳı-çun kim benüm buyruġum birle bir demde dirileler ve benüm ḥażretümde (12) ḥāżır geleler, nite-kim eydür, إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ(13) ammā on bėşinci eyitdüŋ, kim ve’l-fecir (14) uçmaḳ içinde, mü’minler taḫtı içinde yanınca ırmaḳ aḳmaḳ olur ol (15) gün mü’minler ‘Adin uçmagına gireler جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا incü **[125a]** (1) ḳızıl altun bilezükleri urınalar, يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍince ḥarīr (2) ṭonlar tenlerine gėyeler ḥarīr ve ḳızıl altun taḫt (3) üzre taḳye uralar مُّتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ḫayme içinde (4) ḥūrı’l-‘īnler birle temāşālar ḳılalar, مِّن (6) وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِآنِيَةٍ (5) حُوْرُ الْعِيْنِ ḥūr u ġılmān gümiş ḳadeḥler birle şarāb gezdüreler, فِضَّةٍ bular oturup kāfūr ḳatıḳlu şarāb içeler, كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا(7)يَشْرَبُونَ مِن diledükce ḳuşlar eti sökülünci yėyeler, طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ (8) وَلَحْمِ ḳaçan kim gezmek dilerler ve uçmaḳ bostānların (9) görmek dileseler, Melik-i Ta’ālā bularuŋ taḫtına fermān ḳıla ol taḫt (10) bulları götüre, ḥūr u ġılmān vildān ne yėre kim bularuŋ gönli dilerse, (11) ol yėre ilteler bular ḳancaru yürirse uçmaḳ bıŋarları **[B 115a]**[337] ardlarınca aḳa, (12) nite-kim eydür,

[336] Metinde üste yazılmıştır.

[337] // 11 ardlarınca: B1artlarınca // 13 yād: B2 yāz / ne kim: B2 kim / aḳadura: B3 aḳadurur,/ içdükde: B3 içdükden **[125b]** // 3 bay’atı: B7 bay’at / bu on gün içinde bağladı: B7 yok / yok: B7 buldı // 5 Ka’be’ye: B8 Ka’be / olmağı: B8 oldugı / içinde idi: B9 içinde durur,// 7 içinde idi: B10 içinde-y-idi / Süleymān’uŋ: B10 yok / kemāline: B10 kemāle // 8 üzre: B11 üzere // 10 ḥikmet durur: B13, Y2 ḥikmetdür // 11 ḥaḳı-

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيراً Melik-i (13) Ta’ālā anda yād ḳılur eydür, ol şarāb ḥaḳḳı-çun kim mü’minler diledükce (14) aḳa dura, anı içdükde ṣoŋra mü’minler ayruḳ ölüm görmeyeler, لَا يَذُوقُون (15) فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَى وَلَيَالٍ عَشْرٍ daḫı bu on dün **[125b]** (1) ḥaḳḳı-çun kim Ādem ‘aleyhi’s-selām tevbesi ḳabūl oldı فَتَابَ (2) عَلَيْهِ وَهَدَى İsmā’īl bu on gün içinde fidā‘ boldı وَفَدَيْنَاهُ (3) بِذِبْحٍ عَظِيمٍ rıżvān siberm aġacı dibinde bey‘atı bu on gün (4) içinde baġladı, لَّقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ (5) تَحْتَ الشَّجَرَةِ Ka’be’ye yapılup tamām olmaġı bu on gün içinde idi وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا (6) bu on gün (7) içinde idi kim Süleymān’uŋ dīni kemāline degdi ve Ḥaḳ ni’meti (8) mü’minler üzre tamām oldı عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي (9) الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ ni’meti ḳamusı ḳurbet bu on gün içinde buldı فلمَّا (10) جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا su’āl ne ḥikmet durur kim ve leyalin ‘işretin (11) dėdi ve eyyāmın işrin dėmedi ya’nī on dünler ḥaḳı-çun dėdi, (12) on günler ḥaḳı-çun dėmedi cevāb anuŋ-çun kim Melik-i Ta’ālā (13) Ḳur‘ān içinde <den> yād ḳıldısa dilek içinde **[B 115b]** gün bileydi, nite-kim (14) Zekeriyya peyġāmbere eyitdi ألا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ üç dün ḫalḳa söylemegil dėdi, ya’nī dün gün dėdügi[338] olur **[126a]** (1) daḫı bir yėrde eyitdi, سَوِيّاً (15) أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزً üç gün içinde kimseye söylemegil dėdi, gün içinde dün (3) bile-y-idi ancılayın daḫı ve leyālın ‘aşrın dėdise günlerin daḫı bile diledi,

---

çun: B14 ḥaḳḳı-çun // 12 ya’ni on dünler ḥaḳı-çun dėdi on günler ḥaḳı-çun dėmedi: Y’de yok / ḥaḳı-çun: B14 ḥaḳḳı / Melik-i Ta’ālā: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā// 13 yād: B15 yāẕ / ḳıldısa: Y3 ḳıldı / dilek: B15 dünüŋ, Y3 dün / gün bileydi: B1 günileydi // 14 peyġāmbere: B1 peyġāmber / dėdügüni: B2 dėdügi **[126a]** // 3 bile-y-idi: B3 dün-ile diledi / ancılayın: B5 şöyle bunda // 4 diledi: B5 dėdi // 5 gün: B5 yok / yok: B5 dėdi / (5, 6) gün biledi: B7 günile-y-idi // 7 senüŋ birle: B8 senüŋ-ile / söyleyem: B8 söyleşem / degül durur: B8, Y7 degüldür // 8 ‘aşrı üzre: B8 ‘aşrın üzere / getürmekdi: B (8, 9) getürmek idi, Y8 getürmekdür // 9 ’azze ve celle ol günler Ḥaḳḳı: B10 yok / Ādem: B11 yok // 10 ‘aleyhi’s-selām: Y9 yok / anuŋ için: Y9 yok / buldı: Y9 buldı// 11 yok: B11 ve // 12 ḥaḳı-çun: B13 ḥaḳḳı-çun / kim: B13 ne kim // 13 yok: B14 ve / tervīye birle: B14 tervīye-y-ile / güni durur: B14 günidür / yok: b14 tervīye // 14 olmaḳ: B15 dėmek / (14, 15) güni durur: B1 günidür, Y(11, 12) bayrāmdur / ḥaḳı-çun: B1 ḥaḳḳı-çun **[126b]** // 1 ḥaḳı-çun: B2 ḥaḳḳı-çun / namāzlar durur: B2, Y12 namāzlardur / cift durur: B2 ciftdür // 2 namāzlar durur: B3 namāzlardur / tek durur: B3 tekdür / (2, 3) namāzı birle: B3 namāzı-y-ıla / vittir: B3 vitr / namāzı durur: B4 namāzıdur / ve: B4 daḫı / şerī’āt durur: B4 şerī’ātdür / cift durur: B4, Y13 ciftdür / tevḥ d̄ durur: B5, Y13 tevḥ d̄dür // 4 yok: B5 ol / birlemek durur: B5, Y13 birlemekdür / bir ve tek olur: B (5, 6) birdür ve bir tek olur / bıŋar durur: B6, Y15 bıŋardur / Mūsā’ya vėrdi: B7 ‘āṣā birle: B7 ‘āṣā-y-ıla / urup: B7 vurdı / cift idi: B8 cift-idi // 7 mu’cizāt durur: B8, Y16 mu’cizātdur // 8 yārenleri idi: B10 yārenleri-y-idi / idiler: B10 idi / Muṣṭāfā durur: B11, Y15 Muṣṭāfādur / ḳapuları durur: B11, Y17 ḳapularıdur // 10 cift durur: B11, Y17 ciftdür /dergehleri durur: B12 deregeleridür, Y1 dereleridür / tek durur: B12, Y1 tekdür // (12, 13) ādem birle: B13 ādem-ile / ḥavva durur: B13, Y1 ḥavvadur / ḥalḳlar durur: B13, Y2 ḥalḳlardur // 14 Taŋrı durur: B14, Y2 Taŋrıdur // 15 ol ay ve yılduzlar Ḥaḳı-çun kim dün içinde: B15 yok

[338] Metinde: dėdügüŋi

(4) nite-kim Mūsā içün eyitdi, وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً (5) va‘ad ḳılduḳ Mūsā’ya ḳırḳ dün gün diledi, dilegi içinde gün (6) biledi ya’nī̇ ḳırḳ gün oruc dutġıl ve ḳırḳ dün ṭā‘at ḳılġıl, (7) andan senüŋ birle söyleyem dėdi, maḳṣūdum bu degül durur, leyālın (8) ’aşrı üzre delī̇l getürmekdi, كَأَنَّهُ يَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ قَوْلُهُ تَعَالَى وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ (9) daḫı tek cift ḥaḳı-çun ‘azze ve celle ol günler Ḥaḳḳı kim (10) Ādem ‘aleyhi’s-selām anuŋ içinde tevbe buldı ve İsmā’ī̇l fidā‘ buldı (11) rıżvān bī̇’at ḳıldı ve Ka’be tamām oldı ve Mūsā ḳurbet buldı (12) ve İslām dī̇ni tamām oldı, daḫı ol tek cift ḥaḳı-çun kim ve’ş-şeffī‘ (13) ve cift dėmek olur, ol tervī̇ye birle ‘arefe güni durur, tervī̇ye ‘arāfāta aġma(14)ġıçun ṣu getürmek olur ve’l-vetr olmaḳ olur ol bayram **[B 116a]** güni (15) durur, Ḥaḳ Ta’ālā anda yād ḳılur eydür, tervī̇ye ‘arefe ḥaḳı-çun daḫı bayram **[126b]** (1) Ḥaḳı-çun ve’ş-şeffī‘ daḫı ol namāzlar durur kim, rek’atları çift durur ve(2)’l-vetr ol namāzlar durur kim, rek’atları tek durur, ol aḫşam namāzı (3) birle vitr namāzı durur ve ve’ş-şeffī‘ şerī̇’at durur, anuŋ-çun kim ol <ol> cift durur ve’l-vetr tevḥī̇d durur, anuŋ-çun kim[339] (4) ol tevḥī̇d Taŋrı’yı birlemek durur, Taŋrı bir ve tek olur ve birinciler eydürler (5) kim ve ve’ş-şeffī‘ ol on iki bıŋar durur, Mūsā ‘aṣā birle urup ṭaşdan (6) çıḳardı فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ol cift idi ve’l-vetr (7) ol ṭoḳuz mu‘cizāt durur kim Mūsā’ya vėrdi وَلَقَدْ آتَيْنَا ol tek idi ve daḫı Muṣṭafā (8) yārenleri idi kim, bular cift idiler ve’l-vitir Muḥammedi Muṣṭafā durur (9) kim ol tek idi ve’ş-şeffī‘ uçmaḳ ḳapuları durur kim ol (10) cift durur ve’l-vitir ṭamu **[Y 53a]** dergehleri durur kim ol tek durur (11) لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ (12) أَلَا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا Ādem (13) birle Ḥavva durur, daḫı dükeli ḫalḳlar durur وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ ol ay ve أَحَدٌ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ (14) زَوْجَيْن bir Taŋrı durur, ‘azze ve celle (15) قُلْ هُوَ اللَّـهُ أَحَدٌ yılduzlar ḥaḳı-çun kim dün içinde **[127a]**[340] (1) menziller keserler وَالسَّمَاء وَالطَّارِقِ وَاللَّيْلِ إِذَا

[339] Metinde kenara yazılmıştır.

[340] **[127a]** // 1 Menziller keserler: B15 yok, Y3 menzil / ‘ārifler: B15 āfirler // 2 ḥaḳı-çun: B15 ḥaḳḳı-çun / üzre: B15, Y3 üzere / durup: B1 ṭurup // (3, 4) Mūsā… selām ėderler: B(3, 4) ol ferişteler…Mūsā. // 5 ferişteler: B2 firişteler / ḥaḳı-çun: B2 ḥaḳḳı-çun // 6 ḥaḳ’dan: B2 yok / ėderler: B2 degürürler, Y6 getürürler / selām getürürler tenezzül: B4 yok // 10 ḥaḳı-çun: B7, Y9 ḥaḳḳı-çun // 12 ḥaḳı-çun: B9 ḥaḳḳı-çun 7 yok: B9 gelürler // 13 ḥaḳı-çun: B10 ḥaḳḳı-çun 7 gün: B10 yok / ḳullar: B10 bendeleri / gūr: B10 dün / (13, 14) ḳalurlar ….ol gün kim ḳulı gūr içinde: B11 yok / ḳalurlar: Y(10, 11) ḳorlar / Melik-i Ta’ālā:

يَسْرِ ‘ārifler (2) ḥaḳı-çun kim dünin ayaḳları üzre **[B 116b]** durup namāz ḳılurlar تَنَجَا (3) آنَسَ مِن Mūsā ḥaḳı-çun kim (4) dünin Ṭūra aġdı nūr buldı فَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْر وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْر(5) ol firişteler ḥaḳı-çun kim ḳadir düni mü’minlere (6) Ḥaḳ’dan selām ėderler ya’nī selām getürürler, تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْر(7) ol firişteler ḥaḳḳı-çun kim āẕīne (8) düni Ḳāf ṭaġın ṭavāf ḳılurlar, aġlaşurlar ve Muḥammed ümmeti-çün (9) yarlıġanmaḳ dilerler وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْر (10) Muḥammedi Muṣṭafā ḥaḳı-çun kim düşenbe düni mi‘rāca aġdı ümmeti-çün (11) şefā’at ḳıldı, سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ (12) ol dün ḥaḳı-çun kim ḥacılar müzdelifede ḳonarlar يَسْرِ (13) ol ilk dün ḥaḳı-çun kim ḳulllar yaluŋuz ḳaraŋu gūr içinde ḳalurlar (14) اِذْ فَزِعُوا ol gün kim ḳulı gūr içinde ḳorlar, Melik-i Ta’ālā (15) ḫiṭāb ḳılur, eydür, ehl ü ‘ayāli ‘avratuŋ ḳanı, rūzı ṭavaruŋ, ni’metüŋ, **[127b]** (1) māluŋ ḳanı, çün-kim bilür idüŋ kim böyle yalıŋcaḳ olup elüŋ ḳorı bunda (2) gelesigi dünyāda ol dürişmek emek neye gerek-idi لَقَدْ جِئْتُمُونَا (3) فُرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ Melik-i celle sulṭānehu ve aẕame şānehu (4) anda yād ḳılur, eydür, **[B 117a]** هَلْ فِي ذَٰلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرٍ أَيْ لِذِيْ عُقُوْلٍ bu (5) ulular, bu veliyyler, bu peyġāmberler ḥaḳı-çun daḫı ḥürmeti إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ (6) yā Muḥammed cümle ḫalḳuŋ geçüdinde senüŋ tek yoḳ durur ve hiç (7) kimse ḳıyāmat güninde benden ḳaçup ḳurtılmaya ev busunup gizlenmeyeler dėr (8) dükelisin ṣırāṭ üzre yalıŋcaḳ, yalın ayaḳ bindüreven ne kim ḳıldılarsa (9) نَقِيْرُ قِطْمِيْر صَغِيْر وَ كَبِيْر az üküş, gizlü āşikāre ḳamusın (10) bulardan ṣoravan eyülere eylügi cezāsın vėrürven ve **[Y 53b]** yavuzlara (11) yavuzlıġı cezāsın vėrürven, ‘aẕāb ḳılurvan anı إِنِّي جَزَيْتُمُ اليَوْمَ (12) ėy Melik-i ḳadīm ve ėy ḳādir-i raḥīm ve ėy pāẕişāh-ı la-yezāl bizlere ḫayr (13) tevfīḳ erzānī ḳılġıl ve bu günler ṣevābın bizlere ve ḳamu Muḥammed ümmetine erzānī (14) ḳılġıl فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ يَا رَبَّ العَالَمِيْنَ

Y11 Ḥaḳ Ta’ālā // 15 yok: B11, Y11 yā ḳulum / rūzı: B11 rūz / ṭavāruŋ: B12 ṭavār **[127b]** // 1 bilür idüŋ kim: B12 bilür-idüŋ / olup: B12 yok / yok: B12 boş / ḳorı: B12 ḳoru // 2 gelesigi: B13 gelecek-idüŋ, Y12 gelesidüŋ / emek: B13 emegüŋ // 4 yād: B15 yāẕ// 5 ḥaḳı-çun: B1, Y15 ḥaḳḳı-çun / hürmeti: B1 ḥürmeticün // 6 gecüdinde: B2 geçüdinde / tek yok durur: B (2, 3) Taŋruŋ durur: Y15 Taŋruŋdur / hiç: B3 hic / yok: Y15 bundan// 7 ḳıyāmet güninde: B3 yok / ḳaçup: B3,Y16 yuvınup / ḳurtılmaya: B3 ḳurtılmayalar / ev: B3 ve / dėr: B4 yok // 8 gizlenmeyeler dėr: Y16 gizlenmeye / dükelisin: B4 dükelin, Y16 dükeli / üzre: B4, Y16 üzere / yok: Y16 ve / bindüreven: Y16 bindürem / ḳıldılarsa: Y16 ḳıldısa // 9 az üküş: B5 az ve üküş / gizlü aşikāre: B5, Y17 aşikāre gizlü // 10 ṣoravan: Y17 ṣoram / vėrürven ve: B6 yok, Y17 vėrem // 11 yavuzlıġı: B6 yavuzlıḳ, Y1 yavuzlıġ-ıçun /‘azāb ḳılurvan anı: B7 yok, Y1 ‘azābı ḳılam anı// 12 ėy paḍişāh-ı la-yezāl: B7 yok // 13 tevfīḳ: B8 tevfīkın / (13, 14) erzāni ḳılġıl emīn yā Rabbī: B9 yok, Y2 ḳutlu ḳılġıl / erzāni ḳılġıl: B9 bititgil

وَسَلَّمْ إِنَّ اللهَ تَعَالَى إِخْتَارَ مِنَ (1) **[128a]**[341] رُوِيَ عَنْ اِبْنِ مَسْعُوْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ (15) السَّعْيَ إلا أَعْطَاهُ وَ الثَّانِيْ يَوْمُ عَرَفَةَ (3)وَ فِيْهِ لا يُوافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ فَسَأَلَ اللهَ فِيْهَا حَاجَةٌ (2)الأَيْامِ أَرْبَعَةٌ أَوَّلُهَا يَومَ الجُمْعَةِ لَهُمْ وَ الثَّالِثُ يَومَ الفِطْرِ (5) اُنْظُرُوا لِعِبَادِي جَاؤنِيْ شَعْثَاً غُبْرَاً أُشْهِدُكُمْ أَنِّيْ قَدْ غَفَرْتُ(4)يُبَاهِيْ اللهُ فِيْهِ مَلَائكَتَهُ فَيَقُولُ **[B 117b]** (7)اللهُ مَلَائكَتَهُ لِكُلِّ عَاقِلٍ خَيْرٌ وَعِبَادِيْ الذِيْنَ خَرَجُوا يَطْلِبُونَ (6) إذَا صَامُوا وَ خَرَجُوا إلَى عِيْدِهِمْ يَقُولُ إذَا قَرَّبَ العَبْدُ قُرْبَاناً فَأَوَّلَ قَطرَةَ يَقْطُرُ مِنْ دَمِهِ كَفَّارَةٌ لَهُ (8)أُجُورَهُمْ اِشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ وَ الرَّابِعُ يَومُ النَّحْرِ مِنْ ذُنُوبِهِ(9) ḥadīṯ ma‘nīsi bu durur kim İbni Mes’ūd’dan rivāyet ḳılurlar kim Muḥammedi (10) Muṣṭafā’dan salla’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem eyitdi, Taŋrı ‘azze ve celle günlerden dört (11) güni üründüledi, ilk āẕīne günin kim anuŋ içinde bir sā‘at var ḳanḳı (12) mü’min ḳul ol sā‘at içinde Taŋrı’dan ‘azze ve celle ḥācet dilese, ḥāceti (13) revā ola, ikinci ‘arefe güni durur, Ḥaḳ Ta’ālā anuŋ içinde ḳullarını anuŋ (14) içinde firişteler öger, eydür, اُنْظُرُوا إلَى عِبَادِي جَاؤنِيْ شَعْثَاً غُبْرَاً (15) baḳuŋ benüm ḳullaruma kim saçları yatuḳ, yüzleri toza ṭopraġa bulaşup baŋa gelürler ve sizler **[128b]** (1) ṭanuḳ oluŋ kim ben buları yarlıġadum, üçünci fiṭra güni durur, ḳaçan kim ḳullar oruc (2) dutsalar ve fiṭra güni bayrama çıḳsalar, Taŋrı ‘azze ve celle firişlerine eydür kim (3) her bir işleyicinüŋ müzdi var, benüm ol ḳullarum oruc dutdılar, bugün bayrama (4) çıḳdılar müzdilerin[342] isderler, siz ṭanuḳ oluŋ kim ben buları yarlıġadum, (5) dördünci ḳurbān

[341] **[128a]** // Arapça: Y’de yok // 9 bu durur: B3 budur, Y2 yok / yok: B9 eydür,/ ḳılurlar kim: B4, Y3 ḳılur // 10 salla’l-lahu: B4, Y3 yok / Taŋrı ‘azze ve celle: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā / günlerden: Y3 günlerde // 11 üründüledi: B5, Y4 ürdi / yok: B5 ürdi / kim: B5 yok / yok: B6 kim // 12 Taŋrı’dan ‘azze ve celle: Y4 yok// 13 güni durur: B7, Y5 güni ürdi / (13, 14) anuŋ içinde: B8 yok / firişlere: B8 ferişlere / öger: B8 gökceklendürür // 15 yok: B9 ol bölük / yatuḳ: B10 yapuş, Y6 yok / yok: Y6 ṭopraġa / geleler: B10, Y6 geldiler **[128b]** // 1 buları: Y6 bunları / güni durur: B11 günini ürdi, Y7 günidür // 2 eydürler: B12, Y7 eydür,// 3 var: B13 vardur // 4 isderler: B14 isterler / ṭanuḳ oluŋ: Y9 ṭanuḳlıḳ vėrüŋ // 5 güni durur: B15 günini durur, Y9 günleridür / ḳılsa: Y9 eylese / ḳan: B15 ḳan ki / ṭamduḳda: B15 ṭamar // 6 yarlıġanmış olur: B1 yarlıġanur, Y10 yarlıġar // 7 hiç: B1 hic / ḳuluḳlar: B1 ḳullıḳlar / anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla // 7 yaḳınlıḳ ḳılur: Y10 yaḳın olmaya // 8 faẕlıraḳ: Y11 yok / yoḳdur: B2 yoḳdurur, Y11 yok/ yok: B3 ve Taŋrı’ya ‘azze ve celle / sevgülü yok durur: B3, Y11 sevgülürek yoḳdur / delīl birle: B3 delīl-ile, Y11 delīl eyle / raẕiya’l-lahu ‘anha: Y11 yok // 10 eydür: B5 yok / ādemi: B5 yok // 11 yok: B6 olmaya illa / yigrek işlemedi: B6 yok // 12 İsrā’īller: B6, Y13 İsrā’īl / yok: B6 ḳamu // (13,14) bizüm yaḳınlıġumuz artuḳ olsun senüŋ peyġāmbarlıġuŋa: Y(13, 14) biz saŋa īmān getürelüm dėdiler / peyġāmberlıġuŋa: B8 peyġāmberligine / yok: B8 dėdiler // 15 ölü dirürem: B9, Y14 ölü diri ḳılam / yok: Y(15, 16) bulardan dilermen / buyururam: B9 eydürven kim **[129a]** // 2 dirürem: B11 dirildem / Ta’ālā: B11 ‘azze ve celle // 3 yok: Y(16, 17) imdi mü’min daḫı cānını ṣıraṭdan geçürmek diledi Mevlā daḫı / dirürdi: B12 diriltdi / güni: B12 gün // 4 İsrā’īller: Y17 İsrā’īl / kim: B13 yok / dilerler: B13 dilediler / yok: Y17 anlar kāfirlerdi // 5 ḳılurlarsa: B14 ḳıldılar, Y1 ḳıldılarsa / Ḥaḳ Ta’ālā: Y1 yok / yok: Y1 gėrü / her: Y1 yok / dirürdi: B14 diriltdi // 6 yok: Y2 Ta’ālā / mü’mini: B15 mü’minleri // 7 āsān: Y2 selāmet / cān u cihānı: B1 cānı cihānı / ṭatlu durur: B1 ṭatludur, Y2 datludur // 8 ḳutlu durur: B1, Y2 ḳutludur / ḳan: B1 ḳanı / anda: B2 yok / ḳurtarasın: B2 alasın

[342] Metinde: müzlerin

güni durur, ḳaçan kim ḳul ḳurbān ḳılsa öñdünki ṭamla (6) ḳan yère ṭamduḳda, **[B 118a]** ol ḳuluŋ cümle yazuġı yarlıġanmış olur, anuŋ-çun kim (7) hiç ‘amel ve ḳullıḳlar kim ḳul anuŋ birle Taŋrı’ya yaḳınlıḳ ḳılur ve bugün içinde (8) ḳan dökmekden faẓılıraḳ yoḳdurur ve sevgülü yoḳdurur, ol delīl birle kim rivāyet (9) ḳılur, ‘Āyişe rażıya’llahu ‘anha peyġāmberden ‘aleyhi’s-selām أَنَّهُ قَالَ مَا عَمِلَ (10) آدَمِيٌّ عَمَلاً يَوْمُ النَّحْرِ أَحَبُ إِلَى اللهِ مِنْ إِرَاقَةِ الدَّمِ eydür, hergiz Ādem’i (11) Taŋrı’ya sevgülürek iş bayram güni ḳan dökmekden yėgrek işlemedi, (12) ‘azīzi men, Benī İsrā’īl’ler Mūsā’ya eyitdiler, yā Mūsā, du‘ā ḳılġıl Taŋrı’ya (13) ‘ameli kim oldurdı bize bildürsün, tā bizüm yaḳīnlıġumuz artuḳ olsun (14) senüŋ peyġāmbarlıġuŋa, Ḥaḳ Ta’ālā eyitdi, yā Mūsā, bular senden (15) dilerler kim ben ölü dirürem ben bulara buyururam bir diri öldürsünler **[129a]** (1) ḳavlühū Ta’ālā إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تَذْبَحُوا بَقَرَةً tā ben ol ölüyi (2) dirürem, bular bir sıġır buġralardılarفَذَبَحُوهَا Taŋrı Ta’ālā bular diledügin (3) dirürdi, كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى mü’minden bayram güni cān uçur(4)maḳ diledi, ol Benī İsrā’īl’ler kim ölü dirilmek dilerler bular **[Y 54a]** ḳaçan kim (5) ḳurbān ḳılurlarsa Ḥaḳ Ta’ālā bular diledügi ölüyi dirürdi, her kim (6) Taŋrı çün ḳurbān ḳılup cān uçurursa ‘acabmıdur, Taŋrı mü’mini (7) ṣırāṭdan āsān **[B 118b]** geçürse, ėy cān ü cihānı men, cān ṭatlu durur ve ḳan (8) ḳutlu durur, bunda ḳutlu ḳan dükeli anda ṭatlu cān ḳurtarasın (9) beyit [343]

Dilerseŋ yarın anda ḳurtarasın ṭatlu cān

(10) Ḳurbān eyle Mevlā içün sen aḳıtġıl ḳutlu ḳan

---

[343] // beyit: B’de yok // 9 ṭatlu: Y3 datlu // 11 ḳutlu durur: Y3 ḳutludur **[129b]** // 1 ve anda: Y6 ol / ḳurbānlar: Y6 ḳurbān// 2 yok: Y6 gün / firiştelerine: B5, Y6 feriştelerine // 3 ögrenmişlerdür: B(6, 7), Y7ögrenmişlerdi // (4, 13): Y’de yok //yok: Y8 dünyā fānī-y-idi şeytān ḳonşılıġında buları binüsü ḳomadum āḫiretkim baḳīdür // 4 yok: B7 bularuŋ / ataları bili idi: B8 ataları-y-ıdı // 6 uyyuluġı-y-ıdı: B9 biciki-y-idi / ayrulduġı: B (9,10) ayrılduḳları // 7 boynu-y-ıdı: B10 boynı idi / binüleri: B10 yok // 8 eşşek idi: B11 eşşek-idi / zevraḳ idi: B11 zevraḳ-ıdı // 9 ḳılsalar: B12 ḳıldılar / ḳılsalar: B12 ḳıldılar // 10 eşek durur: B13 eşekdür // 11 kimi: B14 yok / aġaç döşek durur: B14 zevraḳdur // 12 fānī idi: B15 fānī-y-idi / ḳonşulıġı-y-ıdı: B15 ḳonşılıġında // 13 anda: B15 buları / binüsüz: B15 binitsüz / bākī durur: B15 bāḳīdür / ḳonşuluġumda: B1 ḳonşılıġımda // 15 dartı vėrüŋ: B2 çeküŋ / yok: B2 ya **[130a]** // 1 olsa: B3 ola, / Meliki sübhānehu Ta’ālā: Y9 Ḥaḳ Ta’ālā // 2 ola: B4 yok / nefesi: B4 nefesleri, Y10 dili / yıpardan: B4 müşkden / ola, : B4 yok 7 ol dişi: B4 dişleri / boynuzı: B5 boynuzları // 3 ola: B5 yok / ola: B5 yok // 4 ola: B6 yok // 6 yok:Y12 mü’mini / binüye: B8 binüde / yok: B8 Te’ālā / ḥaḳ: Y12 ḥażretine // 7 binütler: B8 binüler // 10 üzre: B11, Y14 üzere //12 olasıdur: B12, Y14 olasıdurur // 13 ma’nī bu durur: B15 ma’nīsi budur, Y14 yok // 14 yüz üzre: B15 yok / dürlü durur: B15, Y15 dürlüdür / biri: B15 bir

Ḳutlu günde ḳan aḳıtmaḳ ḳutlu durur bilgil yaḳīn

(11) Ḳutlu günde ḳan aḳıtmaġı sever ol iḍim Uġan

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْداً أيْ رُكْبَاناً (13) يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْداً أيْ رُكْبَاناً وَقَالَ (12) عَلِيٌّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يُحْشَرُونَ رُكْبَاناً (14) وَقَالَ (15) eydür, ḳurbān ḳılanlar yarın anda develere binüp geleler **[129b]** (1) ve anda bindükleri develer bunda ḳılduḳları ḳurbānlar ola, ḳaçan kim ḳıyāmat (2) olsa Ḥaḳ Ta’ālā firiştelerine eydür, benüm ḳullarumı ḳomaŋ yayan yürimege, anuŋ(3)-çun kim bular dünyāda binüye ögrenmişlerdür, imdi bunda daḫı binüye binsün(4)ler, dünyā içinde bularuŋ ilk binüsi ataları bėl idi daḫı anaları (5) gögsi idi nite-kim eydür, يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ yine doġdu(6)ḳları vaḳtın anaları uyyuluġı-y-ıdı yine südden ayrulduġı vaḳtın (7) binüleri ataları boynı-y-ıdı yine er olduḳları vaḳtın binüleri at, (8) ḳatır, deve, eşek idi ve deŋiz içinde ḳayıḳ zevraḳ idi ḳaçan ḳuru (9) yėre sefer ḳılsalar yaş kölüge bindürdüm, ḳaçan yaş yėre sefer ḳılsalar (10) ḳuru kölüge bindürdüm yaş kölüg dėdügüm at, ḳatır, deve, eşek durur, ḳuru (11) kölüg dėdügüm gemi ḳayıḳ aġaç döşek durur, yine ölüm vaḳtında ḳarındaş(12)ları boynına bindürdüm, dünyā kim fānī idi, şeyṭān koŋşulıġı-y-ıdı (13) anda binüsüz ḳılmadum ‘uḳbā kim bāḳī durur, **[B 119a]** benüm ḳoŋşuluġumda buları (14) ḳaçan kim binüsüz ḳoyam nite yayan yüridem bularuŋ (15) binüsin ileylerine dartıvėrüŋ, ḳanḳı ḳul kim bir ḳoyun yā bir ḳoç, ḳurbān **[130a]** (1) eylemiş olsa Meliki sübhānehu Ta’ālā ḳıyāmatda anuŋ ḳurbānın bir büyük (2) buḫtı deve gibi yarada, gözleri gevherden ola, nefesi yıpardan ola, dişi (3) incüden ola, boynuzı ḳızıl altundan ola, duynaġı gümişden ola, (4) tüsi za’ferāndan ola, derisi ‘anberden ola, degme bir yaŋa olasında (5) yėtmiş ḳanadı zebercedden ola yaşıl فَيَقُوْلُ المَوْلَى(6)فَيَرْكَبُ المُؤمِنُ عَلَيْهَا bunuŋ gibi binüye bindüreler Ḥaḳ Ta’ālā ḥażretine göndereler, (7) ol binüler ḳanda yayup uçarlar mü’minler oddan selāmet geçerler, (8) nite-kim ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür, عَظِّمُوا أضْحِيَاكُمْ فَإِنَّهَا لقِيْمَةِ عَلَى الصِّرَاطِ مَطَايَاكُمْ(9)يَومُ eydür, ḳurbānuŋuz ulaltduŋ kimi ḳıyā(10)matda ṣırāṭ üzre ol binüŋüz olasıdur ve أوْجُهٍ قُرْبَانُ القُبُولِ وَالسَّعَادَةِ وَ قُرْبَانِ الرَّدِ وَ الشَّقَاوَةِ وَ قُرْبَانِ (11)القُرْبَانُ عَلَىْ سِتِّةِ ma’nī bu وَ قُرْبَانِ الكَرَامَةِ وَ المَحَبَّةِ(13)القَدْرِ وَ المَنْزِلَةِ وَ قُرْبَانِ الرَّحْمَةِ وَ المَغْفِرَةِ وَ قُرْبَانِ القَهْرِ وَ القُدْرَةِ (12)

durur kim eydür, kurbān altı (14) yüz üzre durur, biri ḳabūl-i **[B 119b]**[344] sa’ādet ḳurbānı durur, ikinci redd-i şeḳāveti (15) ḳurbānı durur, üçünci ḳadr ve menzilet ḳurbānı durur, dördünci raḥmet ve maġfiret **[130b]** (1) ḳurbānı durur, bėşinci ḳahr u ḳudret ḳurbānı durur, altıncı kerāmet ve muḥabbet (2) ḳurbānı durur, ammā ol kim eyitdüŋ ḳabūl-i sa’ādet ḳurbānı durur, (3) ol Ḥābīl ḳurbānı-y-ıdı, nite-kim eydür, قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا(4) ammā ol ḳurbān kim redd-i şeḳāvet ḳurbānı durur, ol Ḳābil (5) ḳurbānı-y-ıdı, nite-kim eydür, kim وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ ol ancılayın-ıdı kim **[Y 54b]** Ḥavvā (6) her vaḳtın kim ṭoġurur olsa, erkeklü dişilü ikkiz ṭoġurur (7) Ḥaḳ Ta’ālā Ādem’e buyurmış-ıdı kim bu yıl ṭoġan dişiyi gelesi yıl (8) doġan erkegine vėrgil, dėyü bes Ḥavvā bir kezden iki oġlan ṭoġurdı (9) erkeklü dişilü erkegine Ḳābil ad vėrdi, dişisine Eklīmā ad vėrdi, (10) iki yıldan ṣoŋra Ḥavvā ėrlü ḳızlu oġlan yine ṭoġurdı, er oġlan Ḥābīl ad vėrdi, (11) ḳız oġlan Lebūẕ ad vėrdi, ḳaçan kim bunlar resīde oldılar, Ādem ‘aleyhi’s(12)-selām diledikim Taŋrı ‘azze ve celle buyurduġınlayın vère idi Ḳābil birle ṭoġan (13) Eklīma’yı Ḥābīl’e vère-y-idi ve Ḥābīl birle ṭoġan Lebūz’ı Ḳābil’e vère-y-idi, (14) Ḳābil rāżı olmadı eyitdi bunı Taŋrı buyurmadı Ādem kendü ḳılur (15) dėdi, Ādem eyitdi eger baŋa ınanmaz-ısaŋ varuŋ egiliŋüz ḳurbān ḳıluŋ **[131a]** (1) dėdi, ḳanḳuŋuz[345] ḳurbān ḳabūl olursa Eklīmā’yı aŋa vėreyin **[B 120a]**[346] dėdi, (2) Ḥābīl çoban-ıdı ḳoynuna

---

[344] / ḳurbānı durur: B1, Y15 ḳurbānıdur // 15 ḳurbānı durur: B1 yok / ḳadr ve menzilet: B1 ḳadr-i menzilet / ḳurbānı durur: B1, Y15 ḳurbānıdur **[130b]** // 1 ḳurbānı durur: B2 yok / ḳurbānı durur: B2 yok // 2 ḳurbānı durur: B3, Y16 ḳurbānıdur / ḳurbānı durur: B3, Y16 ḳurbānıdur / ḳurbānı-y-ıdı // 4 ḳurbān: B4 yok / ḳurbānı durur: B5, Y16 ḳurbānıdur / redd-i şekāvet: Y17 şekāvet// 5 ḳurbānı-y-ıdı: B5, Y17 ḳurbānıdur / ancılayındı: B (5, 6) eyle kim / yok: Y (1, 17) Ḥaḳ Ta’ālā ḳatında ḳabūl olmadı, ol anuŋ-ıçun idi-kim// 6 vaḳtın: B6, Y1 vaḳt / ikkiz: B6 ikiz / ṭoġurur olsa: Y1 doġursa / ṭoġurur: Y2 doġurur // 7 ṭoġan: Y2 doġan / gelesi: B6, Y2 yine // 8 ėrkegine: B (7, 8) ėrkege / bes: B8 pes, Y3 yok / yok: Y3 imdi / iki oğlan: B8 ikiz // 10 yok: B10 yine ikiz / ėr oğlan: B10 ėrine / ṭoġurdı: Y3 doġurdu // 11 kız oğlan: B11 ḳızına / bunlar: B11 bular / (11,2) ‘aleyhi’s-selām: Y5 yok / ‘azze ve celle: B12, Y6 yok / vère idi: B12 vère-y-idi / ḳābil birle: B13 ḳābil-ile / hābil birle: B13 hābil-ile // 15 ınanmaz-ısaŋ: Y7 ınanmaz-ısaŋuz **[131a]** // 1 dėdi: B15 yok / ḳanḳuŋuz: B15 ḳanḳıŋuz / vèreyin: B15 vèrem

[345] Metinde: ḳanuḳuŋuz

[346] // 2 çopan-ıdı: Y8 coban idi / ḳoynuna: B1 ḳoynından / vardı: B1 urdı / semiz ḳoyun: B1 ḳanḳı ḳoyunkim semizdi // 3 ekinci idi: B2 ekinci-y-idi // 4 ḳoḳulu: B3 ḳoḳu // 5 ḳurbānları birle: B4 ḳurbānları-y-ıla, Y10 ḳurbānın // 6 aġdı: B4 çıḳdı / yörendi göyündürmedi: Y10 yok // 8 şıdı: B6 sıdı // 10 yok: B7 yine / yok: B7 dirildi // (12, 13) ḳadr ve menzilet: B10 ḳadr ü menzilet / ḳurbānı durur: B10, Y14

vardı, semiz ḳoyun otladı[347], (3) anı getürdi ve Ḳābil ekinci idi, vardı tarlası içinde gezdi, (4) ne yėrde kim dāne almaduḳ yitilmedük ḳovuḳlu baş var-ısa bir deste (5) biçdi, anı getürdi Ādem ikisini ḳurbānları birle aldı bir ṭaġ başına (6) aġdı, anda du‘ā ḳıldı, od geldi Ḳābil ḳurbānın yörendi göyündür(7)medi ve ḳabūl ḳılmadı ve Ḥābīl’i ḳurbānın göyündürdi ḳabūl ḳıldı, (8) Ḳābil anı görmiş-iken atası sözin ṣıdı ve Taŋrı buyruġın dutmadı, (9) Ḥābīl’i öldürdi, beẕ-baḫt oldı, nite-kim eydür, فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ(10) Ḥābīl atası sözin dutdı, Taŋrı emrine rāżı oldı, (11) lā-cirem ḳurbānı ḳabūl oldı ve kendü şehīd oldı, Ḥaḳ Ta’ālā (12) eydür, إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ üçünci kim eyitdüñ ḳadr (13) ve menzilet ḳurbānı durur, ol ‘Abdu’l-muṭ ṭalib ḳurbānı durur ve ‘Abdu’l-(14)muṭ ṭalib peyġāmber dedesi-y-idi ve anuŋ ṭoḳuz oġlı var-ıdı, (15) Taŋrı birle ‘ahd ḳıldı eyitdi, eger Taŋrı baŋa onuncı oġul vėrürse **[131b]** (1) anı Taŋrı-çun ḳurbān eyleyem, bes onuncı oġlı Muḥammedi Muṣṭafā atası ‘Abdu’l-(2)llah’ı ṭoġdı, andan ‘Abdu’l-muṭ ṭalib ḳaṣd ḳıldı ‘Abdu’l-lah’ı ḳurbān ḳılaydı[348] ve ahdini yerine (3) getüre-y-idi, Taŋrı aŋa düşinde gösterdi kim ‘Abdu’l-lah’a (4) yerine ayruḳ nesne **[B 120b]** ḳurbān eylegil, yine ikinci gėce gösterdikim (5) deve ḳurbān ḳılġıl, dėyü yine üçünci gėce gösterdi kim yüz (6) deve **[Y 55a]** ḳurbān ḳılġıl ‘Abdullah’ı ḳurbān ḳılaġıl, anuŋ-çun Taŋrı Ta’ālā (7) anuŋ bėlinde bir ḳaṭre ṣu ḳomış-ıdı وَلَوْ لَمْ يَكُنْ مَاخَلَقَ اللهُ (8) السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَ الأَراضِينَ السَّبْعِ وَمَا فِيْهِنَّ أوّلْ eger ol bir ḳaṭre (9) ṣu degülmisse-y-idi, Ḥaḳ Ta’ālā yėdi ḳat gögi ve yėdi ḳatı

ḳurbānıdur / ḳurbānı durur: B11, Y14 ḳurbānıdur // 14 anuŋ: Y14 yok // 15 Taŋrı birle: B12 Taŋrı-y-ıla **[131b]** // 1 eyleyem: B13 ḳılam / bes: B13 pes // 2 doġdı: B14, Y15 ṭoġdı // 3 getüre-y-idi: B14 getüredi / Taŋrı: Y15 Ḥaḳ Ta’ālā / yok: B15 ‘azze ve celle / ‘Abdu’l-lah’a: B15‘Abdu’l-lah’a // 4 eylegil: Y17 ḳılġıl / yok: B1 dėdi // 5 gėce: Y17 dün / eyle: B1 ḳılġıl / üçünci: B2 ücünci // 6 ‘Abdullah’ı ḳurbān ḳılaġıl anuŋ-çun: B2 yok / Taŋrı: Y2 Ḥaḳ / yok: B2 dėyü // 7 ḳomış-ıdı: Y1 ḳomışdur // 8 yok: B4, Y1 eger / degül misse-y-idi: B4 degül mise-y-idi // 9 yėdi ḳat gögi ve yedi ḳatı yėri: B5, Y2 yėdi ḳat yėri ve yedi ḳatı gögi // 10 içinde: B5 aralarında // 12 içinde durur: B7, Y3 içindedür // 13 yaradılmaġuŋuz: Y4 yaradılmaḳlıġuŋuz // 15 Muḥammed: Y5 Muḥammedi Muṣṭafa / çün: B9, Y5 içün / ḥalḳı: B9 ḥalḳ **[132a]** // 1 ögretsün: B10 ögrensün / yok: Y6 anuŋ-ıçun // 2 kavuşsun: B11 ḳoysun / ḫalḳı: B12 yok // 3 yok: B12 ben / olur-ımış: B12, Y7 olur // 4 raḥmet ve mağfiret: B13 raḥmet maġfiret / ḳurbānı durur: B13, Y7 ḳurbānıdur // 5 ḳurbānı durur: B13 ḳurbānıdur, Y7 ḳurbānı ḳılup / kim kendü ḳılup: B13, Y7 yok / buyurduġı durur: B13 buyurduġıdur // 7 Muḥammedi: B15 yok

[347] Metinde: otuladı

[348] Metinde kenara yazılmıştır.

yėri (10) daḫı ne kim içinde var-ısa yaratmaya-y-ıdı ne kim yaratdı-y-ısa ḳamu (11) anuŋ-çun ve anuŋ dostlıġına yaratdı ṣādıḳ eydür, bunuŋ delīli (12) Ḳur'ān içinde durur, nite-kim eydür, كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ أَيْ لأَجْلِ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَهِيَ نَفْسِ مّحَمَّدٍ (13) مَّا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ إِلَّا Muḥammed'in degül(14)dür, sizüŋ yaradılmaġuŋuz daḫı ḳıyāmatda ḳopmaġuŋuz illā bir nefs-içün (15) ya'nī Muḥammed çün dünyāda ḫalḳı yaratdum anuŋ-çun kim şerī'at **[132a]** (1) ögretsün dīn yolın göstersün dėyü yine ḳıyāmatda ḳopardugum (2) ol şefā'at ḳılsun uçmaġa, ḳavuşsun dėyü tā 'ālem ḫalḳı (3) bilsünler kim 'azīz ḳılduġum ḳul niçe 'azīz olur-ımış, ammā (4) dördünci eyitdüŋ kim raḥmet ve maġfiret ḳurbānı durur, ol Muḥammedi Muṣṭafā (5) ḳurbānı dururkim kendü ḳılup ümmetine buyurduġı durur, nite-kim Taŋrı (6) eydür, فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ol gün kim Ḥaḳ Ta'ālā İbrāhīm buyurdı (7) kim İsmā'īl'i ḳurbān ḳılġıl dėyü Muḥammedi Muṣṭafā nūrı İsmā'īl elinde-y-(8)idi[349] **[B**

---

[349] // 8 İsmā'īl: B1 İsmā'īl'üŋ // 9 İbrāhim birle: B1 İbrahim-ile / yok: B2, Y10 uçmaḳdan // 10 Muḥammedi Muṣṭafa: Y10 Muṣṭafa // 11 raḥmet idi: B4 raḥmet-idi // (13, 14, 15): Y'de yok // 13 vaḳtın: B5 vaḳt / Muṣṭafā: B6 Muḥammed // 14 İbrāhim birle: B6 İbrāhim-ile // 15 kim: B7 iki / üzre: B7 üzere / olaydı: B7 olurdıkim / yok: B7 bir / ḳılmaḳ: B8 ėdeydi **[132b]** // (1, 2) 'Ādem 'aleyhi's-selām ḳurbān ḳılmaḳ berkinmiş sünnet durur: B8, Y1 yok / 'Ādem zamanında berü nite-kim eydür: B8 yok // 4 ündedi: B11 oḳıdı // 5 İbni: B11 bin // 7 ululları: B13 ulularıdur / durdılar: B13 ṭurdılar // 9 bizi: B15 yok / ündersin: B15 oḳırsın // 10 içinde: B1 icinde / bizüm-ile: B1 bizümle // 11 hiç: B1 hic / nanmayavuz: B ınanmayavuz // 13 sen ancılayın: B3, Y16 sen daḫı böyle / yok: B3 daḫı / yok: B4 ḳul eyitgil // 15 ve: B6 yok / (15, **[133a]** // 1) mu'cizātlar birle: B6 mu'cizatlar-ıla // 2 geldiler: Y1 geldi / (2, 3) ḳurbānlar: B7 ḳurbān / eylediler: Y1 ḳıldılar // 4 bes: B9 pes / niçün: B9 nişe // 5 gėrçek misseŋüz: B10, Y2 gėrceksеŋüz / yok: Y2 ammā / ḳahrı ve ḳudret: B10 ḳahr ve ḳurbet // 6 ḳurbānı durur: B10, Y2 ḳurbānıdur / güninde durur,anda: B10 günind/ olası durur: B11 olasıdur // 7 uçmaḳlıḳ: B11 ucmaḳlıḳ // 8 yazuġı ḳadarınca: B12 yazuġınca // 9 givüreler: B13 ḳoyalar / hiç: B13 hic / kimse: B13 kimse // 10 yok: B14 bir / uçmaḳ birle: B14 uçmaḳ-ıla, Y5 uçmaġ-ıla / ṣuretlü: Y5 ṣuretinde // 11 kim: B15 yok / ḳıla: Y5 ḳılalar / yok: B (15, 1) hemīşelik / yok: B1 size / girüŋ: B1 yok / içre: B1 içinde // 13 yoḳ: B1 yok / ve: B1 yok / ṭamu: B1 uçmaḳ // 15 ḳurtulduḳ: B2, Y7 ḳurtılduḳ **[133b]** // 1 selāmet birle: B3 selāmet / ḳarar: B3 maḳām // 2 ölümden idi: B3 ölümden-idi / imdi: B4 yok / ġayġusından: Y8 ḳayġusından // 3 ḳurtulduḳ: B4 ḳurtılduḳ, Y8 ḳurtılavuz / yok: B5 Te'ālā / yok: B5 dėyeler / ḳalduḳ: Y8 ḳalavuz / bulduḳ: Y10 bulavuz // 4 vardur dükeli: B5 yok / kim: B6 yok // 5 vermek: Y10 yok // 6 üsdinde: B7 üstinde // 7 kim…imdi: B9 ölümi…kim / kim ölümi boġazlayalar ayruḳ bize ölmek yoḳ ümiẓi: Y11 yok / bir: B8 yok / boğazlayalar: B9 boġazladılar // 9 ol ümiẓ dalı gitdi: B9 yok / ḳılduḳ: Y12 olduḳ / (9, 10) 'azāb içinde ḳalduḳ: B9 yok / ölüm-idi: B10 ölümdür // 11 ne: B11 yok // göreler: B11 görmeler / rāḥat olup dinleneler: B12 rāḥatlıḳ bulmayalar // 13'azze ve celle: B12 Taŋrı Te'ālā, Y13 Ḥaḳ Ta'ālā // 14 eyitdüŋ idi: B14 eyitdüŋ // 15 ḳurbānı durur: B14, Y14 ḳurbānıdur

121a] ol nūr berekātında İsmā’īl boġazın bıçaḳ kesmedi Ḥaḳ Ta’ālā (9) İbrāhīm birle ṣulḥ ḳıldı, altun boynuzlu ḳoç viribidi, ḳocı (10) boġazladı, İsmā’īl’i āzād ḳıldı ol ḳamusı Muḥammedi Muṣṭafā berekā(11)tında-y-ıdı anuŋ-çun kim ol ḳamu ‘ālemlere raḥmet idi, anda kim (12) raḥmet ola, رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ(13) قَوْلِهِ تَعَالَى وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا ol vaḳtın Çalap celālühū Muṣṭafā nūrı ḥürmeti-çün (14) İbrāhīm birle ṣulḥ ḳılmış-ıdı İbrāhīm oġlın ḳurbān ḳılsa-y-ıdı kimüŋ (15) kim oġlı var-ısa anuŋ üzre vācib ola-y-ıdı oġlın ḳurbān ḳılmaḳ **[132b]** الْقُرْبَانُ سُنَّةٌ مَشْرُوعَةٌ مِنْ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامْ(1) Ādem ‘aleyhi’s-selām ḳurbān ḳılmaḳ berkinmiş (2) sünnet durur, Ādem zamānından berü nite-kim eydür, إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا daḫı (3) bir ḳurbān Taŋrı ‘azze ve celle cuhūdlardan ḥikāyet ḳılur nite-kim eydür, إِنَّ(4) اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ ol gün kim (5) peyġāmber cuhūdları islām dīnine ündedi Ka‘be bin eşref ve Ka‘be İbni Esed (6) ve Melik-i İbni żayif ve Vahab İbni Yehūdaبْنِ عَازُورْ(7) وَزَيْدَ التَّابُوتْ وَفِنْخَاضْ cuhūdlar ululları durdılar peyġāmberüŋ (8) ḳatına geldiler, eyitdiler yā Muḥammed sen da‘vī ḳılursın kim Taŋrı saŋa peyġām(9)barlıḳ vėrdi ve seni bize viribidi bizi kendü dīnüŋe ündersin (10) **[B 121b]** إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا Taŋrı tevrīt içinde bizüm-ile ‘ahd ḳıldı (11) ve bize buyurdı kim hiç peyġāmbere [ı]nanmayavuz رَحْمَةً لِلْعَالَمِين (12) tā ol ḳurbān ḳılmayınca ve od gelüp ol ḳurbānı ḳabūl ḳılup yanmayınca (13) sen ancılayın ḳılursaŋ, biz saŋa ınanavuz ve seni gėrçek bilevüz (14) Ḥaḳ Ta’ālā eydür, yā Muḥammed قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ قَدْ جَاءَكُمْ رُسُلٌ مِّن (15) dürüst geldi size peyġāmberler benden ilerü āyetler birle ve mu‘cizātlar **[133a]** (1) birle وَ بِالَّذِيْ قُلْتُمْ daḫı ol nesne kim siz eydür, siz nite-kim (2) يَحْيَىٰ وَ زَكَرِيَّا **[Y 55b]** ve sizüŋ ḳuluŋuzda ‘İsā’ya geldiler ḳurbān(3)lar eylediler ve od geldi bularuŋ ḳurbānın ḳabūl ḳıldı, siz anı (4) gördüŋüz فَلِمَ تَقْتُلُوهُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ bes buları niçün (5) depeledüŋüz eger siz gėrçekmisseŋüz bėşinci eyitdüŋ kim ammā ḳahır ve ḳudret (6) ḳurbānı durur, ol ḳıyāmat güninde durur, anda olasıdurur ol (7) gün kim uçmaḳlıḳ uçmaġa gireler ve ṭāmulıḳ ṭamuya gireler ve īmān (8) ehli yazuḳlusına yazuġı ḳadarınca ‘aẕāb ḳılalar, andan ṭāmu(9)dan çıḳaralar uçmaġa givüreler īmān ehlinden ṭamuda hiç kimse

ḳalmaya(10)lar andan ölümi getüreler bir ḳoc ṣūretlü uçmaḳ birle ṭamu arasında (11) dutalar andan münādī nidā ḳıla kim yā يَا أَهْلَ الجَنَّةِ خُلُوداً لَكُمْ(12) وَلاَ مَوْتَ فِيْهَا yā uçmaḳ ehli **[B 122a]** girüŋ uçmaḳ içre andan size çıḳmaḳ (13) yoḳ ve anuŋ içinde size ölmek yoḳ ve yā ṭamu ehli girüŋ siz ṭamu (14) içre andan çıḳmaḳ yoḳ ve anuŋ içinde size ölmek yoḳ, uçmaḳ (15) ehl-i ḳamu sevnişeler eydeler kim dünyā belāsından ḳurtulduḳ ve ḳıyāmat **[133b]** (1) hevlinden ve ṣırāṭı selāmet birle geçdük uçmaḳda ḳarār dutduḳ (2) ḳorḳduġumuz bir ölümden idi imdi ölümi boġazladılar, ölüm ġayġusından daḫı (3) ḳurtulduḳ uçmaḳ içinde ebed lā-ebed ḳalduḳ ve Ḥaḳ ni'metin tamām bulduḳ, (4) yine ṭamu ehli kim vardur dükeli aġlaşalar eydeler kim, dünyāya aldanduḳ (5) gūr 'aẕābın gördük, ḥisāb vėrmek vaḳtında ḫacīl olduḳ (6) ve ṣırāṭ üsdinde ṭayınduḳ ṭāmu 'aẕābına giriftār olduḳ, (7) imdi kim ölümi boġazlayalar, ayruḳ bize ölmek yoḳ ümīẕi dutduġumuz (8) ölüm-idi kim bugün ölevüz, bu 'aẕābdan ḳurtılavuz dėrdük, imdi (9) ol ümīẕ daḫı gitdi dermānde biçāre ḳalduḳ, ebeden lā-ebed 'aẕāb (10) içinde ḳalduḳ, ammā ol ḳoç kim ölüm-idi uçmaġ-ıla ṭamu arasında (11) boġazlayalar, andan ṣoŋra ne uçmaḳdaġılar uçmaḳdan[350] çıkup (12) miḥnet göreler, ne ṭamudaġılar ṭamudan çıkup rāḥat olup diŋleneler (13) nite-kim eydür, 'azze ve celle وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ (14) يَعْنِيْ إِذْ ذُبِحَ المَوْتُ وَالسَّادِسُ قُرْبَانُ الْكَرَامَةِ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ ya'nī altıncı eyitdüŋ idi kim kerāmet (15) ḳurbānı durur, ol bu ümmet-çündür kim resīde 'āḳl-ı Müsülmān **[134a]**[351] (1) āzād ola,

[350] Üstü çizilmiş bir harf var

[351] **[134a]** // 1 ola, : B15 olsa / ayruḳ: B15 artuḳ / ayruḳ: B1 ġayrı // 2 binülür: B1 binilür / ayruḳ: B1 ġayrı // 3 aḳcalıḳ: B2 aḳçalıḳ / vācib durur: B2 vācibdür, Y(15, 16) vācib olur / degme: Y16 her// 4 ḳoyun: B3 yok / ḳıla: Y16 ḳılam / revā olur: B3, Y16 revādur // 5 ḳuzı daḫı semiz olup: B3 ḳuzıcaḳ, Y(16, 17) ḳuzı daḫı altı ayluḳ tamām olmış / olursa: B4, Y17 olsa / yok: B4 ulu semiz olsa revādur / (5, 6) kişi çün: B4 kişi-çün, Y17 kişi içün / veya: B4 ya / revā olur: B5, Y17 revādur // 7 yılḳı: B5 ılḳı, Y1 yalaḳ / aḳsaḳ: B5, Y1 aġsaḳ / olmaya: B5 yok, Y1 olsa / olmaya: Y1 olsa / (7, 8) yā eŋlü olsa ḳurbān: B6 yok / yok: Y1 kılmaḳ // 10 ma'nī bu durur: B8 ma'nīsi budur, Y2 yok // 11 oldı-y-ısa: B9 oldı / gördi-y-ise: B9, Y2 gördi / yok: B9 düşinde // 12 anası ve atası: B10 ata ana, Y3 atası anası / vaḳt: B10, Y3 vaḳtın / görünür: B10 görinür // 13 olsa: Y4 ola / bes: B11 pes / ḳoc: B11 ḳoç // 14 gėce: Y4 dün / üçünci: Y4 ücinci / ṣıġır: Y4 deve // 15 deve: Y4 ṣıġır / ḳurbān ḳılġıl dėyü: B13 yok **[134b]** // 1 ḳıldı: B14 oldı / dördünci: Y5 dördinci / gėce: Y5 dün / ḳıldı: Y5 ėtdiler / oġlanuŋ: B14 oġluŋu / yok: B14 dėdi / yok: B14 durdı // 3 ṭaraġıl: Y6 daraġıl / 'anber birle: B1, Y6 'anber-ile / buḫūr vėrgil: B1 ḳoḳulandur // 6 'anber

andan gėyilür ṭonından ayruḳ **[B 122b]** ve evi ḳumāşından ayruḳ (2) ve binülür atından ve silāḥından ayruḳ daḫı oturduġı mülkinden ayruḳ (3) iki yüz aḳçalıḳ nesneye eli ėrerse aŋa vācib durur, kim degme bir kişi (4) başına bir ḳoyun ḳurbān ḳıla ve eger keçi daḫı olursa revā olur ve eger (5) ḳuzı daḫı semiz olup altı aylıḳ olursa revā olur, ammā yėdi kişi (6) çün bir deve veyā bir ṣıġır ḳurbān ḳılsa revā olur, velīkin ḳurbān(7)lıḳ **[Y 56a]** yılḳı aḳsaḳ olmaya yā ḳaraġu olmaya yā aruḳ olsa yā eŋlü olsa (8) ḳurbān revā olmaz oḳuġıl yā muḳrī العَمَلَ بِطَاعَةِ اللهِ مَعَهُ يَعْنِيْ مَعْ أَبِيْهِ وَفِيْ وَقْتٍ يَكُونُ (9) فَلَمَّا أَيْ أَطَاقَ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ ma’nī bu durur kim eydür, ḳaçan kim İsmā’īl (11) resīde oldı-y-ısa İbrāhīm düş gördi-y-ise aŋa eydürler kim ḳurbān ḳılġıl (12) oġlan anası ve atası gözine ol vaḳt görklü görünür kim Taŋrı’ya ṭā’at (13) ḳılmaġa berāber olsa bes İbrāhīm ol gün yüz ḳoç ḳurbān ḳıldı (14) ikinci gėce yine düş gördi ėrte durdı yüz ṣıġır ḳurbān ḳıldı, üçünci (15) gėce yine düş gördi ḳurbān ḳılġıl dėyü ol gün yüz deve ḳurbān **[134b]** (1) ḳıldı, dördünci gėce ma’lūm ḳıldı kim yā İbrāhīm oġlanuŋ ḳurbān (2) ḳılġıl, İbrāhīm yarındası eydür, yā hācir İsmā’īl’üŋ ṭonın yu(3)ġıl ve başın ṭaraġıl ve bölügin **[B 123a]** örgil ve müşk [ü] ‘anber birle buḫūr vėrgil (4) kim Benī Cürhim ḳabīlesinde ḳonuḳlıḳ var, İsmā’īl’i bile iledeyim (5) oloḳ sā’at hācir İsmā’īl’üŋ ṭonın yudı ve başın ṭaradı (6) ve bölügin ördi ve müşk [ü] ‘anber birle buḫūrladı durdı hācir eydür, (7) yā gözüm çırāġı ve yüregüm yaġı İsmā’īl sen benüm özümden özüŋi (8) benden ayırduġuŋ yoḳ-udı, imdi babaŋ seni benden ayırısar ve (9) ḳonuḳlıġa iltiser, nite diŋleneyim ve sensüz kimüŋ birle egleneyim eger sen (10) gelince baŋa ecel ėrse saŋa ḥasret ḳaluram, şindi seni ṭoyınca (11) göreyin, ataŋa vėreyin kim senüŋ yüzüŋe ḥasret olmayayım (12)

---

birle: B3, Y8 ‘anber-ile / buḥūrladı: B3 ḳoḳulandurdı, Y8 yıylandurdı // 7 gözüm: B3 gözlerüm / ve: B4 ve ėy / yüregüm: B4 yüregümüŋ / özüŋi: B4 özliŋi // 8 ayırduġuŋ: B4 ayrılduġuŋ / yoḳudı: B5 yoġ-ıdı / seni benden: B5 senden beni // 9 kimüŋ birle: B6 kimüŋ-ile // 10 şindi: B7 şimdi / ḳaluram: Y10 ḳalam // 11 göreyin: B7 göreyim / andan atana: B7 atdan atana / vėreyin: B7 vėreyim / (11, 12) kim senüŋ yüzge ḥasret olmayayım böyle dėyüp bir sa’at gözlerinde öperdi ve: B7 yok / yüzge: Y11 yüzüŋe // 13 yıylardı: B8 yıyladı / eydürdi: B8 eydür,/ esen ḳalġıl: Y12 ḳılġıl gėrü mübārek cemālüŋ görince // 14 görmegüm yoḳ ḳıyāmete degin: B9 yok / senlü benlü: B9 yok / ḥasret: B9 yok

böyle dėyüp bir sā‘at gözlerinde öperdi ve bir sā’at boynın (13) yıylardı eydürdi, yā İsmā’īl esen ḳalġıl, eger sen gelince baŋa ecel (14) ėrse seni görmegüm yoḳ ḳıyāmata degin, ḳıyāmata ḳaldı ḥasret laṭīfe (15) üç peyġāmber üç dürlü düş gördiler, ol düşüŋ ilkinde **[135a]**[352] (1) miḥnete düşdiler ṣoŋında ni’mete düşdiler Yūsuf düşinde on (2) bir yılduz gün ü ay gördi nite-kim eydür,إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا الآيَةْ(3) bu düşüŋ ilki aŋa miḥnet idi kim ḳuyuya düşdi (4)وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَتِ الْجُبِّ ṣoŋ aŋa ni’met idi kim Mıṣr’a (5) pāẕişāh oldı وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ ikinci (6) Muḥammedi Muṣṭafā düş gördi, ol düşüŋ ilki aŋa miḥnet idi kim (7) kāferler aŋa **[B 123b]** meger ḳıldılar, maḳāmından ayrıldılar الَّذِينَ كَفَرُوا(8) وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ ṣoŋ aŋa feṯḥi nuṣret idi إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ(9) فَتْحًا مُبِينًا daḫı bir yėrde eydürلَّقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا üçünci (10) İbrāhīmü’l- ḫalīl idi düş gördi, ol düşüŋ ilki aŋa miḥnet idi, (11) oġlı İsmā’īl’i ḳurbān ḳılmaḳ buyurdıيَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ (12) ṣoŋ aŋa fidī‘ ni’met-idi kim (13) uçmaḳdan ḳoç viribidi İsmā’īl’i أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى āzād ḳıldı وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ‘azīzi men, **[Y 56b]** Mūsā (14) aleyhi’s-selām men bile söz söyledi Taŋrı aŋa kelīm dėdi, وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا(15) Ya’ḳūb peyġāmber Yūsuf-çun

---

[352] **[135a]** // 2 yılduz: B11 ılduz / gün ü ay: B11 gün ay // 3 düşüŋ ilki: B12 düş ilkin / miḥnet idi kim: B12 miḥnet oldı // 4 ni’met idi: B13 ni’met oldı // 6 düşüŋ ilki: B15 düş ilk / ilki: Y15 evvel / miḥnet idi: B15 miḥnet-idi // 7 kāferler: B15, Y15 kāfirler / ḳıldılar: B1 ėtdiler // 8 ṣoŋ: B1, Y16 ṣoŋı / nuṣret idi: B2 nuṣret oldı // 9 ücünci: Y16 ücinci// 10 ilki: Y16 evvel / idi: B3 yok / düşün: B4 düş/ ilki: B4 ilk / miḥnet idi: B4 miḥnet-idi // 12 ṣoŋ: B5 ṣoŋ / ni’met-idi: B5 ni’met oldı // ‘azīzi men: Y17 yok // 14 men bile: B7 ḥaḳḳı-y-ıla / söyledi: B7 söyleşdi / ‘aleyhi’s-selāmmen bile: Y1 yok / Taŋrı: Y1 Ḥaḳ // 15 peyġāmber: B8 yok / Yūsuf-çun: B8, Y1 Yūsuf-ıçun / gözi: Y1 gözleri **[135b]** // 1 ḫışm birle: B10 ḫışm-ile, Y2 ḫışm bile // 2 daba: B10, Y1 dapa / ḳaçduġı-çun: B10 ḳaçduġı vaḳtın // 4 uçmaḳdan: B12 ucmaḳdan // 5 vėrdi: B12 viribidi / yok: Y3 ‘azīz men// 6 ‘amā: B13 yok / varalum: Y3 gelelüm / İsmā’il’i: B13 İsmā’īl // 7 aldı: B14 götürdi / oldı: B14 yok // 9 ip birle: B15 ip-ile / neylersin: B15 ne ḳılarsın / (9, 10) döndügümüzden ṣoŋra: B1 döndügümüzde // (11-15): Y’de yok // 11 gelmez-iseŋ: B2 gelmezseŋ / olur āmmā: B2 yok / yok: B2 ḳayurmaz // 13 ḫalḳ birle: B3 ḫalḳ-ıla / oğlanlar birle: B3 oġlanlar-ıla / oynayup: B3 yok / iş durur: B4 işdür / düş durur: B4 düşdür // 15 oġlı: B4 oġulı / (15, [**136a]** // 1) ana elinden ata alur: B(4, 5) ata elinden ḳarındaşları alur / yok: B (5, 6) yėtürmeg-içün oyın oynamağı bahāne ḳılurlar bir kez daḫı ana elinden ata alur ḳurbān ḳılmaġ-ıçun odun bahāne ḳılurlar // 1 eydürler: Y6 eydür,// 3 ḳonuḳluġa: B8 ḳonuḳlıġa // 5 ḳoşdurup: B10 ḳaşdarup / aramanuz: B10 arurmaŋuz // (6, 7) oğlanlar birle: B12 oġlanlar-ıla / Yūsuf’uŋ armağanın: B12 Yūsuf armaġın // 8 ḳuyuya: Y10 ḳuyu dibine / açamağın: B13 açmaġın / düşesin bilsen ne ḳıla-y-ıduŋ: B13 düşse ne ḳıladuŋ // 9 veyā: B13 yā / İsmā’il’üŋ oynayup teni: B (13, 14) İsmā’īl tenin oynayıp / yok: B14 bunca / ḳayurursın: B14 ḳayurır // 10 çalınasın: B14 çalasn / ḳıla-y-ıduŋ: B13 ḳıladuŋ

aġlayup gözi **[135b]** (1) görmez oldı aŋa keẕīm dėdi وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ (2) Yūnus ḫışm[353] birle gemi dapa ḳaçdıġı-çun aŋa mu'līm dėdi, فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ (3) İsmā'īl atasına boyun vėrdü(4)gi-çün aŋa ḥalīm dėdi, فَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ aŋa uçmaḳdan (5) ḳoç fidā' vėrdi 'aẕīm dėdi, وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ imdi (6) gėrü söz başına varalum İbrāhīm 'āmā İsmā'īl'i aldı, (7) bir ip keser bile aldı hācirüŋ gözi ṭuş oldı iki gözi (8) yaş ṭoldı, eydür, يَا خَلِيْلَ الرَّحْمَنْ مَا تَفْعَلُ بِالحِبْلِ وَ القَدُومِ (9) eydür, ip birle keseri n'eylersin **[B 124a]** İbrāhīm eydür, döndügümüzden (10) ṣoŋra odın kesevüz, ipe baġlayavuz dutagelevüz, eydür, yā İbrāhīm, (11) odın dutagelmez-iseŋ olur, ammā İsmā'īl'ümi dutagelgil ḳaçan kim (12) ḫalḳ birle otursaŋ ḳatuŋdan gidermegil, oġlanlar birle oynayup (13) tenin aġrıtmasunlar, 'acab iş durur, bu 'acab düş durur, (14) bir kez oġlı ata elinden ḳarındaşları alup yėtürmeg-içün oyın (15) oynamaġı bahāne ḳılurlar نَرْتَعْ وَ نَلْعَبْ bir kez daḫı oġlı ana elinden ata **[136a]** (1) alur, ḳurbān ḳılmaġ-ıçun odın bahāne ḳılur, نَحْتَطِبْ Yūsuf (2) ḳarındaşları eydürler, yā ata, Yūsuf'ı bize vėrgil, ḳoyun ḳatında oynaya(3)lum, İbrāhīm eydür, yā Ḥācer İsmā'īl'i baŋa vėrgil, ḳonuḳluġa varalum, (4) odun getürelüm, Ya'ḳūb eydür, yā oġlanlarum Yūsuf'ı size vėrem (5) velīkin ḳoyun <ḳodurub>[354] ḳoşdurup aramaŋuz, isside ṣuṣadup içürmeŋüz, Ḥācer (6) eydür, yā İbrāhīm İsmā'īl saŋa vėrem velīkin ḳatuŋdan gitmesün, oġlanlar (7) birle oynayup tenin aġrıtmasun yā Ya'ḳūb sen Yūsuf'uŋ armaġanın (8) açmaġın ḳayurursın ṣulu ḳuyuya düşesin bilseŋ ne ḳıla-y-ıduŋ (9) veyā Ḥācer sen İsmā'īl'üŋ oynayup teni aġrıyasın bunca ḳayurursın (10) boġazına bıçaḳ çalınasın bilseñ ne ḳıla-y-ıduŋ bir kez oġul düş gördi (11) ata belāya düşdi Ya'ḳūb Yūsuf'dan ayrıldı, **[B 124b]**[355] iki gözi görmez (12)

[353] Fazla hareke bulunmaktadır.
[354] Metinde üstü çizilmiştir.
[355] // 11 yok: Y12 aġlamaḳdan // 14 İbrāhīm: B3 yok **[136b]** // 1 ḳonuḳluġa: B4 ḳonuḳlıġa / (2, 3) urdugun ura: B6 ṣınuḳlıḳ ola dėdi / 3 nice: B6, Y13 nicün // (4, 5) kişilerüz yėtmiş: B8 yėtmiş kişiyüz / ṣavalan: B8 ṣavlan // 6 yok: B9, Y17 hācer eydür / İsmā'īl: B9 İsmā'īlüŋ // 7 degül: B10, Y17 degüldür / İbrāhīm Ḫalīlü'l-raḥman durur: B10, Y17 İbrāhīm Ḫalīlü'l-raḥmandur / cāfī degül: Y17 cāfīdegüldür / yėrde: Y1

oldı, وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ bir kez daḫı ata (13) düş gördi, oġul belāya düşdi İsmā’īl’üŋ eli ayaġı baġlandı (14) ve boġazına bıçaḳ çalındı أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى ḳaçankim İbrāhīm (15) İsmā’īl’i alup gönüldise İblīs ‘aleyhi’l-la’ne geldi eydür, yā Ḥācer İsmā’īl **[136b]** (1) ḳanı eydür, atası ḳonuḳluġa iletdi eydür, atası anı ol yere iletmedi kim anda ḳo(2)nuḳlıḳ ola, ya dügün ola, ol yere iletdi kim senüŋ baġruŋa <ur> dügün (3) ura, Ḥācer eydür, yā şeyh, niçe böyle dersin, eydür, anuŋ-çun kim atası (4) İsmā’īl’i boġazlayısar ḳurbān deyü Ḥācer nitedür bildüŋ, eydür, biz kişile(5)rüz yetmiş Ṣavalan ṭaġında ‘ābidlerüz düşümüzde gördüŋ ben geldüm kim (6) saŋa ḫaber ḳılam, eydür, yā şeyḫ İsmā’īl’i hergiz atasına ṣuçı degmiş (7) degül ve İbrāhīm ḫalīlü’r-raḫman durur, cāfī degül **[Y 57a]** suçsuz yerde İsmā’īl’i (8) boġazlayup cefā ḳılmaya ve hergiz Taŋrı ḫalili ḫaṭā ḳılmaya[356] eydür, yā Ḥācer, anı Taŋrı buyurdı deyüp işler (9) Ḥācer eydür, yā la’īn (ol) anı Taŋrı buyurdı[357] deyüp işlerse[358] meger sen İblīssin, anuŋ (10) çün kim eger sen şeyh ‘ābid-iseŋ, Taŋrı buyruġı saŋa düşvār gelmeyeydi (11) فَإِنِّيْ أُمِرْتُ إِلَى اللهِ تَعَالَى مِنْكِ yüri gitgil dedi, ben sıgındum Taŋrı’ya senden (12) İblīs-i la’īn, maḳhūr ve meẕmūm oldı, Ḥāceri azdurmadı, yol bulmadı **[B 125a]**[359] andan

---

yere / İsmā’īl’i: Y1 oġlını // 8 yok: B1 işleri / buyurdı <ısa> (yup): B12 buyruġ-ıla / ‘ābid-iseŋ: B13 ermisseŋ // 10 düşvār: B14 yok // 11 Taŋrı’ya senden: B15 senden Taŋrı’ya // 12 İblīs-i la’īn: Y3 İblīs / yok: B15 dedi / azdurmadı: B15 azdurmaġı / yok: B1 yol bulmadı / (12, 13) ḳatarladı: Y4 ḳatarlayu / yetdi: Y4 eyitdi

[356] Metinde kenara yazılmıştır.

[357] Metinde: buyurdı <se>yub

[358] Metinde üste yazılmıştır.

[359] // 13 gider ve İsmā’īl: B1 yok // 14 yürürdi: B1, Y4 yürir / ḳancaru: B2 ḳanda // 15 ḳonuḳluġa: B2 ḳonuḳlıġa / eylemedim: B3, Y5 ḳılmadum **[137a]** // 1 yok: B4, Y6 yere / ḳıluram: B4 ḳılurın / eger: B5 yok // 3 yok: B5 andan / ḳıya: Y7 ardına // 4 İblis birle: B6 İblis-ile, Y8 İblīs bile / yok: B7 bu // 5 şeytān durur: B7, Y8 şeytāndur / uçmaḳdan: B7 ucmaḳdan // 6 yok. Y9 imdi // 7 Taŋrı: B8 yok, Y9 Ḥaḳ / ṭaşı birle: B8 ṭaşı-y-ıla, Y9 yok // 8 yok: B9 aldı / götürdi: B9 yok / ṣaġ: B9 sekir // (9, 10) İblīs dilerdi kim İsmā’īl’i yoldan çıkara idi İsma’īl İblīs’üŋ gözin çıḳardı: B10 yok // 13 yetişdi ol ṭaġa: B12 ol ṭaġa vardılar, Y(13, 14) ṭaġa erdilerse / üzre: B13, Y14 üzere // 14 ḳılaydı: B13 ḳıla, Y14 ḳıldı // 15 gördüm: B14 görürin **[137b]** // 1 ben ḳurbān ḳılur-ıdum seni: B15 seni ḳurbān ḳıluram, Y15 ben gördüm düşümde kim ben seni / özün birle: B15 özüŋ-ile / (1, 2) danışġıl: B15 ṭanışġıl / ṣabur: B3 sabr / ḳılduŋ: B3 ḳılanlardan // 7 atdılar: B5 attılar / sen oda: B5 yok // 8 üzre: B7, Y17 üzere / ṣabur: B7, Y17 ṣabr / (8, 9) Ḥaḳ Ta’ālā‘azze ve celle: B7, Y17 Ḥaḳ Ta’ālā / baba: Y17 yok / yok: Y1 bir / oġul birle: B7 oġul-ıla /

ḳatar(13)ladı İsmā’īl’e yėtdi, gördi kim İbrāhīm gider ve İsmā’īl ardınca (14) yürürdi, ḳıġırdı eydür, yā İsmā’īl babaŋ seni ḳancaru iltür eydür, (15) ḳonuḳluġa iltür eydür, yoḳ öldürmege iltür eydür, ben babama hergiz suç eylemedüm, **[137a]** (1) babam beni suçsuz öldürmeye, eydür, yā İsmā’īl Taŋrı buyurdı dėyü (2) boġazlar ve ḳurbān ḳıluram dėr eydür, eger ol eyle dėrse meger sen (3) İblissin, İbrāhīm bularuŋ sözin ėşitdi, andan ḳıya baḳdı (4) gördi kim İsmā’īl İblis birle söyleşür, eydür, yā İsmā’īl ol (5) şeyṭān durur kim atamuz Ādem’i yalan söz-ile uçmaḳdan çıḳardı (6) geldi kim bizi daḫı yalan söz-ile Ḥaḳ buyruġından çıḳara <Taŋrı>[360] (7) Taŋrı anı lā‘net ṭaşı birle ṭaşladı, sen daḫı ṭaşlaġıl İsmā’īl (8) şundı yėrden bir tāş aldı götürdi, İblīs’i atdı şaġ gözin (9) çıḳardı, İblīs dilerdi kim İsmā’īl’i yoldan çıkara idi, İsmā’īl (10) İblīs’üŋ gözin çıḳardı, Türk dilince ḫoş meṣel eyitdi, özdeki (11) ilenci, ḳarındaġı ḳaḳıncı alur dėr İblīs Ādem’i uçmaḳdan çıḳardı, (12) Ādem oġlı İsmā’īl İblīs’üŋ gözin çıḳardı oḳuġıl yā muḳrīler فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ(13) ḳaçan kim yėtişdi ol ṭaġa kim İsmā’īl’i anuŋ üzre (14) ḳurbān ḳılaydı يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى(15) eydür, yā oġlancuġum ben düşümde gördüm, uyuduġum yėrde **[137b]** (1) ben ḳurbān ḳılur-ıdum seni فَانظُرْ مَاذَا تَرَى sen baḳġıl özüŋ birle danış(2)ġıl nite **[B 125b]** görürsin İsmā’īl eydür, يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ (3) eydür, yā ata işlegil ne kim saŋa buyurdılarsa (4) bulasın sen beni inşāallahu ṣabur ḳılanlardan, يَا أَبَتِ إِذَا رُمِيْتَ فِيْ نَارِ نَمْرُودَ أَنْتَ صَبَرْتِ عَلَى النَّارِ حَتَّى رَضِيَ عَنْكَ (5) أصْبِرُو عَلَى الذَّبْحِ حَتَّى يَرْضَى عَنْيْ رَبِّي رَبَّكَ فَأَنَا ابْنُكَ(6) eydür, yā ata ol vaḳt kim seni (7) nemrūẕ odına atdılar, sen oda ṣabur ḳılduŋ tā Ḥaḳ Ta’ālā senden (8) ḫoşnūẕ oldı, imdi ben daḫı ḳurbān olmaḳ üzre ṣabur ḳılam tā Ḥaḳ (9) Ta’ālā ‘azze ve celle ḫoşnūẕ olınca yā baba sen **[Y 57b]** oġul birle ben cān birle (10) anuŋ ḫoşnūẕlıġın bulsavuz ve bunuŋ gibi

---

cān birle: B8 cān-ıla / bāzirgānlıḳ: B8 bāzirgānlık / yok: B (8, 9) daḫı ḳanda // bulsavuz: Y 1 bulursavuz // 11 yig ola: B9 dėdi // 12 eli birle: B9 eli-y-ile // 13 ḳaldurdı: B11 ḳaldur / yüzine: B11 gözine / (14, 15): B12 yok / şefḳate: B12 şefaḳḳati / yėtişdi: B12 depreşdi, Y4 degdi

[360] Metin bağlamında çıkarılmıştır.

bāzirgānlıḳ bulsavuz (11) yėg ola, افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ İsmā’īl geldi, atası ileyinde durdı, (12) Ka’be’ye ḳarşu oturdı, İbrāhīm saġ eline bıçaḳ aldı ve ṣol eli birle (13) İsmā’īl’üŋ eŋegin yuḳaru ḳaldurdı, İsmā’īl’üŋ yüzi atası yüzine (14) ṭuş oldı ve atası yüzi İsmā’īl yüzine ṭuş geldi ve gözi gözine (15) ṭuş geldi, mihr ü şefḳate yėtişdi, İbrāhīm gönlüŋde mevc urdı. **[138a]**[361] (1) Tenine ditreme düşdi, yėtmiş kez çaldı, bıçaḳ kār ḳılmadı, dönder(2)di bıçaḳı ṭaşa urdı, bıçaḳ ṣapına degin ṭaşa gömildi, İbrāhīm (3) eydür, ėy ‘acabā İsmā’īl boġazı ṭaşdan daḫı mı ḳatıraḳ durur **[B 126a]** kim (4) bıçaḳ ṭaşı keser İsmā’īl boġazın kesmez, İsmā’īl eydür, yā ata (5) senüŋ gönlinde atalıḳ mihri var ve benüm gönlümde oġullıḳ mihri var, (6) beni senden yaŋa ḳaŋırmaġıl, göz göze ṭuş olur, senden atalıḳ mihri (7) deprenür ve benden oġulluḳ mihri deprenür, bu mihirler arada ḥicāb olur, (8) bıçaḳ kār ḳılmaz, sen benden atalıḳ mihrin kesgil ve ben senden (9) oġullıḳ <ḥaḳın>[362] mihrin kesem andan yüzümi yėre basġıl ḥicāb aradan (10) götürülsün ve Ḥaḳ emri yėrine gelsün. İbrāhīm İsmā’īl’den (11) mihrini kesdi, İsmā’īl’i[363] yėr üzre yüzin başdı, ikisi bile esenleşdi, (12) nite-kim Çalap eydür, celle ve celālühū فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ (13) ḳaçankim İbrāhīm ḳaṣd ḳıldı kim, İsmā’īl yüzüni yėre başdı (14) İsmā’īl eydür, yā baba[364] bir ip duta gelseŋ olurdı benüm elüm ve (15) ayaġum ol ip birle baġlasaŋ, cān ṭatlu durur ve cān acıġı ḳatı durur **[138b]** (1) ölmeye kim cān acıġından duyamayam elüm ayaġum depredem, saŋa do(2)ḳına ata ḥaḳḳın yėrine getürmedüŋ, ben olam Taŋrı’ya ‘āṣī olam, dėdi (3) İbrāhīm eydür, yā ciger köşem, ben bu endīşeyi ḳıldum ve ip bėlime (4) getürdüm, velī saŋa göstermege utanuram kim eydesin (5)

[361] **[138a]** // 1 bıçaḳ: B13 yok / (1, 2) dönderdi: B14 döndürdi / bıçaḳı: B14, Y5 bıçaġı / sabına: B14 sapına / gömildi: B15 gömüldü // 3 boġazı: B15 boġuzı / ḳatıraḳ durur: B15, Y6 ḳatıraḳdur // 4 bıcaḳ: B1 bıçaḳ / (4, 5) atasınuŋ: B1 babasınuŋ / gönlinde: B2 gönlüŋde // 6 yok: B3 yaŋa / ṭuş: B3 tutaş // 7 oġulluḳ: B4 oġullıḳ / bu: B4 iki / mihirler: B4 mihr // 9 kesem: B5 keseyim / basġıl: B6 başġıl // 10 götürülsün: B6 götürilsün / yok: B6 Te’ālā / yok: B6 dėdi / İsmā’īl’i: B7 İsmā’īlüŋ / üzre: B7 üzere / yok: B7 mübārek // 12 Çalap: B8 Taŋrı Te’ālā // 13 kim: Y10 yok / İsmā’īl yüzüni yėre başdı: B9 boġazlamaġa // 15 ip birle: B11 ip-ile / ṭatlu durur: B1 ṭatludur / ḳatı durur: B11 ḳatıdur **[138b]** // 3 yok: B14 ben // 4 velīkin: B14, Y13 velī / utanuram: B15 utandum, Y13 utanurvan // 5 yok: B15 baŋa

[362] Metinde üstü çizilmiştir.

[363] Metinde üste yazılmıştır.

[364] Metinde: yaba

babamuŋ bir zerre gönlinde **[B 126b]**[365] mihri şefaḳḳati baŋa yoġ-ımış dėyesin (6) İsmā’īl eydür, yā ata bu bir iş durur kim senüŋ mihrüŋe ta‘alluḳ (7) dutmaz Taŋrı emrine ta‘alluḳ dutar, İbrāhīm ip çıḳardı İsmā’īl’üŋ (8) elin ayaġın baġladı, bıçaḳ eline aldı, çalası vaḳtın İsmā’īl (9) eydür, yā ata elüm ayaġumı gėrü şeşgil, ol kimsenüŋ elin ayaġın (10) baġlarlar kim ol Taŋrı emrine boyun vėrmez ola, أَنَا رَاضٍ بِأَمْرِ رَبِّيْ بِغَيْرِ قَيْدٍ (11) ben baġlanmadın daḫı Taŋrı emrine rāżıyam boyun (12) vėrmişem oloḳ sā‘at elin ayaġın gėrü şeşdi, yüzi üzre (13) başdı, yėtmiş kez bıçaḳ çaldı kesdürmedi, gönli ṭar **[Y 58a]** oldı, (14) Taŋrı ḳudreti birle bıçaḳ söyledi eydür, yā ḫalīlü’l-raḥmān sen baŋa (15) kesmek buyurursın, celīli cabbār beni kesmekden yıġar, ol celīl **[139a]** (1) sen ḫalīl birle celīl birle ḫalīl arasında[366] <arasında> benüm suçum nedir, dėdi aŋsuzda İbrāhīm ün ėşitdi, (2) baḳdı, gördi kim Cebrā’īl bir altun boynuz(lu) ḳoç ululıġı peyk (3) gibi yıdmış gelür, Ḥaḳ Ta’ālā nidā ḳıldı, düşüŋ gėrçek ḳılduŋ, (4) **[B 127a]** yā İbrāhīm dėyü ḳavlühū Ta’ālā قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا eydür, ilāhi (5) İsmā’īl’i daḫı boġazlamadum düş ney-ile gėrçek oldı dėdi, eydür, yā İbrāhīm, (6) men mihir kesmek dilerdüm, baş kesmek dilemezdüm, eydür, yā İbrāhīm (7) ben saŋa buyurdum kim İsmā’īl’den mihrüŋ kesesin buyurmadum (8) kim bıçaḳ alasın başın kesesin, şindi kim İsmā’īl’den mihrüŋ (9)

---

[365] // 5 baŋa: B1 yok / dėyesin: B1dėsen // 6 ata: B1 baba / iş durur: B1 işdür // 8 bıcaḳ: B3 bıçaḳ, Y15 bıcaġı // 9 ata: B4 baba / şeşgil: Y15 şaşġıl / kimsenüŋ: Y15 kişinüŋ // 10 boyun vėrmez: B5 boyun girmez, Y16 rażı olmaya // 11 rāżıyam: B6 muṭ ī̇ven // 12 vėrmişem: B6 vėrmişven, Y15 vermişmen / üzre: B6, Y17 üzere // 14 ḳudreti birle: B8 ḳudreti-y-ile / bıcaḳ: B8 bıçaḳ / kesdürmedi: Y17 kestirmedi // 14 ḫalīlü’l-raḥmān: Y1 ḫalīl // 15 celīli cabbār: Y1 celīl / beni: Y1 yok / kesmekden yıġar: Y1 kesme dėr **[139a]** // 1 Ḫalīl birle Ḫalīl: B(10, 11) eydür,/ celīl birle: B11 celīl-ile, Y2 yok / yok: B11 dėdi / yok: B12, Y2 ün // 2 baḳdı: B12 ḳıyabaḳdı // 3 gelür: B13 geldi, Y3 yok / düşüŋ: Y3 düşüŋi / ḳılduŋ: Y3 ḳılduḳ // 5 ne-y-ile: Y4 ne birle / yok: B15 dėdi // (4, 5): B1 yok // men: B1, Y4 ben / 6 dilemezdüm: B1 dilemezem // 7 mihrüŋ: B2 mihrüŋi // 8 bıcaḳ: B2 bıçaḳ / alsın: B3 alasın / şindi: B3 imdi // 8 mihrüŋ: B3 mihrüŋi // 9 yok: Y5 imdi / İsmā’īl çün: B4 İsmā’īl-içün // 10 boġazlaġıl: B(4, 5) boġuzlaġıl / (10, 11) gönlüŋ daḫı: B5 gönlüŋidaḫı / 11 şāẕ olsun: B5, Y6 şāẕ ḳılduḳ / ẕikrini: B6 ẕikrin / yaẕ: Y5 yād // 12 İsmā’īl: B7 İsmā’īl’e // 13 boġazlamaġa: B7 boġuzlamaġa / Melik-i Ta’ālā: B7, Y7 Ḥaḳ Ta’ālā / ḳoç: B8 yok / vėrdi:B8 viribidi / boġazladı: B8 boġuzladı **[139b]** //1 buyurdı: Y9 vėrdi // 2 göyündürür maŋa: B11 göyündürmegi // 3 mü’minler çün: B12 mü’minler-içün // 4 selāmet ḳurtıla: B13 ḳurtıla selāmet // 5 oġluŋ: B14 oġluŋı // 6 ḳılġıl: B14 ḳıl / İbrāhim birle: B14 İbrāhim-ile / ḳoç birle: B15 ḳoç-ıla // 7 bes: B15 pes

[366] Metinde üste yazılmıştır.

kesdüŋ ve dostlıḳ şarṭın yėrine getürdüŋ, bu ḳoç İsmā’īl çün (10) fidā‘ vėrdüm, ḳocı boġazlaġıl İsmā’īl’i biz āzād ḳılduḳ, senüŋ göŋlüŋ (11) daḫı şāẕ olsun ve anuŋ ẕikrini ḳıyāmatadegin yāẕ ḳılduḳ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِي(12) ‘azīzi men, İbrāhīm İsmā’īl’e ḳaṣd ḳıldı (13) boġazlamaġa, Melik-i Ta’ālā uçmaḳdan ḳoç fidā‘ vėrdi ḳocı boġazladı, (14) İsmā’īl selāmet ḳurtuldı وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ (15) ’Īsā’yı öldürmege ḳaṣd ḳıldı Melik-i Ta’ālā Ṭayṭanūs’ı ‘Īsā-y-ıçun **[139b]** (1) fidā‘ buyurdı, anı öldürdiler ‘Īsā selāmet ḳurtıldı وَمَا قَتَلُوهُ(2) وَمَا صَلَبُوهُ yarın ṭamu daḫı mü’mini göyündürür maŋa ḳaṣd ḳıla, (3) Ḥaḳ Ta’ālā kāfirleri mü’minler çün fidā‘ ḳıla, kāfirler göyine, mü(4)’minler selāmet ḳurtıla ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوا وَّنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا(5) Melik-i Ta’ālā İbrāhīm’e buyurdı oġluŋ ḳurbān (6) ḳılġıl dėyü, yine İbrāhīm birle ṣulḥ ḳıldı ḳoç birle geçürdi (7) İsmā’īl’i āzād ḳıldı, bes degme güci yėter **[B 27b]**[367] kimseye vācib oldı, bir yılda (8) ḳoyun ḳurbān ḳılmaḳ. Ḥikāyet Meger ḥācılar ḥac günlerinden ḥac ḳıldılar naḥr güni her kişi (9) güci yėtenler ḳurbān ḳılurlardı, bir ṣāliḥ yoḳsūl er var-ıdı, yüzin (10) gökden yaŋa dutdı, aġlayuban yėrmürdi eydür, Ḫuẕāvenda, dükeli ḳullaruŋ (11) senüŋ-çün ḳoç ḳoyın ḳurbān ḳılurlar, benüm benden artuḳ hiç nesnem (12) yoḳ durur, velīkin senüŋ ḳatuŋda ḥācetüm çoḳ durur, ḳamulardan ḳoç ḳoyın (13) ḳurbānlıġa ḳabūl ḳılursın beni benden ḳurbānlıġa ḳabūl ḳılġıl dėdi, (14) bismillahi Allahu ekber dėdi, şehādet barmaġın boġazına çaldı, cān oloḳ sā‘at (15) Ḥaḳ’a teslīm ḳıldı Allahu Allah ḳıṭ’a

---

[367] / yok: B1 yılda / yok: Y12 ḥacılar // 9 er: B3 yok / ḳılurlardı: Y13 ḳılurdı// 10 gökden: B3 gökdin / dutdı: B3 döndürdi, Y13 ḳıldı / aġlayuban: B3 aġlayub, Y14 aġladı / ḫuẕāvenda: Y14 bāri ḫuẕāya// 11 senüŋ-çün: Y14 senüŋ içün ḳılurlar: B4 ḳıldılar / hic: B5 hiç // 12 yoḳ durur: B5, Y14 yoḳdur / çoḳ durur: B5, Y15 çoḳdur /ḳoç: Y15 yok / ḳoyın: B5, Y15 ḳoyun // 13 ḳurbānlıġa: B6 ḳurbān-ıla / ḳurbānlıġa: B6 ḳurbān-ıla / dėdi: B7 dėyü // 14 boġazına: B7 boġuzına // 15 yok: Y16 oloḳ sā’at / ḥaḳ’a: B8 ḥaḳḳa, Y16 / Allahu Allah: B7 yok **[140a]** // 1 anı birdem: B9 ger birdem anı // 2 ḳıluram: B10 ḳılurvan / ‘arş: B10 ‘arşuŋ / ḫalḳ: B11 ḫalıḳa // 3 ol: B11 yok / ben: B11 uş // 4 fidā: B13 fidi /yok: B13 hem // 5 ḳurbāndur: B13 ḳurbān // ḳıṭ’a: B ve Y nüshalarında bulunmamaktadır // 12 ḫadīṣ ma‘nīsi budur: B2 ha’dīṣ ma‘nīsi budur, Y’de yok // 13 yok: B2 eydür,// 14‘aleyhi’s-selām: B3 ṣal’im / her: Y17 yok / dutar-ısa: B4, Y17dutarsa / ayından: B4 ayında / (14, 15) muḥarrem ayından on gün: Y17 yok / Melik-i: Y17 Ḥaḳ / firişte: B4 firişte / dėr: B5, Y1 yok **[140b]** // yok: B6 aŋa / (1, 2) ‘aşūre güni biŋ hac ve ‘ümre müzdin vėre ve kim oruc dutarsa: B6 yok / yok: Y1 Ḥaḳ Ta’ālā / vėrür: B6 vėre // 3 güni: B7 güninde / yok: B(7, 8) aŋa daḫı on biŋ şehīd müzdin vėre // 4 niçe: B8 ne ḳadar / degme bir: B8 her / uçmaḳ içinde: B9 uçmaḳda / derecesin kaldura aça: B(9, 10) bir derece aça, Y3 bir derece ḳaldura // 8 bu durur: B12 budur / Arapça: Y’de yok / ḥadiṣ ma‘nīsi bu durur,kim eydür: Y’de yok / yok: Y3 peyġāmber eydür,her // 10 gibi ḳarınların ṭoyuru: B(13, 14) ḳarın ṭoyumış gibidür / gibi: Y4 gibidür // 11 ḳılmış: B15 yok / günlerini: Y4 günün / güniler üzre: B15 günler üzere // 12 ve ‘aẕame şānehu: Y5 yok

Razlarumı dükeli ḫalḳdan pinhān ḳılam

[140a] (1) Ger görmeyem anı bir dem ārzūdan efġān ḳılam

Bir kezin ḳayġu deŋizinde (2) ḳaluram aġlayu

Bir daḫı ‘arş yöresinde meger cevelān ḳılam

Ḳamu ḫalḳ (3) ol ḫāliḳa ḳurbān ḳılur ḳoç u ḳoyın

Ben dilerven kim özümi ben (4) aŋa ḳurbān ḳılam

Ḳadri ḳanda bu tenüŋ yėr ṭopraġından olmış ol

(5) Ben dilervenkim aŋa ḳurbānı ṭatlu cān ḳılam

Ten aŋa ḳıldum fidā‘ cān daḫı (6) ḳurbāndur aŋa

İşbu yazuḳlu özüme ben meger dermān ḳılam

(7) رُوِيَ عَنْ اِبْنِ عَبَّاسً رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ meclis-i fī fażāyil-i ‘āşūre(8) عَاشُوْرَا أُعْطِيَ (10)يَوْمَ عَاشُوْرَا مِنَ المُحَرَّمِ أُعْطِيَ ثَوَابُ عَشَرَةَ آلاَفِ مَلَكٍ وَ مَنْ صَامِ يَوْمُ (9)وَسَلَّمْ مَنْ صَامِ وَ مَنْ مَسَحَ عَلَىْ رَأسِ يَتِيْمٍ فِيْ يَوْمِ **[B 128a]** (11)ثَوَابُ عَشَرَةَ اَلْفِ حَجَّ وَ عُمْرَةَ وَ ثَوَابُ عَشَرَةَ آلاَفِ شّهِيْد عَلَى جَسَدِهِ دَرَجَةً فِيْ الجَنَّةِ(12)عَاشُوْرَا دَفَعَ اللهُ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ ḥadīṯ ma‘nīsi bu durur kim rivāyet (13) ḳılurlar İbni ‘Abbās’dan rażiya’l-lahu eydür, İbni ‘Abbās Muḥammedi Muṣṭafā’dan (14) ‘aleyhi’s-selām eyitdi, kim oruc dutar-ısa muḥarrem ayından on (15) gün Melik-i **[Y 58b]** Ta’ālā ol ḳula on biŋ firişte müzdin vėre dėr **[140b]** (1) ve her kim oruc dutarsa ‘āşūre güni biŋ ḥac ve ‘umre müzdin vėre ve kim (2) oruc dutarsa ‘āşūre güni aŋa daḫı on biŋ şehīd müzdin vėrür (3) ve kim bir yetīm başın ṣıġarsa ‘āşūre güni Ḥaḳ Ta’āla ol ḳuluŋ teninde (4) niçe ḳıl var-ısa degme bir ḳıl saġışınca uçmaḳ içinde derecesin ḳaldura (5) السَّلَامْ أَوْ شَبَعَ بُطُونَهُمْ قِيْلَ يَا رَسُولُ (6) وَمَنْ فَطَّرَ مُؤمِناً لَيْلَةَ عَاشُورَا فَكَأَنَّمَا فَطَّرَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ وَ الأَرْضِ يَوْمَ (8) يَوْمَ عَاشُوْرَاءِ عَلَىْ سَايِرِ الأَيَّامِ قَالَ نَعَمْ خَلَقَ اللهُ تَعَالَىْ السَّمَوَاتِ (7) اللهِ لَقَدْ فَضَّلَ اللهُ تَعَالَى عَاشُورَا ḥadīṯ ma‘nīsi bu durur kim eydür, kim (9) bir mü’mine ṭa’ām yėdürse, ‘āşūre gėcesi eyledür kim dükeli Muḥammed ümmetine (10) ṭa’ām yėdürmiş gibi ḳarınların ṭoyuru, eyitdiler, yā Resūlu’l-lahi Ḥaḳ (11) Ta’ālā ‘āşūre günlerini fażıllu ḳılmış ayruḳ günler üzre, eyitdi, (12) evet Ḥaḳ subḥānehu celle sulṭānehu ve ‘aẓame şānehu yėri

gögi ‘āşūre güni **[B 128b]**[368] (13) yaratdı ve deŋizleri ‘āşūre güni yaratdı ve ve levḥi ḳalemi ‘āşūre (14) güni yaratdı, Ādem’i uçmaḳa ‘āşūre güni givürdi ve İbrāhim’ül-Ḫalīlü’l-raḥmanu (15) ‘āşūre güni ṭoġdı, yine Taŋrı Ta’ālā nemrūd odından ‘āşūre güni **[141a]** (1) ḳurtardı ve oġlı İsmā’īl ‘āşūre güni fidā‘ vėrdi ve Fir’avnı (2) ‘āşūre güni ġarḳ <güni>[369] ḳıldı ve Eyyüb’den belāyı ‘āşūre güni (3) ṣavdı ve Dāvud peyġāmberüŋ yazuġın ‘āşūre güni yarlıġadı (4) ve Süleymān’a milkin ‘āşūre güni vėrdi ve ‘Īsā peyġāmber ‘āşūre gün (5) ṭoġdı ve ḳıyāmat ‘āşūre güni olasıdur وَ سُمِّيَ عَاشُوْرَا لِأَنَّهُ عَاشِرٌ (6) مِنْ المُحَرَّمِ وَهُوَ لَفْظٌ عِبْرَانِيٌّ لَوْ كَانَ عَرَبِيًّا لَقِيْلَ عَاشِرَاً (7) bu güne ‘āşūre anuŋ-çun ad vėrdiler kim, bu ayuŋ onuncı güni durur, (8) bu āşūre dėmek ‘İbrānī dilince durur, eger ‘Arabca olsa-y-ıdı (9) ‘āşiren dėyelerdi وَيُقَالُ سُمِّيَ عَاشُورَاءَ مَعْنَاهُ عَاشَ نُوْرَاً فَاَسْقَطَ النُّونَ لِلتَخْفِيْفِ مَعْنَاهُ مَنْ عَرَفَ (10) daḫı eydürler kim āşūre dėmek ma‘nīsi (12) ‘āşa nūruhu dėmek olur, nūrı taḫfīf içün sāḳıṭ oldı, (13) ya’nī nūr üzre dirildi dėmek olur, nūr üzre dizildi dėdüŋ (14) ma‘nīsi ol olur kim eydür, bu gün Ḥaḳḳ’ın ḥürmetin bilür-ise (15) ve saḳlarsa īmān nūrı artadır أَيْ زَدَهُ نُورَهُ إِيْمَانَهُ (11) وَ حَقَّ هَذَا اليَوْمِ عَاشَ نُورُهُ وَيُقَالُ مَنْ عَرَفَ حَقَّهُ يَعِيْشُ **[141b] [B 129a]**[370] (1)

---

[368] // 13 deŋizleri: B1 ve külli ne var-ısa / yok: Y5 ṭaġları ‘āşūre güni yaratdı / yok: Y6 ḥavvāyı ādem eygüsinden ‘āşūre gün yaratdı / (13, 14) ve levḥi ḳalemi ‘āşūre güni yaratdı: B1 yok / uçmaḳa: Y6 uçmaġa // 15 güni: B2 gün, Y6 yok / ṭoġdı: Y7 doġdı / Taŋrı Ta’ālā: B(2, 3) Taŋrı ‘azze ve celle, Y6 Ḥaḳ Ta’ālā / nemrūd: B3 nemrūẕ **[141a]** // 1 İsmā’īl: B3 İsmā’īl: Y7 İsmā’īl’i / ‘āşūre güni fidā: B(3, 4), Y6 fidi ‘āşūre güni // 2 ḳıldı: B4 eyledi // 3 yazuġın: B5 günāhın // 4 milkin: B6, Y9 mülkin / yok: Y9 gėrü / gün: B6 güni // 5 ṭoġdı: B7 doġdı // 7 ad vėrdiler: Y10 dėdiler / güni durur: B9 günidür, Y11 güni olduġı-çundur// 8 yok: B9 bu / dilince durur: B (9, 10) dilincedür, Y11 İbrānicedür / yėdi: B10 // 13 üzre: B13, Y12 üzere / dėdüŋ: B14, Y12 dėdüŋi / ol olur: B14 oldur // ḥaḳḳ’ın: Y13 ḥaḳḳı / bilürise: Y13 bilürse

[369] Metinde üstü çizilmiştir.

[370] [370] **[141b]** // 2 geldeç: B2 gelesi, Y14 geldeçi / içinde: B2 icinde / (2,3) olur ya’ni nūr içinde: B2 yok // 4 maḳbūl: Y15 ḳabūl // 6 içinde: B6 icinde // 7 naẓarı birle: B7 naẓarı-y-ıla // 9 âleyhi’s-selām: Y16 yok // 12 içinde: B12 icinde / Melik-i Ta’ālā: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā // 13 yok: Y17 peyġāmberi / yazġından: B12 günāhından, Y1 yazuḳdan // 14 ḳurtardı: B13 yok **[142a]** // 1 ḳavmi birle: B15 ḳavmi-y-ile // 3 yok: B1 peyġāmberi / ḳurtardı: B1 yok // 6 ‘İsā’yı: B4 ‘İsā peyġāmberi // 7 ḳurtardı: B5 yok / onuncı: Y4 onıncı / kāferlerden: B5, Y4 kāfirlerden // 8 ḳurtardı: B5 yok / ḥikmet durur: B5, Y4 ḥikmetdür // 9 Melik-i Ta’ālā: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā / bu günlerde: B7 yok // 10 günlerde: B7 günde // 11 yok: Y6 oldurkim // 12 ol durur: B9, Y6 oldur // 13 ‘Alī-yi murtażā-y-idi: B10 ‘Alī-yi murtażā idi / dirlik: B10 dirilik / yine: B11 yok // 14 dėdüŋ: B12 yok / dirlik: B12 dirilik / ölüm ḥalinde: B12 ölümi vaḳtında / (14, 15) bir cevāb daḫı oldur: B12 daḫı bir cevāb oldur / (15, **[142b]** // 1) peyġāmberler: B13 peyġāmber // 2 olası-y-ıdı: B15 olsa / yok: B15 dėdi / bes: B15 pes

إِلَى السَّنَةِ القَابِلَةِ فِيْ النُّورِ وَيَكُونُ أَمْرَهُ كُلَّهُ مُنَوَّراً daḫı eydürler kim (2) bugün Ḥaḳḳ'ını bilse beklese daḫı bir geldeç yıla degin nūr içinde olur, ya'nī (3) nūr içinde dirilür ya'nī ṭā'at ve ibādet içinde dirile وَيَكُونُ كُلُّهُ مُنَوِّراً يَعْنِيْ مَقْبُولاً(4) ya'nī ḳılduġı ḳamu Ḥaḳ ḥażretinde maḳbūl ola, (5) مَرَّاتٍ فَسُمِّيَ وَيُقَالُ لِأَنَّ اللهُ تَعَالَى يَنْظُرُ فِيْ ذَلِكَ اليَومِ إِلَى أَمَّةِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامْ عَشَرَ daḫı eydür, Ḥaḳ Ta'ālā bu gün içinde Muḥammed ümmetine (7) on kez raḥmet naẓarı birle baḳar anuŋ-çun 'āşūre dėdiler, عَاشُورَا وَيُقَالُ لِأَنّ (8) النَّبِيَّ عَلَيْهِ السَّلَامْ فَرَغَ مِنْ قِرَاءَةِ القُرْآنِ عَشَرَ daḫı eydürler kim, peyġāmber 'aleyhi's-selām Ḳur'ān'ı bu gün içinde on kez(10) ḫatim ḳıldı anuŋ-çun 'āşūre dėdiler مَرَّاتٍ فِيْ ذَلِكَ اليَوْمِ (9) نَجَا عَشَرَ (11) وَ يُقَالُ لِأَنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ daḫı eydürlerkim Melik-i Ta'ālā on peyġāmberi bugün içinde on (13) dürlü ḳorḳudan ḳurtardı, evvel Ādem'i **[Y 59a]** yazġından ḳurtardı فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى(14) ikinci Nūḥ'ı ṭūfāndan ḳurtardı, نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِّنَّا وَ üçünci İbrāhīm oddan ḳurtardı, yanar güni **[142a]** (1) dördünci Mūsā'yı ḳavmi birle Fir'avn'dan ḳurtar(2)dı, وَإِذْ نَجَّيْنَاكُم مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ bėşinci **[B 129b]** Yūnus'ı balıḳ ḳarnından ḳurtar(3)dı, وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ altıncı Lūṭ'ı ḳavminden ḳurtardı, إِنَّا (4) إِلَّا آلَ لُوطٍ yėdinci Hūd peygamberi yėl 'aẕābından ḳurtardı, وَلَمَّا (5) جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا sekizinci Ṣāliḥ peyġāmberi ṭā'ūndan ḳurtar(6)dı, وَ لَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا ṭokuzuncı 'İsā'yı cuhūdlardan (7) ḳurtardı, وَمَا صَلَبُوهُ وَمَا قَتَلُوهُonuncı Muḥammedi Muṣṭafā'yı kāferlerden (8) ḳurtardı, وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ su'āl, ne ḥikmet dururkim (9) Melik-i Ta'ālā bunca peyġāmberleri degmesin bir dürlü belādan bu günlerde ḳur(10)tardı ve Ḥüseyn'üŋ bu günlerde başın kesdiler ve ḳanın dökdiler cevāb, (11) لِأَنَّ النَّبِيَّ عَلَيْهِ السَّلَامْ قَالَ وَمِنْ سَعَادَةِ المَرْءِ أَنْ يَشْبَهُ أَبَاهُ eydür, (12) erüŋ nīk-baḫtılıġı ol durur kim atasına beŋzeye, Ḥüseyn'üŋ atası (13) 'Alīyy-i murtażā-y-idi ol dirlik ḥālinde ġāzı-y-ıdı yine ölümi va(14)ḳtında şehīd oldı, daḫı Ḥüseyn atasına beŋzerdi dėdüŋ dirlik ḥālinde ġāzı-y-ıdı ölüm ḥālinde şehīd oldı[371] bir cevāb (15) daḫı oldurur kim Ḥaḳ Ta'ālā Muḥammedi Muṣṭafā'ya خَاتَمَ النَبِيِّنَ dėdi, peyġāmber**[142b]**(1)ler mühri dėdi, peyġāmber daḫı eyitdi,

[371] Metinde kenara yazılmıştır.

عَلِيًّا(2) لَوْ كَانَ مِنْ بَعْدِيْ نَبِيًّا لَكَانَ eger benden ṣoŋra peyġāmber olsa-y-ıdı ‘Alī ola-y-ıdı, bes (3) ma’lūm oldı kim, Muḥammedi **[B 130a]**[372] Muṣṭafā’dan ṣoŋra peyġāmber olası degüldi, eger Ḥüseyn (4) şehīd olmasa-y-ıdı derecesi peyġāmber derecesine yaḳın olmaya-y-ıdı, aŋa şehīd(5)lik mertebesin erzānī ḳıldılar بَعْدَ (6)لأَنَّ أَعْلَى الدَّرَجَةِ دَرَجَةَ الشُّهَدَاءِ anuŋ-çun kim yüksekreki derece şehīdlerüŋ durur, (7) peyġāmberler derecesinden ṣoŋra bu sebebden ötrü Ḥüseyn’e şehīdlik (8) vėrdi, uçmaḳ içinde yaḳınlıḳ olsun dėyü (10) جُبَيْرِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ قَدِمَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ (9) وَرُوِيَ عَنْ سَعْيدِ بِنْ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ هَذَا اليَوْمُ (11) المَدِيْنَةَ كَانَ يَصُومُونَ أَهْلَ المَدِيْنَةِ يَوْمَ عَاشُوْرَا فَسَأَلَ نَصُومُ تَعْظِيْمَاً لَهُ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ (13)الَّذِيْ أَظْفَرَهُ اللهُ مُوسَىْ وبَنِيْ إِسْرَائِيْلْ عَلَى فِرْعَوْنِ وَقَومِهِ فَنَحْنُ (12) بِصَوْمِهِ (14) نَحْنُ أَوْلَى بِمُوسَىْ مِنْكُمْ فَأَمَرَ ḥadīṯ ma‘nīsi bu durur kim rivāyet ḳılur Sa’īd İbni Ḥübeyr İbni (15) ‘Abbas’dan ḳaçan kim peyġāmber Mekke’den Medīne’ye geldi, Medīne ehlin **[143a]** (1) gördi, ‘āşūre orucın dutarlardı, peyġāmber bulardan (2) ṣordıkim bu günlerde ne sebebden ötrü oruc dutarsız eyitdiler, (3) kim Taŋrı Ta’ālā bu günler içinde Mūsā’ya nuṣret ve ẓafer vėrdi (4) Fir’avn birle ḳavmi üzre, andan ötrü biz bu günleri ‘azīz **[B 130b]** dutaruz (5) ve bu günler içinde oruc dutduġumuz bu sebebden durur, peyġāmber (6) ‘aleyhi’s-selām eyitdi, biz yigregüz Mūsā’ya sizden buyurdı (7) ümmetine ‘āşūre orucın dutuŋ dėyü قَدِ إِخْتَلَفُوا فِيْ التَّفْسِيْرِ هَذَا اليَوْمِ قَالَ بَعْضُهُمْ (8) رَضِيَ اللهُ عَنْهُ الفَقِيْهِ تَعَالَىْ أَكْرَمَ فِيْهِ عَشْرَةَ مِنَ الأَنْبِيَاءِ بِعَشْرِ (9)إِنَّمَا سُمِّيَ عَاشُورَاءَ لِأَنَّهُ عَاشْرِ يَوْمٍ مِنَ المُحَرَّمِ وَقَالَ بَعْضُهُمْ لأَنَّ اللهَ

---

[372] // 5 mertebesin: B2 yok / ḳıldılar: B2 ḳıldı // 6 şehīdlerüŋ durur: B4 şehīdler derecesidür // 8 yok: B5 peyġāmbere / yaḳınlıḳ: B5 yaḳın // 14 ma‘nīsi budur: B5 ma‘nīsi budur, Y’de yok **[143a]** // 1 gördi: B12 gördikim / peyġāmber bulardan: B13 yok // 3 içinde: B14 icinde / Mūsā’ya: B14 Mūsā peyġāmbere /degüldi: Y10 degül idi // 4 üzre: Y15 üzere / (4, 5) şehīdlik: Y12 şehīdlıḳ / mertebesin: Y12 yok // 4 fir’avn birle: B15 fir’avn-ıla / üzre: B15 üzere // 5 sebebden durur: B1 sebebdendür / yok: B1 dėdiler // 6 yok: B2 ‘aleyhi’s-selām // 7 ümmetine: B2 yok // Arapça: Y’de yok **[143b]** // 1 ma‘nī bu durur: B9 ma‘nī budur, Y17 yok / yok: Y17 raziya’l-lahu anha / dürüst: Y17 yok/ (1, 2) dėmek taḳsirinde taḳsīr içinde: B10 yok / yok: B10 güninde / eydür: B10 eydürler kim // dėdiler kim: Y(1, 17) dėdikim / Taŋrı Ta’ālā: Y1 Ḥaḳ Ta’ālā // 5 yok: Y1 dürlü / yok: Y1 evvel / (5, 6) Ādem peygamberi ‘aleyhi’s-selām tevbeye: B12, Y1 Ādem’e tevbe / gün: B12 günde / İdrīs peyġāmberi: B12 İdrīs’i / uçmaġa: B12 ucmaġa / bugün: B12 bugünde // 7 Nuḥuŋ kimse: B13 Nuḥ kimseni / Cudi ṭaġında / Cadı ṭaġı üzere / dolandı: B13 dolandurdı // 8 peyġāmber Ḥaḳ Ḥalīl: B14 yok / Ta’ālā: B14 ‘azze ve celle / ṭoġdu: Y3 doġdı // (9, 10) yine bugün içinde Nemrūd odından ḳurtardı: B14 yok / Davūd peyġāmberüŋ: B14 Davūduŋ / bugün içinde: B15 bugünde // 11 tevbe vėrdi: B15 yok / Eyyüb peyġāmberden: B15 Eyyüb’den / bu gün içinde giderdi: B15 bu gün ṣavdı // 12 peyġāmberi: B15 yok

فِيْ يَوْمِ عَاشُوْرَاءِ وَاِسْتَوَتْ سَفِيْنَةُ (11)اللهُ عَلَىْ آدَمَ فِيْ يَوْمِ عَاشُورَا وَ رَفَعَ اللهُ ادْرِيْسَ مَكَانَاً عَلِيًّا (10)كَرَامَاتً فَتَابَ عَلَى دَاوُدَ فِيْ يَوْمِ (13) عَاشُورَاءِ وَ أَنْجَاهُ مِنَ النَّارِ ابْرَاهِيْمْ يَوْمَ عَاشُورَا وَ تَابَ اللهُ (12)نُوحٍ عَلَى الجُوْدِ فِيْ يَوْمِ (15) فِيْ يَوْمِ عَاشُورَا وَنَجَّاهُ اللهُ تَعَالَى مُوسَىْ مِنَ البَحْرِ فِيْ يَوْمِ عَاشُورَا (14) عَاشُورَا وَكَشَفَ الضُّرَّ عَنْ أَيْوبَ عَاشُورَا وَ رَفَعَ اللهُ عِيْسَى إِلَىْ السَّمَاءِ فِيْ يَوْمِ عَاشُورَا ma’nī **[143b]** (1) <ma’nī>[3] bu durur kim faḳīh eydür, dürüst dartışdılar ‘āşūre dėmek (2) taḳsīrdür taḳsīr içinde ‘ālımlar bir niçeler eydür, anuŋ-çun ‘āşūre (3) dėdiler kim muḥarrem ayınuŋ onuncısı durur ve bir niçeler eydür kim (4) anuŋ-çun ‘āşūre **[Y 59b]** dėdiler kim Taŋrı Ta’ālā bu on gün içinde on (5) peyġāmbere on kerāmet erzānī ḳıldı Ādem peyġāmberi ‘aleyhi’s-(6)selām tevbeye bu gün vėrdi ve İdrīs peyġāmberi uçmaġa bugün (7) ‘aġdurdı ve Nūḥ’uŋ gemisi Cūdi ṭaġında bu gün dolandı (8) ve İbrāhīm peyġāmber Ḥaḳ Ḥalīl[374] bu gün ṭoġdı ve Taŋrı Ta’ālā ‘azze ve celle anı (9) bugün içinde dost dutdı yine bugün içinde Nemrūd o(10)dından ḳurtardı ve Dāvud peyġāmberüŋ yazuġın bugün içinde yarlıġadı (11) tevbe vėrdi ve Eyyūb peyġāmberden belāyı bu gün içinde giderdi (12) ve Mūsā peyġāmberi **[B 131a]**[375] deŋizden bu gün içinde ḳurtardı ve Fir’avnı (13) bugün içinde ġarḳa ḳıldı ve Yūnus peyġāmberi balıḳ ḳarnından (14) bugün içinde çıḳardı ve ‘İsā peyġāmbere bugün içinde göge (15) aġdı بِهَا هَذِهِ الأُمَّةِ (1) **[144a]** وَ يُقَالُ إِنَّمَا سُمِّيَ عَاشُورَاءَ لِأَنَّهُ عَشْرَ كَرَامَاتٍ أَكْرَمَ اللهُ إِنَّمَا جَعَلَهُ كَرَامَةً لِهَذِهِ الأُمَّةِ وَفَضْلُهُ عَلَى سَايِرِ الشُّهُورِ كَفَضْلِ (2)أَوَّلُهَا شَهْرُ رَمَضَانْ رَجَبْ وَهُوَ شَهْرُ اللهِ الأَصَمَّ

---

[373] Metin bağlamında çıkarılmıştır.

[374] Metinde üste yazılmıştır.

[375] / bu gün içinde: B1 bu günde / (12, 13) ve fir’avnı bugün içinde ġarḳa ḳıldı: B1, Y5 yok // 14 içinde: B1 yok / peyġāmbere: B2 yok / (14, 15) bugün içinde göge aġdı: B2, Y5 göge bugün aġdı **[144a]** // Arapça: Y’de yok // 12 bu durur: B14 budur, Y6 yok // 13 dėyü: B14, Y6 yok // 14 evvel: B15, Y6 ilk / ayı: B15 ayın / Taŋrı ayı durur,ṣaġır durur: B1 Taŋrı ṣaġır ayıdur **[144b]** // 1 üzre: B1, Y7 üzere / gibi durur: B1, Y7 gibidür / üzre: B2, Y7 üzere // 2 ayı durur: B2, Y8 ayıdur / üzre: B3, Y8 üzere // 3 gibi durur. B3, Y8 gibidür / üzre: B3, Y8 üzere // 4 ḳullar ayı durur: B4, Y8 ḳulları ayıdur / üzre: B5, Y9 üzere / gibi durur: B5, Y9 gibidür // 5 üzre: B5, Y9 üzere dördünci: Y9 dördinci/ yok: B5 leyletü’l-ḳadr / ayruḳ aylardan: B6, Y9 aydan / yigrek durur: B6, Y9 yigrekdür // 6 günin erzānī ḳıldı: B6 günidür / güni durur: B7, Y10 günidür // 7 yād: B7 yaẕ / güni durur: B8, Y10 günleridür / güni: B8 günin // 8 yok: B8 kim / yazuġa: B9 günāha / kefāret durur: B9, Y10 kefāretdür // 9 güni durur,anı: B9 günin / ṭoḳuzuncı: Y12 ṭoḳuzıncı / yok: B10 kim / güni durur: B10 günidür // 11 yazuġa: B12 günāhına / kefāret durur: B12 kefāretdür // 12 degme: B1, Y13 her // 13 olmaġ-ıçun: B14 ḳılmaḳ-ıçun, Y14 ḳılmaġ-ıçun **[145a]** // 2 bu durur: B3 budur, Y’de yok // 3 anuŋ-çun: B3 anuŋ-ıçun /kim: B3 yok / cinsi ondurur: B3, Y15 cinsi ondur // 4 içinde durur: B4, Y15 içindedür / evvel namāz durur: B4 evveli / oruc durur: B5, Y15 orucdur // 5 ṣadaḳa durur: B5, Y15 ṣadakadur / yok: B5 zekavetdür / tevbe durur: B5, Y16 tevbedür / oḳumaḳ durur: B5, Y16 oḳumaḳdur // (6, 7) ḳılmaḳ gibi daḫı sökel sormaḳ ve cenāze birle bile varmaḳ ve ḫışmları ḫoşnūḍ ḳılmaḳ durur,yetimlere iḥsān ḳılmaḳ durur ve: B (6, 7) ḳılmaḳdur ve iḥsān ḳılmaḳdur ve ṣayru ṣormaḳdur ve cenāze namāzı ḳılmaḳdur, Y(16, 17) ḳılmaḳdur sökel ṣormaḳdur cenāze birle varmaḳdur ve ḫısm ḫoşnūd ḳılmaḳdur ve yetīmlere iḥsān ėtmekdür // Arapça: Y’de yok

عَلَى سَايِرِ الشُّهُورِ أَفْضَلُ النَّبِيِّ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ (4) هَذِهِ الأُمَّةِ عَلَى سَايِرِ الأُمَمِ وَ الثَّانِيْ شَهْرُ شَعْبَانْ وَفَضْلَهُ (3) وَ كَفَضْلِ اللهِ عَلَىْ خَلْقِهِ وَ الرَّابِعُ (6)الأنْبِيَاءِ وَ الثَّالِثُ شَهْرُ رَمَضَانْ وَفَضْلُهُ عَلَى سَايِرِ الشُّهُورِ (5) وَسَلَّمْ عَلَى سَايِرِ العَشْرِ وَهِيَ أَيَّامُ (8) شَهْرٍ وَ الخَامِسُ يَوْمُ الفِطْرَ وَهُوَ يَوْمُ الغَرَّاءِ وَ السَّادِسُ أَيَّامُ (7)لَيْلَةَ القَدْرِ وَهُوَ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ يَوْمُ (10)سَنَتَيْنِ وَ الثَّامِنِ يَوْمُ النَّحْرِ وَهُوَ يَوْمُ القُرْبَانِ وَالتَّاسَعُ (9)ذِكْرِ اللهِ تَعَالَى وَ السَّابِعِ يَوْمُ عَرَفَةَ وَ صَوْمُهُ كَفَّارَةُ كَفَّارَةُ سَنَةٍ وَ لِكُلِّ وَقْتٍ مِنْ هَذِهِ الأوْقَاتِ كَرَامَةً جَعَلَهَا(11)الجُمْعَةِ وَ هُوَ سَيِّدُ الأيَّامِ وَ العَاشِرُ يَوْمُ عَاشُورَاءِ وَصَوْمُهُ (12) اللهُ لِهَذِهِ الأُمَّةِ لِتُكَفِّرَ ذُنُبَهُمْ وَ تُطَهِّرُ خَطَايَاهُمْ ma’nī bu durur (13) kim eydür, bu güne ‘āşūre dėyü anuŋ-çun eydürler kim Ḥaḳ Ta’ālā (14) bu ümmete on kerāmet vėrdi, erzānī ḳıldı evvel receb ayı (15) erzānī ḳıldı ol **[B 131b]** <peyġāmber>[376] Taŋrı[377] ayı durur, ṣaġır durur anuŋ fażlı **[144b]** (1) ayruḳ aylar üzre bu ümmet gibi durur ayruḳ <aylar>[378] ümmetler[379] üzre ikinci ṣa‘bān ayın (2) erzānī ḳıldı, ol peyġāmber ayıdurur, anuŋ fażlı ayruḳ aylar üzre[380] Muḥammedi Muṣṭafā (3) fażlı gibi durur, ayruḳ peyġāmberler üzre üçünci ramażān ayın vėrdi ol (4) ḳullar ayı durur, anuŋ fażlı ayruḳ aylar üzre Taŋrı fażlı gibi durur, ḫalḳlar (5) üzre dördünci ḳadir[381] dünin vėrdi, ol biŋ ayruḳ aylardan yėgrek durur, (6) bėşinci fiṭra günin erzānī ḳıldı, ol aydınlıḳ güni durur, altıncı on (7) günler erzānī ḳıldı, ol Taŋrı’yı yād ḳılmaḳ güni durur, yėdinci ‘arefe güni erzānī (8) ḳıldı, ol bir gün oruc dutmaḳ iki yıllıḳ yazuġa kefāret durur, sekizinci (9) baḥr güni durur, anı erzānī ḳıldı, ol ḳurbān güni durur, ṭoḳuzuncı āẕīne (10) güni durur, ol günler ulusıdurur, onuncı ‘āşūre güni durur, anı erzānī ḳıldı, (11) kim bir günin oruc dutarsa bir yıllıḳ yazuġa kefāret durur, bu vaḳt(12)lardan degme bir vaḳtuŋ başlu başına kerāmeti var Ḥaḳ Ta’ālā (13) dükelin bu ümmete erzānī ḳıldı, yazuḳlarına kefāret olmaġ-ıçun, daḫı (14) ḫaṭālardan arutmaġ-ıçun فِيْ ذَلِكَ اليَوْمِ وَهِيِ الصَّلْوَةَ وَالصَّوْمُ (15) وَيُقَالُ أَنَّ أَجْنَاسَ الخَيْرِ عَشَرَةٌ وَتَمَامُهَا وَ (2)وِقِرَأَةُ القُرْآنُ وَ زِيَارَةُ المُؤمِنُ وَ عِيَادَةُ المَرِيْضِ وَ تَشْيْعُ الجَنَائزَةْ (1) **[145a] [B 132a]**وَالصَّدَقَةُ وِ النَّوْبَةُ إرْضَاءِ الخُصُوْمِ وَ الإحْسَانِ إلَى الأيَتَام ma’nī bu durur kim (3) bu güne anuŋ-çun kim ‘āşūre dėrler ḫayrlar cinsi on durur ve anuŋ (4) tamām olmaġı bu gün içinde durur, evvel

[376] Metinde üstü çizilmiştir.
[377] Metinde kenara yazılmıştır.
[378] Metinde üstü çizilmiştir.
[379] Metinde üste yazılmıştır.
[380] Metinde üste yazılmıştır.
[381] Metinde: ḳader

namāz durur, oruc durur ve (5) ṣadaḳa durur ve tevbe durur ve Ḳur‘ān oḳumaḳ durur ve mü’mine ziyāret (6) ḳılmaḳ gibi daḫı sökel sormaḳ ve cenāze birle bile varmaḳ ve ḫışmları (7) ḫoşnūẕ ḳılmaḳ durur, yetīmlere iḥsān ḳılmaḳ durur وَرُوِيَ (8)هِشَامْ اِبْنِ عُرْوَةَ يَوْمُ عَاشُوْرَا يَوْمُ التَّاسِعُ وَ قَالَ بَعْضُهُمْ يَوْمُ حَادِيْ عَشْرَةُ (9) عَنْ أَبِيْهِ عَنْ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ ذَكَرَ فِيْ ثَوَابِ عَمَلِهِ عَشْرُ (11)وَأَكْثَرُهُمْ عَلَىٰ أَنَّهُ يَوْمُ العَاشِرْ وَقِيْلَ إِنَّمَا سُمِّيَ عَاشُورَا لِأَنَّ (10) سَنَةً فَإِنَّ صِيَامَ هَذَا (13) عَلَيْهِ السَّلَامْ فُرِضَ عَلَى بَنِيْ إِسْرَائِيْلَ صَوْمَ يَوْمُ عَاشُوْرَا فَصُومُوا (12)خِصَالٍ قَالَ النَّبِيُّ لِيْكُمْ فَمَنْ وَسَّعَ (15)لَيْسَ فِيْهَا يَوْمُ عَاشُوْرَا أَيْ لَوْ تَصَوَّرَ ذَلِكِ وَوَسِّعُوا عَلَى أَهَا (14)اليَوْمِ كَفَّارَةُ ذَنْبِ أَرْبَعِيْنَ سَنَةً فِيْ سَنَةٍ وَ مَنِ إِكْتَحَلَ يَوْمِ عَاشُوْرَا بِالأَثْمَدِ اَمَنَ الرَّمَدُ فِيْ سَنَةٍ (1) **[145b]** عَلَىٰ أَهْلِهِ فِيْ يَوْمِ عَاشُوْرَا وَسَّعَ اللهُ عَلَيْهِ مَسَحَ عَلَىٰ رَأسِ يَتِيْمٍ فِيْ يَوْمِ عَاشُوْرَا كَتَبَ اللهُ (3) وَ مَنْ فَطَّرَ صَوْمَاً يَوْمِ عَاشُوْرَا كَانَ لَهُ ثَوَابَ المُجَاهِدِيْنَ وَمَنْ(2) (6)بَشَّرَهُ اللهُ الجَنَّةَ يَوْمَ خُرُوْجِهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَنْ قَالَ يَوْمِ (5) **[B 132b]**[383] (5) **[B 132b]**[382] بِكُلِّ شَعْرَةٍ (4)لَهُ جَزَا اللهُ مُحَمَّدَاً عَنَّا خَيْرَاً اللهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ (7) عَاشُوْرَا سُبْحَانَ اللهِ وَالحَمْدُ للهِ وَ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ اللهُ أَكْبَرَ الوَكِيْلِ أَمِنَ مِنَ النَّارِ يَوْمَ القِيْمَةِ وَ مَنِ (9)وَلَا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إلا بِاللهِ العَلِيِّ العَظِيْمِ وَ حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ (8)مُحَمَّدٍ مَابَيْنَ الظُّهْرِ وَ العَصْرِ أَرْبَعَ (11)خَرَجَ مِنْ ذُنوبِهِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ وَمَنْ صَلَّى يَوْمِ عَاشُوْرَا (10) اِغْتَسَلَ يَوْمِ عَاشُوْرَا يَوْمَ القِيْمَةِ عَلَى (13)الكِتَابِ مَرَّةً وَ سُورَةُ الإِخْلاصِ خَمْسِيْنَ مَرَّةً وَفَدَهُ اللهُ (12)رَكَعَاتٍ قَرَاءَ فِيْ كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةُ الجَنَّةِ فَلِهَذَا سُمِّيَ عَاشُوْرَا(14) مَطِيَّةٍ مِنْ نُوْرٍ حَتَّى يَدْخُلَ إِلَى قَصْرِهِ فِيْ daḫı daḫı eydürler kim anuŋ-çun

---

[382] // 15 adlandı: B11 dėdiler, Y17 dėndikim **[146a]** // 1 dedi: Y1 yok / yok: Y1 yād ḳıldı / ‘ālem faḫri: Y1 yok eyitdi: B12 eydür / (1, 2) İsrā’īller üzerine: B13, Y1 İsrā’īl üzere / farżdı: B13, Y1 farż-ıdı // 3 kefāret ola: B14, Y2 keffāretdür // 4 güni: B15 yok // 6 Taŋrı ‘azze ve celle: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā / ehli: B2 ehlin / yok: B1 bugün içinde / yok: B2 anuŋ / geŋez: B2 giŋde // 7 vėren: B2 yok / oruc dutarsa: B3 yok // 9 müzdin: B4 müzdince / yok: B4 müzdi / yok: B4 her / bu gün içinde: B4 bu günde / yetīm: B4 yetīmüŋ // 10 ṣıġarsa: B5 ṣıġsa / Melik-i Ta’ālā celle celālühū: B6, Y6 Ḥaḳ Ta’ālā /ḳılı ya’ni tüsi: B5 ḳıl / tüsi: B5 ḳıl //12 güni: B6 gün / ṣorsa: B6 ṣorasa / ḥaḳ: B7 Allah // 13 uçmaḳ: B7 uçmaġı // 14 eydürse: B8 yok **[146b]** // 2 dėyü: B11 dėrse // 3 tāmudan: B12, Y10 ṭāmu odından / (3, 4) daḫı kim ‘āṣūre gün ġusl ḳılursa, yazuġından eyle çıḳa, kim anasından ṭoġmış gibi daḫı her kim: B12 yok, Y (10, 11) emīn ola ve daḫı her kim ‘āṣūre gün ġusl eylese ol ḳul yazuġından eyle çıḳa kim anasından doġmış gibi ola, ve daḫı her kim // 5 iki: B12 dört / ḳılursa: B12, Y11 ḳılsa / öyle birle: B12 öyle-y-ile // 6 sūre fātiha oḳusa: B13 bir fātiha sūresin / oḳuya: B14 oḳusa // 7 ḳıyāmat güni: B14 yok / içine gire: B15, Y13 içinde / varınca: B15 girince, Y13 yok // (8-12): B ve Y nüshasında bulunmamaktadır.

[383] // 15 adlandı: B11 dėdiler, Y17 dėndikim **[146a]** // 1 dedi: Y1 yoḳ / yok: Y1 yād ḳıldı / ‘ālem faḫri: Y1 yoḳ eyitdi: B12 eydür / (1, 2) İsrā’īller üzerine: B13, Y1 İsrā’īl üzere / farżdı: B13, Y1 farż-ıdı // 3 kefāret ola: B14, Y2 keffāretdür // 4 güni: B15 yoḳ // 6 Taŋrı ‘azze ve celle: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā / ehli: B2 ehlin / yok: B1 bugün içinde / yok: B2 anuŋ / geŋez: B2 giŋde // 7 vėren: B2 yoḳ / oruc dutarsa: B3 yoḳ // 9 müzdin: B4 müzdince / yok: B4 müzdi / yok: B4 her / bu gün içinde: B4 bu günde / yetīm: B4 yetīmüŋ // 10 ṣıġarsa: B5 ṣıġsa / Melik-i Ta’ālā celle celālühū: B6, Y6 Ḥaḳ Ta’ālā /ḳılı ya’ni tüsi: B5 ḳıl / tüsi: B5 ḳıl //12 güni: B6 gün / ṣorsa: B6 ṣorasa / ḥaḳ: B7 Allah // 13 uçmaḳ: B7 uçmaġı // 14 eydürse: B8 yoḳ **[146b]** // 2 dėyü: B11 dėrse // 3 tāmudan: B12, Y10 ṭamu odından / (3, 4) daḫı kim ‘āṣūre gün ġusl ḳılursa, yazuġından eyle çıḳa, kim anasından ṭoġmış gibi daḫı her kim: B12 yoḳ, Y (10, 11) emīn ola ve daḫı her kim ‘āṣūre gün ġusl eylese ol ḳul yazuġından eyle çıḳa kim anasından doġmış gibi ola ve daḫı her kim // 5 iki: B12 dört / ḳılursa: B12, Y11 ḳılsa / öyle birle: B12 öyle-y-ile // 6 sūre fātiha oḳusa: B13 bir fātiha sūresin / oḳuya: B14 oḳusa // 7 ḳıyāmat güni: B14 yoḳ / içine gire: B15, Y13 içinde / varınca: B15 girince, Y13 yoḳ // (8-12): B ve Y nüshasında bulunmamaktadır.

‘āşūre (15) adlandı kim, peyġāmber anuŋ orucın dutanlara on dürlü şevāb **[Y 60a] [146a]** (1) dėdi, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eyitdi, ‘āşūre orucı Benī İsrā’īli(2)ler üzerine farżdı. Siz sünnet dėyüp dutuŋ dėdi, daḫı (3) işbu günde oruc dutmaḳ ḳırḳ yıllıḳ yazuġa kefāret ola, (4) ol aylar kim anuŋ içinde ‘āşūre güni olmasa evüŋüz ehlin (5) gėŋ dutuŋ, yėmek içmek içinde **[B 133a]** bu günlerde her kim (6) ehl-ü ‘ayālin gėŋ dutarsa, Taŋrı ‘azze ve celle rūzını geŋez (7) vėre, ol yıl içinde daḫı her kim ‘āşūre güni oruc dutarsa (8) ve oruc dutmış kimseye ṭa’ām yėdürse Taŋrı ‘azze ve celle ol ḳula (9) ġāziler müzdin vėre, daḫı her kim bu gün içinde bir yetīm (10) başın şıġarsa Melik-i Ta’ālā celle celālühū ol ḳula yėr yüzinden (11) ḳılı ya’nī tüsi biter, cānāvarlar tüsi saġışınca müzd vėre (12) ve şevāb yaza, daḫı her kim ‘āşūre güni sökel şorsa Ḥaḳ (13) Ta’ālā ol ḳula uçmaḳ muştılaya, dünyādan çıḳduġı vaḳtın (14) daḫı her kim eydürse ‘āşūre güni güni سُبْحَانَ اللهِ وَالحَمْدُ للهِ (15) أَكْبَرَ وَ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ اللهُ جَزَا اللهُ مُحَمَّدَاً عَنَّا خَيْرَاً اللهُمَّ **[146b]** العَظِيْمِ حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ الوَكِيْلِ اَمِنَ مِنَ (2) صَلِّ عَلَىْ مُحَمَّدٍ وَعَلَىْ آلِ مُحَمَّدٍ وَلَا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إلا بِاللهِ العَلِيِّ(1) النَّارِ يَوْمَ الْقِيَمَةdėyü emīn ola, ol (3) ḳul kim ḳıyāmatda ṭamudan daḫı kim ‘āşūre gün ġusl (4) ḳılursa, yazuġından eyle çıḳa kim anasından ṭoġmış gibi, daḫı her kim (5) <dört>[384] iki rek’at namāz ḳılursa, öyle birle ve ikindü arasında degme bir rek’at[385](6)da sūre Fātiha oḳusa ve elli kez İḫlāṣ sūresin oḳuya, Ḥaḳ Ta’ālā (7) ol ḳıyāmat güninde[386] ḳulı binüde bindüre nūrdan tā uçmaḳ içine gire, kendü köşkine varınca (8) binüp vara ṣadaḳa Allahu Resūlu’l-lahı Ḫuẕāvenda bu faḳīri ve cemī’i īmān (9) ehlini īmān birle ve senüŋ rıżāŋ birle gönder ve āḫiret (10) ḳorḳularından luṭfuŋ-ıla ve eger muŋ-ıla sen ḫalāṣ eyle ve ‘ālem faḫri (11) Muḥammedi Muṣṭafā’nuŋ şefā’atinden maḥrūm ve nevmīẕ ḳılmaḳ ve ‘āmil (12) ‘ālımlar birle ḳoparġıl bir بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمْ الرَّاحِمِيْنَ (13) **[B 133b]**[387] فَصْلِ فِيْ

[384] Metinde üstü çizilmiştir.
[385] Metinde: Rek’ate
[386] Metinde satır arasına yazılmıştır.
[387] // (14, 15) Fāṭımatü’z- zehranuŋ: B2 Fāṭımanuŋ **[147a]** // 1 onuncısı gün: B4 onuncı güni, Y(15, 16) onuncı gün / yok: B5 çalḳ ḳoynında / ḥasan bir yanında ve Ḥüseyin bir yanında: B (5, 6) ḥasan şaġıda yaŋa ve Ḥüseyin şoldınyaŋa / (1, 2) şalavetü’r-raḥmanu ‘aleyhi: Y16 yok / yok: Y16 ḫalḳ ḳatında /yok: Y16 şaġından gögsü üzere // 3 üzre: B6, Y17 üzere / üzre: B7, Y17 üzere / seversin: B9 sever misin / ḥażret ṭavusı: Y17 ḥażret / emīn: Y17 yok // 6 seversin: Y1 severmisin // 8 üzre: B11, Y2 üzere / Ḥasan’uŋ: Y2 Ḥasan / ve daḫı: B12, Y2 yok // 9 Ḥüseyin’üŋ: Y2 Ḥüseyin // 10 birisini: Y3 birisinüŋ /yazusında: B13, Y3 yazısında / boġazlayub: B13 boġuzlayup // (12, 13) ḳızıl ṭoprak ṭolu: B (15, 1), Y(4, 5) ṭolu ḳızıl ṭoprak // 13 bu ne durur: B1 bu nedür // 14 nişān durur: B2 nişāŋdur / dopraḳ: B2, Y5 ṭoprak

فَصْلِ فِيْ مَقْتَلِ الحُسَيْنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ(14) ol peyġāmberüŋ مَقْتَلِ الحُسَيْنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ol ‘Alī’nüŋ yüregi-y-imiş fāṭımatü’z-(15)zehrānuŋ göŋli güneşi ol Ḥüseyn’üŋ başı Kerbelā yazısında muḥarrem **[147a]** (1) ayınuŋ onuncısı gün kesdiler. Bir gün Muḥammedi Muṣṭafā ṣalāvatu’r-raḥmānu (2) ‘aleyhi ḥücresinde söykenüp yaturdı, Ḥasan bir yanında ve Ḥüseyn bir yanında (3) gögsi üzre arḳaları üzre <aġlanyu>[388] ‘aġnayu ve ḳarınları üzre çaġnayu (4) oynarlardı فَصْلِ فِيْ مَقْتَلِ الحُسَيْنِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ(5) وَ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ اللهُ أَكْبَرَ girüp **[Y 60b]** geldi eydür, yā Muḥammed, Ḥasan’ı (6) Ḥüseyn’i key seversin, eydür, evet, Cebrā’īl eydür السَّلَامْ(7) الرَّبُ يُقْرِئُكَ yā Muṣṭafā, Ḥaḳ Ta’ālā saŋa selām ḳılur eydür, biz eyle taḳdīr (8) ḳılduḳ kim ol sen gögsüŋ üzre aġdurup oynaduġuŋ Ḥasan’uŋ (9) ve daḫı Ḥüseyn’üŋ birisine aġu vėreler, baġrı yėtmiş pāre olup aġzından (10) gele dėdi ve birisini kerbelā yazusında ḳoç gibi boġazlayup başın (11) keseler, peyġāmber eydür, yā āḫī Cebrā’īl aġuyı kime vėreler eydür, Ḥasan’a (12) ve baş kesilmek Ḥüseyn’e oloḳ sā‘at Cebrā’īl bir şişe içi **[B 134a]** ḳızıl ṭopraḳ (13) ṭolu peyġāmber eline vėrdi, eydür, yā āḫī Cebrā’īl bu ne durur, eydür, (14) bu nişān durur, ol vaḳt kim bu ḳızıl dopraḳ[389] bu şişe içinde ḳana döne, ol ḳażā’ (15) Ḥüseyn üzre yüriye peyġāmber ‘aleyhi’s-selām ol şişeyi aldı, **[147b]** (1) Ümmü Seleme’ye ışmarladı, eyitdi, saḳlaġıl bu şişeyi ol vaḳt kim (2) içindeki ḳızıl ṭopraḳ ḳana döne, Ḥüseyn’üŋ Kerbelā’da başın (3) keseler Ümmü Seleme ol şişeyi gizledi tā ol vaḳta degin kim (4) ḫalīfalıḳ ‘aleyhi degdi ve ‘Alī iki yıl, iki ay ḫalīfe oldı, andan (5) Ebū’l-Mulcem ‘Alī’yi mescid içinde namāz ḳılurken şehīd eyledi, (6) ol zamānda Mu’āviye Dımışḳ iki pāẕişāhı-y-ıdı, ol daḫı öldi, (7) pāẕişāhlıḳ Mu’āviye oġlı Yezīd’e degdi, bir gün Mu’āviye Yezīd (8) oġlan-iken götürüp gelürdi, peyġāmber anı gördi eyitdi, (9) الحَامِلُ فِيْ الجَنَّةِ وَالمَحْمُولُ عَلَيْهِ فِيْ النَّارِ eydür, uçmaḳlıġı görüŋ

// 15 üzre: B3, Y6 üzere / aldı: B3 yok **[147b]** // 2 Kerbelā’da: B5 Kerbelā yazısında // 8 anı gördi eyitdi: Y11 yok // 9 eydür, uçmaḳlıġa görüŋ: B11eyitdi görüŋ uçmaḳlıḳ // 10 kim: B11 yok / ḳaçan kim: B12 ḳaçan // 11degdi: Y12 degdise / oġlı: B12 oġlın / yok: B13 eyitdi / benüm birle: B13 benüm-ile // (12, 13) yigeni durur: B14 yigenidür / oġlı durur: B14 oġlıdur // 14 ḳılmaġa rażı olmaz-ısa: B15 ḳılmazsa / bitiyi yazġıl baŋa: B15 baŋa bitiyi yazġıl // 15 yok: Y13 sürdi

[388] Metinde üstü çizilmiştir.

[389] Metinde satır arasına yazılmıştır.

(10) kim ṭamulığı götürmiş gelür dėdi, ḳaçan kim pāẕişāhlıḳ Yezīd'e (11) degdi, kendü oġlı 'Utbe'yi viribidi varġıl benüm birle Ḥüseyn (12) arasında bī'at ḳılġıl dėdi, anuŋçun kim peyġāmberüŋ yėgeni (13) durur ve 'ayālinüŋ oġlı durur, eger saŋa boyun vėrmezse ve bī'at (14) ḳılmaġa rāżı olmaz-ısa oloḳ sā'at bitiyi yazġıl, baŋa viribigil dėdi, (15) 'Utbe iki yüz er-ile Medīne'ye **[B 134b]**[390] vardı ve Ḥüseyn birle bī'at ḳılmaḳ **[148a]** (1) diledi, Ḥüseyn rāżı olmadı eydür, yā 'Utbe ben kendü dedemden (2) ėşitdüm kim, Yezīd ṭamulıḳdur dėdi ve ṭamulıḳ kimse cāfī olur (3) çün cāfī kimseye vefālıḳ ḳılmaḳ aṣṣı ḳılmaz ve ṭamulıḳ kimsenüŋ ḳavli doġrı (4) olmaz, ḳaçan 'Utbe bu sözi ėşitdi ise gönli ṭar oldı, biti yazdı (5) atasına viribidi biti içinde yazdı kim, yā ata, bu Ḥüseyn atası 'Alī'den (6) Alp degüldür, bunuŋ atası senüŋ ataŋ birle düşmen-idi **[Y 61a]** ve yetmiş biŋ (7) er arada ölmiş idi, ḳaçan kim ol bitiyi Yezīd eline vėrdilerse bitiyi (8) oḳudı, Ḥüseyn sözine yavlaḳ ḳaḳıdı oloḳ sā'at bitiyi yazdı (9) viribidi, eyitdi, yā oġlum benüm saŋa bu bitüm degicek Ḥüseyn başın (10) kesesin baŋa viribiyesin daḫı Küfe ehli dükeli bizüm birle bir durur ve bizi (11) dilerler ve ḳamusı danışıḳ ḳıldılar ve göŋül birikdürdiler ve yėdi kerret (12) biti yazdılar, hele siz gelüŋ dėyü ol vaḳtın <vaḳtın>[391] kim Küfe şehri (13) Baġdād Ḥüseyn'üŋ idi, 'Utbe atası bitisin oḳutdı, gėrü (14) biti yazdı atasına viribidi, eyitdi biz bu işi bitürmeyince varmazuz, (15) atam çeri dirsün, Baġdād'a ṣalsun, andan beglerine buyurdı **[148b]** (1) yaraḳuŋuz eyleŋ dėyü Yezīd'üŋ bir ḳulı var-ıdı Şibr adlu çeri(2)başı öldi, Şām'dan **[B 135a]** Mışr'a dek ve

[390] / Ḥüseyin birle: B1 Ḥüseyin-ile / eydür: Y14 eyitdi **[148a]** // 1 yok: B(1, 2) bi'at ḳılmaḳ buyurmadı / kimse: B3 kimsene // 3 vefālıḳ ḳılmaḳ: B3 vāfi olmaḳ, Y15 vefā ḳılmaḳ / (3, 4) doġrı olmaz ḳaçan: B4 olmaz, Y16 ṭoġrı olmaz / ḳaçan: Y16 yok /yok: B4 çün / ėşitdi ise: B4 ėşitdi // 6 ataŋ birle: B6 ataŋ-ıla / yok: Y(17, 1)senüŋ birle ḳaçan dost ola, dėdi 'Ali birle mu'āviye yėdi kez çalış ḳılmışlardı // 7 yok: B7 helāk / olmış idi: B7 olmış-ıdı / vėrdilerse: B7 vėrdiler // 8 yavlaḳ: Y2 yok // 9 oġlum benüm saŋa bu bitüm: B9 oġul SİLİK biti saŋa // 10 bizüm birle durur: B10 bizüm-iledür, Y4 yok // 11 danışıḳ: B10 ṭanışıḳ / kerret: B11 kürle // 12 kim: B12 yok / (12, 13) şehr-i Baġdād: B12 şehri-y-ile Baġdād / oḳutdı: B12, Y5 oḳıdı / gėrü: B13 yok // 14 viribdi: Y6 yok / varnazuz: B13 yok **[148b]** // 1 yaraḳuŋuz: B14 yaraġuŋuz / eyleŋ: B14 ḳıluŋ / (1, 2) çeribaşı: B15 çeriye sü başı / Mışr'a dek: B1 Mışr'adegin, Y(7, 8) Mışr'a degince / degince:B1 degin / niçe sü: B1 neḳadar çeri, Y8 çeri başıidi // 3 ḳamu: B1 ḳamusın / oldı: B2 eyledi // 4 ayruḳ fikr: B3, Y9 ayruḳsı saġınç / eylemegil: B3, Y9 ḳılmaġıl // 5 Küfe'ye gelgil tīz: B(3, 4) tīz Küfe'ye gelgil / kim: B4 yok // 6 sen ilerü: B5 ilerü sen / yėre: B5 ėrişe / oḳudı: B5 oḳıdı // 7 nite idügin: B5 nėtdügin / örü durdı: B6 örü ṭurdı / kürrāsesin: B6 muṣḥafını, Y11 muṣḥaf / boynı üzre: B6, Y11 boynına // 8 ḳılıc: B7 ḳılıcın

[391] Metin bağlamında çıkarılmıştır.

Ḥaleb'den Rūm'a degince niçe sü (3) var-ısa ḳamu dirdi, bėş biŋ er cem' oldı, Baġdād'dan ve Küfe'(4)den biti yazdılar, Ḥüseyn'e viribidiler eyitdiler hiç ayruḳ fikr eylemegil (5) ehl-i beyiti alġıl Küfe'ye gelgil tīz kim Yezīd çerisi Baġdād'a ḳaṣd (6) ḳıldı, ol gelmedi, sen ilerü ėre görgil, Ḥüseyn bu bitiyi oḳudı, (7) aḥvāl nite-y-idügin bildi, örü durdı, kürāsesin boynı üzre ḥamāyıl (8) ḳıldı, bıraḳdı, peyġāmber imāmesin başına ṣardı, ḳılıç baġlandı, (9)[392] peyġāmber türbesine vardı, oturdı, yėdi kürrāse Ḳur'ān'ı ḫatm ḳıldı, (10) andan el götürdi, du'ā ḳıldı, oloḳ sā'at Ḥüseyn'i uyḳu aldı, (11) başın peyġāmberüŋ ḳutlu türbesi üzerine ḳodı uyudı. 'Ālem faḫri (12) Muḥammedi Muṣṭafā'yı düşinde gördi, geldi, eydür, yā Ḥüseyn Ḥaḳ (13) Ta'ālā uçmaḳ içinde senüŋ-içün dereceler ḳaldurmış durur, peyġāmber(14)ler derecesinden ṣoŋra andan yüksegirek ve andan görklürek derece yoḳdurur, imdi[393] sen (15) ol dereceye ėrmeyesin meger şehīdlik derecesi birle, Ḥüseyn **[149a]** (1) eydür, yā dede, ben imdi ol şehīdlik mertebesin ḳanda bulam dėdi kim (2) ten cān aŋa fidā' ḳılsam dėdi, peyġāmber eydür, 'aleyhi's-selām ėy iki[394] gözüm çırāġı (3) ve yā yüregüm yaġı Ḥüseyn, **[B 135b]** eger saŋa gerekse kim şehīd olasın, (4) uçmaḳ içinde ol dereceye ėresin **[Y 61b]** ehl-i beyti alġıl, Kerbelā'ya var(5)ġıl, ne kim taḳdīr-i rabbānī-y-ise anda ilerü gele, Ḥüseyn uyḳusından uya(6)nu geldi, الحَامِلُ فِيْ الجَنَّةِ وَالمَحْمُولُ عَلَيْهِ فِيْ النَّارِ dėdi eydür, gėrçek eydür, (7) Taŋrı'nuŋ peyġāmberi ṭurdı ehl-i beyti aldı, yėdi biŋ er kendü (8) birle atlandurdı, on

---

[392] // 9 kürrāse: B7, Y12 muṣḥaf / ḳıldı: B8 ėtdi // 10 oloḳ sā'at: B8 oloḳdemi, Y12 oloḳdem / Ḥüseyin: B8 Ḥüseyini // 11 ḳutlu: B9 mübārek, Y12 yok / üzerine: B9 üzere, Y12 üzre / uyudı: B9 yok // 12 geldi: B10 yok // (13, 14) uçmaḳ içinde senüŋ-içün: B (10, 11) senüŋ-içün uçmaḳ icinde / ḳaldurmış durur: B11 yüceletmişdür, Y14 ḳaldurmışdur // 14 yoḳ durur: B12 yoḳdur // 15 derecesi birle: B13 mertebesi-y-ile / yok: B13 dėdi **[149a]** // 1 eydür: B13 eyitdi / ben imdi: B14 imdi ben, Y16 men imdi / şehīdlik mertebesin: B14 şehīdligi // 2 ḳılsam: B14 ḳılavan, Y16 ḳılayın / yok: B14 dėdi / ėy: B15 yā/ yā: B15 ėy // 4 içinde: B1 icinde / yok: Y17 durġıl // 5 yok: B2 Taŋrı, Y1 Ḥaḳ Ta'ālā / rebbānī-y-ise: B2 ḳıldı-y-ısa, Y1 yok / yok: B2 dėdi /uyḳusından: B3 uyḳudan // 6 gėrçek: B3 gėrçek // 7 Taŋrı'nuŋ: Taŋrı // 7 ṭurdı: B4 durdı / (7, 8) kendü birle: B4 kendü-y-ile / Küfe birle: B5 Küfe-y-ile / ḫulle: B5 ḫılle // 9 ırmaġı: B6 ırmaġı / ḳıyında: B6 ḳatında // 10 dizdi: B7 dirdi // 11 çerisi birle: B8 çerisi-y-ile / (11, 12) Yezīd geldi: B8 bir yėrde geldi kim ol yėrüŋ / yok: B8 ḳabı / ḳızıl idi: B8 ḳızıl-ıdı / yok: B8 bu / ḳamu: Y5 yok // 13 eyitdi: B8 eydür / yok: B10 ya'ni / renc durur: B10, Y5 rencdür / belā durur: B10, Y6 belādür // 14 gördi: B10 yok / 'aleye'l-la'ne: B10, Y6 yok / çerisi: B11 çerisin / ḳaplayu: Y6 ḳaplayu // 15 ḳondı: B11 düşdi / çerisi birle: B11 çerisi-y-ile / susızlıḳ: B11 ṣusuzlıḳ, Y6 ṣusuz **[149b]** // 1 dirdi: Y7 derdi / danışıḳ: B12 ṭanışıḳ / eylediler: Y77 eyledi / eyitdiler: B12 ḳıldılar / yok: B12 eyittiler / bunlar: B12, Y7 bular / yazısına: B13 yėre // 2 üç gün dek: B13 günedegin / vėribmeyelüm: B13, Y8 vėrmeyelüm / (2, 3) bunlaruŋ: B13, Y8 bularuŋ / viribiyelüm: B14vėrelüm // 3 dördünci: Y8 dördinci / yok: Y8 olıcaḳ / tā: B14, Y9 yok / üzre: B14 üzere, Y9 yok // 4 içinde: B15 icinde

[393] Metinde kenara yazılmıştır.

[394] Metinde satır arasına yazılmıştır.

bėş günde Küfe'ye geldi ve Küfe birle ḥulle çerisin (9) dirince Yezīd çerisi geldi, Kerbelā ḳatında Furāt ṣuyı ḳıyında ḳondı (10) ve Yezīd oġlı 'Utbe daḫı 'Arāblar çerisin dirdi, geldi Kerbelā'ya (11) düşdi, Ḥüseyn daḫı çerisin dirdi Küfe çerisi birle Yezīd geldi, (12) ṭopraġı ḳamu ḳızıl idi, ṣordı. bu ne yėrdür dėyü, eyitdiler, Kerbelā'dur (13) dėdiler, Ḥüseyn eyitdi bu renc durur, daḫı belā durur, (14) ḳaçankim Ḥüseyn'i gördi Yezīd 'aleyhi'l-lā'ne çerisi Furāt ṣuyını ḳaplayu (15) ḳondı kendü çerisi birle susızlıḳ yazıda ḳondı, Şibr-i mel'ūn **[149b]** (1) beglerin dirdi, danışıḳ eylediler, eyitdiler, bunlar ṣusuzlıḳ yazısına ḳondılar, (2) üç güne dek çeri viribmeyelüm tā bunlaruŋ erenleri ve ataları ṣusuz bu(3)ŋalsun, dördünci gün çeri viribiyelüm, tā ḳamu bu söz üzre ittifāḳ (4) ḳıldılar, üç gün oturdılar, bu üç gün içinde Ḥüseyn çerisi bir içim (5) ṣu **[B 136a]**[395] bulmadılar ve dükeli ḫalḳ teyemmüm birle namāz ḳıldılar, dördünci gün Yezīd çerisi (6) ṭonandılar, ilk on iki biŋ er çeriye çıḳdılar ve ṣaf baġladılar, Ḥüseyn (7) çerisinden bir yigit 'Utbe adlu bulara ḥamle ḳıldı, otuz bir er aḳtardı (8) ol on iki biŋ eri bölük bölük ḳıldı, tamām ḳoyuna ḳurt girmiş (9) gibi üç ḳatla ṣaġa ṣola ḥamle ḳıldı, otuz bir er aḳtardı, otuz ikincide[396] (10) kendü düşdi, şehīd oldı ve Ḥüseyn ṭurdı, Ümmü Seleme'ye ḳatına girdi, bu aḥvālleri eydivėrdi, Ümmü (11) Selem'e ṭurdı, çādıra girdi, gözi yaşın sile aġlayu gėrü çıḳdı, Ümmü Seleme peyġāmber (12) ḫatunı-y-ıdı, bu rāzı daḫı Ḥüseyn'e bildürmiş degüldi, Ḥüseyn eydür, yā aba (13) niçün aġlarsın baŋa eydivėrgil, eydür, yā Ḥüseyn ol nesne kim ben gördüm (14) ḳanḳı dil birle ben anı söyleyem ve ḳanḳı gönül birle ben ol derdi dile getürem dėdi, (15) Ḥüseyn eydür, yā

[395] // 5 yok: Y10 ḫalḳ / teyemmüm birle: B1 teyemmüm-ile // 6 çeriye: B2 çeri // 7 aḳtardı: B3 aḫtardı // 9 üç ḳatla: B4 , Y12 üç kez / aḳtardı: B5 aḫtardı / ikincede: B5, Y13 ikincide // 10 yok: Y13 şehīd oldı / ṭurdı: B5, Y13 durdı / yok: Y13 ḳatına // 11 ṭurdı: B6, Y14 durdı / gözi: B7, Y14 göz / sile: Y14 silinü / aġlayu: B7 yok / Ümmü Selem'e: B7 yok // 12 ḫatunı-y-ıdı: B7 'avratı-y-ıdı / bildürmiş degüldi: B8 bildürmiş-idi / Abā: B8 Ümmü // 13 ben: Y16 yok / yok: B9 dėdi // 14 dil birle: B9 dil-ile / ben anı: B9 yok / söyleyem: B9 söyleyeyim / göŋül birle: B10 göŋül-ile / dile getürem: B10 götüreyim / yok: B10 dėdi // 15 abā: B10 ana / yoḳdur: B10 yok / yok: B11 dėdi **[150a]** // 1 Muḫammedi Muṣṭafā birle: B11 Muṣṭafā-y-ıla / otururdum: B12, Y1 otururduḳ / (1, 2) ḥasan birle: B12 ḥasan-ıla / üzre: B12 üzere / bindürüp: Y1 yaturup / bar-ıdı: Y1 yok / yok: Y1 Ḥaḳ Ta'ālā / yok Y1 viribir // 3 yok: B14 dėdi // 4 evet: Y2 eveyt // 5 üzre: B15 üzere // 6 ėtdüŋ: B1 ḳılduŋ, Y4 ḳılduḳ / öygeni: Y4 yok // 7 olup: B2 olup / birisi: B2 birisin / yazusında: B2 yazısında / ḳoc: B2 ḳoç // 8 ṭopraḳ birle: B4 ṭopraġ-ıla / ṭolu: Y5 yok / yok: B4 içi / eline: B3 elin // 9 yok: Y5 yā Muḫammed / döne: B4 dönerse // 10 üzre: B5 üzere / yüriyesi durur: B5, Y6 yüriyesidür // 11 ışmarladı: B(5, 6) ısmarlamış-ıdı / günde: B6 gün / iki kerre: B6, Y7 iki kez / baḳaram dedeŋ eyle dėdi: B6, Y7 baḳa durġıl dėyü // 12 ḳıldı: B7 ḳılmış-ıdı / şindi: B7 şimdi / yok: B7 kim // 13 beyit: B8 yok // 14 inüp: Y9 inmiş // 15 taḳdīr ile: B10 taḳdīr-ile

[396] Metinde: ikincede

aba çāre yoḳdur eyitmek gereksin, Ümmü Seleme eydür, yā ciger **[150a]** (1) köşem, bir gün dedeŋ Muḥammedi Muṣṭafā **[Y 62a]** birle evde otururdum ve Ḥasan (2) birle seni gögsi üzre bindürüp oḫşardı ḥażret Cebrā'īl-i (3) emīn girüp geldi, eydür, yā Muḥammed Ḥasan'ı ve Ḥüseyn'i key sever misin? Resūl (4) eyitdi, evet. Cebrā'īl eyitdi, Ḥaḳ Ta'ālā saŋa selām ḳıldı, eyitdi, (5) ol sen gögsüŋ üzre yaturup oḫşaduġuŋ iki ciger **[B 136b]** köşeŋe biz (6) eyle taḳdīr ėtdük kim birisine aġu vėreler kim baġrı öykeni yėtmiş pāre (7) olup, aġzından gele ve birisi Kerbelā yazusında ḳoç gibi boġazlayup (8) başın keseler ve bir şişe ḳızıl ṭopraḳ birle ṭolu dedeŋ eline vėrdi (9) eyitdi, yā Muḥammed, ne vaḳt kim bu şişe içinde bu ṭopraḳ ḳana döne ol vaḳt (10) bu ḳażā' Ḥüseyn üzre yüriyesi durur, dėdi, dedeŋ ol şişeyi baŋa (11) ışmarladı saḳlaġıl dėyü ve her günde iki kerre aŋa baḳaram dedeŋ eyle dėdi (12) vaṣiyyet ḳıldı şindi içerü girdüm, ol şişeye baḳdum kim gördüm, ol ḳızıl (13) ṭopraḳ ḳana dönmiş.

Beyit

İşitgil sen eyā mü'min nite olmış

(14) Faḫr-i 'ālem Muḥammed'e vaḥiy gelmiş

Peyk-i ḥażret ol Cebrā'īl yėre inüp

(15) Ol Ḥüseyn'üŋ ölüminden ḫaber vėrmiş

'Āḳıbet hem va'de yėtüp taḳdīr ile

[150b][397] (1) Şişe içre ḳızıl ṭopraḳ ḳana dönmiş.

---

397 **[150b]** // 1 ileyine: B11 ileyinde // 3 dirneşdiler: Y12 dirildiler // 4 iŋleşdiler: B12 iŋileşdiler, Y12 aġlaşdılar / girüb: Y12 görüb // 5 Ḥüseyin'üŋ: B13 Ḥüseyin / oġlanları idi: B13 oġlanları-y-ıdı / saġından: B13 ṣaġdın / ṣolından: B13 ṣoldın // 6 yevşündiler: B13 ṣalındılar // 7 yok: B15 andan / aġlaşurlardı: Y14 aġlaşdılar // 8 yok: B15 dėr / ṣabur: B15 ṣabr / yėr durur: B1 yėrdür // 9 bu ol göndürürkim: B1 bu oldurkim / düşümde baŋa: B1 baŋa düşümde // 10 uçmaḳ içinde: B2 uçmaḳda / ḳaldurmış durur: B2 yüceltmişdür, Y16 ḳaldurdıkim // 11 yoḳ durur: B3, Y16 yoḳdur // 12 şehīdlik birle: B4 şehīdlik-ile / yok: Y1 bulasız dėdi imdi bugün siz / (12, 13) ṭa'ziyet ise: B4 ta'ziyet-ise / ol gün durur: B4, Y1 ol gündür / yok: B5 kim / daḫı: B5 ve / (13, 14) ḳılurvan: B5 ḳılam / olurvan: B5 olam / olakim: B5 yok / uçmaḳ içre: B5 ucmaḳda // 15 ḳaçan: B6 ḳacan / dėdi ise: B6 dėdi **[151a]** // cāfiler: B7 hāfiler // 3 bularuŋ birle: B8 bularuŋ-ıla // 5 olasısın: B10 olası-y-ısaŋ / 5 yok: B10 böyle // 6 ḳırḳ adı yėre bıraḳdı: B11 ḳırḳ er aḫtardı / yok: B11 ol daḫı / düşürdiler şehīd: B11, Y6 düşdi şehīd // (7-14): B ve Y'de yok // 15 yok: Y7 bizüm

Çıḳardı Ḥüseyn ileyine ḳodı, (2) ehl-i beyit dükeli dirildiler, ol şişeyi gördiler, aġzı mühürlü içinde (3) ol ṭobraḳ ḳana dönüp ḳaynardı, ehl-i beyit ḳamu dirneşdiler, ol (4) şişeyi görüp iŋleşdiler, Ḥüseyn daḫı gördi, aġladı ‘Alī Ekber ve ‘Alī (5) Aṣġar Ḥüseyn’üŋ oġlanları idi, biri saġından ve biri ṣolından (6) Ḥüseyn’üŋ boynına yavşundılar ataların ḳucup yıylaşdılar dedemüz ‘Alī (7) dirimisse dėyüp aġlaşurlardı, Ḥüseyn eydür, yā baġrum pāreleri (8) aġlaşmaŋ, ṣabur ḳıluŋ dėr, bu ol **[B 137a]** yėr durur kim, Taŋrı baŋa taḳdīr ḳıldı, (9) bu ol gün durur kim dedem düşümde baŋa ḫaber vėrdi, Ḥaḳ Ta’ālā (10) uçmaḳ içinde dereceler ḳaldurmış durur kim peyġāmberler derece(11)sinden ṣoŋra andan yüksegirek derece yoḳ durur, imdi sen ol (12) derecesi bulmayasın meger şehīdlik birle dėdi, bu size **[Y 62b]** ta’ziyet (13) ise baŋa dügündür, bugün ol gün durur, ten daḫı cān daḫı fidā‘ ḳılur(14)van Kerbelā yazusında meger şehīd olurvan ola kim uçmaḳ içre (15) ol dereceleri bulam ḳaçan Ḥüseyn bu sözi dėdi ise Ḥür adlu **[151a]** (1) bir yigit geldi eydür, yā Resūl’üŋ[398] gözi çırāġı ve yā ‘Alī’nüŋ yüregi (2) yaġı andan ilerükim bu cāfīler saŋa cefā ḳılalar, baŋa destūr vėrgil (3) bularuŋ birle uġraşayım tenüm cānum senüŋ-çün fidā‘ ḳılup çalışayım, senüŋ (4) gözüŋ ḳatında senüŋ çün ḳara ḳana bulaşayım, sen şehīd (5) olasısın, ben daḫı saŋa ulaşayın dėyüp Ḥür ḫamle ḳıldı, ol ilk (6) ḫamlede ḳırḳ eri yėre bıraḳdı, ḳırḳ birincide kendüyi düşürdiler (7) şehīd oldı.

Şi‘r

Ḥür adlu ol bir yigit düşmān birle otaşdı

(8) Yezīd süsi it gibi anuŋ birle aḳışdı.

Eydür, fidā‘ ḳıldum yā Ḥüseyn çün cānımı (9) tekbīr ḳılup ol yigit düşmen birle doḳuşdı, ṣaġa ṣola ṣegirtdi, (10) Ḥür böyle ḫamle ḳıldı, oloḳ sā’at içinde ḳırḳ erini kemiş-idi (11) gökdeki firişteler anı görüp ṭaŋlayu, tesbīḥ ḳılup ḫālıḳa birbirine baḳışdı, (12) at başını çevürdi, ol yigit hem aŋlayu yine ḫamle ḳıldı, ol bu kerre (13) kendü düşdi

[398] Fazla hareke bulunmaktadır.

Taŋrı yolı içinde şehīd oldı, ol yigit (14) ṭatlu cānı teninden baḫtlu uçmaġa ḳoşdı, Yezīd oġlı ‘Utbe (15) biti yazdı, Ḥüseyn çerisine viribidi, eyitdi bizüm Ḥüseyn’den artuḳ **[151b]**[399] (1) düşmenümüz yoḳ, siz andan seçilüŋ, bize gelüŋ, sizi ‘afū ḳılduḳ (2) size dėr ziyānumuz yoḳ durur, ol yėdi biŋ erden yėtmiş er ḳaldı, (3) Ḥüseyn birle ayruġı ḳamu Yezīd çerisine geldiler, bu Ḥüseyn (4) birle ḳalan yėtmiş erden bir er çıḳdı, ilerü **[B 137b]** kāfer imiş, yėŋilede (5) müslümān olmış, üç günlik yėŋi güyegü-y-imiş ve anası daḫı ol çeri (6) birle gelmiş-idi, eydür, yā oġlanum eger bu gün cānuŋ Ḥüseyn (7) yolında fidā‘ ḳılasın, yarın Ḥüseyn birle uçmaḳda olasın, dėdi, (8) ol yigit bir ḥamle ḳıldı, yėtmiş eri bir ḥamlede aḫtardı, ṣoŋra (9) kendü düşdi daḫı şehīd oldı, yine ol Ḥüseyn birle yėtmiş (10) erden on iki er ḳaldılar, ayruġı ḳamu şehīd oldılar, yine bu (11) on iki erden bir yigit çıḳdı Vahab adlu, ol daḫı bir ḥamlede (12) yigirmi dört er öldürdi ve ṣoŋ kendü düşdi şehīd oldı, (13) Vahab başın aldılar, Ḥüseyn’den yaŋa iletdiler, ol Vahab’uŋ bir ḳarıcuḳ (14) anası var-ıdı, oġlı başın eline aldı, daḫı bir eline bir sıruḳ aldı, (15) Yezīd çerisine ḥamle ḳıldı, oġlı başı birle iki münāfıḳ öldürdi. **[152a]** (1) Yine ol sıruḳ birle dört er daḫı aḫtardı, bu kez Ḥüseyn’üŋ eŋ (2) kiçi oġlı Ḳāsım

---

[399] **[151b]** // 1 yok: B13, Y7 yoḳdur // 2 yoḳ durur: B14 yoḳ dėdi, Y8 yoḳdur dėdi / (2- 3) yėtmiş er ḳaldı Ḥüseyin birle ayruġı ḳamu Yezīd çerisine geldiler bu: B15 yok // 4 Ḥüseyin birle: B15 Ḥüseyin-ile / er: B15 yigit / kāfer imiş: B1 tersā-y-ımış / yiŋilede: B1 yiŋile // 5 olmış: B1 olmış-ımış, Y9 yok / güyegü imiş: B1 güyegü-y-imiş / (5, 6) çeri birle: B2 çeri-y-ile / (6, 7) Ḥüseyin yolında: B2 Ḥüseyin-içün / Ḥüseyin birle: B3 Ḥüseyin-ile / dedi: B3 yok // 8 eri: B4 er / bir ḥamlede: B4 yok // 9 yok: Y12 daḫı / düşdi: Y12 yok / Ḥüseyin birle: B4 Ḥüseyin-ile // 10 ḳaldılar: B5 ḳaldı // 11 on iki erde: B5 on ikiden // 12 ṣoŋ: B7 ṣoŋra / hep: B7 heb // Ḥüseyin’den yaŋa: B7 Ḥüseyin’e /yok: B8 meger // 14 aldı daḫı bir eline sıruḳ aldı: B (8, 9) alup bir ṣıruġ-ıla // 15 başı birle: B9 başı-y-ıla **[152a]** // 1 ṣıruḳ birle: B10 ṣıruġ-ıla / yok: Y16 ṣoŋra // 2 kiçi: B10 kici / yaşında idi: B11 yaşında-y-ıdı / (2, 3) yüzin düşdi: B11 ṣundı, Y17 yėr öpdi / yok: Y17 eyitdi / diledi: Y17 vėrgil / düşmān birle: B11 düşmen-ile / dokuşayım: B11 dokışayım, Y1 dokuşam // 4 yok: Y1 kici / sevgülüsin: Y1 sevgülüreksin // 5 atayın: B13 ḳoyayım / düşmen: Y2 düşmān / yok: B13 dėdi / öldürüb: B13 öldürüp // 7 ṭonandı: Y3 donandı // 8 yaşında: B15 yaşar / oġlan: B15 oġlan-ıdı / bėş ad düşürdi: B1 bėş kişi aḫtardı / altıncı: B1 altıncıda // 9 ḳardaşı: B2 ḳarındaşı // 11 erüŋ ḳamu başın biçdi: B3 er öldürdi // 12 ḳatmış: B4 ḳatdı / damaġı: B4 dudaġı / depsermiş: B4 debserdi / içeydüm: B5 içerdüm // 13 ḳılaydum: B5 ḳılurdum / biçeydüm: B5 biçerdüm / düşmen: Y7 düşmāŋ // 14 ikileyin: B6 ikiledi / sekzen: B7, Y8 seksen // 15 üzerine: B7 üzere **[152b]** // 1 oḳ süŋü birle başıḳ durur: B8 süŋü oḳılı başıḳdur / bu kez: B8 yok / ėy: B8 yok // 2 uġurdan dögenmesün: B9, Y10 bir kezden dögenmesün // 3 yadigār: B10 yaẓigār / ḳalup: B11 ḳalıp // 4 Yezīd’üŋ dapası mı ola, yın: B11, Y11 Yezīd bulınmı ola, yın / dapa: B11 bulın // 5 ṣoŋra: B12 ṣoŋında / daḫı: B12 yok // 6 şakirtlerden: B13 şakirdlerden / (6, 7) artuḳ gördi kim: B13 ayru / ḳalmadı: B13 ḳalmamış / bunları: B14, Y13 buları // 8 düşmen yaŋa: B15 düşmenden yaŋa, Y14 düşmāndan yaŋa / gėydi: Y14 baġlandı / düşmen: Y14 düşmāndan // 9 şi’r: B ve Y’de yok

çıḳdı. On bėş yaşında idi, atası ileyinde yüzin (3) düşdi, dizin öpdi, destūr diledi, **[Y 63a]** düşmān birle doḳuşayım dėdi, (4) Ḥüseyn eydür, sen daḫı kiçi oġlansın baŋa cānumdan daḫı sevgülüsin, seni (5) düşmene ḳarşu nite atayın Ḳāsım dėdi, eydür, yā baba, düşmen seni öldürüp (6) biz gėrü ḳalınca ol yėgrekdür kim, biz senden ilerü varavuz, senüŋ ölümüŋ (7) görmeyevüz, oloḳ sā'at Ḳāsım ṭonandı ḥamle ḳıldı, on bėş (8) yaşında kiçi oġlan otuz **[B 138a]** bėş er düşürdi, otuz altıncı kendü düşdi, (9) şehīd oldı Ḥüseyn'üŋ ulu oġlı ḳardaşı düşdügin gördi, döyemedi, (10) ol sā'at ṭonandı, ata bindi, başın açup ḥamle ḳıldı. Ol bir ḥamle (11) içinde yüz yigirmi erüŋ ḳamu başın biçdi, andan gėrü çıḳdı, şu(12)suzlıḳdan baġrı ḳatmış, damaġı depsermiş, eydür, bir içim ṣu bulsam içeydüm, (13) yine bir ḥamle ḳılaydum, düşmen başın biçeydüm. Ḥüseyn ilerü geldi 'Alī Ekber'üŋ (14) dilin yaladı, ṣuṣalıġı emīn oldı, ikileyin ḥamle ḳıldı, sekzen er yine (15) biçdi, Yezīd çerisi bir kezden 'Alī Ekber'üŋ üzerine ḥamle ḳıldılar, **[152b]** (1) ḳılınç, oḳ, süŋü birle başıḳdurdılar bu kez 'Alī Aṣġar çıḳdı, Ḥüseyn eydür, ėy (2) ciger köşem sen çıḳmaġıl peyġāmberüŋ köki bir oġrudan tükenmesün, sen bizden (3) ṣoŋra yādigār ḳalġıl dėdi, eydür, yā baba ne ḳılayım senden ṣoŋra ḳalup (4) Yezīd'üŋ dapası mı olayın? Aŋa dapa olınca senden ilerüben olayın dėdi, (5) böyle dėyüp 'Alī Aṣġar[400] ḥamle ḳıldı yetmiş, er biçdi, ṣoŋra kendü daḫı (6) şehīd oldı, andan ṣaġa ṣola baḳdı, şakirdlerden artuḳ gördi (7) kim kimse ḳalmadı, bunları esenledi ḥelāllıḳ diledi, oloḳ sā'at at(8)ların getürdi, ṭonandı zırh gėydi, ata bindi yönin düşmen yaŋa döndi (9) şi'r أُمِّيْ الزَّهْرَاءَ حَقّاً وَ أبِيْ وَارِثُ رُسُلٍ (10) خِيْرَةُ اللهِ مِنَ الخَلْقِ أبِيْ وَ أُمِّيْ فَأنَا اِبْنُ الْخِيَرَيْنِ مَعاً وَعَلِيْ قَامَ صَلَّى (12)غُلاَمَاً نَاشِيَاً وَقُرَيْشٌ يَعْبُدُوْنَ الوَثَنْ يَعْبُدُوْنَ اللَّاتَ وَ العُزَّىْ (11)وَمَوْلَى الثَّقَلَيْنِ عَبْدُ اللهَ صَاحَ بَيْنَ العَسْكَرَيْنِ وَمَنْ لَهُ جَدٌّ كَجَدِّيْ فِيْ الوَرَىْ أوْ كَشَيْخِيْ فَأنَا (13)القُبْلَتَيْنِ اِذَا بَارَزَا الأبْطَالَ قَرْنَاً كَهَزْبُرٍ طَعَنَ الأبْطَالَ لَمَّا بَرَزُوا يَوْمَ بَدْرٍ وَ تَبُوْكٍ (15)اِبْنُ القَمَرَيْنِ فِضَّةٌ قَدْ خَلَصَتْ مِنْ ذَهَبٍ وَأَنَا فِضَّةٌ اِبْنُ الذَهَبَيْنِ (14) وَحُنَيْنٍ أنْمِّيْ شَمْسٌ وَأبِيْ قَمَرٌ **[153a][401]** (1) وَأَنَا كَوْكَبٌ بَيْنَ القَمَرَيْنِ bunı eyitdi, daḫı ḳalbe urdı ve

[400] Metinde: ażġar

[401] **[153a]** // 1 bunı eyitdi daḫı ḳalbe urdı ve: B15 yok // 3 oldı ol: Y15 oldı oldı / yok: B1 ve // 4 Ḥüseyin'üŋ: Y16 Ḥüseyin // 5 oḳdardı: B3 oḳardı // 6 ṭokuşurken: B4, Y17 doḳışurdı / bir: B4 yok / münāfiḳ: B4 münāfıḳlar / oḳ birle: B4 oḳ-ıla // 7 urdı: B5 urdılar / düşdi: B5, Y1 geçdi // 8 ḫüseyin'üŋ ḫatunı: B6, Y1 Ḥüseyin'üŋ 'avratı // 9 ṭaşra: Y2 daşra / çıḳdı: B7 cıḳdı / ol ḥāl üzre: B7, Y2 ol ḥālde //

ḥamle (2) ḳıldı, biŋ yėdi **[B 138b]** yüz er depeledi ve kendü yėtmiş yerde başlu (3) oldı, ol çalış içinde on yėdi at degşürdi ve ḳanḳı atı kim ḳoyu(4)vėrürdi, ol at Ḥüseyn'üŋ ḳanına bulaşup çādıra varurdı ve çādır (5) ileyinde yėr ḳazup dururdı, oḳdardı, Ḥüseyn on altı at degşürdi, (6) on yėdincisin binüp ṭoḳuşurken bir münāfıḳ aġulu oḳ birle Ḥüseyn'i (7) bögrinde urdı, oḳ ota **[Y 63b]** düşdi, Ḥüseyn ża'īf oldı at boynın (8) ḳucaḳladı, ol at Ḥüseyn aldı, çādıra geldi Ḥüseyn'üŋ ḫatunı (9) Şehr-i Bānū Ḫātūn çādırdan ṭaşra çıḳdı, Ḥüseyn ol ḥāl üzre (10) gördi, göz yaşın dökdi, göŋül başı birle zārılıḳ ḳıldı, aġladı (11) Ḥüseyn'i ḳucaḳlayu dutdı götürdi, çādıra kivüre her ḳanda (12) başı var-ısa aġzın urdı ve ḳanın şordı yėrine nesne urdı Ḥüseyn (13) etinde ḳan baġladı ḳalmadı, ża'īf oldı Şibr-i Mel'ūn oġlı birle daḫı (14) bir sinan adlu ėşi birle çādır ileyine girüp geldiler, Şibir oġlına eydüreyin Ḥüseyn (15) başın kesgil, oġlı eydür, hiç kimsene kendü peyġāmberi oġlı başın kesmedi, **[153b]** (1) ben daḫı kesmeyem dėdi, atı başın dönderdi Şibr-i Me'lūn ḳaḳıdı (2) indi Ḥüseyn'üŋ gögsi üzre bindi, ḳonc bıçaḳ çıḳardı Ḥüseyn'üŋ başın (3) kesmeye, Ḥüseyn eydür, yā Şibr yarın ḳıyāmat güninde Ādem daḫı on sekiz (4) biŋ 'ālem benüm dedem şefā'ati 'alemi altında olalar, eyle ḳılġıl kim (5) kendüzüŋi Taŋrı raḥmetinden ve benüm dedem şefā'atinden maḥrūm ḳalmayasın, (6) **[B 139a]** Şibr-i mel'ūn eydür, yā Ḥüseyn dedeŋ yarın ayruḳlara şefā'at ḳılınca (7) bugün saŋa şefā'at ḳılsun dėdi, Ḥüseyn'üŋ başın kesdi şi'r

(8) 'Āḳıl-ısaŋ ṭaŋlaġıl sen bu cihānı

Cihānı benüm dėyenler gör imdi ḳanı

(9) Muḥammedi Muṣṭafā ol 'uḳbā görki

(10, 11) göz yaşın dögdi, göŋül başı birle zārılıḳ ḳıldı, aġladı Ḥüseyin ḳucaḳlayu dutdı götürdi, çadıra gėvüre: B7 yok / ḳıldı: Y2 ḳılup // 12 urdı: B8 vurdı / ve ḳanın: B8 yok / nesne: B8 ṭuz / baġladı: B8, Y4 ḳalmadı // 13 oġlı birle: B9 yok / oldı: Y4 ol // 14 işi birle: B9 işi-y-ile / Şibr: Y5 Şibr-i Mel'ūn // 15 hiç: B11 hic / kimsene: B11 kimse **[153b]** // 1 dönderdi: B12 dönder // 2 üzre: B12 üzere / ḳonc bıçaḳ: B13 ḳoncı bıçgın // (4, 5) şefā'ati 'alemi altında olalar eyle ḳılġıl kim kendüzüŋi: B15 yok / Taŋrı raḥmetinden ve benüm dedem şefā'atinden maḥrūm ḳalmayasın: B (14, 15, 1) benüm dedem şefā'atinden maḥrūm ḳalmaya sen eyle ḳılġıl kim Taŋrı raḥmetinden nā-ümiẕ olmayasın // 6 eydür: B1, Y9 eyitdi / yā Ḥüseyin: Y9 yok / şefā'ati: B2 şefā'at // 7 şi'ir: B'de yok // 9 görki: Y11 görgil / ol: Y12 yok / ṭatlu: Y12 datlu // 10 ḳur'ān'ı indürdi ol: Y12 indürdi ḳur'ānı Muḥammed / bu: Y12 ol // 11 ol: Y13 yok // 12 ḳılur-ıdı: Y13 ḳılurken // 14 birle: Y15 bile

Gevdesinde eglenmedi ol ṭatlu cānı

(10) Dükeli Ḳur’ān’ı indürdi ol Muḥammed

Oşmān’ı gör nite düzmiş bu Ḳur’ān’ı

(11) Yėdi muṣḥāf ileyinde oḳur-iken

Başın kesüp öldürdiler yā ol Oşman’ı

(12) Mescid içre ‘Alī namāz ḳılur-ıdı

Ebū’l-Mülcem öldürdi yā ol arslanı

(13) Kerbelā yazısında ol Şibr-i[402] la’īn

Başın kesdi Ḥüseyn’üŋ aḳdı ḳanı

(14) ‘Arş kürs yėr gök birle ditreşdiler

Cinn ü ins aġlaşdılar görüp anı

(15) Ciger köşem ve Ḥüseyn’e dėyüp ol gün

Aġlardı Resūl ḳızı Fāṭıma cānı

[154a][403] (1) Kim bu işi revā görürse Ḥüseyn üzre

Oldı kāfer, gümān dutma yoḳ īmānı

(2) إلا عَالِمٍ يَدْعُكُمْ مِنْ خَمْسٍ إِلَىخَمْسٍ وَ مِنْ الشَّكِ إِلَىْ اليَقِيْن(3) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى لاَ تُجَالِسُوا عِنْدَ كُلَّ عَالِمٍ (4) إِلَىْ ٱلإِخْلَاْصِ وَمِنَ الرَّغْبَةِ إِلَىْ (5) وَمِنِ الكِبْرِ إِلَىْ التَّوَاضِعِ وَمِنَ العَدَاوَةِ إِلَىْ النَّصِيْحَةِ وَمِنَ الرِّيَا **[Y 64a]**

---

[402] Metinde: Şibr-ü la’īn

[403] **[154b]** // 7 azmışları: B8 azġunları / getürdügin: B8, Y11 getürdi / ḳurtaran: B9, Y12 ḳurtara / yok: B (9, 10) anuŋ ayeti // 9 ‘ālem: B10 ‘ālemler / eydür: B10 yok // 10 eyle: B10 böyle / oturduŋ: B11 oturasız // (11, 12) tekebbürlikden: B12 tekebbürden // 13 iḫlāṣ: B13 iḫlāṣa / yok: Y(14, 15) düşmānlıḳdan dostlıġa ündiye dünyādan āḫirete ündiye **[155a]** // 1 Arapça: Y’de yok // 2 ne ma‘nī durur: B2, Y15 ne ma’nīdür / ‘aleyhi’s-selām: Y15 ‘avratı// 3 yadġunum birle: B3 yadġunum-ıla // 4 oḳusa: B4, Y16 oḳısa / ḳulaġuzlasa: B4 ḳılavuzlasa // 5 kim: Y17 kendü / öküş: B5 çok / ḳulaġuz: B5 ḳulavuz / ḳulaġuzlaya bir yola: B5 bir yola, ḳulavuzlaya // 6 üzre: B5 on / oḳuyıcı: B6 oḳıyıcı / oldurur: B6, Y17 oldur // 6 oḳur: B6 oḳır / yok: B6, Y17 ayruḳ // 7 üzre: B7 üzere, Y1 üzredür // (8, 9) bu ḫaber ancılayın durur kim ‘ilm ögrenmek: Y1 yok / ancılayın durur: B8 şöyledür / ol ‘ālimden kim illa: B9 illa ol ‘ālimden kim, Y1 bir ‘ālimden kim // 10 işlese: B9, Y2 işleye / aŋa ayruḳları: B10, Y2 ayruḳları aŋa // 11 az bulınur bu zamānda: B11, Y3 bu zamānda az bulınur / öküş: B11 çok //13 mu’ākeb: Y4 mu’ākib (13, 14) ve ‘azāb içinde giriftār olalar: B13 yok / bunlaruŋ: B13, Y6 bularuŋ // 15 niçün: B14 nişe / cān u cihān men: Y5 cān u cihān ‘azīz men / yok: Y5 oḳı / ol eyitdi: Y5 ol āyeti

يُحْبِبْكُمُ (7)فَاتَّبِعُونِي anuŋ terbiyyeti أَبِيْتُ عِنْدَ رَبِّيْ فَيُطْعِمُنِيْ وَ يَسْقِيْنِيْ (6) ḫaber vėrür ol kim الزُّهْدِ anuŋ muḥabbetiاللَّهُ أَنَّكَ مَحَبَّتِيْ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا أَنَّكَ قُرْبَتِيْ قَابَ anuŋ ḳurbeti Ḳābe (8) ḳavseyni, anuŋ menzileti فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ anuŋ şerī'ati لَكُم مِّنَ الدِّينِ (9) شَرَعَ anuŋ ḳısmeti أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ anuŋ seri̇reti لِنتَ لَهُم anuŋ si̇reti اللَّهُمَّ أَحْيِنِيْ مِسْكِيْنَاً وَأَمِتْنِيْ مِسْكِيْنَاً(10) بْرَاهِيم(11) مِّلَّةَ أَبِيكُم anuŋ ḥürmeti بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ (12) وَأَمَّا anuŋ şükri ni'meti قَدْ جَاءَكُم مِّنَ milletiلَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ anuŋ devleti (14) الدِّينِ كُلِّهِ لِيُظْهِرَهُ عَلَى anuŋ ḥücceti وَكِتَابٌ(13) اللَّهِ نُورٌ anuŋ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ seḫāvetiسُبْحَانِ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ anuŋ mu'cizātı anuŋ 'izzeti وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ (15) **[154b] [B 139b]** وَلٰكِن anuŋ 'işmeti (2) وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ anuŋ ṭarī̇ḳatı الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ(1) لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِيanuŋ düşmeni 'alāmeti وَمَنْقَبَتِيْ (3) إِنَّكَ نِعْمَتِيْ anuŋ ni'meti رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ الْأَرْض (4) dört ṣahābe anuŋ ḫalī̇fesi ادْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ anuŋ (5) da'veti وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ anuŋ nuṣreti فَتَهَجَّدْ كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِanuŋ ġazāveti (6) حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ anuŋ ümmeti بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ anuŋ (8) heybeti بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ anuŋ sünnetiبِهِ نَافِلَةً لَّك(7) anuŋ raḥmeti niçe azmışları yola (9) getürdügin, anuŋ hidāyeti niçe 'āṣī̇leri oddan ḳurtaran, anuŋ şefā'ati (10) وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ol 'ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā <eydür>[404] (11) eyle buyurdı oturmak degme 'ālım ḳatında meger ol 'ālım ḳatında oturduŋ (12) kim sizi bėş nesneden, bėş nesneye ündeye, şekden yaḳī̇ne ündese, tekebbür(13)likden tevāżu' ündese, düşmānlıḳdan dostlıġa ündese, riyādan (14) İḫlāṣa ündese, ḥarī̇şlıḳdan zāhidlıġa ündese, su'āl مَعْنَىٰ قَوْلِهِ (15) يَدْعُوكُمْ وَلَمْ يَقُلْ يَدُلُّكُمْ فَبَيْنَ يَدْعُوكُمْ رُبَّمَا يَدُلُّ أَحَدَاً عَلَىٰ طَرِيْقٍ أَخَرَ وَأَمَّا الدَّاعِيْ هُوَ الَّذِيْ يَدْعُوا (1) **[155a] [B 140a]** وَيَدُلُّكُمْ فَرقٌ وَذَاكَ أَنَّ الدَّالَ الطَّرِيْقِ الَّذِيْ هُوَ قَايِمٌ عَلَيْهِ(2) غَيْرَهُ إِلَى ne ma'nī durur kim peyġāmber 'aleyhi's-selām (3) إلا مِنْ dėdi ve إلا dėyemedi anuŋ-çun kim إلا مِنْ birle إلا مِنْ arasında (4) farḳ vardur kim إلا مِنْ oḳusa sizi dėmek olur إلا مِنْ ḳulaġuzlasa (5) dėmek olur üküş ola kim ḳulaġuz biregüyi ḳulaġuzlaya bir yola kim ol yol (6) üzre olmaya ve ammā oḳuyıcı oldurur kim oḳur ol **[Y 64b]** kimseleri ol yola kim (7) kendü daḫı ol yol üzre olur مَعْنَى هَذَا الخَبَرَ أن لا عَالِمٍ اسْتَعْمَلَ هَذِهِ الخَمْسَةَ ثُمَّ يَدْعُوا مِنْ ضِدِّهَا إِلَى نَفْسِهَا (8) يَتَعَلَّمُوا إلا مِنْ bu ḫaber (9) ancılayın durur kim 'ilm ögrenmek ol 'ālımdan kim illā bu bėş nesneyi (10) kendü işlese andan aŋa ayruḳları ündese anuŋ gibi 'ālım ḳatında oturuŋ (11) ve anlardan 'ilm ögrenüŋ, ammā

[404] Metinde üstü çizilmiştir.

bunuŋ gibi ‘ālımlar az bulınur bu zamānda ve üküş (12) kimseler var kim bu ḫaberi söylerler ḳavmi emīn ḳılurlar ve kendüler bu işi ḳılmaz(13)lar, lā-cirem ḳıyāmat güninde mu‘āḳab olalar ve ‘aẕāb içinde giriftār (14) olalar ve bunlaruŋ işlemedin söyledüklerin yüzlerine uralar لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ(15) niçün söylersiz anı kim işlemezler siz dėyeler cān u cihān men ol eyitdi, **[155b]**[405] (1) şekden yaḳīne ündese, ammā bilgil kim **[B 140b]** şek yėdi medāric durur, ilk (2) küfür, ikinci şirk, üçünci bid‘at, dördinci ma’ṣiyet, bėşinci dünyā dilemek, (3) altıncı ḫalḳı diri ḳılmaḳlıḳ, yėdinci rūzīden nevmīẕ olmaḳlıḳ durur, (4) وَ فَنَا الدُّنْيَا وَ المَوْتُ وَ (5) وَ اليَقِنُ عَلَىٰ ضِدِّهِ وَهُوَ الإِيْمَانْ وَالتَّوْحِيْدُ وَ السُّنَّةُ وَ الطَّاعَةُ الأمْنُ عَلَىٰ الرِّزْقِ yaḳīn şek żıddınca durur, (6) ve ol īmān durur ve tevḥīd durur ve sünnet durur ve ṭā‘at durur ve (7) dünyā fenā olmaḳlıḳ durur ve ölüm durur ve rūzī üzre emīn olmaḳ durur bu eyitdü(8)gümüz-idi yaḳīn durur ve ol evvel eyitdügümüz yėdi şek durur, eyitdi, مِنَ (9) وَمِنَ البِدْعَةِ إِلَىْ السُّنَّةِ وَمِنَ (10)الشَّكِ إِلَىْ اليَقِيْنِ أيْ مِنَ الكُفْرِ إِلَى الإِيْمَانِ وَمِنَ الشِّرْكِ إِلَىْ التَّوْحِيْدِ (12)إِلَىْ الآخِرَةِ وَ مِنَ الحَيْوَةِ إِلَىْ المَوْتِ وَ مِنَ الأيَاسَةِ إِلَى الأمْنِ عَلَى (11)المَعْصِيَةِ إِلَى الطَّاعَةِ وَمِنَ الدُّنْيَا bu ḫaber ma‘nīsi Türkçe böyle dėr kim eydür, şekden yaḳīne ündese (13) dėdügi ya’nī küfürden īmān ündese dėdügi olur, şirkden tevḥīd ündese (14) bid‘atden sünnete ündese, ma‘ṣiyetden ṭā‘ate ündese, dünyādan āḫirete (15) ündese, dirlik yaraġından

[405]**[155b]** // 1 medāric durur: B1, Y5 medāricdür // 2 küfür: B1 küfr, Y6 küfrdür / şirk: Y6 şirkdür / ücünci: Y6 ücinci / dördinci: Y6 dördünci / ma’ṣiyet: Y6 ma’ṣiyetdür / dilemek: Y6 dünyā bāḳi bulmaḳlıḳdur // 3 olmaḳlıḳ durur: B3 yok, Y7 olmaḳlıḳdur / ḳılmaḳ: Y7 ḳılmaḳlıḳdur // 5 żıddınca durur: B(4, 5), Y7 żıddıncadur // 6 īmān durur: B5, Y7 īmāndur / tevḥīd durur: B5 tevḥīd, Y7 tevḥīddür / sünnet durur: B5sünnet, Y8 sünnetdür / ṭā’at durur: B5 ṭā’at, Y8 ṭā’atdur // 7 dünyā fenā olmaḳlıḳ: B5 dünyāyı fenā bilmek, Y8 dünyā fāni bulmaḳlıḳdur / ölüm durur: B6 ve ölümü aŋmaḳ, Y8 ölümdür / üzre: B6 üzere / olmaḳ durur: B6 yok, Y8 olmaḳdur // 8 yakın durur: B6, Y9 yaḳındur / yok: B7, Y9 eyitdi / ve ol evvel eyitdügümüz-idi şek durur, eyitdi: B6, Y9 yok // 12 der kim: B10 dėmek olur kim // 13 īmān ündese dėdügi olur: B11 īmāna / ündese: B11 yok // 14 ündese: B11 yok / ündese: B12 yok // 15 ündese: B12 yok / dirlik: B12 dirilik / ölüm: B12 ölmek / üzere: B12, Y10 üzre **[156a]** // 2 şek birle: B14 şek-ile / aġu birle: B14 aġu-y-ıla // 3 gibi durur: B15, Y13 gibidür / ten ḳuvveti ṭa’ām-ise: B15 ṭa’ām ten ḳuvvet-y-ise /(3, 4) yakīn ḳuvveti dīn durur: B15 yakīn dīn ḳuvvetidür / tenü gösi ṭa’ām birle: B1 ṭa’ām-ıla / (4, 5) yakīn birle: B1 yakīn-ıla / daḫı dīn: B2 dīn daḫı // 6 ol durur: B3 oldur, Y13 yok // (7, 8) aġudan durur: B4, Y15 aġudandur / şekden durur: B5, Y16 şekdendür / saḳlasaŋuz: B5 saḳlarsaŋuz // 9 yok: B6 daḫı / eyle: B6 yok / olursa: B6, Y17 olur // 10 dīn: B7 dīn daḫı / olursa: B8, Y17 olsa // 11 yok: B8 ve / Melik birle: B8 Meliki / yok: Y17 kimüŋ / birle: Y1 yok // 12 yakīn durur: B9, Y1 yakīndur / ḥükmi birle: B9 ḥükmi-y-ile / ‘azze ve celle: B9 Ta’ālā // 14 bu durur: B10, Y2 budur / içinde durur: B11, Y2 içindedür / ruzuŋuz: B11 rızḳuŋuz / yok: B11, Y3 va’de / ḳılduŋuz: B11 ḳılıŋduŋuz / ol durur: B11, Y3 oldur // 15 SİLİK: B12 rūzı va’de ḳıldı ve ammā oŋ aḫirete va’de müzd ü şevāb

ölüm yaraġına ündese rūzī üzre nevmīẕlikden **[156a]** (1) emīnlige ündese, ḳaçan kim böyle ḳılsa şekden yaḳīne ündemiş olur, ammā (2) bilgil kim şek birle yaḳīn meşeli aġu birle ṭa'āma beŋzer, yaḳīn meşeli (3) ṭa'ām gibi durur, nite-kim ten ḳuvveti ṭa'ām-ise yaḳīn ḳuvveti dīn (4) durur, **[B 141a]** nite-kim Taŋrı Ta'ālā tenü gözi ṭa'ām birle besler ve dīnüŋüzi yaḳīn (5) birle besler, nite-kim ṭa'āmsuz ten helāk olur yaḳīn söz daḫı dīn (6) helāk olur, ten helākligi ol durur kim cānsuz ḳalur, dīn helākligi oldurur (7) kim īmānsuz ḳalur yine şek meşeli aġuyā beŋzer nite-kim ten helākligi aġudan (8) durur, dīn helākligi şekden durur, nite-kim tenüŋüzi aġudan saḳlasaŋuz (9) dīnüŋüzi şekden eyle saḳlaŋuz, nite-kim aġudan saḳlanan ten selāmet olursa (10) şekden saḳlanan dīn selāmet olur, kimüŋ teni selāmet olursa işi namāz (11) olur, kimüŋ dīni selāmet **[Y 65a]** olsa işi Melik birle bī-niyāz olur 'azīzi men, bilgil kim (12) rūzī yaḳīn durur, bu āyet ḥükmi birle kim Taŋrı 'azze ve celle eydür, وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ (13) āyet ma'nīsi bu durur kim eydür, daḫı (14) gün içinde durur, sizüŋ rūzuŋuz daḫı ne kim ḳılduŋuz bu ol durur, kim ḳullarına (15) dünyā rūzı va'de ḳıldı ve ammā āḫirete va'de müzd ü şevāb **[156b]**[406] (1) ḳıldı, bu āyet durur kim Taŋrı 'azze ve celle eydür, وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا (2)

[406] **[156b]** // 1 āyet durur: B13, Y3 āyetdür / Taŋrı 'azze ve celle: Y3 Taŋrı Ta'ālā // 3 Taŋrı 'azze ve celle: Y4 Taŋrı Ta'ālā // 4 bulara: Y5 bulara / yarlıġamaḳ: B15 yarlıġanmaḳ / daḫı: B15 yok / yok: B15 ve / Melik-icelle sulṭānehu ve 'aẕame şanehu: Y5 Ḥaḳ Ta'ālā // 5 va'de ḳıldı müzd ü şevāb daḫı va'de ḳıldı: B (1, 2) ve müzdi va'de ḳıldı ve şevābı daḫı bir / velikin: B2 velīkin / rūzi: B2 rūz, Y6 rızḳ / yok: Y6 müzd // 7 üzre durur: B3 üzeredür, Y7 üzredür / ḳul: B3, Y7 yok / ḳılmasa: Y7 ḳılursa/ bulmaz: B3 ėrmez // 8 içinde: B4 icinde // 11 sarāya: B6 eve / boşsın: B7 boş // 12 Çalab: B8 Calab / ancılayın: B8 yok / ṭa'āt şarṭı üzre: B8 ṭa'ātı şarṭ üzere / yok: B9 şöyle // 14 bolur: B9 olur / ya'ni uçmaḳ bolur: B10 yok // 15 ḳılmazsa: B10 ḳılmasa / bolmaz: B10 olmaz / işe: B10 işi / yok: B11 ve eger / kesilmez: B11 kesmez / (15, **[157a]** // 1) ve işledüŋ çün evvelki ḳısmetden aŋa nesne artmaz eger işleyici kimse: B12 yok / işlese: Y10 işlerse/ yok: B13 ve / aŋa: Y11 yok / degese: Y12 dögense // 2 nişānı durur: B14, Y11 nişāŋıdur / olmamaḳ: Y12 olmamaġı // 3 olur: Y13 bolur // 4 ulaşdırılmışdur: Y14 ulaşmıdur// 5 uluşı: B1, Y14 ulusı / yād: B2 yaẕ / ḳılmış: B2, Y14 ḳılmışdur // 8 ḳılur kim: B4 ḳıldı kim / beyān ḳulur: Y15 buyururkim / Taŋrı tebāreke: B5 Taŋrı Ta'ālā, Y15 Ḥaḳ Ta'ālā / teninden: B5, Y15 tenlerinden / (8, 9) dört biŋ yıl ilerü yaratdı: B5 dört biŋ ilerü yaratdı / ve rızḳların cānlardan dört biŋ yıl ilerü yaratdı: B6 yok // 10 nice: B6 niçe / dürişsen: B6 dürişürseŋ, Y16 dürüşürseŋ 7 degül: Y16 degüldür / (10, 11) ol gün kim: B7 anıkim, Y16 ilk / ḳısmet: B7 yok / sa'āt birle: B7 sa'āt-ıla // 12 degüşürür: B8 degişürler / yok: B8 bu / (12, 13) ne eksük vėrdügine artuḳ vėrür ve ne artuḳ vėrdügine eksük vėrür: B (8, 9) ne artuḳ vėrer-ise eksük vėrür ve ne eksük vėrer-ise artuḳvėrür, Y17 ne eksilür ne bu / / va'deye: Y1 va'de /genç: B9, Y1 genc / vėrdügine: B9 vėrer-ise, Y1 vėrecegine // 14 verdügine: B10 verürse, Y2 vėrecegine / geç: Y2 tīz / meyl ėder: Y2 meyldür / ve ne düşvār vėrdügine: Y2 yok / cevr eydür: Y2 yok / ne kimseye: Y2 yok / nite-kim: Y2 nice

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ eydür, vaʿde (3) ḳıldı Taŋrı ʿazze ve celle ol kimselere kim īmān getürdiler ve eyü ʿamel ḳıldılar (4) bulardan yaʾnī bulara yarlıġamaḳ daḫı ulu **[B 141b]** müzd Melik-i celle sulṭānehu ve ʿaẓame (5) şānehu rūzī vaʿde ḳıldı, müzd ü ṣevāb daḫı vaʿde ḳıldı, velikin bu rūz (6) vaʿdesi ṣevāb vaʿdesi ḫilāfıncadur, anuŋ-çun kim ṣevāb vaʿdesi (7) ṭāʿat şarṭı üzre durur, eger ḳula ṭāʿat ḳılmasa ḳul ṣevāb bulmaz ve ol (8) ṣevāba ėrmemek ʿaybı ḳuldan olur, anuŋ-çun kim ṭāʿat ḳılmaḳ içinde (9) taḳṣīrlıḳ ḳılmış olur فَأَنْتَ طَالِقٌ فَإِنْ دَخَلْتَ طَلُقَتْ وَ إِلاَّ فَلَا (10) دَخَلْتَ الدَّارَ كَمَا لَوْ قَالَ رَجُلٌ لِإِمْرَأَتِهِ إِنْ nite-kim bir er ʿavratına (11) eyitse eger sen işbu sarāya girürseŋ boşsın dėse, ol ʿavrat ol (12) sarāya girse boş olur ve eger girmese boş olmaz, Çalap celle ve celālühū ancılayın (13) müzd ü[407] ṣevābı ve īmānı ṭāʿat şarṭı üzre vaʿde ḳıldı, eger ḳul īmān (14) getürüp ṭāʿat ḳılursa müzd ü ṣevāb bulur yaʾnī uçmaḳ bulur ve eger (15) ḳılmazsa bulmaz ammā rūzi vaʿdesi işe şarṭ degül ḳul eger işlese işlemese[408] ammā rūzi vaʿdesi ḫilāf olmaz işlemedügi-çün rūzı andan kesilmez ve işledügi-çün[409] evvelki [**157a]** (1) ḳısmetden aŋa nesne artmaz, eger işleyici kimse bu vaʿde ḳılduġı rūzı degmese[410] (2) emīn olmasa ol emīn olmamaḳ şek nişānı durur ve bu şek nişānın (3) kendüzinden gidermek yaḳınlıḳ olur, yaḳīn maʿnīsi bayıḳ dėmek olur, yaḳınlu (4) kimse uçmaġa lāyıḳ olur ve bayıḳ bilmiş gerek kim **[B 142a]** rūzi ezelde ulaşdırılmışdur (5) ve ol uluşı نَحْنُ قَسَمْنَا dėyüp yād ḳılmış سَنَةٍ وَ (7) وَسَلَّمْ إِنَّ اللهُ تَعَالَى خَلَقَ الأَرْوَاحَ قَبْلَ الأَجْسَادِ بِأَرْبَعَةِ أَلْفَ (6) قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ خَلَقَ الأَرْزَاقَ قَبْلَ الأَرْوَاحِ بِأَرْبَعَةِ أَلْفِ سَنَةٍ ʿālem faḫri (8) Muḥammedi Muṣṭafā eyle beyān ḳılur kim Taŋrı tebāreke cānları teninden dört biŋ (9) yıl ilerü yaratdı ve rızḳların cānlardan dört biŋ yıl ilerü yaratdı, (10) sen bugün niçe dürişseŋ saŋa ezeldeki ḳısmetden artuḳ degesi degül, ol gün (11) kim saŋa ḳısmet ḳıldı andan ol ḳısmet güni sāʿat birle vaʿde ḳıldı, (12) ne ol ḳısmeti degüşürür ve ne bu **[Y 65b]** vaʿdeye ḫilāf ḳılur, ne eksük vėrdügine (13) artuḳ vėrür ve ne artuḳ vėrdügine eksük vėrür, ne gėç vėrdügine tīz vėrür ve (14) ne tīz vėrdügine gėç vėrür ve ne geŋez vėrdügine meyl ėder ve ne düşvār

[407] Metinde: müzdi ü ṣevāb
[408] Metinde kenara yazılmıştır.
[409] Metinde kenara yazılmıştır.
[410] Metinde: degese

vėrdügine (15) cevr ėder ve ne kimseye cefā ḳılur nite-kim, va‘de ḳıldısa vefā ḳılur bir niçe kimseye **[157b]**[411] (1) iş birle üküş vėrür ve bir niçeye üküş yaş birle az vėrür, bir niçeye (2) renc vėrür ve bir niçeye genc vėrürإِنَّ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ (3)وَيَقْدِرُ nite-kim, Meryem’e bir kez miḥrāb içinde rencsüzin rūzı vėrdi (4)إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ daḫı bir kez iş araya getürgil dėdi, (5) وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ bir kez daḫı Mūsā’ya Tiye yazusında yazusındaوَسَلْوَى(6)مَنَّ vėrdi ya’nī bir kez engübīn birle bıldurcın biryānın vėrdi اَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ dėdi, (7) daḫı bir kez iş araya getürgil dėdi, ya’nī bir içim şu-y-ıçun ‘aṣāŋı (8) **[B 142b]** ṭaşa urġıl dėdi, اَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ bir kez eydür, (9) yā Meryem uş ṭa’ām miḥrābda rūz-ıçun ḳayurmaġıl, bir kez daḫı (10) eydür, yā Meryem uş ḫurmā depret degdürme yine bir kez eydür, yā Mūsā (11) uş مَنَّ وَسَلْوَى yėŋ içüŋ rūz-ıçun incinme bir daḫı eydür, (12) yā Mūsā uş ṭaş ‘aṣāŋı urġıl içinde şu var degme yėre dolunca (13) su’āl ne ḥikmetdür kim Meryem’e bir kez miḥrābda rūzı rencsüzin (14) vėrdi مَنَّ وَسَلْوَى dėdi, daḫı bir kez Mūsā’ya bir içim şu içün ‘aṣāŋı (15) ṭaşa urġıl dėdi, cevāb anuŋ-çun kim Melik-i celle celālühū <eyitdi>[412] **[158a]** (1) eyitdi, yā Meryem ben saŋa miḥrāb içinde rencsüzin rızḳ vėrdüm, (2) ‘ālem ḫalḳına benüm ḳudretüm belürdi bir kez daḫı eyitdi sen ḳuru ḫurmā (3) aġacın depretgil, cihān ḫalḳına senüŋ kerāmetüŋ belürsin dėyü, (4) yā Mūsā, bir kez saŋa Tiye yazusında rencsüzinمَنَّ وَسَلْوَى vėrdüm (5) cihān ḫalḳına benüm ḳudretüm belürdi bir kez daḫı ‘aṣāŋı ṭaşa urġıl, (6) on iki bıŋar çıḳsun ‘ālemler içinde senüŋ mu‘cizātuŋ belürsin (7) ve ikinci cevāb قِيْلَ لأَنَّ بَعْضَ الرِّزْقِ بِالسَّبَبِ وَ بَعْضَهُ بِغَيْرِ السَّبَبِ (8) anuŋ-çun kim bir niçeye Taŋrı ‘azze ve celle rūzı sebeble vėrür ve bir niçeye (9) sebebsüz vėrür, ne kim genc oġlan ana ḳarnında var-ısa sebebsüz vėrür (10) ve anadan ṭoġuçaḳ sebeb **[Y 66a]** araya getürdi, nite-kim oġlan aġzı birle

---

[411]/ (14, 15, **[157b]** // 1) ne vėrdügine meyl ėder ve ne düşvār vėrdügine (15) cevr eydür,ve ne kimseye cefā ḳılur nite-kim, va’de ḳıldısa vefā ḳılur bir nice kimseye **[157b]** (1) iş birle öküş vėrür ve bir niceye öküş yaş birle az vėrür bir niceye / yok: B (11, 12) bir kez maḥrūm vėrür // 3 rencsüzin: B12 yok // 4 getürgil: Y5 getürdi // 5 yazusında: B14 yazısında // 6 engübīn birle: B14 engübīn-ile // 7 daḫı: B15 yok / şu-y-ıçun: B15 şu içün // 9 rūz-ıçun: B2 rūz içün, Y7 rızḳ-ıçun / ḳayurmaġıl: B2 ḳayġurmaġıl // 10 yine: B3 yok // 11 rūzi çün: B3 rūzı-y-ıçun, Y8 rızḳ-ıçun / incinme: B3 incinmeŋ // 12 dolunca: B4 ṭolunca // 13 rūzı: Y10 rızḳ // 15 dėdi: Y16 yok / Melik-i celle celālühū: Y16 Ḥaḳ Ta’ālā **[158a]** // (1-7): Y’de yok // 2 rızḳ: B8 rūzı / belürsi: B8 belürsin / yok: B8 diye / eyitdi: B8 yok // 3 yok: B8 dėdüm // 6 belürsin: B12 belürdi // 8 rūzi: Y16 rızḳ / sebeble: B13 sebeb-ile, Y16 sebeb birle // 9 ne kim: B14, Y17 nite-kim / oġlan: B14 oġlana / var-ısa: B14 yok / vėrür: Y17 vėrdi // 10 ṭoġuçaḳ: Y17 doġıcaḳ / sebeb araya: B(14, 15) araya sebeb / getürdi: Y1 getürür / aġzı birle: B15, Y1 aġzı-y-ıla // 11 bicikin: B15 gögsin, Y1 memesin / ṭamaġı birle: B15 ṭamaġı-y-ıla / rūzı: B1 rūzısı, Y1 rızḳ / yok: Y1 gelür // 12 Meryem birle: B1 Meryem-ile / ancılayın: B1, Y2 anuŋ-ıçun / kendü: B1, Y2 yok / rūzların: Y2 rızḳların / yok: Y3 eyitdi / nite-kim eydür: Y3 yok / şi’ir ve Arapça: Y’de yok

[412] Metin bağlamında çıkartlmıştır.

anası (11) biçikin dutar ve ṭamaġı birle ṣorar **[B 143a]** rūzı andan ḳurṣaġına ulaşur, (12) Meryem birle Mūsā'ya daḫı ancılayın bir kez kendü rūzların sebeb(13)süz vėrdi bir kez daḫı sebeb araya getürüŋ dėdi, nite-kim eydür, şi'r (14) تَوَكَّلْ عَلَى الرَّحْمَنِ فِيْ كُلِّ حَاجَةٍ وَلاَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ أَلَمْ تَرِىْ أَنَّ اللهَ قَالَ لِمَرْيَمَ وَهُزِّي إِلَيْكِ(15)تَرْكَنَنَّ الجَهْدَ فِيْ كَثْرَةِ الطَّلَبِ **[158b]**[413] (1) وَلَكِنْ كُبُ شَيْئِ لَهُ سَبَبٌ (2) عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا وَلَوْ سَأَلْتِنِيْ الجَذَعَ مِنْ غَيْرِ هَزَّةٍ إِلَيْهَا ʿālem ḫalḳına gösterdikim (3) işbu rūzi ḳısmet birle degir va'desi yėtdügince iş arada (4) şarṭ degül iş sebebdür ve sebeb ḳılıcı müsebbebdür, Taŋrı (5) 'azze ve celle eydür, eger rūz içinde iş şarṭ olsa bu āyet bayıḳlıġı ḳanda ola-y-ıdı kim Taŋrı 'azze ve celle eydür[414] وَكَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ(6) ėy niçe ḫalḳlar kim ẓa'īfler durur ve ėy niçe cānāvar(7)lar kim naḫīfler durur ve ėy niçe ḳuvvetsüz ḳarıncalar kim işe güce (8) yaraḳsuzlar durur, ne iş işlemege yaraġı var ve ne bostānı bāġı var ve ne (9) ṣatubilür, velīkin rūzısı Ḥaḳ'dan rayigān durur, (10) bunuŋ gibi dürlü ḫalḳlar çoḳdur ve rūzī içinde hiç eksük yoḳdur (11) bunlara ve size rūzī vėren Ḥaḳ durur, Allah اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ (12) قَالَ دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِيْ مُنَاجَاتِهِ يَا رَازِقُ الغُرَابَ فِيْ عُشِّهِ (13) ėy rızḳın vėren Taŋrı ḳuzġun yavrısına yuvası içinde eyitdiler, (14) **[B 143b]** yā Resūlu'l-lahi dükeli ḫalḳa rızḳ vėren Allah durur, ne ḥikmet durur (15) kim ḳuzġun yavrusın yaluŋuz yād ḳılduŋ, eyitdi, evet, ḳamu **[159a]**

---

[413] **[158b]** // 3 işbu: Y3 uşbu / rūzi: Y3 rızḳ / ḳısmet birle: B6 ḳısmet-ile / degir: Y3 deger // 4 sebeb: Y4 yok // 5 'azze ve celle: Y4 yok / rūz: B8 rūzi, Y4 rızḳ / içinde: B8 icinde / olsa: B8, Y5 olsa-y-ıdı / yok: Y5 yėdi / bayıḳlıġı ḳanda: B8 ḳanda bayıḳ, Y5 nite bayıḳlıġı / 'azze ve celle: Y5 Ta'ālā // 6 yok: Y6 biçāre / niçe: Y6 nice / ża'īfler durur: B10, Y6 ża'īflerdür / (6, 7) cānvarlar kim naḫīfler durur: B10 yok / ve ėy niçe ḳuvvetsüz ḳarıncalar kim: B10, Y6 yok / naḫifler durur: Y6 naḫiflerdür // 8 yaraḳsuzlar durur: B10 yaraḳsuzlardur // 9 ṣatu bilür: Y7 ṣatı bilür / velikin rūzısı: Y7 yok / rayigān durur: B12 yok, Y7 rāyigāndur // 10 dürlü: Y8 yok / coḳdur: B12, Y8 çoḳdur / rūzi: Y8 rızḳ / hic: B13 hiç / eksük: Y8 eksügü / rūzi: Y8 rızḳ / Ḥaḳ durur: B13, Y8 ḥaḳdur // 12 yok: Y9 Davūd peyġāmber münācātında / Taŋrı: Y9 yok // 13 rızḳın: B15 rūzı / yuvası içinde: B15 yuvasında / eyitdiler: B15 eyittiler // 14 rūzı: B1 rızḳ, Y10 rızḳın / Allah durur: B1, Y10 oldur / ḥikmet durur: B1, Y10 ḥikmetdür // 15 yād: B2 yāẕ / ḳılduŋ: B2, Y10 ḳılduŋuz **[159a]** // 1 rızḳı: B2 rūzın, Y11 yok / vėrdügin: B3, Y11 vėrdügi / 'acabraḳ durur: B3 ayruḳsıdur , Y11 'acabraḳdur // 3 çıḳduġı: B4 cıḳduġı / tüsi aḳ: B4 yüŋi abbaḳ, Y12 yeŋi aḳ // 4 yok: B5, Y12 ḳaçankim / görse eyle: B5 eyle görse /degül: B5 degüldür / ḳaçar: B5 ḳorḳar // 6 gözin: Y13 gözlerin // 7 ḳaçan: Y14 ḳacankim / deprenür: B8 deprenseler // 8 yavrı: B9 yavrılar / ṣanurkim: B9 ṣanurlarkim / yėmek: B9 yėm // 9 yumlu durur: B9, Y15 yumludur / buŋları: B9 yok, Y15 bulları/ bunları: B10 bulları // 10 ḳarın: B10 yok / semrür: B10 semrir / tüsi: B11, Y16 yüŋi // 11yok: B11 gelür / ṣınur: B11 issinür, Y16 ṣanur / yėmek: B11, Y16 yėm // 12 ancılayın: B12 hem eyle, Y17 yok / yok: Y17 anı beslerimdi / ana: Y17 anası / ṭoġmayınca: Y17 doġmayınca // 13 evvel: B13 ileri, Y17 doġmazdan ilerü / yavrusınun: B13 yavrısınuŋ, Y1 yavrusı / tüsi: B13, Y1 yüŋi / yok: B13, Y1 ilerü ikisin / anasunsız: B (13, 14), Y1 anasınsuz // 14 bėcerici: B14 yok/ Taŋrı durur: B14, Y1 Taŋrıdur / 'azze ve celle: Y1 yok / yok: B14 nite-kim eydür,// 15 İsrā'īl: B15 İsrā'īl'i / rūzigārında: B15, Y2 zamānında / bir kimsenüŋ: B15 biregünüŋ, Y2 birinüŋ / ṭar: Y2 dar

[414] Metinde kenara yazılmıştır.

(1) ḫalḳlara rızḳı ol vėrür velīkin ḳuzġun yavrısına vėrdügin ayruḳ (2) cānāvarlara vėrdüginden ‘acabıraḳ durur, anuŋ-çun kim ḳuzġun ḳara olur (3) ve yavrusı yumurdadan çıḳduġı vaḳtın tüsi aḳ olur, ḳaçan kim ḳuzġun (4) anı görse eyle şanur kim kendü yavrusı degül ḳaçar ḳor gider ve aŋa (5) yėyesi getürmez ve ol yavrı açıġur ża’īf olur ḳarnı acar, ölmek-çün (6) gözin yumar, aġzın açar, siŋekleri ve ḳarıncalar anı ölmiş şanurlar, gelürler (7) anuŋ aġzına girürler anı yėmek-çün, ḳaçan anuŋ aġzı içinde deprenür, (8) ol yavrı eyle şanurkim anası aŋa yėmek getürdi, iki gözi (9) yumlu durur, bunları görmez aġzı içinde bunları yudar eyle ḳılu eyle (10) ḳılu ḳarın ṭoyar özi ulalaru, teni semrür, ḳara tüsi biter andan (11) anası anı görür, aŋa şınur andan gėrü aŋa yėmek getürür, (12) ancılayın Ādem oġlanı ana ḳarnından ṭoġmayınca süd emmez, bu oġlan (13) evvel **[Y 66b]** ol ḳuzġun yavrusınuŋ ḳara tüsi bitmedin anasunsız (14) besleyici bėcerici Taŋrı durur, ‘azze ve celle اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ (15) ḥikāyet Benī İsrā’īl rūzigārında pārsālarda bir kimsenüŋ eli ṭar **[159b]**[415] (1) oldı **[B 144a]** taḳṣīrlıḳ içinde giriftār oldı var-ıdı anuŋ ‘avratı (2) velīkin yoġıdı işe ferāġatı bu pārsā bir gėce endīşe ḳıldı eyitdi, (3) ben kendüzüm çün ḳuvvet ele getürürem bu ‘avrata nafaḳa yėtürü(4)mezem bir bucaġı alup oturmayayım bunuŋ yazuġın götürmeyeyim yarın (5) çıḳayım muzdurlıḳ ėdeyin ya’nī rencberlik ėdeyim bu ‘avratum(6)-çun nafaḳa yaraḳlayayım, eger

[415] **[159b]** // 1 taḳṣīrlıḳ içinde giriftār oldı var-ıdı: Y2 yok // 2 velīkin yoġıdı: Y2 pārse-y-idi anuŋ ferāġātı yoḳ idi / yok: B1 anuŋ / gėce: B2 dün / eyitdi: B2 yok // 3 kendüzüm çün: B2 kendüzüm-içün, Y(2, 3) kendü özüm-içün / getürürem: B3, Y3 getürmezem / (3, 4) yėtürürmezem: B3 yėtürimezem, Y3 yėtürmezem / bucaġı: B3 bucaḳ /oturmayayım: B3 oturmayayım / 5 muzdurlıḳ: Y5 muzdırlıḳ / eydeyim: B4, Y5 ḳılayım / (5, 6) ‘avratum çün: B4 ‘avrat-içun // 7 ṭalaḳın: B5 ṭalaḳ / niyyet birle: B6 niyyet-ile/ taŋla: B6 ėrte // 8 ṭaşra: B6, Y6 daşra / ferişte: B6 firişte / ādemīlere: B6 ādemīye / ḫocalar gibi: B6 yok// 9 çıḳdı: B7 cıḳdı / ileyinde: B7 ileyine / parisa: B7 parsa // 10 varuram: B8 varurvan / (10, 11) bu ḫoca eydür, eylese ben daḫı muzddur isteyü yürürem: B8, Y8 yok // bugün: B8 yok / yok: B9 dėdi / eline: Y8 yok // 13 yėtmez ola: B9 yėtmeye / ḥaḳḳı: B9 Ḥaḳ / delim: B10, Y9 çoḳ // 14 bir: B10 yok/ baġlu durur: B11, Y10 aşılıdur / ḳatına: B11 yok // 15 varımazam: Y11 varmazam **[160a]** // 1 ayruḳ: Y11 artuḳ // 2 ṭoyursaŋ: B13 ṭoyursın, Y12 doyurasın / gitgil: B13 dėdi / (2, 3) ol yoḳsul (3) eydür, eger iş buncaġısa ben anı tīz bitürem: Y12’de yok / buncaġısa: B13 ancaḳ buysa // 4 ancaḳ durur: B14 ancaḳ budur, Y12 ancaḳdur / nice ėdebilürseŋ sen bilürsin: B (14, 15) nedeŋlü vaḳta bitürürseŋ sen bilesin, Y(12, 13) nice bitürürsen bitür uş kuş işde ḳovı uş ḳoġa dedi / uş ḳuyu: B15 ḳuyu uş sen // 5 var: B15 var dėdi // 6 saŋa uġur olsun: Y14 uġur olsun saŋa / ḳoġa: B1 ḳova /şu birle: B1 şu-y-ıla / ṭoyuravan: B1 ṭoyuram / yok: B1 dėdi // 7 ḳoġa: B2 ḳova / ḳoydı: B2 dökdi / icdi: B2 içd / dartdı: Y15 çekdi // 8 ḳoġa: B3 ḳova / daḫı: B3 gine / anı daḫı: B3 anıdaḫı / dükelin: Y15 şöyle // 11 şuyı birle: B5 şu-y-ıla / ṭoyuram: B6 ṭoyuravan / muzdurlıḳ birle: B6 muzdurlıġ-ıla // 12 yok: B6 anuŋ 7 düşdise: B6, Y17 düşdi / Melik-i ẕü’l-celāl: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā / ḳudreti birle: B7 ḳudreti-y-ile / ḳuş: Y17 ḳuşa // 13 faṣıḥ dil birle: B7 fesāḥet-ile, Y1 yok / yok: Y(17, 1) dil verdi // 14 ḳul: B8, Y1 bende / şavarmaḳ içinde: B8, Y1 yok /şu birle: B8 şu-y-ıla / ‘ācız olduŋ: B8 yok // 15 yok: B (8,9) ve furumānde ḳılduŋ / nice: B9 nişe, Y2 yok / anuŋ birle: B9 anuŋ-ıla, Y2 yok / muzdurlıḳ: Y2 ırġatlıḳ

yaraḳlayu bilürsem besleyeyim ve eger yaraḳlayu(7)mazsam ṭalāḳın vėreyim anuŋ yazuġın götürmeyeyim, bu niyyet birle ṭaŋla (8) ṭaşra çıḳdı evinden bir firişte ādemīlere beŋzeyüp ḫocaları gibi (9) ḳarşu çıḳdı ileyinde eydür, yā pārisa ḳanca varursın, eydürben (10) muzdurlıḳ <istelü>[416] isteyü varuram bu ḫoca eydür, eylese (11) ben daḫı muzdur isteyü yürürem çıḳardı bir ḳızıl altun (12) eline vėrdi, eyitdi, bugün benüm-çün muzdurlıḳ ḳılġıl dėdi, bu yoḳsūl (13) eydür, ėy ḫoca benüm senüŋ işüŋe gücüm yėtmez ola, ḥaḳḳı delim (14) vėrdüŋ işüŋ ḳatı ola, ol eydür, yoḳ bir ala ḳarġam var bir (15) ḳuyu ḳatında baġlu durur ve benüm ‘öẕrüm var ol ḳuyu ḳatına varımazam **[160a]** (1) kim ol ḳuşı şuvaram, yine ol daḫı ol ḳuyı şuyından ayruḳ şu (2) içmez, ne vaḳtın sen ol ḳuşı şuya ṭoyursaŋ gitgil ol yoḳsul (3) eydür, eger iş buncaġısa ben anı tīz bitürem ḫoca eydür, benüm (4) işüm ancaḳ durur, niçe ėdebilürseŋ sen bilürsin uş ḳuyu, uş (5) sen imdi ben giderem işüm var **[B 144b]** ol yoḳsul eydür, (6) saŋa uġur olsun ben anı bir ḳoġa şu birle ṭoyuravan, ol yoḳsul (7) bir ḳoġa su dartdı, aḫūra ḳoydı, ol ḳuş anı hep içdi (8) bir ḳoġa daḫı dartdı, anı daḫı içdi, niçe-kim dartdı, dükelin (9) içdi eyle kim dartup ėrürmez oldı ṭāḳati ḳalmadı (10) ‘ācız oldı eydür, sübhāna’l-lahı ben bir ḳuş ṭoyurmaḳdan ‘ācız (11) oldum, ḳuyu şuyı birle ‘avratı nite ṭoyuram muzdurlıḳ birle ḳaçan bu söz (12) göŋline düşdise Melik-i ẕü’l-celāl ḳudreti birle ḳuş yaḫşı (13) faṣıḥ dil birle ol **[Y 67a]** yoḳsula söyledi, eydür, ėy miskīn ‘ācız (14) ḳul bir ḳuşı şavarmaḳ içinde şu birle ṭoyurmaḳda ‘ācız olduŋ (15) dermānde niçe da‘vī ḳılduŋ kim muzdurlıḳ ḳılasın ve anuŋ birle **[160b]**[417] (1) ‘avrat bėsleyesin, yort, da‘vüŋ ḳoġıl, ‘avratuŋ dutġıl kim (2) saŋa ve aŋa rūzi vėren Taŋrı durur, اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ‘azīzi men, (3) Taŋrı’nuŋ ‘azze ve celle ḳomışı var ve vėrmişi var, ḳomışı cān durur (4) tende, vėrmişi rūzı durur

[416] Metinde üstü çizilmiştir.

[417] **[160b]** // 1 da’üŋ: B9 da’viŋi / ‘avratuŋ: Y1 ‘avratuŋı / dutġıl: Y3 daḫı boşamaġıl // 2 rūzi: Y3 rızḳ / Taŋrı durur: B12, Y3 Taŋrıdur / ‘azze ve celle: B12, Y3 yok // 3 can durur: B12 , Y4 candur // 4 tende: B12 yok / rūzi durur: B12 rūzidür, Y4 rızḳdur / getürmeyince: B13 götürmeyince // 5 ḳılmaz: Y5 olmaz / beyit: B’de yok // 7 ḳayurma sen: Y5 ḳayurmaŋ siz / ėtmeg-içün: Y5 ėtmek içün // 8 ölüm: Y6 ölüme / yaḳīn : Y6 bayıḳ // 9 ölüm birle: B15 ölüm-ile // 10 yaḳīn: Y7 bayıḳ / bes: B15 pes, Y7 yok // 11 şek olur: Y7 şekdür / bu ol durur: B1 bu oldur // 12 mevcūdatı: B1 mevcūdat // 13 yākīna: B3 bayıḳa / ündese: Y8 ündiye // 14 şek durur: Y8 şekdür / layıḳ: B4 layıḳ durur, Y8 yok // 15 çıkup: Y9 çıḳsa / ayıḳ: B4 ayıḳdur **[161]** // 1 ḳıṭa’: B ve Y’de yok

ezelde, tā ol ḳomışı götürmeyince ol (5) vėrmişi eksük ḳılmaz beyit جَنْدَانْ كِي دَرْتَنْ جَانْ غَمْ مَخُودْ كِه نَانْ بَرْنَانْدَارِي (6) دَارِي

Fermān gelmeyince dünyādan (7) gitmek çün

Hergiz ḳayurma sen etmek-çünوَاعْبُدْ رَبَّكَ (8) حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ölüme bu āyet içinde yaḳīn dėdi, (9) ḳamu yėrde dirlik ölüm żıddıdur الضِّدْانِ لاَيَجْتَمِعَانِ ölüm birle (10) dirlik birikmez Ḳur'ān içinde ölüme yaḳīn dėdi, bes **[B 145a]** ölüm bayıḳ olsa (11) dirlik şek olur bu ol durur, kim seyyid-i kā'ināt mihter-i (12) mevcudāt Muḥammedi Muṣṭafā eyitdi يَدْعُوكُمْ مِنَ الشَّكِ إِلَى (13) الْيَقِيْن ya'nī şekden yaḳīne ündese dėdi, gösterse kim dirlik (14) şek durur ve ölüm bayıḳ durur, yaraġın eylense ḳul aŋa lāyıḳ dünyā (15) esrükliginden çıḳup olsa ayıḳ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَائِقٌ **[161a]** (1) وَشَهِيدٌ ḳıṭ'a

İşbu dirlik şek durur, bil şoŋ ucı ölmek (2) bayıḳ

Mü'min-iseŋ bayıḳı ḳop sen bu şekki rūzı bayıḳ

(3) Va'de birle günde degürürler saŋa

Gėce olsa rūz-ıçun ġayġu birle yatmaġıl

(4) İste rūzuŋı ḥelālden bir Çalab'a yalvaru

Vėrse rūzuŋı ḥelālden herze loḳma herze yutmaġıl[418]

(5) Āḫiret baḳī sarāydur baḫtlu ḳamu ḫalḳları

Aldanup sen bu cihāna aḫiretüŋi ṣatmaġıl

(6) Dürlü yazuḳ eyledüŋ bu dünyā içre ġāfilin

Yavşınup dut tevbe ipin ma'ṣiyete batmaġıl[419]

(7) Vāfī degül bu 'ömür bıraġur bir gün seni

Ol 'ömür kim vāfī degül göŋlüŋ aŋa ḳatmaġıl

(8) Ölmegi bayıḳ bilürseŋ āḫiretüne yar-ısaŋ

[418] Metinde kenara yazılmıştır.
[419] Metinde kenara yazılmıştır.

Aldanup bu dünyāya āḫiretüŋi ṣatmaġıl

(9)[420] ḳaçan bu maʿnīleri gösterse şekden yaḳīne ündemiş olur ammā ikinci (10) eyitdüŋ kim ol ʿālemi ḳıyında oturuŋ kim, sizi tekebbürlikden (11) yaʾnī göŋül ululıġından göŋül alçaḳlıġına ünderse[421] <ündese>[422] anuŋ-çun kim aşaḳlıḳ ululıḳ sebebidür her kim (12) ululıġa yètişdise aşaḳlıḳ sebebinden yètişdi, görmez misin (13) kim bir direm ṭaşı deŋize bıraḳsaŋ dibine degin durmaz ve eger yüz (14) batmān aġacı deŋize bıraġasın ilk düşdüginden biraz aşaġa iner gèrü (15) ṣu üstine çıḳar, bunuŋ içinde ḥikmet ol durur kim ḳaçan kim **[161b]** (1) <ḳaçankim>[423] yaġmur yaġa ṭaş üzre, ṭaşı tekebbür ḳılur, ṣuyı altına alur, yine (2) yaġmur aġaç üstine yaġsa ilk aġacuŋ dibine iner, aġaç tevāʾżılıḳ (3) ḳılur, ṣuyı dibinden kökleri ṭamarları birle dartar budaḳlarına yapraḳ(4)larına getürür, başı üzre tāc eylenür, bu maʾnīden ötrü ḳaçan (5) kim ṭaşı ṣuya bıraġasın ṭaşı aşaġa **[B 145b]** alur, kendü ṭaş üzre olur (6) ḥāl dili **[Y 67b]** birle ṭaş eydür, bir vaḳt ben saŋa müsāfir geldüm, sen benüm üzerüme (7) tekebbürlik ḳılduŋ, beni aşaġa kemiştüŋ bu anuŋ yanıdı durur kim, ben daḫı (8) saŋa ḳıluram, seni aşaġa kemişirem, yine ḳaçan kim aġacı deŋize bıraġasın ilk (9) ṣuya biraz batar yine üsdine çıḳar, bu daḫı ol maʿnīden ötrü durur, ṣu ḥāl (10) dili birle aġaca eydür, ol vaḳtınkim ben saŋa müsāfir oldum, ben saŋa tevāżıʾlıḳ (11) ḳılduŋ ben yere düşmiş-iken beni yuḳaru götürdüŋ başuŋ üzre tāc eyledüŋ (12) ben daḫı bugün seni şem üzre tāc eyleyem

---

[420] // 9 yaḳīne: Y10 bayīḳa // 10 eyitdüŋ: B6 , Y10 eyitdi / ḳıyında: B6, Y10 ḳatında // 11 göŋül: B7 yok / alçaḳlıġına: B7 aşaḳlıġına / ünderse ündese: B8 çeke // 12 yètişdise: B8 degdise / yètişdi: B9 degdi // 13 bıraḳsaŋ: B9 bıraġasın / yok: B10 ve // 14 düşdüginden: B10 düşdüŋde // 15 içinde: B11icinde / ol durur: B11 budur, Y14 oldur / ḳim: B11 yok **[161b]** // 1 üzre: B12 üzere / tekebbür: B12 tekebbürlik // 2 üsdine: B13 üzere / tevāʾżılıḳ: B13 tevāżu' / (2, 3) yaġmur aġaç üstine yaġsa ilk aġacuŋ dibine iner aġaç tevāʾżılıḳ ḳılur: Y'de yok // 3 ṭamarları birle: B14 ṭamarları-y-ıla, Y15 damarları // 4 üzre: B14 üzere // 5 ṣuya: B15 deŋize / üzre: B1 üzere // 6 dili birle: B1 dil-ile / üzerüme: Y1 üzre / ṭaş: B1 ṭaşa // 7 yanıdı durur: B3, Y1 yanudıdur / ḳıluram: B3 ḳılurvan // 8 ḳıluram:Y2 ḳılurmen / kemişirem: B3 alurvan, Y2 bıraġurmen / bıraġasın: Y2 bıraḳsaŋ // 9 üsdine: B4 üstine / maʿnīden ötrü durur: B5, Y3 maʾnīden ötrüdür / yok: B5 kim // 10 dil birle: B5 dil-ile / ben: B6 sen / tevāżıʾlıḳ: B6 tevāżu // 11 üzre: B8 üzere / yok: B8 götürem / eyledüŋ: B8 eyleyem // 12 ben daḫı bugün seni şem üzre tāc eyleyem: B8 yok / şem: Y5 başum / eyleyem: Y5 getürem // 13 bu durur: B9, Y6 oldur / ḳaçan: B9 ḳacan / (13, 14) ḳıyām ètseŋ: B9, Y6 ḳıyamda olursın / nişānı olur: B10 nişānı durur, Y6 nişānudur / ḳıyām duranlara: B10 ḳıyamda // 15 oturmaḳ: B10 ḳurmaḳ, Y7 ḳorḳmaḳ

[421] Metinde kenara yazılmıştır.

[422] Metin bağlamında çıkartılmıştır.

[423] Metin bağlamında çıkartılmıştır.

جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (13) daḫı bir dürlü ma’nī̇ bu durur kim, ḳaçan sen namāza dursaŋ ḳıyām (14) ėtseŋ, ol ḳıyām tekebbürlik nişānı olur, Taŋrı ‘azze ve celle ḳıyām duranlara (15) oturmaḳ buyurdı وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِين ėy ḫāşi‘īne, yine baş yėre **[162a]**[424] (1) ḳoyup sücūd ḳılmaḳ tevāżu‘lıḳ nişānı durur, Çalap celle celālühū sücūd (2) içinde ḳullara yaḳınlıḳ vėrdi ve sücūdu aḳtarıp bu ḳıyām (3) birle sücūd meşeli elife beŋzer, elif evvel bir noḳṭa idi kim Taŋrı (4) ‘azze ve celle anı yaratdı ḳudreti birle andan aŋa ḫiṭab ḳıldı, (5) eyitdi, عَزَّ وَ جَلّ هّذَا دَعْوَى عَظِيْمٌ إِنْ كُنْتِ صَادِقَةً فَاسْجُدْ لِيْ (6) وَقَالَ لَهَا الرَّبْ (7) **[B 146a]** ma’nī̇ bu durur kim eyitdi, ėy noḳta ben kimven noḳṭa eyitdi, sen (8) ‘ālemleri besleyici Taŋrısın, Melik-i Ta’ālā eyitdi, bu ulu da‘vī̇ durur, (9) eger gėrçek iseŋ sücūd ḳılġıl baŋa فَسَجَدَتِ النُّقْطَةُ فَاسْتَمَدَّت (10) فَصَارَتْ أَلِفَاً bes ol noḳṭa sücūd ḳıldı فَنَظَرَ اللهُ إِلَيْهَا نَظَرَ (11) الرَّحْمَةِ ḳaçan kim noḳṭa sücūd ḳıldı ise Taŋrı ‘azze ve celle raḥmet naẓarı birle (12) aŋa baḳdı, ol raḥmet naẓarından noḳta uzadı elif oldı, lā-cirem (13) Taŋrı ‘azze ve celle elife ḳamu ḥarfler üzre ululıḳ vėrdi, elif bu uluġı tevāżı‘lıḳ(14)dan buldı ‘azī̇zi men, elif kim bir noḳṭa idi tevāżı‘lıḳ birle bunuŋ (15) gibi ululıḳ buldı, Ādem oġlanı bir ṭamla nuṭfe durur, ‘acab midür tevāżı‘**[162b]**(1)lıḳ birle ululıġa yėtişe Ādem ‘aleyhi’s-selām aşaḳlıḳ ḳıldı, yücelik (2) buldı, şeyṭān yücelik ḳıldı, aşaḳlıḳ buldı İblī̇s tekebbürlik(3)den ötrü, firiştelik ṭonın çıḳardılar, dergāhdan sürdiler, أَبَىٰ(4) وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِين Ādem’üŋ

[424] **[162a]** // 1 ḳoyup: B11 ḳomaḳ / sucūd ḳılmaḳ: B11 yok / nişānı durur: B11, Y8 nişānıdur / Çalab: B12 Taŋrı / celle celālühū: B12 ‘azze ve celle, Y8 yok / sucūd: B12 secde // 2 içinde: B12 icinde / ḳullara: Y8 ḳullarına / (2, 3) ḳıyām birle: B13 ḳıyām-ıla / noḳṭa idi: B13 noḳṭa-y-ıdıd // 4 ‘azze ve celle: B13, Y9 Ta’ālā / ḳudret birle: B14 ḳudret-ile // Arapça: Y’de yok // 7 ma’nī̇ bu durur: B1 ma’nī̇ budur, Y10 yok / eyitdi: B1 eydür // 8 ‘ālemleri: B2 ‘ālemler / Melik-i Ta’ālā: B2 Melik-i celle celālühū, Y10 Ḥaḳ Ta’ālā / da’vi durur: B3, Y10 da’vidür / gerçek iseŋ: B3 gercek-iseŋ, Y11 gėrçek eydürseŋ / sucūd ḳılġıl baŋa: B3 baŋa sucūd ḳılġıl dėdi // 10 bes: B4 pes // 11 ḳıldı ise: B5 ḳıldı / naẓarı birle: B5 naẓarı-y-ıla // 12 uzadı: B6 uzandı // 13 Taŋrı ‘azze ve celle: B7 Ḥaḳ tebāreke ve Ta’ālā, Y12 Ḥaḳ Ta’ālā / üzre: B7 üzere / ululıḳ: Y13 ululuḳ // 14 ‘azī̇zi men: B8 nükte / noḳṭa idi: B8 noḳṭa-y-ıdı / tevāżı’lıḳ birle: B8 tevāżılıġ-ıla / (14, 15) dan buldı ‘azī̇zi men elif kim bir noḳṭa idi tevażı’lıḳ birle bunuŋ gibi ululıḳ buldı: Y’de yok / ṭamla: Y13 damla / nutfe durur: B9, Y(13, 14) nutfedür (/15, **[162b]** // 1) tevāżı’lıḳ birle: B (9, 10) tevāżı’lıġ-ıla / aşaḳlıḳ: Y15 alçaḳlıḳ / ḳıldı: Y15 buldı / yėtişe: B10 degse // 2 yok: Y15 ‘aleyhi’s-selām // 3 firiştelik: B (11, 12) ferişţelik // 4 tevāżı’lıḳdan: B13 tevāżu’lıġından / (4, 5) yazġı: Y16 yazuḳ / uçmaġa: B14 ucmaġa // 7 aġacı durur: B15, Y17 aġaçlarıdur / mütekebbirler: Y17 tekebbürler / girici durur: B1, 17 düşiricidür // 8 yok: Y1 kāfirler / bunlar: B1 bular // 9 İblis: B2 İblis’e / ḳılmaġa: B3 ḳılmaḳ // 10 buyurdılar: B3 buyurdı / ḳıldı: B3 ėtdi / kāferler: B4 kāfirler // 14 kemişdiler: B7, Y4 bıraḳdılar // 15 kāferler: B8, Y5 kāfirler / daḫı: B8 yok / aldılar: B9, Y5 götürdiler

tevāżı‘lıḳdan ötrü yazu(5)ġı ṭonın çıḳardılar maġfiret tācın başına urdılar, uçmaġa kivür(6)diler, ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى bu ma’nı̄ eyle gösterür (7) kim mütevażı‘lar yuḳaru aġacı durur ve mütekebbirler **[B 146b]** aşaġa girici durur, (8) **[Y 68a]** kāfirleri Taŋrı’yı birlemege ündediler, bunlar Taŋrı’yı birlemege tekebbürlik ḳıldılar (9) ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى İblı̄s Ādem’e sücūd ḳılmaġa (10) buyurdılar, ol sücūd ḳılmaġa tekebbürlik ḳıldı أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ kāferler Taŋrı’yı (11) birlemege tekebbürlik ḳıldığı-çun nūrdan çıḳardılar, ḳaraŋulıġa bıraḳdılar (12) وَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ İblı̄s Ādem’e sücūd ḳılmaġa tekebbürlik ḳıldıġı-çun ḳurbet (14) إِلَى الظُّلُمَاتِ(13) sarāyından çıkardılar, lā‘net deŋizine kemişdiler, وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ(15) imdi kāferler daḫı bu tekebbürligi İblı̄s’den aldılar ol kim **[163a]**[425] (1) İblı̄s ėtdi bunlar daḫı anı eydürler, İblı̄s eyitdi, أَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا(2) şol balçıḳdan yaratduġuna mı sücūd ḳılayım dėdi, (3) kāfer daḫı eydür,أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا aŋa ṭapu ḳılavuz kim bize buyur(4)dılar ya’nı̄ butlara sücūd ḳılavuz dėdiler, yine mü’minler ı̄māna döndiler (5) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا mü’minler tevāżı‘lıḳ ḳıldılar ı̄mān (6) getürdiler وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ آمِنُوا lā-cirem Taŋrı bunları (7) dost dutdı yazuḳ ḳaraŋulıġından çıḳardı, ma‘rifet nūrına (8) ḳavuşırdı اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ(9) **[B 147a]** إِلَى النُّورِ ve mü’minler bu aşaḳlıġı Ādem’den aldılar, mirāṣ oldı (10) nite-kim Ādem ‘aleyhi’s-selām eytdi[426] bunlar daḫı eydürler Ādem eyitdi, (11) رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا mü’minler eydürlerرَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا bilgil kim (12) tekebbürlik İblı̄s’den ḳaldı mirāṣdur ve tevāżu‘ Ādem’den mirāṣ (13) ḳalmış durur, ėy

[425] **[163a]** // 1 İblis ėtdi bunlar dalı anı eydürler: B9, Y5 yok // 2 balçıḳdan: B10 balcıḳdan // 3 kāfer: B10, Y6 kāfirler // 4 butlara: Y7 putlara / mü’minler: Y7 mü’minleri / döndiler: Y7 ündediler // 5 tevāżı’lıḳ: B13 tevāżu’lıḳ // 6 lā-cerem: B(14, 15), Y8 lā-cirem / bunları: B14, Y8 buları // 7 ḳaraŋulıġından: Y8 ḳaraŋulıḳından / (7, 8) çıḳardı ma’rifet nūrına ḳavuşırdı: Y8 ma’rifet nūrından çıḳardı // (9, 10, 11): Y’de yok // 9 aldılar: B1 götürdiler / oldı: B1 aldılar // 10 bunlar: B2 bular // 12 ḳaldı mirāṣdur: B4 mirāṣ ḳalmış, Y9 mirāṣ ḳalmışdur// 13 ḳalmış durur: B4, Y10 ḳalmışdur // 14 tevāżı’lıḳ: B6 tevāżu’lıḳ // 15 ma‘nīsi oldur: B6 ma‘nīsi ol olur, Y11 ol olurkim / miḫnet: Y11 ni’met **[163b]** // 1 ezeldeki: B7 aşnuġı / yok: Y12 artuḳ / ḳısmetine: B7 ḳısmete // 2 isdemeyeydi: B7, Y12 istemeyeydi // 3 isdese: B9, Y13 istese // 5 yine: B11 daḫı // 6 dil birle: B12 dil-ile // 7 kimseye: B12 kimse / eyitse āşikār: B12 āşikār eyitse // 8 bunuŋ gibi: B13yok // 9 aşaḳlıḳ: Y15 alçaḳlıḳ // 10 yād: B14 yāẕ / aşaḳlıḳ: Y15 alçaḳlıḳ // 11 tekebbürlik: B14 tekebbürliġi / ol durur:B15, Y16 oldur / ‘ālem: B15 yok / ḳaçankim: B1 ḳaçan // 13 tevāżū’: B2 tevāżulıġa / daḫı: Y17 yok / üçünci: Y17 ücinci // 14 ‘ālim: Y17 ‘ālem / dostlıġa: Y7 dostlıḳa // 15 mü’minler birle: B3 mü’minler-ile / hiç: B3 hiç **[164a]** // 1 degül durur: B4 degüldür, Y1 degül / ḥālinde kendüzüŋe: B4 ḥālindözüŋe // (3, 4) pişmānlıḳ: B6 pişmān / ḳılasın. Y2 olasın // 5 doḳuşursaŋ: B7 doḳışursaŋ

[426] Metinde: etdi

ġāfil olmaġıl ġāfil kendü nefsüŋ araġıl (14) görgil kim ḳanḳısı mirāşın dutarsın daḫı bir dürlü tevāżı‘lıḳ (15) ma‘nīsi oldur kim ḳısmetden artuḳ istemez miḥḥnet degdügine yėrinmez **[163b]** (1) ‘illet ol olur kim kendüzin ol ezeldeki ḳısmetine lāyıḳ (2) görmedük olur eger görse-y-idi ḳısmetden artuḳ isdemeyeydi (3) miḥnetden ḳurtılmaḳ dilemeyeydi ḳaçan kim artuḳ isdese bundan (4) ḳurtılmaḳ dilese tamām aŋa beŋzer kim eyitse ilāhī ben artuḳ ni’mete (5) lāyıḳ idüm sen ol lāyıḳ baŋa vėrmezsin, yine ben bu miḥnete lāyıḳ (6) degül-idüm sen ol lāyıḳ degüli baŋa ḳılursın eger bunı dil birle (7) kimseye eyitse āşikār kāfir olur, ėy mü’min ḳılmaġıl ol işi (8) kim bunuŋ gibi tekebbürlik senden gele ol ḳılduġuŋ ‘amel ḳamu (9) هَبَاءً مَّنثُورًا ola, daḫı bunuŋ gibi tekebbürlik ḳomaḳ aşaḳlıḳ (10) olur, ol aşaḳlıḳ īmān olur ve ilerü yād ḳılduġumuz tekebbürlik olur (11) ve ol tekebbürlik ḳılmaḳ küfür olur, bu ol durur kim faḫri ‘ālem **[B 147b]** Muḥammedi (12) Muṣṭafā eyitdi, مِنَ الكِبْرِ إِلَى التَّوَاضُعِ ḳaçankim bu mü’minleri (13) getürse tekebbürlikden tevāżu‘ [427] ündemiş olur, daḫı üçünci eyitdi (14) ve ol ‘ālım ḳatında oturuŋ kim sizi düşmānlıḳdan dostlıġa (15) ündeye bilgil kim mü’minler **[Y 68b]** birle düşmānlıḳ ḳılmaḳ hiç ḥālde **[164a]** (1) şevāb degül durur, ‘azīzi men, düşmānlıḳ ḥālinde kendüzüŋe ögüt (2) vėrgil, kim od getürmeyesin yüzüŋe فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ (3) olmaya kim ilk ḥālde düşmānlıḳ ḳılasın ve ṣoŋ ḥālde peşimān(4)lıḳ ḳılasın olasın imdi ol ögüdi özüŋe nite vėresin eyitgil (5)[428] ėy ten eger doḳuşursaŋ

[427] Metinde üstü çizilmiştir.

[428] / şeyṭān birle: B7 şeyṭān-ıla / üzre: B7 üzere / (5, 6) āḥivān birle: B7 āḥivān-ıla / ṭokışmaġıl: B7, Y3 dokışmaġıl / ‘adāvet birle: B7 ‘adāvet-ile // 7 düşmen: Y5 düşmān / düşmen-ise: Y5 düşmān-ısa // 8 ṭā’ati: B9 ṭā’at / dost ise: B9 dost-ise // 9 ṭaşra: Y6 daşra / durur: B10 yok / ḥālinde durur: B11, Y6 ḥalindedür / anuŋ birle: B11 anuŋ-ıla // 11 ḫoẕ: Y7 ḫod // 12 aŋa: B12 yok / ‘āḳıbet: B13 ḥāli / Müslümān-ise anuŋ ‘āḳıbet: Y8 müslümānuŋ ‘āḳıbeti // 13 uçmaḳlıḳ durur: B13, Y8 uçmaḳlıḳdur / durur: B13 yok // 14 yok: B14 ve / ṭamudan: B14, Y8 ṭamulıḳdan / ḳılmaya: Y9 ėtmeye / ṭamuluġ-ısa: Y8 ṭamulıḳ ise / (14, 15) beter hiç: B14 bedter / ḳılamısın: B15 ḳılmayasın / dost ise: B15 dost-ısa **[164b]** // 1 yatar: B15 otar / düşmān-ısa: B15 düşmen-ise / hiç: B1 hic / yok: B1 nesne / oldurur: B1, Y10 oldur // 3 dördünci: B3, Y12 dördinci / eydür: B3 yok // 4 yok: B3 sizi / ündese: B4 ündeye // 5 söylemiş durur: B4, Y13 söylemişdür / yüzine: B5 üzere / (5, 6) urulmış durur: B5 urılmışdur, Y13 vėrilmişdür / ṭā’atüŋ içinde: B6 ṭā’atüŋe // 7 ṭā’atüŋ-ile: B6 ṭā’atüŋi-y-ile // 8 ṭā’ati: Y14 yok // 9 gökcekletmek: B8, Y15 gökceklendürmek / (9, 10) it ceŋletmek: Y15 eyit cöŋletmek /gibi durur: B8 gibidür, Y15 gibi olur / yok: Y(15, 16) aġırlıḳda āyeti cekülden bende datulur / eyle: B8 bunda / dutdılar: B9 duttılar / gökcekleden: B9 gökcekden / andan: B9 anda / dutalar: B9 duttılar, Y16 dutılur // 11 ṭā’ātüŋüz: B9 ṭā’atüŋüzi / riyā birle: B9 riyā-y-ıla / aġacuŋ: B9 yok / ṭobraḳ birle: B10 ṭopraġ-ıla / ṭobraġın: B11 ṭopraġın / aġaç: B11 aġaç // 13 ṭobraġın: Y1 yapraġın / aġaç: Y1 aġaç / ḳurur: B11 ḳırur / ve: Y1 yok // 14 yėmişden: Y1 yėmişinden / ṭonında: Y1 donında // 15 ḳorur: B12 ḳırur / riyā birle: B13 riyā-y-ıla **[165a]** // 1 ṭā’atüŋ: Y2 ṭā’ati / yüzi: B14 yüzine // 2 şi’ir: B14 yok / yarınki: Y4 yarınkı // 3 birle: Y4 eyle // 4 baḫtlu: Y5 baḳi / döşegil: Y5 döşegüŋ /

şeyṭān birle ṭoḳuşġıl, ṭā’at üzre iḫvān (6) birle ṭoḳışmaġıl ‘adāvet birle ol sen ‘adāvet ḳılduġuŋ kimse (7) iniden ṭaşra degül yā dostdur Taŋrı’ya yā düşmen eger düşmen-ise (8) ṭā’ati nite ḳıla Taŋrı’ya ve eger dost ise düşmānlıḳ nite ḳılasın (9) yine anuŋ ḥāli iniden ṭaşra degül yā devlet ḥālinde durur (10) ve yā Muḥammet ḥālinde durur, eger devlet ḥālinde ise anuŋ birle başa (11) çıḳmayasın ve eger miḥnet ḥālinde ise senüŋ düşmānlıġuŋ ḫoẕ (12) aŋa ḥācet degül yine eger ol Müsülmān-ise anuŋ ‘āḳıbet iniden (13) ṭaşra degül yā uçmaḳlıḳ durur, yā ṭāmulıḳ durur, eger uçmaḳlıġ-ısa (14) senüŋ cefāŋ aŋa ziyān ḳılmaya eger ṭamulıġ-ısa aŋa ṭamudan beter (15) hiç nesne ḳılamısın ve eger ol dost ise düşmānlıḳ oḳı aŋa **[164b]** (1) ḳaçan yatar ve eger düşmān-ısa **[B 148a]** yoḳdur aŋa hiç ṭamudan beter[429] ‘azīzi men, oldurur kim eyitdi, (2) مِنَ العَدَاوَةِ إِلَىْ النَّصِيْحَةِ ḳaçan kim bu mü’minleri bildürse düşmān(3)lıḳdan dostlıġa ündemiş olur daḫı dördünci eydür, ol ‘ālım ḳatında (4) oturuŋ kim riyādan İḫlāṣa ündese eyle gösterür kim iḫlāṣ mü’minlerden[430] (5) söylemiş durur, مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ yine riyā mü’minler yüzine urulmış (6)durur,يُرَاءُونَ النَّاسَ ḳaçankim riyāya kendü ṭā’atüŋ içinde yol (7) vėrseŋ kendü ṭā’atüŋ-ile vėrmege <rıża vėrmege>[431] rıżā vėrmiş (8) olursın, riyā ṭā’ati ḫalḳa gökceklenmek olur, ėy dost, (9) ḳılduġuŋ ṭā’ati ḫalḳa gökçekletmek uġurlıḳ ėderken it çeŋ(10)letmek gibi durur, eyle dutdılar ṭā’ati gökçekleden andan dutalar (11) ṭā‘atüŋüz riyā birle yalıŋ ḳılmaḳ ṭā‘at meşeli aġaca beŋzer aġacuŋ (12) ṭonı ṭobraḳ birle ḳabı durur, yine ṭā’at ṭonı iḫlāṣ durur, nite-kim (13) aġacuŋ ḳabın **[Y 69a]** ṣu-y-ısaŋ ṭobraġın giderseŋ aġaç ḳorur ve issi (14) yėmişden maḥrūm ḳalur yine ṭā’at iḫlāṣ ṭonında yalıŋ ḳılsaŋ (15) ṭā‘at aġacı ḳorur, ṭā‘at issi ş̱evābdan maḥrūm ḳalur her kim riyā birle **[165a]** (1) ṭā’atüŋ perdesin yaratdı, ḳıyāmatda yüzine ḳara dürtdiيَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ(2) şi‘r

---

üdersen: Y5 ėderseŋ / namāz birle: Y5 namāz-ula // 5 boş: Y5 yok / ḳala: Y5 ḳıla // yok: Y6 yėryüzine// 7 ḳıyında: B15, Y7 ḳatında

[429] Metinde üste yazılmıştır.

[430] Metinde satır arasında yazılmıştır.

[431] Metinde üstü çizilmiştir.

Dilerseŋ yarınki gün yavuz olmaya ḥālüŋ

(3) Ḳullıḳ ėt İḫlāṣ-ıla ṭā‘atüŋ ḳılma yalıŋ

Ḳılursaŋ İḫlāṣ birle dükeli dürlü ṭā’ati

(4) Yaḫtlu uçmaḳ içinde döşegin ola ḳalıŋ

Riyā birle ödersеŋ namāz birle zekātı

(5) Yarın müzd-i şevābdan boş ḳala iki elüŋ

Saḳınġıl <iki elüŋ>[432] sen riyādan āḳil-ısaŋ dut ögüt

(6) Riyā ehlinüŋ yėri yanar od yaḳar yalıŋ

Yėr yüzine her ne ḫayr ḳılursaŋ budur ėy āḳil

(7) Aṣṣı ḳılmaya saŋa bil anda dükel mālıŋ

bėşinci eyitdi, ol ‘ālım ḳıyında (8) oturuŋ kim sizi dünyādan āḫirete ündeye, eyle gösterür kim (9) dünyāyı ḳısmet **[B 148b]**[433] ḳılmış durur, işleyene ve işlemeyene vėrür yine āḫireti (10) işleyene vėrür ve işlemeyene vėrmez, dünyāyı kime işlemedin vėrür anuŋ (11) çün kim dürişürsiz bir pūl bir yarmaḳ içün <ḳarındaşuŋ birle>[434] (12) ḳarındaşuŋ birle uruşursız aḫireti kim işlemeyince vėrmez kemişürsin, (13) iş bitürdüm

[432] Metinde üstü çizilmiştir.

[433] // 9 ḳılmış durur: B1, Y8 ḳılmışdur // 10 kime: B2 kim // 11 kim: B2 yok / dürişirsüz: B2 dürişürsin / bir yarmak içün: B2 bıraḳmaḳ-ıçun // 12 ḳarındaşuŋ birle: B2 ḳarındaşıŋ-ıla, Y10 ḳardaşuŋ birle / uruşursız: B3 arışursın // (13, 14) daşırsın: B4 ṭaşırsın / üşürsin: B4 üşirsin, Y11 üşersin / ḥakı: B5 ḥaḳḳın /ḳaşursın: B5 ḳaşırsın // 15 mu’āmile birle: B5 mu’āmele-y-ile / eylemeyesin: B5 eylemezsin / yıyısın: B6 yok, Y12 yuyısın / saŋa: Y12 yok **[165b]** // 1 ‘āḳıl: Y12 ġāfil // 2 dünyālıḳ: Y13 dünyā artuḳ / artuḳ: Y13 artuḳlıḳ // 3 renc birle: B8 renc-ile, Y14 zaḥmet / dutmaz: B8 dönmez 7 ol: Y14 olkim / yazmış durur: B8, Y14 yazılmışdur // 4 māluŋ: B9 māl // 5 evvel: B9 ol / (5, 6) ḳısmet durur: B10, Y15 ḳısmetdür / ol iki: B10 olki / yok: B10 daḫı / istersin: B10 istedügüŋ / ḥırslıḳ durur: B10, Y15 ḥırslıḳdur // 7 hiç: B11 hic / artuḳlıġuŋ: Y16 artuḳluġuŋ / ḳıy: Y15 ḳıyı // 8 yok: B12 ḫoẕ / şi’ir: B ve Y’de yok // 15 yok: B13, Y17 kim / çerisi birle: B13 çerisi-y-ile, Y17 süsi birle**[166a]** // 1 yėtişdi: B13 ėrişdi, Y17 degdügi / dün birle: B14 dün-ile / arasında durur: B14, Y1 arasındadur // 2 bu: B14 yok / çeriyi: Y1 çeri / şu birle: B14 şu-y-ıla / düşmān birle: B15 düşmen-ile, Y1 düşmen birle // 3 kimdür: B15, Y1 kim / kimdür: Y1 kim / yigdür: Y2 yigrekdür / benüm birle: B1 benüm-ile // 4 olmasa: B1 ola, / öküş: B1 çok / gerek: B1 yok / ayruḳ olsa: B1 ayruġ-ıla ola, Y2 ayruḳsı ola //5 ırmaḳ birle: B2, Y3 ırmaġ-ıla // 6 degül: B3degüldür / yok: B3 ve // 7 çerim: Y4 süm / illābir eli birle: B4 illā şaġ eller-ile // 8 içsün: B4 içsünler / içen: B5 içenler / çeri ıraḳdan: B5 şu arkdan, Y(4, 5) şu ıraḳdan // 9 aşmı: B5 aşmış-ıdı / yėtidilerse,Y5 degdilerse: B5 geldiler // 10 içdiler: B6 icdiler / bir nice: B6 bir niceler / yok: B6, Y6 ne // 12 düşin: B7, Y7 düşün / çerisin: B8 şuyı // 13 diledi: B7 yok // 14 şarardı: B9, Y8 şararmış / dudakları: B9 ṭudakları / yok: B9 depsermiş / iriŋ birle: B9 iriŋ-ile // 15 çeri: B9 şuyın, Y8 şuvı / ḳıldı-y-ısa: B10 ḳıldılar / buyurdı: B10 kim buyruḳcakim icdi, Y9 buyruḳ dilegüncekim içdi

[434] Metinde üstü çizilmiştir.

şanup dümişürsin, issi şovuḳ dėmedin dünyeligi daşır(14)sın, namāz ḳılası vaḳtın üşürsin Taŋrı ḥaḳı vėr dėseler eŋseŋ ḳaşursın (15) bu mu'āmile birle yėrüŋ eylemeyesin, ḳorḳudur saŋa uçmaḳ yıyısın **[165b]** (1) yıylayamasın, ėy miskīn, meger 'āḳıl degülsin eger dünyā işin (2) anuŋ-çun işlerseŋ kim dünyelik bulasın, ol artuḳ ḳısmetden (3) degir rencden degmez, renc birle ḳısmet dutmaz ol ezelde yazmış durur (4) artmaz ve eger arta dėrseŋ māluŋ artmaz, ḥırṣ artar, anuŋ-çun (5) kim biŋ vėrse iki biŋ istersin evvel biŋ kim vėrdi ḳısmet (6) durur, ol iki biŋ isdedügüŋ ḥırṣlıḳ durur, niçe-kim vėrürse (7) daḫı artuḳ istersin bu artuḳlıġuŋ hiç ucı ḳıy olmaz uçsuz (8) ḳıysuz bu cihānda nesne olmaz.

şi'r

Dünyeligi dirşürüp altun şayınca

(9) Dünye içre yüri peyġāmber şuyınca

İşbu dünye bir deŋiz dek mevc urur ol

(10) Ḳapmasun mevc sen yürime ḳıyınca

İmdi kim sen ortasına düşdüŋ ise

(11) Yalvar ol sübhāna yazuġuŋ düp yuyınca

Seni dünye ḳoyasıdur aŋsuzın cān

(12) Dünyeyi, ilk sen ḳoġıl cān ol ḳoyınca

Ḳullıḳ ėt ḳorḳu ṭonın gėy 'ārif-iseŋ

(13) Ḳorḳut ḳullıḳ birle nefsüŋi bir şıyınca

Dürlü dürlü ṭon gėyüp bu ne döşeklıḳ

(14) Yatasın bir ṭobraḳ içre er boyınca

oḳuġıl yā muḳrīٓ فَمَن شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي(15) إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ kim ol gün Ṭālūt çerisi birle ol **[166a]** (1) ırmaġa yėtişdi kim Erdun birle Felesṭın **[Y 69b]** arasında durur, Ṭālūt (2) eydür, ben bu çeriyi bu şu birle şınayayım düşmān birle berāber olmadın (3) egri kimdür ṭoġrı kimdür bileyim, baŋa az çeri **[B 149a]** yigdür kim benüm birle (4) göŋli bir

olmasa, üküş çeriden gerek kim gönli ayruḳ olsa münādī̄ (5) ḳıġırdı eydür, Taŋrı ‘azze ve celle ṣınar sizi işbu ırmaḳ birle kim bundan (6) ṣu içerse ol benüm çerüm degül kim ırmaḳdan ṣu içmezse benüm (7) çerim oldur dėdi, إِلاَّ مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ eli birle (8) bir avuc içsün artuḳ içen benden degül dėdi, çeri ıraḳdan (9) aşmış ḳaçan kim ol ırmaġa yėtişdilerse bir niçeler buyruḳdan (10) artuḳ içdiler eyitdiler, bir niçe içdügümüz ol bilür dėdiler bir niçeler (11) bir avucdan artuḳ içmediler Ṭālūt buyruġından geçmediler <ḳaçan kim>[435] (12) ḳaçan kim ırmaḳdan geçdiler Ṭā’lūt düşin vėrdi çerisin (13) ‘arża ḳılmaḳ diledi buyurdı. Anlarkim ṣu artuḳ içdiler ṣuṣalıġı (14) ḳanmadı, beŋizleri ṣarardı dudaḳları yarılmış-ıdı, iriŋ birle ḳan (15) aḳar-ıdı ḳaçan kim çeri ‘arża ḳıldı-y-ısa baḳdılar gördiler, buyurdı **[166b]**[436] (1) ve ḥadden kim geçdi bildiler ve bunlar ḳamusı yėtmiş biŋ çeri-y-idi (2) üç yüz on üç er buyruḳça içdiler ayruġı ḳamu ḥadden geçdiler, (3) Ṭālūt ol üküş içenleri çeriden seçdi eyitdi varuŋ (4) siz baŋa lāyıḳ degilsiz dėdi, ‘azī̄zi men, anlarkim ṣuyı buyurduḳca (5) içdiler hem ṣuṣalıḳları ḳandı hem pārsā oldılar, buncılayın kim dünyā(6)yı az dirdi ise ve aŋa ḳanā‘at ḳılursa ol aŋa yine hem dünyāda pārsā ola (7) ve ol kimseler kim **[B 149b]** dünyāyı üküş direr daḫı aŋa ḳanā‘at ḳılursa ol aŋa yine hem (8) dünyāda pārsā ola ve ol kimseler kim dünyāyı üküş direr daḫı aŋa ḳanā‘at (9) ḳılmaya, artuḳ isdeye dünyāya ṭoymaya, hem ḳıyāmatda hem rüsvāy ola, Nükte (10) Ṭālūt çerisini ṣu birle ṣınadılar ve bu ümmeti süci birle ṣınadılar

[435] Metinde üstü çizilmiştir.

[436] **[166b]** // 1 bunlar: B11, Y9 bular / çeri-y-idi: B11, Y9 er-idi // 2 icdiler: B11 içmişler / ḳamu: B12 yok / geçdiler: B12 geçmişler // 3 öküş: B12, Y10 çoḳ /içenleri: B12 icenleri / çeriden: B12 çerisinden // 4 degilsiz: B13 degülsiz / yok: B13 nükte / buyurduḳça: B13 buyruḳca // 5 hem: B14 yok / bencileyin kim: B14 hem eylekim / direr: B14 direrse /daḫı: B15 hem // 7 direr: B1 dirdiler /(7, 8) ḳılursa ol aŋa yine hem dünyāda parsa ola, ve ol kimseler kim dünyāyı öküş direr dalı aŋa ḳanā’at: B1 yok/ ḳılmaya: B1 ḳılamadılar // 9 isdeye: B1 isteyeler / ṭoymaya: B1 ṭoymayalar / ola: B2 olalar // 10 ṣu birle: B2 ṣu-y-ıla / ṣınadılar: B2 ṣınadısa, Y15 ṣınadı /süci birle: B3 süci-y-ile // 11 çeriden: B3 ṣudan / süriŋdiler: B3 sürdiler /içse: Y15 içseler // 12 süreler: B4 sürdiler // 13 süci içenler: B5 yok /varuŋuz: B5 varuŋ // 14 benüm: B5 yok // 15 namāz ḳılmaġa: Y17 namāza / olur: Y1 ola **[167a]** // 1 düni gün: B7 düngün / dünyā: B7 dünye // 2 göŋül vėrenler: B8, Y(1, 2) göŋlinde yėr vėrenler / dėyüp: B8 dėyü // 3 gözi birle: B9 gözi-y-ile /görmek: B9 baḳmaḳ // 4 sevicisi durur: B9, Y2 sevicisidür / ‘ālem faḫri: Y2 yok // (5, 6) göŋülleri bu süci birle esridürler: Y’de yok / süci birle: B11 süci-y-ile / sücüsi: B11 sücisi / sücüsinden: B11 sücisinden // 7 sücüsin: B12 süçisin / yok: B11 kim // 8 eylese: B13 ḳılsa / sevgülüŋi: B13 yok // 9 bes: B14 pes // 10 kişi: Y5 yok / sevgülüsi: B14 yok / beter durur: B15 beterdür // 11 ‘azī̄z men: Y5 yok / ḥelāl: B15 ḥelālden

(11) ṣu içenler çeriden[437] sürindiler bu ümmet süci içse namāzdan (12) süreler Ṭālūt eydür, ėy ṣu içenler varuŋ kim siz benüm çerüme (13) lāyıḳ degülsiz مَلِكٌ حَيٌّ لاَ يَمُوْتُ eydür, ėy süci içenler varuŋuz (14) siz benüm ṭā'atüme lāyıḳ degül siz لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى (15) süci içen ḳaçan kim ayıḳ olur andan namāz ḳılmaġa **[Y 70a]** lāyıḳ olur حَتَّى **[167a]** (1) تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ ėy düni gün dürişüp dünyā direnler, (2) dünyā sevgisine göŋül vėrenler, biz barī süci içmedük dėyüp gögüz (3) germeŋ, kendü nefsüŋüzi zāhid gözi birle görmeŋ, anuŋ-çun (4) kim dünyā sevmeklik şeyṭān sücisi durur, nite-kim, 'ālem faḫri (5) Muḥammedi Muṣṭafā eydür, الدُّنْيَا شَرَابُ الشَّيْطَانِ göŋülleri (6) bu süci birle esridürler, bu dünyāyı sevmek sücüsi üzüm sücüsinden (7) beterdür anuŋ-çun kim üzüm sücüsin kim içse dünle uyusa ėrte (8) dursa ayılur tevbe eylese ḳabūl olur dünyā sevgülüŋi sücisin (9) içen yine[438] gūra girmeyince eylemez ve gūrda tevbe ḳabūl olmaz bes ma'lūm (10) oldı kim dünyā sevgülüsi sücisi beter durur, üzüm sücisinden, (11) 'azīzi men, dünyā sevmek gerekmez ammā ḥelāl **[B 150a]**[439] ḳazanmaḳ revādur (12) dirligi ḳadarınca, velīkin arı, yėgrek oldur ve ol kimseler kim (13) dünyāyı az direrler ölüm gelse şāẕumān olurlar, ol kimseler kim (14) dünyāyı üküş direrler, ölüm gelse peşīmān olurlar ve māl ḳayġusı (15) içinde ḳalur mālı mirāṯḫoreler alurlar kendüler 'aẕāb içinde ḳalurlar **[167b]** (1) vāriṯ mālsuz-iken māl birle köşke girürler, māl diren māllu iken mā(2)lsuz gūra girürler, bu durur yavlaḳ aldanmaḳ kim vāriṯeler köşke var(3)sa māl birle, māl diren gūra varsa vebāl birle, māl iştiḳāḳı meleldendür nite(4)kim eydür, مَالَ يَمِيْلُ مَيْلاً ميَّلْ meyl egilmek olur kimüŋ üküş olsa ġālib (5) ol durur dīnden dünyāya egilür إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَى أَن رَّآهُ اسْتَغْنَى (6) beyit

Dīn issine dünye sevmek eyü degül

[437] Üstü karalanmış iki ses bulunmaktadır.
[438] Metinde satır arasına yazılmıştır.
[439] / dėr: B1 yok // 12 azı yigrek oldur ve ol: B1 yok, Y6 azı yigrekdür ol // 14 öküş: B2 çoḳ // 15 ḳalur: B3 ḳalurlar / mālı mirāṯḫoreler alurlar kendüler 'azāb içinde ḳalurlar: B2 yok / ḳalurlar: Y7 ḳılurlar **[167b]** // 1 mālsuz iken: B4 mallu-y-iken, Y(7, 8) māl mālsuzken māllu olurlar // 2 girürler: B4 girür / bu durur: B4, Y8 budur / variṯeler: B3 varīṯeler / (2, 3) varsa: Y8 var / māl birle: B5 māl-ıla / varsa: B5, Y9 girse / vebāl birle: B5 vebāl-ile / meleldendür: B6 meyildendür // (3-9): Y'de yok // 4 yok: B7 mālı // 5 ol durur: B7 yok // beyit: B'de yok

Mü’min-iseŋ dünyā saŋa sevgü degül

(7) Az üküş kim direrse bu dünyāyı

Bellü bilsün kim dükedü mengü[440] degül

(8) Ṣanmaġıl kim dünyā saŋa mengü ḳala

Geçer dünyā kimesneye mengü degül

(9) Beyit

Ėrerse senüŋ ‘ömrüŋ yüz biŋ yaşa

Dutarsaŋ dünyāyı sen başdan başa

(10) Ḳızıl altun gevher yāḳūt gümiş birle

Yapar-ısaŋ köşküŋ sarāy ḳaşdan ḳaşa

(11) Vefā ḳılmaz işbu dünyā kimseye

Ṭoyurmaya seni bir gün ṭatlu aşa

(12) Gelse bir gün ölüm saŋa va‘deŋ yėtüp

Ḳurtulış yoḳ ḳaçar-ısaŋ Ḳāfdan aşa

(13) Allah Allah ‘ināyet senden meclis-i diger fī ḳavlihi ‘aleyhi’s-selām[441] (14) النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ ol ‘ālem faḫri yer gök bedri peyġāmber(15)ler mührі, adı anuŋ Aḥmed dostı anuŋ aḥad mülki anuŋ ebed güyegüsi **[168a]** (1) anuŋ güyegüsi ‘Alī̆yy-i Esed Mekke ṭobraḳlu Medī̆ne ṭuraḳlu firdevs (2) yund ı burāḳlu şefā’at ḳılmaḳ yaraḳlu sever

[440] Metinde: beygü

[441] // 9 dutarsaŋ: Y9 dutar-ısaŋ / sen: Y9 yok // 10 gümiş : Y10 yok // 11 ṭoyurmaya: Y10 doyurmaya / ṭatlu: Y11 datlu / ḳılsalar: Y1 ḳılsa // 12 dürlü durur: Y1 dürlüdür // 13 Allah Allah ‘ināyet senden / 14 ‘ālem: B9 ‘ālem // 15 yok: Y12 ve / aḥad: B10 aḥd **[168a]** // 1 anuŋ güyegüsi: B10 yok / ṭobraḳlu: B(11,13) ṭopraḳlu / ṭuraḳlu: Y13 duraḳlu // 2 ḳılmaḳ: B11 ḳılmaġa / sever: 14 severler // 4 ‘aleyhi’s-selāmu: B13 selāmu // 5 ‘ibādet: B14, 15 ‘ibādetdür / velikin: B14 velī̆kin // 6 üzre: B14 üzere / olsa: Y16 ola / yok: B15 vācib/ adın: B15 adı // 8 raẕiya’l-lahu ṣordılar: B1 ṣordılar raẕiya’l-lahu/ ‘ālım durur: B2, Y17 ‘ālımdur // 9 anlar durur: B3 anlardur / içinde: B3 icinde / doġru: B3 ṭoġru // 10 olsa: B3 olsalar / dī̆n içün: B4 dī̆n-içün / gereklü durur: B4, Y17 gereklüdür / yėtişince: B4 gerekince, Y17 yok / anuŋ birle: B4 anuŋ-ıla / yok: Y1 anı // 12 dürlü durur: B5 dürlüdür / ismī̆dür: B5 ismi / kesbī̆dür: B5 kesbī̆ // 13 resmī̆dür: B6 resmī̆ / ‘aṣlī̆ durur: B6’aṣlī̆ / ol durur: B6 oldur // 14 anuŋ birle: B7 anuŋ-ıla // 15 destār cübbe: B7 destār u cübbe / büyüdür: B8 büyidür

anı cinn ü insī, ārzūlar anı (3) ‘arş u kürsī, yer aŋa ferş na’lını yėri ‘arş, mükerrem muḥabbeti (4) Muḥammedi Muṣṭafā ṣalavātü’l-raḥmānı ‘aleyhi’s-selāmu böyle buyurdı kim (5) ‘ālımlar yüzine baḳmaḳ ‘ibādet velikin ol ‘ālım kim ‘ālım dėmek anuŋ (6) üzre ḥaḳīḳat olsa mecāz olmasa ve ol kimseler kim ‘ālım adın (7) **[B 150b]** bular mecāz olsa bularuŋ yüzine baḳmaḳ ‘ibādet olmaz, Ca‘fer-i (8) ṣādık’a rażiya’l-lahu ṣordılar ol ḳanḳı ‘ālım durur, kim ḫaber bulara (9) maḫṣūṣdur eyitdi, bular anlar durur kim şerī’at içinde doġru (10) olsa ve her ‘ilimden kim ol dīn içün gereklü durur ve yetişince (11) **[Y 70b]** öġrense ve anuŋ birle ‘amel ḳılsalar dėdi, ammā bilgil kim ‘ālımlar dört (12) dürlü durur, bir bölügi ismīdür, ikinci bölügi kesbīdür, üçünci bölügi (13) resmīdür, dördünci bölügi ‘aṣlī durur, ammā ismī ol durur kim ‘ālımdan (14) az ḳadar adın bilmiş olur ve anuŋ birle kendüzine ‘ālım adın adamış (15) olur, destār cübbe büyüdür mechūl ḳavm içinde düşer ve kendüzin **[168b]**[442] (1) bulara ‘ālım gösterür bunlar anı ‘ālım ṣanurlar ve aŋa uyarlar gümrāh olur(2)lar bunun meŞeli ılḳıma beŋzer kim Taŋrı ‘azze ve celle meŞel urdı, kāfer(3)ler ‘amelini ılḳıma salġıma beŋzetdi ḳavlühū Ta’ālā إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا (4) أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً āyet ma‘nīsi (5) budur kim eydür, بَدْرُسْتِي وَدَاسْتِي anlar kim kāfer oldılar bu(6)laruŋ ‘amelleri ılḳıma beŋzer, yazıdaġı kim ṣuṣamış kimseler (7) anı ṣu ṣanurlar ḳaçan yaḳın varsalar yazıdan artuḳ hiç nesne (8) yoḳ kāferler daḫı bu dünyā içinde Taŋrı’nuŋ ortaġı var (9) dėrler ve anı şefī‘[443] dutunurlar ve bunda eyü ‘amel ḳılurlar anda ŞevāB (10) **[B 151a]** bulavuz ṣanurlar ḳaçan kim anda varsalar ‘aẕābdan artuḳ (11) hiç nesne görmeyeler kim buncılayın ol ‘ālımuŋ çavı çıḳar daḫı ıraḳdan (12) ėşidenler anı ‘ālım ṣanurlar, yaḳın gelüp ṣınasalar oddan artuḳ nesne (13) bulmazlar,

---

[442] **[168b]** // 1 bunlar: B8 bular // (2, 3) kāferler: B10 kāfirler / ılḳıma: B10 ılġuma / salġıma: B10 salġuma // 4 āyet: B11, Y5 yok // 5 kāfer: B12, Y5 kāfir / (5, 6) bularuŋ: B12 anlaruŋ / ‘amelleri: B12 ‘ameli / ılḳıma: B12 ılḳuma / yok: B13 salġuma // 7 ḳaçan: B13 ḳaçankim / varsalar: B14, Y6 gelseler / hiç: B14 hic // 8 kāferler: B14, Y7 kāfirler / dünyā içinde: B14 dünyāda // 9 dutunurlar: B15 dutınurlar // 11 hiç: B1 yok / buncılayın: B1 şöyle / yok: Y8 daḫı / yok: B2 kim / oddan: B3 adından / yok: B3 nesne // 13 evren: B3 ejderha // 15 içinde: B5 icinde (/ 15 **[169a]** // 1) artuḳsuz: B5 ayruḳ / gerek: B6 gerekkim // 2 olsa: B6 ola, / ḳoyun: B7 ḳoyın / olsa: B7 ola, / 3 gibi: B7, Y11 yok / olsa: B8 ola, // 4 bolmaġa: B8 olmaġa // 5 olmaġa: B9 yok/ Ḥaḳ birle: B8 ḥak-ıla // 6 dėr: B10 yok // 7 olsa: B10 ola, / yok: B10 özi ‘ālim olmaya / ‘ilmi birle: B10 ‘ilmi-y-ile / ‘amel: B10 ‘ameli / ḳılmasa: B10 olmaya // 8 şi’ir: B’de yok // 10 yaraḳlu: Y14 yaraḳ ḳıl / birle: Y14 eyle // 11 biliŋ: Y15 bilgil / işbu: Y15 uşbu / cāhıllıḳ: Y16 cāhillik // 12 ol: Y15 ikinci

[443] Metinde satır arasına yazılmıştır.

degme Mūsā ‘aṣāsı evren olmaz, degme ‘Ī̇sā nefes (14) ursa sökel dermān bulmaz degme aġacuŋ yėri bostān olmaz (15) degme ḳoyın şer‘ içinde ḳurbān olmaz, Taŋrı sözinden artuḳ**[169a]**(1)suz Ḳur’ān olmaz ‘azī̇zi men, Ḳur’ān olmaġasuz gerek yaradılmaḳ (2) olsa ve ḳurbān olmaġa ḳoyun gerek kim ‘ayıbsuz olsa sökel (3) dermān bulmaġa ‘Ī̇sā gibi gerek kim dünyāyı bıraḳmış olsa (4) bir bostān bulmaġa aġaç gerek kim yėmiş ola, ‘aṣāsı (5) evren olmaġa Mūsā gerek kim Ḥaḳ birle keleci ḳıla yüzine (6) baḳmaḳ <yur> ‘ibādet olmaġa ‘ālim gerek kim ‘ameli ola, dėr (7) her kimsenüŋ adı ‘ālim olsa ‘ilmi birle ‘amel ḳılmasa özi ‘ālim olmaya anuŋ (8) yüzine baḳmaḳ ‘ibādet olmaz

şi‘r

Bilmedin kendüzüŋe ‘ālim adın daḳmaġıl

(9) Bilmedin bildüm ṣanup ḳaşını aşuru yaḳmaġıl

Dürişü ‘ilm ögrenü ‘ālim ḳamu serveri[444]

(10) Öġrenesi yaraḳlu zinhār gėrü ve baḳmaġıl

Dī̇n sarāyı yapıldı ‘ilmi öġrenmek birle

(11) Cehil birle ėy oġul saḳla dī̇nüŋ yaḳmaġıl

Biliŋ işbu cāhıllıḳ yanar od yaḳar yaluŋ[445]

(12) ‘Āḳil-iseŋ özüŋi cehl odına yaḳmaġıl

Ammā[446] ol bölük kim eyitdüŋ resmī̇(13)dür. Bular kitāb oḳurlar ve ders eydürler ve mes’eleye cevābın eydür, (14) velikin ‘amelden avucları boş durur, bunuŋ gibi ‘ālim

[444] Metinde kenara yazılmıştır.
[445] Metinde kenara yazılmıştır.
[446] // 13 bular: B12 yok / oḳurlar: B12 oḳırlar / eydür: B12 eydürler, Y16 vėrürler // 14 velikin: B12 velī̇kin / boş durur: B13, Y16 boşdur / meşeli: Y17 yok // 15 bir niceler: Y17 bir nice kimseler / renc: Y17 zahmet **[169b]** // 1 düşin: Y1 düşün / nişānların: Y1 nişānın // 2 ögrenmiş olur: Y1 ögrenmişdür / ṣorsaŋ: B1 ṣorsalar / dükeli: B1 dükelin / velikin: B1 velī̇kin / Mekke’ye ve Medī̇ne’ye: B1 Mekke Medī̇ne’ye / görmedüŋ olur: B2 görmemiş olur / (3, 4): Y’de yok // 4 ḳılmaduḳ olur: B2 ḳılmaduḳdur // 5 kesesi: B3 kese / meşeli: B3 meşelidür / ancılayın durur: B3 eyledür kim // 7 ḳuru durur: B5 ḳurudur, Y3 boşdur // 8

meşeli ḥac ḳılmadın (15) ḥac sözin söyleyince beŋzer nite-kim bir niçeler ḥac ḳılmadın renc görmedin **[169b]** (1) menzillere **[Y 71a]** döşin vėrmedin yol nişānların ḥācılardan şorup (2) ėşidüp ögrenmiş olur, ḳaçan aŋa **[B 151b]** ḥac nişānın şorsaŋ dükeli bilür, (3) Mekke Medīne nişānın vėrür, velikin Mekke'ye ve Medīne'ye görmedüŋ olur (4) bilmeyenler anı ḥācı şanurlar, velīkin ol ḥac ḳılmaduḳ olur ve ḥac sermāyesin(5)den kesesi ḳuru olur ve ol resmī 'ālımlar meşeli daḫı ancılayın durur, (6) kitāb bilürler ders eydürler, mes'ele cevābın vėrürler velikin 'amele (7) baḳsaŋ elleri ḳuru durur, bularuŋ yüzine daḫı baḳmaḳ 'ibādet olmaz (8) beyit

Ögrendüŋ-ise 'ilmini ḳılġıl 'amel
Aldamasun dünyā seni uzun emel

(9) Dünye içre baḳī degül hiç kimse
Olma oşaŋ gele bir gün saŋa ecel

(10) Nisye durur ol āḫiret yarın dege
Taŋrı sevmez yavuz işi çirkin çepel

(11) İleyüŋde varanları baḳup görgil
Düşmedise gözlerüŋe senüŋ sebel

(12) 'İlmi ögrenüp 'amel ḳılmamaḳ cān
Ḥaḳīḳate baḳar-ısaŋ dīne ḫalel

(13) ammā üçünci bölük kim bulardan kesbī durur, bular anlardur kim 'ilm (14) ögrenürler andan anı pīşe eylemezler 'ilm eyitmek birle ḫalḳa gök(15)ceklenürler yine ḫalḳdan nesne ṭama' ḳılurlar dünyālıġı anuŋ birle direrler. **[170a]** (1) Dünyā fānī durur

---

beyit: B ve Y'de yok // 13-15: B'de yok // 13 üçünci: Y4 ücinci / kim: Y4 kimüŋ / kesbī durur: Y4 kesbīdür

ve ‘ilm bāḳi durur, bāḳī vėrürler fānī alurlar, renc (2) birle ögrenürler, ḳıymetin bilmezler, rāyigān vėrürler

beyit

(3) ‘İlm ögrendüŋse zinhār ṣatma

Ḫalka ḫoş geleci söyle yalan ḳatma

(4) Dīni dünyāya ṣatup yarın anda

Elin ḳoru, cānuŋ oda atma

(5)[447] Bunuŋ gibi ‘ālımlar meṯeli Yūsuf ḳardaşlarına beŋzer, bular Yūsuf’ı (6) ṣatdılar, bu ‘ālımlar ‘ilmi ṣatarlar, andan anlar Yūsuf’ı ḥasūdlıḳdan (7) ṣatdılar, bular ‘ilmi ḥarīṣlıḳdan ṣatdılar, yarın kim ḳıyāmat (8) olsa muṭī‘ler ḳamu selāmet ola, ‘āṣīler dükeli melāmet ola, (9) ol Yūsuf’ı ṣatanlar da‘vīcisi Ya‘ḳūb ola, ‘ilmi ṣatanlar

[447] **[170a]** // 1-4: B’de yok // 1 fānidurur: Y5 fānidür / bākī durur: Y6 bākīdür / renc: Y6 zahmet / birle: eyle // 3 söyleye: Y7 söz / dīni dünyīyā: Y7 dīn dünyā / elin: Y8 elüŋ / canuŋ: Y8 canuŋı // 5 ‘ālımları: Y8 ‘ālımlar / kardaşlarına: Y8 ḳarındaşlarına // 7 ṣatdılar: B8 ṣatarlar // 8 ola: B9, Y9 ol // 10 dördünci: Y10 dördinci // 11 anlar durur: B11 anlardur / bilmiş olurlar: B11 bilmişler durur,// ögrenmiş olurlar: B11 ögrenmişlerdür / aşlı birle: B12 aşlı-y-ıla / bulurlar: B2 bilürler / fargın birle: B12 fargı-y-ıla // 13 kendüler nite: Y12 kendüler kim / ayruġa: B13 ayruḳlar // 14 şükür: B13 şükr / düşerlerse: B13 düşerler-ise // 15 ṣabur: B14 ṣabr / gibi durur: B15, Y13 gibidür / ‘ālımlar: Y13 ‘ālim **[170b]** // 3 ṣapına: B2 sünbüline / ekine: Y15 yok // 4 yıl birle: B3 yıl-ıla / yumuşaḳlıḳ: B3 ḫoşlıḳ // 5 aŋa Rūbil’e: B3 eger / esmeye: B4 esmez // 7 ḳaçan ol kim yıl geçse: B5 ḳaçankim yıl geçse ol / üzre: B6, Y16 üzere / ṭurur: Y16 durur,// 8 ve meṯele: Y17 yok / kim yıl geçse: B6, Y17 yok // 9 ḳuru: B6 şām / aġaç gibi: B8 aġacına beŋzer / ese: B8 esse / yıl birle: B8 yıl-ıla // 10 anuŋ birle: B9 anuŋ-ıla / yok: B9, Y2 ayruḳ / (10, 11) durmaġa: B9 ṭurmaz / yaraḳ bulmaz: B9 yok // (12, 13, 14): Y’de yok // 12 durmaz: B10 durmaz / anuŋ birle: B11 anuŋ-ıla // 13 güreşür-ise: B12 güreşse / başılur: B10 basıġur / nesne durur: B11 nesnedür // 14 her kim: B12 yok / anuŋ birle: B12 anuŋ-ıla / güreşür ise: B12 güreşürse / yılı: B12 belāyı / yılı başmaz: B12 yok // 15 başılur: B12 başıġa / su’āl yıl: B12 yok / aġaç birle: B12 aġac-ıla / ne durur: B13, Y3 nedür / ḳul bile birle: B13 ḳul-ıla **[171a]** // 1 ne durur: B13, Y4 nedür / yok: Y4 vėrgil / güreşdügi: B13 güreşmegi / egilmemek durur: B14 egilmemekdür // 2 kılmamaḳ durur: B14 ḳılmamaḳdur / ot birle / (14, 15) otı-y-ıla / (2, 3) aşaḳlıḳ: Y5 alçaḳlıḳ// 3 raḥat olu: B15 raḥatlıḳ bulur / basılsa: B15 basıḳsa // 4 belāya: B1 belā-y-ıla / ḳılsa: B1 ḳıla / ‘acabmı durur: B1, Y5 ‘acabmıdur // 5 nice: B2 niçe / olur sā’īl birle: B2 olursa ṣā’īl-ile / ancılayın: B2 hem eyle // 6 nice: B2 niçe / olur ise: B2 olursa / ṣaburlu: B2 ṣabrlu / ḳul birle: B2 ḳul-ıla // 9 mürselin: B5 mürsel peyġāmbersin, Y7 ḫod peyġāmbersin / müstecāb durur: B5, Y7 müstecābdür / niṣe: Y8 nice // 10 Taŋrı: Y8 Ḥaḳ Ta’ālā // 11 aŋu: B6, Y8 yok / anuŋ çün kim: B7 anuŋ-çun-kim // 12 içinde: B7 icinde / mihneti içinde: B8 miḥnetin // 13 anda: B8 anda yok: Y10 ‘azīz men // 14 belālarda: B8 belālardan / ṭalaḳ birle: B8 ṭalaḳ-ıla // 15 ḳılan: B10 yok / yoḳ: Y10 yoḳdur / Meliki: Y10 Ḥaḳ / aşaḳlıḳ: Y11 alçaḳlıḳ **[171b]** // 1 ‘avratları ıdı: B11 ‘avratları-y-ıdı // (2-7): Y’de yok / ayrılmaḳdan: B12 ayrılmaġa // 3 ‘Āyişe-yi ṣıddıḳa’ya: B(12, 13) ‘Āyişe rażiya’l-lahu anha yalavaç / (3, 4) niyyet birle: B13 niyyet-ile / sen: B14 yok // 6 yoḳsulluġa: B14 yoḳsullıġa / ḳatlanmaġa: B15 yok

da‘vīcisi (10) ‘allāmü’l-ġuyūb ola, ammā ol kim dördünci bölük bulardan aṣlīdür (11) dėdüŋ, bular anlar durur kim ‘ilmüŋ aṣlın bilmiş olurlar ve fer’in (12) ögrenmiş olurlar, aṣlı birle ma‘rifet bulurlar ve fer‘i birle ṭā’at (13) ḳılurlar kendüler nite bilürler-ise ayruġa daḫı eyle ögredürler eger bu (14) iki arada ni’met bulurlar-ısa şükür ḳılurlar ve eger miḥnete düşerlerse (15) ṣabur ḳılurlar, bunuŋ gibi ‘ālımlar meṣeli peyġāmberler eyitdügi gibi durur, **[170b]** (1) مَثَلُ المُؤمِنِ كَالخَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ لَقِيَتَهَا الرِّيَاحَ مَرَّةً هَكَذَا (2) **[B 152a]** مَرَّةً هَكَذَا seyyid-i sādāt ḫoca-yı kāināt Muḥammedi Muṣṭafā (3) ‘aleyhi’s-selām eyitdi, mü’min meṣeli buġday ṣapına beŋzer, ekinden (4) ḳaçan yėl ese buġday ṣapı yėl birle yumuşaḳlıḳ ḳılur yėl ḳancaruya egilür(5)se aŋaru bile egilür tevāżı’lıḳ ḳılur, anca kim yėl ḳıyāmda durur, (6) ḳaçan kim rükū‘a iner belkim sücūd ḳılur, ol aşaḳlıḳ ḳılduġı-çun (7) yėl anı ṣımaz, ḳaçan ol kim yıl geçse[448] gėrü ṭurur, ayaġı üzre ol selāmet ḳalur (8) وَمَثَلُ الكَافِرِ كَالأَرُزَّةِ حَتَّىٰ يَكُوْنَ إِنْجِعَافِهَا بِمَرَّةً وَاحِدَةٍ (9) yine **[Y 71b]** kāfir meṣeli ḳuru aġaç gibi ḳaçan kim yėl ese, yėl birle tekebbürlik ḳılur, (10) yėlüŋ ileyince egilmez ve anuŋ birle barābarlıḳ ḳılur, ḳaçan basıḳsa gėrü dur(11)maġa yaraḳ bulmaz حَتَّىٰ يَكُوْنَ إِنْجِعَافُهَا بِمَرَّةً وَاحِدَةٍ düşmez (12) ḳaçan düşse gėrü durmaz, yėl bir nesnedür kim niçe aġaç anuŋ birle (13) güreşür-ise yėli başmaz, ‘āḳıbet kendü başılur belā bir nesne durur kim (14) her kim anuŋ birle güreşür ise <yėli başmaz>[449] belāyı başamaya ‘āḳıbet (15) kendü başılur. Su’āl, yėl aġaç birle güreşürki ne durur ve ḳul bile birle güreşdügi **[171a]** (1) ne durur? Cevāb, aġaç güreşdügi yėl ekince egilmemek durur ve ḳul (2) güreşmegi belāya ṣabur ḳılmamaḳ durur, yine yumşaḳ ot birle aşaḳ(3)lıḳ ḳılur, lā-cirem rāḥat olur, eger niçeme basılsa yine gėrü ṭurur (4) **[B 152b]** ḳul kim belāya aşaḳlıḳ ḳılsa ‘acabmı durur rāḥatlıḳ bulsa, (5) ėy dost, aġaç niçe berk olur sā’īl birle başa çıḳmaz ancılayın (6) belā niçe güçlü olur ise ṣaburlu ḳul birle başa çıḳmaz nite-kim Eyyūb (7) ‘aleyhi’s-selām yėtmiş yıl ni’met içinde geçdi, yėdi yıl, yėdi ay, (8) yėdi gün, yėdi sā’at belā içinde oldı dėdiler, bir gün Raḥime aŋa (9) eyitdi, yā Eyyūb sen mürselsin du‘āŋ müstecāb durur, nişe (10) du‘ā ḳılmazsın kim Taŋrı seni bu belādan ḳurtara Eyyūb eydür, (11) <aŋu>[450] yā Raḥime du‘ā ḳılmaġa utanurvan anuŋ çün kim yėtmiş yıl (12) anuŋ ni’meti içinde

[448] Metinde kenara yazılmıştır.
[449] Metinde üstü çizilmiştir.
[450] Metinde üstü çizilmiştir.

oldum, yėtmiş yıl daḫı anuŋ miḥneti içinde (13) geçüreyin, eger miḥnet ni'metden artuḳ olursa anda du'ā ḳılam dėdi, (14) dükeli dürlü belālarda 'avratlara ṭalaḳ birle güni belāsından (15) biter yoḳ Melik-i sübhānehu ve Ta'ālā bu iki belāyı aşaḳlıḳ ḳılan 'avrat**[171b]**(1)lardan ṣavdı ve ol Muḥammedi Muṣṭafā 'avratları idi 'aleyhi's-selām (2) ilk ḥālde yoḳsūllıḳdan aġladılar, peyġāmberden ayrılmaḳdan (3) göŋül baġladılar, 'Āyişe-yi ṣıddıḳa'ya dutundılar, dillerin yavuz niyyet (4) birle içdiler, eyitdiler, yā Resūla'l-lahi eger sen peyġāmber-iseŋ biz (5) degülüz, eger sen yoḳsullıġa döyerseŋ biz döyemezüz, eger senüŋ (6) gücüŋ yėterse yoḳsulluġa ḳatlanmaġa bizüm gücümüz yėtmez, eger sen (7) <egersen>[451] أجُوعُ يَوْماً وَأشْبَعَ يَوْماً **[B 153a]**[452] dėp yoḳsullıḳ diledüŋse biz dilemedük, (8) imdi yā bizüm tedbīrümüz ḳılġıl yā bizüm-çün bize ṭalāḳ vėrgil, bes (9) ḳaçan kim peyġāmber bu sözi bulardan èşitdise ḳatı fikre düşdi, (10) eyitdi ėy 'acabā ne ḳılayım dėdi, bir demde resūli 'izzet peyk-i (11) ḥażret عِنْدَ ذِي العَرْشِ مَكِيْنٍ Cebrā'īl-i emīn girüp geldi, (12) bu āyeti getürdi kim قُل لِّأَزْوَاجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَوَتَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا(13) eydür, ėy sen kim peyġāmbersin on sekiz biŋ (14) 'ālem ḫalḳından mihtersin yėr gök içinde seversin (15) peyġāmberler içinde **[Y 72a]** tamām müşk ü 'anbersin قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ **[172a]** (1) eyitgil, kendü 'avratlaruŋa eger dünyā siz dilerseŋüz ben dünyāyı (2) dilemezven ve dünyāyı dileyeni daḫı dilemezven, imdi ben tedbīr (3) eyle ḳılayın kim sizlerden el ṭartayın ve eger siz dilerseŋiz sizlere (4) ṭalāḳ vėreyin dėgil dėdi, faḫr-i 'ālem mihteri Benī Ādem Muḥammedi Muṣṭafā (5) eydür, yā aḫī Cebrā'īl, fermān böyle ḳıldı, celīl velīkin ben bu (6) sözi bunlara nite eydeyim, eger ṭalāḳ rāżı

[451] Metinde üstü çizilmiştir.

[452] // 7 dip: B1 dėyüb / dilerdüŋse: B1 dilerdüŋ-ise // 8 bizüm-çün: B2 yok / yok: B2 dėdiler / bes: B2 pes // 9 ḳaçankim peyġāmber: B2 peyġāmber ḳaçankim / fikre: B3, Y15 sağınca // 10 demde: B3 demden, Y15 demden ṣoŋra// (11, 12): B ve Y'de yok // 14 'ālem ḫalḳından: Y17 'ālemde / yok: Y17 ehlinde / seversin: B6 sevgülüsin **[172a]** // 1 kendü: B7 yok / siz: B7 yok / dünyāyı: B7 dünyā // 2 dilemezven: Y1 dilemezmen / dünyāyı: B7, Y1 dünyā // 3 ḳılayın: B8 ḳılayım / ṭartayın: B8 dartayım // 4 faḫr-i 'ālem mihteri: Y2 'ālem faḫri / vereyin: B10 vereyim // 6 bunlara: B10 bulara / olsalar: B11 olurlarsa / ḳılayın: B11 ḳılayım // 7 yok: Y4 şoloḳ dem / geldi: B11 yok // 8 odı birle: B12 odı-y-ıla // 9 degürdi-y-ise: B13 yok / yok: Y5 peyġāmber // 10 kendüler: B13 kendü / (10,11) èşitdilerse: B14 èşitdiler / oldılar: Y6 ḳıldılar / ṭanışdılar: Y6 danışdılar // 12 mübārek: B15 yok / mübārek: B1, Y7 / 5 yok / öpdiler: B15 yok / ayaġınuŋ: B15 ayaġın // 14 kendüler: B1 kendü / sürdiler: B1 sildiler// 15 etmek: B2 yok **[172b]** // 1 ṭobraḳ: B2, Y7 ṭopraḳ / (1, 2) gerek bulmayalum göyelüm: B3 yok / ayruḳ: B3 ıraḳ // 3 vėrmegil: B4 vėrme / dėdilerse: B4 dėdiler / bularuŋ çün peyġāmber : B5 yok / (3, 4) Melik-i ẕü'l-celāl paẕişāh bī-zevāl: Y13 Ḥaḳ Ta'ālā // 6 yok: B6 āyet / bu durur: B6 budur

olsalar ben ne ḳılayın, (7) şoloḳ dem fermān geldi eydür, yā يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ yā ḥabīb (8) benüm peyġāmum bulara degürmek, senden nedāmet odı birle bularuŋ (9) göŋlin yaḳmaḳ, benden ḳaçan kim bu sözi degürdi-y-ise ‘avratlar (10) kendüler sözlerine peşīmān oldılar ve ṭalāḳ sözin ėşitdiler(11)se ḥayrān oldılar, yine bir biriyle ṭanışdılar gelüp peyġāmberüŋ (12) mübārek ayaġına düşdiler peyġāmberüŋ mübārek ayaġınuŋ ṭobraġın (13) yaladılar, kendüler ‘öẕürlerin **[B 153b]** dilediler, dükeli peyġāmber etegin aldılar (14) kendüler yüzlerine sürdiler, eyitdiler, yā Resūla’l-lahi işimüze (15) tevbe ḳılduḳ ve sözümüze peşīmān olduḳ, gerek etmek yėyelüm, **[172b]** (1) gerek ṭobraḳ yėyelüm, gerek bütün gėyelüm, gerek yapraḳ gėyelüm, gerek (2) bulmayalum güyelüm, senüŋ göŋlüŋden ayruḳ olmayalum, bizi ‘afū ḳılġıl, (3) bize ṭalāḳ vėrmegil, ḳaçan kim bular böyle dėdilerse Melik-i ẕü’l-celāl, (4) paẕişāh-ı bī-zevāl bu āyet bularuŋ çün peyġāmber viribidi (5) لَّا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِن بَعْدُ وَلَا أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ (6) وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّma’nīsi[453] bu durur kim eydür, yā Muḥammed ḥelāl (7) degül saŋa ayruḳ ‘avrat almaḳ, bundan ṣoŋra ne daḫı bunları ḳomaḳ, (8) niçe kim aldar seni bularuŋ

[453] / (5-15): Y’de yok // 7 saŋa degül ayruḳ: B7 degül saŋa ayruḳ / ne: B7 yā / bunları: B7 bulara // 8 nice: B7 niçe / aldar: B7 ‘acāba / yok: B8 götürürse / seni: B8 yok / ya’ni: B8 ya’nī / üzre: B8 üzere // 9 neçeme: B8 nice kim / ḳaçan kim: B9 ḳaçan / senüŋ birle: B9 senüŋ-ile // 10 bunlaruŋ birle: B9 bularuŋ-ıla // 11 ḳabūl ḳıldılar: B10 dep ḳıldılar / bunları: B10 bulara / ḳabūl ḳılġıl: B10 dep ḳılġıl / (10, 11) bularuŋ üzre ayruḳ almaġıl ve bulara güni birle ṭalaḳ belāsından imīn ḳılġıl: B10 yok // 13 ḳıldı: B11 ḳıldum / (13, 14) ya’nī ‘avrat almaḳ birle ‘avrat boşamaḳ ḥarām ḳıldı: B11 yok / güni: B11 güni-y-ile // 15 bes: B11, Y14 pes **[173a]** // 1 layıḳ durur: B(12, 13) layıḳdur / (1, 2) ‘azze ve celle ulu durur: B13, Y12 yok / mihir birle: B13 mihr-ile // 3 burda yaz durur: B13 burda yazdur, Y12 yok / yok: B13 adı / ḫalıḳu’l-bāri durur: B14 ḫalıḳu’l-bāridür, Y13 yok / mihri birle: B14 mihri-y-ile // 4 tevāžu’ birle: B15, Y16 aşaḳlıḳ ḳıla // 5 örtse: B15 örte / Taŋrı’nuŋ ni’metine: B15 Taŋrı raḥmetine / ḳılsa: B15 ėde // 6 eyleye: B1, Y17 ḳıla / bes: B1 pes, Y17 yok / cāhiller ise: Y17 cāhil ise/ alçaḳ: B1 aşaḳ // 7 niçeme: B1 niceme / bulınalar: B2, Y1 olalar // 8 niçeme: Y1 niçe / ‘ālım ise: Y1 ‘alım-ise / kim ‘ilm alçaḳlıḳ: B2 aşaḳlıḳ ‘ilm / tekebbür: B2 tekebbürlik, Y15 tekebbürleri / göŋül: B2, Y1 yok / ‘ālım ise: B3 ‘ālım-ise // 9 menzilesinde bulınası durur: B3 menzilesinde olasıdur, Y1 menzilesindedür // 10 cāhiller-ise: B4 cehl, Y1 cehil / şemeresi durur: B3, Y(1, 2) şemeresidür / velikin: B4 velīkin / (10, 11) İblis ‘ālim-idi velikin tekebbürdi, tekebbürlikden ötrü ‘ilm aŋa aṣṣı ḳılmadı, Ḥaḳ dergāhından süründi: Y’de yok // 12 ol durur: B5, Y12 oldur / alçaḳ: B5 aşaḳ // (13, 14) işitmedin ḳaḳıya alçaḳ göŋüllü ‘ālımlar altı iş ḳılurlar ururlar, (14) dutarlar, sayrulara vėrürler, yürürler ve yaraḳ ḳılurlar āmma ol: Y’de yok / işitmedin ḳaḳıya: B6 diŋmedin boşaḳ, Y2 yok / alçaḳ: B6 aşaḳ / ururlar: B7 urarlar, Y3 yok / ḳılurlar: Y2 ḳılur // 14 dutarlar: B7, Y3 yok / sayurlara: B7 şayarlar, Y3 yok / yürürler: B7 buyururlar, Y3 yok // 15 dökerler kendüzini: Y3 kendülerini dökerler / ururlar: B7 vėrürler / anlarkim eyitdüŋ urarlar: B8 yok / dökerler kendüzüne: B8 kendüzine dökerler / yazuḳları: B8 yazuḳların / yok: B8 aŋarlar

görki, ya'nī ayruḳ bularuŋ üzre 'avrat (9) almaġıl niçeme görklü olursa, ḳaçan kim 'avratlaruŋ senüŋ birle (10) ḫoş olsalar sen daḫı bunlaruŋ birle ḫoş olġıl, seni (11) ḳabūl ḳıldılar sen daḫı bunları ḳabūl ḳılġıl, bularuŋ üzre ayruḳ (12) almaġıl ve buları güni birle ṭalāḳ belāsından īmīn ḳılġıl, (13) bu iki nesneyi saŋa ḥarām ḳıldı, ya'nī 'avrat almaḳ birle 'avrat (14) boşamaḳ ḥarām ḳıldı, Melik-i Ta'ālā güni ṭalāḳ miḥnetin aşaḳlıḳ (15) ḳılanlardan götürdi, bes ma'lūm oldı kim miḥnet aşaḳlıḳ ḳılanlara **[173a]** (1) ziyān ḳılmaz, anuŋ-çun kim bu aşaḳlıḳ Taŋrı adına lāyıḳ durur, 'azze (2) ve celle ulu durur, ḳamulara mihir birle baḳar ve tekebbürleri sevmez aşaḳ(3)lıḳ bürde-bār durur, Taŋrı adı ḫālıḳu'l-bāri durur, kim kendü mihri birle (4) ḳullarınuŋ ḫaṭasın örter ḳul gerek kim tevāżu' birle (5) kendü ṭā'atini örtse ve Taŋrı'nuŋ ni'metine şükür ḳılsa lā-cirem (6) Taŋrı 'azze ve celle **[B 154a]** iki cihān belāsından anı emīn eyleye bes alçaḳ (7) göŋüllü kimseler niçeme cāhiller-ise 'ālımlar derecesinde **[Y 72b]** bulınalar (8) anuŋ-çun kim 'ilim alçaḳlıḳ şemeresidür, tekebbür göŋül niçeme 'ālım ise (9) cāhiller menzilesinde bulınası durur, anuŋ-çun kim tekebbürlik (10) cāhillıḳ şemeresi durur, İblīs 'ālım-ıdı velikin tekebbürdi, tekebbürlik(11)den ötrü 'ilm aŋa aṣṣı ḳılmadı, Ḥaḳ dergāhından süründi 'azīzi men, (12) 'ālım ol durur kim göŋli alçaḳ ola, sözi yumşaḳ ola, ne kim söz (13) èşitmedin ḳaḳıya alçaḳ göŋüllü 'ālımlar altı iş ḳılurlar ururlar, (14) dutarlar, ṣayrulara vèrürler, yürürler ve yaraḳ ḳılurlar, ammā ol (15) kim eyitdüŋ ururlar birisi dögerler kendüzini ve yazuḳları aŋarlar, gögüzlerin öttürürler **[173b]**[454] (1) ve ol kim

[454] **[173b]** // 1 yok: Y3 ikinci // 2 yok: Y3 ücinci /ve: B9 yok / vèrürler: B10 yok / vérürler: B11 ḳılurlar / cömerdlik: B11, Y4 comardlıḳ // 3 yok: Y4 dördinci / sayurlar: B10 ṣayurlar / ḳılurlar: B10 yok / yürürler: B10 yürirler / yok: B10 ve // 4 yok: Y3 beşinci / özini: B11 özi / eksükler: B11 kenterler / sözüni: B11 sözin // 6 ḳılurlar: B13 ṣanurlar / ya'nī ṣanarlar yā: B13, Y5 yok / yok: Y5 altıncı // 7 bunları: B13 buları / görmek birle: B13 görmek-ile / belāları: B13 buları / aŋmaḳ birle: B13 aŋmaḳ-ıla // 9 yok. Y7 yüzine / 'ibādet durur: B15 'ibādet ola, , Y7 'ibādetdür / yok: Y7 bu // 11 göresen: B1, Y8 göresin // 12 eger: B1 niceme / daḫı: B2 yok / ṣanmaḳ birle: B2 ṣanmaġıla, Y8 yok // 13 ḳapusı durur: B3 ḳapusıdur, Y9 yok / yok: Y9 ḳamusıdur // 14 ve: B3 yok / göŋül birle: B3 göŋül-ile, Y9 göŋül bile / durmaḳ: B3 ṭurmaḳ / kilidi durur: B3, Y9 ḳilididür / ḳamulara: B4 ḳamu / yok: B3 'ālemlere / (14, 15) göŋlüŋi eyü: B1 eyü göŋül / naẓar bir: B4 gözin **[174a]** // 1 andan: Y10 yok / yok: Y10 imdi / bulur: B5 ola // 2 bulınur: B6 ola / āmmā: B6 yok / delim: Y11 çoḳ // (2, 3) Muḥammedi Muṣṭafā gibi: B6 Muḥammed / bolmış: B6, Y11 olmış / yok: B6 daḫı / bulunacaḳdur: B6 olası var // 4 kişiler: B6 kimseler / inana: B7 yok: / yok: B7 eyitse // 5 gidermegil: Y12 gidermek // 6 gözüŋi: B8 gözi / ımaġıl: B8 yok / (6, 7) bulardan ırmaġıl eyā Muḥammed ḥażreti Resūl: Y13 yok / eyā: B8 yā / ḥażreti Resūl: B8 yok / kimler durur: B8, Y13 kimlerdür // 8 yoḳsullar durur: B8, Y13 yoḳsullardur / yoḳsullar durur: B9, Y14 yoḳsullardur // 9 ḳatuŋda durur: B10, Y14 ḳatuŋdadur / bilürsin kim: B10 sen bilürseŋkim // 10 coḳ durur:

eyitdüm, ikinci dutarlar dillerin dėyen dutarlar ve ṭā’at ḳılurlar (2) ve ol kim eyitdüm, üçünci vėrürler ḳıyāmatlıḳ vėrürler, cömerdlik ḳılur(3)lar ve ol kim eyitdüm, dördinci seyürler ḳılurlar dünyādan ḳaça yürürler ol kim (4) eyitdüm, buyururlar kendüler özini bilürler eksükler sözüni yudarlar ve (5) ol kim eyitdüm, bėşinci yaraḳ ḳılurlar ölüm yaraġın eylerler, gürda yatmaḳ yaraġın (6) ḳılurlar ḳıyāmatda ḳopmaḳ saġıncın ḳılurlar, ya’nī ṣanarlar altıncı yā Muṣṭafā (7) bunları görmek birle baḫtlu ḳılġıl gözüŋi, belāları aŋmaḳ birle bezegil (8) özüŋi, bundan ötrü eyitdi, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā اَلنَّظَرُ إِلَىٰ وَجْهِ الْعُلَمَاءِ (9)عِبَادَةٌ bunuŋ gibi ‘ālımlara baḳmaḳ ‘ibādet durur, su’āl, biz bu (10) bunuŋ gibi ‘ālım ḳanda bulavuz, kim yüzine **[B 154b]** baḳmaḳ ‘ibādet (11) ola, cevāb, her kimi kim göre sen bu anuŋ gibi ‘ālim durur, ṣanġıl (12) eger ol eyü degül-ise, daḫı sen eyü ṣanmaḳ birle eyüler faẓlın bula(13)sın, eyle eyitmişler kim eyü ṣanmaḳ Müsülmānlıḳ ḳapusı durur (14) ve eyü göŋül birle durmaḳ esenlik kilīdi durur ḳamulara, göŋlüŋi (15) eyü dutġıl, eyü naẓar bir baḳġıl eyüler faẓlından maḥrūm ḳalmayasın **[174a]** (1) andan görgil kim mü’minler yüzine baḳmaḳ niçe ṣevāb bulur, (2) anuŋ gibiler bunda delim var ve hem daḫı delim bulınur ammā Muḥammedi (3) Muṣṭafā gibi ne bolmış var ve ne bolınacaḳdur ‘acabā anuŋ yüzine (4) baḳmaḳ nite ola, daḫı ol kişiler yüzine baḳmaḳ nite ola, eyitse kim (5) peyġāmbere ınana, gözüŋi bulardan gidermegil dėse nite-kim eydür, (6) لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ döndürmegil iki gözüŋi bulardan ırmaġıl (7) eyā Muḥammed ḥażret-i Resūl eydür, ilāhī bular kimler durur, eydür, bular (8) yoḳsullar durur, eydür, ilāhī ḳanḳı yoḳsūllar durur, ol yoḳsūl(9)lar kim senüŋ ḳatuŋda durur, sen bilürsin kim baylaruŋ senüŋ (10) ḳatuŋda ḥācetleri çoḳ durur, līkin yoḳsul ḥācetleri üküş (11) durur ve anlara artuḳ baḳmaḳ, kerīmlik nişānı durur, kerīmlik (12) ḳılġıl yoḳsūllara üküş baḳġıl, ya’nī yaḫşı baḳġıl وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ(13) daḫı ḳanda kim kimse ‘acab görse aŋa üküş (14) baḳar, ya’nī çoḳ baḳar. İmdi yoḳsūllarda iki ‘acab

---

B11, Y14 öküşdür / līkin: B11 velīkin / yoḳsul: B11 yoḳsullar / ḥācetleri: B11 yok / (10, 11, 12) öküş durur ve anlara artuḳ baḳmaḳ kerīmlik nişānı durur, kerīmlik ḳılġıl yoḳsūllara öküş baḳġıl ya’nī yaḫşı baḳġıl: B’de yok / nişānı durur: Y14 nişāŋıdur // 13 ḳanda kim kimse: B13 kimse ḳanda kim // 14 ya’ni çok baḳar: B14, Y15 yok // 15 yaḫşı: B14 key, Y15 öküş / ḳaçan: B14 yok

var bulara (15) yaḫşı baḳġıl, ammā ḳaçan heybetüŋ iki dürlü baḳġıl, birisinden **[174b]**[455] (1) baḳġıl daḫı birisinden baḳġıl, ḳaçan senden baḳsaŋ bulara şefā'(2)at **[Y 73a]** gözi birle baḳġıl kim benüm-çün baḳmış olasın senden (3) yaŋadan baḳmaḳ **[B 155a]** وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ benden yaŋadın baḳmaḳ raẕiya'l-lahu(4)'anhum yā Muḥammed ben bulardan ḫoşnūẕ oldum, anuŋ-çun kim saŋa (5) baḳmaḳ buyurdum ol benüm ḫoşnūẕ olduḳlarumdan gözüŋi ṣavmaġıl (6) her kim buları sevmezse, sen daḫı anları sevmegil dėdi, (7) ėy dost bilürmisin kim bular bu kerāmeti nā'ile buldılar, (8) iki nesne birle buldılar. Birisi diri-iken kendülerin ölüye ṣaydılar, (9) ikinci baylardan öŋdin dünyādan el çekdiler bular kim Taŋrı (10) ḫoşnūẕ olduḳları kimselerdür, bu kerāmeti bu iki işden buldılar, (11) anı kim baylar ölüm ḳabusından geçdiler, yoḳsullar dirlik ḳapusından (12) geçdiler, ya'nī baylar ölmeyince dünyāyı ḳomazlar yoḳsūllar yine dünyāyı (13) dirilik ḥālinde ḳodılar anuŋ birle yoḳsul adın adanurlar yoḳsul(14)lıḳ adı yoḳsūllara kerāmet durur, eger dünyā eliŋden cihān (15) durduḳca pārsā varsa hep yoḳsullıḳ ol pārsāya pāẕişāhlıḳ durur, bu yoḳsul **[175a]** (1) ol durur kim yoḳsullar anı cānı ten birle ṣatun alurlar ve (2) baylıḳ ol durur kim ġāfiller aŋa yarsuġurlar ya'nī ġāyet (3) muḥabbet-ile ṭaleb ėderler āḫiretden maḥrūm ḳalurlar, dünyā (4) ol durur kim yoḳsullar anı elden bıraḳdılar, baylar anuŋ (5) üzre ėrişürler ve āḫiret ol durur kim yoḳsullar anuŋ-çun (6) dürişürler, baylar yine dünyā işin danışırlar, İbni 'Ammi Muṣṭafā (7) 'Alīyy-i

[455] **[174b]** // 1 birisinden: B15 birin benden / (1, 2) ḳaçan senden baḳsaŋ bulara şefā'at gözi birle baḳġıl kim benüm: B15 yok / benüm baḳmış olasın: Y17kendüzüçin görmiş olasın / yok: B15 kim benüm-çün / baḳġıl: B15 görmiş / olasın: B15 olsaŋ sen / senden: Y17 benden / baḳmış: Y1 görmiş // 3 yaŋadan: B15 yaŋadın // 4 ḫoşnūẕ: Y2 ḫoşnūd// 5 olduḳlarumdan: B(2, 3), Y3 olmışlarumdan // 6 sevmezse: B3 sevmese /daḫı: B3 yok // 7 bular: B4 yok / yok: Y3 imdi // 8 nesne birle: B4 nesne-y-ile / birisi: B4 biri / ṣaydılar: B5 ḳodılar // 9 öŋdin: B5, Y4 ilerü / cekdiler: B5, Y4 dartdılar / (9, 10) kim Taŋrı ḫoşnūẕ olduḳları kimselerdür, bu: B5 yok / ol iki işden: B(5, 6) ol iki iş-ile // 11 ḳabusından: B6 ḳapusından, Y5 vaḳtında / geçdiler: B6 bıraḳdılar / yoksullar: B6 bular / dirilik: B6 dirlik // 12 geçdiler: B6 geçmiş-idiler / yine: B7, Y5 yok / (13, 14, 15): Y'de yok // 13 dirilik: B7 dirlik / anuŋ birle: B7 anuŋ-ıla / yoḳsul: B8 yoḳsullıḳ / adanurlar: B8 adandılar / (13, 14) yoḳsullıḳ: B8 yoḳsulluḳ / kerāmet durur: B8 kerāmetdür // 15 yok: B9 pārsa varsa/ yok: B9 ol pārsāya / paẕişāhlıḳ durur: B9 paẕişāhlıḳdur / yoḳsul: B10 yoḳsullıḳ **[175a]** // 1 ol durur: B10 oldur / yoḳsulları anı: B10 parsalar / cānı ten birle: B10 cān ve ten-ile / yok: B10 anı // 2 baylıḳ ol durur: B10, Y6 baylıḳ oldur / suġurlar: B11 suġırlar / (2, 3) ya'nī ġāyet muḥabbetler ṭalep: B11, Y6 yok // 4 ol durur: B11, Y7 oldur / elden bıraḳdılar: B12 kemişürler // 5 üzre: B11 üzere / ol durur,kim: B11, Y7 oldur // 6 danışırlar: B13 ṭanışırlar // 8 zamānda: B14 zamāna / (8, 9) dünyā sevmez kimse o kim kim dünyā sevgüsi anda yoḳ ola, anuŋ yoḳsūllıġı ṣevāb ola, ḥażreti 'Alī'den eyitdi, evvel: B14 yok / yok: B14 şöyle ola, mı eyitdi ol // 11 olsa: B15 olursa / (11, 12, 13) dünyā sevgüsi andayuḳ durur,yoḳsulluḳ ve faḳırlıḳ aŋa Ḥaḳ durur,anlaruŋ kim ḳırḳ nesne var-ıdı dėdüŋ yoḳsulluḳ 'alāmeti eyitdi: B15 yok / yok: B (15, 1) oldaḫı şöyledür eyitdiler ol ḳırḳ nesne nedür eyitdi, Y(9, 10,11) zamāne yoḳsulları ḳırḳ nesne var-ıdıol ḳırḳ nesne kimde olursa ol daḫı ancılayındur eyitdiler yā 'Ali ol ḳırḳ nesne ne-y-idi bu sözi 'aleyhe Cefer-i ṣādıḳa şordı cevāb vėrdi eyitdi

murtażā’dan rażiya’l-lahu ‘anhu ṣordı Ca‘fer-i ṣādıḳ eyitdi, (8) bu zamānda dünyā sevmez kimse o kim kim dünyā sevgüsi anda yoḳ (9) ola, anuŋ yoḳsullıġı ṣābit ola, ḥażret-i ‘Alī’den eyitdi, evvel (10) zamān yoḳsūllarından ḳırḳ nesne var-ıdı ol ḳırḳ nesne kimde (11) kim olsa dünyā sevgüsi anda yoḳ durur, yoḳsulluḳ ve faḳīrlıḳ (12) aŋa ḥaḳ durur, anladuŋ kim ḳırḳ nesne var-ıdı dėdüŋ yoḳsulluḳ (13) ‘alāmeti eyitdi, الفَقْرُ أَمْرُ اللهِ حِرْفَتُهُمْ وَ مَعَ (15) عَلَامَتُهُمْ وَ حُبُّ اللهِ حَلَاوَتُهُمْ وَ رُوحُ اللهِ رَاحَتُهُمْ وَ (14) لِلأَوْلِيَاءِ كَرَامَتُهُمْ وَ ذِكْرُ اللهِ وَعَلَى اللهِ إِعْتِمَادُهُمْ وَمِنَ اللهِ نُصْرَتُهُمْ وَ بِاللهِ عَيْشَهُمْ وَ (1 **[175b]**[456] **[B155b]** اللهِ تِجَارَتُهُمْ وَ إِلَى اللهِ إِنَابَتُهُمْ الشَّوْقُ شَرَابُهُمْ وَ القُرْآنُ سَمَاعُهُمْ وَ القَنَاعَةُ (3)ثُمَّ الجُوعُ طَعَامُهُمْ وَ الصَّبْرُ إِدَامُهُمْ وَ الشُّكْرُ ثِمَارُهُمْ وَ (2)حَيْوَتُهُمْ عَطَاؤُهُمْ وَ القُبُولُ جَزَاءُهُمْ ثُمَّ التَّقْوَى لِبَاسُهُمْ (5)وَ الخَوْفُ حَالُهُمْ وَ الرَّجَا سُوَالُهُمْ وَ المَسْجِدُ بَيْتَهُمْ وِ التَّوْفِيْقُ (4)مَالُهُمْ مَرْكَبُهُمْ وَ العِلْمُ قَايِدَهُمْ وَ العَمَلُ سَايِقُهُمْ وَ (7)سِلَاحُهُمْ وَ الحِكْمَةُ سَيْفُهُمْ وَ العِصْمَةُ جَيْشُهُمْ وَ الصَّدْقُ (6)وَ الزُّهْدُ سَفَرُهُمْ وَ المَوْتُ مَرْحَلُهُمْ وَ القَبْرُ مَضْجَعُهُمْ وَ (9)عَدُوُّهُمْ وَ المِحْرَابُ حَرْبُهُمْ وَ الصَّلْوَةُ فَتْحُهُمْ ثُمَّ الدُّنْيَا (8)الشَّيْطَانُ مَسْكَنُهُمْ وَ القُرْبُ خَلَوَاتُهُمْ وَ السَّلَامُ خَلِصَتُهُمْ (11)مَجْمَعُهُمْ وَ العَرَصَاتُ عِيْدُهُمْ وَ الجَنَّةُ مَوْعِدُهُمْ وَ الخُلْدُ (10)القِيَامَةُ مِنَّتُهُمْ وَ لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ (12)وَ لِقَاءُ اللهِ ‘azīzi men, Ṭāzīce eyitdüm, èşitdüŋ (13) imdi Türkçe ma‘nīsin eydeyim, èşitgil ammā ḳaçan èşitseŋ eydür, (14) yoḳsullıḳ bularuŋ kerāmeti durur, Taŋrı’yı yāẕ ḳılmaḳ bularuŋ (15) ‘alāmeti durur, Taŋrı’yı sevmek bularuŋ ḥalāveti durur, **[176a]** (1) Ḥaḳ raḥmeti bularuŋ rāḥatı durur, Taŋrı emri bularuŋ ḥirfeti

---

[456] **175b]** // Arapça: Y’de yok // 13: Y’de yok // 14 kerāmeti durur: B14, Y11 ḳerāmetidür / yāẕ: Y11 yād // 15 ‘alāmeti durur: B14, Y11 ‘alāmetidür / ḥalāveti durur: B15, Y12 ḥalāvetidür **[176a]** // 1 rāḥatı durur: B15, Y12 raḥātıdur / (1, 2) ḫırfeti durur: B15, Y12 ḫırfetidür / pişesi durur: B1 yok, Y13 pīşesidür / Taŋrı birle: B1 Taŋrı-y-ıla // 3 endīşesi durur: B1, Y13 endīşedür / yok: B1 Taŋrı’ya /dönmek durur: B1 dönmekdür, Y13 yok / ınanmaḳ: B2 ınanduḳları, Y13 yok / (3, 4) söyünmek durur: B2 söyünmekdür, Y13 yok / buŋlaruŋ: B2 bularuŋ / nuṣreti durur: B2, Y13 nuṣretidür / bularuŋ: B3 olmaḳ // 5 ḥayātı durur: B3, Y13 ḥayātıdur / azıġı durur: B3, Y13 azıġıdur / ṣabur: B3 ṣabr // 6 ḳatıġı durur: B4, Y14 ḳatıġıdur / yėmişi durur: B4, Y14 yėmėşidür / (6, 7) şarābı durur,ḳur’ān bularuŋ: B4 yok / Y14 şarābıdur / semā’ī durur: B4, Y15 semā’īdür/ mālı durur: B5, Y14 mālıdur // 8 ḫāli durur: B5, Y15 ḫālidür / sarāyı durur: B5 sarāyıdur // 9 evi durur: B6, Y15 evidür / ‘atāsı durur: B6, Y16 ‘atāsıdur // 10 cezāsı durur: B6, Y16 cezāsıdur / andan soŋra: B6 yok / bunlaruŋ: B7 bularuŋ // 11 ṭonı durur: B7, Y16 ṭonıdur / zāhidlik: B7 zahid / biligi durur: B7, Y16 biligidür // 12 ḳılıcı durur: B7, Y17 ḳılıcıdur / süsi durur: B8 süsidür, Y17 çerisidür / (12, 13) ṣıdḳ bularuŋ binisi durur: B8 girceklik bularuŋ binüdidür, Y17 gerçėklik bularuŋ binüsidür / yėdicisi durur: B8, Y17 yėdicisidür// 14 süricisi durur: B9 süricisidür, Y17 yok / yavuz enisi durur: B9 düşmenidür, Y1 yavuz èşidür // 15 çalışı durur: B9, Y1 çalışıdur // 15 açtuġı durur: B10, Y1 açduġıdur **[176b]** // 1 ḳaçduġı durur: B10, Y1 ḳaçduġıdur / güci durur: B10, Y2 gücidür // 2 yataġı durur: B11, Y2 yataġıdur / dėrnegi durur: B11, Y2 dėrnegidür // 3 bayrāmı durur: B11 bayrāmıdur / ucmaḳ: B12 uçmaḳ / ṣalusı durur: B12, Y2 salasıdur / cennet: B12 dibelik, Y3 mengülük // 4 duraġı durur: B12 ṭuraġıdur, Y2 duraġıdur / ḫalveti durur: B12, Y3 ḫalvetidür // 5 ḫil’ati durur: B13, Y3 ḫil’atidür / (5, 6) uçmaḳ ni’meti bularuŋ rūzı durur, dīẕār görmek: B13, Y3 yok / yok: B13 Taŋrı’ya èrişmek // 6 bunlaruŋ: B13 bularuŋ / arzusı durur: B13 arzusıdur / yoḳsūllaruŋ: Y4 yoḳsūllar // 7 nişānı durur: B13, Y4 nişānıdur / ışmarladuġına: Y4 ışmarladuġıdur // (8-12): Y’de yok // 8 dėdügi durur: B15 dėdügidür / dėp: B15 dėyüb / durur: B15 içün

(2) durur **[B 156a]** ve ṭā‘at bularuŋ pīşesi durur ve Taŋrı birle bāzırgān(3)lıḳ endīşesi durur, gönülleri Taŋrı’ya dönmek durur, ınanmaḳ aŋa söyünmek (4) durur, Ḥaḳ ‘ināyeti bunlaruŋ nuṣreti durur, ḥaḳḳıyla bularuŋ ‘ayşı (5) ḥayātı durur, andan açlıḳ bularuŋ azığı durur, ṣabur bularuŋ (6) ḳatığı durur, şükür bularuŋ yėmişi durur, şevḳ bularuŋ şarābı (7) durur, Ḳur‘ān bularuŋ semā’ī durur, ḳanā‘at bularuŋ mālı durur, (8) ḳorḳmaḳ bularuŋ ḥāli durur, ümīẕi bularuŋ sarāyı durur ve (9) mescid bularuŋ evi durur, tevfīḳ bularuŋ ‘aṭası durur, (10) ḳabūl bularuŋ cezāsı durur, andan ṣoŋra taḳvā bunlaruŋ (11) ṭonı durur, zāhidlik bularuŋ biligi durur, ḥikmet bularuŋ (12) ḳılıcı durur, ‘işmet bularuŋ süsi durur, ṣıdḳ bularuŋ (13) binisi durur, ‘ilm bularuŋ yėdicisi durur, ‘amel bularuŋ (14) süricisi durur, **[Y 73b]** şeyṭān bularuŋ yavuz enīsi durur ve (15) miḥrāb bularuŋ çalışı durur, namāz bularuŋ açtuġı durur, **[176b]** (1) dünyā bularuŋ ḳaçtuġı durur, ölüm bularuŋ göçi durur, yėr bularuŋ (2) yataġı durur, ḳıyāmat bularuŋ dirnegi durur, ‘araṣāt bula(3)ruŋ bayramı durur, uçmaḳ bularuŋ ṣalāsı durur, mengülük bularuŋ (4) duraġı durur, yaḳīnlıḳ bularuŋ ḫalveti durur, selām bularuŋ (5) ḫil‘ati durur, uçmaḳ ni’meti bularuŋ rūzı durur, dīẕār (6) görmek bunlaruŋ ārzūsı durur, işbu ḳamu ol yoḳsullaruŋ (7) nişānı durur, Taŋrı peyġāmberine ışmarladuġına durur, gözüŋi bulardan (8) ṣavmaġıl dėdügi durur, وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ. dėp vaḥiy ḳılduġı (9) durur, **[B 156b]**[457] işbu kim men

[457] / işbu: B1 uşbu / men: B1 ben / yoḳsullar birle: B1 yoḳsullar-ıla / (9, 10) ben ḫoẕ: B1 benḫod / imdi: B2 yok / buları: B2 bularuŋı / (10, 11) kendüzüŋ-çün: B2 kendüzüŋ-içün / yok: B2 daḫı // 13 görecek: B4, Y7 göresi / olunca: B4, Y7 olınca / baḳadur: B(4, 5) baḳadurġıl / dėdi: B5 yok // 15 göŋlegümi: B5 göŋlegi **[177a]** // 1 Muḥammedi: B6 yok // 2 vaḳta degin: B(8, 9) vaḳt olınca // 4 yok: B10 beni / (4, 5) saŋ buyurdum kim yoḳsulları göresin: B10 yok / baḳar-ısaŋ: B10 baḳarsaŋ // 7 Resūlu’l-lah ṣalla’l-lahu ‘aleyhi’ ve’s-sellem: B12 Resūl ‘aleyhi’s-selām, Y10 Resūl ḥażreti / bulardan: B12 yoḳsullardan // 8 vaḳtadegince: B13 vaḳtadegin // 9 geldi-y-ise: B13 gelse / ėrdi-y-ise: B13 ėrdi / eydür: B14 eydürdi // 10 varur men: B14 varuram // 12 göŋül birle: B1göŋül-ile // 13 dil birle: B1 dil-ile / yok: B1 baḳa / sevgüŋüzi birle: B2 mihrüŋüz-ile / bular: B2 yok / eyleye: B2, Y13 ḳıla / niçe: B2, Y13 nice / yėdi: B2 di / cok vaṣiyyet: B3 şöyle naṣihat **[177b]** // 1 günŋi: B4, Y14 güni // 2 esīr durur: B5, Y15 esīrlerdür / vaḳtında: Y16 ḳatında// 3 hiç: B7 hic // 4 eriŋ: Y16 ḥükm / yoḳ durur: Y16 yoḳ / vaḳtında: Y16 ḳatında // 5 yok: B7 yoḳdur yarın ölüm vaḳtında sizüŋ daḫı nesneye erkiŋüz olmaya / er gögüz: B8 er gögüzde / (5, 6) nesneye erki gün olmaya ne tenüŋüze er gögüz ola, ve ne ṭonuŋuza ergüŋüz ola ne maluŋuza ve ne sözüŋüze: Y17 nesneye ḥükmüŋüz olmaya ne tenüŋüze ne ṭonuŋuza ve ne māluŋuza ve sözüŋüze ḥükmüŋüz / yok: Y1 olmaya / 6 ża’īfi: B9 ża’īfi // 7 berksiz: B9 berksüz, Y1 yok // 8 erksüz ola: B10 erksüz olur / ḥükm olmaya / kim: Y2 kimse // 9 dėr: B11, Y2 yok / sözine bilüŋ: B11, Y2 sözine oluŋ // 10 yoḳsullar: B11 yoḳsul, Y2 yok / böyle: B11 bunca / imiş bes ne: B12 yok / ma’nī durur: B12, Y3 ma’nīdür // 11 ‘ibādet: B12 ‘ibādetdür // 12 ‘ibādet: B13 ‘ibādetdür / Muḥammedi Muṣṭafā: Y4 Muḥammed // 13 ‘alımlar durur: B14, Y4 ‘alimdür / āyet birle: B14 āyet-ile / eydür: B14 buyurdı // 15 bu

saŋa eyitdüm yā Muḥammed yoḳsullar birle ḳılġıl ben (10) ḫoẕ saŋa ne ḳılasın ḳıldum, imdi buları èşitdüŋ, imdi kendü(11)züŋ-çün daḫı èşitgil فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا laṭīfe Mūsā Taŋrı'yı görmek (12) diledi Çalap celle celālühū ṭaġa ḥavāle ḳıldı اُنْظُرْ اِلَي الْجَبَلِ يَا مُوسَى yā Mūsā (13) beni görecek vaḳt olunca ṭaġa baḳadur dèdi, yine Ya'ḳūb Yūsuf'ı (14) görmek diledi, Yūsuf göŋlegin viribidi اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَٰذَا (15) yā ata beni göresi vaḳt olınca göŋlegümi göre durġıl mi'rāc **[177a]** (1) düni Muḥammedi Muṣṭafā Taŋrı'yı görmek diledi Çalap celle celālühū yoḳ(2)sullara ḥavāle ḳıldı eyitdi, yā Muṣṭafā beni göresi vaḳta degin yoḳsul(3)lara baḳdurġıl وَ لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ sen baŋa geldüŋ (4) kim göresin فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا saŋa buyurdum kim yoḳsulları (5) göresin وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ sen bulara baḳar-ısaŋ ben (6) saŋa baḳam senden dīẕār gidermeyem, sen daḫı gözüŋi bulardan (7) gidermegil Resūlu'l-lah ṣalla'l-lahu 'aleyhi' ve's-sellem gözini bulardan gider(8)medi ḳaçan kim dünyādan çıḳası vaḳta degince ḳaçan kim ecel (9) yaḳın geldi-y-ise 'ömri ṣoŋ nefese èrdi-y-ise aġlayup eydür, işbu derdi (10) ḥasreti ḳancaru ilteyim kim ben varur men yoḳsullar ḳalur kim (11) Taŋrı buları baŋa ışmarladı, gözüŋi bulardan gidermegil dèmiş-idi (12) **[B 157a]** benden ṣoŋra bulara issi göŋül birle kim dura ve bulara şīrīn (13) dil birle kim söyleye ve sevgü gözi birle bulara naẓar eyleye niçe kim (14) dèdi, yèdi ḫalḳa naṣiḥat ḳıldı ölüm vaḳtında yārenlerine bunda (15) <yoḳ>[458] çoḳ vaṣiyyet ḳıldı الصَّلْوَةُ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ eydür, zinhār **[177b]** (1) namāzuŋuzı key bekleŋ ve bendelerüŋüz eyü dutuŋ ve ol sizüŋ bende(2)lerüŋüz sizüŋ ḳatuŋuzda esīr durur, siz daḫı yarın ölüm vaḳtında (3) esīr olursız, bugün sizüŋ ḳatuŋuzda bularuŋ hiç nesnesi (4) ve nesneye erki yoḳ durur, yarın ölüm vaḳtında sizüŋ daḫı hiç (5) nesneye erki gün olmaya ne tenüŋüze erküŋüz ola ve ne ṭonuŋuza (6) erküŋüz ola, ne māluŋuza ve ne sözüŋüze **[Y 74a]** her kim ża'īfi (7) berksiz ola, mālına özine daḫı erksüz ola, ol kim yoḳsul (8) ola, anuŋ gibi yoḳsulı eyü dutuŋ dèr, dirilince yoḳsula (9) baḳaduruŋ dèr, yine öldükde yoḳsul sözine bilüŋ, su'āl (10) anuŋ-çun kim yoḳsullar böyle 'azīz imiş bes ne ma'nī durur (11) kim 'ālımlar yüzine baḳmaḳ 'ibādet dèdi, yoḳsul yüzine (12) baḳmaḳı 'ibādet dèmedi, cevāb anuŋ-çun kim Muḥammedi Muṣṭafā (13) ümmeti dükeli

durur: B15, Y5 budur / danuḳlıḳ vèrdi Taŋrı 'azze ve celle kim: B15 yok, Y5 ṭanuḳlıḳ vèrdi Taŋrı'ya / āyet ma'nīsi bu durur: Y6 āyet ma'nīsi budur

[458] Metinde üstü çizilmiştir.

‘ālımlar durur, bu āyet birle kim Taŋrı ‘azze ve celle eydür, (14) شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ (15) āyet ma‘nīsi bu durur, danuḳlıḳ vėrdi Taŋrı ‘azze ve celle kim **[178a][459] [B 157b]** (1) Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yoḳ, daḫı firişteler, daḫı īmānlu ḳullar danuḳluḳ vėrdi(2)ler kim īmān ehli kim Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yoḳ dėdiler bes Taŋrı’yı (3) bilmek içinde bu ümmet dükeli ‘ālım durur, ḳaçan kim böyle olsa (4) mü’minler yüzine baḳmaḳ ibādet durur, dėmek olur, bu cevāb görklü durur, (5) velikin bundan daḫı görklürek Ca‘fer-i ṣādıḳ eyitdügi durur, ‘ālim(6)ler yüzine baḳmaḳ ‘ibādet dėdi, yoḳsullar yüzine dėmedi anuŋ-çun kim (7) ‘ālımı ‘ilmi ‘ameli birle ḳanda bulurlarsa āşikāre bulurlar, āşikāre nesneyi (8) baḳup görse bilür yine yoḳsulllar yoḳsulluġı içre gizlenü durur, nite(9)kim od ṭaş içinde gizlenü durur, nişānı baḳup görse bilmez evet (10) ‘azīzi men, od ṭaş içinde gizlenü durur, ḳaçan çaḳmaḳ aŋa doḳunsa (11) odı ṭaşra çıḳar, anda yoḳsul ‘ışḳı yoḳsulluḳ içinde (12) gizlenü durur, ḳaçan Taŋrı adı çaḳmaġı doḳınsa aŋa aŋsuzın ah birle (13) ‘ışḳ odı aġzından çıḳar, nite-kim sen ṭaġa ḳarşu ḳıġırasın, (14) ya’nī çaġırasın daḫı ṭaġdan saŋa ḳarşu ün çıḳar, anda yoḳ ḳaçan (15) kim yoḳsul ah dėse yoḳsuluŋ ahına Taŋrı’dan ün gelür, eger ol **[178b]** (1) ah dėdügi vaḳtın Allah’dan luṭf üni gelmese-y-idi yoḳsul ‘ışḳ (2) odı birle göyne-y-idi, yoḳ yoḳ eger yoḳsūl ah dėdügi vaḳtın (3) Allahu Ta’ālā ‘azze ve celle yā ḳulum dėmese-y-idi yoḳsul ol dem (4) cān teslīm ḳıla-y-ıdı, bes bilgil kim dervīş ahı Allah ḳatında (5) ẓāyī’ olmaz العِشْقِ مِنْ بَحْرِ الشَّوْقِ مِنْ تَعْظِيْمِ أمْوَاجِهِ فَيَكِلُّ **[B 158a]** (6) إِذَا أَرَادَ الفَقِيْرُ أَنْ يَذْكُرَ رَبَّهُ فَيَهِيْجُ فِيْ سِرِّهِ رِيْحُ سِرَّهُ إِلَىْ سُرَادِقَاتِ الإِلَهِيَّةِ وَمَيَادِيْنِ (8)فُوَادُهُ ثُمَّ يَبْدَءُ لَهُ شُعَاعِ الشَّوْقِ مِنْ مِنْ حُجُبِ الُّلطْفِ فَيَنْتَهِيْ (7) لِسَانُهُ وَ يَطِيْرُ

---

459 **[178a]** // 1 artuḳ: B1 ayruḳ / (1, 2, 3) daḫı firişteler, daḫı imānlu ḳullar danuḳluḳ vėrdiler kim īmān ehli kim Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yoḳ dėdiler bes Taŋrı’yı bilmek içinde bu: B(1,2) dėyü ṭanuḳlıḳ vėrdi daḫı ferişteler ve daḫı ‘ilm isleri pes ‘īmān getüren Taŋrı’yı bilen ḳullar ‘ālim olurlar pes, Y(5, 6) Taŋrı’ya kim Taŋrı’dan artuḳ Taŋrı yoḳ imdi Taŋrı bilmek içinde / ‘ālım durur: B3 ‘ālım olurlar // 4 ‘ibādet durur: B3, Y6 ‘ibādetdür / görklü durur: Y7 görklüdür // 5 velikin: B4 velīkin / eyitdügi durur: B5, Y7 eyitdügidür // 6 baḳmaḳ: B5 baḳmaḳdur / ‘ibādet: B5 yok /yok: B5 baḳmaḳ // 7 ‘ālımı ‘ilim ‘ameli birle: B6 ‘ālım’ilm ‘ameli-y-ile / bolurlarsa: B6, Y8 olurlarsa / bolurlar: B6, Y8 olurlar / nesneyi: B7 yok // 8 bilür: Y9 olur // 9 içinde: B8 icinde / gizlenü durur: B8 gizlüdür / nişāŋı: B8 yok / yok: B8 gizlenürden nesneyi / bilmez: B8 olmaz // 10 içinde: B9 icinde / gizlenü durur: B9, Y10 gizlenür / doḳunsa: B9 doḳınsa // 11 ṭaşara: B9 yok / anda:B10 hem eyle / içinde: B10 icinde // 12 gizlenü durur: B10, Y11 gizlenür / yok: B10 Taŋrı adı / çaḳmaḳ: B10 çaḳmaḳı / dokunsa: B11 doḳınsa / aŋa: B11 yok / ah birle: B11 ah-ıla // 14 ya’nīçaġırasın daḫı: B12 yok / yok: B12 gelür / ün çıḳar anda yok: B12 yok / yok: B12 hem eyle / yok: Y12 imdi // 15 yoḳsuluŋ: B13 yok / Taŋrı’dan: B13 Allah’dan **[178b]** // (1, 2) Allah’dan luṭf üni gelmese-y-idi yoḳsl ‘ışḳ odı birle göyne-y-idi yoḳ yoḳ eger yoḳsūl ah dėdügi vaḳtın: B13 yok // 3 Allahu Ta’ālā ‘azze ve celle: B13 yok, Y14 Ḥaḳ Ta’ālā // 4 yok: Y15 imdi / yok: Y15 yoḳsūl / Arapça: Y’de yok

وَلا أَيْنَ وَلا جَرَمَ وَلا جِسْمَ (10)لَهُ الحُجُبُ حَتَّى يَرَى رَبَّاً لا كَيْفَ وَلا حَيْفَ وَ لا كَيْفَ وَلا كَوْنَ (9)الرُّبُوبِيَّةِ فَيَكْشِفُ عَدَّ وَ لَا قَدَّ وَ لَا حَدَّ وَ لَا مَدَّ وَ لَا طُوْلَ وَ لَاعَرْضَ وَ لَاصَوْتَ وَ (11)وَ لَا مَثِيْلَ وَلا شَكْلَ وَ لَا نِدَّ وَ لَا ضِدَّ وَ لَا يَشَاءُ كَيْفَ يَشَاءُ يَحْكُمُ مِا (13) وَ لَا مَوْتَ وَ لَا حِسَّ وَ لَا مِسَّ وَ لَا أُنِسَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ بِمَا يَشَاءُ حَيْثُ (12) لَافَوْقَ

ḳaçan[460] kim dervīş (14) dilese kim Taŋrı'yı yāz̲ ḳıla, şevḳ deŋizi mevc urur, anuŋ mevci (15) ululıḳdan 'ışḳ yėli ḳopar, dervīş sırrı içinde e<u>s</u>er, dili söylemez **[179a]**[461] (1) olur, ġaflet bulıdın göŋlinden sürer, ma'rifet güneşi ṭoġar, (2) göŋli gözi açılur andan, luṭf **[Y 74b]** ḥicābından şevḳ ışıḳı görinür, bes (3) ėder anuŋ sırrın ilehiyyet perdelerine ve rubūbiyyet meydānlarına degürür (4) ol anı göŋil gözi birle görür kim ne niteligi var, ne eksügi var ve (5) ne olasıdur ve ne durağı var, ne ilik var, ne teni var, ne beŋzeri (6) var, ne beŋdeşi var, ne dost ve ne **[B 158b]** düşmānı var, ne ucı ne saḳışı (7) ve ne ṭorı var ne dartısı, ne uzunı var, ne ėni var, ne üni var, (8) ne geçmegi var, ne ölmegi var, ne aḳmağı var, ne yıḳmağı, ne insi var, (9) ne cinsi var, ḳılur nite-kim ḳılursa ve dilerse ne içün kim diler(10)se ne yıla kim dilerse, ḳandakim dilerse nite-kim dilerse (11) ḥüküm ḳılur ne kim ol dilerse Cabbār durur, Settār durur, Ġaffār (12) durur, Ḳahhār durur, kāmkār durur, z̲ü'l-celāl durur, lem yezel durur (13) <lā-yezāl durur[462]durur>, beyitنُبُشِتَه اَسْت اَدِيْن كُفْت بَجَكِي صَدْ (14) لَوْح مَخْلُوقْ هَمَهِ دُواَنْد اَللهْ بِكِي دَرْ maḫlūḳ ḳamu ikişerdür Taŋrı yalıŋuz دَرْيَا نَشَوْد پَلِيْد راَ اَسِيْبِ سَكِي(15) بِيش اَذَانْ كَسِي كِه آوَرد **[179b]** (1) levḥ içinde yazılmışdur, bundayuḳ söz getürürler delim şek aŋa dīnsüz (2)

---

[461] // 13 kim: B9, Y15 yok / dervīş: Y15 yok // 14 kim: B9 yok / / yāz̲: B9 yād // 15 ululıḳdan: B10, Y16 ululıġından / yok: Y16 yoḳsullıḳ **[179a]** // 2 açılur: B12 acılur /yok: Y1 ṣevāb / ışıḳı: B12 ışığı, Y1 ışḳ / yok: Y1 doġar // 3 degürür: B13 tā görür // 4 yok: Y3 pes açı vėrürler aŋa ḥicābları ve görürler anı ol meydānlarına tā görür / göŋil gözi birle görür: B13 göŋül gözi // 5: Y'de yok / olasıdur: B14 olası var / durağı: B14 ṭuraġı / iliŋ: B15 iriligi // 6 saḳışı: B1 saġışı // 7 ṭorur: B1 ṭorı // (8, 9) ne enisi var ne cinsi var: B(2, 3) ne cinsi ve ne insi var / ḳılur nite-kim ḳılursa ve dilerse: B3 ḳılur ne kim dilerse / ne içün: B3 niçün// 11 ḥüküm: B4 ḥükm / ne kim ol: B4 nite-kim / Cabbār durur: Y5 Cabbārdur / settār durur: Y5 settārdur / (11, 12) ġaffār durur: Y5 ġaffārdur / z̲ü'l-celāl durur: Y6 z̲ü'l-celāldür // (13, 14, 15): Y'de yok / beyit: B'de yok **[179b]** // (1, 2) levh içinde yazılmış dürbünde yoḳsuz getürürler delīm şek aŋa densiz olmaz deŋiz it sidiginde arışur: B6, Y'de yok // 3 hiç: B7 hic / dervīş işi: B7 dervişlerüŋ pişesi / yok: Y6 yoḳsül pīşesi // 4 Taŋrı'nuŋ: B7, Y7 Taŋrı / 'azze ve celle: Y7 yok / /şun'ına: Y7 yok / baḳmaḳ durur: B8, Y7 baḳmaḳdur // 5 baḳar: B8, Y7 baḳar-ısa / görür: B9 yok, Y7 görürler / bir kişi: B9, Y8 biregü / yok: B9 kim / aŋa: Y8 yok // 8 baḳaram: B11 baḳarvan / yok: B11 dėdi / ne: B11 nite / görürem: B11, Y11 görürven / (8, 9) muṭbaḫcılıḳ: B12 maṭbaḫlıḳ / kılur: B12 yok / görürem: B12 görürven // 10 yılduz: B13 ılduzları / görürem: B13 görürven / (10, 11) deŋizden yüzlere yol gösterür bulıdı görürem: B13 yok / saḳalıḳ: B13 saḳḳalıḳ / ḳılur: B13 ḳılurlar / ekin biçenlere: B13 ekincilere // 12 ḳılur: B14 ḳılurlar / görürem: B14 görürven / yok: B14 kim / dāne birle: B14 dāne-y-ile // 13 görürem kim: B14 görürvenkim // 14 dirileri: B15 ölüyi / görürem: B1 görürven // 15 ya'ni dürlü dürlü ṣatular ṣanar: B1 yok / görürem: B1 görürven

[462] Metinde kenara yazılmıştır.

olmaz, deŋiz iti sidiginde arışur, Ca‘fer-i ṣādıḳa ṣordılar (3) ne dėrsin dervīşüŋ hiç pişesi olur mı, eydür, dervīş işi (4) Taŋrı’nuŋ ‘azze ve celle ṣun’ına ‘acayıblarına baḳmaḳ durur, içinde (5) baḳar ceberrūt görür, ṭaşından baḳarsa melekūt görür, (6) ḥikāyet pārsālardan bir kişiyi görmişler kim göge baḳmaġa meşġūl (7) olmış, ṣordılar aŋa kim ne ḳılursın eydür, Allah sun‘ı ‘acayiblerine (8) baḳaram, eyitdiler ne görürsin, eydür, güni görürem kim muṭbaḫ(9)cılıḳ ḳılur, cigerleri bişürür ve bişmişleri şīrīn ḳılur, ayı görürem (10) naḳḳāşlıḳ ḳılur, yılduz görürem deŋizden yüzlere yol gösterür, (11) bulıdı görürem sāḳalıḳ ḳılur, ekin biçenlere ekin ṣuvarmaġa yarı (12) ḳılur, yėli görürem ḳassamlıḳ ḳılur ḫırmende dāne birle ṣaman (13) arasında ulaşdurıcılıḳ ḳılur, yėri görürem kim ḫādimlıḳ ḳılur, (14) dirileri **[B 159a]** götürmege ḥammāllıḳ ḳılur, gündüzi görürem kim (15) ṣaġıncılıḳ ḳılur[463] ya’nī dürlü dürlü ṣatular ṣanar gėceyi görürem **[180a][464]** (1) yatup uyuyanları basubanlıḳ ḳılur, bu dükeli işlü işin ḳılur, yine (2) Taŋrı Taŋrılıġın ḳılur, bunı görürem ve bundan ‘acabıraḳ dükelin ikişer (3) görürem, eydür, ėy yėr gök birle ikisin <sen> ėy ay görürem senden daḫı (4) gün birle ikisin ėy levḥ ḳalem birle ikisin ‘arş kürs birle maşrıḳ (5) maġrib birle, uçmaḳ ṭamu birle, dirlik ölüm birle ikisin, dünyā āḫiret (6) birle, dün gündüz birle ikisin, şāẕılıḳ ġayġu birle, devlet (7) dükeli ikişerdür bular cümle ikişerdür ṭanuḳ durur, Taŋrı’nuŋ (8) birligine kim Taŋrı birdür, velīkin ‘acab oldurur kim ḳamu yėrde ya(9)luŋuz iŋiden ḳorḳarlar bunda ḳamu[465] iŋiler ol birden ḳorḳar beyit (10) خَلْق هَمَه كَوْنَيْن بَاكْ تَرْسَانْ اَزْ تُو نَالِاَنِ عَزِيزَانِ

[463] Metinde satır arasına yazılmıştır.

[464] **[180a]** // 1 uyuyanları basubanlıḳ: B2 uyuyanlara çobanlıḳ // 2 Taŋrılıġın: B2 Taŋrılıḳ / görürem: B3 görürven / yok: B3 buları / (2, 3) ikişergörürem: B3 görürven ikişer durur / gök birle ikisin sen ėy ay görürem senden daḫı: B4 yok // 4 yok: B4 sen / ḳalam birle: B4 ḳalam-ıla / yok: B5 ve ėy ay sen güneş-ile ikisin / gurs birle: B5 gurs-ile // 5 maġrıb birle: B5 maġrıb-ile / ṭamu birle: B6 ṭamu-y-ıla / ölüm birle: B6 ölüm-ile / (5, 6) aḫiret birle: B6 aḫiretine / gündüz birle: B6 gündüz-ile / ġayġu birle: B6 ḳayġu-y-ıla, Y16 ḳayġu birle // 7 ikişerdür: B7 ikişer / ṭanuḳ durur: B7 ṭanuḳdur, Y16 ṭanuḳlardur / Taŋrı’nuŋ: B7 Taŋrı // 8 kim Taŋrı birdür: B8 yok / ‘acab oldurur: B8 budur, Y16 ‘acabdur // 9 yok: Y17 dükeli / ḳamu: Y17 yok / ḳorḳar: Y17 ḳorḳarlar // beyit: B’de yok **[180b]** // 1 bolmaz-ısaŋ: B9 olmaz-ısaŋ // 2 eyitdi ‘āleyhi’s-selām: B10 ‘āleyhi’s-selām eyitdi // 3 yok: B11 eydedür kim / sever: B11 sevdi / uçmaḳ: B11 cennet // 4 üzre: B12 üzerine / yok: B12 oturalar / ḳıla: B12 ḳılalar // 7 görsin: B14 dutsunlar / ma‘nīsi durur: B15 ma‘nīsidür / yok: B15 eyitdi // 8 ‘ināyet durur: B1 ‘ināyetdür / (8, 9) yā Rabbī bizi ‘ālımlar birle ḳoparġıl: B2 yok /(10-15, **[181 a, b] [182 a, b]**, **[183a]** // (1-8)): B ve Y’de yok

[465] **[180b]** // 1 eger ‘ālim bolmaz-ısaŋ: Y1 yok / yok: Y1 imdi ‘ālimi ulu görgil yā ḫoẕ // 3 cennet: Y2 uçmaḳ //4 gürsi: Y3 gürsiler / yok: Y(3, 4) Çalab’dan alavan dürlü ḫil’atler gėyüreler nūrdan tāc başına uralar Çalap emir birle ol gürsi üzere oturalar / Taŋrı’ya: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā’ya/ ḳıla: Y4 ḳılalar / başların çıḳarup ‘ālımlara: Y4 yok / yok: Y4 ‘ālımları göreler / bulalar: Y4 bileler // 6 her kim: Y5 oldıkim / ümiẕi: Y5 ümizüŋ // 7 görsin: Y5 dutġıl / (7, 8) ‘aleyhi’s-selām: Y6 yok / yok: Y6 eyitdi

اِي جَانْ اَزْتُو مَارآ وَاِيمَانْ اَزْتُو (12) تُوآنْ خُوَايِ كِه هَرْ دُو جِهَانْ اَزْتُو يَكْ دَمْ نَتَوَانَدْ بُودْ بَنْهَانْ اَزْتُو(11)وَخُرُوشَانْ اِيمَانْ مَامَسْتَانْ دِرِيغْ نَه جَانْ اَزْتُو (13)

tercüme

İki cihān ḫalḳı ḳamu ḫayrān senden

Kimde ġayġu var-ısa ol ḳayuran senden

(14) Sen ol Çalabsın kim iki cihān senden

Bir ḳul yarın olmaya pinhān senden

(15) Bu cān bize senden daḫı īmān senden

Īmānumuz alma dirīġ degül cān senden

[Y 74b][466] (17) her kim aŋa yaḳınraḳsa **[Y 75a]** (1) artuġraḳdur her kim anda ıraḳsa ḳorḳsa azdur nite-kim ḫaberde gelmişdür yėr yüzinde dükeli ademīler ne ḳadar (2) ḳorḳarsa evvel gök ferişteleriniŋ birisi anca ḳorḳar evvel ḳat gök ferişteleri dükeline ḳadar ḳorḳarsa ikinci (3) gök feriştelernüŋ birisi ança ḳorḳar yedinci gökdegin bunuŋ gibidür yedinci ḳat gök ferişteleri dükeli (4) neḳadar ḳorḳarsa ‘arş götüren feriştelerüŋ birisi anca ḳorḳar ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ‘aleyhi’s-selām eydür, (5) mi‘rāc gėcesi gördüm ‘arş götüren feriştelerden yavlaḳ ḳorḳar gördüm, nite-kim aġaç yapraġı ditrerse (6) şöyle ditrerlerdi ve tesbīḥ ḳılurlar kim eydür, سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلهِ وَلاَ اِلَهَ اِلاَّ اَللهُ (7) وَاللهُ اَكْبَرُوَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلَّا بِا للهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيم Bundan şoŋra eydürler kim فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا peyġāmber (8) eydürler bularuŋ uş bu işlerine ‘acabā ḳaldum Cebrā’il eyitdi yā Muḥammed ne ‘acablarsın senüŋ ümmetinüŋ şefā’atcisidür (9) ve sen bularuŋ şefā’atcisisin ol günden birü kim ādem dilinden ötrü Hārūt ve Mārūt zillet ḳıldılar andan birü (10) ḳorḳarlar ḳaçan senüŋ ümmetüŋ ḥürmetin gördilerse bu tesbmḥ ḳılurlar kim biz Muḥammed ümmeti sevgülüsi şefā’at içün (11) imdi bilgil kim yazuḳ ḳılup tevbe ḳılanuŋ ḥürmeti biçāre olsa yazuḳsuzlar ḥürmeti niçe ola, yā Muḥammed bu ‘arş (12) götürmeŋ feriştelere yavlaḳ düşvār idi bu tesbīḥ Çalap bulara ögretdi anuŋ bereketinden ‘arş götürmeŋ bulara geŋez oldı (13) bu dört kelime ümmetüŋe ögretgil kim namāz ḳılmaḳ bulara geŋez olsun ferişteler ‘arş اَلَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ ve senüŋ (14) ümmetüŋ

[466] Esas metinde olmadığı için Y74b ve Y75a metne dahil edilmiştir.

لاَ اِلَهَ اِلاَّ emānet وَلله وَالْحَمْدُ بِلهِ وَسُبْحَانَ اللهِ وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُ (15)اَكْبَرُeger ilk namāz görmekde ḳodı ḳorḳarsa (16) artuġar ḳadar ademilerde ‘ālemler اللهُferiştelerde ‘arş götüren ferişteler Ḥaḳ Ta’ālā ḳorḳulu ‘ālımları ögmişdür (17) اِنَّمَا يَخْشَي اللهُ مِنْ عِبَادِهَ الْعُلَمَاءُ ne yėrde Taŋrı kimseyi ögse anuŋ yüzine baḳmaḳ ‘ibādetdür nite-kim peyġāmber ḥażreti لِيَتَدِي النَّظَرُ Nite-kim eydür, Ḥaḳ Ta’ālā nite-kim **[180b]**(1) Eger ‘ālim bolmaz-ısaŋ **[Y 75b]** ‘ālımları sevici olġıl, anuŋ-çun kim peyġāmber (2) eyitdi, عَلَيْهِ السَّلَامْ مَنْ أَحَبَّ العُلَمَاءَ فَقَدْ أَحَبَّنِيْ kim ‘ālım(3)ları severse beni sever, ḫaber de gelmişdür kim cennet ḳapusında (4) nūrdan kürsī ḳoyalar ‘ālımlar anuŋ üzre Taŋrı’ya şenā‘ ḳıla uçmaḳ (5) ehli uçmaḳdan başların çıḳarup ‘ālımlara baḳalar rāḥat bulalar (6) her kim uçmaḳ yüzin görmege ümīzi var-ısa ‘ālımlar yüzine baḳmaġı ġanīmet (7) görsin, bu dükeli ol ḫaber ma‘nīsi durur kim peyġāmber ‘aleyhi’(8)s-selām ‘ālımlar yüzine **[B 159b]** baḳmaġı ‘ināyet durur, dėdi, yā Rabbī bizi (9) ‘ālımlar birle ḳoparġıl أَجْمَعِيْنَ وَآلِهِ أل وَصَلّ اللهُ عَلَىْ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ (10) الطُّفَوْانْ لِسِتَّةِ آيَةٍ سَنَةٍ سَنَةٍ مَضَتْ مِنْ عُمْرِ نُوْحٍ قَالَ وَلِثَمَا (11)سَلَّمَ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ أَهْلُ التَّارِيْخِ أَرْسَلَ اللهُ تَعَالَىْ لَدُنْ اَهْبَطَ اللهُ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الأَرْضِ وَ رَكِبَ (13)نِيَةَ آلاَفٍ وَمَاتَيْنِ سَنَةٍ وَ سِتَّةٍ وَخَمْسُوْنَ سَنَةِ مِنْ (12) مِنَ المُحَرَّمِ هَذَا سُمِّيَ يَوْمُ عَاشُوْرَاءَ فَقَامُوْا فِيْ الفُلْكِ (15)نُوْحٌ السَّفِيْنَةَ لِبَشَرٍ حَكَتْ مِنْ رَجَبٍ وَنَجَوا مِنْهَا العَاشِرْ (14) بِأَعْيُنُهُمْ مِنْ دَوَامِ النَّظَرِ إِلَى المَاءِ فَأُمِرُوا (2)سِتَّةِ أَشْهُرٍ فَلَمَّا اَهْبَطَ نُوْحٍ وَ مَنْ مَعَهُ مِنَ الفُلْكِ أَظْلَمَ (1)**[181a]** طُمْشٌ طَهَ وَ غَادَرَ نَشْبَاً وَ شِبْلاً قَالَ عَلَيْهِ (4) جَاءِ إِعْرَابِيْ إِلَى النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ يَا رَسُوْلُ اللهِ طُمْشٌ(3)بِالاِكْتِحَالِ وَ إلا المَالَ الإِبْنِ جَمِيْعَاً قَالُوا يَا رَسُولَ اللهِ مَا فَهَمْنَا (6)رَجُلْ مَاتَ وَ تَرَكَ مَالاً وَ اَبْنَاً النْشب للشَّبل قَمِيْطَاً (5) السَّلَامُ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ قَالَ مَنْ إِكْتَحَلَ بِالأَثْمَدِ يَوْمَ (8) الكَلَامْ قَطْ فِيْ ذَلِكَ اليَوْمُ وَ يُرْوَى عَنْ رَسُولَ اللهِ صَلَى(7)مِنْ هَذِهِ الجَزِيْرَةِ مَوْضِعَاً هُنَاكَ سَمُوهَا قَرْيَةَ ثَمَانُونَ (10)لَمْ تَرْمَدْ عَيْنُهُ أَبَدَاً قَالُوا وَ اِتَّخَذَ نُوحٍ بِنَاحِيَةٍ مِنْ أَرْضِ (9) عَاشُوْرَاءَ مَبْلَغَ عُمْرِ نُوْحٍ عَلَيْهِ السَّلَامْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلاَّ (12)نُوْحٍ بَعْدَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَائِةِ سَنَةٍ وَ خَمْسُونَ سَنَةً فَكَانَ (11)وَعَاشَ (13) خَمْسِيْنَ عَامَاً ثُمَّ قَبَضَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلّ وَ قَالَ عَوْنٌ بِنْ شَدَّادٍ عَاشَ نُوْحٍ عَلَيْهِ السَّلَامْ بَعْدَ الطُّوفَانِ أَلْفَ سَنَةٍ إِلاَّ وَ (15)يَكُونُ عَلَى هَذَا القَوْلُ مَبْلَغُ عُمْرِهِ أَلْفٌ وَ ثَلَثَمَائةٍ سَنَةٍ (14) خَمْسِيْنَ عَاماً وَقِيْلَ الطُّوفَان ثَلَثَمَائةٍ وَ خَمْسِيْنَ سَنَةً رَأَيْتَ عُمْرَكَ قَالَ كَبَيْتٍ لَهُ بَابَانِ دَخَلْتُ مِنْ (1)**[181b]** يَرْوِيْ عَلَيْهِ السَّلَامْ أَنَّهُ قِيْلَ لَمَّا حَضَرَتْهُ الوَفَاتُ كَيْفَ لِإِبْنِهِ سَامَ وَجَعَلَ وَلِيَّ عَهْدَهُ فَقَالَ لَهُ (3)خَرَجْتُ مِنَ الآخَرِ وَلَمَّا حَضَرَتْهُ الوَفَاةِ جَمَعَ بَنُوهُ وَ أَوْصَىْ (2)أَحَدِهِمَا وَ بِاللهِ الكِبْرِيَاءِ كَأَنَّهُ لاَ يَدْخُلُ مَنْ فِيْ قَلْبِهِ (5)بِاثْنَيْنْ وَ الَّتِيْ أَنْهَاكَ عَنْهُ فَالَّذِيْ أَنْهَاكَ عَنْهُ فَالشِّرْكُ (4)يَابَنِيَّ أُوْصِيْكَ بِهِمَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ (7)لامِنَ الشِّرْكَ وَلا فِيْ الكِبْرِيَاءِ إِلَى الجَنَّةِ وَ أَمَّ البَاقِيْ أَوْصِيْكَ (6)مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ حُجَّتُ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلاَّ (9) إِلاَّ اللهُ لَو إِجْتَمَعَتْ أَهْلُ السَّمَوَاتِ وَ الأَرْضِ وَمَا فِيْهِمَا أَنْ (8) سُبْحَانَ اللهِ فَإِنَّ قَوْلُ لَا إِلَهَ وَفَاتِ (11)فَإِنَّهَا صَلْوَةُ الخَلْقِ بِهَا يُرْزَقُوْنَ وَ اللهُ أَعلَمْ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (10) اللهُ وَ الثَّالِثُ أَوْصِيْكَ بِقَوْلِ سُبْحَانَ وَ (13) عَلَيْهِ السَّلَامْ أَرْبَعَةُ أَبْنَا الطَّيْب وَ الطَّاهِرُ وَ القَاسِمُ (12) ابْرَاهِيْمُ ابْنِيْ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ وَ كَانَ النَّبِيُّ

عَلَيْهِ (15)يُوسُفْ فِيْ وَجْهِهِ وَ صَوْتِ دَاوُدْ فِيْ خُلْقِهِ وَ خُلُقِ مُصْطَفَا(14)ابْرَاهِيْمَ أَرْبَعَةَ عَشَرَ سَنَةً وَكَانَ حُسْنُهُ حُسْنِ السَّلَامْ فِيْ صَدْرِهِ وَ أَحَبَّهُ الرَّسُولُ حُبَّاً شَدِيْدَاً قَالَ اللهُ

تَرِدْ اخْتَرْ ابْنَكَ العَزِيْزْ وَ أنِ تُرِدْ اِخْتَر (2)تَعَالَىْ يَا مَلِكَ المَوْتْ اِنْزِل بَلِّغْ سَلَامِيْ إلَى رَسُوْلِيْ وَقُلْة أنِ(1)**[182a]** هُرَيْرَة عَنْ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ عَنِ (4) فَجَاءَ مَلَكٌ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ سُئِلَ أَبُو (3)أَمَتَكِ العَاصِيْ أوْجُهٍ أوَّلُهَا سَمَاعُ القُرْآنِ فَهُوَ فَرِيْضَةٌ لِقَوْلِهِ (6)هُوَ وَكَيْفَ هُوَ قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ السَّمَاعُ عَلَى ثَلْثَةِ (5) السَّمَاعِ مَا سَمَاعُ الحِكْمَةِ مِنْ ذِكْرِ الجَنَّةِ وَ النَّارِ وَ المَوتِ وَ الحِسَابِ (8) الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ وَ الثَّانِيْ(7)تَعَالَى وَ الثَّلِثُ سَمَاعُ القَصَايِدُ النُّواحِ أنْ يَسْتَخْرِجَ المَعَانِيْ (10)وَاجِبٌ قَولُهُ تَعَالَى وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنفَعُ الْمُؤْمِنِينَ(9)ذَلِكَ السَّمَاعَ إنْ كَانَ فِيْ آخِرِ الزَّمَانِ يَظْهَرُ (12)جَايِزٌ لِقَوْلُهِ عَلَيْهِ السَّلَامْ أَنَّ مَنْ شَعَرَ الحِكْمَةَ فَهَذَا أوْصَافِيْ(11)وَ ذَلِكَ هَؤلاَءِ يَهُوْدُ أمَّتِيْ مَنْ أعْطَا (14)رُؤسَهُمْ وَ لِحْيَتَهُمْ وَ يَلْبِسُوْنَ الْجَوَالَ وَ يَسْمَعُوْنَ الجَوْلَقِ (13)فِيْهِمْ خَلْقاً يَحْلِقُوْنَ يَحْلِقُوْنَ رُؤسَهُمْ (1)**[182b]** سَبْعِيْنَ نَبِيّاً بِغَيْرِ حَقٍّ وَ يَظْهَرُوْنَ بَعْدَهُمْ خَلْقاً آخَرَ (15)كَسْرَةُ مِنَ الخُبْزِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ أَلِيْمٌ وَقَالَ (3) وَيَرْقُصُونَ وَيَقُوْلُونَ أهْلُ الزُّهْدِ بَلْهُمْ كَافِرٌ فَلَهُمْ عَذَابٌ (2)وَيَرْقُصُونَ أَصْوَاتَهُمْ وَ يَضْرِبُوْنَ المَزَابِرَةِ اَضَلُّوْنَ (5)يَظُنُوْنَ أَنَّهُمْ طَرِيقُ الأبْرَارِ هَؤلاَءِ أهْلُ النَّارِ بَلْهُوْ (4) تَرْقُصُونَ رُقْصَ الفُجَّارِ وَ تَرْحَقُوْنَ مِثْلَ الحِمَارِ وَ حَرَامٌ (7)الشَّمْسَ وَ القَمَرَ وَ إلَى قَصِّ الأصْوَاةِ وَ الْدَفِّ وَ المَزَابَرُةِ كُلُهُ (6)الكَافِرُوْنَ وَمَنْ سَجَدَ لِغَيْرِ اللهِ فَكَأَنَّمَا سَجَدَ وَلَا (9) لِقَوْلِهِ تَعَالَى أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ وَتَضْحَكُونَ (8)مَنْ قَالَ حَلَالٌ فَهُوَ كَافِرٌ غَيْرَ طَاعَةِ بَلْهُمْ مَعْصِيَةٌ فَهُوَ كَافِرٌ لِقَوْلِهِ تَعَالَى وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُوْلَئِكَ (10) تَبْكُونَ وَأَنتُمْ سَامِدُونَ مَنْ قَالَ لَعِبٌ وَ السَّمَاعِ حَلَالٌ (13) تَعَالَى وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ بَلِ الَّذِينَ (12) هُمُ الْكَافِرُونَ وَمَنْ سَجَدَ لِغَيْرِ اللهِ فَقَدْ كَفَرَ لِقَوْلِهِ (11) عَنْ رَسُولُ اللهِ (15) وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ وَرُوِيَ (14) كَفَرُوا وَ تَرْكُ الطَّاعَةِ فَقَدْ كَفَرَ لِقَوْلِهِ تَعَالَى (...؟..) (2)فَإِنَّ الجَهْلَ دَلِيْلُ الكُفْرِ وَ لِنُقْصَانِ دُخُوْلِ الجَنَّةَ (1) **[183a]**[467] صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ لاَ تَتَزَهَقَ وَبِالجَهْلِ الشَّافِعُ رَحِمَهُ (4)نُعْمَانَ مَنْ قَالَ سَمَاعٌ حَلَالٌ فَهُوَ مُنَافِقٌ بِلِسَانِ الخَفَىْ وَ قَالَ (3) مِثْلُ البَغْلِ وَ الدَّوَابِّ وَ الأنْعَامِ وَ قَالَ فِيْ (6)وَ قَالَ مَالِكِ رَحِمَهُ اللهُ هُوَ لَعِبٌ مَا مِنْ النَّبِيُّ وَ قَالَ هُوَ الفَرَاغَةِ (5)اللهُ مَنْ قَالَ حَلَالٌ بَرِيءٌ مِنْ أرْبَعَةِ مَذْهَبٍ وَ اللهُ أعلَمُ بِالْصَّوَابِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ(7) الجَاهِلِ كَمَا قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ لا يَحْصِلُ (؟)

(8) ammā bilgil kim الأَيَةَ (9)مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ peyġāmberüŋ miʿrācı bayıḳ uyanuḳda durur, (10) düş birle degül idi anuŋ-çun kim kāfirler ve Cühūdlar ve (11) tersālar ve moġlar kendüzini havāda uçar görürler uçmaḳı (12) ve ṭamuyı düşlerinde görürler, eger peyġāmber daḫı düşinde görmiş (13) olsa-y-ıdı

---

[467] **[183a]** // Y6 ammā: 9 yoḳ / peyġāmberüŋ miʿrācı bayıḳ uyanuḳda durur: B4 bayıḳ peyġāmberüŋ miʿrācı uyanıḳlıḳda-y-ıdı, Y7 miʿrāc uyanuḳlıḳda-y-ıdı // 10 düş birle: B4 düş-ile / degül idi: B4 degül-idi // 11 moġlar: B4 moġollar / uçmaḳı: B6 uçmaġı // 13 kāferler birle: B7, Y8 kāfirler-ile // 14 bes: B8 pes / yok: B8 ve / yolı: B8 mezhebi / oldurur: B8 oldur **[183b]** // 2 budurur: B11 budur // 3 iltti: B11 iletdi / dün-ile: B11 dünle / ḥarām mescidinden: B11 mescidinden ḥarāmdan / (3, 4) aḳsa mescidine: B12 mescid-i aḳṣāya // 5 illā: B13 velmkin // 6 hiç: B13 hic /(6, 7) ḳelāmı eydürse: B14 var bilāmı eydürse / yok: B14 yoḳ eyitgil / bes: B15 pes/ ilte: B15 iltse / iltse: B2 çıḳarsa / kim senden ilerügi peyġāmberlere hiç: B2 senden ileügi peyġāmberlere kim hic // 11 peyġāmberlıḳ: B3, Y14 peyġāmbarlıġuŋa / degdügi vaḳtın: B3 geldüginde / ilte: Y12 iltse // (12, 13, 14) Ḥaḳ Taʾālā…diri ḳıldı: B(4, 5) peyġāmberlıḳ…Ḥaḳ Taʾālā diri ḳıldı / ilerügi: B4 aşnuġı / ède: B5 ètdi

kāferler birle peyġāmber arasında ne farḳ ola-y-ıdı (14) bes bilgil kim sünneti cemā‘at yolı oldurur kim eydür,عُرِجَ (15) بِشَخْصِهِ aġdı peyġāmber mi‘rāca teni birle uyanuḳluḳdan nite-kim **[183b]** (1) Ḥaḳ Ta’ālā eydür, ‘azze ve celle سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ (2) āyet ma‘nīsi bu durur kim (3) eydür, ol arı Taŋrı iltti ḳulını dün-ile ḥarām mescidinden Aḳṣā (4) mescidine ya’nī̇ beytü’l-muḳaddese eger kimse eyitse kim evet[468] ol (5) beytü’l-muḳaddese degin[469] vardı illā göge aġmadı dėse sen eyitgil, (6) <gil>[470] kim ėy ġāfil hiç kimse[471] bir dünle Mekke’den beytü’l-muḳaddese kelāmı eger (7) eydürse yoḳ bes ol Taŋrı kim bir dünle Mekke’den beytü’l muḳaddese ilte (8) ‘acab mıdur kim göge **[B 160a]** aġdursa Ḳā’be ḳavseyne iltse daḫı (9) āyet ėşitgil kim وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رُّسُلِنَا (10) ṣorġıl yā Muḥammed, kim senden ilerüki peyġāmberlere hiç gümānları (11) varmı senüŋ peyġāmbarlıġuŋa Muḥammed’e peyġāmberlik degdügi vaḳtın (12) peyġāmberler dükeli dünyādan çıḳmışlardı, ḳaçan kim Ḥaḳ Ta’ālā (13) peyġāmberi Mekke’den beytü’l-muḳaddese getürdi ilerüki peyġāmberleri (14) diri ḳıldı kim bulara peyġāmber imāmlıḳ ėde andan eyitdi (15) وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا bu āyet ne Mekke’de indi ve ne Medī̇ne’de indi. **[184a][472]** (1) Mi‘rāc gėcesinde beytü’l-muḳaddesde indi. Ammā ol dün Muṣṭafā (2) göge aġduġına Ḳur‘ān içinde delī̇l bu durur kim eydür, daḫı Ḳābe (3) ḳavseyne varduġına oḳuġıl yā muḳrī̇ Bismi’l-llāhi’r-

[468] Metinde satır arasına yazılmıştır.
[469] Metinde satır arasına yazılmıştır.
[470] Metin bağlamında çıkarılmıştır.
[471] Metinde satır arasına yazılmıştır.
[472] **[184a]** // 1 gėcesinde: B6 düni / Muṣṭafā: B7, Y17 Muḥammedi Muṣṭafā // 2 bu durur: B8, Y17 budur // 3 varduġına: B8, Y17 degdügine / oḳuġıl yā mükri: Y1 yok// 6 şıfatı ḳanı: B11 yok // 7 bes: B11, Y3 pes / yok: Y3 kim// 8 var-ıdı: B12 nite-y-idi // 10 nite boldı: B14 nite-y-idi // 11 bir söz daḫı sen: B15 yok, Y4 bir söz benden işitgil // 12 makāmıdur ve ürüni durur: B1 ṭuraġı var mıdur, Y5 maḳāmıdur bir ḥücre vardur // 13 firiştelerüŋ: B1 ferişteler / zāviyesi durur: B1, Y5 zāviyesidür // 14 var: Y6 vardur / dilekleri: B2 dükeli / dostlıġı çün: B2 dostlıġı-çun / sūreti: B3, Y6 sūresin // 15 oḳurlar: B3 oḳırlar / yok: B3, Y7 sūresi / gelmiş durur: B3, Y7 gelmişdür **[184b]** // 1 kim gėcede kim: B4 yok / varur-ıdı: B4 çıḳardı / kendüsi: B4 kendü // 2 vardılar: B5 ėrdiler// 3 ādem: B5 ādemi / gördiler Cebrā’īl: B6 Cebrā’īl gördiler / gelür: B6 gelürdi / er: B6 ādem // 4 gelür: B6 gelürdi / kim durur: B7, Y9 kimdür / ol durur: B7 erdür, Y9 oldur // 5 yok: B7 Allah / yaratdı: B8 yok / sūretin: B8, Y10 sūresin / oḳursız: B8 oḳırsız // 6 bunuŋ ḥaḳına gelüp durur: B8, Y10 yok / Muṣṭafā durur: B8, Y10 Muṣṭafādur / Taŋrı Ta’ālā’ya: B8 Taŋrı’ya, Y10 Çalab’a // 7 velikin: B9 velī̇kin // 8 namāzlıġı: B10, Y11 namāzlıġu // 9 ne durur: B11, Y12 nedür / namāz ḳılduġum: B11 yok / yok: Y12 dün // 10 namāzlıġum durur: B11, Y12 namāzlıġumdur / düni durur: B13, Y12 dünidür // 11 namāz düni degül bu dün ü cūd düni durur: B13 yok // 12 ‘āleyhi’s-selām: Y13 peyġāmber / velikin: B14 velī̇ḳin / bendeven ya’ni: B14 yok / eydürsin: Y14 yok // 13 nişānı bile: B14 nişānı-y-ıla/ olur hem bile: B14, Y14 yok // 15 kim: B15 yok / böyle: B15 bunı / dėdi-y-ise: B14 dėdi / Taŋrı’dan: Y14 ḥaḳ’dan / yok: B15 ‘azze ve celle / ve nidā: B15 yok / yā sidret: Y14 yā sidar / ḥabī̇büm: B 1, Y15 dostum

raḥmāni’r-raḫīm بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَ النَّجْمِ (4) إِذَا هَوَى مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَى (5) **[Y 76a]** mi‘rāca nite aġdı sübhāne ellezi gėrü nite indi وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى (6) مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى keleci nite ḳıldı وَمَا يَنطِقُ عَنِ الْهَوَىْ (7) bes ṣıfātı ḳanı صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى ḳanda söyledi ذُو عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى kim ögretdi aŋa (8) ḳuvveti nite var-ıdı إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى ne ḳıldı ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى yaḳınlıḳ (10) nite buldı وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى vardı فَكَانَ ḳanca (9) فَاسْتَوَى مِرَّةٍ ne dėdi, قَابَ قَوْسَيْنِ ey dost, benden ėşitgil bir söz daḫı sen فَأَوْحَى إِلَى, (11) سِدْرَةِ الْمُنتَهَى(12) **[B 160b]** Cebrā’īl maḳāmıdur ve üründi durur, anda bir ḥücre (13) var firişteleriŋ zāviyesi durur, anuŋ içinde yėtmiş kez yüz biŋ (14) firişte var, dilekleri peyġāmber dostlıġı çün Ve’l-neccim sūresi (15) oḳurlar anuŋ-çunkim Ve’l-neccim anuŋ ḥaḳḳına gelmiş durur ve ol dün **[184b]** (1) kim <gėcede kim>[473] ‘ālem faḫri mi‘rāca varur-ıdı Cebrā’īl ileyince ve kendüsi (2) ardınca ḳaçan kim sidretü’l-müntehāya yaḳın vardılar sidre firişteleri (3) Ādem sesin ṭuydılar, baḳdılar, gördiler, Cebrā’īl gelür ve ardınca daḫı bir er (4) gelür eyitdiler, yā Cebrā’īl, bu ardunca gelen kim durur, eyitdi, bu ol durur (5) kim sizleri bunuŋ sevgüsinden yaratdı ve Ve’l-neccim sūresin oḳursız (6) bunuŋ ḥaḳına gelüp durur, bu Muḥammedi Muṣṭafā durur, Taŋrı Ta’ālā’ya varur eyitdiler, (7) yā Cebrā’īl, er kendü yavlaḳ muḥteşim velikin ṭonı yavlaḳ, eski, Cebrā’īl (8) ḳıya baḳdı, peyġāmberi gördi bir eski namāzlaġıyı egnine gėymiş, Cebrā’īl (9) eydür, yā Ḥabīb-i Rabbī‘l-‘ālemin bu egnüŋdeki ne durur, eydür, namāz ḳılduġum (10) namāzlaġum durur, Cebrā’īl eydür, yā Muḥammed bu dün rāz düni durur, (11) namāz düni degül bu dün vücūd düni durur, sücūd düni degül, peyġāmber (12) eydür, ‘aleyhi’s-selām eydür, gėrçek eydürsin, velikin ben bendeven ya’nī (13) ḳulvan, ḳul her ḳanda olursa ḳullıḳ nişānı bile olur, hem olmaḳ (14) gerek ḳaçan kim ‘ālem faḫri böyle dėdi-y-ise Taŋrı’dan ‘azze ve celle ḫiṭāb ve nidā (15) geldi, yā sidret firişteleri **[B 161a]**[474] siz benüm ḥabībüm ṭonın ‘ayıbladuŋuz, **[185a]** (1) imdi ḳıyāmata degin siz

[473] Metinde üstü çizilmiştir.

[474] **[185a]** // 1 duruŋ: B2 ṭuruŋ / ola, ol: B2 olsa ve ol / kim: Y15 yok // 3 ṭonlar: B3 ṭon / geyürem: B3 geyürürem/ yarılup: B3 yarıp // 4 peyġāmber: Y17 Muḥammedi Muṣṭafā / ola: B4 olısar // 5 yok: Y1 yok // 6 yok: Y1 bu yėri ayruḳ degşürler / ayruḳ yėre: B6 yok / yok: Y2 ol vaḳtın // 7 olası durur: B6, Y2 olasıdur / cevāb: Y2 yok / fermān ḳıla kim yėre: B7 yėre fermān ḳılakim / ḫalḳı: B8 ḫalḳları / ṭaşra: Y4 daşra // 10 çıḳar: B9 ata // 11 ata: B9 çıkara // 12 ḳudreti birle: B10 ḳudreti-y-ile / yėri: B10 yok // 13 yok:

anuŋ eski ṭonın göreduruŋ, ḳaçan kim (2) ḳıyāmat ola ol dostum gürdan ḳopa göresiz kim ben aŋa ne (3) ṭonlar gėyürem ve ol gün kim ḳıyāmat ḳopsa ilk yėr yarılup (4) çıḳan peyġāmber ola, nite-kim eydür, أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَشَقَّقُ الأَرْضُ عَنْهُ (5) **[Y 76b]** ol gün nite ola, oḳuġıl yā muḳri يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ(6) su'āl ḳaçan kim yėr ayruḳ yėre (7) degüşeler bu ḫalḳ ḳanda olası durur, cevāb Ḥaḳ Ta'ālā fermān (8) ḳıla kim yėre ḫalḳları kendüzüŋden ṭaşra bıraḳ dėyü ve bu fermān (9) heybetinden yėre ditremek düşe nite-kim eydür, إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا(10) ne kim yėr ḳarnında var-ısa dükelin ṭaşra çıḳara (11) havāya ata nite-kim eydür, yine (12) ḫalḳ havādan gėrü inince Ḥaḳ Ta'ālā ḳudreti birle yėri maşrıḳdan (13) maġribe degin degşürmiş ola ve ol gün yėr nite ola, قَاعًا صَفْصَفًا لَّا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا عَبْدُ اللهِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ(14) (15) eydür, yarın yėr eyle düz ola kim ḳalıŋ yumşaḳ ḳum içinde ḳoyun yürümiş **[185b]** (1) gibi ola, ḳoyun izi ḳum içinde ne ḳadar belürse yėr yüzinde alçaḳ(2)lıḳ yücelik ol ḳadar belüre eyle kim yėr yüzi düpdüz ola, ne ṭaġ ola, (3) ne bāġ ola, ne ḳol ola, ne bük ola, ne dere ola, ne **[B 161b]** üyük ola, ne sıġına(4)caḳ yėr ola, ّٰا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا su'āl nite ḥikmet durur kim (5) böyle ḳılur cevāb ya'nī̇ żālim mazlūmlardan ḳaçup sıġınacaḳ gizlenecek yėr (6) olmasun dėyü maḳṣūdum bu degül durur kim أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَشَقَّقُ الأَرْضُ عَنْهُ (7) ol kimse kim yėr yarıp çıḳsa ol seyyī̇d-i 'ālem, mihter-i (8) benī̇ ādem, serheng-ü ḳıyāmat, şefī̇'-i ümmet Muḥammed Muṣṭafā ola, Meliki (9) zü'l-celāl ve paẕişāhı bī̇-zevāl nidā ḳıla kim yā Cebrā'īl varġıl (10) Medī̇ne yėrine menüm dostum Muḥammed'i ündegil ol ḳutlu ravżasından (11) ḳopsun ve ol ṭatlu uyḳusından uyansun diye Cebrā'īl eyde, (12) İlāhī̇, ṭaġ ve ṭaş yıḳılmış, ırmaḳlar deŋizler ṣoġılmış ve yėr yüzi degüşirilmiş (13) ḳa'en

---

B11 yėr, Y5 bu yėrde // 15 yarın: B13 yarınḳı gün/ koyun: B13 ḳoyın **[185b]** // 1 ḳoyun: B14 ḳoyın / yok: B14 yėmiş / (1, 2) alçaḳlıḳ: B14 aşaḳ / yücelik:B14 yüce / ne bük ola: B15 yok // 3 ola: B1 yok / (3, 4) ne sıġınacaḳ yėr ola: ne ṣıġır ola / ne ḳol ola: B1 ḳolḳa ola / nite ḥikmet durur: B1 neḥikmetdür, Y8 yok // 5 yok: B2 cevāb / ẓālım: B2, Y8 ẓālımlar / gizlenecek: B2 gizlenmesünler / (5, 6) yėr olmasun, Y8 gizlenecek yėr olmasun: B2 yok / degül durur: B3, Y9 degüldür / çıḳsa: B4 çıḳısar // 7 ol: Y9 yok /8 serhanuŋ: B4 serhanıŋ // 10 menüm: Y10 benüm / ündegil: Y10 yok // 11 ṭatlu: Y11 datlu / diye: B7, Y11 yok // 12 İlāhi: B7 Melik-i pāẕişāh, Y11 pādişāh / ırmaḳlar deŋizler: B8, Y12 ırmaḳ deŋiz / ṣuġılmış: B8 ṣuġulmış // 13 bozılmış: B8 bozulmış / bilünür: B8 bilürven, Y13 bilürmen // 14 bilünür: B8 yok / ḳılayım: Y13 yok / (14, 15) ḳanda bulayın: B9 ḳanda bulayım, Y13 ḳandur / ḳandadur nite bilin dedi: B9 yok **[186a]** // 1 varġıl görgil: B10 baḳġıl kim, Y14 baḳġıl / var: B10 yok / (1, 2) gökden yerden: B10 yėrden gögedegin / direk olmışdur: B10, Y14 dikilüb durur / direk gibi diŋlemişdür: B10, Y14 yok / dostumuŋ: B12 dostum // 3 şehadi: B12, Y14 meşhadi / merḳadi oldurur: B12 merkadidür / gele: Y15 yok / (3, 4) türbesi üzre dura: B(12, 13) türbesine selām ḳıla / (4, 5, 6) nūrı göre kim yėrden göge direk olmış nūruŋ yaḫşı 'arşa doḳunur Cebrā'īl edeb birle gele peyġāmberüŋ türbesine selām vėre ve: B13 yok / üzerine: B13 ṭuşında / ḳıġıra: B13 çaġırup // 7 ad birle: B14 ad-ıla / ündedüm: B14 oḳıya // 9 ad birle: B15 ad-ıla / ündedüm: B15 oḳıdum 7 hiç: B15 yok / yok: B15 'izzet

ṣafṣafen? olmış, dükeli nişānlar bozılmış, ne Mekke bilünür ve ne Medīne (14) bilünür, imdi ben ża'īf ne ḳılayım, senüŋ ḥabībüŋ ḥażretini ḳanda (15) bulayın ḳandadur nite dėdi, fermān gele eyde, yā Cebrā'īl **[186a]** (1) varġıl, baḳġıl, görgil kim ne yėrde kim göresin nūr var gökden (2) yėrden göge direk olmışdur direk gibi diŋlemişdür benüm dostumuŋ (3) şehedi ve merḳadi oldurur, andan Cebrā'īl gele peyġāmber türbesi (4) üzre dura nūrı göre kim yėrden göge direk olmış nūruŋ (5) yaḫşı 'arşa doḳunur Cebrā'īl edeb birle gele peyġāmberüŋ (6) türbesine selām vėre ve başı üzerine dura ṭapu ḳıla ḳıġıra eyde kim (7) yā Muḥammed, yā Ahmed, yā Mahmūd, yā Ebe'l-ḳasım yetmiş ad birle ḳıġıra (8) cevāb ėşitmeye, eyde ilāhī agāḫsın ve bilürsin ve pāẕişāh(9)sın yėtmiş ad birle ündedüm hiç cevāb bulmadum ḫiṭāb **[B 162a]**[475] gele (10) yā Cebrā'īl, eger yetmiş biŋ ad **[Y 77a]** birle ünderseŋ cevāb ėşitmeye(11)sin meger bir ad birle ündeyesin kim cevāb ėşidesin Cebrā'īl (12) eydür, ėy Meliki pāẕişāh ben ol adı bilmezven meger baŋa ögredesin (13) eydür, yā Cebrā'īl ḳıġırḳıl kim يَا شَفِيْعَ الْمُذْنِبِيْنْ dėyü ya'nī (14) ėy yazuḳlular şefā'atcisi dėyü ḳaçan kim Cebrā'īl böyle (15) diye ḳıġıra peyġāmber sini yarıla 'ālem faḫri lebbeyk dėyü sinden **[186b]** (1) ṭaşra çıḳa, yaş alma gibi yaŋaḳları parlaya, bölük şaçları (2) doz ṭobraḳ birle bulaşmış ola, Cebrā'īl ḳanadı birle peyġāmberüŋ (3) yüzinden böliginden tozın silke ḳaçan kim sinden dura evvel (4)

[475] / ad birle: B1 ad-ıla / ünderseŋ: B2 daḫı oḳıyasın, Y1 ünder-iseŋ / (10, 11) işitmeyesin: B2bulmayasın / ad birle: B1 ad-ıla / kim: Y1 yok / ündeyesin: B2 oḳıyasın / kim: B2 andan / (11, 12,13) Cebrā'īl eydür,ėy Meliki pāẕişāh ben ol adı bilmezven meger baŋa ögredesin eydür, yā Cebrā'īl: B2 yok, Y(1, 2) Cebrā'īl eyde İlāhi ben ol ādem bilmezmen meger sen ögredesin Ḥaḳ Ta'ālā eyde yā Cebrā'īl / ḳıġırḳıl: B2, Y2 ḳıġırġıl // 15 diye: B3, Y3 deyü / ḳıġıra: B3, Y3 ḳıġırsa /seni birle: B3 eni pars-ıla i Y3 yok / 'ālem faḫri: Y3 yok / sinden: Y(3, 4) mübārek ravżanından **[186b]** // 1 ṭaşra: Y4 daşra / parlaya: B5, Y4 yarma // 2 doz: B5 toz, Y4 tozı / ṭopraḳ birle: B5 ṭopraḳ-ıla / ḳanda birle: B5 ḳanda-y-ıla / peyġāmberüŋ: Y5 mübārek // 3 böliginden: Y5 yok / silke: B6 sile / ḳaçan kim sinden dura / evvela Cebrā'īl'den: B6 Cebrā'īl evvela / ümmetini: B6 ümmetin / eydekim: B6 eyde / Calab: B7 Çalap // 5 ümmetüm birle: B7 ümmetüm-ile / yok: B7 dėyü / Cebrā'īl: B7 yok / ḫalḳından: B7 ḫalkında // 6 benüm birle: Y6 benden ve / ve: B8 yok / ḫalḳından: B8 ḫalkında / benüm birle: B8 benüm-ile // 7 yok: B8 hic / yok: B8 dėyü // 8 ma'lūm durur: B9, Y7 ma'lūmdur / Meliki celle sulṭānehu 'aẓame şānehu: Y7 Ḥaḳ Ta'ālā // 10 ve: B11 yok / na'lının: B11 na'lın // 11 Muḥammedi: Y9 yok / yok: Y9 ündeŋ / yok: B12 ṭonaduŋ // 12 yok: Y9 pes / işbu: Y9 uşbu / tertüb birle: B13 tertib-ile // 13 ḳalduralar: B13 ṭunadalar / uralar: B14 vuralar, Y10 vurup // 14 bindüreler: B14 bindüler / andan: Y0 yok / ḥażreti 'izzetinden: B14, Y10 'izzeti ḥażretinden / yaŋa iledeler andan gėrü: B14 yok // 15 kim: B15 yok / firişteleri: B15 ferişteleri / yok: Y11 siz

Cebrā’īl’den ümmetini şora eydekim yā ḳarındaşum Cebrā’īl Çalap (5) benüm ümmetüm birle ne ḳıldı Cebrā’īl eyde yā Muḥammed yėr ḫalḳından (6) senden artuḳ gök ḫalḳından benüm birle İsrāfīl’den artuḳ (7) kimse dirilmedi andan yėr yarıla peyġāmberler ḳopa bu ḳıṣṣa ḫoẕ (8) ma’lūm durur, Meliki celle sulṭānehu ‘aẓame şānehu fermān ḳıla (9) yā Cebrā’īl sen benüm dostuma burāḳ iltgil ve yā Mīkā’īl sen ‘Āyişe(10)sin götürgil ve yā İsrāfīl sen na‘lının götürgil yā rıżvān (11) sen ḫulle götürgil ḳamuŋuz varuŋ[476] benüm dostum Muḥammedi burāḳa bindürüŋ (12) benüm ḥażretüme getürüŋ işbu tertīb birle kim eyitdüŋ (13) geleler peyġāmberi ḳalduralar ve tācı başına uralar andan burāḳa (14) bindüreler andan ḥażreti ‘izzetinden yaŋa iledeler andan gėrü (15) nidā gele kim yā sidre firişteleri mi‘rāc düni benüm dostum **[187a]**[477] (1) ṭonın ‘ayıblarduŋuz, imdi **[B 162b]** bugün görüŋ kim ne ṭonlar gėyürdüm (2) maḳṣūdum bu degül yā muḳri gėrü āyet başına vargıl وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى (3) bu āyet ma‘rūf durur kim bu ḳasam durur, ya’nī and durur, bunuŋ (4) içinde ‘ālımlaruŋ baḥşi çoḳ durur, degmesi bir nesne iḫtiyār ḳılmış (5) durur, bir niçesi eydürler ve’n-neccim ülker yılduzı durur, yine (6) bir niçesi eydür, ayaḳın duran aġaçlar durur, nite-kim وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ (7) يَسْجُدَانِ daḫı bir

[476] Metinde satır arasına yazılmıştır.

[477] **[187a]** // 2 yok: Y12 oḳıġıl / gėrü āyet başına vargıl: B2 gėrü āyet başına varalum, Y12 yok // 3 ma’rūf durur: Y12 ma’rūfdur / ḳasam durur: Y12 ḳısmdur / and durur: Y12 yok // 4 içinde: B3 icinde / ‘ālımlaruŋ: Y13 ‘ālımlar / bahşi: B3 dartışıġı, Y13 çekişdiler / degmesi: Y13 her / çoḳ durur: B3 delīmdür, Y13 yok / (4, 5) ḳılmış durur: B4 ḳılmışdur, Y13 ḳılmışlar / yılduzı durur: Y13 yılduzdur / eydürler: B4 eydür,// 7 daḫı: B4 yok / yok: B5 ayaġın duran aġaçlardur nite-kim eydür, / ḳur’ān durur: Y14 ḳur’āndur // 10 Muḥammedi Muṣṭafa: Y15 Muḥammedi Muṣtafadur // 11 yılduz: B9 ılduz / içindeki: Y16 içinde / dünile: B10, Y16 dünya // 12 ḳulavuzlara: Y16 ḳulaġuzlar // 13 ḳoġuzlar: B11 ḳulavuzlar, Y17 ḳulaġuzlar / dürlü durur: B12 dürlüdür // 14 yok: Y17 āmmā / dürlü durur: Y1 dürlüdür // 15 elif birle: B12 elif-ile / yazsaŋ: Y1 yazarsaŋ **[187b]** // 1 eger: B13 yok / yazsaŋ: Y2 yazarsaŋ / nite-kim eydür, ve’l-neccim izaheva..Muḥammed durur,hevā aşaġa inmek olur: B14 nite-kim eydür… Muḥammeddür hevā aşaġa inmekdür / (1, 2) elif birle: B15 elif-ile / vāvı olur: B1 vāvıdur / arası olur: Y3 arasıdur // 4 ḳılur: B2 ḳılur / indigine: B2 indügine // 5 Ḥaḳ ḥażretinden gėrü döndügine: B2 yok // 6 ḳılmış: Y5 ḳıldı // 7 vefā: Y5 cefā / ümmetinden: Y5 ümmetden / cefā: Y5 vefā / mevlīden: Y6 mevlādan // 8 yok: Y6 ḥācetlerinin ḳıldı // 9 bindürdiler: B5 bindügi / yok: B6 anuŋ // 10 yėtişmegi: B6degmegi // 11 dėdükleri ancaḳ: B7 yok // 12 ādemilıġına: B7 ādemi / Taŋrı Ta’ālā: B8 yok / ḳılur: B8 ḳıldı /’ādetin: B8 ‘ādeti // 13 bilürkim: B8 olurkim / and: B8 andı / üzre: B9 üzere / içer: B9 içerler // 14 ‘izzeti ḥażretinde: B9 ‘izzet ḥazretinden / ḥażreti: B9 yok / ‘azīzraḳ kimse yoḳ durur: Y9 ‘azīz yoḳ **[188a]** // 1 geldigine: B11 geldügine // 2 yolın: B12 yayın // 3 ol: B12 şöyle / yok: B(12, 13) yā Muḥammed / (3, 4, 5) ḥaḳḳı çün mi’rācdan indü gök ḥaḳḳı çün ve dīn yolın yolı dükeli ḥaḳḳı-çun ‘ālem senüŋ-çün ve: B13, Y12 yok / senüŋ birle: B13 senüŋ-ile / ‘ālem oldı: B13 ‘ālemdür /6 senüŋle: B13 senüŋ-ile / (5, 6) ādem olur: B14 ādemdür // 7 yüreginüŋ: B15, Y13 yüregi / yılduzı: B15 ılduzı 7 yok: Y13 ḥikmet ṭaġı

niçeler eydürler, ve’n-neccüm Ḳur‘ān durur, ya’nī āyet āyet, (8) ‘aşere ‘aşere, necm necm Muḥammed’e indi, nite-kim eydür فَلا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ (9) أَيْ بِنُزُوْلِ القُرْآنِ ammā bir laṭīf söz benden ėşitgil (10) ve’n-neccüm bu āyet içinde Muḥammedi Muṣṭafā durur, necm yılduz dėmek olur (11) ‘azīz-i men yılduz deŋiz içindeki bāzirgānları dünile yolına (12) ḳulaġuzlar وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ Muḥammedi Muṣṭafā yėr yüzindeki (13) ḫalḳları dīn yolına ḳoġuzlar nite-kim eydür,وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ(14) ma‘nīsi **[Y 77b]** iki dürlü durur, hevā (15) elif birle yazsaŋ ārzūlamaḳ olur nite-kim eydür وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى **[187b]** (1) egere birle yazsaŋ yuḳaru duran aşaġa inmek olur daḫı havāda elif (2) birle yėr gök arası olur daḫı bu vav ḳasam **[B 163a]** vavı olur nite-kim eydür, بِوَاوِ قَسَمْ Muḥammed durur, havā aşaġa inmek olur[478] وَالنَّجْمِ(3)إِذَا هَوَى ya’nī Muḥammed يَعْنِيْ مُحَمَّدْ إِذَا أُنْزِلَ مِنَ المِعْرَاجْdėdügi olur (4) Meliki celle celālühū anda yād ḳıldı, Muḥammed mi‘rācdan indigine, (5) Ḥaḳ ḥażretinden gėrü döndügine, ṣovımadın döşegine geldügine, (6) elinde menşūr-ı velāyet ümmeti-çün ḳılmış, şefā’at, Taŋrı’dan buldı (7) vefā, ümmetinden giderdi cefā, mevlīden buldı ‘aṭā, (8) ‘āṣīlerden götürdi ḫaṭā وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى dīn yolın ḳılmadı (9)مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى ve bindürdiler burāḳ ve seferi (10) yavlaḳ, ıraḳ varmaġı, ṭarfetü’l-‘ayn yėtişmegi, Ḳābe ḳavseyn dönmegi (11) bir demde inmegi bir ḳademde ‘azīzi men, ḳul dėdükleri ancaḳ olurkim (12) anuŋ ādemilıġına Taŋrı Ta’ālā anda yād ḳılur, maḫlūḳlar ‘ādetin ol (13) bilürkim neyi yavlaḳ severse and anuŋ üzre içer, imdi (14) ol ‘izzeti ḥażretinde mülki memleketinde ḥażret-i Muḥammedi Muṣṭafā’(15)dan ‘azīzraḳ kimse yoḳdurur, bu yėrde anuŋ cānına anda yāẕ **[188a]** (1) ḳılur daḫı bir yėrde evine geldigine anda yāẕ ḳılur وَالنَّجْمِ(2)إِذَا هَوَ daḫı bir yėrde yolın yüridügine anda yāẕ ḳılur طٰه (3) bu anda ma‘nīsi ol olur kim eydür, senüŋ dirligüŋ ḥaḳḳı-çun (4) mi‘rācdan indü gök ḥaḳḳı-çun ve dīn yolın yolı dükeli (5) ḥaḳḳı-çun ‘ālem senüŋ-çün ve senüŋ birle ‘ālem oldı ve Ādem senüŋle Ādem (6) oldı ėy yėr yüzi çiçegi ėy ‘uḳbā begi ėy dīn felegi (7) çırāġı ėy mü’minler yüreginüŋ yaġı, ėy ḥikmet

[478] Metinde kenara yazılmıştır.

yılduzı ėy (8) gönül gündüzi ėy kemāle nik-niyyet ėy cemāl-i **[B 163b]**[479] be-cümlet ḳamular (9) beni ünder men <el>[480] seni ünder-men yā يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ ḳamular baŋa danuḳ(10)lıḳ vėrürler ben saŋa danuḳlıḳ vėrürem وَ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا (11) ḳamular benden dilerler, ben senden dilerem فَاعْفُ عَنْهُمْ ḳamu(12)lar baŋa anda yāz̲ ḳılurlar, ben saŋa anda yāz̲ ḳılurvan yolın (13) yüridügüne anda yāz̲ ḳıldum وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى bu yėrde bir ḫoş (14) daḳīḳa var benden ėşitgil oḳuġıl yā muḳrī sübhān سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ (15) لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِeydür, ol arı Taŋrı kim iltdi ḳulunı **[188b]** (1) وَلَمْ يَقُلْ بِنَبِيِّهِ eyitmedi **[Y 78a]** peyġāmbere iletdi عُزَيْرًا حِيْنَ (3)إِنَّهُ إِبْنُ اللهِ كَمَا إِتَّهَمُوا عِيْسَى حِيْنَ رُفِعَ كَمَا إِتَّهَمُوا اليَهُودُ (2)لِئَلَّا يُتَّهَمَ فِيْهِ أَحْيَاهُ اللهُ ثَانِيَاً ḳaçan kim ʻİsā peyġāmberi göge (4) çıḳardılarsa Naṣrānīiler gümāna düşdiler, ʻİsa'ya Taŋrı oġlı dėmiş(5)ler andayuḳ ḳaçan kim ʻazīz yüz yıldan şoŋra gėrü dirildise Cühūd(6)lar gümān ėtdiler gümāna düşdiler ʻÜzeyr Taŋrı oġlı dėdiler, eger Muḥammedi Muṣṭafā(7)'yı miʻrāca çıḳarduġı vaḳtın peyġāmber dėse-y-idi ümmet gümāna (8) düşe-y-idi, anı Taŋrı oġlı şanalardı بِعَبْدِهِ dėdi, ya'nī ḳulunı iltdė dėdi, benüm dostum ümmeti gümāna düşmesünler Muḥammed oġlı şanmasunlar dėdi[481], Cühūdlar (9) ve Naṣrānīler gibi olmasun dėdi, سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ (10)لَيْلً Çalap eydür, celle celālühū men iltdüm anı miʻrāca vardıġı (11) vaḳtın eydürben iltdüm gėrü döndügi vaḳtın eydür, Muḥammed'e (12) kendü döndi barduḳına iżāfet aḥad ḳılur döndügin işāret (13) Aḥmed'e ḳılur نَحْنُ نُعِيْنُ الضَّيْفَ عِنْدَ نُزُولِهِ عَادَ عَلَيْنَا عَوْنَهُ حِيْنَ يَرْحَلُ(14) eydür, arḳa vėrürüz ḳonuġa indügi vaḳtın (15) eydür, Muḥammed ʻār durur bize

[479] // 9 ündermen: B1 oḳırlar, Y14 ünderler ben / ündermen: B1 oḳırvan / (9, 10) danuḳlıḳ: B1, Y14 ṭanuḳlıḳ / danuḳlıḳ: B2 ṭanuḳlıḳ / vėrürem: B2 verürven // 11 dilerem: B3 dilerven, Y15 diler ben // 12 yāz̲ ḳılurlar: Y15 and içer / and yāz̲ ḳılurvan: Y16 and içermen / yolın: Y16 yol // 13 yāz̲: Y16 yād // 14 yok: Y16 var // 15 ol arı: B6 yok / ḳulnı: Y17 ḳulvan **[188b]** // 1 peyġāmbere iletdi: B7 peyġāmberin iletdi, Y(17, 1) iletdi peyġāmberi / yok: B7 dėyü // (3-8): B'de yok // 4 çıḳardılarsa: Y1 çıḳardı / Taŋrı: Y1 Taŋrı'nuŋ / (4, 5) oġlı dėmişler: Y(1, 2) oġlıdur dėdiler /(5, 6) andayoḳ ḳaçan kim'azīz yüz yıldan şoŋra gėrü dirildise cuhūd(6)lar gümān ėtdiler gümāna düşdiler ʻuz Taŋrı oġlı dėdiler: Y'de yok / (6, 7) Muṣṭafā'sı: Y3 Muṣṭafa / mi'rāc: Y3 mi'rāca / çıḳarduġı: Y3 çıḳduġı / yok: Y3 iltdi / dėse-y-idi: Y3 dėse / gümān: Y3 gümāna // 8 yok: Y3 kim / oġlı şanalardı: Y4 oġlıdur dėyelerdi / iltdi: Y3 iletdi / yok: Y4 dėdi / yok: Y5 baŋa / oġlı: B9 yok / ḳulunı: B9, Y4 ḳulını / düşmesünler: B10 düşmesün dėyü / yok: B10 Taŋrı / dėdi: B10 yok // 9 olmasun: B11, Y5 olmasunlar // 10 Çalab: B11 Calap / men: B11 ben / celle celālühū men: Y6 ʻazze ve celle eydür,/ iltdüm: Y6 yok // 11 eydürben: B12 eydür,/ iltdüm: B12 yok // 12 barduḳına: B13 vardıġına // 15 eydür, Muḥammed: B15, Y6 yok / göndermek: B15 yok

[480] Metinde üstü çizilmiştir.

[481] Metinde kenara yazılmıştır.

göndermek **[B 164a]**[482] döndügi vaḳtın **[189a]** (1) Muḥammedi Muṣṭafā Ḥaḳ ḥażretine ḳonuḳ oldı, ḳonuḳı gūra almaḳ kerīm(2)ler èşidür, ḳonuḳ göndermek kelimeler pīşesi durur, daḫı bir dürlü (3) èşitgil سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ <arıġ>[483] arı Taŋrı iltdi (4) ḳulını mi'rāca, وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى Muḥammedi Muṣṭafā ḥaḳı-çun kim ḳaçan (5) indi mi'rācdan varışı iżāfet Taŋrı'ya durur, dönüşi iżāfet (6) Muṣṭafā'ya durur, anuŋ-çun mi'rāca iltmek vaṣl durur, gèrü (7) dönmek faṣl durur, vaṣl ḳavuşmaḳ durur, faṣl ayrılmaḳ durur, (8) ḳavuşmaḳ sevmek nişānı durur, ayırmaḳ èrmek nişānı durur, ırmaḳ (9) Ḥaḳ ṣıfātına lāyıḳ degül, Muḥammed'i mi'rāca Çalap aġdurdı Muḥammed kendü (10) indi iltişin āşikāre ḳıldı ve dönüşin āşikāre ḳılmadı (11) ol kim arada geçmiş-idi gizledi, āşikāre ḳılmadı فَأَوْحَى (12) إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ جِئْتُمَانِيْ لِتَسْئَلَا سِرَّ سُعْدَيْ نَجْرَانَ سِرِّ سُعْدَي صَحِيْحَاً إنَّ سُعْدَي (13) لَمُنْيَةُ المُتَمَنِّيْ رِزْقَهُ عَفَّةٌ وَ وَجْهَاً صَحِيْحَاً (14) ammā bilgil kim ne (15) söyledi oḳuġıl yā muḳrī أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ ey mü'min ol kim Mūsā'ya baŋa **[189b]** (1) eyitdi ben eyitdüm ne kim dèdise āşikār ḳıldum أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ ol kim ādeme eyitdüm saŋa āşikāre ḳıldum[484] فَتَلَقَّى آدَمُ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِّنَ (3) رَبَّنَا أَنزِل ne kim ʿĪsā baŋa eyitdi saŋa āşikāre ḳıldum مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ(2) السَّمَاءِ ḳaçan kim nevbet Muḥammed'e degdi hepisin (4) örttüm aŋa söyledügüm bildürmedüm فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى (5) yā mü'min bilgil kim dost birle söyledüm velikin bilmegil ki tā söyledüm (6) بَيْنَ المُحِبِّيْنَ سِرٌّ لَيْسَ يُغْشِيْهِ لاَ لَوْحٌ وَ لاَ قَلَمُ للهِ فِيْ الخَلْقِ يُحْكِيْهِ(7) eydür, iki dost arasında sır var açmadı. وَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَا أُوْذِيَ(8) لَوْحِ قَلَمْ (9) **[B164b]**

---

[482] **[189a]** // 1 ḥażretine: B1 ḥażretinde / ḳonuḳ oldı: B1 ḳonuġ-ıdı / ḳonuḳı: B1 ḳonuġı // 2 ḳonuḳ: B2 ḳonuġı / pīşesi durur: B2 pīşesidür // 4 Muṣṭafā'yı: B4 yok/ ḥaḳı-çun: B4 ḥaḳḳı-çun // 5 Taŋrı'ya durur: B5, Y8 Taŋrı'yadur / dönüşi: B4 dönişi // 6 Muṣṭafa'ya durur: Y10 Muṣṭafa'yadur / faṣlı ayrılmaḳ durur: Y11 faẓlıdur // (7-14): B'de yok / nişānı durur: Y11 nişānıdur // 9 ḥaḳ: Y11 Taŋrı // 15 baŋa: B7 yok / oḳuġıl yā mükri: Y12 yok / ey mü'min: Y12 yok **[189b]** // 1 yok: B7 saŋa / dèdise: B7 dèdi-y-ise /āşikār: B8 āşikāre / ādeme: B8 yok // 3 Muḥammed'e: B11 Muḥammed / hepisin: B11 yok / yok: B11, Y15 perde // 3 degdi: Y15 degdise // 4 yok: B11 ne / yok: B11 kimseye / bildürmege: B (11, 12) bildürmedüm // 5 dost birle: B12 dost-ıla / velikin: B13 velīkin / ki tā: B13 ne // 10 hiç: B2 hic / yok: B2 kim // 11 hiç: B2 hic / incidimedi: B3, Y17 incitmedi // 12 incidti: B3, Y17 incitdi /yok: B(3, 4)… eyitdiler yā Resūla'l-lahı neden incindüŋ eyitdi / yok: Y1 saŋa eyitdi / şarābı: B4, Y1 şarābın // 13 şarāb birle: B5 şarāb-ile / esrük ḳıldı: B5 esrütdi / diledüm kim: B5 diledümki // 14 ol: B5 yok / kimse: B6 yok, Y2 kimseye // 15 ve: Y2 yok / sırrı: B7 sözi **[190a]** // 1 beyit: B7 yok // 3 döndise: B7, Y3 döndi /yok: B7 ol / (3, 4) èy şemi' cemi' ḳıyāmat vayı şafi' ümmet: Y3 yok // 4 hiç: B8 hic // 5 'azze ve celle: Y4 yok / senüŋ birle: B9 senüŋ-ile / rāzlardan: B9 rāzı / eyitseŋ: Y4 baŋa dèyesin // 6 eydür: Y4 eyitdi // 7 Faṭımatü'z-zehra: B11, Y5 Faṭıma / hirāya: B11, Y5 ḳatına / geldi: Y5 girdi // 8 Faṭıma: B12 yok / nişa: B12 niçün // 9 Fātımatü'ẕ-ẕehra: Y6 Fātımā / vardum: B12 var-ıdum / dilegüm: B13 yok // 10 ṭurdı: B13 ṭurıgeldi, Y6 durugeldi // (11, 12, 13): Y'de yok // 11 yèdi: B14 yok / yok: B14 yèmelü-y-idi / yapraġı birle: B14 yapraġı-y-ıla / secde birle: B15 secde-y-ile / (12, 13) ṭopraġa: B15 ṭopraḳ-ıdı / içre: B15 içinde / anuŋ gibi bir 'avrat daḫı yoġ-ıdı B1 daḫı anuŋ gibi 'avrat yoġ-ıdı // 14 baġrı başı birle: B1 göŋül başı-y-ıla

[483] Metinde üstü çizilmiştir.

[484] Metinde kenara yazılmıştır.

نَبِيٌّ فِيْ اللَّهِ مِثْلَ مَا أُوْذِيْتُ ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür, (10) Taŋrı ‘azze ve celle hiç peyġāmbere ol renc belā vėrmedi kim (11) baŋa vėrdi ve hiç peyġāmberi ol ḳadar incidmedi kim beni (12) incidti, مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ eydür **[Y 78b]** vaṣıl şarābı baŋa içür(13)di ve ol şarāb birle beni esrük ḳıldı diledüm kim (14) ol esrükligi āşikāre ḳılam aġzuma mühür urdı eydür, kimseye (15) eyitmegil göŋlüŋ göyünsün ve cānuŋ ḳaynasun kimse bu sırrı **[190a]** (1) bilmesün beyit أَنَا أَوَّلُ مَنْ تَشَقَّقُ الأَرْضُ (2) يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ ḳaçan kim Muḥammedi Muṣṭafā mi‘rāc(3)dan döndise ‘Alī̇yy-i murtażā’ya ḳarşu geldi eydür, ėy şem‘-i (4) cem‘-i ḳıyāmat ve ėy şefi‘-i ümmet hiç yaraġuŋ var mı kim Taŋrı (5) ‘azze ve celle senüŋ birle ḳılduġı rāzlardan eyitseŋ, peyġāmber (6) eydür, yā ‘Alī̇ anı kimseye dėmege destūr vėrmedi, ‘Alī̇yy-i murtażā (7) murādına degmedi, gėrü döndi, aġlayu, Fāṭımatü’z-zehrā’ya geldi (8) eydür, Fāṭıma eydür, yā ‘Alī̇ nişe aġlarsın eydür, yā Zeḫrā senüŋ (9) ataŋa vardum bir ḥācet diledüm, dilegüm bulmadum Fāṭımatü’z-zehrā (10) yėrinden ṭurdı çārın başına aldı kim ol çār on (11) yėdi yėrde ḫurmā yapraġı birle yamalu-y-ıdı evet ‘azī̇zi men (12) çārı ḫoẕ yapraḳ-ıdı velī̇kin çār gėyen alnı secde birle ṭopra(13)ġ-ıdı ‘ālem içre **[B 165a]** anuŋ gibi bir ‘avrat daḫı yoġ-ıdı (14) ’Āyişe-yi şıddıka evine geldi gözi yaşı baġrı başı birle (15) atası ḳatına girdi سَيِّدْ كَائِنَاتْMuḥammedi Muṣṭafā **[190b]**[485] (1) baḳtı Fāṭımatü’z-zehrā gözinde yaş gördi eydür, ėy iki[486] gözüm

[485] **[190b]** // 1 gözinde yaş gördi: B3 gördi gözi yaşlu / ėy iki eydür: B3 yok // 2 nitedür: B3 nitedurur,/ yok: B4 g / görür men: yok / yüregünüŋ: B4 göŋlüŋi / görürem: B4 görürven / (3, 4) aġlamaġı birle men anı senüŋ dirligünce aġlar: B5 aġlatdı ‘ali aġlatmaġı-y-ıla ben anı senden dileg-icün // 5 aġlarsın: B6 aġlar/ babasından: B6 baba senden // 6 degmedüŋ: B7, Y10 degmemiş // 7 hic: B8 hiç / söylemege: Y11 demege / yok: B8, Y11 destūr /berī̇d: Y11 şoldem peyk // 8 ‘aleyhi’-selām: Y11 yok / inüp geldi: Y11 givüb geldi // 9 diŋdür: B10, Y12 diŋdürgil // 10 göndergil: B11 oḳıġıl / (10, 11) göŋlüŋ-içün: Y13 ḫāṭıruŋ içün / yok: Y13 pes / ‘ali-yi: B12 yok / yok: Y13 daḫı //12 yaḳar-ıdı: Y14 yaḳardı // 13 Taŋrı Ta’ālā: B13 yok, Ḥaḳ Ta’ālā / kendü: Y13 yok / pāẕişāhlıġum ḥaḳı-çun: B13 pāẕişāhlıġum-içün // 14 gėrü kim: Y15 girür kim / düni durur: B14, Y15 dünidür / yok: B14, Y15 tā / ḳıyāmatadegince: B14 ḳıyāmatadegin // 15 söylense: Y15 söyleseler / yok: Y15 her kim / mihr birle: B15 mihr-ile / bir kimsenüŋ: B15 yok **[191a]** // 1 yaş çıḳsa: Y16 yaş gelse / ṭamla: B15 damla / od birle: B1 od-ıla // 2 göz birle: B1 göz-ile / üzre: B1 üzere, Y16 yok / ḫumarlıġı: B2 ḫumarlıḳ / B2 artdı: aydı? / ‘Ali eydür: B2 yok // 3 daḫı: B2, Y16 yok / zidni: Y16 yok / dėdi: B3 yok/ yok: B3 peyġāmber // 4 yok: Y17 ‘Ali yaḳın geldi / barmaḳın: B3, Y17 barmaġın / ‘Ali: Y17 ‘Ali’nüŋ / soḳdı: Y17 ḳoydı / barmaġı birle: B4 barmaġı-y-ıla // 5 ‘Ali’nüŋ: Y1 yok / ‘Ali: Y1 ‘Ali’nüŋ / dürtdi: Y1 dartdı / düşdi: Y1 didüşdi // 6 Muṣṭafā: Y2 Resūla’l-lah / dostlıḳ: B5 dostlıġı / cefā birle: B5 cefā-y-ile / oldı: B6 ḳıldı // 7 ‘Ali: Y2 yok / key: Y2 ki / kimsese: B6, Y3 kimseye / açmaġıl: B7 acmaġıl // (8, 9) ol varduġuŋ bucaġı göŋül bucaġı olsun: Y’de yok / bucaġı: B8 bucaḳ // (10, 11) ve göŋlüŋ göyünsün: B9 yok, Y4 göŋlüŋ ḳaynasun / yok: Y4 bu sırrı / hiç kimse ḫaberüŋ bilmesün: B9 hic kimsenüŋ ḫaberi olmasun, Y(4, 5) hic kimerse bilmesün // 12 ėy cānı cihānı men: B10 oḳıġıl yā mükri / (12, 13) ėy cān cihānımen ol and cevābı …. oḳuġıl yā müḳri bir sā’at gözüŋ açġıl: Y(5, 6) ol cevābın oḳıġıl yā müḳri…cānı cihān ‘azī̇z men bir sā’at gözüŋ açup // 13 oḳuġıl yā mükri: B11 yok / açġıl: B12 acġıl // 14 göŋlüŋ: Y6 yok / / berü dutġıl: Y6 benden yaŋa dutġıl / tevfīḳı

çırāġı (2) nitedür kim gözüŋ yaşlu görür men ve yüregünüŋ başlu görürem (3) eydür, yā أَبْكَانِيْ عَلِيٌّ بِبُكَائِهِ مِنِّيْ عَلَىٰ أَغْلَتِيْ عَلِيْ aġlamaġı (4) birle men anı senüŋ dirligüŋce aġlar görmeyeyim eydür, yā yüregim (5) yaġı nişe aġlarsın eydür, yā babasından bir ḥācet dilemiş (6) murādına degmedüŋ eydür, ėy ciger köşem ol rāzları Ḥaḳ Ta'ālā (7) baŋa dėdi, kim hiç kimseye anı söylemege destūr vėrmedi şoldem berīdi ḥażret (8) Cebrā'īl-i emin 'aleyhi's-selām inüp geldi eydür, yā Muḥammed, Fāṭımatü'z-(9)zehrā aġlamaḳdan diŋdür ve ḥācetin revā ḳılġıl eydür, yā Fā(10)ṭıma varġıl 'Alī'yi berü göndergil ol rāzlardan senüŋ göŋlü(11)ŋ-içün birin eydeyim 'Alī murtażā <'Alī'yi>[487] peyġāmber ḳatına geldi, henüz (12) gözi yaşı aḳar-ıdı ve ārzū odı için yaḳar-ıdı Resūl (13) eydür, yā 'Alī Taŋrı Ta'ālā eydür, kendü pāẕişāhlıġum ḥaḳḳı-çun (14) bu dünden gėrü kim vaṣlı düni durur, ḳaçan ḳıyāmata degince (15) her ḳanda kim senüŋ aduŋ söylense mihr birle bir kimsenüŋ gözinden **[191a]** (1) yaş çıḳsa bir ṭamla hergiz ol **[B 165b]** gözi od birle göyündürmeyem hergiz ol (2) gözi birle aŋa ṭamu odın göstermeyem dėdi, 'Alī üzre o ḫumārlıġı (3) artdı, 'Alī eydür, yā Resūlu'l-lahi daḫı arturġıl ḳanmadum dėdi, (4) eydür, yā 'Alī yaḳın gelgil Resūl barmaḳın 'Alī aġzına soḳdı **[Y 79a]** iki barmaġı birle (5) 'Alī'nüŋ dilin dutdı, kendü aġzından biraz yar aldı, 'Alī diline dürtdi (6) 'Alī sekiri düşdi eydür, yā Muṣṭafa dostlıḳ cefā birle vīrān oldı (7) Resūl eydür, delülige başladuŋ yā 'Alī key görgil bu sırrı kimsene[488] açmaġıl (8) ḳaçan kim bunuŋ esrükligi seni yėŋse bir bucaġa varġıl ol varduġuŋ (9) bucaġı göŋül bucaġı olsun <kendüzüŋe>[489] kendüzüŋe eyitgil kendüzüŋ (10) ėşitgil, dilüŋ eytsün, ḳulaġuŋ ėşitsün, içüŋ yansun ve (11) göŋlüŋ göyünsün, hiç kimse ḫaberüŋ bilmesün,وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى (12) anddur Muḥammed gökden indügine ėy cān-ı cihanı men ol cevābı مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى(13) oḳuġıl yā muḳrī bir

birle: B12 tevfıḳı-y-ıla // 15 telkın ḳılayın: B13 telfıḳ ḳılayım, Y7 beyān ḳılayım / yok: Y7 bir nesne / ġāyet durur: Y7 ġāyetdür

[486] Metinde üste yazılmıştır.

[487] Metinde üstü çizilmiştir.

[488] Metinde: kimese

[489] Metinde üstü çizilmiştir.

sā‘at gözüŋ açġıl (14) göŋlüŋ ḳulaġın berü dutġıl bu iki ayet arasında Taŋrı tevfīḳı birle (15) telḳīn ḳılayın فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى ġāyeti durur ve **[191b]**[490] (1)مَا أَوْحَى nihāyeti durur, ya’nī yaḳınlıġa degmek durur مَا أَوْحَى (2) dostlıġa ėrmek durur, iltdüm dėmek ḳurbet nişānı durur, rāzumı (3) kimseye eyitmedüm, **[B 166a]** ġayret nişānı dėmek olur, ümmet yaḫşı bu ġayret içinde (4) ḥayret durur, ġayret ṣaḳlayıcılıḳ olur, dost rāzın kimseye (5) söylememek ḳısḳanmaḳ olur, Taŋrı ‘azze ve celle ne rāz kim Muḥammedi Muṣṭafā(6)-y-ıla söyledi hiç kimseye açmadı ve ḳamusı ḳısḳınçlıḳdan durur, nite-kim (7) ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā eydür, أَنَا غَيُوْرٌ وَ سَعْدٌ غَيُوْرٌ وَ اللهُ أَغْيَرُ (8)مِنَّا eydür مَا وَمِنْ غِيْرَةِ المُحِبِّيْنَ مَا قَالَ القَائِلِ أَغَارُ عَلَيْكَ مِنْ لَحْظِ ḳısḳınçdur ve Taŋrı bizde ḳısḳınçraḳ durur العُيُوْنِ فَكَيْفَ بِمَا سِوَاهُ مِنَ الظُّنُوْنِ وَ أَحسَنَ كُلُّ أَرْضٍ قَدْ تَطَاهَا فَلَيْتَكَ لاَ تَطَا إلاَّجُفُوْنِيْ (10) (11) ḫaberde eyle gelmiş durur kim ‘Āyişe-yi ṣıddıḳa rażiya’l-lahu ‘anhu rivāyet (12) ḳılur kim seyyīd-i ḳıyāmat bir sā’at ġāyıb oldı, oloḳ sā’at (13) gėrü geldi eyitdüm yā bedrü’l-leyāl ve yā çırāġ-ı bī-zevāl ḳanda idüŋ (14) Resūl eydür, Taŋrı ḳatında-y-ıdum, üküş teşrīf buldum ‘Āyişe eydür, (15) ben eyitdüm yā bülbül-i bāġ-ı viṣāl senüŋ işüŋ ḫoẕ rāst durur, yā Resūlu’l-lahi ümmeti **[192a]** (1) çün ne ḳılduŋ eydür, yā ‘Āyişe ümmet-çün delim ḫil’at buldum (2) ve getürdüm eydür, yā ‘Āyişe ḳaçan gėrü döndümse göŋlümde ümmet (3)

---

[490] **[191b]** // 1 nihāyet durur: Y7 nihāyetdür / ya’ni : Y7 yok / degmek durur: Y7 degmekdür// 2 ermek durur: Y8 ermekdür / ildüm:B15, Y8 iltüm / nişānı durur: Y8 nişānıdur // 3 yok: B15 dėmek / nişānı olur: B1 nişānı durur, Y8 nişānıdur /içinde: B1 icinde // 4 ġayret: B1 yok / kimseye: B2 yok //6 hiç: B3 hic / kimse: B3 kimseye / açmadı: B3 acmadı / durur: B3 idi // (8, 9) ḳısḳıncraḳ durur: B5, Y8 ḳısḳancraḳdur / Taŋrı: Y9 Taŋrı Ta’ālā // 11 eyle: B6 şöyle / gelmiş durur: B6, Y10 gelmişdür / yok: Y10 kā’īnāt ḫocā ‘araṣāt Muḥammedi Muṣṭafā // 12 seyyid-i ḳıyāmat : B7 seyyid-i ‘ālem / oloḳ: Y11 oldem// 13 yā: B8 ėy / bedr ü leylāyı: B8 bedr-i leyāl / ḳanda idüŋ: B9 ḳanda-y-ıduŋ // 14 yok: Y11 ḥażreti / buldum: B9 yok // 15 yok: Y12 yā Resula’l-lah / rast durur: B10, Y12 rastdur / (15, **[192a]** // 1) ümmeti çün: B10, Y12 ümmeticün / ḳılduŋ: Y12 getürdüŋ / ümmet-çün: B11 ümmet-içün / buldum: Y13 yok / yok: B11 delim dürişdüm // 2 ḳaçan: B12 ḳacan / yok: Y13 murādı ḥāṣıl olup / döndümse: B11 döndüm // 3 eydür: B13 eyitdi / bilürem kim:B13 bilürven kim // 4 ümmet içün: B13 ümmet-içün / yok: B13 delim / ġayġu: B14, Y14 ḳayġu / var: Y14 vardur // 6 ḫaḳı-çun: B15, Y14 ḥaḳḳı-çun / eger senüŋ: Y14 yok // (7-12): Y’de yok / yok: Y (16, 17, 1) ṭolu yazuḳlu olsa saŋa şefā’at ḳılmaḳ degse ve baŋa raḥmet ḳılmaḳ degse sen şefā’at ḳılasın ve ben raḥmet ḳılamsenüŋ şefā’atüŋ eyle benüm raḥmetüm arasında ol bir üç günāh-kār ümmetüŋ suçı ‘afv olup dükeli raḥmete müsteġraḳ ola, lar // 7 sevmese idüm: B1 sevmese-y-idüm / çoḳdan: B1 öküşden / bularuŋ birle: B1 bularuŋ-ıla / ḳılmayadum: B1 ḳılmaya-y-ıdum // 8 şūḫ: B1 yok / ḳılısaram: B2 ḳılısarvan // 9 dėrem: B3 dėrven / kim: B3 ne kim / severem: B3 severven / ḳıyāmat yazusı: B3 ḳıyāmat güninde ḳıyāmat yazısı // 10 olsa: B4 olsa / kim: B4 yok / niçün: B4 nişe / (10, 11) ve ol: B4 yok / ve: B5 yok // 13 Meliki: Y1 Ḥaḳ // 14 ḳullaruma: B5 yok / bular: Y2 bunlar // 15 içinde: B8 icinde

sözi delim var-ıdı Ḥaḳ Ta’ālā eydür, yā Ḥabīb, ben bilürem kim (4) göŋlüŋde ümmet içün ġayġu var حِبُّ العِتَابَ مَعَ أُمَّتِكَ لَمَا أُحَاسِبْهُمْ بِقَلِيْلٍ وَ لاَ بِكَثِيْرٍ(5) وَعِزَّتِيْ وَجَلَالِيْ لَوْلاَ أَنِّيْ (6) eydür, yā Muḥammed, benüm ‘izzetüm celāletüm ḥaḳı-çun eger senüŋ **[B 166b]** ümmetüŋe ‘itāb (7) ḳılmaḳ sevmese idüm azdan çoḳdan bularuŋ birle ḥisāb ḳılmayadum, (8) ėy şūḫ gözlü, ben saŋa delim eylük ḳıldum, niçe daḫı ḳılısaram, bilürmisin (9) niçün böyle dėrem anuŋ-çun kim ben severem kim ḳıyāmat yazusı (10) ṭolu yazuḳlu olsa ben eyitsem kim yā ḳulum niçün böyle ḳılduŋ ve (11) ol ḳul eyitse kim ilāhī suç ḳıldum kendüzüme güç ḳıldum ve ben eyitsem (12) yā ḳulum yarlıġadum saŋa raḥmet ḳıldum Meliki celle ve celālühū قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ (13) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى **[Y 79b]** وَنَفَعَنَا اللهُ وَ إِيَّاكُمْ eydür, yā Muḥammed benüm faẕlum söylegil (14) senüŋ ümmetüŋe ve benüm ḳullaruma bular ėşitsünler ve eger isterlerse (15) benüm faẕlum bularuŋ fi’li içinde göstergil, bularuŋ fi’li benüm faẕlum **[192b]**[491] (1) gözgüsi durur, ḳaçan gözgüye baḳsalar içinde ṣūret görinür ve (2) ḳaçan ṭā’at ḳılsalar içinde faẕlı ve raḥmet bulınur, bularuŋ işi (3) iniden ṭaşra degül, yā ṭā’at durur, yā ma‘ṣiyet eger ṭā’at-ise benüm (4) faẕlum anda ve eger ma‘ṣiyet ise benüm raḥmetüm anda eger ol bir ṭā’at (5) ḳılursa ben birine ün yazaram مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا (6) eger ḳıyāmatda[492] aŋa da‘vīci çıḳsa anuŋ ṭā’ati müzdin borcına vėrem (7) borçlusın ḫoşnūẕ ḳılam benüm faẕlum birle anı rıżvāna

[491] **[192b]** // gözgüsi durur: B9, Y3 gözgüsidür / ve: B9 yok / içinde: B10 icinde // 3 ṭaşra: Y4 daşra / ṭā’at durur: B10, Y4 ṭā’atdur // 4 ma’ṣiyet ise: B11 ma’ṣiyet-ise / ḳılursa: Y4 ḳılurlarsa / yazaram men: Y5 vėrem // 7 faẕlum birle: B14 faẕlum-ıla / ḫoşnūẕ: Y7 ḫoşnūd // 8 faẕlum birle: B14 faẕlum-ıla / uçmaġa: B14 uçmaḳ // 9 bola: B15, Y8 ola, // 10 anda durur: B1, Y10 andadur / anuŋ çün kim: B1 anuŋ-çun-kim / (10, 11) yazuġın: B1 yazuġuŋ / birbirine: B2 birinebir / yazaram: B2 yazarvan // 12 yok: B1 yine / bitürürem: B3 yazarvan / yok: B3 biregünüŋ / şu: B3 ṣuyı // 13 arı: B3 bile / (13, 14) ḳanḳı durur: B4 ḳanḳısı, Y12 ḳanḳıdur / içinde: B5 icinde/ göŋlüŋ: B5 göŋlüŋi // 15 arı olur: Y13 arıdur **[193a]** // 1 olsun: B6 olmaz / arısız: B6 arısuz // 2 iki: B7 üç / ‘acab mi durur: B8 ‘acabmıdur / firişte: B8 ferişte // (2, 3, 4) gizlense ‘acab mı durur, ol firişte kim yazuḳ üzre müveggel durur,eger bundan ‘özrin bulsa ol yazuġa istifḳār ḳılsa: Y’de yok // 3 üzre müveggel durur,eger bundan: B8 yazar eger ḳul / yok: B9 ve tevbe / firişte lerüm: B9 ferişte lerüm / ḳulum: B9 ḳul / üzre: B10, Y14 üzere / yazuḳ adın yazuŋ bilsün: B10 yazuġıduġın bilmez-idi // 6 ṣoŋra: B10 soŋra / müzd durur: B11, Y15 müzddür // 7 peşīmānlıḳ: B12 peşīmān // 8 daḫı bir: B12 olduġı / müzd durur: B12 müzddür / bolsun: B13 olsun // 9 ḳuldan bir ṭā’at: B13 bir ṭā’at ḳuldan / bolsun: B13, Y17 olsun / (9, 10) bu durur,benüm faẕlum: B14 benüm faẕlum budur, Y17 budur benüm faẕlum / ḳuldan: Y17 yok / olsa: Y17 ḳılsa / bolsun: Y7 olsun / içinde: B14 icinde / (10,11) gösterdüŋ ise: B14 gösterdüŋ-ise, Y1 gösterdüŋ / yok: Y1 benüm // 12 Muḥammed: Y1 ḥabīb / ḳaçan: B15 ḳacan, Y1 yok

[492] Kelimede şedde bulunmaktadır.

ısmarlayam (8) kendü faẕlum birle uçmaġa ḥāṣıl ḳılam hem bahāsın benüm faẕlumdan (9) bula الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِن فَضْلِهِ **[B 167a]** ve eger bularuŋ işi (10) maʿṣiyet olsa hem benüm raḥmetüm anda durur, anuŋ çün kim ya(11)zuġın birin birine yazaram وَمَن جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا (12) yine ḳaçan tevbe ḳılsa üç müzd bitürürem nite-kim üç bardaḳ ṣu olsa birisi (13) arısuz ikisi arı olsa imdi bilmese kim arı ḳanḳı ve arısuz ḳanḳı (14) durur, şeri'at içinde revā olur göŋlüŋ ḳażı ḳılġıl ḳa(15)nḳısın <ḳanḳısın>[493] arı dėrse ol arı olur ol bir arısuz bardaġa'ibret **[193a]** (1) olsun ol bir arısız iki arı arasında gizlenür ʿacab dükel (2) eger bir yazuḳ iki ṭā'at arasında gizlense ʿacab mı durur, ol firişte (3) kim yazuḳ üzre müvekkel durur, eger bundan ʿöẕrin bulsa ol yazuġa (4) istiġḳār ḳılsa Taŋrı'dan ʿazze ve celle nidā gelür kim yā firişṭelerüm (5) bu ḳulum üzre üç müzd yazuŋ, ilk yazuḳ adın yazuŋ bilsün (6) ṣoŋra bildi ol bilmek bir müzd durur, ḳaçan kim anı işledi Taŋrı'dan (7) ḳorḳdı, ol ḳorḳmaḳ daḫı bir müzd durur, andan ol işine peşīmānlıḳ (8) daḫı bir müzd durur, bir tevbe ḳuldan olsa üç müzd benden bulsun (9) ḳuldan bir ṭā'at olsa on müzd benden bulsun bu durur, benüm (10) faẕlum bulduŋ fi'li içinde **[Y 80a]** yā Ḥabībī, eger faẕlum gösterdüŋ (11) ise imdi benüm raḥmetüm göstergil كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ (12) yā Muḥammed ḳaçan mü'min **[B 167b][494]** senüŋ ḳapuŋa gelse eyitgil aŋa cabbār-ı ʿālem (13) eydür, yā benden saŋa raḥmet ben yėttüm anuŋ çün kim seni bilmişven (14) biliş ben ḳıldum ve hem raḥmet ben ḳılam ya'nī raḥmet ve maʿṣiyet (15) taḳdīr ben ḳıldum raḥmet vaʿdesin hem ben ḳıldum kimüŋ kim derdi **[193b]** (1) benden olsa dermānı daḫı benden hem benden gerek eger gelürlerse (2) dermān benden ve eger giderlerse dermān benden yā ḳulum benden ḳaçup (3) gemi

[493] Metinde üstü çizilmiştir.

[494] // 13 raḫmet: B1 raḫmeti / yettüm: B2, Y2 yazdum / anuŋ çün: B2 anuŋ içün / bilmişven: Y2 bilmişben // 14 raḫmet : B2 ṭā'at // 15 takdīr ben ḳıldum:B3 ben taḳdīr ėtdüm / yok: B3 ve / kim: 3 yok **[193b]** // 1 benden: B4 yok / gelürlerse: B4, Y3 gelürseŋ / giderlerse: B5 giderseŋ / dermān benden: B5 derd benden / ḳulum: B5 ḳul // 3 ḫāżıram: B6 ḥāżır, Y5 ḥāżır benven / ḥāżıram: B6 ḥāżır, Y5 ḥāżırmen / beyit: B'de yok / yok: Y5 tercüme / derdizimen: Y6 derdi benden / tura ve: Y6 yok / yok: Y6 saŋa / 5. ve 6. beyit: Y'de yok / yok: Y6 olmazam göŋlüŋ biryān benden yoḳ idüŋ sen var ḳıldum ḳudret birle // 7 içinde: Y7 içre / dirlügün: Y7 dirlik / hem iḥsān benden: Y7 saŋa cān benden // 10 zindān: Y8 dünyā / ʿivāzı: Y8 ʿivāzın // 11 atını: Y9 at // 12 menden: Y9 benden / beŋligüm: Y10 benlik / bėrdüm: Y10 vėrdüm // 13 kimsenüŋ: Y10 bir kişinüŋ / olur: Y11 yok

varasın gelürseŋ geldügüŋ yėrde ben ḥāżıram giderseŋ (4) giddügüŋ yėrde ben ḥāżıram beyit

اِي دَرْدِزِ مَنْ تُرَا وَدَرْمَانْ اَزْمَنْ

هَرْكِزْ نَشَوَدْ دِلُ تُو بِرْيَانْ اَزْمَنْ دَرَدْ بَنْدَنْ سَكَادَرْ مَانْ بَنْدَنْ(5)

tercüme

Derd benden saŋa dermān benden

(6) Olsa senüŋ göŋülüŋ biryān benden

Yoḳ-ıduŋ <eydüŋ>[495] var ḳıldum ḳudret (7) birle

Ten içinde dirlügün hem iḥsān benden

Bilmez-idüŋ bildürdüm (8) kendüzümi

Göŋül içre nūru vėren īmān benden

Mü'min-iseŋ (9) miḥnete ḳatlanugör

İşbu dünyā mü'mine zindān benden

(10) İşbu zindān 'ivāżı yarın anda

Sekiz uçmaḳ mü'mine bostān (11) benden

Ḳuşlar etini sögülüp dürlü şarāb

Ḫuru ciftüŋ ṭapucı (12) ġılmān menden

Ma'zūl degül beŋligüm bėrdüm saŋa ol beŋlige

(13) Menşūr uş Ḳur'ān benden

Ėy dost kimsenüŋ beŋzi (14) ṣaru olsa üç nesneden olur yā 'illetden olur, yā miḥnetden (15) olur, yā zelletden olur كَاَنَّهُ يَقُولُ 'azze ve celle yā ḳulum eger senden **[194a]**[496] (1)

[495] Metinde üstü çizilmiştir.

[496] **[194a]** // 1 barsa: B8 var-ısa / zellet: B9 muḥabbet // 2 muḥabbet: B10 zellet // 3 ḥabīb menven: B10 muḥabbet benem, Y13 muḥabbet menmen / ṣalla'l-lahu 'aleyhi's-selām: B10 yok // 6 ḥabībi: B12 ḥabīb / ḳılursa: B12 ḳılsam / sözüŋ birle: B13 sözüŋ-ile // 6 imdi: Y14 şimdi // 7 ḳıluram: B13 ḳılmış oluvan / kim: B13 yok / bunlara: B13 bulara/ ḳılmış oluram: B14 yok / ezelven ezeli: B14 ezeli ezelden // 9

‘illet barsa baŋa gelgil kim ṭabīb benem ve eger sende zellet (2) var-ısa baŋa gelgil kim ḥabīb benem ve eger senden muḥabbet var-ısa (3) baŋa gelgil ḥabīb menven, ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣalla’l-lahu ‘aleyhi’s-selām (4) mi‘rāc düni ümmeti-çün raḥmet diledi وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنتَ مَوْلاَنَا(5) eydür, ilāhī benüm ümmetüme raḥmet ḳılġıl Ḥaḳ Ta’āla eydür, (6) yā Ḥabībi eger imdi raḥmet ḳılursam senüŋ sözüŋ birle raḥmet (7) ḳıluram, velīkin delim oldı kim ben bunlara raḥmet ḳılalı yā Muḥammed ḳılmış oluram[497] (8) sen bugünkisin bugünki rāḥīmsin ben ezelven ezel-i raḥīm (9) وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا eydür, ilāhī birlügüŋe raḥīm dėdüŋ (10) raḥīmler aġlayanı **[B 168a]** diŋdürür ne ḥikmetdür kim diŋmişleri (11) aġladursın Melik-i sübhānehu Ta’ālā eydür, yā Muḥammed anaya (12) oġlanından sevgülürek kimse olur mı eydür, yoḳ, eydür, ḳaçan (13) oġlan arı söze çabalasa anası yorulsa anı oġlan aġlar (14) ol oġlan **[Y 80b]** aġladuġına yumayınca ḳor mı oġlan niçeme aġlarsa (15) yumarın ḳomaz anda yoḳ benüm mü’minler ḳullarum yazuḳ arısızına **[194b]** (1) çabalasa ben aŋa sökellik vėrürem ve renc degürürem ol renc sökellik (2) birle anuŋ yazuġın yumaġ-ıçun imdi ol iŋledügi-çün yā zārılıḳ ḳıldu(3)ġı-çun ben anuŋ yazuġın yumarın ḳurımayam bilgil imdi ḳomazvan eger (4) ana oġlını arı sözden yursa ben daḫı mü’min ḳulumı yazuḳdan yuram (5) ana oġlından göreben raḥīmıraḳvan ḳullaruma eger ana oġlını bıŋar (6) ṣuyı birle yursa ben ḳullarumı ısıtma birle yuram, eger anası (7) oġlanı ṣu birle yur-usa ben

---

birlügüŋe: B15 birligüŋe // 10 diŋdürür: B1 diŋdürürler / yok: B1 sen // 11 Melik-i sübhānehu Ta’ālā: Y16 Ḥaḳ Ta’ālā / yok: Y17 imdi // 13 arı: B3aru /çabalasa: B3 bulaşsa // 14 aġladuġına: B3, Y1 aldugı-çun / yumayınca: B4 anası yumadın, Y1 anası anı yumadın / niçeme: Y1 nice // 15 yumarın: B4 yumadın, Y1 yumayınca /anda yok: B4 hem eyle, Y1 hem / mü’minler: B4, Y1 mü’min / arısızına: B4 arusuzına, Y2 arusuzına **[194b]** // 1 cabalasa: B5, Y2 bulaşsa / vėrürem: B5 vėrib, Y2 viribirmen / degürürem: B5 degürüven / (1, 2) sökellik birle: B5 sökellik-ile / yok: Y3 kul / yumarın: B7 yumadın, Y2 yumarmen // 3 ḳurımayam: B7 ḳurımayım // 4 daḫı: B8 yok / ḳulumı: B8 yok / yazuḳdan: B8 yazuġından / yuram: B8 yurvan, Y4 yurman // 5 ana: Y4 anadan / oġlından: B8 oġlanına / raḥimiraḳvan: B9 raḥīmraḳvan, Y4 raḥīmmen / oġlını: B9 yok / (5, 6, 7) ḳullaruma eger ana oġlını bıŋar ṣuyı birle yursa ben ḳullarumı isitme birle yuram eger anası oġlanı ṣu birle yürüse ben göz yaşı birle yuram ol gün kim: Y’de yok / bıŋar: B9 yanlış yazım // 6 ṣuyı birle: B9 ṣuyı-y-ıla / yuram: B9 yurvan / yok: B10 Taŋrı emri-y-ile / buyurdılar: B10 buyurdı / yok: B10 bular / Taŋrı’dan bulara: B11, Y5 bulara Taŋrı’dan // 8 ‘aleyhi’s-selām: Y4 yok / buyurdılar: Y4 buyurdı / emri birle: B12 emri-y-ile / yok: Y5 bularuŋ içinde çıḳdı / ‘aleyhi’s-selām: Y5 yok // 10 gördilerse: B13, Y6 gördiler / isdediler: B13 istediler / bulamadılar: B13 bulımadılar / Taŋrı’dan: Y7 Taŋrı’ya // 11 yok: B(14, 15) böyle ise sen bundasın eger / dilediler: Y7 ḳıldılar / (11, 12) bunda: B15 yok / yoġsasen: B15 yok / bundasın eger: B15 yok / dutuşu: B15 dutışu

[497] Metinde kenara yazılmıştır.

göz yaşı birle yuram ol gün kim (8) Yūnus peyġāmber ‘aleyhi’s-selām ḳavmine sücūd buyurdılar sücūd ḳılmadılar Yūnus Taŋrı’dan bulara ‘aẕāb diledi Cebrā’īl ‘aleyhi’s-selām[498] Taŋrı emri birle cehennem ṭamusıdan od (9) çıkardı ve havā içinde dutuşdurdı ḳaçan kim Yūnus ḳavmi ‘aẕābı (10) gördilerse Yūnus’ı isdediler bulamadılar ol ḳavüm yābāna çıḳdılar, Taŋrı’dan (11) feryād dilediler, eyitdiler, İlāhī eger Yūnus bunda yoġsasen bundasın eger (12) Yūnus ġāyıb ise sen ḥāżırsın ne kim aġaçlar başında dutuşu (13) **[B 168b][499]** gördilerse bular oddan ḳorḳup yere ṣıġındılar geŋsüzin baş(14)ların secdeye ḳodılar Melik-i celīl fermān ḳıldı eydür, yā Cebrā’īl benüm (15) bulardan maḳṣūdum sücūd ḳılmaḳ idi imdi kim sücūd ḳıldılar **[195a]** (1) ol odı bularuŋ başından gidergil bularuŋ bir ḳılına ziyān (2) degürmegil, ėy yazuḳlu ḳullar beşāret olsun sizlere ve ol (3) yėrde kim Yūnus ḳavmi mescid ḳıldılar keŋsüz secde ḳıldılar od ḳorḳu(4)sından bulardan Ḥaḳ Ta’āla ‘aẕābı götürdi ve ol mü’minler (5) kim yetmiş seksen <birle>[500] yıl geŋleri-y-ile sücūd ḳılalar ne dėrsin (6) yā Muḥammed ben anları āzād ḳılmaya mı ṭamu odından belī āzād ḳılam Cebrā’īl (7) eydür, ilāhī seyyīdi ve Mevlāyı bu odı gėrü cehennem ṭamusına ilteyim mi nidā (8) gelür eydür, yā Cebrā’īl gėrü iltmek kerīmlik nişānı degül bu daḫı (9) anda yoḳdur ḳaçan kim mü’min sökel olsa Ḥaḳ Ta’ālā bir firişte buyurur (10) kim fermān gelürkim varġıl ol ḳuluŋ beŋzin gidergil

[498] Metinde kenara yazılmıştır.

[499] // (12,13, 14): Y’de yok aynı konu farklı anlatılmıştır.

(Y 8) bize şadar eyle biz ėtdügümüze baḳma bu belāyı üztümüzden şavseŋ lkerimsen dėdiler bular bu feryād (Y 9)da-iken od hevādan aşaġa indi ṭaġlar başına aġaçlara düşdi bu ‘ālāmet göricek bulara od ḳorḳusından (Y 10) yėr yüzin düşüb çār u nāçār başların sucūda ḳodılar eyle olsa ḫiṭāb ḳıldı Cebrā’īl’e // 13 gördilerse: B1 gördiler / bular: B1 yok // 14 yok: B2 celālühū // 15 maḳṣūdum: Y10 dilegüm / ḳılmaḳ idi: B2 ḳılmaġ-ıdı, Y11 ḳıldurmaḳ idi **[195a]** // 1 gidergil: B3 götürgil / ziyān: Y11 yok / yok: Y11 pes Cebrā’il Ḥaḳ Ta’ālā emri-y-ile ol od belāsın bulardan götürdi Ḥaḳ Ta’ālā eydür, / ḳullar: Y11 ḳullarum// 3 mescid: B5, Y12 sucūd // 4 Ḥaḳ Ta’ālā: B6 yok / B5 bularda: 4 buladan götürdi: B5 götürdüm / mü’minler: Y14 mü’min // 5 birle yıl: B6 yok, Y14 yıl / B6 geŋleri-y-ile: 5, Y14 geŋile / yok: Y14 baŋa / ḳılalar: B7 kılsalar, Y14 ḳılsa // 6 yā Muḥammed: B7, Y14 yok / anları: B7 anı / azād ḳılmaya mı ṭamu odından: B7 ṭamu odından āzād ḳılmaya mı / ḳılam: Y15 ḳılavan // 7 seyyīdi ve mevlāyı: Y15 yok // 8 gelür: B9 geldi / eydür: B9 yok / yā Cebrā’il: Y16 yok // 9 anda yoḳdur: B9 eyledür / Ḥaḳ Ta’ālā: B10 yok / firişte: B10 ferişte / buyurur: B10 fermān gelür // 10 kim fermān gelür kim:B10 yok, Y16 fermān ḳılur /anı: B11 aŋa / gidergil: Y17 algıl // 12 yok: Y17 dėyü / firişte: B12 ferişte / kim: Y1 yok / anuŋ: Y1 ḳuluŋ // 13 yaraġı: B13 güci / yattıġı: B13 yatdıġı, Y2 yatduġı / yok: Y2 dāyim / yāẕ: Y2 yād // 14 feriteye eydür: B14, Y2 firişteye buyurur // 15 kim: B14 yok / ḳulum: Y(2, 3) ḳulumuŋ / yıyılsun: B15 yıynısun / daḫı üzerine: B15, Y3 renc üzere

[500] Metinde üstü çizilmiştir.

anı ṣormaġa (11) gelen dostlar anı görüp esirgesünler ve aŋa du‘ā ḳılsun(12)lar daḫı **[Y 81a]** bir firişte buyurur kim, varġıl anuŋ gücin alġıl girmeye (13) çıḳmaġa yaraġı olmasun saġlıḳ şükrin bilsün yattıġı yėrde beni yāẕ (14) ḳılsun, daḫı bir firişteye eydür, varġıl anuŋ yazuġın boynından (15) götürgil kim, benüm ḳulum boyını yėynilsün daḫı üzerine renc olmasun **[195b]**[501] (1) daḫı bir firişte pes buyururkim **[B 169a]** varġıl ṭā’atin getürgil alġıl kim ‘āḳıbet (2) anuŋ birle benüm luṭfum görgil dükeli Taŋrı buyruġı birle yėrine getürür(3)ler ḳaçan kim sökellik va‘desi yėtse ḳul ölesi vaḳt olsa (4) Melik-i celle celālühū eydür, yā firişte sen kim beŋzin almışduŋ var gėrü (5) yėrinde ḳoġıl ol ḳuluŋ beŋzin yėrinde ḳor dükeli firişlelere kim (6) her biri bir nesnesin aldı-y-ıdı gėrü alduḳları alduġın yėrine ḳor(7)lar ammā ol yazuḳ götüren firişte ḳılur muntaẓır olup durur, eyle (8) ṣanur kim meger Taŋrı aŋa daḫı buyura ol yazuġı gėrü ḳoya (9) ḫalkından Taŋrı ‘azze ve celle fermān gele gėrü ḳomaġıl kim götürülmiş (10) yazuġı gėrü ḳomaḳ kerīmlik nişānı degül Nükte ḳaçan kim imdi (11) mü’min ṣatun alduġı ḳulı āzād ḳılsa Melik ‘azze ve celle sulṭānehu anı (12) gėrü ṣatmaḳ buyurmaz revā görmedi pes mü’min boynından yazuġı kendü (13) götüre gėrü ḳomaġı ḳaçan revā göre gėrü söz başına varalum Cebrā’īl eydür, (14) ėy Ḫuẕāvendā bu odı ne ḳılayım dėdi, eydür, anı

---

501 **[195b]** // 1 kim: B15 yok / daḫı bir: Y3 yok / yok: Y3 pes / / yok: B15 sen / yok: B1 alġıl / (1, 2) varġıl ṭā’atın getürgil kim ‘āḳıbet anuŋ birle benüm luṭfum görgil: Y’de yok / anuŋ birle: B2 anuŋ-ıla / buyruġı birle yėrine: B2 buyruġın yėrlü ýerine, Y3 buyruġıŋ yėrine /(2, 3) getürürler: B2 getüreler / ölesi: B2 saġalası, Y4 saġılsa // 4 Melik-i celle celālühū: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā / firişte: B3 ferişteler / sen kim: B3 birüŋüz / almışduŋ: B3 almışdı / var: Y4 varġıl / gerü: B4 gine // (5, 6, 7) ol ḳuluŋ beŋzin yėrinde ḳor dükeli firişteler kim her biri bir nesnesin aldı-y-ıdı gėrü alduḳları alduġın yėrine ḳorlar amma ol yazuḳ götüren: B(4, 5) dükeli ferişlelere buyurur alduḳlu alduġuŋuz gėrü yėrine ḳoŋ āmmā yazuḳ götren // 8 Taŋrı: B6 yok /ol yazuġı: B6 ol daḫı yazuġın / yok: B6 yėrine // 9 ḫalkından: B6 yok / yok: B6 Taŋrı / gele: B7 ḳıla // 10 ḳaöan kim: Y6 yok / yok: Y6 imdi // 11 alduġı: Y7 alınmış / Melik ‘azze ve celle sulṭanehu: B9 Meliki celle: Y7 Ḥaḳ Ta’ālā // 12 yok: Y7 pes / yok: Y8 giderdügi / yazuġı: B9 yazuġın // 13 ḳomaġı: B10 ḳomaḳ // 14 ėy ḫuẕāvende: B11 ḫuẕavende, Y8 İlāhi/ bu: B11 yok / yok: Y9 Çalap // 15 men ve: B12 yok, Y9 men ol (/ 15 **[196a]** //) yazuġın anuŋ birle: B12 anuŋ-ıla yazuġın / yoram: B12, Y9 yok / yarlıġaram: B12 yarlıġayam, Y9 yaḳarmen / bundan ötrü: B12 yok / (1, 2) ṣallalahi ‘aleyhi’ ve’s-sellem: Y10 yok / cehennemden: B13 cehennem, Y10 cehennem ṭamusı // 3 bir ḳızḳun durur: B13, Y10 ḳızġunındandur / eydür: B13 yok / ükilür olsa: B14 ükilür / yazuġından: B14 yok // 4 ḳurtaram: B14 ḳurtaravan, Y11 ḳurtılavan / ḳıyāmatta: Y11 ḳıyāmat güninde / ḳoparurven: B14 ḳoparam, Y11 ḳopara / oldurur: B14, Y11 oldur / vācib durur: B15, Y11 vacibdür // 7 arı: B1 aru / (7, 8) dėyü anı ma’ṣiyyetden arınsun dėdüm: B1 yok / yumaġı: B2, Y11 yumaḳ // 9 daḫı: B2 yok / buyurmayaydum: B2 buyurmayadum // 10 dutar-ımıssa: B3, Y14 dutarmıssa // 11 aŋa: B3 yok / hāy: Y15 yok //12 ḳarılara ḳocalara: B(4, 5), Y15 ḳocalara ve ḳarılara / ḳatı: B5 daḫı // 13 ayaġı olsa-y-ıdı kendü: B(5, 6) ayaġına ḫükmi olsa-y-ıdı kendüḫoẕ / ol erüŋ: Y15 varuŋ / var-ısa: Y16 var-ıdı // 14 bugün: B6 yok / iltüŋ: B7 iledüŋ // 15 kim: B7 anı / yok: B7 ki / namāzı ol: B8 ol namāz

havā içinde gizle(15)gil kim ben ol oddan isitme yaradur men ve Muḥammed ümmeti yazuġın anuŋ **[196a]** (1) birle yoram yarlıġaram, bundan ötrü eyitdi Muḥammedi Muṣṭafā ṣalla'l-lahi (2) 'aleyhi' ve's-sellem اَلْحُمَّي مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ eyitdi isitme cehennemden (3) ḳızḳun durur eydür, eger ol isitmeden ükilür olsa yazuġından (4) ḳurtaram ve eger ölürse ḳıyāmatta nīkbaḫt ḳoparurvan bunuŋ (5) delīli oldurur kim ölüyi yumaḳ şeri'at içinde vācib durur, (6) كَأَنَّهُ يَقُولُ عَزَّ وَ جَلَّ 'azze ve celle eydür, yā ḳulum **[B 169b]** anuŋ yazuġın ben yudum (7) tenini siz yuŋ necāsetden arı olsun dėyü anı ma'ṣiyetden (8) arınsun dėdüm eger ben anuŋ yazuġın yumayaydum tenin yumaġı (9) daḫı size buyurmayaydum imdi ḳaçan kim yusaŋız kefenin gėyürüŋ (10) eger anuŋ eli dutarımıssa kendü ṭonın gėye-y-idi imdi bugün (11) aŋa el siz oluŋ ṭonın gėyürüŋ hāy ėy ġāfiller işbu ölüm (12) ḳamulara yaḳındur velikin ḳarılara ḳocalara ḳatı yaḳındur imdi (13) gelüŋ cenāzesine ol erüŋ eger ayaġı olsa-y-ıdı kendü var-ıdı (14) aŋa bugün ayaḳsız oluŋ anı götürüŋ namāz yėrine iltüŋ ḳaçan (15) kim namāzı anı yėrine ḳosaŋuz imdi anuŋ teni fermānında degül namāzı ol **[196b]**[502] (1) ḳılası anuŋ üzre siz ḳıluŋ boynunuz birle götürüŋ aŋa ḫādim (2) oluŋ cenāzesin götürüŋ aŋa binid oluŋ aŋa namāz ḳıluŋ aŋa şefā'(3)atci **[Y 81b]** oluŋ aŋa kim men raḥmet ḳıldum siz daḳı ḫiẕmet ḳıluŋ (4) ḥikāyet bir gün peyġāmber ḥażreti ṣalavātü'r-raḥmānu 'aleyhi bir cenāzeye (5) ṣataşu geldi anuŋ üzre namāz ḳılısardı ṣordı kim هَلْ صَا (6) حِبُكُمْ دَيْنٌ eyitdi bu ėşiŋüzün kimseye hiç borcı

[502] **[196b]** // 1 ḳılası: B8 ḳıla / yok: B8, Y17 namāzı / üzre: B8 üzerine / boynuŋuz birle: B8 boynuŋuz-ıla // 2 binid: B9 binü // 3 oluŋ kim men: B(9, 10) oluŋ kim ben aŋa, Y1 oluŋ aŋa kim / daḳı: B10 daḫı, Y1 yok // 4 yok: Y1 ḥikāyet / ḥażreti ṣalavātü'l-er-raḥman 'aleyhi: B11 'aleyhi's-selām, Y1 ḥażreti // 5 ṣataşu geldi: B11 uġradı geldi, Y1 ḥāżır geldi / üzre: B11 üzere / ḳılısardı: B11 ḳılmaḳ dilerdi // B12 işiŋüzüŋ, 6 işigüŋüz, Y2 kişinüŋ / hiç: B12 hic / yok: B12, Y2 kimseye / yok: 13 idi / altūn: B13 akça, Y2 yarmaḳ / var: B13 var-ıdı // 8 gitdi: B14 cıḳdı / er-imiş: B14, Y3 imiş / yok: B14 ben / yok: Y3 geldi eydür,/ cenāzesine: Y3 yok / yok: Y3 üzere // 9 ḳılmayam: B14 ḳılmaram / Cebrā'il: B15, Y4 Cebrā'il-i emīn / eyitdi: Y4 eydür,/ yok: Y4 oloḳdem // 10 yok: (B 1, 2, 3, 4, 5), Y (4, 5, 6) … saŋa selām ḳıldı eydür, senüŋ mihrüŋ benm ḳullarum üzere bu deŋlüce midür dört aḳça borc-icün dört tekbir benim ḳullarumdan dirīġ dutduŋ benḫoẕ anı namāzsuz yarlıġayam kim ḥaḳīḳat bileler kim raḥīmmen men peyġāmber aġladı eydür, bu ol vekīl benem borcını ben ödeyem dėdi Cebra'il eydür // 15 eydürsin: B5 eydürsen **[197a]** // 1 ḳılasın: B6, Y7 ḳılısaram // 2 ben olup dururven dėr: B7, Y8 ben olven / kendü yüz biŋ bunca var hezār: B (7, 8) kendü var yüz biŋ hezār bunca / (3, 4) hezār hezār: B8, Y9 yok / kimse: B8 kimseye / ḥażretinde: B8 ḥażretinden / yėri yoḳ durur: B9, Y9 yėri yoḳdur // 5 durur: B9, Y10 olur / (5, 6) anuŋ birle: B9 anuŋ-ıla / peyġāmber ḥażretinden: B10 peyġāmberden / hiç: B10 yok // 7 Ebū Bekir birle 'Ömer ve 'Oṣmān birle: B10 Ebū Bekir 'Ömer 'Oṣmān ve / yėtişmiş: B10 degmiş / yoḳ durur: B11, Y10 yoḳdur // 9 geldise: B12, Y10 geldi / ' āyişe: B12 'āyişe-yi ṣıddıḳa // 10 Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ: B13 Ebū Bekir / nedür: B13 nite // 11 nūrı: B13 çırāgı / seferi: B14 külügi aşāsı / ḳaçan: B14, Y11 ḳaçankim / ölürmen: B14 ölsem // 13 benden: B15 yok

var mı idi eytdi(7)ler yā Resūlu'l-lahi dört altūn borcı var ödemedin dünyādan (8) gitdi, peyġāmber eyitdi bu żālim er-imiş ẓālimler cenāzesine (9) namāz ḳılmayam dėdi, andan Cebrā'īl geldi eyitdi, يَا مُحَمَّدَ الرَّبُ (10)يَا العِزَّةِ يُقْرِئُكَ السَّلَامْ Meliki 'azze ismü selām ḳıldı eydür, (11) senüŋ mihrüŋ benüm ḳullarumuŋ üzerine böylemidür dört altundan (12) ötrü dört tekbīri dirīġ dutuŋ ben hoẕ anı namāzsız daḫı (13) yarlıġadum kim ḥaḳīḳat bilsünler kim raḥīm benven dėdi, peyġāmber (14) ḥażreti aġladı eydür, bu ölünüŋ vekīli benüm borcını daḫı ben (15) öderem Cebrā'īl eydür, **[B 170a]** yā Muḥammed cabbārı 'ālem eydürsin anı **[197a]** (1) ḳılġıl kim saŋa eyitdüm ben ḫoẕ ne ḳılasın bilürem saŋa eyitdüm (2) mü'minlere raḥīm olġıl بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمٌ ben olup dururvan dėr (3) وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا bu kendü yüz biŋ bunca var hezār (4) hezār velīkin hiç kimse bu ḥażretde emīnlik yėri yoḳdurur, (5) anuŋ-çun kim emīnlik ḳorḳmamaḳ <durur>[503] olur ḳorḳmamaḳ anuŋ (6) birle berāberlik olur, peyġāmber ḥażretinden ṣoŋra hiç kimse (7) Ebū Bekir birle 'Ömer ve 'Oṯmān birle 'Alī derecelerine yėtişmiş yoḳ durur, (8) ėşitgil kim degmesi ölüm vaḳtında ne ḳılurlar ve ḳorḳularına daŋlu-(9)y-ıdı ḳaçan kim Ebū Bekir'e ecel yaḳın geldise 'Āyişe atası (10) Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ ḳatına geldi eydür, yā baba ḥālüŋ nedür (11) eydür, yā iki gözüm nūrı 'Āyişe babanuŋ seferi vaḳtı oldı (12) ḳaçan ölürmen beni işbu kilīme ṣaruŋ bu kilīm benüm kefenüm (13) olsun, eger benden ṣoŋra eyü düş **[B 170b]** [504]görseŋüz benüm işüm (14) eyü durur ve eger eyü düş görmezseŋiz

[503] Metinde üstü çizilmiştir.

[504] / görseŋüz: B1 görürseŋüz // 14 üzre: B1, Y13 üzere // 15 cenāzem: B2 cenāzemi / Resūl'uŋ: B2, Y13 Resūl **[197b]** // 1 ḥażresine: B2 ḥażretine / eyü durur: B3, Y4 eyüdür // 2 vėrmez-ise: B3 vėrmezse / Taŋrı bilürkim: B3 yok / nite ol: B4 yetlü ola, // 3 kendü içün: B4 kendü-y-içün // 4 ḳaçan kim: B5 ḳacankim / degdi: B5 ėrişdi / gözler: B6 gözleri / yaşın: B6 yaş-ıla, Y17 yaş / dökdi: B6, Y17 ṭoldı / ḳursun: B6 ḳursın // 6 sizüŋ elüŋüzdedür: B7 yok / bir: B7 bu / ḥāline: B7, Y17 işine / oldı: B7 durur,// 7 bes: B7 pes, Y1 yok / yok: Y1 kimseye ḥükm yoḳ imdi / 'Ömer böyle: Y1 böyle 'Ömer / ḳılsa: Y1 ḳıldısa / yok: Y1 aḫir / yarına: Y1 ėrteye // 8 secdesi: B9 sucūd / ėte oldı: B9, Y2 yok // 9 oldı: Y2 olıcaḳ / yok: Y2 anı // 10 ḥaḳı-çun: B10 ḥaḳḳı-çun, Y3 ḥürmeti-çün / kim: B11 yok // 11 ḳıġıra: Y3 çaġıra / (11, 12) 'Oṯmān-ı 'affān: B(11, 12), Y3 'Oṯmān bin 'affān / ḳılsa: Y4 ḳıldısa / bes: B12 pes, Y4 yok // 13 'Ali Ḥasan'ı ve Ḥüseyin'i ḳıġırdı: B13 ḳıġırdı yā Ḥasan ve yā Ḥüseyin ḳanısız // 14 uştayuz: B13 uşuz // 15 vardı: B(14, 15), Y5yėrine vardı / yok: Y5 kimse / ṣaġdan: B15 ṣaġdın **[198a]** // 1 ṣoldan: B15 ṣoldın / bularuŋ: Y6 bunlaruŋ // 2 üzre: B1,Y6 üzere / anı: B2 onı / 'Ali: B1 yok // 3 oḳuġıl: B2 oḳıġıl // 4 oḳuġul: B3 oḳıġıl / yok: B3 ve/ (4, 5) ün ḳoşup: B3 yok, Y7 oḳıġıl / oḳudılar: B3 oḳıdılar / çoġu: B4 çoġı / düşdi: B4 ḳobdı / ol kim: B4 olgünkim // 8 anuŋ birle: B6 anuŋ-ıla / ben ididüm: B6, Y10 ben-idüm / (8, 9) ḳanı imdi ol: B6 imdi ol ḳanı, Y10 ḳanı ol vardı / anuŋ birle: B7 anuŋ-ıla / idüm: B7 vardum / kāferleri: B8, Y10 kafirleri / ḳırar-idüm: B8 ḳırdum // 10 yiŋi birle: B8 yiŋ-ile / yüzüm tuzın: Y10 yüzüm gözüm / siler-idi: B8 silerdi

eydüŋ bu kilīm üzre kim (15) ėy diriġā Ebū Bekir işi yuvardı daḫı benüm cenāzem Resūl'üŋ **[197b]** (1) ḥażretine iltüŋ eger yol vėrürse işüm eyü durur ve eger yol (2) vėrmez-ise Taŋrı bilürkim benüm işüm nite ola, Ebū Bekir böyle dėyüp (3) kendü içün aġladı imdi görgil kim 'Ömer ne ḳıldı 'azīzi men, (4) ḳaçan kim 'ömrüŋ 'Ömeri āḫirine degdi aġladı gözler yaşın dökdi (5) eyitdiler yā 'Ömer kimi ḫalīfe ḳorsun dėdiler eydür, siz bilürsiz (6) kim sizün elüŋüzdedür, 'Ömer bir sā'at kendü ḥāline **[Y 82a]** meşġūl oldı (7) bes 'Ömer böyle ḳılsa 'Oṯmān ne ḳıldı, dün ilkinden yarına degin aġladı (8) eyle kim secdesi yėri yaş oldı ḳaçan kim ėrte oldı seḥer (9) vaḳtı oldı eydür, ilāhi anuŋ ḥaḳḳı-çun kim senden artuḳ (10) anı kimse bilmez daḫı bu aḳsaḳal ḥaḳı-çun kim ḳıyāmatda buyurma(11)ġıl kim ḳıġırıcılar ḳıġıra Taŋrı 'Oṯmān'dan bī-zār dėyü 'Oṯmānı (12) 'Affān böyle ḳılsa bes 'Alīyy-i murtażā ne ḳıldı, ḳaçan kim cān (13) gögsine geldi, 'Alī Ḥasan'ı ve Ḥüseyn'i ḳıġırdı, eyitdiler, yā baba, (14) uştayuz, 'Alī eydür, yā baġrum pāreleri, baŋa yaḳın gelüŋ kim (15) ataŋuz 'Alī 'ġarḳa vardı, Ḥasan ṣaġdan yaŋa oturdı **[198a]** (1) ve Ḥüseyn ṣoldan yaŋa **[B 171a]** oturdı bularuŋ elini 'Alī kendü gö(2)gsi üzre ḳodı, Ḥasan anı görklü-y-idi 'Alī eydür, yā Ḥasan (3) oḳuġıl وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ وَيَا حُسَيْنْ(4) فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا yā Ḥüseyn sen daḫı <büyük>[505] bu āyeti oḳuġul Ḥasan Ḥüseyn ün (5) ḳoşup bu āyeti oḳudılar yārenler arasında çoġu düşdi (6) ḳamular aġlaşdılar 'Alī eydür, ah ol kim Resūl da'vet ḳıldı (7) ilk beni ündedi ḳanı ol imdi vardı ol gün kim (8) Resūl[506] namāz ḳıldı, anuŋ birle ilk namāz ḳılan ben ididüm ḳanı (9) imdi ol vardı, ol gün kim Resūl ġazālıḳ ḳıldı anuŋ birle ben idüm ḳanı imdi ol vardı ol gün kim[507] ben kāferleri ḳırar-ıdum (10) Resūl yėŋi birle yüzüm tozın siler-idi ḳanı imdi ol var(11)dı ol vaḳt kim Resūl Mekke'den hicret ḳıldı döşeginde ben (12) yatdum ḳanı imdi ol vardı ve ol gün kim Ṭū'ba aġacı (13) dibinde kābin ḳıldılar murād andan ben

// 11 vaḳt: B9 gün / Resūl: Y11 yok / yok: Y11 Mekke'den // 13 dibinde: B10 yok / andan: B10 anda // 15 yok: B12 dileŋ? / murāda: B12 yok

[505] Metinde üstü çizilmiştir.

[506] Metinde: Rusūl

[507] Metinde kenara yazılmıştır.

idüm ḳanı imdi ol (14) vardı ve ol gün kim Cebrā’īl uçmaḳ yıparın getürdi (15) andan murāda ben idüm ḳanı imdi ol vardı ol gün kim **[198b]**[508] (1) men kāfire ḳılıç çaldum Cebrā’īl beni ögdi, ben sevündüm, ḳanı imdi (2) ol gitdi ve ol gün kim Cebrā’īl havādan ḳıġırdı (3)لاَ فَتَىٰ إِلاَّ عَلِيٌّ وَ لاَ سَيْفَ إِلاَّ ذُو الفَقَارْ murād andan (4) ben-idüm ḳanı imdi ol vardı ve ol gün kim Cebrā’īl (5) **[B 171b]**إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ āyetin getürdi murād andan ben-idüm (6) ḳanı imdi ol vardı Ümmi Seleme duymadı ‘Alī ḳatına geldi (7) eydür, yā ‘Alī nişe böyle dėrsin eydür, yā Ümmi Seleme Taŋrı’nuŋ (8) raḥmetinden nevmīẕ olmazvan nevmīẕ degülem ümīẕüm var Taŋrı’nuŋ (9) raḥmetine velīkin ‘amelümde aŋa lāyıḳ nesnem yoḳ eydür, ilāhī (10) sen bilürsin eger benüm sözlerüm gėrçek ise ‘Alī’ye feryād ėtgil (11) ve ol gün kim ‘Alī cenāzesin götürdiler ve ṣaḥābeler gėrü (12) döndiler Ümmi Seleme düşinde gördi kim yā **[Y 82b]** ‘Alī ḥāl nitedür (13) ḫaber vėrgil ‘Alī eydür, yā Ümmi Seleme ben işi aradan götürdüm (14) Taŋrı Ta’āla saġışı şümārı aradan götürdi, imdi ėy ‘azīz(15)ler bilüŋ kim Taŋrı Ta’āla dergāhından kimseye emīnlik yoḳ durur, **[199a]** (1) yā oḳuġıl yā muḳri أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ol yėrde ‘Alī böyle ḳılsa ve ‘Oṯmān ve ‘Ömer (2) ve Ebū Bekiri’ṣ-ṣıddık böyle ḳılsa rıżvānı Allahı ‘aleyhim ecma’īne ‘acabā bizüm (3) ḥālümüz nite ola kim diŋle imdi kim Cebrā’īl ne ḳıldı bir gün (4) aġlayu

---

[508] **[198b]** // 1 men: B13 ben, Y13 yok / kāfire: B12, Y13 kāfirlere / çaldum: Y13 calardum // 2 gitdi: B13 vardı / ḳıġırdı: B14 ḳıġırdı, Y14 çaġırdı // 3 andan: B15 anda // 5 andan: B1 anda //6 Ümmi: B1 Ümmü / ‘Ali: Y15 ‘Ali’nüŋ / nişe: Y15 niçün // 7 Ümmi: B2 Ümme / Taŋrı’nuŋ: B3 Taŋrı // 8 nevmīẕ olmazvan olmazvan: B3 yok / (8, 9) ümiẕüm var Taŋrı’nuŋ raḫmetine: B3 Taŋrı’nuŋ raḫmetine ümīẕüm vardur / ‘amelümde: B4 ‘amelde / nesnem yoḳ: B4 nesne bilmezem // 10 sen bilürsin: B4 bilürsin / gėrçek ise: B4 kirtü-y-ise // 11 ve: B5 yok / götürdiler: Y17 gönderdiler / (11, 12) ṣahābeler gėrü döndiler: Y17 yok / Ümmi Selem: B6, Y17 Ümmi Seleme ‘Ali’yi / kim yā: B6, Y17 yok / yok: Y1 eydür,/ ḥāl: Y1 ḥālüŋ // 13 ḫaber vėrgil: B6 eydi vėrgil, Y1 yok / Ümmi Seleme: B7 Ümme seleme // 14 Taŋrı: B7, Y1 Ḥaḳ / saġışı ṣomārı: Y1 ḥisāb / yok: Y2 imdi / (14, 15) ėy ‘azizler: Y2 ‘azīz men / Taŋrı Ta’ālā: B8, Y2 yok / dergāhından: B8 dergāhında, Y2 dergāhda / emīnlik: B8 emīn yėri, Y2 emīnlik yėri / yoḳ durur: Y2 yoḳdur **[199a]** // 1 oḳuġıl: B9, Y2 oḳıġıl / yok: Y3 kim / ḳılsa: Y3 yok // 2 Ebū Bekiri’ṣ-ṣıddık: B10 Ebū Bekiri / ḳılsa: B10 ḳılsalar, Y3 olsa // 3 ola, kim: B11 ola, / diŋle imdi: B11, Y3 imdi diŋlegil // 5 saŋa: B13 yok / geldi: B13 oldı // 6 olduŋ: Y5 oldı/ yok: Y5 Cebrā’il / Resūla’l-lah’ı: Y5 Taŋrı Resūl’ı yok: B13 dėdi /deŋizinde: B14 deŋizinden / ġarḳ: B14 ġarḳa // 7 ṣanurdum: B14 ṣanu ḳıldum / ne er-idi: B14, Y6 ne-y-idi / kim: B15 yok / āḫiri: B15 āḫir /emīnlik: B15 eminlik // 8 ṣavuldı: B15 ṣavıldı, Y6 gitdi

seyyīd-i kā’inat Muḥammedi Muṣṭafā ḳatına geldi beŋzi taġayyir (5) olmış, peyġāmber eydür, yā Cebrā’īl, saŋa ne ḥāl geldi kim böyle taġayyür (6) olduŋ, eydür, yā Cebrā’īl Resūlu’l-lah göŋlüm bu sā’at ḫavf deŋizinde ġarḳ (7) oldı ṣanurdum İblīs ilerü ne er-idi kim āḫiri ne oldı emīnlik (8) benden ṣavuldı saŋa geldüm kim benüm göŋlüm ḫoş ḳılasın **[B 172a]**[509] dėyü eydür, yā (9) ḳarındaşum Cebrā’īl nişe ‘arşı götüren firişţelerine varmaduŋ ve muḳarreb (10) firişţelere varmaduŋ eydür, yā Resūla’l-lahı bunlaruŋ ümīẕi ve benüm ümīẕüm (11) senüŋ du‘āŋ içindedür Resūl ‘aleyhi’s-selām eydür, yā Cebrā’īl, du‘ā (12) nite ḳılam eydür, eyitgil kim yā Cebrā’īl ya’nī yā Celīl yarlıġa(13)ġıl Cebrā’īl’i ėy Müsülmānlar eger iş buncılayın olur-ısa إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ (14) بَا تُو مِلکا چُودِ يکَرَانْ نَتُوَانْ کَرْد هَرْ چِه (15) رَاجِعُونَ yā dostlar işbu dergāhda muḫaṭır durur, beyit تَوْکُنِي اَزْ تُو فِغَانْ نَتُوَانْ کَرْد **[199b]** (1) ma’nī bu durur kim eydür, senüŋlen ayruḳlayın ḳılmazuz her ne ḳılursaŋ (2) gile ḳılmazuz أَيُّهَا الخَطَرُ الخَطَرُ أَيُّهَا الشُّبَّانْ الخَطَر الخَطَرُ (3) أَيُّهَا المَشَايِخُ الخَطَرُ الخَطَرُ شَيْخْ بُو يَزِيْدْ رَحْمَهُ اللهُ عَلَيْهِ (4) أَيُّهَا الزُّهْادْ الخَطَرُ الخَطَرُ أَيُّهَا النِّسَاءْ الخَطَرُ الخَطَرُ جِئْنَا إِلَى الدُّنْيَا eydür, مِنَ الخَطَرْ (6) وَ عِشْنَا فِيْهَا بِغُرُرٍ وَخَطَرْ أَيْنَ الفِرَارُ مِنَ القَدَرْ أَيْنَ الفِرَارُ(5) بِقَضَاءٍ وَ قَدَرْ eydür, geldüŋ bu dünyāya bir ḳażā-yı ḳader birle dirildüŋ (7) anuŋ içinde ġurūr birle ve ḫaṭar birle ḳanı

---

509 // 8 dėyü: B1, Y7 dėdi // 9 ḳarındaşum: B1 aḫı, Y7 yok / nişe: Y7 niçün / B1, Y7 götüren: ilgüŋüz / firişţelerine: B1 feriştelerine // 10 firişţelere: B2 firişţelere / bunlaruŋ: B2 bularuŋ / ümīẕi: B2 daḫı // 11 du’āŋ içindedür: B3 du’āndur// (12, 13) yarlıġaġıl: B4 yarlıġa / buncılayın: B5 böyle-y-ise, Y10 böyle olsa // 14 dergāhda: B5 dergāh / muḫatıru : B5 muḫāṭara, Y10 muḫāṭıra / beyit: B6, Y10 yok **[199b]** // 1 senünlen: Y10 senüŋ birle / (1-5): B’de yok // 6 bu: Y11 yok / ḳażā-yı ḳader birle: B10 ḳażā ḳader-ile / içinde: B10 icinde / ġurūr birle ve ḫaṭar birle: B10 ġurū ḫaṭār-ıla, Y12 gurū birle / yok: B11 ḳażā // 8 ḳaçarsavuz: B11 ḳaçsavuz / aŋlanursavuz: B11 aŋlanasavuz // 9 ḳılur: B12 ḳılsavuz /üzre: B12 üzere/ üzre: B12 üzere / beyit: B12 yok // 12 yok: Y13 Cebrā’il eydür,/ benüm çün: B13 benüm-içün / ḳılasın: B13 ḳılsaŋ / du’āyı: B13 yok // 13 göz yaşı birle: B13 göz yaşı-y-ıla // 14 ėy: B14 yok / göz yaşı birle: B14 yok, Y15 göz yaşın // 15 gözüŋ: B15 gözüŋüz / Calab: B15 Çalap / ve: B15 yok **[200a]** // 1 yazuḳı çün: B15 yazuġı-çun / uçmaḳdan: B1 ucmaḳdan / çıḳardılar: B1 çıḳdı / içre: B1 içinde // 2 dökilürdi: B2 dökerdi // 3 ḳapdı: B3 ḳabdı / hevāya: Y17 aya // 4 ḳaçan: B3 yok / yok: B3 çün / gördi-y-ise: B3 gördi / eyitdi: B3 eydür / böyle: B4 böylemi, Y17 şöyle / ḫurumış: B4 ḫurımış / daḫı: B4 yok // 6 ṣaymaz: Y1 ṣaymazlar / (6, 7) Melik celle sulṭānehu ve ‘aẓame ṣānehu: Y1 Ḥaḳ Ta’ālā / yaşı: B5 yok / yok: B5 dėr // 8 ḫurluġuŋdan: B6, Y2 ḫurlıġuŋdan / belki: B6, Y2 belkim / ‘azizlıġındandur: B6 ‘azīzlıġuŋdandur / (8, 9) ‘alemlerüŋ: B7, Y2 ‘alem / Taŋrısıvan: Y2 Taŋrısımen / eyle: Y3 yok / ḳıldum: Y3 ḳıldumkim / yok: B7 ve / yok: B7 kim /bir: B7 yok // 10 atdı: B8 ata / nemrūd: B8 nemrūẕ / İbrāhim: Y3 İbrāhim ḫalīl // 11 firişte idi: B9 ferişte-y-idi / içinde: B9 icinde // 12 ol: B10 yok // 13 firişţekim: B10 feriştekim // 14 nemrūd: B11 nemrūẕ // 15 gülsitān: B12 bostān / eyleyem: B12 ḳılam

ḳaçası yėr ḳaderden ḳanı (8) aŋlanası yėr ḫaṭardan ḳaçarsavuz ḳurtılış yoḳ aŋlanursavuz diŋleniş yoḳ (9) işi ḳılur ḳader üzre cān vėrür rūzi ḫaṭar üzre ėy bī-ḫaber (10) beyit آوْيخِتَه خُواهِي كِه شَوَدْ عُمْرِ عَزِيزِ تُو هَدَرْمِي دِرِي وَي دُوزِي مَرُوذْ (11)بَرْ كَارِ خَطَرْ اَزْ كَارِ بَتَرْ تَوْبَيءِ اِي رُوزِ بَتَرْ (12) رَجَعْنَا إِلَى رَأسِ الكَلَامْ yā Muḥammed ḳaçan kim benüm çün du‘ā ḳılasın du‘āyı (13) göz yaşı birle ḳılġıl kim göz yaşınuŋ Ḥaḳ ḥażretinde ḥürmeti yavlaḳ (14) uludur, ėy yazuḳlu ḳullar aġlaşuŋ kim göz yaşı birle kim sizüŋ (15) gözüŋ yaşına Çalap ḥürmet ḳılur ve ol gün kim Ādem peyġāmber ‘aleyhi’s**[200a]**(1)-selām yazuḳı çün **[B 200b]** uçmaḳdan çıḳardılar dünyā içre rebbāne dėyüp yazu(2)ġı-çun aġlardı iki gözinden yaş ırmaḳlayın dökilürdi bir gün (3) bir ḳuş Ādem gözi yaşından bir ṭamla şu ḳapdı havāya çıḳdı (4) ḳaçan Ādem anı gördi-y-ise aġlamaġı artdı, eyitdi, ilāhī yazuḳlular senüŋ (5) ḥażretüŋde böyle ḫor-umış kim **[Y 89a]**[510] havādaġı ḳuşlar daḫı beni ḥisāba (6) ṣaymaz, benüm gözüm yaşı bularuŋ ṣuvadı mı oldı, Melik celle (7) sulṭānehu ve ‘aẓame şānehu ḫiṭāb ḳıldı eydür, yā Ādem, ol senüŋ (8) ḫurluġuŋdan degül belki ‘azīzlıġıŋdandur ben kim ‘ālem(9)lerüŋ Taŋrısıvan ezelde taḳdīri eyle ḳıldum, benüm bir dostumı bir düşmenüm (10) oda atdı ya’nī nemrūd İbrāhīm’i ol ḳuş kim gözüŋden (11) yaş ḳabdı firişte idi benüm ḳudretüm ḫazīnesi içinde (12) gizledi ḳaçan kim ol düşmen benüm ol dostumı oda atsa (13) fermān ḳılam ol firiştekim senüŋ ol bir ṭamla gözüŋ yaşını (14) ḳudret ḫazīnesinden çıḳara nemrūd odına şaça, anuŋ bereketinden (15) ol yanar odı İbrāhīm’e yaşıl gülistān eyleyem tā ‘ālemler bileler **[200b]**[511] (1) kim yazuḳlular gözi

[510] Metinde bu kısım Y 89a’dan itibaren başlamaktadır.

[511] **[200b]** // 1 ḳatumda: B13 ḥażretümde / vardur: B13, Y7 varmış / peyġember: Y7 yok // 2 gün: B13 yok // 3 ıydı: B14 neden-idi, Y7 yok / anuŋ içinde degmesi: B14 her birisi // 6 emzürmege: B2 emzürmek-içün // 7 var-ıdı bile getürdi: B2 bile gelmiş-idi / Yūsuf birle: B2 Yūsuf-ıla // 8 emzürürdi: Y9 emzürsün / ḳaravaşuŋ: B3 ḳaravaş / oġlancuġın: B3 oġlanın // 9 ṣatdı: B3 yok / givürüb: B4 givürdi / ḳatı: B4 yok // 10 oġlı çün: B4 oġlan-ıçun / Y11 oġul içün / Melik-i Ta’ālā: Y12 Ḥaḳ Ta’ālā // 11 degme: Y12 yok / yaş içün: B5 yaş-ıçun / aġlatdı: B6 aġlattı // 12 yā: B7 yok / (13, 14) aḫşam birle: B8 aḫşam-ıla / Ya’kūb Yūsuf: B8 baḳar Yūsuf // 15 ışmarladuḳından: B9, Y14 ışmarladuġından /ötrü: B9 yok / ḳavlu: B9 ḳavlu / ḳılmışlardı: B9 ḳılmış-ıdı / getüreler: B9 getüriserlerdi **[201a]** // 1 oldı-y-ısa: B10 oldı-y-ıdı / ḳapuya: B10 ḳapudan / baḳa: Y15 baḳardı // 2 kim: B10 yok / aŋsuz: B10, Y15 aŋsuzın / aġlaşmak: B10 aġlamaḳ / çoġı: B10 yok / çuġı durur: B11, Y15 çıġlıḳdur // 3 ḳardaşları durur: B11, Y16 ḳardaşlarıdur // 5 dutaram: B13 dutarvan / yok: B13 kim // 6 Ya’kūb’ı: B13 Ya’kub / başından: B14 yok / atdım: B14, Y1 urdı // 7 Yūsuf: B14 Yūsuf’um / ol sa’āt: B14, Y1 yok / (7, 8) çoşadı: B15 çiviledi // kim: B15 kim

yaşı benüm ḳatumda niçe ḥürmeti vardur (2) ‘azīzi men, ol gün kim Ya’ḳūb peyġāmber Yūsuf’dan ayrıldı (3) ol ayrılmaḳ sebebinden idi müfessirler anuŋ içinde degmesi (4) bir dürlü söz eydürler ammā bir laṭīf söz benden ėşitgil Ya’ḳūb (5) Yūsuf’dan ayrılmaḳ sebebi **[B 173a]** içinde Yūsuf’uŋ anası öldügi vaḳtın (6) Ya’ḳūb bir ḳaravaş ṣatun aldı, Yūsuf’ı emzürmege ol ḳaravaşuŋ (7) bir emerce oġlancuġı var-ıdı bile getürdi Yūsuf birle ikisin (8) bile emzürürdi Ya’ḳūb ol ḳaravaşuŋ oġlancuġın anasından (9) ayırdı ṣatdı bāzāra givürüp seksen altuna ṣatdı, ol ḳaravaş ḳatı (10) aġladı oġlı çün, seksen ḳaṭre yaş gözinden ṭamladı Melik-i Ta’ālā (11) degme bir ḳaṭre yaş içün bir yıl Ya’ḳūb’ı mübtelā ḳıldı ve aġlatdı (12) ve seksen yıl Yūsuf’ı andan ayırdı oḳuġıl yā muḳrī وَ ابْيَضَّتْ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ (13) عَيْنَاهُ Ya’ḳūb aḫşam (14) birle ikindü arasında Ya’ḳūb Yūsuf gelür mi dėyü Yūsuf’ı ḳardaşlarına (15) ışmarladuḳından ötrü ḳavül ḳılmışlardı kim üç günde getüreler **[201a]** (1) ḳaçan kim üç gün oldı-y-ısa ḳapuya çıḳdı yola baḳa dururdı gördi (2) kim aŋsuz aġlaşmaḳ çoġı ḳopdı, eydür, bu ne çoġı durur, eyitdiler (3) Yūsuf ḳardaşları durur kim gelürler Ya’ḳūb yügürü ṭaşra (4) çıḳdı, eydür, yā Yehūda Yūsuf’um ḳanı eydür إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ (5) سَمَاع eyle dutaram imāmelerden ve kitāb içinde eyle buldum (6) oloḳ sā’at Ya’ḳūb’ı risālet destārın başından yėre **[Y 89b]** atdı, (7) eydür, yā Yehūda Yūsuf ḳanı ol sā’at Cebrā’īl geldi ḳulaġına çiv(8)şedi eydür, yā Ya’ḳūb, ol ḳaravaş oġlancuġı ḳanı dėdi, bilmez (9) misin kim **[B 173b]** [512]Taŋrı

[512] / yok: B1 Ta’ālā / cezāsın:B2 ‘ivāżın / (9, 10) dėr sen eydürsin: B1 eger sen eydürseŋ / uyımaz: Y2 uyumaz / yok: Y2 her kim ne ḳılursa cezāsın vėrür / yok: B1 kim / eydürem: B2 eydürven, Y(2, 3) eydürmen // 11 keseki ise: B2 kesekise // 12 anasıŋuŋ: B3 anası/ kesegi durur: B3 keseki-y-idi / yandurduŋ: B3, Y4 göyündürdüŋ // 13 yandurısar: B4 göyündürdi / daḫı: B4 yok // 14 nūrın alur: B5 yok / ḳılur: B5 eyleye /Yūsuf’uŋ: B5 Yūsuf’ı **[201b]** // 1 atdı: B6 atdı / yok: B6 ger / ṭobraġa: B7, Y4 ṭopraġa / urdı: Y5 vurdı / yok: B7 açup / baḳdı: B7 baḳmadı / eydürler: Y5 eyitdi // 3 ne birle: B8 ne-y-ile // 5 degülem: B9 degülven / varduḳdı: B10 varduġ-ıdı, Y7 varduḳıdı/ ḳovmışduŋ: B11 ḳovmış-ıduḳ // 7 ḳumāşı: B11 ḳumāşıya / kim: B12 yok // 9 èşitdi-y-ise: B13 èşitdi / ėtdi: B13 dėyen, Y9 dėyüben // 10 ayrılmışvan: B14 ayrılmışam / anlar kizb: B14 andan ne / Yūsuf: B15 Yūsuf’uŋ / bulaşdurdılar: B15 bulaşdurup, Y10 bulaşdurup götürdiler / yok: B1 getürdiler // 12 ileyinde: B1 ileyine/ ḳodılar: B1 bırakdılar // (13, 14) üç dün gün uşuz yatdı ḳaçan kim üç günden ṣoŋra uşşı geldi: B2 yok /13 üç dün gün: Y11 üç gün dün / uşuz yatdı: Y(11, 12) uşşı gidüb yatdı öniŋ ardın: B2 ardın ileyin // 15 hiç ýerde yıtuḳ: B2 hic yırtuḳ yėr **[202a]** // 1 eydür: B3 yok / şefkat: B4 şefaḳḳat // 2 nite: Y13 nice / yırtmadın: B4 yırtmadı / yok: B4 dėdi // 4 dėdi: B5 yok / oġlanına: B6, Y14 oġlanlarına // 5 Taŋrı: B6, Y14 yok /

uyımaz kim ne ḳılursa cezāsın vėrür ḳomaz dėr (10) sen eydürsin kim Yūsuf'um ḳanı ben eydürem kim ḳaravaş oġlanı (11) ḳanı eger Yūsuf senüŋ baġruŋ keseki ise ḳaravaş oġlanı daḫı <sem?>[513] (12) anasınuŋ baġrı kesegi durur, sen anuŋ göŋlin baġrın yandurduŋ Taŋrı (13) senüŋ baġruŋ yandurısar sen anuŋ yaşın aḳıtduŋ Taŋrı daḫı senüŋ (14) gözüŋ nūrın alur gözsüz ḳılur sen anuŋ oġlanın evden çıḳarduŋ (15) Taŋrı senüŋ Yūsuf'uŋ şārdan çıḳardı إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ Ya'ḳūb **[201b]** (1) nübüvvet destārın başından atdı, yüzin ṭobraġa urdı, gözin (2) oġlanlarına baḳdı, oġlanları eydürler yā baba, bize nişe baḳmazsın dėdiler (3) Ya'ḳūb eydür, gözümüŋ nūrın giderdüŋüz size ne birle baḳayım, (4) Yūsuf benüm gözüm nūrı-y-ıdı yine Yūsuf'ı görmeyince size baḳası (5) degülem, إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ eyitdiler yā baba biz varduḳdı kim av avlamaġa (6)وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِندَ Yūsuf'ı ḳovmışduŋ ḳumāşumuz ḳatında (7) eydürben size ḳumāşı av avlamaġı ṣormazam baŋa eydüŋ kim Yūsuf'um ḳanı (8) فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ eyitdiler anı ḳurt yėdi dėdiler ḳaçan kim Ya'ḳūb (9) ḳurt adın ėşitdi-y-ise ah ėtdi, ḥasret odın gögsi içinde yandurdı (10) eyitdi, ėy diriġā ayrılmışvan Yūsuf'dan anlar kiẕb ḳıldılar, عَلَىٰ (11)قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ Yūsuf göŋlegiŋi yalan ḳana bulaşdurdılar, getürdiler, **[B 174a]** Ya'ḳūb (12) ileyinde ḳodılar, Ya'ḳūb ol ḳanlu göŋlegi ḳapdı baġrına başdı, (13) uṣṣı gitdi üç dün gün uṣsuz yatdı, ḳaçan kim üç gün(14)den ṣoŋra uṣṣı geldi, ol ṭonı ileyine aldı, öŋin ardın aradı, (15) hiç yėrde yırtuḳ bulmadı eydür مَا أَشْفَقَ الذِّئْبَ عَلَى القَمِيْصِ وَمَا **[202a]** (1) أَجْرَاهُ عَلَىٰ وَلَدِيْ eydür, bu ṭonı böyle esirgeyen şefḳāt ḳılan (2) Yūsuf'ı nite esirgemedi ṭonın yırtmadın Yūsuf'ı nite yaratdı (3) وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ Taŋrı'nuŋ 'azze ve celle kerīm(4)likin görgil dėdi, Ya'ḳūb oġlanına yalan dėmedi, ḳana (5) yalan dėdi, bularuŋ ''öẕrin Taŋrı örtdi suçlunuŋ perdesi (6) yırtılmasun dėdi, benüm maḳṣūdum ḳıṣṣa degül idi Ḥaḳ Ta'ālā'nuŋ (7)

---

suçluŋun: B6 suçlularuŋ // 6 dėdi: Y15 dėyü / degül idi: B7 degüldür / Ḥaḳ Ta'ālā'nuŋ: B7, Y15 Taŋrı'nuŋ // 7 aŋmaḳ durur: B8, Y15 eyitmekdür / oḳuġıl: B8 oḳıġıl / ḳul: B8 yok // 8 vay: B9 vay vay / niçe: B9 niçeme / gördise: B9 gördi // 9 imden gėrü: B10 imdiden gėrü // 10 derdüm birle: B11 derdüm-ile // 11 aġlamaḳ birle: B11 aġlamaġ-ıla / (11, 12) kim ḫalḳa ḫaḳ ol: B12, Y17 ḫalḳa kim / ẓa'īf durur: B12, Y17 ża'īfdür / laṭīf durur: B13, Y17 la'ṭīfdür

[513] Metinde üstü çizilmiştir.

kerīmligi nişānın aŋmaḳ durur, yā muḳrī sen oḳuġıl hāy hāy, ėy yazuḳlu ḳul (8) sen eyitgil vay, Ya'ḳūb niçe aġlayu gördise Yūsuf-ıçun dermān bulmadı (9) yüzin dıvāra ḳarşu oturdı eydür, imden gėrü benden gėrü (10) ṭuruŋ beni kendü derdüm birle ḳul kim şabr ü cemīl ḳılayım (11) eger aġlamaḳ birle Yūsuf bulınurmıssa imdi bulaydum aġlamayam kim (12) ḫalḳa ḫalḳ ẓa'īf durur, aŋa aġlayam kim ol laṭīf durur[514] oḳuġıl yā muḳri (13) كَانَ سَقَماً فَأكْلٌ قَلِيْلٌ وَ إنْ كَانَ شَوْقاً (14) وَكَمْ مِنْ قَائِلٍ قَالَ لِيْ يَا عَلِيْلِ وَ مَاذَا بِعَيْنِكَ هُوْذَا دَلِيْلِ فَإنْ فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ beyit

(15) **[Y 90a]** Niçe eydürler baŋa ėy şayru ve 'alīl

Ne durur gözüŋdeki bu nişānı zelīl

[202b] (1) Ṣayru isen dermānı işden kesil

'Āşıḳ-ısaŋ dermānı ṣabr-ı cemīl

(2) وَكَمْ مِنْ قَائِلٍ قَالَ لِيْ يَا عَلِيْلِ وَ مَاذَا بِعَيْنِكَ هُوْذَا دَلِيْلِ فَإنْ

(3) كَانَ سَقَماً فَأكْلٌ قَلِيْلٌ وَ إنْ كَانَ شَوْقاً فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ

(4) Belāya ḳatlanu görseŋ daḫı Ya'ḳūb gibi

Eglenü görseŋ daḫı ṣabru cemīl birle

(5) وَكَمْ مِنْ قَائِلٍ قَالَ لِيْ يَا عَلِيْلِ وَ مَاذَا بِعَيْنِكَ هُوْذَا دَلِيْلِ فَإنْ

(6) كَانَ سَقَماً فَأكْلٌ قَلِيْلٌ وَ إنْ كَانَ شَوْقاً فَصَبْرٌ جَمِيْلٌ

(7) Sabur ḳılmaḳ ẓa'īflere olur ṭayaḳ

Ṣabursuzlıḳ üzre işi ḳılur yayaḳ

(8) Ṣabur birle er muradın bulur derle

Ḳorḳum andan kim götüre 'ömür ayaḳ

---

[514] / oḳuġıl yā mükri: B ve Y'de yok / beyit: B'de yok //15 eydürler: Y1 eydür,/ ve: Y1 yok / ne durur: Y1 nedür / zelīl: Y1 delīl **[202b]** (1-8): … B (13, 14) ger gözge der terseŋ sümesin ruzigār meyil-ile ḳatlanu gör, daḫı Ya'kūb gibi aŋlanu gör sen daḫı ṣabr u cemīl / şayru iseŋ: Y1 şayru-y-ısaŋ / dermānı: Y2 dermān // (2-6): Y'de yok

(9)[515] Bir yoḳsūla eyitmişler ġayġuya yol vėrmegil göŋlüŋe girmege eydür,

(10) Eger göŋül yolın bulsa-y-ıdum

Ṣabrı **[B 174b]** ol yola vėrüp uyayıdım

Ken‘ān (11) yazısına vara-y-ıdum

Beytü’l-aḥzāna gire-y-idüm

Ya’ḳūb’uŋ yasın (12) yaṣlaya-y-ıdum.

Ėy dostlar bilürmisiz beytü’l-aḥzān ne dėmek (13) olur Ya’ḳūb evi dėmek olur ėy ḫoca kimse bir sevgülü oġlanıdan (14) ayrılsa ġayġu evine girse anuŋ-çun yas dutar ve ėy ol kimseye kim (15) Taŋrı’dan ayrılsa ve kendünüŋ ḫaberi olmasa ėy atalar ġarīblıḳda **[203a]** (1) oġluŋuz var-ısa aġlaşuŋ kim Yūsuf temāşāya varmış-ıdı. (2) Ya’ḳūb umadururdı kim bu sā’at gele-y-idi dėyü yola baḳar-ıdı (3) kimse varmı bizüm aramuzda kim bir ‘azīz ġurbetde-y-idi yā bir ‘azīz sefer(4)de-y-idi anuŋ kara biti[516] degme gün ėrte gėce ṭaşra çıḳardı baḳar kim ol (5) ‘azīzüm gele dėyü vay eger aŋsuzda baŋa beg gelse bir ḳara biti (6) elinde duta gelse bitide eyitse kim esen ḳaluŋ kim ben uş āḫiret (7) seferin ėtdüm bundan ṣoŋra biribirimüz görmeklik ḳıyāmata ḳaldı (8) dėse bundan ḳatı maḥrūmlıḳ ḳanda ola kim eger ḳul Çalap ḳapusına (9) gelse ve ḳapu dögse yol var mı dėyü ah eger nidā gelekim yol yoḳ (10) dėyü beyit همي كنم سيصد سَالْ كوهي اَمْن بَبَاغِى اَنْدَرُونْ شَاهِي (12) ذرَاهن آمددرخت عُود بكشْتم باميْذ چُونْ وَقْتِ رَسْتَنْ آمَدْ رَفْتَنْ آمَدْ(11)بجاي نشستئ بَزِيزِ جَوْشَنِ وصْلِ تُو بُودَمْ چُو شِمْشِيرِي قَطِيعَه بَرْمَنْ آمَدْ سِپَي(13) بكشْتْن چُونْ وَقْتِ رَسْتَنْ آمَدْ رَفْتَنْ آمَدْ شَيْخْ بُو سَعِيدَه قَدَّسَ اللهُ رُوحَهُ (15) بَرْ رُوي دُشْمَنْ مَّنْ كِرِفْتَمْ جُودَسْت اُزْ بَسْ دَرْ آمَدْ بَرْمَنْ آمَدْ(14)eyitdiler,

[515] // 7 olur: Y2 bolur / ṭayaḳ: Y2 dayaḳ / üzre işi: Y2 ėden işi / yayaḳ: Y2 bayaḳ // 8 er murādın: Y3 murādın er / andan: Y3 anda / kim götüre ‘ömür: Y3 getürmeye ‘ömrüm // (9-13): Y’de yok // 9 ġayġuya: B15 ḳayġuya // 10 eger: B15 yok / yola, : B1 yolın / vėrüb: B1 viribiye-y-idüm // 11 Yakūb’uŋ: B1 Yakūb // 12 ṣala-y-ıdum: B2 yaslaya-y-ıdum // 13 kimse bir: Y4 bir kimse / oġlandan: B3 oġlanından // 14 yok: B(3, 4) kendünüŋ ḫaberi olmasa / ġayġu: B4 ḳayġu // 15 olmasa: B5 olmaya **[203a]** // 2 gele-y-idi: B7 gele / yola, bakar-ıdı: B7 yok / yok: B7 kim // 3 ‘azīz: B7 ‘azīzi / (3, 4) seferde-y-idi: B(7,8) sefere çıḳmış-ıdı / anuŋ ḳarayıbı: B8 yok / çıkardı: B8 çıkar / ol: B8 yok // 5 baŋa: B8 aŋa /biŋ: B8 biŋi // 6 elinde duta gelse bitide eyitse kim: B8 getürse /(6, 7) uş aḫiret seferi ėtdüm: B (9, 10) vardum dėse / biribirimüz: B10 birübirmüz // 8 ḳatı: B10 yok / gelekim: B12 gelürsekim / beyit: B’de yok

[516] Metinde: kara yibi

eger saŋa ḳıyāmatda ayruḳsı **[203b]**[517] (1) nidā gelse ne ḳıla-y-ıduŋ eydür, bir ır ırlaya-y-ıdum daḫı şeḳāvet (2) deŋizine dala-y-ıdum eyitdiler, ne ırlaya-y-ıduŋ eyitdüm, ben umar(3)dum kim sen baŋa gelesin imdi sen geldüŋ ise ben varuram (4) ne buyurursın Ya'ḳūb beytü'l-aḥzān **[B 175a]** içinde eydür idi, Yūsuf (5) Yūsuf Cebrā'īl geldi eydür, yā Ya'ḳūb Calap saŋa selām ḳılur (6) eydür, يَقُولُ لِجِبْرَائِيْلِ eyledür kim Cebrāīl Ya'ḳūb'a eydür (7) kim yā Ya'ḳūb niçe eydürsin Yūsuf Yūsuf dėyü ol ḳaraca oġlan (8) anası bir hafta oġlanı içün aġladı, bulmadı-y-ısa ḳodı benüm ḳapuma (9) geldi ayruḳ oġlı adın aŋmadı benüm 'izzetüm ḥaḳı-çun eger bir daḫı (10) Yūsuf adını aġzuŋa alsaŋ senüŋ birle anı ḳılam kim yėr gök (11) senüŋ içün aġlayalar miskīn oldurur kim dost yüzin andan yıġsa (12) adın eyitmege daḫı ḳomasa Ya'ḳūb eydür, yā Cebrā'īl ayruḳ Yūsuf adın (13) aġzuma almayam gönül birle daḫı eyitmeyem velīkin göŋlinden gitmez (14) idi

beyit

Gönlümde geçürür men Yūsuf güni

Seçemez men (15) gökyüzinde ayı güni

Bir derdki bende var ger sendemisse

[204a] (1) Bilmeye-y-idiŋ yarından ayı güni

Bir dün Ya'ḳūb Yūsuf'ı düşinde (2) **[Y 90b]** gördi kim gelür eve girür eydürdi kim ėy Yūsuf'um dėyü (3) Cebrā'īl sözin aŋdı kim Taŋrı saŋa buyurmaz anuŋ adın aŋmaḳ aġzın (4) yumdı ḥasret odı göŋli içine düşdi, tīzligi beynisine doḳundı (5) bir ṭamla der

[517] // 7 olur: Y2 bolur / ṭayaḳ: Y2 dayaḳ / üzre işi: Y2 ėden işi / yayaḳ: Y2 bayaḳ // 8 er murādın: Y3 murādın er / andan: Y3 anda / kim götüre 'ömür: Y3 getürmeye 'ömrüm // (9-13): Y'de yok // 9 ġayġuya: B15 ḳayġuya // 10 eger: B15 yok / yola, : B1 yolın / vėrüb: B1 viribiye-y-idüm // 11 Yakūb'uŋ: B1 Yakūb // 12 ṣala-y-ıdum: B2 yaslaya-y-ıdum // 13 kimse bir: Y4 bir kimse / oġlandan: B3 oġlanından // 14 yok: B(3, 4) kendünüŋ ḫaberi olmasa / ġayġu: B4 ḳayġu // 15 olmasa: B5 olmaya **[203a]** // 2 gele-y-idi: B7 gele / yola, bakar-ıdı: B7 yok / yok: B7 kim // 3 'azīz: B7 'azīzi / (3, 4) seferde-y-idi: B(7,8) sefere çıḳmış-ıdı / anuŋ ḳarayıbı: B8 yok / çıkardı: B8 çıkar / ol: B8 yok // 5 baŋa: B8 aŋa /biŋ: B8 biŋi // 6 elinde duta gelse bitide eyitse kim: B8 getürse /(6, 7) uş aḫiret seferi ėtdüm: B (9, 10) vardum dėse / biribirimüz: B10 birübirmüz // 8 ḳatı: B10 yok / gelekim: B12 gelürsekim / beyit: B'de yok

beynisinden gözine indi iki gözi görmez oldı[518] ėy ‘acabā kim (6) Ya’ḳūb seksen yıl aġladı yine Ādem üç yüz yıl aġladı günden (7) güne gözi nūrı artar idi belī cānı men Ādem aġlamaġı Taŋrı’dan (8) ayrılmaḳ çün idi ne yaş kim anuŋ gözinden ṭamdı ise ḳaranfül (9) sünbül **[B 175b]**[519] cevzi boya oldı, daḫı bir yıl aġladı reyāḫīn ve nerges oldı (10) ṭatlu yıyulı çiçekler oldı, bir yėre baḳġıl kim dürlü çiçekler göresin (11) kim anuŋ gözi yaşından oldı, göz yaşından bitmiş durur, Ḥavvā (12) ne yėrde kim aġlasa ḳuşlar anuŋ birle bile aġlaşurlardı, Ādem Ḥavvā (13) birle deŋiz kenārında ḳavuşdılar anca aġlaşdılar kim deŋizi cānāvar(14)ları dükeli bile bularuŋ aġlamaklarından aġlaşdılar yā ḳullar siz ne bilür (15) siz kim ben bilürem degme ḳaṭre yaş kim Ḥav[v]a gözinden **[204b]** (1) deŋize ṭamdı ben anı ṣadef içinde la‘l i incü gevher ḳıldum sübḥāna (2) ol arı Taŋrı kim ananuŋ ṣuçını ḳızlarına ziynet ḳılur ḳol (3) bağılar ḳılur ve ata suçunı oġlanları derdine dermān ḳılur, ḫaberde (4) gelmiş durur kim ḳaçan kim mü’min ḳul yėr yüzinden yazuḳ ḳılsa (5) firişteler eydürler, Ḫuẕāvendā ḳullaruŋ yazuḳ ḳılurlar Ḥaḳ’dan

[518] Metinde satır arasına yazılmıştır.

[519] **[204a]** // 1 adın : Y17 bu güni // 2 gelür eve girür: Y1 gelüb eve girürdi / eydürdi: B10, Y1 eydiserdi / kim: B10 yok / dėyü: Y1 yok // 3 aŋmaḳ: B11, Y2 eyitmek // 4 göŋli: Y2 göŋül / içine: Y2 içinde / doḳundı: B12 doḳındı // 5 der: B12 yok / ėy ‘acaba kim: Y3 yok / yok: B13, Y3 mes’ele // 6 yok: B13 gözi görmez oldı / yok: Y(3, 4) ne ḥikmetdürkim // 7 artar-ıdı: B14 artdı, Y4 artardı / yok: B14 cevāb // 8 ayrılmaḳ içün: B15 ayrılmaġ-ıçun, Y5 ayrıldığu-çun / ṭamdı ise: B15, Y5 ṭamdı-y-ısa // 9 cavzı: B1 cavz / boya: Y5 birine / bir: Y5 yüz / reyāḫin: B1 reyḫān / nerges: B1, Y6 nergis // 10 ṭatlu yıyulı: B1 ḫoş ḳoḳulu, Y6 datlu yıylu / bir: Y6 bu / yok: B2 nebātlar / kim: B2 yok // 11 oldı göz yaşından: B3, Y7 yok / bitmiş durur: B3, Y7 bitmişdür / yok: B3 yine // 12 ne : B3 yok / anuŋ birle: B3 anuŋ-ıla / (12, 13) ḫavva birle: B4 ḫavva-y-ıla / kenarında: B4, Y8 ḳıyında / kavuşdılar: B4 ḳavışdılar // 14 aġlamaḳlarından: B5 aġlamaġından, Y8 aġlaşmaġından / yok: B5 dükeli bile // 15 kim ben bilürem: B6 ben bilürem kim, Y9 ben ne bilürmen / ḫava: B6 ḫavva **[204b]** // 1 içinden: B7 gögsinde, Y9 yok / la’li: B7 la’l / yok: B7 ve // 2 ananuŋ: B7 ana // 3 bağılar: B8 bağı / suçunı: B8 suçını / ḫaberde: Y11 ḫaber // 4 gelmiş durur: B9, Y11 gelmişdür // yok: Y12 senüŋ / ḳullaruŋ: Y12 ḳuluŋ // 6 ṣafiyyüm idi: B11 ṣafiyim-idi, Y12 yok // 7 ḳonşulıġıda: B11, Y12 ḳonşuluġumda / yok: Y13 imdi // 8 ḳoŋşulıġında: B12, Y13 ḳonşılığında / bir ḳaṭre: Y14 yok // 9 yaş birle: B13 yaş-ile, Y10 // 10 aġladuġunca gözüŋ nūrın arturdum: Y15 sen benüm içün aġlarduŋ her kim benüm-içün aġlarsa göz nūrın arturur men / nūrın: B14 nūrı / yok: B14 artdı daḫı /sen: B14 yok / oġul çün: B14 oġlı-çun / aġladuŋ: B14 aġlarduŋ // 11 benüm çün: B15 benüm-çün / aġladuŋ: B15 aġlarduŋ / kim: B15 kim / benüm-çün: B15 benüm-içün / aġlasa: B15 aġlayanuŋ // 12 arturuvan: B15 arturam / kim ki: B15 kim / aluram: B1 alam // 13 yok: Y16 beyit / aġlamaḳuŋ: B1, Y16 aġlamaġa / layıḳı: B1, Y16 layıḳ / Mevlā durur: Y16 Mevlādur / artuḳ: B2, Y16 ayruḳ / yok: Y16 içün / sevdā durur: Y16 sevdādur / aġladuġuŋ: B2 aġladuġunuŋ // 14 eger andan artuk çün: B2, Y17 yok / (14, 15) yarın ki: B2 yarınġı, Y17 yarınḳı / ġaffar durur: Y17 mevlādur / yok: B3, Y(17, 1) el-meclis-i fī ḳavlühū Ta’ālā / yok: B(3, 4) ARAPÇA / ėy ‘azīzler Meliki: Y1 ėy ‘azīz men Ḥaḳ Ta’ālā / ve: B4 yok / eydür: B4 yok **[205a]** // 1 ḳaçan: Y1 ḳaçankim / nite: B4 yok / düşdi ise: B5 ḳavışdı, Y2 ḳavuşdı / ṣenām: B5 āzāyum, Y2 āzāyim // 2 şükür: B6 şükr / ḳılmaġı: B6 ḳılmaḳ / ögrengil: Y3 getürgil // 4 ṣoŋra: B8 yok / ṣenā: B8 āzāyı, Y2 āzāyı // 5 ileriki: Y4 ilerügi (5, 6) mu’tāllıḳ durur: B9 mu’tallıḳdur // 7 eydeyin: B10 eydeyim / tā sözi: B11 tā // 8 olmışdı: B12 olmış-ıdı / alçaḳlıḳ birle: B12 yok // 11 altūn gümiş: B14 gümiş altūn / daḫı: B14 yok / ḳılurdı: B15 ḳılu vardı / hiç: B15 hic

‘azze (6) ve celle fermān gelür eydür, yā firişteleriim Ādem benüm ṣafiyyüm idi benüm (7) ḳoŋşulıġımda yazuḳ ḳıldı ve ‘āṣī oldı, eger ol mü’minler (8) İblīs ḳoŋşulıġında yazuḳ ḳılsalar ne ‘acabdur Ya’ḳūb bir ḳaṭre (9) yaş birle gözsüz oldı, وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ yā Ādem (10) aġladuġunca gözüŋ nūrın arturdum yā Ya’ḳūb sen oġul çün (11) aġladuŋ veya Ādem sen benüm çün aġladuŋ, kim benüm-çün aġlasa (12) gözi nūrın artururvan, kim ki **[B 176a]** benden artuġ-ıçun aġlasa gözi nūrın aluram (13) aġlamaḳuŋ lāyıḳı ol Mevlā durur, andan artuḳ aġladuġuŋ sevdā durur, (14) eger andan artuḳ çün aġlarsaŋ ma‘ṣiyyet çün aġlaġıl kim yarınki (15) gün yarlıġayan ol ġaffar durur, **[Y 91a]** ėy ‘azīzler Meliki celle ve celālühū eydür, **[205a]** (1) ḳaçan Yūsuf gėrü atasına düşdi ise, benüm ṣenā‘ nite ḳıldı ve benüm şükrüm (2) nite söyledi yā mü’min, key görgil şükür ḳılmaġı Yūsuf’dan ögrengil belādan (3) ötrü benden dönmegil ve kimseye gile ḳılmaġıl görgil kim Yūsuf (4) niçe belā gördi, yine atasına ḳavuşduḳdan ṣoŋra nite ṣenā‘ ḳıldı eydür, (5) وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ bu āyet ilerüki āyete muṭa‘allıḳ (6) durur, فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ آوَىٰ إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ evvel söz başın (7) āşikāre ḳılayım andan āyet ma‘nīsin eydeyin tā sözi aŋlayasın (8) ol vaḳt kim Mışır iline ḳaḥṭ düşdi Yūsuf pāẕişāh olmışdı (9) ilk yıl alçaḳlıḳ birle gümişe ṣattı, kimsede gümiş ḳalmadı, ikinci yıl altūn (10) ṣattı Mışır ḫalḳında altūn daḫı ḳalmadı, üçünci yıl eyü avādanlıġa (11) ṣattı hiç kimsede altūn gümiş eyü avādanlıḳ daḫı ḳalmadı, dördünci (12) yıl Melik’e ṣattı böyle ḳılurdı, yėdinci yıl Mışır ehlinde hiç nesne ḳalmadı (13) **[B 176b]**[520] Yūsuf eydür, imdi gelüŋ menüm bir işüm ėşlik kendüzüŋüzi (14) baŋa ḳulluġa ṣatuŋ bular dükeli kendülerin Yūsuf’a ṣatdılar ḳulluġa[521] bunlar ėrince (15) işlerlerdi, ḳaçan kim yorılsalar veya ḳarınları açsa Yūsuf **[205b]** (1) ṭaşra çıḳardı, taḫt üzre oturdı, yüzinden niḳābı götürdi,

[520] // 13 bir: B1 yok // 14 ḳulluġa: B1, Y8 bendelige / ṣatdılar ḳulluġa: B2 bendelige ṣatdılar / bunlar: B2 bular // 15 yorılsalar: B3 arsalar **[205b]** // 1 üzre: B3, Y10 üzere / oturdı: B4 otururdı / niḳābı: B4 niḳābın / götürdiler: B4 götürürdi // 2 baḳarlardı: B4 baḳardı / doymazdı: B5 unıdurlardı, Y11 ṭoymazlardı // B5 unutsalar: 3 unudsalar // 4 uçma: B6, Y12 uçmaḳ // 5 nidā: B7 nidī / ḳullarum: B7 bendelerim-çün // 6 unutduŋuz: B8 unırduŋuz / oḳuya: B9 oḳya // 7 dört: B9 çehār / yaṣduḳ ḳoya otura: B9 balış üzere oturuŋ diye // 9 ‘itāb: B10 yok / yok: Y15 Ta’ālā / ḳadar: B10 oranınca / (9, 10) diẕārında: B11 diẕārı ṭadında / beyit: B11yok // 11 dirdiledükce: Y16 dürdülidükce // 13 givürdi-y-ise: B12 givürdi, Y17 gürüdise // 14 ḳaḫṭalıḳ: B13 ḳaḥta, Y17 ḳızlığı // 15 ḳaḥṭalığı: Y1 ḳızlığı ve ṭarlığı / bıraḳġıl: B14 viribigil

[521] Metinde satır arasına yazılmıştır.

(2) ḫalk anuŋ yüzine baḳarlardı, ḳarınları açduġın daḫı arduḳların doymazdı, (3) yā mü'min, 'acab degül dünyā şarābın unutsalar Yūsuf görkinden (4) ḳaçan kim mü'minleri uçmaġa ilteler bular uçma[ḳ] ni'metine meşġūl olalar, (5) Melik-i celle celālühū nidā ḳıla kim eyde, yā ḳullarum ḥūr u ḳuṣūra meşġūl (6) olduŋuz, beni unutduŋuz, degmez mü'mine ḥażīretü'l-ḳudse oḳuya (7) ve dört yaṣduḳ ḳoya otura, andan Taŋrı 'azze ve celle ḥicāb götüre (8) eyde yā ḳullarum imdi baḳuŋ, ḥicābsuz beni görüŋ beni görüŋ diye (9) 'itāb söz biŋ yıl ḳadar Ḥaḳ Ta'ālā dīz̲ārına gelenler ve Çalap diz̲ā(10)rından ḥūr ı ḳaṣrı unıdalar

Dīz̲ār göre mü'min anda yoḳ hiçābı

(11) Dürlü ni'meti yėye mü'min yoḳ ḥisābı

Ḳuşlar eti sökülincidir diledükce

(12) Südden ırmaḳ sızırılmış bāl ola şarābı

Ḳaçan kim Yūsuf Mıṣr'ı (13) cümle Melikine givürdi-y-ise du'ā ḳıldı eyitdi, Melik'e pāz̲iṣāha (14) Mıṣır ḫalḳı bundan artuḳ ḳaḥṭalıḳ **[Y 91b]** götürmeyeler eger benüm atamı (15) severseŋ ḳaḥṭalıġı götürgil ve Ken'ān'a bıraḳġıl kim benüm **[206a]**[522] (1) anda bir dostum var anı baŋa ḳavṣurġıl maḳṣūdum oldur kim (2) ḳaḥṭlıḳ Ken'ān'a düşdi **[B 177a]** ḳarındaşları anda yoḳ kim ėşitdüŋüz (3) geldiler, Yūsuf'ı bilümediler, Ya'ḳūb'a ḫaber geldi kim Yūsuf (4) vardur bildi ḳaçan kim belā ucına çıḳdı viṣāl vaḳtı

[522] [522] **[206a]** // 1 ḳavṣurġıl: B15 ḳavuşdurġıl / oldurur: B15, Y2 oldur // 2 yok: B15 çün / ḳaḥṭlıḳ: Y2 ḳızlıḳ / anda yok kim: B1 şöylekim // 3 bilümediler: B1 bilimediler / geldi kim: B1 oldı // 4 vardur: B2, Y3 varlıġın / ucına çıḳdu: B2 āḫirine ėrişdi // 5 oldı-y-ısa: B2 oldı / ḳotarup: B3 boşaldup, Y4 ḳotardı // 6 sudırdı süsin: B4 çeri dirdi, Y4 çerisin bezedi / ḳullar: B4 çerisin // 7 divşürdi: B4 dişürdi / yok: B4 ne / şāz̲ılıḳ olur: B5 nişānındur // 8 ancaḳ dėdiler: B5 ne oldı / eyitdi: B5, Y5 eydür / yok: B5 birbirine // 9 şavuları: B6 şavılası / vaḳt oldı bu şaz̲ılık: B6 yok / nişānı durur: Y6 nişānıdur // 10 yok: B6 ol / bulası: B7 ḳoḳulayası / mü'minler: B7 mü'min // 11 ḳavuşasız: B7 yok / uçmaḳı: B8 uçmaġı // 13 firişteleri: B9 ferişteleri / gökler: B9 āvāzı gök // 15 arzuların: B11 arzusın **[206b]** // 1 ḳavuşası: B11 ḳavışası // 2 nişānı durur: B12 nişānıdur / ḳavuşası vaḳt: B12 ḳavışmaḳ vaḳrinde // 3 acdı: B13 açdı / aça: B13 açdı // 4 ḳoçalar: B14 ḳocalar / olası durur: Y7 olasıdur / ömrüŋ: B14 şolgün kim dirligi // 5 aşaġa ola: B15 kuyu ola / başlarına: B15 başına / ḳoyalar: B15 ḳoya // 6 vėrseler kim senüŋ: B(15, 1) elüŋe vėrsekim şaġraḳ senüŋ / anuŋ birle: B1 yok

(5) oldı-y-ısa Yūsuf dirdügi mālın çıḳardı, ḫazīnesin ḳotarup (6) südirdi, süsin siyāsetler eyledi, ḳullar viribidi (7) ḳavmi divşürdi degmesine ‘alem vėrdi eyitdiler bu şāẕılıḳ olur, (8) ancaḳ dėdiler Yūsuf eyitdi, iki azmış ḳavuşası vaḳt oldı (9) göynüklüler göynügi şavulası vaḳt oldı bu şāẕılıḳ nişānı durur, (10) göyüklü Ya’ḳūb yine Yūsuf’ı bulası vaḳt oldı yā mü’minler <yā mü’minler>[523] (11) ḳaçan kim siz baŋa ḳavuşasız ḳavuşası vaḳt olsa uçmaḳı beytü’l-muḳaddesi (12) yėrine getürem ve raḥmet ḫazīnesin açam, gökden perdeleri götü(13)rem, dükeli firişteleri ṭapuya getürem gökler ehline ġalabalıḳ (14) bıraġam, eydeler, bu ne nişān durur, ne oldı, ben eydem, zindāndaġılar (15) zindāndan çıḳası vaḳt oldı ārzūmendler ārzūların bulası **[206b]** (1) vaḳt oldı yazuḳlu ḳullarum baŋa ḳavuşası vaḳt oldı bu anuŋ (2) nişānı durur, ‘azīzi men, Yūsuf ḳavuşası vaḳt altūn ḫazīne(3)sin açdı, mevlā ḳavuşmaḳ vaḳtında raḥmet ḫazīnesin aça, ėy ‘ömri (4) geçmiş ḳocalar, bilürmisiz ḳaçan olası durur, ol vaḳt kim ‘ömrüŋ (5) ‘alemi başı aşaġa ola, oġlanlaruŋ yetīm olup başlarına ṭobraḳ ḳoyalar (6) bir ṣaġraḳ **[B 177b]**[524] vėrseler kim senüŋ elüŋe anuŋ birle senüŋ ṭatlu cānuŋ alalar (7) ol ṣaġraḳa ölüm ṣaġraḳı dėrler ve saŋa bir ṭon gėyüreler kim anuŋ yėŋin (8) ve yaḳasın bulmayasın aŋa kefen dėrler ve ol

[523] Metin bağlamında çıkarılmıştır.

[524] / ṭatlu: Y9 datlu / canuŋ: B1 canuŋı / alalar: B1 senden alsa, Y9 alsa // 7 ol: B1 aŋa / ṣaġaraḳa: B1 yok / ölüm ṣaġraḳı dėrler: B1 ölüm ṣaġraḳı / (7, 8) ve saŋa bir ṭon geyüreler kim anuŋ yigin (8) ve yaḳasın bulmayasın aŋa kefen dėrler ve: B1 yok / kim: B2 yok // 9 bindüreler: B2 bindürseler / götüreler: B2 götürseler // 10 binüsi durur: B3 binüsidür // 11 yok: B4 kim / yaluŋuz: B4 yaluŋuzlıḳ / ev durur: B5 evdür // 12 yumşaḳ: B5 yımşaḳ // 13 kezünc: B5 kerpiç // 14 yok: B7 kim / argacı: B7 yok / dopraḳ: B7 ṭopraḳ / durur: B7 yok **[207a]** // 2 kimseler var: B9 az kimse ola, // 3 Taŋrı’dan: Y12 Taŋrı Ta’ālā ḫażretünden / dilemeyeler: B10 dilemeye / ḳul üzre:B10 bende üzere / ḳatı ḥāl: B10 ḫāl ḳatı / gelse: B10 ola // 4 firştelerüm: B11 feriştelerüm / nesīm birle: B11 nesīm-ile / yok: B11 kendü / tenlerüŋüzi: B11 tenüŋüzi // 5 yaḫşı: B11 ṭatlu / ḳokular birle: B11 ḳoḳulu / aġacı budaġından: B12 aġacından, Y13 dibinden // 6 firişteler: B12 ferişteler / eydeler: B12 eydiler / ḳılduŋ: B12 ḳılduḳ / yelbise: B14 yelbise-y-ile // 8 yelpizleyeler: B14 yelpiseyeler / ḳul: B14 bende/ yok: B14 baŋa / baḳar: B14 baḳa / firişteler: B14 ferişteler / görür: B14 göre / bakar: B15 baḳa // 9 görür: B15 göre / şeyṭān: B15 İblīs/ eydür: B15 eyde / yok: Y16 ḳavle / īmānı: B15 īmān / yok: B15 vėr / ḳul: B15, Y17 bende / eydür: B15 eyde / baŋa: B15 yok // 10 yėtürgil: B1 degdi, Y17 yėtürgil / aŋsuzın: Y17 nagāh / Ḥaḳ Ta’ālā’dan: B1 Taŋrı’dan, Y17 yok / yok: Y17 mü’mine / nidā: B1 nidī / eydür: B1 yok / yok: Y17 yā bendelerüm ḳorḳma / firiştelerüm: B1 feriştelerüm / arada siz: B2 diye // 11 ḳulumı: Y1 bendemi / Melik-i ẕü’l-celāl: Y1 Ḥaḳ Ta’ālā / (13, 14, 15): Y’de yok // 13 ḳulum: B3 bende / ėy: B3 yok / ümizülü: B3 ümīẓlü / ḳulum ve ėy: B3 benüm // 14 ḳulum bunı: B4 yok / oḳudum: B4 oḳıdum / yok: B4 kim / oloḳ sā’at: B4 olsā’at // 15 olmazam: B5 ḳılmazam

vaḳt kim seni cānsuz ata (9) bindüreler ve cānlular anı götüreler, aŋa cenāze dėrler ve ol ġarībler (10) binüsi durur ve ol vaḳt kim seni bir eve givüreler kim anuŋ ḳapusı (11) ve derecesi yoḳ aŋa kör dėrler ve ol yaluŋuz ve ḳaraŋulıḳ ev durur (12) ve ol vaḳt kim saŋa bir yastuḳ yastasalar kim anuŋ yumşaḳ olmaya (13) aŋa kezüç dėrler ve ol cānından ayrılmışlar yaşduġı durur ve ol (14) vaḳt kim saŋa bir örtü örteler anuŋ arışı arġacı olmaya, aŋa dobraḳ (15) dėrler ol ölmişler örtüsi durur, ‘azīzi men, bu sā’at göŋlüme bir **[207a]** (1) ġarīb söz düşdi eger anı eydürsem mü’minler ḳamu ölümi Taŋrı’dan (2) ārzūlayup dileyeler ve kimseler var kim bu meclisden gitdügi vaḳtın (3) ölümi dilemeyeler, ol vaḳt kim ḳul üzre ḳatı ḥāl gelse Taŋrı’dan fermān (4) gele, eydekim yā firişteleriim, nesīm birle aşaġa inüŋ ve tenlerüŋüzi (5) yaḫşı ḳoḳular birle ḳıluŋ ve Ṭū‘bā aġacı budaġından yėlpize götürüŋ, andan (6) firişteler eydeler bu ḳamusın ḳılduŋ ḳanca varalum Taŋrı Ta’ālā eyde (7) fülān ḳulum döşegine varuŋ ol firişteler geleler üns yėlpisesi-y-ile anı (8) yėlpiseler ol ḳul bir yaŋa baḳar firişteler görür daḫı bir yaŋa baḳar İblīs’i (9) görür şeyṭān eydür, īmānı baŋa ol ḳul eydür, Ḫuẕāvendā baŋa feryād (10) **[B 178a]** yėtürgil aŋsuzın Ḥaḳ Ta’ālā’dan nidā gelür eydür, yā firişteleriim, **[Y 92a]** siz ṣavuluŋ (11) vaşıtaya, aradan götürüŋ ḳulumı baŋa ḳul arada siz Melik-i ẕü’l-celāl(12)den tercümānsız ol göyüklü ḳula nidā gelür gümānsuz eydür, السَّلَامُ(13) عَلَيْكَ yā ḳulum, ėy benüm raḥmetüme ümīẕlü ḳulum ve ėy ‘aẕābumdan (14) ḳorḳulu ḳulum, bunı oḳudum kitābda buldum oloḳ sā’at Ḥaḳ (15) Ta’ālā ḳulına selām ḳılur, ḳul eydür, Melike ben buna ḳanā‘at olmazam **[207b]**[525] (1) selām ėşitdüm ḳaçan bir anı görmeyince Meliki Ta’ālā ḳuluŋ göŋli gözinden ḥicābı (2) götüre ol benden ḳulaḳı birle selām ėşitdügi göŋli gözi birle Taŋrı’yı göre (3) cān teslīm ḳıla, cān acılıġından ḫaberi olmaya uçmaġa gire, beyit

(4) دَانَمْ كِي يَقِيْن نَزْدِ تُو آيَدْ خَبَرَمْ كَنْدَرمْ كَفَنِ وَفَا نُوشتَنْدِ بَسَرَمْ

[525] **[207b]** // 1 ḳaçan: B5 yok / göŋli gözinden: B6 göŋlinden // 2 benden: B6 yok / ḳulaḳı birle: B6 ḳulaġı-y-ıla / işitdügi: B7 işide, Y3 ėşidür / gözi birle: B7 gözi-y-ile / yok: B7 aŋa // 3 ḳıla: Y4 ḳılur / acılıġından: B7 acıġından / uçmaġa: B8 ucmaġa / beyit, ḳıṭ’a: B’de yok // 6 çoġı: Y4 ço // 7 verür: Y vėrürşe // 8 mālı oġul: Y5 ‘ayāl māl // 10 raḥmetüŋden: Y7 ḫuẕāvenda // 11 vėrüben: Y7 vėrgil / yoḫsa: Y8 yoḳsa / ḳaldum: Y8 ḳıldum // 12 baḳsadum: Y8 baḳsalar // 13 ḳorḳarsız: B7 ḳorḳarsın, Y9 ḳorḳarsaŋuz / hiç: B7 hic / dünilerde: B8 dünlerde // 14 bulınası degül: B8 yok / döneler: Y10 dönseler // 15 ya’ni: B10 yok

(5) اَكْنُونْ كِه فُرُوخْتِي آتَشْ بَسَرَمْ بَارِي نِكَه كُنْ كِي بَتُو اَنْدَرْ نَكِرَمْ

ḳıṭ’a

(6) Bari āḫir bir gün iş bu çoġı saŋa

Ol fülān öldi kefen ṣarduḳ aŋa

(7) Cān varur ten ḳalur gözsüz gibi

Çıḳmadın cān ḳo baḳayım bir saŋa

(8) Cān alur cān alıcı mālı oġul

Diş biler İblīs īmāna bir yaŋa

(9) Senden artuḳ destigīr yoḳdur baŋa

Buŋ yėrinde destigīr olġıl baŋa

(10) Aŋmaz-ısaŋ raḥmetüŋden sen beni

Yoḳ kimsenem senden artuḳ kim aŋa

(11) Yarlıġaġıl uçmaġa yol vėrüben

Yoḫsa ḳaldum ḳamulardan ḳaḳ soŋa

(12) Ḳan yaş aġlar bu gözüm ḳaynayu

Ārzūdan bir kez baḳsadum saŋa

(13) ėy ‘āṣī ḳullar, ol ilk dün menzilinden ḳorḳarsız hiç dünlerde andan (14) ḫoşıraḳ dün bulınası degül, ol vaḳt kim ḫalāyıḳlara gėrü döneler, (15) Taŋrı’dan ‘azze ve celle nidā gele yā كَلَّا يَا عَبْدِيْ ya’nī eyde ėy ḳulum **[208a]**[526] (1) seni yaluŋuz ḳodılar ḳorḳmaġıl kim

[526]**[208a]** // kim ben saŋa yoldaşam: B11 yok / senüŋle bileyem: B11 senüŋleyim // 2 benümle bilesin: B11 benümlesin / ḳulluġuŋla: B11 ḳulluġuŋ-ıla / böyle: B11 bunca / (2, 3) pāẕişalıġum birle: B12 pāẕişaḫlıġum-ıla / daḫı: B12 yok / severem: B12 severven / Y11 severmen // 4 üzre: B14, Y12 üzere // 5 ‘alem durur: B15, Y13 ‘alemdür / serhaneŋ: B15, Y13 serhanuŋ / ‘alemi durur: B15, Y13 ‘alemidür // 6 er: B15 çeri / ‘alem birle: B1 ‘alem-ile / ḫācibüŋ durur: B1, Y14 ḫācibüŋdür / er: B1 çeri, Y14 yok / ‘alem birle: B2 ‘alem-ile / daḫı: B2 yok / (6, 7) ‘alem durur: B2, Y14 ‘alemdür / ‘alemi durur: B2, Y15 ‘alemidür / aġır ‘alem çıḳdı: B2 yok / ṭolb birle: B3 ṭolb çeri çıḳdı // 8 ‘alem birle: B3 ‘alem-ile / şindi: B3 imdi / çıḳdı: B3 cıḳdı / yok: B4 cün // 9 ise: B5, Y16 yok / yüzi: B4 yüzin / göge dutdı: B gögdin yaŋa ḳıldı / elin: B4 iki elin / şükür: B4 şükr // 10 şükür: B5 şükr / benden gönleksüz: B5 gönleksüz benden / pāẕişāh: Y17 pādişāh // 11 baŋa: Y17 yok / yıdaŋlar birle: B6 yıdanlar-ıla // 12 siyāset birle: B7 siyāset-

ben saŋa yoldaşam ben senüŋle bileyem (2) ve sen benümle bilesin sen ḳuluġuŋla beni böyle seversin ben pāẕişāhlıġum (3) birle seni daḫı artuḳ severem yine söz başına varalum فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ ‘aleyhe Yūsuf atasına (4) ḳarşu çıḳdı ve Ya’ḳūb bir deve pālānı üzre otururdı bir ḳızıl ‘alem (5) gördi gelür Ya’ḳūb eydür, bu ne ‘alem durur, eyitdiler bu fülān serhaneŋ (6) ‘alemi durur, yine bir ṭolp er çıḳdı **[B 178b]** ḳara ‘alem birle eyitdiler bu fülān ḥācibüŋ durur ve üçünci ṭolp er çıḳdı[527] aḳ ‘alem birle Yaʿḳūb eydür, bu daḫı ne ‘alem (7) durur, eyitdiler bu vezīr ‘alemi durur, daḫı bir aġır ‘alem çıḳdı, bir ṭolp birle, yaşıl (8) ‘alem birle, eyitdiler uş Yūsuf ‘alemi şindi çıḳdı Ya’ḳūb<ġa> anı (9) gördi ise yüzi göge dutdı elin yuḳaru götürdi şükür ḳıldı (10) eydür, ilāhī şükür saŋa kim bir genc oġlanı benden göŋleksüz alduŋ, pāẕişāh (11) ḳılup gėrü baŋa vėrdüŋ, Yūsuf yaşıl kevkebe yėdekler birle tertīb-i (12) **[Y 92b]** siyāset birle atasına yaḳın geldi, Ya’ḳūb yine ḳatı pālān üzre (13) oturdı baḳdı ḫalḳ içinde oġlını gördi, oġlı baḳdı atasın (14) gördi diledi kim atasına ḥürmet ḳılup atdan düşe-y-idi, Cebrā’īl (15) ‘aleyhi’s-selām Yūsuf’uŋ omuzın dutdı düşmegil dėyü, Yūsuf eydür, **[208b]** (1) Yā Cebrā’īl atam durur eydür, belī ataŋ durur, velīkin ol mürīddür sen, (2) murādsın, mürīd uzansun, murād nazlansun. Yūsuf at üsdinde (3) Ya’ḳūb deve üsdinde ikisi ḳuçuşup aġlaşdılar, Yūsuf atası (4) boynına aşlındı, Ya’ḳūb Yūsuf’uŋ gözlerinden öpüp boynın yıyladı, (5) bunlaruŋ aġlamaġından ḳamusı aġlaşdılar, ḳaçan kim aġlamaḳdan sākin oldılar, (6) çün gėrü döndiler Memmer dapa Ya’ḳūb ol leşker ziynetin ve tertībin ve siyā(7)setin **[B 179a][528]** gördi eyitdi yā oġlum bu ne tertīb ve

---

ile / üzre: B7, Y1 üzere // 13 oturdı: B8, Y1 otururdı / içinde: B8 icinde // 14 düşe-y-idi: B9, Y2 ine-y-idi // 15 düşmegil: B10 inmegil **[208b]** // 1 atam durur: Y3 atamdur / ataŋ durur: B11, Y3 ataŋdur / velīkin: Y3 velikin // (2, 3, 4) Yūsuf at üsdinde Ya’ḳūb deve üsdinde ikisi ḳucuşup aġlaşdılar Yūsuf atası boynına aşlındı: B (12, 13) Yūsuf atası boynına aşlındı Yūsuf at üstinde Ya’kūb deve üstinde ikisi aġlaşdılar, Y(4, 5) Yūsuf at üstinde Ya’ḳūb deve üstinde ikisi ḳocuşup aġlaşdılar Yūsuf atası boynına şalınup // 5 bunlaruŋ: B14 bularuŋ / yok: B14 ḳalıŋ çeri / ḳamusı: B14 ḳamu // 6 ol leşkere: B15, Y6 çeri / ziynetin: B15 ziyyetin / ve: B15 yok / (6, 7) ve siyāsetin: B15 yok

[527] Metinde kenara yazılmıştır.

[528] / yok: B1 çün / 7 oġlum: Y7 oġul / (7, 8) ziynet durur: B1 ziynetdür / yok: B1 kim / veyā: Y7 ve // 9 dedeŋ durur: B2, Y7 dedeŋdür / yok: B2 mi / dedem durur: B3, Y7 dedemdür // 10 yā: B3 ėy / görürsin:

siyāset ve cem’ ve ziynet (8) durur, bunı benden mi gördüŋ ataŋvan veyā İsḥāḳ’dan mı gördüŋ (9) kim dedeŋ durur veyā İbrāhīm’den gördüŋ kim benüm dedem durur, (10) Yūsuf eydür, yā ata işbu kim sen görürsin dükeli bugünki gün içün (11) idi Mışır ehlin ḳamu dirişürdi, eyitdi siz benüm nem olursız, (12) eyitdiler ḳullaruŋ oluruz, eyitdi ‘avratlaru[ŋu]z nem olur, eyitdiler ḳaravaş(13)laruŋ olur, eyitdi oġlanlaruŋuz ḳızlaruŋuz nem olur, eyitdiler hem ḳuluŋ (14) ḳırnaġuŋ olur, eyitdi bu sizüŋ sarāyıŋuz ve köşklerüŋüz nem olur, eyitdiler (15) Melik’üŋ durur, eyitdi bāġ u bostānuŋuz kimüŋ durur, eyitdiler dükeli senüŋ durur, **[209a]** (1) eyitdi imdi bilüŋ kim ve āgāh oluŋ kim bu dirdüŋüz bu günki gün (2) içün idi imdi bugün atam yüzin gördüm bunuŋ şükrānesine sizleri (3) āzād ḳıldum, mülkleri sizi size bağışladum ėy cānı cihānı men, buŋa miṯāl daḫı (4) bir daḫı eydeyim yüz biŋ cān deger olsun oḳuġıl yā mükri إِنَّ الَّذِي فَرَضَ (5) ya’nīعَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادanı daḫı oḳu(6)ġıl وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ bu āyet ol āyet nesi beŋzer ammā key diŋle(7)gil bu iki āyeti üleşdüreyim niçe beŋzer dünin eydüvėreyim ol Muḥammedi Muṣṭafā (8) ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem müşrikler elinden Mekke’den çıḳdı döndi ḳıya baḳdı (9) gözleri yaş birle ṭoldı eyitdi, يَا مَكَّةِ أَنْتِ أَحَبُّ أَنَّ قَوْمَكِ أَخْرَجُوْنِيْ(10) البِقَاعِ إِلَيْ وَ لَوْلاَ eyitdi yā Mekke, dükeli maḳāmlaruŋ sevgülüsisin (11) **[B 179b]** baŋa eger senüŋ ḳomaŋ çıḳarmasa idi beni ben çıḳmazdum ne ḳılayım beni ḳomaz(12)lar senüŋ içinde oturam oloḳ sā’at Celīli Cabbar’dan Cebrā’īl (13) geldi bu

---

Y8 gördüŋ / (10, 11) gün içün idi: B4 gün-içün-idi / ḳamu dirişürdi: B4 cem’ ėtdi / yok: B4 dėdi // 12 ḳullaruŋ: B5 biz ḳuluŋ, Y9 ḳuluŋ / ‘avratlaruz: B5 ‘avratlaruŋuz // 13 ḳızlaruŋuz: B6 ḳızuŋuz / hem: B6 yok // 14 yok: B6 dėdiler / (14, 15) ve köşklerüŋüz nem olur eyitdiler Melik’üŋ durur, eyitdi baġ u bostānuŋuz: B7 ve cem’ maluŋuz / kimüŋ durur: B7 kimüŋdür / dükeli: B7 fi’l-cümle / senüŋ durur: B7 senüŋdür **[209a]** // 1 kim: B8 yok / bu: B8 ben / (1, 2) bu günki gün içün idi: B8 bugünki güniçinde-idi // 3 mülkleri sizi size: B9 mülkleriŋüzi daḫı / yok: B10 dėdüm / yok: B10 bir / yok: Y12 ‘azīz/ miṯāl: B11 beŋdeş // 4 bir daḫı: B10 yok/ yüz: B11 hezār / deger: B11 degdi // 6 yok: B13 ol āyet // 7 nice: B14 nite / eydüvereyim: B14 eydivereyin // 8 ṣa’l-lallahu ‘aleyhi ve’s-sellem: B14 yok // 9 yaş birle: B15 yaş-ıla // 10 ARAPÇA: B15 yok / sevgülüsisin: B15 sevgülürek // 11 çıḳarmasa idi: B1 çıḳarmasa-y-ıdı / beni ben çıḳmazdum: B1 nolaydı beni / ḳılayım: B1 ḳılam kim // 12 içinde: B1 içüŋde / oturam: B1 oturmaġa // 13 geldi: B2 yok // 14 vėrüp eydügümden: B4 viribidügümden // 15 yoḳ: B (4, 5) İlāhi yā Muḥammed bekāmı dururduŋ saŋa risālet ḫil’atin gėyürdügümde eydür, yok / dükelin: Y17 bu ululuġı / bes: B5 pes / saŋa vėrdüm: B(5, 6) vėrdüm saŋa **[209b]** // 1 kim ben seni: B6, Y17 gėrü // 2 ṣabur: B7 ṣabr / ṣabur: B7 ṣabr // 2 yok: Y1 ne ḳılayım / (2, 3) yaḳındur: B7 yaḳın olur / yok: Y2 anadan gėrü / ‘aleyhi’s-selām: Y2 yok // 4 ṣavulmadı: B9 ṣavılmadı // 5 Mekke’ye bir dün: B (9, 10) bir dün Mekke’yi / bulumadı: B10 bulmadı, Y3 bilümedi // 6 zār zār: B10 zārı zārı / eydür: Y3 eyitdi / gördüm: B11 gördügüm // 7 degülümisse: B11 degülmisse-y-idi // 8 <oloḳ>: B12 oloḳ / Cebrā’īl-i emīn: Y4 Cebrā’īl // 9 eydür: B13 yok / düşüŋ: B13 düşüŋi // 10 durmaġıl: B14 ṭurmaġıl / kim leşker: B14, Y5 çeri // 11 kim: B14 yok / ṣalla’l-lahi ‘aleyhi ve’s-sellem: B15 yok

āyeti getürdi إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ (14) إِلَى مَعَادٍ yā Muḥammed baḳa mı dururduŋ saŋa Ḳur’ān vėrüp eydügümden (15) eydür, yā Muḥammed bes bu dükelin dilemedin saŋa vėrdüm imdi ṣabur ḳılġıl **[209b]** (1) bir zamān kim ben seni gėrü **[Y 93a]** Mekke’ye getürem, peyġāmber eydür, yā Cebrā’īl (2) ṣabur yoḳdur, Cebrā’īl eydür, yā Muḥammed, ṣabur ḳılġıl kim vaḳt yaḳın(3)dur الأُمُوْرُ مَرْهُوْنَةٍ بِأَوْقَاتِهَا peyġāmber ‘aleyhi’s-selām ayruḳ (4) Mekke sözin söylemedi velikin göŋlinden Mekke sevgüsi ṣavulmadı, (5) peyġāmber Mekke’yi bir dün düşinde gördi, uyḳudan uyandı bulumadı, (6) zār zār aġladı eydür, ėy Ḫuẕāvendā keşke Mekke’yi gördüm düşüm (7) degülümisse kim düşümde gördüm uyandum bulmadum, göŋlüm göyner içüm (8) ḳaynar, oloḳ sā’at Cebrā’īl-i emīn geldi eydür, رَسُولُ اللهِ رَبِّ العَالَمِيْنَ لَقَدْ صَدَقَ (9) اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ eydür, Taŋrı senüŋ düşüŋ gėrçek ḳıldı imdi (10) durmaġıl kim leşker ḥāżır ḳılġıl Mekke’ye varġıl kim murāduŋa degesin (11) kim vaḳt oldı ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣalla’l-lahi ‘aleyhi ve’s-sellem on (12) biŋ er ḥāżır ḳıldı Mekke’ye vardı, maḳṣūdum bunda **[B 180a]**[529] Mekke açılduġı (13) durur أَخَذَ بِعَضَادَةِ البَابِ قَالَ مَاذَا تَرَوْنَ مَا أَصْنَعُ بِكُمْ Ḳur’eyş (14) uluları dizilmişdi, degmesi bir söz eydürlerdi nite ola, Muḥammed bizi (15) aṣa mı, yā öldüre mi dėrler idi, seyyīd-i ‘ālem faḫri Benī Ādem Muḥammedi **[210a]** (1) Muṣṭafā eydür, hāy ne bilürsiz kim sizüŋ birle ne ḳılısarvan eyitdiler أَخٌ (2) كَرِيْمٌ اِبْنُ أَخٍ كَرِيْمٍ ḳarındaşı kerīmdür ve kerīm ḳarındaşı oġlıdur (3) Muḥammed kerīmlikden bize nesne dėmeye, nite-kim Mekke’ye bulardan (4) aldı ve ḫāne ḳapusın açdı eve ziyāret ḳıldılar eydür, ilāhī yaḳından (5) berü Mekke’yi ārzūlar-ıdum, bunuŋ ḳavmi cāfīlerdür, maŋa sögdiler sāḥir (6) ṣā’ir, kāhin dėdiler, bugün beni bu Mekke’ye ḳavuşdurduŋ, bunuŋ şükrā(7)nesine ben bularuŋ ṣuçın yazuġın dükeli ‘afv ḳıldum ve

[529] / (12, 13) açduġı durur: B1 açıldugıdur // 14 dizilmişdi: B2 dirilmiş / yok:B2 bugün **[210a]** // 1 hāy: Y8 hāy hāy / sizüŋ birle:B3 sizüŋ-ile // 2 kerīmin ḳarındaşı kerīmdür: B4 kerīmin kerim ḳarındaşdur / ḳarındaşı: B5 ḳarındaş // 3 kerīmlikden: B5 kerīmliginden / nite-kim:B5, Y9 ḳaçankim // 4 aldı: B6 aldılar / ḳıldılar: Y10 ḳıldılar / yaḳından: B6 delīmden // 5 arzular-ıdum: B7 arzu ėderdüm / maŋa: B7 baŋa // 6 ḳavuşdurduŋ: B8 ḳavşurduŋ // 7 ṣuçın: B9 ṣucın / yazuġın: B8 günāhın / ḳıldum: B8 ėtdüm / bunları: B8 buları // 9 yėtsesen: B(10,11) yėtse senüŋ / güç: Y13 gücüŋ / düşmenüŋ: B11 düşmenüŋ / üzre: B11, Y13 üzere // 10 nesine: B11 nesi / yok: B12 dürlü // 12 dirilse: B13, Y14 dirilseler // 13 aġlaşsalar: B14 aġlaşsa / Muṣṭafā: B14, Y14 yok // 14 yalın ayaḳ baş açuḳ: B (14, 15) baş açuḳ yalın ayaḳ / saḳında: B15 ayaġında / düşe: B14 düşse / eydürkim: B15 eyide // 15 benüm: B15 yok / Meliki Ta’ālā: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā / yok: B15 diye

bunları āzād (8) ḳıldum, ėy dost, إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ فَاعْفُ عَنْهُ لِلْقُدْرَةِ (9) eydür, ḳaçan kim gücüŋ yėtse sen düşmenüŋ üzre ol güç yėtmeklik (10) şükrānesine anı ‘afv ḳılġıl ‘azīzi men, buŋa beŋzer bir daḫı eydeyim oḳuġıl (11) yā muḳrī عَسَى أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا ḳaçan kim ḳıyāmat (12) olsa on sekiz biŋ ‘ālem ḫalḳı ‘araṣāt yėrine dirilse, terāzū ḳırılsa, (13) ṣırāṭ gerilse, bitiler yaġsa, ‘āṣīler aġlaşsalar, Muḥammedi Muṣṭafā (14) yalın ayaḳ, baş açuḳ ‘arş sāḳında sücūda düşe, eydürkim Ḫuẕāvendā, (15) benüm ümmetüme raḥmet ḳılġıl, Meliki Ta’ālā eyde yā Muḥammed, benüm yaraġum **[210b]**[530] **[B 180b]** (1) yoḳ mı-y-ıdı senüŋ ümmetüŋ yüzine yazuḳ tozın ḳondurmayam ve bunları ‘işmet (2) **[Y 93b]** perdesi içinde gizleyem velikin buları ‘işmet perdesi içinde (3) çıḳardum ve zellet bitisin bularuŋ boynına aşdum ḳıyāmat yazusı (4) ṭolu yazuḳlu olsun dėdüm, saŋa şefā’at ḳılmaḳ[531] degsün dėdüm yā Muḥammed (5) niçe yıl sen müşrikler cefāsın çekdüŋ ve göŋlüŋde ṭutduŋ murāduŋ (6) ol idikim Mekke’ye gireydüŋ, ḳaçan Mekke’yi gördüŋ ve Ka’beye girdüŋ (7) ise anuŋ[532] şükrānesine bulduŋ yazuḳların baġışladuŋ, buları āzād ḳılduŋ, (8) Yūsuf daḫı Mışır mālın irkdi ve yaġdı, dükeli ḳavmin ḳul ḳaravaş (9) eylendi dilegi ol-idi kim atası yüzin göre-y-idi ḳaçan gördi-y-ise (10) anuŋ şükrānesine Mışır ḫalḳın cümle āzād ḳıldı ḫazīnesin bulara baġışladı (11) Mışrı bulara Melik vėrdi, ben daḫı senüŋ ümmetüŋe yazuḳ ḳaẕā’ ḳıldum, (12) ol yazuġı

---

[530] **210b]** // 1 yoḳ mı-y-ıdı: B1yoḳ mıdı / ḳondurmayam: B2 ḳondurmasam / bunları: B2 buları // 2 gizleyem: B2, Y1 gizlesem / velikin: B2 velīkin / perdesi içinde: B2 perdesinde //3 bitisin: B3 oḳraḳın / aşdum: B3 kemişdüm / yazusı: B3 yazısı // 5 müşrikler cefāsın çekdüŋ ve: B4 yok / ṭutduŋ: B5 dutduŋ-idi, Y3dutduŋ / murāduŋ: B5 dilegüŋ // 6 ol idikim: B5 ol-ıdıkim / yok: B5 Mekke girdüŋ ḳaçan // 7 ise: B6 yok // 8 Mışır: B7 Mısr / dükeli: B7 dükelin // 9 oldu kim: B8 oldı-y-ıdıkim / gördi-y-ise: B8 gördi // 10 Mısır: B8 Mısr / baġışlar: B9 baġışladı // (12, 13) gele-y-idüŋ: B12 geldüŋ / benüm ‘arşum: B12 ‘arş / ḳıla-y-ıduŋ (ümmetüŋ benden dilemedüŋ) çünki geldiŋ sücūd: B12 yok / dilendüŋ: Y8 dileye-yidüŋ // 14 şükrin: B12 şükre / yok: B14 saŋa // 15 uçmaḳ: B14 uçmaġı / ḳıldum: B14, Y9 vėrdüm **[211a]** // 1 dėmişdüm: B15 dėmiş-idüm // 2 yok: Y10 ‘azīz / şınmasa: Y10 sınuḳ olmasa / (2, 3) ḫalḳda: B1 ḫalḳda / yazusı: B 2 yazısı // 4 yok: Y11 ‘aṣi / gerek kim: B3 olsa // 5 ḫalḳdan: B3 ḫalḳda / ṣayru: B3, Y12 sökel / yok: B3 kim / anı: B3 yok // 6 yazusı: B3 yazısı / Muṣṭafā: Y13 yok yok: B4 ola, / (6, 7) ṣalla’l-lahi ‘aleyhi ve’s-selem: B4yok / ḳıla: B4 ḳılsa /yarlıġaya: B5 yarlıġasa / ḳıla: B5 ḳılsa // 8 ḫabīb: B5 ḫabībüne / ėre: B5 degse/ oḳuġıl: B5 oḳıġıl // 9 ḫāṭırıma: B6 ḫāṭıruma / bu: B7 yok / (9, 10) ‘acabraḳ durur: B7 ‘acabıraḳdur, Y14 ‘acabraḳdur /yok: Y(14, 15, 16, 17) Yūsuf atasına ḳavuşdı kendü minbere aġdı Mışr ehlin ileyine dururdı eyiitdi siz dükeli benüm ḳullarum mısınız eyitdiler evet dükeli mülküŋüz benüm midür eyitdiler evet imdi ḳamuŋuz āzād oluŋ maluŋuz gėrü size baġışladum şād oluŋ eyitdiler bunu niçün direrdüŋ derdüŋ niçün gėrü vėrdüŋ / Y14 atasına // 11çün idi: Y17 içün idi / bularuŋ birle: B8 bunuŋ-ıla, Y1 bunuŋ birle / egleneyim dėdüm: B8 eglenüdurayım // degül: Y1 yok // 13 anadayoḳ: B9 hem eyle, Y1 yok / olsa: Y2 ḳopsa / Meliki celle celālühū: Y1 Ḥaḳ Ta’ālā // 14 senüŋ-çün: B10 senüŋ-içün / yok: B11 yaratdum / gökse: B11 gök-ise // 15 yılduz-ısa: B12 ılduz-ısa / (14, 15, [211b] 1): Y’de yok

[531] Metinde satır arasına yazılmıştır.

[532] Metinde satır arasına yazılmıştır.

bularuŋ boynına yazdum dilegüm ol-idi kim sen gele(13)-y-idüŋ, benüm ʿarşum sāḳında sücūd ḳıla-y-ıduŋ ümmetüŋ benden dilemedüŋ[533] çünki geldiŋ sücūd (14) ḳılduŋ bunuŋ şükrānesine ve senüŋ kerāmetüŋe ben daḫı saŋa ümmetüŋi (15) baġışladum buları oddan āzād ḳıldum ve sekiz uçmaḳ bulara Melik ḳıldum **[211a]** (1) ilerü saŋa وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى dėmişdüm uş ol vaʿdeyi (2) rāst ḳıldum ėy cānı cihānı men ayaḳ şınmasa **[B 181a]** seyükçi ne seyüklesün, ḫalḳ(3)dan sökel olmasa ṭabīb kimi emlesün, ḳıyāmat yazusı ṭolu yazuḳlu (4) olmasa Çalap kimi yarlıġasun, ayaḳda şınuḳ gerek kim mücebbir daḫı (5) anı seyükleye kim ḫalḳdan şayru olsa gerek ṭabīb anı emleyedir, (6) ḳıyāmat yazusı ṭolu yazuḳlu gerek kim Muḥammedi Muṣṭafā ṣallallahi (7) ʿaleyhi ve sellem bulara şefāʾat ḳıla, Çalap buları yarlıġaya, raḥmet ḳıla, (8) tā ḥabīb maḳām-ı Maḥmūd derecesine ėre. oḳuġıl yā muḳri آوَى إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ kim (9) bu āyet içinde daḫı bir dürlü söz ḫāṭırıma geldi, ḳamusından bu ʿacab(10)raḳ durur, ol gün kim Yūsuf eydür, bu ḳamu dirdügüm atamdan ayrıldu(11)ġum çün idi **[Y 94a]** atamı görince bularuŋ birle egleneyim dėdüm imdi kim atamı (12) gördüm bu nesneler baŋa ḥācet degül, atamı baŋa dirdügüm mālı size (13) andayuḳ ḳaçan ḳıyāmat olsa Meliki celle celālühū eyde yā Muḥammed, ne kim (14) yaratdum-ise senüŋ-çün yaratdum yėr ise döşek senüŋ, gökse (15) şayvān senüŋ, havā-y-ısa eyvān senüŋ, yılduz-ısa yolcı senüŋ, **[211b]**[534] (1) eger ay

---

[533] Metinde satır arasına yazılmıştır.

[534] **[211b]** // 1 ay ise: B12 ay-ısa / gün ise: B12 güneş-ise / Cebrāʾīl ise: B13 Cebrāʾīl-ise // 2 biŋ münādi: B13 peyk / yok: B13 yaḳın // 3 yėr yüzinde: B13 yėr yüzinden / gerek: B14 görki // 4 dükeli: B15 yok, Y3 dükelin / senüŋ-içündi: B14 senüŋ-içün-idi / (4, 5) ümmetüŋ-çün idi: B15 ümmetiŋ-çün-idi / şavulsa: B1 şavılsa // 6 ḳaçan: B1 yok / yıḳasın yıḳar olsaŋ nice yıḳasın oḳuġıl yā müḳri cānum saŋa fidāolsun: B(1, 2) yıḳsaŋ nite yıḳasın cānum saŋa fidi olsun oḳuġıl yā müḳri, Y4 yok // 8 tekvīr şavmaḳ ṭolamak: Y4'de yok // 9 Allah celle celālühū: Y(4, 5) Allah Taʾālā celle celālühū / dünyā ḳadar durur: B4 dünyecedür // 10 vaḳtadek: B5 vaḳtadegin // 11 günüŋ: B5 gün / giderüb: Y5 gidermen / ḳılavan: B (5, 6) ḳılaben, Y6 ḳılamen // 12 özüni: Y6 özünin / şarup: B6 şarıb, Y6 şaramen / ṭola yavan: B6 ṭolayam, Y6 dolayamen // 13 bezeyüp: Y7 bezemen / duran: B7 ṭuran / yılduzları: B7 ılduzları / ṭolı: B7, Y7 ṭolu / gibi: B7 bigi // 12 yėre şaçarvan: B7 şaçavan, Y7 sacamen // 14 gögsi birle: B8 gögsi-y-ile / elinden: B8 ölinden // 15 ḳurtarup: B8 ḳoparup / atılmış: Y8 dağıdamen / yüridem: B8 yütideven **[212a]** // 2 bıraġalar: Y9 bıraḳduramen / 3 oġlanlar: B11 oġlan // 4 analar: Y10 ʿavratlar / bıraġalar: Y10 bıraġup / kendülere: B12 kendüzine, Y10 kendülerine / dümük: Y10 meşġūl / olalar: Y10 ḳılamen // 5 yok: Y11 anadan / doġucaḳ: B13 doġıcaḳ / dirilegülidiler: B13 dirile gömdiler, Y11 kemidiler / dopraḳdan: B13, Y11 ṭopraḳdan / ḳoparuvan: B113 ḳoparam, Y11 ḳoparamen // 6 dilin açup: Y11 yok / ḳudret birle: B13 ḳudret-ile, Y11 ḳudretüm birle / söyledürven: B14 söyledem / nişe: Y12 niçün / dirile külidiler: B14 dirile gömdüŋüz, Y12 kemidüŋüz // 7 daʾvī: B14 daʾvi / ḳıldururvan: B14 ḳıluram, Y12 ḳılduramen /

ise boyacı senüŋ ve gün ise çırāġ senüŋ, Cebrā’īl ise (2) biŋ münādī senüŋ, ḳaçan kim saŋa ölüm gelse senüŋ ümmetüŋ (3) yėr yüzinde dükense bu dükeli gerek götürem bu ziyneti bozam, bu ḳamu (4) yaratduġum ve ‘ālemi bezedügüm dükeli senüŋ içündi ve senüŋ ümmetüŋ-çün (5) idi, ḳaçan sen ölseŋ ümmetüŋ yėr yüzinden **[B 181b]** ṣavulsa, bu baŋa ḥācet degül (6) Ḫuẕāvendā bu yėri ḳaçan yıḳasın yıḳar olsaŋ niçe yıḳasın oḳuġıl (7) yā muḳrī, cānum saŋa fidā‘ olsun, Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (8) إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ‘azīzi men, Tekvīr ṣavmaḳ ṭolamaḳ olur gün (9) ululıġı üç yüz altmış altı bu dünyā ḳadar durur, Allah celle celālühū eydür, (10)إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ güygil ol vaḳtadek kim bu cihāna (11) yaḫtu vėren günüŋ nūrın giderüp yüzin ḳara ḳılavan, üç yüz altmış (12) yıllıḳ ėni uzunı <düşmez>[535] destār[536] gibi ṣarup ṭolayavanوَإِذَا النُّجُومُ انكَدَرَتْ(13) bu gök yüzin bezeyüp duran yılduzları ṭolı gibi (14) yėre ṣaçarvan bu ṭaġlar kim gögsi birle yėri baṣup yatur elinden (15) ḳurtarup yüridem biri birine doḳuşdurup atılmış yüŋ tozı **[212a]** (1) gibi havāya ṭaġıdavan وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ol on aylıḳ butlacı (2) develer kim ‘arablar anı severler ḳıyāmat ḳorḳusından köşklerin bıraġalar (3) وَ تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ ol genc oġlanlar emzüren (4) analar oġlanların bıraġalar kendülere dümük olalar وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ (5) ol ḳızlar kim doġucaḳ ‘Arablar anı dirile külidiler dopraḳdan ḳoparurvan (6) dilin açup ḳudret birle söyledürven beni nişe dirile külidiler dėyüp (7) da‘vī ḳıldururvan ol żālimlerden dādın aldururvan ya’nī alu(8)vėrürem وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ on gün kim ḫazīnesin (9) açaram degme bir ḳuluŋ **[B 182a]**[537] bitisin eline vėrürem وَإِذَا

---

yok: Y12 gün / yok: Y12 mażlūmlara /aldururvan ya’nī aluvėrürem: B15 alıvėrem, Y12 alurmen // 8 biti ber: B15 bitiler // 9 açaram: B15 açam, Y13 açamen

[535] Metinde üstü çizilmiştir.

[536] Metinde kenara yazılmıştır.

[537] / vėrürem: B1 vėrem, Y13 vėremen // 10 şoyaram: Y14 şoyamen // 11 ayıruram: B2 ayıram // 12 anuŋ birle: B3 onuŋ-ıla / ḳızdururvan: B3 ḳızduram / anuŋla: B3 aŋa // 13 ṭoldururvan: B3 ṭolduram, Y15 ṭolduramen // 14 bezerem: B4 bezeyem, Y15 bezemen / getürürven: B4 getürem, Y15 getüremen / eydür: B4 yok / ḥikmet durur: B4, Y15 ḥikmetdür // 15 bu kim: B4 yok / çün-kim: B5 çün / ḳılası-y-ıduŋ: B5 kılacaġıduŋ, Y16 ḳılurduŋ / ḥikmet durur: B5, Y16 ḥikmetdür **[212b]** // 1 bunı dükeli: B6 yā Muḥammed buları ḳamusın, Y16 yā Muḥammed bunı dükelin // 2 senüŋ çün: B6 senüŋ-içün / ve senüŋ-çün ve ümmet-içün: B6 senüŋ ümmetüŋ / yok: B6 kim / (2, 3) dėdüm idi: B7 dėdüm-idi, Y17 dėyü / yok: B7 kim / dünyādan: B7 dünyeden / yėr yüzinde: B7 yėr yüzinden / ṣavuldı: B7 ṣavıldı // 3 dükeli: Y1 dükelin / (3, 4) divşürdügüŋ: B9 dirdügüŋ / eyledügüŋ: B9 eyledüŋ, Y1 ḳılduŋ / eydür: B9 yok / götürülür: B10 götrilür / dėr: B10 yok // 7 göŋlüŋ: B11 göŋül / kim: B11 kim // 8 hezār: B11, Y3 yok / cāna: B11 cān / yok: Y3 ‘azīz men / anasından: Y3 anadan / ṭoġdı: Y3 doġdı // 9 zamānda: B12 zamānda, Y3 günde

السَّمَاءُ(10)كُشِطَتْ ol gün kökleri aġaç ḳabın ṣoyar gibi ṣoyaram (11) ve ṭabaḳātların biri birinden ayıruram وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ (12) yėdi ṭamuyı anuŋ birle ḳızdururvan baŋa ‘āṣī olanları anuŋla (13) ṭoldururvan وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ daḫı sekiz uçmaġı (14) bezerem mü’minler ileyine getürürven eydür, ilāhī ne ḥikmet durur (15) bu kim böyle ḳılursın çün-kim böyle ḳılası-y-ıduŋ ne ḥikmet durur **[212b]** (1) kim yaratduŋ evvel bezedüŋ ve āḫiriŋ bozarsın eydür, bunı dükeli (2) senüŋ çün yaratdum ve senüŋ-çün ve ümmet-içün kim eglensün dėdüm (3) idi imdi sen dünyādan çıḳduŋ ve ümmetüŋ yėr yüzinde ṣavuldı (4) benüm buŋa **[Y 94b]** ḥācetüm yoḳdur اَوَي اِلَيْهِ اَبَوَيْهِ yā Yūsuf bu dükeli divşür(5)dügüŋ ve kendüzüŋe milk eyledügüŋ yine baġışladuŋ eydür, bu dükeli (6) vasıṭa-y-ıdı ḳaçan dost gelse vasıṭa aradan götürülür dėr (7) bir söz daḫı benden ėşitgil göŋlüŋ taḫtasına yazġıl kim yüz biŋ (8) hezār cāna degir olsun, ‘azīzi men, ḳaçankim Yūsuf anasından ṭoġdı (9) az zamāndan anası ölmiş-idi Taŋrı ‘azze ve celle آوَى إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ atası (10) ve anası var-ıdı dėr Yūsuf’a ölmiş kimse oġlanı nite bıraġa-y-ıdı ḫoca (11) imāmı ḫocendī raḥimü’l-allahu müfessirlerden eyle gördüm ulu ‘azīzlerden ėşitdüm (12) dėr, Yūsuf’uŋ anası ölmiş-idi ḳaçan ḳavuşmaḳ güni oldı **[B 182b]** Taŋrı ‘azze (13) ve celle viṣāl güninde Yūsuf’uŋ anasın gėrü dirürdi idi anuŋ (14) içün kim Yūsuf oġlanlıḳda düş görmişdi, nite-kim eyitdüŋ (15) eydür, yā baba, düşümde gördüm kim on bir yılduz daḫı ay gün baŋa secde **[213a]** (1) ḳıldılar eydür, on bir yılduz on bir ḳarındaşlaruŋ durur, ay gün (2) ataŋ anaŋ durur, Ḥaḳ Ta’ālā eydür, Yūsuf’uŋ anasın diri ḳılmasam (3) Yūsuf’uŋ

/ölmiş-idi: B12 öldi-y-idi, Y3 öldi / ‘azze ve celle: Y4 yok // 10 Yūsuf’a: Y4 yok / oġlanı: B13 oġlana / bıraġa-y-ıdı: B13 vara-y-ıdı // 11 gördüm: Y5 görmişmen / (11, 12) ulu ‘azizlerden işitdüm dėr: B(14,15) işitmemişdür ol ‘azizden işittüm eydür / güni: B15 vaḳt // 13 dirürdi idi: B1 diri ḳıldı / (13, 14) anuŋ içün: B1 anuŋ-çun / görmişdi: B2, Y6 görmiş-idi / oġlanlıḳda: Y6 oġlanlığında // 15 yılduz: B2 ılduz / daḫı: B3, Y8 yok **[213a]** // 1 ḳıldılar: B3 ḳılurlar / yok: B3 ol / yılduz: B3 ılduz / ḳarındaşlaruŋ durur: B3, Y8 ḳarındaşlaruŋdur // 2 anaŋ durur: B4, Y8 anaŋdur / Ḥaḳ Ta’ālā eydür, Yūsuf’uŋ: B4 Çalap eydür, celle celālühū ger / ḳılmasam: B4 ḳılmasa-y-ıdum // 3 olsa-y-ıdı: Y9 olsa idi / oġlanlıḳda: B5, Y9 oġlanlığında // 4 ḳılmadı: B6 ḳılmadum / Ḥaḳ Ta’ālā: B6 yok / ḳıldı: B6 ḳıldum // 5 sözini: B6 sözümi / rāst: B6 dürüst / getürdi: B7 getürdüm // 6 uyḫu: B7, Y11 uyḳu / uyanuḳda: B8 uyanuḳlıḳda // 7 uyanuḳda: B8 uyanuḳlıḳda // 8 bėrdügüm: B9 vėrdügüm / uyanuḳda: B9 uyanuḳlıḳda // 9 uyanuḳda: B10 uyanuḳlıḳda / ḳaçan: B10 nite // (10, 11): Y’de yok // 11 ‘azze ve celle. B11 yok /yok: B12 benden // 12 bucaġında: B (12, 13) taḫtasında / yok: B13 zira / 14 ölüm vaḳtında ḳul: B (13, 14) ḳul ölüm vaḳtında / ikiden: B14 ikiden / ḥalden: B14 ḥali / ‘aḳıl bile: B14 ‘aḳıl-ıla // 14 ‘aḳıl bile: B14 ‘aḳıl-ıla // 15 ‘aḳl bile olmasa: B15 hezārbār / anuŋla: B15 yok

düşi yalan olası-y-ıdı, Yūsuf oġlanlıḳda düş gördi (4) seksen yıldan ṣoŋra anı yalan ḳılmadı, ölüyi Ḥaḳ Ta'ālā diri ḳıldı kendü (5) sözini rāst ḳıldı anuŋ düşini yėrine getürdi Yūsuf'ı gördügi (6) düşden maḥrūm ḳılmadum dėdi, uyḫu içinde aŋa vėrdügüm uyanuḳda gėrü (7) almadum yā mü'min, bu ī̇mānı ben saŋa uyanuḳda <ben>[538] vėrdüm ne dėrsin (8) ölüm vaḳtında gėrü mi alam Yūsuf'a uyḳuda bėrdügüm uyanuḳda (9) gėrü almadum uyanuḳda vėrdügüm ḳaçan gėrü alam 'azī̇zi men, senüŋ (10) suvāluŋ cevābın saŋa ulaşdurayım, anuŋ-çun kim ölüm vaḳtında Ḥaḳ (11) Ta'ālā ī̇mānı gėrü mi ala ėy dost, iki nesne ėşitgil ve göŋlüŋ (12) bucaġına naḳş ḳılġıl, ne ḳul ī̇mānı vėre ve ne Taŋrı Ta'ālā gėrü ala (13) ölüm vaḳtında ḳul iki ḥālden ṭaşra degül yā 'aḳıl bile ola (14) veyā oġunmış ola, eger 'aḳlı bile olursa ī̇mānı gėrü vėrmeye (15) ve eger oġunmış olsa 'aḳlı bile olmasa küfür söylerse anuŋ-ıla **[B 183a]**[539] küfre **[213b]** (1) düşmeye لأَنَّ المُغْمِيْ عَلَيْهِ eger bir kimseye oġunmaḳlıḳ قَهُ وَلاَ يُعْتَقُ عَبْدُهُ كَذَلِكَ إِرْتِدَادُهُ (2) إِذَا طَلَّقَ إِمْرَأَتَهُ أَوْ أَعْتَقَ عَبْدَهُ لاَ يَقَعُ طَلاَ (3) ḥālinde 'avratına ṭalāḳ vėrse yā ḳulını āzād ḳılsa 'avratı boş (4) olmaz ve ḳulı āzād

[538] Metinde üstü çizilmiştir.

[539] (/ 15, **[213b]** //) küfre düşmeye: B1 kāfir olmaz // 2 bir kimseye: B2 kimse // 3 veyā: B3 yā 7 yok: Y16 ḫūr // 4 andayok: B4 eyle / küfür: B4 küfr // 5 söylese: B4 söylerse / eydeyim: Y17 eydelüm / kāfir: B4 küfr // 5 cevāb: B5 cevābın / Ḳur'ān'dan: B5 yok / (5, 6) eydeyim işitgil cevāb Ḳur'ān'dan nite-kim Taŋrı Te'ālā eydür,'azze ve celle: Y'de yok / Ta'ālā eydür: B5 eydür, 'azze ve celle // 8 yok: Y7 'aleyhi's-selām // 9 Bekir: B8 Bekir'üŋ / ilerü ana: Y1 ataŋı // 10 diri idi: B9 diri-y-idi / evvel: B9 ol // (11, 12) yoḫsa atamı ḥażreti Resūl eydür,atanı ziyāret ḳılmaḳ ḥaḳḳı ziyādedür ḳa'beden dėdi Ka'beye ziyāret itmek: B (9, 10) Resūl eydür,/ yoḫsa: Y2 yoḳ / yok: Y2 evvel // (11, 12, 13): Y'de yok // 13 Aba: B10 Ebu //14 geç: B11 gec / velikin: B11 velī̇kin / eyü geldüŋ dėr 'azī̇zi men: B11 key geldüŋ 'azī̇zi men dėr // 15 ėy dost: B12 odürüst? **[214a]** // (1-5): Y'de yok // 1 ḳalmış: B13 ḳalmışdur / Mekke'nüŋ: B13 Ka'be // 2 elinde imiş: B13 elindedür // 3 'avrata: B14 ḳarıya // 4 'Ömer eydür,vėrgil eydür,vėrmezem: B15 yok // 5 ḥaẓreti: B15 yok / sızındı: B1 sızdı / ṭurġıl: B1 durġıl, Y7 yok // 6 Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ: B1 Abā Bekir // 7 Ka'be'nüŋ kilidin: B2 Ka'be'ye geldi kilidin // 8 maṣlaḥatına: B3 yalavaçlıġına / ḳapuyı: B4 ḳapu // 9 dėr eve: B4 evi / vėrelüm dėr: B 4 vėrevüz// 10 kāfer: B5 kāfiri / 'avratına: B5 'avrata / ne: B5 bunca / dursın: B5 yok // 12 buyurdı baŋa dilegil dėyü buyurdı: B6 yok / yok: B6 himmet / (12, 13) heybet birle: B7 heybet-ile / himmet birle: B7 himmeti-y-ile // 14 bunuŋ gibi. B8 yok / yumşaḳ: B8 yımşaḳ // 15 ḫulu durur: B9, Y11 ḫuludur / ulu durur: B9, Y11 uludur **[214b]** // 1 gülüdurur: B9 gelür, Y11 gelüdür / düşmenleri: Y11 düşmānları / alu durur: B10, Y12 aludur / ne kim: B10 kim // 2 ol dir-ise yolu durur, kim: B10 yok, Y12 ol dėr-ise bellüdür / sefih delüdurur: B10, Y12 delüdür // 3 bercī̇n : B11 bir ḥarir // 4 varġıl: B11 yok / yok: B(11, 12) bu kilidi iltgil / Muḥammed'üŋ: B12 Muḥammed // 5 oġlan: Y14 oġlı / kilidi getürdi: B13 geldi kilidi / peyġāmberüŋ: B13 Muḥammed // (6, 7) bu sözi: B14 yok / üründü: Y15 yok / şerī̇f durur: B14, Y15 şerī̇fdür // 8 yok: B15 vėrmek / yok: B15 dėdi / aşlından: Y15 ehlinden // 9 vėrilmek: B15, Y16 vėrmek // 10 Ka'be'nüŋ: B1 Ka'be // 12 Resū'l-lah-ı: Y1 yok / Taŋrı: B3 yok // 13 viribimesem: B4, Y(1,2) viribimezdüm / gerek-idi: B4 yok // 15 viribidi: B5 vėrdi / Muḥammed: B5 Ebā Bekr

olmaz, hem andayuḳ oġunmaḳlıḳ ḥālinde küfür (5) söylese kāfir olmaz, daḫı bir dürlü eydeyim ėşitgil cevāb Ḳur’ān’dan (6) nite-kim Taŋrı Ta’ālā eydür, ‘azze ve celle وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا(7) إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا(8) yā mukrī oḳuġıl ol gün kim **[Y 95a]** Resūl Mekke’ye girdi eydür, (9) yā Ebā Bekir varġıl ilerü aŋa ziyāret ḳılġıl Ebū Bekir atası (10) Ebū Ḳuḥāfe ol vaḳtın diri idi Ebū Bekir eydür, yā Resūlu’l-lahi evvel (11) Ka’be’yi mi ziyāret ḳılayım yoḫsa ata mı, ḥażret-i Resūl eydür, ataŋı ziyā(12)ret ḳılmaḳ ḥaḳḳı ziyādedür Ḳa’be’den dėdi, Ka’be’ye ziyāret ėtmek ḥaḳḳından (13) ata ḥaḳḳı artuḳdur dėdi, Ebā Bekir atasın ziyāret ḳıldı atası (14) aġladı eydür, yā Ebā Bekir gėç geldüŋ velikin eyü geldüŋ dėr ‘azīzi men, (15) اَمَذَنَتْ رَواسَتْ dėr ėy dost, faḫr-i ‘ālem Muḥammedi Muṣṭafā eydür, **[214a]** (1) Yā ‘Ömer benī Şeybe ḳavminden bir ḳarı ‘avrat ḳalmış Mekke’nüŋ kilidi anuŋ (2) elinde imiş, varġıl anı alġıl getürgil Ka’be ḳapusın açalum, ziyāret (3) ḳılalum, ‘Ömer geldi, ol ‘avrata eydür, Ka’be kilīdin vėrgil, ‘avrat (4) eydür, vėrmezem, ‘Ömer eydür, vėrgil, eydür[540], vėrmezem, ‘Ömer ḳılıç dartdı, Resūl (5) ḥażreti **[B 183b]** sizindi, ‘Ömer ḳaḳıyasını eydür, yā Ebā Bekir ṭurġıl, sen varġıl, (6) kilīdi dilegil, Ebū Bekiri’ṣ-ṣıddīḳ geldi eydür, yā ‘avrat Taŋrı (7) Resūli Ka’benüŋ kilīdin diler, ‘avrat eydür, yā Ebā Bekir ‘Ömer’e yarı ḳılmaġa mı (8) geldüŋ, eydür, Resūl maṣlaḥatına geldüm ol kilīdi vėrgil ḳapuyı (9) açalum dėr eve ziyāret ḳılalum gėrü saŋa vėrelüm dėr ‘Ömer eydür, yā Ebā Bekir bunuŋ (10) gibi kāfer ‘avratına ne yalvarup durursın leṭāfet ḳılursın Ebā Bekir (11) eydür, yā ‘Ömer, saŋa alġıl dėyü buyurdı, baŋa dilegil dėyü buyurdı, almaġa gelene ṣalā(12)bet gerek dileyü gelene leṭāfet gerek, yā sen alasın ṣalābet heybet (13) birle, yā ben alam leṭāfet himmet birle ol ‘avrat eydür, Muḥammed bunuŋ gibi (14) ḫoş ḫūlu mıdur kim bunuŋ gibi yumşaḳ sözler anuŋ aġzından (15) söylersin eydür, belī ḫoş ḫūlu durur, dükeli peyġāmberlerden ulu durur **[214b]** (1) yüz biŋ kerem andan gülü durur, düşmenleri

[540] Metin bağlamında atlanmış bir kelime veya cümle bulunmaktadır. Bu kısım diğer nüshalarda da yoktur.

andan alu durur, ne kim (2) ol dėr-ise yolu durur kim anuŋ dīnin dutmasa sefīh delü durur, andan (3) ol ‘avrat kilidi çıkardı bir berçīn pāresine ṣardı kendü (4) oġlanı eline vėrdi eydür, varġıl Muḥammed’üŋ ileyinde ḳoġıl, eyitgil, أَدِّيْ الأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا (5) اِتَّقِ اللهَ oġlan kilidi getürdi peyġāmberüŋ (6) ileyinde ḳodı, ol sözi daḫı degürdi peyġāmber ‘aleyhi’s-selām bu (7) sözi endīşe ḳıldı, eyitdi bu Ka’be kilidi üründi şerīf durur, (8) bunı ol kimseye gerek kim ol Ḳur’eyş aṣlından ola, imdi Benī (9) ‘Abbās’a vėrilmek gerek **[B 184a]** Resūl ‘aleyhi’s-selām kilidi ‘Abbās’a vėrdi, (10) Ka’be’nüŋ ḳapusın açdılar, ziyāret ḳıldılar, yine ḳapuyı bağladılar, Cebrā’īl (11) geldi, bu āyeti getürdi, nite-kim eydür,إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا(12) **[Y 95b]** eydür, yā Resūlu’l-lahi Taŋrı eydür, ol emāneti gėrü (13) ol ‘avrata vėrgil, Resūl eydür, kilidi gėrü viribimesem gerek-idi (14) Taŋrı baŋa ‘itāb kıldı, peyġāmber kilidi gėrü viribidi, Taŋrı (15) ‘itāb ḳılduġın daḫı viribidi, ol ‘avrat eydür, yā Muḥammed Taŋrı **[215a]**[541] (1) bunca kerīm midür kim benüm gibi kāfer ‘avratı-çun aŋa ‘itāb ḳıldı (2) eydür, yā oġlum elüm alġıl, beni peyġāmber ḳatına iletgil. Ol ḳarı ‘avrat (3) ḳaṣabasın başına bağladı kim ḳabaġum gözüm örtülmesün dėyü anca ḳarı (4) olmış-ıdı kim ḳaşını bağlamasa ḳabaġı gözini örterdi. Andan ‘aṣāsın (5) eline aldı. Oġlı elin dutdı, düşe duru aġlayu peyġāmber ḳatına geldi (6) eydür, yā Muḥammed ben saŋa Ka’be kilīdin viribidüm, sen baŋa göŋül kilīdin viribidüŋ (7) ben kilidi viribidügüm Ka’be ḳapusın açdı ve sen viribidügüŋ göŋül ḳapusın (8) açdı, eydür, yā Resūlu’l-lahi baŋa īmān ‘arża ḳılġıl, Resūl ‘aleyhi’s-selām

---

[541] **[215a]** // 1 bunca: Y3 bunuŋ / kerīm midür: Y3 kerīm olsa / kāfer: B6, Y3 kāfir // 2 oġlum: B6, Y4 oġul / peyġāmber ḳatına: Y4 Muḥammed’e / iletgil: B8 iltgil // 3 ḳabaġum: B7 ḳabaġı / örtülmesün: B7, Y4 örtmesün / (3, 4) ḳarı olmışdı: B8 ḳarımış-ıdı, Y5 ḳarımış idikim / örterdi: Y5 örter-idi / gözini: B8 gözin / Muḥammed: Y6 peyġāmber // 7 kilidi: B11 yok / acdı: B11 açdı / yok: B11 kilid // 8 yā Resūla’lahı: B12 yok, Y7 Resūl ḥażretine / ḳılġıl: B12 ḳıl // 10 senüŋ: B14, Y8 saŋa / ḳıldı selām / neŋ: B14 ne / ‘avratı: B14 yok / baŋa ne olur Mekke ne: B14 yok / yok: B14 bu // 12 yok: B15 Resūla’l-lahı / baŋa ne olur: B15 yok / yok: B1 eydür,/ sen: B2 yok // 13 Mekke: B2 Ka’be / almaḳ: B2 almaḳlıġuŋ / uçmaḳ: B3 ucmaḳ / kilidi: B3 kilidin / elinden ve: B3 yok // 14 ben: B3 yok / ‘avrata: B3 ‘avrat // 15 ehli: B4 ehlidür **[215]** // 1 ben: B4 yok // 2 kilidi: B4 yok // 3 yok: B6 aluram / ehli durur: B6 ehlidür / aluram: B6 alurvan // 4 aluram: B6 alarvan / gėrü almaḳ: B7 alsam / ḳılmaz: B7 ḳılmış / oluram: B7 olurvan // 5 oluram: B8 olurvan // 6 oluram: B9 olurvan / kerīmem kerim: Bben kerimven // 7 yok: B9 kerim / yā: B9 ne / dėp: B9 dėyüb // 8 ḳılduram: B10 ḳılavan // 10 ḳavuşdı: B12 ḳavışdı ise // (11, 12) sücūda düşdiler: B(13, 14) secdeye vardılar / Yūsuf baḳdı: Y15 baḳdı Yūsuf / sücūd: B14 secde / gördi-y-ise: B14 gördi / durur: B15 yok / gözüm birle: B15 gözüm-ile

(9) īmān ‘arża ḳıldı. Ol ‘avrat Müsülmān oldı, Cebrā’īl geldi (10) eydür, يَا مُحَمَّدْ الله يُقْرِئُكَ السَّلَامْ eydür, ol ‘avrat senüŋ neŋ olur? Resūl (11) eyitdi, yad olur bir kāfer ‘avratı olur, baŋa ne olur[542], Mekke ne aġaç pāresi ne olur, (12) Ka’be kilīdi olur, yā mü’min saŋa ne olur, baŋa ne olur, mü’min **[B 184b]** olur, tevḥīd kelimesi ne olur eydür, uçmaḳ kilidi olur,[543] Cebrā’īl eydür, yā Muḥammed Taŋrı Ta’ālā eydür, sen (13) Mekke kilidin bir yād ‘avrat elinden almaḳ revā görmedüŋ uçmaḳ kilidi (14) mü’min elinden ve göŋlinden almaḳ ben ḳaçan revā görem ol ‘avrata (15) kilīd ehli dėdümنَ أَهْلِهَا إِلَى الْأَمَانَاتِ تُؤَدُّوا **[215b]** (1) īmān ehli dėdüm وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا ben kilīd ehlinden (2) kilīdi gėrü almaḳ saŋa buyurmadım īmān ehlinden īmān ben gėrü mi (3) alam, iŋiden ṭaşra degül yā anuŋ ehli durur, gėrü aluram yā ehli degül (4) gėrü aluram, eger ehli degül dėyüp gėrü almaḳ ḫaṭa ḳılmış oluram anuŋ-çun (5) kim īmān ehli degül kimseye vėrmiş oluram hergiz ‘ālim ḫaṭā ḳılmaz ve eger (6) ehlidür dėyüp gėrü alsam cefā ḳılmış oluram, kerīmem kerīm hergiz (7) cefā ḳılmaz yā ehli degül dėp imān vėrüp ḫaṭā ḳıldum ne daḫı īmān ehlinden (8) īmānı alup cefā ḳılduram anuŋ-çun kim ben hem ‘alīmem ve hem kerīmem ‘ālim (9) ḫaṭā ḳılmaz, kerīm cefā ḳılmaz, imdi söz başına varalum, ḳaçan kim Yūsuf atasına (10) ḳavuşdı ise ikisi bile oturdılar ve rāz açdılar وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ (11) عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا ḳarındaşları Yūsuf ileyinde sücūda (12) düşdiler. Yūsuf baḳdı bularuŋ süücūd ḳılduġın gördi-y-ise atasına (13) eydür, يَا أَبَتِ هَٰذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِن قَبْلُ eydür, yā ata bu ol (14) düşümde gördügüm durur, bugün gözüm birle gördüm Taŋrı’nuŋ anca (15) kerīmligi var kim ben oġlanlıḳda **[B 185a]**[544] düşümde gördügümi maŋa ulu**[216a]**(1)luġumda

[542] Metinde satır arasına yazılmıştır.
[543] Metinde kenara yazılmıştır.
[544] // 15 maŋa: B1, Y17 baŋa / **[216a]** // 1 ululuġumda: B1 ululıḳda / gözümle: B1 gözüm-ile, Y17 yok // 2 gördügüm durur: B2 gördügümi, Y1 gördüm / kim bugün: B2, Y1 yok // 3 üzre: B2 üzerüme / öküş: B2 delim// 4 bunı: B3 bu kim // 5 eylik: B4 eylük // 6 ya’ni ḳulluḳdan : B5 yok / sulṭānlıġa: B5 pāẕişāhlıġa // 7 eyitmezem: B5 eyitmezven, Y3 ḳılmazmen / beni yazuḳdan baŋladı: B5 yazuḳdan baŋladı beni / dėmezem: B6 eyitmezven // 8 oġlum: B6 oġul / bes: B6 pes / bundan daḫı yigrek: B6 yok /yoḫsa: B6 yok/ (8, 9) dersin: B6 eydür/kim: B6 senkim // 10 eyitmezven: B7 eyitmezven / bes: B7 pes / (11, 12) zindānıma: B9 zindāndaḫı mı / givürdi: B9 ṣaldılar / givürdi: B9 ṣaldı / yok: B9 ben // 13 eydürem: B10 eydürven / şenā: B103 āzāy / olam: B10 olavan /yok: B10 ve // 14 givürdi: B11 ṣaldı / velikin: B11

vėrdi gözümle gösterdi قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا **[Y 96a]** nite-kim (2) ben düşümde gördügüm durur kim bugün Taŋrum anı ḥaḳīḳat ḳıldı, (3) yā ata, Taŋrı'nuŋ benüm üzre üküş ni'metleri var. وَقَدْ أَحْسَنَ بِي (4) إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُم مِّنَ الْبَدْوِ bunı ḳamu baŋa (5) ḳıldı. Baŋa daḫı artuḳ eylik ḳıldı, Ya'ḳūb eydür, yā oġlum, (6) ne ḳıldı eydür, bendelikden ya'nī ḳulluḳdan sulṭānlıġa degürdi (7) bunuŋ şükrin eyitmezem daḫı beni yazuḳdan bekledi hem anı daḫı dėmezem, (8) eydür, yā oġlum, bes bundan daḫı yėgrek ne ḳıldı yoḫsa anı mı dėr(9)sin kim ḳarındaşlaruŋ ayaġuŋa düşdiler eydür, anuŋ şükrin (10) daḫı dėmezem eydür, bes niye şükür ḳılursın إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُم مِّنَ الْبَدْوِ (11) eydür, beni zindāndan çıḳardı Ya'ḳūb eydür, ya'nī seni zindā(12)namı givürdi eydür, yā ata zindāna givürdi dėsem gile ḳılmış (13) oluram çıḳardugın eydürem tā ṣenā' ḳılmış olam ben ol kelāmı (14) ḳılmayam kim beni zindāna givürdi dėyü velikin āzāy ḳılam kim (15) beni zindāndan çıḳardı dėyü, ėy dostlar bėş laṭīf söz **[216b]** (1) benden ėşitgil ve yāz̲ dutġıl dördi görklü durur, bėşinci (2) daḫı görklürek durur. Ol vaḳt kim Yūsuf ḳuyudan çıḳdı şükür ḳılmadı. (3) Velikin zindāndan çıḳdugına şükür ḳıldı Su'āl ḳuyu 'az̲ābı ḳatıraḳ(4)dı zindān 'az̲ābından ne ḥikmet durur kim zindāndan çıḳdugına (5) şükür ḳıldı ve ḳuyudan çıkdugına **[B 185b]**[545] şükür ḳılmadı? Cevāb 'azīz men (6)

---

velīkin / āzāy: B11 şükr // 15 dostlar: B11 dost / laṭīf: B11 laṭif, Y7 lāṭīfe / söz: Y7 yok **[216b]** //1 yāz̲: B12 yād /görklü durur: B12 görklüdür // 2 görklürek durur: B13 görklü durur,/ vaḳt: B13 gün / şükür: B13 şükr // 3 velikin: B13 velīkin / şükür: B14 şükr / (3, 4) ḳatıraḳdı: B14 ḳatıraġdı, Y(8, 9) ḳatıraḳ idi / ḥikmet durur: Y9 ḥikmetdür // 5 şükür: B15 şükr

[545] / şükür: B1 şükr // 6 oġlan idi: B1 oġlan-ıdı / şükür: B1 şükr // 7 şükür: B3 şükr / oġlanlar üzre: B2 erenlere, Y10 oġlanlar üzere / degül: Y11 degüldür / çıḳdugı vaḳt: B2 çıḳduḳda // 8 er-idi: B3 olmış-ıdı / yok: B3 erenlere / vācib-idi: B3 vācibdür // 9 çıḳdı: B4 cıḳdı / yine: B4 yok / buḳaġıya: B4 baġa buḳaġuya / şükür: B4 şükr // 10 pāz̲işahlıġa: B5, Y12 meliklige / geçdi: B5 bindi, Y12 aġdı / şükür: B5 şükr / şükür: B5 şükr // 11 degül idi: B5 degül-idi / şükr: B6 şükr / yėri degül idi: B6 yeri-y-idi // 12 üçünci: Y14 ücinci / işitgil: Y14 yok / şākir idi: B7 şākird-idi / ve: B8 yok // 13 yok: B8 söyledi // 14 ṣabur: B9 ṣabr / şükür: B9 şükr // 15 dördünci: Y16 dördinci / ḳuyuda Yūsuf'uŋ: B10 Yūsuf'uŋ ḳūyuda / Cebrā'īl idi: B10 Cebrā'īldi **[217a]** // 1 ḳuyūdan: B10 ḳuydan / anuŋ-çun: B11 anuŋ-çun / şükrin: B11 şükr / ya'nī: B11 yine // 2 ḳuṭeyfer-i la'īn var-ıdı zindāndan: B11 zindāndan ḳuṭeyfer-i la'īn-idi işi zindāndan cıḳdı // 3 kim: B12 yok / eyü durur: B12 ḫoşıraḳ durur, Y17 ḫoşuraḳdur // 4 ümīz̲-ile: B13 ümīz̲leriŋ, Y1 ümīz̲lüdür // 5 şükür: B14 şükr / (5, 6) bıraḳmışdı: B14 bıraḳmış-ıdı / zindāna: B15 zindāna / Kuṭeyfer'e: B15 ḳuṭeyfer-i la'īn / bıraḳdı: B15 bıraḳmış-ıdı // 7 yazuġın: B1 yazuḳların / olur: B1 olurdı / bunlaruŋ: B1 bularuŋ / ḫoz̲: B1 yok // 8 dutmadı: B2 görmedi // 9 bularuŋ: B2 bulara / yazuġın: B1 yok / aŋdurmaḳ: B2 andurmaġa // 10 ḳoyalar: B3, Y4 ḳosalar / 'azze ve celle: B3 celle celālühū / firişte: B3 ferişte // 11 viribiye: B4 viribir // (12, 13) şoruŋ: B5 sevmek / anuŋ-çun kim beni sevmek içinde daḫı

Yūsuf ḳuyudan çıḳduġı vaḳtın oġlan idi, şükür ḳılmadı anuŋ-çun kim (7) şükür ḳılmaḳ oġlanlar üzre vācib degül. Yine zindāndan çıḳduġı vaḳt (8) er-idi şükür ḳılmaḳ vācib-idi daḫı bir cevāb èşitgil ḳaçankim Yūsuf (9) ḳuyudan çıḳdı yine buḳaġıya düşdi. Şükür ḳılmadı yine zindāndan çıḳdı., (10) pāẕişāhlıġa oturdı taḫta geçdi, şükür ḳıldı ḳuyudan çıḳmaḳ şükür (11) yèri degül idi anuŋ-çun kim miḥnetden çıḳdı miḥnete düşdi yine zindāndan çıḳmaḳ şükr ḳılmaḳ yèr idi anuŋ-çun kim miḥnetden çıḳdı ni'mete düşdi[546] (12) üçünci cevāb èşitgil Yūsuf hem ṣākir idi ve hem ṣābir idi ḳuyudan (13) çıḳdı dınmadı, ṣabur ḳıldı, zindāndan çıḳdı şükür ḳıldı (14) belā vaḳtında dınmamaḳ ṣabur olur ni'met vaḳtında söylemek şükür (15) olur. Dördünci cevāb èşitgil ḳuyuda Yūsuf'uŋ işi Cebrā'īl idi **[217a]** (1) ḳuyudan çıḳdı, Cebrā'īl'den ayrıldı anuŋ şükrin ḳılmadı. Ya'nī (2) Ḳuṭeyfer-i la'īn var-ıdı, zindāndan çıḳdı, kāfirden ayrıldugı-çun (3) şükr ḳıldı. Bèşinci cevāb èşitgil kim dükelinden eyü durur, **[Y 96b]** 'āṣīler bunuŋ (4) içinde ümīẕ-ile durur, Yūsuf ḳuyudan çıḳdı şükür ḳılmadı, zindāndan (5) çıḳdı şükür ḳıldı, anuŋ-çun kim anı ḳuyuya ḳarındaşları bıraḳ(6)mışdı yine zindāna <ḳuyuya>[547] Ḳuṭeyfer'e bıraḳdı eger ḳuyu sözin söylese ḳarındaş(7)larına **[B 186a]** yazugın aŋdurmış olur. Bunlaruŋ ḫoẕ yazugın 'afv ḳılmış-ıdı 'afv (8) bitisine إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُم مِّنَ الْبَدْوِ yazmış-ıdı revā dutmadı kendü kereminden (9) bularuŋ yazugın aŋdurmaḳ geçmişi geçürdi bularuŋ yüzine urmadı. (10) Èy dostlar, ḳaçan kim mü'mini gūra ḳoyalar Çalap 'azze ve celle iki (11) firişte viribiye, varuŋ, benüm ḳulumı benden ṣoruŋ, peyġāmberin ve (12) dīnin ṣoruŋ anuŋ-çun kim beni sevmek içinde daḫı Resūl'ı sev(13)mek içinde, daḫı dīnin sevmek içinde hiç eksügi yoḳdurur bunlara (14) zamāndan, zekātden, orucdan, ṣormak kim anuŋ içinde (15) taḳṣīrlıḳ ḳılmışlar durur ve eger bunlardan ṣorarsaŋuz yazuḳların

---

Resūl sevmek içinde daḫı dīnin: B5 içinde ve dīn sevmek hic / eksük: Y6 eksügi / bunlara: B5 bulara / yoḳ durur: Y6 yoḳdur // 14 anuŋ içinde: B6 yok // 15 taḳsīrlıḳ: B6 taḳsirlıḳ / ḳılmışlar durur: B6 ḳılmışlardur / bunlardan: B6 andan

[546] Metinde kenara yazılmıştır.

[547] Metinde üstü çizilmiştir.

[217b][548] (1) aŋdurmış olursız ve buları utandurmış olasız. Yine buŋa (2) beŋzer ḳaçan ḳıyāmat olsa yazuḳları ḳadar ṭamuya ḳoyalar, yazuḳları (3) ḳadar göyündüreler, andan ṭamudan çıḳaralar Kevs̱er ırmaġında yuya(4)lar yazuḳlarından arıdalar <ellerine>[549] alınlarına[550] yazalar هَؤلَاءِ عُتَقَاءُ اللهِ ya'nī (5) bular Taŋrı'nuŋ āzādları durur dėyü andan buları uçmaġa ḳoya(6)lar kim uçmaḳdaġılar bularuŋ <ellerindegi>[551] alınlarındaġı[552] yazuların göreler eyde(7)ler bular Taŋrı'nuŋ āzādları-y-ımış dėyeler bunlara yazuġın aŋduralar (8) ve bunları utanduralar, Cebrā'īl eyde, Ḫuẕāvendā, ne buyurursın, (9) Taŋrı Ta'ālā eyde, ḳanaduŋ bularuŋ alnını ḳanaduŋ birle sıġa. (10) عَفَا اللهُ هَؤلَاءِ أحِبَّاءُ اللهِ يَزْلِسُونَ yėnī bular (11) Taŋrı'nuŋ āzādı yėrine Taŋrı'nuŋ dostları dėyü yazılsun وَنَفَعْنَا يَعْنِي (12) أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى اللهُ وَ إِيَّاكُمْ مِنْ عِبَادِنَا(13) **[B 186b]** bu āyet ma'nīsi bir meclisden iki meclise degin tükense (14) olmaz ammā bu nevbet ėrdügümüz cābirden eyitmek, sizden diŋlemek, (15) Taŋrı'dan tevfīḳ vėrmek ḫaṭıruŋ birle ḥāżır ol bir bir ḥarf beyān **[218a]** (1) ḳılayım ilk لِلمُهْلَةِ وَ التَّرَاخِيْ Türkçe yine (2) dėmek olur s̱ümme Ḳur'ān içinde üç dürlüdür s̱ümme ṣıfātı bir durur ve(3)likin ma'nīsi ayruḳsı durur, ammā ilerü s̱ümmenüŋ ẓāhir ma'nīsi eyde(4)lüm Taŋrı 'azze ve celle eydür, yā ḳulum ben saŋa delim eylük ḳıldum sen (5) yoḳ-ıduŋ, ataŋ bėlinde bir ḳaṭre su idüŋ yaratdum خُلِقَ مِن مَّاءٍ دَافِقٍ(6) يَخْرُجُ مِن بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ yine ne ḳıldum ataŋ bėlinden (7) anaŋ raḥmine yol gösterdüm ثُمَّ(8) فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاءِ **[Y 97a]** yine ne ḳıldum ataŋ ṣuyını anaŋ ṣuyını ḳarışdurdum إِنَّا(9) خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن سُلَالَةٍ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ s̱ümme yine ne (10)

---

[548] **[217b]** // 1 olursız: B7 olasız // 2 ḳadar: B8 yok / ḳoyalar: B8 bıraġa // 3 ḳadar: B8 ḳadarınca / yok: B8 buları / göyündereler: B8 göyündere / çıḳaralar: B9 çıḳara / ırmaġında: B9 gölinde / (3, 4) yuyalar: B9 yuya / arıdalar: B9 arıda / alınlarına: B9 alınlarında // 5 Taŋrı'nuŋ: B10 Taŋrı / āzādları durur: B10, Y9 āzādlarıdur / andan: B10 andan // 6 yazuların: B11 yok // 7 āzādları-y-ımış: B11 āzādluları-y-ımış / bunlar: B12 bulara / yazuġın: B12 yazuḳların // 8 ve: B12 yok / bunları: B12 buları // (9, 10) Taŋrı Te'âlā eyde ḳanaduŋ bularuŋ alnını ḳanaduŋ birle sıġa afa Allah yėrine: Y'de yok // 9 alnını: B13 alınlarını / ḳanaduŋ birle sıġa: B3 sürgil // 11 āzādı: B14 āzādluları / yok: B15 diye / yok: Y10 uçmaġa girmege ki uçmaḳda bularuŋ alnındaġı yazuyı Y11 göreler Taŋrı bunuŋ āzādluları gelmiş dėyeler bular yazuḳların // 13 meclisden: B1 meclisde / yok: B1 yā / meclise degin: B2 meclisde / diŋlenmek: B1 işitmek / (14, 15) dögense de olmaz: Y14 dögenmez / ėrdügümüz: Y14 yėtdügince / cabızdan: Y14 ḳuvvet / Taŋrı'dan: Y15 yok / ḫaṭıruŋ birle: B3 ḫaṭıruŋ-ıla / yok: B3 gözüŋ-ile nāżır ol **[218a]** //(1, 2, 3): Y'de yok // 2 bir: B5 bu / (2, 3)velikin: B5 velīkin // 5 yoḳ-ıduŋ: B7 yoġ-ıduŋ /bėlinde: B7 bėlinden / su idüŋ: B7 ṣudan // 8 ṣuyını: B10 ṣu-y-ıla / ṣuyı: B10 ṣuyın bile // 10 ḳoydum: B12, Y3 ḳatdum // 13 yok: B1 sümme / süŋük birle: B1 süŋük-ile // 14 yok: B1 ne / derine: Y7 deri / vücuduŋa: B2 vüçuduŋa // 15 ne: B2 yine

[549] Metinde üstü çizilmiştir.

[550] Metinde kenara yazılmıştır.

[551] Metinde üstü çizilmiştir.

[552] Metinde kenara yazılmıştır.

ḳıldum ol iki ṣuya biraz yine ṭopraḳ ḳoydum balcıḳ ḳıldum وَلَقَدْ (11)خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن سُلَالَةٍ yine ne ḳıldum ثُمَّ (12) خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً ya’nī uyımış ḳan ḳıldum ol ‘alaḳadan (13) مِّن طِينٍ bir pāre et **[B 187a]** yaratdum s̱ümme ol eti süŋük birle berkitdüm s̱ümme yine (14) ḳıldum فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ḳızıl aṭlas gibi deriŋi vücūduŋa (15) gerdüm s̱ümme yine ne ḳıldum ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا āḫer cān şem‘in **[218b]**[553] (1) vücūduŋ ḥücresi içinde uzatdum anuŋ nūrın dükeli anda mekrüŋe (2) yaydum s̱ümme yine ne ḳıldum s̱ümme āḫercegüm? göziŋe gelen nūr birle görmek (3) vėrdüm, dilüŋe gelen nūr birle söylemek vėrdüm, ḳulaġuŋa gelen nūr birle (4) èşitmek vėrdüm, elüŋe gelen nūr birle dutmaḳ bėrdüm, ayaġuŋa gelen nūr [birle] (5) yürimek vėrdüm, s̱ümme yine ne ḳıldum s̱ümme āḫercegüm? sizi ana ḳarnından (6) çaġa oġlan çıḳardum hīç nesne bilmez-idüŋ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ (7) ögretdüm size anı kim bilmez idüŋ, s̱ümme yine ne ḳıldum, bu ḳamu eylükler(8)den ṣoŋra kendü kitābum size mirās̱ vėrdüm ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ (9) beyit

Mü’minlere mirās̱ kitāb ḳıldum

Sevdügüm ḳullaruma ‘itāb ḳıldum

(10) Her kim biliş ise benüm birle

Şevḳ odına baġrını kebāb ḳıldum

(11) èy müslümānlar ‘itiḳād eyle dutuŋ kim Taŋrı kelāmı muṣḥaf içinde (12) yazlu durur, göŋüllerde saḳlanur, dillerde oḳunur, ḳulaḳlarda èşidilür, (13) eger Ḳur‘ān kürāse içinde yazlu olmasa idi kürāseye ḥürmet (14) ola-y-ıdı nite-kim Taŋrı eydür ﴾

[553] **[218b]** // 1 hücresi içinde: Y7 hücresinde / uzatdum: Y7 oturtdum// 2 yaydum: Y8 boyadum / göziŋe: B4 gözüŋe / nūr birle: B4 nūr-ıla, Y9 yok// 3 nūr birle: B5 nūr-ıla / nūr birle: B5 nūr-ıla // 4 nūr birle: B6 nūr-ıla / bėrdüm: B6 vėrdüm / nūr: B6 nūr-ıla // 6 hīç: B8 hic // (7, 8) eylüklerden: B9 eydildükden // (9, 10) beyit: B’de yok // 11 muṣḥaf: B11 muṣḥaflar // 12 göŋüllerde: Y13 göŋüller içinde / oḳunur: B12, Y13 oḳınur // 13 görese: Y13 yok / olmasa idi: B13, Y13 olmasa-y-idi // 14 ola, idi: B13, Y13 ola, -y-ıdı / yok: B14 Taŋrı // 15 degül: B15 dükeli / (15, **[219a]** 1) ėtmek durur: Y15 eyitmekdür// 3 yok: B2 vėrdügüŋkim / üründüledüŋ: B2 üründülerdür // 4 bunları: B3 yok / (4-7) èy ‘azīz bu ḫoḍ saŋa gelüp durur. Kim Çalap eydür,ben kim sizi ḳullarumdan üründüldüm ve Ḳur’ān’ı size mirās̱ ḳıldum bilgil imdi kim üründüler üç dürlü durur,… …bir bölük oldurur,kim beni bilerler ma’rifet: B(3, 4) imdi ol üründüler üç dürlüdür … bir bölügi oldur kim bular beni bilmek içinde hic ḫelalleri yoḳdur velīkin yazġılar kendüler / üç dürlü durur: Y(17, 1) üç dürlüdür

يَمَسُّهُ إِلا الْمُطَهَّرُونَ (15) ‘azīzi men, maḳṣūdum bu degül āyet tefsīr ėtme[k][554] **[219a]** (1) durur, ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ **[B 187b]** ḫālıḳ eydür, ‘azze ve celle bu (2) kitābı size mirāṯ dėyü vėrdüm, baḫşīş dėyü vėrdüm, kimlere (3) vėrdüm الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا ol kimselere üründüledüŋ (4) bunları ḳullarumdan ėy ‘azīz bu ḫoẕ saŋa gelüp durur kim Çalap eydür, (5) ben kim sizi ḳullarumdan üründüledüm ve Ḳur‘ān’ı size mirāṯ ḳıldum, (6) bilgil imdi kim üründüler üç **[Y 97b]** dürlü durur, فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ(7) bir bölük oldurur kim beni bilürler ma‘rifet içinde[555] hiç ḥelali (8) yoḳ velikin yazuḳ birle kendüler nefsine ẓulüm ḳılmışdurur, anuŋ birle (9) beni āzārlamışlar durur وَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ ikinci bölügi bulardan ol (10) durur kim hemīşe benüm birle bir niçe zamān beni āzārladılar ve bir niçe (11) zamān ḳulluḳ ḳıldılar وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ Allah üçünci (12) bölük bulardan oldurur kim hemīşe benümle oldılar ve ben daḫı bularuŋ-ıla (13) oldum ve hiç beni āzārlamadılar, ėy ḫoca, Taŋrı ‘azze ve celle ża’īfler (14) yarıcısı durur, ne yėrde kim bir ḳavmi yāẕ ḳıldı-y-ısa ża’ifleri (15) evvel yād ḳıldı nite-kim eydür, وَأَذِّن فِي النَّاسِ يَأْتُوكَ رِجَالًا **[219b]** (1) yā İbrāhīm oḳuġıl Muḥammed ümmetini Ka’be’ye ziyāret ḳılmaġa ḳaçankim ündese (2) nite gele يَأْتُوكَ رِجَالًا bir niçeler yėyeler geleler وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ(3) daḫı bir niçe develüler geleler Taŋrı eydür, ‘azze celle gönüllü(4)lerden ilerü yāẕ ḳıldı ise ‘āṣīlerini muṭī‘lerden ilerü yāẕ ḳıldı. (5) Anuŋ-çun kim yėyeler فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ eger ẓālimlerini muṭī

---

[554] Kenarda başka bir el yazısı gibi duruyor bir cümle var.

[555] /(7, 8, 9): Y’de yok / ḫelali: B4 ḫelalleri // 8 yoḳ: B4 yoḳdur / velikin: B4 velīkin / yazuḳ birle: B4 yazġılar / nefsine: B5 nefslerine / ẓulüm: B5 ẓulm / ḳılmış durur: B5 eylemişlerdür / anuŋ birle: B5 anuŋ-ıla / azārlamışlar durur: B5 azarlamışlardur // 9 bölügi: B6 bölük /(9, 10) ol durur: B6 anlardur, Y1 oldur kim / 10 hemīşe benüm birle: B6, Y1 yok / niçe: B6, Y1 nice / vaḳt: B6 zamān / azarladılar: B7 ṭā’at ḳıldılar / niçe: B7 nice / 11 ḳulluḳ ḳıldılar: B7 ‘āṣi oldılar, Y1 ḳullıḳ ḳıldılar / üçünci: B7 ücünci, Y2 ücinci / bulardan: Y2 yok / ol durur: B7 anlardur, Y2 oldurkim/ hemīşe benümle oldılar ve ben daḫı bularuŋ-ılaoldum hiç beni: B8 kim bular ḫayrlara ögretdiler baŋa / benümle: Y2 benüm birle / bularuŋ-ıla: Y2 bularuŋ birle / azarlamadılar: B8 ‘āṣi olmadılar / Taŋrı ‘azze ve celle: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā // 14 yarıcısı durur: B9, Y3 yarıcısıdur / ḳıldı-y-ısa: Y3 ḳıldı/ yok: B9 ilerü / yarıcısı durur: B9 yarcısıdur// 15 evvel: B10 yok **[219b]** // 1 oḳuġıl: B10, Y4 oḳıġıl / ümmetini: B11 ümmetin // 2 niceler: B12 nice / 3 niçe: B12 niceler /develüler: B12 develer-ile / yok: B13 Ta’ālā // 4 ilerü: B13 yeyeleri / yāẕ: B14, Y7 yād / ḳıldı ise: B14 ḳıldı-y-ısa / yāẕ: B14 yād // 5 yėyeler: B15 yok / eger: B1 yok // 6 yāẕ: B15 yād // 7 yāẕ: B1 yād // 8 yāẕ: B1 yād / kim: B2 ki / Ḥaḳ Ta’ālā’nuŋ: B2 Taŋrı’nuŋ // 9 ‘illetsüz durur: B2 ‘illetsüzdür / āletsüz durur: B2 āletsüzdür / kārūvānlar: B3 ḳārūbānlar // 10 ‘āde: B3 ‘ādet / yok: B3 eyle // 11 daḫı: B3 yok / yok: B3 ḫod / kāruvānlardan: B3 kāruvānlarda / yok: B4 yükledürler ve ilerü: B4 yok // 13 yok: B5 daḫı / yazuḳlular: B5 yazuḳ / boyınlarına: B6 boyunlarında // 14 yāẕ: B6, Y12 yād

‘(6)lerden ṣoŋra yāẕ ḳılsa ‘āṣīler eydelerdi kim meger yazuġumuz(7)dan **[B 188a]** yigrenüp soŋra yāẕ ḳıldı dėyelerdi. Melik ‘azze ve celle ‘āṣīler (8) ilerü yāẕ ḳıldı tā cihān ḫalḳı bilsünler kim Ḥaḳ Ta’ālanuŋ (9) işi ‘illetsüz durur ve ṣun‘ı āletsüz durur, yine kārūvānlar (10) içinde eyle ‘āde var-ımış kim ḳanḳı kölük kim yüki aġır olsa (11) yā daḫı aḳsaḳ olsa anı kāruvānlardan ilerü göndürüler anuŋ(12)-çun kim yüki aġır durur, gėrü ḳalmasun dėyü imdi ‘āṣīler (13) ve aġır yazuḳlular daḫı yükin boyınlarına götürürler Taŋrı ‘azze ve celle (14) buları ilerü yāẕ ḳıldı muṭī‘lerden gėrü ḳalmasun dėyü ‘azīzi (15) men bir ḥarf benden ėşitgil bu āyet tefsīrine girmedin ilerü **[220a]**[556] (1) bir muṭī‘ fermān olucı yėgrek durur, Taŋrı ḳatında biŋ ‘āṣī günāh-kār(2)lardan ḳamu Ḳur’ān ‘āṣīleri yıġıcı durur ve muṭī‘leri ögüci durur. Ve(3)likin Taŋrı ‘azze ve celle bir yazuḳluyı yarlıġamaḳ yėgrek sever biŋ biŋ (4) ṭā’atlüye ṣevāb vėrmekden göre nişe anuŋ-çun kim muṭī‘lere müzd (5) ve ṣevāb vėrsem bunlaruŋ eyü ḳulluġın begenmiş oluram. Yüz biŋ (6) muṭī‘ ḳullar ṭā’atin begenmekden sevgülürek durur, ölülerden (7) **[Y 98a]** biregüye ṣordılar **[B 188b]** kim ‘āṣīler Taŋrı’yı göre mi dėyü ol eydür, Taŋrı’yı (8) ’izzet çün eger bir yazuḳlu ṭamuda ḳalmış olsa hiç ṭā‘atlüler (9) cennetinde Taŋrı’yı

---

[556]**[220a]** // 1 fermān: Y13 fermāndan / olucı: Y13 olmaḳ / yigrek durur: Y13 yigrekdür / olucı: B8 burdan buyruḳ dutıcı / (1, 2) günāhkārlardan: B (8, 9) günāhkārdan / yok: B9 gerü / yıġıcı durur: B9, Y13 yıġıcıdur / ögüci durur: B9 ögücidür / (2, 3) velikin: B9 velīkin / yok: Y14 ḥażretine / yigrek: Y14 yigrekdür / nişe: Y15 niçün // 5 buŋlaruŋ: B11, Y15 bularuŋ / ḳulluġın: B12 bendeligin / begenmiş: B12 gökceklenmiş, Y15 gökçekletmiş / oluram: B12 olurvan, Y15 olurmen // 6 yok: B12 hezār / ḳullar: B12 ḳul / begenmekden: B13, Y16 gökceklenmekden / yok: B13 bir kendü raḥmetin gökceklenmek / sevgülürek durur: B13 sevgülürekdür, Y17 gökçeklendürmiş / yok: Y(17, 1) ‘āṣīler uçmaġa giremi eydür,eger yazuḳlular uçmaġa girmeselerdi uçmaḳdaġılar bunca ziynet ḳanda bulalardı yine // 7 ṣordılar: B14 ṣormışlar / yok: B (14, 15) uçmaġa gire mi dėyü eyitmiş eger yazuḳlular uçmaġa girmese-y-idi uçmaḳdaġılar yineŋ ve ziynet ḳanda bulalar-ıdı yine ölülerden bir köye ṣordılar / ‘āṣīler: B1 ‘āṣiler / ol eydür: B1 eydür,ol, Y2 dėdiler // 8 ‘izzet çün: B1 ‘izzet-çün / olsa: B2, Y2 olursa / hiç: B2 hic // 9 cennetinde: B2 yok // 10 cennete: B3, Y3 ucmaġa / ṣonra: B3 yok // 11 oḳuġıl: B4 oḳıġıl // 12 eyitmiş idüŋ: B4 eyitmişdüŋ / dürlü durur: B5 dürlüdür // 13 oḳuġıl: B5 oḳıġıl **[220b]** // 1…?: B7 minnet / buġı durutdı: B (7, 8) buġı yukarı dartdı, Y’de yok / üzre: B8, Y6 üzere / yaban yazı yėr: B8 bunuŋ gibi yėr // 4 dükeli: B10 dükelin /’aceprakḥ: B11 ‘acabıraḳ /görgil: B11 ṣorġıl /dükeli: B11, Y8 dükelin // 6 kāferler: B12 kāfirler / butlara: B12 buta / yok: B12 eger / but: Y9 put // 9 Meliki celle celālühū: Y10 Ḥaḳ Ta’ālā / yāẕ ḳıldı: Y10 yād ḳılur //11 buta: Y10 puta / (11, 12) koparvan: B1, Y11 ḳoparam / dapduḳları: B2, Y11 ṭapdukları / putları: B2 butları // 13 ḳılam: B2 ḳılavan // 14 ṭamusın: B3 cehennem / yok: B3 deresin / yok: B3 dişüreven / bunlaruŋ-ıla: B4 bularuŋla // 15 ḳılam: B4 ḳılavan / hemān: B5, Y12 yok

görmeyeler dükeli ol bir yazuḳluya güyeler, ḳaçan kim (10) ol daḫı ṭamudan çıḳa cennete gire andan ṣoŋra ḳamular bir kezden (11) göreler. Yine söz başına varalum oḳuġıl yā muḳrī ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ (12) eyitmiş idüŋ s̱ümme Ḳur’ān içinde üç dürlü durur, bir s̱ümme ta‘accüp (13) durur, oḳuġıl yā muḳrī Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm (14) الْحَمْدُ لِلَّهِ yā mü’min وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُون(15)الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ **[220b]** (1) ispās olsun ol Taŋrı’ya kim buġı durutdı havā üzre bunuŋ (2) gibi gök yaratdı daḫı ṣu köpügin yaydı yābān yazı yėr yaratdı الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ (3) وَجَعَلَ andan bir cevherden hem aydınlıḳ hem nūr yaratdı (4) ve hem ḳaraŋulıḳ dün yaratdı bunı dükeli ḳıldum s̱ümme bundan ‘acabraḳ (5) görgil yā mü’min, ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ bunı dükeli (6) ben ḳıldum yine kāferler butlara Taŋrı dėrler yā Muḥammed eyitgil bulara (7) ol but Taŋrı-y-ısa ol daḫı bunuŋ gibi ‘acayıblar yaratsun cihān (8) ḫalḳına göstersün s̱ümme ta‘accüb eyitdüŋ imdi tertībi eydelüm فَوَ رَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ(9) Meliki celle celālühū anda yāz̲ ḳıldı (10) kendü varlıġına eydür,فَوَرَبِّكَ yā Muḥammed senüŋ Taŋrınuŋ ḥaḳḳı-çun (11) **[B 189a]** فَوَرَبِّكَ anlar kim buta Taŋrı dėyüp dapdılar ḳıyāmatda ḳopar(12)van وَالشَّيَاطِينَ daḫı dapduḳları putları bile getürem ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ(13) andan buları ḳamusın ḥāżır ḳılam حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا (14) ṭamusın yörendürü ne kim ḳıldılarsa bunlaruŋ-ıla (15) ḥisāb ḳılam ثُمَّ لَنَنزِعَنَّ مِن كُلِّ شِيعَةٍ andan hemān **[221a]**[557] (1) bunuŋ birle ḳomayam dügmesinüŋ kim almışdur

[557] **[221a]** // (1, 2, 3): Y’de yok // 1 bunuŋ birle: B5 bunuŋ-ıla / kim almışdur: B5 ölin / ḳoparam: B5 ḳoparavan / dīni: B5 dini / bünyādın: B5 kökin // 2 ḳılam: B5 ḳılavan / kesem: B6 keseven / ḳarār ėdecek: B5 dölenesi /ḳılam: B6 ḳılavan // 3 ḳılam: B7 ḳılavan / ‘azāb ḳılam: B7 ‘adl ḳılavan / divşürem: B7 divşüreven / yok: Y(16, 17) yüz biŋ yigirmi dört biŋ peyġāmberleri dizin düşürem ayuŋ günüŋ nūrın gėydürem nite-kim eydür… nicelerüŋ ṣusızlıḳdan bağırların bişürem ve niceleri ḳıyāmat günine ‘arāṣāt yėrinde ağladam ve ḳıldıġınuŋ cümlesşn yüzine uram // 4 yırtam: B7 yırtavan / getürem: B8 getüreven / aġduram: B8 aġduravan // (5, 6) İşbu dükeli tertmb durur,kim sümme tertīb eyitdüŋ. Sümme ta’accüb eyitdüŋ. İmdi sümme: Y’de yok / indüreven: B9 indüreven / yok: B9 sümme // 7 sümme urs̱ene’l-kitāb: B10 yok / yok: B11 ‘aṭf // 9 siz birle: B12 siz-ile // 10’ahdi: B13, Y4 yok / ṣırsaŋ ben ṣımayam: B13 sır-ısaŋ ben sımayam / senden: Y4 yok // 12 yāduŋuz: B14 yāz̲uŋuz // 13 ne idüŋüz: B15 nė-y-idüŋüz / sizüŋ birle: B15 sizüŋ-ile / ḳılısaram: B15 ḳılısarvan // 14 yürür: B1 yürir / ḳıldum: B1 yok // 15 ḳıldum: B1 yok / yok: B2 ve **[221b]** // (1-10): Y’de yok // 1 ne kim: B2 ne / beyk: B3 peyk / firişteleri: B3 ferişteleri // 3 uçmaġı: B4 uçmaḳı // 4 güneşi: B5 güni / çırāḳ: B5 çırāġ / ḳıldum: B5 yok / yılduzları: B5 ve ılduzları // 5 ḳulaġuz: B5 ḳılavuz // 6 yok: B7 size // 7 Uçmaġ size sarāy ḳıldum: B7 yok // 8 yā: B7 ėy / siz ol ḳadar: B8 anca mı / bī-vefā iseŋüz: B8 bī-vefā-y-iseŋ // 9 dükeli: B8 dükelin / sizüŋ çün: Bs8 sizüŋ-çün // 10 ḥikmet durur: B9, Y8 ḥikmetdür // 11 vėrdüm: B10 ḳıldum / dėyemedi: B10 dėmedi // 12 ölende: B11 öle andan, Y9 öle / malā: Y9 mālı / diri durur: B12 diridür/ ebeden: B12 ebed // 13 vėrdüm: B12 ḳıldum /

ḳoparam dīni bünyādın āşikāre (2) ḳılam, dükelinüŋ da‘vīsin kesem ḳarār ėdecek yėrlerin bellü ḳılam, bir niçesine (3) faḳ ḳılam ve bir niçesine ‘aẕāb ḳılam andan dükelin divşürem, (Y16) nite-kim(Y17) niçesi, perdelerin (4) yırtam. Ḳamusınuŋ ḳılduġın yüzine getürem, **[Y 98b]** bir bölügin derecāte aġduram, (5) bir bölügin derekāte indürem. İşbu dükeli tertīb durur kim şümme (6) tertīb eyitdüŋ, şümme ta’accüb eyitdüŋ. İmdi şümme ‘aṭf ėdelüm, (7) ثُمَّ لَنَنزِعَنَّ مِن كُلِّ شِيعَةٍ bu yėrde ‘aṭf durur yama olur, (8) nite-kim ṭona yamasalar yama biri birine ulaşur bir olur ėy mü’min(9)ler, ben sizi ‘aṭf söz birle yāẕ ḳıldum sizi kendüzüme ulaş(10)durdum, eger sen ‘ahdi ṣırsaŋ ben ṣımayam ol kim elest va(11)ḳtında saŋa vėrdüm sen yazuḳ ḳılduġuŋ-çun senden gėrü almayam (12) yā mü’minler benüm şükrümi sizüŋ yāduŋuz ḳıldum görüŋ kim siz ilerü (13) ne idüŋüz ben sizüŋ birle ne ḳıldum yine ne ḳılısaram, bir ḳaṭre **[B 189b]** ṣudan (14) ṣūret ḳıldum yürür, ayaḳ dutar el ḳıldum, ėşidür ḳulaḳ ve söyler (15) dil ḳıldum görür göz biliş göŋül ḳıldum. Kendü mihrüm sizüŋ göŋlüŋüze **[221b]** (1) baġladum. Bu dükeli ne kim ḳıldum, sizüŋ-çün ḳıldum Muḥammed’i size şefī‘ (2) ḳıldum. Cebrā’īl’i size beyk ḳıldum, firişteleri size ‘öẕrüŋüz (3) dileyici ḳıldum. Uçmaġı size sarāy ḳıldum, dīzārum size ‘aṭā ḳıldum, (4) güneşi size çırāḳ ḳıldum, ayı size boyacı ḳıldum, yılduzları size (5) ḳulaġuz ḳıldum, kendü ni’metüm size firāvān ḳıldum, ben daḫı size (6) ne ḳıldum. Size biraz ṭopraḳ pāresinden görklü ṣūret ḳıldum, andan (7) bunuŋ gibi ulu ḥürmet ḳıldum. Uçmaġı size sarāy ḳıldum, kitābumı (8) size mirāṯ ḳıldum yā mü’min siz ol ḳadar kim bī-vefā iseŋüz (9) ben bunı dükeli sizüŋ çün ḳıldum. Bu kitābı size mirāṯ (10) vėrdüm. Su’āl ne ḥikmet durur, Ḥaḳ Ta’ālā kitābı size mirāṯ (11) vėrdüm dėdi, ‘aṭa vėrdüm diyemedi mirāṯ ol kimseden ola kim (12) ol ölende gėrü ḳalan māla mirāṯ dėyeler وَهُوَ حَيٌّ لاَ يَمُوْتُ Taŋrı diri durur, (13) ebeden ölmeye[558] Ḳur’ān mirāṯ vėrdüm dėdi. Cevāb şeri‘atte (14) eyle durur kim, eger

---

şerī’atte: B12 şerī’attede // 14 eyle durur: Y10 eyledür // 15 olsa: B13 yok / nice: B14 ne / eyle: B14 ancılayın

[558] Metinde: ebede ölmeye

biregünüŋ iki oġlı olsa biri muṭī‘ olsa (15) biri ‘āḳ olsa mirāṯ vaḳtında muṭ ī niçe olursa ‘āḳ daḫı eyle **[222a]**[559] (1) olur ‘āḳlıġından ötrü ve mirāṯdan maḥrūm olmaz, ben bu kitābı mirāṯ (2) dėyüp vėrdüm, tā mutī‘ler neḳadar ṯevāb bulursa ‘āṣīler daḫı **[B 190a]** eyle bulsun (3) dėdüm. ‘Āṣīlıḳdan ötrü Ḳur’ān ṯevābından maḥrūm ḳalmasun dėdüm. Cevāb (4) āḫer bir dürlü cevāb daḫı ėṣitgil, ḳanḳı ‘aḳd kim baġlasalar[560] andan iki (5) kimse gerek kim biri ṣatdum dėse ve biri aldum diye andan dürüst olur ve bundayuḳ. (6) Eger baḫṣış dėp vėrse-y-idi īcāb ḳabūl ḥācet ola-y-ıdı. (7) رَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ḥācet ola-y-ıdı bu şarṭlar bulunmayınca dürüst (8) olmaya-y-ıdı. Anuŋ-çun ola kim mirāṯ <ola>[561] adına vėrdüm kim mirāṯ (9) içinde ne īcāb ḥācet durur, ne ḳabūl nite-kim mirāṯ īcābsuz (10) ḳabūlsız mirāṯ-ḫore mülkine girür eger ṣatu adına vėrse-y-idüm u ṯusenden (11) bahā gerek idi. Ḳaçan kim bahālu olsa-y-ıdı baylar bahā vėrelerdi. (12) Ṣatun alalardı, yoḳsūllar maḥrūm ḳalalardı. İmdi bahāyı aradan götür(13)düm, mirāṯ adına vėrdüm. Bay yoḳsūl ḳamınuŋ ulusı bile olsun dėdüm. (14) Tā bilesiz kim benüm işüm ‘illetsüzdür, ‘ināyet birledür, ėy dostlar niçe cānlar bu (15) mihr odına söklinür, murādına degmedin dünyādan ṭolınur gider.

şi‘r

[222b] (1) Mirāṯ saŋa bu Ḳur‘ān bundan görklü kitāb yoḳ

---

[559][200a] (8-15), [222a] (1-10)]: Y nüshasında [89a -98b] varakları arasında yer almaktadır

[222a] // 2 mutī’ler: Y12 mutī’ / ne ḳadar: B15 yok / eyle: B1 ancılayın // 3 ‘āṣīlıḳdan: B1 ‘āṣīlıġından / ötrü: Y13 ötürü // 4 yok: B2 nev’ / ‘aḳd: B2 ‘aḳd // 5 gerek: B3 yok / ṣatdum: B3 ṣattum / yok : B3 dėse / ve: B3 daḫı / biri: B3 birisi / diye: B3 dėse / ve bunda yoḳ: B4 böyle // 6 dėb: B4, Y15 dėyüb // 7 teferruḳ: B5 teferrıḳ / bulunmayınca: B5 bulınmayınca // 8 ola: B6 yok // 9 ḥācet durur: B7, Y17 ḥācetdür // 10 ḳabūlsız: B7 ḳabūlsuz / mirāṯ-ḫora: Y1 ḫora /yok: Y1 imdi daḫı bı kitābı size mirāṯ adına vėrdüm icābsuz ḳabūlsuz mülkine girsün dėdüm eger ṣatūn adına vėrsem size bahā gerekdi // 11 yok: B8 ola, / gerek idi: B8 gerek-idi / olsa-y-ıdı: Y2 ola, -y-ıdı // 12 ṣatun alalardı: B9 yok / yoḳsūllar: Y2 yoḳsūllaruŋ / yok: Y2 güci yėtüb / yok: Y3 imdi // 13 bay: Y3 bayuŋ / yoḳsūl: Y3 yoḳsūluŋ / ḳamınuŋ: B10 ḳamunuŋ, Y3 yok / bile: B10 yok // 14 ‘illetsüzdür: B(10, 11) ‘illetli degüldür, Y4 ‘illet birle degül / yok: Y4 ‘ināyet birledür / nice: B11 niçe // 15 söklinür: Y(4, 5) yanar / gider: Y5 yok / şi’r: B’de yok, Y5 şi’ir beyit **[222b]** // 1 kitāb: Y5 ḫiṭāb // 2 dursaŋ: Y6 dėrseŋ / Çalap’dan: Y6 Çalab’dan / söz içre: Y6 sözler / ṭatlu: Y7 datlu / yok: Y7 yoḳ // 3 ṣıraṭı: Y7 ṣıraṭnı / sekiz uçmaġa: Y7 mengü uçmaġa / göresin: Y7 giresin // (4, 5, 6): Y’de yok

[560] Kelimenin üstü çizilip kenara yazılmıştır

[561] Metinde üstü çizilmiştir.

Oḳı Ḳur‘ān ḳıl namāz saŋa anda ‘aẕāb yoḳ

(2) Ḳaçan dursaŋ namāza ol Çalap’dan bil saŋa

Dükeli dürlü söz içre bundan ṭatlu ḫiṭāb [yoḳ]

(3) Geçsen ince ṣırāṭı, girsen sekiz uçmaġa

Göresin Ḥaḳ dīẕārın arada hiç ḥicāb yoḳ

(4) beyit مَنْزِلِ عِشْقَتْ دِلْ اَحْبَابْ اَسْت

ايْنِ قِصَّةُ عِشْقِ هَذَارَان بَاب اسْت

(5) Senüŋ ‘ışḳuŋ menzili dostlar göŋli

‘Āşıḳlar dartduġını dartmaz ḳaŋlı

(6)[562] oḳuġıl yā muḳri ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ وَ أَوْرَثْكُمْ أَرْضَهُمْ وَ دِيَارَهُمْ ‘azīzi (7) men bir ḫoş laṭīfe benden ėşitgil. Dört dürlü kimse dört nesne mirāṣ (8) aldılar Benī İsrā’īl Fir’avn ḳavminden mirāṣ aldılar. كَذٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا (9) بَنِي إِسْرَائِيلَ Benī İsrā’īl peyġāmber ṣaḥābeleri Ḳur’eyże ve Nużayra **[B 190b]** kāferlerinden yėr, (10) ḫānumān, sarāylar mirāṣ aldılar, وَ أَوْرَثْكُمْ أَرْضَهُمْ وَ دِيَارَهُمْ Süleymān (11) Dāvud peyġāmberden vilāyet ve mülk mirāṣ aldılar ve verişe Süleymān ü (12) Dāvud’a ve mü’minler dünyāda Mevlīden mirāṣ aldılar ‘azīzi men, ‘azīz kitābı (13) mirāṣ aldılar aldılarثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا ‘uḳbādan sekiz (14) uçmaġı mirāṣ aldılar تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا yine (15) eydürler kim mü’minler

---

[562] // 8 Fir’avn: Y8 Fir’avndan / ḳavminden: Y8 yok / mirāṣ: Y9 māl mirāṣ // 9 beni İsrā’īl: Y9 yok / ḳur’ayża ve naẕir: Y9 naẕīr ḳurayża / kāferlerinden: B1, Y9 kāfirlerinden / yėr: B1 bir / yok: Y9 şu/ ḫānumān: B1 ḫanmān // 11 yok: Y9 atası / mülk: B2 mülket, Y10 memleket / aldılar: B2, Y10 aldı // 12 dünyāda: B3 dünyede, Y10 yok / dünyāda: B3 dünyede / (12-15) aldılar ‘azīzi men ‘aziz kitābı mirāṣ aldılar…’uḳbeden sekiz uçmaġ mirāṣ aldılar …yine eydürler kim mü’minler dünyāda mevlīden: B’de yok **[223a]** // 2 Fir’avn ḳavminden: Y12 Fir’avndan // 3 peyġāmber: B5 Resūl // 4 yok: B6 ve / ḳur’ayże ve naẕire: Y13 ḳur’ayże ve naẕīreden // 5 ve: B7 yok / yok: Y13 atası // 6 dünyāda: B8 dünyede / ma’rifet: B8 ma’rifetdür // 9 uçmaḳ durur: B10, Y15 uçmaḳdur / yok: B10 gėrü // 10 mü’minlere: B11, Y15 mü’min / İsrā’īldegi: B11 İsrā’īl daḫı, Y15 İsrā’īledegin // 11 Kalmış-ıdı durur: B11 ḳalmış-ıdı, Y16 ḳalmışdur / (11, 12) peyġāmber ṣaḥābelerine: Y16 yok / yok: Y16 saŋa / ḳalmış: B13 ḳalmışdur / degin: B13 yok (12, 13, 14, 15, 1, 2): Y’de yok // 13 durur: B13 ḳalmışdur / durur: B14 inmişdür // 15 fānī idi: B14 fānī-y-idi

dünyāda mevlīden bulduġı mirāṯ, īmān ve ma‘rifet **[223a]** (1) nite-kim eydür أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ yine ol mirāṯ (2) kim Benī İsrā’īller Fir’avn ḳavminden aldılar النَّصْرbularuŋ (3) elinden gėrü aldı ol mirāṯ kim peyġāmber ṣaḥābeleri aldılar (4) Ḳur’eyże ve Nużayra’dan aldılar yoḳsullara vėrdiler, ol mirāṯ (5) kim Süleymān atası Dāvud’dan aldı dėyü elinden gėrü aldı ve ol (6) mirāṯ kim mü’minler dünyāda mevlīden aldılar īmān ve ma‘rifet (7) hergiz kimse anı gėrü almayaوَ أَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ (8) ol mirāṯ kim mü’minler kim mevlīden ‘uḳbādan buldılar ol (9) uçmaḳ durur, gėrü gireler hergiz çıḳmayalar كَأَنَّهُ يَقَوْلُ عَزَّ وَ جَلّ(10) وَمَا هُم مِّنْهَا بِمُخْرَجِينَ yā mü’minlere Benī İsrā’īl’deki mirāṯ Fir’avn(11)dan ḳalmış-ıdı durur kim كَمْ تَرَكُوا مِن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ peyġāmber ṣaḥābe(12)lerine degin mirāṯ kāferlerden ḳalmış ve Süleymāna degin mirāṯ (13) Dāvud’dan durur ve saŋa degen mirāṯ benden durur, benden inmiş (14) durur, تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ol kim bulardan ḳaldı (15) fānī idi bu kim benden ḳaldı baḳi durur kimüŋ mirāṯı **[223b]**[563] (1) fānī ise öldügi vaḳtın gėrü ḳalur, **[B 191a]** kimüŋ kim mirāṯı bāḳī olsa (2) öldügi vaḳtın ileyinde bulınur. Bunuŋ gibi bāḳī mirāṯ kime vėrdüm (3) aŋa vėrdüm kim ḳullarumdan üründüledüm yā bende sen ne ṣıfat (4) **[Y 83b]** birle bolasın ben seni ürdüm eyitmegil kim sen <eyitmegil>[564] beni ürdi bilmedin ürdi[565] (5) yoḳ ben bilür-idüm kim sen yazuḳ

---

[563] **[223b]** // 1 fāni ise: B15 fāni-y-ise / kim: B1 yok // 3 üründüledüm: B2 ürdüm, Y17 ayırdum / (3, 4) ṣıfat birle: B2 ṣıfat-ıla / bolasın: B2 olasın, Y1 ayırdum / ben seni urdum: Y1 yok / yok: Y1 bilür misin / bilmedin urdı: Y1 yok / sen: B3 yok // 5 bilür-idüm: B3 bilürdüm / ḳılasıduŋ: B3 ḳılacaġ-ıduŋ / bunuŋ: B3 bu / dükeli birle: B3 dükeli-ile, Y1 dükelin // 6 bu dostlıḳdan sen: B4 sen bu dostlıḳdan / men: B5, Y2 ben / ḳabūl ḳıldum: Y2 bayraldum / eger bugün: B5 yok / ilerüsen: Y2 ilerüsin / urmadın: Y3 ayırdum // 8 beyit: B’de yok // 13 var-ıdı: B7 vardı /Sūde idi: B7 Sudde-y-idi // (13, 14) birle: B7 anuŋ-ıla / öküş: B7 çok / yok: B8 ‘aleyh / ötrü: Y3 ötürü / yok: Y3 ilerüsinden / beyit: B’de yok / yā benden rāḥim: Y3 yok // 12 oḳuyup: Y4 oḳıyup / doḳumaḳ: Y4 ḳaḳımaḳ / yok: Y4 ḥikāyet / yok: Y(4, 5) ḫātunı Resūl // 13 adı Sūde idi: Y5 Sūde adlu / ‘aleyhi’s-selām: Y5 yok / (14,15) ḳarımışdı: B8, Y6 ḳarımış-ıdı / bu: B8 yok **[224a]** // 1 üzre: B9, Y6 üzere / ise: B9 yok / yok: Y7 günlerde bir gün / Sūde’ye: B9 Sūdde’ye / degürdiler: B(9, 10) vėrdiler, Y7 degürürler // 2 vėriser: Y(7, 8) vėrisermiş / (2, 3) ‘acab ne ṣuçum çün Resūl baŋa ṭalaḳ vėriser: B10’da yok / çün: Y8 içün / vėriser: Y8 vėrürmiş / yok: Y9 dėdiler // 4 dostlar: B11, Y9 dost / aḳ saçuŋ: Y9 aġırmış saclaruŋ / maḫlūḳ: B11 maḫlūḳlar, Y9 ādem / yġ-ısa: Y09 yoḳısa / yok: Y9 Taŋrı ḳatında çoḳdur // 5 ḥürmeti yavlaḳ: B(11, 12) yavlaḳ ḥürmeti, Y9 yok / uludur: B12 var, Y9 yok / Meliki Ta’ālā: Y9 Ḥaḳ Ta’ālā / saçlara: B12 saclara // 6 o cöŋelmiş gözlere: Y10 yok / yok: B12 ve / arḳalara: B13, Y10 bėlleri / yok: B13 yavlaḳ / dutar: B13 ḳılur / bunlara: B13 bulara // 7 naẓarı birle: B13 naẓarı-y-ıla, Y10 yok / yok: B13 yine / firiştelerüm: B14 ferişteler üm // 8 esirüme: Y10 ḳullaruma / saçları: B14 sacları / nūrum birle: B14 nūrum-ıla / yok: B15 nice / yok: B15 dėr / beyit: B ve Y’de yok // 15 yok:B15 Sūdde’nuŋ / bunda: B15 yok / iki: B15 yok

[564] Metinde üstü çizilmiştir.

ḳılasıduŋ bunuŋ dükeli birle seni (6) ürdüm dostlıġa ḳabūl ḳıldum. Eger bu dostlıḳdan sen dönerseŋ men dönmeyem (7) anuŋ-çun kim ilerüsen beni ürmedin ben seni ürdüm eger bugün ‘aybuŋdan (8) ötrü gėrü ḳosam benden olur senden olmaz beyit

بُبَايَدْ نُوَاخْتَنْ يَا جُونْ نَوَاخْتِي بُبَايَدْ تَاخْتَنْ دَرْ شَرْطِ مِهْتَرِي(9) يَا بَنْده رَاهِيچْ

(10) رَوَانَبُودْ اَوَّل نَوَاخْتَنْ وَآخِرْ كُزَاخْنَنْ

Yā bendeyi hīç gerekmez oḳımaḳ

(11) Oḳursaŋ revā degül ḳaḳımaḳ

Revā degül mihterlik nişānına

Ḳālı (12) oḳuyup yine dönüp doḳumaḳ

ḥikāyet ol ḳıyāmat ulusı Muḥammedi (13) Muṣṭafā’nuŋ bir ‘avratı var-ıdı adı Sūde idi, peyġāmber ‘aleyhi’s-selām (14) birle üküş rūzigār geçürmiş-idi. Peyġāmber ‘aleyh ṭapusında ḳarımış(15)dı bėli bükülmişdi, gözi ḥelal götürmişdi. Ḳaçan kim ḥāl **[224a]** (1) anuŋ üzre döndi ise peyġāmber anı sevmez oldı, günlerde bir gün Sūde’ye ḫaber (2) degürdiler, peyġāmber saŋa ṭalāḳ vėriser dėyü eydür, ‘acab ne ṣuçum çün (3) Resūl baŋa ṭalāḳ vėriser eyitdiler, ḳarıduŋ, ṣaçuŋ aġardı, ėy (4) dostlar, eger aḳ ṣaçuŋ maḫlūḳ ḳatında ḥürmeti yoġısa ḫālıḳ ḳatında (5) ḥürmeti yavlaḳ uludur. Meliki Ta’ālā ol ‘aġarmış ṣaçlara, saḳallara, (6) ol cöŋgelmiş gözlere bükilmiş arḳalara ḥürmet dutar ve bunlara raḥmet (7) naẓarı birle baḳar, nidā ḳılur kim yā firişţelerüm ol benüm yėr üsdin(8)deki esīrüme baḳuŋ kim saçları saḳalları benüm nūrum birle niçe aġarmış (9) durur. İşbu iki beyit ḫoş gelür baŋa dėr beyit

(10) Yėlde yaġmurda geçdi lā yigitlügüm

Yėlüben ben aŋa yėtemedüm

(11) Ḳarda yaġmurda geldi lā ḳarılıġum

Ḳocayıban andan ḳurtılmadum

---

[565] Metinde kenara yazılmıştır.

قُلْتُ مِنْ فَرْطِ الجَوَىْ قَوْلُ فَتًى خَلَطَ الجِدَّ بِهَزْلٍ وَ مَزَجٍ (13)نَظَرْتُ شَيْبَتَاً فَقَالَتْ عَجَبَاً اِيتِنَا مِنْ بَعْدِ الثَّنَا الثَّلَجِ (12) وَهِيَ ضَاحِكَةٌ نَوَّرَ الزَرَعَ فَدَعْ عَنْكَ الحُجَجَ (15) الْبَاذْ عَرَاْت لِمَتَىْ فَأَحَالَ الدُّرُ فِيْ سِلْكِ السَّبَحِ فَأَجَابَتْ (14)قَصَّصْ

bunda Sūdde'nüŋ bėli iki bükil**[224b]**[566](1)miş idi bu ḫaberi èşidicek. Çādırı başına örtdi. 'Āyişe-yi **[B 191b]** şıddıḳa evine geldi. Anı (2) şefā'atci dutunmaġa kim peyġāmbere eyitgil kim eger aŋa yaramaz (3) isem bāri baŋa ṭalaḳ vėrmesün, aylaḳ ḳosun anuŋ adına yüriye(4)yin. Ḳaçankim 'Āyişe ḳapusına geldi. Ḳapuyı doḳudı, peyġāmber (5) 'Āyişe evinde-y-idi, üni peyġāmber ḳulaġına girdi, eydür yā 'Āyişe (6) Sude'nüŋ bunda ne işi var. Peyġāmber sözi daḫı Sude'nüŋ ḳula(7)ġına girdi ise, gözin göge dutdı, elin du'āya götürdi. Yine elin secdeye (8) ḳodı eydür, İlāhī Seyyidi ve Mevlayı Muḥammed'e ululıġı sen vėrdüŋ. Senüŋ (9) ululuġuŋ ḥaḳı-çun ben başum sücūddan ḳaldurmayam ve yüzüm ṭobraḳ(10)dan ḳaldurmayam. Tā ḥācetüm revā

---

[566] // yok: (Y11) daḫı benüm ḳulluġumdan ḫāl olmazlar zihi kādir münezzeh kimbir ḳulın bir ḳuluna (Y12)daḫı ta'rīf ėdiverir gėrü söz başına varalum Sudde **[224b]** // 1 yok: Y12 bu ḫaberi èşidicek / örtdi: Y12 bıraḳdı çādırı: B15 çādırın // 2 dutunmaġa: B1 dutınmaġa /kim: B2 yok / peyġāmbere: Y13 yok / kim eger: B2 yok / (2, 3) yaramaz isem: B1 yaramazsam / aylaḳ ḳosun anuŋ adına: B 2 ḳosun anuŋ adına aylaḳ / (3, 4) yüriyeyin: B2, Y14 oturayın / yok: B2 dėyü / geldi: Y14 geldise / doḳudı: B3 ḳaḳdı, Y14 yok / yok: B3 Sudde // 6 Sude'nuŋ: B4 Sudde'nüŋ / Sude'nüŋ: B3 Sudde'nüŋ // 7 göge dutdı: B5 gök dapa / götürdi: B5 ḳaldurdı / secdeye: B5 sucūda // 8 ḳodı: B5 urdı / İlāhi Seyyidi ve Mevlāyı Muḥammed'e: B (5, 6) İlāhi Muḥammed'e / yok: B6 bu / ululuġuŋ: B6 ululıġuŋ / ḥaḳı-çun: B6 ḥaḳḳı-çun // 7 dutdı: Y16 ḳıldı / götürdi: Y16 ḳaldurdı / secdeye: Y16 sucūda // 8 ḳodı: Y16 urdı / seyyidi ve mevlāyı: Y16 yok // 9 ḥaḳı-çun: Y17 ḥaḳḳı-çun / (9, 10) yüzüm ṭopraḳdan ḳaldurmayam: Y17 yok / bunda: B7, Y17 Sudde / içinde: B8 icinde // 11 Taŋrı'ya: Y1 yok / 'arż: Y1 'arża / ḳılurdı: B8 ḳıldı, Y1 ḳılurken / Cebrā'il: Y1 Cebrā'il-i emīn // 12 dutdı: B8 ṭutdı // 13 Taŋrı'nuŋ: B9, Y1 Taŋrı / eger: B 10 yok / ḳılur: Y1 ḳıldı / 'avratuŋ: B10 'avrat, Y2 'avratı / senüŋ-çün: Y2 kendüzi-çün// 14 Sude'yi: B10 Sudde'yi / benüm çün: B10 benüm-çün / dutġıl: B10 tutġıl / ḳamularuŋ: Y2 ḳamular // 15 olacaksın: B11 olasın / Sude'nüŋ: B11 Sudde'nüŋ

[566] **[225a]** // 1 bendeven: B11, Y3 ben ola, m / özge: B12, Y3 ayruḳ /ṣıġınacaġı yoḳ durur: B12 ṣıġınacaġı yoḳ, Y3 ṣıġındusı yoḳ / yok: B12 kim / sen: Y3 yok / ḳılduŋ: Y4 ḳıyduŋ / kesdüŋ: Y4 ḳıyduŋ // 3 ḳarıdı ise: B13 ḳarıdı-y-ısa / yok: B14 aŋa // 4 ḳıldumsa: B14 ḳıldum / yėrine getürdi: B14 ol oldı, Y4 dutdı / sözge: B14 sözüŋ / duṭġul:Y5 dutġıl / kendü sözge: Y5 va'deŋe // 5 'aḳduŋ: Y5 'ahduŋı // 6 Sude'ye Resūl: B(15, 1) Resūl Sudde'ye, Y6 yok/ mihir birle: B1 mihr-ile / göŋlüŋde: B1 göŋlüŋe // 7 īmān: B1 imān / mihir birle: B1 mihr-ile / mihir birle: B2 yok // 8 bozmaḳ: B2 bozmaġa / birle: B2 mihr-ile / gėrü revā görem: B2 revā // 9 almaḳ: B3 almaġa / Sude'ye: B3 Sudde'ye / bėrmegil: B3 vėrmege / yok: B3 ben / ṭalaḳ vėrmegi: B3 yok // 10 vėrmek: B4 vėrmege / ḳul: B4 bende // 11 gėrü almayam gėrü almayam kendü: B4 yok / yok: B4 ve // 12 düşmānlıġa: B5 düşmenlige // 13 ḳul: Y8 ḳulum / keyligüŋ birle: B6 keyligüŋ-ile // 14 kerīmliğüm birle: B6 kerīmligüm-ile **[225b]** // 1 bensüz beni: B8 sen beni // 2 yok: B9 sen / bile-y-düŋüz: B8 bile-y-idüŋ // 3 üzre: Y10 içinde / üliş: Y11 öküş //(6, 7) yigrendürüb: Y13 yigrenüb /// 10 sizi: B10 seni // 3 üzre: B10 üzere / ma'rifet birle: B10 ma'rifet-ile // 4 kendüzüm birle: B11 kendüzüm-ile / üliş: B11 ülüş // 5 üzre: B12 üzere / saŋa: B12 yok / yok: B6 günde / ḳıldum: B13 ḳılurdum / begendürdüm: B13 begendüm / (6, 7) yigrendürüb: B13 yigrenüb / bıraḳdurmayam: B13 bıraḳmayam // 8 ḳul: B14 bende // 11 men: B1 ben 7 çün-kim: B2 kim / şaşa: B2 şaşa bile yok: B2 ve // 12 yazsalardı: B2 yazsa-y-ıdı / (12, 13) anı kimse: B3 kimse anı // 13 'aleyhi's-selām: B2 'aleyh, Y16 yok // 14 kim: B4 yok / olduġumuz birle: B4 olduġumuz-ıla // 15 daḫı olduġumuz içün: B5 olduġumuzla

ḳılmayınca, bunda münācāt içinde **[Y 84a]** ḥā(11)cetin Taŋrı'ya 'arż ḳılurdı. Cebrā'īl جِبْرَائِلْ عِندَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ (12) indi peyġāmberüŋ etegin dutdı eydür, الرَّبُ يُقْرِئُكَ السَّلامْ (13) yā Muḥammed, Taŋrı <'nuŋ>[567] saŋa selām ḳılur eydür, eger sekiz 'avratuŋ senüŋ-çün (14) dutarsaŋ Sude'yi benüm çün dutġıl dėdi, ḳıyāmatda ḳamularuŋ (15) şefā'atcisi sen olacaḳsın Sude'nüŋ şefā'atcisi **[225a]** (1) benven. Anuŋ benden özge sıġınacegi yoḳdurur, sen degül mi-y-düŋ ilerü (2) sevdüŋ, nikāḥ ḳılduŋ. Sen degül midüŋ kim kābin kesdüŋ, ṭanuḳ (3) dutduŋ. Ol ḳarıdı ise ne suçı var ne kim aŋa ben buyurdumsa, ḥüküm (4) ḳıldumsa yėrine getürdi. Ne kim saŋa buyurdum dutġul, kendü sözüŋe ḫilāf (5) ḳılmaġıl, kendü baġlanmış 'aḳduŋ bozmaġıl, aŋa ṭalāḳ vėrmegil, ėy (6) mü'min **[B 192a]** Sude'ye Resūl nikāḥ baġladı mihir birle, ben senüŋ göŋlüŋde (7) īmān baġladum mihir birle, Resūl mihir birle baġladuġı nikāḥın revā görmedi (8) gėrü bozmaḳ ben birle saŋa baġladuġum īmānı ḳaçan gėrü <yüzüm>[568] revā görem (9) gėrü almaḳ peyġāmbere buyurmadum Sude'ye ṭalāḳ bėrmegil ṭalāḳ vėrmegi (10) ḳaçan revā görem saŋa firāḳ vėrmek ėy ḳul īmānı gėrü almayam, (11) gėrü almayam, gėrü almayam, kendü baġladuġum 'aḳdı bozmayam ve bu (12) dostlıġı düşmānlıġa bedel ḳılmayam. Nite-kim eydür, وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى(13) ėy ḳul sen erligüŋ keyligüŋ birle baŋa gelmedüŋ (14) ben kerīmligüm birle seni baŋa getürdüm, eger ben getürmese-y-idüm sen (15) baŋa ḳaçan gele-y-idüŋ eger beni buldun-ısa ben buldurdum, eger ben **[225b]** (1) buldurmasam bensüz beni ḳaçan bula-y-ıduŋ eger sen beni bildiŋ-ise beni saŋa (2) ben bildürdüm, eger ben bildürmeye-y-idüm beni ḳaçan bile-y-idüŋüz sizi İslām (3) dīni üzre bekledüm şınmış göŋlüŋi īmān ve ma'rifet birle aŋladum (4) seni kendüzüm birle biliş ḳıldum, raḥmetüm saŋa üliş ḳıldum eyle şanmaġıl (5) kim seni bunuŋ üzre dāyim dutardum saŋa ḫayr yolın ben gösterdüm (6) üç yüz altmış naẓar göŋlüŋe ben ḳıldum ilerü begendürdüm şoŋra yigren(7)dürüp bıraḳdurmayam وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى ya'nī كَلِمَةَ (8) الشَّهَادَةِ yā ḳul, şehā(9)det kelimesin dilüŋe ben baġladum ve īmānı عَلَى لِسَانِهِمْ وَ الْمَعْرِفَةُ فِيْ قُلُوْبِهِمْ

[567] Metinde üstü çizilmiştir.
[568] Metinde üstü çizilmiştir.

gönglüŋe ben yazdum Cebrā’īl (10) ve Mīkā’īl **[B 192b]** ve İsrāfīl yazamadılar eger şehādet kelimesin ayruḳlar bağla(11)sa-y-ıdı men şeşe-y-idüm, imdi çün-kim ben bağladum kim şeşe eger īmānı (12) gönglüŋde ayruḳlar bezeselerdi ben yoya-y-ıdum imdi benkim bezedüm anı (13) kimse yoymaya, Davūd ‘aleyhi’s-selām eyitdi كَلِمَةَ (14) Ḫuẕāvendā nişe yaratduŋ bu ḫalḳları kim bizi olduġumuz birle senüŋ (15) mülküŋ artmaz daḫı olduġumuz içün senüŋ mülküŋden nesne eksilmez **[226a]**[569] (1) فَقَالَ كُنْتُ كَنْزاً مَخْفِيّاً فَأَحْبَبْتُ أنْ أُعْرَفُ yād od ben bir (2) gizlü genc-idüm yüz biŋ dürlü luṭuf kerem birle **[Y 84b]** hīç kimsene yoġ-ıdı kim (3) beni bile-y-idi ben kim ben sevdüm kim kendümi bildürem bir avuc ṭobraḳdan (4) ḫoş şūret ḳıldum مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ birle naḳş ḳıldum gönüllériŋ muḥabbet (5) nūrı birle ṭoldurdum gögüslerin ma‘rifet güneşi[570] birle güldürdüm men kim va(6)r-ıdum bulara bildürdüm وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَي yā ḳulum (7) baḳġıl kim biregü senüŋ ḳatuŋa yüzi senden görklürek, aşlı senden (8) ululuraḳ, ṭonı senüŋ ṭonuŋdan yėgrek, alnında sücūd miḥrābda (9) mevcūd senden ne ṭā‘at gelür kim andan gelmez ve senden ne (10) eksügi var eger ḥikmet isterseŋ kim anı eyitseler Cühūd ve (11) tersā olur beyit توبِتَسْبِحِ وَ بِتَهْلِيْل ونَمَازْ آمَدَءِ كَرْ (12) فَضْلِ مَابُودْ كِي بِكِي هَمْجُو تُوي شُدْ بُكُذَشْت (13)هَوَارَا بَصِرَاطْ آرِي كُويَنْد بُكْذَاراي بَنْدَه كِه بَانيْكِ جَوَازْ آمَدَءِ tercüme niçe ḳullar yük (14) beklep ötrü kiliseyi getürdük senüŋ dergāhuŋa ẕikr ü namāz, (15) iltürseŋ şırāṭa ėy ḳul, sen bu hediyyeyi, eydeler ėy ḳul saŋa **[226b]** (1) getürdük görklü niyāz, benüm faẓlum ėrdi ėy

---

[569] **[226a]** // 2 genc-idüm: Y17 ḫazīne idüm / dürlü: B7 yok / luṭuf kerem birle: B7 luṭuf-ıla / hiç: B7 hic / kimsene: B7 kimse, Y1 kimerse // 3 kim: Y1 kimün / kendümi: B8 kendüzümi / ṭobraḳdan: Y(1, 2) ṭopraḳ aldum // 4 yok: B8 bir / men: B8 yok / birle: B9 yok // 5 nūrı birle: B9 nūrı-y-ıla / gögüslerin: Y2 günlerin / güneşi birle: B10 güneşi-y-ile / men: B10, Y3 ben / (5, 6) var-ıdum: B10 kimdügüm / ḳulum: B11 bende //(7-15): Y’de yok // 8 ululuraḳ: B12 uluraḳ // 10 eyitseler: B14 eyitse/ beyit: B’de yok / tercüme: B’de yok **[226b]** // (1, 2): Y’de yok / 3 göŋül birle: B15 göŋül-ile / yok: B15 kendüzüme // 5 olsaŋ: B1 olduŋ / layıḳ: B2 yaraşıḳ, Y5 yaraşuḳ / nesneler birle: B2 nesneler-ile / ve: B2 yok // 6 ma’rifet birle: B2 ma’rifet-ile / bezedüm: B2 yok / gögsüni:B2 gözüŋi / (6, 7) ‘ibret birle: B3 ibret-ile / bezedüm: B3 yok / kelime-yi şehādet birle: B3 kelime-yi şehādet-ile, Y6 şehādet birle / bezedüm: B3 yok / secde: Y6 sucūd / alnuŋı // 8 ḳurbet birle: B3 ḳurbet-ile / ḳulaġuŋ: B3 ḳulaġuŋı / ḥikmet birle: B4 ḥikmet-ile / bezedüm: B4 yok // (9, 10) dizüŋi tahiyyete oturmaḳ birle bezedüm elüŋi ṭā’at seḫāvet birle bezedüm rüku’a inmek birle: B(4, 5) elüŋi ṭa’āt ve seḫāvet-ile bėlüŋi rükū’a inmek-ile dizüŋi taḥiyyete oturmaġ-ıla/ bezedüm: B4 yok / ayaġuŋ: B5 ayaġuŋı / (10, 11) durmaḳ birle: B5 durmaġ-ıla / men: B5 ben / ẓulum: B5 ẓulm / ḳılmazam: B5 ḳılmazvan / yaraşuḳ: B6 yaraşıḳ, Y(8, 9) yaraşuḳ ise // 12 anuŋ birle: B6 anuŋ-ıla / kim: B6 kime / yaraşuḳ: B6 yaraşıḳ / yakışıḳdur: B6 yaraşuġın / bilürem: B7 bilürven // 13 layıḳdan: B7 layıḳından / yıġmazam: B7 yıġmazvan / yok: B7 ben / ḳadīmligüm: B7 kadim // 14 ebedven: B8 ebediven / içinde: B8 icinde / yoḳdur: B8 yoḳ / men: B8 ben / ḥalīmligüm: B8 ḥalim // 15 yoḳdur: B9 yoḳ / yoḳdur: B9 yoḳ, Y9 yoḳdur

[570] Metinde kenara yazılmıştır.

ḳul, ḳılduŋ işbu bėş namāz, (2) binseŋ ince ṣırāṭ ola saŋa bu cėvāz, (3) key göŋül birle baḳġıl ėy benüm üründüm sen baŋa ne lāyıḳ-ıduŋ velikin (4) ben seni baŋa **[B 193a]** lāyıḳ ḳıldum, andan baŋa lāyıḳ olduŋ ḳaçankim baŋa (5) lāyıḳ olsaŋ andan seni saŋa lāyıḳ nesneler birle yazdum ve (6) göŋlüŋi īmān ve ma'rifet birle bezedüm, gögsüŋi naẓar ve 'ibret (7) birle bezedüm, dilüŋi kelime-yi şehādet birle bezedüm, alnuŋ secde (8) ve ḳurbet birle bezedüm ḳulaġuŋ istimā' ve ḥikmet birle bezedüm (9) dizüŋi taḥiyyāta oturmaḳ birle bezedüm, elüŋi ṭā'at seḫāvet (10) birle bezedüm rükū'a inmek birle bezedüm ayaġuŋ ḳıyāma durmaḳ (11) birle bezedüm men ẓulüm ḳılmazam ve ḳanḳı nesne kim yaraşuḳ olsa (12) anuŋ birle bezedüm kim yaraşuḳ olsa her kime ne yaḳışıḳdur bilürem, (13) lāyıḳlu lāyıḳdan yıġmazam, anuŋ-çun kim ḳadīmem ḳadīmligüm içinde ibtidā' (14) yoḳ, hem ebedven ebedligüm içinde intihā' yoḳdur men ḥalīmem halīmligüm (15) içinde cefā ve zellet yoḳdur 'alīmem 'alımum içinde nisyān ve cehālet yoḳdur **[227a]**[571] (1) ėy 'āṣī ḳullarum, rızḳuŋuz benden degir siz işiŋüzden bilürsiz benüm (2) ni'metüm içinde ayruḳ ḳullara şükür ḳılursız ṭoyduġuŋuz gün yazuġa (3) yaḳın olursız acduġuŋuz feryād ḳılursız şükür ḳıluŋ kim ben (4) ḥekīmem eger ḥilmüm ḥullesi degülmisse 'ilmüm 'aynı size ṭaş yaġdura-y-dı (5) velikin ḥalīmem ḳaçan 'ilmüm 'aynı 'āṣīlerde 'ayb görse ḥilmüm ḥullesi (6) birle örterven هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ bu dükeli faẓlı (7) sen gedāyī birle nişe ḳıluram hiç bilürmisin anuŋ-çun kim

---

[571] **[227a]** // 1 'āṣi: B9 'āṣī, Y10 bende // 2 ṭoyduġuŋuz: B11 doyduġuŋuz / gün: B10 yok // 3 olursız: B10 gelürsiz / yok: B10 gün / feryād: B11 feryāẕ / yok: B12 baŋa / ḳıluŋ: B12 eyleŋ // 4 size: Y11 sizlere // 5 velikin: B13 velīkin / 'āṣīlerden: B13 'āṣilerde / ḥalīmem: Y12 ḥalīmven / (5, 6) ḥüllesi birle: B13 ḥüllesi-y-ile / yok: B14 anı / örterven: Y12 örterem // 7 gedāyi birle: B14 gedā-y-ıla / ḳılursın: B15 ḳılarvan // 9 Rabbī: B1 Rab / ol: B1 eyle / (9, 10) eydürsin: B2 eydürsen / eyle adımı: B2 eyleme // 11 dilegüŋ birle: B2 dilegün / yok: B3 ki / du'āŋ birle: B3 du'āŋ-ıla / ḳılġıl: B3 ḳılmaḳ // 12şerī'āt durur: B3 şerī'ātdür / ḳılmaġıl: B3 ḳılmaḳ / 'aḳīdet durur: B3, Y12 'aḳīdetdür / velikin: B4 līkin // (13, 14) ḥürmetsizlik durur: B4, Y13 ḥürmetsüzlikdür //15 ṭonı: B5 ṭon **[227b]** // 1 dutar: B6 ėder / pāẕişāhıken: B6 pāẕişāhıyam ben / oğlanlıḳda: B6 oğlan-iken / yok: Y17 saŋa // 2 aluram: B7 alam, Y1 almaġı / ululıḳda: B7 ululıḳdan / ben: B7 yok // 3 ḫasīslik: B8, Y2 ḫasīslıḳ / yok: Y2 daḳmaġıl // 4 üzre: B9 üzere / bular: Y2 bunlar / üzre: Y2 üzere / eyleyeyem: B9 eyleyenler // 5 bunlaruŋ: B9, Y3 bularuŋ / üzre: B10, Y3 üzere / eyleyeler: Y3 eyleyem // 6 ḳulaġı birle: B10 ḳulaġı-y-ıla / oldılarsa: B11aldılarsa / 7 şanduŋ: B11 şanduŋuz / işbunı: B11 aşnuġı / bilmiş idüŋ: B11 bilmiş-idüŋ kim // 8 özi: B12 teni // 9 ḳalıcı: B12 ḳalan / ḳalıcı: B13 ḳalan // 10 yok: B13 yā / içinde: B13 icinde /içinde / içinde: B14 icinde / ayruḳ-y-ısa: Y6 ayruḳsı ise // 11 ol durur: Y6 oldur / (11, 12) severem ġayġulular iŋilemegin: B14 yok / severem: B14 sever / yok: Y6 sevüb / dutaram: B15 dutarvan, Y6 dutarmen // 13 dilerven: Y8 dilermen

‘afv ḳılma(8)ġa lāyıḳvan, yā ḳulum, bunca **[B 193b]** zārılıḳ nişe ḳılursın meger sen eydür(9)sin yā Rabbī īmānumı gėrü almaġıl ma‘nīsi ol olur kim eydür(10)sin peşīmān olmaġıl eyle adımı ṣanursın bu ’aṭāyı saŋa senüŋ (11) dilegüŋ birle vėrdüm senüŋ du‘āŋ birle gėrü almayam du‘ā ḳılġıl (12) şerī’at durur, tażarru‘ ḳılmaġıl ‘aḳīdet durur, velikin aŋa (13) lāyıḳ degül işi aŋa mensūb ḳılmaḳ edebsüzlik ve ḥürmetsüz(14)lik durur, dosta gümān gelmek dostlıḳ nişānı degül bir şehr (15) begi biregüyi ṭonı bağışlasa yarındası dönüp gėrü almaġa ‘ār **[227b]** (1) dutar, ben kim ḳamu ‘ālem pāẕişāhıken oġlanlıḳda **[Y 85a]** vėrdügüm īmānı gėrü (2) mi aluram ululıḳda ben kerīmem gümān gelmegil ve benüm ‘izzetüm dergā(3)hına ḥasīslik adın urmaġıl خَلَقْتُ الخَلْقَ لِيَرْبَحُوا وَمَا خَلَقْتُهُمْ لأَرْبَحَ (4) عَلَيْهِمْḫalḳı yaratdum kim bular benüm üzre aṣṣı eyleyeler anuŋ(5)-çun yaratdum kim ben bunlaruŋ üzre aṣṣı eylemeyem ėy sizler ḫa(6)ṭıruŋuz ḥāır ḳıluŋ göŋül ḳulaġı birle diŋleŋ وَكَانُوا فِيْ عِلْمِنَاoldılarsa (7) eyle mi ṣanduŋ kim imdi bildüŋ işbunı bilmiş idüŋ kim bizüm (8) ‘ilmümüz içinde وَكَانُوا فِيْ عِلْمِنَا bir söz benden èşitgil ėy özi (9) varup adı ḳalıcı ėy çırāġı söynüp odı ḳalıcı bir Taŋrı ne dėr eydür, (10) ḳulum eger dilek içinde ayruḳsı-y-ısa ‘ilm içinde ayruḳsı degül bu (11) ḳamu ol durur kim ‘āṣīler aġlaşmaġın severem ġayġulular (12) iŋilemegin severem dostlar zārılıġın dost dutaram gitmişler (13) gelmegin ḳaçmışlar dönmegin dilerven **[B 194a]**[572] وَكَانُوا فِيْ عِلْمِنَا ‘ilmine bulmaduḳ

[572] // 13 bolmaduḳ: B1 olmadın // 14 irdüŋüz: B1 aduŋuz / olası idüŋüz: B1 olasıduŋuz // 15 yazıḳ: B2 yazuḳ / yok: Y8 ölmezden ilerü bilürdi ölesiŋüz ve yazuḳ ḳılasıŋuz kim ḥaḳīkat **[228a]** // 1 ḳul: B3, Y9 bende / ‘aybuŋ: B3 ‘aybuŋı / yaḫşıdan: B3 aşnudan // 2 seni: Y9 yok / yıġamadı: B3, Y9 yıġmadı // (3, 4) ve genü? Oldılar ḫoḍ ma’lūm durur,kim ṭopraġınan neyidüŋ bunda ādem daḫı ‘ālem eydürlerdi ümmeti oloḳ sā’at Cebrā’īl geldi ‘aleyhi’s-selām eydür: Y’de yok // 3 ma’lūm durur: B4 ma’lumdur / neyidüŋ bunda: B4 böyle // 4 daḫı: B4 daḳı / yok: B5 faḫri Muḥammedi Muṣṭafā / eydürlerdi: B5 eydürdi /ümmeti: B5 ümmeti ümmeti / (4, 5)’aleyhi’s-selām: B5 ‘aleyh / yok: B5 geldi // 6 ümmeti: B5 ümmetüm / yok: B6 benüm ümmetüm / yoġ ıdun: Y11 yoḳ idüŋ // 7 yoḳ idi: B7 yoġ-ıdı / yoḳ idi: B7 yok / yėrler gökler: B7 yėr gök / (7-10): B8 maşrıḳ ve maġrıb dün ve gündüz ay ve gün ılduz ṭaġ dere yoġ-ıdı yazı ve ova / Taŋrı-y-ıdum: B9 Taŋrı /bir-idün: B8 yok / (10, 11) ḫala mala: Y12 yok // 13 eydürsin: B10 eydürsin // 13 sin: B10 yok / men: B11 ben / ezeliyem: B11 ezelivan / ḳıluram: B11 ḳılurvan // 14 dururvan: Y14 dururam / ma’rifetüme: Y14 raḥmetüme / (14, 15) yaraşuḳ: B12 yaraşıḳ / Taŋrıyam: B12 Taŋrıvan, Y15 Taŋrımen / ululuḳ bende durur: B12, Y15 benden ulu bendedür **[228b]** // 1 ḳulum: B13 bende / boġmaġı: Y15 boġmaḳ men // 2 dirilürse: Y16 dirilseler / yok: Y16 yaşıl / giderimeyeler: B14 gidermeye / 3 andayoḳ: B14 hem eyle, Y16 yok // 4 ve: B1 yok / senden: B1 yok // 5 alumaylar: B1 alamayalar / (5, 6) bağlasa-y-ıdı: B2 bağlasadı / ben şeşmege: B2 benüm / (6, 7) anı şeşmege: B2 yok / kimsenüŋ: B2 kimüŋ / yėtmez: B2 yėte / ayruḳ: B3, Y2 artuḳ // 9 ḳılmaz-ısam: B4, Y3 ḳılmasam / raḥmet: B4 yok // 10 ḳulluġa: B5 ḳullıġa / ḳabūl ḳıldum: B5 begendüm / şoŋra benden: B5 yok // 11 bayarladugumdan: B5 ḳabul ḳılduġumdan // 12 dönerem: B6 döneven / raḫmetümi: B6 raḥmetüm / ḳaçan: B6 senden nite / dutaram: B6 dutarvan / ‘azīzler: B6 ‘azizler // 13 laṭīfe: B7 laṭif / (13, 14)işāret durur:

(14) erdüŋüz bilür-idüm kim olası idüŋüz yazuḳ ḳılmadın (15) ilerü bilürdüm kim yazuḳ ḳılası-y-ıduŋuz عِلْمِيْ بِعَيْبِكَ لَمْ يَمْنَعْنِيْ عَنْ خَلْقِكَ **[228a]** (1) فَكَيْفَ يَمْنَعْنِيْ عَنْ مَغْفِرَتُكَ ey ḳul senüŋ ‘aybuŋ yaḫşıdan (2) bilmek beni seni yaratmaḳdan yıġmadı, bugün nite yıġa seni yaratmaḳdan (3) وَكَانُوا فِيْ عِلْمِنَا oldılar ḫoẕ ma’lūm durur kim ṭopraġ-ıken ne-y-idüŋ bunda Ādem (4) daḫı ‘ālem eydürlerdi ümmeti oloḳ sā‘at Cebrā’īl geldi ‘aleyhi(5)’s-selām eydür, yā Muḥammed Taŋrı eydür, ‘azze ve celle eydür, niçe eydürsin <ümmeti>, (6) ümmeti benüm ümmetüm, yā Muḥammed, sen yoġ-ıduŋ ben var-ıdum ve āṣār-ı deyyār (7) yoḳ idi ve enhār eşcār yoḳ idi yerler gökler yoġ-ıdı dün gündüz (8) yoġ-ıdı ay gün yılduzlar yoḳ-ıdı, ṭaġlar dereler yoġ-ıdı, yazı (9) ova yoġ-ıdı, maşrıḳ ve maġrib yoġ-ıdı, felek melek yoġ-ıdı, (10) ‘araż cevher yoġ-ıdı, ber baḥr yoġ-ıdı, uçmaḳ ṭamu yoġ-ıdı, ḫelā (11) melā yoġıdı, ben yaluŋuz Taŋrı-y-ıdum bir-idüm, var-ıdum, ol vaḳt ben (12) eyitdüm ‘abdī‘abdī sen bugün eydürsin, ümmetī ümmetī, sen bugünkisin, (13) bugün raḥmet ḳılursın, men ezelīyem, ezelden berü raḥmet ḳıluram (14) ve ḳınıp dururvan ey benüm ma‘rifetüme lāyıḳ ve ey benüm hizmetüme ya(15)raşuḳ, imdi ulu Taŋrıyam ve ululuḳ bende durur, وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى(1) **[228b]** ey ḳulum gögercin boynına ol yaşıl boġmaġı ben baġladum (2) ḳamu ‘ālem dirilürse anuŋ boynından ol boġmaġı giderimeyeler (3) andayuḳ senüŋ göŋlüŋ ol gögercin boynına beŋzer īmān ṭavḳını (4) ben baġladum ölüm vaḳtında **[B 194b]** eger ḳamu ‘ālem dėyü ve şeyṭān olursa senden (5) gėrü alumayalar anuŋ-çun kim ben baġladum eger ayruḳlar baġlasa(6)-y-ıdı **[Y 85b]** ben şeşmege gücüm yėte-y-idi imdi kim ben baġladum anı (7) şeşmege kimsenüŋ güci[573] yėtmez, ėy biçāre ḳul, senüŋ benden ayruḳ kimüŋ (8) var ol dermāndelik vaḳtında eger senüŋ elüŋ ben dutmasam kim (9) duta eger ben raḥmet ḳılmaz-ısam kim raḥmet ḳıla yā ḳulum sen (10) benüm Taŋrılıġum bildüŋ ben seni ḳulluġa ḳabūl ḳıldum sen beni birle(11)dügüŋden ṣoŋra benden <dutmaḳ>[574] dönmek ben seni beyerledügümden ṣoŋra (12) ḳaçan dönerem ve raḥmetümi ḳaçan dirīġ dutaram ėy ‘azīzler, (13) ve ėy dostlar, iki laṭīfe söz ḫāṭıruma geldi ‘āḳıllara işāret (14) durur, bunı eydeyim ve ‘āṣīlere işāret durur, bunı eydeyim (15) meclisi ḫatm ḳılam ‘Abdullah ibni

---

B7, Y6 işāretdür / bunı eydeyim: B7yok / işāret durur: B(7, 8) beşāretdür / ḳılam: B8 ḳılayım / beni: B8 ben / ulusı: B9 ulusı-y-ıdı

[573] Metinde kenara yazılmıştır.

[574] Metinde üstü çizilmiştir.

Selām Medīne içinde Cühūdlar ulusı **[229a]**[575] (1) bir er var-ıdı bir gün balta alup ḫurmā aġacın keserdi daḫı Müsülmān (2) olmaduġ-ıdı Medīne içine ḫaber düşdi kim Muḥammed gelür dėyü on (3) güne degin Medīne ḫalāyıḳı ḳarşu çıḳarlardı ḳızları ḳaravaşları dumrı (4) urup bile çıḳarlardı, şāẕılıḳ ḳılurlardı, Taŋrı ‘azze ve celle nidā (5) ḳıldı, yā Cebrā’īl, görgil evvel benüm dostumı bir yėrden sürüp (6) giderürler, daḫı bir yėrde sevinüp şāẕı ḳılurlar, her gün key issi olınca dururlardı[576] (7) Muḥammed kelāmı dėyü gelemeye mi dėyü dururdı eger gelmez-ise <olmaz>[577] gėrü dönerlerdi (8) on birinci gün ḫalḳ gėrü döndiler ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā (9) Ebū Bekirü’ṣ-ṣıddıḳ ile ikisi birer deveye binüp geldiler, bir Cühūd ḥā(10)żır idi eydür, ikisi birazdan gelüp düşdiler, **[B 195a]** ben bularuŋ ḳatına (11) geldüm, gün ışıḳından Muḥammedi Ebū Bekir’i seçemedüm, men bunlara (12) eyitdüm, Muḥammed siz ikiden ḳanḳuŋuzdur dėdüm, peyġāmber Ebū Bekir’e işā(13)ret ḳıldı Ebū Bekir kendü destārın şeşüp peyġāmbere gölge (14) ḳılurdı ve kendü ayaġın dururdı Cebrā’īl-i emīn geldi (15) eydür, yā Muḥammed Taŋrı saŋa selām ḳılur, eydür, ikinüŋ biri gölgede oturmaḳ **[229b]** (1) bir güneşde durmaḳ **[Y 86a]** dostlıḳ ḥaḳḳında revā degül, Ebā Bekir daḫı otur(2)tġıl peyġāmber Ebū Bekir etegin dutdı, eydür, yā Ebā Bekir, oturġıl kim (3) Taŋrı ‘azze ve celle seni güneşde durmaġı revā görmedi ėy ‘acabā bu (4) dünyāda iki dosta biri gölgede durup biri güneşde durmaḳ Calap (5) revā görmese yarın ḳıyāmat güninde Muḥammedi Muṣṭafā uçmaḳda olup (6) mü’minler ṭamuda olmaġı ḳaçan revā göre gėrü söz başına varalum (7) ‘azīzi men ol Cühūd eydür, ḳaçan kim böyle gördüm ise bildüm (8) kim peyġāmber durur, eyitdüm varayım Medīne ehline ḫaber (9) eydeyim, bundan

---

[575] **[229a]** // 1 var-ıdı: B9 yok // 2 olmaduġ-ıdı: Y8 olmaduḳdan idi // 3 Medīne ḫalayıḳı ḳarşu çıḳaralardı: B10 ḳarşu çıḳarlardı Medīne ḫalayıḳ / dömir: B10 dömür, Y9 yok // 4 urup: B10 alup / çıḳarlardı: B11 çıḳarlar / nida: B11nidī / evvel: B11 ol // 6 sevinüb: Y11 sevnişüb / şāẕı: Y11 şāẕılıḳ // 7 gelemeye mi dėyü dururdı eger: B13 yok / gekmez-ise: B13 gelmez olsa // 8 ḫalḳ: B14 ḫalḳlar ḳamu / Muḫammedi Muṣṭafa: Y13 yok // 9 ile: B14 bile / yok: Y13 çıḳa / yok: Y13 meger / yok: Y13 anda // 10 idi eydür,ikisi birazdan gelüp düşdiler: B (15, 1) bulındı ilerü geldiler deveden indiler / bularuŋ: Y14 bunlaruŋ // 11 ışıḳından: B1, Y14 ışığından / Bekir’i: B1 Bekir’den / (11, 12) men bunlara eyitdüm: B(1, 2) ARAPÇA // 15 eydür: B3 yok / ikinüŋ: B3 ikiden / ḳılur: Y17 ḳıldı /oturmaḳ: Y17 oturup **[229b]** // 1 bir: B5 bir / Abā: B5, Y1 Ebū / (1, 2) oturtġıl: B (5, 6) oturġıldı, Y1 otursun / Bekir: B6 Bekir’üŋ / eydür: B6 yok / Abā: B6, Y2 Ebū // 3 ‘azze ve celle: Y2 yok / durmaġı: B7 durmaġa // 4 durup: B8 durıp / Çalab: B8 yok // (6, 7) gerü söz başuna varalum ‘azīzi men: B(9, 10) ‘azīzi men gerü söz başuna varalum, Y’de yok

[576] Metinde kenara yazılmıştır.

[577] Metinde üstü çizilmiştir.

ḫoşuraḳ olmaya kim ṣāhib-i ḳābe ḳavseyn (10) Cühūd olsa kim dostunı muştılamaġa düşmānın (11) viribir, Cühūd geldi Medīne ḳapusına üni varınca ḳıġırdı (12) eydür, yā ben يَا بَنِي قُبَيْلَه قَدْ اتَيَكُمْ جَدُّكُمْ yā ‘Arablar ḫānedānı baḫtu(13)ŋuz açıldı ol ḳanḳı ḳutlu sā‘at ola kim biz ölüm döşegine yatsa(14)vuz nidā gelse kim yā mü’minler baḫtuŋuz **[B 195b]** açıldı beyit

اَوَازْ آمَدَي رَاحَتْ آمَدَ رَاحَتْ صَدْ سَالَه غَمَانْ فِدَاءِ اَنْ يَكِ سَاعَتْ(15)

tercüme

[230a] (1) nidā gelse kim rāḥat geldi rāḥat

gider ḳuldan ġayġular oloḳ sā‘at

(2) Cühūd eydür, yā Medīne ḫalḳı, duruŋ kim baḫtuŋuz açıldı Muḥammedi (3) Muṣṭafā geldi ‘Abdullah ibni selām eydür, ḫurmā aġacı dibinde (4) iş işlerdüm şehrden ġalebe geldi bir Cühūd ṭayım var-ıdı (5) yėtmiş yıl anuŋ ‘ömri idi eyitdüm yā ṭayı ün ėşidürem kim (6) Muḥammed geldi dėyü sevünmekden balta elümden düşdi ṭayım benüm (7) ḫālüm bilmedi eydür, yā ‘Abdullah bunca ne sevinürsin āḫī Mūsā gelmedi (8) beyit

آرِي صَنَمَا تُو هَسْتِي اَزْ مَعْذُورَان

اَسُودَه خَبَرْ نَدَارَدْ اَزْ رَنْجُورَانْ (9) ‘Abdullah ibni Selām geldi **[Y 86b]** īmān getürdi, Müsülmān oldı (10) ‘Abdullah işi ol yėre degdi kim bir gün ‘Ömer birle dururlar (11) ‘Ömer eydür, yā ‘Abdullah senüŋ göŋlüŋ Müsülmānlıġa dolandı mı (12) ‘Ömer İbni Ḫaṭṭab’dan ḳalmış durur kim eydür, cühūdlaruŋ hergiz (13) ṭoġrulıġı olmaz ‘Abdullah eydür, yā ‘Ömer, niçe eydürsin kim (14) sizüŋ göŋlüŋüz ṭoġrı olmaz dėyü ol Taŋrı ḥaḳı-çun (15) Muḥammed’i Ḥaḳ peyġāmber<i>[578] bilürem hīç gümānum yoḳdurur ve kendü oġluma **[230b]**[579] (1) gümānum var anuŋ peyġāmberligine gümānum yoḳ anuŋ-çun kim

[578] Metinde üstü çizilmiştir.

[579]/ ise: B10 yok // 8 peyġāmber durur: B10 peyġāmberdür // 9 eydeyim: B11 vėreyim // ḫoşuraḳ: B11ḫoşıraḳ // 10 yok: B12 muştıcısı / dostını: B12 dostlıġın / düşmānın: B13 düşmenin // 11 ḳıġırdı: B13, Y8 cağırdı // 12 eydür: B13 eyitdi // 13 açıldı: B14 acıldı / yok: B14 dėdi / ola, : B15 yok // (13, 14) yatsavuz: Y9 döşevüz / nida: B15 nidī / açıldı: B1 acıldı / beyit: B ve Y’de yok / yok: Y10 tercüme **[230a]** // 1 kim rāḥat geldi rāḥat: Y10 ḳılakim rāḥat geldi / gider ḳuldan ġayġular: Y10 giderür ḳayġu ḳuldan // 2 ḫalḳı: Y10 ehli / duruŋkim: Y10 dirüldi kim / yok: Y10 gėrü söz başına varalum // 3 bin: Y11 ibni / yok: B2, Y11 ben // 4 işlerdüm: B2 işleyü oturdum / ġalabe geldi: Y12 coġı ḳopdı // 5 ‘ömri idi: B3 ‘ömri-y-idi // 6 dėyü: B4 dėrler / ṭayım: Y15 dayım // 7 ḫālüm: Y15 ḫālümde /āḫı: B5, Y16 aḫır //

peyġāmbarlıġın (2) ḥaḳīḳat bilürem velīkin, bilmezem kim Zeyd anası ne ḳıldı ‘Ömer (3) eydür, yā ‘Abdullah dek durġıl oġluŋa töhmet ḳılu and içmegil (4) Muḥammed peyġāmberligin oġlına ḳoşmaġıl bular bu sözde-y-iken (5) Ebū Derdā geldi eydür, yā ‘Ömer, Resūla’l-lah, Taŋrı resūlı (6) seni ünder gelgil ve ‘Abdu’l-lah’ı bile getürgil kim Cebrā’īl geldi, (7) ḫaber getürdi, dükelisi peyġāmber **[B 196a]** ḳatına geldiler Muḥammedi Muṣṭafā (8) eydür, yā ‘Ömer, siz ne ėşitdüŋüz kim Cebrā’īl baŋa geldi bu āyeti (9) eyitdi getürdi كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ أيْ يَعْرِفُوْنَهُ بِالنُّبُوَّةِ كَمَا (10) الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ بِالنَّهْمَةِ (11) Taŋrı eydür, ‘azze ve celle yā Muḥammed, nite-kim (12) ’Abdullah senüŋ peyġāmbarlıġıŋa ṭanuḳluḳ vėrdi ise, sen daḫı (13) anuŋ oġlı arılıġına ṭanuḳlıḳ vėrgil, eyitgil yā ‘Abdullah, nite(14)kim bayıḳ bilürseŋ peyġāmber idigin anda bilgil kim Zeyd (15) senüŋ oġluŋ durur, ėy Müsülmānlar ‘Abdullah Muḥammed peyġāmberligine **[231a]** (1) oġlına gümān danuḳlıḳ vėrdi, ben daḫı anuŋ oġlı arılıġında (2) ṭanuḳlıḳ vėrdüm gümānı aradan götürdüm, mihrin oġlından kesmedüm, (3) ol kimse kim doġrılıḳ üzre benüm birlügüme ṭanuḳlıḳ vėrdi (4) ‘acab midür kim ben anuŋ yazuġın örtsem ve mihrin andan kesmesem (5) ‘aẕābı aradan götürsem eger bu eyitdügüm ḫoş geldi ise (6) ḳulaḳ berü dutġıl kim bundan daḫı ḫoşuraḳ eydeyim ‘azīzi men, (7) Medīne içinde bir Cühūd var-ıdı adı Zeyd Semīn idi anuŋ bir (8) dostı var-ıdı adı Ṭu’me idi oġlı ve anuŋ daḫı bir dost (9) var-ıdı adı Muḫliṣ idi, eyle kim ittifāḳ **[Y**

---

8 beyit: B ve Y’de yok / yok: Y17 Muḥammed gelmiş ḳatına vardum yüzin göricek bildümkim ḥaḳīḳat peyġāmberdür oloḳ sā’at // 9 īmān getürdi: B6 yok, Y1 īmān ‘arża ḳılup // 10 / işi ol yėre degdi: Y1 bir gün / ‘Ömer birle: B6 ‘Ömer-ile / dururlar: B(6, 7) dururlar-ıdı, Y1 otururdı / senüŋ göŋlüŋ: Y1 göŋlüŋe / müslümānlıġa: Y2 mülümānlıḳ // 12 ḳalmış durur: B8 ḳalmışdur // 14 ṭoġrı: B9 doġru / ḥaḳı-çun: B9 ḥaḳḳı-çun-kim / bilürem: B10 viribidim // 15 ḥaḳ: Y3 yok / peyġāmberi: Y3 peyġāmbarlıġa / yoḳ durur: Y4 yoḳdur **[230b]** // 1 peyġāmbarlıġ: B11 peyġāmbarlıġın // 2 bilürem: B11 bilürven yok:// 4 oġlına: B12 oġluna / sözde iken: B(13, 14) içinde-idiler kim yoḳ // 5 yā ‘Ömer acib Resūla’l-lah Taŋrı Resūlı: B14 aceb? Resū’l-allah’ı yā ‘Ömer Taŋrı yalavacı // 6 yok: B15 dėdi / Cebrā’īl: B15 Cebrā’īl’i // 7 dükelisi: B15 ikisi // 8 işitdüŋüz: B1 işdedüŋüz // 9 eyitdi: B1 eyitti // yoḳ 12 peyġāmbarlıġıŋa: B4 peyġāmbarlıġuŋa / ṭanuḳluḳ: B1 ṭanuḳlıḳ / vėrdi ise: B4 vėrdi-y-ise // 13 arılıġına: B5 arulıġına // 14 idigin: B4 idüküm / anda: B5 eyle // 15 oġluŋ durur: B5 oġluŋdur **[231a]** // 1 / danuḳlıḳ: B7 ṭanuḳlıḳ / arılıġında: B7 arulıġına // 3 doġrılıḳ: B8 doġrulıḳ / üzre: B9 üzere / vėrdi: B9 vėrse / yazuġın: B9 yazuġını / mihrim: B10 mihrüm / geldi ise: B10 geldi-y-ise // 6 dutġıl: B11 dutuŋkim / ḫoşuraḳ: B11 ḫoşıraḳ // 7 Zaydesmin idi: B12 Zaydesmin-idi // 8 var-ıdı: B12 vardı /(8, 9) adı Ṭu’me idi oġlı ve anuŋ daḫı bir dost var-ıdı adı: B12 yoḳ / idi: B12 yoḳ / B13 kim: yoḳ // 10 ündedi: B13 oḳıdı / eyledi: B13 ḳıldı geldi: yoḳ // 11 yėdi icti: B14 yėdiler icdiler / vaḳt: B14 vaḳtın / B14 birisi: yoḳ // 12 oġurlayup: B15 alup / çıḳa idi: B15 çıka-y-ıdı yoḳ / çevre: B15 dike / görünmedi: B15 görinmedi // 13 ṭaġarcuḳ: B1 daġarcuḳ / birle: B1 yoḳ / yaruḳ: B1 yoḳ / üzre: B1 üzere / ḳomışlar durur: B1 kemişilüb dururdı // 14 vardı: B2 geldi / doḳudı: B2 ḳaḳdı / umudār? durur: B2 evümde ṭardur

87a] düşdi bu Muḫliş eline nesne (10) girdi bu dostunı evine ündedi, ḳonuḳlıḳ eyledi, ol münāfıḳlar (11) yėdi içti, ṭa‘ām ḫoş geldi, ḳaçankim evden çıḳası vaḳt ḳaṣd ḳıldı kim birisi muḫliş (12) evinden nesne oġurlayup çıḳa idi, çevre baḳdı evde nesne görünmedi, (13) meger **[B 196b]** bir ṭaġarcuḳ un birle bir yaruḳ aġaç üzre ḳomışlar durur, (14) oġurladı, sarāydan çıḳdı, Zeyd Semīn evine vardı ḳapu doḳudı (15) eydür, benüm göŋlüm evümde ṭardur, ‘avratum işbu yaraġumı ṣatmaḳ diler **[231b]**[580] (1) ben dilemezem kim yaraḳum ṣatıla bu sizüŋ ḳatuŋuzda emānet dursun, (2) Cühūd evinde ḳodı Taŋrı taḳdīr eyle ḳılmışdı kim ol daġarcuḳda bir (3) igne yurdusınca delük var-ıdı ol içindeki un yolca gelürken (4) dökilürdi, ėy Müsülmānlar, key görüŋ ardınca Müsülmānlara bühtān (5) yapmaŋ zīrā kim ol uyursa Taŋrı uyumaz bāḳi ḳonuḳlıḳ eyleyene (6) enṣārī yarındası gün örü durdı, ol ṭaġarcıḳlı unı ve yarḳıyı (7) isdedi bulmadı evden çıḳdı izin izleyü ol dökülen un (8) nişānı birle Zeyd Semīn evine geldi, içerü girdi ol yarġuyı (9) anda buldı Zeyd Semīn’üŋ yaḳasın aldı, peyġāmber ḳatına geldiler da‘vī(10)leşdiler iş ulaldı iki yerde mi bulup savaşdılar, anı oġrı dėyü (11) ṣāḥib-i-ḳābe ḳavseyn ötürdi, ḥüküm ḳıldı, Cühūd’uŋ elin kesmek (12) buyurdı, ṭaġarcuḳlu un yarġı birle uġurlayan Ṭu‘me bir yaŋa durdı, (13) ṣāẕ olup güler, Cüḫūd’uŋ göŋli yavuz oldı, yüzin göge dutdı, (14) eydür, İlāhī eger Muḥammed benüm doġruluġum bilmezse sen bilürsin, eger Muḥammed (15) Ḥaḳ peyġāmber ise benüm doġruluġumdan bilmezse sen bilürsin, aŋa ḫaber **[232a]** (1) vėrgil, Cühūd göŋli içinde

---

[580] **[231b]** // 1 dilemezem: B3 dilemezvenkim / yaraḳum: B3 yaraġum / yok: B3 dėdi / Taŋrı: Y6 Ḥaḳ Ta’ālā / ḳılmışdı: B4 ḳılmış-ıdı / daġarcuḳda: B4 ṭaġarcuḳda // 3 var-ıdı: B5 vardı, Y7 var-ımış / ol içindeki: B5 yok // 4 ardınca: B5 deginden / bühtān: B6 yazuḳlıḳ / bāki: B6 bu // 5 eyleyene: Y9 ḳılan // 6 durdı: B7 ṭurdı / ṭaġarcıḳlı: B7 daġarcuḳlu / yarıḳı: B7 yaraḳı, Y11 yaraġı // 7 isdedi: B7 istedi / dökülen: B8 dökilen / un: B8 unı // 8 nişānı birle: B8 nişānı-y-ıla / yarġuyı: B9 yaraġı // 9 geldiler: B10 geldi // 10 bolup: B10 olup // 12 ṭaġarcuḳlu: B(11, 12) daġarcuḳlu / on: B12 onı / yaraġ birle: B12 yaraġ-ıla // 13 ṣāẕ: B12, Y14 ṣād / olup: B12 olıp / göge dutdı: B13 gökdin yaŋa ḳıldı // 14 İlāhi: B13 yok / doġruluġum: B13 ṭoġrıluġım / geldi: B15 yok **[232a]** // (2, 3) ol yėre degin kim eydür: Y1 yok // 4 yok: B3 eydür // 5 ḳamusı: Y2 ḳamu / yok: Y2 āyet / yok: Y2 Ḥaḳ / ‘iṭābdur: B(3, 4) ‘iṭāb durur,/ uġrulıḳ: Y3 uġrılıḳ / ḳıldı: Y3 ḳılan / (6, 7) ayruḳ kimsenüŋ: Y3 doġrı kişinüŋ / yok: Y4 ḥürmet ḥaḳḳı-çun / üzre: B5 üzere / ‘ibret götürdi: B6 alaydı / yok: Y4 dutalardı ḳaçan bu āyetler geldise // 9 ‘aleyhi’s-selām: B7 ‘aleyh, Y4 yok / yok: B7 yorı // 10 ḥaḳı: B8, Y6 ḥaḳḳı-çun // 11 iḳrār etmeyince: B8 kirtenmeyince /geldi: B8 yok // 12 yok: B9 yā / (12, 13) dėdi īmān ‘arẓa ḳıldı: B9 yok // 14 mü’minüŋ: B11 mü’min // 15 dutsa: B12 dutarsa **[232b]** // 1 örter: B12 yok / berde: B12 perde / kim ola, kim ya’nī bileler: B13 yok / ża’īf ḳullarına rahīmdür: B13 ża’īfler andaḳ raḥīm // 3 söyleyeyim: B14 söyleyelüm / ḳılayım: B15 ėdeyin / (3, 4) vaṣl-elif durur: B15 vaṣl-ı elifdür / yok: Y12 ne // 4 elif durur: B15 elifdür

böyle dėdi, oloḳ sā‘at Cebrā’īl geldi, bu (2) āyeti **[B 197a]** getürdi, إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ ol yėre (3) degin kim eydürالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ daḫı **[Y 87b]** bir āyet hem anuŋ şānına (4) geldi, هَا أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ ol yėre degin kim eydür, , وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ (5) عَظِيمًاbu ḳamusı ‘itābdur kim Muḥammed ḳıldı eydür, yā Muḥammed (6) eydür, yā Muḥammed ol kim oġurlıḳ ḳıldı senüŋ ḳatuŋda durur, sen ayruḳ (7) kimsenüŋ elin kesmek buyurursın eger benüm faẕlum senüŋ üzre olmasaydı (8) saŋa anı ḳıla-y-ıdum kim ḳamu ‘ālem senden ‘ibret götürdi peyġāmber eydür, (9) ‘aleyhi’s-selām yā Cühūd selāmet evine yorı varġıl senden ötrü Taŋrı baŋa ‘itāb (10) ḳıldı Cühūd eydür, ol Taŋrı ḥaḳı kim benüm-çün saŋa ‘itāb ḳıldı (11) gitmeyem bundan tā anuŋ birligine iḳrār ėtmeyince iki gözinden yaş geldi (12) revān oldı eydür, Muḥammed baŋa īmān ‘arża ḳılġıl dėdi, īmān (13) ‘arża ḳıldı, Cühūd Müsülmān oldı, ol Taŋrı nevmīẕlik (14) vaḳtında Cühūduŋ elin dutsa ne ‘acabdur kim buŋ yėrinde mü’minüŋ (15) elin dutsa buŋ yėrinde Cühūd’uŋ elin dutar, oġrı belürtmez **[232b]** (1) örter perde, örter kim ola kim ya’nī bileler ża’īf ḳullarına raḥīmdür ve (2) mihrübān ferd ü settārdur أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ (3) مَجْلِسْ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى elemden söz söyleyeyim bu elif ne-y-idügin ma’lūm ḳılayım bir elif vaṣlı elif (4) durur, ikinci faṣl-ı elif durur, **[B 197b]**[581] üçünci[582] te’kīd elif durur, dördünci istifhām elif durur, elem dėmek (5) ol böyle degül mi dėmek olur, ammā ilerü elif artuḳlıḳın ėşitgil elif (6) dükeli ḥarflerden ilerü durur, elif evvel bir ḳara beŋdi levḥ üzre bitidi, (7) dükeli ḥarfler andan yayıldı ve ḳamu ḥarfler aṣlı ol ḳara beŋ durur (8) ve anuŋ içinde Ḥaḳ Ta’ālā’nuŋ sırrı var elif ḥarfleri aṣlı bir beŋ durur, (9) ma’nīler anuŋ içinde hezār biŋ durur, Taŋrı var-ıdı ‘arş kürs yoḳ (10) idi, ‘arşı yaratdı bir yaşıl

[581] / elif durur: B1, Y11 elifdür / elif durur: B1, Y11 elifdür // 5 böyle: B1 şöyle / artuḳlıḳın: B2 artuḳlıġın // 6 elif durur: B3, Y12 ilerüdür / beŋdi: B3 beŋ-idi / üzre: B2 üzere // 7 beŋ durur: B4 beŋdür // 8 Ḥaḳ Ta’ālā’nuŋ: B(4, 5) Taŋrı’nuŋ’azze ve celle / ḥarfleri: B5 ḥarfler / beŋ durur: B5, Y14 beŋdür / biŋ durur: B6, Y15 biŋdür / Taŋrı: Y15 Ḥaḳ Ta’ālā / (9, 10) yoḳ idi: B6 yoġ-ıdı / ‘aẓamet birle: B7 ‘aẓamet-ile / kürsi ad vėrdi: B7 kürs dėdi // 12 ad vėrdi: B8 dėdi / şoŋra: B8 yok // 13 üzre: B9 üzere // 14 yok: Y17 yā ḳalem / ‘ālemleri: B10 ‘ālem / yok: B10 ḫalḳın // 15 ‘azze ve celle: B10, Y1 yok **[233a]** // 1 da’vi durur: B13, Y2 da’vidür / gėrce / ḳılġıl: B13 ḳıl // 5 yaruḳından: B14 yaruġından / (5, 6) ilk bir ḳaṭre ḳara saçardı levh üzre düşdi bir beŋ oldı anuŋ ardınca ḳalem: B14 yok // 7 aḳarsa: B15 aḳar // 8 kendüzini: B1 yok / kiçi ẓa’īf: B1 ża’īf kiçi / ditredi: B1 yok / alçaḳlıḳ: B1 aşaḳlıḳ // 9 naẓarı birle: B2 naẓar-ıla // 10 sundı: B2 uzandı / Ta’ālā: B2 yok / alçaḳlıḳ: B1 aşaḳlıḳ // 11ḳitāblarında: B3 kitāblarda // 12 alçaḳlıḳ: B3 aşaḳlıḳ // aşaḳa alçaḳ: B5 aşaḳlıḳ / ya’nī: B6 yok / yok: yuḳaru // 15 alçaḳ: B7 aşaḳ

[582] Metinde kenara yazılmıştır.

cevherden ‘aẓāmet birle bezedi, andan (11) anuŋ içinden bir nūr yaratdı, aŋa kürsī ad vėrdi, andan bir aḳ incü (12) yaratdı, aŋa levḥ ad dėdi, andan ṣoŋra ḳızıl yāḳūtdan ḳalemi yaratdı, (13) andan ḳalem ayaġın levḥ üzre ḳodı, andan Ḥaḳ Ta’ālā ḳaleme eyitdi (14) ben kimem **[Y 88a]** ḳalem cevāb vėrdi eydür, sen ‘ālemleri yaradan ḫalıḳsın (15) yine Taŋrı’dan ‘azze ve celle nidā geldi يَا قَلَمْ هّذَا دَعْوَةً عَظِيْمَةً اِنْ **[233a]** (1) كُنْتَ صَادِقاً فَسْجُدْ مِنْ شَقَّةِ النُّوْرَ كَمَا يَنْبَعُ مِنْ أقْلَامْ اَهْلِ الدُّنْيَا المِدَادُ (2) فَسَجَدَ القَلَمْ وَ اِنْشَقَّ بِنِصْفَيْنِ وَاَتْبَعَ eydür, (3) yā ḳalem iş bu söz ulu da‘vī durur, eger gėrçek iseŋ sucūd ḳılġıl (4) ḳalem Taŋrı’ya sucūd ḳıldı, ḳaçan sucūd ḳıldı-y-ısa üçi iki yazıldı, anuŋ (5) yaruḳından ilk bir ḳaṭre ḳara sıçradı levḥ üzre düşdi, bir beŋ oldı (6) anuŋ ardınca ḳalem yaruḳında nūr revān oldı, nite-kim dünyā (7) ehli ḳalemlerinden midād aḳarsa andan ol ḳara beŋ kendüzine **[B 198a]** baḳdı, (8) kendüzini kiçi ża’īf gördi, ḳorḳusından ditredi, alçaḳlıḳ (9) ḳıldı, lā-cirem Taŋrı ‘azze ve celle heybet naẓarı birle aŋa baḳdı, ol (10) ḳara beŋ sundı uzandı elif oldı, Ḥaḳ Ta’āla anı alçaḳlıḳ (11) ḳılduġıcün ḳamu kitāblarında evvelinde ḳodı ‘azīzi men, ḳaçan kim (12) elif alçaḳlıḳ ḳıldı, Taŋrı anı yüceltdi nite-kim seyyīd-i kā’ināt (13) Muḥammedi Muṣṭafā eydür, مَنْ تَوَاضَعَ للهِ رَفَعَهُ اللهُ وَمَنْ تَكَبَّرَ وَ ضَعَهُ اللهُ تَوَاضُعْ, tevāżu‘ (14) aşaḳa alçaḳ olur, tekebbür yuḳaru olur, ya’nī yücelmek olur Ḥaḳ Ta’ālā eydür kim (15) kendüzini yüceldürse ben anı aşaġa çekem kim kendüzini alçaḳ dutarsa **[233b]**[583] (1) ben anı yuḳaru götürem, anuŋ çün kim tekebbür yaluŋuz benem menden ayruḳ (2) kimseye

[583] **[233b]** // 1 menden: B8 benden / ayruḳ: B8 artuḳ // 2 degül: B8 degüldür // 3 urḳanın: B9 ipin / bıraḳdum: B9 dartdum // 4 Nemrūd: B10 Nemrūẕ / kerkezler birle: B4 kerkezler-ile / hevā çıḳardı: B4 ḫavāya ṭartdı // 5 çekdi: B11 ṭartdı // 6 fir’avn-u el-la’īn: B12 fir’avn-ı la’īn / (6, 7) kendüzin: B12 kendüzüne / gördi: B12 baḳdı /7 8 iletdi: B13 dartdı / daḳı: B14 daḫı // 9 ḳıldı: B14 baḳdı / baylıġı birle: B14 baylıġı-y-ıla / yok: B14 tekebbürlik ḳıldı 7 durtdı: B14 dartdı / (9, 10) buyurdum yėre: B15 yėre buyurdum / ḳoydı: B15 dartdı // 11 kim: B1 yok / dostumdur: B1 dostum idi // 12 ḳoydı: B2 dartdı // 13 diyib: B3 diyüb // 14 seçilib: B3 seçilüb // 15 ḳarınlarına ḳoydılar Rabbī anı manisi: B4 yok **[234a]** // 1 dükeli: B5 dünyā tamām / mülketi: B5 mülketi-y-idi / Ḥaḳ Ta’ālā aŋa vėrdi: B5 yok // 3 iltdi: B6, Y1 dartdı / kim: Y1 yok // 4 oġlı idi: B7 oġlı-y-ıdı, Y1 oġlı / ötrü: Y1 ötürü / dutdı: B7 dartdı, Y1 çekdi // 5 ḳuyu dibine bıraḳdı: B8, Y2 ḳuyuya dartdı // 6 dutdı: Y2 çekdi // 7 bıraḳdım: B10, Y3 dartdı / kim: B11 ki // 8 dutsa: B11 dartdı, Y3 çekerse / bıraġam: B11 kemişdüm, Y3 bıraḳdum // 9 dutdı-y-ısa: B12 dutdısa / yok: B12 ben / ḳalduram: B12 çekdüm // 10 yėr-ile: B13 yėrle, Y5 yėr / bitişmişdi: Y5 bitmiş idi / Ḥaḳ Ta’ālā’dan: B13, Y6 Taŋrı’dan / yok: Y5 eydür,// 11 birbirinizden: B13, Y5 birbiriŋüzden / ayrılıŋ: B13, Y5 ayrıluŋ /dėyü: B14 dėdi / laṭīf idi: B14 laṭīf-idi // 12 ḳaldı: B14, Y6 isnedi / yėri: B15 yėr / dutdı: B14 ḳıldı

tekebbürlik lāyıḳ degül, ḳaçan İblīs tekebbürlik ḳıldı ḫızlān (3) urḳanın ayaġına ṭoladum aşaġa bıraḳdum فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ (4) daḫı Nemrūd la‘īn tekebbürlik ḳıldı kendüzini kerkezler birle havā çıḳardı (5) siŋege buyurdum burnından girdi beynisin aşaġa çekdi حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ (6) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي daḫı Fir’avn-u el-la’īn kendö(7)zin gördi tekebbürlik ḳıldı, deŋize buyurdum ayaġın aldı ḳa‘rına (8) iletdi وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنتُمْ تَنظُرُونdaḳı Ḳarūn kendü(9)zine tekebbürlik ḳıldı baylıġı birle kendüyi yuḳaru dürtdi buyurdum (10) yère ayaġın aldı ḳarnına ḳoydı فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ yine **[B 198b]** Yūnus (11) kim benüm dostumdur ḳavmine yavuz du‘ā ḳıldı, yüzin bulardan (12) döndürdi balıġa buyurdum ayaġın aldı bir loḳma ḳılup ḳurṣaġına ḳoydı (13)فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ Eyyūb daḫı baylıġından ötrü yèrüm ṭar dèyip (14) yoḳsullardan seçilip ṭaġa çıḳdı uşaḳ ḳurtcuġazlara buyurdum, (15) etin yèdiler, ḳarınlarına ḳoydılar رَبِّيْ إِنِّيْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ **[234a]** (1) daḫı Süleymān peyġāmber kim dükeli memleketi Ḥaḳ Ta’āla aŋa vèrdi, bu gün (2) yoḳsullardan ayru ṭa’ām yèdi, ölüme buyurdum taḫtından **[Y 88b]** indürdi (3) laḥda iltdi فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ daḫı Yūsuf kim Ya’ḳūb (4) oġlı idi görkinden ötrü kendüzin yuḳaru dutdı, ḥased buyurdum (5) ayaġın aldı ḳuyu dibine bıraḳdı, وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ daḫı Zelīḫā (6) milkinden ötrü kendüzin yuḳarı dutdı, Yūsuf’uŋ mihrine buyurdum ayaġın (7) aldı ḫorlıġa bıraḳdım قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا bu dükeli oldur kim her kim (8) kendüzini yuḳarı dutsa ben anı aşaġa bıraġam ve her kim kendüzin (9) alçaḳ dutdı-y-ısa tekebbürlik ḳıldı anı yuḳaru ḳalduram, مَنْ تَوَاضَعَ للهِ رَفَعَهُ اللهُ (10) yèr-ile gök ikisi bitişmişdi Ḥaḳ Ta’ālā’dan ‘azze ve celle fermān geldi kim (11) birbiriŋizden ayrılıŋ dèyü gök laṭīf idi yuḳaru isnedi yèr aġır(12)dı aşaġa ḳaldı, gögi yuḳaru muʿallaḳ dutdı yèri aşaġa muṭabbaḳ dutdı (13) havāyı arada zencīr ḳıldı **[B 199a]**[584] bu ikiyi biribirine baġladı

[584] 13 birbirine: Y7 birü birle / ḳudret birle: B1 ḳudret-ile // 14 diler kim: B1 yok / çeke: B1 darta // 15 gök birle: B2 gök-ile **[234b]** // 1 yok: Y9 bu / durasıdur: B3 durası durur,/ḳıyāmatadegin: B3, Y9 ḳıyāmat ḳopınca /ḳalasıdur: B(3, 4) ḳalası durur,// 2 yok: B4 ki / dèrem: B4 dèrven, Y10 dèrmen //3 ne: B5 yok/tenüŋ: B5 ten / ẓülmāni durur: B5, Y11 ẓülmānidür / (3, 4) ṭopraḳından: B5, Y11 ṭopraġından / götürdiler: Y11 götürildi / rūḥāni durur: B6, Y11 rūḥānidür // 5 ḳonış: Y11 ḳonşu / ḳıldılar: B6 getürdiler / bunlara: B6, Y11 bulara // 6 bunlar: B7, Y12 bular / ayrılmaz: B7 ayrılmazlar/ laṭīf durur: B7, Y(12, 13) laṭīfdür // 7 aġrılıġı ḳomaz: Y13 aġırdur / keşif durdılar: B8 kefīfdür, Y13 yok / yok: B8 dilerkim // 8 kim: B9 yok / ḳıludururlar: Y13 ḳılurlar // 9 tamām ola, : B9 yètmeyince / geldi: B11 gele / ayrılıŋ dèyü

ḳudret birle (14) gök dilerkim yuḳaru çeke, yėr diler kim aşaġa çeke, gök ḳomaz yuḳaru (15) çekmege, yėr ḳomaz aşaġa çekmege yėr gök birle eklendi ikisi biribirine **[234b]** (1) bāġ oldı bu böyle durasıdur tā ḳıyāmatadegin bu bāġ bunda ḳalasıdur, (2) tā ben şeşince ėy dost diŋlegil ne dėrem ki bildüreyim derdüŋe (3) ne dermān tenüŋ miṣāli yėre beŋzer zīrā kim ten ẓulmāni durur, yėr ṭopra(4)ḳından götürdiler ve cān rūḥānī durur, ḳudretinden getürdiler ikisin (5) ḳonış ḳıldılar ve bunlara müddeti ecel vėrdiler tā ol müddet tamām olmayınca (6) ve ecel gelmeyince bunlar biribirinden ayrılmaz cān laṭīf durur, diler kim (7) yoḳaru çıḳa ten aġrılıġı ḳomaz aşaġa çeker keṣīf durdılar kim aşaġa (8) çeke cān ḳomaz yuḳaru çeker, ikisi böyle ḳıludururlar tā kim va'de (9) tamām ola, andan yėr-ile göge fermān geldi ayrılıŋ dėyü biribiriŋüzden (10) كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا bundan ten-ile cāna fermān gele biribiriŋüzden (11) ayrıluŋ dėyü, يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِيanda gök laṭīf idi (12) yuḳaru çekdi yer keṣīf idi aşaġa çekdi, bunda cān laṭīfdür yoḳa(13)ru çıḳar ten aġır durur, aşaġa iner cān andan geldi aŋa varur ten (14) yėrden geldi yere girür ol dopraḳ içinde ḳan ṣu olur yine ol ḳan (15) ṣu içinde kendüzi ġarḳ olur etin yaġın ḳurtcuġaz aġzından loḳma **[B 199a]** olur **[235a]** (1) bulardan ḳalanı ṭaġılup zerre zerre olur, ėy Müsülmānlar, bu bayaġı ten durur, (2) velīkin cān andan ayrıldı ėy āḳıl, cān tenden ayrılduġı-çundur bu (3) dükeli ḫorlıḳ vay ol göŋüle kim īmāndan ayrıla nite ola,

(4) şi'r

آرِي صَنَمَا تُو هَسْتِي اَزْ مَعْذُورَان

اَسُودَه خَبَرْ نَدَارَدْ اَزْ رَنْجُورَانْ (5)

Yime ġayġuŋı senden vara bu cān

Anı ḳayur ki ḳalsa (6) senden īmān

Mihirsiz sevgülüdür bilgil bu dünyā

---

biribiriŋüzden: B11 birbiriŋüzden ayrıluŋ dėyü // (10, 11) bundan ten-ile cān fermān gele biribiriŋüzden ayrıluŋ dėyü: B11 yok / laṭīf idi: B12 laṭīf-idi // 12 laṭīfdür: B13 laṭīf durur,// 14 dopraḳ: B14, Y15 ṭopraḳ / içinde: B14 icinde // 15 ġarḳ: B15, Y15 ġarḳa / olur: Y16 ḳılur / etin yaġın: B15 eti yaġı **[235a]** // 1 ten durur: B1, Y17 tendür // 2 velīkin: B1 velikin / tenden: B2 teninden / ayrılduġı-çundur: B2 ayrılduġı-çun // 3 yok: B3 bulsa / ḫorlıḳ: Y17 ḫorlıġa / kim: B3 ki / īmāndan: B3 imāndan // 4 yok: B4 şi'ir // 5 ḳayur: B5 ḳoġur / ḳalsa: B5 ḳala//6 mihirsiz: B6 mihirsüz / sevgülüdür: B6 sevgüdür // 7gibiler olur: B6 gibidür

Hezār senüŋ (7) gibiler olur bunda ḥayrān

elem[585] **[Y 99a]** neşraḥleke elifi istifhām elifi durur, (8) bu ḳadar elifden söyledüŋ imdi elemden söyleyelüm elem dėmek ma‘nīsi iki (9) dürlü durur, bir aġrı dėmek olur bir dürlü daḫı elem <ālā> böyle degülmidür (10) dėmek olur, elifi giderseŋ lam ḳalur lam degül dėmek olur كُلٌّ اَلَمْ الَفْ اَلَمٍ(11) تَّحْتَ degme bir elem dėmek altında biŋ renc var degme (12) bir renc altında biŋ biŋ genc var, bir elem ḥüccet aŋdurmaḳ olur daḫı (13) daḫı bir elem ni’met aŋdurmaḳ olur oḳuġıl yā muḳrī ol elem kim ḥüccet (14) aŋdurmaḳ olur Ādem ḳışṣası içinde, أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَن تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ (15) Taŋrı Ta’ālā Ādem’i buġday aġacından yıġmış-ıdı لَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ **[235b]** (1) dėmiş-idi ḳaçan kim Ādem ol aġacdan yedi ise Taŋrı ‘azze ve celle ol (2) ėtdügi ḥücceti aŋa aŋdurdı eyitdi **[B 200a]** أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَن تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ (3) elem başından tacı giderdi, lām egninden ḥullesin giderdi, mīm ayaġından (4) na‘lın çıḳardı kim andan fermān geldi yā يَا مَلَائِكَتِيْ أَخْرِجُوْهُمَا مِنْ جِوَارِيْ فَإِنَّهُمَا عَصَيَانِيْ (5) Ḥaḳ Ta’ālā eyitdi yā firişţelerüm Ādem birle Ḥavvā buyruġum ṣıdılar (6) imdi baŋa ‘āṣī oldılar buları uçmaḳdan çıḳaruŋ belā sarāyına soruŋ, ḳaçan (7) kim Ādem uçmaḳdan sürüldi bu dünyā sarāyına düşdi bir dün zārılıḳ (8) birle aġladı eydür, ilāhī uçmaḳdan beni çıḳarduŋ, ni’metden beni kesdüŋ, (9) gökden beni indürdüŋ, ėşümden beni ayırduŋ, dünyāda beni ayırduŋ ve (10) zindānladuŋ nidā geldi Ḥaḳ Ta’ālā eydür, yā Ādem eydürsin beni böyle niçe ḳılduŋ (11) ve eyle ḳılduŋ ben ne ḳıldum bunı dükeli sen ḳılduŋ dėr beyit (12) آدم كُفْتَا بَكي يَكِي كرده بدسْت تسْت كرْدَه ستي زان كنْدوم مَادُودُه نَه تُو خُرْدَسْتِي اَكْنُونْ طَمَعِ عَفْوتُو من گَرْدَسْتَمْ فَرْيَادْ رَسِي مَگَرْ بِكِيرِي دَسْتَمْ (13) مَنْ گَرْدَسْتَمْ زَانْ گَنْدُمْ تُو دُودَه نَابَنْ خُورْدَسْتَمْ (14) senden idi bu suç Ādem sen ḳılduŋ yėdüŋ buġdayı iki dāne yaŋılduŋ adem **[236a]** (1)

---

[585] // (2-7): Y’de yok / yok: B7 ṣadaraŋ / elifi istifhām elifi durur,: B7 elifi elifi istifhāmdur, Y1 bu elif istifhāmdur / söyleyelüm: Y2 söyleyeyüm / yok: Y2 ma‘nīsi // 9 dürlü durur: B8, Y2 dürlüdür / bir dürlü daḫı elem alā: B9 ve birisi / daḫı: Y3 yok / degülmidür: B9, Y3 degülmi // 13 daḫı: B11 yok / oḳuġıl: B12 oḳıġıl // 14 içinde: B13 icinde // 15 Taŋrı Ta’ālā: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā **[235b]** // 1 yėdi ise: B15 yok, Y5 yėdi-y-ise // 2 ėtdügi: B15 aşnuġı // 3 elem: B1 elif / tacı: B1 tacın // 4 yok: B2 kim // 5 yok: Y7 Ḥaḳ Ta’ālā eyitdi / firişţelerüm: B3 ferişţelerüm / ādem birle: B3 ādem-ile // 6 yok: Y8 imdi / uçmaḳdan: B4 ucmaḳdan / yok: Y8 dėdi // 7 sürüldi: B5 sürüŋdi / (7, 8) zārılıḳ birle: B6 zārılıḳ-ıla 7 eydür: Y9 eyitdi / ilāhi uçmaḳdan beni: B6 ilāhi beni uçmaḳdan / yok: B6 belā sarāyına sürdüŋ / dünyāda beni ayırduŋ ve: B6 yok // 10 yok: Y10 Ḥaḳ Ta’ālā / nidā: B7 nidī / yok: B7 nice // 11 bunı: B9 bu / ḳılduŋ dėr: B9 yok / beyit: B9 yok /suç: B10 suçı **[236a]** // 1 suçum: B10 suçı // 2 yavuz: B11 yok / feryād: B11 feryāẕ / ėrsen: B11 ėresin / yok: B11 ki / elüm: B11 yok // 3 yok: B12 kendü // 4 ėy: B13 eger // 6 aġlamaḳdan: B15 aġlamaġdan / bilesine: B15 yok / daḫı: B15 yok // 7 aġlamaġdan: B15 aġlamaġı / daḫı bile aġladı: B15 yok

eydür, belī bu suçum ben ḳıldum yėdüm buġday iki dāne ben yaŋıldum ben (2) yazuḳlu ḳul yavuz ḥalüm feryād ėrsen meger dutasın elüm Ādem ün ḳaldur(3)dı eydür, رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَاėy bizüm Taŋrımuz güç ḳılduḳ nefsümüze (4) وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا ėy sen bizi yarlıġamazsaŋ وَتَرْحَمْنَاdaḫı bizi (5) esirgemezseŋ لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَoluruz biz ziyān ḳılmışlardan (6) böyle dėyü Ādem anca aġladı kim aġlamaḳdan yėr bilesine aġladı, yėr daḫı (7) aġlamaġından ṭaġlara düşdi, ṭaġlar daḫı bile aġladı ṭaġlar aġlamaġı (8) **[B 200b]**[586] bulıda düşdi bulutlar bile aġladı, bulut aġlamaġı göge düşdi gök (9) daḫı bile aġladı gök aġlamaġı sidretü'l-müntehāya düşdi ol aġladı (10) levḫa düşdi levḥ aġlamaġı kürsīye düşdi, kürsī aġlamaġı firişṭelere (11) düşdi, firişteler aġlamaġı 'arşa degdi 'arş aġladı, Ḥaḳ'dan (12) fermān geldi eydür, yā Cebrā'īl ne olduŋuz aġlaşursız وَهُوَ عَالِمٌ بِذَلِكَ(13) ol anı ḫoẕ bilür eydür, Bār-i Ḫuẕā'ya senüŋ ol dünyā zindānına (14) bıraḳduġuŋ ḳuluŋ, aġlar anı esirgeyüben, **[Y 99b]** aġlaşuruz nidā geldi (15) yā Cebrā'īl, barġıl dėgil kim dek dursun tevbesin ḳabūl ḳıldum, yazuġın **[236b]** (1) yarlıġadum Cebrā'īl geldi havādan ḳıġırdı eydür, يَا فَتَىٰ يَا فَتَىٰ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى (2) ne ḫoş aġlamaḳdur ol kim<ki>[587] sevinç beşāret olsa (3) Ādem tevbesin ḳabūl ḳılduġı şükrānesine Ka'be'ye geldi, anuŋ yöresinde (4) ṭavāf ḳıldı, anca aġladı kim gözi yaşı Mekke'den aḳdı, deŋize (5) ḳoyuldı, Cebrā'īl geldi eydür, yā Ādem tevbeŋ ḳabūl oldı-y-ısa (6) aġlamaġuŋ arturduŋ Ādem

[586] // (7-12): Y'de yok // 8 düşdi: B1 ėrişdi / bulutlar bile: B1 bulıd / bulut: B1 bulıd // 9 daḫı bile: B1 yok / aġladı gök: B1 gök aġladı / aġlamaġı: B2 aġladuġı // 10 düşdi: B2 ėrişdi / yok: B2 levḥ aġladı / firişṭelere: B3 firişṭelere // 11 aġlamaġı: B3 aġlaması / degdi: B4 düşdi / aġladı: B4 aġlaması // 12 eydür, yā: B4 kim yā // 13 bār-i ḫuẕāya: B5 bāri ḫuẕāvenda, Y17 ḫuẕāvenda // 14 bıraḳduġuŋ: B6 şalduġuŋ / ḳuluŋ: B6 ḳul / yok: Y17 anca / aġlar: Y17 aġladı / yok: Y17 biz daḫı / esirgeyüben: B6 esirgeyüb / aġlaşuruz: Y1 aġlaruz / yok: Y1 Taŋrı'dan / nidā: B6 nidī / yok: B7 kim // 15 yok: Y1 eydür / barġıl: B7, Y1 varġıl / dėgil: B7 dikdürgil / dek dursun: B7 yok **[236b]** // 1 ḳıġırdı: B8, Y2 çaġırdı // 2 ḫoş aġlamaḳdur: B9 ḫoşdur / yok: B9 aġlamaḳdan şoŋra / olsa: B9, Y3 ola, // 3 ādem: Y3 ādemüŋ / ḳılduġı: B10 olduġına, Y3 oldısa / şükre nesine: B10 şükr ḳıldı / yarasına: Y3 yarasında // 5 ḳoyuldı: B11 ḳoyıldı / oldı-y-ısa: B12 oldısa, Y(4, 5) bayarlandısa // 6 ḳorḳup: B13 ḳorḳıp // 7 imdi: Y5 şimdi / aġlaram: B13 aġlarvan / yok: B13 dėdi / ḳul: B13 bende / (7, 8) ėrürür: B14 ėrişdürür / yok: B14 anı / raḥmete: B14 raḥmetine / gördüm: B15 buldum // 9 ṣa'l-lallahi: B15 yok / leşker birle: B15 çerisi-y-ile / yėrde şu yoḳ idi: B1 yėr şusuzlıġ-ıdı // 11 'Ömer: B1 'Ömer'i / ėrdi: B2 ėrişdi / şu birle: B2 şu-y-ıla // 12 ḫāẕır idi: B2 ḫāẕırdı / yok: B3 eydür // 13 iltürsin: B3 ildürsin / dėyü şordı 'Ömer: B3 eydür / Muḥammed'e: B3 Muḥammedi Muṣṭafā'ya /(13, 14) 'avrat eydür: B3 eydür,ol / dėdi: B4 yok / 'Ömmer: B4 'Ömer // 15 yik: B5 yigrek / (15, **[237a]** // 1) kim bundan yik ola: B5 dėyü

[587] Metinde üstü çizilmiştir.

eydür, belī yā Cebrā’īl, ilerü ḳorḳup ağlardum, (7) imdi utanup ağlaram yā ḳul Taŋrı’dan ḳorḳmaḳ ḳulı tevbeye ėrü(8)rür ve andan utanmaḳ raḥmete degürür ‘azīzi men, kitāb içinde gördüm (9) kim Muḥammedi Muṣṭafā ṣa’l-lallahu ‘aleyhi ve’s-sellem bir gün leşker birle (10) yābānda **[B 201a]** düşin vėrmiş-idi ol yėrde ṣu yoḳ idi, Resūl (11) ‘Ömmer’i ṣu isteyü viribidi, ‘Ömer bir bıŋara ėrdi, meşkini ṣu birle (12) ṭoldurdı, bir ḳarı ‘avrat anda ḥāżır idi, bu ṣuyı kime (13) iltürsin dėyü ṣordı, ‘Ömer eydür, Muḥammed’e iltürem dėdi, ‘avrat (14) eydür, cāẕū Muḥammed’e mi iltürsin dėdi, ‘Ömmer eydür, sübhāna’l-lahı ben (15) ġāzilıġa varuram, bundan yėg ġāzılıḳ ḳanda bulam kim bundan yėg **[237a]**[588] (1) ola, ‘avratuŋ dirincegin boynına bıraḳdı ṭarta buşa peyġāmber (2) ḳatına getürdi ‘ālem faḫri eydür, yā ‘Ömer, bu ne vāḳı’a durur, eydür, yā (3) Resūlu’l-lahi baŋa ṣordı kim bu ṣuyı ḳanda iltürsin ben eyitdüm (4) Taŋrı peyġāmberi Muḥammed’e iltürem baŋa eydür, cāẕı Muḥammed’e mi iltürsin (5) dėr imdi ne buyurursın ne ḳılayın dėr Resūl yönin ol ḳarı (6) ‘avrat ḳıldı eydür, yā ‘avrat eyitgil لَا إِلَهَ إِلاَّاللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ(7) ḳarı eydür, dėmezem ‘Ömer ḳılıcı dartdı Resūl eydür, (8) ṣabur ḳılġıl yā ‘Ömer eydür, nişe dėmezsin ḳarı eydür, anuŋ-çun kim (9) senüŋ peyġāmbarlıġuŋ baŋa taḥḳīḳ degül Resūl eydür, ne dilersin (10) kim benüm peyġāmbarlıġum saŋa taḥḳīḳ ola, ḳarı eydür, bu yėr bir bıŋar (11) çıḳsun, Resūl du‘ā ḳıldı, yėr yarıldı, bir bıŋar çıḳdı, ṣu revān (12) oldı, ‘avrat eydür, yā Muḥammed, buncayadek bıŋar ṭaġlarda olur(13)dı, sen bunda getürdüŋ benüm gözüm olalı senüŋ gibi caẕū görmedüm, (14) ‘acab yavlaḳ caẕūsın, ‘Ömer **[B 201a]** yine ḳılıcı dartdı,

---

[588] [236a, 236b, 237a, 237b (1-9)]: Y nüshasında bulunmamaktadır.
/ ṭartabuşa: B5 dartışa / peyġāmber: B6 peyġāmberüŋ // 2 vāḳı’a durur: B6 vāḳı’adur // 3 baŋa ṣordı kim bu ṣuyı: B7 ben buŋa bu ṣuyı /(3, 4) ḳanda iltürsin ben eyitdüm Taŋrı peyġāmberi: B7 yoḳ / yok: B7 dėdüm bu /cāzı: B7 olcāẕu / iltürsin: B8 ildürsin // 5 dėr: B8 dėdi / yuvanın: B8 bunın // 6 ‘avrat ḳıldı: B(8, 9) ‘avratdın yaŋa ḳıldı // 7 dėmezem: B9 eyitmezin / dėmezsin: B11 dėmezsin: B12 eyitmezsin / B12 yā: yoḳ // 9 taḥḳīḳ: B11 bayıḳ / taḥḳīḳ: B12 bayıḳ // 10 ola ḳarı eydür: B12 ola dėdi eyitdi / yėr: B13 yėrde // 12 buncayadek: B14 buŋadegin // 15 Resūl eydür, yā ‘avrat: B1 yoḳ **[237b]** // 1 daḫı: B2 mucizāt / dilersin: B2 dilerseŋkim / taḥḳīḳ: B2 bayıḳ / yok: B2 dėdi // 2 dilerem: B3 dilerin / Resūl: B3 yoḳ / dadaġın: B3 ṭudaġın / göge baḳdı: B3 gökdin yaŋa baḳdı // B4 oloḳ sā‘at: 3 yoḳ // 4 bükri: B4 büklü / ṭoġrı: B4 düz / yāẕ: B5 yād / el: B5 barmaḳ // B6 dėdi: 5 yoḳ / sevindiler: B6 sevnişdiler // 7 utanup: B7 utanıp / ağların: B7 ağlarvan / (8, 9) Resūl ḥaẕreti: B7 ‘ālem faḫri / ağlakim: B8 ağlağılkim / yėr durur: B8 yėrdür // 9 gerek ol: B8 gerekkim / tevbe: B9 tevbeŋ / ağlamaḳ birle: B9 ağlamaġ-ıla

Resūl eydür, (15) ṣabur ḳılġıl, yā ʻÖmer Resūl eydür, yā ʻavrat bundan yėgrek **[237b]** (1) daḫı ne dilersin benüm peyġāmbarlıġum saŋa taḥḳīḳ ola, ʻavrat eydür, (2) yigitlügüm dilerem ʻÖmer eydür, Resūl dudaġın depretdi göge baḳdı (3) bu ʻavrat bir nefes urdı ʻavrat ditredi, oloḳ sāʻat aḳ ṣaçı ḳara oldı, (4) bükri bėli ṭoġrı oldı, yāz̲ göŋli biliş oldı, el ḳaldurdı (5) eydür, لَا إِلَهَ إِلاَّاللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ dėdi, ṣaḥābeler sevindiler, (6) ol ʻavrat aġladı, Resūl eydür, yā ʻavrat, nişe aġlarsın (7) eydür, yā Resūla'l-lahı gėç geldügüme utanup aġların Resūl (8) ḥażreti eydür, yā ʻavrat aġlakim aġlayası yėr durur, bunda (9) saŋa iki yėrde aġlamaḳ gerek, ol ża'īf tevbe aġlamaḳ birle (10)[589] ḳavī ola, imdi gėrü söz başına varalum أَلَمْ أَنْهَكُمَا daḫı bir elem (11) ni'met aŋdurur, Fir'avn ḳışṣasında أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا ol (12) gün kim Mūsā'ya risālet ḫilʿatin gėyürdiler, kelām-ı ezelī ėşiddür(13)diler, oloḳ sā'at Fir'avn viribidiler اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ (14) dėdiler, yā Mūsā, varġıl bize ündegil dėdi, Mūsā geldi Fir'avn'ı (15) Taŋrı'ya daʻvet ėtdi, maḳṣūdum ḳışṣa degül elem içinde söz söylemek **[238a]** (1) durur, فِرْعَوْنَ ḳaçan kim Fir'avn Mūsā'yı gördi āşinālıḳ eylü(2)klerin aŋdurdı eydür, أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا eydür, oġlan-iken (3) **[B 202a]** seni ben beslemedümmi وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ delim (4) yıllar sarāyum içinde durmaduŋ mı وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ (5) sen ne ḳılasın ḳılduŋ ya'nī Ḳıbṭīlerden biregüyi öldürmişdi, niçe (6) kim Fir'avn kāfir idi, āşikāre eyitmedi kim, sen ādem öldürdüŋ (7) dėyü suçın örtdi eydürsen ne ḳılasın ḳılduŋ ben bilürem kim (8) sen ne ḳılduŋ sen daḫı

[589]// 10 yok: Y8 ḳul uçmaġa gire dīz̲ār göre daḫı / 11 ni'met aŋdurur: B10 aŋdurmaḳ olur / ḳıssasında: Y9 ḳıssası içinde // 12 geyürdiler: B11 geyürdi / (12, 13) işiddürdiler: B11 işitdürdi / yok: Y10 dapa // 14 dėdiler: B12 dėdi / yok: B13 fir'avn / yok: B13 dėdi // 15 da'vet ėtdi: B13 ündedi / (15, **[238a]** // 1) söylemek durur: B14, Y12 söylemekdür / āşinālıḳ: B15 aşnuġı // 3 seni ben: B1 ben seni // 4 içinde: B1 icinde / durmaduŋ mı: Y13 dėmedüŋ mi // 5 öldürmişdi: B3 öldürdüŋ, Y14 öldürmiş idi / nice: B3 niçe // 6 kāfir idi: B3 kāfir-idi / adem: B3 er // 7 sucın: B4 suçın / bilürem: B4 bilürven // 8 sen dalı bilürsin ne ḳılduŋ ben eyitdüm sen ne ḳılduŋ bunda: B4 yok // 9 ḥaḳ'dan: Y16 Taŋrı'dan / ʻnidā: B4 nidī / ḳıla kim: B4, Y16 gele kim // 10 eyitdüm: B6 eyitmeyem / ḳılduŋ ise: B6 ḳılduŋ-ısa / ḳılduŋ sen: B6 sen daḫı // 12 yok: Y1 kim / ʻazze ve celle: B7, Y1 yok / size: Y1 yok // 13 yok: B5 yolın / yok: Y1 nite-kim buyurur // 14 kullaruma: Y2 ḳullıḳ / görür: Y2 yok / baḳsaŋ: Y2 baḳasız / yok: B9 eydür,ėy / ḳullaruma: B9 ḳul / baḳsaŋ: Y2 baḳasın // 15 görsen: B9 göresin / göstereyim: B10 göstereven / anuŋ birle: B10 anuŋ-ıla / yok: Y2 nesne **[238b]** // 1 kafesinde aġzuŋ: B10 aġzuŋ kafesinde, Y3 aġzuŋ içinde / yaratmadım mı: B11 yaratmadum mı / zikr ėdesin: B11 yād ḳılasın, Y(4, 5) yād ḳılduġuŋ / daḫı: B11 yok // 2 üzre: B11 üzere / kim: B12 yok // 3 aġzuŋ içinde: B12 aġzuŋda / dişüŋ dürben: B12 diş / şāz̲: Y4 yok // 4 ḳılduŋ: B13 ḳılduġuŋ / vaḳta: B13 vaḳtda / bolmadum mı: B13 olmadum mı // 5 borcı: B14 borc /şefateyn: B14 yok // 6 içinde: B15 içre / saḳlaġıl: B15 ṣaḳla // 7 ġaybetden: B15 ġaybet ḳılma // 13 yok: B5 yolın / yok: Y1 nite-kim buyurur // 14 kullaruma: Y2 ḳullıḳ / görür: Y2 yok / baḳsaŋ: Y2 baḳasız // 15 yok: Y2 nesne

bilürsin, ne ḳılduŋ ben eyitdüm sen ne ḳılduŋ, bunda (9) yoḳ suvāl yerine getüreler Ḥaḳ'dan 'azze ve celle nidā ḳıla kim, yā ḳulum, bilür (10) misin kim ne ḳılduŋ ben eyitdüm kim sen ne ḳılduŋ ise ḳılduŋ sen (11) bilürsin saŋa bağışlamadum<ŋ>[590] يَا كَرَمَاً لَهُ(12)لاَ غَايَةَ لَهُ يَا فَضْلاً لاَ نِهَايَةَ daḫı **[Y 100a]** bir dürlü elem eydelüm kim Taŋrı 'azze ve celle anuŋ içinde size (13) eylüklerin aŋdurur, أَلَمْ نَجْعَل لَّهُ عَيْنَيْنِ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ nite-kim buyurur (14) eydür, ḳullaruma iki görür göz ben vėrmedüm mi kim baḳsaŋ ve benüm ṣun'um (15) görseŋ yüz biŋ nesne delīl göstereyim anuŋ birle beni bilesin **[238b]** (1) <ḳafa>[591] ḳafasında aġzuŋ dilüŋ bülbülini ben yaratmadım mı kim beni ẕikr ėdesin daḫı (2) anuŋ üzre yüz biŋ şīrīn sözler ben yaratmadım mı kim mü'minler göŋlin (3) şāẕ ḳılasın, otuz iki pāresünüŋ kim aġzuŋ içinde dişüŋdür, ben (4) ḳılmadum mı beni yāẕ ḳılduŋ vaḳtda saŋa èş bulmadum mı, ذَكَرَنِيْ (5)أَنَا جَلِيْسُ مَنْ ol dişleri dilüŋe burc-ı beden ḳılmadum mı, (6) iki dudaġuŋ aŋa ḳapucı ḳılmadum mı, anuŋ içinde dilüŋ saḳlaġıl (7) ġaybetden dėmedüm mi وَ هَدَ لَا يَغْبَتْ بَّعْضُكُم بَعْضًا (8) **[B 202b]**[592] يْنَاهُ النَّجْدَيْنِ أيْ طَرِيْقَيْنِ طَرِيْقُ الضَّلَالَةِ وَ طَرِيْقُ الهِدَا يَةِ (9) ol iki yolı ben saŋa göstermedüm mi ḥaḳḳı baṭılı saŋa bildürmedüm mi (10) işbu nesneleri senüŋ üzre ḥüccet ḳılmadum mı yā ḳulum uyanuḳ (11) olġıl ġāfil olmaġıl daḫı bir ḳavülde eydür,وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ (12) ya'nī ṭarīḳu'ṣ-ṣeddeyn anadan çağa doġduġuŋda ol iki emceki (13) ben göstermedüm mi ikisinde senüŋ çün kim iki süd ırmaġın (14) aḳıtmadum mı dükeli dürlü cānlular yelnine süd damarın fercinden (15) ulaşur illā ādem oġlanlarınuŋ gögsinden nesne ulaşur ferc şehvet **[239a]** (1) yėri durur, gögüz ma'rifet yėr durur, yine ma'rifet muḥabbete ulaşur (2) muḥabbet birle süd olur gögüse ulaşur, andan oġlan ḳurṣaġına (3) ulaşur, oġlan süd emse dadın muḥabbetden bular, doġduġı (4) vaḳt benüm muḥabbetüm birle doġar ve ana ḳarnında yatsa benüm muḥabbetüm birle yatur (5) ḳaçan kim anası örü ṭurup namāz ḳılsa, oġlan

[590] Metinde üstü çizilmiştir.
[591] Metinde üstü çizilmiştir.
[592] // 10 üzre: B3 üzere, Y7 üzerüŋe / ḳulum: B3 bende // 13 ırmaġın: Y10 ırmaḳ gibi // 14 canlular: Y10 cānvarlar // 15 yok: Y10 uluş olur / yok: Y11 muḥabbet birle südi gögse ulaşur andan / yok: Y11 ḳurṣaġına **[239a]** // 1 yok: Y3 aġzuŋ / yėri durur: B7 yėridür / yėr durur: B8 yėrdür // muḥabbet birle: B8 muḥabbet-ile / olur: B8 yok / gögüse: B8 yüksege / muḥabbetden: B9 muḥabbetle // 4 vaḳt: B10 vaḳtın / muḥabbetüm birle: B10 muḥabbetüm-ile / doġar: B10 yok / muḥabbetüm birle: B10 muḥabbetüm-ile // 5 ḳaçan kim anası: B10 yok / ṭurup: B10 durıp // 6 rukūġı: B11 rukū'a /ḳılur: B12 iner // 7 yok: B12 sucūd / yok:B12 ḫoẕ / ögrenür: B12 ögrenü / ḳulum: B13 bende // 8 sevmese-y-idüm: B13 sevmesedüm / yok: B13 seni kendüzüme / ḳulluḳ: B13 ḳullıḳ / vaḳtınıŋ: B14 vaḳtında

daḫı ayaġın durur, (6) ḳaçankim ḳıyāmdan rükū‘a inse oġlan daḫı rükū’ı bile ḳılur, ḳaçan sucūd (7) ḳılsa bile ḫoẕ ḳılur benüm ṭapumı ana ḳarnında ögrenür eydür, yā ḳulum, eger ben seni (8) sevmese-y-idüm ana ḳarnında seni kendüzüme ḳulluḳ ögretme-y-idüm süd emmek vaḳtınıŋ (9) muḥabbete ulaşdurmaya-y-ıdum seni kendüzüm birle bilişdürmeye-y-idüm (10) daḫı ḳaçan oġlan anasını emer olsa anasınuŋ gögsi oġlan (11) aġzında **[B 203a]** oġlanuŋ gözi anası yüzinde süd gögüzden oġlan (12) aġzına aḳar, oġlan gözin süzüp ana **[Y 100b]** yüzine baḳar, كَأَنَّهُ يَقُوْلُ (13) yanī ‘azze ve celle bugün sen ḳonuḳ anuŋ sāḳī yarın uçmaḳda sen ḳonuḳ (14) ben sāḳī bugün süd emgil anaŋ dīẕārına baḳġıl, yarın şarāb (15) içgil benüm dīẕāruma baḳġıl وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ **[239b]** نَّاضِرَةٌ إِلَى (1) رَبِّهَا نَاظِرَةٌ beyit

İçe ḳul anda şarāben ṭahūr

Sāḳisi ola Meliki (2) ġafūr

Teninde ḥulle başı üzre tāc

Bėlinde ḳızıl altūn ḳuşaḳ ḳor

(3) Ṭapucısı ola ġılmān vildān

Görmedük gözler ḥelāli cifti ḥūr

(4) daḫı bir dürlü elem ol durur kim anuŋ içinde hezār minnet var (5) nite-kim Taŋrı eydür, ‘azze ve celle أَلَمْ نُوَسِّعْ لَكَ صَدْرَكَ بَعْدَ مَا كَانَ ضَيِّقاً لاَ يَلِجُ فِيْهِ الإِيْمَانْ (6) أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ أَيْ (7) eylemedüm mi ben senüŋ gögsüŋi ol vaḳtın kim īmān ṣıġmaz(8)dı senüŋ gögsüŋ için ben gėŋitmedümmi göŋlüŋ nübüvvet aġır(9)lıġın götürmezdi ben ḳuvvet vėrmedüm mi ben bunı böyle ḳılmasam مَا كُنتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ(10) sen ne kitāb bile-y-idüŋ ve ne īmān (11) bileydüŋ andan büyügi nite götüreydüŋ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ (12) anı kim bilmez-idüŋ saŋa bildürdüm وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ أَيْ (13) حَطَطْنَا عَنْكَ ثِقْلَ النُّبُوَّةِ ya’nī peyġāmberlıḳ aġırlıḳın senden (14) biz gidermedüŋ miظَهْرَكَ الَّذِي أَنْقَضَ ol aġırlıḳ kim senüŋ (15)

üzeründe-y-idi biz şavmaduḳ mı وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ẕikriŋ daḫı senüŋ **[240a]**[593] (1) yazuŋı ‘ālemlere çevründürmedüm mi, āyet **[B 203b]** taḳdīri bundan olur kim eydür, (2) أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ أَلَمْ تَضَعْ عَنْكَ وِزْرَكَ أَلَمْ نَرْفَعْ لَكَ ذِكْرَكِ (3)bu elemler dükeli minnet ḳomaḳ durur, yine eydür وَلَوْلَا أَن ثَبَّتْنَاكَ(4) eger ben seni dölendürmesem yol üzre yā Muḥammed (5) yaḳlaşduŋ idi egilmege bulardan yaŋa az fesāddan ötrü velikin ben (6) ‘ismet vėrdüm sen ma‘ṣūm idüŋ ve eger ben beklemesem idi sen (7) ādemīlüġıŋ ḳılamıduŋ andan saŋa dünyādan datdura idüm dünyā (8) daddıġuŋ ölüm vaḳtında ölüm acılıġın إِذًا لَّأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ(9) Meliki Ta’ālā (10) ḳamu peyġāmberlere dileyüp vėrdügini Muḥammed dilemedin vėrdi Mūsā (11) eydür, رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي eydür , رَبَّنَا قَوْمِنَا(12)افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ eydür, رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ dükeli birer ḥācet diledi(13)ler Muḥammedi Muṣṭafā degdürdi bulara dileyüp vėrdügini Muḥammed’e dilemedin vėr(14)di Mūsā رَبِّ اغْفِرْ لِي dėyip diledi Muḥammed’e dilemedin إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ vėr(15)di Nuḥ رَبِّ اغْفِرْ لِي dėyip diledi Muḥammed’e dilemedin vėrdiوَ يَنْصُرَكَ **[240b]** (1) Allah naṣran ‘azīzān Süleymān eyitdi رَبِّ اغْفِرْ لِي dėyip diledi (2) **[B 204a]** Muḥammed ‘aleyhi’s-selām dilemedin إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ vėrdi İbrāhīm(3) رَبِّ اجْعَلْ هَٰذَا الْبَلَدَ dėyüp diledi Muḥammed’e dilemedin وَأَنتَ حِلٌّ بِهَٰذَا الْبَلَدِ ya’nī Süleymān رَبِّ اغْفِرْ لِي dėyüp diledi

[593]// 9 ulaşdurma-y-ıdum: B14 ulaşdurmayadum / kendüzüm birle: B14 kendüzüm-ile / bilişdürmeye-y-idüm: B(14, 15) bilişdürmeyeydüm / gögüzden: B1 gögsinden / (9, 10,11): Y’de yok // 12 ana: B2 anası / yok: Y1 ya’nī // 14 şarāb: B4 şarāban ṭahūr // 15 icgil: B4 içgil **[239b]** // 1 beyit: B ve Y’de yok // (1, 2, 3, 4): Y’de yok// 4 ol durur: B5 oldur / içinde: B5 icinde // 5 ‘azze ve celle: Y3 yok // (6, 7, 8): Y’de yok // 7 eylemedüm mi: B7 giŋdimedüm mi // (8, 9) aġırlıġ: B9, Y3 aġırlığın / götürmezdi: B9 götürümez-idi / ḳılmasam: B10 ḳılmasadum // 11 götüreydüŋ: B11 götüredüŋ // 12 saŋa: B12 yok // 13 aġırlıḳın: B13, Y5 aġırlığın // 14 aġırlıḳ: Y6 aġırlığın// 15 üzeründe-y-idi: B14 ortaŋı şıyırdı **[240a]** // 1 cevrendürmedüm mi: B15 çavlandurmaduḳ mı, Y7 cavlındurmaduḳ mı / taḳdīri: B1 taḳdiri / bundan: B1 bundaḳ, Y7 böyle // 3 bu: B2 yok // 3 minnet ḳovmaḳ durur: B2 minnet ḳılmaḳdur, Y8 minnetdür // 4 dölendürmesem: B3 dölendürmesedüm, Y9 dölendürmese / üzre: B3, Y9 üzere // 5 yaḳlaşduŋ idi: B3, Y9 yaḳlaşduŋ-ıdı / bulardan yaŋa: B4 bular dapa, Y10 bularuŋ dapa / az: B4 ön / velikin: B4 velīkin // 6 idüŋ: B5 olduŋ / ve: B5 yok / beklemesen idi: B5 beklemesedüm / sen: B5 yok // 7 ādemīlüġıŋ: B5 ādemilüġuŋ / ḳılam-ıduŋ: B5 ḳılduŋ / dünyādan: B5 dünyeden // 8 daddıġuŋ: B6 datduġuŋ / acılıġın: B6 acığın / dėyib: B13 dėyüb // 9 Meliki Ta’ālā: Y12 Ḥaḳ Ta’ālā celle celālühū // 10 ḳamu: Y12 // 15 dėyip: B14 dėyüb **[240b]** // (1, 2, 3): Y’de yok // 1 yok: B15 vėrdi / dėyib: B15 dėyüb // 2 ‘aleyhi’s-selām: B1 yok // 4 ḳulluḳ: B4 ḳullıḳ / velikin: B4 velīḳin / ḳulluḳ: B4 ḳullıḳ // 5 bilmek birle: B4 bilmek-ile / eyü olur: B5 eyüdür / ‘aleyhi’s-selām: B5 ‘aleyh // 6 üzre: B5 üzere / ḳulluḳ: B5 ḳullıḳ // 7 küstāḫlıḳ birle: B6 küstāḫlıġ-ıla // 8 eydür: B6 yok / göster seni baŋa göreyim: B(6, 7) seni göreyim göster dėdi // 9 yok: B7 dėdi // 10 yaŋa: B8, Y16 yok // 11 nesnelerden: B9 nesneden // 12 meleküt: Y17 meleküti / yok: B10 ki / açġıl: B10 aç / men: B10, Y1 ben / varuram: B10 varurvan

Muḥammed’e dilemedin[594] لِّيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ (4) مَا تَقَدَّمَ vėrdi tā bilgil kim ḳulluḳ eyü durur velikin, ḳulluḳ edebin (5) bilmek gerek, bilmek birle eyü olur, Mūsā ‘aleyhi’s-selām ḳurb (6) bisāṭı üzre durdı ḳulluḳ ḳuşaġın ḳuşandı, muḥabbet şarabın (7) içdi, küstāḫlıḳ birle dilin açdı, رَبِّ أَرِنِي أَنظُرْ إِلَيْكَ (8) eydür, ilāhī göster seni baŋa göreyim dėdi, lā-cirem nidā geldi, (9) لَنْ تَرَانِي eydür, hergiz görmeyesin ol ṣadr-ı bedr-i ‘ālem (10) faḫri Benī Ādem mi‘rāc düninde ne ṣaġdın yaŋa baḳdı ve ne soldın yaŋa baḳdı (11) ne dilim depretdi, Taŋrı’dan ayruḳ nesnelerden iki gözin yumdı, ün geldi, (12) yā Muḥammed, gözüŋ açġıl kim melekūt **[Y 101a]** göresin, eydürmen Melike varuram (13)[595] melekūte baḳmayam ḳaçan ikinci göge vardı ün geldi yā Muḥammed gözüŋ (14) açġıl kim ceberrūt göresin eydür, ben cabbāra varuram ceberūta baḳmayam, (15) üçünci gögden ün geldi yā Muḥammed, gözüŋ açġıl kim ḳudret göresin eydür, **[241a]** (1) ben ḳadiire varuram ḳudrete baḳmayam, Ḥaḳ’dan gözin ırmadı andan ayru(2)ġa ḳayırmadı مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى Ḥaḳ’dan fermān geldi yā Muḥammed, (3) melekūte baḳmazsın Melike baḳġıl ḳudrete baḳmaz-ısaŋ ḳādire **[B 204b]** baḳġıl ceberūta (4) baḳmaz-ısaŋ cabbāra baḳġıl وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ ‘azīzi (5) men bir laṭīf söz geldi ḫaṭıruma eydür, meclisi ḫatm ḳılurvan ḫaber durur, (6) peyġāmberden ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve’s-selem eydür, مَنْ يَرَانِيْ طُوبَى لِمَنْ يَرَى مَنْ يَرَىٰ مَنْ يَرَانِيْ (7) طُوبَى لِمَنْ يَرَانِيْ وَ لِمَنْ يَرَى eydür, ne mutlu kim beni görür (8) sevene ümīẕli beni göreni görürse ve ne ümīẕli beni göreni görürse (9) şi‘r فِدَاءَ كَمَا نَفْسِيْ رَضَاً لاَ لاَ تَكَلُّفِ (10) لَقَدْ صَرَتْ بَعْدَ المُلْتَقَىْ عَنْ لِقَاكُمَا مُهَوَّنْ وَجْدِيْ أَنْ أَرَا مَنْ يَرَاكُمَا (11) maḳṣūdum oldurur kim فَطُوْبَىْ لِنَفْسٍ أَنْ تَكُوْنَ فِدَاكُمَا (12)سَيِّدِ كَوْنَيْنِ رَسُوْلِ الثَّقَلَيْنِ كَبُوتَرْ

[594] Metinde kenara yazılmıştır.

[595] // 13 yok: Y1 melike vėrürmen / ḳaçan: B11 yok / vardı: B11ėrişdi // 14 acġıl: B11, Y1 açġıl / varuram: B12 varurvan, Y2 varurmen// 15 üçünci: B12 ücünci, Y2 ücinci **[241a]** // 1 varuram: B13 varurvan, Y3 varurmen / baḳmayam: Y3 baḳmazmen // 2 ḳayırmaġı: B14 ḳayġurmadı // 5 geldi ḫaṭıruma: B2, Y6 ḫāṭıruma geldi / eydür: B2 eydürem / ḳılurvan: B2 ḳıluram, Y5 ḳılayım / ḫaber durur: B2 ḫaberdür // 6 ṣalla’l-lahi ‘aleyhive’s-selem: B3 ‘aleyh // 7 ne mutlu kim: B4 devletlü olkim / görür: B4 gördi // 9 şi’ir: B’de yok / yok: B(4, 5) veyā beni göreni gördi veyā beni göreni göreni gördi beyt tāzi // 11 oldurur: B7 bundan oldurkim, Y7 bunda oldurkim // 13 döndi ise: B8 döndi, Y8 dönicek / ṣataṣdı: B8 uġradı, Y8 uġrayu geldi /// 14 iletdi: B9 yok / yok: B10 vaḳt // 15 ẓa’īf dururlar: B10, Y9 ża’īfdür / yėtmez: B10 yėtmeye dėdi / peyġāmber söz-ile peyġāmber: B11 söz-ile peyġāmber, Y9 sözi birle **[241b]** // 1 yok: Y9 gėrü / yok: B11 bir / varduġınca: B11 varduḳda // 2 kesdin: B12 kes / gėrü: B12 yok // 3 Resūl: Y10 Muḥammed / ṣataṣdı: B13 uġradı // 4 bėşe: Y11 bėşe / güçleri: B14 güçleri / peyġāmber: Y11 resūl // 5 utanuram: B14 utanurvan, Y(11, 12) utanurmen / gėrü: B14 ayruḳ / coḳ: B15, Y12 öküş / söz çün: B15 söz-içün // 6 ḫabībsen: B15 ḫabībsin / barġıl: B15, Y13 varġıl

ﺑُﺮْﺝِ ḳābe ḳavseyn Muḥammedi Muṣṭafā ḳaçan kim mi‘rācdan gėrü (13) döndi ise Mūsā peyġāmbere ṣataşdı eydür, yā Muḥammed, ümmetüŋ(14)-çün ne getürdüŋ eyitdi elli namāz vaḳt getürdüm Mūsā eydür, yā Muḥammed, (15) ümmetüŋ ża’īf dururlar güçleri yėtmez Mūsā peyġāmber söz-ile peyġāmber **[241b]** (1) bėş kez ḥażrete vardı degme bir varduġınca gėrü on namāzdan ṭoḳuzın (2) kesdi, elli namāzı bėşe getürdi, bėşinci kez döndügi vaḳtın gėrü (3) Mūsā’ya ṣataşdı eydür, yā Muḥammed, ne ḳılduŋ Resūl eydür, elli namāzı (4) bėşe getürdüm Mūsā eydür, yā Muḥammed, hem güçleri yėtmeye peyġāmber (5) eydür, yā Mūsā, utanuram gėrü varmaġa çoḳ vardum bu söz çün (6) Mūsā eydür, ḥabībsen sen bilürsin gerekse barġıl ben **[B 205a]**[596] maḳṣūduma (7) ėrdüm, benüm maḳṣūdum ol degül kim elli namāzı beşe getürdüm benüm maḳṣu(8)dum oldıkim sen degme kez ḥażrete varduġunca göre idüm gėrü döndügüŋce (9) göre-y-idüm seni imdi ben maḳṣūduma degdüm ḳaçan kim vaḳt olsa (10) mevlīme eydem ilāhī eger Ṭur ṭaġında Rabbī ernī dėyip dīz̤ār diledügüm (11) vaḳtın لَنْ تَرَانِيْ dėyüp göstermedüŋse mi‘rāc düni seni göreni gördüm (12) dėyem bāri بَرَهْ كُزَرْ رَوَاسْتْ بِكِي دِيدَه كُنَمْ مَجْلِسْ (14) خَاكِي قَدَمَشْ چُو سُرْمَه دَرْ دِيدَه كُنَمْ جَوْدَشْ بِكَشَمْ جَفَاشْ نَا دِيدَه كُنَمْ (13) اَزْ دِيدَه بَدِيزَارْ بِسَنْدِيدَه كُنَمْ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا (Y16) yolında (Y17) **[Y 101b]** and yāz̤ ḳılur ol firişteler

---

[596] // 7 ėrdüm: B1 degdüm / yok: B1 sen / (7, 8) maḳṣudum: B1 murād / varduġunca: B2 varduḳca / yok: B2 Ḥaḳ dīz̤ārın / göre idüŋ: B2 göredüŋ / döndügünce: B2 döndüŋce // 9 göreydüm seni imdi: B3 ben seni göreydüm / degdüm: B3 ėrdüm // 10 mevlīme: B3 mevlāma / ilāhi: Y15 yok / eydem: B4 eyidem / dėyib: B4 dėyüb // 11 göstermedüŋse: B5 göstermedüŋ-ise / düni: Y16 düninde / (11, 12) seni göreni gördüm dėyem bāri: B5 seni göreni bāri gördüm dėyem dėdi / yok: Y(16, 17) tercüme dost bulına oturam göz gözleyim göŋülkinüŋ dosta bir kezleyem her ne vaḳtın görsem sevgümüzi göŋül göyüngil aŋa ben söyleyeyem // 14 yāz̤ ḳılur: Y1 yād ḳılur / firişteler: B8 ferişteler, Y1 ferişte // 15 yok: Y1 oġlanı / ṭartarlar: B9, Y2 dartarlar / yok: Y2 ‘arab dilince **[242a]** // 1 olur: B10 dėrler, Y2 dėmek olur / yok: B10 yāyı / dartmaḳlıġına: B10 dartmaġına, Y3 dartmaġına / ādemīler dartmaḳlıġına: Y3 yok // 2 cān: B11, Y3 yāy / yayuŋ: Y4 yāy / eli birle: B11 eli-y-ile // 3 dartar: B11, Y4 çeker / eli birle: B12 eli-y-ile / (3, 4) aŋaruya atar: B12 aŋaru yėter / andayoḳ: B12 yok, Y4 ancılayın / firişte: B12 fėrişte / eli birle: B12 eli-y-ile / ḳuluŋ: B12, Y5 bendenüŋ / dutup: B13 dutıp / eli birle: B13 eli-y-ile // 7 aḳşamaḳ: B14 ıḳşamak, Y6 ıġşamaḳ // 8 dartsaŋ: B15 çekesin / büklünür: B15 bilinür / (8, 9) kemişür bunda yoḳ: B1 atar hem böyle / ḳul: B1 bende / ḳuluŋ: B1, Y8 bendenüŋ / bükülür: B1, Y8 bükilür // 10 yok: B1 kendüde / daşra: B2 ṭaşra / çıḳarur: B2 bıraġur / cānın: B2 cānı // 11 uşaḳ: B3 uşaġ / yüzüni: B3 yüzin / yok: B3 ve // 13 yüzügi: B4 yüzügin / çıḳarur: B4 çıḳarup / göyürür: B5 geyürür / sevdügüŋ: B5 sevdüŋ // 14 işüŋden: B5 işiŋden // 15 ayrılmaḳ ḥāli: Y10 ayrıldıġı-çun / kimse: B7 olkimse **[242b]** // 2 yok: B7 anuŋ / yok: B7 ḳanı Muḥammedi Muṣṭafā idi // 3 bişesi: B9 pīşesi / (3, 4) cezā-y-ıdı: B9 cezāsı-y-ıdı / buta: Y12 puta // 5 sücü: B10, Y12 süci / icmedi: B10 içmedi / (6, 7): Y’de yok // 7 göŋlinde yoġ-ıdı: B12 göŋlinde çıḳdı / ḳapusını: B12 ḳapusın // 8 müslümāŋlıḳlar: B13 müslümānlıḳ // 9 anı: Y14 yok / degdi ise: B14 degdi // 10 zār zār: B15 zārı zārı

ḥaḳḳına kim (15) ādemī cānın ṭartarlar tā niçe eydür ‘Arab dilince نَزَعْتُ القَوْسَ yā oġlanı dartdum dėr **[242a]** (1) نَازِعْ dartıcı olur, ol firiştelerüŋ cān dartmaḳlıġı ādemīler dartmaḳlığına (2) beŋzer, nite-kim biregü cān dartar olsa bir eli birle yayuŋ kirişin dutar, (3) kendüye dartar daḫı bir eli birle yayuŋ ḳabżasın dutar, aŋaruya (4) atar, andayuḳ ol firişte daḫı bir eli birle ḳuluŋ tenin dutup (5) aŋaru iter ve bir eli birle cānın dartar إِذَا نُزِعَ القَوْسُ خَرَجْ (6) خَرَجَ مِنْهُ الرَّنِيْنُ وَ إِذَا نُزِعَ الرُّوْحَ خَرَجَ مِنْهُ الأَنِيْنَ ḳaçan kim (7) yay dartılsa yaydan aḳşamaḳ çıḳar, kirişden iŋlemek çıḳar, nite-kim (8) yayı dartsaŋ iki büklünür ḳaçan ḳosaŋ kirişdekini **[B 205b]** ṭaşra kemişür bunda (9) yoḳ firişte ḳul cānın dartsa ḳuluŋ yėdi endāmı bükülür, ne kim (10) var-ısa daşra çıḳarur, cānın tenden çıḳarur, altunı kīseden çıḳarur (11) gibi uşaḳ oġlanı uyluḳdan giderür, yüzini ḫalḳdan döndürür gözini (12) cihāndan yumdurur, yönini dıvāra döndürür destārın başından (13) indürür, yüzügi çıḳarur barmaġından ayırur, yaḳasuz ṭon gėyürür[597] sevdügüŋ (14) işüŋden ayırur, buŋa ne geldi, böyle oldı, cāndan ayrıldı, ėy ḳarında(15)şlar, cāndan ayrılmaḳ ḥāli böyle olsa نَعُوْذُ بِاللهِ ol kimse kim **[242b]** (1) īmāndan ayrılsa ‘acab anuŋ ḥāli nite ola, ol erkim adı (2) ‘Ālīyy-i murtażā idi ḳanı Muḥammedi Muṣṭafā-y-idi[598]anuŋ cifti Fāṭımatü’z-zehrā-y-idi, oġlı şehīd-i (3) kerbelā-y-idi bīşesi ḥacc u ġaza-y-idi, va‘desi uçmaḳ cezā(4)-y-ıdı hergiz ol buta ṭapmadı, kerem ḳapusın yapmadı, (5) hergiz sücü içmedi, Çalap buyruġından geçmedi, hergiz dünyā(6)ya ısınmadı, hergiz ṭā‘atden uşanmadı, bir ḳarış yėr dutmadı (7) ḥarām loḳma yutmadı küfür anuŋ göŋlinde yoġ-ıdı, Ḫayber ḳapusunı (8) yıḳdı, İslām andan dolandı, Müsülmānlıḳlar gönendi, Cebrā’īl (9) anı ögdi Resūl anı begendi, ḳaçan kim nefesi āḫirine degdi ise (10) yönin ḳıbleye döndürdi, destārın yüzine örtdi, zār zār aġladı, (11) yine destārın yüzinden giderdi Ḥasan’ı ve Ḥüseyn’i **[B 206a]**[599] ündedi, (12) ḳatına getürdi boyunların ḳuçdı ve bunlaruŋ yüzin kendü yüzine

[597] Metinde: göyürür
[598] Metinde kenara yazılmıştır.
[599] // 7 ėrdüm: B1 degdüm / yok: B1 sen / (7, 8) maḳṣudum: B1 murād / varduġunca: B2 varduḳca / yok: B2 Ḥaḳ diẕārın / göre idüŋ: B2 göredüŋ / döndügünce: B2 döndüŋce // 9 göreydüm seni imdi: B3 ben seni göreydüm / degdüm: B3 ėrdüm // 10 mevlīme: B3 mevlāma / ilāhi: Y15 yok / eydem: B4 eyidem / dėyib: B4 dėyüb // 11 göstermedüŋse: B5 göstermedüŋ-ise / düni: Y16 düninde / (11, 12) seni göreni gördüm dėyem bāri: B5 seni göreni bāri gördüm dėyem dėdi / yok: Y(16, 17) tercüme dost bulına oturam göz gözleyim göŋülkinüŋ dosta bir kezleyem her ne vaḳtın görsem sevgümüzi göŋül göyüngil aŋa ben

urdı ve (13) eyitdi ėy oġlanlarum ben varuram siz ḳalursız, bu günden gėrü (14) bizüm görmegümüz ḳıyāmata ḳaldı, Ḥasan ve Ḥüseyn aġlaşdılar, (15) eyitdiler, yā baba, anamuz bizi saŋa ışmarladı, imdi **[Y 102a]** sen varursın, **[243a]** (1) bizi kime ışmarlarsın, ‘Alī̇yy-i murtażā eydür, ėy iki gözüm çırāġı(2)ları size anaŋuzdan yėgrekdüm, Taŋrı size bes durur, anaŋız sizi (3) baŋa ısmarladı, ben sizi Taŋrı’ya ışmarladum, beni du‘ā birle aŋaduruŋ, (4) yā ziyārete çıkıŋ, başuŋuz açuŋ, Taŋrı’ya du‘ā ḳıluŋ, yüzüŋüz (5) göge döndürüŋ, gözüŋüz yaş birle ṭolduruŋ, beni göz yaşı birle (6) Taŋrı’dan dileŋ kim dermānde olduġum vaḳtdur, Ümmü Selem eydür, (7) ben ‘Alī̇ ḳatına vardum ḳatlanumadum dirincegüm bıraḳdum çaġırdum (8) eyitdüm, yā ‘Alī̇ nişe böyle dėrsin bizi ḳorkudursın degdürgil (9) bizi ḳorḳutmaġıl eydür, yā Ümmi Seleme ‘Alī̇ kimseyi ġarḳa yėrine (10) degdi, ah eger ġarḳ olursa Ümmi Seleme eydür, yā ‘Alī̇ sen böyle(11)sin biz ne ḳılavuz ‘Alī̇ yüzin burtardı, ben ṣandum kim meger (12) İblī̇s baŋa nesne getürür, eyitdüm yā ‘Alī̇yy-i murtażā ne görinür saŋa (13) nişe beŋzüŋ burtarursın eydür, uçmaḳ ḥūrī̇lerin baŋa ‘arż ḳılur(14)lar, eyitdüm, siz baŋa gerekmezsin daḫı benüm gibi **[B 206b]** ḫādimsiz baŋa maḫdūm (15) gerek eydür, gördüm dudaġın depredür ḳulaġum aġzına yaḳın ḳılup **[243b]** (1) diŋledüm nedir dėyü eydür, يَا رَبْ تَخْلُقُ بِحُوْرِهَا لَكِنْ بِقُرْبُكَ طَابَ فِيْهَا المَسْكَنْ (3) يَمِيْلَ إِلَيْهَا قَلْبِ عَبْدِكَ يَا كُنْ مَوْلاَيِ لَمْ يَطِبِ الجِنَانُ (2) جَنَّةً أَبَدِيَّةً حَتَّىْ ma‘nī bu durur kim (4) eydür, ilāhī̇ yaradursınuçmaḳ görklü tā aŋa ḳuluŋ göŋli meyl (5)

söyleyeyem // 14 yāz̤ ḳılur: Y1 yād ḳılur / firişteler: B8 ferişteler, Y1 ferişte // 15 yok: Y1 oġlanı / ṭartarlar: B9, Y2 dartarlar / yok: Y2 ‘arab dilince **[242a]** // 1 olur: B10 dėrler, Y2 dėmek olur / yok: B10 yāyı / dartmaḳlıġına: B10 dartmaġına, Y3 dartmaġına / ādemī̇ler dartmaḳlıġına: Y3 yok // 2 cān: B11, Y3 yāy / yayuŋ: Y4 yāy / eli birle: B11 eli-y-ile // 3 dartar: B11, Y4 çeker / eli birle: B12 eli-y-ile / (3, 4) aŋaruya atar: B12 aŋaru yėter / andayoḳ: B12 yok, Y4 ancılayın / firişte: B12 fėrişte / eli birle: B12 eli-y-ile / ḳuluŋ: B12, Y5 bendenüŋ / dutup: B13 dutıp / eli birle: B13 eli-y-ile // 7 aḳşamaḳ: B14 ıḳşamak, Y6 ıġşamaḳ // 8 dartsaŋ: B15 çekesin / büklünür: B15 bilinür / (8, 9) kemişür bunda yoḳ: B1 atar hem böyle / ḳul: B1 bende / ḳuluŋ: B1, Y8 bendenüŋ / bükülür: B1, Y8 bükilür // 10 yok: B1 kendüde / daşra: B2 ṭaşra / çıḳarur: B2 bıraġur / cānın: B2 cānı // 11 uşaḳ: B3 uşaġ / yüzüni: B3 yüzin / yok: B3 ve // 13 yüzügi: B4 yüzügin / çıḳarur: B4 çıḳarup / göyürür: B5 geyürür / sevdügüŋ: B5 sevdüŋ // 14 işüŋden: B5 işiŋden // 15 ayrılmaḳ ḥāli: Y10 ayrılduġı-çun / kimse: B7 olkimse **[242b]** // 2 yok: B7 anuŋ / yok: B7 ḳanı Muḥammedi Muṣṭafā idi // 3 bişesi: B9 pī̇şesi / (3, 4) cezā-y-ıdı: B9 cezāsı-y-ıdı / buta: Y12 puta // 5 sücü: B10, Y12 süci / icmedi: B10 içmedi / (6, 7): Y’de yok // 7 göŋlinde yoġ-ıdı: B12 göŋlinde çıḳdı / ḳapusını: B12 ḳapusın // 8 müslümāŋlıḳlar: B13 müslümānlıḳ // 9 anı: Y14 yok / degdi ise: B14 degdi // 10 zār zār: B15 zārı zārı

ḳıla uçmaḳ anuŋ birle ḫoş degül anda ḥūrīler ola, uçmaḳ anuŋ (6) birle ḫoş durur kim ḳul anda seni bula dėr beyit

(7) Uçmaḳ anda ḫoş durur kim seni anda bulam

Ḥaḳ viṣālin ārzūlayup sevnü sevnü gelem

(8) Sensüz uçmaḳ bulınca ben senüŋ vaṣluŋ-ıla

Sevgülüdür yüz biŋ yıl ṭamu içinde olam

(9) Kesilürseŋ ben ḳuldan kesilmeyem ben senden

Senden artuḳ yoḳ Çalap kim sıġınu anda varam

(10) Bir Çalab'sın 'ālem içre bendeyük ḳuluŋ delim

Senden artuḳ yaradan yoḳ kim ben aŋa yalvaram

(11)[600] oḳuġıl yā muḳri وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا نَازِعَاتْ dėyü ol cān dartan (12) firişteler eydür, daḫı bir yėrde eydür, اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ daḫı bir yėrde (13) eydür, يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي ėy Ḫoca Ṭoġan kim (14) pāẕişāh ündemegi birle gelür ḳul cānı doġan gibidür gėrü Melikü'l-arş (15) fermānı birle uçup ḳul ḳatına ḳonmışdurur, yine Melikü'l-arşdan fermān **[244a]** (1) gelmeyince çıḳmaz ḳaçan fermān gelse يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي dėyü (2) gėrü gelgil baŋa gelgil bende cānı uçar ÇalabÇalap ündemegi birle ya'nī ḳıġırmaġı (3) birle melekü'l-mevt anı ṭoyınca ol 'arşa yėtişmiş olur ḥikāyet eger (4) bilürseŋ Ḫayr Nessāc gibi olġıl ol Ḫoca Ḫayr Nessāc bir gün (5) Baġdād mescidine girdi, ikindü namāzın ḳılmaġa baḳdı, melekü'l-mevti (6) gördi eydür, yā **[B 207a]** melekü'l mevt baŋa mı geldüŋ eydür, evet Ḫayru(7)'l-nessāc eydür, قِفْ فَأَنْتَ عَبْدٌ مَأْمُوْرٌ وَ أَنَا عَبْدٌ مَأْمُوْرٌ وَمَا بِهِ فَلاَ يَفُوْتَكَ وَ مَا أَمَرَنِيْ بِهِ رَبِّيْ يَفُوْتَنِيْ (8)أَمِرْتَهْ eydür, sen bir ḳulsın fermān (9) dutucı, ben bir ḳulam fermān işleyici, saŋa bir iş buyurdı baŋa bir iş buyurdı (10) saŋa buyurdı kim cān

[600] // 11 oḳuġıl: B6, Y9 oḳıġıl // 12 firişteler: B7, Y9 ferişteler // 14 ündemegi birle: B9 ündemegi-y-ile, Y11 ḳıġırmaḳ birle / yok: B9 gėrü / ḳul: B9, Y11 bende / doġan: B10 ṭoġan / gibidür: B10 gibi durur,/ Melikü'l-'arş: Y11 Ḥaḳ Ta'ālā // 15 fermāŋı birle: B10 fermānı-y-ıla / ucup: B10 uçıp / ḳul: B10 bende **[244a]** // 1 yok: Y12 gelse / Calab: B12 Calab / ündemegi birle: B13 ündemegi-y-ile / (2, 3) ya'ni ḳıġırmaġı birle: B13 yok, Y13 fermān birle / ṭoyınca: B13, Y13 doyınca / yėtişmiş: B13, Y14 degmiş // 6 yā: B15 yok / evet: B1 yok // 9 dutucı: B3 dutıcı / yok: Y17 ve / ḳulam: B3 ḳulvan / yok: Y1 dėyü ve // 11 ṣabur: B4 ṣabr / ḳaluram: B5 ḳalurvan // 12 yok: Y2 ve / ḳaluram: Y2 ḳalurmen // 13 men: B6, Y2 ben / yok: Y3 dėdi / gėrü: B6 ṣoŋra // (14, 15): Y'de yok **[244b]** // (1, 2, 3, 4, 5): B ve Y'de yok // 6 feryāẕ: B10 feryād // 8 ben: B12 yok / ḳılayın: B12 ḳılam / yok: B12 ki // (9, 10) baḳadurdı: B13 durdı / (10, 11) oturdı-y-ısa: B14 oturdı / aŋlıcaḳ: B14 derḫāl / ḳıldı: Y5 vėrdi / Ebū'l-ḫayr nessāc nite kim: Y'de yok // 12 ḥükmi durur: Y5 ḥükmidür / yok: Y6 Ebū'l-ḫayrü'l-nessāc / pāẕişāha: Y6 pādişāha // 13 yıl: Y6 yıldur / müstehelik: B15 müstehelek

[Y 102b] alġıl, baŋa buyurdı kim namāz ḳılġıl, eger (11) sen bir sā‘at ṣabur ḳılursaŋ cān almaḳdan yada ḳalmayasın, (12) eger ben ṣabur ḳılursam namāz ḳılmaḳdan yada ḳaluram, imdi sen (13) güygil men ikindü namāzın ḳılayım, andan ġerü sen bilürsin melekü’l(14)-mevt aylaḳ durdı ol namāz ḳılınca beyit ذَابَ مِنِّيْ فِيْ فُوَادِيْ (15) بَدَنِيْ وَ فُوَادِيْ كُلَّ شْيْءٍ مِنْكُمُ عِنْدِيْ حَسَنٌ صَحَّ عِنْدَ النَّاسِ إنِيْ (1) ذَابَ مِمَّ فِيْ بَدَنِيْ فَاقْطَعُوا حَبْلِيْ وَ إنْ شِئْتُمْ صِلُوا **[244b]** غَيْرَ أنْ لَمْ يَعْلَمُوا عِشْقِيْ لِمَنْ (2)عَاشِقٌ gögŋlüm odından eridi bu tenime (3) tercüme tenüm derdinden eridi hem göŋlüme kesük cānum yoḳsa diler(4)seŋiz ulaşduruŋ her ne kim ḳılursaŋuz rāżı oldumsa (5) dükeli ḫalḳa nūş olsun, ben āşıḳvan, lākin beni kimse bilmez ‘ışḳum kime (6) ėy dostlarum feryāẕ degil bu vaḳtın görmedüŋ ‘āḳıbetine ėrmedüŋ (7) ümīẕine degmedüŋ işbu göynüklü göŋülle melekü’l-mevt eydür, (8) ilāhī ben ne ḳılayın fermān geldi yā melekü’l-mevt benüm ḳulum (9) fermānınca olġıl yā melekü’l-mevt ol bucaḳda muntaẓır olup baḳa(10)dururdı, ol göyüklü ’āşıḳ namāz ḳılınca ḳaçan taḥiyyāta oturdı(11)-y-ısa aŋlıcaḳ geldi, selām ḳıldı Ebū Ḫayru’l-nessāc nite-kim şeri’at (12) ḥükmi durur, namāzdan fāriġ oldı Ebū’l-Ḫayru’l-Nessāc eydür, Melik’e pāẕişāha altmış (13) yıl müstehlik cānumı **[B 207b]**[601] senüŋ çün vaḳıf ḳıldum dükeli leẕẕetden (14) seçildüm imdi ḥażretüŋden biregü viribidüŋ kim göŋlinde (15) bir zerre mihir yoḳdur ḳaynaḳı tīz ḳılmış benüm cānum almaġa geldi **[245a]** (1) buncaya degin işüm Ḥaḳ birle idi, imdi işüm ḫalḳ birle oldı (2) senüŋ ‘izzetüŋ ḥaḳı-çun eger baŋa yaḳın gelürse senüŋ şevḳuŋ (3) odı birle göyünmiş göŋülden bir ah ḳılam kim anı göre ayruḳ kimse(4)nüŋ cānın almaġa yaḳın gelmeye beyit تَا اَزْ سَرْ عِشْقِ تُو بَرْ نَازَدْ كَرْدْ (5) زَهْرِ غَمِ تُو جُو نُوشْ مِي خُوهَمْ كَرْد وَسُو زَانَمْ وَكْرِيَا نَمْ يَا دُوزَخِ ذَرْدْ (6) بَا شَمَعْ مَكُنْ بَرَادِي خُوَاهَمْ كرَدْ tercüme

---

[601] / senüŋ çün: Y6 senüŋ içün / yok: Y7 dünyā// 14 imdi: Y7 şimdi / biregü: B1 biregüyi / yok: Y7 hergiz // 15 yoḳdur: B2 yoḳdurur, Y7 yoḳ / ḳaynaḳı: B2 ḳaynaḳın, Y(7, 8) ḳaynaġın / benüm: Y8 yok / almaġa: Y8 almaḳ ḳaṣdına **[245a]** // 1 Ḥaḳ birle idi: B3 Ḥak-ıla-y-ıdı / ḫalḳ birle: B3 ḫalḳ-ıla // 2 ḥaḳı-çun: B4, Y9 ḫaḳḳı-çun // 3 odı birle: B4 odı-y-ıla / göŋülden: B5, Y9 göŋlümden / ḳılam: B5 ėderem // 3 yok: Y9 kez / (3, 4) kimsenüŋ: B5 kimesne / beyit, tercüme: B’de yok // 7 ġaygu: Y11 ḳaygu / ḳotarınca: Y11 ḳatarunca // 8 tenüm: Y11 yok / söyünübdür: Y11söyünüp düb // 9 hiç: B7 hic // 10 nişān durur: B8 nicedür, nişānıdur / gūra ḳoymaḳ: Y13 yok// (11, 12, 13): Y’de yok // 11 ḥācet durur: B8 ḥācetdür // 12 ḳulum: B9 bende / (12, 13) ‘azāb ḳılmaġa saŋa: B(9, 10) saŋa ‘azāb ḳılsa / yok: B10 ölsem / (13, 14) baŋa yāsin ḳazıcı mı ḥācet-idi kim seni ḳazsa seni ….yā melekü’l-mevt mi ḥācet-idi: B10 yok // 15 cānuŋ alamen: B10 cānuŋ alsam, Y14 yok / yok: B(10, 11) daḫı gūrda ‘azāb ḳılsam / degülmiyem: B11 degülmidüm / (15, **[245b]** // 1) yazuḳ ḳılduġuŋ vaḳtın: B11 vaḳtın yazuḳ ḳılduŋ / yuddursam: B11 yutdursam // 2 size: B13 saŋa / (2, 3) yaġmūr yaġduram: B13 yaġdursam yaġmur gibi, Y15 ṭaş yaġdırsam // 4 senüŋle: Y16 senüŋ birle / ḳıluram: B15 ḳılurvan, Y16 ḳılurmen // 5 miḫnet durur: B15, Y17 miḫnetdür / ni’met durur: B15, Y17 ni’metdür // 6 ṭarduġum: B1, Y17 dartduġum / dökmek çün: B1 dökmeg-içün, Y17 dökmek içündür / laḫde: Y1 ve gūra// 7 ḳılmaġ-ıçun durur: B1 ḳalmaġ-ıçundur, Y1 ḳılmaḳ içündür / yok: Y1 su’āl ṣormaḳ ne ḥikmetdür / ḳul: B1 bende / yok: B2 Taŋrı / bes: B2, Y1 pes // 9 ḫikmet durur: B3, Y3 ḥikmetdür // 10 getürdiler: B4 getürdi / Taŋrı ‘azze ve celle: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā // 12 eksedüŋ: B5 yok, Y4 eksimedüŋ // 13 yine: B6 yok

Senüŋ ‘ışḳuŋ başumdan toz ḳoparınca

(7) İçem ġaygu aġusın düp ḳotarınca

Yėlem yortam seni isteyü yoluŋ içre

(8) Tenüm göyünüp odum söyünüpdür arınca

ėy teni ‘āṣī ve ėy göŋli ḳaṣī ġāfil (9) ḳul ėy teni namāzlu göŋli niyāzlu āḳıl ḳul hiç bilürmisin kim (10) işbu ḳulları öldürmek gūra ḳoymaḳ nişān durur, eger ol dilerse (11) saŋa ‘aẕāb ḳılmaḳ gūr ve lahd mi ḥācet durur, aŋa كَأَنَّهُ يَقُوْلُ (12) ’azze ve celle eyledür kim Çalap eydür, ėy ḳulum ben ‘aẕāb ḳılmaġa (13) saŋa gūr mı ḥācet-idi baŋa yā sin ḳazıcı mı ḥācet-idi kim (14) sini ḳazsa seni ḳoysa yā melekü’l-mevt mi ḥācet-idi kim (15) senüŋ cānuŋ alamen ḳādir degülmiyem kim ol yazuḳ ḳılduġuŋ **[245b]** (1) vaḳtın seni yėre yuddursamأَأَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ(2) yā gücüm yėtmez mi kim gökden size ṭaş yaġmur (3) yaġduram نتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبَاً (4) eyle degül kim sen ṣanursın bu nesneler kim ben senüŋle ḳıluram (5) ẓāhirine baḳarsaŋ miḥnet durur, bāṭınına baḳarsaŋ ni’met durur, (6) **[B 208a]** cānuŋ ṭarduġum yazuġuŋ dökmek çün **[Y 103a]** laḥda givürdügüm īmānuŋ (7) tāze ḳılmaġ-ıçun durur, su’āl Taŋrı ‘azze ve celle bilür kim ḳul anı (8) bir bildügin ḳul daḫı bilür kim ol birdügin bes bu gūr içinde (9) su’āl ṣormaḳ ne ḥikmet durur, cevāb ol gün kim ‘Azrā’īl yėrden (10) bir avuc ṭopraḳ getürdiler Taŋrı ‘azze ve celle Ādem’i ol ṭopraḳdan (11) yaratdı, yėr aġladı, eyitdi Melike gögi yaratduŋ andan nesne (12) eksedüŋ uçmaḳdan ṭamudan eksedüŋ ben ne yazuḳ ḳıldum (13) kim beni yaratduŋ yine bundan eksedüŋ ḫalḳı yaratduŋ yine bular (14) yazuḳ ḳılalar ben ‘uḳūbet göreven Taŋrı eydür, ‘azze ve celle (15) eydür, ėy yėr dolanġıl emīn olġıl ol kim senden aldum gėrü **[246a]**[602] (1) artuḳ ėdüp saŋa vėrem her

[602] (15, **[246a]** // 1) gėrü artuḳ ėdüb ėyleyüb: artuḳ ėyleyüb gėrü / vėrem: B8 vėreven / muṭī ise: B8 mutī’-y-ise yok: B9 ve // 2 ‘āṣī ise: B9 ‘āṣī-y-ise / anuŋ birle: B9 anuŋ-ıla / (2, 3) yėr eyitdi ėy: B(9, 10) dėdi andan eyitdi / (3, 4) ne ḳılayım dėdi yā nite bileyim dėdi yā muṭī’ olduġın: B10 ne muṭī’ olduġın nice bileyin / ḳulı: B11 bende // 5 firişte: B11 ferişte / viribiyeyim: B11 viribiyem / ḳula: B11 bendeye // 6 muṭī’ler durur: B12 muṭī’lerdendür // 7 vėrmez-ise: B13 vėrmez / āṣīlerden durur: B13 ‘āṣīlerdendür / anuŋla: B13 anuŋ-ıla / dėr: B13 yok // 8 ḳulı: B13 bendeyi / gūra: B14 Ḥaḳ yėrine / firişte: B14 ferişte / ḳula: B14 bendeye // 9 yok: B15 ve peyġāmberüŋ // 10 yok: B15 dīndür / ve men nebiyyün peyġāmberüŋ kim: B1 yok / vėrmezse: B1 vėrmez-ise // 11 yaŋadan: B1 yaŋadın / ayanıların bilen iki büküb ḳısalar: B1 yok / yok: B1 eyegülerin birbirine ne geçüven // 12 ḳılur: B2 ḳıla / firişte: B2 ferişte // 13 yok: Y13 yeŋi / yok: B3 güyegü // 14 uyḫuya: B4 uyḳuya // 15 olmış olur: B5 ola, / andayoḳ: B5 hem eyle // (14, 15):

kim muṭī’ ise eylük eylegil her kim (2) ‘āṣī ise anuŋ birle sen bilürsen ne ḳılursaŋ ḳılġıl yėr eyitdi (3) ėy Ḫuẕāvendā, saŋa ‘āṣī olana ne ḳılayım dėdi, yā nite bileyim (4) dėdi, yā muṭī’olduġın eydür, ḳaçan kim ḳulı gūra ḳosalar (5) iki firişte viribiyeyim ol ḳula üç su’āl ṣoralar eger cevāb (6) vėrürse ol muṭī‘ler durur, aŋa eylük eylegil ve ol kim (7) cevāb vėrmez-ise ol āṣīlerden durur, anuŋla sen bilürsin dėr (8) ḳaçan ḳulı gūra ḳosalar ol iki firişte gelür ḳula üç su’āl (9) ṣorar eydür, مَنْ رَبُّكَ وَمَا دِيْنُكِ dīnüŋ Taŋruŋ ve peyġāmberüŋ kim ve dīnüŋ (10) ḳanḳı veمَنْ رَبُّكَ peyġāmberüŋ kim **[B 208b]** eger cevāb vėrmezse gūr (11) anı iki yaŋadan ḳısalar, eyegülerin bėlin iki büküp ḳısalar, tā ḳıyāmatdan (12) ‘aẕāb ḳılur ve eger cevāb vėrürse ol iki firişte eydür, نَمْ (13) نَوْمَةَ العَرُوْسِ eydür, uyuġıl gelin uyḳusın geçürme ‘aẕāb (14) ḳayġusın nite-kim yėŋi gelin güyegü elinden ḳurtılsa ṭatlu uyḫuya (15) girür ol vaḳt uyanur kim ėrte olmış olur andayuḳ mü’min **[246b]** (1) ḳul ḳaçan kim ḳıyāmat ḳopmış ola, ėy dostlar benden daḫı ‘acab (2) ėşitgil, eger kimsenüŋ bir dostı olsa andan ol aŋa bir belā degürse, āḫir (3) aradan dostlıḳ götürülür mü’mine dükeli belālardan ölüm belāsı artuḳ (4) durur, bundan ḳatıraḳ yoḳdurur, dostlarında mevlīden yėgrek dost (5) yoḳ, mevlā mü’mine ölüm vėrür cān acıġın dartdurur, ḫānumāndan çıḳarur (6) oġlından ḳızından ayırur ḳaraŋu gūr içine givürür, aylaḳ mü’min dost(7)lıġın kesmez Çalap celle celālühū eydür, yā firişteleriim imdi varuŋ benüm (8) mü’min ḳulumı görüŋ, aŋa su’āl soruŋ ve dostlıġından hiç eksil(9)miş mi görüŋ ḳaçan ṣorsaŋuz begden namāzdan ṣormaŋ orucdan (10) ve ḥacdan ṣormaŋ farīżadan ve sünnetden ṣormaŋ illā beni ṣoruŋ (11) lā-cirem firişteler gelürler, ayruḳ nesne ṣormazlar illa Taŋrı’yı ṣora mü(12)’minler mü’minler kim munca belā degmiş durur, laḥda içinde girmişdurur, (13) **[B 209a]**[603] cevāb bėrür وَ نَبِيِّ وَ مُحَمَّداً اللهُ رَبِّيْ

Y’de yok **[246b]** // 1 ola: B5 olsa / ‘acab: B6 ‘acabıraḳ // 2 yok: B6 eger / yok: B7 dostı / aḫir: B7 yok // 3 götürülür: B7 götirülür / dükeli: B8 degen / belāsı: B8 belāsından / (3, 4) artuḳ durur,bundan: B8 yok / yoḳ durur: B8 belā yoḳ // 5 dartdurur: B9 ṭartdurur,// 7 Çalap celle celālühū eydür: B11 Çalap eydür,celle celālühū / firişteleriim: B11 ferişteleriim // 8 hiç: B12 yok // 9 şormaḳ: B13 yok // 10 ve: B13 yok // 11 firişteler: B14 ferişteler // 12 mü’minler: B15 yok / munca: B15 bunca / degmiş durur: B15 çekmişdür 7 girmiş durur: B15 girmişdür / (1-13): Y’de yok

[603]/ yok: Y14 tā ḳıyāmatadegin diye Ḥaḳ Ta’ālā eydür, yā fėrişteleriim ḳaçan su’āl ṣorsaŋuz Y15 ṣormaŋ kim eksikligi vardur benden ṣoruŋ kim hīc eksük yoḳdur beni birlemekde ḳaçan ṣorsaŋuz cevāb Y16

الإِسْلَامُ دِيْنِيْ dīni bes bu (14) su’āl ve cevāb mü’mini celveye ḳılıp gökçekletmek olur ya’nī (15) görüŋ kim bunca belā aŋa ben degürdüm hiç beni unutmış mı yā göŋli **[247a]** (1) sovumış mı ol belā kim ben degür**[Y 103b]**düm aŋa ziyānı var ve ol yazuḳ kim (2) ol ḳıldı baŋa ziyānı yoḳ durur, ol kim ẓa’īf ḳuldurur, ziyān(3)lu-y-iken benden dostlıġın kesmedi ben kim ḳadirem ziyānsuzken andan (4) dostluġı nite kesem ol gün kim Yūsuf’ı zindāna ḳoydılar iki kimse geldi(5)ler, Yūsuf’a düş ṣordılar, Yūsuf bularuŋ düşine cevāb bėrdi (6) Mıṣır pāẕişāhı oldı mü’min kim gūr içinde tevḥīde cevāb vėrse (7) ‘acab midür kim āḫiret pāẕişāhı ola, ol gün kim Yūsuf zindān(8)dan çıḳdı Mıṣır Meliki eydür, yā Yūsuf bugüne degin Mıṣır benüm ḥükmümde(9)-y-idi bugünden gėrü senüŋ ḥükmüŋde olsun hem andayuḳ cabbār-ı‘ālem (10) eydür, ol gün kim mü’min gūrdan ḳopsa ve ṣırāṭı geçürse ve uçmaġa givürse (11) eydür, yā mü’min bu güne degin

---

vėrür… İslām dīni ḳaçan mü’min bu su’āller cevāb vėrse Çalap eydür,ėy benüm fėrişтelerüm Y17 görüŋ ol benüm mü’min ḳulum hīc beni unutmış mı yā göŋül benden ṣavmış mı ol bulakim ben aŋa degür // 13 bėrür: B1 vėrür / bes: B1 pes // 14 mü’mini: B1 mü’mine / celveye: B1 celve / ḳılıb: B2 ḳılup / gökcekletmek: B2 gökceklenmek // 15 aŋa ben: B2 aŋa ben / hiç: B3 hic / unutmış: B3 unıtmış **[247a]** // 2 yoḳ durur: B4 yok, Y1 yoḳdur / ḳuldurur: B4, Y1 ḳuldur / (2, 3) ziyānlu iken: B4 ziyānlu-y-iken, Y(1, 2) ziyānlu görmiş-iken / ḳadirem: B5 ḳadirven / ziyānsuzken: B6 ziyāŋsuz-iken // 3 ḳadīrem: Y2 ḳādīr Taŋrıyam / yok: Y2 baŋa ziyānsuz yazuḳdan ötürü andan dostlıġum Y3 ḳaçan kesem ėy dostlar bundan daḫı ‘acabraḳ işitgil eger bir kimsenüŋ bir dost olsa andan ol Y4 dost aŋa bir ziyān degürse aradan dostlıḳ muḥabbet götürürler geldüŋ imdimü’mine dükeli belālardan Y4 ölüm belāsından ḳat belā taḳdīr ve yine dostlarında mevlīden yigrek yoḳdur mevlā mü’mine ölüm vėrür ve canın Y5 aldurup acuġın gösterü ve cānından çıḳarur oġlandan ḳızından ayırur ḳara gögür icine ḳorur mü’min bu Y6 belālardan gördüginden ṣoŋra Ḥaḳ Ta’ālā ḥażretinden dostlıġın kesmez mü’min ża’īflıġıla dostlıġın kesmese Y7 bilüŋkim Ḥaḳ Ta’ālā ḳavisulṭāndur dostlıġın kesmeye / (3, 4) andan dostluġı: B6 dostlıġı andan / bėrdi: B(7, 8) ta’bīr ḳıldı / ḳoydılar: Y8 bıraḳdılar / (4, 5) geldiler: Y8 geldi / bėrdi: Y9 vėrdügü içün // 6 vėrse: Y10 vėrdi // 7 ola, : Y10 olsa // 8 Meliki: Y11 pādişāh// 9 bugünden gėrü: Y11 imden gėrü / yok: B11 dėdi / andayoḳ: B11 eyle, Y12 yok // 10 yok: Y12 Taŋrı // 12 yok: Y13 eyde / yā mü’min: B13 yok / niçe: B13 niçe-kim // 13 kim: B13 ki // 15 dilegin: B15 dilegi / bolasıdurur: B15 olasıdur / uçmaḳ: B15 ucmaḳ **[247b]** // 3 mü’minler diler: B3 mü’minler dilerler // 4 urlaya: B3 ırlaya / uçar kim: B3 uça kim // (5, 6) yėl eyle ese kim mü’min sever ṣu eyle aḳa kim mü’minler diler: B5 yok

[603] /yok: Y1 ḳavminüŋ benüm ḳatumda daḫı / yok: Y17 artuḳ nesnesi var iḳrār ḳılur yėmişler ‘acablar taḫt birle fėrişteler// 8 Calab: B6 Çalap /daḫı: B6 yok // 9 var durur: B6 vardur / ne durur: B6 nedür / aġaçlar: B7 aġaşlar / taḫt bile: B7 taḫt-ıla // 10 ḥarīr durur: B8 ḥarīrdür / ve: B8 yok // 11 ipār: B8 yıpar / ‘anber durur: B8 ‘anberdür // 12 durur: B9 var // (13, 14, 15 **[248a]** // 1-13) : B ve Y’de yok // 15 yok: B11 bī-intikābaylıḳ / dost: B12 dostlıḳ **[248b]** // (1, 2) ol nesne ‘aṭa vėre kim öginde ün nesne yoḳ ṣoŋında: B13 yok / bolmaya: B13 olmaya / vėre kim: B13 ola, // 4 yıḳılmaḳ: B15, Y9 yıḳmaḳ / milket: B15 mülket // 7 ḥūrlıḳ: B2, Y11 ḳocalıḳ / ‘ömür: B2 ‘ömr // 8 yaḳınlıḳ: B3 ḥūriven / (8, 9) şirk olmaya ṣoŋında şek olmaya ḥur vėre: B4, Y12 yok

uçmaḳ benüm ḥükmümde-y-idi imden gėrü (12) senüŋ ḥükmüŋde olsun diye yā mü’min, niçe dünyā içinde-y-idüŋ (13) sen anı ḳılurduŋ kim ben anı diler-idüm imdi kim uçmaġa (14) girdüŋ ben anı ḳılam kim sen dilersin لَهُم مَّا يَشَاءُونَ فِيهَا (15) bu ol gündür kim mü’minler dilegin bulasıdurur, uçmaḳ **[247b]** (1) içinde aġaçlar bezenmek **[B 209b]** budaḳlar uzanmaḳ, yapraḳlar ulalmaḳ, ḳuşlar (2) uçmaḳ, ḫoş yeller esmek, ṣular aḳmaḳ çiçekler yıylanmaḳ, ḥūrīler (3) eylenmek, ḳaṣr bezenmek aġaçlar eyle bezene kim mü’min diler yapraḳ (4) eyle ürleye kim mü’min sever ḳuşlar eyle uçar kim mü’min diler (5) yėl eyle ese kim mü’min sever ṣu eyle aḳa kim mü’minler diler çiçek eyle (6) yıylana kim mü’min sever ḥūr eyle eylene kim mü’min diler ḳaṣr (7) eyle bezene kim mü’min sever لَهُم مَّا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ (8)[604] Çalap eydür, celle celālühū mü’mine benüm ḳatumda daḫı artuḳ nesne (9) var durur, ol ne durur, aḳar ırmaḳlar yėmişler aġaçlar taḫt bile ferā(10)şlar dürr ü mercān çādırlar aġaçlar kim ḳabı ḥarīr durur ve (11) arḳlar ḳayırı ıpar ü ‘anber durur, uçmaḳ kim içinde ne ay ne gün (12) ne gündüz ne dün ne ṣovuḳ ne issi durur, ne kim varsa ārzūlayan (13) ārzūsı durur, وَلَدَيْنَا مَزِيْدٌ beyit

Nidā gele yā كَلَّا يَا أَيُّهَا العَبِيْدُ (14) eyde lebbeyk

Yā Meliki Mecīd gelüŋ görüŋ sekiz uçmaḳ ‘atīt

(15) Gerek temāşā baḳduḳuŋca cedīd

Söz diŋleŋ bi-tercümān أَنْ زَيِدْ

[248a] (1) Gelmege sen وَمَنْ وَحِيْدِ

---

[604] // 10 bicmek: B4 biçüb / olmaya ṣonıŋda degmek: B (4, 5) degmek olmaya ṣoŋında / yok: B5 yırtun sökmek olmaya // 11 devletlü: B5, Y13 baḥtlu / degmese: B6 èrse // 12 olsa: Y14 bola, / (12, 13) mülk olsa ḳul: B7 mülke èrse bende, Y14 mülke girse bunda / Calab’ı: B7 Çalap / ḳula: B8 bunda // 14 girizār: B8 girdār **[249a]** // 1 āyet: B10 āyetüŋ / eydelüm: B11, Y16 eydeyim / söz: B11 sūre / içinde: B11 yok // 3 ‘alemin: Y1 ‘ilmin // 4 cānına: Y1 bāşına / yok: Y1 ve kamular ḳatında anuŋ adı// 6 nūrlu idi: B15 nūrlu-y-ıdı // 7 ḥażretden: Y2 Ḥaḳ Ta’ālā ḥażretinden // 8 işlerin bitürdiler: B2, Y3 yüzin döndürdiler // 9 dostlıġı: B2 dostlıḳı / düşmanlıġa: Y4 düşmānlıġa // 10 yok: B4 dėdiler // 11 üzre: B5, Y5 üzere / beyk: B5 peyk, Y5 yok // 12 Cebrā’īl: Y5 Cebrā’īl-i emīn / ‘azze ve celle: Y6 yok // 14 bu durur: B8, Y7 budur // 15 göksüŋ: Y7 göŋlüŋ / dėdükleri birle: B9 dėdükleri belāya / kim: B9 yok **[249b]** // 1 benüm içün durur: B10 benüm-içündün// 2 yürür: B10 yürir / ṣataşu: B11 uġrayu // 3 anuŋ boynına: B11 aŋa / benüm içün: B11 benüm-çün / uymaġıl: B12 eyitmegil // 4 bilürem: B12 bilürven // 5 ARAPÇA: B13 yok / divānuŋdan: B13 boynuŋdan // 6 düşḫār durur: B14, Y11 düşvārdür // (7, 8) bu yol anuŋ degül kim ol aġyār durur,yüz biŋ müştaḳlar var durur,ve: B15 yok / var durur: Y12 vardur / ḳılmışlar durur: Y12 ḳılmışlardur / yok: B15 ten / rāżı: B15 rıżā / olmışlar durur: B1 vėrmişler durur

Gel uranuŋ gör şīrīn وَ تَمْهِيْدِ

(2) Gelgil luṭf göresin ş̱ābīd

Gel baŋa sen قَرِيْبٌ غَيْرِ بَعِيْدِ خَلَعَتْ

(3) الغِلْ كَلِمَةُ سَدِيْدbenüm miḥnetümde olmış şehīd

Saŋa olsun (4) īmān birle tevḥīd

Bu durur وَ لَدَيْنَا رَقِيبٌ عَتِيدٌ

Ḫilāf ḳılmayam (5) أَيُّهَا المُرِيْدْ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ

Gel göresin وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ

عِنْدِيْ لَكَ مَا تَشَاءُ فِيْ العَدْنِ عَتِيْدِ فِيْهَا تَلْقَىْ (7) beyit أَكْرَمْتُكَ عَبْدِيْ بِنُوْرِ التَّوْحِيْدِ بَشَّرْتُكَ عَبْدِيْ بِحُسْنِ التَّأْبِيْدِ(6) چه پِنْدَارِي كِه اَزْ تُو (9) بَيْت دَانِيم تُرَابِي سَبَبِي مَا تَوْحِيْد كَرْدِيْم تُرَا بَطَاعَتِ خوْيش سَعِيْد (8)تَمَامُ مَا أَنْتَ تُرِيْدْ يَأْتِيْ يَوْمٌ وَفِيْهِ لِلعَهْدِ تَجْدِيْدِ وَ العَبْدُ يَفُوْزُ فِيْهِ بِمَا كَانَ يُرِيْدُ (10) هَسْتِيْمْ بَعِيدْ نَزْدِيكْ تَرَمْ بَتُو مَنْ اَزْ حَبْلُ الْوَرِيدْ آيَدْ رَوزِي كِه بَنْدَ رَا بَاشَدْ عِيْد بِنِشِسْتَمْ بَجَايِ امْن (12)يُعْطِيْهِ جَمِيْعِ مِا إِشْتَهَاهُ وَ يَزِيْدْ إِنِّيْ عَبْدٌ لَدَيَّ لِلعَبْدِ مَزِيْد (11) بِنَعِيْمِ عَدْنِ وَ فِرْدَوْسِ سَعِيْد كَرْدَدْ يَا بَدْزِ مَنْ اَنْجَا خُواهَدْ وَنِيْز مَزِيدْ(13) زِسِتَه زُو عِيْد ḫoş yėr durur kim ni’meti bī-zevāl sarāyı bī-intiḳāl baylıḳ (15) bī-iştiġāl beglik bī-ḳıl ü ḳāl dost var düşmānlıḳ muḥāl **[248b]** (1) Melik celle celālühū ve ‘aẓame şānehu, ol nesne ‘aṭa vėre kim öŋinde (2) ün nesne yoḳ ṣoŋında on nesne bulmaya ve ṣalāt vėre kim elinde fürḳat (3) olmaya, ṣoŋında ḳaṭī‘at olmaya sarāy vėre ilkinde yapmaḳ olmaya (4) ṣoŋında yıḳılmaḳ olmaya milket vėre ilkinde meşġūllıḳ olmaya (5) ṣoŋında **[B 210a]** ma’zūllıḳ olmaya vilāyet vėre, ilkinde belā olmaya (6) ṣoŋında fenā olmaya yigitlik vėre, ilkinde oġlanlıḳ olmaya (7) ṣoŋında ḥorlıḳ olmaya ‘ömür vėre, ilkinde sökellik olmaya ṣo(8)ŋında ölüm olmaya yaḳīnlıḳ vėre ilkinde şirk olmaya ṣo(9)ŋında şek olmaya ḥūr vėre ilkinde yeksiklik olmaya ṣoŋında uṣanmaḳlıḳ (10)[605] ḥulle vėre kim ilkinde bicmek

[605] // 10 bicmek: B4 biçüb / olmaya ṣonıŋda degmek: B (4, 5) degmek olmaya ṣoŋında / yok: B5 yırtun sökmek olmaya // 11 devletlü: B5 baḥtlu / degmese: B6 ėrse /(12, 13) mülk olsa ḳul: B7 mülke ėrse bende / Calab’ı: B7 Çalap / ḳula: B8 bunda // 14 giriẕār: B8 girdār **[249a]** // 1 āyet: B10 āyetüŋ / eydelüm: B11 eydeyim / söz: B11 sūre / içinde: B11 yok // 6 nūrlu idi: B15 nūrlu-y-ıdıḤaḳ Ta’ālā // 8 bitürdiler: B2 döndürdiler // 9 dostlıġı: B2 dostlıḳı // B4 dėdiler: 10 yok // 11 üzre: B5 üzere / beyk: B5 peyk // 14 bu durur: B8 budur // 15 dėdükleri birle: B9 dėdükleri belāya / kim: B9 yok **[249b]** // 1 benüm içün durur: B10 benüm-içündür // 2 yürür: B10 yürir / ṣataşu: B11 uġrayu // 3 anuŋ boynına: B11 aŋa / benüm içün:

olmaya ṣoŋında dikmek olmaya ne (11) devletlü ol kimsekim aŋa degmese endāzesüz ni’met olsa tükenmez (12) baylıḳ olsa göŋül uṣanmaz cift olsa uçsuz ḳıysuz mülk (13) olsa ḳul Çalab’ı görse hemīşe dīẕāra baḳsa Ḫuẕāvendā ḳula (14) eyü girīẕār rūzı ḳılġıl anda dīẕār المَنَّانُ وَ نَفَعَنَا اللهُ وَ إِيَّاكُمْ مَجْلِسْ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى وَ لَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكِ يَضِيْقُ (15) إِنَّكَ أَنْتَ الحَنَّانُ **[249a]** (1) ilerü āyet sebeb-i nüzūlın eydelüm andan söz içinde şürū‘ ḳılayım (2) ol ‘ālem faḫri yėr gök bedri peyġāmberler mihteri mükerrem müctebā‘ (3) Muḥammedi Muṣṭafā nübüvvet sözin āşikāre ḳılmadın risālet **[Y 104b]** ‘alemin götürmedin (4) ḳamu ‘Arab ve ‘Acem anuŋ canına and içerlerdi ḳamular ḳatında anuŋ adı Muḥammedi (5) emīn idi, da‘vīlerde anuŋ sözi diŋlenürdi kim anuŋ yüzin (6) görse diŋlenürdi anuŋ-çun kim sözi şīrīn, yüzi nūrlu idi, (7) **[B 210a]** ḳaçankim ḥażretden nübüvvet tācın başına urdılar, risālet ḫil’atin (8) egnine gėyürdiler müşriklerin işlerin bitürdiler, dostları da‘vīci oldı(9)lar dostlıġı düşmanlıġa döndürdiler, ol Muḥammed-i emīn dėyenler Muḥammed’e (10) ḫā’in dėdiler, keẕib saḫir ṣā‘ir kāhin muḫtelif muḫālif dėyü (11) söylediler ḫorlıḳ üzre aŋa lāḳab urdılar, degme sā’at peyki ḥażret (12) Cebrā’īl gelürdi, Ḥaḳ’dan ‘azze ve celle selām getürdi, eydürdi (13) yā Muḥammed Taŋrı saŋa selām ḳılur eydür,وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُون(14) āyet ma‘nīsi bu durur kim eydür, dürüst bilürüz yā Muḥammed (15) kim senüŋ gögsüŋ ṭar olur bular dėdükleri birle key görgil kim göŋlüŋ **[249b]** (1) irilmesün bu cefā kim dartarsın ḳamu benüm içün durur, ya’nī مَا يَتَحَمَّلُ المُتَحَمِّلُوْنِ (2) mü’minler yolın yürür olsa żālimler aŋa ṣataşu gelseler, kendüler (3) yüklerin anuŋ boynına ururlar, ol daḫı benüm içün götürür yā Ḥabīb uymaġıl (4) bilmez dėyüben bilürem وَلَقَدْ نَعْلَمُ yā mü’min sen ol yüki boynuŋdan giderme (5) yėtmiş yıllıḳ yazuġuŋ dīvānuŋdan giderürven وَلَقَدْ نَعْلَمُ yā Muḥammed bilürven (6) hem görürven yā Ḥabīb dergāh yolı düşḫar durur, degmeler ṣıġmaz (7) tar durur, bu yol anuŋ degül kim

---

B11 benüm-çün / uymaġıl: B12 eyitmegil // 4 bilürem: B12 bilürven // 5 ARAPÇA: B13 yok / divānuŋdan: B13 boynuŋdan // 6 düşḫār: B14 düşvār // (7, 8) bu yol anuŋ degül kim ol aġyār durur,yüz biŋ müştaḳlar var durur ve: B15 yok / B15 ten: yoḳ/ rāżı: B15 rıżā / olmışlar durur: B1 vėrmişler durur

ol aġyār durur, yüz biŋ müştāḳlar (8) var durur ve cān fidā‘ ḳılmışlar durur, ten belāya rāżı **[B 211a]**[606] olmışlar durur, sen daḫı göŋlüŋ (9) belāya ısmarlaġıl bularuŋ cefāsına ṣabur ḳılġıl evvel dostlıḳ şartı (10) oldurur kim evvel cānuŋ ve tenüŋ benüm belām meydānına bıraġasın andan cānuŋ(11)dan tenüŋden seçilüp baŋa gelesin, yine ‘ālem içinde belā ḳamçısı var-ısa senüŋ (12) arḳaŋa uraban yine senden sipās umaram eger muṭavvaḳ iseŋ ḳaçasın (13) ve eger muḥaḳḳıḳ iseŋ yüz biŋ kerre eydesin kim هَلْ مِن مَّزِيدٍ kendü (14) düşmānlaru mı yüz biŋ nāz u ni’met birle beslerven dostlarumı yüz biŋ (15) zār ü miḥnet birle başın cezgindürürem Fir’avnı millet taḫtına oturdum **[250a]** (1) Taŋrılıḳ **[Y 105a]** da‘vīsin ḳıldı yine Mūsā kelīm-i ‘ālem içre yügrütdüm aġaç (2) gölgesinde acın aġlatdum رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ (3) arpa etmegin ārzūlatdum ėy dost ‘azīz durur, meydān yolı düşġār (4) durur, yüz biŋ hezār cānları müştāḳ göŋüller aġlaşur, yüz biŋ (5) hezār göŋüller benüm dostlıġumda göynerler ne aŋa kimse eydür, aġlama ve (6) baŋa kimse ne eydür, göyneme وَلَقَدْ نَعْلَمُ yā Ḥabīb bu ol yol durur kim (7) yüz biŋ müştāḳlar başını iştiyāḳ bādiyesi içinde meẕellet ayaġı (8) birle deperler, gögde firişte ün ṣavma‘ada müştāḳ na‘rasın mescide (9) ‘āṣīler aġlaşmaġı velikin **[B 211b]** isteyiciler yaŋaġına dostlıḳ tozı (10) ḳonmadın ol Yūsuf’ı Ken‘ān’dan Mıṣr’a iltdiler, Zelīḫa’ya ḫaber degürdi(11)ler, Ken‘ān’dan bir gün doġdı eyle kim Mıṣır vilāyetini anuŋ nūrın(12)dan ṭoldurdı, ḳaçan kim Zelīḫa bu ḫaberi ėşitdi şevḳ odı (13) göŋline düşdi, muḥabbet deŋizi ṭaşdı, biregüyi viribidi kim (14) bāzāra, eydür, varġıl, ol oġlanı yine görgil kim niçe bahā keserler, (15) bilgil kim gėrü baŋa gelgil, ḫaber vėrgil, ol

606 /olmışlar durur: Y13 olmışlardur / ṣabur: Y13 yok // 10 oldurur: B2, Y14 oldur / kim evvel: B2, Y14 ilk / bıraġasın: B3 kemişesin / (10, 11) cānuŋdan teninden: B3 tenüŋden cānuŋdan / yok: B4 nedeŋlü // 12 uraban: B4 uravan / umaram: B5 umarvan / muṭavvaḳ iseŋ: B5 muṭavvaḳsaŋ // 13 muḥaḳıḳ iseŋ: B5muḥaḳḳaḳsaŋ / kerre: B5 ḳurla // 14 ni’met birle: B6 ni’met-ile / yok: B6 yine / yüz biŋ: B7 yok // 15 zār: B7 nār / miḥnet birle: B7 miḥnet-ile / cezgindürürem: B7 dezgindürürven / millet: B7 mülki / oturdum: B8 ornatdum **[250a]** // 1 da’visin: B8 da’vi / ḳıldı: Y1 yok / yine: Y1 yok / kelīm-i ‘alem: Y1 ‘ālem / yügrütdüm: B8 yügrütdürdüm // 2 acın: B9 için // 3 etmegin: Y2 etmek / dost: Y2 dostlıḳ / düşġār: B10 düşvār // 4 hezār: B 11 yok / göŋüller: B11gögsinde // 5 hezār: B10 yok // (6, 7, 8, 9): Y’de yok / 6 yok: B12 ne / bu ol yol durur: B14 bu yol oldurur,/ (7, 8) ayaġı birle: B14 ayaġı-y-ıla / firişte: B14 ferişte / ün: B14 üni / müştāk: B15 müştāklar / na’resin: B15 na’resi /mescide: B15 mescidde // 9 velikin: B15 velīkin // 10 Mıṣr’a iltdiler Zelīḫa’ya ḫaber: B(1, 2) ḫaber Mıṣr’a iltdiler Zelīḫa’ya // 11 doġdı: B2, Y6 ṭoġdı / Mıṣır vilāyetini: B2 Mıṣr vilāyeti // 12 ṭoldurdı: B3 ṭoldı // 13 biregüyi: B4 bir kimse // 14 nice: B5 niçe / bahā: B5 bahāya

vardı, dükeli aḥvāli **[250b]**[607] (1) bildi, gėrü geldi eydür, boyınca altūn gerek daḫı bir boyınca (2) incü gerek daḫı bir boyınca gümiş gerek daḫı bir boyınca gevher (3) gerek Zelīḫa eydür, bu dükeli dėdügüŋ çoḳ durur, velikin ḫoş degül[608] sevgülik (4) da‘visin ḳılsam yine māldan ötrü sevgüyi ḳosam ḳaçan kim dost (5) ele girse işi sehel durur, eydür, yā ḫazīnedār ne māl kim benüm var (6) ḫazīnemde ḳamusın çıḳargıl ol oğlanıçun bahā vėrgil ol vaḳtın (7) kim Mūsā Ṭur üzre durdı Ḥaḳ'dan dīẕār diledi رَبِّ أَرِنِي (8) baŋa göstergil kim göreyin dėdi, nidā geldi yā Mūsā, imdiye(9)dek <ḳatlanduŋ>[609] وَهُوَ عَالِمٌ بِذَلِكَ ol ḫoẕ bilü durur, Mūsā eydür, (10) Medīne'de eydür, kimüŋ ḳatında-y-ıduŋ eydür, Şu'ayb ḳatında eydür, (11) eydür, ne ḳılurduŋ eydür, ḳoyun **[B 212a]** güderdüm ḳaç yıl güddüŋ eydür, on yıl (12) güddüm eydür, saŋa yanut ne vėrdi eydür, ḳızını baŋa vėrdi 'avrat(13)lıġa, eydür, yā Mūsā, on yıl ḳoyun güddüŋ, yazıda yābānda dünedüŋ, (14) dumluya üşüdüŋ, issiye göyündüŋ, ṭaş yaştanduŋ ite yoldaş (15) olduŋ andan **[Y 105b]** saŋa bir ḳız vėrdi renc gönlüŋe baġladı kābīn **[251a]** (1) boynuŋa baġladı, bugün

---

[607] **[250b]** // 1 gėrü: B6, Y8 yine // 2 gerek: B7 yok / gerek: B7 yok // 3 yok: B7 dėdi / dükeli dėdügüŋ: B8 kendüŋ / çoḳ durur: B8 delīmdür, Y10 çoḳdur / velikin: B8 velīkin // 4 sevgüyi: B9 sevgülüŋi // 5 yok: B9 māl / sehel durur: B10 seheldür / (5, 6) var ḫazīnemde: B10 ḫazīnemde var-ısa / oğlan-çun: B11 oğlanıçun / yok: B11 dėdi / vaḳtın: B11 vaḳt // 7 yok: Y13 ṭaġı / üzre: B11, Y13 üzere / durdı: B12 ṭurdı // 8 göstergil: B12 göster di saẕāruŋ / göreyin: B13 göreyim / nidā: B13 nidī / yok: B13 kim / yok: B13 eydür,/ (8, 9) imdiye dek: B13 şimdiyedegin / yok: B13 ḳanda idüŋ / bilü durur: B14 bilür // 10 Medīne'de: B14 Medīne'de idüm / ḳatında-y-ıduŋ: B15 ḳatında idüŋ / ḳatında: B15 ḳatında-y-idüm // 11 ḳoyun: B15 ḳoyın / yok: B1 eydür,/ güddüŋ: B1 gütdüŋ // 12 yok: Y16 ḳoyun / güddüm: B1 gütdüm /saŋa yanut: B1 yanut saŋa / (12, 13) 'avratlıġa: B1 'avratlıga / yok: B2 vėrdi / güddüŋ: B3 gütdüŋ // 13 döŋedüŋ: Y17 yürüdüŋ // 14 dumluya: B3 şovuġa / yok: B4 ṭoprak döşedüŋ / ite: B4 it-ile // 15 yok: Y1 Şu'ayib / ḳız: Y1 ḳızın / yok: Y1 ve **[251a]** // 1 ṭūra: Y1 ṭur ṭaġına / diẕār: B6 yok // (2, 3, 4) dostlıḳ da'visin ḳıldı on yıl ardına itler eydürdi ḳoyun ardınca yazılarda ṭaġlarda gezdi ve daḫı bir 'avrat Yūsuf: B7 yok / dilerseŋ: Y2 dilersin / dostlıḳ: B7 dostlıġın, Y2 dostlıġı / eydürdi: Y3 eydürüb / yazılarda: Y3 yazıda // 5 fenā: Y4 fidā / yok: Y5 andan murādına degdi / yok: B8 anuŋcün / ṭapuma: B8 ḳapuma, Y5 ḳatuma / (5, 6) gelürseŋ: B8 gelürsin / benüm birle: B8 benüm-ile / yok: B8,Y6 da'visin / ḳılursaŋ: B9 ḳılursın / elüŋ: B9 dostlıḳ / dartġıl: Y6 ṭartġıl // 7 göŋlüŋ: B9 göŋül / gidergil: B9 götürgil / gelgil: B9 getürgil / yoḫsa: B10 yoḳsa // 8 eylemegil: Y7 eylemeŋ / ünder-iseŋ: Y7 ḳıġırsaŋ / bilürem: B13 bilürven / (8, 9, 10) ne söz kim benümcün söylerseŋ ben bilürem ben ėşidürem eger benden saŋa belā gelse gile ḳılmaduġun ben bilürem belā mārā olduġuŋ ben bilürem: B13 yok / ḳılmaduġuŋ: Y8 ḳılmaduġı / görürem: B13 görürven / (10, 11) ve gile ḳılduguŋ daḫı ben bilürem: B13 yok /üzre:B13 üzere / döndürürsem: B14 dönderür / yigitlikden: B14 yigitligüŋden // 12 ḳocalıġa: B14 ḳocalıġuŋa / iltürdüm: B14 iltürven /üzre: B15 üzere / bıraḳsam: B15 kemişürsem / bilürem: B15 bilürven / ḳul: B15 bende / yok: B15 İlahi

[608] Metinde satır arasına yazılmıştır.

[609] Metinde üstü çizilmiştir.

Ṭūr’a geldüŋ hiç nesnesüz rayīgān dīẕār (2) dilerseŋ heyhāt heyhāt هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لَنْ تَرَانِيْ yā mü’min Mūsā’yı Ṣafūra do(3)stlıḳ da‘vīsin ḳıldı, on yıl ardına itler eydürdi ḳoyun ardınca (4) yazılarda ṭaġlarda gezdi ve daḫı bir ‘avrat Yūsuf’a dostlıḳ da‘vīsin (5) ḳıldı, ḫazīnesin ḳotardı dükeli mālın fenā ḳıldı, imdi sen benüm ṭapuma gelür (6) sen benüm birle dostlıḳ ḳılursaŋ tenüŋden elüŋ dartġıl, cānuŋdan (7) göŋlüŋ gidergil, andan baŋa gelgil yoḫsa gėrü yürigil dostlaruma yol ṭar (8) eylemegil yā mü’min eger beni ünder-iseŋ ben bilürem ne söz kim benüm-çün söyler(9)seŋ ben bilürem, ben ėşidürem eger benden saŋa belā gelse gile ḳılmaduġun (10) ben bilürem belā mārāżı olduġuŋ ben bilürem ve hem görürem ve gile ḳılduġuŋ (11) daḫı ben bilürem niçeme kim senüŋ üzre ḥāl döndürürsem yigitlikden (12) ḳocalıġa iltürdüm, niçe dürlü belā ve miḥnet senüŋ üzre bıraḳsam (13) benden dönmedügüŋ bilürem ḳul eydür, sen daḫı bilürsin kim **[B 212b]**[610] ben göynenler(14)denven bilürsin kim muḥabbetüŋ meydānına bilişem bilürsin senüŋ sevgüŋ(15)den yaş dökmişven ümīẕ toḫmın faẓluŋ yėrine ekmişven ilāhī bilürsen **[251b]** (1) göŋlümde senden ayruḳ sıġınmadum buŋ yėrinde senden ġayrı(2)ya sıġınmadum miṣāḳ günindeki ‘ahdumı bozmadum beyit

كُفْتِي سَخُنِي خُوبِ ذِبُوِدِي جَانَمْ اَنْ كُشْتْ مَرَا (4) بِتَاخْتِي تُودَدْ مِيدَانَمْ ذَانْ رُوزِي هَنُوزْ دَرْ خَمِ جَوْكَانَمْ (3) يكِ رُوزْ وَمَنْ غُلاَمِ آنَمْ beyit

(5) Bir gün girdüŋ meydānuma

Göceklendüŋ sen cānuma

Gider cānum uş tenümden

(6) Nite girdüŋ sen ḳanuma

---

[610] / (13, 14) göynenlerdenven: B1 göynünlülerden / bilişem: B1 bilişven / yok: B1 kim / (14, 15) sevgüŋden: B(1, 2) sevgüligüŋde / toḫmın: B2 toḫmın toḫmın / bilürsen: B3 bilürsin **[251b]** // 1 göŋlümde senden ayruḳ: B3 senden artuḳ göŋlümde / yok:B3 kimse / sıġınmadum: B3 sıġınmadı / (2, 3) ġayrıya: B3 artuġa / beyit: B’de yok // 8 kim: B4 yok / bilürem: B4 bilürven // 9 birliginẹ: B5 varlıġuŋa / ḳıluram: B5 ḳılurvan / ṭā’atüŋ birle: B5 ṭā’at-ile / gelürem: B5 gelürven / dilüm birle: B5 dilümde / raḫmetüm birle: B6 raḫmetüm-ile / ḳıluram: B6 ḳılurvan // 9 münācāt birle: B6 münācāt-ıla / gelürem: B7 gelürven / aġlaram: B7 aġlarvan / baġlaram: B7 baġlarvan // 11 umaram: B8 umarvan / yumaram: B8 yumarvan / beyit: B’de yok // 15 bilürem kim: B9 bilürvenkim

Melike bilürsin kim seni bir bilü(7)rem ben gėce gündüz dilüm birle yāẕ ḳıluram raḥmetüŋ birle göŋlüm (8) şāẕ ḳıluram وَلَقَدْ نَعْلَمُ melike bilürsin kim seni bilürem senüŋ (9) birligiŋe şükür ḳıluram ṭā'atüŋ birle ṭapuŋa gelürem münācāt birle (10) ḳapuŋa gelürem ḳapuŋda durup aġlaram raḥmetüŋe ümīẕ baġlaram senüŋ (11) vişālüŋ umaram aġyārdan göz yumaram beyit

جَانَمْ آخِرِبَنَظَادَءِ مَنْ آيِ دَانَمْ (12) مَنْ صَبُرْ كُنَمْ تَا بَلَبْ اَيَدْ

beyit

Ḳatlanam ben yaḳlaşınca cān tenümden çıḳmaġa

(13) Umaduram gelesüŋi baŋa bir kez baḳmaġa

Her niçe yaḳlaşursam ėy (14) dīnüm dünyām saŋa

Ḳaṣd ḳılursın 'ışḳ odı-la beni anda yaḳmaġa

(15) وَلَقَدْ نَعْلَمُ yā Ḥabīb ḥażret ve yā Resūli 'izzet ben bilürem kim senüŋ **[252a]**[611] (1) göŋlüŋ ṭardur bu cāfīler cefāsı birle bir ḫoş laṭīfe benden ėşitgil (2) naḳş ḳılġıl cānum üzre eydür, يَضِيقُ صَدْرُكَ gögsüŋ ṭar olur (3) dėdi, eyitmedikim يَضِيقُ قَلْبُكَ göŋlüŋ ṭar olur dėmedi anuŋ-çun (4) kim gögüzdegi göŋüle ėrmez, anuŋ-çun kim gögüzüŋ göŋül ḳanı durur, gögüz (5) ṣadef gibi durur, göŋül incü gibi durur, وَلَقَدْ نَعْلَمُ yā Muḥammed, gögsüŋ (6) ṣadefine degen göŋülüŋ[612] incüsine ėrmez ol ḫoẕ peyġāmber idi (7) kāferler cefāsın anuŋ gögsine degürdi, göŋül incüsine ėrmez (8) anda yoḳ şeyṭān vesvesesi mü'minüŋ

[611] **[252a]** // 1 ṭardur: B9 ṭar olur / cefāsı birle: B9 cefāsı-y-ıla // 2 naḳş ḳılġıl cānum üzre: B10 cānum üzere naḳş ḳılġıl // (3, 4) anuŋ-çun kim: B12 yok / gögüzdeki: B12 gögüsdegin / gögüzüŋ: B12 gögüs / gögüz: B13 gögüs // 5 gibi durur: B13 bigidür / gibi durur: B13 gibidür / yok: B13 bu yādlar // 6 degen: B14 degir / peyġāmber idi: B15 peyġāmber-idi // 7 cefāsın: B15 cefāsı / degürdi: B15 degirdi / göŋül: B15 göŋil / ėrmez: B15 ėrmezdi /// yok: B1 hem eyle şeytān vesvesi mü'min'üŋ gögsi ṣadefine ėrişür göŋil incüsine ėrmez / dirşirüb: B10 vesves: B2 vesvese / gögüzleri: B2 gögüsleri / içinde: B3 icinde / eyitdi: B3 yok // 12 ol: B4 on // 13 leşker: B5 çeri /vėrem: B5 vėreven **[252b]** // 1 kāferleri: B7 kāfirleri / dükeliye: B7 dükeline // 2 eyleyem: B8 ḳılavan// 3 kāferleri: B8 kāfirleri // 4 anuŋ: B9 yok / ayaġına: B9 ayaġuŋa / düşürüben: B9 düşürüven / kāferleri: B9 kāfirleri / dirşirüb: B9 dişirüb / cizyet: B9 cizye/ B9 verdürüven: 5 beyirledeven // 5 ḳamusınuŋ: B10 ḳamusın // 6 mālın: B10 mālların / ḫalḳıŋa: B11 çeriŋe / ulaşduramen: B11 ulaşduraven // 7 iltürmen: B12 eyitdüreven // 8 ulularına: B12 ulularuŋ / dirüremen: B12 dirüreven / dünyādan : B13 fenā-yı dünyeden // 10 vėrürven: B14 bağılayaven / bunlaruŋ: B14 bularuŋ / ḳarşuŋa: B15 ḳarşu // 11 getürürven: B15 getürüven / yā: B15 yok / ḳılam: B15 ḳılavan / B15 oḳıġıl: yoḳ

[612] Metinde: gevgülüŋ

gögsi ṣadefine deger ammā göŋül (9) incüsine ėrmez الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ (10) **[B 213a]** eydür, ol kim vesvese ḳılur ḫalḳuŋ gögüzleri içinde eyitdi, (11) فِي صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ(12) وَ لَقَدْ يَضِيقُ قُلُوبِ النَّاسِgöŋülleri içinde dėmedi yā Muḥammed, güygil ol güne degin kim (13) sevgülü ḳullarumı saŋa leşker vėrem ya'nī saŋa yoldaş vėrem dėdi, (14) إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا (15) فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ نُصْرَتَيْنِ عِلْمُكَا يَزَرْوًا (14) الَّذِينَ كَفَرُوا(1) **[252b]** kāferleri yėrinden yurdından süreven, dükeliye (2) Mekke ḥareminde er öldürmek ḥarām durur, saŋa ḥelāl eyleyem, (3) وَ أَنتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ dėyeven kāferleri re'īslerin getürüp (4) anuŋ ayaġına düşürüben ve kāferleri dirşirüp saŋa cizyet (5) verdirüven ḳamusınuŋ oġlın ḳızın senüŋ ehlüŋe ḳul ḳırnaḳ (6) eyleyeven, cümle mālın ġāret ḳılup senüŋ ḫalḳıŋa ulaşduramen (7) Bilāl-i Ḥabeşi Ṣuheyb-i Rūmī benüm 'aynīyetüm dėyü Ebū Süfyān'a iltürmen (8) bularuŋ ulularına dirüremen وَنَتَوَفَيَنَّكَ yā Muḥammed bunı ḳılavan yā daḫı beter iş ḳılavan seni bu fānī dünyādan gidereven,[613] kendü[614] ḫoş(9)nūẕlıġum sarāyına givürürven ümmet-içün seni murāduŋa degürüven (10) yazuḳlu ümmeti saŋa vėrürven anda bunlaruŋ cezāsın ḳarşuŋa (11) getürürven yā bunı ḳılam yā anı ḳılam oḳıġıl yā muḳrī sen āyet naẓarın (12) **[B 213b]**[615] oḳuġıl فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً yā mü'min ḳaçan kim kāfer (13) senüŋ elüŋde esīr olsa anuŋ birle iki işden birin ḳılġıl (14) yā nesne alup gėrü ṣatġıl yā bunları āzād ḳılġıl anuŋ birle (15) göŋüllerin ṣāẕ ḳılġıl minnet benüm ḫażretüme urġıl kim bu iñiden **[253a]** (1) bularuŋ birle birin ḳılġıl 'azīzi men, bu kim eyitdüm sözüŋ adı durur, (2) sözüŋ adın ėşitdüŋ imdi dādın ėşitgil Çalap celle celālühū (3) eydür, yā ḳulum saŋa buyurdum kim ḳaçan

---

[613] Metinde kenara yazılmıştır.
[614] Metinde kelimenin yanında üstü karalanmış ye harfi bulunmaktadır.
[615] // 12 oḳuġıl: B1 oḳıġıl / kāfer: B1 kāfir / esir: B1 yok / anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla // 14 bunları: B2 buları / anuŋ birle: B2 anuŋ-ıla **[253a]** // 1 bularuŋ birle: B3 bularuŋ-ıla // 3 senüŋ: B5 yok // 4 eylegil: B6 ḳılġıl / yok: B6 dėdüm / ḳulum: B6 bende / ḳaçankim: B6 ḳaçan // 5 ḳuvvetsüz: B7 erksüz / ola: B7 olursın // 6 olasın: B7 ḳalursın / 6 yok : B8 dėye ėy dost // 7 yā: B8 ėy / ḳalġıl: B9 ḳal // 8 ḳalġıl: B9 ḳal / B9 dėdi: yok / (8, 9) görmek eyde göz sen esen ḳalġıl işitmek eyde yā ḳulaḳ sen esen ḳalġıl: B10 yok // 10 ḳul: B10 bende / vaḳtın: B10 vaḳt / ḳuluŋ: B10 bendenüŋ / işi mülki: B10 milki işi // 11 ḳul: B11 bende // (12, 13) yā gėrü ṣatġıl ve yā āzād eylegil dėdüm : B12 yok // 15 dükeli birle: B13 dükeli-y-ile / ḳul: B14 bende **[253b]** // 1 sekzen: B14 seksen // 3 ḳılam: B1 ḳılmaḳı / ayrıldı-y-ısa: B2 ayrıldısa // 6 ṭāyana: B3 dāyene / daḫı ileyinden: B3 ileyinden daḫı / Ebū ṭālib'e: B3 yok // (8, 9) Ḫadīce'ye vėrdüm Ḫadīce sarāyın urun vėrdüm kāhin keẕib sāḥir şā'ir aŋa ad vėrdiler ande yine: B4 yoḳ

senüŋ elüŋde dutsaḳ olsa (4) yā gėrü ṣatġıl yā āzād eylegil yā ḳulum ḳaçankim ölüm döşegine (5) yatasın ol gün dükeli endāmlaruŋa ḳuvvetsüz ola, melekü'l-mevt (6) elinde esīr olasın ḳuvvet eyde yā ten sen esen ḳalġıl söylemege (7) eyde yā dil, sen esen ḳalġıl dutmaḳ eyde yā el, sen esen ḳalġıl yü(8)rimek eyde yā ayaḳ, sen esen ḳalġıl dėdi görmek eyde yā göz, (9) sen esen ḳalġıl ėşitmek eyde yā ḳulaḳ, sen esen ḳalġıl ėy dost, (10) ḳul ol vaḳtın esīr olmış ola, ḳuluŋ işi mülki gėrü ḳa(11)lmış ola, ėy ḳul imdi فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً ḳaçan kim (12) kāfir senüŋ elüŋde esīr olsa anı incitmegil dėdüm yā gėrü (13) ṣatġıl ve yā āzād eylegil dėdüm ol esīr kim durur, hiç bilür misin (14) beni iki bilici durur, baŋa ortaḳ ḳılıcı durur, beni ḳoyup buta ṭapucı durur, (15) ol dükeli birle revā görmedüm kim ol senüŋ elüŋde esīr ola, yā ḳul, **[253b]** (1) sen kim beni birledüŋ yėtmiş sekzen yıl baŋa ṭapu ḳılduŋ benden ayru(2)ġa ṣıġınmaduŋ ölüm vaḳtında ḳaçan revā görem kim seni **[B 214a]** melekü'l-mevt (3) elinde esīr ḳılam gėrü söz başına varalum وَلَقَدْ نَعْلَمُ ʿazīzi men ḳaçan (4) kim Muḥammed'üŋ ol ʿazīz vücūdı anası raḥminden ayrıldı-y-ısa (5) eyitdüm anası ileyinden götürüŋ anasından ayrıldılar daḫı bir (6) ṭāyene vėrdiler dāyesi daḫı ileyinden aldum, Ebū Ṭālib'e vėrdüm (7) Ebū Ṭālib-i Ḳur'eyşi aŋa ṭapucı ḳıldum, Ebū Ṭālib'i daḫı ṣavdum, (8) andan Ḫadīce'ye vėrdüm, Ḫadīce sarāyın orun vėrdüm, kāhin, (9) keẕib, sāḥir, şā'ir aŋa ad vėrdiler, anda yine Ḫadīce sarāyından (10) Ka'beye getürdüm, andan daḫı sordılar وَلَقَدْ نَعْلَمُbu ḳamu (11)[616] saŋa ḳıldılar yā Muḥammed bilürem hem görürem bu renc ḳamusın bilürem Muḥammed dartar (12)

[616] // 11 bilürem: B7 bilürven / görürem: B7 görürven / bilürem: B7 yok // 12 benüm çün durur: B7 benüm-çündür / bulmaġa durur: B8 bulmaġ-ıçundur // 13 bızdısa sen: B8 bızdısa / ṣabur: B8 ṣabr // 14 ṣabur: B9 ṣabr / ḳılġıl: B8 ėtgil / ḳavümlerüŋ: B9 ḫiyşāvendlerüŋ / ṣabur: B10 ṣabr // 15 ṣabur: B11 ṣabr **[254a]** // 1 ṣabur: B11 ṣabr // 2 ṣabur: B12 ṣabr / İlāhi: B12 Ḥaḳ Ta'ālā / ṣabur ḳılayım: B(12, 13) ṣabr ḳılġılkim / işiden: B13 işden / saŋa birin ḳılam: B13 birin senüŋle ḳılavan // 3 oḳuġıl: B13 oḳıġıl // 4 ṣabur: B14 ṣabr / vaʿde: B14 vaʿde yi / ola: B15 ḳılavan // 5 ulularu: B15 uluların / ileyünde: B15 ileyinde / dururavan: B1 ṭururavan / (5, 6) ḳılıcuŋ birle: B1 ḳılıcuŋ-ıla / eyleyem: B1 ḳılavan / yazusın: B1 yazısın / birle: B2 dīn-ile / ṭolduram: B2 ṭolduravan / ve: B2 yok // 7 üzre: B2 üzere / bildürem: B2 bildüreven // 8 ṭapduram: B3 dapduravan / kim: B3 ne kim // 9 Mūsā birle: B4 Mūsā-y-ıla / yılan: B4 ılan // 10 yılana: B5 ılana / (10, 11) dü- naḳışlamışlardı: B5 dü- nakış ḳılmışlar-ıdı / doḳundı-y-ısa: B6 dokundı / gibi: B6 görindi // 12 firişteler: B6 ferişteler // 14 yok: B9 çün / ḳorḳdı-y-ısa: B9 ḳorḳdı / yok: B9 kim // 15 bunda yok: B10 hem böyle (15, **[254b]** // 1) ḳaçan kim mü'min ḳul: B10 mü'min ḳul ḳaçankim / yok: B11 aŋa

benüm çün durur ve benüm ḫoşnūẕlıġum bulmaġa durur, yā Ḥabībi eger [E]bū (13) Leheb senden bızdısa ṣabur ḳılġıl ve eger ‘Utbe saŋa sögdi-y-ise (14) sen ṣabur ḳılġıl ve eger ḳavümlerüŋ saŋa renc ḳıldılarsa sen ṣabur ḳılġıl eger (15) Ebū Cehil saŋa namāzda necāset saçtı-y-ısa sen ṣabur ḳılġıl ve eger süfehā-yı **[254a]** (1) ‘Arab seni āzād ḳıldılarsa sen ṣabur ḳılġıl eydür, ilāhī niçeye degin (2) ṣabur ḳılayım eydür, ol vaḳta degin kim iki işiden saŋa birin ḳılam (3) oḳuġıl yā muḳri وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ saŋa va‘de ḳıldum (4) sen ṣabur ḳılġıl ol vaḳta degin kim ol va‘de tamām ola, ‘Arablar sādat(5)ları ululları ileyüŋde ayaġın **[B 214b]** dururavan göresin kim senüŋ ḳılıcuŋ (6) birle bunları ḫor eyleyem Mekke yazusın senüŋ islāmuŋ birle ṭolduram ve (7) senüŋ işüŋ istiḳāmet üzre bildürem, Kisrā ve Ḳayṣer’i ḫādim (8) ḳılup saŋa ṭabduram, ėy dost ol gün kim Fir’āvn cāẕūları (9) Mūsā birle uġraşdılar yazı ṭolu yılan oldı, ol dört yüz ḫar(10)varlara ‘avratlar simāb dürtmişler-idi yılana beŋzedü naḳışlamışlar(11)dı ḳaçan kim gün doḳundı-y-ısa Mūsā gözine deprenür gibi gögdeki (12) firişteler neẕāreye dirildiler, yėr yüzindeki dīv [ü] cinn dükeli temāşāya di(13)rildiler, Mūsā göŋli ḳorḳudan āvāre oldı فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً(14) Mūsā ḳorḳdı-y-ısa Ḥaḳ'dan fermān geldi لَا تَخَفْyā (15) Mūsā, ḳorḳmaġıl kim elüŋde ‘aṣā ḫüccetüŋ var bunda yoḳ ḳaçan kim **[254b]** (1) mü’min ḳul ölüm döşegine yatsa andan İblīs vesvese ḳılsa mü’min (2) ol vaḳtın İblīs vesvesesinden ḳorḳsa ‘acab midür kim Ḥaḳ’dan (3) nidā gelse لَا تَخَفْ أَلاَّ تَخَافُوا yā Mūsā, ḳorḳmaġıl kim elüŋde (4) ‘aṣā ḫüccetüŋ var yā mü’min أَلاَّ تَخَافُوا ḳorḳmaġıl kim göŋlüŋde (5)[617] īmān ma‘rifet var Mūsā ‘aṣāsın kemişdi-y-ise ya’nī bıraḳırsa (6) ejdehā oldı her

[617] // 5 ḳemişdi-y-ise ya’ni bıraḳırsa: B14 yère şaldı // 6 gördi-y-ise: B15 gördi // 7 esirgeyü: B15 esürgeleyin / arslanlayu sekitdi: B1 arslanlayın // 8 degirmenleyü: B1 degirmenleyin / çezgine: B1 çezgindi / ḫarvār: B(1, 2) ḫarvārlıġı // 9 divşürdi: B2 dirşürdi / anda: B2 andan / yuḳaru: B3 yukaruġı / gine degin: B3 degin / arşundı: B3 arşun-ıdı // 11 üsdinde: B4 üzere / kezde: B4 kezden / dutdı başın ḳaldurdı bir demde: B4 yok // 12 niçeme aġaç: B4 niceme kim / cāzūlıḳ: B(4, 5) cāẕūlar ve cāẕūlıḳ / çoġısa: B5 çoḳ-ısa // 13 çoḳ: B5 üküş // 14 üzre: B7 üzere // 15 aŋa: B7 anuŋ / yarıcı: B7 yarıcısı **[255a]** // 1 bir sen: B8 sen bir / olsan: B8 olasın // 2 ola sen: B9 olalar / dükeli: B9 yok // 3 sen: B10 yok / ḥaḳ: B10 yok / üzresin: B10 üzeresen / bular: B10 yok // 4 üzre: B10 üzere / niçe: B11 niçeme // 5 bunda yok: B11 hem böyle // 6 bir ise: B12 bir durur // (7, 8, 9): B12 yok / yazuḳ: B12 yazuġı // 10 bāṭıl birle: B13 bāṭıl-ıla / oḳuġıl: B13 oḳıġıl // 11 evvel: B14 yok / fir’avn birle: B14 fir’avn-ıla / doḳuşmaġa: B14 doḳışmaġa // 12 cāẕū: B15 cādū // 13 getürdiler: B15 getürdi / gözsüz erdi: B1 gözsüz-idi // 14 bizüm

kim anı gördi-y-ise ‘acabā ḳaldı evvel ḥālde (7) esirgeyü sekirdi ikinci ḥālde **[B 215a]** arslanlayu segirtdi hem egredi (8) üçünci ḥālde degirmenleyü çezgine ol dört yüz ḫarvār (9) cāẕūlıġı dükeli biribirine divşürdi anda aġzın açdı, eylekim (10) aşaġa enekden yuḳaru enege degin yėtmiş arşundı aġzın ol cāẕū(11)lıḳlar üsdinde ḳodı bir kezde dutdı başın ḳaldurdı, bir demde (12) yutdı ārī̈ ‘azī̈zi men, niçeme aġaç cāẕūlıḳ çoġ-ısa ammā Ḥaḳ Mūsā elinde(13)-y-idi bāṭıl niçeme çoḳ olursa Ḥaḳḳ-ıla başa çıḳmaz Ḥaḳ Mūsā elinde (14) olduġı-çun Taŋrı aŋa yarı ḳıldı, her kim Ḥaḳ üzre olursa (15) Taŋrı aŋa yarıcı olur yine āyet başına varalum وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ **[255a]** (1) yā Seyyī̈di ḳıyāmatda bir sen yaluŋuz olsaŋ gerek ‘Arab ḳamu (2) saŋa da‘vī̈ci ola sen bir yaluŋuz bular dükeli yėŋesin anuŋ-çun (3) kim Ḥaḳḳ’a yarıcı Taŋrı durur, sen yaluŋuz Ḥaḳ üzresin bular dükeli (4) baṭıl üzre dururlar, baṭıl niçe üküş olursa ḥaḳḳı yėŋmez anuŋ-çun (5) kim Ḥaḳḳ’a yarıcı Taŋrı durur, bunda yoḳ ma‘rifet bir durur ve yazuḳ (6) üküş durur, niçeme ma‘rifet bir ise yazuḳ çoḳ ise ma‘rifet yėŋer (7) ma‘rifet Ḥaḳ durur ve yazuḳ niçe üküş olursa ṭā’at üzre (8) ġālib olmaz anuŋ-çun kim yazuḳ bāṭıl durur, ḳaçan kim āḫir (9) vaḳtında ikisi bile uġraşsalar ma‘rifet yėŋer anuŋ-çun kim Ḥaḳ (10) bāṭıl birle berāber olmaz yā muḳri bir dürlü daḫı oḳuġıl ammā إِمَّا أَن تُلْقِيَ وَإِمَّآ (11) أَن نَّكُونَ evvel ḳaçan kim Mūsā Fir’avn birle doḳuşmaġa geldi (12) Fir’avn kimselere viribidi Şām ilinde dört yüz er cāẕū (13) getürdiler **[B 215b]** ve bularuŋ üstāẕı bir gözsüz erdi, bu şākirdlerine (14) eydür, bu er kim bizüm birle doḳuşa çıḳar ne er durur, bunı bir görüŋ (15) leşkeri ḳıyasın bir bölük nişānlu ‘alem niçe durur, arslan nişānlu ‘alem **[255b]**[618] (1) niçe durur,

---

birle: B1 bizüm-ile / doḳuşa: B1 doḳışa // 15 leşkeri: B2 çerisin / ḳıyasın: B2 ḳıyas ḳıluŋ / nice durur: B2 niçedür

[618] **[255b]** // 1 niçe durur: B2 niçedür // 2 niçe durur: B3 niçedür / bulad ṭonlu niçe ola: B4 yok // 3 er: B5 yok / andan: B5 yok / (3, 4) yaraşıḳ: B5 göre / ḳılavuz: B5 ḳılalum // 5 yok durur: B6 yoḳdurur,// 6 daġarcuḳ: B8 ṭaġarcuḳ / ayaḳına: B8 ayaġında / çarıḳ: B8 çaruḳ // 7 atlusı: B8 atlu / yayası: B8 yayası // 8 degül: B10 degüldür / ṣıfat birle: B10 ṣıfat-ıla // 9 bizüm birle: B10 bizüm-ile / doḳuşmaġa: B10 doḳışmaġa // 10 daşra: B11 ṭaşra / issidür: B11 issi durur // 11 B12 ḥaḳlu-y-ısa: B12 yok // 12 bāṭıl ise: B13 bāṭılsa / benüm birle: B13 bizüm-ile // 15 degdürgil: B15 degdür / (15, **[256a]** // 1) elinde durur: B1 elindedür / bunlaruŋ: B1 bularuŋ / (1, 2) Ḥaḳ birle: B2 ḥaḳ-ıla / gelmeyesin: B2 gelmeyiserdür / yok: B2 dėdi / oḳuġıl: B2 oḳıġıl // 3 nice: B3 niçe / çoḳlıġından: B3 üküşinden // 4 senüŋ birle: B4 senüŋ-ile // B4 zehre: 5 zehle / kim: B4 yok // 6 yėgrek mi durur: B5 yėgrekmidür // 8 anda durur: B6 andadur / bes: B7 pes / (8, 9) ma’rifet olsa: B7 yok / ṭoprak birle: B7 ṭopraġ-ıla // 10 kāferlerüŋ: B7 kāfirler // 11 dėdi daḫı: B8 yok / ḳac: B8 ḳaç / ḳuş birle: B8 ḳuşlar-ıla / ayaḳlarındaki: B9 ayaḳlarındaġı / uşaḳ: B9 yok / ṭaş

ḳaplan nişānlu ‘alem niçe durur, atlu yėdeklü niçe durur, ḳılıç ṣalar (2) er niçe durur, süŋü urur niçe durur, polād ṭonlu niçe ola, ṭopuzlu ne ḳadar (3) er ola, bunı dükelin bilüŋ andan baŋa ḫaber vėrüŋ kim biz daḫı aŋa yara(4)şıḳ yaraḳ ḳılavuz, ol cāẕūlar eydür, işbu sen eyitdügüŋ nesne(5)lerden bunda hiç yoḳdur illā biz er görinür arḳasında bir kilīm başında (6) bir börk bėlinde bir daġarcuḳ ayaḳına bir ḳıl çarıḳ elinde bir ‘aṣā (7) ayruḳ ne atlusı var ne yayası var, ol gözsüz eydür, yā eren (8) eger gėrçek iseŋüz bu ārāyiş güzāf degül, bu ṣıfat birle kim (9) siz eydür, siz bizüm birle doḳuşmaġa nite gelür, gelüŋ biz aŋa ḥürmet (10) ḳılalum, ol ikiden daşra degül yā Ḥaḳ issidür, yā bāṭıl eger (11) ol ḥaḳlu-y-ısa ḥaḳa ḥürmet ḳılduġumuz içün bize ziyān olmaya (12) ve eger baṭıl ise ol ḫoẕ benüm birle başa gelmeye ol gözsüz (13) ḳıġırdı eydür, ėy yalıŋuz er ėy Mūsā أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى(14) إِمَّا أَن تُلْقِيَ وَإِمَّا أَن نَّكُونَ bizüm birle iki işden birin ḳılġıl, yā ilerüsen atġıl (15) yā sen degdürgil biz atalum, **[B 216a]** Mūsā bilürdi kim Ḥaḳ kendü elinde **[256a]** (1) durur ve bunlaruŋ işi bāṭıl durur ve bilür-idi kim bāṭıl Ḥaḳ (2) birle başa gelmeyesin eydür, ilerü siz atuŋ oḳuġıl yā muḳri فَإِذَا حِبَالُهُمْ(3) وَعِصِيُّهُمْ ėy bende niçe ḳorḳarsın āḫir yazuḳ çoḳlıġından, İblīs (4) ġavġāsından ḳaçan ma‘rifet senüŋ birle olsa İblīs’üŋ ne (5) zehresi var kim senüŋ yöreŋe gelmege, ėy ḳul senüŋ (6) göŋlüŋ Medīne’den yėgrek mi durur, ḳaçan kim Deccāl ḳopsa ḳamu (7) ‘āleme yol bula illā Medīne’ye yol bulmaya, anuŋ çün kim (8) Resūl türbesi anda durur, bes senüŋ göŋlüŋde ma‘rifet (9) olsa İblīs anda yol ḳaçan bula bir avuc ṭopraḳ birle (10) kāferlerüŋ şerrini Muḥammedi Muṣṭafā Ebū Bekir-i ṣıddıḳdan ṣavdum (11) dėdi, daḫı bir ḳaç bölük ḳuş birle ayaḳlarındaki uşaḳ ṭaş birle (12) aṣḥābü’l-keyf şerrini Ka’beden ṣavdum ne ṣanursın yā ḳulum, (13) men degme günde üç yüz altmış kez naẕar ḳılup senüŋ göŋlüŋe baḳaram, (14) ‘acab midür kim ölüm vaḳtında anuŋ birle İblīs şerrinden ṣavsam (15)

---

birle: B9 ṭaşlar-ıla // 12 ḳulum: B10 bende / men: B10 ben / kez: B10 yok // 14 kim: B11 yok / anuŋ birle: B11 anuŋ-ıla / ṣavsam: B11 ṣavṣam // 15 oḳuġıl: B12 oḳıġıl

daḫı bir ḫoş laṭīf söz ḫaṭıruma geldi oḳuġıl yā muḳri وَاللَّيْلِ إِذَا **[256b][619]** (1) عَسْعَسَ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ẕü'l-celāl pāẕişāhı bī-ẕevāl (2) ḳadiri ber-kemāl anda yāẕ ḳılur dün barduḳına ve dünüŋ yarıduġına (3) ḳaçan kim dün geçer ṣoŋı ḳalur, ol vaḳt kim ṣubḥ bir nefes urur, (4) dün ḳaraŋulıġın sürer, cihāna yaḫtuluḳ vėrür, ya'nī nūr vėrür, bunda (5) yoḳ yazuḳlu **[B 216b]** ḳuluŋ 'ömri geçse ṣoŋı ḳalsa, ölüm döşegine yatsa, (6) dili söylemez olsa, gögsin ötdürse, göŋli birle aġlasa, oġlanları (7) eyitse, mālı baŋa, melekü'l-mevt eyitse cānı baŋa, İblīs eyitse īmānı (8) baŋa, yėr eyitse teni baŋa, ḳurtlar eyitse et birle deriyi baŋa, ḳul (9) eyitse vay cānum, ten eyitse vay revānum, göŋül eyitse vay īmānum, (10) ol vaḳt ḳul ḥasret ve nedāmet birle bir nefes ura cümle yazuḳ ḳara(11)ŋulıḳın sora raḥmet ve ma'rifet nūrı yayıla 'azīzi men, 'ālemi dün (12) ḳaraŋulıġı dutmış olur, cabbār-ı 'ālem ṣubḥ bir nefes urmaġı birle ol (13) dün ḳaraŋulıġın cihāndan giderür mü'min daḫı ölüm vaḳtında kim (14) ḥasret ve nedāmet birle bir nefes ursa 'acab mi durur kim (15) Celīl ü Cabbār ol nefes birle yazuḳ ḳaraŋulıġın mü'min boynından sürer, **[257a]** (1)وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ṣubḥ vaḳtında ġayġulular ġayġusı eksilür sökel(2)ler aġrısı yine olur, hiç bilür misin kim ol neden ötrü olur, anuŋ-çun (3) kim ṭaŋ yėli eser Ḳāf ṭaġından kāfūr yıyısın getürür, ilk (4) ol kāfūr Ḳāf ṭaġına ne sebeb birle geldi anı eydeyim, ol gün (5) kim Yūsuf ḳarındaşları ḳuyuya bıraḳdılar Yūsuf'uŋ eli ṭaşa (6) doḳundı şıyrılup ḳanamışdı, Melik-i celle celālühū fermān ḳıldı, (7) yā Cebrā'īl, Yūsuf''ı otalaġıl, Cebrā'īl uçmaḳdan kāfūr getürdi (8) Yūsuf'uŋ eline sürdi oloḳ sā'at eli oŋuldı, ol

[619] **[256b]** // 2 barduḳına: B14 varduġına // 4 ḳaraŋulıġın: B15 ḳaraŋulıġın / yaḫtuluḳ: B15 yaḫtulıḳ / vėrür: B15 yayar / ya'ni nūr vėrür: B15 yok / (4, 5) bunda yok: B15 hem böyle / ṣoŋı: B1 soŋuŋı / ötdürse: B1 ötürse / göŋli birle: B1 göŋli-y-ile // 7 mālı: B2 māl // 8 yėr eyitse teni baŋa ḳurtlar eyitse at birle der-idi baŋa: B3 yok // 10 ḳul: B4 bende / nedāmet birle: B4 nedāmet-ile / (10, 11) ḳaranulıḳın: B4 ḳaraŋulıġın / nūrı: B5 yaḫtulıġı // 12 urmaġı birle: B6 urmaġı-y-ıla // 13 kim: B7 yok // 14 nedāmet birle: B7 nedāmet-ile // 15 nefes birle: B8 nefes-ile / boynından sürer: B8 tenünden ṣavṣa **[257a]** // 1 ARAPÇA: B8 yok / suç vaḳtında: B8 yok / ġaygulular ġayġusı: B8 ḳayġulular ḳayġusı / eksilür: B8 eksük // 2 ötrü olur: B9 ötrdür // 3 kāf ṭaġından: B10 yok // (4, 5): B11 yok / bıraḳdılar: B11 kemişdiler / ḳanamışdı: B12 ḳana bulaşup-ıdı // 7 otalaġıl: B13 otlaġıl // 8 oloḳ sā'at: B14 oloḳdem / oŋuldı: B14 key oldı // 9 gėrü artdı: B14 birāz artdı / bāri: B15 bāri // B15 dėdi: 10 yok / sıvarġıl: B1 sıvaġıl // 11 anuŋ birle: B1 anuŋ-ıla // 12 yıyısın: B2 rayḥesin // 13 şayrulara: B2 sökellere / ġayġulula: B(2, 3) ḳayġululara / erürür: B3 ėrer / (13, 14) sayrular: B3 sökeller / olurlar: B3 bolurlar / degünürler: B3 degirler / (14, 15) ġayġuluların ġayġusı: B4 ḳayġulunuŋ ḳayġusı / olur : B4 olur olur

kāfūrdan (9) gėrü artdı Cebrā’īl eydür, Bār-i Ḫuẕāvendā bu artan kāfūrı (10) ne ḳılayım dėdi, fermān geldi kim anı Ḳāf **[B 217a]** ṭaġına sıvarġıl kim (11) ben anuŋ birle dünyā ḫalḳına rāḥatlıḳ vėreven imdi ḳaçan (12) kim ṭaŋ yėli ese ol kāfūr yıyısın Ḳāf ṭaġından getürür (13) ṣayrulara degürür ġayġululara ėrürür, andan ötrü ṣayru(14)lar ṭaŋ vaḳtında rāḥat olurlar uyḳuya degünürler ġayġulu(15)laruŋ ġayġusı sākin olur ‘azīzi men, biraz kāfūr kim uçmaḳdan **[257b]**[620] (1) çıḳardılar dünyā ḫalḳına bunca rāḥatlıḳ olsa bilgil kim uçmaġuŋ (2) dükeli dürlü ni’metleri raḥatlıġı niçe ola, وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ (3) ḳaçan kim ṭaŋ yėli esse rāḥatlıḳ ṣayrulara gelür teni aġrısı (4) sākin olur, bundan daḫı ‘acabıraḳ ḳaçan kim mü’min ṣoŋ (5) nefesine degse melekü’l-mevt el uzadur, anuŋ cānın almaġa (6) mü’min bir kez gögsin öttürür eydür, ah dirīġā bilmezem kim Calap (7) ḳatında hiç yüzüm ṣuyı var mı Taŋrı’dan ‘azze ve celle ‘ināyet yėli ol (8) ḳula ḳarşu eser daḫı melekü’l-mevt ḥarbesinden ḫaberi olmaz cān (9) vėrür ḫaberi olmaz, cān acıġın duymaz Melike pāẕişāha āḫir vaḳtında <bizüm>[621] (10) bizüm birle eyle ḳılmaġıl kim Ḳur’ānda eyitdüŋ أَعْمَالًا الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا(11) قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِالْأَخْسَرِينَ āyet tefsīrin ėşitmedin (12) sebeb-i nüzūlın ėşitgil, bir gün ‘aleyhi’s-selām ġāzılıġa varmış-ıdı (13) ṣınup gėrü geldiler, birincisinüŋ atı ḳaldı ve birincisinüŋ biliki (14) ḳaldı birisi eydür, ṭonum ḳaldı birisi eydür, benüm fermān-(15)berdār ḳulum ḳaldı ya’nī buyruḳ dutucı ḳulum ḳaldı böyle dėyüp **[258a]** (1) aġlaşurlardı **[B 217b]** bir görklü yigit mescid ḳapusında girüp geldi yėrmürüp aġlayu (2) bulara selām vėrdi, eydür, bir ġarīb erem işbu ṭaġ üzre

[620] **[257b]** // 2 dükeli: B5 yok // 3 esse: B6 ese / ṣayrulara: B6 sökellere// (4, 5) ṣoŋ nefesine degse melekü’l-mevt el uzadur anuŋ cānın almaġa: B7 yok // 6 bilmezem: B8 bilmezvenkim / Calap: B8 Çalap // 8 ḳula: B9 bendeye // 9 ḫaberi olmaz: B9 yok / duymaz: B9 ṭuymaz / bizüm: B10 yok // 10 bizüm birle: B11 bizüm-ile / ḳılmaġıl: B11 ḳılġıl // 12 yok: B13 Resūl / ‘aleyhi’s-selām: B13 ‘aleyh / ġāzılıġa: B13 ġazılıḳ // 13 geldiler: B13 geldi // 14 ṭonum: B14 biligim / (14, 15) fermān-berdār: B15 fermānde / ya’ni buyruḳ dutucı kulum ḳaldı: B15 yok **[258a]** // 2 erem: B2 erven / üzre: B2 üzere // 3 oluram: B2 olurvan // 4 kim durur: B3 kimdür // 6 duta: B5 dutar // 7 bunı: B6 bunı / oḳuġıl: B6 oḳıġıl / aḳ kāġız gördüm: B6 gördümki aḳ kāġız // 8 yok durur: B7 yoḳdur / oḳuyayım: B7 oḳıyayım / yok: B7 dėdüm / oḳuġıl: B7 oḳıġıl // 9 yazuḳ yazılı: B8 yazuḳ yazu // 10 biti durur: B8 bitidür / yok: B8 dėdüm / eyitdi: B9 eydür / yazuġuŋ durur: B9 yazuġuŋdur // 11 ne durur: B9 nedür / yok: B9 dėdüm / tā’ātüŋ durur: B10 tā’ātüŋdür

[621] Metin bağlamında çıkartılmıştır.

savmaġam (3) var anda oluram bu dün düşüm olur, ol düşden ḳorḳdum bunda (4) geldüm, imdi sizüŋ araŋuzda Muḥammed'e kim durur, baŋa eydivėrüŋ kim (5) bu düşi aŋa ṣorayım, yārenler eydür, ilk düşüŋi bize eyitgil, görelüm (6) yigit eydür, bu dün düşüm olur, biregü gelür elinde bir biti duta gelür (7) anı baŋa vėrür eydür, munı oḳuġıl ben ol bitiyi açdum aḳ kāġız gördüm (8) eyitdüm bunuŋ yazusı yoḳ durur, nite oḳuyayım eydür, bir yaŋasın oḳuġıl (9) bitiyi döndürdüm bir yaŋasına baḳdum dükeli yazuḳ yazılı gördüm eyitdüm (10) bu ne biti durur, eyitdi bu dükeli senüŋ yazuġuŋ durur, eyitdüm bu aḳ (11) yaŋası ne durur, eyitdi senüŋ ṭā'atüŋ durur kim ḳabūl olmadı imdi (12)[622] bu düşüm dürüst mi durur, yoḳsa şeyṭān mı gösterdi yārenler eydür, (13) bize şindiye degin aġlaşur idüŋ ziyānumuz oldı dėyü imdi bildüŋ kim (14) ziyān saŋa olmış el-ḥamdüli-llah kim bizüm ṭā'atümüz böyle olmadı yigit (15) eydür, ne bilürsiz eger sizüŋ daḫı ṭā'atüŋüz böyle oldı-y-ısa bu keleci ḳıldı **[258b]** (1) yigit görinmez oldı yārenler bu söz birle yine aġlaşdılar eyle kim ünleri (2) peyġāmber ḳulaġına degdi peyġāmber geldi eydür, size ne oldı kim (3) zārılıḳ ḳılup böyle **[B 218a]** aġlaşursız eyitdiler yā Resūlu'l-lahi bir yigit geldi (4) bunuŋ gibi söz söyledi gėrü görinmez oldı peyġāmber eydür, ol Ḫıżır (5) peyġāmberdi geldi kim size edeb ögretmege ol kim eyitdi (6) bu āyete eyitdi, الآيَةْ (7) قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا الَّذِينَ ziyānkār ol degül kim anuŋ oġlanı var-ısa yā mālı var-ısa (8) yā teni var-ısa yā eyü işi var-ısa yā fermān ḳulı var-ısa ziyān(9)kār ol durur kim ölüm vaḳtında Kirdigārı var-ısa ضَلَّ سَعْيُهُمْ (10) أُلْوَانُهُمْ هَذَّا مَا كَدَّرَ خَوْفاً مِنْ (12) وَ دَهِشَتْ عُقُوْلُهُمْ وَ ذَابَتْ نُفُوْسُهُمْ وَ اِنْشَقَّتْ مَرَارَتُهُمْ(11)عَيْشُ المُرِيْدِيْنَ فِيْ الدُّنْيَا حَتَّ اِصْفَرَّتْ قَوْلِهِ تَعَالَىْ ضَلَّ سَعْيُهُمْ meger bir kişi var-ıdı iki biŋ yıl (13) kendüzüni 'ālim 'ābid bilür-idi ulu server bilürdi uçmaḳ ḫazīnedārı (14) benven dėyü bilürdi, velikin ġayb bilmezdi,

---

[622] // 12 şeyṭān mı gösterdi: B10 şeyṭān mi durur // 13 bize: B10 biz / şindiye degin: B10 imdiyedegin / aġlaşur idüŋ: B10 aġlaşurduḳ **[258b]** // 1 görinmez oldı: B14 belürsüz oldı / söz birle: B14 söz-ile / ünleri: B14 bularuŋ üni // 2 degdi: B15 ėrişdi / kim: B15 yok / yok: B15 böyle // 3 ḳılup böyle: B15 ḳılursız // B1 gėrü: 4 yok // 5 ögretmege: B2 ögrede // 6 āyete: B2 āyetden // 7 oġlanı: B4 yok / var-ısa: B4 varsa / yā mālı var-ısa: B4 yok // 8 ḳulı: B5 ḫādimi / var-ısa: B5 varsa // 9 ol durur: B5 oldur / Kirdigārı: B5 Kirdārı / var-ısa: B6 varsa // B8 meger: 12 yok // 13 kendüzüni: B8 kendüzi // B9 benven: 14 yok / velikin: B10 velīḳin / nidā: B10 nidī / şeytān: B10 şeytānı // 15 şuġıl: B10 dutġıl / (15, **[259a]** // 1) kim daḳı bir anuŋ gibi yėr yüzinde oḳumış yoḳudı: B11 yok / ḳarūndı: B12 ḳārun idi / ḳabilesiyem: B13 ḳabilesiven // 3 velikin: B13 velīkin / nidā: B13 nidī // 4 kim: B14 yok / daḫı: B14 daḳı / bir kişi: B14 biregü / kendüzi: B14 yok // 6 görürdi men: B15 görüven / velikin: B1 velīḳin / nidā: B1 nidī // 7 dutġıl: B1 yok / daḫı: B2 daḳı // 8 bir kişi: B2 biregü / (8, 9) ṭapucısı bilürdi: B2 yok / der-idi: B2 yok / varsa: B3 pārsāven // 10 benüm derdi: B2 yok / velikin: B3 velīkin

nidā geldi, yā la‘net-i şeyṭān (15) şuġıl yā Cebrā’īl’i münādī ḳılġıl ضَلَّ سَعْيُهُمْ yėr üzre bir bay var-ıdı kim **[259a]** (1) daḳı bir anuŋ gibi yėr yüzinde oḳumış yoḳudı anuŋ adı Ḳarūndı. (2) Kendüzüni ‘ālim ve mün‘im bilürdi, Mūsā ḳabilesiyem bilürdi, (3) velikin ġaybı bilmezdi nidā geldi yā yėr Ḳarūnı dutġıl yā Cebrā’īl (4) münādī ḳılġıl kim ضَلَّ سَعْيُهُمْ daḫı bir kişi var-ıdı kim kendüzi (5) kendüzini ‘ābid ve zāhid ve veliyy bilürdi yėrden aşaġa taḥte’s-serā ey(6)degin görürdi men **[B 218b]** dėyü bilürdi velikin ġayb bilmezdi nidā geldi (7) ėy Cebrā’īl münādī ḳılġıl ضَلَّ سَعْيُهُمْ daḫı (8) bir kişi var-ıdı kendüzini mescid ehli bilürdi ve mescid ṭapu(9)cısı bilürdi peyġāmber ėşiven dėr-idi yoḳsūl varsa (10)[623] benem dėrdi velikin ġaybı bilmezdi nidā geldi yā nifāḳ ṣa‘lebi dutġıl (11) yā Ḳur’ān münādī ḳılġıl ضَلَّ سَعْيُهُمْ bular kendü buncılayın er-idi, imdi (12) kendü nevbetümüze gelelem, niçe mü’minler kim muṭī‘ olmış olsa ḥācı (13) ġāzı olmış olsa oruc dutucı namāz ḳılıcı[624] olsa velikin ġayb bilmedüŋ (14) olsa nidā gelse kim yā tekebbür anuŋ göŋlin dutġıl yā melekü’l-mevt (15) cānın alġıl yā nevmīẕlik tīz dutġıl yā Ḳur’ān münādī **[259b]** (1) ḳılġılنَعُوْذُ بِاللهِ ضَلَّ سَعْيُهُمْ ammā işbu <ṭam’a>[625] olmayası tama‘ ah uşbu emek (2) yavuḳlamaḳ ilāhī aŋaram اِلَهِيْ أَكْرَمُ الأَكْرَمِيْنَ sensin (3) eger mālumuz alursaŋ ve eger cānumuz alursaŋ dėyevüz eger aḫir vaḳtında (4) īmānumuz alursaŋ ne ḳılavuz Ḫuẕāvendā bizüm ile eyle ḳılmaġıl kim (5) biz aŋa döyemezüz eger anamuz ḳovsa atamuza ḳaçarvuz ve eger atamuz ḳovsa (6) Ḳażıya ḳaçavuz ve eger Ḳażı ḳovsa pāẕişāha ḳaçavuz eger pāẕişāh ḳovarsa (7) saŋa ḳaçavuz ve eger sen ḳovarsaŋ kime ḳaçalum senden artuḳ Çalap yoḳ (8) kime sığınalum, ėy feryād ėrici feryād ėrgil senüŋ dermānde ḳu(9)luŋuz esirgegil ve eger sen esirgemezseŋ kim esirgiye

---

[623] / nidā: B3 nidī // 11 buncılayın er-idi: B4 bunda-y-ıdı / 12 nevbetümüze: B5 nevbetümüz / gelelem: B5 aŋalum / nice: B5 niçe / mü’min: B5 yok // 13 dutucı: B6 dutıcı / velikin: B6 velīḳin / bilmedüŋ: B6 bilmez // 14 nidā: B6 nidī // 15 tīz: B7 tenin **[259b]** // 1 ammā: B8 ah / olmayası: B8 olmaya / uşbu: B8 işbu // 2 sensin: B8 sen // 3 yok: B9 dėyevüz // 4 īmānumuz: B9 yok / bizüm ile: B11 bizümle / eyle: B11 anı // 5 döyemezüz: B11 döyemeyevüz / ḳaçarvuz: B12 ḳaçavuz // 6 ḳaçaruz: B12 ḳaçavuz / ḳovarsa: B13 ḳovsa // 7 ḳaçavuz: B13 ḳaçaruz / artuḳ: B14 aẕın // 8 ėrici: B14 degici / ėrgil: B14 ėrişdürgil /(8, 9) ḳuluŋuz: B15 ḳalmış ḳulsaŋuz esirgiye: B15 esirgeye / beyit: B’de yoḳ

[624] Metinde: ḳılcı

[625] Metinde üstü çizilmiştir.

beyit

(10) Yaradduŋ sen cān vėrdüŋ raḥmān bize

Dilemedin hem vėrdüŋ īmān bize

(11) Var ḳılduŋ ḳudret birle yoġ-ıduḳ biz

Bilmez-idük bildürdüŋ Ḳur'ān bize

(12) Yėr ü gögi yaratduŋ yaḫtu cihān

Ṣun'uŋı hem gösterdüŋ bürhān bize

(13) Ḳanḳı birin eydelüm bunuŋ cabbār

Saġışı yoḳ çoḳ ḳılduŋ iḥsān bize

(14) Fidā' olsun ten ü cān mevlī saŋa

Ṣoŋ demde baḫşiş ḳılġıl īmān bize

(15) مَجْلِسِ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا مَلِكِ تَعَالي جَانْ اَلْمَاغِ قُرْآنْ اِچِنْدَه **[B 219a][626]** عَلِي (1) قَالَ عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ تَنْزِلُ (2) بْنُ اَبِي طَالِبِ كَرَّمَ اللهُ وَجْهَهُ رُوِيَ عَنْ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّهُ الرَّحْمَةُḫaber durur, ol 'ālem faḫrinden, yėr gök (3) bedrinden, peyġāmberler mührinden, mükerrem-i mücteba Muḥammedi Muṣṭafā'dan ṣal'am eydür, (4) pārsālar sözi söylendügi yėrde raḥmet yaġar مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنْ اَلْجُهَنِيُّ قَدَّسَ اللهُ (5) قَالَ الشَّيْخُ الْإِمَامُ الذَّاهِدُ اَبُو الْقَاسِمِ رُوحَهُ الْعَزِيزeydür, pārsālar peyġāmberlerden (6) dört derece aşaġa durur, anuŋ üstünki derecede peyġāmberlerden andan aşaġa (7) ṣıddīḳlar cānıdur ve ṣıddīḳlar derecesinden aşaġa şehīdler derecesidür, dör(8)dinci derecede pārsālardur, **[Y 105b]** bu āyet delīli-y-ile kim Taŋrı eydür, 'azze ve celle اللهُ نْعَمَ (9)وَالصَّالِحِينَ وَالشُّهَدَاءَ وَالصِّدِّيقِينَ النَّبِيِّينَ مِنَ عَلَيْهِمْ ḳaçan

[626] B 219a - B 244b sayfaları İbrahim Efendi nüshasında bulunmamaktadır.

[B 219a] // 8 Taŋrı: Y12 Çalap / 'azze ve celle: Y13 celle celālühū // 9 ḳaçan: Y13 nite-kim // 10 yok: Y13 birle / dördünci: Y13 dördinci / bulındı-y-ısa: Y13 oldı-y-ısa / ḥarūn beŋzer: Y14 yok / yok: Y14 aŋa degdi yine 'alī'nüŋ // 11 ḳarındaşlıḳda: Y15 kardaşlıġı // 12 yok: Y15 birle / ḳarındaşı-y-ıdı: Y(15,16) ḳardaş dėmiş idi / ḳarındaşum dėmiş-idi: Y16 ḳardaş idi / yok: Y(17, 1) peyġāmber oldı ve 'ali ḫalḳı uçmaḳ ṭoyısından idi andan doġan **[B 219b]** // 1 'ulvīler-idi daḫı: Y1 'ulvīler oldılar // 2 adı: Y2 idi // 3 andayoḳ evvel gün kim Müsülmānlıġa: Y3 ilk müslümānlıḳ // 6 nite-kim ādem adı velīse 'ali daḳı: Y6 yok / ad-ıla: Y6 ad içinde / velī durur: Y7 velīdür / ma'nīsi-y-ile: Y5 ma'nīsi birle // 7 yok: Y5 Ta'ālā / 'azze ve celle: Y5 yok

‘Alīyy-i murtażā (10) pārsālıḳ birle dördünci derecede bulındı-y-ısa dördinci ḫalīfalıḳ Ḥarūn beŋzerdi, (11) dört nesne dört peyġāmbere beŋzerdi, evvel ḳarındaşlıḳda Ḥarūn beŋzerdi (12) Mūsā ḳarındaşı-y-ıdı ve Muḥammed ‘aleyh ḳarındaşum dėmiş-idi ve ol bir ḳarındaş dėdügi (13) oġlanı Şeber Şubeyr idi bu ḳarındaş demiş oġlanı Ḥasan ve Ḥüseyn idi (14) yuyunda ‘Alī Muḥammed’e anda idi kim Ḥarūn Mūsā’ya nite-y-ise bir daḫı ‘Alī tezvīc yöninde (15) Şīş peyġāmbere beŋzerdi, anuŋ-çunkim Şīş ḫalḳı uçmaḳdan-ıdı anda ṭoġanlar **[B 219b] [Y 106a]** (1) ‘Ulvīler-idi daḫı ögretmeklikde ‘Alī Ādem’e beŋzer-idi, anuŋ-cunkim evvel Ādem dünyāya (2) geldi dükeli ādemīler andan oldı, ḳamusın başlayan Ādem idi, ilk bu dünyāya (3) Ādem geldi, andayuḳ evvelgünkim Müsülmānlıġa gelen ‘Alīyy-i murtażā idi Ādem ḳırḳ (4) yaşında dünyāya geldi, ‘Alī Müsülmānlıġa ṭoḳuz yaşında geldi, nite-kim Ādem’e vücūd (5) içinde sābıḳ-ıdı daḫı bir dürlü ‘Alī meşeli Ādem içinde Muṣṭafā’ya beŋzer (6) nite-kim adı veliyyse ‘Alī daḳı bu ad-ıla ikinci derecede veliyy durur, bu āyet ma‘nīsi-le (7) kim Taŋrı Ta’ālā eydür, ‘azze ve celle اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ وُالَّذِينَ اَمَنُوا bu yėrde ‘Alīyy-i (8) murtaża durur ve resūlühū Muḥammedi Muṣṭafā durur, Allahu Taŋrı celle ve a‘lā durur, (9) veliyy yārī dėmek olur, Taŋrı eydür, size veliyy üç durur, Allah eydür, bir veliyy benem (10) ve Resūlühū daḫı bir veliyy Muḥammed durur,وُالَّذِينَ اَمَنُوا daḳı bir veliyy ‘Alī durur, (11) her kim beni sevse Muḥammed’i sevmese beni daḫı sevmemiş olur, ben Muḥammed siz dükeli ben (12) Muḥammed ‘Alī siz dükeli kimde benüm dostlıġum yoġ-ısa aŋa ne Muḥammed dostlıġı var (13) ve ne ‘Alī dostlıġı var, kimde Muḥammed dostlıġı var, kimde Muḥammed dostlıġı (14) yoġ-ısa aŋa ne ‘Alī dostlıġı ve ne benüm dostlıġum var kimde ‘Alī dostlıġı (15) yoġ-ısa aŋa ne Muḥammed dostlıġı ve ne benüm dostlıġum var ‘Alīyy-i murṭażā bunuŋ **[B 220a]** [627] (1) gibi mertebeye ėrdi ‘azīz oldı, andan ‘ulemā

[627] **[B 220a]** // 5 anuŋ-ıla: Y16 anuŋ birle// 6 bu mertebeye degmedi: Y17 yok / dördünci: Y17 dördinci // 7 anuŋ-ıla: Y17 anuŋ birle / yok: Y(17, 1) raẓiya’l-lahu anhu ‘aleyhden bay idi / bayraġ-ıdı ‘aliye göre: Y1 yok // 8 yok: Y1 yaş uluġına / anuŋ-ıla: Y1 anuŋ birle / daḳı degülmiş: Y2 degül // 9 yok: Y2 Ebū bekir ve ‘Ömer / ol: Y2 bu / yok: Y(2, 3) altıncı ‘ilme baḳdılar // 10 anuŋ-ıla: Y3 anuŋ birle / yok: Y3 kerāmete degdi // 11 aşlında: Y4 aşlından / anuŋ-ıla: Y4 anuŋ birle // 14 velīkin: Y6 velikin // 15 Allah:

baḳdılar ‘Alī bu mertebe sebebiyle ėrdi, (2) ilk ḫāṣımlıġa baḳdılar anuŋla degülmiş anuŋ-çunkim ‘Abbās yaḳınraġ-ıdı peyġāmber (3) ‘Alī’ye göre ‘Abbās bu mertebeye degmedi, ikinci yavuḳlıġa baḳdılar hem anuŋ-ıla degülmiş (4) anuŋ-çunkim ‘Alī peyġāmberüŋ bir ḳızın alıp dururdı, ‘Oşmān iki ḳızın almış-ıdı, (5) ‘Oşmān bu mertebeye degmedi üçünci alplıġa baḳdılar, anuŋ-ıla daḫı degülmiş anuŋ-çun (6) kim ‘Alī alplıġı Ḥamza’dan ögrenmiş-idi bu mertebeye degmedi dördünci baylıġa (7) baḳdılar, hem anuŋ-ıla degülmiş anuŋ-çunkim ‘Abdurraḥmān bin **[Y 106b]** ‘avf bayraġ-ıdı ‘Alī’ye (8) göre ol mertebeye degmedi, bėşinci ‘ilminde baḳdılar hem anuŋ-ıla daḳı degülmiş anuŋ-çunkim (9) Cebrā’īl ‘alımraġ-ıdı ‘Alī’den ol mertebeye degmedi, altıncı yaş ululıġına (10) baḳdılar hem anuŋ-ıla degülmiş anuŋ-çunkim Ebū Bekir yaşı ‘Alī’den artuġ-ıdı, ol mertebeye (11) degmedi, yėdinci ‘Alī aşlında yaşı uluya baḳdılar hem anuŋ-ıla degülmiş anuŋ-çunkim (12) ‘Alī ḳardaşları Ca‘fer ve ‘Aḳīl ve Tālib-idi, üçi daḫı ‘Alī‘den ulu-y-ıdılar bular (13) bu mertebeye degmediler pes ‘Alī bu mertebeye neden degdi pārsālıḳdan degdi (14) su’āl bu ayruḳlaruŋ pārsālıġı yoḳmıdı cevāb var-ıdı velīkin ‘Alī ‘ālım-ıdı (15) ve ‘ilmi pārsālıġa buldı anuŋ-çunkim pārsālıġın Allah Ḳur‘ān içinde yāẕ **[B 220b]** (1) ḳıldı evvel ögmeklik ‘Alīden artuḳ kimseye degmedi, īmān ögdi, namāzın (2) ögdi, zekātın ögdi, bu üçi bir yėrde ögdi اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَرَسُولُهُ (3) وَالَّذِينَ اٰمَنُوا ilk īmānın ögdiاٰمَنُوا dėdi, ayruḳlaruŋ īmānı yoḳmıdı var-ıdı (4) velīkin ‘Alī īmān ‘acabraḳ-ıdı anuŋ-çunkim ḳamular īmānı ululuġında getürdi, ‘Alī (5) īmānı oġlanlıġında getürdi, bular ilerü kāfir olmışlardı īmānları tozlu-y-ıdı, (6) ‘Alī hergiz kāfirlıġa bulaşmaduġ-ıdı ‘Alī īmānı nūrlu-y-ıdı bular yüzlerin buta (7) sücūd ḳılmışlar-ıdı, ‘Alī hergiz başın but ileyinde ḳomış degüldi, bu sebebden ötrü (8) ayruḳlardan kerāmeti

---

Y7 yok / yāẕ: Y7 yād **[B 220b]** // 1 evvel: Y7 ol / artuḳ: Y7 ayruḳ / īmān: Y8 īmānın // 2 üci: Y8 ücin // 4 velīkin: Y9 velikin / ḳamular: Y10 ayruḳlaruŋ // 5 ilerü: Y10 yok / ḳāfir olmışlardı: Y(10, 11) kāfirlıġa bilişmişdi // 6 bulaşmaduġ-ıdı: Y11 bulaşmaduḳdı / ‘ali: Y11 yok / buta: Y12 put öŋinde // 7 ḳılmışlar-ıdı: Y12 ḳomışlardı / ileyinde: Y12 öŋinde / yok: Y12 baş // 8 kerāmeti: Y13 yok / yok: Y13artuġraġ-ıdı / eyittiler: Y13 yok // 9 īmān: Y14 īmānın / daḫı: Y14 yok / (11, 12, 13, 14, 15): Y’de yok

artuġraġ-ıdı anuŋ-çun eyitdiler, ‘Alī kerrema’l-lahu veche (9) dėyü pes ḳaçankim yüz kerāmetlü olsa buta sücūd ḳılmaduġı-çun īmān daḫı ögdülü (10) olur hergiz kāfir olmaduġı-çun ikinci ‘Alī’nüŋ namāzın ögdi اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ (11)الصَّلَوٰةَ namāz ḳılışın ögdi, daḫı namāzın ögdi, ‘azīz men namāz ḳılmaġa ābdast (12) gerek, niyyet gerek, ḳıyām gerek, sücūd ve rükū’ gerek, degmesinüŋ ögmegi (13) var ma‘nīsi eyle olurkim ėy eyü ābdastlu ve ėy eyü ḳıyāmlu, ėy eyü ḳır atlu, (14) ėy eyü rükū‘lu, ėy eyü sücūdlu, ėy eyü teşehhüdlü, ėy eyü selāmlu, ėy eyü du‘ālu, (15) ‘Alī namāzın böyle ögdi, ayruḳlaruŋ namāzı var-ıdı velīkin ‘Alī namāzı ‘acabraġ-ıdı **[B 221a]** [628] (1) oġlanlıḳda ilk namāz ḳılan peyġāmber-ile ‘Alī-y-idi, ḳaçankim Cebrā’īl Muḥammed’e namāz ögretdi, (2) Ḫadīce’ye eydivėrdi eydür, yā Muḥammed, Cebrā’īl senüŋ **[Y 107a]** ileyüŋde namāz ḳıldısa sen daḫı (3) namāz ḳılġıl, sen ögrendüŋ imdi ben ögreneyim dėdi, Resūl ‘aleyh namāz başladı Ḫadīce daḫı aŋa göre (4) başladı, ‘Alī ṭoḳuz yaşar oġlan girüp geldi ṣordı Ḫadīce’ye kim ne ḳılursın dėyü (5) Ḫadīce eydür, namāz ḳıluruz Resūl eydür, gel sen daḫı bizümle namāz ḳılġıl dėdi eydür, (6) yā Muḥammed, ileyüŋde but görinmez kime sücūd ḳılursın, Resūl eydür, yėri gögi yaradan (7) Taŋrı’ya sücūd ḳıluruz, ‘Alī eydür, eylese ben varayım atama bir ṭanayım ‘Alī (8) Resūl ḳatından çıḳdı, bir sā‘at yine geldi eydür, yā Resūlu’l-lahi ögretgeli kim (9) ben daḫı ṭapu ḳılayım Resūl ‘aleyh eydür, yā ‘Alī ataŋa destūr diledügümi eydür, (10) yā Resūlu’l-lahi Taŋrı beni atama destūr dileyümi yaratdı eydür, yoḳ yā ben aŋa ṭapu (11) ḳılmaġa nişe destūr dileyeyim Resūl eydür, yā ‘Alī, tekbīr ḳılġıl ‘Alī eydür, Allahu (12) Ekber, ḳaçan namāzdan fāriġ oldılar Resūl ‘Alī’ye eyitdi يَا نَابِهُ نِعْمَ (13)عَلْتَ dėdi, ya’nī namāzuŋı görklü iş ėtdüŋ يَا نَابِهُ dėmek Pars ī dilince (14) key degül dėmek olur ammā ‘Arab dilinde uyanuḳ dėmek olur,

[628] **[B 221a]** // 1 peyġāmber-ile: Y16 yok // 2 yok: Y17 peyġāmber / yok: Y1 sen ögrendüŋ imdi // 3 ‘aleyh: Y1 ‘aleyhi’s-selām // 4 yaşar oġlan: Y2 yaşında idi // (5-15): Y’de yok **[B 221b]** // (1-5): Y’de yok// 13 emīre’l-mü’mīn: Y17 yok **[B 222a]** // 1 ṭoġrılıġuŋ: Y3 ṭoġrulıḳ // 3 emzürmek-ile: Y4 emzürmek birle / olduŋ: Y4 olursın // 4 yok: Y4 ‘Ali’ye / ya’nī eydür: Y5 yok // 5 yok: Y5 dėr /(6-15): Y’de yok **[B 222b]** // (1-15): Y’de yok

bundan ötrü eyittiler (15) كُنْ تُرَابًا لِلصِّدِّيقِ النَّابِهِ ya’nī ṭopraḳ olġıl dostuŋ peyġāmber ‘Alī’ye **[B 221b]** (1) oġlanlıḳda zīrek dėdi, ya’nī zīreklik ḳıldı, ṣordıkim ne ḳılursın dėyü eger ṣormasa (2) bilmeye-y-idi, eger bilmese işlemeye-y-idi, ol ṣormaḳlıġı zīrekligi olur, ‘Alī’nüŋ bunuŋ gibi (3) zīrekligi delim var-ıdı, peyġāmber ‘aleyh aŋa zīrek dėdi, ḳamulardan zīrekligi (4) artuġ-ıdı, ḳaçankim ulaldı zīreklig-ile ol işi ḳılurdı kim ḳamu ‘ālem anuŋ işinde (5) ‘acabā ḳalurdı ‘Alī’nüŋ bir zīreklik daḫı ‘Ömer rūzgārında idi, ol vaḳt ‘Ömer (6) ḫalīfe idi, iki ‘avrat geldi bir genç oġlan duta geldiler, birisi eydür, bu oġlan (7) benümdür buyurġıl baŋa ḳosun birisi eydür, benümdür buyurġıl baŋa ḳosun ‘Ömer eydür, (8) <eydür>[629] erüŋüz var mı eyitdiler, yoḳ ġāzılıḳda öldiler eydür, hiç kimse var mıkim sizi (9) bilür eyitdiler, yoḳ biz bunda ġarībüz dėdiler ‘Ömer dermānde ḳaldı ‘Alī anda ḥāżır-idi, (10) geldi, bularuŋ da‘vīsin ėşitdi eydür, bu ikisi da‘vīci birisi sözin diŋleyüp (11) birisi sözin gėrü ḳomaḳ revā degül, ‘Ömer eydür, pes ne ḳılmaḳ gerek ‘Alī eydür, (12) bu oġlanı iki pāre ḳılası yar[u]sın buŋa vėresi yarusın aŋa andan ol (13) iki ‘avratdan birisi eydür, yā emīrü’l-mü’mīn zinhār oġlanı biçmeŋ ben yalan-ıdum (14) oġlan benüm degül dėdi, **[Y 107b]** ‘Alī eydür, oġlan bu yalanın dėyenüŋdür analıḳ mihri dilemez kim (15) oġlanı ola, oġlanı aldılar ol yalanın diyen ‘avrata vėrdiler ‘Ömer ol bir ‘avrata **[B 222a]** (1) ḥadd urmaḳ buyurdı, ol ‘avrat ‘Alī’ye eydür, ol ṭoġrılıġuŋ ḥaḳḳı-çunkim baŋa feryād (2) ėrgil, ‘Alī eydür, yā ‘avrat bu oġlanı hīç emzürdüŋ mi eydür, emzürdüm, sen daḫı (3) emzürmek-ile anası olduŋ, yalan söylemedüŋ, yort, selāmet olġıl dėdi, (4) ‘Ömer eydürيَاعَلِي اللهُ بَعْدَكَ لاَ اَحْيَانِي ya’nī ‘Alī’ye eydür, Taŋrı senden ṣoŋra baŋa (5) dirlik vėrmesün yā ‘Alī dėr bu işi ‘Alī ḳıldı daḫı bunuŋ gibi (6) delim ḳıldı, daḫı bir ol-idi kim bir ‘avrata ḥad vācib oldı ve ol ‘avrat yüklü-y-idi, (7) ‘Ömer buyurdıkim ol ‘avrata ḥad urmaḳ gerek, ḥad urdılar oġlan anası ḳarnında (8) öldi, ṣaḥābeler ṭanışdılar bu oġlan ḳanı-çun eyitdiler sen pāẕişāhsın saŋa nesne (9) düşmez, ‘Ömer ‘Alī’ye ṣordı sen ne dėrsin dėdi, ‘Alī eydür, bular ne

[629] Metin bağlamında çıkartılmıştır.

dėdiler ‘Ömer eydür, (10) ben saŋa ṣorarvan ‘Alī eydür, ṣanurdum[630] bular ḫaṭā ḳıldılar, ol oġlan diyeti senüŋ (11) ‘āḳılāŋ? üzerinedür ‘Alī rażu bunuŋ gibi delim ḳıldı, eydimeyevüz, ammā bu ḳamu (12) zīreklik aṣlı oldı kim Resūl-ile namāz ḳılduḳda Resūl aŋa zīrek dėdi, Ḥaḳ (13) celle ve ‘azze anı namāzda ögdi اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَوةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ(14) dėdi, ‘Alī ṣadaḳa vėrüp ayruḳlar vėrmezlermidi vėrürlerdi velīkin (15) ‘Alī ṣadaḳası ‘acabraġdı, bir kez namāzdan ṭaṣra ṣadaḳa vėrdi, daḫı bir kez **[B 222b]** (1) namāz içinde ṣadaḳa vėrdi, mużā‘af[631] delim-idi, sermāyesi dört aḳça idi, birin (2) dünin ṣadaḳa vėrdi, birin gündüzin ve birin yaṣuru ṣadaḳa vėrdi ve birin āṣkāre[632], andan eydür, (3) benüm ḥālüm dörtden ṭaṣra degül yā dünin yazuḳ ḳıldum yā gündüzin yā āṣkāre ve yā (4) ḫoẕ gizlü yazuḳ ḳıldum ve bu dört aḳçayı dört vaḳt-ıla ṣadaḳa ḳılayım, meger Taŋrı (5) ‘azze ve celle benüm dört dürlü günāhuma keffāret ola dėyü ‘Alīyy-i murtażā ol ṣadaḳa (6) vėrdi, Ḥaḳ Ta’ālā daḫı ḳabūl ėtdi bu āyeti anuŋ ṣānına indürdi, اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَّةً (7) Taŋrı eydür, yā Muḥammed eyitgil ‘Alī’ye (8) dört dürlü ṣadaḳasını ḳabūl ėtdüm, hem dünüŋ ve hem gündüzüŋ hem āṣkārenüŋ ve hem (9) sırruŋ ma‘nī eyle olur kim ėy eyü günlü, ėy eyü dünlü, ėy eyü içlü, ėy eyü ṭaṣlu (10) hiç kimseye bu eyülikden degmedikim ‘Alī’ye degdi ammā ol ṣadaḳa kim namāz içinde (11) vėrdi, yüzüg-idi kim rükū’ içinde vėrdi nite-kim eydür, وَيُؤْتُونَ الزَّكَوةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ(12) ḳamular eydürler kim ‘Alī namāz içinde yüzügin ṣadaḳa vėrdi, ammā (13) eyitmezler kim nite vėrdi eger eydürlersekim elin götürdi andan vėrdi ṣavāb (14) degül anuŋ-çunkim eli diz üzere ḳomaḳ namāz edeblerindendür, ‘Alī namāz ādābın nite (15) ḳoya-y-ıdı ve eger eydürlerse elin dizinden ḳaldurmadın vėrdi dėrlerse hem yine **[B 223a]** [633] (1) ṣavāb degül, anuŋ-çunkim ‘Alī elin dizinden

[630] Metinde: ṣanudurdum
[631] Metinde: muża‘ıf
[632] Metinde kenara yazılmıştır.
[633] **[B 223a]** // (9, 10) Ḥaḳ sübḥāne ve Ta’ālā: Y15 Ḥaḳ Ta’ālā / üci: Y15 ücin / el-baḳara sūresinde: Y15 sūre baḳara içinde / yāẕ: Y15 yād // 11 getürürler: Y16 getürseler / ḳılurlar: Y16 ḳılsalar // 12 daḳı: Y17 daḫı / vėrürler: Y17 vėrseler // 13 durur: Y17 yok / ḳurtılıcılar: Y17 ḳurtılıcılardur / üc: Y1 üci // 14 yok: Y1 imdi / ḳılsalar: Y1 ḳılsunlar / ḳurtılmışlardan: Y2 ḳurtılanlardan / olurlar: Y2 ola, lar **[B 223b]** // (1-5): Y’de yok // 7 yok: Y1 yüzüŋi namāz içinde // 8 ‘ibādet durur: Y3 ‘ibādetdür / ‘ibādetdurur: Y3 ‘ibādetdür

ḳaldurmadın nite vėre-y-idi yā ṣadaḳa vėrdügin (2) sā’īl nite bile-y-idi ammā yüzügin vėrdügi ol gün-idi kim bir niçeler sünnet ḳıldururlardı (3) ve bir niçeler sünnet ḳılup oturmışlardı, sā’īl sünnet ḳılanlardan su’āl ḳıldururdı (4) ‘Alī sā’īl gördi göŋli-y-ile endīşe ḳıldı, ḳıyāmda-y-iken eydür, namāz soŋı (5) ne degin güyersem seḫāvet içinde tā ḫayr ḳılmış olavan, comardlıġı geçürmek revā (6) görmedi ‘Alī ‘ālım-idi ‘ilm-ile iş işledi, ḳamular ‘acabā ḳaldılar, ‘Alī ḳıyāmdan rükū‘ (7) ḳaṣd ḳıldı, şerī‘at ḥükmince eli şeşilmege destūrlu oldı, eli dizine degmedin (8) ṣadaḳa vėrdi, Ḥaḳ Ta’ālā hem namāzın ögdi ve hem ṣadaḳasın ögdi وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ (9) ‘azīzi men, ‘Alī’nüŋ hünerleri delim-idi ammā Ḥaḳ sübhāne (10) ve Ta’ālā bu üçi ögdi anuŋ-çunkim bu üçin el-baḳara sūresinde yāẕ ḳılmışdur nite-kim (11) eydür اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ ol kimseler kim īmān getürürler وَيُقِيمُونَ الصَّلَوةَ (12) daḫı namāz ḳılurlar وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ daḳı bulara vėrdügümüzden zekāt vėrürler (13)أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ bular durur, ḳurtılıcılar **[Y 108a]** ‘Alī bu üç işi ḳılmış-ıdı aŋa (14) ḳurtılmaḳ va‘desin ḳıldılar mü’minler daḫı bu üç işi ḳılsalar ḳurtılmışlardan olurlar, imdi (15) ḳurtılmışlara Ḥaḳ Ta’ālā uçmaḳ va‘de ḳıldı ve ol va‘deyi Hel ate sūresinde **[B 223b]** (1) yāẕ ḳılur nite-kim eydür, وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ‘Alī cezāsı ol ṣabr-ıla ḫuld (2) uçmaġı oldı, ol ne ṣabrdur kim ‘Alī’ye bu va‘de oldı ol açlıḳ üzere (3) ḳatlanmaġ-ıdı, üç gün üç dün açlıġa ṣabr ḳıldı üç arpa çöregin (4)

/ raẕiya’l-lahu anhu: Y3 yok // 10 buyrılmış durur: Y4 buyrılmışdur // 15 ‘acabā ḳaldılar: Y8 ‘acabladı **[B 224a]** // 4 mü’minlere kim: Y10 yok // 7 daḳı: Y10 daḫı // 12 dünyede: Y13 dünyāda / ziyān: Y13 yok **[B 224b]** // 1 peyġāmber-ile: Y15 peyġāmber birle / namāza ṭuran: Y15 ḳıldı namāz / yok: Y16 olgünkim / dükeli: Y16 dürlü / ni’metlerden: Y16 ni’metden / yok: Y(16, 17) yik peyġāmber yarınyudar ‘Alīdür peyġāmber ḳarındaşum dėdügi ‘Alīdür Muḥammed ‘Alī’ye ḳarındaşum dėdügi-çün Ḥaḳ Ta’ālā aŋa oġul vėrdi birir adı ḥasan ve birisi / yok: Y (1, 2) adı ḥasan idi raẕiya’l-lahu ‘aleyhim ucmaġın // 2 bizleri: Y1 biz ḳulları / ṣaḥābeler-ile: Y1 ṣaḥābeler birle / ėtgil: Y1 ḳılġıl // 3Muṣṭafā: Y1 Muḥammedi Muṣṭafa / şefā’ati: Y2 ‘alemi // 5 iner: Y3 yaġar / cānımen: Y3 cānı cihānı men / pāẕişahdan olurdu pāẕişāha: Y3 yok // 6 yaraşıḳ: Y4 yaraşuḳ / pāẕişāhlıḳsuz: Y4 pāẕişāhlıḳ // 7 yigrenmiş: Y4 yigreg ėrmiş
[633] / pāẕişāh: Y4 pādişāh / yok: Y(4, 5) aŋar pārsaoldurkim anı gökdekiler aŋar / yok: Y(6, 7, 8) beyit kim dünyādan elin dartdup yürürse bellü bilgil ḥaḳīḳat oldur pārsa doḳuş ḳılan anlar nefes birle doḳuşsun eger islām dininden cüst celālėrseher kim Taŋrı’dan ‘izzet bildi-y-ise pārsalıḳ birle buldı ‘ali pārsalıḳ birle on peyġāmberden on nişān dutardı imdi **[B 225a]** // 1 on: Y9 bu on // 14 ‘Aliy-yi murtażā: Y12 ‘Ali / yok: Y12 ‘Ali **[B 225b]** // 1 yok durur. Y13 yoḳdur / Fāṭıma: Y13 Fāṭımatü’ẕ-ẕehra // 3 var: Y14 vardur / geyürven: Y15 geyürem / biri: Y15 birisi / anuŋ-ıla: Y15 anuŋ birle / avıtġıl: Y15 arzusın alġıl // 4 aḳça: Y15 yarmaḳ / aḳçayı: Y16 yarmaġı // 6 var: Y17 vardur / evümde: Y17 maḳāmumda / degülven: Y17 degülmen / pāẕişāhuŋ: Y17 pādişāhuŋ [B 225a(9-13), B 225b, B 226a, B226b, B 227a, B227b(1-12)]: Y nüshasında bulunmamaktadır.

yoḳsula vėrdi olgünden bu günedegin bugünden tā ḳıyāmatadegin degme imām (5) miḥrābda ve degme muḳrī minber ileyinde ‘Alī şenāsın oḳırlar nite-kim eydür, وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَاَسِيرًا (6) su’āl ne ḥikmetdür kim ‘Alīyy-i (7) murtażā ṣadaḳayı namāzda vėrdi, namāzdan ṭaşra vėrmedi cevāb anuŋ-çunkim (8) namāz ‘ibādet durur ve ṣadaḳa hem ‘ibādet durur, ‘Alī rażiya’l-lahu anhu diledikim (9) ‘ibādet içinde-y-iken yine ‘ibādet ḳıla, ikinci bendeye ‘ibādet iki nesne üzere (10) buyrılmış durur, bir ten üzere, ikinci māl üzere, ten üzere namāz, māl üzere zekāt (11) bu iki vaḳt ‘Alī üzere bile geldi hem namāz vaḳt geldi hem zekāt vaḳtı (12) sā’īl geldi ‘Alī namāza girmiş oldı, revā görmedi kim namāzı gėrü boza ve hem (13) comardlıġı geçüre, namāz ḳıldı, ten ‘ibādetin ödedi, ṣadaḳa vėrdi māl ‘ibādetin (14) ödedi, şükrānesin bir ḳullıġı daḫı bir ḳullıḳ içine kemiş-idi ikisin bile ḳıldı, (15) ḳamular ‘acabā ḳaldılar, ayruḳlar daḫı ṣadaḳa vėrdiler, velīkin ol murāda kim ‘Alī degdi **[B 224a]** (1) hīç kimse degmedi anuŋ-çunkim ol bir vaḳtında vėrdikim aŋa gerek-idi gereklü nesne[634] (2) ėy cān sevgülü olur, eger ‘Alī sevdügin vėrdi ise sevdügüŋ-içün vėrdi (3) sevdügi kim-idi Taŋrı-y-ıdı ‘azze ve celle ‘Alī Taŋrı’yı teninde yėgrek severdi, teni (4) sevdügin Taŋrı-çun vėrdi, fermān geldi mü’minlere kim ‘Alī böyle sever beni siz daḫı (5) benüm sevgüme ‘Alī’yi sevüŋ dėdi, nite-kim eydür, وَمَنْ يَتَوَلَّ اللهُ وَرَسُولَهُ kim Taŋrı’yı (6) ve Muḥammed’i severse Taŋrı daḫı anı severُ كَأَنَّهُ يَقُولُ ‘azze ve celle eyle eydür, (7) kim beni ve Muḥammed’i severse ‘Alī daḫı sevsün kim ‘Alī daḳı benüm-iledür ‘azīz men (8) ‘Alī meşeli Yūsuf bigidür Ya’ḳūb oġlanlarına eydür, Yūsuf’ı sevüŋ sevmesedi (9) oġlanlarına sevüŋ dėmeye-y-idi Yaḳūb sevmegi Yūsuf’a ziyān ḳıldı ḳarındaşları (10) anı ḳuyıya bıraḫdılar, Taŋrı daḫı Muṣṭafā sevmegin ‘Alī’ye ziyān ḳıldı, münāfıḳlar (11) ‘Alī’yi ḳılıç-ıla sançdılar su’āl Taŋrı sevdügi kimse aşşı ḳılsa ne kim ziyān (12) ḳıldı cevāb Taŋrı sevdügi kimseye dünyede ziyān eyler velīkin āḫiretde (13) aşşı eyler, dünyā aşsısı dünyā yėtdügi vaḳtın aşşı daḫı bile yėter yeten nesne aşşı (14) ḳılmaz, yine āḫiret bāki durur, aşşı oldurur, kim bāḳi durur, Taŋrı eydür, (15) ‘Alī’yi sevüŋkim ‘Alī sevesi kimsedür evvel mü’min

[634] Metinde: nesene

kim anadan ṭoġdı ‘Alī’dür **[B 224b]** (1) ve daḫı evvel peyġāmber-ile namāza ṭuran ‘Alī’dür صَلَّى الْقِبْلَتَيْنِ ‘Alī’dür peyġāmber ḳarındaşum dėdügi ‘Alī’dür ḳarındaşum dėdügi-çün Ḥaḳ Ta’ālā aṇa iki oġlan vėrdi birisi adı Ḥasan ve birisi adı Ḥüseyn idi rażiya’l-lahu anhu ‘aleyhim uçmaġın dükeli ni’metlerden (2) öṇ peyġāmbere yerin yudan ‘Alī’dür Ḫuẕāvendā **[Y 108b]** bizleri ḳamu ṣaḥābeler-ile ḥaşr ėtgil (3) Muṣṭafā şefā’ati altında dutġıl اَيْضًا مَجْلِسِ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى (4) عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ تَنْزِيلُ الرَّحْمَةُ ṣāliḥler sözi söylendük yėrde raḥmet (5) iner cānımen bilgilkim pārsa pāẕişāhdan uludur pāẕişāha pāẕişahlıḳ (6) yaraşıḳ olmaz, pārsālıḳsuz yine pārsāya pārsālıḳ yaraşıḳ olur pāẕişāhlıḳsuz (7) pes pārsā yėgrek-imiş pāẕişāh oldurkim yėrdekiler anı öger (8) ve pārsā ol durur kim anı gökdekiler öger pes gökdekiler ögdügi kimse (9) yėgrek olur yėrdekiler ögdüginden ‘azīz men her pārsā ise ol ḥażretde (10) ‘azīz oldur pārsālar bu ‘izzeti bulmadılar illā pārsālıḳdan ‘azīzlerden bir (11) ‘Azīz ‘Alīyy-i murtażā idi kim pārsalıġ-ıla ‘izzet buldı, andan peyġāmber ‘aleyh (12) anuṇ ḥaḳḳına böyle dėdi, مَنْ اَرَادَ وَحِلْمِهِ وَاِلَى اِدْرِيسَ وَرِفْعَتِهِ وَاِلَى نُوحٍ وَدَعْوَتِهِ وَاِلَى اِبْرَاهِيمَ وَسَخَاوَتِهِ (13)اَنْ يَنْظُرَ اِلَى آدَمَ وَعِلْمِهِ وَاِلَى شِيتَ زَكَرِيَّا وَشَهَادَتِهِ وَاِلَى يَحْيَى (15) وَاِلَى مُوسَى وَصَلَابَتِهِ وَاِلَى دَاوُدَ وَخِلَافَتِهِ وَاِلَى عِيسَى وَزَهَادَتِهِ وَاِلَى (14) وَعِصْمَتِهِ فَلْيَنْظُرْ اِلَى عَلِيِّ بْنِ اَبِى طَالِبٍ

Beyit

(Y6) Kim dünyādan elin dartup yürürse

Bellü bilgil ḥaḳīḳat oldur pārsa

(Y7) Doḳuş ḳılan pehlüvānlar nefes birle

Doḳuşsun eger islām dīninde cüst ü çālāk ėrse

Her kim Taṇrı’dan ‘izzet buldısa pārsālıḳ birle buldı

[B 225a] (1) كَرَّمَ اللهُ وَجْهَهُ ‘Alī peyġāmber degüldi velīkin on peyġāmberden on nişān (2) dutar-ıdı, ‘ilm nişānın Ādem’den dutardı, ḥilm nişānın Şīṣ’den dutar-ıdı, rif‘at (3) nişānın İdrīs’den dutardı, da‘vet nişānın Nūḥ’dan dutardı, seḫāvet nişānın (4) İbrāhīm’den dutardı, ṣalābet nişānın Mūsā’dan dutardı, ḫilāfet nişānın Dāvud’(5)dan

dutardı, zehādet nişānın ‘Īsā’dan dutardı, şehādet nişānın Zekeriyyā’dan (6) dutardı, ‘İşmet nişānın Yaḥya’dan dutardı, bu on nişān peyġāmberüŋ dükelin yārenlerinde (7) ‘Alī’de-y-idi, Resūl bu on ş̱evābı yaluŋuz ‘Alī-çün eyitdi, bu on nişān èşitdüŋse (8) imdi daḫı bir on èşitgil kim eyitdügümüz ondan ‘acabıraḳdur, bu on aḳça durur, (9) kim cihān içinde hiç kimsenüŋ anuŋ gibi aḳçası yoġ-ıdı, ‘Alī’den ayruḳ ve bu (10) on aḳça ol-idi kim meger bir gün Ḥasan oġlan ārzūsın diledi, Ḥasan Fāṭıma’nuŋ (11) ulu oġlı-y-ıdı, ‘Alī’nüŋ Fāṭıma’dan bèş oġlı var-ıdı, Ḥasan ve Ḥüseyn ve Muḥsin (12) er oġlanlar-ıdı ve Ümmi Gül̲süm ve Zeyneb-i Kübra ḳız oġlanları-y-ıdı, ulu oġlı Ḥasan idi (13) ḳamu ḥālde ulu oġul sevgülü olur, Ḥasan anasından ārzūsın diledi, nite-kim oġlanlar (14) ‘ādetidür dudaḳların emerler, ārzūların dilerler **[Y 109a]** Fāṭımatü’z-zehrā eydür, yā ‘Alīyy-i murtażā (15) Ḥasan ārzūsın ister hīc yaraguŋ var mı kim Ḥasan’a ārzūsın alıvèresin eydür, **[B 225b]** [635] (1) yā Zehrā hiç yaraġum yoḳ durur meger ve revān ataŋdan ödünç dileyeven Fāṭıma eydür, (2) atamdan ödünç nesne dilemegil yoḳsulluġumuz aŋa bildürmegil ve anı meşġūl ḳılmaġıl, benüm (3) iki gönlegüm var, birin gèyürven biri aylaḳ durur, anı ṣatġıl anuŋ-ıla Ḥasan’ı avıtġıl (4) dèdi, ‘Alī ol gönlegi bāzāra iletdi, altı aḳçaya ṣatdı aḳçayı alup gelürdi, bir (5) yoḳsūl daḫı aġlayup gelürdi eydür, ben bir ġarībven hiç nesnem yoḳdur, illā ṣoŋumda (6) tükenmez ni’metüm var velīkin bugün evümde degülven hem bir ulu pāẕişāhuŋ **[Y 109b]** ḫazīnedārıvan (7) yaraġuŋ var mı kim bugün benüm ḥaḳḳumda eylük ḳılasın, āḫir bir gün sen daḫı benüm yèrüme düşesin (8) ve bunda baŋa ḳılduġuŋ eylük ‘ivāżın bulasın daḫı benüm yèrüme sen tīz gelicisin bunda ḳılduġuŋ (9) eylügi anda bulasın, ben

635 // 6 ḫazīnedārıvan: Y1 ḫazīnedārımen // 7 var mıkim: Y1 ola, mıkim / yok: Y1bugün / ḥaḳḳumda: Y1 ḥaḳḳuma / yèrüme: Y1 maḳāmuma // 8 yok: Y2 baŋa / ‘avāżın: Y2 ‘avāzı / yok: Y2 daḫı / tīz: Y2 tīzrek / gelicisin: Y2 geldeçisen / benüm: Y2 yok // 10 benüm: Y4 menüm // 11 ḫāżır: Y4 ḥażırum/ (11, 12) eydür, yā ‘Ali ben ‘ivāżın ḳılmadın bunuŋ ötlüdin Taŋrı saŋa vèrsün dèyü bu: Y’de yok / du’āyı: Y4 yok / ‘ Ali: Y4 ‘Alī’nüŋ / avcu: Y5 avcı // 13 iki gözi: Y5 gözleri / yaş-ıla: Y5 yaş // 14 èy bār ḫuẕā: Y5 ḫuẕa // 14 ‘Aliy-yi murtażā: Y6 ‘Ali / ḥaḳḳ-ıla:Y6 Ḥaḳ birle **[B 226a]** // 1 ḳılurdı: Y6 ḳıldı / Ḥasan rażiya’l-lahu anhu arzusın dilerdi: Y6 yok / ‘Alī’ye ḳarşu geldi: Y7 çıḳageldi // 2 varmıssa: Y7 varmısa // 3 vèrürem: Y8 vèrürmen // (5-9): Y’de yok // 15 ödeyeyim: Y17 vèreyim / ‘arābī: Y17 yoḳsūlı / bulımadı: Y17 bulmadı / nişān: Y17 nişānın

ḳılduġum eylük daḫı yėgrek ola, ‘Alī’ye ol yoḳsul sözin (10) yavlaḳ bükilüp söyledi, ‘Alī çıḳardı, ol altı aḳçayı aŋa vėrdi, eydür, yā yigit, benüm (11) ḥāžırum budur, ma‘zūr dutġıl, ol yoḳsul eydür, yā ‘Alī, ben ‘ivažını ḳılmadın (12) bunuŋ ötüldin Taŋrı saŋa vėrsün dėyü bu du‘āyı ḳıldı daḫı gitdi, ‘Alī avcı (13) boş müteḥayyir ḳaldı, iki gözi yaş-ıla ṭola geldi, eydür, İlāhī ne ḳılayım Ḥasan (14) ārzūsına ne vėrüp alayım, ėy Bār Ḫuẕāyā, ol ġarīb ḥācetin ben revā ḳıldum, (15) Ḥasan ārzūsın saŋa ḥavāle ḳıldum dėdi, ‘Alīyy-i murtažā Ḥaḳḳ-ıla böyle münācāt **[B 226a]** (1) ḳılurdı, Ḥasan rażiya’l-lahu anhu ārzūsın dilerdi, bir A‘rābī ‘Alī’ye ḳarşu geldi, elinde bir (2) deve yede geldi, eydür, yā ‘Alī deve ṣatun alur mısın ‘Alī eydür, eger baḫtum varmıssa deve (3) alınca Ḥasan ārzūsın ala-y-ıdum, A‘rabī eydür, yā ‘Alī ben saŋa vėresiye vėrürem, (4) bu şehre ben bu sā‘at geldüm, ġarībven, deve durası yėrüm yoḳdur, bu yėl devesidür, (5) saŋa lāyıḳdur, ṣatun alġıl, ol şarṭ-ıla kim her ne vaḳtın elüŋe altun gire, (6) ödeyesin, deveyi ‘Alī ṣatun aldı altmış altuna güyesiye ol şarṭ-ıla kim eline (7) altun giricek ödeye, ol deveyi ‘Alī’ye ısmarladı ol A‘rābī ṣavuldı, (8) ‘Alī deveyi aldı, yėtdi, yürir, endīşe ḳılur, eydür, bu deveyi ne ḳılayım, bunı eve (9) nite ilteyim, bu sağınçda-y-iken yine bir A‘rābī geldi eydür, yā ‘Alī bu deveyi niçeye (10) alduŋ, eydür, altmış altuna güyesiye aldum, A‘rābī eydür, ben bir ġarīb (11) kervenven? çıḳarvan deveden ötrü gėrü ḳalurvan, altmış altuna güyesiye (12) alduŋ, imdi altmış altuna daḫı altı aḳça aṣṣı-y-ıla baŋa naḳde ṣatġıl dėdi, (13) ‘Alī eydür, ṣatdum deveyi A‘rābī’ye ḳavlüm eyledür kim ne vaḳt altun elüme girse (14) aŋa ödeyem, bahā elüme girdi varayım ol A‘rābī’yibulayım, devesi bahāsın (15) ödeyeyim, ‘Alī şehr içine girdi niçe-kim istedi ol A‘rābī’yi bulımadı hem kime nişān **[B 226b]** [636] (1) ṣordısa nişān daḫı bulmadı, **[Y**

[636] **[B 226b]** // 1 ṣordısa: Y17 ṣorarsa / daḫı: Y17 yok / bulmadı: Y17 vėrmediler / ḳayġu-y-ıla: Y1 ‘Ali melūl olup // 2 ḳayġulusın: Y1 melūl olduŋ // 2 eydivėrdi: Y2 tamām eydivėrürdi // (2, 3, 4) yā Resūla’llah’ı imdi deveyi baŋa ṣatdı bulımazamkim şarṭumı yėrine getürem ‘ahduma vefā ḳılam dėdi: Y’de yok / melūl: Y2 ṭar // 5 aŋa: Y3 ‘Ali’ye // 6 yok: Y3 bunı ėşitdi // 8 dilenen: Y4 dileyen / (8-15):

110a] ḳayġu-y-ıla peyġāmber ḳatına geldi, Resūl eydür, yā (2) ʻAlī, ne olduŋ böyle ḳayġulusın, ʻAlī ḳışşayı eydivėrdi, eydür, yā Resūlu'l-lahi (3) imdi deveyi baŋa ṣatdı bulımazam kim şarṭumı yėrine getürem, ʻahduma vefā ḳılam (4) dėdi, Resūl eydür, yā ʻAlī, göŋlüŋ melūl dutmaġıl kim ol deve ṣatan şimdi (5) benüm ḳatumda-y-ıdı baŋa eyitdi ʻAlī'ye eyitgil, ol deve bahāsın aŋa bağışladum (6) dėdi, ʻAlī ʻacabā ḳaldı eydür, yā Resūlu'l-lahi ol deve ṣatan kim-idi, Resūl eydür, (7) deve ṣatan biliş-idi, ʻAlī eydür, yā Resūlu'l-lahi deve alan kimdi Resūl eydür, (8) yā ʻAlī deve alan ol ṣadaḳa dileyen yoḳsul biliş-idi ʻAlī eydür, yā Resūlu'l-lahi (9) ol ṣadaḳa dileyen kim-idi Resūl eydür, yā ʻAlī bunca eyitdüm daḫı bilmedügümi (10) eydür, yā Resūlu'l-lahi bilmedüm Resūl eydür, yā ʻAlī ol yoḳsūl rıżvān-ıdı eyitmedimi (11) benüm ṣoŋumda tükenmez ni'metüm var, ʻAlī eydür, eyle dėdi, ol uçmaḳ ni'metin (12) eydürdi, daḫı eyitmedi mi bir ulu pāẕişāhuŋ ḫazīnedārıyam ʻAlī eydür, dėdi, (13) Resūl eydür, ol Taŋrı ḫazīnedārı-y-ıdı daḫı bir eyitmedimi kim sen benüm yėrüme gelicisin (14) eydür, evet ya'nī eydürdi münāfıḳlar seni sançısar şehīd ölesisin, uçmaġa (15) gelesisin daḫı eyitmedimi bunuŋ ʻivāżın anda saŋa vėreven eydür, belī dėdi, **[B 227a]** (1) ya'nī uçmaḳda saŋa ḫādim olavan ve uçmaġı saŋa mübāḥ ḳılavan, dėr-idi (2) yā ʻAlī, senden ṣadaḳa alan rıżvān-ıdı deve ṣatan Mīkā'īl-idi, deve alan (3) Cebrā'īl-idi ve ol deve ṣāliḥ ervānesī-y-idi ḳıyāmatda Fāṭıma binüsi olası (4) durur, Fāṭıma ṭonın ṣatduŋ, Fāṭıma binüsi aşşı ḳılduŋ andan eyitdi (5) yā ʻAlī, iş bu altı aḳça-y-ıla bāzirgānlıḳ sen ḳılduŋ bugünedegin hiç kimse (6) bu bāzirgānlıġı ḳılmadı ve bundan ḳıyāmatadegin hiç kimse ḳılmayısardur, (7) rıżvāndur senden ṣadaḳa alan Mīkā'īldür, deve bahāsın bağışlayan (8) Cebrā'īldür, naḳd vėrüp ṣatun alan ṣāliḥ ervānesin Fāṭıma'ya binü ḳılan cere(9)kdür,

---

Y'de yok **[B 227a]** // (1, 2): Y'de yok // 3 Faṭıma: Y5 Faṭımatü'z̲-z̲ehrā / (3, 4) olası durur: Y(5, 6) olasıdur // 6 ḳılmayısardur: Y8 ḳılmaya // 7 yok: Y8 saŋa // 8 Fāṭıma'ya: Y9 Fāṭımatü'z̲-z̲ehrā // 9 şād: Y9 ḫoş // 12 bahāsı durur: Y11 bahāsıdur // 15 bağışlamaḳ: Y14 bağışlaġıl

uçmaḳda ḥūr u ġılmān ‘aṭā vėrdi bunı sübḥān ‘Alī’nüŋ gönli şād oldı, (10) peyġāmber ḳatından çıḳdı Ḥasan ārzūsın iki yarmaġa ṣatun aldı, altmış (11) altun aṣṣı daḫı dört aḳça Fāṭımatü’z-zehrā ileyinde ḳodı Fāṭıma eydür, bu (12) nedür yā ‘Alī eydür, senüŋ mübārek tenüŋden çıkarduġuŋ ṭonuŋ bahāsı durur, (13) dėdi, Fāṭıma şād oldı, öldi ‘Alī eydür, yā Fāṭıma Ḥasan ārzūsı yėrine (14) geldi, imdi benüm ārzūm daḫı yėrine getürgil Fāṭıma eydür, ārzūŋ nedür (15) yā ‘Alī, eydür, ol dört aḳça artuḳ anı bağışlamaḳ Fāṭıma eydür, yā ‘Alī, **[B 227b]** (1) ne ḳılursın ‘Alī eydür, yā Fāṭıma benüm yazuġum dörtden ṭaşra degül yā gündüzin (2) yazuḳ ḳıldum yā dünin ve yā aşakāre yā ḫoẕ gizlü yazuḳ ḳıldum imdi ol (3) dört aḳça bu dört vaḳt-çun ṣadaḳa ḳılayım, niçe-kim Ḥasan ārzūsı (4) yėrine geldi, benüm ārzūm daḫı yėrine gelsün dėdi, Fāṭımatü’z-zehrā bağışladı, (5) ‘Alīyy-i murtażā ḳabūl ḳıldı ol dört aḳça bu dört vaḳta ṣadaḳa vėrdi (6) Ḥaḳ ḥażretinden Cebrā’īl geldi bu āyeti getürdi اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ (7) **[Y 110b]** بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلاَنِيَّةً bu āyeti Muḥammedi Muṣṭafā ‘Alī ḳatında oḳıdı ‘Alī (8) ögdi, ėy eyü niyyetlü, ėy eyü ṣadaḳatlü, ėy eyü dünlü, ėy eyü günlü, ėy eyü içlü (9) ėy eyü ṭaşlu dėdi, bu dört aḳça ol ilerüki altı aḳça-y-ıla on aḳça olur, (10) bu dükeli yaluŋuz ‘Alī’yedür, ol ilerüki on daḫı bu on iki kez on yigirmi (11) olur, imdi bir on daḫı ėşitgil hem ‘Alī’dendür bu on oldururkim **[Y 108b]** (12) ‘Alī on aḳça yoḫsula ṣadaḳa vėrdi, Resūl’den on mes’ele şordı bu (13) āyet ḥükmi-y-ile Taŋrı eydür, ‘azze ve celle يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اِذَا نَاجَيْتُمْ (14) الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةً ma‘nīsi budur kim eydür, ėy (15) ol kimseler kim īmān getürüŋüz ḳaçankim dileseŋüz peyġāmbere mes’ele şorasın **[B 228a]** (1) pes ilerü yoḳsula ṣadaḳa vėrüŋ andan mes’ele şoruŋ ḳaçan ṣadaḳa āyeti (2) geldi ḳamular şormaḳdan el çekdiler, ‘Alī el uzatdı bir ḫalīfe altun (3) on aḳçaya degşürdi, ol on aḳçayı yoḳsullara ṣadaḳa vėrdi geldi, (4) peyġāmbere on mes’ele şordı, mes’eleyi āşikāre şordı velīkin ‘Alī murādı (5) andan örtülü-y-idi, ol örtülüye cevāb buldı **[Y 109a]** murādına degdi evvel eydür, (6) كَيْفَ دَعَوُ اللهَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ بِالصِّدْقِ yā ‘Alī ikinci eydür, فَمَا اَسْاَلُ (7) اللهَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ الْعَاقِبَةَ فِي الدَّارَيْنِ yā ‘Ali üçünci eydür فَمَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ (8) اللهِ قَالَ قُلْ صِدْقًا وَكُلْ حَلاَلاً yā ‘Ali dördünci eydür فَمَا النَّجَاةُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ اَمْرُ اللهِ وَاَمْرُ رَسُولِهِ yā

‘Ali bèşinci eydürلَ رَسُولَ يَا الْحَقُّ فَمَا (10) انْتَهَيْتَ اِذَا وَالْوَلاَيَةُ وَالْقُرْآنُ وَالْاِسْلاَمُ وَالْاِيمَانُ اَلِ قَالَ اللهِ yā ‘Ali altıncı eydür (11) فَفِيمَا yā ‘Ali yèdinci (12) eydür فَمَا الْحِيلَةُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ اَلْحِيلَةُ تَرْكُ الْحِيْلَةِ فَفِيمَا السُّرُورُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ اَلرَّاحَةُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ اَلرَّاحَةُ فِي الْجَنَّةِ yā ‘Ali sekizinci (13) eydür فَمَا الْفَسَادُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ اَلْفَسَادُ اِظْهَارُ الْكُفْرِ yā ‘Ali ṭoḳuzuncı eydür (14) اَلسُّرُورُ فِي النَّظَرِ اِلَى اللهِ اَنْ لاَ اِلَهَ (1) **[B 228b]** فَمَا الْوَفَاءُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ اَلْوَفَاءُ اَلشَّهَادَةُ yā ‘Alī onuncı eydür (15) وَالْبِدْعَةِ اِلاَّ اللهُ imdi bunuŋ Türkçesi ma‘nīsin eydeyim evvel ṣordı (2) kim du‘ā nite ḳılayım, yā Resūlu’l-lahi eydür, ṣıdḳ u İḫlāṣ-ıla ḳılġıl kim ṣıdḳ u (3) İḫlāṣ du‘āya iki kanat gibidür, iki ḳanat olmasa kuş havāya uçmaz ṣıdḳ u (4) İḫlāṣ olmasa du‘ā dudaḳdan geçmez, Ḥaḳ ḳatında müstecāb olmaz, ikinci eydür, (5) du‘ā ne dileyeyim eydür, ‘āḳıbet dilegil yā ‘Alī, üçünci eydür, benüm üzerüme ne var (6) yā Resūla’l-lahi eydür, Taŋrı buyruġı ve Resūl buyruġı yā ‘Alī, dördünci eydür, ne-y-ile (7) ḳurtılalum yā Resūla’l-lahi eydür, gėrçek söylemeg-ile ve ḥelāl yėmek-ile yā ‘Alī, (8) bèşinci eydür, Ḥaḳ nedür yā Resūla’l-lahi eydür, īmān İslām Ḳur‘ān pāẕişāhlıḳ (9) içinde ‘adl ḳılmaḳ yā ‘Alī, altıncı ḫil’at nedür yā Resūla’l-lahi ya’nī düşmenlerüm (10) beẕ-baḫtdur, bular ne çāre ḳılayım yā Resūlu’l-lahi eydür, beẕ-baḫt ne çāre ḳılasın (11) yā ‘Alī, yėdinci eydür, rāḥat ḳanda bulam yā Resūlu’l-lahi eydür, rāḥat uçmaḳda (12) yā ‘Alī, sekizinci eydür, şāẕılıḳ ḳanda bulam yā Resūlu’l-lahi eydür, Taŋrı dīẕārın (13) göricek şāẕ olasın yā ‘Alī, ṭoḳuzıncı eydür, fesād nedür yā Resūlu’l-lahi eydür, (14) küfr-ile bid‘at āşkāre ḳılmaḳdur yā ‘Alī, onuncı eydür, vefā nedür yā Resūlu’l-(15)lahi eydür, vefā şehādet getürmekdür yā ‘Alī, Resūl çün bu sözi tamām ėtdi **[B 229a]**[637] (1) Cebrā’īl[-i] emīn geldi bu āyet getürdikim

[637] **[B 229a]** // 2 geldi: Y8 geldi-y-ise // 5 içindeki: Y10 yok // 6 ṣormaġ-ıçun: Y11 ṣorduŋ imdi // 7 ‘ālemler: Y11 ‘ālem // 7 yok: Y1 ‘Ali / yok: Y2 imdi yine işitgil bu daḫı ‘Almdendür yine üç arpa çöregin vėrdüŋ içün ‘Ali’ye on āyet üni geldi // 12 yok: Y12 bir gün / akçe: Y12 yarmaḳ // 13 ḥükmi-y-ile: Y13 ḥükmi birle / ‘azze ve celle: Y13 yok // 15 ol kimseler kim: Y14 eydür,ėy anlar kim / getürüŋüz: Y14 getürdüŋüz / dileseŋüz: Y14 yok / ṣorasın: Y14 ṣormaḳ **[B 229b]** // 2 şāzımen: Y9 şādumān // 3 yok: Y9 yetīm // 4 yok: Y10 āmmā**[B 229a]** // 2 geldi: Y8 geldi-y-ise // 5 içindeki: Y10 yok // 6 ṣormaġ-ıçun: Y11 ṣorduŋ imdi // 7 ‘ālemler: Y11 ‘ālem // 7 yok: Y1 ‘Ali / yok: Y2 imdi yine işitgil bu daḫı ‘Almdendür yine üç arpa çöregin vėrdüŋ içün ‘Ali’ye on āyet üni geldi // 12 yok: Y12 bir gün / akçe: Y12 yarmaḳ // 13 ḥükmi-y-ile: Y13 ḥükmi birle / ‘azze ve celle: Y13 yok // 15 ol kimseler kim: Y14 eydür,ėy anlar kim / getürüŋüz: Y14 getürdüŋüz / dileseŋüz: Y14 yok / ṣorasın: Y14 ṣormaḳ **[B 229b]** // 2 şāzımen: Y9 şādumān // 3 yok: Y9 yetīm // 4 yok: Y10 āmmā**[B 229b]** // (1-10): Y’de yok // (12,13) īmān durur: Y13

eydür, اَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ (2) يَدَيْ نَجْوَيكُمْ صَدَقَاتٍ bu āyet geldi ilerüki āyeti mensūḫ ḳıldı, (3) āyet maʿnīsi budur kim, ėy siz ḳorḳduŋuz mı ṣadaḳa vėrmege mes'ele ṣormaḳdan (4) ilerü biz ḫoẕ bu mes'eleyi buyurduġumuz ʿAlī mes'ele-y-içün idi eydür, ʿAlī mes'ele (5) ṣordı, ol mes'ele içindeki murādına degdi, ol ṣadaḳayı ʿAlī'den ḳabūl (6) ḳılduḳ, sizlere destūr vėrdük, mes'ele ṣormaġ-ıçun ṣadaḳa vėrmeŋ tā ḳamu (7) ʿālemler bilsünler kim ʿAlī tamām durur, ayruḳlar ḳamu eksüklüdür bunuŋ gibi (8) ḳabūl olınmaḳ ol mes'ele cevābında ʿAlī'ye-y-idi ol ilerüki iki on bu on-ıla (9) otuz olur, bu otuz-ıla anca ögdülü degülkim üç arpa çörek-ile oldı (10) dutuşu āyet geldi **[Y 110b]** üç arpa ḳursa-ıçun içün ʿAlī on āyet-ile ögdi يُوفُونَ بِالنَّذْرِ(11) ikinci ögdi[638] وَيَخَافُونَ يَوْمًا üçünci ögdi اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ dördünci ögdi (12) مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَاَسِيرًا bėşinci ögdi وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ altıncı ögdi (13) اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا sekizinci ögdi لاَ نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلاَ شُكُورًا yėdinci ögdi (14) اللهِ وَجَزَاهُمْ بِمَا onıncı ögdügi (15) وَلَقَّيهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ṭoḳuzıncı ögdi فَوَقَاهُمُ اللهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ ögdi صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا bu ögmeklik içinde ʿAlī'ye **[B 229b]** (1) vefādār dėdi, ḳorḳulu dėdi, ṭaʾām vėrici dėdi, yoḳsulları esirgeyici dėdi, (2) muḫliṣ dėdi, ḳıyāmat hevlinden emīn dėdi, şāẕımen dėdi, (3) ṣabrlu dėdi, vaʿdesi uçmaḳ dėdi, ne kim eyittise birer eyitdi, (4) ḳorḳmaġın iki defʿa eyitdi وَيَخَافُونَ يَوْمًا yine eyitdi اِنَّا نَخَافُ(5) مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا eyle gösterür kim yā mü'minler, ʿAlī vefādār-ıdı muṭʿim-idi muḫliṣ (6) idi, müşfiḳ idi bī-ṭām idi, ḫāʿif-idi, ṣabrlu-y-ıdı, ḳorḳulu-y-ıdı, bu dükeli (7) bir yėrde velīkin ḳorḳmaḳ iki-y-idi ʿAlī ḳorḳaḳ idi ʿazīz men bunca işlerkim (8) ėşitdüŋ ʿAlī'dendür bu ḳamu dükelinden ḳorḳmaḳ yėgrek-idi, eyle gösterdükim (9) ḳul niçeme muṭīʿ ʿābid zāhid olursa dükeli ʿamelinden ḳorḳmaġı yėgrekdür, (10) ḳorḳuya ʿArab dilince ḫavf dėrler, ḫavf meşeli yaġmura beŋzer nėrde yaz yaġmurı (11) yaġarsa anda çemen biter, ḳanḳı göŋülde ḳorḳu olsa īmān biter, yėr bezegi(12) çemendurur, حَتَّى اِذَا اَخَذَتِ الْاَرْضُ زُخْرُفُهَا وَازَّيَّنَتْ göŋül bezegi

---

īmāndur // 14 ḳaçan: Y14 ḳaçankim / ṭalġuc: Y14 dalġucları / deŋiz ṭalsa incü isteyü: Y14 incü içün deŋize dalsalar // 15 anuŋ-ıla: Y15 bularuŋ birle **[B 230a]** // 1 namāz durur: Y16 namāzdur // 2 şevāb durur: Y16 şevābdur / ṭalġuc: Y16 dalġucı / mü'min durur: Y16 mü'mindür / şeyṭān durur: Y17 şeyṭāndur // 3 ṭalġuc: Y17 dalġucı / şeyṭān-ı la'īn: Y17 şeyṭān // 4 ṭalġuc-ıla : Y17 vesvese / sirke birle: Y1 birle sirke // 6 ḳavuş: Y1 ḳavış / yok: Y2 ḳaçan / yok: Y2 namāz mü'minde ḳorḳu olsa şeyṭān aŋa yaḳın gelmez

[638]Metinde kenara yazılmıştır.

īmān (13) durur,وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ daḫı bir dürlü ḫavf meşeli sirkeye beŋzer (14) ḳaçan ṭalġuc deŋize ṭalsa incü isteyü ṣu issi anı öger helāk ėtmege (15) ṭalġuc bir ṭolḳucaġa sirke ḳoyar, boynına bıraġur ḳaçankim sirke anuŋ-ıla olsa **[B 230a]** (1) ṣu issi aŋa yaḳın gelmez, ėy dost deŋiz dėdügüm namāz durur, incü dėdügüm müzd (2) ve şevāb durur, ṭalġuc dėdügüm mü'min durur, ṣu isi dėdügüm şeyṭān durur, (3) deŋiz içinde ṭalġucı ṣu issi öger gibi namāz içinde şeyṭān-ı la'īn mü'mini (4) öger, ṭalġuc-ıla **[Y 111a]** sirke bile olsa ṣu issi aŋa yaḳın gelmez mü'min-ile (5) daḫı ḳorḳu bile olsa aŋa şeyṭān vesvesesi kār ḳılmaz, ṭalġuc ṣu issinden (6) emīn olsa incüye ḳavışur يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ ḳaçan namāz ḳılıcı (7) şeyṭāndan emīn olsa incüye ḳavışur (8) bunuŋ gibi ḳorḳu kim 'Alī'de var-ıdı velīkin kāfirler anuŋ ḥamlesinden (9) ḳorḳarlar-ıdı anı görse kāfirler çerisi şınurlardı مَنْ خَافَ اللهُ خَوَّفَ اللهُ كُلَّ شَيْئٍ مِنْهُ (10) kim Taŋrı'dan ḳorḳarsa Taŋrı Ta'ālā dükeli kimseye andan ḳorḳıdur (11) ḳılıcın ṭaşa çalsa geçer-idi, niçe alplar anuŋ sünüsi ucında aġlar-ıdı Ḫayber (12) ḳapusın ḳoparup atar-ıdı, İblīs-ile güreşse başar-ıdı, Bedr doḳuşında Cebrā'īl (13) anı havāda oŋar-ıdı peyġāmber kendü mübārek yėŋi-le anuŋ tozın yüzinden (14) siler-idi, Ḥaḳ Ta'ālā kendü adı-la anuŋ adın ḳoşa yāz ḳılurdı kendüzine (15) هُوَ الَّذِي يُطْعِمُنَا dėdi, عَلِيِيَه وَيُطْعِمُونَ الطَّعَام dėdi benem ve 'Alī'dür **[B 230b]** (1) ḳalanı bu yėrde deştīn durur ḳamu ḥel eta içindedür sūreti mekkī durur (2) ve āyetleri otuz birdür, ilkinden bu āyet degin yėdi āyetdür, sekizincisinde aş (3) vėrdügi āyet durur, bu yėdi kelimede 'Alī aş vėrdügin yāz ḳıldı, eydür, (4) 'Alī ne kim ḳıldısa benüm-çün ḳıldı, şükr cezāsı bendendür ve cezāsı uçmaḳ va'de (5) ḳıldum وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا şükrini naḳd ḳıldum وَكَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (6) oldı, şükr ḳılıcı melik-i ġafūr oldı, pes ḫālıḳ 'azze (7) ve celle Muḥammed'e 'Alī āzāyin ḳıldı eydür, yā Muḥammed, baŋa senden 'azīzraḳ kimse (8) olsa-y-ıdı ben bu 'Alī āzāyin aŋa ḳılaydum nite-kim dükeli bendelerden sen (9) 'azīzraḳsın, saŋa daḫı ḳamu ḫışmlaruŋdan 'Alī 'azīzraḳdur, ben gendü 'azīzven (10) 'azīzi 'azīze āzāyin ḳıldum ėy 'azīzüm ėşitgil kim senüŋ 'azīzüŋ-çün ne (11) ḳıldı وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ bilmez misin kim ḳanḳı āzāy 'acabıraḳdur (12) İbrāhīm āzāyī Taŋrı'ya ḳılur peyġāmber-iken, Taŋrı

āzāyī ‘Alī’ye ḳılur, peyġāmber (13) degül-iken, Taŋrı eydür, ‘azze ve celle yā Muḥammed eger İbrāhīm baŋa āzāy ḳılursa (14) ben ḳarındaşuŋa āzāy ḳılurvan, imdi görgil kim ḳanḳı āzāyī uluraḳ durur, (15) eger ataŋ benüm āzāyīcim-ise ben karındaşuŋ āzāyīcisiyem, bu böyle, eger[639] aylaḳ ‘Alī emīn **[B 231a]**[640] (1) degüldi, ḳorḳar-ıdı, ḳorḳusınuŋ ucı ḳıyı yoġ-ıdı, eydür-idi اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا (2) قَمْطَرِيرًا şol kimse kim ṭa’ām vėrüp böyle ḳorḳsa görgil kim namāz ḳılduḳda (3) nite-y-idi اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا ḳaçan kim ‘Alī namāza ṭursa yanında ṭuran kimse ‘Alī’nüŋ (4) yüregi ünin ėşidürdi, aŋa eyitdiler, yā ‘Alī, biz seni kāfir çerisinden gördük ḳorḳmazduŋ, (5) namāz içinde ḳorḳarsın, eydür, evet kāfir çerisi ḥarbidür, namāz bir miḥrāb durur, ḥarbden (6) ḳorḳmazvan, miḥrābdan ḳorḳarvan, ḥarbde işüm kāfir-i la’īn-ile, miḥrābda işüm rabbü'l-ʿālemīn ile (7) ol gün kim ‘Alī namāz içinde, ḳılıç-ıla urdılar, ‘Alī namāza anca meşġūl-ıdı kim ḳan görmeyince (8) ṭuymadı, yārenler çıġrışdılar kim ‘Alī’yi urdılar dėyü, eydür, aġlaşmaŋ kim daḫı bėş (9) gün sizüŋ-ile bileven, dėdi, andan eyitdiler, yā ‘Alī, nite bildüŋ, eydür, ol gün kim resūl (10) dünyeden çıḳası vaḳt oldı ben anda aġladum, Resūl baŋa eyitdi, yā ‘Alī, sen nişe (11) aġlarsın, ben eyitdüm, yā Resūla’l-lahi, saŋa ḳaçan ḳavışavan, baŋa eyitdi, yā ‘Alī, senüŋ (12) yaşuŋ benüm yaşuma yetince ṣabr ḳılġıl, dėdi, imdi bėş gün daḫı ḳaldı kim benüm (13) yaşum **[Y 111b]** Resūl yaşına yėtmege, ol gün kim ‘Alī’yi ḳılıç-ıla urdılar ramażān ayınuŋ on yėdinci güni-y-idi ḳaçankim ramażānuŋ[641] (14) yigirmi ikinci güni oldı, üni yımşandı Ḥasan ve Ḥüseyn ve Muḥsin ‘Alī oġlanları (15) aġlaşdılar, ‘Alī gözin açdı, arḳuncaḳ eydür, bunda aġlaşmaŋ,

[639] Metinde kenara yazılmıştır.
[640] **[B 231a]** // (1, 2): Y’de yok // 3 ṭursa: Y10 dursa / ṭuran: Y10 duran / kimse: Y10 kişiler // 5 miḥrāb durur: Y12 miḥrābdur // 7 ḳılıç-ıla: Y13 ḳılıç birle // 8 çıġrışdılar: Y14 çaġrışdılar // 9 sizüŋ-ile: Y15 sizüŋ birle // 10 dünyeden: Y15 dünyādan / baŋa: Y16 yok // 12 imdi: Y17 yok / bėş: Y17 uş bėş / benüm: Y17 yok // 13 olgün ki ‘Ali’yi ḳılıç-ıla urdılar: Y1 yok / ḳaçankim: Y1 ḳaçan / ramażānuŋ: Y1 ramażān ayınuŋ // 14 oldı: Y1 oldısa / /onı: Y1 on/ ‘Ali oġlanları: Y1 yok // 15 arḳuncaḳ: arḳıncaḳ/ ṭaşra: Y1 daşra **[B 231b]** // 1 yalıŋ ḳıluŋ: Y3 açuŋ / yaşı-y-ıla: Y3 yaşı birle // 2 ṣordı: Y4 yok / nişe: Y4 niçün // 3 eydür: Y4 eyitdi / yok: Y4 ol / gün-içün: Y4 ‘ömür içün / aġlarvan: Y4 aġlarmen // 9 yėdürdi: Y7 yėdi
[641] Metinde kenara yazılmıştır.

sarāydan ṭaşra **[B 231b]** [642] (1) çıḳuŋ, başuŋuz yalıŋ ḳıluŋ, göz yaşı-y-ıla zārılıḳ ḳıluŋ, ataŋuzı Taŋrı'dan dileŋ, andan (2) ʿAlī göz yaşı-y-ıla ṭoldı, aġladı, andan Ümme Seleme şordı, eydür, yā ʿAlī nişe aġlarsın, (3) eydür, ol geçmiş günüm-içün aġlarvan, ah, geçdi ol gün kim alpları süŋü ucı-la götürdüm, (4) ah, geçdi ol gün kim peyġāmber beni ögdi, ben sevindüm, ah, geçdi ol gün kim ḳılıç-ıla ṭaş, (5) ah geçdi ol gün kim şeytān-ıla güreşdüm, başdum, imdi ḳancaru ilteyim bu derdi kim siz (6) namāz ḳılasız, ben ḳılmayam, böyle dėyü aġladı, tā nefes āḫirine degince, Ümme Seleme eydür, (7) Hel ate sūresin oḳıŋ kim kendü şānına gelmişdür, ilk Ādem sözin söyler, soŋra (8) müdām ʿAlī sözin söyler, ʿAlī meşeli Ādem'e beŋzer, Ādem uçmaḳda ṭaʿām yėdi, (9) ʿAlī dünyāda ṭaʿām yėdürdi, Ādem ṭaʿām yėdi, uçmaḳdan çıḳdı, ʿAlī ṭa'ām (10) yėdürdi, uçmaġa girdi, ya'nī şehīd oldı, şehīdler cānı uçmaḳ ḳuşları (11) ḳurşaġında olur, ol ḳuşlar otlaġı uçmaḳ çemeni olur, ʿAlī bu ma'nī-y-ile uçmaġa (12) girdi, bu nişān Ḳurʿān durur, Hel ate mevlā ya'nī ol vaḳtın (13) kim ʿAlī bu otuz nesne ḳıldı, peyġāmber anı otuz nesne-y-ile ögdi, Taŋrı ʿazze ve celle (14) anuŋ şānına bir sūre viribidi, otuz āyet durur, Hel ate sūresidür (15) daḳı bir dürlü ʿAlī meşeli ḳadr dünine beŋzer, ḳadr düni-çün bir sūre geldi **[B 232a]** (1) اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ soŋına degin ʿAlī içün bir sūre geldi, ol sūre otuz āyetdür اِنَّا (2)اَنْزَلْنَاه ilk Ḳurʿān sözin söyler, şoŋı ḳadr düni, eydür, Hel ate sūresi daḫı ancılayın (3) ilk Ādem sözin söyler, şoŋra ʿAlī sözin eydür, anuŋ-çunkim Ādem heybete maḥṣūs (4) idi ve ʿAlī daḫı heybete maḥṣūs-ıdı, ferişteler Ādemi heybetin gördiler, ʿibret (5) dutdılar, kāfirler ʿAlī heybetin gördiler hezīmet oldılar, ol gün kim ʿAbdu'l-lah bin (6) Mes'ūd rāżı Ebū Cehl başın getürdi, Resūl eydür, bunı diri bulmaduŋ kim (7) eydür, diri buldum eydür, hiç saŋa söyledi mi eydür, baŋa şordıkim ol üç (8) atlu kim-idi çeri ileyinde bir ṭāvus ḳanadı nişānlu-y-ıdı eyittüm ol Ḥamza bin (9) ʿAbdu'l-muṭṭalib idi eydür, daḫı biri kim-idi kim başına şaru destār şarmış-ıdı (10) eyitdüm لاَ جَانَةُ اِلاَّ عَلِىٌّ لاَ سَيْفَ اِلاَّ ذُوالْفَقَارِ eydür, ol bir daḫı kim-idi kim şaġdın şoldın (11) sekirdürdi ėrdügince ḳırar-ıdı eyitdüm ol ʿAlī-y-idi eydür, ol daḫı (12) kim-idikim yüksekde ṭurup işāret ḳılurdı, eyitdüm ol

[642] [B 231b, B 232a]: Y'de yok

Muḥammed idi, ‘Alī (13) alplıġın Cebrā’īl gördi, eyitdi benüm gözüm olaldan ‘Alī bigi alp görmedüm dėdi, (14) ‘Alī’nüŋ kāfir çerisinden bu deŋlü heybeti var-ıdı, yine namāzda yüregi ditrerdi (15) aŋa eyitdiler yā ‘Alī ḥikmet nedür kim seni görürüz kāferler çerisinde doġan gibi yėlersin **[B 232b]** (1) namāz içinde yapraḳ gibi ditrersin, ‘Alī eydür, evet ol ḥarbdür, bu miḥrābdur, anda (2) işüm ḫalḳ-ıladur, bunda işüm ḫālıḳ-ıladur, ḫalḳdan ḳorḳmazvan Ḥaḳ’dan ḳorḳarvan (3) arġuŋ deŋiz ḳatında ne kadar var çırāġuŋ gün ḳatında ne nūrı var ‘Alī’nüŋ Taŋrı (4) ḳatında ne deŋi var, ol vaḳtkim münāfıḳlar sançmaġa ḳaṣd ḳıldılar, eyitdiler dek (5) duruŋ kim ol namāza meşġūl olsun, bilürlerdi kim ‘Alī namāza ṭursa cehāndan ḫaber (6) olmaz-ıdı anı namāz içinde-y-iken ḳılıç-ıla urdılar ḳaçankim namāzdan fārigh oldı, (7) kendüzinde ḳan gördi aġladı eydür, ah ol düşeŋkim adı ṭoprāḳ durur, ah (8) ol yaṣduḳ kim anuŋ adı kerpüc durur, ah ol dıvār anuŋ adı laḥd durur, (9) ah ol zindānkim anuŋ adı gūr durur, Hel ate sūresin oḳıdılar, ‘Alī arḳun (10) arḳun eydür, evet evet dėr eydür ol diŋlemek içinde aŋa eyle gösterdikim (11) sen yā ‘Alī ādem oġlısın kim ḳırḳ yıl balcıḳ olıp yatdı, andan diri oldı ve (12) ferişteler ḳarşu aŋa sücūd ḳıldı, andan altun taḫta binüp, göge aġdı bėş yüz (13) yıl uçmaḳda pāẕişāh oldı daḫı bėş yüz yıl dünyede ḫalīflıḳ ḳıldı, āḫir (14) cenāzeye binüp gūra vardı yā ādem oġlanı siz daḳı anda yoḳ olasız eger niçe (15) pāẕişāh yā ‘ālim, yā alp olasız, āḫir bir gün melekü’l-mevt elinde esīr olasız **[B 233a]** (1) ėy atasuzlar ataŋuz ḳanı ve ėy anasuzlar anaŋuz ḳanı, ėy yaluŋuzlar ḳarındaşlar ve ėşler (2) ḳanı, buları aŋuŋ ‘ibret dutuŋ ġāfil olmaŋ bular size gelesi degül siz bulara varası siz, (3) **[Y 111b]** ‘Alī ḳatında Hel ate sūresin oḳıdılar sūre tamām oldı ‘Alī işi daḫı tamām (4) oldı, ramżān ayınuŋ yigirmi ikinci gün dünyede vardı ammā eyü ad-ıla (5) vardı siz daḫı gücüŋüz yėtdügince eylük ḳıluŋ eger giderseŋüz hergiz eyü (6) aduŋuz gitmeye عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ تَنْزِيلُ الرَّحْمَةِ (7) مَجْلِسٍ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى وَنَفَعْنَا اللهُ وَاِيَّاكُمْ ol faḫri ‘ālem mihrine Beni ‘Ādem mükerrem u (8) muḥabbete mu’aẕẕam mühtedī Muḥammedi Muṣṭafā eydür يَا اَيُّهَا الْاَمِينُ وَاِيَّاكَ لاَ تُضِيقُ (9) بِهِ خَائِنًا eydür ėy emānet-dār saŋa olsunkim aŋa ḫıyānet olmayasız (10) bu söz şerḥi oldur kim degme ḳuluŋ yėdi endāmı kendüzine emānetdür bu (11) emāneti kāfirler redd ḳıldılar mü’minler ḳabūl ḳıldılar, ‘āṣīler tevbesi tevān-ıla (12)

buldılar eger tevbe ḳılmasalardı tevāne giriftār olurlar **[Y 112a]** [643] ya’nī yėdi-y-içün (13) yėdi dereke ṭamu yaratdı لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ(14) her kim dilerse yėdi ṭamuya giriftār olmaya, bu yėdi endām (15) emānetin key saḳlasun ammā yėdi endām dėdügi ilk, el ayaḳdur iki göz **[B 233b]** (1) iki ḳulaḳdan bir dil bir nefsdür, ya’nī yėdinci gönüldür melik-i celle sulṭānuhu (2) ve ‘aẕume şānuhu iki eli yaratdı dutmaḳ emānet ḳodı, gerekkim ḥelāl duta (3) ḥarām dutmaya, iki ayaḳ yaratdı, yürimek emānet ḳodı gerekkim ṭā‘ate yüriye, (4) ma‘ṣiyete yürimeye, iki göz yaratdı görmegi emānet ḳodı gerekkim ‘ibret-ile baḳa (5) şehvet-ile baḳmaya, iki ḳulaḳ yaratdı ėşitmegi emānet ḳodı, gerek pend ve (6) naṣīḥat ve mev’iẕe ėşide ġıybet ėşitmeye ve dili yaratdı söylemegi (7) emānet ḳodı gerekkim ḳul Taŋrı’yı yāẕ ḳıla, Ḥaḳ söyleye ġaybet ve bühtān (8) ḳılmaya, bāṭıl söylemeye nefs yaratdı, menī emānet ḳodı gerekkim ḳul anı (9) ḥelāl yère ḫarc ėde ḥarām ėtmeye, yėdinci göŋül yaratdı tefekkür emānet ḳodı (10) gerekkim ḳul tefekkür ḳıla tekebbür ḳılmaya, imdi bu yėdi endāmı, yėdi dürlü yāzuḳdan (11) saḳlamaġa hīc açlıḳdan yėgrek nesne yoḳ anuŋ-çunkim nefs aç olsa azıḳ (12) isteyicidür, ṭoḳ olsa yazuḳ isteyici olur, imdi sen ol yazuḳ isteyici (13) olmaġıl, azıḳ isteyici olġıl kim senüŋ nefs ḥükmüŋde ola, nite-kim eydür, (14) اَجْعِ كَلْبَكَ يَتْبَعُكَ ya’nī acurġıl itüŋi kim saŋa uya سَمِّنْ كَلْبَكَ (15) يَأْكُلْكَ semritgil itüŋ kim seni yėye bu nefs bir nesnedür kim acursaŋ uyar **[B 234a]** (1) ṭoyursaŋ ol seni kendüzine uydurur, ḳul nefs fermānında olmaḳ ma‘ṣiyetdür nefs (2) kendü fermānında ḳılmaḳ ṭā‘atdür, meger bir pārsayı görmişler kim bir ısuz ṭaġda (3) ṭā‘at ḳılurdı ṣordılar aŋa kim bu ısuz ṭaġda ne-y-içün ṭuraġ ėdindüŋ eydür, ḫo(4)cadan ḳaçup geldüm eyitdiler ḫocaŋ kimdi eydür, işbu benüm kendü tenüm ḫocam-ıdı (5) anuŋ elinden ḳaçup geldüm, anuŋ-çunkim ol baŋa ḳul bigi iş buyururdı eyitdiler bunca (6) ḳaçmaḳ olur kim ten senüŋ-iledür eydür, bu ten ol deŋlü kim şimdi benüm-iledür ol ten (7) baŋa pāẕişāh gibidür baŋa yazuḳ buyururdı imdi bu ten gedāyi

---

[643] **[B 233a]** // 12 Ḥaḳ Ta’ālā: Y17’de yok / (12, 13) ya’nī yėdi-y-içün yėdi derege ṭamu yaratdı: Y’de yok // 14 her: Y2 yok / yok: Y2 kim / yok: Y2 yėdi endām // 15 key: Y2 yok // 15 göz: Y3 gözdür **[B 233b]** // 1 iki ḳulakdan: Y3 ḳulaḳdur / bir dil: Y3 dildür /(1, 2) melik-i celle sulṭānehu ve ‘aẕume şānehu: Y3 Ḥaḳ Ta’ālā / dutmaḳ: Y3 dutmaġ-ıçun // 4 yürimeye: Y4 varmaya / göz: Y5 gözi / görmegi: Y5 görmegi içün / ‘ibret-ile: Y5 ‘ibret birle // 5 şehvet-ile: Y5 şehvet birle / (5, 6) emānet ḳodı gerek pend ü naṣīḥat ve mev’iẕe işide ??: Y’de yok / yok: Y6 içün // 7 Taŋrı’yı: Y6 Ḥaḳ // 9 ėde: Y7 eyleye // 11 yoḳ: Y9 yoḳdur // 13 olġıl: Y10 ḳılġıl **[B 234a]** // 1fermānında: Y12 fermānınca // 2 ḳılmaḳ: Y12 olmaḳ
[234a- 239b]: Y nüshasında bulunmamaktadır

gibidür benden azıḳ (8) ister bunuŋ naẓīri daḫı bir söz ḫāṭıruma geldi Yūsuf ʻaleyh bir gün pāẕi(9)şāhlıḳ içinde seyrāna çıḳmış-ıdı gördi kim bir ʻavrat oturur gözin göge (10) dutıp eydür,سُبْحَانَ الَّذِي صَيَّرَنِي هَكَذَا ol arı Taŋrı kim beni ol ḥālden (11) bu ḥāle getürdi ben ḫatun-iken dilenci oldum, Yūsuf ḳul-iken pāẕişāh oldı, (12) taḫta oturdı, Yūsuf'a bu söz ʻacab geldi ṣordı eydür, bu ne ʻavratdur, eyitdiler (13) bu Zelīḫā'dur Yūsuf eydür, ol Zelīhā mıdur kim beni dilerdi imdi oturmış (14) etmek diler, eyitdiler, ol vaḳt ṭoḳ-ıdı cihān içre senden artuḳ ḳayġusı (15) yoġ-ıdı, imdi aç oldı senüŋ ḳayġuŋ ḳalmadı etmek ister ṭoḳ olsa **[B 234b]** (1) eyle olur aç olsa böyle olur, bir niçeler eydürler bu söz Zelīḫā'ya dürüst degül (2) dėrler, anuŋ-çunkim Zelīḫā daḫı Müsülmān olmaduġ-ıdı Müsülmān olmaduḳ ise yaradıcı (3) bilmiş-idi hem eyle dükeli kāfirler Taŋrı'yı bilürler velīkin butı ve ḫaçı aŋa (4) ortaḳ ḳılurlar ḳaçankim bular düşvārlıġa düşseler Taŋrı'ya yalvarurlar nite-kim eydür, (5) ʻazze ve celle فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُ اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ḳaçankim düşvār(6)lıḳdan ḳurtılsalar yine bayaḳı işler üzere olurlar, nite-kim eydür, فَلَمَّا نَجَّاكُمْ(7) اِلَى الْبِرِّ اَعْرَضْتُمْ yine bir dürlü ḳavm olurkim bulara dehrīler dėrler, bular Taŋrı'yı (8) bilmezler ve bular Taŋrı dėyü zamāneye dėrler, bulardan bir gün birisi ʻAlīyy-i murtażā elinde (9) esīr oldı, Resūl eydür, عَلَيْكَ مَنْ حُسْنِ الْعِبَادَةِ senüŋ üzerüŋe (10) olsun eyü ḳullıḳ ḳılmaḳ eylüklerinde ʻAlī'nüŋ birisi oldı kim ol dehrī her ḳul anuŋ (11) ileyinde esīr oldı, ʻAlī eydür, eger biz bunı ḳılıç-ıla ḳorḳıdup Müsülmānlıġa ündersem (12) bunuŋ Müsülmānlıġı süst ola, ḳaçankim benüm elümden çıḳsa yine bayıḳ ol üzere (13) ola, bunı delīl ve ḥüccet-ile Müsülmānlıġa ündeyeyim kim Müsülmānlıḳ dīn üzere berkisün (14) ve ḳavī olsun dėdi, ʻAlī eydür, yā dehrī nişe eydürsin Taŋrı yoḳdur dėyü ya'nī (15) ʻalemüŋ ṣāniʻi yoḳdur dėyü, dehrī eydür, yoḳ dėyen kimse münekker olur, var dėyen kimse **[B 235a]** (1) daʻvīci olur ṭanuḳ münekkerden dilemezler daʻvīciden dilerler, var dėyü sen eydürsin (2) daʻvīci sensin ṭanuḳ senden gerek ʻAlī eydür, işbu günkim görürsin benüm (3) ṭanuġumdur zencīrsüz ve direksüz muʻallaḳ durmışdur, ay ü gün ılduzlar-ıla bezenmiş (4) bu üç ḥālden ṭaşıra degül yā bir yėrdekiler eyledi yā bir gökdekiler eyledi (5) yā ḫoẕ kendü olmamışdur imdi ma'lūm durur, yėrdekiler eyledi

anuŋ-çunkim yėrde(6)kilerüŋ göge eli ėrmez yėrde bunuŋ gibi nesne eylemek oransızlıḳdur, bu delīldür kim (7) anı yėrdekiler eylemedi hem böyle gögdekiler daḫı eylemiş degüldür, anuŋ-çunkim (8) gök bularuŋ orunıdur, bu gök yoġ-iken daḫı bir yėrde gerek kim bular ol yėrde duralardı (9) bu gögi eyleyelerdi pes ma'lūm oldı kim gökdekiler daḫı eylemedi hem kendü (10) olmış degül eger kendü olmış dėr-iseŋ iŋiden ṭaşra degül yā var-ıdı (11) yā var oldı yā yoġ-ıdı var oldı eger yoġ-ıdı var oldı dėrseŋ yoḳ nesne (12) var olmaġa ḳudreti olmaz ve eger var-ıdı var oldı dėrseŋ var nesne (13) yine var olmaġa ḥācet olmaz, pes ma'lūm oldı kim kendü daḫı olmış degül, (14) bu ḥāllerde her ḳanḳı birisine göŋül baġlamaḳ dürüst olmaz anuŋ-çun eylen-imiş (15) eyleyici eyleyeyince eylenmez bu delīller-ile ma'lūm oldı kim bunuŋ eyleyicisi var durur **[B 235b]** (1) ve ol eyleyici Taŋrı durur, 'azze ve celle dehrī eydür, yā 'Alī bu kim sen eydürsin bu (2) delüler sözidür delīl bunuŋ üzere oldur kim bir yabāna çıḳsavuz bir yüksek üzere (3) bir eylenmiş sarāyı görsevüz dıvārı dürmiş, üsti örtilmiş, içi yazılmış, ḳapusı (4) örilmiş andan biregüye ṣorsavuz kim bu sarāyı bu yüksekde kim eyledi dėyü ol (5) eyitse hīç kimse eylemedi kendü oldı dėse yine bir aŋa ṣorsavuz kim kendü (6) nite oldı dėyü andan ol eyitse ṭopraġa ḳarışdı, balçıḳ oldı balçıḳ kendü (7) ḳopdı, dıvār oldı, dıvār yükseldi üsti örtildi, sarāy oldı, içi ṣıvandı (8) ürüŋ oldı, kendü yazıldı naḳş oldı, bu sözi ḳabūl ḳılmayavuz ve bunı (9) söyleyeni delü dėyevüz imdi bu gök sarāydan eksük degül bunca biŋ dürlü ılduzlar (10) ve on iki burc s̱ābite ve ṭā'li'ā ve ġāribe <ve şāriḳa>[644] ve heyākil ve eflāk (11) ve menāzil ve ḳırānāt ve iḫtiraḳāt ve ḫarekāt ve sekenāt ve mecmū'āt (12) ve müferriḥāt ve mevżū'āt ve merfū'āt ve meşārıḳ ve maġārib ve 'acāyib (13) ve kevākib eger revā olmasa anuŋ gibi sarāy bennāsuz nite revā ola, bunuŋ gibi gök (14) Taŋrısuz nite ola, daḫı bundan āşkāredür ve gök üsti ṭam üstinden (15) eksük degül, ṭam ortasına āsmāne dėrler, göge āsmān dėrler, ṭam örtüsünüŋ **[B 236a]** (1) naḳşı var ve göŋül daḫı naḳşı var, ṭam örtüsinüŋ naḳşı ṣūret olur, ḳuş geyik gibi (2) gök naḳşı ay ı gün ılduz durur, yügrişürler peyk gibi, nite-kim ol sarāy naḳşı neccārsuz (3) olmaz, bu gök naḳşı cabbārsuz olmaz, bundan daḫı 'acayıbıraḳ gökde iki çırāġ var, (4) ol ay-ıla gün durur, bu dünyedeki çırāġ yandurıcısuz yanmaz, gökdeki çırāġ (5) daḫı yandurıcısuz yanmaz dünyādaki çırāġı yanduran ḫalḳ

[644] Metinde üstü çizilmiştir.

durur, gökdeki (6) çırāġı yanduran Ḥaḳ durur, iş bu gök baŋa bunuŋ gibi ṭanuḳ durur, dehrī eydür, yā ‘Alī (7) bu ṭanuḳ bir durur, ṭanuḳ iki gerek ‘Alī eydür, işbu bulıdı görkim gökden aşaġa (8) yügrişür ol daḫı benüm ṭanuġum durur kim gökde yürir içi ṭolu ṣu-y-ıla ḳamu (9) gemiler ṣu dolsa aşaġa varurlar ol gemiler kim bulıd durur, ṣu ṭolsa (10) yuḳaru varur ṣu ṭolduḳca aşaġa çöken gemi ḫalḳ eyler, ṣu ṭolduḳca yuḳaru (11) aġan gemi Ḥaḳ eyler bu gemi kim içinde ṣu yoḳ, deŋiz içinde dartıcısuz yürimez (12) ol gemikim ṣu-y-ıla ṭol-ımış olsa havā içinde nite yüriye Taŋrısuz işbu bulıd (13) baŋa iki ṭanuḳ durur, dehrī eydür, yā ‘Alī, bu ṭanuḳlar eyü durur velīkin bizden (14) ıraḳ durur, ṭanuḳ gerek kim da‘vīciye yaḳın ola, ‘Alī eydür, andan daḫı (15) yaḳın ṭanuḳ uş yėr durur, baḳġıl bir niçe ḫalāyıḳlar bunuŋ ḳarnında ölü durur, **[B 236b]** (1) ve bir niçesi bu yėr yüzinde diri durur, olkim diriler durur, geliciler durur ve ölenler (2) varıcılar durur, ne diriler kendü dilegi-le gelürler ve ne ölüler kendü geŋi-le (3) varurlar pes gelenleri geŋsüz getürmege ve ol varanları geŋsüz iletmege kimse (4) gerek eydür, sen kim ilten ve getüren zamāne durur, eyle degül anuŋ-çunkim zamāne (5) ılduza baġlu durur, kim bir ılduz ṭoġsa yay gelür ve bir ılduz ṭoġsa ḳay gelür (6) ḳaçan böyle olsa zamāne kendüzine fermānı olmaz kimsekim kendüzine fermān (7) olmasa iltmege ve getürmege daḫı fermān olmaz pes bilgilkim varanları iltci ve (8) gelenleri getürici Taŋrı’dur budur ṭanuġum ve eger bundan daḫı yaḳın diler(9)seŋ kendü tenüŋe baḳġıl azın azın yigitligüŋ gider, ḳarıluġuŋ gelür ne ol (10) gideni dutabilürsin ve ne geleni giderübilürsin, bu iki arada ‘ācızsın (11) hiç kimse buŋa ḳādir degül, Taŋrı’dan ayruḳ, dehrī eydür, yā ‘Alī Taŋrı (12) ḳaçdur ‘Alī eydür birdür, dehrī eydür, ne delīl-ile ‘Alī eydür, ol delīl-ile (13) kim cihān bir düzü üzeredür nite-kim yıl dört ülüşdür üç ay yaz (14) var ve üç ay yay var ve üç ay güz durur ve üç ay ḳış durur, (15) hergiz bundan artuḳ olmaz ikimisse birisi yaz getürdügi vaḳt birisi yay **[B 237a]** (1) getürdi yay ḳış belürmeyedi zamāne ḳarış-ıdı bular dirilme-y-idi birbirile azışa-y-ıdı, (2) eger birisi bulıda dirilmek buyursa birisi ṭaġılmaḳ buyura-y-ıdı, birisi yaġmur (3) yaġdurmaḳ buyursa birisi diŋdüre-y-idi, eger birisi ucuzlıḳ viribise birisi ḳızlıḳ viribidi, (4) yėr gök ehli belā darta-y-ıdı ve fāsid ola-y-ıdı imdi kim görürüz bu cihān bir (5) düzeydedür ve zamān bir ḥāl üzeredür, ḳış yėrine yay gelmez, yay yėrine ḳış gelmez, (6) her degme birisi vaḳtlu vaḳtında gelür, pes bu delīl-ile ma’lūm oldı kim (7) Taŋrı ‘azze ve celle

birdür iki degül dehr eydür, ‘acabdurur, bunca nesnenüŋ Taŋrısı birdür (8) ‘Alī eydür, ėy cüvānmerd sende yėdi endām vardur, cānuŋ ḳaçdur eydür, birdür ve gönül eydür, bir[645] (9) ‘Alī eydür, ėy sübḥāna’l-lahı yėdi endām bir cān ṭap olsa ve bir gönül yėter olsa (10) ve bir dil ṭap olsa bu yėdi ḳat yėr ve yėdi ḳat göge bir Taŋrı ṭap olmaya mı (11) dehrī eydür, yā ‘Alī, ḳamulara rızḳın vėren bu Taŋrı mıdur ‘Alī eydür, evet ol (12) bir Taŋrı durur, dehrī eydür, ‘acabdurur, bir Taŋrı bunca ḫalḳa rūzı nite vėrür, (13) ‘Alī eydür, yā dehrī gün ḳaçdur eydür, birdür, ‘Alī eydür, ḳaçankim ṭoġsa (14) ḳamu ‘āleme yaḫtusı degir mi eydür, evet, ‘Alī eydür, ėy sübḥāna’l-lahı bir günüŋ (15) ḳamu ‘āleme yaḫtusı degir bir Taŋrı ḳamu ‘ālem ḫalḳına rūzın degürse ‘acabmıdur dehrī **[B 237b]** (1) eydür, yā ‘Alī, niçeden berü Taŋrıdur ‘Alī eydür, niçeden berü dėmek revā degül (2) hemīşe vardur dehrī eydür, rūzi niçeden bėrü vėrür, ‘Alī eydür, yaratuḳdan berü (3) vėrür, dehrī eydür, ḳamuları yaratmadın niçeden berü Taŋrıdur, ‘Alī eydür, hemīşe (4) vardur olmaduġı vaḳt olmadı وَلاَ قَوَامَ وَلاَ قِوَامْ وَلاَ اَرْضَ وَلاَ سَمَا (5)كَانَ وَلاَ مَكَانْ وَلاَ وَقْتَ وَلاَ زَمَانْ وَلاَ قَطَرَ وَلاَ مَطَرْ وَلاَ عُقْبَى وَلاَ اَثَرْ وَلاَ جَحِيمَ وَلاَ سَقَرْ وَلاَ نَارَ وَلاَ(6) وَلاَ شَمْسَ وَلاَ قَمَرْ وَلاَ ضَوْءَ وَلاَ نَهَارْ وَلاَ دُنْيَا وَلاَ عَبَرْ وَلاَ اُنْثَى وَلاَ ذَكَرْ وَلاَ (8) شَرْدَ وَلاَ لَوْحَ سَطَرْ وَلاَ قَدَرَ وَلاَ كِتَابَ وَلاَ خَبَرْ وَلاَ رَسُولَ وَلاَ سَفَرْ(7) وَلاَ عَدْلَ وَلاَ تَلاَقْ وَلاَ عَهْدَ وَلاَ مِيثَاقَ وَلاَ نُورَ وَلاَ اِشْرَاقْ(9) حَجَرَ وَلاَ مَدَرَ وَلاَ شَجَرَ وَلاَ ثَمَرْ işbu ḳamu yoġ-ıdı (10) ol var-ıdı yine ḳamu yoġ ola, ol var ola, eger ınanursaŋ aŋa hiç (11) aṣṣısı yoḳ ve eger ınanmazsaŋ ziyānı yoḳ, bu söz-ile dehrī gönli döndi ve (12) çaġırdı eydür, yā ‘Alī, senüŋ ‘ilmüŋ güni benüm gönlüm ḥücresin nūr-ıla ṭoldurdı, (13) senüŋ ögüdüŋ Taŋrı varlıġın birligin bildürdi, imdi baŋa ne buyurursın (14) ‘Alī eydür, ėy cüvānmerd eyitgil ki وَمَا هُم مِّنْهَا بِمُخْرَجِينَ kimsekim (15) ḳorḳu görse yā ḳandasa ‘acab görse bu sözi eydür, kāfirlıḳ ḳaraŋulıġı **[B 238a]** (1) içinde islām nūrın gördi لَا إِلَهَ إِلاَّاللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ dėdi, ‘Alī eydür, (2) ėy cüvānmerd imdi bu sözi eyitdüŋ Taŋrı’ya ṭanuḳlıḳ vėrgil eydür, nite ṭanuḳlıḳ (3) vėreyim ‘Alī eydür, nite-kim ṭanuḳlar ḳarşu durur, sen daḫı miḥrāba ḳarşu durġıl, ilk (4) girmeklige niyyet ḳılġıl ḳaçankim namāza girseŋ tekbīr-ile girgil

[645] Metinde kenara yazılmıştır.

ayaġın durġıl ve (5) tevāżu'lıġ-ıla rükū‘ ḳılġıl yėrine sücūd ḳılġıl soŋında şenā‘ ḳılġıl, taḥiyyāt (6) oḳıġıl, Taŋrı birligine ṭanuḳlıḳ vėrgil kim اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ (7) اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ dehrī eyitdi ḳaçankim Muḥammed adın ėşitdi eydür, (8) yā ‘Alī, bu kim-idi imdi ḳanı ‘Alī eydür, yā yeŋi ki Müsülmān ol Muḥammed yalavaç-ıdı Taŋrıdan (9) söz getürdi, ḫalḳa Ḥaḳ yolın gösterdi ve şerī'at erkānın bildürdi (10) imdi Ḥakḳ'a vardı bu yeŋi Müsülmān aġlamaġa başladı ‘Alī eydür, ėy yeŋi Müsülmān (11) nişe aġlarsın eydür فَمَنْ حَلَّتْ بِهَذِهِ المُصِيبَةِ تَتَلاَشَتْ فِي جَنْبِهَا مُصِيبَاتُ وَاِنَّ (12) اِنَّ مِنْ اَعْظَمِ الْمَصَائِبِ حِجَابِ السِّرِّ عَنِ الرَّبِّ لاَيَجِدُ اَلَمَ الْمُصِيبَةِ حَتَّى يُفِيقَ (13) السُّكْرَانَ eydür, yā ‘Alī, ben imdi bildümkim aluraḳ göŋül (14) muṣībet-imiş kim Taŋrı ẕikrinden ayrılsa velīkin esrügüŋ muṣībetden ḫaberi (15) olmaz, ḳaçan ayılmayınca imdi bu muṣībet baŋa ėrişmiş-idi ben esrük-idüm ḫaberüm **[B 238b]** (1) yoġ-ıdı imdi kim küfr esrükliginden ayıldum, kendü muṣībetüm içün aġlarvan, (2) imdi ben bu muṣībeti ḳanca ilteyim kim gėç geldügüme utanurvan bu sözi ‘Alī çün (3) ėşitdi, aġladı eydür, yā yėŋi Müsülmān yoḳsul görinürsin ne dilersin eyitgil (4) saŋa vėreyim eydür, yā ‘Alī gerek dileyem ilerü yol bilmez-idüm şimdi yol ögrendüm (5) ‘Alī eydür key eydürsin andan dilegil velīkin ben dilemedin ve revān eydür, yā (6) ‘Alī eger dilemedin andan yėgrek vėresiseŋ vėrgil yoḳsa beni anuŋ-ıla ḳoġıl (7) ‘Alī eydür, gėrçek eydürsin velīkin yoḳsulı ārzū yoldan çıḳarur şaḳınġıl kim (8) ārzū seni yoldan çıḳarmasun anuŋ-çunkim ārzū yoḳsuluŋ İblīsidür nite-kim (9) İblīs teni yoldan iltür, ārzū daḫı gönli yoldan bu kelimekim ‘Alī eyitdi bu āyet (10) ma‘nīsin eyitdi Taŋrı eydür, ‘azze ve celle فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ يُوسُفَ Yūsuf ḳarındaşları (11) iltdi hem ārzūsı iltdi eger Yūsuf'ı ārzūsı iltmese-y-idi ḳarındaşları (12) iltmeye-y-idi eydür, fülānı İblīs yoldan iltdi dėr İblīs'den ilerü ārzūsı degülmisse İblīs iltmeye-y-idi, ol (13) iltdi andan İblīs iletdi eger ārzūsı degülmisse İblīs iltmeye-y-idi, ol (14) vaḳtkim Ya'ḳūb Yūsuf'ı ḳarındaşlarına ısmarladı iki işi ‘acab ḳıldı ḳayġu (15) kendüzine ḳodı töhmet

ḳarındaşlara yapdı قَالَ اِنِّي لَيَحْزُنُنِي اَنْ تَذْهَبُوا بِهِ **[B 239a]** (1) yine ḳurt-ıçun eydür وَاَخَافُ اَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُeger Ya'ḳūb ḳurda eyitmeseydi[646] (2) bular daḫı ḳurdı bahāne ėtmeyelerdi anuŋ-çunkim ol ḳurdı getürdiler Ya'ḳūb eydürsiz (3) ṣavuluŋ kim ben buŋa ṣorayım dėdi, andan eydür, ėy bī-ḥürmet nişe Yūsufumı[647] yėdüŋ (4) ḳurd eydür, yā Ya'ḳūb ḳayġu seni dutup almış ben bir ḥayvān ben ġaybını benden (5) ne ṣorarsın anı Cebra'īl'e ṣorġıl Ya'ḳūb eydür, nişe böyle dėrsin gėrçek (6) eydürseŋ ma'zūr dutġıl renc olduŋ ḳurt eydür, yā Ya'ḳūb evet (7) renc oldum velīkin senüŋ sözüŋ-ile oldum eydür nişe böyle dėrsin (8) eydür, anuŋ-çunkim ḳurt yėye dėyü baŋa yapmasaŋ bendaḫı bu rence düşmeye-y-idüm ḳurt (9) bu sözi dėdi, gitdi Ya'ḳūb eydür, Yūsuf'uŋ ḳurt ārzūsı-y-ıdı baŋa Yūsuf'uŋ (10) ārzūsından ḳorḳmaḳ gerek-idi ben ḳurddan ḳorḳdum imdi şimdiden gėrü (11) ṣabr ėtmek gerek ve Ya'ḳūb ṣabr-ıla ṣevāba bay oldı kim dilerse böyle (12) olmaḳ ṣabr ḳılsun Ya'ḳūb bunuŋ gibi ṣabr ḳılurdı, velīkin ārzūlardıkim Yūsuf'uŋ (13) süŋüklerin bula bir yėrde defn ėde, isteyü geldi ol ḳuyuya kim Yūsuf'ı (14) ḳarındaşları aŋa ṣalmışlardı ḳaçankim ḳuyu içine baḳdı Yūsuf ḳoḳusı burnına (15) girdi çaġırdı eydür, yā Yūsuf ḳoḳusı Yūsuf'um ḳanı evet 'azīzi men Yūsuf **[B 239b]** [648] (1) meṣeli yıpar gibi-y-idi yıparı ne yėre kim baġlayasın ḳaçankim ol yėrden gide yıpar ḳoḳu(2)sından yėrinde ḳalur, Yūsuf daḫı anda yoġ-ıdı her ḳanda otursa ol yėrden (3) gitdükde datlu ḳoḳusı yėrinde ḳalurdı, bu ma'nī-y-ile Yūsuf ḳoḳusı ḳuyuda ḳalmış-ıdı ol (4) ḳuyu Yūsuf'uŋ ḳoḳusı-y-ıla Ya'ḳūb'uŋ işi oldı 'azīz men çıḳan ḳoḳu kim ḳuyu-y-ıla

---

[646] Metinde: eyipmesedi

[647] Metinde: Yūsumı

[648] **[239b]** (1-4): Y'de yok // (5,6): Y16 her gün ol ḳuyuya gelürdi üzerine durup zarılıḳ ḳılurdı gözi Y17 yaş ḳuyu içine dökülürdi anuŋ gözi yaşından ol ḳuyu içre bıraġup cobanlar anı // 7 buldılar: Y1 bildiler // 8 yok: Y2 anı ėşitdi düdükiçinde anuŋ / zārılıġ-ıla: Y2 zārılıḳ // 9 ün çıḳdı: Y2 çıḳdı / eylekim: Y3 eyle iŋleyü kim / ün: Y3 üni kimse / işitmişler degüldi: Y3 işitmiş degül /şimdi: Y3 imdi // 10 āvāz: Y3 üni / imdi: Y4 yok / düdükde: Y4 düdükden // (11-15): Y'de yok **[B 240a]** // 1 işiden: Y6 işidenler / oldı: Y6 oldılar / yok: Y6 imdi / (1, 2) ḳul ḳaraŋu dün döşekden dürse arı abdast-ıla iki rek'at namāz ḳılsa: Y'de yok / yazıġ-ıçun: Y6 yazuġ-ıçun / yaş: Y6 yaşın // 3 anuŋ: Y7 yok / ola, : Y7 olsa / tā aḫir: Y7 āḫiretde / yok: Y7 ölse / içinde: Y7 içre aŋa //4 ola: Y7 olsa / yatduġı yėr ravża ve çemen ola, : Y'de yok / gölgesi: Y8 yok / ola: Y8 olsa // 5 ola: Y8 olsa / şāẕumān: Y8 şādumān / ola: Y8 olsa // 6 ola: Y9 olsa // 7 raḥmān: Y9 raḥīm raḥmān olsa / yine: Y9 gėrü // 8 varalum: Y10 gelelüm / oḳıġıl yā mükri: Y10 yok / Yūsuf'a: Y10 yok / cānı cihānı men: Y10 cānı cihānı 'azīz men // 9 yok: Y11 anca // 11 anca: Y12 yok // (12-15): Y'de yok **[B 240b]** // (1-4): Y'de yok // 5 buncılayın: Y12 yok / yok: Y12 şöyle / aġlayu: Y12 aġladı // 6 geçürdi: Y12 aġladı / dünyeden: Y(12, 13) dünyeden // 7 aġlamaġ-ıla: Y13 aġlamaḳı / yok: Y13 bir / geçürdi: Y13 geçdi // (7, 8): Y'de yok / yok: Y13 aḳ nūrın eydür // 12 gėrü: Y16 yok // 13 pāẕişāh: Y16 pādişāh // 14 bilsünler: Y17 bilsünlerkim // 15 iki: Y17 aŋa

Ya’ḳūb’uŋ (5) işi oldı, her gün ol ḳuyuya gelmek anuŋ işi oldı, niçe gün ṭoġduḳca ol (6) ḳuyu başına gelürdi ol göz yaşında bir ḳarġu ḳamış bitdi çopanlar anı (7) **[Y 112b]** buldılar kesdiler için ḳoḳu gördiler ol yėrde hergiz ḳarġu gördükleri yoġ-ıdı ‘acabā (8) ḳaldılar ol ḳarġudan düdük eylediler çalduḳları vaḳtın Ya’ḳūb üni gibi zārılıġ-ıla (9) ün çıḳdı eylekim anuŋ gibi zārı ün ėşitmişler degüldi, şimdi bu düdükden (10) çıḳan āvāz Ya’ḳūb aġlamaġı nişānıdur, imdi Yaḳūb aġlamaġından düdükde (11) bunca aġlamaḳ ḳalsa bilgilkim anuŋ aġlamaġı nite-y-idi ol vaḳtkim Ādem Ḥavvā-y-ıla uçmaḳdan (12) çıḳdılar, Ḥavvā deŋiz ḳıyına düşdi, ol deŋiz ḳıyında anca aġladı kim anuŋ gözi (13) yaşından incü mercān bitdi, ḳızlarına armaġan oldı, Ādem hindüstān yarısında (14) anca aġladıkim anuŋ gözi yaşından cevz-i būyā ve ḳaranfül ve sünbül bitdi, sökellere (15) dermān oldı, Ya’ḳūb ḳuyu üstinde anca aġladı kim ḳuyu dibinde gözi yaşından **[B 240a]** (1) ḳarġu bitdi anuŋ ünin ėşiden ḥayrān oldı imdi mü’min ḳul ḳaraŋu dün döşekden dürse (2) arı ābdast-ıla iki rek’at namāz ḳılsa yazıġ-çun aġlasa yaş dökse ‘acabmıdur (3) kim anuŋ ölümi āsān ola, tā āḫir yoldaşı īmān ola, gūr içinde revḥ u reyḥān (4) ola, yatduġı yėr ravża ve çemen ola, ḳıyāmatda aŋa ‘arş gölgesi ṣayvān ola, (5) ṣırāṭ üzere ayaġı revān ola, uçmaġa girüp göŋli ṣāẕumān ola, cift (6) anuŋ ḥūrı’l-‘īnān ola, ġılmān vildān ḳapucısı anuŋ rıżvān ola, (7) saḳīsi anuŋ raḥmān olsa yine söz başına (8) varalum oḳıġıl yā muḳri yā ‘Alī, Yūsuf’a cānı cihānı men ol laṭīf (9) luṭfından bir laṭīfe ḫaṭıruma geldi anca eydeyim hīç ata oġulı-çun aġlamadıkim Ya’ḳūb (10) aġladı ve hiç oġlan ata-y-ıçun aġlamadıkim Fāṭıma aġladı ve benden hiç Taŋrı-çun (11) anca aġlamadı kim Ādem aġladı Ya’ḳūb Yūsuf-ıçunصَبَّتْ dėyü aġlasa yā (12) dėr-idi صَبَّتْ degmedin oġınup düşerdi Ādem degme vaḳt Taŋrı-çun aġlasa (13) rabbāne dėr-idi żalamnāya ėrişmedin aġlayup düşerdi yine Fāṭımatü’z-zehrā (14) resūl-çun aġlasa yā baba dėyesin vaḳtın düşerdi ikinci yā babaya degmedin (15) uṣṣı giderdi degme dün olduḳca Fāṭıma atası sinine varurdı başını **[B 240b]** (1) yalıŋ ḳılup ṭopraḳ ḳoyardı, yüzini sin ṭobraġı üzere ḳordı çaġırup aġlardı (2) yā baba benüm Fāṭıma senüŋ ṭopraġuŋ benüm yıparum durur ve senüŋ gūruŋ rāyiḥası (3) benüm ḳayġum giderici durur dėr-idi اَلْاَيَّامِ (5) اِلاَّ يَشُمُّ مَدَّ الدُّهُورِ غَوَالِيَا صَبَّتْ عَلَيَّ مَصَائِبٌ لَوْ اَنَّهَا صَبَّ عَلَى(4)قَالَتْ مَاذَا عَلَيَّ مَنْ شَمَّ تُرْبَةَ اَحْمَدٍ لَصِرْنَ لَيَالِيَا Fāṭıma buncılayın altı ayı aġlayu geçürdi bir niçeler (6) eydürler ṭoḳuz ay geçürdi, andan dünyeden çıḳdı, yine Ya’ḳūb ol (7) aġlamaġ-ıla ḳırḳ yıl geçürdi bir gün baḳdı saḳalın aḳ gördi Yūsuf (8) ḳır atı üzere aġladı ḳocalığın şefā’atci getürdi, iki biligi

ayası üzere (9) getürdi aḳ nūrın, eyitdi, ilāhī bu aḳ saḳal ḥürmeti-çün ölüm dadın baŋa datdurmadın, (10) beni Yūsuf'a ḳavışdurġıl, oloḳ-sā'at Cebra'īl geldi eydür,اَلرَّبُّ يُقْرِئُكَ (11)السَّلاَمْ yā Ya'ḳūb Taŋrı saŋa selām ḳılur eydür, du'āŋ müstecāb ḳıldum, (12) şefā'atüŋ ḳabūl ėtdüm, ḳocalıġuŋ esirgedüm, Yūsuf'ı saŋa gėrü vėrdüm, göŋleksüz (13) sinden aldum, pāẕişāh ḳılup gėrü vėrdüm, yigitlügüŋden yavu ḳılduġum (14) ḳocalıġuŋda gėrü bulduŋ, ḳamular bilsünler ḳarılar yigitlikde anı bulmazlar, (15) ḳarılıḳda bulurlar, iki **[Y 113a]**[649] peyġāmber ḳarılıḳda iki oġul buldılar cihānda kimse anuŋ **[B 241a]** (1) gibi bulmadı, hergiz yazuḳ ḳılmadı ve göŋli-y-ile yazuḳ şanmadı Taŋrı eydür, (2) 'azze ve celle اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا senden ilerü Ādemedegin (3) hiç kimseye anuŋ gibi oġul vėrmedüm kim saŋa vėrdüm eydür, İlāhī benden şoŋra (4) ölesimidür andan nidī geldi يَا زَكَرِيَّا bundan ilerü hiç oġul olmadı (5) Yaḥya gibi bundan şoŋra hiç olmaya Muḥammed gibi Yaḥya oġul Muḥammed ḳul oġul (6) anı ḳıla kim sen dilersin ben anı ḳılam kim ol diler ya'nī ben anı ḳılam kim Muḥammed (7) diler 'azīz men bu ol Muḥammeddür kim saŋa eyitdi اَيُّهَا الْاَمِينُ اِيَّاكَ وَلاَ تَصِيرُ بِهِ (8) yā خَائِناً emānet issi şaḳınġıl kendü Taŋrıŋa ḫıyānet ėtmeyesin eger ölseŋ (9) tevbe ėtgil, ġāfil olmaġıl اَلتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لاَ ذَنْبَ لَهُkim (10) yazuḳdan tevbe ḳılsa yazuḳ ḳılmaduḳ gibidür

---

649 / buldılar: Y1 buldılarkim / kimse: Y1 yok / anuŋ: Y1 anuŋ gibi **[B 241a]** // 1 göŋli-y-ile Y2 göŋlü birle / yok: Y2 ol oġluŋ birisi nite-kim / (1, 2): Taŋrı eydür,'azze ve celle: Y2 Ḥaḳ Ta'ālā / yok: Y2 yā Zekeriyyā // 3 kimseye: Y3 kimersenüŋ // 6 diler: Y5 dileye // 8 ėtmeyesin: Y6 olmaġıl // 9 ėtgil: Y7 ḳılġıl // 15 biregü: Y11 biregü birle **[B 241b]** // 1 ḳaçankim: Y11 ḳaçan / işitdüm: Y11 işitdümisse / anuŋ-ıla: Y11 anuŋ birle / eydür: Y12 eyitdi / (1, 2) ḳılduŋ görişdüŋ: Y12 yok / imdi: Y12 yok / 'azīz men: Y12 yok / göŋli: Y12 göŋül // 3 Taŋrı-y-ıla: Y13 Taŋrı birle / (3-5): Y'de yok / yok: Y(13, 14, 15, 16, 17) ḳaçan ḳul eyitse tevbe ḳıldum Mevlā eydür,bayraldum ḳankı ḳulkim Taŋrı 'azāb ḳılmaḳ dilese aŋa tevbe rūzi ḳılur anuŋ-ıçun-kim soŋ vaḳtında yazuḳdan ötürü raḥmetden nevmīz olmaz tercüme ya bende nice yazuḳ ḳılursaŋ bilürmen velikin aŋa şayur ḳılurmen anuŋ muŋ güninde güyermen tevbe ḳılursaŋ yazuġın yuyarmen // 8 yok: Y1 yā ādem / ḳulavuzlayan mı:Y1 ḳulaġuzlayammı // 9 dāyim: Y1 mengü / ḳılur: Y1 ḳala / Taŋrı: Y1 Çalap / ayrılmaz:Y1 ayrılmaya / dėdi: Y2 yok // 10 ėşitdi: Y2 ėşitdi-y-ise / yok: Y2 odı / aŋa: Y2 ādeme/ (10, 11) şevḳ ġalebesinden dost sözin unıtdı Çalab'dan ayrılmayam dėyü ol 'acabdan yėdi: Y2 yok / Çalap celle celālühū: Y3 Ḥaḳ Ta'ālā /(11, 12) ḫaber vėrür:Y'de yok / ṭaşuŋa: Y3 daşuŋa / niçemekim: Y3 anuŋ-ıçun-kim / içüŋ-ile: Y3 içüŋ / muvāfiḳsın: Y3 muvāfiḳdur // 14 şıdkuŋ: Y3 ḳaşduŋ / olmaġıdı: Y4 olmaḳ idi / degül-idi: Y4 degüldi / (14, 15) imdi buġday yėdügüŋ süci göŋlüŋ şıdḳına baġışladum: Y'de yok **[B 242a]** // 1 yaŋılmaḳlıḳ: Y4 yaŋılmaḳlıġı / kim aŋa şehūd düşe-y-idi: Y5 yok / velīkin: Y5 velikin // 2 düninde: Y5 gėcesi // 3 göŋline: Y6 göŋlin // 4 aŋa şehū namāz içinde: Y6 yok / yok: Y7 bir gün Resūl ḥażreti / ḳılmış-ıdı: Y7 ḳıldı / şankim: Y7 şandıkim // 5 melikTa'ālā: Y7 Ḥaḳ Ta'ālā / görüven: Y8 görürmen // 6 benümledür: Y9 benüm birle // 8 anuŋ-ıla: Y10 anuŋ birle // 9 yok: Y11 anı // 10 secde-y-ile: Y11 sucūd birle / namāzların: Y11 namāzın / yok: Y12 imdi mü'min // 11 velīkin: Y12 āmmā / ḳaṣd-ıla: Y12 ḳaṣd birle // 13 hevā şehāvet-ile: Y13 hevā birle / ḳılduġı: Y13 ḳılduḳları / göŋli: Y13 göŋülleri /(14, 15): Y'de yok / **[B 242b, B 243a]**: Y'de yok

Resūl ‘aleyhi’s-selām bir gün ‘arāfātda (11) ḫacīller-ile dururdı yuḳaru baḳdı لاَحَوْلَ dėdi, ḫalḳ anı göre ḳorḳdılar (12) eyitdiler yā Resūlu’l-lahi ne oldı kim eyle dėdüŋ eydür, Taŋrıdan raḥmet geldi (13) aşaġa inmez bilmezin kim niçündür eger sizlerde göŋli ḳalmış var-ise görişüŋ raḥmet gelsün kimseye (14) dėdi, biregü aradan çıḳdı vardı bir rūzigārdan gine geldi, peyġāmber şordı (15) yā arḳanda varduŋ gine geldüŋ eydür, yā Resūlu’l-lahi benüm biregüye göŋlüm ḳalmış-ıdı **[B 241b]** (1) ḳaçankim bu sözi sizden ėşitdüm vardum anuŋ-ıla görişdüm peyġāmber eydür, key ḳılduŋ (2) görişdüŋ ḥaḳdan raḥmet imdi indi ‘azīz men göŋli ḳalmış kimse ḫaşmı-la (3) görişse raḥmet gelür, yād kimse Taŋrı-y-ıla bilişse bilgilkim niçe ola ḳuluŋ (4) Taŋrı-y-ıla bilişmegi tevbe olur ḳaçankim ḳul tevbeye şıdḳ-ıla niyyet ėtse tevbe rūzi (5) ḳılur ve tevbeyi anuŋ-çun şoŋ vaḳtda yāz ḳıldıkim bende raḥmetden nevmīz olmaya (6) ‘azīz men Ādem uçmaḳda buġday yėdügiŋde ḳaṣd buyruḳ şımaḳ degül-idi dilegi (7) uçmaḳda bāki ḳılmaġ-ıdı ol vaḳtkim İblīs aŋa **[Y 113b]** eyitdi هَلْ اَدُلُّكَ عَلَى (8) شَجَرَةَ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لاَّ يَبْلَى yā Ādem ḳulavuzlayayın mı seni ol ‘acabā kim andan yėyen (9) uçmaḳda dāyim ḳılur Taŋrı ḳonşılıġından ayrılmaz dėdi, ḳaçankim Ādem Ḥaḳ ḳonşılıġın (10) ėşitdi şevḳ aŋa ġalebe ḳıldı, ol şevḳ ġalebesinden dost sözin (11) unıtdı, Çalap’dan ayrılmayam dėyü ol ‘acabdan yėdi nite-kim Çalap celle celālühū ḫaber (12) vėrür فَنَسِىَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ نَجْدَ لَهُ عَزْماً اَيْ قَصْداً yā Ādem ben senüŋ ṭaşuŋa (13) baḳmayam içüŋe baḳam, niçemekim ṭaşuŋ-ıla baŋa muḫālif-iseŋ velīkin içüŋ-ile baŋa muvafıḳsın, (14) şıdḳuŋ baŋa yaḳın olmaġ-ıdı benüm sözüm şımaḳ degül-idi imdi buġday yėdügüŋ (15) suçı göŋlüŋ şıdḳına bağışladum hem peyġāmber bir gün namāz içinde yaŋıldı **[B 242a]** (1) ol yaŋılmaḳlıḳ evnüŋ ġāfillıġından degüldi kim aŋa sehv düşe-y-idi velīkin (2) mirāc düninde ḥaḳdan yaḳīnlıḳ bulmış-ıdı ne vaḳtınkim namāza girse ol (3) yaḳīnlıḳ göŋline düşerdi ve anuŋ şevḳı Resūl göŋline ġalebe ḳılurdı (4) aŋa sehv namāz içinde bu sebebden bir rek’at namāz ḳılmış-ıdı ṣandıkim (5) iki rek’at namāz ḳıldı melik Ta’ālā eyitdi yā Muḥammed ben senüŋ sırruŋ görürven (6) ve bilürven kim bu sehv saŋa andandur tenüŋ namāzdadur ve göŋlüŋ benümledür niyāz(7)dadur, ol tenüŋ yaŋlışın göŋlüŋ niyāzına bağışladum ve ol iki sücūd (8) kim namāz içinde ḳılursın anuŋ-ıla namāzuŋuzı tamām ḳıldum ve senüŋ bereketüŋden her (9) ne kim senüŋ ümmetüŋde namāzına sehv düşse eger ġaflet daḫı olursa ben anı ‘afv (10) ḳılam ve namāz soŋında iki secde-y-ile namāzların tamām

ḳılam hem böyle ḳullarum yazuḳ (11) ḳılur velīkin göŋli ḳaṣd-ıla anuŋ-çunkim göŋli-y-ile olur yazuḳ ḳılmaduḳ (12) gerek, velīkin ol hevā ve şehvet anuŋ tenindedür anı yazuġa kemişürben (13) hevā şehvetine baḳmayam göŋline baḳam hevā şehvet-ile ḳılduġı yazuġı göŋli (14) içindeki ma‘rifete bağışlayam yine Mūsā ‘aṣāsı yaluŋuzdı ve Fir’avn cāẕūları (15) üküş-idi ol yaluŋuz ‘aṣā ol üküş cāẕūlıġı yoḳ ḳıldı anuŋ-çunkim Mūsa’ya **[B 242b]** (1) ‘aṣāyı ben vėrdüm ve cāẕūlıġı Fir’avn ḳıldurmış-ıdı mü’minüŋ tevḥīdi birdür (2) ve yazuġı çoḳdur ol yaluŋuz ‘aṣā ol çoḳ cāẕūlıġı nite ḳıldısa bu yaluŋuz (3) tevḥīd ol çoḳ yazuḳları yoḳ ḳıla, anuŋ-çunkim tevḥīdi ben vėrdüm ve yazuġı (4) İblīs ḳıldurdı andan ben vėrdügüm ‘aṣā Fir’avn ḳıldurduġı cāẕūlıḳları (5) yoḳ ḳıldı bendeye daḫı ben vėrdügüm tevḥīd İblīs ḳıldurduġı yazuḳları yoḳ (6) ḳılsa ‘acabmıdur oḳıġıl yā muḳri نَبِّئْ عِبَادِى اَنِّى اَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ Meliki (7) celle celālühū eydür, yā Muḥammed ḫaber vėr ḳullaruma kim ben ġafūru’r- raḥīmem ya(8)zuḳlarından ötrü benüm raḥmetümden nevmīẕ olmasunlar لَا تَقْنَطُوا مِنْ (9) رَحْمَةِ اللهِ bir gögi yaratdı اَنَا الْغَفُورُ dėmedi kürsī yaratdı اَنَا الْغَفُورُ(10) dėmedi ‘arşı yaratdı اَنَا الْغَفُورُdėmedi nūrdan ferişteler yaratdı (11) اَنَا الْغَفُورُdėmedi sen ġaflet perdesin örtinmişsin cefā ḳuşaġın ḳuşanmışsın (12) ‘işyān döşegine yatmış saŋa nidī ḳılur اَنَا الْغَفُورُdėyü كَأَنَّهُ يَقُولُ (13) ‘azze ve celle eydür, yā Cebrā’īl uş sen vaḥiy senüŋle yā Mīkā’īl uş (14) sen ve bendelere rūzı senüŋ-ile yā İsrāfīl uş sen ṣor senüŋ-ile (15) yā ‘āṣī ḳul uş sen ve ben senüŋ-ile اَنِّى اَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيم cānı ‘azīzi men, **[B 243a]** (1) kāfir degülmisse ṭamuya kim gire-y-idi mü’min degülmisse uçmaḳa kim gire-y-idi, yazuḳlu de(2)gülmisse Çalap kime yarlıġaya-y-ıdı raḥmet kime ḳıla-y-ıdı, kāfir yaratdı ṭamuya (3) girmeg-içün, mü’min yaratdı uçmaġa girmeg-içün, ‘ārif yaratdı dīẕār (4) görmeg-içün, yazuḳlu yaratdı raḥmet ḳılmaġ-ıçun Ḫuẕāya bizüm ‘itimādumuz senüŋ (5) raḥmetüŋdür kendü ṭā‘atümüze degül, bizi raḥmetüŋ-ile sen yarlıġaġıl **[Y 114a]**[650] مَجْلِسِ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى اَللهُ يَتَوَفَّي الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا Meliki

[650] // (15, **[260a]** // 1) Meliki Te’ālā cān almaġın Ḳur’ān içinde üç dürlü yāẕ ḳıldı eyitdi Allah: B’de yok / yāẕ: Y2 yād /yok: Y2 bir yėrde eyitdi // 2 aluram: B6 alurvan, Y2 alurmen / ölüm: B7 ölümi // 4 ḳılınmış: B8 ḳılınmışdur, Y4 ḳılmışdur // 5 firiştelerümüz: B8 ferişte lerümüz / bes: B9 pes, Y5 yok / üç āyet içinde: Y5’ de yok //6 alucı: B9 alıcı / yāẕ: Y5 yād /(6, 7) melekü’l-mevti yāẕ ḳıldı daḫı firişteleri yāẕ ḳıldı: B9

Ta’ālā cān almagın Ḳur’ān içinde **[260a]** (1) üç dürlü yāz ḳıldı eyitdi, اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا eydür, (2) cānları ben aluram ölüm vaḳtında daḫı bir yerde eydür, قُلْ يَتَوَفَّاكُم (3)مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْeyitgil yā Muḥammed, ḳabż ḳıla sizüŋ cānuŋuzı (4) ol mekü’l-mevt ellezī kim külli müvekkel ḳılınmış size daḫı bir yerde (5) eydür تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا oldurur, anı firiştelerümüz bes üç āyet içinde (6) bir cān alucı kendüzin yāz ḳıldı yine mekü’l-mevti yāz ḳıldı daḫı firişteleri (7) yāz ḳıldı فَأَمَّا التَّوَفِّيْ مِنَ اللهِ الأَمْرُ بِالخُرُوجْ لِلرُوْحِ مِنَ البَدَنِ (8) وَلَوْ أَنَّ أَمَّاma‘nīsi Taŋrı’dan ‘azze ve celle emr durur, cān buyurur tenden (9) çıḳġıl dėyü لَمَا قَدِرُوا عَلَيْهِ (10) المَلاَئِكَةَ اِجْتَمَعُوا عَلَى اِخْرَاجِ رُوْحٍ وَاحِدٍ eger Taŋrı ‘azze ve celle cān çıḳġıl dėyü buyurmasa(11)-y-ıdı dükeli firişteler dirilüp bir cānı çıḳarımayalardı, (12) وَ اللهُ يَأمُرُ بِالخُرُوْجِ كَمَا أَمَرَ بِالدُّخُوْلِnite-kim **[B 243b]** cān tene girmek vaḳtında (13) Taŋrı emri birle girdi yine çıḳmaḳ vaḳtında Taŋrı emri birle (14) çıḳar cāna çıḳmaġıl dėyü buyurmaḳ Taŋrı’ya durur, cān çıḳup ḫalḳu(15)ma geldügi vaḳtın almaḳ firiştelerine durur, nite-kim Çalap eydür, **[260b]** (1) celle celālühū فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ وَأَنتُمْ حِينَئِذٍ تَنظُرُونَ (2) bilgil kim ḫalḳ üç bölük durur, bir bölügi ẓālimler durur, ikinci bölügi (3) muḳtaṣırlar durur, üçünci bölügi sābıḳlar durur, sābıḳlar anlar durur (4) kim hemīşe ṭā’at ḳılurlar bularuŋ cānın Taŋrı alur اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا(5) ve muḳteşidler anlar durur kim bir vaḳtın (6) ṭā’at ḳılurlar ve bir vaḳtın ma‘ṣiyet ḳılurlar bunlaruŋ cānın firişte(7)ler alurlar تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ ve ẓālimler anlar durur kim hemīşe (8) ma‘ṣiyete meşġūl olurlar bunlaruŋ cānın mekü’l-mevt alur (9) ve kāfirler bir yėr(10)de ẓālimler birledür ammā ḫaḳ sübḥāne ve Ta’ālā ḳullaruŋ cānın (11) iki vaḳtda alur bir uyumaḳ vaḳtında alur ve bir ölüm vaḳtında cānı (12) uyumaḳ vaḳtında almaḳ ‘ām durur, Müsülmānuŋ mü’minüŋ kāfirüŋ (13) cuhūduŋ tersānuŋ ḳamunuŋ alur ve ölüm vaḳtında almaḳlıḳ ḫāṣ (14)[651] durur kim

---

daḫı feriştеleri yāz ḳıldı yine mekekü’l-mevti yāz ḳıldı // 8 yok: Y6 oldur / emr durur: B12, Y6 emrdür // 11 firişteler: B14 feriştеler // 13 emri birle girdi: B1 emri-y-iledür / (13, 14) yine çıḳmaḳ vaḳtında Taŋrı emri birle çıḳar: B1 yok / çıḳmaġıl: B1çıḳġıl / Taŋrı’ya durur: B1 Taŋrı’yadur, Y9 Taŋrı’dan // 15 firiştelerine durur: B2 feriştеleredür **[260b]** // 2 bölük durur: B4, Y10 bölükdür / ẓālımlar durur: B4, Y10 ẓālımlardur // 3 muḳtaşıdlar durur: B4, Y11 muḳtaşıddur / sābıklar durur: B5, Y11 sābıḳlardur / anlar durur: B5, Y11 anlardur / anlar durur: B7 anlardur / vaḳtın: B7 vaḳt / (6, 7) firişteler: B8 feriştler / anlar durur: B8 anlardur // 8 bunlaruŋ: B9 bularuŋ // 10 ẓālimler birledür: B10 ẓālimler-iledür / ḳullaruŋ: B11 bendeler // 11 alur ve: B11 yok // 12 uyumaḳ: B12 uyımak / almaḳ: B12 almaḳlıḳ / ‘am durur: B12 ‘amdur / Müsülmānuŋ: B12 Müsülmāŋlıġuŋ// (13, 14) ḫās durur: B13 ḫāsdur // 15 ḳılur: B14 ḳılurlar

[651] **[261a]** // 1 datlu durur: B15 ṭatludur / acı durur: B1
acı olur // 2 uyḳı: B1, Y17 uyḳu / yok: Y1 vaḳtında cānı Taŋrı almaġı / cānı: B1 yok / yok: B1 nice / ṭatlu durur: B1 ṭatludur, Y1 datlu gelür / (3-15): Y’de yok / görmez misin: B1 yok / uyḫuya: B1 uyḳuya // 3

mü’minler cānın kendü alur żālimler ve kāfirler cānın (15) melekü’l-mevt ḥavāle ḳılur anuŋ çün kim Taŋrı ‘azze ve celle cān **[261a]** (1) almaġı datlu durur ve melekü’l-mevt cān almaġı **[B 244b]** acı durur, görmez misin (2) kim uyḳı **[Y 114b]** vaḳtında cānı Taŋrı almaġı ṭatlu durur, görmez misin ḳullar uyḫuya (3) niçe datlu varurlar ölüm vaḳtında melekü’l-mevt almaġın yacanurlar nite-kim (4) uyḫu vaḳtında cānın Taŋrı alur uyumaḳ ḳula ṭatlu olur bunda yoḳ ölüm (5) vaḳtında ḳanḳı ḳuluŋ cānın Taŋrı alursa ol ḳula ölmek uyḳudan (6) ṭatlu olur كَمَا قَالَ ذُو النُّونْ إِلَهِيْ لاَ تَكِلْنِيْ إِلَىْ مَلَكِ المَوْتِ melekü’l-mevt (7) velikin وَلَكِنْ اِقْبِضْ رُوحِيْ أَنْتَ وَ لاَ تَكِلْنِيْ إِلَىْ مَالَكِ فَعَذِّبْنِيْ أَنْتَ [652] (8) ma’nī budur kim eydür, ilāhī beni melekü’l-mevte ḳomaġıl cānumı sen (9) alġıl eger uçmaġa ṣalarsaŋ beni rıżvāna ḳomaġıl, sen iltgil (10) ve eger ṭamuya ṣalarsaŋ beni Melik’e ḳomaġıl sen iltgil baŋa ‘aẕāb (11) ḳılursaŋ sen ḳılġıl rıżvān beni uçmaḳda aġırladuġından ṭamuda sen (12) ḳınaduġuŋ baŋa ṭatludur اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا (13) eyitdiler uçmaġ-ıla ṭamu arasında seni dilegüŋe ḳosalar ḳanḳısına vara(14)-y-ıduŋ eydür, ṭamuya eyitdiler ne ma’nī çün eydür, anuŋ-çun kim uçmaḳ (15) içinde eglencem ḫor ve ḳuṣūr birle ola, ṭamu içinde eglencem Rabbī ġafūr **[261b]** (1) birle ola daḫı eyle eydürler kim sekiz **[B 244b]** dürlü nesne bu ḫalḳa olası durur, (2) biri ölmek durur, ölmedin kimse ḳalası<mı> degül nite kim eydür, كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ(3) ikinci olanlar ḳamusı gėrü ḳopası durur, nite-kim eydür, وَحَشَرْنَا هُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا(4) üçünci dükelilere biti oḳumaḳ olası (5) durur, nite-kim eydür, اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبً(6) dördünci ḳamularuŋ ‘amelin terāzūya ṭartasıdurur,

---

datlu varurlar: B2 dedenürler / yok: B2 nice // 4 uyḫu: B3 uyḳu / cānın: B3 cānı / uyumaḳ: B3 uyımak / bunda yoḳ: B3 yok // 5 yok: B3 daḫı // 8 ma‘nī: B7 ma‘nīsi / yok: B7 ẓü’l-nevvün / yok: B(7, 8) ölüm vaḳtında / melekü’l-mevte ḳomaġıl: B7 melekü’l-mevti ḥavāle ḳılmaġıl // 10 ṣalarsaŋ: B9 iltürseŋ / sen iltgil: B10 yok // 11 yok: (10, 11) beni rıżvān / tamuda sen: B11 sen ṭamuda // 12 baŋa ṭatludur: B11 yigrekdür // (13, 14) vara-y-ıduŋ: B13 varaduŋ / yok: B13 varadum / anuŋ-çun: B14 ma’nī-çün-kim // 15ḳuṣūr birle: B14 ḳuṣūr-ıla / ṭamu içinde: B15 ṭamuda / (15, **[261b]** // 1) ġaffur birle: B15 ġaffūr-ıla, Y5 yok / yok: B15 daḫı / eydürler: B15 dėrler / bu: B1 yok / olası durur: B1 olasıdur // 2 yok: B1 biri / ölmek durur: B1 ölmekdür, Y5 ölmek / nite-kim eydür: Y6 yok // 3 ḳamusı: B2 ḳamu / ḳapusı durur: B2, Y6 ḳapısıdur // 4 dükelilere: B3 dükeline / biti: B3 bitisin / oḳumaḳ: B3 oḳımaḳ / (4, 5) olası durur: B4 olasıdur // 6 ḳamularuŋ: Y7 dükeli ḫalḳ‘amelin: B5 ‘ameli / ṭartasıdurur: B5 ṭartılasıdur // 7 dükeliler: B6 dükeli, Y7dükeli ḫalḳ / yok: B6 ḫalayıḳ / ḥisāb: B6 ḥisābı / vėresi durur: B6, Y7 vėresidür // 8 kimse ḳalmadın cümlesi: B6 yok // 9 yok. Y8 üzere / binesi durur: B7, Y8 binesidür

[652] Metinde Arapça kenara yazılmıştır.

nite-kim eydür,وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ(7) bėşinci dükeliler ḥişāb vėresi durur, nite-kim eydür إِيَابَهُمْ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُم(8)إِنَّ إِلَيْنَا altıncı kimse ḳalmadın cümlesi ḳamu ḫalḳ (9) şırāṭa üzere binesi durur, nite-kim eydür,عَلَىٰ كَانَ وَارِدُهَا إِلَّا مِنْكُمْ وَإِنْ(10)[653] رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا yėdinci ḳamulara su'āl şorılası durur, nite-kim (11)فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ sekizinci dükelilere 'amel cezāsı dege(12)si durur, nite-kim eydürثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا (13) ḫālıḳ 'azze ve celle eydür, ben ḳullarumı uyḳu birle öldürürven (14) cānların alurvan eger giderürsem tamām ḳıluram eger gėrü getürürsem diri (15) ḳıluram 'ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve's-selem صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم النَوْمُ أَخُ المَوْتْ **[262a]** (1) uyḳu ölümüŋ ḳarındaşı durur, imdi ḳaçan kim bir ḳarındaş yaraḳın eyledüŋ (2) ise kim anuŋ adı uyḳu durur, **[B 245a]** anuŋi-çunkim ol bir ḳarındaş yaraḳın daḫı ḳılur durġıl (3) kim anuŋ adı ölüm durur, niçe kimseler kim uyudılar uyḳudan uyanmadılar (4) ol sā'at döşekde öldiler إِلَى مُوْسَى وَ قَالَ يَامُوْسَى لاَ تَسْأَلْ مِنِّيْ (5)عَنْ كَعْبِ الأَحْبَارِ أَوْحَى اللهُ تَعَالَى وَ كُلُّ خَلْقٍ مُفْتَقِرٌ (7) قَبْلَكَ وَ لاَ أُعْطِهَا لِأَحَدٍ بَعْدَكَ لاَ تَسْأَلْ مِنِّيْ الغِنَاءَ فَإِنَّكَ لاَ تَجِدْهُ (6)أَرْبَعاً فَإِنِّيْ لَمْ أُعْطِهَا لِأَحَدٍ وَ الثَّانِيْ لاَ تَسْأَلْ مِنِّيْ عِلْمُ الغَيْبِ لاَ تَجِدْهُ فَإِنَّهُ لاَ يَعْلَمُ عَلْمُ الغَيْبِ (8) إِلَيَّ وَ أَنَا الغَنِيُّ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنتُمُ الْفُقَرَاء مِنِّيْ كَفَّ لِسَانُ الخَلْقِ عَنْكَ فَإِنِّيْ خَلَقْتُهُمْ وَ (10) غَيْرِيْ وَعِندَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَ الثَّالِثُ لاَ تَسْأَلْ (9) عَنْكَ وَ الرَّابِعُ لاَ تَسْأَلْ (12) هُمْ يَذْكُرُوْنَنِيْ بِالسُّوءِ وَلَمْ أَكُفَّ لِسَانُهُمْ عَنِّيْ وَ لاَ أَكُفَّ لِسَانُهُمْ(11)رَزَقْتُهُمْ وَ أَحْيَيْتَهُمْ وَ البَاقِيْ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلالِ الآيَةْ(13)مِنِّيْ بَقَا فَإِنَّكَ لاَ تَجِدْهُ فَأَنَا الدَّائِمُ (14) ma'nīsi oldurur kim Ka'be eydür, Taŋrı 'azze ve celle Mūsā'ya vaḥiy (15) ḳıldı, eyitdi yā Mūsā, dört nesneyi benden dileme bulası degülsin **[262b]** (1) anı senden ilerü kimseye vėrmedüm senden şoŋra dostum Muḥammed'e daḫı vėr(2)mezven **[B 245b]** biri benden baylıḳ dilemegil kim bulmayasın anuŋ-çun kim dükeli ḫalḳ (3) baŋa ḥācetlü durur, benüm hiç kimseye iḥtiyācum yoḳ durur, وَأَنتُمُ الْفُقَرَاءْ(4) وَاللَّهُ الْغَنِيُّ ikinci benden 'ġayb

---

[653] [653] // 10 şorılası durur: B9, Y8 şorılasıdur // 11 dükelilere: B10 dükeli ḫalḳa, Y9 dükeli / 'amel: B10 'ameli / (11, 12) degesi durur: B10 degesidür // 13 yok: B12 'azze ve celle / uyḳu birle: B12 uyḳu-y-ıla // 14 alurvan: B13 gėrü ḳoyarvan / ḳıluram: B13 ḳılurvan // 15 ḳıluram: B14 ḳılurvan / ṣa'l-lallahu 'aleyhi ve's-selem **[262a]** // 1 ḳarındaşı durur: B15 ḳarındaşıdur / yaraḳın: B15, Y11 yaraġın / (1, 2) eyledüŋ ise: B15 eyledüŋ-ise / anuŋ: B15 yok / uyku durur: B14 uyḳudur / yaraḳın: B1 yaraġın / daḫı: B1 hem // 3 ölüm durur: B1 ölümdür / uyudılar: B2 uyıdılar // 4 sā'at: B2 yok / Arapça: Y'de yok // 14 oldurur: B13 oldur / Mūsā'ya: B13 Mūsa, Y12 Mūsa peyġāmbere / dileme: B14dilemegil **[262b]** // 1 yok: Y13 anuŋ-ıçun-kim / yok: B15 hic / (1, 2) vėrmezem: B15 vėrmeyem / biri: B1, Y14 evvel / bulmayasın: B1 bulmayısarsın // 3 ḥācetlü durur: B1 muḥtāclardur / iḥtiyācum yoḳ durur: B2 ḥācetüm yoḳdur // 4 benden: B2 yok / yok: B3 kim // 5 şıfatum durur: B4, Y16 şıfatumdur / degüldür: B4 degül // 6 üçünci: Y17 üçinci // kim: Y17 yok (6, 7) dilemegil kim ḫalḳ dilin senden yıġmaḳ: B5 ḫalḳ dilin senden yıġmaḳ dilemegil kim, Y17 yok // 8 ve: B6 yok / rūzların: Y1 rızḳın / vėrürem: B6 vėrürven, Y1 vėrürmen / yok: B7 eylegine / bunlar: B7 bular // 9 bunlaruŋ: B7, Y2 bularuŋ // (10-13): Y'de yok // 10 yıġmazam: B8 yıġmazvan // 11 benven bir Taŋrı: B9 bir Taŋrı benven

‘ilmin dilemegil bulası degülsin anuŋ-çun (5) kim ġayb ilmin bilmek benüm ṣıfātum durur, benden ayruḳ kimsenüŋ degüldür (6)وَعِندَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ üçünci benden dilemegil kim (7) ḫalḳ dilin senden yıġmaḳ bulası degülsin **[Y 115a]** anuŋ-çun kim ben buları (8) yaratdum ve rūzların vėrürem ve buları dirildürven ve öldürürven bunlar benüm (9) ḥaḳḳuma yavuz söylerler ben bunlaruŋ dilin kendüzümden yıġmazam senden (10) daḫı yıġmazam dördünci benden ölmemek dilemegil kim bulası degülsin anuŋ (11)[654]çün kim benven bir Taŋrı kim hemīşe diri ḳalıcıyam, benden artuḳlar ḳamu (12) fenā, ölücidür, كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ (13) ‘azīzi men ölüme hiç gümān yoḳ durur, her kim gümān ėderse andan ‘aḳl u īmān (14) yoḳ durur, ḳanı ol senden ilerü bu yėri ṭoldurur ve ekenler ḳanı, ol sen gelüp (15) bulduġuŋ aġaç dikenler ḳanı, ol senden ilerü bu mermerler yunup **[263a]** (1) köşk ü sarayı yapanlar ḳanı, ol Ḥaḳ bilmez buta ḫaça ṭapanlar bunlara (2) vardılar yurtlarına sen ḳonduŋ sen daḫı varursın yurduŋa **[B 246a]** ayruḳlar (3) ḳonar ḫabere أَنَا بَيْتُ الظُّلْمَةَ (4) إِذَا وُضِعَ المَيِّتُ فِيْ قَبْرِهِ يُكَلِّمُهُ القَبْرُ أَنَا بَيْتُ الوَحْشَةَ ma‘nīsi oldur (5) kim ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣa’l-lallahi ‘aleyhi ve’s-selām eydür, ḳaçan kim (6) **[Y 115b]** mü’mini gūra ḳosalar gūr ol mü’min birle söyleşür eydür, ben ḳaraŋu(7)lıḳ evem yılan çayan eviyem ne yaraḳ birle geldüŋ baŋa ėy ġā(8)fil dönülmez sefere varısarsın azıġuŋ ḳanı uzun uyḳuya girisersin (9) döşegüŋ ḳalıŋ ise ḳaçankim ḳulı gūra ḳosalar gūr eydür, ėy (10) çorlu mālıŋ ne ḳılduŋ eydür, ėşüm

---

654 // 11 ḳalıcıyam: B10 ḳalıcı / artuḳlar: B10 ayruḳlar / ḳamu: B10 ḳamular // 13 yoḳ durur: B12 yoḳdur, Y5 yoḳ / u: B12 yok // 14 yoḳdurur: B12 yoḳdur / (14, 15) sen gelüb bulduġuŋ aġaç dikenler ḳanı ol: B13 yok / mermerler: B13 mermer **[263a]** // (1-5):Y’de yok // 1 yok: B14 ḫaça / bunlara: B14 bular // 2 yurtlarına: B15 yurtlar yerine / varursın: B15 varısarsın / yok: B15 senüŋ / yok: B12 daḫı // (4, 5) oldur kim: B2 yok / ṣa’l-lallahi ‘aleyhi ve’s-selām: B3 yok // 6 mü’min birle söyleşür: B3 mü’mine söyler / yok: Y8 yaluŋuzlıḳ evmen / evem: B4 eviven, Y8 evmen / yılan çıyan: B4 vaḥşet / eviyem: B4 eviven, Y8 evmen / yaraḳ birle: B4 yaraġ-ıla // 8 dönülmez: B5 dönilmez, Y8 dönmez / varısarsın: B5 varursın / azıġuŋ ḳanı: B5 azıġuŋa yėtgil / girisersin: B5 girürsin // 9 ise: B6 ḳıl / ḳulı: B6 bendeyi // 10 eşüm yoldaşuma: B7 ‘avrata oġlana // 11 ne ḳılduŋ: B7 nėtdüŋ / boynuma götürdüm bile: B8 boynumla bile getürdüm / yok: B8 tüf // 12 ḳılmışsın: B8 ḳıldūn / gerekdi: B9 gerek-idi // 13 ėy eksere? gözlü bunda gereklü: Y12 yok /ḳoduŋ: Y12 ḳomışsın / yok: B10 ve // 15 anda: B11 evde / yok: Y13 ḳomış / saŋa ölüm yaraġın bunda: B11 sen ölümüŋ bir gün ögdin aŋmaḳ **[263b]** // 1 yaragın dirilik gördüŋ: B12 sen dirilik üzerine öldüŋ / ḫak durur: B12 ḫaḳdur // 2 yoḳ durur: B13, Y14 yoḳdur/ yok: B13 ve / ‘āriyet durur: B13, Y15’āriyetdür / alınmayınca: B13 almayınca / yoḳ durur: B13, Y15 yoḳdur // 3 irindüb: B14 eyleyüb, Y16 eyleyübdurur, // 4 va’deŋ: B14 günüŋ / ḳaçan: B15 ḳaçankim /va’deŋ: B15 günüŋ / yok: B15 neşter-ile // 5 cānuŋ: B15 cānuŋı // 6 eyle-y-idi: Y1 eyle / yok: Y1 ḳılmış-ıdı / yok: Y1 yursa / abdast almaġa: B1 abdasta // 7 ṣordılar kim: B2 aŋa eyitdiler // (8, 9, 10): Y’de yok / yok: B3 kim ölüm / neşteri: B3 neşteridür

yoldaşuma ḳodum yine eydür, (11) yazuġuŋ ne ḳılduŋ eydür, boynuma götürdüm gūr eydür, saŋa (12) ne yavuz bāzirgānlıḳ ḳılmışsın ni'meti bunda getürmek gerekdi (13) ėy eŋsere gözlü bunda gereklü anda ḳoduŋ anda ḳoyası bunda (14) getürdüŋ saŋa göz ilerü gerek-idi ardıra ḳılduŋ saŋa (15) kedḫuẕālıḳ bunda gerek-idi anda ḳoduŋ saŋa ölüm yaraġın bunda **[263b]** (1) gerek-idi sen yaraġın dirilik gördüŋ bilmez midüŋ kim ölüm ḥaḳ durur, ölmeyince çāre (2) yoḳ durur, cān 'āriyet durur, gėrü alınmayınca dermān yoḳdurur, (3) melekü'l-mevt omuzuŋ dutup yügürür ölüm neşterin tīz ėdünüp (4) durur, va'deŋ yėtesiye güye durur, ḳaçan va'deŋ yėtse (5) dirlügüŋ ṭamarın sançar cānuŋ alur 'Alī'nüŋ **[B 146b]** raẓiya'l-lahu 'anhu (6) 'ādeti eyle-y-idi kim ḳaçan ābdast almaġa varsa yaraġından (7) durduġı vaḳtın bardaġına çapınu gelürdi ṣordılar kim yā 'Alī (8) bardaġuŋa nişe çapınu gelürsin eydür, anuŋ-çun biri neşter-i (9)[655] 'Azrā'īl getürüp yufḳa ṭamar ḳoyup durur, ol yiti neşteri bu yufḳa (10) ṭamara söykemiş durur, ecel gelince Taŋrı buyruġına baḳar ḳaçan kim (11) ecel gelse Taŋrı'dan fermān gelse dört dėyü ol iti neşteri yufḳa (12) ṭamara dürte ḳaçan benüm daḫı ecelüm yėtmiş ola, ḳorḳaram aŋsuzda (13) Ḥaḳ'dan fermān gele ölüm neşteri birle 'Alī'nüŋ dirlik ṭamarın (14) dürte kese Ḥaḳ fermānın yėrine getüre ben dünyādan ābdastsuz çıḳam dėr (15)

---

[655] // 9 'Azra'īl'i getürüb: B3 yok / yok: B3 dirilig / ṭamar ḳoyup durur: B3 ṭamardur / yiti: B3 iti // 10 söygemiş durur: B4 söygelmişdür / gelince: B4 gelmegine / yok: B4 ve / bakar: B5 bakadurur,// 11 ecel: B5 yok / gelse: Y4 ėrse / yok: Y4 kim / ol: B5 yok // 12 ṭamara dürte ḳaçan benüm daḫı ecelüm yėtmiş ola, ḳorkaram aŋsuzda: B (5, 6) ṭamaruŋa ne ḳadar eklene ḳorḳarvan kim ecelüm yėtmiş ola, aŋsuzın, Y4 yok // 13 gele: B7 gelmiş ola, / neşteri birle: B7 neşterin / dirlik: B7 dirligi // 14 dürte kese: B7 dürte dėyü, Y'de yok / dünyādan abdastsuz: Y5 abdastsuz dünyādan / (14, 15): Y'de yok / yok: B7 ol / yėrine: B8 yok / getüreben: B8 götüren / yok: B8 aŋsuzın dirligüm ṭamarın kese / dünyādan: B8 dünyeden / çıḳam dėr: B8 çıḳmış olam // 15 yok: B9 kim / uzun: B9 uzundur **[264a]** (1-15): Y'de yok // 1 ersin: B10 er-iseŋ / olmaġı: B10 ola, / velikin: B10 velīkin / cenāzenüŋ: B10 cenāzeŋ // 2 degmiş durur. B11 degmişdür / yok: B11 kim / nesne: B11 nese // 3 terk: B12 tinderk? / olusar ise: B11 olısarsa // 4 çoḳ: B13 delim / yok: B13 yėter // 5 yok: B14 ḳarnındaġı // 6 artuḳ: B15 ayruḳ / ḳul: B15 bende // 8 unutmaḳ: B1 unıtmaḳ // 9 'aleyhi's-selām: B2'aleyh / yok: B3 kim // 10 ölümüŋ: B3 ölümi / öküş: B3 çoḳ // 11 uyḳusına: B4 uyḳusın / uyumışlar: B4 uyımışlar // 12 yumşaḳ: B4 yımşaḳ / (13, 14) ḳarındaşı durur: B5 ḳarındaşıdur / ḳarındaşı durur: B5 ḳarındaşıdur / (13, 14) ḳıyāmat: B6 ḳıyāmatda / yatup: B6 yatıp / uyusaŋ: B6 uysaŋ // 15 yok: B7 ḳıyāmatda **[264b]** / (1-5): Y'de yok // 1 uyumaḳ: B7 uymaḳ / delīli durur: B8 delīlidür / gėrü: B8 yine / yine: B8 yok / (1, 2) delīli durur: B8 delīlidür // (3, 4) nite-kim sen var-ıduŋ dünyā var-ıdı yine sen yoḳ olursın bu dünyā bunda yoḳ olasıdurur, nite-kim evvel sen yoġıduŋ geldüŋ gėrü varası dururs ın: B(8, 9) olkim bunda geldi gėrü tīz varası durur

biregüye ṣordılar aduŋ nedür dėyü eydür, Ādem yaşı uzun eyitdiler **[264a]** (1) key ėrsin yaşuŋ olmaġı <ola>[656] velikin bellü bilgil kim cenāzenüŋ gūruŋ (2) başına degmiş durur kimüŋ yaşı uzun olsa aŋa üküş nesne gerek (3) kim terk olusar ise ol kim arḳasında durur, ol kim ḳarnında durur, (4) ol ḫoẕ aŋa çoḳ durur, ya'nī̇ arḳasındaġı gėydügi ṭonı yėter durur, (5) ya'nī̇ ḳarnındaġı yėdügi ṭa'ām durur, siŋmedin ölürse anuŋ aŋa ziyāretinden (6) artuḳ hiç aṣṣı yoḳdurur, <o>[657] ėy ḳul uzun saġınç ṣanma(7)ġıl emel urġanın **[B 247a]** uzadu örklemegil ölüm alnuŋda yazılmış durur, (8) aŋġıl ölümi unutmaġıl, ölüm unutmaḳ yoḳsulluḳ durur, ölümi çoḳ (9) aŋmaḳ baylıḳ durur, anuŋ-çun kim peyġāmber 'aleyhi's-selām buyurdı (10) ölümüŋ üküş aŋġıl dėyü nite-kim eydür اللَّذّٰاتِ(11)هَادِمِ ėy ġaflet uyḳusına uyumışlar uyanuŋ kim (12) uyḳu ölümüŋ ḳarındaşı durur, yumşaḳ döşek laḥdüŋ ḳarındaşı (13) durur, yüce yastuḳ kerpüc ḳarındaşı durur, uyḳudan uyanmaḳ ḳıyā(14)mat ḳopmaḳ ḳarındaşı durur, ḳaçan yatup uyusaŋ ölüp gūrda (15) yatmaġı aŋġıl ḳaçan kim uyḳudan uyansaŋ gūrdan ḳopmaġı **[264b]** (1) aŋġıl uyumaḳ ölmek delī̇li durur, gėrü uyanmaḳ yine dirilmek delī̇li (2) durur, nite-kim sen var-ıduŋ dünyā var-ıdı yine sen yoḳ olursın bu (3) dünyā bunda yoḳ olasıdurur, nite-kim evvel sen yoġıduŋ geldüŋ (4)[658] gėrü varası durursın 'ālem mālı senüŋ ise gitdügüŋde

[656] Metinde üstü çizilmiştir.
[657] Metinde üstü çizilmiştir.
[658] / biri yine sinden sen: B11 birisinden daḫı / doġasın: B12 ṭoġasısın // 8 yok: Y8 daḫı / yok: B12 bir / oldurur: B12 oldur / yok: B12 ve / oldurur: B13 oldur // 9 yıllar: B13 yıl / yatısarsen: B13, Y8 yatısarsın / anaŋ: Y8 ananuŋ // (10,11) çıḳasın: B14 çıḳısarsın / doġduŋ: B15 ṭoġduŋ / yok: B15 ve // 12 ṭoġasın: B15 ṭoġasısın, Y9 doġasın / bu anaŋdan: B15 andan / doġduŋ: B1 ṭoġduŋ / (12-15): Y'de yok / (12, 13) ol anaŋdan daḫı aġlayu ḳopasın: B1 yok / gūrdur: B1 gūrdandaḫı aġlayu ṭoġasın / miḥnet durur: B1 miḥnetdür / seni: B1 yok // 14 bıraḳdılar: B1 kemişdiler / hiç: B2 yok / kimseyi: B2 kimse / kim: B2 yok / niçe: B2 niçeler // 15 köşkü sarāyı: B2 köşk sarāylar / eylediler: B2 yok / üsdin: B2 üstin / naḳışladılar: B3 naḳş ėtdiler **[265a]** // (1-8): Y'de yok // 1 aylaḳ: B3 şoŋra / kendüler: B3 yok / ḳorlar: B3 ḳodılar / gitdiler ölüb: B3yok // 2 gūrısitānı: B4 gūrısitān // 3 ḳatında: B5 ḳatında / eydür: B6 eydürler // 4 dėr: B6 dėyü / (4, 5) ḳullar: B7 yok / ḥarī̇şlıḳ birle: B7 ḥarī̇şlıġ-ıla / dururlar: B7 direrler / baḫıllıḳ birle: B7 baḫıllıḳ-ıla / riyā birle: B7 riyā-y-ıla // 6 düşmanlıḳ birle: B7 düşmenliḳ-ile / (6, 7) ḥasret birle: B8 ḥasret-ile / nāz birle: B8 nāz-ıla // 8 azuḳ birle: B9 azuġ-ıla / oḳuġıl: B9 oḳıġıl // 10 birisi: Y13 evvel / birisi: B13, Y13 ikinci/ dürlü durur: Y13 dürlüdür // (11-15, **[265b], [266a], [266b] (**1,2, 3): B'de yok / 7 yėyesi durur: Y13 yėyesi // 11 gėyesi durur: Y14 gėyesi / üçünci: Y14 ücinci / yıylayası durur: Y14 yıylayası / ṭatlu: Y14 datluraḳ // 12 ḳıymetlü: Y15 ḳıymetluraḳ // 13 ḳurtcuġazlar: Y16 ibreşim / ḳusundusı durur: Y16 ḳusundusıdur // 14 ḫoşuraḳ yoḳ ol geyik göbegi durur ya'ni geyik göbeginüŋ: Y'de yok // 15 ḳanı durur: Y17 ḳanḳısıdur / ni'met: Y17 ni'metinüŋ / yok: Y17 yigregi şöyle olsa pes dünyā içün **[265b]** // 1 yok: Y1 eger / yoḳdur: Y1 varmıssa // (2-8): Y'de yok // yok: Y(1, 2, 3) kime gerekse şöyle sebī̇l mi ḳıla-y-ıdı bilüŋ kim hī̇c ḳıymet yoḳdur bu delī̇l birle peyġāmber eyitdi eger dünyānuŋ Ḥaḳ Ta'ālā ḳatında sivrisiŋek ḳanadınca ḳıymeti ola-y-ıdı dünyāda kāfir bir icim şu vėrmeyedi nite-kim bu dünyāda pādişāhlıḳ ve memleket vėrdi // 9 da'vi: Y4 da'visin/ ḥadde: Y5 ḥadden // (11, 12) pāẕişāhlıḳ: Y6

anuŋ (5) birle kim varası durur, ėy miskīn anadan doġduġuŋda hiç nesne (6) birle doġdu kim ne-y-ile doġduŋ-ısa anuŋ birle varasın senüŋ anaŋ (7) iki durur, biri sen doġduġuŋ biri yine sinden sen doġasın (8) daḫı anaŋ oldurur kim ṭoḳuz ay ḳarnında yatduŋ bir anaŋ oldurur (9) kim niçe yıllar anuŋ ḳarnında yatısarsen bu anaŋ ḳarnına ölü girdüŋ (10) diri çıḳduŋ ol anaŋ ḳarnına daḫı ölü girüp diri çıḳa(11)sın bu anaŋdan yalıncaḳ doġduŋ ol anandan daḫı yalıncaḳ (12) ṭoġasın bu anaŋdan **[B 247b]** aġlayu doġduŋ ol anaŋdan daḫı aġlayu (13) ḳopasın kim gürdur bu ol miḥnet durur kim seni ‘āleme (14) bıraḳdılar hiç kimseyi bunda mu‘āf müsellem gördügümi kim niçeler (15) bunda köşküŋ sarāyı eylediler üsdin yüceltdiler, için naḳışladılar **[265a]** (1) aylaḳ ısuz ḳorlar kendüler güra girdiler kime temāşā gerek-ise andan (2) varsun güristānı görsün saġıncı ṣansun cān vėrsün (3) ḥasret yėsün, Ādem ḳatında bugüne degin dükeli ḫalḳ eydür, ėy diriġā (4) dünyā geçer dėr ol eyle dėyenler geçer dünyā bayaġı gibi durur ve ḳul(5)lar ḥarīşlıḳ[659] birle dururlar baḫıllıḳ birle yıġarlar riyā birle ḫarc (6) ḳılurlar düşmanlıḳ birle geçerler, ṣoŋra peşīmān olurlar, ḥasret (7) birle varurlar, ‘uḳūbete aşılurlar, nāz birle direrler niyāzlıḳ ḳılur(8)lar az azuḳ birle gūra girürler oḳuġıl yā muḳri kim كَمْ تَرَكُوا مِن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ (9) emīrü’l-mü’mine ‘Alī ibni Ebu Ṭālib raẓiya’l-lahu ‘anhu eydür, bu dünyā (10) ni’metinüŋ yėgregi üç dürlü durur, birisi yėyesi durur, birisi (11) gėyesi durur, üçünci yıylayası durur, yėyeside baldan ṭatlu (12) yoḳ biŋ dürlü nesne durur, ṭonda ḥarīrden ḳıymetlü yoḳ durur, (13) ol ḳurtcuġazlar ḳusundusı durur, yıyılarda yıpardan (14) ḫoşuraḳ yoḳ ol geyik göbegi durur ya’nī geyik göbeginüŋ (15) ḳanı durur, bu dünyā ni’met işbu olsa bunuŋ çün ne nāzlanmaḳ **[265b]** (1) gerek **[Y 116a]** bu dünyānuŋ Taŋrı ḳatında ḳıymeti yoḳdur velikin bu ḳıy(2)metsüzlikde senüŋ hiç ḫayruŋ yoḳ durur, ḥadīş قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ عَنِ اللهُ عَزَّ وَ جَلّ لَوْ تَزِنُ الدُّنْيَا عِنْدِيْ (3) بِجَنَاحِ (4)

---

pādişāhlıḳ / ḳılmış. Y6 ḳıldı **[266a]** // 1 içre: Y8 içinde // 2 dilegini: Y9 dilegin / (2, 3) işlemek yėmek içmek dünya içre ġayġusuz imân geçmek bunı dükeli mencus ṭaḳyanus: Y’de yok // 6 pāẕişāh olmaḳ: Y11 pādişāhlıḳ ḳılmaḳ // 8 ni’metlerinden: Y12 ni’metinden / aŋa bir zerre: Y12 bir zerre aŋa // 10 düzüb: Y13 dirüb // 11 ḳılmaḳ: Y14 ḳılup / yok: Y14 dünyā içre // 14 yok: Y16 diküb / yok: Y16 hazīne ḳılmaḳ

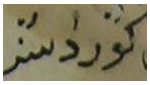
[659] Metinde: ḥarnīşlıḳ

بَعُوْضَةٍ لَمَا أَسْقَيْتُ لِلْكَافِرِ مِنْهَا شَرْبَةَ مَاءٍÇalap (5) eydür, celle celālühū eger bu dünyānuŋ benüm ḳatumda bir sivrisiŋe(6)gün ḳanadına degmez anca ḳıymet olmaz bir içüm şu dünyāda kāfir(7)lere içürmeyedüm nite-kim Nemrūd bu dünyāda mülk ü memleket vėrdi, (8) ni'met vėrdi leşker ve ra'iyyet vėrdi, māl ü kifāyet vėrdi, bu ni'met (9) içinde yine Taŋrılıḳ da'vī ḳıldı cefā birle ḥadde geçdi bunı dükeli aŋa (10) dirīġ dutmadı velikin bir kez uçmaġa baḳmaġı aŋa vėrmedi nite-kim eydür, (11)لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا dört yüz yıl Mıṣr'a paḍişāh(12)lıḳ ḳılmış murād ve kibri büyüyüp 'ömrü uzun ḳılmaḳ ḳayuḳ zevraḳ (13) gemi birle deŋiz içre oynamaḳ görmiş[660] havāya çıḳarmaḳ aŋar (14)أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى dėyip da'vī ḳılmaḳ bunı ḳamu Fir'avnlıġa dirīġ dutmadı (15) velikin uçmaḳ şarabından bir içim aŋa vėrmedi nite-kim eydür, **[266a]** (1)إِلاَّ حَمِيمًا وَغَسَّاقًا üc yüz yıl cihān içre segritmek ḳan (2) döküp māl ṭavar ġāret ḳılmaḳ dilegini işlemek yėmek içmek dünyā (3) içre ġayġusuz īmīn geçmek bunı dükeli menḥūs ṭaḳyanusa dirīġ (4) dutmadı velikin Taŋrı dīẕārına bir baḳmaġı revā görmedi nite-kim (5) eydür, كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوبُونَ buna sekiz yüz biŋ (6) 'ālem mülkin dutmaḳ Sind ve Hind ve Ṭārmane paḍişāh olmaḳ 'Arab ve (7) 'Acem benüm dip gögüz germek bunı dükeli buḫtu'n-naṣar dirīġ dutmadı (8) velikin uçmaḳ ni'metlerinden aŋa bir zerre vėrmedi nite-kim eydür إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِين(9) yėr yüzindeki ni'meti ḫazīneye ḳoymaḳ 'arş ve (10) ferş altun gümiş bile ḳılmaḳ incü mercān cevāhir düzüp uçmaḳ ḳılmaḳ, (11) dünyā içre ṭamu ḳılmaḳ ve ẓulüm ḳılmaḳ bunı Şeddād İbni 'Ād'a dirīġ dutmadı, velikin (12) uçmaḳ kerāmetlerinden bir daḫı bunlara vėrmedi nite-kim eydür,لاَ (13) مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُو النَّارِ Rūm Ermen pāẕişāhlıġın ḳılmaḳ (14) yedi iḳlīme varına ḫazīne ḳoymaḳ Mıṣr-ı 'abḳarı ṭonlar gėymek (15) yüz biŋ yırtıcı alplar almaḳ Ḫüsrev-i Ḳayṣarı dükeli şımaḳ, bunı **[266b]** (1) dükeli Ḳarūn mel'ūna dirīġ dutmadı velikin Taŋrı adın aŋmaḳ bir kez aŋa (2) vėrmedi nite-kim eydür, قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ **[Y 116b]** bes ma'lūm (3) oldı kim

[660] Metinde çıkma işareti var ama kenara veya satır arasına yazılmış kelime, cümle bulunmamaktadır.

dünyā[661] dükeli ni’met birle Taŋrı’nuŋ adın eyitmege degmez eger (4) degse-y-idi dünyādan aŋa bunca ni’met vėrdi bir kez adın aŋmaġa daḫı ḳoya(5)-y-ıdı aġzına mühür uruŋ benüm adum söylemesün dėmeye-y-idi dünyānuŋ (6) işi bu durur kim ėşidüŋ bu dünyā içün niçeler **[B 248a]** başına belā getürdi (7) murādına degmedin dünyādan ayaḳ götürdi meger bilmezsin kim yoluŋ (8) bunuŋ üzredür ve işüŋ kimüŋ birle durur ve senüŋ içün ne eylediler (9) ve ölümden ışra ne ḳorḳular var ṭaġlar yarılmaḳ, gökler yırtılmaḳ, yılduz(10)lar dönülmek ve yėller esmek, deŋizler ḳaynamaḳ, ay gün dutulmaḳ butlar (11) uçmaḳ, ‘āṣī̇ler aġlaşmaḳ, borçlular istemek, yazuḳsuz ṭaġlar yarıla, (12) ḳıyāmat ḳorḳusından ne dėrsin aŋa ṭamu ḳorḳusu mı var, yā ḥisāb (13) ġayġusı mı var, yā dartılmaḳ ḳorḳusı mı var, yā ‘aẕāb ġayġusı mı (14) var, yā ṣırāṭ ḳorḳusu mı var, yā biti oḳumaḳ ḳorḳusı mı var, sen ṭaġdan (15) daḫı mı ḳuvvetlüsin kim hiç ḳorḳmazsın baŋa ve saŋa ileyümüzdedür **[267a]** (1) ḳaraŋu gür ve ḳaraŋu dün ne ay nürı ola ve ne gün nürı ola, her kişi (2) kendü ī̇mānı nürı birle yürirlerيَسْعَى نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ ol gün (3) eylüklü eylügi cezāsın bula, dün namāzın ḳılup gündüz orucın dutanlar (4) müzd-i ṣevāb bulalar, ṣoŋ ucuŋ ḳuru ḳala ıraḳdan durasın ėy (5) yazuḳdan yaŋa gözi açuḳ cehdü ėdici yigit ėy ṭā’atin baŋa şeb-kūr (6) gibi duran, ėy ġaflet birle rūzigārın uġurlayıcı ma’ṣiyet birle (7) şeyṭānı aġırlayıcı günüŋ gitti vardı işiŋ ḳaldı ḳaçan gün kendü (8) yerine geldüginde ḳıya baḳarduŋ ėy bende bu yėre degin gėç geldüm bundan böyle (9) direk geçürme işbu ḳıya baḳduġuŋ **[B 248b]** senüŋ çün durur, göreyin nite ḫayrı (10) ḳılursın

[661] **[266b]** // 1 aŋmaḳ: Y17 eyitmek // 2 bes: Y1 pes // 3 ni’met birle: B12 ni’met-ile / yok: B13, Y1 bir kez // 4 degseydi: B13, Y1 degse-y-idi / aŋmaġa: B14, Y1 eyitmege / dünyādan: Y1 dünyāda / aŋa: Y2 yok / yok: Y2 buldı / daḫı: B14 yok // 6 işi: Y2 aḥvāli / bu durur: B15, Y2 budur / niçeler: B15 niçeleri // 7 degmedin: B1 degmedi / kim: B1 yok // 8 bunuŋ: B1 nenüŋ / üzredür: B2 üzerinedür / kimüŋ birle durur: B2 kimüŋ-iledür // 9 var: B3 vardur // 9 ışra ne: B3 ısra ne/ (9, 10) yılduzlar: B3 ılduzlar / dönülmek: B3 dönilmek / yok: B4 ve / yok: B4 u / dutulmaḳ: B4 dutılmaḳ / butlar: B4 bitiler // 11 borçlular: B5 borclar / istemek: B5 istenmek var / yarıla: B5 yarılalar // 13 ġayġusı: B6 ḳayġusı / (13, 14) ya dartılmaḳ ḳorḳusı mı var yā ‘azāb ġayġusımı var yā ṣıraṭ ḳorḳusu mı var yā biti oḳumaḳ: B6 yok / yok: B7 ‘itāb // 15 ve: B7 yok **[267a]** // 2 nūrı birle: B9 nūrı-y-ıla // 3 eylüklü eylügi: B10 eyüler // 4 ucuŋ: B11 avcuŋ // 5 yazuḳdan: B11 yazuḳdın // 5 gözi: B12 gözin / ṭā’atin: B12 ṭā’atdin // 6 düşüb: B12 düşib / ġaflet birle: B13 ġaflet-ile / ma’ṣī̇yet birle: B13 ma’ṣī̇yet-ile // 7 şeyṭānı: B13 şeytān / gitdi: B14 gitdi / vardı: B14 yok / gün: B14 güni // 9 geçürme: B15 geçer / baḳduġuŋ: B15 baḳduġum / senüŋ-çün: B1 senüŋ-içün / göreyin: B1 göreyim / nite: B1 nete // 10 ṭanuḳluḳ: B2 ṭanuḳlıḳ // 11 ben dalı saŋa vėrem göreyim: B2 yok // 12 nūruŋ: B3 nūr / yok: B3 kim // 13 ḫaberi: B3 ḫayrı // 14 bilür-idi: B4 bilürdi / olasın ḳuluduŋ: B4 ol daḫı ḳulsın

kim senüŋ ol ḫayruŋ söyleyüverem Taŋrı ḳatında ṭanuḳluḳ (11) vèrem, ol kim Ḥaḳ baŋa vèrdi ben daḫı saŋa vèrem göreyim sen daḫı (12) ayruġa ne vèrürsin kim ya'nī ol nūruŋ Taŋrı baŋa vèrdi kim sen daḫı (13) ayruġa ne vèrürsin kim ol ḫaberi dutavaram 'azīzi men, Meliki ẕü'l-celāl (14) bilür-idi kim sen ölesi ḳuluduŋ uyḳuyı yaratdı kim ölümi aŋa durġıl (15) dèyü, her kim dünle ḫoş yatsa yine èrte ḫoş durur, ḳaraŋu dün **[267b]**[662] (1) yaratdı kim gürı aŋa durasın dèyü gündüz yaratdı ḳıyāmat gü(2)nin aŋa durasın dèyü her kim gürda ḫoş yatursa ḳıyāmatda (3) ḫoş dura key görgil kim gürda nite yatasın ve Taŋrı (4) ṣorıcılarına nite cevāb vèresin çāre yoḳdur ḳul saŋa (5) olmaġıl gerek ḳıt'a olmadın ilkin ölümün bī-gümān bilmek gerek (6) çün bilürsin aŋsuzın ölürsin, ölüm gelmedin tende-y-iken datlu cān sen (7) yaraġın ḳılmaḳ gerek dünyā fānī gèrü ḳalma tīz geçer ol aŋsuzın (8) geçmedin èy ḳul azuġuŋ tīz dutup almaḳ gerek yazuḳuŋ èy ḳul (9) aġırsa cehd ḳılup boynuŋı tevbe birle ol boyundan yazuġı yumaḳ gerek (10) dostluġa da'vī ḳılursaŋ gèrçek-iseŋ da'viŋe ḳıbḳızıl eŋ ārzū(11)dan biŋ ṣapṣaru ḳılmaḳ gerek kim severse ol Çalab'ı ārzūlarsa (12) görmege cān vèrüp ol māl birle ḥasretin olmış gerek kifāyet (13) buŋa degin oḳur-ısaŋ muḫtaṣar durur ve eger ol yere degin kim ḫalḳa (14) melāl olmaya buŋa degin oḳuġıl her ne kim ḳılmış-isen işbu yèr (15) arḳasında yèr ḳarnına girdügüŋde cümle ol gelmek gerek ṭā'atüŋ **[268a]** (1) ḳoyup ne uyursın gürda süz? bu gevdeyi, gürın içre ṭaġıluban çürüyüp ölmiş gerek (2) bil ḳomaz ṭavar u altun iltmege anda saŋa ḫarc ḳılursaŋ Ḥaḳ yolında maġfiret (3) bulmaḳ gerek aṣṣı yoḳdur bil saŋa ol divşürüp hem kirlemek dirüp (4) döküp itmeyesin bunda ol ḳalmaḳ gerek 'işret birle aldaya (5) ol 'avratüŋ dāyim seni altunun saçup döküp ol bir

[662] **[267b]** // 1 durasın: B6 durġıl / gündüz: B6 gündüzi / yok: B6 kim // 2 durasın: B7 durġıl // 4 ṣorıcılarına: B7 yalavaçlarına / nite: B7 nice // (4-14): Y'de yok // 15 ḫoş durur: Y11 ḫoşdur ((4-15) **[268a]** // (1-7)): Bde yok / (7, 8) girmek gerek: B9 girgil / yok: Y12 oḳuġıl yā mükri // (1-10): Y'de yok / kişiyi: B9 bendeyi / gele: B10 gelicidür / Ḥaḳ Ta'ālā: B10 Çalap / ṣorıcılarına: B10 yalavaçlarına // 9 vèrmege: B10 vèrici / Ḥaḳ Ta'ālā: B11 Taŋrı // 10 melikmen kim : B11 melikvenkim, Y12 Taŋrıyam // 11 ḳullarumı: B12 bendelerümi / uyḳu birle: B12 uyḳu-y-ıla / öldürüven: Y13 öldürürmen / aluram: B12 ḳoyarvan // 12 giderürem: B12 yok / delīldür: B13 delīl durur,/ kim: B13 yok / ḳul: B13 bende / 12 çıḳar: Y14 yok / (12, 13) çıḳduġından: B13 çıḳduḳdan / gelmez-iseŋ: B14 gelmezse / anuŋ-çün: B14 yok / dirilür: B15 varduġı / ve : B15 yok / bunda: B1 bende

daḫı almaḳ gerek (6) dürlü ni’met dünyā içre kimseye ḳılmaz vefā çün vefā ḳılmaz bu dünyā dünyā(7)yı ṣalmaḳ gerek bunı anuŋ-çun eyitdüm kim işüŋ bitürüp gūra girmek (8) gerek, ḳaçan kişiyi gūra ḳosalar cān gėrü gele Ḥaḳ Ta’ālā ṣorıcılarına (9) cevāb vėrmege buŋa delīl bu āyetdür Ḥaḳ Ta’ālā eydür, ‘azze ve celle (10) اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا eydür, ben ol Melikmen kim (11) ḳullarumı uyḳu birle öldürürven andan cānların aluram gidersem (12) giderürem tamām ḳıluram bu delīldür ḳul uyusa cānı çıḳar çıḳdu(13)ġından ṣoŋra gėrü gelürse dirilür gelmez-iseŋ ölür su’āl anuŋ-çun (14) ne ḥikmet durur kim cān bir varur bir gelür eger gelürse dirilür ve ne ḥikmet (15) durur ve eger varursa geldügi ne ḥikmet durur, cevāb **[B 249a]**[663] anuŋ-çun kim bunda **[268b]** (1) iki nesneye mübtelādür yā ṭā‘ate veyā ma‘ṣiyete ḳaçan kim ṭā‘at (2) ḳılsa göŋline ululuḳ düşer ḳaçan kim ma‘ṣiyet ḳılsa göŋline (3) nevmīẕlik düşer, Meliki Ta’ālā cānı uyḳudan ol göklere iltürürler (4) firişteler ṭā‘atin aŋa gösterür kim içinde hīç taḳṣīrlıḳ yoḳ yine levḥ ḳatına (5) iltürler, kāferlerüŋ küfrin gösterür kim **[Y 117a]** içinde hīç tevḥīd yoḳ yine cānı (6) ḳālıba getürürler andan ṣoŋra ḳul yā ṭā‘ate meşġūl olur veyā ma‘ṣiyete (7) meşġūl olur, eger ṭā‘at ḳılup göŋli ınansa cān eydür, göŋül ululanma (8) kim ben bu dün firişteler ṭā‘atin gördüm dėr kim içinde hīç taḳṣīrlıḳ (9) yoḳ, eger ḳul ma‘ṣiyete meşġūl olsa raḥmetden nevmīẕ olsa cān (10) eydür, nevmīẕ olmaġıl kim ben bu dün levḥ içinde kāferler küfrin gördüm (11) kim hiç içinde tevḥīd yoḳ bu yazuġuŋ anuŋ ḳatında hīç nesne (12) degül belī cān ‘azīzi men, ḳaçan ḳul uyusa anuŋ cānın Taŋrı ḳatına (13)

[663]**[268b]** // 1 veyā: B1 yā // 2 ululuḳ: B2 ululıḳ / göŋline: B2 yok // 3 iltürürler: B3 iltürler / firişteler: B3 yok // 3 Meliki Ta’ālā: Y16 Ḥaḳ Ta’ālā / taḳsīrlik: Y17 ma’ṣīyet / yine: Y17 yok // 5 kāferlerüŋ: B4, Y17 kāfirlerüŋ / kim: Y17 yok // 6 yok: B5, Y1 gerü / ḳalıba: B5 ḳalıbına / getürürler: B5 getürür / tā’ate: B6 tā’atine / veyā: B6 yā / olur: Y1 ḳılur // 7 meşġūl olur: B6 yok / ululanma: B7 ulu dutmaġıl / yok: B7 ben / firişteler: B7 ferişteler // 8 dėr: Y3 yok / içinde: B8 arada // 9 yoḳ: B8 yoḳdur / yok: Y3 ḳılsa // 10 kāferler: B10, Y4 kāfirler // (11-15): Y’de yok // **[269a, 269b]**: Y’de yok // 11 kim: B10 yok / hiç içinde: B10 içinde hiç / yazuġuŋ: B10 yazuḳ // 12 uyusa: B11 uyısa / cānın: B12 cānını // 13 yok: B12 ve // 14 ötrü durur: B13 ötrüdür / ṭursa: B13 dursa // 15 ötrü durur: B14 ötrüdür **[269a]** // 1 ‘alāmet birle: B15 ‘alāmet-ile / (1,2) uyuduḳda: B15 uyıduḳda / çıḳarı: B15 çıḳar / gördügin: B1 gördise // 5 yok: B3 ḥikmet / oldururkim: B3 oldurkim // 6 dururlar: B4 durur,/ ḳıyāmatda: B4 ḳıyāmat / ḳopmaḳ: B4 ḳopmaġı yoḳ // 7 nişānı durur: B5 bişāŋıdur / düni yarattı ḳaraŋu: B5 ḳaraŋu dün yaratdı / nişāŋı durur: B5 nişānıdur // 8 ṭurmaḳ: B6 uyanmaḳ / ṭurmaḳ: B6 ḳopmaḳ / nişānı durur: B6 nişānıdur // 9 gider: B7 varup // 11 uyḳu birle: B8 uyḳu-y-ıla / ölürseŋ: B8 ölürse / (11, 12) ölüm birle: B9 ölüm ile / uyursın: B9 uyırsın / uyursın: B9 uyır // 13 cān bütün nite gelmegil: B10 bütün tene cān gelmegi / anda yoḳ: B10 yok // 15 yok: B12 ṭopraḳ / ten duraġı durur: B12 tendendür / velikin: B12 velīkin

iltürler ḳaçan kim ėrte gėrü gelse tene girse şāẕ ḫurrem olur andan (14) ötrü durur kim dünle Mevlā'ya düşdi, eger ḳul ėrte ṭursa beŋzi (15) turş göŋli ṭar olsa aŋa eydevüz andan ötrü durur kim cānı dünle **[269a]** (1) Mevlā'ya düşmedi işbu 'alāmet birle ma'lūm oldı kim ḳul uyu(2)duḳda cān tenden çıḳar **[B 249b]** yine gėrü geldükde ne kim gördügin nite ḫaber (3) vėrür, bu ḳul kim eyitdüm görklü durur, bundan daḫı görklürek eydevüz (4) inşaallahu Ta'ālā eyitdüŋ kim uyḳuda cān ḳuldan gider yine gėrü (5) gelür bunuŋ içinde oldururkim Taŋrı 'azze ve celle bellü ḳullarda var (6) kim ḳıyāmata münkir dururlar ḳıyāmatda ḳopmaḳ dėrler uyḳuyı (7) yaratdı ölüm nişānı durur, düni yaratdı ḳaraŋu gür nişānı durur, uyḳu(8)dan ṭurmaḳ ḳıyāmatda ṭurmaḳ nişānı durur, eyle eydür, ėy erenler (9) kim münkir siz gürdan ḳopmaġa nite-kim cān dünle gider ėrte (10) gėrü gelürse bayıḳ bilgil kim ölüm vaḳtında daḫı cān ḳuldan (11) gider ḳıyāmatda gėrü gelür nite-kim uyḳu birle ölürseŋ ölüm (12) birle daḫı ölür nite-kim dünle uyursın gürda daḫı uyursın nite-kim 'acab (13) degül cān bütün nite gelmegi daḫı anda yoḳ 'acab degül cān çürimiş nite (14) gelmegi 'acab ol durur kim ten çürise ṭopraḳ olsa zerre zerre olsa (15) 'ālem içinde hīç kimse bilmeye kim ol ḳanḳı ten durağı durur velikin **[269b]**[664]

(1) Taŋrı 'azze ve celle 'ilmi içinde ma'lūm durur kim ol ṭobraḳ ḳanḳı (2) tende durur, anuŋ cānı ḳanḳı durur kim ve ol ikiyi birbirine getürmege (3) ḳādir durur, ammā bilgil kim peyġāmberler cānı yazısında durur, andan (4) gėrü ve evliyālar cānı durur, andan gėrü şehīdler **[B 250a]** cānı durur, andan (5)gėrü muṭī'ler cānı durur, andan gėrü perīler cānı durur, andan Cühūd(6)lar cānı durur, andan 'āṣīler cānı durur, andan gėrü firişteler cānı (7) durur, andan gėrü tersālar cānı durur, andan gėrü muġallar cānı durur, 'ālem (8) yöresinde durur, ḳuşlar cānı durur, andan şoŋra geyik cānlar durur, yine bucağında

[664] **[269b]** // 1 ṭobraḳ: B13 ṭoprak // 2 tende durur: B13 tendedür / yok: B13 ve / ḳanḳı durur: B14 ḳanḳıdur / birbirine: B14 bir yėre // (5, 6) perriler cānı durur,andan cuhūdlar cānı durur,andan 'āşiler cānı durur,andan gėrü firişteler: B(1, 2) 'āṣīler cānı durur,andan ferişteler cānı durur,andan perriler cānı durur,andan gėrü cuhūdlar // 8 yöresinde durur: B4 yuvasında / yine: B4 yok / andaŋ şoŋra: B4yok / geyik cānlar: B4 geyikler cānı // 9 degin: B5 yok // 10 var-ısa: B6 varsa / gelmiş: B6 gelibde // 11 çürümiş: B6 çürimiş / var-ısa bunlara: B7 ola, lar / gelse: B7 gele // 12 yok: B7 üzere / ṣūr: B8 ṣūrı // 13 eydügin: B9 eydegin // 15 kim bir kez: B10 yok / urarsa: B10 ursa / (15, **[270a**] // 1) 1dirşürilince: B10 dirilince / ḳālıblar: B10 kalıbdalar / cānların: B11 cānları // (1-9): Y'de yok // 2 bıraġa: B11 kemişe // 3 ṭurmış: B13 durmış / ola, : B13 ola, lar / yok: B13 daḫı / ḫoşuraḳ: B13 ḫoşıraḳ / yok: B13 kimse / uyur : B1 uyısa // 4 evvel: B14 ilerü/ uyur: B14 uyır / uyanursa: B14 uyanası olsa / evvel: B14 ilk // 5 tene: B15 nite / geldügi: B15 geldügin / (5, 6) dirildügin: B15 diriltdügin / 'acabıraḳ: B1 'acayıbraḳ // 7 yine: B2 gine / nūrıdan durur: B2 nūrıdandur / ṭobraġından durur: B2 ṭoprağındandur // 8 çirkinden durur: B3 çirkindendür / şirīndür: B3 şirīn / şirīnden durur: B3 şirīndendür // 9 ṭobraḳdan: B3 ṭopraḳdan,Y6 toprağından / yok: Y6 ten çıragındandur ve cān şerrindendür // 10 cānda: B4 cāndan

Ḳāf’dan Ḳāf’a maşrıḳ(9)dan maġribe degin, ‘Ulvī’den Süreyya’ya degin, evvelden āḫire degin niçe (10) ḫalḳlar cānı kim var-ısa daḫı niçe kim on sekiz biŋ ‘āleme gelmiş var-ısa (11) dükeli çürümiş ṭaġılmış var-ısa bunlara ḳaçan kim fermān gelse İsrā(12)fīl ṣūr urġıl dėyü وَنُفِخَ فِي الصُّورِ İsrāfīl ṣūr duta durur (13) ve anuŋ dört budaġı var durur, bir budaġı taḥte’s-serā eydügin ve bir buda(14)ġı ‘arşa degin ve bir budaġı maşrıḳda ve bir budaġı maġribde durur, ḳaçan (15) kim bir kez ṣūrı urarsa cānları cümle dirişür ol cānlar dirşüri**[270a]**(1)lince ḳālıblar ṣūret bula andan yine ura cānların ṣūrdan ṭaşra (2) bıraġa cānlar aşaġa inince ḳalıblar gūrdan ḳopmış olalar baḳa kim bir daḫı (3) urayım dėyü ḫalḳ dükeli dirilmiş ṭurmış ola, bundan ḫoşuraḳ (4) eger bir uyur ölse evvel gözin yumar andan uyur eger uyanursa evvel (5) gözin açar andan uyanur bu cān tene geldügi Ādemi ölümden nite dirildü(6)gin **[B 250b]** görmek-çün ilerüŋüzin açar bundan ‘acabıraḳ ėşitgil bir niçeler eydür,cān (7) vėrür yine gelür cān ‘ileyyin nūrıdan durur, ten yėr ṭobraġından durur, (8) ten çirkindür çirkinden durur, cān ṣīrīndür ṣīrīnden durur, bu (9) ṭobraḳdan göz var görmek yoḳ ol canda görmek var göz yoḳ bu tende (10) ḳulaḳ var ėşitmek yoḳ ol cānda ėşitmek var ḳulaḳ yoḳ bu tende dil var (11) söylemek yoḳ ol cāndan söylemek var dil yoḳ bu tende el var dutmaḳ (12)[665] yoḳ ol cānda dutmaḳ el yoḳ bu tende ayaḳ var yürimek yoḳ ol cānda (13) yürimek var ayaḳ yoḳ bu tende şaḫṣ var fi’l yoḳ bu cāndan fi’l (14) var şaḫṣ yoḳ bunuŋ aŋsuz[666] ḳıymeti yoḳ anuŋ bunsuz ḳıymeti yoḳ biri(15)birile yaraşuḳ durur, ikisin bile ḳoŋşı ḳıldı teni cān birle göz görmek ḳulaḳı **[270b]** (1) ėşitmek birle dil söylemek birle el dutmaḳ birle ayaḳ yürimek birle ol (2) deŋlü dostlıḳ arada oldı kim eger ten dād birle ayrılmaḳ gelse cān (3) içün kim biledür bertinür acır aġrır ve cāna daḫı ḳayġu gelse anuŋ-çun (4) ten daḫı anuŋ-çun aġrır acır Taŋrı ‘azze ve celle bilür kim dostlıġuŋ ṣoŋı (5) ayrılmaḳ durur ve eger bu ayrılmaḳ

---

665 // (14, 15) biribirile: B8 birbirile / cān birle: B9 cān-ile / göz: B9 gözi / görmek: B9 görmek-ile **[270b]** // 1 işitmek birle: B9 işitmek-ile / söylemek birle: B9 söylemek-ile / el: B10 eli / dutmaḳ birle: B10 dutmaḳ-ıla / ayaḳ: B10 ayaġı / yürimek birle: B10 yürimek-ile // 2 kim: B11 yok / ten dād birle: B11 tende bir ḳıla // 3 içün kim biledür bertinür: B11 anuŋ-ıla incinür / (3, 4) anuŋ-çun ten daḫı: B12 ten daḫı anuŋ-ıçun / dostlıġuŋ: B12 dostlıḳ / kezde: B13 kezde / duyar: B13 duyası / degül durur: B14 degüldi / gider: B14 çıḳar // 7 ayrılıḳ: B15 ayrılu // 8 yok: B15 kim / ayrılmaḳdan: B1 ayrılmaḳ / ḳorḳaram ayrılmaḳ ucından: B1 içinde acısından // 9 ḳarılmazam: B1 ḳarılmazın // beyit: B’de yok // (12, 13,14): B’de yok **[271a]** // 1 az: B3 azın // 3 anda: B5 andan / (3, 4) ḳıġırdı: B5 çaġırdı // 5 göründi: B6 görindi / görünirse: B7 görinürse / eyitgil: B7 dėgil / yine: B7 gine // 6 yok: B8 yā ḫadīce / yine: B8 gėrü / (6, 7) Ḫadīce dėr: B8 Ḫadīce’ye / ṣavuldı: B8 ṣavıldı

666 Metinde: aŋusuz

dükeli bir kezde olsa ḳul aŋa döyer (6) degül durur, uyḳu yaratdı her gün uyḳu içinde cān tenden gider (7) yine gėrü gelür, azın azın ta‘līm ḳılur, ayrılıḳ ögrenür, bir pārsāya şordılar (8) nişe ḫalḳa **[B 251a]** ḳarışmazsın eydür, ayrılmaḳdan ḳorḳaram ayrılmaḳ ucından (9) ḳarılmazam beyit

اَزَانْ (11) چِرَايَا مَانِيَا مِيزِي نَدَارِي آشِنَايِ رَا جَوَابَشْ دَادْ كُفْتَا مَنْ(10) بُبُرْسِيدَسْت دَانَايِ يَكِي مَرْدِ خُذَايِ رَا تَلْخِي نَيَامِيزَمْ كِنَاهَنْكَامْ بَيْوَسْتَنْ نَيَنْدِيشَمْ خُزَايِ رَا (12) şordılar bir barsaya nişe biz ḳarışmazsın Ādemīlıḳ ‘ādetince bizüm (13) eyle barışmazsın cevāb vėrdikim ben size anuŋ-çun ḳarışmaz (14) şoŋ ucı ayrılan dėyü sizüŋ birle barışmazam daḫı bir buŋa beŋzer oldurur (15) kim Meliki Ta’ālā ḳaçan diledi Cebrā’īl’i Muḥammed’e göstere bilürdi kim **[271a]** (1) birkezde görmege döyesi degüldi az azın aŋa gösterdi kim gözi ögrensün dėyü (2) ilk düşinde gördi uyḳudan uyandı teni ditredi çaġırdı (3) eydür, anda kendüzin hevāda gösterdi ḳıġır(4)dı yā Muḥammed dėyü peyġāmber Ḫadīce’ye eydür, havāda baŋa bir ‘acab nesne (5) göründi Ḫadīce eydür, yine görünirse baŋa eyitgil Cebrā’īl yine görindi (6) bir gün peyġāmber ‘aleyhi’s-selām eydür,ol kimse yine geldi yā Ḫadīce (7) dėr başın açdı Cebrā’īl yine şavuldı eydür, yine geldi Ḫadīce (8) yine şaçın açdı Cebrā’īl görinmez oldı Ḫadīce şavuldı Cebrā’īl (9) yine geldi Ḫadīce peyġāmberüŋ başın ḳuçdı eydür, yā Muḥammed ḳutlu (10)[667] olsun kim senüŋ işüŋ rāst ḳılurlar senüŋ birle

[667] // 10 senüŋ birle: B11 senüŋ-ile // 11 gördügin: B12 gördi andan // 14 ḫadice: B14 yok // 15 bilmezem: B15 bilmezven / olısaram: B15 olısarvan / yā dėyüler: B15 yok / ḳılısarlar: B15 ḳılısar **[271b]** // 1 ḫadice’nüŋ: B1 ḫadice // 2 ḳorḳup: B1 ḳorḳıp // 3 yok: B3 uş // 5 birkez eyitdüm kim: B5 bir gün şavulmaz // 6 ‘avratlardan: B5 ‘avratdan / olur: B5 olurlar / firişteler: B6 ferişteler / utlu: B6 utanur // 7 ‘avratlar şaḫs: B(6, 7) ‘avratlaruŋ saçı / görindiki: B7 göründügi / yok: B7 durmaz / firiştedür: B7 ferişte dür // 8 yok: B8 içerü / peri imisse: B8 peri-y-imisse / utanmayadı: B8 udsuz ola, -y-ıdı // 9 aġdı: B9 çıḳdı / göge dutdı: B9 gögdin yaŋa / dutdı: B9 ḳıldı / yok: B9 gün / yok: B10 yėdi // 11 kendüzini: B10 kendüzin // 12 yok: Y5 andan / (12, 13) Cebrā’īl dünya günine geldi yine kendüzin gösterdi Resūl muteḥayyir oldı: B’de yok / (13, 14): B’de yok / yok: Y7 ḳatına gelüb / kuçdı: Y7 dutdı / yā Muḥammed ḳorḳmaġıl: Y7 ḳorḳmaġıl yā Muḥammed // 15 resūllik: B14 yalavaçlıḳ **[272a]** // 1 oḳuġıl: B15 oḳığıl // 2 oḳuyayım: B1 oḳıyayım / (2, 3) kim dilüm benüm ergümde degül: B1 aḳımaḳ bilmezin, Y9 dilüm benüm iḫtiyārumdadükeli bilmez dėdi / ‘aleyhi’s-selām: B1 ‘aleyh / döndürü eydivėrdi: B1 döndürü eydivėrürdi // 4 gönlinüŋ: B2 göŋli // 5 ṣūretin: B3 şūresin

Aynı hikāye farklı ifade edilmiştir. Edisyon kritiğinin yapılamayacağı bu kısım Y nüshasından doğrudan aktarılarak sunulmuştur. Y11 Ḥaḳ Ta’ālā Y12 diledikim Cebrā’il Muḥammed’e göstere bilürdikim bir kezden görmege döyesi degüldür pes Cebrā’īl azın azın aŋa Y13 gösterdikim gözi ögrensün dėyü Muḥammed Cebra’īl’i ilk düşinde gördi uyḳudan uyandı ten ditrerdi Y14 çaġırdı eyitdi… dėdi andan şoŋra Cebrā’il kendüzin hevāyda gösterdi ḳıġırdı eyitdi Y15 yā Muḥammed… peyġāmber geldi

bilişürler (11) evvel düşinde gördügin uyanuḳlıḳda havāda gördi bir gün peyġām(12)ber yazıda yürür-idi havādan ün geldi eydür, e’s-selāmü(13)’aleyhe yā Muḥammed ḳorḳusından gėrü döndi gönli dönmiş gibi (14) oldı Ḫadīce ḳatına geldi Ḫadīce eydür, yā Muḥammed ne olduŋ eydür, (15) yā Ḫadīce bilmezem delü mi olısaram yā dėyüler baŋa rencimi ḳılısarlar **[271b] [B 251b]** (1) eydür, yā Muḥammed imdiden gėrü evden çıḳmaġıl bir ḳaç gün Ḫadīce’nüŋ (2) evinden çıḳmadı ḳaçan Cebrā’īl’i görse ḳorḳup ditrerdi bir gün (3) eydür, yā Ḫadīce ol şaḫṣ yine geldi Ḫadīce elin şundı yine başın (4) açdı eydür, yā Muḥammed ol şaḫṣ imdi ḳanı eydür, şavuldı Ḫadīce (5) eydür, birkez eyitdüm kim gönlüŋ meşġūl ḳılmaġıl kim ol perī degül (6) anuŋ-çun kim perīler ‘avratlardan utanmaz olur firişteler utlu olur (7) ‘avratlar şaḫṣ görindiki yėrde çıḳar ḳaçar ol firiştedür ḳorḳmaġıl (8) girürse girsün eger perī imisse utanmayadı Resūl oloḳ sā‘at (9) dördi Ḥ rā ṭaġına aġdı gözin göge dutdı ol **[Y 117b]** receb ayınuŋ (10) yigirmi yėdinci güni-y-idi ḳat gök ḳapusı açıldı (11) Cebrā’īl kendüzini sidretü’l-müntehā ḳatında gösterdi Resūl (12) aŋa baḳdı gözi ḫīre oldı Cebrā’īl dünyā günine geldi yine kendüzin (13) gösterdi Resūl müteḥayyir oldı Cebrā’īl havāya indi Resūl oġundı (14) düşdi Cebrā’īl Resūl’üŋ başın ḳuçdı eydür, yā Muḥammed ḳorḳmaġıl kim Taŋrı’dan (15) ḫaber getürdüm Taŋrı saŋa resūllik vėrdi Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm **[272a]** (1) إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي eydür, oḳuġıl yā Muḥammed Taŋrı’nuŋ adın (2) قَالَ مَاذَا أَقْرَأُ وَ لَسْتُ بِقَارٍ eydür, **[B 252a]** nite oḳuyayım kim dilüm benüm (3) degül, Cebrā’īl ‘aleyhi’s-selām bir ḳaç kez döndürü eydivėrdi, peyġām(4)berüŋ andan gözi ögrendi, göŋlinüŋ ḳorḳusı emīndi, dili açıldı (5) andan İḳrā şūresin oḳudı, ėy Müsülmānlar ḳaçan kim Muḥammedi

---

Ḫadīce’ye eyitdi gün hevāda baŋa bir ‘acab nesne görindi bilmezemkim nedür Y16 Ḫadīce eyitdi bu kez görincek baŋa dėgil dėdii Cebrā’īl yine görindi ḳaçan gėrü görindise ḳorḳup Y17 ditredi eyitdi yā Ḫadīce ol gördügüm uş yine geldi… dėdi Ḫadīce başın açdı **[Y 117b]** Y1 görinmez oldı Ḫadīce geldi peyġāmberüŋ etegin silkidi eyitdi yā Muḥammed mübārek olsun kim işüŋ rāstdur Y2

Muṣṭafā (6)[668] Cebrā’īl’i gördi ise yazuḳlu ḳul daḫı melekü’l-mevti görse eyle (7) olur bes nite olur ol yėrde kim Cebrā’īl gelse ḫil’at gėygil dėyü (8) peyġāmber ḥāli eyle olsa bu yerde kim melekü’l-mevt gelse (9) cān vėrgil dėyü bu ‘āṣī ḳuluŋ ḥāli niçe ola, Ḥaḳ Ta’ālā bilür kim melekü’l-(10)mevti bir kez görmege [do]yası degül idi degme yėrde azın azın ayru(11)lıḳ ögretdi, ilk anı ana ḳarnından ayırdı, andan anuŋ göbegin ana (12) ḳarnında ayırdı andan aġzın ayırdı ana gögsinden ya’nī süddden (13) andan döşegin ata ana döşeginden ayırdı andan ṣoŋra evin ayırdı (14) böldüŋ[669] evinde etden tenin oġlanlıḳdan ayırdı andan göŋlin (15) yėŋiliginden ṣāẕılığından ayırdı andan saġılıḳ teninde ayırdı **[272b]** (1) ḫasta ḳıldı ḳaçan kim böyle oldısa ayrılmaġa ögrendi ṣoŋra (2) melekü’l-mevt viribir cāndan ayırmaġa ol ayrılu ögrenmiş idi (3) melekü’l-mevti görse gözin yumar ölüm görse teni ditrer ḫaṣımları (4) ḳamu aġlaşurlar ol **[B 252b]** dilsüz yatur oġlanları çaġrışup feryād (5) ḳılur, anda kim aġrı var aġlamaz andakim aġrıyoḳ aġlar فَلَوْلَا (6)إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ وَأَنتُمْ حِينَئِذٍ تَنظُرُونَ ḫaṣımlar yüzine (7) baḳarlar beŋzi dönince yine bir niceler ayaḳına baḳarlar dırnaġı gögerince (8) ḳaçan dırnaġı gögerse eydür, ah imdi cān vėrdi ḳaçan kim (9) dizine gelse ayaḳları öldi dėrler ḳaçan gögüse gelse göŋli (10) eydür, esen ḳalġıl kim ben varuram göŋül eydür, ėy cān (11) ḳaçan gėrü gelesin eydür, ḳaçan gėrü viribirlerse ol vaḳtın (12) gelürem velikin geldügümde āzāy birle gelürem göŋül eydür, (13) ḳorḳaram kim gėrü gelmeyesin anuŋ içün kim benden delim cefā (14) gördüŋ

beyit

---

[668]// 6 yok: B4 böyle oldı / daḫı: B4 yok / yok: B4 ḫāli / görse: Y11 göricek/ (6, 7) eyle olur bes nite olur ol: B4 nite ola, ol // 8 eyle: B5 böyle //9 bu: B6 yok / ḳuluŋ: B6 ḳul / ḫāli: B6 cānı / bilür: B7 bilürdi / yok: B7 bende // 10 degül idi: B7 degüldi / (10, 11) ayrulıḳ: B8 ayrılu // 13 yok: B9 anuŋ / döşeginden: B9 göbegin / ata: B9 yok / döşeginden: B9 raḥminden / ṣoŋra evin: B9 aġzın emcekden // 15 yiŋliginden: B10 yigitliginden / saġılıḳ: B12 ṣaġlıġı // [272b-274a]: Y nüshasında bulunmamaktadır. **[272b]** // 1 ḫaste: B12 sökel / kim: B13 yok /ögrendi ṣoŋra: B13 ḳaksuŋ // 2 melekü’l-mevt: B13 melekü’l-mevti / viribir: B13 viribidi / ol: B14 olḫoẕ / ögrenmiş idi: B14 ögrenmiş olur / ölüm: B14 ölümi / dilsüz: B1 diŋsüz / feryād: B1 feryāẕ // 5 yok: B2 ol // 6 ḫaṣımlar: B3 ḫaṣımları // 7 beŋzi dönince yine birinceler ayaḳına baḳarlar: B3 yok // 8 vėrdi: B4 vėrür // 9 yok: B4 cān /ayaḳları öldi dėler: B4 eydürler ayaḳ öldi / yok: B5 cān / göŋli: B6 göŋül // 10 asan ḳalġıl kim ben varuram göŋül eydür: B6 yok //11 yok: B6 kim // 12 gelürem: B7 geleven / velikin: B7 velīkin / azāy birle: B7 āzāy-ıla / gelürem: B7 geleven // 13 ḳorḳaram: B (7, 8) ḳorḳarvan / kim: B8 yok // 14 munca: B8 bunca / ḳoŋṣı-y-ıduŋ: B8 ḳoŋṣı-y-ıduḳ // 15 ḳavlu: B9 ḳavl / kim gelesin beyit cān eydür,elüŋ getür ḳavlu: B8 yok // 10 asan ḳalġıl kim ben varuram göŋül eydür: B6 yok // 11 yok: B6 kim // 12 gelürem: B7 geleven / velikin: B7 velīkin / āzāy birle: B7 āzāy-ıla / gelürem: B7 geleven // 13 ḳorḳaram: B (7, 8) ḳorḳarvan / kim: B8 yok // 14 munca: B8 bunca / ḳoŋṣı-y-ıduŋ: B8 ḳoŋṣı-y-ıduḳ // 15 ḳavlu: B9 ḳavl / kim gelesin beyit cān eydür, elüŋ getür ḳavlu: B8 yoḳ

[669] Metinde: böledüŋ

Munca yıllıḳ koŋşı-y-ıduŋ ayruldu̇ğuŋa

Ḳoşa bitmiş budaġıduŋ taŋrıldu̇ğuŋa

(15) gönül eydür, gel ḳavül ḳılalum kim gelesin, cān eydür, elüŋ getür ḳavül **[273a]**[670] (1) ḳılalum <iki elin> iki elin gögsi üzre ḳor cān birle ḳavül ḳılmaḳ (2) olur andan esenler gider ten elini aylaḳ gögsi üzre dutar (3) eydür, ėy cān ben ḳavlümden elüm şeşmeyem tā seni görmeyince (4) oḳuġıl yā muḳri ḳaçan kim cān duraġa yaḳın gelse daḫı yaḳın olur ‘azīzi men, (5) وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْكُمْ Ḥaḳ Ta’āla celle celālühū eydürben ol ḥālde yaḳınraḳ (6) oluram ben size anadan atadan وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ yaḳınraḳvan aŋa (7) oġlından وَنَحْنُ أَقْرَبُ yaḳınraḳvan ol vaḳtın dostlarından (8)وَنَحْنُ أَقْرَبُ **[B 253a]** yaḳınraḳvan aŋa ol vaḳtın göŋlindenوَنَحْنُ (9)أَقْرَبُ إِلَيْهِ yaḳınraḳvan aŋa ol vaḳtın kendü nefsinden (10) وَنَحْنُ أَقْرَبُyaḳınraḳvan ol ḥālde anuŋ fehminden göre (11) anuŋ-çun kim bular maḫlūḳ durur, be[n] ḫālıḳam bunlar merzūḳ durur, (12) ben rāzıḳvan bunlar maṣnū‘ durur, ben ṣāni‘em bular merḥūm durur, ben (13) raḥīmven bunlar maḳhūr durur, ben ḳāhıram ḳaçan kim gėrü gelir (14) aŋa raḥmet baŋa ḳılsa evlīrek durur, kim raḥmet ḳılam anuŋ-çun kim yaḳın(15)raḳvan, yaḳınam ol ḳula Mūsā’ya eyitdüm وَنَحْنُ أَقْرَبُ **[273b]** (1) نَجِيًّا mü’mine eyitdüm وَنَحْنُ أَقْرَبُ yaḳınraḳvan ol ḳul Mūsā’ya eyitdüm (2) baŋa yaḳınsın mü’mine eyitdüm ben saŋa yaḳınam Mūsā’ya eyitdüm sen baŋa

---

[670] **[273a]** // 1 üzre: B10 üzere / ḳor: B10 yok / cān birle: B10 cān-ıla / ḳavlu: B10 ḳavl // 2 üzre: B10 üzere // 3 ėy cān: B11 yok / ḳavlümden: B11 ḳavlüden / şeşmeyem: B11 şeşmezem / yok: B11 kim // 4 oḳuġıl yā mükri: B11 ‘azīzi men, / daḫı: B12 daḳı / ‘azīzi men, : B12 oḳıġıl yā mükri // 5 ḥaḳ: B13 Melik / ol ḥālde: B13 yok / (5, 6) yaḳınraḳ oluram: B13 yaḳınraḳven / yok: B15 ḳuluma / ben size: B13 sizden / yok: B(13, 14) ARAPÇA // 7 oġlından: B14 oġlanlarından / yok: B15 aŋa / vaḳtın: B15 vaḳt // 8 yok: B1 ben / vaktın: B1 vaḳt / göŋlinden: B1 göŋüllerinden // 9 vaḳtın: B2 vaḳt / (10, 11): B2 yok / maḫlūk durur: B2 maḫlūkdur / bunlar: B2 bular / merzūḳ durur: B(2, 3) merzūkdur // 12 rāzıḳvan: B3 rāzıḳvan / bunlar: B3 bular / maṣnū’ durur: B3 maṣnū’dur / ṣāni’ven: B3 ṣāni’ven / merḫūm durur: B3 merḥūmdur // 13 rāḥimven: B13 rāḥimem / bunlar: B4 bular // 13 maḳhūr durur: B4 maḳhūrdur / ḳāhıram: B4 kādirven // 14 baŋa ḳılsa: B5 ḳılsa baŋa / evlirek durur: B5 evlirekdür **[273b]** // (2, 3) mü’mine eyitdüm ben saŋa yaḳınam Mūsā’ya eyitdüm sen baŋa yaḳınsın dėdüm: B’de yok / ġarḳa: B7 ġarḳ / kici oġlan-iken: B7 kicigin / düşdi: B7 düşdüŋ // 4 ḳatumdan: B8 yaḳınumdan // 5 dėdüm: B9 yok / arada: B9 yok / ġarḳ: B9 ġarḳa // 6 göyünmedi: B10 göyünmek bolmadı // 7 yaḳınam: B11 yaḳınvan / bu durur: B11 budur / göre: B11 bulara ola arada / görmeye: B11 olmaya / gūr: B12 yok // 8 ya’ni bola: B12 ola / bolmaya: B12 olmaya / bola: B12 ola ḫayır: B12 ḫasm / bola: B12 ola // 9 bolmaya: B13 olmaya / bola: B13 ola / ‘uḳūbet: B13 ‘iḳāb / bulmaya: B13 olmaya / bula: B13 ola / ve: B13 yok // 10 bulmaya: B14 olmaya / bula: B13 ola / bulmaya: B14 olmaya / bula: B14 ola / bulmaya: B14 olmaya // 11 bula: B14 ola / ma’zilet: B14 ma’zūllıḳ / bulmaya: B14 olmaya / bula: B15 ola / bolmaya: B15 olmaya // 12 bola: B15 ola / bolmaya: B15 olmaya / ḳurbet-i ḫażret: B15 ḳurbet / bola: B15 ola / bulmaya: B15 olmaya // 13 bula: B1 ola / suḫūlet: B1 ṣuhūlet / bulmaya: B1 olmaya / bula : B1 ola / bulmaya: B1 olmaya / bula: B1 ola // 14 bulmaya: B1 olmaya // 14 bula: B1 ola / bulmaya / olmaya / bula: B2 ola / bulmaya: B2 olmaya / bula: B2 ola / keleci bola: B2 yok bolmaya: B2 olmaya // 15 bula: B3 ola / bulmaya: B3 olmaya // **[274a]** // (1-15): B’de yoḳ

yaḳınsın (3) dėdüm, deŋize ġarḳa ḳılmadum kiçi oġlan-iken oda düşdi göyündürmedüm, deŋizüŋ (4) benüm ḳatumda ne işi var, odun[671] benüm ḳatumdan ne şuġlı var, Mūsā'ya eyitdüm (5) وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا dėdüm, deŋizde yol buldı arada ġarḳ olmadı od (6) buldı, arada göyünmedi mü'mine eyitdüm ben saŋa (7) yaḳınam dėdüm, 'acab bu durur kim ölüm göre ḥasret görmeye, gūr göre (8) ya'nī bula vaḥşet bulmaya, ḥaşır bula ḥayret bulmaya, ḫayr bula (9) ḥusūmet bulmaya, 'itāb bula 'uḳūbet bulmaya su'āl bula ve (10) ḫacālet bulmaya, ṣırāṭ bula zellet bulmaya, od bula ḥurḳat bulmaya, (11) mülk bula ma'zilet bulmaya, 'azīzlıḳ bula zelīllik bulmaya, (12) ṣoḥbet bula hicret bulmaya, ḳurbet-i ḥażret bula ġaybet bulmaya, (13) **[B 253b]** ḫalvet bula süḥūlet bulmaya, ḥūr bula ġurūr bulmaya, ḥulle bula (14) ġulle bulmaya, ṭa'ām bula ölüm bulmaya, şarāb bula saḳām bulmaya, Taŋrı (15) bula keleci bula, tercümān bulmaya, dīẕār bula ḥicāb bulmaya, وُجُوهٌ **[274a]** (1) شِعِرْ مَلِيْح فِيْ وَصْفِ الجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ الآيَةْ mü'minüŋ ol taḫtü'l-altun bāġ u bustān hem ḳuṣūr (2) ṭapucısı ḳamu ġılmān uçmaḳ içre cift-i ḥūr ṭonı içre ol derisi (3) görünür deri içre hem et içinde süŋüginde ilik görünür (4) ḫalḫal altun ayaḳda boġmaḳ 'anber boyunda gözleri gevher durur, balḳınur (5) yüzinde nūr yarı ṭatlu aġzı içre baldayoḳ hem ḳanda şeker (6) ṣorsa kimse dudaḳında-y-ıdı endām diŋlenür taḫtı altında aḳar (7) ol durmadın dörd ırmaġı süd ile ol bal süci ol taḫtlarını (8) yörenür, dürlü yėmişler ḥāżır anda mü'mine yoḳdur, emel odı yanmaz (9) yoḳ dütüni ḳuşlar eti söklünür her kimüŋ göŋlinde ṣıddīḳ va(10)r-ısa hem īmānı diŋlese ol ḫaberüm varsadum dip imrenür (11) ḳanḳı kişi kim ümīẕlü yarın anda varmaġa dünyā içre eylük eyler ma'ṣiyet(12)den yigrenür ṭā'at içre key dürüşgil eyü mü'min key ḫūlu varsaŋ anda (13) ḳayġu yoḳdur yėmek içmek hem sürür ḳoŋşularuŋ ol ḫalīldür hem (14) ḥabībü'l-Muṣṭafā ḥūr ciftüŋ taḫtuŋ altun نَّاضِرَةٌ الآيَةْ ġafūr (15) kim girürse işbu uçmaġa görürse Mevlī'yi ḳorḳuyoḳ aŋa ölümden yėyüp içüm diŋlenür **[274b]**[672] (1) ėy dost kimesneye

[671] Metinde: oduŋ

[672] **[274b]** // (1, 2, 3): B ve Y'de yok // 4 ṣalavātü'r-raḥmeni 'aleyhi: B 'aleyhi's-ṣalavatü's-selām / vefātı Muṣṭafa ṣalavātü'r-raḥmani 'aleyhi: Y(16, 17) el-meclis-i vefātı Muḥammedi Muṣṭafa / mi: B5 yok // 5 urdı: B5 ögdi / kibrügin: B6 kibirlegin / (5, 6) anuŋ birle: B6 anuŋ-ıla / işbu: Y1 uşbu / Calab: B7 Çalab// 7 sizde 'aḳlu bilmek var-ısa ölümden ġāfil ölmek ölüm: B8 var-ısa sizde 'aḳl ölmek ölümden ġāfil ölüm / (7, 8) dütündür: B(7, 8) dütün durur,/ yok: B9 hic / içmeyince: B10 içmedüŋ / içdi: B10 içdise / yok: B11, Y4 ol / dünyādan: B11 dünyeden / yok: B11 kim /(10, 11) 'aleyhi's-selām / dostlıġı-çun: B12 dostlıġına // 12 yok: B3 nite-kim eydür,// 13 vefā: B14 yok // 14 ḳuṣūr: B14 ḳuṣūy / üzre: B15 üzere **[275a]** // 1 ḳaçan

dünyāda eglenmek yoḳ eger eglenür-isen daḫı diŋlenmek yoḳ (2) eglenmek sarāyı uçmaḳ durur, وَمَا هُم مِّنْهَا بِمُخْرَجِينَ diŋlenmek sarāyı (3) hem uçmaḳ durur فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ وَرَزَقَنَا اللهُ وَإِيَّاكُمْ بِمَنِّهِ وَفَضْلِهِ(4) **[Y 118a]** vefātı Muṣṭafā ṣalavātü'r-raḥmeni 'aleyhi ol 'ālem faḫri mi kim (5) urdı anı rabbü'l-alemīn **[Y 118b]** göŋlinde yoġ-ıdı kiprügin bezedi anuŋ (6) birle işbu dīn buyurdı aŋa Çalap وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ (7) ėy dostlar sizde 'aḳlu bilmek var-ısa ölümden ġāfil ölmek ölüm bir dü(8)tündür derece ḳalmaya ol çıḳmaduġı ve hiç ev ḳalmaya ol baḳmadu(9)ġı ölüm bir şarāb durur kimse ḳalmaya anı içmeyince her kim anı içdi (10) çāre yoḳdur dünyādan geçmeyince ol 'ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣallalahi (11) 'aleyhi ve's-selām Ḫālıḳ 'azze ve celle dünyāyı ve āḫireti anuŋ dostlıġı-çun (12) yaratdı eyitdi لَوْلاَكَ لَمَا خَلَقْتُ الْأَفْلاَكْ ölüm aŋa vefā ḳılmadı (13) saŋa daḫı hem vefā ḳılmaya ol kim 'ālem faḫri 'arāfāt ṭaġında (14)'arefe gün ḳuṣūr adlu devesi üzre binüp dururdı bu āyet (15) geldi kim Taŋrı 'azze ve celle eydür, الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي(1) ḳaçan kim bu āyet geldi **[B 254a]** dükeli ṣaḥābeler (2) sevünüşdiler ve Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ raẕiya'l-lahu anhu aġladı (3) eyitdiler yā Abā Bekir bugün sevünmek ve güvenmek güni durur, ne kim yėrinmek bu (4) şāẕılıġa bulanmaḳ durur, ne kim zārılıḳ birle aġlamaḳ ol yėrde kim (5) İslām dīni kemāline ėre ve Ḥaḳ ni'meti mü'minler üzre tamām ola, (6) ol sevünmek yėri durur, aġlamaḳ yėri degül Ebū Bekiri'ṣ-ṣıddıḳ (7) eydür, ėy yārenler her kemālüŋ ayrılmaḳ zevāli var ve tamām olmaġıl (8) noḳṣānı var إِذَا تَمَّ أَمْرٌ دَنَا نَقْصُهُ تَوَقَّعْ زَوَالاً إِذَا قِيْلَ تَمْ bu āyet (9)[673] içinde islām dīni görindi velikin baŋa Muḥammedi Muṣṭafā zevāli görindi (10) 'azīz men 'ādet eyle durur kim ḳaçan bir pāẕişāh-ıçun bir sarāy (11) yapsalar ḳaçan kim sarāyuŋ dört dıvārın tamām ḳılsalar ve örtsin (12) örtse ve ḳapuların yaḳşursa andan bennāya destūr vėrürler Muḥammedi (13) Muṣṭafā bennā-y-ıdı, dīn sarāyın yapmaġa gelmişdi ol sarāy (14) islām dīni sarāy-ıdı bir dıvārı namāz durur, ikinci dıvārı zekāt (15) durur, üçünci dıvārı oruc durur, dördünci dıvārı ḥac durur, ḳapusı **[275b]** (1) ġusül

---

kim bu āyet geldi: B1 yok // 2 sevünüşdiler: B2 sevnişdiler / raẕiya'l-lahu anhu: B2 raẕi // 3 sevünmek ve: B3 yok / bu: B3 yok / yok: B3 güni dükeli // 4şāẕılıġa: B3 şāẕılıḳ / bulanmak durur: B3 günidurur,/ zārılıḳ birle aġlamaḳ: B3 aġlamaḳ güni degül // 5 ėre: B4 degse / üzre: B4 üzere // 5 ėre: Y9 ėrse / (5, 6) ola, ol: B5 olsa / sevünmek: B5 sevinmek / yėri durur: B5 gerek / yėri degül: B5 gerekmez // 7 ayrılmaḳ: B6, Y12 yok / tamām olmaġıl: B6 tāmamuŋ

673

durur, aṣlı īmān durur, ṣaḥn-ı iḫlāṣ durur, saḳıf du‘ā (2) durur, aşaġa èşigi alçaḳlıḳ durur, üstün èşiki **[B 154b]** yavaşlıḳ durur, (3) ṣaġ sövesi tevekkül durur, sol sövesi temelluḳ durur, ḳuflı küfür (4) durur, kilīdi şehādet durur, derecesi rif’at durur, içi sa’ādet (5) daşı şeḳāvet durur ve her kim şehādet kilīdi birle İslām sarāyında **[Y 119a]** küfür ḳuflın açup içeri girdi-y-ise sa’ādet anuŋ durur ve her kim küfür ḳuflın bu sarāy ḳapusına urup ṭaşra ḳıldı-y-ısa şekā(6)vet anuŋ o ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā bennā-y-ıdı bu dünyāya geldi bunuŋ (7) gibi dīn sarāyına bünyād ḳıldı ḳaçan kim bu sarāy kemāline degdi (8) ise ve tamāmına èrdise bu āyet geldi kim الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ (9) وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي ni’meti bu āyet aġırlıġından ol gün peyġāmberüŋ devesi (10) çökdi urana degin ḳuma yatdı āyet ma‘nīsi bu durur kim bugün (11) sizüŋ dīnüŋüz kemāline degürdüm ve benüm ni’metümi sizüŋ üzre tamām ḳıldum (12) ya’nī biri salati’l-Muṣṭafā seni viribidüm kim kāfir yol gösteresin ve bunları (13) dīne oḳuyaduŋ imdi kim ḫalḳa yol gösterdüŋ ve bunları dīne oḳu(14)suŋ gèrü baŋa gelgil إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ ol kim dirildi (15) ölesi durur, ol kim anda vardı gèrü baŋa gelesi durur, إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ **[276a]**[674] إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ (1) ol ‘ālem faḫri seyyīd-i veled-i Ādem Muḥammedi Muṣṭafā

---

[674]// (9-13): Y’de yok // 9 islām: B8 nisreh? / dīni: B8 dīn kemāli / velikin: B8 velīkin // 10 pāẕişāh-içün: B9 pāẕişāh içün // 11 kim: B10 yok // 12 örtse: B10 örtseler / yaḳşursa: B11 yavşursa // 13 gelmişdi: B12 gelmiş-idi // 14 dīni: B12 dīn / sarāy-ıdı: B13, Y14 sarāyıdur // 15 üçünci: Y14 ücinci / ḥac durur: Y15 ḥacdur **[275b]** // 1 ġusul durur: B14, Y15 ġusldur / īmān durur: B14, Y15 īmāndur / ṣaḥn-ı iḫlās durur: B (14, 15), Y15 ṣaḥn-ı iḫlāsdur / (1, 2) du’ā durur: B15, Y15 du’ādur / alçaḳlıḳ durur: B15, Y15 aşaḳlıḳdur / yavaşlıḳ durur: B1, Y16 yavaşlıḳdur // 3 süvesi: B2, Y16 sıvāsı / tevekkül durur: B2 tevekküldür / süvesi: B1 sıvāsı / temelluḳ durur: B1, Y16 temelluḳdur / küfür durur: B1 küfürdür, Y16 yok // 4 şehādet durur: B2, Y17 şehādetdür / rıf’at durur: B2 rıf’atdur / ici: B2 içi / sa’ādet: B2 sa’ādetdür // 5 sarāyında: Y17 sarāyınuŋ ḳapusında / daşı: B2 ṭāşı / küfür: B3, Y1 küfr / içeri: Y1 yok / anuŋ durur: Y1 anuŋ / ṭaşra: Y1 daşra / o: B5 ol, Y2 yok / ‘alem faḫri: Y2 yok/ yok: Y2 imdi // 7 sarāyına: B6, Y2 sarāyın / gibi: Y2 yok / bünyād: B6 binā // 8 ise: B7 yok / èrdise: B7 erdi, Y3 oldısa / yok: B7 kim // 10 urana degin: B9 dizine degin / yatdı: B9 batdı / bu durur: B9 budur // 11 üzre: B10, Y4 üzere // 12 kāfir: B13 yok / bunları: B12 buları // 13 dīne: B12 dīn yolına / oḳuyaduŋ: B12 oḳıduŋ / (13, 14) imdi kim ḫalḳa yol gösterdüŋ ve bunları dine oḳusuŋ: B12 yok / yok: Y6 imden gèrü // 15 ölesi durur: B13 ölesidür / yok. B13 ve / gelesi durur: B13 gelesidür, Y7 geldeçidür **[276a]** // 1 veledi: B14 beni // 2 sekzen: B15 seksen // 3 yok: B1 ki / yok: B1 kim geldi // 4 bu idi: B2 bu-y-ıdı / Taŋrı: B2 yok // 5 geldüginden şoŋra: B3 geldükden şoŋra // 6 yatdı: B4 oldı yoḳ// 8 ya’ni ṣala vèrdi: B5 ṣala ḳıldı / ḫalḳ: B6 aṣḥābläyıḳ / dirildi: B6 dirildiler / güyerler: B6 baḳarlar / kim: B6 yok / Muḥammed: B6 Resūl ḥażreti / ḳaçan: B6 ḳaçankim vaḳt / gècikdi: B7 geçmege başladı // 9 peyġāmberüŋ: B7 Resūluŋ // 10 ḳıġırdı: B7 çıġırdı / yok: B8 dèdi // yok: B8 çün / gözi yaş birle: B9 gözleri yaş-ıla // 12 ‘Āyişe’den yaŋa ḳıldı: B9 ‘Āyişe’ye döndi // 13 geçürsünler: B10 geçsün / īmāmlıḳ ḳılsun: B10 īmām olsun / yok: B10 ve / ḳılsunlar kim: B10 ḳılsunkim / benüm: B11 ben // 15

ḳaçan ḥaccetü'l-(2)vedā' ḳıldı gėrü Medīne'ye geldi. Andan ṣoŋra sekzen gün (3) diri **[B 255a]** oldı. İlk āyet aŋa geldi ikrār sūresi-y-idi ṣoŋ (4) āyet bu idi kim Taŋrı eydür,'azze ve celle وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ(5) bu āyet geldüginden ṣoŋra peyġāmber 'aleyhi's-selām yėdi (6) gün diri oldı altı gün ṣayru yatdı yėdinci gün ezīne (7) idi yavlaḳ ża'īf oldı mescide varmaġa ṭāḳati ḳalmadı Bilāl-i (8) Ḥabeşi baŋ vėrdi ya'nī ṣalā' vėrdi cümle ḫalḳ mescide dirildi (9) güyerler kim Muḥammed gele dėyü ḳaçan gėcikdi Bilāl peyġām[berüŋ] ḥücresi ḳapu(10)sına geldi ḳıġırdı الصَّلَاةْ الصَّلَاةْ يَا رَسُوْلَ اللهِ yā Resūlu'l-lahi dėyü faḫr-i 'ālem (11) Muḥammedi Muṣṭafā Bilāl'üŋ ünin ėşitdi gözi yaş birle ṭola geldi yönin (12) 'Āyişe'den yaŋa ḳıldı eyitdi yā 'Āyişe eyitgil Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ ilerü geçür(13)sünler ve ḳavme imāmlıḳ ḳılsun ve namāzı ḳılsunlar kim benüm mescide (14) varmaġa ṭāḳatüm yoḳdur. 'Āyişe-yi ṣıddıḳa eydür, yā Resūlallah ol (15) gün doġdı mı kim benüm senüŋ ṭāḳatüŋ olmaya mescide varmaġa ol gün doġdı mı kim[675] mü'minler üzre senüŋ gücüŋ olmaya menbere aġmaġa **[276b]** (1) ve ol gün geldi mi ki yārenlere senüŋ gücüŋ olmaya cemā'ate v(2)armaġa ve ol gün oldı mı kim yārenler sensüz namāz ḳılalar Bilāl (3) bu sözü ėşitdise gėrü döndi peyġāmber gelmekinden nevmīz ḳaldı (4) zār zār aġlardı yėrmirüp gözlerinden **[B 155b]** yaş dökülürdi yėrmirüp (5) ṣaḥābeler baḳa dururlardı kim Bilāl gele peyġāmber birle gördiler kim (6) Bilāl yaluŋuz gelür eyitdiler yā Bilāl peyġāmber ḳanı Bilāl cevāb (7) vėrmege ṭāḳati olmadı yėŋin yüzine dutdı zār zār aġladı ṣaḥābeler (8) eyitdiler āḫir aḥvāl nitedür eyitdi Taŋrı **[Y 119b]** peyġāmberi yavlaḳ ża'īf (9) olmış mescide gelmege ṭāḳati yoḳdur eyitdi kim Ebū Bekir ilerü geçürüŋ dėdi, (10) size imāmlıḳ ḳılsun, sizüŋ

---

doġdu: B12 ṭoġdı /benüm: B12 yok / doġdı: B13 ṭoġdı / üzre: B13 üzere / (15, **[276b]** // 1) menbere aġmaġa ve ol gün geldi mi ki yārenlere: B13 yok / (1-9): Y'de yok / yok: Y17 Bilāl peyġāmber geleginden nevmīz söz olup aġlayu / yok: Y1 yaş aḳıdup mescide girdi peyġāmber ḥālinden aṣḥābe ḫaber vėrdi eyitdi // 2 yok: B14 çün // 3 sözü: B14 sözü / ėşitdise: B14 ėşitdi / gelmekinden: B15 gelmedüginden / ḳaldı: B15 oldı // 4 zār zār: B15 zārı zārı, Y15 hayā hāy / yėrmirüb: B15 yok / dökülürdi yėrimirüb: B1 revān olıp geldi // 5 gele: B1 yok / peyġāmber birle: B1 peyġāmber-ile / yok: B(1,2) gele dėyü // 6 gelür: B2 geldi / peyġāmber: B2 Resūl ḥażreti // 7 olmadı: B3 ḳalmadı / zār zāz: B3 zārı ẓārı // 8 aḥvāl: B4 ḥāl / nitedür: B4 nite oldı / peyġāmberi: B4 Resūlı, Y1 Resūl // 9 yoḳdur: B5, Y2 ḳalmamış / geçürüŋ: B5 geçsün // 10 size: B5 ḳavme / sizüŋ birle: B6 yok / güzārlıḳ ḳılsun: B6 ḳılıvėrsün / ḳaçan: B6 çün // 11 Bilāl'den ėşitdilerse: B6 ėşitdiler Bilāl'den / gönelleri bertindi: B6 özleri göyündi / şarşıldı: B7 bişdi // 12 vaḳt oldı mı kim aydın günümüz ḳaraŋu oldı: B7 yok, Y3 ol gün oldımikim baḫtumuz ḳaraŋu ola, // 13 ve: B7 yok / gülefi: B8 güli // 14 ġayġu: B8 ḳayġu-y-ıla / oldı mı kim: B9 ṭoġdı mı kim // 15 ḳopdı: B9 yok / yok: B10 ḥażretinüŋ mübārek

[675] Metinde kenara yazılmıştır.

birle namāz-güẕārlıḳ ḳılsun, ḳaçan bu sözi (11) Bilāl'den ėşitdilerse gönülleri[676] bertindi, bağırları şarşıldı, zārılıḳ (12) ḳılup ağlaşdılar[677] eyitdiler ol vaḳt oldı mı kim aydın günümüz ḳaranu oldı (13) ve ol vaḳt oldı mı kim şāẕılığumuz gülefi şola, ol vaḳt oldı mı kim gö(14)nlümüz ġaygu ṭola, ol gün oldı mı kim ümmetler öksüz ḳala, anca ağlaş(15)maḳ ve zārılıḳ ṣaḥābelerden ḳopdı kim bunlaruŋ üni peygāmber ḳulağına **[277a]**[678] (1) degdi buyurdı kim ben <ya> 'Alī birle 'Ammār Yāsir berü oḳuŋ ḳaçan kim bunları (2) ündediler cümlesi geldiler. 'Ālem faẖri eyitdi yā 'Alī ve yā 'Ammār Yāsir siz (3) iki göz yardum ėdüŋ ben mescide varayım ve yārenlerümi göreyim ve (4) bular daẖı beni görsünler kim bu gözden artuḳ ḳıyāmata degin biribirimüzi (5) görmeyevüz bes 'Alīyy-i murtażā peygāmberüŋ ṣağ ḳolına girdiler (6) peygāmberi mescide getürdiler ilerü **[B 256a]** geçdi namāz ḳılıvėrdi ḳaçan kim (7) namāzdan fārig oldı-y-ısa ḳutlu ayaḳın menber üzre ḳodı görklü ün birle (8) ve faṣīḥ dil birle ẖuṭbe oḳudı ẖuṭbe içinde ṣaḥābelerin esenleri eyitdi (9) ıġlama yā ṣaḥābī اِعْلَمُوا يَا أَصْحَابِيْ قَدْ كَبُرَ سِنِّيْ وَضَعُفَ جِسْمِيْ وَ قَرُبَ أَجَلِيْ(10) yā ṣaḥābelerüm bilüŋ kim benüm yaşum yėtdi ve tenüm ża'īf oldı (11) ve ecelüm yaḳın geldi ve baŋa ḳıyāmat seferi düşdi gidiserem (12) benüm bu cihān geldügüm sizüŋ-çün idi ve ol cihāna varduġum hem (13) sizüŋ içün durur,bunda geldügüm kim size şeri'at bildürdüm ve dīn (14) yolın gösterdüm emr-i nehiy beyān ḳıldum ẖelāl ve ẖarām ögretdüm (15) لَيْسَ شَيْئٌ يُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ إلاَّ وَ قَدْ ذَكَرْتُهُ لَكُمْ وَ لَيْسَ شَيْئٌ **[277b]** (1) يُقَرِّبُكُمْ مِنَ الجَنَّةِ إلاَّ وَقَدْ دَلَلْتُكُمْ عَلَيْهِ hiç nesne ḳalmadı (2) kim ol sizi oddan ıraḳ

---

[676] Metinde: gönelleri

[677] Metinde: ağlaşlarlar

[678] **[277a]** // 1'Alī birle: B10 'Ali-y-ile / yok: B11 dėdi / kim: B11 yok / bunları: B11 buları / cümlesi: B11 ikisi bile / yā 'ammār yā sırsız: B12 yā 'ammārubun yā sārısız // 3 göz yardum ėdüŋ: B12 baŋa yārı ḳıluŋ / yārenlerümi: B13 yārenleri // 4 bular: B13 bunlar / artuḳ: B13 ayruḳ // 5 görmeyevüz: B14 göremeyiserüz / bes: B14 pes / girdiler: B14 girdi ve // 6 yok: B15 'ammār bin yāsır ṣağ ḳolına girdi / yok: B15 ẖażretin / gecdi: B1 geçdi / ḳaçan kim: B1 cün // 7 oldı-y-ısa: B1 oldı / ḳutlu: Y9 mübārek / ayaḳın: Y9 ayağın / menber: B1, Y9 minber / üzre: B1 üzerine, Y9 üzere / ün birle: B2 ün-ile / dil birle: B2 dil-ile / oḳudı: B2 oḳıdı /yok: B2 ve ol // 10 yok: B4 eydür,/ yėtdi: B4 uzadı // 11 gidiserem: B6 günile-iserven, Y11günlisermen // 13 sizüŋ içün durur: B7, Y12 sizüŋ-içündür / 14 yok: Y12 size / ẖelāl ve ẖarām: Y13 ẖelāli ẖarāmdan / gösterdüm: B8 gösderdüm **[277b]** // 1 yok: B10 eydür,// 3 iltedidurur: B12 iltesidür / (3, 4) ḳulaġuzladum: B12 ḳulavuzladum / sizi: B13 size / birle ḳandurdum: B14 ḳıldum // 6 Çalab: Y14 Ḥaḳ Ta'ālā / size: B15 sizi / yok: B15 dileyem // 7 size: B1 sizi / yok / yok: B1 ve // 8 gönlüŋüzde: B2 ögüŋüzde // 10 eyitdi: Y15 yok // 11 arturalar: B5 öküş rivāyet ḳılalar /dėyüb: B5 dėyü / (11, 12, 13) baŋa yapalar bular hevādarlar durur ve bid'at ehli ola, lar ḳaçan menden size ẖadīṯ: B5 yok / hevādārlar durur: Y16 hevādārlardur / ḳılsalar: B5 ḳılduḳların / anı: B5 yok / (13, 14) kelāmına 'arża ḳıluŋ eger: B6 kitābı ḳur'ān 'arżaḳıluŋ eger / olursa: B6 gelürse

ḳılasıdurur, illā anı size eyitdüm ve hīç (3) nesne ḳalmadı kim ol sizi uçmaġa iltesidurur, illā sizi aŋa ḳulaġuz(4)ladum sizi şevāblu işlere ḳındurdum ve yazuḳlu işlerden döndürdüm ve sizi (5) ögüt ve naṣiḥat birle ḳandurdum imdi kim varuram hem sizüŋ çün (6) varuram kim Çalap ḥażretinde size şefā'at ḳılam geldüm size şerī'at (7) ögretmege **[B 256b]** varuram size şefā'at ḳılmaġa zinhār zinhār benüm ḥadīṯ(8)lerüm ögrenüŋ ve benüm sözlerüm göŋlüŋüzde dutuŋ سَيُكْثِرُوْنَ الحَدِيْثَ (9)مِنْ بَعْدِيْ فَإِذَا رُوِيَ عَنِّيْ حَدِيْثٌ فَاعْرِضُوهُ عَلَىْ كِتَابِ اللهِ عَالَى فَإِنْ وَافَقَهُ فَقْبَلُوْهُ وَ إِنْ خَالَفَهُ فَرُدُّوهُ(10) eyitdi (11) benden şoŋra ḥadīṯ arturalar peyġāmber eyitdi dėyüp baŋa yapa(12)lar bular havādārlar durur ve bid'at ehli olalar ḳaçan menden (13) size ḥadīṯ rivāyet ḳılsalar anı Taŋrı kelāmına 'arża ḳıluŋ eger (14)[679] Ḳur'ān'a muvāfıḳ olursa ḳabūl ḳıluŋ eger muḫālif ise **[Y 120a]** redd ḳıluŋ anuŋ (15) çün kim ben Ḳur'ān ḫilāfınca söz söylemedüm benüm vaṣiyyetüm saḳlaŋ **[278a]** (1) elüŋüz altında ya'nī ḳuluŋuza ḳaravaşuŋuza eylük (2) ḳıluŋ وَارْحَمُوا غَرِيْبًا (3)اليَتَامَى وَ أكْرِمُوا الغُرَبَاءِ فَإِنِّيْ فِيْ الصِغَرِ يَتِيْمَاً وَفِيْ الكِبَرِ eydür, yetīmleri esirgeŋ ve ġarī bleri aġırlaŋ anuŋ-çun kim ben kiçilikde (4) yetīm idüm ve ululuḳda ġarīb oldum kim yetīmleri esirgese ol yetīmlikde beni (5) esirgemiş olur kim bir ġarīb aġırlasa ol kimse ġarīblıḳda beni aġırlamış (6) olur الصَّلْوَةُ الصَّلْوَةْ sizüŋ üzerüŋüze olsun namāz namāz saḳlaŋ (7) namāzı vaḳtlar birle الصَّلْوَةُ عِمَادُ الدِّيْنِ kim namāz dīnüŋ diregidür (8) أوَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ اللهُ تَعَالَىْ مِنَ العَبْدِ يَوْمَ القِيَمَةِ الصَّلْوَةُ **[B 257a]** Taŋrı Ta'ālā (9) ḳıyāmat güninde eliŋ nesne

---

[679] / muḫālif ise: B7 muvāfıḳ olmasa, Y17 muvāfıḳ degülse / ḳıluŋ: B7, Y1 ėdüŋ // 15 yok: Y1 imdi zinhār **[278a]** // 1 ḳıluŋ: B9 eyleŋ // 3 kicilikde: B11 kicilikde // 4 ululuḳda: B11 ululıḳda / ġarīb oldum: Y3 ġarīb idüm // 5 olur: B12 ola, / ol kimse ġarīblıḳda beni: B13 yok / (6, 7): Y'de yok // 6 olur: B13 ola / yok: B14 yok / vaḳtlar birle:B14 vaḳtlar-ıla //8 yok: B1 tebāreke ve / nesne kim ḳolından şora namāzı şora: B1 ḳollarını namāzdan şora // 10 Muḥammede'l-Muṣṭafā: B(1, 2) Muḥammedi Muṣṭafā / ḳıldı: B2 ėtdi / menber: B2 minber / üzre: B2 üzere //11 sana: B2 yok / (11,12) peyġāmber birle: B3 peyġāmberi /eyledi: B3 ḳıldı / ḳılmaḳ birle ḫaṭm eyledi: B3 ısmarladı sözin tamām ėtdi // 13 menberden: B3 minberden / eve: B3 evine / 'Ali-yi murtażayı: B5 'Ali // 14 bunlar: B6 bular / çırāġı durur: B6 çırāġı dururlar, Y8 çırāġıdur // (15, **[278b]** // 1) yaġı durur,her kim benüm vaṣiyyetüm dutmazsa ol baŋa dost degül: B8'de yok / yaġı durur: B8, Y9 yaġıdur // 2 yoḳdur: B8 yok / musībetler: B9 musībet / yok: B9 yoḳdur // 3 dünyāda: B9 dünyede / daḫı: B9 yok / (3, 4) durası durur: B10 olasıdur / gelesi durur: B10 gelesidür // 5 kim: B11 yok // 6 'aleyhi's-selām: B11 'aleyh / dėdise: B11 dėdi // 7 kerbelā rażıya'l-lahu 'anhum Fāṭımatü'z-zehrā 'Āyişe-yi Ṣıddıḳa: B(12, 13) Fāṭımatü'z-zehrā 'Āyişe-yi Ṣıddıḳa rażiya'l-lahu 'anhum // 8 zārılıḳ: B13 aġlaşdılar // 9 gün idi: B14 güni-y-idi / yok: B14 mübārek / yok: B15 rażiya'l-lahu 'anha // 10 üzre: B15 üzere / ḳomışdı: B15 ḳomış-ıdı

kim ḳolından ṣora namāzı ṣora ’ālem faḫri (10) Muḥammede’l-Muṣṭafā bu sözi dėdi, vaṣiyyeti ḫatm ḳıldı menber üzre ayruḳ (11) söylemedi nite-kim Taŋrı ‘azze ve celle yüz biŋ yigirmi dört biŋ peyġāmber (12) birle ḫatm eyledi peyġāmber kendü vaṣiyyetin ḳılmaḳ birle ḫatm eyledi andan (13) menberden indi eve vardı ‘Alī̄yy-i murtażā’yı ündedi ḳatına getürdi eyitdi (14) yā ‘Alī̄ Ḥasan’ı ve Ḥüseyn’i aġlatmaġıl kim bunlar benüm gözüm çırāġı durur, daḫı (15) Faṭımatü’z-zehrā’yı incitmegil kim ol benüm yüregüm yaġı durur, her kim benüm vaṣiyyetüm **[278b]** (1) dutmazsa ol baŋa dost degül yaġı durur, aŋa ḫoẕ <baŋa> benden ayrılmaḳ (2) derdi yeter, aŋa yoḳdur benüm ölümümden biter musī̄betler bundan ṣoŋra (3) eglenmeye bensüz dünyāda diŋlenmeye az gün daḫı senüŋ ḳatuŋda durası (4) durur, andan benüm ḳatuma gelesi durur, eyle ḳılġıl kim senden (5) göŋli ḳalmasun baŋa geldügi vaḳtın senden gile ḳılmasun ḳaçan (6) peyġāmber ‘aleyhi’s-selām dėdise ‘Alī̄yy-i murtażā Ḥasan ve Ḥüseyn şehī̄d-i (7) kerbelā rażiya’l-lahu ‘anhum Fāṭımatü’z-zehrā ‘Āyişe-yi Ṣıddıḳa birkezden (8) zārılıḳ ḳılup aġlaşdılar rebi’ü’l-evvel ayınuŋ on ikinci gün düşenbe (9) gün idi kim peyġāmberüŋ başını ‘Āyişe-yi Ṣıddıḳa rażiya’l-lahu (10) ‘anha dizi üzre ḳomışdı. Melik-i Ta’ālā fermān ḳıldı yā melekü’(11)l-mevt **[B 257b]**[680] ḫiẕmet ḳuşaġın bėliŋe baġlaġıl ve benüm dostum Muḥammedi (12) Muṣṭafā’ya varġıl benden dürüz ve selām ḳılġıl ve benüm peyġāmum (13) aŋa degürgil[681] eyitgil kim dünyādaki ‘ömrüŋ doŋandı, eceliŋ yaḳın (14) geldi dost dosta ḳavuşası vaḳt oldı dileŋ senüŋ(15)dür dilerseŋ ta‘cī̄l

[680]// 11 bėliŋe: B1 bėlüŋe / baġlaġıl: B1 baġlayup // 12 yok: B1 yok // 13 dünyādaki: B2 dünyedeki / eceliŋ: B3 ecelüŋ // 14 ḳavuşası: B3 ḳavışası // 15 ta’cī̄li: B4 ḳatarlaġıl / ḳavuşġıl: B4 ḳavışġıl (15, **[279a]** // 1) eger dilerseŋ anda olġıl ve eger burayı dilerse cānın alġıl: B’de yok // 2 bes: B6 pes /sūret birle: B6 sūret-ile / yok: B6 ve / sī̄ret birle: B7 sī̄ret-ile // 3 edeb birle: B7 edeb-ile / ün ḳıldı: Y17 çıġırdı // 5 resūlını: B9 resūlına / yok: B9 dėdi // 6 bu: B10 bir / ‘arābī̄ durur: B10, Y2 ‘arābī̄dür / yoldın: B10 yoldan // 7 [i]çerü: B11 yok / giresin: B11 girsen / ṣayru durur: B11 sökeldür, Y3 ḫastedür // 8 iŋileyü: B11 iŋiledin / ḳıġırdı: Y3 çaġırdı // 9 [i]çerü: B13 yok / girem: B13 gireven // 10 görem:B13 göreven, Y4 göremen // (11, 12) Taŋrı Resūlı: B15, Y5 peyġāmberüŋ / girdi: Y5 degdi / yok: B15 mübārek / aŋılcaḳ: B15 arḳuncaḳ / ṭurdı: B15 durdı // 13 ḳapuda: B1 ḳapudaġı / kim durur: B1 kimdür / yok: B1 ve / dėyü: B1 dėr ḳıġırur, Y6 dėyü çaġırur // 14 ‘arābī̄ durur: B2, Y6 ‘arābidür // 15 ḳutlu: B2, Y7 mübārek / yüzüŋ: B2 yüzüŋi **[279a]** // 1 eyitdi: Y8 eydür,// 2 yok: Y9 yā ‘āyişe / yok: B4 görsün / ol: B4 şol / kimse durur: B5, Y9 kimsedür // 3 indükden ṣoŋra: B5 indükde // 4 geldügi yarılmaz olur: B6 yok / kimseye: B6 kimseden / destūr dilemek: B6 aŋa girmek // (5, 6): B’de yok // 7 ṭaġıdup: B7 daġlar / alıcı durur: B8, Y14 alıcıdur // 8 alıcı durur: B8, Y14 alıcıdur // 9 melekü’l-mevt durur: B(9, 10), Y15 melekü’l-mevtdür / göcmege: B10 göçmege // 10 vaḳt durur: B10 vaḳtdur // (11, 12, 13): Y’de yok // 14 yok: Y15 ‘izzet // 15 hezārān durūz vėrdi: Y1 yok

[681] Metinde: oŋat görgil

bize ḳavuşġıl ve eger dilerseŋ anda olġıl ve **[279a]** (1) eger burayı dilerse cānın alġıl eger destūr vėrmezse gėrü gelgil (2) bes melekü'l-mevt görklü şūret birle eyü sīret birle peyġāmberüŋ (3) ḳapusına geldi edeb birle ün ḳıldı, اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ (4) اَلْبَيْتِ اَلنُّبُوَةِ وَ مَعْدَنِ اَلرِّسَالَةِ **[Y 120b]** destūr var mı kim içerü (5) girem Taŋrı Resūl'ini ziyāret ḳılam. 'Āyişe-yi şıddıḳa rażiya'l-lahu 'anha (6) eyle şandı kim bu A'rābī durur, ıraḳ yoldın geldi destūr (7) diler, eyitdi yol yoḳdur kim [i]çerü giresin Taŋrı Resūlı şayru durur, (8) yine iŋileyü ḳıġırdı yā ehl-i beyit يَا أَهْلَ اَلْبَيْتِ اَلنُّبُوَةِ وَ مَعْدَنَ اَلرِّسَالَةِ (9)وَ صَاحِبَ اَلْحَوْضِ وَ اَلشَّفَاعَةِ destūr var mı kim [i]çerü girem (10) Taŋrı Resūl'ini görem ıraḳ yėrden geldüm çāre yoḳdur girmeyince (11) gėrü dönmegüm yoḳ tā Ḥabīb görmeyince melekü'l-mevt üni Taŋrı (12) Resūl'ı ḳulaġına girdi aŋılcaḳ yėrinden örü ṭurdı eyitdi (13) **[B 258a]** yā 'Āyişe ḳapuda kim durur, saŋa ne dėyü ḳıġırur (14) 'Āyişe eyitdi bir A'rābī durur, diler kim içerü gire ve senüŋ (15) ḳutlu yüzüŋ göre iki kez cevāb vėrdüm gėrü dönmez 'ālem **[279b]** (1) faḫri eyitdi ḳapu açı vėrgil içerü girsün beni görsün görmek dilerse (2) ammā bilgil ol A'rābī degül ol kimse durur kim Ḥaḳ buyurmayınca (3) kimse ḳapusına inmez indükden şoŋra dilegin ḳılmayınca gėrü dönmez ol (4) geldügi yarılmaz olur kimseye destūr dilemez destūr dilemek ḥācet (5) degül ḳapu geldigi yėrden ḳılmaz rüşvet ve ṭapu almaz Melikler ḳapucısı anı (6) yıġmaz ol gelmeyesi kimse anadan doġmadı ol durur, اَدِمُ يُفَرِّقُ اَلْجَمَاعَاتْ ya'nī ṭaġıdup giderici neştersüz ḳan alıcı durur, (7)اَللَّذَّاتْ alıcı durur, (8) mihirsüz cān alıcı durur, ne ḳocalaruŋ ḳocalığına ḥürmet ḳılur ne oġlanlaruŋ (9) oġlanlığına raḥmet ḳılur ol melekü'l-mevt durur, bugün baŋa göçmege (10) vaḳt durur, destūr vėrgil kim girsün, melekü'l-mevt içerü (11) girdi 'ālem faḫrine selām vėrdi peyġāmber başın şaldı, melekü'l-mevtden (12) selām aldı eyitdi جِئتَ زَايِراً أَمْ قَابِضَاً يَا مَلَكُ اَلمَوْتِ yā melekü'l-mevt ne işe (13) geldüŋ ziyārete mi geldüŋ yā cān almaġa melekü'l-mevt eyitdi (14) yā Ḥabīb ḥażret ve يَا رَسُوْلِ رَبِّ اَلعِزَّتِ اللهُ يُقْرِئُكَ اَلسَّلَامْ (15) Taŋrı **[Y 121a]** saŋa selām ḳıldı ve hezārān dürūz vėrdi eyitdi kim **[280a][682] [B 258b]** (1) dünyādaki 'ömrüŋ doŋandı ecelüŋ yaḳın

[682] **[280a]** // 1 dünyādaki: Y1 dünyādan / ḳavuşası: B1 ḳavışası // 2 senüŋ durur: B2, Y2 senüŋdür / ḳavuşġıl: B2 ḳavışġıl / (2, 3) dilerseŋ: B3 dilerseŋ / anda: B3 bunda / şerbeti durur: B3 şerbetidür / yok: B4 kim // 4 olmaz: B4 yok / menzilü durur: B4 menzilüdür, Y3 yok / yoḳ: Y3 yoḳdur // 5 dirilik: B5 dirlik // 6 gelmelü durur: B6, Y4 gelmelüdür // 7 bes: B7, Y5 pes // 8 elin: B8 el // (9, 10) bir laḥża amān vėrgil: B8 yok // 12 yoḳaru: B11 yok / (12, 13, 14): Y'de yok // 15 nişe: Y8 niçün / ta'ziyyetüŋ çün: Y8 ta'ziyetüŋ içün **[280b]** // (1-4): Y'de yok // 1 yok: B14 dek / firişteleri: B15 ferişteleri / levḥ ḳalem firişteleri bile: B15 ḳamu ḳara ṭon // 2 geydiler-idi ḳat gök firişteleri ḳamu ḳara geydiler: B15 yok // 3

geldi dost dosta ḳavuşası vaḳt (2) oldı imdi dileŋ senüŋ durur, dilerseŋ ḳatarlaġıl Çalab'uŋa ḳavuşġıl dilemez(3)seŋ anda olġıl eydür, yā melekü'l-mevt bu ölüm şerbeti durur, içmeyince (4) çāre olmaz bu dünyā bir ḫarāb menizlü durur, göçmeyince çāre yoḳ her (5) kime kim dirilik şarābın içürdiler anuŋ ḳulaġına ölüm ḥalḳasın geçürdiler (6) ölüm gelmelü durur, gelmiş gerek cānlu kimse çāresüz olmış gerek (7)لرَّفِيْقُ الأَعْلَىْ bes melekü'l-mevt durdı Muṣṭafā ḳarşusına (8) ḳaṣd ḳıldı kim cān almaġa elin ṣuna Muṣṭafā eydür, yā melekü'l-mevt (9) bir dem amān vėrgil kim ḳarındaşum Cebrā'īl gelsün bir laḥẓa amān (10) vėrgil oloḳ dem fermān ḳıldı rabbü'l-'alemin indi peyki ḥażret (11) Cebrā'īl-i emīn 'aleyhi's-selām eyitdi e's-selāmün 'aleyke yā seyyide'l-mürselin (12) oturdı peyġāmberüŋ başın ḳatına melekü'l-mevt yuḳaru peyġāmberüŋ yüzine (13) baḳdı, Cebrā'īl ḳanadın yaymış egnine ḳara ṭon gėymiş eydür, yā (14) Cebrā'īl ḳanaduŋ nişe yayduŋ eydür, senüŋ 'izzetiŋüçün eydür, ḳara ṭon (15) nişe gėydüŋ eydür, senüŋ ta'zīyyetüŋ çün eydür, yā ḥabībe'r-raḥmān bu ḳara **[280b]** (1) ṭonı yaluŋuz bengėymedüm 'arş kürs firişteleri levḥ [ü] ḳalem firişteleri bile (2) gėydiler-idi ḳat gök firişteleri ḳamu ḳara gėydiler senüŋ **[B 159a]** canuŋ (3) gelesine baḳarlar ve gėyüp dururlar ėy cānlar ol gün peyġāmberüŋ yaŋaḳları (4) güli ṣolmış-ıdı gözi bıŋarları yaş birle ṭolmış-ıdı Cebrā'īl (5) baḳdı anı gördi eydür, yā Seyyid nişe aġlarsın bizüm göŋlümüz ġayġu (6) birle ṭolmış nişe ṭaġlarsın Muḥammedi Muṣṭafā ṣallallahi 'aleyhi ve's-sellem (7) eydür, yā Cebrā'īl Ḥaḳ'dan ne ḫaber getürdüŋ eydüvėrgil işbu göŋlüm (8) derdine dermān olsun Cebrā'īl eydür, firişteler saŋa baḳarlar kim (9) vėresin, göŋüller ḳapuları senüŋ-çün açdılar, ḥūr u ġılmān senüŋ cānuŋa (10) gėyürler kim ṣaçu saçalar, 'ālem faḫri eydür, yā Cebrā'īl saŋa gök ḳapularından (11) ve uçmaḳdan

---

gelesine baḳarlar ve gėyüb dururlar: B1 gelesine geyürler // 4 güli: B1yok / gözi: B2 gözleri / bıŋarları: B2 bıŋarı / yaş birle: B2 yaş-ile // 5 baḳdı: B2 baḳmış-ıdı / göŋlümüz: B3 göŋlümüzi / (5, 6) ġayġu birle: B3, Y10 ḳayġu-y-ıla / ṭolmış: B3 yok / ṭaġlarsın: Y11 daġlarsın / nişe: B3 yok / Muḥammedi: B3 yok / ṣallallahi 'aleyhi ve's-sellem: B3 yok // 7 eydüvėrgil: B4 eyitgil // 8 olsun: B4, Y12 ḳılġıl / yok: B5 Muṣṭafā / firişteler: B5 ferişteler // 9 göŋüller: B5 göŋülleri / ḳapuları: Y12 ḳapusın / açdılar: B6 açarlar, Y12 açup / yok: Y12 gelesin dėyü / cānuŋa: B6 cānuŋ-çun // 10 'ālem faḫri: Y14 resūl // 11 yok: B8 ve / ṣormazvan: B8 ṣormazın / yok: B8 eydür

ṣormazın yāḥūd ġılmāndan ṣormazvan أَوَّلُ مَنْ تَشَقَّقُ (12)[683] لأَرْضُ عَنْهُ أَنْتَ وَ أَوَّلُ الشَّافِعُ المُشَفَّعُ أَنْتَeydür, ḳamu ḫalḳ(13)dan ilerü yėr yarılup ilk sen çıḳasın dükeli peyġāmberlerden öŋdin (14) ümmetüŋe sen şefā'at ėdesin eydür, Cebrā'īl benüm ümīẕüm daḫı artuḳu(15)dur bunda ben anı ṣormazam senden eydür مِفْتَاحُ الجَنَّةِ بِيَدِكَ **[281a]** (1) يَوْمَ القِيْمَةِ yarın senüŋ elüŋde ola, uçmaḳ kilidi ve senüŋ şefā'atüŋ (2) bola, ümmet ümīẕi eydür, yā Cebrā'īl baŋa bir nesne eyitgil beni anuŋ birle (3) güvendürgil benüm ḳayġum ṣavġıl sevündürgil benüm ġayġum ne uçmaḳ (4) içün ve ne daḫı yėrden **[Y 121b]** ḳapmaḳ çün durur, benüm ġayġum yazuḳlu ümmet çün (5) durur, Cebrā'īl **[B 259b]** eydür, yā Muḥammed عَلَى جَمِيْعِ الأَنْبِيَاءِ يَا مُحَمَّدْ الجَنَّةُ مُحَرَّمَةٌ عَلَى جَمِيْعِ الأُمَمِ حَتَّىْ تَدْخُلَهَا أَنْتَ وَ أَمَّتُكَ (6) eydür, uçmaḳ ḥarām durur, ḳamu (7) peyġāmberler üzre tā sen girmeyince daḫı ḥarām olmışı durur, ümmetler üzre tā (8) senüŋ ümmetüŋ girmeyince فَقَالَ الآنَ قَرَّتْ عَيْنِيْ وَ طَابَ قَلْبِيْ eydür, (9) yā Cebrā'īl uş imdi gözüm açıldı ve göŋlüm ḫoş oldı yā melekü'l-mevt (10) sen imdi ilerü gelgil Taŋrı emrin yėrine getürgil melekü'l-mevt ilerü geldi (11) Cebrā'īl-i emīn ṣaġdan oturdı Mīkā'īl ṣoldan yine oturdı (12) ve İsrāfīl ḳatında oturdı ve İsmā'īl kim dünyā gögi ḫazīne(13)dārı durur, ayaḳı ḳatında oturdı rıżvān ileyinde oturdı iki (14) elinde ḥulle dutardı melekü'l-mevt cān almaġa iverdi ṣaġ eli (15) birle cān ġavzardı peyġāmber gözin süzüp baḳardı alnından der **[281b]** (1) sızup aḳardı yā melekü'l-mevt dėr peyġāmber ḫażret şindiden (2) tā ḳıyāmata degin niçe kim cān acıġın benüm

---

[683] // 13 yarılup: B9 yarılıp / öŋdin: B10, Y ilk // 14 ėdesin: B10, Y15 ḳılasın / yok: B11 yā / (14, 15) artuḳudur: B11 artuḳdur, Y16 artuġraḳdur **[281a]** // (1, 2). Y'de yok // 1 yarın: B12 yok / ve: B12 ve // 2 bola, : B13 ola, / anuŋ birle: B13 anuŋ-ıla // 3 güvendürgil: B14 göndergil / sevündürgil: B14 sevindirgil / ṣavġıl: Y17 ṣolsun / yok: Y17 yā Cebrā'īl / (3, 4) uçmaḳ içün: B14 uçmaġ-ıçun / ve : B14 yok / ḳapmaḳ çün durur: B15 ḳapmaġ-ıçundur, Y1 ḳapmaġ-ıçun / ġayġum: B15, Y1 ḳayġum / yok: Y1 bir avuc / (4, 5) ümmet çün durur: B15, Y1 ümmet-içündür / yok: B15 benüm derdüm dėdi / eydür: B1 eyitdi // 6 yok: B2 eydür,/ ḥarām durur: B2 ḥarāmdur, Y1 ḥarām olmışdur // 7 peyġāmberler üzre: B2 peyġāmberlere / daḫı ḥarām olmışı durur,ümmetler üzre tā: B3 yok, Y2 ḥarām olmışıdur tāsenüŋ ümmetüŋ // 9 açıldı: B4 aydın oldı / yā melekü'l-mevt: Y3 'azrā'īl / yok: B4 ve // 10 sen imdi: B5 imdi sen // 11 ṣaġdan: B6 ṣaġdın, Y4 ṣaġ yaŋa / ṣoldan: B7 ṣoldın, Y4 ṣol yaŋa // 12 kim: B7 yok / (12, 13) ḫazīnedārı durur: B (7, 8) ḫazīnedārıdur, Y5 ḳapucıdur // (14, 15) eli birle: B9 eli-y-ile /ġavzardı: B9, Y6 ḳavzardı /dar: B10 darı **[281b]** // 1 dėr: B10 eyitdi / yok // (B(10, 11, 12, 13, 14): B14 yok / şindiden: B14 şimdiden // 2 niçe kim: B15 ne ḳadar / acıġın:Y7 acuġın / yok: B15 olursa / buncılayın ise: B15 yok // 3 baŋa: B15 yok / dek: B1, Y8 yok / ümmetüme: B1 buları / ḳaçan: B1, Y8 yok // 4 Muṣṭafā: B1 Muḥammed, Y8 yok / eyitdise: B1 dėdi / yok: B2 elinde / eli birle: B2 eli-y-ile // 5 ururdı: B2, Y9 saçardı / eydürdi: B2 yok

ümmetüme olursa buncılayın ise ḳamusın (3) baŋa ve benüm cānuma **[B 260a]** urġıl, ölüm vaḳtında dek ümmetümi yumşaḳ dutġıl, ḳaçan (4) Muṣṭafā bu sözi eyitdise andan elinde bir çanaḳ ṣu aldı eli birle ṣuyı (5) yüzine ururdı eydürdi اللهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْ سَكَرَاتِ المَوْتِ (6)[684] dėr-idi melekü'l-mevt Ḥaḳ Ta'ālā buyruġın yėrine getürdi peyġāmberüŋ ṭatlu (7) cānın götürdi Taŋrı 'azze ve celle ī̇dünyāyı ve āḫireti anuŋ dost(8)lıġına yaratdı on sekiz biŋ 'ālemi anuŋ-çun dürütdi ol ölmedin ḳurtılmadı (9) kim ḳurtıla daḫı anuŋ yüzine utanmadı kiminüz yüzine ḳurtıla beyit

(10) Faḫri 'ālem dünyā degşürdi ol andan
Bellü bilgil kimsene ḳalmaz bunda

(11) Eyle varġıl durmaġıl olma oṣaŋ
Mü'[mi]n-iseŋ ger var-ısa 'aḳl sende

(12) Dünyā işi cümle yıldur tī̇z geçer ol
Eyü fi'lüŋ iş ola saŋa sinde

(13) Ḥaḳ ḥabī̇bi ol Muḥammed'e āḫiret görki
Geçdi burdan andyuḳ bir imdi ḳanda

(14) Ol zamān kim geldi ölüm aġlar-ıdı
Ümmeti dip ṭatlu cān ḥulḳumında

(15) Cān vėrürken begi ḥażret Cebrā'ī̇l'den
Ümmetin ṣorar-ıdı cān buŋında

[282a] (1) Cānāvarlar aġlarlardı zārı birle
Daġda ṭaşda yėr yüzinde yėr ḳumunda

[684] // 6 yok: B3 Ta'ālā // 7 yok:Y11 imdi 'azī̇z men şol kişi kim / dünyāyı: B5 dünyā // 8 ölmedin: B6 ölmeden // 9 kim ḳurtıla dalı anuŋ yüzine utanmadı kiminüz yüzine ḳurtıla: B6 yok / beyit: B ve Y'de yok

(2) Gėydiler yaş ṭonını hem gökler ehli

At ṭutuldı ḳalmadı yaḫtu gökde

(3) Faḫri ‘ālem dīn çırāġı böyle ölse

Ne ḳılasın <ėy> ‘acab sen ėy ‘āṣī bende

(4)[685] vefāt-ı İbrāhīm اللَّهُمَّ رَبَّنَا تَوَفَّنَا مُسْلِمِيْنَ ėy dost ġaflet uyḳusından uyanuŋ, (5) ḫalḳı faẓlına dayanuŋ ve anuŋ muḥabbeti birle boynuŋ ṭā’ate yöneldü yazuġa (6) girüp ṭā’ate oṣaŋ olmaŋ, ölüm size gelür yürür oṣaŋ olmaŋ, Çalab’dan ayruḳ (7) kimseye yaldanmaŋ, saḳınuŋ dünyāya aldanmaŋ, özüŋüzi yavuz işe ü(8)ndemeŋ, dünyāya yarşıġup āḫireti unutmaŋ, ilk menzil ölüm durur, siz (9) bu aḥvāli bileli delim durur, ölüm yigitler ḥamlesinden ḳorḳmaz baylaruŋ rişveti (10) birle gėrü dönmez yoḳsulları esirgemez ‘avratlara raḥmet ḳılmaz ġarīblere (11) mühlet vėrmez ol selām milletlü ‘Alī himmetlü ḫullet ḫilḳatlü İbrāhīm-i (12) Ḫalīl günlerde bir gün sarāy ḳapusında otururdı melekü’l-mevt (13) geldi, görklü **[B 260b]** ṣūret birle selām ḳıldı ve İbrāhīm ‘aleyhi’s-selām **[Y 122a]** selām (14) aldı andan eyitdi مَنْ أَنْتَ أَيُّهَا الرَّجَال فَإِنِّيْ أَرَاكَ فِيْ كَمَالِ الحُسْنِ (15) sen ne ersin kim ben senüŋ gibi görklü er görmedüm gördügüm yoḳ فَقَالَ أَنَا مَلَكُ melekü’l**[282b]**(1)-mevt yā ḫalilü’r-raḥman eyitdi ben melekü’l-mevt em İbrāhīm eyitdi

---

[685] **[282a]** // 4 vefāt-ı ‘İbrāhīm aleyhi Allah ṣalavatu’r-raḥmān: B(6, 7) vefāṭ-ı İbrāhime’l- ḫalīl ‘aleyhi’s-selām, Y12 vefāt-ı İbrāhīmü’l-ḫalīl ṣalavatu’-raḥmān ‘aleyhi / dost: B7, Y12 dostlar // 5 dayanuŋ: B7 ṭayanuŋ / muḥabbeti birle: B7 muḥabbeti-y-ile / (5, 6) boynuŋ ṭā’ate yöneldü yazuġa girüb: B8 boyanuŋ yazuḳa ögredüb, Y13 ṭā’ate ḳovanuŋ yazuġa ögretüb / yok: Y13 tevbeye / olmaŋ: B8, Y13 ḳılmaŋ / gelür yürür: B9 gelüyürir / ayruḳ: B8 artuḳ // 8 unutmaŋ: B9 unıtmaŋ / ölüm durur: B11, Y15 ölümdür // 9 delim durur: B12 delimdür / (9, 10) rişveti birle: B12 rişveti-y-ile, Y16 rişvetin / gėrü dönmez: Y16 almaz / raḥmet: B13 raḥm / ġarībler: B13 ġarīblere // 11 ḫilḳatlü: B14 ḫil’atlü /(11, 12) İbrāhīm ḫalīl: Y(16, 17) İbrāhīm İbrāhīmü’l-ḫalīl / günlerde: Y17 yok / sarāy: B15 sarāyı // 13 ṣūret birle: B1 ṣūret-ile / yok: B1 aŋa / ḳıldı: B1 vėrdi / ve: B1 yok / ‘aleyhi’s-selām: Y17 yok // 15 senüŋ gibi görklü er görmedüm gördügüm yoḳ: B3 seni kemāli ḫüsünde görüven / Y1 senüŋ gibi görklü ṣūretlü kişi gördügüm yoḳ **[282b]** // 3 ṣūret kim senüŋ var: B6 ṣuret-ile kim / gelürsin: Y2 gelesin / yok: B6 sen // 4 ben peyġāmbere: B7 ḫalīlü’r-raḫman ben / ve: B7 yok / mürsellere: B7 mürsel peyġāmberlere / ṣūret birle: B7 ṣūret-ile / (4, 5) gelürem: B7 gelürven / yok: Y3 yā ḫalīlü’l-raḥmān/ ṣūret birle: B8 ṣūret-ile / (5, 6) gelürsin ve: B8 yok / nite: B8 nice // 8 yok: B11 ‘aleyh çün // 9 ögündi: B1 oġınısardı / yok: B11 çaġırdı // 10 evvelki ṣūretüŋe döngil: B12 döngil evvelki ṣūretüŋe / ṣūretiŋe: B12 ṣūrete // 11 döndi: B13 girdi // 13 ṣūret birle: B14 ṣūret-ile / gördi ise: B15 gördi / aŋa düşkār geldi: B15 yigrendi, Y7 düşvār

(2) مَنِ الَّذِيْ يَكْرَهُ المَوْتَ وَ أنْتَ عَلَى هَذِهِ الصُّورَةُ يَا مَلَكُ المَوْتِ yā melekü’l-mevt bunuŋ (3) gibi görklü ṣūret kim senüŋ var cān almaġa gelürsin hiç kimseye (4) ölüm güç gelmeye eyitdi ben peyġāmbere ve mürsellere bu ṣūret birle ge(5)lürem eyitdi yā melekü’l-mevt ol ṣūret birle kim müşriklere gelür(6)sin ve kāfirlere nite görünürsin baŋa göster فَحَوَّلَ وَ تَحَوَّلَ لَهُ فِيْ تِلْكَ الصُّورَةِ (7) مَلَكُ المَوْتِ وَجْهَهُ melekü’l-mevt yüzin döndürdi, ol ṣūret (8) gösterdi kim müşriklere görünürdi İbrāhīm anı gördi (9) oġundı eydür, yā melekü’l-mevt يَا مَلَكُ المَوْتِ عُدْ إِلَىْ صُوْرَتُكَ الأوَّلْ eydür kim (10) evvelki ṣūretüŋe döngil kim ben bu ṣūret-ile görmege döyemezem melekü’l-mevt (11) bayaġı ṣūretine döndi وَكَرِهْتُ المَوْتَ بَعْدَ تِلْكَ الصُّوْرَةُ(12)أنْ كَانَ رَاهُ عَلَىْ ḳaçan kim İbrāhīm Ḫalīlü’r-raḥmanu melekü’l-mevti ol (13) ṣūret birle gördi ise ölüm aŋa düşkār geldi eyitdi yā melekü’l-(14)mevt Çalap celle celālühū **[B 261a]**[686] baŋa dost dėdi, وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ İbrāhīm (15) Ḫalīlin hiç dost gördüŋmi kim dostı cānına ḳaṣd ḳıla melekü’l-**[283a]** (1) mevt eyitdi yā İbrāhīm hiç dost gördüŋ mi kim dostdan cānın (2) diriġā duta Ḫalīl bu sözi ėşitdi-y-ise göŋli meyl ėtdi dost adın (3) ėşitdise cānı diŋlendi eyitdi keşke imdi biŋ cān bulsam (4) ḳamusın dost çün fidā‘ ḳılsam

beyit

اِي جَانْ اَزْ تُو مُرَادْ اِيمَانْ اَزْ تُو

(5) اِيمَانِ مَا مَسْتَانْ جَانْ نِي دِرِنيغ اَزْ تُو

Bu cān senden īmān senden

(6) Alma īmānı dirīġ degül cān senden

---

686 / dost: Y7 dostum // 15 mü: B1 mi / ḳıla: B2 eyleye **[283a]** // 1 eyitdi: Y8 eydür// 2 duta: B3 eyledi / yok: B4 çün / ėşitdi-y-ise: B4 ėşitdi / meyl ėtdi: B4 aŋıldı / yok: B4 ve // 3 ėşitdise: B4 ėşitdi / cān: B5 cānum / bolsam: B5 olsa // 4 dost çün: B5 dost-ıçun, Y10 dost yolına / fidā: B5 fidi / ḳılsam: B5 ḳıla-y-ıdum / beyit: B ve Y’ de yok // 7 ėy ḫuzāvende: Y11 ilāhi ḥażretüŋden / vėrmegil: B7 vėrme dėmiş-idi //8 nidā: B7 nidī / yok: B7 eyitdi // 9 sekzen: B9 seksen / yok: B9 dost // 10 geldi: B10 ėrdi // 12 görindi: B12 yok / ėy: B12 yā / senüŋ: B12 yok / yok: B12 hic / (12, 13) eyitdi ėy Taŋrı Ḫalili senüŋ ḳatuŋda ṭa’ām varmı eyitdi var: Y’de yok / bu: B13 bir / ḳocaya: B13 ḫocaya // 14 ḳocanuŋ: B13 ḳoca / ṣūreti birle: B14 ṣūreti-y-ile / görünüb: B14 görinüb // 15 yok: B15 ol **[283b]** // 1 ditrerdi: B15 ditredi / loḳması: B15 loḳmasın / düşerdi: B15 düşürdi / yok: B1 aġzına alsa // 2 ḫāyaller: Y17 ḫāli / göründise: B2 görindi / (3, 4, 5): Y’de yok // 4 yok: B3 yok / ṭa’ām birle: B4 ta’ām-ıla / dirlügüŋ: B4 dirlik // 5 iken dolanmaz: B5 yok

Bir niçeler rivāyet ḳılurlar kim İbrāhīm (7) du‘ā ḳıldı, eyitdi ėy Ḫuẕāvendā ben ölüm dilemeyince baŋa ölüm vėrmegil Taŋrı (8) ‘azze ve celle nidā ḳıldı yā İbrāhīm sen ölüm dilemeyince ben saŋa ölüm vėrmeyem, (9) ḳaçan kim İbrāhīm yüz sekzen dört yaşadı-y-ısa yaşı yėtdi ‘ömri (10) dükendi eceli geldi عَلَيْهِ (11) وَ جَاءَ مَلَكُ المَوْتِ عَلَىٰ صُورَةِ شَيْخٍ وَدَخَلَ melekü’l-mevt geldi (12) bir ḳoca ṣūretinde aŋa görindi فَقَالَ هَلْ عِنْدَكَ مِنْ طَعَامٍ يَا خَلِيْلُ الرَّحْمَنُ eyitdi ėy Taŋrı ḫalīli senüŋ ḳatuŋda hiç (13) ṭa’ām varmı eyitdi, var, İbrāhīm bu ḳocaya ṭa’ām getürdi ol (14) ḳocanuŋ ileyinde ḳodı melekü’l-mevt ḳoca ṣūreti birle görünüp (15) ol ṭa’āmdan yėyü başladı ḳaçan bir loḳma ḫonçadan getürdi eli **[283b]** (1) ditrerdi loḳması gėrü ḫonçaya düşerdi **[B 261b]** eger aġzına alsa aġzından gėrü düşerdi (2) iki azusından yarı aḳardı İbrāhīm’e bu ḫāyaller göründise eyitdi أَيُّهَا (3) الشَّيْخُ مَا تَصْنَعُ بِهَذَا الطَّعَامِ وَ أَنْتَ كَمَالاَ تَسْتَقِرْ عَلَىٰ يَدِكَ وَفِيْ فِيْكَ(4) eydür, yā şeyḫ ne ḳılursın bu ṭa’ām birle nite dirlügüŋ ėdürsin bu ḫāl (5)[687] içinde kim loḳma elüŋde iken dölenmez aġzunda eglenmez إِنِّيْ قَدْ شِخْتُ وَ لَسْتُ أَتَمَكَّنُ مِنْهُ (6) فَقَالَ يَا خَلِيْلُ الرَّحْمَنُ eyitdi yā Taŋrı ḫalīli yaşum yėtdi (7) özüm **[Y 122b]** ḳoca oldum, yiġitlik benden gitdi, ṭa’ām aġzuma getürmege yaraġum (8) olmaz eyitdi, yā şeyḫ yaşuŋ ḳaç dėdi, eyitdi iki yüz bir yaş geçdüm (9) dėdi, إِلَى مِثْلِ حَالِكَ قَالَ نَعَمْ ثُمَّ دَعَا اللهُمَّ (10) قَالَ إِبْرَاهِيْمْ فَإِنِّيْ فِيْ المَاتَيْنِ إِلاَّ سَنَةً وَفِيْ سَنَتَيْنِ أُرِيْدُ أَنْ أَصْبِرُ İbrāhīm eyitdi, (11) yā şeyḫ ben iki yüzden bir eksük yaşadum iki yıldan ben daḫı sencileyin mi olurum (12) eyitdi, belī bencileyin olursun ol İbrāhīm el götürdi اِقْبِضْنِيْ إِلَيْكَ

---

[687] // 6 Taŋrı Ḫalīli: B5 Ḫalīl / yok: Y17 özüm // 7 ḳoca oldum: Y1 ḳocaldı / yigitlik benden gitdi: Y1 yigitlügüm gitdi / getürmege: Y1 iltmege / (7, 8) yaraġum olmaz: Y1 gücüm ḳalmadı / yok: Y1 ve eger iltsem yutmaġa ḳuvvetüm ḳalmadı / yaşuŋ ḳaç: Y2 nice yasadun eydür,/ yok: B7 oldı / eyitdi: B7 eydür,/ ḳaç dėdi: B7 kaçdur / yüz: B7 yüzden // 11 eksük: B10 eksügin / yaşadum: B10 yok / ben daḫı: B11 daḫı ben / olurum: B11 olurın, Y3 olurmen // 12 yok: B11 ol / yok: B11 andan // 13 yok: B12, Y4 imdi / alġıl: Y4 kendüzüne ḳavşurġıl // 14 ṣūreti birle: B13 ṣūretinde / gėrü: B13 yok // 15 gördi: Y5 göricek **[284a]** // 1 yok: B15 melekü’l-mevt // 2 berü ve: B1 yok / yok: Y6 benüm / yok: B1 ilerü // 3 İbrāhim: B2 İbrāhimüŋ // 4 secdeye: B3, Y7 sücūda / yok: B3 Ta’ālā // 5 ṭa’ātinde: B4 ṭā’atine // 6 yok: Y8 pes / ḳılsun: B5 degsün / şefaḳḳat birle: B5 şefaḳḳat-ıla / ḫalīl’üŋ // 7 ḳıldı: B5 eyledi / destān: B6 destānı / ‘illiyine: B6 ‘illiyin / derecesine: B6 derecesinde / ḳondı: B7 yok / ḳarabasından: B7 ḳarabasında / (8, 9) Melik celle celālühū ve ‘azzume şānehu: Y10 Ḥaḳ Ta’ālā // 9 yok: B8 eyitdi // 10 geçdi: B9, Y11 geçdüŋ / eyitdiler: B9 eyitdi // 11 dartdum: B10 çekdüm // 12 ġayġusın: B10, Y12 ḳayġusın / odın: B11 odı / ḳorḳsın: B11 ḳorḳusın, Y12 ḳorḳusından / yok: B11 andan şoŋra // 13 düşḫār: B12, Y12 düşvār / Melik-i cell cellālühū: Y13 yok // 14 vaḳtdan: B13 vaḳtan / ḳabıż u ervāḥ: B13 ḳabız-ı ervāḥ, Y13 yok / melekü’l-mevt: B13 meleke’l-mevt // 15 kim: B13 yok / vėrildi: B14 oldı / aylaḳ: B14 eyle

andan du‘ā ḳıldı eyitdi, (13) ilāhī imdi benüm cānumı alġıl dėdi, kendü ḳabżuŋa ḳavşurġıl dėdi, melekü’(14)l-mevt bir sā’at ġayıb oldı yine kendü ṣūreti birle gėrü geldi İbrāhīm (15) baḳdı gördi eyitdi, يَا مَلَكُ المَوْتِ إِنِّيْ قَدْ تَشَوَّقْتُ إِلَيْكَ مُنْذُ **[284a]** (1) رَأَيْتُ ذَلِكَ الشَّيْخِ eyitdi, ben saŋa müştāḳ oldum **[B 262a]** ol ḳocayı[688] gö(2)relden berü ve ben daḫı anuŋ gibi ölmedin benüm cānum alġıl melekü’l-mevt ilerü el (3) ṣundı İbrāhīm cānın almaġa İbrāhīm eyitdi, yā melekü’l-mevt, başum (4) secdeye ḳoyayım andan sen Ḥaḳ buyruġın yerine getür<di>gil ve cānumı tenümden (5) götürgil kim cānum dost ḥażretine varsun tenüm anuŋ ṭā‘atinde (6) ḳılsun pes melekü’l-mevt refḳ ve şefaḳḳat birle Ḫalīl’üŋ cānın ḳabż (7) ḳıldı Ḫalīl’üŋ cānı hezār destān ḳalıp ḳafesinden uçdı ‘illiyīne (8) derecesine ḳondı ḳurb ḳarābesinden ülfet şarabın içdi, Melik (9) celle celālühū ve ‘azzume şānehu ḫiṭāb ḳıldı, eyitdi, yā Ḫalīl’üm ölüm şerbetin nite (10) içdüŋ ve tenüŋ ḳorḳusından nite geçdi eyitdiler, ėy ḫuẕāvenda, oġlan(11)lıḳ ḥālinde in içinde zindān dartdum andan ṣoŋra oġul ḳurbān (12) ḳılmaḳ ġayġusın geçürdüm, andan ṣoŋra Nemrūd odın ḳorḳ[u]sın geçürdüm andan ṣoŋra (13) hiç ölüm acıġından düşḫār nesne görmedüm Melik-i celle celālühū ḫiṭāb (14) ḳıldı yā İbrāhīm ol vaḳtdan berü kim يَا مَلَكُ المَوْتِ إِنِّيْ قَدْ تَشَوَّقْتُ إِلَيْكَ مُنْذُ melekü’l-mevt (15) kim ḫalḳ cānın almaġa destūr vėrildi hiç kimse cānına aylaḳ yumşaḳ **[284b]**[689] (1) el ṣunmadı kim senüŋ cānuŋa ṣundı ve hiç kimsenüŋ cānın ol refīḳ (2) ve mudārā birle almadı kim senüŋ cānuŋ aldı ėy **[B 262b]** sübḥānallahı İbrāhīm (3) kim ḫullet ḳuvveti birle nübüvvet ḳudreti bile ölümde bunca ḥikāyet ḳılsa

---

[688] Metinde: ḳaçayı

[689] [689] **[284b]** // (1, 2): Y’de yok // 1 yok: B14 el / kimsenüŋ: B15 kimse / refiḳ: B15 refiḳ-ıla // 2 murād birle: B15 murādıla // 3 kim: B1 yok / ḳuvvet birle: B1 ḳuvvet-ile / ḳudreti bile: B1ḳudreti-y-ile / (3, 4) bunca ḥikāyet ḳılsa ve: B1 yok / ma’ṣiyet birle: B2 ma’ṣiyet-ile / göŋlü: B2 göŋlüŋ / ġaflet birle: B2 ġaflet-ile / şehvet birle: B3 şehvet-ile // 6 yok: Y17 ġāfilsin / ḳılduŋ: Y17 ḳılursın // 7 yok: Y17 zīrā ‘ālem faḫri buyurmışdur // 8 ṣaġraḳ durur: B6 ṣaġrakdur, Y1 şarābdur / yok: B6 kim / içmeyince: B6 içmedüŋ / yok: B6 daḫı / ḳapu durur: B6 ḳabrdür, Y1 ḳapudur / yok: B6 kim / girmeyince: B7 girmedüŋ // 10 dört biŋ: B7 biŋ dört / yok: Y2 nübüvvet // 11 kimsene: B7 kimse / ḳurtulmadı: B8, Y3 ḳurtılmadı / şerbeti: Y2 şarāb // 12 sen: B9 yok / uzun: B9 yaş / ölüm durur: B9 ölümdür // 13 bildürdi delim durur: B10 delimdür ki bildürdi / yok: B10 nite-kim eydür,// 14 ḳayırurlar: B11 ḳavurur, Y3 ḳayırur // 15 cigerler: B12 cigerleri **[285a]** // 3 iner: B15 ėrer // 4 yok: B15 ḳaçmaġa / demür birle: B1 demür-ile // 5 dükeli: B1 yok / bulası durur: B2 bulasıdur // yoḳ durur: B3 yoḳdur //7 dünyāda: B3 dünyede / yoḳ durur: B3 yoḳ / Muṣṭafā: B4 Muṣṭafā’ya // 8 bola-y-ıdı: B4 ola-y-ıdı

(4) ve cān acıġından böyle şikāyet ḳılsa sen bunca yazuḳ ve ma’ṣiyet birle, (5) göŋlü ṭolu ġaflet birle, gözüŋ ṭolu şehvet birle, ėy miskīn, emīn (6) oturmışsın ġāfilsin meger ölmemege berāt getürmişsin bu endīşe kim (7) sen ḳılduŋ ḥaḳīḳat bilgil kim yaŋılduŋ

شَارِبُهُ وَ القَبْرُ بَابٌ وَكُلُّ نَاسٍ دَاخِلُهُ (8) المَوْتُ كَأسٌ وَكُلُّ نَاسٍ ölüm **[Y 123a]** bir ṣaġraḳ durur kimse (9) ḳalmaya <anı>[690] anı içmeyince gūr bir ḳapu durur kimseye ḳalmaya aŋa girmeyince yüz (10) biŋ yigirmi dört biŋ peyġāmberler noḳṭası ‘işmet perdesi içinde nübüvvet (11) geçdiler ‘āḳıbet bu şerbeti içdiler kimesne bulardan ölümden ḳurtulmadı (12) sen daḫı hem ḳurtılmayasın niçe uzun yaşarsaŋ ucı hem ölüm durur, (13) Ḥaḳ bunı saŋa bildürdi delim durur,كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ey niçe (14) ḳullar ḳayırurlar ölüm ve niçe ḳavuşmışları ayırur ölüm لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ (15) niçe tāze cigerler yaḳar ölüm قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ niçe ‘imāret evler yıḳar ölüm **[285a]** (1)فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً sulṭanlar siyāseti anı yėŋmez, ḥekīmler (2) ḥikmeti anı yıġmaz, eger göge çıḳarsaŋ saŋa ėrer ve eger yere girürseŋ (3) ardunca iner eydür أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُdėr beyit

(4) Ölümden ṭaġ ḳazarsaŋ yėdi ḳat burc yaparsaŋ

Birinci dunç demür birle (5) dükeli ḳapusın ḳaparsaŋ

Ölüm seni bulası durur, niçeme uz yaparsaŋ

(6) وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ Taŋrı’dan ayruġa baḳa birlik yoḳdurur

(7) Dünyāda ölümsüz dirlik yoḳdurur

ve eger var-ımışsa Muḥammedi Muṣṭafā (8) bula-y-ıdı kim yüz biŋ yigirmi dört biŋ peyġāmberler anuŋ (9) nūrından yaradıldı ol ölümden ḳurtılmadı hiç kimse ḳurtılmaya (10)[691] Ḫuẕāvendā, ol sā’at içinde bize sen feryād ėrgil (Y8) vefāt-ı Ya’ḳūb (11) ’aleyh

[690] Metinde üstü çizilmiştir.
[691] / (3-10): Y nüshasında bulunmamaktadır.
yok: Y3 nice ḳulları ḳayırur ölüm ce niceler ḳavışmışlar Y4 ayırur ölüm nice tā cigerleri yıḳar ölüm nice ‘imāret evleri yıḳar ölüm sulṭānları siyāseti anı yeŋmez ve ḥikmetler Y5 ḥikmet anı yıġmaz eger göge çıḳarsaŋ saŋa ėrer ve eger yėre girürseŋ bile iner eger demürden ḳal’eye girürseŋ Y6 ḳurtılmayasın seni bulur Taŋrı’dan ayruġa birlik yoḳ dünyāya gelene dirlik yoḳ eger dirlik varmıssa Muḥammedi Muṣṭafā Y7 kim yüz biŋ yigirmi dört biŋ peyġāmberleri anuŋ nūrından yaratdı dünyāyı aḫiret anuŋ dostlıġına yaratdı Y8 ölümden ol ḳurtılmadı ben hīc kimse ḳurtılmaya ḫüẕāvenda ol sā’at içinde ḳullauma feryād sen ėrgil şeyṭān Y9 īmānumuz ḳaṣd ḳılup ‘azrā’īl cānumuza ḳaṣd ḳılduġı vaḳtın bize meded sen eylegil ol demde kelime-yi tevḥīd Y10 ve ḳu’ān ve īmān cānumuza yoldaş sen eydüvėrgil yārın ḳıyāmatuŋuz

nebiyyetü’l ve ‘Alīyye’l-selām Ya’ḳūb peyġāmbere ölüm sebebi oldı kim bir (12) gün yürürdi birisine uġrayu geldi gördi rengi görklü örtüler (13) birle örtmişler idi, dürlü dürlü döşekleri üründi döşenmiş idi (14) ve üküş kimseler ol sini bekler-idi ve ḳamusı yaşıl ṭonlar gėyürlerdi (15) Ya’ḳūb peyġāmber ‘aleyhi’s-selām bunlara eyitdi لِمَنْ هَذَا القَبْرُ **[285b]** (1) işbu gūr kimüŋ durur, eyitdiler bir Taŋrı’nuŋ üründi ḳulı gūrı durur, (2) فَقَالَ مَنْ أَنْتُمْeyitdi siz kimlersiz قَالُوا نَحْنَا مَلَائِكَةُ رَبِّنَا eyitdiler (3) biz Taŋrımuz firişteleriyüz Ya’ḳūb ol gūr içinde baḳdı ol gūr (4) aŋa bir ulu sarāy gibi göründi ve ol sarāy içinde altundan gümişden (5) menberler göründi **[B 263b]** ve ol menberler üsdinde görklü yüzlü ḳavümler göründi (6) kim otururlardı فَقَالَ مَنْ هَؤُلاَءِ عَلَىْ هَذِهِ المَنَابِرِ eyitdi işbu (7) menber üzre oturanlar kimler durur أَلُوا هَؤَلاَءِ خَلِيْلُ اللهِ وَ أَوْلاَدُهُ(8) eyitdiler **[Y 123b]** bu Taŋrı Ḫalīl’i İbrāhīm ‘aleyhi’s-selām ve anuŋ oġlanları durur, Ya’ḳūb (9) peyġāmber ‘aleyhi’s-selām ḳaçan kim İbrāhīm adın ėşitdi ise iştiyāḳ (10) birle nefes urdı eyitdi وَاشَوْقَاهُ إِلَىْ لِقَاءِ إِخْوَانِيْ وَ أَجْدَادِيْ(11) eyitdi İbrāhīm benüm durur ve İsḥāḳ atam durur ve Sāre benüm anam durur ve (12) bunları görmege benüm ārzūm iken bol durur, yavlaḳ ḳatıdur, destūr ola mı kim girsem bulara (13) selām ḳılam فَقَالَتِ المَلَائِكَةُ أَنَّهُ لاَ يَدْخُلُ عَلَيْهِمِ إِلاَّ هَذَا الكَاسَ(14) مَنْ شَرِبَ firişteler bir ṣaġraḳ ṣarāb getürdiler eyitdiler hiç kimse (15) bularuŋ üzre girmek yoḳdur, meger ol kimse kim bu ṣaġraḳdaġı ṣarābı içe dėdiler

---

yüzümüzü ḳara ḳoparup bizüm yüzümüz Y11 ḳara is içün Muḥammedi Muṣṭafā ḥażretinde utandurmaġıl // 10 feryād: B6 feryāẕ / yok: Y11 el-meclis-i // 11 ’aleyh nebiyyetü’l ve ‘Aliyye islām: B7 ‘aleyhi’s-selām, Y(11, 12) ‘aleyhi’ṣ-ṣalavatü’l- ve’s-sellem / ölüm:B7 ölümi / oldı kim: Y12 oldurkim // 12 yürürdi: B7 yürirdi / uġrayu: B8 uġradı / geldi: B8 yok / yok: Y12 anuŋ gibi / (12, 13) örtüler birle: B8 örtüler-ile / örtmişler idi: B8 örtmişlerdi / orundı: B9 yörendi / döşenmiş idi: B9 döşenmiş-idi //14 beklerdi: B10 beklerlerdi / ṭonlar: B10 ṭon / kimseler: Y13 kişiler / ṭonlar: Y14 ṭon // 15 peyġāmber: B10 yok / ‘aleyhi’-selām: Y14 yok / bunlara: B11 bulara **[285b]** // 1 gūr: B11 sin / kimüŋ durur: B11 kimüŋdür / yok: B11 dėdi / gūrı durur: B12 sinidür / yok: B12 dėdiler // 2 yok: B12 siz // 3 Taŋrımuz: B13 Taŋrı’nuŋ / firişteleri: B13 melā’īklerivüz // 4 göründi: B15 görindi, Y16 gördi // 5 menberler: B15, Y16 minberler / göründi: B15 görindi / menberler: B1 minberler / üsdinde: B1 üzere / ḳavümler: B1 ḳavmler / göründi: B1 görindi // 7 menber: B2 minberler / üzre: B2 üzere / kimler durur: B2, Y17 kimlerdür // 8 İbrāhīm ‘aleyhi’s-selām: B3, Y1 İbrāhīmdür / oġlanları durur: B4, Y1 oġlanlarıdur // 9 peyġāmber ‘aleyhi’s-selām: Y1 yok / ėşitdi ise: B4 ėşitdi, Y1 ėşitdi-y-ise / (9, 10) iştiyāḳ birle: B5 iştiyāk-ıla // 11 benüm durur: B6 benümdür, Y2 benüm dedem durur,/ yok: B6 dedemdür / yok: B6 benüm / atam durur: B6, Y2 atamdur / sāre: B6 ve sāre / anam durur: B6, Y2 anamdur // 12 bunları: B7 buları / bol durur: B7, Y3 yok / yok: B7 yavlaḳ ḳatıdur / yok: B7 ve // 13 ḳılam: B8 ḳılsam, Y3 vėrsem // 14 firişteler: B9 ferişteler // 15 üzre: B10 üzere, Y4 üzerine / yok: B10 bu / yok: B11, Y4 dėdiler

Ya’ḳūb **[286a]**[692] (1) peyġāmber ‘aleyhi’s-selām eyle ṣandı kim ol destūr dilemek şarābı (2) durur, bilmedi kim ol ölüm şarābı durur, ṣundı bunlaruŋ elinden aldı (3) götürdi içdi فَلَمَّا شَرِبَهُ خَرَّ مَيِّتًا ḳaçan kim anı içdise (4) düşdi cān teslīm ḳıldı رَحِمَهُ اللهُ عَلَيْهِ

beyit

Bilsedüŋ bir ol ne şarāb olur

(5) Kim içerse dünyāsı ḫarāb olur

Sarāy u köşkü ḳubbe ol gūra girür

(6) Yaṣduġı ṭaş örtüsi türāb olur

فَغَسَلَهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَنِ وَ كَفَّنُوْهُ بِاَكْفَانٍ مِنَ الجَنَّةِ (7) ḳaçan Ya’ḳūb ‘aleyhi’s-selām cān ḥaḳa ışmarladı (8) firişteler birisi anı yudı ve uçmaḳdan kefen **[B 264a]** getürdiler Ya’ḳūb’a (9) ṣardılar andan Ya’ḳūb oġlanlarından birisi ilerü geçdi ḳarındaş(10)ları birle atası üzre namāz ḳıldı, İsḥāḳ sini yanında gūra ḳodılar (11) dört sin durur, dörtdi daḫı bir yėrde durur, evvel İbrāhīm sini durur, ikinci (12) İsḥāḳ, üçünci Sāre’nüŋ, dördünci Ya’ḳūb peyġāmberüŋ ‘aleyhi’s-selām andan (13) Ya’ḳūb oġlanları durdılar Yūsuf’a ‘aleyhi’s-selām vardılar ve ataları (14) ölüminden ḫaber vėrdiler فَحَزَنَ عَلَىٰ ذَلِكَ وَبَكَا بُكَاءً شَدِيْدَاً Yūsuf atası (15) ölümin ėşitdi ise yavlaḳ ḳatı aġladı zarı ḳıldı ġayġulandı eyitdi رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ(1) eyitdi (2) Ḫuẕāvendā baŋa dünyā **[286b]**

---

[692] **[286a]** // 1 ‘aleyhi’s-selām: B11, Y5 yok / eyle: B11 yok / (1, 2) şarābı durur: B12 şarābıdur, Y5 şarābıdur / şarābı durur: B12 şarābıdur / bunlaruŋ: B12, Y5 bularuŋ // 3 götürdi: Y6 yok / içerse: B13 icdi // 4 cān teslīm ḳıldı: B13 öldi / beyit: B ve Y’de yok // 7’aleyhi’s-selām: B15 ‘aleyh / cān: Y6 cānın // 8 firişteler: B15 fèrişteler, Y6 feriştelerüŋ / anı: Y7 yok / getürdiler: Y7 getürüb // 9 andan: B1 yok / geçdi: Y7 geçüb / (9, 10) ḳarındaşları birle: B1 ḳarındaşları-y-ıla / üzre: B2, Y8 üzere / ḳıldı: Y8 ḳıldılar / yok: Y8 peyġāmber / yanında: B3, Y8 ḳatında // 11 dörtdi: B3, Y8 dördi / daḫı: B3 yok / yėrde durur: B3, Y8 yėrdedür / evvel: B3 yok / sini durur: B3 sini // 12 yok: B3 sini / dördünci: B3 dördinci // 13 ‘aleyhi’s-selām: B5, Y9 yok // 14 yok: B6 Yūsuf / atası: B6 atasınuŋ // 15 ise: B6 yok / ḳatı aġladı zarı ḳıldı ġayġulandı: B7 ḳayurdı zārılıḳ ḳılup aġladı andan, Y10 yavlaḳ aġladı zārı ḳılup ḳayġurdı **[286b]** // 2 milkin: B7 mülketin, Y11 milketin // 3 ḳavuşdurduŋ: B9 ḳavışdurduŋ // 4 ḳuyudan: B10 ḳuyıda, Y12 ḳuyuda / ıyşsuz: Y12 yaluŋuz // 5 üzre: B11, Y12 üzerüme / imdi: Y13 imden gėrü // 6 cānum: B12 cānumı / ḳavşurġıl: B12 ḳavışdurġıl // 7 yok: Y13 Ḥaḳ Ta’ālā / kimseyene: B1 kimse / (7-10): Y’de yok // 10 yok: B1 eyitdi // 11 öldicidür: B2 ölücidür // 12 yok: Y14 imdi // 13 yok: B3 var / yok: Y15 ḳaldı anı daḫı yaşaġıl / tamām ola: Y15 yok // 14 ḳavşuram: B5 ḳavışduram / yok: Y(15, 16) Ḥaḳ Ta’ālā ḥażretinden Yūsuf bu ḫiṭāb gelicek Yūsuf yüz yère urup du’ā ḳıldı

milkin vėrdüŋ ve ta‘bīr ‘ilmin ögretdüŋ ḳarında(3)şlarumı baŋa ḳavuşdurduŋ, düşümde gördügüm uyanuḳda baŋa vėrdüŋ (4) قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا ḳuyudan beni ėşsüz ḳomaduŋ, zindānda beni (5) yaluŋuz ḳomaduŋ, dünyā ni’metin benüm üzre tamām ḳılduŋ imdi benüm (6) cānum atama ḳavşurġıl تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ (7) Ḥaḳ Ta’ālā eyle eydürler Yūsuf’dan ilerü hiç kimesneye dirlik ārzūlamadı (8) فَأَوْحَىٰ اللهُ إِلَيْهِ أَنْ يَايُوسُفُ كُلَّ حَيٍّ (9) إِلَىٰ وَفَاتٍ فَلاَ يَبْقَى أَحَدٌ سِوَايْ وَقَدْ بَقِيَ مِنْ عُمُرِكَ سِتُّوْنَ سِتُّوْنَ سَنَةً فَإِذَا اِسْتَوْفَيْتَهَا أَلْحَقْتُكَ (10) **[B 264b]** بِالصَلِحِيْنَ eyitdi ve daḥı ḳıldı yā Yūsuf, (11) her kim cānludur öldeçidür, benüm birlügüm yaluŋuz ḳalıcıdur كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ (12) yā Yūsuf imdi senüŋ daḥı altmış yıl ömrüŋ (13) tamām ola, rızḳuŋ dükene ecelüŋ gele ölüm seni bula ḳaçan kim bu va‘de (14) yėte andan seni ṣāliḥlere ḳavşuram Ḥaḳ Ta’ālā du‘ā اللَّهُمَّ رَبَّنَا تَوَفَّنَا مُسْلِمِيْنَ وَ أَلْحِقْنَا (15) بِالصَّالِحِيْنَ كَمَا تَوَفَّيْتَ يُوسُفَ مُسْلِمَاً وَ أَلْحِقْتَهُ بِالصَّالِحِيْنَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ (1) **[287a]**[693] el-meclis-i vefāt-ı Yūsuf ‘Alī nebiyyün ve ‘aleyhi’s-selām (2) Yūsuf ‘aleyhi’s-selām pāẕişāh-y-ıdı hem peyġāmber idi[694] velikin ḳavmi içinde peyġāmberlik (3) birle yürürdi, ḳaçan yaşı ḳocalıġa yėtdi **[Y 124a]** eceli geldi ölüm aŋa (4) ėrdi, oġlı Efrāhim ḳatına geldi getürdi aŋa vaṣiyyet ḳıldı (5) eyitdi, yā Efrāham, ḳavmüŋe dīn yolın göstergil vācibleri (6) bildürgil ve ol kimseler kim Mışr içinde ṣanma puta ṭapu ḳılurlar (7) bunlaruŋ birle ṭoḳuş ḳılġıl, فِيْ سَبِيْلِ اللهِ Taŋrı Ta’ālā dīni içinde (8) ol ṭoḳuşmaḳ içinde ümīẕ Taŋrı’ya dutġıl kim ṣevāblu (9) olasın, aŋa ümīẕ dutanlar nevmīẕ olmaz ve anuŋ

---

693 **[287a]** // 1 yok: Y16 el-meclis-i / ’Alī nebiyyün: B7 yok // 2 ‘aleyhi’s-selām: B8 ‘aleyh, Y17 yok / peyġāmber idi: B8 peyġāmberdi / / velikin: B8 velīkin / (2, 3) peyġāmberlik birle: B (8, 9) peyġāmbarlıġıla, Y17 peyġāmberlıḳ birle / yürüdi: B9 yürirdi / yaşı ḳocalıġa yėtdi: Y17 ‘ömri aḥir oldı / yok: B9 yėtdi / yėtdi: B9 degdi / geldi: B9 yėtdi // 4 ėrdi: B10 geldi / yok: Y1 ve ḳocalıḳ ġālib oldı eceli geldi-y-ise / geldi: B10 yok, Y1 getürdi / (5, 6) vācibler bildürgil ve: Y2 yok / ṣanma: Y2 yok / yok: Y2 puta / ṭapu: Y2 ḳapu // 7 bunlaruŋ birle: B12 bularuŋ-ıla, Y2 bularuŋ birle / ṭoḳuş ḳılġıl: B12 doḳuşġıl, Y(2, 3) doḳuş ḳılġıl / yok: B13 Ta’ālā // 8 ṭoḳuşmaḳ içinde: B13 ṭoḳışmaḳda / (9, 10, 11): Y’de yok // 9 olmaz: B14 olmazlar // 10 ḳalmaz: B15 ḳalmazlar / bunda yoḳ: B15 böyle / yok: Y4 andan ṣoŋra // 12 ġayġu: B2 ḳayġu / (13, 14, 15): Y’de yok // 13 evlenmedi-y-idi: B2 evlenemedüŋ-idi // 14 dünyādan: B3 dünyeden / yaḳıncaḳda: B4yaḳın ḥaḳḳına **[287b]** // 2 yanı: B5 yana / ekin-imiş: B6 yok // 3 ḳuraḳ: B6 ḳuraḳlıḳ / ḳaḥtalıḳ: B6 yok / yok: B7 bulara / ḳızlıḳ: B7 yok // 4 Reyyān: B7, Y5 Melik-i Reyyān / agāh: B7 gile / şıddıḳ-ı beriyyeye: Y6 beriyyeye / ve dürlü: Y6 yok // 6 yaŋası: B9 yaŋa / ḳızlıḳ ḳuraḳ: B9 ḳuraḳ ḳızlıḳ / olur: B9 oldı // 8 elçi: B12 yalavaç // 9 yok: B12 ve buyurdikim // 10 tabudını: B13 ṭabutın / göm: B13 ḳoġıl / yok: B13 kim / bende yoḳ kim: B14 böyle / çekem: B15 ṭartaram / yıḳam: B15 yıḳaram // 13 ḳarındaşları birle: B15 ḳarındaşları-y-ıla / ṭanışıḳ ḳıldı: B1 ṭanışdılar / (13, 14) Melik birle: B1 Melik-ile / doḳuş: B1 ṭokuşım / yok: B1 ḳılayım / yok: B1 yā ḫoẕ / buyurduġın: B1 buyruġınım / dutayınım: B1 dutayım // 15 anuŋ birle: B2 anuŋ-ıla / dokuş maşlaḫat degül: B2 maşlaḫat degül doḳışmaḳ

694 Metinde kenara yazılmıştır.

raḥmetinden (10) maḥrūm ḳalmaz Yūsuf bunda yoḳ vaṣiyyet ḳıldı özin Çalab'a (11) ışmarladı **[B 265a]** andan ṣoŋra göŋlin ölmege baġladı, ol vaḳt Zelīḫa ölmiş-idi, (12) Yūsuf anuŋcün üküş ġayġu geçürdi ve ayruḳ Zelīḫa'dan (13) ṣoŋra evlenmedi-y-idi فَلَمَّا ḳaçan kim Yūsuf dünyādan (15) geçdi, مِنَ الجَانِبِ الَّذِيْ يَلِيْ البَرِيَّةِ (14) تُوُفِّيَ يُوسُفْ دُفِنَ فِيْ بَلْدَةٍ بَلْدَه Mışır'da beriyyeye yaḳıncaḳda ḳodılar فَخَصِبَ ذَلِكَ الجَانِبَ وَوَقَعَ **[287b]** (1) القَحْطُ فِيْ الجَانِبِ ol yaŋa kim Yūsuf'ı ḳodılar Mışr'uŋ (2) ol yanı ot ekin-imiş ni'met الآخِرِ فِيْ أَرْضِ مِصْرَ üküş oldı, ucuzlıḳ oldı ve bir yanı (3) ḳuraḳ oldı, ḳuraḳ ḳızlıḳ ḳaḥ ṭ̇lıḳ oldı, ol ḳavme kim ḳızlıḳ (4) ḳaḥ ṭ̇lıḳ düşdi vardılar <Melik>[695] oġlı Reyyān agāh ḳıldılar eyitdiler (5) Yūsuf-ı ṣıddıḳı beriyyeye yaḳın ḳodılar ekin ve dürlü ni'met anda biter (6) ve bizden yaŋası ḳızlıḳ ḳuraḳ olur oġlumuz ḳızımuz açıḳdı ṭāḳatümüz (7) ḳalmadı فَبَعَثَ إِلَىْ اَفْرَاهَمْ بِنْ eydür, Melik-i Reyyān'a إِلَىْ جَانِبِ مِصِرْ لِتَبَرَّكَ بِهِ وَنُؤمِنُ القَحْطَ (8) يُوْسُفْ وَاَمَرَهُ بِأَنْ يَنْقُلَ بِقَبْرِهِ أَبِيْهِ ėlçi (9) viribidi eyitdi Efrāham bin Yūsuf viribidi hem Yūsuf'uŋ (10) tabudını çıḳarġıl Mışr'uŋ bir yanına göm, anuŋ bereketi ol ḳavme (11) degsün ve ḳaḥṭalıḳdan emīn olsunlar bunda yoḳ kim buyurdum (12) yerine getürgil ve eger ne çeri çekem üzerüŋe varam evüŋ üzerüŋe yıḳam Efrā(13)ham ḳarındaşları birle **[B 165b]** ṭanışıḳ ḳıldı, eyitdi nite görür siz bu Melik (14) birle doḳuş ḳılayım mı veyā buyurduġın dutayım mı ḳarındaşları eyitdiler (15) anuŋ birle doḳuş maṣlaḥat degül anuŋ-çun kim iş iki ḥadden ṭaşra degül **[288a]**[696] (1) yā ṣıyasın yā sınasın eger sen anı ṣırsaŋ ni'met ve eger

---

[695] Metinde üstü çizilmiştir.

[696] **[288a]** // 1 sen anı: B3 yok // 2 diledükleri: B4 dilekleri / yok: B4 yėrde / ḳomayalar: B4 ḳoyalar / ve: B4 yok // 3 yėrine getürsin: B5 dutavuz / bes: B5 pes // 4 Yūsuf'ı: B5 Yūsuf'uŋ / tabıtını: B5 tabutın / yanına: B6 yanında / gömdi: B6 defn ėtdi // 5 yaŋa: B6 yanı / otni'met ekin: B6 ni'met kin ot / bitdi: B6 bitti /(5, 6) ucuzlıḳ gitdi: B7 yok / ḫalḳı: B7 ehli / dirildiler: B7 düzüldiler /danışıḳ: B7 ṭanışıḳ // 7 Mışr'uŋ: B8 yok // 8 danışdılar: B8 ṭanışdı / ittifaḳ birle: B9 ittifaḳ-ıla / tabutı: Y10 yok // 9 nīl ırmaġınuŋ: B10 nīl ırmaġı, Y10 deŋizüŋ / ortasına: B10 ortasında , Y10 orta yėrine / yok: B11 daḫı // 10 Yūsuf ṣıddıḳ: B11 Yūsuf'ı ṣıddıḳın / bereketinde: B11 bereketinden / Mūsā'yı: B12 Yūsuf / (11-15): Y'de yok // 12 kendüzüŋ birle: B13 kendüzüŋ-ile / bilmezdi: B14 bilmiş-idi // 13 Sārūġ: B14 Sārūḫ // 15 yerin: B1 yok / vaḥy: B1 emr / sen: B1 ben anı senüŋ / pāyenden: B1 yok **[288b]** // (1-7): Y'de yok // 1 olġıl ol saŋa Yūsuf tabutı yėrin göstersin ben anı senüŋ // 2 pāyendānlıġuŋ birle: B1 pāyendānlıġuŋ-ıla / givürem: B2 girvüreven / Mūsā: B2 Mūsā'ya / (2, 3) ḳulavuzladı: B2 ḳulavuz oldı // 4 yok: B3 cān // 5 viredi: B4 vėrse // 7 vefâtı Mūsā'yı kelimü'lallah 'Ali nebiyye ve 'aleyhi's-selām: Y(11, 12) el-meclis-i vefâtı Mūsa 'aleyhi's-ṣallavatü's-sellem **[289a]** // ma'nī bu dururkim: B3 ma'nī budurkim, Y12 yok // 6 Mūsā'nuŋ: B3 Mūsā'ya // 7 durdı: Y12 durup / ḳıldı: Y13 eyledi / bunlara: B4, Y13 bulara / bunlara ḫuṭbe oḳudı:

şınuġur(2)saŋ bular atamuz Yūsuf diledükleri yėrde saŋa ḳomayalar ve bizi daḫı bozalar (3) maṣlaḥat eyledür kim Melik buyruġın yėrine getürsin bes Efrā(4)ham Yūsuf'ı tābıtını çıḳardı ve Mıṣr'uŋ daḫı bir yanına gömdi yine ol (5) yaŋa ot ni'met ekin bitdi ucuzlıḳ oldı ol bir yanı ucuzlıḳ (6) gitdi ḳızlıḳ ḳaḫṭalıḳ oldı, bu kez Mıṣır ḫalḳı dirildiler, danışıḳ (7) ḳıldılar eyitdiler Yūsuf-ı ṣıddıḳı tābūtın Mıṣr'uŋ bu yanına geçürsevüz (8) ol yanı ḳızlıḳ olur danışdılar ittifāḳ birle tābūtı çıḳardılar Nīl (9) ırmaġınuŋ ortasına ḳodılar daḫı andan ṣoŋra Mıṣr'uŋ iki yanı ucuz(10)lıḳ oldı Yūsuf-ı ṣıddıḳ bereketinde ḳaçan kim Mūsā'yı Mıṣır'dan (11) gitmege 'azm ḳıldısa Melik-i Ta'ālā vaḥy ḳıldı Mūsā'ya kim Yūsuf (12) tābūtın çıḳaru kendüzüŋ birle götürgil Mūsā Yūsuf tābūtın yėrin bilmezdi (13) Üşeyn ḳızı Sārūġ eyitdi eger sen yā Mūsā pāyenden olursaŋ (14) kim Taŋrı Ta'ālā yarın beni uçmaġa givüre ben saŋa Yūsuf tābūtın (15) **[B 266a]** yėrin göstereven, Meliki Ta'ālā vaḥy ḳıldı yā Mūsā, sen pāyenden **[288b]** (1) olġıl ol saŋa Yūsuf tābūtın yėrin göstersin ben anı senüŋ (2) pāyendānlıġuŋ birle uçmaġa givürem, ol 'avrat Mūsā'yı ḳulavuz(3)ladı, tābūtı Mūsā çıḳardı, getürdi Ya'ḳūb türbesi yanında (4) defn ḳıldı, 'azīzi men, andan Yūsuf tābūtın göstere ana uçmaḳ (5) vėrdi, eger bunda islām dīni yolın gösterene uçmaḳ vėrse 'acab (6) mıdur? اللَّهُمَ اجْعَلْنَا مِنَ الصَّالِحِيْنَ وَ أدْخِلْنَا الجَنَّةَ vefāt-ı Mūsā'yı kelimu'l-lah 'Ali nebiyye ve 'aleyhi's-selām يَا رَبَّ العَالَمِيْنَ (7)آمِنِيْنَ بِرَحْمَتِكَ الرَّحْمَنُ عَلَيْهِ قَامَ فِيْ بَنِيْ إسْرَائِيْلَ خَطِيْباً وَ (9) قَالَ وَهَبَ بَلَغَنِيْ أنَّهُ لَمَّا قَرُبَ أجَلُ مُوْسَى كَلِيْمُ اللهِ صَلَوَاتُ (8) أشْهَدَ اللهَ عَلَيْهِمْ بِالإبْلَاغِ فِيْ (11) وَخَوَّفَهُمْ وَبَشَّرَهُمْ وَ أنْذَرَهُمْ وَ اَشْهَدَهُمْ عَلَى أنْفُسِهِمْ وَ (10) خَطَبَهُمْ وَوَ عَظَهُمْ وَالدَّمَ وَلَحْمَ (13) بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا تَنقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَلاَ تَأكُلُوا الْمَيْتَةَ (12) الرِّسَالَةِ ثُمَّ قَالَ لَهُمْ أوْفُوا وَلَا (15) كُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَا (14) الْخِنْزِيرِ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ وَ لاَ تَأ فِيْ سِرِّكُمْ وَ عَلاَنِيَتِكُمْ وَ عَلَيْكُمْ وَ الزَّكْوَةُ وَكُوْنُوا (1) **[289a]**تَعَاوَنُوا عَلَى الإثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اِسْتَطَعْتُمْ كَالأخِ **[B 166b]** (3)وَ لِلمُسْلِمِيْنَ مَالاً وَ عَضُداً وَ لاَ تُحَرِّفُوا التَّوْرِيَةَ وَ كُوْنُوا لِلمَظْلُوم (2)لِلفُقَرَاءِ كَاأَبِ الرَّحِيْمِ (5)فَعَلْتُمْ ذَلِكَ نَزَلَتْ عَلَيْكُمُ الرَّحْمَةُ فَاحْفَظُوا وَصِيَّتِيْ تَكُوْنُوا (4)النَّاصِرِ النَّاصِحِ وَ لِلأَرْمَلَةِ كَالزَّوْجِ الشَّفِيْقِ فَإنَّكُمْ إذَا عُلَمَاءَ حُكَمَاءَ فُقَهَاءma'nī bu durur kim vahab eydür, baŋa eyle degdi (6) ḳaçan kim Mūsā'nuŋ eceli yaḳın geldi Benī İsrā'īl içinde (7) durdı ḫatiblıḳ ḳıldı ve bunlara ḫuṭbe

---

Y13 yok / oḳudı: B4 oḳıdı / bunlara: B5, Y13 bulara // 8 bunları: B5, Y14 buları / bunlara: B5, Y15 bulara // 9 üzre: B6 üzere / bunlaruŋ: B6 buların / üzre: B6 üzere

oḳudı ve bunlara ögüt (8) vėrdi ve bunları ṭamudan ḳorḳutdı ve bunlara uçmaḳ muştıladı (9) ve kendü nefsleri üzre ṭanuḳ dutdı ve Taŋrı'yı bunlaruŋ üzre (10)[697] ṭanuḳ dutdı eyitdi Ḫuẕāvendā bunlaruŋ üzre sen ṭanuḳ olġıl (11) ol peyġām[ber]leri sen baŋa vaḥy ḳılduŋ kim ben bulara degürdüm andan (12) bunlara eyitdi yā Benī İsrā'īl Taŋrı 'ahdine vefā ḳıluŋ ve and içdü(13)güŋden ṣoŋra aŋdı ṣımaŋ, daḫı murdār yėmeŋ ve ḳan birle ṭoŋuz etin (14) yėmeŋ daḫı ḥelāli ḥarāma degşürmeŋ Taŋrı adın eyitmedin boġazlanan (15) ılḳı atın yėmek eyü zāhid birle arḳalaşuŋ niçe gücüŋüz yėtdügince **[289b]** (1) Taŋrı'dan ḳorḳuŋ āşikār yaşuru sizüŋ üzreŋüze olsun kim (2) namāz ḳıluŋ zekāt vėrüŋ yoḳsūllara mihrübān ata gibi oluŋ ya'nī (3) sevgülü ata gibi oluŋ ve miskīnlere māl vėrüŋ ve yarıcı oluŋ (4) ve tevrīt içinde nesne döndürmeŋ maẓlūmlara yarıcı oluŋ ve (5) ögütçi oluŋ ḳarındaş gibi oluŋ ve ṭul 'avratlara (6) **[B 267a]** şefḳātlu oluŋ **[Y 124b]** ḳaçan kim sizler dünyādan geçesiz Taŋrı (7) raḥmeti ine sizüŋ üzerüŋüze saḳlaŋ (8) 'ālımlar ve ḥekīmlere ve faḳīhler bolasız (9) فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ هَذِهِ الوَصِيَّةِ أَوْحَىٰ اللهُ إِلَيْهِ أَنِّيْ قَابِضُكَ شَدِيْدَاً فَعَلِمَ أَنَّهُ المَوْتُ لاَ مَحَالَةَ (10)فَحَزَنَ مُوْسَىٰ حَزْنَاً ḳaçan Mūsā bu vaṣiyyetden (11) fāriġ oldı Ḥaḳ Ta'ālā vaḥy ḳıldı aŋa kim yā Mūsā ḥāżır olġıl ölüme (12) kim yaşuŋ yėtdi ve ecelüŋ yaḳın geldi Mūsā ḳatı ġayġuya düşdi (13) bildikim ölmeyince çāre yoḳdur kendü üzre zārı zārı aġladı gözlerinden (14) yėrine ḳan yaş revān oldı Melik-i Ta'ālā vaḥy ḳıldı, eyitdi **[290a]** يَا مُوْسَىٰ مَنْ أَنْقَذَ بَنِيْ إِسْرَائِيْلَ مِنْ مَهْلَكَةِ فِرْعَوْنَ وَ مَنْ أَوْرَثَهُمْ أَرْضَ البَلْقَاَ وَ القُدُسْ (15)وَ نَصَرَهُمْ عَلَى الجَبَّارِيْنَ وَمَنْ عَصَمَكَ عَلَىٰ جَبَلِ الطُّورِ أَرْبَعِيْنَ(1) يَوْمَاً لاَتَأْكُلُ وَلاَ تَشْرَبْ وَلاَ تَزُوْلْ عَنْ (2)

[697] / (9-14): Y'de yok // 10 bunlaruŋ üzre: B7 yok // 11 yok: B7 kim // 12 bunlar: B8 bular / (12, 13) icdügüŋden: B9 içdügüŋüzde / ṣoŋra: B9 yok / andı: B9 anduŋuz / daḫı: B9 daḳı / birle: B10 yėmeŋ / atın: B10 atı // (14, 15) dalı helāli karama degşürmek Taŋrı adın eyitmek boġazlanan ılḳı atın: B10 yok / zāhid birle: B11 zühd üzere / arḳalaşuŋ: B11 yėrdimleşüŋ / yėtdügince: B12 yėtince **[289b]** // 1 Taŋrı'dan ḳorḳuŋ āşikâr yaşuru sizüŋ üzerüŋüze olsun kim: Y'de yok / āşikār: B12 āşkār / yaşuru: B12 gizlü / (2, 3) ya'ni sevgülü ata gibi oluŋ ve: B13, Y17 yok / ata: Y17 ana / miskīnlere: B13 miskīn / māl vėrüŋ: Y17 yok / yok: B13 oluŋ / vėrüŋ: B14 yok / oluŋ: Y17 ḳıluŋ // 5 ögütci: B15 ögüt / oluŋ: B15 vėrici / (5, 6) ḳarındaş gibi oluŋ ve ṭol 'avratlara şefḳatlü oluŋ: Y17 yok // 6 şefḳātlü oluŋ: Y1 yok / ḳaçan kim: Y1 ḳaçan / dünyādan geçesiz: B1 böyle ḳılsaŋuz, Y1 böyle olsa / Taŋrı: Y1 Taŋrınuŋ // 7 anı: Y1 yok // 8 bolasız: B2, Y1 olasız // 10 bu: Y2 yok / yok: B4 kim / vaṣiyetten: B4 vaṣiyyeti // 11 fariġ oldı: B4 tamām ḳıldı, Y3 fāriġ oldısa / Ḥaḳ Ta'ālā: Y2 yok / yok: B5 kim // 12 yok: Y3 èşidicek / ġayġuya: B6, Y3 ḳayġuya // 13 yoḳdur: B6 yoḳ / üzre: B6, Y4 üzere / yok: Y4 zārı zārı // 14 yok: Y4 yėrine ḳan **[290a]** // 9 bu durur: B1 budur // 11 beytü'l-muḳaddes: B3 beytü'l-muḳaddis // 12 yok: B4 vėrdüŋ / üzre: B4 üzere // 13 yok: B5 eydür // 14 yėmedin içmedin: B5 yėmesüz içmesüz // 15 bıraḳdı seni: B7 bıraḳduḳda
[290a, 290b (1-9)]: Y'de yok

حِيْنَ أَلْقَتْكَ أُمُّكَ فِيْ (4)ثُمَّ أَنْزَلْتُ عَلَيْكَ كَلاَ مِيْ وَ مَنْ غَرَّلَكَ وَ بَارَكَ وَ انْتَ فِيْ التَّابُوْتِ (3)مَوْضِعَكَ حَتَّىْ تَمَّ مِيْقَاتِيْ مَنْ فَجَّرَ (6) فِيْ قَلْبِ فِرْعَوْنَ حَتَّى إِتَّخَذَكَ وَلَداً وَ مَنْ جَعَلَكَ نَبِيّاً وَ كَلِيْمَاً وَ(5)اليَمِّ وَمَنْ أَلْقَى مَحَبَّتَكَ فِيْ قَلْبِ عَدُوِّكَ عَدُوَّكَ وَ جُنُوْدِهِ فَقَالَ مُوْسَى أَنْتَ فَعَلْتَ يَارِبِّ جَمِيْعَ (7)لَكَ الحَجَرَ وَ أَنْتَ فِيْ المُقَاوِذِ وَ مَنْ فَلَقَ لَكَ البَحْرُ وَ غَرَّقَ (8) ذَلِكَ وَ أَضْعَافَهُ فَلَكَ الحَمْدُ عَلَى آلاَئِكَ وَ نِعْمَائِكَ وَ حُسْنُ بَلاَئِكَ **[B 267b]** (9) ma’nī bu durur kim eydür, yā Mūsā Benī İsrā’īl’i Fir’avn (10) pāẕişāhlıġından kim ḳurtardı eydür, sen yā Rabbī eydür, Balka yėrini (11) daḫı beytü’l-muḳaddes yėrini bulara mirāṯ kim vėrdi eydür, sen (12) yā Rabbī bunlara cabbārlar ve kāferler üzre nuṣret kim vėrdi, (13) eydür, sen yā Rabbī eydür, seni ḳırḳ güne degin Ṭūr ṭaġı üsdinde (14) yėmedin, içmedin kim bekledi eydür, sen yā Rabbī eydür, anaŋ seni genc (15) oġlan-iken tābūta ḳoyup deŋize bıraḳdı, seni denizde tābūt içinde **[290b]**[698] (1) kim besledi eydür, sen yā Rabbī eydür, senüŋ sevgüŋü düşmen (2) Fir’avn göŋline kim bıraḳdı, kim seni oġul ėdinüp dizi üsdinde (3) oḫşardı, eydür, sen yā Rabbī eydür, senüŋ peyġāmberligüŋ saŋa (4) kim vėrdi ve senüŋ birle keleci kim ḳıldı eydür, sen yā Rabbī eydür, (5) ḳırḳ biŋ er birle Tiyye yazusında iken ḳuru ṭaşdan on iki bıŋar (6) kim aḳıttı eydür, sen eydür, Fir’avn çerisi birle seni deŋize ḳışdu(7)ġı vaḳtın deŋize on iki pāre ḳılup seni kim selāmet geçürdi düşmeni (8) çerisi birle kim helāk ḳıldı eydür, sen yā Rabbī eydür, daḫı yüz (9) bunca eylük ḳılduŋ ve senüŋ ni’metüŋ şükrin niçe çoḳ ḳılursam az ola, andan (10) Ḥaḳ Ta’ālā vaḥy ḳıldı yā Mūsā ḳarındaşuŋ Hārūn ölümi geldi **[B 268a]** anı ben (11)

---

698 **[290b]** // 1 düşmen: B8 yok // 2 seni: B8 yok / üsdinde: B9 üzere / (3, 4) peyġāmberligüŋ saŋa kim: B9 saŋa peyġāmberlıḳ / senüŋ birle: B9 senüŋ-ile // 5 er birle: B10 er-ile / yazusında: B10 yazısında // 6 aḳıttı: B11 çıḳardı / çerisi birle: B12 çerisi-y-ile // 7 on: B12 yok / düşmeni: B13 düşmenüŋ // 8 çerisi birle: B13 çerisin / ḳıldı: B13 eyledi // 10 yok: B15 eydür,/ Hārūn: B15 Hārūn’a / ölümi: B15 ölüm / geldi: B15 gelmedin / ben: B1 yok // 11 raḥmetüm birle: B1 raḥmetüm-ile / çün: B1, Y6 üzere / ġayurduŋ: B1 ḳayurduŋ, Y6 ḳayġurduŋ // 12 üzre: B2 üzere / (12, 13) ḳayġu yėrsin: B2 ḳayurduŋ / dostlar birle: B2 dostlar-ıla // 14 isteseler: B3 eşseler / ḳavuşalar: B3 ḳavışurlar / ḳavuşsaŋa: B3 ḳavuşmaġa // 15 ne: B3 yok / ėşidürsen: B3 ėşidürsin / aġlarsan: B4 aġlarsın / yok: B4 ölüm-içün **[291a]** // 2 yok: Y(9, 10) ḫüzāvenda anuŋ-ıçun aġlamaz mı-kim ölürmen ammā anuŋ-ıçun aġlarmen kim ölüm acuġına nitedeyüm kim ölüm neşteri yitidür // 3 Muḥammed’e getürdi kim: B6 getürdi Muḥammed’e kim, Y10 yok / eydür: B6 yok // 5 aġlaşurdı: B8 aġlaşurlardı / Çalap eydür,‘azze ve celle: Y12 Ḥaḳ Ta’ālā // 7 faḫri ‘ālem: B9 faḫri ‘ālem // 8 oḳumışdı: B10 oḳımış-ıdı // 9 dünyādan: B11 dünyeden / nite: B11 nice / eyitdi: Y15 eydür,// 10 eydür: B12 yok / yok: B12 bilür dėdi / yok: B12 eydür,// 11 velikin: B12 velīkin / yok: B13 daḫı / işidelüm: B13 işideyim / ḳa’b: B13 yok // 12 ‘aleyhi’s-selām: B14 ‘aleyh / ḳoyun: B14 ḳoyın / döşedi: B14 şaldı /

raḥmetüm birle geçürdüm ve uçmaġa ḳavşurdum anuŋ çün ġayurduŋ yine saŋa ḫaber (12) vėrdüm kim ecelüŋ yaḳın geldi ölürsin dėyü yine anuŋ üzre ḳaygu (13) yėrsin, dostlar birle benüm aramda bir işāret var ḳaçan anı (14) isteseler baŋa ḳavuşalar, ölüm ėşitdüŋ daḫı dururs̱ın baŋa ḳavuşsaŋa (15) ne aġlarsın benüm kelāmun ėşidürsen ölümi cümlelere yazduġumı bilürsin yine aġlarsan **[291a]** (1) her kim cānı var olmayınca çāre yoḳ, ol kim benden ayrıla andan (2) biçāre yoḳ Mūsā eydür, ölüm acıġı ḳatıdur ol gün kim Cebrā'īl (3) bu āyeti Muḥammed'e getürdi kim eydür, كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ (4) 'ālem faḫri bu āyet tefsīrin eydür ve ṣaḥābeler ölüm vaṣfın ḳılurdı, ṣaḥā(5)beler ḳamu ölüm ḳorḳusından aġlaşurdı nite-kim, Çalap eydür,' azze (6) ve celle وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ(7) ol arada 'ālem faḫri ka'bü'l aḫbādi[699] gördi ol (8) tevrīt oḳumışdı eyitdi, yā Ḳa'b baŋa ḫaber vėrgil kim (9) benüm ḳarındaşum Mūsā dünyādan nite çıḳdı Ka'b eydür, Allahu ve (10) Resūlühū 'alem eydür, anı Taŋrı bilür daḫı Resūli peyġāmber eyle durur dėr (11) velikin eyitgil senden ėşidelüm Ka'b eydür, yā Resūlu'l-lahi baŋa eyle degdi (12) kim bir gün Mūsā 'aleyhi's-selām ḳoyun ḳatına seccāde döşedi, iki rek'at (13)[700] namāz ḳıldı. Eline tevrīt[701] alup oḳuyup oturdı melekü'l-mevt aŋa (14) geldi, ḳaçan Mūsā **[B 268b]** anı gördise<e> ṣordı eydür, sen ne kişi sen, neye geldüŋ (15) dėyü eyitdi حَبَّتْ زَايِدًا اَمْ قَابْضاً cān almaġa mı geldüŋ yā ziyāret **[291b]** (1) ḳılmaġa eydür, yā Mūsā, her kim cānı var-ısa ölesidür ḳaçan Ḥaḳ'dan (2) fermān gelse

---

[699] Metinde: ḳa'b-i aḫbādi

[700] // 13 alup: B15 aldı / oḳuyup: B15 oḳuyı / anı: Y17 bunı / gördise: B1, Y17 gördi // (14, 15) eydür,sen ne kişi sen, neye geldüŋ dėyü eyitdi: B1, Y(17, 1) kimsin dėyü eyitdi melekü'l-mevtem eydür **[291b]** // (1-5): Y'de yok // 1 mı: B2 yok / kim: B3 kimde / cānı: B3 cān / ölesidür ḳaçan: B3 yok // 2 yok: B3 dėyü / yok: Y1 benem ḳaçan melekü2l-mevt adın ėşitdise Mūsa'nuŋ teninde neḳadar ḳıl var-ısa duru geldi eyitdi Y2 yā melekü2l-mevt… eydür, yā Mūsa kimde var-ısa cānı anı almaġa gelmiş fermān Mūsa Y3 eydür, yā melekü'l-mevt // 5 Taŋrı'dan: B6 yok / dilegil: B6 vėr kim / bir gėrü: B6 yok / (5, 6) (mihrübān anam) Ḥubbe'yi göreyim ve ḥelāl ciftüm (6) Ṣafūra'yı göreyim: B'de yok / şeberru ve şübeyren'ı: B7 şeberre ve şüberreyi / bunları: B7 buları // 8 elüŋde duta: Y5 ileyüŋde durur,/ oḳuġıl kim: B9 yok / Çalap eydür: B9 eydür Çalap // 9 ḳaçan ecel gelse mühlet vėrilmez Mūsā eydür: Y6 yok // 11 ḳaldısa: B11 oldı, Y6 oldısa / göge dutdı eydür: B11 gökden yaŋa ḳıldı / feryād: B12 feryaẕ // 12 dutucı: B13 dutıcı // 13 yok: Y8 ḳaçan Mūsa böyle dėdise / oldum: B13 ḳaldum / 'azze ve celle: B13, Y8 yok / oloḳ sā'at: Y8 yok // 14 ėy: B14, Y8 yā **[292a]** // 1 ḥālde: Y10 ḳızıl / yok: B1 idi, Y10 yok / ḳurumış idi: B1 ḳurımış-ıdı, Y10 yok// 2 ṭuṭaḳları depsermiş idi: B1, Y10 yok / anası: Y10 Mūsa anası// 3 ise: B2 yok / eydür: Y10 eyitdi / saŋa: B2 baŋa // (4,5): Y'de yok // 4 beŋziŋ: B2 beŋzüŋi / görürem: B görürven / gördügüm: B4 gördügüŋ // (5, 6) yoḳ idi Mūsā eydür, yā ana nite-kim ben seni bu ḥālde gördügüm: B4 yok / kimse: Y12 kişi // 7 kimse baŋa geldügi: Y12 yok / yok: Y12 gördügüm

[701] Metinde: tevrbet

alġıl almayınca dönmege çārem yoḳ benem ḳaçan melekü'l-mevt adın èşitdise Mūsā'nuŋ teninde neḳadar ḳıl var-ısa duru geldi, Mūsā eydür, yā melekü'l-mevt (3) جَتِيْ صَافُورِ بِنْتِ شُعَيْبْ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ (4) اِسْتَأْذِنْ رَبَّكَ سَاعَةً حَتَّىٰ أَمْشِيْ إِلَى بَيْتِيْ وَ أُودِعْ أُمِّيْ جُنَّةَ وَ زَوْ eydür, **[Y 125a]** bir sā'at (5) Taŋrı'dan destūr dilegil bir gèrü evüme varayım mihrübān anam[702] Ḥunne'yi göreyim ve ḥelāl ciftüm (6) Ṣafūra'yı göreyim baġrūm pāreleri Şeberru ve Şübeyren'i göreyim ve bunları esen(7)leyeyim ve mālumdan vaṣiyyet ḳılayım melekü'l-mevt eydür, yā Mūsā Taŋrı (8) kitābı Tevrīti elüŋde duta durursın oḳuġıl kim Çalap eydür , فَإِذَا جَاءَ (9)الأَجَلْ فَلاَ يُعْطَى المَهَلْ ḳaçan ecel gelse mühlet vèrilmez Mūsā eydür, (10) إِنْشَاءَ اللهُ رَبِّيْ لاَ يَقْدِرُعَلَىٰ ذَلِكَ قَالَ نَعَمْ ḳaçan Mūsā melekü'l-mevtden (11) nevmīz ḳaldısa yüzin göge dutdı eydür, يَا غِيَاثَ المُسْتَغِيْثِيْنَ أَغِثْنِيْ (12) èy feryād èrici feryād èrgil ve èy dermāndeler elin dutucı dermānde (13) oldum elüm dutġıl, Ḥaḳ'dan 'azze ve celle oloḳ sā'at fermān geldi (14) kim èy melekü'l-mevt benüm kelīmüm Mūsā sözin dutġıl melekü'l-mevt (15) duru ḳaldı Mūsā evine geldi ilk anası Ḥunne ḳatına geldi Mūsā'nuŋ **[292a]** (1) ol ḥālde **[B 269a]** beŋzi ṣararmış, ḳorḳudan aġzı yarı ḳurumış idi, (2) ṭuṭaḳları depsermiş idi, ḳaçan anası anı ol ḥālde gördi (3) ise eydür, ne oldı saŋa kim (4) beŋziŋ dönmiş görürem ben seni hergiz bu ḥālde gördügüm (5) yoḳ idi Mūsā eydür, yā ana nite-kim <ben seni bu ḥālde gördü(6)güm yoġ-ıdı>[703] baŋa bugün bir kimse geldi kim hergiz anuŋ gibi (7) kimse baŋa geldügi yoġ-ıdı anası eydür, yā ciger köşem bugün (8)[704] saŋa kim geldi eydür, melekü'l-mevt geldi eydür, yā baġrum pāresi yā Taŋrı

[702] Metinde kenara yazılmıştır.
[703] Metin bağlamında çıkarılmıştır.
[704] // B6, Y(12, 13) eydür, melekü'l-mevt geldi: 8 yok // 9 gelmiş: Y13 geldi / kim ziyāret ḳıla: B7 yoḳ bu: B8 ol // 10 men: B8 ben / degül durur: B8 degüldür / āmmā: B8 yok / yok: Y14 āmmā eyle degülkim biz ṣanduḳ ol geldi kim seni // 11 ḥelāl: Y15 ḥelālümden ayıra / ṭul: Y15 dul / oġlanlarumı: Y15 oġlancuḳlarum / ḳıla: B9 ḳoya / yok: Y15 aŋa aġlamaġıl // 12 ayruḳ çāre yok: B10 yègrek nesne, Y15 yok / yok: Y(15, 16) ḳılġıl Mūsā anası uşbu resme / ögütledüm: B10, 16 ögütledi // 13 durdı: B10 durdı / kendü: B11 yok // 14 üzerine: B11 üzere / ikisinüŋ daḫı: Y17 yok / gözlerin: Y17 gözlerinden / bunları: B11 buları // 15 ilerü ündedi: Y1 eline vèrdi / men: B13 ben / ḳılusaram: B13 ḳılısarvan / benüm birle: B13 benüm-ile
[292b] varağının ilk üç satırı Y nüshasında özetlenmiştir. Y nüshasındaki hâli şöyledir:
(Y1) yā ṣafūra şimdiye degin bularuŋ emānet benüm üzerü(Y2)me-y-idi imden gèrü senüŋ üzerüŋedür ṣafūra oġlancuḳları birle zārı ḳılup aġlaşu Mūsā birle ḥelāllıḳ (Y3) dileşdiler
[292b] // B14 ayruḳ: 1 yok / görmeyesin: B14 göresi degülsin // 2 oġlancuġın: B14 oġlancuġı / dizine: B14 dizinden / bunlaruŋ: B15 bularuŋ // 3 şindiden: B15 şimdiden / Taŋrı birle: B15 yok / üzerüŋe durur: B15 üzerüŋedür / dèdi: B15 yok / (3, 4) oġlanları birle: B1 oġlanları-y-ıla, Y3 yok / gördi kim: Y3 yok

kelīmi meger saŋa (9) ziyārete gelmiş ola kim ziyāret ḳıla Mūsā eydür, yā ana senden ilerü bu (10) sağıncı men ṣandum eyle degül durur kim biz ṣanuruz ammā geldi seni benüm (11) üzerüme ağlada ḥelāl ciftüm ṭul ḳoya, oğlanlarumı yetīm ḳıla, imdi saŋa (12) ṣabur ḳılmaḳdan ayruḳ çāre yoḳ Mūsā anası böyle dėyü ögütledim yine (13) durdı kendü ḥelāli ve cifti Ṣafūra ḳatına geldi iki oğlanların (14) iki dizi üzerine aldı, ikisinüŋ daḫı gözlerin **[Y 125b]** öpdi bunları esenledi (15) ve Ṣafūra'yı ilerü ündedi eyitdi, men āḫiret seferin ḳılusaram benüm birle **[292b]** (1) görişgil ve beni bundan ṣoŋra ḳıyāmatadegin ayruḳ görmeyesin, ol iki (2) oğlancuġın dizine götürdi Ṣafūra eline vėrdi eyitdi, bunlaruŋ emāneti (3) şindiden gėrü Taŋrı birle senüŋ üzerüŋe durur, dėdi **[B 169b]** Ṣafūra oğlanları (4) birle ağlayu ḳaldı, Mūsā durdı bayağı yėrine geldi gördi kim (5) melekü'l-mevt aŋa baḳadurur, eydür, yā melekü'l-mevt فَمِنْ أيْنَ تَقْبِضُ (6) rūḥ-ı cānum ḳanda alısarsın قَالَ مِنْ فِيْكَ eydür, aġzuŋdan alavan (7) قَالَ فَقَدْ كَلَّمْتُ بِهِ رَبِّيْ eydür, aġzum birle ve dilüm birle Taŋrı-y-ıla keleci (8) ḳıldum, ol aġzı kim Taŋrı birle keleci ḳılmış olavan sen cānı andan (9) nite alasın قَالَ فَمِنْ يَدَكَ eydür, iki elünden alayın قَالَ فَقَدْ أخَذْتُ بِهِمَا (10) التَّوْرِيْتَ eydür, bu iki elüm birle tevrīt götürdüm (11) ol el kim Ḥaḳ kelāmı tevrīt götürdüm cānı andan nite alasın قَالَ فَمِنْ أُذُنَيْكَ (12) eydür, iki ḳulaġuŋdan alayın قَالَ قَدْ سَمِعْتُ رَبِّيْ (13) بِهِمَا كَلاَمَ eydür, iki ḳulaġum birle Ḥaḳ kelāmın ėşitdüm ol ḳulaḳ kim Ḥaḳ kelā(14)mın ėşitmiş ola, sen cānı andan nite alasın قَالَ فَمِنْ عَيْنَيْكَ eydür, (15) iki gözüŋden alam قَالَ فَرَأيْتُ بِهِمَا نُوْرَ رَبِّيْ eydür, iki gözüm birle Taŋrı **[293a]** (1) nūrın görmişven ol gözler kim Taŋrı nūrın görmiş ola, sen andan (2) cānı nite alursın قَالَ فَمِنْ رِجْلَيْكَ eydür, iki ayaġuŋdan aluram (3) قَالَ قَدْ مَشَيْتُ بِهِمَا إلَى مُنَاجَاةِ رَبِّيْ eydür, iki ayaġum birle Taŋrı (4) münācātına vardum, ol ayaḳlar kim Taŋrı münācātına varmış (5) olsa Çalap birle andan cānı nite alusarsın فَتَحَيَّرَ مَلَكُ المَوْتِ فِيْ أمْرِ (6) Mūsā bes melekü'l-mevt Mūsā işine müteḥayyir ḳaldı (Y8) eyitdi İlāhi (Y9) beni viribidi ve gök kişi senüŋ birle ol ḳadar

---

// 5 baḳadurur: B2 güyer // 6 eydür, aġzuŋdan alavan: B4 yoḳ, Y4 eydür, aġzuŋdan / rūḥı cānum ḳanda alısarsın: Y4 cānumı ḳandan alursın // 7 aġzum birle ve: B4 aġzum / dilüm birle: B4 dilüm-ile // 8 ḳıldum: B4 ḳılmış / (8, 9, 10,11): B'de yok / ḥaḳ: Y6 Taŋrı **[293a]** // 1 görmişven: Y6 gördüm // 2 iki: Y7 yok / aluram: Y7 alam // Y7 Çalap birle: 5 yok // 6 Mūsā: Y7 yok / ḳaldı: B14 oldı / yok: Y(8, 9, 10) eyitdi İlāhi beni viribidi ve gök kişi senüŋ birle ol ḳadar mu'āmile ḳılmış kim ben bunuŋ cāŋı almaḳda 'ācız oldum bāḳi nice ėtmek gerek sen yėgrek bilürsin dėdi çünki bu āvāze Ḥaḳ Ta'ālā ḥażretine ėrdi Ḥaḳ sübḥāne ve Ta'ālā // 7 'aleyhi's-selām: B15 'aleyh, Y10 yok / Y10 indi: yok // 10 yıylayasın: Y11 yıylasun // 11 yok: Y11 oloḳ sā'at // 12 bir: Y11 yok // 13 pāẕişāhlıḳ: Y14 pādişāhlıḳ // 14 yok durur: Y15 yoġ-ımış // 15 acılığından: Y16 acığından

mu’āmile ḳılmış kim ben bunuŋ cāŋı almaḳda ‘ācız oldum bāḳi niçe ėtmek gerek sen yėgrek bilürsin dėdi (Y10) çünki bu āvāze Ḥaḳ Ta’ālā ḥażretine ėrdi Melik-i (7) Ta’ālā Cebrā’īl’e fermān ḳıldı Cebrā’īl ‘aleyhi’s-selām uçmaḳdan indi (8) bir alma getürdi **[B 270a]**[705] geldi eydür, وَ قَدْ أَمَرَ أَنْ تَشُمَّ هَذِهِ التُّفَاحَةَ (9) يَا مُوْسَى الرَّبُ يُقْرِئُكَ السَّلَامُ yā Mūsā Ḥaḳ Ta’ālā saŋa (10) selām ḳıldı buyurdı kim işbu almayı yıylayasın Mūsā ol (11) almayı aldı yıyladı cān Ḥaḳ’a teslīm ḳıldı ‘azīzi men, Ḥaḳ Ta’ālā (12) Süleymān memleketin bir yüzük ḳaşında ḳodı dünyāda anuŋ birle (13) pāẕişāhlıḳ ḳıldı eyle kim gösterdi dünyā dükeli pāẕişāhlıġ (14) ve ni’meti birle uçmaġuŋ bir almasınca yoḳ durur, Mūsā ol almayı yıyladı, (15) cān Ḥaḳ’a ısmarladı cān acılığından ḫaberi olmadı ḳaçan kim **[293b]** (1) ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā ṣallallahu ‘aleyhi ve’s-sellem bu ḫaberi **[Y 126a]** ėşitdi-y-ise aġladı (2) eydür, Ḫuẕāvendā Mūsā dükeli mükālemāt ḳuvveti birle ve nübüvvet ḳuvveti birle (3) ölüm vaḳtında böyle dermānde olsa sen aŋa uçmaḳdan alma viribiseŋ ol aŋı (4) yıylayup cān ısmarlasa cān acılığından ḫaberi olmasa āḫiri’l-zamān içinde (5) benüm ża’īf ümmetüm ölüm vaḳtında ne ḳılsun melekü’l-mevt elinde bīçāre (6) ḳalup cān acığına nite doysunlar Meliki celle sulṭānehu ve ‘aṭṭama şānehu (7) ḫiṭāb ḳıldı eydür, yā Muḥammed, senüŋ ümmetüŋ ḥāli iniden ṭaşra degül yā ṭā’at (8) ḳılmış ola veyā ma‘ṣiyyet ḳılmış ola, eger yazuḳlu olursa cān acığın (9) anuŋ yazuġına kefāret ḳılavan gūr içre ol ḳulı yazuḳsuz gönderem (10) ve eger ṭā’at ḳılmış olursa **[B 270b]**

---

[705] // 12 anuŋ birle: B4 anuŋ-ıla //13 dünyā: B5 yok // 14 ni’meti birle: B5 nimeti-y-ile / yok durur: B6 yoḳdur // 15 acılığından: B6 acığından **[293b]** // 1ṣallallahu ‘aleyhi ve’s-sellem / èşitdi-y-ise: B7 èşitdi // 2 ḳuvveti birle: B8 ḳuvveti-y-ile / ḳuvveti birle: B8 ḳudreti-y-ile / yok: Y5 ölüm gelicek cānı vėrmek vaḳtında // 4 acılığından: B10 acığından, Y7 acuġından / aḫiri’l-zamān: B10 aḫir zamān // 5 ölüm: B11 yok / ḳılsun: B11 ḳılsunlar // 6 ḳalup: B11 olup // 7 eydür: B13 eyitdi / ṭaşra: Y9 daşra // 8 ḳılmış ola: B14 yok / acığın: Y10 acuġın // 9 kefāret: B14 keffāret / ḳılavan: B15, Y10 ḳılam / içre: B15 içinde /ḳulı: B15 bendeyi / yazuḳsuz: B15 günahsuz / gönderem: B15 göndüreven // 10 olursa: B14 olsa / yazduram: B1 yazduravan // 11 ḳuluŋ: B1 bendenüŋ / ḳula: B2 bendeye // 13 yok: Y13 peyġāmber // 14 imdi: B5 yok // 15 firişteleri: B6 ferişteleri / ellerin: B6 elin **[294a]** // 1 üzre: B6 üzere / (1, 2) eydürler idi: B7 eydürlerdi // 3 kim durur kim: B8 kimdürkim / yok: B8 dėrlerdi / şi’r, tercüme, ḳıt’a: B’de yoḳ
İ nüshasında bulunmamaktadır: **[Y 125b]** Y16 andan yėdi ḳat gök ferişteleri ellerin yaŋa ḳaldı üzere Y17 ḳoyup yėdi ḳat gögi yėtmiş kez yörendiler eydürlerdi ben çaġıruban aġlayan yas dutup ehli **[Y 126a]** Y1 birle dost birle ölü üzere yas dutup yig yaḳa yėr nevḥā ḳılup aġlaşa eydesin kim işbu ölüm dünyāda Y2 bir nesne?? Taŋrı düzedi? Ölüm içre ḳamu dürlü ḫalḳları Ḥaḳ kelimi Mūsa oldı ḳalmadı dünyā Y3 içre ol yāri bir ferişte vardur ol günde güne ḳılur ḫiṭāb doġduŋuz ölmek içün yapduġuŋuz Y4 ola, ḫarāb ḳaçankim ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafa bu ḥikāyet

melekü’l-mevt ayasına benüm adum yazduram ḳaçan (11) ol ḳuluŋ cānın almaġa gelse ayasın aça ol adumı benüm ol ḳula göstere ve (12) ol ḳul baḳa benüm adumı göre melekü’l-mevt ayasında yazılu ol ad sev(13)güsinde cān vère, cān acıġından ḫaberi olmaya قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامْ (14) طَابَ قَلْبِيْ الآنَ ‘ālem faḫri eydür, uş imdi göŋlüm ḫoş oldı ol (15) gün kim Mūsā ‘aleyhi’s-selām cān ısmarladı yėdi ḳat gök firişteleri ellerin **[294a]**[706] (1) yaḳaları üzre ḳoyup yėdi ḳat gögi yėtmiş kez çezgindiler eydür(2)ler idi مَاتَ مُوْسَىْ كَلِيْمُ اللهِ Taŋrı kelīmi (3) Mūsā öldi kim durur kim olmaya şi‘r (4) فَأَيُّ خَلْقٍ لاَ يَمُوْتُ بِأَهْلِ أَوْ حَمِيْمٍ ذِيْ كَلِيْمُ اللهِ مُوْسَى (6)كَانَ المَوْتُ كَالشَّيْئِ العُجَابِ وَسَاوَىَ اللهُ فِيْهِ الخَلْقُ حَتَّى (5)الكِتَابِ تَسْقِيْقُ الحَبِيْبِ دَاعَ الوَيْلِ جَهْلاً لِلمَوْتِ وَابْنُوا لِلخَرَابِ (7)لَمْ يُجَابُ لَهُ مَلَكٌ يُنَادِيْ كُلَّ يَوْمٍ لِذُوا

tercüme

Degerem çaġıruban aġlayanı yaş dutup

(8) Ehl-i bir ol dost birle ölü üzre yaş dutup

Yėŋ yaḳa yırtuban vay dėyüben aġlasa

(9) Anda sen kim bėş işbu ölüm dünyāda

Bir gün anuŋ ḳamu dürlü ḫalḳları

Taŋrı (10) düzdi ölüm içre Ḥaḳ kelīmi

Mūsā öldi, ḳalmadı ol gün bari

Bir firişte (11) vardur anuŋ günde gün ḳılur ḫiṭāb

Doġduŋuz siz ölmek içün yurduŋuz (12) ola ḫarāb

ḳıṭ’a

Ḥaḳ kelīmi Mūsā öldi kim durur kim ölmeye

Ṭatlu cānı (13) teslīm ėtti Mūsā ol bir almaya

Ḥaḳ kelīmi Mūsā <öldi kim durur kim ölmeye>[707] (14) cānın muḥābāsız aldılar

[706] **[294a]:** Y nüshasında bulunmamaktadır
[707] Metinde üstü çizilmiştir.

Ṣanmaġıl kim sevgülü canuŋ saŋa ḳoyubanı almaya

(15) Her kime içürdise ol Çalap dirlik ṣuyın

Ölesidür bellü bilgil kimse bunda ḳalmaya

[294b] (1) Her kim işbu dünyādan ol geçdi-y-ise gūr dapa

Mü’min-iseŋ ṣanmaġıl kim āḫir(2)etde gelmeye

Gele anda dėyü perī cinn ü ins ü cümle ḫalḳ

Duralar Ḥaḳ (3) ḥażretinde hiç kimsene ḳalmaya

فَلاَ (5)نَعِيْمُ الأَرْضِ تَنْقُصُهُ المَنَايَا وَ تَنْقُصُهُ عَلَى الخَلْقِ الرِزَايَا (4) مَجْلِسِ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ خُودٍ (؟)عَجُوبَهُ تَنُومُ فِيْ الثَّرَى بَعْدَ تَشَايَا(؟) وَ (6)يُعْجِبُكَ عُرْسٌ أَوْ عَرِسٌ تَرَىْ لِجِهَازِهِ ظَرْفُ الهَدَايَا فَكَمْ مِنْ حَرَّةٍ يَوْمَاً تَحَوُلُ يَوْمَاً وَكُلُّ فَانٍ يَفُوْتُ (8)شَيئَاً فَلاَ شَكَّ سَرْجَعُ بِالعَطَايَا كُلُّ نَعِيْمٍ يَزُوْلُ يَوْمَاً وَكُلُّ حَالٍ (7)دُنْيَا كُلَّمَا اَعْطَيْكَ

وَكُلُّ نَفْسٍ تَمُوْتُ يَوْمَاma’nī[7] (9) bu durur kim her ni’metüŋ bir gün zevāli var ve her ḥalüŋ bir gün intiḳāli (10) var her kim dünyā yurdına ḳondılarsa göçmeyince olmaz, çāre yoḳ (11) ölüm bir bāḳi köpri durur, ne geçmeyince çāre yoḳ dir**[B 271a]**ligine **[Y 126b]** kimse sevünmek (12) işi degül ölen içün ḳayurmak ‘āḳıl işi degül anuŋ-çun kim ġurūr (13) sarāyında sürer, sarāyına vardı fenā sarāyından beḳā sarāyına var(14)dı ve zevāl sarāyından ecel sarāyına vardı, şeyṭān ḳoŋşulıġından (15) raḥmān ḳoŋşulıġına vardı her kim anda vardı-y-ısa gėrü bunda **[295a]** (1) gelmeye, her kim bunda ḳaldısa ḳamu anda var kimse ḳalmaya ‘āḳıl ol durur kim (2) ölümden ilerü ölüm yaraġın ḳılmış ola ve işin

[708] **[294b]** // 3 meclis-i: Y17 el-meclis-i / Arapça: Y’de yok // 8 bu durur: B13 budur, Y yok // 10 ve her kim: Y17 yok / ḳondılarsa: Y17 ḳondısa / olmaz: B15, Y17 yok / yok: Y17 yoḳdur // 11 ölüm bir köpri durur, ne geçmeyince çāre yok: Y yok / köpri durur: B15 köpridür / ne: B15 yok / dirligine: Y17 dirlik / sevünmek: B1 sevüŋmemeŋü, Y1 yok / Y1 bāḳi: yok / 12 ḳayurmaḳ: Y1 ḳayġurmaḳ // 13 sürer: B2 sürür / vardı: Y2 varur / (13, 14) sarāyına vardı fenā sarāyından baḳa sarāyına vardı ve zevāl sarāyından ecel sarāyına vardı: Y’de yok // 14 ḳoŋşulıġından: B3 ḳonşılıġından // 15 ḳoŋşulıġına: B4 ḳonşılıġına **[295a]** // 1 ḳaldısa: B5 ḳıldısa / kimse: B5 yok / ol durur: B5, Y3 oldur // 3 vaḳtın: B7 vaḳt // 4 biregü: B7 bir kimseye / degse: B7 ėrişse // (5, 6, 7): Y’de yok // 5 ol: B8 yok / Taŋrı’nuŋ gözine: B8 yok / (5, 6) anca kim: B8 niçe-kim / rızḳumuz: B9 rūzumuz / vėren: B9 vėrür / ol durur: B9 oldur // 7 ol durur: B9 oldur / getürmişler: B10 getürmişlerdür / ḳażıları eydür: B10 ḳażılarından // 8 bir kişinüŋ: B10, Y5 biregünüŋ /B11 Allah: yok / ḥüküm: B11 ḥükmi // 9 döyemedi: B11 döymedi / görk birle: B12 görk-ile // 10 üzre: B12 üstinde, Y7 üzere / zamān: B13 zamānuŋ // 11 ‘ālim eri: B13 ‘ālımları, Y7 yok / pend birle: B12 pend-ile / ḳulaḳın: B14 ḳulaġın / doldurdılar: B14 ṭoldurdılar / ḳılmazdı: B14 ėtmedi // 12 eydür: B15 eyitdi // 13 isterem: B15 isterven // 14 kim sen: B2 yok // 15 boyun: B2 boyın **[295b]** // 1 kimesneye: B3 kimseye // 2 ḳıla-y-ıdum: B4 uradum / yok: B4 Cühūd / bes: B4 pes / ḳılsun: B4 ursun / yok: B5 kim // 3 boyun: B5 boyın / üzre: B5 üzere // 5 diŋlemezsin: B7 işitmezsin / ḳorḳmaz mısın kim: B7 ḳorḳmazsın / ḥaḳ: Y13 Taŋrı / yok: B7 Ta’ālā / saŋa edeb ḳıla: B7 seni edebleye // 6 Yehūda: B7 aḫa’l-yehūd / eydürsin: B8 sen dėrsin

serencāmın bilmiş ola, islām (3) dīni ol yėrde ala gelür kim īmān ol vaḳtın göŋülde dolanur kim (4) biregü muṣībet degse andan ol eyitse إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (5) ma'nī ol olur kim bir Taŋrı'nuŋ gözine Taŋrı'ya varuruz anca (6) kim dururuz rızḳumuz vėren ol durur ḳaçan ölsevüz varasumuz (7) hem oldurur, ḥikāyet içinde eyle getürmişler kim 'Irāḳ Ḳażıları eydür, (8) bir kişinüŋ bir yaluŋuz oġlı var-ıdı ve aŋa Allah ḥüküm ėrdi ḳāżı ol oġlan (9) acıġına döyemedi, yüridi, bir yėrde kürek birle süpründi dirşürdi, (10) anuŋ üzre oturdı manṣıbın elden ḳodı ol zamān vā'iẓleri (11) ve 'ālim eri ögüt pend birle anuŋ ḳulaḳın doldurdılar hiç aŋa aṣṣı ḳılmazdı (12) daḫı cuhūdlardan bir Cuhūd geldi eydür, Ḳażılar yaşı uzun olsun (13) bir mes'ele ṣoraram cevāb isterem **[B 271]** Ḳażı eydür, ṣorġıl Cühūd eydür, (14) sen Ḳażısın Müsülmānlar ḥākimisin eger senüŋ eliŋde biregü ele girse kim sen (15) anuŋ ḥükmin sürmiş olsaŋ ol senüŋ ḥükmüne boyun vėrmese ve aŋa **[295b]** (1) rāżı olmasa ol kimesneye ne ḳılayduŋ eydür, anı edebleyeydüm ve ta'zīr (2) ḳıla-y-ıdum eydür, bes seni kim edeblesün ve saŋa kim ta'zīr ḳılsun (3) sen Taŋrı ḥükmine boyun vėrmezsin bir oġluŋ olduġı-çun çöblik üzre (4) otursun cihāna baḳmazsın vā'iẓler pendin ėşitmezsin ve 'ālımlar (5) sözin diŋlemezsin ḳorḳmaz mısın kim Ḥaḳ saŋa edeb ḳıla Ḳażī eydür, (6) yā Yehūda, eyledür kim sen eydürsin tevbe ḳıldum kim ayruḳ (7)[709] Taŋrı ḥükmine ünegülik ėtmeyem ve aŋa 'āṣī olmayam eger kimseye (8) ölüm-içün yaṣ dutmaḳ gerekse ve muṣībete ṣabur ḳılmazsa

[709] // 7 ünegülik ėtmeyem: Y14 ṣavlıḳ ḳılmayam / aŋa 'āṣī olmayam: Y14 yok // 8 gerekse: B9 gerek-ise / ṣabur: B10 ṣabr / ol: Y14 yok / peyġāmbere: Y15 peyġāmber ḥażretine // 11 peyġāmber: B12 peyġāmberüŋ / daġlardı: B12 ṭaġlardı, Y16 taġlanup / yürüyüb: B12 yürüyüb // 14 söylesem: B15 şol sözi kim / ḥaḳ: B15 Taŋrı // 15 senüŋ çün: B15, Y17 senüŋ-içün / ḳatı ġayguluyam yā İbrāhīm: B(15, 1) yā İbrāhīm ḳatı ḳayġuluvan / B1 velīkin: yok / yine: B1 gėrü / B1 bir: yok / dönmegümüz: Y1 dönmeŋüz **[296a]** // 1 'azīzi men: Y1 yok / eyle durur: B2, Y1 eyledür // 2 ol: Y2 yok / issine: Y2 ehline / eydürler idi: B3 eydürlerdi, Y2 eydürler // Y2 ya'ni: 3 yoḳ/ Muḥammedi Muṣṭafā: Y3 yok // 4 muṣībet: B4 muṣībetler / dügün durur: B4, Y3 dügündür / gör muṣībeti: B5 yok / degürse: B6 ėrişse / menüm: B6 benüm / (5, 6)muṣībetüm birle: B6 muṣībetümi / uluraḳıdur: B7 uluraġıdur / geldi: B7 ėrişse / muḥācir ev enṣārlar: B7 muḥācirlerve enṣār / ārzūlardı: B8 ārzūlar-ıdı / (6-11): Y'de yok // 8 yok: B8 ki / yok: B9 dėrler / gelmiş durur: B9 gelmişdür // 9 'aleyhi's-selām: B9 'aleyh // 11 vėreyim: B10 vėrgil / yok: B(10, 11)Bilāl eydür, ne göŋül-ile baŋnamāz eydeyim kim // 12 Ebū Bekiri'ṣ-ṣıddıḳ birle: B12 Ebū Bekiri'ṣ-ṣıddıḳ-ıla // 15 Resūlsız: B15 Resūlsuz / bolumazam: B15 olımazam / Ebū Bekiri'ṣ-ṣıddıḳ eyle: B15 Ebū Bekiri'ṣ-ṣıddıḳ-ıla

peyġāmbere (9) uymaḳ gerek, ol günkim Muḥammedi Muṣṭafā'nuŋ ciger köşesi İbrāhīm (10) dünyādan çıḳdı ol gün gözlerden ḳan yaş aḳdı, ayrılmaḳ odı (11) peyġāmber bağrın dağlardı. Peyġāmber cenāze ardınca yürüyüp ağlardı (12) eydürdi, الرَّبُ وَأنَا بِكَ يَا إبْرَاهِيْمُ لَمَحْزُوْنٌ إنَّا لِلَّهِ وَإنَّا إلَيْهِ رَاجِعُونَ(13) تَدْمَعُ العَيْنُ وَ يَحْزَنُ القَلْبُ وَ لا أقُوْلُ مَا يَسْخَطَ (14) eydür, gözler ağlar göŋüller göyner velikin söylesem Ḥaḳ ḫışım dutar ve ben (15) senüŋ çün **[B 272a]** ḳatı ġayġuluyam yā İbrāhīm bir Taŋrı'ŋuz[710] **[Y 127a]** yine dönmegümüz Taŋrı'yadur **[296a]** (1) 'azīzi men, Medīne ehlinüŋ ta'ziyetlerinde 'ādetleri eyle durur, (2) ḳaçan kim biregünüŋ bir 'azīzi ölse ol muṣībet issine eydürler idi (3) أقُوْلُ ya'nī Resūlu'l-lahi Taŋrı peyġāmberi Muḥammedi Muṣṭafā öldi, dükeli (4) muṣībet anuŋ muṣībeti ḳatında düğün durur, nite-kim seyyid-i kāīnāt (5) Muḥammedi Muṣṭafā مَنْ أصَابَتْهُ مُصِيْبَةٌ فَلْيَذْكُرْ مُصِيْبَتِيْ فَإنَّهَا مِنْ أعْظَمَ المَصَايِبْ gör muṣībeti eydür, kime muṣībet degürse aŋsun kendü muṣībetini[711] menüm muṣībetüm (6) birle kim benüm muṣībetüm dükeli muṣībetlerüŋ ulurāḳıdurur. Ol gün (7) kim peyġāmbere ölüm geldi cümle muhācir ve enṣārlar ārzūlarlardı kim (8) keşke Resūl yėrine biz ölsevüz, anuŋ ölümin görmesevüz ḫaberde eyle gelmişdurur (9) kim ḳaçan peyġāmberi 'aleyhi's-selāmı ḥaḳḳına ḳodılar, namāz vaḳtı geldi Bilāl'e (10) eyitdiler, yā Bilāl banıŋ namāz vėrgil Bilāl eydür, ne göŋül birle banıŋ namāz (11) vėreyim kim Taŋrı Resūli ṭopraḳda yatur dėdi, Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ birle (12) 'Alīyy-i murtażā ḳatına geldi eyitdi, yā Abā Bekir sen kim ṣaḥābeler mihterisin (13) ve yā 'Alī sen kim ḫānedān ulusısın bilüŋ ve āgāh oluŋ kim baŋa Resūl'(14)den ṣoŋra Medīne'yi gerekmez ve ben Resūl yėrin ıssuz görüp duyamazvan (15) ve ben Resūlsiz Medīne'de bolumazam Ebū Bekiri's-ṣıddıḳ

[710] Metinde: Taŋrı'nuŋuz
[711] Metinde kenara yazılmıştır.

eyle **[B 272b]**[712] ‘Alīyy-i murtażā **[296b]** (1) ağlaşdılar ve Bilāl-i Ḥabeşi birle esenleşdiler, Resūl ḫānedānına ḫaber degdi (2) kim Bilāl gider dėyü Ḥasan ve Ḥüseyn yügrüşü geldiler Bilāl’üŋ yėŋine etegine (3) yapışdılar ve Faṭımatü’z-zehrā çādırın başına bıraḳdı ağlayu daşra (4) çıḳdı eydür, yā Bilāl Ḥasan ve Ḥüseyn kim peyġāmberden ayrılmaḳ birle göyün(5)mişler durur ve benüm baġrum kim atamdan ayrılmaḳ birle yanmış durur nite (6) göŋlüŋ varurmı kim bizi ḳoyup gidesin yaluŋuz Bilāl eydür, yā Resūl (7) ciger köşesi eger bu gün gėceye dek Medīne’de olursam bilürem kim (8) cānum gövdemde durmaya, varasuŋ firāḳından ṭāḳatüm ḳalmaya çünki (9) çāre bulmadı-y-ısa Bilāl’i esenlediler, kendü gėrü döndi ve Bilāl Şām iline (10) ve Remle’de maḳām duttı iki ayı yėgirmi gün anda oldı, bir dün peyġāmberi (11) düşinde gördi kim ağlayu gelür idi ve eydür idi yā Bilāl Medīne’den (12) gitdügüŋ ve Ḥasan ve Ḥüseyn ağlatduġuŋ nite göŋlüŋ vardı kim (13) bu işi ḳılduŋ bunlara benüm firāḳum yėtmez midi kim sen daḫı bunları ėtdüŋ (14) imdi Ḥasan ve Ḥüseyn seni ārzūlarlar seni göresi gelüp ağlaşurlar eger (15) bunlara mihrüŋ bar-ısa ta‘cīl[713] varġıl ve bunları görgil ve bunlar seni görsün**[297a]**(1)ler ağlamaḳdan avınsunlar **[B 273a]** Bilāl uyḳusından uyanu geldi, ġayġusından (2) iki gözi yaş ṭoldı, oloḳ sā’at devesin yükletdi, gėrü Medīne’ye (3) **[Y 127b]** gitdi, onuncı gün ikindü namāzı vaḳtında Medīne’ye geldi bir

[712] **[296b]** // (1, 2, 3): Y’de yok // 1 Bilāl-i ḥabeşi birle: B1 Bilāl-i ḥabeşi-y-ile // 2 degdi: B2 yėtişdi / etegine: B3 yok / bıraḳdı: B3 aldı / daşra: B3 ṭaşra // 4 çıḳdı: B3 geldi / kim: B4 yok / peyġāmberden: B4 peyġāmber / ayrılmaḳ birle: B4 ayrılmaḳ-ıla / (4, 5) göyünmişler durur: B4, Y10 göyinmişlerdür / kim: B5 yok / ayrılmaḳ birle: B5 ayrılmaġ-ıla / yanmış durur: B5 yanmışdur // 6 kim: B5 yok / ḳoyup gidesin yaluŋuz: B6 yaluŋuz ḳoyup gitmege / yok: B6 dėdi / Resūl: B6 Resūl’uŋ // 7 gėceyedek: B7, Y12 gėceyedegin / Medīne’de: Y12 yok / bilürem: B7 bilürven // 9 çāre bulmadı-y-ısa: B8 eyle dėdise, Y13 yok / kendü: B8 yok / döndi: B9 döndiler / yok: B9 vardı // 10 duttı: B9 dutdı / gün: B10 gėce // 11 ağlayu: Y14 ağlayu ağlayu / yok: B10 ‘aleyh / gelür idi: B11 gelürdi / eydür idi: B11 eydür / B11 kim: yok // 12 gitdügüŋ ve: B11 gitdüŋ / ḥasan ve ḥüseyn: B11 ḥasan’ı ve ḥüseyn’i / ağlatduġuŋ: B(11, 12) ağladı // 13 bunlara: B12 bulara / yok: B12 derdi / yėtmezemidi: B13, Y15 yėtmezmidi / bunları: B13 buları /ėtdüŋ: B13 ḳoduŋ gitdüŋ // B14 ve: 14 yok / göresi: B14 göresileri // 15 bunlara: B14 bulara / bar-ısa ta’cil: B15 yoḳ, Y16 var-ısa / yok: B15, Y16 durġıl / bunları: B15, Y17 buları / yok: B1dėdi **[297a]** // 1 uyanu geldi: Y17 uyandı / ġayġusından: B1 ḳayġusından, Y17 yok / iki gözi yaş ṭoldı: Y17 yok / yok: Y17 güç ḳılup // 3 gitdi: B2, Y1 geldi / onuncı: B2, Y1 onıncı / namāzı vaḳtında: Y1 namāzında / geldi: Y1 girdi // 4 Bilāl: Y2 yok / bular: B3 buları / Gürsitān’dan: B3 Gürsitān’ına / dönüp: B3 dönip // 5 yatsuyadek: Y2 yatsuyadegin // 6 ise yaşuru: B5 yok // 7 peyġāmber: Y3 peyġāmberüŋ // 8 ḳıldı: B6 vėrdi / dėdi-y-ise: B6 dėdi / dutup: B7 dutıb

[713] Metinde: ta’cil

bölük (4) ḳavm gördi kim bular gürsitāndan dönüp gelürlerdi Bilāl bilmedi (5) kim kimi iltüp gelürler, devesini bir yėrde ısmarladı kendü yatsuyadek (6) oturdı, ḳaçan kim yatsu vaḳtı oldı ise yaşurı Medīne içine (7) girdi, peyġāmber mescidine vardı mināreye aġdı ve banıŋ namāzı (8) ḳıldı ḳaçan kim Allahu ekber dėdi-y-ise Medīne ehli ḳulaḳ dutup (9) diŋlediler eyitdiler, işbu Bilāl gėrü gelmiş ḳaçan kim أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ (10)[714] إِلاَّ اللهُ dėdi, ise ḳamu ‘avratlar evlerinden ṭaşra çıḳdılar ṣandılar (11) meger Muḥammed dirildi, gėrü dünyāya geldi, ḳaçan kim Bilāl Muḥammed Resūlu(12)’l-lahi dėdi ise Medīne ehli cümle zārılıḳ ḳıldılar, aġlaşdılar Ḥasan ve (13) Ḥüseyn yügrişü mināreye aġdılar, Bilāl-ile yürişdiler eyitdiler, yā Bilāl ḳanı (14) bizüm babamuz kim senüŋ ünüŋėşitdüŋ-ise eyle ṣanduḳ kim bizüm dede(15)müz gėrü dünyāya geldi Bilāl eydür, sizüŋ dedeŋüz ḳatuŋuzda durur **[297b]** (1) ve ben sizi görmege geldüm, kim düşümde Taŋrı Resūli baŋa ‘itāb (2) ėtdi, benüm oġlanlaruma vargıl gėrü bir görgil dėdi, (3) bunlaruŋ aḥvālin bir bir ṣorġıl dėdi, imdi ḥalüŋüz nite durur, eytdiler, (4) yā Bilāl bu dört gün durur kim anamuz Fāṭıma **[B 273b]** dünyādan çıḳdı ve andan (5) ayrılmaġumuz bizüm baġrumuzı yaḳdı ve anuŋ ḳayġusı bizüm ṣāẕılıġumuz (6) ‘imāretin yaḳdı, Bilāl bu sözi ėşitdi-y-ise kendüzini (7) mināreden aşaġa atdı uġundı uṣṣı gitdi ṣaḥābeler dükeli Bilāl üzre (8) üşdiler zārılıḳ ḳıldılar, aġlaşdılar ve Bilāl’i götürdiler Fāṭımatü(9)’z-zehrā’ya getürdiler ḳaçan kim Bilāl geldi, Fāṭıma’ya selām (10) ḳıldı sinden ün çıḳdı, Bilāl’üŋ selāmın aldı,

[714] // 9 kim: B7 yok / Y4 işbu: yoḳ// 10 ise: B8 yok // 11 meger: B8 yok / Muḥammed: Y5 Resūl / Bilāl: B8 ARAPÇA / (11, 12) Resūlu’l-lah: B8 Resūlu’l-lah’ı / ise: B8 yok // 13 aġdılar: B10 çıḳdılar / yürişdiler: B11 yavşındı / (13, 14) ḳanı bizüm babamuz: B11 bizüm babamuz ḳanı, Y’de yok / kim: B11 ḳaçankim / ėşitdiŋ-ise: B11 işitdüŋ / bizüm: B12 yok / durur: B13 dururven **[297b]** // 1 ve ben: B13 yok / kim: B13 yok // 2 ėtdi: B13 yok / bir görgil: B14 yok // 3 bunlaruŋ: B14 bularuŋ / B14 bir bir: yoḳ/ nite durur: B15 nitedür / yok: B15 dėdi // B15 dört: 4 yok / gün durur: B15, Y8 gündür / kim: B15 ki / Faṭıma: B (15, 1), Y9 Faṭımatü’z̲-z̲ehra / dünyādan: B1 dünyeden / (4-15): Y’de yok // 5 baġrumuzı: B1 baġrumuz // 6 çün: B2 yok / ėşitdi-y-ise: B2 ėşitdi // B3 aşaġa: 7 yok / uġundı: B3 yok / üzre: B3 üzere // 8 ḳıldılar: B4 ḳılup // 10 ḳıldı: B5 vėrdi / ün: B5 āvāz // 11 türbesinde: B6 türbesine / yok: B(6, 7) varmışlardı / nāle zārı ḳıldılar: B7 zār zār / ėşidüb: B7 yok / (11, 12) aġlaşurlardı: B7 aġlaşdılar / ḳaraŋu olınca ḳaçan dün: B7 yok / ḳaraŋu: B7 ḳaraŋusı / oldı-y-ısa: B7 oldı / Fâxıma ta’ziyet iŋileyü: B7 Faṭıma’nuŋ iŋiledin ta’zīyetin // 14 dutular: B8 dıutdılar / muṣībetler: B8 muṣībet / geçmiş idi: B9 geçmiş-idi // 15 ḳılmaḳdan: B9 bulmayup / yüzlerini: B10 yüzlerin / ṣabur: B10 ṣabr / ḳıblesine: B10 ḳapusına **[298a]** // (1-10): Y’de yok // 1 bunları: B11 bulara // 2 ve: B11 yok / va‘de ḳıldı: B11 ḳılmış-ıdı // 3 ṣabur: B12 ṣabr / yok: B13 kim / Taŋrı ḳatında ş̲evâb ve derecāt bulasız: B13 yok / (4, 5) dünyādan: B13 dünyeden

Medīne ehli ‘azīz(11)leri cümle Fāṭıma türbesinde nāle zarı ḳıldılar ėşidüp aġlaşurlar(12)dı tā dün ḳaraŋu olınca ḳaçan dün ḳaraŋu oldı-y-ısa Bilāli gū(13)ristāndan gėrü döndürdiler ve Fāṭıma ta‘ziyeti iŋileyü başdan (14) duttular bunuŋ gibi muṣībetler ilerü geçmiş idi ve dīn uluları aŋa (15) dermān ḳılmaḳdan ‘ācız olmışlardı ve yüzlerini ṣabur ḳıblesine ḳarşu **[298a]**[715] (1) dutup إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ dėrlerdi lā-cirem Ḥaḳ Ta’ālā bunları (2) ṣalāvāt ve raḥmet va‘de ḳıldı وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ (3)أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ هُمُ الْمُهْتَدُونَ siz daḫı ṣabur ḳıluŋ bulardan ola(4)sız Taŋrı ḳatında ṣevāb ve derecāt bulasız, niçe kim ol ‘azīzler dünyā(5)dan dölenmişler durur velīkin ebū adı cihānda bilinmiş durur, Ḫuẕāvendā (6) eylügüŋ aŋa destigīr ḳılgıl, kefen aŋa ḥulle ḳılġıl, uçmaḳ içinde anuŋ(7)-çun yėr ḳılġıl, gūr aŋa ravżа ḳılġıl, ol yėr altında yadduġınca dostlarına (8) **[B 174a]** eyü dirlik ḳılġıl, uzun ‘ömür vėrgil أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ (9) فَضْلِكَ وَ كَرَمِكَ يَا كَرِيْم الَّذِيْ لَمْ يَزَلْ رَبّاً مَعْبُوداً (10) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ol Taŋrı’ya kim hemīşe ḳādir idi (11) mevcūd sıġınuram ol Taŋrı’ya kim hemīşe ‘ālim idi mü’minlere vedūd (12) sıġınuram ol Taŋrı’ya kim hemīşe besleyici durur ḳullarını, ma‘būd (13) hiç olmaduġı ol vaḳt yoḳ durur, vācibü’l-vücūd andan ayruḳ ne kim (14) var-ısa lāzımu’l-vücūd hergiz ol vedūd olmaduġı vaḳt (15) yoḳdurur, savulmadı andan vedūd ve hiç ol ma’būd olmaduġı vaḳt

---

[715] [297b ve 298a] sayfaları Y nüshasında özet olarak bulunmaktadır. Edisyon kritiğinin yapılamadığı bu kısım şöyledir:
[Y 127b] (Y9) Faṭımatü’z-zehrā bu gün on gündür degşürdi dėdiler Bilālbir çaġırdı düşdi uşşı gitdi (Y10) ve ṭurdı Faṭımatü’z-zehrayı ziyāretine vardı ıraḳdan selām vėrdi Faṭımatü’z-zehra türbesi içinde (Y11) selāmına cevāb vėrdi cümle Medīne ehli anda geldi iŋilüyü oldı ‘azīz bu dünyā bī-vefādır (Y12) kimerse bunda bāḳi ḳalmadı eger ḳalasımıssa ol ‘azīzler ḳalalardı // 6 dolanmışlar durur: B13 ṭolanmışlardur / bilinmiş durur: B14 bilinmişdür // 7 gör: B1 görüŋ / yadduġınca: B15 yatduġınca // 8 ḳılġıl: B1 yok // 10 ḳādir idi: Y14 ḳādirdür / mevcūd: Y14 yok / yok: Y14 bilicidür ḳulları ḥālin bilicidür ḳulları olmaduġı Y15 vaḳt yoḳdur vācib andan ayrunkim var-ısa lāzım ulucıdur hergīz olmaduġı // 11 sıġınuram: B3 şıġınurvan // 12 sıġınuram: B5 sıġınurvan / besleyici durur: B5 besleyicidür // B6 ol: 13 yok / yok durur: B6 yoḳdur // 14 vedūdu: B7 vedūd // 15 yok durur: B7, Y15 yoḳdur / yok: B8 yoġ-ıdı **[298b]** // 1 ilerüdendür: B9 eşindendür / ḳadīmden: B9 mengü ḳula / (1, 2) ṣıfāt birle: B9 ṣıfat-ıla / oldı: B10 ola // 3 ola: B10 yok / kez: B11gün // 4 sıġınuram: B12 şıġınırvan / dergāhuŋdan: B12 dergāhdan // 5 kim: B13 yok / a’vānları birle: B14 ‘a’vānları-y-ıla / yok: B15 ḳılur / göŋüllerine kemişür: B15 yok / nesneyi: B15 nesne / B15 bıraġur: yok // 9 boyın: B5 boynın // 11 ḳudreti birle: B3 ḳudreti-y-ile / rızḳın: B3 rūzın / (11, 12) ḳısmet birle: B3 ḳısmet-ile / er-raḥīm: B3 er-raḥīmdür / raḥmet birle: B4 raḥmet-ile // 13 dėyüben: B4 ėdüben / yuyuban: B5 yıyup // 14 yarlıġaduġı: B5 yarlıġayu / yok: B5 daḫı
[299a] // 2 gönderdi: B8 ḳulavuzladı / ol: B8 yok // 4 yönendürdi: B10 gönderdi

yoḳ **[298b]** (1) bilinmedinden ilerü ma’būd ilerüdendür, zāt-ıla ḳadīmden dükeli ṣıfā(2)t birle ḳamu varlar yoġ-ıdı ol var-ıdı yine ḳamu varlar yoḳ oldı (3) ol var ola, yine dükeli yoḳları ikinci kez var ḳıla وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَن فِي الْقُبُورِ(4) bu sıġınmaḳ kimden ḳaçup sıġınuram ol düşmenden kim dergā(5)huŋdan süründi ıraḳ, فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ḳaçan kim ol (6) mel‘ūn ḥażretden süründi dükeli a‘vānları birle birikdi, ḳullar (7) göŋlinde vesvese ḳılur, vesvese göŋüllerine kemişür herze nesneyi (8) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ imdi **[B 274b]** bilür misin kim ne ḳılavuz bıraġur (9) anuŋ şerrinden nite ḳurtılavuz شَيْطَانْ dėyip şeyṭān boyın doḳıyavuz (10) bismillah dėyüp raḥmān adın oḳuyavuz Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm (11) allahudur ḫalḳ yaradur ḳudreti birle er-raḥmāndur rızḳın vėrür ḳısmet (12) birle er-raḫīm yarlıġar raḥmet birle Allahdur ‘āṣıḳlar ‘ışḳından (13) ah dėyüben göyner er-raḥmandur ‘āṣīler ni’met yėyüben oynar er-raḥmāndur (14) yarlıġaduġı ḳula ṭamu odı söyner أَعُوْذُ بِاللَّهِ الَّذِيْ خَلَقَ الخَلْقَ وَ (15) أَعُوْذُ بِالَّذِيْ خَلَقَ الخَلْقَ وَ هَدَيْهُمْ خَلَقَ الخَلْقَ وَ أَكْرَمَهُمْ بِالمَغْفِرَةِ وَأَعْطَاهُمْ (1) **[299a]** رَزَقَهُمْ وَرَبَّاهُ أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِيْ sıġınuram ol (2) ḫālıḳa kim ḫalḳı yaratdı ṭoġru yola gönderdi sıġınuram ol (3) ḫālıḳa kim ḫalḳı yaratdı ni’met birle gönendürdi sıġınuram ol ḫālıḳa (4) kim ḫalḳı yaratdı yazuḳlusın yarlıġayup uçmaġa yönendürdi (5) ve sıġınmaġı kimden ḳaçup sıġınuram ol düşmenden kim ḥażretden (6)[716] sürüp yėrin dar ḳıldılar lā‘net ṭaşı birle anı sengisār ḳıldılar ve ol (7) günden berü kim şeyṭānı sürdiler siyāset ṭaġın alnına urdılar (8) gögde firişteler dükeli ḳorḳarlar dün gün tesbīḥ ḳılup Taŋrı’ya sıġınurlar ‘āḳıbetümüz nite ola dėyüp sıġınurlar[717] (9) ol dün kim Muḥammedi Muṣṭafā’yı mi‘rāca iltdiler سِدْرَةِ الْمُنْتَهَا (10) iltdiler ol Cebrā’īl maḳāmıdur andan Cebrā’īl-i emīnعِنْدَ ذِي قُوَّةٍ (11) **[B 275a]** ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ yüzin Muṣṭafā’ya ḳıldı eyitdi yā şemʿ-i cemʿ-i millet ve yā (12) resūl-i ‘izzet veyā

[716] // 6 sürüb: B11 sürib / dar: B11 ṭar / ṭaşı birle: B11 ṭaşı-y-ıla / siyāset: B11 ıyāset // 8 gögde: B11 yok / sıġınurlar: B14 yok // (9, 10): B15 yok // 13 üzre: B3 üzere // 15 meger kim: B5 ola kim **[299b]** // B4 dėdi: 1 yok / eyitdi: B4 eydür // 2 dėdi: B7 yoḳ/ eyitdi: B7 eydür // 4 ölümüz idi: B8 ölümüzdi // 5 vėrdi: B9 ögretdi / ‘āḳıbet: B9 yok // 6 sürüldi: B10 sürdi / götürüldi: B10 gitdi // 7 Muḥammed: B11 ḥabīb / Cebrā’īl: B11 Cebrā’īl’e // 8 bes: B12 pes / ‘aleyhi’s-selām: B12 ‘aleyh // 10 firişteler birle: B14 ferişteler-ile // 11 ėy cānı ‘azīzi men: B15 yoḳ

[717] Metinde kenara yazılmıştır.

şefī‘-i ümmet إِنَّ لِلأَخِ عَلَى الأَخِ حَقٌّ eydür, ḳarında(13)şuŋ ḳarındaş üzre ḥaḳḳı olur benüm senüŋ ḳatuŋda bir ḥācetüm var eydür, (14) yā Cebrā’īl ne ḥācetüŋ var eyitgil eydür, işbu benüm maḳāmumda iki rek’at (15) namāz ḳılġıl meger kim Taŋrı ‘azze ve celle senüŋ ḳademüŋ bereketinde **[299b]** (1) beni ‘āḳıbet ḳorḳusından īmīn ḳıla dėdi andan Muḥammedi Muṣṭafā eyitdi (2) yā Cebrā’īl size daḫı ‘āḳıbet ḳorḳusı olur mı dėdi, eyitdi (3) yā Ḥabībi ḥażret veyā mihter-i nübüvvet kim ‘Azāzil’i kim gördüŋ (4) bizüm ölümüz idi ‘arş altında ḳızıl altun kürsī ḳoyup ḳırḳ (5) biŋ yıl bize ‘ilm vėrdi Ḥaḳ ‘azze ve celle anı ‘āḳıbet dergāhından (6) sürüldi, andan berü bizden emīnlik götürüldi bilmezüz kim ‘āḳıbet(7)müz nite ola, Ḫālıḳdan ‘azze ve celle fermān geldi yā Muḥammed, Cebrā’īl vefā ḳılġıl (8) ve anuŋ ḥacetin revā ḳılġıl bes peyġāmber ‘aleyhi’s-selām سِدْرَةِ الْمُنْتَهَا (9) iki reka’t[718] namāz ḳıldı Taŋrı’dan ‘azze ve celle nidā geldi kim yā Muḥammed (10) senüŋ ḳademüŋ bereketinde Cebrā’il ḳamu firişteler birle ‘āḳıbet ḳor(11)ḳusından emīn ḳıldum ėy cānı ‘azīzi men, ḳaçan kim firişteler böyle olsa (12) bize evlīrek durur, ‘āḳıbetümüz çün **[B 275b]** sıġınavuzأَعُوذُ بِاللَّهِ dėyüp (13)[719] Çalap sıġınup ‘azīzi men, ḳaçan ḳul ġayġuya saġınca düşse saḳlayıcı (14) oldur aŋa sıġınca imdi Ḥaḳ ḥażretinde ney-ile ḳurtılavuz ve şeyṭān (15) şerrinden ney-ile ḳurtılavuz göŋül meydānına muḥabbet yaymaḳ ile ṭartılavuz **[300a]** (1) Ḥaḳ adın aŋmaḳ birle ḳurtılavuz bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm raḫīm بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ أَنْتَ اللهُ الَّذِيْ (2) إِذْ هَدَيْتَنَا (4) الرَّحِيْمِ الَّذِيْ رَحَمْتَنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بِوَسَاوِسِ الشَّيْطَانِ بَعْدَ(3)خَلَقْتَنَا أَنْتَ الرَّحْمَنُ الَّذِيْ رَزَقْتَنَا أَنْتَ اللهُ غَافِرُ الخَطِيَّاتِ فَصْلِ فِيْ الإِسْتِعَاذَةِ رُوِيَ عَنْ عَبْدُ اللهِ بِنْ عَبَّاسٍ (5)اللهُ خَالِقُ البَرِيَّاتِ الرَّحْمَنُ دَافِعُ البَلِيَّاتِ الرَّحِيْمِ

---

[718] Metin boyunca rek’at kelimesi rek’ate şeklinde harekelenmiştir.

[719] // 13 Çalap sıġınup ‘azīzi men: B1 yok / ḳaçan: B1 ḳaçan kim / ġayġuya: B1 ġayġuya // 14 sıġınca: B2 şıġına / Ḥaḳ ḥażretinde: B2 Çalab’a / ḳurtılavuz: B2 şıġınavuz (/ 15 **[300a]** // 1) göŋül meydānına muḥabbet yaymaḳ eyle ṭarṭılavuz Ḥaḳ adın aŋmaḳ birle ḳurtılavuz bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm: B’de yok // 8 oḳumaḳ durur: B10 oḳımaḳdur // 9 durur: B10 ola / nite-kim: B11 kim // (11, 12) oḳısaŋ ḳur’an’ı: B12 ḳur’ān’ı oḳımaḳ / sıġıngıl: B12 yok / dėdi: B13 şıġın dėdi / (12, 13) ḳaçan dileseŋ kim Ḳur’ân’ı oḳuyasın sıġıngıl dėdi: B13 yok // 14 muẓmar durur: B14 muẓmardur / gizlü durur: B14 gizlüdür // 15 revā durur: B14 revādur **[300b]** // 2 nesneler: B1 nesnelerden // 3 ol: B1 yok / va‘deden: B2 va‘dede / ḳur’ān durur: B2 ḳur’āndur // 4 yok: B2 va‘de

رَضِيَ اللهُ عَنْهُ(6) أَنَّهُ قَالَ لِكُلِّ شَيْئٍ اِجْلَالٌ وَ اِجْلَالُ الْقُرْآنِ الإسْتِعَاذَةِ بِاللهِ (7) raẕiya'l-lahu anhu kim ol eyitdi (8) her nesneyi ululamaḳ var ve Ḳur'ān'ı ululamaḳ e'ūẕu oḳumaḳ durur, dėdi. (9) **[Y 128a]**[720] Bu söz Taŋrı kelāmına muvāfıḳ durur, nite-kim eydür, 'azze ve celle عَزَّ وَ الرَّجِيْمِ (11) قَائِلٍ وَ إِذَا قَرَاَءتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ(10)جَلّ مَنْ ḳaçan oḳısaŋ (12) Ḳur'ān'ı sıġıngıl Taŋrı'ya dėdi, ya'nī ḳaçan dileseŋ kim Ḳur'ān (13) oḳuyasın sıġıngıl dėdi, bu dileseŋ dėmek Ḳur'ān içinde (14) muẕmer durur, ya'nī gizlü durur الإضْمَارُ فِيْ الْقُرْآنِ وَ الإعْجَازُ إضْمَار(15)الإفْصَاحُ Taŋrı kelāmı içinde revā durur. Feṣāhat **[300b]** (1) içün daḫı mu'cizāt içün Meliki subḥāne ve Ta'ālā Muḥammedi (2) Muṣṭafā'ya **[B 276a]** iki nesne va'de ḳıldı. Ḳamu nesneler kim anuŋ dilegi (3) ol iki va'de içinde bulınur. Ol iki va'deden biri Ḳur'ān durur (4) kim dünyāda ḳıldı nite-kim eydür,سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا (5) الْقُرْآنِ فَإِذَا قَصَدَ العَبْدُ إِلَيْهِمَا اَتَاهُ اللَّعِيْنُ وَ شَغَلَهُ(6) يَعْنِيْ مُثْقَلٌ عَلَى لِسَانِ الشَّرِيْعَةِ أَفْضَلُ مِنَ الصَّلْوَةِ وَ قِرَاءةِ (7) عَنْ عَمَلِ الآخِرَةِ وَ يَمْنَعَهُ عَنْهُمَا **[B 276a]** عَلَي الْإِيتانِ بِمِثْلِهِ حَتَّى تَكُونُ مُعْجِزَةً لَكَ Taŋrı 'azze ve celle eydür, (5) yā Muḥammed tīz ola, kim kemişven senüŋ üzere aġırsuz ya'nī Ḳur'ān kim (6) dükeli 'Arab faṣīḥleri dili üzere aġır ola, eylekim bir kimse (7) bulardan anuŋ gibi söylemeye ve ikinci va'de ḳıyāmata ḳaldı (8) ol maḳām-ı Maḥmūddur ya'nī şefā'at maḳāmı nite-kim eydür,عَسَى اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا يَعْنِي مَقَامَ الشَّفَاعَةِ كَأَنَّهُ يَقُولُ (9) 'azze ve celle eydür, yā Muḥammed dünyāda saŋa kelām vėrdüm on sekiz biŋ (11) 'ālem içinde hiç kimse ol maḳāmda anuŋ gibi kelām söylemedi daḫı ḳıyāmatda (12) bir maḳāma degüreven kim hiç kimse ol maḳāma ėrişmeye ya'nī (13) ol şefā'at kim ümmetüŋ-içün **[Y 128b]** sen ḳılasın sencileyin hiç kimse ḳılmaya (14) وَمِنَ الْأَعْجَازِ اِسْقَاطُ مَحَلِّ الْإِثْبَاتِ وَاِثْبَاتُ الشَّيْئِ فِي مَحَلِّ الْإِسْقَاطِ(15) الشَّيْئِ عَنْ bir nesneyi dölendürsin **[B 276b]** (1) düşürmek yėrinde ve düşüresi yėrde dölendüresin mu'cizlerdendür ve mu'cizāt (2) Ḳur'ān içinde ḥarf arturmaḳ olur ol yėrde kim gereklü olmaya nite-kim (3) لَيْسَ كَمِثْلِهِ

[720] [298b, 299a, 299b, 300a(1-9)]: Y nüshasında bulunmamaktadır. // 9 muvāfıḳ durur: Y10 muvāfıḳdur // (10-15): Y'de yok // [300b], [B 276a] (3-11): Y nüshasında bulunmamaktadır. // 13 sen: Y1 yok **[B 276b]** // 1 düşürsi: Y1 ḳıyası // 2 arturmaḳ olur: Y2 arturmaḳdur // 4 ḥaḳ-ıla ḫalḳ: Y3 ḫalḳ birle Ḥaḳ / yok: Y3 yoḳdur // 5 ziyādedür: Y4 ziyādetdür // 6 'icāzi kelām: Y4 icāz lāzım / içündür: Y4 içün gereklü // 8 analarıdur: Y5 anasıdur // 11 nicekim: Y8 nite-kim // 12 Meliki 'azze ve celle: Y9 Ḥaḳ Ta'ālā / ılduz-ıla: Y10 yılduzlar birle // (13-15): Y'de yok **[B 277a]** // (1-7): Y'de yok // 8 ṭaşlasalar: Y15 daşlasalar / dėyüler: Y15 yok // 9 düşmenüŋüz: Y15 düşmānuŋuz / var: Y15 vardur // 10 düşmenden: Y(16, 17) düşmāndan // 11 ilkinki: Y17 ilk / ḥālinde: Y17 ḥālde
[300a] // 9 yok: Y10 el-meclis-i…

dėmek içinde bu ḳāfdur pes hiç ma’nīden (4) Ḥaḳ-ıla ḫalḳ arasında münkir ve şek yoḳ لَيْسَ كَمِثْلِه شَيْئٌ (5) لَيْسَ كَمِثْلِه شَيْئٌ dėse daḳı olurdı velikin bu ḳāf bunda ziyādedür (6) ve bu gerekmez yėrde ḥarf ḳomaḳ īcāzı kelām içündür ammā gereklü (7) yėrde ḥarf bıraḳmaḳ budur kim eydür,وَاَزْوَاجُهُ اُمَّهَاتُهُمْ peyġāmberlerüŋ (8) ‘avratları mü’minlerüŋ analarıdur dėdi, ḥaḳīḳat anaları degül velīkin (9) ḥürmet-çün ḥarāmlıḳ yöninden ötrü eyitdi pes ma‘nīsi كَاُمَّهَاتِهِمْ (10) dėmek olur bu yėrde kim ḳāf gerekdi bıraḳdı ve ol yėrde kim ḳāf (11) gerekmez-idi getürdi Ḥaḳ Ta’ālā kendü kitābın niçe-kim diledise taṣarruf (12) ḳıldı mu‘cizāt va‘desi ṭoġru olmaġ-ıçun […][721]Melik-i ‘azze ve celle (13) yėdi ḳat gül yaratdı, anı ay ü gün ılduz-ıla bezedi اِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ (14) aŋa bekçi ferişteler ḳodı (15) وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ دُحُورًا yine mü’minüŋ yėdi endāmında **[B 277a]** (1) göŋül yaratdı anı īmān ve ma‘rifet-ile bezedi وَزَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ (2) وَنَحْنُ لَهُ حَافِظُونَ ḳaçan dėyüler göge aġsalar firişteler (3) sözin diŋlemege, ferişteler buları odlu igsü-y-ile atarlar göge (4) yaḳurtmazlar, hem buncılayın ḳaçankim dėyü senüŋ (5) göŋlüŋe vesvese ḳılsaاَلَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ anı (6) e‘ūẕu birle ṭaşlaġıl göŋlüŋe yaḳurtmaġıl اَعُوذُ بِاللهِ ḳaçan kim ferişteler (7) dėyüleri اَعُوذُ بِاللهِ dėyüler havādan yėre düşerler ḳaçan kim mü’minler (8) dėyüleri e‘ūẕu birle ṭaşlasalar dėyüler Ḳāf ṭaġından aşru düşerler (9) كَاَنَّهُ يَقُولُ ‘azze ve celle yā ḳullarum sizüŋ bir düşmenüŋüz var mekri çoḳdur (10) dün gün sizi oŋmaḳdan artuḳ iş yoḳdur ḳaçan dileseŋüzkim Ḳur‘ān oḳıyasız (11) ol düşmenden baŋa ṣıġınuŋ اَعُوذُ بِاللهِ İblīs ilkinki ḥālinde (12) Taŋrı’ya ol ḳadar **[Y 129a]**[722] yaḳın-ıdı kim degme vaḳtın göge aġsa melekūt (13) ehlinden nidī gelürdi kim Cabbār-ı ‘ālem ḫazīnedārı gelür dėyü ol bir secde (14) ḳılmaduġı-çun dergāhdan sürindi Ḥaḳ Ta’ālā eyitdi yā İblīs nişe Ādem secde ḳılmaduŋبِيَدَيَّ خَلَقْتُ لِمَا تَسْجُدَ اَنْ مَنَعَكَ مَا İblīs eyitdi,

---

[721] Metinde bir kelime silinmiştir.

[722] // 12 yok: Y1 aŋa göre ıraḳdı ṣoŋ ḥālde ol ḳadar ıraḳ oldıkim dükeli ıraḳları aŋa göre // 13 nidī: Y2 nidā / yok: Y2 imdi / yok: (Y2) …ol bir sucūd (Y3) ḳılmaduġı-çun dergāhdan süründi la’net oldı imdi miskīn ġāfil Ādem oġlan sen kendü yüz (Y4) biŋ günāh işleyüb aŋa ‘āṣi olursın ‘acab ṣoŋ ucı senüŋ ḥālüŋ nite ola, bes eyle olsa saŋa (Y5) vācib oldıkim düni gün aġlamaġı pīşe ėdesin başdaki derdüŋe bir dermān ola (Y6) gėrü başına gelelüm // 14 nişe: Y6 niçün / secde: Y6 sucūd **[B 277b]** // 1 ben yėgrekim andan: Y (6, 7) ben andan yėgrekmen / (1, 2) ve ṭoprāḳ ḳaraŋulıḳdandur: Y7 yok // 3 gelmişdür: Y7 ḳalmışdur / secde: Y8 sucūd // 5 gėrçeksin: Y9 yok // 11 ḳabūl ḳılmadılar: Y12 götürmediler // 12 olavuz: Y13 ḳılavuz // 13 yok: Y13 ‘aleyhi’s-selām / aradan çıḳdı: Y13 ara yėrden çıḳa geldi // 14 nedür: Y14 yok / dėdi: Y14 yok // 15 yok: Y14 ‘ivāżı / ‘aleyhi’s-selām: Y15 yok **[B 278a]** // 1 iştiyāḳ ḳılsa: Y15 iştiyāḳ birle // (3, 4) Çalap celle celālühū: Y17 Taŋrı’dan / yok: Y17 yā Ādem / her: Y1 yok // 6 şāẕ: Y2 şād / yok: Y2 bu kez // 7 yok: Y2 furṣat kim // 9 yigrenür: Y4 yigrenürler / bular: Y4 bunlaruŋ

[B 277b] (1)اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ ben yėgrekim andan, anuŋ-çun kim ol ṭopraḳdandur ve ṭopraḳ ḳara(2)ŋulıḳdandur ve ben oddanvan, od nūrdandur, ṭopraḳ ḳaraŋulıḳdandur, nūr (3) ḳaraŋulıḳdan yėgrekdür ve ‘ādet eyle gelmişdür kim alu yige secde (4) ḳıla yoḳkim yik aluya, nidī geldi kim, yā İblīs, Ādem ṭopraḳdandur, ṭopraḳ (5) emānet saḳlayıcıdur, gėrçeksin, oddansın, od emānet yėyicidür, bizüm (6) ḳatumuzda yėgrek oldurkim emānet saḳlayıcı ola, nite-kim od emānet (7) yėyicidür İblīs daḫı emānete ḫıyānet ḳılıcıdur nite-kim eydür اَعْظَمُ الْاِفْلاَسِ (8) خِيَانَةُ النَّاسِ müflisligüŋ ululuġı ḫalḳa ḫıyānet ḳılmaḳdur olgünkim (9) Ḥaḳ Ta’ālā emāneti yėre ve göge ‘arża ḳıldı daḫı ṭaġlar nite-kim eydür, (10) اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ yėr gök ṭaġlar (11) emāneti ḳabūl ḳılmadılar خَوْفًا مِنَ النِّيرَانِ eyitdiler ḳorḳaruz emāneti saḳlayamavuz (12) Taŋrı’ya ‘āṣī olavuz od içinde giriftār olavuz dėdiler nite-kim eydür, (13) فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا Ādem aradan çıḳdı eyitdi (14) Ḫuẕāvendā ol emāneti saḳlayanuŋ cezāsı nedür ne olasıdur dėdi, ḫiṭāb geldi kim (15) uçmaḳ ve dīẕār olasıdur Ādem ‘aleyhi’s-selām ḳaçankim dīẕār ėşitdi **[B 278a]** (1) iştiyāḳ ḳılsa eyitdi Ḫuẕāvenda ol emāneti ḳabūl ḳıldum ve boynuna götürdüm (2) senüŋ dīẕāruŋa ārzū ḳılup velīkin kendüzüme ınanup degül saŋa ṣıġınup (3) baŋa tevfīḳ sen vėrgil ve beni şeyṭān şerrinden sen ṣaḳlaġıl dėdi, Çalap (4) celle celālühū ḫiṭāb ḳıldı eydür, her **[Y 129b]**[723] kim baŋa ṣıġınursa ve tevekkül baŋa (5) ḳılursa ben aŋa ‘ināyet ḳılam وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (6) ḳaçankim Ādem oġlanları emāneti götürdiler şeyṭān şāẕ oldı eyitdi yol (7) buldum-kim düşmenlerümden öykem alam anuŋ-çun-kim olar ḳamu benüm devletüme baḳarlar (8)

[723]B nüshasında anlatılan bu kısım Y nüshasında özet şeklinde verilmiştir: [Y 129b] (Y5) …düşmānlıġumı unudurlar emānet boyunlarına götürdiler (Y6) uçmaġa girmek ṭamaġına ve dīẕār görmek ārzūsına imdi ol eyle ḳaçan olısar meger benüm ādem şeyṭān (Y7) degül ola kim bunlar benüm elümden ḳurtıla daḫı ol emānet yėrine getüre alurben ḫod bunları azdamen ve dünyāya (Y8) yersüdem ve ṭā‘atlerin ḳodurup ve Taŋrı unutduram eyle olsa emānetine ḫıyānetlıḳ ḳılmış olalar uçmaġa gir(Y9)mekden ve dīẕār görmekden maḥrūm ḳalalar böyle olınca benüm daḫı intiḳāmum yėrine gele dėdi Ḥaḳ Ta’ālā (Y 10) eyitdi yā mel’ūn sen kendüŋ bulara vesvese ḳılasın ve dünyāya ben bulara tevbe rūzi (Y11) ḳılup yazuḳların yarlıġarsın sen ne ḳılasın ḫor ẕelīl olup maġbūn ḳalasın yā İblms (Y12) bularuŋ üzere ḥamle ḳılġıl ve daḫı bularuŋ māl oġul ḳızı içinde ortaḳ olġıl ve ne kim (Y13) alduŋ gelürse işlegil imdi yā ḳulum sen şeyṭāndan ḳaçġıl benüm dergāhuma gelgil ve baŋa ṣıġınġıl (Y14) şeyṭān çerisin hezmmet ḳılup sizi anuŋ şerrinden ḳurtaram **[B 278b]** // 8 ḳıl: Y16 ḳılġıl // 9 ‘aṣā-y-ıla: Y1 ‘aṣā birle // 10 yok: Y1 kim mü’min // 11 ḳaçankim: Y2 yok / odı-y-ıla: Y2 odı birle //12 yoġ oldı: Y3 yuydılar // 13 sürdiler: Y3 ḳovdılar // 14 vesvese: Y4 vesvesesine **[B 279a]** // 1 ḳamuları: Y5 ayruḳları // 2 Taŋrı’yı: Y6 Ḥaḳ Ta’ālā // 4 ḳılıcı-y-ıla: Y7 ḳılıcı birle // 6 düşmen: Y9 düşmān / mekrinden: Y9 şerrinden / ne-y-ile: Y9 ne birle // 7 yok: Y10 el-meclis-i // (10, 11): Y’de yok // 12 bir: Y10 evvel // 13 üçünci: Y12 ücinci

baŋa imrenürler dėdi, Ādem sebebinden ötrü dergāhdan sürikdüm her kim (9) Ādem ėşitse baŋa lā‘net ḳılur ve benden yigrenür bular emāneti götürdiler (10) uçmaġa girmek ṭamamına ve Taŋrı’yı görmek ārzūsına ben ḫoẕ buları (11) azduravan ve buları dünyāya yarsıḳduravan bular dünyāya meşġūl olalar (12) ṭā‘ati ḳoyalar ve emānete ḫıyānetlıḳ ḳılalar umaġa girmekden ve Taŋrı’yı görmekden (13) maḥrūm ḳalalar dėdi, Çalap celle celālühū eyitdi yā mel‘ūn sen kendü bulara (14) vesvese ḳılasın ve dünyāyı yarsıḳdurasun ben bulara tevbe vėrem yarlıġayam (15) sen ne ḳılasın yā İblīs sen dirilüŋ bulara ḥamle ḳıluŋ **[B 278b]** (1) وَاَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ bularuŋ mālı içinde ve oġlı ḳızı (2) içinde ortaḳ olġıl وَشَارِكْهُمْ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ yā ḳulum sen (3) şeyṭāndan ḳaçġıl benüm dergāhuma gelgil ve baŋa ṣıġıŋġıl ve adum oḳıġıl (4) وَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ فَاسْتَعِذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ e‘ūẕu kelimesi mü’min dilinde فِي يَدِهِ (6) كَلِمَةُ التَّعَوُّذِ عَلَى لِسَانِ الْمُؤْمِنِ كَعَصَا مُوسَى (5) الرَّجِيمِ Mūsā ‘aṣāsı gibidür Mūsā elinde kelīm (7) ol gün ‘aṣā eline alıp cāẕūlar-ıla doḳuş ḳıldı sen bugün e‘ūẕu (8) dėyüp şeyṭān-ıla doḳuş ḳıl, Taŋrı Mūsā’ya firavndan (9) yavuz düşmen yoġ-ıdı **[Y 130a]** ‘aṣā-y-ıla anuŋ şerrinden ḳurtıldı ve mü’mine şeyṭān(10)dan yavuz düşmen yoḳdur ‘acabmıdur e‘ūẕu birle şeyṭān şerrinden ḳurtılsa (11) ḳaçankim İblīs’üŋ ṭā‘atin tekebbürlik odı-y-ıla göyündi ve devlet (12) şem’i doyundı ḳamu ḳılduġı ṭā‘at yoġ oldı anı dergāhdan (13) sürdiler andan berü hiç diŋlenmez şarḳda ġarbda aŋlanmaz dün gün yügürür (14) mü’minlere vesvese ḳılur buları ṭā‘atden yigrendürür ve ma’ṣiyete imrendürür (15) kimüŋ ḫırmeni göynerse ḳamunuŋ göyündügin ister aŋa ḫoẕ **[B 279a]** (1) ne olası oldı imdi dilerkim ḳamuları kendü gibi ḳıla ve eyle gerek mü’mine (2) kim hiç ḥālde ġāfil olmaya hemīşe Taŋrı’yı yāẕ ḳıla şeyṭān şerrinden emīn (3) ola, Ḥaḳ Ta’ālā Mūsā peyġāmbere vaḥiy ḳıldı eyitdi yā Mūsā İblīs ecel (4) ḳılıcı-y-ıla depelenmiş görmeyince anuŋ benüm mekrümden īmīn olmaġıl dėdi, Mūsā (5) kim ḫālıḳa anca yaḳın-ıdı ḥicābsuz anuŋla keleci ḳılurdı aŋa eyle dėse (6) benüm senüŋ ḥālüŋ nite ola, imdi düşmen mekrinden ne-y-ile ḳurtılavuz (7) Taŋrı’ya ṣıġınmaġ-ıla اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ dėmek-ile Ḥaḳ Ta’ālā (8) ḳurtara inşāallahu faẕlı fi اَلْاَنْبِيَاءِ وَسِيرَتُ الْاَصْفِيَاءِ وَحِرْفَةُ الصَّلَحَاءِ (9) فَصْلٌ فِي الْاِسْتِعَاذَةِ اَلْاِسْتِعَاذَةُ بِاللهِ سُنَّةُ وَمُحَارَبَةُ الْاَعْدَاءِ (10) Taŋrı’ya ṣıġınmaḳ peyġāmberler sünnetidür ve evliyālar sīretidür ve ṣāliḥler ḥirfetidür (11) raḥmān-ıla yaḳışmaḳ şeyṭān-ıla ṭoḳışmaḳdur ammā bilgil kim e‘ūẕu dėyü bėş kişi (12) eyitdi bir Nūḥ eyitdi اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ ikinci Yūsuf (13)

eyitdi مَعَاذَاللهِ اِنَّهُ رَبِّي اَحْسَنَ مَثْوَايَ üçünci Mūsā eyitdi اَعُوذُ(14) dördünci Meryem eyitdi اِنِّي اَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ (15) bėşinci Muḥammedi Muṣṭafā eyitdi **[B 279b]**[724] (1) اَلشَّيَاطِينِ altıncı Muḥammedi Muṣṭafā geldi وَاِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللهِ (2) bu ḥiṭāb Muḥammedi Muṣṭafā'yadur velīkin anuŋ içinde (3) dilegi ümmetdür imdi bu a'ūẕuyı ne sebebden ötrü eyitdiler bildüreyim (4) dostlar göŋlin sevinsin güldüreyim 'azīzi men, olgünkim Nūḥ ṭūfānı (5) ḳobdı, 'ālemi ḳapladı Nūḥ'uŋ **[Y 130b]** dört oġlı var-ıdı adları Ḥām ve Sam (6) ve Yāfış ve Ken'ān-ıdı, Nūḥ'a uyan ḫalḳ seksen kişi bulundı pes Nūḥ gemiye bindi seksen kişi bile Nūḥ'uŋ (7) üç oġlı bile bindi ve Ken'ān binmedi Nūḥ 'aleyh ḳıġırdı (8) يَا بُنَّي ارْكَبْ مَعَنَا eyitdi yā oġlancuġum benüm-ile gemiye bingil, kāfir birle ḳalmaġıl dėdi Taŋrı'ya ṣıġınġıl (9) Ken'ān eyitdi سَآوِي اِلَي جَبَلٍ يَعْصِمُنِي من الماء eyitdi ṭaġa (10) aġavan ṭaġ beni ṣudan saḳlaya dėdi, Nūḥ eyitdi لاَ عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ اَمْرِاللهِ اِلاَّ مَنْ رَحِيمَ(11) yoḳdur bugün ḳurtılmaḳ ve yoḳdur bugün saḳlayıcı (12) Taŋrı emrinden meger anıkim Taŋrım esirgeye Ken'ān atası sözin ėşitmedi (13) ṭaġa aġdı ṭūfān ṭaşdı ṣu mevc ḳapladı Nūḥ ḳorḳdı gördikim (14) oġlı ḫelāl oldı Taŋrı'ya yalvardı eyitdi İlāhī benüm oġlum ehlümdür وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِى مِنْ اَهْلِي (15) ehl-i Taŋrı'dan 'azze ve celle nidā geldi اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ **[B 280a]** (1) eyitdi yā Nūḥ ol senüŋ ehlüŋ degül اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ anuŋ (2) 'ameli ṣāliḥ degül ol kimsenüŋ kim 'ameli ṣāliḥ degül ol saŋa ehl (3) degül, 'ilmü bilmedügüŋ degül kimse benden dilemegil (4) andan Nūḥ eyitdi اِنِّي اَعُوذُ بِكَ اَنْ اَسْئَلُكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ Ḥuẕā(5)venda ṣıġınmazam saŋa şol nesnedenkim benüm andan 'ilmüm yoḳdur senden (6) dilemeyem dėdi, ėy dostlar bir söz ögüme geldi, ḳayġu-y-ıla göŋlüm (7) ṭoldı, anuŋ ḳorḳusı baġrumı deldi, eydivėreyim size, diŋleŋ, yazuḳlar-ıçun (8) göynüp aġlaŋ, ol gün kim ṭūfān ḳopd,ı Nūḥ oġlın Çalab'dan (9) diledi, benüm ehlüm deyü oġlı 'ameli dėyü olmaduġı-çun ol senüŋ ehlüŋ degül (10) dėdi, ṭūfān-ıla ġarḳ eyledi وَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ḳaçankim ḳıyāmat (11) ḳopsa 'ālem ḫalḳı 'araṣāt meydānına

[724] **[B 279b]** // 4 sevinsin: Y16 şād ḳılup // 5 yok: Y17 çevre / yok: Y17 Ḥaḳ Ta'ālā ḥażretinden fermān geldi kim yā Nūh saŋa uyan ḫalḳ birle gemiye bingil dėyü / (5, 6) ḥām ve sem ve yāfış ve Ken'ān-ıdı: Y1 ḥām ve birinüŋ sın sam birinüŋ yāfeş birinüŋ Ken'ān / yok: Y(1,2) Nuḫ'a uyan ḫalḳ seksen kişi bulundı pes // 7 yok: Y3 adlu oġlı / 'aleyh: Y3 yok // Y3 eyitdi: 8 yok / oġlancuġum: Y3 oġul / benüm-ile: Y3 benüm birle /Y(3, 4) kāfir birle ḳalmaġıl dėdi: yok // 10 aġavan: Y4 aġam // 11 yok: Y4 bugün bu ṭūfandan // 13 ḳapladı: Y6 ḳapdı // 15 'azzeve celle: Y7 yok **[B 280a]** // 5 şol nesnedenkim: Y9 şeyṭāndankim // 7 yazuḳlar-ıçun: Y11 yazuḳ-ıçun // 10 eyledi: Y13 ḳıldı // 11 meydānına: Y13 yėrine // 13 yok: Y15 bağışla dėyü // 14 yok: Y16 nidā gelsekim // 15'itiḳādı: Y16 'itikādları **[B 280b]** // 1 gėrçek: Y17 ümmet / (2-9) satırları şöyle öözetlenmiştir: Y17 'acab biz ḳullaruŋ ḫāli nite ola, meger 'itiyāt andan ola, Y1 'ināyet olmazsa ṭamu içinde bāḳı ḳala

dirilse, olgün ince ṣırāṭ gerilse, (12) ṭamu ḳaynayup gögerse, ‘āṣīler ḳorḳup ditrese ve zebāniler zencīr ‘āṣīler (13) bağlasa ve Muḥammed ėdiyüb ağlasa Muḥammed Çalab’a yalvarsa benüm ümmetüm dėyü Çalab’dan (14) diri gelse kim yā Muḥammed ol senüŋ ümmetüŋ degül اِعْتِقَادُهُ فِي حَقِّكَ غَيْرُ صَادِقٍ (15) اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ وَ anuŋ ‘ameli ṭoġru degül-idi ve ‘itiḳādı saŋa **[B 280b]** (1) gėrçek degül-idi dėse, ol kimsenüŋ ‘ameli ṭoġru olmasa ve ‘itiḳādı gėrçek (2) olmasa, ol saŋa ümmet degül dėse vay anuŋ ḥāli nite ola, Nūḥ’a senüŋ (3) ehlüŋ degül dėdigi kimse ṭamu içinde ebed ḳala, cehd ḳılġıl ėy ṣāḥib-i (4) himmet, Çalab’a ṭā‘at ḳılġıl, Muṣṭafā’ya ümmet olġıl kim yarın anda (5) miḥnet görmeyesin saŋa uçmaḳ ola anuŋ-ıla وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ (6) نَاضِرَةٌ اِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ‘azīzi men, olgünkim Nūḥ Taŋrı’ya ṣıġındı, ṭū(7)fāndan ḳurtıldı sen daḫı bugün Taŋrı’ya ṣıġınġıl dünyede şeyṭāndan (8) ḳurtılasın ḳıyāmatda oddan ḳurtılasın ammā cānı ‘azīzi men, اَعُوذُ بِاللهِ **[Y 131a]**[725] ikinci (9) Yūsuf eyitdi, olgünkim Zelīhā Yūsuf’ı uydurımadı ‘ācız oldı, (10) üstāẕlar ve naḳḳāşlar getürdi, bir sarāy yapdurdı, dört dıvārın (11) kirec-ile ṣıvatdı, sarāyınuŋ ṣaġ dıvārın ve ṣol dıvārın ve anuŋ öŋ (12) dıvārın ve ard dıvārın ṭolduru kendü ṣūretin yazdurdı, yine sarāy (13) ortasında yazdurdı kendü ṣüret-ile Yūsuf ṣuret-ile Yūsuf ṣūretin bir ḥavż eyletdi (14) ṣu-y-ıla ṭoldurtdı andan kendüzini dürlü dürlü ṭonlar-ıla bezedi, ḳızıl (15) altun incü-y-ile düzilmiş daḫı tac gevherlü yaḳūtlu **[B 281a]** (1) la‘l i firūze-y-ile muraṣṣa‘ ve mükellel başına urdı yine ḳızıl altun ḫalḫallar ayaḳına (2) gėydi müşk ü ‘anber ve kāfūr-ıla tenin ṭonın ḳoḳulandurdı (3) andan Yūsuf’ı içerü oḳıdı ḳaçankim Yūsuf sarāya girdi Zelīḫā sarāy (4) ḳapuların bağladı eyitdi yā Yūsuf ben senüŋ-içün eylendüm sen daḫı ḥāżır (5) olaġıl nite-kim eydür, وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ Yūsuf (6) ḳapudın yaŋa baḳdı çıḳmaḳ içün öŋ dıvārda kendü ṣūreti-y-ile Zelīḫā (7)

[725] // 9 uydurımadı: Y1 uyduramadı // (10-15), **[B 281b]** (1-6): Y nüshasında özet şeklindedir: (Y1) ‘ācız oldı Yūsuf’ı ḳıġırdı sarāya givürdi sarāy ḳapuların bağladı maḳṣūd budur kim Yūsuf’ı Zelīḫā (Y2) dutdı Yūsuf’ı Taŋrı’ya ṣıġındı eyitdi …. eyitdi sıġınurmen Taŋrı’ya (Y4) kim beni zinādan ve yavuz işden saḳlaya kim beni ṣatun alanı baŋa uş eylük ḳıldı ben anuŋ yėrine yavuz(Y5)lıḳ ḳılmayam dėdi ma’āẕallah dėyüp ḳaçdı Ḥaḳ Ta’ālā bağlanmış ḳapuları açuvėrdi ol ḳaçıcaḳ Zelīḫā (Y6) çaldı Yūsuf’uŋ ard etegin bir pāre elinde duta ḳaldı Yūsuf ol dem Taŋrı’ya ṣıġındı Zelīḫā (Y7) mekrinden ḳurtulup ve bağlar ḳapular aŋa açıldı imdi ėy mü’min bu gün sen daḫı Taŋrı’ya sıġınġıl Ḥaḳ Ta’ālā // 6 mekrinden: Y8 şerrinden / (6, 7) ḳurtılasın: Y8 ḳurtarup / sen daḫı şöyle: Y8 yok / açıla: Y8 açıverdi // 8 ammā ‘azīz men: Y8 yok / üçünci: Y8 ücinci / yok: Y8 eyitdi // 9 olkim: Y9 olgün / yok: Y9 kim / öldiler: Y9 öldürdügin // 10 yok: Y9 Mūsā’ya geldiler eyitdiler // 15 Taŋrı Ta’ālā: Y13 Taŋrı

şūretin yazlu gördi İblīs gönline sevişmek bıraḳdı Yūsuf ḳıya (8) baḳdı dip dıvārda daḫı ancılayın yazlu gördi şaġına baḳdı (9) hem ancılayın gördi şolına baḳdı hem ancılayın gördi yokaru baḳdıkim (10) Taŋrı'ya yalvara sarāyı üstinde daḫı ancılayın gördi aşaġa baḳdı (11) ḥavż gördi içi ṭolu şu ve ol yuḳaru ortada yazılmış şūretler bu şu (12) içinde gördi ṣabr ḳılmadı ḥayrān oldı Yūsuf kendüzini götürdi (13) yere urdı Zelīḫā çapınu geldi Yūsuf'ı dutdı oloḳ sā'at Yūsuf (14) Taŋrı'ya ṣıġındı eyitdi مَعَاذَاللهِ اِنَّهُ رَبِّي اَحْسَنَ مَثْوَايَ eyitdi (15) ṣıġınuram Taŋrı'ya beni zindāndan saḳlaya ve yavuz işden baŋlaya kim beni **[B 281b]** (1) ṣatun alan Çalab'um baŋa üküş eylük ḳıldı ben anuŋ yérine yavuzlıḳ ḳılmayam (2) dédi, Yūsuf Taŋrı'ya ṣıġınup ḳapuya ḳaçdı Çalap celle celālühū baġlanmış ḳapular (3) aŋa açdı Zelīḫā ardıradın çaldı, Yūsuf'uŋ bir pāre ard eteginden (4) yırtdı, elinde dutaḳaldı. Yūsuf olgün (5) Taŋrı'ya ṣıġındı Zelīḫā'dan ve mekrinden ḳurtıldı ve baġlanmış ḳapular (6) aŋa açıldı sen daḫı bugün bunda Taŋrı'ya ṣıġınġıl şeytān mekrinden ḳur(7)tılasın yarın uçmaḳ ḳapuları sen daḫı şöyle açıla جَنَّاتُ عَدْنٍ (8) مُفَتَّحَةُ لَهُمُ الْاَبْوَابُ ammā 'azīz men اَعُوذُ بِاللهِ üçünci Mūsā eyitdi (9) olkim Benī İsrā'īl dermānde oldılar 'Āmili kim öldiler bilmediler eyittiler (10) yā Mūsā Taŋrı'ŋa du'ā ḳılġıl 'Āmili kim öldürdügin bildürsün Mūsā (11) du'ā ḳıldı Ḫuẕāvendā 'Āmili kim öldürdi bizi ma'lūm ḳılġıl dédi, Ḥaḳ (12) Ta'ālā eyitdi yā Mūsā eyitgil ḳavmüŋe bir ṣıġır buġrulasunlar ve ol ṣıġıruŋ (13) dilini ölünüŋ sini üstinde ḳosunlar ol sin üstinde ḳosunlar ol sin içindeki (14) ölü dirile kendüyi kim öldürdügin diye andan Mūsā ol ḳavme ḫaber (15) vérdi eyitdi اِنَّ اللهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوا eyitdi Taŋrı Ta'āla **[B 282a]**[726] (1) buyurdukim bir ṣıġır boġuzlayasız, ol ṣıġıruŋ dilini kesesiz ve ol ölünüŋ (2) sini üzere ḳoyasız, ol ölü dirile kendüyi kim öldürdise ḫaber vére dédi, eyittiler bizi (3) kengel ve masḫarlıġa mı alursın dédiler, Mūsā eyittiler kimse masḫarlıġa cāhiller (4) dutar ve masḫarlıḳ cāhiller ḳılur dédi, قَالَ اَعُوذُ بِاللهِ اَنْ اَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ben (5) ṣıġınurvan ol Taŋrı'ya kim cāhillerden olmayam dédi, Mūsā olgün Taŋrı'ya (6) ṣıġındı cāhillerden olmayayım déyü sen daḫı bugün Taŋrı'ya ṣıġınġıl kim (7) cāhillerden **[Y 131b]** olmayasın وَحَدُّ الْجَهْلِ

[726] **[B 282a]** // 1 dilini kesesiz: Y14 dilin alasız / yok: Y15 yā Mūsā bize efsūn ḳılup // 2 vére: Y15 vérür / yok: Y15 pes // 5 ṣıġınurvan: Y16 ṣıġınurmen / olmayam: Y16 ḳılmadı / yok: Y16 imdi // 6 olmayayım: Y17 degülmen // 8 déyüp: Y1 déyü / ḳılasın ṣoŋra: Y1 ḳıla ol // 9 ola: Y2 olsa // 13 küfrān: Y4 kāfir olmaḳ // 14 bulsın: Y4 bulasın // 15 'azīz men: Y5 yok / dördünci: Y5 dördinci **[B 282b]** // 1 Meliki Ta'ālā: Y6 Ḥaḳ Ta'ālā // 4 geldi: Y7 gelür // 5 taḳı iseŋ: Y8 taḳısen / biregü: Y8 bir kişi // (6-15): Y'de yoḳ

مَعْرِفَةُ الشَّيْئِ بِخِلاَفِ مَا هُوَ cāhillik (8) ḥaddi ol olur kim nesne böyledür dėyüp ḳılasın ṣoŋra ol eyle çıḳmaya (9) du‘āsı baṭıl ola ve kendü cāhil ola, eger bu da‘vīyi İblīs ḳıldı eyitdi (10) اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ Ādem’den ben yėgem dėdi, da‘vīsi bāṭıl oldı kendüsi cāhil (11) oldı اَلْجَهْلُ يُورِثُ الْكُفْرَ وَالْعِلْمُ يُورِثُ الشُّكْرَ cāhillik küfr (12) getürür, ‘ālımlıḳ şükr getürür, şükr ni’met arturur, لَاِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيدَنَّكُمْ (13) ni’met ‘aẕāb getürür لَاِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ dilerseŋkim (14) bunda ni’met artuḳlıġın bulasın ve anda ḳatı ‘aẕābdan ḳurtılasın Taŋrı’ya ṣıġıŋġıl (15) ammā ‘azīz men dördünci اَعُوذُ بِاللهِ dėyü Meryem eyitdi olgünkim Meryem eline **[B 282b]** (1) bardaḳ aldı ṣu almaġa bir kere geldi yā ḫoẕ ġusl ėtmege Meliki Ta’ālā aŋa (2) Cebrā’īl viribidi kim varġıl Meryem’e oġul muṣtılaġıl dėyü çün-kim Cebrā’īl geldi (3) bir görklü ṣūretlü yigit olup görindi Meryem anı ferişte ėdigi bilmedi (4) yavuz ḳaṣd geldi ṣandı eyitdi اَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا (5) ṣıġınurvan Taŋrı’ya senden eger sen taḳī iseŋ dėdi, meger ol zamān biregü vardı (6) taḳī adlu yavuz iş içinde ma‘rūf-idi Meryem anı çün gördi anı ṣandı (7) ammā baŋa böyle degdi kim Meryem eyitdi ben ṣıġınuram Taŋrı’ya senden niçe-kim sen (8) perhiz-kār-ısaŋ dėdi, ḳaçan kim Meryem Taŋrı’ya ṣıġındı Cebrā’il aŋa oġul muṣtıladı (9) قَالَ اِنَّمَا اَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِاَهَبَ لَكِ غُلاَماً زَكِياً Meryem andan Taŋrı’ya (10) ṣıġındı Ḥaḳ Ta’ālā aŋa oġul bağışladı يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ (11) اِسْمُهُ الْمَسِيحُ Sen daḫı bunda Taŋrı’ya ṣıġıŋġıl Taŋrı saŋa uçmaḳ muṣtılaya وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ (12) ’azīzi men, Meryem Taŋrı’ya ṣıġındugı-çun Çalap (13) celle celālühū anı sekiz nesne-y-ile ögdi yine Taŋrı’ya ṣıġınan mü’mini sekiz nesne-y-ile (14) ögdi Meryem eyitdi وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِينَ dėdi, mü’minlere eyitidi وَقُومُوا لِلهِ قَانِتِينَ(15) Meryem’e eyitdi اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا ve mü’minler eyitdi وَالَّذِينَ **[B 283a]**[727] (1) يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ Meryem’e eyitdi وَاُمُّهُ صِدِّيقَةٌ mü’minlere eyitdi اُولَئِكَ هُمُ الصِّدِّيقُونَ(2) dördinci Meryem’e tevekkül-ile ögdi قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللهِ mü’minlere (3) eyitdi فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ bėşinci Meryem ‘ibādet-ile ögdi eyitdi وَارْكَعِي mü’minlere eyitdi وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ وَاسْجُدِي(4) altıncı Meryem orıcla ögdi (5) eyitdi فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ mü’minlere اِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا (6) yėdinci Meryem’e ḳuvvet-ile ögdi يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا mü’minlere eyitdi ve (7) يُؤْثِرُونَ عَلَى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ sekizinci Meryem’e (8) ṣıġınmaġ-ıla ögdi كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ dėdi, اِنِّي اَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ

[727] **[B 183a]** // (1-12): Y’de yoḳ // 13 yok: Y15 gökden // 15 ėriş-idikim: Y16 degdise **[B 283b]** // 1 anuŋ: Y17 peyġāmberüŋ / kemişdi: Y17 yoḳ / sevindiler: Y1 şād oldılarkim // 3 sevnişdükleri: Y2 şād olduḳları // 6 eyitdi: Y4 ya’ni // 7 yok: Y4 selām / ḳıldı: Y4 ḳılur / oḳıdı: Y4 oḳıdılar // (10, 11) Taŋrı’ya ṣıġıŋġıl: Y7 sıġıŋġıl Taŋrı’ya

mü’minlere eyitdi وَاِذَا (9) قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ dėdi, ammā ‘azīzi men, Muḥammedi (10) Muṣṭafā eyitdi اَعُوذُ بِاللهِ oldıkim birgün müşrikler peyġāmber (11) ḳatına geldiler eyitdiler yā Muḥammed sen bizüm uçmaḳda peyġāmbarlıḳ da‘visin ėdersin (12) ve baŋa gökden vaḥiy gelür dėr-iseŋ ve baŋa Ḥaḳ’dan Cebrā’īl gelür söz getürür dėrsin (13) imdi ol kelāmkim saŋa andan iner ol kelāmdan bizüm ḳatumuzda daḫı oḳıġıl (14) biz daḫı èşidelüm çün müşrikler böyle dėdiler ‘ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā başladıkim (15)وَالنَّجْمِ اِذَا هَوَى ḳaçankim bu āyete ėriş-idikim اللَّاتُ وَالْعُزَّى وَمَنَاتَ الثَّالِثَةَ **[B 283b]** الْاُخْرَى شَيْطَانْ عَلَيْهِ اللَّعْنَةُ(1) şeyṭān ‘aleyh la’īn anuŋ diline yaŋlış kemişdi فَاِنَّ شَفَاعَتُهُنَّ لَتُرْتَجَى(2) تِلْكَ الْعَرَانِيقُ الْاَعْلَى **[Y 132a]** müşrikler olgün sevindiler eylekim hergiz daḫı (3) anuŋ gibi sevnişdükleri yoġ-ıdı peyġāmber göŋli ṭar oldı, gögden daḫı (4) kesildi Cebrā’īl gelemez oldı, bir niçe gün böyle geçdi andan Cebrā’īl geldi (5) bu āyeti getürdi kim اَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي اُمْنِيَّتِهِ(6) وَمَا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلاَ نَبِيٍّ اِلَّا اِذَا تَمَنَّي eyitdi yā Muḥammed اَلرَّبُّ يُقْرِئُكَ السَّلاَمْ Taŋrı saŋa (7) ḳıldı ve eydür, hiç peyġāmber ve nebi viribimedüm illā ḳaçan kim Ḳur‘ān oḳıdı ve baŋa (8) şıġınmaġı unıtdılar اَلْقَى اَيْ فِي قِرَاتِهِ وَاِذَا قَرَأْتَ الْقُرْاٰنَ فَاسْتَعِذْ الشَّيْطَانُ فِي اُمْنِيَّتِهِ (9) kemişdi yaŋlış dėyü anuŋ oḳıduġı Ḳur‘ān içinde بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيم(10) yā ḥabīb ḳaçan dileseŋkim Ḳur‘ān oḳıyasın Taŋrı’ya (11) şıġınġıl şeyṭāndan dėdi andan peyġāmber eyitdiاِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينَ اَيْ مِنْ (12) وَسَاوِسِ الشَّيْطَانِ eyitdi Ḫuẕāvendā şıġındum saŋa (13) şeyṭān vesveselerinden فَوَجَبَ لِكُلِّ مُسْلِمٍ فَاِذَا (15) مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ لِاَنَّهُ لَيْسَ فِي الشَّرِيعَةِ اَفْضَلُ مِنَ الصَّلٰوةِ وَقِرَائَةِ الْقُرْآنِ(14) وَمُسْلِمَة اَنْ يَسْتَعْذْ بِاللهِ قَصَدَ الْعَبْدُ اِلَيْهِمَا آتِيهِ اللَّعِينِ وَشَغَلَهُ عَنْ عَمَلِ الْآخِرَةِ وَيَمْنَعُهُ عَنْهُمَا **[B 284a]**[728] ma‘nī bu durur kim eydür, şeri’at (8) içinde hiç namāz ḳılmaḳdan ve Ḳur’ān oḳumaḳdan faẓılraḳ yoḳdur. Ḳaçan (9) kim ḳul anı ḳaṣd ḳılsa namāz ḳılmaġa yā Ḳur’ān oḳumaġa şeyṭān aŋa gelür, (10) vesvese ḳılur ve anı āḫiret işinden dünyā işine dönmek durur, namāz ḳılmaḳdan (11) ve Ḳur’ān oḳumaḳdan yıġar yā ḳul dilerseŋ kim ol sā’at şeyṭān (12) vesvesesinden

[728] // 7 ma‘nī bu durur: B1 ma‘nīsi budur // 8 faẓılraḳ: Y9 şevābluraḳ // 9 ḳılsa: B2 ėtse // 10 anı: B3 yok / dünyā işine: B3 dünyāya // 11 oḳumaḳdan: B4, Y10 oḳımaḳdan / B4 anı: yok / ḳul: Y10 mü’min / (12-15): Y’de yok // 12 ve Ḳur’ān oḳumaġa: B5 yok // 14 sataşdı: B6 uġradı / birle: B7 üzere / onaşdı: B7 otaşdı // 15 ve egeri oŋarup yürürsin: B8 ve yügrüci oŋarup yüridürsin **[300a]** // 1 Taŋrılıḳ: B9 Taŋrılıġın / da‘visin: B9 da‘vi / sen: B9 ben / ṭarafı: B9 çerimi / vėreyim: B9 vėrėven // 3 gėçerse: B11 öterse / anuŋ durur: B11 anuŋdur // 4 yok: B11 ve // 5 sen: B12 yok / kimselerden: B13 kimseleri / azduram: B13 azduravan // 7 Taŋrı: B14 Tanrı’nuŋ // 8 meger: B1 ola, / (8, 9) ḳurtılasız: B1 ḳurtılasın // 10 ḳıṭ’a: B’de yok **[300a, 300b]**: Y nüshasında bulunmamktadır.

ḳurtılasın ṭā’at ḳılmaġa ve Ḳur’ān oḳumaġa tevfīḳ bulasın (13) فَاسْتَعِذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Bir gün İblīs ‘aleyhi’s-selām ‘ Īsa (14) peyġāmbere ṣataşdı, düşmānlıḳ birle anuŋıla onaşdı eydür, yā ‘Īsa (15) sen ölüyi diri ḳılursınَلْمِنَّةُ لِلهِ عَلَيَّ emlersin ve egeri oŋarup yürürsin **[301a]** (1) ve balçıḳdan ḳuş yaradursın, bir Taŋrılıḳ da‘visin ḳılġıl sen cümle ṭarafı (2) saŋa vėreyim. ‘Īsa eydür, yā mel‘ūn اَلْمِنَّةُ لِلهِ عَلَيَّ eger bu nesneleri (3) ḳılmaġa gücüm yėterse ve ḫālıḳ ḳatında sözüm geçerse minnet anuŋ durur, (4) ḳuvveti ol vėrür baŋa, sen kimsin eydür, yā ‘Īsā eger seni azdurmadumsa (5) sen yola getürdügüŋ kimselerden ben artuḳ azduram senüŋ sebebüŋden (6) dėdi, anuŋ sözi muvāfıḳ geldi. Rūm ili on iki menzil yėr ḳavmi (7) ḳamu azdılar, ‘Īsa Taŋrı oġlı dėdiler Ermenī ve Naṣrānī oldılar. (8) Ėy dostlar sıġınuŋ Taŋrı’ya şeyṭāndan ve şerrinden **[B 284b]** meger kim ḳurtıla(9)sız anuŋ mekrinden اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ dėyü beni (10) eyitmek gerek

ḳıṭ’a

Sıġıngıl ėy dost Taŋrı’ya

Azdurmaya şeyṭān (11) seni

Sıġınup aŋa oḳı Ḳur’ān

Arturmaya Ḳur’ān seni

Ḳaṣd ḳılursa şeyṭān (12) saŋa

Oḳı Ḳur’ān yalvar aŋa

İşitgil ėy dost sen beni

Ḳurtara ol (13) raḥmān seni

Cihān ḫalḳı dirildükden

İnce ṣırāṭ gerildükden

Ḳuş(14)dan daḫı tīz geçüre

Göŋlüŋdeki īmān seni

İnce ṣırāṭ geçdügünde

Sen (15) uçmaġa girdügüŋden

Ḥūr ı ġılmān firişteler

Göre alā rıżvān seni

[301b] (1) العَارِفِيْنَ فِيْ كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ لِأَنَّ (2) وَجَاءَ فِيْ الحَدِيْثِ أَنَّ اللهَ تَعَالَى بِثَلَثْمَائَةٍ وَ سِتُّونَ نَظْرَةً إِلَى قُلُوبِ فِيْ كُلِّ نَظْرَةً جَعَلَ اللهُ (4) ثَلَثْمَائَةٍ وَ سِتُّونَ عَسْكَرَاً لِسَلْبِ المَعْرِفَةِ مِنْ قُلُوْبِ العَارِفِيْنَ (3)لِإِبْلِيْسَ فِيْ كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ خَوَاصٍ يَدٌ أَنْ تُوقِعُهُمْ (6) تَعَالَىْ إِنَّ عِبَادِى لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَٰنٌ يَعْنِيْ لَيْسَ لَكَ عَلَى (5)عَسْكَرَاً عَالِيَهَا سَافِلَهَا بِقَوْلِهِ مِنْ نُوْرِ عَرْشِيْ (8) خَاصَّتُكَ مِنْ خَلْقِكَ قَالَ اللهُ تَعَالَى الَّذِيْنَ يَكُوْنُ نُوْرُ وُجُوهِهِمْ (7)فِيْ ذَنْبٍ فَقَالَ اللَّعِيْنُ فَبِعِزَّتِكَ مَنْ إِلَهِيْ مَنْ لَمْ يَكُنْ نَادِمَاً عَلَىْ مَاسَلَفَ مِنْ ذُنُوبِهِ فَهُوَ لِمَنْ قَالَ فَهُوَ (9)وَطِيْنَةٌ مِنْ خَلِيْلِيْ وَحَبِيْبِيْ وَ قَلْبُهُ خَزَايِنِيْ قَالْ لَكَ وَ لاَ أُبَالِيْ (10) ḥadīs ma‘nīsi bu durur eydür, degme bir gün ve bir dün içinde (11) Taŋrı ‘azze ve celle üç yüz altmış kez ‘ārifler göŋline naẓar ḳılur. (12) Anuŋ-çun kim İblīs’üŋ degme bir gün bir dün içinde üç yüz altmış (13) çerisi var ḳaṣd ḳılurlar mü’minler göŋlinden ma‘rifet ḳapmaḳ içün (14) degme bir günden ve bir dünde üç yüz altmış kez ḥamle ḳılurlar. Degme bir ḥamle (15) ḳılduġınca Meliki ‘azze ve celle **[Y 132b]** mü’minlerüŋ **[B 285a]**[729] göŋline bir naẓar ḳılur ve bunlar **[302a]**[730] (1) sınuḳ durur zīr ü

[729]**[301b]** // 10 degme: Y15 her / bu durur: B11 budur // 12 İblīs’üŋ: Y16 İblīs ‘aleyhi’s-selām // 13 ḳılular: Y11 ḳılur / bir: B14 yok // 15 ḳılduġınca: B15 ḳılduḳlarınca / Meliki ‘azze ve celle: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā/ mü’minlerüŋ: B15 mü’minler / bunlar: B1, Y1 buları **[302a]** // 2 üzre: B2, Y1 üzere / yoḳdur: Y2 yok // 3 bunlaruŋ: B3 bularuŋ, Y2 bulara / üzre: B3 üzere, Y2 yok // 4 yok: B3, Y2 İlāhi / ḥaḳı-çun: B4 ḥaḳḳı-çun, Y2 yok / yok: B4 senüŋ / kim durur: B4, Y2 kimdür / B4 dėdi: yok // 5 Taŋrı ‘azze ve celle: Y2 Ḥaḳ Ta’ālā / eydür: B5, Y3 eyitdi / anuŋ nūrı: B5 bularuŋ yüzi nūrı / (5, 6) nūrından durur: B5, Y3 nūrındandur / ḫuyı: B5 ḫuları / ḫuyından durur: B5, Y3 ḫuyındandur / ve ḥabīb’üm ḫuyından durur ve: B5 yok // 7 göŋli: B6 göŋülleri / ḫazīnem durur: B6 ḫazīnemdür / ḳala: B6 eyitdi / kimler durur: B6 kimselerdür // 9 miskīnler ve yoḳsullara: Y6 miskinleri ve yoḳsūlları // 13 yazġına: B7 yazuġına / olsa: B7 olmayalar // 14 anuŋ birle: B8 anuŋ-ıla / yoḳdur: B8 yok // ol kimse kim: B8 şunlarkim / yok: B8 miskīnler ṭa’ām vėrmezler daḫı **[302b]** // 1 senüŋ: B9 benüm / ḫükmüne ve ḳażana: B9 ḳażāma ve ḫükümme / olmaya: B9 olmazlar / (1, 2) anı kime … eyitdi anı saŋa benüm: B9 anlar daḫı senüŋdür / 2 anuŋ birle: B10 aŋlaruŋ daḫı // 3 anı saŋa benüm anuŋ birle işüm yok iḫvānı imdi: B’de yok // 6 yazuḳlaruŋuza: B13 yazuġuŋuza // 7 yok: B13 miskīnlere / ḳıluŋ: B14 vėrüŋ / ve: B14 daḫı / Taŋrı: B14 Taŋrı’ŋuz // 9 Taŋrı: B15 Taŋrı’nuŋ / ḥıfẓı içinde: B15 ḥıfẓında // 10 mü’min birle: B1 mü’min-ile // 11 itleri birle: B2 itleri-y-ile / yazı içinde: B2 yazıda / ḳaçan: B2 yok / bir: B2 yok // 12 yok: B2 ol ġarībi / sırmaġ-ıçun: B3 ısırmaġa / itler birle: B3 itler-ile // 13 bes: B3 pes / eyle gerek ġarībe: B(3, 4) ġarībe eyle gerek / (12, 13) itler birle çalışursa güni geçer yolından ḳalur bes eyle gerek ġaribe: B4 yok / ḳıġıra: B4

zeber ḳılur أيْ عَلَىْ خَوَاصِ يَدٌ (2) إِنَّ عِبَادِى لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ eydür, benüm ḫāṣlarum üzre senüŋ elüŋ yoḳdur (3) ya'nī bunlaruŋ üzre elüŋ üstün degül andan şeyṭān eyitdi (4) senüŋ 'izzetüŋ ḥaḳı-çun ḫaṣlaruŋ kim durur, baŋa bildürgil dėdi (5) Taŋrı 'azze ve celle eydür, ol kim anuŋ nūrı benüm 'arşum nūrından (6) durur, ḫuyı benüm Ḫalīl'üm ḫuyından durur ve Ḥabīb'üm ḫuyından (7) durur ve göŋli benüm ḫazīnem durur, ḳāla ilāhi ve benüm bulardan kimler durur, (8) eydür, ol kimseler durur kim يُطْعِمُونَ الطَّعَامَ وَ miskīnlere ve yoḳsullara ṭa'ām vėrse طِيْنَةِ خَلِيْلِيْ وَ حَبِيْبِيْ(9) طِيْنُهُ مِنْ خَزَايِنِيْ(10) وَ قَلْبُهُ ve anuŋ göŋli benüm ḫazīnem durur وَ قَضَايِ(11)وَمَنْ كَانَ رَاضِيَاً بِحُكْمِيْ kim benüm ḥükmü قَضَا rāżı olsun andan İblīs eyitdi. (12) إِلَهِيْ مَنْ لَمْ يَكُنْ نَادِمَاً عَلَىْ مَاسَلَفَ مِنْ ذُنُوبِهِ فَهُوَ لِمَنْ ol (13) kimse kim geçmiş yazuġına peşīmān olsa anı kime قَالَ فَهُوَ لَكَ وَ لاَ أُبَالِيْ (14) eyitdi anı saŋa benüm anuŋ birle işüm yoḳdur وَ قَضَائِكَ فَهُوَ لِمَنْ قَالَ فَهُوَ لَكَ وَ لاَ أُبَالِيْ (15) قَالَ مَنْ لَمْ يَرْضَ بِحُكْمِكَ eyitdi ol kimse kim **[302b]** (1) senüŋ ḥükmüŋe ve ḳażāŋa rāżı olmaya anı kime قَالَ فَهُوَ (3) قَالَ وَمَنْ لَمْ يُطْعِمُ الطَّعَامَ فَهُوَ لِمَنْ لَكَ وَ لاَ أُبَالِيْ eyitdi (2) anı saŋa benüm anuŋ birle işüm yoḳ عَلَىْ مَاسَلَفَ مِنْ ذُنُوْبِكُمْ وَ أَنْفِقُوا (4)اِخْوَانِي anı saŋa benüm anuŋ birle işüm yoḳ قَالَ فَهُوَ لَكَ وَ لاَ أُبَالِيْ الرَّحْمَنِ مِنْ مَكْرِ (6)مِنَ الطَّيِّبِ أمْوَالِكُمْ وَ اِرْضُوا بِقَضَاءِ رَبِّكُمْ حَتَّى تَكُونُوا فِيْ حِفْظِ (5)عَلَى الْفُقَرَاءِ وَ المَسَاكِيْنَ الشَّيْطَانِ ėy ḳarındaşlar geçmiş yazuḳlaruŋuza (7) peşīmān oluŋ ve māluŋuzdan yoḳsullara nafaḳa ḳıluŋ ve Taŋrı ḥükmine (8) ve ḳażāsına rāżı oluŋ ḳaçan kim böyle ḳılsaŋuz şeyṭān mekrinden (9) ḳurtılasız ve Taŋrı ḥıfẓı içinde olasız أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ (10) **[B 285b]** الرَّجِيمِ mü'min birle İblīs meṯeli dünyā içinde ġarībe beŋzer çoban (11) itleri birle yazı içinde ḳaçan bir ġarīb bir yolın geçer olsa çoban itleri (12) aḳışurlar anı sırmaġ-ıçun eger ġarīb itler birle çalışursa güni geçer (13) yolından ḳalur bes eyle gerek ġarībe kim ḳıġıra çoban itlerin sekide (14) güni geçmedin ġarīb maḳṣūdına ėre mü'min meṯeli dünyā içinde ol (15) ġarīb gibidür, mü'min yolı ṭā'at ḳılmaḳ durur ve maḳṣūdı **[303a]** (1) raḥmet bulmaḳ durur. Ḳaçan kim ṭā'at yolına girseŋ şeyṭān itleri aḳışur (2)

çaġıra / ėre: B5 dege // 15 ḳılmaḳ durur: B5 ḳılmaḳdur / maḳṣūdı: B6 maḳṣūd **[303a]** // 1 bulmaḳ duru: B6 bulmaḳdur / girseŋ: B6 girse // 2 ṭā'atden: B7 tā'atinde

[730] **[302a** (7-15), **302b, 303a, 300b, 304a** (1-14)]: Y nüshasında bulunmamaktadır.

mü’mine vesvese ḳılmaḳ içün ve anı ṭā’atden yıġmaḳ içün maḳṣū(3)dından maḥrūm ḳomaḳ çün eger mü’min anuŋ birle eglenürse güni (4) geçer ṭā‘atden ḳalur bes eyle gerek kim mü’min Taŋrı’ya yalvaru ve (5) anuŋ adın oḳuya, Meliki celle celālühū şeyṭān itlerin sekide mü’min ḳurtıla ve ṭā’(6)atin ḳıla maḳṣūdına dege ėy ġarīb dilerseŋ kim itlerden (7) ḳurtılasın çobanı oḳı ėy mü’min dilerseŋ kim şeyṭāndan ḳurtıla(8)sın raḥmet oḳı بِالشُّهُبِ (9) أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ الطَّرِيْدُ المُرْمِيْ bilgil kim mü’min bu ḥālde sekiz bölük durur, evvel oldu(10)rur kim فَرَدُّوهَا (11) إِذَا أَصَابَتْهُمْ وَسْوَسَةُ الشَّيْطَانِ لَمْ يُوتِرُ فِيْ قُلُوبِهِمْ kaçan degse bulara şeyṭān vesveseyi eşer (12) ḳılmaz **[B 286]**[731] bularuŋ göŋline döndürürler şeyṭān vesvesesini ıraḳdan (13) Taŋrı ẕikri birle قَوْلِهِ تَعَالَى إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ وَسْوَسَةُ الشَّيْطَانِ فِيْ قُلُوْبِهِمْ وَ يَمْنَعُوْنَ أَنْفُسَهُمْ عَنْ (15) طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا وَ الثَّانِيْ إِذَا اسْتَقَرَّتْ (14) اِتِّبَاعِهِ **[303b]** (1) ikinci bölük oldurur kim bularuŋ göŋli içinde İblīs vesvesesi dolanur, (2) velikin kendü nefslerin yıġarlar aŋa uymaḳdan قَوْلِهِ تَعَالَى وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى (3) üçünci bölük oldurur, kim ثُمَّ يَتْرُكُوْنَهُ مَخَافَةَ اللهِ تَعَالَىْ (4) النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى وَ الثَّلِثُ يَعْمَدُ إِلَى فِعْلِهِ şeyṭān (5) bulara vesvese ḳılsa yazuḳ ḳılmaġa ḳaṣd ḳılurlar yine Taŋrı’dan ḳorḳup (6) yazuġı ḳılmazlar ثُمَّ يَنْدِمُونَ عَلَيْهِ (7) قَوْلِهِ تَعَالَى وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ الرَّابِعُ يَعْمَلُوْنَ dördünci bölük oldurur kim ėşler yine peşīmān olurlar قَوْلِهِ تَعَالَى (8)إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ الآيَةْ bėşinci oldurur, yazuḳ üküş ḳılurlar yine (10) كَثِيْرَاً ثُمَّ يَرْجِعُونَ عَنْهُ(9) الخَامِسُ يَفْعَلُوْنَ إِثْمَاً yazuḳdan dönerler يَعْمَلُوْنَ مَا يَعْمَلُوْنَ وَ يَقُولُوْنَ مَا (11) قَوْلِهِ تَعَالَى وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ وَ السَّادِسُ altıncı bölük oldurur kim işlerler ne işlerler kim dėr(13)ler ne kim dėrler فَإِنَّ اللهَ يَغْفِرُ لَهُمْ (12) يَقُولُوْنَ ثُمَّ يَعُودُونَ وَ يَتُوبُونَ **[B 286b]** andan Taŋrı’ya dönerler tevbe ḳılurlar yalvarurlar dürüst (14) Taŋrı buları yarlıġar أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا (15) وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً

[731]// 3 anuŋ birle: B8 anuŋ-ıla // 4 ṭā‘atden: B9 tā’atinden / bes: B9 pes // 5 oḳuya: B9 oḳıya // 6 dege: B11 ėrişe // 8 raḥmet: B12 raḥmānı // 9 bölük durur: B14 bölükdür / (9, 10) oldurur: B14 oldur // 11 degse: B15 ėrişse // 12 döndürürler şeyṭān vesvesesini ıraḳdan: B1 şeyṭān vesvesesin ıraḳdan döndürürler // 13 ẕikri birle: B1 ẕikri-y-ile **[303b]** // B4 oldurkim: 1 yok // 2 velikin: B4 velīkin / uymaḳdan: B5 uymazlar // oldurur: B7 oldur // 5 ḳaṣd ḳılurlar: B8 yok / ḳorḳup: B8 ḳorḳıp // 6 ḳılmazlar: B8 ḳorlar // 7 oldurur: B10 oldur / işler: B10 işlerler // 9 yok: B12 bölük / oldurur: B12 oldur // 12 oldurur: B15 oldur / (13, 14) ne işlerler kim dėrler ne kim dėrler: B15 ne kim işlerler dėrler ne kim dėrler / dönerler: B1 dönip / yalvarurlar dürüst: B1 yok // 14 yok: B1 Ta’ālā **[304a]** // 2 oldurur: B4 oldur / ḳıldılar: B4 ḳılurlar / ḳıldılar: B5 ḳılurlar // 5 tevbesi birle: B7 tevbesi-y-ile / yarlıġaya: B7 yarlıġar / ḳıla: B7 ḳılur // 6 bölük bulardan oldurur kim: B9 yok // (8, 9) ḳaçan bunlar ölüm gelse ve bunlar ölümi: B(10, 11) çün melekü’l-mevti / andan: B11 yok / bunlaruŋ: B11 bularuŋ / tevbesin: B11 tevbelerin // 11 ḳul: B13 bende // 12 ḳılduŋsa: B14 ḳılduŋ-ısa // 13 ḳılur-ise: B15 ḳılsa / gibi olur: B15 gibidür

يَنْدِمُونَ وَ يَتُوبُوْنَ (2)الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى مَاتُوا فَإِذَا حَضَرُوا لِلمَوْتِ (1) **[304a]**لِذُنُوبِهِمْ الآيَةُ السَّابِعُ yėdinci bölük oldurur kim yazuḳ ḳıldılar ölüm (3) gelince ḳaçan ölüm ḳapusına degdilerse tevbe ḳıldılar عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ(4) وَ الثَّامِنُ إِنَّمَا التَّوْبَةُ Meliki (5) Ta’ālā buları ol tevbesi birle yarlıġaya bulara raḥmet ḳıla لِلْأَوَّابِينَ (6) إِنَّهُ كَانَ yazuḳ ḳılur(8)lar ol vaḳta degin kim melekü’l-mevti göreler. Ḳaçan bunlar ölüm gelse (9) ve bunlar ölümi göreler andan tevbe ḳılalar Ḥaḳ Ta’ālā bunlaruŋ tevbesin ḳabūl (10) ḳılmaz ėy غَفُوراً sekizinci bölük bulardan oldurur kim وَإِلَى أَنْ يَرَى مَلَكُ المَوْت(7) كَمْ يَعْمَلُوْنَ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ (11) قَوْلِهِ تَعَالَى وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ ḳul ṭā’ate (12) cehd ḳılġıl yazuḳdan saḳınġıl ve eger yazuḳ ḳılduŋsa tevbe ḳılġıl (13) her kim ḳılduġı yazuġa tevbe ḳılur-ise yazuḳ ḳılmaduḳ gibi olur عَلَيْهِ السَّلَامْ التَّائبُ (14)قَوْلِهِ تَعَالَى مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لاَ ذَنْبَ لَهُ **[B 287a]**[732] ’azīzi men, (15) ḫalḳlar bu **[Y 133a]** dünyāda dört bölük olup çıḳalar bir bölügi oldurur **[304b]** (1) kim bular yazuḳ ḳılmadın dünyādan çıḳarlar ve ikinci bölük yazuḳ ḳılalar (2) yine yazuḳlarına peşīmān olup tevbe ḳılalar ve dünyādan tevbe birle çıḳalar, (3) üçünci bölük oldur kim yazuḳ ḳılalar ve tevbe ḳılmaḳdan ġāfil ḳılalar ve tevbesüz (4) dünyādan çıḳalar, dördünci bölük oldurur kim bunlar dünyādan īmānsuz (5) çıḳalar نَعُوذُ بِاللهِ وَجَاءَ فِيْ الحَدِيثِ مَرَّ عِيْسَى عَلَيْهِ السَّلَامْ عَلَى رَجُلٍ وَ وَقَعَتِ الأَكَلَةُ فِيْ بَدَنِهِ وَ هُوَ يَقُوْلُ الحَمْدُ للهِ الَّذِيْ (7)مَقْطُوْعَ اليَدَيْنِ وَ الرِّجْلَيْنِ وَ أَعْمَىْ العَيْنَيْنِ وَ أَصَمَّ الأُذُنَيْنِ (6) قَالَ يَا عِيْسَى هَلْ فِيْ خَزَانَةِ اللهِ (9)مِنَ البَلَايَا فَقَالَ عِيْسَى عَلَيْهِ السَّلَامْ كَيْفض وَقَدْ وُكِلَتِ البَلَايَا بِكْ (8)عَافَانِيْ بَلِيَّةَ الكُفْرِ وَ الجُحُوْدِ فَقَالَ يَا رُوْحَ اللهِ فَكُلُّ بَلاَءٍ فِيْ جَنْبِ بَلاَءِ الكُفْرِ (10) تَعَالَى بَلاَءٌ أَشَدُّ مِمَّا أُبْتُلِيْتُ بِهِ قَالَ نَعَمْ

---

[732] // 15 bökül olup: Y4 bölükdür / bir: B2 evvel / oldurur: B2, Y4 oldur **[304b]** // 1 yazuḳlarına: B2 günāh / ḳılmadın: B2 işlemedin / dünyādan: B2 dünyeden, Y4 yok // 2 yok: B3 olardurkim / ḳılalar: B3 ḳılurlar / yok: B3 peşīmān olıp / ḳılalar: B3 ḳılurlar / dünyādan: B3 dünyeden / tevbe birle: B4 tevbe-y-ile / çıḳalar: B4 çıḳarlar // 3 üçünci: Y5 ücinci / B4 oldurkim: yok / ḳılalar: B4 ḳılurlar / ḳılalar: B5 olurlar / (3, 4) tevbesüz dünyādan: B5 dünyādan tevbesüz / çıḳalar: B5 çıḳarlar / dördünci: Y6 dördinci / oldurur: B5 anlardur / bunlar: B6 bular // (5-15): Y’de yok // 5 çıḳalar: B6 çıḳarlar // 11 bu durur: B13 budur // 12 kesük: B13 yok / kesük: B14 yok / görmez: B14 yok // 13 çöyreşü: B14 yok / ve ol: B15 ve ol ḥāl içinde // 14 baŋa ‘āfiyetlik vėrdi: B(15, 1) belālardan beni ‘afv eyledi / (14, 15) nite ‘āfiyetlik vėrdi saŋa belālardan kim dükeli belāyı saŋa müvekkel ḳılmış durur: B(1, 2) yā kişi dükeli belāsından nite eydürsin kim belālardan ‘afv eyledi dėyü **[305a]** // 1 Taŋrı: B2 Taŋrı’nuŋ / ḫazīnesinden: B2 ḫazīnesinde / bu: B2 bundan ḳatıraḳ / ol: B3 yok // 2 küfür birle: B3 küfr-ile / durur: B3 var / Allahdır: B4 Allah // 3 ‘āfiyetlik durur: B4 ‘āfiyetdür dėdi / şükür: B5 şükr / ḳılmayam: B5 ḳılmayayım // 4 kāfir durur: B6 kāfirdür // B7 şeytān: 6 yok / yoḳsulluḳ: B7 yoḳsullıḳ / yazuḳlıḳ: B8 yazuḳ / ve ünder uçmaḳ vėr baŋa: B(7, 8) uçmaḳ vėrmege ünder / süründi: B10 sürindi // (9, 10) degülem: B11 degülven / üzre: B11 üzere / yok: B12 dėdi // 11 üzre: B13 üzere / (11, 12) ḳılubilürseŋ: B13 ḳılursaŋ / ḳılġıl: B13 ḳıl / eydür: B13 eyitdi / eydür: B14 eyitdi / nice: B14 nice // 13 doġarsa: B14 ṭoġarsa / doġsun anca: B15 anca doġsun // 14 arturġıl: B15 artur / eyitdi: B15 eydür

[305a, 305b]: Y nüshasında bulunmamaktadır.

عَافِيَةٌ(11) فَلأيِّ شَيْئٍ لَمْ نَحْمُدِ ḥadīṯ ma‘nīsi bu durur kim ‘Īsa bir (12) gün geçerdi bir er gördi iki eli kesük iki ayaġı kesük ve iki gözi görmez (13) ve iki ḳulaġı ėşitmez ve ḳurtlar tenine çöyreşü düşmiş yėrler ve ol eydür, şükür (14) ol Taŋrı’ya kim **[B 287b]** baŋa ‘āfiyetlik vėrdi belālardan dėr ‘Īsa eydür, nite ‘ā(15)fiyetlik vėrdi saŋa belālardan kim dükeli belāyı saŋa müvekkel ḳılmış durur eydür, **[305a]** (1) yā ‘Īsa Taŋrı ẖazīnesinden baŋa bu belālardan ḳatıraḳ belā yoḳ mı ol eyitdi (2) evet vardur küfür birle münkirlik belāsı durur eydür, يَا رُوْحَ اللهِ (3) dükeli belālar kāfirlik belāsı ḳatında ‘āfiyetlik durur, nite şükür ḳılmayam (4) ben ol Taŋrı’ya kim beni īmān ehli ḳıldı, bilgil kim şeyṭān kāfir durur (5) وَ كَانَ مِنَ الكَافِرِيْنَ dükeli ẖalḳı kāfirlıġa ünder الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ (6) الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ şeytān yoḳsulluḳ gösterür ve yazuḳlıḳ işler (7) buyurur yine Çalap ḳulların yarlıġar ve ünder uçmaḳ vėr baŋa وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا(8) ‘azīzi men, ol gün kim İblīs Ḥaḳ ẖażretinden süründi eyitdi (9) İlāhī beni ẖażretüŋden sürdüŋ Ādem’den ötrü ben aŋa döye bilesi degü(10)lem. Meger beni anuŋ üzre musallaṭ ḳılasın ve ben aŋa dilegüm işleyem مُسَلَّطٌ عَلَيْهِ (11)قَالَ فَأَنْتَ eyitdi sen aŋa musallaṭ olmışsın anuŋ üzre ne ḳılu(12)bilürseŋ ḳılġıl eydür, yā Rabbī daẖı arturġıl Çalap eydür, anuŋ niçe (13) oġlanı doġarsa <anuŋ>[733] senüŋ daẖı doġsun anca eyitdi yā Rabbī daẖı (14) arturġıl Çalap eyitdi bularuŋ **[B 288a]**[734] göŋli benüm naẓarum yėridür ve gögsi (15) senüŋ yėrüŋ olsun yürigil, bunlaruŋ ṭamarları içinde ḳan yürür gibi **[305b]** (1) eyitdi yā Rabbī arturġıl eyitdi أَجْلِبْ عَلَيْهِم بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَ شَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ(2) eyitdi atluŋ yayaŋ

[733] Metinde üstü çizilmiştir.

[734] / yėridür: B1 naẓargāhumdur / ve: B1 ammā // 15 bunlaruŋ: B1 bularuŋ / yürüd: B2 yürid **[305b]** // 2 yok: B4 ve // 3 üzre: B4 üzere / artuḳ: B4 artuġ / melekleri içinde: B4 meleklerinde / oġlanları içinde: B5 oġlanlarında // 5 yok: B5 ādem eyitdi / üzre: B5 üzerüme / (5, 6) yėtesi degül: B6 yėtmez / senüŋ birle: B6 senüŋ-ile // 7 eydür: B8 eyitdi / oġluŋ: B9 oġlanuŋ / doġarsa: B9 ṭoġarsa / (7, 8) firişteler: B9 ferişteler / bularuŋ birle: B9 bularuŋ-ıla // 11 birin ona: B12 birine on / bitiyem: B12 yazam / birini birine: B13 birine bir // 12 istiġfār birle: B13 istiġfār-ıla / yok: B13 dėdi // 13 yā Rabbī arturġıl: B15 yok // 14 döşenilmiş durur: B15 döşenmişdür / anca kim: B15 niçe-kim / tende durur: B15 tendedür / cān: B15 yok **[306a]** // 1 Taŋrım: B2 Çalabum / yok: B2 daẖı // 3 ümīzi: B4 ümīzüŋüz / kesmeŋ: B4 kesmeŋüz / ümīz: B5 ümīzin / yok: Y8 peyġāmber ‘aleyhi’s-selām // (4-7): Y’de yok // 4 benden: B4 raẖmetümden / ḳalmaya: B4 olmaya / cān: B4 yok // 6 çekdi: B7 dartdı / dişi birle: B7 dişi-y-ile // 7 için: B8 içün / özi yavlaḳ göyündi: B8 göyündi özi yavlaḳ // (8, 9) birimüz yėrine: B8 yok // 12 yėgrekdür: Y12 yok // 13 şabur: B13 şabr / ḳılursaŋuz: B13 ėderseŋüz / (13, 14): B14 yok

dirşürgil bula(3)ruŋ üzre artuḳ olġıl bularuŋ mālları içinde daḫı oġlanları içinde (4) فَقَالَ إِلاَّ بِكَ يَا رَبِّ (5) آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامْ يَا رَبِّ إِنَّكَ سَلَّطْتَهُ عَلَيَّ فَإِنِّيْ لاَ أَسْتَطِيْعُ yā Rabbī anı siz benüm üzre musallaṭ ḳılduŋ benüm aŋa gücüm yètesi (6) degül meger senüŋ birle قَالَ لاَ يُوْلَدُ لَكَ وَلَدٌ إِلاَّ مِنَ الشَّيْطَانِ(7) وَكَّلْتُ بِهِ مَنْ يَحْفَظَهُ Çalap eydür, yā Ādem senüŋ niçe oġluŋ doġarsa ben firişte(8)ler yaradam bularuŋ birle (9) مِنْ (10) قَوْلِهِ تَعَالَى لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ يَا رَبِّ (11) أَمْرِ اللَّهِ قَالَ يَارَبِّ زِدْنِيْ قَالَ الْحَسَنَةُ الوَاحِدَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا eyitdi ṭā’atlerüŋ birin ona bitiyem و السَّيِّئَةُ بِوَاحِدَةٍ yazuḳlaruŋ birini birine yazam[735] ve ol bir yazuġı (12) daḫı istiġfār birle yarlıġayam مَا دَمَتِ الرُّوْحُ فِيْ الجَسَدِ (13) قَالَ يَارَبِّ زِدْنِيْ قَالَ التَّوْبَةُ مَبْسُوطَةٌ eyitdi yā Rabbī arturġıl eyitdi yā Ādem (14) tevbe döşenilmiş durur, anca kim cān tende durur, ya’nī cān tenden (15) ayrılmadın **[B 288b]** ölüm aŋa görünmedin ilerü kim tevbe ḳılursa yarlıġayam قَالَ يَارَبِّ زِدْنِيْ **[306a]** (1) eyitdi ėy Taŋrım arturġıl عَلَى أَنفُسِهِمْ لَا (2) قَالَ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ Çalap eyitdi yā ḳullarum niçe yazuḳ ḳılursaŋız (3) benüm raḥmetümden ümīẕi kesmeŋ ve ol kim benüm raḥmetümden ümīẕ kesmeye (4) ol benden maḥrūm ḳalmaya cān ‘azīzi men, ol gün kim (5) depeledi Süfyān ‘avratı Hindū geldi Ḥamza’nuŋ gögsin yardı, (6) baġrın çekdi ṭaşra çıḳardı, dişi birle çeynedi ve gögsini altmış (7) pāre ḳıldı, peyġāmberüŋ Ḥamza için özi göyündi yavlaḳ eyitdi (8) eger bular bizden bir kişi altmış pāre ḳıldılarsa biz bulardan birimüz (9) yèrine altmış kişi pāre ḳılavuz bulardan Taŋrı ‘azze ve celle Cebrā’īl (10) viribidi bu āyeti getürdi وَإِنْ عَاقَبْتُمْ بِهِ(11) فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُم eger öginç alursaŋuz bulardan bular size ḳılduġınca siz daḫı bu(12)lara ḳıluŋ artuḳ ḳılmaŋ وَلَئِن صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِّلصَّابِرِينَ eger (13) ṣabur ḳılursaŋuz ol yègrekdür ṣabur ḳılıcılara ya’nī ol bir kimseyi (14) daḫı altmış pāre ḳılmasaŋuz yègrek durur وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ (15)[736] ṣabur ḳılġıl Muḥammed ol bir daḫı ḳılmaġıl ol bir

[735] Metinde kenara yazılmıştır.

[736] // 15 bir daḫı ḳılmaġıl: B14 yok **[306b]** // 1 ḥaşi idi: B14 ḥaşi-y-idi, Y13 ḥaşi / Meliki Ta’ālā: Y13 Ḥaḳ Ta’ālā // 2 Müsülmān durur: B1 Müsülmāndur, Y14 Müsülmān / bes: B1 pes // 4 dīnine ündedi: Y15 dīn üzere ündedi // 5 kim: Y16 kimse / sekzen: Y16 seksen / ‘ömrin: B(4, 5) ‘ömrin geçmiş ola / (5, 6) kāfirlıḳ içinde geçürse: B5 kāfirlıḳda / olduġı: B6 olmaḳı, Y17 olmaġı // 7 Taŋrı: Y17 Ḥaḳ Ta’ālā / yarlıġaya mı: B6 ḳabūl ède mi // 10 üzre: B9 üzere, Y2 / oḳudılar: B10 oḳıdılar, Y2 oḳıdı // (12, 13)

kişi dėdügi arada murād **[306b]** (1) Vaḥş idi Meliki Ta'ālā Vaḥş Müsülmān olasın bilürdi anı öldürmek (2) buyurmadı ėy 'acab ol **[B 289a]** kimse kim otuz ḳırḳ yıldan berü Müsülmān durur, anı (3) nite öldürürler bes 'ālem faḫri Muḥammedi Muṣṭafā biti yazdı Vaḥşi'ye viribidi (4) anı islām dīnine ündedi gelgil Müsülmān olġıl dėdi Vaḥşi gėrü cevāb (5) yazdı viribidi eyitdi ol kimse kim yėtmiş sekzen yıl 'ömrin kāfirlıḳ (6) içinde geçürse yine anuŋ gibi ulu yazuḳ ḳılsa Müsülmān oldugı aŋa aşşı ḳıla mı (7) Taŋrı anı yarlıġaya mı dėdi, Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta'ālā Vahşi'ye cevāb içün (8) bu āyeti Muḥammedi Muṣṭafā'ya viribidi فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ (9) إِلَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا حَسَنَاتٍ **[Y 133b]** peyġāmber 'aleyhi's-selām (10) bu āyeti yazdı Vaḥşi'ye viribidi bu āyeti Vaḥşi üzre oḳudılar Vaḥşi (11) eyitdi bu āyet içinde şarṭlar var ilk tevbe ḳılmaḳ gerek, andan (12) ınanmaḳ gerek, andan ṣāliḥ 'amel gerek, ben bu şarṭları yėrine getürü(13)meyem dėdi, bir daḫı bu āyet geldi kim Taŋrı tebāreke ve Ta'ālā (14) eydür kimإِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَاءُ(15) peyġāmber 'aleyhi's-selām bu āyeti yazdı viribidi Vaḥşi üzere **[307a]** (1) oḳırlar āyet ma'nīsi oldur eydür, بَدُرْسْتِي وَرَاسَتِيTaŋrı yarlıġamaya anı (2) kim Taŋrı'nuŋ ortaġı vardı yā **[B 289b]** andan ayruġ[737] yarlıġaya kim dilerse Vaḥşī (3) eyitdi, bu āyet daḳı dilek içinde durur, eger dilerse yarlıġaya ve eger (4) dilemezse yarlıġamaya, imdi baŋa ma'lūm degül dileye mi dilemeye mi, (5) bu āyet daḫı gönül dölenmedi ve üçünci bu āyet geldi kim Çalap eydür, (6) إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ (7)قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ eyitgil (8) yā Muḥammed, benüm ḳullaruma anlar kim nefsleri üzre isrāf الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

---

getürümeyem: B12 getüremeyem / bir daḫı: B12 ikinci gine, Y3 ikinci yine / Taŋrı: Y3 Çalap / ve tebāreke: B12 yok // 14 kim: B13 yok // 15 'aleyhi's-selām: B14 'aleyh

[737] **[307a]** // 1 āyet: B14 yok / oldur: B15 budur / yarlıġamaya: B15 yarlıġamaz // 2 Taŋrı'nuŋ ortaġı vardı yā: B15 Taŋrı'ya ortaḳ / ayrıġ: B1 ġayrısın, Y6 ayruġı / yarlıġaya: B1 yarlıġar // 3 daḳı: B2, Y6 daḫı / içinde durur: B2, Y6 içindedür / ve eger: B2 yok // 4 yok: B3 yā // 5 üçünci: Y7 ücinci / gönül: B3 gönlüm / Çalap eydür: B4 yok // 7 üzre: B7 üzere // 9 ḳılmaḳ içinde: B7 ḳılmaḳda / nice: B7 niçe / üküş: B8 yok // 10 ümīẕ: B8 ümīẕlerin / // B10 'aleyhi's-salām: 11 yok / gördi-y-ise: B11 gördi / (11, 12) göginden küfür bulıdı söyledi: Y11 gönül ḫoş oldı ve gönlinden küfr ḳaraŋulıġı şavuldı // 12 doġdı: B12 ṭoġdı // 13 getürmezsem: B13 getürmez-isem // 14 ümīẕ kesmeyem: B13 olmaya mı, Y12 ümīẕüm kesmeyem / yok: Y13 yüzin düşe aġlayu / yok: B14 ḥażretinüŋ // 15 aŋa: Y13 yok **[307b]** // 3 kāferler: B3 kāfirler // 4 ṭā'atüŋ: B4 ṭā'atüŋi / ölçüsini: B4 yok / riyā birle: B4 riyā-y-ıla / ismegil: B4 ḳılmaġıl // 5: B4 yok // 6 ümīẕüŋi: B5 ümīẕüŋ

ḳıldılar ya’nı̄ (9) yazuḳ ḳılmaḳ içinde ḥadden geçürdiler niçe kim üküş yazuḳ ḳıldılarsa (10) benüm raḥmetümden ümı̄ẕ kesmesünler, benden nevmı̄ẕ olmasunlar, (11) peyġāmber ‘aleyhi’s-selām bu āyeti yazdı viribidi, ḳaçan kim bu āyeti gördi-y-se göŋli kökinden (12) küfür bulıdı süyüldi, ma‘rifet güneşi doġdı, iki gözinden yaş revān (13) oldı eyitdi, eger anuŋ ḳullıġın yėrine getürmezsem raḥmetinden bari (14) ümı̄ẕ kesmeyem dėdi, durdı, aġlayu peyġāmber ḳatına geldi, ‘ālem (15) faḫri İslām aŋa ‘arża ḳıldı ve Vaḥşı̄ müslümān oldı, ėy Müsülmān **[307b]**[738] (1) saḳınuŋ **[B 290a]** yazuḳ ḳılmaŋ ve eger ḳılursaŋuz tevbe ḳıluŋ ve eger tevbe daḫı ḳılmazsaŋuz (2) anuŋ raḥmetinden ümı̄ẕi kesmeŋ Taŋrı raḥmetinden hiç kimse ümı̄ẕ <k?> (3) kesmeye meger kāferler الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ(4) قَوْلِهِ تَعَالَى إِنَّهُ لَا يَيْأَسُ مِن رَّوْحِ اللَّهِ إِلَّا

beyit

Ṭā’atüŋ ölçüsini riyā birle ismegil

(5) Sünnı̄ gibi dirilgil yavuz yolın başmaġıl

Sünnı̄ yolı ol durur niçe yazuḳ ḳılursaŋ

(6) Ḫālıḳuŋ raḥmetinden ümı̄ẕüŋi kesmegil

faṣlı بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (7) اسْمٌ مَنْ تَقَرَّبَ (8)اسْمٌ مَنْ سَأَلَهُ أَعْطَاهُ اسْمٌ مَنْ هَرَبَ مِنْهُ نَادَاهُ اسْمٌ مَنْ دَعَاهُ اَعَاه bu ol جِنَانَهُ سَقَاهُ اسْمٌ مَنْ آمَنَ بِهِ رَآهُ اسْمٌ مَنْ لَا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ (9)إِلَيْهِ اَوَاهُ اسْمٌ مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْهِ كَفَاهُ اسْمٌ مَنْ دَخَلَ Allah (10) adı durur kim andan ne dilerse dilegin vėrür وَآتَاكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ (11) bu ol raḥmān adı durur, kim andan ḳaçarsa ḳıġırur مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ(12) وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ bu ol raḥı̄m adı durur, kim aŋa yaḳın olur(13)sa maḳāmın uçmaḳ ḳılur bu ol sulṭān (14) adı durur, kim aŋa **[Y 134a]** tevekkül ḳılursa ol durur, arḳa vėrür (15) وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ

[738] **[307b]** // 4 beyit: Y’de yok // 6 faṣlı: Y(15, 16) el-meclis-i bismilllah’r-raḥmāni’r-raḥı̄m // adı durur: Y16 adıdur // 11 raḥmān adı durur: Y17 raḥı̄m adıdur // 14 adı durur: Y17 adıdur / deb? Durru arḳa vėrür: Y1 yėter // 15 adı durur: Y1 adıdur **[308a]** // 1 girürse: Y1 gevür / şarābı: Y1 şarāban / ṭahūr birle: Y1 ṭahūra // 2 adı durur: Y2 adıdur // (2-14): Y’de yok // 15 üçünci: Y5 ücinci **[309a]** // Y6 ṣaġ ele: 2 yok / sekizincisin: Y7 sekizinci // 3 ṭoḳuzuncı: Y7 ṭoḳuzıncı // (7, 8) ḳur’andan durur: Y8 ḳur’āndur // 9 Taŋrı eydür,‘azze ve celle: Y9 Ḥaḳ Ta’ālā

حَسْبُهُ bu ol sübḥān adı durur. **[308a]** (1) kim girürse uçmaġına anı şarāb-ı ṭahūr birle ḳandurur وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُوراً(2) bu ol ḫālıḳ adı durur kim ınanursa (3) aŋa dīẕār gösterür وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ (4) bu ol Allah adı durur kim andan artuḳ Allah yoḳ بِأَرْبَعَةِ أَشْيَاءَ زَيَّنَ السَّمَاءَ بِالنُّجُوْمِ قَوْلِهِ (6) بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ إِنَّ اللهَ تَعَالَى زَيَّنَ أَرْبَعَةُ (5) اللهُ لَا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ قَوْلِهِ تَعَالَى حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ (8) السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ وَ زَيَّنَ الأَرْضَ بِالنَّبَاتِ (7)تَعَالَى وَلَقَدْ زَيَّنَّا وَ زَيَّنَ أَلْسِنَةَ العَاصِيْنَ (10) زَيَّنَ قُلُوْبُ المُوَحِّدِيْنَ بِالتَّوْحِيْدِ قَوْلِهِ تَعَالَى وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ(9) زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَ بِقَوْلِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِma’nī bu durur (11) kim eydür, Melik-i Ta’ālā dört nesneyi dört nesne birle bezedi, (12) gögi yılduzlar birle bezedi nite-kim eydür إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا (13) ikinci yėri ot yėm çiçek birle bezedi, nite-kim (14) eydür, بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ üçünci mü’minler (15) gögin īmān birle bezedi, وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ dördünci ‘āṣ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ īler dilini **[308b]** (1) kendü adı birle bezedi, اسْمٌ مَنْ إِذَا اَضْمَرْتَهُ طَابَ (2) بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَإِذَا قَرَاتَهُ ثَقُلَ بِهِ (4) نَكَ وَإِذَا كَتَبْتَهُ نَبُلَ بَنَانُكَ وَإِذَا سَمِعْتُهُ اِهْتَزَّتْ أَرْكَانَكَ (3) جِنَانُكَ وَإِذَا اَنْطَقْتَ بِهِ اِنْحَلَّ لِسَا مِيْزَانُكَma’nī bu durur kim eydür, bu bir ād (5) durur kim ḳaçan gizleseŋiz göŋlüŋ diŋlenür ḳaçan anı söyleseŋ (6) dilüŋ açılur, ḳaçan anı yazsaŋ barmaġuŋ ulalur ḳaçan anı ėşitseŋ (7) endāmlaruŋ ditrer ḳaçan anı oḳusaŋ terāzūŋ aġır olur Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-(8)raḫīm اِحْدَيْهُنَّ ثَنَا الرَّحْمَنِ وَ الثَّانِيَةُ بَيَانُ (9) قَالَ لِقَابِلِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ عَشْرَ كَرَامَاتٍ الإحْسَانِ وَ السَّادِسَةُ مُخَالَفَةَ ذُو (11)تَنْفِيْرُ الشَّيْطَانِ وَ الرَّابِعَةُ تَطْهِيْرُ الأَبْدَانِ وَ الخَامِسَةُ تَمَامُ (10)الغُفْرَانِ وَ الثَّالِثَةُ النَّجَاةُ مِنَ النِّيْرَانِ وَ (13)الكُتْبِ بِالإِيْمَانِ وَ الثَامِنَةُ دَفْعَ الزَّبَانِيَةِ الخُزَّانِ وَالتَّاسِعَةُ (12)الطُّغْيَانِ وَ السَّابِعَةُ اِيْتَاء العَاشِرَةُ دُخُوْلِ دَارَ الرِّضْوَانِ ma’nī bu durur (14) kim eydür Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm dėyene on kerāmet Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm (15) var, evvel Taŋrı’ya ṣenā‘ ḳılmaḳ, ikinci yarlıġamaḳ beyān ḳılmaḳ, üçünci şeyṭānı ḳaçurmaḳ **[309a]** (1) dördünci ten arıtmaḳ, bėşinci iḥsān tamām ḳılmaḳ, altıncı azġunlıḳ issine (2) muḫālif olmaḳ, yėdinci ḳıyāmatda biti saġ ele gelesine ınanmaḳ, sekizincisin ṭamu (3) zebānisin gėrü yıġmaḳ, ṭoḳuzuncı ṭamu odından ḳurtılmaḳ, onuncı uçmaḳ (4) sarāyına girmek, وَ أَمَّا بَيَانُ أَذْكُرُكُمْ فَإِذَا قَالَ العَبْدُ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ فَقَدْ (6) فَأَصْلُهُ قَوْلِهِ تَعَالَى وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ(5) الغُفْرَانِ عَلَيْهِ (7) أَثْنَىma‘nī bu durur kim eydür, ammā Taŋrı’yı yāẕ ḳılmaḳ aṣlı Ḳur’ān’(8)dan

durur, nite-kim eydür,فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ ḳaçan ḳul eyitse (9) Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm dėyü Taŋrı eydür, ‘azze ve celle ḳulum baŋa şenā‘ (10)[739] ḳıldı rivāyet durur, Ebū Hureyre’den kim peyġāmberden eyitdi ‘aleyi(10)hi’s-selām Taŋrı eyitdi قَسَمْتُ الصَّلْوَةَ بَيْنِيْ تَحْتَ الصَّلْوَةُ بِسْمِ اللهِ (12)فَنِصْفُهَا لِيْ وَ نِصْفُهَا لَهُ وَ نِصْفُهَا بَيْنِيْ وَ بَيْنَهُ فَإِذَا قَالَ العَبْدُ اِقْتَ (11)وَ بَيْنَ عَبْدِيْ بِنِصْفَيْنِ الحَمْدُ للهِ فَأَقُوْلُ حَمَدِيْ عَبْدِيْ وَ إِذَا ذَكَرَ العَبْدُ رَبَّهُ بِالثَّنَاءِ ذَكَرَ اللهُ (13)الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ فَأَقُوْلُ ذَكَرَنِيْ عَبْدِيْ فَإِذَا قَالَ بِالثَّنَاءِ وَذَلِكَ يَحْصُلُ لَهُ بِقَوْلِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ(14) Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm ma‘nī bu durur kim (15) ulaşdum namāzı benüm birle ḳulum arasında yarısı benüm ve yarusı ḳulumuŋ birle benüm **[309b]** (1) aramda ḳaçan kim ḳul namāz girdükde Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm (2) dėyü Çalap eydür celle celālühū ve yarusı ögdi beni ḳulum ḳaçan ḳul eyitse (3) el-ḥamdüli-llah dėyü Çalap eydür, ḳulum beni ögdi ḳaçan kim ḳul Taŋrı’yı yāẕ ḳılsa (4) ögmek birle Taŋrı daḫı ḳulına yāẕ ḳılur ögmek birle bu ögmek ḳula ḥāṣıl olur. (5) Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėmek birle فَأَصْلُهُ (6) وَ أَمَّا بَيَانُ الغُفْرَانِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا (7) قَوْلِهِ تَعَالَى وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ ammā ġufrānı beyān ḳılmaḳ Taŋrı (8) ḳavlī birledür. Nite-kim eydür وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا الآيَةْ Taŋrı yāẕ (9) ḳılıcı erenler daḫı ‘avratlar va‘de ḳıldı bulara daḫı yarlıġamaḳ daḫı ulu (10) وَقَدْ رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ فَجَوَّدَ تَعْظِيْماً للهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى غَفَرَ اللهُ (11) صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ قَالَ مَنْ كَتَبَ بِالتَّعْظِيْمِ غُفِرَ لَهُ حَدِيْث (13)لَهُ وَفِيْ رِوَايَةٍ أُخْرَىْ أَنَّهُ قَالَ مَنْ تَنَوَّقَ فِيْ كِتَابَةِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (12) ma‘nīsi bu durur kim Muḥammedi Muṣṭafā eydür, (14) kimiŋ yazarsa Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm görklendürü Taŋrı’yı ululayup Taŋrı ‘azze (15) ve celle anı yarlıġaya daḫı bir rivāyet eydür kim yazarsa Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm **[310a]** (1) tamām bitürü yarlıġaya ol ḳulı dėr رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ قَالَ (2) وَ أَمَّا تَنْفِيْرُ الشَّيْطَانِ فَمَا رُوِيَ عَنْ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (4)فَإِنَّهُ يَتَعَاظَمُ اِذَا قُلْتَ ذَلِكَ وَ عِزَّتِيْ لأغْلِبَنَّكَ وَلَكِنْ قُوْلُوا بِسْمِ اللهِ (3) لاَ تَقُوْلُوا تَعْسَاً لِلْشَيَاطِيْنِ مِثْلَ الذُّبَابِ (5) فَإِنَّكَ إِذَا ذَكَرْتَ اسْمَ اللهِ تَصَاغَرَ الشَّيْطَانُ حَتَّىْ يَصِيْرُ ammā şeyṭān ḳaçurmaḳ oldurur kim rivāyet ḳılur, peyġāmber(6)den ’aleyhi’s-selām kim ol eydür, eyitmek lā‘net şeyṭān gelsün dėyü (7) anuŋ-çun kim ḳaçan ḳul eyledise şeyṭān ulalur ve semüz olur ve eydür,

[739] // 10 rivāyet durur: Y9 rivāyetdür //Arapça: Y’de yok // 14 ma‘nī bu durur: Y10’da yok // 15 ulaşdum: Y10 ulaşdurdum / birle: Y11 yok **[309b]** // 2 dėyü: Y11 dėse // 3 yok: Y11 şükr ḳıldı // (4-15): Y’de yok **[310a, 310b]**: Y’de yoḳ

(8) menüm ‘izzetüm içün kim seni yėŋerem, velikin ḳaçan kim şeyṭān vesvese (9) ḳılsa eydüŋ Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm anuŋ-çun kim siz Taŋrı adın yāẕ (10) ḳılsaŋız şeyṭān kiçi olur sivrisiŋek gibi anuŋ içün kim (11) şeyṭānun vesvese ḳılmaḳ içinde dilegi ḳulı öykelendürmek durur, (12) ḳaçan kim öykelense ma‘ṣiyete düşer ve ḳul ma‘siyete düşse (13) şeyṭān semrir şāẕ olur, yine ḳul öykelense ṣabur ḳılsa (14) ve Taŋrı adın yāẕ ḳılsa şeyṭān ḳıvrılur, ḳul anuŋ şerrinden (15) selāmet ḳurtılur وَعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّهُ إِلْتَقَيَا قَالَ شَيْطَانُ الكَافِرِلِشَيْطَانُ المُؤمِنِ (2) شَيْطَانُ المُؤمِنِ مَهْزُوْلٌ وَ شَيْطَانُ الكَافِرِ سَمِيْنٌ فَإِذَا (1) **[310b]]** قَالْ مِنْ شَرَابِهِ وَلا أَلْبَسُ مِنْ لِبَاسِهِ فَإِذَا اَطْعِمَ أوْ (4) مَهْزُوْلاً فَيَقُوْلُ لأَنِيْ لاَ أُطْعَمُ مِنْ طَعَامِهِ وَ لاَ أَشْرَبُ (3)مَالِيْ أرَاكَ فَإِذَا ذَكَرَ اسْمَ اللهِ عَلَيْهِ لَمْ يَكُنْ لِيْ فِيْهِ نَصِيْبٌ (6) أَوْ لَبِسَ ذَكَرَ اسْمَ اللهِ عَلَيْهِ فَقَالَ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (5)مَشْرِبَ أَلْبَسُ مِنْ لِبَاسِهِ لأَنَّهُ إِذَا أَكَلَ أوْ شَرِبَ (8) شَيْطَانُ الكَافِرِ لَكِنِّيْ أُطْعَمُ مِنْ طَعَامِهِ وَ أَشْرَبُ مِنْ شَرَابِهِ وَ (7) فَيَقُوْلُ لَهُ اسْمَ اللهِ عَلَيْهِ (9) أَوْ لَبِسَ ثُمَّ يَذَكَرَ ma’nī bu durur kim, İbni Mes’ūd eydür, rażiya’l-lallahu (10) anhu mü’min şeyṭānı aruḳ olur kāfer şeyṭānı semüz olur ḳaçan kim (11) mü’min şeytānı birle kāfir şeyṭānı birbirine ṣataşsalar kāfir şeyṭānı (12) mü’min şeyṭānına eydür, nitedür kim seni görürem kim aruḳsın eydür, (13) anuŋ-çun kim ben mü’min yėyesinden yėmezem ve içesisinden (14) içmezem ve gėyesisinden gėymezem, ḳaçan kim ol yėse ve içse ve ṭonın (15) gėyse Taŋrı adın yāẕ ḳılur Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫim dėr ḳaçan ol yėyesi **[311a]**[740] (1) ve içesi vaḳtın Taŋrı adın yāẕ ḳılur ḳaçan Taŋrı adın yāẕ ḳılsa benüm ol ṭa’ām içinde (2) ölüm olmaz yine kāfir şeyṭānı **[Y 134b]** eydür, ben anuŋ-çun semizven kim ḳaçan kāfir (3) ṭa’ām yese ben bile yėrem ve şarāb içse bile içerem ve ṭon daḫı gėyürse (4) bile gėyürem anuŋ-çun kim ol ḳaçan yėse, içse ve gėyse Taŋrı adın yāẕ ḳılmaz, (5) ḳaçan ol Taŋrı yāẕ ḳılmasa anuŋ-ıla ben ortaḳ oluram bes bilgil kim her kim (6) yėmek içmek ve ṭon gėymek vaḳtında ve ḥelāl birle cimā‘ ḳılmaḳ vaḳtın (7) Taŋrı adın yāẕ ḳılmazsa şeyṭān anuŋ birle ortaḳ olur ṭa’ām yėrse bile yėr (8) ve ṣu içerse bile içer ṭon gėyürse bile gėyer ve ‘avrat birle yatursa (9) ol daḫı bile yatur

[740] **[311a]** // 2 eydür ben: Y1 eydürmen / semizven: Y1 semizmen // 3 içerem. Y1 içermen / ṭon daḫı: Y1 yok // 4 gėyürem: Y1 gėyürmen // 6 ṭon: Y2 yok / ve ḳatında: Y2 yok / vaḳtın: Y2 vaḳtında // 7 ḳılmazsa: Y3 ḳılmasa // (8-15): Y’de yok **[311b, 312a]:** Y’de bulunmamaktadır.

وَالْأَوْلَادِ وَ رُوِيَ عَنْ عَلِيِّ بِنْ أَبِيْ طَالِبٍ كَرَّمَ ((10) وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَ nite-kim eydür, Taŋrı Ta’āla أَنْ تَقُوْلُوا بِسْمِ اللهِ (12)سِتْرُ مَا بَيْنَ بَنِيْ آدَمْ وَ بَيْنَ أَعْيُنِ الجِنِّ إِذَا دَخَلَ أَحَدُ الخَلاَءِ فَعَلَيْكُمْ (11) اللهُ وَجْهَهُ أَنَّهُ قَالَ الشَّيْطَانُ فَإِذَا اِنْفَرَ عِنْدَ ذِكْرِ اللهِ الشَّيْطَانِ فَإِنِّيْ مَعَهُ العِصْيَانْ (13) الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ فَإِذَا قُلْتُمْ ذَلِكَ تَنَافَرَتْ عَنْكُمْ فَكَيْفَ لاَ يَكُوْنُ سِتْرَاً فِيْ العُقْبَىْ مِنَ (15) فَإِذَا أَقُوْلُ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ سَتَرَا فِيْ الدُّنْيَا بَيْنَ الشَّيْطَانِ (14) النِّيْرَانِ rivāyet durur, ‘Alīyy-i **[311b]** (1) murtażadan raẕiya’l-lallahu anhu eydür, Ādem oġlanı birle dīv arasında Taŋrı yāẕ (2) ḳılmaḳ ḥicāb olur, ḳaçan sizlerde biriŋiz ḫalvete girse anuŋ üzre ol(3)sun kim eyde Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm ḳaçan bunı eyitseŋüz şeyṭān (4) sizden aḳça ‘azīzi men, ḳaçan Taŋrı adın yāẕ ḳılanda şeyṭān ḳaçsa ol (5) boynında nite eglene ‘işyān ḳaçan kim Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm (6) dėmek mü’mine ḥicāb olsa dīvden şeyṭāndan ‘acab mı durur, ḥicāb (7) olsa ḳıyāmatda ṭamu odından

beyit

Dilersin kim bulasın dādından

(8) Dilüŋ yıġma ėy ḳul Taŋrı adından

Oṣaŋ olma āyeti Allah adını

(9) Ḥicāb ola yarın ṭamu odından

فَذَكَرَ اسْمُ اللهِ (11) عَنْ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ قَالَ إِذَا تَوَضَّا أَحَدُكُمْ (10) أَمَّا تَطْهِيْرُ الأَبْدَانِ فَمَا رُوِيَ الأَعْضّاءِ الوُضُوءِ (12)عَلَيْهِ طَهَرَ جَمِيْعِ أَعْضَائِهِ وَ إِذَا لَمْ يَذْكَرَ اسْمُ اللهِ لَمْ يَطْهَرَ مِنْهُ إِلاَّ النَّجَاسَةُ فَيَتَطَهَّرْ بِغَسْلِ تَطْهَرُ مِنَ الذُّنُوْبِ (13)النَّفْسُ مِنَ الحَدَثِ وَ بِقَوْلِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ ammā ol kim tenler arıtmaḳ durur, nite-kim rivāyet (14) ḳılurlar Resūl’den ‘aleyhi’s-selām eydür, ḳaçan ābdast alsaŋuz[741] (15) sizlerden biriŋüz Taŋrı adın yāẕ ḳılsa, anuŋ arına dükeli anda mekri **[312a]** (1) ve eger Taŋrı adın yāẕ ḳılmazsa arınmaya anuŋ teninden, meger arısuz endām(2)ların yumaḳ birle arısuzlıḳdan arınur, yine Taŋrı adın yāẕ ḳılmaḳ birle ḳul yazuḳ(3)dan arınur, أَنَّهُ قَالَ الوُضُوْءَ لِمَنْ لَمْ يَذْكَرَ (4) أَمَّا تَمَامُ الإِحْسَانِ فَأَصْلُهُ مَا رُوِيَ عَنِ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلاَمْ وَ التَّمَامِ فِيْ الفَضْلِ وَ الثَّوَابِ لِمَنْ لَمْ يَذْكَرَ اسْمُ اللهِ وَ فِيْ مِثْلِهِ مَا (5)اسْمُ اللهِ عَلَيْهِ يَعْنِيْ لاَ وُضُوْءَ عَلَىْ حَدِّ الكَمَالِ إِلاَّ فِيْ المَسْجِدِ فَاالوُضُوْءِ (7) عَنْ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ أَنَّهُ قَالَ لاَ صَلْوَةَ لِجَارِ المَسْجِدِ (6)رُوِيَ هُوَ (9)اللهِ عَلَيْهِ وَ إِذَا أَتْمَمْتَ أَنْتَ اِحْسَانُكَ بِذَكَرِ اسْمِ اللهِ فَأَوْلَىْ أَنْ يُتِمَّ (8) الاحِسْانُ لأَنَّهُ عِبَادَةٌ وَ تَمَامَهُ يَذْكُرِ اسْمَ

[741] Metinde kelime hem alsaŋuz hem de alsaŋız şeklinde harekelenmiştir.

اِحْسَانُهُ اِلَيْكَ بِبَرَكَةِ اسْمِ اللهِ لأَنَّهُ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ (10) ammā iḥsān tamām ḳılmaḳ oldurur kim rivāyet ḳılurlar Resūl'den kim (11) ol eydür, ābdastsuzlıḳ durur kim ol kimse kim ābdast almaġa başladuġı (12) vaḳtın, Taŋrı adın yāẕ ḳılmazsa, ya'nī tamām degül müzd ṣevāb içinde yine daḫı (13) buŋa beŋzer rivāyet ḳılurlar, peyġāmberden 'aleyhi's-selām kim ol eyitdi, (14) yoḳdur namāz mescid ḳoŋşuşında, meger mescid içinde ya'nī عَلَىٰ حَدِّ الثَّوَابِ الكَمَالِ فَالوُضُوْءُ إحْسَانٌ لأَنَّهُ عِبَادَةٌ تَمَامَهُ أَنَّ (15) لاَ ثَوَابَ **[312b]**[742] (1) تَذَكَرَ اسْمُ اللهِ ābdast yunmaḳ iḥsānı durur, anuŋ-çun kim 'ibādet (2) durur ve bu iḥsānı tamām ḳılmaḳ Taŋrı adın yāẕ ḳılmaḳ durur, ėy mü'min (3) ḳaçan sen tamām ḳılsaŋ kendü iḥsānuŋ anuŋ adın yāẕ ḳılmaḳ birle aŋa (4) evlā' durur kim, ol iḥsānı tamām ḳıla saŋa anuŋ adın yāẕ ḳılduġuŋ-çun (5) kim eylük bunca degül illā eylük nite-kim Çalap eyitdi, إِذَا اِبْتَدَيْتُمُ الأُمُوْرَ أَنْ يَذْكَرَ اسْمُ اللهِ عَلَيْهَا لأَنَّ (7) الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ وَأَمَّا مُخَالَقَةُ ذُوْ الطُّغْيَانُ هِيَ(6)هَلْ جَزَاءُ وَ المُؤمِنِوْنَ إِذَا اِفْتَتَحُوا أُمُوْرَهُمْ بِهِ فَقَدْ (9)وَ المُنَافِقِيْنَ لاَ يَفْتَتِحُوْنَ أُمُوْرَهُمْ بِذِكْرِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (8)الكَافِرِيْنَ ve ammā azġunluḳ issine ḫilāf ḳılmaḳ oldurur الكُفَّارِ رِضَاءُ الغَفَّارِ (10) خَالَفَوْهُمْ وَ فِيْ مُخَالَفَةَ (11) kim ḳaçan işlü işi göze başlasa göz ilk Taŋrı adın yāẕ ḳıluŋ, anuŋ (12) çün kim kāferler daḫı münāfıḳlar ḳaçan işlerine başlasalar Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm (13) dėyüp başlamazlar, ḳaçan kim mü'minler işlerine başlasalar bu adı yāẕ ḳılsalar (14) bulara ḫilāf ḳılmış olurlar kāfirlere ḫilāf ḳılmaḳ Taŋrı'dan raḥmet bulmaḳ (15) durur, وَقَدْ لَمَّا أَرَادَ رُكُوْبَ السَّفِيْنَةِ افْتَتَحَ ذَلِكَ بِسْمِ اللهِ وَ (1) **[313a]** أَخْبَرَ اللهُ عَزَّ وَ جَلّ عَنْ نُوْحِ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامْ أَنَّهُ قَالَ رَسُولُ اللهِ الإِبْتِدَاءَ بِالأَكْلِ بِمِثْلِ ذَلِكَ وَ (3) تَعَالَىٰ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَيْهَا وَمُرْسَيْهَا فَأَمَرَ (2)ذَلِكَ قَوْلُهُ فَكَيْفَ عِنْدَ الشُّرُوْعِ فِيْ (5) فَقُوْلُوا بِسْمِ اللهِ وَ إِذَا فَرَغْتُمْ فَقُوْلُوا الحَمْدُ للهِ هَذَا تَنَاوُلُ نِعْمَتِهِ (4)قَالَ إِذَا إِبْتَدَيْتُمْ بِالأَكْلِ خِدْمَتِهِ ma'nī bu durur kim eydür, Ḥaḳ Ta'ālā (6) ḫaber vėrdi Nūḥ peyġāmberden 'aleyhi's-selām ḳaçan kim ḳaṣd ḳıldı(7)-y-ısa gemiye binmege ilk bismillāh dėyip bindi nite-kim Taŋrı eydür, (8) 'azze ve celle عَزَّ وَ جَلّ مَجْرَيْهَا وَمُرْسَيْهَا yine **[Y 135a]** seyyīd-i kāināt Muḥammedi Muṣṭafā (9) bunı buyurdı eyitdi, ḳaçan yėmege başlasaŋuz eyidüŋ bismillāh dėyü, ḳaçan (10) kim yėmekden fāriġ olsaŋuz eyidüŋ elḥamdüli'-llāh

[742] **[312a]** (1-13): Y nüshasında bulunmamaktadır. // 15 ya'ni: Y11 yok **[312b]** // 1 yunmaḳ: Y11 almaḳ / iḥsān durur: Y11 iḥsāndur / (1, 2) 'ibādet durur: Y11 'ibādetdür // 3 anuŋ: Y2 Çalap // (6-10): Y'de yok // (14, 15) bulmaḳ durur: Y16 bulmaḳ olurlar **[313a]** (1-4): Y'de yok // 5 ma'nī bu durur kim: Y16 yok // 7 dėyip: Y17 dėyüp // 8 'azze ve celle: Y17 yok / Muḥammedi Muṣṭafa: Y1 yok // 9 bunı: Y1 böyle / eyitdi: Y1 yok / dėyü: Y1 yok // 10 kim migden: Y1 yok // (11-15): Y'de yoḳ

bismillah dėmek (11) gerek ṣunduġun vaḳtın ni’mete bilgil kim nite gerek (12) girdügün vaḳtın ḥiẕmete بِيَمِينِهِ (14) فَأَصْلُهُ مَا رُوِيَ فِيْ بَعْضِ الأَخْبَارِ أَنَّ مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ (13)اَمَّا ايَتُ الكُتُبِ بِالإِيْمَانِ مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ لَمْ يَكُنْ مَكْتُوْبَاً فِيْ أَوَّلِهِ بِسْمِ اللهِ (15) كَانَ مَكْتُوْبَاً فِيْ أَوَّلِهِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ وَ أَمَّا الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ **[313b]**[743] إِنَّمَا يَكُونُ مَكْتُوْبَاً فِيْ أَوَّلِ كِتَابِهِ مِنْ أَكْثِرِ قَوْلُهُ فِيْ الدُّنْيَا (1) ammā ḳıyā(2)matda bitiler gelesine ınanmaḳ nite-kim rivāyet ḳılındı, bir niçe (3) ḫaberler içinde kimüŋ bitisi saġ eline gelürse ol bitinüŋ evvelinde (4) yazılmış ola Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm ḳul bitisin açup anı görse (5) göŋli şāẕ ola, teni oddan āzāde ola, Meliki ẕü’l-celālden nidā gele (6)ادْخُلُ الْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ eydür, yā ḳulum girgil uçmaġa (7) sen ve daḫı ciftüŋ birle ve ammā ol kimse kim bitisi ṣol eline (8) gele bitisi evvelinde Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm yazlu olmaya ne kim bitisi ilkinde (9) yazlu ola dünyāda söylediġi yavuz sözler ola, ḳaçan kim bitisin (10) açup baḳsa ol yavuz sözleri göre süksüni aşaġa ola, yüzi (11) ḳara bula, Ḥaḳ’dan zebānīlere fermān gele eyde خُذُوهُ فَغُلُّوهُ (12) ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ dutuŋ anı daḫı baġlaŋ anı daḫı caḥīmī odına (13) givirüŋ anı ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا andan ol (14) zencīr uzunlıġı yėtmiş arşun durur, ḳızmış oddan givürürlar aŋa (15) anı وَ أَمَّا رَفْعُ الزَّبَانِيْةِ الخُزَّانِ وَ قَدْ قَالَ بَعْضُ تِسْعَةَ عَشَرَ (1) bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm **[314a]** عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ فَيَدْفَعُ يَوْمَ القِيَامَةِ مِنْ هَذَهِ الحُرُوْفِ (2)حَرْفَاً وَ خَزَنَةِ النَّارِ تِسْعَةَ عَشَرِ كَمَا قَالَ اللهُ تَعَالَى (3) ammā zebānīler gėrü yıġmaḳı oldurur kim تِسْعَةَ عَشَرَ عَنْ قَائِلِهَا وَاحِدَاً مِنَ الزَّبَانِيْةِ التِسْعَةَ عَشَرَ eydürler bir niçe ‘ālımlar Bismi'l-llāhi'r-(5)raḥmāni'r-raḫīm on ṭoḳuz ḥarf durur ve ṭamu zebānileri daḫı on (6) ṭoḳuz zebāni durur, nite-kim Taŋrı eydür لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ عَلَيْهَا تِسْعَةَ (7) عَشَرَ ḳaçan kim ḳıyāmat olsa zebānīler ḳaṣd ḳılalar (8) ḳulları dutmaḳlıġa bu on ṭoḳuz ḥarfüŋ degme birisi ol on (9) ṭoḳuz zebanīlerden birisin Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėyenden gėrü (10) döndüre mü’mini selāmet uçmaġa göndere فَقَدْ (11)وَ أَمَّا النَّجَاةُ مِنَ النِّيْرَانِ يُؤتَىْ يَوْمَ القِيَامَةِ وَ فِيْ صَحِيْفَتِهِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ (12) ذُكِرَ عَنْ عُكْرَمَةِ أَنَّ اللهَ تَعَالَى قَالَ لِبَعْضِ أَنْبِيَائِهِ أَنَّ أَمْرُهُ الجَنَّةَ وَفِيْ بَعْضِ الأَخْبَارِ أَنَّهُ يُومَرُ بِقَوْمٍ مِنْ (14)ثَمَانِيْنَ مَرَّةٍ وَ كَانَ مُؤمِنَاً لِيْ عَتَقْتُهُ مِنَ النَّارِ وَ أَدْخَلْتُهُ (13) الرَّحِيمِ

[743] **[313b]** // 5 Meliki ẕü’l-celālden: Y4 Ḥaḳ Ta’ālā // 6 ḳulum: Y4 ḳullarum / girgil: Y4 girüŋ // 7 ciftüŋ: Y5 ciftüŋüz / kimsekim: Y5 kişinüŋ kim // 13 givirüŋ: Y8 görüŋ / anı: Y8 yok **[314a]** // 5 ṭoḳuz ḥarf durur: Y10 ṭoḳuzdur // 9 dėyenden: Y11 dėyenleri **[314b]** // 3 seksen: Y13 seksen yüz // 4 eyleyem: Y14 ḳılam // 6 dudmaġa: Y15 dutmaġa // (11, 12, 13): Y’de yok / faṣl: Y17 faẓl

عَنْهُمْ (1) **[314b]** فَإِذَا رَأَتِ النَّارِ أَخَذَهُمْ قَالُوا بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ فَتَبَاعَدَتِ النَّارِ(15)هَذِهِ الأُمَّةِ إِلَىْ النَّارِ مَسِيْرَةَ خَمْسِمَائَةَ عَامٍeydür, Taŋrı Ta’āla (2) bir niçe peyġāmberlere eyitdi birer gele ḳıyāmatda ve anuŋ bitisi içinde (3) seksen Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm ola yazılmış ve ol baŋa yaḳın ola, ol (4) ḳulı ben oddan āzād eyleyem ve anı uçmaġa givürem, daḫı bir dürlü (5) ḫaberde Ḥaḳ Ta’ālā bir ḳavmi bu ümmetden ṭamuya buyura ḳaçan kim od (6) bunları dudmaġa ḳaṣd ḳılsa Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm (7) dėyeler ve ḳaçan bunı dėseler od bulardan bėş yüz yıllıḳ yol ḳaça(8)dır رَسُولُ اللهِ (9)فَمَا رُوِيَ سَلْمَانِ الفَارِسِيْ عَنْ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ لاَ يَدْخُلُ الجَنَّةَ أَحَدٌ إِلاَّ بِجَوَازِ (10)Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm ammā uçmaḳ sarāyına girmek oldurur kim (11) rivāyet ḳılur Selmān[-ı] fārsī peyġāmberden ‘aleyhi’s-selām ol eyitdi (12) girmeye uçmaġa hiç kimse meger Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm geçürmegi birle (13) ya’nī Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėmeklik birle ‘azīzi men, bu on faṣl (14) içinde on nükte var لنُّكْتَةُ الأوْلَىْ evvelki nükte oldurur kim anı (15) Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm أَرْبَعَ كَلِمَاتٍ وَ الذُّنُوبِ أَرْبَعَةُ أَنْوَاعٍ **[315a]**[744] ذُنُوْبِ اللَّيْلِ وَ ذُنُوْبِ (1) هَذِهِ (3) فَمَنْ ذَكِرِ هَذِهِ الكَلِمَاتِ الأَرْبَعَ عَلَىْ الإِخْلاصِ وَ الصَّفَا غَفَرَ اللهُ (2) النَّهَارِ وَ ذُنُوْبِ السِّرِ وَ ذُنُوْبِ العَلاَنِيَّةِ الأَرْبَعَةُ أَنْوَاعٍ مِنَ الذُّنُوْبِ وَ الجَفَا ma’nī bu durur kim (4) eydür, bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dört kelime durur, ḳuluŋ **[Y 135b]** daḫı yazuġı dört (5) dürlü durur, yā gündüzin ḳıldugı yazuḳ durur, yā gėcesi ḳıldugı yazuḳ durur, (6) yā oġurlayın ḳıldugı yazuḳ durur, ya’nī gizlü ḳıldugı yazuḳ durur, yā aşikār ḳıldugı (7) yazuḳ durur, her ḳanġı ḳul kim bu dört kelimeye İḫlāṣ birle ve ṣafā‘ birle (8) oḳusa Meliki Ta’āla ol ḳuluŋ bu dört dürlü yazugın yarlıġaya (9) النُّكْتَةُ الثَّانِيَةُ مَا قِيْلَ أَنَّ القَصَّابَ إِذَا وَضَعَ شَفْرَتَهُ عَلَىْ حَلْقِ الذَّبِيْحَةِ (10) وَ قَالَ وَ ذَلِكَ لأَنَّهُ يَسْتَطِيْبُ بِذِكْرِ اسْمَ اللهِ تَعَالَىْ وَ يَسْتَلَذَّهُ (11) بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللهِ اللهُ أَكْبَرَ قَالَتِ الذَّبِيْحَةُ أَخْ أَخْ يَسْتَطِيْبَ العَارِفُ المَحَبَّةَ مَعْ (13) البَهِيْمَةُ الذَّبِيْحَةُ مَعْ ذِكْرِاسْمَ اللهِ تَعَالَىْ وَ يَسْتَلَذَّهُ فَأَوْلَىْ أَنْ (12)فَإِذَا اِسْتَطَابَ

[744] **[315a]** // (1, 2, 3): Y’de yok // 4 kelime durur: Y17 kelimedür / ḳuluŋ: Y17 yok // 5 dürlü durur: Y17 dürlüdür // 7 yok: Y2 oḳısa / (7, 8) ṣafā birle oḳusa: Y2 yok / Meliki Ta’ālā:Y2 Ḥaḳ Ta’ālā / yarlıġaya: Y2 bağışlayup yarlıġaya // Arapça: Y’de yok // (13, 14) ma‘nī bu durur kim eydür: Y3 yok / Y3 vaḳtın: yok / ılkınuŋ: Y3 ılḳı / yok: Y3 bismillahi’r-rahmani’r-rahīm // 15 ılḳı: Y4 yılkı **[315b]** // 1 anuŋ-çun durur: Y4 anuŋ içündür // 2 olur: Y5 ola / Y6 mü’mine: yok / (2, 3) ol yėrdekim boġazlanın ılḳı Taŋrı adı birle boġazlanmaḳ vaḳtında vaḳt ḫoş olsa ol aŋa dadansun: Y’de yok / (5-10): Y’de yok / yok: Y7 ücinci / ılkıyı: Y7 yılḳı / dėmeseler: Y7 dėmezler // 11 ılk: Y8 yılḳı / ḥāli durur: Y8 ḥālidür // 12 adları: Y8 yok / adları durur: Y8 adlarıdur // (13, 14, 15): Y’de yoḳ

ذِكْرِاسْمَ اللهِ تَعَالَىْ وَ يَسْتَلَذَّهُ ma’nī (14) bu durur kim eydür, ḳaçan ḳaṣṣāb bıçaḳ yüzini boġazlayası vaḳtın ılḳınuŋ (15) boġazına ḳosa eyitse bismillāh Allahu ekber bıçaḳ çalduġı vaḳtın ol ılḳı **[315b]** (1) oḫ oḫ dėr ol mü’mine anuŋ-çun durur kim Taŋrı adın ḳaṣṣāb aġzından ėşidür (2) vaḳtı ḫoş olur ve aŋa dadanur ol yėrdekim boġazlanan ılḳı Taŋrı (3) adı birle boġazlanmaḳ vaḳtında vaḳtı ḫoş olsa ol aŋa dadansa bes (4) mü’mine yėgrek kim Taŋrı adı birle muḥabbet vaḳtında vaḳtı ḫoş ola (5) aŋa dadansa

beyit

Ün ėşitsem ben ol mevlā üninden

Cānum varur anuŋ adı (6) dādından

Ḳaçan aŋsam ben ol mevlā adını

İçüm yanar anuŋ şevḳı odından

الرَّحِيمِ بَلْ يُقَالُ بِسْمِ اللهِ اللهُ أَكْبَرَ (8) وَالنُّكْتَةُ الثَّالِثَةُ هَيَ مَا قِيْلَ الإِشَارَةُ فِيْ أَنَّهُ لاَ يُقَالُ عِنْدِ الذَّبْحِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ(7) اِسْمَانِ رَفِيْقَانِ وَ لاَ قَطْعَ مَعَ الرِّفْقِ وَ لاَ عَذَابَ مَعَ الرَّحْمَةِ (9) لأَنَّهَا حَالَةُ القَطْعِ وَ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ ma’nī budur (10) eydür, ılḳıyı boġazlayası vaḳtın Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėmeseler belki bismillah (11) Allahu ekber dėrler anuŋ-ıçun kim ılḳı boġazlanmaḳ kesmek ḥāli durur, (12) er-raḥmāni er-raḫīmi adları durur, ulaşmaḳ daḫı raḥmet adları durur, kesmek yoḳ (13) raḥmet adında ve ulaşmaḳ birle ‘aẕāb yoḳ raḥmet birle nite-kim ılḳı (14) boġazlanmaḳ vaḳtında bismillahi’r-raḥmani’r-rahīm dėmek yoḳ durur, andayuḳ bismillah(15)hi’r-raḥmani’r-rahīm diye Ḥaḳ’dan kesmek yoḳ وَالنُّكْتَةُ الرَّابِعَةِ أَنَّ نُوْحَاً عَلَيْهِ السَّلَامْ **[316a]**[745] (1) قَالَ لِأَصْحَابِهِ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا وَ لَمْ يَقُلْ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ (2) كَانَتْ فِيْ قِصَّةِ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامْ هِدَايَةُ بَلْقِيْسَ وَ هِدَايَةُ لاَ (3)لأَنَّهُ أَرَادَ هَلاَكَ قَوْمِهِ وَ الرَّحْمَةُ لاَ تَقْتَضِيْ الهَلاَكَةَ وَ وَ كَانَ بِسْمِ اللهِ شِعَارُ نُوْحٍ لَمَّا (5) بِغَيْرِ الرَّحْمَةِ فَلِذَلِكَ كَتَبَ سُلَيْمَانُ فِيْ كِتَابِهِ إِلَيْهَا بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ(4)تَكُوْنَ (7) مِنَ الغَرَقِ كَذَلِكَ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ شِعَارُ أُمَتِيْ مُحَمَّدْ عَلَيْهِ(6) رَكَبَ فِيْ السَّفِيْنَةِ فَنَجَا أَصْحَابُهُ بِسَبَبِهِ

[745] **[316a]**: Y nüshasında bulunmamaktadır. **[316b]** // 4 Muḥammedi: Y16 Muḥammedi Muṣṭafā / yok: Y(16, 17) eyitdi bunca dürlü kerāmet ‘azzecāh bildi ve anuŋ ümmeti her işde bismillahi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėse // 5 ‘acab mı durur: Y17 ‘acabmıdur // 6 ḳurtulsalar: Y17 ḳurtılsa // 7 baḳmaḳ birle: Y1 yok / gördi aŋa ‘izzet ḳılmaḳ birle / yok: Y1 yine // 8 oḳumaḳ: Y1 oḳımaḳ / ‘acab mı durur: Y1 ‘acabmıdur / üzre: Y2 üzere / (9-15): Y’de yok / yok: Y2 bėşinci nükte budurkim Süleymān bitisinde **[317a]** // 1 dėmek: Y2 yok // 2 üçünci: Y3 ücinci / kerīme: Y3 mülke // 3 ancılayın: Y3 imdi // (9-13): Y’de yoḳ

بِسَبَبِهِ مِنَ الغَرَقِ وَ أَمَّا بَلْقِيْسُ فَإِنَّهَا وَجَدَتْ بِبَرَكَةِ (8) السَّلَامْ فِيْ جَمِيْعِ أَحْوَالِهِمْ وَ أَفْعَالِهِمْ وَ أَقْوَالِهِمْ فَأَوْلَىٰ أَنْ يَسْلِمُوا ma’nī bu durur kim, ḳaçan Nūḥ ḳaṣd ḳıldı gemiye binmege (12) ḳavmine eyitdi, فِيْ جَمِيْعِ أَحْوَالِهِ (11) سُلَيْمَانُ فِيْ كِتَابِهِ الكَرِيْمِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ الهِدَايَةُ فَأَوْلَىٰ أَنْ (9)كِتَابِهِ بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَيهَا dėdi, وَمُرْسَيهَا er-raḥmanı (13) el-raḥīmi dėmedi anuŋ-çun kim ḳavminüŋ helāk oldugın dilerdi er-raḥmani (14) er-raḥīmi dėse ḳavmi helāk olmaz-ıdı yine Süleymān bitisi içinde bismillāh (15) Belḳıs’a hidāyet var-ıdı hidāyet raḥmetsüz olmaz andan ötrü Süleymān **[316b]** (1) bitisi içinde bismillāh er-raḥmanı el-raḥīmi yazdı, ḳaçan Belḳıs ol bitiye baḳdı (2) ise göŋline ma‘rifet bıŋarı aḳdıبِسْمِ اللهِ كَرِيمٌ كِتَابٌ إِلَيَّ أُلْقِيَ إِنِّي (3) مَجْرَيهَا وَمُرْسَيهَا dėyü Nūḥ eyitdi anuŋ sebebi birle ḳavmi şuya boġulmaḳ(4)dan ḳurtuldılar yine Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥim dėyü Muḥammed ümmeti eydürler dükeli (5) işleri içinde ‘acab mi durur, anuŋ sebebi birle oda göyünmeseler oda (6) göyünmekden ḳurtulsalar yine Belḳıs Süleymān bitisi içinde Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (7) er-raḥīme baḳmaḳ birle **[Y 136a]** hidāyet buldı mü’min Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (8) oḳumaḳ birle ‘acab mı durur, hidāyet üzre dölenmek bolsa الخَامِسَةُ أَنَّ سُلَيْمَانَ (9)وَ النَّكْتَةُ أَحْدَيهُنْ زِيَادَةَ المُلْكِ وِ الثَّانِيَةُ عَرْشَ بَلْقِيْسَ وَهُوَ سَرِيْرُهَا وَ (10)وَجَدَ بِبَرَكَةِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ ثَلَثَةَ أَشْيَاءَ الرَّحِيمِ مَلَكُ الجَنَّةِ وَذَلِكَ قَوْلُهُ (12)لِئَةُ زَوْجَةٌ مِثْلُ بَلْقِيْسَ كَذَلِكَ المَوْتُ يَجِدُ بِبَرَكَةِ قَوْلِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ (11)الثَّا (14) وَمُلْكًا كَبِيرًا وَ الثَّانِيْ سَرِيْرُ الجَنَّةِ وَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى عَلَى سُرُرٍ مَّوْ (13) تَعَالَى وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا ma’nī bu durur وَحُورٌ عِينٌ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ(15) ضُونَةٍ وَ الثَّلِثُ زَوْجَا مِثْلَ حُوْرِ العِيْنِ وَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى kim eydür, Süleymān **[317a]** (1) Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥim dėmek bereketinde üç nesne buldı, bir mülk (2) buldı, ikinci Belḳıs köşkin buldı, üçünci Belḳıs gibi kerīme ‘avrat (3) buldı, ancılayın mü’min daḫı Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥim dėmek bereketinde (4) uçmaḳ mülki bula nite-kim eydür,عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ üçünci ḥūrı’l-la’īn (5) ’avrat bula, nite-kim eydür وَحُورٌ عِينٌ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ

beyit

(6) Bismillāh dėgil sen ḳul ḳamu işige her günde gün

Uçmaḳ vėre saŋa ol bir ḫālıḳ Ḥaḳ (7) كُنْ فَيَكُوْن

Ḥūrī vėre ḳul saŋa ol anuŋ birle vaṣīfeler

Boyı elif, gözleri (8) hi, dişleri sin, ḳaşları nūn

Bundan daḫı vaṣfın görklü Ḳur’ān ḳılur beyān

سَمَّتْ كِتَابُ سُلَيْمَانَ كَرِيْمَاً فَقَالَتْ (10) وَحُورٌ عِينٌ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ وَ النَّكْتَةُ السَّادِسَةِ هِيَ مَاقِيْلَ أَنَّ بَلْقِيْسَ (9) فِيْ أَوَّلِهِ فَإِنْ كَانَ (12)وَ قَالَ بَعْضُهُمْ كَانَتْ تِلْكَ الكَرَامَةِ كِتَابَةٌ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ(11) إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ لاَ يَكُوْنُ المُؤمِنُ كَرِيْمَاً وَقَدْ قَالَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ أَلْفَ مَرَّةٍ بِسْمِ (13)كِتَابٌ كُتِبَ فِيْ أَوَّلِهِ التَّسْمِيَةُ مَرَّةً وَاحِدَةً كَرِيْمَاً فَكَيْفَ الرَّحِيمِ(14)اللهِ الرَّحْمنِ ma’nī bu durur kim eydür, Belḳıs Süleymān bitisine kerīm dėdi kim إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ(15) eydür, ol bitiye anuŋ-çun kerīm dėdi kim **[317b][746]** (1) anuŋ içinde Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm var-ıdı ol biti kim anuŋ (2) içinde bir kez Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm yazılduġı-çun kerīm oldı (3) mü’min kim ‘ömrinde biŋ kez artuḳ eydür, bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėyü (4) ‘acab mı durur, kerīm olsa وَ وِ المِيْمُ المَغْفِرَةُ فِيْمَا بَيْنِهِمَا حُكِيَ أَنَّ لِجَامُ فَرَسِ بَعْضِ (5)النَّكْتَةُ السَّابِعَةُ مَا قِيْلَ البَاءُ بَرَاءَةٌ وَ العَيْنُ سَهْوُ العَبْدِ وَ فَرَسَكَ مَلِكُ الفِرَاسِ فَمَا يَبْقَىْ (7)فَهَوَ الأَمِيْرُ أَنْ يَضِبَ السَّايِسَ فَقَالَ السَّلِيسَ أَنْتَ مَلِكُ النَّاسِ (6)الأُمَرَاءِ اِنْقَطَعَ ذَنْبُ المُؤمِنُ بَيْنَ النَّارِ وَ مَغْفِرَةُ الغَفَّارِ (8) ذَنْبِيْ بَيْنَ مَلِكَيْنِ فَهَكَذَا يَبْقَى ma’nī bu durur kim (9) bism üç ḥarf durur, be berāt durur, mīm maġfiret durur, sin (10) bu iki arada ḳuluŋ sehvi durur, her sehv kim ḳul ḳılur ḳaçan istiġfār (11) ḳılsa Çalap celle celālühū ol ḳuluŋ yazuġın yarlıġar ve oddan āzād dėyü berāt (12) vėrür. Ḥikāyet meger bir gün bir pāẕişahuŋ atınuŋ uyanı üzüldi, ḳaṣd (13) ḳıldı kim seyisi ura-y-ıdı seyis eyitdi, yā Melik sen Ādemīler (14) Melikisin ve atuŋ atlar Meliki durur, benüm yazuġum iki Melik arasında (15) ne durur, ḳaçan pāẕişāh seyisi ‘afū ḳılsa andan aŋa ziyān yoḳ durur, **[318a]** (1) ḳaçan Çalap mü’mine ‘afū ḳılsa oddan aŋa ziyān yoḳ إِنَّ اللهَ تَعَالَىْ بَعَثَ كِتَابَاً أَنَّهُ (2)وَ النُّكْتَةُ الثَّامِنَةِ قضال أَكْثِرْ فِيْ الدُّنْيَا قَوْلِ (4) الرَّحِيمِ سَمِعْتُ فِيْ العُقْبَىْ سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ فَكَأَنَّهُ (3)حم تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ قَوْلَ سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ(5) بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ فَتَسْمَعُ فِيْ العُقْبَىِ ma’nī bu durur kim Ḥaḳ

[746] // yok: Y(7, 8, 9) yėdinci nükte oldurkim eydür, bismillāh üç ḥarfdür b berātdür mim maġrifetdür sin bu iki arasında bu ḳuluŋ sehvīdür her sehv kim ḳulları ḳılur ḳaçan istiġfār ḳılsa Ḥaḳ Ta’ālā ol ḳuluŋ yazuġın yarlıġar oddan āzād dėyü berāt vėrür // 12 atınuŋ: Y9 atı at / yok: Y9 pādişāh // 13 ḳıldı: Y10 ḳıldıkim / yā Melik: Y10 yā emīr sen emīrler Melikisin // 14 Meliki durur: Y10 Melikidür / benüm yazuġum: Y11 yok **[318a]** // (2-6): Y’de yok // 7 Çalab: Y13 Taŋrı // 8 içre: Y13 içinde / yok: Y13 saŋa kitāb vėrdi… yine kıyāmatda // 14 ‘azze ve celle: Y14 yok // 15 yok: Y15 adı / silik: Y15 nişānı var **[318b]** // 1 yok: Y15 adın / yāẕ: Y15 yād / ḳıldısa: Y15 ḳıldı // 3 heybetden: Y17 yok / degül: Y17 olmaya // (4-8): Y’de yoḳ

Ta’ālā (6) dünyā içinde saŋa kitāb viribidi حَم تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (7) yine èşiddükde saŋa بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ eydesen ol Çalap eydür, (8) dünyā içre saŋa kitāb vèrdi بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ yine kıyāmatda üküş eyitgil Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm uçmaḳ içre لِلهَيْبَةِ وَ فِيْ اِسْمِ (10) سَلَامٌ سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ وَ النَّكْتَةُ التَّاسِعَةُ هِيَ أَنَّ فِيْ اسْمِ اللهِ اِشَارَةٌ (9) èşidesin اِسْمُهُ الهَيْبَةَ قَرَنَ بِهِ اِسْمُهُ الرَّحْمَةِ لِيَعْلَمُ اَنَّهُ اِذَا بَسَطَ فِيْ القِيَامَةِ (11)الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ اِشَارَةٌ إِلَىٰ الرَّحْمَةِ فَلَمَّ ذَّكَرَ الهَيْبَةِ فِيْ الدُّنْيَا خَالِيَاً عَنْ اِسْمِ الرَّحْمَةِ فَكَذَلِكَ (13)بِسَاطُ الهَيْبَةِ بَسَطَ عَلَىٰ إِثْرِهِ بِسَاطُ الرَّحْمَةِ فَكَمَا لَمْ يَكُنِ اسْمُ (12) هَوْلُ خَالِيَاً عَنْ رُوْحِ الجَنَّةِ (14) لاَ يَكُوْنُ فِيْ القِيَامَةِ ma’nī bu durur kim eydür, Taŋrı’nuŋ ‘azze ve celle (15) Allah adı içinde heybet nişānı var er-raḥmanı el-raḥīmi içinde raḥmet nişānı var, **[318b]** (1) ḳaçan kim heybetlü adın yāz̲ ḳıldısa raḥmetlü adın hem yāz̲ (2) ḳılsa ne bilsünler Ḥaḳ Ta’ālā ḳaçan ḳıyāmatda heybet döşegin döşese (3) yine ardınca raḥmet döşegin döşeye, nite-kim dünyā içinde heybetden ḫālī degül (4) idi raḥmet adından ancılayın ‘uḳbāyı içinde ḳıyāmat hevlī ḫālī olmaya uçmaḳ (5) rāḥatından وَ النَّكْتَةُ العَاشِرُ بَاقِياً مَادَامَتِ الهَاءُ بَاقِيَةً وَ كَذَلِكَ العَبْدُ وَ اِنْ صضرَّ فِيْ (6) هِيَ أَنَّ حُرُوْفَ اسْمِ اللهِ اِذَا حَذَفَتْ كَانَ مَعْنَى الإِسْمِ وَ المَحَبَّةُ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللهِ بَاقِيَةٌ مَا دَمَتِ الفُرْقَةُ بَاقِيَةٌ (7)المَعْصِيَةِ ma’nī (8) bu durur kim Taŋrı’nuŋ ‘azze ve celle Allah **[Y 136b]**[747] adı ḥarflerinden giderseŋ ad ma‘nīsi (9) girmez hey yèrinde olduḳca buncılayın ḳul niçeme yazuḳ üküş ḳılursa kendü-y-ile (10) Taŋrı arasından dostlıḳ götürülmez, ma‘rifet göŋlinde olduḳca Bismi’l-llāhi’r-(11)raḥmāni’r-raḫim bismillāh üç ḥarf durur be أَنَّهُ قَالَ إِجْعَلْ سَفِيْنَتَكَ فِيْ بَحْرِ الدُّنْيَا بِاسْمِ المَوْلَىٰ (12) بَحْرٌ مِنْ سَفِيْنَةٌ مِيْمْ مَلَّاحٌ لِيَكُوْنَ هُوَ مَلَّاحُكَ (13) ma‘nīsi oldurur kim eydür, be baḥir durur, baḥir deŋiz durur, sin sefīne (14) durur, sefīne gemi olur, mīm mellāḥ olur, mellāḥ gemici olur, dünyā bir

[747] // 8 giderseŋ: Y1 bıraḳsaŋ // 9 olduḳca: Y1 olduġınca / buncılayın: Y1 imdi / nèçeme: Y1 nice / öküş: Y1 yok / kendü-y-ile: Y2 anuŋ-ıla // 10 Taŋrı: Y2 Ḥaḳ Ta’ālā / olduḳca: Y2 olduġınca / yok: Y2 geldüŋ / yok: Y(3, 4) imdi elif gitse ille olur bir lam gitse le olur ol la mim daḫı gitse hū olur // 15 silik: Y4 ḳul **[319a]** // 1 ḳoġıl: Y5 bıraḳġıl / yāz̲: Y5 yād // 5 yok: Y6 adıdur / yok: Y7 adıdur // 6 yok: Y7 görür // (7-14): Y’de yok // 15 ‘ārifler benem: Y9 şarāb vèricimen / yok: Y9 Taŋrı dükeli dürlü ḫalḳuŋ dilegin vèrürmen… göŋlüŋ Y10 ḫalḳa baġlamaġıl kim ḫalḳ ḳamu fenādur… cümle ‘ālem yok ola, ben ḳılam baḳi bilgil kim uçmaḳ Y11 içre menem sāki imdi Ḥaḳ …içinde hem adın ḳodı ve hem ni’metin ḳodı ve hem ṣıfatı Y12 ḳodı ḳanḳı ḳul kim bismillahi’r-raḥmani’r-raḫīm dèse hem Taŋrı’nın adın eyitse olur ve hem ni’mete şükr Y13 ḳılmış olur hem ṣıfat birle ögmiş olur bismillahi’r-raḥmani’r-raḫīmdür ḫalḳ yaradur girdigār er-raḥmāndur Y14 ḫaṭāları yarlıġar Allahdur bilür ‘ayıbları er-rahmāndur örter Y15 ‘ayıbları er-raḫīmdür er-raḥmandur ḳabūl ḳılur ol ṭā’ati ḳomaz er-raḥmandur yarlıġar Y15 üküş yazukġı gücinmez er-raḥmandur hīc biregü ḳılmadı maḥrūm dünyā ni’metinden Taŋrı’nuŋ Allah Y17 adı içinde evlīyālar ulusı nite-kim eydür

deŋize (15) ḳul olur, nefs gemiye beŋzer, ṭā’at ḳumāşa beŋzer, Taŋrı adı yėlkene beŋzer, **[319a]** (1) yābānda nefsüŋ gemisin dünyā deŋizine bıraḳġıl, Taŋrı adın yāẕ ḳılmaḳ (2) birle ol senüŋ gemicüŋ ola, seni dünyā deŋizinden ṭā’atüŋ ḳumāşı (3) birle selāmet geçüre āḫiredegin مِفْتَاحُ اِسْمِهِ السَّمِيْعُ وَ المِيْمُ مِفْتَاحُ اِسْمِهِ المَجِيْدُ (4) آخِرَ البَاءُ مِفْتَاحُ اِسْمِهِ البَصِيْرُ وَ السِّيْنُ bi Taŋrı’nuŋ (5) baṣīr adını başlayıcı durur, sin Semī‘ adını başlayıcı durur, (6) mīm Mecīd adını başlayıcı durur, görür ḳullar ‘amelin bāẕırlıḳ birle (7) Semī‘ durur, ėşidür ḳulları ḳıġırmaġı Mecīd durur, revā ḳılur dilegin (8) آخِرَ البَاءُ أَنَا اللهُ البَاقِيْ وِ السِّيْنُ أَنَا اللهُ السَّاقِيْ وَ المِيْمُ أَنَا اللهُ (9)عَلَيْهَا فَانٍ مَنْ كُلُّ الْمُعْطِيْ (10) وَالإِكْرَامِ الْجَلالِ ذُو رَبِّكَ وَجْهُ وَيَبْقَى sin benven sāḳī Taŋrı (11) uçmaḳ içre dostlara şarāb vėrici ve وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا (12) طَهُورًا Çalap eydür, dükeli dürlü dilegin ben vėrürem (13) وَآتَاكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ göŋlüŋ ḫalḳa baġlama kim ḫalḳ ḳamu fānī (14) durur, ben bakıma cümle ‘ālem yoḳ ola, ben ḳalam baḳi gėrü bilgil kim uçmaḳ (15) içre benem ‘ārifler benem sāḳī (Y11) Ḥaḳ عَالَمْ أَوْلَهُ فَانِيْ içinde hem adın ḳodı ve hem ni’metin ḳodı ve hem ṣıfātı (Y12) ḳodı ḳanḳı ḳul kim bismillahi’r-raḥmani’r-raḫīm dėse hem Taŋrı’nın adın eyitse olur ve hem ni’mete şükr (Y13) ḳılmış olur hem ṣıfāt birle ögmiş olur bismillahi’r-raḥmani’r-raḫīmdür ḫalḳ yaradur Kirdigār er-raḥmāndur (Y14) ḫaṭāları yarlıġar Allahdur bilür ‘ayıbları, er-raḥmāndur örter (Y15) ‘ayıbları, er-raḫīmdür er-raḥmāndur ḳabūl ḳılur ol ṭā‘ati ḳomaz, er-raḥmāndur yarlıġar (Y16) üküş yazukı gücinmez er-raḥmāndur hiç biregü ḳılmadı maḥrūm dünyā ni’metinden Taŋrı’nuŋ Allah (Y17) adı içinde evliyālar ulusı nite-kim eydür بَاقِيْ

beyit

Ḳamu ‘ālem ola fānī bir Çalap ḳalası baḳī

[319b] (1) Mülkine yoḳdur zevāl pāẕişāhlıḳı baḳī

Uçmaḳ içre dürlü dürlü ḫalḳlar yėse içseler

(2) Gönenü olur bilgil olasıdur ol Çalap ‘ārife sāḳī

بِضَمِّ البَاءِ وَ البِرُّ بِكَسْرِ البَاءِ فَالبَرُّ بِفَتْحِ (4) آخِرُ البَاءِ البَاءُ مِنَ البِرِّ وَهُوَ عَلَىٰ ثَلَثَةُ أنْوَاعِ البَرُّ بِفَتْحِ البَاءِ وَ البُرُّ (3) نِعْمَتُهُ وَ البِرُّ بِكَسْرِ البَاءِ صِفَتُهُ (5) البَاءِ اِسْمُهُ وَ البُرُّ بِضَمِّ البَاءِ ma’nī budur kim eydür be birden durur (6) üç dürlüden durur, bir dürlüsi ber durur, be üstün ikinci bür durur, be ötrü (7) durur, eydür, üçünci be bir durur, aşaḳa eydür,البَرّ üstün birle Taŋrı’nuŋ adı durur, (8) البَرّ ötrüsi birle anuŋ ni’meti durur البَرّ aşaḳası birle anuŋ (9) ṣıfatı durur, Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā be içinde hem adın ḳodı hem ni’metin hem (10) ṣıfātın ḳodı, ḳanḳı ḳul kim Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėse ol ḳul (11) hem Taŋrı’nuŋ adın eyitmiş olur hem ni’metine şükür ḳılmış olur hem anı ṣıfātı birle ögmiş (12) olur.

beyit

Bismillāh dėyip kim aŋsa ol rāzıḳını

Er-raḥmān artura anuŋ azıḳını

(13) Ümīẕ dutsa raḥīme ol gėrçek ümīẕ

beyitعَصَيْتُكَ جَاهِلاً يَاذَا المَعَالِ (14)فَفَرِّجْ مَا تَرَىٰ مِنْ سُوْءِ حَالِيْ إلَىٰ مَنْ يَلْجَاءُ المَمْلُوْكُ إلَّا إلَىٰ مَوْلَاهُ يَا مَوْلِيْ المَوَالِيْ (15) [beyit]

Nadānlıḳda delim oldu saŋa ‘āṣīٓ

Yazuḳ içre gönlüm oldı yavlaḳ kāsīٓ

[320a] (1) […][748] sözdür yazuḳlu yā bellü bildüm tevbe ḳılup sen Çalap’a sıġınası Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-(2)raḫim اللهُ خَالِقُ البَرِيَّةِ الرَّحْمَنْ دَافِعُ البَلِيَّةِ الرَّحِيْمُ غَافِرُ الخَطِيَّةِ (3) Allahdur ḫalḳ yaradur Kirdigār er-raḥmandur belāları ḫalḳdan er-rahīmdür (4) yazuḳluları yarlıġar Allahdur غَفَّارَ الذُّنُوْبَ (5) عَلَّامُ الغُيُوْبِ الرَّحْمَنْ سَتَّارُ العُيُوْبِ الرَّحِيْمُ Allah durur bilür ġayıbları raḥmān durur, örter ‘ayıbları (6) raḥīm durur esirger ġarībleri ya’nī yazuḳluları (8) عِبَادَةٌ مَا يَسْأَلُوْنَ الرَّحِيْمُ الَّذِيْ لاَ يُكَلِّفُهُمْ إلاَّ مَا يُطِيْقُوْنَ الرَّحْمَنْ(7) الرَّحْمَنْ الَّذِيْ يُعْطِيْ oldururvėrür ḳullarına dükeline kim diledügin er-raḥīmi oldurur buyurmaz (9) meger güçleri yėtdügin المُنِيْبِيْنَ إلَى اللهِ الرَّحْمَنْ (10) الرَّحْمَنْ بِكِفَايَةِ المُتَوَكِّلِيْنَ الرَّحِيْمُ بِقُبُوْلِ er-raḥmandur aŋa tevekkül ḳılanlar eyitmek birle er-raḥīmidür (11) aŋa dönenleri ḳabūl ḳılmaḳ birle

[748] Metinde bir kelime silinmiştir.

الرَّحْمَنْ فِيْ الإبْتِدَاءِ الرَّحِيْمُ فِيْ الإنْتِهَاءِ (12) er-raḥmān öŋdin er-raḥīm ṣoŋdın raḥmāndur beslemege öŋdin raḥīmdür yarlıġa(13)maġa ṣoŋdın الرَّحْمَنْ بِتَضْعِيْفِ الحَسَنَاتِ الرَّحِيْمُ بِتَكْفِيْرِ السَّيِّئَاتِ (14) er-raḥmān durur, arturur eylükleri er-raḥīm durur örter yazuḳları الرَّحْمَنْ بِالزِّيَادَةِ للِشَاكِرِيْنَ الرَّحِيْمُ بِذِكْرِ الذَّاكِرِيْنَ (15) er-raḥmāndur rūzı arturur […][749] **[320b]** (1) er-raḥīm durur raḥmet ḳılur ẕikr ḳılanlara الرَّحِيْمُ بِالعَفْوِ وَ المَغْفِرَةِ (2)الرَّحْمَنْ بِقُبُوْلِ المَعْرِفَةِ er-raḥmandur ḳabūl-i ma‘rifet-i er-raḥīmdür (3) ḳullarına maġfiret الرَّحْمَنْ لأهْلِ الإفْتِخَارِ الرَّحِيْمُ لأهْلِ الإفْتِقَارِ (4) er-raḥmandur ni’metine nāzlana, er-raḥīmdür yoḳsulluḳda gizlenene, (5) الرَّحْمَنْ بِتَثْبِيْتِ قَلْبِ السَّلِيْمِ الرَّحِيْمُ بِشِفَاءِ قَلْبِ السَّقِيْمِ el-raḥmandür (6) berkitmege saġ göŋli er-raḥīmdür oŋarmaġa sayru göŋli يَقْبَلُ اليَسِيْرَ وَ لاَ يَسْتَحْيِيْ الرَّحِيْمُ الَّذِيْ يَغْفِرُ الكَثِيْرَ وَ لاَ يُبَالِيْ (7) الرَّحْمَنْ الَّذِيْ الرَّحْمَنْer-raḥmani(8)dür ḳabūl ḳılur az ṭā‘ati er-raḥīmdür yarlıgar üküş yazuġı gücenmez فِيْ الآخِرَةِ مِنْ رَحْمَتِهِ (10)الَّذِيْ لاَ يُؤْنِسِ أَحَدٌ فِيْ الدُّنْيَا مِنْ رِزْقِهِ الرَّحِيْمُ الَّذِيْ لاَ يَيْأَسُ مُؤمِنٌ(9)الرَّحْمَنْ er-raḥīm oldurur kim hiç mü’min ḳalmaya nevmīẕ āḫiretde (11) raḥmetinden وَفِيْ (12) الرَّحِيْم عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ وَ فِيْ اِسْمِهِ الرَّحْمَنْ نَصِيْبَ (13)اِسْمِهِ اللهُ نَصِيْبُ الأوْلِيَاءِ اَمِنٌ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ الرَّحْمَةَ وَكَانَ (15) يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا وَ فِيْ اِسْمِهِ الرَّحِيْمُ نَصِيْبُ المؤْمِنِيْنَ (14)الأتْقِيَاءِ وَفْدٌ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا Taŋrı’nuŋ Allah adı içinde evliyālar ulusı **[321a]** (1) emīnlikdür nite-kim eydür أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ الآيَةْ adı içinde (2) zāhidlerüŋ ulusı var buraġa binmekdür nite-kim eydür وَنَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا(3) er-raḥīm adı içinde mü’minler ulusı (4) var ol raḥmetdür nite-kim eydür وَ فِيْ اِسْمِ اللهِ نَصِيْبُ المُضْطَرِيْنَ الإجَابَةُ أَمَّن يُجِيبُ(5)بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا (6) المُؤمِنِيْنَ التَّوَكُّلْ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ آمَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ (7) الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ ثُمَّ قَالَ أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ وَفِيْ اِسْمِهِ الرَّحْمَنِ نَصِيْبَ رَحِيْمٍ(9) اِسْمِهِ الرَّحِيْمُ نَصِيْبُ أهْلِ الجَنَّةِ السَّلاَمْ سَلاَمٌ قَوْلاً مِنْ رَبٍّ (8) تَوَكَّلْنَا وَفِيْ Taŋrı’nuŋ Allah adı içinde beklemişler ulusı du‘āsı müstecāb (10) olmaḳ var nite-kim eydür, أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ er-raḥmān adı içinde mü’minler aŋa tevekkül ḳılmaḳ durur, ulusı إِذَا دَعَاهُ (11) أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ (12) nite-kim eydür, قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ الآيَةْ er-raḥīm adı içinde uçmaḳ (13) ehlinüŋ ulusı var anlaruŋ ulusı selām ḳılmaḳ durur, nite-kim eydür, (14) سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ آخَرَ وَ فِيْ اِسْمِهِ وَفِيْ اِسْمِهِ الرَّحْمَنِ (1) **[321b]** بِأدَاءِ الرِّسَالَةِ قَوْلِهِ تَعَالَى لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ الآيَةْ وَقَوْلُ (15)اللهُ نَصِيْبُ مُحَمَّدْ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا أيْ مُتَوَاضِعاً وَ فِيْ اِسْمِهِ الرَّحِيْمُ (2)نَصِيْبَ المُطِيْعِيْنَ التَّوَاضُعْ قَوْلِهِ تَعَالَى وَعِبَادُ

[749] Metinde silinmiştir.

الَّذِينَ أَسْرَفُوا الآيَةْ (4) نَصِيْبُ العُصَاةِ المَغْفِرَةُ وَ الرَّحْمَةُ قَوْلِهِ تَعَالَى قُلْ يَا عِبَادِيَ(3) Taŋrı’nuŋ ‘azze ve celle adı içinde Muḥammedi (5) Muṣṭafā ulusı ḳıyāmı risālet durur, nite-kim eydür, لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ (6) Muḥammed Resūlu’l-lah er-raḥman adı içinde tevāżu‘ durur, nite-kim eydür (7) وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ الآيَةْ er-raḥīm adı içinde ‘āṣīler ulusı (8) raḥmet ve maġfiret durur, nite-kim eydür eydür عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ (9) قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا ثَلَثَةُ أَسْمَاءَ أَحَدُهَا اللَّهَ وَ الثَّانِيْ (11) جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ إِنَّ اللهَ تَعَالَى ذَكِرِ فِيْ هَذِهِ الآيَةِ (10) الذُّنُوبَ البُكْمُ وَ العُمْيُ وَ (13)قَالَ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ سَلَّمَهُ اللهُ مِنْ ثَلَثَةُ اَفَاتِ الصُّمُ وَ (12) الرَّحْمَنَ وَ الثَّالِثُ الرَّحِيْمُ مَنْ عُمْيٌ فَهُمْ (14) هُوَ صِفَاتُ الكَافِرِيْنَ كَمَا قَالَ اللهُ تَعَالَى صُمٌّ بُكْمٌ Meliki sübḥānehu Ta’ālā bu yėrde üç ad yāz ḳıldı, Allah (15) er-raḥmān er-raḥīm kim eydürse bu üç adı Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm Ḥaḳ Ta’ālā **[322a]** (1) ol ḳulı üç dürlü afātdan emīn ḳıla, bir ṣaġırlıḳdan, ikinci dilsüzlikden, (2) üçünci gözsüzlikden, bu ḳamu kāferler ṣıfatı durur, nite-kim Taŋrı tebāreke (3) ve Ta’ālā eydür, صُمٌّ بُكْمٌ الآيَةْ آخِرُ الحَجِّ عَلَىٰ ثَلَاثَةَ أَنْوَاعٍ حَجُّ النَّفْسِ وَ وَ حَجُّ القَلْبِ مَعْرِفَةُ اللهِ فَإِذَا حَجَجْتَ (5) حَجُّ اللِّسَانِ وَ حَجُّ القَلْبِ فَحَجُّ النَّفْسَ إِلَىٰ بَيْتِ اللهِ وَ حَجُّ اللِّسَانِ ذِكْرُ اللهِ (4) يَا عَبْدَ اللهِ (7) بِلِسَانِكَ ذِكْرُ اللهِ وَ حَجَجْتَ بِقَلْبِكَ مَعْرِفَةُ اللهِ فَقَدْ وَصَلْتَ إِلَى اللهِ (6) بِنَفْسِكَ بَيْتَ اللهِ وَ حَجَجْتَ ma’nī bu durur kim eydür, ḥac üç dürlü durur, biri ten ḥaccı durur (8) Taŋrı evine, ikinci dil ḥaccı durur Taŋrı ẕikrine, üçünci göŋül ḥaccı durur Taŋrı ma‘rifetine, (9) yā ḳul, ḥac ḳılsaŋ tenüŋ birle Taŋrı evine ve ḥac ḳılsaŋ dilüŋ birle Taŋrı (10) ẕikrine ve ḥac ḳılsaŋ göŋül birle Taŋrı ma‘rifetine ulaşduŋ aŋa (11) ve anuŋ raḥmetine عَشْرَةَ بِعَشْرَ آيَاتٍ مِنَ القُرْآنِ المُحْسِنُوْنَ بِقَوْلِهِ تَعَالَى إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ (13) فَسْتَأنَسَ المُتَّقُوْنَ قَوْلِهِ تَعَالَى يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ الآيَةْ وَاِسْتَأنَسَ(12) وَاِسْتَأنَسَ الشَّاكِرِيْنَ (15) المُتَوَكِّلُوْنْ بِقَوْلِهِ تَعَالَى وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ(14) قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ وَاِسْتَأنَسَ (2) بِقَوْلِهِ تَعَالَى فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاِسْتَأنَسَ التَّائِبُوْنَ بِقَوْلِهِ (1) **[322b]**بِقَوْلِهِ تَعَالَى لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَاِسْتَأنَسَ مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ وَاِسْتَأنَسَ الأوْلِيَاءِ بِقَوْلِهِ تَعَالَى (3) تَعَالَى إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَاِسْتَأنَسَ العُصَاةُ بِقَوْلِهِ تَعَالَى لَا تَقْنَطُوا نَسَ العَارِفُوْنَ بِقَوْلِهِ (5) وَاِسْتَأنَسَ المُوَحِّدُوْنَ بِقَوْلِهِ تَعَالَى وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ وَاحِدٌوَاِسْتَأ (4) أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ الآيَةْ تَعَالَى بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِma’nī bu durur kim eydür, (6) on kimse Ḳur’ān içinde on āyet güvenürler, ḳorḳulular bu āyete güvenürler (7) Taŋrı eydür,يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمٰنِ الآيَةْ ikinci eylüklüler bu āyete (8) güvenürler, إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ üçünci tevekkül ḳılıcılar (9) bu āyete güvenürler, وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ الآيَةْ dördünci şükür ḳılanlar bu āyete (10) güvenürler, لَئِن شَكَرْتُمْ الآيَةْ beşinci zākirler bu āyet güvenürler, فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ (11) altıncı tevbeler bu āyete güvenürler, إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ (12) yėdinci ‘āṣīler bu āyete الآيَةْ

güvenürler, تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ لَا sekizinci evliyālar (13) bu āyete güvenürler, أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ onuncı muvaḥḥidler bu āyet güvenürler ve (14) [ṭoḳ]uzuncı لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ onuncı ‘ārifler (15) […][750] Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm ḳorḳulu yėrde saŋa amān **[323a]** (1) bismillāh, nūrlanduran sinden īmān bismillāh, eksük işüŋ tamām olur (2) adın eyseŋ bismillāh, cāna diŋçlik revḥ u reyḥān bismillāh degül idi revā saŋa (3) cān üçürmek ḥelāl ḳıldı saŋa ḳurbān bismillāh varlıġın bildürmege (4) ol ḫālıḳuŋ mü’minlere geldi bürhān Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm indürdi (5) yüz on dörd sāreyi Muḥammed başladuġuŋ dükeli Ḳur’ān bismillāh, Ādem oġlı (6) emīn dükeli dėyü oḳuya ne olur ḳalḳan bismillāh, ṭūfān (7) çıḳup ‘ālemi ṭop dutduḳdan gemide Nūḥ-ıdı bunı oḳuyan bismillāh, hüdhüd (8) biti iltür-idi Belḳıs’a yazdı tevḳī‘ ol Süleymān bismillāh, göŋül vėrüp (9) hem ten ırıp cān diŋlenür ten içinde ėşitse cān bismillāh, iki gözinden (10) āşıḳuŋ[751] yaş yėrine ḳan aḳduran bismillāh, dükeli nesneyi bezedükden (11) saŋa baŋa dil bezegin vėrdi sulṭān bismillāh, tenüŋden cān ayrıluban (12) soluduḳda raḥmet bular saŋa baḳan bismillāh, ḳaraŋu gūr içre girdü(13)ginde cānuŋ başlayup uçmaġa ileden bismillāh, ıbrıḳlar doldurup (14) ileyünde içgil diye saŋa ġılmān bismillāh, ḥaziretü’l-ḳudse girüb ḥicāb (15) sözin dīẕār görgil diye saŋa raḥmān Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥim […] [752]**[323b]** (1) رَضِيَ اللهُ عَنْهَا وَ عَنْ أَبِيْهَا أَنَّهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ (2) أُمَّتِيْ عَلَىْ مِيْزَانِ سَايِرَ الأُمَمْ (3) وَسَلَّمْ إِذَا كَانَ يَوْمُ القِيْمَةِ يُوْزَنُ أَعْمَالُ العِبَادِ فَيَتَرَجَّحُ مِيْزَانِ لأَنَّ مَبْدَا (5) أَطْوَلَ وَ أَعْمَالُنَا أَكْثَرُهُ وَ مِيْزَانُهُمْ أَرْجَحْ فَيَقُوْلُ اللهُ عَزَّ وَ جَلّ(4) فَيَقُوْلَ الأُمَمُ مَابَالُهُمْ وَ مَا بَلُنَا أَعْمَارُنَا أَعْمَالِهِمْ ثَلَثَةُ أَسْمَاءَ فَلَوْ وُزِنَتْ السَّمَوَاتُ وَ الأَرْضُوْنِ لَرَجَحَتْ بِهِنَّ (6) ma‘nīsi bu durur kim ḥadīṣ ḳılur (7) Āyişe-yi ṣıddıḳa raẓiya’l-lahu anha eydür, peyġāmber eyitdi, ḳaçan kim (8) ḳıyāmat güni olsa ḳullar ‘ameli dartılsa benüm ümmetüm terāzūsı aġır ola, (9) ayruḳ ümmetler eyderler[753] nedür bizüm işimüz ve nedür bularuŋ işi ‘ömür bizüm uzun (10) ‘amel bizüm üküş ve terāzu <bizüm>[754] bunlaruŋ aġır Melik-i ‘azze ve celālühū eydür, kimüŋ içün (11) kim bularuŋ ‘ameli başlaġusı üç ad birle-y-idi benüm adlarumdan (12) eger

[750] Metinde iki kelime silinmiştir.
[751] Çıkma işareti olduğu hâlde kenara yazılmış herhangi bir kelime veya cümle bulunmamaktadır.
[752] Metinde bir kelime silinmiştir.
[753] Metinde kenara yazılmıştır.
[754] Metinde üstü çizilmiştir.

yėdi ḳat yėri ve yėdi ḳat gögi anuŋ birle dartarlarsa ḳamusından (13) aġır ola, Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫim dėmek durur هَذَا اِسْمُ مَلَكٍ بِوَصْفِ تَحَيَّرَتِ الأَنْبِيَاءُ بِعِزِّهَا لَهُ وَ تَلاَشَتِ الْقُلُوْبُ بِوَصْفِ كَمَالِهِ وَ ذَابَتْ (15)العَارِفِيْنَ فِيْ اِشْتِيَاقِهِma’nī bu durur kim eydür, müteḥayyir olur **[324a]** (1) evliyālar göŋli görki ‘azīzlıḳ birle daġlar dostlar göŋlin ṣıfat yėtüp līki birle (2) ḳılalar, ‘ārifler sırrı anı ārzūlamaḳ birle birle قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ إِنَّ فِيْ الجَنَّةِ جَبَلاً اِسْمُهُ (3) جَبَلُ السُّرُوْرِ وَ فِيْهِ مَدِيْنَةٌ اِسْمُهَا مَدِيْنَةُ الرَّحْمَةِ وَ فِيْهَا قَصْرٌ اِسْمُهَا قَصْرُ السَّلاَمَةِ وَ فِيْهِ بَيْتٌ اِسْمُهَا (4) بَيْتُ (5)الجَلاَلِ خَلَقَ اللهُ لِهَذَا البَيْتِ مَائَةَ اَلْفَ بَابٍ مِنَ الدُرِّ وَ اليَاقُوْتِ مَا بَيْنَ كُلِّ بَابٍ مَسِرَةُ خَمْسَ مَائَةُ عَامٍ لاَ يَفْتَحُ بَابَهَا (6)ḥadīṣ ma‘nīsi bu durur kim (8) eydür, ‘ālem faḫri yėr gök bedri, peyġāmberler mühri, mükerrem, müctebā‘, mu’aẓẓam, (9) muḳtedī Muḥammedi Muṣṭafā eydür, uçmaḳ içinde bir ṭaġ var, adı şāẕılıḳ (10) ṭaġı durur ve ol ṭaġ içinde bir ev var adı beytü’l-celāl durur, (11) Ḥaḳ sübḥānehu ve Ta’ālā ol ev ḳapusın yaratmış durur, aḳ incüden (12) ve ḳızıl yāḳūtdan ve degme bir ḳapusından daḫı bir ḳapusına degin (13) bėş yüz yıllıḳ yėr durur ol ḳapular açılmaya, meger Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-(14)raḫīm dėmek birle ‘azīzi men, Bismi’l-lāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm dėmek[lük] (15) içinde üç ad var, biri Allah dėmek, ikinci er-raḥman dėmek, [üçünci] **[324b]** (1) yine ṣırāṭ köprisi daḫı üç ulu durur, ṭoḳuz[755] biŋ yıllıḳ yol durur, otuz (2) biŋ yıllıḳ yoḳuş durur ve otuz biŋ yıllıḳ iniş durur ve otuz biŋ (3) yıllıḳ yazı durur, ḳaçan kim ḳul ṣırāṭ ucına ėrse baḳa ol yoḳuşı (4) görekim yavlaḳdı kim durur, ayaġın ṣırāṭ üzre başa eyde, bismi’l-llāhi’r(5)-raḥmāni’r-raḫīm eyle dėdügi vaḳtın ṣırāṭuŋ otuz biŋ yıllıḳ (6) yoḳışı çıḳmış ola er-rahmani dėdügi vaḳtın otuz biŋ yıllıḳ (7) inişi inmiş ola er-raḥīmi dėdügi vaḳtın otuz biŋ yıllıḳ yol (8) yazuyı geçmiş ola, saġ ayaġın cennet içine başmış ola daḫı (9) ḫaberde eyle [gelmişdür] kim ḳaçan ḳul ṣırāṭa yaḳın gelse ṭamu (10) odı ‘āṣīleri görüp oḳ atar gibi ḳıymuġı ile buları ata nite-kim (11) Taŋrı eydür, تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ الآيَةْ bunlar anı görüp ḳorḳudan (12) eydeler Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḫīm ḳaçan kim ḳullar bu adları eyitseler (13) ṭamu odı bulardan ḳaça, yıldırum gibi bunlar ṣırāṭı geçe.

[755] Metinde: ṭoḳuzun

şi‘r

Bismillāh (14) dėyüp mü’min ṣırāṭ üzre ḳuş deg uça

Ṭoḳzan biŋ yıllıḳ ṣırāṭı yıldurumdan (15) […][756] geçe

Ḳaçan görse ṭamu odın yāz̲ ḳılalar mevlī adın

Ol yanar od **[325a]** (1) yaḳar yalın mü’minlerden gėrü ḳaça

Degüp girse uçmaḳ içre otursa (2) ol taḫt üzere

Ḥūr ı ġılmān müşk ü ‘anber gele aŋa ṣaçu ṣaça

(3) Ebed mülki yoḳdur zevāl yėri muḳīm yoḳ

İntiḳāl ḳonuḳcısı ol z̲ü’l-celāl (4) yüz biŋ ḥicāb ḳula aça

Ḥūr-ı ‘īne ḳarşu durup ḥażīretü’l-ḳuddusi (5) givürüp

Niteliksiz dīzār görüb, şarāben ṭahūrı içe

(6)الأبْيَاتْ فِيْ Bismi’l-llāhi’r-raḥmāni’r-raḥim ḥabībine indürdi, gökden dükeli (7) Ḳur’ān’ı tevḳī‘dur bismillāh أمْرَ نَهِيْ fermānı cihān içre isdedüm ḳanda, (8) sāde bulmadum bismillāhdan ayru, ṣayru gönül dermānı ḫoş oḳuġıl (9) bismillāh yā muḳrī aŋlayu olsun aŋa […][757] cānum anuŋ ḳurbānı (10) rızḳı vėrür, raḥmāndur rāyigān vėrür sübḥāndür yazuḳluyā raḥīmdür (11) ol bī-tāc ı taḫt sulṭān bi birdür ol vardur, sin ‘aybuŋa settārdur, (12) mīm milkine ortaḳ yoḳ yazuḳluya ġufrāndur, bismillāh dėyüp (13) sen <ba> rāzuḳuŋı gümān dutma, raḥmāndan yėgil azuġuŋı ümīz̲ kes[me] (14) uçmaġa sen gėrçek ümīz̲-ile yarlıġaya, meger yarın yazuġuŋı ‘az […][758] (15)dı ذِيْ المِنَنِ

كتبه عبد (2)صِدْقٍ لِيَغْفِرُ زَلَّتِيْ يَوْمَ الخِصَامْ وَ بِهِ التَّوْفِيقْ لِلعِصْمَةْ (1) الحِسَامْ وَ بَالرَّحْمَنِ فَخْرُ وَ اِعْتِصَامِ **[325b]**
بن حاجي موسى غفر الله له و لجميع المسلمين و (3)الفقير الحقير المحتاج غلى رحمة الله تعالى احمد بن حسين

[756] Metinde bir kelime silinmiştir.
[757] Metinde bir kelime silinmiştir.
[758] Metinde bir kelime silinmiştir.

السبت في وقت (5)و المؤمنات آمين يا رب العالمين فرغ هذا الكتاب المبارك في يوم (4)المسلمات و المؤمنين
ثمان مائة و الله أعلم(6)الضحى في شهر ربيع الآخر في جمعة الآخر سنة ثمانين و

DİZİN OLUŞTURULURKEN KULLANILMIŞ OLAN YÖNTEM

1. Dizin oluşturulurken Cibakaya adlı bilgisayar programından yararlanılmıştır. Bu programda sıralama işlemi yapılmadan önce kelimelerin ekine ve köküne özel simgeler konularak ayrılma işlemi tamamlanmıştır. Daha sonra program aracılığıyla kelimeler alfabetik olarak sıralanmış, ekler kelimelerin alt kısmına alfabetik olarak dizilmiştir.

2. Metin edisyon kritikli olduğu için esas metinde bulunmayan diğer nüshalardaki bazı varak, sayfa, bölüm, paragraf veya cümleler esas metne dahil edilmiştir.

3. Esas nüshaya dahil edilen kısımlar da dizinde sıralamaya girmiştir. Esas nüsha giriş kısmında anlatıldığı üzere İ, Berlin nüshası B, Yazma bağışlar nüshası Y şeklinde kısaltılmıştır. İ nüshası esas metin olduğu için varaklara verilen a-b harflerinin yanına bir kez daha i harfi yazılmamıştır. Fakat karışıklık olmaması adına, sayfa harflerinin hemen yanına diğer nüshalardan alınmış bir kelime var ise b ve y diye yazılmıştır. Mesela; 123ab/12 şeklinde kodlanmış olan kelime B nüshasının 123a sayfasında yer almış demektir. Aynı şekilde 123by/1 şeklinde kodlanmış olan kelime Y nüshasının 123b sayfasında yer almış demektir. Arama butonundan bir kelime aranırken sayfa sayısının yanında iki harf var ise ikinci harf büyük harfle yazılmalı, sonrasında sayfa sayısı yazılmalıdır. Böylece aranan kelimeye kolaylıkla ulaşılacaktır.

4. Dizinde yardımcı fiiller, almış olduğu fiil ile farklı bir anlam taşıyorsa, deyim olarak kullanılmışsa kelimenin altına, metin bağlamında birleşik fiilin kazanmış olduğu anlam yazılmıştır. Farklı bir anlam kazanmayan birleşik fiiller sadece birlikte kullanılmış olduğu isim veya fiil ile parantez içerisinde geçtiği sayfanın hemen önüne yazılmıştır.

5. Dizinde kelimenin metinde kaç kere kullanıldığı köşeli parantez içinde rakam ile gösterilmiştir.

DİZİN

-A-

aba nine, büyük anne
a. 149b/12, 149b/15
[=2]

ābādān (Far.) şen, mamur
ā.+ıdı 102b/4
[=1]

‘Abbās (öz. is.) Hz. Muhammed’in amcasının adı
‘A. 220ab/3
‘A.+a 214b/9
[=2]

ābdast (Far.) Müslümanların, belli ibadetleri yapabilmek için bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp bazılarını mesh etme yoluyla yaptıkları arınma
ā. (ā. suyı) 24b/6, 60a/6, 60a/7, 63a/1, 63a/2, 63a/4, 94b/13, 220bb/11, 312b/1
ā. al- 25b/12, 69a/7, 95a/11, 119a/10, 119a/13, 263b/6, 311b/14, 312a/11
ā.+ıla 240ab/2
ā.+uŋ 42a/1
ābdast al- ‘abdest almak’
ābdast suyı ‘abdest suyu, temiz su’
[=19]

ābdastlu (Far. + T.) abdest almış, abdesti olan (kimse)
ā. 220bb/13
[=1]

ābdastsuz (Far. + T.) abdestsiz, abdest almamış (kimse)
ā.28b/1, 263b/14
[=2]

ābdastsuzlıḳ (Far. + T.) abdestsiz olma durumu, abdestsizlik
ā. durur 312a/11
[=1]

‘abd (Ar.) ibadetle uğraşan, ibadet eden
‘a. 228a/12, 228a/12
[=2]

‘Abdu’l-lah (öz. is.) Hz. Ömer’in oğlunun adı
‘A. 7bb/11, 8ab/1, 8ab/2, 230a/10, 230a/7, 230a/11, 230a/13, 230b/12, 230b/13, 230b/15
‘A.+a 230b/3
[=11]

‘Abdu’l-lah (öz. is.) Hz. Muhammed’in babasının adı
‘A.+a 131b/3
‘A.+ı (bel.) 131b/2, 131b/6

[=3]

‘Abdu’l-lah ibni Selām (öz. is.) Hz. Yusuf’un soyundan Medineli sahabelerden birinin adı
‘A. 228b/15, 230a/3, 230a/9
[=3]

‘Abdu’l-lah bin Mes’ūd (öz. is.) ilk Müslümanlardan birinin adı
‘A. 232ab/5
[=1]

‘Abdu’l-muṭṭalib (öz. is.) Hz. Muhammed’in dedesinin adı
‘A. 131a/13, 131a/13, 131b/2, 131b/13
[=4]

‘Abdu'r-raḥmān bin ‘Avf (öz. is.) Ashab-ı Kiram'ın büyüklerinden ve cennetle müjdelenen on kişiden birinin adı
‘A. 220ab/7
[=1]

‘ābid (Ar.) Allah’a kulluk eden kimse
‘ā. 229bb/9, 258b/13, 259a/5
‘ā.+iseŋ 136b/10
‘ā.+lerüz 136b/5
[=5]

‘acabıraḳ (Ar. + T.) şaşırtıcı, çok tuhaf, daha acayip
‘a. 180a/2, 257b/4, 270a/6
‘a.+dur 225ab/8, 230bb/11
‘a.+(ġ)ıdı 90b/12, 90b/14
‘a. durur 159a/2
‘a.+ıdı 90b/8
[=7]

‘acāyıb (< Ar. ‘acā’ib) sağduyuya, göreneğe, olağana aykırı; garip, tuhaf, yadırganan
‘a. 21a/12, 34b/5, 235bb/12
‘a.+lar 220b/7
‘a.+larına 179b/4, 179b/7
[=6]

‘acayıbıraḳ (Ar. + T.) çok şaşırtıcı, tuhaf, daha acayip (krş. **‘acayıbraḳ**)
‘a. 236ab/3
[=1]

‘acayıbraḳ (Ar. + T.) çok şaşırtıcı, tuhaf, daha acayip (krş. **‘acayıbıraḳ**)
‘a. 26b/9
‘a.+dur 95b/12-13
[=2]

‘acab (Ar.) garip, şaşırtıcı, tuhaf
‘a. 11b/15, 20a/11, 23b/1, 24a/9, 29a/12, 55bb/15, 57a/9, 67a/6, 67a/7, 71a/1, 71a/1, 78b/1, 78b/2, 90b/10, 110a/8, 135b/13, 171b/10, 174a/3, 174a/13, 174a/14, 180a/8, 193a/1, 193a/2, 199a/2, 204a/5, 205b/3, 224a/2, 229b/3, 231a/4, 234ab/12, 235a/4, 237a/14, 237bb/15, 238bb/14, 241bb/8242b/1,

246b/1, 247a/7, 254b/2, 256a/14, 256b/14, 269a/12, 269a/13, 269a/14, 271a/4, 273b/7, 282a/3, 288b/5, 306b/2, 311b/6, 316b/5, 316b/8, 317b/4
‘a. durur 237ab/12, 237ab/7
‘a. ḳal- 75ay/8, 221bb/5, 223ab/6, 223bb/15, 226bb/6, 239bb/7, 254b/6
‘a. mıdur 51a/13, 129a/6, 162a/15, 171a/4, 183b/8, 237ab/15, 240ab/2, 242bb/6, 278bb/10 ‘a.+dan 117a/11, 241bb/11
‘a.+dur 36a/6, 204b/8, 232a/14
‘a.+ini 21a/9
‘acabā ḳal- ‘şaşırmak’
[=77]

‘acabraḳ (Ar. + T.) şaşırtıcı, çok tuhaf, daha acayip (krş. **‘acabıraḳ**)
‘a. 211a/9-10, 220b/4
‘a. durur 90b/4, 90b/5, 91a/4
‘a.+(ġ)dı 222ab/15
‘a.+(ġ)ıdı 220bb/15
‘a.+dı 91a/1
‘a.+ıdı 220bb/4
[=9]

‘acabla- (Ar. + T.) hayret etmek, şaşırmak
‘a.-rsın 75ay/8
‘a.-yu 113a/2
[=2]

‘Acem (Ar.) Arap olmayan kimse
‘A. 123b/9, 123b/15, 249a/4, 266a/7
[=4]

acı azap, ıstırap
a. durur 261a/1
[=1]

acı- acı duymak, acı hissetmek
a.-r 270b/3, 270b/4
[=2]

acıġ acı, dert
a.+ı (iy) (cān a.) 138a/15, (ölüm a.) 291a/2
a.+ın 43a/7, 246b/5, 257b/9, 281b/2, 293b/8
a.+ına 293b/6, 295a/9
a.+ından 138b/1, 284b/4, 284a/13, 293b/13
[=13]

acılıḳ acı olma durumu, acılık
a.+(ġ)ı (cān c.) 36a/10
a.+(ġ)ın 240a/8
a.+(ġ)ından 207b/3, 293a/15, 293b/4
[=5]

acın aç olarak
a.55bb/14, 250a/2
[=2]

‘ācız (Ar.) güçsüz, zavallı

‘ā. ol- 47b/6, 125by/9, 160a/10, 160a/10, 160a/13, 160a/14, 280bb/9, 297b/15
‘ā.+duġını 20a/12
‘ā.+sın 236bb/10
[=10]

‘ācızlıḳ (Ar. + T.) güçsüzlük, zavallılık, âcizlik
‘ā. 46b/4-5
‘ā.+(ġ)uŋuz 96b/10
[=2]

açtuḳ fethedilen (yer)
a.+(ġ)ı durur 176a/15
[=1]

acur- acıktırmak
a.-ġıl 233bb/14
[=1]

aç tok karşıtı, aç
a.57a/7, 66b/11
a. ol- 233bb/11, 234ab/15, 234bb/1
a.+idüm 111b/12
a.+sa 14a/5
[=7]

aç- 1. bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek
a.-a 206b/3, 293b/11, 325a/4
a.-alum 214a/2, 214a/9
a.-am 206a/12
a.-anuŋ (şehirler a.) 41b/12
a.-ar 48a/5, 80a/1, 93b/12, 117b/14, 118a/2, 159a/6, 270a/6
a.-aram 212a/9
a.-arlar 61a/15
a.-dı 124a/1, 210a/4, 206b/3, 215a/7, 215a/8, 254b/9, 281bb/3
a.-dılar 214b/10, 280b/9
a.-duḳca 118a/5
a.-duḳda 117b/15
a.-dum 258a/7
a.-ġıl 72b/5, 72b/14
a.-ı vėr- 279b/1
a.-maġa 13a/1
a.-maġıl 72b/9
a.-maġın 136a/8
a.-mazlar 56a/5
a.-sa 117b/15
a.-sunlar 55bb/12
a.-up 21b/2, 55b/15, 75b/5, 313b/4, 313b/10

2. havalanmak, uçmak
a.-a 124a/6

3. uyanık olmak
a.-alar 26a/12

a.-ar 270a/5
a.-dı 230bb/15
a.-ġıl 191a/13, 240b/12, (göz a.) 240b/14, 240b/15
a.-maġa 12b/13
a.-sa 26a/11

4. konuşur hâle gelmek
a.-alar 46b/5
a.-dı 240b/7
a.-up 212a/6

5. sarılmış, katlanmış, örtülmüş veya iliklenmiş olan şeyleri bu durumdan kurtarmak
a.-dı 271b/4, 271a/7, 271a/8
a.-uŋ 243a/4
a.-up 152a/10

6. gün yüzüne çıkarmak
a.-dılar 215b/10
a.-madı 189b/7, 191b/6
a.-maġıl 191a/7

7**.** acıkmak
a.-ar 159a/5
a.-duġın 205b/2
a.-duġuŋuz 227a/3
a.-maḳdur 56ab/3
a.-sa 205a/15
a.-ursaŋ 233bb/15
şehirler açan ‘şehirler fatihi, fatih’
[=69]

açıl- 1. bir şey kapalı durumdan açık duruma getirilmek
a.-a 281bb/7
a.-dı 271b/10, 281bb/6
a.-duġı 209b/12
a.-ısar 102b/9
a.-maḳ 64a/7
a.-maya 324a/13
a.-mışdı 55a/9, 102a/13
a.-alar 9b/13
a.-asıdur 9b/7
a.-asıdurur 102b/1, 102b/2

2. sis, karanlık, duman vb. dağılmak, yoğunluğunu yitirmek
a.-dı 123a/15

3. talihi dönüp uygun duruma veya arzulanan sonuca gelmek
a.-dı (baḫt a.) 229b/13, (baḫt a.) 229b/14, (baḫt a.) 230a/2
a.-ur 179a/2

4. konuşur hâle gelmek
a.-dı 272a/4
a.-ur 308b/6

5. farkına varmak
a.-dı (göz a.) 281a/9
[=21]

açıḳ acıkmak
a.-(ġ)ub 45b/14
a.-(ġ)ur 159a/5
a.+dı 287b/6
[=3]

açlıḳ yemek yeme isteği, açlık
a. 57a/8, 62b/6, 176a/5, 223bb/2
a.+(ġ)a 45b/5, 45b/6, 59a/11, 223bb/3
a.+dan 233bb/11
a.+(ġ)ın 67a/3
[=10]

açuḳ 1.açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı
a. 55a/1, 55b/9, (göz a.) 267a/5
a. durur 61a/14

2. örtüsüz
a. 111a/3, 210a/14

3. dürüst, samimi
a.(a. yüz) 18a/10
göz açuḳ ‘uyanık’
açuḳ yüz ‘samimi yüz’
[=7]

ad isim
a. 2ab/1, 2ab/2, 2ab/8, 12a/3, 12a/4, 57a/11, 57a/12, 83b/12, 130b/10, 130b/11, 130b/9, 130b/9, 141a/7, 186a/10, 186a/11, 186a/7, 186a/9, 232b/11, 232b/12, 253b/9, 293b/12, 318b/8, 321b/14, 323b/11, 324a/15
a. durur 308b/4
a.+ı durur 36a/1, 253a/1, 307b/10, 307b/11, 307b/12, 307b/14, 307b/15, 308a/2, 308a/4, 319b/7
a.+ı (iy.) 29b/9, 36a/4, 36a/5, 64b/3, 64b/4, 68a/1, 69a/2, 72b/1, 90a/11, 92a/14, 96a/4, 110b/11, 136by/17, 167b/15, 169a/7, 173a/3, 174b/14, 178a/12, 186a/12, 219bb/6, 223b/13, 224bb/1, 224bb/1, 227b/9, 231a/7, 231a/8, 231a/9, 232bb/7, 232bb/8, 232bb/8, 232bb/9, 242b/1, 249a/4, 259a/1, 262a/2, 262a/3, 298a/5, 308b/1, 312b/13, 315b/3, 315b/4, 315b/5, 318a/15, 318b/15, 318b/8, 319a/5, 319a/6, 320b/15, 321a/1, 321a/11, 321a/12, 321a/3, 321a/9, 321b/4, 321b/15, 321b/6, 321b/7, 324a/10, 324a/9
a.+ıdur 84b/4
a.+ıla 219bb/6, 230ab/14, 233ab/4
a.+ımı 227a/10
a.+ın 5b/1, 5b/10, 5b/11, 5b/2, 5b/3, 5b/5, 5b/6, 6a/3, 24a/4, 101a/6, 136by/11, 136by/12, 168a/14, 168a/14, 168a/6, 169a/8, 174b/13, 193a/5, 201b/9, 203b/12, 203b/12, 203b/9, 204a/3, 227b/3, 230ab/14, 238ab/7, 253a/2, 266b/1, 266b/3, 266b/4, 272a/1, 283a/2, 285b/9, 289a/14, 291b/2, 298b/10, 300a/1, 303a/5, 310a/14, 310a/9, 310b/15, 311a/1, 311a/1, 311a/4, 311a/7, 311b/15, 311b/4,

312a/1, 312a/12, 312a/2, 312b/11, 312b/2, 312b/3, 312b/4, 315b/1, 318b/1, 318b/1, 319a/1, 319a/5, 319b/11, 319b/9, 323a/2, 324b/15
a.+ına 173a/1
a.+ında 315b/13
a.+ından 311b/8, 318b/4
a.+ını 113b/7, 203b/10, 311b/8, 315b/6
a.+lar 68a/5
a.+ları 279bb/5, 324b/12
a.+ları durur 315b/12, 315b/12
a.+larumdan 323b/11
a.+um 266b/5, 278bb/3, 293b/10
a.+umı 293b/11, 293b/12
a.+uŋ 190b/15, 263b/15
a.+uŋuz 233ab/6
[=185]

ada- adlandırmak, ad koymak
a.-mış 168a/14
[=1]

ādāb (Ar.) edepler
ā .+ın 222bb/14
[=1]

adan- ad almak, ad takınmak
a.-urlar 174b/13
[=1]

‘adāvet (Ar.) düşmanlık
‘a. 164a/6, 164a/6
[=2]

‘aded (Ar.) tek
‘a. 6a/12
[=1]

ādem (Ar.) insan
ā. 22a/7, 22a/7, 67b/7, 68b/10, 68b/9, 71b/10, 159a/12, 162a/15, 232bb/11, 232bb/14, 238a/6, 238b/15, 239bb/11, 239bb/13, 278ab/6
[=15]

Ādem (öz. is.) ilk yaratılan insanın adı, Hz. Adem
Ā. (‘aleyhi’s-selām) 18b/13, (‘aleyhi’s-selām) 19a/5, 19a/9, 39b/1, 39b/1, 58a/3, 62a/11, 68a/7, 71b/7, 75ay/9, 76b/3, (‘aleyhi’s-selām) 77a/3, 77a/4, 77a/5, 77a/7, 77a/11, 77a/12, 79a/11, 79a/8, 81a/10, 82a/10, 82a/11, 82a/12, 82a/14, 82a/8, 85a/15, 85b/1, 85b/2, 85b/3, 85b/6, 86a/14, 86b/3, 86b/4, 89a/1, 89a/2, 108b/10, 110b/2, 110b/3, 115a/12, 115a/9, (‘aleyhi’s-selām) 125b/1, (‘aleyhi’s-selām) 126a/10, 126b/12, (‘aleyhi’s-selām) 130b/11, 130b/14, 130b/15, 131a/5, (‘aleyhi’s-selām) 132b/1, 132b/2, 137a/12, 140b/14, 143b/5, 153b/3, (‘aleyhi’s-selām) 162b/1, (‘aleyhi’s-selām) 163a/10, 163a/10, 184b/3, 188a/5, 188a/5, 199b/15, 200a/3, 200a/4, 200a/7, 204a/12, 204a/6, 204a/7, 204b/11, 204b/6, 204b/9, 219bb/1, 219bb/2, 219bb/3, 219bb/3, 219bb/5, 228a/3, 231bb/7, 231bb/8, 231bb/9, 232ab/3, 232ab/3, 233ab/7, 235a/14, 235b/1, 235b/10,

235b/15, 235b/15, 235b/5, 235b/7, 236a/2, 236a/6, 236b/3, 236b/5, 236b/6, 240ab/11, 240ab/12, 241bb/12, 241bb/6, 241bb/8, 241bb/9, 263b/15, 265a/3, 277ab/4, 277bb/13, (‘aleyhi’s-selām) 277bb/15, 277bb/4, 278ab/8, 278ab/9, 305b/13, 305b/7, 311b/1, 323a/5
Ā. durur 68a/5, 73a/14, 108b/10
Ā.+den 77a/15, 163a/9, 163a/12, 225ab/2, 282ab/10, 305a/9
Ā.+e 82a/7, 86a/5, 88b/9, 115a/6, 130b/7, 162b/13, 162b/9, 189b/1, 219bb/1, 219bb/4, 231bb/8
Ā.+e degin 241ab/2
Ā.+i (bel.) 61b/14, 68a/7, 110b/4, 128b/10, 137a/11, 137a/5, 140b/14, 141b/13, 232ab/4, 235a/15, 245b/10, 270a/5
Ā.+üŋ 24b/13, 40a/2, 40a/6, 71b/14, 77a/10, 89a/5, 115a/13, 162b/4
[=151]

Ādem (Ar.) insanoğlu, insan
Ā. 8b/7, 241b/15
Ā.+ler 73a/13, 75ay/1, 219bb/2, 242a/1, 317b/13
Ā.+lerde 75ay/16
Ā.+lere 159b/8
Ā.+ler-içün 119b/14
[=10]

Ādem lıḳ (Ar.+ Far. + T.) insanlık
Ā. 270b/12
Ā.+(ġ)ıŋ 240a/7
Ā.+(ġ)ına 187b/12, 235a/15
[=4]

‘Aden (< Ar.’Adn) cennetin katmanlarından birinin adı (krş. **‘Adin**)
‘A. 42a/7
[=1]

‘ādet (Ar.) alışkanlık, görenek, âdet
‘ā. 57a/10, 275a/10, 277bb/3
‘ā.+i (iy.) 107b/9, 263b/6
‘ā.+idür 225ab/14
‘ā. +in 187b/12
‘ā.+ince 270b/12
‘ā.+leri 296a/1
[=9]

adına bir şeyin veya bir kimsenin namına, hesabına, yerine
a.222a/8, 222a/10, 222a/13, 224b/3
[=4]

‘adil (< Ar. ‘adl) adalet (krş. **‘adl**)
‘a. 46a/11
[=1]

‘Adin (< Ar.ʿAdn) cennetin katmanlarından birinin adı (krş. **‘Aden**)
‘A. 124b/15
[=1]

‘adl (Ar.) adalet (krş. **‘adil**)
‘a. 68a/15, 228bb/9
[=1]

adlan- ad verilmek
a.-dı 145b/15
[=1]

adlu …adını taşıyan, adlı
a. 148b/1, 149b/7, 150b/15, 151a/7, 151b/11, 153a/14, 274b/14, 282bb/6
[=8]

adnıl- ad verilmek
a.-dı 89a/15
[=1]

āfāt (Ar.) felaketler, afetler
ā.+dan 322a/1
[=1]

āfiyetlik (Ar. + T.) sağlıklı, huzurlu olma durumu
ā. durur 305a/3
ā. vėr- 304b/14, 304b/14-15
[=3]

‘afv (Ar.) bağışlanma, af
‘a. bitisi 217a/7
‘a. ḳıl- 20a/6, 72a/2, 82a/9, 82a/9, 83a/13, 83a/14, 84b/8, 151b/1, 172b/2, 210a/7, 210a/10, 217a/7, 227a/7, 242ab/9, 317b/15, 318a/1
‘afv ḳıl- ‘bağışlamak’
[=17]

āgāh (Far.) bilen, bilgili
ā. ḳıl- 287b/4
ā. ol- 209a/1, 296a/13
ā.+sın 186a/8
āgāh ḳıl- ‘bilgi vermek, bilgilendirmek’
āgāh ol- ‘bilgi edinmek, bilgilenmek’
[=4]

aġ- yukarı çıkmak, yükselmek
a.-an 236ab/11
a.-avan 279bb/10
a.-ayım 34b/11
a.-dı 73a/3, 78b/10, 93by/15, 123a/1, 127a/10, 127a/4, 131a/6, 143b/15, 183a/15, 184a/5, 232bb/12, 271b/9, 279bb/13, 297a/7
a.-dılar 297a/13
a.-duġına 184a/2
a.-duḳ 34b/7
a.-ġıl 83b/2
a.-madı 183b/5
a.-maġa 276a/15
a.-maġıçun 126a/13-14
a.-sa 277ab/12

a.-salar 277ab/2
a.-sun 46a/9
[=27]

ağaç ağaç
a.(c) 7a/11, 7b/9, 7b/9, 7bb/8, 73b/1, 75ay/5, 129b/11, 161b/2, 161b/2, 164b/13, 169a/4, 170b/12, 170b/15, 170b/9, 171a/1, 171a/5, 212a/10, 215a/11, 231a/13, 250a/1, 254b/12, 262b/15
a.+(c)a 7a/10, 7b/6, 82a/14, 161b/10, 164b/11
a.+(c)da 20a/15
a.+(c)dan 235b/1
a.+(c)dan durur 8a/7
a.+(c)dur 7bb/9
a.+(c)ı durur 162b/7
a.+(c)ı (ḫurmā a.) 7a/12, (tevḥ d a.) 7b/1, (ma‘rifet a.)7b/7, (ḫurmā a.) 7bb/5, (ḫurmā a.) 45a/10, (ḫurmā a.) 45a/12, (zeytūn a.) 49bb/5, (siberm a.) 125b/3, (batmān a.) 161a/14, 161b/8, 164b/15, 198a/12, (ūbā a.) 207a/5, (ḫurmā a.) 230a/3
a.+(c)ıdur 7a/5, 7bb/12, 7bb/14, 7bb/15, 8a/7
a.+(c)ın 8ab/2, 21a/1, 21a/6, 69b/8, 70b/7, 158a/3, 229a/1
a.+(c)ına 5ay/13, 7a/11, 7b/15, 52b/5, 62a/13
a.+(c)ından 235a/15
a.+(c)ınuŋ 7b/6, 7bb/3, 94a/2
a.+(c)lar 18a/2, 21b/1, 23b/3, 57b/1, 57b/5, 57b/7, 57b/8, 73b/1, 90b/5, 93b/14, 119b/7, 120b/15, 120b/2, 120b/3, 120b/7, 120b/8, 123b/5, 194b/12, 247b/1, 247b/10, 247b/3, 247b/9
a.+(c)lar durur 187a/6
a.+(c)lara 20a/14, 23b/5, 23b/6, 23b/7
a.+(c)larda 7bb/8
a.+(c)lardan 120a/15
a.+(c)ları 78a/5, 78a/7
a.+(c)ların 7bb/10, 23b/10
a.+(c)larına 23b/10, 23b/13
a.+(c)uŋ 7bb/1, 8a/14, 120b/5, 161b/2, 164b/11, 164b/13, 168b/14
a.+ına 7a/11
a.+ınuŋ 7a/13
a.+lar 58a/11
batmān ağacı
ḫurmā ağacı
ma‘rifet ağacı
siberm ağacı
tevḥ d ağacı
Ṭūbā ağacı
zeytūn ağacı
[=112]

ağar- 1. beyazlaşmak, aklaşmak, ağarmak
a.-a 77a/5
a.-dı 77a/11, 77a/8, 77a/8, 77a/9, 224a/3

a.-dısa 77a/10
a.-mış 224a/5, 224a/8
a.-sın 77a/12

2. (Güneş için) doğmadan önce Dünya'yı aydınlatmaya başlamak
a.-maḳ 117a/8
[=11]

aġart- beyazlatmak, ağartmak
a.-(d)alar 47a/7
a.-maḳ 77a/10
[=2]

aġdur- yukarı çıkarmak, yükseltmek
a.-am 221a/4
a.-dı 143b/7, 189a/9
a.-duḳ 68b/2
a.-sa 183b/8
a.-up 147a/8
[=6]

aġır 1. çok, külliyetli
a. 36b/11, 61a/3, 80a/13, 219b/10, 308b/7, 323b/10
a. durur 27b/6, 219b/12, 234b/13
a. gel- 12a/7
a. ol- 323b/8, 323b/13
a.+dı 234a/11-12
a.+ınca 18a/2

2. zor
a. ol- 6b/1, 6b/3, 101a/4, 116a/14, 208a/7, 300b/5
a.+sa 267b/9

3. önemli
a. 47a/15

4. sert, keskin
a.ol- 276ab/6
[=24]

aġır- rahatsız edici ağrı oluşmak, ağrımak (krş. **aġrı-**)
a.-sa 81b/3
[=1]

aġıraḳ daha beyaz
a. durur 36a/2
[=1]

aġırla- ikram ve ihsanda bulunmak, ağırlamak
a.-duġından 261a/11
a.-ġıl 42b/7
a.-mış 112a/15, 278a/5
a.-ŋ 112b/2, 278a/3
a.-sa 278a/5
a.-yan 112a/15

[=8]

ağırlayıcı ağırlayan (kimse)
a.267a/7
[=1]

ağırlıḳ 1. ağır olma durumu
a.+(ġ)ı (iy.) 234b/7
a.+(ġ)ından 275b/9

2. kâbus
a. 239b/14
a.+(ġ)ın 239b/8
a.+ın 239b/13
[=5]

ağırsuz ağır olmayan, hafif
a. 276ab/5
[=1]

ağız ağız
a.+larına 46b/8
a.+ı (iy.) 65b/1, 150b/2, 158a/10, 159a/7, 159a/9, 274a/5, 292a/1, 292b/8
a.+ın 46b/5, 153a/12, 159a/6, 204a/3, 254b/10, 254b/9, 272a/12
a.+ına 65a/13, 159a/7, 191a/4, 239a/12, 243a/15, 266b/5, 283b/1
a.+ında 239a/11
a.+ından 34b/11, 147a/9, 150a/7, 178a/13, 191a/5, 214a/14, 234b/15, 283b/1, 315b/1
a.+um 292b/7
a.+uma 189b/14, 203b/13, 283b/7
a.+unda 283b/5
a.+uŋ 238b/1, 238b/3
a.+uŋa 203b/10
a.+uŋdan 292b/6
[=42]

ağla- ağlamak
a. kim 237b/8
a.-maḳdan 121b/7, 208b/5
a.-dı 93b/5, 115a/7, 150b/4, 153a/10, 196b/14, 197b/3, 197b/4, 197b/7, 200b/10, 203b/8, 204a/6, 204a/6, 204a/9, 209b/6, 213b/14, 231bb/2, 231bb/6, 232bb/7, 235b/8, 236a/11, 236a/6, 236a/6, 236a/7, 236a/8, 236a/9, 236a/9, 236b/4, 237b/6, 238bb/3, 239bb/12, 239bb/14, 239bb/15, 240ab/10, 240ab/10, 240ab/11, 240bb/8, 242b/10, 245b/11, 275a/2, 276b/7, 286a/15, 289b/13, 293b/1
a.-dılar 171b/2
a.-duġı 122b/8
a.-duġına 194a/14
a.-duġunca 204b/10
a.-duġuŋ 204b/13
a.-dum 230bb/10
a.-duŋ 204b/11, 204b/11
a.-ġıl 55b/10, 73a/1, 204b/14
a.-ma 250a/5

a.-madı 240ab/11
a.-madı kim 240ab/10, 240ab/9
a.-maġa 238ab/10
a.-maġı 46a/8, 190b/3, 200a/4, 204a/7, 236a/10, 236a/10, 236a/11, 236a/7, 236a/8, 236a/9, 239bb/10, 239bb/11
a.-maġ-ıla 240bb/7
a.-maġından 208b/5, 236a/7, 239bb/10
a.-maġuŋ 236b/6
a.-maḳ 56b/3, 69b/6, 202a/11, 237b/9, 237b/9, 239bb/11, 275a/4, 275a/6
a.-maḳ durur 122b/6
a.-maḳdan 14a/5, 121b/7, 190b/9, 208b/5, 236a/6, 297a/1
a.-maḳdur 236b/2
a.-maḳlarıdan 204a/14
a.-maḳuŋ 204b/13
a.-mayam 202a/11
a.-maz 272b/5
a.-mışlar 60b/10
a.-mışları 113a/9
a.-ŋ 280ab/8
a.-r 20a/14, 55b/2, 190b/4, 194a/13, 207b/12, 236a/14, 272b/5, 295b/14
a.-ram 236b/7, 251b/10
a.-rdı 112a/12, 153b/15, 200a/2, 240bb/1, 276b/4, 295b/11
a.-rdum 236b/6
a.-r-ıdı 230ab/11, 281b/14
a.-r-ıduŋ 111b/9
a.-rın 237b/7
a.-rlardı 282a/1
a.-rsa 122b/10, 194a/14
a.-rsan 290b/15
a.-rsaŋ 204b/14
a.-rsın 111a/5, 149b/13, 190a/8, 190b/5, 230bb/11, 231bb/2, 237b/6, 238ab/11, 280b/5, 290b/15
a.-rvan 231bb/3, 238bb/1
a.-sa 122a/9, 204a/12, 204b/11, 204b/12, 240ab/11, 240ab/12, 240ab/14, 240ab/2, 256b/6, 280ab/13, 294a/8
a.-ya 122b/9
a.-yalar 203b/11
a.-yam 202a/12
a.-yanı 194a/10, 294a/7
a.-yası 237b/8
a.-yayım 111a/12
a.-yu 14a/13, 111a/4, 140a/2, 149b/11, 190a/7, 199a/4, 202a/8, 215a/5, 240bb/5, 258a/1, 264b/12, 264b/12, 292b/4, 296b/11, 296b/3, 307a/14
a.-yuban 26a/12, 139b/10
a.-yup 122b/2, 135a/15, 177a/9, 225bb/5, 240ab/13
[=179]

ağlaş- birlikte ağlamak, ağlaşmak
a.-maḳ 276b/14-15
a.-alar 103a/2, 133b/4

a.-avuz 103a/3
a.-dılar 153b/14, 198a/6, 204a/13, 204a/14, 208b/3, 208b/5, 230bb/15, 242b/14, 258b/1, 276b/12, 278b/8, 296b/1, 297a/12, 297b/8
a.-duġı 15b/5-6
a.-duḳları 58a/4
a.-maġı 102b/7-8, 250a/9
a.-maġın 227b/11
a.-maḳ 201a/2, 266b/11, 276b/14-15
a.-maŋ 150b/8, 230bb/15, 230bb/8
a.-salar 210a/13
a.-uŋ 199b/14, 203a/1
a.-ur 102a/9, 250a/4, 258a/13
a.-urdı 291a/5
a.-urlar 127a/8, 272b/4, 296b/14
a.-urlardı 121a/8, 150b/7, 204a/12, 258a/1, 297b/11-12
a.-ursız 236a/12, 258b/3
a.-uruz 236a/14
[=46]

aġlat- ağlamasını sağlamak, ağlatmak
a.-(d)a 292a/11
a.-(d)am 98ay/17
a.-(d)ursın 194a/11
a.-dı 200b/11
a.-duġuŋ 296b/12
a.-dum 250a/2
a.-maġıl 278a/14
a.-maŋ 112a/14
[=8]

aġna- 1. (hayvan için) yatıp debelenmek, yerde yuvarlanmak
a.-masun 23b/4

2. yerde yuvarlanmak
a.-yu 147a/3
[=2]

aġrı acı, ağrı
a. 272b/5, 272b/5, 235a/9
a.+sı 257a/2, 257b/3
[=5]

aġrı- rahatsız edici ağrı oluşmak (krş. **aġır-**)
a.-r 270b/3, 270b/4
a.-sa 81b/5
a.-yasın 136a/9
[=4]

aġrıt- ağrıtmak, acıtmak
a.-masun (ten a.) 136a/7
a.-masunlar (ten a.) 135b/13
[=2]

aġu zehir, ağı
a. 147a/9, 150a/6, 156a/2
a.+dan 156a/7, 156a/8, 156a/9
a.+sı 71a/10
a.+sın 245a/7
a.+ya 156a/7
a.+yı 147a/11
[=10]

aġulu zehirli
a. 153a/6
[=1]

aġyār (Ar.) başkaları, diğerleri, yabancılar
a.+dan 251b/11
a. durur 249b/7
[=2]

ah ah, vah, feryat, inilti
a. 28a/9, 178a/12, 178b/1, 178b/2, 198a/6, 201b/9, 203a/9, 231bb/3, 231bb/4, 231bb/4, 231bb/5, 232bb/7, 232bb/7, 232bb/8, 232bb/9, 243a/10, 257b/6, 259b/1, 272b/8, 298b/13
a. ḳıl- 245a/3
a.+dur 6a/8
a.+ı (iy.)178b/4
a.+ına 178a/15
āh ḳıl- "inlemek, feryat etmek"
[=24]

aḥad (Ar.) bir, tek
a. 167b/15, 188b/12
a.+dur 6a/12
[=3]

āḥād s (Ar.) hadisler
ā. 29b/8
[=1]

‘ahd (Ar.) 1. yemin
‘a. (‘a. u peymān) 61a/1, 67a/11
‘a.+i (bel.) 89b/4
‘a.+ini 131b/2
‘a.+uma 226bb/3
‘a.+umı 251/2

2. devir, zaman
‘a.+ine 2b/4, 289a/12

3. söz
‘a. ḳıl- 131a/15, 132b/10
‘ahd ḳıl- "söz vermek"
[=10]

āḫer (Ar.) diğer

ā. 218a/15, 222a/4
ā.+cegüm 218b/2, 218b/5 (?)
[=4]

aḥkām (Ar.) emirler, hükümler
a. bul- 49bb/11
aḥkām ve hidāyet bul- '(Kur'ân'da) emirler ve doğru yol bulmak görmek'
[=1]

Aḥmed (öz. is.) Hz. Muhammed'in bir diğer adı
A. 167b/15, 186a/7
A.+i (bel.) 41b/5
A.+e 188b/13
[=4]

āḫ (Ar.) kardeşim
ā. 147a/11, 147a/13, 230a/7
[=3]

āḫir (Ar.) son
ā. 207b/6, 225bb/7, 232bb/13, 232bb/15, 240ab/3, 246b/2, 255a/8, 256a/3, 257b/9, 259a/3, 276b/8, (āḫiri'l-zamān) 293b/4
ā..+e degin 269b/9, 319a/3
ā..+i (iy.) 199a/7
ā.+iŋ 212b/1
ā.+ine 197b/4, 231bb/6, 242b/9
ā.+inde 5a/13
[=20]

āḫiret (Ar.) ahiret
ā. 49b/12, 82b/11, 129b/4, 146b/9, 156a/15, 161a/5, 169b/10, 175a/5, 180a/5, 203a/6, 224ab/14, 247a/7, 281b/13, 292a/15, 300b/10
ā.+de 51a/13, 87a/8, 88a/6, 224ab/12, 294b/1-2, 320b/10
ā.+den 49b/14, 175a/3
ā.+e 59b/13, 155b/14, 165a/8
ā.+i (bel.) 165a/9, 165a/12, 274b/11, 281b/7, 282a/8
ā..+üne 161a/8
ā..+üŋi 161a/5, 161a/8
[=34]

aḫşam akşam
a. 17a/12, 42a/3, 103b/14, 113a/12, 126b/2, 200b/13
[=6]

aḫtar- rakibi yere yıkmak, yenmek
a.-dı 151b/8, 152a/1
[=1]

aḫūr (Far.) ahır
a.+a 160a/7
[=1]

aḥvāl (Ar.) hâller, durumlar
a. 148b/7, 276b/8

a.+leri 149b/10
a.+i (bel.) 250a/15, 282a/9
a.+in 297b/3
[=6]

aḳ 1. beyaz
a. 159a/3, 208a/6, 224a/4, 232b/11, 237b/3, 240bb/7, 240bb/9, 240bb/9, 258a/10, 258a/7, 324a/11

2. aydınlık
a. (yüz aḳ ol-) 12b/4

3. berrak, temiz
a. 25b/12
[=13]

ʿāḳ (< Ar. ʿāḳḳ) serkeş, yaramaz
ʿā. 221b/15, 221b/15
[=2]

aḳ- bir yerden daha aşağıda bulunan başka bir yere doğru gitmek, akmak
a.-a 125a/11, 247b/5
a.-a dur- 125a/14
a.-ar 122b/8, 239a/12, 247b/9, 274a/6
a.-ardı 281b/1, 283b/2
a.-ar-ıdı 166a/15, 190b/12
a.-ar-ısa 2b/12
a.-arlar 120b/2, 121b/10
a.-arsa 233a/7
a.-dı 123a/14, 153b/13, 236b/4, 295b/10, 316b/2
a.-duġı durur 121b/11
a.-dum 118b/5
a.-duŋ 118b/7
a.-maġa 118b/4
a.-maḳ 117a/12, 117a/9, 119b/2, 121a/15, 121a/3, 124b/14, 247b/2
a.-maġı 117a/10, 117a/13, 117a/13, 117a/14, 117b/2, 122a/8, 179a/8
a.-maġı durur 118a/13
a.-savuz 96b/8
[=39]

aḳça küçük gümüş para
a. 80b/15, 222bb/1, 225ab/10, 226ab/12, 227ab/15, 227ab/11, 227bb/12, 227bb/3, 227bb/5, 227bb/9, 227bb/9, 311b/4
a. durur 225ab/8
a.+sı 225ab/9
a.+ya 225bb/4, 228ab/3
a.+yı 222bb/4, 225bb/10, 225bb/4, 228ab/3
a.+y-ıla 227ab/5, 227bb/9
[=22]

aḳçalıḳ akçe değerinde, akçelik
a.134a/3
[=1]

‘aḳd (Ar.) bağ, düğüm
‘a. 222a/4
‘a.+ı (bel.) 225a/11
‘a.+uŋ 225a/5
[=3]

aḳdur- aktırmak, akmasını sağlamak
a.-an 323a/10
[=1]

‘āḳıbet (Ar.) son
‘ā. 101b/1, 150a/15, 164a/12, 170b/13, 170b/14, 195b/1, 228bb/5, 284b/11, 299b/1, 299b/2, 299b/5, 299b/10
‘ā.+müz 299b/6-7
‘ā.+ine 244b/6
‘ā.+ümüz 299a/8, 299b/12
[=16]

‘aḳl (Ar.) akıl
‘a. 8a/7, 8a/8, 8b/4, (‘aḳl u bilü) 42b/6, 46a/6, (‘aḳl u bilü) 47b/4, 60b/13, (‘aḳl-ı müsülmān) 133b/15, (‘aḳl u mān) 213a/13, 262b/13, 281b/11
‘a.+a 8a/10, 8a/12
‘a.+dan durur 8a/9
‘a.+ı (bel.) 8a/12, 8b/1, 213a/14, 213a/15
‘a.+u 274b/7
[=19]

aḳın saldırı, hücum
a. ėt- 117b/5, 117b/7
aḳın ėt- "saldırmak"
[=1]

aḳış- saldırmak
a.-dı 151a/8
a.-ur 303a/1
a.-urlar 302b/12
[=3]

aḳıt- akmasını sağlamak
a.-(d)urın 23a/3
a.-(d)urlar 121a/12
a.-(d)urvan 119b/6-7
a.-dum 122a/6
a.-duŋ 201a/13
a.-ġıl 129a/10
a.-madum 238b/14
a.-maġı 129a/12
a.-maḳ 129a/11
a.-mış-ıdı 122b/2
a.-tı 290b/6
[=11]

‘aḳ det (Ar.) dinî inançlar
‘a. durur 227a/12
[=1]

‘Aḳ l (öz. is.) Hz. Ali’nin kardeşinin adı
‘A. 220ab/12
[=1]

‘āḳil (Ar.) akıllı
‘ā. 165a/6, 165b/1, 222ab/11, 235a/2, 245a/9, 294b/12, 295a/1
‘ā.+iseŋ 153b/8, 165a/5,169a/12
‘ā.+ler 120b/4
‘ā.+lere 228b/13
[=12]

‘āḳlıḳ (Ar.+T.) serkeşlik, yaramazlık (krş. **‘āḳ**)
a.+ından 222a/1
[=1]

aḳmaḳlıḳ akma durumu
a.+(ġ)ı durur 116b/14
[=1]

Aḳṣā (Ar.) Tanrı katındaki meclis
A. mescidi 183b/3
[=1]

aḳsaḳ aksayan, seken, topal
a. ol- 134a/7, 219b/11
[=2]

aḳsaḳal ihtiyar, yaşlı
a. 197b/10
[=1]

aḳşamaḳ yay çekildiğinde çıkan ses
a. (yay dartılsa yaydan aḳşamaḳ çıḳar) 242a/7
[=1]

aḳtar- bir yerden başka bir yere götürmek, taşımak
a.-dı 149b/7, 149b/9
a.-ıb 162a/2
[=3]

al- bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak
a.-a (gėrü a.) 213a/11, (gėrü a.) 213a/12, 301a/15
a.-a gel- 295a/3
a.-a men (cān a.) 245a/15
a.-alar (ābdest a.) 95a/11, (cān a.) 206b/6
a.-alardı (satun a.) 222a/12
a.-am (gėrü a.) 213a/8, (gėrü a.) 213a/9, (le āfet a.) 214a/13, (gėrü a.) 215b/3, (öyke al-) 278ab/7, 292b/15
a.-an (cān a.) 41b/2, 226bb/7, 226bb/8, (ṣadaḳa a.) 227ab/2, 227ab/2, (ṣadaḳa a.) 227ab/7, (satun a.) 227ab/8, (satun a.) 281bb/1

a.-anlara (dünyādan naṣīḥbin a.) 3a/1
a.-asın 138b/8, 214a/12, 292b/11, 292b/14, 292b/9
a.-avan 292b/6
a.-ayıdum 226ab/3
a.-ayım 225bb/14
a.-ayın 292b/12, 292b/9
a.-dı (selām a.) 76b/6, 86b/4, 111a/9, (el a.) 111b/4, (el a.) 112a/12, 113a/3, 131a/5, 135b/6, 135b/7, 137a/8, 137b/12, 138b/8, 147a/15, (uyḳu a.) 148b/10, 149a/7, 151b/14, 151b/14, 153a/8, 190a/10, 191a/5, (satun a.) 200b/6, 201b/14, 210a/4, 215a/5, 223a/3, 223a/5, (gėrü a.) 223a/5, (satun a.) 226ab/6, 226ab/8, (satun a.) 227ab/10, 231b/9, 233b/10, 233b/12, 233b/7, 234a/5, 234a/7, (selām a.) 279b/12, 281b/4, (selām a.) 282a/14, 282bb/1, (cān a.) 284b/2, 286a/2, 292a/14, 293a/11, (selām a.) 297b/10
a.-dılar (başın a. ‘öldürmek’) 151b/13, 162b/15, 163a/9, 171a/13, 221bb/15, (mirās a.) 222b/10, (mirās a.) 222b/11, (mirās a.) 222b/12, (mirās a.) 222b/13, (mirās a.) 222b/14, (mirās a.) 222b/8, (mirās a.) 222b/8, 223a/2, 223a/3, 223a/4, 223a/6, 294a/14
a.-dıyıdı 195b/6
a.-duġı (satun a.) 195b/11
a.-duġın 195b/6
a.-duḳları (gėrü a.) 195b/6
a.-dum 222a/5, 226ab/10, 240bb/13, 245b/15, 253b/6
a.-duŋ 208a/10, 226ab/10, 226ab/12
a.-ġıl 148b/5, 149a/4, 195a/12, 195b/1, 214a/11, 214a/2, 215a/2, (satun a.) 226ab/5, (cān a.) 244a/10, (cān a.) 259a/15, (cān a.) 261a/9, (cān a.) 279a/1, (cān a.) 283b/13, (cān a.) 284a/2, 291b/2
a.-ınca (cān a.) 14a/15, 226ab/3
a.-ınmayınca (gėrü a.) 263b/2
a.-ıpb 220ab/4, 278bb/7
a.-ısarsın 292b/6
a.-ıvėresin 225ab/15
a.-ma 180a/15, 283a/6
a.-madı 284b/2
a.-maduḳ 131a/4
a.-madum (gėrü a.) 213a/7, (gėrü a.) 213a/9
a.-maġa 214a/11, (gėrü a.) 227a/15, 244b/15, (cān a.) 245a/4, (cān a.) 257b/5, 263b/6, 279b/13, (cān a.) 280a/8, (cān a.) 281a/14, (cān a.) 282b/3, 284a/15, (cān a.) 284a/3, (cān a.) 291a/15, (cān a.) 293b/11, (ābdest a.) 312a/11
a.-maġı (cān a.) 261a/1, (cān a.) 261a/1, (cān a.) 261a/2
a.-maġıl 172b/12, 172b/9, (gėrü a.) 227a/9
a.-maġın 243ab/5, (cān a.) 261a/3
a.-maḳ (cān a.) 95a/7, (īmān a.) 95a/7, 172b/13, 172b/7, 189a/1, (elinden a.) 215a/13, (gönŋlinden a.) 215a/14, (gėrü a.) 215b/2, (gėrü a.) 215b/4, 225a/9, 260a/15, 260b/12, 266a/15, 267b/8, 268a/5
a.-maḳda (cān a.) 125by/9
a.-maḳdan (cān a.) 244a/11
a.-maya (gėrü a.) 223a/7, 294a/13, 294a/14

a.-mayam 203b/13, 221a/11, (gėrü a.) 225a/10, (gėrü a.) 225a/11, (gėrü a.) 225a/11, (gėrü a.) 227a/11
a.-mayınca 291b/2
a.-maz 279b/5
a.-mış 239ab/4
a.-mışduŋ 195b/4
a.-mışdur 221a/1
a.-mışıdı 220ab/4
a.-sa 283b/1
a.-sam 215b/6
a.-saŋ 203b/10
a.-saŋuz 311b/14
a.-ucı 260a/6
a.-u durur 214b/1
a.-umayalar 228b/5
a.-uŋ (ābdest a.) 69a/7, 113a/10
a.-up 135b/14, 136a/15, 159b/4, 215b/8, 225bb/4, 229a/1, 252b/14, 291a/13,
a.-ur 50b/13, 50b/13, 113a/1, 119a/6, 122a/10, 136a/1, 137a/11, 161b/1, 161b/5, 201a/14, (cān a.) 207b/8, 260b/11, 260b/11, 260b/13, (cān a.) 260b/14, 260b/4, (cān a.) 260b/8, (cān a.) 261a/4, 263b/5
a.-ur mısın (ṣatun a.) 226ab/2
a.-uraḳ (a. gönŋül) 238ab/13
a.-uram 204b/12, (gėrü a.) 215b/3, (gėrü a.) 215b/4, (gėrü a.) 227b/2, (cān a.) 260a/2, 268a/11, 293a/2
a.-urlar (ābdest a.) 25b/12, 50b/12, 56a/10, 101a/14, (ābdest a.) 119a/10, (ābdest a.) 119a/13, 167a/15, 170a/1, (ṣatun a.) 175a/1, 260b/7
a.-ursa (cān a.) 261a/5
a.-ursaŋ (cān a.) 259a/3
a.-ursaŋuz (öginc a.) 306a/11
a.-ursın 282ab/3, (cān a.) 293a/2
a.-urvan (cān a.) 261b/14, 259a/3, 259a/4
a.-usarsın 293a/5
a.-u vėr- 212a/7-8
başın al- ‘öldürmek’
el al- ‘elinden tutmak’
öyke al- ‘intikam almak’
[=252]

ala siyahlı beyazlı, alaca
a. 159b/14
[=1]

a‘lā (Ar.) mükemmel
a. durur 219bb/8
[=2]

‘alaḳa (< Ar. ʿalaḳ) kan pıhtısı
‘a.+dan 218a/12
[=1]

‘alāmet (Ar.) işaret

‘a. 269a/1
‘a.+i (iy.) 154a/3, 175a/13
‘a.+i durur 175b/15
[=4]

‘allāmü’l-ġuyūb (Ar.) 'gayipleri bilen' anlamında Allah’ın sıfatlarından biri
‘a. 170a/10
[=1]

alçaḳ alçak gönüllü, yumuşak huylu
a. gönüllü 173a/6, 173a/13
a. ol- 173a/12, 233a/14
a. dut- 233a/15, 234a/9
[=6]

alçaḳlıḳ alçak gönüllülük
a. durur 275b/2
a. ḳıl- 86b/12, 118b/11, 118b/5, 118b/6, 173a/8, 185b/1-2, 205a/9, 233a/8, 233a/10, 233a/12
a.+(ġ)ına 161a/11
[=12]

alda- hataya yöneltmek, aldatmak
a.-masun 68b/10, 169b/8
a.-r 172b/8
a.-ya 268a/4
[=4]

aldan- hataya düşmek, yanılmak
a.-duḳ 133b/4
a.-maŋ 282a/7
a.-maḳ 167b/2
a.-up 161a/5, 161a/8
[=5]

aldur- alma işini yaptırmak, aldırmak
a.-urvan 212a/7
[=2]

‘alem (Ar.) alamet, işaret, nişan
‘a. 72b/11, 97a/11, 100a/5, 105b/12, 206a/7, 208a/4, 208a/6, 208a/6, 208a/6, 208a/7, 208a/8, 255a/15, 255a/15, 255b/1
‘a. durur 208a/5
‘a.+i (bel.) 101a/12, 101a/13, 113a/1, 208a/8
‘a.+i (iy.) 97a/12, 97a/12, 100a/13, 100a/5, 100a/6, 100a/6, 100a/6, 153b/4, 206b/5
‘a.+i durur 97a/12, 97a/13, 208a/7
‘a.+in 100a/11, 100a/14, 100a/7, 100a/7, 100a/8, 100a/9, 100b/1, 101a/10, 249a/3
‘a.+ler 106a/10
‘a.+üŋ 101a/15, 234bb/15
[=43]

‘ālem (Ar.) evren, âlem

‘ā. (‘ā. faḫri) 4a/12, 15b/15, 15b/9, 17a/10, 19a/11, 29b/15, 37b/12, 38b/7, 43a/10, 54b/12, 70b/12, 73a/5, 76a/5, 78b/11, 80b/9, 81a/6, 93b/3, 111a/13, 111a/4, 121b/15, 130a/8, 148b/11, 154a/10, 184b/1, 186a/15, 284b/8
‘ā. 1ab/7, 6a/11, 27a/11, 39a/15, 39a/15, 44a/7, 47a/5, 59b/10, 68a/11, 75ay/4, 75b/2, 104b/5, 105b/4, 110b/9, 111b/3, 112b/13, 116b/9, 120b/3, 120b/8, 121b/12, 122a/11, 132a/2, 136by/17, 146a/1, 146b/10, 153b/4, 157a/7, 158a/2, 158b/2, 163b/11, 167a/4, 167b/14, 171b/14, 173b/8, 184b/14, 188a/5, 188a/5, 189b/9, 190a/13, 191b/7, 194a/3, 209b/11, 210a/12, 213b/15, 219ab/2, 221bb/4, 227b/1, 228a/4, 228b/2, 228b/4, 229a/8, 232a/8, 233ab/7, 237a/2, 237ab/15, 240b/9, 243b/10, 249a/2, 249b/11, 261b/15, 263a/5, 264b/4, 266a/6, 269a/15, 269b/7, 274b/10, 274b/13, 274b/4, 275b/6, 276a/1, 276a/10, 276ab/11, 277a/2, 278a/9, 279a/15, 279b/11, 280ab/11, 280b/10, 281b/10, 282a/3, 283ab/14, 291a/4, 291a/7, 293b/14, 306b/3, 307a/14, 319a/14, 324a/8
‘ā.+den 1by/2, 1by2, 4b/6, 41a/12, 59b/11
‘ā.+e 6a/7, 94a/7, 237ab/14, 237ab/15, 256a/7, 264b/13, 269b/10
‘ā.+i (bel.) 66a/3, 161a/10, 211b/4, 256b/11, 279bb/5, 281b/8, 323a/7
‘ā.+ler 75ay/16, 158a/6, 200a/15, 229ab/7
‘ā.+lere 132a/11, 240a/1
‘ā.+leri 162a/8, 232b/14
‘ā.+lerüŋ 100b/7, 200a/8-9
‘ā.+üŋ 36a/15, 36b/1
‘ā.+iler 93b/15
‘ālem faḫri ‘Hz. Muhammed’
[=146]

ālet (Ar.) araç, alet
ā. 3a/10
ā.+i (iy.) 211b/12
[=1]

āletsüz (Ar. + T.) araçsız, aletsiz
a. durur 219b/9
[=1]

alıcı alan, alıcı
a. (cān a.) 207b/8
a. durur (ḳan a.) 279b/7, (cān a.) 279b/8
[=3]

alın yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü, alın
a.+ı (iy.) 56ab/14, 190a/12
a.+ına 299a/7
a.+ında 226a/8
a.+ından 281a/15
a.+ını 217b/9
a.+ları 56bb/1
a.+larına 217b/4
a.+larındaġı 217b/6
a.+uŋ 226b/7
a.+uŋa 56a/8
a.+uŋda 264a/7

[=12]

‘Alī̈ (öz. is.) Hz. Muhammed’in damadının adı

‘A. 76b/13, 76b/6, 76b/8, 77a/2, 142b/2, 147b/4, 148a/6, 150b/6, 153b/12, 171a/5, 190a/6, 190a/8, 190b/13, 191a/2, 191a/3, 191a/4, 191a/4, 191a/5, 191a/6, 191a/7, 197a/7, 197b/13, 197b/14, 197b/15, 198a/1, 198a/2, 198a/6, 198b/11, 198b/12, 198b/13, 198b/6, 198b/7, 199a/1, 219ab/14, 219ab/14, 219ab/15, 219bb/1, 219bb/12, 219bb/13, 219bb/14, 219bb/14, 219bb/4, 219bb/5, 219bb/6, 220ab/1, 220ab/11, 220ab/12, 220ab/13, 220ab/4, 220ab/6, 220ab/14, 220bb/15, 220bb/15, 220bb/4, 220bb/4, 220bb/6, 220bb/6, 220bb/7, 220bb/8, 221ab/11, 221ab/11, 221ab/4, 221ab/7, 221ab/7, 221ab/9, 221bb/11, 221bb/14, 221bb/9, 222ab/1, 222ab/10, 222ab/13, 222ab/14, 222ab/15, 222ab/2, 222ab/4, 222ab/5, 222ab/5, 222ab/6, 222ab/6, 222ab/9, 222bb/12, 222bb/14, 223bb/1, 223bb/11, 223bb/12, 223bb/15, 223bb/5, 223bb/8, 224ab/11, 224ab/15, 224ab/2, 224ab/3, 224ab/4, 224ab/7, 224ab/7, 224ab/8, 225ab/1, 225ab/2, 225bb/10, 225bb/11, 225bb/12, 225bb/4, 226ab/8, 226ab/13, 226ab/15, 226ab/2, 226ab/2, 226ab/3, 226ab/6, 226ab/9, 226bb/10, 226bb/11, 226bb/12, 226bb/2, 226bb/2, 226bb/4, 226bb/6, 226bb/7, 226bb/8, 226bb/8, 226bb/9, 227ab/12, 227ab/13, 227ab/15, 227ab/15, 227ab/2, 227ab/5, 227bb/1, 227bb/12, 227bb/7, 227bb/7, 228ab/10, 228ab/11, 228ab/12, 228ab/13, 228ab/15, 228ab/2, 228ab/4, 228ab/6, 228ab/7, 228ab/8, 228ab/9, 228bb/11, 228bb/12, 228bb/13, 228bb/14, 228bb/15, 228bb/5, 228bb/6, 228bb/7, 228bb/9, 229ab/4, 229ab/4, 229ab/7, 229ab/10, 229bb/5, 229bb/7, 230bb/10, 230bb/11, 230bb/14, 230bb/15, 230bb/15, 230bb/3, 230bb/3, 230bb/4, 230bb/4, 230bb/7, 230bb/7, 230bb/7, 230bb/8, 230bb/8, 230bb/9, 230bb/9, 231bb/11, 231bb/13, 231bb/15, 231bb/2, 231bb/2, 231bb/8, 231bb/8, 231bb/9, 231bb/9, 232ab/1, 232ab/12, 232ab/13, 232ab/15, 232ab/3, 232ab/4, 232ab/5, 232bb/1, 232bb/11, 232bb/5, 232bb/9, 233ab/3, 233ab/3, 234bb/11, 234bb/14, 235ab/2, 235bb/1, 236ab/13, 236ab/14, 236ab/6, 236ab/7, 236bb/11, 236bb/12, 236bb/12, 237ab/11, 237ab/11, 237ab/13, 237ab/13, 237ab/14, 237ab/8, 237ab/9, 237bb/1, 237bb/1, 237bb/12, 237bb/14, 237bb/2, 237bb/3, 238ab/1, 238ab/10, 238ab/13, 238ab/3, 238ab/8, 238ab/8, 238bb/2, 238bb/4, 238bb/5, 238bb/6, 238bb/7, 238bb/9, 243a/7, 243a/8, 243a/10, 243a/11, 243a/9, 263b/7, 277a/1, 277a/2, 278a/14, 282a/11, 296a/13

‘A. çün 225ab/7

‘A. durur 219bb/10

‘A.+de 230ab/8

‘A.+den 148a/5, 175a/9, 220ab/10, 220ab/12, 220ab/9, 220bb/1, 225ab/9, 229ab/5

‘A.+dendür 227bb/11, 229bb/8

‘A.+de-y-idi 225ab/7

‘A.+dür 224ab/15, 224bb/1, 224bb/1, 224bb/1, 224bb/2, 230ab/15

‘A.+nüŋ 146b/14, 151a/1, 191a/5, 220bb/10, 221bb/2, 221bb/5, 222ab/9, 225ab/11, 227ab/9, 230bb/3, 232ab/14, 232bb/3, 234bb/10, 263b/13, 263b/5

‘A.+ye 77a/1, 198b/10, 220ab/3, 220ab/7, 221ab/12, 221ab/15, 222ab/1, 222ab/4, 222ab/9, 222bb/10, 223bb/2, 224ab/10, 225bb/9, 226ab/1, 226ab/7, 226bb/5, 229ab/15, 230bb/12

‘A.+yedür 227bb/10

‘A.+ye-y-idi 229ab/8

‘A.+yi 41b/12, 168a/1, 190b/10, 224ab/5, 224ab/15, 230bb/13

‘A.+y-idi 221ab/1, 232ab/11
[=304]

‘Aliyy-i murtażā (öz. is.) Hz. Ali’nin lakabı
‘A. 4b/7, 29b/12, 49b/7, 111b/1, 111b/14, 112a/7, 190a/6, 190b/11, 197b/12, 219ab/9, 219bb/3, 219bb/7, 219bb/15, 222bb/5, 223bb/6, 224bb/11, 225bb/15, 227bb/5, 234bb/8, 243a/1, 243a/12, 277a/5, 278b/6, 296a/12, 296a/15
‘A.+dan 311a/15
‘A.+y-ıdı 141a/13
‘A.+ya 190a/3
‘A.+yı 278a/13
[=29]

‘Alī ibni Ebu Ṭālib (öz. is.) Hz. Muhammed’in damadının adı
‘A. 265a/9
[=1]

‘alīm (Ar.) Allah’ın "bilen" anlamında sıfatlarından biri
‘a.+em 215b/8, 226b/15
‘a. durur 3b/1, 3b/3
[=4]

‘ālım (Ar.) bilgili, çok şey bilen, bilgin
‘ā. 154b/11, 154b/11, 155a/10, 163b/14, 164b/3, 165a/7, 168a/14, 168a/5, 168a/5, 168a/6, 168b/1, 168b/1, 168b/12, 169a/14, 169a/6, 169a/7, 169a/7, 169a/8, 169a/9, 173a/12, 173a/8, 173b/10, 180b/1, 215b/5, 215b/8, 232bb/15, 258b/13, 259a/2, 295a/11, 298a/11
‘ā. durur 3a/14, 3b/1, 168a/8, 173b/11, 178a/3
‘ā.+dan 155a/9, 168a/13
‘ā.+ı (bel.) 178a/7
‘ā.+ıdı 173a/10, 220ab/14, 222ab/6
‘ā.+lar 8ab/10, 8ab/9, 8ab/11, 98b/5, 102b/11, 143b/2, 146b/12, 155a/11, 168a/11, 168a/5, 169b/5, 170a/15, 170a/5, 170a/6, 173a/13, 173a/7, 177b/11, 178a/5-6, 180b/4, 180b/6, 180b/8, 180b/9, 289b/8, 295b/4, 314a/4
‘ā.+lar durur 177b/13
‘ā.+lara 173b/9, 180b/5
‘ā.+ları 75ay/16, 180b/1, 180b/2-3
‘ā.+laruŋ 187a/4
‘ā.+uŋ 168b/11
‘ā.+um 226b/15
[=75]

‘ālımlıḳ (Ar. + T.) âlim olma durumu
‘ā. 282ab/12
[=1]

‘ālımraḳ (Ar. + T.) daha bilgili
‘ā.+(ġ)-ıdı 220ab/9
[=1]

Allah (Ar.) Allah

A. 3b/10, 5b/10, 5b/11, 5b/3, 5b/5, 29a/7, 29a/7, 30a/8, (Allahu Ekber) 41b/15, (A. Taālā) 52a/11, 76b/4, 80a/5, (A. Taālā) 101a/3, 108a/13, 136by/16, 158b/11, 160b/2, 161b/15, 178b/4, 179b/7, 219a/11, 219bb/9, 220ab/15, (Allahu Ekber) 221ab/11, 211b/9, 240b/3, 295a/8, (Allahu Ekber) 297a/8, 307b/9, 308a/4, 308a/4, 311b/8, 318a/15, 318b/8, 320b/15, 321a/9, 321b/14, 324a/15
A. durur 158b/14, 320a/5
A.+dan 178b/1
A.+dur 6a/8, 136by/14, 298b/12, 320a/3, 320a/4
A.+ı 34b/15, 122b/6
[=48]

alma elma
a. 186b/1, 293a/8, 293b/3
a.+sınca 293a/14
a.+yı 293a/10, 293a/11, 293a/14
[=7]

almaḳlıḳ alma durumu
a. 260b/13
[=1]

‘Alī Aṣġar (öz. is.) Hz. Hüseyin’in oğullarından birinin adı
‘A. 150b/4, 152b/1, 152b/5
[=3]

‘Alī Ekber (öz. is.) Hz. Hüseyin’in oğullarından birinin adı
‘A. 150b/4
‘A.+üŋ 152a/13, 152a/15
[=3]

‘alīl (Ar.) hastalıklı
‘a. 202a/15
[=1]

alp yiğit, cesur, kahraman
a. 148a/6, 232ab/13, 232bb/15
a.+lar 230ab/11, 266a/15
a.+ları 231bb/3
[=6]

alplıḳ kahramanlık
a.+(ġ)a 220ab/5
a.+(ġ)ı (bel.) 220ab/6
a.+(ġ)ın 232ab/13
[=3]

alt alt
a.+ına 93b/13, 161b/1
a.+ında 78a/4, 106a/1, 117a/9, 118b/13, 119a/2, 119a/5, 153b/4, 224bb/3, 235a/11, 235a/12, 274a/6, 278a/1, 298a/7, 299b/4
[=16]

altı beşten sonra gelen sayının adı

a. 5a/8, 34a/12, 48a/7, 77a/13, 77a/14, 77a/15, 134a/5, 153a/5, 173a/13, 211b/9, 225bb/10, 225bb/4, 226ab/12, 227ab/5, 227bb/9, 240bb/5, 276a/6
[=17]

altı yüz altı yüz
a. 34a/12, 130a/13
[=2]

altı biŋ altı bin
a. 37b/5
[=1]

altıncı altı sayısının sıra sıfatı, sırada beşinciden sonra gelen
a. 5a/15, 48a/8, 52a/15, 55b/2, 68a/6, 117a/10, 130b/1, 133b/14, 141a/3, 144b/6, 152a/8, 155b/3, 173b/6, 220ab/9, 228ab/11, 228bb/9, 229ab/12, 261b/8, 279bb/1, 283ab/4, 303b/12, 309a/1, 322b/11
[=23]

altmış elli dokuzdan sonra gelen sayının adı
a. 63a/12, 91a/5, 91b/14, 91b/15, 105a/2, 105a/4, 123a/15, 211b/11, 211b/9, 225b/6, 226ab/6, 226ab/10, 226ab/11, 226ab/12, 227ab/10, 244b/12, 256a/13, 286b/12, 301b/11, 301b/12, 301b/14, 306a/14, 306a/6, 306a/8, 306a/9
[=25]

altun altın
a. 14b/1, 36b/13, 115b/8, 125a/1, 125a/2, 132a/9, 138b/2, 159b/11, 165b/8, 167b/10, 196b/7, 205a/10, 205a/11, 205a/9, 206b/2, 226ab/13, 226ab/5, 226ab/7, 227ab/11, 228ab/2, 232bb/12, 239b/2, 250b/1, 266a/10, 268a/2, (taɣtü'l-altun) 274a/1, 274a/4, (taɣtü'l-altun) 274a/14, 280bb/15, 281ab/1, 299b/4
a.+a 200b/9, 226ab/6, 226ab/10, 226ab/11, 226ab/12
a.+ı (bel.) 242a/10
a.+dan 130a/3, 196b/11, 285b/4
a.+un 268a/5
[=41]

alu âciz, ahmak
a. 277bb/3
a.+ya 277bb/4
[=1]

'ām (Ar.) yaygın, genel, umumi
'ā. durur 260b/12
[=1]

'āmā (Ar.) kör
'ā. 135b/6
[=1]

'Amālıḳ (öz. is.) hükümdar adı
'A. +ı (bel.) 40a/9
[=1]

amān (Ar.) 1. affetme
a. 73b/15, 74a/3, 84b/5, 84b/5, 280a/9, 280a/9, 322b/15
a. durur 26b/8

a.+ın 22a/11

2. sağlık, esenlik
a.+ıdı 102b/4
[=10]

‘amel (Ar.) bir kimsenin dinin buyruklarını yerine getirmek için yaptıkları
‘a. 12a/9, 128b/7, 156b/3, 163b/8, 168a/11, 168b/9, 169a/7, 169b/12, 169b/8, 176a/13, 261b/11, 306b/12, 323b/10
‘a.+den 169a/14
‘a.+e 169b/6
‘a.+i (bel.) 29a/6, 109b/7, 121a/15, 128b/13, 178a/7,
‘a.+i (iy.) 29a/5, 169a/6, 280ab/2, 280ab/2, 280ab/9, 280ab/15, 280bb/1, 323b/8, 323b/11
‘a.+in 69b/13, 261b/6, 319a/6
‘a.+inde 46a/14
‘a.+inden 229bb/9
‘a.+ini 168b/3
‘a.+ler 49a/4
‘a.+leri 168b/6
‘a.+lerin 46a/5
‘a.+ümde 198b/9
‘a.+üŋ 41b/10, 42a/1
[=41]

‘āmil (Ar.) İslâmiyet’in emirlerini yapıp, yasaklarından sakınan (kimse)
‘ā. 146b/11
‘ā.+i (bel.) 281bb/9, 281bb/10, 281bb/11
[=4]

ammā (Ar.) ancak, fakat
a. 2a/4, 2ab/4, 4b/11, 5ay/12, 7b/13, 8ab/11, 8ab/15, 8ab/9, 10a/12, 25b/2, 27b/12, 30a/7, 34a/5, 45a/12, 50a/14, 50a/4, 53a/7, 53b/3, 56b/3, 65b/14, 65b/6, 65b/8, 66a/13, 66a/2, 66a/9, 68a/4, 68b/11, 68b/14, 68b/3, 68b/7, 73b/6, 99a/1, 99a/6, 117b/2, 118a/13, 130b/2, 130b/4, 132a/3, 133a/5, 133b/10, 134a/5, 135b/11, 155a/11, 155a/6, 155b/1, 156a/1, 156a/15, 156b/15, 156b/15, 167a/11, 168a/11, 168a/13, 169a/12, 169b/13, 170a/10, 173a/14, 174a/15, 174a/2, 175b/13, 183a/9, 184a/1, 187a/9, 189a/14, 195b/7, 200b/4, 209a/6, 217b/14, 218a/3, 221ab/14, 222ab/11, 222ab/2, 222ab/9, 222bb/10, 222bb/12, 229bb/4, 232b/5, 233ab/15, 233ab/4, 252a/8, 254b/12, 255a/10, 259b/1, 260b/10, 269b/3, 276bb/6, 279ab/11, 279b/2, 280bb/8, 281bb/8, 282ab/15, 282bb/7, 283ab/9, 292a/10, 309a/7, 309b/7, 310a/5, 311b/13, 311b/9, 312a/10, 312b/10, 313b/1, 313b/7, 314a/4, 314b/10
[=104]

‘Ammār Yāsir (öz. is.) ilk Müslümanlardan birinin adı
‘A. 277a/1, 277a/2
[=2]

‘ammu (Ar.) amca
‘a.+m 111b/15
‘a.+muz 112a/7
‘a.+ŋ 111b/1

[=3]

aŋ- 1. anmak, zikretmek, hatırlamak
a. (!) 235a/4
a.-a dur- 243a/3
a.-ar 230bb/15, 265b/13
a.-aram 37a/6, 259a/2
a.-arlar 173a/15
a.-dı 60a/10, 60a/12, 60a/14, 60a/15, 60a/7, 60b/2, 60b/3, 60b/5, 60b/7, 74a/2, 204a/3, 289a/13
a.-dum 111a/12
a.-ġıl 264a/10, 264a/15, 264a/8, 264b/1
a.-madı 203b/9
a.-maġa 266b/4
a.-maḳ 173b/7, 204a/3, 264a/9, 266b/1, 300a/1
a.-maḳ durur 202a/7
a.-mışduḳ 54b/1
a.-sa 122a/9, 319b/12
a.-sam 315b/6
a.-sun 296a/5
a.-up 122b/8

2. mahrum etmek
a.-maz-ısaŋ 207b/10
[=38]

ana anne, ana
a. 49a/10, 61b/15, 135b/15, 158a/9, 159a/12, 194b/4, 194b/5, 194b/5, 218b/5, 230bb/1, 239a/12, 239a/4, 239a/7, 239a/8, 272a/11, 272a/11, 272a/12, 272a/13, 288b/4, 292a/5, 292a/9
a.+dan 90b/15, 123a/15, 158a/10, 224ab/15, 238b/12, 264b/5, 273a/6, 279b/6
a.+lar 47a/12, 212a/4
a.+ları 129b/4, 129b/6, 276bb/8
a.+larıdur 276bb/8
a.+larından 108a/6
a.+m 111a/9, 111b/14, 291b/5
a.+m durur 285b/11
a.+muz 85a/13, 112a/7, 242b/15, 259a/5, 297b/4
a.+ndan 264b/11
a.+nuŋ 204b/2
a.+ŋ 111b/1, 218a/7, 218a/8, 239a/14, 264b/10, 264b/6, 264b/8, 264b/8, 264b/9, 290a/14
a.+ŋ durur 213a/2
a.+ŋdan 264b/11, 264b/12, 264b/12
a.+ŋız 243a/2
a.+ŋuz 233ab/1
a.+ŋuzdan 243a/2
a.+sı 79b/10, 79b/12, 134a/12, 151b/14, 151b/5, 158a/10, 159a/11, 159a/8, 194a/13, 194b/6, 200b/5, 203b/8, 212b/10, 212b/12, 212b/9, 222ab/3, 222ab/7, 230b/2, 239a/11, 239a/5, 253b/4, 253b/5, 291b/15, 292a/12, 292a/2, 292a/7
a.+sın 212b/13, 213a/2

a.+sından 14a/5, 146b/4, 200b/8, 212b/8, 225ab/13, 253b/5
a.+sını 239a/10
a.+sınuŋ 201a/12, 239a/10
a.+sun 159a/13
a.+ya 88b/10, 194a/11
[=104]

aŋa o zamirinin yönelme durumu eki almış durumu, ona
a. 2a/3, 1ab/3, 1ab/3, 1ab/4, 1ab/5, 2ab/11, 2b/12, 3a/13, 4b/3, 4b/5, 6b/3, 8a/2, 8a/3, 8a/4, 8a/7, 9a/1, 9a/10, 14a/2, 15b/15, 16a/9, 18a/8, 18a/10, 18a/9, 19a/14, 19a/14, 19a/15, 20a/9, 22a/8, 24a/3, 24a/4, 24a/5, 29b/10, 30a/4, 31a/3, 31a/5, 33a/11, 36a/12, 36b/12, 37a/11, 38a/8, 38a/9, 38b/11, 38b/13, 39a/1, 39a/2, 39a/7, 39a/8, 39a/9, 42a/14, 43a/13, 43a/15, 43a/6, 43a/6, 43b/5, 44b/8, 47a/14, 48a/6, 49b/5, 51a/10, 51a/10, 54a/9, 54b/6, 56a/14, 57a/12, 57a/13, 59b/3, 64a/5, 62b/12, 66a/6, 67b/12, 69b/14, 69b/14, 69b/4, 69b/5, 70a/10, 70a/11, 70a/9, 74by/17, 76b/14, 77b/1, 78a/6, 80b/9, 81a/9, 85b/1, 87a/1, 87b/1, 87b/4, 87b/5, 88a/9, 90a/3, 92b/9, 94a/12, 95b/15, 97a/10, 97a/9, 97a/9, 101ay/17, 101b/11, 103a/6, 103a/8, 104a/10, 104a/11, 104a/13, 104a/15, 104b/1, 104b/3, 111a/5, 111b/8, 113b/8, 115b/1, 115b/2, 115b/7, 118a/15, 122b/14, 122b/3, 123a/11, 123a/6, 123b/9, 123b/10, 123b/11, 131a/1, 131b/3, 134a/11, 134a/3, 135a/10, 135a/12, 135a/14, 135a/3, 135a/4, 135a/6, 135a/7, 135a/8, 135b/1, 135b/2, 135b/3, 135b/3, 140a/4, 140a/4, 140a/4, 140a/5, 140b/2, 142b/4, 149a/2, 150a/11, 152b/4, 155a/10, 157a/1, 159a/11, 159a/11, 159a/4, 159a/8, 160b/14, 160b/2, 161a/7, 162a/12, 162a/4, 163a/3, 163b/4, 164a/12, 164a/14, 164a/14, 164a/15, 164b/1, 166b/6, 166b/6, 166b/7, 166b/7, 166b/8, 168a/3, 168b/1, 169b/2, 170b/5, 171a/8, 173a/11, 174a/13, 175a/12, 175a/2, 176a/3, 178a/10, 178a/12, 179b/1, 179b/7, 184a/7, 185a/2, 189b/4, 191a/2, 192b/6, 193a/12, 194b/1, 195a/11, 195b/8, 196a/11, 196a/14, 196b/1, 196b/2, 196b/2, 196b/2, 196b/3, 198b/9, 202a/12, 206b/11, 206b/13, 206b/14, 206b/8, 206b/9, 207b/10, 207b/6, 213a/6, 213b/9, 215a/1, 219bb/12, 219bb/14, 219bb/15, 221ab/10, 221ab/3, 221bb/12, 221bb/3, 222ab/12, 222ab/13, 223b/3, 224a/10, 224ab/1, 224b/2, 224bb/1, 225a/3, 225a/5, 225bb/10, 225bb/2, 226ab/14, 226bb/5, 227a/12, 227a/13, 230ab/1, 230ab/4, 230ab/7, 230bb/4, 230ab/5, 230bb/8, 231b/15, 232ab/15, 232b/11, 232bb/10, 232bb/12, 232b/12, 233a/9, 233ab/9, 234a/1, 234ab/3, 234bb/3, 234b/13, 235b/2, 235bb/5, 237bb/10, 238b/6, 239ab/14, 240ab/4, 241bb/10, 241bb/7, 242ab/1, 242ab/4, 243b/10, 243b/4, 245a/11, 246a/6, 246b/15, 246b/2, 246b/8, 247a/1, 248b/11, 249a/11, 249b/2, 250a/5, 253b/7, 253b/9, 254b/10, 254b/14, 254b/15, 255b/3, 255b/9, 258a/5, 259a/5, 264a/2, 264a/4, 264a/5, 265b/10, 265b/15, 265b/9, 266a/8, 266b/1, 266b/12, 266b/4, 267a/14, 267b/1, 267b/2, 268b/15, 268b/4, 270b/5, 271a/1, 271b/12, 273a/14, 273a/6, 273a/8, 273a/9, 274a/15, 274b/6, 274b/12, 276a/3, 276bb/14, 277b/3, 278ab/5, 278b/1, 278b/13, 278b/2, 278bb/15, 279ab/5, 281bb/3, 281bb/6, 282bb/1, 282b/13, 282bb/10, 282bb/8, 283a/12, 284b/9, 285b/4, 287a/3, 287a/4, 287a/9, 289b/11, 291a/13, 292b/5, 293b/3, 295a/11, 295a/15, 295a/8, 295b/7, 297b/14, 298a/6, 298a/6, 298a/7, 299b/14, 300b/9, 301a/11, 301a/12, 303b/2, 305a/10, 305a/11, 305a/9, 305b/5, 305b/15, 306b/6, 307a/15, 307b/12, 307b/14, 308a/3, 312b/3, 313b/14, 315b/2, 315b/3, 315b/5, 317b/15, 318a/1, 320a/10, 320a/11, 321a/11, 322a/10, 325a/2, 325a/9
a. durur 307b/14
[=356]

analıḳ anne olma durumu
a. 221bb/14
[=1]

aŋaru ileri, ona doğru
a. 170b/5, 242a/5
a.+ya 242a/3
[=3]

anasunsız annesiz
a.159a/13
[=1]

anasuz annesiz
a.+lar 233ab/1
[=1]

‘anber (Ar.) güzel koku
‘a. (misk ve ‘a.) 78a/5, (müşk ‘a.) 78a/8, 274a/4
‘a.+den 130a/4
[=3]

anca o kadar
a. 7b/8, 7b/9, 14a/10, 14a/13, 14a/6, 14a/9, 30a/3, 35a/3, 66b/5, 75ay/2, 75ay/4, 89b/15, 101a/4, 113b/10, 114b/8, 170b/5, 204a/13, 215a/3, 215b/14, 229ab/9, 230bb/7, 236a/6, 236b/4, 239bb/12, 239bb/14, 239bb/15, 240ab/11, 240ab/9, 265b/6, 276b/14, 279ab/5, 295a/5, 305a/13, 305b/14
[=34]

ancaḳ yalnız, sadece
a. 187b/11, 206a/8
a. durur 160a/4
[=3]

ancılayın onun gibi, öyle
a. 92b/3, 104b/15, 107a/2, 107b/11, 113b/8, 126a/3, 132b/13, 156b/12, 158a/12, 159a/12, 171a/5, 232ab/2, 281ab/10, 281ab/8, 281ab/9, 281ab/9, 317a/3, 318b/4
a. durur 155a/9, 169b/5
a.+dı 121a/3
a.+ıdı 121b/12, 130b/5
[=23]

and yemin, ant
a. 101ay/17, 187b/13, 188a/12
a. iç- 230b/3, 249a/4, 289a/12
a. durur 187a/3
a.+dur 191a/12
and iç- ‘yemin etmek’
[=8]

anda onda, ondan
a. 13a/1, 13a/3, 13a/4, 20a/7, 22a/13, 22a/15, 22b/1, 27b/5, 27b/8, 29a/15, 46a/5, 47a/15, 47a/6, 47b/1, 47b/2, 47b/3, 47b/8, 50b/15, 51a/8, 51a/12, 51a/2, 51a/4, 51a/5, 51a/5, 51a/5, 51a/9, 56ab/13, 63a/8, 65a/4, 67a/11, 67a/12, 67a/13,

67a/13, 67a/15, 75ay/1, 84b/8, 100b/5, 101a/11, 118a/6, 118b/10, 119a/5, 119b/5, 120a/9, 120b/1, 121a/9, 122a/5, 122b/10, 122b/7, 122b/9, 123a/8, 124b/9, 125a/13, 126a/15, 127b/4, 129a/15, 129a/8, 129a/9, 129b/1, 129b/13, 131a/6, 132a/11, 133a/6, 136b/1, 149a/5, 165a/7, 168b/10, 168b/9, 170a/4, 171a/13, 175a/11, 175a/8, 178a/11, 178a/14, 184a/12, 187b/12, 187b/15, 187b/4, 188a/1, 188a/12, 188a/13, 188a/2, 188a/3, 192b/4, 192b/4, 193b/10, 194a/15, 195a/9, 205b/10, 206a/1, 206a/2, 219ab/14, 220b/9, 221bb/9, 222b/1, 225bb/9, 226bb/15, 229bb/11, 230b/14, 230bb/10, 231b/9, 232bb/1, 232bb/14, 234b/11, 236b/12, 239b/1, 239bb/2, 243b/5, 243b/6, 243b/7, 243b/7, 243b/9, 248b/14, 251b/14, 252a/8, 252b/10, 253b/9, 254b/9, 256a/9, 256b/2, 258a/3, 263a/13, 263a/13, 263a/15, 268a/2, 269a/13, 271a/3, 272b/5, 274a/11, 274a/12, 274a/8, 275b/15, 278b/15, 280a/3, 280bb/4, 282ab/14, 287b/5, 294a/9, 294b/15, 294b/2, 295a/1, 296b/10, 311b/15
a. durur 192b/10, 256a/8
a.+kim 272b/5
[=137]

andan ondan
a. 3b/10, 3b/11, 3b/12, 3b/13, 3b/14, 3b/15, 3b/15, 4a/1, 4a/10, 4a/2, 4a/3, 4a/3, 4a/4, 4a/5, 4a/6, 4a/7, 4a/8, 4a/9, 6a/4, 7bb/13, 8a/5, 10a/12, 10b/4, 15a/14, 15b/2, 17a/10, 17a/12, 17b/1, 17b/1, 17b/3, 17b/4, 18a/11, 21a/13, 22b/15, 24a/5, 26a/2, 26a/11, 30a/13, 30a/13, 30b/11, 30b/11, 30b/3, 30b/9, 30b/9, 33a/4, 33a/6, 33a/7, 34a/9, 34b/12, 34b/5, 35a/8, 36a/3, 36b/5, 36b/9, 43a/7, 44a/9, 45a/14, 45a/14, 46b/1, 46b/14, 50b/5, 54b/7, 60a/10, 60a/4, 60a/5, 60a/7, 60b/7, 62b/5, 62b/8, 65a/14, 69b/7, 70a/6, 71a/14, 75a/3, 75ay/9, 78a/12, 78a/2, 78a/9, 79b/8, 83b/1, 84b/9, 86a/5, 86b/2, 88b/10, 88b/12, 88b/14, 90a/3, 92a/6, 92b/1, 93a/3, 93b/15, 95a/14, 95a/5, 95a/8, 97a/15, 99a/14, 99a/9, 99b/13, 99b/13, 99b/14, 99b/14, 100a/11, 100a/7, 100a/8, 100a/9, 100b/14, 101a/6, 101b/10, (a. ṣoŋra) 101b/12, 101b/2, 101b/3, 101b/6, 105a/11, 105a/7, 112a/5, 112b/4, 112b/6, 115a/10, 118b/8, 119a/12, 121b/3, 121b/5, 121b/8, 122a/2, 124a/7, 126a/7, 131b/2, 133a/10, 133a/11, 133a/12, 133a/14, 133a/8, 133b/11, 134a/1, 136b/12, 137a/3, 138a/9, 143a/4, 147b/4, 148a/15, 148b/10, 148b/14, 148b/14, 150b/11, 151a/2, 151b/1, 152a/11, 152b/6, 155a/10, 156b/15, 157a/11, 158a/11, 159a/10, 159a/11, 162a/4, 164b/10, 166b/15, 169b/14, 170a/6, 174a/1, (a. ṣoŋra) 176a/10, 176a/5, 179a/2, 183b/14, 186a/3, 186b/13, 186b/14, 186b/14, 186b/7, 193a/7, 196b/9, 198a/13, 198a/15, 198b/3, 198b/5, 200b/12, 202b/8, 203b/11, 204b/13, 204b/14, 205a/7, 205b/7, 207a/5, 207b/13, 214b/1, 214b/1, 214b/2, 215a/4, 217b/3, 217b/5, 219ab/15, 219ab/15, 219ab/6, 219bb/2, 220a/10, 220ab/1, 220b/13, 220b/15, 220b/3, 221a/3, 221b/6, 221bb/12, 222a/4, 222a/5, 222bb/13, 222bb/2, 224a/11, 224bb/11, 226a/9, 226b/4, 226b/5, 227ab/4, 227bb/15, 228ab/5, 230ab/10, 230bb/9, 231a/4, 231bb/1, 231bb/2, 232b/10, 232b/11, 232b/12, 232b/13, 232b/13, 232b/7, 232bb/11, 232bb/12, 233a/7, 234b/13, 234b/9, 235a/2, 235b/4, 235bb/4, 235bb/6, 236ab/14, 236b/8, 238bb/6, 238bb/13, 238bb/5, 239a/2, 239ab/3, 239b/11, 240a/7, 240bb/6, 241a/1, 241ab/4, 241bb/8, 242b/8, 242bb/4, 244a/13, 245b/11, 246b/2, 247a/3, 249a/1, 249b/10, 250b/15, 251a/7, 253b/10, 253b/8, 254b/1, 255b/3, 257a/13, 262b/13, 265a/1, 268a/11, 268b/13, 268b/15, (a. ṣoŋra) 268b/6, 269b/3, 269b/4, 269b/4, 269b/5, 269b/5, 269b/6, 269b/6, 269b/7, 269b/7, (a. ṣoŋra) 269b/8, 270a/1, 270a/4, 270a/5, 272a/11, 272a/12, 272a/13, 272a/13, 272a/14, 272a/15, 272a/4, 272a/5, 273a/2, 275a/12, 2(a. ṣoŋra) 76a/2, 277bb/1, 278a/12, 278b/4, 278bb/13,

280ab/4, 280ab/5, 280bb/14, 281ab/3, 281b/10, 281b/4, 281bb/14, 282a/14, 282bb/9, 283ab/13, 283b/12, 283bb/11, 283bb/4, 284a/11, 284a/12, (a. şoŋra) 284a/12, 284a/4, 286a/12, 286a/9, 286b/14, (a. şoŋra) 287a/11, 288a/9, 288b/4, 289a/11, 290b/9, 291a/1, 292b/8, 292b/11, 292b/14, 293a/1, 293a/5, 295a/4, 297b/4, 298a/13, 298a/15, 299a/10, 299b/1, 299b/6, 302a/11, 302a/3, 303b/13, 304a/9, 306b/11, 306b/12, 307a/2, 307b/10, 307b/11, 308a/4, 313b/13, 316a/15, 317b/15
a.+dur 242ab/6
andan şoŋra ‘ondan sonra’
[=324]

andayuḳ onun gibi, öyle (krş. **andyuḳ**)
a. 7a/12, 7b/1, 58a/11, 64a/3, 188b/5, 211a/13, 213b/4, 219bb/3, 228b/3, 242a/4, 246a/15, 247a/9, 315b/14
[=13]

andyuḳ onun gibi, öyle (krş. **andayuḳ**)
a.281b/13
[=1]

aŋdur- hatırlatmak, andırmak
a.-alar 217b/7
a.-dı 235b/2, 238a/2
a.-maḳ 217a/9, 235a/12, 235a/13, 235a/14
a.-mış 217a/7, 217b/1
a.-ur 237b/11, 238a/13
[=11]

anı onu
a. 1ab/6, 1ab/7, 2b/10, 6a/4, 8ab/1, 8ab/7, 9a/11, 11a/2, 13a/7, 13b/12, 13b/13, 14a/2, 14a/7, 20a/1, 20a/6, 21b/9, 33b/12, 33b/13, 33b/15, 35a/12, 35a/14, 36a/12, 36b/4, 37a/10, 37a/14, 37b/15, 39a/2, 40a/13, 40a/13, 40a/14, 40a/14, 40a/15, 43a/4, 47b/5, 51a/7, 54a/10, 55bb/7, 56ab/6, 56ab/7, 63a/15, 64b/10, 77a/15, 77b/1, 77b/1, 79b/11, 84by/11, 86a/15, 86b/4, 87a/6, 89a/3, 89a/7, 95b/7, 103b/7, 107a/15, 111b/8, 112a/12, 112b/12, 112b/6, 113a/1, 113a/8, 116b/10, 118b/7, 118b/8, 120a/10, 120b/13, 120b/2, 120b/6, 121b/1, 121b/1, 124b/4, 125a/14, 127b/11, 131a/3, 131a/5, 131a/8, 133a/3, 131b/1, 136b/1, 136b/8, 136b/9, 137a/7, 139b/1, 140a/1, 143b/8, 144b/9, 144b/10, 147b/8, 149b/14, 151a/11, 153b/14, 155a/15, 159a/11, 159a/4, 159a/6, 159a/7, 160a/3, 160a/6, 160a/7, 160a/8, 162a/4, 163a/1, 168a/2, 168a/2, 168b/1, 168b/12, 168b/7, 168b/9, 169b/14, 169b/4, 170b/7, 173a/6, 174b/11, 175a/1, 175a/4, 179a/4, 188b/10, 188b/8, 190a/6, 190b/4, 190b/7, 192b/7, 193a/6, 194a/13, 195a/10, 195a/11, 195b/11, 195b/14, 196a/14, 196a/15, 196a/7, 196b/12, 196b/15, 197b/10, 198a/2, 200a/4, 201b/8, 203b/10, 204b/1, 206a/1, 206b/9, 207a/1, 207a/7, 207b/1, 208a/8, 209a/5, 210a/10, 211a/5, 211a/5, 212a/2, 212a/5, 213a/4, 214a/2, 216a/2, 216a/7, 216a/8, 217a/5, 218b/7, 219b/11, 222ab/13, 223a/7, 224a/1, 224ab/6, 224ab/10, 224bb/7, 224bb/8, 225b/12, 225bb/2, 225bb/3, 226a/10, 227ab/15, 228b/6, 229bb/14, 230ab/13, 230ab/9, 231b/10, 231bb/13, 232a/8, 232bb/6, 233a/10, 233a/12, 233a/15, 233b/1, 233bb/8, 234a/8, 234a/9, 235a/5, 235ab/7, 236a/13, 236a/14, 239ab/5, 239b/12, 239bb/6, 240bb/14, 241ab/11, 241ab/6, 241ab/6, 241ab/6, 242ab/12, 242ab/9,

242b/9, 242b/9, 244a/3, 245a/3, 245b/7, 246a/11, 247a/13, 247a/13, 247a/14, 252b/11, 253a/12, 254b/6, 257a/10, 257a/4, 258a/7, 260a/5, 262b/1, 272a/11, 274b/5, 274b/9, 274b/9, 276bb/3, 277ab/1, 277ab/5, 277b/13, 277b/2, 278bb/12, 279b/5, 280b/15, 280b/5, 282b/8, 282bb/13, 282bb/3, 282bb/6, 282bb/6, 284b/9, 285a/1, 285a/2, 286a/3, 286a/8, 288a/1, 288b/1, 290b/10, 290b/13, 291a/10, 291a/14, 292a/2, 293b/3, 295b/1, 299a/6, 299b/5, 300b/10, 300b/9, 302a/13, 302a/14, 302b/1, 302b/12, 302b/2, 302b/3, 303a/2, 305b/5, 306b/1, 306b/2, 306b/4, 306b/7, 307a/1, 308a/1, 308b/5, 308b/6, 308b/6, 308b/7, 309b/15, 313b/12, 313b/12, 313b/13, 313b/15, 313b/4, 314b/14, 314b/4, 319a/5, 319b/11, 324a/2, 324b/11
a.+kim 279bb/12
[=274]

anlar onlar
a. 6a/3, 20a/1, 50a/14, 56a/5, 60b/11, 60b/13, 60b/9, 61b/10, 61b/14, 62a/3, 69a/2, 70a/3, 75b/7, 75b/9, 93b/10, 96a/6, 96a/7, 96a/7, 107b/1, 107b/2, 168b/5, 170a/6, 201b/10, 220b/11, 307a/8
a. durur 75b/11, 168a/9, 170a/11, 260b/3, 260b/5, 260b/7
a.+a 96a/3, 174a/11
a.+dan 50a/4, 155a/11
a.+dur 169b/13
a.+ı (bel.) 174b/6, 195a/6
a.+kim 55bb/4, 61a/3, 61a/5, 166a/13, 166b/4
a.+uŋ 44a/8, 120a/11, 175a/12, 321a/13
[=47]

anuŋ onun
a. 2ab/3, 4b/1, 4b/1, 4b/1, 4b/12, 4b/13, 4b/15, 4b/2, 4b/2, 4b/3, 4b/4, 4b/6, 7bb/8, 9a/3, 11a/1, 11b/7, 17b/14, 17b/15, 18a/1, 18a/5, 19a/12, 19a/14, 19a/15, 20a/12, 20a/13, 21a/12, 21b/8, 22a/11, 22a/12, 23b/5, 24a/10, 26a/10, 28a/6, 29b/14, 29b/8, 30a/4, 34a/3, 34a/5, 34a/5, 34a/9, 34b/4, 35a/1, 35a/10, 35a/12, 35a/2, 35a/3, 35a/4, 36a/2, 37a/10, 37a/10, 37a/9, 38a/11, 38a/2, 38b/14, 39a/13, 39a/6, 42b/2, 42b/3, 43a/9, 45a/4, 45b/12, 45b/14, 45b/14, 45b/9, 49a/1, 49b/10, 51a/2, 51a/6, 51a/6, 51a/7, 51a/7, 51a/7, 51b/1, 54b/6, 55bb/6, 55bb/7, 56ab/10, 57a/13, 57a/15, 57b/2, 57b/7, 58a/13, 59a/11, 59b/11, 59b/12, 60a/2, 61a/12, 61a/13, 64b/14, 67a/7, 67a/9, 67a/9, 69b/14, 71a/15, 71b/1, 71b/13, 72a/12, 72a/13, 72a/13, 72a/14, 72a/14, 72b/1, 73b/14, 75a/11, 75a/12, 75a/13, 75a/6, 75a/7, 75a/9, 75ay/12, 75ay/17, 75b/1, 76a/4, 77a/4, 79a/12, 79a/13, 79a/15, 79b/1, 81a/9, 84b/4, 86a/11, 86a/6, 86a/8, 86b/1, 86b/12, 86b/4, 87b/6, 87b/6, 88a/2, 88a/3, 88a/3, 88b/14, 89a/15, 89b/5, 90a/11, 90a/5, 90b/8, 91a/1, 92b/11, 93a/1, 95b/15, 101a/3, 103b/12, 103b/3, 104a/9, 107a/12, 107a/15, 107a/3, 107a/4, 108a/9, 108b/7, 108b/8, 108b/14, 109a/4, 110b/15, 112b/12, 112b/9, 113b/7, 114a/11, 114a/8, 114a/9, 114b/11, 114b/14, 115b/12, 116a/12, 116a/3, 119b/4, 119b/8, 120a/13, 120a/14, 121a/10, 122a/10, 122a/9, 122b/3, 123a/11, 123a/14, 123a/14, 123b/14, 124a/3, 124a/6, 124b/3, 124b/5, 124b/7, 126a/10, 128a/11, 128a/13, 128a/13, 128b/7, 130a/1, 131a/14, 131b/11, 131b/7, 132a/15, 133a/13, 133a/14, 136b/9, 137a/13, 137b/10, 138b/11, 144a/15, 144b/2, 144b/4, 145a/3, 145b/15, 146a/4, 151a/8, 154a/10, 154a/11, 154a/11, 154a/12, 154a/13, 154a/13, 154a/14, 154a/15, 154a/15, 154a/2, 154a/2, 154a/3, 154a/4, 154a/4, 154a/5, 154a/6, 154a/6, 154a/6, 154a/7, 154a/7, 154a/7, 154a/8, 154a/8, 154a/8,

154a/9, 154a/9, 154a/9, 154a/9, 154b/1, 155a/10, 159a/7, 159a/7, 159b/1, 159b/7, 160a/15, 161b/7, 164a/10, 164a/12, 164a/9, 165a/10, 167b/15, 167b/15, 167b/15, 168a/1, 168a/11, 168a/14, 168a/5, 169a/7, 169b/15, 170b/10, 170b/12, 170b/14, 171a/11, 171a/12, 171a/12, 173b/11, 174a/2, 174a/3, 174b/13, 175a/4, 175a/9, 177b/8, 178b/14, 179a/3, 180b/4, 184a/13, 184a/15, 185a/1, 187b/12, 187b/13, 187b/15, 190a/13, 192b/10, 192b/6, 193a/13, 194b/2, 194b/3, 195a/12, 195a/14, 195b/15, 195b/2, 196a/10, 196a/15, 196a/6, 196a/8, 196b/1, 196b/5, 197a/5, 197b/9, 198a/8, 198a/9, 199b/7, 200a/14, 200b/3, 201a/12, 201a/13, 201a/14, 203a/4, 204a/11, 204a/12, 204a/3, 204a/8, 205b/2, 206b/1, 206b/10, 206b/12, 206b/14, 206b/6, 206b/7, 210b/10, 210b/7, 212a/12, 212b/13, 213a/5, 214a/1, 214a/14, 214b/2, 215b/3, 216a/9, 217a/1, 217a/14, 218b/1, 219a/8, 219ab/6, 221bb/4, 222bb/6, 224a/1, 224b/3, 224bb/12, 225a/1, 225ab/9, 226b/12, 228b/2, 230a/5, 230ab/11, 230ab/13, 230ab/14, 230ab/8, 230b/1, 230b/13, 231a/1, 231a/4, 231a/7, 231a/8, 231bb/14, 233ab/2, 232a/11, 232a/3, 232b/11, 232b/8, 232b/9, 232bb/8, 232bb/8, 232bb/9, 233a/4, 233a/6, 233b/1, 234ab/5, 234bb/10, 235a/4, 235bb/13, 236b/3, 238a/12, 238a/15, 238b/2, 238b/6, 239a/13, 239b/4, 239bb/11, 239bb/12, 239bb/14, 239bb/5, 239bb/9, 240ab/1, 240ab/3, 240ab/6, 240ab/6, 240ab/7, 240bb/15, 241ab/3, 242ab/12, 242ab/3, 242b/1, 242b/2, 242b/7, 243b/5, 243b/5, 246a/2, 249a/4, 249a/4, 249a/5, 249a/5, 249b/3, 249b/7, 250a/11, 252a/7, 252b/13, 252b/14, 252b/4, 256a/14, 256a/7, 257a/11, 257b/5, 258b/7, 259a/1, 259a/1, 259a/14, 260b/15, 262a/2, 262a/3, 262b/10, 264a/5, 264b/4, 264b/6, 264b/9, 268b/11, 268b/12, 269b/13, 269b/2, 270a/14, 272a/11, 272b/13, 273a/10, 274b/11, 274b/5, 275b/6, 276ab/11, 276ab/7, 277b/14, 278bb/9, 279ab/4, 279bb/2, 280a/5, 280ab/1, 280ab/15, 280ab/7, 280bb/11, 280bb/2, 281a/2, 281b/7, 281b/9, 281bb/1, 282a/5, 283bb/1, 283bb/3, 283bb/9, 284a/2, 284a/5, 285a/8, 285b/8, 287a/9, 287b/10, 287b/15, 290b/11, 290b/12, 292a/6, 293a/12, 293b/9, 294a/11, 294a/9, 295a/10, 295a/11, 295a/15, 296a/4, 296a/8, 297b/5, 298b/9, 299b/8, 300b/2, 301a/6, 301a/9, 302a/10, 302a/14, 302a/5, 302b/2, 302b/3, 303a/3, 303a/5, 305a/10, 305a/11, 305a/12, 306b/6, 307a/13, 307b/2, 310a/10, 310a/14, 311a/7, 311b/15, 311b/2, 312a/1, 312b/11, 312b/3, 312b/4, 314b/2, 315b/5, 315b/6, 316b/3, 316b/5, 317a/7, 317b/1, 317b/1, 319b/12, 319b/8, 319b/8, 322a/11, 323b/12, 325a/9

a. durur 275b/5, 301a/3

a.+dur 88a/2

a.+ıla 213a/15, 220ab/10, 220ab/11, 220ab/3, 220ab/5, 220ab/7, 220ab/8, 225bb/3, 229bb/15, 238bb/6, 241bb/1, 242ab/8, 280bb/5, 300b/14, 311a/5

a.+la 31a/13, 212a/12, 220ab/2, 246a/7, 279ab/5

[=508]

anuŋ-çun onun için (krş. **anuŋ-ıçun**)

a. 3b/6, 3b/7, 7a/1, 7a/12, 8a/7, 9a/6, 10a/1, 10a/8, 10b/3, 11a/11, 11b/9, 14a/15, 15a/2, 15b/1, 15b/14, 20a/7, 23b/4, 26a/14, 26b/15, 26b/6, 30b/1, 30b/4, 30b/6, 30b/7, 31b/15, 31b/2, 31b/4, 31b/6, 39a/11, 39a/3, 42b/5, 44b/12, 44b/3, 44b/9, 45a/4, 48a/15, 48b/4, 48b/5, 48b/7, 48b/8, 48b/9, 48b/10, 48b/12, 48b/14, 48b/15, 49b/4, 50a/3, 56a/8, 59a/5, 62a/6, 62a/7-8, 63a/11, 63b/12, 65b/3, 65b/8, 66a/9, 66b/9, 70a/7-8, 73a/2, 73a/8, 74b/10, 76a/3, 77a/3, 78b/8, 84a/3, 84a/5, 89b/11, 89b/15, 89b/7, 90b/14, 90b/5, 91a/4, 92a/9, 92a/10, 92a/11, 99b/5, 103b/1, 105a/6, 108a/4, 108b/9, 109a/15, 109a/8, 111b/12, 112a/15, 112b/2, 114a/10, 114b/12, 114b/14, 115a/3-4, 125b/12, 126b/3, 126b/3, 128b/6, 129b/2-

3, 131b/11, 131b/15, 131b/6, 132a/11, 136b/3, 141a/7, 141b/10, 141b/7, 142b/6, 143b/2, 143b/4, 144a/13, 145a/3, 145b/14, 147b/12, 155a/3, 156b/6, 156b/8, 157b/15, 158a/8, 159a/2, 161a/11, 165b/2, 165b/4, 167a/3, 167a/7, 173a/1, 173a/8, 173a/9, 174b/4, 175a/5, 177b/10, 177b/12, 178a/6, 180b/1, 183a/10, 189a/6, 192a/9, 197a/5, 202b/14, 213a/10, 215b/4, 215b/8, 216b/11, 216b/11, 216b/6, 217a/12, 217a/5, 219b/5, 219b/11-12, 220a/4, 220ab/5, 220ab/7, 220bb/4, 220bb/8, 222a/8, 223b/7, 226b/13, 227a/7, 227b/4-5, 228b/5, 230b/1, 235ab/14, 237a/8, 241bb/5, 249a/6, 252a/3, 252a/4, 255a/2, 255a/4, 255a/8, 255a/9, 257a/2, 261a/14, 262b/2, 262b/4, 262b/7, 263b/8, 264a/9, 268a/13, 268a/15, 268a/7, 270b/13, 270b/3, 270b/4, 271b/6, 273a/11, 273a/14, 277bb/1, 278a/3, 281b/8, 287a/12, 287b/15, 294b/12, 298a/6-7, 301b/12, 310a/7, 310a/9, 310b/13, 311a/2, 311a/4, 312b/1, 316a/13, 317a/15
a.durur 315b/1
a.+ki 220ab/10, 234bb/2
a.+kim 42a/15, 56ab/6, 184a/15, 219ab/15, 219bb/1, 220ab/2, 220ab/4, 222ab/10, 220ab/11, 220ab/15, 220ab/8, 222ab/1, 222bb/14, 232ab/3, 235ab/7, 239ab/8, 223bb/7, 224ab/1, 233bb/11, 234ab/5, 235ab/5, 236bb/4, 238bb/8, 239ab/2, 242ab/15, 242ab/11, 242bb/3, 278ab/7
[=178]

anuŋ-ıçun onun için (krş. **anuŋ-çun**)
a.55bb/7, 315b/11
a.+kim 262a/2
[=3]

Anuş (öz. is.) Hz. Adem'in torunu Şif'in oğlunun adı
A. 88b/11, 88b/11
[=2]

anuḳ hazır
a.+dur 24ay/6
[=1]

aŋıl yavaş
a. 118a/2, 118a/2
[=2]

aŋılcaḳ yavaşça
a. 279a/12
[=1]

aŋla- akıl erdirmek, anlamak
a.-dum 225b/3
a.-ġıl 70a/11
a.-madı 153b/9
a.-maz 28a/7
a.-yasın 205a/7
a.-yu 151a/12, 325a/9
[=7]

aŋlan- 1. anlaşılmak
a.-ası 199b/8
a.-maz 278bb/13

a.-ursavuz 199b/8

2. takdir olunmak
a.-u 202b/4
[=4]

aŋlat- bilgi vermek, anlatmak
a.-madılar 6a/5
a.-sa 6a/6, 6a/6
[=3]

aŋlıcaḳ yavaşça
a. 244b/11
[=1]

aŋsuz ansızın, birden
a. 7b/4, 201a/2, 270a/14
[=3]

aŋsuzın birdenbire, ansızın
a. 69b/8, 165b/11, 178a/12, 207a/10, 267b/6, 267b/7
a.+da 139a/1, 203a/5, 263b/12
[=8]

‘Anter (öz. is.) Hz. Ali zamanında yaşamış olan bir pehlivanın adı
‘A. 77a/1
[=1]

‘ār (Ar.) utanılacak şey, utanç
‘ā. 29b/10, 227a/15
‘ā. durur 188b/15
[=3]

ar- yorulmak, yorgun düşmek
a.-dılar 7bb/10
a.-dukların 205b/2
a.-madın 13a/4
a.-ınca 245a/8
[=4]

ara iki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, ara
a.+da 69b/13, 83b/11, 103b/2, 112b/14, 138a/7, 148a/7, 158b/3, 170a/14, 189a/11, 207a/11, 222b/3, 234a/13, 236bb/10, 270b/2, 273b/5, 273b/6, 291a/7, 306a/15, 317b/10
a.+dan 26b/3, 138a/9, 198b/13, 198b/14, 207a/11, 212b/6, 222a/12, 231a/2, 231a/5, 241ab/14, 246b/3, 277bb/13
a.+mda 34a/11, 35a/13, 290b/13, 309b/1
a.+mda durur 33b/12
a.+muzda 103a/13, 203a/3
a.+ŋuzda 60b/15, 258a/4
a.+sı 187b/2
a.+sında 10a/14, 10b/1, 13a/8, 17a/12, 25a/9, 30a/6, 30b/1, 33b/9, 88b/3, 90b/11, 90b/14, 91a/1, 100a/9, 110b/10, 133a/10, 133b/10, 139a/1, 146b/5, 147b/12,

155a/3, 179b/13, 183a/13, 189b/7, 191a/14, 193a/1, 193a/2, 198a/5, 200b/14, 261a/13, 276bb/4, 309a/15, 311b/1, 317b/14
a.+sındadur 91b/15
a.+sında durur 33b/10, 33b/13, 33b/15, 33b/9, 166a/1
a.+sından 123a/3, 318b/10
a.+sı-y-ıdı 13a/8
a.+ya 157b/4, 157b/7, 158a/10, 158a/13
[=87]

ara- birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak, aramak
a.-dı 201b/14
a.-ġıl 163a/13
a.-maŋuz 136a/5
[=3]

‘Arab (öz. is.) Orta Doğu ile Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse, Arap
‘A. dili 108a/2, 221ab/14, 229bb/10
‘A. dilince 241b/15, 241b/15
‘A. luġatı 13a/6, 22b/13, 22b/8, 58a/5
‘A. ulusı 73a/14
‘A. ve ‘Acem 123b/15, 123b/9, 124b/4, 249a/4, 255a/1, 266a/6, 276ab/6
‘A.+lar 149a/10, 212a/2, 212a/5, 229b/12, 254a/4
‘A.+larda 57a/9
‘Arab luġatı "Arap dili, Arapça"
‘Arab dili "Arap dili, Arapça"
[=22]

‘Arabca (Ar.+T.) Sami dilleri ailesine giren ve Arap ülkelerinde kullanılan dil, Arapça
a. 108a/2, 141a/8
[=2]

A‘rābī̄ (Ar.) Çöl Arapları
A. 226ab/1, 226ab/3, 226ab/7, 226ab/9, 226ab/10, 279b/2
A. durur 279a/14, 279a/6
A.+ye 226ab/13
A.+yi 226ab/14, 226ab/15,
[=11]

‘Arafāt (öz. is.) Mekke’nin 16 km. güney doğusunda hacıların arife günü toplandıkları yer
‘A. ṭaġı 274b/13
‘A.+a 126a/13, 105b/1
‘A.+da 241ab/10
‘Arafāt ṭaġı ‘Cebelü’r-Rahme, Rahmet Dağı’
[=4]

araṣāt (Ar.) kıyamet gününde bütün ölülerin dirilerek toplanacağı yer
a. 18b/7, 43a/9, 45a/13, 46a/4, 66a/3, 98ay/17, 104b/5, 112b/14, 122a/11, 124b/7, 176b/2, 191b/11, 210a/12, 280ab/11
[=14]

ārāyiş (Far.) süsleme, süsleyiş

a. 255b/8
[=1]

‘araż (Ar.) işaret, alamet
‘a. 228a/10
[=1]

ard arka
a. 280bb/12, 281bb/3
a.+ın 201b/14
a.+ına 251a/3
a.+ınca 26b/1, 117b/9, 136b/13, 184b/2, 184b/3, 231b/4, 233a/6, 251a/3, 295b/11, 318b/3
a.+larınca 125a/11
a.+uŋca 184b/4, 285a/3
[=17]

ardıra 1. sonra, arka
a.+dın 281bb/3

2. arkaya, arka tarafa
a. 263a/14
[=2]

‘arefe (Ar.) dinî bayramlardan bir önceki gün, ‘arife günü
‘a. 58a/3, 126a/15
‘a. güni 114a/1, 114a/2, 126a/13, 128a/13, 144b/7, 274b/14
[=8]

arġın gücü tükenmiş, yorulmuş, yorgun
a. 56b/2
[=1]

arġac dokuma tezgâhlarında ilmekten sonra enine geçirilen iplik; atkı
a. +ı (iy.) 206b/14
[=1]

arı temiz, pak
a. 25b/12, 62b/8, 94b/13, 95a/11, 95a/14, 95b/3, 109b/15, 114a/8, 119a/13, 119a/9, 123b/15, 167a/12, 183b/3, 188a/15, 189a/3, 192b/13, 192b/13, 192b/15, 192b/15, 193a/1, 194a/13, 194b/4, 196a/7, 204b/2, 234ab/10, 240ab/2
a.+dur 107b/13
[=27]

arıdıcu arıtma özelliği olan, temizleyici (su)
a.+ŋ 40b/2
[=1]

arılıḳ temizlik
a. 41a/13
a. durur 109b/14
a.+(ġ)ına 230b/13
a.+(ġ)ında 231a/1
a.+(ġ)uŋ 42a/2
[=5]

arın- temizlenmek
a.-a 311b/15
a.-maya 312a/1
a.-mış 63a/4, 63a/4
a.-sun 63a/1, 63a/2, 196a/8
a.-ur 117b/9, 312a/2, 312a/3
[=10]

arıḳ su yolu, su giden küçük kanal (krş. **arḳ**)
a.+(ġ)ı (bel.) 70a/14
a.+(ġ)uŋ 232bb/3
a. 87b/4
[=1]

arısız kirli, pis, temiz olmayan (krş. **arısuz**)
a. 193a/1
a.+ına 194a/15
[=1]

arısuz kirli, pis, temiz olmayan (krş. **arısız**)
a. 192b/13, 192b/13, 192b/15, 312a/1
[=5]

arısuzlıḳ kirli, pis, temiz olmama durumu
a.+dan 312a/2
[=1]

arış dokuma tezgâhında atılan boy ipliği, çözgü
a. +ı (iy.) 206b/14
[=1]

arış- yarışmak, iddiaya girmek
a.-ur 179b/2
[=1]

arıt- arıtmak, temizlemek (krş. **arut-**)
a.-(d)alar 217b/4
a.-(d)asın 63a/2, 63a/3
a.-(d)uŋ 42b/4, 42b/4
a.-(d)urlar 119b/3-4
a.-dı 122a/4, 122a/5
a.-dum 60b/12
a.-ġıl 24b/8, 24b/9
a.-maḳ 61b/5, 309a/1
a.-maḳ durur 311b/13
a.-sunlar 55bb/11
[=10]

ārī̄ (Far.) evet
ā. 254b/12
[=1]

ʻārif (Ar.) irfan sahibi
ʻā. 243ab/3

‘ā.+iseŋ 165b/12
‘ā.+ler 94a/5, 117a/10, 119a/8, 119a/9, 127a/1, 301b/11, 319a/15, 322b/14, 324a/2
‘ā.+lere 94a/10
[=12]

‘āriyet (Ar.) geçici, emanet
‘ā. durur 263b/2
[=1]

arḳ su yolu, su giden küçük kanal (krş. **arıḳ**)
a. 221b/15, 221b/15
a.+ını 70b/4
a.+lar 247b/11
[=4]

arḳa 1. ön karşıtı, arka
a.106a/5, 188b/14,
a. vėr- 307b/14
a.+ları 147a/3
a.+nda 241ab/15
a.+ŋa 249b/12
a.+sına 94b/13, 101a/5
a.+sında 267b/15
a.+sında 255b/5
a.+sında durur 264a/3
a.+sındaġı 264a/4

2. bel
a.+lara 224a/6
arḳa vėr- ‘dayanmak’
[=13]

arḳalaş- birbirine yardımcı olmak, yardımlaşmak
a.-uŋ 289a/15
[=1]

arkun yavaş
a. 232bb/10, 232bb/10
[=2]

arḳuncaḳ yavaşça
a. 230bb/15
[=1]

armaġan hediye
a. 239bb/13
a.+ın 136a/7
[=2]

arpa arpa
a. 223bb/3, 229ab/10, 229ab/9, 250a/3
[=4]

arslan 1. aslan

a. 255a/15

2. Hz. Ali'nin lakabı

a.+ı (iy.) (Tan͡grı a.) 4b/8

a.+ı (bel.) 153b/12

Tan͡grı arslanı 'Hz. Ali'

[=3]

arslanlayu aslan gibi

a. 254b/7

[=1]

'arş (Ar.) 1. gökyüzü

'a. 1ab/3, 46a/4, 66a/4, 75ay/11, 75ay/12, 75ay/13, 75ay/15, 75ay/4, 75ay/5, 78a/4, 87a/6, 106a/2, 116b/11, 117a/9, 118b/13, 119a/2, 119a/5, 140a/2, ('a. kürs) 153b/14, 168a/3, ('a. kürs) 168a/3, 180a/4, 210a/14, ('a. kürs) 232b/9, 236a/11, 240ab/4, 266a/9, ('a. kürs) 280b/1, 299b/4

'a.+a 46a/9, 186a/5, 236a/11, 244a/3, 269b/14

'a.+ı (bel.) 1bb/3, 41b/9, 199a/9, 232b/10, 242bb/10

'a.+um 210b/13, 302a/5

'arş kürs 'gökyüzü ve yeryüzü'

2. makam

'a.+ı (iy.) (Raḥmān 'a.) 37a/14, (Mevlā 'a.) 46a/7, (Melik 'a.) 67a/12

[=44]

arşun orta parmak ucundan dirseğe kadar olan uzaklığı esas alan eski uzunluk ölçüsü birimi yaklaşık 68 cm.

a. 88a/10

a. durur 313b/14

a.+dı 254b/10

[=3]

art- çoğalmak, artmak

a.-a 165b/4

a.-adır 141a/15

a.-an 257a/9

a.-ar 6a/6, 6a/7, 117b/15, 118a/5, 165b/4, 204a/7

a.-dı 200a/4, 257a/9

a.-maz 157a/1, 165b/4, 165b/4, 225b/15

[=15]

artuġraḳ daha fazla, daha çok (krş. **artuḳıraḳ**)

a.+(ġ)ıdı 220bb/8

a.+dur 75ay/1

[=2]

artuḳ fazla, çok, artık

a. 4b/6, 22b/4, 46a/1, 46a/1, 46a/13, 46a/15, 48b/6, 58b/10, 59b/11, 63b/12, 63b/13, 81b/12, 88a/14, 88a/15, 92b/7, 93a/5, 105a/11, 105a/14, 105b/1, 114b/11, 128b/13, 139b/11, 151a/15, 152b/6, 157a/10, 157a/13, 157a/13, 163a/15, 163b/2, 163b/3, 163b/4, 165b/2, 165b/7, 166a/10, 166a/11, 166a/13, 166a/8, 166b/9, 168b/10, 168b/12, 168b/7, 171a/13, 174a/11, 178a/1, 178a/2,

186b/6, 186b/6, 197b/9, 204b/13, 204b/14, 205b/14, 207b/10, 207b/9, 208a/3, 216a/5, 220bb/1, 227ab/15, 234ab/14, 236bb/15, 243b/10, 243b/9, 246a/1, 246b/3, 247b/8, 259a/7, 264a/6, 277a/4, 277ab/10, 301a/5, 305b/3, 306a/12, 308a/4, 317b/3
a. durur 38b/9, 90a/11, 114b/13, 114b/9
a.+(ġ)-ıçun 204b/12
a.+(ġ)-ıdı 220ab/10, 221bb/4
a.+dur 93b/1, 213b/13
a.+lar 262b/11
a.+udur 280b/14-15
[=84]

artuḳlıḳ daha çok olma durumu, çokluk
a.+(ġ)ın 282ab/14
a.+(ġ)uŋ 165b/7
a.+ın 232b/5
[=3]

artuḳıraḳ daha fazla, daha çok (krş. **artuġraḳ**)
a. +dur 93a/12
[=1]

artuḳsuz fazla olmayan, az (krş. **artuḳsız**)
a. 168b/15
[=1]

artuḳsız fazla olmayan, az (krş. **artuḳsuz**)
a. 62a/11
[=1]

artur- çoğaltmak, arttırmak
a.-a 319b/12
a.-alar 277b/11
a.-dum 204b/10
a.-duŋ 236b/6
a.-ġıl 191a/3, 305a/12, 305a/14, 305b/1, 305b/13, 306a/1
a.-maḳ 276bb/2
a.-maya 301a/11
a.-ur 48b/6, 282ab/12, 320a/14, 320a/15
a.-urvan 204b/12
[=17]

arturıcı fazlalaştıran, çoğaltan
a.+dur 87a/9
[=1]

aruḳ zayıf
a. 134a/7, 310b/10
a.+sın 310b/12
[=3]

arut- arıtmak, temizlemek (krş. **arıt-**)
a.-maġ-ıçun (ḫaṭālardan a.) 144b/14
[=1]

‘arż (Ar.) sunma, takdim etme
‘a. (‘a.-ı ḥāl) 3b/2
‘a. ḳıl- 25b/8, 75a/2, 75a/4, 97b/4, 224b/11, 243a/13
‘a.+a ḳıl- 96a/5, 96b/11, 166a/13, 166a/15, 215a/8, 215a/9, 232a/12, 232a/13, 277b/13, 277bb/9, 307a/15
‘arż ḳıl- ‘sunmak'
‘arża ḳıl- 'sunmak'
‘arż-ı ḥāl ėt- ‘durumu anlatmak’
[=18]

ārzū (Far.) istek, heves
ā. odı 190b/12, 238bb/7, 238bb/8, 238bb/8, 238bb/9
ā. ḳıl- 278ab/2
ā.+dan 140a/1, 207b/12, 267b/10-11
ā.+lar 69b/11-12
ā.+m 227ab/14, 227bb/4, 285b/12
ā.+ŋ 227ab/14
ā.+sı 36a/11, 95b/6, 225bb/14, 227ab/13, 227bb/3, 238bb/11, 238bb/11, 238bb/12, 238bb/13
ā.+sı durur 176b/6, 247b/13
ā.+sın 225ab/10, 225ab/13, 225ab/15, 225ab/15, 225bb/15, 226ab/1, 226ab/3, 227ab/10
ā.+sına 278ab/10
ā.+sından 239ab/10
ā.+sı-y-ıdı 239ab/9
ārzū odı ‘istek ateşi’
ārzū ḳıl- ‘istemek’
[=36]

ārzūla- (Far. + T.) bir şeyi elde etmek için şiddetli istek duymak, arzu etmek
ā.-dum 34a/14
ā.-madı 286b/7
ā.-maḳ 187a/15, 324a/2
ā.-masalar 70a/4
ā.-mış 112a/15
ā.-r 69b/11, 78b/2-3, 168a/2
ā.-rdı kim 239ab/12
ā.-r-ıdum 35a/12, 210a/5
ā.-rın 14a/3, 206a/15, 225ab/14
ā.-rlar 78b/1, 296b/14
ā.-rlardı 296a/7
ā.-rlar-ıdı 112a/7-8
ā.-rsa 14a/5, 267b/11
ā.-rsaŋ 13a/4, 14a/6
ā.-rsın 14a/3
ā.-rsız 45a/15, 70a/1
ā.-ruz 70a/2
ā.-salar 70a/3
ā.-yalar-ıdı 77b/15
ā.-yan 112a/14, 247b/12

ā.-yup 207a/2, 243b/7
[=33]

ārzūlacı (Far. + T.) istek duyan, arzulayan, arzulayıcı
ā.+lar 49bb/1
[=1]

ārzūlat- (Far. + T.) istetmek, arzulatmak
ā.-dum 250a/3
[=1]

ārzūmend (Far.) istekli
ā.+ler 206a/15
[=1]

aş- 1. bir nesneyi bir yere aşağı doğru sarkacak biçimde takmak
a.-dum 210b/3
a.-lar 46a/11

2. öldürmek maksadıyla asmak
a.-a 209b/15
[=3]

‘aṣā (Ar.) 1. Hz. Musa’nın elinde tuttuğu değnek, sopa
‘a. 90b/6, 126b/5, 242ab/15, 242bb/2, 242bb/4, 254a/15, 254b/4, 255b/6, 278bb/7
‘a.+ŋı 157b/7, 157b/12, 157b/14, 158a/5
‘a.+sı 90b/5, 90b/7, 168b/13, 169a/4, 242ab/14, 278bb/6
‘a.+sın 254b/5
‘a.+y-ıla 278bb/9
‘a.+yı 242bb/1

2. sopa
‘a.+sın 215a/4
[=23]

āsān (Far.) kolay
ā. ėt- 43a/7, 129a/7, 240ab/3
ā. 43a/13
āsān ėt- ‘bir işi kolaylaştırmak, kolay hâle getirmek’
āsān ḳıl-‘bir işi kolaylaştırmak, kolay hâle getirmek’
[=4]

āsār (Ar.) eserler, yapıtlar
ā.-ı deyyār 228a/6
[=1]

aṣḥāb (Ar.) Hz. Muhammed’i sağlığında gören, sohbetinde bulunan, Kur’an’ı ve İslâm’ı bizzat kendisinden öğrenen İslâm büyükleri
a.+ına 2ab/4
a.+ları 92a/13
[=2]

aṣḥābü’l-kehf (Ar.) Yedi Uyurlar
a. 8b/6, 256a/12

[=2]

aṣıl- asılmak
a.-urlar 265a/7
[=1]

āṣī̄ (Ar.) Allah'ın emir ve yasaklarına uygun davranmayan, isyankâr
ā. 28b/4, 28b/5, 73a/1, 93b/2, 117a/14, 117b/6, 207b/13, 220a/1, 227a/1, 242bb/15, 245a/8, 246a/2, 272a/9, 282a/3, 319b/15
ā. ol- 47a/14, 50a/3, 50a/4, 87a/1, 87b/1, 88a/9, 138b/2, 204b/7, 212a/12, 235b/6, 246a/3, 277bb/12, 295b/7
ā.+den 117b/7
ā.+ler 15b/4, 23a/2, 46a/8, 118a/11, 122a/8, 170a/8, 210a/13, 217a/3, 219b/12, 219b/6, 219b/7, 220a/7, 222a/2, 227b/11, 233ab/11, 250a/9, 266b/11, 269b/6, 280ab/12, 280ab/12, 298b/13, 308a/15, 321b/7, 322b/12
ā.+lerde 227a/5
ā.+lerden 187b/8
ā.+lerden durur 246a/7
ā.+lere 228b/14
ā.+leri 112b/14, 112b/15, 122a/14, 154b/9, 220a/2, 324b/10
ā.+ler-içün 122a/13
ā.+lerini 45a/9, 219b/4
āṣī̄ ol- "isyan etmek"
[=64]

āṣī̄lıḳ (Ar. + T.) isyankâr olma durumu, asilik
ā.+dan 222a/3
[=1]

aṣl (Ar.) temel, esas
a.+ı (iy.) 85a/12, 108b/9, 170a/12, 222ab/12, 226a/7, 232b/7, 232b/8, 275b/1, 309a/7
a.+ın 41b/15, 170a/11
a.+ında 220ab/11
a.+ından 214b/8
[=13]

aṣlın- sarılmak
a.-dı 208b/4
[=1]

aṣlī̄ (Ar.) temel olan, asli
a. durur 168a/13
a.+dür 170a/10
[=2]

aṣṣı yarar, fayda
a. 3a/8, 165a/7, 173a/11, 224ab/13, 224ab/13, 227ab/11, 264a/6, 268a/3, 295a/11, 306b/6
a. eyle- 224ab/13, 227b/4, 227b/5
a. ḳıl- 148a/3, 224ab/11, 224ab/14, 227ab/4
a.+sı 237bb/11

a.+y-ıla 226ab/12
aṣṣı eyle- ‘yarar sağlamak’
aṣṣı ḳıl- ‘yarar sağlamak’
[=19]

‘aselī (Ar.) eskiden Yahudilerin tanınmak için omuzlarına astıkları sarı kumaş parçası
‘a. 13b/7
[=1]

āsmān (Far.) gök, gökyüzü
ā. 235bb/15
[=1]

āsmāne (Far.) damın ortası
ā. 235bb/15
[=1]

aş yemek, yiyecek
a. 62a/7, 62b/13, 230bb/2, 230bb/3
a.+a 167b/11
a.+dan 45b/8
a.+ıçun 120a/1
[=7]

aş- 1. yükselmek
a.-a 167b/12
a.-mış 166a/9
2. aşmak
a.-ur 42b/8
[=3]

aşaġa aşağı (krş. **aşaḳ**)
a. 36b/14, 118b/5, 118b/7, 161a/14, 161b/5, 162b/7, 161b/7, 161b/8, 187b/1, 187b/2, 206b/5, 207a/4, 219ab/6, 219ab/7, 233a/15, 233b/3, 233b/5, 234a/12, 234a/12, 234a/14, 234a/15, 234a/8, 234b/12, 234b/13, 234b/7, 234b/7, 236ab/10, 236ab/7, 236ab/9, 241ab/13, 254b/10, 259a/5, 270a/2, 275b/2, 281ab/10, 297b/7, 313b/10
a. durur 219ab/6
[=38]

aşaḳ aşağı (krş. **aşaġa**)
a.+a 233a/14, 319b/7
a.+ası 319b/8
[=3]

āşakāre (< Far. āşikāre) gizlemeye gerek görmeden, açıkça (krş. **āşikār, āşikāre, āşkāre**)
a. 227bb/2
[=1]

aşaḳlıḳ alçak gönüllülük
a. 161a/11, 161a/12, 162b/2, 163b/10, 163b/9, 173a/1, 173a/2-3
a. bul- 162b/2
a. ḳıl- 162b/1, 170b/6, 171a/2-3, 171a/4, 171a/15, 172b/14, 172b/15

a.+(ġ)ı 163a/9
aşaḳlıḳ bul- ‘alçak gönüllülüğe sahip olmak’
aşaḳlıḳ ḳıl- ‘alçak gönüllülük göstermek’
[=16]

‘aşere ʿaşere (Ar.) onar onar, onar ayetlik bölüm olarak
‘a. 187a/8
[=1]

‘āşıḳ (Ar.) aşırı seven kimse, aşk ile müptela
‘ā. 244b/10
‘ā.+ısaŋ 202b/1
‘ā.+lar 6a/7, 102b/6, 222b/5, 298b/12
‘ā.+uŋ 323a/10
‘ā.+van 244b/5
[=8]

āşikār (Far.) gözle görülebilen, meydanda, açık (**aşakāre, āşikār, āşikāre**)
ā. 163b/7, 189b/1, 289b/1
ā. ḳıl- 39b/11, 123a/8, 315a/6
āşikār ḳıl- ‘ortaya çıkarmak’
[=3]

āşikāre (Far.) gözle görülebilen, meydanda, açık (krş. **aşakāre, āşikār, āşkāre**)
ā. 127b/9, 178a/7, 178a/7, 228ab/4, 238a/6
ā.+sin 87a/3
ā. ḳıl- 64b/9, 64b/13, 65a/2, 106a/12, 189a/10, 189a/10, 189a/11, 189b/1, 189b/2, 189b/14, 205a/7, 221a/1, 249a/3
āşikāre ḳıl- ‘ortaya çıkarmak’
[=19]

āşkāre (Far. gözle görülebilen, meydanda, açık (krş. **aşakāre, āşikāre**)
ā. 222bb/2, 222bb/3, 228bb/14
ā.+dür 235bb/14
ā.+nüŋ 222bb/8
[=5]

aşnuġı evvelki
a.34b/1
[=1]

āşinālıḳ (Far. + T.) tanışıklık
ā. 238a/1
[=1]

aşru aşırı, çok (krş. **aşuru**)
a. 277ab/8
[=1]

aşuru aşırı, çok (krş. **aşru**)
a. 36b/15, 169a/9
[=2]

‘āşūre (Ar.) muharrem ayının onuncu günü

‘ā. 141a/5, 141a/7, 141a/8, 141b/10, 141b/7, 143b/1, 143b/2, 143b/4, 144a/13, 145a/3, 145b/14
‘ā. gecesi 140b/9
‘ā.güni 140b/1, 140b/11, 140b/2, 140b/3, 140b/12, 140b/13, 140b/13, 140b/14, 140b/14, 140b/15, 140b/15, 146a/14, 141a/1, 141a/11, 141a/2, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/4, 144b/10, 146a/4, 146a/7, 146a/12, 146b/3
‘ā. orucı 143a/1, 143a/7, 146a/1,
[=40]

at **(I)** binek hayvan, at
a. 94b/13, 103b/12, 129b/10, 129b/7, 151a/12, 153a/3, 153a/4, 153a/5, 153a/7, 153a/8, 208b/2, 274a/3, 282a/2
a.-a (cānsuz a.)206b/8
a.+ların 152b/7-8
a.+dan 208a/14
a.+ı (bel.) 153a/3, 153b/1,
a.+ı (iy.) 179b/2, 257b/13
a.+ın 289a/15
a.+ına 107b/13
a.+ından 134a/2
a.+ınuŋ 113b/13, 317b/12
a.+lar 103b/6, 317b/14
a.+ların 122a/4
a.+uŋ 317b/14
cānsuz at ‘cenaze’
[=29]

at **(II)** şöhret, ün
a. +ı (bel.) 204a/1
[=1]

at- 1. bir yere doğru fırlatmak, atmak
a.-a 122a/15, 185a/11, 324b/10
a.-alar 45b/2
a.-alum 255b/15
a.-ar 45a/9, 84a/1, 84a/2, 242a/4, 324b/10
a.-ar-ıdı 230ab/12
a.-arlar 277ab/3
a.-ayın 152a/5
a.-dı 137a/8, 200a/10, 201a/6, 201b/1, 297b/7
a.-dılar 137b/7
a.-ġıl 255b/14
a.-ma 170a/4
a.-maḳ 83b/15, 83b/15
a.-sa 200a/12

2. bir yöne doğru fırlatmak
a.-dı (aşaġa a.) 297b/7
a.-uŋ (ilerü a.) 256a/2
[=26]

ata baba, büyük baba, ata

a. 61b/15, 99a/10, 135b/14, 135b/15, 136a/11, 136a/12, 136a/2, 137b/3, 137b/6, 138a/4, 138b/2, 138b/6, 138b/9, 148a/5, 152a/10, 152b/8, 176b/15, 204b/3, 208b/10, 213b/11, 213b/13, 215b/13, 216a/12, 216a/3, 240ab/9, 272a/13, 289b/2, 289b/3, 307b/10
a.+dan 88b/10, 273a/6
a.+lar 47a/12, 202b/15
a.+ları 129b/4, 129b/7, 149b/2, 286a/13
a.+ların 150b/6
a.+larumuz 112a/5
a.+m 111a/8, 111b/14, 148a/15, 209a/2
a.+m durur 208b/1, 285b/11
a.+ma 7bb/14, 221ab/10, 221ab/7, 286b/6
a.+mdan 93by/17, 111a/9, 225bb/2, 296b/5
a.+mı 111a/12, 205b/14, 211a/11, 211a/11, 211a/12
a.+muz 112a/6, 137a/5, 259a/5, 288a/2
a.+muza 259a/5
a.+muz-ıla 72a/1
a.+ŋ 41b/3, 111a/15, 148a/6, 208b/8 , 213a/2, 218a/5, 218a/6, 218a/8, 230bb/15
a.+ŋa 134b/11, 190a/9, 221ab/9
a.+ŋdan 225bb/1
a.+ŋdurur 208b/1
a.+ŋı 213b/11
a.+ŋuz 108b/10, 108b/10, 108b/9, 108b/9, 197b/15, 233ab/1
a.+ŋuzı 231bb/1
a.+ŋvan 208b/8
a.+sı 40a/10, 40a/8, 79b/10, 79b/12, 131a/10, 131a/8, 131b/1, 134a/12, 136b/1, 136b/1, 136b/3, 137b/11, 137b/13, 137b/14, 141a/12, 148a/5, 148a/6, 148a/13, 152a/2, 190a/15, 197a/9, 208b/3, 210b/9, 212b/9, 213b/13, 213b/9, 223a/5, 240ab/15, 279bb/12, 286a/10, 286a/14
a.+sın 208a/13, 213b/13
a.+sına 93by/14, 135b/3, 136b/6, 141a/12, 141a/14, 148a/14, 148a/5, 205a/1, 205a/4, 208a/12, 208a/14, 208a/3, 215b/12, 215b/9
a.+ya 71b/3
a.+y-ıçun 240ab/10
[=136]

atalı atası, babası olan
a. 111a/12
[=1]

atalıḳ ata, baba olma durumu
a. (a. mihri) 138a/5, 138a/6, 138a/8
[=3]

atasuz atasız, yetim
a. 90b/15
a.+lar 233ab/1
[=2]

ʻaṭā (Ar.) bağış, ihsan
ʻa. 19b/1, 187b/7

‘a.+ma 75b/2
‘a.+sı 26b/8
‘a.+sı durur 176a/9
‘a.+yı 227a/10
‘a.bul- 66b/5
‘a.ḳıl- 221b/3
‘a.vėr- 221b/11, 227ab/9, 248b/1
[=11]

‘aṭf (Ar.) bağlama, ekleme
‘a. 221a/9
‘a. durur 221a/7
‘a. ėd- 221a/6
[=3]

atlandur- ata bindirmek
a.-dı 149a/8
[=1]

aṭlas (Ar.) yüzü ipek, altı pamuklu kıymetli bir kumaş cinsi
a. 218a/14
[=1]

atlu ata binmiş olan, atlı
a. 220bb/13, 232ab/8, 255b/1
a.+lardı 96a/3
a.+ŋ 305b/2
a.+sı 255b/7
[=6]

‘aṭṭār (Ar.) güzel koku, kokulu şeyler ve iğne iplik satan kimse; aktar
‘a. 23a/13, 23a/15
[=2]

atıl- atma işine konu olmak, atılmak
a.-mış 211b/15
[=1]

‘āṭır (< Ar.) güzel kokulu
‘ā. ḳıl- 96a/15
‘āṭır ḳıl- ‘gönlü güzel kılmak’
[=1]

‘atīt (Ar.) hazır, hazırlanmış
‘a. 247b/14
[=1]

av yabani hayvanları avlama işi
a. avla- 201b/5, 201b/7
av avla- ‘avı yakalamak, avı vurmak’
[=1]

avādanlıḳ (Far. + T.) mücevherler, takılar
a.+(ġ)a 205a/10

a. 205a/11
[=2]

a‘vān (Ar.) yardımcı
a.+ları 298b/6
[=1]

āvāre (Far.) perişan
ā. ol- 254a/13
[=1]

āvāz (Far.) bağırma, feryat
ā. 239bb/10
[=1]

āvāze (Far.) ses
ā. 125by/10
[=1]

avın- teselli olmak
a.-sunlar 297a/1
[=1]

avındur- teselli etmek
a.-ġıl 113a/9
[=1]

avıt- teselli etmek
a.-ġıl 225bb/3
[=1]

avla- yakalamak, avı vurmak
a.-maġa (av a.) 201b/5
a.-mağı (av a.) 201b/7
av avla- ‘avı yakalamak, avı vurmak’
[=2]

‘avrat (Ar.) kadın, eş
‘a. 17b/15, 34a/8, 38b/12, 98b/9, 99a/13, 156b/11, 160b/1, 172b/13, 172b/13, 172b/7, 172b/8, 190a/13, 214a/1, 214a/13, 214a/3, 214a/6, 214a/7, 214b/15, 214b/3, 215a/10, 215a/13, 215a/2, 215a/9, 221bb/6, 222ab/1, 222ab/2, 222ab/6, 234ab/9, 236b/12, 236b/13, 237a/12, 237a/15, 237a/6, 237a/6, 237b/1, 237b/3, 237b/3, 237b/6, 237b/6, 237b/8, 251a/4, 288b/2, 311a/8, 317a/2, 317a/5
‘a. ıçun 215a/1
‘a.+a 83b/5, 83b/8, 159b/3, 214a/3, 214b/13, 215a/14, 221bb/15, 221bb/15, 222ab/6, 222ab/7
‘a.+dan 90b/14-15, 100a/10, 114b/10, 221bb/13
‘a.+dur 234ab/12
‘a.+ı (iy.) 159b/1, 213b/3, 215a/11
‘a.+ı (bel.) 160a/11, 223b/13, 306a/5
‘a.+ına 98b/8, 156b/10, 213b/3, 214a/10
‘a.+lar 57a/1, 56b/15, 99a/10, 171a/9, 254a/10, 271b/7, 297a/10, 309b/9
‘a.+lara 101a/8, 171a/14, 282a/10, 289b/5
‘a.+lardan 171a/15, 271b/6

‘a.+ları 47a/3, 171b/1, 276bb/8
‘a.+larından 47a/12
‘a.+laruŋ 172b/9
‘a.+laruŋa 171a/1
‘a.+laruŋuz 208b/12
‘a.+laruŋuza 83a/13
‘a.+um 231a/15
‘a.+um-çun 159b/5-6
‘a.+uŋ 127a/15, 160b/1, 224b/13, 237a/1, 268a/5
‘a.+uŋuza 83a/7
[=101]

‘avratlıḳ (Ar. + T.) kadınlık, zevcelik
‘a.+(ġ)a 250b/12-13
[=1]

avuc elin parmak uçlarıyla bilek arasındaki iç bölümü, avuç
a. 166a/8, 226a/3, 245b/10, 256a/9
a.+dan 166a/11
a.+ları 169a/14
a.+ın 117b/14, 117b/14, 117b/14, 117b/15, 118a/2, 118a/2, 118a/5
a.+ına 118a/3
a.+ında 117b/12, 117b/12
a.+ını 117b/13, 118a/3
[=18]

ay 1. Dünyanın uydusu olan bir gök cismi, ay
a. (a. ı gün) 1ab/1, (a. u gün) 47a/5, (a. gün) 212b/15, (a. gün) 213a/1, (a. gün) 228a/8, (a. u gün) 235ab/3, (a. gün) 266b/10, (a. u gün) 276bb/3
a.+ı (bel.) 179b/9

2. yılın on iki bölümünden her biri
a. 15a/2, 15b/8, 19a/7, 22b/3, 24b/10, 26a/3, 28a/13, 28a/14, 28b/8, 29a/13, 30a/10, 30b/1, 30b/1, 31b/11, 31b/13, 31b/15, 31b/9, 32a/1, 56ab/6, 56ab/8, 57a/11, 57a/12, 57b/12, 57b/14, 57b/4, 57b/9, 58a/1, 59b/4, 61a/12, 61a/13, 61a/14, 61a/15, 61a/4, 61b/1, 63a/11, 63a/11, 63a/12, 63a/13, 63b/15, 64a/1, 64a/11, 64a/6, 64b/13, 64b/4, 64b/7, 65a/13, 65a/15, 65a/6, 65b/1, 65b/12, 65b/12, 65b/15, 65b/2, 65b/3, 65b/9, 66b/7, 67a/12, 70a/4, 73a/4, 73a/8, 73b/10, 75b/1, 75b/1, 78a/1, 78a/13, 78b/10, 78b/11, 78b/11, 78b/12, 78b/13, 78b/13, 78b/14, 78b/15, 78b/8, 78b/9, 78b/9, 79a/10, 80a/1, 80a/11, 80a/11, 80a/7, 81a/8, 82a/15, 84a/1, 84a/6, 84a/7, 84b/8, 85b/2, 85b/3, 85b/6, 89a/4, 92b/1, 92b/6, 102a/11, 102a/12, 102b/13, 102b/4, 103a/1, 103a/2, 103a/4, 103a/5, 103a/6, 103a/6, 103a/7, 103a/8, 107a/3, 109a/6, 112a/1, 126b/15, 147b/4, 171a/7, 180a/3, 211b/1, 236bb/13, 236bb/14, 236bb/14, 236bb/14, 240bb/6, 247b/11, 264b/8, 267a/1
a. durur 26b/11, 30a/11, 30a/12, 64a/3, 80a/1, 80a/10, 80a/11, 80a/12, 80a/13, 80a/14, 80a/15, 80a/15, 80a/2, 80a/3, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/5, 80a/6, 80a/7, 80a/8, 80a/9, 80b/1, 85b/2
a.+a 22b/7, 25b/2, 57a/13, 57b/1, 57b/13, 57b/5, 57b/8, 57b/10, 57b/15, 58a/2, 65a/7, 83b/12, 84a/3, 84a/4, 84b/4

a.+da 29a/14, 30a/11, 32b/8, 55bb/10, 55bb/10, 55bb/11, 55bb/11, 55bb/12, 55bb/12, 55bb/13, 55bb/14, 55bb/15, 62a/15, 64a/6, 64a/8, 66a/10, 66a/11, 66a/11, 66b/7, 66b/8, 67a/1, 67a/1, 74a/4, 74a/7, 76b/9, 77a/12, 77a/6, 80a/4, 82a/15, 84b/14, 85b/8
a.+dan 26b/14, 30b/5, 63a/9, 64b/5, 64b/8, 80a/9, 80b/1, 89a/10, 90a/13, 91a/5, 91a/7, 93a/3
a.+dur 22b/10, 22b/7, 57a/11
a.+ı (bel.) 15a/12, 46a/6, 46a/7, 58a/2, 59a/8, 59b/2, 64a/4, 70a/10, 70a/8, 70b/3, 70b/6, 72b/6, 73a/7, 74b/4, 75a/2, 77b/14, 77b/15, 78a/2, 78a/3, 78a/9, 78b/1, 79b/7, 80b/9, 83a/13, 83a/7, 83b/11, 94a/13, 98b/10, 103a/14, 106a/11, 144a/14, 240bb/5, 296b/10
a.+ı (iy.) 15a/6, 15a/7, 15by/16, 15by/16, 15by/16, 15b/12, 16b/5, 19a/14, 18b/10, 19a/13, 20a/10, 20a/11, 20a/14, 20a/14, 20a/14, 21a/1, 21a/6, 22a/9, 22a/10, 22b/10, 22b/12, 22b/2, 23a/3, 23b/10, 23b/13, 24b/4, 24a/11, 26a/14, 26a/15, 26a/2, 26a/7, 26a/11, 26a/15, 26a/8, 26b/1, 26b/15, 27b/5, 28a/15, 28b/10, 28b/15, 28b/6, 28b/7, 29a/1, 29a/3, 29a/12, 29a/12, 30a/1, 30b/5, 31a/5, 31a/10, 31a/11, 31a/13, 31a/14, 31a/15, 31a/5, 31a/6, 31a/9, 31b/11, 31b/15, 31b/3, 31b/4, 31b/5, 32a/15, 32b/7, 32b/7, 32b/8, 33a/10, 33a/10, 33a/10, 33a/2, 33a/3, 33a/4, 33a/5, 33a/6, 35b/2, 35b/8, 35b/8, 35b/9, 36a/4, 36a/8, 37a/4, 38b/10, 38b/8, 38b/9, 39a/11, 39a/5, 39a/7, 42b/7, 42b/7, 43b/4, 45b/10, 45b/13, 45b/8, 53b/2, 55bb/15, 55bb/3, 56ab/1, 57a/6, 57a/8, 58b/15, 59a/9, 59b/1, 59b/3, 63a/9, 63b/2, 64a/14, 64b/2, 65a/11, 66b/2, 70a/3, 70b/15, 72b/8, 73a/2, 75a/4, 78b/2, 78b/4, 79b/1, 79b/7, 79b/14, 82b/6, 83b/15, 83b/15, 84a/3, 84a/4, 92a/15, 203b/15, 221b/4, 236ab/2,
a.+ı durur 27a/10, 27b/7, 29a/12, 30b/1, 30b/7, 31a/4, 31b/15, 31b/9, 31b/11, 33a/10, 35b/8, 35b/8, 35b/9, 39a/12, 45b/9, 58a/14, 58a/15, 58a/15, 73b/15, 73b/15, 73b/15, 73b/15, 73b/4, 74a/1, 74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/4, 74a/6, 74a/7, 79b/15, 85b/2, 144a/15, 144b/2, 144b/4
a.+ıdur 14a/15, 15a/2, 26a/10, 26a/7, 26b/15, 27a/8, 28b/3, 29a/1, 30a/1, 30b/6, 31a/6
a.+ıla 236ab/4
a.+ımuŋ 20a/2
a.+ın 27a/14, 30b/10, 30b/8, 30b/9, 39a/5, 43a/6, 55bb/3, 58b/1, 58b/3, 59a/4, 59a/7, 64b/1, 72b/5, 88b/14, 99b/1, 144b/1, 144b/3
a.+ına 21b/3, 22a/15, 25b/2, 25b/3, 25b/3, 30b/3, 30b/4, 30b/5, 30b/6, 55bb/3, 55bb/7, 55bb/8, 56ab/6, 59a/9, 70b/8, 103a/15, 103b/2
a.+ında 21a/2, 21a/7, 21a/8, 23a/2, 23a/5, 23b/8, 24a/1, 24a/8, 25a/1, 30a/3, 32b/14, 32b/15, 32b/15, 32b/8, 32b/9, 33a/13, 33a/2, 33b/11, 33b/12, 33b/14, 33b/4, 35b/10, 35b/10, 35b/11, 35b/12, 35b/12, 35b/13, 36a/3, 37a/14, 38b/8, 39a/13, 43a/3, 45a/5, 58a/11, 58a/12, 58a/13, 59a/10, 59a/14, 59a/5, 59b/9, 62b/6, 63b/4, 65a/3, 66a/15, 66b/1, 67b/2, 69b/2, 70a/2, 71a/13, 74a/12, 74b/15, 74b/9, 85a/12
a.+ından 22b/6, 74b/10, 80b/14, 140a/14
a.+ını 21b/14, 23a/12, 42a/14, 43a/15, 58b/2, 99a/9
a.+ınuŋ 16a/8, 17a/11, 18b/3, 20a/8, 20a/9, 25b/1, 37b/13, 38a/10, 53b/5, 54b/2, 54b/13, 72b/2, 74a/11, 78a/4, 78a/9, 79a/14, 85a/15, 86a/6, 98b/12, 98b/14, 99a/8, 100a/4, 102a/8, 116a/9, 123b/8, 143b/3, 147a/1, 230bb/13, 233ab/4, 271b/9, 278b/8

a.+lar 22a/9, 25a/13, 25a/15, 26b/6, 27b/7, 28b/9, 30a/13, 39a/4, 39a/4, 39a/7, 57a/13, 57a/15, 57b/2, 57b/6, 73b/3, 73b/4, 144b/1, 144b/2, 144b/4, 146a/4
a.+lara 57b/3
a.+larda 19a/13, 19a/7, 27a/8, 27a/9, 42a/11, 55bb/10, 55bb/12, 55bb/13, 55bb/9, 59b/1, 74b/10, 75a/1, 75b/1, 79a/10, 107a/3
a.+lardan 38b/8-9, 39a/5, 64a/12, 78b/15, 78b/4, 78b/8, 79b/1, 144b/5
a.+ları 39a/4, 39a/5, 80b/14
a.+larında 81a/8
a.+um 21a/10, 31a/3, 32a/11, 55bb/2, 58b/13, 85b/9
a.+um durur 14a/15, 33a/10
a.+uma 20a/8
a.+umda 59a/13
a.+umdur 22a/10, 32a/10
a.+umı 31a/3
a.+uŋ 27a/4, 32a/14, 77a/1, 85b/4, 98ay/16, 141a/7
a.+uŋ durur 32a/12
a.+uŋda 59a/12
a.+uŋuz 32b/3
a.+uŋuz durur 32a/15
a.+uŋuzda 32b/1
ay ı gün
atmaḳ ayı
biçmek ayı
Çalab ayı
ekmek ayı
istiġfār ayı
Ḳur‘ān oḳumaḳ ayı
oruc ayı
ramażān ayı
receb ayı
ṣalāvāt ayı
ṣuvarmaḳ ayı
ṣovuḳlıḳ ayı
ṣa‘bān ayı
şehrü’l-ḥac ayı
ṭā‘at ayı
tevbe ayı
[=627]

aya avuç içi
a.+sı 240bb/8
a.+sın 293b/11
a.+sına 293b/10
a.+sında 293b/12
[=4]

‘ayā (Ar.) çaresiz
‘a.+larından 47a/12
[=1]

ʿayāl (Ar.) kadın, eş

a.+i (bel.) (ehl ü ʻa.) 127a/15
a.+in (ehl ü ʻa.) 146a/6
a.+inüŋ 147b/13
ehl ü ʻayāl "aile, çoluk çocuk"
[=3]

ayaḳ bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü, ayak
a. 15b/5, 54b/9, 56b/15, 57a/1, 71a/15, 100a/2, 127b/8, (a. götür-) 202b/8, 210a/14, 211a/2, 221a/14, 233bb/3, 253a/8, 266b/7, 270a/12, 270a/13, 270b/1
a.+(ġ)ı 36a/12, 51a/2, 51a/3, 51a/5, 71b/13, 96a/5, 136a/13, 170b/7, 196a/13, 240ab/5, 250a/7, 304b/12
a.+da 211a/4, 274a/4
a.+dan 50b/11
a.+dur 233ab/15
a.+(ġ)ın 106b/2, 123b/5, 138b/12, 138b/8, 138b/9, 229a/14, 232b/13, 233b/10, 233b/12, 233b/7, 234a/5, 234a/6, 238ab/4, 254a/5, 324b/4, 324b/8
a.+(ġ)ın durur 239a/5
a.+(ġ)ına 171a/12, 233b/3, 252b/4
a.+(ġ)ından 235b/3
a.+(ġ)ınuŋ 171a/12
a.+(ġ)um 96a/9, 138a/15, 138b/1, 293a/3
a.+(ġ)umı 138b/9
a.+(ġ)uŋ 226b/10
a.+(ġ)uŋa 216a/9, 218b/4
a.+(ġ)uŋdan 293a/2
a.+ı (iy.) 281a/13
a.+ın 187a/6, 277a/7
a.+ına 255b/6, 272b/7, 281ab/1
a.+lar 46b/11, 102b/6, 293a/4
a.+ları 96a/2, 127a/2, 272b/9
a.+larındaki 256a/11
[=77]

ayaḳlu ayağı olan
a.+lardı 96a/8
[=1]

ayaḳsız ayağı olmayan
a. ol- 196a/14
[=1]

ʻayb (Ar.) kusur, eksiklik, ayıp (krş. **ʻayıb**)
ʻa. 227a/5
ʻa.+ı (iy.) 43a/14, 156b/8
ʻa.+ın 51a/7, 118a/11
ʻa.+ından 27b/2
ʻa.+ıŋa 325a/11
ʻa.+laruŋı 21a/14
ʻa.+uŋ 28b/11, 228a/1
ʻa.+uŋdan 223b/7
ʻa.+uŋuz 28b/10

[=12]

‘ayblu (Ar. + T.) kusurlu, eksik, ayıplı (krş. **‘ayıblu**)
‘a.+lar 27a/10
‘a.+ları 27b/1
‘a.+sı 27a/7
‘a.+sın 27a/4, 27a/5
‘a.+sını 27a/3
‘a.+y-ıdı 27a/11
[=7]

aydın aydın, aydınlık
a. 276b/12
a. ol- 123b/5
aydın ol- ‘aydınlanmak’
[=2]

aydınlıḳ aydın olma, aydınlık
a.+(ġ)ı (iy.) (ṣubḥ a.) 116b/13
a. 144b/6, 220b/3
[=3]

āyet (Ar.) Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri
ā. 5a/14, 6b/15, 37b/1, 44b/6, 45a/1, 50ab/5, 51a/11, 64b/6, 74b/15, 74b/5, 74b/5, 93a/3, 156a/12, 156a/13, 158b/5, 160b/8, 168b/4, 172b/4, 177b/13, 177b/15, 183b/15, 183b/2, 183b/9, 187a/10, 187a/2, 187a/3, 187a/7, 187a/7, 191a/14, 205a/5, 205a/7, 209a/6, 209a/6, 211a/9, 217b/13, 218b/15, 219ab/8, 219b/15, 219bb/6, 227bb/13, 229ab/1, 229ab/10, 229ab/2, 229ab/3, 232a/3, 238bb/9, 240a/1, 249a/1, 249a/14, 252b/11, 254b/15, 257b/11, 260a/5, 274b/14, 275a/1, 275a/8, 275b/10, 275b/8, 275b/9, 276a/3, 276a/4, 276a/5, 291a/4, 306b/11, 306b/13, 307a/1, 307a/3, 307a/5, 307a/5, 322b/10, 322b/14, 322b/6
ā.+degin 230bb/2
ā.+dür 230bb/2, 232ab/1, 268a/9
ā.+e 5a/10, 67b/2, 205a/5, 258b/6, 283ab/15, 322b/6, 322b/7, 322b/9, 322b/9, 322b/11, 322b/12, 322b/13
ā.+i (bel.) 39a/13, 53b/7, 171b/12, 198a/4, 198a/5, 209a/13, 209a/7, 214b/11, 222bb/6, 227bb/15, 227bb/6, 227bb/7, 229ab/2, 230b/9, 232a/2, 283bb/5, 291a/3, 306a/10, 306b/10, 306b/10, 306b/15, 306b/8, 307a/11, 307a/11
ā.+i (iy.) (raḥmet ā.)121a/7, (‘aẕāb ā.) 121a/7, (ṣadaḳa ā.) 228a/1
ā.+idi 37b/3
ā.+ile 229ab/10
ā.+in 121a/11, 121a/11, 198b/5
ā.+ler 132b/15
ā.+lerdür 4b/13
ā.+leri 230bb/2
ā.+üŋ 91b/8
ā. durur 37b/4, 37b/5, 156b/1, 230bb/3, 231bb/14
ā.+ler 4b/11, 4b/12
‘aẕāb āyeti
raḥmet āyeti
ṣadaḳa āyeti

[=131]

‘āyete’l-kürsi (Ar.) Bakara suresinin 255. ayeti
‘Ā. 73b/3
[=1]

ayġud karşılık, mükâfat
a. ḳıl- 115a/8
ayġud ḳıl- ‘mükâfatlandırmak’
[=1]

‘ayıb (Ar. ‘ayb) kusur, eksiklik, ayıp (krş. **‘ayb**)
‘a.+ları 3b/2, 136by/14, 136by/15, 320a/5
[=4]

ayıbla- (Ar. + T.) ayıp olduğunu belirtmek, ayıplamak
‘a.-duŋuz 184b/15
‘a.-rduŋuz 187a/1
[=2]

‘ayıblu (Ar. + T.) aybı olan, ayıplı (krş. **‘ayblu**)
‘a. durur 26b/12, 26b/13, 26b/14, 27a/1, 27a/2
‘a. ol- 26b/14, 27a/3
‘a.+sı 27a/8
‘ayıblı ol- ‘kusurlu olmak’
[=8]

ayıbsuz (Ar. + T.) ayıbı olmayan, ayıpsız
‘a. ol- 169a/2
‘ayıbsuz ol- ‘kusursuz olmak’
[=1]

ayıl- baygınlıktan kurtulmak
a.-dum 238bb/1
a.-mayınca 238ab/15
a.-ur 167a/8
[=3]

ayıḳ aklı başında, baygın olmayan
a. ol- 160b/15, 166b/15
ayıḳ ol- ‘uyanık bulunmak’
[=2]

ayır- ilgili iki şeyi birbirinden uzaklaştırmak, ayırmak
a.-dı 200b/12, 200b/9, 272a/11, 272a/12, 272a/12, 272a/13, 272a/13, 272a/14, 272a/15, 272a/15
a.-duġuŋ 134b/8
a.-duŋ 235b/9, 235b/9
a.-ısar 134b/8
a.-maġa 272b/2
a.-maġıl 3a/3
a.-maḳ 189a/8
a.-ur 242a/13, 242a/14, 246b/6, 284b/14
a.-uram 212a/11

[=22]

ayırtlan- temizlenmek
a.-maḳ 49bb/8
[=1]

ayıt- söylemek (krş. **ayt-, eyt-**)
a.311b/8
[=1]

ʻĀyişe (öz. is.) Hz. Muhammed'in eşlerinden birinin adı
ʻĀ. 56b/14, 111a/15, 191b/14, 192a/1, 192a/2, 197a/11, 197a/9, 224b/4, 224b/5, 224b/5, 276a/12, 279a/13, 279a/14
ʻĀ.+sin 186b/9-10
ʻĀ.+den 276a/12
ʻĀ.+yi 61b/15
[=16]

ʻ**Āyişe-yi ṣıddıka** (öz. is.) Hz. Ayşe'nin lakabı
ʻĀ. 190a/14, 191b/11, 84by/11, 111b/14, 111b/5, 112a/6, 128b/9, 276a/14, 278b/7, 278b/9, 279a/5, 323b/7, 56b/12
[=13]

aylaḳ işsiz güçsüz, boş gezen
a. 224b/3, 230bb/15, 244a/14, 246b/6, 265a/1, 273a/2, 284a/15
a. durur 225bb/3
[=8]

aylıḳ belirli aydan beri var olan
a. 122b/15, 123a/3, 134a/5, 212a/1
[=4]

ʻayn (I) Arap alfabesinin yirmi birinci harfi
ʻa. 8ab/5, 8ab/5, 43b/2, 87b/7
[=4]

ʻayn (II) pınar, çeşme
ʻa.+ı (bel.) 227a/4, 227a/5
[=2]

ʻayniyet (< Ar. ʿayniyyet) aynılık, tıpkılık
ʻa.+üm 252b/7
[=1]

ʻAys (öz. is.) Hz. Yakup peygamberin ikiz kardeşinin adı
ʻA.+dan 225ab/5
[=1]

ayrıl- birlik veya bütünden kopmak, uzaklaşmak, ayrılmak (krş. **ayrul-**)
a.-a 8bb/1, 235a/3, 291a/1
a.-an 50b/15, 50b/15, 51a/1, 51a/1, 51a/2, 51a/3, 51a/4, 51a/4, 51a/5, 51a/5, 51a/5, 51a/5, 270b/14
a.-ana 50b/14, 50b/14
a.-dı 136a/11, 200b/2, 217a/1, 235a/2, 242a/14
a.-dılar 135a/7, 253b/5

a.-dı-y-ısa 253b/4
a.-duġı-çun 217a/2
a.-duġı-çundur 235a/2
a.-duġum 93by/17
a.-duḳ 50ab/3
a.-dük 103a/11
a.-ıŋ 234a/11, 234b/9
a.-madın 305b/15
a.-maġa 272b/1
a.-maġumuz 297b/5
a.-maḳ 8bb/6, 49b/15, 50a/9, 50a/9, 50b/7, 54a/5, 93b/4, 200b/3, 200b/5, 204a/8, 242a/15, 275a/7, 296b/4, 270b/2, 270b/5, 270b/8, 278b/1, 295b/10, 296b/5
a.-maḳdan 171b/2, 270b/8
a.-maḳ durur 49b/15, 50a/9, 189a/7, 270b/5
a.-maḳ-ımış 50b/7
a.-maya 50b/9
a.-mayam 241bb/11
a.-maz 234b/6, 241bb/9
a.-mış 124a/13, 124b/10
a.-mışlar 206b/13
a.-mışvan 201b/10
a.-sa 50b/11, 202b/14, 202b/15, 238ab/14, 242b/1
a.-u 270b/7
a.-uban 323a/11
a.-uŋ 234b/11
a.-ur 50b/11, 50b/12, 50b/12
a.-urlar 50a/14
cāndan ayrıl- ‘ölmek’
īmāndan ayrıl- ‘günaha yönelmek’
[=81]

ayrılıḳ ayrı olma durumu, ayrılık (krş. **ayrulıḳ**)
a. 270b/7
[=1]

ayru başka, öteki
a. 94a/12, 234a/2, 325a/8
[=3]

ayrulıḳ ayrı olma durumu, ayrılık (krş. **ayrılıḳ**)
a. 272a/10-11
[=1]

ayrul- birlik veya bütünden kopmak, uzaklaşmak, ayrılmak (krş. **ayrıl-**)
a.-duġı 50b/10, 129b/6
a.-duġuŋa 272b/14
īmāndan ayrıl- ‘günaha yönelmek’
[=3]

ayruḳ başka, öteki, ayrı

a. 9a/9, 22a/3, 22a/4, 22a/5, 33a/1, 38b/8, 48a/11, 55bb/10, 55bb/11, 55bb/12, 55bb/12, 55bb/13, 55bb/9, 56a/5, 57a/3, 65a/14, 66a/4, 67b/11, 70b/1, 74b/10, 75a/1, 78b/15, 78b/8, 90b/10, 90b/4, 111a/9, 112b/7, 125a/14, 131b/4, 133b/7, 134a/1, 134a/1, 134a/2, 134a/2, 140b/11, 144b/1, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 144b/4, 144b/5, 148b/4, 159a/1, 160a/1, 166a/4, 172b/11, 172b/2, 172b/7, 172b/8, 185a/6, 203b/12, 203b/9, 209b/3, 225ab/9, 227a/2, 228b/7, 232a/6, 233b/1, 236bb/11, 240b/11, 245a/3, 246b/11, 251b/1, 255b/7, 262b/5, 278a/10, 282a/6, 287a/12, 292a/12, 292b/1, 295b/6, 298a/13, 323b/9
a.(ġ) 307a/2
a.+(ġ)a 170a/13, 241a/1-2, 253b/12-13, 67a/12, 267a/13, 285a/6
a.+(ġ)ı 151b/10, 151b/3
a.+(ġ)ı 166b/2
a.+lar 5a/3, 222ab/14, 223bb/15, 225b/10, 225b/12, 228b/5, 229ab/7, 223bb/15, 263a/2
a.+lara 153b/6
a.+lardan 220bb/8
a.+ları 155a/10
a.+laruŋ 220ab/14, 220bb/15, 220bb/3
[=92]

ayruḳlayın başka şekilde, başkaları gibi
a. 199b/1
[=1]

ayruḳsı başka, farklı
a. 203a/15, 227b/10
a.+y-ısa 227b/10
a. durur 218a/3
[=4]

‘ayş (Ar.) yaşama, yaşayış
‘a.+ı (iy.) 176a/4
[=1]

ayt- söylemek (krş. **ayıt-, eyt-**)
a.-ġıl 44b/6
[=1]

az çok olmayan, az
a. 62b/11, 92a/1, 119a/11, 119a/9, 122b/10, 122b/8, 127b/9, 155a/11, 157b/1, 166a/3, 166b/6, 167a/13, 167b/7, 168a/14, 212b/9, 240a/5, 265a/8, 271a/1, 278b/3, 290b/9, 320b/8
a.+dan 192a/7
a.+dur 75ay/1
a.+umuz 105b/15
[=24]

az- taşkınlıkta ileri gitmek, azmak
a.-dılar 301a/7
a.-mış 123b/15, 206a/8
a.-mışları 154a/8
[=4]

‘aẕāb (Ar.) günah işleyenlere, kâfirlere ve inkârcılara verilecek ceza, ıstırap
‘a. 38a/6, 47b/5, 64b/7, 102a/12, 102a/15, 121a/11, 121a/7, 133b/9, 155a/13, 167a/15, 194b/8, 222b/1, 246a/12, 246a/13, 261a/10, 266b/13, 282ab/13, 315b/13
‘a. ḳıl- 87a/6, 87a/14, 127b/11, 133a/8, 221a/3, 245a/11,
‘a.+dan 38a/11, 45b/15, 46a/13, 54a/9, 116b/11, 133b/8, 168b/10, 282ab/14
‘a.+ı (bel.) 100a/13, 194b/9, 195a/4, 231a/5, 245a/12
‘a.+ı (iy.) 216b/3
‘a.+ın 133b/5
‘a.+ına 133b/6
‘a.+ından 45a/7, 141a/4, 216ab/4
‘a.+umdan 207a/13
‘aẕāb ḳıl- ‘cezalandırmak, azap görmek’
[=44]

āzād (Far.) kölelikten ve esaretten kurtulmuş, hür, özgür
ā. 38a/11, 80b/15, 93by/16, 114a/8, 210a/7, 253a/13, 253a/4, 314b/4, 317b/11
ā. ḳıl- 2b/14, 16b/14, 18a/6, 25a/4, 73b/14, 80a/13, 132a/10, 135a/13, 138b/10, 139b/7, 195a/6, 195a/6, 195b/11, 209a/3, 210b/7, 210b/10, 210b/15, 213b/3, 252b/14, 254a/1
ā. ol- 15a/8, 43a/12, 85b/5, 85b/6, 92b/11, 93a/1, 108b/13, 108b/15, 110a/1, 110a/10, 134a/1, 213b/4
ā.+ı (iy.) 217b/11
ā.+ları durur 217b/5
ā.+ları-y-ımış 217b/7
āzād ḳıl- ‘serbest bırakmak’
āzād ol- ‘serbest olmak’
[=44]

āzāde (Far.) hür, özgür
ā. ol- 313b/5
[=1]

āzādlıḳ (Far. + T.) hürlük, özgürlük
ā. durur 73b/11, 109b/15
[=1]

‘aẕāmet (Ar.) büyüklük, ululuk
‘a. 46a/10, 232b/10
‘a.+in 3b/15
[=3]

āzār (Far.) incitme
ā. ḳıl- 29b/10
[=1]

āzārla- (Far. + T.) kırıcı ve sert söz söylemek, paylamak, tekdir etmek
ā.-dılar 219a/10
ā.-madılar 219a/13
ā.-mışlar durur 219a/9
[=3]

‘Azāzil (öz. is.) İblis’in meleklikteki adı

‘A.+i (bel.) 299b/3
[=1]

azal- 1.(ışık için) sönükleşmek
a.-sa 27b/15, 119a/9

2. sayıca eksilmek, azalmak
a.-asıdur 102a/14
[=3]

āzāy (Far.) terbiye etme
ā. 216a/14, 230bb/11, 230bb/13, 230bb/14, 272b/12
[=5]

āzāyī (Far.) terbiye eden, terbiyeci
ā. 230bb/12, 230bb/12, 230bb/14
[=3]

āzāyīci (Far.+T.) terbiye eden, terbiyeci
ā.+mise 230bb/15
ā.+siyem 230bb/15
[=2]

āzāyin (Far.) terbiye eden, terbiyeci
ā. 230bb/7, 230bb/8, 230bb/10
[=3]

azdur- kötü davranış veya alışkanlıklara sürüklemek, yoldan çıkarmak
a.-am 301a/5
a.-avan 278ab/11
a.-madı 136b/12
a.-madumsa 301a/4
a.-masın 72b/10
a.-maya 301a/10
[=6]

Āzer (öz. is.) Hz. İbrahim’in babasının adı
Ā.+i (bel.) 40a/8
[=1]

azġunlıḳ yoldan çıkmışlık, azgınlık (krş. **azgunluḳ**)
a. 6b/13, 309a/1
a.+dan 88a/12
a.+(ġ)ına 13a/15
[=4]

azġunluḳ yoldan çıkmışlık, azgınlık (krş. **azgunlıḳ**)
a. 312b/10
[=1]

azıḳ yiyecek, erzak (krş. **azuḳ**)
a. 233bb/11, 233bb/13, 234ab/7
a.+(ġ)ı durur 176a/5
a.+(ġ)uŋ 263a/8
a.+ını 319b/12

[=6]

azın az, hafif, yavaş
a. 117b/13, 117b/13, 117b/14, 117b/14, 118a/2, 118a/2, 118a/2, 118a/3, 236bb/9, 236bb/9, 270b/7, 270b/7, 271a/1, 272a/10, 272a/10
azın azın ‘yavaş yavaş, az az’
[=15]

azış- kavgaya tutuşmak
a.-ayıdı 237ab/1
[=1]

‘aẓīm (Ar.) büyük, ulu, yüce
‘a. 60a/1, 135b/5
[=2]

āẓīne (Far.) cuma günü
ā. 19a/12, 53b/7, 60a/8, 75a/11, 79a/12, 91a/10, 108a/13, 108b/1, 108b/3, 127a/7, 128a/11, 144b/9
ā. durur 19b/9, 73b/3
ā.+si 16a/8, 18b/3
ā.+sidür 21a/11
ā.+ye 105a/12
[=17]

‘azīz (Ar.) değerli, kutsal
‘a. 13b/1, 21b/9, 24a/7, 42b/5, 42b/5, 54b/7, 88a/15, (‘a. Baġdād) 112b/3, 177b/10, 188b/5, 203a/3, 203a/3, 219a/4, 224bb/10, 224bb/11, 253b/4
‘a. durur 250a/3
‘a. dut- 26a/7, 42b/6, 143a/4
‘a. ḳıl- 47a/1, 132a/3
‘a. ol- 22a/2, 22a/4, 22a/6, 22a/9, 22a/10, 64a/14, 132a/3, 220ab/1, 222b/12
‘a.+i (bel.) 230bb/10, 296a/2
‘a.+ler 198b/14-15, 204b/15, 228b/12, 298a/4
‘a.+lerden 212b/11, 224bb/10
‘a.+leri 46b/15, 297b/10-11
‘a.+üm 203a/5, 230bb/10
‘a.+üŋ-çün 230bb/10
‘a.+ven 230bb/9
[=45]

‘azīz men (Far.) "azizim" anlamında bir hitap sözü (krş. **‘azīzī men)**
‘a. 21b/15, 25a/11, 25a/7, 27b/6, 30a/11, 48b/4, 119a/2, 216b/5, 220bb/11, 224ab/7, 224bb/9, 229bb/7, 233a/11, 239bb/4, 241ab/7, 241bb/2, 241bb/6, 275a/10, 281b/7, 281bb/8, 282ab/15
[=21]

‘azīzī men (Far.) "azizim" anlamında bir hitap sözü (krş. **‘azīz men)**
‘a. 10b/7, 11a/6, 11b/14, 13b/1, 22b/12, 36a/6, 42a/14, 43a/10, 43b/1, 44b/2, 49b/15, 59a/2, 61a/10, 63b/15, 66b/7, 69b/11, 73a/7, 78a/15, 83b/14, 90b/4, 93b/1, 94a/5, 95b/10, 96a/14, 101b/7, 102b/3, 103a/14, 110a/1, 114a/13,

114a/15, 117a/7, 128b/12, 135a/13, 138b/12, 156a/11, 160b/2, 162a/14, 164a/1, 164b/1, 166b/4, 167a/11, 169a/1, 173a/11, 175b/12, 178a/10, 187a/11, 187b/11, 190a/11, 197b/3, 200b/2, 206b/15, 206b/2, 210a/10, 211b/8, 212b/8, 213a/9, 213b/14, 218b/15, 219b/14, 222ab/9, 222b/6, 222b/12, 229b/7, 231a/6, 236b/8, 239ab/15, 241a/4, 253a/1, 256b/11, 257a/15, 262b/13, 267a/13, 268b/12, 273a/4, 279bb/4, 280bb/6, 280bb/8, 282bb/12, 283ab/9, 288b/4, 293a/11, 296a/1, 299b/13, 304a/14, 305a/8, 306a/4, 311b/4, 314b/13, 324a/14
[=89]

ʻazīze (Ar.) ermiş kadın
ʻa. 230bb/10
[=1]

ʻazīzlıḳ (Ar. + T.) büyüklük, ululuk
ʻa. 273b/11, 324a/1
ʻa.+(ġ)ıŋdandur 200a/8
[=3]

ʻazīzraḳ (Ar. + T.) daha üstün, daha değerli (krş. **ʻazīzrek**)
ʻa. 35b/1, 187b/15, 230bb/7
ʻa.+dur 230bb/9
ʻa.+sın 230bb/9
[=5]

ʻazīzrek (Ar. + T.) daha üstün, daha değerli (krş. **ʻazīzraḳ**)
ʻa.+idi 64a/3
ʻa. durur 64a/4
ʻa.+dür 35b/3
[=3]

azlıḳ az olma durumu, azlık
a.+(ġ)ından 6b/1
[=1]

ʻazm (Ar.) yolculuğa çıkma
ʻa. ḳıl- 288a/11
ʻazm ḳıl- "yola çıkmak, yolculuk etmek"
[=1]

ʻAzrā'īl (öz. is.) dört büyük melekten birinin adı
ʻA. 123ay/9, 245b/9, 263b/9
ʻA.+i (bel.) 41b/2
ʻA.+ün 40a/2
[=5]

azu azı dişi
a.+sından 283b/2
[=1]

azuḳ yiyecek, erzak (krş. **azıḳ**)
a. 265a/8
a.+(ġ)uŋ 21a/14, 267b/8

a.+(ġ)uŋı 325a/13
[=4]

azulu azgın, azılı
a. 124a/14
[=1]

-B-

baba (< Far. bābā) baba, ata, peder
b. 137b/9, 138a/14, 152a/5, 152b/3, 197a/10, 197b/13, 201b/2, 201b/5, 212b/15, 240bb/2, 240ab/14, 242b/15
b.+m 137a/1
b.+ma 136b/15
b.+muŋ 138b/5
b.+muz 297a/14
b.+nuŋ 197a/11
b.+ŋ 134b/8, 136b/14
b.+sından 190b/5
b.+ya 240ab/14
[=21]

bābūnec (Far.) papatya
b. 120a/5
[=1]

bādiye (Ar.) çöl, kırsal alan
b. 7bb/10
b.+si 250a/7
[=2]

bāġ (Far.) ağaçlı, çiçekli yeşil yer, bağ
b. 57b/5, (b. u bustān) 120a/7, (bülbül-i b.-ı viṣāl) 185b/3, (b. u bustān) 208b/15, 234b/1, 234b/1, (b. u bustān) 274a/1
b.+ı (bel.) 158b/8
b.+ın 70b/5, 70b/7, 119b/7
b. +lar 57b/7
b.+ları 70a/13, 70a/14, 70b/2
b.+ların 70a/15, 119b/4
b.+umı 70b/1
bülbül-i bāġ-ı viṣāl ‘kavuşma bağının bülbülü’
[=19]

Baġdād (öz. is.) günümüzde Irak’ın başkenti olan şehir
B. 112b/3, 148a/13, 244a/5
B.+dan 148b/3
B.+a 148a/15, 148b/5
[=6]

bağı büyü, sihir
b.+lar ḳıl- 204b/3
[=1]

bağır **(I)** ciğer
b.+ı (iy.) 36a/10, 147a/9, 150a/6, 152a/12, (b. baş) 190a/14, 201a/12
b.+ın 201a/12, 295b/11, 306a/6
b.+ına 201b/12
b.+ını 112a/12, 218b/10
b.+lar 15b/7, 39a/9, 102b/7
b.+ları 276b/11
b.+ların 98ay/17
b.+um 150b/7, 197b/14, 291b/6, 292a/8, 296b/5
b.+umı 280ab/7
b.+umuzı 297b/5
b.+uŋ 14a/3, 201a/11, 201a/13

2. gönül
b.+uŋa 136b/2
bağır baş ‘gönlü yaralı’
[=28]

bağır **(II)** kokusu olmayan misk
b. 5b/9
[=1]

bağışla- herhangi bir kötü davranış için ceza vermekten vazgeçmek, affetmek
b.-dı 54b/4, 54b/5, 54b/6, 210b/10, 227bb/4, 282bb/10
b.-dum 20a/6, 93by/16, 209a/3, 210b/15, 226bb/5, 241bb/15, 242ab/7
b.-duŋ 210b/7, 212b/5
b.-duḳ 68a/12
b.-madum 238a/11
b.-maḳ 48b/12, 227ab/15
b.-r 3b/4, 48b/13
b.-sa 227a/15
b.-ya 16b/13, 21a/15, 21b/2, 48b/13, 115a/12
b.-yam 25a/10, 242ab/14
b.-yan 227ab/7
[=30]

bağışlan- bağışlama işine konu olmak, affa uğramak, affedilmek, affolunmak
b.-maḳ 48b/2
b.-ur 80a/3
[=2]

bağla- 1. düğümlemek, bağlamak
b. (!) 72b/10
b.-dı 125b/4, 138b/8, 234a/13
b.-dum 225b/9, 225b/11, 228b/1, 228b/5, 228b/6
b.-masa 215a/4
b.-ŋ 313b/12
b.-rlar 138b/10
b.-sa 280ab/13
b.-salar 222a/4
b.-saŋ 138a/15
b.-sa-y-ıdı 225b/10-11, 228b/5

b.-yasın 239bb/1
b.-yavuz 135b/10

2. güvenmek
b. (!) (bėl b.) 113a/9
b.-ġıl 70a/7
b.-dı (gönŋül b.) 250b/15, (gönŋül ölmeye b.) 287a/11
b.-dılar (gönŋül b.) 171b/3
b.-dum (gönŋül b.) 221b/1, 225a/7
b.-ma 319a/13
b.-maḳ 69b/5
b.-maḳ (gönŋül b.) 235ab/14
b.-mışlar (gönŋül b.) 60b/10
b.-ḳıl (bėl b.) 55b/10
b.-ram (ümīẕ b.) 251b/10

3. bağlantı kurmak
b.-duġı 225a/7
b.-duġum 225a/11, 225a/8

4. kapatmak
b.-duḳları 55bb/12
b.-ġıl 72b/15, 72b/7
b.-dı 281ab/4
b.-dılar 214b/10
b.-r 61a/14

5. üzerine takmak, kuşanmak
b.-ġıl 278b/11
b.-dı 72a/15, 215a/3, 251a/1

6. sıralanmak
b.-dılar 149b/6
b.-maḳ 105b/11
b.-ŋ 106a/4
b.-r 28a/9

7. toplanmak
b.-dı 153a/13

8. kurmak
b.-dı 13b/12, 13b/13, 13b/15, 14a/4
b.-dılar 13b/2, 13b/3, 13b/4
b.-dum 14a/2, 14a/7

9. (yardımcı fiil) yapmak
b.-dı (nikāḥ b.) 225a/6
[=60]

bağlan- 1. kapanmak
b.-dı 80a/2
b.-mış 281bb/2, 281bb/5
b.-mış-ıdı 102a/13
b.-maḳ 64a/7

b.-asıdurur 102b/1

2. birbirine iliştirilmek, düğümlenmek
b.-dı 136a/13
b.-up 102b/8

3. kuşanmak
b.-dı 148b/8

4. güvenmek
b.-madın 138b/11
b.-mış 225a/5
[=11]

bağlu 1. kapalı
b. durur 61a/12, 236bb/5

2. bağlanmış olan
b. durur 159b/15

3. gerçekleşmesi için belirli şartları gerektiren
b. 235bb/5
[=4]

bahā (Far.) bir mal veya işin değeri, bedel
b. 5ay/15, 36b/11, 222a/11, 222a/11, 226ab/14, 250a/14, 250b/6
b.+sı durur 227ab/12
b.+sın 192b/8, 226ab/14, 226bb/5, 227ab/7
b.+yı 222a/12
[=13]

bahālu (Far. + T.) kıymetli, değerli
b. 222a/11
[=1]

bahāne (Far.) asıl sebebi gizlemek amacıyla söylenen sözde sebep, bahane
b. ėt- 239ab/2
b. ḳıl- 135b/15, 136a/1
[=3]

bāḫça (< Far. bāġçe) sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer
b. 57b/5
[=1]

baḫillıḳ (Ar. + T.) cimrilik
b. 265a/5
[=1]

baḫir (< Ar. baḥr) deniz, derya (krş. **baḥr**)
b. 144b/9
b. durur 318b/13
[=1]

baḥr (Ar.) deniz (krş. **baḫir**)
b. 228a/10
[=1]

baḫs (Ar.) söz, laf
b. (ėt-) 91b/8, 93b/15, 98b/5
b. +i (iy.) 187a/4
baḫs ėt- 'konuşmak, sohpet etmek'
[=3]

baḫş (Ar.) bağış, ihsan
b.+da 16a/13, 16a/13
b.+dan 77a/8
b.+ı (bel.) 16a/14, 77a/8, 77a/8
[=6]

baḫşiş (Far.) ihsan, bağış
b. 219a/2, 222a/6
b. ėt- 19b/1
b. ḳıl- 259a/14
[=4]

baḫşişlü (Far. + T.) ihsanda bulunan, bağışlayan
b. 86b/14
[=1]

baḫt (Far.) talih, kısmet, baht
b.+um 226ab/2
b.+uŋuz 229b/12, 229b/14, 230a/2
[=4]

baḫtlu (Far. + T.) talihli, kısmetli, bahtlı
b. 46b/14, 151a/14, 161a/5, 165a/4, 173b/7
[=5]

baḳ- görmek, bakmak
b. (!) 48a/4, 54b/14
b.-a 233bb/4, 270a/2, 285a/6, 293b/12, 324b/3
b.-a ḳal- 45b/2
b.-a dur- 176b/13, 177b/9, 201a/1, 244b/9, 276b/5, 292b/5
b.-a gör- 70b/1
b.-alar 9b/10, 180b/5
b.-am 177a/6, 241bb/13, 242ab/13
b.-an 323a/12
b.-ar 16b/1, 27b/13, 37a/1, 37a/2, 123a/6, 141b/7, 173a/2, 174a/14, 174a/14, 179b/5, 203a/4, 207a/8, 207a/8, 224a/7, 239a/12, 263b/10
b.-aram 19a/14, 79b/2, 150a/11, 179b/8, 256a/13
b.-ardı 281a/15
b.-arduŋ 267a/8
b.-ar-ıdı 203a/2
b.-ar-ısaŋ 169b/12, 177a/5
b.-arlar 55b/15, 56a/9, 78a/6, 97b/7, 272b/7, 272b/7, 278ab/7, 280b/11, 280b/8
b.-arlardı 205b/2
b.-arsa 179b/5
b.-arsaŋ 9a/5, 245b/5, 245b/5
b.-ası 201b/4
b.-ayım 201b/3, 207b/7

b.-dı 138b/2, 152b/6, 162a/12, 184b/8, 190b/1, 201b/2, 208a/13, 208a/13, 209a/8, 215b/12, 231a/12, 233a/7, 233a/9, 237b/2, 239ab/14, 240b/10, 240b/10, 240bb/7, 241ab/11, 244a/5, 271b/12, 280a/13, 280b/5, 281ab/10, 281ab/6, 281ab/8, 281ab/8, 281ab/9, 283b/15, 285b/3, 316b/1
b.-dı-kim 281ab/9
b.-dılar 166a/15, 184b/3, 220ab/1, 220ab/10, 220ab/11, 220ab/2, 220ab/3, 220ab/5, 220ab/7, 220ab/8
b.-duġuŋ 267a/9
b.-duḳuŋca 247b/15
b.-dum 150a/12, 258a/9
b.-ġıl 5b/7, 137b/1, 173b/15, 174a/12, 174a/12, 174a/15, 174a/15, 174b/1, 174b/1, 174b/2, 186a/1, 204a/10, 226a/7, 226b/3, 236ab/15, 236bb/9, 239a/14, 239a/15, 241a/3, 241a/3, 241a/4
b.-ma 14a/14
b.-maduġı 274b/8-9
b.-maġa 179b/6, 251b/13
b.-maġı 180b/6, 180b/8, 265b/10, 266a/4
b.-maġıl 169a/10
b.-maḳ 75ay/17, 168a/5, 168a/7, 169a/6, 169a/8, 169b/7, 173b/9, 173b/10, 174a/1, 174a/4, 174a/4, 174a/11, 174b/3, 174b/3, 174b/5, 177b/11, 178a/4, 178a/6, 316b/7
b.-maḳ durur 179b/4
b.-maḳı 177b/12
b.-maya 233bb/5
b.-mayam 240b/13, 240b/14, 241a/1, 241bb/13, 242ab/13
b.-maz-ısaŋ 241a/3, 241a/4
b.-mazsın 201b/2, 241a/3, 295b/4
b.-mış 174b/2
b.-sa 77a/4, 248b/13, 313b/10
b.-sadum 207b/12
b.-salar 192b/1
b.-saŋ 169b/7, 174b/1, 238a/14
b.-uŋ 128a/15, 205b/8, 224a/8
b.-up 57a/12, 104b/2, 169b/11, 178a/8, 178a/9
[=189]

baḳara (öz. is.) Kur’ân-ı Kerim’deki ikinci ve en uzun surenin adı
b. sūresi 5a/15
[=1]

baḳdur- bakmasına yol açmak, bakmasını sağlamak
b.-ġıl 177a/3
[=1]

baḳır bakır
b. 13b/5
b.+dan 13b/2
[=2]

baḳış nazar
b.+ın 16b/1

[=1]

baḳış- birbirine bakmak, bakışmak
b.-dı 151a/11
[=1]

bāḳī (Ar.) sürekli kalıcı, sonsuz
b. 29a/6, 125by/9, 161a/5, 169b/9, 170a/1, 223b/1, 223b/2, 231b/5, 319b/1
b. durur 129b/13, 170a/1, 223a/15, 224ab/14, 224ab/14, 294b/11
b. ḳal- 136by/17, 319a/14
b. ḳıl- 241bb/7
b.+dür 1ab/9, 129b/4
[=20]

bal arıların ürettiği tatlı, bal
b. 13b/11, 274a/7, 205b/1, 274a/52
b.+dan 36a/2, 265a/11
[=6]

balçıḳ içinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur,
b. ḳıl- 218a/10
b. ol- 235bb/6, 235bb/6, 232bb/11
b.+dan 99b/13, 163a/2, 301a/1
[=7]

balıḳ balık
b. 142a/2, 143b/13
b.+(ġ)a 233b/12
b.+lar 70b/14, 71a/3
[=5]

Balka (öz. is.) Ürdün
B. 290a/10
[=1]

balḳı- parlamak
b.-r gibi (sıfat-fiil) 34b/9
b.-r-ıdı 34b/9
[=2]

balḳın- parlamak
b.-ur 274a/4
[=1]

balta kesme, yarma, yontma vb. işlerde kullanılan araç, balta
b. 229a/1, 230a/6
[=2]

baŋ ezan
b. baŋla- 76a/5, 105b/10, 106a/14
b. ḳıl- 297a/7
b. vėr- 276a/8, 296a/10, 296a/10
baŋ baŋla- ‘ezan okumak’
baŋ ḳıl- ‘ezan okumak’

baŋ vėr- ‘ezan okumak’
[=7]

baŋa ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi (krş. **maŋa**)
b. 8a/13, 11b/12, 18b/10, 19a/12, 19a/13, 19a/14, 19a/6, 19a/9, 20a/3, 20a/7, 32a/11, 33a/2, 33b/11, 33b/14, 33b/4, 34b/10, 34b/2, 34b/4, 36a/13, 36b/4, 36b/12, 40a/11, 48a/3, 50a/3, 50a/4, 54b/13, 60b/9, 63a/8, 76a/13, 76b/13, 79a/13, 79a/14, 79a/8, 79b/1, 81a/7, 82b/2, 83a/3, 83a/3, 85b/9, 91a/13, 99a/9, 99b/1, 109b/6, 111a/7, 111a/8, 112a/1, 112b/11, 112b/9, 116a/10, 116a/3, 120b/14, 128a/15, 130b/15, 131a/15, 134b/10, 134b/13, 136a/3, 138b/5, 138b/14, 147b/14, 148a/10, 149b/13, 150a/10, 150b/13, 150b/8, 150b/9, 151a/2, 152a/4, 162a/9, 163b/5, 163b/6, 166a/3, 166b/4, 177a/11, 177a/3, 186a/12, 188a/12, 188a/9, 189a/15, 189b/11, 189b/12, 189b/2, 190b/7, 194a/1, 194a/2, 194a/3, 197b/14, 201b/7, 202a/15, 203a/5, 203b/3, 205a/14, 206a/1, 206a/11, 206b/1, 207a/11, 207a/9, 207a/9, 207b/9, 207b/9, 208a/11, 209a/11, 211a/12, 211a/12, 211b/5, 212a/12, 212b/15, 214a/11, 214b/14, 215a/11, 215a/12, 215a/6, 215a/8, 216a/4, 216a/5, 221bb/7, 221bb/7, 222ab/1, 222ab/4, 224a/3, 224a/9, 224b/3, 225a/13, 225a/14, 225a/15, 225bb/8, 226ab/12, 226b/3, 226b/4, 226b/4, 226b/4, 226bb/3, 226bb/5, 230b/8, 230bb/10, 230bb/11, 230bb/13, 230bb/7, 232a/12, 232a/9, 232ab/6, 232ab/7, 234ab/5, 234ab/7, 234ab/7, 235b/6, 236ab/13, 236ab/6, 237a/3, 237a/4, 237a/9, 237bb/13, 238ab/15, 239ab/8, 239ab/9, 240b/8, 240bb/9, 241bb/13, 241bb/13, 241bb/14, 243a/12, 243a/13, 243a/14, 243a/14, 243a/3, 244a/10, 244a/2, 244a/6, 244a/9, 245a/13, 245a/2, 247a/2, 248a/2, 249b/11, 250a/15, 250a/6, 250b/12, 250b/8, 251a/7, 251b/13, 253a/14, 253b/1, 255b/3, 256b/7, 256b/7, 256b/8, 256b/8, 256b/8, 258a/4, 258a/7, 261a/10, 261a/12, 262b/3, 263a/7, 266b/15, 267a/11, 267a/12, 267a/5, 271a/15, 271a/4, 271a/5, 273a/14, 273b/2, 273b/2, 275a/9, 275b/14, 275b/15, 277a/11, 277ab/11, 277b/11, 278ab/3, 278ab/4, 278ab/4, 278ab/8, 278ab/9, 278b/1, 278b/5, 278bb/3, 279b/9, 281a/2, 281b/3, 281bb/1, 282b/14, 282b/6, 282bb/7, 283a/7, 283ab/12, 283ab/12, 283bb/7, 286b/2, 286b/3, 286b/3, 289a/11, 289a/5, 290b/14, 290b/14, 291a/11, 291a/8, 292a/6, 292a/7, 296a/13, 297b/1, 301a/4, 302a/4, 304b/14, 305a/1, 305a/7, 307a/4, 309a/9, 314b/3, 323a/11
[=238]

baŋla- ezan okumak
b.-madı (baŋ b.) 76a/5
b.-maḳ (baŋ b.) 105b/10
b.-ŋ 106a/2
b.-sa 101b/10
baŋ baŋla- "ezan okumak"
[=4]

bar mevcut olma, var (krş. **var**)
b.-ısa 296b/15
b. durur 173a/3
[=2]

bar- varmak, ulaşmak, varmak (krş. **var-**)
b.-duḳına 188b/12, 256b/2
b.-ġıl 236a/15, 241b/6

b.-dı 190b/7
b.-sa 194a/1
[=6]

barābarlıḳ (Far. + T.) birliktelik (krş. **berāberlik**)
b. ḳıl- 170b/10
[=1]

bardaḳ su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap
b. 192b/12, 282bb/1
b.+(ġ)a 192b/15
b.+(ġ)ına 263b/7
b.+(ġ)uŋa 263b/8
[=5]

barış- iki taraf, aralarındaki dargınlığı kaldırmak, uzlaşmak, anlaşmak
b.-mazam 270b/14
b.-mazsın 270b/13
[=2]

bārī (Far.) hiç olmazsa
b. 167a/2, 207b/6, 224b/3, 294a/10, 307a/13
[=5]

Bār-i Ḫuẕā (Far. Bār-Ḫuẕāvendā) Allah (krş. **Bār-i Ḫuẕāvendā**)
B.+yā 45b/4, 45b/7, 93b/5, 114b/2, 225bb/14, 236a/13
[=6]

Bār-i Ḫuẕāvendā (Far. Bār-Ḫuẕā) Allah (krş. **Bār-i Ḫuẕā**)
B. 91b/11, 257a/9
[=2]

Bār-i Taālā (Far.) Allah
B. 122a/3
[=1]

barmaḳ parmak
b.+(ġ)ı (bel.) 53b/1, 191a/4
b.+(ġ)ın 139b/14
b.+(ġ)ından 117a/13, 122a/3, 122a/6, 242a/13
b.+(ġ)uŋ 308b/6
b.+ın 191a/4
b.+larından 121b/11
[=10]

baṣ- yenmek
b.-a 324b/4
b.-amaya 170b/14
b.-ar 69b/9
b.-arduḳ 45b/12
b.-ar-ıdı 230ab/12
b.-dı 138a/11, 138a/13, 138b/13, 201b/12
b.-duġı 71b/13
b.-dum 231bb/5

b.-ġıl 138a/9
b.-maġa 2b/1
b.-maġıl 307b/5
b.-maz 170b/13
b.-mış 324b/8
b.-up 211b/14
[=16]

başıl- yenilmek, alt olmak
b.-sa 171a/3
b.-ur 170b/13, 170b/15
[=2]

başīr (Ar.) Allah'ın sıfatlarından biri
b. 319a/5
[=1]

basıḳ- yenilmek, alt olmak
b.-sa 170b/10
[=1]

basubanlıḳ (< Far. pāsbān + T. lıḳ) gözcülük, bekçilik
b. ḳıl- 180a/1
[=1]

baş (I) 1. kafa
b. 8b/11, (sücūda b. ḳoy-) 95a/15, 138b/6, 147a/12, 161b/15, 210a/14
b. ıçun 120a/2
b.+a (b. çıḳ-) 164a/10, (b. çıḳ-) 171a/5, (b. çıḳ-) 171a/6, (b. çıḳ-) 254b/13, (b. çıḳ-) 254b/13, 255b/12, 256a/2
b.+dan 297b/13
b.+ı (iy.) (mü'min b.) 36b/3, (ḫalāyıḳ b.) 44a/7, (münāfıḳ b.) 44b/1, (münāfıḳ b.) 44b/2, (kāfir b.) 44b/9, (mü'min b.) 44b/11, 47a/13, 57a/3, 81b/3, 111a/3, 146b/15, 151b/15, 161b/4, 186a/6, 190a/14, 206b/5, 239b/2
b.+ın 17b/2, 26a/4, 138b/8, 140b/3, 141a/10, 146a/10, 147a/10, 147b/2, 148a/9, 148b/11, 150a/8, 151b/13, 151b/14, 152a/10, 152a/11, 152a/13, 153a/15, 153a/15, 153b/1, 153b/11, 153b/13, 153b/2, 153b/7, 205a/6, 220bb/7, 232ab/6, 249b/15, 254b/11, 271a/7, 271a/9, 271b/14, 271b/3, 279b/11, 280a/12
b.+ına 24b/13, 75b/5, 148b/8, 162b/5, 186b/13, 190a/10, 215a/3, 232ab/9, 249a/7, (b. belā getir-) 266b/6, 281ab/1
b.+ında 255b/5
b.+ından 195a/1, 201a/6, 201b/1, 235b/3, 242a/12
b.+ını 151a/12, 240ab/15, 250a/7, 278b/9
b.+ların 180b/5
b.+ların 194b/13-14
b.+larına 206b/5
b.+um 54b/15, 55a/8, 224b/9, 284a/3
b.+umdan 245a/6
b.+uŋ 18b/8, 48a/3, 81b/5, 161b/11
b.+uŋa 25a/2
b.+uŋuz 231bb/1, 243a/4

2. arazide en yüksek nokta
b.+ı (iy.) (ṭaġ b.) 34b/8
b.+ına (ṭaġ b.) 124b/6, (ṭaġ b.) 131a/5, (kuyu b.) 239bb/6
b.+ından (ṭaġ b.) 124a/14, (ṭaġ b.) 124a/14

3. esas, temel
b. 24a/3

4. uç, sınır
b.+a 167b/9
b.+dan 167b/9
b.+ına 78a/3
b.+ından 78a/3

5. başlangıç, ilk yer
b.+ına 9a/9, 45a/1, 50ab/5, 51a/11, 84by/11, 84by/11, 88b/13, 91b/3, 103a/1, 135b/6, 187a/2, 195b/13, 208a/3, 215b/9, 220a/11, 229b/6, 237b/10, 240ab/7, 253b/3, 254b/15

6. bir şeyin üst kısmı
b. 112a/10
b.+ına 264a/2, 296b/3
b.+ında 194b/12

7. adet, her biri
b.+ına 134a/4, 144b/12

8. saç
b.+ın 134b/3, 134b/5
[=147]

baş (II) çıban, yara
b. +ı (göŋül b.) 153a/10, 153a/12
[=2]

baş (III) başak
b. 131a/4
[=1]

başıḳdur- yaralamak
b.-dılar 152b/1
[=1]

başla- bir işe girişmek, harekete geçmek
b.-dı (namāz b.) 221ab/3, 221ab/4, (ağlamaġa b.) 238ab/10, (yėyü b.) 283a/15
b.-dı-kim 283ab/14
b.-duġı (abdest almaġa b.) 312a/11
b.-duġuŋ 323a/5
b.-duŋ (delülige b.) 191a/7
b.-ġusı 323b/11
b.-mazlar 312b/13
b.-r 57b/3
b.-sa 312b/11
b.-salar 312b/12, 312b/13

b.-saŋuz 313a/9
b.-yan 219bb/2
b.-yıcı durur 319a/5, 319a/5, 319a/6
b.-yup 323a/13
[=20]

başlu **(I)** 1. başı olan
b. 4a/13, 153a/2

2. esas
b. (b. başı) 47a/13, (b. başı) 144b/12
[=4]

başlu **(II)** yaralı
b. 190b/2
[=1]

bat- 1. bir sıvının üstündeyken içine gömülmek
b.-ar 161b/9

2. kötü bir duruma girmek
b.-maġıl 161a/6
[=2]

baṭmān yörelere göre değişen bir ağırlık ölçü birimi
b. 63b/9, 161a/14
[=2]

bāṭıl (Ar.) inançlar bakımından gerçek olmayan, batıl
b. ol- 60a/11, 69a/10, 233bb/8, 254b/13, 255a/10, 255a/4, 255a/4, 255b/12, 255b/10, 256a/1, 282ab/9, 282ab/10
b. durur 83b/8, 255a/8, 256a/1
b.+ı (bel.) 238b/9
[=16]

bāṭın (Ar.) 1.Allah'ın sıfatlarından biri
b.+dur 1bb/10

2. iç yüz
ṭ.+ına 245b/5
[=2]

bay varlıklı, zengin
b. 103a/8, (ol-) 110a/6, (ol-) 112a/2, 222a/13, (ol-) 239ab/11, 258b/15
b.+dur 87b/10
b.+ı (bel.) 18b/12
b.+lar 49b/13, 174b/11, 174b/12, 175a/4, 175a/6, 222a/11
b.+lardan 174b/9
b.+laruŋ 174a/9, 282a/9
[=17]

bayaġı önceki, eskisi (krş. **bayaḳı**)
b. 235a/1, 265a/4, 282b/11, 292b/4
[=4]

bayaḳı önceki, eskisi (krş. **bayaġı**)

b. 234bb/6
[=1]

bayıḳ gerçek
b. 157a/3, 157a/4, 160b/10, 161a/2, 161a/2, 161a/8, 183a/9, 230b/14, 234bb/12, 269a/10
b. durur 160b/14
b. +ı (bel.) 161a/2
[=12]

bayıḳlıḳ gerçeklik
b.+(ġ)ı (bel.) 158b/5
[=1]

baylıḳ zenginlik
b. 175a/2, 248a/14, 248b/12, 262b/2
b. durur 264a/9
b.+(ġ)a 220ab/6
b.+(ġ)ı (iy.) 233b/9
b.+(ġ)ından 233b/13
[=8]

bayram dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan günler, bayram
b. (b. güni) 15a/7, 21a/8, 35b/9, 35b/13, 50b/9, 80a/10, 103b/11, 103b/11, 103b/12, 103b/12, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/15, 103b/4, 103b/4, 103b/6, 104b/14, 104b/3, 104b/4, 104b/9, 104b/9, 105a/15, 105a/3, 105b/12, 106a/10, 106a/11, 106a/7, 106b/14, 107a/10, 107a/10, 107a/11, 107a/13, 107a/4, 107a/7, 107b/2, 107b/3, 107b/4, 108a/2, 108b/11, 108b/14, 109a/10, 109a/8, 110a/1, 110a/3, 111a/1, 112b/4, 112b/7, 113a/10, 113a/5, 113a/7, 126a/14, 126a/15, 128b/11, 129a/3
b. durur 103a/15, 104a/11, 104a/13, 104a/15, 104b/1, 104b/3
b.+a 79b/14, 108b/4, 108b/6, 128b/2, 128b/3
b.+da 35b/11
b.+dan 77a/14
b.+ı durur 176b/3
b.+ı (iy.) 104a/9
b.+ısa 111a/7
b.+lara 105a/14
b.+uŋ 113a/13
[=73]

bayramla- birbirinin bayramını kutlamak
b.-yu 103b/6
[=1]

bāzirgān (Far.) bezirgân, tacir
b.+ları 57b/14, 124b/4, 187a/11
[=3]

bāzirgānlıḳ (Far. + T.) bezirgânlık, ticaret
b. 137b/10, 176a/2-3, 227ab/5, 263a/12
b.+(ġ)ı (bel.) 227ab/6
[=5]

bāẕırlıḳ (< Ar. bāẕir+ T.) dedikoduculuk, gevezelik
b. 319a/6
[=1]

bāzār (Far.) şehirdeki iş ve ticaret merkezi, pazar
b.+a 200b/9, 225bb/4, 250a/14
b.+da 42b/9
[=4]

be (Ar.) Arap alfabesinin ikinci harfi (krş. **bi**)
b. 25a/8, 25a/8, 43b/3, 86b/10, 89b/2, 317b/9, 318b/11, 318b/13, 319b/5, 319b/6, 319b/6, 319b/7, 319b/9
[=13]

bėcerici beceren, becerici
b. 159a/14
[=1]

bedbaḫt (Far.) talihi kötü olan, bahtsız (krş. **beẕbaḫt**)
b. 49b/3, 54a/5, 123b/12
b.+ları 46b/1
[=4]

bedbaḫtlıḳ (Far. + T.) çok derin bir üzüntü içinde olma, talihsizlik
b. 49a/5, 89b/2-3
[=2]

bedel (Ar.) karşılık
b. ḳıl- 225a/12
[=1]

beden (Ar.) canlıların maddi varlıkları, vücut
b. (burc-ı b.) 238b/5
[=1]

bedr (Ar.) dolunay
b. +i (iy.) 4a/12,
b.+i (āḥādīṣ-i felek b.) 29b/8
b.+i (yėr ü gök b.) 43a/10, 59b/11, 70b/12, 167b/14, 249a/2, 324a/8
b.+inden (yėr ü gök b.) 219ab/3
yėr ü gök bedri ‘Hz. Muhammed’
[=10]

Bedr (öz. is.) Mekke ile Medine arasında bir yer adı olup Hz. Muhammed'in müşriklerle bu yerde yaptığı savaşa verilen ad
B. -i ceng 78b/10, 94b/15, 230ab/12
[=3]

bedrü'l-leyāli (Ar.) gecelerin dolunayı (Hz. Muhammed)
b. 191b/13
[=1]

beg emir, bey
b. 203a/5
b.+den 246b/9

b.+i (iy.) 227a/15, 281b/15
b.+lerin 149b/1
b.+lerine 148a/15
[=6]

begen- iyi veya güzel bulmak
b.-di 242b/9
b.-mekden 220a/6
b.-miş 220a/5
[=3]

begendür- beğenilmesini sağlamak
b.-düm 225b/6
[=1]

beglik beylik, emirlik
b.+i (iy.) 89b/3
b. 248a/15
[=1]

behcet (Ar.) sevinç
b. 94a/8
[=1]

Behcetü'l-ḥaḳāyıḳ fī Mevā'iẓi'l-Ḫalāyıḳ (Ar.) 669/1270-658/1286 tarihleri arasında Fahrüddîn bin Mahmûd ibni'l-Hüseyn ibni Mahmûd et-Tebrizî tarafından Kayseri'ye bağlı Karahisar Develi ilçesinde yazılan dinî-tasavvufi eser
B. 2ab/8
[=1]

behre (Far.) hisse, pay, kısmet
b.+ŋüz 62a/8
[=1]

beḳā (Ar.) ölmezlik, ebedî olma
b. (b. sarāyı) 50a/12, 294b/13
[=2]

bekçi bir yeri veya şeyi korumak amacıyla başında beklemekle görevli kişi
b. 276bb/14
b. ḳıl- 41b/8
[=2]

Bekke (öz. is.) Mekke
B. 58a/4
[=1]

bekle- 1. beklemek
b.-di 290a/14
b.-düm 225b/3
b.-mesem 240a/6
b.-mişler 321a/9
b.-ŋ 177b/1
b.-r 37a/14

b.-r-idi 285a/14
b.-se 141b/2
b.-sünler 55bb/2
b.-yeler 55bb/5
b.-yen 113a/13
b.-p 226a/14

2.saklanmak, sakınmak
b.-di (yazuḳdan b.) 216a/7
b.-gil (ḫaṭādan ve zelleden b.) 3a/7
b.-yeler (dünyā belāsından b.) 54a/10, (şeytān şerrinden b.) 54a/11
[=16]

bėl bel
b. 69b/4
b.+i (iy.) 129b/4, 223b/15, 224a/15, 237b/4
b.+ime 138b/3
b.+in 246a/11
b.+inde 131b/7, 218a/5, 239b/2, 255b/6
b.+inden 218a/6
b.+ine 72a/15
b.+iŋe 278b/11
b.+üŋ 55b/10, 113a/9
b.+üŋi 70a/7
[=17]

belā (Ar.) musibet, felaket
b. 170b/13, 171a/6, 171a/8, 189b/10, (b. ucı) 205a/4, 206a/4, 216b/14, 235b/6, 237ab/4, 246b/2, 246b/12, 246b/15, 247a/1, 248b/5, 249b/11, 251a/10, 251a/12, 251a/9, 266b/6, 305a/1
b. durur 149a/13
b.+dan 38a/1, 141a/9, 171a/10, 205a/2
b.+lar 305a/3
b.+larda 171a/14
b.+lardan 37b/15, 246b/3, 304b/14, 304b/15, 305a/1
b.+ları 88a/1, 173b/7, 320a/3
b.+m 249b/10
b.+sı 246b/3, 305a/3
b.+sı durur 305a/2
b.+sından 54a/10, 133a/15, 171a/14, 172b/12, 173a/6
b.+ya 136a/11, 136a/13, 171a/2, 171a/4, 202b/4, 249b/8, 249b/9
b.+yı 89b/2, 143b/11, 170b/14, 171a/15, 304b/15
belā ucı ‘zor durum’
[=56]

belī (Far.) evet
b. 11a/12, 11b/2, 75a/1, 113a/4, 195a/6, 204a/7, 208b/1, 214a/15, 226bb/15, 236a/1, 236b/6, 268b/12, 283b/12
[=13]

belīlec (Far.) fındık
b. 120a/4
[=1]

Belḳıs (öz. is.) Yemen'de bulunan Saba şehrinin kraliçesinin adı
B. 316b/1, 316b/6, 317a/14, 317a/2, 317a/2
B.+a 316a/15, 323a/8
[=7]

belki (Ar. + Far.) olabilir, muhtemel olarak (krş. **belkim**)
b. 200a/8, 315b/10
[=2]

belkim (Ar. + T.) olabilir, muhtemel olarak (krş. **belki**)
b. 50b/5, 170b/6
[=2]

bellü 1. belirgin, belli
b. 69b/7, 98b/7, 108by/6, 167b/7, 264a/1, 281b/10
b. bil- 14a/12, 29a/14, 294a/15, 320a/1
b. ḳıl- 221a/2

2. belirli
b. 269a/5
[=12]

belür- belli olmak, ortaya çıkmak
b.-di 28b/7, 59b/12, 87b/6, 158a/2, 158a/5
b.-e 185b/2
b.-ince 55b/9
b.-meye 114a/11
b.-meyedi 237ab/1
b.-mez 118a/3
b.-se 72b/2, 185b/1
b.-sin 107b/1, 158a/3, 158a/6
b.-sün 31b/5, 55bb/7, 58b/15
b.-ür 118a/7
[=19]

belürt- ortaya çıkarmak
b.-di 7a/9
b.-(d)eler 46a/10
b.-mez 232a/15
b.-miş 86a/9-10
[=4]

ben teklik birinci kişi zamiri
b. 7bb/13, 7bb/14, 7bb/15, 8a/13, 8ab/7, 14a/2, 14a/7, 18b/2, 19a/11, 20a/9, 20b/1, 28a/1, 28b/2, 32a/11, 34a/14, 34a/7, 34b/6, 35a/10, 35a/10, 35a/12, 35a/2, 36a/13, 36b/5, 40a/11, 40a/12, 40a/13, 40a/14, 40a/14, 40a/15, 47b/6, 48a/4, 50a/2, 50a/4, 51a/7, 56ab/2, 56ab/3, 59a/13, 76a/1, 76a/1, 76a/13, 76a/2, 76a/6, 81a/9, 91a/8, 92b/4, 93b/6, 93b/9, 96a/10, 96a/11, 96a/13, 96a/8, 101ay/17, 111a/12, 111a/15, 112b/3, 113a/4, 113a/4, 113a/5, 114b/7, 118b/2, 118b/7, 118b/8, 123a/5, 125by/9, 128b/1, 128b/15, 128b/15, 128b/4, 129a/1, 136b/11,

136b/15, 136b/5, 137a/15, 137b/1, 137b/8, 137b/9, 138a/8, 138b/11, 138b/2, 138b/3, 138b/7, 140a/3, 140a/3, 140a/4, 140a/5, 148a/1, 149a/1, 149b/13, 149b/14, 149b/14, 151a/5, 153b/1, 158a/1, 159b/11, 159b/3, 160a/10, 160a/3, 160a/5, 160a/6, 161b/10, 161b/10, 161b/11, 161b/12, 161b/6, 161b/7, 162a/7, 163b/4, 163b/5, 166a/2, 171a/1, 171a/2, 171a/5, 171a/6, 174b/4, 176b/9, 177a/10, 177a/5, 184b/12, 185a/2, 185b/14, 186a/12, 188a/10, 188a/11, 188a/12, 189b/1, 191b/15, 192a/10, 192a/11, 192a/3, 192a/8, 192a/9, 192b/5, 193a/13, 193a/14, 193a/14, 193a/15, 193a/15, 193b/3, 193b/4, 194a/7, 194a/8, 194b/1, 194b/3, 194b/4, 194b/6, 194b/7, 195a/6, 195b/15, 196a/6, 196a/8, 196b/12, 196b/14, 197a/1, 197a/2, 198a/11, 198a/13, 198a/8, 198a/9, 198a/9, 198b/1, 198b/13, 200a/8, 201a/10, 203a/6, 203b/2, 203b/3, 204a/15, 204b/1, 206a/14, 207a/15, 208a/1, 208a/1, 208a/2, 209a/11, 209b/1, 209b/15, 210a/7, 210b/11, 210b/14, 213a/7, 214a/13, 215a/14, 215a/6, 215a/7, 215b/1, 215b/15, 215b/2, 215b/8, 216a/13, 216a/2, 218a/4, 219a/12, 219a/5, 219bb/11, 219bb/11, 220b/6, 221a/10, 221a/13, 221a/9, 221ab/10, 221ab/3, 221ab/7, 221ab/9, 221b/5, 221b/9, 221bb/13, 222a/1, 222ab/10, 223b/4, 223b/5, 223b/7, 224a/10, 224b/9, 225a/14, 225a/14, 225a/15, 225a/15, 225a/3, 225a/6, 225a/8, 225b/11, 225b/12, 225b/2, 225b/2, 225b/5, 225b/6, 225b/9, 225b/9, 225bb/11, 225bb/14, 225bb/5, 225bb/9, 226a/1, 226a/3, 226a/3, 226ab/10, 226ab/3, 226ab/4, 226b/4, 227a/3, 227b/1, 227b/2, 227b/5, 228a/11, 228a/11, 228a/6, 228b/1, 228b/10, 228b/11, 228b/4, 228b/5, 228b/6, 228b/6, 228b/8, 228b/9, 229a/10, 229b/12, 230bb/10, 230bb/11, 230bb/14, 230bb/15, 230bb/8, 230bb/9, 231a/1, 231a/4, 231b/1, 231bb/4, 231bb/6, 232b/14, 233a/15, 233b/1, 234a/8, 234ab/11, 234b/2, 235b/11, 236a/1, 236a/1, 236a/1, 236b/14, 237a/3, 238a/10, 238a/14, 238a/3, 238a/7, 238a/8, 238ab/13, 238ab/15, 238b/1, 238b/1, 238b/2, 238b/9, 238bb/2, 238bb/5, 239a/14, 239a/7, 239ab/10, 239ab/3, 239ab/4, 239ab/4, 239ab/8, 239b/7, 239b/8, 239b/9, 239b/9, 240a/4, 240a/5, 240a/6, 240b/14, 241a/1, 241ab/6, 241ab/6, 241b/6, 241b/9, 241bb/12, 242ab/5, 242ab/9, 242b/13, 242bb/1, 242bb/15, 242bb/3, 242bb/4, 242bb/5, 242bb/7, 243a/11, 243a/3, 243a/7, 243b/10, 243b/8, 243b/9, 243b/9, 244a/12, 244a/9, 244b/5, 244b/8, 245a/12, 245b/12, 245b/14, 245b/4, 246b/15, 247a/1, 247a/13, 247a/14, 251a/10, 251a/10, 251a/11, 251a/13, 251a/8, 251a/9, 251a/9, 251b/12, 251b/15, 251b/7, 257a/11, 258a/7, 260a/2, 261b/13, 262b/7, 262b/9, 263a/6, 263b/14, 267a/11, 268a/10, 268b/10, 268b/8, 270b/13, 272b/10, 273a/11, 273a/12, 273a/12, 273a/12, 273a/13, 273a/3, 273a/5, 273a/6, 273b/2, 273b/6, 277a/1, 277a/3, 277b/15, 277bb/1, 277bb/2, 278a/3, 278ab/10, 278ab/14, 278ab/5, 280b/1, 280b/15, 281ab/4, 281bb/1, 282a/15, 282ab/10, 282ab/4, 282b/1, 282b/10, 282b/4, 282bb/7, 283a/7, 283a/8, 283b/11, 283b/11, 284a/1, 284a/2, 288a/14, 288b/1, 289a/11, 290b/10, 292a/4, 295b/14, 296a/14, 296a/15, 297b/1, 301a/5, 305a/10, 305a/4, 305a/9, 305b/7, 306b/12, 310b/13, 311a/2, 311a/3, 311a/5, 314b/4, 315b/5, 315b/6, 319a/12, 319a/14, 319a/14

b.+de 203b/15

b.+de durur 228a/15

b.+den 11b/13, 16b/2, 20a/3, 23b/2, 36a/7, 93b/7, 95b/12, 95b/5, 113b/4, 127b/7, 132b/15, 134b/8, 134b/8, 138a/7, 138a/8, 139b/11, 139b/13, 142b/2, 166a/8, 171a/9, 174b/3, 177a/12, 184a/11, 187a/9, 188a/11, 188a/14, 193a/13, 193a/8, 193a/9, 193b/1, 193b/1, 193b/1, 193b/11, 193b/13, 193b/2, 193b/2, 193b/2, 193b/5, 193b/5, 193b/6, 193b/7, 193b/8, 193b/9, 197a/13, 199a/8, 200b/4, 202a/9, 204b/12, 205a/3, 207b/2, 208a/10, 208b/8, 210b/13, 212b/7, 216b/1,

217a/11, 219b/15, 222b/7, 223a/13, 223a/15, 223b/8, 223b/8, 225a/1, 227a/1, 227b/8, 228b/11, 228b/7, 234ab/7, 239ab/4, 240ab/10, 241ab/3, 246b/1, 247a/3, 251a/13, 251a/9, 252a/1, 253b/1, 262a/15, 262b/4, 262b/10, 262b/11, 262b/2, 262b/5, 262b/6, 272b/13, 277b/11, 278ab/9, 278b/1, 278b/12, 280ab/3, 283b/7, 291a/1, 306a/4, 307a/10
b.+den durur 223a/13
b.+dendür 230bb/4
b.+em 39a/15, 39a/15, 194a/1, 194a/2, 219bb/9, 230ab/15, 233b/1, 259a/10, 291b/2, 319a/15, 319a/15
b.+kim 225b/12, 247a/3
b.+i (bel.) 34b/2, 35a/13, 38a/3, 55bb/2, 59a/13, 60b/9, 68a/11, 75b/5, 76a/15, 89a/3, 99a/12, 111a/10, 111a/11, 111a/7, 113a/2, 113a/3, 125by/9, 137a/1, 137b/4, 138a/6, 138b/15, 139b/13, 161b/11, 161b/7, 176b/13, 176b/15, 177a/2, 180b/3, 188a/9, 189b/11, 189b/13, 195a/13, 197a/12, 198a/7, 198b/1, 200a/5, 202a/10, 205b/6, 205b/8, 205b/8, 207b/10, 208a/2, 209a/11, 209a/11, 210a/6, 212a/6, 215a/2, 216a/11, 216a/14, 216a/15, 216a/7, 217a/12, 219a/10, 219a/7, 219a/9, 219a/13, 219bb/11, 219bb/11, 221ab/10, 223b/7, 224ab/7, 225a/15, 223b/4, 224ab/4, 225b/1, 225b/1, 225b/1, 225b/2, 226a/3, 228a/2, 228b/10, 228b/15, 231bb/4, 233ab/7, 234ab/10, 234ab/13, 235b/10, 235b/8, 235b/8, 235b/9, 235b/9, 235b/9, 238a/15, 238b/1, 238b/4, 238bb/6, 240bb/10, 241a/7, 241a/8, 241a/8, 243a/3, 243a/5, 244b/5, 245b/13, 246b/10, 246b/15, 251a/8, 251b/14, 253a/14, 253a/14, 253b/1, 261a/10, 261a/11, 261a/8, 261a/9, 277a/4, 278a/4, 278a/5, 278ab/3, 279b/1, 279bb/10, 281a/2, 281ab/15, 281ab/15, 281bb/9, 283bb/7, 286b/4, 286b/4, 288a/14, 292b/1, 299b/1, 301a/12, 301a/9, 305a/10, 305a/4, 305a/9, 309b/2, 309b/3
b.+idüm 198b/4, 198b/5
b.+üm 7bb/11, 10b/15, 13b/13, 14a/15, 17b/14, 20a/10, 20a/10, 20a/2, 20a/2, 20a/8, 20a/8, 20a/9, 21a/10, 21b/11, 21b/12, 21b/13, 21b/14, 21b/15, 22a/10, 22a/11, 22a/12, 22a/13, 22a/14, 22a/15, 22a/3, 22a/5, 24a/15, 24b/1, 25a/9, 27a/12, 31a/2, 31a/3, 31a/3, 32a/10, 32a/10, 32a/10, 32a/11, 32a/11, 32a/11, 33a/10, 33b/12, 34a/11, 34b/13, 34b/15, 34b/3, 34b/3, 35a/1, 35a/13, 35b/3, 36b/11, 40a/12, 46a/3, 50ab/3, 51a/5, 54a/13, 55bb/1, 56ab/1, 56ab/10, 56bb/2, 58a/5, 58b/13, 58b/15, 59a/13, 59a/14, 59a/7, 59a/9, 60b/10, 60b/14, 60b/9, 60b/9, 61a/1, 61a/1, 61a/2, 61a/6, 61a/9, 62a/7, 68b/12, 68b/15, 69a/3, 69a/3, 72b/11, 72b/12, 75b/2, 75b/3, 75b/3, 75b/7, 76a/10, 76a/10, 76a/5, 76a/9, 77b/15, 84b/11, 84by/11, 85b/7, 85b/8, 85b/8, 88a/14, 91b/14, 92a/1, 93b/10, 93by/15, 93by/16, 101a/13, 101a/3, 101b/6, 107a/5, 111a/10, 111a/8, 115a/9, 116a/11, 118a/7, 118b/11, 118b/6, 118b/7, 118b/8, 118b/9, 119a/6, 121a/9, 121b/4, 121b/9, 122a/6, 123a/7, 124b/11, 124b/11, 128a/15, 128b/3, 129b/13, 129b/2, 134b/7, 138a/14, 138a/5, 139a/1, 139b/11, 147b/11, 148a/9, 153b/4, 153b/5, 153b/8, 158a/2, 158a/5, 159b/13, 159b/15, 160a/3, 161b/6, 166a/3, 166a/6, 166a/6, 166b/12, 166b/14, 171a/8, 174b/5, 184b/15, 186a/2, 186b/11, 186b/12, 186b/15, 186b/5, 186b/6, 186b/9, 188b/8, 192a/13, 192a/14, 192a/15, 192a/15, 192a/6, 192b/10, 192b/3, 192b/4, 192b/7, 192b/8, 193a/11, 193a/9, 194a/15, 194a/5, 194b/14, 195a/15, 195b/2, 196b/11, 196b/14, 197a/12, 197a/13, 197a/15, 197b/2, 198b/10, 199a/10, 199a/8, 199b/12, 200a/11, 200a/12, 200a/6, 200a/9, 200b/1, 201b/4, 202a/6, 203b/8, 203b/9, 204b/11, 204b/6, 204b/6, 205a/1, 205a/1, 205b/14, 205b/15, 207a/13, 208b/11, 208b/9, 210a/15, 210a/15, 210b/13, 212b/4, 215a/1, 216a/3, 217a/11, 218b/10, 219a/10, 219bb/12,

219bb/14, 219bb/15, 221a/12, 221bb/14, 222a/14, 222bb/3, 222bb/5, 224a/7, 224a/8, 224ab/5, 224b/14, 225bb/10, 225bb/2, 225bb/7, 225bb/7, 225bb/8, 226b/1, 226b/3, 226bb/11, 226bb/13, 226bb/5, 227a/1, 227ab/14, 227b/2, 227b/4, 227bb/1, 227bb/4, 228a/14, 228a/14, 228a/6, 228b/10, 228bb/5, 229a/5, 230a/6, 230bb/12, 230bb/12, 230bb/15, 231a/15, 231a/3, 231b/14, 231b/15, 232a/7, 232ab/13, 233b/11, 234ab/4, 234bb/12, 235ab/2, 236ab/8, 237a/10, 237a/13, 237b/1, 237bb/12, 238a/14, 239a/15, 239a/4, 239a/4, 239a/7, 240bb/2, 240bb/2, 240bb/3, 241ab/15, 241b/7, 241b/7, 241bb/14, 242bb/8, 243a/14, 244b/15, 244b/8, 246b/7, 247a/11, 247a/8, 247b/8, 248a/3, 249b/1, 249b/10, 249b/3, 250a/5, 250b/5, 251a/5, 251a/6, 252b/15, 252b/7, 253b/12, 253b/12, 255b/12, 257b/14, 262b/3, 262b/5, 262b/8, 263b/12, 265b/5, 266a/7, 266a/7, 266b/5, 272a/2, 273b/4, 273b/4, 275b/11, 276a/13, 276a/15, 277a/10, 277a/12, 277b/15, 277b/7, 277b/8, 278a/14, 278a/15, 278a/15, 278ab/7, 278b/11, 278b/12, 278b/2, 278b/4, 278bb/3, 279ab/4, 279ab/6, 279bb/14, 280ab/13, 280ab/5, 280ab/9, 280b/14, 281a/3, 281a/3, 281a/4, 281b/2, 281b/3, 283b/13, 284a/2, 285b/11, 285b/11, 285b/12, 286b/11, 286b/5, 286b/5, 290b/13, 290b/15, 291a/9, 291b/14, 292a/10, 292a/15, 293b/10, 293b/11, 293b/12, 293b/5, 296a/6, 296b/13, 296b/5, 297b/2, 299a/13, 299a/14, 302a/10, 302a/11, 302a/14, 302a/2, 302a/5, 302a/6, 302a/7, 302a/7, 302b/2, 302b/3, 305a/14, 305b/5, 305b/5, 306a/3, 306a/3, 307a/10, 307a/8, 309a/15, 309a/15, 309a/15, 311a/1, 317b/14, 323b/11, 323b/8
b.+üm-çün 34b/2, 55bb/2, 159b/12, 174b/2, 204b/11, 230bb/4, 232a/10, 251a/8
b.+üm durur 40a/11, 76a/12, 221bb/7, 221bb/7
b.+ümdür 10b/5, 22a/2, 22a/6, 39a/15, 40a/1, 56ab/2
b.+üm-ile 58b/15, 279bb/8
b.+üm-iledür 224ab/7, 234ab/6
b.+ümle 60b/15, 63a/7, 208a/2, 219a/12
b.+ümledür 242ab/6
b.+ümse 10b/5
b.+ven 86b/9, 196b/13, 225a/1, 258b/14, 262b/11, 319a/10
[=893]

bencileyin benim gibi
b. 283b/12
[=1]

bende (Far.) esir, kul
b. 46a/6, 70b/15, 223b/10, 223b/3, 241bb/5, 244a/2, 256a/3, 267a/8, 282a/3
b.+lerden 230bb/8
b.+lere 242bb/14
b.+lerüm 56ab/1
b.+lerüŋüz 177b/1, 177b/1-2
b.+sin 50b/11
b.+ven 184b/12
b.+ye 21b/9, 223bb/9, 242bb/5
[=20]

bendelik (Far.+T.) kulluk, kölelik
b.+den 216a/6
[=1]

bendeyük (Far.+T.) kul, köle
b. 243b/10
[=1]

benefşe menekşe
b. 120a/6
[=1]

Benī Abbās (öz. is.) Hz. Muhammed'in amcasının adı
B.+a 214b/8
[=1]

Benī Cürhim (öz. is.) Kahtânîler'e mensup eski bir Arap kabilesinin adı
B. 134b/4
[=1]

Benī Ādem (öz. is.) Ademoğulları, insanoğlu
B. 185b/8, 240b/10
[=2]

Benī İsrā'īl (öz. is.) Tevrat ve Kur'an'da Hz. Ya'kub'un (İsrail) çocuklarına ve onların soyundan gelenlere verilen ad
B. 68b/8, 92b/8, 92b/14, 159a/15, 222b/8, 222b/9, 289a/12, 289a/6
B.+deki 223a/10
B.+i (bel.) 290a/9
B.+ler 121b/1, 128b/12, 129a/4, 146a/1, 223a/2
[=15]

Benī Kilāb (öz. is.) büyük bir Arap kabilesinin adı
B. 54a/13
[=1]

bennā' (Ar.) inşaat ustası, yapıcı
b.+ya 275a/12
b.+y-ıdı 275a/13, 275b/6
[=4]

bennāsuz (Ar. + T.) yapıcısı olmayan
b.235bb/13
[=1]

bensüz ben olmaksızın, bensiz
b. 225b/1, 278b/3
[=2]

beŋ yüzdeki siyah leke, ben
b. 233a/10, 233a/5, 233a/7
b. durur 232b/7, 232b/8
b.+di 232b/6
[=6]

beŋdeş eş, benzer
b.+i (iy.) 179a/6

[=1]

beŋlik bir kimsenin öz varlığı, kişiliği
b.+(g)e 193b/12
b.+(g)üm 193b/12
[=2]

beŋiz yüz
b. 121a/4
b.+leri 166a/14
b.+i (iy.) 193b/13, 199a/4, 268b/14, 272b/7, 292a/1
b.+in 195b/4, 195b/5, 195a/10
b.+iŋ 292a/4
b.+üŋ 243a/13
[=12]

beŋze- benzemek
b.-düŋ 104b/10
b.-r 7b/6, 7b/6, 7bb/6, 7bb/9, 8a/2, 8a/3, 8a/4, 8a/7, 10b/3, 20a/14, 20a/14, 20a/15, 22b/12, 23a/4, 25b/2, 25b/2, 25b/3, 25b/3, 31a/13, 31a/14, 31b/1, 31b/2, 31b/4, 31b/6, 32b/7, 32b/7, 32b/8, 64a/2, 64a/5, 64b/2, 65a/6, 65b/3, 66b/7, 70a/13, 96a/14, 98b/14, 104b/7, 156a/2, 156a/7, 162a/3, 163b/4, 164b/11, 168b/2, 168b/6, 169a/15, 170a/5, 170b/3, 209a/6, 209a/7, 210a/10, 217b/2, 219bb/5, 228b/3, 229bb/10, 229bb/13, 231bb/15, 231bb/8, 234b/3, 242a/2, 254a/10, 270b/14, 302b/10, 312a/13, 318b/15, 318b/15, 318b/15
b.-rdi 141a/14, 219ab/10, 219ab/11, 219ab/11, 219ab/15
b.-r-idi 219bb/1
b.-ye 141a/12
b.-yüp 159b/8
[=74]

beŋzer benzeyen, benzer
b.+i (iy.) 179a/5
[=1]

beŋzet- benzetmek
b.-di 5ay/13, 5ay/13, 7a/12, 7b/15, 7b/15, 121b/2, 121b/5, 168b/3
b.-megi 7a/9
b.-mek 7a/6
b.-üp 7a/10
[=11]

ber (Far.) üstün, en üstte olan
b. durur 319b/6
[=1]

bėr- vermek (krş. **vėr**)
b.-di (cevāb b.) 247a/5
b.-dügüm 213a/8
b.-düm 193b/12, 218b/4
b.-megil (ṭalaḳ b.) 225a/9
b.-ür (cevāb b.) 246b/13
b.-ü vėr- 237bb/2

[=7]

berāber (Far.) bir arada, birlikte
b. ol- 62a/10, 66b/9, 81a/12, 134a/13, 166a/2, 255a/10
[=6]

berāberlik (Far. + T.) birliktelik (krş. **barābarlıḳ**)
b. 197a/6
[=1]

berāt (Ar.) bağışlanma, kefalet
b. bereketi 50ab/2
b. düni 49bb/8, 52b/8, 54a/4, 55b/10, 55b/14
b. gėcesi 48b/10, 53b/3, 54a/7, 56a/6, 114a/7, 284b/6
b. durur 317b/9
b. vėr- 48b/11, 48b/11, 114a/7, 317b/11
b.+ı (bel.) 114a/8
berāt düni ‘Hz. Muhammed’e peygamberliğin bildirildiği Şaban ayının on beşinci gecesine verilen ad’
berāt gėcesi ‘Hz. Muhammed’e peygamberliğin bildirildiği Şaban ayının on beşinci gecesine verilen ad’
[=18]

ber (Ar.) kara, yeryüzü
b. 228a/10
[=1]

berçīn (Far.) toplayan, toplayıcı
b. 214b/3
[=1]

berekāt (Ar.) bolluklar, bereketler
b.+ındayıdı 132a/10-11
b.+ı (iy.) 78b/12
b.+ında 132a/8
[=3]

bereket (Ar.) bolluk, bereket
b. 90a/11, 90a/13
b.+i (iy.) 287b/10
b.+inde 49bb/15, 50ab/1, 50ab/1, 50ab/2, 50ab/2, 100a/13, 288a/10, 299a/15, 299b/10, 317a/1, 317a/3
b.+inden 49bb/11, 49bb/11, 49bb/12, 49bb/13, 49bb/13, 49bb/14, 49bb/15, 75ay/12, 200a/14
b.+ler 85b/3
b.+ümde 50ab/3
b.+üŋden 242ab/8
[=26]

berīd (Far.) haber getiren
b. +i (iy.) 190b/7
[=1]

beriyye (öz. is.) çöl, sahra

b. ‘Arabı 23b/2
b.+ye 287a/15
[=2]

berk sıkı, sağlam
b. bağla- 55b/10, 70a/7
b. durur 11a/12
b. (dut-) 87a/14,
b. (ol-) 171a/5
[=5]

berki- sağlamlaşmak
b.-sün 234bb/13
[=1]

berkin- sağlamlaşmak
b.-miş 4b/11, 4b/14, 7a/14, 7b/2, 132b/1
[=5]

berkit- sağlamlaştırmak
b.-di 13a/11, 13a/14, 13a/7
b.-düm 218a/13
b.-mege 320b/6
b.-mek 13a/6
[=6]

berksiz güçsüz
b. ol- 177b/7
[=1]

bertin- yaralanmak, incinmek
b.-di (gönül b.) 276b/11
b.-ür 270b/3
gönül bertin- ‘kırılmak’
[=2]

berü 1.-den bu yana
b. 5b/5, 66a/10, 66a/10, 132b/2, 191a/14, 210a/5, 228a/13, 237bb/1, 237bb/2, 237bb/3, 278bb/13, 284a/14, 284a/2, 299a/7, 299b/6, 306b/2

2. konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olanı
b. 190b/10, 231a/6, 277a/1
[=19]

bes (Far.) 1. yalnız, sadece
b. 6b/15, 19a/15, 21b/7, 35a/5, 36b/12, 44a/9, 50b/6, 56a/12, 63b/13, 66b/2, 73b/4, 74a/12, 74b/10, 86b/3, 90a/2, 92b/4, 99a/4, 99a/5, 100a/3, 103a/13, 105a/14, 105b/1, 105b/9, 109a/13, 112b/10, 115a/2, 116a/8, 118b/5, 119a/4, 120a/12, 130b/8, 131b/1, 133a/4, 134a/13, 139b/7, 142b/2, 160b/10, 162a/10, 167a/9, 171b/8, 172b/15, 173a/6, 177b/10, 178a/2, 178b/4, 183a/14, 183b/7, 184a/7, 197b/12, 197b/7, 209a/15, 216a/10, 216a/8, 245b/8, 246b/13, 256a/8, 260a/5, 266b/2, 272a/7, 277a/5, 279a/2, 280a/7, 288a/3, 293a/6, 295b/2, 299b/8, 302b/13, 303a/4, 306b/3, 311a/5, 315b/3

2. çok

b. 48a/5, 63a/13
b. durur 243a/2
[=74]

besle- beslemek
b.-di 290b/1
b.-düm 123a/9
b.-medümmi 238a/3
b.-mege 320a/12
b.-rven 249b/14
b.-yesin 160b/1
b.-r 156a/4, 156a/5
b.-yeyim 159b/6
[=9]

beslen- kendini beslemek
b.-mek durur 66b/11
[=1]

besleyici besleyen
b. 61a/1, 87a/7, 159a/14, 162a/8
b. durur 298a/12
[=5]

besleyicilik besleyici olma durumu
b.+ile 87b/8
[=1]

bėş dörtten sonra gelen sayının adı
b. 8ab/4, 12a/15, 12a/15, 30b/1, 43b/1, 43b/5, 53a/6, 53b/3, 54a/5, , 61a/11, 61b/2, 61b/3, 61b/3, 61b/4, 61b/4, 62b/10, 62b/11, 62b/12, 63a/7, 65b/6, 66b/3, 69a/5, 81a/11, 103b/14, 104a/9, 105a/7, 109b/1, 109b/1, 117a/7, 148b/3, 152a/2, 154a/12, 154a/12, 155a/9, 216a/15, 225ab/11, 226b/1, 230bb/12, 230bb/8, 232bb/12, 232bb/13, 241b/1, 279ab/11, 294a/9, 314b/7, 324a/13
b.+e 241b/2, 241b/4, 241b/7
[=49]

bėşinci beş sayısının sıra sıfatı, sırada dördüncüden sonra gelen
b. 5a/14, 48a/8, 52a/15, 53b/6, 54b/5, 54b/1, 54b/13, 55a/15, 68a/6, 74a/11, 79a/14, 104b/1, 109b/10, 117a/10, 117a/15, 130b/1, 133a/5, 141a/2, 144b/6, 155b/2, 165a/7, 173b/5, 216b/1, 217a/3, 220ab/8, 228ab/9, 228bb/8, 229ab/12, 241b/2, 261b/7, 279ab/15, 283ab/3, 303b/9, 309a/1, 322b/10
[=35]

beşāret (Ar.) iyi haber, müjde
b. (müzd ve b.) 50ab/1
b. dile- 12b/1
b. ol- 18a/10, 31a/8, 195a/2, 236b/2
b. vėr- 18b/9
[=7]

beter (Fa.) daha kötü, daha fena
b. ol- 70a/4, 164a/14, 252b/8
b. durur 167a/10

b.+dür 167a/7
[=5]

beyān (Ar.) söyleme, anlatma
b. ḳıl- 4b/3, 7a/4, 7a/8, 19a/11, 29b/15, 37a/12, 38a/7, 86a/11, 86a/14, 157a/8, 217b/15, 277a/14, 308b/15, 309b/7, 317a/8
beyān ḳıl- 'dile getirmek, anlatmak'
[=15]

bey'at (Ar.) birinin egemenliğine girme (krş. **bī'at)**
b. 125b/3
[=1]

beyerle- kabul etmek
b.-dügümden 228b/11
[=1]

beyk (Far.) haber ve mektup getirip götüren (krş. **peyk**)
b. ḳıl- 221b/2
b.+i (bel.) 249a/11
[=2]

beyni beyin
b.+sinden 204a/5
b.+sine 204a/4
b.+sin 233b/5
[=3]

beytü'l-aḥzān (öz. is.) Hz. Yakub'un evi
b. 202b/11, 202b/12, 203b/4
[=3]

beytü'l-Çalab (öz. is.) Allah'ın evi
b. 324a/10
[=1]

beytü'l-'izzet (öz. is.) şeref yeri, Allah'ın evi
b. 74b/4, 74b/5, 74b/8, 74b/9
[=4]

beytü'l-ma'mūr (öz. is.) Hz. Adem'le yer yüzüne, Kâbe yakınlarına indirilmiş, tufandan sonra tekrar yerine alınan göğün yedinci katında bir cennet köşkü'
b. 41b/9, 96b/2, 96b/8, 96b/14
[=4]

beytü'l-muḳaddes (öz. is.) Allah'tan başka kimseye yer olmayan gönül evi
b. 49bb/6, 52b/6, 83b/1, 92b/8, 92b/15, 124a/5, 183b/4, 183b/5, 183b/6, 183b/7, 183b/13, 184a/1, 206a/11, 290a/11
[=14]

beẕbaḫt (Far.) talihi kötü olan, bahtsız (krş. **bedbaḫt**)
b. 131a/9, 228bb/10
b.+dur 228bb/10
[=3]

beze- süslemek, donatmak
b.-di 1ab/1, 1ab/2, 15b/14, 39a/4, 39a/4, 39a/6, 87a/10, 232b/10, 274b/5, 276bb/3, 277ab/1, 280bb/14, 308a/11, 308a/12, 308a/13, 308a/15, 308b/1
b.-dügüm 211b/4
b.-dükden 323a/10
b.-düm 61b/7, 62a/2, 120a/14, 225b/12, 226b/10, 226b/10, 226b/11, 226b/12, 226b/6, 226b/7, 226b/7, 226b/8, 226b/8, 226b/9
b.-düŋ 212b/1
b.-gil 72b/4, 173b/7
b.-mek 61b/5
b.-r 107b/12
b.-rem 212a/14
b.-rler 107b/9
b.-selerdi 225b/12
b.-yeler 95a/13, 122a/12
b.-yüp 211b/13
[=44]

bezek süs, nakış
b.+i (iy.) (yėr b.) 229bb/11, (gönül b.) 229bb/12
b.+in 39a/3, 323a/11
[=4]

bezen- süslenmek
b.-di 57a/13, 57b/5
b.-e 247b/7
b.-e kim 247b/3
b.-gil 72b/13
b.-megi 120b/15
b.-mek 247b/1, 247b/3
b.-miş 235ab/3
b.-mişler 97b/8
b.-ür 78a/3, 85b/7, 119b/13
[=13]

bıçaḳ bıçak
b. 132a/8, 136a/10, 136a/14, 137b/12, 138a/1, 138a/2, 138a/4, 138a/8, 138b/8, 138b/8, 138b/13, 138b/14, 153b/2, 315a/14, 315a/15
b.+ı (bel.) 138a/2
[=16]

bıldurcın bıldırcın
b. 157b/6
[=1]

bıŋar pınar, çeşme
b. 122a/3, 158a/6, 194b/5, 237a/10, 237a/11, 237a/12, 290b/5
b. durur 126b/5
b.+a 236b/11
b.+dan 117a/10
b.+ı (iy.) (ma'rifet b.) 316b/2
b.+ından 36b/10

b.+lardan 119b/2, 119b/6
b.+ları 125a/11, 280b/4
[=16]

bırak- 1. elde bulunan bir şeyi tutmaz olmak
b. (!) 185a/8
b.-(ġ)a 270a/2
b.-(ġ)am 206a/14, 234a/8
b.-(ġ)asın 161a/14, 161b/5, 161b/8
b.-(ġ)ur 36b/15, 229bb/15
b.-(ġ)ursalar 90a/1
b.-(ġ)ursın 112b/10
b.-dı 10b/14, 148b/8, 151a/6, 237a/1, 276bb/10,
b.-dılar 162b/11, 175a/4
b.-dum 233b/3, 243a/7
b.-ırsa 254b/5
b.-maḳ 276bb/7

2. terk etmek
b.-(ġ)alar 212a/2, 212a/4
b.-(ġ)ası durur 102b/2-3
b.-(ġ)asın 249b/10
b.-(ġ)ayıdı 212b/10
b.-(ġ)ur 161a/7, 298b/8
b.-dı 217a/6, 296b/3
b.-dılar 162b/11, 264b/14
b.-dım 234a/7
b.-duġuŋ 236a/14
b.-ġıl 205b/15
b.-mış 169a/3

3. bir şeyin içine koymak, yatırmak
b.-(ġ)urlar 62b/4
b.-sa 62b/7

4. atmak
b.-dı 234a/5, 290a/15
b.-(ẖ)dılar 224ab/10
b.-mışdı 217a/5-6
b.-dılar 257a/5
b.-ġıl 319a/1
b.-saŋ 161a/13

5. (manevi olarak) yerleştirmek, koymak
b.-dı 290b/2, 281ab/7
b.-sam 251a/12
[=49]

bırakḍur- terk ettirmek
b.-mayam 225b/7
b.-up 47a/3
[=2]

bıyıḳ bıyık
b.+ı (bel.) 62b/8
[=1]

bız- kötü söz söylemek
b.-dısa 253b/13
[=1]

bi (Ar.) Arap alfabesinin ikinci harfi (krş. **be**)
b. 319a/4, 325a/11
[=2]

bī-çāre (Far.) çaresiz
b. 3a/7, 20a/7, 35b/9, 70b/15, 75ay/11, 123b/12, 133b/9, 228b/7, 291a/2, 293b/5
[=10]

bī-gümān (Far.) şüphesiz
b. 267b/5
[=1]

bī-ḫaber (Far.) habersiz
b. 199b/9
[=1]

bī-ḥürmet (Far.) hürmetsiz
b. 239ab/3
[=1]

bī-işti̇ġāl (Far.) meşgul olmama, ilgisiz
b. 248a/15
[=1]

bī-intiḳāl (Far.) ulaşmama
b. 248a/14
[=1]

bī-ḳıl ü ḳāl (Far.) dedikodusuz
b. 248a/15
[=1]

bī-niyāz (Far.) inançsız
b. 25b/7, 156a/11
[=12]

bī-tāc ı taḫt (Far.) taç ve tahtsız
b. 325a/11
[=1]

bī-ṭām (Far.) aç gözlü olmayan
b. 229bb/6
[=1]

bī-vefā (Far.) vefasız
b. 221b/8

[=1]

bī-zār (Far.) rahatsız
b. 197b/11
[=1]

bī-zevāl (Far.) sonu olmayan
b. 248a/14
[=1]

bī'at (Ar.) birinin egemenliğine girme (krş. **beyʿat**)
b. ḳıl- 126a/11, 147b/12, 147b/13, 147b/15
[=4]

bī-çāre (Far.) çaresiz
b. 3a/7
[=1]

bī-çārelıḳ (Far. + T.) çaresizlik
b. 2b/13
[=1]

bīşe (Far.) orman
b.+si 242b/3
[=1]

bicik meme
b.+in 158a/11
[=1]

biç- 1.ekin, ot vb.ni orakla, tırpanla, makine ile kesmek
b.-di 131a/5
b.-enlere 179b/11
b.-gil 35b/11
b.-mek 35b/9, 248b/10

2. değer vermek
b.-er (bahā b.) 36b/11

3. kesmek
b.-di 152b/5, 152a/11, 152a/15
b.-eydüm 152a/13
b.-meŋ 221bb/13

4. (manevi olarak) biçmek, kazanmak
b.-meye 35b/13
[=12]

biçer- büyütmek
b.-düm 61b/8
b.-mek 61b/5
[=2]

bidʿat (Ar.) dine aykırı olarak ortaya çıkan dinî uygulamalar
b. 113b/7, 155b/2, 228bb/14, 277b/12

b.+den 155b/14
[=5]

bigi gibi
b. 22a/3, 94b/6, 232ab/13, 234ab/5
b.+dür 224ab/8
[=5]

bil- bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak, bilmek
b. (!) 161a/1, 165a/7, 222b/2, 268a/2, 268a/3
b.-di 11a/11, 11a/12, 11a/13, 86b/1, 148b/7, 193a/6, 206a/4, 250b/1
b.-di kim 289b/13
b.-diler 166b/1
b.-dilerse 96b/5
b.-diŋ-ise 225b/1
b.-dügin 245b/8
b.-düm 2ab/7, 169a/9, 229b/7, 320a/1
b.-dümkim 238ab/13
b.-düŋ 96a/12, 227b/7, 228b/10, 230bb/9, 258a/13
b.-düŋüz 96b/10
b.-e mi 76b/13
b.-edi 126a/6
b.-eler 110b/9-10, 200a/15, 232b/1
b.-eli 282a/9
b.-esi 305a/9
b.-esin 208a/2, 238a/15
b.-esiz 222a/14
b.-even 230bb/9
b.-evüz 132b/13
b.-eydi 125b/13
b.-eydüŋ 239b/11
b.-e-y-em 208a/1
b.-e-y-idi 126a/3, 222ab/2, 226a/3
b.-e-y-idüŋ 239b/10
b.-e-y-idüŋüz 225b/2
b.-eyim 166a/3, 246a/3
b.-gil 5ay/12, 7b/13, 8ab/3, 9a/1, 12a/13, 14a/12, 24a/7, 24b/4, 27b/9, 29a/12, 29a/14, 29a/5, 33b/8, 46a/6, 47a/15, 50a/11, 68a/11, 75ay/11, 84a/6, 108by/6, 129a/11, 155b/1, 156a/11, 156a/2, 163a/11, 163b/15, 168a/11, 183a/14, 183a/9, 189a/14, 189b/5, 194b/3, 219a/6, 230b/14, 235a/6, 240b/4, 250a/15, 257b/1, 260b/2, 264a/1, 269a/10, 269b/3, 279b/2, 281b/10, 284b/7, 294a/15, 303a/9, 305a/4, 311a/5, 313a/11, 319a/14, 319b/2
b.-gil kim 224bb/5, 236bb/7, 239bb/11, 241bb/3, 279ab/11
b.-iŋ 169a/11
b.-medi 230a/7, 282bb/3, 286a/2, 297a/4
b.-mediler 281bb/9
b.-medin 169a/8, 169a/9, 223b/4
b.-medügümi 226bb/9
b.-medügüŋ 280ab/3
b.-medük 34a/5

b.-medüm 226bb/10
b.-medüŋ 259a/13
b.-mege 8b/5
b.-megil 189b/5
b.-mek 8ab/2, 8ab/3, 8ab/9, 9a/10, 21b/7, 178a/3, 228a/2, 240b/5, 240b/5, 262b/5, 267b/5, 274b/7
b.-mek durur 8ab/8, 8bb/11, 8bb/11, 8bb/12, 8bb/12, 9a/10
b.-mekdür 30a/9
b.-mese 30a/9, 192b/13, 221bb/2
b.-mesün 190a/1, 191a/11
b.-meye 36b/4, 269a/15
b.-meyenler 169b/4
b.-meye-y-diŋ 204a/1
b.-meye-y-idi 221bb/2
b.-mez 56ab/10, 56ab/7, 178a/9, 193a/6, 197b/10, 218b/7, 244b/5, 249b/4, 263a/1, 263b/1
b.-mezdi 111a/6, 258b/14, 259a/10, 259a/3, 259a/6, 288a/12
b.-mezdüŋ 259a/11
b.-mezem 230b/2, 257b/6, 271a/15
b.-mez-idüm 238bb/4
b.-mez-idüŋ 193b/7, 218b/6, 239b/12
b.-mezin 241ab/13
b.-mezler 24a/7, 26a/10, 170a/2, 234bb/8
b.-mez misin 201a/8-9
b.-mez misin kim 230bb/11
b.-mezse 231b/14, 231b/15
b.-mezsin 266b/7
b.-mezüz 299b/6
b.-mezven 186a/12
b.-miş 56ab/12, 66b/3, 157a/4, 168a/14, 170a/11, 227b/7, 295a/2
b.-miş-idi 234bb/3
b.-mişven 193a/13
b.-se 5ay/11, 7b/12, 7b/12, 7bb/15, 141b/2
b.-sedüŋ 286a/4
b.-seler 69b/11, 77b/15
b.-sen 12b/14
b.-seŋ 136a/10, 136a/8
b.-sün 167b/7, 193a/5, 195a/13
b.-sünler 27a/12, 27b/2, 75b/2, 106a/11, 106a/5, 106a/7, 106a/9, 132a/3, 196b/13, 219b/8, 229ab/7, 240bb/14, 318b/2
b.-ü 42b/10, 47b/4
b.-ü durur 250b/9
b.-ümediler 206a/3
b.-üŋ 14a/15, 67b/8, 177b/9, 198b/15, 209a/1, 255b/3, 277a/10, 296a/13
b.-üp 61a/8
b.-ür 3b/1, 3b/3, 20a/11, 36a/11, 45b/7, 56ab/7, 83a/10, 87a/2, 87b/12, 88b/2, 92a/7, 94a/6, 94b/3, 127b/1, 136by/14, 166a/10, 169b/2, 178a/8, 204a/14, 221bb/9, 236a/13, 238a/9, 245b/7, 245b/8, 253a/13, 270b/4, 272a/9, 291a/10, 320a/5

b.-ürdi 90a/7-8, 255b/15, 258b/13, 258b/14, 259a/2, 259a/2, 259a/5, 259a/6, 259a/8, 259a/9, 270b/15, 306b/1
b.-ürdüm 227b/15
b.-ürem 192a/3, 197a/1, 204a/15, 226b/12, 230a/15, 230b/2, 238a/7, 249b/4, 251a/10, 251a/10, 251a/11, 251a/13, 251a/8, 251a/9, 251b/6-7, 251b/8, 251b/15, 253b/11, 253b/11, 296b/7
b.-ür-idi 256a/1, 258b/13, 267a/14
b.-ür-idüm 223b/5, 227b/14
b.-ür-ise 141a/14
b.-ür-iseŋ 103a/7
b.-ürkim 187b/13, 197b/2
b.-ürler 56ab/7, 69b/12, 118a/5, 169b/6, 173b/4, 219a/7, 234bb/3
b.-ürlerdi 56ab/9, 232bb/5
b.-ürler-ise 170a/13
b.-ür-misin 174b/7, 192a/8, 227a/7, 245a/9, 257a/2, 298b/8
b.-ürmisiz 202b/12, 206b/4
b.-ürsem 159b/6
b.-ürsen 246a/2, 251a/15
b.-ürseŋ 161a/8, 230b/14, 244a/4
b.-ürsin 20a/12, 125by/9, 160a/4, 174a/9, 186a/8, 198b/10, 231b/14, 231b/15, 238a/11, 238a/8, 241b/6, 244a/13, 246a/7, 251a/13, 251a/14, 251a/14, 251b/6, 251b/8, 267b/6, 290b/15
b.-ürsiz 197b/5, 210a/1, 227a/1, 258a/15
b.-ürüz 249a/14
b.-ürven 242ab/6, 249b/5
[=361]

Bilāl (öz. is.) Ümeyye bin Halef'in kölesinin adı
B. (B.-i Ḥabeş) 252b/7, (B.-i Ḥabeş) 276a/7, 276a/9, 276b/2, 276b/5, 276b/6, 276b/6, 276b/6, 296a/10, 296a/10, (B.-i Ḥabeş) 296b/1, 296b/2, 296b/4, 296b/6, 296b/9, 296b/11, 297a/1, 297a/11, 297a/13, 297a/15, 297a/4, 297a/9, 297b/4, 297b/6, 297b/7, 297b/9
B. durur 73a/15
B.+den 276b/11
B.+e 296a/9
B.+i (bel.) 296b/9, 297b/12, 297b/8
B.+ile 297a/13
B.+üŋ 276a/11, 296b/2, 297b/10
[=36]

bildür- herhangi bir şeyi haber vermek
b. 69b/9, 79a/8
b.-di 2ab/5, 3b/12, 3b/10-11, 3b/11-12, 3b/13, 3b/14, 3b/15, 3b/9, 4a/1, 4a/1, 4a/11, 4a/2, 4a/3, 4a/4, 4a/5, 4a/5, 4a/6, 4a/7, 7a/9, 86b/1, 89a/8, 121b/1, 124a/3, 237bb/13, 238ab/9, 284b/13
b.-düm 193b/7, 225b/2, 226a/6, 239b/12, 277a/13
b.-düŋ 259a/11
b.-em 226a/3, 254a/7
b.-eyim 234b/2, 279bb/3
b.-gil 287a/6, 302a/4

b.-medüm 189b/4, 238b/9
b.-mege 121a/1, 323a/3
b.-megil 225bb/2
b.-meksüzin 8b/5
b.-meye-y-idüm 225b/2
b.-miş 149b/12
b.-mişdi 86a/10
b.-se 164b/2
b.-sün 128b/13, 281bb/10
b.-ür 107a/2
[=53]

bildürici bildiren, haber veren
b.-dür 87b/8
[=1]

bile 1. birlikte, beraber
b. 8ab/6, 11a/8, 11a/8, 36a/11, 76a/13, 116a/11, 116b/8, 126a/3, 134b/4, 135b/7, 200b/7, 200b/8, 220b/12, 229a/4, 230ab/4, 230ab/5, 230b/6, 266a/10, 270a/15

2. ile
b. 135a/14, 138a/11, 145a/6, 170b/15, 184b/13, 204a/12, 204a/14, 213a/13, 213a/14, 213a/15, 215b/10, 222a/13, 239a/6, 255a/9, 223bb/11, 223bb/14, 224ab/13, 280b/1, 284b/3, 279bb/6, 279bb/7
b.+dür 270b/3
[=41]

bile bile
b. 236a/7, 236a/8, 236a/9, 239a/7, 311a/3, 311a/3, 311a/4, 311a/7, 311a/8, 311a/8, 311a/9
[=11]

bile- keskin duruma getirmek
b.-r (diş b.) 207b/8
diş bile- ‘kötülük yapmak için fırsat beklemek’
[=1]

bilesi birlikte olanlar, yanındakiler
b.+ne 236a/6
[=1]

bilet- birine biletme işini yaptırmak
b.+dür 8bb/6
[=1]

bilezük bilezik
b.+leri 125a/1
[=1]

bilici bilen
b.+dür 87b/7
b. durur 253a/14
[=2]

bilik ok ve yay kuburu, sadak

b.+(g)i (bel.) 240bb/8
b.+(g)i (iy.) 257b/13

2. silah
b.+i durur 176a/11
[=3]

bilin- bilme işine konu olmak, anlaşılmak, öğrenilmek
b.-medinden 298b/1
b.-miş durur 88a/5, 298a/5
[=3]

biliş tanıdık, aşina
b. 11a/3, 193a/14, 218b/10, 221a/15, 226bb/7, 226bb/8
b. ḳıl- 225b/4
b. ol- 237b/4
b.+i (iy.) 72a/15
[=9]

biliş- tanışmak
b.-düŋüz 68b/15
b.-em 251a/14
b.-medüŋüz 68b/12
b.-miş 11a/1, 11a/11, 11b/2
b.-mişler 60b/9
b.-se 241bb/3
b.-ürler 271a/10
b.-megi 241bb/4
[=10]

bilişdür- tanıştırmak
b.-meye-y-idüm 239a/9
[=1]

bilü bilgi, irfan
b. (‘aḳl u b.) 42b/6, 42b/10, 47b/4, 250b/9
[=4]

bilün- tanınmış olmak
b.-ür 185b/13, 185b/14
[=1]

bin- 1. bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturup onu kullanmak
b.-di 152a/10, 152b/8, 153b/2, 279bb/6, 279bb/7, 313a/7
b.-dükleri 129b/1
b.-e 103b/12
b.-eler 106b/4
b.-em 96a/9
b.-esi durur 261b/9
b.-gil 279bb/8
b.-medi 279bb/7
b.-mek 12a/8
b.-mekdür 321a/2
b.-seler 94b/13

b.-seŋ 226b/2
b.-sünler 129b/3-4
b.-ülür 134a/2
b.-üp 96a/3, 96a/7, 103b/6, 129a/15, 146b/8, 153a/6, 229a/9, 232bb/12, 274b/14

2. bir yere gitmek için tren, vapur, uçak, otomobil vb. bir taşıtta yer almak
b.-mege 313a/7, 316a/11

3. cenazeye binmek
b.-üp 232bb/14
[=31]

binā (Ar.) yapı
b. ḳıl- 114a/10
b.+sı 114a/12
[=2]

bindür- bindirmek
b.-diler 187b/9
b.-düm 129b/10, 129b/12, 129b/9
b.-e 146b/7
b.-eler 130a/6, 186b/14, 206b/9
b.-even 127b/8
b.-üŋ 186b/11
b.-üp 150a/2
b.-ür 107b/13
[=12]

bini binek hayvan (krş. **binü**)
b.+si durur 176a/13
[=1]

binid binek hayvan (krş. **binüd**)
b. 196b/2
[=1]

binü binek hayvan (krş. **bini**)
b.+ler 130a/7
b.+leri 129b/7, 129b/7
b.+si 129b/4, 227ab/3, 227ab/4
b.+si durur 206b/10
b.+sin 129b/15
b.+sü 129b/4
b.+üŋüz 130a/10
b.+ye 129b/3, 129b/3, 130a/6
[=13]

binüd binek hayvan (krş. **binid**)
b.+e 146b/7
[=1]

binüsüz binek hayvansız
b. 129b/13, 129b/14
[=2]

bıŋ dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı
b. 1ab/7, 2ab/2, 14a/2, 15b/2, 15b/2, 37a/11, 37b/1, 37b/2, 37b/5, 38a/4, 38b/13, 39a/15, 39a/3, 39a/4, 39a/7, 39a/9, 56ab/4, 64b/4, 64b/5, 64b/6, 64b/6, 64b/8, 76b/10, 76b/11, 76b/12, 80b/1, 80b/11, 80b/11, 80b/11, 80b/12, 80b/12, 80b/14, 80b/14, 80b/15, 80b/15, 80b/15, 80b/15, 85b/4, 85b/6, 86a/8, 89a/10, 90a/13, 91a/5, 91a/7, 92a/15, 92b/1, 92b/6, 93a/3, 93b/12, 95b/9, 97a/11, 97b/2, 97b/6, 98ay/16, 98ay/16, 104b/2, 114a/13, 114a/6, 114a/8, 114a/9, 120a/8, 122a/4, 123a/5, 123a/9, 124a/6, 140a/15, 140b/1, 140b/2, 144b/5, 148a/6, 148b/3, 149a/7, 149b/6, 149b/8, 151b/2, 153a/2, 153b/4, 157a/8, 157a/9, 165b/5, 165b/5, 165b/5, 165b/6, 166b/1, 167b/9, 171b/13, 184a/13, 186a/10, 197a/3, 203a/5, 205b/9, 209a/4, 209b/12, 210a/12, 211b/2, 212b/7, 214b/1, 220a/1, 220a/3, 220a/3, 220a/5, 226a/2, 235a/11, 235a/12, 235a/12, 235bb/9, 238a/15, 238b/2, 243b/8, 249b/13, 249b/14, 249b/14, 249b/7, 250a/4, 250a/4, 250a/7, 258b/12, 265a/12, 266a/15, 266a/5, 267b/11, 269b/10, 276ab/10, 278a/11, 278a/11, 281b/8, 283a/3, 284b/10, 284b/10, 285a/8, 285a/8, 290b/5, 299b/5, 317b/3, 324b/1, 324b/14, 324b/2, 324b/2, 324b/2, 324b/5, 324b/6, 324b/7, 325a/4
b. durur 232b/9
b.+e 33a/1
[=137]

bıŋ bıŋ binlerce
b. 80b/12, 80b/14, 80b/15, 80b/15
[=2]

bir 1. sayıların ilki, bir
b. 2a/5, 4b/11, 8ab/9, 10b/13, 13a/7, 15a/13, 16a/3, 16a/3, 16a/4, 16a/8, 22b/5, 22b/6, 23b/7, 23b/8, 24a/14, 24a/14, 26b/12, 28a/9, 30a/1, 30a/11, 30b/5, 37b/1, 37b/1, 37b/14, 37b/14, 57a/11, 64a/3, 64a/5, 64a/10, 64a/11, 64a/11, 64a/12, 64a/12, 70a/14, 70b/1, 74b/3, 80a/9, 80a/9, 98b/9, 107b/11, 113a/13, 120b/6, 120b/6, 126b/4, 126b/14, 129b/15, 129b/15, 137a/8, 144b/11, 144b/11, 151b/14, 160a/6, 160a/7, 160a/8, 161a/13,
191a/1, 204a/5, 232b/10, 232b/11, 232b/11, 232b/3, 232b/6, 232b/8, 233a/5, 233a/5, 237b/10, 237b/11, 245a/3, 277ab/9, 280bb/10, 280bb/13, 285b/4, 293a/8, 297b/3, 295b/3, 295b/15, 297b/3
b. durur 218a/2
b.+in 32b/15, 33a/1

2. herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren (sayı)
b. 2a/2, 2a/2, 2a/2, 1ab/11, 1ab/11, 2b/1, 2b/10, 2b/11, 2b/4, 6a/5, 7b/5, 7bb/5, 7bb/8, 8ab/4, 10a/15, 10b/10, 10b/10, 10b/12, 10b/7, 10b/8, 11a/8, 12a/13, 14a/14, 14a/2, 14a/4, 15b/10, 16a/14, 16b/1, 17a/13, 17a/13, 20a/11, 21b/10, 22a/5, 22a/7, 23a/8, 23b/1, 24a/13, 24a/3, 24a/3, 24a/4, 24a/9, 25a/4, 25b/10, 25b/4, 25b/4, 25b/5, 26b/9, 27b/10, 27b/11, 28b/7, 28b/7, 30a/6, 32a/2, 33b/5, 33b/9, 33b/9, 34a/2, 34a/2, 34a/7, 34b/15, 34b/7, 34b/7, 35a/12, 35a/2, 35a/7, 35b/2, 36a/11, 36a/13, 36a/4, 36a/5, 36a/7, 36b/11, 36b/13, 36b/13, 36b/4, 37b/3, 38a/6, 38a/8, 38b/10, 39a/1, 39a/5, 39a/6, 43a/3, 43b/10, 44a/11, 44a/11, 44a/12, 44a/13, 44a/13, 44a/14, 44a/7, 44a/9, 44b/1, 45b/2, 47a/8, 47a/9, 47b/5, 47b/6, 48a/15, 48a/2, 48a/7, 48b/11, 48b/11, 50a/11, 50a/11, 50b/2, 51a/14, 51a/2, 52b/10, 52b/10, 52b/11, 54b/9, 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55a/14, 55b/1, 55b/2, 55b/4, 56a/7, 56ab/5, 57a/11, 57a/9, 58b/11, 58b/12, 59a/2, 59a/2, 59a/3, 59a/3, 59b/4, 60b/11, 61b/2, 61b/6, 62a/11, 62a/8, 62b/13, 63a/11, 63a/12,

63a/14, 63a/8, 63b/2, 63b/3, 63b/9, 64a/1, 64a/6, 64b/13, 64b/2, 64b/3, 64b/4, 64b/5, 64b/7, 64b/7, 65a/6, 65b/11, 65b/12, 65b/2, 66a/10, 66a/10, 67a/7, 67b/1, 67b/9, 68a/2, 68a/2, 68a/4, 68b/11, 68b/14, 69b/11, 71a/4, 72a/14, 72b/11, 74a/10, 74a/10, 75a/13, 75a/14, 75a/15, 75a/15, 75b/1, 75b/10, 75b/12, 75b/8, 76a/8, 76b/5, 77a/12, 77a/13, 77a/6, 77a/8, 78a/1, 78a/4, 80a/11, 80a/15, 81a/8, 81b/11, 82a/14, 82a/15, 84a/1, 84a/1, 84a/3, 84b/13, 84b/13, 84by/11, 84by/11, 85b/4, 85b/5, 85b/5, 86a/6, 89b/10, 89b/14, 90a/1, 90a/6, 90b/7, 91a/3, 91a/3, 91a/4, 91a/8, 91a/9, 92a/13, 92a/13, 92a/14, 92b/5, 92b/5, 93a/3, 93a/4, 93b/1, 93b/10, 93b/12, 93b/13, 93b/2, 94a/1, 94a/12, 94a/4, 94a/4, 94a/5, 94b/12, 95b/12, 95b/7, 96a/14, 97a/10, 98b/7, 99a/15, 99a/3, 99b/13, 100b/12, 101ay/17, 105a/1, 105a/2, 105b/1, 106a/12, 106a/13, 106a/13, 106a/3, 106b/15, 107a/10, 107a/14, 107a/3, 107a/3, 107a/9, 107b/4, 108a/12, 108a/13, 108a/5, 108a/6, 108a/9, 108a/9, 108b/10, 108b/3, 108b/4, 108b/6, 108b/7, 108b/7, 108b/8, 108b/9, 111a/1, 111a/1, 111a/2, 111a/2, 111a/4, 111a/9, 112b/12, 112b/3, 113a/2, 113b/14, 113b/14, 113b/15, 113b/15, 113b/6, 114a/1, 114a/10, 114a/11, 114a/14, 114a/2, 114a/2, 114a/3, 114a/3, 114a/7, 114a/8, 115a/7, 116a/13, 116a/14, 116a/3, 116b/10, 116b/9, 117a/8, 117b/10, 118a/15, 119b/14, 119b/14, 119b/15, 119b/15, 120a/1, 120a/1, 120a/1, 120a/2, 121a/4, 121b/12, 121b/13, 121b/15, 122a/10, 122a/14, 122a/14, 122a/2, 122b/15, 123a/1, 124b/11, 126a/1, 128a/11, 128b/15, 128b/3, 129a/2, 134a/3, 134a/4, 134a/6, 134a/6, 135a/2, 130a/1, 130a/4, 130b/8, 131a/4, 131a/5, 131b/14, 131b/7, 131b/8, 132b/3, 133a/10, 133b/2, 134b/12, 134b/12, 135a/9, 135b/14, 135b/15, 135b/7, 136a/10, 136a/12, 136by/17, 138a/14, 138b/2, 138b/5, 138b/6, 139b/7, 139b/9, 140a/1, 140a/2, 140b/3, 140b/4, 140b/9, 141a/14, 141a/9, 141b/2, 143b/2, 143b/3, 144b/12, 144b/8, 146a/9, 146b/12, 146b/5, 147a/1, 147a/12, 147a/2, 147a/2, 147b/7, 148b/1, 149b/4, 149b/7, 149b/7, 149b/9, 150a/1, 150a/8, 151a/1, 151a/7, 151b/11, 151b/11, 151b/13, 151b/14,151b/4, 151b/8, 151b/8, 152a/10, 152a/12, 152a/13, 152a/15, 152b/2, 153a/6, 155a/5, 156b/10, 157a/15, 157b/1, 157b/1, 157b/10, 157b/11, 157b/13, 157b/14, 157b/14, 157b/2, 157b/3, 157b/4, 157b/5, 157b/6, 157b/7, 157b/7, 157b/8, 157b/9, 158a/12, 158a/13, 158a/2, 158a/4, 158a/5, 158a/8, 158a/8, 159a/15, 159b/11, 159b/14, 159b/14, 159b/2, 159b/4, 159b/8, 160a/10, 160a/14, 161a/4, 161a/7, 161b/13, 161b/6, 162a/14, 162a/15, 162a/3, 163a/14, 165a/11, 165a/11, 165b/13, 165b/14, 165b/9, 166a/10, 166a/10, 166a/11, 166a/4, 166a/8, 166a/9, 167b/11, 167b/12, 168a/12, 169a/15, 169a/4, 169b/9, 170b/12, 170b/13, 171a/8, 171b/10, 173b/15, 179b/6, 180a/14, 183b/6, 183b/7, 184a/11, 184a/12, 184b/3, 184b/8, 186a/11, 187a/4, 187a/5, 187a/6, 187a/7, 187a/9, 187b/11, 187b/11, 188a/1, 188a/13, 188a/2, 189a/2, 190a/13, 190a/9, 190b/15, 190b/5, 191a/13, 191a/8, 191b/12, 192b/15, 192b/4, 193a/1, 193a/2, 193a/6, 193a/7, 193a/8, 193a/8, 193a/9, 195a/1, 195a/12, 195a/14, 195a/9, 195b/1, 195b/6, 196a/3, 196b/4, 196b/4, 197b/6, 199a/3, 199b/6, 200a/13, 200a/2, 200a/3, 200a/3, 200a/9, 200a/9, 200b/11, 200b/11, 200b/4, 200b/4, 200b/6, 200b/7, 202b/13, 202b/9, 203a/3, 203a/3, 203a/5, 203b/1, 203b/15, 203b/8, 203b/9, 204a/1, 204a/10, 204a/9, 204b/8, 205a/13, 206a/1, 206b/10, 206b/12, 206b/14, 206b/15, 206b/6, 206b/7, 207a/8, 207a/8, 207b/1, 207b/12, 207b/6, 207b/7, 207b/8, 208a/10, 208a/4, 208a/4, 208a/6, 208a/7, 208a/7, 209a/4, 209b/1, 209b/14, 209b/5, 210a/10, 211a/9, 212a/9, 212b/15, 212b/7, 213a/1, 213a/1, 213b/2, 213b/5, 214a/1, 214b/3, 215a/11, 215a/13, 216b/8, 217b/13, 217b/15, 217b/15, 218a/13, 218a/5, 219a/10, 219a/10, 219a/14, 219a/7, 219ab/12, 219ab/14, 219b/15, 219b/2, 219b/3, 219bb/10, 219bb/10,

219bb/5, 219bb/9, 220a/1, 220a/10, 220a/12, 220a/3, 220a/8, 220a/9, 220ab/4, 220b/3, 220bb/2, 221a/13, 221a/2, 221a/3, 221a/4, 221a/5, 221a/8, 221ab/7, 221ab/8, 221bb/15, 221bb/5, 221bb/6, 222a/4, 222ab/15, 222ab/15, 222ab/2, 222ab/3, 222ab/6, 222ab/6, 222b/7, 223b/13, 223bb/10, 223bb/14, 223bb/14, 224a/1, 224ab/1, 224bb/10, 225ab/10, 225ab/8, 225bb/4, 225bb/5, 225bb/6, 225bb/7, 226a/1, 226a/3, 226ab/1, 226ab/1, 226ab/10, 226ab/9, 226bb/12, 226bb/13, 227a/14, 227b/8, 227b/9, 227bb/11, 228ab/2, 229a/1, 229a/1, 229a/5, 229a/6, 229a/9, 229b/1, 229bb/13, 229bb/15, 229bb/7, 230a/10, 230a/4, 230bb/5, 231a/13, 231a/13, 231a/7, 231a/7, 231a/8, 231b/12, 231b/2, 231bb/14, 231bb/15, 231bb/15, 232a/3, 232ab/1, 232ab/10, 232ab/8, 232bb/15, 233b/12, 233bb/1, 233bb/1, 233bb/15, 234ab/2, 234ab/2, 234ab/8, 234ab/8, 234ab/9, 234bb/1, 234bb/7, 234bb/8, 235a/11, 235a/12, 235a/12, 235a/13, 235a/9, 235a/9, 235ab/4, 235ab/4, 235ab/8, 235b/7, 235bb/2, 235bb/2, 235bb/3, 235bb/5, 236ab/15, 236b/11, 236b/12, 236b/9, 236bb/1, 236bb/5, 236bb/5, 236bb/13, 237a/10, 237a/11, 237ab/1, 237ab/10, 237ab/10, 237ab/12, 237ab/12, 237ab/14, 237ab/15, 237ab/4, 237ab/5, 237ab/8, 237ab/9, 237ab/9, 237b/3, 238a/12, 238b/11, 239ab/13, 239ab/4, 239b/4, 239bb/6, 240ab/9, 240bb/5, 240bb/7, 241a/5, 241ab/10, 241ab/14, 241b/1, 241bb/15, 242a/2, 242a/3, 242a/4, 242a/5, 242ab/4, 242b/6, 242bb/9, 243b/10, 243b/12, 243b/12, 244a/11, 244a/4, 244a/8, 244a/9, 244a/9, 244a/9, 244b/15, 245b/10, 245b/8, 246b/2, 246b/2, 250a/11, 250b/1, 250b/15, 250b/2, 250b/2, 251a/4, 251b/13, 251b/5, 251b/6, 252a/1, 253b/5, 254b/11, 254b/11, 255a/1, 255a/10, 255a/13, 255a/14, 255a/15, 255a/2, 255a/6, 255b/5, 255b/6, 255b/6, 255b/6, 255b/6, 256a/11, 256a/15, 256a/9, 256b/10, 256b/12, 256b/14, 256b/3, 257b/12, 257b/6, 258a/1, 258a/2, 258a/6, 258a/8, 258a/9, 258b/12, 258b/15, 258b/3, 259a/1, 259a/4, 259a/8, 260a/11, 260a/2, 260a/4, 260a/6, 260b/11, 260b/11, 260b/2, 260b/5, 260b/6, 260b/9, 262a/1, 262a/2, 264b/8, 265b/10, 265b/15, 265b/5, 265b/6, 266a/12, 266a/4, 266a/8, 266b/1, 266b/4, 268a/14, 268a/14, 268a/5, 269b/13, 269b/13, 269b/14, 269b/14, 269b/15, 270a/2, 270a/4, 270a/6, 270b/12, 270b/14, 270b/5, 270b/7, 271a/11, 271a/4, 271a/1, 271a/6, 271b/1, 271b/2, 271b/5, 272b/7, 272a/10, 272a/3, 274b/7, 274b/9, 275a/10, 275a/10, 275a/14, 276ab/12, 276ab/15, 276ab/6, 277ab/13, 278a/5, 278b/7, 279a/14, 279ab/12, 280a/4, 280a/9, 280a/9, 280ab/6, 281a/2, 281b/13, 281b/4, 281bb/12, 281bb/3, 282a/12, 282ab/1, 282bb/1, 282bb/3, 283a/12, 283a/15, 283a/6, 283b/11, 283b/14, 283b/8, 283ab/10, 283bb/4, 284b/8, 284b/9, 285a/11, 285b/14, 286a/11, 286a/4, 287b/10, 287b/2, 288a/4, 288a/5, 290b/13, 291a/12, 291b/4, 291b/5, 292a/6, 293a/12, 293a/14, 294a/10, 294a/13, 294a/8, 294a/9, 294b/1, 294b/9, 294b/9, 295a/12, 295a/13, 295a/8, 295a/8, 295a/9, 296a/2, 296b/10, 297a/3, 297a/5, 297b/2, 299a/13, 300b/13, 301a/1, 301b/10, 301b/10, 301b/12, 301b/12, 301b/14, 301b/14, 301b/14, 301b/15, 302b/11, 302b/11, 304a/15, 304b/11, 304b/12, 305b/11, 306a/13, 306a/15, 306a/15, 306a/8, 306b/13, 308b/4, 309b/15, 313b/2, 314a/4, 314b/2, 314b/4, 314b/5, 317a/1, 317a/6, 317b/12, 317b/12, 317b/2, 318b/14, 319b/6, 322a/1, 324a/10, 324a/12, 324a/12, 324a/9

b. durur 148a/10, 236ab/7, 255a/5, 319b/7

b.+den 43b/3, 180a/9

b.+den durur 319b/5

b.+i (bel.) 50a/8, 50a/8, 54a/5, 97a/12, 150b/5, 150b/5, 229b/4, 229b/4, 229a/15, 261b/2, 262b/2, 263b/8, 264b/7, 264b/7, 275b/12, 324a/15

b.+i (iy.) 49a/3, 68a/10, 68a/11, 68a/12, 68a/14, 68b/1, 100a/5, 100a/6, 100a/6, 100a/6, 109a/5, 130a/14, 221b/14, 221b/15, 222a/5, 222a/5, 225bb/3, 232ab/9, 300b/3, 322a/7
b.+imüz 306a/8
b.+in 86b/9, 190b/11, 192b/11, 222bb/1, 222bb/2, 222bb/2, 222bb/2, 225bb/3, 252b/13, 253a/1, 254a/2, 255b/14, 259a/13, 305b/11
b.+inden 57a/2
b.+ine 48b/13, 58b/11, 65b/11, 192b/5, 192b/11, 305b/11
b.+ini 32b/14, 305b/11
b.+inüŋ 25a/14
b.+iŋiz 311b/2
b.+iŋüz 81b/2, 311b/15
b.+isi 8bb/2, 10b/15, 11a/3, 25a/15, 25b/1, 25b/1, 26b/12, 26b/13, 26b/14, 27a/2, 28a/2, 28b/15, 28b/3, 29a/1, 30a/15, 49b/7, 53a/7, 53a/12, 53b/3, 67b/7, 68a/9, 70a/15, 75ay/2, 75ay/3, 75ay/4, 150a/7, 173a/15, 174b/8, 192b/12, 221bb/10, 221bb/11, 221bb/13, 221bb/6, 221bb/7, 224bb/1, 224bb/1, 231a/11, 234bb/10, 234bb/8, 236bb/15, 236bb/15, 237ab/2, 237ab/2, 237ab/2, 237ab/3, 237ab/3, 237ab/3, 237ab/6, 257b/14, 257b/14, 265a/10, 265a/10, 286a/8, 286a/9, 314a/8
b.+isin 54b/3, 314a/9
b.+isinden 174a/15, 174b/1
b.+isine 147a/9, 150a/6, 235ab/14, 285a/12
b.+isini 147a/10

3. tek
b. 86b/9, 88a/14, 262b/11, 285b/1, 295a/5
b.+dür 180a/8, 237ab/7, 237ab/7, 237ab/8, 237ab/13, 242bb/1, 325a/11
b.+idüm 228a/11
b.+ven 20b/7

4. aynı, benzer
b.-dür 56b/1
[=1222]

biraz biraz
b. 161a/14, 161b/9, 191a/5, 218a/10, 221b/6, 257a/15
[=6]

birazdan az sonra
b. 229a/10
[=1]

birbiri karşılıklı olarak biri ötekini (krş. **biribir**)
b.+n 31b/1
b.+ne 65b/11, 95a/3, 151a/11, 269b/2, 310b/11
b.+ŋizden 234a/11
b.+yle 171a/11
[=8]

bir dem bir an
b. 38a/9, 140a/1
[=2]

biregü bir kimse, bir kişi

b. 107a/7, 124b/3, 136by/16, 226a/7, 241ab/14, 242a/2, 244b/14, 258a/6, 282bb/5, 295a/14, 295a/4
b.+nüŋ 1ab/12, 2ab/1, 121b/15, 221b/14, 296a/2
b.+ye 6b/3, 107a/12, 107a/6, 220a/7, 235bb/4, 241ab/15, 263b/15
b.+yi 155a/5, 227a/15, 238a/5, 250a/13
[=27]

birer tek tek, birer
b. 229a/9, 229bb/3, 240a/12, 314b/2
[=4]

biribi- göndermek (krş. **viribi-, virib-**)
b.-di 110b/2
[=1]

biribiri karşılıklı olarak biri ötekini (krş. **birbiri**)
b.+le 57a/12, 270a/14
b.+müz 203a/7
b.+müzi 277a/4
b.+n 112b/6, 112b/9, 112b/9
b.+nden 57a/2, 61b/2, 212a/11, 234b/6
b.+ne 48b/12, 78a/5, 78a/6, 211b/15, 221a/8, 234a/13, 234a/15, 254b/9
b.+ŋüzden 234b/10, 234b/9
[=21]

birik- birleşmek, bir olmak
b.-di 298b/6
b.-mez 160b/10
[=2]

birikdür- biriktirmek (krş. **birükdür-**)
b.-diler (göŋül b.) 148a/11
göŋül birikdür- ‘dostluk kurmak’
[=1]

birinci bir sayısının sıra sıfatı
b. 285a/4
b.+ler 126b/4
b.+si 61a/11, 61a/11
b.+sinüŋ 257b/13, 257b/13
[=6]

birle ile, birlikte
b. 2ab/10, 2ab/5, 2ab/5, 2b/1, 2b/13, 2b/15, 3a/14, 3a/15, 3a/15, 3b/1, 3b/1, 5b/10, 5b/6, 5b/7, 5b/8, 6b/2, 7a/13, 8a/8, 9a/3, 9a/5, 9a/7, 10a/11, 10a/13, 10a/13, 10a/14, 10a/15, 11a/1, 11a/1, 11a/11, 11a/15, 11a/3, 11b/12, 11b/14, 11b/2, 11b/7, 11b/9, 12a/1, 12a/10, 12a/10, 12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/14, 12a/15, 12a/2, 12a/2, 12a/2, 12a/3, 12a/3, 12a/4, 12a/5, 12a/6, 12a/6, 12a/7, 12a/7, 12a/9, 12a/9, 13a/14, 13a/8, 13b/8, 13b/9, 14a/14, 15b/13, 17a/12, 18a/10, 18a/10, 18a/5, 18a/8, 19a/11, 20a/10, 21a/1, 21a/12, 21a/7, 21a/7, 21a/8, 21a/8, 21a/9, 23a/11, 23a/11, 23a/12, 23a/6, 23b/8, 23b/9, 24a/6, 24b/7, 24b/8, 25a/10, 25a/10, 25a/9, 25b/12, 25b/12, 25b/8, 26a/1, 26a/11, 26a/13, 26a/13, 26a/2, 26a/9, 26b/4, 27a/12, 27a/12, 27b/10, 27b/14, 28b/1, 28b/10, 28b/11, 29a/5,

29a/6, 29b/15, 30a/2, 30a/5, 30b/1, 32a/12, 32a/15, 33b/10, 33b/15, 33b/9, 33b/9, 34a/11, 34a/2, 34b/13, 34b/4, 34b/7, 35b/10, 35b/13, 36a/9, 36b/10, 36b/14, 36b/15, 38a/12, 38b/13, 39a/4, 39a/4, 39a/6, 43b/6, 43b/8, 45a/5, 45a/6, 45a/6, 45a/9, 45b/1, 45b/12, 45b/14, 45b/9, 50a/10, 50b/7, 51a/12, 51a/12, 51a/13, 51a/13, 51a/15, 51a/2, 51a/6, 51a/7, 51a/7, 51a/7, 53b/2, 55b/3, 56a/8, 57b/5, 58a/12, 58a/13, 58a/13, 58a/3, 59a/1, 59a/11, 59b/12, 59b/14, 59b/15, 60a/10, 60a/12, 60a/14, 60a/15, 60a/2, 60a/7, 60a/9, 60b/11, 60b/12, 60b/12, 60b/12, 60b/13, 60b/14, 60b/14, 60b/15, 60b/2, 60b/3, 60b/5, 60b/7, 60b/9, 61a/11, 61a/6, 61b/15, 61b/15, 61b/7, 62a/1, 62a/1, 62a/10, 62a/10, 62a/2, 62a/2, 62a/8, 62a/9, 62b/13, 62b/8, 63a/10, 63a/13, 63a/14, 63a/2, 63a/3, 63a/4, 63a/4, 63a/9, 63b/2, 63b/3, 64a/1, 64a/10, 64a/12, 64b/14, 66a/11, 67a/11, 67a/11, 67a/12, 67a/14, 67a/2, 68a/1, 68a/2, 68a/2, 68a/3, 68a/3, 68a/4, 68a/5, 68a/8, 68b/11, 68b/12, 68b/14, 68b/15, 68b/4, 68b/7, 68b/9, 69a/2, 69b/10, 70a/15, 70b/4, 75b/10, 75b/14, 75b/14, 75b/14, 75b/15, 75b/15, 76a/12, 76a/2, 78a/12, 78a/12, 79a/13, 80b/12, 80b/12, 81a/12, 81b/14, 83a/6, 85b/8, 86a/12, 86a/12, 86a/8, 86b/3, 87a/11, 87b/11, 87b/7, 88b/10, 89a/11, 90a/3, 91a/3, 91b/14, 91b/15, 92a/1, 92b/13, 92b/6, 93a/1, 93a/13, 94b/13, 95a/14, 95a/4, 95b/9, 96a/13, 96a/13, 97a/11, 97b/2, 100a/3, 100a/5, 101a/4, 102b/4, 104a/12, 104a/12, 105a/9, 106a/12, 106a/14, 106a/14, 106a/14, 106a/14, 106a/15, 107a/12, 107b/13, 108b/13, 108b/15, 108by/7, 108by/7, 109b/15, 110a/1, 110a/10, 110a/15, 110b/10, 111a/11, 111a/5, 111b/5, 111b/6, 112b/9, 113a/6, 113a/7, 113b/11, 113b/7, 114a/14, 114b/12, 114b/13, 114b/13, 114b/15, 115b/11, 115b/12, 116a/3, 116b/10, 117b/9, 118a/11, 118a/15, 118a/7, 118a/8, 119a/13, 119a/15, 119a/6, 119b/3, 119b/4, 119b/8, 120a/14, 120b/2, 120b/7, 120b/7, 121a/10, 121a/15, 121a/5, 122a/2, 122a/3, 122b/3, 122b/3, 123a/14, 123b/11, 123b/13, 123b/14, 123b/15, 124a/2, 124a/3, 124a/7, 124b/11, 124b/6, 124b/7, 125a/4, 125a/5, 125by/9, 126a/13, 126a/7, 126b/13, 126b/3, 126b/5, 128b/7, 128b/8, 130b/12, 130b/13, 131a/15, 131a/5, 132a/14, 132a/9, 132b/15, 133a/1, 133a/10, 133b/1, 134b/3, 134b/6, 134b/9, 135b/12, 135b/12, 135b/2, 135b/9, 136a/7, 136by/13, 137a/4, 137a/7, 137b/1, 137b/12, 137b/9, 137b/9, 138a/15, 138b/14, 139a/1, 139a/1, 139b/6, 139b/6, 141b/7, 142a/1, 143a/4, 145a/6, 146b/12, 146b/5, 146b/9, 146b/9, 147b/11, 147b/15, 148a/10, 148a/6, 148a/6, 148a/6, 148b/15, 149a/11, 149a/15, 149a/8, 149a/8, 149b/14, 149b/14, 149b/5, 150a/1, 150a/2, 150a/8, 150b/12, 151a/3, 151a/7, 151a/8, 151a/9, 151b/15, 151b/3, 151b/4, 151b/6, 151b/7, 151b/9, 152a/1, 152a/3, 152b/1, 153a/10, 153a/13, 153a/14, 153a/6, 153b/14, 155a/3, 156a/11, 156a/12, 156a/2, 156a/2, 156a/4, 156a/5, 157a/11, 157b/1, 157b/1, 157b/6, 158a/10, 158a/11, 158a/12, 158b/3, 159b/7, 160a/11, 160a/11, 160a/12, 160a/13, 160a/14, 160a/15, 160a/6, 160b/9, 161a/3, 161a/3, 161b/10, 161b/3, 161b/6, 162a/11, 162a/14, 162a/3, 162a/4, 162b/1, 163b/15, 163b/6, 164a/10, 164a/5, 164a/6, 164a/6, 164b/11, 164b/12, 164b/15, 165a/12, 165a/15, 165a/3, 165a/4, 165a/4, 165b/13, 165b/15, 165b/3, 166a/1, 166a/14, 166a/2, 166a/2, 166a/3, 166a/5, 166a/7, 166b/10, 166b/10, 167a/3, 167a/6, 167b/1, 167b/10, 167b/3, 167b/3, 168a/11, 168a/14, 169a/10, 169a/11, 169a/5, 169a/7, 169b/14, 169b/15, 170a/12, 170a/12, 170a/2, 170b/10, 170b/12, 170b/14, 170b/15, 170b/15, 170b/4, 170b/9, 171a/14, 171a/2, 171a/5, 171a/6, 171a/8, 171b/4, 172b/10, 172b/12, 172b/13, 172b/9, 173a/2, 173a/3, 173a/4, 173b/12, 173b/14, 173b/7, 173b/7, 174b/13, 174b/2, 174b/8, 175a/1, 176a/2, 176b/9, 177a/12, 177a/13, 177a/13, 177b/13, 178a/12, 178a/7, 178b/2, 179a/4, 179b/12, 180a/3, 180a/4, 180a/4, 180a/4, 180a/5,

180a/5, 180a/5, 180a/6, 180a/6, 180a/6, 180b/9, 183a/10, 183a/13, 183a/15, 185a/12, 186a/10, 186a/11, 186a/15, 186a/5, 186a/7, 186a/9, 186b/12, 186b/2, 186b/2, 186b/5, 186b/6, 187a/15, 187b/1, 187b/2, 188a/5, 189b/13, 189b/5, 190a/11, 190a/12, 190a/14, 190a/5, 190b/15, 190b/4, 191a/1, 191a/14, 191a/2, 191a/4, 191a/6, 192a/7, 192b/7, 192b/8, 193b/7, 194a/6, 194b/2, 194b/6, 194b/6, 194b/7, 194b/7, 194b/8, 195b/2, 195b/2, 196a/1, 196b/1, 197a/6, 197a/7, 197a/7, 198a/10, 198a/8, 198a/9, 199b/13, 199b/14, 199b/6, 199b/7, 199b/7, 200b/14, 200b/7, 201b/3, 202a/10, 202a/11, 202b/4, 202b/8, 203b/10, 203b/13, 204a/12, 204a/13, 204b/9, 205a/9, 206b/6, 207a/4, 207a/5, 207b/2, 207b/2, 208a/11, 208a/12, 208a/3, 208a/6, 208a/6, 208a/7, 208a/8, 209a/9, 210a/1, 211a/11, 211b/14, 212a/12, 212a/6, 214a/13, 214a/13, 215b/14, 217b/15, 217b/9, 218a/13, 218b/10, 218b/2, 218b/3, 218b/3, 218b/4, 218b/4, 219a/10, 219a/8, 219a/8, 219ab/10, 219ab/12, 221a/1, 221a/13, 221a/9, 223b/14, 223b/4, 223b/5, 224a/7, 224a/8, 225a/13, 225a/14, 225a/6, 225a/7, 225a/7, 225a/8, 225b/14, 225b/3, 225b/4, 226a/2, 226a/4, 226a/5, 226a/5, 226b/10, 226b/10, 226b/11, 226b/12, 226b/3, 226b/5, 226b/6, 226b/7, 226b/7, 226b/8, 226b/8, 226b/9, 227a/11, 227a/11, 227a/6, 227a/7, 227b/6, 230a/10, 231a/13, 231b/12, 231b/8, 232b/10, 233a/9, 233b/4, 233b/9, 234a/13, 234a/15, 235b/5, 235b/8, 236b/11, 236b/9, 237b/9, 238a/15, 239a/2, 239a/4, 239a/4, 239a/9, 240b/5, 240b/7, 242a/2, 242a/3, 242a/4, 242a/5, 243a/3, 243a/5, 243a/5, 243b/14, 243b/15, 243b/5, 243b/6, 244a/2, 244a/3, 245a/1, 245a/1, 245a/3, 246a/2, 248a/4, 249a/15, 249b/14, 249b/15, 250a/8, 251a/6, 251b/7, 251b/7, 251b/9, 251b/9, 252a/1, 252b/13, 252b/14, 253a/1, 253a/15, 254a/6, 254a/6, 254a/9, 255a/10, 255a/11, 255a/14, 255b/12, 255b/14, 255b/8, 255b/9, 256a/11, 256a/11, 256a/14, 256a/2, 256a/4, 256a/9, 256b/10, 256b/12, 256b/14, 256b/15, 256b/6, 256b/8, 257a/11, 257a/4, 257b/10, 258b/1, 259a/11, 260a/13, 260a/13, 261a/15, 261b/1, 261b/13, 263a/6, 263a/7, 263b/13, 264b/5, 264b/6, 264b/6, 265a/5, 265a/5, 265a/5, 265a/6, 265a/7, 265a/7, 265a/8, 265b/13, 265b/9, 266b/3, 267a/2, 267a/6, 267a/6, 267b/12, 267b/9, 268a/11, 268a/4, 269a/1, 269a/11, 269a/12, 270a/15, 270b/1, 270b/1, 270b/1, 270b/1, 270b/14, 270b/2, 271a/10, 272b/12, 273a/1, 274b/6, 275a/4, 275b/5, 276a/11, 276b/10, 276b/5, 277a/1, 277a/7, 277a/8, 277ab/6, 277ab/8, 277b/5, 278a/12, 278a/12, 278a/7, 278bb/10, 279a/2, 279a/2, 279a/3, 279bb/8, 280b/4, 280b/6, 281a/15, 281a/2, 281b/4, 282a/1, 282a/10, 282a/13, 282a/5, 282b/13, 282b/4, 282b/5, 283a/14, 283b/14, 283b/4, 284a/6, 284b/2, 284b/3, 284b/4, 284b/5, 284b/5, 285a/13, 285a/4, 285b/10, 286a/10, 287a/3, 287a/7, 287b/13, 287b/14, 287b/15, 288a/12, 288a/8, 288b/2, 289a/13, 289a/15, 290b/11, 290b/13, 290b/4, 290b/5, 290b/6, 290b/8, 292a/15, 292b/10, 292b/13, 292b/15, 292b/3, 292b/4, 292b/7, 292b/7, 292b/8, 293a/12, 293a/14, 293a/3, 293a/5, 293b/2, 293b/2, 294a/8, 295a/11, 295a/9, 296a/10, 296a/11, 296a/6, 296b/1, 296b/4, 296b/5, 298b/11, 298b/12, 298b/12, 298b/2, 298b/6, 299a/3, 299a/6, 299b/10, 300a/1, 300b/14, 302a/14, 302b/10, 302b/11, 302b/12, 302b/2, 302b/3, 303a/13, 303a/3, 304a/5, 304b/2, 305a/2, 305b/12, 305b/6, 305b/8, 306a/6, 307b/4, 308a/1, 308a/11, 308a/12, 308a/13, 308a/15, 308b/1, 309a/15, 309a/15, 309b/4, 309b/4, 309b/5, 310b/11, 311a/6, 311a/7, 311a/8, 311b/1, 312a/2, 312a/2, 312b/3, 313b/7, 314b/12, 314b/13, 315a/7, 315a/7, 315b/13, 315b/13, 315b/3, 315b/4, 316b/3, 316b/5, 316b/7, 316b/8, 317a/7, 319a/2, 319a/3, 319a/6, 319b/11, 319b/7durur, 319b/8, 319b/8, 320a/10, 320a/11, 322a/10, 322a/9, 322a/9, 323b/12, 324a/1, 324a/1, 324a/14, 324a/2

b. durur 5b/11, 5b/12, 5b/13, 5b/9, 10a/9, 50a/9, 108b/2, 266b/8

b.+dür 10a/10, 222a/14, 260b/10, 309b/8
b.+y-idi 323b/11
[=978]

birle- Allah'ın birliğini kabul etmek
b.-dügüŋden 228b/10-11
b.-düŋ 13a/1, 253b/1
b.-mege 162b/8, 162b/8, 162b/11
b.-megi 8ab/10, 8ab/10, 8ab/11, 8bb/1
b.-megi durur 8ab/9
b.-megidür 8ab/10
b.-meginüŋ 8bb/8
b.-mek 8ab/8, 124a/2
b.-mek durur 126b/4
b.-meyene 87a/6
b.-yüp 60b/9
[=18]

birlik bir tek olma durumu, vahdaniyet (krş. **birlük**)
b.+in 3b/10, 237bb/13
b.+ine 180a/8, 232a/11, 238ab/6
b.+iŋe 251b/9
b.+üme 75b/7
b. 285a/6
[=8]

birlük bir tek olma durumu, vahdaniyet (krş. **birlik**)
b.+üm 286b/11
b.+üme 231a/3
b.+ümi 121a/1
b.+üŋe 194a/9
[=4]

birr (Ar.) iyilik, hayır
b.+im 25a/9, 25a/10
[=2]

Birisnān (öz. is.) Hz. Hüseyin'in eşinin adı
B. 153a/14
[=1]

birükdür- biriktirmek (krş. **birikdür-**)
b.-üŋ 106a/5
[=1]

biryān 1. (yemek) kebap (krş. **büryān**)
b.+ın 157b/6

2. (manevi) kebap, yanık
b. (göŋül b.) 193b/6
[=2]

bisāṭ (Ar.) keçe, halı, kilim gibi yaygılar
b.+ı (iy.) (ḳurb b.) 240b/6

[=1]

bism (Ar.) adıyla, ismiyle
b. 317b/9
[=1]

bismil (Ar.) temiz, pak, murdar olmayan
b.51a/8
[=1]

bismillāh (Ar.) esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla sözünün kısaltılmış hâli, besmele
b. 298b/10, 313a/7, 313a/9, 315a/15, 315b/10, 316a/14, 316b/1, 317a/6, 318b/11, 319b/12, 323a/1, 323a/1, 323a/2, 323a/2, 323a/3, 323a/5, 323a/6, 323a/7, 323a/8, 323a/9, 323a/10, 323a/11, 323a/12, 323a/13, 323a/14, 324b/13, 325a/7, 325a/9, 325a/12
b.+dan 325a/8
[=30]

Bismi'l-llāhi'r-raḥmāni'r-raḫīm (Ar.) esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla, besmele
b. 136by/12, 220a/13, 271b/15, 298b/10, 300a/1, 308b/7-8, 308b/14, 308b/14, 309a/14, 309a/9, 309b/1, 309b/14, 309b/15, 309b/5, 310a/9, 310b/15, 311b/3, 311b/5, 312b/12, 313b/15, 313b/4, 313b/8, 314a/4-5, 314a/9, 314b/10, 314b/12, 314b/13, 314b/15, 314b/3, 314b/6, 315b/10, 315a/4, 315b/14, 315b/14-15, 316b/4, 316b/6, 316b/7, 317a/1, 317a/3, 317b/1, 317b/2, 317b/3, 318a/8, 318b/10-11, 319b/10-11, 320a/1-2, 321b/15, 322b/15, 323a/15, 323a/4, 323b/13, 324a/14, 324a/13-14, 324b/4, 324b/12, 325a/6
b.+dür 136by/13
[=57]

biş- yanmak, pişmek
b.-dügi (bağır b.) 15b/7, 39a/9
b.-mişleri 179b/9
bağır biş- 'acı çekmek'
[=3]

bişür- pişirmek
b.-ür (ciger b.) 179b/9
ciger bişür- 'acı çektirmek'
[=1]

bişürici pişiren, pişirici
b. ḳıl- (ciger b.) 41a/14
b.+ŋ ḳıl- 40b/3
ciger bişürici 'acı veren'
[=2]

bit- 1. yetişmek
b.-di 57a/13, 239bb/13, 239bb/14, 239bb/6, 240ab/1, 288a/5
b.-er 119b/13, 146a/11, 159a/10, 164b/1, 171a/15, 229bb/11, 229bb/11, 287b/5
b.-esidür 49a/6
b.-medin 159a/13

b.-megi 120b/15
b.-miş 272b/14
b.-miş durur 204a/11

2. tükenmek
b.-er 278b/2
[=20]

biti 1.‘amel defteri, yazılmış şey (krş. **bitü**)
b. 48b/3, 49a/1, 49a/2, 66a/5, 84b/13, 90b/12, 151a/15, 203a/5, 212a/8, 258a/6, 261b/4, 266b/14, 309a/2, 317b/1, 323a/8
b. durur 258a/10
b.+de 203a/6
b.+ler 210a/13, 313b/2
b.+lerin 46a/4
b.+nüŋ 313b/3
b.+si 313b/3, 313b/7, 313b/8, 313b/8, 313b/9, 314b/2, 316a/14, 316b/1, 316b/6
b.+sidür 49a/3, 49a/3, 49a/4, 49a/4, 49a/4, 49a/5
b.+sin 23a/3, 49a/12, 49a/8, 51a/1, 148a/13, 210b/3, 212a/9, 313b/4
b.+sine 217a/8, 317a/14
b.+ye 316b/1, 317a/15
b.+yi 12a/5, 258a/7, 258a/9

2.yazılmış şey
b. 148a/12, 148a/14, 148a/4, 148a/5, 148b/4, 306b/3
b.+yi 147b/14, 148a/7, 148a/7, 148a/8, 148b/6
[=62]

biti- yazmak
b.-di 232b/6
b.-yem 305b/11
[=2]

bitiş- birleşmek
b.-mişdi 234a/10
[=1]

bitü yazılmış şey, kitap (krş. **biti**)
b.+ŋüz 84b/12
[=1]

bitür- 1. sona erdirmek
b.-diler 57b/15, 249a/8
b.-düm 165a/13
b.-em 160a/3
b.-meyince 148a/14
b.-se 113a/7
b.-üp 268a/7

2. yetiştirmek
b.-düm 120b/11
b.-meye 21a/2
b.-ü 310a/1
b.-ürem 120a/13, 192b/12

b.-ürin 23a/1
[=13]

biz çokluk birinci kişi zamiri
b. 13a/1, 13a/2, 34a/5, 45b/4, 50b/1, 50b/2, 51a/10, 58b/11, 71b/10, 71b/12, 72a/1, 74a/10, 74a/10, 75ay/10, 88b/13, 89a/7, 92b/3, 93a/2, 96b/6, 103a/13, 103a/2, 122b/13, 132b/13, 136b/4, 138b/10, 143a/4, 143a/6, 147a/7, 148a/14, 150a/5, 152a/6, 152a/6, 167a/2, 171b/4, 171b/5, 171b/7, 173b/9, 201b/5, 229ab/4, 229b/13, 230bb/4, 234bb/11, 236a/5, 239b/14, 239b/15, 243a/11, 255b/15, 255b/3, 255b/5, 255b/9, 259a/11, 259a/5, 270b/12, 283ab/14, 285b/3, 292a/10, 296a/8, 306a/8
b.+de 191b/8
b.+den 2ab/9, 9a/15, 67b/8, 71b/6, 103a/13, 103a/3, 152b/2, 236ab/13, 287b/6, 299b/6, 306a/8
b.+e 3a/2, 6b/15, 10a/1, 10b/3, 11b/8, 13a/1, 20a/10, 34b/6, 37a/5, 47b/7, 47b/8, 51a/11, 51a/13, 67b/10, 67b/13, 78a/11, 78a/2, 84a/6, 84a/7, 84b/5, 84b/6, 84b/8, 84b/8, 103a/11, 103a/2, 123ay/9, 128b/13, 132b/11, 132b/9, 133b/7, 136a/2, 151b/1, 163a/3, 171b/8, 172b/3, 180a/15, 188b/15, 201b/2, 210a/3, 237b/14, 255b/11, 258a/13, 258a/5, 259a/10, 259a/10, 259a/11, 259a/12, 259a/13, 259a/14, 278b/15, 285a/10, 299b/12, 299b/5
b.+i (bel.) 2ab/9, 37a/5, 45b/15, 67b/12, 71b/11, 132b/9, 137a/6, 148a/10, 172b/2, 180b/8, 209b/14, 221bb/9, 225b/14, 236a/4, 236a/4, 242b/15, 243a/1, 243a/8, 243a/9, 243ab/5, 281bb/11, 282ab/2, 288a/2, 296b/6
b.+lerden 67b/10
b.+lere 9a/4, 9a/6, 10a/8, 84a/6, 127b/12, 127b/13
b.+leri 224bb/2
b.+üm 16b/4, 16b/4, 19b/13, 19b/13, 34a/2, 53a/6, 67b/5, 67b/9, 71b/10, 78a/11, 78a/12, 92b/2, 103a/2, 105b/15, 105b/15, 112a/5, 112a/6, 123ay/10, 128b/13, 148a/10, 151a/15, 171b/6, 171b/8, 199a/2, 203a/3, 227b/7, 236a/3, 242b/14, 243ab/4, 255a/14, 255b/14, 255b/9, 257b/10, 258a/14, 259a/4, 270b/12, 277bb/5, 280b/5, 283ab/11, 283ab/13, 297a/14, 297a/14, 297b/5, 297b/5, 299b/4, 323b/10, 323b/9, 323b/9
b.+üm-çün 171b/8
b.+üm-ile 132b/10
b.+ümle 221ab/5
[=206]

boġ- boğmak
b.-dı (ġayġudan b.) 73a/4
b.-maḳ 274a/4
[=2]

boġaz kursak, boğaz
b.+ı (iy.) 138a/3
b.+ın 132a/8, 138a/4
b.+ına 136a/10, 136a/14, 139b/14, 315a/15
[=7]

boġazla- kurban kesmek
b.-dı 132a/10, 138b/13
b.-dılar 133b/2

b.-ġıl 138b/10
b.-madum 138b/5
b.-maġa 138b/13
b.-r 137a/2
b.-yalar 133b/11, 133b/7
b.-yası 315a/14, 315b/10
b.-yasız 282ab/1
b.-yısar 136b/4
b.-yup 136b/8, 147a/10, 150a/7
[=16]

boġazlan- boğazlanmak
b.-an 289a/14, 315b/2
b.-maḳ 315b/11, 315b/14, 315b/3
[=5]

boġmaḳ gerdanlık
b.+(ġ)ı (bel.) 228b/1, 228b/2
[=2]

boġul- suda batıp ölmek
b.-maḳdan 316b/3-4
[=1]

bol- 1. yardımcı fiil, olmak
b.-asız 289b/8
b.-dılar (ḳarār b.) 13b/6
b.-maz-ısaŋ (‘ālim b.) 180b/1
b.-mış 174a/3
b.-sa (dölenmek b.) 316b/8

2. bulunmak, orada yer almak
b.-umazam 296a/15
[=6]

bolın- var olmak, meydana gelmek
b.-acaḳdur 174a/3
[=1]

bol çok
b. durur 285b/12
b. ėt- 19b/1,
bol ėt- ‘çoğaltmak, fazlalaştırmak’
[=2]

borç geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey
b.+ı (iy.) 196b/6, 196b/7
b.+ına 192b/6
b.+ını 196b/14
[=4]

borçlu borcu olan
b. 2b/13
b.+sın 192b/7

b.+lar 266b/11
[=3]

bostān (Far.) bahçe, bostan
b. 57b/7, 168b/14, 169a/4, 193b/10
b.+ı (iy.) 158b/8
b.+lar 99b/15
b.+ların 119b/4, 125a/8, 119b/7
[=9]

boş serbest, özgür
b. ol- 98b/9, 156b/12, 156b/12, 165a/5, 213b/3
b.+sın 98b/8-9, 156b/11
b. durur 169a/14
'avrat boş ol- '(kadın için) eşi tarafından boşanmış sayılmak'
[=8]

boşa- kanunlara göre eşlerden biri, aile ilişkisini kesmek
b.-maḳ 172b/14
[=1]

boşan- karı ve koca mahkeme kararı ile birbirinden ayrılmak
b.-masun 104b/11-12
[=1]

boy uzunluk, boy
b.+ı (iy.) 7b/7, 7b/9, 45a/13, 317a/7
b.+ınca 45a/10, (er b.) 165b/14, 250b/1, 250b/1, 250b/2, 250b/2
[=10]

boya renk vermek, dış etkilerden korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde, boya
b. ol- 204a/9
[=1]

boyacı boyama işini yapan, boyacı
b. 211b/1
b. ḳıl- 221b/4
[=2]

boyın boyun (krş. **boyun**)
b. doḳı- 298b/9
b. vėr- 59a/11, 138b/10
b.+ı (iy.) 195a/15
b.+larına 219b/13
boyın vėr- 'itaat etmek'
[=5]

boylu boyu olan
b. (uzun b.) 34a/3, 35a/7
[=2]

boyun boyun (krş. **boyın**)
b. 110a/1
b. vėr- 87b/5, 135b/3, 138b/11, 147b/13, 295a/15, 295b/3

b.+da 274a/4
b.+dan 267b/9
b.+ı (iy.) 87b/13, 92b/11, 148b/7
b.+ın 2b/13, 13a/4, 134b/12, 153a/7, 208b/4
b.+ına 109b/15, 129b/12, 150b/6, 208b/4, 210b/12, 210b/3, 228b/1, 228b/3, 229bb/15, 237a/1, 249b/3
b.+ında 311b/5
b.+ından 195a/14, 195b/12, 228b/2, 256b/15
b.+ını 87b/13
b.+ı-y-ıdı 129b/7
b.+lar 15a/8
b.+ları 80a/12-13, 93a/1, 110a/9
b.+ların 242b/12
b.+uma 263a/11
b.+una 278ab/1
b.+unuz 196b/1
b.+uŋ 14a/15, 63a/5, 282a/5
b.+uŋa 251a/1
b.+uŋdan 249b/4
b.+uŋı 25a/4, 267b/9
b.+uŋuzı 16b/14
boyun vėr- ‘itaat etmek’
[=51]

boynuz bazı hayvanların başında bulunan, tırnaksı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatallı korunma organı
b.+ı (iy.) 130a/3
[=1]

boynuzlu boynuzu olan (hayvan)
b. (altun b.) 115b/9, 132a/9
[=2]

boz- 1. bir yerin, bir şeyin düzenini karıştırmak
b.-a 14a/5
b.-alar 288a/2
b.-am 211b/3
b.-amayasın 14a/7
b.-arsın 212b/1
b.-a-y-ıdı 13b/15

2. geçersiz duruma getirmek
b.-a 223bb/12
b.-madum 251/2
b.-mağıl 225a/5
b.-maḳ 225a/8
b.-mayam 225a/11
[=11]

bozıl- 1. bozma işine konu olmak
b.-mış 185b/13

2. yiyecek kokmak, yenilemeyecek duruma gelmek, ekşimek

b.-mış 119b/13
[=2]

bögür gögüs
b.+inde 153a/7
[=1]

böl- ayırmak
b. düŋ 272a/14
[=1]

bölik saç örgüsü (krş. **bölük**)
b.+inden 186b/3
[=1]

bölük 1. kısım, bölüm (krş. **bölik**)
b. 27a/5, 44a/10, 59a/2, 68b/14, 73b/7, 73b/8, 105a/3, 105a/3, 111a/2, (bölük bölük kıl-) 149b/8, 149b/8, 169a/12, 169b/13, 170a/10, 186b/1, 219a/12, 219a/7, 255a/15, 256a/11, 297a/3, 303b/1, 303b/12, 303b/4, 303b/7, 304a/15, 304a/2, 304a/6, 304b/1, 304b/3, 304b/4
b. durur 25b/5, 26b/11, 73b/6, 260b/2, 303a/9
b.+de 27a/1
b.+dür 25b/4
b.+i (iy.) 25b/4, 25b/4, 25b/5, 44a/11, 44a/11, 44a/12, 68a/1, 68a/2, 68a/2, 68a/4, 68b/11, 111a/3, 168a/12, 168a/12, 168a/12, 168a/13, 219a/9, 260b/2, 260b/2, 260b/3, 304a/15
b.+in 221a/4, 221a/5
b.+leri 48a/9

2. saç örgüsü
b.+in 111b/6, 134b/3, 134b/6
[=64]

börk hayvan postundan yapılmış başlık
b. 255b/6
[=1]

böyle bu şekilde, böyle
b. 19a/11, 56a/3, 74a/12, 112b/7, 127b/1, 134b/12, 136b/3, 151a/10, 152b/5, 155b/12, 156a/1, 168a/4, 171a/5, 172b/3, 177b/10, 178a/3, 184b/14, 185b/5, 186a/14, 192a/10, 192a/9, 197b/12, 197b/2, 197b/7, 198b/7, 199a/1, 199a/2, 199a/5, 200a/5, 202a/1, 205a/12, 208a/2, 212a/15, 212a/15, 220bb/15, 224ab/4, 224bb/12, 225bb/15, 226bb/2, 229b/7, 230bb/15, 230bb/2, 231bb/6, 232a/1, 232b/5, 234b/1, 234b/8, 234bb/1, 235a/9, 235ab/7, 235b/10, 236a/6, 236bb/6, 239ab/11, 239ab/5, 239ab/7, 239b/9, 242a/14, 242a/15, 242ab/10, 243a/8, 257b/15, 258a/14, 258a/15, 258b/3, (bundan böyle) 267a/8, 272b/1, 282a/3, 282bb/7, 283ab/14, 283bb/4, 284b/4, 292a/12, 293b/3, 299b/11, 302b/8
b.+sin 243a/10-11
b.+dür 282ab/8
b.+midür 196b/11
[=79]

bu 1. (sıfat) bu (krş. **mu**)

b. 2a/4, 2a/5, 2ab/10, 2ab/5, 2ab/7, 2ab/8, 2b/7, 3a/4, 3a/6, 3a/7, 5a/4, 5a/5, 6b/15, 7a/4, 8a/14, 8a/6, 8b/8, 9a/12, 10a/15, 10a/8, 10b/15, 10b/2, 10b/4, 10b/5, 10b/7, 11b/12, 11b/9, 12a/14, 13a/8, 14a/13, 15a/15, 15a/2, 15b/10, 15b/12, 15b/8, 17b/14, 17b/6, 18a/6, 18b/3, 19a/12, 19a/14, 19a/7, 20a/2, 20a/3, 20a/3, 20a/3, 20a/7, 21a/9, 21b/2, 21b/3, 21b/5, 21b/6, 21b/7, 22b/3, 22b/7, 24a/15, 24a/7, 24a/7, 24ay/6, 24ay/6, 24b/1, 24b/10, 25b/2, 25b/3, 25b/5, 26a/3, 26b/11, 26b/12, 26b/8, 27a/1, 27a/10, 27a/4, 27a/5, 28b/4, 29a/13, 29a/3, 29b/7, 30a, 30a/10, 30a/10, 30b/1, 30b/5, 31b/11, 31b/13, 31b/15, 31b/9, 32a/1, 32b/8, 34a/11, 34b/10, 34b/13, 34b/2, 35a/2, 35a/6, 36a/12, 36a/13, 36a/15, 36a/4, 36a/5, 36b/1, 36b/11, 36b/5, 36b/7, 37a/1, 37a/1, 38a/11, 39a/10, 39a/13, 39a/13, 41a/10, 42a/15, 42b/1 43a/11, 43b/5, 45b/15, 45b/15, 46a/3, 47b/1, 48a/14, 48a/4, 48a/4, 48a/5, 48a/9, 48b/10, 48b/14, 48b/3, 48b/5, 48b/6, 48b/7, 48b/8, 48b/9, 49a/1, 49a/12, 49a/15, 49a/2, 49a/5, 49a/9, 49b/4, 49b/5, 49b/6, 50b/7, 51a/10, 51a/9, 52b/12, 54a/15, 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55a/15, 55b/1, 55b/12, 55b/3, 55b/4, 55b/6, 55b/9, 55bb/10, 55bb/10, 55bb/11, 55bb/12, 55bb/13, 55bb/14, 55bb/15, 55bb/3, 56a/11, 56a/11, 56a/11, 56a/12, 56a/13, 56a/7, 56b/2, 57a/9, 58b/10, 58b/12, 58b/14, 58b/9, 59b/5, 61a/11, 61a/12, 61a/13, 61a/14, 61a/15, 61a/4, 61b/1, 61b/3, 62a/3, 62a/15, 63b/11, 63b/15, 64a/1, 64a/11, 64a/5, 64a/6, 64a/8, 64b/12, 64b/2, 64b/4, 64b/7, 64b/7, 64b/8, 65a/10, 65a/13, 65a/15, 65a/6, 65a/7, 65a/8, 65b/1, 65b/11, 65b/15, 65b/2, 65b/3, 65b/4, 65b/5, 65b/9, 65b/9, 66a/10, 66a/11, 66a/11, 66b/3, 66b/3, 66b/6, 66b/7, 66b/7, 66b/8, 66b/9, 67a/, 67a/1, 67a/1, 67a/10, 67a/12, 67a/4, 67b/2, 68a/10, 69b/10, 69b/10, 69b/13, 69b/9, 69b/9, 70a/3, 70a/6, 70a/8, 70b/3, 70b/6, 70b/8, 72a/11, 73a/4, 73a/8, 73b/10, 73b/15, 73b/4, 73b/6, 74a/4, 74a/7, 74b/15, 74b/2, 75ay/10, 75ay/11, 75ay/12, 75ay/13, 75ay/8, 76a/7, 76b/12, 76b/14, 76b/15, 76b/2, 77a/2, 77a/5, 77a/9, 77a/9, 78a/13, 78a/3, 78a/9, 78b/10, 78b/11, 78b/11, 78b/12, 78b/13, 78b/13, 78b/14, 78b/14, 78b/15, 78b/4, 78b/8, 78a/9, 78b/9, 78b/9, 79b/15, 80a/1, 80a/1, 80a/10, 80a/10, 80a/11, 80a/11, 80a/12, 80a/13, 80a/14, 80a/14, 80a/15, 80a/2, 80a/3, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/5, 80a/6, 80a/7, 80a/7, 80a/8, 80a/9, 80b/1, 81a/15, 82a/14, 82a/15, 83b/10, 83b/11, 83b/11, 83b/12, 84a/1, 84a/3, 84a/4, 84a/6, 84a/7, 84b/14, 84b/4, 84b/10, 84by/11, 85a/12, 85b/2, 85b/3, 85b/4, 85b/6, 85b/8, 86b/5, 86b/5, 88b/13, 88b/9, 88b/9, 89a/15, 89a/4, 89b/1, 89b/11, 89b/15, 89b/6, 89b/6, 89b/7, 89b/9, 90a/10, 91b/3, 91b/8, 92a/1, 92a/3, 92a/4, 92b/1, 92b/12, 93a/12, 93a/2, 93a/3, 93b/1, 93b/15, 93b/7, 93by/17, 94a/12, 94b/2, 94b/7, 95b/10, 95b/10, 95b/4, 96a/15, 96b/1, 96b/4, 97b/3, 98b/14, 98b/15, 98b/7, 99a/2, 99a/4, 99a/5, 99a/9, 100a/3, 100b/15, 100b/6, 101a/12, 101b/3, 102a/11, 102a/12, 102a/9, 102b/13, 102b/4, 103a/1, 103a/2, 103a/4, 103a/5, 103a/6, 103a/6, 103a/7, 103a/8, 104b/6, 104b/15, 105a/10, 105a/12, 106a/1, 106a/12, 106a/15, 108a/4, 108a/5, 108a/5, 109a/6, 109b/12, 110a/11, 110a/13, 110a/15, 110b/1, 111a/7, 111a/10, 111a/12, 111b/6, 112a/1, 112b/8, 113a/5, 113b/10, 113b/14, 113b/5, 114a/12, 114a/13, 114a/15, 114a/4, 114b/1, 114b/10, 114b/12, 114b/4, 114b/9, 115a/15, 115a/2, 115a/7, 115b/11, 115b/13, 115b/13, 115b/14, 115b/14, 115b/15, 116a/12, 116a/12, 116a/1, 116b/10, 116b/12, 116b/12, 116b/6, 116b/7, 116b/9, 116b/9, 123a/5, 123a/5, 123b/9, 125a/15, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/9, 125by/10, 127b/13, 127b/4, 127b/5, 127b/5, 128b/3, 128b/7, 130b/7, 133b/15, 133b/8, 133b/8, 135a/3, 138a/7, 138b/3, 138b/9, 140a/4, 141a/10, 141a/14, 141a/7, 141a/7, 141a/8, 141a/9, 141b/2, 141b/6, 141b/9, 142b/7, 141b/12, 143a/2, 143a/3, 143a/4, 143a/5, 143a/5, 143b/6, 143b/11, 143b/12, 143b/13,

143b/14, 143b/14, 143b/10, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/9, 143b/9, 144a/13, 144a/14, 144b/1, 144b/11, 144b/13, 145a/3, 145a/4, 146a/5, 146a/9, 146b/8, 147a/14, 147a/14, 147a/14, 147b/1, 148a/14, 148a/4, 148a/9, 148b/6, 149a/13, 149b/10, 149b/12, 149b/3, 149b/4, 150a/10, 150a/9, 150a/9, 150b/13, 150b/12, 150b/15, 151a/12, 151a/2, 151b/10, 151b/3, 151b/6, 152a/1, 152b/1, 153b/7, 153b/10, 153b/8, 154a/1, 155a/11, 155a/12, 155a/12, 155a/8, 155a/9, 156a/12, 156b/1, 156b/5, 157a/1, 157a/12, 157a/2, 157a/10, 158b/5, 159a/12, 159b/10, 159b/12, 159b/12, 159b/2, 159b/3, 159b/5, 159b/7, 160a/11, 160b/11, 161a/2, 161a/5, 161a/6, 161a/7, 161a/8, 161a/9, 161b/4, 161b/9, 161b/12, 162a/13, 162a/2, 162a/8, 162b/15, 162b/6, 163a/9, 163b/12, 163b/5, 164b/2, 165a/15, 165b/7, 165b/8, 166a/2, 166a/2, 166b/10, 166b/11, 167a/6, 167a/6, 167b/7, 168b/8, 170a/13, 170a/6, 171a/10, 171a/15, 171a/5, 171a/9, 171b/12, 171b/9, 172b/13, 172b/4, 173a/1, 173b/11, 173b/9, 174b/10, 174b/10, 174b/15, 174b/7, 175a/8, 177b/3, 177b/13, 178a/3, 178a/4, 179a/3, 180a/1, 180a/15, 180b/7, 183b/15, 184b/10, 184b/11, 184b/4, 184b/4, 184b/9, 185a/7, 185a/8, 186b/7, 187a/1, 187a/10, 187a/3, 187a/3, 187b/15, 187b/2, 188a/13, 188a/3, 189b/15, 190b/14, 191a/14, 191a/7, 191b/3, 193a/5, 194a/8, 194a/8, 195a/7, 195a/8, 195b/14, 196a/10, 196a/14, 196b/14, 196b/6, 196b/8, 197a/12, 197a/14, 197a/4, 197b/10, 198a/4, 198a/5, 199a/6, 199b/6, 201a/2, 202a/1, 202a/15, 203a/2, 205a/5, 206a/14, 206a/7, 206a/9, 206b/1, 206b/15, 207a/2, 207a/6, 207b/12, 207b/6, 208a/5, 208a/5, 208a/6, 208a/6, 208a/7, 208b/14, 208b/7, 208b/10, 209a/1, 209a/1, 209a/2, 209a/13, 209a/15, 209a/6, 209a/7, 210a/6, 210a/6, 211a/12, 211a/9, 211a/9, 211b/10, 211b/13, 211b/14, 211b/3, 211b/3, 211b/3, 211b/6, 211b/9, 212b/4, 212b/5, 213a/7, 214b/11, 214b/6, 214b/7,215b/14, 216a/2, 217b/13, 217b/14, 218b/7, 219a/4, 219ab/13, 219ab/8, 219b/15, 219bb/2, 219bb/6, 219bb/6, 219bb/7, 220ab/1, 220ab/13, 220ab/13, 220ab/14, 220ab/3, 220ab/5, 220ab/6, 220bb/2, 220bb/7, 221a/7, 221b/1, 221b/9, 221bb/10, 221bb/12, 221bb/14, 221bb/6, 222a/1, 222a/10, 222a/14, 222a/7, 222ab/10, 222ab/10, 222ab/11, 222ab/13, 222ab/14, 222ab/2, 222ab/5, 222ab/8, 222b/1, 222bb/10, 222bb/4, 222bb/6, 223b/6, 223b/7, 223bb/4, 223bb/11, 223bb/2, 223bb/4, 224bb/10, 225a/11, 225ab/6, 225ab/7, 225ab/7, 225ab/8, 225ab/9, 225b/14, 225bb/7, 225bb/12, 226a/15, 226ab/4, 226ab/4, 226ab/4, 226ab/8, 226ab/9, 226ab/9, 226b/2, 227a/10, 227a/6, 227ab/11, 227ab/5, 227ab/5, 227ab/6, 227b/10, 227bb/10, 227bb/10, 227bb/11, 227bb/12, 227bb/3, 227bb/5, 227bb/6, 227bb/7, 227bb/9, 228a/12, 228a/13, 228a/2, 228bb/15, 229ab/1, 229ab/15, 229ab/2, 229ab/4, 229ab/8, 229ab/9, 229b/3, 229bb/6, 229bb/8, 230b/4, 230bb/1, 230bb/2, 230bb/3, 230bb/8, 231a/10, 231a/9, 231bb/11, 231bb/12, 231bb/13, 231bb/5, 232a/1, 232a/5, 232ab/14, 232b/3, 232bb/1, 233a/3, 233ab/10, 233ab/10, 233ab/14, 233bb/10, 233bb/15, 234a/1, 234a/13, 234a/7, 234ab/11, 234ab/12, 234ab/12, 234ab/13, 234ab/3, 234ab/6, 234ab/7, 234b/1, 234bb/1, 235a/1, 235a/2, 235a/5, 235a/6, 235a/8, 235ab/14, 235ab/15, 235ab/4, 235ab/6, 235ab/8, 235ab/9, 235b/15, 235b/7, 235bb/1, 235bb/4, 235bb/4, 235bb/8, 235bb/9, 236a/1, 236ab/11, 236ab/13, 236ab/3, 236ab/4, 236ab/6, 236ab/7, 236b/12, 236bb/1, 236bb/10, 237a/10, 237a/2, 237a/3, 237ab/10, 237ab/11, 237ab/4, 237ab/6, 237b/3, 237bb/11, 237bb/15, 238ab/10, 238ab/15, 238ab/2, 238bb/2, 238bb/2, 238bb/9, 238bb/9, 239a/13, 239a/14, 239ab/8, 239ab/9, 239bb/3, 239bb/9, 240a/3, 240bb/9, 241b/5, 241bb/1, 242ab/4, 242ab/6, 242b/13, 242bb/2, 244b/2, 244b/6, 245b/4, 245b/8, 246b/13, 247a/8, 247a/9, 247a/11, 247a/15, 249b/1, 249b/7, 250a/12, 250a/6,

250b/3, 251a/1, 252a/1, 252b/15, 252b/8, 253b/10, 253b/11, 255a/13, 255a/14, 255b/8, 255b/8, 257a/9, 258a/10, 258a/10, 258a/10, 258a/12, 258a/15, 258a/3, 258a/5, 258a/6, 258b/1, 258b/6, 261b/1, 262b/14, 262b/15, 263b/9, 264b/11, 264b/12, 264b/2, 264b/9, 265a/3, 265a/15, 265a/9, 265b/1, 265b/1, 265b/5, 265b/7, 265b/azz8, 266b/6, 267a/8, 268a/1, 268a/12, 268a/6, 268a/9, 268b/10, 268b/11, 268b/8, 269a/3, 270a/10, 270a/11, 270a/12, 270a/13, 270a/13, 270a/5, 270a/9, 270b/5, 272a/8, 272a/9, 274b/14, 275a/1, 275a/3, 275a/3, 275a/8, 275b/5, 275b/6, 275b/7, 275b/8, 275b/9, 275b/10, 276a/5, 276b/10, 276b/3, 276bb/10, 276bb/3, 276bb/5, 276bb/6, 277a/12, 277a/4, 278a/10, 278bb/7, 279a/6, 279b/9, 279bb/2, 279bb/3, 279bb/11, 279bb/11, 280a/15, 280a/3, 280a/4, 280bb/7, 281ab/11, 281bb/6, 282ab/6, 281b/4, 282a/9, 282ab/9, 282b/10, 282b/4, 283a/13, 283a/2, 283a/5, 283ab/15, 283b/2, 283b/4, 283b/4, 283bb/5, 284b/11, 284b/6, 285b/15, 286b/13, 286b/14, 287b/13, 288a/6, 288a/7, 289b/10, 291a/3, 291a/4, 292a/4, 292a/6, 292a/7, 292a/9, 292b/10, 293b/1, 296b/13, 296b/7, 297b/4, 297b/6, 298b/4, 300a/13, 301a/2, 303a/9, 304a/15, 305a/1, 306a/10, 306b/10, 306b/10, 306b/11, 306b/12, 306b/13, 306b/15, 306b/8, 307a/11, 307a/11, 307a/3, 307a/5, 307a/5, 307b/11, 307b/12, 307b/13, 307b/15, 307b/9, 308a/2, 309b/4, 312b/13, 312b/2, 314a/8, 314b/13, 314b/5, 315a/7, 315a/8, 321b/14, 321b/15, 322a/2, 322b/10, 322b/11, 322b/12, 322b/13, 322b/14, 322b/6, 322b/7, 322b/9, 322b/9, 324b/12

2. (zamir) bu

b. 21b/3, 25a/11, 25a/11, 56a/6, 58a/5, 62a/11, 62a/4, 74b/6, 78a/6, 126a/7, 135b/13, 138b/6,147a/13, 148a/5, 149a/12, 150b/8, 150b/9, 155b/12, 155b/7, 156a/14, 160b/8, 161b/7, 163b/11, 165b/13, 184b/6, 185b/6, 187a/2, 197a/3, 211/5, 212a/15, 215b/13, 218b/15, 219a/1, 223a/15, 230b/8, 230bb/15, 231a/5, 231b/1, 234b/1, 235bb/1, 234b/1, 235bb/1, 238ab/8, 241ab/7, 253a/1, 264b/13, 276a/4, 285b/8, 300a/9, 308a/4, 308b/4, 317b/10

b. durur 7bb/15, 8ab/6, 15a/5, 16a/3, 17b/13, 19a/5, 32a/9, 32b/13, 33b/5, 35b/7, 37a/4, 37b/12, 38b/7, 39a/10, 43a/1, 48a/1, 50a/7, 50b/1, 54a/4, 56b/12, 58a/10, 70b/12, 73a/13, 75b/6, 77b/13, 79a/7, 81a/6, 85a/10, 86a/5, 86b/8, 88b/9, 91b/7, 93a/10, 94b/12, 95b/3, 98b/5, 99a/1, 100b/11, 103b/11, 104a/8, 105b/8, 106a/1, 106b/13, 106b/14, 107b/8, 107b/9, 108a/6, 116b/5, 124a/10, 128a/9, 130a/13, 134a/10, 140a/12, 140b/8, 142b/14, 143b/1, 144a/12, 145a/2, 156a/13, 161b/13, 162a/7, 167b/2, 172b/6, 177b/15, 183b/2, 184a/2, 193a/9, 199b/1, 243b/3, 248a/4, 249a/14, 266b/6, 273b/7, 275b/10, 284ab/15, 289a/5, 290a/1, 294b/9, 301b/10, 304b/11, 308a/10, 308b/13, 308b/4, 309a/14, 309a/7, 309b/13, 310b/9, 313a/5, 315a/14, 315a/3, 316a/11, 316b/15, 317a/14, 317b/8, 318a/14, 318a/5, 318b/8, 322a/7, 322b/5, 323b/15, 323b/6, 324a/7

b.+dur 8ab/11, 11b/12, 15a/11, 16a/13, 44a/6, 50b/10, 53a/5, 55bb/9, 75ay/6, 80b/9, 102a/7, 165a/6, 168b/5, 225bb/11, 227bb/14, 229ab/3, 236bb/8, 261a/8, 276bb/7, 315b/9, 319b/5

b.+lar 2a/3, 39a/13, 40a/12, 44b/3, 46a/5, 50b/4, 58b/15, 65a/15, 75b/11, 91b/12, 93a/2, 93a/4, 96b/12, 97a/13, 110a/8, 110b/1, 114b/3, 115b/13, 123a/10, 125a/11, 125a/6, 126b/8, 128b/14, 129a/2, 129a/2, 129a/4, 129a/5, 129b/3, 168a/7, 168a/9, 169a/13, 169b/13, 170a/11, 170a/5, 170a/7, 172b/3, 174a/7, 174a/7, 174b/7, 174b/9, 180a/7, 192a/14, 194b/13, 205a/14, 205b/4, 217b/10, 217b/5, 217b/7, 220ab/12, 220bb/5, 220bb/6, 222ab/10, 222ab/9, 227b/4, 228bb/10, 230b/4, 233ab/2, 234bb/4, 234bb/7, 234bb/8, 235ab/8, 237ab/1, 239a/3, 239ab/2, 245b/13, 249a/15, 255a/2, 255a/3, 259a/11, 273a/11, 273a/12,

277a/4, 277b/12, 278ab/11, 278ab/9, 288a/2, 297a/4, 304b/1, 306a/11, 306a/8, 323a/12
b.+lar durur 222ab/13
b.+lara 16b/1, 59a/13, 59a/9, 64b/11, 64b/12, 64b/15, 65b/1, 66a/1, 66a/15, 69a/2, 75ay/12, 75ay/12, 75ay/13, 95b/5, 97b/9, 99b/9, 100b/2, 100b/6, 101a/12, 101a/12, 101a/13, 101a/9, 101b/5, 101b/6, 105a/7, 105b/1, 105b/9, 107a/5, 107b/10, 107b/13, 110a/13, 111a/7, 121a/8, 123a/7, 123a/8, 128b/15, 149b/7, 156b/4, 168a/8, 168b/1, 171a/8, 174a/14, 174b/1, 177a/12, 177a/12, 177a/13, 177a/5, 183b/14, 194b/8, 210b/10, 210b/11, 210b/15, 211a/7, 220b/6, 222ab/12, 226a/6, 233ab/2, 234bb/7, 240a/13, 258a/2, 278ab/13, 278ab/14, 278ab/15, 285b/12, 289a/11, 290a/11, 303a/11, 303b/5, 304a/5, 306a/11-12, 309b/9, 312b/14
b.+larda 97a/5
b.+lardan 26a/15, 62a/11, 67a/4, 68a/1, 70a/15, 89a/4, 98b/13, 107a/15, 127b/10, 143a/1, 156b/4, 169b/13, 170a/10, 171b/9, 174a/5, 174a/6, 174b/4, 176b/7, 177a/11, 177a/6, 177a/7, 194b/15, 210a/3, 219a/12, 219a/9, 223a/14durur, 233b/11, 234bb/8, 235a/1, 240a/5, 276ab/7, 284b/11, 298a/3, 302a/7, 304a/6, 306a/11, 306a/8, 306a/9, 314b/7, 324b/13
b.+ları 3a/5, 34b/2, 66a/5, 89a/4, 92a/7-8, 92a/10, 92a/11, 96b/12, 97a/6, 97b/4, 101b/6, 105a/14, 107a/9, 107b/12, 107b/13, 122a/15, 125a/10, 128b/1, 128b/4, 129b/13, 129b/4, 133a/4, 172b/12, 174b/6, 176b/10, 177a/11, 210b/15, 210b/2, 210b/7, 211a/7, 217b/1, 217b/5, 219b/14, 220b/13, 233ab/2, 235b/6, 262b/7, 262b/8, 277ab/3, 278ab/10, 278ab/11, 278bb/14, 303b/14, 304a/5, 324b/10
b.+laruŋ 2ab/6, 2ab/7, 2ab/7, 3a/4, 26a/11, 51a/7, 65b/10, 69b/8, 72b/10, 72b/8, 72b/8, 75ay/8, 75ay/9, 78a/12, 78a/12, 90a/2, 92a/2, 92a/9, 93a/2-3, 93b/1, 96b/4, 96b/4-5, 96b/9, 101a/5, 104b/6, 105a/11, 105a/7, 114b/8, 121a/8, 121b/14, 121b/2, 123b/3, 125a/10, 125a/9, 129b/14, 129b/4, 133a/3, 137a/3, 151a/3, 168a/7, 168b/5-6, 169b/7, 171a/8, 172b/11, 172b/4, 172b/8, 172b/8, 175b/14, 175b/14, 175b/15, 176a/1, 176a/1, 176a/10, 176a/11, 176a/11, 176a/12, 176a/12, 176a/13, 176a/13, 176a/14, 176a/15, 176a/15, 176a/2, 176a/4, 176a/5, 176a/5, 176a/6, 176a/6, 176a/7, 176a/7, 176a/8, 176a/8, 176a/9, 176a/9, 176b/1, 176b/1, 176b/1, 176b/2, 176b/2-3, 176b/3, 176b/3, 176b/4, 176b/4, 176b/5, 177b/3, 192a/15, 192a/15, 192a/7, 192b/2, 192b/9, 195a/1, 195a/1, 198a/1, 200a/6, 202a/5, 204a/14, 210a/7, 210b/12, 210b/3, 211a/11, 215b/12, 217a/9, 217a/9, 217b/6, 217b/9, 221bb/10, 223a/2, 229a/10, 235ab/8, 247a/5, 249b/9, 252b/8, 253a/1, 255a/13, 260b/4, 278bb/1, 285b/15, 303a/12, 303b/1, 305a/14, 305b/2-3, 305b/3, 305b/8, 323b/11, 323b/9
b.+laruŋ-ıla 219a/12
b.+na 207a/15, 266a/5
b.+ŋa 2ab/5, 35b/3, 96a/14, 209a/3, 210a/10, 212b/4, 217b/1, 221bb/12, 236bb/11, 239ab/3, 242a/14, 267b/13, 267b/14, 268a/9, 270b/14, 312a/13
b.+nda 3a/3, 21a/14, 50b/15, 50b/6, 51a/2, 51a/4, 51a/5, 51a/5, 60a/4, 65a/4, 74a/8, 104b/6, 122b/10, 122b/8, 127b/1, 129a/8, 129b/1, 129b/3, 168b/9, 174a/2, 177a/14, 179b/1, 180a/9, 194b/11, 209b/12, 221bb/9, 222a/5, 224a/15, 224b/10, 224b/6, 225bb/8, 228a/3, 230bb/15, 232bb/2, 234b/1, 234b/12, 237a/13, 237b/8, 238a/8, 242a/8, 254a/15, 255a/5, 255b/5, 256b/4, 258a/3, 261a/4, 263a/12, 263a/13, 263a/13, 263a/15, 263a/15, 264b/14, 264b/15, 264b/3, 268a/15, 268a/4, 276bb/5, 277a/13, 280b/15, 281b/10, 281bb/6, 282ab/14, 282bb/11, 287a/10, 287b/11, 288b/5, 294a/15, 294b/15, 295a/1

b.+nda durur 235a/7
b.+ndan 21b/6, 26b/9, 30b/3, 35b/1, 35b/3, 56a/13, 75ay/7, 94a/12, 95b/11, 95b/12, 99a/4, 102b/13, 102b/3, 105b/3, 113a/12, 163b/3, 166a/5, 172b/7, 173b/8, 178a/5, 180a/2, 193a/3, 196a/1, 203a/7, 203a/8, 205b/14, 216a/8, 220b/4, 221ab/14, 222b/1, 222b/2, 227ab/6, 229b/9, 231a/6, 232a/11, 234b/10, 235bb/14, 236ab/3, 236b/15, 236b/15, 236bb/15, 236bb/8, 237a/15, 240a/1, 241ab/4, 241ab/5, 245b/13, 246b/4, 257b/4, 267a/8, 269a/3, 270a/3, 270a/6, 278b/2, 281b/13, 292b/1, 317a/8
b.+ndasın 194b/11
b.+nı 8ab/12, 16a/7, 49a/14, 62a/6, 64a/14, 67b/5, 73a/8, 90a/5, 121b/7, 130b/14, 153a/1, 163b/6, 180a/2, 207a/14, 208b/8, 212b/1, 214b/8, 216a/4, 220b/4, 220b/5, 221b/9, 226ab/8, 227ab/9, 228b/14, 228b/14, 234bb/11, 234bb/13, 235b/11, 235bb/8, 239b/9, 252b/11, 252b/8, 255a/14, 255b/3, 265b/14, 265b/9, 266a/11, 266a/15, 266a/3, 266a/7, 268a/7, 284b/13, 311b/3, 313a/9, 314b/7, 323a/7
b.+nlar 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/9, 25b/10, 25b/14, 26a/3, 28b/3, 40a/5, 44b/12, 44b/9, 45b/4, 50b/5, 57a/8, 58b/7, 59a/6, 62a/14, 62a/15, 62a/8, 62a/9, 67b/5, 69a/4, 69a/4, 69b/15, 130b/11, 149b/1, 162b/8, 163a/1, 163a/10, 166b/1, 168b/1, 205a/14, 234b/6, 262b/8, 273a/11, 273a/12, 273a/13, 278a/14, 296b/15, 301b/15, 304a/8, 304a/9, 304b/4, 324b/11, 324b/13
b.+nlara 9a/12, 16b/6, 16b/7, 18a/5, 23a/3, 27b/8, 57a/8, 59a/13, 59a/7, 59a/8, 59b/12, 62a/12, 62a/9, 158b/11, 171a/6, 194a/7, 217a/13, 217b/7, 224a/6, 229a/11, 234b/5, 263a/1, 266a/12, 269b/11, 285a/15, 289a/12, 289a/7, 289a/7, 289a/8, 290a/12, 296b/13, 296b/15
b.+nlardan 25b/4, 26a/8, 111a/2, 217a/15
b.+nları 16b/7, 26b/2, 45b/1, 45b/2, 49b/14, 50b/4, 59a/15, 78a/11, 152b/7, 159a/9, 159a/9, 163a/6, 172b/11, 172b/7, 173b/7, 210a/7, 210b/1, 217b/8, 219a/4, 252b/14, 254a/6, 275b/12, 275b/13, 277a/1, 285b/12, 289a/8, 291b/6, 292a/14, 296b/13, 296b/15, 298a/1, 314b/6
b.+nlaruŋ 11b/13, 26a/15, 28a/14, 48b/13, 51a/7, 57a/7, 58b/10, 58b/11, 62a/10, 62b/1, 70a/13, 72b/5, 75b/12, 86a/11, 97a/14, 97a/14, 120a/7, 121a/6, 149b/2, 155a/14, 172b/10, 176a/4, 176a/10, 176b/6, 199a/10, 208b/5, 217a/7, 220a/5, 227b/5, 242b/12, 252b/10, 256a/1, 260b/6, 260b/8, 262b/9, 276b/15, 286a/2, 287a/7, 289a/10, 289a/9, 292b/2, 297b/3, 302a/3, 304a/9, 305a/15, 323b/10
b.+nlaruŋ-çun 72b/13
b.+nlaruŋ-ıla 220b/14
b.+nu 93by/16
b.+nuŋ 3b/9, 9a/8, 24a/8, 34b/11, 43b/1, 48a/15, 49a/12, 49a/8, 49b/3, 51a/6, 54b/7, 58a/4, 58b/7, 65b/13, 66a/12, 67a/4, 67a/5, 67a/9, 67b/10, 68a/3, 69b/14, 70a/12, 70a/5, 70a/7, 75ay/3, 78a/7, 89a/4, 94a/5, 94b/6, 95b/11, 99a/1, 100b/5, 103a/3, 103a/5, 112a/2, 113a/7, 114a/14, 115a/2, 115a/6, 115b/4, 118b/9, 125by/9, 130a/6, 131b/11, 137b/10, 148a/6, 155a/11, 158b/10, 159b/4, 161a/15, 162a/14, 163b/8, 163b/9, 168b/2, 169a/14, 170a/15, 170a/5, 173b/10, 173b/9, 184b/5, 184b/6, 187a/3, 191a/8, 196a/4, 209a/2, 210a/5, 210a/6, 210b/14, 214a/13, 214a/14, 214a/9, 216a/7, 217a/3, 219bb/15, 220b/1, 220b/7, 221a/1, 221b/7, 221bb/2, 222ab/11, 222ab/5, 223b/2, 223b/5, 225b/5, 225bb/12, 226bb/15, 228bb/1, 229ab/7, 234ab/8, 234bb/12, 235ab/15, 235ab/6, 235bb/13, 235bb/2, 236ab/15, 236ab/6, 239ab/12, 258a/8, 258b/4, 259a/13, 265a/15, 266b/8, 269a/5, 270a/14, 275b/6, 282b/2, 297b/14

b.+nuŋ gibi 230ab/8
b.+nuŋ-ıla 118a/5
[=2036]

bu‘d (Ar.) uzaklık
b.+ı (bel.) 89b/4
[=1]

buŋal- soluk alması güçleşmek
b.-sun 149b/2-3
[=1]

bucaḳ yer yurt, bucak
b.+(ġ)a 191a/8
b.+(ġ)ı (bel.) 159b/4,
b.+ı (iy.) (varduġuŋ b.) 191a/9, (göŋül b.) 191a/9
b.+(ġ)ına 213a/12
b.+(ġ)ında 269b/8
b.+da 244b/9
göŋül bucağı ‘kalp, yürek’
[=7]

buçuḳ yarım
b. 81b/12
[=1]

budaḳ 1. kol
b.+(ġ)ı (bel.) 44b/1, 269b/13
b.+(ġ)ı (iy.) 269b/13, 269b/13-14, 269b/14, 269b/14
b.+(ġ)ıduŋ 272b/14
b.+lar 45a/2, 45a/3, 120b/2, 247b/1

2. ağaç dalı
b.+(ġ)ından 207a/5
b.+ları 7a/14, 7b/3, 94a/2
b.+larına 161b/3
[=16]

budaḳlan- dallanmak
b.-a 21a/7
b.-dı 57b/8
b.-maḳ 45a/3, 57b/8
b.-ur 45a/4, 45a/5, 58a/12
[=7]

budaḳlandur- dallandırmak
b.-maġ-ıçun 42a/12-13
b.-ursa 45a/5
[=2]

budaḳlu budağı olan
b. 44a/15, 45a/6, 45a/7
[=3]

buġday buğday

b. (b. aġacı) 62a/12, 62a/14, 62a/15, 71b/8, 82a/8, 99b/15, 108b/11, 170b/3, 170b/4, 235a/15, 236a/1, 241bb/14, 241bb/6
b.+ı (bel.) 63b/9, 81b/12, 108b/10, 110b/5, 235b/15
[=18]

buġı sis
b. 220b/1
[=1]

buġrala- (hayvan) doğurtmak (krş. **buġrula-**)
b.-rdılar 129a/2
[=1]

buġrula- (hayvan) doğurtmak (krş. **buġrala-**)
b.-sunlar 281bb/12
[=1]

buḫt (Ar.) iki hörgüçlü deve
b.+ı (bel.)130a/2
[=1]

Buḫtu'n-naṣar (öz. is.) Babil kralı Nebukadnazzar
B. 266a/7
[=1]

buḫūr (Ar.) tütsü
b. vėr- 134b/3
[=1]

buḫūrla- (Ar.+T.) tütsülemek
b.-dı 134b/6
[=1]

buḳ'a (Ar.) toprak, yer, yurt
b.+sı 49bb/15
b.+sına 52b/2
b.+sında 49bb/1
[=3]

buḳaġı bağ, kelepçe (krş. **buḳaġu**)
b.+ları 102b/2
b.+ya 216b/9
[=2]

buḳaġıla- (hayvan için) ayağına bukağı takmak
b.-ġıl 72b/15
[=1]

buḳaġılan- (hayvan için) ayağına bukağı takılmak (krş. **buḳaġulan-**)
b.-maḳ 64a/7
[=1]

buḳaġu bağ, kelepçe (krş. **buḳaġı**)
b.+dan 102b/10
[=1]

buḳaġulan- (hayvan için) ayağına bukağı takılmak (krş. **buḳaġılan-**)
b.-mış-ıdı 102a/13
[=1]

bul- 1. aranan şeyi elde etmek, görmek
b. (!) 59b/4
b.-a 35a/3, 37b/1, 37b/2, 37b/3, 37b/5, 43b/1, 66b/5, 192b/9, 239ab/13, 243b/6, 256a/9, 286b/13, 313b/11, 317a/4, 317a/5
b.-alum 93a/3
b.-am 149a/1, 150b/15,243b/7
b.-amadılar 194b/10
b.-ası 206a/10, 262a/15, 262b/10, 262b/4, 262b/7
b.-ası durur 285a/5b, (dilek b.) 247a/15
b.-asın 24a/9, 69a/4, 137b/4, 165b/2, 173b/12-13, 311b/7
b.-aydum 202a/11
b.-ayıduŋ 225b/1
b.-ayım 226ab/14
b.-ayın 185b/15
b.-dı 126a/10, 126a/10
b.-dılar 64b/15, 65a/4, 174b/10, 174b/7, 174b/8, 233ab/12, 239bb/7, 240bb/15
b.-duġın 69a/4
b.-duġuŋ 262b/15
b.-dum 38a/5, 113a/6, 191b/14, 201a/5, 207a/14
b.-dun-ısa 225a/15
b.-duŋ 210b/7, 240bb/14
b.-ımadı 226ab/15
b.-ımazamkim 226bb/3
b.-madı 201b/15, 231b/7, 241ab/1
b.-madılar 149b/5
b.-maduḳ 227b/13
b.-madum 209b/7
b.-maġa 169a/4
b.-maġ-ıçun 64b/14
b.-maḳ 64a/8
b.-maya 256a/7
b.-mayalum 172b/2
b.-mayasın 150b/12, 262b/2
b.-maz 156b/15
b.-mazlar 240bb/14
b.-mış ol- 118a/1
b.-sun 193a/8, 193a/9
b.-up 231b/10
b.-up durursın 56a/13
b.-umadı 209b/5
b.-urlarsa 178a/7

2. (yardımcı fiil) bulmak
b.-a (müzd b.) 37b/1, (kerāmet b.) 101a/1, (sūret b.) 270a/1 b.-a (ṣırāṭ b.) 273b/10, (od b.) 273b/10, (mülk b.) 273b/11, (ʿazīzlıḳ b.) 273b/11, (ṣoḥbet b.) 273b/12, (ḳurbet-i ḥażret b.) 273b/12, (ḫalvet b.) 273b/13, (ḥür b.) 273b/13,

(ḥulle b.) 273b/13, (şarāb b.) 273b/14, (ṭa’ām b.) 273b/14, (Taŋrı b.) 273b/15, (keleci b.) 273b/15, (dīẕār b.) 273b/15, (ḥaşır b.) 273b/8, (ḫayr b.) 273b/8, (‘itāb b.) 273b/9, (su’āl b.) 273b/9, (şefā’at b.) 281a/2
b.-alar (ṣevāb b.) 93a/5, (rāḥat b.) 180b/5, (müzd-i ṣevāb b.) 267a/4
b.-am (rāḥat b.) 228bb/11, (şāẕılıḳ b.) 228bb/12, (ġāzilıḳ b.) 236b/15
b.-ası (arzu b.) 206a/15
b.-asıdur (nuṣret b.) 49a/13-14
b.-asın (tevḥīd birle b.) 12a/2, (tevḥīd birle b.) 12a/9, (tevḥīd birle b.) 12a/10, (tevḥīd birle b.) 12a/12, (tevḥīd birle b.) 12a/13, (tevḥīd birle b.) 12a/14, (tevḥīd birle b.) 12a/15, (tevḥīd birle b.) 12b/2, (tevḥīd birle b.) 12b/3, (tevḥīd birle b.) 12b/4, (tevḥīd birle b.) 12b/5, (tevḥīd birle b.) 12b/6, (tevḥīd birle b.) 12b/7, (tevḥīd birle b.) 12b/9, 223b/4 (‘avāżın b.) 225bb/8, (eylük b.) 225bb/9, (tevfīḳ b.) 300b/12
b.-asız (ṣevāb ve derecāt b.) 298a/4
b.-avuz (ṣevāb b.) 168b/10
b.-dı (ululuḳ b.) 24a/8, (ẓafer b.) 87b/6, (tevbe b.) 126a/10, (ḳurbet b.) 126a/11, (nūr b.) 127a/4, (tevāżı’lıḳ) 162a/14, (ululıḳ b.) 162a/15, (yücelik b.) 162b/2, (yücelik b.) 162b/2, (yaḳınlıḳ b.) 184a/10, (şefā’at b.) 187b/6, (cefā b.) 187b/7, (‘ilm b.) 220ab/15, (‘izzet b.) 224bb/11, (cevāb b.) 228ab/5, (yarġu b.) 231b/9, (yol b.) 273b/5, (od b.) 273b/6, (hidāyet b.) 316b/7, (nesne b.) 317a/1, (köşk b.) 317a/2, (nesne b.) 317a/2, 317a/3
b.-dılar (zünnār b.) 13b/7, (ṭahūr b.) 13b/9, (ḫoşnūẕlıḳ b.) 69a/3, (‘uḳbā b.) 223a/8
b.-dısa (‘izzet b.) 108by/7
b.-duġı (mirāṣ b.) 222b/15
b.-duḳ (tamām b.) 133b/3
b.-dum (teşrīf b.) 192a/1, (diri b.) 232ab/7
b.-dum kim (yol b.) 278ab/7
b.-duŋ (aḥkām ve hidāyet b.) 49bb/11, (ziyādet b.) 49bb/12, (ni’met b.) 49bb/13, (ma’īşet b.) 49bb/13, (şeref ve ḳurbet b.) 49bb/14, (du‘ā ve icābet b.) 49bb/14, 49bb/15, (ṣıḥḥat ve muḥabbet b.) 50ab/1, (şefā’at b.) 50ab/2, (raḥmet ve ma‘rifet b.) 50ab/2, (likā’ ve rü’yet b.) 50ab/4, (īmān ve ma‘rifet b.) 50ab/4, (faẓl b.) 193a/10, 210b/7, 240bb/14
b.-ınca (süd b.) 14b/5
b.-ısarlar (rāḥatlıḳ b.) 119a/4
b.-madı (īmān ma‘rifet b.) 65a/15, (ẓafer b.) 65b/1, (yol b.) 136b/12, (dermān b.) 202a/8, (nişān b.) 226bb/1
b.-madılar (dermān b.) 10b/12, (‘izzet b.) 224bb/10
b.-madı-y-ısa (çāre b.) 203b/8, (çāre b.) 296b/9
b.-madum (cevāb b.) 186a/9, (dilek b.) 190a/9, 209b/7, (ėş b.) 238b/4, (sāde b.) 325a/8
b.-maġa (dermān b.) 169a/3
b.-maġa durur (ḫoşnūẕlıḳ d.) 253b/12

b.-maġ-ıçun (s̱evāb b.) 63b/4, 64b/14
b.-maḳ (görk b.) 43a/12, (maġfiret b.) 268a/3, (raḥmet b.) 312b/14
b.-maḳ durur (raḥmet b.) 303a/1
b.-masa (ḥalāvet b.) 5b/11
b.-masun (yavuzlıḳda b.) 28a/12, (yavuzlıḳda b.) 28a/5, (uġrulıḳda b.) 28b/14, (ma'ṣiyet b.) 29a/3, (yėyesi b.) 113a/12, (gėyesi b.) 113a/12
b.-maya (s̱evāb b.) 30a/11, (tevfīḳ b.) 38b/11, (ḫacālet b.) 273b/10, (zillet b.) 273b/10, (ḥurḳat b.) 273b/10, (ma'zilet b.) 273b/11, (zelīllik b.) 273b/11, (hicret b.) 273b/12, (ġaybet b.) 273b/12, (süḥūlet b.) 273b/13, (ġurūr b.) 273b/13, (ġulle b.) 273b/14, (ölüm b.) 273b/14, (saḳām b.) 273b/14, (tercümān b.) 273b/15, (ḥicāb b.) 273b/15, (vaḥṣet b.) 273b/8, (ḥayret b.) 273b/8, (ḥusūmet b.) 273b/9, (ʻuḳūbet b.) 273b/9
b.-mayalar (yol b.) 85b/8
b.-mayalardı (çiçek b.) 120b/6
b.-mayasın (yėŋ ve yaḳa b.) 206b/8
b.-maz (s̱evāb b.) 156b/7, (dermān b.) 168b/14, (yaraḳ b.) 170b/11
b.-mazlar (nesne b.) 168b/13, 240bb/14
b.-mış-ıdı (yaḳınlıḳ b.) 242ab/2
b.-sa (ni'met b.) 7b/12, (ʻaṭā b.) 66b/5, (rāḥatlıḳ b.) 171a/4, (ʻöẕr b.) 193a/3
b.-salar (uyanmış b.) 101b/8, (uyur b.) 101b/9, (rāḥatlıḳ b.) 119a/3
b.-sam (ṣu b.) 152a/12, (cān b.) 283a/3
b.-savuz (bāzirgānlıḳ b.) 137b/10, (ḫoşnūẕlıḳ b.)137b/10
b.-sa-y-ıdum (göŋül yolu b.) 202b/10
b.-sın (ni'met artuḳlıḳ b.) 282ab/14
b.-sun (s̱evāb b.) 222a/2
b.-sunlar (s̱evāb b.) 63b/10, (ḫoşnūẕlıḳ b.) 92a/3, (müzdi ve s̱evāb b.) 114b/4
b.-unmayınca (şarṭlar b.)222a/7
b.-ur (müzdi ve s̱evāb b.) 156b/14, (uçmaḳ b.) 156b/14, (s̱evāb b.) 174a/1
b.-urlar (icābet b.) 25b/8, 56a/5, (raḥmet b.) 85b/8, (maʻrifet b.) 170a/12
b.-urlardı (müzd s̱evāb b.) 58b/8-9
b.-urlar-ıdı (ḫoşnūẕlıḳ b.) 91b/13
b.-urlar-ısa (ni'met b.) 170a/14
b.-ursa (s̱evāb b.) 222a/2
b.-ursın (eylüge ermek b.) 51a/7
[=266]

bulan- 1. (sıvı ve hava için) parlaklığını ve duruluğunu kaybetmek
b.-duġı (su b.) 9a/6
b.-duġından (hevā b.) 8a/4

2. üzülmek
b.-duġı (göŋül b.) 9a/6

3. karışmak
b.-maḳ durur (ṣāẕılıġa b.) 275a/4
[=4]

bulanuḳ bulanık
b. 9a/5
[=1]

bulaş- bulanmak, sürülmek, kirlenmek
b.-ayım (ḳara ḳana b.) 151a/4
b.-mış (doz ṭobraḳ birle b.) 186b/2
b.-up (toza ṭopraġa b.) 128a/15, (ḳana b.) 153a/4

2. karışmak
b.-maduġ-ıdı (kāfirlıġa b.) 220bb/6
[=5]

bulaşdur- bulandırmak, kirletdirmek
b.-dılar (ḳana b.) 201b/11
[=1]

buldur- bulma işini yaptırmak
b.-dum 225a/15
b.-masam 225b/1
[=2]

bulıd 1. bulut (krş. **bulud, bulut**)
b. 236ab/12
b. durur 236ab/9
b.+a 236a/8, 237ab/2
b.+ı (bel.) 179b/11, 236ab/7

2. keder, endişe
b.+ı (iy.) (kerāmet b.) 32b/9, (küfür b.) 307a/12
b.+ın (ġaflet b.) 179a/1
[=9]

bulın- bulma işine konu olmak
b.-alar 173a/7
b.-ası 207b/14
b.-ur 155a/11, 174a/2, 223b/2, 300b/3
b.-urmıssa 202a/11
b.-ursa 97a/10
b.-acaḳdur 174a/3
b.-asıdurur 173a/9
b.-dı-y-ısa 219ab/10
b.-ur 8a/8, 192b/2
[=13]

bulud bulut (krş. **bulıd, bulut**)
b.+a 32b/7
[=1]

bulūġıyyet (Ar.) büluġ çağı
b. +e 69b/4
[=1]

bulun- bulma işine konu olmak
b.-dı 279bb/6
b.-ursa 97a/8
[=2]

bulut bulut (krş. **bulıd, bulud**)

b. 95a/4, 236a/8
b.+lar 119b/11, 236a/8
[=4]

bunca bu denli, birçok (krş. **munca**)
b.8ab/3, 29a/5, 39a/6, 50b/14, 65b/10, 66b/5, 76b/13, 103a/3, 113b/13, 119a/3, 136a/9, 141a/9, 197a/3, 215a/1, 226bb/9, 227a/8, 229bb/7, 230a/7, 234ab/5, 235bb/9, 237ab/12, 237ab/7, 239bb/11, 246b/15, 257b/1, 266b/4, 284b/3, 284b/4, 290b/9, 312b/5
b.+ya 245a/1
b.+ya dek 237a/12
[=32]

buncaġısa bu kadar
b. 160a/3
[=1]

buncılayın bunun gibi
b. 67b/11, 98b/13, 166b/5, 168b/11, 199a/13, 240bb/5, 259a/11, 277ab/4, 281b/2, 318b/9
[=10]

bundayuḳ böyle, bu kadar
b.179b/1, 222a/5
[=2]

bunsuz bu olmadan
b. 270a/14
[=1]

buŋ acı, sıkıntı
b. 113a/13, 207b/9, 232a/14, 232a/15, 251b/1
b.+ında 281b/15
[=6]

buŋal- bunalmak
b.-mışlara 6a/13
[=1]

bura bu yer, bura
b. 24a/9, 173a/3
b.+yı 202b/8, 279a/1
[=4]

burāḳ (Ar.) Hz. Muhammed'in Mirac'a çıkarken bindiği binek atı
b. 12a/8, 186b/9, 187b/9
b.+(ġ)a 321a/2
b.+a 106b/4, 186b/11, 186b/13
[=7]

burāḳlu (Ar.+T.) Hz. Muhammed'in Mirac'a çıkarken bindiği binek ata sahip
b. 168a/2
[=1]

burc burç

b. 235bb/10, (b.-ı beden) 238b/5, 285a/4
b.+ına 119b/11
[=4]

burġu boru, müzik aleti
b. çalın- 105a/4
[=1]

burun burun
b.+ına 239ab/14
b.+ından 233b/5
[=2]

burtar- surat asmak
b.-dı 243a/11
b.-ursın 243a/13
[=2]

busun- sığınmak
b.-up 127b/7
[=1]

buş- öfkelenmek, sinirlenmek
b. 237a/1
ṭarta buşa "çekiştirerek"
[=1]

but (Far.) put (krş. **put**)
b. 10a/12, 10a/14, 100b/5, 220b/7, 220b/11, 220bb/7, 221ab/6
b.+a 220bb/6, 220bb/9, 242b/4, 253a/14, 263a/1
b.+ı (bel.) 10a/11, 234bb/3
b.+lar 123a/15, 266b/10
b.+lara 163a/4, 220b/6
[=18]

butlacı deve yavrusu
b. 122b/15, 123a/3, 212a/1
[=3]

buyrıl- buyruk verilmek, emredilmek (krş. **buyrul-, buyurıl-**)
b.-mış durur 223bb/10
[=1]

buyruḳ emir, hüküm
b. 88a/2, 108a/12, 108a/12, 108a/13, 108b/2, 241bb/6, 257b/15
b. durur 108b/2
b.+(ġ)a 108b/4
b.+(ġ)ı (iy.) 87b/6, 136b/10, 195b/2, 228bb/6, 228bb/6
b.+(ġ)ın 60a/13, 131a/8, 281b/6, 284a/4, 288a/3
b.+(ġ)ına 263b/10
b.+(ġ)ından 166a/11, 242b/5
b.+(ġ)um 124b/11, 235b/5
b.+dan 108b/3, 166a/9
[=25]

buyruḳça emre göre
b. 166b/2
[=1]

buyrul- buyruk verilmek, emredilmek (krş. **buyrıl- buyurıl-**)
b.-dı 66b/8
b.-duḳda 74a/1
[=2]

buyur- emretmek
b.-a 195b/8, 314b/5
b.-am 93b/9
b.-ana 110b/7
b.-anı 110b/8
b.-a-y-ıdı 237ab/2
b.-dı 34b/3, 60a/10, 60a/10, 60a/12, 60a/13, 60a/4, 60a/5, 60a/5, 60a/6, 60a/6, 60a/7, 60a/8, 60a/9, 60b/1, 60b/3, 60b/4, 60b/7, 60b/7, 62b/7, 65b/12, 66a/1, 66a/1, 67a/1, 67a/5, 67b/13, 74a/6, 86b/3, 96a/1, 99b/9, 105a/11, 105a/14, 105a/8, 105b/10, 105b/11, 105b/11, 105b/12, 105b/13, 105b/2, 105b/9, 106a/13, 110a/3, 110a/8, 115b/1, 118a/14, 132a/6, 132b/11, 135a/11, 136b/8, 136b/9, 137a/1, 139b/1, 139b/5, 143a/6, 148a/15, 154a/11, 161b/15, 166a/13, 166a/15, 168a/4, 214a/11, 214a/11, 222ab/1, 231b/12, 244a/10, 244a/10, 244a/9, 244a/9, 264a/9, 274b/6, 277a/1, 293a/10, 313a/9
b.-dı kim 222ab/7
b.-dılar 11b/12, 162b/10, 163a/3-4, 194b/8
b.-dılarsa 137b/3
b.-dı-y-ısa 60a/15, 118b/1
b.-duġı durur 132a/5
b.-duġın 287b/14
b.-duġumuz 229ab/4
b.-duḳca 166b/4
b.-dukim 282ab/1
b.-dum 62a/2, 62a/3, 63a/1, 63a/1, 63a/5, 63a/6, 69a/2, 69a/6, 118b/2-3, 138b/7, 174b/5, 177a/4, 225a/4, 233b/12, 233b/14, 233b/5, 233b/7, 233b/9, 234a/2, 234a/4, 234a/6, 253a/3, 287b/11
b.-dum-ısa 69a/4
b.-dumsa 225a/3
b.-duŋ 69a/5
b.-ġıl 221bb/7, 221bb/7
b.-madı 63b/1, 130b/14, 306b/2
b.-madım 215b/2
b.-madum 138b/7, 225a/9
b.-maġıl 197b/10-11
b.-maḳ 260a/14
b.-maḳdan 60a/4
b.-masa-y-ıdı 260a/10-11
b.-mayaydum 196a/9
b.-mayınca 279b/2
b.-maz 195b/12, 204a/3, 320a/8
b.-mışdur 284b/8

b.-mış-ıdı 130b/7
b.-mış-ıdum 76b/3
b.-sa 237ab/2, 237ab/3
b.-ur 97b/6, 118b/13, 122a/10, 195a/12, 195a/9, 238a/13, 260a/8, 305a/7
b.-uram 128b/15
b.-urdı 234ab/5, 234ab/7
b.-urkim 195b/1
b.-urlar 108b/8, 108b/9, 173b/4
b.-ursın 101a/9-10, 138b/15, 203b/4, 217b/8, 232a/7, 237a/5, 237bb/13
[=158]

buyurduġınlayın buyurduğu gibi
b.130b/12
[=1]

buyurıl- buyruk verilmek, emredilmek (krş. **buyrul- buyrıl-**)
b.-dısa 109b/13
[=1]

būẕīye-i kāvzübān (Far.) bir tür bitki
b. 120a/2-3
[=1]

buzlu içinde buz bulunan, buzlu
b. 36a/11
[=1]

bühtān (Ar.) iftira
b. yap- 231b/4,
b. (ġaybet ve b. ḳıl-) 233bb/7
[=2]

bük sık çalılık, ağaçlık
b.185b/3
[=1]

bük- bir şeyi eğmek
b.-üp 246a/11
[=1]

bükil- eğilmek (krş. **bükül-**)
b.-miş 224a/6, 224a/15
b.-üp 225bb/10
[=3]

büklün- eğilmek
b.-ür 242a/8
[=1]

bükri bükülmüş, eğilmiş, kambur
b. (b. bėl) 237b/4
[=1]

bükül- eğilmek (krş. **bükil-**)
b.-mişdi 223b/15

b.-ür 242a/9
[=2]

bülbül (Far.) 1.küçük bir ötücü kuş, bülbül
b. 120a/7, (b.-i bāġ-ı viṣā)191b/15

2. konuşma yetişi
b. +ini 238b/1
bülbül-i bāġ-ı viṣāl ‘kavuşma bahçesinin bülbülü’
[=3]

bünyād (Far.) 1. asıl, temel
b. +ın 221a/1

2. bina
b. ḳıl- 275b/7
[=2]

bür bilgi, yetenek ve erdem üstünlüğü
b. durur 319b/6
[=1]

bürde-bār (Far.) tahammüllü, sabırlı
b. 173a/3
[=1]

bürde-bārlıḳ (Far.+T.) sabırlılık, ağırbaşlılık
b. 24a/9
[=1]

bürhān (Ar.) delil
b. 259b/12, 323a/4
b. durur 19a/8
[=3]

büryān (manevi) kebap, yanık
b.+ıdı 102b/7
[=1]

bütün eksiksiz, tam, bütün
b. 88a/15, 88b/1, 102b/10, 172b/1, 269a/13
[=5]

büyü- güçlenmek, etkisi artmak
b.-yüp (murād ve kibir b.) 265b/12
[=1]

büyüt- (mecaz) büyütmek
b.-(d)ür 168a/15
[=1]

büyük 1. küçük karşıtı, büyük
b. 130a/1

2. nitelikleri üstün
b.+i (bel.) 239b/11
[=2]

-C-

cabbār (Ar.) Allah'ın sıfatlarından biri
c. 23a/14, 23b/1, (c.-ı 'ālem) 193a/12, 196b/15, 247a/9, 256b/12, 259a/13, 277ab/13
c. durur 179a/11
c.+a 240b/14, 241a/4
c.+lar 290a/12
[=12]

cābir (Ar.) Allah'ın sıfatlarından biri
c.+den 217b/14
[=1]

Ca'fer (öz. is.) Hz. Ali'nin kardeşinin adı
C.105b/14, 220ab/12
[=2]

Ca'fer-i ṣādıḳ (öz. is.) Şîîlerin on iki imamından altıncısı'
C. 62b/3, 168a/7, 175a/7, 178a/5, 179b/2
[=5]

cāferīne (Ar.) maydanoz
c. 120a/4
[=1]

cāfī (Ar.) cefa eden, eziyet eden
c. 136b/7, 148a/2, 148a/3, 304b/5
c.+ler 151a/2, 252a/1
c.+lerdür 210a/5
[=7]

caḥīm (Ar.) cehennem
c. 104a/15
[=1]

caḥīmī (Ar.) cehennem
c. odı 313b/12
[=1]

cāhil (Ar.) bilgisiz, cahil
c. 282ab/10, 282ab/9
c.+ler 173a/9, 282ab/3, 282ab/4
c.+lerden 282ab/5, 282ab/6, 282ab/7
c.+ler-ise 173a/7
[=9]

cāhillıḳ (Ar. + T.) bilgisizlik (krş. **cahillik**)
c. 169a/11, 173a/10
[=2]

cāhillik (Ar. + T.) bilgisizlik (krş. **cahillıḳ**)

c. 282ab/11, 282ab/7
[=2]

cān (Far.) ruh, can
c. 8b/7, 8b/8, 11b/14, 12a/14, 12a/14, 14a/15, 18b/12, 36a/10, 37a/11, 43a/7, 49b/15, 50b/11, 55b/10, 60b/13, 61b/11, 66b/10, 70b/4, 80a/4, 84b/14, 84b/6, 95a/7, 108b/8, 113b/7, 129a/3, 129a/6, 129a/7, 129a/8, 129a/9, 137b/9, 138a/15, 138a/15, 138b/1, 139b/14, 140a/4, 140a/4, 149a/2, 150b/13, 165b/11, 165b/12, 169b/12, 178b/4, 180a/15, 180a/15, 197b/12, 199b/9, 207b/3, 207b/3, 207b/7, 207b/7, 207b/8, 207b/8, 209a/4, 218a/15, 224ab/2, 234b/12, 234b/13, 234b/4, 234b/6, 234b/8, 235a/2, 235a/2, 235a/5, 237ab/9, 242a/1, 242a/2, 243ab/5, 243b/11, 244a/10, 244a/11, 246b/5, 249b/8, 251b/12, 257b/8, 257b/9, 259a/10, 260a/10, 260a/12, 260a/14, 260a/6, 260a/8, 260b/15, 261a/1, 263b/2, 265a/2, 267b/6, 267b/12, 268a/14, 268a/8, 268b/12, 268b/7, 268b/9, 269a/10, 269a/13, 269a/13, 269a/2, 269a/4, 269a/9, 270a/15, 270a/5, 270a/6, 270a/7, 270a/8, 270b/2, 270b/6, 272a/9, 272b/10, 272b/15, 272b/8, 273a/1, 273a/3, 273a/4, 279b/13, 279b/8, 280a/8, 281a/14, 281a/15, 281b/14, 281b/15, 281b/15, 281b/2, 282b/3, 283a/3, 283a/5, 283a/6, 284b/4, 286a/4, 286a/7, 291a/15, 293a/11, 293a/15, 293a/15, 293b/13, 293b/13, 293b/15, 293b/4, 293b/4, 293b/6, 293b/8, 305b/14, 305b/14, 306a/4, 323a/11, 323a/3, 323a/9, 323a/9
c. (cānı c. men) 5b/1, 8ab/5, 39a/5, 59b/5, 60b/6, 95b/12, 129a/7, 155a/15, 191a/12, 209a/3, 211a/2, 240ab/8
c. durur 160b/3
c.+a 66b/11, 66b/12, 212b/8, 234b/10, 260a/14, 270b/3, 323a/2
c.+da 270a/9, 270a/10, 270a/12, 270a/12
c.+dan 50a/8, 50a/9, 50b/14, 50b/15, 50b/7, 51a/1, 51a/2, 51a/3, 51a/5, 51a/5, 242a/14, 242a/15, 270a/11, 270a/13, 272b/2
c.+ı (bel.) 153b/9
c.+ı (iy.) 12a/1, 56a/10, 108b/13, 108b/14, 108b/15, 109b/8, 125by/9, 151a/14, 153b/15, 175a/1, 231bb/10, 243b/14, 244a/2, 256b/7, 260a/11, 260b/11, 261a/2, 268a/12, 268b/15, 268b/3, 268b/5, 269b/2, 269b/3, 269b/4, 269b/4, 269b/5, 269b/5, 269b/6, 269b/6, 269b/6, 269b/7, 269b/7, 269b/8, 269b/10, 280bb/8, 283a/3, 284a/7, 291a/1, 291b/1, 292b/11, 292b/14, 292b/8, 293a/2, 293a/5, 294a/12
c.+ıdur 219ab/7
c.+ımı 151a/8
c.+ın 241b/15, 242a/5, 242a/10, 242a/9, 245a/4, 257b/5, 259a/15, 260b/6, 260b/10, 260b/14, 260b/14, 260b/4, 260b/8, 261a/4, 261a/5, 268b/12, 279a/1, 281b/7, 283a/1, 284a/15, 284a/3, 284a/6, 284b/1, 293b/11, 294a/14
c.+ına 187b/15, 249a/4, 282b/15, 284a/15
c.+ından 59b/13, 206b/13
c.+lar 99b/14, 222a/14, 269b/15, 270a/2, 280b/11
c.+lardan 157a/9
c.+lar durur 269b/8
c.+ları 11b/13, 26b/4, 157a/8, 250a/4, 260a/2, 269b/15
c.+ların 261b/14, 268a/11, 270a/1
c.+um 17b/14, 101a/3, 151a/3, 211b/7, 218b/2, 244b/15, 244b/3, 251b/5, 252a/2, 256b/9, 284a/2, 284a/5, 286b/6, 296b/8, 315b/5, 325a/9
c.+uma 251b/5, 281b/3
c.+umdan 152a/4

c.+umı 244b/13, 261a/8, 283b/13, 284a/4
c.+umuz 259a/3
c.+umuza 123ay/10, 123ay/9
c.+uŋ 41b/2, 108b/15, 108b/15, 151b/6, 170a/4, 189b/15, 206b/6, 237ab/8, 245a/15, 245b/6, 249b/10, 263b/5, 284b/2, 294a/14, 323a/13
c.+uŋa 280b/9, 284b/1
c.+uŋ-çun 95a/9
c.+uŋdan 249b/10-11, 251a/6
c.+uŋı 50b/13
c.+uŋuzı 260a/3
[=326]

cānāvar (Far.) hayvan
c. 96a/2
c.+lar 71a/2, 91a/1, 96a/1, 146a/11, 158b/6-7, 282a/1
c.+lara 95b/15, 159a/2
c.+ları 204a/13-14
[=9]

cānlu (Far. + T.) yaşayan, diri
c. 280a/6
c.+dur 286b/11
c.+lar 206b/9, 238b/14
[=4]

cānsuz (Far. + T.) canlılığını yitirmiş, ölmüş
c. 156a/6, 206b/8
cānsuz at ‘cenaze’
[=2]

cāyiz (< Ar. cā'iz) din, yasa, töre vb. bakımdan yapılıp işlenmesine izin verilen
c. gėcesi 53b/5
cāyiz gėcesi 'Ramazan ayının son gecesi'
[=1]

cāẕı (< Far. cāẕū) cadı (krş. **cāẕū**)
c. 237a/4
[=1]

cāẕū (Far.) cadı (krş. **cāẕı**)
c. 48a/10, 236b/14, 237a/13, 255a/12
c.+lar 255b/4
c.+ları 242ab/14, 254a/8
c.+lar-ıla 278bb/7
c.+sın 237a/14
c.+yı 48a/7
[=10]

cāẕūlıḳ (Far. + T.) cadılık
c. 90b/7, 254b/12
c.+(ġ)ı (bel.) 90b/7, 242ab/15, 242bb/1, 242bb/2, 254b/9
c.+dan 48a/10-11
c.+lar 254b/10-11

c.+ları 242bb/4
[=10]

ceberrūt (Ar.) Allah'ın büyüklüğü, ululuğu
c. 179b/5, 240b/14
c.+a 240b/14, 241a/3
[=4]

cebr (Ar.) zor, zorlama
c.+ile 26b/2
[=1]

Cebrā'īl (öz. is.) Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen dört büyük melekten biri
C. 21b/4, 39a/1, 39a/9, 48a/2, 48a/4, 49a/14, 54b/13, 55b/8, 72b/15, 72b/9, 74b/3, 76b/6, 76b/7, 76b/8, 77a/5, 77a/6, 89a/11, 92a/4, 92a/6, 92a/6, 95b/3, 95b/8, 97a/9, 101a/10, 101b/2, 101b/3, 106a/15, 115a/8, 121a/5, 121a/6, 123a/4, 138b/2, 147a/11, 147a/12, 147a/13, 147a/6, 150a/14, 150a/4, 171a/5, 184a/12, 184b/1, 184b/10, 184b/3, 184b/4, 184b/7, 184b/7, 184b/8, 185b/11, 185b/15, 185b/9, 186a/10, 186a/11, 186a/13, 186a/14, 186a/3, 186a/5, 186b/2, 186b/4, 186b/5, 186b/9, 194b/14, 194b/8, 195a/6, 195a/8, 195b/13, 196b/9, 196b/15, 198a/14, 198b/1, 198b/2, 198b/4, 199a/11, 199a/12, 199a/3, 199a/5, 199a/6, 199a/9, 201a/7, 203b/12, 203b/5, 203b/6, 204a/3, 208a/14, 208b/1, 209a/12, 209b/1, 209b/2, 211b/1, 214b/10, 215a/12, 215a/9, 216b/15, 217b/8, 220ab/9, 221ab/1, 221ab/2, 224b/11, 225b/9, 227bb/6, 228a/4, 229a/5, 230ab/12, 230b/6, 230b/8, 232a/1, 232ab/13, 236a/12, 236a/15, 236b/1, 236b/5, 236b/6, 239ab/5, 240bb/10, 242b/8, 242bb/13, 249a/12, 257a/7, 257a/7, 257a/9, 259a/3, 259a/7, 270b/15, 271a/5, 271a/7, 271a/8, 271a/8, 271b/11, 271b/12, 271b/13, 271b/14, 272a/3, 272a/7, 280a/13, 280a/14, 280a/9, 280b/4, 280b/10, 280b/14, 280b/7, 280b/8, 281a/2, 281a/5, 281a/9, 282bb/2, 282bb/2, 282bb/8, 283ab/12, 283bb/4, 283bb/4, 291a/2, 293a/7, 299a/10, 299a/10, 299a/14, 299b/2, 299b/7 306a/9
C.-i emīn 97b/1, 150a/2, 171b/11, 190b/8, 209b/8, 229a/14, 229ab/1, 280a/11, 281a/11, 299a/10
C.+den 94a/8-9, 186b/4, 217a/1, 281b/15
C.+dür 227ab/8
C.+e 93b/9, 95b/6, 293a/7
C.+i (bel.) 41a/15, 75a/1, 114b/5, 199a/13, 221b/2, 258b/15, 271b/2, 272a/6
C.+idi 227ab/3
C.+üŋ 40a/1, 40a/4
[=187]

cedīd (Ar.) yeni, kullanılmamış
c. 247b/15
[=1]

cefā (Ar.) eziyet, incitme
c. 136b/8, 151a/2, 157a/15, 187b/7, 191a/6, 215b/6, 215b/7, 215b/8, 215b/9, 226b/15, 242bb/11, 249b/1, 265b/9, 272b/13
c.+sına 249b/9
c.+ŋ 164a/14
c.+sı 252a/1

c.+sın 210b/5, 252a/7
[=19]

cehālet (Ar.) cahillik, bilgisizlik
c. 3a/14, 226b/15
[=2]

cehān (Ar.) dünya (krş. **cihān**)
c.+dan 232bb/5
[=1]

cehd (Far.) çaba, ceht
c. ḳıl- 25a/1, 61a/15, 63b/11, 280bb/3, 304a/12
c. ėd-267b/9
c. +ü 267a/5
[=7]

cehennem (Ar.) dinî inanışlara göre, dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer, tamu
c. 44a/7, 44b/7, 194b/8, 195a/7
c.+den 196a/2
[=5]

cehil (< Ar. cehl) cehalet, bilgisizlik
c. 169a/12
c.+e 14a/2
[=2]

celālet (Ar.) büyüklük, ululuk, Tanrı'nın büyüklüğü
c.+in 4a/1
c.+üm 192a/6
[=2]

celīl (Ar.) büyük, ulu
c. 138b/15, (c. i cabbār) 138b/15, 139a/1, 171a/5, 199a/12, 199a/12, (c. ü cabbār) 256b/15
c.+dan (c. i cabbār) 209a/12
[=8]

celve (Ar.) tarikat yolcusunun Allah'ın sıfatlarıyla halvetten çıkıp Allah'ın varlığında eriyip yok olmasına verilen ad
c.+ye 246b/14
[=1]

cemʿ (Ar.) biriktirme, toplama
c. 16a/15, 66a/4, 104b/7, 148b/3, 208b/7
c. ėt- 93b/9
c. ḳıl- 4b/7
c.-i ḳıyāmet 190a/4
c.-i millet 299a/11
c.+ine 104b/7
[=10]

cemāʿat (Ar.) bir imama uyup namaz kılan kişiler

c. 25b/12, 31b/1, 102b/4, 106a/14, 183a/14
c.+e 276b/1
c.+ile 64a/9, 105a/8
c.+ler 102a/14
[=9]

cemāl (Ar.) yüz
c.-i be-cümlet 188a/8
[=1]

cemāẕiyān (Ar.) Cemaziyelevvel ve cemaziyelahir ayları
c. 57b/3
[=1]

cemāẕiye'l-evvel (Ar.) Arabi ayların beşincisi
c.30b/2
[=1]

cemāẕiye'l-aḫir (Ar.) Arabi ayların altıncısı
c.30b/2
[=1]

cemīl (Ar.) güzel
c. 202b/1, 202b/3, 202b/4
[=3]

cemīʿi (Ar.) cümle, hep
c. 146b/8
[=1]

cenāze (Ar.) kefenlenip tabuta konmuş, gömülmeye hazırlanmış insan ölüsü
c. 145a/6, 206b/9, 295b/11
c.+m 197a/15
c.+nüŋ 264a/1
c.+sin 196b/2, 198b/11
c.+sine 116b/8, 196a/13, 196b/8
c.+ye 196b/4, 232bb/14
[=12]

ceng (Far.) savaş, vuruşma
c. 92a/15, 92b/3
c.+inde 94b/15
[=3]

cennet (Ar.) Dinî inanışlara göre imanlı, dünyada iyi işler yapmış kimselerin öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer, uçmak, behişt
c. 39a/8, 43a/6, 61b/15, 72b/5, 78a/8, 180b/3, 324b/8
c.+den 110b/3
c.+e 73a/7, 220a/10
c.+inde 220a/9
[=11]

cevāb (Ar.) bir soruya, bir isteğe, bir söz, bir davranış veya yazıya verilen karşılık, yanıt

c. 3a/8, 11a/12, 11b/2, 34a/5, 59b/13, 63b/2, 63b/5, 63b/9, 67b/6, 70a/1, 74a/12, 74b/10, 75b/15, 78b/4, 83b/13, 84b/12, 104b/4, 125b/12, 141a/10, 141a/14, 157b/15, 158a/7, 171a/1, 173b/11, 177b/12, 178a/4, 185a/7, 185b/5, 186a/10, 186a/11, 186a/8, 186a/9, 213b/5, 216b/12, 216b/15, 216b/5, 216b/8, 217a/3, 220ab/14, 221b/13, 222a/3, 222a/4, 223bb/7, 224ab/12, 228ab/5, 232b/14, 245b/9, 246a/10, 246a/12, 246a/5, 246a/7, 246b/13, 246b/14, 247a/5, 247a/6, 267b/4, 268a/15, 268a/9, 270b/13, 276b/6, 279a/15, 295a/13, 306b/4, 306b/7
c.+ı (iy.) 191a/12
c.+ın 169a/13, 169b/6, 213a/10
c.+ında 229ab/8
[=69]

cevāhir (Ar.) cevherler, elmaslar
c. 266a/10
[=1]

cėvāz (Ar.) imkân, olanak, izin
c. 226b/2
[=1]

cevelān (Ar.) dolaşma, gezinme
c. ḳıl- 140a/2
[=1]

cevher (Far.) değerli taş
c. 118a/15, 118b/1, 228a/10
c.+den 220b/3, 232b/10
[=5]

cevlāndur- (Ar. + T.) dolaştırmak, gezindirmek
c.-dı 105b/13
[=1]

cevr (Ar.) eziyet, sıkıntı
c. ėd- 157a/15
[=1]

cevz (Ar.) ceviz
c. +i (iy.) 204a/9
[=1]

cevz-i būyā (Far.) Hindistan cevizi
c. 120a/5, 239bb/14
[=2]

cezā (Ar.) uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım
c. 56ab/3,
c. güni 87a/4, 88a/4
c.+sı 223bb/1, 230bb/4, 261b/11, 277bb/14
c.+sı durur 176a/10
c.+sın 56ab/2, 127b/10, 127b/11, 201a/9, 230bb/4, 252b/10, 267a/3
c.+y-ıdı 242b/3
ceza güni ‘kıyamet günü

[=16]

cerek direk, uzun ağaç
c.+dür 227ab/8-9
[=1]

cift (Far.) birbirini tamamlayan iki tekten oluşan (nesneler)
c. 78a/14, 126a/12, 126a/13, 126a/9, 126b/6, 126b/8, 240ab/5, 248b/12
c. durur 126b/1, 126b/10, 126b/3
c.+i (iy.) 17b/2, 242b/2, 292a/13
c.- i ḥūr 274a/2
c.-i ḥūr-ı ebkār 29b/14
c.+üm 291b/5, 292a/11
c.+üŋ 68a/8, 193b/11, 274a/14, 313b/7
[=22]

ciftlen- evlenmek
c.-elüm 78a/11
[=1]

ciger (Far.) bağır
c.+ler 284b/15
c.+leri 179b/9
[=2]

ciger köşe (Far.) evlat, çok sevilen
c.+m 138b/3, 149b/15, 152b/2, 153b/15, 190b/6, 292a/7
c.+ŋe 150a/5
c.+si 295b/9, 296b/7
[=8]

cihān (Far.) dünya (krş. **cehān**)
c. cānı c. men 5b/1, 8ab/5, 39a/5, 59b/5, 60b/6, 95b/12, 129a/7, 155a/15, 191a/12, 209a/3, 211a/2, 240ab/8
c. 27b/2, 28a/9, 51a/7, 60b/12, 117b/15, 117b/6, 118b/6, 119b/6, 120b/3, 158a/3, 158a/5, 161a/5, 173a/6, 174b/14, 180a/13, 180a/14, 219b/8, 220b/7, 225ab/9, 234ab/14, 236bb/13, 237ab/4, 259a/12, 277a/12, 301a/13, 325a/7, 266a/1
c.+a 11b/9, 118a/5, 211b/10, 240bb/15 256b/4, 277a/12, 295b/4
c.+da 11b/9, 12a/5, 90b/14, 90b/6, 165b/8, 298a/5
c.+dan 118a/8, 118a/11, 242a/12, 256b/13
c.+ı (bel.) 13a/9, 118a/4, 118a/8, 124a/1, 153b/8, 153b/8
[=62]

cim (Ar.) Arap alfabesinin beşinci harfi
c. 25a/8, 25a/8, 86b/13
[=3]

cimā‘ (Ar.) cinsel birleşme
c. ḳıl- 311a/6
[=1]

cinn (Ar.) dinî inanışa göre duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahi emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık
c. (c. ü ins) 153b/14, (c. ü ins.) 168a/2, (dīv ü c.) 254a/12, (c. ü ins.) 294b/2

[=4]

cins (Ar.) tür, çeşit
c.+i (iy.) 68a/3, 145a/3, 179a/9
c.+inden 123b/10, 123b/15
[=5]

cizyet (Ar.) Müslüman devletlerde Müslüman olmayan yurttaşlardan alınan bir tür vergi
c. 252b/4
[=1]

comardlıḳ (Far. cüvan-merd + T.) cömerd olma durumu (krş. **cömerdlik**)
c.+(ġ)ı (bel.) 223ab/5, 223bb/13
[=2]

cömerdlik (Far. cüvan-merd + T.) cömerd olma durumu (krş. **comardlıḳ**)
c. 173b/2
[=1]

Cudi ṭaġı (öz. is.) Cudi dağı
C.+nda 143b/7
[=1]

cübbe (Ar.) cüppe
c. 168a/15
[=1]

Cühūd (öz. is.) Yahudi
C. 82a/7, 226a/10, 229a/9, 229b/10, 229b/11, 229b/7, 230a/2, 230a/4, 231a/7, 231b/2, 232a/1, 232a/10, 232a/13, 232a/9, 295a/12
c.+lar 64b/10, 65a/3, 132b/7, 183a/10, 188b/5-6, 188b/8, 228b/15, 269b/5-6, 295a/13
C.+lara 64b/7
C.+lardan 132b/3, 141a/6, 295a/12
C.+ları 132b/5
C.+laruŋ 230a/12
C.+uŋ 231b/11, 231b/13, 232a/14, 232a/15, 260b/13
[=35]

cülāb (Far.) gül suyu
c.+ı (iy) 123b/13
[=1]

cümle (Ar.) hep, bütün
c. 21a/15, 24ay/6, 29b/13, 48a/6, 55b/14, 61a/6, 68b/9, 77a/9, 93b/13, 99a/2, 122a/4, 122a/6, 123b/14, 124a/2, 127b/6, 128b/6, 180a/7, 205b/13, 210b/10, 252b/6, 256b/10, 267b/15, 269b/15, 276a/8, 281b/12, 296a/7, 297a/12, 297b/11, 301a/1, 319a/14
c.+lere 290b/15
c.+si 14a/15, 261b/8, 277a/2
c.+sin 98ay/17
[=36]

cürm (Ar.) cezayı gerektirecek suç

c. +i durur 25a/8
c.+üŋi 25a/9
[=2]

cüst (Far.) çabuk
c. ü çālāk 108by/7
cüst ü çālāk ‘atik’
[=1]

cüvānmerd (Far.) cömert
c. 23b/15, 237ab/8, 237bb/14, 238ab/2
[=4]

-Ç-

çabala- güç bir durumdan kurtulmaya uğraşmak, çabalamak
ç.-r 124b/1
ç.-sa 194b/1, 194a/13
[=3]

çabalan- güç bir durumdan kurtulmaya uğraşmak, çabalamak
ç.-ursa 124b/1
[=1]

çādır (Far.) keçe, deri, kıl dokuma, sık dokunmuş kalın bez veya plastik maddelerden yapılarak direklerle tutturulan, taşınabilir barınak, çadır
ç. 153a/14, 153a/4
ç.+a 149b/11, 153a/11, 153a/4, 153a/8
ç.+dan 153a/9
ç.+ı (bel.) 84by/11
ç.+ın 296b/3
ç.+lar 247b/10
[=10]

çaġa (Moğ.) yeni doğmuş, bebek
ç. oğlan 218b/6, 238b/12
[=2]

çaġır- birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, seslenmek
ç.-a 20a/4
ç.-alar 59a/3
ç.-asın 178a/14
ç.-dı 67b/4, 68a/1, 237bb/12, 239ab/15, 271a/2
ç.-dum 113a/2, 243a/7
ç.-uban 294a/7
ç.-up 112a/10, 240bb/1
[=13]

çaġna- çiğnemek, depelenmek
ç.-yu 147a/3
[=1]

çaġrış- karşılıklı birbirine seslenerek çağırmak
ç.-alar 47b/3

ç.-up 272b/4
[=2]

çaḳmaḳ taşa vurulup kıvılcım çıkarılan çelik parçası, çakmak
ç. 178a/10
ç.+(bel.)ı 178a/12
[=2]

çal- (I) 1. kesmek
ç.-dı 138a/1, 138b/13, 139b/14, 281bb/3
ç.-dılar 123a/11
ç.-duġı 315a/15
ç.-sa 230ab/11
ç.-ası 138b/8

2. kesici bir aleti sallamak
ç.-dum 198b/1
[=9]

çal- (II) vurmak suretiyle ses çıkartmak
ç.-duḳları 239bb/8
[=1]

çalın- kesici bir aletle kesilmek
ç.-asın 136a/10
ç.-dı 136a/14
ç.-sa 105a/4
[=3]

çālāk (Far.) çevik
ç. (cüst ü ç.) 108by/7
cüst ü çālāk ‘atik’
[=1]

Çalap Allah
Ç. 2b/4, 6a/3, 13b/12, 14a/1, 15b/15, 16b/1, 18b/10, 20a/10, 20a/11, 22b/14, 25a/9, 26a/9, 28a/1, 29a/12, 29a/15, 36b/12, 44a/14, 45b/9, 47b/7, 48b/8, 49bb/9, 51a/2, 55b/14, 56a/7, 56ab/10, 56ab/14, 59b/15, 59b/4, 61a/14, 61b/4, 63b/10, 63b/7, 64b/10, 66a/11, 75ay/12, 80a/6, 84b/11, 89a/6, 101b/13, 103b/11, 107a/12, 109b/9, 115a/3, 115a/9, 119b/4, 120b/1, 120b/3, 121a/8, 121b/8, 124a/3, 124b/6, 132a/13, 136by/17, 138a/12, 156b/12, 162a/1, 177a/1, 176b/12, 186b/4, 188b/10, 189a/9, 199b/15, 203a/8, 203b/5, 205b/9, 211a/4, 211a/7, 217a/10, 219a/4, 229b/4, 241bb/11, 242b/5, 243ab/2, 243b/9, 244a/2, 245a/12, 246b/7, 247b/8, 253a/2, 257b/6, 259a/7, 260a/15, 265b/4, 274b/6, 277b/6, 278ab/13, 278ab/3, 281bb/2, 282b/14, 282bb/12, 291a/5, 291b/8, 293a/5, 294a/15, 299b/13, 305a/12, 305a/14, 305a/7, 305b/7, 306a/2, 307a/5, 309b/2 309b/3, 312b/5, 317b/11, 318a/1, 318a/7, 319a/12, 319b/2
Ç.+a 14a/13, 14a/6, 24a/1, 55b/10, 84b/7, 96a/5, 161a/4, 280ab/13, 280bb/4, 287a/10, 320a/1
Ç.+dan 29a/13, 36b/9, 66b/3, 80a/2, 115a/11, 222b/2, 241bb/11, 280ab/13, 280ab/8, 282a/6
Ç.+ġa 14a/10
Ç.+ı (bel.) 14a/4, 19a/15, 248b/13, 267b/11

Ç.+sın 180a/14, 243b/10
Ç.+um 281bb/1
Ç.+umuz 16b/4, 19a/13
Ç.+uŋ 24a/1
Ç.+uŋa 25a/2, 280a/2
[=144]

çalış cenk, savaş
ç. ḳıl- 76a/2, 92b/6, 114b/15, 115a/1, 121b/13, 148a/6, 153a/3
ç.+a 44b/5, 44b/7, 76a/2
ç.+da 50b/3, 113b/12
ç.+ı (bel.) 76a/6
ç.+ı durur 176a/15
çalış ḳıl- 'savaşmak'
[=13]

çalış- vuruşmak, çarpışmak
ç.-ayım 151a/3
ç.-maġa 75b/14, 75b/15
ç.-maġı 114b/15, 114b/15
ç.-maḳ 11b/12, 57a/12, 75b/10, 114b/13
ç.-maḳ durur 114b/12, 114b/13
ç.-maḳdan 114b/13
ç.-ursa 302b/12
[=13]

çanaḳ toprak, metal vb. bir maddeden yapılmış yayvan, çukurca kap, çanak
ç. 36a/11, 281b/4
ç.+(ġ)ın 36b/15
[=3]

çanaḳlu çanak konulan yer
ç. 36b/3
[=1]

çapın- koşmak
ç.-u 263b/7, 263b/8, (çapınu gel-) 281ab/13
[=3]

çār (Far.) baş örtüsü
ç. 190a/10, 190a/12
ç. +ı (iy.) 190a/12
ç.+ın 190a/10
[=4]

çāre (Far.) çıkar yol, çare
ç. 12a/13, 46a/1, 149b/15, 263b/1, 267b/4, 274b/10, 279a/10, 280a/4, 280a/4, 289b/13, 291a/1, 292a/12, 294b/10, 294b/11, 296b/9
ç. ḳıl- 228bb/10
ç.+m 291b/2
[=17]

çāresüz (Far. + T.) çaresiz
ç. 280a/6

[=1]

çarıḳ işlenmemiş sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı
ç. 255b/6
[=1]

çav şan, şöhret
ç. +ı (iy.) 168b/11
[=1]

çavlandur- ün salmak, meşhur olmak
c.-an 105b/15
[=1]

çayan çok ayaklılardan sıcak yerlerde yaşayan, sarımsı esmer renkli, zehirli bir böcek, çıyan
ç. 263a/7
[=1]

çayır çayır
ç. 100a/1, 120a/7
[=2]

çeç (Far.) harman sürüldükten sonra buğdayla samanın karışık hâli, çeç
ç.+in (ṭā‘at ç. yıġ-) 35b/12, (raḥmet ç. yıġ-) 35b/14
ṭā‘at çeçi
raḥmet çeçi
[=2]

çek- 1. bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek
ç.-di (aşaġa ç.) 233b/5, (yukaru ç.) 234b/12, (aşaġa ç.) 234b/12, (ç. çıkar-) 306a/6
ç.-e (yuḳaru ç.) 234a/14, (yuḳaru ç.) 234a/14, (yuḳaru ç.) 234b/8
ç.-em (aşaġa ç.) 233a/15, 287b/12
ç.-emeye (ip ç.) 11a/4
ç.-er (aşaġa ç.) 234b/7, (yuḳaru ç.) 234b/8
ç.-mege (ip ç.) 11a/14, (yuḳaru ç.) 234a/15, (yuḳaru ç.) 234a/15

2. yapmaktan veya durumdan vazgeçmek
ç.-diler (el ç.)174b/9, (el ç.) 228ab/2
ç.-miş (el ç.) 28b/11

3. yaşamak, hissetmek
ç.-düŋ (cefā ç.) 210b/5
[=19]

çemen (Far.) çimen
ç. 100a/1, 120a/7, 229bb/11, 240ab/4
ç. durur 229bb/12
ç. +i (bel.) 231bb/11
[=6]

çeng (Far.) açık arplardan köşeli arplar grubuna giren çalgının adı
ç. (ç. ü çeġān) 26b/2, 102b/14

çeng ü çeġān ‘müzikli eğlence’
[=2]

çeŋlet- köpeği acı acı bağırarak havlatmak
c.-mek 164b/9-10
[=1]

çerb (Far.) fazla ve üstün olma
c. 23a/12, 23a/12
[=2]

çepel pis, kirli
ç. 169b/10
[=1]

çeri asker (Far. **çerü**)
ç. 148a/15, 149b/2, 149b/3, 151b/5, 166a/15, 166a/3, 166a/8, 232ab/8, 287b/12
ç.+den 166a/4, 166b/11, 166b/3
ç.+m 166a/7
ç.+si 28a/8, 29b/13, 38a/2, 49a/13, 96a/13, 148b/5, 149a/11, 149a/14, 149a/15, 149a/9, 149b/4, 149b/5, 152a/15, 165b/15, 230ab/9, 230bb/5, 290b/6, 290b/8, 301b/13
ç.+sin 72b/9, 149a/10, 149a/11, 149a/8, 166a/12
ç.+sinde 232ab/15
ç.+sinden 149b/7, 230bb/4, 232ab/14
ç.+sine 151a/15, 151b/15, 151b/3
ç.+sini 166b/10
ç.+ye 149b/6
ç.+yi 166a/2
ç.+y-idi 166b/1
[=48]

çeribaşı komutan
ç. 148b/1-2
[=1]

çerü asker (Far. **çeri**)
ç.+m 166a/6
ç.+me 166b/12
[=2]

çetr (Far.) çadır
ç.+i (iy.) 26b/6
[=1]

çevre bir şeyin yakını, dolayı, etraf
ç. 28a/9, 231a/12
[=2]

çevründür- çevresinde dolaştırmak
c.-medüm 240a/1
[=1]

çevür- bir şeyin yönünü değiştirmek
ç.-di 151a/12

[=1]

çeyne- ağza alınan bir şeyi dişler arasında ezmek, öğütmek
ç.-di 306a/6
[=1]

çezgin- dolaşmak, dönmek
ç.-diler 294a/1
ç.-e 254b/8
ç.-ür 63a/11, 63a/12
[=4]

çezgindür- dolaştırmak, döndürmek
c.-ürem 249b/15
[=1]

çığrış- hep birden bağrışmak
ç.-dılar 231ab/8
[=1]

çıḳ- 1. ayrılmak, bulunduğu mekânı terketmek
ç. (!) 23a/7
ç.-a 104a/11, 116a/14, 186b/1, 220a/10, 231a/12
ç.-alar 104b/11, 105a/2, 304a/15
ç.-an 45a/5
ç.-ası 206a/15

2. yayılmak
ç.-a 44a/9
ç.-an 239bb/4
ç.-sa 95a/3

3. ses yayılmak
ç.-a 124a/11
ç.-an 239bb/10
ç.-ar 168b/11, 178a/14, 242a/7

4. sıyrılmak, ayrılmak
ç.-a 146b/4
ç.-alar 106b/6
ç.-up 160b/15

5. bir şeyin yukarısına doğru yürümek
ç.-a 234b/7
ç.-mış 324b/6

6. ölmek
ç.-alar (dünyadan ç.) 304b/2, 304b/4, 304b/5
ç.-am 263b/14
ç.-anlar 50a/11
ç.-ar 260a/14, 268a/12, 269a/2
ç.-arlar 304b/1
ç.-ası 177a/8, 231a/11
ç.-dı 240bb/6, 295b/10, 297b/4
ç.-duġı 146a/13

ç.-duŋ 212b/3
ç.-duġından 268a/12
ç.-ġıl 260a/10, 260a/9
ç.-maġa 12a/14, 251b/12
ç.-madın 207b/7
ç.-maġıl 260a/14
ç.-mışlardı 183b/12
ç.-up 260a/14

7. yetişmek, büyümek
ç.-an 45a/5
ç.-maġı 117a/11, 117a/11
ç.-maḳ 119b/10, 120b/1

8. yükselmek
ç.-an 123b/6
ç.-ar 38a/1, 93b/12, 234b/13
ç.-duġı 49bb/7
ç.-duġuŋuz 106a/6

9. dirilmek
ç.-an 185a/4

10. görünür hâle gelmek
ç.-ar 161a/15, 161b/9

11. içeriden dışarıya varmak
ç.-ar 178a/11, 178a/13, 242a/7, 271b/7
ç.-arlar 101b/5, 121b/10
ç.-arlardı 229a/4
ç.-arsın 122b/15
ç.-dı 35a/7, 71b/8, 103b/6, 108b/10, 111b/7, 123a/4, 123b/11, 123b/7, 149b/11, 151b/11, 151b/4, 152a/11, 152a/2, 152b/1, 153a/9, 159b/8, 159b/9, 200a/3, 201a/1, 201a/4, 206a/4, 208a/4, 208a/6, 208a/6, 208a/7, 208a/8, 209a/8, 216b/11, 216b/11, 216b/13, 216b/13, 216b/2, 216b/9, 216b/9, 217a/1, 217a/2, 217a/4, 217a/5, 221ab/8, 227ab/10, 231a/14, 231b/7, 231bb/9, 233b/14, 237a/11, 239bb/9, 241ab/14, 247a/8, 277bb/13, 291a/9, 296b/4, 297b/10
ç.-dılar 62a/15, 128b/4, 149b/6, 194b/10, 239bb/12, 297a/10
ç.-duġı 122b/12, 159a/3, 216b/6, 216b/7
ç.-duġına 73a/7, 79b/7, 216ab/4, 216b/3, 216b/5
ç.-madı 123b/12, 271b/2
ç.-maduġı 274b/8
ç.-maġa 10b/11, 195a/13
ç.-maġı 117a/14
ç.-maġıl 152b/2, 271b/1
ç.-maġuŋuza 104b/9, 104b/10
ç.-maḳ 124a/4, 133a/12, 133a/14, 216b/10, 216b/11, 260a/13, 281ab/6
ç.-masun 13a/12, 13a/15, 13a/9
ç.-mayalar 223a/9
ç.-mayalardı 62a/14
ç.-mayasın 164a/11
ç.-maz 244a/1

ç.-mazdum 209a/11
ç.-sa 101b/11, 185b/7, 234bb/12
ç.-salar 101b/5, 105b/12, 128b/2
ç.-saŋuz 106a/10
ç.-savuz 235bb/2
ç.-uŋ 231bb/1
ç.-up 133b/11, 133b/12

12. yapmak, etmek
ç.-ar (doḳuş ç.) 255a/14

13. karşı gelmek, itiraz etmek
ç.-arlardı 229a/3
ç.-maz 171a/5, 171a/6, 254b/13

14. doğmak
ç.-asın 264b/10-11
ç.-duŋ 264b/10

15. meydana gelmek
ç.-asın 280b/13
ç.-ayım 159b/5
ç.-sa 45a/13
ç.-sun 158a/6, 237a/11

16. varmak, gitmek
ç.-ıŋ 243a/4
ç.-mış-ıdı 234ab/9
ç.-savuz 96b/9
ç.-sunlar 109a/10

17. gerçekleşmek
ç.-maya 282ab/8

18. döndürmek, çevirmek
ç.-mış 111a/4

19. akmak
ç.-sa (yaş ç.) 191a/1

20. olmak
ç.-sa (da'vici ç.) 192b/6

21. oluşmak, olmak
ç.-up 124b/5, 323a/7
[=196]

çıḳar- 1. birinin veya bir şeyin çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep olmak
ç.-a 14a/6, 137a/9, 185a/10, 200a/14
ç.-alar 133a/9
ç.-dı 11a/2, 126b/6, 137a/10, 137a/11, 137a/12, 137a/5, 137a/9, 138b/7, 143b/14, 150b/1, 153b/2, 159b/11, 163a/7, 194b/9, 201a/15, 203a/4, 205b/1, 206a/5, 214b/3, 216a/11, 216a/15, 225bb/10, 233b/4, 235b/4, 288a/4, 288b/3, 306a/6
ç.-dılar 162b/3, 162b/5, 200a/1, 257b/1, 288a/8
ç.-duğın 216a/13

ç.-duġuŋ 227ab/12
ç.-dum 123a/7, 123a/10, 210b/3, 218b/6
ç.-duŋ 201a/14, 235b/8
ç.-ġıl 250b/6, 287b/10
ç.-ıdı 112b/4
ç.-ımaya 11b/5
ç.-ımayalardı 260a/11
ç.-ımayasın 14a/8
ç.-lar 102b/10, 217b/3
ç.-madı 92b/1
ç.-madın 92b/6
ç.-masa 209a/11
ç.-u 288a/12
ç.-uŋ 235b/6
ç.-ur 242a/10, 242a/10, 242a/13, 246b/5
ç.-urvan 119b/6
ç.-van 226ab/11

2. kovmak
ç.-a 137a/6

3. soymak
ç.-dılar 162b/11, 162b/14

4. yükseltmek
ç.-dılarsa 188b/4
ç.-duġı 188b/7
ç.-maḳ 265b/13
ç.-saŋ 285a/2

5. göstermek
ç.-ġıl 35a/5

6. göndermek
ç.-maḳ 109a/9

7. saptırmak, ayırmak
ç.-masun (yoldan ç.) 238bb/8
ç.-ur 238bb/7

8. görünmek, belli olmak
ç.-sa 46a/12

9. öne doğru uzatmak
ç.-up180b/5

10. uzaklaştırmak
ç.-urlar 26a/5

11. ölmek
ç.-ur 242a/10
[=79]

çıpuḳ dal parçası, çubuk
ç.+(ġ)ı (iy.) 57b/7

[=1]

çırāġ (Far.) kandil, mum
ç. 8a/3, 8a/8, 31a/15, 95a/12, 102b/4, 211b/1, 221b/4, 236ab/3, 236ab/4, 236ab/4
ç.+a 5ay/13, 7b/15, 31b/1, 31b/6
ç.+ı (bel.) 31a/13, 227b/9, 236ab/5
ç.+ı (iy.) 4b/2, 31b/3, (gözüm ç.) 99a/12, (gözüm ç.) 134b/7, (gözüm ç.) 149a/2, 151a/1, 188a/7, (gözüm ç.) 190b/1, 236ab/6, (gözüm ç.) 278a/14, 282a/3
ç.+ı durur 278a/14
ç.+ıları (gözüm ç.) 243a/1-2
ç.+ın 124a/1
ç.+uŋ 8a/6, 232bb/3
göz çırāġı ‘göz nuru’
[=33]

çırāġ-ı bī-zevāl (Far.) sönmeyen mum (Hz. Muhammed)
ç. 191b/13
[=1]

çiçek bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü, çiçek
ç. 20a/15, 49bb/12, 120a/7, 120b/6, 247b/5, 308a/13
ç.+(g)i (iy.) 188a/6
ç.+ler 23a/1, 57a/13, 57b/5, 119b/14, 119b/8, 120a/10, 120b/15, 204a/10, 204a/10, 247b/2
ç.+lerden 118b/14
ç.+lere 20a/14
ç.+leriden 119a/6
[=20]

çiçeklen- çiçek açmak
ç.-e 21a/8
[=1]

çiçeklendür- çiçekli duruma getirmek
ç.-meye 21a/1
[=1]

çig pişmemiş, çiğ
ç. +üŋ 41a/14
[=1]

çirkin (Far.) göze veya kulağa hoş gelmeyen, güzel karşıtı
ç. 169b/10
ç.+den durur 270a/8
ç.+dür 270a/8
ç.+i (iy.) 24b/7
[=4]

çivşe- fısıldamak
ç.-di 201a/7-8
[=1]

çoban (Far.) koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse (krş. **çopan**)
ç. 302b/10, 302b/11, 302b/13

c.+ı (bel.) 303a/7
[=4]

çoġal- azken çok olmak, çok duruma gelmek, artmak, fazlalaşmak
ç.-dı 18b/11
ç.-ur 85b/3
[=2]

çoḳ sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı
ç. 21a/12, 58b/8, 70a/13, 174a/14, 177a/15, 241b/5, 242bb/2, 242bb/3, 254b/13, 255a/6, 259a/13, 264a/8, 290b/9
ç. durur 139b/12, 174a/10, 187a/4, 250b/3, 264a/4
ç.+(ġ)ı (bel.) 201a/2, 207b/6
ç.+(ġ)ı durur 201a/2
ç.+(ġ)ıdı 102a/11
ç.+(ġ)ısa 254b/12
ç.+(ġ)u 198a/5
ç.+dan 192a/7
ç.+dur 158b/10, 242bb/2, 277ab/9
[=28]

çoḳlıḳ sayı veya ölçü yönünden çok olma durumu, çoğul
ç.+(ġ)ından 256a/3
[=1]

çopan (Far.) koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse (krş. **çoban**)
ç.+ıdı 131a/2
ç.+lar 239bb/6
[=2]

çorlu akılsız, deli
ç. 263a/10
[=1]

çöblik çöplük
ç. 295b/3
[=1]

çök- 1. deve, sığır vb. olduğu yere oturmak
ç.-di 275b/10
ç.-se 23b/12, 23b/4

2. üzerinde bulunduğu yere yıkılmak
ç.-en 236ab/10

3. oturmak
ç.-se 23b/7
[=5]

çölmek çömlek
ç.+e 103b/15
[=1]

çönge zayıf, fersiz, körleşmiş (göz)
ç. ḳıl- 47a/4
[=1]

çöŋgel- bulanık görmek, göz ferini kaybetmek
c.-miş 224a/6
[=1]

çörek az yağlı, bazen şekerli ve yumurtalı, gevrekçe bir hamur işi, çörek
ç.+in 223bb/3
ç.+ile 229ab/9
[=2]

çöyreş- üşüşmek, toplanmak
ç.-ü 304b/13
[=1]

çöz- bağlı olan bir şeyin düğümünü açmak
c.-di 10b/13
[=1]

çün için (krş. **içün**)
ç. 34b/3, 54b/3, 59a/15, 62b/11, 65a/10, 67b/5, 78a/3, 89a/3, 90b/8, 95a/5, 99a/12, 103a/2, 103a/3, 107a/12, 108a/10, 110b/6, 110b/7, 112a/6, 113b/11, 119b/15, 120b/13, 127a/7, 129a/6, 131b/15, 134a/6, 136b/10, 138b/9, 139b/3, 148a/3, 151a/4, 151a/8, 159b/3, 160b/7, 165a/11, 171a/11, 172b/4, 184a/14, 188a/4, 192a/1, 192b/10, 193a/13, 199b/12, 200b/10, 204a/8, 204b/10, 204b/11, 204b/14, 204b/14, 208b/6, 211a/11, 212b/2, 220a/8, 221b/9, 224a/2, 224b/14, 228bb/15, 233b/1, 238b/1, 238bb/2, 241b/5, 244b/13, 245b/6, 256a/7, 260b/15, 261a/14, 262b/11, 265a/15, 267b/6, 268a/6, 277b/15, 277b/5, 280a/15, 281a/4, 282bb/6, 283a/4, 283ab/14, 290b/11, 299b/12, 303a/3, 312b/12
ç. durur 62a/14, 253b/12, 267a/9, 281a/4
[=84]

çünki (Far.) çünkü
ç. 96b/10, 125by/10, 210b/13, 296b/8
[=4]

çün-kim (Far.+T.) çünkü
ç. 62a/15, 118b/1, 127b/1, 212a/15, 225b/11, 282bb/2
[=6]

çüri- genellikle mikroorganizmaların etkisiyle, kimyasal değişikliğe uğrayarak bozulup dağılmak, çürümek (krş. **çürü-**)
ç.-miş 269a/13
ç.-se 269a/14
[=2]

çürü- genellikle mikroorganizmaların etkisiyle, kimyasal değişikliğe uğrayarak bozulup dağılmak, çürümek (krş. **çüri-**)
ç.-miş 269b/11
ç.-yüp 268a/1
[=2]

-D-

dad tat
d.+ın 239a/3, 240bb/9

[=2]

dād (Far.) adalet
d. 87a/4, 270b/2
d.+ı (iy.) 72a/14, 72b/1, 253a/2
d.+ın 212a/7
d.+ından 311b/7, 315b/6
[=8]

dad- tatmak
d.-dıġuŋ 240a/8
[=1]

dadan- alışmak
d.-sa 315b/3, 315b/5
d.-ur 315b/2
[=3]

daġ yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü, dağ
d.+da 282a/1
d.+lar 324a/1
[=2]

daġarcuḳ meşin, bez veya dokumadan yapılan torba
d. 255b/6
d.+da 231b/2
[=2]

daġıl- dağınık ve karmaşık hâle gelmek
d.-maḳ 108b/2
[=1]

daġla- yakmak, dağlamak
d.-rdı 295b/11
[=1]

daġlan- dağlama işine konu olmak
d.-mış 59a/1
[=1]

daḫı 1. ve (krş. **daḳı**)
d. 8ab/4, 10a/10, 10a/3, 14a/14, 22a/5, 29a/7, 33a/14, 33b/5, 34a/14, 35a/1, 35a/11, 35a/12, 35a/12, 37a/15, 37b/1, 38a/1, 38a/2, 38a/3, 38b/14, 38b/9, 39a/3, 39a/4, 39a/8, 39a/9, 42b/4, 43a/5, 43a/7, 43a/8, 43b/10, 44b/11, 45a/12, 48a/15, 56ab/14, 60a/4, 72b/13, 84by/11, 84by/11, 97a/14, 98b/13, 99a/10, 99b/11, 100a/1, 102a/11, 103a/8, 107a/3, 107a/7, 107b/3, 108a/6, 108b/10, 112a/11, 114a/8, 116b/14, 119a/3, 120a/7, 120b/11, 120b/12, 122a/4, 125a/15, 126a/1, 126a/12, 126a/15, 126a/3, 126a/9, 126b/1, 126b/13, 126b/7, 127b/5, 129b/4, 138b/11, 140a/4, 144b/13, 145a/6, 145b/14, 146a/12, 146a/14, 146a/2, 146a/9, 146b/3, 146b/4, 148a/10, 149a/13, 151b/9, 156a/13, 156b/4, 157b/9, 157b/11, 157b/4, 157b/7, 165b/7, 168b/11, 174b/1, 178a/1, 178a/1, 178a/5, 178a/14, 183b/8, 184a/2, 187a/7, 187b/1, 187b/2, 188a/1, 188a/2, 189a/2, 219bb/1, 219bb/10, 219bb/11, 219bb/5, 220ab/12, 220ab/5, 220bb/11, 221bb/5, 222a/10,

222ab/12, 222ab/14, 222ab/15, 222ab/5, 222ab/6, 224bb/1, 225ab/8, 226ab/12, 226bb/12, 226bb/13, 226bb/15, 226bb/9, 227ab/11, 227bb/10, 229a/1, 229a/6, 229bb/13, 230ab/5, 230bb/12, 230bb/8, 232a/3, 232bb/13, 234ab/8, 235bb/14, 237b/10, 243a/14, 243b/12, 243b/12, 261b/1, 264b/8, 288a/9

2. da de
d. 7a/13, 9a/2, 9a/5, 10a/8, 10b/12, 10b/2, 11b/13, 14a/14, 14a/15, 16a/15, 16b/11, 16b/12, 16b/12, 16b/8, 16b/9, 18a/2, 19a/10, 19b/1, 20a/14, 20a/15, 22a/1, 22a/3, 22a/4, 22a/7, 22a/9, 22b/4, 24a/15, 25a/1, 25a/12, 25a/4, 25b/4, 26a/14, 26b/9, 27a/4, 27a/5, 27b/11, 28b/14, 30b/1, 30b/5, 31a/8, 31b/10, 31b/12, 31b/13, 32a/1, 32a/2, 34a/4, 34a/8, 36a/7, 36b/8, 38a/5, 38b/11, 39a/13, 39b/7, 44a/13, 44a/14, 47b/6, 47b/8, 50a/15, 50a/8, 50b/2, 50b/9, 51a/10, 51a/14, 51a/2, 51a/8, 52b/10, 52b/11, 53a/11, 56b/15, 57a/1, 57a/5, 57a/5, 58a/4, 58b/14, 59a/7, 59a/9, 59b/12, 59b/2, 59b/2, 61a/11, 61b/2, 62a/13, 62a/8, 62a/9, 62a/9, 62b/12, 62b/6, 63a/1, 63b/2, 63b/13, 64a/1, 64b/11, 65a/10, 65a/7, 65a/8, 65b/10, 65b/2, 66b/1, 66b/10, 66b/5, 66b/6, 66b/7, 66b/8, 67a/1, 67a/14, 68a/10, 68a/11, 68a/12, 68a/14, 68a/2, 68a/9, 68b/1, 68b/2, 69a/4, 70a/4, 70b/1, 71a/4, 72a/1, 72b/8, 73b/10, 73b/8, 74a/10, 74a/10, 75a/13, 75b/10, 75b/12, 75b/8, 76a/8, 76b/14, 76b/3, 76b/7, 76b/7, 77a/12, 77a/13, 77a/15, 77b/1, 78b/10, 78b/13, 79b/13, 79b/8, 80b/11, 80b/11, 80b/12, 80b/12, 80b/13, 80b/13, 80b/14, 80b/15, 81a/1, 81b/13, 81b/15, 82a/2, 82b/3, 82b/3, 84a/3, 84a/4, 84b/12, 86a/13, 86b/13, 87a/14, 87a/3, 88b/2, 88b/3, 89a/10, 89b/10, 89b/8, 90a/6, 90b/10, 90b/12, 90b/14, 90b/7, 91a/1, 91a/8, 91b/15, 92b/3, 93a/14, 93a/5, 93b/1, 93b/14, 94a/12, 94b/3, 95b/12, 96a/14, 98b/15, 99a/1, 99a/5, 99b/7, 99b/13, 99b/15, 100b/15, 101a/12, 101b/5, 101b/6, 101b/6, 101b/11, 103a/2, 104b/15, 105a/1, 105a/11, 105a/14, 105a/3, 105b/1, 107a/4, 108a/5, 108a/9, 108b/3, 108b/4, 108b/14, 108b/15, 109b/3, 110b/4, 111a/9, 112a/5, 112a/6, 113a/6, 114a/2, 114b/7, 114b/9, 115b/14, 116a/14, 118b/9, 121a/1, 121b/6, 126a/3, 129b/3, 131b/10, 131b/14, 132b/2, 133a/1, 133b/2, 133b/9, 134a/2, 134a/4, 134a/5, 135a/9, 135b/15, 136a/12, 137a/6, 137a/7, 137b/8, 138a/3, 138a/5, 138a/11, 139b/2, 140a/2, 140a/5, 140b/2, 141a/11, 141a/14, 141a/15, 141b/1, 141b/12, 141b/2, 141b/6, 141b/9, 142b/1, 146a/7, 147a/9, 147b/6, 149a/10, 149a/11, 149b/12, 155a/7, 150b/13, 150b/13, 150b/4, 151a/5, 151b/11, 151b/14, 151b/5, 152a/1, 152a/4, 152a/4, 152b/5, 153a/1, 153a/13, 153b/1, 153b/3, 156a/5, 156a/14, 156b/5, 157b/5, 157b/14, 158a/2, 158a/5, 158a/12, 158a/13, 159b/11, 160a/1, 160a/8, 160a/8, 161b/12, 161b/13, 161b/7, 161b/9, 162b/15, 163a/1, 163a/10, 163a/14, 163a/3, 163b/13, 163b/9, 164b/3, 166b/7, 166b/8, 168b/8, 169b/5, 169b/7, 170a/13, 171a/2, 171a/12, 172b/10, 172b/11, 172b/7, 173b/12, 174a/13, 174a/2, 174a/4, 174b/6, 176b/11, 177a/6, 177b/2, 177b/4, 177b/7, 180a/3, 180a/15, 183a/12, 184a/11, 184b/3, 190a/13, 191a/3, 192a/8, 193a/7, 193a/8, 193b/1, 194b/4, 195a/12, 195a/14, 195a/15, 195a/8, 195b/1, 195b/8, 196a/9, 196b/12, 196b/14, 197a/15, 197b/10, 198a/4, 200a/5, 201a/11, 201a/13, 202b/4, 202b/4, 203b/1, 203b/12, 203b/13, 203b/9, 204a/9, 205a/10, 205a/11, 205b/2, 207a/8, 208a/3, 208a/6, 208a/7, 209a/3, 209a/4, 209a/5, 210a/10, 210b/11, 210b/14, 210b/8, 211a/4, 211a/9, 212a/13, 212b/15, 212b/7, 213b/5, 214b/15, 214b/6, 215b/7, 216a/10, 216a/5, 216a/7, 216a/7, 216a/8, 216b/2, 216b/8, 217a/12, 217a/13, 219a/12, 219ab/14, 219b/11, 219b/13, 219b/3, 220a/10, 220b/12, 220bb/9, 221ab/2, 221ab/3, 221ab/5, 221ab/9, 222ab/2, 222bb/5, 222bb/6, 220b/2, 220b/7, 221b/15, 221b/5, 222a/2, 222a/4, 224b/6, 225b/15, 223bb/14, 223bb/15, 224ab/10, 224ab/13, 224ab/4, 224ab/6,

224ab/7, 224bb/8, 225bb/12, 225bb/5, 225bb/7, 225bb/8, 225bb/9, 226bb/1, 227ab/14, 227bb/4, 227bb/11, 228a/4, 229b/1, 230b/12, 230bb/9, 231a/1, 231ab/12, 231a/6, 231a/8, 232ab/2, 232ab/4, 232ab/9, 232ab/10, 232ab/11, 233ab/3, 233ab/5, 233b/13, 233b/4, 233b/6, 234a/1, 234a/3, 234a/5, 234bb/2, 235ab/13, 235ab/7, 235ab/8, 235ab/9, 235a/12, 235a/13, 235a/9, 236a/4, 236ab/1, 236ab/14, 236ab/3, 236ab/5, 236ab/8, 236bb/7, 236bb/8, 238ab/3, 238bb/9, 236a/6, 236a/7, 236a/9, 237b/1, 237b/10, 238a/12, 238a/8, 238b/1, 238b/11, 239a/10, 239a/5, 239a/6, 239b/15, 239b/4, 239ab/2, 239ab/8, 239bb/2, 242ab/9, 242bb/5, 242a/3, 242a/4, 245b/8, 246b/1, 247b/8, 249b/3, 249b/8, 250b/1, 250b/2, 250b/2, 251a/11, 251a/13, 251a/4, 252b/8, 253b/10, 253b/5, 253b/6, 253b/7, 255a/10, 255b/3, 256a/11, 256a/15, 256b/13, 257b/4, 257b/8, 258a/15, 259a/4, 259a/7, 260a/2, 260a/4, 260a/6, 262a/2, 262b/1, 262b/10, 263a/2, 263b/12, 264b/10, 264b/11, 264b/12, 266a/12, 266b/15, 266b/4, 267a/11, 267a/11, 267a/12, 268a/5, 269a/3, 269a/10, 269a/12, 269a/12, 269a/13, 269b/10, 270a/2, 270b/14, 270b/3, 270b/4, 272a/6, 273a/4, 274b/1, 274b/13, 276ab/11, 277a/4, 277bb/7, 277bb/9, 278a/14, 278b/3, 280bb/15, 280bb/7, 280b/14, 281a/4, 281b/9, 281a/7, 281ab/10, 281ab/4, 281ab/8, 281bb/6, 281bb/7, 282ab/6, 282bb/11, 283b/11, 283ab/13, 283ab/14, 283bb/2, 283bb/3, 284a/2, 284b/12, 286a/11, 286b/10, 286b/12, 288a/2, 288a/4, 289a/13, 289a/14, 290a/11, 290b/14, 290b/8, 291a/10, 292a/14, 295a/12, 296b/13, 298a/3, 299b/2, 300b/1, 301a/14, 305a/12, 305a/13, 305a/13, 305b/3, 305b/12, 306a/11, 306a/14, 306a/15, 306b/13, 307a/5, 307b/1, 309b/15, 309b/4, 309b/9, 309b/9, 309b/9, 311a/3, 311a/9, 312a/12, 312b/12, 313b/7, 313b/12, 313b/12, 314a/5, 314b/4, 315a/4, 315b/12, 317a/3, 317a/8, 324a/12, 324b/1, 324b/8
[=766]

daḫıl buğday, arpa, mısır, yulaf, çavdar, pirinç vb. hasat edilen ürünler ile tohumlarının genel adı, hububat
d.+ların 57b/14
d.+ın 21a/2
[=2]

Daḫḫāḳ (öz. is.) İran mitolojisinde şeytani bir figür
D. 39b/10
[=1]

daḳḳ (Ar.) vurma, çalma
d. ėt- 23a/14, 23a/15, 23a/15
d. eyle- 23b/1
daḳḳ ėt- ‘kapıyı çal-’
daḳḳ eyle- ‘kapıyı çal-’
[=4]

daḳ- takmak
d.-mağıl 169a/8
[=1]

daḳı da, de (krş. **daḫı**)
d. 196b/3, 219bb/10, 219bb/6, 220ab/8, 222ab/12, 224ab/7, 231bb/15, 232bb/14, 233b/8, 259a/1, 276bb/5, 307a/3
[=12]

daḳīḳa (Ar.) düşünce, ince fikir
d. 188a/14
[=1]

dal (Ar.) Arap alfabesinin onuncu harfi
d. 87a/3
[=1]

dal- suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek
d.-a-y-ıdum 203b/2
[=1]

ḍalālet (Ar.) doğru yoldan ayrılma, sapma
ḍ. 11b/1, 11b/5, 13b/6, 53b/1, 68a/3, 68b/11, (ḍ.-i, ‘ahdi) 89b/4
[=7]

damaḳ ağız boşluğunun tavanı, damak
d.+ı (iy.) 152a/12
[=1]

dāne (Far.) buğday tanesi
d. 108b/8, 120a/13, 131a/4, 179b/12, 235b/15, 236a/1
[=6]

daŋlu önem vermeyen
d.+y-ıdı 197a/8-9
[=1]

danış- bir iş için bilgi veya yol sormak, görüş almak, istişare etmek, müracaat etmek, danışmak
d.-dılar 288a/8
d.-ġıl 137b/1-2
d.-ırlar 175a/6
[=3]

danışıḳ görüş sorma, danışma
d. eyle- 149b/1
d. ḳıl- 148a/11, 288a/6
danışıḳ eyle- ‘danışmak, fikir alışverişinde bulunmak’
danışıḳ ḳıl- ‘danışmak, fikir alışverişinde bulunmak
[=3]

danuḳ tanık
d.+dur 51a/10
[=1]

danuḳlıḳ tanıklık (krş. **danuḳluḳ**)
d. vėr- 177b/15, 188a/9-10, 188a/10, 231a/1
[=4]

danuḳluḳ tanıklık (krş. **danuḳlıḳ**)
d. vėr- 178a/1
[=1]

dap- ibadet etmek, tapmak (krş. **ṭap-**)
d.-dılar 220b/11

d.-duḳları 220b/12
[=2]

dapa 1. tarafına, yönüne
d. 7a/15, 7b/3, 84b/11, 124a/3, 135b/2, 208b/6, 294b/1

2. taraf
d. ol- 152b/4
d.+sı 152b/4
[=9]

dar 1. içine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı
d. 89b/14, 90a/2, 90a/3, 90a/4, 90a/5

2. sıkıntılı
d. 299a/6
[=5]

dart- 1. bir şeyin birim cinsten ağırlığını bulmak (krş. **ṭart-**)
d.-arlarsa 323b/12
d.-a-y-ıdı 237ab/4
d.-dı 160a/7, 160a/8, 160a/8
d.-maḳ 105b/12
d.-up 160a/9

2. men etmek, alıkoymak
d.-arlar (el d.) 26a/3
d.-uŋ 28b/5, 28b/9
d.-up108by/6,
d.-ġıl 48a/13, 251a/6

3. bir şeyin bütün sonuçlarını düşünmek, hesap etmek
d.-arsın 249b/1

4. çekmek
d. 214a/4, 237a/14, 237a/7
d.-sa 242a/9
d.-saŋ 242a/8
d.-an 243b/11
d.-ar 161b/3, 242a/2, 242a/3, 242a/5, 253b/11
d.-duġını 222b/5
d.-maz 222b/5
d.-dum 241b/15, 284a/11
[=31]

dartdur- çektirmek
d.-ur 246b/5
[=1]

dartı ağırlık, tartı
d.+sı 179a/7
[=1]

dartıcı çekici
d. 242a/1

[=1]

dartıcısuz çekicisiz
d. 236ab/11
[=1]

dartıl- 1. çekilmek (krş. **ṭartıl-**)
d.-sa 242a/7
d.-maḳ 266b/13

2. tartılmak, ölçülmek
d.-sa 323b/8
[=3]

dartış- konuşmak, tartışmak
d.-dılar 143b/1
[=1]

dartmaḳlıḳ çekmek
d.-(ġ)ı 242a/1
d.-(ġ)ına 242a/1
[=2]

dārü'l-ḳarār (öz. is.) İslam elinde olmayan, her zaman savaş yeri olabilecek yer
d. 29b/14
[=1]

dārü'l-ḥarb (öz. is.) Müslümanlarla savaş hâlinde olan, Müslüman olmayan halkın ülkesi
d. 101a/11, 101a/14
[=3]

daş dış (krş. **ṭaş**)
d. 62b/7
d.+ı (iy.) 275b/5
[=2]

daşı- uğraşmak, ilgilenmek
d.-rsın 165a/13-14
[=1]

daşın- bulunduğu yerden ayrılmak, taşınmak
d. (!) 23a/8
[=1]

daşra dışarı, taşra (krş. **ṭaşra, ṭaşıra**)
d. 242a/10, 255b/10, 296b/3
[=3]

datdur- tatma işini yaptırmak, tadına baktırmak
d.-a 240a/7
d.-madın 240bb/9
[=2]

datlu 1. şeker tadında olan (krş. **ṭatlu**)
d. (uyḫuya d. var-) 261a/3
d. durur (cān almağı d. durur) 261a/1

2. iç açıcı, insana ferahlık veren
d. (Ḳur’ān’dan d.) 66b/12, 113a/11, (d. ḳoḳusı) 239bb/3, (d. cān) 267b/6
[=6]

da‘vā (Ar.) sorun, dava (krş. **da‘vi**)
d. +ŋ 160b/1
[=1]

da‘vet (Ar.) çağrı, çağırma
d. ḳıl- 198a/6, 225ab/3, (ėt-) 237b/15
d.+i (iy.) 154a/5
[=4]

da‘vī (Ar.) sorun, dava (krş. **da‘vā**)
d. ḳıl- 132b/8, 160a/15, 212a/7, 265b/9, 267b/10, 265b/14
d. durur 162a/8, 233a/3
d.+lerde 249a/5
d.+ŋe 267b/10
d.+si 282ab/10
d.+sin 55bb/1, 55bb/2, 55bb/6, 221a/2, 221bb/10, 250a/1, 250b/4, 251a/3, 251a/4, 283ab/11, 301a/1
d.+yi 282ab/9
[=23]

da‘vīleş- (Ar.+T.) birbiri aleyhinde mahkemeye başvurmak
d.-diler 231b/9-10
[=1]

da‘vīci (Ar. + T.) davacı
d. 192b/6, 221bb/10, 235ab/1, 235ab/2, 249a/8, 255a/2
d.+den 235ab/1
d.+si 170a/9, 170a/9
d.+ye 236ab/14
d.+ler 104a/14
[=11]

davlatsızlıḳ (Ar.+ T.) bahtsızlık, talihsizlik (krş. **devletsüzlik**)
d. 23a/7
[=1]

Dāvud (öz. is.) peygamberlerden birinin adı
D. 43a/5, 43a/13, 68a/14, 68a/15, 74b/14, 81a/7, 81a/7, 93a/11, 93a/13, 141a/3, 143b/10, 222b/11, 225b/13
D. durur 68a/7
D.+a 37b/3, 222b/12
D.+dan 223a/5, 225ab/4-5
D.+dandurur 223a/13
D.+dur 68a/14
[=20]

dayan- birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek
d.-uŋ 282a/5

[=1]

dāye (Far.) dadı (krş. **ṭāye**)
d.+si 253b/6
[=1]

dāyim (Ar.) daim, daima
d. (d.'ül-vucūd) 1ab/9, 7bb/1, 7b/11, 7b/8, 48a/8, 225b/5, 241bb/9, 268a/5
[=8]

dė- söylemek, demek
d.-di 1ab/5, 5a/3, 9a/2, 9a/11, 9a/12, 9a/14, 9a/15, 10b/15, 10b/5, 10b/6, 11a/4, 11a/5, 11a/5, 11b/13, 11b/4, 11b/5, 14a/1, 15b/13, 15b/14, 16a/5, 22a/11, 22a/12, 22a/13, 22a/14, 22a/5, 22b/1, 22b/7, 30a/13, 30a/14, 30b/3, 30b/5, 30b/9, 30b/10, 33a/11, 34a/6, 34b/5, 34b/11, 35a/6, 35b/1, 35b/4, 50b/6, 50b/6, 52a/11, 52a/12, 52a/13, 52a/13, 52a/14, 52a/15, 52b/1, 52b/2, 52b/3, 52b/3, 52b/4, 52b/6, 52b/7, 52b/8, 52b/9, 53a/14, 55bb/10, 55bb/11, 55bb/11, 55bb/12, 55bb/13, 55bb/14, 55bb/15, 55bb/2, 55bb/2, 55bb/3, 55bb/5, 55bb/7, 55bb/8, 55bb/8, 55bb/8, 56ab/1, 56ab/10, 56ab/6, 56ab/9, 57a/1, 57a/5, 58b/13, 58b/15, 58b/1, 58b/2, 58b/3, 58b/15, 63a/10, 64b/2, 65a/8, 65a/8, 67b/3, 70b/1, 71b/6, 73a/7, 74b/9, 75b/14, 75b/14, 75b/15, 76a/1, 76a/1, 76a/7, 77a/7, 80a/12, 89b/12, 89b/7, 90a/1, 90a/12, 90a/13, 90a/14, 90a/15, 98b/11, 106a/10, 106a/10, 106a/11, 106a/12, 106a/2, 106a/3, 106a/3, 106a/4, 106a/5, 106a/5, 106a/6, 106a/6, 106a/7, 106a/8, 106a/9, 109a/10, 110b/6, 110b/7, 114b/15, 115a/1, 125b/11, 125b/11, 125b/15, 125by/9, 126a/2, 126a/7, 130b/15, 131a/1, 131a/1, 135a/14, 135b/1, 135b/2, 135b/3, 135b/5, 136b/11, 138b/2, 138b/5, 139a/1, 139b/13, 139b/14, 141a/15, 142b/1, 146a/1, 146a/2, 147a/10, 147b/10, 147b/12, 147b/14, 148a/2, 148a/6, 149a/1, 149a/2, 149a/6, 149b/14, 150a/10, 150a/11, 150b/12, 150b/15, 151b/7, 152a/3, 152a/5, 152b/3, 152b/4, 153b/1, 153b/7, 155a/3, 157b/14, 157b/15, 157b/4, 157b/6, 157b/7, 157b/8, 158a/13, 159b/12, 160b/10, 160b/13, 160b/8, 163a/2, 166a/7, 166a/8, 166b/4, 168a/11, 171a/13, 171a/4, 171b/10, 174b/6, 176b/13, 177a/14, 177b/11, 178a/6, 180b/8, 184a/10, 185b/15, 188b/8, 188b/8, 188b/8, 188b/9, 190b/7, 191a/2, 191a/3, 195b/14, 196b/13, 196b/9, 201a/8, 202a/4, 202a/5, 202a/6, 213a/6, 213b/12, 213b/13, 220bb/3, 221ab/13, 221ab/3, 221ab/5, 221b/11, 221b/13, 221bb/1, 221bb/14, 221bb/3, 222ab/12, 222ab/14, 222ab/3, 222ab/9, 224ab/5, 224b/14, 224bb/12, 225bb/15, 225bb/4, 226ab/12, 226bb/11, 226bb/12, 226bb/15, 226bb/4, 226bb/6, 227ab/13, 227bb/4, 227bb/9, 229bb/1, 229bb/1, 229bb/1, 229bb/1, 229bb/2, 229bb/2, 229bb/2, 229bb/2, 229bb/3, 229bb/3, 229bb/3, 230ab/15, 230ab/15, 230bb/12, 230bb/9, 232a/1, 232a/12, 232ab/13, 232b/12, 234bb/14, 236b/13, 236b/14, 237b/14, 237b/5, 238ab/1, 239ab/3, 239ab/9, 240b/8, 241ab/11, 241ab/14, 241bb/9, 246a/3, 246a/4, 250b/8, 252a/13, 252a/3, 253a/8, 256a/11, 257a/10, 276b/9, 276bb/8, 277bb/14, 278a/10, 278ab/13, 278ab/3, 278ab/8, 278b/6, 279ab/4, 279bb/10, 279bb/8, 280ab/10, 280ab/6, 281bb/11, 281bb/2, 282ab/10, 282ab/2, 282ab/4, 282ab/5, 282b/14, 282bb/14, 282bb/5, 282bb/8, 283ab/8, 283ab/9, 283b/13, 283b/13, 283b/8, 283b/9, 283bb/11, 292b/3, 296a/11, 297a/10, 297a/12, 297b/2, 297b/3, 299b/1, 299b/2, 300a/8, 300a/12, 300a/13, 301a/6, 302a/4, 306b/13, 306b/4, 306b/7, 307a/14, 316a/12, 317a/14, 317a/15
d.-digi 280bb/3
d.-digü için 224bb/1

d.-digümüz 17b/1
d.-diler 7bb/9, 44b/5, 57a/13, 57a/15, 57a/15, 57b/10, 57b/13, 57b/15, 57b/2, 57b/4, 57b/6, 57b/8, 58a/2, 58a/3, 58a/4, 59b/10, 77a/10, 89b/9, 90a/3, 92b/4, 108a/2, 108a/4, 141b/7, 141b/10, 143b/3, 143b/4, 149a/13, 163a/4, 166a/10, 171a/8, 178a/2, 188b/6, 197b/5, 201b/2, 201b/8, 206a/8, 210a/6, 221bb/9, 222ab/9, 237b/14, 249a/10, 277bb/12, 282ab/3, 283ab/14, 285b/15, 301a/7
d.-dilerse 172b/3
d.-dise 118b/1, 126a/3, 189b/1
d.-di-y-ise 49bb/1, 49bb/2, 184b/14, 297a/8
d.-dügi 22a/10, 33a/12, 33a/15, 33b/3, 50b/8, 51a/13, 66a/14, 66a/9, 99b/12, 99b/15, 100a/2, 108a/14, 108a/14, 108a/15, 108b/1, 125b/15, 155b/13, 155b/13, 178b/1, 178b/2, 187b/3, 219ab/12, 233ab/15, 306a/15, 324b/5, 324b/6, 324b/7
d.-dügi-çün 22a/6, 59a/7, 59a/9, 224bb/1
d.-dügi durur 176b/8
d.-düginde 100b/12
d.-dügüm 11a/7, 11a/7, 129b/10, 129b/11, 230ab/1, 230ab/1, 230ab/2, 230ab/2
d.-dügümüz 30a, 38a/11
d.-dügüŋ 250b/3
d.-dükleri 73b/1, 187b/11, 249a/15
d.-düm 7bb/13, 28b/14, 29a/3, 61b/10, 62a/10, 62a/11, 62a/13, 62a/13, 62a/8, 62a/8, 62a/9, 63b/4, 77a/2, 118b/5, 120b/14, 196a/8, 210b/4, 210b/4, 211a/11, 212b/2, 215a/15, 215b/1, 222a/10, 222a/13, 222a/3, 222a/3, 229a/12, 253a/12, 253a/13, 273b/3, 273b/5, 273b/7
d.-düŋ 30a/7, 31b/2, 31b/4, 31b/6, 42b/9, 65b/14, 141a/13, 141a/14, 170a/11, 175a/12, 194a/9, 241ab/12
d.-düŋde 100b/13
d.-düŋüz-ise 67b/6
d.-gil 36b/1, 36b/7, 171a/4, 236a/15, 317a/6
d.-irler 202b/8
d.-medi 63a/10, 76a/7, 125b/11, 125b/12, 177b/12, 178a/6, 202a/4, 242bb/9, 242bb/10, 242bb/10, 242bb/11, 252a/11, 252a/3, 316a/13
d.-medin 165a/13
d.-medüm 238b/7
d.-mege 190a/6
d.-megil 56a/8
d.-megin 22a/2, 22a/4, 22a/8
d.-mek 8ab/8, 19a/10, 22b/8, 22b/8, 23a/12, 23a/12, 26b/13, 27a/1, 27a/2, 28b/6, 28b/7, 30b/4, 30b/4, 45a/12, 45a/13, 45a/2, 45a/3, 51a/13, 51a/14, 57b/2, 58a/2, 65b/5, 65b/15, 69b/4, 74a/12, 83b/15, 83b/15, 89b/14, 89b/15, 90a/5, 108a/11, 126a/13, 141a/11, 141a/12, 141a/13, 141a/8, 143b/1, 155a/4, 155a/5, 157a/3, 168a/5, 178a/4, 187a/10, 191b/2, 191b/3, 202b/12, 202b/13, 218a/2, 219bb/9, 221ab/13, 221ab/14, 221ab/14, 232b/4, 232b/5, 235a/10, 235a/10, 235a/11, 235a/8, 235a/9, 237bb/1, 276bb/10, 276bb/3, 300a/13, 309b/5, 311b/6, 313a/10, 315b/14, 317a/1, 317a/3, 324a/14, 324a/15, 324a/15
d.-mek durur 323b/13
d.-mekile 279ab/7
d.-meseler 315b/10
d.-meselerdi 20a/2
d.-meseyidi 178b/3

d.-meye 210a/3
d.-meyesin 14a/2-3
d.-meyeyidi 224ab/9, 266b/5
d.-mezem 216a/10, 216a/7
d.-mezsin 237a/8
d.-miş 219ab/13
d.-mişdüm 211a/1
d.-mişidi 177a/11, 219ab/12, 235b/1
d.-mişler 188b/4-5
d.-p 171b/7, 176b/8, 215b/7, 222a/6
d.-r 19a/15, 23a/1, 24a/15, 36a/13, 39a/14, 50b/9, 59a/3, 74a/10, 76b/6, 76b/7, 89b/15, 98b/10, 113a/8, 115a/8, 127b/7, 137a/11, 137a/2, 140a/15, 150b/8, 151b/2, 155b/12, 167a/11, 169a/6, 177b/8, 177b/9, 197a/2, 201a/9, 212b/10, 212b/6, 212b/12, 213b/14, 213b/15, 214a/9, 214a/9, 222ab/5, 224a/9, 227b/9, 232bb/10, 235b/11, 237a/5, 237a/5, 238bb/12, 241b/15, 243b/6, 246a/7, 263b/14, 265a/4, 268b/8, 271a/7, 281b/1, 285a/3, 291a/10, 304b/14, 310a/1, 310b/15, 315b/1
d.-rdi 259a/10
d.-rdük 133b/8
d.-rem 112b/10, 112b/11, 192a/9, 234b/2
d.-r-idi 227ab/1, 240ab/12, 240ab/13, 240bb/3, 259a/9, 281b/6
d.-r-idüŋ 59b/1
d.-r-ise 39a/13
d.-r-iseŋ 10a/1, 10a/7, 10b/2, 235ab/10, 283ab/12
d.-rler 16a/9, 24a/4, 66a/6, 66a/12, 69b/8, 77a/10, 77a/2, 84a/3, 84a/4, 94a/12, 94a/13, 108b/3, 108b/4, 108b/6-7, 145a/3, 168b/9, 206b/11, 206b/13, 206b/15, 206b/7, 206b/8, 206b/9, 209b/15, 220b/6, 229bb/10, 234bb/2, 234bb/7, 234bb/8, 235bb/15, 235bb/15, 269a/6, 272b/9, 303b/13, 303b/12-13, 315b/11
d.-lerdi 298a/1
d.-rlerse 222bb/15
d.-rse 51a/7, 137a/2, 192b/15
d.-rseŋ 165b/4, 235ab/11, 235ab/12
d.-rsin 136b/3, 179b/3, 195a/5, 198b/7, 213a/7, 216a/8-9, 222ab/9, 239ab/5, 239ab/7, 243a/8, 266b/12, 283ab/12
d.-se 17b/3, 98b/9, 136by/12, 156b/11, 174a/5, 178a/15, 183b/5, 203a/8, 222a/5, 235bb/5, 276bb/5, 279ab/5, 280bb/1, 280bb/2, 316a/14, 319b/10
d.-seler 314b/7
d.-sem 216a/12
d.-se-y-idi 76a/2, 188b/7
d.-sünler 106a/11
d.-yeler 9a/15, 45b/5, 54a/10, 155a/15, 217b/7, 221b/12, 314b/7
d.-yelerdi 27a/14, 27a/15, 27b/1, 70a/2, 141a/9, 219b/7
d.-yem 241b/12
d.-yemedi 155a/3, 221b/11
d.-yen 173b/1, 221bb/15, 234bb/15, 234bb/15
d.-yenden 314a/9
d.-yene 308b/14
d.-yeni 37a/10
d.-yenler 7a/1, 88a/14, 153b/8, 249a/9, 265a/4

d.-yenüŋdür 221bb/14
d.-yesin 138b/5, 240ab/14
d.-yeven 252b/3
d.-yevüz 235bb/9, 259a/3
d.-yip 233b/13, 240a/14, 240a/15, 240b/1, 241b/10, 265b/14, 298b/9, 313a/7, 319b/12
d.-yü 2ab/8, 6b/3, 7a/10, 7a/11, 7bb/11, 7bb/12, 7bb/15, 8a/10, 11a/12, 11b/2, 13a/9, 13a/12, 13a/15, 13a/9, 15b/1, 18a/4, 21a/10, 21b/11, 21b/12, 21b/13, 21b/14, 21b/15, 23b/4, 24b/4, 26a/10, 28a/10, 28a/12, 28b/13, 28b/14, 31a/14, 31a/15, 31b/2, 31b/4, 31b/5, 34b/14, 35a/12, 38b/14, 39a/10, 39a/3, 39a/5, 46a/5, 46b/2, 48a/11, 48b/11, 48b/12, 51a/9, 55b/15, 56a/3, 56ab/12, 59a/3, 59a/3, 59a/4, 59a/5, 59b/6, 60a/5, 62a/7, 62a/7, 63a/14, 63a/1, 63a/2, 76a/6, 80a/2, 86b/3, 92a/10, 92a/11, 92a/12, 92a/12, 94a/1, 98b/6, 100b/12, 100b/15, 101b/8, 102b/10, 102b/8, 103a/12, 104b/12, 107a/11, 107a/13, 107a/7, 107b/1, 107b/10, 107b/11, 112b/11, 113a/3, 114a/8, 114a/8, 116a/10, 118a/14, 118b/3, 118b/4, 121b/5, 130b/8, 131b/5, 132a/1, 132a/2, 132a/7, 134a/15, 136b/4, 137a/1, 138b/4, 139b/6, 142b/8, 143a/7, 144a/13, 146b/2, 148a/12, 148b/1, 149a/12, 150a/11, 158a/3, 185a/8, 185b/6, 186a/13, 186a/14, 186a/15, 196a/7, 197b/11, 200b/14, 203a/10, 203a/2, 203a/5, 203a/9, 203b/7, 204a/2, 208a/15, 214a/11, 214a/11, 215a/3, 216a/14, 216a/15, 217b/11, 217b/5, 219a/2, 219a/2, 219b/12, 219b/14, 220a/7, 220bb/9, 221ab/4, 221bb/1, 222bb/5, 223a/5, 224a/2, 225bb/12, 228b/4, 229a/2, 229a/7, 229a/7, 230a/14, 230a/6, 230bb/8, 231b/10, 231bb/6, 234a/11, 234b/11, 234b/9, 234bb/14, 234bb/15, 234bb/8, 235ab/1, 235bb/4, 235bb/6, 236a/6, 236b/13, 238a/7, 239ab/8, 240ab/11, 241bb/11, 242bb/12, 243b/1, 243b/11, 244a/1, 249a/10, 252b/7, 258a/13, 258b/14, 259a/6, 260a/10, 260a/14, 260a/9, 263b/11, 263b/15, 264a/10, 267a/15, 267b/1, 267b/2, 269b/12, 270a/3, 270b/14, 271a/1, 271a/4, 272a/7, 272a/9, 276a/10, 276a/9, 277ab/13, 277ab/4, 279a/13, 279ab/11, 280ab/9, 280ab/13, 282ab/15, 282ab/6, 282bb/2, 283bb/9, 290b/12, 291a/15, 292a/12, 294b/2, 296b/2, 301a/9, 309a/9, 309b/2, 309b/3, 310a/6, 313a/9, 316b/3, 316b/4, 317b/11, 317b/3, 323a/6
d.-yüben 249b/4, 294a/8, 298b/13
d.-yüler 271a/15, 277ab/2, 277ab/7, 277ab/8
d.-yüleri 277ab/7, 277ab/8
d.-yüp 28a/9, 45b/9, 45b/11, 112a/11, 112a/7, 134b/12, 136b/8, 136b/9, 146a/2, 150b/7, 151a/5, 152b/5, 153b/15, 157a/5, 167a/2, 197b/2, 200a/1, 212a/6, 215b/4, 215b/6, 220b/11, 222a/2, 240b/3, 240b/3, 241b/11, 257b/15, 277b/11, 278bb/8, 282ab/8, 298b/10, 299a/8, 299b/12, 312b/13, 324b/14, 325a/12
[=1065]

Deccāl (öz. is.) dinî inanışlara göre kıyamete yakın bir zamanda ortaya çıkacak olan yalancı ve kötü yaradılışlı kimse
D. 256a/6
[=1]

dede büyükbaba, dede
d. 61b/14, 149a/1
d.+m 150b/9, 153b/4, 153b/5
d.+mden 148a/1
d.+mdurur 208b/9, 285b/11
d.+müz 150b/6, 297a/14-15

d.+müze 72a/1
d.+ŋ 150a/1, 150a/10, 150a/11, 150a/8, 153b/6
d.+ŋdurur 208b/9
d.+ŋüz 297a/15
d.+si-y-idi 131a/14
d.+ye 71b/7
[=20]

def ‘a (Ar.) kez, kere
d. 229bb/4
[=1]

defn ölüyü gömme
d. ėd- 239ab/13
d. ḳıl- 288b/4
[=2]

deg benzer, gibi
d. 324b/14
[=1]

deg- ulaşmak, varmak
d.-di 34a/11, 50a/5, 125b/7, 147b/11, 147b/4, 147b/7, 189b/3, 197b/4, 220ab/13, 220ab/13, 220bb/1, 222bb/10, 223bb/15, 228ab/5, 229ab/5, 230a/10, 236a/11, 242b/9, 243a/10, 258b/2, 275b/7, 277a/1, 282bb/7, 289a/5, 291a/11, 296b/1
d.-dilerse 304a/3
d.-dise 123b/8
d.-dügi 183b/11
d.-dügine 163a/15
d.-düm 35a/2, 241b/9
d.-e 169b/10, 303a/6
d.-e dur- 7bb/3
d.-en 22b/11, 223a/13, 252a/6
d.-er 22b/10, 252a/8
d.-erem 294a/7
d.-esi 157a/10, 261b/11-12
d.-esi durur 49a/8
d.-esidür 89b/6
d.-esin 22b/10, 209b/10
d.-icek 148a/9
d.-ince 34a/9, 231bb/6
d.-ir 158b/3, 165b/3, 212b/8, 227a/1, 237ab/14, 237ab/15
d.-medi 29b/10, 190a/7, 220ab/11, 220ab/3, 220ab/5, 220ab/6, 220ab/8, 220ab/9, 224ab/1
d.-medi kim 222bb/10
d.-mediler 220ab/13
d.-medin 222a/15, 222ab/7, 240ab/12, 240ab/14, 266b/7
d.-medüŋ 190b/6, 244b/7
d.-mek durur 191b/1
d.-mese 157a/1, 248b/11
d.-mez 1ab/5, 165b/3, 265b/6, 266b/3

d.-miş 136b/6
d.-miş durur 246b/12, 264a/2
d.-se 3a/2, 95a/3, 113a/7, 257b/5, 295a/4, 303a/11
d.-se-y-idi 266b/4
d.-sün 210b/4, 287b/11
d.-üp 325a/1
[=92]

degdür- ulaştırmak
d.-di 240a/13
d.-gil 243a/8, 255b/15
d.-me 157b/10
[=4]

degenek sopa
d.+(iy.) i 13b/7
[=1]

deger kıymet, paha
d. ol- 209a/4
[=1]

degil cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklemin olumsuz çekimini sağlayan kelime, değil (krş. **degül, dügül**)
d. 244b/6
d. +siz 166b/4
[=2]

degin kadar, dek
d. 2b/10, 4b/2, 5a/10, 18a/4, 20a/7, 25b/15, 49a/13, 49a/15, 49b/10, 55b/15, 56a/3, 56a/5, 61a/7, 78a/3, 80b/13, 81b/15, 82a/12, 82a/5, 83b/10, 88b/11, 95b/5, 96b/1, 96b/14, 96b/14, 96b/15, 96b/15, 96b/3, 96b/3, 97a/10, 99a/8, 100a/15, 101b/10, 101b/4, 101b/7, 103a/15, 103b/2, 111b/9, 114a/11, 134b/14, 138a/2, 140a/1, 141b/2, 147b/3, 161a/13, 177a/2, 183b/5, 185a/1, 185a/13, 197b/7, 217b/13, 223a/12, 223a/12, 229a/3, 232a/3, 232a/4, 245a/1, 247a/11, 247a/8, 252a/12, 254a/1, 254a/2, 254a/4, 254b/10, 258a/13, 265a/3, 267a/8, 267b/13, 267b/13, 267b/14, 269b/14, 269b/9, 269b/9, 269b/9, 275b/10, 277a/4, 281b/2, 290a/13, 324a/12
d.+dür 82a/4
d.+idi 96b/2, 96b/13
d.+ince 49a/9, 100a/10, 148b/2, 177a/8
[=85]

degme 1. her bir
d. 17a/12, 17a/13, 25a/14, 37b/14, 38a/6, 38b/10, 55bb/1, 58a/1, 59a/2, 63b/9, 72b/10, 77a/12, 77a/6, 81b/11, 85b/4, 85b/5, 85b/5, 101b/7, 105a/2, 105a/4, 106a/12, 106a/13, 107b/9, 108b/7, 113b/14, 113b/15, 130a/4, 134a/3, 139b/7, 140b/4, 144b/12, 146b/5, 154a/11, 157b/12, 168b/13, 168b/13, 168b/14, 168b/15, 200b/11, 203a/4, 204a/15, 212a/9, 223bb/4, 223bb/5, 233ab/10, 235a/11, 235a/11, 237ab/6, 240ab/12, 240ab/15, 241b/1, 241b/8, 249a/11, 256a/13, 272a/10, 277ab/12, 301b/10, 301b/12, 301b/14, 301b/14, 314a/8, 324a/12

d.+ler 249b/6
d.+si 95b/9, 97b/1-2, 187a/4, 197a/8, 200b/3, 209b/14
d.+sin 141a/9
d.+sine 206a/7
d.+sinüŋ 220bb/12

2. rastgele
d. 7a/12, 7a/13

3. seçilmiş, değerli
d.+ler 112a/13
[=75]

degmez degersiz
d. 205b/6
[=1]

degşür- 1. değiştirmek
d.-di 228ab/3, 281b/10
d.-meŋ 289a/14
d.-miş 185a/13

2. devşirmek
d. 153a/3, 153a/5
[=6]

degül cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklemin olumsuz çekimini sağlayan kelime, değil (krş. **degil, dügül**)
d. 1ab/3, 1ab/4, 6a/12, 7a/2, 7bb/13, 11b/2, 11b/3, 24b/2, 27a/12, 40a/2, 40a/2, 40a/2, 40a/3, 40a/3, 40a/3, 40a/4, 49b/15, 57a/5, 57a/7, 57a/8, 59a/6, 67a/6, 69b/6, 70a/9, 71a/1, 71b/2, 71b/3, 78b/1, 84b/10, 88b/13, 95b/12, 98b/11, 98b/7, 101b/4, 103b/11, 103b/12, 103b/13, 103b/15, 103b/4, 109a/9, 118a/5, 136b/7, 136b/7, 156b/15, 157a/10, 158b/4, 159a/4, 161a/7, 161a/7, 164a/12, 164a/13, 164a/7, 164a/9, 166a/6, 166a/8, 166b/14, 167b/6, 167b/6, 167b/7, 167b/8, 169b/9, 172b/7, 180a/15, 183a/10, 184b/11, 184b/11, 187a/2, 189a/9, 192b/3, 193b/12, 195a/8, 195b/10, 196a/15, 200a/8, 202a/6, 205b/3, 207b/14, 211a/12, 211b/5, 213a/13, 215b/3, 215b/3, 215b/4, 215b/5, 215b/7, 216b/11, 216b/7, 218b/15, 221ab/14, 221bb/11, 221bb/14, 222ab/1, 222bb/14, 222bb/3, 223b/11, 223b/11, 225a/1, 225a/2, 227a/13, 227a/14, 227b/10, 227bb/1, 229b/1, 232b/5, 233ab/2, 233b/2, 234bb/1, 235a/10, 235ab/10, 235ab/10, 235ab/13, 235ab/4, 235bb/15, 235bb/9, 236bb/11, 236bb/4, 237a/9, 237ab/7, 237b/15, 237bb/1, 241b/7, 243ab/5, 243b/5, 245b/4, 249b/7, 250b/3, 255b/10, 255b/8, 258b/7, 261b/2, 268b/12, 269a/13, 269a/13, 271b/5, 272a/10, 272a/3, 275a/6, 276bb/8, 278ab/2, 278b/1, 279b/2, 279b/5, 280ab/1, 280ab/14, 280ab/2, 280ab/2, 280ab/3, 280ab/3, 280ab/9, 280bb/2, 280bb/3, 283a/6, 287b/15, 287b/15, 293b/7, 294b/12, 294b/12, 302a/3, 305b/6, 307a/4, 312a/12, 312b/5, 318b/3, 323a/2
d. durur 45a/8, 126a/7, 164a/1, 185b/6, 270b/6, 292a/10
d.+di 58b/13, 142b/3, 149b/12, 220bb/7, 225ab/1, 231ab/1, 239bb/9, 242ab/1, 271a/1
d.+dür 14a/2, 39a/14, 58a/5, 69b/7, 131b/13-14, 148a/6, 235ab/7, 262b/5
d.+em 198b/8, 201b/5, 305a/9-10
d.+i (bel.) 163b/6

d.+idi 241bb/14, 241bb/6, 280ab/15, 280bb/1
d.+idüm 163b/6
d.+iken 230bb/13
d.+imiş 11a/3
d.+ise 173b/12
d.+midür 235a/9
d.+misin 113a/4
d.+misse 227a/4, 238bb/12, 238bb/13, 243ab/1, 243ab/1
d.+misse-y-idi 131b/9
d.+miş 220ab/10, 220ab/11, 220ab/2, 220ab/3, 220ab/5, 220ab/7, 220ab/8
d.+miyem 245a/15
d.+sin 12a/15, 24b/6, 165b/1, 262a/15, 262b/10, 262b/4, 262b/7
d.+siz 166b/13
d.+üdi 123b/3
d.+ümisse 209b/7
d.+ümiş 50b/7
d.+üz 171b/5
d.+ven 225bb/6
[=227]

degün- varmak, ulaşmak
d.-ürler 257a/14
[=1]

degür- ulaştırmak
d.-di 214b/6, 216a/6, 252a/7
d.-diler 224a/2, 250a/10
d.-di-y-ise 171a/9
d.-dügi-çün 90a/14
d.-düm 61b/8, 246b/15, 247a/1, 275b/11, 289a/11
d.-düŋ 101a/9
d.-eler 93b/10
d.-en 109b/1
d.-even 276ab/12
d.-gil 2b/11, 68b/6, 278b/13
d.-megil 195a/2
d.-mek 171a/8
d.-ürmeyeler 38a/9
d.-mezler 100b/6
d.-se 101b/1, 121a/5, 237ab/15, 246b/2, 296a/5
d.-sen 93b/7
d.-üŋ 95b/6, 101a/13, 101b/6
d.-ür 179a/3, 236b/8, 257a/13
d.-ürdüm 93b/6
d.-ürem 194b/1
d.-ürler 89a/12, 97a/8, 100b/2, 101a/15, 101b/11, 101b/9, 161a/3
d.-üven 252b/9
[=46]

degüş- değişmek
d.-eler 185a/7

[=1]

degüşiril- değiştirilmek
d.-miş 185b/12
[=1]

degüşür- değiştirmek
d.-ür 157a/12
[=1]

dehrī (Ar.) ahirete inanmayan kimse
d. 59b/12, 234bb/10, 234bb/14, 234bb/15, 235bb/1, 236ab/13, 236ab/6, 236bb/11, 236bb/12, 237bb/3, 237ab/7, 237ab/11, 237ab/12, 237ab/13, 237ab/15, 237bb/11, 237bb/2, 238ab/7
d.+ler 234bb/7
[=19]

dek (I) bir işin, bir durumun sona erdiği zaman veya yer, kadar, değin
d. 70b/2, 148b/2, 165b/9, 223ab/5, 232bb/4, 236a/15, 281b/3
[=6]

dek (II) sakin
d. dur- 230b/3, 232bb/4
dek dur- 'bir şey yapamamak, sakin durmak'
[=2]

del- yaralamak, incitmek
d.-di 280ab/7
d.-ince 14b/3
[=2]

delīl (Ar.) insanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz, emare
d. 61a/12, 90a/5, 99a/5, 100a/3, 126a/8, 128b/8, 184a/2, 234bb/13, 235bb/2, 238a/15, 268a/9
d. durur 98b/15
d.+dür 61a/13, 235ab/6, 268a/12
d.+i (iy.) 131b/11, 196a/5, 264b/1
d.+i durur 264b/1
d.+idi 64a/13
d.+ile 236bb/12, 236bb/12, 237ab/6
d.+i-y-ile 219ab/8
d.+ler 50b/7
d.+ler-ile 235ab/15
[=26]

delim çok, pek çok
d. 21a/13, 23b/3, 35a/10, 58b/8, 61a/3, 61b/1, 90b/11, 90b/15, 90b/6, 90b/8, 91a/2, 159b/13, 174a/2, 174a/2, 179b/1, 192a/1, 192a/3, 192a/8, 194a/7, 218a/4, 221bb/3, 222ab/11, 222ab/6, 238a/3, 243b/10, 272b/13, 319b/15
d.+dür 90b/6
d.+idi 222ab/9, 222bb/1
d. durur 282a/9, 284b/13
[=32]

delin- delme işi yapılmak
d.-miş 56ab/15
[=1]

delü aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, deli
d. 47b/1, 235bb/9, 271a/15
d.+ler 235bb/2
d. durur 214b/2
[=5]

delük dar, küçük açıklık, delik
d. 231b/3
[=1]

delüklü deliği veya delikleri olan
d. 56ab/13
[=1]

delülik deli olma durumu, delilik
d.+e başla- 191a/7
[=1]

dem (Far.) 1. zaman
d. 3a/4, 6a/5, 121a/4, 171a/7, 178b/3, 280a/10, 280a/9

2.soluk, nefes
d.+de 123ay/9, 124b/11, 171b/10, 187b/11, 254b/11, 259a/14
[=13]

dėmeklik söyleme durumu (krş. **dėmeklük**)
d. 314b/13
[=1]

dėmeklük söyleme durumu (krş. **dėmeklik**)
d. 324a/14
[=1]

demür demir (krş. **dömir**)
d. 13b/5, 285a/4
d.+den durur 13b/2
[=3]

deŋ eşit, denk
d.+i (iy.) 232bb/4
[=1]

deŋiz deniz
d. 129b/8, 165b/9, 179b/2, 187a/11, 204a/13, 230ab/1, 230ab/3, 232bb/3, 236ab/11, 239bb/12, 239bb/12, 265b/13
d.+de 273b/5, 290a/15
d.+deki 71a/3
d.+den 143b/12, 179b/10
d.+e 161a/13, 161a/14, 161b/8, 204b/1, 229bb/14, 233b/7, 236b/4, 273b/3, 290a/15, 290b/6, 290b/7, 318b/14
d.+i (bel.) 204a/13

d.+i (iy.) (şevḳ d.) 178b/14, (muḥabbet d.) 250a/13
d.+inde (ḫavf d.) 199a/6
d.+inden 319a/2
d.+ine (ʻināyet d.) 2ab/5, (raḥmet d.) 14a/7, (raḥmet d.) 14a/8, (lāʻnet d.) 162b/14, (şeḳāvet d.) 203b/2, (dünyā d.) 319a/1
d.+inde 140a/1
d.+ler 18a/1, 70b/14, 117a/8, 124a/14, 185b/12, 266b/10
d.+lere 124b/6
d.+leri 140b/13
d.+üŋ 273b/3
d. durur 318b/13
[=51]

deŋlü kadar, denli
d. 7bb/11, 232ab/14, 234ab/6, 270b/2
[=4]

dep- 1. adım atmak
d.-e (depe depe) 47b/2, 47b/2

2. ayağı birle vurmak
d.-erler 250a/8
[=3]

depe tepe
d.+sindeki 70b/14
[=1]

depele- öldürmek
d.-di 153a/2, 306a/5
d.-düŋüz 133a/5
[=3]

depelen- öldürülmek
d.-diler 50b/3-4
d.-miş 279ab/4
[=2]

depred- hareket ettirmek (krş. **depret-**)
d.157b/10
d.-e 36b/3
d.-em 138b/1
d.-ür 78a/7, 243a/15
[=5]

depren- hareket etmek
d.-di 67b/3
d.-mezler 26b/1
d.-ür 138a/7, 138a/7, 159a/7, 254a/11
[=6]

depret- hareket ettirmek (krş. **depred-**)
d.-ür 36a/12
d.-di 237b/2, 240b/11

d.-gil 158a/3
[=4]

depser- (dil, dudak) kuruyup buruşmak
d.-miş 152a/12, 292a/2
[=2]

der ter
d. 204a/5, 281a/15
[=2]

derd (Far.) dert, üzüntü
d. 193b/5
d.+e 120a/1
d.+i (bel.) 36a/9, 149b/14, 177a/9, 231bb/5
d.+i (iy.) 193a/15, 278b/2
d.+inden 244b/3
d.+ine 204b/3, 280b/8
d.+ki 203b/15
d.+üm 111a/11, 202a/10
d.+üŋe 12a/4, 234b/2
[=16]

dere küçük akarsu, dere
d. 185b/3
d.+ler 228a/8
[=1]

derecāt (Ar.) mertebeler, dereceler
d. 298a/4
d. +e 221a/4
[=2]

derece (Ar.) mertebe, derece
d. 142b/6, 148b/14, 150b/11, 219ab/6, 274b/8
d.+de 219ab/10, 219ab/6, 219ab/8, 219bb/6
d.+ler 58b/11, 148b/13, 150b/10
d.+leri 150b/15
d.+lerine 197a/7
d.+si 114a/11, 142b/4, 148b/15, 150b/12, 206b/11, 275b/4
d.+sin 140b/4
d.+sinde 173a/7
d.+sinden 58b/11, 142b/7, 148b/14, 150b/10, 219ab/7
d.+sine 142b/4, 211a/8, 284a/8
d.+ye 148b/15, 149a/4
d.+sidür 219ab/7
[=33]

dereke (Ar.) aşağı doğru inen basamak
d. 233ab/13
[=1]

derekāt (Ar.) alt basamaklar
d. +e 221a/5

[=1]

dergāh (Far.) tekke (krş. **dergeh**)
d. 249b/6
d.+da 24a/1, 199a/14
d.+dan 162b/3, 277ab/4, 278ab/8, 278bb/12
d.+ın 14a/4
d.+ına 227b/2-3
d.+ına 25b/7
d.+ından 14a/5, 173a/11, 198b/15, 299b/5
d.+uma 278bb/3
d.+umdan 14a/7-8
d.+uŋa 226a/14
d.+uŋdan 298b/4-5
[=18]

dergeh (Far.) tekke (krş. **dergāh**)
d.+leridurur 126b/10
[=1]

deri insan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten
d. 62b/4, 62b/6, 62b/9, 274a/3
d.+den 99b/14
d.+ler 124a/12
d.+lerin 86b/4
d.+ŋi 218a/14
d.+si 130a/4, 274a/2
d.+sin 77a/4
d.+yi 62b/4, 256b/8
[=13]

deriŋ dibi yüzeyinden veya ağzından uzak olan, derin
d. 10b/10
[=1]

dermān (Far.) ilaç, çare
d. (bul-) 10b/11, 12a/4, (eyle-) 81b/5, (ḳıl-) 140a/5 (bul-) 168b/14, 169a/3, 193b/2, 193b/2, 193b/5, (bul-) 202a/8, (ḳıl-) 204b/3, 234b/3, (ol-) 239bb/15, 263b/2, (ol-) 280b/8, (ḳıl-) 297b/15
d.+ı (iy.) 4b/5, 193b/1, 202b/1, 202b/1, 325a/8
d. durur 26b/8
d.+ıdı 102b/8
d.+içün 120a/1
[=24]

dermānde (Far.) çaresiz, ümitsiz
d.160a/15
d. ḳal- 221bb/9
d. ḳıl- 133b/9
d. ol- 121b/15, 243a/6, 259a/8, 281bb/9, 291b/12, 293b/3
d.+ler 291b/12
[=10]

dermāndelik (Far.+T.) çaresizlik
d. 228b/8
[=1]

ders (Ar.) öğretmen tarafından öğrencilere verilen bilgi, ders
d. 169a/13, 169b/6
[=2]

dervīş (Far.) Bir tarikata girmiş, onun kurallarına ve törelerine bağlı kimse
d. 178b/13, 178b/15, 178b/4, 179b/3
d.+üŋ 179b/3
[=5]

destān (Far.) destan
d. 284a/7
[=1]

destār (Far.) kavuk, sarık
d. 168a/15, 211b/12, 232ab/9
d.+ın 201a/6, 201b/1, 229a/13, 242a/12, 242b/10, 242b/11
[=9]

deste (Far.) bir avuç dolusu
d. 131a/4
[=1]

destigīr (< Far. dest-gīr) yardım eden,yardımcı
d. 207b/9, (ol-) 207b/9, (ḳıl-) 298a/6
[=3]

destūr (Far.) izin, müsaade
d. (vėr-) 18a/3, 34b/13, 34b/14, 39a/10, 39a/4, 46b/7, 151a/2, 152a/3, 190a/6, 221ab/10, 221ab/11, 221ab/9, 229ab/6, 275a/12, 279a/1, 279a/4, 279a/6, 279a/9, 279b/10, 279b/4, 279b/4, 284a/15, 285b/12, 286a/1, 291b/5
[=25]

destūrlu (Far. + T.) izinli, müsaadeli
d. 222ab/7
[=1]

deve geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan, deve
d. 23b/4, 23b/7, 129b/10, 129b/8, 130a/2, 131b/5, 131b/6, 134a/15, 134a/6, 208a/4, 208b/3, 226ab/2, 226ab/2, 226ab/2, 226ab/4, 226bb/4, 226bb/5, 226bb/6, 226bb/7, 226bb/7, 226bb/8, 227ab/2, 227ab/2, 227ab/3, 227ab/7
d.+den 8ab/1, 226ab/11
d.+ler 45a/11, 64a/7, 105b/12, 106a/14, 106a/8, 124b/4, 129b/1, 212a/2
d.+lerden 57b/12
d.+lere 129a/15
d.+leri 23b/4
d.+lerin 23b/2, 23b/5, 122a/4
d.+si 226ab/14, 274b/14, 275b/9
d.+sidür 226ab/4
d.+sin 297a/2

d.+sini 297a/5
d.+ye 229a/9
d.+yi 226ab/13, 226ab/6, 226ab/7, 226ab/8, 226ab/8, 226ab/9, 226bb/3
[=55]

develü deve sahibi olan
d.+ler 219b/3
[=1]

devlet (Ar.) talih, baht
d. 71b/2, 164a/10, 164a/9, 180a/6, 278bb/11
d.+i (iy.) 154a/13
d.+üme 278ab/7
[=7]

devletlü (Ar. +T.) talihli
d. 43a/15, 55b/1, 248b/11
[=3]

devletsüzlik (Ar.+ T.) bahtsızlık, talihsizlik (krş. **davlatsızlıḳ**)
d. 23a/5
[=1]

deyyān (Ar.) Allah'ın sıfatlarından biri
d. 80a/13
[=1]

deyyār (Ar.) insan, kimse
d. (āṣār-ı d.) 228a/6
[=1]

Dımışḳ (öz. is.) Şam
D. 147b/6
[=1]

dın- ses çıkarmak, söz söylemek
d.-madı 216b/13
d.-mamaḳ 216b/14
[=2]

dırnaḳ tırnak
d.+(ġ)ı (bel.) 272b/7, 272b/8
[=2]

dıvār (< Far. dīvār) duvar
d. 232bb/8, 235bb/7, 235bb/7
d.+a 202a/9, 242a/12
d.+da 281ab/6, 281ab/8
d.+dur 22a/1
d.+ı (iy.) 275a/14, 275a/14, 275a/15, 275a/15, 235bb/3
d.+ın 275a/11, 280bb/10, 280bb/11, 280bb/11, 280bb/12, 280bb/12
[=18]

dib alt, dip
d.+in 120b/5

d.+inde 125b/3, 198a/13, 230a/3, 239bb/15
d.+inden 161b/3
d.+ine 113a/1, 161a/13, 161b/2, 234a/5
[=10]

dik- 1. bir cismi dik olarak durdurmak
d.-e 21a/6
d.-eler 100a/7, 100a/8, 100a/8
d.-erler 23b/3, 100b/1
d.-gil 72b/11
d.-meye 21a/1
d.-üp 266a/14

2. yetiştirmek için bir bitkiyi toprağa yerleştirmek
d. erler 23b/3
d.-enler 262b/15
d.-mek 248b/10
d.-miş durur 23b/10
[=13]

dil insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan
d. 7b/10, 7b/8, 7bb/1, 18a/10, 149b/14, 160a/13, 163b/6, 177a/13, 221a/15, 233bb/1, 237ab/10, 253a/7, 270a/10, 270a/11, 270b/1, 277a/8, 322a/8, 323a/11
d.+dür 13a/1
d. +e (d. getür-)149b/14
d.+i (bel.) 42a/10, 46b/9, 233bb/6,
d.+i (iy.) (Türk d.) 2a/4, 110b/14, 111a/3, 161b/6, 161b/10, 178b/15, 256b/6, 272a/4, (‘Arab d.) 276ab/6
d.+ile 8ab/11
d.+iledür 8ab/10, 8ab/10
d.+in 34a/5, 212a/6, 240b/7, 262b/7, 262b/9
d.+ince 2a/5, 14a/4, 34a/5, 108a/2, 137a/10, 221ab/13, 229bb/10, 241b/15
d.+ince durur 141a/8
d.+inde 6a/8, 8ab/5, 221ab/14, 278bb/6
d.+inden 2a/4, 4b/10, 75ay/9
d.+ine 3a/7, 191a/5, 283bb/1
d.+ini 3a/6, 308a/15
d.+ler 102b/5
d.+lerde 218b/12
d.+lerin 26a/4, 171b/3, 173b/1
d.+üm 251b/7, 272a/2, 292b/7
d.+ümüz 45b/11
d.+üŋ 5b/6, 14a/4, 191a/10, 238b/6, 308b/6, 311b/8, 322a/9
d.+üŋe 218b/3, 225b/9
d.+üŋi 24b/8, 226b/7
d.+üŋüzde 60b/14
d.+üŋüzi 67b/8

2. organ olan dil
d.+im 240b/11

d.+in 152a/14, 191a/5
d.+ini 281bb/13, 282ab/1
d.+üŋ 238b/1
d.+üŋe 238b/5
d. +üŋi 54b/10
[=91]

dile- birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek, arzu etmek, istemek
d.-di 13b/15, 34b/13, 58b/9, 110a/1, 110a/5, 110b/1, 110b/2, 126a/3, 126a/5, 129a/4, 148a/1, 152a/3, 152b/7, 166a/13, 176b/12, 176b/14, 177a/1, 194a/4, 194b/8, 208a/14, 225ab/10, 225ab/13, 240a/14, 240a/15, 240b/1, 240b/3, 240b/3, 250b/7, 270b/15, 280ab/9
d.-digi 110b/3
d.-digim 105b/8
d.-dikim 130b/12, 223bb/8
d.-diler 2a/5, 16b/9, 171a/13, 194b/11, 240a/12-13
d.-dilerse 123a/6-7
d.-dise 276bb/11
d.-dükce 205b/11
d.-dügi 110b/2, 110b/2, 129a/5
d.-dügin 129a/2, 320a/8
d.-dügüm 241b/10
d.-dügümi 221ab/9
d.-dükce 13b/10, 125a/13, 125a/7
d.-dükleri 288a/2
d.-düm 2ab/10, 34a/14, 34b/1, 189b/13, 190a/9
d.-düŋse 171b/7
d.-gil 53a/14, 89a/1, 115a/11, 214a/11, 214a/6, 228bb/5, 238bb/5, 291b/5
d.-me 262a/15
d.-medin 209a/15, 238bb/5, 238bb/6, 240a/10, 240a/13, 240a/14, 240a/15, 240b/2, 240b/3, 240b/3, 259a/10
d.-medük 171b/7
d.-medüŋ 210b/13
d.-mege 46b/7
d.-megil 225bb/2, 262b/10, 262b/2, 262b/4, 262b/6, 280ab/3
d.-mek 51a/12, 68b/13, 155b/2, 279b/4, 286a/1
d.-mekden 109a/6
d.-meye 307a/4
d.-meyeler 207a/3
d.-meyem 280ab/6
d.-meye-y-di 163b/3
d.-meyince 283a/7, 283a/8
d.-mez 83a/1, 221bb/14, 279b/4
d.-mezdüm 138b/6
d.-mezem 231b/1
d.-mezler 56a/5, 235ab/1
d.-mezse 307a/4
d.-mezseŋ 280a/2-3
d.-mezven 171a/2, 171a/2
d.-miş 190b/5

d.-ŋ 16b/10, 16b/11, 16b/2, 31b/10, 72b/13, 231bb/1, 243a/6, 278b/14, 280a/2
d.-r 55b/5, 55b/6, 83a/1, 152b/1, 214a/7, 231a/15, 234a/14, 234ab/14, 234b/6, 241ab/6, 241ab/7, 247b/3, 247b/4, 247b/5, 247b/6, 279a/14, 279a/7
d.-rdi 20a/4, 112b/5, 137a/9, 226ab/1, 234ab/13, 316a/13
d.-rdük 45b/12
d.-rdüm 138b/6
d.-rem 77a/6, 89a/2, 89a/3, 188a/11, 237b/2
d.-r-idüm 247a/13
d.-r-ise 118a/14
d.-r-iseŋ 3b/4, 12a/12, 12a/14, 12a/15, 12a/2, 12a/3, 12a/4, 12a/9, 12b/1, 89a/1
d.-rkim 106b/14, 234a/14, 279ab/1
d.-rler 16b/10, 31b/10, 70b/15, 71a/4, 125a/8, 127a/9, 128b/15, 129a/4, 148a/11, 188a/11, 225ab/14, 235ab/1
d.-rmisin 77a/5
d.-rse 179a/9-10, 87b/13
d.-rse 56a/4, 87b/11, 118b/7, 125a/10, 179a/10, 179a/10, 179a/10, 179a/11, 179a/9, 233ab/14, 239ab/11, 245a/10, 279a/1, 279b/1, 307a/2, 307a/3, 307b/10
d.-rsem 75b/4, 75b/4
d.-rseŋ 12a/10, 12a/11, 12a/5, 12a/7, 12a/9, 53a/14, 82a/14, 82a/15, 84b/14, 122b/13, 129a/9, 165a/2, 236bb/8-9, 251a/2, 278b/15, 278b/15, 280a/2, 300b/11, 303a/6, 303a/7
d.-rseŋiz 171a/3, 244b/3
d.-rseŋkim 282ab/13
d.-rseŋüz 16b/2, 94b/6, 171a/1
d.-rsin 237a/9, 237b/1, 238bb/3, 241ab/6, 247a/14, 311b/7
d.-rven 140a/3, 227b/13
d.-rvenkim 140a/4
d.-se 17b/5, 128a/12, 163b/4, 178b/14
d.-seler 125a/9
d.-seŋ 300a/12, 300a/13
d.-seŋkim 283bb/10
d.-seŋüz 227bb/15
d.-seŋüzkim 277ab/10
d.-se-y-idi 39a/12
d.-ye 307a/4
d.-yeler 56a/2, 123a/6, 207a/2
d.-yem 238bb/4
d.-yen 110b/10, 226bb/8, 226bb/9
d.-yene 110b/6
d.-yeni 110b/7, 171a/2
d.-yesiz 32b/2
d.-yeven 225bb/1
d.-yeyim 221ab/11, 228bb/5
d.-yü 214a/12
d.-yüp 240a/10, 240a/13
[=263]

dilek bir kimsenin dilediği şey, istek, talep, temenni, rica, murat
d. 39a/14, 39a/15, 40a/1, 40a/4, 40a/6, 40a/7, 40a/7, 40a/8, 40a/9, 40a/10, 40a/11, 125b/13, 227b/10, 307a/3

d.+i (iy.) 33b/3, 88a/13, 126a/5, 210b/9, 241bb/6, 279bb/3, 300b/2, 310a/11
d.+ile 236bb/2
d.+in 247a/15, 279b/3, 307b/10, 319a/7, 319a/12
d.+ini 2ab/7, 266a/2
d.+leri 184a/14
d.+lerin 2ab/7
d.+üm 190a/9, 210b/12, 305a/10
d.+ümi 221ab/10
d.+üŋ 227a/11
d.+üŋe 261a/13
[=38]

dilen- sadaka istemek
d.-mege 109a/10
[=1]

dilenci geçimini dilenerek sağlayan kimse
d. ol- 234ab/11
[=1]

dilencilik dilencinin yaptığı iş
d.+e 109a/9
[=1]

dileş- birbirinden dilemek
d.-ürler 66a/12
[=1]

dileyici dilekte bulunan
d. (ḳıl-) 221b/3
[=1]

dillü dili olan
d. 110a/7
[=1]

dilsüz dili olmayan, dilsiz
d. 272b/4
d.+idi-y-ise 110a/7
[=2]

dilsüzlik dilsiz olma durumu
d.+den 322a/1
[=1]

dīn (Ar.) Tanrı'ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum, din
d. 9a/7, 59b/13, 107b/1, 107b/2, 108b/10, 123b/15, 124a/1, 124a/2, 132a/1, 156a/10, 156a/3, 156a/5, 156a/6, 156a/8, 167b/6, 168a/10, 169a/10, 188a/6, 187a/13, 187b/8, 188a/4, 234bb/13, 274b/6, 275a/13, 275b/7, 277a/13, 282a/3, 287a/5, 297b/14
d.+den 167b/5
d.+dür 10b/7
d.+e 169b/12, 275b/13, 275b/13

d.+i (iy.) 4b/5, 37a/10, 75a/9, 125b/7, 126a/12, 156a/11, 170a/4, 225b/3, 275a/5, 275a/9, 275a/14, 287a/7, 288b/5, 295a/3
d.+i (bel.) 221a/1, 246b/13
d.+in 214b/2, 217a/12, 217a/13
d.+ince 11b/12
d.+inde 108by/7
d.+inden 4b/10
d.+ine 3a/9, 132b/5, 306b/4
d.+ini 75a/8
d.+üm 251b/14
d.+üŋ 169a/11, 246a/9, 246a/9, 278a/7
d.+üŋe 132b/9
d.+üŋi 68a/13
d.+üŋüz 275b/11
d.+üŋüzi 156a/4, 156a/9
[=70]

diŋ- susmak, sakin olmak
d.-dür 190b/9
d.-diler 121b/7
d.-meselerdi 20a/2
d.-mişleri 194a/10
[=4]

diŋçlik sakinlik, sükûnetlik
d. 323a/2
[=1]

dīnsüz (Ar.+ T.) inançsız, dinsiz
d. 179b/1
[=1]

diŋdür- susturmak, sakinleştirmek
d.-ür 194a/10
d.-e-y-idi 237ab/3
[=2]

diŋle- işitmek için kulak vermek
d. (!) 199a/3
d.-diler 297a/9
d.-düm 243b/1
d.-gil 32a/3, 37a/12, 113b/5, 209a/6-7, 234b/2
d.-mege 277ab/3
d.-mek 118a/12, 217b/14, 232bb/10
d.-mezsin 295b/5
d.-mişdür 186a/2
d.-ŋ 67b/7, 227b/6, 247b/15, 280ab/7
d.-se 80b/9, 274a/10
d.-yüp 221bb/10
[=21]

diŋlen- güç kazanmak için çalışmaya ara vermek, yorgunluğunu gidermek,

soluklanmak, istirahat etmek
d.-di 87b/4, 283a/3
d.-di-y-idi 84b/6
d.-eler 133b/12
d.-eyim 134b/9
d.-mek 66b/11, 274b/1, 274b/2
d.-meye 278b/3
d.-mez 278bb/13
d.-sin 46a/7
d.-sünler 46a/5
d.-üŋ 73a/2
d.-ür 113b/7, 274a/15, 274a/6, 308b/5, 323a/9
d.-ürdi 249a/5, 249a/6
d.-ürler 119a/2
[=20]

diŋleniş dinlenme
d. 199b/8
[=1]

diŋlet- dinleme işini yaptırmak
d.-mediler 6a/6
[=1]

dip asıl, kök, dip
d. 266a/7, 274a/10, 281ab/8, 281b/14
[=4]

dir- 1. bir araya getirmek, toplamak
d.-di 148b/3, 149a/10, 149a/11, 149b/1, 166b/6
d.-diler 57b/14
d.-düġi 206a/5
d.-dügüm 93by/17, 211a/12
d.-dügüŋ 14b/1
d.-düŋ 93by/17
d.-düŋüz 209a/1
d.-en 167b/1, 167b/3
d.-er 117b/14, 118a/3, 166b/7, 166b/8
d.-erdüŋ 93by/17
d.-erler 167a/13, 167a/14, 169b/15, 265a/7
d.-erse 167b/7
d.-ince 149a/9
d.-ise 214b/2
d.-iser 44a/7
d.-sün 148a/15
d.-üp 268a/3
d.-ürdi 121a/15
d.-üremen 252b/8

2. yaşamak
d.-enler 167a/1
d.-ürdi 129a/3, 129a/5, 212b/13

d.-ürem 128b/15, 129a/2

3. beklemek
d.-meye (durmaya dirmeye ‘ayak üstünde durmak’) 51a/3, 51a/5
[=35]

direk ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek
d. 186a/2, 186a/2, 186a/4, 267a/9
d.+idür 278a/7
[=5]

direksüz direği olmayan
d. 235ab/3
[=1]

direm (Far.) dirhem
d. 161a/13
[=1]

direng (Far.) bekleme, durma
d.+in 105a/7
d.+inden 105b/3
[=2]

dirgür- toplamak
d.-e 105b/4
[=1]

diri 1. canlı olan, diri
d. 38b/15, 39a/7, 93a/15, 99a/7, 128b/15, (ḳıl-) 155b/3, (ḳıl-) 183b/14, (ḳıl-) 213a/2, (ḳıl-) 213a/4, (ḳıl-) 213b/10, 232ab/7, 232bb/11, (ḳıl-) 261b/14, 262b/11, 264b/10, 264b/10, 276a/3, 276a/6, 280ab/14, (ḳıl-) 300b/15
d. durur 50b/6, 86b/15, 221b/12, 236bb/1
d. dururlar 50b/5
d.+iken 174b/8
d.+ler 50a/10, 69b/11, 69b/12, 69b/12, 69b/13, 236bb/2
d.+ler durur 236bb/1
d.+lerdür 70a/3
d.+leri 179b/14
d.+ler-ile 69b/15
d.+misse 150b/7
d.+sin 70a/5
d.+y-iken 50a/15
d.+y-iseler 50b/5

2. canlı
d. (dut-) 20a/3, 20a/7, 49b/9, 50b/9, 91a/15, 92b/5
[=46]

dirīġ (Far.) engel olma, önleme
d. dut- 180a/15, 196b/12, 228b/12, 265b/10, 265b/14, 266a/3, 266a/7, 266a/11, 266b/1, 283a/6
dirīġ dut- ‘esirgemek’
[=10]

dirīġā (Far.) eyvah, ne yazık
d. 197a/15, 201b/10, 257b/6, 265a/3, 283a/2
[=5]

diril- 1. diri hâle gelmek, canlanmak
d.-di 275b/14, 297a/11
d.-diler 254a/12-13
d.-dise 188b/5
d.-di-y-idi 84b/6
d.-dügin 270a/5
d.-dük 50b/1
d.-düŋ 199b/6
d.-e 141b/3, 281bb/14, 282ab/2
d.-ince 177b/8
d.-medi 90b/10, 186b/7
d.-mek 129a/4, 264b/1
d.-miş 270a/3
d.-sünler 55bb/10
d.-ür 119b/13, 268a/13, 268a/14

2. toplanmak
d.-di 141a/13, 276a/8
d.-diler 150b/2, 254a/12, 288a/6
d.-diler-ise 105a/12, 105a/15
d.-dükden 301a/13
d.-esidür 47b/1
d.-e 124b/7, 124b/7
d.-eler 95a/12, 124b/11
d.-gil 307b/5
d.-iŋ 107a/5
d.-mek 45a/14, 105a/14, 105a/14, 105b/2, 129a/4, 237ab/2, 264b/1
d.-me-y-idi 237ab/1
d.-miş 112b/14
d.-se 210a/12, 280ab/11
d.-selerdi 120b/3, 120b/4
d.-üŋ 16b/9, 67b/7, 84b/11, 113a/11, 278ab/15
d.-üp 260a/11
d.-ür 141b/3
d.-ürler 16a/15, 16b/8
d.-ürse 228b/2
[=60]

dirildür- canlandırmak
d.-ven 262b/8
[=1]

dirile diri iken
d. 212a/5, 212a/6
[=1]

dirilik diri olma durumu, canlılık (krş. **dirilük**)
d. 174b/13, 263b/1, 280a/5

d.+çün 26a/1, 61b/11
d.+i (bel.) 89b/2
[=6]

dirilt- dirilmesini sağlamak
d.-düm 60b/12
[=1]

dirilük diri olma durumu, canlılık (krş. **dirilik**)
d.+(g)ümde 93b/5
[=1]

dirincek baş örtüsü
d.+in 237a/1
d.+üm 243a/7
[=2]

diriş- toplaşmak
d.-ür 269b/15
d.-ürdi 208b/11
[=2]

dirlik hayat, yaşayış (krş. **dirlük**)
d. 141a/13, 141a/14, 155b/15, 160b/10, 160b/11, 160b/13, 160b/9, 161a/1, 174b/11, 180a/5, 222ab/5, 263b/13, 285a/7, 286b/7, 294a/15, 298a/8
d.+i 167a/12
d.+ine 118a/9, 294b/11
d.+üŋ 113a/11, 188a/3
d.+üŋce 190b/4
[=22]

dirlük hayat, yaşayış (krş. **dirlik**)
d.+ün 193b/7
d.+üŋ 263b/5, 283b/4
[=3]

dirnek topluluk
d. 15b/2, 47a/15, 75a/12, 105a/12, 106a/13
d.+i (bel.) 19b/9
d.+i (iy.) 84b/9, 105b/3, 176b/2
d.+i durur 176b/2
d.+inde 15b/9
d.+lerde 15b/1
d.+üŋ 16a/5
d.+üŋüz 106a/4
[=14]

dirneş- toplanmak, bir araya gelmek
d.-diler 105a/10, 150b/3
d.-dügi 15b/3
d.-meden 105a/13
d.-megin 105a/11
d.-mek 105b/1
d.-mekden 106a/13

d.-üŋ 106a/3
d.-üp 105a/8, 105b/10
d.-ür 32b/9, 119b/11
[=12]

dirşir- toplamak (krş. **dirşür-**)
d.-üp 252b/4
[=1]

dirşür- toplamak (krş. **dirşir-**)
d.-di 295a/9
d.-e 66a/4
d.-eler 47a/6
d.-gil 305b/2
d.-ilince 269b/15
d.-üp 107a/1, 165b/8
[=7]

diş diş
d. (d. bile-) 207b/8
d. +i (iy.) 130a/2, 306a/6
d.+inden 4b/10
d.+leri 238b/5, 317a/8
d.+üŋdür 238b/3
diş bile- 'kötülük yapmak için fırsat beklemek'
[=5]

dişi kadın, dişi
d.+sine 130b/9
d.+yi 130b/7
[=2]

dişilü dişisi olan
d. 85a/14, 130b/6, 130b/9
[=3]

dişlü dişleri olan
d. 4a/14
[=1]

ditre- sarsılmak, titremek
d.-di 233a/8, 237b/3, 271a/2
d.-meginden 119b/12
d.-mek 119b/12, 185a/9
d.-r 272b/3, 308b/7
d.-rdi 232ab/14, 271b/2, 283b/1
d.-rlerdi 75ay/6
d.-rse 75ay/5
d.-rsin 232bb/1
d.-se 95a/2, 280ab/12
[=16]

ditreme titreme

d. 138a/1
[=1]

ditreş- titreşmek
d.-diler 153b/14
[=1]

dīv (Far.) şeytan
d. 14a/14, (d. ü dünyā) 14a/14, (d. ü dünyā) 14a/15, 254a/12, 311b/1
d.+den 311b/6
d.+ler 73a/3, 95b/14, 123b/6
d.+lerden 74a/3
d.+leri 72b/15
[=11]

dīvān (Far.) amel defteri
d.+ına 114a/9
d.+ından 114a/9
d.+uŋdan 249b/5
[=3]

divşür- toplamak
d.-dügüŋ 212b/4-5
d.-di 206a/7, 254b/9
d.-em 221a/3
d.-esi 104b/5
d.-üp 268a/3
[=6]

diye herhangi bir yargıya vararak, diyerek, diye
d. 7bb/13, 16b/7, 18b/10, 18b/8, 20a/1, 20a/2, 36b/12, 36b/5, 36b/5, 36b/6, 36b/7, 36b/9, 45b/4, 185b/11, 186a/15, 205b/8, 222a/5, 247a/12, 281bb/14, 315b/15, 323a/14, 323a/15
[=22]

diyet (Ar.) kan parası, kefaret
d.+i (iy.) 222ab/10
[=1]

diz- yan yana veya üst üste sıralamak
d.-di 111b/6
[=1]

diz kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer, diz
d. 222bb/14
d.+dür 100a/2
d.+i (iy.) 278b/10,290b/2, 292a/14
d.+in 152a/3, 220b/14
d.+inden 222bb/15, 223ab/15
d.+ine 223ab/7, 272b/9, 292b/2
d.+üŋi 226b/9
[=13]

dīẕār (Far.) yüz, görünüş
d. 13b/8, 13b/9, 17b/7, 29b/15, 31a/8, 31a/11, 42a/9, 80b/2, 100b/14, 176b/5, 177a/6, 205b/10, 237b/10, 241b/10, 243ab/3, 248b/14, 250b/7, 251a/1, 273b/15, 277bb/15, 277bb/15, 308a/3, 323a/15, 325a/5
d.+a 248b/13
d.+dur 56ab/4
d.+ın 12a/11, 31b/7, 51a/6, 104b/2, 106b/9, 121a/10, 222b/3, 228bb/12
d.+ına 205b/9, 239a/14, 266a/4
d.+ından 205b/9-10
d.+ını 67b/1
d.+um 221b/3
d.+uma 239a/15
d.+uŋa 278ab/2
[=42]

dizil- dizili duruma getirilmek
d.-di 141a/13
d.-miş durur 124a/7
d.-mişdi 209b/14
d.-se 122a/11
[=4]

doġ- 1. dünyaya gelmek, doğmak
d.-an 49b/3, 130b/8, 219ab/15
d.-ar 239a/4
d.-arsa 305a/13, 305b/7
d.-asıdur 49a/11, 49b/3
d.-asın 264b/7
d.-dı 90b/15
d.-du 264b/6
d.-duġı 239a/3
d.-duġuŋ 264b/7
d.-duġuŋda 238b/12, 264b/5
d.-duḳları 129b/5
d.-duŋ 264b/11, 264b/12
d.-duŋ-ısa 264b/6
d.-duŋuz 294a/11
d.-madı 91a/1, 279b/6
d.-mış 108a/6
d.-sun 305a/13
d.-ucaḳ 212a/5

2. güneş, ay, yıldız ufuktan yükselerek görünmek
d.-dı 46a/6, 73a/2, 250a/11, 276a/15, 276a/15, 307a/12
d.-duġın 77b/14
d.-ınca 89a/13
[=33]

doġan yırtıcı bir kuş, doğan
d. 232ab/15, 243b/14
[=2]

doġrı düzgün, doğru (krş. **doġru, ṭoġru, ṭoġrı**)
d. 148a/3
[=1]

doġrılıḳ doğru ve dürüst olma durumu (krş. **doġruluḳ, ṭoġrulıġ, ṭoġrılıġ**)
d. 231a/3
[=1]

doġru düzgün, doğru (krş. **doġrı, ṭoġru, ṭoġrı**)
d. 168a/9
[=1]

doġruluḳ doğru ve dürüst olma durumu (krş. **doġrılıḳ, ṭoġrulıġ, ṭoġrılıġ**)
d.+(ġ)um 231b/14
d.+(ġ)umdan 231b/15
[=2]

doḳı- vurmak, dövmek (krş. **doḳu-**)
d.-yavuz 298b/9
[=1]

doḳın- değmek, dokunmak (krş. **doḳun-**)
d.-a 138b/1-2
d.-sa 178a/12
[=2]

doḳış- savaşmak (krş. **doḳuş-, ṭoḳuş-, ṭoḳış-**)
d.-maḳ 113b/11
[=1]

doḳu- 1.(kapı) vurmak, çalmak (krş. **doḳı-**)
d.-dı 224b/4, 231a/14

2. vurmak, dövmek
d.-maḳ 223b/12
[=3]

doḳun- değmek, dokunmak (krş. **doḳın-**)
d.-dı 204a/4, 257a/6
d.-dıysa 254a/11
d.-sa 178a/10
d.-up 119a/2, 95a/3
d.-ur 78a/5, 186a/5
[=8]

doḳuş savaş (krş. **ṭoḳuş, ṭoḳış**)
d. 108by/7, 278bb/7, 278bb/8, 287b/14, 287b/15
d.+ında 230ab/12
[=6]

doḳuş- savaşmak (krş. **doḳış-, ṭoḳuş-, ṭoḳış-**)
d.-dı 151a/9
d.-a 255a/14
d.-ayım 152a/3
d.-maġa 255a/11, 255b/9

d.-ursaŋ 164a/5
d.-sun 108by/7
[=7]

doḳuşdur- çarpıştırmak
d.-up211b/15
[=1]

dol- dolmak (krş. **ṭol-**)
d.-sa (su d.) 236ab/9
d.-unca (su d.) 157b/12
[=2]

dolan- 1. bir şeyin çevresinde dönmek
d.-dı 143b/7
d.-ġıl 245b/15

2.yakınlık kurmak, manevi olarak sarmalamak
d.-dı (gönŋül müsülmānlıġa d.) 230a/11, (İslām d.) 242b/8
d.-ur 295a/3, 303b/1
[=6]

doldur- doldurmak (krş. **ṭoldur-**)
d.-dılar 295a/11
d.-up 36b/14, 323a/1>3
[=3]

don- beklenmedik bir durum karşısında birden hareketsiz kalmak
d.-mış (gönŋül d.) 271a/13
[=1]

donad- birinin giyimini sağlamak, donatmak
d.-a 116b/10
d.-ursa 116b/9
[=2]

doŋan- (ömür) tamamlanmak
d.-dı 278b/13, 280a/1
[=2]

dopraḳ toprak (krş. **ṭopraḳ**)
d. 147a/14, 206b/14, 234b/14
d.+dan 212a/5
[=4]

dost (Far.) sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş
d. 5b/1, 5b/6, 11a/1, 14a/2, 14a/3, 14a/3, 14a/9, 18a/10, 18b/1, 24a/5, 26b/9, 32a/2, 42b/6, 70b/2, 71b/2, 101ay/16, 103b/3, 143b/9, 148a/6, 163a/7, 164a/15, 164a/8, 164b/8, 171a/5, 174b/7, 179a/6, 184a/11, 189b/5, 189b/7, 191b/4, 193b/13, 202b/3, 203b/11, 210a/8, 212b/6, 213a/11, 213b/15, 227b/12, 230ab/1, 231a/8, 234b/2, 241bb/10, 246b/4, 248a/15, 250a/3, 250b/4, 253a/9, 254a/8, 274b/1, 278b/1, 278b/14, 280a/1, 282a/4, 282b/14, 282b/15, 283a/1, 283a/2, 283a/4, 284a/5, 294a/8, 301a/10, 301a/12
d.+a 101ay/17, 227a/14, 229b/4, 278b/14, 280a/1
d.+dan 283a/1

d.+dur 164a/7
d.+ı (iy.) 11a/2, 11a/10, 14a/3, 55bb/6, 112b/12, 167b/15, 231a/8, 246b/2, 282b/15
d.+ıdur 88a/9
d.+ımış 11a/1
d.+lar 5b/4, 195a/11, 199a/14, 202b/12, 216a/15, 217a/10, 222a/14, 222b/5, 224a/4, 227b/12, 228b/13, 246b/1, 274b/7, 279bb/4, 280ab/6, 290b/13, 301a/8, 324a/1
d.+lara 319a/11
d.+ları 24a/6, 87b/7, 107b/10, 217b/11, 249a/8
d.+ların 24a/5, 107b/14
d.+larına 298a/7
d.+larında 246b/4
d.+larından 273a/7
d.+larını 24a/10, 87b/3
d.+larınuŋ 14a/2
d.+larum 244b/6
d.+laruma 251a/7
d.+larumı 249b/14
d.+laruŋı 107a/4-5
d.+saŋ 5b/5
d.+um 13b/13, 121a/9, 185a/2, 185b/10, 186b/11, 186b/15, 188b/8, 206a/1, 262b/1, 278b/11
d.+uma 186b/9
d.+umdur 233b/11
d.+umı 200a/12, 200a/9, 229a/5
d.+umuŋ 186a/2
d.+unı 229b/10, 231a/10
d.+uŋ 221ab/15
[=136]

dostlıḳ (Far. + T.) dost olma durumu, dostluk (krş. **dostluḳ**)
d. 10a/15, 10b/1, 55bb/1, 115b/10, 115b/4, 138b/9, 191a/6, 227a/14, 229b/1, 246b/3, 249b/9, 250a/9, 251a/2-3, 251a/4, 251a/6, 270b/2, 318b/10
d. durur 10a/7
d.+(ġ)a 9a/14, 154a/13, 163b/14, 164b/3, 191b/2, 223b/6
d.+(ġ)ı (iy.) 55bb/6, 184a/14, 219bb/12, 219bb/13, 219bb/13, 219bb/13, 219bb/14, 219bb/14, 219bb/15, 225a/12, 249a/9
d.+(ġ)-ıçun 274b/11
d.+(ġ)ın 10a/12, 246b/6-7, 247a/3
d.+(ġ)ına 59b/11-12, 131b/11, 281b/7-8
d.+(ġ)ından 246b/8
d.+(ġ)um 55bb/1, 56bb/2, 219bb/12, 219bb/14, 219bb/15
d.+(ġ)umda 250a/5
d.+(ġ)uŋ 270b/4
d.+dan 223b/6
[=51]

dostluḳ (Far. + T.) dost olma durumu, dostluk (krş. **dostlıḳ**)
d.+(ġ)a 267b/10

d.+(ġ)ı (bel.) 247a/4
[=2]

doy- 1. açlığını gidermek (krş. **ṭoy-**)
d.-mazdı 205b/2

2. doymak
d.maduŋ (ḥarāma d.) 59b/2
[=2]

doyur- doymasını sağlamak
d.-madı 91a/3
[=1]

doyun- kendini doyurmak
d.-dı 278bb/12
[=1]

doz çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak, toz (krş. **toz**)
d. 186b/2
[=1]

dög- 1. dövmek
d.-erler 173a/15

2. (kapı) vurmak, çalmak
d.-se 203a/9
[=2]

dök- 1. ağlamak
d.-di (göz yaşı d.) 153a/10, 197b/4
d.-megil 93b/9
d.-mişven 251a/15
d.-se 240ab/2

2. boşaltmak
d.-di 57b/3
d.-erin 22b/15
d.-er 37a/1
d.-erem 120a/12
d.-mek 22b/14, 57b/4
d.-üp 268a/4

3. akıtmak
d.-diler (kan d.) 141a/10
d.-mekden 128b/11, 128b/8
d.-üp 266a/2
d.-üserler 67b/5

4. saçmak, yaymak
d.-erin (raḥmet d.) 23a/3
d.-üp (altūn d.) 268a/5

5. kurtulmak
d.-mek (yazuḳ d.) 245b/6
[=20]

dökil- 1. düşmek, dökülmek (krş. **dökül-**)
d.-ür 23b/6
d.-ürdi 231b/4

2. inmek
d.-ür 47b/1

3. ağlamak
d.-ürdi 200a/2
[=4]

dökül- 1. düşmek (krş. **dökil-**)
d.-di 57b/1
d.-en 231b/7

2. ağlamak
d.-üp 14a/11
d.-ürdi 276b/4
[=4]

dölek sakin
d. durur 86b/13
[=1]

dölen- karar kılmak, sükûnet bulmak
d.-medi 11b/4, 307a/5
d.-mek 316b/8
d.-mez 14a/5, 283b/5
d.-mişler durur 298a/5
[=6]

dölendür- sabit kılmak
d.-di 105b/13-14
d.-mesem 240a/4
d.-en 105b/15
d.-esin 276bb/1
d.-sin 276ab/15
[=5]

dömir demir (krş. **demir**)
d. 229a/3
[=1]

dön- 1. yönelmek
d.-di 152b/8, 188b/12, 190a/7, 209a/8
d.-dügin 188b/12
d.-erdi 121a/6
d.-erler 303b/13
d.-esin 103b/5
d.-mek durur 176a/3, 300b/10

2. değişmek
d.-di 224a/1

3. gittiği yerden ilk çıktığı yere tekrar gelmek

d.-di 241a/13, 271a/13, 276b/3, 296b/9
d.-diler 198b/12, 208b/6, 229a/8
d.-dise 190a/3
d.-dügi 188b/11, 188b/15, 241b/2
d.-dügine 187b/5
d.-dügümüzden 135b/9
d.-dügünçe 241b/8
d.-dümse 192a/2
d.-eler 207b/14
d.-erem 228b/12
d.-eriseŋ 3b/6, 33a/13
d.-erlerdi 229a/7
d.-mege 291b/2
d.-megin 227b/13
d.-megüm 279a/11
d.-megümüz 295b/15
d.-mek 176a/3, 189a/7, 228b/11
d.-mez 28a/7, 279a/15, 279b/3, 282a/10
d.-üp 223b/12, 227a/15, 297a/4

4. pişman olmak
d.-di (göŋül d.) 237bb/11
d.-enleri 320a/11
d.-erler 303b/10

5. dönüşmek, şekil değiştirmek
d.-di 282b/11

6. bulanmak
d.-e (ḳana d.) 103b/13, 147a/14, 147b/2, 150a/9
d.-miş 150a/13, 150b/1
d.-üp 150b/3

7. vazgeçmek
d.-erseŋ 223b/6
d.-gil 68a/10
d.-medügüŋ 251a/13
d.-megil 205a/3
d.-meyem 223b/6

8. ekseni etrafında hareket etmek
d.-megi 187b/10
d.-mek 108a/2
d.-dügi-çün 108b/7

9. durumu ve niteliği değişmek
d.-di (farīżadan sünnete d.) 108a/11
d.-diler 163a/4
d.-dügi-çün 108b/4
d.-erler 108a/5, 108a/6, 108a/9
d.-gil 282b/10
d.-ince 272b/7

d.-miş 292a/4

10. bir durumdan diğer duruma geçmek
d.-dükleri-çün 108b/5
[=74]

dönder- döndürmek, çevirmek (krş. **döndür-**)
d.-di 138a/1-2, 153b/1
d.-ürdi 121a/4
[=3]

döndür- 1. yönelmek (krş. **dönder-**)
d.-di 233b/12, 242b/10, 282b/7
d.-diler 249a/9
d.-megil 174a/6
d.-miş 54b/8
d.-üŋ 243a/5
d.-ür 242a/11, 242a/12

2. gittiği yerden ilk çıktığı yere tekrar gelmek
d.-diler 297b/13
d.-e 314a/10

3. çevirmek
d.-düm 258a/9
d.-ü 272a/3

4. vazgeçirmek
d.-düm 277b/4
d.-ürler 303a/12

5. isyan etmek
d.-enler (emre yüz d.) 54b/7

6. saptırmak
d.-meŋ 289b/4

7. değiştirmek
d.-ürsem 251a/11
[=18]

dönül- dönme işi yapılmak
d.-mek 266b/10
d.-mez 263a/8
[=2]

dönüş dönme eylemi veya biçimi
d.-i (iy.) 189a/5
d.-in 189a/10
[=2]

dört dört sayısının adı
d. 4b/5, 8b/7, 8b/8, 8bb/1, 8bb/5, 8bb/8, 15b/2, 22a/1, 37a/15, 37a/15, 37b/2, 41a/12, 41a/15, 41b/11, 41b/13, 41b/2, 41b/6, 41b/8, 42a/1, 42a/3, 42a/8, 49a/2, 53a/11, 53a/6, 75ay/13, 90a/11, 94b/12, 97a/11, 98ay/16, 100a/5, 113b/8, 123a/5, 123a/9, 123b/13, 128a/10, 151b/12, 152a/1, 154a/4, 157a/8, 157a/9,

168a/11, 196b/11, 196b/12, 196b/7, 205b/7, 219ab/11, 219ab/11, 219ab/6, 222b/7, 222b/7, 222bb/1, 222bb/4, 222bb/4, 222bb/5, 222bb/8, 227ab/11, 227ab/15, 227bb/3, 227bb/3, 227bb/5, 227bb/5, 227bb/9, 236bb/13, 262a/15, 263b/11, 269b/13, 275a/11, 278a/11, 279bb/5, 280bb/10, 283a/9, 284b/10, 285a/8, 286a/11, 297b/4, 304a/15, 308a/11, 308a/11, 315a/4, 315a/4, 315a/7, 315a/8
d. (d) 49a/2, 274a/7, 323a/5
d.+(d)i (iy.) 30a/11
d.+(d)i (bel.) 216b/1, 271b/9
d.+(d)in 30a/13, 42a/11, 42a/6
d.+den 8bb/2, 222bb/3, 227bb/1
d.+di 286a/11
[=95]

dört yüz dört yüz
d. 90b/7, 123b/2, 254a/9, 254b/8, 255a/12, 265b/11
[=6]

dördinci dört sayısının sıra sıfatı, sırada üçüncüden sonra gelen (krş. **dördünci**)
d. 8bb/4, 155b/2, 173b/3, 219ab/7-8, 219ab/10, 283ab/2
[=6]

dördünci dört sayısının sıra sıfatı, sırada üçüncüden sonra gelen (krş. **dördinci**)
d. 4b/7, 5a/13, 8bb/12, 9b/1, 37b/4, 48a/8, 49a/4, 52a/14, 53b/6, 54a/14, 54b/4, 55a/14, 68a/6, 68b/2, 95a/10, 97a/13, 104a/15, 109b/8, 110b/8, 117a/15, 117a/9, 128b/5, 130a/15, 132a/4, 134b/1, 142a/1, 144b/5, 149b/3, 149b/5, 164b/3, 168a/13, 170a/10, 205a/11, 216b/15, 219ab/10, 220ab/6, 228ab/8, 228bb/6, 229ab/11, 232b/4, 261b/6, 262b/10, 275a/15, 279ab/14, 282ab/15, 286a/12, 303b/7, 304b/4, 308a/15, 309a/1, 322b/9
d.+si 53b/1
[=52]

dörit- meydana getirmek, yaratmak (krş. **dörüt-**)
d.-(d)ürven 119b/8
[=1]

dörüt- meydana getirmek, yaratmak (krş. **dörit-**)
d.-di 281b/8
[=1]

döş göğüs, bağır, döş
d.+in vėr- 169b/1
menzillere döş vėr- ‘konaklamak’
[=1]

döşe- 1. bir şeyi bir şeyin üzerine yaymak
d.-di 1ab/2
d.-gil 165a/4

2. bir şeyi bir şeyin üzerine sermek
d.-di 291a/12
d.-se 318b/2
d.-ye 318b/3
d.-yeler 46a/11, 95a/12

3. bir şeyi yaymak
d.-rem 79b/1
[=8]

döşek yatak
d. 129b/11, 211a/14, 264a/12
d. durur 129b/11
d.+de 262a/4
d.+den 119a/12, 240ab/1
d.+e 71a/14
d.+i (iy) 4b/1
d.+in 46a/11, 272a/13, 318b/2, 318b/3
d.+inde 198a/11
d.+inden 272a/13
d.+ine 36a/9, 95a/6, 187b/5, 207a/7, 229b/13, 242bb/12, 253a/4, 254b/1, 256b/5
d.+leri 285a/13
d.+ten 25b/11
d.+üŋ 263a/9
[=27]

döşeklıḳ yatak serilen yer
d. 165b/13
[=1]

döşen- serilmek
d.-miş 285a/13
[=1]

döşenil- yayılmak, serilmek
d.-mişdurur 305b/14
[=1]

döşün yolculukta ara verme yeri ve zamanı, mola
d. vėr- 121b/13
döşün vėr- ‘konaklamak’
[=1]

döy- tahammül etmek, dayanmak
d.-e (d. bilesi degül) 305a/9
d.-emedi 152a/9, 295a/9
d.-emezem 282b/10
d.-emezüz 171b/5, 259a/5
d.-er 270b/5
d.-erseŋ 171b/5
d.-esi 271a/1, 272a/10
d.-esiz 44b/8
d.-sünler 293b/6
[=12]

du‘ā (Ar.) dua
d. 2ab/10, 12a/11, 34b/3, 34b/12, 45a/6, 49b/5, 49bb/14, 53a/13, 56a/2, 72a/1, 87a/12, 88b/15, 109b/6, 116a/2, 116a/3, 199a/11, 228bb/2, 228bb/4, 228bb/5, , 243a/3, 275b/1, 281bb/10, 281bb/11,

d. ḳıl- 34b/10, 35a/5, 55a/15, 55b/7,71b/5, 80a/8, 94a/10, 107a/2, 122b/14, 123a/2, 128b/12, 131a/6, 148b/10, 171a/10, 171a/11, 171a/13, 195a/11, 199b/12, 205b/13, 227a/11, 233b/11, 237a/11, 243a/4, 283a/7, 283b/12, 286b/14, 286b/14
d.+lar 73a/2-3, 102a/11, 102a/14
d.+ları 110a/9
d.+ların 56a/3, 71b/14
d.+larına 25b/8
d.+m 116a/3, 116a/4
d.+ŋ 41b/9, 171a/9, 199a/11, 227a/11, 240bb/11
d.+sı 34b/4, 48b/10, 121a/15, 282ab/9, 321a/9
d.+sın 55b/7, 71b/12, 89a/5, 107a/5
d.+ya 224b/7, 228bb/3
d.+yı 109b/4, 199b/12, 225bb/12
du‘ā ḳıl- ‘dua etmek’
[=78]

du‘ālu (Ar. + T.) kendisine dua edilmiş olan
d. 220bb/14
[=1]

dud- kaplamak, zaptetmek (krş. **dut-**)
d.-maġa 314b/6
[=1]

dudaḳ dudak (krş. **ṭuṭaḳ**)
d.+(ġ)ı (iy.) 110b/14, 111a/3
d.+(ġ)ın 237b/2, 243a/15
d.+(ġ)uŋ 238b/6
d.+dan 228bb/4
d.+ında-y-ıdı 274a/6
d.+ları 166a/14
d.+ların 225ab/14
[=9]

dulun- (dünyadan) göçüp gitmek, ölmek
d.-dı 112a/9
[=1]

dumlu soğuk
d.+ya 250b/14
[=1]

dumrı tef
d.102b/14
d.ur- 229a/1
[=2]

dunç pirinç, tunç
d. 285a/4
[=1]

dur- 1. beklemek
d. (!) 14a/9, 54b/14, 96a/13

d.-a 36b/2, 39a/3, 44b/2, 124a/6, 177a/12, 186a/4, 186a/6, 186b/3, (ḫoş d.) 267b/3
d.-alar 294b/2
d.-alardı 235ab/8
d.-an 123b/5, 187a/6, 187b/1, 211b/13, 267a/6
d.-anlara 101b/4
d.-ası 10a/6, 226ab/4, 278b/3
d.-asıdur 234b/1
d.-asın 267a/4, 267b/1, 267b/2
d.-dı 134a/14, 134b/6, 137b/11, 231b/12, 231b/6, 240b/6, 244a/14, 250b/7, 280a/7, 289a/7, 292a/13, 292b/4, 307a/14
d.-dılar 132b/7, 234b/7, 286a/13
d.-duġı 263b/7
d.-duḳca 174b/15
d.-ġıl 68a/8, 113a/9, 115a/10, 122b/2, 176b/15, 230b/3, 238ab/3, 262a/2, 267a/14
d.-madı 1ab/5
d.-madın 14a/11, 62b/11, 84b/7, 274a/7
d.-maduŋ 238a/4
d.-maġa 170b/10-11
d.-maġı 229b/3
d.-maġıl 209b/10, 281b/11
d.-maḳ 8b/10, 173b/14, 229b/1, 229b/4
d.-maḳdan 80b/13
d.-maya (durmaya dirmeye ‘ayak üstünde durmak’) 51a/3, 296b/8
d.-maz 161a/13
d.-mışdur 235ab/3
d.-sa 71a/15, 167a/8
d.-salar 44b/15
d.-sun 231b/1, 236a/15
d.-sunlar 46a/5
d.-u (ḳal-) 46a/2, 215a/5, (gel-) 291b/2, (ḳal-) 291b/15
d.-uŋ 96b/11, 230a/2, 232bb/5
d.-up 229b/4, 251b/10, 325a/4
d.-urdı 93by/15, 153a/5, (baḳa d.) 201a/1, 220ab/4, 229a/14, 229a/7, 241ab/11, (baḳa d.) 244b/10, 274b/14
d.-urduŋ 209a/14
d.-ur-ıdum 113a/2
d.-urlar 230a/10, 265a/5, 269a/6
d.-urlardı 229a/6, (baḳa d.) 276b/5
d.-ursın (yalvarıp d.) 214a/10, 264b/4, 290b/14, (duta d.) 291b/8
d.-uruz 295a/6
d.-urvan 197a/2

2. dizilmek, sıralamak
d.-alar 106b/2, 106b/2
d.-salar 106b/2

3. ayağa kalkmak
d. (!) 55b/13, 55b/14,

d.-anlara 161b/14
d.-ġıl 238ab/4
d.-maḳ 226b/10
d.-saŋuz 69a/7, 106a/4
d.-saŋ 161b/13, 222b/2
d.-up 127a/2

4. yürümek
d.-maya (ṣırāṭ üzre ayaḳ d.) 51a/3

5. hareketsiz kalmak
d.-maz 170b/12
[=125]

duraḳ durulacak yer
d.+a 273a/4
d.+ı (iy.) 56b/2
d.+ı (bel.) 179a/5
d.+ı durur 176b/4, 269a/15
d.+uŋ 42b/7
[=6]

durur- durdurmak
d.-avan (ayaḳ d.) 254a/5
[=1]

durut- durdurmak
d.-dı 220b/1
[=1]

dut- 1. elle kavramak, tutmak
d. (!) 161a/6
d.-a 45b/1, 122a/14, 122b/2, (d. gel-) 135b/10, (d. gel-) 135b/11, (d. gel-) 135b/11, (d. gel-) 138a/14, (d. gel-) 203a/6, (d. gel-) 221bb/6, 228b/9, 233bb/2, (d. bil-) 236bb/10, (d. gel-) 258a/6, (d. dur-) 269b/12, (d. ḳal-) 281bb/4, 283a/2, 291b/8
d.-alar 164b/10
d.-an 11b/4, 31a/11, 31a/9
d.-ar 37a/1, 42b/3, (d. el)54b/9, 72a/14, 117b/12, 117b/12, 138b/7, 158a/11, 224a/6, 232a/15, 242a/2, 242a/3, 273a/2, 282ab/4
d.-aram 201a/5
d.-ardı 225ab/2, 225ab/3, 225ab/3, 225ab/4, 225ab/4, 225ab/5, 225ab/5, 225ab/6, 225ab/6, 281a/14
d.-ar-ıdı 225ab/2, 225ab/2
d.-arımıssa 196a/10
d.-arlar 173a/14
d.-asın 236a/2
d.-dı 11a/2, 111a/13, 111b/3, 113a/2, 123a/2, 153a/11, 191a/5, 208a/15, 215a/5, 224b/12, 229b/2, 254b/11, 281ab/13, 289a/10
d.-ġıl 291b/13
d.-maḳ 50b/12, 218b/4, 233bb/2, 253a/7, 270a/11, 270a/12, 270b/1,
d.-maz 50b/15
d.-masam 228b/8

d.-sa 232a/14, 232a/15
d.-up 263b/3
d.-uŋ 313b/12

2. yardımcı fiil
d. (!) (oruc d.) 16a/3, (ögüt d.) 165a/5
d.-a (‘azīz d.) 42b/6, (oruc dut-) 63b/12, 67b/8,
d.-am (oruc d.) 70b/6
d.-amazısaŋuz (oruc d.) 67b/8
d.-an (ḳā’im d.) 7b/7, (dāyim d.) 7b/8, (oruc d.) 31a/10, (diri d.) 50b/9, (oruc d.) 63b/10, (oruc d.) 66a/4, (oruc d.) 67a/13, (oruc d.) 71a/11, (oruc d.) 71a/6, (oruc d.) 78a/11
d.-an-ıçun(oruc d.) 72b/5
d.-anlar (oruc d.) 57a/6, (oruc d.) 57a/8, (oruc d.) 59b/13, (oruc d.) 62b/9, (oruc d.) 72b/7, (oruc d.) 78b/1, (oruc d.) 81b/15, (oruc d.) 81b/4, (oruc d.) 81b/7, (oruc d.) 82a/5, (oruc d.) 83b/9, (oruc d.) 108a/4, (oruc d.) 267a/3, (ümīẕ d.) 287a/9
d.-anlara (oruc d.) 43a/11, (oruc d.) 59a/5, (oruc d.) 70b/8, (oruc d.) 80b/1, (oruc d.) 81a/14, (oruc d.) 81b/11, (oruc d.) 81b/14, (oruc d.) 82a/1, (oruc d.) 82a/10, (oruc d.) 82a/13, (oruc d.) 82a/6, (oruc d.) 82a/7, (oruc d.) 82b/1, (oruc d.) 82b/10, (oruc d.) 82b/5, (oruc d.) 82b/7, (oruc d.) 84a/6, (oruc d.) 88a/10, (oruc d.) 145b/15
d.-anları (oruc d.) 16b/5, (oruc d.) 59a/4, (oruc d.) 60a/2, (oruc d.) 78b/2, (oruc d.) 81a/11
d.-anlar-ıçun (oruc d.) 70b/15, (oruc d.) 71a/4-5
d.-anlaruŋ (oruc d.) 22b/3, (oruc d.) 36a/3, (oruc d.) 37a/4, (oruc d.) 59b/10
d.-ar (ḥürmet d.) 6a/10, (kīne d.) 100b/3, (yaṣ d.) 202b/14, (ḥürmet d.) 221a/14, (‘ār d.) 227b/1, (ḫışım d.) 295b/14
d.-aram (dost d.) 227b/12, (dirīġ d.) 228b/12
d.-arduḳ (ulu d.) 45b/9, (oruc d.) 45b/13
d.-ar-ıdı (diri d.) 20b/3,
d.-arıduḳ (oruc d.) 45b/8
d.-arısa (oruc d.) 15a/12, (oruc d.) 15b/8, (oruc d.) 31a/5, (oruc d.) 35b/2, (oruc d.) 37a/14, (oruc d.) 37b/13, (oruc d.) 43a/6, (oruc d.) 78a/13, (oruc d.) 140a/14
d.-arısaŋ (oruc d.) 31a/6
d.-arlar (oruc d.) 26a/6, (‘azīz d.) 26a/7
d.-arlar (ümīẕ d.) 121a/11, 173a/14, (dil d.) 173b/1, (dil d.) 173b/1
d.-arlardı (oruc d.) 143a/1
d.-arsa (oruc d.) 22b/6, (oruc d.) 30a/1, (oruc d.) 30a/3, (oruc d.) 30a/5, (oruc d.) 31a/3, (oruc d.) 43a/3, (oruc d.) 49b/9-10, (oruc d.) 76b/14, (oruc d.) 89a/4, (oruc d.) 99a/7, (oruc d.) 103a/12, (oruc d.) 103b/2, (oruc d.) 140b/1, (oruc d.) 140b/2, (oruc d.) 144b/11, (oruc d.) 146a/7, (alçaḳ d.) 233a/15
d.-arsız (oruc d.) 143a/2
d.-aruz (‘azīz d.) 143a/4
d.-asız (oruc d.) 32b/2
d.-avaram (ḫaber d.) 267a/13

d.-dı (oruc d.) 77a/11, (oruc d.) 77a/13, (oruc d.) 77a/7, (oruc d.) 77a/8, (oruc d.) 77a/9, (oruc d.) 88b/14, (ḳayayı iŋlemek d.) 131a/10, (dost d.) 143b/9, (dost d.) 163a/7, 231b/13, (muṭabbaḳ d.) 234a/12, (mu'allaḳ d.) 234a/12, (kendüzin yuḳaru d.) 234a/4, (kendüzin yuḳaru d.) 234a/6, (ṭanuḳ d.) 289a/9,
d.-dılar (istiḳāmet d.) 6a/4, (oruc d.) 59a/10, (oruc d.) 59a/6, (oruc d.) 59a/8, 69a/3, (oruc d.) 128b/3, (eyle d.) 164b/10, (ʿibret d.) 232ab/5
d.-dılarsa (istiḳāmet d.) 6a/5
d.-dı-y-ısa (oruc d.) 103a/4, (alçaḳ d.) 234a/9
d.-duġı (diri d.) 20b/7, (oruc d.) 55bb/15, (oruc d.) 67b/7, (oruc d.) 76a/11
d.-duġı-çun (oruc d.) 39a/6, (oruc d.) 76b/10, (oruc d.) 76b/11, (oruc d.) 114a/3
d.-duġumuz (ümīẕ d.) 133b/7, (oruc d.) 143a/5
d.-duġuŋ (oruc d.) 31a/8
d.-duġuŋuz (oruc d.) 56ab/2, (oruc d.) 56ab/3
d.-duḳ (ḳarār d.) 133b/1
d.-duḳlar-çun (oruc d.) 59a/12
d.-duḳları-çun (oruc d.) 59a/13
d.-dum (gūş d.) 2ab/6, (ümīẕ eyle d.) 2ab/9, (dāyim d.) 225b/5
d.-duŋ (fermān d.) 118b/6, (ṭanuḳ d.) 225a/3
d.-ġan (oruc d.) 67a/14
d.-ġıl (muḥabbet d.) 5b/8, (oruc d.) 16a/3, (oruc d.) 16a/4, (oruc d.) 21a/11, (ḥürmet d.) 22b/10, (oruc d.) 42b/9, (ġanīmet d.) 56a/14, (ġanīmet d.) 56a/15, (oruc d.) 63a/8, (oruc d.) 67a/12, (oruc d.) 68a/13, (oruc d.) 69a/4, (oruc d.) 76b/9, (oruc d.) 77a/12, (oruc d.) 77a/14, (oruc d.) 77a/14, (oruc d.) 77a/6, (oruc d.) 81b/6, (oruc d.) 82a/7, (oruc d.) 84b/14, (ḳulaḳ d.) 113b/5, (oruc d.) 115b/14, (oruc d.) 126a/6, d.-ġıl (göŋül eyü d.) 173b/15, (göŋül ḳulaḳ berü d.) 191a/14, (yāẕ d.) 216b/1, (maʿżūd d.) 225bb/11, (ḳulaḳ d.) 231a/6, (maʿzūr d.) 239ab/6, (ṣe'leb d.) 259a/10, (göŋül d.) 259a/14, (tīz d.) 259a/15, (yumşaḳ d.) 281b/3, (ümīẕ d.) 287a/8, (söz d.) 291b/14
d.-ġıluŋ (oruc d.) 56ab/2
d.-ġın (oruc d.) 42b/9
d.-ġul (söz d.) 225a/4
d.-ın (oruc d.) 82a/12
d.-ma (gümān d.) 154a/1, (gümān d.) 325a/13
d.-madı 131a/8, (revā d.) 217a/8, (dirīġ d.) 265b/10, (dirīġ d.) 265b/14, (dirīġ d.) 266a/11, (dirīġ d.) 266a/4, (dirīġ d.) 266a/7, (dirīġ d.) 266b/1
d.-maġa (oruc d.) 15b/13, (oruc d.) 61b/13, (oruc d.) 72b/14, (oruc d.) 81b/8
d.-maġı (oruc d.) 76b/2
d.-maġıçun (oruc d.) 63b/3
d.-maġıl (göŋül melūl d.) 226bb/4
d.-maḳ (ʿazīz d.) 21b/9, (oruc d.) 27b/6, (oruc d.) 31b/6, (oruc d.) 38b/8, (oruc d.) 62b/3, (oruc d.) 63a/11, (oruc d.) 63a/14, (oruc d.) 63b/13, (oruc d.) 66b/11, (oruc d.) 66b/12, (oruc d.) 66b/8, (oruc d.) 67a/9, (oruc d.) 70a/3, (oruc d.) 70a/4-5, (oruc d.) 72b/2, (oruc d.) 76a/9, (oruc d.) 76b/1, (oruc d.) 82b/12, (oruc d.) 108a/10, (oruc d.) 114a/1, (oruc d.) 144b/8, (oruc d.) 146a/3, (yaş d.) 295b/8
d.-maḳdan (oruc d.) 76a/14, (oruc d.) 80b/14, (oruc d.) 108b/5

d.-maŋ (oṣaŋ d.) 16a/7-8
d.-masalar (oruc d.) 70a/4
d.-masun (gümān d.) 79b/13, (gümān d.) 79b/14
d.-maya (ḥarām d.) 233bb/3
d.-mayan (oruc d.) 76a/2
d.-mayınca (oruc d.) 85b/9
d.-maz (ta‘alluḳ d.) 138b/7
d.-mazsa (vaṣiyyet d.) 278b/1
d.-mış (oruc d.) 81a/8, (oruc d.) 113b/14, (oruc d.) 115a/2, (oruc d.) 146a/8,
d.-mışca (oruc d.) 16a/4
d.-mışınca (oruc d.) 22b/6
d.-sa (oruc d.) 17a/11, (ḥürmet d.) 22b/9, (giciḳ d.) 23b/6, (oruc d.) 29a/13, (oruc d.) 36a/6, (oruc d.) 38a/10, (oruc d.) 43b/1, (oruc d.) 43b/5, (oruc d.) 71a/13, (oruc d.) 92b/9, (oruc d.) 113b/14, (kendüzini yuḳaru d.) 234a/8, (ümīẕ d.) 319b/13
d.-salar (diri d.) 92b/5, (oruc d.) 128b/2
d.-saŋuz (oruc d.) 83b/6
d.-sunlar (oruc d.) 63a/13, (oruc d.) 67a/2
d.-tı (makām d.) 296b/10
d.-tuġuŋ (oruc d.) 76a/10
d.-tular (ta‘zīyet d.) 297b/14
d.-uŋ (ulu d.) 42a/14, (ulu d.) 42b/7, (‘ibret d.) 62b/1, (oruc d.) 69b/2, (ġanīmet d.) 73a/8, (oruc d.) 81a/14, (oruc d.) 81b/8, (oruc d.) 82a/2, (oruc d.) 82b/3, (oruc d.) 83b/2, (diri d.) 91a/15, (oruc d.) 106a/10, 108a/15, (oruc d.) 143a/7, (oruc d.) 146a/2, (giŋ d.) 146a/5, (eyü d.) 177b/1, (eyü d.) 177b/8, (dirīġ d.)196b/12, 218b/11, (‘ibret d.) 233ab/2, (göŋül d.) 277b/8,
d.-up (ḥürmet d.) 22b/11, (oruc d.) 23b/11, (oruc d.) 23b/14, (oruc d.) 59a/14, (oruc d.) 79b/14, (oruc d.) 93a/1, (oruc d.) 99b/1, (muṣībet d.) 102a/9, (oruc d.) 106a/11, (oruc d.) 106a/7, (oruc d.) 106a/7, (oruc d.) 114b/10, (oruc d.) 115a/3, (ḳayġu d.) 239ab/4, 242a/4, (tīz d.) 267b/8, (yaṣ d.) 294a/7, (yaṣ d.) 294a/8, (ḳulaḳ d.) 297a/8

3. sabit kılmak, bekletmek, tutmak
d-alar 100a/9, 133a/11

4. hapsetmek
d.-arlar 112b/15

5. meşgul olmak
d.-arsaŋ 167b/9

6. sahip çıkmak
d.-arsaŋ 224b/14
d.-arsın 163a/14
d.-maḳ 266a/6
d.-ġıl 160b/1, 224b/14
d.-masa 214b/2

7. yönelmek, çevirmek

d.-dı (yüz göge d.) 67b/4, 92b/13, 93b/5, 139b/10, 208a/9, 224b/7, 271b/9, 291b/11
d.-ıp 234ab/10
d.-up 94b/13, 298a/1

8. kapatmak
d.-dı (yėŋ yüz d.) 276b/7

9. istila etmek
d.-duḳdan 323a/7
d.-mış-ıdı 124a/1
d.-mış 256b/12

10. muhafaza etmek, saklamak
d.-ġıl 224bb/3, 259a/3

11. meydana gelmek
d.-maz 165b/3

11. yerine getirmek, uygulamak
d.-maḳ (buyruḳ d.) 60a/13
d.-madı (buyruḳ d.) 131a/8
d.-ayım (buyruḳ d.) 287b/14

12. kaplamak
d.-madı (yėr d.) 242b/6

13. öyle sanmak
d.-sun 63b/6
kendüzin yuḳaru dut- 'böbürlenmek'
[=446]

dutmaḳlıḳ 1.tutma, elle kavramak
d.-(ġ)a 314a/8

2. yardımcı fiil
d. (oruc d.)76a/13
d.-(ġ)a (oruc d.) 63a/15
[=3]

dutıcı dutan, sahiplenen (krş. **dutucı**)
d. (gönül d.) 48a/8
[=1]

dutıl- tutulmak, hapsedilmek (krş. **dutul-**)
d.-masa 104a/14-15
[=1]

dutsaḳ esir, tutsak
d. ol- 101a/11, 253a/3
d.+lara 101a/14
[=3]

dutucı 1. dutan (krş. **dutıcı**)
d. (gönül d.) 48a/12, (berk d.) 87a/14

2. yardımcı fiil

d. (oruc d.) 259a/13

3. yerine getirmek, uygulamak
d. (fermān d.) 244a/9, (buyruḳ d.) 257b/15

4. elle kavramak
d. (el d.) 291b/12
[=6]

dutul- 1.alıkonulmak, yakalanmak (krş. **dutıl-**)
d.-duġı 124a/15

2. Ay ve Güneş, tutulma olayına uğramak
d.-maḳ 266b/10

3. tutuk duruma gelmek
d.-up 84b/13
[=3]

dutun- 1. sevmek, tutunmak
d.-dılar 171b/3

2. saymak
d.-maġa 224b/2
[=2]

dutuş- ateş almak
d.-u 194b/12, 229ab/10
[=2]

dutuşdur- alev almasını sağlamak
d.-dı 194b/9
[=1]

duy- 1. bir sesi işitmek
d.-amayam 138b/1
d.-amazvan 296a/14
d.-arlar 97a/14
d.-arlarsa 97a/14-15
d.-madı 198b/6
d.-sunlar 106a/6

2. hissetmek
d.-maz 257b/9

3. fark etmek
d.-mazlar 26a/8
[=8]

duynaḳ tırnak
d.+(ġ)ı (iy.) 130a/3
[=1]

duzaḳ birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için kurulan düzen, tuzak (krş. **tuzaḳ**)
d.+(ġ)ına 104b/11
d.+dan 104b/11

[=2]

düdük içinden hava veya buhar geçirildiğinde keskin ses çıkaran ve işaret vermek için kullanılan araç, düdük
d. eyle- 239bb/8
d.+den 239bb/9
d. +de 239bb/10
düdük eyle- ‘düdük çalmak’
[=3]

dügme düğme
d.+sinüŋ 221a/1
[=1]

dügül (I) tomurcuk
d. 94a/14
[=1]

dügül (II) cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklemin olumsuz çekimini sağlayan kelime, değil (krş. **degil, degül**)
d.+idi 59a/7
[=1]

dügün 1. düğün
d. durur 296a/4
d.+dür 150b/13

2. düğüm
d. 136b/2, 136b/3
dügün ur- ‘düğümlemek’
[=4]

dükel hep, bütün, hepsi (krş. **dükeli**)
d. 21a/10, 21a/13, 165a/7, 193a/1, 229ab/9
[=5]

dükeli hep, bütün, hepsi (krş. **dükel**)
d. 5a/4, 5ay/12, 6a/10, 6a/8, 7b/13, 9a/13, 11b/7, 16a/15, 17b/15, 17b/6, 20a/12, 21b/2, 22a/2, 22a/6, 22a/7, 22a/8, 29a/12, 29a/13, 33a/3, 34b/8, 37b/15, 39a/3, 39a/5, 39b/1, 41a/11, 44a/10, 46b/4, 46b/4, 47a/1, 47a/13, 47a/5, 47b/1, 48b/13, 48b/3, 57a/6, 59b/1, 66a/4, 66b/3, 67a/13, 68b/14, 71a/3, 73b/14, 75a/3, 75ay/1, 75ay/3, 77a/1, 80a/3, 80a/8, 83b/8, 86a/10, 86a/14, 86b/12, 87a/10, 87a/3, 87b/12, 87b/15, 88b/10, 89a/12, 89b/1, 90b/12, 90b/5, 91a/4, 92a/8, 92b/11, 93by/15, 93by/15, 94a/7, 95b/15, 95b/6, 96a/13, 98b/14, 99a/9, 99b/1, 99b/1, 99b/5, 101a/8, 112a/2, 115b/13, 116b/8, 117b/15, 118b/14, 119a/5, 119a/6, 120b/12, 123b/1, 126b/13, 129a/8, 133b/4, 139b/10, 139b/15, 140b/9, 148a/10, 149b/5, 150b/2, 153b/10, 158b/14, 165a/3, 169b/2, 170a/8, 171a/13, 171a/14, 177b/13, 178a/3, 180a/1, 180a/7, 180b/7, 183b/12, 185b/13, 188a/4, 195b/2, 195b/5, 204a/14, 205a/14, 206a/13, 208b/10, 208b/15, 209a/10, 210a/7, 210b/8, 211b/3, 211b/4, 212b/1, 212b/4, 212b/5, 214a/15, 218b/1, 219bb/11, 219bb/12, 219bb/2, 220a/9, 220b/4, 220b/5, 221a/5, 221b/1, 221b/9, 222b/2, 223b/5, 224bb/1, 227a/6, 227bb/10, 229bb/6, 229bb/9, 230ab/10, 230bb/8, 232b/6, 232b/7, 234a/1, 234a/7, 234bb/3, 235a/3, 235b/11, 238b/14, 240a/12, 240a/3,

244b/5, 244b/13, 246b/3, 250a/15, 250b/3, 251a/5, 253a/15, 253a/5, 254a/12, 254b/9, 255a/2, 255a/3, 257b/2, 258a/10, 258a/9, 260a/11, 262b/2, 265a/3, 265b/9, 266a/15, 266a/3, 266a/7, 266b/1, 266b/3, 269b/11, 270a/3, 270b/5, 275a/1, 276ab/6, 280b/13, 285a/5, 293a/13, 293b/2, 296a/3, 296a/6, 297b/7, 298b/1, 298b/3, 298b/6, 299a/8, 304b/15, 305a/3, 305a/5, 311b/15, 316b/4, 319a/12, 323a/10, 323a/5, 323a/6, 325a/6
d.+ler 261b/7
d.+lere 261b/11, 261b/4
d.+n 16a/4, 49a/14, 49b/4, 54b/6, 68a/3, 86a/15, 144b/13, 160a/8, 180a/2, 185a/10, 209a/15, 221a/3, 225ab/6, 255b/3
d.+nden 64a/3, 64a/3, 68a/4, 217a/3, 229bb/8
d.+ne 75ay/2, 116a/11, 320a/8
d.+nüŋ 100a/15, 221a/2
d.+si 230b/7
d.+sin 127b/8
d.+ye 252b/1
[=233]

düken- tükenmek, bitmek
d.-di 283a/10
d.-e 286b/13
d.-esine 56a/9
d.-miş 56a/11
d.-se 56a/10, 211b/3
[=6]

düket- bitirmek, tüketmek
d.-di 111a/9
d.-ü 167b/7
[=2]

dümiş- övünmek, gurur duymak
d.-ürsin 165a/13
[=1]

dümük (Moğ.) iş güç, meşgale
d. 212a/4
[=1]

dün gece
d. (d. i gündüz) 1bb/2, 10b/10, 10b/11, 14a/11, 16a/8, 16b/8, 20a/3, 21b/7, 24a/7, 24a/7, 24ay/6, 27b/13, 48a/14, 48a/2, 48a/5, 49b/4, 49b/6, 49b/9, 51a/10, 51a/9, 53a/11, 53a/5, 53a/6, 53a/6, 53a/7, 55bb/1, 64b/4, 64b/5, 74a/11, 80b/12, 89a/11, 89b/1, 89b/11, 89b/14, 89b/15, 89b/6, 90a/10, 90b/4, 91a/5, 91a/5, 92b/5, 93a/12, 93a/3, 93b/10, 94a/12, 94b/2, 94b/6, 94b/7, 95b/4, 97a/15, 97a/7, 97a/8, 97b/3, 98b/10, 99a/15, 99b/2, 100a/4, 100a/9, 100b/5, 100b/6, 117b/12, 117b/13, 117b/4, 117b/5, 118a/4, 118a/5, 118a/8, (d. i gündüz) 118a/10 119a/8, 125a/15, 125b/13, 125b/15, 125b/15, 126a/2, 126a/5, 126a/6, 126b/15, 127a/12, 127a/13, (d. i gündüz) 167a/1, 180a/6, 184a/1, 184a/15, 184b/10, 184b/11, 197b/7, 201b/13, 204a/1, 207b/13, 207b/14, 209b/5, 220b/4, 223bb/3, 228a/7, 235b/7, 240ab/1, 240ab/15, 247b/12, 256b/11, 256b/13, 256b/2, 256b/3, 256b/4, 258a/3,

258a/6, 267a/1, 267a/15, 267a/3, 268b/10, 268b/8, 277ab/10, 278bb/13, 296b/10, 297b/12, 297b/12, 299a/8, 299a/9, 301b/10, 301b/12
d. durur 49b/4, 90a/10, 94a/14, 97b/3, 99a/6
d.+de 39a/6, 89a/12, 301b/14
d.+den 55bb/3, 190b/14
d.+dür 98b/7
d.+e 48a/15, 56a/11, 89b/7, 94a/12, 94a/14, 99a/4
d.+i (bel.) 20b/3, 20b/7, 21a/11, 27b/14, 49b/5, 80a/15, 90a/3, 92b/5, 99a/11, 99a/13
d.+i (iy.) 20a/8, 20a/9, 24ay/6, 49bb/8, 50b/9, 55b/10, 55b/14, 82a/3, 86a/6, 89a/7, 89a/15, 89b/7, 89b/9, 89b/12, 89b/14, 90a/12, 90a/12, 90a/13, 90a/14, 90a/15, 91a/15, 91a/4, 91a/5, 93b/11, 94a/12, 94a/13, 94a/13, 94a/9, 94b/4, 94b/5, 95a/10, 96b/15, 97a/5, 98b/10, 98b/12, 98b/13, 98b/7, 99a/5, 99b/3, 100a/3, 101a/4, 102a/8, 107a/3, 127a/10, 127a/5, 127a/8, 177a/1, 184b/11, 184b/11, 186b/15, 194a/4, 231bb/15, 241b/11, 269a/7
d.+i durur 48b/3, 94a/7, 94a/10, 94a/10, 94a/11, 94a/11, 94a/12, 94a/8, 94a/8, 94b/4, 94b/4, 94b/4, 94b/5, 94b/5, 98b/12, 98b/14, 100a/4, 184b/10, 184b/11, 190b/14
d.+ile 183b/3, 187a/11
d.+in 26a/1, 26a/6, 42b/9, 50b/9, 54b/11, 71a/14, 91a/11, 99a/8, 99a/9, 113b/5, 119a/11, 127a/2, 127a/4, 144b/5, 209a/7, 222bb/2, 227bb/2
d.+inde 37b/14, 74a/10, 93b/10, 98b/8, 100b/11, 240b/10, 242ab/2
d.+inden 16a/13, 94b/1, 94b/2
d.+ine 52b/8, 82a/3, 98b/6, 231bb/15
d.+ini 16a/8
d.+ler 53a/5, 125b/11
d.+lerde 94b/1, 94b/2, 107a/4, 207b/13
d.+lerden 48b/3, 90a/10, 90b/4, 91a/4
d.+leri 83a/13
d.+üçün 94b/3
d.+üŋ 99a/15, 222bb/8, 256b/2
[=269]

düne- gecelemek, geceyi geçirmek
d. 250b/13
[=1]

dünle geceleyin
d. 61a/7, 167a/7, 183b/6, 183b/7, 267a/15, 268b/14, 268b/15, 269a/12, 269a/9
[=9]

dünlü geceli, gecesi bulunan
d. 222bb/9, 227bb/8
[=2]

dünyā (Ar.) üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yeryüzü (krş. **dünye**)
d. 9a/15, 11a/8, 14a/14, 14a/15, 22b/10, 22b/11, 25b/15, 29a/4, 44b/12, 46a/5, 49b/12, 54a/10, 61a/8, 70a/1, 71b/8, 74b/4, 86a/10, 95a/11, 95b/13, 101b/14, 110a/12, 113a/11, 118a/9, 129b/12, 129b/4, 129b/4, 133a/15, 136by/16, 155b/2, 155b/7, 156a/15, 160b/14, 161a/6, 165b/1, 165b/11, 165b/9, 165b/9, 167a/1, 167a/10, 167a/11, 167a/2, 167a/4, 167a/8, 167b/11, 167b/6, 167b/8, 167b/8,

168b/8, 169b/8, 169b/9, 170a/1, 171a/1, 174b/14, 175a/11, 175a/3, 175a/6, 175a/8, 175a/8, 176b/1, 180a/5, 193b/9, 200a/1, 205b/3, 211b/9, 224ab/13, 224ab/13, 233a/6, 235a/6, 235b/7, 236a/13, 240a/7, 247a/12, 257a/11, 257b/1, 264b/2, 264b/3, 265a/15, 265a/4, 265a/4, 265a/9, 266a/2, 266a/11, 266b/3, 266b/6, 267b/7, 268a/6, 268a/6, 271b/12, 274a/11, 280a/4, 281a/12, 281b/10, 281b/12, 286b/2, 286b/5, 293a/13, 294b/10, 300b/10, 302b/10, 302b/14, 318a/6, 318a/8, 318b/14, 318b/3, 319a/1, 319a/2
d. durur 8bb/2, 11a/7
d.+da 11b/14, 29a/5, 36a/4, 44b/3, 44b/9, 45b/4, 50ab/3, 68b/12, 68b/15, 77a/11, 87a/7, 88a/6, 90b/8, 90b/10-11, 91a/2, 93a/15, 127b/2, 129b/3, 131b/15, 166b/6, 166b/8, 222b/12, 222b/15, 223a/6, 229b/4, 231bb/9, 235b/9, 265b/6, 265b/7, 274b/1, 276ab/10, 278b/3, 285a/7, 293a/12, 294a/9, 300b/4, 304a/15, 313b/9
d.+dadur 94a/3-4
d.+daki 46b/15, 236ab/5, 278b/13, 280a/1
d.+dan 3a/1, 3a/4, 56b/2, 50a/10, 82b/11, 104a/11, 108by/6, 112a/8-9, 112a/9, 112b/12, 146a/13, 155b/14, 160b/6, 165a/8, 173b/3, 174b/9, 177a/8, 183b/12, 196b/7, 212b/3, 222a/15, 240a/7, 252b/8, 263b/14, 266b/4, 266b/7, 274b/10, 287a/14, 289b/6, 291a/9, 294b/1, 295b/10, 297b/4, 298a/4-5, 304b/1, 304b/2, 304b/4, 304b/4
d.+m 251b/14
d.+nuŋ 265b/1, 265b/5, 266b/5
d.+sı 286a/5
d.+ya 11a/9, 14a/14, 49b/14, 70a/8, 119a/3, 119a/6, 133b/4, 161a/8, 166b/9, 167b/5, 170a/4, 199b/6, 219bb/1, 219bb/2, 219bb/4, 242b/5-6, 275b/6, 278ab/11, 278ab/11, 282a/7, 282a/8, 297a/11, 297a/15
d.+yı 8bb/6, 51a/5, 59b/13, 114a/10, 165a/10, 165a/9, 165b/12, 166b/5-6, 166b/7, 166b/8, 169a/3, 167a/6, 167a/13, 167a/14, 167b/7, 167b/9, 171a/1, 171a/2, 174b/12, 174b/12, 268a/6-7, 274b/11, 278ab/14, 281b/7
[=241]

dünyālıḳ (Ar. + T.) bu dünyaya ait (krş. **dünyelik**)
d.+(ġ)ı (bel.) 169b/15
d. 165b/2
[=2]

dünye (< Ar. dünyā) üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yeryüzü (krş. **dünyā**)
d. 167b/6
d.+de 224ab/12, 232bb/13, 233ab/4, 280bb/7
d.+deki 236ab/4
d.+den 230bb/10, 240bb/6
[=8]

dünyelik (Ar. + T.) bu dünyaya ait (krş. **dünyālıḳ**)
d.+i (bel.) 165a/13, 165b/8
[=2]

düp büsbütün, tamamiyle
d. 14a/11, 18b/10, 165b/11, 245a/7
[=4]

düpdüz çok düz, dümdüz
d. ol- 185b/2

[=1]

dür- 1. bir şeyi üst üste koymak
d.-miş (divār d.)235bb/3

2. bir şeyi üst üste katlamak
d.-se (döşek d.) 240ab/1
[=2]

düriş- çalışmak, çabalamak (krş. **dürüş-**)
d.-diler 7bb/10, 64b/13
d.-gil 14a/2, 25a/1
d.-mek 127b/2
d.-seŋ 157a/10
d.-ü 169a/9
d.-üp 167a/1
d.-ürler 175a/6
d.-ürsiz 165a/11
[=10]

düriye (Ar.) inci gibi parlayan, parlak
d. +si durur 86a/13
[=1]

dürlü türlü, çeşitli
d. 1ab/2, 5a/4, 5a/5, 7b/5, 8ab/4, 13a/4, 13b/10, 21a/14, 25a/4, 32a/2, 33b/5, 37b/15, 38a/4, 39a/4, 43b/10, 43b/5, 56ab/5, 59a/2, 61b/2, 61b/4, 64b/2, 65a/6, 65b/2, 66a/14, 67a/13, 71a/4, 84a/3, 93b/2, 99b/15, 100b/6, 103a/8, 103b/15, 104a/9, 107b/4, 108b/6, 113a/10, 117a/7, 118b/14, 119b/13, 119b/13, 119b/14, 120a/13, 120a/9, 120b/12, 123b/10, 134b/15, 141a/9, 141b/13, 145b/15, 158b/10, 161a/6, 161b/13, 163a/14, 165a/3, 165b/13, 165b/13, 171a/14, 174a/15, 179b/15, 179b/15, 189a/2, 193b/11, 200b/4, 204a/10, 205b/11, 211a/9, 213b/5, 219bb/5, 222a/4, 222b/2, 222b/7, 222bb/5, 222bb/8, 226a/2, 229bb/13, 231bb/15, 233bb/10, 234bb/7, 235a/9, 235bb/9, 238a/12, 238b/14, 239b/4, 251a/12, 255a/10, 257b/2, 260a/1, 261b/1, 265a/12, 268a/6, 274a/8, 280bb/14, 280bb/14, 285a/13, 285a/13, 287b/5, 294a/9, 314b/4, 315a/8, 319a/12, 319b/1, 319b/1, 322a/1
d. durur 27b/10, 33b/8, 76a/8, 108a/12, 168a/12, 187a/14, 219a/6, 220a/12, 235a/9, 265a/10, 315a/5, 322a/7
d.+den durur 319b/6
d.+dür 4b/10, 8ab/9, 13a/6-7, 218a/2
d.+si 319b/6
[=120]

dürr (Ar.) inci
d. (d.-i menṣūr) 72a/11, (d. ü mercān 247b/10)
[=2]

dürt- sürmek
d.-di 165a/1, 191a/5, 233b/9
d.-e 263b/12, 263b/14
d.-eler 46b/13
d.-mişdür 28a/6

d.-mişleridi 254a/10
[=8]

dürüst (Far.) doğru, dürüst
d. 114a/5, 132b/15, 143b/1, 235ab/14, 249a/14, 258a/12, 303b/13
d. ol- 100a/3, 222a/5, 222a/7, 234bb/1
[=11]

dürüst-kār (Far.) dürüst, işini doğru yapan
d. 88a/15
[=1]

dürüş- çalışmak, çabalamak (krş. **düriş-**)
d.-gil 274a/12
[=1]

dürūz (Far.) dua ve teşbih etme
d. (d.-ı ṣalavāt) 2ab/3, 278b/12
d. vėr- 279b/15
[=3]

düş rüya
d. gör- 134a/11, 134a/14, 134a/15, 134b/15, 135a/10, 135a/6, 136a/10, 136a/13, 138b/5, 183a/10, 197a/13, 197a/14, 212b/14, 213a/3, 247a/5
d. durur 135b/13
d.+den 213a/6, 258a/3
d.+i (iy.) 213a/3
d.+i (bel.) 258a/5
d.+in 166a/12, 236b/10
d.+inde 64a/10, 64a/12, 64a/4, 112b/12, 115a/15, 131b/3, 135a/1, 148b/12, 183a/12, 198b/12, 204a/1, 209b/5, 271a/11, 271a/2, 296b/11
d.+ine 247a/5
d.+ini 213a/5
d.+lerinde 183a/12
d.+üm 209b/6, 258a/12, 258a/3, 258a/6
d.+ümde (gör-) 137a/15, 150b/9, 209b/7, 212b/15, 215b/14, 215b/15, 216a/2, 286b/3, 297b/1
d.+ümüzde 136b/5
d.+üŋ 134b/15, 135a/10, 135a/3, 135a/6, 138b/3, 209b/9
d.+üŋi 258a/5
[=61]

düş- 1. yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek
d.-di 152a/3, 153a/7, 205a/1, 216b/9, 230a/6, 233a/5, 236a/10, 236a/10, 236a/11, 236a/7, 236a/8, 236a/8, 236a/9, 239bb/12, 268b/14, 271b/14, 273b/3
d.-dügin 152a/9
d.-düginden 161a/14
d.-düŋ 165b/10
d.-e 90a/2, 185a/9, 215a/5
d.-eler 46b/4
d.-em 11a/5
d.-enüŋ 10b/15
d.-er 119b/12, 119b/12, 168a/15

d.-erdi 240ab/12, 240ab/13, 240ab/14, 242ab/3, 283b/1, 283b/1
d.-erler 277ab/7, 277ab/8
d.-esin 136a/8, 225bb/7
d.-eyidi 208a/14, 242ab/1
d.-megil 208a/15
d.-meye 90a/1
d.-mez 7bb/8, 170b/11, 222ab/9
d.-miş 304b/13
d.-se 170b/12

2. durduğu, bulunduğu, tutunduğu yerden ayrılarak veya dayanağını, dengesini yitirerek yukarıdan aşağıya inmek
d.-di 135a/3, 191a/6
d.-diler 10b/11, 11a/8

3. olumsuz bir duruma girmek
d.-di (miḥnet d.) 71b/8, (ġayġuya d.) 114b/2, 136a/11, 136a/13, (miḥnet d.) 216b/11, (ḳızlıḳ ḳaḥṭalıḳ d.) 287b/4, (ġayġuya d.) 289b/12
d.-diler (sücūda d.) 123b/2, 123b/6, (miḥnet d.) 135a/1, (gümāna d.) 188b/4, (gümāna d.) 188b/6, (göŋle d.) 204a/4, (ḳaḥṭ d.) 205a/8, (ḳaḥṭ d.) 206a/2, (sücūda d.) 215b/12
d.-e (sücūda d.) 210a/14
d.-er (ululuḳ d.) 268b/2, (nevmīẕlik d.) 268b/3, (ma'siyete d.) 310a/12
d.-erlerse (miḥnet d.) 170a/14
d.-e-y-idi (gümāna d.) 188b/8
d.-medise (sebel d.) 169b/11
d.-meye (küfre d.) 213b/1
d.-meye-y-idüm (rence d.) 239ab/8
d.-miş-iken (yere d.) 161b/11
d.-se (sehv d.) 242ab/9, (ġayġuya sağınca d.) 299b/13, (ma'siyete d.) 310a/12
d.-seler (düşvārlıġa d.) 234bb/4

4. (şehit için) ölmek
d.-di 152a/8, 151a/13, 151b/9, 151b/12, 198a/5, 286a/4
d.-eŋkim 232bb/7

5. olumlu bir duruma girmek
d.-di (ni'met d.) 216b/11, (ittifāḳ d.) 231a/9,
d.-diler 135a/1

6. gelmek
d.-di (dünyā sarāyına g.) 235b/7
d.-diler (ayağına g.) 172a/12, (ayağına g.) 216a/9, 229a/10

7. aklına gelmek
8.-di (göŋle d.) 7bb/12, (öge d.) 93b/4, (ḳatı fikre d.) 171b/9, (göŋle d.) 207a/1, (göŋle d.) 242ab/3, (göŋle d.) 250a/13
d.-dise 160a/12
d.-medi 269a/1

8. (gebe) düşük yapmak
d.-üp 49a/11

d.-en 49a/11

9. yola koyulmak
d.-di 149a/11, 277a/11

10. yönelmek
d.-di 205a/1

11. hissetmek
d.-di (ditreme d.) 138a/1

12. ulaşmak, göndermek
d.-di 229a/2
[=111]

düşenbe (Far.) pazartesi
d. 123b/8, 127a/10, 278b/8
[=3]

düşġār (< Far. düşḫār) zor, çetin (krş. **düşḫār**)
d. durur 250a/3
[=1]

düşḫār (Far.) zor, çetin (krş. **düşġār**)
d. 282b/13, 284a/13
d. durur 249b/6
[=3]

düşmān (Far.) birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, dost karşıtı (krş. **düşmen**)
d. 14a/2, 151a/7, 152a/3, 166a/2
d.+ı (bel.) 179a/6
d.+ın 229b/10
d.+ısa 164b/1
d.+lar 4b/6
d.+laru 249b/14
[=9]

düşmānlıḳ (Far. + T.) düşmanca duygu veya davranış, yağılık, hasımlık, düşmanlık (krş. **düşmanlıḳ**)
d. 113a/11, 163b/15, 164a/1, 164a/8, 164a/15, 248a/15, 300b/14
d.+dan 154a/13, 163b/14, 164a/3, 164b/2-3
d.+(ġ)a 225a/12
d.+(ġ)uŋ 164a/11
[=13]

düşmen (Far. düşmān) birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, dost karşıtı (krş. **düşmān**)
d. 113b/11, 151a/9, 152a/13, 152a/5, 152b/8, 164a/7, 200a/12, 278bb/10, 278bb/9, 279ab/6, 290b/1
d.+den 277ab/11, 298b/4, 299a/5
d.+e 14a/15, 94b/13, 152a/5
d.+i (bel.) 7b/12, 290b/7
d.+i (iy.) 154a/3
d.+i durur 8bb/4

d.+idi 148a/6
d.+in 8bb/12
d.+ise 164a/7
d.+ler 106a/3, 106a/7
d.+leri 80a/6, 107b/10, 214b/1
d.+leri-çün 88a/8
d.+lerin 107b/14
d.+lerüm 228bb/9
d.+lerümden 278ab/7
d.+üm 200a/9
d.+ümüz 151b/1
d.+üŋ 210a/9
d.+üŋdür 14a/15
d.+üŋüz 277ab/9
[=38]

düşmenlıḳ (Far. düşmān + T.) düşmanca duygu veya davranış, yağılık, hasımlık, düşmanlık (krş. **düşmānlıḳ**)
d. 265a/6
d.+(ġ)a 249a/9
[=2]

düşmiş zavallı (kimse)
d.+leri 14b/7-8
d.+lerüŋ 6a/9
d.+lerini 14b/7
[=3]

düşür- 1. vurup yere sermek
d.-di 152a/8
d.-diler 151a/6
d.-em 98ay/16

2. getirmek, sunmak
d.-üben 252b/4

3.
d.-esi (yėr) 276bb/1
d.-mek (yėri) 276bb/1
[=5]

düşvār (Far.) güç, zor, çetin (krş. **düşġār, düşḫār**)
d. 66b/12, 75ay/12, 94b/2, 94b/3, 112a/14, 136b/10, 157a/14
[=7]

düşvārlıḳ (Far. + T.) güçlük, zorluk, çetinlik
d. 50b/14-15, 57a/8-9, 83a/1
d. durur 82b/15
d.+(ġ)a 234bb/4
d.+(ġ)uŋ 82b/15
d.+dan 18a/11
d.+dan 234bb/5-6
d.+lara 94b/6

[=9]

dütün duman
d. 44a/13, 44a/9, 44b/8, 95a/3
d.+dür 274b/7-8
d.+i (bel.) 274a/9
[=6]

dütüz- tütsülemek
d.-e 103b/13
[=1]

düz yüzeyinde girinti çıkıntı olmayan, düz
d. 185a/15
[=1]

düz- 1. tertip ve tanzim etmek
d.-di 80a/14
d.-miş 153b/10

2. yönetmek, idare etmek
d.-di 294a/10

3. dizmek
d.-üp 266a/10
[=4]

düzey seviye
d.+dedür 237ab/5
[=1]

düzil- sıralanmak, düzülmek (krş. **düzül-**)
d.-miş 280bb/15
[=1]

düzül- sıralanmak, düzülmek (krş. **düzil-**)
d.-miş 62b/9
[=1]

düzü sıra
d. 236bb/13
[=1]

-E-

Ebā Bekir (öz. is.) Hz. Muhammed'in İslâm'ı tebliğe başlamasından sonra ilk iman eden kimse (krş. **Ebū Bekir**)
A. 213b/9, 213b/13, 213b/14, 214a/5, 214a/7, 214a/9, 214a/10, 229b/1, 229b/2, 275a/3, 296a/12
[=11]

ebed (Ar.) sonu olmayan, sonsuz
e. 133b/3, 133b/9, 167b/15, 280bb/3, 325a/3
e.+dür 6a/12
e.+en 18b/9

e.+ven 226b/14
[=8]

ebeden (Ar.) sonsuza kadar, ebediyen
e. 221b/12
[=1]

Ebe'l-Ḳasım (öz. is.) Peygamberimiz zamanında yaşamış bir zatın adı (krş. **Ebū'l-Ḳasım**)
E. 186a/7
[=1]

ebedlik (Ar. + T.) sonsuzluk
e.+(g)üm 226b/14
[=1]

Ebrāyim (öz. is.) Hz. Adem'in torunu Mehlāyil'in oğlunun adı
E.+e 88b/12
[=1]

ebū (Ar.) baba
E. 298a/5
[=1]

Ebū Yūsuf (öz. is.) Ebu Hanife'nin öğrencilerinden birinin adı
E. 98b/11
[=1]

Ebū Saʿīd (öz. is.) Medine'de yaşamış bir din büyüğünün adı
E. 29b/9
[=1]

Ebū Bekir (öz. is.) Hz. Muhammed'in İslâm'ı tebliğe başlamasından sonra ilk iman eden hür erkeklerin; raşit halifelerin, aşere-i mübeşşerenin ilkinin adı (krş. **Ebā Bekir**)
E. 4b/5, 41b/11, 112a/12, 197a/15, 197a/7, 197b/2, 213b/10, 213b/9, 220ab/10, 229a/9, 229a/13, 229b/2, 256a/10, 276b/9,
E.+e 197a/9, 229a/12
E. +i (bel.) 41b/11
E. +ile 53a/15
[=18]

Ebū Bekiri'ṣ-ṣıddıḳ (öz. is.) Hz. Ebubekir'in lakabı
E.29b/11, 197a/10, 199a/2, 214a/6, 275a/2, 275a/6, 276a/12, 296a/11, 296a/15
[=9]

Ebū Cehl (öz. is.) İslâm'ın ilk döneminde Peygamber efendimizin en azılı düşmanı ve Kureyş'in ileri gelenlerinden birinin adı
E. 232ab/6, 253b/15
[=2]

Ebū Derdā (öz. is.) Kur'ân, fıkıh ve hadis ilimlerinde önde gelen ashâbından birinin adı
E. 230b/5
[=1]

Ebū Hind (öz. is.) İslâmiyet'e karşı olan düşmanlığı Mekke'nin fethine kadar devam eden alimin adı
E. 74b/14
[=1]

Ebū Ḥanīfe (öz. is.) İslam dininin dört fıkıh mezhebinden birisi olan Hanefi mezhebinin kurucusunun adı
E. 98b/8
[=1]

Ebū Hureyre (öz. is.) Yemen asıllı sahabenin adı
E. 48a/1
E.+den 309a/10
[=2]

Ebū Ḫayru'l-Nessāc (öz. is.) din âlimlerinden birinin adı
E. 244b/11, 244b/12
[=2]

Ebu'l-Ḳāsım (öz. is.) Hz. Muhammed zamanında yaşamış bir zatın adı (krş. **Ebe'l-Ḳasım)**
E. 110b/11
[=1]

Ebū Ḳuḥāfe (öz. is.) Cahiliye devrinde Kureyş'in ileri gelenlerinden birinin adı
E. 213b/10
[=1]

Ebū Leheb (öz. is.) Hz. Muhammed'in amcasının adı
E. 253b/12
[=1]

Ebū'l-Mulcem (öz. is.) Hz. Ali'nin katilinin adı
E. 147b/5, 153b/12
[=2]

Ebū Süfyān (öz. is.) Mekke'nin fethi sırasında Müslüman olan sahabinin adı
E.+a 252b/7
[=1]

Ebū Ṭālib (öz. is.) Hz. Muhammed'in amcasının adı
E. 253b/7
E.+i (bel.) 40a/10, 253b/7
E. +e 13b/15, 14a/1, 14a/2, 253b/6
[=7]

ecel (Ar.) hayatın sonu, ölüm zamanı
e. 70a/11, 70b/7, 134b/10, 134b/13, 169b/9, 177a/8, 197a/9, 234b/6, 263b/10, 263b/11, 279ab/3, 291b/9, 294b/14
e.+i (iy.) (e. yėt-) 36a/9, 283a/10, 287a/3, 289a/6
e.+iŋ 278b/13
e.+üm 263b/12, 277a/11
e.+üŋ 56a/10, 280a/1, 286b/13, 289b/12, 290b/12

eceli yėt- ‘vadesi dolmak, ölmek’
[=25]

edeb (Ar.) terbiye, edep
e. 29a/13, 186a/5, 258b/5, 279a/3, 295b/5
e.+in 240b/4
e.+lerindendür 222bb/14
[=7]

edeble- (Ar. + T.) terbiye etmek
e.-sün 295b/2
e.-yeydüm 295b/1
[=2]

edebsüzlik (Ar. + T.) terbiyesizlik, edepsizlik
e. durur 227a/13
[=1]

ėdici yapan, eden
ė.+dür (feryād ė.) 87b/9
[=1]

ėdin- sağlamak, edinmek (krş. **ėdün-**)
ė.-düŋ (ṭuraġ e.) 234ab/3
ė.-üp (oġul ė.) 290b/2
[=2]

ėdün- sağlamak, edinmek (krş. **ėdin-**)
ė.-üp 263b/3
[=1]

efendi (Rum.) sahip, efendi
e.+si 107a/1
e.+sine 107a/2
[=2]

efġān (Far.) ızdırap ile bağırıp çağırma, inleme
e. ḳıl- 140a/1
efġān ḳıl- ‘figan etmek’
[=1]

eflāk (Ar.) semalar, felekler, gökler
e. 235bb/10
[=1]

Efrāham (öz. is.) on iki İsrail Kabilesi'nden birinin adı (krş. **Efrāhim**)
E. 287a/5, 287b/9, 287b/12-13, 288a/3-4
[=4]

Efrāhim (öz. is.) on iki İsrail Kabilesi'nden birinin adı (krş. **Efrāham**)
E. 287a/4
[=1]

eger (Far.) şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet

e. 5b/5, 8ab/1, 9a/15, 9a/5, 10a/7, 10b/2, 11b/6, 12a/10, 12a/11, 12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/15, 12a/2, 12a/2, 12a/3, 12a/4, 12a/4, 12a/5, 12a/5, 12a/6, 12a/7, 12a/8, 12a/8, 12a/9, 12b/1, 15a/5, 18a/1, 21b/6, 27a/13, 27a/14, 27a/15, 27b/3, 27b/5, 33a/13, 33a/9, 33b/1, 33b/11, 33b/12, 33b/14, 33b/3, 35a/13, 39a/12, 40a/11, 40a/4, 40a/6, 40a/6, 40a/7, 40a/8, 40a/9, 40a/9, 42b/1, 43a/5, 49ab/12, 49ab/13, 49ab/14, 49bb/1, 49bb/2, 49bb/4, 49bb/5, 49bb/6, 49bb/8, 51a/12, 51a/8, 52b/12, 52b/13, 52b/14, 52b/15, 60a/10, 60a/11, 60a/13, 60a/15, 60a/6, 60a/8, 60b/1, 60b/3, 60b/4, 62a/14, 63a/14, 63b/2, 63b/8, 64a/13, 64a/14, 67b/6, 67b/8, 69b/1, 69b/15, 71b/11, 71b/3, 71b/4, 71b/7, 75ay/15, 76a/13, 76a/14, 76a/2, 77a/10, 77b/14, 81b/10, 81b/12, 81b/7, 81b/8, 87a/9, 90a/1, 96b/11, 96b/12, 100b/14, 101b/9, 108by/7, 109a/3, 111a/7, 114a/10, 114b/6, 121a/7, 121a/7, 122b/13, 130b/15, 131a/15, 131b/8, 133a/5, 134a/4, 134a/4, 134b/13, 134b/9, 136b/10, 137a/2, 141a/8, 142b/2, 142b/3, 146b/10, 147b/13, 149a/3, 151b/6, 156b/11, 156b/12, 156b/13, 156b/14, 156b/15, 156b/7, 157a/1, 158b/5, 159b/6, 159b/6, 160a/3, 161a/13, 162a/9, 163b/2, 163b/6, 164a/10, 164a/11, 164a/12, 164a/13, 164a/14, 164a/15, 164a/5, 164a/7, 164a/8, 164b/1, 165b/1, 165b/4, 170a/13, 170a/14, 171a/1, 171a/13, 171a/3, 171a/3, 171a/6, 171b/4, 171b/5, 171b/5, 171b/6, 173b/12, 174b/14, 178a/15, 178b/2, 180b/1, 183a/12, 183b/4, 183b/6, 186a/10, 187b/1, 188b/6, 192a/14, 192a/6, 192b/3, 192b/4, 192b/4, 192b/6, 192b/9, 193a/10, 193a/2, 193a/3, 193b/1, 193b/15, 193b/2, 194a/1, 194a/2, 194a/6, 194b/11, 194b/11, 194b/3, 194b/5, 194b/6, 196a/10, 196a/13, 196a/3, 196a/4, 196a/8, 197a/13, 197a/14, 197b/1, 197b/1, 198b/10, 199a/13, 201a/11, 202a/11, 202b/10, 203a/15, 203a/5, 203a/8, 203a/9, 203b/9, 204b/14, 204b/7, 205b/14, 207a/1, 209a/11, 211b/1, 213a/14, 213a/15, 213b/2, 215b/4, 215b/5, 217a/15, 217a/6, 218b/13, 219b/5, 220a/8, 221a/10, 221b/14, 221bb/1, 221bb/2, 222a/10, 222a/10, 222a/6, 222bb/13, 222bb/15, 223b/6, 223b/7, 224a/4, 224ab/1, 224ab/2, 224b/13, 224b/2, 225a/14, 225a/15, 225a/15, 225b/1, 225b/10, 225b/11, 225b/2, 226a/10, 226ab/2, 227a/4, 227b/10, 228b/4, 228b/5, 228b/8, 228b/9, 229a/7, 230bb/13, 230bb/15, 231a/5, 231b/14, 231b/14, 232a/7, 232bb/14, 233a/3, 233ab/12, 233ab/5, 234bb/11, 235ab/10, 235ab/11, 235ab/12, 235bb/13, 236bb/8, 237ab/2, 237ab/3, 237bb/10, 237bb/11, 238bb/11, 238bb/13, 238bb/6, 239a/7, 240a/4, 240a/6, 241ab/13, 241ab/8, 241b/10, 242ab/9, 243a/10, 244a/10, 244a/12, 244a/3, 245a/10, 245a/2, 246a/10, 246a/12, 246a/5, 246b/2, 249b/12, 249b/13, 251a/8, 251a/9, 253b/12, 253b/13, 253b/14, 253b/14, 253b/15, 255b/10, 255b/12, 255b/8, 258a/15, 259a/3, 259a/3, 259a/3, 259a/5, 259a/5, 259a/6, 259a/6, 259a/7, 259a/9, 260a/10, 261a/10, 261a/9, 261b/14, 261b/14, 265b/5, 266b/3, 267b/13, 268a/14, 268a/15, 268b/14, 268b/7, 268b/9, 270a/4, 270a/4, 270b/2, 270b/5, 271b/8, 274b/1, 277b/13, 277b/14, 278b/15, 279a/1, 279a/1, 282ab/9, 282bb/5, 283b/1, 283b/8, 285a/2, 285a/2, 285a/7, 287b/12, 288a/1, 288a/1, 288a/13, 288b/5, 293b/10, 293b/8, 295a/14, 295b/7, 296b/14, 296b/7, 301a/2, 301a/4, 302b/12, 303a/3, 304a/12, 306a/11, 306a/12, 306a/8, 307a/13, 307a/3, 307a/3, 307b/1, 307b/1, 312a/1, 323b/12
[=366]

eger at eyeri
e. +i (bel.) 300b/15
[=1]

egin sırt, omuz
e.+e 25a/3, 184b/8, 249a/8, 280a/13

e.+inden 235b/3
e.+üŋdeki 184b/9
[=7]

egil- 1. eğilmek
e.-iŋüz 130b/15
e.-mege 240a/5
e.-memek durur 171a/1

2. meyl etmek
e.-mek 167b/4
e.-mez 170b/10
e.-ür 167b/5
e.-ür 170b/5
e.-ürse 170b/4-5
[=8]

eglen- 1. hoşça vakit geçirmek, meşgul olmak (krş. **eylen-**)
e.-e 311b/5
e.-eyim 134b/9, 211a/11
e.-mek 274b/1, 274b/2
e.-meye 278b/3
e.-mez 283b/5
e.-sün 212b/2
e.-ür-isen 274b/1
e.-ürler 119a/1
e.-ürse 303a/3

2. durmak
e. 153b/9
e.-eyim 211a/11
e.-ü 202b/4
[=14]

eglence eglence
e.+m 261a/15, 261a/15
e.+ŋ 42b/7
[=3]

egre- kuşatmak
e. -di 254b/7
[=1]

egri kötülük, fenalık
e. 166a/3
[=1]

ehl (Ar.) sâhip, mâlik
e. (e. ü ʻayāl) 127a/15, (e.-i ḳamu) 133a/15, (e. ü ʻayāl) 146a/6, 280ab/2, (e.-i Taŋrı) 279bb/15, (e.-i bir) 294a/8
e.+i (iy.) 3a/3, 19b/12, 30a/4, 31b/1, (e.-i īmān) 37a/12, , 83a/10, 97a/14, 97a/15, (e.-i gürsitān) 100a/13, 133a/8, 133a/12, 133a/13, 133b/4, 148a/10,

150b/3, 178a/2, 180b/5, 215a/15, 215b/1, 215b/3, 215b/5, 215b/4, 215b/7, 233a/7, 237ab/4, 259a/8, 277b/12, 282a/2, 297a/8, 297b/10, 297a/12, 305a/4
e.+i (bel.) 30a/10
e.+i durur 215b/3
e.+idür 215b/6
e.+in 44b/4, 91a/3, 93by/15, 142b/15, 146a/4, 208b/11
e.+inde 205a/12
e.+inden 100a/15, 133a/9, 215b/1, 215b/2, 215b/7, 277ab/13
e.+ine 2ab/4, 71b/14, 100b/2, 121a/1, 206a/13, 229b/8
e.+ini 86a/10, 146b/9
e.+inüŋ 165a/6, 296a/1, 321a/13
e.+üm 280ab/9
e.+ümdür 279bb/14
e.+üŋ 280ab/1, 280ab/9, 280bb/3
e.+üŋe 252b/5
ehl ü ʻayāl "aile, çoluk çocuk"
[=71]

ehl-i beyt Hz. Muhammed'in ailesine verilen isim
e. 18a/4, 49a/7, 52b/4, 57a/5, 57a/7, 148b/5, 149a/4, 150b/2, 279a/8
[=9]

ejdehā (Ar.) büyük yılan
e. 254b/6
[=1]

ek- toprağı ekip biçmek için kullanmak
e.-enler 262b/14
e.-gil 35b/10
e.-ince 171a/1
e.-mek 35b/8
e.-meye 35b/12
e.-mişven 251a/15
[=6]

ekin mahsül, buğday
e. 87a/9, 120b/11, 179b/11, 179b/11, 287b/5, 288a/5
e.+den 170b/3
e.+imiş 287b/2
e.+in 35b/13
e.+üŋ 35b/11
[=10]

ekinci çiftçi
e. 131a/3
[=1]

eklen- ekleme işi yapılmak
e.-di 234a/15
[=1]

Eklīmā (öz. is.) Kabil'in ikiz kızkardeşinin adı
E.+yı (bel.) 130b/9, 130b/13, 131a/1

[=3]

ekse- eksiltmek
e. -düŋ 245b/12, 245b/12, 245b/13
[=3]

eksil- azalmak, eksilmek
e.-dügi-çün 103a/4
e.-esi durur 102a/15
e.-esidür 102a/14
e.-mez 7b/1, 7bb/9, 225b/15
e.-miş 246b/8-9
e.-ür 119a/1, 257a/1
[=9]

eksük 1. eksik
e. 18b/10, 157a/12, 157a/13, 158b/10, 160b/5, 165a/14, 235bb/15, 235bb/9, 283b/11, 323a/1
e.+(g)i (iy.) 79a/4, 217a/13, 226a/10
e.+(g)in 113a/7

2. değersiz, aşağılık
e.+ler 173b/4
[=15]

eksüklü hatalı
e.+dür 229ab/7
[=1]

eksüksüz hatasız, eksiksiz
e. 7bb/3, 87a/10
[=2]

el 1. el
e. 39a/14, (dutar el) 54b/9, 100a/2, 148b/10, 171a/3, 196a/11, 221a/14, 233ab/15, 253a/7, 270a/11, 270a/12, 284b/1, 292b/11
e. çek- 174b/9, 228a/2
e. dart- 26a/3, 28b/5, 28b/9
e. dut- 270b/1
e. götür- 72a/1, 283b/12
e. ḳaldur- 237b/4
e. uzat- 228ab/2, 257b/5
e. sar- 71a/4
e. ṣun- 284a/3
e. +de 59b/5
e.+den 50b/11, 175a/4, 295a/10
e.+e 12a/5, 159b/3, 250b/5, 295a/14, 309a/2
e.+i (iy.) 50b/15, 96a/4, 117b/11, 117b/11, 134a/3, 136a/13, 137b/12, 159a/15, 166a/7, 196a/10, 222ab/7, 222ab/7, 222bb/14, 233bb/2, 235ab/6, 242a/2, 242a/3, 242a/4, 242a/5, 257a/5, 257a/8, 281b/4, 281a/14, 283a/15, 301a/6, 304b/12
e.+in 6a/9, 71b/5, 108by/6, 111a/13, 111b/3, 111b/4, 112a/12, 122a/2, 122a/2, 123a/2, 138b/12, 138b/8, 138b/9, 170a/4, 208a/9, 215a/5, 222ab/1, 222bb/13,

222bb/15, 224b/7, 224b/7, 231b/11, 232a/14, 232a/15, 232a/15, 232a/7, 271b/3, 273a/1, 280a/8, 291b/12
e.+ine 49a/14, 49a/2, 137b/12, 138b/8, 147a/13, 148a/7, 150a/8, 151b/14, 151b/14, 159b/12, 190a/12, 212a/9, 214b/4, 215a/5, 226ab/6, 231a/9, 257a/8, 278bb/7, 282ab/15, 291a/13, 292b/2, 313b/3, 313b/7
e.+ini 198a/1, 273a/2
e.+iŋ 278a/9
e.+iŋde 295a/14
e.+iŋden 174b/14
e.+i-y-ile 50b/15
e.+leri 169b/7
e.+lerin 293b/15
e.+üm 138a/14, 138b/1, 138b/9, 215a/2, 236a/2, 273a/3, 291b/13, 292b/10
e.+ümden 230a/6, 234bb/12
e.+üme 226ab/13, 226ab/14
e.+ümüz 45b/11
e.+ünden 292b/9
e.+üŋ 29a/2, 48a/13, 54b/14, 113a/10, 127b/1, 165a/5, 228b/8, 251a/6, 272b/15, 302a/2, 302a/3
e.+üŋde 122b/2, 252b/13, 253a/12, 253a/15, 253a/3, 254a/15, 254b/3, 281a/1, 283b/5, 291b/8
e.+üŋe 206b/6, 218b/4, 226ab/5
e.+üŋi 226b/9
e.+üŋüz 278a/1
e.+üŋüzdedür 197b/6
el çek- ‘vazgeçmek’
el dart- ‘vazgeçmek’
el götür- ‘dua için el kaldırmak’
el şun- ‘bir şeye yeltenmek
el uzat- ‘bir şeye yeltenmek, uzanmak’

2. emir, hüküm
e.+inde 187b/6, 203a/6, 214a/2, 226ab/1, 232bb/15, 234bb/8, 248b/2, 253a/6, 253b/3, 254b/13, 255b/15, 255b/6, 258a/6, 278bb/6, 281a/14, 281b/4, 281bb/4, 293b/5
e.+indedür 17b/14
e.+indeki 37a/2
e.+inden 2b/14, 104a/12, 104a/14, 106b/8, 113a/1, 113a/3, 135b/14, 135b/15, 209a/8, 211b/14, 215a/13, 215a/14, 223a/3, 223a/5, 234ab/5, 246a/14, 286a/2
e.+inde-y-idi 132a/7-8, 254b/12
[=200]

ėl 1. il, vilayet
ė.+in 101a/7
ė.+inde 101a/11

2. yakınların dışında kalan kimse, yabancı
ė.+lerin 27b/8
ė. +ler 46b/9
[=4]

ėlçi peygamber, elçi
ė. 287b/8
[=1]

elem (Ar.) keder, dert
e. 232b/4, 235a/11, 235a/12, 235a/13, 235a/13, 235a/8, 235a/9, 235b/3, 237b/10, 237b/15, 238a/12, 239b/4, 278ab/7
e.+den 232b/3, 235a/8
e. +ler 240a/3
[=16]

elest (Ar.) Tanrı'nın insan ruhlarını yarattığı zamana verilen ad
e. 11a/11, 11b/2, 221a/10
[=3]

el-ḥamdüli'l-lah (Ar.) Allah'a hamdolsun
e. 41b/14, 258a/14, 309b/3, 313a/10
[=4]

elif (Ar.) Arap alfabesinin ilk harfi
e. 7a/4, 43b/3, 65b/6, 65b/7, 66a/9, 86b/8, 162a/12, 162a/13, 162a/14, 162a/3, 187a/15, 187b/1, 232b/3, 232b/3, (te'kīd e.) 232b/4, 232b/5, 232b/5, 232b/6, 232b/8, 233a/10, 233a/12, 317a/7
e. durur 232b/4, 232b/4
e.+den 43b/8, 235a/8
e.+den durur 66a/13
e.+e 162a/3, 162a/13
e.+i (bel.) 235a/10
te'kīd elif 'Arapça gramerde kuvvetlendirme elifi'
[=29]

elli kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı
e. 146b/6, 241a/14, 241b/2, 241b/3, 241b/7
[=5]

em- somurmak, emmek
e.-er 239a/10
e.-erler 225ab/14
e.-gil 239a/14
e.-megi 14a/5
e.-mek 14b/5, 239a/8
e.-mez 159a/12
[=6]

emānet (Ar.) birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişice korunması gereken eşya, kimse vb., inam, vedia
e. 62a/2, 75ay/14, 231b/1, 233bb/2, 233bb/3, 233bb/4, 233bb/5, 233bb/7, 233bb/8, 233bb/9, 241ab/8, 277bb/5, 277bb/5, 277bb/6, 277bb/6
e.+dür 233ab/10
e.+e 277bb/7, 278ab/12
e.+i (bel.) 214b/12, 233ab/11, 277bb/11, 277bb/11, 277bb/14, 277bb/9, 278ab/1, 278ab/6, 278ab/9

e.+i (iy.) 292b/2
e.+in 233ab/15
e.+üŋ 42a/1
[=30]

emānet-dār (Ar. + Far.) kendisine emanet edilen, emanetçi
e. 233ab/9
[=1]

emcek meme
e.+i (bel.) 238b/12
[=1]

emek çaba, zahmet
e. 127b/2, 259b/1
[=2]

emel (Ar.) gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek
e. (uzun e.) 169b/8, (e. urganı) 264a/7, (e. odı) 274a/8
uzun emel ‘geleceğe dair plan’
[=3]

emerce emecek yaşta olan
e. 200b/7
[=1]

emīn (Ar.) emniyet sahibi, korkusuz
e. eyle- 173a/6, 229bb/2,
e.ḳıl- 15a/15, 43a/8, 74a/3, 101b/14, 116b/12, 155a/12, ḳıl- 299b/11, ḳıl- 322a/1, 323a/6
e. ol- 15b/9, 54a/10, 104a/14, 104b/1, 146b/2, 152a/14, 155b/7, 157a/2, 157a/2, 230ab/6, 230ab/7, 230bb/15, 245b/15, 279ab/2, 284b/5, 287b/11, 299a/10
e.+di 272a/4
[=29]

emīnlik (Ar. + T.) korkusuzluk
e. 197a/4, 197a/5, 198b/15, 199a/7, 299b/6
e.+(g)e 156a/1
e.+dür 321a/1
[=7]

emīrü’l-mü‘min (Ar.) Hz. Ali’nin lakabı
e. 221bb/13
e.+e 265a/9
e.+den 76b/4

2.Hz.Ömer’in lakabı
e.+in 99b/2, 99b/4
[=5]

emle- tedavi etmek
e.-rsin 300b/15
e.-sün 211a/3
e.-yedir 211a/5

[=3]

emr (Ar.) buyruk, emir
e. 88a/3, 277a/14
e. durur 260a/8
e.+i (iy.) 124b/6, 176a/1, 194b/8, 260a/13, 260a/13
e.+in 59a/10, 281a/10
e.+inden 54b/6, 279bb/12
e.+ine 69b/4, 131a/10, 138b/10, 138b/11, 138b/7
e.+se 239a/3
e.+üm 59a/14, 119a/6
[=20]

emzür- emzirmek
e.-düm 222ab/2
e.-düŋ 222ab/2
e.-en 212a/3
e.-meg-ile 222ab/3
e.-ürdi 200b/8
e.-mege 200b/6
[=6]

Enbiyā‘ (Ar.) Kur'ân-ı Kerim'in yetmiş üçüncü suresinin adı
E. sūresi 5a/11
[=1]

ėn en
e. +i (iy.) 179a/7, 211b/12
[=2]

eŋ başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime, en
e. 152a/1, 267b/10
[=2]

endām (Far.) vücut, beden
e. 42a/9, 99b/9, 100a/2, 233ab/14, 233ab/15, 237ab/8, 237ab/9, 274a/6
e.+ı (bel.) 233ab/10, 233bb/10, 242a/9
e.+ında 276bb/15
e.+lar 99b/12, 124a/13, 124b/10
e.+lardan 42a/8
e.+ları 46b/10
e.+ların 312a/1-2
e.+laruŋ 23a/10, 24b/6, 308b/7
e.+laruŋa 253a/5
[=22]

endāzesüz (Far. + T.) ölçüsüz
e. 248b/11
[=1]

endi̱şe (Far.) düşünce, vesvese
e. ḳıl- 159b/2, 214b/7, 223ab/4, 226ab/8, 284b/6
e.+si durur 176a/3

e.+yi (bel.) 138b/3
[=7]

enek çene
e.+den 254b/10
e.+e 254b/10
e.+(g)in 137b/13
[=3]

Enes İbni Mālik (öz. is.) Hz. Muhammed'in hizmetçisinin adı
E. 14b/14
[=1]

engübīn (Far.) bal
e. 157b/6
[=1]

enhār (Ar.) ırmaklar, çaylar
e. 228a/7
[=1]

enīs (Ar.) dost, arkadaş
e.+i durur 176a/14
[=1]

eŋlü hızlı
e. 134a/7
[=1]

enṣār (Ar.) yardımcılar, koruyucular
e.+lar 296a/7
[=1]

enṣārī (Ar.) hicretten sonra Hz. Muhammed'e din uğrunda yardımcı olan kimseler
e.231b/6
[=1]

eŋse ense
e.+ŋ (e. ḳaşu-) 165a/14
ense ḳaşu- 'bahane aramak'
[=1]

eŋsere keskin
e. gözlü 263a/13
[=1]

er erkek, yiğit
e. 15b/10, 15b/14, 17b/15, 23b/15, 24a/13, 24a/15, 24b/1, 34a/2, 34a/4, 34b/15, 35a/7, 38b/11, 78a/1, 98b/8, 99a/13, 110b/10, 111a/1, 111a/7, 111a/9, 111b/1, 112a/1, 122a/4, 129b/7, 130b/10, 139b/9, 148a/7, 148b/3, 149a/7, 149b/6, 149b/7, 149b/9, 151b/10, 151b/12, 151b/2, 151b/4, 152a/1, 152a/14, 152a/8, 152b/5, 153a/2, 156b/10, 165b/14, 166b/2, 177b/5, 184b/3, 184b/7, 202b/8, 203b/1, 208a/6, 208a/6, 209b/12, 225ab/12, 229a/1, 242b/1, 252b/2, 255a/12, 255a/14, 255b/13, 255b/2, 255b/3, 255b/5, 282a/15, 290b/5, 304b/12

e. durur 255a/14
e.+den 19a/7, 72a/12, 100a/10, 114b/10, 151b/10, 151b/11, 151b/2, 151b/4
e.+di 255a/13
e.+dür 56b/1
e.+em 258a/2
e.+enlere 101a/8
e.+i (bel.) 35a/6, 149b/8, 151a/6, 151b/8, 295a/11
e.+idi 199a/7, 216b/8, 259a/11
e.+ile 147b/15
e.+imiş 196b/8
e.+in 34a/7
e.+ini 151a/10
e.+sin 282a/15
e.+üŋ 141a/12, 152a/11, 196a/13
e.+üŋüz 221bb/8
[=93]

ėr- vasıl olmak, erişmek
ė.-di 34b/14, 123b/14, 125by/10, 220ab/1, 220ab/1, 226b/1, 236b/11, 287a/4, 295a/8
ė.-diler 69a/3
ė.-dise 275b/8
ė.-di-y-ise 79b/14, 177a/9
ė.-dügi 93a/4
ė.-dügince 232ab/11
ė.-dügine 69a/4
ė.-dügümüz 217b/14
ė.-düm 241b/7
ė.-düŋ 113a/5
ė.-e 70a/11, 70a/7, 148b/6, 211a/8, 275a/5, 302b/14
ė.-eler 93a/4
ė.-er 69b/14, 113a/10, 285a/2
ė.-erse (el ė.) 134a/3, 167b/9
ė.-esin 48a/15, 56a/15, 69a/5, 149a/4
ė.-gil 2b/12, 36b/12, 198b/10, 222ab/2, 259a/8, 285a/10, 291b/12
ė.-ince 205a/14
ė.-mediler 62a/10
ė.-medin 70a/11
ė.-medüŋ 244b/6
ė.-medüŋüz 70a/10
ė.-mek 43a/13, 51a/7, 189a/8
ė.-mek durur 191b/2
ė.-memek 156b/8
ė.-meye 70a/10
ė.-meyesin 48a/15, 56a/11, 56a/14, 56a/15, 70b/8, 148b/15
ė.-meyesiz 70a/9
ė.-meyevüz 64a/1
ė.-mez 1ab/4, 235ab/6, 252a/4, 252a/6, 252a/7, 252a/9
ė.-mişler 118a/12
ė.-se 108by/7, 134b/10, 134b/14, 324b/3

ė.-sen 236a/2
ė.-sin 264a/1
ė.-sünler 92a/2
ė.-üŋ 62a/10
ė.-ürler 113a/8
ė.-ürmez 160a/9
ė.-ürür 236b/7-8, 257a/13
eli ėr- ‘kazanmak, sahip olmak’
[=80]

Erdun (öz. is.) yer adı
E. 166a/1
[=1]

eren yiğit, er,erkek
e. 255b/7
e.+ler 47a/12, 99a/10, 119a/11, 121a/9, 269a/8, 309b/9
e.+lere 24a/13
e.+leri 149b/2
e.+lerini 97b/7
e.+lerüŋüzi 97b/4
[=11]

eri- erimek
e.-di 118b/1, 118b/10, 244b/2, 244b/3
[=4]

ėrici eren
ė. 259a/8, 291b/12
ė.+dür 87b/9
[=3]

ėril- erişilmek, ulaşılmak
ė.-mez 86b/10
ė.-ür 11b/10
[=2]

erin- dertten yakınmak
e.-dükleri 55bb/13
[=1]

ėriş- ulaşmak
ė.-e 43a/15
ė.-icek 69b/4
ė.-idi 283ab/15
ė.-medin 240ab/13
ė.-meye 276ab/12
ė.-mişidi 238ab/15
ė.-ürler 175a/5
[=7]

erkān (Ar.) esaslar
e.+ın 238ab/9
[=1]

erk kuvvet, güç, kudret
e. +i (iy.) 177b/4, 177b/5
e. +ümde 272a/2
e. +üŋüz 177b/6
[=4]

erkek er kişi, erkek
e.+(g)ine 130b/8, 130b/9
[=1]

erkeklü erkeği olanolan
e. 85a/14, 130b/6, 130b/9
[=3]

ėrken erken
ė. 25b/10
[=1]

erklik yetkili, güçlü
e. 34a/9
e.+(g)üŋ 225a/13
[=2]

erksüz kudretsiz, kuvvetsiz
e. 177b/7
[=1]

ėrlü ḳızlu erkek ve kız (çocuk)
ė. 130b/10
[=1]

Ermen (öz. is.) Ermeni (krş. **Ermeni**)
E. 266a/13
[=1]

Ermeni̇̄ (öz. is.) Ermeni (krş. **Ermen**)
E. 301a/7
[=1]

ėrte yarın
ė. 26b/13, 27b/15, 55b/9, 56a/4, 89a/13, 101b/11, 101b/12, 101b/5, 101b/5, 103b/14, 118a/5, 134a/14, 167a/7, 197b/8, 203a/4, 246a/15, 267a/15, 268b/13, 268b/14, 269a/9
ė.+ye 25b/15, 49b/10, 55b/15, 56a/3, 82a/12, 95b/5, 96b/15, 101b/10, 101b/4, 101b/7
ė. +ye degin 80b/13, 82a/5, 71b/1
[=33]

ervān (Far.) yabani şebboy (krş. **ervāne**)
e.+ı (bel.) 123a/5
[=1]

ervāne (Far.) yabani şebboy (krş. **ervān**)
e. 91a/2, 91a/2, 122b/15, 123a/3, 123a/8
e.+si 91a/1, 91a/3, 117a/14, 122b/11

e.+sin 21b/12, 22a/4, 227ab/8
e.+sine 22a/13
e.+si-y-idi 227ab/3
[=14]

erzānī (Far.) layık görülme
e. ḳıl- 3a/2, 4a/9, 18a/6, 20a/9, 43b/5, 70a/6, 75a/9, 78a/9, 127b/13, 127b/13, 142b/5, 143b/5, 144a/14, 144a/15, 144b/10, 144b/13, 144b/2, 144b/6, 144b/7, 144b/7, 144b/9
erzānī ḳıl- ‘layık görmek’
[=21]

es- (rüzgâr) esmek
e.-e 170b/4, 170b/9, 247b/5, 257a/12
e.-er 32b/8, 69b/8, 78a/4, 78a/7, 117b/8, 118b/14, 119a/2, 119a/5, 119b/11, 178b/15, 257a/3, 257b/8
e.-meye 170b/5
e.-mek 117a/9, 118b/12, 247b/2, 266b/10
e. -se 257b/3
[=18]

esef (Ar.) gam, hüzün
e. +eye 240ab/12
[=1]

esen sağ salim, sıhhatli
e. ḳal- 134b/13, 203a/6, 253a/6, 253a/7, 253a/7, 253a/8, 253a/9, 253a/9, 272b/10
e.+leri 277a/8
esen ḳal- ‘hoşça kalmak’
[=10]

esenle- veda etmek
e.-yelim 291b/6-7
e.-di 152b/7, 292a/14
e.-diler 296b/9
e.-ŋ 101b/6
e.-r 273a/2
[=6]

esenleş- vedalaşmak
e.-di 138a/11
e.-diler 296b/1
[=2]

esenlik sağlık, esenlik
e. (e. kilidi) 173b/14
[=1]

eşer (Ar.) nişan, iz, alâmet
e. 303a/11
[=1]

esīr (Ar.) tutsak

e. ol- 101a/14, 177b/3, 232bb/15, 234bb/11, 234bb/9, 253a/10, 252b/13, 253a/12, 253a/13, 253a/15, 253a/6, 253b/3
e. durur 177b/2
e.+üme 224a/8
[=14]

esirge- korumak, esirgemek (krş. **esirgi-**)
e.-düm 240bb/12
e.-r 320a/6
e.-gil 259a/9
e.-medi 202a/2
e.-mez 282a/10
e.-mezseŋ 236a/5, 259a/9
e.-miş 278a/5
e.-ŋ 278a/3
e.-se 9a/5, 278a/4
e.-sünler 195a/11
e.-ye 279bb/12
e.-yü 254b/7
e.-yüben 236a/14
[=14]

esirgeyen koruyan
e. 202a/1
[=1]

esirgeyici koruyan, koruyucu
e. 229bb/1
[=1]

esirgi- korumak (krş. **esirge-**)
e.-ye 259b/9
[=1]

eski eski
e. 184b/7, 184b/8, 185a/1
[=3]

esrit- sarhoş etmek
e.-(d)ürler 167a/6
[=1]

esrük sarhoş
e. 189b/13
e.+(g)üŋ 238ab/14
e.+idüm 238ab/15
[=3]

esrüklik sarhoşluk
e.+(g)i (bel.) 189b/14, 191a/8
e.+(g)inden 160b/15, 238bb/1
[=4]

ėş arkadaş, dost

ė. 238b/4
ė.+ler 233ab/1, 303b/7
ė.+üm 263a/10
ė.+ümden 235b/9
ė. +i (iy.) 153a/14
ė.+ler 303b/7
ė.+iŋüzün 196b/6
ė.+iven 259a/9
[=9]

eşcār (Ar.) ağaçlar
e. 228a/7
[=1]

eşek eşek
e.+(g)i (iy.) 90b/8, 90b/9
e. 90b/8, 90b/9, 129b/8
e.+lerden 90b/8
e. durur 129b/10
[=7]

ėşiddür- işittirmek, dinletmek (krş. **ėşitdür-**)
ė.-diler 237b/12-13
[=1]

ėşidici işiten
ė.+dür 87a/12
[=1]

ėşidil- duyulmak, dinlenmek
ė.-ür 218b/12
[=1]

ėşik eşik, kapı
ė.+i (bel.) 275b/2, 275b/2
[=2]

ėşit- işitmek, duymak
ė.-(d)di 91b/10-11
ė.-(d)dükde 318a/7
ė.-(d)e 233bb/6
ė.-(d)elüm 283ab/14, 291a/11
ė.-(d)en 240ab/1
ė.-(d)enler 168b/12
ė.-(d)enlere 3a/8
ė.-(d)esin 186a/11, 318a/8
ė.-(d)icek 84by/11
ė.-(d)i-y-ise 121b/7
ė.-(d)üb 76a/4, 76a/5, 169b/2, 297b/11
ė.-(d)üŋ 59b/15, 61b/10, 67b/6, 266b/6
ė.-(d)ür 3b/2, 54b/10, 189a/2, 221a/14, 315b/1, 319a/7
ė.-(d)ürdi 230bb/4
ė.-(d)ürem 230a/5, 251a/9

ė.-(d)ürin 19b/15
ė.-(d)ürler 5b/4, 5b/4
ė.-(d)ürmisin 19a/14
ė.-(d)ürsen 290b/15
ė.-di 5b/1, 5b/2, 5b/3, 5b/3, 10b/13, 11a/10, 11b/3, 137a/3, 139a/1, 148a/4, 221bb/10, 238ab/7, 238bb/3, 241bb/10, 250a/12, 276a/11, 277bb/15, 285b/9, 286a/15
ė.-diler 6a/4, 96b/4
ė.-dilerse 171a/10-11, 276b/11
ė.-dise 171b/9, 276b/3, 283a/3, 291b/2
ė.-diyise 11a/2, 201b/9, 283a/2, 293b/1, 297b/6
ė.-dügi 207b/2
ė.-düm 77b/14, 148a/2, 207b/1, 212b/11, 241bb/1, 292b/13
ė.-düŋ 11a/6, 70b/3, 111a/1, 175b/12, 176b/10, 229bb/8, 253a/2, 290b/14
ė.-düŋise 297a/14
ė.-düŋse 225ab/7
ė.-düŋüz 206a/2, 230b/8
ė.-gil 5b/7, 11a/6, 23b/2, 26b/9, 36a/7, 57a/9, 70b/3, 95b/12, 96a/15, 150a/13, 175b/13, 176b/11, 183b/9, 184a/11, 187a/9, 188a/14, 189a/3, 191a/10, 197a/8, 200b/4, 212b/7, 213a/11, 213b/5, 216b/1, 216b/12, 216b/15, 216b/8, 217a/3, 219b/15, 222a/4, 222b/7, 225ab/8, 227b/8, 227bb/11, 232b/5, 246b/2, 252a/1, 253a/2, 257b/12, 270a/6, 301a/12
ė.-gilkim 230bb/10
ė.-medi 279bb/12
ė.-medin 173a/13, 257b/11
ė.-medük 81a/10
ė.-medüm 18a/15
ė.-megi 5b/2, 5b/3, 5b/4, 233bb/5
ė.-mek 5b/10, 218b/4, 253a/9, 270a/10, 270a/10, 270b/1
ė.-mese 5b/10
ė.-meye 51a/4, 186a/8
ė.-meyesin 186a/10-11
ė.-mez 28b/5, 304b/13
ė.-mezise 51a/4
ė.-mezsin 295b/4
ė.-miş 292b/14
ė.-mişler 239bb/9
ė.-se 113b/7, 278ab/9, 323a/9
ė.-seler 121a/11, 121a/12
ė.-sem 315b/5
ė.-seŋ 175b/13, 308b/6
ė.-sün 106a/3, 191a/10
ė.-sünler 192a/14
ė.-timeye 233bb/6
[=164]

ėşitdür- işittirmek, dinletmek (krş. **ėşiddür-**)
ė.-di 96a/11
[=1]

ėşlik eşlik, arkadaşlık
ė. 205a/13
[=1]

ėşlü arkadaşı olan, arkadaşlı
ė. 4a/15
[=1]

ėşsüz dostsuz, arkadaşsız
ı. 286b/4
[=1]

et et
e. 218a/13, 256b/8
e.+i (iy.) 13b/10, 125a/7, 218a/13
e.+in 62b/5, 233b/15, 234b/15, 289a/13
e.+ini 50b/13
[=10]

ėt- (yardımcı fiil) yapmak, etmek
ė. (!) (daḳ ė.) 23a/15, (ḳullıḳ ė.) 165a/3, (ḳullıḳ ė.) 165b/12
ė.-(d)e (eyle ė.) 17b/4, (āsān ė.) 43a/7, (cift ė.) 78a/14, (imāmlıḳ ė.) 183b/14, (ḥarc ė.) 233bb/9, (defn ė.) 239ab/13
ė.-(d)ebilürseŋ (niçe ė.) 160a/4
ė.-(d)ecek (ḳarār ė.) 221a/2
ė.-(d)eni (zinā ė.) 48a/8
ė.-(d)er (ḳutlu ė.) 49b/6, (şır ė.) 87b/13, (aḳın ė.) 117b/5, (aḳın ė.) 117b/7, (meyl ė.) 157a/14, (cevr ė.) 157a/15, (bes ė.) 179a/3
ė.-(d)erdük (ḥürmet ė.) 45b/11
ė.-(d)erem (yol ė.) 19b/1
ė.-(d)erin (baḫş ė.) 19b/1
ė.-(d)erler (fikr ė.) 69b/7, (yād ė.) 81a/3, (selām ė.) 127a/6
ė.-(d)erse (gümān ė.) 262b/13
ė.-(d)ersin (daḳ ė.) 23a/14, (da'vi ė.) 283ab/11
ė.-(d)esin (ẕikr ė.) 238b/1, (şefa'at ė.) 280b/14
ė.-(d)eydi (mü'vezzinlik ė.) 76a/4
ė.-di (oṣallıḳ ė.) 70a/15, (feth ė.) 78b/11, (İblīs ė.) 163a/1, (ah ė.) 201b/9, (ḳabūl ė.) 222bb/6, (tamām ė.) 228bb/15, (da'vet ė.) 237b/15, (meyl ė.) 283a/2, (ʿitāb ė.) 297b/2
ė.-diler (baḥṣ ė.) 91b/8, (baḥṣ ė.) 94a/1, (baḥṣ ė.) 98b/6, (gümān ė.) 188b/6
ė.-dügi (hüccet ė.) 235b/2
ė.-dük (taḳdīr ė.) 150a/6
e.-düm (ḳabūl ė.) 222bb/8, (taḳdīr ė.) 203a/7, (ḳabūl ė.) 240bb/12
ė.-düŋ (iş ė.) 221ab/13, (iş ė.) 296b/13
ė.-gil (feryād ė.) 37a/5, (ḥürmet ė.) 46a/6, (ḫaşr ė.) 224bb/2, (tevbe ė.) 241ab/9
ė.-ici (zinā ė.) 48a/14, (cehd ė.) 267a/5
ė.-me (żāyiʿ ė.) 59b/5
ė.-medi (mü'vezzinlik ė.) 76a/3
ė.-mege (oġurlıḳ ė.) 27b/13, (helāk ė.) 229bb/14, (ġusl ė.) 282bb/1
ė.-megil (ḫışm ė.) 72b/8

ė.-mek (ḳışāṣ ė.) 57a/13, (ḳullıḳ ė.) 62b/12, (niçe ė.) 125by/9, (ziyāret ė.) 213b/12, (tefsīr ė.) 218b/15, (ṣabr ė.) 239ab/11
ė.-mekden (āzād ė.) 80b/15
ė.-meŋ (ġaybet ė.) 69a/14
ė.-mesün (gümān ė.) 79b/12
ė.-meye (ḥarām ė.) 233bb/9
ė.-meyelerdi (bahāne ė.) 239ab/2
ė.-meyem (ünegülik ė.) 295b/7
ė.-meyesin (ḥıyānet ė.) 241ab/8
ė.-meyince (iḳrār ė.) 232a/11
ė.-mezsin (daḳ ė.) 23a/15
ė.-miş-idi (ceng ė.) 92a/15
ė.-se (gümüz gibi ė.) 17b/1, (ziyāret ė.) 79b/10, (niyyet ė.) 241bb/4
ė.-seŋ (‘arż-ı ḥāl ė.) 3b/2, (ḳıyām ė.) 161b/14
e.-sin (şükr ė.) 223bb/14
ė.-ti (teslīm ė.) 294a/13
ė.-üp (artuḳ ė.) 246a/1
ė.-üŋ (yardum ė.) 277a/3
ė.-ürsin (dirlügüŋ e.) 283b/4
[=88]

etek etek
e.+(g)in 28a/9, 111b/3, 171a/13, 224b/12, 229b/2
e.+(g)inden 281bb/3
e.+(g)ine 296b/2
[=7]

etmek ekmek
e. 171a/15, 234ab/14, 234ab/15
e.+(g)in 250a/3
ė.-+çün 160b/7
[=5]

eṭrāf (Ar.) çevre, civar
e.+dan 58a/1
[=1]

e‘ūẕu (Ar.) besmele
a. 277ab/6, 277ab/8, 278bb/6, 278bb/7, 278bb/10, 279ab/11, 300a/8
a.+yı 279bb/3
[=8]

ev ev
e. 71b/5, 100b/1, 100b/1, 100b/2, 104b/11, 274b/8, 324a/10, 324a/11
e. durur 206b/11
e.+de 14b/1, 100b/4, 150a/1, 231a/12
e.+den 111b/7, 201a/14, 231a/11, 231b/7, 271b/1
e.+e 10a/6, 210a/4, 204a/2, 206b/10, 214a/9, 226ab/8, 278a/13
e.+em 263a/7
e.+i (iy.) 100a/15, 134a/1, 202b/13
e.+i durur 176a/9

e.+in 272a/13
e.+inde 74b/4, 74b/5, 74b/8, 231b/2, 272a/14
e.+inden 38b/15, 74b/9, 111a/10, 159b/8, 231a/12, 271b/2
e.+indeyidi 224b/5
e.+ine 84by/11, 112a/13, 188a/1, 190a/14, 202b/14, 231a/10, 231a/14, 231b/8, 232a/9, 291b/15, 322a/8, 322a/9
e.+ini 16b/1
e.+iyem 263a/7
e.+ler 22a/3, 107a/12, 284b/15
e.+lerden 22a/4
e.+leri 57b/15
e.+lerinden 297a/10
e.+lerine 100a/14
e.+üm 21b/11
e.+ümde 225bb/6
e.+üme 291b/5
e.+ünüzi 42b/3
e.+üŋ 287b/12
e.+üŋe 28a/4
e.+üŋüz 146a/4
e.+üŋüzden 104b/9
[=72]

ėv- acele etmek
ė.-erdi 281a/14
[=1]

ėvdür- acele ettirmek
ė.-ür 3b/6
[=1]

evet onaylama sözü, olur, oldu, peki, tamam, evet
e. 19a/15, 57a/5, 93by/15, 93by/16, 140b/12, 147a/6, 150a/4, 158b/15, 178a/9, 183b/4, 190a/11, 226bb/14, 230bb/5, 232bb/1, 232bb/10, 232bb/10, 237ab/11, 237ab/14, 239ab/15, 239ab/6, 244a/6, 305a/2
[=22]

evlā‘ (Ar.) daha iyi, daha üstün
e. durur 312b/4
[=1]

evlen- izdivaç etmek, evlenmek
e.-medi-y-idi 287a/13
[=1]

evlīrek (Ar. +T.) daha uygun
e. durur 273a/14, 299b/12
[=2]

evliyā (Ar.) ermiş, veli, evliya
e. 103a/2
e.+lar 46b/4, 136by/17, 269b/4, 279ab/10, 320b/15, 322b/12, 324a/1
[=8]

evḳāt (Ar.) zamanlar, vakitler
e.+ı (bel.) 59b/5
[=1]

evren büyük yılan
e. 168b/13, 169a/5
[=2]

evvel (Ar.) önce, evvel
e. 8b/11, 9a/12, 20b/1, 37b/13, 49b/15, 52a/12, 54b/1, 54b/2, 55b/11, 55b/11, 62b/4, 64a/6, 68a/5, 68a/7, 72b/2, 73b/10, 73b/6, 75ay/2, 75ay/2, 76b/10, 76b/3, 78a/9, 115a/6, 118b/7, 118b/8, 141b/13, 144a/14, 145a/4, 155b/8, 159a/13, 162a/3, 165b/5, 175a/9, 186b/3, 205a/6, 212b/1, 213b/10, 219a/15, 219ab/11, 219bb/1, 219bb/3, 220bb/1, 224ab/15, 224bb/1, 228ab/5, 228bb/1, 229a/5, 232b/6, 249b/10, 249b/9, 254b/6, 255a/11, 264b/3, 270a/4, 270a/4, 271a/11, 286a/11, 303a/9, 308b/15
e.+den 11a/1, 269b/9
e.+inde 233a/11, 313b/3, 313b/8
e.+ki 55a/9, 65a/9, 92a/14, 156b/15, 282b/10, 314b/14
[=70]

evvelli (Ar.) en evvel, en önce olan
e.+lerüŋ 62a/8
[=1]

ėy ünlem
ė. 2b/8, 2b/8, 2b/9, 2b/9, 7a/7, 14a/7, 14a/7, 16b/4, 18a/10, 18b/1, 19a/13, 19a/13, 19a/13, 19a/6, 20a/8, 23a/5, 23a/13, 23a/15, 23a/15, 23b/15, 24a/7, 25a/1, 26b/9, 28a/10, 28b/4, 31a/10, 31a/9, 31a/9, 32a/2, 35a/2, 35a/15, 35b/9, 37a/11, 37a/12, 39a/5, 42b/6, 46a/6, 47a/14, 48a/10, 48a/10, 48a/11, 48a/12, 48a/12, 48a/13, 48a/13, 50b/10, 50b/13, 54b/10, 54b/7, 55b/15, 55bb/14, 56ab/11, 57a/9, 59b/5, 59b/13, 59b/13, 59b/2, 60b/6, 60b/11, 60b/13, 60b/8, 61a/2, 61a/5, 61a/8, 61b/10, 61b/14, 62a/3, 67b/4, 70a/5, 70b/15, 70b/15, 70b/2, 70b/4, 71b/10, 71b/2, 75b/7, 75b/9, 78a/8, 81a/11, 84b/14, 84b/5, 84b/5, 90a/4, 91a/12, 93b/2, 93b/5, 95b/12, 96b/5, 103b/3, 111a/7, 112a/13, 113a/6, 114a/15, 124a/11, 127b/12, 127b/12, 127b/12, 129a/7, 138a/3, 149a/2, 152b/1, 158b/13, 158b/6, 158b/6, 158b/7, 159b/13, 160a/13, 161b/15, 162a/7, 163a/13, 163b/7, 164a/5, 164b/8, 165a/6, 165b/1, 166b/12, 166b/13, 167a/1, 169a/11, 171a/5, 171b/10, 171b/13, 174b/7, 180a/3, 180a/3, 180a/4, 183b/6, 184a/11, 186a/12, 186a/14, 188a/6, 188a/6, 188a/6, 188a/7, 188a/7, 188a/7, 189a/15, 190a/3, 190b/1, 190b/6, 191a/12, 192a/8, 193b/13, 195a/2, 195b/14, 196a/11, 197a/15, 198b/14, 199a/13, 199b/14, 199b/9, 201b/10, 202a/15, 202a/7, 202b/12, 202b/13, 202b/14, 202b/15, 203a/5, 204a/2, 204a/5, 204b/15, 206b/3, 207a/13, 207a/13, 207b/13, 207b/15, 209a/3, 209b/6, 210a/8, 211a/2, 213a/11, 213b/15, 216a/15, 217a/10, 218b/11, 219a/13, 219a/4, 220bb/13, 220bb/13, 220bb/13, 220bb/14, 220bb/14, 220bb/14, 220bb/14, 220bb/14, 221a/8, 222a/14, 222bb/9, 222bb/9, 222bb/9, 222bb/9, 224a/3, 224ab/2, 225a/5, 225a/10, 225a/13, 225bb/14, 226a/15, 226a/15, 226b/1, 226b/3, 227a/1, 227b/5, 227b/8, 227b/9, 227bb/14, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/9, 228a/1, 228a/14, 228a/14, 228b/1, 228b/12, 228b/13, 228b/7, 229ab/3, 229b/3, 230ab/1, 230b/15, 230bb/10, 231b/4, 233ab/1, 233ab/1, 233ab/1, 233ab/9, 234b/2, 235a/1,

235a/2, 236a/3, 236a/4, 237ab/14, 237ab/9, 237ab/8, 237bb/14, 238ab/10, 238ab/2, 239ab/3, 241bb/12, 242a/14, 242b/13, 243a/1, 243b/13, 244b/6, 245a/12, 245a/8, 245a/8, 245a/9, 245b/15, 246a/3, 246b/1, 250a/3, 251b/13, 253a/11, 253a/9, 254a/8, 255b/13, 255b/13, 256a/3, 256a/5, 259a/7, 259a/8, 263a/13, 263a/7, 263a/9, 264a/11, 264a/6, 264b/5, 265a/3, 267a/4, 267a/5, 267a/6, 267a/8, 267b/8, 267b/8, 269a/8, 272a/5, 272b/10, 273a/3, 274b/1, 274b/7, 275a/7, 280ab/6, 280b/11, 280bb/3, 282a/3, 282a/3, 282a/4, 283a/12, 283a/7, 283bb/8, 284a/10, 284b/2, 284b/5, 284b/13, 291b/12, 291b/12, 291b/14, 299b/11, 301a/10, 301a/12, 301a/8, 302b/6, 303a/6, 303a/7, 304a/11, 306a/1, 306b/2, 307a/15, 311b/8, 312b/2
[=293]

eyā (Far.) ey
e. 21a/9, 29a/11, 51a/9, 150a/13, 174a/7
[=5]

eyegü kaburga kemiği
e.+leri 20a/3, 20a/3
e.+lerin 246a/11
e.+ye 20a/3, 20a/3
[=5]

eyit- söylemek (krş. **eyt-**)
e. (!) 164b/9
ė.-(d)üb 5b/11
e.-(d)üŋ 220b/8, 313a/10, 313a/9
e.-di 5a/7, 6b/3, 6b/4, 8a/10, 8a/12, 8a/13, 8a/6, 8b/1, 10b/14, 10b/14, 10b/5, 11a/9, 13b/12, 14a/1, 14a/14, 19a/6, 19a/9, 24b/4, 30a/13, 31a/2, 34a/10, 34a/5, 34b/10, 34b/5, 34b/6, 35a/14, 35a/15, 35a/5, 43a/2, 48a/3, 49b/12, 49b/15, 49b/4, 52b/10, 52b/10, 52b/11, 53a/14, 54b/13, 55b/8, 55b/9, 55bb/4, 56b/15, 57a/1, 57a/1, 58b/14, 59b/13,+++ 67a/2, 68a/11, 68b/1, 68b/4, 68b/5, 70b/1, 70b/9, 71b/6, 71b/9, 73a/9, 74b/3, 75a/1, 75a/4, 75ay/8, 75b/10, 75b/12, 75b/8, 76b/13, 76b/15, 76b/5, 76b/8, 76b/8, 77a/2, 77a/5, 77a/6, 77a/6, 78a/1, 78a/13, 78a/3, 79a/8, 79b/8, 81a/12, 81b/13, 81b/14, 81b/9, 82a/1, 82a/1, 82a/10, 82a/10, 82a/12, 82a/13, 82a/3, 82a/5, 82a/6, 82a/7, 82a/7, 82b/1, 82b/10, 82b/10, 82b/13, 82b/13, 82b/2, 82b/2, 82b/4, 82b/5, 82b/6, 82b/7, 83a/11, 83a/12, 83a/14, 83a/15, 83a/1, 83a/2, 83a/4, 83a/5, 83a/8, 83a/9, 83b/3, 83b/4, 85b/1, 89a/2, 91b/11, 93b/5, 93by/15, 96a/6, 96b/10, 99a/10, 99a/12, 99a/7, 99b/3, 99b/4, 102a/10, 107a/7, 107a/8, 111a/13, 113b/12, 114b/2, 116a/1, 120b/10, 120b/8, 121b/15, 121b/6, 125b/14, 125by/8, 126a/1, 126a/4, 128a/10, 128b/14, 130b/14, 130b/15, 131a/15, 137a/10, 140a/14, 140b/11, 142b/1, 143a/6, 146a/1, 147b/1, 147b/8, 148a/14, 148a/9, 149a/13, 150a/4, 150a/4, 150a/4, 150a/9, 151a/15, 153a/1, 155a/15, 155b/8, 158a/1, 158a/2, 158b/15, 159b/12, 159b/2, 160b/12, 162a/5, 162a/7, 162a/7, 162a/8, 163a/1, 163a/10, 163b/12, 163b/13, 164b/1, 165a/7, 166b/3, 168a/9, 170b/3, 171a/9, 171b/10, 173b/8, 175a/13, 175a/7, 175a/9, 177a/2, 180b/2, 183b/14, 184b/4, 189b/1, 189b/12, 189b/2, 196a/1, 196a/2, 196b/6, 196b/8, 196b/9, 200a/4, 201b/10, 205b/13, 206a/8, 208b/11, 208b/12, 208b/13, 208b/14, 208b/15, 208b/7, 209a/1, 209a/10, 209a/9, 214b/7, 215a/11, 221ab/12, 225ab/7, 225b/13, 226bb/5, 227ab/4, 229bb/3, 229bb/4, 229bb/4, 230bb/10, 230bb/11, 232ab/13, 232b/13, 235b/2, 235b/5, 238ab/7, 238bb/10, 238bb/9, 240b/1, 240bb/9, 241a/14, 241ab/7, 241bb/7, 242ab/5,

242b/13, 245b/11, 246a/2, 252a/10, 258a/10, 258a/11, 258b/5, 258b/6, 260a/1, 262a/15, 274b/12, 276a/12, 276b/8, 276b/9, 276bb/9, 277a/2, 277a/8, 277ab/4, 277ab/4, 277b/10, 277b/11, 277bb/13, 278a/13, 278ab/1, 278ab/13, 278ab/6, 279a/12, 279a/14, 279a/7, 279ab/12, 279ab/12, 279ab/13, 279ab/13, 279ab/14, 279ab/15, 279ab/3, 279b/1, 279b/12, 279b/13, 279b/15, 279bb/10, 279bb/14, 279bb/8, 279bb/9, 279bb/9, 280a/11, 280ab/1, 280ab/4, 280bb/9, 281ab/14, 281ab/14, 281ab/4, 281bb/12, 281bb/15, 281bb/15, 281bb/8, 282a/14, 282ab/15, 282ab/9, 282b/1, 282b/1, 282b/13, 282b/4, 282b/5, 282bb/14, 282bb/15, 282bb/15, 282bb/4, 282bb/7, 283a/1, 283a/12, 283a/13, 283a/3, 283a/7, 283ab/1, 283ab/1, 283ab/10, 283ab/3, 283ab/3, 283ab/4, 283ab/5, 283ab/6, 283ab/8, 283b/10, 283b/12, 283b/12, 283b/15, 283b/2, 283b/6, 283b/8, 283b/8, 283bb/11, 283bb/12, 283bb/6, 284a/1, 284a/3, 284a/9, 285a/15, 285b/10, 285b/11, 285b/2, 285b/6, 286a/15, 286b/1, 286b/10, 287a/5, 287b/13, 287b/9, 288a/13, 289a/10, 289a/12, 289b/14, 291a/15, 291a/8, 292a/15, 292b/2, 296a/12, 299a/11, 299b/1, 299b/2, 300a/7, 302a/11, 302a/14, 302a/15, 302a/3, 302b/1, 305a/1, 305a/11, 305a/13, 305a/14, 305a/8, 305b/1, 305b/1, 305b/11, 305b/13, 305b/13, 305b/2, 306a/1, 306a/2, 306a/7, 306b/11, 306b/5, 307a/13, 307a/3, 309a/10, 309a/11, 312a/13, 312b/5, 313a/9, 314b/11, 314b/2, 316a/12, 316b/3, 317b/13, 323b/7

e.-diler 6a/3-4, 6b/4, 29a/1, 39a/12, 44b/4, 71b/10, 92b/1, 92b/14, 93by/15, 93by/16, 93by/16, 96b/5, 100b/14, 102a/10, 107a/13, 111b/8, 112a/5, 112b/10, 113b/10, 115b/2, 115b/4, 121b/14, 122b/13, 128b/12, 132b/8, 140b/10, 143a/2, 148b/4, 149a/12, 149b/1, 158b/13, 166a/10, 171a/14, 171b/4, 179b/8, 184b/4, 184b/6, 194b/11, 197b/13, 197b/5, 201a/2, 201b/5, 201b/8, 203a/15, 203b/2, 206a/7, 208a/5, 208a/6, 208a/7, 208a/8, 208b/12, 208b/12, 208b/13, 208b/14, 208b/15, 210a/1, 220bb/8, 221bb/8, 221bb/9, 222ab/8, 224a/3, 230bb/4, 230bb/9, 232ab/15, 232bb/4, 234ab/12, 234ab/14, 234ab/4, 234ab/5, 241ab/12, 242b/15, 258b/3, 261a/13, 261a/14, 263b/15, 275a/3, 276b/12, 276b/6, 276b/8, 277bb/11, 279bb/3, 283ab/11, 284a/10, 285b/1, 285b/14, 285b/2, 285b/8, 287b/14, 287b/4, 288a/7, 296a/10, 297a/13, 297a/9

e.-dise 281b/4

e.-di-y-ise 15b/10

e.-dügi 170a/15

e.-dügi durur 178a/5

e.-dügüm 66b/6, 68b/6, 115b/13, 231a/5

e.-dügümüz 155b/8, 225ab/8

e.-dügümüz-idi 155b/7-8

e.-dügüŋ 255b/4

e.-düm 7bb/15, 35a/12, 48a/4, 62a/12, 76b/12, 76b/7, 76b/14, 113a/4, 113a/4, 173b/1, 173b/2, 173b/3, 173b/4, 173b/5, 175b/12, 176b/9, 189b/1, 189b/1, 191b/13, 191b/15, 197a/1, 197a/1, 203b/2, 226bb/9, 228a/12, 229a/12, 229b/8, 230a/5, 230bb/11, 232ab/10, 232ab/11, 232ab/12, 237a/3, 238a/10, 238a/8, 243a/12, 243a/14, 243a/8, 253a/1, 253b/5, 258a/10, 258a/8, 258a/9, 268a/7, 269a/3, 271b/5, 273a/15, 273b/1, 273b/1, 273b/2, 273b/2, 273b/4, 273b/6, 277b/2

e.-düŋ 9a/9, 25a/11, 27b/6, 44b/11, 44b/2, 44b/8, 48b/4, 117b/2, 118a/13, 118b/12, 119a/7, 119b/10, 119b/2, 120a/15, 121a/14, 121a/2, 121b/11, 122a/7, 122b/11, 123a/12, 124a/4, 124b/13, 130b/2, 131a/12, 132a/4, 133a/5, 133b/14, 161a/10, 169a/12, 173a/15, 186b/12, 212b/14, 221a/6, 221a/6, 238ab/2, 257b/10, 269a/4

e.-düŋde 100b/13
e.-düŋüz 67b/5
e.-e 78a/8
e.-gil 33a/11, 36a/15, 36b/6, 109a/4, 116a/9, 164a/4, 171a/1, 183b/5, 191a/9, 193a/12, 199a/12, 202a/8, 214b/4, 220b/6, 222bb/7, 224b/2, 226bb/5, 230b/13, 237a/6, 237bb/14, 238bb/3, 258a/5, 260a/3, 271a/5, 276a/12, 278b/13, 281a/2, 281bb/12, 291a/11, 299a/14, 307a/7, 318a/8
e.-medi 188b/1, 226bb/12, 238a/6
e.-medi kim 252a/3
e.-medi mi 226bb/10, 226bb/13, 226bb/15
e.-medin 289a/14
e.-medügüme 7bb/14
e.-medüm 7bb/15, 191b/3
e.-mege 203b/12, 266b/3
e.-megil 56a/5, 70b/6, 189b/15, 223b/4
e.-mek 5b/11, 149b/15, 169b/14, 217b/14, 301a/10, 310a/6, 320a/10
e.-mek-ile 8ab/12
e.-mekim 56b/1
e.-meyem 203b/13
e.-mezem 216a/7
e.-mezler 222bb/13
e.-miş 220a/12, 319b/11
e.-mişler 173b/13, 202b/9
e.-se 100b/11, 136by/12, 156b/11, 163b/4, 163b/7, 174a/4, 183b/4, 192a/11, 203a/6, 235bb/5, 235bb/6, 256b/7, 256b/7, 256b/7, 256b/8, 256b/8, 256b/9, 256b/9, 256b/9, 295a/4, 309a/8, 309b/2, 315a/15
e.-seler 11b/12, 98b/8, 226a/10, 324b/12
e.-sem 192a/10, 192a/11
e.-seŋ 8ab/1, 190a/5
e.-seŋüz 311b/3
e.-ti 34a/6, 68a/12
e.-tiler 221ab/14, 281bb/9, 282ab/2, 282ab/3
e.-tise 229bb/3
e.-tüm 232ab/8
[=674]

eyle öyle, o şekilde
e. 2ab/9, 12a/14, 17b/4, 20a/12, 21a/6, 23b/1, 29b/15, 34b/7, 36a/7, 38a/8, 39a/13, 50a/5, 52b/12, 57a/1, 65b/9, 72b/1, 74b/10, 76b/2, 85b/7, 92b/8, 104b/13, 115a/12, 117b/10, 124a/15, 124b/1, 129a/10, 137a/2, 146b/10, 146b/4, 147a/7, 150a/11, 150a/6, 153b/4, 154a/11, 156a/9, 157a/8, 159a/4, 159a/8, 159a/9, 159a/9, 160a/9, 162b/6, 164b/10, 164b/4, 165a/8, 170a/13, 171a/3, 173b/13, 185a/15, 185b/2, 195b/7, 197b/8, 200a/9, 201a/5, 201a/5, 212b/11, 218b/11, 219b/10, 220bb/13, 221b/15, 222a/2, 222bb/9, 224ab/6, 225b/4, 226bb/11, 227a/10, 227b/7, 229bb/5, 229bb/8, 231a/9, 231b/2, 232bb/10, 234bb/1, 234bb/3, 235b/11, 236bb/4, 241ab/12, 245b/4, 247b/3, 247b/4, 247b/4, 247b/5, 247b/5, 247b/5, 247b/6, 247b/7, 250a/11, 257b/10, 258b/1, 259a/4, 261b/1, 265a/4, 269a/8, 270b/13, 272a/6, 272a/8, 277bb/3, 278b/4, 279a/6, 279ab/1, 279ab/5, 281b/11, 282ab/8, 286a/1, 286b/7, 289a/5, 291a/11, 292a/10, 293a/13, 295a/7, 296a/15, 296a/8, 297a/14, 302b/13, 303a/4, 324b/5, 324b/9

e. durur 57a/10, 221b/14, 275a/10, 291a/10, 296a/1
e.+dür kim 112a/1, 140b/9, 203b/6, 226ab/13, 245a/12, 288a/3, 295b/6
e.+kim 124b/2, 239bb/9, 254b/9, 276ab/6, 283bb/2
e.+se 167a/8
e.+yidi 263b/6
[=137]

eyle- (yardımcı fiil) etmek, yapmak
e.-di (iżāfet e.) 58b/1, (şeh̄id e.) 147b/5, (siyāsetler e.) 206a/6, (ḳonuḳlıḳ e.) 231a/10, 235ab/4, 235ab/4, 235ab/5, 235bb/4, (ḫatm e.) 278a/12, (ḫatm e.) 278a/12, (ġarḳ e.) 280ab/10
e.-diler (ḳurbānlar e.) 133a/3, (danışıḳ e.) 149b/1, (düdük e.) 239bb/8, (sarāy e.) 264b/15, (ne e.) 266b/8
e.-dise (ḳul e.) 310a/7
e.-dügüŋ (milk e.) 212b/5
e.-düm (kitāb e.) 2ab/8, (revān e.) 61b/11, (ḳıble e.) 75a/6, (ḳabūl e.) 82a/10
e.-düŋ (yazuḳ e.) 161a/6, (tāc e.) 161b/11, (yaraḳ e.) 262a/1
e.-düŋ-ise (dermān e.) 81b/5
e.-gil (eylik e.) 13a/4, (ṭap e.) 55b/12, (ḳonuḳlıḳ e.) 107a/5, (ḳonuḳlıḳ e.) 131b/4, (eylük e.) 246a/1, (eylük e.) 246a/6, (āzād e.) 253a/13, (āzād e.) 253a/4
e.-medi 235ab/7, 235ab/9, 235bb/5
e.-medüm (suc e.) 136b/15, 239b/7
e.-megil (fikr e.) 148b/4, (ṭar e.) 251a/8
e.-mek (terk e.) 8bb/6, (nesne e.) 235ab/6
e.-meyesin (yer e.) 165a/15
e.-mez 167a/9
e.-mezler (pīşe e.) 169b/14
e.-miş (ḳurbān e. olmak) 130a/1, 235ab/7
e.-ŋ (ḥürmet e.) 42b/3, (yaraḳ e.) 148b/1
e.-r (ḥarām e.) 43a/4, (ziyān e.) 224ab/12, (aṣṣı e.) 224ab/13, (ḫalḳ e.) 236ab/10, 236ab/11, (eylük e.) 274a/11
e.-rler (saḫtiyān e.) 62b/4, (yaraḳ e.) 173b/5
e.-se 159b/10, 221ab/7
e.-sünler (ḥürmet e.) 55bb/7, (ne e.) 99a/11
e.-ye (emīn e.) 173a/6, (naẓar e.) 177a/13
e.-yeler (aṣṣı e.) 227b/4
e.-yelerdi (gök e.) 235ab/9
e.-yem (kitāb e.) 2a/5, (ḳurbān e.) 131b/1, (tāc e.) 161b/12, (gülsitān e.) 200a/15, (ḥelal e.) 252b/2, (ḫor e.) 254a/6, (āzād e.) 314b/4
e.-yene (ḳonuḳlıḳ e.) 231b/5
e.-yeven (ḳırnaḳ e.) 252b/6
e.-yeyem (aṣṣı e.) 227b/5
e.-yeyince (eyleyici e.) 235ab/15
[=77]

eylen- 1. eğlenmek (krş. **eglen-**)
e.-di 210b/9
e.-mek 247b/3

e.-üŋ 73a/1

2. (yardımcı fiil) yapılmak, kılınmak
e.-düm 281ab/4
e.-e (eyle e.) 247b/6
e.-imiş 235ab/14
e.-mez (eyleyici eyleyeyince eylen-) 235ab/15
e.-miş 235bb/3
e.-se (yaraḳ e.) 160b/14
e.-üŋ 73a/1
e.-ür (tāc e.) 161b/4
[=11]

eylet- yaptırmak, hazırlatmak
e.-di (ḥavż e.) 280bb/13
[=1]

eyleyici yapıcı, meydana getirici
e. 235ab/15, 235bb/1
e.-si 235ab/15
[=3]

eylik iyilik (krş. **eylük**)
e. 13a/4, 216a/5
[=2]

eylük iyilik (krş. **eylik**)
e. 3b/9, 32b/13, 32b/14, 32b/15, 43b/7, 94b/3, 192a/8, 218a/4, 225bb/7, 225bb/8, 225bb/9, 233ab/5, 246a/1, 246a/6, 274a/11, 278a/1, 281bb/1, 290b/9, 312b/5, 312b/5
e. durur 43b/3
e.+(g)e 51a/7, 112a/2
e.+(g)i (bel.) 43b/5, 89b/2, 127b/10, 267a/3
e.+(g)i (iy.) 225bb/9
e.+(g)üŋ 298a/6
e.+lerden 218b/7-8
e.+leri 320a/14
e.+lerin 238a/1
e.+lerin 238a/13
e.+lerinde 234bb/10
[=34]

eylüklü iyilik sahibi
e. 267a/3
e.+ler 322b/7
[=2]

eyt- söylemek (krş. **eyit-**)
e.-(d)e 7bb/13, 18a/10, 18a/11, 18b/1, 20a/1, 20a/5, 20a/14, 25a/9, 36b/10, 36b/4, 36b/4, 36b/5, 36b/5, 36b/6, 36b/6, 36b/7, 36b/8, 37a/1, 45a/14, 45b/3, 45b/5, 46a/3, 84b/11, 97b/3, 101a/10, 122b/1, 124a/11, 124a/7, 185b/11, 185b/15, 186a/6, 186a/8, 186b/5, 205b/5, 205b/8, 207a/6, 207b/15, 210a/15,

211a/13, 217b/8, 217b/9, 247b/14, 253a/6, 253a/7, 253a/7, 253a/8, 253a/8, 253a/9, 311b/3, 313b/11
e.-(d)egin 259a/5-6
e.-(d)ekim 186b/4, 207a/4
e.-(d)eler 9a/11, 9a/12, 9a/13, 9a/14, 20a/11, 45b/4, 45b/7, 97a/15, 101a/7, 133a/15, 133b/4, 206a/14, 207a/6, 217b/6-7, 226a/15, 324b/12
e.-(d)elerdi 219b/6
e.-(d)elüm 2b/2, 2b/7, 25a/4, 61b/2, 91b/3, 218a/3-4, 220b/8, 221a/6, 238a/12, 249a/1, 259a/13
e.-(d)em 7bb/12, 36b/9, 206a/14, 241b/10
e.-(d)erler 323b/9
e.-(d)esen 72a/11, 318a/7
e.-(d)esin 45a/11, 138b/4, 249b/13
e.-(d)evüz 268b/15, 269a/3
e.-(d)eyim 26b/9, 32a/2, 36b/2, 43b/10, 56ab/5, 63b/2, 64a/1, 93b/2, 96a/14-15, 159b/5, 171a/6, 175b/13, 190b/11, 209a/4, 210a/10, 213b/5, 228b/14, 228b/14, 228bb/1, 229b/9, 231a/6, 240ab/9, 257a/4
e.-(d)eyin 159b/5, 205a/7
e.-(d)imeyevüz 222ab/11
e.-(d)iserdüm 7bb/15
e.-(d)iserüz 25a/12
e.-(d)iserven 66b/6
e.-(d)ivėrdi 149b/10, 221ab/2, 226bb/2, 272a/3
e.-(d)ivėrelüm 51a/11
e.-(d)ivėrgil 34b/6, 149b/13
e.-(d)ivėrüŋ 258a/4
e.-(d)ivėreyim 280ab/7
e.-(d)ügin 269b/13
e.-(d)ügümden 209a/14
e.-(d)üŋ 197a/14, 201b/7, 310a/9
e.-(d)ür 5a/8, 7a/10, 7a/11, 7a/7, 7bb/10, 7bb/11, 7bb/13, 7bb/15, 7bb/5, 7bb/6, 7bb/7, 8a/1, 8ab/11, 8b/13, 8b/15, 9a/14, 9a/2, 9a/7, 9b/1, 10a/2, 10a/3, 10a/4, 10b/6, 10b/8, 11b/10, 13a/12, 13a/15, 13a/9, 13b/14, 14a/3, 14a/15, 14a/8, 15a/12, 15a/2, 15a/5, 15b/1, 15b/10, 15b/11, 16a/1, 16a/13, 16a/3, 16a/7, 16b/2, 16b/4, 16b/6, 17a/11, 17b/13, 19a/12, 19a/12, 19a/13, 19a/14, 19a/15, 20a/10, 20a/14, 20a/9, 21b/11, 22b/12, 22b/13, 22b/14, 22b/2, 22b/2, 22b/4, 22b/5, 22b/7, 24a/15, 24a/15, 25a/9, 27a/7, 28a/1, 28a/3, 28b/4, 28b/7, 32a/10, 32b/13, 32b/7, 33a/12, 33a/13, 33a/15, 33a/9, 33b/11, 33b/5, 34a/1, 34a/11, 34a/13, 34a/7, 34b/15, 35a/10, 35a/7, 35a/8, 35a/9, 35b/7, 36a/1, 36a/13, 36a/13, 36a/14, 36a/14, 36a/14, 36a/15, 36b/1, 37b/12, 38a/9, 38b/7, 38b/7, 39a/10, 40a/1, 43a/2, 44b/10, 44a/14, 44b/13, 45a/1, 45b/10, 48a/1, 48a/4, 49b/9, 50a/7, 50b/2, 50b/3, 51a/13, 51a/2, 51a/5, 53a/11, 53a/15, 53a/5, 53a/8, 53a/9, 53b/2, 53b/4, 54a/12, 54a/15, 54a/4, 54a/7, 54b/13, 55a/8, 55bb/9, 56b/14, 57a/2, 57a/4, 57a/5, 58a/10, 60b/8, 61b/6, 62b/3, 63b/10, 63b/14, 63b/7, 64a/5, 64b/5, 65a/5, 65a/7, 67b/4, 70b/12, 71a/5, 71a/6, 72b/4, 72b/7, 73a/13, 73a/5, 73b/12, 73b/9, 74a/10, 74a/10, 74a/9, 74a/9, 74b/7, 74b/14, 74b/15, 75ay/4, 75ay/6, 75b/11, 75b/13, 75b/7, 76a/8, 76b/8, 77a/1, 77b/14, 79a/7, 79a/7, 79b/6, 80b/9, 81a/6, 81a/14, 81b/1, 81b/2, 81b/11, 82a/2, 82a/3, 82a/7, 83b/10, 83b/9, 85a/11, 85a/13, 86a/5, 88b/9, 89a/7, 89b/11, 90a/4, 90a/6, 91b/8, 91b/9, 92a/14, 92a/5, 92a/7, 92b/4, 93a/11,

93a/3, 93b/8, 93b/8, 93by/17, 94a/1, 94a/4, 94a/4, 94a/5, 94b/12, 98ay/16, 98b/10, 98b/11, 98b/5, 99a/7, 99b/10, 100b/15, 101a/3, 101b/3, 102a/7, 102a/7, 103b/1, 103b/7, 104a/9, 104b/13, 104b/6, 104b/7, 105a/1, 105a/8, 105b/14, 105b/8, 106a/1, 106b/14, 107a/11, 107a/14, 107a/2, 107a/7, 107b/9, 108a/1, 108a/3, 108a/7, 109a/5, 109b/10, 109b/3, 109b/5, 109b/7, 109b/9, 111a/5, 111a/7, 111b/3, 112b/1, 112b/10, 112b/14, 112b/2, 112b/7, 113a/4, 113a/5, 113b/8, 114a/5, 114b/5, 115a/1, 115a/14, 115a/8, 115a/8, 115a/9, 116a/10, 116a/11, 116a/2, 116a/8, 116a/15, 116b/6, 117b/3, 118a/12, 118a/4, 118a/6, 118a/9, 118b/10, 118b/15, 118b/4, 119a/11, 119a/5, 119b/5, 120a/9, 120b/11, 121a/9, 121b/2, 121b/3, 121b/6, 121b/8, 122a/5, 122b/5, 122b/6, 122b/7, 122b/9, 123a/11, 123a/4, 123a/5, 123a/8, 124a/10, 124b/1, 124b/12, 124b/8, 124b/9, 125a/12, 125a/13, 126a/15, 127a/15, 127b/4, 128a/14, 128b/10, 128b/2, 129a/15, 129b/2, 129b/5, 130a/13, 130a/8, 130a/9, 130b/3, 130b/5, 131a/12, 131a/9, 131b/11, 131b/12, 132a/6, 132b/14, 132b/2, 132b/3, 133a/1, 133b/13, 134a/10, 134b/2, 134b/6, 135a/2, 135a/9, 135b/10, 135b/8, 135b/9, 135b/9, 136a/15, 136a/3, 136a/4, 136a/6, 136b/1, 136b/1, 136b/14, 136b/14, 136b/15, 136b/15, 136b/3, 136b/3, 136b/4, 136b/6, 136b/8, 136b/9, 136by/17, 137a/1, 137a/15, 137a/2, 137a/4, 137b/2, 137b/3, 137b/6, 138a/12, 138a/14, 138a/3, 138a/4, 138b/14, 138b/3, 138b/4, 138b/5, 138b/6, 138b/6, 138b/9, 139b/10, 140a/13, 140b/8, 141a/11, 141a/14, 141b/6, 143b/1, 143b/2, 143b/3, 144a/13, 147a/11, 147a/11, 147a/13, 147a/13, 147a/5, 147a/6, 147a/6, 147a/7, 147b/9, 148a/1, 148b/12, 149a/1, 149a/2, 149a/6, 149a/6, 149b/12, 149b/13, 149b/15, 149b/15, 150a/3, 150b/7, 151a/1, 151a/8, 151b/6, 152a/12, 152a/4, 152a/5, 152b/1, 152b/3, 153a/15, 153b/3, 153b/6, 155b/12, 156a/12, 156a/13, 156b/1, 156b/2, 157b/10, 157b/10, 157b/11, 157b/8, 158a/13, 158b/5, 158b/5, 159b/10, 159b/13, 159b/14, 159b/9, 160a/10, 160a/13, 160a/3, 160a/3, 160a/5, 161b/10, 161b/6, 163a/3, 164b/3, 166a/2, 166a/5, 166b/12, 166b/13, 167a/5, 167b/4, 168b/5, 169a/13, 171a/10, 171a/5, 171a/7, 171b/13, 172b/6, 174a/5, 174a/7, 174a/7, 174a/8, 175b/13, 177a/15, 177a/9, 177b/13, 179b/3, 179b/7, 179b/8, 180a/3, 183a/14, 183b/1, 183b/3, 184a/2, 184b/10, 184b/12, 184b/12, 184b/9, 184b/9, 185a/11, 185a/15, 185a/4, 185a/9, 186a/12, 186a/13, 187a/13, 187a/15, 187a/6, 187a/8, 187b/2, 188a/15, 188a/3, 188b/10, 188b/11, 188b/14, 188b/15, 189b/14, 189b/7, 189b/9, 190a/3, 190a/6, 190a/8, 190a/8, 190a/8, 190b/1, 190b/13, 190b/13, 190b/3, 190b/4, 190b/5, 190b/6, 190b/8, 190b/9, 191a/3, 191a/3, 191a/4, 191a/6, 191a/7, 191b/14, 191b/14, 191b/7, 191b/8, 192a/1, 192a/13, 192a/2, 192a/3, 192a/6, 193a/13, 194a/11, 194a/12, 194a/12, 194a/5, 194a/5, 194a/9, 194b/14, 195a/14, 195a/7, 195a/8, 195b/13, 195b/14, 195b/4, 196a/3, 196a/6, 196b/10, 196b/14, 196b/15, 197a/10, 197a/11, 197b/14, 197b/5, 197b/9, 198a/2, 198a/6, 198b/13, 198b/7, 198b/7, 198b/9, 199a/5, 199a/6, 199a/8, 199a/10, 199a/11, 199a/12, 199b/1, 199b/4, 199b/6, 200a/7, 201a/2, 201a/4, 201a/4, 201a/7, 201a/8, 201b/15, 201b/3, 202a/1, 202a/9, 202b/9, 203b/1, 203b/12, 203b/4, 203b/5, 203b/6, 203b/6, 204b/15, 204b/6, 205a/13, 205a/4, 207a/10, 207a/12, 207a/15, 207a/9, 207a/9, 208a/10, 208a/15, 208a/5, 208a/6, 208b/1, 208b/10, 209a/15, 209b/1, 209b/2, 209b/6, 209b/8, 209b/9, 210a/1, 210a/4, 210a/9, 211b/9, 212a/14, 212b/1, 212b/15, 212b/5, 213a/1, 213a/2, 213b/10, 213b/11, 213b/14, 213b/15, 213b/6, 213b/8, 214a/11, 214a/13, 214a/15, 214a/3, 214a/4, 214a/4, 214a/4, 214a/5, 214a/6, 214a/7, 214a/8, 214a/9, 214b/11, 214b/12, 214b/12, 214b/13, 214b/15, 214b/4, 215a/10, 215a/10, 215a/12, 215a/12, 215a/12, 215a/2, 215a/6, 215a/8, 215b/13, 215b/13, 216a/10,

216a/11, 216a/11, 216a/12, 216a/5, 216a/6, 216a/8, 216a/9, 218a/4, 218b/14, 219a/15, 219a/1, 219a/4, 219ab/3, 219ab/5, 219ab/8, 219b/3, 219bb/7, 219bb/9, 219bb/9, 220a/7, 220b/10, 221ab/10, 221ab/11, 221ab/11, 221ab/2, 221ab/5, 221ab/5, 221ab/5, 221ab/6, 221ab/7, 221ab/8, 221ab/9, 221ab/9, 221bb/10, 221bb/11, 221bb/11, 221bb/13, 221bb/14, 221bb/6, 221bb/7, 221bb/7, 221bb/8, 222ab/1, 222ab/10, 222ab/11, 222ab/2, 222ab/2, 222ab/4, 222ab/4, 222ab/4, 222ab/9, 222ab/9, 222bb/11, 222bb/2, 222bb/7, 223a/1, 223bb/1, 223bb/5, 224a/2, 224ab/14, 224ab/5, 224ab/6, 224ab/8, 224b/12, 224b/13, 224b/5, 224b/8, 225a/12, 225ab/14, 225ab/15, 225bb/1, 225bb/10, 225bb/11, 225bb/13, 225bb/5, 226ab/10, 226ab/10, 226ab/13, 226ab/2, 226ab/3, 226ab/2, 226ab/8, 226ab/9, 226bb/1, 226bb/10, 226bb/10, 226bb/11, 226bb/12, 226bb/13, 226bb/14, 226bb/15, 226bb/2, 226bb/4, 226bb/6, 226bb/6, 226bb/7, 226bb/7, 226bb/8, 226bb/9, 227ab/11, 227ab/12, 227ab/13, 227ab/14, 227ab/15, 227ab/15, 227b/9, 227bb/1, 227bb/13, 227bb/14, 228a/12, 228a/5, 228a/5, 228a/5, 228ab/11, 228ab/12, 228ab/13, 228ab/14, 228ab/15, 228ab/5, 228ab/6, 228ab/7, 228ab/8, 228ab/9, 228bb/10, 228bb/11, 228bb/11, 228bb/12, 228bb/12, 228bb/13, 228bb/13, 228bb/14, 228bb/15, 228bb/2, 228bb/4, 228bb/5, 228bb/5, 228bb/6, 228bb/6, 228bb/7, 228bb/8, 228bb/8, 229a/10, 229a/15, 229a/15, 229ab/1, 229ab/4, 229b/12, 229b/2, 229b/7, 230a/11, 230b/3, 232a/6, 237a/7, 237a/12, 237bb/2, 243a/13, 230a/12, 230a/13, 230a/2, 230a/3, 230a/7, 230b/11, 230b/5, 230b/8, 230bb/13, 230bb/15, 230bb/3, 230bb/5, 230bb/7, 230bb/8, 230bb/9, 231a/15, 231b/14, 231bb/2, 231bb/3, 231bb/6, 232a/10, 232a/12, 232a/3, 232a/4, 232a/5, 232a/8, 232ab/10, 232ab/11, 232ab/2, 232ab/3, 232ab/6, 232ab/7, 232ab/7, 232ab/7, 232ab/9, 232b/14, 232bb/1, 232bb/10, 232bb/10, 232bb/7, 233a/13, 233a/14, 233a/2, 233ab/8, 233ab/9, 233bb/13, 234ab/10, 234ab/12, 234ab/13, 234ab/3, 234ab/4, 234ab/6, 234bb/11, 234bb/14, 234bb/15, 234bb/4, 234bb/6, 234bb/9, 235ab/2, 235b/10, 235b/8, 235bb/1, 236a/1, 236a/12, 236a/13, 236a/3, 236ab/13, 236ab/14, 236ab/6, 236ab/7, 236b/1, 236b/13, 236b/14, 236b/14, 236b/5, 236b/6, 236bb/11, 236bb/12, 236bb/12, 236bb/12, 236bb/4, 237a/10, 237a/14, 237a/15, 237a/2, 237a/2, 237a/4, 237a/6, 237a/7, 237a/8, 237a/8, 237a/9, 237ab/11, 237ab/11, 237ab/12, 237ab/13, 237ab/13, 237ab/13, 237ab/14, 237ab/14, 237ab/7, 237ab/8, 237ab/8, 237ab/8, 237ab/9, 237b/1, 237b/2, 237b/5, 237b/6, 237b/7, 237b/8, 237bb/1, 237bb/1, 237bb/12, 237bb/14, 237bb/15, 237bb/2, 237bb/3, 237bb/3, 238a/14, 238a/2, 238a/2, 238ab/1, 238ab/10, 238ab/11, 238ab/13, 238ab/2, 238ab/3, 238ab/7, 238ab/8, 238b/11, 238bb/10, 238bb/12, 238bb/3, 238bb/4, 238bb/5, 238bb/5, 238bb/7, 239a/7, 239ab/1, 239ab/15, 239ab/3, 239ab/4, 239ab/5, 239ab/6, 239ab/7, 239ab/8, 239ab/9, 239b/5, 240a/1, 240a/11, 240a/11, 240a/12, 240a/3, 240b/14, 240b/15, 240b/8, 240b/9, 240bb/10, 240bb/11, 241a/13, 241a/14, 241a/5, 241a/6, 241a/7, 241ab/1, 241ab/12, 241ab/15, 241ab/3, 241b/15, 241b/3, 241b/3, 241b/4, 241b/5, 241b/6, 241bb/1, 242bb/13, 242bb/7, 243a/1, 243a/10, 243a/15, 243a/6, 243a/9, 243b/1, 243b/12, 243b/12, 243b/13, 243b/4, 244a/6, 244a/6, 244a/7, 244a/8, 244b/12, 244b/7, 245a/12, 245b/14, 245b/15, 246a/12, 246a/13, 246a/4, 246a/9, 246b/7, 247a/10, 247a/11, 247a/8, 247b/8, 249a/13, 249a/14, 250a/14, 250a/5, 250a/6, 250b/1, 250b/10, 250b/10, 250b/10, 250b/11, 250b/11, 250b/11, 250b/12, 250b/12, 250b/13, 250b/3, 250b/5, 250b/9, 251a/13, 252a/10, 252a/2, 253a/3, 254a/1, 254a/2, 255a/14, 255b/13, 255b/4, 255b/7, 255b/9, 256a/2, 257a/9, 257b/14, 257b/14, 257b/6, 258a/12, 258a/15, 258a/2, 258a/5, 258a/6, 258a/7, 258a/8, 258b/2, 258b/4, 260a/1, 260a/15, 260a/2,

260a/5, 261a/14, 261a/14, 261a/8, 261b/12, 261b/13, 261b/2, 261b/3, 261b/5, 261b/6, 261b/7, 261b/9, 262a/14, 263a/10, 263a/10, 263a/11, 263a/11, 263a/5, 263a/6, 263a/9, 263b/15, 263b/8, 264a/10, 265a/3, 265a/9, 265b/10, 265b/15, 265b/5, 266a/12, 266a/5, 266a/8, 266b/2, 268a/10, 268a/9, 268b/10, 268b/7, 269a/8, 270a/6, 270b/8, 271a/12, 271a/14, 271a/14, 271a/4, 271a/5, 271a/6, 271a/7, 271a/9, 271b/1, 271b/14, 271b/3, 271b/4, 271b/4, 271b/5, 272a/1, 272a/2, 272b/10, 272b/10, 272b/11, 272b/12, 272b/15, 272b/15, 272b/8, 273a/3, 273a/5, 274b/15, 275a/7, 276a/14, 276a/4, 276ab/10, 276ab/4, 276ab/8, 276bb/7, 277bb/12, 277bb/7, 277bb/9, 278a/3, 278ab/4, 280a/13, 280a/14, 280a/14, 280a/15, 280a/15, 280a/3, 280a/8, 280b/10, 280b/12, 280b/14, 280b/15, 280b/5, 280b/7, 280b/8, 281a/2, 281a/5, 281a/6, 281a/8, 281ab/5, 282b/9 282b/9, 283b/4, 283bb/7, 284ab/15, 285a/3, 271a/3, 287b/8, 289a/5, 290a/1, 290a/10, 290a/10, 290a/11, 290a/13, 290a/13, 290a/14, 290a/14, 290b/1, 290b/1, 290b/3, 290b/3, 290b/4, 290b/4, 290b/6, 290b/6, 290b/8, 290b/8, 291a/10, 291a/11, 291a/14, 291a/2, 291a/3, 291a/4, 291a/5, 291a/9, 291b/1, 291b/11, 291b/2, 291b/4, 291b/7, 291b/8, 291b/9, 292a/3, 292a/5, 292a/7, 292a/8, 292a/8, 292a/9, 292b/10, 292b/12, 292b/13, 292b/14, 292b/15, 292b/5, 292b/6, 292b/7, 292b/9, 293a/2, 293a/3, 293a/8, 293b/14, 293b/2, 293b/7, 295a/12, 295a/13, 295a/13, 295a/7, 295b/1, 295b/14, 295b/2, 295b/5, 296a/10, 296a/5, 296b/11, 296b/4, 296b/6, 297a/15, 299a/12, 299a/13, 299a/14, 300a/9, 300b/14, 300b/4, 301a/2, 301a/4, 301b/10, 302a/2, 302a/5, 302a/8, 304b/13, 304b/14, 304b/15, 305a/12, 305a/12, 305a/2, 305b/7, 306b/14, 307a/1, 307a/5, 308a/11, 308a/12, 308a/14, 308b/14, 308b/4, 309a/7, 309a/8, 309a/9, 309b/13, 309b/15, 309b/2, 309b/3, 309b/8, 310a/6, 310a/7, 310b/12, 310b/12, 310b/9, 311a/2, 311a/9, 311b/1, 311b/14, 312a/11, 313a/5, 313a/7, 313b/6, 314a/6, 314b/1, 315a/14, 315a/4, 315b/10, 316b/15, 317a/14, 317a/15, 317a/4, 317a/5, 317b/3, 318a/14, 318a/7, 318b/13, 319a/12, 319b/5, 319b/7, 319b/7, 321a/1, 321a/10, 321a/12, 321a/13, 321a/2, 321a/4, 321b/5, 321b/6, 321b/8, 322a/3, 322a/7, 322b/5, 322b/7, 323b/10, 323b/15, 323b/7, 324a/8, 324a/9, 324b/11, 324b/4

e.-(d)ürben 159b/9, 188b/11, 201b/7

e.-(d)ürdi 112a/10, 134b/13, 204a/2, 226bb/12, 226bb/14, 249a/12, 251a/3, 281b/5, 295b/12

e.-(d)ürem 201a/10, 216a/13

e.-(d)üreyin 153a/14

e.-(d)ür-idi 231ab/1

e.-(d)ürkim 210a/14

e.-(d)ürler 19a/14, 20a/11, 39a/3, 51a/15, 71a/7, 75ay/7, 75ay/8, 78a/6, 78a/6, 78a/9, 89b/14, 89b/8, 92a/13, 97b/9, 98b/13, 98b/13, 99a/2, 109b/1, 119b/1, 126b/4, 134a/11, 136a/2, 141a/11, 141b/1, 141b/9, 144a/13, 145b/14, 163a/1, 163a/10, 163a/11, 169a/13, 169b/6, 175a/3, 187a/5, 187a/7, 200b/4, 201b/2, 202a/15, 204b/5, 222b/15, 222bb/12, 234bb/1, 240bb/6, 261b/1, 286b/7, 294a/1-2, 296a/2, 314a/4, 316b/4

e.-(d)ürlerdi 92b/10, 209b/14, 228a/4

e.-(d)ürler-idi 92b/9

e.-(d)ürlerkim 141b/12

e.-(d)ürlerse 222bb/15

e.-(d)ürlersekim 222bb/13

e.-(d)ürmen 240b/12

e.-(d)ürse 116a/11, 116a/12, 116a/13, 146a/14, 183b/7, 321b/15

e.-(d)ürsem 207a/1
e.-(d)ürsen 238a/7
e.-(d)ürseŋ 11b/6, 239ab/6
e.-(d)ürsevüz 64a/1
e.-(d)ürsin 5b/5, 15a/1, 34a/13, 184b/12, 196b/15, 201a/10, 203b/7, 227a/8-9, 227a/9-10, 228a/5, 230a/13, 234bb/14, 235ab/1, 235b/10, 235bb/1, 238bb/5, 238bb/7, 295b/6
e.-(d)ürsiz 239ab/2
e.-(d)üvėreyim 209a/7
e.-(d)üvėrgil 123ay/10, 280b/7
e.-(d)seŋ 323a/2
e.-diler 196b/6-7, 297b/3
e.-gil 5b/6
e.-sün 191a/10
[=1477]

eyü iyi
e. 12a/12, 12a/3, 12a/4, 12a/9, 13a/2, 20a/8, 24ay/6, 34a/3, 46a/6, 51a/10, 54a/5, 84a/6, 109b/7, 113a/12, 113b/9, 156b/3, 167b/6, 168b/9, 173b/12, 173b/12, 173b/13, 173b/14, 173b/15, 173b/15, 177b/1, 177b/8, 197a/13, 197a/14, 205a/10, 205a/11, 213b/14, 220a/5, 220bb/13, 220bb/13, 220bb/13, 220bb/14, 220bb/14, 220bb/14, 220bb/14, 220bb/14, 222bb/9, 222bb/9, 222bb/9, 222bb/9, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/8, 227bb/9, 233ab/4, 233ab/5, 234bb/10, 240b/5, 248b/14, 258b/8, 274a/12, 279a/2, 280ab/9, 281b/12, 289a/15, 298a/8
e. durur 197a/14, 197b/1, 217a/3, 236ab/13, 240b/4
e.+ler 173b/12, 173b/15
e.+lere 92b/11, 127b/10
e.+lerüŋ 24a/2
[=72]

eyülik iyilik
e.+den 222bb/10
[=1]

eyvān (Far.) köşk, çardak
e. 61b/12, 211a/15
e.+ı (iy.) 4b/2
[=1]

eyyām (Ar.) günler
e. (e.-ı ramażān) 63a/10, (e.-ı bī̇yż) 76b/15, 77a/2, 77a/9
e.+ın 81a/15
e.+ān 81a/15
eyyām-ı bī̇yż ‘her Arabî ayın on ikinci, on üçüncü, on dördüncü günleri’
eyyām-ı ramażān ‘ramazan ayının günleri’
[=6]

Eyyūb (öz. is.) Peygamberlerden birinin adı
E. 43a/5, 43a/12, 143b/11, 171a/10, 171a/6, 171a/9, 233b/13
[=7]

ezel (Ar.) başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik
e.+de 67a/11, 157a/4, 160b/4, 165b/3, (e.-i raḥīm) 194a/8, 200a/9
e.+deki 157a/10, 163b/1
e.+den 228a/13
e.+dür 6a/12
e.+ven 194a/8
[=11]

ezelī (Ar.) başlangıcı olmayan, öncesiz
e.+yem 228a/15
[=1]

ezelsüz (Ar.+T.) başlangıcı olmayan
e. 87b/1
[=1]

ezīne (Far.) cuma
e. 276a/6
[=1]

-F-

fa‘‘āl (Ar.) çok işleyen, gayretli
f. durur 3a/13, 3a/15
[=2]

faḫr (Ar.) övünme, övünç
f. (f. -i ‘ālem) 213b/15, 276a/10
f.+i (iy.) (‘ālem f.) 59b/10, 111b/4, 121b/12, 146a/1, 146b/10, 150a/14, 157a/7, 163b/11, 167a/4, 167b/14, 171a/4, 173b/8, 184b/14, 189b/9, 191b/7, 194a/3, 209b/11, 229a/8, 233ab/7, 237a/2, 240b/10, 249a/2, 261b/15, 263a/5, 274b/4, 274b/10, 274b/13, 275b/6, 276a/1, 277a/2, 278a/9, 279b/1, 280b/10, 281b/10, 282a/3, 283ab/14, 291a/4, 291a/7, 293b/14, 306b/3, 307a/15, 324a/8
f.+inden 219ab/2
f.+ine 279b/11
f. ḳıl- 41b/7
faḫr-i ‘ālem ‘Hz. Muhammed’
‘ālem faḫri ‘Hz. Muhammed’
[=47]

faḳīr (Ar.) yoksul
f. 146b/8
[=1]

faḳīrlıḳ (Ar. + T.) yoksulluk
f. 175a/11
[=1]

faḳīh (Ar.) fıkıh ilminin üstadı
f. 143b/1

f.+ler 289b/8
[=2]

fānī̇ (Ar.) ölümlü
f. 29a/5, 129b/12, 136by/17, 170a/1, 223a/15, 223b/1, 252b/8, 267b/7, 319a/13
f.+y-idi 129b/4
f. durur 29a/4, 170a/1
[=12]

fārḳ (Ar.) ayrılık, başkalık
f. 110b/10, 155a/4, 183a/13
[=3]

fāriġ (Ar.) vazgeçmiş, çekilmiş
f. ol- 17a/15, 221ab/12, 232bb/6, 244b/12, 277a/7, 289b/11, 313a/10
[=7**]**

farīża (Ar.) farz, Allah'ın emri
f. 45b/13, 59a/10, 63a/14, 64a/7, 75b/10, 75b/8
f. durur 108a/10
f.+dan 108a/11, 246b/10
f.+lar 4b/11, 4b/13, 86a/8
f.+ların 86b/2
[=12]

farż (Ar.) farz, Allah'ın emri
f. 59a/6, 59a/7, 62b/10
f.+dı 146a/2
f. +ı (bel.) 5a/2
[=5]

fāsıḳ (Ar.) Allah'ın emirlerini tanımayan, günah işleyen
f.+lar 73a/5, 102b/7, 102b/12
f.+lara 80a/5
f.+ları 73a/4, 15by/16
[=6]

Fātiha (Ar.) Kur'ân-ı Kerîm'in birinci suresi
F. 17a/13, 37b/14, 146b/6
[=3]

fāsid (Ar.) bozulmuş, bozuk
v. 237ab/4
[=3]

faṣīḥ (Ar.) 1. güzel, düzgün, açık konuşan
f.+leri 276ab/6

2. güzel, açık
f. dil 160a/13, 277a/8
[=3]

faṣl (Ar.) bölüm
f. 189a/7, (f.-ı elif) 232b/4, 314b/13

f.+ı (iy.) 119b/10
f. durur 189a/7
faşl-ı elif ‘Arapça yazıda okunmayan fakat bir kelimeyi diğeriyle karıştırmamak için konulan ‘elif harfi’
[=5]

Fāṭıma (öz. is.) Hz. Muhammed’in kızının adı (krş. **Fāṭımatü’z-zehrā**)
F. 99a/12, 153b/15, 190a/8, 190b/9-10, 225bb/1, 227bb/1, 227ab/11, 227ab/13, 227ab/13, 227ab/14, 227ab/15, 227ab/3, 227ab/4, 227ab/4, 240ab/10, 240ab/15, 240bb/2, 240bb/5, 297b/11, 297b/13, 297b/4
F.+dan 225ab/11
F.+nuŋ 225ab/10
F.+ya 227ab/8, 297b/9
[=25]

Fāṭımatü’z-zehrā (öz. is.) Hz. Muhammed’in kızının adı (krş. **Fāṭıma**)
F. 99a/9, 110b/12, 111b/2, 111b/15, 190a/7, 190a/9, 190b/1, 190b/8-9, 225ab/14, 227ab/11, 227bb/4, 240ab/13, 278b/7, 296b/3
F.+ya 297b/8-9
F.+ nuŋ 146b/14
F.+y-idi 242b/2
F.+yı 278a/15
[=18]

fāyide (Ar.) kazanç, kâr
f.+si 7bb/3
[=1]

fażl (Ar.) erdem, fazilet (krş. **fażıl**)
f. 87a/6, 90a/10, 221a/3
f.+ı durur 5a/3
f.+ı (iy.) 2ab/5, 7bb/4, 33a/1, 33a/1, 33a/2, 33a/2, 33a/3, 33a/3, 54a/6, 93b/1, 114b/8, 144a/15, 144b/2, 144b/3, 144b/4, 192b/2, 227a/6
f.+ın 35a/11, 35a/11, 173b/12
f.+ına 282a/5
f.+ından 58a/6, 173b/15
f.+ını 34a/15, 65b/9
f.+um 20a/10, 192a/13, 192a/15, 192a/15, 192b/4, 192b/7, 192b/8, 193a/10, 193a/10, 226b/1, 232a/7
f.+uma 75b/3
f.+umdan 192b/8
f.+uŋ 34a/15, 251a/15
[=44]

fażıl (Ar.) erdem, fazilet (krş. **fażl**)
f.+ları 103a/3
[=1]

fażıllu (Ar. + T.) erdemli
f. 140b/11
[=1]

fāżılıraḳ (Ar. + T.) daha üstün, daha faziletli (krş. **fażılraḳ**)

f.+(ġ)ı (iy.) 5a/4, 5a/5, 128b/8
[=3]

fażılraḳ (Ar. + T.) daha üstün, daha faziletli (krş. **fażılıraḳ**)
f. 300b/8
[=1]

faẕīḥ (Ar.) kötü söz
f. söyle- 46b/6
[=1]

faẕīlet (Ar.) iyi huy, erdem
f. 48b/1, 48b/5
[=2]

fe (Ar.) Arap alfabesinin yirminci harfi
f. 8ab/5, 8ab/6, 87b/10
[=3]

fehm (Ar.) anlama, anlayış
f.+inden 273a/10
[=1]

felek (Ar.) gökyüzü
f. (aḥādīṣ-i f. bedri) 29b/8, 63a/11, 228a/9
f.+(g)i (iy.) 63a/11, 70b/13
f.+den 47b/1
[=6]

Feleṣṭın (öz. is.) yer adı, Filistin
F. 166a/1
[=1]

fenā (Ar.) yok olma, yokluk, geçip gitme
f. 50a/12, 155b/7, ol- 248b/6, ḳıl- 251a/5, 262b/12, 294b/13
[=6]

fenn (Ar.) sanat, ilim
f. 2a/5
[=1]

fer‘ (Ar.) işin aslı
f. +i 170a/12
f. +in 170a/11
[=2]

ferāgat (Ar.) vazgeçme, el çekme
f.+ı (iy.) 159b/2
[=1]

ferāş (Ar.) yatak, döşek
f.+lar 247b/10-11
[=1]

ferc (Ar.) dişilik organı

f. 238b/15
f.+inden 238b/14
[=2]

ferd (Ar.) tek, yalnız olan şey
f. 30b/3, 30b/3, (f. ü settār) 232b/2
[=3]

fermān (Far.) emir, buyruk
f. 36b/13, 46a/3, 67a/10, 73b/15, 74a/5, 95b/1, 95b/15, 101b/3, 118b/5, 122a/15, 125a/9, 160b/6, 171a/5, 171a/7, 185a/7, 185a/8, 185b/15, 186b/8, 194b/14, 195a/10, 195b/9, 200a/13, 204b/6, 207a/3, 220a/1, 224ab/4, 234a/10, 234b/10, 234b/9, 235b/4, 236a/12, 236bb/6, 236bb/7, 241a/2, 243b/15, 244a/1, 244a/8, 244a/9, 244b/8, 254a/14, 257a/10, 257a/6, 258b/8, 263b/11, 263b/13, 269b/11, 278b/10, 280a/10, 291b/13, 291b/2, 293a/7, 299b/7, 313b/11
f.+ı (iy.) 4b/2, 26b/7, 89a/11, 236bb/6, 243b/15, 325a/7
f.+ın 263b/14
f.+ınca 244b/9
f.+ında 196a/15, 234ab/1, 234ab/2
f.+ları 101a/6
f.+um 118b/6
f.+uma 60b/9
[=67]

fermān-berdār (Far.) fermana
f. 257b/14-15
[=1]

ferş (Ar.) yeryüzü
f. 168a/3, (‘arş ve f.) 266a/10
f.+e 46a/9
[=3]

feryād (Far.) yardım istemek için çıkarılan yüksek ses (krş. **feryāẕ**)
f. 37a/5, 87b/9, 259b/8, 259b/8, 291b/12, 291b/12
f. dile- 194b/11
f. ėr- 222ab/1, 236a/2, 285a/10
f. ėt- 36b/12, 198b/10,
f. ḳıl- 47b/3, 194b/11, 227a/3, 272b/4
f. yėtür- 207a/9
f.+a ėr- 87b/9
f.+ı (iy.) 87b/9
[=18]

feryāẕ (Far.) yardım istemek için çıkarılan yüksek ses (krş. **feryād**)
f. 244b/6
[=1]

feṣāhat (Ar.) anlatımda dil kurallarına uygunluk, anlam ve uyum bakımından pürüzsüzlük, açıklık ve düzgünlük
f. 300a/15
[=1]

fesād (Ar.) fitne

f. ḳıl- 67b/5, 228bb/13
f.+dan 240a/5
[=3]

feṯḥ (Ar.) açma, fetih
f. ėt- 78b/11
f.+i (iy.) 135a/8
[=2]

feylesof (Ar.) filozof
f.+lar 120b/4
[=1]

fıṭr (Ar.) (fitre) fıtır sadakası, fitre (krş. **fıṭra**)
f. 109a/4, 109a/9, 109b/10, 109a/13
[=4]

fıṭra (Ar.) (fitre) fıtır sadakası, fitre (krş. **fıṭr**)
f. 89a/1, 108b/11, 109b/1, 109b/12, 109b/14, 128b/1, 128b/2, 144b/6
[=8]

fidā' (Ar.) bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçme, uğruna verme, feda (krş. **fidī'**)
f. bol- 125b/2, 126a/10,
f.ḳıl- 139b/3, 149a/2, 150b/13, 151a/3, 151a/8, 151b/7, ol- 211b/7, 249b/8, 283a/4
f. ol- 37a/11, 211b/7, 259b/14
f. ver- 115b/2, 115b/9, 135b/5, 139a/10, 139a/13, 139b/1, 141a/1
f.+sı 37a/10
[=20]

fidī' (Ar.) bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçme, uğruna verme, feda (krş. **fidā'**)
f. 135a/12
[=1]

fikr (Ar.) fikir, düşünce
f. 69b/7, 148b/4
f.+e 171b/9
[=3]

fi'l (Ar.) iş, amel
f. (f. -i mechūl) 75b/14, 270a/13, 270a/13
f. +i (iy.) 192a/15, 192a/15, 193a/10
f.+üŋ 281b/12
f.+üŋ durur 76a/9
[=8]

firāḳ (Ar.) 1. ayrılık, ayrılma
f. 225a/10

2. hüzün, keder
f.+um 296b/13
f.+umdan 60b/10

f.+ından 296b/8
[=4]

firāvān (Far.) çok, bol, fazla
f. 221b/5
[=1]

Firʿavn (öz. is.) eski zamanlarda Mısır hükümdarının adı, Firavun
F. 143a/4, 222b/8, 223a/2, (f.-u ella'īn) 233b/6, 237b/11, 237b/13, 238a/1, 238a/6, 242ab/14, 242bb/1, 242bb/4, 254a/8, 255a/11, 255a/12, 290b/2, 290b/6
F.+dan 9a/12, 142a/1, 223a/10-11, 278bb/8
F.+ı (bel.) 141a/1, 143b/12, 237b/14, 249b/15
[=24]

Firʿavnlıḳ (Ar. + T.) Mısır hükümdarlığı
F.+(ġ)a 265b/14
[=1]

firdevs (Ar.) cennet
f. 24a/5, 168a/1
f.+i (bel.) 42a/6
[=3]

firdevsī (Ar.) cennetle ilgili
f. 15b/15
[=1]

firişte (Far.) melek (krş. **firişteh**)
f. 36b/13, 38b/13, 49a/2, 54a/8, 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55a/14, 55b/1, 55b/2, 55b/4, 71a/15, 97a/10, 97b/2, 101b/7, 105b/9, 117b/10, 117b/13, 118a/5, 118a/7, 140a/15, 159b/8, 184a/14, 193a/2, 195a/12, 195a/9, 195b/1, 195b/4, 195b/7, 200a/11, 217a/11, 242a/4, 242a/9, 246a/12, 246a/5, 246a/8, 250a/8, 294a/10
f.+ler 100b/6-7, 106a/2-3, 260b/6-7, 305b/7-8
f.+dür 271b/7
f.+kim 200a/13
f.+ler 16a/9, 16b/8, 19a/14, 19a/15, 31b/9, 38b/14, 39a/7, 48b/7, 51a/10, 51a/9, 64a/9, 65a/1, 67b/4, 71a/3, 89a/10, 89b/15, 90a/14, 90a/2, 90a/3, 93b/11, 94b/12, 94b/14, 95a/5, 95a/8, 95b/9, 97a/11, 97a/7, 100a/11, 100a/4, 100b/5, 101a/14, 101a/7, 101ay/17, 101b/12, 103a/1, 104b/2, 109b/7, 115b/2, 127a/5, 127a/7, 151a/11, 178a/1, 204b/5, 207a/6, 207a/7, 207a/8, 236a/11, 243b/12, 246b/11, 254a/12, 260a/11, 268b/4, 268b/8, 269b/6, 271b/6, 277ab/2, 280b/8, 285b/14, 286a/8, 299a/8, 299b/10, 299b/11, 301a/15
f.+lerde 67a/8
f.+lerden 41a/15, 54a/9, 94a/8
f.+lere 128a/14, 195b/5, 199a/10, 236a/10
f.+leri 31b/12, 40a/5, 93b/9, 184b/15, 184b/2, 186b/15, 206a/13, 221b/2, 260a/6, 280b/1, 280b/1, 280b/2, 293b/15
f.+lerine 128b/2, 129b/2, 199a/9
f.+lerine durur 260a/15
f.+leri-y-üz 285b/3
f.+lerüm 16b/2, 16b/6, 20a/10, 20a/5, 20b/1, 46a/3, 72b/11, 193a/4, 204b/6, 207a/10, 207a/4, 224a/7, 235b/5, 246b/7

f.+lerümüz 260a/5
f.+lerüŋ 67a/5, 95b/4, 184a/13, 242a/1
f.+ye 20a/9, 36b/13, 122a/10, 122b/1, 195a/14
[=157]

firişteh (Far.) melek (krş. **firişte**)
f.+ler 16b/4, 16a/15
[=2]

firiştelik (Far. + T.) melek olma durumu, meleklik
f. 162b/3
[=1]

firūze (Far.) Havai maviden yeşilimsi maviye kadar değişik renkleri bulunan, hidratlı doğal alüminyum ve bakır fosfattan oluşan bir değerli taş, turkuaz
f.+y+ile 281ab/1
[=1]

fitne (Ar.) bela, mihnet, sıkıntı
f. ol- 5b/14
[=1]

Furāt (öz. is.) nehir adı
F. 149a/9, 149a/14
[=2]

Furḳān (öz. is.) Kur'an-ı Kerim
F. 37b/4, 86b/6
F.+ı (bel.) 41b/8
[=3]

furṣat (Ar.) uygun zaman, elverişli durum
f. 59b/5
[=1]

fülān (Ar.) belirsiz bir şey, şahıs, filan
f. 71a/9, 71a/10, 84b/9, 111a/8, 113a/2, 113a/4, 207a/7, 207b/6, 208a/5, 208a/6
f.+ı (bel.) 238bb/12
[=11]

fülfül (Ar.) karabiber
f. 120a/6
[=1]

fürḳat (Ar.) ayrılık
f. 94b/4, (f. odı) 112a/12, 248b/2
[=3]

füsḥat (Ar.) bolluk
f. gėcesi 48b/15
[=1]

-G-

ġaffār (Ar.) kullarının günahlarını affeden, Allah

ġ. 21a/13, 179a/11
ġ. durur 204b/15
[=3]

ġāfil (Ar.) gaflette bulunan
ġ. 12a/14, 16a/7, 25b/14, 50b/10, 61a/8, 163a/13, 163a/13, 183b/6, 233ab/2, 238b/11, 241ab/9, 245a/8, 263a/7-8, 274b/7, 279ab/2, 304b/3
ġ.+ler 175a/2, 196a/11
ġ.+sin 284b/6
ġ. +in 161a/6
[=20]

ġāfillıḳ (Ar. + T.) gaflette bulunma durumu, gafillik
ġ.+(ġ)ından 242ab/1
[=1]

ġaflet (Ar.) gafillik, boş bulunma
ġ. 23b/12, 28b/1, 28b/4, 31b/3, 101b/14, 114a/14, 179a/1, 242ab/9, 242bb/11, 264a/11, 267a/6, 282a/4, 284b/5
[=13]

ġafūr (Ar.) suç bağışlayan, merhamet eden, Allah
ġ. 239b/2, (ġafūru'r-raḥīm) 242bb/7, 261a/15, 274a/14
[=4]

ġalabalıḳ (< Ar. ġalebe + T.) çok sayıda insanın bir araya gelmesiyle oluşan insan topluluğu
ġ. 206a/13
[=1]

ġalebe (Ar.) 1. galip gelme, yenme
ġ. ḳıl- 241bb/10, 242ab/3
ġ.+sinden 241bb/10

2. kalabalık
ġ. 230a/4
[=4]

ġālib (Ar.) üstün gelen, yenen
ġ. 167b/4
ġ. ol- 121b/14, 255a/8
ġ.+idiler 2a/4
[=4]

ġam (Ar. ġamm) tasa, kaygı, üzüntü
ġ. +ı (bel.) 235a/4
ġ. +ki 235a/4
[=2]

ġanīmet (Ar.) bir rastlantı sonucu ele geçen kazanç veya imkân
ġ. dut- 56a/13, 56a/15, 70a/7, 73a/8, 180b/6
ġanīmet dut- 'ganimet bilmek'
[=5]

ġāret (Ar.) yağmalar, çapullar
ġ. ḳıl- 252b/6, 266a/2
ġāret ḳıl- ‘yağma etmek’
[=2]

ġarb (Ar.) batı
g.+a 4b/2, 100a/14
ġ.+da 278bb/13
[=3]

ġarīb (Ar.) 1. kimsesiz, zavallı
ġ. 2b/10, 225bb/14, 226ab/10, 258a/2, 278a/5, 302b/11, 302b/12, 302b/14, 302b/15, 303a/6
ġ. ol- 112a/11, 278a/4
ġ.+düm 112b/3
ġ.+e 302b/10, 302b/13
ġ.+ler 206b/9
ġ.+lere 282a/10
ġ.+leri 112b/2, 278a/3
ġ.+üz 221bb/9
ġ.+ven 225bb/5, 226ab/4
ġ.+i (bel.) 112a/15
ġ.+leri 320a/6

2. dokunaklı
ġ. 36a/7, 207a/1
[=26]

ġarīblıḳ (Ar. + T.) gurbette olma, gariplik
g.+da 29b/11, 103a/13, 202b/15, 278a/5
[=1]

ġāribe (Ar.) batan, kaybolan (güneş)
ġ. 235bb/10
[=1]

ġarḳ (Ar.) suya batma
ġ. ḳıl- 141a/2, ol- 199a/6, 234b/15, 243a/10, 273b/5, 280ab/10
ġ.+a ḳıl- 197b/15, 243a/9, 273b/3
ġarḳ ḳıl- ‘boğmak’
[=9]

ġarra (< Ar. ġarrā’) gösterişli
ġ. ol- 92a/10
[=1]

ġār (Ar.) mağara
ġ. (ṣāḥib-i ġār) 29b/11
[=1]

ġavza- kavramak
ġ.-rdı 281a/15
[=1]

ġayb (Ar.) gizli olma, göz önünde olmama

ġ. 89b/5, 258b/14, 259a/6, 259a/13, 262b/4, 262b/5
ġ.+ı (bel.) 259a/3, 259a/10
ġ.+ını 239ab/4
[=9]

ġaybet (Ar.) çekiştirme, dedikodu yapma (krş. **ġıybet**)
ġ. bol- 273b/12
ġ. ėt- 69a/14
ġ. (ġ. ve bühtān ḳıl-) 233bb/7
ġ.+den 24b/8, 26a/4, 238b/7
[=6]

ġāyet (Ar.) nihayet, uç, son
ġ. 75b/3, 175a/2
ġ.+i (iy.) 1bb/8
ġ.+i durur 191a/15
[=4]

ġavġā (Far.) düşmanca davranış ve sözlerle ortaya çıkan çekişme veya dövüş, kavga
ġ.+sından 256a/4
[=1]

ġayġu üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa (krş. **ḳayḳu, ḳayġu**)
ġ. 161a/3, 180a/13, 180a/6, 192a/4, 202b/14, 245a/7, 276b/14, 280b/5, 287a/12
ġ.+dan 73a/4
ġ.+lar 230a/1
ġ.+m 112a/2, 281a/3, 281a/4
ġ.+ŋı 235a/5
ġ.+sı 257a/1, 257a/15, 266b/13
ġ.+sı mı 266b/13
ġ.+sın 284a/12
ġ.+sından 133b/2, 297a/1
ġ.+ya 114b/2, 202b/9, 289b/12, 299b/13
ġ.+yı 119a/7
[=27]

ġayġulan- kaygı duymak, üzülmek (krş. **ḳayġulan-**)
ġ.-dı 286a/15
[=1]

ġayġulu kaygısı olan, üzüntülü (krş. **ḳayġulu**)
ġ.+lar 227b/11, 257a/1
ġ.+lara 257a/13
ġ.+laruŋ 257a/14-15
ġ.+yam 295b/15
[=5]

ġayġusuz kaygısı olmayan, kaygı duymayan
ġ. 266a/3
[=1]

ġāyıb (Ar. ġayb) bilinmeyen gizli olan, görünürde olmayan
ġ. ol- 191b/12, 194b/1, 2283b/14
ġ.+dan 48a/11

ġ.+ısa 8b/11
ġ.+ları 3b/1, 320a/5
[=6]

ġayn (Ar.) Arap alfabesinin yirmi ikinci harfi
g. 87b/8
[=1]

ġayret (Ar.) koruma, esirgeme, kayırma duygusu
ġ. 191b/3, 191b/3, 191b/4
[=3]

ġayrı (Ar.) 1. farklı, özge
ġ. 22a/9, 80b/14

2. başka
ġ. 81b/10
ġ.+ya 251b/1-2
[=4]

ġayur- kaygılanmak
ġ.-duŋ 290b/11
[=1]

ġazā‘ (Ar.) din uğruna savaş
ġ. ḳıl- 80b/11
ġ.+sın 78b/11
ġ. +y-idi 242b/3
[=3]

ġazālıḳ (Ar. + T.) din uğruna savaşma
ġ. ḳıl- 198a/9
[=1]

ġāzı (Ar.) Müslümanlıkta düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse
ġ. ol- 259a/13
ġ.+lar 94b/13, 114b/1, 114b/8, 114b/11, 146a/9
ġ.+lara 94b/14
ġ.+y-ıdı 141a/13, 141a/14
[=9]

ġāzılıḳ (Ar. + T.) gazi olma durumu
ġ. ḳıl- 106a/14, 113b/11, 114b/3, 114b/9, 236b/15
ġ.+(ġ)a 44b/4, 105b/11, 106a/5, 106a/6, 236b/15, 257b/12
ġ.+da 111a/8, 112a/6, 221bb/8
ġ.+dan 83a/12
[=15]

gėce gece
g. 15b/12, 18a/7, 18b/3, 27b/12, 27b/15, 38a/10, 48a/15, 48a/4, 48a/4, 48b/10, 48b/3, 48b/6, 51a/11, 53b/3, 54a/13, 54a/15, 54b/13, 54b/4, 54b/5, 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55a/15, 55b/1, 55b/3, 55b/4, 55b/6, 56a/5, 64b/14, 64b/7, 75a/13, 75a/14, 93b/1, 93b/13, 123a/15, 123b/3, 123b/5, 131b/4, 131b/5, 134a/14, 134a/15, 134b/1, 159b/2, 161a/3, 203a/4, 251b/7
g. durur 48b/3, 53a/15, 53b/2, 94a/6

g.+de 48b/14, 48b/5, 48b/7, 48b/8, 48b/9, 49a/1, 49a/2, 90a/15, 93a/4durur
g.+den 56a/12
g.+dür 48a/4
g.+ler 59b/14
g.+lerinde 38b/10, 83a/7
g.+nüŋ 56a/12, 89b/9, 93b/15, 123b/4
g.+si 18b/3, 54b/3, 56a/5, 75ay/5, 82a/3, 85b/1, 140b/9, 315a/5
g.+side 54a/7
g.+sidurur 48b/1, 48b/1, 48b/1, 48b/2, 48b/3, 48b/5, 48b/10, 48b/12, 48b/14, 48b/15, 48b/2, 48b/4, 48b/9, 53a/10, 53a/12, 53a/13, 53a/7, 53a/9, 53a/9, 53b/1, 53b/3, 53b/4, 53b/5, 53b/6, 53b/6, 53b/7, 54a/4, 94a/7
g.+sidür 20a/2, 48a/4, 48b/7, 48b/8, 49a/1, 74a/11
g.+sin 64a/8, 64b/14
g.+sinde 74b/5, 74b/8, 184a/1
g.+sini 64b/13
g.+ye 81b/15, 89a/15
g.+yedek 296b/7
g.+yi 64b/14, 179b/15
[=121]

gecik- geç kalmak, gecikmek
g.-di 276a/9
[=1]

gėç erken karşıtı, geç (vakit)
g. 157a/13, 157a/13, 157a/14, 213b/14, 237b/7, 267a/8
g. (c)238bb/2
[=7]

geç- 1. geçip gitmek
g.-di 15b/12, 56a/14, 166b/1, 171a/7, 224a/10, 231bb/3, 231bb/4, 231bb/4, 231bb/5, 265b/9, 277a/6, 281b/13, 283bb/4, 284a/10, 286a/9, 287a/15
g.-diler 166b/2, 166a/12, 174b/11, 174b/12, 284b/11
g.-di-y-ise 294b/1
g.-dügin 106a/11
g.-dügine 84a/7, 103a/1-2, 103a/2
g.-dük 133b/1
g.-e 20a/3, 20a/4, 39a/3, 67a/14, 324b/13, 324b/15
g.-eler 106b/5
g.-enler 61a/8
g.-er 10b/12, 26a/8, 28a/15, 30b/1, 59b/2, 84a/7, 93b/13, 103a/8, 167b/8, 265a/4, 265a/4, 267b/7, 281b/12, 302b/11, 302b/12, 303a/4
g.-erdi 304b/12
g.-er-idi 230ab/11
g.-erler 26a/13, 130a/7, 265a/6
g.-erse 301a/3
g.-esiz 289b/6
g.-mediler 166a/11
g.-medin 267b/8, 302b/14
g.-megince 72b/6
g.-meyince 72b/8, 274b/10, 294b/11

g.-miş 56bb/1, 297b/14
g.-miş-idi 189a/11
g.-se 16a/14, 104a/10, 104a/13, 170b/7
g.-seler 56b/2
g.-seŋ 222b/3
g.-sün 56a/7
g.-ti 26a/15
g.-ürdi 240bb/5, 240bb/6
g.-üre 58b/10
g.-ürmiş-idi 223b/14
g.-ürsevüz 288a/7
g.-ürür 3b/3, 27b/14

2. bitmek, sona ermek
g.-di 34a/12, 56a/6, 59b/2
g.-düm 283b/8
g.-e 47b/5
g.-er 256b/3
g.-ince 65b/1
g.-se 256b/5

3. etki etmek
g.-erse 301a/3

4. düşünmek, hayal etmek
g.-medi 36b/8
g.-medük 81a/10

5. bir duruma uğramak, konu olmak
g.-medi 242b/5

6. bulunmak
g.-mek 266a/3

7. söylemek, dile getirmek
g.-mez 228bb/4

8. vazgeçmek
g.-üp 20b/12

9. oturmak
g.-di 216b/10
[=100]

geçmek fanilik, geçicilik
g.+(g)i (iy.) 179a/8
[=1]

geçmiş zaman bakımından geride kalmış, geçmiş
g. 15a/13, 82a/8, 114a/1, 114a/3, 206b/4, (g. gün) 231bb/3, 302a/13, 302b/6, 324b/8
g.+i (bel.) 217a/9
[=10]

geçür- 1. geçme işini yaptırmak, geçmesini sağlamak

g.-di 139b/6, 290b/7
g.-diler 307a/9
g.-düm 290b/11
g.-e 223bb/13, 301a/14, 301a/14, 319a/3
g.-eyin 171a/13
g.-me 246a/13, 267a/9
g.-megi 314b/12
g.-mek 222ab/5
g.-miş 56ab/14
g.-se 129a/7, 247a/10, 306b/6
g.-sünler 276a/12-13
g.-üŋ 276b/9

2. düşünmek
d.-di 217a/9
g.-düm 284a/12, 284a/12
g.-men 203b/14

3. zaman harcamak
g.-di 240bb/5, 240bb/6, 240bb/7
g.-meŋ 114a/14
g.-ür 27b/14

4. takmak
d.-di 280a/5

5. bir süre yaşamak
g.-di (ġaygu g.) 287a/12
[=29]

geçüt geçmeye yarayan yer, geçecek yer
g.+(d)i durur 8bb/2
g.+(d)inde 127b/6
[=2]

gedāyī (Far.) dilencilik
g. 227a/7, 234ab/7
[=2]

gel- 1. ulaşmak
g. (!) 221ab/5, 248a/1, 248a/2, 248a/5, 272b/15
g.-di 15by/16, 18b/10, 20a/10, 20a/11, 21b/4, 24a/14, 29a/11, 29a/12, 29a/13, 29a/14, 29a/15, 34a/2, 34a/4, 48a/3, 54b/13, 55b/10, 55b/11, 64a/6, 64b/4, 64b/7, 64b/8, 65a/10, 65a/10, 65a/11, 65a/11, 65a/12, 65a/13, 65a/14, 65a/15, 65a/9, 65b/1, 67a/10, 83a/10, 84by/11, 86b/7, 92b/14, 93b/4, 96a/5, 103a/8, 111b/4, 112a/13, 113a/2, 114b/5, 123a/4, 131a/6, 132b/15, 133a/3, 136a/15, 137a/6, 137b/11, 137b/14, 137b/15, 142b/15, 147a/5, 148b/12, 149a/10, 149a/11, 149a/6, 149a/8, 149a/9, 150a/3, 151a/1, 152a/13, 153a/8, 171a/7, 171b/11, 184b/15, 190a/14, 190a/7, 190b/11, 190b/8, 196b/9, 197a/10, 197b/13, 198b/6, 199a/4, 199a/5, 201a/7, 201b/14, 203b/5, 203b/9, 206a/3, 208a/12, 209a/13, 209b/8, 211a/9, 214a/3, 214a/6, 214b/11, 215a/5, 215a/9, 219bb/2, 219bb/3, 219bb/4, 219bb/4, 221ab/4, 221ab/8, 221bb/10, 221bb/6, 223bb/11, 223bb/11, 223bb/12, 224a/11, 224ab/4, 224b/4, 226ab/2, 226ab/9, 226bb/1, 227ab/14,

227bb/4, 227bb/6, 228a/4, 228ab/2, 228ab/3, 228b/13, 229a/14, 229ab/1, 229ab/10, 229ab/2, 229b/11, 230a/1, 230a/3, 230a/4, 230a/6, 230a/9, 230b/5, 230b/6, 230b/8, 231a/11, 231a/5, 231b/8, 231bb/15, 232a/1, 232a/11, 232a/4, 232ab/1, 234a/10, 234b/13, 234b/14, 234b/9, 235b/4, 236a/12, 236b/1, 236b/3, 236b/5, 237b/14, 239ab/13, 240b/8, 240bb/10, 241a/2, 241a/5, 241ab/12, 241ab/14, 241ab/4, 242a/14, 244b/11, 244b/15, 250b/1, 254a/14, 255a/11, 256a/15, 257a/10, 257a/4, 258a/1, 258b/2, 258b/3, 258b/5, 259a/10, 271a/12, 271a/14, 271a/6, 271a/7, 271a/9, 271b/12, 271b/3, 274b/15, 275a/1, 275b/6, 275b/8, 276a/10, 276a/11, 276a/2, 276a/3, 276b/1, 277bb/14, 277bb/4, 279a/3, 279a/6, 279bb/1, 280a/1, 281a/10, 281ab/13, 281b/14, 282a/13, 282b/13, 282bb/1, 282bb/2, 282bb/4, 283a/10, 283a/11, 283b/14, 283bb/4, 287a/3, 287a/4, 289a/6, 289b/12, 290b/10, 290b/12, 291a/14, 291b/2, 291b/15, 291b/15, 292a/10, 292a/13, 292a/6, 292a/8, 292a/8, 292b/4, 293a/8, 295a/12, 296a/12, 296a/7, 296a/9, 297a/1, 297a/11, 297a/15, 297a/3, 297b/9, 301a/6, 306a/5, 306b/13, 307a/14, 307a/5, 323a/4
g.-digi 279b/5
g.-digine 188a/1
g.-diler 57b/14, 132b/8, 133a/2, 151b/3, 153a/14, 206a/3, 221bb/6, 229a/9, 230b/7, 231b/9, 247a/4-5, 257b/13, 277a/2, 283ab/11, 296b/2
g.-diŋ 210b/13
g.-dise 197a/9
g.-di-y-ise 177a/9
g.-dügi 260a/15, 268a/15, 270a/5, 278b/5, 279b/4, 292a/7
g.-dügi-çün 119a/3
g.-düginde 267a/8
g.-düginden 276a/5
g.-dügine 73a/4, 73a/8, 187b/5
g.-dügüm 277a/12, 277a/13
g.-dügümde 272b/12
g.-dügüme 237b/7, 238bb/2
g.-dügüŋ 193b/3
g.-dükde 269a/2
g.-düm 18b/3, 76b/8, 136b/5, 161b/6, 199a/8, 214a/8, 226ab/4, 229a/11, 234ab/4, 234ab/5, 258a/4, 267a/8, 277b/6, 279a/10, 297b/1
g.-düŋ 177a/3, 199b/6, 203b/3, 213b/14, 213b/14, 214a/8, 241ab/15, 244a/6, 251a/1, 263a/7, 264b/3, 279b/13, 279b/13, 291a/14, 291a/15
g.-e 13a/3, 18a/9, 56a/5, 95a/10, 96b/13, 118b/7, 118b/8, 118b/8, 124a/5, 147a/10, 149a/5, 150a/7, 163b/8, 169b/9, 186a/3, 186a/5, 186a/9, 203a/5, 207b/15, 219b/2, 268a/8, 276a/9, 276b/5, 286b/13, 294b/2, 313b/5, 314b/2, 325a/2
g.-ecekdür 56a/14
g.-ekim 203a/9
g.-elem 259a/12
g.-eler 105a/3, 124b/12, 129a/15, 186b/13, 207a/7, 219b/2, 219b/3
g.-em 56a/7, 243b/7
g.-emeye 229a/7
g.-emez 283bb/4
g.-en 184b/4, 195a/11, 218b/2, 218b/3, 218b/3, 218b/4, 218b/4, 219bb/3
g.-ene 214a/11, 214a/12

g.-eni 236bb/10
g.-enler 205b/9
g.-enleri 236bb/3, 236bb/8
g.-esi 49a/12, 56a/11, 56a/7, 89b/6, 114a/3, 130b/7, 233ab/2
g.-esi durur 275b/15, 278b/4
g.-esidür 49a/6-7
g.-esigi 127b/2
g.-esin 203b/3, 249b/11, 272b/11, 272b/15
g.-esine 280b/11, 309a/2, 313b/2
g.-esisin 226bb/15
g.-esüŋi 251b/13
g.-eydi 21b/7
g.-e-y-idi 203a/2
g.-e-y-idüŋ 210b/12-13, 225a/15
g.-gil 23b/15, 50ab/5, 76b/8, 148b/5, 191a/4, 194a/1, 194a/2, 194a/3, 230b/6, 244a/2, 244a/2, 248a/2, 250a/15, 251a/7, 275b/14, 278bb/3, 279a/1, 281a/10, 306b/4
g.-icek 286b/14
g.-ince 20a/8, 115a/10, 134b/10, 134b/13, 263b/10, 304a/3
g.-ir 273a/13
g.-iser 44a/7
g.-medi 65a/14, 66b/12, 148b/6, 230a/7
g.-medin 70a/10, 76a/6, 267b/6
g.-medüŋ 225a/13
g.-mege 28a/1, 28a/15, 256a/5, 276b/9
g.-megesen 248a/1
g.-megi 269a/13, 269a/14
g.-megin 227b/13
g.-mek 12a/5, 64a/12, 239bb/5, 267b/15
g.-mekinden 276b/3
g.-melü durur 280a/6
g.-mese 76a/4
g.-mese-y-idi 178b/1
g.-mesi 111a/1
g.-meye 118b/9, 118b/9, 245a/4, 255b/12, 282b/4, 294b/2, 295a/1
g.-meyeler 107b/3
g.-meyesi 279b/6
g.-meyesin 256a/2, 272b/13
g.-meyeydi 136b/10
g.-meyince 160b/6, 234b/6, 244a/1
g.-mez 226a/9, 230ab/1, 230ab/4, 230ab/7, 237ab/5, 237ab/5
g.-mez-ise 229a/7
g.-mez-iseŋ 268a/13
g.-miş 56a/10, 269b/10, 280a/6, 297a/9
g.-miş durur 8a/11, 92b/8, 98b/11, 114a/5, 116a/15, 117b/10, 184a/15, 204b/4, 296a/8
g.-mişdi 275a/13
g.-mişdür 8b/1, 75ay/1, 180b/3, 231bb/7, 277bb/3, 324b/9
g.-miş-idi 84a/7, 151b/6

g.-se 12a/13, 12a/14, 13a/2, 28b/10, 28b/7, 36a/8, 45b/10, 45b/13, 45b/8, 59b/1, 93b/11, 115a/11, 116a/9, 119a/9, 121a/5, 167a/13, 167a/14, 167b/12, 193a/12, 203a/5, 203a/6, 203a/9, 203b/1, 207a/3, 211b/2, 212b/6, 229b/14, 230a/1, 244a/1, 251a/9, 254b/3, 259a/14, 263b/11, 263b/11, 268b/13, 269b/11, 270b/2, 270b/3, 272a/7, 272a/8, 272b/9, 272b/9, 273a/4, 280ab/14, 291b/2, 291b/9, 293b/11, 304a/8, 324b/9
g.-seler 9a/10, 249b/2
g.-sün 138a/10, 227bb/4, 241ab/13, 280a/9, 310a/6
g.-ü durur 7bb/4, 214b/1
g.-üben 3a/2
g.-üŋ 28b/5, 67b/6, 104b/15, 148a/12, 151b/1, 196a/13, 197b/14, 205a/13, 247b/14, 255b/9
g.-üp 28a/4, 28b/14, 29a/3, 132b/12, 168b/12, 171a/11, 229a/10, 262b/14, 296b/14
g.-üp durur 184b/6, 219a/4
g.-ür 26b/1, 26b/2, 28a/10, 28a/11, 28a/4, 28b/14, 28b/3, 28b/9, 29a/1, 36a/10, 59b/3, 64b/4, 80a/2, 101b/3, 108b/7, 108b/8, 119a/6, 138b/3, 147b/10, 178a/15, 184b/3, 184b/4, 193a/4, 195a/8, 200b/14, 204a/2, 204b/6, 207a/10, 207a/12, 208a/5, 224a/9, 226a/9, 229a/2, 236bb/5, 236bb/5, 236bb/9, 237ab/6, 241bb/3, 243b/14, 246a/8, 251a/5, 255b/9, 257b/3, 258a/6, 258a/6, 268a/14, 269a/11, 269a/5, 270a/7, 270b/7, 276b/6, 277ab/13, 282a/6, 283ab/12, 295a/3, 296b/11, 300b/9
g.-ürdi 63a/11, 147b/8, 225bb/4, 225bb/5, 239bb/6, 249a/12, 263b/7, 277ab/13
g.-ürem 251b/10, 251b/9, 272b/12, 272b/12, 282b/4-5
g.-ür-iseŋ 3b/7
g.-ürken 231b/3
g.-ürkim 195a/10
g.-ürler 25b/12, 66a/10, 66a/11, 95b/9, 120b/2, 128a/15, 159a/6, 201a/3, 236bb/2, 246b/11, 297a/5
g.-ürlerdi 297a/4
g.-ürler-idi 58a/1
g.-ürlerse 193b/1
g.-ürse 38b/10, 245a/2, 268a/13, 268a/14, 269a/10, 313b/3
g.-ürseŋ 33a/2, 33b/11, 33b/13, 33b/14, 33b/4, 193b/3
g.-ürsin 263b/8, 282b/3, 282b/5-6

2. yardımcı fiil

g.-di (yügürü g.) 113a/3, (ḳarşu g.) 190a/3, (gėrü g.) 191b/13, (ṣataşu g.) 196b/5, (fermān g.) 224ab/4, (ṭola g.) 225bb/13, (ḳarşu g.) 226ab/1, (ḫatıra g.) 234ab/8, (‘aceb g.) 234ab/12, (ḫatıra g.) 240ab/9, (fermān g.) 244b/8, (fermān g.) 257a/10, (yaḳın g.) 277a/11, (yaḳın g.) 278b/14, (yaḳın g.) 280a/1, (uġrayu g.) 285a/12, (öge g.) 280ab/6, (fermān g.) 291b/13, (fermān g.) 299b/7, (nidā g.) 89a/1, (nidā g.) 232b/15, (nidā g.) 235b/10, (nidā g.) 236a/14, (nidā g.) 250b/8, (nidā g.) 258b/14, (nidā g.) 259a/3, (nidā g.) 259a/6, (nidā g.) 299b/9, (nidā g.) 279bb/15, (ün g.) 240b/11, (ün g.) 240b/13, (ün g.) 240b/15
g.-e (fermān g.) 95b/1, (fermān g.) 185b/15, (fermān g.) 195b/9, (fermān g.) 234b/10, (fermān g.) 263b/13, (fermān g.) 313b/11, (nidā g.) 45a/14, (nidā g.) 45b/3, (nidā g.) 45b/5, (nidā g.) 46b/1, (nidā g.) 186b/15, (nidā g.) 207a/4, (nidā g.) 247b/13, (nidā g.) 313b/8

g.-esi (vaḥiy g. ol-) 121a/3
g.-mek (aġır g.) 12b/7, (gümān g.) 227a/14
g.-megil (yaḳın g.) 82a/14, (yaḳın g.) 82b/1, (gümān g.) 227b/2
g.-miş (vaḥiy g.) 150a/14, (ziyārete g. ol-) 292a/9
g.-se (fermān g.) 244a/1, (fermān g.) 269b/11
g.-ür (ün g.) 178a/15, (vaḥiy g.) 283ab/12
g.-ürdi (vaḥiy g.) 121a/6
yaḳın gel- ‘yaklaşmak’
[=708]

geldec gelecek
g. yıl 49a/15, 49a/5, 56a/5, 70b/6, (g. ramażān) 70b/7, 103a/14, 114a/2, 141b/2
[=8]

gelecek gelecek
g. 15a/14
[=1]

geleci söz, dedikodu
g. 170a/3
[=1]

gelici gelen (kimse)
g.+ler durur 236bb/1
g.+sin 225bb/8, 226bb/13
[=3]

gelin evlenen kız, gelin
g. (g. uyḳusı) 246a/13, 246a/14
[=2]

geŋ (I) arzu, istek
g.+leri-y-ile 195a/5
g.+ile 236bb/2
[=2]

gėŋ (II) geniş
g.+idür 85b/3
g. dut- 146a/5, 146a/6
gėŋ dut- ‘geniş, çok olmasını sağlamak’
[=3]

genç (I) delikanlı, genç
g.(c) 47a/6, 157b/2, 158a/9, 208a/10, 212a/3, 221bb/6, 235a/12, 290a/14
g. 47a/2
[=9]

genç (Far.) **(II)** hazine
g.+(c)idüm 226a/2
[=1]

geŋez kolay
g. 38b/10, 47b/5, 49a/1, 75ay/12, 75ay/13, 146a/6, 157a/14
[=7]

geŋezlik kolaylık
g. 65b/15, 82b/14, 83a/1
g. durur 82b/15
[=4]

gėŋil- (ni'mete) boğulmak
g.-di 57b/10
[=1]

gėŋit- genişletmek
g.-medümmi 239b/8
g. sünler 67a/3
[=2]

gėŋlik genişlik, ferahlık
g. 12b/3, 42a/9
[=2]

geŋsüz isteksiz
g. 195a/3, 236bb/3, 236bb/3
g.+in 194b/13
[=4]

gemi gemi
g. 129b/11, 135b/2, 193b/3, 236ab/10, 236ab/11, 236ab/11, 265b/13, 318b/14
g.+cüŋ 319a/2
g.+de 323a/7
g.+den 68a/9
g.+kim 236ab/12
g.+ler 236ab/9, 236ab/9
g.+si 143b/7
g.+sin 319a/1
g.+ye 279bb/6, 279bb/8, 313a/7, 316a/11, 318b/15
[=21]

gemici gemide çalışan veya gemi işleten kimse
g. 318b/14
[=1]

ger (Far.) eğer, şayet
g. 46a/6, 140a/1, 202b/2, 202b/3, 203b/15, 281b/11
[=6]

ger- gergin duruma gelmek, germek
g.-mek (gögüz g.) 167a/3, 266a/7
gögüz ger- 'bir güçlüğe karşı koyarak dayanmak ya da karşı koymaya hazır olmak'
[=2]

gėrçek doğru
g. 28a/8, 34a/13, 82a/7, 87b/1, 107b/1, 132b/13, 138b/3, 138b/5, 149a/6, 162a/9, 184b/12, 198b/10, 209b/9, 228bb/7, 233a/3, 238bb/7, 239ab/5, 255b/8, 280bb/1, 280bb/1, 319b/13, 325a/14
g.+ler 107b/1

g.+iseŋ 267b/10
g.+misseŋüz 133a/5
g.+sin 277bb/5
[=26]

gėrçekle- tasdik etmek, onaylamak
g.-düŋüz 75b/7
[=1]

gerek gerekli, lazım
g. 21a/15, 21a/6, 21b/1, 21b/7, 27b/8, 42b/5, 56ab/15, 56bb/1, 56bb/1, 59a/1, 66b/3, 69b/5, 71b/4, 71b/4, 71b/5, 71b/7, 115a/2, 115a/3, 115a/3, 125by/9, 157a/4, 166a/4, 169a/1, 169a/2, 169a/3, 169a/4, 169a/5, 169a/6, 171a/15, 172b/1, 172b/1, 172b/1, 172b/1, 173a/4, 184b/14, 193b/1, 211a/4, 211a/5, 211a/6, 211b/3, 214a/12, 214a/12, 214b/8, 214b/9, 220bb/12, 220bb/12, 220bb/12, 220bb/12, 221bb/11, 222a/11, 222a/5, 222ab/7, 233bb/5, 235ab/2, 236ab/14, 236ab/7, 236bb/4, 237b/9, 238bb/4, 239ab/11, 240b/5, 242ab/12, 243a/15, 247b/15, 250b/1, 250b/2, 250b/2, 250b/3, 255a/1, 264a/2, 265b/1, 267b/11, 267b/12, 267b/15, 267b/5, 267b/5, 267b/7, 267b/8, 267b/9, 268a/1, 268a/3, 268a/4, 268a/5, 268a/7, 268a/8, 279ab/1, 280a/6, 280a/6, 295b/9, 301a/10, 302b/13, 303a/4, 306b/11, 306b/12, 306b/12, 313a/11, 313a/11
g.+di 263a/12, 276bb/10
g.+kim 233bb/10, 233bb/2, 233bb/3, 233bb/4, 233bb/7, 233bb/8, 235ab/8
g.+idi 127b/2, 214b/13, 224ab/1, 239ab/10, 263a/14, 263a/15, 263b/1
g.+ise 265a/1
g.-se 82a/11, 149a/3, 241b/6, 295b/8
g. -sin 149b/15
[=119]

gerek- lazım olmak
g.-mez 49b/14, 167a/11, 223b/10, 276bb/6, 296a/14
g.-mez-idi 276bb/11
g.-mezsin 243a/14
[=7]

gereklü gerekli, lüzumlu
g. 224ab/1, 263a/13, 276bb/2, 276bb/6
g. durur 168a/10
[=5]

geril- germe işi yapılmak, gergin duruma gelmek, belirli bir uzama ile çekilmek
g.-dükden 301a/13
g.-iser 47b/4
g.-miş 112b/13
g.-se 210a/13, 280ab/11
[=5]

gėrü yine, tekrar
g. 9a/9, 17b/3, 17b/4, 27b/2, 28a/7, 28b/13, 51a/11, 64b/12, 72b/6, 75b/5, 84by/11, 88b/13, 90b/9, 91b/2, 93by/16, 93by/17, 102a/14, 102a/15, 102b/12, 103a/1, 108b/2, 110b/4, 121a/15, 123b/7, 135b/6, 138b/9, 138b/12, 148a/13, 149b/11, 152a/11, 152a/6, 159a/11, 161a/14, 169a/10, 170b/10, 170b/12, 170b/7, 171a/3, 185a/12, 186b/14, 187a/2, 187b/5, 188b/11, 188b/5, 189a/6, 190a/7,

190b/14, 191b/13, 192a/2, 195a/7, 195a/8, 195b/10, 195b/12, 195b/13, 195b/13, 195b/4, 195b/6, 195b/8, 195b/9, 198b/11, 202a/9, 205a/1, 207b/14, 208a/11, 208b/6, 209b/1, 212b/13, 213a/11, 213a/12, 213a/14, 213a/6, 213a/8, 213a/9, 213a/9, 214a/9, 214b/12, 214b/13, 214b/14, 215b/2, 215b/2, 215b/3, 215b/4, 215b/4, 215b/6, 219b/12, 219b/14, 221a/11, 221b/12, 221bb/11, 223a/3, 223a/5, 223a/7, 223a/9, 223b/1, 223b/8, 223bb/12, 225a/10, 225a/11, 225a/11, 225a/8, 225a/8, 225a/9, 226ab/11, 227a/11, 227a/15, 227a/9, 227b/1, 228b/5, 229a/7, 229a/8, 229b/6, 237b/10, 239ab/10, 240bb/12, 240bb/13, 240bb/14, 241a/12, 241b/1, 241b/2, 241b/5, 241b/8, 242b/13, 243b/14, 244a/13, 244a/2, 245b/15, 247a/11, 247a/9, 250a/15, 250b/1, 251a/7, 252b/14, 253a/10, 253a/12, 253a/4, 253b/3, 257a/9, 257b/13, 258b/4, 261b/14, 261b/3, 263b/2, 264b/1, 264b/4, 267b/7, 268a/13, 268a/8, 268b/13, 269a/10, 269a/11, 269a/2, 269a/4, 269b/4, 269b/4, 269b/5, 269b/5, 269b/6, 269b/7, 269b/7, 270b/7, 271a/13, 271b/1, 272b/11, 272b/11, 272b/13, 273a/13, 275b/14, 275b/15, 276a/2, 276b/3, 279a/1, 279a/11, 279a/15, 279b/3, 282a/10, 283b/1, 283b/1, 283b/14, 291b/5, 292b/3, 294b/15, 296b/9, 297a/11, 297a/15, 297a/2, 297a/9, 297b/13, 297b/2, 306b/4, 309a/3, 314a/4, 314a/9, 319a/14, 325a/1
[=192]

getür- 1. gelmesini sağlamak
g. (!) 272b/15
g.-di 1ab/6, 10b/13, 21b/5, 92a/11, 92a/8, 112a/13, 120b/8, 131a/3, 131a/5, 152b/8, 158a/10, 159a/8, 171b/12, 183b/13, 198a/14, 198b/5, 200b/7, 209a/13, 214b/11, 214b/5, 220bb/4, 220bb/5, 225a/4, 227bb/6, 230b/7, 232a/2, 232ab/6, 234ab/11, 237a/2, 237ab/1, 238ab/9, 240bb/8, 240bb/9, 241b/2, 242b/12, 257a/7, 276bb/11, 278a/13, 280bb/10, 283a/13, 283a/15, 283bb/5, 287a/4, 288b/3, 291a/3, 293a/8, 306a/10
g.-dikim 229ab/1
g.-diler 122a/2, 201b/11, 234b/4, 239ab/2, 245b/10, 255a/13, 277a/6, 285b/14, 286a/8, 297b/9
g.-di-y-ise 121a/6
g.-dügi 236bb/15
g.-dügin 154a/9
g.-dük 225a/14
g.-düm 138b/4, 192a/2, 241a/14, 241b/4, 241b/7, 253b/10
g.-düŋ 226a/14, 226b/1, 237a/13, 241a/14, 263a/14
g.-evėre 39a/1
g.-eler 133a/10, 200b/15, 238a/9
g.-elüm 136a/4
g.-em 96a/14, 96b/12, 206a/13, 209b/1, 220b/12, 221a/4
g.-en 236bb/4
g.-e-y-idi 131b/3
g.-gil 157b/4, 157b/7, 214a/2, 230b/6, 284a/4,
g.-medi 90b/12
g.-mege 236bb/3, 236bb/7, 269b/2, 283b/7
g.-mek 126a/14, 263a/12
g.-mese-y-idüm 225a/14
g.-me-y-esin 164a/2
g.-mez 159a/5
g.-miş 115a/3

g.-mişler 295a/7
g.-se 163b/13
g.-üŋ 158a/13, 186b/12
g.-üp 252b/3, 263b/9
g.-ür 36a/11, 59a/14, 118a/10, 118a/8, 118b/14, 118b/15, 119a/7, 159a/11, 161b/4, 243a/12, 257a/12, 257a/3, 282ab/12
g.-ürem 159b/3
g.-ürler 31a/14, 100a/5, 179b/1, 268b/6
g.-ürsem 261b/14
g.-ürven 212a/14, 252b/11

2. yardımcı fiil

g. (!) (īmān g.) 14a/1, 14a/2

g. üp (yerine g.) 59a/10, (īmān g.) 156b/14

g.-di (yerine g.) 213a/5, (īmān g.) 230a/9, (ḫaber g.) 230b/9, (selām g.) 249a/12, (yerine g.) 281b/6, (küfr g.) 282ab/12,

g.-diler (yerine g.) 59a/10, (īmān g.) 156b/3, (īmān g.) 163a/6

g.-dise (īmān g.) 123b/10
g.-di-y-ise (vaḥiy g.) 121a/6
g.-dügüŋ (yola g.) 301a/5
g.-düm (ḫaber g.) 271b/15

g.-düŋ (delīl g.) 90a/5, (yerine g.) 138b/9, (ḫaber g.) 280b/7

g.-düŋüz (īmān g.)75b/7, 75b/9
g.-e (yerine g.) 263b/14
g.-em (dile g.) 149b/14, (yerine g.) 206a/12, (yerine g.) 226bb/3

g.-evüz (īmān g.) 122b/14

g.-gil (ṭā'at g.) 195b/1, (yerine g.) 227ab/14, (yerine g.) 281a/10, (yerine g.) 287b/12
g.-irin (ṭā'at g.) 23a/3

g.-medise (īmān g.) 123b/12

g.-medise (şübhe g.) 48a/6
g.-medüŋ (yerine g.) 138b/2
g.-mek (salāvāt g.) 58a/15

g.-mekdi (delīl g.) 126a/8

g.-mekdür (şehādet g.) 228bb/15

g.-mese (īmān g.)76a/1

g.-mezsem (yerine g.) 307a/13
g.-mişsin (berāt g.) 284b/6
g.-se (selām g.) 39a/8, (yerine g.) 61a/15
g.-sin (yerine g.) 288a/3
g.-ü (şükr g.) 282ab/12
g.-ümeyem (yerine g.) 306b/12-13

g.-üŋ (īmān g.) 91a/12,

g.-üŋüz (īmān g.)227bb/15

g.-ür (ṭā'at g.) 26b/2, (‘azāb g.) 282ab/13, (söz g.) 283ab/12

g.-ürdi (başına belā g.) 266b/6,
g.-ürler (selām g.) 127a/6, (yerine g.) 195b/2-3, (īmān g.) 222ab/11
[=185]

getürici getiren (kimse)
g. 236bb/8
[=1]

gevde beden, vücut, gövde (krş. **gövde**)
g.+sinde 153b/9
g.+yi 268a/1
[=2]

gevher (Far.) maden, cevher
g. 1ab/12, 34b/9, 167b/10, 204b/1, 250b/2
g.+den 130a/2
g.+idi 34b/8
g.+iken 118b/10
g. durur 274a/4
[=9]

gevherlü (Far. + T.) madenli, cevherli
g. 280bb/15
[=1]

gėy- giymek
g. (!) 165b/12
g.-di 152b/8, 281ab/2
g.-diler 115b/14, 280b/11, 282a/2
g.-diler-idi 280b/2
g.-dügi 264a/4
g.-düŋ 280a/15
g.-e 103b/11
g.-eler 125a/2
g.-elüm 172b/1, 172b/1
g.-en 190a/12
g.-er 311a/8
g.-esi 111a/11, 113a/12
g.-esi durur 265a/11
g.-esin 103b/4
g.-e-y-idi 196a/10
g.-gil 272a/7
g.-medüm 280b/1
g.-mek 266a/14, 311a/6
g.-mezem 310b/14
g.-miş 184b/8, 280a/13
g.-se 310b/15, 311a/4
g.-üp 24a/14, 103b/6, 165b/13
g.-üp dururlar 280b/11
[=33]

gėydür- giydirmek

g.-diler 24b/15
g.-em 98ay/16
[=2]

gėyesi elbise
g.+sinden 310b/14
[=1]

geyik geyik
g. 124a/15, 236ab/1, 265a/14, 265a/14, 269b/8
g.+ler 124a/14
[=6]

gėyilür giyilecek elbise
g. 134a/1
[=1]

gėyür- giydirmek
g.-di 60a/4, 111b/5, 115a/7, 115b/10, 115a/15
g.-diler 25a/3, 237b/12, 249a/8
g.-düm 187a/1
g.-eler 47a/8, 47a/9, 206b/7
g.-em 185a/3, 311a/4
g.-ler 280b/10
g.-lerdi 285a/14
g.-se 311a/3, 311a/8
g.-üŋ 196a/11, 196a/9
g.-ür 107b/12, 107b/14, 242a/13
g.-ven 225bb/3
[=24]

gez- 1.dolaşmak
g.-di 131a/3, 251a/4
g.-dük 101a/8
g.-eler 101a/7
g.-er 118b/14, 119a/6
g.-mek 125a/8
g.-seler 101b/2

2. bir şeyi incelemek
g.-düŋ 55b/11
[=9]

gezdür- gezdirmek
g.-eler 125a/5
g.-ürler 100a/12, 100a/14
[=3]

gezle- okun gezini krişe yerleştirmek, nişan almak
k.-yem 101ay/17
[=1]

ġıdā (Ar.) besin
ġ.+sı durur 66b/10

[=1]

ġıdasuz (Ar. + T.) besini olmayan, yeterli besin alamayan, besinsiz
g. ol- 80a/4
[=1]

ġılmān (Ar.) cennetteki hizmet eden genç erkekler
ġ. (ḥūr ı ġ.) 13a/3, (ġulām-ı g.) 29b/14, 67a/15, (ḫūr u ġ.) 125a/5, (ḫūr u ġ.) 125a/10, 193b/12, (ḫūr u ġ.) 227ab/9, 239b/3, 240ab/6, 274a/2, (ḥūr ı ġ.) 301a/15, 323a/14, (ḥūr ı ġ.) 325a/2
ġ.+dan 280b/11
ġ.+lar 73a/1
[=15]

ġıybet (Ar.) çekiştirme, dedikodu yapma (krş. **ġaybet**)
ġ. 233bb/6
[=1]

gibi -e benzer, gibi
g. 1ab/12, 3b/9, 8a/5, 8b/6, 8b/6, 8b/6, 9a/8, 17a/15, 17b/1, 22a/5, 22a/7, 23b/15, 24a/8, 28a/3, 28b/2, 33b/15, 34a/3, 34b/9, 38a/11, 40a/6, 43a/4, 43b/1, 44a/9, 45a/13, 45a/7, 48a/15, 51a/6, 51a/7, 51a/8, 54b/7, 58a/4, 61a/1, 61a/1, 61a/2, 66a/12, 67a/5, 67a/6, 67a/7, 67a/9, 67a/9, 67a/9, 67b/10, 70a/6, 75a/11, 75a/12, 75a/14, 75a/15, 75a/6, 75a/8, 75a/9, 75b/1, 78a/7, 81a/9, 90b/11, 90b/13, 90b/15, 90b/7, 90b/9, 91a/3, 91a/5, 94a/6, 95b/11, 96b/7, 96b/8, 100b/5, 107a/3, 107a/4, 108a/6, 112a/2, 115b/4, 120a/8, 123b/5, 130a/2, 130a/6, 137b/10, 138b/3, 140b/10, 145a/6, 146b/4, 147a/10, 149b/9, 150a/7, 151a/8, 155a/10, 155a/11, 158b/10, 159b/8, 162a/15, 163b/8, 163b/9, 169a/14, 169a/3, 170a/15, 170a/5, 170b/9, 173b/10, 173b/11, 173b/9, 174a/3, 177b/8, 185b/1, 186a/2, 186b/1, 188b/9, 190a/13, 202b/4, 207b/7, 211b/12, 211b/13, 212a/1, 212a/10, 214a/10, 214a/13, 214a/14, 215a/1, 218a/14, 220ab/1, 220b/2, 220b/7, 221b/7, 221bb/2, 222ab/11, 222ab/5, 223b/2, 225ab/9, 229ab/7, 230ab/3, 232ab/15, 232bb/1, 235ab/6, 235bb/13, 235bb/13, 236ab/1, 236ab/2, 236ab/6, 237a/13, 239ab/12, 239bb/8, 239bb/9, 241ab/1, 241ab/3, 241ab/5, 241ab/5, 242a/11, 243a/14, 244a/4, 254a/11, 258b/4, 259a/1, 267a/6, 271a/13, 275b/7, 276ab/11, 276ab/7, 279ab/1, 282a/15, 282b/3, 283bb/3, 284a/2, 285b/4, 289b/2, 289b/3, 289b/5, 292a/6, 297b/14, 304a/13, 305a/15, 306b/6, 307b/5, 310a/10, 317a/2, 324b/10, 324b/13
g. durur 8bb/5, 33a/1, 33a/2, 33a/3, 45a/12, 62b/3, 62b/4, 66a/15, 116b/9, 116b/9, 144b/1, 144b/3, 144b/4, 156a/3, 164b/10, 170a/15, 252a/5, 252a/5, 265a/4
g.+dür 22a/9, 23a/10, 45a/12, 75ay/3, 116b/7, 228bb/3, 234ab/7, 234ab/7, 241ab/10, 243b/14, 278bb/6, 302b/15
g.+ler 174a/2, 235a/7
g.+yidi 239bb/1
[=205]

gicik kaşıntı
g.(g)+i (iy.) 23b/6
[=1]

gider- ortadan kaldırmak, yok etmek
g.-medi 177a/7-8

g.-di 24a/10, 143b/11, 187b/7, 235b/3, 235b/3, 240ab/15, 242b/11
g.-diler 24a/5
g.-düŋüz 201b/3
g.-eler 47a/5
g.-even 252b/8
g.-gil 48a/12, 195a/1, 195a/10, 251a/7
g.-imeyeler 228b/2
g.-me 249b/4
g.-medüŋ 239b/14
g.-mege 18b/5
g.-megil 135b/12, 174a/5, 177a/11, 177a/7
g.-mek 62b/7, 157a/3
g.-meyem 177a/6
g.-se 62b/8
g.-sem 268a/11
g.-seŋ 164b/13, 193b/3, 235a/10
g.-übilürsin 236bb/10
g.-üp 211b/11
g.-ür 118a/8, 242a/11, 256b/13
g.-ürem 268a/12
g.-ürler 229a/6
g.-ürsem 261b/14
[=40]

giderici ortadan kaldıran (kimse)
g. 279b/7
g. durur 240bb/3
[=2]

gile (Far.) şikâyet
g. ḳıl- 42b/8, 199b/2, 205a/3, 216a/12, 251a/10, 251a/9, 278b/5
gile ḳıl- ‘şikayet etmek’
[=7]

gine yine
g. 7bb/15, 50ab/5, 241ab/14, 241ab/15
[=4]

gir- 1. dışarıdan içeriye girmek
g.-di 111b/7, 149b/10, 149b/11, 190a/15, 213b/8, 226ab/14, 226ab/15, 231a/10, 231b/8, 231bb/10, 231bb/12, 233b/5, 239ab/15, 244a/5, 260a/13, 279b/11, 281ab/3, 297a/7
g.-digine 79b/7
g.-digüŋde 14b/1
g.-diler 265a/1
g.-diyise 275b/5
g.-dügi 53a/15
g.-düginde 323a/12-13
g.-dügine 73a/7
g.-dügün 313a/12
g.-dügüŋde 267b/15

g.-dügüŋden 301a/15
g.-dükde 309b/1
g.-düm 76b/6, 150a/12
g.-düŋ 210b/6, 247a/14, 251b/5, 251b/6, 264b/9
g.-e 73a/7, 146b/7, 207b/3, 220a/10, 237b/10, 279a/14
g.-eler 9a/13, 124b/15, 133a/7, 133a/7, 223a/9
g.-em 279a/5, 279a/9
g.-esin 109a/1, 279a/7
g.-eydüŋ 210b/6
g.-eyidi 243ab/1, 243ab/1
g.-eyidüm 202b/11
g.-eyim durur 87b/14
g.-gil 238ab/4, 313b/6
g.-icek 226ab/7
g.-isersin 263a/8
g.-medin 219b/15
g.-medüŋ 107a/9
g.-mek 260a/12, 268a/7, 278ab/10, 285b/15, 309a/4, 314b/10
g.-mekden 278ab/12
g.-meg-içün 243ab/3, 243ab/3
g.-mese 156b/12
g.-meye 195a/12, 314b/12
g.-meyenler 66a/11
g.-meyince 167a/9, 279a/10, 281a/7, 281a/8, 284b/9
g.-mez 318b/9
g.-mezler 100b/3
g.-miş 149b/8, 223bb/12
g.-miş durur 246b/12
g.-se 71a/14, 104a/15, 156b/12, 202b/14, 226ab/13, 242ab/2, 250b/5, 268b/13, 295a/14, 311b/2, 325a/1
g.-seler 119a/4
g.-sem 285b/12
g.-seŋ 238ab/4, 303a/1
g.-seŋn 222b/3
g.-sevüz 13a/2
g.-sün 222a/10, 271b/8, 279b/1, 279b/10
g.-üŋ 62b/1, 62b/2, 91b/1, 101a/11, 108b/11, 133a/12, 133a/13
g.-üp 147a/5, 150a/3, 153a/14, 171b/11, 221ab/4, 240ab/5, 258a/1, 264b/10, 282a/6, 323a/14
g.-ür 204a/2, 222a/10, 234b/14, 286a/5
g.-ürler 100b/1, 101b/9, 159a/7, 167b/1, 167b/2, 265a/8
g.-ürse 271b/8, 274a/15, 308a/1
g.-ürseŋ 156b/11, 285a/2

2. erişmek, ulaşmak
g.-di (kulağa g.)224b/5, 224b/7, 279a/12

3. tutmak
g.-diler (ḳola g.) 277a/5

4. etkilemek

g.-mege (gönle g.) 202b/9

5. zaman anlamlı kavramlar için gelmek
g.-se (gün ḥamal burç g.) 119b/11

6. dalmak
g.-se (uyḫuya g.) 119a/1
g.-ür (uyḫuya g.) 246a/15

7. ele geçmek
g.-e 226ab/5
[=146]

girici (manevi olarak) inen, düşen (kimse)
g. durur 162b/7
[=1]

giriftār (Far.) tutulmuş, yakalanmış
g. ol- 46a/15, 94b/7, 133b/6, 155a/13, 159b/1, 233ab/12, 233ab/14, 277bb/12
giriftār ol- ‘tutulmuş, yakalanmış olmak’
[=8]

girmeklik girme durumu
g.(g)+e 238ab/4
[=1]

girīẕār (Far.) ceng, savaş, kavga
g. 248b/14
[=1]

git- 1. bir yere doğru yönelmek
g.-(d)dügüŋ 193b/4
g.-(d)e 239bb/1
g.-(d)er 136b/13, 159a/4, 222a/15, 230a/1, 236bb/9, 273a/2, 296b/2
g.-(d)er 48a/10, 202b/6
g.-(d)erem 160a/5
g.-(d)eriseŋ 3b/5
g.-(d)erseŋ 318b/8
g.-di 201b/13, 225bb/12, 239ab/9, 297a/3
g.-dügi 207a/2
g.-dügüŋ 296b/12
g.-dügüŋde 264b/4
g.-dükde 239bb/3
g.-gil 136b/11, 160a/2
g.-mege 288a/11
g.-meyem 232a/11
g.-mişler 227b/12

2. terk etmek, uzaklaşmak
g.-(d)e 77a/6,
g.-(d)erlerse 193b/2
g.-(d)esin 296b/6
g.-di 283b/7
g.-er 251b/5, 269a/4, 269a/9, 269a/11, 270b/6,

g.-megil 14a/9
g.-ti 55b/13

3. tükenmek, bitmek
g.-(d)eni 236bb/10
g.-di 55b/13, 133b/9, 288a/6
g.-er 202b/6
g.-ti 267a/7

4. silmek
g.-(d)erse (yazuk g.) 24a/12
g.-(d)erürven 249b/5

5. ölmek
g.-(d)erseŋüz 233ab/5
g.-(d)ince 112a/9
g.-(d)iserem 277a/11
g.-di 196b/8
g.-mek 160b/7

7. kaybetmek, yitirmek
g.-di 198b/2, 297b/7

8. bulunduğu yerden ayrılmak
g.-mesün 136a/6

9. unutmak, akıldan çıkarmak
g.-meye 233ab/6
g.-mez 203b/13
[=56]

givir- bir yere girmesini sağlamak, sokmak (krş. **givür-**)
g.-gil 35a/13
g.-üŋ 313b/13
[=2]

givür- bir yere girmesini sağlamak, sokmak (krş. **givir-**)
g.-di 140b/14, 216a/12, 216a/12, 216a/14
g.-di-y-ise 205b/13
g.-dügüm 245b/6
g.-e 100b/13, 288a/14
g.-eler 133a/9, 206b/10
g.-em 288b/2, 314b/4
g.-eyin 59a/15
g.-se 247a/10
g.-üp 200b/9, 325a/5
g.-ür 246b/6
g.-ürler 313b/14
g.-ürven 252b/9
[=19]

gizle- saklamak, görünmeyecek, belli olmayacak bir yere veya bir duruma koymak
g.-di 64b/13, 147b/3, 189a/11, 200a/12
g.-diler 64b/10, 65a/3

g.-düm 120a/10
g.-gil 195b/14-15
g.-mişidi 122b/1
g.-seŋiz 308b/5
g.-yem 210b/2
g.-yenlere 65a/4
[=12]

gizlen- saklanmak
g.-dügi 65a/3
g.-ecek 185b/5
g.-ene 320b/4
g.-meyeler 127b/7
g.-se 193a/2
g.-ü durur 178a/10, 178a/12, 178a/8, 178a/9
g.-ür 193a/1
g.-ürse 88b/3
[=11]

gizlü saklı, gizli
g. 106a/1, 127b/9, 222bb/4, 226a/2, 227bb/2, 315a/6
g.+sin 87a/3
g. durur 300a/14
[=8]

göbek göbek
g.+(g)in 272a/11
g.+(g)inüŋ 265a/14
g.+(g)i durur 265a/14
[=3]

göceklen- övünmek
g.-düŋ 251b/5
[=1]

göç göç
g.+(c)i durur 176b/1
[=1]

göç- göçmek, ölmek
g.-mege 279b/9
g.-seler 56b/2
g.-erler 50a/12
g.-meyince 280a/4, 294b/10
g.-üp 15by/16
[=6]

göger- morarmak
g.-ince 272b/7
g.-se 272b/8, 280ab/12
[=3]

gögercin güvercin
g. 228b/1, 228b/3

[=2]

gögevün sinek
g. 57b/12
[=1]

gögüs göğüs (krş**. gögüz**)
g.+e 239a/2, 272b/9
g.+i (bel.) 42a/9, 129b/5, 147a/3, 150a/2, 198a/1-2, 201b/9, 211b/14, 273a/1, 273a/2, 305a/14
g.+ (iy.) 153b/2, 239a/10, 252a/8
g.+in 256b/6, 257b/6, 306a/5
g.+inde durur 121b/9
g.+inden 238b/15, 272a/12
g.+ine 197b/13, 252a/7
g.+ini 1ab/12, 306a/6
g.+lerin 226a/5
g.+üŋ 147a/8, 150a/5, 239b/8, 249a/15, 252a/2, 252a/5
g.+üŋi 226b/6, 239b/7
g.+üŋüzi 61b/7
[=35]

gögüz göğüs (krş**. gögüs**)
g. 8a/2, 167a/2, 177b/5, 239a/1, 252a/4, 266a/7
g.+degi 252a/4
g.+den 239a/11
g.+ler 102b/5
g.+lerde 88b/3
g.+leri 252a/10
g.+lerin 173a/15
g.+üŋ 252a/4
[=13]

gök sema, gökyüzü
g. 1ab/11, 4b/1, 7a/14, 7b/3, 7b/7, 28a/9, 30a/4, 34b/8, 43a/10, 54b/15, 55a/11, 55a/11, 55a/14, 55a/15, 55a/9, 55b/15, 55b/2, 55b/3, 57a/13, 59b/10, 70b/12, 75ay/2, 75ay/2, 75ay/3, 75ay/3, 100a/9, 102a/9, 103a/1, 119b/12, 125by/9, 167b/14, 171b/14, 180a/3, 186b/6, 187b/2, 188a/4, 203b/10, 211b/13, 219ab/2, 220b/2, 234a/10, 234a/11, 234a/14, 234a/14, 234a/15, 234b/11, 235ab/8, 235ab/8, 235bb/13, 235bb/14, 235bb/9, 236a/8, 236a/9, 236ab/2, 236ab/3, 236ab/6, 237ab/4, 249a/2, 271b/10, 277bb/10, 280b/10, 280b/2, 293b/15, 324a/8
g.+de 16a/14, 72b/11, 88a/2, 88b/2, 236ab/3, 236ab/8, 250a/8, 282a/2, 299a/8, 301a/14
g.+deki 67a/5, 67a/8, 71a/3, 75ay/3, 112a/1, 151a/11, 236ab/4, 236ab/5, 254a/11
g.+dekiler 224bb/8, 224bb/8, 235ab/4, 235ab/7, 235ab/9
g.+den 22b/14, 23a/4, 38a/1, 48a/3, 49a/5, 54b/14, 86a/8, 89b/15, 92b/13, 93a/14, 93b/12, 93b/5, 110b/2, 116a/14, 123b/6, 139b/10, 186a/1, 191a/12, 206a/12, 235b/9, 236ab/7, 240b/15, 245b/2, 283ab/12, 283bb/3, 325a/6
g.+e 38a/1, 67b/4, 68b/2, 73a/3, 110b/8, 119b/12, 123b/6, 143b/14, 179b/6, 183b/5, 183b/8, 184a/2, 186a/2, 186a/4, 188b/3, 208a/9, 224b/7, 231b/13,

232bb/12, 234ab/9, 234b/9, 235ab/6, 235bb/15, 236a/8, 237b/2, 237ab/10, 240b/13, 243a/5, 271b/9, 277ab/12, 277ab/2, 277ab/3, 277bb/9, 285a/2, 291b/11
g.+i (bel.) 61b/12, 86b/10, 88a/7, 99b/5, 131b/9, 140b/12, 221ab/6, 234a/12, 235ab/9, 245b/11, 281a/12, 294a/1, 308a/12, 323b/12
g.+in 120b/5, 308a/15
g.+ler 55a/9, 95a/4, 97a/13, 206a/13, 228a/7, 266b/9, (g. ehli) 282a/1
g.+lere 268b/3
g.+leri 1ab/1
g.+se 211a/14
[=175]

gökçekle- övmek
g.-ye-y-idi 105b/9
[=1]

gökçeklen- övünmek
g.-ürler 169b/14-15
g.-mek 164b/8
[=2]

gökçeklet-1. süslenilmek
g.-di 106a/14, 106a/14, 106a/14, 106a/14
g.-e 106a/15

2. övünülmek
g.-mek 164b/9, 246b/14
g.-en 164b/10
[=8]

gökçeklendür- iftihar etmek, övmek
g.-dürürler 97b/4
[=1]

gökyüzi gökyüzü
g. 28a/3
g.+inde 203b/15
[=2]

gölge gölge
g. 18b/8, 44a/13, 44a/9, 45a/14, 45a/7, 45a/7, 45a/8, 45b/1, 229a/13
g.+de 229a/15, 229b/4
g.+si 8bb/5, 240ab/4
g.+sinde 37a/14-15, 46a/7, 67a/12, 116b/11, 250a/2
g.+sine 46a/4, 66a/4
g.+ye 44a/12, 44a/15, 45a/15, 45b/2
[=24]

göm- defnetmek, gömmek
g. (!) 287b/10
g.-di 288a/4
[=2]

gömil- gömülmek
g.-di 138a/2

[=1]

gönder- 1. bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek (krş. **göndür-**)
g. (!) 146b/9
g.-di 124a/3, 299a/2
g.-e 314a/10
g.-eler 130a/6
g.-em 293b/9
g.-gil 122b/4, 190b/10
g.-mek 188b/15

2. uğurlamak
g.-di-y-ise 103a/5-6
g.-medi-y-ise 103a/7
g.-medüŋse 103a/8-7
g.-mek 189a/2
[=13]

göndür- uğurlamak (krş. **göndür-**)
g.-sünler 55bb/14
g.-üler 219b/11
[=2]

gönen- sevinmek
g.-di 242b/8
g. -ü ol- 319b/2
[=2]

gönendür- sevindirmek
g.-di 299a/3
g.-e 18b/12
[=2]

gönil- yönelmek (krş. **gönül-**)
g.-miş 4b/11
g.-üŋ 101b/7
[=2]

gönül- yönelmek (krş. **gönil-**)
g.-miş 4b/13
g.-dise 136a/15
[=2]

göŋil gönül (krş. **göŋül**)
g. gözi 179a/4
g.+den 48a/10
[=2]

göŋlek gömlek
g. 47a/9
g.+i (bel.) 201b/12, 225bb/4
g.+(g)im 225bb/3
g.+(g)in 176b/14

g.+(g)iŋi 201b/11
g.+(g)ümi 176b/15
[=7]

gönleksüz gömleksiz, kefensiz
g. 208a/10, 240bb/12
[=2]

gönül gönül (krş. **göŋil**)
g. 3a/4, 6b/1, 6b/2, 7b/10, 8b/11, 8b/12, 8b/7, 8b/9, 9a/4, 9a/6, 12a/7, 50a/8, 50a/9, 51a/7, 56ab/15, 59b/14, 60b/10, 67a/11, 80a/4, 84a/7, 95a/14, 101ay/16, 101ay/17, 103a/11, 109a/1, 111a/11, 148a/11, 149b/14, 153a/10, 161a/11, 161a/11, 167a/2, 171b/3, 173a/8, 173b/14, 177a/12, 188a/8, 191a/9, 193b/8, 202b/10, 203b/13, 215a/6, 215a/7, 221a/15, 226b/3, 227b/6, 229bb/12, 233bb/9, 235ab/14, 236ab/1, 237ab/8, 237ab/9, 238ab/13, 248b/12, 252a/4, 252a/5, 252a/7, 252a/8, 256b/9, 268b/7, 272b/10, 272b/12, 272b/15, 277ab/1, 296a/10, 299b/15, 307a/5, 322a/10, 322a/8, 323a/8, 325a/8
g. durur 7b/14
g.+de 7a/13, 229bb/11, 295a/3
g.+deki 7b/8
g.+den 1ab/10, 5b/8, 245a/3
g.+dür 233bb/1
g.+e 235a/3, 252a/4
g.+i (bel.) 42a/10, 241bb/2
g.+i (iy.) 2b/13, 3a/5, 5ay/12, 11b/3, 24a/7, 36a/8, 36b/10, 49b/10, 50b/9, 66b/13, 66b/14, 75b/12, 91b/11, 92a/5, 121b/6, 125a/10, 138b/13, 146b/15, 148a/4, 166a/4, 166a/4, 173a/12, 179a/2, 204a/4, 207b/1, 207b/2, 222b/5, 227ab/9, 231b/13, 232a/1, 237bb/11, 237b/4, 238bb/9, 240ab/5, 241ab/13, 242ab/13, 242ab/11, 243b/4, 245a/8, 245a/9, 246b/15, 254a/13, 256b/6, 268b/7, 268b/15, 271a/13, 272b/9, 278b/5, 283a/2, 283bb/3, 302a/10, 302a/7, 303b/1, 305a/14, 307a/11, 313b/5, 320b/6, 320b/6, 324a/1
g.+idür 5ay/12
g.+in 115b/5, 115b/9, 171a/9, 201a/12, 238b/2, 259a/14, 272a/14, 279bb/4, 287a/11, 324a/1
g.+inde 6a/7, 6a/8, 7b/2, 21a/1, 21a/6, 35a/4, 65a/12, 138a/5, 138b/5, 242b/7, 244b/14, 274a/9, 274b/5, 298b/7, 318b/10
g.+inde durur 10b/9
g.+indekine 48a/12, 48a/7
g.+inden 36b/8, 81a/10, 179a/1, 203b/13, 209b/4, 215a/14, 273a/8, 301b/13
g.+ine 3a/8, 121b/5, 160a/12, 242ab/13, 242ab/3, 242ab/3, 250a/13, 268b/2, 268b/2, 281ab/7, 290b/2, 301b/11, 301b/15, 303a/12, 316b/2
g.+ini 2ab/2, 2ab/5, 38a/12, 121b/2
g.+inüŋ 272a/4
g.+i-y-ile 222ab/4, 241ab/1, 242ab/11
g.+le 244b/7
g.+ler 84b/6
g.+ler 9a/8, 49b/10, 50b/10, 96a/11, 250a/4, 250a/5, 280b/9, 295b/14
g.+lerde 218b/12
g.+lerdeki 3b/3
g.+lerden 9a/1, 9a/9, 26a/5

g.+lerdür 9a/1
g.+leri 3a/6, 3a/9, 56ab/15, 67a/2, 102b/11, 110a/10, 167a/5, 176a/3, 252a/11, 276b/11
g.+lerin 101b/14, 252b/15
g.+lerine 298b/7
g.+leriŋ 226a/4
g.+ü 226b/1, 284b/5
g.+üm 92a/6, 199a/6, 199a/8, 209b/7, 231a/15, 237bb/12, 241ab/15, 244b/2, 251b/7, 280b/7, 280ab/6, 281a/9, 293b/14, 319b/15
g.+ümde 138a/5, 192a/2, 203b/14, 251b/1
g.+üme 7bb/12, 206b/15, 244b/3
g.+ümüz 276b/13-14, 280b/5
g.+ümüze 2b/4, 2b/6
g.+ünde 59a/1
g.+ünüz 49b/13
g.+üŋ 7b/14, 7bb/2, 96a/12, 96a/15, 138b/10, 161a/7, 189b/15, 191a/11, 191a/14, 192b/14, 193b/6, 212b/7, 213a/11, 226bb/4, 228b/3, 230a/11, 239b/8, 241bb/15, 242ab/6, 242ab/7, 249a/15, 249b/8, 251a/7, 252a/1, 252a/3, 252a/6, 256a/6, 271b/5, 296b/12, 296b/6, 308b/5, 319a/13
g.+üŋde 21a/13, 56bb/2, 137b/15, 192a/4, 210b/5, 225a/6, 225b/12, 254b/4, 256a/8
g.+üŋdeki 301a/14
g.+üŋden 48a/12, 172b/2
g.+üŋe 202b/9, 225b/6, 225b/9, 250b/15, 256a/13, 277ab/5, 277ab/6
g.+üŋi 24b/8, 59b/3, 114b/6, 173b/14, 225b/3, 226b/6
g.+üŋ-içün 190b/10
g.+üŋüz 121b/4, 230a/14
g.+üŋüzde 60b/14, 277b/8
g.+üŋüze 61b/11, 221a/15
g.+üŋüzi 62a/1
[=327]

göŋüllü istekli
g.+lerden 219b/3-4
g.+lerdi 96a/7
[=2]

gör- 1. göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek
g.-di 64a/5, 70b/1, 103b/7, 111a/2, 111a/3, 112b/12, 115b/1, 134a/14, 134a/15, 135a/10, 135a/2, 135a/6, 136a/10, 136a/13, 136b/13, 137a/4, 138b/2, 143a/1, 147b/8, 148b/12, 149a/14, 150b/4, 152a/9, 152b/6, 153a/10, 184b/8, 190b/1, 198b/12, 201a/1, 204a/2, 205a/4, 208a/13, 208a/14, 208a/5, 208a/9, 208b/7, 209b/5, 213a/3, 222ab/4, 232ab/13, 232bb/7, 233a/8, 233b/7, 238a/1, 238ab/1, 240bb/7, 244a/6, 271a/11, 271a/2, 272a/6, 280b/5, 281ab/10, 281ab/11, 281ab/12, 281ab/7, 281ab/8, 281ab/9, 281ab/9, 282b/13, 282b/8, 282bb/6, 283b/15, 285a/12, 291a/7, 292a/2, 292b/4, 296b/11, 297a/4, 304b/12
g.-diki 202b/2
g.-dikim 234ab/9, 279bb/13
g.-diler 57b/13, 121b/1, 134b/15, 150b/2, 166a/15, 184b/3, 232ab/4, 232ab/5, 239bb/7, 276b/5

g.-dilerse 57a/12, 75ay/10, 111b/8, 194b/10, 194b/13
g.-dise 202a/8, 291a/14
g.-di-y-ise 91b/10, 114b/2, 134a/11, 200a/4, 210b/9, 215b/12, 254b/6, 307a/11
g.-dügi 213a/5
g.-dügin 269a/2, 271a/11
g.-dügüm 282a/15, 286b/3, 292a/4
g.-dügüm durur 215b/14, 216a/2
g.-dügümi 215b/15, 264b/14
g.-dügümüz 34a/4
g.-dügüŋüzden 121b/4
g.-dük 34b/12, 133b/5, 230bb/4
g.-dükleri 239bb/7
g.-düm 2a/3, 55a/1, 55a/10, 55a/9, 75ay/5, 75ay/5, 111a/12, 112b/14, 137a/15, 149b/13, 150a/12, 209a/2, 209b/6, 209b/7, 211a/12, 212b/11, 212b/15, 215b/14, 218a/15, 229b/7, 236b/8, 241b/11, 243a/15, 258a/7, 258a/9, 268b/10, 268b/8
g.-düŋ 34b/6, 111b/9, 136b/5, 208b/8, 208b/8, 208b/9, 210b/6, 263b/1, 272b/14, 283a/1, 299b/3
g.-düŋmi 282b/15
g.-düŋüz 133a/4
g.-e 35b/3, 38a/7, 99a/9, 173b/11, 176b/15, 186a/4, 195b/13, 205b/10, 207b/2, 220a/7, 221ab/3, 237b/10, 241ab/11, 273a/10, 273b/7, 273b/7, 279a/15, 286a/5, 293b/12, 301a/15, 313b/10
g.-eben 194b/5
g.-ecek 176b/13
g.-e idüm 241b/8
g.-edur- 8b/10,185a/1, 245a/3
g.-elden berü 284a/1-2
g.-eler 9a/11, 97b/7, 106b/9, 133b/12, 217b/6, 220a/11, 304a/8, 304a/9
g.-eler-idi 95b/7
g.-elüm 258a/5
g.-em 34a/14, 34a/15, 279a/10
g.-eni 241a/8, 241a/8, 241b/11
g.-enler 106a/8
g.-esesin 148b/7
g.-esi 176b/15, 177a/2, 296b/14
g.-esin 177a/4, 177a/5, 186a/1, 204a/10, 222b/3, 240b/14, 240b/15, 248a/2, 248a/5, 254a/5
g.-esiz 49b/14, 185a/2
g.-even 245b/14
g.-e-y-idi 210b/9
g.-e-y-idüm 241b/9
g.-eyim 34b/11, 35a/6, 240b/8, 267a/11, 277a/3, 291b/5, 291b/6, 291b/6
g.-eyin 134b/11, 250b/8, 267a/9
g.-gil 59a/1, 70a/7, 70a/7, 85b/6, 113a/8, 148b/6, 163a/14, 169b/11, 174a/1, 186a/1, 191a/7, 195b/2, 197b/3, 202a/4, 205a/2, 205a/3, 220b/5, 229a/5, 230bb/14, 230bb/2, 249a/15, 250a/14, 267b/3, 296b/15, 297b/2, 323a/15
g.-icek 228bb/13
g.-içekdüm 245a/11
g.-ince 35a/14, 211a/11

g.-inmez 1ab/10, 258b/1
g.-kim 236ab/7
g.-medi 1ab/6
g.-medük 81a/9, 239b/3
g.-medüm 18a/14, 232ab/13, 237a/13, 282a/15, 284a/13
g.-medüŋ 7a/7-8, 169b/3, 244b/6
g.-mege 180b/6, 267b/12, 271a/1, 272a/10, 282b/10, 285b/12, 297b/1
g.-megi 6b/1-2, 233bb/4
g.-megüm 134b/14
g.-megümüz 242b/14
g.-mek 34b/4, 51a/13, 64a/10, 125a/9, 167a/3, 173b/7, 176b/11, 176b/14, 177a/1, 218b/2, 253a/8, 270a/15, 270a/9, 270a/9, 278ab/10, 279b/1
g.-mek-çün 270a/6
g.-mekde 75ay/15
g.-mekden 278ab/12
g.-meg-içün 34b/5, 243ab/4
g.-memisin 21a/9
g.-mesevüz 296a/8
g.-meye 273b/7
g.-meyeler 125a/14, 168b/11, 220a/9
g.-meyem 140a/1
g.-meyesin 14a/3, 240b/9, 292b/1
g.-meyevüz 152a/7, 277a/5
g.-meyeyim 190b/4
g.-meyince 201b/4, 207b/1, 230bb/7, 273a/3, 279a/11, 279ab/4
g.-mez 118b/15, 135b/1, 136a/11, 159a/9, 161a/12, 204a/5, 261a/1, 261a/2, 304b/12
g.-mez-ise 51a/5
g.-mezseŋiz 197a/14
g.-miş 183a/12, 265b/13, 293a/1
g.-mişdi 212b/14
g.-mişiken 131a/8
g.-mişler 179b/6, 234ab/2
g.-mişven 293a/1
g.-se 63b/12, 104b/3, 159a/4, 174a/13, 178a/8, 178a/9, 227a/5, 230ab/9, 237bb/15, 237bb/15, 248b/13, 249a/6, 271b/2, 272a/6, 272b/3, 272b/3, 313b/4, 324b/15
g.-seler 57a/10
g.-sem 35a/12, 101ay/17
g.-seŋ 202b/4, 202b/4, 238a/15
g.-seŋüz 197a/13
g.-sevüz 235bb/3
g.-se-y-idi 163b/2
g.-sin 180b/7
g.-sün 265a/2, 279b/1
g.-sünler 31b/2, 106a/4, 277a/4, 296b/15
g.-ün 247b/14
g.-üŋ 62b/1, 63b/12, 67b/8, 147b/9, 187a/1, 205b/8, 205b/8, 221a/12, 231b/4, 246b/15, 246b/8, 246b/9, 255a/14

g.-üp 36a/8, 150b/4, 151a/11, 153b/14, 195a/11, 296a/14, 324b/10, 324b/11
g.-ür 36a/13, 37a/1, 37a/2, 54b/9, 159a/11, 179a/4, 179b/5, 179b/5, 207a/8, 207a/9, 221a/15, 238a/14, 241a/7, 287b/13, 319a/6
g.-ürdi 259a/6
g.-ürem 179b/10, 179b/11, 179b/12, 179b/13, 179b/14, 179b/15, 179b/8, 179b/9, 180a/2, 180a/3, 180a/3, 190b/2, 251a/10, 253b/11, 292a/4, 310b/12
g.-ürler 183a/11, 183a/12
g.-ürlerse 57a/10-11
g.-ürmen 190b/2
g.-ürse 241a/8, 241a/8, 274a/15
g.-ürsin 137b/2, 179b/8, 208b/10, 235ab/2
g.-ürüz 45b/15, 232ab/15, 237ab/4
g.-ürven 242ab/5, 249b/6

2. anlamak, kavramak, sezmek
g. (!) 61a/3, 112a/12, 153b/10, 153b/8, 153b/9, 246a/10, 296a/5
g.+kim 50b/14

3. yardımcı fiil
g.-e (dīẕār g.) 13b/9, (revā g.) 229b/6
g.-em (revā g.) 225a/8, 225a/10, 215a/14, 253b/2
g.-esin (luṭf g.) 240b/12
g.-medi (revā g.) 195b/12, 223ab/5-6, 229b/3, 225a/7, 266a/4
g.-medikim (revā g.) 223bb/12
g.-medük (lāyıḳ g.) 163b/2
g.-medüm (revā g.) 253a/15
g.-medüŋ (revā g.) 215a/13
g.-medin (renc g.) 169a/15
g.-mek (dīẕār g.) 121a/10, 176b/6
g.-mek-çün (dīẕār g.) 31b/7
g.-mese (ḥāżır g.) 6b/2, (revā g.) 229b/5
g.-meye (dīẕār g.) 51a/6
g.-meyesin (miḥnet g.) 280bb/5
g.-ürse (revā g.) 154a/1
g.-üp (dīẕār g.) 325a/5
[=478]

görmeklik görme, görüş
g. 64a/13, 203a/7
g.-e 14a/3
[=3]

göre 1.nazaran, göre
g. 220a/4, 220ab/3, 220ab/8
g. kim 99b/1, 324b/4

2. bile
g. 99a/9
[=6]

görin- görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek (krş. **görün-**)

g.-di 271a/5, 275a/9, 275a/9, 282bb/3, 283a/12
g.-diki 271b/7
g.-mez 221ab/6, 258b/4, 271a/8
g.-ür 119b/14, 179a/2, 192b/1, 243a/12, 255b/5
g.-ürsin 238bb/3
[=15]

göriş- buluşup konuşmak, konuşup sohbet etmek (krş. **görüş-**)
g.-düm 241bb/1
g.-düŋ 241bb/2
g.-gil 292b/1
g.-se 241bb/3
g.-üŋ 241ab/13
[=5]

görk güzellik
g.+i (iy.) 43a/4, 172b/8, 281b/13, 324a/1
g.+i (bel.) 153b/9
g.+in 43a/12
g.+inden 205b/3, 234a/4
[=8]

görklendür- güzelleştirmek, yüceltmek
g.-ü 309b/14
[=1]

görkli güzel (krş. **görklü**)
g. 56bb/2, 119a/4
[=2]

görklü güzel (krş. **görkli**)
g. 7a/10, 7a/10, 7a/11, 7a/9, 18a/8, 21a/14, 34a/3, 35a/8, 43a/4, 70a/14, 78a/7, 86b/14, 94b/2, 111b/4, 134a/12, 172b/9, 221ab/13, 221b/6, 222b/1, 243b/4, 258a/1, 277a/7, 279a/2, 282a/13, 282a/15, 282b/3, 282bb/3, 285a/12, 285b/5, 317a/8
g. durur 25a/11, 66b/6, 178a/4, 216b/1, 269a/3
g.+leri 78a/8
g.+y-idi 198a/2
[=37]

görklürek daha güzel
g. 18a/14, 148b/14, 94b/1, 178a/5, 226a/7, 269a/3
g. durur 25a/12, 66b/6, 216b/2
[=9]

görün- görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek (krş. **görin-**)
g.-di 271a/5, 285b/4, 285b/5, 285b/5
g.-dise 283b/2
g.-irse 271a/5
g.-medi 231a/12
g.-medin 305b/15
g.-üp 283a/14
g.-üdür 274a/3

g.-ür 134a/12, 274a/3
g.-ürdi 282b/8
g.-ürsin 282b/6
[=14]

görüş- buluşup konuşmak, konuşup sohbet etmek (krş. **göriş-**)
g.-ürler 66a/12
[=1]

göster- 1. görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak
g. (!) 240b/8, 282b/6
g.-di 120b/8, 124a/2, 131b/3, 131b/5, 216a/1, 258a/12, 271a/1, 271a/3, 271b/11, 271b/13, 282b/8, 293a/13
g.-dikim 131b/4, 158b/2, 232bb/10
g.-dükim 229bb/8
g.-düm 123a/10, 123a/7, 225b/5
g.-düŋ 193a/10, 259a/12
g.-e 34b/2, 270b/15, 288b/4, 293b/11
g.-even 288a/15
g.-eyin 59a/15
g.-gil 192a/15, 193a/11, 250b/8, 287a/5
g.-medüm 238b/1, 238b/9
g.-medüŋse 241b/11
g.-mege 138b/4
g.-mek 95a/5
g.-meye 43a/7
g.-meyem 191a/2
g.-se 160b/13, 161a/9
g.-sin 288b/1
g.-sün 220b/8
g.-ür 1ab/12, 52b/12, 162b/6, 164b/4, 165a/8, 168b/1, 229bb/5, 268b/4, 268b/5, 305a/6

2. yardımcı fiil
g.-di (yol g.) 238ab/9
g.-dikim (yol g.) 88a/12
g.-düm (yol g.) 218a/7, 277a/14
g.-düŋ (yol g.) 275b/13
g.-e (diẕār g.) 67b/1
g.-esin (yol g.) 275b/12
g.-ene (yol g.) 288b/5
g.-eyim (delīl g.) 238a/15
g.-megi (yol g.) 88a/12
g.-sün (yol g.) 132a/1
g.-ür (yol g.) 179b/10, (diẕār g.) 308a/3
[=66]

gösterici gösterme işini yapan (kimse)
g. (yol g.) 10a/5
g. durur (yol g.) 88a/11
[=2]

götür- 1. ortadan kaldırmak
g.-di 113b/7, 113b/7-8, 172b/15, 187b/8, 195a/4, 198b/14, 232a/8
g.-diler 234b/4
g.-düm 198b/13, 222a/12-13, 231a/2, 263a/11, 278ab/1
g.-e 43a/8, 195b/13, 202b/8, 205b/7
g.-em 206a/12-13, 211b/3
g.-en 195b/7
g.-eydüŋ 239b/11
g.-gil 186b/10, 186b/10, 186b/11, 195a/15, 205b/15, 284a/5, 288a/12
g. -medin 249a/3
g.-mege 179b/14
g.-mek 35b/9, 43a/14
g.-meŋ 75ay/12, 75ay/12
g.-meye 21a/2
g.-meyeler 205b/14
g.-meyeyim 159b/4, 159b/7
g.-meyince 160b/4
g.-mezdi 239b/9
g.-sem 231a/5

2. taşımak
g.-di 137a/8
g.-diler 198b/11, 278ab/6, 278ab/9
g. düm 292b/10, 292b/11
g.-e 207b/2
g.-eler 206b/9
g.-se 104b/2
g.-üŋ 196a/14, 196b/1, 196b/2
g.-ür 249b/3
g.-ürler 219b/13

3. bir kimseyi bir yere kadar yanında yürütmek
g.-di 153a/11, 292b/2
g.-üp 147b/8

4. açmak
g.-di (nikāb g.) 205b/1

5. ölmek
g.-di (dünyadan ayaḳ g.) 266b/7, 281b/7

6. almak, götürmek
g.-di 286a/3, 281ab/12
g.-diler 297b/8
g.-e 125a/10
g.-üŋ 253b/5

7. yüceltmek
g.-düŋ 161b/11
g.-em 233b/1

8. öldürmek
g.-düm 231bb/3

9. ayırmak
g.-mişler durur (dünyādan gönül g.) 3a/4

10. sürdürmek
g.-mişdi (helāl g.) 223b/15

11. yukarı kaldırmak
g.-di 71b/5, 123a/2, 148b/10, 208a/9, 222bb/13, 224b/7, 283b/12
g.-elüm 72a/1
g.-üŋ 101a/11, 207a/11, 207a/5
g.-ür 100a/13, 118a/11, 119a/7
g.-ürler 26b/3, 97b/6

12. toplanmak
g.-ürler 26a/14

13. saklamak
g.-miş 147b/10
[=88]

götüril- ortadan kaldırılmak (krş. **götürül-**)
g.-mişdi 102a/12
[=1]

götürül- ortadan kaldırılmak (krş. **götüril-**)
g.-di 299b/6
g.-mez 318b/10
g.-miş 195b/9
g.-sün 138a/10
g.-ür 212b/6, 246b/3
[=6]

gövde vücut, gövde (krş. **gevde**)
g.+mde 296b/8
g.+si 45a/11
[=2]

göyin- yanmak
g.-e 139b/3
g.-üp 280ab/8
[=2]

göyne- yanmak
g.-r (gönül g.) 209b/7, 295b/14, 298b/13
g.-rler 250a/5
g.-rse 278bb/15
g.-me 250a/6
g.-y-idi 178b/2
[=7]

göynen yanan (kimse)
g.+lerdenven 251a/13-14
[=1]

göynük acı

g.+i (iy.) 206a/9
[=1]

göynüklü yanık
g. (g. gönül) 244b/7

2. bağrı yanık
g.+ler 206a/9
[=2]

göynül- meyve olgunlaşmak
g.-di 57b/10
[=1]

göyün- için için yanmak
g.-mişler durur 296b/4-5
g.-di 7bb/14, 278bb/11, 306a/7
g.-dügin 278bb/15
g.-düŋ 250b/14
g.-dürmegil 3a/5
g.-e (göyne göyne) 14a/13, 14a/13
g.-gil 101ay/17
g.-medi 273b/6
g.-meginden 102b/6
g.-mekden 316b/6
g.-meseler 316b/5
g.-miş 245a/3
g.-sün 189b/15, 191a/11
g.-üp 245a/8
[=18]

göyündür- yakmak, yaktırmak
g.-medi 131a/6-7
g.-di 131a/7
g.-eler 217b/3
g.-en 51a/9, 84a/3
g.-medüm 273b/3
g.-meg-içün 42a/13
g.-meyem 51a/8, 51a/8, 191a/1
g.-miş 54b/8
g.-mişidi 77a/4
g.-ür 139b/2
[=13]

göyüklü yanmış, yanık
g. 206a/10, 207a/12, 244b/10
[=3]

göz görme organı, göz
g. 12a/13, 21b/2, 101ay/16, 138a/6, 153a/10, 194b/7, 199b/13, 199b/14, 204a/11, 221a/15, 233ab/15, 233bb/4, 238a/14, 239bb/6, 243a/5, 251b/11, 253a/8, 263a/14, 270a/15, 270a/9, 270a/9, 277a/3, 312b/11
g. durur 7b/14

g.+den 277a/4
g.+e 1ab/10, 45a/7, 138a/6, 312b/11
g.+i (iy.) 6b/2, 36b/10, 51a/5, 78a/12, 96a/4, 110b/13, 117a/12, 117a/14, 121a/8, 122a/10, 122b/1, 122b/2, 135a/15, 135b/7, 135b/7, 136a/11, 137b/14, 149b/11, 151a/1, 159a/8, 167a/3, 174b/2, 177a/13, 179a/2, (göŋil g.) 179a/4, 190a/14, 190b/12, 200a/3, 200b/1, 204a/5, 204a/7, 204a/11, 204b/12, 204b/12, 207b/2, 223b/15, 225bb/13, 236b/4, 239a/11, 239bb/12, 239bb/14, 239bb/15, 267a/5, 271a/1, 271b/12, 276a/11, 272a/4, 280b/4, 297a/2, 304b/12
g.+i (bel.) 156a/4, 191a/1, 191a/2
g.+ile 5b/7
g.+in 28a/6, 36b/9, 137a/10, 137a/12, 137a/8, 159a/6, 201b/1, 224b/7, 230bb/15, 234ab/9, 239a/12, 240b/11, 241a/1, 270a/4, 270a/5, 271b/9, 272b/3, 281a/15
g.+inde 190b/1
g.+inden 2b/12, 8b/11, 121a/2, 122a/8, 122b/2, 122b/8, 190b/15, 200a/2, 200b/10, 204a/15, 204a/8, 207b/1, 232a/11, 307a/12, 323a/9
g.+ine 8b/11, 31b/6, 134a/12, 137b/14, 204a/5, 254a/11, 295a/5
g.+ini 177a/7, 215a/4, 242a/11
g.+iŋe 218b/2
g.+ler 81a/9, 124a/12-13, 197b/4, 239b/3, 293a/1, 295b/14
g.+lerden 295b/10
g.+lere 224a/6
g.+leri 47a/4, 92b/13, 130a/2, 209a/9, 274a/4, 317a/7
g.+lerin 26a/11, 26a/12, 121a/10, 292a/14
g.+lerinde 134b/12
g.+lerinden 23a/3, 121a/12, 208b/4, 276b/4, 289b/13
g.+lerüŋ 14a/13
g.+lerüŋden 14a/11
g.+lerüŋe 169b/11
g.+üm 99a/12, 134b/7, 149a/2, 190b/1, 197a/11, 200a/6, 201b/4, 207b/12, 215a/3, 215b/14, 232ab/13, 237a/13, 243a/1, 278a/14, 281a/9, 292b/15
g.+ümle 216a/1
g.+ümüz 78a/11
g.+üŋ 93b/9, 151a/4, 190b/2, 191a/13, 199b/15, 200a/13, 201a/14, 204b/10, 240b/12, 240b/13, 240b/15, 284b/5
g.+üŋdeki 202a/15
g.+üŋden 200a/10, 292b/15
g.+üŋi 54b/9, 173b/7, 174a/5, 174a/6, 174b/5, 176b/7, 177a/11, 177a/6
g.+üŋüz 243a/5
g.+ümüŋ 201b/3
[=198]

gözgü ayna
g.+si durur 192b/1
g.+ye 192b/1
[=2]

gözlü 1. gözü olan
g. 110a/7

2. herhangi bir biçimde veya renkte gözü olan
g. 122b/15, 192a/8, 263a/13

[=4]

gözsüz 1. gözü olmayan
g. 201a/14, 204b/9, 207b/7, 255a/13, 255b/12, 255b/7

2. kör
g.+idi-y-ise 110a/6
[=7]

gözsüzlik gözsüz olma durumu
g.+den 322a/2
[=1]

göz yaşı gözyaşı
g. 35b/10, 35b/13, 199b/13
g.+y-ıla 231bb/1, 231bb/2
[=5]

ġufrān (Ar.) affetme, bağışlama, merhamet etme
ġ. 61a/2, 80a/3
ġ. durur 3b/6, 26b/7
ġ.+dur 6a/10, 325a/12
ġ.+ı (bel.) 309b/7
[=7]

ġulām (Ar.) delikanlı, genç
ġ.-ı ġılmān 29b/14
[=1]

ġulle (Far.) gülle
ġ. 273b/14
[=1]

gūr (Far.) mezar, kabir
g. 12a/2, 14b/1, 20a/4, 20a/13, 20b/1, 50b/13, 69b/10, 70a/1, 70a/2, 94a/14, 104a/1, 127a/13, 127a/14, 133b/5, 240ab/3, 245a/13, 245b/8, 246a/10 246b/6, 247a/6, 263a/9, 263a/11, 263a/6, 267a/1, 267a/5, 269a/7, 273b/7, 284b/9, 285b/1, 285b/3, 285b/3, 293b/9, 294b/1, 298a/7, 323a/12
g. durur 232bb/9
g.+a 167a/9, 167b/2, 167b/3, 189a/1, 217a/10, 232bb/14, 245a/10, 246a/4, 246a/8, 263a/6, 263a/9, 265a/1, 265a/8, 268a/7, 268a/8, 286a/10
g.+da 92a/12, 167a/9, 173b/5, 264a/14, 267b/2, 267b/3, 268a/1, 269a/12
g.+dan 104b/10, 104b/12, 105a/2, 117a/15, 124a/4, 185a/2, 247a/10, 264a/15, 269a/9, 270a/2
g.+dur 264b/13
g.+ı (bel.) 43a/7, 267b/1
g.+ı (iy.) 100a/12
g.+ı durur 285b/1
g.+ın 268a/1
g.+ından 38b/15
g.+uŋ 240bb/2, 264a/1
g.+uŋuzdan 104b/10
[=80]

gūristān (Far.) mezarlık
g. +ı (bel.) 265a/2
g.+dan 297a/4, 297b/12-13
g.+lar 102a/11-12, 102a/15
[=5]

ġurbet (Ar.) yabancı memleket
ġ. 2b/10, 94b/4
ġ.+de-y-idi 203a/3
[=3]

ġurūr (Ar.) kendini beğenme, büyüklenme, benlik, kibir
ġ. 199b/7, 273b/13, 294b/12
[=3]

ġusl (Ar.) boy abdesti (krş. **ġusül**)
ġ. ḳıl- 146b/3
ġ. ėt- 282bb/1
[=2]

ġusül (< Ar. ġusl) boy abdesti (krş. **ġusl**)
ġ. durur 275b/1
[=1]

gūş (Far.) işitme, dinleme
g. dut- 2ab/6
gūş dut- "kulak vermek, dinlemek"
[=1]

güç kuvvet, güç
g. (c) 27a/2, 27a/3, 50a/11, 61a/3, 61a/4, 101b/12, 192a/11, 210a/9, 236a/3, 282b/4
g.+(c)e 158b/7
g.+(c)i (iy.) 11a/14, 40a/13, 69b/14, 87b/12, 88a/1, 139b/7, 139b/9, 228b/7
g.+(c)in 195a/12
g.+(c)ler 63a/15
g.+(c)leri 63b/1, 63b/8, 99a/11, 99a/13, 114b/3, 241a/15, 241b/4, 320a/9
g.+(c)üm 15b/12, 40a/12, 159b/13, 228b/6, 245b/2, 301a/3, 305b/5
g.+(c)ümüz 171b/6
g.+(c)üŋ 171b/6, 210a/9, 276a/15, 276b/1
g.+(c)üŋüz 81b/8, 233ab/5, 289a/15
g.+üŋüz 67b/9
[=45]

gücen- kırılmak (krş. **gücin-**)
g.-mez 320b/8
g.-ürler 73a/5
[=2]

gücin- kırılmak (krş. **gücen-**)
g.-mez 136by/16
[=1]

güçlü kuvvetli

g. ol- 171a/6
[=1]

güd- koyun otlatmak
g.-düm 250b/12
g.-düŋ 250b/11, 250b/13
g.-erdüm 250b/11
[=4]

gül (Far.) gülgillerin örnek bitkisi, gül
g. 57b/5, (g.-i nesrin) 120a/5, (g.-i çayır) 120a/7, 276bb/3
g.+i (iy.) 280b/4
[=5]

gül- 1. gülmek
g.-e (g. oynayu) 13a/3, 84b/13, (oynayu g.) 111b/7, 122b/10
g.-er 231b/13
g.-erse 122b/8
g.-misse 243ab/2

2. sevinmek
g.-se 36a/8
[=7]

gülāb (Far.) gül suyu
g. 24a/14, 24a/15, 24b/1, 24b/2, 24b/3
[=5]

güldür- gülmesine sebep olmak, sevindirmek
g.-di 2ab/5
g.-düm 226a/5
g.-eyim 279bb/4
[=3]

gülef (Far.) bir çeşit kırmızı gül
g. +i (iy.) 276b/13
[=1]

gülsitān (Far.) gül bahçesi, güllük
g. ḳıl- 115b/7
g. eyle- 200a/15
[=2]

gümān (Far.) şüphe, kaygı, endişe
g. 9a/5, 79b/12, 79b/13, 79b/14, 154a/1, 188b/6, 227a/14, 227b/2, 231a/1, 262b/13, 262b/13, 325a/13
g.+a 188b/4, 188b/6, 188b/7
g.+dan 9a/7
g.+ı (bel.) 231a/2
g.+ları 183b/10
g.+um 230a/15, 230b/1, 230b/1
[=21]

gümānsuz (Far. + T.) şüphesiz
g. 207a/12

[=1]

gümiş gümüş
g. 125a/5, 167b/10, 205a/11, 205a/9, 250b/2, 266a/10
g.+den 130a/3, 285b/4
g.+e 205a/9
g.+i (bel.) 14b/1
[=10]

gümrāh (Far.) yolunu şaşırmış, yoldan çıkmış
g. ol- 168b/1
gümrāh ol- ‘yoldan çıkmak’
[=1]

gün 1. gündüz, gün
g. 10b/11, 14a/11, 16a/4, 17a/11, 19a/6, 19a/12, 19a/14, 21b/4, 21b/5, 21b/6, 21b/7, 22b/5, 24a/14, 30a/1, 30a/3, 30a/5, 34a/2, 34b/7, 35a/12, 35b/2, 39a/5, 39a/9, 42b/8, 43a/3, 44a/7, 44b/3, 44b/5, 46b/11, 46b/12, 46b/13, 46b/3, 46b/5, 46b/6, 46b/8, 46b/9, 47a/1, 47a/10, 47a/11, 47a/13, 47a/15, 47a/2, 47a/4, 47a/7, 47a/8, 47b/2, 47b/3, 47b/3, 47b/4, 47b/5, 47b/6, 49b/10, 50b/10, 57a/3, 57a/4, 57b/11, 62a/5, 63a/12, 63a/13, 63a/6, 63a/9, 63b/3, 63b/3, 63b/6, 67b/1, 69b/6, 75a/12, 76b/10, 76b/10, 76b/11, 76b/5, 76b/9, 76b/9, 77a/13, 77a/13, 77a/13, 77a/14, 77a/15, 77a/6, 77a/7, 77a/7, 77a/7, 77a/8, 77a/9, 79a/9, 81b/7, 85b/5, 91a/13, 92a/13, 94a/3, 95a/6, 101a/15, 101a/5, 103a/15, 104a/10, 104a/11, 104a/13, 104a/13, 104a/15, 104a/15, 104a/9, 104b/1, 104b/1, 104b/14, 104b/3, 104b/9, 105a/2, 107a/10, 108b/1, 110a/1, 110a/3, 111a/1, 111a/10, 113a/12, 113b/10, 113b/14, 113b/15, 114a/1, 114a/13, 114a/13, 114a/2, 114b/10, 115a/11, 115a/7, 115b/12, 121b/12, 123b/8, 123b/9, 124b/15, 125b/13, 125b/15, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/9, 126a/2, 126a/2, 126a/5, 126a/5, 126a/6, 127a/14, 132a/6, 132b/4, 133a/7, 134a/13, 134a/15, 140a/15, 140b/14, 141a/14, 141a/4, 141b/6, 141b/9, 143b/11, 143b/12, 143b/4, 143b/6, 144b/8, 145a/4, 146a/9, 146b/3, 147a/1, 147a/1, 147b/7, 149b/3, 149b/4, 149b/4, 149b/5, 150a/1, 151b/6, 153b/15, 156a/14, 157a/10, 161a/7, 165a/2, 165b/15, 167a/1, 167b/11, 167b/12, 169b/9, 171a/8, 171a/8, 177b/5, 185a/13, 185a/3, 185a/5, 194b/7, 196b/4, 198a/12, 198a/14, 198a/15, 198a/7, 198a/9, 198a/9, 198b/11, 198b/2, 198b/4, 199a/3, 199b/15, 200a/2, 200b/2, 201a/1, 201b/13, 203a/4, 204b/15, 207b/6, 208b/10, 209a/1, 211a/10, 211b/8, 212a/10, 212a/8, 213b/8, 223bb/3, 224a/1, 225ab/10, 225bb/7, 227a/2, 229a/1, 229a/6, 229a/8, 230a/10, 230bb/12, 230bb/9, 231b/6, 232bb/15, 232bb/3, 233ab/4, 234a/1, 234ab/8, 234bb/8, 236b/9, 237ab/13, 237b/12, 239bb/5, 239bb/5, 240bb/7, 241ab/10, 241bb/15, 244a/4, 245b/9, 247a/10, 247a/4, 247a/7, 247b/11, 251b/5, 253a/5, 254a/11, 254a/8, 257a/4, 257b/12, 267a/2, 267a/7, 270b/6, 271a/11, 271a/6, 271b/1, 271b/2, 274b/14, 275b/9, 276a/15, 276a/15, 276a/2, 276a/6, 276a/6, 276a/6, 276b/1, 276b/14, 276b/2, 277ab/10, 278b/3, 278b/8, 278b/9, 278bb/13, 278bb/7, 280b/11, 282a/12, 283bb/4, 285a/12, 291a/12, 291a/2, 293b/15, 294a/10, 294a/11, 294a/9, 294b/9, 294b/9, 295b/10, 296a/6, 296b/10, 296b/7, 297a/3, 299a/8, 300b/13, 301b/10, 301b/12, 304b/12, 305a/8, 306a/4, 317a/6, 317b/12
g. durur 15b/3, 15b/4, 15b/4, 15b/5, 15b/6, 15b/6, 15b/7, 15b/8, 21b/3, 77a/1, 81a/15, 81b/1, 150b/13, 150b/9, 236ab/4, 297b/4
g.+de 62b/10, 62b/12, 63a/12, 63a/12, 63a/13, 80a/10, 105a/7, 129a/11, 129a/12, 146a/3, 149a/8, 150a/11, 161a/3, 200b/15, 256a/13, 294a/11, 317a/6

g.+den 75ay/9, 77a/10, 84b/14, 204a/6, 242b/13, 299a/7, 301b/14
g.+dür 21b/3, 247a/15
g.+e 108a/4, 141a/7, 144a/13, 145a/3, 201b/13-14, 204a/7, 290a/13, 317a/7
g.+edegin 223bb/4, 229a/3, 247a/11, 252a/12,
g.+edek 149b/2
g.+i (bel.) 63a/14, 114a/14, 179b/8,
g.+i (iy.) 16a/3, 16a/3, 18b/11, 19a/12, 21a/8, 22a/9, 35b/14, 35b/9, 37b/13, 59a/2, 73b/13, 77a/10, 78a/4, 79a/12, 79a/14, 89a/1, 103b/6, 104b/4, 105a/4, 108b/11, 108b/14, 109a/8, 109a/10, 112b/4, 113a/10, 113a/5, 113a/7, (g. ol-) 113a/9, 113b/14, 114b/10, 115a/10, 116a/9, 117b/9, 126a/14, 128a/11, 128b/11, 128b/2, 129a/3, 139b/8, 140b/1, 140b/12, 140b/13, 140b/14, 140b/14, 140b/14, 140b/15, 140b/15, 140b/2, 140b/3, 141a/1, 141a/2, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141b/15, 144b/7, 146a/4, 146a/12, 146a/14, 146a/7, 157a/11, 203b/14, 204a/1, 212b/12, 230bb/14, 237bb/12, 302b/12, 302b/14, 303a/3, 323b/8
g.+i durur 78a/9, 112b/7, 126a/13, 128a/13, 128b/1, 128b/5, 141a/7, 144b/7, 144b/10, 144b/10, 144b/9, 144b/9, 144b/6, 275a/3
g.+için 63b/9, 81b/12
g.+idi 222ab/2, 230bb/13
g.+in 38a/10, 54b/11, 75a/11, 91a/10, 128a/11, 144b/11, 144b/6, 267b/1-2
g.+inde 11b/15, 18a/3, 18b/7, 23a/5, 24b/14, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25a/4, 37a/14, 39a/1, 39a/12, 43a/8, 43b/7, 43b/9, 56b/14, 57a/6, 66a/3, 80a/9, 81a/8, 87a/4, 88a/4, 106a/14, 113a/13, 114a/6, 116a/13, 127b/7, 146b/7, 153b/3, 155a/13, 212b/13, 229b/5, 278a/9
g.+inde durur 133a/6
g.+indeki 251b/2
g.+ine 15b/1, 23a/4, 63b/6, 81b/7, 98ay/17, 108b/3, 271b/12
g.+ini 42b/9
g.+i-y-idi 271b/10
g.+ki 209a/1
g.+kim 295b/9
g.+ler 73b/3, 81a/13, 81a/15, 113b/9, 115b/13, 115b/14, 115b/15, 116a/1, 116b/12, 116b/6, 116b/7, 116b/9, 116b/9, 125b/12, 126a/9, 127b/13, 140b/11, 143a/3, 143a/5, 144b/10, 144b/7
g.+ler durur 76b/15
g.+lerde 19a/12, 19a/6, 19a/9, 75a/12, 79a/11, 79a/8, 115a/15, 115a/7, 115b/11, 115b/14, 116a/13, 116b/10, 141a/10, 141a/9, 143a/2, 146a/5, 224a/1, 282a/12
g.+lerden 128a/10
g.+lere 77a/2, 77a/9
g.+leri 15a/8, 22a/9, 23b/9, 70a/6, 70a/6, 115a/4, 143a/4
g.+leri durur 115a/4, 115a/4, 115a/5, 115a/5
g.+lerin 126a/3
g.+lerinde 21b/6, 58a/11
g.+lerinden 23b/13, 24b/15, 139b/8
g.+lerini 140b/11
g.+ŋi 177b/1
g.+üm 15b/12
g.+üm-için 231bb/3
g.+ümüz 276b/12
g.+ün durur 84a/4

g.+ünüŋ 85b/4
g.+üŋ 98ay/16, 237ab/14, 267a/7

2. güneş
g. 4b/1, 25a/13, 27b/7, 34b/9, 118a/8, 118a/10, 119b/2, 119b/11, (g.ün ü ay) 135a/2, 143b/7, 143b/8, 180a/4, 211b/1, (ay g.) 212b/15, (ay g.) 213a/1, (ay g.) 228a/8, 229a/11, (ay ü g.) 235ab/3, 236ab/2, 267a/1, (ay ü g.) 276bb/13
g. dutul- 266b/10
g. (ṭoġ-) 117b/6, (dog-) 250a/11
g. kim 235ab/2
g.+i (bel.) 203b/15, 242bb/9
g.+ile 1ab/11
g.+üŋ (ay u g.) 47a/5, 77a/3, 211b/11

3. zaman
g. 15a/15,15b/3, 15b/4, 15b/4, 15b/5, 15b/6, 15b/6, 15b/7, 15b/8, 15b/8, 15b/13,
g. +den (günden güne ‘zaman geçtikçe’) 77a/10, 204a/6
[=616]

günāh (Far.) dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış, günah
g.+ına 71b/8
g.+uma 222bb/5
[=2]

günāh-kār (Far.) günah işleyen
g.+lardan 220a/1-2
[=1]

gündüz gündüz
g. 25a/14, 25b/14, 25b/3, 26b/10, 27b/12, 27b/15, 28a/10, 28a/11, 28a/4, 28b/13, 62a/15, 113a/12, 117b/11, 118a/10, 118a/2, 118a/3, 123b/5, 180a/6, 228a/7, 247b/12, 251b/7, 267a/3, 267b/1
g. durur 27a/9
g.+i (göŋül g.) (iy.) 188a/8
g.+i (bel.) 118a/7, 179b/14
g.+in 26a/1, 26a/6, 71a/13, 82a/15, 222bb/2, 222bb/3, 227bb/1, 315a/5
g.+üŋ 222bb/8
göŋül gündüzi ‘gönül parlaklığı’
[=36]

güneş güneş
g.+de 229b/1, 229b/3, 229b/4
g.+i (bel.) 221b/4
g.+i (iy.) 70b/7, 146b/15, 179a/1, 226a/5, 307a/12
[=9]

günlik yeni, günlük
g. (üç g. güyegü) 151b/5
[=1]

günlü günlü
g. (eyü g.) 222bb/9, 227bb/8
[=1]

güni kıskançlık
g. belāsı 171a/14, 172b/12
[=2]

güreş- mücadele etmek
g.-se 230ab/12
g.-dügi 170b/15, 171a/1
g.-düm 231bb/5
g.-megi 171a/2
g.-ür 170b/14
g.-ür-ise 170b/13
g.-ürki 170b/15
[=8]

gürle- gürlemek
g.-di 57a/13
g.-meginden 119b/12
g.-mek 119b/12
[=3]

güven- bel bağlamak, güvenmek
g.-me 56b/1
g.-mek 275a/3
g.-ürler 73a/4, 322b/10, 322b/10, 322b/11, 322b/12, 322b/13, 322b/14, 322b/6, 322b/6, 322b/8, 322b/9
[=13]

güvendür- güvenmesini sağlamak
g.-gil 281a/3
[=1]

güy- 1. beklemek
g.-e durur 263b/4
g.-eler 220a/9
g. -em 62a/3
g.-erler 56a/9, 276a/9
g.-ersem 223ab/5
g.-gil 244a/13

2. sabretmek
g.-elüm 172b/2
g.-gil 211b/10, 252a/12
[=10]

güyegü damat, güvey
g. 246a/14
g.+si 110b/12, 167b/15, 168a/1
g.+y-imiş 151b/5
[=5]

güyesiye vadeli olarak
g. 226ab/6
g. al- 226ab/10, 226ab/11
güyesiye al-

[=3]

güz sonbahar
g. 54b/11
g. durur 236bb/14
[=2]

güzellen- güzelleşmek
g.-ür 85b/7
[=1]

güzāf (Far.) boş, anlamsız söz
g. 255b/8
[=1]

-H, Ḥ, Ḫ-

ḥa (Ar.) Arap alfabesinin sekizinci harfi
ḥ. 51b/2, 86b/15
[=2]

ḫaber (Ar.) 1. bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık
ḫ. vėr- 4b/10, 19a/6, 28a/10, 37a/9, 44a/6, 65a/7, 67a/10, 72b/1, 78a/2, 92a/14, 113b/6, 136b/6, 150a/15, 150b/9, 154a/5, 155a/8, 155b/12, 168a/8, 180b/7, 198b/13, 206a/3, 224a/1, 229a/2, 229b/8, 230b/7, 231b/15, 232bb/5, 241bb/11, 242bb/7, 250a/10, 250a/15, 255b/3, 269a/2, 271b/15, 280b/7, 281bb/14, 282ab/2, 286a/14, 290b/11, 291a/8, 296b/1, 313a/6
ḫ. durur 72a/11, 219ab/2, 241a/5
ḫ.+de 75ay/1, 92b/7, 115b/15, 116a/14, 117b/10, 180b/3, 191b/11, 204b/3, 296a/8, 314b/5, 324b/9
ḫ.+e 263a/4
ḫ.+i (bel.) 68b/6, 113b/5, 155a/12, 224b/1, 250a/12, 267a/13, 293a/15, 293b/1
ḫ.+i (iy.) 57a/4, 202b/15, 207b/3, 238ab/14, 257b/8, 257b/9, 293a/15, 293b/1, 293b/4
ḫ.+ler 98b/11, 313b/3
ḫ.+lerin 86a/10
ḫ.+üm 274a/10, 238ab/15
ḫ.+üŋ 191a/11

2. ayet
ḫ.180b/3
[=80]

Ḥabeş (öz. is.) Etiyopya halkından veya bu halkdan birinin soyundan olna kimse
Ḥ. 73a/15
[=1]

ḥabīb (Ar.) sevgili
ḥ. 37a/9, 114b/6, 113b/9, 171a/7, 184b/9, 192a/3, 193a/10, 194a/2, 194a/3, 194a/6, 211a/8, 249b/3, 249b/6, 250a/6, 251b/15, 274a/14, 279a/11, 279b/14, 280a/15, 283bb/10
ḥ. +i (iy.) 253b/12, 281b/13, 299b/3

ḥ.+ine 325a/6
ḥ.+sen 241b/6
ḥ.+üm 32a/12, 122a/6, 184b/15, 302a/6
ḥ.+üŋ 185b/14

ḥabībü'r-raḥmān 'Allah'ın sevgilisi, peygamber'
[=30]

Ḥābīl (öz. is.) Hz. Adem'in küçük oğlunun adı
Ḥ. 130b/10, 130b/3, 131a/10
Ḥ. +i (bel.) 131a/7, 131a/9
Ḥ +e 130b/13
[=6]

ḥac (< Ar. ḥacc) İslam'ın beş şartından biri olan, Müslümanlarca zilhicce ayında Mekke'de yapılan Kâbe'yi ziyaret ve tavaf ibadeti (krş. **ḥacc**)
ḥ. 5a/10, 58a/2, 80b/11, 81b/14, 100b/5, 105b/3, 106a/14, 124a/3, 139b/8, 139b/8, 140b/1, 169a/14, 169a/15, 169a/15, 169b/2, 169b/4, 169b/4, 322a/7, 322a/9, 322a/9, 322a/10
ḥ. durur 275a/15
ḥ. +dan 246b/10
[=23]

ḫacālet (Ar.) utanma
ḫ. 94b/5, 273b/10
[=2]

ḥacc (Ar.) İslam'ın beş şartından biri olan, Müslümanlarca zilhicce ayında Mekke'de yapılan Kâbe'yi ziyaret ve tavaf ibadeti (krş. **ḥac**)
ḥ. (ḥ. u ḳurbān) 4b/4
ḥ.+a 105b/11, 106a/8, (ḥ. u ġaza) 242b/3
ḥ.+ı durur 322a/7, 322a/8, 322a/8
[=7]

ḥaccetü'l-vedā' (Ar.) Hz. Muhammed'in son haccının adı, veda haccı
ḥ. 276a/1
[=1]

ḥācı (Ar.) din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman
ḥ. 81b/5, 169b/4, 259a/12
ḥ.+lar 81a/12, 81b/13, 81b/2, 126a/12, 139b/8
ḥ.+lara 81a/12, 81b/1, 81b/13, 81b/9
ḥ.+lardan 169b/1
[=13]

Ḥācer (öz. is.) Hz. İbrahim'in cariyesinin adı
Ḥ. 136a/15, 136a/3, 136a/5, 136a/9, 136b/3, 136b/4, 136b/8, 136b/9
Ḥ .+i (bel.) 136b/12
[=9]

ḥācet (Ar.) ihtiyaç, lüzum, muhtaçlık
ḥ. 16b/10, 17b/4, 21a/13, 55b/5, 74b/6, 75a/3, 164a/12, 211a/12, 211b/5, 222a/6, 222a/7, 235ab/13, 240a/12, 279b/4
ḥ. dile- 128a/12, 190a/9, 190b/5, 240a/12

ḥ. durur 222a/9, 245a/11
ḥ.+i (iy.) 3b/3, 17b/6, 21a/13, 128a/12
ḥ.+idi 245a/13, 245a/13, 245a/14
ḥ.+in 17b/5, 39a/4, 55b/5, 87a/12, 116a/12, 190b/9, 224b/10-11, 225bb/14, 299b/8
ḥ.+ler 56a/2
ḥ.+leri 174a/10, 174a/10
ḥ.+lerin 56a/2
ḥ.+üm 34b/3, 139b/12, 212b/4, 224b/10, 299a/13
ḥ.+ümüz 16b/5
ḥ.+üŋ 116a/10, 299a/14
ḥ.+üŋüz 16b/11
ḥ.+üŋüzi 16b/6
[=47]

ḥācetlü (Ar. + T.) muhtaç
ḥ. durur 262b/3
[=1]

ḥācetsüz (Ar. + T.) muhtaç olmayan
ḥ. 47a/10, 67a/6, 86b/10, 109a/5
ḥ. dür 87a/15
[=5]

ḥācib (Ar.) vezir
ḥ.+üŋ durur 208a/6
[=1]

ḫacīl (Ar.) utanma
ḫ. ḳal- 7bb/13
ḫ. ol- 133b/5
ḫ.+ler-ile 241ab/11
ḫacīl ḳal- ‘utanmak’
ḫacīller ‘utanmış olanlar’
ḫacīl ol- ‘utanmak’
[=3]

hācir (Ar.) sayıklayan, hasta
h. 134b/2, 134b/5, 134b/6
h.+üŋ 135b/7
[=4]

ḫaç (Far.) Hristiyanlığın sembolü sayılan ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim, istavroz
ḫ.+a 263a/1
ḫ.+ı (bel.) 234bb/3
[=1]

ḥad (< Ar. ḥadd) şeriatçe verilen ceza
ḥ. ur- 222ab/1, 222ab/6, 222ab/7, 222ab/7
ḥad ur- "şeriate göre ceza vermek"
[=7]

ḥadd (Ar.) 1. sınır, hudut
ḥ.+den 166b/1, 166b/2, 287b/15, 307a/9
ḥ.+e 265b/9

2. derece, seviye
ḥ.+i (iy.) (cāhillik ḥ.) 282ab/8
[=3]

ḥadeṯ (Ar.) yeni olma, yeni peyda olan şey
ḥ. 1bb/4
[=1]

hādī (Ar.) doğru yol gösteren
h. durur 3a/12, 3a/15
[=2]

Ḫadīce (öz. is.) Hz. Muhammed'in eşinin adı
Ḫ. 221ab/3, 221ab/5, 253b/8, 253b/9, 271b/3, 271b/3, 271b/4, 271a/5, 271a/6, 271a/7, 271a/8, 271a/9, 271a/14, 271a/14, 271a/15
Ḫ.+nüŋ 271b/1
Ḫ.+ye 221ab/2, 221ab/4, 253b/8, 271a/4
[=20]

ḫādim (Ar.) yardımcı olan, hizmet eden
ḫ. ol- 196b/1, 227ab/1, 254a/7
[=3]

ḫādimlıḳ (Ar. + T.) hizmetçilik
ḫ. ḳıl-179b/13
[=1]

ḫādimsiz (Ar. + T.) yardımcısı olmayan
ḫ. 243a/14
[=1]

ḥadīṯ (Ar.) Hz. Muhammed'in söz ve davranışları
ḥ. 8a/10, 8b/1, 15a/11, 17b/13, 29b/7, 37b/12, 38b/6, 43a/1, 43a/11, 48a/1, 56b/12, 77b/13, 80b/8, 81a/6, 102a/7, 116b/5, 128a/9, 140a/12, 140b/8, 142b/14, 277b/11, 265b/2, 277b/13, 301b/10, 309b/13, 323b/6, 324a/7
ḥ.+i (iy) 99a/6
ḥ.+i (bel.) 14b/13, 19a/7
ḥ.+ine 99a/1
ḥ.+leri 4b/15
ḥ.+lerüm 277b/7-8
[=33]

ḫāfıḳayn (Ar.) batı ve doğu
ḫ.+ı (iy.) 110b/11
[=1]

hafta (Far.) yedi günlük zaman dilimi
h. 203b/8
[=1]

ḫā‘if (Ar.) korkak
ḫ.+idi 229bb/6
[=1]

ḥākim (Ar.) hükmeden
ḥ.+isin 295a/14
[=1]

Ḥaḳ (< Ar. ḥaḳḳ) 1. Allah (krş. **Ḥaḳḳ**)
Ḥ. (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 2ab/4, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 5a/7, (Ḥ. Ta’ālā) 5ay/13, 5b/10, 5b/10, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 8a/12, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 8b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 9a/11, (Ḥ. Ta’ālā) 14a/5, 14a/14, 14b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 15a/12, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 15b/14, (Ḥ. Ta’ālā) 16b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 16b/6, (Ḥ. Ta’ālā) 18a/3, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 18a/7, (Ḥ. Ta’ālā) 19a/9, 26b/2, (Ḥ. Ta’ālā) 27a/7, 27b/11, 28b/5, 29b/15, (Ḥ. Ta’ālā) 31a/2, 31b/7, (Ḥ. Ta’ālā) 32b/15, (Ḥ. Ta’ālā) 34b/4, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 37b/15, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 43a/3, (Ḥ. Ta’ālā) 43a/6, (Ḥ. Ta’ālā) 43a/9, (Ḥ. Ta’ālā) 46a/9, (Ḥ. Ta’ālā) 48a/5, (Ḥ. Ta’ālā) 48b/4, (Ḥ. Ta’ālā) 48b/13, (Ḥ. Ta’ālā) 53a/13, (Ḥ. Ta’ālā) 54a/13, (Ḥ. Ta’ālā) 54a/15, (Ḥ. Ta’ālā) 54b/3, (Ḥ. Ta’ālā) 55b/4, (Ḥ. Ta’ālā) 55b/6, (Ḥ. Ta’ālā) 55b/7, 56ab/7, (Ḥ. Ta’ālā) 58b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 58b/9, 59b/4, (Ḥ. Ta’ālā) 60b/6, 62b/10, (Ḥ. Ta’ālā) 63a/1, 66a/10, 75ay/16, (Ḥ. Ta’ālā) 75b/11, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 76b/9, (Ḥ. Ta’ālā) 79b/11, 84a/6, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 85a/11, (Ḥ. Ta’ālā) 85a/14, (Ḥ. Ta’ālā) 85b/4, (Ḥ. Ta’ālā) 86a/10, (Ḥ. Ta’ālā) 89a/5, (Ḥ. Ta’ālā) 89b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 92b/4, 101b/11, 104b/2, 104b/4, 105a/11, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 105b/4, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 106a/14, 106b/9, 107a/9, 110a/15, 113a/13, (Ḥ. Ta’ālā) 114b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 114b/6, (Ḥ. Ta’ālā) 115a/11, (Ḥ. Ta’ālā) 115a/13, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 115b/6, 115b/11, (Ḥ. Ta’ālā) 116b/11, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 117b/10, (Ḥ. Ta’ālā) 118b/5, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 120b/6, (Ḥ. Ta’ālā) 121b/2, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 122a/9, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 122b/12, 125b/7, 125by/10, (Ḥ. Ta’ālā) 126a/15, (Ḥ. Ta’ālā) 128a/13, (Ḥ. Ta’ālā) 128b/14, (Ḥ. Ta’ālā) 129a/5, (Ḥ. Ta’ālā) 129b/2, (Ḥ. Ta’ālā) 130a/6, (Ḥ. Ta’ālā) 130b/7, (Ḥ. Ta’ālā) 131a/11, (Ḥ. Ta’ālā) 131b/9, (Ḥ. Ta’ālā) 132a/6, (Ḥ. Ta’ālā) 132a/8, (Ḥ. Ta’ālā) 132b/14, 133b/3, 136by/11, (Ḥ. Ta’ālā) 137b/7, (Ḥ. Ta’ālā) 137b/8, 138a/10, 138b/3, (Ḥ. Ta’ālā) 139b/3, (Ḥ. Ta’ālā) 140b/3, (Ḥ. Ta’ālā) 140b/10, (Ḥ. sübḥānehu celle sulṭānehu ve ‘aẓame şānehu) 140b/12, 141b/4, (Ḥ. Ta’ālā) 141b/6, 143b/8, (Ḥ. Ta’ālā) 144b/12, (Ḥ. Ta’ālā) 144a/13, (Ḥ. Ta’ālā) 146a/12, (Ḥ. Ta’ālā) 146b/6, (Ḥ. Ta’ālā) 147a/7, (Ḥ. Ta’ālā) 148b/12, (Ḥ. Ta’ālā) 150a/4, (Ḥ. Ta’ālā) 150b/9, 169a/5, 173a/11, 176a/1, 176a/4, (Ḥ. Ta’ālā) 183b/1, (Ḥ. Ta’ālā) 183b/12, (Ḥ. Ta’ālā) 185a/12, (Ḥ. Ta’ālā) 185a/7, 187b/5, 189a/1, 189a/9, 190b/6, (Ḥ. Ta’ālā) 192a/3, (Ḥ. Ta’ālā) 194a/5, (Ḥ. Ta’ālā) 195a/4, (Ḥ. Ta’ālā) 195a/9, 199b/13, (Ḥ. Ta’ālā) 205b/9, (Ḥ. Ta’ālā) 207a/14, (Ḥ. Ta’ālā) 219b/8, (Ḥ. Ta’ālā) 221b/10, 222ab/8, 222ab/9, 222ab/12, 222ab/15, (Ḥ. Ta’ālā) 222bb/6, 222b/3, 224bb/1, 227bb/6, 228bb/4, 228bb/8, 230a/15, 230ab/14, 231b/15, (Ḥ. Ta’ālā) 232b/8, (Ḥ. Ta’ālā) 232b/13, (Ḥ. Ta’ālā) 233a/10, (Ḥ. Ta’ālā) 233a/14, 233bb/7, (Ḥ. Ta’ālā) 234a/1, (Ḥ. Ta’ālā) 235b/5, (Ḥ. Ta’ālā) 235b/10, 236ab/11, 238ab/9, 241bb/9, 243b/7, 245a/1, 255a/3, 255b/10, 255b/15, 256a/1, 263a/1, 263b/14, 267a/11, 268a/2, (Ḥ. Ta’ālā) 268a/8, (Ḥ. Ta’ālā) 268a/9, (Ḥ. Ta’ālā) 272a/9, (Ḥ. Ta’ālā) 273a/5, 275a/5, 276bb/11, 277ab/4, 277bb/9, 279b/2, 279ab/3, 279ab/7, (Ḥ. Ta’ālā) 281b/6, 281b/13,

281bb/11, 282bb/10, 284a/4, 284b/13, (Ḥ. Ta’ālā) 286b/7, (Ḥ. Ta’ālā) 286b/14, (Ḥ. Ta’ālā) 289b/11, (Ḥ. Ta’ālā) 290b/10, 292b/11, 292b/13, 292b/13, (Ḥ. Ta’ālā) 293a/9, (Ḥ. Ta’ālā) 293a/11, 294a/10, 294a/12, 294a/13, 294b/2, 295b/14, 295b/5, (Ḥ. Ta’ālā) 298a/1, 299b/14, (Ḥ. ‘azze ve celle) 299b/5, 300a/1, (Ḥ. Ta’ālā) 304a/9, 305a/8, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 306b/7, (Ḥ. Ta’ālā) 313a/5, (Ḥ. Ta’ālā) 314b/5, 317a/6, (Ḥ. Ta’ālā) 318a/5, (Ḥ. Ta’ālā) 318b/2, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 319b/9, (Ḥ. Ta’ālā) 321b/15, (Ḥ. sübḥānehu ve Ta’ālā) 324a/11
Ḥ. durur 158b/11, 236ab/6, 255a/7
Ḥ.+a 36b/10, 59a/11, 139b/15, 255b/11, 293a/11, 293a/15
Ḥ.+dan 6b/13, 17b/7, (Ḥ. ‘azze ve celle) 34a/14, (Ḥ. ‘azze ve celle) 34b/14, 43a/15, (Ḥ. ‘azze ve celle) 45b/3, 67a/10, 69a/13, 101b/3, 127a/6, 158b/9, (Ḥ. ‘azze ve celle) 204b/5, 232bb/2, 236a/11, 234a/10 (Ḥ. ‘azze ve celle) 238a/9, 241a/1, 241a/2, (Ḥ. ‘azze ve celle) 249a/12, 250b/7, 254a/14, 254b/2, 263b/13, 280b/7, 283ab/12, 291b/1, (Ḥ. ‘azze ve celle) 291b/13, 313b/11, 315b/15
Ḥ.+ıçun 38a/2-3, 51a/7, 99a/12, 119a/11, 120a/10, 120b/12, 121a/9, 121b/8, 122a/5, 125b/11, 125b/12, 126a/12, 126a/15, 126b/1, 126b/15, 127a/10, 127a/13, 127a/12, 127a/2, 127a/3, 127a/5, 126a/9, 189a/4, 192a/6, 197b/10, 203b/9, 220b/10, 224b/9, 230a/14, 232a/7, 245a/2, 302a/4
Ḥ.+ıla 254b/13, 276bb/4

2. hak, bir insana ait olan şey
ḥ. durur 175a/12, 263b/1
ḥ.+ı (bel.) 159b/13,
ḥ.+ı (iy.) 165a/14, 213b/12, 213b/13, 232a/10, 238b/9, 255a/4, 299a/13
ḥ.+ıçun 99a/12, 117b/4, 117b/6, 118a/7, 118b/10, 119a/5, 119b/5, 126a/9, 127a/7, 188a/4, 190b/13, 197b/9, 220b/10, 222ab/1
ḥ.+ım-çun 51b/5
ḥ.+ın 29a/15, 138b/2
ḥ.+ına 18a/7, 95b/11, 95b/11, 114a/4, 114b/1, 114b/1, 184a/15, 184b/6, 224bb/12, 296a/9
ḥ.+ında 229b/1
ḥ.+ından 213b/12
ḥ.+uma 262b/9
ḥ.+umda 225bb/7
ḥ.+uŋ 18b/4
ḥ.+ıyla 176a/4
[=336]

Ḥakḳ Allah (krş. **Ḥaḳ**)
Ḥ.+a 6a/6, 85b/8, 103b/13, 238ab/10, 255a/3, 255a/5
Ḥ.+ı (bel.) 55bb/5, 124a/2
Ḥ.+ıçun 17b/14, 18a/14, 101a/3, 122a/8, 122b/7, 124b/11, 125a/13, 125b/1, 127b/7, 188a/3, 188a/4, 188a/5,
Ḥ.+ıla 225bb/15
Ḥ.+ın 58b/15, 103a/5, 103a/6, 141a/14, 141a/15
Ḥ.+ını 141b/2
[=27]

ḥaḳsuz (Ar. + T.) hak ve adalete uygun olmayan
ḥ. 6a/5, 69a/14

[=2]

ḥaḳīḳat (Ar.) gerçek
ḥ. 5b/2, 5b/3, 5b/4, 6a/4, 108by/6, 168a/6, 196b/13, 216a/2, 230b/2, 276bb/8, 284b/7
ḥ.+i 6b/3, 6b/4, 6b/4
ḥ.+e 169b/12
[=15]

ḥaḳlu (Ar. + T.) hakka uygun, doğru, yerinde
ḥ.-y-ısa 255b/11
[=1]

ḥāl (Ar.) durum, vaziyet
ḥ. 54a/5, 54b/1, 153a/9, 161b/6, 161b/9, 198b/12, 199a/5, 207a/3, 223b/15, 230bb/1, 237ab/5, 251a/11, 283b/4
ḥ.+de 28b/2, 51a/10, 51a/12, 114b/12, 163b/15, 164a/3, 164a/3, 171b/2, 225ab/13, 254b/6, 254b/7, 254b/8, 273a/10, 273a/5, 279ab/2, 292a/1, 292a/2, 292a/4, 303a/9
ḥ.+dedür 69b/11
ḥ.+den 70a/9, 108a/5, 213a/13, 234ab/10, 235ab/4
ḥ.+e 108a/5, 234ab/11
ḥ.+i durur 176a/8, 315b/11
ḥ.+i (iy.) 54a/5, 54a/7, 54a/11, 54a/14, 71b/2, 113a/12, 164a/9, 235a/4, 242a/15, 242b/1, 272a/8, 272a/9, 280bb/2, 293b/7
ḥ.+in 69b/12
ḥ.+ine 34a/8, 34a/9
ḥ.+inde 141a/13, 141a/14, 142a/14, 164a/1, 164a/10, 164a/11, 174b/13, 213b/3, 213b/4, 277ab/11, 284a/11
ḥ.+inde durur 164a/10, 164a/9
ḥ.+inden 108a/5
ḥ.+ine 108a/5, 197b/6
ḥ.+lerde 235ab/14
ḥ.+üm 222bb/3, 230a/7, 236a/2
ḥ.+ümüz 199a/3
ḥ.+üŋ 165a/2, 197a/10, 279ab/6, 294b/9
ḥ.+üŋüz 297b/3
[=85]

ḫalāṣ (Ar.) bir yerden veya bir şeyden kurtulma
ḫ. 146b/10
[=1]

ḥalāvet (Ar.) zevk
ḥ. 5b/11, 5b/11
ḥ.+i durur 175b/15
[=3]

ḫalāyıḳ (Ar.) insanlar
ḫ. 44a/10, 67a/13
ḫ.+ı (bel) 48a/6
ḫ.+ı (iy.) 229a/3

ḫ.+lar 56b/14, 236ab/15
ḫ.+lara 207b/14
ḫ.+laruŋ 67a/7
ḫ.+uŋ 44a/7

2. mahluklar (insan, hayvan, bitki)
ḫ. 93b/13
[=10]

Ḥaleb (öz. is.) Suriye'de bir şehrin adı
Ḥ.+den 148b/2
[=1]

ḫalel (Ar.) bozulma
ḫ. 169b/12
[=1]

ḫalḫal (Ar.) ayak bileziği
ḫ. 274a/14
ḫ.+lar 281ab/1
[=2]

ḫalı halı
ḫ.+lar 95a/12
[=1]

ḫālıḳ (Ar.) bütün varlıkları yaratan Allah
ḫ. 3a/11, 13a/14, 39a/15, 44a/6, 48b/15, 64b/12, 67a/1, 173a/3, 219a/1, 224a/4, 230bb/6, 261b/13, 274b/11, 282a/5, 301a/3, 308a/2, 317a/6
ḫ.+a 2b/1, 140a/3, 151a/11, 279ab/5, 299a/2, 299a/3, 299a/3
ḫ.+am 273a/11
ḫ.+dan 299b/7
ḫ.+ı 13a/1
ḫ.+ıladur 232bb/2
ḫ.+uŋ 307b/6, 323a/4
ḫ.+sın 232b/14
[=31]

ḫālī (Ar.) boş, tenha
ḫ. 318b/3, 318b/4
[=2]

ḫalīfe (Ar.) Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların imamlığını ve din koruyuculuğunu yapmakla görevli kimse
ḫ. 68a/14, 147b/4, 197b/5, 221bb/6, 228ab/2
ḫ.+i (iy.) 154a/4
[=5]

ḫalīfalıḳ (Ar. + T.) halife olma durumu (krş. **ḫalīflıḳ**)
ḫ. 147b/4, 219ab/10
[=2]

ḫalīflık (Ar. + T.) halife olma durumu (krş. **ḫalīfalıḳ**)
ḫ. 232bb/13

[=1]

ḫalīl (Ar.) sadık, samimi
ḫ. 139a/1, 139a/1
ḫ.+dür 274a/13
ḫ.+i (iy.) 136b/8, 283a/12, 283b/6
ḫ.+üm 284a/9, 302a/6
ḫ.+üŋ 53a/9, 284a/6, 284a/7
[=11]

ḫalīlü'r-raḫman 'Allah'ın sevgilisi anlamında Hz. İbrahim için kullanılan unvan'
ḫ. 136b/7, 138b/14, 282b/1
[=3]

Ḫalīl (öz. is.) İbrahim Halil peygamber
Ḫ. 41b/3, 283a/2
[=2]

ḥalīm (Ar.) tabiatı yavaş olan, yumuşak huylu, Allah'ın adlarından biri
ḥ. 50ab/3, 135b/3
ḥ.+em 226b/14, 227a/5
ḥ. durur 3b/3
[=5]

ḥalīmlik (Ar. + T.) yumuşak huylu olma durumu
ḥ.+(g)üm 226b/14
[=1]

ḫalḳ (Ar.) insan soyu, halk
ḫ. 2b/13, 8a/13, 11b/12, 13a/8, 22a/11, 38a/3, 43a/8, 47a/13, 49a/1, 57a/6, 56ab/7, 57a/2, 57b/10, 87b/10, 88a/2, 90b/14, 96a/2, 135b/12, 136by/13, 140a/2, 149b/5, 185a/12, 185a/7, 202a/12, 202b/5, 205b/2, 208a/13, 229a/8, 236ab/10, 241ab/11, 245a/1, 260b/2, 261b/8, 262b/2, 262b/7, 265a/3, 270a/3, 276a/8, 276bb/4, 279bb/6, 284a/15, 294b/2, 298b/11, 319a/13, 320a/3
ḫ. durur 8bb/3, 236ab/5
ḫ.+a 6a/10, 6a/5, 6a/6, 14a/10, 29a/12, 29a/13, 56ab/14, 59a/2, 68b/6, 125b/15, 158b/14, 164b/8, 164b/9, 169b/14, 170a/3, 177a/14, 202a/12, 237ab/12, 238ab/9, 244b/5, 261b/1, 267b/13, 270b/8, 275b/13, 277bb/8, 319a/13
ḫ.+dan 8bb/6, 22a/8, 68b/14, 103a/8, 139b/15, 169b/15, 211a/2-3, 211a/5, 232bb/2, 242a/11, 280b/12-13, 320a/3
ḫ.+ı (bel.) 27a/12, 27b/2, 99b/6, 110b/9, 123b/10, 131b/15, 227b/4, 288a/6, 299a/2, 299a/3, 299a/4
ḫ.+ı (iy.) 45a/13, 46a/4, 75b/2, 112b/13, 120b/3, 122a/11, 132a/2, 155b/3, 180a/13, 205b/14, 210a/12, 219ab/15, 219b/8, 230a/2, 245b/13, 280ab/11, 301a/13, 305a/5
ḫ.+ıla 1ab/2, 110a/15
ḫ.+ıladur 232bb/2
ḫ.+ın 39a/15, 44a/7, 47a/6, 104b/5, 210b/10
ḫ.+ına 22b/11, 28a/10, 43a/9, 120b/8, 158a/2, 158a/3, 158a/5, 158b/2, 220b/8, 237ab/15, 257a/11, 257b/1
ḫ.+ında 205a/10

ḫ.+ından 171b/14, 186b/5, 186b/6, 195b/9
ḫ.+ını 105b/4
ḫ.+ıŋa 252b/6
ḫ.+lar 33a/3-4, 47b/3, 70b/14, 87a/7, 109a/8, 144b/4, 158b/10, 158b/6, 269b/10, 304a/15
ḫ.+lara 66a/5, 76b/13, 124a/2, 159a/1
ḫ.+lar durur 126b/13
ḫ.+ları 71a/4, 123b/15, 161a/5, 185a/8, 187a/13, 225b/14, 294a/9, 319b/1
ḫ.+uma 260a/14-15
ḫ.+uŋ 127b/6, 252a/10
[=168]

ḥalḳa (Ar.) çeşitli metallerden veya tahtadan yapılmış çember, halka, küpe
ḥ.+lar 13b/5
ḥ.+sı (ma‘rifet ḥ.) 56ab/15
ḥ.+sın (ölüm ḥ.) 280a/5
ma‘rifet ḥalḳası ‘ma’rifet küpesi’
ölüm ḥalḳası ‘ölüm küpesi’
[=3]

ḫalvet (Ar.) kapalı veya ıssız bir yerde yalnız kalma
ḫ. 273b/13
ḫ.+e 311b/2
ḫ.+i durur 176b/4
[=3]

Ḥam (Ar.) Kur’ân-ı Kerim’in kırk birinci suresinin adı
Ḥ. 5a/9
[=1]

Ḥām (öz.is.) Hz. Nuh’un dört oğlundan birinin adı
Ḥ. 279bb/5
[=1]

ḥamāyıl (Ar.) Omuzdan bele doğru çaprazlama inen askı bağı
ḥ. ḳıl- 148b/7
ḥ. ḳıl- "mushafı boynuna çaprazlama asmak"
[=1]

ḥamel (Ar.) burçlar kuşağının ilk burcu, koç burcu
ḥ. 119b/11
[=1]

ḥamd (Ar.) Tanrı’ya olan şükran duygularını bildirme
ḥ. (ḥ ve s̲enā) 1ab/1, (ḥ ü s̲enā) 25b/6, 97a/12, 100a/5, 100a/9
[=5]

Ḥamīdi’d-ṭavīlī (öz. is.) meşhur hadis âlimlerinden birinin adı
Ḥ. 14b/13
[=1]

ḥamle (Ar.) atılma, saldırma

ḥ. 61a/6, 94b/14, 149b/7, 149b/9, 151a/10, 151a/5, 151a/12, 151b/15, 151b/8, 152a/10, 152a/13, 152a/14, 152a/15, 152a/7, 152b/5, 153a/1, 278ab/15, 301b/14, 301b/14
ḥ.+de 151a/6, 151b/11, 151b/8
ḥ.+sinden 230ab/8, 282a/9
[=24]

ḥammāllıḳ (Ar. + T.) taşıyıcılık
ḥ. ḳıl- 179b/14
[=1]

ḫamr (Ar.) şarap
ḫ. (ḫ. u piyāle) 26b/3, 61a/9, 102b/14
[=3]

Ḥamza (öz. is.) Hz. Muhammed'in amcasının adı
Ḥ. (Ḥ. bin 'Abdu'l-muṭṭalib) 232ab/8-9, 306a/7
Ḥ.+nuŋ 306a/5
Ḥ.+dan 220ab/6
[=4]

ḫāne (Far.) ev
ḫ. 210a/4
[=1]

ḫānedān (Far.) kökten büyük ve soylu aile
ḫ. 296a/13
ḫ.+ı (iy.) 229b/12
ḫ.+ına 296b/1
[=3]

Ḫannān (Ar.) rahim olan Allah
Ḫ. 80a/15
[=1]

ḫānumān (Far. ḫān-mān) ev, ev bark
ḫ. 50b/12, 222b/10
ḫ.+dan 246b/5
[=3]

ḫā'in (Ar.) hıyanet eden (kimse)
ḫ. 249a/10
[=1]

ḫarāb (Ar.) bayındırlığı kalmamış, yıkılacak duruma gelmiş, yıkkın, viran
ḫ. ol- 23a/10, 102b/9, 280a/4, 286a/5, 294a/12
ḫ. +uŋ 42a/12
[=6]

ḫarābāt (Ar.) meyhane
ḫ. 102b/8, 102b/9
[=2]

ḥarām (Ar.) dince yasak edilmiş şey, haram

ḥ. 4b/13, 19a/11, 27b/10, 30a/12, 30a/13, 39a/4, 39a/5, 42b/4, 43a/4, 49a/8, 57a/13, 59b/1, 61a/9, 83a/6, 83b/1, 183b/3, 233bb/3, 233bb/9, 242b/7, 277a/14, 281a/7
ḥ. ḳıl- 19a/11, 79a/13, 172b/13, 172b/14,
ḥ. durur 252b/2, 281a/6
ḥ.+a 59b/2, 289a/14
ḥ.+dan 39a/14
ḥ.+ıla 55bb/11
[=30]

ḥarāmlıḳ (Ar. + T.) hürmet, saygı
ḥ. 276bb/9
[=1]

ḥarb (Ar.) cenk, kavga
ḥ.+de 231ab/6
ḥ.+den 231ab/5
ḥ.+dür 232bb/1
ḥ.+idür 231ab/5
[=4]

ḫarbe (Ar.) kısa mızrak
ḫ.+sinden 257b/8
[=1]

ḫarc (Ar.) harcama
ḫ. ėd- 233bb/9,
ḫ. ḳıl- 14b/1, 265a/5, 268a/2
[=4]

ḥarekāt (Ar.) hareketler
ḥ. 235bb/11
[=1]

ḥarem (Ar.) Hac zamanında ihrâma girilen yerden itibaren Kabe'ye doğru olan kısım
ḥ.+i (iy.) 19a/9
ḥ.+inde 252b/2
[=2]

ḥarf (Ar.) dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, harf
ḥ. 217b/15, 219b/15, 276bb/2, 276bb/6, 276bb/7
ḥ. +i (bel.) 86b/5
ḥ. durur 61a/10, 65b/6, 314a/5, 317b/9, 318b/11
ḥ.+dür 8ab/5, 25a/7, 43b/1, 61b/3, 61b/3, 61b/3
ḥ.+ile 61b/4
ḥ.+ler 61a/11, 61a/13, 86a/9, 86b/8, 88b/9, 162a/13, 232b/7, 232b/7
ḥ.+lerden 232b/6
ḥ.+lerdurur 86b/5
ḥ.+leri 86a/7, 88b/9-10, 88b/13-14, 232b/8
ḥ.+lerinden 318b/8
ḥ.+üŋ 61a/11, 314a/8
[=35]

ḥarīr (Ar.) ipek
ḥ. 47a/8, 125a/1, 125a/2
ḥ. durur 247b/10
ḥ. +den 265a/12
[=5]

ḥarīṣlıḳ (Ar. + T.) aç gözlülük
ḥ. 265a/5
ḥ.+dan 154a/14, 170a/7
[=3]

Ḥārūnu'r-reşīd (öz. is.) halifenin adı
Ḥ. 103b/5
[=1]

Ḥārūn (öz. is.) Hz. Musa'nın kardeşinin adı
Ḥ. 219ab/10, 219ab/11, 219ab/14, 290b/10
[=4]

Ḥārūt (öz. is.) büyü ve sihirle uğraşan bir melek adı
Ḥ. 40a/5, 75ay/9
[=2]

ḫar-vār (Far.) eşek yükü
ḫ. 90b/7, 254b/8
[=2]

ḫāṣ (Ar.) üstün sınıf, seçilmiş
ḫ. 260b/13
ḫ.+lar 8ab/10, 8ab/10, 8ab/15, 8bb/8
ḫ.+larını 107b/9
ḫ.+larum 302a/2
ḫ.+laruŋ 302a/4
[=8]

Ḥasan (öz. is.) Hz. Muhammed'in torununun adı
Ḥ. 19a/10, 110b/13, 111b/1, 111b/15, 147a/2, 150a/1, 197b/15, 198a/2, 198a/2, 198a/4, 219ab/13, 224bb/1, 225ab/10, 225ab/10, 225ab/11, 225ab/12, 225ab/13, 225ab/15, 225bb/13, 225bb/15, 226ab/1, 226ab/3, 227ab/10, 227ab/13, 227bb/3, 230bb/14, 242b/14, 278b/6, 296b/12, 296b/14, 296b/2, 296b/4, 297a/12
Ḥ.+a 147a/11, 225ab/15
Ḥ.+ı (bel.) 147a/5, 197b/13, 225bb/3, 242b/11, 278a/14
Ḥ.+uŋ 147a/8
[=41]

ḥased (Ar.) kıskançlık
ḥ. 234a/4
ḥ.+den 24b/8
ḥ. +lere 80a/12
ḥ.+i (bel.) 26a/5
[=4]

ḥāṣıl (Ar.) peyda olan, ürün

ḥ. 49a/6, 70b/5, (ol-) 86a/13, 95b/7, 192b/8, 309b/4
[=6]

ḫaşım (< Ar. ḫaşm) düşman olan
ḫ.+lar 272b/6
ḫ.+lar 272b/3
ḫ.+larından 100b/4
ḫ. +ıla 241bb/2
[=4]

ḫaşımlıḳ (Ar. + T.) düşmanlık
ḫ.+(ġ)a 220ab/2
[=1]

ḫasīslik (Ar. + T.) cimrilik
ḫ. 227b/3
[=1]

ḥasret (Ar.) özlem
ḥ. 2b/12, 21a/7, 26a/12, 36a/9, 36b/10, 69b/10, 94b/4, 134b/10, 134b/11, 134b/14, 201b/9, 204a/4, 256b/10, 256b/14, 265a/3, 265a/6, 273b/7
ḥ.+i (bel.) 177a/10
ḥ.+in 267b/12
[=19]

ḥasūdlıḳ (Ar. + T.) kıskançlık
ḥ.+dan 170a/6
[=1]

ḫāṣṣa (Ar.) özel, seçkin
ḫ. 81a/2
[=1]

ḫasta (Ar.) hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız
ḫ. ḳıl- 272b/1
[=1]

ḫaşḫāş (Ar.) haşhaş
ḫ. 120a/4
[=1]

ḥaşr (Ar.) toplanma, bir araya gelme
ḥ. ėt- 224bb/2
ḥaşr ėt- ‘ölüleri diriltip mahşere çıkarmak’
[=1]

ḥaşır (Ar. ḥaşr) toplanma, cem olma
ḥ. 273b/8
[=1]

ḫāşi’ (Ar.) alçak gönüllülük gösteren
ḫ.+ler 6a/8
[=1]

ḫāşi‘īne (Ar.) alçak gönüllüler
ḫ. 161b/15
[=1]

ḫaşret (Ar.) korku
ḫ. 94b/4
[=1]

ḫaṭā (Ar.) yanlış
ḫ. 136b/8, 215b/4, 215b/5, 215b/7, 215b/9, 222ab/10
ḫ.+dan 3a/6
ḫ.+lardan 144b/14
ḫ.+ları 136by/14
ḫ.+ların 20a/6
ḫ.+larına 95a/13
ḫ.+sın 173a/4
[=12]

ḫaṭar (Ar.) tehlike
ḫ. 56a/15, 199b/7, 199b/9
ḫ.+dan 199b/8
[=4]

ḫaṭāsuz (Ar. + T.) yanlışsız, hatasız
ḫ. 80a/14
ḫ. +uma 240ab/9
[=2]

ḫaṭır (Ar.) 1. hafıza, akıl
ḫ.+ıma 211a/9
ḫ.+uma 228b/13, 234ab/8, 241a/5, 256a/15
ḫ.+uŋ 217b/15
ḫ.+uŋuz 227b/5-6

2. gönül
ḫ.+uŋ 96a/15
[=8]

ḫatiblıḳ (Ar. + T.) konuşmacılık
ḫ. ḳıl- 289a/7
[=1]

ḫatim (< Ar. ḫatm) bitirme, sona erdirme (krş. **ḫatm**)
ḫ. ḳıl- 141b/10
[=1]

ḫatm (Ar.) bitirme, sona erdirme (krş. **ḫatim**)
ḫ. ḳıl-148b/9, 228b/15, 241a/5, 278a/10
ḫ. eyle- 278a/12, 278a/12
[=6]

ḫaṭm-i senbidān (Far.) bir tür çiçek
ḫ. 120a/3
[=1]

ḫatun eş, zevce
ḫ.+ı (iy.) 153a/8
ḫ.+ı-y-ıdı 149b/12
ḫ.+iken 234ab/11
[=3]

havā (Ar.) gökyüzü
h. 4b/2, 8a/4, 119b/11, 187b/2, 187b/8, 194b/9, 195b/14, 220b/1, 233b/4, 236ab/12
h.+da 183a/11, 187b/1, 230ab/13, 271a/11, 271a/3, 271a/4
h.+dağı 70b/13, 71a/2, 200a/5
h.+dan 185a/12, 198b/2, 236b/1, 271a/12, 277ab/7
h.+sında 26b/5
h.+ya 95a/3, 185a/11, 200a/3, 212a/1, 228bb/3, 265b/13, 271b/13
h.+yı 61b/12, 234a/13
h.+y-ısa 211a/15
[=36]

havā-dar (Far.) yar, dost
h.+lar durur 277b/12
[=1]

ḥavāle (Ar.) bir işi bir başkasının sorumluluğuna bırakma, ısmarlama, devretme
ḥ. ḳıl- 225bb/15, 260b/15
[=2]

ḫavf (Ar.) korku
ḫ. 199a/6, 229bb/10, 229bb/10, 229bb/13
[=4]

Ḥavvā (öz. is.) ilk insan olan Hz. Adem'in eşinin adı
Ḥ. 58a/3, 62a/12, 71b/10, 85a/13, 130b/10, 130b/5, 130b/8, 204a/11, 204a/12, 204a/15, 235b/5, 239bb/12
Ḥ. durur 126b/13
Ḥ.+nuŋ 71b/14
Ḥ.+y-ıla 239bb/11
Ḥ.+yı (bel.) 140b/14
[=16]

ḥavż (Ar.) havuz
ḥ. 280bb/13, 281ab/11
[=2]

hāy (Far.) İyi dilek, şaşma, sevinç, azarlama bildirmede kullanılan sözlerin başına getirilen kelime
h. 196a/11, (hāy hāy) 202a/7, 210a/1
[=3]

ḫāyal (Ar.) zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi istenen şey
ḫ.+ler 283b/2
[=1]

ḥayāt (Ar.) yaşam, hayat
ḥ. 79b/10

[=1]

Ḫayber (öz. is.) Arap Yarımadasında Hicaz bölgesinin doğu sınırında ve Medine-i Münevvere'nin 170 km. kuzeyinde bir kasabanın adı
Ḫ. 230ab/11, 242b/7
[=2]

ḫayme (Ar.) çadır
ḫ. 78a/15, 125a/3
[=2]

ḫayrlu (Ar. + T.) yararı, hayrı olan
ḫ. 7bb/2, 91a/8, 91a/9, 91a/10, 91a/11, 91a/11, 91a/12, 91a/12, 91a/13, 91a/15, 91b/1
[=11]

ḫayr (Ar.) iyilik, hayır
ḫ. 18b/9, 65a/10, 65a/8, 65a/8, 65a/9, 65a/9, 69b/12, 97b/7, 127b/12, 165a/6, 222ab/5, 225b/5, 244a/4, 244a/4, 273b/8
ḫ.+ı (iy.) 65a/10, 93a/12
ḫ.+ı (bel.) 267a/9
ḫ.+lar 145a/3
ḫ.+larum 19a/14
ḫ.+um 79a/15
ḫ.+uŋ 265b/2, 267a/10
[=23]

ḥayrān (Ar.) 1. şaşmış, şaşa kalmış
ḥ. ol- 67a/13, 84b/13, 171a/11, 240ab/1, 281ab/12
ḥ.+ıdı 102b/7

2. bir şeyi veya birini çok beğenen
ḥ.180a/13
[=7]

ḫayrāt (Ar.) hayır işleri
ḫ. 4a/10
ḫ.+lar 45a/4
ḫ.+uŋ 42a/12
[=3]

ḥayret (Ar.) şaşma, şaşırma
ḥ. 273b/8
ḥ. durur 191b/4
[=2]

ḥayvān (Ar.) duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık
ḥ. 239ab/4
ḥ.+dı 22a/5
ḥ.+lar 22a/5
ḥ.+lardan 22a/6
[=5]

ḥayvanāt (Ar.) hayvanlar
ḥ. 119b/15

[=1]

ḥayy-ı ḥalīm (Ar.) Allah'ın sıfatlarından biri
ḥ. 2b/8
[=1]

ḥāżır (Ar.) bir iş yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan, hazır
ḥ. 6b/2, 274a/8
ḥ. durur 8b/11
ḥ. ḳıl- 46b/3, 96a/15, 209b/10, 209b/12, 220b/13, 227b/6
ḥ. ol- 87a/14, 116b/8, 116b/9, 116b/9, (!) 217b/15, 281ab/4, 289b/11
ḥ. gel- 124b/12
ḥ. ṭurmış ol-124b/7
ḥ.+am 193b/3, 193b/4
ḥ.+idi 221bb/9, 229a/9-10, 236b/12
ḥ.+sın 194b/12
ḥ.+um 225bb/11
[=25]

ḥażīretü'l-ḳuds (Ar.) cennet
ḥ. 325a/4
ḥ.+e 205b/6, 323a/14
[=3]

ḥażret (Ar.) 1.saygı saymak üzere büyüklere verilen unvan
ḥ. 150a/2, 190b/7, 249a/11, 251b/15, 279b/14, 280a/10, 281b/1, 281b/15, 299b/3
2. huzur, makam
ḥ.+de 197a/4, 224bb/9
ḥ.+den 249a/7, 298b/6, 299a/5
ḥ.+e 241b/1, 241b/8
ḥ.+i (peyġāmber ḥ.) 22b/5, (ḥ.-i risālet) 24b/3, 34a/2, 102a/10, (ḥ.-i Resūl) 174a/7, (ḥ.-i ʻAli) 175a/9, 186b/14, (ḥ.-i Muḥammedi Muṣṭafā) 187b/14, 196b/14, (ḥ.-i Resūl) 213b/11, 214a/5, 237b/8
ḥ.+inde 39a/2, 123ay/11, 141b/4, 187b/14, 199b/13, 227bb/6, 277b/6, 294b/3, 299b/14
ḥ.+inden 187b/5, 197a/6, 286b/14, 305a/8
ḥ.+ine 125by/10, 130a/6, 189a/1, 197b/1, 284a/5
ḥ.+ini 185b/14
ḥ.+ümde 118b/11, 124b/11
ḥ.+üme 186b/12, 252b/15
ḥ.+ünde 200a/5
ḥ.+ünden 244b/14, 305a/9
[=54]

ḫazīne (Ar.) büyük servet, hazine
ḫ. 206b/2-3, 266a/14
ḫ.+m 62a/7
ḫ.+m durur 302a/7, 302a/10
ḫ.+mde 250b/6
ḫ.+si 122a/10, 200a/11

ḫ.+sin 206a/5, 206a/12, 206b/3, 210b/10, 212a/8, 251a/5
ḫ.+sinden 89b/5, 200a/14, 305a/1
ḫ.+ye 266a/9
[=18]

ḫazīne-dār (Ar. + Far.) bir hazineyi bekleyen veya yöneten kişi
ḫ. 250b/5
ḫ.+ı (iy.) 258b/13, 277ab/13, 281a/12
ḫ.+ı durur 72b/4, 72b/7
ḫ.+ıvan 225bb/6
ḫ.+ıyam 226bb/12
ḫ.+ı-y-ıdı 226bb/13
[=9]

he (Ar.) Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi (krş. **hi**)
h. 88a/10
[=1]

hediyye (Ar.) armağan
h.+yi 226a/15
h. durur 66b/3
[=2]

ḥekīm (Ar.) âlim, bilgin, bilge
ḥ. durur 88a/15
ḥ.+em 227a/4
ḥ.+ler 285a/1
ḥ.+lere 289b/8
[=4]

ḫelā (Ar.) boş alan
ḫ. 228a/10
[=1]

helāk (Ar.) yok olma
h. ol- 11a/5, 11a/5, 11b/6, 70b/2, 156a/5, 156a/6, 229bb/14, 290b/8, 316a/13, 316a/14
[=10]

helāklik (Ar. + T.) yıkılma, mahvolma
h.+(g)i (iy.) 156a/6, 156a/6, 156a/7, 156a/8
[=4]

ḥelāl (Ar.) 1. dinin kurallarına aykırı olmayan, dinî bakımdan yasaklanmamış olan, haram karşıtı
ḥ. 4b/13, 49a/8, 59b/1, 95a/14, 167a/11, 172b/6, 223b/15, 233bb/2, 233bb/9, 277a/14, 279bb/14, 311a/6,
ḥ. eyle- 252b/2
ḥ. ḳıl- 83a/6, 83a/6, 83a/7, 103a/11, 323a/3
ḥ. yė- 228bb/7
ḥ.+den 64a/9, 66a/14, 82a/12, 82a/15, 161a/4, 161a/4
ḥ. +i (bel.) 219a/7, 289a/14

2. nikâhlı eş

ḥ. 291b/5, 292a/11
ḥ. +i (iy.) 239b/3, 292a/13
[=31]

ḥelāllıḳ (Ar. + T.) helallik
ḥ. dile- 152b/7
[=1]

Hel ate (Ar.) Kur'ân-ı Kerim'in yetmiş altıncı suresinin adı
H. 223ab/15, 231bb/12, 231bb/14, 231bb/7, 232ab/2, 232bb/9, 233ab/3
[=7]

hele (Far.) hele
h. 148a/12
[=1]

helīlec (Far.) mirobalan denilen meyvelerinden aselbent elde edilen ve sıcak iklimlerde yetişen bir tür ağaç, helile
h. 120a/6
[=1]

hem (Far.) bir kimseyi uyarmak, bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için "özellikle, zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında kullanılan bir söz
h. 1ab/3, 6a/12, 8a/10, 8ab/10, 8ab/11, 10a/3, 10a/8, 10b/2, 12a/13, 13a/2, 14a/15, 21b/1, 27b/4, 27b/4, 28b/3, 35b/14, 47b/6, 51a/11, 51a/8, 55b/13, 62b/11, 62b/12, 64a/3, 98b/12, 103a/8, 113a/14, 136by/11, 136by/11, 136by/11, 136by/12, 136by/12, 136by/13, 150a/15, 151a/12, 166b/5, 166b/5, 166b/6, 166b/7, 166b/9, 166b/9, 174a/2, 184b/13, 192b/10, 192b/8, 193a/14, 193a/15, 193b/1, 193b/7, 208b/13, 213b/4, 215b/8, 215b/8, 216a/7, 216b/12, 216b/12, 220ab/10, 220ab/11, 220ab/3, 220ab/7, 220ab/8, 220b/3, 220b/3, 220b/4, 222ab/8, 222ab/8, 222bb/15, 222bb/8, 222bb/8, 222bb/8, 222bb/8, 223bb/11, 223bb/11, 223bb/12, 223bb/8, 225bb/6, 226ab/15, 226b/14, 227bb/11, 232a/3, 234bb/3, 235ab/7, 235ab/9, 238bb/11, 241b/4, 241bb/15, 242ab/10, 244b/3, 247a/9, 249b/6, 251a/10, 253b/11, 254b/7, 259a/10, 259a/12, 268a/3, 274a/1, 274a/10, 274a/13, 274a/13, 274a/3, 274a/5, 274b/13, 274b/3, 277a/12, 277ab/4, 277b/5, 281ab/9, 281ab/9, 282a/2, 284b/12, 284b/12, 287a/2, 287b/9, 295a/7, 318b/1, 319b/11, 319b/11, 319b/11, 319b/9, 319b/9, 319b/9, 323a/9
[=125]

hemān (Far.) hemen
h. 56b/1, 202b/2, 220b/15
[=3]

hemīşe (Far.) her zaman, daima
h. 73b/6, 73b/7, 73b/8, 219a/10, 219a/12, 237bb/2, 237bb/3, 248b/13, 260b/4, 260b/7, 262b/11, 279ab/2, 298a/10, 298a/11, 298a/12
[=15]

henüz (Far.) 1. az önce, daha şimdi, yeni
h. 190b/11

2. daha, hâlâ
h. 34b/11
[=2]

hep (Far.) bütün, hepsi
h. 114a/5, 123b/5, 160a/7, 174b/15
[=4]

hepisi (Far.+T.) bütünü, tamamı
h.+n 189b/3
[=1]

her (Far.) önüne geldiği ismin benzerlerini "teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı" anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz, her
h. 2b/10, 8bb/5, 10b/5, 15a/12, 15b/8, 17a/11, 17b/14, 17b/6, 18a/6, 22b/9, 23b/12, 26b/12, 27b/7, 30a/1, 30a/3, 33a/4, 33a/5, 33a/6, 35b/12, 36a/5, 38a/10, 38b/12, 38b/9, 43b/4, 46a/11, 46a/14, 48a/6, 48b/12, 49b/5, 49b/9, 50a/4, 51a/7, 54a/7, 56a/4, 57a/10, 57a/11, 57a/3, 57b/3, 60a/4, 66a/14, 69b/3, 69b/5, 73a/6, 74by/17, 75a/1, 75a/3, 75a/4, 75ay/1, 76a/4, 76b/14, 76b/8, 78a/13, 79b/11, 79b/12, 79b/13, 79b/8, 79b/9, 80b/9, 88a/2, 89a/3, 89b/5, 92b/8, 99a/13, 99a/7, 100a/10, 100b/11, 101ay/17, 101b/12, 103a/15, 103b/1, 108by/7, 113b/14, 114a/13, 114a/5, 114b/10, 114b/12, 116a/12, 116a/12, 116b/10, 116b/6, 116b/7, 116b/9, 116b/9, 118b/14, 118b/7, 122b/10, 122b/8, 123b/10, 128b/3, 129a/5, 130b/6, 139b/8, 140b/1, 146a/12, 146a/14, 146a/5, 146a/7, 146a/9, 146b/4, 150a/11, 153a/11, 161a/11, 164b/15, 165a/6, 168a/10, 169a/7, 170b/14, 173b/11, 174b/6, 177b/6, 180b/6, 184b/13, 190b/15, 195b/6, 199b/1, 218b/10, 219bb/11, 224bb/9, 226ab/5, 226b/12, 229a/6, 233ab/14, 234a/7, 234a/8, 234bb/10, 235ab/14, 237ab/6, 239bb/2, 239bb/5, 242ab/8, 244b/4, 246a/1, 246a/1, 251b/13, 254b/14, 254b/6, 262b/13, 267a/1, 267a/15, 267b/14, 267b/2, 270b/6, 274a/9, 274b/9, 275a/7, 275b/5, 275b/5, 278a/15, 278ab/4, 278ab/8, 280a/4, 286b/11, 291a/1, 291b/1, 294a/15, 294b/1, 294b/10, 294b/15, 294b/9, 294b/9, 295a/1, 300a/8, 304a/13, 311a/5, 315a/7, 317a/6, 317b/10
[=158]

hergiz (Far.) asla
h. 14a/9, 18b/9, 81a/10, 86b/13, 89a/3, 128b/10, 136b/15, 136b/6, 136b/8, 160b/7, 191a/1, 191a/1, 215b/5, 215b/6, 220bb/10, 220bb/6, 220bb/7, 223a/7, 223a/9, 230a/12, 233ab/5, 236bb/15, 239bb/7, 240b/9, 241ab/1, 242b/4, 242b/5, 242b/5, 242b/6, 283bb/2, 292a/4, 292a/6, 298a/14
[=33]

herze (Far.) boş lakırdı
h. 161a/4, 161a/4, 298b/7
[=2]

heva (Far.) arzu, istek
h. 187a/14, 242ab/12, 242ab/13, 242ab/13
[=4]

heves (Ar.) arzu, istek
h. 26b/5
[=1]

hevl (Far.) korku
h. (h. ü siyaset) 94b/5
h. +i (iy.) 318b/4
h.+inden 133b/1, 229bb/2

[=4]

hey seslenmek veya ilgi ve dikkat çekmek için söylenen bir söz
h. 317a/8, 318b/9
[=2]

heyākil (Ar.) heykeller
h. 235bb/10
[=1]

heybet (Ar.) gösteriş, heybet
h. 95a/5, 106a/7, 214a/12, 233a/9, 318a/15, 318b/2
h.+den 318b/3
h.+e 232ab/3, 232ab/4
h.+i (iy.) 154b/8, 232ab/14
h.+in 3b/14, 232ab/4, 232ab/5
h.+inden 185a/9
h.+üŋ 174a/15
[=16]

heybetlü (Ar. + T.) gösterişli, heybetli
h. 318b/1
[=1]

heyhāt (Ar.) yazık
h. (heyhāt heyhāt) 251a/2, 251a/2
[=2]

hezār (Far.) bin
h. 2ab/2, 119b/14, 197a/3, 197a/4, 212b/8, 232b/9, 235a/6, 239b/4, 250a/4, 250a/5, 284a/7
[=11]

hezārān (Far.) binlerce
h. 2ab/2, 279b/15
[=2]

hezīmet (Ar.) bozgun
h. (h. bitisi) 49a/4, 49a/14
h. ḳıl- 117b/5, 117b/8
h. ol- 232ab/5
h.+i 89b/3
[=6]

ḥı (Ar.) Arap alfabesinin dokuzuncu harfi
ḥ. 51a/5, 87a/1
[=2]

ḥıfẓ (Ar.) muhafaza
ḥ. +ı (iy.) 302b/9
[=1]

ḫırmen (Far.) harman
ḫ.+de 179b/12
ḫ.+i (iy.) 278bb/15

ḫ.+in 35b/9
[=3]

ḥırş (Ar.) sonu gelmeyen istek, aşırı tutku
ḥ. 165b/4
[=1]

ḥırşlıḳ (Ar. + T.) aşırı istek durumu
ḥ. durur 165b/6
[=1]

ḫışm (Ar.) akraba, hısım
ḫ. 66a/11
ḫ.+ları 145a/6
ḫ.+laruŋdan 230bb/9
ḫ.+laruŋı 68b/4
[=4]

ḫışm (Ar.) öfke (krş. **ḫışım**)
ḫ. 72b/8, 135b/2
[=2]

ḫışım (< Ar. ḫışm) öfke (krş. **ḫışm**)
ḫ. 124a/2, 295b/14
[=2]

ḫıyānet (Ar.) kutsal sayılan şeylere el uzatma, kötülük etme veya karşı davranma, hainlik
ḫ. 233ab/9
ḫ. ėt- 241ab/8
ḫ. ḳıl- 277bb/7, 277bb/8
[=4]

ḫıyānetlıḳ (Ar. + T.) hainlik
ḫ. 83a/10, 278ab/12
[=2]

ḫızlān (Ar.) yardımsız kalıp ümitsizliğe düşme**,** kötü durum
ḫ. 233b/2
[=1]

Ḫıżır (öz. is.) İlyas peygamberin lakabı
Ḫ. 258b/4
[=1]

hi (Ar.) Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi (krş. **he**)
h. 317a/8
[=1]

ḥicāb (Ar.) perde
ḥ. 30a/6, 56ab/4, 69b/13, 138a/7, 138a/9, 205b/7, 222b/3, 273b/15, 311b/2, 311b/6, 311b/6, 311b/9, 323a/14, 325a/4
ḥ.+ı (iy.) 13b/9, 205b/10
ḥ.+ı (bel.) 93b/12, 97b/6, 104b/2, 207b/1
ḥ.+ından 179a/2

ḥ.+uŋ 30a/6
[=22]

ḥicābsuz (Ar. + T.) perdesiz
ḥ. 106b/9, 205b/8, 279ab/5
[=3]

ḥicābsuzlıḳ (Ar. + T.) perdesiz olma durumu
ḥ. +la 51a/15
[=1]

hiç (Far. hīç) olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz, hiç (krş. **hīç**)
h. 8a/13, 15b/2, 16a/14, 18a/14, 18a/15, 18a/15, 47b/4, 55b/4, 55b/5, 55b/6, 55b/6, 55bb/3, 65b/9, 66b/14, 66b/14, 66b/9, 75a/12, 75a/12, 75a/6, 75a/9, 81a/9, 89b/11, 90b/11, 90b/13, 90b/15, 90b/6, 90b/9, 91a/2, 91a/5, 94a/6, 94b/1, 94b/1, 94b/3, 100a/15, 113b/9, 121b/15, 127b/6, 128b/7, 132b/11, 139b/11, 148b/4, 158b/10, 163b/15, 164a/15, 164b/1, 165b/7, 168b/11, 168b/7, 177b/3, 177b/4, 179b/3, 183b/10, 186a/9, 189b/10, 189b/11, 190a/4, 196b/6, 201b/15, 205a/12, 207b/13, 217a/13, 219a/13, 219a/7, 220a/8, 221bb/8, 222b/3, 222bb/10, 225ab/9, 225bb/1, 225bb/5, 227ab/5, 227ab/6, 227a/7, 232ab/7, 236bb/11, 237bb/10, 240ab/10, 240ab/10, 241ab/3, 241ab/4, 241ab/5, 245a/9, 246b/15, 246b/8, 251a/1, 253a/13, 255b/5, 257a/2, 257b/7, 262b/13, 264a/6, 264b/5, 265b/2, 266b/15, 268b/11, 274b/8, 276ab/11, 276ab/12, 276ab/13, 276bb/3, 277b/1, 278bb/13, 279ab/2, 282b/15, 283a/1, 283a/12, 284a/13, 283bb/7, 295a/11, 298a/13, 298a/15, 300b/8, 320b/10
[=132]

hīç (Far.) olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz, hiç (krş. **hiç**)
h. 35a/15, 46b/7, 75a/10, 75a/15, 75a/7, 136by/16, 218b/6, 222ab/2, 223b/10, 224ab/1, 225ab/15, 230a/15, 233bb/11, 235bb/5, 240ab/9, 268b/4, 268b/5, 268b/8, 268b/11, 277b/2
[=20]

hiç kimse bir kişi bile (krş. **hīç kimse**)
h. 33a/14, 46a/1, 46a/7, 57a/4, 57a/4, 67a/4, 69b/6, 122a/1, 133a/9, 153a/15, 169b/9, 183b/6, 190b/7, 191a/11, 191b/6, 197a/4, 197a/6, 205a/11, 262b/3, 264b/14, 282b/3, 284a/15, 284b/1, 285a/9, 285b/14, 286b/7, 307b/2, 314b/12
h.+ne 294b/3
[=29]

hīç kimse bir kişi bile (krş. **hiç kimse**)
h. 269a/15
h.+ne 226a/2
[=2]

hiç kimerse hiç kimse
h. 18b/11
[=1]

hicret (Ar.) İslam takviminde tarih başı sayılan Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göç etmesi

h. ḳıl- 198a/11, 273b/12
[=2]

hidāyet (Ar.) doğru yol
h. 49bb/11, 53a/9, 316a/15, 316a/15, 316b/7, 316b/8
h.+i (iy.) 154a/9
h.+inde 3a/13
[=8]

ḥikāyet (Ar.) bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması, hikâye
ḥ. 9a/12, 10b/9, 23b/1, 24a/13, 70b/3, 103b/5, 132b/3, 139b/8, 159a/15, 179b/6, 196b/4, 223b/12, 244a/3, 284b/3, 295a/7, 317b/12
ḥ.+i (bel.) 11a/6
[=17]

ḥikmet (Ar.) Tanrı'nın insanlar tarafından anlaşılamayan amacı
ḥ. 4a/10, 58b/6, 60b/12, 70b/3, 78b/3, 104b/4, 106b/14, 107b/4, 109a/12, 109a/4, 109a/5, 161a/15, 176a/11, 185b/4, 188a/7, 226b/8, 226a/10, 232ab/15, 268a/14
ḥ. durur 33a/9, 58a/15, 74a/8, 125b/10, 141a/8, 158b/14, 212a/14, 212a/15, 216ab/4, 221b/10, 245b/9, 268a/14, 268a/15
ḥ.+ (iy.) 285a/2
ḥ.+dür 63a/9, 75b/13, 157b/13, 194a/10, 223bb/6
ḥ.+i (bel.) 11a/6
ḥ.+in 4a/9
ḥ.+inden 2ab/5
[=41]

ḫilāf (Ar.) karşıt, zıt
ḫ. ḳıl- 157a/12, 156b/15, 225a/4, 248a/4, 312b/10, 312b/14, 312b/14
ḫ.+ınca 277b/15
ḫ.+ıncadur 156b/6
[=9]

ḫilāfet (Ar.) halifelik
ḫ. 225ab/4
[=1]

ḫil'at (Ar.) padişahların, gönül almak ya da ödüllendirmek için bir kimseye giydirdikleri, çok değerli bir kumaştan ya da kürkten yapılmış kaftan
ḫ. 15b/15, 21b/6, 67b/12, 67b/12, 71a/10, 107b/10, 115a/6, 192a/1, 228bb/9, 272a/7
ḫ. durur 71a/10
ḫ.+i durur 176b/5
ḫ.+in 21b/5, 24b/14, 25a/3, 60a/4, 107b/12, 107b/14, 115a/6, 115b/10, 115a/15, 237b/12, 249a/7
ḫ.+leri 115b/13
[=24]

ḫilḳatlü (Ar. + T.) yaratılışlı
ḫ. (ḫullet ḫ.) 282a/11
[=1]

ḥilm (Ar.) insanın tabiatında olan yavaşlık, yumuşaklık

ḥ. 225ab/2
ḥ.+i durur 51a/3
ḥ.+üm 51a/6, 227a/4, 227a/5
[=5]

himmet (Ar.) yardım, ihsan
h. (h. ḳanadı) 26a/13, 214a/13, (sāḥib-i h.) 280bb/4
[=3]

himmetlü (Ar. + T.) yardım sever
h. 282a/11
h. +ler 55bb/1
[=2]

Hind (öz. is.) Hindistan
H. 266a/6
[=1]

Hindū (öz. is.) Süfyān'ın eşinin adı
H. 306a/5
[=1]

Hindüstān (öz. is.) Hindistan
H. 239bb/13
[=1]

Ḥīra (öz. is.) Mekke'de bir dağın adı
Ḥ. ṭaġı 271b/9
[=1]

ḫīre (Far.) (göz için) bulanık
ḫ. 271b/12
[=1]

ḥirfet (Ar.) meslek, sanat
ḥ.+i (iy.) 176a/1
ḥ.+idür 279ab/10
[=2]

ḥisāb (Ar.) hesap, sayma
ḥ. 66b/1, 266b/12
ḥ. ḳıl- 87a/12, 192a/7, 220b/15
ḥ. vėr- 66a/5, 66b/1, 87a/12, 133b/5, 192a/7, 220b/15, 261b/7, 266b/12
ḥ.+a ṣay- 200a/5
ḥ.+ı (iy.) 13b/10, 66b/2, 205b/11
ḥ.+ların 46a/4
ḥisāb ḳıl- 'hesap etmek'
ḥisāb ṣay- 'hesaba katmak, değer vermek'
ḥisāb vėr- 'hesap vermek'
[=13]

ḥisābsuz (Ar. + T.) hesapsız, sayısız
ḥ. 64a/10
ḥ.+dur 56ab/7

[=2]

ḥisbet (Ar.) sevaplar
ḥ.+in 4a/6
[=1]

ḫiṭāb (Ar.) sözü birine veya birilerine yöneltme, seslenme
ḫ. (ḫ. lezzeti) 59b/15, 184b/14, 222b/2, 279bb/2
ḫ. gel- 186a/9, 277bb/14
ḫ. ḳıl- 7a/7, 127a/15, 162a/4, 200a/7, 278ab/4, 284a/9, 284a/13, 293b/7, 294a/11
ḫ.+ı (iy.) 72a/13
[=16]

hiye (Ar.) teklik üçüncü şahıs, o
h. 99a/3, 99a/4
[=2]

ḫiẕmet (Ar.) başkalarının işlerini görme
ḫ. ḳuşaġı 278b/11
ḫ. ḳıl- 5b/8, 196b/3
ḫ.+e 313a/12
ḫ.+üme 228a/14
[=5]

ḫoca (< Far. ḫāce) 1. Müslümanlıkta din işleri ile uğraşan kimse
ḫ. 50b/13, 159b/10, 159b/13, 160a/3, 170b/2, 202b/13, 219a/13
ḫ.+dan 234ab/3-4
ḫ.+mıdı 234ab/4
ḫ.+ŋ 234ab/4

2. koca, eş
ḫ. +ları 159b/8
[=11]

Ḫoca Toġan (öz. is.) Hz. Muhammed zamanında yaşamış bir zatın adı
Ḫ.243b/13
[=1]

Ḫoca Ḫayr Nessāc (öz. is.) Hz. Muhammed zamanında yaşamış bir zatın adı
Ḫ.244a/4
[=1]

ḫon (Far.) ekmek
ḫ.+ıçun 120a/1
[=1]

ḫonça (Far.) ekmekcik
ḫ.+dan 283a/15
ḫ.+ya 283b/1
[=2]

ḫor **(I)** (Far.) ehemmiyetsiz, değersiz
ḫ. ol- 112a/13, 261a/15
ḫ. eyle- 254a/6
ḫ. ḳılıcı 88a/5

ḫ.-umış 200a/5
[=5]

ḫor **(II)** (Far.) yiyen, yiyici
ḫ. (maḳām ḫ. ol-) 20a/6
makām ḫor ol-
[=1]

ḫorlıḳ (Far. + T.) değersizlik (krş. **ḫorluḳ**)
ḫ. 50b/14, 235a/3, 248b/7, 249a/11
ḫ.+(ġ)a 234a/7
ḫ.+dan 51a/6
[=6]

ḫorluḳ (Far. + T.) değersizlik (krş. **ḫorlıḳ**)
ḫ. .+(ġ)uŋdan 200a/8
[=1]

ḫoş (Far.) beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren
ḫ. 137a/10, 170a/3, 188a/13, 214a/14, 214a/15, 222b/7, 226a/4, 236b/2, 243b/5, 247b/2, 248a/14, 250b/3, 252a/1, 256a/15, 267a/15, 267b/2, 267b/3, 325a/8
ḫ. ol- 63b/5, 63b/6, 92a/5, 92a/6, 172b/10, 172b/10, 231a/5, 231a/11, 281a/9, 293b/14, 315b/2, 315b/3, 315b/4
ḫ. ḳıl- 199a/8
ḫ. gel- 224a/9
ḫ. durur 243b/6, 243b/7
ḫoş ḳıl- ‘hoş tutmak’
[=35]

ḫoşıraḳ (Far. + T.) daha hoş (krş. **ḫoşuraḳ**)
ḫ. 18b/1, 207b/14
[=2]

ḫoşuraḳ (Far. + T.) daha hoş (krş. **ḫoşıraḳ**)
ḫ. 229b/9, 231a/6, 265a/14, 270a/3
[=4]

ḫoşluḳ (Far. + T.) hoş olma durumu
ḫ.+(ġ)ından 67a/3
ḫ.+larından 70a/1
[=2]

ḫoşnūẕ (Far.) bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olan, yakınması olmayan, hoşnut
ḫ. 14a/10, 33a/5, 33a/6, 33a/7, 103a/14, 103a/5, 103a/7, 103a/8, 137b/8, 137b/9, 145a/7, 174b/10, 174b/4, 174b/5, 192b/7
[=15]

ḫoşnūẕlıḳ (Far. + T.) hoşnut olma durumu, memnuniyet
ḫ.+ı (iy.) 30a/2, 50b/4
ḫ.+(ġ)um 69a/3, 252b/8, 253b/12
ḫ.+(ġ)uŋ 45b/9, 91b/13, 92a/2-3
ḫ.+(ġ)ın 45b/12, 137b/10
[=10]

ḫoẕ (Far.) bizzat, kendisi
ḫ. 10a/4, 20a/11, 20a/12, 22b/8, 45b/7, 62a/11, 71a/10, 71a/11, 71a/12, 91b/14, 95b/7, 164a/11, 176b/10, 186b/7, 190a/12, 191b/15, 196b/12, 197a/1, 217a/7, 219a/4, 222bb/4, 227bb/2, 228a/3, 229ab/4, 235ab/5, 236a/13, 239a/7, 250b/9, 252a/6, 255b/12, 264a/4, 278ab/10, 278b/1, 278bb/15, 282bb/1
[=35]

ḫū (Far.) huy, tabiat
ḫ.+ları 8ab/7
[=1]

ḫuld (Ar.) sekiz cennetten biri
ḫ. 223bb/1
[=1]

ḫulḳum (Ar.) boğaz
ḫ. +ında (281b/14)
[=1]

ḫullet (Ar.) cennet elbiseleri
ḫ. 24b/14, 115a/15, 282a/11, 284b/3
ḫ.+ümüz 96b/7
[=5]

ḫūlu (Far.+T.) huylu
ḫ. 13a/2, 47a/14, 214a/14, 274a/12
ḫ. durur 214a/15
[=5]

ḫumārlıḳ (Ar.+ T.) mahmurluk, sarhoşluk
h.+(ġ)ı (bel.) 191a/2
[=1]

Ḫunne (öz. is.) Hz. Musa'nın eşinin adı
Ḫ. 291b/15
Ḫ.+yi 291b/5
[=2]

ḫūr (Far.) güneş
ḫ. 13b/8
[=1]

ḥūr (Ar.) cennet kızları (krş. **ḥūrī**)
ḥ. (ḥ.ı'l- 'īn) 17b/7, 43b/8, 51a/15, (ḥ.-ı ġılmān) 67a/15, (ḥ u ġılmān) 78a/5, (ḥ.ı'l- 'īn) 78a/6, (ḥ.ı'l-'īn) 78a/9, (ḥ.ı'l-'īn) 78a/14, (ḥ.ı'l 'īn) 78a/15, (ḥ.ı'l-'īn) 97b/6, (ḥ.ı'l-'īn) 125a/4, 125a/5, (ḥ u ġılmān) 125a/10, 193b/11, (ḥ. u ḳaṣr) 205b/5, (ḥ. ı ḳaṣr) 205b/10, (ḥ u ġılmān) 227ab/9, (ḥ.ı'l-'īn) 240ab/6, 247b/6, 248b/9, 274a/14, 274a/2, (ḥ u ġılmān) 280b/9, (ḥ. ı ġılmān) 301a/15, (ḥ.ı'l-la'īn) 317a/4, (ḥ u ġılmān) 325a/2, (ḥ.ı'l-'īn) 325a/4
ḥūrı'l- 'īn

ḥūr u ġılmān

ḥūri'l-laʿīn
[=27]

ḥūrī (Ar.) cennet kızları (krş. **ḥūr**)
ḥ. 13a/4, 317a/7
ḥ.+ler 73a/1, 97a/15, 243b/5, 247b/2
ḥ.+leri 47a/1, 78b/2
ḥ.+lerin 243a/13
[=9]

ḥulle (Ar.) cennet elbisesi
ḥ. 51b/13, 149a/8, 186b/11, 239b/2, 248b/10, 273b/13, 281a/14, 298a/6
ḥ.+leri 116b/10
ḥ.+si 227a/4, 227a/5
ḥ.+sin 51a/6, 235b/3
[=13]

ḥurḳat (Ar.) yanma, yanıklık (?)
ḥ. 273b/10
[=1]

ḫurmā (Ar.) hurma ağacının çok besleyici olan yemişi
ḫ. 5ay/13, 7a/11, 7a/11, 7a/12, 7a/13, 7a/5, 7b/15, 7bb/12, 7bb/14, 7bb/15, 7bb/2, 7bb/5, 8ab/2, 45a/10, 45a/12, 99b/15, 120b/11, 157b/10, 158a/2, 190a/11, 229a/1, 230a/3
[=22]

hurmatluraḳ (Ar. + T.) daha saygılı
ḥ. 8a/13
[=1]

ḫurrem (Far.) şen, mutlu
ḫ. (şāẕ ḫ. ol-) 268b/13
[=1]

ḫusūmet (Ar.) düşmanlık
ḫ. 273b/9
[=1]

ḫuşū‘ (Ar.) Allah'a karşı boyun eğme, yüreği korku içinde olma
ḫ. ol- 5b/12, 5b/12
[=2]

ḫuṭbe (Ar.) camide, cuma namazından önce ve bayram namazlarından sonra minberde okunan dua ve verilen öğüt
ḫ. 277a/8, 277a/8, 289a/7
[=3]

ḫuy (Far.) yaratılıştan gelen hareket
ḫ.+ı (iy.) 302a/6
ḫ.+ındandurur 302a/6, 302a/6
[=3]

Ḫuẕ‘ā (Ar.) Allah
Ḫ. 78a/1, (Bār-i Ḫ.) 225bb/14
Ḫ.+ya 243ab/4
[=3]

Ḫuẕāvendā (Far.) ey Allah’ım
Ḫ. 3a/4, 3a/5-6, 36b/11, 37a/4, 69a/5, 71b/6, 96a/6, 96b/5, 97b/9, 101b/13, 118b/4, 139b/10, 195b/14, 204b/5, 207a/9, 209b/6, 210a/14, 211b/6, 217b/8, 224bb/2, 225b/14, 246a/3, 248b/13, 257a/9, 259b/4, 277bb/14, 278ab/1, 280ab/4-5, 281bb/11, 283a/7, 283bb/12, 284a/10, 285a/10, 286b/2, 289a/10, 293b/2, 298a/5
[=37]

Ḫuẕāyā (Far.) Ey Tanrı
Ḫ. (Bār-i Ḫ.) 93b/5
[=1]

ḥüccet (Ar.) delil
ḥ. (ḥ. ü bürhān) 4b/3, (ḥ. ü bürhān) 19b/8, 235a/12, 235a/13, 238b/10
ḥ. durur 6b/15
ḥ.+i (bel.) 235b/2
ḥ.+i (iy.) 154a/13
ḥ.+ile 234bb/13
ḥ.+üŋ 254a/15, 254b/4
[=11]

ḥücre (Ar.) göz, odacık
ḥ. 184a/12
ḥ.+si 218b/1, 276a/9
ḥ.+sin 237bb/12
ḥ.+sinde 23a/5
ḥ.+sinden 23a/7, 147a/2
[=7]

hüdā (Ar.) hidayet, doğru yol
h.+yı 89b/4
[=1]

hüdhüd (öz. is.) Hz. Süleyman ile Saba melikesi Belkıs arasında haber getiren kuşun adı
h. 90b/11, 323a/7
h.+i (iy.) 90b/10
h.+lerden 90b/10
[=4]

ḥüküm (Ar. ḥükm) emir, hüküm
ḥ. 51a/14, 75b/5, 179a/11, 225a/3, 231b/11, 295a/8
ḥ.+i (iy.) 72a/14, 103a/12, 156a/12, 227bb/13
ḥ.+i durur 244b/12
ḥ.+ince 222ab/7
ḥ.+ine 302b/7
ḥ.+i-y-ile 227bb/13
ḥ.+ü 302a/11

ḥ.+üm 75b/5
ḥ.+ümde-y-idi 247a/8, 247a/11
ḥ.+ünde 233bb/13, 247a/12, 247a/9
ḥ.+üne 302b/1
ḥ.+in 295a/15
ḥ.+ine 295b/3, 295b/7
ḥ.+üne 295a/15
[=26]

hüner (Far.) beceri isteyen ustalık, beceriklilik
h.+ine 27b/3
h.+leri 222ab/9
[=2]

Ḥür (öz. is.) Kerbela yiğitlerinden birinin adı
Ḥ. 150b/15, 151a/5, 151a/7, 151a/10
[=1]

ḥür (< Ar. ḥürr) serbest
ḥ. 46b/15, 273b/13
[=2]

ḥürmet (Ar.) saygı
ḥ. 33a/6, 62a/1, 218b/13, 232a/7
ḥ. dut- 22b/9, 22b/10, 22b/11, 42b/3, 224a/6
ḥ. eyle- 42b/3, 55bb/7
ḥ. ėt- 45b/11, 46a/6
ḥ. ḳıl-20a/8, 26a/10, 39a/13, 42a/11, 42a/14, 106a/9, 199b/15, 208a/14, 221b/7, 255b/9, 255b/11, 279b/8
ḥ.+çün 276bb/9
ḥ.+i (iy.) 21a/1, 21a/6, 46a/7, 127b/5, 154a/11, 199b/13, 200b/1, 224a/4, 224a/5
ḥ.+içün 30a/10, 132a/13, 240bb/9
ḥ.+içün durur 39a/11
ḥ.+in 24a/11, 33a/4, 33a/5, 55bb/2, 55bb/5, 58b/15, 75ay/10, 103a/5, 103a/6, 141a/14
[=49]

ḥürmetli (Ar. + T.) saygılı (krş. **ḥürmetlü**)
ḥ. 21b/6
[=1]

ḥürmetlü (Ar. + T.) saygılı (krş. **ḥürmetli**)
ḥ. 55a/10, 55a/13
ḥ.+dür 55a/11-12
[=3]

ḥürmetsüzlik (Ar. + T.) saygısızlık
ḥ. 227a/13-14
[=1]

ḫüsrān (Ar.) zarar, ziyan
ḫ. 80a/7
[=1]

Ḫüsrev-i Ḳayṣar (öz. is.) Fars hükümdarının adı
Ḫ.+ı (bel.) 266a/15
[=1]

Ḫüseyn (öz. is.) Hz. Muhammed'in torunlarından birinin adı
Ḫ. 110b/13, 111b/1, 111b/15, 141a/14, 142b/3, 147a/15, 147a/2, 147b/11, 110b/13, 111b/1, 111b/15, 141a/14, 142b/3, 147a/15, 147a/2, 147b/15, 148a/1, 148a/5, 148a/8, 148a/9, 148b/12, 148b/15, 148b/6, 149a/11, 149a/13, 149a/3, 149a/5, 149b/10, 149b/12, 149b/13, 149b/15, 149b/4, 149b/6, 150a/10, 150b/1, 150b/15, 150b/4, 150b/7, 151a/15, 151a/8, 151b/3, 151b/3, 151b/6, 151b/7, 151b/9, 152a/13, 152a/4, 152b/1, 153a/12, 153a/5, 153a/7, 153a/8, 153a/9, 153a/14, 153b/3, 153b/6, 154a/1, 198a/1, 198a/4, 198a/4, 219ab/13, 224bb/1, 225ab/11, 230bb/14, 242b/14, 278b/6, 296b/12, 296b/14, 296b/2, 296b/4, 297a/13
Ḫ.+den 151a/15, 151b/13
Ḫ.+e 142b/7, 147a/12, 148b/4, 149b/12, 153b/15
Ḫ.+i (bel.) 147a/6, 148b/10, 149a/14, 150a/3, 153a/6, 153a/11, 197b/13, 242b/11, 278a/14
Ḫ.+üŋ 141a/10, 141a/12, 146b/15, 147a/9, 147b/2, 148a/13, 150a/15, 150b/5, 150b/6, 152a/1, 152a/9, 153a/4, 153a/8, 153b/13, 153b/2, 153b/2, 153b/7
Ḫ. durur 19a/10
[=105]

-I-

ıbrıḳ (< Ar. ibrīḳ) su koymaya yarayan kulplu, emzikli kap
ı.+lar 323a/13
[=1]

ıġla- ağlamak
ı. -ma 277a/9
[=1]

ılduz yıldız
ı. 236bb/5, 236bb/5
ı. durur 236ab/2
ı.+a 236bb/5
ı.+ıla 1ab/2, 276bb/3
ı.+lar 1ab/12, 235bb/9
ı.+lar-ıla 235ab/3
[=9]

ılḳı hayvan, at sürüsü
ı. 289a/15, 315a/15, 315b/2, 315b/11, 315b/13
ı.+nuŋ 315a/14
ı.+yı 315b/10
[=7]

ılḳım serap
ı.+a 168b/2, (ı. salġım) 168b/3, 168b/6

[=3]

ınan- inanmak
ı.-a 174a/5
ı.-avuz 122b/14, 132b/13
ı.-duŋuz 75b/7
ı.-madılar 121b/1
ı.-maḳ 176a/3, 306b/12, 309a/2, 313b/2
ı.-maḳdur 30a/8
ı.-masa 30a/9
ı.-mayavuz 132b/11
ı.-maz-ısaŋ 130b/15
ı.-mazsaŋ 237bb/11
ı.-ursa 308a/2
ı.-ursaŋ 237bb/10
ı.-sa 268b/7
ı.-up 278ab/2
[=18]

ıpar güzel koku
ı. u ‘anber durur 247b/11
[=1]

ır şarkı
ı. 203b/1
ır ırla- ‘şarkı söylemek’
[=1]

ır- ayrılmak, uzaklaşmak
ı. ıp (ten ırıp cān uzaklaşmak) 323a/9
ı.-madı (göz ı.) 241a/1
ı.-mağıl 174a/6
[=3]

ıraḳ uzak
ı. 1ab/4, 187b/10, 277b/2, 279a/10, 279a/6, 298b/5
ı.+dan 166a/8, 168b/11, 267a/4, 303a/12
ı. durur 236ab/14
[=11]

‘Irāḳ (öz. is.) Orta Doğu ülkelerinden birinin adı
‘I. 295a/7
[=1]

ıraḳ- uzaklaşmak
ı.-sa 75ay/1
[=1]

ırla- türkü söylemek
ı.-ya-y-ıdum (ır ı.) 203b/1
ı.-ya-y-ıduŋ 203b/2
ı.-yu 102b/12
ır ırla- ‘şarkı söylemek’
[=3]

ırmaḳ ırmak, nehir
ı. 13b/11, 36a/1, 36a/5, 124b/14, 166a/5, 189a/8, 205b/12
ı.+(ġ)a 166a/1, 166a/9
ı.+(ġ)ı (bel.) 274a/7
ı.+(ġ)ın 238b/1
ı.+(ġ)ında 36a/6, 217b/3
ı.+(ġ)ından 37a/4, 39a/9
ı.+(ġ)ınuŋ 288a/9
ı.+dan 37a/5, 166a/12, 166a/6
ı.+lar 93b/14, 117b/2, 185b/12, 247b/9
[=23]

ırmaḳlayın ırmak gibi
ı. 200a/2
[=1]

ısfanaḫ (Far.) ıspanak
ı. 120a/4
[=1]

ısın- sevmek, ısınmak
ı.-ġıl 55b/13
ı.-madı 242b/6
[=2]

ısıtma sıtma
ı. 194b/6, 195b/15, 196a/2
ı.+dan 196a/3
[=4]

ısmarla- emanet etmek, teslim etmek (krş. **ışmarla-**)
ı.-dı 226ab/7, 238bb/14, 243a/3, 293a/15, 293b/15, 297a/5
ı.-ġıl 249b/9
ı.-r 49a/9
ı.-sa 293b/4
ı.-y-am 192b/7
[=10]

ışmarla- emanet etmek, teslim etmek (krş. **ısmarla-**)
ı.-dı 147b/1, 150a/11, 177a/11, 242b/15, 286a/7, 287a/11
ı.-duġına durur 176b/7
ı.-dum 243a/3
ı.-duḳından 200b/15
ı.-r 49a/12, 49a/15, 49b/4
ı.-rsın 243a/1
[=13]

ışra öte
ı. 266b/9
[=1]

ıssuz kimsesiz
ı. 234ab/2, 234ab/3, 265a/1, 296a/14
[=4]

ışıḳ ışık, parlak
ı.+ı (iy.) (şevḳ ı.)179a/2
ı.+ından (gün ı.) 229a/11
[=2]

‘ışḳ (Ar.) aşk
‘ı. 178a/13, 178b/1, 178b/15, 251b/14
‘ı.+ı (iy.) 178a/11
‘ı.+ından 298b/12
‘ı.+um 244b/5
‘ı.+uŋ 222b/5, 245a/6
[=9]

‘ıyāl (Ar.) aile efradı
‘ı.+ın 103b/6
[=1]

‘ıyd (Ar.) bayram
‘ı. 108a/2, 108a/2, 108a/4, 108b/4, 108b/6
[=5]

-İ-

i- ek fiil
i. -di (sevgülürek i.) 8ab/2, (geçer i.) 10b/12, (bilişmiş i.) 11a/11, (degül i.) 11b/2, (degül i.) 11b/3, (Ādem i.) 22a/7, (āyet i.) 37b/2, (İblīs i.) 50a/2, (İblīs i.) 50a/4, (farīża i.) 59a/10, (degül i.) 59a/6, (muvāfıḳ i.) 62a/9, (sevgülü i.) 64a/2, (‘azīzrek i.) 64a/3, (yoḳ i.) 65b/10, (bir i.) 65b/11, (düşvār i.) 75ay/12, (bilseler i.) 77b/15, (belürtmiş i.) 86a/10, (kesük kesük i.) 86a/7, (birle i.) 86a/8, (ilerü i.) 87b/15, (‘aceb i.) 90b/10, (delim i.) 90b/9, (Şemsūn i.) 92a/15, (degül i.) 95b/12, (degin i.) 96b/14, (degin i.) 96b/14, (degin i.) 96b/15, (degin i.) 96b/2, (degin i.) 96b/3, (degin i.) 96b/3, (raḥmān i.) 102b/6, (revān i.) 102b/6, 110b/12, 110b/12, 110b/13, 110b/13, 110b/14, 110b/14, 110b/15, 110b/15, 111a/1, 111a/2, (çıḳmış i.) 111a/2, (içinde i.) 115b/13, 121a/14, 121a/2, 122b/11, 123a/6, (eyitdüŋ i.) 124a/4, (içinde i.) 125b/5, (içinde i.) 125b/7, (cift i.) 126b/6, 126b/7, (yārenleri i.) 126b/8, (tek i.) 126b/9, (fānī i.) 129b/12, (fānī-y-i.) 129b/4, 129b/5, (zevrāḳ i.) 129b/8, 129b/8, 130b/12, (ekinci i.) 131a/3, (raḥmet i.) 132a/11, (eyitdüŋ i.) 133b/14, (ölümden i.) 133b/2, 135a/10, (miḥnet i.) 135a/10, (miḥnet i.) 135a/3, (ni’met i.) 135a/4, (miḥnet i.) 135a/6, (nuṣret i.) 135a/8, (çıḳara i.) 137a/9, 148a/13, 148a/7, (ḳızıl i.) 149a/12, (oğlanları i.) 150b/5, (yaşında i.) 152a/2, (noḳta i.) 162a/14, (noḳta i.) 162a/3, (‘avratları i.) 171b/1, (degül i.) 183a/10, (sücūd ḳılmaḳ i.) 194b/15, (var mı i.) 196b/6, (firişte i.) 200a/11, (degül i.) 202a/6, (gitmez i.) 203b/14, (eydür i.) 203b/4, (artar i.) 204a/7, (ayrılmaḳ çün i.) 204a/8, 204b/6, (bugünki gün içün i.) 208b/11, (çıḳarmasa i.) 209a/11, 209a/2, (derler i.) 209b/15, (çün i.) 211a/11, (ümmetüŋ çün i.) 211b/5, 212b/13, 212b/3, (diri i.) 213b/10, (degül i.) 216b/11, (yer i.) 216b/11, (şākir i.) 216b/12, (şābir i.) 216b/12, 216b/15, (oğlan i.) 216b/6, (olmasa i.) 218b/13, 219ab/13, 219ab/13, 219ab/15, 219bb/2, 219bb/3, 221bb/5, 221bb/6, 222a/11, (delim i.) 222bb/1,

223a/15, 223b/13, 224a/15, (kim i.) 224ab/3, 224bb/1, 224bb/11, 225ab/12, 226bb/7, 226bb/8, 226bb/9, 227ab/3, 228a/7, 228a/7, (ḥāżır i.) 229a/10, 229ab/4, 229bb/6, 229bb/6, 229bb/6, 229bb/7, 229bb/8, 230a/5, 231a/12, 231a/7, 231a/8, 231a/9, 232ab/4, 232ab/9, (yok i.) 232b/10, 234a/11, 234a/4, (laṭ f̄ i.) 234b/11, 234b/12, (senden i.) 235b/15, 236b/10, (ḥāżır i.) 236b/12, (kāfir i.) 238a/6, 240a/5, 240a/6, 242b/2, 245a/1, 249a/5, 249a/6, (peyġāmber i.) 252a/6, (degül i.) 272a/10, 272b/2, 276a/3, (ezīne i.) 276a/7, (sizüŋ-çün i.) 277a/12, (gün i.) 278b/9, (örtmişler i.) 285a/13, (döşenmiş i.) 285a/13, (peyġāmber i.) 287a/2, (ḳurumış i.) 292a/1, (depsermiş i.) 292a/2, (yok i.) 292a/5, (eydürler i.) 294a/2, (eydürler i.) 296a/2, (eydür i.) 296b/11, 296b/11, (geçmiş i.) 297b/14, (ḳādir i.) 298a/10, (‘ālim i.) 298a/11, (ölümüz i.) 299b/4, (Vaḥş i.) 306b/1, (degül i.) 318b/4, (degül i.) 323a/2

i.-didüm (ben i.) 198a/8

i.-digin (peyġāmber i.) 230b/14

i.-di kim (anda i.) 219ab/14, (ol i.) 232ab/12, (Muḥammed i.) 232ab/12, (bu i.) 276a/4

i.-diler (rāġıb i.) 2a/3, (ṭālib i.) 2a/3, (ġālib i.) 2a/4, 126b/8

i.-düm (yalıŋ i.) 111b/13, (baḳar i.) 123a/6, (yaratmış i.) 123a/6, (lāyıḳ i.) 163b/5, (ben i.) 198a/13, (ben i.) 198a/9, (datdura i.) 240a/7, (göre i.) 241b/8, (yetīm i.) 278a/4

i.-düŋ (amān i.) 84b/5, (ḳutlu i.) 84b/6, (develer i.) 106a/8, (bilür i.) 127b/1, (bilmez i.) 218b/7, (su i.) 218a/5, (eyitmiş i.) 220a/12, (bilmiş i.) 227b/7, (ma‘ṣūm i.) 240a/6, (aġlaşur i.) 258a/13

i.-düŋüz (ne i.) 221a/13, (bilür i.) 227b/14

i.-ken (müslümān i.) 49b/2, 51a/8, (elde i.) 59b/5, (hayatda i.) 79b/10, (yoḳ i.) 107b/3, (mālsuz i.) 167b/1, (elüŋde i.) 283b/5, (arzum i.) 285b/12, 290b/5

imiş

i.-miş 151b/4, 177b/10, 214a/2

i.-misse (perī i.) 271b/8

i.-se 7b/7, 8a/9, 11b/3, 27b/3, 54b/15, 60a/12, 60a/13, 60a/5, 60a/7, 60b/2, 60b/3, 60b/4, 71b/3, 71b/4, 71b/7, 74b/10, 86a/14, 91b/11, 96b/4, 103b/3, 105a/10, 112a/9, 122b/12, 148a/4, 150b/13, 150b/15, 162a/11, 164a/10, 164a/11, 164a/15, 164a/8, 165b/10, 166b/6, 170b/14, 171a/6, 173a/8, 192b/4, 193a/11, 194b/12, 198b/10, 201a/11, 203b/3, 204a/8, 205a/1, 208a/9, 210b/7, 211a/14, 211b/1, 211b/1, 211b/1, 215b/10, 218b/10, 219b/4, 223b/1, 224a/1, 224b/7, 225a/3, 234bb/2, 238a/10, 242b/9, (verdi i.) 224ab/2, (pārsā i.) 224bb/9, (gördüm i.) 229b/7, (verdi i.) 230b/12, (geldi i.) 231a/5, (peyġāmber i.) 231b/15, (yedi i.) 235b/1, (döndi i.) 241a/13, (bir i.) 255a/6, (çoḳ i.) 255a/6, (işitdi i.) 285b/9, (dedi i.) 297a/12, (oldı i.) 297a/6, (ḳılur i.) 304a/13 246a/1, 246a/2, 255b/12, 262a/2, 263a/9, 264a/3, 264b/4, 272a/6, 275b/8, 277b/14, 281b/2, 282b/13, 286a/15, 297a/10, 316b/2

i.-sem 224b/3

i.-seŋ 162a/9, (ṣayru i.) 202b/1, (gerçek i.) 233a/3, (muṭavvaḳ i.) 249b/12, (muḥaḳḳıḳ i.) 249b/13, (taḳī i.) 282bb/5

i.-seŋüz (bī-vefā i.) 221b/8, (gerçek i.) 255b/8

[=323]

‘ibādet (Ar.) bir dinin buyruklarını yerine getirme, ibadet
‘i. 26a/13, 26a/6, 26b/5, 71b/1, 141b/3, 168a/5, 168a/7, 169a/6, 169a/8, 169b/7, 173b/10, 177b/11, 177b/12, 178a/6, 223bb/9, 223bb/9, 223bb/9, 312b/1
‘i. durur 71a/6, 173b/9, 178a/4, 223bb/8, 223bb/8
‘i.+dür 75ay/17
‘i.+ile 283ab/3
‘i.+in 223bb/13, 223bb/13
[=27]

İblīs (Ar.) şeytan
İ. (İ.-i la’īn) 36a/10, 36a/13, 36b/2, 38a/2, 50a/2, 50a/4, 104a/12, 136a/15, 136b/12, 137a/4, 137a/11, 137a/9, 162b/2, 162b/9, 162b/13, 163a/1, 163a/1, 173a/10, 199a/7, 204b/8, 207b/8, 233b/2, 238bb/12, 238bb/12, 238bb/13, 238bb/13, 238bb/9, 241bb/7, 242bb/4, 242bb/5, 243a/12, 254b/1, 254b/2, 256a/14, 256a/3, 256a/9, 256b/7, 277ab/11, 277ab/4, 277ab/4, 277bb/4, 277bb/7, 278ab/15, 279ab/3, 281ab/7, 282ab/9, 300b/13, 302a/11, 302b/10, 303b/1, 305a/8
İ.+den 162b/15, 163a/12, 238bb/12
İ.+i (bel.) 40a/14, 137a/8, 207a/8
İ.+idür 238bb/8
İ.+ile 230ab/12
İ.+sin 136b/9, 137a/3
İ.+üŋ 137a/10, 137a/12, 256a/4, 278bb/11, 301b/12
[=66]

İbni Mes’ūd (öz. is.) Medine’de dünyaya gelmiş sahabilerden birinin adı
İ. 77b/13, 310b/9
İ.+dan 128a/9
[=3]

İbni ‘Abbās (öz. is.) Hz. Muhammed’in amcasının oğlunun adı
İ. 51a/13, 79a/7, 91b/8, 98b/13, 99b/4, 140a/13
İ.+dan 19a/5, 74b/2, 140a/13
[=9]

İbni ‘Ammi Muṣṭafā (öz. is.) Hz. Muhammed’in amcası
İ. 43a/1, 175a/6
[=2]

İbni ‘Aṭṭār (öz. is.) Hz. Muhammed zamanında yaşamış sahabelerden birinin adı
İ. 117a/15, 123a/12
[=2]

İbni Münebbih (öz. is.) Yemen diyarında büyümüş bir Allah dostunun adı
İ. 114a/5
[=1]

İbrāhīm (öz. is.) peygamberlerden birinin adı
İ. 8b/5, 22a/1, 41b/3, 49ab/15, 49bb/14, 52b/1, 68a/10, 68a/11, 68a/5, 53a/9, 71b/5, 71b/12, 96b/14, 96b/2, (İ. Ḫalīl) 108b/10, 108b/11, 108b/13, 108b/14,

115a/15, 115a/15, 115b/4, 115b/6, 132a/9, 132a/14, 132a/14, 132a/6, 134a/11, 134a/13, 134b/1, 134b/2, (İ.'ül- ḫalīl) 135a/10, 135b/10, 135b/6, 135b/9, 136a/14, 136a/3, 136a/6, 136b/13, 136b/7, 137a/3, 137b/12, 137b/15, 138a/10, 138a/13, 138a/2, 138b/12, 138b/3, 138b/4, 138b/5, 138b/6, 138b/7, 139a/1, 139b/6, 140b/14, (İ.ü'l-Ḫalīlü'l-raḥmanu) 141a/14, 141b/15, 143b/8, 219b/1, 230bb/12, 230bb/13, 240b/2, 282b/12, 282b/14, 282a/13, 282b/1, 282b/8, 282a/11, 283a/1, 283a/13, 283a/6, 283a/8, 283a/9, 283b/10, 283b/12, 283b/14, 284a/14, 284a/3, 284a/3, 284b/2, 285b/11, 285b/9, 286a/11, 295b/15, 295b/9
İ.+den 208b/9, 225ab/4
İ.+dür 68a/10
İ.+e 24b/14, 71b/4, 97a/3, 139b/5, 200a/15, 283b/2
İ.+i (bel.) 61b/15, 200a/10
İ.+ün 40a/3, 40a/7
[=97]

İbrāhimce İbrahim gibi
İ. 96b/7
[=1]

İbrānī (Ar.) İbrani
İ. dilince 141a/8
İbrani dili "İbranice"
[=1]

'ibret (Ar.) kötü bir olaydan alınması gereken ders, ibret
'i. ('i. gözi) 5b/7, 226b/6
'i. dut- 62b/1, 232ab/4, 233bb/2
'i. götür- 232a/8
'i.+i (bel.) 22a/13
'i.+ile 233bb/4
[=8]

ibtidā (Ar.) başlangıç
i. 1ab/9, 226b/13
[=2]

īcāb (Ar.) lazım gelme, gerek
ī. 222a/6, 222a/9
[=2]

icābet (Ar.) kabul etme, kabul edilme
i. bul- 25b/8, 49bb/14
i.(i. gėcesi) 48b/2, 48b/9, 53a/13, 80a/8, 94a/10
icābet bul- 'kabul edilmek'
[=7]

īcābsuz (Ar. + T.) gerek olmayan, gereksiz
ī. 222a/10, 222a/9
[=2]

īcāz (Ar.) sözü kısa söyleme

ī.+ı (iy.) 276bb/6
[=1]

iç 1. herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil, iç
i.+i (iy.) (ma'rifetüŋ i.) 7b/14, (şişe i.) 147a/12, (sarāy i.) 235bb/3, (sarāy i.) 235bb/3, (bulud i.) 236ab/8, 275b/4, (ḫavż i.) 281ab/11
i.+in 239bb/7, 264b/15,
i.+inde 2a/3, 2a/5, 2ab/7, 3a/14, 4a/10, 4b/12, 4b/15, 5a/8, 7b/10, 7b/8, 8a/10, 8b/1, 8bb/8, 9a/11, 9a/4, 9a/7, 9a/7, 10a/8, 10b/10, 10b/10, 10b/11, 10b/12, 10b/2, 11a/5, 11b/5, 12a/2, 13a/11, 13a/6, 13a/6, 14a/2, 14a/4, 15a/12, 15b/8, 17b/4, 19a/12, 19a/14, 19a/15, 20a/13, 20a/3, 20a/4, 20b/1, 22a/11, 22a/12, 22b/14, 22b/3, 22b/8, 23b/3, 24a/13, 24b/10, 25b/11, 26a/1, 26a/10, 26a/3, 26b/6, 27a/5, 27b/11, 28a/13, 31b/1, 31b/11, 31b/13, 31b/15, 31b/9, 32a/1, 32a/11, 32a/14, 32b/3, 34b/11, 35a/3, 35b/3, 35b/8, 36a/1, 36a/7, 38a/5, 38a/6, 38a/7, 38a/8, 43a/11, 44b/10, 44b/12, 44b/13, 45a/1, 45a/4, 45b/14, 46a/12, 46a/15, 48a/5, 48b/6, 49ab/15, 50b/13, 50b/4, 50b/4, 51a/7, 52a/11, 54a/13, 54a/4, 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55a/15, 55b/2, 55b/3, 57a/10, 57a/11, 57a/12, 57a/13, 57b/1, 57b/12, 57b/14, 57b/15, 57b/2, 57b/4, 57b/7, 57b/9, 58a/1, 58a/5, 58b/7, 58b/8, 60a/1, 60a/1, 60a/5, 60b/6, 62a/10, 62a/11, 62b/5, 63b/12, 64a/11, 64a/6, 64b/13, 64b/3, 64b/4, 64b/6, 64b/7, 64b/9, 65a/11, 65a/2, 65a/7, 65b/15, 66a/5, 66b/2, 67b/15, 70a/1, 70a/12, 70a/3, 72a/12, 72a/14, 72b/10, 74b/4, 75a/2, 75a/4, 75b/12, 76a/13, 76a/14, 76a/7, 77b/15, 78a/14, 78a/15, 78b/10, 78b/11, 78b/11, 78b/12, 78b/13, 78b/9, 78b/9, 79a/12, 79a/15, 79b/1, 80b/9, 81a/13, 81a/15, 82b/4, 82b/6, 83b/2, 83b/8, 84a/1, 85b/3, 85b/4, 85b/9, 86a/11, 86a/6, 86a/6, 86a/8, 86b/11, 86b/6, 86b/6, 88b/14, 89a/11, 89a/4, 89a/7, 89b/1, 89b/11, 89b/15, 90a/11, 91a/13, 91a/4, 91b/12, 92a/1, 92a/14, 92a/15, 92b/1, 92b/3, 92b/8, 93a/12, 93a/2, 93b/1, 94a/13, 94a/14, 94b/2, 94b/6, 94b/7, 97a/10, 98b/10, 100a/11, 101b/4, 101b/7, 102a/11, 102a/12, 102b/13, 103a/4, 104a/1, 104a/10, 104b/4, 106b/14, 107a/15, 107b/1, 107b/2, 107b/4, 108b/10, 108b/10, 108b/7, 108b/8, 109a/4, 109a/4, 109a/6, 112b/3, 113b/10, 113b/9, 114a/10, 114a/11, 114a/13, 114a/5, 114b/10, 115a/2, 115a/6, 115b/13, 116a/13, 116b/6, 116b/7, 116b/9, 116b/9, 117b/2, 118b/6, 120b/2, 120b/7, 122a/10, 123a/6, 123a/9, 123b/1, 124b/14, 124b/14, 125a/3, 125b/13, 125b/13, 125b/2, 125b/4, 125b/5, 125b/7, 125b/9, 126a/10, 126a/2, 126a/2, 126a/5, 126b/15, 127a/13, 127a/14, 128a/11, 128a/12, 128a/13, 128a/14, 128b/7, 129b/4, 129b/8, 131a/3, 131b/10, 132b/10, 133a/13, 133a/14, 133b/10, 133b/3, 136by/11, 136by/17, 140b/4, 141b/12, 141b/2, 141b/3, 141b/3, 141b/6, 141b/9, 142b/8, 143a/3, 143a/5, 143b/10, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 143b/14, 143b/2, 143b/4, 143b/9, 143b/9, 146a/4, 146a/5, 146a/7, 146a/9, 147a/14, 147b/5, 148a/5, 148b/13, 149a/4, 149b/4, 150a/9, 150b/10, 150b/2, 151a/10, 151a/13, 152a/11, 153a/3, 155a/13, 156b/8, 157b/12, 157b/3, 158a/1, 158a/6, 158b/10, 158b/13, 158b/5, 159a/7, 159a/9, 159b/1, 160a/14, 160b/10, 160b/8, 161a/15, 162a/2, 164b/6, 165a/4, 167a/15, 167a/15, 168a/9, 168a/15, 168b/15, 168b/8, 171a/12, 171a/12, 171a/7, 171a/8, 171b/14, 171b/15, 178a/10, 178a/11, 178a/3, 178a/9, 178b/15, 179b/1, 179b/4, 184a/13, 184a/2, 185a/15, 185b/1, 187a/10, 187a/4, 191b/3, 192a/15, 192b/1, 192b/14, 192b/2, 193a/10, 193b/7, 194b/9, 195b/14, 196a/5, 199b/7, 200a/11, 200b/3, 200b/5, 201a/5, 201b/9, 203b/4, 204b/1, 208a/13, 209a/12, 210b/2, 210b/2, 211a/9, 213a/6, 217a/12, 217a/13, 217a/13,

217a/14, 217a/4, 218a/2, 218b/1, 218b/11, 218b/13, 219a/7, 219b/10, 219bb/5, 219bb/5, 220a/12, 220ab/15, 222a/9, 222ab/5, 222bb/1, 222bb/10, 222bb/11, 222bb/12, 223bb/14, 224b/10, 225ab/9, 226b/13, 226b/14, 226b/15, 226b/15, 227a/2, 227b/10, 227b/10, 227b/8, 228b/15, 228bb/9, 229a/2, 229ab/5, 229ab/15, 230ab/3, 230ab/3, 230bb/5, 230bb/7, 231a/7, 232a/1, 232b/8, 232b/9, 232bb/1, 232bb/10, 234ab/9, 234b/14, 234b/15, 235a/14, 236ab/11, 236ab/11, 236ab/12, 236b/8, 237b/15, 238a/12, 238a/4, 238ab/1, 238b/3, 238b/6, 239b/4, 240ab/3, 241bb/15, 242ab/4, 242ab/8, 243ab/5, 243b/8, 245b/8, 246b/12, 247a/6, 247b/1, 247b/11, 249a/1, 249b/11, 250a/7, 252a/10, 252a/11, 260a/5, 261a/15, 261a/15, 265b/9, 268b/10, 268b/11, 268b/4, 268b/5, 268b/8, 269a/15, 269a/5, 269b/1, 270b/6, 274a/3, 275a/9, 276ab/11, 276bb/2, 276bb/3, 277a/8, 277bb/12, 278bb/1, 278bb/2, 279bb/2, 280bb/3, 281ab/12, 282bb/6, 283b/5, 283bb/9, 284a/11, 284b/10, 285a/10, 285b/3, 285b/4, 287a/2, 287a/6, 287a/7, 287a/8, 289a/6, 289b/4, 290a/15, 293b/4, 295a/7, 298a/6, 300a/13, 300a/15, 300b/3, 300b/8, 301b/10, 301b/12, 302b/10, 302b/11, 302b/14, 302b/9, 303b/1, 305a/15, 305b/3, 305b/3, 306b/11, 306b/6, 307a/9, 310a/11, 311a/1, 312a/12, 312a/14, 313b/3, 314b/14, 314b/2, 316a/14, 316b/1, 316b/5, 316b/6, 317b/1, 317b/2, 318a/15, 318a/15, 318a/6, 318b/3, 318b/4, 319b/9, 320b/15, 321a/1, 321a/11, 321a/12, 321a/3, 321a/9, 321b/4, 321b/6, 321b/7, 322b/6, 323a/9, 324a/10, 324a/15, 324a/9
i.+inde durur 78b/14, 94a/3, 131b/12, 145a/4, 156a/14, 307a/3
i.+indedir 74a/11
i.+indedür 78b/13-14, 98b/10, 199a/11, 230bb/1
i.+indeki 7b/7, 86b/1, 147b/2, 187a/11, 231b/3, 242ab/14, 281bb/13
i.+inden 7a/6, 35a/7, 120b/2, 232b/11
i.+inde-y-idi 34b/8, 44b/10
i.+inde-y-idiler 44b/12
i.+inde-y-idüŋ 247a/12
i.+inde-y-iken 17b/5, 223bb/9, 232bb/6
i.+ine 10b/14, 100b/1, 100b/3, 101a/11, 111b/7, 117b/14, 146b/7, 204a/4, 226ab/15, 239ab/14, 246b/6, 297a/6, 324b/8
i.+ini 118b/14

2. akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri
i. 190b/12, 239b/8, 306a/7
i.+ile 241bb/13
i.+üm ḳayna- 111a/12, 209b/7, 315b/6
i.+ümde 34b/15, 35a/1
i.+üŋ 63a/4, 191a/10
i.+üŋe 241bb/13
[=614]

iç- 1. bir sıvıyı ağza alıp yutmak, içmek
i.-di 160a/7, 160a/8, 160a/9, 240b/7, 274b/9, 284a/8, 286a/3
i.-diler 166a/10, 166a/13, 166b/2, 166b/5, 171b/4, 284b/11
i.-dise 286a/3
i.-di-y-ise 69b/3-4
i.-dügümüz 166a/10
i.-dükde 125a/14

i.-düŋ 284a/10
i.-e 39a/2, 239b/1, 285b/15, 325a/5
i.-eler 106b/8, 125a/6
i.-em 245a/7
i.-en 166a/8, 166b/15, 167a/9
i.-enler 61a/9, 166b/11, 166b/12, 166b/13
i.-enleri 166b/3
i.-er 187b/13, 311a/8
i.-erem 311a/3
i.-erse 166a/6, 286a/5, 311a/8
i.-esi 311a/1
i.-eydüm 152a/12
i.-gil 82a/11, 82a/12, 82a/14, 239a/15, 323a/14
i.-medi 242b/5
i.-mediler 166a/11
i.-medin 290a/14
i.-medüŋ 167a/2
i.-mek 36a/6, 146a/5, 266a/2, 274a/13, 311a/6
i.-meŋ 72b/2
i.-meye 36a/3
i.-meyince 274b/9, 280a/3, 284b/9
i.-mez 6a/12, 87b/1, 160a/2
i.-mezem 310b/14
i.-mezse 166a/6
i.-se 166b/11, 167a/7, 310b/14, 311a/3, 311a/4
i.-seler 319b/1
i.-sün 166a/8
i.-ti 231a/11
i.-üŋ 108b/1, 120b/14

2. yardımcı fiil
i.-dügüŋden (and i.) 289a/12-13
i.-erlerdi (and i.) 249a/4
i.-megil (and i.) 230a/3
and iç- ‘yemin etmek’
[=75]

içesi içilen şey, içecek
i.+den 86a/14
i.+sinden 310b/13
[=2]

içeri iç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı (krş. **içerü**)
i. 275b/5
[=1]

içerü iç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı (krş. **içeri**)
i. 150a/12, 231b/8, 279a/14, 279a/4, 279a/7, 279a/9, 279b/1, 279b/10, 281ab/3
[=9]

içici içme işini yapan kimse
i. 48a/13

i.+yi 48a/8
[=2]

içim bir yudumda içilecek miktarda olan (krş. **içüm**)
i. 36a/13, 36b/4, 38a/8, 39a/1, 121b/15, 149b/4, 152a/12, 157b/14, 157b/7, 265b/15
[=10]

içkü içinde alkol bulunan içecek, içki
i.+si 100b/3
[=1]

içlü akıl, gönül, irade gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi birine sahip
i. 222bb/9, 227bb/8
[=1]

içre içinde
i. 4b/3, 14b/1, 24a/7, 24ay/6, 24ay/6, 29a/13, 43b/5, 47b/5, 49bb/5, 51a/10, 51a/9, 54a/15, 61a/12, 61a/14, 61a/15, 61a/8, 61b/1, 62a/4, 63b/15, 65b/3, 67a/11, 67a/12, 67a/15, 69b/10, 80a/11, 80a/4, 84b/7, 85b/6, 90b/5, 102b/5, 112b/5, 113a/11, 119b/6, 120b/4, 133a/12, 133a/14, 150b/1, 150b/14, 153b/12, 161a/6, 165b/14, 165b/9, 169b/9, 178a/8, 190a/13, 193b/8, 200a/1, 222b/2, 234ab/14, 243b/10, 245a/7, 250a/1, 265b/13, 266a/11, 266a/3, 268a/1, 268a/6, 274a/11, 274a/12, 274a/2, 274a/2, 274a/3, 274a/5, 293b/9, 294a/10, 318a/8, 318a/8, 319a/11, 319a/15, 319b/1, 319b/15, 323a/12, 325a/1, 325a/7, 266a/1
[=75]

içüm bir yudumda içilecek miktarda olan (krş. **içim**)
i. 36b/11, 265b/6, 274a/15
[=3]

için için (krş. **çün**)
i. 2b/7, 2b/7, 15a/3, 15a/6, 15b/5, 16b/11, 20a/7, 27b/10, 31a/7, 31a/8, 33a/14, 34b/5, 45b/12, 49a/2, 58a/14, 58a/4, 58b/14, 63a/2, 63a/3, 64b/8, 71a/4, 73b/15, 75ay/10, 76b/12, 82a/5, 83a/8, 83a/9, 89a/2, 89b/1, 90a/3, 91a/2, 94b/15, 110a/1, 118a/11, 118a/12, 119b/15, 119b/15, 120b/11, 120b/9, 123ay/11, 126a/4, 129a/10, 141a/12, 157b/14, 165a/11, 168a/10, 179a/9, 192a/4, 197b/3, 200b/11, 203b/11, 208b/10, 209a/2, 212b/14, 225b/15, 232ab/1, 238bb/1, 249b/3, 255b/11, 266b/6, 266b/8, 270b/3, 272b/13, 281a/4, 281ab/6, 294a/11, 294b/12, 300b/1, 300b/1, 301b/13, 303a/2, 303a/2, 306b/7, 310a/10, 310a/8, 323b/10
i. durur 8b/10, 8b/8, 8b/9, 8b/9, 39a/11, 76a/10, 76a/11, 249b/1, 277a/13
i.+di 211b/4
i.+dür 276bb/6
[=87]

içür- içmesine yol açmak, içmesini sağlamak, içirmek
i.-di 189b/12-13
i.-diler 280a/5
i.-dise 294a/15
i.-eyin 36b/7
i.-meŋüz 136a/5
i.-meyedüm 265b/7

i.-se 39a/9
[=7]

‘iddet (Ar.) dul kalan kadının tekrar evlenebilmesi için şeriatça şart görülen süre
‘i. 83b/8
‘i.+lerüni 83b/5
‘i.+in 83b/6
[=3]

İdrīs (öz. is.) peygamberlerden birinin adı
İ. 143b/6
İ.+den 225ab/3
[=2]

‘iffet (Ar.) namus
‘i. 5b/13, 5b/13
[=2]

ifṭār (Ar.) oruç açma
i. ḳıl- 108a/10
[=1]

igne iğne
i. 231b/3
i.+yi 90a/1
[=2]

igsü ucu yanmış odun, öğseği
i.-y-ile 277ab/3
[=1]

İḫlāṣ 1. hâlis
i. 164b/14, 164b/4
i. durur 164b/12

2. Kur’ān-ı Kerim’in 112. suresinin adı
İ. 17a/14, 25b/7, 146b/6, 164b/4, 165a/3, 228bb/3, 228bb/4, 315a/7
İ.+a 154b/14
İ.+ıla 165a/3, 228bb/2
[=14]

iḫlāṣlu (Ar. + T.) ihlaslı
i. 46a/12
[=1]

iḥsān (Ar.) iyilik etme
i. ḳıl- 29a/7, 73b/15, 74a/4, 74a/5, 145a/7, 193b/7, 259a/13, 309a/1, 312a/10
i. durur 26b/7
i.+ı+(bel.) 312b/2, 312b/4
i.+ı durur 312b/1
i.+uŋ 312b/3
[=13]

iḫtilāf (Ar.) ayrılık, anlaşmazlık
i. 4b/15

[=1]

iḥtiraḳāt (Ar.) tutuşup yanma
i. 235bb/11
[=1]

iḥtisāben (Ar.) hesap sorarak
i. 30a/7
[=1]

iḥtiyāc (Ar.) muhtaçlık, yokluk
i.+um 20a/8, 262b/3
[=2]

iḥtisāb (Ar.) hesap sorma
i. 30a/2
[=1]

iḫtiyār (Ar.) kendi arzusuyla hareket etme
i. ḳıl- 187a/4
i.+ında 3a/12
[=1]

iḫvān (Ar.) kardeşler, samimi dostlar
a. 164a/5
[=1]

iḳāmet (Ar.) oturma
i. 51b/13
[=1]

iki birden sonra gelen sayının adı
i. 8ab/9, 10b/1, 10b/10, 11a/7, 12a/5, 13a/8, 17a/12, 17a/13, 17a/14, 27a/10, 27b/9, 28a/1, 28a/15, 28b/13, 28b/15, 28b/2, 30a/3, 36a/14, 36b/5, 37b/13, 37b/5, 38b/10, 38b/12, 39a/6, 49b/9, 51a/7, 54b/10, 54b/5, 54b/9, 57a/11, 63a/11, 63b/9, 64a/2, 64a/3, 69b/13, 70a/9, 70a/9, 71a/15, 71a/15, 76a/7, 77a/8, 78a/1, 82a/15, 83b/11, 83b/11, 85b/5, 88b/3, 90b/11, 99a/12, 100a/2, 100a/2, 100a/2, 107b/11, 108a/12, 108b/7, 109a/5, 110b/13, 114a/1, 114a/7, 114a/8, 114a/9, 122a/2, 123a/1, 123a/3, 123a/9, 126b/5, 130b/10, 130b/8, 134a/3, 135b/7, 136a/11, 144b/8, 146b/5, 147b/15, 147b/4, 147b/4, 147b/6, 149a/2, 149b/6, 149b/8, 150a/11, 150a/5, 151b/10, 151b/11, 151b/15, 158a/6, 159a/8, 165a/5, 165b/5, 165b/6, 170a/14, 171a/15, 172b/13, 173a/6, 174a/14, 174a/15, 174a/6, 174b/10, 174b/8, 180a/13, 180a/14, 187a/14, 189b/7, 190b/1, 191a/14, 191a/4, 193a/1, 193a/2, 197a/11, 200a/2, 204a/5, 206a/8, 209a/7, 213a/11, 213a/13, 217a/10, 217b/13, 218a/10, 220ab/4, 221b/14, 221bb/12, 221bb/13, 221bb/6, 222a/4, 223bb/11, 223bb/9, 224a/15, 224a/9, 224bb/1, 225bb/13, 225bb/3, 227ab/10, 227bb/10, 228b/13, 228bb/3, 228bb/3, 229ab/8, 229b/4, 229bb/4, 231b/10, 232a/11, 233a/4, 233ab/15, 233bb/1, 233bb/2, 233bb/3, 233bb/4, 233bb/5, 235a/8, 235b/15, 235bb/10, 236a/1, 236ab/13, 236ab/3, 236ab/7, 236bb/10, 237ab/7, 237b/9, 238a/14, 238b/1, 238b/12, 238b/3, 238b/6, 238b/9, 238bb/14, 240ab/2, 240b/11, 240bb/15, 240bb/15, 240bb/8, 242a/8, 242ab/10, 242ab/5, 242ab/7, 243a/1, 246a/11, 246a/11, 246a/12, 246a/5, 246a/8, 247a/4, 252b/13, 253a/14, 254a/2, 255b/14, 258b/12, 260b/11, 268b/1, 273a/1, 277a/3, 279a/15, 281a/13, 283b/11, 283b/11, 283b/2, 283b/8, 287b/15, 288a/9,

290b/5, 290b/7, 291a/12, 292a/13, 292a/14, 292b/1, 292b/10, 292b/12, 292b/13, 292b/15, 292b/15, 292b/9, 293a/2, 293a/3, 296b/10, 297a/2, 299a/14, 299b/9, 300b/2, 300b/3, 300b/3, 301a/6, 304b/12, 304b/12, 304b/12, 304b/13, 307a/12, 317b/10, 317b/14, 323a/9
i. durur 50a/8, 53a/5, 108b/9, 264b/7
i.+den 229a/12, 252b/15, 255b/10
i.+misse 236bb/15
i.+si 27a/8, 56b/1, 66b/10, 70a/15, 71b/10, 138a/11, 192b/13, 208b/3, 215b/10, 221bb/10, 229a/10, 229a/9, 234a/10, 234a/15, 234b/8, 255a/9
i.+sin 180a/3, 180a/4, 180a/4, 180a/5, 180a/6, 200b/7, 223bb/14, 234b/4, 270a/15
i.+sinde 238b/1
i.+sini 131a/5
i.+sinüŋ 56b/2, 292a/14
i.+ye 66b/9
i.+yi 234a/13, 269b/2
i.+y-idi 229bb/7
[=269]

ikileyin ondan sonra
i. 152a/14
[=1]

ikinci iki sayısının sıra sıfatı
i. 4b/11, 4b/6, 5a/9, 8ab/9, 8bb/11, 8bb/2, 9a/13, 13a/10, 13b/14, 15a/14, 28a/7, 28b/6, 37b/2, 48a/7, 49a/3, 52a/12, 52b/6, 53a/13, 53a/9, 53b/4, 54a/6, 55a/11, 62a/11, 65a/9, 68a/5, 68b/9, 73b/11, 73b/6, 75ay/2, 76b/10, 77a/8, 95a/1, 97a/12, 99a/3, 100b/13, 104a/11, 109a/12, 115a/14, 117a/14, 117a/8, 118a/13, 128a/13, 130a/14, 131b/4, 134a/14, 135a/5, 141b/14, 144b/1, 155b/2, 158a/7, 168a/12, 173b/1, 174b/9, 205a/9, 219a/9, 219bb/6, 220ab/3, 220bb/10, 223bb/10, 223bb/9, 228ab/6, 228bb/4, 229ab/11, 230bb/14, 232b/4, 233ab/4, 240ab/14, 240b/13, 254b/7, 260b/2, 261b/3, 262b/4, 275a/14, 276ab/7, 278b/8, 279ab/12, 280bb/8, 286a/11, 298b/3, 303b/1, 304b/1, 308a/13, 308b/15, 317a/2, 319b/6, 322a/1, 322a/8, 322b/7, 324a/15
i. durur 87a/9
i.+de 149b/9
[=91]

ikindü öğle ile akşam arasındaki zaman dilimi
i. 103b/14, 146b/5, 200b/14, 244a/13, 244a/5, (i. namāzı) 297a/3
[=6]

ikişer iki sayısının üleştirme sayı sıfatı
i. 25a/14, 180a/2
i.+dür 179a/15, 180a/7, 180a/7
[=5]

ikiz ikiz (krş. **ikkiz**)
i.+ler 85a/14
[=1]

ikkiz ikiz (krş. **ikiz**)
i. 130b/6

[=1]

iḳlīm (Ar.) ülke
i.+de 49a/7
i. 266a/14
[=2]

İḳrā (Ar.) Kur'ân-ı Kerim'in doksan altıncı suresinin adı
İ. 21b/3, 272a/5
[=2]

iḳrār (Ar.) 1. saklamayıp söyleme
i. ḳıl- 71b/9, 96a/12

2. tasdik, kabul
i. ét- 232a/11
[=3]

iḳtidā' (Ar.) tâbî olma, uyma
i. ḳıl- 72a/1
[=1]

il memleket
i. +in 101b/2
i.+inde 123b/2, 255a/12
i.+ine 205a/8, 296b/9
[=5]

ilāhī (Ar.) Allah'ım
i. 125by/8, 138b/4, 163b/4, 174a/7, 174a/8, 185b/12, 186a/8, 192a/11, 194a/5, 194a/9, 194b/11, 195a/7, 197b/9, 198b/9, 200a/4, 208a/10, 210a/4, 212a/14, 224b/8, 225b/13, 225bb/13, 231b/14, 235b/8, 240b/8, 240bb/9, 241ab/3, 241b/10, 243b/4, 244b/8, 251a/15, 254a/1, 259b/2, 261a/8, 279bb/14, 283b/13, 305a/9
[=36]

ile bağlaç, ile
i. 150a/15, 229a/9, 259a/4, 274a/7, 299b/15, 324b/10
[=6]

ilenç beddua
i. +(c)i (iy.) 137a/11
[=1]

ilerü herhangi bir şeye göre daha ötede olan yer, geri karşıtı, önce, ileri
i. 8a/15, 23b/15, 27a/3, 27a/4, 27a/5, 27b/1, 30b/3, 55bb/3, 58b/10, 58b/13, 60a/4, 66b/5, 67a/4, 75a/2, 76b/1, 76b/8, 76b/8, 82a/9, 87b/15, 132b/15, 148b/6, 149a/5, 151b/4, 152a/13, 152a/6, 157a/9, 157a/9, 163b/10, 199a/7, 211a/1, 213b/9, 218a/3, 219b/11, 219b/14, 219b/15, 219b/4, 219b/4, 219b/8, 220bb/5, 221a/12, 225a/1, 225b/6, 227b/15, 227bb/15, 229ab/4, 232b/5, 236b/6, 238bb/12, 238bb/4, 241ab/2, 241ab/4, 249a/1, 256a/2, 262b/1, 262b/14, 262b/15, 263a/14, 276a/12, 276b/9, 277a/6, 280b/13, 281a/10, 281a/10, 284a/2, 286a/9, 286b/7, 292a/15, 292a/9, 295a/2, 297b/14, 298b/1, 305b/15
i. durur 232b/6

i.+ben 152b/4
i.+dendür 298b/1
i.+dür 66b/3, 109b/12
i.+ki 58b/7, 58b/11, 65b/9, 76b/3, 91b/10, 91b/11, 95b/11, 183b/10, 183b/13, 205a/5, 227bb/10, 227bb/9, 229ab/2, 229ab/8
i.+kilere 82b/8, 82b/9
i.+kim 151a/2
i.+ŋüzin 270a/6
i.+sen 223b/7, 255b/14
[=97]

ilet- götürmek, ulaştırmak
i.-(d)eler 186b/14
i.-(d)en 323a/13
i.-(d)eyim 134b/4
i.-(d)üp 90b/12
i.-(d)ür 6a/7
i.-di 110b/8, 110b/9, 136b/1, 136b/2, 188b/1, 225bb/4, 233b/8, 238bb/13
i.-diler 110b/3, 110b/5, 151b/13
i.-düm-ise 96b/12
i.-gil 215a/2
i.-medi 136b/1
i.-mege 236bb/3
[=20]

iley ön, karşı, huzur
i.+inde 13b/2, 13b/3, 13b/4, 67b/2, 111a/8, 102b/12, 137b/11, 152a/2, 153a/5, 153b/11, 159b/9, 201b/12, 214b/4, 214b/6, 215b/11, 220bb/7, 223b/2, 223bb/5, 227ab/11, 232ab/8, 234bb/11, 281a/13, 283a/14
i.+inden 253b/5, 253b/6
i.+ine 52a/12, 93by/15, 150b/1, 153a/14, 201b/14, 212a/14
i.+lerine 129b/15
i.+ümüzdedür 266b/15
i.+ünde, 323a/14
i.+üŋde 169b/11, 221ab/2, 221ab/6, 254a/5
i.+yin 270a/7
[=39]

ileyince önü sıra, önünde
i.+170b/10, 184b/1
[=2]

ilik kemiğin içindeki sıvı madde, ilik
i. 179a/5, 274a/3
[=2]

‘ilim (< Ar. ‘ilm) bilme, biliş (krş. **‘ilm**)
‘i.173a/8
[=1]

ilkin ilk önce
i.+de 313b/8
i.+den 197b/7

[=2]

ilk önce, ilk
i. 3b/9, 4b/5, 5a/8, 8b/1, 8bb/11, 16a/3, 16a/8, 17a/11, 17b/3, 18a/7, 18b/3, 20a/2, 20a/8, 20a/9, 21a/11, 24b/14, 25a/2, 30b/8, 37b/14, 38a/10, 38a/10, 50a/3, 51a/10, 55b/11, 56ab/3, 60a/10, 60a/12, 60a/14, 60a/15, 60a/4, 60a/7, 60a/8, 60b/2, 60b/3, 60b/5, 68a/1, 73b/13, 75ay/15, 77a/7, 78a/4, 85b/1, 86a/6, 86a/7, 86b/8, 95a/15, 100a/6, 114a/6, 115a/10, 116a/9, 118a/15, 118b/8, 127a/13, 128a/11, 129b/4, 149b/6, 151a/5, 155b/1, 161a/14, 161b/2, 161b/8, 164a/3, 165b/12, 171b/2, 185a/3, 193a/5, 198a/7, 198a/8, 205a/9, 207b/13, 218a/1, 219bb/2, 220ab/2, 220bb/3, 221ab/1, 231bb/7, 232ab/2, 232ab/3, 233a/5, 233ab/15, 238ab/3, 257a/3, 258a/5, 271a/2, 272a/11, 276a/3, 280b/13, 282a/8, 291b/15, 306b/11, 312b/11, 313a/7
i.+i+(iy.) 91b/15, 135a/3, 135a/6, 135a/10
i.+inde 5a/14, 60b/7, 134b/15, 248b/10, 248b/3, 248b/4, 248b/5, 248b/6, 248b/7, 248b/8, 248b/9
i.+inden 230bb/2
i.+ine 1ab/9
i.+in 267b/5
i.+inki 277ab/11
[=110]

illā (Ar.) meğer
i. 36a/3, 54b/6, 57a/7, 100a/15, 114a/1, 131b/14, 155a/9, 183b/5, 224bb/10, 225bb/5, 238b/15, 246b/10, 246b/11, 255b/5, 256a/7, 277b/2, 277b/3, 283bb/7, 312b/5
[=19]

‘illet (Ar.) hastalık
‘i. 3a/12, 27a/12, 163b/1, 194a/1
‘i.+den 193b/14
‘i.+inden 110a/11
[=6]

‘illetsüz (Ar. + T.) hastalıksız
‘i.+dür 222a/14
‘i. durur 219b/9
[=2]

‘illiyīn (Ar.) cennetin ve gökyüzünün en kutsal, en yüksek tabakası
‘i. +e 284a/7
[=1]

‘ilm (Ar.) bilme, biliş, ilim (krş. **‘ilim**)
‘i. (‘i. -i vaaz) 2a/3, 2ab/7, 4b/10, 8a/8, 80b/9, 81a/2, 155a/11, 155a/9, 169a/9, 169b/13, 169b/14, 170a/1, 170a/3, 173a/11, 176a/13, 227b/10, 299b/5
‘i.+den 2ab/5, 168a/10
‘i.+dür 5a/4-5
‘i.+i (bel.) 220ab/15, 269b/1
‘i.+i (iy.) 3a/14, 5a/5, 69b/14, 80b/9, 99b/3, 169a/7, 169a/10, 169b/12, 170a/6, 170a/7, 170a/9, 178a/7, 280ab/4
‘i.+i durur 4b/14, 5a/5

‘i.+ile 222ab/6
‘i.+in 4a/8, 262b/4, 262b/5, 286b/2
‘i.+inde 220ab/8
‘i.+ine 227b/13
‘i.+ini 169b/8
‘i.+ü 280ab/3
‘i.+üm 227a/4, 227a/5, 280ab/5
‘i.+üŋ 5a/4, 170a/11, 237bb/12
[=52]

ilt- ulaştırmak, götürmek
i.-di 188a/15, 188b/8, 189a/3, 234a/3, 238bb/11, 238bb/11, 238bb/12, 238bb/13
i.-diler 250a/10, 299a/10, 299a/9
i.-düm 188b/10, 188b/11, 191b/2
i.-e 183b/7
i.-eler 112b/15, 125a/11, 205b/4
i.-en 236bb/4
i.-esi durur 277b/3
i.-eyim 177a/10, 195a/7, 226ab/9, 231bb/5, 238bb/2
i.-gil 186b/9, 261a/10, 261a/9
i.-iser 134b/9
i.-işin 189a/10
i.-medüŋüz 83a/12
i.-mege 236bb/7, 268a/2
i.-mek 189a/6, 195a/8
i.-mese-y-idi 238bb/11
i.-meyeyidi 238bb/12, 238bb/12, 238bb/13
i.-se 183b/8
i.-sem 283b/8
i.-üŋ 46a/3, 101a/12, 109b/2, 196a/14, 197b/1
i.-üp 297a/5
i.-ür 31b/3, 107a/9, 109b/8, 109b/10, 109b/5, 109b/7, 136b/14, 136b/15, 136b/15, 238bb/9
i.-ürdüm 251a/12
i.-ürem 236b/13, 237a/4
i.-ür-idi 323a/8
i.-ürler 268b/13, 268b/5
i.-ürsin 236b/13, 236b/14, 237a/3, 237a/4
i.-ürürler 268b/3
i.-ürmen 252b/7
i.-ürseŋ 226a/15
i.-ti 183b/3
[=71]

iltci ulaştırıcı, götürücü
i. 236bb/7
[=1]

imām (Ar.) cemaate namaz kıldıran kimse
i. 223bb/4
i.+uŋ 41b/11

[=1]

imāmlıḳ (Ar. + T.) imam olma durumu

i. ėt- 183b/14, ḳıl- 276a/13, 276b/10

[=3]

īmān (Ar.) inanma, inanç

ī. 2ab/5, 6b/3, 7a/5, 7a/13, 13a/12, 13a/14, 13b/5, 13b/8, 14a/1, 14a/2, 23b/9, 30a/10, 30a/2, 30a/8, 44b/13, 50a/10, 50ab/3, 50b/2, 51a/11, 60a/10, 60a/12, 60a/14, 60a/15, 60a/4, 60a/7, 60a/9, 60b/14, 60b/2, 60b/3, 60b/5, 60b/7, 61b/12, 61b/7, 62a/2, 62a/8, 65a/15, 67a/11, 68a/4, 68b/14, 71b/13, 73b/15, 74a/1, 74a/1, 75b/12, 75b/14, 75b/15, 75b/7, 75b/9, 76a/1, 80a/4, 91a/12, 95a/7, 100a/13, 100a/15, 104a/12, 113b/8, 122b/13, 123a/14, 123ay/10, 123b/10, 123b/11, 123b/12, 133a/7, 133a/9, 141a/5, 146b/8, 146b/9, 154a/1, 155b/13, 156b/13, 156b/3, 163a/5, 163b/10, 178a/2, 180a/15, 193b/8, 215a/8, 215a/9, 215b/1, 215b/2, 215b/2, 215b/5, 215b/7, 215b/7, 220bb/1, 220bb/4, 220bb/9, 222ab/11, 222b/15, 223a/6, 225a/7, 225b/3, 226b/6, 227bb/15, 228b/3, 228bb/8, 229bb/12, 229bb/11, 230a/9, 232a/12, 232a/12, 235a/5, 235a/6, 239b/10, 239b/7, 240ab/3, 248a/4, 254b/5, 259a/14, 259b/10, 277ab/1, 283a/5, 295a/3, 301a/14, 305a/4, 308a/15, 323a/1

ī. durur 26b/7, 155b/6, 275b/1

ī.+a 122b/12, 123b/10, 163a/4, 207b/8

ī.+dan 3a/2-3, 50a/9, 50a/14, 50b/10, 50b/14, 50b/15, 50b/7, 50b/9, 51a/1, 51a/3, 51a/4, 51a/5, 51a/5, 235a/3, 242b/1

ī.+dur 7a/2

ī.+ı (bel.) 4b/5, 74a/2, 76a/1, 156b/13, 207a/9, 213a/7, 213a/11, 213a/12, 213a/14, 215b/8, 220bb/4, 220bb/5, 225a/8, 225a/10, 225b/11, 225b/9, 227b/1, 256b/7, 267a/2, 274a/10, 283a/6

ī.+ı (iy.) 4b/6, 220bb/3, 220bb/6

ī.+ın 220bb/3

ī.+ları 44b/15, 220bb/5

ī.+um 256b/9

ī.+umı 227a/9

ī.+umuz 123ay/9, 180a/15, 259a/4

ī.+uŋ 6b/4, 245b/6

ī.+uŋ-çun 95a/9

[=175]

īmānen ve iḥtisāben (Ar.) (Allah'a) iman ederek ve sevabını (Allah'tan) umarak

ī.30a/7

[=1]

īmānlu (Ar. + T.) inançlı

ī. 9a/4, 14a/7, 20a/11, 24a/11, 49b/2, 95a/10, 101a/12, 178a/1

[=8]

īmānsuz (Ar. + T.) inançsız

ī. 49b/2, 156a/7, 304b/4

[=3]

īmīn (Ar.) emin

ī. ḳıl- 172b/12, 266a/3, 279ab/4

ī. ol- 45a/6, 45a/7, 299b/1

[=6]

‘imāret (Ar.) yoksullara yiyecek dağıtılmak üzere kurulmuş olan hayır evi

‘i. ḳıl- 23a/11, 42a/12, 49a/13, 119b/4, 284b/15

‘i.+in 297b/6

[=6]

imāme (Ar.) sarık

i.+lerden 201a/5

i.+sin 148b/8

[=2]

imden gerü bundan sonra (krş. **imdiden gerü**)

i. 102b/12, 202a/9, 247a/11

[=3]

imdi şimdi

i. 11a/6, 16b/7, 20a/2, 20a/3, 23a/5, 24b/3, 27b/9, 28b/4, 28b/9, 29a/2, 40a/12, 45b/15, 55b/11, 55b/12, 55b/13, 55b/14, 56a/15, 56bb/1, 59a/1, 62a/15, 67b/6, 67b/9, 70a/5, 70b/3, 72a/1, 75ay/11, 75b/5, 93a/2, 93b/6, 93by/16, 96a/12, 96a/8, 96b/10, 96b/11, 96b/5, 101a/10, 101a/9, 102b/9, 103a/11, 107a/4, 111b/13, 111b/13, 111b/9, 112a/11, 115a/2, 129b/3, 133b/2, 133b/7, 133b/8, 134b/8, 135b/5, 137b/8, 148b/14, 149a/1, 150b/11, 153b/8, 160a/5, 162b/15, 164a/4, 165b/10, 171a/2, 171b/8, 174a/14, 175b/13, 176b/10, 176b/10, 185a/1, 185b/14, 187a/1, 187b/13, 192b/13, 193a/11, 194a/6, 194b/15, 194b/2, 194b/3, 195b/10, 196a/10, 196a/12, 196a/15, 196a/9, 197b/3, 198a/10, 198a/12, 198a/13, 198a/15, 198a/7, 198a/9, 198a/9, 198b/1, 198b/14, 198b/4, 198b/6, 199a/3, 202a/11, 203b/3, 205a/13, 205b/8, 209a/1, 209a/15, 209a/2, 209b/9, 211a/11, 212b/3, 214b/8, 215b/9, 219a/6, 219b/12, 220b/8, 221a/6, 221ab/3, 222a/10, 222a/12, 222ab/14, 225ab/8, 225b/11, 225b/12, 226ab/12, 226bb/3, 227ab/14, 227b/7, 227bb/11, 227bb/2, 228a/15, 228b/6, 228bb/1, 230bb/12, 230bb/14, 231bb/5, 233bb/10, 233bb/12, 234ab/13, 234ab/15, 234ab/7, 235a/8, 235ab/5, 235b/6, 235bb/9, 236b/7, 237a/5, 237ab/4, 237b/10, 237bb/13, 238ab/10, 238ab/13, 238ab/15, 238ab/2, 238ab/8, 238bb/1, 238bb/2, 239ab/10, 239bb/10, 240ab/1, 241b/9, 241bb/14, 241bb/2, 242b/15, 244a/12, 244b/14, 245a/1, 246b/7, 247a/13, 251a/5, 253a/11, 253a/2, 257a/11, 258a/11, 258a/13, 258a/4, 259a/11, 262a/1, 271b/4, 272b/8, 275b/13, 277b/5, 279ab/1, 279ab/6, 279bb/3, 280a/2, 281a/10, 281a/9, 281b/13, 281b/7, 283a/3, 283ab/13, 283b/13, 286b/12, 286b/5, 292a/11, 293b/14, 296b/14, 297b/3, 298b/8, 299b/14, 307a/4

i. +yedek 250b/8

[=197]

imdiden gerü bundan sonra (krş. **imden gerü**)
i. 271b/1
[=1]

imren- hoşlanmak, özenmek
i.-mezem 27b/3
i.-ür 274a/10
i.-ürler 278ab/8
[=3]

imrendür- imrenmesine yol açmak, imrendirmek
i.-ür 278bb/14
[=1]

in mağara
i. 284a/11
i.+i (bel.) 96a/5
i.+iden 71b/2, 164a/12, 164a/7, 164a/9, 192b/3, 293b/7
[=9]

ʿīn (Ar.) güzel gözlü
ī. (ḥ.ı'l- ʿīn) 17b/7, (ḥ.ı'l- ʿīn) 78a/6, (ḥ.ı'l-ʿīn) 78a/9, (ḥ.ı'l-ʿīn) 78a/14, (ḥ.ı'l ʿīn) 78a/15, (ḥ.ı'l-ʿīn) 97b/6, (ḥ.ı'l-ʿīn) 125a/4, (ḥ.ı'l-ʿīn) 240ab/6, (ḥ.ı'l ʿīn) 325a/4
[=9]

in- yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek, inmek
i.-di 31b/15, 66b/7, 74a/10, 74a/12, 74a/7, 75a/1, 79b/15, 86a/8, 93a/3, 113b/8, 123b/9, 153b/2, 183b/15, 183b/15, 184a/1, 184a/5, 187a/8, 189a/10, 189a/5, 204a/5, 224b/12, 241bb/2, 271b/13, 278a/13, 280a/10, 293a/7
i.-digine 187b/4
i.-diler 94b/15
i.-di-y-ise 77a/3, 88b/9
i.-dü 188a/4
i.-dügi 188b/14
i.-dügin 97a/14, 97a/14
i.-dügine 191a/12
i.-dükden 93a/15, 115a/7, 279b/3
i.-dürdi 74b/5, 74b/6, 78b/9, 86a/5-6, 123b/13
i.-e 289b/7
i.-en 37a/15, 37b/1, 37b/2, 37b/3, 37b/4, 90b/13
i.-er 23a/4, 23a/5, 23a/5, 23a/5, 36b/14, 38a/1, 161a/14, 161b/2, 170b/6, 224bb/5, 234b/13, 283ab/13, 285a/3
i.-erler 89a/10, 90a/1, 94b/14, 95a/2, 95a/5, 95a/8, 97a/11, 97a/7, 97b/2, 100a/5
i.-erlerse 97a/13
i.-esidür 102b/1
i.-esi 93b/12
i.-gil 68a/9, 72b/9
i.-ince 185a/12, 270a/2
i.-medi 74b/10, 75a/1, 90b/13
i.-megi 91b/8, 94b/12, 187b/11
i.-mek 64a/8, 187b/1, 187b/2, 226b/10

i.-mez 241ab/13, 279b/3
i.-miş 223a/13, 324b/7
i.-se 239a/6
i.-sün 46a/9
i.-üŋ 207a/4
i.-üp 150a/14, 190b/8
[=99]

‘ināyet (Ar.) lütuf, ihsan, iyilik
‘i. (‘i. deŋizi) 2ab/5, 3a/15, 27a/12, (‘i. yėli) 72b/14, 115a/4, 117b/7, 118b/13, 167b/13, 222a/14, 257b/7
‘i. ḳıl- 29a/5, (luṭf u ‘i.) 29a/6, 278ab/5
‘i. durur 180b/8
‘i.+i (iy.) 176a/4
‘i.+üm 20a/10
[=16]

ince kalın karşıtı, ince
i. 12b/15, 47b/4, 67a/14, 90a/1, 125a/1, 222b/3, 226b/2, 280ab/11, 301a/13, 301a/14
[=10]

incin- kırılmak, gücenmek
i.-me 157b/11
[=1]

İncīl (Ar.) Hz. İsa'ya indirilen kutsal kitap
İ. 34a/9, 37b/2, 86b/6
İ.+i 41b/7
[=4]

incit- eziyet etmek, incitmek
i.-(d)ti 189b/12
i.-(d)medi 189b/11
i.-megil 253a/12, 278a/15
[=4]

incü (Çin.) inci
i. 4b/10, 13a/3, 124b/15, 204b/1, 229bb/14, 230ab/1, 232b/11, 239bb/13, 250b/2, 252a/5, 266a/10
i.+den 78a/15, 130a/3, 324a/11
i.+sine 252a/6, 252a/7, 252a/9
i.+ye 230ab/6, 230ab/7
i.+y-ile 280bb/15
[=20]

indür- yukarıdan aşağıya inmesini sağlamak
i.-di 4b/3, 67a/1, 74b/4, 74b/9, 85a/12, 92a/3, 92b/4, 93b/7, 153b/10, 222bb/6, 234a/2, 323a/4, 325a/6
i.-dügi-çün 74b/8
i.-dük 74a/10, 89a/7
i.-dük 74a/10-11
i.-düŋ 235b/9

i.-em 221a/5
i.-en 41a/15
i.-medin 75a/2
i.-ür 242a/13
i.-ürdi 75a/3
i.-ürler 97a/11-12
[=24]

infāḳ (Ar.) nafaka verip geçindirme
i.+ıla 99a/2
[=1]

iniş inme, iniş
i. +e 118b/11, 118b/2, 118b/3, 118b/3
i. +i (bel.) 324b/7
i. durur 324b/2
[=6]

iŋle- inlemek (krş. **iŋile-**)
i.-dügi-çün 194b/2
i.-gil 93b/2, 113b/6
[=3]

iŋlemek inilti, inleme sesi
i.+i (bel.) 93b/3
i.-mek 123a/2, 242a/7
[=3]

inṣāf (Ar.) acımaya, vicdana veya mantığa dayanan adalet
i. 46a/11
[=1]

inṣāfsuz (Ar. + T.) insafı olmayan
i. 24b/1
[=1]

ins (Ar.) insan
i. ü cān 37a/11
i.+i (iy.) 179a/8
[=2]

intihā‘ (Ar.) nihayet, son
i. 1ab/10, 226b/14
[=2]

intiḳāl (Ar.) ölme, öbür dünyaya göçme
i. 325a/3
i.+i (bel.) 294b/9
[=2]

iŋi inilti
i.+den 180a/9, 235ab/10
i.+ler 180a/9
[=3]

iŋile- acı çekmek, inlemek (krş. **iŋle-**)
i.-r 20a/13
i.-yü 279a/8, 297b/13
i.-megin 227b/12
[=4]

iŋleş- inleşmek
i.-diler 150b/4
[=1]

ip ip
i. 10b/13, 11a/1, 11a/13, 11a/3, 11a/4, 11b/4, 11b/4, 135b/7, 135b/9, 138a/14, 138a/15, 138b/3, 138b/7
i.+e 9b/1, 11a/2, 11a/3, 135b/10
i.+i (bel.) 11a/3, 11a/4, 11a/14
i.+i (iy.) 10b/5, 11a/12
i.+in 11a/2, 11a/9, 161a/6
i.+ine 10b/6, 11a/15, 11b/5
i.+ini 10b/4
i.+üme 10b/15
i.+üŋ 10b/7
i.+dür 10b/2
i.+lere 10b/3
[=33]

irādet (Ar.) irade
i. 3b/1
[=1]

irgür- ulaştırmak
i.-e 34b/2
[=1]

iril- hiddetlenmek
i.-meye 86b/13
i.-medi 86b/13
i.-mesün 249b/1
[=3]

iriŋ cerahat, irin
i. 166a/14
[=1]

irk- biriktirmek, toplamak
i.-di 210b/8
[=1]

irkil- toplanmak
i.-miş 2b/6, 23a/8
i.-e 36b/10
[=3]

ispās (< Far. sipās) şükran, şükür
i. ol- 220b/1

[=1]

is- azaltmak, düşürmek
i.-megil 307b/4
[=1]

Īsā (öz. is.) dört büyük peygamberden birinin adı
Ī. 34a/7, 34b/7, 34a/11, 34a/7, 34b/9, 35a/5, 35b/1, 35a/14, 35a/8, 50ab/1, 68b/1, 68b/2, 90b/14, 90b/15, 93a/14, 96b/13, 96b/2, 96b/7, 110a/4, 110b/1, 110b/2, 139b/1, 141a/4, 143b/14, 168b/13, 169a/3, 188b/3, 189b/2, 300b/13, 300b/14, 301a/2, 301a/4, 301a/7, 304b/11, 304b/14, 305a/1
Ī. durur 68a/7
Ī.+dan 34b/1, 225ab/5
Ī.+nuŋ 40a/3, 40a/9
Ī.+ya 34a/8, 34b/3, 37b/2, 52b/3, 133a/2
Ī.+ya 97a/2, 188b/4
Ī.+yı 41b/4, 110a/1, 110b/3, 138b/15, 141a/6
Ī.+y-ıdı 68b/1
Ī.+y-ıla 49bb/2
Ī.+y-ıçun 138b/15
[=56]

isde- 1. aramak, sormak
i.-di 231b/7
i.-diler 194b/10
i.-düm 325a/7
i.-mekden 59b/15
i.-rler 128b/4
i.-yüp 65a/3

2. istemek
i.-dügüŋ 165b/6
i.-me-y-eydi 163b/2
i.-se 163b/3
i.-ye 166b/9
[=10]

İsḥāḳ (öz. is.) Allah'ın İbrahim'e vadettiği ve kısır olan eşi Sara'dan mucizevi bir şekilde doğan oğlunun adı
İ. 285b/11, 286a/10, 286a/12
İ.+dan 208b/8
[=4]

isi sıcak (krş. **issi**)
i. 230ab/2
[=1]

İskender-i ẕül-ḳarneyn (öz. is.) İslam dininin kutsal kitabı Kur'an'ın Kehf Suresi'nde geçen bir kişinin adı

İ. 13a/7
[=1]

İslām (Ar.) Hz. Muhammet'in yaydığı ve Kuran'da kuralları bulunan din, Müslümanlık
İ. 8ab/12, 44b/12, 59b/12, 75a/8, 108by/7, 126a/12, 132b/5, 225b/2, 228bb/8, 238ab/1, 242b/8, 275a/14, 275a/5, 275a/9, 275b/5, 288b/5, 295a/2, 306b/4, 307a/15
İ.+uŋ 254a/6
[=20]

islü kirli, isli
i. 24a/14
[=1]

İsmā'īl (öz. is.) Hz. İbrahim'in oğlunun adı
İ. 108b/13, 125b/2, 126a/10, 132a/7, 132a/8, 134a/10, 134b/13, 134b/7, 135b/3, 136a/6, 136a/15, 136b/13, 136b/14, 137a/1, 137a/9, 137a/12, 137a/4, 137a/4, 137a/7, 137b/11, 137b/14, 137b/2, 138a/4, 138a/13, 138a/14, 138a/3, 138a/4, 138b/14, 138b/6, 138b/8, 138b/9, 281a/12
İ.+den 138a/10, 138b/7, 138b/8
İ.+e 136b/13, 138b/12
İ.+i (bel.) 132a/10, 132a/7, 134b/4, 135a/11, 135a/13, 135b/6, 136a/3, 136a/15, 136b/4, 136b/6, 136b/7, 137a/9, 137a/13, 138a/11, 138b/10, 138b/5, 139b/7, 141a/1
İ.+üŋ 134b/2, 134b/5, 136a/13, 137b/13, 137b/13, 138b/7
İ.+ümi 135b/11
İ.+üŋ 136a/9
[=65]

'işmet (Ar.) masumluk, günahsızlık
'i. 18b/11, 104a/12, 107b/13, 210b/1, 210b/2, 225ab/6, 240a/6, 284b/10
'i.+i(iy.) 154b/2
[=9]

ismī (Ar.) alim olmadığı hâlde âlim geçinen kimse
i.+dür 168a/12, 168a/13
[=2]

isne- tan atmak
i.-di 234a/11
[=1]

isrāf (Ar.) gereksiz yere harcama
i. ḳıl- 307a/8
[=1]

İsrāfīl (öz. is.) dört büyük meleklerden birinin adı
İ. 40a/4, 68b/9, 92b/8, 95b/4, 95b/15, 97b/1, 106b/1, 124a/5, 124a/10, 186b/10, 225b/10, 242bb/14, 269b/11-12, 269b/12, 281a/12, 281bb/9
İ.+den 186b/6
İ.+e 49b/4
İ.+i 41b/1

İ.+üŋ 40a/2
[=20]

issi (I) sahip, sahibi
i. 3a/9, 11a/1, 11a/13, 11a/3, 11a/4, 13a/2, 62b/7, 87a/6, 87a/6, 119a/12, 241ab/8
i. durur 247b/12
i.+dür 255b/10
i.+nden 230ab/5
i.+si 39a/2, 44b/7
i.+sinden 44b/7, 44b/8
i.+ye 250b/14
[=19]

issi (II) sıcak (krş. **isi**)
i. 164b/13, 164b/15, 165a/13, 177a/12, 229a/6, 229bb/14, 230ab/1, 230ab/3, 230ab/4, 247b/12
i. durur 44b/5
i.+de 136a/5
i.+den 44b/5
i.+ne 7bb/3, 7bb/4, 167b/6, 296a/2, 309a/1, 312b/10
i.+sinden 119b/2
[=20]

issilik sıcaklık
i. 44b/1, 44b/2, 44b/3
i.+(g)i (iy.) 44a/8, 77a/3-4
i.+in 45a/8
[=6]

iste- arzulamak, istemek
i. (!) 161a/4
i.-di 226ab/15
i.-diler 45a/14
i.-dügi 15b/3
i.-mek 266b/11
i.-mez 80a/4, 163a/15
i.-r 225ab/15, 234ab/15, 234ab/8, 278bb/15
i.-rdük 45b/10
i.-rem 295a/13
i.-riseŋ 12a/3, 12a/4-5, 12a/6, 12a/7, 12a/8, 12a/11
i.-rlerse 192a/14
i.-rseŋ 226a/10
i.-rsin 165b/5, 165b/7
i.-seler 290b/14
i.-yü 23a/13, 23a/14, 159b/10, 229bb/14, 236b/11, 239ab/13, 245a/7
[=31]

isteyici dileyen, isteyen
i. 233bb/12, 233bb/12, 233bb/13
i.+ler 250a/9
i.+dür 233bb/12
[=5]

istifhām (Ar.) soru
i. 232b/4
i.+dur 7a/4
[=2]

istiġfār (Ar.) Allah'tan günahın bağışlanmasını isteme
i. 23a/3
i. ḳıl- 23b/15, 24b/7, 25b/8, 26a/9, 31b/9, 31b/9, 56a/1, 58a/12, 58a/14, 95a/13, 119b/1, 193a/4, 305b/12, 317b/10
[=14]

istimā' (Ar.) dinleme, işitme
i. 226b/8
[=1]

istiḳāmet (Ar.) yön
i. dut- 6a/4, 6a/5
i. 254a/7
istiḳāmet dut- 'Allah'a kulluk için yönelmek'
[=3]

istislām (Ar.) İslam dinini kabul etme
i. 97a/3
[=1]

ʿişyān (Ar.) itaatsizlik, emre boyun eğmeme
ʿi. 54b/8, 60b/15, 80a/3, 84b/12, 242bb/12, 311b/5
[=6]

iş iş, hizmet
i. 4b/5, 18b/4, 67a/10, 128b/11, 157b/1, 157b/4, 157b/7, 158b/3, 158b/4, 158b/5, 158b/8, 160a/3, 165a/13, 173a/13, 199a/13, 207b/6, 221ab/13, 222ab/6, 227ab/5, 230a/4, 231b/10, 233a/3, 234ab/5, 236ab/6, 244a/9, 244a/9, 252b/8, 277ab/10, 281b/12, 282bb/6, 287b/15
i. durur 135b/13, 138b/6
i.+den 39a/13, 42b/4, 42b/4, 174b/10, 202b/1, 252b/13, 255b/14, 281ab/15
i.+dür 55bb/15
i.+e 66a/12, 97b/7, 156b/15, 158b/7, 159b/2, 279b/12, 282a/7
i.+i (iy.) 7bb/2, 19a/8, 29b/11, 56b/3, 56b/3, 70a/9, 80a/6, 156a/10, 179b/3, 192b/2, 192b/9, 197a/15, 198b/13, 199b/9, 202b/7, 216b/15, 219b/9, 222ab/13, 222ab/14, 222ab/5, 227a/13, 230a/10, 233ab/3, 238bb/14, 239bb/4, 239bb/5, 239bb/5, 253a/10, 256a/1, 258b/8, 273b/4, 281b/12, 312b/11, 323b/9
i.+i (bel.) 148a/14, 148a/14, 154a/1, 155a/12, 163b/7, 223ab/13, 223ab/14, 296b/13,
i.+iden 254a/2
i.+i durur 67a/10, 67a/9
i.+ige 317a/6
i.+imüz 323b/9
i.+imüze 171a/14
i.+in 95a/11, 165b/1, 175a/6, 180a/1, 295a/2
i.+inde 221bb/4
i.+inden 26a/12, 300b/10
i.+ine 25b/15, 193a/7, 293a/6, 300b/10

i.+iŋ 267a/7
i.+iŋüzden 227a/1
i.+ler 136b/8, 234bb/6, 305a/6
i.+lerden 26b/1, 30a/10, 89a/12, 277b/4
i.+lere 277b/4
i.+leri 57b/15, 89b/1, 316b/5
i.+lerin 249a/8
i.+lerine 75ay/8, 312b/12, 312b/13
i.+üm 27a/12, 160a/4, 160a/5, 197a/13, 197b/1, 197b/2, 205a/13, 222a/14, 230bb/6, 230bb/6, 232bb/2, 232bb/2, 245a/1, 245a/1, 302a/14, 302b/2, 302b/3
i.+üŋ 113b/9, 159b/14, 191b/15, 254a/7, 266b/8, 268a/7, 271a/10, 323a/1
i.+üŋden 242a/14
i.+üŋe 159b/13
[=151]

işāret (Ar.) iz, alamet, nişan
i. ḳıl- 28a/3, 52b/12, 53b/2, 188b/12, 228b/13, 229a/12-13, 232ab/12, 290b/13
i.+in 28a/7
i. durur 228b/14
[=10]

işbu bu, şu
i. 8bb/5, 9a/4, 13a/1, 20a/10, 20a/2, 20a/2, 26b/15, 29a/14, 35a/13, 85b/1, 90b/4, 97a/15, 111a/5, 114a/14, 116a/13, 122b/14, 140a/5, 146a/3, 156b/11, 158b/3, 161a/1, 165b/9, 166a/5, 167b/11, 169a/11, 176b/6, 176b/9, 177a/9, 186b/12, 193b/10, 193b/9, 196a/11, 197a/12, 199a/14, 208b/10, 221a/5, 224a/9, 226b/1, 231a/15, 234ab/4, 235ab/2, 236ab/12, 236ab/7, 237bb/9, 238b/10, 244b/7, 245a/10, 255b/4, 258a/2, 259b/1, 265a/15, 267a/9, 267b/14, 269a/1, 274a/15, 274b/6, 280b/7, 285b/1, 285b/6, 293a/10, 294a/9, 294b/1, 297a/9, 299a/14
i.+nı 227b/7
[=65]

işle- çalışmak, işlemek
i.-di 193a/6, 222ab/6
i.-dügi-çün 156b/15
i.-gil 137b/3
i.-medi 128b/11
i.-medin 155a/14, 165a/10
i.-medügi-çün 156b/15
i.-mege 158b/8
i.-mek 266a/2
i.-mese 156b/15
i.-meyene 165a/10, 165a/9
i.-meye-y-idi 221bb/2
i.-meyince 165a/12
i.-mezler 155a/15
i.-rdüm 230a/4
i.-rkim 229bb/7
i.-rler 303b/12, 303b/12
i.-rlerdi 205a/15
i.-rse 136b/9

i.-rseŋ 165b/2
i.-se 155a/10, 156b/15
i.-yem 305a/10
i.-yene 165a/10, 165a/9
[=28]

işleyici hareket eden, çalışan
i.+nüŋ 128b/3
i. 87b/10-11, 157a/1, 244a/9
[=4]

işlü işi olan
i. 4a/15, 4b/1, 86b/14, 88a/15, 180a/1, 312b/11
[=6]

‘işret (Ar.) içki
‘i. 268a/4
‘i.+in 125a/15
[=2]

iştiḳāḳ (Ar.) türetme
i. 83b/12, 119a/15
i.+ı (iy.) 83b/14, 167b/3
[=4]

iştiyāḳ (Ar.) arzu, istek
i. 250a/7, 278ab/1
i. ḳıl- 285b/9
[=3]

it köpek
i. 24a/4, 24a/9, 151a/8
i.+e 250b/14
i.+i (iy.) 179b/2
i.+i (bel.) 47a/4, 263b/11
i.+ler 251a/3, 302b/12
i.+lerden 303a/6
i.+leri 302b/11, 302b/11, 303a/1
i.+lerin 302b/13, 303a/5
i.+üŋi 233bb/14
[=16]

it- iteklemek, itmek
i.-er 242a/5
i.-meyesin 268a/4
i.-üŋ 233bb/15
[=3]

‘itāb (Ar.) azarlama, tersleme
‘i. 192a/6, 205b/9, 214b/14, 214b/15, 215a/1, 218b/9, 232a/10, 232a/9, 273b/9, 297b/1
‘i.+dur 232a/5
‘i.+ı (iy.) 72a/13
[=12]

itlik köpeğin niteliği, köpeklik (krş. **itlük**)
i. +(g)in 24a/10
[=1]

itlük köpeğin niteliği, köpeklik (krş. **itlik**)
i.+(g)i (bel.) 24a/5
[=1]

‘itiḳād (Ar.) inanma, gönülden tasdik ederek inanma
‘i. 218b/11
‘i.+ı (iy.) 280ab/15, 280bb/1
[=3]

‘itikāf (Ar.) bir yere kapanıp ibadetle vakit geçirme, inzivaya çekilme
‘i.+a 78b/13
[=1]

‘itimād (Ar.) dayanma, güvenme
‘i.+umuz 243ab/4
[=1]

itil- serpilmek, büyümek
i.-miş durur 88a/8
[=1]

‘itirāf (Ar.) suçunu veya yerinde olmayan bir hareketini saklamaktan vazgeçip söyleme
‘i. ḳıl- 58a/3
[=1]

ittifāḳ (Ar.) birleşme, uyuşma
i. 149b/3, 231a/9, 288a/8
[=3]

‘ivāż (Ar.) bedel, karşılık, karşılık olarak verilen şey
i.+ı (i.) 193b/10
i.+ın 225bb/8, 226bb/15
‘i.+ını ḳıl- 225bb/11
[=3]

iz yol, nişan, iz
i. +i (iy.) 185b/1
i. +in 231b/7
[=2]

iżāfet (Ar.) iki şey arasındaki bağ, ilgi
i. 21b/10, 21b/13, 21b/15, 58b/1, 58b/14, 58b/2, 58b/3, 188b/12, 189a/5, 189a/5
i. durur 65b/4
i. ḳıl- 21b/10, 21b/12, 21b/13
[=14]

iẕi Tanrı
i.+m 129a/12
[=1]

iẕin (< Ar. iẕn) müsaade, ruhsat, izin

i. 2b/1, 2b/1
[=2]

izle- takip etmek, aramak
i.-yü 231b/7
[=1]

‘izzet (Ar.) yücelik, ululuk
‘i. 46a/10, 106a/9, 108by/7, 171b/10, 220a/8, 224bb/11, 251b/15, 299a/12
‘i.+i (iy.) 30b/15, 30b/15, 31a/1
‘i.+i (bel.) 187b/14, 224bb/10
‘i.+i durur 31a/4, 31a/6
‘i.+in 4a/1, 30b/11, 30b/12
‘i.+inden 186b/14
‘i.+iŋüçün 280a/14
‘i.+m 154a/15
‘i.+üm 31a/2, 192a/6, 203b/9, 227b/2, 310a/8
‘i.+üŋ 245a/2, 302a/4
[=28]

-K-

ḳab ḳacaḳ 1. kap kacak
ḳ.+ı (iy.) (ḳ.-ı göğüs) 5ay/12, (Taŋrı’nuŋ ḳ.+(ġ)ı) 8b/12, 8b/15

2. kabuk
ḳ. +ı (iy.) 164b/12, 247b/10
ḳ. +ın 112b/5, 120b/5, 164b/13, 212a/10
Taŋrı’nuŋ ḳabı ḳaçağı ‘ insan gönlü, kalp’
[=9]

Ka‘b (öz. is.) Medineli olup Hazrec kabilesinin Neccer oğullarından birinin adı
K. 291a/8, 291a/9, 291a/11
[=3]

ḳabaḳ göz kapağı
ḳ.+(ġ)ı (iy.) 215a/4
ḳ.+(ġ)um 215a/3
[=2]

Ka‘be (Ar.) Mekke'de bulunan, Müslümanlarca kıble olarak kabul edilen ve hac ibadeti yapılırken tavaf edilen kutsal yer
K. 22a/1, 49bb/11, 52b/13, 72a/14, 100a/7, 214a/2, 214a/3, 214b/7, 215a/12, 215a/6, 215a/7, 262a/14
K.+den 213b/12, 256a/12
K.+nüŋ 214a/7, 214b/10
K.+ye 16a/15, 22a/11, 52a/12, 58a/1, 125b/5, 126a/11, 137b/12, 210b/6, 213b/12, 219b/1, 213b/12, 236b/3, 253b/10
K.+yi 21b/10, 41b/10, 75a/6, 213b/11
[=33]

Ḳābe ḳavseyn mirac mucizesinin en son ve en ileri safhasında, Hz. Muhammed’in

rüyete mazhar olduğu manevi makamın adı
Ḳ. 19b/10, 110b/15, 187b/10, 229b/9, 241a/12
Ḳ.+e 96b/3, 96b/8, 96b/15, 110b/8, 183b/3, 183b/8, 183b/8, 184a/2
Ḳ.+i (bel.) 154a/7
Ḳ. durur 19a/11
[=16]

Ka‘be İbni Esed (öz. is.) Medine'de yaşamış olan Benî Kurayza Yahudilerinin liderlerinden birinin adı
K. 132b/5
[=1]

Ka‘be İbni Eşref (öz. is.) Yahudi Nadiroğullarına mensup bir şairin adı
K. 132b/5
[=1]

Ḳābil (öz. is.) Adem ile Havva’nın büyük oğlunun adı
Ḳ. 130b/4, 130b/9, 130b/12, 130b/14, 131a/3, 131a/6, 131a/8
Ḳ.+e 130b/13
Ḳ.+i (bel.) 40a/6
[=9]

ḳabīle (Ar.) boy, kabile
ḳ.+sinde 134b/4
ḳ.+siyem 259a/2
[=2]

kābin (Far.) nikâh
k. ḳıl- 198a/13

2.geline verilen ağırlık, başlık, para
k. kes- 225a/2
k. 250b/15
[=3]

ḳabir (< Ar. ḳabr) mezar
ḳ. 94a/13, 94a/13, 94b/2
ḳ.+ini 79b/10
[=4]

ḳabūl (Ar.) razı olma, kabul etme
ḳ. ḳıl- 2ab/7, 3b/7, 12a/12, 15a/7, 15a/7, 16b/2, 31b/5, 48a/10, 55b/5, 56a/1, 71b/13, 71b/6, 72a/2, 77a/15, 77b/1, 82a/9, 82a/10, 109a/13, 109a/14, 110a/9, 113a/13, 115a/9, 115a/12, 115a/13, 125b/1, 130a/14, 130b/2, 131a/1, 131a/7, 131a/7, 131a/11, 132b/12, 133a/3, 136by/15, 139b/13, 139b/13, 167a/8, 167a/9, 172b/11, 172b/11, 176a/10, 222a/6, 222a/9, 222bb/6, 222bb/8, 223b/6, 227bb/5, 228b/10, 229ab/5, 229ab/8, 233ab/11, 235bb/8, 236a/15, 236b/3, 236b/5, 240bb/12, 258a/11, 277b/14, 277bb/11, 278ab/1, 304a/9, 320a/11, 320b/2, 320b/8
[=43]

Ḳa’bü’l-aḫbādi (öz. is.) Kur’ân-ı Kerimi iyi bilen bir sahabenin adı
K. 291a/7
[=1]

ḳabūl-i yaḫtu (Ar. + T.) ışığın yaklaşması
ḳ.+sı 31b/5
[=1]

ḳabūlsız (Ar. + T.) rıza olmadan (krş. **ḳabūlsuz**)
ḳ. 222a/10
[=1]

ḳabūlsuz (Ar. + T.) rıza olmadan (krş. **ḳabūlsız**)
ḳ. 83ay/10
[=1]

ḳabż (Ar.) 1. Azrail tarafından ruh teslim alınma, ölme
ḳ. ḳıl- 260a/3, 284a/6

2. tutacak şey, avuç
ḳ.+uŋa 283b/13
ḳ.+ındadur 101a/4
[=4]

ḳabża (Ar.) tutulacak şey, sap
ḳ.+sın 242a/3
[=1]

ḳaç 1. birkaç, kaç
ḳ. 21b/10, 114a/14, 256a/11, 271b/1, 272a/3
[=5]

2. herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı
ḳ. 9a/11, 250b/11, 283b/8
ḳ.-adır 314b/7
ḳ.+dur 236bb/12, 237ab/8, 237ab/13
[=7]

ḳaç- sakınmak, kaçmak
ḳ.-a 173b/3, 324b/13, 325a/1
ḳ.-alar 26a/12, 47a/11, 47a/12, 47a/13
ḳ.-alum 259a/7
ḳ.-anlar 61a/9
ḳ.-ar 159a/4, 271b/7
ḳ.-ar-ısaŋ 167b/12
ḳ.-arsa 307b/11
ḳ.-arsavuz 199b/8
ḳ.-arsız 44b/7
ḳ.-arvuz 259b/5
ḳ.-ası 199b/7
ḳ.-asın 249b/12
ḳ.-avuz 259a/6, 259a/6, 259a/7
ḳ.-dı 281bb/2
ḳ.-duġı 15b/6
ḳ.-tuġı durur 176b/1
ḳ.-duġı-çun 135b/2
ḳ.-ġıl 278bb/3

ḳ.-maġa 12a/13
ḳ.-maḳ 234ab/6
ḳ.-mışlar 66a/10, 227b/13
ḳ.-sa 311b/4
ḳ.-sunlar 55bb/13
ḳ.-up 127b/7, 185b/5, 193b/2, 234ab/4, 234ab/5, 298b/4, 299a/5
[=39]

ḳaçan ne zaman, ne vakit
ḳ. 3a/2, 5ay/11, 7b/12, 7b/12, 7bb/15, 7bb/15, 10b/1, 11b/12, 11b/3, 15b/9, 16a/13, 17a/14, 18b/7, 19a/12, 20a/8, 23b/5, 25b/11, 25b/15, 26a/11, 27b/13, 27b/15, 28a/14, 28b/7, 36a/7, 36a/8, 39a/10, 44a/6, 45a/13, 45b/1, 48a/9, 51a/9, 56a/9, 58b/9, 59a/2, 63a/4, 63b/6, 66b/12, 66b/13, 67b/9, 69a/7, 71b/5, 71b/7, 72b/1, 75ay/10, 77a/3, 78a/4, 83b/5, 83b/6, 84b/9, 85a/13, 88b/13, 88b/15, 88b/9, 91b/9, 92b/11, 93b/11, 93b/3, 95a/15, 96b/3, 97a/13, 99a/3, 101a/6, 101b/10, 101b/2, 101b/5, 101b/8, 102a/8, 103a/1, 105a/10, 105a/12, 105a/15, 105a/2, 105a/3, 105b/10, 105b/11, 106a/1, 106a/4, 106a/5, 106a/8, 106b/2, 107a/4, 109b/12, 110a/8, 111b/8, 112a/9, 112b/11, 114b/1, 115a/10, 115a/15, 116a/9, 117b/12, 117b/15, 118a/1, 118a/13, 118a/3, 118b/13, 119a/8, 119b/10, 119b/2, 121a/10, 121a/11, 121a/15, 121a/3, 121a/5, 121b/5, 121b/7, 121b/9, 122a/11, 122a/8, 122b/3, 123a/6, 123b/7, 124a/10, 124a/5, 125a/8, 128b/1, 128b/5, 129a/4, 129b/1, 129b/14, 129b/8, 129b/9, 130b/11, 134a/10, 135b/11, 137a/13, 142b/15, 147b/10, 148a/4, 148a/6, 148a/7, 150b/15, 156a/1, 159a/3, 159a/7, 161a/9, 160a/11, 161a/15, 161b/13, 161b/4, 161b/8, 162a/11, 163b/3, 164b/1, 164b/2, 166a/12, 166a/9, 166b/15, 168b/10, 168b/7, 169b/2, 170b/10, 170b/4, 170b/6, 170b/7, 170b/9, 170b/12, 171a/9, 171b/9, 172b/3, 172b/9, 178a/3, 174a/15, 174b/1, 175b/13, 177a/8, 177a/8, 178a/10, 178a/12, 178a/14, 178b/13, 183b/12, 184b/14, 184b/2, 185a/1, 185a/6, 186a/14, 186b/3, 188b/3, 188b/5, 189a/4, 189b/3, 190a/2, 190b/14, 191a/8, 192a/2, 192b/1, 192b/12, 192b/2, 193a/12, 193a/6, 194a/12, 194b/9, 195a/9, 195b/10, 195b/13, 195b/3, 196a/14, 196a/9, 197a/12, 197a/9, 197b/12, 197b/4, 197b/8, 199b/12, 200a/12, 200a/4, 201a/1, 201b/13, 201b/8, 204b/4, 205a/1, 205a/15, 205b/12, 205b/4, 206a/11, 206a/4, 206b/4, 207b/1, 208b/5, 210a/11, 210a/9, 210b/6, 210b/9, 211a/13, 211b/2, 211b/5, 211b/6, 212b/12, 212b/6, 213a/9, 215a/14, 215b/9, 217a/10, 217b/2, 219ab/9, 220a/9, 221ab/12, 222a/11, 222b/2, 223b/15, 225a/10, 225a/15, 225a/8, 225b/1, 225b/2, 227a/5, 227bb/15, 228b/12, 228b/12, 229b/6, 229b/7, 229bb/14, 230ab/6, 230bb/11, 233a/4, 233a/11, 233b/2, 235b/1, 235b/6, 236bb/6, 238a/1, 238ab/15, 239a/5, 239a/6, 239a/10, 240b/13, 241a/12, 241b/9, 242a/6, 242a/8, 242b/9, 244a/1, 244b/10, 246a/4, 246a/8, 246b/1, 246b/9, 250a/12, 250b/4, 252b/12, 253a/11, 253a/3, 253b/2, 253b/3, 254a/11, 254a/15, 255a/11, 255a/8, 256a/4, 256a/6, 256a/9, 256b/3, 257a/11, 257b/3, 257b/4, 262a/1, 263a/5, 263b/10, 263b/12, 263b/4, 263b/6, 264a/14, 264a/15, 267a/7, 268a/8, 268b/1, 268b/12, 268b/13, 268b/2, 269b/11, 269b/14, 270b/15, 271b/2, 272a/5, 272b/1, 272b/11, 272b/11, 272b/8, 272b/8, 272b/9, 273a/13, 273a/4, 275a/1, 275a/10, 275a/11, 275b/7, 276a/1, 276a/9, 276b/10, 277a/1, 277a/6, 277ab/10, 277ab/2, 277ab/6, 277ab/7, 277b/12, 278b/5, 281b/3, 282b/12, 283a/15, 283a/9, 283bb/10, 283bb/7, 285b/9, 286a/3, 286a/7, 286b/13, 287a/14, 287a/3, 289b/10, 289b/6, 290b/13, 291a/14, 291b/1, 291b/10, 291b/2, 291b/9, 292a/2, 293b/10, 295a/6, 296a/2, 296a/9, 297b/12, 299b/11, 299b/13, 300a/11, 300a/12, 300b/8, 302b/11, 303a/11, 304a/3, 304a/8, 308b/5, 308b/5, 308b/6,

308b/6, 308b/7, 309a/8, 309b/2, 310a/7, 310b/10, 310b/14, 311a/1, 311a/2, 311a/4, 311b/14, 311b/2, 311b/3, 311b/4, 311b/5, 312b/11, 312b/12, 312b/13, 312b/3, 313a/9, 314b/7, 315a/14, 315b/6, 316a/11, 316b/1, 317b/10, 317b/15, 318a/1, 318b/1, 324b/15, 324b/9
[=339]

ḳaçan kim ne zaman ki
ḳ. 2ab/6, 6a/4, 8a/12, 9a/9, 9a/11, 9a/12, 11a/1, 11a/10, 20a/15, 23b/2, 28b/10, 34a/15, 38b/15, 39a/13, 44a/12, 44b/14, 45b/7, 54b/15, 55a/8, 56ab/12, 63a/2, 63a/3, 118a/14, 122b/12, 136a/14, 138a/13, 149a/14, 163b/12, 164b/6, 166a/15, 212b/8, 216b/8, 219b/1, 220bb/9, 221ab/1, 221bb/4, 224b/4, 226b/4, 227bb/15, 229bb/15, 230bb/3, 230bb/13, 231a/11, 232bb/6, 234bb/4, 234bb/5, 234bb/12, 237ab/13, 238ab/4, 238ab/7, 239a/6, 239ab/14, 239bb/1, 241bb/1, 241bb/4, 241bb/9, 249a/7, 253a/4, 263a/9, 277ab/4, 277bb/15, 278ab/6, 278bb/11, 280ab/10, 281ab/3, 282bb/8, 283ab/15, 288a/10, 289a/6, 293a/15, 297a/6, 297a/8, 297a/9, 297a/11, 297b/9, 298b/5, 302b/8, 303a/1, 307a/11, 309b/1, 309b/3, 310a/8, 310a/12, 310b/15, 311a/5, 313a/6, 313a/9-10, 313b/9, 314a/7, 314b/5, 318b/2, 323b/7, 324b/3, 324b/12
[=94]

ḳaçur- kaçmasını sağlamak, kaçırmak
ḳ.-maḳ 308b/15, 310a/5
[=2]

ḳadar (Ar.) ölçüsünde, miktarda, kadar
ḳ. 64b/14, 75ay/1, 75ay/16, 75ay/2, 125by/9, 168a/14, 185b/1, 185b/2, 189b/11, 199b/9, 205b/9, 217b/2, 217b/3, 221b/8, 232bb/3, 235a/8, 255b/2, 277ab/12, 291b/2
ḳ. durur 211b/9
ḳ.+ınca 133a/8, 167a/12
[=21]

ḳadeḥ (Ar.) içki içmeye yarayan ayaklı bardak
ḳ.+ler 125a/5
[=1]

ḳadem (Ar.) adım
ḳ. 2bb/15
ḳ.+de 187b/11
ḳ.+üŋ 299a/15, 299b/10
[=4]

ḳader (Ar.) yazgı
ḳ. 82a/3, 199b/6
ḳ.+den 199b/7
[=3]

ḳadīm (Ar.) başlangıcı olmayan, öteden beri mevcut bulunan
ḳ. 1ab/6
ḳ.+den 298b/1
ḳ.+dür 1ab/4
ḳ.+em 226b/13
[=4]

ḳadīmlik (Ar. + T.) başlangıcı olmama durumu
ḳ.+üm 226b/13
[=1]

ḳadir (< Ar. ḳadr) Kuran'ın Hz. Muhammet'e indirilmeye başlandığı gece olarak Müslümanlarca çok kutsal sayılan, ramazan ayının yirmi yedinci gecesinin adı (krş. **ḳadr**)
ḳ. (ḳ. sūresi) 17a/13, 64a/8, 64b/13, 64b/14, 74a/10, 74b/5, 74b/8, 89a/7, 89a/8, 89a/9, 89b/12, 89a/15, 89b/7, 89b/9, 89b/14, 90a/12, 90a/12, 90a/12, 90a/5, 91a/10, 91a/3, 91a/5, 93b/10, 93b/11, 94a/12, 94a/13, 94a/6, 94b/1, 95a/10, 96b/15, 97a/5, 98b/10, 98b/12, 98b/13, 98b/6, 98b/6, 98b/8, 99a/5, 99b/3, 100a/3, 100b/11, 101a/4, 107a/3, 127a/5, 144b/5
[=46]

ḳādir (Ar.) kudret sahibi, kudretli
ḳ. (ḳ.-i raḥīm) 2b/9, (ḳ. Taŋrı) 119b/2, (ḳ.-i raḥīm) 127b/12, 236bb/11, 245a/15, 298a/10
ḳ. durur 269b/3
ḳ.+dür 1ab/4
ḳ.+e 241a/1, 241a/3
ḳ.+em 247a/3
[=11]

ḳadr (I) (Ar.) Kuran'ın Hz. Muhammet'e indirilmeye başlandığı gece olarak Müslümanlarca çok kutsal sayılan, ramazan ayının yirmi yedinci gecesinin adı (krş. **ḳadir**)
ḳ. 82a/3, 89b/9, 130a/15, 131a/12, 231bb/15, 231bb/15, 232ab/2
[=7]

ḳadr (II) (Ar.) kıymet, değer
ḳ. 140a/4
ḳ. +i (iy.) 21b/7, 21b/8, 29b/9, 47a/15, 59b/12, 89b/11
ḳ.+in (menzilet-i ḳ.) 96b/5
[=8]

Ḳāf (öz. is.) masallarda geçen ulaşılması, aşılması güç ve dünyayı kuşatan bir zümrüt dağın adı
Ḳ. 36b/15, 127a/8, 257a/3, 257a/4, 257a/10, 257a/12
Ḳ.+a 269b/8
Ḳ.+dan 167b/12, 269b/8
[=9]

ḳaf (Ar.) Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfinin adı
k. 87b/11, 276bb/10, 276bb/10, 276bb/5
k.+dur 276bb/3
[=5]

ḳafa (Ar.) baş, kafa
ḳ. 237b/1
[=1]

kāfer (< Ar. kāfir) Tanrı'nın varlığını ve birliğini inkâr eden kimse (krş. **kāfir**)

k. 10a/12, 10a/14, 49b/2, 76a/3, 76a/5, 76a/7, 92b/6, 101a/11, 101a/4, 101b/2, 114b/12, 114b/13, 151b/4, 154a/1, 163a/3, 168b/5, 214a/10, 215a/1, 215a/11, 252b/12, 310b/10
k.+i (bel.) 10a/12
k.+ile 114b/15
k.+ler 10a/11, 13b/7, 44a/11, 49b/1, 50b/5, 65a/12, 65a/15, 75b/10, 121b/5, 121b/6, 135a/7, 162b/10, 162b/15, 168b/2-3, 168b/8, 183a/13, 220b/6, 232ab/15, 252a/7, 268b/10, 290a/12, 307b/3, 312b/12, 322a/2
k.+lerden 141a/7, 223a/12
k.+leri 13a/11, 39a/11, 198a/9, 252b/1, 252b/3, 252b/4
k.+ler-ile 92a/15, 92b/3
k.+lerinden 222b/9
k.+lerüŋ 39a/14, 256a/10, 268b/5
[=61]

ḳafes (Ar.) insan bedeni, kafes
ḳ.+inden 284a/7
[=1]

kāfir (Ar.) Tanrı'nın varlığını ve birliğini inkâr eden kimse (krş. **kāfer**)
k. 11b/2, 50b/2, 76a/1, 76a/6, 163b/7, 170b/9, 213b/5, 220bb/10, 220bb/5, 230bb/4, 230bb/5, 230bb/6, 232ab/14, 238a/6, 243ab/1, 243ab/2, 253a/12, 275b/12, 279bb/8, 310b/11, 310b/11, 311a/2, 311a/2
k. durur 305a/4
k.+den 217a/2
k.+e 101b/1, 198b/1
k.+ile 11a/7
k.+ler 13b/3, 44b/9, 68b/12, 139b/3, 183a/10, 230ab/8, 230ab/9, 232ab/5, 233ab/11, 234bb/3, 260b/14, 260b/9
k.+lerdür 68b/12
k.+lere 13b/14, 265b/6-7, 282b/6, 312b/14
k.+leri 139b/3, 162b/8
k.+üŋ 260b/12
[=47]

kāfirlıḳ (Ar. + T.) kâfir olma durumu (krş. **kāfirlik**)
k.+(ġ)a 220bb/6, 305a/5
k. 237bb/15, 306b/5
[=4]

kāfirlik (Ar. + T.) kâfir olma durumu(krş. **kāfirlıḳ**)
k. 123a/14, 305a/3
[=2]

kāfūr (Ar.) kâfur ağacından çıkarılan, hekimlikte kullanılan, yarısaydam ve beyaz, kolayca parçalanabilen, çok ıtırlı bir madde
k. 2ab/2, 125a/6, 257a/15, 257a/3, 257a/4, 257a/7, 257a/12, 281ab/2
k.+dan 257a/8
k.+ı (bel.) 257a/9
[=10]

kāġız (Far.) kâğıt
k. 258a/7

[=1]

kāhel (Ar. kāhil) tembel (krş. **kāhil**)
k.+ler 107a/8
[=1]

kāhellik (Ar. + T.) tembellik (krş. **kāhıllıḳ**)
k. 55b/12
[=1]

Ḳahhār (öz. is.) "çok kahredici" anlamında Allah'ın sıfatı

Ḳ. durur 179a/12
[=1]

kāhıllıḳ (Ar. + T.) temellik (krş. **kāhellik**)
k. 25b/10
[=1]

ḳahır (< Ar. ḳahr) kahretme, mahvetme, helâk etme (krş. **ḳahr**)
ḳ. 26b/2, 133a/5
ḳ.+am 273a/13
[=3]

kāhil (Ar.) tembel (krş. **kāhel**)
k.+leri 26b/4
[=1]

kāhin (Ar.) gelecekle ilgili olarak görünmez evrenden haber vermek, geleceği bilmek savında olan kimse
k. 210a/6, 249a/10, 253b/8
[=3]

ḳahr (Ar. ḳahr) kahretme, mahvetme, helak etme (krş. **ḳahır**)
ḳ. 88a/14, (ḳ. u ḳudret) 130b/1
[=2]

ḳaḥṭ (Ar.) kıtlık
ḳ. düş- 205a/8
[=1]

ḳaḥṭalıḳ (Ar. + T.) kıtlık, kuraklık durumu (krş. **ḳaḥṭlıḳ**)
ḳ. 205b/14, 287b/3, 287b/4, 288a/6
ḳ.+dan 287b/11
ḳ.+(ġ)ı (bel.) 205b/15
[=6]

ḳaḥṭlıḳ (Ar. + T.) kıtlık (krş. **ḳaḥṭalıḳ**)
ḳ. 206a/2
[=1]

kāhū (Far.) marul
k. 120a/3
[=1]

ḳā'im (Ar.) ayakta duran, ayakta bulunan

ḳ. 7b/7, 7b/9
[=2]

ḳaḳ son, en son
ḳ. (ḳ. soŋa) 207b/11
ḳak soŋa ‘en sonra’
[=1]

ḳaḳı- kızmak, öfkelenmek
ḳ.-dı 148a/8, 153b/1
ḳ.-duġı 15b/4
ḳ.-maḳ 223b/11
ḳ.-maġı 51b/1
ḳ.-ya 173a/13
ḳ.-yasını 214a/5
[=7]

ḳaḳınc öfke
ḳ.+ı (iy.) 137a/11
[=1]

ḳal- 1. bulunmak
ḳ.-alar 44b/10
ḳ.-dı 11a/5
ḳ.-dısa 295a/1
ḳ.-duḳ 133b/3, 133b/10
ḳ.-urlar 127a/13

2. miras olarak geçmek
ḳ. -an 111a/9, 221b/12
ḳ. -dı 163a/12, 223a/14, 223a/15
ḳ.-mış 223a/12
ḳ.-mış durur 230a/12
ḳ.-mış-ıdı durur 223a/11
ḳ.-sa 235a/5

3. oturmak, yaşamak
ḳ. 151b/4
ḳ.-anı 230bb/1
ḳ.-dılar 10b/11, 54b/7, 151b/10
ḳ.-maġıl 279bb/8
ḳ. -maya 320b/10

4. zaman, uzaklık veya nicelik belirtilen miktarda bulunmak
ḳ.-anı 235a/1
ḳ. -dı 257b/13, 257b/14, 257b/14, 257b/15, 257b/15, 267a/7
ḳ.-mayalar 133a/9-10
ḳ.-sa 28a/15, 239bb/11, 256b/5

5. ileriye atılmak, ertelenmek
ḳ. (ḳıyāmete ḳ.) 134b/14, 203a/7, 276ab/7
ḳ.-dum 207b/11

6. olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek

ḳ.-asıdur 234b/1
ḳ.-ınca 14a/2, 14b/1, 152a/6
ḳ. -ıp 284a/7
ḳ.-ma 267b/7
ḳ.-madı 123b/4, 123b/4, 152b/7, 153a/13, 160a/9, 205a/10, 205a/11, 205a/12, 205a/9, 234ab/15, 277b/1, 277b/3, 282a/2, 283b/8, 287b/7, 294a/10
ḳ.-madın 18b/12, 261b/8
ḳ.-maġıl 96b/1
ḳ. -maya 274b/8, 274b/8, 274b/9, 284b/9, 284b/9, 294a/15, 294b/3, 295a/1
ḳ.-maz 16a/15, 281b/10
ḳ.-mış 220a/8
ḳ.-mış-ıdı 239bb/3

7. (yardımcı fiil) olmak, herhangi bir durumda bulunmak
ḳ.-a (yāẕigār ḳ.) 2ab/9, (yaluŋuz ḳ.) 8bb/1, (ḫayrān ḳ.) 23b/15, 84b/13, (boş ḳ.) 165a/5, (mengü k.) 167b/8, (ḳuru ḳ.) 267a/4, (oŋsuz ḳ.) 276b/14, (ebed ḳ.) 280bb/3
ḳ.-alar (maḥrūm ḳ.) 45b/2, 278ab/13
ḳ.-alardı (maḥrūm ḳ.) 222a/12
ḳ.-am (ḫacil ḳ.) 7bb/13, (baḳi ḳ.) 319a/14
ḳ.-anlar (maḥrūm ḳ.) 101b/13
ḳ.-anlara (uyḳu içinde ḳ.) 101b/4
ḳ.-ası (baḳi ḳ.) 136by/17
ḳ.-asın (maḥrūm ḳ.) 56a/12, 70b/9
ḳ.-asız (maḥrūm ḳ.) 49b/14
ḳ.-dı (mirāṣ ḳ.) 88b/11, 88b/12, 88b/13, 109b/13, 123b/12, 151b/2, (dermānde ḳ.) 221bb/9, (müteḥayyir ḳ.) 225bb/13, (‘acebe ḳ.) 226bb/6, 230bb/12, 234a/12, 242b/14, (‘acebe ḳ.) 254b/6, (nevmīẕ ḳ.) 276b/3, (duru ḳ.) 291b/15, 292b/4, (müteḥayyir ḳ.) 293a/6
ḳ.-dılar (‘acebe ḳ.) 222ab/6, 223bb/15, 239bb/8
ḳ.-dısa (nevmīẕ ḳ.) 291b/11
ḳ.-dum (‘acebe ḳ.) 75ay/8
ḳ.-ġıl (esen ḳ.) 134b/13, (yādigār ḳ.) 152b/3, (esen ḳ.) 253a/6, 253a/7, 253a/7, 253a/8, 253a/9, 253a/9, 272b/10
ḳ. -madı (ṭāḳat ḳ.) 276a/7
ḳ.-maḳ 268a/4
ḳ.-maŋ (maḥrūm ḳ.) 114a/15
ḳ.-masun (gėrü ḳ.) 219b/12, 219b/14, (maḥrūm ḳ.) 222a/3, (gönül ḳ.) 278b/5
ḳ.-maya (‘aḳl ḳ.) 47b/4, (namazdan ḳ.) 107b/2, (ṭāḳat ḳ.) 296b/8, (maḥrūm ḳ.) 306a/4,
ḳ.-mayasın (maḥrūm ḳ.) 48a/14, 115b/15, 153b/5, 173b/15, (yada ḳ.) 244a/11
ḳ.-maz (maḥrūm ḳ.) 287a/10
ḳ.-mış (ḳalmış yazuḳ) 26a/3, (müteḥayyir ḳ.) 28a/14, (gönül ḳ.) 241ab/13, 241bb/2, (gėrü ḳ.) 253a/10-11
ḳ.-mış durur (mirāṣ ḳ.) 163a/13
ḳ.-mış-ıdı (gönül ḳ.) 241ab/15
ḳ.-uŋ (esen ḳal-) 203a/6
ḳ.-up (yādigār ḳ.) 152b/3, (bīçāre ḳ.)293b/6

ḳ.-ur 23b/7, 99a/5, 156a/6, 156a/7, 164b/14, 164b/15, 167a/15, 170b/7, 177a/10, 207b/7, 223b/1, 235a/10, 239bb/2, 256b/3, 302b/13, 303a/4
ḳ.-uram 134b/10, 140a/2, (yada ḳ.) 244a/12
ḳ.-urdı 221bb/5, 239bb/3
ḳ.-urlar (uyḫu içinde ḳ.) 25b/11, (ḳayġu saġınç içinde ḳ.) 26a/1, (saġınç birle ḳ.) 26a/2, (maḥrūm ḳ.) 56a/5, 100b/7, 101b/13, (‘aẕāb içinde ḳ.) 167a/15, (maḥrūm ḳ.) 175a/3
ḳ.-urvan (gėrü ḳ.) 226ab/11

8. hayatını sürdürmek
ḳ.-mış 102b/9, 214a/1
ḳ.-mış durur 35a/1
ḳ.-ursız 242b/13
gönül ḳal- ‘darılmak’
[=186]

ḳalası fani olmayan, kalıcı
ḳ. 261b/2
ḳ. durur 49a/10, 87b/15
[=3]

ḳalb (Ar.) kalp
ḳ.+e 153a/1
[=1]

ḳaldur- 1. yukarı doğru hareket ettirmek
ḳ. (!) 48a/3, 54b/14
ḳ.-am 234a/9
ḳ.-dı 137b/13, 236a/2-3, 237b/4, 254b/11
ḳ.-dum 54b/15
ḳ.-dumısa 55a/9
ḳ.-sa 17b/2

2. yükseltmek
ḳ.-a 140b/4
ḳ.-mış durur 148b/13, 150b/10

3. bulunduğu yerden almak
ḳ.-alar 186b/13
ḳ.-maŋ 69a/12
ḳ.-mayam 224b/9, 224b/10

4. iyi etmek, iyileştirmek
ḳ.-an 14a/7
ḳ.-ġıl 14a/8

5. çekmek
ḳ.-madın 222ab/1, 222bb/15
[=21]

ḳalem (Ar.) yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç
ḳ. 86b/3, 180a/4, 232b/13, 232b/14, 233a/3, 233a/4, 233a/6
ḳ.+e 232b/13
ḳ.+i (bel.) 140b/13, 232b/12

ḳ.+lerinden 233a/7
[=11]

ḳālı (Far.) önce
ḳ. 223b/11
[=1]

ḳālıb (Ar.) biçim
ḳ.+a 268b/6
ḳ.+lar 270a/1, 270a/2
[=3]

ḳalıcı sürekli, kalıcı
ḳ. 227b/9, 227b/9
ḳ.+dur 286b/11
ḳ.-yam 262b/11
[=4]

ḳalıŋ ince karşıtı, kalın
ḳ. 165a/4, 185a/15, 263a/9
[=3]

ḳalḳan koruyucu, kalkan
ḳ. 80a/10, 323a/6
ḳ.+uŋ ḳıl- 41b/13, 42a/2
[=4]

ḳamçı bir ucuna ip, deri vb. bağlı olan vurma, dövme aracı
ḳ.+sı (belā ḳ.) 249b/11
[=1]

kāmkār (Far.) isteğine ulaşmış, mutlu
k. durur 179a/12
[=1]

ḳamı bütün, hepsi (krş. **ḳamu**)
ḳ.+nuŋ 222a/13
[=1]

ḳamu bütün, hepsi (krş. **ḳamı**)
ḳ. 6a/11, 6a/7, 7a/15, 7b/4, 7bb/8, 9a/13, 9a/4, 19a/8, 21a/14, 23a/4, 23a/5, 33a/3, 39a/2, 39a/10, 43a/8, 46b/3, 46b/9, 47b/1, 54a/15, 59b/11, 66a/3, 66b/3, 66b/6, 76b/13, 78a/1, 85a/11, 86a/12, 87a/14, 87a/2, 87b/14, 87b/15, 90a/10, 92a/11, 93by/17, 95b/15, 99a/15, 99a/3, 101a/14, 101a/7, 104a/9, 104b/5, 105b/4, 114a/4, 120b/3, 122a/11, 123b/6, 127b/13, 131b/10, 132a/11, 133a/1
5, 136by/17, 140a/2, 141b/4, 148b/3, 149a/12, 149b/3, 150b/3, 151b/10, 151b/3, 152a/11, 158b/15, 160b/9, 161a/5, 161b/15, 162a/13, 163b/8, 166b/2, 169a/9, 170a/8, 176b/6, 179a/15, 180a/13, 180a/8, 180a/9, 207a/1, 208b/11, 211b/3, 216a/4, 218b/7, 220a/2, 221bb/4, 222ab/11, 224bb/2, 225ab/13, 227b/1, 227b/11, 228b/2, 228b/4, 229ab/6, 229ab/7, 229bb/8, 230bb/1, 230bb/9, 232a/8, 232b/7, 233a/11, 236ab/8, 237ab/14, 237ab/15, 237ab/15, 237bb/10, 237bb/9, 240a/10, 249a/4, 249b/1, 253b/10, 255a/1, 256a/6, 261b/8, 262b/11, 265b/14, 272b/4, 274a/2, 278ab/7, 278bb/12, 280b/12, 280b/2, 281a/6, 291a/5, 294a/9,

295a/1, 297a/10, 298b/2, 298b/2, 299b/10, 300b/2, 301a/7, 317a/6, 319a/13, 322a/2
ḳ.+lar 5b/1, 5b/2, 5b/4, 45b/3, 188a/11, 188a/8, 188a/9, 188a/11-12 198a/6, 220a/10, 220bb/4, 222ab/6, 222bb/12, 223bb/15, 228ab/2, 240bb/14, 249a/4
ḳ.+lara 173a/2, 173b/14, 196a/12, 237ab/11, 261b/10
ḳ.+lardan 139b/12, 207b/11, 221bb/3
ḳ.+ları 237bb/3, 279ab/1
ḳ.+laruŋ 224b/14, 261b/6
ḳ.+nuŋ 260b/13, 278bb/15
ḳ.+ŋuz 72b/11, 93by/16, 186b/11
ḳ.+sı 116b/12, 125b/9, 132a/10, 148a/11, 166b/1, 191b/6, 208b/5, 232a/5, 261b/3, 285a/14
ḳ.+sın 86a/15, 86a/9, 89b/6, 127b/9, 207a/6, 219bb/2, 220b/13, 250b/6, 253b/11, 281b/2, 283a/4
ḳ.+sından 39a/15, 64a/2, 211a/9, 323b/12
ḳ.+sınuŋ 60b/7, 221a/4, 252b/5
ḳ.+sı-y-ıla 63b/11
[=188]

ḳan kan
ḳ. 12a/2, 14a/13, 67b/5, 80a/4, 128b/11, 128b/6, 128b/8, 129a/7, 129a/8, 129a/10, 129a/11, 129a/12, 153a/13, 166a/14, 207b/12, 218a/12, 230bb/7, 232bb/7, 234b/14, 234b/14, 279b/7, 289a/13, 289b/14, 295b/10, 305a/15, 323a/10, 266a/1
ḳ.+a 147a/14, 147b/2, 150a/9, 150a/13, 150b/1, 150b/3, 151a/4, 201b/11, 202a/4
ḳ.+da 2b/10
ḳ.+dan 82a/11, 82a/14, 99b/13
ḳ.+ı (iy.) 8ab/13, 153b/13, 233ab/1
ḳ.+ıçun 222ab/8
ḳ.+ı durur 252a/4, 265a/15
ḳ.+ın 141a/10, 153a/12
ḳ.+ına 153a/4
ḳ.+uma 251b/6
[=50]

kān (Far.) kaynak, memba
k.+ı (kīne k.) 2ab/2
[=1]

ḳan- **(I)** doymak
ḳ.+a 39a/2
ḳ.-dı 166b/5
ḳ.-dılar 122a/4
ḳ.-madı 166a/14
ḳ.-mış 39a/3
[=5]

ḳan- **(II)** inanmak
ḳ.-ġıl 55b/12
ḳ.-madum 191a/3
[=2]

ḳana- vücudun herhangi bir yerinden kan akmak, kan gelmek
ḳ.-mışdı 257a/6
[=1]

ḳanā‘at (Ar.) kısmete razı olma, bir şeyi yeter görüp fazlasını istememe
ḳ. ḳıl- 166b/6, 166b/7, 166b/8, 176a/7, 207a/15
[=5]

ḳanat kanat
ḳ. 12a/15, 228bb/3, 228bb/3
ḳ.+ı (iy.) 26a/13, 36b/15, 124a/6, 130a/5, 186b/2, 232ab/8
ḳ.+ın 280a/13
ḳ.+ına 265b/6
ḳ.+ları 96a/1
ḳ.+ların 124a/6
ḳ.+um 96a/9
ḳ.+uŋ 217b/9, 217b/9, 280a/14
[=16]

ḳanatlu kanadı olan
ḳ. 96a/6
[=1]

ḳanca nereye
ḳ. 159b/9, 184a/8, 207a/6, 238bb/2
[=4]

ḳancaru nereye, her nereye
ḳ. 125a/11, 136b/14, 177a/10, 231bb/5
ḳ. +ya 170b/4
[=5]

ḳanda nerede
ḳ. 2b/11, 2b/12, 2b/14, 8bb/5, 26b/14, 27b/7, 102b/3, 130a/7, 140a/4, 149a/1, 153a/11, 158b/5, 173b/10, 174a/13, 178a/7, 184a/7, 184b/13, 185a/7, 185b/14, 190b/15, 191b/13, 203a/8, 228bb/11, 228bb/12, 236b/15, 237a/3, 239bb/2, 274a/5, 281b/13, 292b/6, 325a/7
ḳ. durur 83b/12
ḳ.+dur 185b/15
k.+idüŋ 191b/13
ḳ.+kim 179a/10
ḳ.+nsın 34a/5-6
ḳ.+sa 237bb/15
ḳ.+sın 50b/10
ḳ.+y-ısa 27a/1, 27a/3
[=40]

ḳandīl (Ar.) içinde sıvı bir yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracı
ḳ. 26b/3, 95a/12
ḳ. durur 8a/2
ḳ.+e 31a/13, 31b/2
[=5]

ḳandur- (I) doyurmak

ḳ.-dum 122a/7
ḳ.-ur 26b/4, 308a/1
[=3]

ḳandur- (II) inandırmak
ḳ.-dı 123b/13
ḳ.-dum 277b/5
[=2]

ḳanġı hangi (krş. **ḳanḳı, ḳanḳu**)
ḳ. 315a/7
[=1]

ḳanı hani, nerede
ḳ. 5b/6, 127a/15, 127b/1, 136b/1, 153b/8, 184a/6, 198a/10, 198a/12, 198a/13, 198a/15, 198a/7, 198a/8, 198a/9, 198b/1, 198b/4, 198b/6, 199b/7, 199b/7, 201a/10, 201a/11, 201a/4, 201a/7, 201a/8, 201b/7, 233ab/1, 233ab/2, 238ab/8, 239ab/15, 242b/2, 262b/14, 262b/14, 262b/15, 263a/1, 263a/8, 271b/4, 276b/6, 297a/13
[=37]

ḳanlu kan bulaşmış, kanlı
ḳ. 201b/12
[=1]

ḳanḳı hangi (krş. **ḳanġı, ḳanḳu**)
ḳ. 7bb/9, 19a/6, 19a/7, 19a/8, 20a/15, 21b/8, 23b/10, 23b/12, 23b/6, 35a/9, 35b/2, 49a/13, 49a/7, 57a/10, 76b/15, 79a/10, 79a/10, 79a/9, 79a/9, 83b/8, 98b/10, 98b/8, 99a/13, 101b/1, 112b/14, 113a/12, 128a/11, 129b/15, 136by/12, 149b/14, 149b/14, 153a/3, 168a/8, 174a/8, 192b/13, 192b/13, 219b/10, 222a/4, 226b/11, 229b/13, 229bb/11, 230bb/11, 230bb/14, 235ab/14, 246a/10, 259a/13, 261a/5, 269a/15, 269b/1, 274a/11, 319b/10
ḳ.+sı 19a/8, 49a/14, 163a/14
ḳ.+sın 67b/11, 192b/14
ḳ.+sına 261a/13
ḳ. durur 269b/2
[=59]

ḳanḳu hangi (krş. **ḳanġı, ḳanḳı**)
ḳ.+ŋuz 131a/1
ḳ.+ŋuzdur 229a/12
[=2]

ḳaŋır- döndürüp çevirme, ters bükmek
ḳ.-maġıl 138a/6
[=1]

ḳaŋlı yük arabası, kağnı
ḳ. 222b/5
[=1]

ḳap- 1. kapamak, örtmek
ḳ.-arsaŋ 285a/5

2. kapmak, alıp kaçmak

ḳ. -dı 200a/3
ḳ.-masun 165b/10

3. tutmak
ḳ.-dı 200b/12

4. yakalamak, sahip olmak
ḳ- -maḳ içün 281a/3, 301b/13

5. dökülmek
ḳ.-dı 200a/11
[=7]

ḳapla- kuşatmak, sarmak
ḳ.-dı 279bb/5, 279bb/13
ḳ.-r 28a/9
ḳ.-yu 45b/1, 149a/14
[=5]

ḳapḳara simsiyah
ḳ. 24a/14
[=1]

ḳaplan kaplan
ḳ. 255b/1
[=1]

ḳapu kapı
ḳ. 9a/5, 48a/5, 203a/9, 231a/14, 279b/1, 279b/5
ḳ.+da 279a/13
ḳ.+dın 281ab/6
ḳ.+dur 61a/11
ḳ. durur 284b/9
ḳ.+lar 55b/9, 281bb/2, 281bb/5, 324a/13
ḳ.+ları 56a/5, 102a/12, 102b/1, 102b/1, 280b/9, 281bb/7
ḳ.+ları durur 126b/9
ḳ.+ların 55b/15, 56a/4, 72b/14, 72b/15, 72b/5, 72b/7, 275a/12, 281ab/4
ḳ.+larından 48a/5, 280b/10
ḳ.+ma 33a/13, 203b/8
ḳ.+mdan 61a/9
ḳ.+ŋa 118b/8, 118b/8, 118b/9, 193a/12, 251b/10
ḳ.+ŋda 251b/10
ḳ.+sı 7b/14, 9a/12, 9a/6, 55a/9, 61a/11, 61a/12, 61a/14, 64a/7, 64a/7, 102b/9, 206b/10, 235bb/3, 271b/10, 275a/15
ḳ.+sı durur 173b/13
ḳ.+sın 23a/14, 23a/15, 23b/1, 55a/1, 61a/14, 61a/15, 80a/1, 210a/4, 214a/2, 214b/10, 215a/7, 215a/7, 230ab/12, 242b/4, 285a/5, 324a/11
ḳ.+sına 9a/10, 23a/13, 55a/14, 56a/7, 59b/4, 66a/10, 95b/15, 96a/5, 101b/8, 203a/8, 224b/4, 229b/11, 275b/5, 276a/9-10, 279a/3, 279b/3, 304a/3, 324a/12
ḳ.+sında 14a/9, 55a/11, 55a/13, 55a/15, 55a/9, 55b/2, 55b/3, 100a/15, 101b/10, 180b/3, 258a/1, 282a/12
ḳ.+sından (ölüm k.)174b/11, 324a/12
ḳ.+sunı 242b/7

ḳ.+ya 9a/12, 201a/1, 281bb/2
ḳ.+yı 55bb/12, 214a/8, 214b/10, 224b/4
[=111]

ḳapucı kapıcı
ḳ. 67a/15, 238b/6
ḳ.+sı 240ab/6, 279b/5
[=3]

ḳar kar
ḳ.+da 224a/11
ḳ.+dan 36a/2
[=2]

kār (Far.) yarar, fayda
k. ḳıl- 138a/1, 138a/8, 230ab/5
[=3]

ḳaʿr (Ar.) derinlik
ḳ.+ına 233b/7
ḳ.+ından 124a/14
[=2]

ḳara siyah
ḳ. 21a/15, 42b/8, 45a/11, 46b/13, 47a/6, 122b/15, 123a/3, 123ay/10, 123ay/11, 151a/4, 159a/10, 159a/13, 159a/2, 165a/1, (ḳ. biti) 203a/4, 203a/5, 208a/6, 211b/11, 232b/6, 232b/7, 233a/10, 233a/5, 233a/7, 237b/3, 280a/13, 280a/14, 280a/15, 280b/11, 313b/11
ḳ.+sın 28a/6
ḳara biti ‘amel defteri’
[=30]

ḳarār (Ar.) kesin yargı
ḳ. 13b/6, 49bb/13, 133b/1, 221a/2
[=4]

ḳarābe (Ar.) büyük testi
ḳ.+sinden 284a/8
[=1]

ḳaraca geyik cinsi bir hayvan
ḳ. 203b/7
[=1]

ḳarağu kör
ḳ. ol- 134a/7
[=1]

ḳaralıḳ siyahlık
ḳ. 77a/5
ḳ.+(ġ)ı (iy.) 44b/9
[=2]

ḳaranfül (Ar.) karanfilgillerden, güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi
ḳ. 120a/6, 204a/8, 239bb/14

[=3]

ḳaraŋlıḳ karanlık (krş. **ḳaraŋu, ḳaraŋulıḳ**)
ḳ.+(iy.)ı 44b/10
[=1]

ḳaraŋu karanlık (krş. **ḳaraŋlık, ḳaraŋulıḳ**)
ḳ. 10b/10, 27b/12, 27b/13, 56b/2, 69b/10, 127a/13, 240ab/1, 246b/6, 267a/1, 267a/1, 267a/15, 269a/7, 276b/12, 297b/12, 297b/12, 325a/12
[=15]

ḳaraŋulıḳ karanlık (krş. **ḳaraŋu, ḳaraŋlıḳ**)
ḳ. 118a/11, 206b/11, 220b/4, 263a/6-7
ḳ.+(ġ)a 162b/11
ḳ.+(ġ)ı (bel.) 118a/8
ḳ.+(ġ)ı (iy.) 28a/5, 110a/13, 117b/5, 118a/4, 119a/8, 123b/4, 124a/1, 237bb/15, 256b/12
ḳ.+(ġ)ın 43a/13, 43a/7, 117b/12, 117b/14, 117b/8, 256b/13, 256b/15, 256b/4
ḳ.+(ġ)ından 20a/14, 28a/14, 110a/12, 123b/11, 163a/7
ḳ.+dan 123b/12, 277bb/3
ḳ.+dandur 277bb/1-2, 277bb/2
ḳ.+ın 123a/14, 256b/10-11
[=34]

ḳarar- kararmak
ḳ.-dı 77a/11
ḳ.-dısa 77a/10
ḳ.-du 77a/4
[=3]

ḳaravaş cariye
ḳ. 200b/6, 200b/9, 201a/8, 201a/10, 201a/11, 210b/8
ḳ.+ı (bel.) 83a/6
ḳ.+ları 229a/3
ḳ.+laruŋ 208b/11
ḳ.+uŋ 200b/6, 200b/8
ḳ.+uŋuza 278a/1
[=12]

ḳardaş kardeş (krş. **ḳarındaş**)
ḳ.+ı (iy.) 152a/9
ḳ.+ları 220ab/12
ḳ.+ları durur 201a/3
ḳ.+larına 170a/5, 200b/14
ḳ.+laruŋ 111b/1-2
ḳ.+uŋ 111b/2
[=7]

ḳarġa karga
ḳ.+m 159b/14
[=1]

ḳarġu kargı, mızrak
ḳ. 239bb/6, 239bb/7, 240ab/1

ḳ.+dan 239bb/8
[=4]

ḳarı 1. ihtiyar, yaşlı
ḳ. 214a/1, 215a/2, 215a/3, 236b/12, 237a/5, 237a/7, 237a/8, 237a/10
ḳ.+lar 240bb/14
ḳ.+lara 196a/12
[=10]

ḳarı- ihtiyarlamak, kocamak
ḳ.-dı 225a/3
ḳ.-duŋ 224a/3
ḳ.-mışdı 223b/14-15
ḳ.-sa 63b/8
ḳ.-yup 248a/2
[=5]

ḳarıcuḳ yaşlı, yaşlıca
ḳ. 151b/13
[=1]

ḳarıl- 1. çiftleşmek
ḳ.-dı 92b/11

2. karışmak, karıştırılmak
ḳ.-mazam 270b/9

3. sesi kısılmak
ḳ.-dı 67b/4
[=3]

ḳarılıḳ yaşlılık (krş. **karuluḳ**)
ḳ.+(ġ)um 224a/11
ḳ.+da 240bb/15, 240bb/15
[=3]

ḳaruluḳ yaşlılık (krş. **karılıḳ**)
ḳ.+(ġ)uŋ 236bb/9
[=1]

ḳarın karın
ḳ. 159a/10
ḳ.+a 233b/7
ḳ.+dağı 137a/11
ḳ.+daki 70b/14
ḳ.+dan 49a/10-11
ḳ.+ı (iy.) 14a/5, 159a/5
ḳ.+ın 113a/8
ḳ.+ına 233b/10, 264b/9, 264b/10, 267b/15
ḳ.+ında 94a/13, 120a/10, 158a/9, 185a/10, 222ab/7, 236ab/15, 239a/4, 239a/7, 239a/8, 264b/8, 264b/9, 272a/12
ḳ.+ında durur 264a/3
ḳ.+ındağı 70b/14, 71a/2, 264a/5
ḳ.+ından 124a/14, 124a/14, 141a/2, 143b/13, 159a/12, 218b/5, 272a/11

ḳ.+ları 67a/3, 147a/3, 205a/15, 205b/2
ḳ.+ların 140b/10
ḳ.+larına 233b/15
[=13]

ḳarınca karınca
ḳ.+lar 96a/4, 158b/7, 159a/6
ḳ.+ya 96a/10
[=2]

ḳarındaş kardeş (krş. **ḳardaş**)
ḳ. 219ab/12, 219ab/13, 262a/1, 262a/2, 289b/5, 299a/13
ḳ.+a 70a/13
ḳ.+dan 15b/6
ḳ.+ı (iy.) 29b/12, 40a/10, 210a/2, 210a/2, 264a/12
ḳ.+ı durur 262a/1, 264a/12, 264a/13, 264a/14
ḳ.+ından 64a/11
ḳ.+lar 9a/4, 15b/6, 47a/11, 233ab/1, 242a/14-15, 302b/6
ḳ.+lara 238bb/15
ḳ.+lardan 47a/11
ḳ.+ları 2ab/2, 129b/11-12, 135b/14, 136a/2, 206a/2, 215b/11, 217a/5, 224ab/9, 238bb/10, 238bb/11, 239ab/14, 257a/5, 286a/9-10, 287b/13, 287b/14
ḳ.+larına 217a/6-7, 238bb/14
ḳ.+larum 112a/1
ḳ.+larumı 286b/2-3
ḳ.+laruŋ 216a/9
ḳ.+laruŋ durur 213a/1
ḳ.+um 111b/15, 186b/4, 199a/9, 219ab/12, 224bb/1, 224bb/1, 280a/9, 291a/9
ḳ.+uŋ 41b/3, 165a/12, 230bb/15, 290b/10, 299a/12-13
ḳ.+uŋa 230bb/14
ḳ.+y-ıdı 219ab/12
[=62]

ḳarındaşlıḳ kardeşlik
ḳ.+da 219ab/11
[=1]

ḳarış 1. karış
ḳ. 242b/6

2. karışık, mülevveş
ḳ.-ıdı 237ab/1
[=2]

ḳarış- 1. iki veya ikiden çok şey bir araya gelip birbirinin içinde dağılmak, birbirinin içine girmek
ḳ.-dı 235bb/6
ḳ.-maz 270b/13
ḳ.-mazsın 270b/12, 270b/8

2. karışmak, karıştırmak
ḳ.-u ḳıl-
[=5]

ḳarışdur- karışma işini yaptırmak
ḳ.-dum 218a/8
[=1]

ḳarmalaş- acele ederek koşuşturmak
ḳ.-ı 112b/6
ḳ.-urlar 112b/8
[=2]

ḳarşu karşı
ḳ. 9a/12, 13a/3, 36a/12, 37a/1, 59b/3, 81a/9, 137b/12, 152a/5, 159b/9, 178a/13, 178a/14, 190a/3, 202a/9, 208a/4, 226ab/1, 229a/3, 232bb/12, 238ab/3, 257b/8, 297b/15, 325a/4
ḳ.+ŋa 252b/10
ḳ.+sına 280a/7
ḳ. durur 238ab/3
[=24]

Ḳārun (öz. is.) Kur'an'da adı geçen varlıklı, zengin kimsenin adı
Ḳ. 233b/8, 266b/1
Ḳ.+dı 259a/1
Ḳ.+ı 259a/3
[=4]

kāruvān (< Far. kārvān) kervan, kafile
k.+lar 219b/9
k.+lardan 219b/11
[=2]

ḳaṣaba (Ar.) yaşmak
ḳ.+sın 215a/3
[=1]

ḳaṣd (Ar.) niyet, kasıt
ḳ. ḳıl- 12a/14, 13b/12, 14a/5, 28a/1, 95a/7, 95a/7, 108b/12, 115b/1, 118b/3, 122b/3, 123ay/9, 123ay/9, 131b/2, 138a/13, 138b/12, 138b/15, 139b/2, 148b/5, 222ab/7, 231a/11, 232bb/4, 241bb/6, 251b/14, 280a/8, 282b/15, 282bb/4, 300b/9, 301a/11, 301b/13, 303b/5, 313a/6, 314a/7, 314b/6, 316a/11, 317b/12
ḳ.+ıla 242ab/11
[=34]

kāsī (Ar.) duygusuz
ḳ. 245a/8, 319B/15
[=2]

kāsinī (< Far. kāsnī) yaban marulu, hindiba
k. 120a/3
[=1]

ḳaṣṣāb (Ar.) kasap
ḳ. 315a/14, 315b/1
[=2]

ḳasam (< Ar. ḳassam) mirasçılar arasında terekeyi paylaştıran ve yetimlerin mirasını koruyan ve idare eden şer'i memura verilen ad
ḳ. 187b/2
ḳ. durur 187a/3
[=2]

Ḳāsım (öz. is.) Hz. Hüseyin'in en küçük oğlunun adı
Ḳ. 152a/2, 152a/5, 152a/7
[=3]

ḳassamlıḳ (Ar. + T.) kassamın gördüğü iş
ḳ. ḳıl- 179b/12
[=1]

ḳaṣr (Ar.) köşk, saray
ḳ. 247b/3, 247b/6
[=2]

ḳasuḳ kasık
ḳ. 62b/7
[=1]

ḳaş (I) kaş
ḳ.+ını 169a/9, 215a/4
ḳ.+ları 317a/8
[=3]

ḳaş (II) tepe
ḳ.+a 167b/10
ḳ.+dan 167b/10
[=2]

ḳaş (III) yüzük kaşı
ḳ.+ında 293a/12
[=1]

ḳaşlu kaşlı
ḳ. 4a/14
[=1]

kāşkī̄ (Far.) keşke (krş. **keşke**)
k. 92b/2, 112a/5
[=2]

ḳaşu- kaşımak
ḳ.-rsın (e. ḳaşu-) 165a/14
ense ḳaşu- 'bahane aramak'
[=1]

ḳat 1. tabaka, kat
ḳ. 16a/14, 16a/14, 54b/15, 55b/15, 68b/2, 75ay/2, 75ay/3, 93b/13, 102a/9, 102a/9, 110b/8, 116a/14, 116a/14, 131b/9, 237ab/10, 237ab/10, 271b/10, 276bb/3, 280b/2, 285a/4, 293b/15, 294a/1, 323b/12, 323b/12
ḳ. +ı (bel.) 131b/9

2. huzur, kat

ḳ.+ına 36b/3, 76b/5, 132b/8, 149b/10, 159b/15, 190a/15, 190b/11, 197a/10, 198b/6, 199a/4, 215a/5, 226bb/1, 229a/10, 230b/7, 231b/9, 237a/2, 242b/12, 243a/7, 243b/15, 268b/12, 268b/4, 271a/14, 278a/13, 280a/12, 283ab/11, 287a/4, 291a/12, 291b/15, 292a/13, 296a/12, 307a/14
ḳ.+ında 8ab/2, 8ab/4, 21b/8, 30a/4, 34a/9, 35a/4, 36a/12, 49b/13, 49b/13, 84a/6, 87a/1, 89b/11, 89b/9, 92b/12, 93b/3, 106a/13, 112a/13, 112a/8, 113b/9, 121a/9, 136a/2, 149a/9, 151a/4, 154a/11, 154a/11, 155a/10, 159b/15, 163b/14, 164b/3, 178b/4, 201b/6, 220a/1, 224a/4, 224a/4, 227bb/7, 228bb/4, 232bb/3, 232bb/3, 232bb/4, 233ab/3, 249a/4, 250b/10, 257b/7, 265a/3, 265b/1, 267a/10, 268b/11, 271b/11, 281a/12, 281a/13, 296a/4, 298a/4, 301a/3, 305a/3
ḳ.+ındadur 10b/7
ḳ.+ından 10b/12, 221ab/8, 227ab/10
ḳ.+ındayam 96a/12
ḳ.+ında-y-ıdum 191b/14
ḳ.+ında-y-ıduŋ 250b/10
ḳ.+na 215a/2
ḳ.+uma 278b/4
ḳ.+umda 35b/3, 200b/1, 247b/8, 265b/5, 273b/4
ḳ.+umdan 273b/4
ḳ.+umda-y-ıdı 226bb/5
ḳ.+umuza 34a/3
ḳ.+umuzda 277bb/6, 283ab/13
ḳ.+uŋa 96a/13, 226a/7
ḳ.+uŋda 35b/1, 99b/3, 139b/12, 174a/10, 278b/3, 283a/12, 299a/13
ḳ.+uŋda durur 174a/9, 232a/6
ḳ.+uŋdan 135b/12, 136a/6
ḳ.+uŋuzda 177b/2, 177b/3, 231b/1
ḳ.+uŋuzda durur 297a/15
[=143]

ḳat- (I) eklemek, katmak
ḳ.-anlar 59b/14
ḳ.-ar 22b/4
ḳ.-ma 170a/3
ḳ.-maġıl 161a/7
ḳ.-sa 36a/10
[=5]

ḳat- (II) kurumak, katılaşmak
ḳ. -mış (dudaḳ ḳ.) 111a/3, (şusuzlıḳdan bağır ḳ.) 152a/12
[=2]

ḳatarla- acele etmek
ḳ.-dı 136b/12-13
ḳ.-ġıl 280a/2
[=2]

ḳatarlan- acele edilmek
ḳ.-urısa 104b/12
[=1]

ḳatarlaş- birlikte acele etmek

ḳ.-u var-104b/13
ḳ.-u gel- 104b/15
[=2]

ḳatı 1. şiddetli
ḳ. 18b/11, 44a/8, 47b/5, 87a/14, 87a/6, 207a/3, 282ab/14
[=7]

2. sert
ḳ. 121b/4, 208a/12, 286a/15
[=3]

3. çok
ḳ. 159b/14, 171b/9, 196a/12, 200b/9, 203a/8, 289b/12, 295b/15
ḳ.+dur 285b/12, 291a/2
ḳ. durur 138a/15
[=20]

ḳatıḳ yiyecek
ḳ.+(ġ)ı durur 176a/6
[=1]

ḳatıḳlu eklenmiş, ilaveli
ḳ. 125a/6
[=1]

ḳatır katır
ḳ. 129b/8, 129b/10
[=2]

ḳatıraḳ daha şiddetli
ḳ. 102b/3, 246b/4, 305a/1
ḳ.+dı 216b/3-4
ḳ.durur 44b/8, 121b/6, 138a/3
[=7]

ḳaṭ ʿāt (Ar.) kesme, ilgiyi kesme
ḳ. 248b/3
[=1]

ḳātil (Ar) katleden, öldüren
ḳ. (ḳ. -i güffār) 29b/12
ḳātil-i güffār ‘Hz. Ömer’in lakabı’
[=1]

ḳatla kat, defa, kere
ḳ. 149b/9
[=1]

ḳatlan- tahammül etmek
ḳ. -am 251b/12
ḳ.-maġa 171b/6
ḳ.-maġıdı 223bb/3
ḳ.-u gör 193b/9, 202b/4
ḳ.-umadum 243a/7

[=6]

ḳaṭrān (Ar.) katran
ḳ. 47a/9
[=1]

ḳaṭre (Ar.) damla
ḳ. 60b/11, 67a/7, 131b/7, 131b/8, 200b/10, 200b/11, 204a/15204b/8, 218a/5, 221a/13, 233a/5
[=11]

ḳavış- kavuşmak (krş. **ḳavuş-**)
ḳ.-avan 230ab/11
ḳ.-ur 230ab/6, 230ab/7
ḳ.-ursa 81a/8
[=4]

ḳavışdur- kavuşmasını veya kavuşmalarını sağlamak (krş. **ḳavuşdur-**)
ḳ.-ġıl 240bb/10
[=1]

ḳavī (Ar.) sağlam, güçlü
ḳ. 234bb/14
[=1]

ḳavl (Ar.) söz
ḳ. ḳıl- 200b/15, 272b/15, 272b/15, 273a/1
ḳ.+de 238b/11
ḳ.+e 98b/15
ḳ.+i (bel.) 223b/11
ḳ.+i (iy.) 99a/1, 148a/3, 309b/8
ḳ.+inde 117a/15, 123a/13
ḳ.+ine 30a/8, 30a/9
ḳ.+lerde 98b/14
ḳ.+mden 273a/3
ḳ.+üm 226ab/13
ḳavl ḳıl- ‘sözleşmek’

[=16]

ḳavm (Ar.) insan topluluğu (krş. **ḳavüm**)
ḳ. 68a/13, 110b/6, 113a/9, 168a/15, 234bb/7, 237b/10, 297a/4
ḳ.+dür 11a/13-14
ḳ.+e 47b/5, 47b/6, 276a/13, 281bb/14, 287b/10, 287b/3
ḳ.+i (bel.) 110a/1, 110b/7, 142a/1, 155a/12, 206a/7, 219a/14, 287a/2, 301a/6, 314b/5
ḳ.+i (iy.) 143a/4, 194b/9, 195a/3, 210a/5, 316a/14, 316b/3
ḳ.+içün 110a/5
ḳ.+in 40a/9, 210b/8
ḳ.+inden 34a/7, 34b/15, 141a/3, 214a/1, 222b/8, 223a/2
ḳ.+indin 35a/10
ḳ.+ine 194b/8, 233b/11, 316a/12
ḳ.+ini 122b/12

ḳ.+inüŋ 316a/13
ḳ.+üŋ 75a/9
ḳ.+üŋe 281bb/12, 287a/5
[=47]

ḳavşur- kavuşturmak
ḳ.-am 286b/14
ḳ.-dum 290b/11
ḳ.-ġıl 206a/1, 283b/13, 286b/6
[=5]

ḳavuş- kavuşmak (krş. **ḳavış-**)
ḳ.-alar 290b/14
ḳ.-ası 206a/11, 206a/8, 206b/1, 206b/2, 278b/14, 280a/1
ḳ.-asız 206a/11
ḳ.-dı 93by/15, 215b/10
ḳ.-dılar 204a/13
ḳ.-duḳdan 205a/4
ḳ.-ġıl 278b/15, 280a/2
ḳ.-ırdı 163a/8
ḳ.-maḳ 189a/8, 206b/3, 212b/12
ḳ.-maḳ durur 189a/7
ḳ.-mışları 284b/14
ḳ.-saŋa 290b/14
ḳ.-sun 132a/2
[=22]

ḳavuşmaḳlıḳ kavuşma durumu
ḳ. +(ġ)a 10a/2
[=1]

ḳavuşdur- kavuşmasını veya kavuşmalarını sağlamak (krş. **ḳavışdur-**)
ḳ.-dı 71b/15
ḳ.-duŋ 210a/6, 286b/3
[=3]

ḳavüm (< Ar. ḳavm) insan topluluğu (krş. **ḳavm**)
ḳ. 194b/10
ḳ.+densin 35a/9
ḳ.+ler 100b/6, 285b/5
ḳ.+lerüŋ 253b/14
[=5]

ḳay kar fırtınası, bora, tipi
ḳ. 236bb/5
[=1]

ḳay- uzaklaşmak
ḳ.-up 268a/1
[=1]

ḳaya büyük taş, kaya
ḳ. 123a/2, 123a/5, 123a/9
ḳ.+dan 117a/14, 121b/9, 122b/11, 122b/15, 123a/10

ḳ.+lar 117a/12, 121a/14, 121b/8
ḳ.+yı 123a/2
[=12]

ḳaygu üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa (krş. **ḳayḳu, ġaygu**)
ḳ. 2b/14, 26a/1, 26a/2, 140a/1, 238bb/14, 239ab/4, 270b/3, 274a/13, 290b/12
ḳ.+dan 2b/15, 102b/7, 106b/6
ḳ.+m 18b/11, 240bb/3, 281a/3
ḳ.+ŋ 234ab/15
ḳ.+sı 119a/1, 167a/14, 234ab/14, 297b/5
ḳ.+sın 9a/15, 9a/15, 246a/14
ḳ.+sından 47a/13, 101b/14
ḳ.+y-ıla 226bb/1, 280ab/6
[=27]

ḳaygulan- kaygı duymak, üzülmek (krş. **ġaygulan-**)
ḳ.-dı 91b/10
ḳ.-ursa 79b/7
[=2]

ḳaygulu kaygısı olan, üzüntülü (krş. **ġaygulu**)
ḳ. 2b/3, 2b/14
ḳ. lar 119a/1, 119a/3
ḳ.+lardan 119a/7
ḳ.+sın 226bb/2
[=6]

ḳayı tasa
ḳ. 18b/11
[=1]

ḳayıḳ ufak tekne (krş. **ḳayuḳ**)
ḳ. 129b/8, 129b/11
[=2]

ḳayır kum, çakıl
ḳ. 57b/9
ḳ. +ı (bel.) 247b/11
ḳ.+lar 18a/1
[=3]

ḳayır- baş eğdirmek
ḳ.-madı 241a/2
ḳ.-urlar 284b/14
[=2]

ḳayna- 1. kaynmak
ḳ.-duḳdan 67a/14
ḳ.-rdı 150b/3
ḳ.-sun 189b/15
ḳ.-yup280ab/12

2. köpürmek
ḳ.-maḳ 266b/10

3. bir yerde huzursuzluk, tedirginlik olmak
ḳ.-r 111a/13, 209b/8
ḳ.-yu 207b/12
[=8]

Ḳaynan (öz. is.) Hz. Adem'in torunu Anuş'un oğlunun adı
Ḳ. +a 88b/12
Ḳ. +dan 88b/12
[=2]

ḳaynaḳ yırtıcı hayvan pençesi, tırnak
ḳ. +ı (bel.) 244b/15
[=1]

ḳayḳu üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa (krş. **ḳaygu, ġaygu**)
ḳ.+dan 55b/12
[=1]

ḳayrut- sakındırmak
ḳ.-maġ-ıçun 107b/14
[=1]

Ḳayşer (öz. is.) Pers kralının adı
Ḳ.+i (bel.) 254a/7
[=1]

ḳayu düşünce, kaygı
ḳ.+sı 57a/3
[=1]

ḳayuḳ ufak tekne (krş. **ḳayıḳ**)
ḳ. 265b/12
[=1]

ḳayur- endişe etmek, kaygılanmak
ḳ. (!) 235a/5
ḳ.-an 180a/13
ḳ.-ma 160b/7
ḳ.-maġıl 93b/8, 95a/9, 114b/6, 157b/9
ḳ.-mak 294b/12
ḳ.-sa 73a/7
ḳ.-ursın 136a/8, 136a/9
[=11]

ḳaz- eşmek, kazmak
ḳ.-arsaŋ 285a/4
ḳ.-sa 245a/14
ḳ.-salardı 120b/5
ḳ.-up153a/5
[=4]

ḳażā' (Ar.) istem dışı veya umulmayan bir olay dolayısıyla bir kimsenin, bir nesnenin veya bir aracın zarara uğraması
ḳ. 147a/14, 150a/10
ḳ. ḳıl- 210b/11

ḳ.+ŋa 302b/1
ḳ.+sına 302b/8
ḳ.+yı 199b/6
[=6]

ḳazan- elde etmek, kazanmak
ḳ.-maḳ (helāl ḳ.) 167a/11
[=1]

ḳāżı (< Ar. ḳāżī) evlenme, boşanma, nafaka, miras gibi davalara bakan mahkemelerin başkanlarına verilen isim, kadı
ḳ. 192b/14, 259b/6, 295a/13, 295a/8, 295b/5
ḳ.+lar 295a/12
ḳ.+ları 295a/7
ḳ.+sın 295a/14
ḳ.+ya 259b/6
[=5]

ḳazıcı kazma işini yapan
ḳ. 245a/13
[=1]

kebāb (Ar.) yanmış, yanık
k. ḳıl- 218b/10
[=1]

keçi geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan
k. 134a/4
[=1]

kedḫuẕālıḳ (Far. + T.) kethüdanın yaptığı iş, görev
k. 263a/15
[=1]

ke'ef (Ar.) benzetmek
k. 7a/6
[=1]

kef (Ar.) Arap alfabesinin yirmi beşinci harfinin adı
k. 87b/13
[=1]

kefāret (< Ar. keffāret) bir günah, bir musibete karşı koymak için yapılan şey, başvurulan çare
(krş. **keffāret**)
k. 23a/13, 81b/5, 113b/15, 114a/1, 144b/13, 146a/3
k. ḳıl- 63b/14, 103b/3, 293b/9
k. durur 83b/12, 144b/11, 144b/8
k.+den 81b/10
[=13]

kefen (Ar.) ölünün gömülmeden önce sarıldığı beyaz bez, kefen bezi, yakasız gömlek, yakasız mintan
k. 206b/8, 207b/6, 286a/8, 298a/6
k.+in 196a/9

k.+üm 197a/12
[=6]

keffāret (Ar. kefāret) bir günah, bir musibete karşı koymak için yapılan şey, başvurulan çare (krş. **kefāret**)
k. ol- 222bb/5
[=1]

kelām (Ar.) söz
k. (k.-ı ḳadīm) 60a/1, 73b/2, 97a/1, (k.-ı ezelī) 237b/12, 276ab/10, 276ab/11, 276bb/6, 283ab/13
k.+dan 283ab/13
k.+ı (bel.) 216a/13
k.+ı (iy.) 183b/6, 218b/11, 229a/7, 292b/11, 300a/15
k.+ın 292b/13, 292b/13-14
k.+ına 277b/13, 300a/9
k.+ından 43b/10, 66b/15
k.+un 290b/15
kelām-ı ezelī ‘Kur’ân-ı Kerim’
kelām-ı ḳadīm ‘Kur’ân-ı Kerim’
[=22]

keleci kelime, söz, sohbet
k. ḳıl- 169a/5, 184a/6, 258a/15, 273b/15, 279ab/5, 290b/4, 292b/7, 292b/8
[=8]

kelīm (Ar.) söz söyleyen, konuşan
k. 135a/14, (k. -i ‘ālem) 250a/1, 278bb/6
k.+i (iy.) 292a/8, 294a/10, 294a/12ol-a, 294a/13, 294a/2
k.+üŋ durur 53a/10
k. +üm 291b/14
[=10]

kelime (Ar.) bir fikir anlatan, bir veya birkaç heceden meydana gelen ses, söz
k. (ḳ.-yi şehādet) 2b/2, 7a/10, (ḳ.-yi şehādet) 19a/11, 36a/14, 75ay/13, 79a/9, 99a/5, (ḳ.-yi tevḥīd) 123ay/9, (ḳ.-yi şehādet) 226b/7
k. durur 315a/4
k.+de 230bb/3
k.+dür 99a/3, 99a/3, 99a/3, 99a/4
k.+kim 238bb/9
k.+ler 189a/2
k.+lerde 79a/9, 79a/12-13
k.+lerin 99a/3
k.+si 7b/10, 7b/3, 7b/6, 7bb/1, 9a/7, 79a/13, 215a/12, 278bb/6
k.+sidür 7a/5
k.+sin 5ay/13, 7a/11, 7b/15, 7b/7, 225b/10, 225b/9
k.+sine 7a/10
k.+ye 36b/6, 315a/7
k.+yi 7a/9, 9b/12, 11b/12, 116a/12, 116a/12
[=43]

kelimetün ṭayyibetün (Ar.) güzel kelime, iman
k. 7a/5
[=1]

kemāl (Ar.) olgunluk
k.+ine deg- 125b/7, 275b/7, 275b/11
k.+e er- 275a/5
k.+üŋ 275a/7
[=5]

kemiş- 1. koymak, bırakmak
k.-diler 162b/14
k.-di-y-ise 254b/5
k.-idi 223bb/14
k.-irem 161b/8
k.-tüŋ 161b/7

2. saldırmak
k.-idi 151a/10
k.-ürsin 165a/12

3.düşmek
k.-ür 242a/8
k.-ven 276ab/5

4. karışmak
k.-di 283bb/1
k.-ür 242a/8
k.-ürben 242ab/12
[=12]

Ken‘ān (öz. is.) Hz. Yakup’un memleketi, Filistin
K. 202b/10, 279bb/12, 279bb/7, 279bb/9
K.+a 205b/15, 206a/2
K.+dan 250a/10, 250a/11
K.+ı (bel.)40a/7
K.+ıdı 279bb/6
[=10]

kenār (Far.) bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka
k.+ında 204a/13
[=1]

kendene (Far.) pırasa
k. 120a/4
[=1]

kendü iyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat, kendi
k. 3b/9, 7bb/14, 8bb/1, 15a/13, 18a/4, 28a/11, 30b/8, 39a/7, 52b/9, 57a/3, 63a/7, 69a/5, 71b/11, 77a/4, 80b/12, 88a/12, 89a/2, 89a/3, 93b/5, 93by/15, 95b/8, 103b/14, 111b/4, 120b/15, 120b/7, 121a/4, 122a/9, 123a/10, 130b/14, 131a/11, 132a/5, 132b/9, 146b/7, 147b/11, 148a/1, 149a/15, 149a/7, 149b/10, 151a/13, 151b/12, 151b/9, 152a/8, 152b/5, 153a/15, 153a/2, 155a/10, 155a/7, 158a/12,

159a/4, 161b/5, 163a/13, 164b/6, 164b/7, 167a/3, 170b/13, 170b/15, 171a/1, 173a/3, 173a/5, 184b/7, 188b/12, 189a/9, 190b/13, 191a/5, 192b/8, 195b/12, 196a/10, 196a/13, 197a/3, 197b/3, 197b/6, 198a/1, 202a/10, 213a/4, 214b/3, 217a/8, 218b/8, 220b/10, 221a/15, 221b/5, 225a/11, 225a/4, 225a/5, 229a/13, 229a/14, 230a/15, 230ab/13, 230ab/14, 230bb/1, 230bb/9, 231bb/7, 234ab/2, 234ab/4, 235ab/10, 235ab/13, 235ab/5, 235ab/9, 235bb/5, 235bb/5, 235bb/6, 235bb/8, 236bb/2, 236bb/9, 238bb/1, 241ab/8, 242b/12, 243ab/5, 249b/13, 252b/8, 255b/15, 259a/11, 259a/12, 260b/14, 267a/2, 267a/7, 273a/9, 276bb/11, 278a/12, 278ab/13, 279ab/1, 280bb/12, 280bb/13, 281ab/6, 282ab/9, 283b/13, 283b/14, 289a/9, 289b/13, 292a/13, 296a/5, 296b/9, 297a/5, 303b/2, 308b/1, 312b/3
k. durur 94a/3
k.+ler 100a/5, 100b/1, 155a/12, 167a/15, 170a/13, 171a/10, 171a/13, 171a/14, 173b/4, 219a/8, 249b/2, 265a/1
k.+lere 212a/4
k.+ler-ile 97a/11
k.+lerin 174b/8, 205a/14
k.+mi 59a/15, 226a/3
k.+müz 103a/2-3
k.+nüŋ 202b/15
k.+ŋüz 16b/11
k.+ŋüz-çün 16b/13, 31b/10
k.+ŋüze 16b/12, 61a/3
k.+ŋüz-içün 16b/9-10
k.+si 8bb/7, 184b/1, 282ab/10
k.+ye 21b/13, 58b/14, 242a/3
k.+yi 151a/6, 233b/9, 281bb/14, 282ab/2
k.+y-içün 64a/15
k.+y-ile 38a/4, 318b/9
[=174]

kendüzü kendisi (krş. **kendüzi**)
k.+m 225b/4, 239a/9
k.+mden 262b/9
k.+me 192a/11, 221a/9, 239a/8
k.+mi 193b/8
k.+müzi 34b/12
k.+ŋ-çün 176b/10-11
k.+ni 258b/13, 259a/2
k.+nüzi 67b/8
k.+ŋ 191a/9, 288a/12
k.+ŋden 185a/8
k.+ŋe 164a/1, 169a/8, 191a/9, 212b/5
k.+ŋi 153b/5
k.+ŋüze 62b/2
k.+ŋüzi 205a/13
k.+üm 159b/3
ḳ.+üme 192a/11, 221a/9, 239a/8, 278ab/2
k.+ŋni 14a/12
[=28]

kendüzi kendisi (krş. **kendüzü**)
k. 27b/10, 75b/13, 234b/15, 259a/4
k.+n 54b/8, 62a/13, 163b/1, 168a/15, 233b/6-7, 234a/4, 234a/6, 234a/8, 260a/6, 271a/3, 271b/12
k.+nde 232bb/7
ḳ.+nden 103a/5, 103a/6, 157a/3
k.+ne 1ab/7, 21b/10, 21b/10, 21b/11, 21b/12, 21b/15, 47a/3, 58b/1, 168a/14, 230ab/14, 233a/7, 233b/8-9, 233ab/10, 234ab/1, 236bb/6, 236bb/6, 238bb/15
k.+ni 56ab/12, 62b/6, 173a/15, 183a/11, 233a/15, 233a/15, 233a/8, 233b/4, 234a/8, 259a/5, 259a/8, 271b/11, 280bb/14, 281ab/12, 297b/6
[=51]

kengel alay, şaka
k. 282ab/3
[=1]

kerāmet (Ar.) cömertlik, bağış
k. 30a/3, 31a/10, 32b/9, 34b/14, 39a/6, 64a/11, 64a/6, 64a/6, 94a/9, 97a/13, 100a/6, 100a/8, 103a/3, 107b/12, 107b/13, 114a/12, 114a/15, 130b/1, 133b/14, 143b/5, 144a/14, 308b/14
k. durur 174b/14
k.+i (iy.) 114b/9, 144b/12, 220bb/8
k.+i (bel.) 174b/7, 174b/10
k.+i durur 175b/14
k.+inden 115b/14, 115b/15
k.+inden durur 116b/12
k.+leri 100b/15
k.+lerinden 266a/12
k.+üŋ 158a/3
k.+üŋe 210b/14
[=36]

kerāmetlü (Ar. + T.) keramet gösteren, mübarek
k. 220bb/9
[=1]

Kerbelā (öz. is.) Hz. Hüseyin ve yârenlerinin, Yezid tarafından şehit edildiği Irak'ta bir şehrin adı
K. 146b/15, 147a/10, 149a/9, 150a/7, 150b/14, 153b/13
K.+da 147b/2
K.+dur 149a/12
K.+ya 149a/10, 149a/4
[=10]

kerem (Ar.) cömertlik (krş. **kerrem**)
k. 17b/3, 29a/7, 214b/1, 226a/2, 242b/4
k.+inden 217a/8
[=6]

kerevüz (Far.) kereviz
k. 120a/4
[=1]

kerkez (< Far. kerkes) akbaba
k.+ler 233b/4
[=1]

kerīm (Ar.) kerem sahibi, cömert
k. 210a/2, 215a/1, 215b/6, 215b/9, 317a/14, 317a/15, 317b/2, 317b/4
k.+dür 210a/2
k.+em 215b/6, 215b/8, 227b/2
k. durur 3b/5
k.+e 109a/8, 317a/2
k.+ler 189a/1-2
[=15]

kerīmlik (Ar. + T.) cömertlik
k. 174a/11, 174a/11, 195a/8, 195b/10
k.+den 210a/3
k.+i+(iy.) 202a/7, 215b/15
k.+in 202a/3-4
k.+üm 225a/14
[=9]

kerpüc tuğla, kerpiç
k. 264a/13
k. durur 232bb/8
[=2]

kerre (Ar.) kez, defa (krş. **kerret**)
k. 17a/14, 80b/11, 101b/8, 107b/11, 150a/11, 151a/12, 249b/13
[=7]

kerrem (Ar.) cömertlik (krş. **kerem**)
k. 76b/4
[=1]

kerret (Ar.) kez, defa (krş. **keret**)
k. 148a/11
[=1]

kervān (Far. kārbān) uzak yerlere yolcu ve ticaret eşyası taşıyan yük hayvanı katarı
k.+ven 226ab/11
[=1]

kes- 1. bedel üzerinde uyuşmak, kararlaştırmak
k.-di (mihir k.) 138a/11
k.-düŋ 139a/9, 225a/2
k.-em 138a/9, 221a/2
k.-erler 250a/14
k.-esin 138b/7
k.-gil 138a/8
k.-medüm 231a/2
k.-mek 139a/6
k.-mesem 231a/4

2. vahşice öldürmek
ḳ. 153b/7, 153b/13
k.-diler 142a/10, 147a/1, 239bb/7
k.-eler 147a/11, 147b/3, 150a/8
k.-esin 138b/8, 148a/10
k.-gil 153a/15
k.-medi 132a/8, 153a/15
k.-mek 138b/15, 138b/15, 139a/6, 315b/11, 315b/12
k.-mekden 138b/15
k.-meye 153b/3, 306a/3, 307b/3
k.-meyem 153b/1
k.-mez 138a/4
k.-üp 153b/11

3. azaltmak
k. 241b/2

4. verilecek şeyin bir bölümünü alıkoyup vermemek
k.-düŋ 235b/8

5. son vermek
k.-em (dostluḳ k.) 247a/4
k.-er 69b/9
k.-medi 247a/3
k.-megil (ümīẕ k.) 307b/6
k.-meŋ 306a/3, 307b/2, 325a/13
k.-mesünler 307a/10
k.-meyem 307a/14
k.-mez 10a/12, 246b/7

6. düzgün parçalara ayırmak
k.-er 138a/4
k.-erdi 229a/1
k.-esiz 282ab/1
k.-evüz 135b/10
k. -mek 231b/11, 232a/7

7. uzaklaştırmak
k.-erdük 45b/11
k. mek 315b/12, 315b/15

8. geçişi engellemek
k.-erler 127a/1
[=59]

kesbī (Ar.) sonradan edinilen, kazanılmış
k. durur 169b/13
k.+dür 168a/12
[=2]

kesdür- kesme işini yaptırmak
k.-medi 138b/13

[=1]

kese (< Fars. kīse) kese, para kesesi (krş. **kīse**)
k.+si 169b/5
[=1]

kesek parça
k.+i durur 201a/12
k. +i (iy.) 201a/11
[=2]

keser marangoz aleti, keser
k. 135b/7
k.+i (iy.) 135b/9
[=2]

keşīf (Ar.) yoğun
k. 234b/7, 234b/12
[=2]

kesil- 1. kesme işi yapılmak
k. (!) 202b/1
k.-mek 147a/12

2. sona ermek
k.-di 283bb/4
k.-dügi-çün 103a/3
k.-e 10b/2
k.-meye 38b/14
k.-mez 10a/15

3. devamı olmamak
k.-esidür 102a/14-15
k.-mez 156b/15

4. uzaklaşmak, ayrılmak
k.-meyem 243b/9
k.-ürseŋ 243b/9
k.-miş 100b/4
[=12]

kesük kesilmiş, kesik
k. 86a/7, 86a/7, 244b/3, 304b/12, 304b/12
[=5]

keşke (< Far. kāşkī) keşke (krş.**kāşkī**)
k. 20a/1, 209b/6, 283a/3, 296a/8
[=4]

kevākib (Ar.) yıldızlar
k. 235bb/13
[=1]

kevkebe (Ar.) Eski Acem hükümdarlarının yanında sancak gibi tutulan, göndere takılı, çelikten parlak top

k. 208a/11
[=1]

kevs̲er (Ar.) cennette bir ırmağın adı
k. 39a/1, 39a/9, 217b/3
[=3]

key 1. iyi
k. 13a/2, 14a/2, 25a/1, 32a/3, 96a/15, 113b/5, 150a/3, 177b/1, 191a/7, 205a/2, 209a/6, 221ab/14, 226b/3, 231b/4, 233ab/15, 238bb/5, 241bb/1, 249a/15, 264a/1, 267b/3, 274a/12, 274a/12

2. çok
k. 147a/6, 229a/6
[=24]

keylik iyilik
k.+(g)üŋ 225a/13
[=1]

kez defa
k. 2b/2, 2b/4, 2b/7, 17a/13, 17b/1, 17b/2, 26b/12, 28a/9, 37b/14, 61b/3, 62b/12, 62b/13, 63a/11, 63a/12, 63a/8, 70a/14, 70b/1, 80b/11, 95b/7, 100b/11, 100b/12, 100b/13, 100b/13, 108b/7, 108b/7, 108b/8, 114a/13, 114a/6, 116a/13, 118a/15, 135b/14, 135b/15, 136a/10, 136a/12, 138a/1, 138b/13, 141b/7, 141b/9, 146b/6, 148a/6, 152a/1, 152b/1, 157b/10, 157b/13, 157b/14, 157b/3, 157b/4, 157b/5, 157b/6, 157b/7, 157b/8, 157b/9, 158a/12, 158a/13, 158a/2, 158a/4, 158a/5, 184a/13, 207b/12, 222ab/15, 222ab/15, 227bb/10, 241b/1, 241b/2, 241b/8, 251b/13, 256a/13, 257b/6, 265b/10, 266b/1, 266b/4, 269b/15, 272a/10, 272a/3, 279a/15, 288a/6, 294a/1, 298b/3, 301b/11, 301b/14, 317b/2, 317b/3
k.+de 74b/3, 90b/7, 254b/11, 270b/5
k.+den 130b/8, 152a/15, 220a/10
[=89]

kez̲ib (< Ar. kiz̲b) yalancı
k. (ṣubḥ.-ı k.) 25b/2, 25b/6, 26b/9, 27b/3
[=4]

kez̤̄im (Ar.) kızgınlığını, öfkesini yenen
k. 135b/1
[=1]

kezin kez, kere, defa
k. 140a/1
[=1]

kezüc çok gezen
k. 206b/13
[=1]

Ḳıbṭ̄i (öz. is.) Mısır'ın eski halklarının adı
Ḳ.+lerden 238a/5
[=1]

ḳıble (Ar.) bazı ibadetler yerine getirilirken dönülen Kâbe'nin bulunduğu yön

ḳ. 52b/13, 61a/5, 71b/14, 75a/6
ḳ.+den 41b/8
ḳ.+ŋ 41b/10
ḳ.+si 75a/6
ḳ.+sine 297b/15
ḳ.+ye 242b/10
[=9]

ḳıbleteyn (Ar.) Medine'nin Kuzeybatısında Vebere Harresi denilen mevkide bulunan mescidin adı
ḳ. 110b/12
[=1]

ḳıbḳızıl her yanı kızıl, çok kızıl
ḳ. 267b/10
[=1]

ḳıġ deve pisliği, dışkı
ḳ.+ı (bel.) 124b/4
[=1]

ḳıġal- hayvan dışkı yapmak
ḳ.-mış ol- 124b/4
[=1]

ḳıġır- seslenmek, çağırmak (krş. **ḳıġur-**)
ḳ.-a 84b/9, 186a/15, 186a/6, 186a/7, 197b/11, 302b/13
ḳ.-alar 59a/4, 59b/6
ḳ.-alarkim 59a/3
ḳ.-asın 178a/13
ḳ.-dı 136b/14, 166a/5, 197b/13, 198b/2, 229b/11, 236b/1, 255b/13, 271a/3-4, 276a/10, 279a/8, 279bb/7
ḳ.-mağı 244a/2, 319a/7
ḳ.-ḳıl kim 186a/13
ḳ.-ur 279a/13, 307b/11
[=26]

ḳıġırdıcı tellal
ḳ. 84b/9
[=1]

ḳıġırıcı tellal
ḳ.+lar 197b/11
[=1]

ḳıġur- seslenmek, çağırmak (krş. **ḳıġır-**)
ḳ.-ur kim 3b/5, 55a/14
[=2]

ḳıl tüy, kıl
ḳ. 140b/4, 140b/4, 255b/6, 291b/2
ḳ.+ı (bel.) 146a/11
ḳ.+ına 195a/1
[=6]

ḳıl- (yardımcı fiil) etmek, yapmak
ḳ. (!) (namāz ḳ.) 63a/7, (rāz ḳ.) 63a/7, (nāz ḳ.) 63a/8, (şükür ḳ.) 70a/6, (ḳur'ān ḳ.) 222b/1, (doḳuş ḳ.) 278bb/8
ḳ.-a (şükr ḳ.) 7b/12, (nāz ḳ.) 7b/12, (ḳulluḳ ḳ.) 7bb/15, (vācib ḳ.) 15a/12, (emīn ḳ.) 15a/15, (āẕād ḳ.) 16b/14, (revā ḳ.) 17b/5, (aẕād ḳ.) 18a/6, (erzāni ḳ.) 18a/6, (revā ḳ.) 21a/13, (vācib ḳ.) 30a/2, (şefā'at ḳ.) 34b/1, (fermān ḳ.) 36b/13, (āẕād ḳ.) 38a/12, (şāẕ ḳ.) 38a/12, (şefā'at ḳ.) 39a/12, (revā ḳ.) 39a/4, (rūzi ḳ.) 43a/5, (emīn ḳ.) 43a/8, (erzāni ḳ.) 43b/5, (eylük ḳ.) 43b/7, (nidā ḳ.) 44a/9, (fermān ḳ.) 46a/3, (ḳabūl ḳ.) 48a/10, (ṭā'at ḳ.) 48b/6, (ḳabūl ḳ.) 55b/5, (revā ḳ.) 55b/5, (müstecāb ḳ.) 55b/7, (istiġfār ḳ.) 56a/1, (artuḳ ḳ.) 58b/11, (cem' ḳ.) 66a/4, (du'a ḳ.) 72a/2, (ḳabūl ḳ.) 72a/2, (ʿafv ḳ.) 84b/8, (yād ḳ.) 95a/14, (rūzı ḳ.) 100b/14, (yatsu ḳ.) 103b/14, (kefāret ḳ.) 103b/3, (nidā ḳ.) 106a/15, (şefā'at ḳ.) 109a/14, (ḳabūl ḳ.) 115a/12, (luṭf ḳ.) 116b/11, (emīn ḳ.) 116b/12, (fermān ḳ.) 122a/15, (fermān ḳ.) 125a/9, (nidā ḳ.) 133a/11, (ḳurbān ḳ.) 134a/4, (ḳaṣd ḳ.) 139b/2, (fidā ḳ.) 139b/3, (nite ḳ.) 164a/8, (keleci ḳ.) 169a/5, (yāẕ ḳ.) 178b/14, (ṣenāʿ ḳ.) 180b/4, (fermān ḳ.) 185a/8, (nidā ḳ.) 185b/9, (ṭapu ḳ.) 186a/6, (fermān ḳ.) 186b/8, (nidā ḳ.) 205b/5, (teslīm ḳ.) 207b/3, (şefā'at ḳ.) 211a/7, (raḥmet ḳ.) 211a/7, (ʿibādet ḳ.) 223bb/9, (raḥmet ḳ.) 228b/9, (tekebbür ḳ.) 233bb/10, (yāẕ ḳ.) 233bb/7, (nidā ḳ.) 238a/9, (yoḳ ḳ.) 242bb/3, (meyl ḳ.) 243b/5, (ḳabż ḳ.) 260a/3, (secde ḳ.) 277bb/4, (kendü gibi ḳ.) 279ab/1, (yāẕ ḳ.) 279ab/2, (ḳaṣd ḳ.) 282b/15, (yetīm ḳ.) 292a/11, (ziyāret ḳ.) 292a/9, (edeb ḳ.) 295b/5, (var ḳ.) 298b/3, (imīn ḳ.) 299b/1, (ṭā'at ḳ.) 303a/6, (raḥmet ḳ.) 304a/5, (yazuḳ ḳ.) 306b/6, (yāẕ ḳ.) 312b/4, (emīn ḳ.) 322a/1
ḳ.-adı (üküş ḳ.) 88b/15
ḳ.-akim (nidā ḳ.) 72b/6
ḳ.-alar (yāẕ ḳ.) 2ab/10, (āẕād ḳ.) 25a/4, (söyler ḳ.) 46b/10, (baḫtlu ḳ.) 46b/14, (ḫür ḳ.) 46b/15, (ʿazīz ḳ.) 47a/1, (maʿzūl ḳ.) 47a/2, (meşġūl ḳ.) 47a/3, (çünge ḳ.) 47a/4, (tevbe ḳ.) 55b/15, (ḳabūl ḳ.) 56a/1, (du'a ḳ.) 56a/3, (nidā ḳ.) 59a/2, (ḳabūl ḳ.) 77b/1, (tevbe ḳ.) 95a/13, (tekbīr ḳ.) 95a/15, (yād ḳ.) 101a/6, (binā ḳ.) 114a/10, (temāşā ḳ.) 125a/4, (ʿazāb ḳ.) 133a/8, (cefā ḳ.) 151a/2, (sücūd ḳ.) 195a/5, (yazuḳ ḳ.) 245b/14, (namāz ḳ.) 276b/2, (ḫıyānetlıḳ ḳ.) 278ab/12, (tevbe ḳ.) 304a/9, (yazuḳ ḳ.) 304b/1, (tevbe ḳ.) 304b/2, (yazuḳ ḳ.) 304b/3, (tevbe ḳ.) 304b/3, (ḳaṣd ḳ.) 314a/7, (līki birle ḳ.) 324a/2, (yāẕ ḳ.) 324b/15
ḳ.-alı (raḥmet ḳ.) 194a/7
ḳ.-alum (iḳtida ḳ.) 72a/1, (du'a ḳ.) 72a/2, (niçe ḳ.) 93a/2, (ne ḳ.) 96b/6, (ne ḳ.) 121b/15, (ziyāret ḳ.) 214a/3, (ziyāret ḳ.) 214a/9, (ḥurmet ḳ.) 255b/10, (ḳavlu ḳ.) 272b/15, (ḳavlu ḳ.) 273a/1
ḳ.-am (iḫsān ḳ.) 29a/7, (ne ḳ.) 47b/6, (tevbe ḳ.) 56a/7, (yüksek ḳ.) 58b/11, (tevbe ḳ.) 59b/1, (nekim dilersem ḳ.) 75b/4, (revā ḳ.) 116a/10, (revā ḳ.)116a/12, (ḫaber ḳ.) 136b/6, (ṣabur ḳ.) 137b/8, (efġān ḳ.) 140a/1, (cevelān ḳ.) 140a/2, (ḳurbān ḳ.) 140a/4, (cān ḳ.) 140a/4, (dermān ḳ.) 140a/5, (du'ā ḳ.) 171a/13, (āşikāre ḳ.) 189b/14, (ḫoşnūẕ ḳ.) 192b/7, (ḫāṣıl ḳ.) 192b/8, (raḥmet ḳ.) 193a/14, (āzād ḳ.)

195a/6, (nite ḳ.) 199a/12, (fermān ḳ.) 200a/13, (senüŋ birle anı ḳ.) 203b/10, (kelām ḳ.) 216a/14, (ḥāżır ḳ.) 220b/13, (ḥisāb ḳ.) 220b/15, (aşikāre ḳ.) 221a/2, (bellü ḳ.) 221a/2, (faż̧l ḳ.) 221a/3, (‘azāb ḳ.) 221a/3, (vefā ḳ.) 226bb/3, (ḫatm ḳ.) 228b/15, (ben anı ḳ.) 241ab/6, (ben anı ḳ.) 241ab/6, (tamām ḳ.) 242ab/10, (‘afv ḳ.) 242ab/10, (āh ḳ.) 245a/3, (ben anı ḳ.) 247a/14, (anı ḳ.) 252b/11, (bunı ḳ.) 252b/11, (esīr ḳ.) 253b/3, (şabur ḳ.) 254a/2, (raḥmet ḳ.) 273a/14, (şefā’at ḳ.) 277b/6, (tevekkül ḳ.) 278ab/5, (ziyāret ḳ.) 279a/5, (selām ḳ.) 285b/13
ḳ.-amıduŋ (ādem ḳ.) 240a/7
ḳ.-amısın (nesne ḳ.) 164a/15
ḳ.-an (cem’ ḳ.) 4b/7, (yazuḳ ḳ.) 23b/1, (terāvīḥ ḳ.) 80a/7, (du’ā ḳ.) 80a/8, (çalış ḳ.) 92b/6, (aşaḳlıḳ ḳ.) 171a/15, (namāz ḳ.) 198a/8, (şefkāt ḳ.) 202a/1, (namāz ḳ.) 221ab/1
ḳ.-anda (yāẕ ḳ.) 311b/4
ḳ.-anlar (muṭālı‘) 2ab/9, (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 76a/7, (namāz ḳ.) 105a/9, (ḳurbān ḳ.) 129a/15, (tevekkül ḳ.) 320a/10, (şükür ḳ.) 322b/9
ḳ.-anlara (du’ā ḳ.) 94a/10, (şükür ḳ.) 94a/11, (aşaḳlıḳ ḳ.) 172b/15, (ẕikr ḳ.) 320b/1
ḳ.-anlarda (da’vi ḳ.) 55bb/1, (da’vi ḳ.) 55bb/6
ḳ.-anlardan (ṣabur ḳ.) 137b/4, (aşaḳlıḳ ḳ.) 172b/15, (sünnet ḳ.) 223ab/3
ḳ.-anlaruŋ (ṭā’at ḳ.) 22b/3
ḳ.-anuŋ (tevbe ḳ.) 75ay/11
ḳ.-ası (namāz ḳ.) 165a/14, (namāz ḳ.) 196b/1, (pāre ḳ.) 221bb/12
ḳ.-asıduŋ (yazuḳ ḳ.) 223b/5
ḳ.-asıdur (ṭā’at ḳ.) 49a/15, (ma‘siyet ḳ.) 49b/1
ḳ.-ası durur (ıraḳ ḳ.) 277b/2
ḳ.-asılar durur (ne ḳ.) 86a/12
k.-asın (şefā’at ḳ.) 32a/14
k.-ayım (du’ā ḳ.) 116a/4, (ne ḳ.) 152b/3
k.-avuz (revā ḳ.) 56a/2
ḳ.-asın (raḥmet ḳ.) 16b/6, (fidā ḳ.) 151b/7, (muzdurlıḳ ḳ.) 60a/15, (düşmānlıḳ ḳ.) 164a/3, (pişmānlıḳ ḳ.) 164a/4, (nite ḳ.) 164a/8, (ne ḳ.) 176b/10, (ne ḳ.) 197a/1, (ḫoş ḳ.) 199a/8, (du’ā ḳ.) 199b/12, (eylük ḳ.) 225bb/7, (ne çāre ḳ.) 228bb/10, (ne ḳ.) 238a/5, (ne ḳ.) 238a/7, (şāẕ ḳ.) 238b/3, 276ab/13, (vesvese ḳ.) 278ab/14, (ne ḳ.) 278ab/15, (ne ḳ.) 282a/3, 282ab/8, (mūsāllaṭ ḳ.) 305a/10
ḳ.-ası-y-ıduŋ (böyle ḳ.) 212a/15
ḳ.-ası-y-ıduŋuz (yazuḳ ḳ.) 227b/15
ḳ.-asız (namāz ḳ.) 231bb/6
ḳ.-avan (yüzü ḳara ḳ.) 211b/11, (mübāḥ ḳ.) 227ab/1, (bunı ḳ.) 252b/8, (bunı ḳ.) 252b/8, (kefāret ḳ.) 293b/9
ḳ.-avuz (müstecāb ḳ.) 56a/3, (ṭā‘at ḳ.) 122b/14, (ṭapu ḳ.) 163a/3, (sucūd ḳ.) 163a/4, (ne ḳ.) 243a/11, (yaraḳ ḳ.) 255b/4, (ne ḳ.) 259a/4, (pāre ḳ.) 306a/9
ḳ.-aydı (ḳurbān ḳ.) 131b/2, (ḳurbān ḳ.) 137a/14
ḳ.-aydum (ḥamle ḳ.) 152a/13, (āzāyin aŋa ḳ.) 230bb/8
ḳ.-ayduŋ (ne ḳ.) 203b/1, (ta‘zīr ḳ.) 295b/1

ḳ.-a-y-ıdı (teslīm ḳ.) 178b/4, (raḥmet ḳ.) 243ab/2
ḳ.-a-y-ıdum (anı ḳ.) 232a/8, (taʿzīr ḳ.) 295b/2
ḳ.-a-y-ıduŋ (ne ḳ.) 136a/10, (ne ḳ.) 136a/8, (sücūd ḳ.) 210b/13
ḳ.-ayım (ḳabūl ḳ.) 16b/2, (ne ḳ.) 96a/8, (ne ayġud ḳ.) 115a/8, (sücūd ḳ.) 163a/2, (ne ḳ.) 171b/10, (ne ḳ.) 185b/14, (ne ḳ.) 195b/14, (cemīl ḳ.) 202a/10, (aşikāre ḳ.) 205a/7, (ne ḳ.) 209a/11, (ziyāret ḳ.) 213b/11, (beyān ḳ.) 218a/1, (ṭapu ḳ.) 221ab/9, (ṣadaḳa ḳ.) 222bb/4, (ne ḳ.) 225bb/13, (ne ḳ.) 226ab/8, (ṣadaḳa ḳ.) 227bb/3, (ne çāre ḳ.) 228bb/10, (nite ḳ.) 228bb/2, (maʾlūm ḳ.) 232b/3, (namāz ḳ.) 244a/13, (ne ḳ.) 246a/3, (şurūġ ḳ.) 249a/1, (ṣabur ḳ.) 254a/2, (ne ḳ.) 257a/10, (doḳuş ḳ.) 287b/14, (vaşiyyet ḳ.) 291b/7
ḳ.-ayın (ne ḳ.) 15b/13, (raḥmet ḳ.) 59a/14, (aşaḳlıḳ ḳ.) 171a/3, (telḳin ḳ.) 191a/15, (ne ḳ.) 237a/5, (ne ḳ.) 244b/8
ḳ. -avuz (ne ḳ.) 298b/8
ḳ.-dı (erzānī ḳ.) 4a/9, (beyān ḳ.) 4b/3, (yād ḳ.) 5a/15, (yād ḳ.) 5a/8, (ḫiṭāb ḳ.) 7a/7, (beyān ḳ.) 7a/8, (ḥikāyet ḳ.) 9a/12, (beyān ḳ.) 19b/12, (vaḥiy ḳ.) 19a/9, (iżāfet ḳ.) 21b/14, (iżāfet ḳ.) 21b/15, (yāẕ ḳ.) 24a/6, (perdedārlıḳ ḳ.) 24a/7, (yāẕ ḳ.) 30b/10, (yāẕ ḳ.) 30b/11, (yāẕ ḳ.) 30b/12, (yāẕ ḳ.) 30b/8, (yāẕ ḳ.) 30b/9, (duʾā ḳ.) 34b/10, (revā ḳ.) 34b/3, (duʾā ḳ.) 34b/4, (duʾā ḳ.) 35a/5, (aşikār ḳ.) 39b/11, (bezekin ḳ.) 39a/3, (Muḥammed ayı ḳ.) 39a/5, (mescid ḳ.) 40b/2, (arıdıcı ḳ.) 40b/2, (ḳoḫuluḳ ḳ.) 40b/3, (bişüricü ḳ.) 40b/3, (mescid ḳ.) 41a/12, (arılıḳ ḳ.) 41a/13, (ḳoḫulıḳ ḳ.) 41a/14, (bişürici ḳ.) 41a/14, (vaḥy ḳ.) 41a/15, (ṣaḳlayan ḳ.) 41b/1, (ṣaḳlayan ḳ.) 41b/1, (yer ḳ.) 41b/10, (ḳıble ḳ.) 41b/10, (imām ḳ.) 41b/11, (yardımcu ḳ.) 41b/11, (behlevān ḳ.) 41b/12, (cānük ḳ.) 41b/12, (ḳalḳan ḳ.) 41b/13, (tamāmlıḳ ḳ.) 41b/14, (aṣl ḳ.) 41b/15, (aṣl ḳ.) 41b/15, (alan ḳ.) 41b/2, (ataŋ ḳ.) 41b/3, (ḳarındaşuŋ ḳ.) 41b/4, (muştıcısın ḳ.) 41b/4, (şefāʾatcüŋ ḳ.) 41b/5, (öğüt ḳ.) 41b/8, (yerin ḳ.) 41b/9, 41b/9, (ʿamelüŋ ḳ.) 42a/1, (yerin ḳ.) 42a/10, (yerin ḳ.) 42a/10, (yerin ḳ.) 42a/10, (budaḳlandurmaġ-ıçun ḳ.) 42a/13, (göyündürmeg-içün ḳ.) 42a/13, (emānetüŋ ḳ.) 42a/2, (ḳalḳanuŋ ḳ.) 42a/2, (arılıġuŋ ḳ.) 42a/2, (ṭaʾāmuŋ-çun ḳ.) 42a/4, (oḳumaḳ-çun ḳ.) 42a/5, (sarāyın ḳ.) 42a/6, (sarāyın ḳ.) 42a/8, (yerin ḳ.) 42a/9, (eglenceŋ ḳ.) 42b/7, (duraġuŋ ḳ.) 42b/7, (vaʿde ḳ.) 43a/11, (ḫüküm ḳ.) 51a/14, (yāẕ ḳ.) 51a/9, (şefāʾat ḳ.) 54b/3, (şefāʾat ḳ.) 54b/4, (şefāʾat ḳ.) 54b/5, (i□āfet ḳ.) 58b/14, (i□āfet ḳ.) 58b/2, (i□āfet ḳ.) 58b/3, (yāẕ ḳ.) 60a/2, (şāẕ ḳ.) 60a/2, (far□ḳ.) 62b/10, (yād ḳ.) 63a/13, (yāẕ ḳ.) 63a/9, (yād ḳ.) 63b/2, (yād ḳ.) 63b/3, (lāʿnet ḳ.) 64b/11, (selām ḳ.) 64b/15, (raḥmet ḳ.) 64b/15, (āşikāre ḳ.) 64b/9, (selām ḳ.) 65a/1, (lāʿnet ḳ.) 65a/4, (raḥmet ḳ.) 65a/5, (ruḫṣat ḳ.) 66a/2, (ʿahd u peymān ḳ.) 67a/11, (rūzi ḳ.) 67b/10, (müstecāb ḳ.) 71b/13, (müstecāb ḳ.) 71b/14, (duʾā ḳ.) 71b/5, (iḳrār ḳ.) 71b/9, (yād ḳ.) 75b/14, (vaḥiy ḳ.) 79a/11, (yād ḳ.) 81a/12, (vaḥiy ḳ.) 81a/7, (vaḥiy ḳ.) 85a/15, (vaḥiy ḳ.) 85b/1, (mehle-y-ile ḳ.) 88b/12, (ṭāʾat ḳ.) 88b/15, (müstecāb ḳ.) 89a/5, (kışa ḳ.) 92a/7, (żaʾif ḳ.) 92a/8, (kışa k.)92a/9, (meliklik ḳ.) 93a/11, (meliklik ḳ.) 93a/12, (ḥaḳ ḳ.) 95b/11, (müsellem ḳ.) 95b/14, (ʿarż ḳ.) 96a/6, (vaḥiy ḳ.) 96b/10, (yād ḳ.) 104b/15, (vaʿde ḳ.) 104b/5, (aşikāre ḳ.) 106a/12, (ḳaṣd ḳ.) 108b/12, (ḳurbān ḳ.) 108b/13, (ḥaḳ ḳ.) 114b/1, (eyle ḳ.) 115a/12,

(ḳabūl ḳ.) 115a/13, (münācāt ḳ.) 115b/11, (ḳaṣd ḳ.) 115b/2, (gülsitān ḳ.) 115b/7, (vaḥiy ḳ.) 116a/8, (naẓar ḳ.) 118a/15, (alçaḳlıḳ ḳ.) 118b/11, (nidā ḳ.) 118b/2, (fermān ḳ.) 118b/6, (yād ḳ.) 122a/5, (namāz ḳ.) 123a/1, (du'ā ḳ.) 123a/2, (bī'at ḳ.) 126a/11, (şefā'at ḳ.) 127a/11, (ʿahd ḳ.) 131a/15, (du'ā ḳ.) 131a/6, (ḳabūl ḳ.) 131a/7, (ḳaṣd ḳ.) 131b/2, (āzād ḳ.) 132a/10, (ṣulh ḳ.) 132a/9, (ʿahd ḳ.) 132b/10, (ḳabūl ḳ.) 133a/3, (ḳurbān ḳ.) 134a/13, (ḳurbān ḳ.) 134a/14, (ḳurbān ḳ.) 134b/1, (ma'lūm ḳ.) 134b/1, (āzād ḳ.) 135a/13, (ḳaṣd ḳ.) 138a/13, (teslīm ḳ.) 139b/15, (ṣulḥ ḳ.) 139b/6, (āzād ḳ.) 139b/7, (ḫatim ḳ.) 141b/10, (erzānī ḳ.) 143b/5, (erzānī ḳ.) 144a/14, (erzānī ḳ.) 144a/15, (erzānī ḳ.) 144b/10, (erzānī ḳ.) 144b/13, (erzānī ḳ.) 144b/2, (erzānī ḳ.) 144b/6, (erzānī ḳ.) 144b/7, (erzānī ḳ.) 144b/8, (erzānī ḳ.) 144b/9, (du'ā ḳ.) 148b/10, (kaṣd ḳ.) 148b/6, (ḫamā'īl ḳ.) 148b/8, (ḫatm ḳ.)148b/9, (ḥamle ḳ.) 149b/7, (bölük bölük ḳ.) 149b/8, (ḥamle ḳ.) 149b/9, (vaṣiyyet ḳ.) 150a/12, (selām ḳ.) 150a/4, (taḳdīr ḳ.) 150b/8, (ḥamle ḳ.) 151a/10, (ḥamle ḳ.) 151a/5, (ḥamle ḳ.) 151b/15, (ḥamle ḳ.) 151b/8, (ḥamle ḳ.) 152a/10, (ḥamle ḳ.) 152a/14, (ḥamle ḳ.) 152a/7, (ḥamle ḳ.) 152b/5, (zārılıḳ ḳ.) 153a/10, (ḥamle ḳ.) 153a/2, (vaʿde ḳ.) 156a/15, (müzd ü s̱evāb ḳ.) 156b/1, (vaʿde ḳ.) 156b/13, (vaʿde ḳ.) 156b/3, (vaʿde ḳ.) 156b/5, (ḳısmet ḳ.) 157a/11, (vaʿde ḳ.) 157a/11, (endişe ḳ) 159b/2, (sucūd ḳ.) 162a/10, (sucūd ḳ.) 162a/11, (ḫiṭab ḳ.) 162a/4, (tevāżı' ḳ.) 162b/1, (tekebbürlik ḳ.) 162b/10, (yücelik ḳ.) 162b/2, (fermān ḳ.) 171b/5, (ḥarām ḳ.) 172b/13, (ḥarām ḳ.) 172b/14, (havāle ḳ.) 176b/12, (naṣiḥat ḳ.) 177a/14, (vaṣiyyet ḳ.) 177a/15, (havāle ḳ.) 177a/2, (diri ḳ.) 183b/14, (nite ḳ.) 184a/6, (ne ḳ.) 184a/9, (ne ḳ.) 186b/5, (yād ḳ.) 187b/4, (aşikāre ḳ.) 189a/10, (esrük ḳ.) 189b/13, (fermān ḳ.) 194b/14, (selām ḳ.) 196b/10, (ne ḳ.) 197b/12, (ne ḳ.) 197b/3, (ne ḳ.) 197b/7, (hicret ḳ.) 198a/11, (da'vet ḳ.) 198a/6, (namāz ḳ.) 198a/8, (ġazalıḳ ḳ.) 198a/9, (ne ḳ.) 199a/3, (mübtelā ḳ.) 200b/11, (yazuḳ ḳ.) 204b/7, (nite ḳ.) 205a/1, (s̱enā' ḳ.) 205a/4, (du'ā ḳ.) 205b/13, (şükür ḳ.) 208a/9, (ḥāżır ḳ.) 209b/12, (gerçek ḳ.) 209b/9, (diri ḳ.) 213a/4, (rāst ḳ.) 213a/5, (ziyāret ḳ.) 213b/13, (endīşe ḳ.) 214b/7, (ʿitāb ḳ.) 214b/14, (ʿitāb ḳ.) 215a/1, (ʿar□ḳ.) 215a/9, (ḥaḳīḳat ḳ.) 216a/2, (ne ḳ.) 216a/5, (eylik ḳ.) 216a/5, (ne ḳ.) 216a/6, (ne ḳ.) 216a/8, (şükür ḳ.) 216b/10, (s̱enā' ḳ.) 216b/13, (şükür ḳ.) 216b/3, (şükür ḳ.) 216b/5, (şükr ḳ.) 217a/3, (şükür ḳ.) 217a/5, (yād ḳ.) 219a/15, (yāẕ ḳ.) 219b/14, (yāẕ ḳ.) 219b/4, (yāẕ ḳ.) 219b/4, (yāẕ ḳ.) 219b/7, (yāẕ ḳ.) 219b/8, (yāẕ ḳ.) 220b/9, (yāẕ ḳ.) 220bb/1, (zīreklik ḳ.) 221bb/1, (delim ḳ.) (endīşe ḳ.) 223ab/4, (namāz ḳ.) 223bb/13, (ikisin bile ḳ.) 223bb/14, (ṣabr ḳ.) 223bb/3, (ziyān ḳ.) 224ab/10, (ziyān ḳ.) 224ab/12, (ziyān ḳ.) 224ab/9, (du'ā ḳ.) 225bb/12, (ḳabūl ḳ.) 227bb/5, (işāret ḳ.) 229a/13, (nidā ḳ.) 229a/5, (mensūḫ ḳ.) 229ab/2, (ne ḳ.) 230b/2, (ne ḳ.) 230bb/11, (yāẕ ḳ.) 230bb/3, (benüm-çün ḳ.) 230bb/4, (āzāyīn ḳ.) 230bb/7, (ḳaṣd ḳ.) 231a/11, (ḫüküm ḳ.) 231b/11, (nesne ḳ.) 231bb/13, (ʿitāb ḳ.) 232a/10, (ʿitāb ḳ.) 232a/10, (ʿarẓ ḳ.) 232a/13, 232a/5, (uġrulıḳ ḳ.) 232a/6, (sucūd ḳ.) 232bb/12, (ḫalīflıḳ ḳ.) 232bb/13, (alçaḳlıḳ ḳ.)

233a/12, (sucūd ḳ.) 233a/4, (alçaḳlıḳ ḳ.) 233a/9, (du'ā ḳ.) 233b/11, (tekebbürlik ḳ.) 233b/2, (tekebbürlik ḳ.) 233b/4, (tekebbürlik ḳ.) 233b/7, (tekebbürlik ḳ.) 233b/9, (zencīr ḳ.) 234a/13, (tekebbürlik ḳ.) 234a/9, (ṭavāf ḳ.) 236b/4, (ʿavrat ḳ.) 237a/6, (du'ā ḳ.) 237a/11, (ʿaceb ḳ.) 238bb/14, (yāẕ ḳ.) 241bb/5, (ġalebe ḳ.) 241bb/10, (yoḳ ḳ.) 242ab/15, (namāz ḳ.) 242ab/5, (yoḳ ḳ.) 242bb/5, (selām ḳ.) 244b/11, (ol ḳ.) 247a/2, (da'vi ḳ.) 250a/1, (da'vi ḳ.) 251a/3, (da'vi ḳ.) 251a/5, (fenā ḳ.) 251a/5, (yarı ḳ.) 254b/14, (fermān ḳ.) 257a/6, (keleci ḳ.) 258a/15, (yāẕ ḳ.) 260a/1, (yāẕ ḳ.) 260a/6, (yāẕ ḳ.) 260a/6, (yāẕ ḳ.) 260a/7, (vaḥiy ḳ.) 262a/15, (da'vi ḳ.) 265b/9, (ḳoŋşı ḳ.) 270a/15, (ḫaste ḳ.) 272b/1, 275b/7, (bünyād ḳ.) 276a/12, (taṣarruf ḳ.) 276bb/12, (ʿarż ḳ.) 277bb/9, (ḫatm ḳ.) 278a/10, (ḫiṭāb ḳ.) 278ab/4, (fermān ḳ.) 278b/10, (doḳuş ḳ.) 278bb/7, (ün ḳ.) 279a/3, (vaḥiy ḳ.) 279ab/3, (selām ḳ.) 279b/15, (fermān ḳ.) 280a/10, (ḳaṣd ḳ.) 280a/8, (eylük ḳ.) 281bb/1, (ma'lūm ḳ.) 281bb/11, (selām ḳ.) 282a/13, (da'vi ḳ.) 282ab/9, (du'a ḳ.) 283a/7, (nidā ḳ.) 283a/8, (du'ā ḳ.) 283b/12, (ne ḳ.) 283bb/7, (ḳabż ḳ.) 284a/7, (ḫiṭāb ḳ.) 284a/9, (ḫitāb ḳ.) 284a/14, (namāz ḳ.) 286a/10, (teslīm ḳ.) 286a/4, (zarı ḳ.) 286a/15, (ne ḳ.) 286b/10, (du'ā ḳ.) 286b/14, (vaṣiyyet ḳ.) 287a/10, (vaṣiyyet ḳ.) 287a/4, (ṭanışıḳ ḳ.) 287b/13, (vaḥy ḳ.) 288a/11, (vaḥy ḳ.) 288a/15, (defn ḳ.) 288b/4, (ḫatiblıḳ ḳ.) 289a/7, (vaḥy ḳ.) 289b/11, 289b/14, (vaḥy ḳ.) 290b/10, (keleci ḳ.) 290b/4, (helāk ḳ.) 290b/8, (namāz ḳ.) 291a/13, (selām ḳ.) 293a/10, (teslīm ḳ.) 293a/11, (pāẕişāhlıḳ ḳ.) 293a/13, (fermān ḳ.) 293a/7, 293b/7, (ḫiṭāb ḳ.) 297a/8, (selām ḳ.) 297b/10, (va'de ḳ.) 298a/2, (yüz ḳ.) 299a/11, (namāz ḳ.) 299b/9, (va'de ḳ.) 300b/2, (ne ḳ.) 300b/4, (imān ehli ḳ.) 305a/4, (pāre ḳ.) 306a/7, (ʿarż ḳ.) 307a/15, (ṣenā' ḳ.) 309a/10, (va'de ḳ.) 309b/9, (ḳaṣd ḳ.) 316a/11, (ḳaṣd ḳ.) 317b/13, (yāẕ ḳ.) 321b/14

ḳ.-dıġı-çun (tekebbürlik ḳ.) 162b/11

ḳ.-dılar (ḳaṣd ḳ.) 13b/12, (ḥarām ḳ.) 57a/13, (ʿitirāf ḳ.) 58a/3, (ṣabur ḳ.) 59a/11, (lā'net ḳ.) 64b/12, (namāz ḳ.) 64b/14, (zillet ḳ.) 75ay/9, (ḳabūl ḳ.) 77a/15, (bu ay içinde ḳ.) 78b/10, (bu ay içinde ḳ.) 78b/11, (yarı ḳ.) 94b/15, (ẓulüm ḳ.) 123a/11, (meger ḳ.) 135a/7, (ḥac ḳ.) 139b/8, (erzānī ḳ.) 142b/5, (danışıḳ ḳ.) 148a/11, (ittifāḳ ḳ.) 149b/4, (namāz ḳ.) 149b/5, (ḥamle ḳ.) 152a/15, (ʿamel ḳ.) 156b/3, (tekebbürlik ḳ.) 162b/8, (tevāżı'lıḳ ḳ.) 163a/5, (ḳabūl ḳ.) 172b/11, (sücūd ḳ.) 194b/15, (mescid ḳ.) 195a/3, (secde ḳ.) 195a/3, (ḳābin ḳ.) 198a/13, (kizb ḳ.) 201b/10, (ziyāret ḳ.) 210a/4, (secde ḳ.) 213a/1, (ziyāret ḳ.) 214b/10, (ḳulluḳ ḳ.) 219a/11, (ḫaṭā ḳ.) 222ab/10, (ḳaṣd ḳ.) 232bb/4, (redd ḳ.) 233ab/11, (ḳabūl ḳ.) 233ab/11, (ḳonış ḳ.) 234b/5, (saŋa ḳ.) 253b/11, (agāh ḳ.) 287b/4, (danışıḳ ḳ.) 288a/7, (zārılıḳ ḳ.) 297a/12, (zārı ḳ.) 297b/11, (zārılıḳ ḳ.) 297b/8, (dar ḳ.) 299a/6, (sengisār ḳ.) 299a/6, (yazuḳ ḳ.) 304a/2, (tevbe ḳ.) 304a/3, (isrāf ḳ.) 307a/8

ḳ.-dılarsa (ne kim ḳ.) 127b/8, (ne kim ḳ.) 220b/14, (renc ḳ.) 253b/14, (āzād ḳ.) 254a/1, (altmış pāre ḳ.) 306a/8, (yazuḳ ḳ.) 307a/9

ḳ.-dısa 125b/13, 157a/15, 221ab/2, 230bb/4, 242bb/2, 288a/11, 318b/1

ḳ.-dı-y-ısa (yād ḳ.) 88a/12, (ʿarż ḳ.) 166a/15, (yāẕ ḳ.) 219a/14, (sucūd ḳ.) 233a/4, (ṭaşra ḳ.) 275b/5, (ḳaṣd ḳ.) 313a/6-7

ḳ.-duġı (ḫayr ḳ.) 69b/12, (ṭā’at ḳ.) 93a/2, (ḳaṣd ḳ.) 123ay/9, (ṭā’at ve ibādet ḳ.) 141b/4, (va’de ḳ.) 157a/1, (vaḥiy ḳ.) 176b/8, (rāz ḳ.) 190a/5, (ḳabūl ḳ.) 236b/3, (yazuḳ ḳ.) 242ab/13, (ṭā’at ḳ.) 278bb/12, (yazuḳ ḳ.) 304a/13, (yazuḳ ḳ.) 315a/5, (yazuḳ ḳ.) 315a/5, (yazuḳ ḳ.) 315a/6, (yazuḳ ḳ.) 315a/6, (yazuḳ ḳ.) 315a/6
ḳ.-duġı-çun (ḫürmet ḳ.) 20b/9, (perdedārlıḳ ḳ.) 24a/3, (yazuḳ ḳ.) 38a/6, (namāz ḳ.) 39a/6, (raḥmet ḳ.) 90a/15, (ḳurbān ḳ.) 115b/8, (tekebbürlik ḳ.) 162b/13, (aşaḳlıḳ ḳ.) 170b/6, (zārılıḳ ḳ.) 194b/2-3, (alçaḳlıḳ ḳ.) 233a/11
ḳ.-duġın (aşikāre ḳ.) 65a/2, (‘itāb ḳ.) 214b/15, (sücūd ḳ.) 215b/12, (ne ḳ.) 221a/4
ḳ.-duġınca (ḫamle ḳ.) 301b/15, (ne ḳ.) 306a/11
ḳ.-duġından (ṭā’at ḳ.) 66b/5
ḳ.-duġınuŋ (cümle ḳ.) 98ay/17
ḳ.-duġum (‘aziz ḳ.) 132a/3, (namāz ḳ.) 184b/9, (eylük ḳ.) 225bb/9, (yavu ḳ.) 240bb/13
ḳ.-duġuma (tevfīḳ ḳ.) 83a/4
ḳ.-duġumı (helāl ḳ.) 83a/6
ḳ.-duġumuz (yād ḳ.) 163b/10, (ḫürmet ḳ.) 255b/11
ḳ.-duġuŋ (ṭā’at ḳ.) 31a/7, (ḳ. ‘amel) 163b/8, (‘adāvet ḳ.) 164a/6, (ṭā’at ḳ.) 164b/9, (eylük ḳ.) 225bb/8, (eylük ḳ.) 225bb/8, (yazuḳ ḳ.) 245a/15, (kile ḳ.) 251a/10
ḳ.-duġuŋ-çun (yazuḳ ḳ.) 221a/11, (yāẕ ḳ.) 312b/4
ḳ.-duġuŋuz (bayrām ḳ.) 106a/11, (bayrām ḳ.) 106a/7
ḳ.-duḳ (ḫalīfe ḳ.) 68a/15, (yazuḳ ḳ.) 71b/11, (ẓulm ḳ.) 71b/11, (ziyāret ḳ.) 101a/9, (va‘ad ḳ.) 126a/5, (biçāre ḳ.) 133b/9, (āzād ḳ.) 139a/10, (yāẕ ḳ.) 139a/11, (taḳdīr ḳ.) 147a/8, (‘afū ḳ.) 151b/1, (tevbe ḳ.) 172a/15, (ḳabūl ḳ.) 229ab/6, (güc ḳ.) 236a/3
ḳ.-duḳda (namāz ḳ.) 222ab/12, (namāz ḳ.) 231ab/2
ḳ.-duḳları (yazuḳ ḳ.) 55bb/13, (kurbān ḳ.) 129b/1
ḳ.-duḳların (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 55bb/9
ḳ.-duḳlarından (meliklik ḳ.) 93a/13
ḳ.-dum (tevekkül ḳ.) 2ab/11, (revā ḳ.) 16b/7, (raḥmet ḳ.) 16b/7, (‘afv ḳ.) 20b/6, (erzāni ḳ.) 20b/9, (‘ināyet ḳ.) 29a/5, (‘ināyet ḳ.) 29a/6, (dede ḳ.) 61b/14, (ana ḳ.) 61b/15, (ata ḳ.) 61b/15, (Resūl ḳ.) 62a/1, (erzānī ḳ.) 75a/9, (vācib ḳ.) 76b/3, (selām ḳ.) 76b/6, (‘afū ḳ.) 82a/9, (‘afū ḳ.) 82a/9, (‘afū ḳ.) 83a/13, (‘afū ḳ.) 83a/14, (helāl ḳ.) 83a/7, (helāl ḳ.) 83a/8, (nişān ḳ.) 121a/1, (aşikār ḳ.) 123a/8, (yād ḳ.) 123b/9, (endīşe ḳ.) 138b/3, (kurbān ḳ.) 140a/4, (fidā ḳ.) 151a/8, (ne kılasın ḳ.) 176b/10, (yāẕ ḳ.) 188a/13, (aşikār ḳ.) 189b/1, (aşikār ḳ.) 189b/1, (aşikāre ḳ.) 189b/2, (suc ḳ.) 192a/11, (güc ḳ.) 192a/11, (raḥmet ḳ.) 192a/12, (eylük ḳ.) 192a/8, (biliş ḳ.) 193a/14, (taḳdir ḳ.) 193a/15, (va’de ḳ.) 193a/15, (ḳudret ḳ.) 193b/6, (raḥmet ḳ.) 196b/3, (eyle ḳ.) 200a/9, (gevher ḳ.) 204b/1, (āzād ḳ.) 209a/3, (ḳażā’ ḳ.) 210b/11, (āzād ḳ.) 210b/15, (melik ḳ.) 210b/15, (rāst ḳ.) 211a/2, (cefā ḳ.) 215b/7, (ne ḳ.) 218a/10, (balcıḳ ḳ.) 218a/10, (ne ḳ.) 218a/11, (ḳan ḳ.) 218a/12, (ne ḳ.) 218a/14, (ne ḳ.) 218a/15, (eylük ḳ.) 218a/4, (ne ḳ.)

218a/6, (ne ḳ.) 218a/8, (kebāb ḳ.) 218b/10, (ne ḳ.) 218b/2, (ne ḳ.) 218b/5, (ne ḳ.) 218b/7, (kitāb ḳ.) 218b/9, (‘itāb ḳ.) 218b/9, (mirāṯ ḳ.) 219a/5, (dükeli ḳ.) 220b/4, (ne ḳ.) 220b/6, (ne ḳ.) 221a/12, (ne ḳ.) 221a/13, (ṣūret ḳ.) 221a/14, (el ḳ.) 221a/14, (dil ḳ.) 221a/15, (gönül ḳ.) 221a/15, (yāẕ ḳ.) 221a/9, (ne kim) 221b/1, (şafī‘ ḳ.) 221b/1, (beyk ḳ.) 221b/2, (‘öẕr dileyici ḳ.) 221b/2, (sarāy ḳ.) 221b/3, (‘aṭā ḳ.) 221b/3, (çırāḳ ḳ.) 221b/4, (boyacı ḳ.) 221b/4, (kulaġuz ḳ.) 221b/5, (firāvān ḳ.) 221b/5, (ne ḳ.) 221b/6, (ṣūret ḳ.) 221b/6, (sarāy ḳ.) 221b/7, (ḥürmet ḳ.) 221b/7, (mirāṯ ḳ.) 221b/8, (sizüŋ çün ḳ.) 221b/9, (yazuḳ ḳ.) 222bb/3, (yazuḳ ḳ.) 222bb/4, (ḳabūl ḳ.) 223b/6, (biliş ḳ.) 225b/4, (üliş ḳ.) 225b/4, (ne ḳ.) 225b/6, (revā ḳ.) 225bb/14, (ḥavāle ḳ.) 225bb/15, (naḳş ḳ.) 226a/4, (ḫoş ṣūret ḳ.) 226a/4, (lāyıḳ ḳ.) 226b/4, (yazuḳ ḳ.) 227bb/2, (yazuḳ ḳ.) 227bb/2, (ḳabūl ḳ.) 228b/10, (āzāyīn ḳ.) 230bb/10, (va’de ḳ.) 230bb/5, (naḳd ḳ.) 230bb/5, (ne ḳ.) 235b/11, (ne ḳ.) 236a/1, (ḳabūl ḳ.) 236a/15, (müstecāb ḳ.) 240bb/11, (tamām ḳ.) 242ab/8, (vaḳıf ḳ.) 244b/13, (yazuḳ ḳ.) 245b/12, (ṭapucı ḳ.) 253b/7, (va‘de ḳ.) 254a/3, (tamām ḳ.) 275b/11, (beyān ḳ.) 277a/14, (ḳabūl ḳ.) 278ab/1, (keleci ḳ.) 292b/8, (tevbe ḳ.) 295b/6, (emīn ḳ.) 299b/11

ḳ.-dumsa (ḥüküm ḳ.) 225a/4

ḳ.-duŋ (āzīnesi ġécesi ḳ.) 18b/3, (iḳrār ḳ.) 96a/13, (ḳaṣd ḳ.) 118b/3, (fermān ḳ.) 118b/6, (ṣabur ḳ.) 137b/7, (endīşe ḳ.) 138b/3, (yād ḳ.) 158b/15, (da’vī ḳ.) 160a/15, (tevā’ẓılıḳ ḳ.) 161b/11, (tekebbürlik ḳ.) 161b/7, (ne ḳ.) 192a/1, (böyle ḳ.) 192a/10, (ḳamu ḳ.) 207a/6, (sücūd ḳ.) 210b/14, (āzād ḳ.) 210b/7, (nikāḥ ḳ.) 225a/2, (namāz ḳ.) 226b/1, (aṣṣı ḳ.) 227ab/4, (ne ḳ.) 227ab/5, (niçe ḳ.) 235b/10, (ne ḳ.) 235b/11, (ne ḳ.) 235b/11, (ne ḳ.) 235b/15, (ne ḳ.) 238a/10, (ne ḳ.) 238a/10, (ne ḳ.) 238a/10, (ne ḳ.) 238a/5, (ne ḳ.) 238a/7, (ne ḳ.) 238a/8, (ne ḳ.) 238a/8, (ne ḳ.) 238a/8, (yāẕ ḳ.) 238b/4, (ne ḳ.) 241b/3, (key ḳ.) 241bb/1, (ṭapu ḳ.) 253b/1, (var ḳ.) 259b/11, (coḳ ḳ.) 259b/13, (ne ḳ.) 263a/10, (ne ḳ.) 263a/11, (ardıra ḳ.) 263a/14, (endīşe ḳ.) 284b/7, (tamām ḳ.) 286b/5, (vaḥy ḳ.) 289a/11, (eylük ḳ.) 290b/9, (iş ḳ.) 296b/13, (mūsāllat ḳ.) 305b/5

ḳ.-duŋsa (yazuḳ ḳ.) 304a/12

ḳ.-duŋuz (yazuḳ ḳ.) 61a/3, (suc ḳ.) 61a/3, (ne ḳ.) 84b/12, (‘arż ḳ.) 96b/11, (ne ḳim ḳ.) 156a/14

ḳ.-duram (cefā ḳ.) 215b/8

ḳ.-durdı (yazuḳ ḳ.) 242bb/4

ḳ.-durmışıdı (cāẕulıḳ ḳ.) 242bb/1

ḳ.-ġıl (erzānī ḳ.) 3a/2, (ḫiẕmet ḳ.) 5b/8, (özün ḳ.) 14a/2, (şefā’at ḳ.) 18a/3, (‘imāret ḳ.) 23a/11, (tevbe ḳ.) 24a/1, (ṭapu ḳ.) 24a/1, (üküş ḳ.) 24ay/6, (cehd ḳ.) 25a/1, (ḳullıḳ ḳ.) 25a/2, (şefā’at ḳ.) 39a/10, (şefā’at ḳ.) 39a/5, (şükr ḳ.) 40a/11, (tevbe ḳ.) 48a/11, (tevbe ḳ.) 48a/13, (namāz ḳ.) 54b/14, (ṭā’at ḳ.) 55b/10, (şefā’at ḳ.) 59a/13, (‘adl ḳ.) 68a/15, (teşbīh ḳ.) 68b/2, (ḥaṣıl ḳ.) 70b/5, (ḳabūl ḳ.) 71b/6,

(rūzi ḳ.) 78a/11, (tekbīr ḳ.) 83a/3, (ṭā’at ḳ.) 94b/7, (ḥāżır ḳ.) 96a/15, (‘āṭır ḳ.) 96a/15, (emīn ḳ.) 101b/14, (du’ā ḳ.) 107a/5, (ḳurbān ḳ.) 108b/14, (ṣāẕ ḳ.) 108b/15, (tevbe ḳ.) 115a/11, (ṭā‘at ḳ.) 115b/15, (du’ā ḳ.) 122b/14, (ṭā‘at ḳ.) 126a/6, (erzānī ḳ.) 127b/13, (erzānī ḳ.) 127b/14, (du’ā ḳ.) 128b/12, (ḳurbān ḳ.) 131b/5, (ḳurbān ḳ.) 131b/6, (ḳurbān ḳ.) 132a/7, (ḳurbān ḳ.) 134a/11, (ḳurbān ḳ.) 134a/15, (ḳurbān ḳ.) 134b/2, (ḳabūl ḳ.) 139b/13, (ḳurbān ḳ.) 139b/6, (bī’at ḳ.) 147b/12, (eyle ḳ.) 153b/4, (muzdurlıḳ ḳ.) 159b/12, (sucūd ḳ.) 162a/9, (‘ilm ḳ.) 169b/8, (tedbīr ḳ.) 171b/8, (ḳabūl ḳ.) 172b/11, (imīn ḳ.) 172b/12, (‘afū ḳ.) 172b/2, (baḫtlu ḳ.) 173b/7, (kerīmlik ḳ.) 174a/12, (yoḳsullar birle ḳ.) 176b/9, (revā ḳ.) 190b/9, (ḳażı ḳ.) 192b/14, (raḥmet ḳ.) 194a/5, (anı ḳ.) 197a/1, (göz yaşı birle ḳ.) 199b/13, (ṣabur ḳ.) 209a/15, (ḥāżır ḳ.) 209b/10, (ṣabur ḳ.) 209b/2, (‘afv ḳ.) 210a/10, (naḳş ḳ.) 213a/12, (ziyāret ḳ.) 213b/9, 215a/8, (‘ar□ḳ.) 221ab/11, (namāz ḳ.) 221ab/3, (namāz ḳ.) 221ab/5, (du’ā ḳ.) 227a/11, (ṣıdḳ u iḫlāṣ-ıla ḳ.) 228bb/2, (‘arż ḳ.) 232a/12, (sucūd ḳ.) 233a/3, (ṣabur ḳ.) 237a/15, (ṣabur ḳ.) 237a/8, (niyyet ḳ.) 238ab/4, (rükū‘ ḳ.) 238ab/5, (sucūd ḳ.) 238ab/5, (ṣenā‘ ḳ.) 238ab/5, (namāz ḳ.) 244a/10, (ne ḳılursın ḳ.) 246a/2, (rūzı ḳ.) 248b/14, (ṣabur ḳ.) 249b/9, (naḳş ḳ.) 252a/2, (iki işden birin ḳ.) 252b/13, (āzād ḳ.) 252b/14, (ṣāẕ ḳ.) 252b/15, (birin ḳ.) 253a/1, (ṣabur ḳ.) 253b/13, (ṣabur ḳ.) 253b/14, (ṣabur ḳ.) 253b/14, (ṣabur ḳ.) 253b/15, (ṣabur ḳ.) 254a/1, (ṣabur ḳ.) 254a/4, (birin ḳ.) 255b/14, (münādī ḳ.) 258b/15, (münādī ḳ.) 259a/7, (münādī ḳ.) 259a/11, (münādī ḳ.) 259a/4, (münādī ḳ.) 259b/1, (‘azāb ḳ.) 261a/11, (selām ḳ.) 278b/12, (eyle ḳ.) 278b/4, (cehd ḳ.) 280bb/3, (ṭā’at ḳ.) 280bb/4, (du’ā ḳ.) 281bb/10, (ma’lūm ḳ.) 281bb/11, (ṭokuş ḳ.) 287a/7, (destīgir ḳ.) 298a/6, (ḥulle ḳ.) 298a/6, (yer ḳ.) 298a/7, (ravża ḳ.) 298a/7, (dirlik ḳ.) 298a/8, (namāz ḳ.) 299a/15, (vefā ḳ.) 299b/7, (revā ḳ.) 299b/8, (da’vi ḳ.) 301a/1, (tevbe ḳ.) 304a/12, (cehd ḳ.) 304a/12, (ne ḳılubilürseŋ ḳ.) 305a/12, (ṣabur ḳ.) 306a/15

ḳ.-ıp (celve ḳ.) 246b/14

ḳ.-ıcaḳ (namāz ḳ.) 108a/14

ḳ. -ıcı (tevbe ḳ.) 55b/4, (du’ā ḳ.) 55b/7, (şükür ḳ.) 82b/2, (‘azāb ḳ.) 87a/6, (revā ḳ.) 87a/13, (‘azāb ḳ.) 87a/14, (ḫ ūḳ.) 88a/5, (ḳahr ḳ.) 88a/14, (sebeb ḳ.) 158b/4, (namāz ḳ.) 230ab/6, (şükr ḳ.) 230bb/6, (namāz ḳ.) 259a/13, (yāẕ ḳ.) 309b/9

ḳ.-ıcıdur (ḥisāb ḳ.) 87a/12, (ḫıyānet ḳ.) 277bb/7

ḳ.-ıcılar (ṭā’at ḳ.) 85b/1, (rükū‘ ve sucūd ḳ.) 85b/2, (tevekkül ḳ.) 322b/8

ḳ.-ıcılara (ṣabur ḳ.) 306a/13

ḳ.-ıcılardan (şükür ḳ.) 82b/3

ḳ. -ıcı durur 176a/12, 253a/14

ḳ.-ınca (tevbe ḳ.) 14a/12, (raḥmet ḳ.) 14b/6, (şefā’at ḳ.) 153b/6, (namāz ḳ.) 244a/14, (namāz ḳ.) 244b/10

ḳ.-ındı (rivāyet ḳ.) 313b/2

ḳ.-ınmış (müvekkel ḳ.) 260a/4

ḳ.-ınur (rivāyet ḳ.) 99a/6

ḳ.-ışın (namāz ḳ.) 220bb/11
ḳ.-ısaram (eylük ḳ.) 192a/8, (ne ḳ.) 221a/13
ḳ.-ısardı (namāz ḳ.) 196b/5
ḳ.-ısarlar (renc ḳ.) 271a/15
ḳ.-ısarlar (fesād ḳ.) 67b/6
ḳ.-ısaruz (yād ḳ.) 86b/8
ḳ.-ısarvan (ne ḳ.) 210a/1
ḳ.-ıvėrdi (namāz ḳ.) 277a/6
ḳ.-ma (yalan ḳ.) 54b/10, (ṭā'at ḳ.) 165a/3
ḳ.-madı (kār ḳ.) 138a/1
ḳ.-madı (yar ḳ.) 1ab/7, (āzār ḳ.) 29b/10, (aşikāre ḳ.) 64b/13, (kabūl ḳ.) 131a/7, (maḥrūm ḳ.) 136by/16, (aşşı ḳ.) 173a/11, (din yolın ḳ.) 187b/8, (aşikāre ḳ.) 189a/10, (aşikāre ḳ.) 189a/11, (yalan ḳ.) 213a/4, (şükür ḳ.) 216b/2, (şükür ḳ.) 216b/5, (şükür ḳ.) 216b/6, (şükür ḳ.) 216b/9, (şükür ḳ.) 217a/1, (şükür ḳ.) 217a/4, (bāzirgānlıḳ ḳ.) 227ab/6, (yazuḳ ḳ.) 241ab/1, (vefā ḳ.) 274b/12, (ṣabr ḳ.) 281ab/12
ḳ.-madılar (sücūd ḳ.) 194b/8, (ḳabūl ḳ.) 277bb/11
ḳ.-madın (şefā'at ḳ.) 33a/14, (ṭā'at ḳ.) 51b/10, (şefā'at ḳ.) 51b/11, (yād ḳ.) 51b/8, (ṭā'at ḳ.) 66b/5, (ḥac ḳ.) 169a/14, (ḥac ḳ.) 169a/15, ('ıvāż ḳ.) 225bb/11, (yazuḳ ḳ.) 227b/14, (āşikāre ḳ.) 249a/3, (yazuḳ ḳ.) 304b/1
ḳ.-maduġı-çun (sucūd ḳ.) 220bb/9
ḳ.-maduġuŋ (kile ḳ.) 251a/9
ḳ.-maduḳ (ḥac ḳ.) 169b/4, (yazuḳ ḳ.) 241ab/10, (yazuḳ ḳ.) 242ab/11, (yazuḳ ḳ.) 304a/13
ḳ.-madum (binüsüz ḳ.) 129b/13, (maḥrūm ḳ.) 213a/6, (ḥuccet ḳ.) 238b/10, (dürben ḳ.) 238b/4, (beden ḳ.) 238b/5, (ḳapucı ḳ.) 238b/6, (ġarḳ ḳ.) 273b/3
ḳ.-maġa (yazuḳ ḳ.) 28b/8, ('afv ḳ.) 227a/7-8
ḳ.-maġa (tamām ḳ.) 2ab/10, (ḳabūl ḳ.) 15a/7, (namāz ḳ.) 38b/11, (ṭā'at ḳ.) 99a/11, (ṭā'at ḳ.) 99a/13, (namāz ḳ.) 106a/3, (ḳurbān ḳ.) 108b/12, (ġazilıḳ ḳ.) 114b/3, (ḳurbān ḳ.) 115b/1, (ṭā'at ḳ.) 134a/13, (bī'at ḳ.) 147b/14, (sucūd ḳ.) 162b/9, (namāz ḳ.) 162b/13, (namāz ḳ.) 166b/15, (du'ā ḳ.) 171a/11, (yarı ḳ.) 214a/7, (ziyāret ḳ.) 219b/1, (namāz ḳ.) 220bb/11, (ṭapu ḳ.) 221ab/11, (namāz ḳ.) 244a/5, ('azāb ḳ.) 245a/12, (şefā'at ḳ.) 277b/7, (ziyāret ḳ.) 291b/1, (nesne ḳ.) 301a/3, (yazuḳ ḳ.) 303b/5
ḳ.-maġı (şükür ḳ.) 205a/2
ḳ.-maġ-ıçun (ḳurbān ḳ.) 136a/1, (raḥmet ḳ.) 243ab/4
ḳ.-maġ-ıçun durur (taze ḳ.) 245b/7
ḳ.-maġ-ıdı (bāki ḳ.) 241bb/7
ḳ.-maġıl (maḥrūm ḳ.) 37a/5, (ṭar ḳ.) 114b/6, (ḳurbān ḳ.) 131b/6, (mü'min ḳ.) 163b/7, (kile ḳ.) 205a/3, (ḫilāf ḳ.) 225a/5, (meşġūl ḳ.) 225bb/2, (tażarru' ḳ.) 227a/12, (eyle ḳ.) 257b/10, (münādī ḳ.) 259a/4, (meşġūl ḳ.) 271b/5, (ne ḳ.) 306a/15
ḳ.-maġ-ıçun (ḥürmet ḳ.) 42a/11, ('imāret ḳ.) 42a/12

ḳ.-maḳ (ṭā‘at ḳ.) 6b/1, (ṭā‘at ḳ.) 6b/3, (namāz ḳ.) 21a/12, (tevbe ḳ.) 23a/10, (şefā’at ḳ.) 31a/5, (asān ḳ.) 43a/13, (tażarru‘ ḳ.) 51b/12, (şefā’at ḳ.) 51b/13, (fa□lı ḳ.) 54a/6, (şefā’at ḳ.) 54b/1, (istiġfār ḳ.) 58a/14, (ṣabr ḳ.) 60b/1, (şükr ḳ.) 60b/3, (yād ḳ.) 60b/4, (rāz ḳ.) 61a/6, (namāz ḳ.) 64a/8, (namāz ḳ.) 64a/9, (namāz ḳ.) 64a/9, (mutābi‘at ḳ.) 71b/4, (namāz ḳ.) 75ay/13, (raḥmet ḳ.) 76a/14, (raḥmet ḳ.) 76a/9, (yarı ḳ.) 94b/15, (cemā’at-ile ḳ.) 105a/8, (bayrām ḳ.) 106b/14, (şükür ḳ.) 106b/15, (ifṭār ḳ.) 108a/10, (ġāzilıḳ ḳ.) 113b/11, (ḳurbān ḳ.) 115b/1, (ḳurbān ḳ.) 132a/15, (ḳurbān ḳ.) 132b/1, (ḳurbān ḳ.) 135a/11, (ḳurbān ḳ.) 139b/8, (yād ḳ.) 144b/7, (ziyāret ḳ.) 145a/6, (maḥrūm ve nevmīẕ ḳ.) 146b/11, (bī’at ḳ.) 147b/15, (vefālıḳ ḳ.) 148a/3, (ṭā‘at ḳ.) 156b/8, (sucūd ḳ.) 162a/1, (tekebbürlik ḳ.) 163b/11, (düşmānlıḳ ḳ.) 163b/15, (yalıŋ ḳ.) 164b/11, (‘arż ḳ.) 166a/13, (şefā’at ḳ.) 168a/2, (yāẕ ḳ.) 175b/14, (‘itāb ḳ.) 192a/7, (sucūd ḳ.) 194b/15, (ṣabur ḳ.) 202b/7, (şefā’at ḳ.) 210b/4, (ziyāret ḳ.) 213b/12, (şükr ḳ.) 216b/11, (şükr ḳ.) 216b/7, (şükr ḳ.) 216b/8, (ne ḳ.) 221bb/11, (mensūb ḳ.) 227a/13, (‘adl ḳ.) 228bb/9, (fermān ḳ.) 234ab/2, (ḳullıḳ ḳ.) 234bb/10, (‘azāb ḳ.) 245a/11, (‘ömr uzun ḳ.) 265b/12, (da’vī ḳ.) 265b/14, (altūn gümiş bile ḳ.) 266a/10, (uçmaḳ ḳ.) 266a/10, (ṭamu ḳ.) 266a/11, (ẓulüm ḳ.) 266a/11, (pāẕişāhlıḳ ḳ.) 266a/13, (ġarat ḳ.) 266a/2, (ṣabṣaru ḳ.) 267b/11, (yaraḳ ḳ.) 267b/7, (ḳavl ḳ.) 273a/1, (vaṣiyyet ḳ.) 278a/12, (ḳurbān ḳ.) 284a/12, (vesvese ḳ.) 303a/2, 306b/11, (tevbe ḳ.) 307a/9, (ṣenā‘ ḳ.) 308b/15, (beyān ḳ.) 308b/15, (tamām ḳ.) 309a/1, 309a/7, (yāẕ ḳ.) 309b/7, (vesvese ḳ.) 310a/11, (cimā‘ ḳ.) 311a/6, (yāẕ ḳ.) 311b/2, (tamām ḳ.) 312a/10, (yāẕ ḳ.) 312a/2, (ḫilāf ḳ.) 312b/10, (ḫilāf ḳ.) 312b/14, (yāẕ ḳ.) 312b/2, (yāẕ ḳ.) 312b/3, (yāẕ ḳ.) 319a/1, (ḳabūl ḳ.) 320a/11

ḳ.-maḳdan (kefāret ḳ.) 63b/14, (raḥmet ḳ.) 76a/15, (ḥac ḳ.) 80b/11, (‘umre ḳ.) 80b/11, (ġazā ḳ.) 80b/11, (ṭā’at ḳ.) 80b/13, (namāz ḳ.) 244a/12, (ṣabur ḳ.) 292a/12, (dermān ḳ.) 297b/15, (tevbe ḳ.) 304b/3

ḳ.-maḳdur (beyān ḳ.) 7a/4, (āşkāre ḳ.) 228bb/14, (ḫıyānet ḳ.) 277bb/8

ḳ.-maḳdurur (āzād ḳ.) 73b/14, (ḫoşnūẕ ḳ.) 145a/7, (iḫsān ḳ.) 145a/7, (ṭā’at ḳ.) 302b/15, (tamām ḳ.) 312b/2, (tevekkül ḳ.) 321a/11, (selām ḳ.) 321a/13

ḳ.-mamaḳ (tevbe ḳ.) 23a/10, (‘amel ḳ.) 169b/12

ḳ.-mamaḳ durur (ṣabur ḳ.) 171a/2

ḳ.-maŋ (artuḳ ḳ.) 306a/12, (yazuḳ ḳ.) 307b/1

ḳ.-masa (ṭā’at ḳ.) 23b/14, (yazuḳ ḳ.) 104a/10, (ṭā’at ḳ.) 156b/7, (‘amel ḳ.) 169a/7, (yāẕ ḳ.) 311a/5

k.-masalardı (tevbe ḳ.) 233ab/12

ḳ.-masam (diri ḳ.) 213a/2, (böyle ḳ.) 239b/9

ḳ.-masaŋuz (pāre ḳ.) 306a/14

ḳ.-masun (rüsvāy ve siyāset ḳ.) 28a/12, 278b/5

ḳ.-masunlar (da’vi ḳ.) 55bb/2, (üküş ḳ.) 92a/9

ḳ.-maya (ziyān ḳ.) 39a/2, (rüsvāy ḳ.) 43a/10, (cefā ḳ.) 136b/8, (ḫaṭa ḳ.) 136b/8, (ziyān ḳ.) 164a/14, (aṣṣı ḳ.) 165a/7, (ḳanā‘at ḳ.) 166b/9, (āzād ḳ.) 195a/6,

(tekebbür ḳ.) 233bb/10, (bühtān ḳ.) 233bb/8, (vefā ḳ.) 274b/13, (hic kimse ḳ.) 276ab/13
ḳ.-mayadum (‘itāb ḳ.) 192a/7
ḳ.-mayalar (vaṣf ḳ.) 30a/4
ḳ.-mayam (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 76a/14, (ḥarām ḳ.) 83a/6, (namāz ḳ.) 196b/9, (kelām ḳ.) 216a/14, (bedel ḳ.) 225a/12, (namāz ḳ.) 231bb/6, (ḫilāf ḳ.) 248a/4, (yavuzlıḳ ḳ.) 281bb/1, (şükür ḳ.) 305a/3
ḳ.-mayan (çalış ḳ.) 76a/3
ḳ.-mayavuz (ḳabūl ḳ.) 235bb/8
ḳ.-mayınca (tevbe ḳ.) 48a/9, (ḳabūl ḳ.) 132b/12, (revā ḳ.) 224b/10, (dilek ḳ.) 279b/3
ḳ.-mayısardur (bāzirgānlıḳ ḳ.) 227ab/6
ḳ.-maz (nite ḳ.) 20b/11, (kār ḳ.) 138a/8, (aṣṣı ḳ.) 148a/3, (eksük ḳ.) 160b/5, (vefā ḳ.) 167b/11, (ziyān ḳ.) 173a/1, (ḫaṭa ḳ.) 215b/5, (cefā ḳ.) 215b/7, (ḫaṭa ḳ.) 215b/9, (ḫaṭa ḳ.) 215b/9, (aṣṣı ḳ.) 224ab/14, (kār ḳ.) 230ab/5, (vefā ḳ.) 268a/6, (vefā ḳ.) 268a/6, (rüşvet ḳ.) 279b/5, (raḥmet ḳ.) 282a/10, (eṣer ḳ.) 303a/12, (ḳabūl ḳ.) 304a/10, (yāẕ ḳ.) 311a/4
ḳ.-mazam (ẓulüm ḳ.) 226b/11
ḳ.-mazdı (aṣṣı ḳ.) 295a/11
ḳ.-maz-ısa (raḥmet ḳ.) 47b/7
ḳ.-maz-ısam (raḥmet ḳ.)228b/9
ḳ.-maz-ısaŋ (yazuḳ ḳ.) 62a/3
ḳ.-mazlar (iş ḳ.) 155a/12-13
ḳ.-mazlar (ḥürmet ḳ.) 26a/10, (yazuḳ ḳ.) 303b/6
ḳ.-mazsa (ṭā‘at ḳ.) 156b/15, (ṣabur ḳ.) 295b/8, (yād ḳ.) 311a/7, (yāẕ ḳ.) 312a/1, (yāẕ ḳ.) 312a/12
ḳ.-mazsaŋuz (tevbe ḳ.) 307b/1
ḳ.-mazsın (du’ā ḳ.) 171a/10
ḳ.-mazuz (ayruḳ ḳ.) 199b/1, (gile ḳ.) 199b/2
ḳ.-mış (va’de ḳ.) 84b/10, (beyān ḳ.) 86a/14, (luṭf ḳ.) 95b/12, (ṭā‘at ḳ.) 99b/2, (ṭā‘at ḳ.) 115a/3, (tekebbürlik ḳ.) 118b/4, (alçaḳlıḳ ḳ.) 118b/5, (mu’āmile ḳ.) 125by/9, (şükr ḳ.) 136by/13, (faẓıllu ḳ.) 140b/11, (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 156b/9, (yād ḳ.) 157a/5, (iḫtiyār ḳ.) 187a/4, (ümmet-içün ḳ.) 187b/6, (raḥmet ḳ.) 194a/7, (ḫaṭa ḳ.) 215b/4, (cefā ḳ.) 215b/6, (kelile ḳ.) 216a/12, (ṣenā‘ ḳ.) 216a/13, (ḫayr ḳ.) 223ab/5, (tīz ḳ.) 244b/15, (pāẕişāhlıḳ ḳ.) 265b/12, (keleci ḳ.) 292b/8, (ṭā’at ḳ.) 293b/10, (ma’ṣiyyet ḳ.) 293b/8, (ṭā’at ḳ.) 293b/8, (yaraġ ḳ.) 295a/2, (ḫilāf ḳ.) 312b/14, (şükür ḳ.) 319b/11
ḳ.-mışdı (beyān ḳ.) 86a/11, (eyle ḳ.) 231b/2
ḳ.-mışdur (yāẕ ḳ.) 223ab/10
ḳ.-mışdurur (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 28a/13, (ḳısmet ḳ.) 165a/9, (ẓulüm ḳ.) 219a/8, (müvekkel ḳ.) 304b/15
ḳ.-mışıdı (ma’lūm ḳ.) 86a/13, (ṣulḥ ḳ.)132a/14, (‘afv ḳ.) 217a/7, (namāz ḳ.) 242ab/4
ḳ.-mış-isen (ne kim ḳ.) 267b/14

ḳ.-mışlar durur (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 217a/15, (cān fidā ḳ.) 249b/8
ḳ.-mışlardan (ziyān ḳ.) 236a/5
ḳ.-mışlardı (çalış ḳ.) 148a/6, (ḳavlu ḳ.) 200b/15
ḳ.-mışlar-ıdı (sucūd ḳ.) 220bb/7
k.-mışsın (bāzirgānlıḳ ḳ.) 263a/12
ḳ.-sa (namāz ḳ.) 17a/12, (secde ḳ.) 17b/1, (secde ḳ.) 17b/3, (rehber ḳ.) 27b/8, (siyāset ḳ.) 27b/9, (ḳaṣd ḳ.) 28a/1, (tamām ḳ.) 29a/14, (ṭā'at ḳ.) 36a/8, (namāz ḳ.) 37b/14, (namāz ḳ.) 38a/11, (namāz ḳ.) 38b/10, (namāz ḳ.) 54a/8, (yād ḳ.) 63a/14, (niyyet ḳ.) 72b/2, (ṭā'at ḳ.) 92b/9, (ḳaṣd ḳ.) 95a/7, (ḳaṣd ḳ.) 95a/8, (ḳabūl ḳ.) 115a/9, (ḳaṣd ḳ.) 122b/3, (ḳurbān ḳ.) 128b/5, (ḳurbān ḳ.) 134a/6, (böyle ḳ.) 156a/1, (aşaḳlıḳ ḳ.) 171a/4, (şükür ḳ.) 173a/5, (tevbe ḳ.) 192b/12, (istifkār ḳ.) 193a/4, (āzād ḳ.) 195b/11, (böyle ḳ.) 197b/12, (böyle ḳ.) 197b/7, (böyle ḳ.) 199a/1, (böyle ḳ.) 199a/2, (yazuḳ ḳ.) 204b/4, (āzād ḳ.) 213b/3, (yāẕ ḳ.) 219b/6, (aṣṣı ḳ.) 224ab/11, (namāz ḳ.) 239a/5, (sucūd ḳ.) 239a/7, (namāz ḳ.) 240ab/2, (yoḳ ḳ.) 242bb/6, (vesvese ḳ.) 254b/1, (ṭā'at ḳ.) 268b/2, (ma'ṣiyet ḳ.) 268b/2, (raḥmet ḳ.) 273a/14, (vesvese ḳ.) 277ab/5, (iştiyāḳ ḳ.) 278ab/1, (ḥikāyet ḳ.) 284b/3, (şikāyet ḳ.) 284b/4, (vesvese ḳ.) 303b/5, (yazuḳ ḳ.) 306b/6, (yāẕ ḳ.) 309b/3, (ṣabur ḳ.) 310a/13, (yāẕ ḳ.) 310a/14, (vesvese ḳ.) 310a/9, (yāẕ ḳ.) 311a/1, (yāẕ ḳ.) 311b/15, (ḳaṣd ḳ.) 314b/6, (istiġfār ḳ.) 317b/11, (ʿafū ḳ.) 317b/15, (ʿafū ḳ.) 318a/1
ḳ.-salar (tevbe ḳ.) 48a/9, (ḫayr ḳ.) 69b/12, (nikāḥ ḳ.) 83b/8, (tekbīr ḳ.) 94b/14, (ḥamle ḳ.) 94b/14, (ṣenāʿ ḳ.) 99a/15, (sefer ḳ.) 129b/9, (sefer ḳ.) 129b/9, (ʿamel ḳ.) 168a/11, (ṭā'at ḳ.) 192b/2, (yazuḳ ḳ.) 204b/8, (tamām ḳ.) 275a/11, (rivāyet ḳ.) 277b/13, (yāẕ ḳ.) 312b/13
ḳ.-sam (fidā ḳ.) 149a/2, (da'vi ḳ.) 250b/4, (fidā ḳ.) 283a/4
ḳ.-saŋ (ṭā'at ḳ.) 21a/12, (yazuḳ ḳ.) 23a/14, (barılıḳ ḳ.) 24a/9, (ne kim ḳ.) 24ay/6, (ne ḳim ḳ.) 51a/10, (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 76a/13, (yalıŋ ḳ.) 164b/14, (tamām ḳ.) 312b/3, (ḥac ḳ.) 322a/10, (ḥac ḳ.) 322a/9, (ḥac ḳ.) 322a/9
ḳ.-saŋız (yāẕ ḳ.) 310a/10
ḳ.-saŋuz (böyle ḳ.) 302b/8
ḳ.-savuz (ceng ḳ.) 92b/3
ḳ.-sa-y-ıdı (va'ad ḳ.) 51a/8, (yāẕ ḳ.) 63a/10, (ḳurbān ḳ.) 132a/14
ḳ.-sun (raḥmet ḳ.) 24b/10, (ne ḳ.) 63b/9, (ṭapu ḳ.) 103a/12, (ḳabūl ḳ.) 113a/13, (şefā'at ḳ.) 132a/2, (şefā'at ḳ.) 153b/7, (yāẕ ḳ.) 195a/14, (ṣabr ḳ.) 239ab/12, (imāmlıḳ ḳ.) 276a/13, (güzārlıḳ ḳ.) 276b/10, (imāmlıḳ ḳ.) 276b/10, (ṭā'at ḳ.) 284a/6, (ne ḳ.) 293b/5, (ta'zīr ḳ.) 295b/2
ḳ.-sunlar (ne ḳ.) 63b/5, (ne ḳ.) 92a/2, (ne ḳ.) 99a/10, (ʿizzet ve ḥürmet ḳ.) 106a/9, (ne ḳ.) 114b/3, (du'ā ḳ.) 195a/11-12, (imāmlıḳ ḳ.) 276a/13
ḳ.-u (gile ḳ.) 42b/8, (feryād ḳ.) 47b/3, (eyle ḳ.) 159a/10, (eyle ḳ.) 159a/9, (töhmet ḳ.) 230b/3
ḳ.-uben (cehd ḳ.) 61a/15
ḳ.-ubilürseŋ (ne ḳ.) 305a/2
ḳ.-u dururlar (böyle ḳ.) 234b/8

ḳ.-umayalar (ġāzılıḳ ḳ.) 114b/9
ḳ.-uŋ (şefāḳat ḳ.) 16b/12, (ḥürmet ḳ.) 39a/13, (tevbe ḳ.) 39a/13, (ṭā’at ḳ.) 39a/14, (ḥürmet ḳ.) 42a/14, (ḥāżır ḳ.) 46b/3, (cehd ḳ.) 63b/11, (ḳısa ḳ.) 67b/9, (şükür ḳ.) 68b/8, (tevbe ḳ.) 69b/1, (yād ḳ.) 81a/13, (tamām ḳ.) 81b/14, (tamām ḳ.) 81b/15, (tekbīr ḳ.) 83a/3, (ṭā’at ḳ.) 91a/13, (ṭā’at ḳ.) 94b/2, (eylük ḳ.) 94b/3, (ziyāret ḳ.) 95b/5, (sücūd ḳ.) 99b/11, (ziyāret ḳ.) 101a/13, (ziyāret ḳ.) 101b/6, (ḥelāl ḳ.) 103a/11, (namāz ḳ.) 105a/9, (ḥācetsüz ḳ.) 109a/5, (şükür ḳ.) 120b/14, (ḳurbān ḳ.) 130b/15, (ṣabur ḳ.) 150b/8, (namāz ḳ.) 196b/1, (namāz ḳ.) 196b/2, (ḫiẕmet ḳ.) 196b/3, (fermān ḳ.) 207a/5, (şükür ḳ.) 227a/3, 227b/6, (ḥā□r ḳ.) 231bb/1, (yalıŋ ḳ.) 231bb/1, (eylük ḳ.) 233ab/5, (du’ā ḳ.) 243a/4, (‘ar□ḳ.) 277b/13, (ḳabūl ḳ.) 277b/14, (redd ḳ.) 277b/14, (eylük ḳ.) 278a/2, (ḥamle ḳ.) 278ab/15, (vefā ḳ.) 289a/12, (namāz ḳ.) 289b/2, (ṣabur ḳ.) 298a/3, (nafaḳa ḳ.) 302b/7, (öginc ḳ.) 306a/12, (tevbe ḳ.) 307b/1, (yāẕ ḳ.) 312b/11
ḳ.-up (işāret ḳ.) 53b/2, (ṭā’at ḳ.) 56b/3, (terāvīḥ ḳ.) 58a/13, (yazuḳ ḳ.) 75ay/11, (tevekkül ḳ.) 94b/14, (tevbe ḳ.) 103b/5, (tevbe ḳ.) 103b/13, (ḳaṣd ḳ.) 123ay/9, (yād ḳ.) 124b/9, (ḳurbān ḳ.) 129a/6, (ḳurbān ḳ.) 132a/5, (ḳabūl ḳ.) 132b/12, (tekbīr ḳ.) 151a/9, (tesbīḥ ḳ.) 151a/11, (pāẕişāh ḳ.) 208a/11, (ḥürmet ḳ.) 208a/14, (sünnet ḳ.) 223ab/3, (loḳma ḳ.) 233b/12, (yalıŋ ḳ.) 240bb/1, (pāẕişāh ḳ.) 240bb/13, (yaḳın ḳ.) 243a/15, (ġārat ḳ.) 252b/6, (ḫādim ḳ.) 254a/8, (naẓar ḳ.) 256a/13, (zārılıḳ ḳ.) 258b/3, (namāz ḳ.) 267a/3, (cehd ḳ.) 267b/9, (ṭā‘at ḳ.) 268b/7, (□arılıḳ ḳ.) 276b/12, (arzu ḳ.) 278ab/2, (żārılıḳ ḳ.) 278b/8, 290b/7, (pāre ḳ.) 299a/8, (tevbe ḳ.) 320a/1
ḳ.-ur (sefīnesi ḳ.) 2ab/1, (kīne kanı ḳ.) 2ab/2, (ḳabūl ḳ.) 3b/7, (eylük ḳ.) 3b/9, (ḳaṣd ḳ.) 12b/14, (yāẕ ḳ.) 14b/4, (ḳaṣd ḳ.) 14a/5, (nidā ḳ.) 14a/6, (rivāyet ḳ.) 14b/13 (zārılıḳ ḳ.) 20a/11, (zārılıḳ ḳ.) 20a/13, (zārılıḳ ḳ.) 20a/7, (tevbe ḳ.) 26a/4, (tevfīr ḳ.) 27b/11, (taḳṣīrlıḳ ḳ.) 27b/12, (işāret ḳ.) 28a/3, (rivāyet ḳ.) 29b/7, (yarı ḳ.) 31a/15, (yarı ḳ.) 31b/5, (eylük ḳ.) 32b/14, (eylük ḳ.) 32b/15, (eylük ḳ.) 32b/15, (beyān ḳ.) 37a/12, (beyān ḳ.) 38a/7, (rivāyet ḳ.) 43a/1, (rivāyet ḳ.) 48a/2, (kısmet ḳ.) 48b/15, (raḥmet ḳ.) 48b/5, (rivāyet ḳ.) 49b/7, (yāẕ ḳ.) 51b/5, (nidā ḳ.) 55a/10, (nidā ḳ.) 55a/11, (nidā ḳ.) 55a/13, (nidā ḳ.) 55b/1, (nidā ḳ.) 55b/2, (ṭā’at ḳ.) 55b/3, (nidā ḳ.) 55b/4, (rivāyet ḳ.) 56b/12, (nidā ḳ.) 72b/3, (selām ḳ.) 76b/7, (rivāyet ḳ.) 77b/14, (bayrām ḳ.) 80a/10, (āzād ḳ.) 80a/13, (āzād ḳ.) 80a/13, (selām ḳ.) 80a/15, (dutanlar ḳ.) 83b/9, (ṭapu ḳ.) 84b/7, (āzād ḳ.) 85b/5, (āzād ḳ.) 85b/6, (alcaḳlıḳ ḳ.) 86b/12, (ne ḳ.) 87b/13, (belā ḳ.) 89b/2, (taḳdīr ḳ.) 89b/7, (yalavaclıḳ ḳ.) 90b/12, (delīl ḳ.) 99a/5, (ziyāret ḳ.) 101a/15, (yāẕ ḳ.) 101ay/17, (nidā ḳ.) 101b/2, (du’ā ḳ.) 107a/2, (ḳonuḳlıḳ ḳ.) 107a/1, (ḥaḳḳ ḳ.) 114a/4, (yāẕ ḳ.) 117b/4, (hezīmet ḳ.) 117b/5, (hezīmet ḳ.) 117b/8, (yād ḳ.) 118a/6, (yaḫtu ḳ.) 118a/9, (yād ḳ.) 118b/10, (yād ḳ.) 119a/5, (yād ḳ.) 119b/5, (yād ḳ.) 120a/9, (yād ḳ.) 120b/1, (yād ḳ.) 121b/8, (yād ḳ.) 122b/7, (yād ḳ.) 123a/8, (yād ḳ.) 125a/13, (yād ḳ.) 126a/15, (ḫiṭāb ḳ.) 127a/15, (yād ḳ.) 127b/4, (yaḳınlıḳ ḳ.) 128b/7,

(rivāyet ḳ.) 128b/9, (kendü ḳ.) 130b/14, (ḥikāyet ḳ.) 132b/3, (bahāne ḳ.) 136a/1, (ḳabūl ḳ.) 136by/15, (ḳurbān ḳ.) 140a/3, (rivāyet ḳ.) 142b/14, (selām ḳ.) 147a/7, (ḫilaf ḳ.) 157a/12, (cefā ḳ.) 157a/15, (vefā ḳ.) 157a/15, (beyān ḳ.) 157a/8, (tekebbür ḳ.) 161b/1, (tevā’□lıḳ ḳ.) 161b/3, 170b/10, (berāberlıḳ ḳ.) 170b/4, (tevā’□lıḳ ḳ.) 170b/5, (sucūd ḳ.) 170b/6, (tekebbürlik ḳ.) 170b/9, (aşaḳlık ḳ.) 171a/3, (ḥüküm ḳ.) 179a/11, (naḳḳaşlık ḳ.) 179b/10, (sāḳalık ḳ.) 179b/11, (yarı ḳ.) 179b/12, (ḳassamlık ḳ.) 179b/12, (ulaşdurıcılık ḳ.) 179b/13, (ḫādımlık ḳ.) 179b/13, (ḥammallık ḳ.) 179b/14, (ṣaġıncılık ḳ.) 179b/15, (muṭbaḫcılık ḳ.) 179b/9, (naḳḳaşlık ḳ.) 179b/9, (basubanlık ḳ.) 180a/1, (taŋrılık ḳ.) 180a/2, (böyle ḳ.) 185b/5, (yād ḳ.) 187b/12, (yāẕ ḳ.) 188a/1, (yāẕ ḳ.) 188a/1, (yāẕ ḳ.) 188a/2, (aḥad ḳ.)188b/12, (işāret ḳ.) 188b/13, (rivāyet ḳ.) 191b/12, (firişte ḳ.) 195b/7, (ḥürmet ḳ.) 199b/15, (iş ḳ.) 199b/9, (gözsüz ḳ.) 201a/14, (ṣabur ḳ.) 202b/7, (selām ḳ.) 203b/5, (ziynet ḳ.) 204b/2, (bağılar ḳ.) 204b/3, (dermān ḳ.) 204b/3, (selām ḳ.) 207a/15, (yāẕ ḳ.) 223bb/1, (nidā ḳ.) 224a/7, (selām ḳ.) 224b/13, (endīşe ḳ.) 226ab/8, (selām ḳ.) 229a/15, (āzāy ḳ.) 230bb/12, (āzāy ḳ.) 230bb/12, (rükū’ ḳ.) 239a/6, (ḫoz ḳ.) 239a/7, (selām ḳ.) 240bb/11, (rūzi ḳ.) 241bb/5, (dāyim ḳ.) 241bb/9, (yazuḳ ḳ.) 242ab/11, (yazuḳ ḳ.) 242bb/12, (‘āzāb ḳ.) 246a/12, (selām ḳ.) 249a/13, (vesvese ḳ.) 252a/10, (yāẕ ḳ.) 256b/2, (ḫāvale ḳ.) 260b/15, (yaraḳ ḳ.) 262a/2, (ta‘līm ḳ.) 270b/7, (feryād ḳ.) 272b/5, (lā‘net ḳ.) 278ab/9, (vesvese ḳ.) 278bb/14, (ḥurmet ḳ.) 279b/8, (raḥmet ḳ.) 279b/9, (cāhiller ḳ.) 282ab/4, (gün ḳ.) 294a/11, (vesvese ḳ.) 298b/7, (naẓar ḳ.) 301b/11, (naẓar ḳ.) 301b/15, (zīr ü zeber ḳ.) 302a/1, (tevbe ḳ.) 304a/13, (uçmaḳ ḳ.) 307b/13, (yāẕ ḳ.) 309b/4, (rivāyet ḳ.) 310a/5, (yāẕ ḳ.) 310b/15, (yāẕ ḳ.) 311a/1, (rivāyet ḳ.) 314b/11, (beyān ḳ.) 317a/8, (sehv ḳ.) 317b/10, (revā ḳ.) 319a/7, (raḥmet ḳ.) 320b/1, (ḳabūl ḳ.) 320b/8, (ḥadīṣ ḳ.) 323b/6

ḳ.-uram (ḥarām ḳ.) 79a/14, (du’ā ḳ.) 116a/3, (ḳurbān ḳ.) 137a/2, (tekebbürlik ḳ.) 161b/8, (raḥmet ḳ.) 194a/7, (nişe ḳ.) 227a/7, (raḥmet ḳ.) 228a/13, (nesne ḳ.) 245b/4, (yāẕ ḳ.) 251b/7, (şāẕ ḳ.) 251b/8, (şükür ḳ.) 251b/9, (tamām ḳ.) 261b/14, (diri ḳ.) 261b/15, (tamām ḳ.) 268a/12

ḳ.-urdı (‘arż ḳ.) 75a/2, (yād ḳ.) 121a/9, (böyle ḳ.) 205a/12, (‘arż ḳ.) 224b/11, (münācāt ḳ.) 226ab/1, (gölge ḳ.) 229a/14, (yāẕ ḳ.) 230ab/14, (işāret ḳ.) 232ab/12, (ṭā‘at ḳ.) 234ab/3, (ṣabr ḳ.) 239ab/12, (ġalebe ḳ.) 242ab/3, (keleci ḳ.) 279ab/5, (vaṣf ḳ.) 291a/4

ḳ.-urdı kim (iş ḳ.) 221bb/4

ḳ.-urduŋ (ḥükm ḳ.) 247a/13, (ne ḳ.) 250b/11

ḳ.-urıdı (ṭā’at ḳ.) 20a/3, (namāz ḳ.) 153b/12

ḳ.-urıdum (ḳurbān ḳ.) 137b/1

ḳ.-urın (ḥarām ḳ.) 19a/11, (ṭapu ḳ.) 34a/7-8, (ṭapu ḳ.) 34a/8

ḳ.-ur-ısa (du’ā ḳ.) 55a/15

ḳ.-ur-ısaŋ (ṭā’at ḳ.) 31a/7

ḳ.-urken (namāz ḳ.) 147b/5

ḳ.-ursaŋuz (ne ḳim ḳ.) 244b/4

ḳ.-urlar (rivāyet ḳ.) 14b/14, (ṭavāf ḳ.) 16b/1, (şefākat ḳ.) 16b/11, (ḥikāyet ḳ.) 24a/13, (kāhıllıḳ ḳ.) 25b/10, (namāz ḳ.) 25b/12, (ṣenā ḳ.) 25b/7, (‘arz ḳ.) 25b/8, (‘ibādet ḳ.9 26a/6, (rivāyet ḳ.) 34a/1, (şefā’at ḳ.) 48b/8, (rivāyet ḳ.) 49b/15, (güc ḳ.) 50a/12, (nidā ḳ.) 56a/4, (‘amel ḳ.) 69b/13, (ḳulluḳ ḳ.) 71a/3, (yazuḳ ḳ.) 73b/6, (ṭā’at ḳ.) 73b/7, (ṭā’at ḳ.) 73b/7, (ma’ṣiyet ḳ.) 73b/8, (ṭā’at ḳ.) 73b/8, (emīn ḳ.) 74a/3, (iḥsān ḳ.) 74a/5, (tesbīḥ ḳ.) 75ay/10, (tesbīḥ ḳ.) 75ay/6, (rivāyet ḳ.) 76b/4, (rivāyet ḳ.) 85a/12-13, (sücūd ḳ.) 93b/14, (sücūd ḳ.) 93b/15, (‘arż ḳ.) 97b/4, (ṭā‘at ḳ.) 97b/8, (ziyāret ḳ.) 100b/2, (ziyāret ḳ.) 101b/11, (güc ḳ.) 101b/12, (ziyāret ḳ.) 101b/9, (ḥikāyet ḳ.) 103b/5, (yād ḳ.) 119a/10, (yād ḳ.) 119a/15, (‘imāret ḳ.) 119b/4, (yaḥtu ḳ.) 121a/10, (namāz ḳ.) 127a/2, (ṭavāf ḳ.) 127a/8, (rivāyet ḳ.) 128a/9, (bahāne ḳ.) 135b/15, (ḳurbān ḳ.) 139b/11, (rivāyet ḳ.) 140a/13, (emīn ḳ.) 155a/12, (‘amel ḳ.) 168b/9, (ṭama‘ ḳ.) 169b/15, (ṭā’at ḳ.) 170a/13, (şükür ḳ.) 170a/14, (ṣabur ḳ.) 170a/15, (iş ḳ.) 173a/13, (yaraḳ ḳ.) 173a/14, (ṭā’at ḳ.) 173b/1, (cömerdlik ḳ.) 173b/2-3, (seyürler ḳ.) 173b/3, (yaraḳ ḳ.) 173b/5, (yaraḳ ḳ.) 173b/6, (yaraḳ ḳ.) 173b/6, (yāẕ ḳ.) 188a/12, (ne ḳ.) 197a/8, (yazuḳ ḳ.) 204b/5, (namāz ḳ.) 222ab/12, (şāẕ ḳ.) 229a/6, (ortaḳ ḳ.) 234bb/4, (‘arż ḳ.) 243a/13-14, (ṭā’at ḳ.) 260b/4, (ṭā’at ḳ.) 260b/6, (ḫarc ḳ.) 265a/6, (niyāzlıḳ ḳ.) 265a/7-8, (rāst ḳ.) 271a/10, (rivāyet ḳ.) 283a/6, (ṭapu ḳ.) 287a/6, (ḳaṣd ḳ.) 301b/13, (ḥamle ḳ.) 301b/14, (tevbe ḳ.) 303b/13, (ḳaṣd ḳ.) 303b/5, (üküş ḳ.) 303b/9, (yazuḳ ḳ.) 304a/7-8, (rivāyet ḳ.) 311b/14, (rivāyet ḳ.) 312a/10, (rivāyet ḳ.) 312a/13

ḳ.-urlardı (ziyāret ḳ.) 58a/1-2, (ṭā’at ḳ.) 91b/12-13, (ḳurbān ḳ.) 139b/9, (şāẕılıḳ ḳ.9 229a/4

ḳ.-urlar-ıdı (ṭā’at ḳ.) 58b/8

ḳ.-urlar-ımış (namāz ḳ.) 93a/1

ḳ.-urlarsa (ḳurbān ḳ.) 129a/5

ḳ.-ursa (namāz ḳ.) 17b/6, (namāz ḳ.) 17b/15, (namāz ḳ.) 18a/6, (ṭā‘at ḳ.) 23b/11, (rek’at ḳ.) 38b/12, (ṭā‘at ḳ.) 49b/5, (ṭā‘at ḳ.) 49b/5, (rükū‘ ḳ.) 55a/11, (nidā ḳ.) 55a/11, (yāẕ ḳ.) 55a/14, (yėg ḳ.) 62b/11, (ḳulluḳ ḳ.) 62b/11, (ziyāret ḳ.) 79b/13, (yazuḳ ḳ.) 83b/11, (şükür ḳ.) 87a/10, (ne kim ḳ.) 87b/12, (ṭā’at ḳ.) 89a/4, (yād ḳ.) 97a/9, (ṭā‘at ḳ.) 114b/11, (luṭf ḳ.) 116b/11, (ġusl ḳ.) 146b/4, (namāz ḳ.) 146b/5, (ṭā’at ḳ.) 156b/14, (ḳanā‘at ḳ.) 166b/6, (ḳanā‘at ḳ.) 166b/7, (ne ḳ.) 179a/9, (ṭā‘at ḳ.) 192b/5, (ne ḳ.) 201a/9, (āzāy ḳ.) 230bb/13, (tevekkül ḳ.) 278ab/5, (ḳaṣd ḳ.) 301a/11, (tevbe ḳ.) 305b/15, (tevekkül ḳ.) 307b/14, (yazuḳ ḳ.) 318b/9

ḳ.-ursam (raḥmet ḳ.) 194a/6, (ṣabur ḳ.) 244a/12, (şükür ḳ.) 290b/9

ḳ.-ursaŋ (suc ḳ.) 3b/3, (yazuḳ ḳ.) 3b/4, (tevbe ḳ.) 62a/3, (ḳurbān ḳ.) 132b/13, (ṭā’at ḳ.) 165a/3, (ḫayr ḳ.) 165a/6, (ne ḳ.) 199b/1, (ṣabur ḳ.) 244a/11, (ne ḳ.) 246a/2, (dostlıḳ ḳ.) 251a/6, (‘azāb ḳ.) 261a/11, (da’vi ḳ.) 267b/10, (ḫarc ḳ.) 268a/2, (yazuḳ ḳ.) 307b/5

ḳ.-ursaŋız (yazuḳ ḳ.) 306a/2

ḳ.-ursaŋuz (yazuḳ ḳ.) 69b/1, (ṣabur ḳ.) 306a/13, (yazuḳ ḳ.) 307b/1

ḳ.-ursın (yazuḳ ḳ.) 29a/4, (ḳulluġın ḳ.) 71a/1, (böyle ḳ.) 112b/7, (da'vi ḳ.) 132b/8, (ḳabūl ḳ.) 139b/13, (lāyıḳ ḳ.) 163b/6, (ne ḳ.) 179b/7, (böyle ḳ.) 212a/15, (leṭāfet ḳ.) 214a/10, (şükür ḳ.) 216a/10, (ne ḳ.) 221ab/4, (sucūd ḳ.) 221ab/6, (ne ḳ.) 221bb/1, (żārılıḳ ḳ.) 227a/8, (ne ḳ.) 227bb/1, (raḥmet ḳ.) 228a/13, (namāz ḳ.) 242ab/8, (ḳaṣd ḳ.) 251b/14, (ḫayr ḳ.) 267a/10, (ne ḳ.) 283b/4
ḳ.-ursız (şükür ḳ.) 227a/2, (feryād ḳ.) 227a/3
ḳ.-uruz (namāz ḳ.) 221ab/5, (sucūd ḳ.) 221ab/7
ḳ.-urvan (revān ḳ.) 119b/6, (ʿazāb ḳ.) 127b/11, (yāẕ ḳ.) 188a/12, (āzāy ḳ.) 230bb/14, (ḫatm ḳ.) 241a/5
ḳ.-urvan (fidā ḳ.) 150b/13-14
ḳ.-usaram (sefer ḳ.) 292a/15
[=2185]

ḳıldur- yaptırmak, kıldırmak
ḳ.-duġı (yazuḳ ḳ.) 242bb/4, (cāẕulıḳ ḳ.) 242bb/5
ḳ.-ur (namāz ḳ.) 26b/5
ḳ.-urdı (su'āl ḳ.) 222ab/3
ḳ.-urlardı (sünnet ḳ.) 222ab/2
ḳ.-urvan (da'vī̇ ḳ.) 212a/7
[=6]

ḳılıç kılıç (krş. **ḳılınç**)
ḳ. bağlan- 148b/8
ḳ. çal- 198b/1
ḳ. sal- 214a/4, 255b/1
ḳ.+dan 11b/14
ḳ.+ı (iy.) (güc ḳ.) 27a/2, 27a/3, 237a/7, 237a/14
ḳ.+ı durur 176a/12
ḳ.+ıla 224ab/11, 230bb/13, 230bb/7, 231bb/4, 232bb/6, 234bb/11
ḳ.+ın 230ab/11
ḳ.+ı-y-ıla 279ab/4
ḳ.+uŋ 254a/5
[=19]

ḳılınç kılıç (krş. **ḳılıç**)
ḳ. 152b/1
[=1]

ḳılmaḳlıḳ yapma, etme
ḳ. 155b/3
[=1]

ḳın- arzu etmek, istemek
ḳ.-ıp 228a/14
[=1]

ḳına- cezalandırmak
ḳ.-duġuŋ 261a/12
[=1]

ḳındur- teşvik etmek
ḳ.-du 123b/14

ḳ.-dum 277b/4
[=2]

ḳır kır rengi, gri
ḳ. 220bb/13, 240bb/8,
[=1]

ḳır- öldürmek, kırmak
ḳ.-anı 4b/7
ḳ.-ar-ıdum 198a/9
k.-ar-ıdı 232ab/11
[=3]

ḳırānāt (Ar.) yakınlıklar, yakınlaşmalar
ḳ. 235bb/11
[=1]

ḳırıl- 1. kırma işine konu olmak, bir veya birçok parçaya ayrılmak
ḳ.-sa 210a/12

2. kopmak
ḳ.-a 113b/13
[=2]

ḳırnaḳ cariye
ḳ. (ḳul ḳ.) 252b/5
ḳ.+(ġ)uŋ 208b/14
[=2]

ḳırḳ otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı
ḳ. 93a/11, 93a/11, 93a/14, 93a/15, 93b/1, 123b/8, 126a/5, 126a/6, 126a/6, 146a/3, 151a/10, 151a/6, 151a/6, 175a/10, 175a/10, 175a/12, 219bb/3, 232bb/11, 240bb/7, 290a/13, 306b/2
[=21]

ḳırḳar her birine kırk, her defasında kırkı bir arada olan
ḳ. 93a/13
[=1]

ḳırḳ biŋ kırk bin
ḳ. 290b/5, 299b/4
[=2]

ḳırḳ birinci kırk birinci
ḳ.+de 151a/6
[=1]

ḳışa 1. az süren, uzun olmayan
ḳ. 58b/9, 92a/7, 92a/9, 93a/2

2. boyu, uzunluğu az olan, uzun karşıtı
ḳ. 67b/9
[=5]

ḳışalıḳ kısa olma durumu
ḳ.+ın 91b/9

[=1]

ḳışāṣ (Ar.) öldüreni öldürme, yaralayanı yaralama cezası
ḳ. 57a/13
[=1]

ḳışṣa (Ar.) hikâye, rivayet
ḳ. 186b/7, 202a/6, 237b/15
ḳ.+ŋ 34a/6
ḳ.+sı 235a/14
ḳ.+sında 237b/11
ḳ.+yı 226bb/2
[=7]

ḳıs- sıkmak, sıkıştırmak
ḳ.-alar 246a/11, 246a/11
ḳ.-dugı 290b/6-7
[=2]

ḳısḳan- kıskanmak
ḳ. -maḳ 191b/5
[=1]

ḳısḳınç cimri
ḳ.+dur 191b/8
[=1]

ḳısḳınçlıḳ cimrilik
ḳ.+dan durur 191b/6
[=1]

ḳısḳınçraḳ daha cimri
ḳ. 191b/8
[=1]

ḳısmet (Ar.) Tanrı'nın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu, nasip
ḳ. 3a/14, 48b/14, 48b/14, 48b/2, 157a/11, 157a/11, 158b/3, 165a/9, 165b/3, 165b/5, 298b/11
ḳ.+den 157a/1, 157a/10, 163a/15, 163b/2, 165b/2
ḳ.+i (bel.) 157a/12
ḳ.+i (iy.) 154a/8
ḳ.+in 4a/5
ḳ.+ine 163b/1
[=20]

ḳış kış mevsimi
ḳ. 237ab/1, 237ab/5, 237ab/5
ḳ.+ın 54b/11
ḳ. durur 236bb/14
ḳ. +ı (bel.) 62b/12
[=5]

ḳıvırcuḳ kıvırcık
ḳ. 8ab/1
[=1]

ḳıvrıl- kıvrılmak
ḳ.-ur 310a/14
[=1]

ḳıy sahil, kenar, kıyı (krş. **ḳıyı**)
ḳ. 165b/7
ḳ.+a 137a/3, 184b/8, 209a/8, 267a/8, 267a/9, 281ab/7
ḳ.+ı (bel.) 231ab/1
ḳ.+ında 149a/9, 161a/10, 165a/7, 239bb/12
[=9]

ḳıy- öldürmek
ḳ.-asın 255a/15
[=1]

ḳıyām (Ar.) doğrulmak, ayakta durmak
ḳ. 62a/4, 161b/13, 161b/14, 161b/14, 162a/2, 220bb/12, 226b/10
ḳ.+da durur 170b/5
ḳ.+dan 239a/6, 223ab/6
ḳ.+ı (iy.) 321b/5
ḳ.+da-y-iken 222ab/4
[=12]

ḳıyāmat (Ar.) hesap günü, mahşer günü, kıyamet günü
ḳ. 11b/15, 15b/1, 18a/3, 18b/7, 37a/14, 38b/15, 39a/12, 39a/2, 43a/8, 43b/7, 43b/9, 44a/6, 44a/8, 44b/10, 46a/10, 46a/9, 56ab/12, 56b/14, 57a/6, 59a/2, 66a/3, 70a/11, 80a/9, 81a/8, 92a/11, 98ay/17, 104a/13, 104b/7, 105b/3, 105b/4, 106a/14, 110a/13, 112b/13, 116a/13, 122a/11, 124a/5, 127b/7, 129b/1, 133a/15, 133a/6, 141a/5, 146b/7, 153b/3, 155a/13, 170a/7, 176b/2, 185a/2, 185a/3, 185b/8, (şem'i cem'-i ḳ.) 190a/3-4, 192a/9, 210a/11, 210b/3, 211a/13, 211a/3, 211a/6, 212a/2, 217b/2, 220b/11, 223b/12, 229b/5, 229bb/2, 246b/1, 264a/13-14, 266b/12, 267b/1, 277a/11, 278a/9, 280ab/10, 313b/1-2, 314a/7, 318b/4, 323b/8
ḳ.+de 42a/15, 43a/12, 43a/14, 43a/9, 44b/13, 44b/14, 45a/4, 51a/13, 68b/12, 69a/1, 77a/12, 95a/1, 104b/12, 117a/15, 130a/1, 130a/9-10, 131b/14, 132a/1, 146b/3, 165a/1, 166b/9, 173b/6, 185a/1, 192b/6, 197b/10, 203a/15, 224b/14, 227ab/3, 240ab/4, 267b/2, 269a/11, 269a/6, 269a/8, 276ab/11, 280bb/8, 309a/2, 311b/7, 314b/2, 318b/2, 318a/8
ḳ.+dan 246a/11
ḳ.+a 61a/7, 134b/14, 134b/14, 203a/7, 242b/14, 269a/6, 276ab/7, 277a/4, 281b/2
ḳ.+adegin 51a/14, 138b/11, 223bb/4, 227ab/6, 234b/1, 292b/1
ḳ.+adegince 190b/14
ḳ.+ını 84b/10
ḳ.+ta 196a/4
ḳ.+uŋuz 123ay/10
[=131]

ḳıyāmatlıḳ (Ar. + T.) kıyametlik
ḳ. 173b/2
[=1]

ḳıyāmlu (Ar.) namazda kıyam durumunda olan
ḳ. 220bb/13
[=1]

ḳıyı kenar, kıyı (krş. **kıy**)
ḳ.+na 239bb/12
ḳ.+nca 165b/10
ḳ.+nda 161a/10, 165a/7, 239bb/12
[=5]

ḳıymet (Ar.) değer
ḳ. 265b/6
ḳ.+i (iy.) 5b/9, 5b/10, 5b/12, 5b/13
ḳ.+i (bel.) 265b/1, 270a/14, 270a/14
ḳ.+in 170a/2
[=8]

ḳıymetlü (Ar. + T.) değerli
ḳ. 265a/12
[=1]

ḳıymetsüzlik (Ar. + T.) değersiz olma durumu
ḳ.+de 265b/1-2
[=1]

ḳıymuḳ küçük parça, kıymık
ḳ.+(ġ)ı+(bel.) 324b/10
ḳ.+(ġ)ı+(iy.) 122a/14
ḳ.+lar 45a/10, 45a/11
ḳ.+ları 45a/9, 45b/1
[=6]

ḳıysuz kenarsız
ḳ. 51a/15, 248b/12
[=2]

ḳız kız çocuğu
ḳ. 111b/15, 111b/2, 130b/11, 225ab/12, 250b/15
ḳ.+ı (iy.) 110b/12, 153b/15278bb/1, 288a/13
ḳ.+ımuz 287b/6
ḳ.+ın 220ab/4, 220ab/4, 252b/5
ḳ.+ından 246b/6
ḳ.+ını 250b/12
ḳ.+lar 212a/5
ḳ.+ları 229a/3
ḳ.+larına 239bb/13
ḳ.+laruŋuz 208b/13
[=20]

ḳız- öfkelenmek
ḳ.-dı 57b/9
ḳ.-mış 313b/14
[=2]

ḳızar- kızarmak
ḳ.-urdı 121a/4
[=1]

ḳızdur- (çok fazla ısıtmak)
ḳ.-alar 122a/13
ḳ.-maḳ 57b/11
ḳ.-urvan 212a/12
[=3]

ḳızġun çok sıcak, yakıcı (krş. **ḳızḳun**)
ḳ. ol- 44a/13, 57b/9
[=2]

ḳızıl kırmızı
ḳ. 8ab/1, 36b/13, 114a/12, 122b/15, 123a/3, 125a/1, 130a/3, 147a/12, 147a/14, 147b/2, 149a/12, 150a/12, 150a/8, 150b/1, 159b/11, 167b/10, 208a/4, 218a/14, 232b/12, 239b/2, 280bb/14, 281ab/1, 299b/4, 324a/12
[=24]

ḳızlıḳ kıtlık
ḳ. 49a/8, 237ab/3, 287b/3, 287b/3, 287b/6, 288a/6, 288a/8
[=7]

ḳızḳun çok sıcak, yakıcı (krş. **ḳızġun**)
ḳ. 44a/8
ḳ. durur 196a/3
[=2]

kıġır- seslenmek, çağırmak
k.-alar 59a/5
[=1]

ki (Far.) (bağlaç) anlam bakımından birbirleriyle ilgili söz öbeklerini ve cümleleri birbirine bağlayan bir söz
k. 24a/2, 27a/10, 27b/4, 153b/9, 202b/6, 204b/12, 234b/2, 235a/5, 237bb/14, 276b/1
[=12]

kibr (Ar.) kendini beğenme, başkalarından üstün tutma, büyüklenme, benlik, gurur
k.+i (iy.) 265b/12
[=1]

kiçi küçük
k. 14a/5, 88a/10, 114b/15, 152a/2, 152a/4, 152a/8, 233a/8, 273b/3, 310a/10
[=9]

kiçilik küçüklük
k.+de 278a/3
[=1]

kifāyet (Ar.) yeterlik
k. 267b/12
[=1]

kilīd (Far.) anahtar
k. 215a/15, 215b/1
k.+i (bel.) 214a/6, 214a/8, 214b/3, 214b/9, 214b/13, 214b/14, 215a/7, 215b/2

k.+i (iy.) 214a/1, 214b/5, 214b/7, 215a/12, 215a/12, 215a/13, 275b/4, 275b/5, 281a/1
k.+i durur 173b/14
k.+in 41b/15, 214a/3, 214a/7, 215a/13, 215a/6, 215a/6
[=26]

kilīm (Far.) döşeme, divan gibi yerlere serilen, genellikle desenli, havsız, kalın, kıl veya yün dokuma
k. 197a/12, 197a/14, 255b/5
k.+e 197a/12
[=4]

kilise (Rum.) Hristiyanların ibadet etmek için toplandıkları yer
k.+si 226a/14
[=1]

kiprük kiprik
k.+in 274b/5
[=1]

kelīze (Far.) hasır otu
k. 120a/3
[=1]

kim (I) ki bağlacının eskiden kullanılan biçimi
k. 1ab/1, (ḳaçan k.) 2ab/6, 2ab/9, 2a/3, 2a/5, 2b/10, 2b/10, 2b/11, 2b/12, 2b/12, 2b/14, 3a/10, 3a/10, 3a/11, 3a/3, 3a/8, 3b/6, 3b/7, 3b/8, 4b/10, 4b/12, 4b/13, 4b/15, 5a/10, 5ay/12, 5b/6, 6a/15, 6a/3, (ḳaçan k.) 6a/4, 6a/6, 6a/6, 7a/1, 7a/12, 7b/13, 7b/8, 7b/9, 7bb/12, 7bb/12, 7bb/15, (şöyle k.) 7bb/4, (ḳaçan k.) 8a/12, 8a/8, 8ab/11, 8ab/3, 8ab/6, 8b/1, 8bb/1, 8bb/12, 8bb/2, 8bb/3, 8bb/3, 8bb/4, 8bb/5, 9a/1, 9a/10, 9a/11, 9a/15, 9b/3, 9b/6, 9b/9, (ḳaçan k.) 9b/9, 10a/1, 10a/14, 10a/15, 10a/9, 10b/3, (ḳaçan k.) 11a/1, (ḳaçn k.) 11a/10, 11a/11, 11a/12, 11a/13, 11b/12, 11b/12, 11b/6, 11b/7, 11b/9, 13a/13, 13a/7, 13b/1, 13b/13, 13b/14, 13b/15, 13b/3, 13b/4, 14a/14, 14a/15, 14a/2, 14a/5, 14a/6, 14a/7, 15a/1, 15a/11, 15a/13, (ne k.) 15a/13, 15a/14, 15a/15, 15a/2, 15a/5, 15b/1, 15b/12, 15b/14, 16a/13, 16a/3, 16a/8, 16b/13, 16b/5, 17b/13, 17b/14, 18a/11, 18a/5, 18a/7, 18b/3, 18b/9, 18b/11, 19a/13, 19a/14, 19a/15, 19a/5, 19a/6, 19a/8, 20a/14, 20a/15, (ḳaçan k.) 20b/15, 20b/7, 20b/8, 20b/9, 21a/6, 21b/3, 21b/7, 21b/8, 22b/10, 23a/10, 23a/7, 23a/8, 23b/10, (ḳaçan k.) 23b/2, 23b/3, 23b/4, (şöyle k.) 23b/7, 23b/7, 24a/1, 24a/11, 24a/12, 24a/13, 24a/8, 24a/9, 24b/1, 24b/1, 24b/13, 24b/3, 24b/4, 24b/9, 25a/1, 25a/10, 25a/11, 25a/11, 25a/9, 26a/14, 26b/15, 26b/6, 27a/11, 27a/12, 27b/10, 27b/11, (ḳaçan k.) 27b/15, 27b/2, 27b/6, 27b/7, 27b/8, 27b/9, 28a/10, 28a/11, 28a/13, 28a/5, 28a/5, 28b/10, 28b/11, 28b/13, 28b/8, 29a/13, 29a/2, 29a/4, 29a/4, 29a/6, 29b/10, 29b/15, 29b/9, 30a/3, 30a/7, 30b/1, 30b/4, 30b/6, 30b/7, 31a/13, 31a/15, 31b/1, 31b/1, 31b/15, 31b/2, 31b/4, 31b/6, 32a/10, 32a/11, 32a/14, 32b/1, 32b/13, 32b/14, 32b/14, 32b/15, 32b/7, 33a/12, 33a/15, 33a/5, 33a/6, 33a/9, 33a/9, 33b/12, 33b/13, 33b/14, 33b/5, 33b/8, 34a/1, 34a/11, 34a/14, (ḳaçan k.) 34a/15, 34a/3, 34b/1, 34b/10, 34b/13, 34b/13, 34b/2, 34b/5, 34b/7, (niçe k.) 35a/11, 35a/2, 35a/6, 35b/12, 35b/2, 35b/7, 36a/9, 36b/10, 37a/13, 37a/2, 37b/12, 38a/1, 38a/1, 38a/3, 38a/4, 38a/5, 38a/6, 38a/8, 38b/10, 38b/12, 38b/15, 38b/7, 38b/8, 39a/10, 39a/11, 39a/11, 39a/12, 39a/13, 39a/15, 39a/4, 39a/5, (ḳaçan k.) 39b/13, 40a/12, 40a/12, 40a/13, 40a/13, 40a/15, 41a/10,

42b/5, 42b/5, 43a/1, 43a/15, 43a/2, 43a/2, 44a/12, 44a/15, 44a/6, 44b/11, 44b/12, (ḳaçan k.) 44b/14, 44b/2, 44b/3, 44b/3, 44b/8, 44b/9, 45a/11, (ḳaçan k.) 45a/13, 45a/15, 45a/4, 45a/5, 45b/15, (ḳaçan k.) 45b/7, 46a/12, 46a/9, 46b/1, 47b/2, 48a/1, 48a/14, 48a/15, 48a/4, 48a/6, 48a/9, 48b/10, 48b/12, 48b/14, 48b/15, 48b/4, 48b/4, 48b/6, 48b/7, 48b/9, 49a/2, 49b/13, 49b/14, 49b/4, 49b/5, 49b/7, 50a/10, 50a/14, 50a/2, 50a/3, 50a/3, 50a/7, 50ab/3, 50b/1, 50b/11, 50b/14, 50b/3, 50b/7, (ne k.) 51a/14, 51a/6, 51b/7, 52b/12, 53a/5, 53a/7, 53b/3, 54a/4, 54b/1, 54b/1, 54b/15, 54b/2, 54b/7, 55a/10, 55a/10, 55a/10, 55a/11, 55a/11, 55a/13, 55a/13, 55a/14, 55a/14, 55a/15, (ḳaçan k.) 55a/8, 55a/9, 55b/1, 55b/1, 55b/2, 55b/3, 55b/4, 55b/4, 55bb/9, 56a/1, 56a/1, 56a/10, 56a/13, 56a/14, 56a/14, 56a/2, 56a/3, 56a/4, 56a/5, 56a/5, 56a/5, 56a/8, (ḳaçan k.) 56a/9, 56ab/9, (ḳaçan k.) 56ab/12, 57a/12, 57a/13, 57a/15, 57b/12, 57b/14, 57b/2, 57b/5, 57b/7, 57b/9, 58a/1, 58a/10, 58a/14, 58b/1, 58b/14, 58b/7, 58b/9, 58b/9, 59a/5, 59b/15, 59b/5, 60a/10, 60a/5, 60b/11, 60b/13, 60b/8, 60b/9, 61a/11, 61a/12, 61a/12, 61a/13, 61a/13, 61a/15, 61b/10, 61b/10, 61b/14, 62a/11, 62a/14, 62a/3, 62a/5, 62a/6, 62a/7, 62a/8, 62a/8, 62b/3, 62b/4, 62b/5, (ḳaçan k.) 63a/2, (ḳaçan k.) 63a/3, 63a/11, (ḳaçan k.) 63a/4, 63a/9, 63b/12, 63b/6, 64b/7, 65b/3, 65b/8, 65b/8, 65b/9, 66a/10, 66a/14, 66a/14, 66b/13, 66b/13, 66b/6, 66b/9, 67a/4, 67a/5, 67a/7, 67a/7, 67a/8, 67b/10, 67b/3, 67b/5, 67b/6, 68a/10, 68a/4, 68a/7, 68a/9, 68b/11, 68b/14, 68b/3, 68b/5, 68b/7, 69a/2, (ne k.) 69a/4, 69b/11, 69b/12, 70a/1, 70a/10, 70a/13, 70a/2, 70a/3, 70a/5, 70a/5, 70a/8, 70b/12, 70b/7, 70b/8, 71a/1, 71a/1, 71a/11, 71a/13, 71a/9, (şöyle k.) 71b/14, (ḳaçan k.) 71b/5, 71b/8, 72a/12, 72a/2, 72b/1, 72b/10, 72b/11, 72b/3, 72b/4, 73a/13, 73a/2, (her k.) 73a/6, 73a/8, 73b/15, 73b/4, 73b/6, 73b/7, 74a/3, 74a/4, 74a/6, 74a/8, 74b/15, 74b/6, 74by/17, 75a/3, 75ay/1, 75ay/10, 75ay/11, 75ay/13, 75ay/6, 75ay/7, 75ay/9, 75b/11, 75b/12, 75b/14, 75b/2, 75b/4, 75b/6, 75b/7, 75b/9, 76a/4, 76a/4, 76a/8, 76b/1, 76b/14, 76b/2, 77a/3, 77a/5, 77b/1, 77b/13, 77b/14, 77b/14, 77b/15, 78a/1, 78a/6, 78a/9, 78b/1, 78b/2, 78b/4, 78b/8, 79a/11, 79a/12, 79a/13, 79a/15, 79a/7, 79a/8, 79b/1, 79b/15, 79b/8, 79b/9, 80a/1, 80a/10, 80a/11, 80a/12, 80a/12, 80a/13, 80a/14, 80a/15, 80a/15, 80a/2, 80a/2, 80a/3, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/5, 80a/6, 80a/8, 80a/8, 80a/9, 80b/1, 80b/9, 81a/6, 81a/7, 81a/9, 81b/2, 81b/4, 82a/15, 82a/8, 82b/3, 83a/10, 83a/4, (ne k.) 83b/11, 83b/9, 84a/3, 84a/5, 84b/4, 84b/8, 84by/11, 85a/10, 85a/12, (ḳaçan k.) 85a/13, 85a/13, 85b/2, 85b/6, 85b/7, (ne k.) 86a/13, (ne k.) 86a/13, 86a/5, 86a/7, 86b/5, 86b/8, 86b/8, 87b/11, 87b/12, 87b/13, 87b/4, 87b/5, (ne k.) 88a/2, (ne k.) 88b/2, 88b/9, (ḳaçan k.) 88b/9, 89a/2, (ne k.) 89a/1, 89b/1, 89b/14, 89b/15, 89b/9, 90a/5, 90b/6, 90b/8, 91a/2, 91a/4, 91b/7, 91b/9, 92a/10, 92a/11, 92a/13, 92a/9, 92b/8, 92b/8, 93a/10, (ḳaçan k.) 93b/11, 93b/2, 93b/3, (ḳaçan k.) 93b/3, 93b/7, 94a/6, 94b/12, 94b/13, 94b/6, 95a/10, (ḳaçan k.) 95a/15, 95a/2, 95a/6, 95b/10, 95b/13, 95b/3, 95b/6, 96a/1, 96a/11, 96a/13, 96a/2, 96a/2, 96a/3, 96a/4, 96a/6, 96a/7, 96a/8, 96a/9, 96a/9, 96a/9, 96a/9, 96b/1, 96b/6, 96b/7, 96b/8, 96b/8, 97a/10, 97a/13, 97a/13, 97a/8, 97a/9, 97b/1, 97b/3, 97b/7, 98b/11, 98b/13, 98b/5, 98b/7, 98b/8, 99a/1, 99a/12, 99a/2, 99a/5, 99a/6, 99b/1, 99b/5, 100a/3, 100b/11, 100b/3, 100b/5, 101a/11, 101a/3, 101a/5, 101a/6, (ḳaçan k.) 101a/6-7, 101ay/17, 101b/4, (ḳaçan k.) 101b/5, 101b/7, 102a/10, 102a/11, 102a/7, 102a/8, (ḳaçan k.) 103a/1, 103a/2, 103a/4, 103a/6, 103b/1, 103b/1, 103b/11, 103b/11, 103b/11, 103b/12, 103b/13, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/15, 103b/2, 103b/4, 103b/4, 103b/5, 104a/11, 104a/15, 104a/8, 104a/9, 104b/1, (şöyle k.) 104b/11, 104b/4, 104b/5, (ḳaçan k.) 105a/10, (ḳaçan k.) 105a/12, (ḳaçan k.) 105a/15, (ḳaçan k.) 105a/3, 105a/6,

105b/10, 105b/8, 106a/1, 106b/13, 107a/12, 107a/14, 107a/15, 107a/9, 107b/1, 107b/2, 107b/4, 107b/8, 107b/9, 108a/10, 108a/6, 108b/9, 109a/12, 109a/15, 109a/5, 109a/8, 109b/12, 110a/5, (ḳaçan k.) 110a/8, 110a/9, 110b/10, 110b/11, 110b/3, 110b/5, 111a/1, 111a/3, 111b/12, 111b/8, 112a/1, (ḳaçan k.) 112a/9, 112b/11, 112b/13, 112b/14, 112b/14, 112b/2, 112b/6, 112b/7, 113a/12, 113a/8, 113b/10, 113b/12, 113b/14, 114a/10, 114a/12, 114a/2, 114a/4, 114a/6, 114a/6, 114b/1, (ḳaçan k.) 114b/1, 114b/12, 114b/14, 114b/3, 114b/8, 114b/9, 115a/4, 115a/8, 115b/1, 115b/4, 116a/11, 116a/15, 116a/1, 116a/3, 116a/4, 116a/9, 116b/10, 116b/6, 116b/6, 117b/10, 117b/12, 117b/15, 117b/2, 117b/4, 117b/6, 118a/1, (ḳaçan k.) 118a/13-14, (ḳaçan k.) 118a/14, 118a/15, 118a/3, 118a/5, 118a/7, 118b/10, 118b/12, 118b/7, 118b/9, 118b/9, 119a/1, 119a/11, 119a/2, 119a/4, 119a/4, 119a/5, 119a/7, 119b/10, 119b/10, 119b/2, (ḳaçan k.) 119b/2, 119b/5, 120a/10, 120a/15, 120b/1, 120b/12, (ḳaçan k.) 121a/10, 121a/11, 121a/14, (ḳaçan k.) 121a/15, 121a/2, (ḳaçan k.) 121a/3, 121a/3, 121a/5, (ne k.) 121a/6, 121a/9, 121b/1, 121b/11, 121b/12, 121b/13, (ḳaçan k.) 121b/5, (ḳaçan ḳ.) 121b/7, 121b/8, 121b/9, (ḳaçan k.) 122a/11, 122a/6, (ḳaçan k.) 122a/8, 122a/8, 122b/1, 122b/10, 122b/13, 122b/2, 122b/3, 122b/7, 122b/8, 123a/15, 123a/5, 123a/6, 123a/6, 123a/8, 123b/1, 123b/10, 123b/11, 123b/7, 124a/10, 124a/15, 124a/4, (ḳaçan k.) 124a/5, 124b/11göz.ler, 124b/13, 125a/10, 125a/13, (ḳaçan k.) 125a/8, 125b/1, 125b/10, 125b/12, 125b/7, 125by/9, 126a/12, 126a/9, 126b/1, 126b/10, 126b/15, 126b/2, 126b/3, 126b/3, 126b/5, 126b/7, 126b/8, 126b/9, 126b/9, 127a/10, 127a/12, 127a/13, 127a/14, 127a/2, 127a/3, 127a/5, 127a/7, 127b/1, 128a/11, 128a/15, 128a/9, 128a/9, 128b/1, (ḳaçan k.) 128b/1, 128b/13, 128b/15, 128b/2, 128b/4, 128b/5, 128b/6, 128b/7, 128b/8, 129a/4, (ḳaçan k.) 129a/4, 129a/5, (ḳaçan k.) 129b/1, 129b/12, 129b/13, 129b/14, 129b/15, 129b/3, 129b/4, 130a/13, (ḳaçan k.) 130b/11, 130b/2, 130b/4, 130b/5, 130b/5, 130b/6, 130b/7, 131a/12, 131a/4, (ne k.) 131b/10, 131b/15, 131b/3, 131b/5, 132a/11, 132a/11, 132a/15, 132a/3, 132a/4, 132a/6, 132a/7, 132b/11, 132b/4, 132b/8, 133a/1, 133a/11, 133a/15, 133a/5, 133a/7, 133b/10, 133b/14, 133b/15, 133b/4, 133b/4, 133b/7, 133b/8, 134a/10, 134a/10, 134a/11, 134a/12, 134a/3, 134b/1, 134b/11, 134b/4, 135a/12, 135a/3, 135a/4, 135a/6, (ḳaçan k.) 135b/11, 136b/1, 136b/10, 136b/13, 136b/2, 136b/3, 136b/5, 136by/12, (ḳaçan k.) 137a/13, 137a/13, 137a/4, 137a/5, 137a/6, 137a/9, 137b/6, (ḳaçan k.) 138a/13, 138a/3, 138b/1, 138b/10, 138b/2, 138b/4, 138b/6, 138b/7, 138b/8, 138b/8, 140a/12, 140a/14, 140a/3, 140b/1, 140b/1, 140b/3, 140b/8, 140b/9, 141a/11, 141a/12, 141a/14, 141a/15, 141a/7, 141b/1, 141b/9, 142b/14, 142b/3, 142b/6, 143a/3, 143b/1, 143b/3, 143b/3, 143b/4, 144a/13, 144a/13, 145a/2, 145a/3, 145b/14, 145b/15, 146a/12, 146a/4, 146a/5, 146a/7, 146a/9, 146b/3, 146b/3, 146b/4, 147a/14, 147a/8, 147b/1, 147b/10, 147b/12, 147b/3, 148a/12, 148a/2, 148a/5, 148b/5, 149a/1, 149a/3, 149b/13, 150a/12, 150a/6, 150a/6, 150a/9, 150b/10, 150b/14, 150b/8, 150b/9, 152a/6, 152b/7, 153a/3, 153b/4, 154a/12, 154a/5, 155a/12, 155a/15, 155a/2, 155a/3, 155a/4, 155a/5, 155a/5, 155a/6, 155a/6, 155a/9, 155a/9, 155b/1, 155b/12, 156a/1, 156a/11, 156a/12, 156a/13, (ne k.) 156a/14, 156a/14, 156a/2, 156a/6, 156a/7, 156b/1, 156b/3, 156b/6, 156b/8, 157a/11, 157a/4, 157a/8, 157b/13, 157b/15, 158a/8, 158b/15, 158b/5, 158b/6, 158b/7, 158b/7, 159a/2, (ḳaçan k.) 159a/3, 159a/4, 160a/1, 160a/15, 160a/9, 160b/1, 160b/11, 160b/13, 161a/10, (ḳaçan k.)161a/10, 161a/13, 161a/15, 161a/7, 161b/13, (ḳaçan k.) 161b/5, 161b/7, 161b/8, 162a/11, 162a/14, 162a/3, 162a/7, 162b/15, 162b/7, 163a/11, 163a/14, 163a/15, 163a/3,

163b/1, 163b/11, 163b/14, 163b/15, 163b/3, 163b/4, 163b/8, 164a/2, 164a/3, 164b/1, 164b/15, (ḳaçan k.) 164b/2, 164b/4, 164b/4, 165a/11, 165a/12, 165a/8, 165a/8, 165b/10, 165b/15, 165b/2, 165b/5, 165b/5, 166a/1, 166a/12, 166a/15, 166a/3, 166a/4, 166a/5, 166a/6, (ḳaçan k.) 166a/9, 166b/1, (ḳaçan k.) 166b/12, (ḳaçan k.) 166b/15, 166b/5, 166b/7, 166b/8, 167a/10, 167a/12, 167a/13, 167a/4, 167a/7, 167a/7, 167b/2, 167b/7, 167b/8, 168a/10, 168a/11, 168a/13, 168a/4, 168a/5, 168a/6, 168a/8, 168a/9, 168b/10, 168b/11, 168b/2, 168b/5, 168b/5, 168b/6, 169a/12, 169a/2, 169a/3, 169a/4, 169a/5, 169a/6, 169b/13, 169b/13, 170a/10, 170a/11, 170a/7, 170b/12, 170b/13, 170b/14, 170b/5, (ḳaçan k.) 170b/6, 170b/7, (ḳaçan k.) 170b/9, 171a/10, 171a/11, 171a/3, 171a/4, 171a/9, 171b/12, 171b/13, 171b/9, 172b/15, (ḳaçan k.) 172b/3, 172b/6, 172b/8, (ḳaçan k.) 172b/9, 173a/1, 173a/12, 173a/15, 173a/3, 173a/4, 173a/8, 173a/9, 173b/1, 173b/10, 173b/11, 173b/13, 173b/2, 173b/3, 173b/3, 173b/5, 174a/1, 174a/13, 174a/4, 174a/9, 174a/9, 174b/11, 174b/2, 174b/4, 174b/7, 174b/9, 175a/1, 175a/11, 175a/12, 175a/2, 175a/4, 175a/5, 176b/9, 177a/10, 177a/10, 177a/12, 177a/13, 177a/13, 177a/4, 177a/4, 177a/8, (ḳaçan k.) 177a/8, 177b/10, 177b/11, 177b/12, 177b/13, 177b/15, 177b/6, 177b/7, 178a/15, 178a/2, 178a/2, 178a/3, 178a/6, (ḳaçan k.) 178b/13, (ḳaçan k.) 178b/14, 178b/4, 179a/10, 179a/11, 179a/4, 179b/13, 179b/14, 179b/6, 179b/7, 179b/8, 180a/14, 180a/8, 180a/8, 180b/1, 180b/2, 180b/3, 180b/7, 183a/10, 183a/14, 183a/14, 183a/9, 183b/10, 183b/14, 183b/2, 183b/4, 183b/6, 183b/7, 183b/8, 183b/9, 184a/2, 184a/7, 184b/1, 184b/2, 184b/5, 185a/1, 185a/15, 185a/2, 185a/3, 185a/8, 185b/2, 185b/4, 185b/6, 185b/7, 185b/9, 186a/1, 186a/1, 186a/11, 186a/13, 186a/4, 186a/6, 186b/12, 186b/15, 186b/3, 187a/1, 187a/3, 188a/15, 188a/3, 188b/3, 188b/5, 189a/11, 189a/14, 189a/15, 189a/4, 189b/1, 189b/1, 189b/10, 189b/11, 189b/13, (ḳaçan ḳ.) 189b/3, 189b/5, 189b/5, 190a/10, (ḳaçan k.) 190a/2, 190a/4, 190b/14, 190b/15, 190b/2, 190b/7, (ḳaçan k.) 191a/8, 191b/12, 191b/5, 191b/11, 192a/10, 192a/11, 192a/3, 192a/9, 192a/9, 192b/10, 192b/13, 193a/13, 193a/15, 193a/3, 193a/4, (ḳaçan k.) 193a/6, 194a/1, 194a/10, 194a/2, 194a/7, 194b/12, 194b/15, 194b/7, 194b/9, 195a/10, 195a/12, 195a/15, 195a/3, 195a/5, 195a/9, 195b/1, 195b/10, 195b/15, 195b/3, 195b/4, 195b/5, 195b/8, 195b/9, 196a/15, 196a/5, 196a/9, 196b/13, 196b/13, (ḳaçan k.) 196b/3, 196b/5, 197a/1, 197a/14, 197a/5, 197a/8, 197a/9, 197b/10, 197b/11, 197b/12, 197b/14, 197b/3, (ḳaçan k.) 197b/4, 197b/6, 197b/8, (ḳaçan k.) 197b/8, 197b/9, 198a/11, (ḳaçan k.) 198a/12, 198a/14, 198a/15, 198a/6, 198a/7, 198a/9, 198a/9, 198b/11, 198b/12, 198b/15, 198b/2, 198b/4, 199a/12, 199a/3, 199a/3, 199a/5, 199a/7, 199a/8, 199b/1, 199b/12, 199b/13, 199b/14, 199b/15, 200a/10, 200a/12, 200a/5, 200a/8, 200b/1, 200b/15, 200b/2, 201a/1, 201a/10, 201a/10, 201a/2, 201a/3, 201a/9, 201a/9, 201b/13, 201b/5, 201b/7, (ḳaçan k.) 201b/8, 202a/10, 202a/11, 202a/12, 202b/14, 202b/8, 203a/1, 203a/2, 203a/3, 203a/4, 203a/6, 203a/6, 203a/8, 203b/10, 203b/11, 203b/3, 203b/6, 203b/7, 204a/10, 204a/11, 204a/12, 204a/13, 204a/15, 204a/15, 204a/2, 204a/2, 204a/3, 204a/5, 204a/8, 204b/11, 204b/12, 204b/14, 204b/2, (ḳaçan k.) 204b/4, 204b/4, (ḳaçan k.) 205a/15, 205a/3, 205a/8, 205b/12, 205b/15, 205b/4, 205b/5, 206a/1, (ḳaçan k.) 206a/11, 206a/2, 206a/3, (ḳaçan k.) 206a/4, 206b/10, 206b/10, 206b/12, 206b/12, 206b/14, 206b/4, 206b/6, 206b/7, 206b/8, 207a/2, 207a/3, 207b/10, 207b/14, 208a/1, 208a/10, 208a/14, 208b/10, (ḳaçan k.) 208b/5, 208b/9, 208b/9, 209a/1, 209a/1, 209b/1, 209b/10, 209b/10, 209b/11, 209b/2, 209b/7, 210a/1, (ḳaçan k.) 210a/11, 210a/9, 210b/12, 210b/9, 211a/10, 211a/11, 211a/4, 211a/5, 211a/6, 211a/8, 211b/10,

211b/14, (ḳaçan k.) 211b/2, 212a/15, 212a/2, 212a/5, 212a/8, 212b/1, 212b/14, 212b/15, 212b/2, 212b/7, 213a/10, 213b/8, 214a/14, 214b/2, 214b/8, 215a/1, 215a/3, 215a/4, 215b/15, 215b/5, 215b/8, (ḳaçan k.) 215b/9, 216a/14, 216a/14, 216a/2, 216a/9, 216ab/4, 216b/11, 216b/11, 216b/2, 216b/6, (ḳaçan k.) 217a/10, 217a/12, 217a/14, 217a/3, 217a/5, 217b/6, 218b/10, 218b/11, 218b/7, 219a/10, 219a/14, 219a/4, 219a/5, 219a/6, 219a/7, 219a/12, 219ab/14, 219ab/8, 219b/10, 219b/10, 219b/12, 219b/5, 219b/6, 219b/8, 219bb/11, 219bb/7, 220a/4, 220a/7, (ḳaçan k.) 220a/9, 220ab/6, 220b/1, 220b/11, 221a/1, 221a/10, 221a/12, 221a/5, 221ab/4, 221ab/8, 221b/11, 221b/14, 221b/8, 221bb/14, 222a/11, 222a/14, 222a/4, 222a/5, 222a/8, 222a/8, 222ab/11, 222ab/2, 222ab/6, 222b/15, 222bb/10, 222bb/11, 222bb/12, 222bb/13, 222bb/9, 223a/11, 223a/14, 223a/15, 223a/2, 223a/3, 223a/5, 223a/6, 223a/8, 223a/8, 223b/1, (ḳaçan k.) 223b/15, 223b/3, 223b/4, 223b/5, 223b/7, 223bb/15, 223bb/2, 223bb/6, 224a/7, 224a/8, 224ab/14, 224ab/15, 224ab/15, 224ab/3, 224ab/4, 224ab/7, 224ab/7, 224b/2, 224b/2, 224bb/11, 224bb/8, 225a/2, 225a/3, 225ab/10, 225ab/8, 225ab/9, 225b/11, 225b/13, 225b/14, 225b/5, 226a/10, 226a/2, 226a/3, 226a/3, 226a/5, 226a/7, 226a/9, 226ab/13, 226ab/5, 226ab/6, 226b/11, 226b/12, 226b/13, 226bb/13, 226bb/4, 226bb/9, 227a/3, 227a/7, 227a/9, 227b/1, 227b/11, 227b/14, 227b/15, 227b/4, 227b/5, 227b/7, 227b/7, 227bb/14, 227bb/15, 228a/3, 228b/5, 228b/6, 228b/8, 228b/9, 228bb/2, 228bb/2, 229a/2, 229ab/3, 229ab/7, 229b/10, 229b/13, 229b/14, 229b/2, 229b/7, 229b/8, 229b/9, 229bb/5, 230a/1, 230a/10, 230a/12, 230a/13, 230a/2, 230a/5, 230b/1, 230b/14, 230b/2, 230b/6, 230b/8, (ne k.) 230bb/12, 230bb/14, 230bb/2, 230bb/7, 230bb/8, 230bb/8, 231a/11, 231a/3, 231a/4, 231a/6, 231a/9, 231b/1, 231b/2, 231b/5, (ḳaçan k.) 231ab/3, (ḳaçan k.) 230ab/13, 231bb/13, 231bb/4, 231bb/5, 231bb/7, 232a/10, 232a/14, 232a/3, 232a/4, 232a/5, 232a/6, 232a/8, 232ab/10, 232ab/12, 232ab/15, 232ab/9, 232b/1, 232bb/11, 232bb/5, 232bb/5, 232bb/8, (ḳaçan k.) 233a/11, 233a/14, 233a/15, 233ab/10, 233ab/14, 233b/1, 233b/11, 233bb/13, 233bb/14, 233bb/15, 233bb/15, 234a/1, 234a/10, 234a/14, 234a/3, 234a/7, 234a/7, 234a/8, 234ab/10, 234ab/13, 234ab/2, 234ab/3, 234ab/6, 234ab/6, 234b/3, 234b/6, 234b/7, 234b/8, (ḳaçan k.) 234bb/5, 234bb/10, (ḳaçan k.) 234bb/12, 234bb/13, 235a/13, 235a/3, 235ab/13, 235ab/15, 235ab/6, 235ab/9, (ḳaçan k.) 235b/1, 235b/4, (ḳaçan k.) 235b/7, 235bb/1, 235bb/2, 235bb/4, 235bb/4, 235bb/5, 236a/15, 236a/6, 236ab/11, 236ab/14, 236ab/8, 236ab/9, 236b/15, 236b/2, 236b/4, 236b/9, 236bb/13, 236bb/5, 237a/10, 237a/3, 237a/8, 237ab/4, 237ab/6, (ḳaçan k.) 237ab/13, 237b/12, 237b/2, 238a/10, 238a/10, 238a/12, 238a/14, 238a/1, 238a/6, 238a/6, 238a/7, 238a/9, (ḳaçan k.) 238ab/4, (ḳaçan k.) 238ab/7, 238ab/14, 238ab/6, 238b/1, 238b/1, 238b/2, 238b/3, 238bb/1, 238bb/2, (ḳaçan k.) 239a/5, 239ab/11, 239ab/13, (ḳaçan k.) 239ab/14, 239ab/3, 239b/12, 239b/14, 239b/4, 239b/7, 239bb/1, 239bb/12, 239bb/15, 239bb/4, (ḳaçan k.) 240a/10, 240ab/11, 240ab/3, 240b/12, 240b/14, 240b/15, 240b/4, 241a/11, 241a/12, 241a/7, 241ab/12, 241ab/13, 241ab/3, 241ab/6, 241ab/6, 241ab/7, 241ab/9, 241b/7, (ḳaçan k.) 241b/9, 241bb/8, 242a/15, 242a/6, 242a/9, 242ab/1, 242ab/6, 242ab/8, 242ab/9, 242b/1, 242b/9, 242bb/7, 243a/11, 243a/6, 243ab/1, 243ab/1, 243b/10, 243b/13, 243b/3, 243b/6, 243b/7, 243b/9, 244a/10, 244a/10, 244b/14, (ne k.) 244b/4, 245a/12, 245a/13, 245a/14, 245a/15, 245a/3, 245a/9, 245b/13, 245b/15, 245b/2, 245b/4, 245b/4, 245b/7, 245b/8, 245b/9, 246a/1, 246a/1, 246a/10, 246a/15, (ḳaçan k.) 246a/4, 246a/6, 246a/9, (ḳaçan k.) 246b/1, 246b/12, 246b/15, 247a/1, 247a/1, 247a/3, 247a/10, 247a/13, 247a/13, 247a/14, 247a/15, 247a/2, 247a/4,

247a/6, (ḳaçan k.) 247a/7, 247a/7, 247b/10, 247b/11, (ne k.) 247b/12, 247b/3, 247b/4, 247b/4, 247b/5, 247b/5, 247b/6, 247b/6, 247b/7, 248a/14, 248b/1, 248b/10, 248b/2, 249a/14, 249a/15, 249a/15, 249a/5, 249a/6, 249b/1, 249b/10, 249b/13, 249b/7, 250a/11, (ḳaçan k.) 250a/12, 250a/13, 250a/14, 250a/15, 250a/6, (ḳaçan k.) 250b/4, 250b/5, 250b/7, 250b/8, 251a/11, 251a/13, 251a/14, 251a/8, 251b/15, 251b/6, 251b/8, 252a/10, 252a/12, 252a/4, 252a/4, 252b/12, 252b/15, 253a/1, (ḳaçan k.) 253a/11, 253a/15, 253a/3, (ḳaçan k.) 253a/4, 253b/2, (ḳaçan k.) 253b/4, (ḳaçan k.) 254a/11, 254a/15, 254a/15, 254a/2, 254a/4, 254a/5, 254a/8, 254b/2, 254b/3, 254b/4, 254b/14, 255a/11, 255a/14, 255a/3, 255a/5, 255a/8, 255a/8, 255a/9, 255b/15, 255b/3, 255b/8, 256a/14, 256a/1, 256a/5, (ḳaçan k.) 256a/6, 256a/7, 256b/13, 256b/14, (ḳaçan k.) 256b/3, 256b/3, 257a/10, 257a/10, (ḳaçan k.) 257a/12, 257a/15, 257a/2, 257a/3, 257a/5, 257b/1, 257b/10, (ḳaçan k.) 257b/3, (ḳaçan k.) 257b/4, 257b/6, 258a/11, 258a/13, 258a/14, 258a/4, 258b/1, 258b/15, 258b/2, 258b/5, 258b/5, 258b/7, 258b/9, 259a/12, 259a/14, 259a/4, 259a/4, 259a/4, 259a/9, 260b/14, 260b/15, 260b/2, 260b/4, 260b/5, 260b/7, 261a/14, 261a/2, 261a/8, 261b/1, 261b/2, (ḳaçan k.) 262a/1, 262a/14, 262a/2, 262a/3, 262a/3, 262b/10, 262b/11, 262b/11, 262b/13, 262b/2, 262b/5, 262b/6, 262b/7, 263a/5, (ḳaçan k.) 263a/5, (ḳaçan k.) 263b/1, 263b/10, 263b/6, 263b/7, 264a/1, 264a/11, (ḳaçan k.) 264a/15, 264a/3, 264a/3, 264a/3, 264a/9, 264b/13, 264b/13, 264b/14, 264b/5, 264b/6, 264b/8, 264b/9, 265a/8, 266b/15, 266b/3, 266b/6, 266b/7, 267a/10, 267a/11, 267a/12, 267a/12, 267a/13, 267a/14, 267a/14, 267a/15, 267b/1, 267b/11, 267b/13, 267b/2, 267b/3, 268a/10, 268a/14, 268a/15, 268a/7, 268b/1, 268b/10, 268b/11, 268b/13, 268b/14, 268b/15, 268b/2, 268b/4, 268b/5, 268b/8, 268b/8, 269a/1, 269a/10, 269a/14, 269a/15, 269a/3, 269a/4, 269a/6, 269a/9, 269b/1, 269b/10, 269b/10, 269b/11, 269b/15, 269b/2, 269b/3, 270a/2, 270b/15, 270b/15, 270b/2, 270b/3, 270b/4, 271a/1, 271a/10, (ḳaçan k.) 272b/1, 271b/14, 271b/5, 271b/5, 271b/6, 272a/2, (ḳaçan k.) 272a/5, 272a/7, 272a/8, 272a/9, 272b/1, 272b/10, 272b/13, 272b/13, 272b/15, 272b/5, 272b/8, 273a/11, 273a/13, 273a/14, 273a/14, 273a/4, 273b/7, 274a/15, 274b/13, 274b/15, 274b/4, 274b/9, 275a/10, 275a/11, (ne k.) 275a/3, (ne k.) 275a/4, 275a/4, 275b/10, 275b/12, 275b/13, 275b/14, 275b/15, 275b/5, 275b/7, 275b/8, 276a/13, 276a/15, 276a/15, 276a/4, 276a/9, 276ab/12, 276ab/13, 276ab/5, 276ab/5, 276b/12, 276b/13, 276b/13, 276b/14, 276b/15, 276b/2, 276b/5, 276b/5, 276b/9, 276bb/10, 276bb/10, 276bb/2, 276bb/7, 277a/1, (ḳaçan k.) 277a/1, 277a/10, 277a/13, 277a/4, (ḳaçan k.) 277a/6, 277ab/12, 277ab/13, 277ab/6, 277ab/7, 277b/15, 277b/2, 277b/3, 277b/5, 277b/6, 277bb/1, 277bb/14, 277bb/3, 277bb/4, 278a/14, 278a/15, 278a/15, 278a/3, 278a/4, 278a/5, 278a/7, 278a/9, 278ab/4, 278b/13, 278b/4, 278b/9, 279a/14, 279a/4, 279a/6, 279a/7, 279a/9, 279ab/2, 279ab/5, 279b/10, 279b/15, 279b/2, 280a/5, 280a/8, 280a/9, 280ab/14, 280ab/2, 280b/10, 280b/8, 280bb/4, 281a/12, 281ab/15, 281b/14, 281b/2, 281b/7, 281b/9, 281bb/10, 281bb/11, 281bb/14, 281bb/9, 282a/15, 282ab/2, 282ab/5, 282ab/6, 282ab/8, 282b/10, 282b/12, 282b/15, 282b/3, 282b/5, 282b/8, (ḳaçan k.) 282b/9, 282bb/2, 282bb/7, (ḳaçan k.) 282bb/8, 283a/1, 283a/6, 283a/9, 283ab/13, 283ab/15, 283b/5, 283bb/5, (ḳaçan k.) 283bb/9, 283bb/7, 284a/14, 284a/15, 284a/5, 284ab/15, 284b/1, 284b/2, 284b/3, 284b/6, 284b/7, 285a/11, 285a/8, 285b/12, 285b/15, 285b/6, (ḳaçan k.) 285b/9, 286a/1, 286a/2, (ḳaçan k.) 286a/3, 286a/5, 286b/11, (ḳaçan k.) 286b/13, (ḳaçan k.) 287a/14, 287a/6, 287a/8, 287b/1, 287b/11, 287b/15, 287b/3, (ḳaçan k.) 288a/10, 288a/11, 288a/14, 288a/3, 289a/11, 289a/5, (ḳaçan k.) 289a/6,

289b/1, 289b/11, 289b/12, 289b/6, 290a/1, 290a/10, 290a/11, 290a/12, 290a/14, 290b/1, 290b/12, 290b/2, 290b/2, 290b/4, 290b/4, 290b/6, 290b/7, 290b/8, 291a/1, 291a/12, 291a/2, 291a/3, 291a/8, 291b/14, 291b/8, 292a/10, 292a/3, 292a/6, 292a/8, 292a/9, 292b/11, 292b/13, 292b/4, 292b/8, 293a/1, 293a/10, 293a/13, 293a/15, 293a/4, 293b/15, 294a/12ol-a, 294a/13, 294a/14, 294a/3, 294a/9, 294b/1, 294b/12, 294b/9, 295a/1, 295a/14, 295a/3, 295a/3, 295a/5, 295a/6, 295a/7, 295b/2, 295b/2, 295b/5, 295b/6, 295b/6, 296a/11, 296a/12, 296a/13, 296a/13, 296a/6, 296a/7, 296a/7, 296a/9, 296b/11, 296b/12, 296b/13, 296b/2, 296b/4, 296b/5, 296b/6, 296b/7, 297a/14, 297a/14, 297a/4, 297a/9, 297b/1, 297b/4, 297b/9, 298a/10, 298a/11, 298a/12, 298a/4, 298b/4, 298b/5, 298b/8, 299a/15, 299a/2, 299a/3, 299a/4, 299a/5, 299a/7, 299a/9, (ḳaçan k.) 299b/11, 299b/3, 299b/3, 299b/6, 299b/9, 300a/12, 300a/7, 300b/11, 300b/2, 300b/4, 300b/9, 301a/8, 301b/12, 302a/11, 302a/13, 302a/15, 302a/5, 302a/8, 302b/13, (ḳaçan k.) 302b/8, (ḳaçan k.) 303a/1, 303a/10, 303a/4, 303a/6, 303a/7, 303a/9, 303b/1, 303b/12, 303b/12, (ne k.) 303b/13, 303b/4, 303b/7, 304a/13, 304a/2, 304a/6, 304a/8, 304b/1, 304b/11, 304b/14, 304b/15, 304b/3, 304b/4, 305a/4, 305a/4, 305a/8, 305b/14, 305b/15, 306a/3, 306a/4, 306b/13, 306b/14, 306b/2, 306b/5, 307a/11, 307a/2, 307a/2, 307a/5, 307a/8, 307a/9, 307b/10, 307b/11, 307b/12, 307b/14, 308a/1, 308a/11, 308a/2, 308a/4, 308b/14, 308b/4, 308b/5, 309a/10, 309a/14, 309a/7, (ḳaçan k.) 309b/1, 309b/13, 309b/15, (ḳaçan k.) 309b/3, 310a/10, 310a/12, 310a/5, 310a/6, 310a/7, (ḳaçan k.) 310a/8, 310a/8, 310a/9, 310b/10, 310b/12, 310b/12, 310b/13, (ḳaçan k.) 310b/14, (ḳaçan k.) 310b/9, 311a/2, 311a/4, 311a/5, 311a/5, 311b/13, 311b/3, (ḳaçan k.) 311b/5, 311b/7, 312a/10, 312a/10, 312a/11, 312a/11, 312a/13, 312b/1, 312b/11, 312b/12, (ḳaçan k.) 312b/13, 312b/4, 312b/5, 313a/10, 313a/11, 313a/5, (ḳaçan k.) 313a/6, (ḳaçan k.) 313b/9, 314a/4, (ḳaçan k.) 314a/7, 314b/10, 314b/14, 314b/5, 315a/14, 315a/3, 315a/7, 315b/1, 315b/11, 315b/4, 316a/11, 316a/13, 316b/15, 317a/14, 317a/14, 317a/15, 317b/1, 317b/10, 317b/13, 317b/3, 317b/8, 318a/14, 318a/5, 318b/1, 318b/13, 318b/8, 319a/13, 319a/14, 319b/10, 319b/12, 319b/5, 320a/8, 320b/10, 321b/15, 322a/7, 322b/5, 323b/11, 323b/15, 323b/6, (ḳaçan k.) 323b/7, 324a/7, (ḳaçan k.) 324b/12, 324b/3, 324b/9
[=2787]

kim (II) soru zamiri

k. (her k.) 10b/5, 10b/15, 15a/12, 15b/8, 17a/11, 17b/6, 17b/14, 18a/6, 22b/5, 22b/9, 23b/12, 30a/1, 30a/9, 31a/3, 31a/5, 31a/6, 33a/4, 36a/5, 37b/13, 38a/10, 38b/9, 43b/4, 48b/12, 49b/9, 50a/4, 51a/7, 54a/7, 57a/3, 62b/11, 69b/3, 69b/5, 72a/11, 76a/1, 78a/13, 79b/6, 79b/11, 79b/12, 79b/13, 80b/9, 89a/3, 89b/5, 99a/7, 100b/11, 101b/12, 104a/13, 108by/6, 108by/7, 114a/5, 114b/10, 116a/12, 116a/12, 116b/7, 116b/9, 116b/9, 118b/7, 119a/8, 140b/8, 142b/15, 146b/4, 146a/14, 144b/11, 147b/10, 148a/7, 154a/1, 161a/11, 161a/15, 167b/7, 174b/6, 175a/8, 175a/8, 179a/9, 180b/6, 183b/12, 184b/14, 185a/6, 186a/14, 199b/14, 224ab/5, 230ab/10, 232b/1, 254b/6, 262b/2, 274a/11, 275a/1, 275b/5, 291a/1, 291b/1, 294b/1, 294b/15, 294b/10, 295a/1, 296a/2, 297a/5, 297a/6, 297a/8, 297a/11, 278ab/8, 193a/15, 223a/15, 223b/1, 228b/7, 250b/10, 264a/2, 266b/8, 274a/9, 278bb/15, 313b/3, 323b/10

k. durur 184b/4, 253a/13, 258a/4, 279a/13, 294a/12, 294a/13, 294a/3, 302a/4, 324b/4

k. +de 175a/10, 180a/13, 219bb/12, 219bb/13, 219bb/13, 219bb/14

k. +den 298b/4, 299a/5

k. +di 226bb/7, 234ab/4
k. +dür 166a/3, 166a/3
k. +e 6a/15, 49a/8, 49a/8, 84b/4, 147a/11, 165a/10, 221ab/6, 223b/2, 226b/12, 226ab/15, 236b/12, 243a/1, 243ab/2, 243ab/2, 244b/5, 259a/7, 259a/8, 265a/1, 280a/5, 294a/15, 296a/5, 302a/13, 302b/1
k. +em 232b/14
k. +i 100a/10, 130a/9, 173b/11, 197b/5, 211a/3, 211a/4, 297a/5
k. +idi 226bb/6, 232ab/10, 232ab/8, 232ab/9, 238ab/8
k. +idügi 55bb/6
k. +inüz 281b/9
k. +iŋ 309b/14
k. +ki 30a/5
k. +ler durur 174a/7, 285b/7, 302a/7
k. +lere 219a/2
k. +lersiz 285b/2
k. +miş 58b/15
k. +sin 18a/14, 24a/1, 301a/4
k. +üŋ 40a/13, 46a/12, 46a/14, 69b/5, 90a/4, 109b/3, 132a/14, 134b/9, 156a/10, 156a/11, 167b/4
k. +üŋ durur 208b/15, 285b/1
k. +üŋ ile 8ab/7
k. +ven 162a/7
[=94]

kimerse kişi, kimse
k. 18b/11
[=1]

kimesne kimse
k. 11a/7, 284b/11
k.+lerden 18a/4
k.+ye 167b/8, 274b/1, 286b/7, 295b/1
[=7]

kimse kişi, kimse
k. 1ab/6, 1ab/7, 10b/10, 10b/12, 22b/11, 30a/9, 33a/14, 36a/3, 38b/11, 40a/13, 40a/14, 40a/14, 40a/15, 43a/15, 48a/13, 49b/15, 50a/3, 55a/11, 55b/3, 55b/4, 56ab/10, 57a/4, 58b/14, 87b/11, 100b/3, 103b/12, 103b/15, 105a/2, 113a/7, 127b/7, 133a/9, 148a/2, 152b/7, 157a/1, 157a/4, 164a/6, 169b/9, 174a/13, 175a/8, 183b/4, 183b/6, 185b/7, 186b/7, 187b/15, 189b/14, 189b/15, 191a/11, 194a/12, 197a/4, 197a/6, 197b/10, 202b/13, 203a/3, 212b/10, 221bb/8, 222a/5, 222b/7, 223a/7, 224ab/1, 224ab/11, 224bb/8, 225b/13, 227ab/5, 227ab/6, 230bb/7, 231a/3, 234bb/15, 234bb/15, 235bb/5, 236bb/11, 236bb/3, 240bb/15, 241bb/2, 241bb/3, 242a/15, 244b/5, 247a/4, 250a/5, 250a/6, 261b/2, 261b/8, 269a/15, 271a/6, 274a/6, 274b/9, 276ab/11, 276ab/12, 276ab/13, 276ab/6, 278a/5, 279b/3, 279b/6, 280a/6, 280ab/3, 280bb/3, 282ab/3, 284a/15, 284b/8, 285a/9, 285b/14, 285b/15, 292a/6, 292a/7, 294a/15, 294b/11, 295a/1, 302a/13, 302a/15, 306b/2, 306b/5, 307b/2, 312a/11, 314b/12, 322b/6
k. durur 279b/2
k. kim 230bb/2, 236bb/6, 237bb/14, 248b/11, 313b/7
k.+de 47b/4, 121b/15, 205a/11, 205a/9

k.+den 29b/10, 29b/10, 57a/4, 71a/13, 221b/11
k.+dür 70a/5, 224ab/15
k.+ler 42b/5, 46b/7, 49a/15, 50b/3, 56ab/11, 69b/9, 90a/1, 107a/7, 107a/9, 114b/9, 155a/12, 166b/7, 166b/8, 167a/12, 167a/13, 168a/6, 168b/6, 173a/7, 207a/2, 222ab/11, 227bb/15, 262a/3, 285a/14, 287a/6
k.+ler durur 302a/8
k.+lerden 49b/3, 301a/5
k.+lerdür 174b/10
k.+lere 39a/10, 39a/5, 76b/1, 156b/3, 219a/3, 255a/12
k.+leri 48a/7, 155a/6
k.+nüŋ 27b/2, 46a/1, 50b/9, 57a/3, 67a/4, 71a/11, 71a/6, 75a/7, 138b/9, 148a/3, 159a/15, 169a/7, 190b/15, 193b/13, 225ab/9, 228b/7, 232a/7, 245a/3-4, 246b/2, 262b/5, 280ab/2, 280bb/1, 284b/1
k.+ye 18a/3, 20a/8, 41b/11, 67b/11, 67b/15, 69a/14, 69a/15, 69b/6, 85b/5, 85b/6, 87a/10, 113b/12, 114a/12, 126a/2, 139b/7, 146a/8, 148a/3, 157a/15, 157a/15, 163b/7, 167b/8, 190a/6, 190b/7, 191b/3, 191b/4, 191b/6, 196b/6, 198b/15, 202b/14, 205a/3, 213b/2, 214b/8, 215b/5, 220bb/1, 222bb/10, 224ab/12, 230ab/10, 233b/2, 241ab/13, 241ab/3, 262b/1, 262b/3, 268a/6, 279b/4, 282a/7, 282b/3, 284b/9, 295b/7
k.+yi 29b/10, 41b/2, 54b/1, 68a/1, 75ay/17, 243a/9, 264b/14, 306a/13
[=246]

kimsene kimse, kişi
k. 75b/5, 75b/5, 103b/11, 103b/13, 153a/15, 191a/7, 226a/2, 281b/10, 294b/3
k.+m 207b/10
[=10]

kināyet (Ar.) bir sözü gerçek mânâsına da gelebilecek şekilde, onun dışında başka bir mânâda kullanma san'atı
k. dür 99a/4
[=1]

kīne (Far.) gönülde gizlenen düşmanlık, kin
k. 2ab/2, 80a/4, 100b/3
k.+yi 48a/12
[=4]

kir 1. herhangi bir şeyin veya vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik
k.+ini 24b/2

2.utanılacak durum, leke
k.+in 26a/9
[=2]

kirāmen kātibīn (Ar.) İslam'a göre insanın sağında ve solunda bulunan sevap ve günahları yazmayla görevli iki meleğin adı, şerefli yazıcılar
k. 104a/10
k.+e 71a/15
[=2]

Kirdigār (< Far. Kird-gār) Allah
K. 136by/13, 320a/3

K.+ı (iy.) 258b/9
[=3]

kireç (Far.) mermer, tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit
k.+e 62b/4
k.+ile 280bb/11
k.+ine 62b/7
[=3]

kiriş ok atılan yayın iki ucu arasındaki esnek bağ
k.+deki 242a/8
k.+den 242a/7
k.+in 242a/2
[=3]

kirle- bulaştırmak
k.-mek 268a/3
[=1]

kīse (Far.) kese, para kesesi (krş. **kese**)
k.+den 242a/10
[=1]

Kisrā (öz. is.) Pers kralının adı
K. 254a/7
[=1]

kişi insan
k. 5ay/11, 34a/6, 55b/1, 125by/9, 134a/3, 134a/5, 139b/8, 258b/12, 259a/4, 259a/8, 267a/1, 274a/11, 279ab/11, 279bb/6, 279bb/6, 281b/7, 291a/14, 306a/15, 306a/8, 306a/9
k.+ler 174a/4
k.+lerüz 136b/4-5
k.+nüŋ 295a/8
k.+sin 34a/6
k.+ye 18a/4, 113b/13
k.+yi 179b/6, 268a/8
[=28]

kişnic (Far.) kişniş denilen tohum
k. 120a/3
[=1]

kitāb (Ar.) herhangi bir konuda yazılmış eser, kitap
k. 2a/5, 36a/7, 37a/15, 38a/5, 41b/6, 64b/3, 75a/7, 86a/7, 90b/13, 101b/7, 169a/13, 169b/6, 201a/5, 218b/9, 222b/1, 236b/8, 239b/10, 318a/6, 318a/8
k.+da 207a/14
k.+ı (iy.) 19a/8, 222b/12, 291b/8
k.+ı (bel.) 2ab/8, 2ab/10, 75a/8, 86b/1, 219a/2, 222a/1, 221b/9, 221b/10, 222a/10
k.+ın 85a/11, 276bb/11
k.+lar 72a/12
k.+larda 34b/1

k.+lardan 41b/6, 90b/13
k.+larında 233a/11
k.+um 218b/8
k.+umı 221b/7
[=41]

kitāb-ı kerīm Kur'ân-ı Kerim
k. 60a/1
[=1]

kitāblu (Ar. + T.) kitap sahibi
k. 85a/11
[=1]

kivür- girdirmek, koymak, yerleştirmek
k.-diler 162b/5-6
k.-e 153a/11
[=2]

kiẕb (Ar.) yalan söyleme, yalan
k. 201b/10
[=1]

ḳo- bırakmak, koymak
ḳ. (!) 207b/7
ḳ.-dı 22a/11, 22a/13, 22a/14, 22a/15, 22b/1, 27a/14, 27a/15, 27b/1, 61b/4, 74b/4, 75ay/15, 122a/2, 136by/11, 136by/11, 136by/12, 148b/11, 150b/1, 198a/2, 203b/8, 214b/6, 224b/8, 227ab/11, 231b/2, 232b/13, 233a/11, 233bb/2, 233bb/3, 233bb/4, 233bb/5, 233bb/7, 233bb/8, 233bb/9, 238bb/15, 254b/11, 276bb/14, 277a/7, 283a/14, 293a/12, 295a/10, 319b/10, 319b/9
ḳ.-dılar 174b/13, 194b/14, 201b/12, 208a/1, 286a/10, 287a/15, 287b/1, 287b/5, 288a/9, 296a/9
ḳ.-duḳ 103a/12
ḳ.-duḳları 18a/7
ḳ.-dum 27b/2, 263a/10
ḳ.-duŋ 263a/13, 263a/15
ḳ.-ġıl 25a/10, 111a/11, 111a/7, 160b/1, 165b/12, 195b/5, 214b/4, 238bb/6
ḳ.-madum 129b/4
ḳ.-maduŋ 286b/4, 286b/5
ḳ.-maġı 195b/13
ḳ.-maġıl 195b/9, 261a/10, 261a/8, 261a/9
ḳ.-maḳ 163b/9, 172b/7, 195b/10, 221bb/11, 222bb/14, 276bb/6, 303a/3
ḳ.-maḳ durur 240a/3
ḳ.-maŋ 129b/2, 209a/11
ḳ.-masa 203b/12
ḳ.-mayalar 288a/2
ḳ.-mayam 221a/1
ḳ.-maz 12a/13, 136by/15, 194a/15, 201a/9, 234a/14, 234a/15, 234b/7, 234b/8
ḳ.-mazlar 100a/15, 174b/12, 209a/11-12
ḳ.-mazvan 194b/3
ḳ.-mış 69b/13, 107a/15, 220bb/7
ḳ.-mışdı 278b/10

ḳ.-mışı 160b/3, 160b/3, 160b/4
ḳ.-mış-ıdı 131b/7
ḳ.-mışlar durur 231a/13
ḳ.-mışlardı 123b/1
ḳ.-nduŋ 263a/2
ḳ.-r 122a/11, 159a/4, 194a/14, 195b/5, 273a/1
ḳ.-rdı 240bb/1
ḳ.-rlar 127a/14, 265a/1
ḳ.-rlar 195b/6-7
ḳ.-rsun 197b/5
ḳ.-sa 315a/15
ḳ.-salar 19a/12, 99a/14, 114a/11, 246a/4, 246a/8, 261a/13, 263a/6, 263a/9, 268a/8
ḳ.-sam 27a/14, 223b/8, 250b/4
ḳ.-saŋ 28b/14, 242a/8
ḳ.-saŋuz 196a/15
ḳ.-saydum 27a/15
ḳ.-sa-y-ıdum 27a/13
ḳ.-sun 221bb/7, 221bb/7, 224b/3
ḳ.-sunlar 281bb/13, 281bb/13
ḳ.-yalar 95a/11, 95a/15
[=47]

ḳoca ihtiyar
ḳ. 15b/10, 15b/11, 35a/7, 84b/11, 283a/12, 283a/14, 283b/7
ḳ.+lar 56b/3, 206b/4
ḳ.+lara 196a/12
ḳ.+laruŋ 279b/8
ḳ.+nuŋ 283a/14
ḳ.+ya 283a/13
ḳ.+yı 284a/1
[=14]

ḳoca- ihtiyarlamak
ḳ.-yıban 224a/11
[=1]

ḳocal- ihtiyarlamak
ḳ.-sa 63b/8
[=1]

ḳocalıḳ ihtiyarlık
ḳ. 55b/11, 56b/1, 92a/1
ḳ.+(ġ)a 287a/3, 251a/12
ḳ.+(ġ)ın 240bb/8
ḳ.+(ġ)ına 279b/8
ḳ.+(ġ)uŋda 240bb/14
ḳ.+uŋ 240bb/12
[=8]

ḳoç damızlık erkek koyun

ḳ. 108b/12, 108b/13, 108b/13, 115b/9, 129b/15, 132a/9, 133a/10, 133b/10, 134a/13, 135a/13, 135b/5, 138b/13, 138b/2, 138b/9, 139b/11, 139b/12, 139b/6, (ḳ. u ḳoyın) 140a/3147a/10, 150a/7
ḳ.+ı (bel.) 132a/9, 138b/10, 138b/13
[=23]

ḳoġa kova
ḳ. 160a/6, 160a/7, 160a/8
[=3]

ḳoġuzla- yönlendirmek
ḳ.-r 187a/13
[=1]

ḳoḫu koku (krş. **ḳoḳu**)
ḳ. 18a/15
ḳ.+dan 18b/1
ḳ. +sı 5b/9, 5b/9
[=4]

ḳoḫulu kokulu (ḳrş. **ḳoḳulu**)
ḳ. 23a/1, 119b/8
[=2]

ḳoḫuluḳ koku durumu (krş. **ḳoḳulıḳ**)
ḳ.+uŋ ḳıl- 40b/3
[=1]

ḳoḳu koku (krş. **ḳoḫu**)
ḳ. 239bb/4, 239bb/7
ḳ.+sından 239bb/1-2
ḳ.+lar 207a/5
ḳ.+sı 101b/1, 239ab/14, 239ab/15, 239bb/3, 239bb/3
ḳ.+sı-y-ıla 239bb/4
[=10]

ḳoḳulıḳ koku durumu (krş. **ḳoḫuluḳ**)
ḳ.+(ġ)uŋ 41a/14
[=1]

ḳoḳulandur- kokulu hâle getirmek
ḳ.-dı 281ab/2
[=1]

ḳoḳulu kokulu (krş. **ḳoḫulu**)
ḳ. 49bb/12
[=1]

ḳol 1. kol
ḳ. 204b/b
ḳ.+ına 277a/5
ḳ.+ından 278a/9
ḳol bağı ‘bilezik’

2. yamaç

ḳ. 185b/3
[=4]

ḳolay emeksiz
ḳ.+ınca 45b/4, 45b/6
[=2]

ḳoldaş arkadaş, yardımcı
ḳ.+ı (iy.) 29b/11
[=1]

ḳoltuḳ koltuk altı
ḳ. 62b/8
[=1]

ḳon- konaklamak, konmak
ḳ.-ar 263a/3
ḳ.-arlar 127a/12
ḳ.-dı 149a/15, 149a/15, 149a/9, 284a/8
ḳ.-dılar 149b/1
ḳ.-dılarsa 294b/10
ḳ.-dıyısa 69b/5
ḳ.-ış ḳıl- 234b/5
ḳ.-madın 250a/10
ḳ.-mış durur 243b/15
[=12]

ḳonc uzun ve keskin
ḳ. bıçaḳ 153b/2
[=1]

ḳondur- yerleştirmek, kondurmak
ḳ.-dı 123b/15
ḳ.-mayam 210b/1
ḳ.-ur 26b/5
[=3]

ḳonuḳ misafir
ḳ. 84b/6, 189a/1, 189a/2, 239a/13, 239a/13
ḳ. durur 42b/1, 42b/5, 42b/7, 84a/6
ḳ.+(ġ)a 188b/14
ḳ.+(ġ)ı 42b/1
ḳ.+(ġ)ı durur 42a/15
ḳ.+(ġ)ın 42b/2, 42b/6
ḳ.+(ġ)una 42b/3
ḳ.+(ġ)uŋ 70a/9
ḳ.+dur 24a/7, 70a/8
ḳ.+ı (bel.) 189a/1
ḳ.+lar 65b/4
ḳ.+lara 115b/4, 115b/6
ḳ.+ları durur 109a/8
ḳ.+ların 109a/9
[=24]

ḳonuḳçı misafir sahibi
ḳ.+sı 325a/3
[=1]

ḳonuḳla- misafir etmek, ağırlamak
ḳ.-ya 66a/6, 67a/13
ḳ.-yan 80a/11
[=3]

ḳonuḳlıḳ misafirlik (krş. **ḳonuḳluḳ**)
ḳ. eyle- 107a/5, 134b/4, 231a/10, 231b/5
ḳ. ḳıl- 107a/1
ḳ. ol- 136b/1-2
ḳ.+(ġ)a 134b/9
ḳ.+(ġ)ıdur 107a/7
[=8]

ḳonuḳluḳ misafirlik (krş. **ḳonuḳluḳ**)
ḳ.+(ġ)a 136a/3, 136b/1, 136b/15
ḳ.+(ġ)ı (bel.) 65b/5, 65b/5
ḳ.+(ġ)uŋ 42a/6
ḳ.+lar 65b/4
[=7]

ḳonuḳsız misafirsiz
ḳ. 70a/8
[=1]

ḳoŋşı komşu (krş. **ḳoŋşu**)
ḳ. 270a/15
k.+yıduŋ 272b/14
[=1]

ḳoŋşu (I) komşu (krş. **ḳoŋşı**)
ḳ.+ların 107a/1
ḳ.+laruŋ 274a/13
[=2]

ḳoŋşu (II) yer, mevki
ḳ.+şında 312a/14
[=1]

ḳonşılıḳ komşuluk (krş. **ḳoŋşuluḳ, ḳonşılıḳ**)
ḳ.+(ġ)ın 241bb/9
ḳ.+(ġ)ında 129b/4
ḳ.+(ġ)ından 50a/13, 241bb/9
[=4]

ḳoŋşulıḳ komşuluk (krş. **ḳoŋşuluḳ, ḳonşılıḳ**)
k.+(ġ)ı-y-ıdı 129b/12
ḳ.+(ġ)ımda 204b/7
ḳ.+(ġ)ına 50a/14, 294b/15
ḳ.+(ġ)ında 204b/8
ḳ.+(ġ)ından 294b/14

[=5]

ḳoŋşuluḳ komşuluk (krş. **ḳoŋşulıḳ, ḳonşılıḳ**)
ḳ.+(ġ)umda 129b/13
[=1]

ḳop- meydana gelmek, ortaya çıkmak
ḳ. (!) 161a/2
ḳ.-ar 178b/15
ḳ.-ara 43a/4
ḳ.-aram 221a/1
ḳ.-arduġum 132a/1
ḳ.-arġıl 146b/12, 180b/9
ḳ.-arınca 245a/6
ḳ.-arup 123ay/10
ḳ.-arurvan 196a/4
ḳ.-arvan 220b/11-12
ḳ.-ası 57a/4
ḳ.-ası durur 261b/3
ḳ.-asın 264b/13
ḳ.-dı 84b/10, 201a/2, 235bb/7, 276b/15, 279bb/5, 280ab/8
ḳ.-duġı 19b/8
ḳ.-mağına 92a/12
ḳ.-mağuŋuz 131b/14
ḳ.-maḳ 264a/14, 269a/6
ḳ.-mış 112b/13, 246b/1
ḳ.-sa 56ab/12,185a/3, 256a/6, 280ab/11
ḳ.-salar 43a/9

2. bulunduğu yerden ayrılmak
ḳ.-a 185a/2
ḳ.-alar 56b/14, 56b/15, 57a/1, 57a/1, 57a/6, 57a/7, 124a/15
ḳ.-anlar 104b/12
ḳ.-arup 230ab/12
ḳ.-arurvan 212a/5
ḳ.-maġa 269a/9
ḳ.-mağı 264a/15
ḳ.-maḳ 117a/15, 173b/6
ḳ.-mış 270a/2
ḳ.-sa 38b/15, 247a/10
ḳ.-sun 185b/11
ḳ.-up 124a/4

3. yerinden kalkmak
ḳ.-a 186b/7

4. dirilmek
ḳ.-sa 84b/9
[=54]

ḳopuŋ toptan, hep, bütün
ḳ. 124a/13
[=1]

ḳorḳ- korkmak
ḳ.-ar 27b/12, 75ay/2, 75ay/3, 75ay/4, 75ay/5, 180a/9
ḳ.-aram 263b/12, 270b/8, 272b/13
ḳ.-ar-ıdı 231ab/1
ḳ.-arlar 75ay/10, 121a/12, 180a/9, 299a/8
ḳ.-arlar-ıdı 230ab/9
ḳ.-arsa 75ay/15, 75ay/2, 75ay/2, 75ay/4, 230ab/10
ḳ.-arsın 230bb/5, 256a/3
ḳ.-arsız 207b/13
ḳ.-aruz 277bb/11
ḳ.-arvan 230bb/6, 232bb/2
ḳ.-dı 193a/7, 279bb/13
ḳ.-dılar 241ab/11
ḳ.-dı-y-ısa 254a/14
ḳ.-duġumuz 133b/2
ḳ.-dum 7bb/12, 118b/4, 239ab/10, 258a/3
ḳ.-duŋuz 229ab/3
ḳ.-ıdur 230ab/10
ḳ.-maġı 229bb/9
ḳ.-maġıl 95a/9, 208a/1, 254a/15, 254b/3, 254b/4, 271b/14, 271b/7
ḳ.-maġın 229bb/4
ḳ.-maḳ 176a/8, 193a/7, 229bb/7, 229bb/8, 236b/7, 239ab/10
ḳ.-mamaḳ 197a/5, 197a/5
ḳ.-maz 282a/9, 295b/5
ḳ.-mazduŋ 230bb/4
ḳ.-mazsın 266b/15
ḳ.-mazvan 230bb/6, 232bb/2
ḳ.-sa 75ay/1, 230bb/2, 254b/2
ḳ.-sun 107b/10
ḳ.-sunlar 106a/8
ḳ.-uŋ 69a/13
ḳ.-up 55b/1, 60b/10, 121a/8, 122b/6, 194b/13, 236b/6, 271b/2, 280ab/12, 303b/5
ḳ.-usı 280ab/7
[=76]

ḳorḳaḳ korkak
ḳ. 229bb/7
[=1]

ḳorḳıt- korkutmak (krş. **ḳorḳut-**)
ḳ.-(d)ub 234bb/11
[=1]

ḳorḳu korku
ḳ. 69a/1, 165b/12, 229bb/11, 230ab/5, 230ab/7, 237bb/15, 274a/15
ḳ. kim 230ab/8
ḳ.+dan 141b/13, 254a/13, 292a/1, 324b/11
ḳ.+dur 165a/15
ḳ.+lar 266b/9
ḳ.+larına 197a/8
ḳ.+larından 146b/10

ḳ.+ŋ 289b/1
ḳ.+sı 266b/13, 266b/14, 272a/4
ḳ.+sın 284a/12
ḳ.+sından 104a/14, 212a/2, 299b/10-11
ḳ.+sından 43a/14, 43a/8, 47b/3, 195a/3-4, 233a/8, 266b/12, 271a/13, 284a/10, 291a/5, 299b/1
ḳ.+sınuŋ 231ab/1
ḳ.+su 266b/12, 266b/14
ḳ.+um 202b/8
ḳ.+umdan 121b/9
ḳ.+usı 299b/2
ḳ.+ya 229bb/10
ḳ.+yı 18b/4
[=42]

ḳorḳulu korku veren, korkutan
ḳ. 75ay/16, 207a/14, 229bb/1, 322b/15
ḳ.+lar 322b/6
ḳ.+y-ıdı 229bb/6
[=6]

ḳorḳut- korkutmak (krş. **ḳorḳıt-**)
ḳ. (!)165b/13
ḳ.-dı 289a/8
ḳ.-(d)ursın 243a/8
ḳ.-mağıl 243a/9
[=4]

ḳorı- korumak (krş. **ḳoru-**)
ḳ. (!) 127b/1
[=1]

ḳoru- korumak (krş. **ḳorı-**)
ḳ. (!) 170a/4
ḳ. -r 164b/15
[=2]

ḳoş- 1. eşlemek, birleştirmek, koymak
ḳ.-a 230ab/14, (ḳ. bit-) 272b/14
ḳ.-mağa 2b/1
ḳ.-mağıl 230b/4

2. koşmak
ḳ.-dı 151a/14

3. birleştirmek, katmak
ḳ.-up (ün ḳ.) 198a/5
ün ḳoş- ‘sesleri birleştirmek’
ḳoşa bit- ‘paralel gitmek’
[=6]

koşdur- koşturmak
k.-up 136a/5
[=1]

ḳotar- 1.boşaltmak
ḳ.-ınca 245a/7

2. paylaştırmak
ḳ.-dı 251a/5
ḳ.-up 206a/5
[=3]

ḳov- bir yerden sürüp çıkarmak, kovmak
ḳ.-arsa 259b/6
ḳ.-arsaŋ 259b/7
ḳ.-maḳ 2b/7, 8bb/7
ḳ.-mışduŋ 201b/6
ḳ.-sa 259b/5, 259b/5, 259b/6
[=8]

ḳovalaş- birbirinin ardından gitmek, kovalaşmak
k.-urdı 112b/6
ḳ.-urlar 112b/9
[=2]

ḳovuḳlu içi boş, kovuğu olan
ḳ. 131a/4
[=1]

ḳoy- bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek
ḳ.-a 103b/15, 195b/8, 205b/7, 292a/11
ḳ.-alar 180b/4, 206b/5, 217a/10, 217b/2, 278ab/12
ḳ.-alar 217b/5-6
ḳ.-am 129b/14
ḳ.-ar 229bb/15
ḳ.-ardı 240bb/1
ḳ.-ası 263a/13
ḳ.-asıdur 165b/11
ḳ.-asız 282ab/2
ḳ.-a-y-ıdı 222bb/15, 266b/4-5
ḳ.-ayım 284a/4
ḳ.-dı 112a/10, 160a/7, 233b/10, 233b/12
ḳ.-dılar 233b/15, 247a/4
ḳ.-dum 218a/10
ḳ.-ınca 165b/12
ḳ.-maḳ 245a/10, 266a/14, 266a/9
ḳ.-ubanı 294a/14
ḳ.-up 23a/6, 61a/9, 67b/2, 162a/1, 253a/14, 290a/15, 294a/1, 296b/6, 299b/4
ḳ.-up durur 263b/9
ḳ.-uvėr- 153a/3-4
[=42]

ḳoyın geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (krş. **ḳoyun**)
ḳ. 139b/11, 139b/12, 168b/15
[=3]

ḳoyun (I) geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (krş. **ḳoyın**)
ḳ. 54a/14, 86b/4, 129b/15, 131a/2, 134a/4, 136a/2, 136a/5, 139b/8, 169a/2, 185a/15, 185b/1, 250b/11, 250b/13, 251a/3, 291a/12
ḳ.+a 149b/8

ḳoyun (II) sine, göğüs
ḳ.+ına 112b/4
ḳ.+una 131a/2
[=18]

ḳoyul- karışmak
ḳ.-dı 236b/5
[=1]

ḳoz ceviz
ḳ. 112b/4
ḳ.+ı (bel.) 112b/8
ḳ.+laruŋ 112b/5
[=3]

kök 1. (bitki için) kök
k.+i (iy.) 7a/14, 7b/1, 7b/9, 94a/2
k.+inden 307a/11
k.+ine 7b/6, 74b/4
k.+leri 161b/3, 212a/10

2. soy
k.+i (iy.) 152b/2
[=10]

köksüz kökü olmayan
k. 7bb/1
[=1]

kölük yük hayvanı
k. 129b/10, 129b/11, 219b/10
k.+e 129b/10, 129b/9
k.+üm 96a/9
[=6]

könü doğru, düz
k. dur- 87b/12
[=1]

köpri iki şey arasında bağ veya ilişkiyi sağlayan şey, köprü
k.+si 324b/1
k. durur 294b/11
[=2]

köpük beyaz su kabarcığı, köpük
k.+in 220b/2
g.+ince 18a/1
[=2]

kör (Far.) âmâ, kör

k. 56b/2, 206b/11
[=2]

kös (Far.) kös, eski savaşlarda, alaylarda deve veya araba üstünde taşınarak çalınan büyük davul
k. 106a/6, 106b/14
[=2]

köşe (< Far. kūşe) köşe
k.+m (ciğer k.) 150a/1
k.+ŋe (ciğer k.) 150a/5
[=2]

köşegi deve yavrusu
k. 45a/12
[=1]

köşk bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır
k. 114a/10, 263a/1
k.+e 167b/1, 167b/2
k.+in 317a/2
k.+inde durur 94a/2
k.+ine 146b/7
k.+leri 94a/3
k.+lerin 212a/2
k.+lerinden 97b/7
k.+lerüŋüz 208b/14
k.+üŋ 114a/11, 167b/10, 264b/15
[=14]

ḳubbe (Ar.) yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet
ḳ. 286a/5
[=1]

ḳucaḳla- kucaklamak
ḳ.-dı 153a/8
ḳ.-madın 84b/11
ḳ.-yu 153a/11
[=3]

ḳuç- kucaklamak
ḳ.-dı 242b/12, 271a/9, 271b/14
ḳ.-maġa 13a/4
ḳ.-up 150b/6
[=5]

ḳuçuş- kucaklaşmak
ḳ.-up 208b/3
[=1]

ḳudret (Ar.) Tanrı'nın ezelî gücü
ḳ. 60b/11, 101a/3-4, 122a/10, 133a/5, 193b/6, 200a/14, 212a/6, 234a/13, 240b/15, 259a/11
ḳ.+e 241a/1, 241a/3

ḳ.+i (bel.) 46a/1, 162a/4, 235ab/12, 298b/11
ḳ.+i (iy.) 17b/14, 106b/8, 120b/7, 122a/3, 124b/7, 138b/14, 160a/12, 185a/12, 284b/3
ḳ.+in 3b/11
ḳ.+inde 3a/10
ḳ.+inden 234b/4
ḳ.+üm 121b/4, 123a/7, 158a/2, 158a/5, 200a/11
ḳ.+ümi 123a/10
[=34]

ḳufl (Ar.) kilit
ḳ. +ı (iy.) 275b/3
ḳ. +ın (küfür ḳ.) 275b/5, 275b/5
[=3]

ḳul kul
ḳ. 8ab/3, 12a/13, 14a/12, 18a/11, 20a/1, 20a/11, 20a/15, 21a/9, 22a/7, 23b/10, 23b/12, 24a/7, 25a/1, 28b/5, 29a/13, 30a/5, 32b/14, 33b/10, 33b/10, 33b/15, 33b/9, 33b/9, 35b/1, 35b/2, 35b/3, 39a/1, 39a/5, 46a/13, 46a/15, 47a/14, 50b/12, 51a/6, 51a/9, 54b/10, 54b/9, 59b/1, 59b/2, 62b/6, 62b/8, 63a/14, 63a/5, 63b/12, 65a/7, 66b/13, 71a/1, 76a/12, 80b/15, 84b/7, 96a/8, 98b/14, 103a/4, 106b/15, 109a/12, 113a/6, 114a/2, 114a/6, 114b/11, 117b/8, 122a/8, 128a/12, 128b/5, 128b/7, 129b/15, 132a/3, 136by/12, 146b/3, 156b/13, 156b/15, 156b/7, 160a/14, 160b/14, 170b/15, 171a/1, 171a/4, 171a/6, 173a/4, 184b/13, 187b/11, 192a/11, 195b/3, 202a/10, 202a/7, 203a/8, 204b/4, 207a/11, 207a/15, 207a/3, 207a/8, 207a/9, 210b/8, 213a/12, 213a/13, 225a/10, 225a/13, 225b/8, 226a/15, 226a/15, 226b/1, 228a/1, 228b/7, 229bb/9, 233bb/10, 233bb/7, 233bb/8, 234ab/1, 234ab/5, 234bb/10, 236a/2, 236b/7, 237b/10, 239b/1, 240ab/1, 241ab/5, 241bb/4, 242a/9, 242bb/15, 243b/14, 243b/15, 243b/6, 245a/9, 245a/9, 245b/7, 245b/8, 246b/1, 248b/13, 251a/13, 252b/5, 253a/10, 253a/11, 253a/15, 254b/1, 256a/5, 256b/10, 256b/8, 264a/6, 267b/4, 267b/8, 267b/8, 268a/12, 268b/12, 268b/14, 268b/6, 268b/9, 269a/1, 269a/3, 270b/5, 272a/6, 273b/1, 293b/12, 299b/13, 300b/11, 300b/9, 304a/11, 309a/8, 309b/1, 309b/2, 309b/3, 310a/12, 310a/13, 310a/14, 310a/7, 311b/8, 312a/2, 313b/4, 315a/7, 317a/6, 317a/7, 317b/10, 318b/15, 318b/9, 319b/10, 319b/10, 322a/9, 324b/3, 324b/9
ḳ. durur 247a/2
ḳ.+a 29a/14, 38b/14, 50a/5, 54a/8, 54a/9, 54b/7, 78a/14, 114a/7, 117b/9, 140a/15, 146a/10, 146a/13, 146a/8, 156b/7, 207a/12, 246a/5, 246a/8, 248b/13, 257b/8, 261a/4, 261a/5, 273a/15, 298b/14, 293b/11, 309b/4, 325a/4
ḳ.+am 244a/9
ḳ.+dan 2b/5, 57a/9, 156b/8, 193a/8, 193a/9, 230a/1, 243b/9, 269a/10, 269a/4
ḳ.+ı (bel.) 2ab/5, 14a/7, 38a/1, 38a/11, 79b/8, 79b/9, 127a/14, 146b/7, 148b/1, 213b/4, 236b/7, 246a/4, 246a/8, 258b/8, 263a/9, 285b/1, 293b/9, 310a/1, 310a/11, 314b/4, 322a/1
ḳ.+ı (iy.) 99a/1, 195b/11
ḳ.+ıdı 82b/2
ḳ.+ın 84by/11
ḳ.+ına 106b/15, 116b/11, 207a/15, 309b/4
ḳ.+ını 183b/3, 189a/4, 213b/3
ḳ.+iken 234ab/11

ḳ.+lar 10a/10, 23b/7, 28b/4, 32a/10, 32b/9, 33b/8, 48b/10, 54a/6, 55bb/15, 56ab/9, 59a/6, 61b/4, 62b/12, 76a/11, 95a/10, 96b/6, 118a/5, 119b/3, 127a/13, 128b/1, 144b/4, 178a/1, 195a/2, 199b/14, 204a/14, 206a/6, 207b/13, 220a/6, 226a/13, 265a/4-5, 261a/2, 284b/14, 298b/6, 319a/6, 323b/8, 324b/12
ḳ.+lara 28b/2, 80a/3, 89b/6, 162a/2, 227a/2
ḳ.+larda 21a/10, 269a/5
ḳ.+lardan 50a/2
ḳ.+larduŋuz 97a/6
ḳ.+ları 9a/4, 30b/7, 30b/9, 48b/9, 76a/8, 90a/15, 114a/4, 120b/9, 245a/10, 314a/8, 319a/7
ḳ.+ları-çun 64b/1
ḳ.+ların 305a/7
ḳ.+larına 3b/9, 3b/9, 10b/4, 58b/3, 60a/3, 60a/5, 60b/6, 63b/1, 67a/8, 80a/15, 87a/5, 97a/8, 106b/14, 156a/14, 232b/1, 320a/8, 320b/3
ḳ.+larında 67b/12
ḳ.+larını 10a/9, 60b/7, 105b/9, 128a/13, 298a/12
ḳ.+larınuŋ 56ab/14, 67b/11, 173a/4
ḳ.+ları-y-ıçun 107a/15
ḳ.+larum 20a/8, 45b/5, 46a/3, 55bb/9, 61b/6, 75a/6, 76b/2, 79a/12, 79b/2, 91a/12, 91a/7, 93by/15, 96b/10, 101a/12, 106a/1, 114b/8, 118a/9, 120b/13, 128b/3, 194a/15, 205b/5, 205b/8, 206b/1, 227a/1, 242ab/10, 277ab/9, 306a/2
ḳ.+laruma 19a/11, 19a/13, 19b/1, 79a/13, 95b/5, 118b/11, 128a/15, 192a/14, 194b/5, 218b/9, 238a/14, 242bb/7, 307a/8
ḳ.+larumda 116a/11
ḳ.+larumdan 50a/3,219a/4, 219a/5, 223b/3
ḳ.+larumı 129b/2, 194b/6, 252a/13, 261b/13, 268a/11
ḳ.+larumuŋ 33a/11, 55bb/8, 119b/7, 196b/11
ḳ.+laruŋ 4b/4, 56ab/6, 56ab/9, 139b/10, 204b/5, 208b/12, 260b/10
ḳ.+laruŋdan 116a/11
ḳ.+laruŋı 101b/13
ḳ.+na 141b/15
ḳ.+uŋuz 259a/8-9
ḳ.+uduŋ 267a/14
ḳ.+um 20a/10, 20a/2, 20a/8, 25a/9, 28b/7, 28b/12, 29a/3, 31a/2, 33a/13, 33a/15, 33b/11, 40a/11, 45b/3, 49bb/10, 63a/1, 76a/8, 107a/3, 122b/1, 178b/3, 192a/10, 192a/12, 193a/5, 193b/15, 193b/2, 195a/15, 196a/6, 207a/13, 207a/13, 207a/14, 207a/7, 207b/15, 218a/4, 226a/6, 227a/8, 227b/10, 228b/1, 228b/9, 238a/9, 238b/10, 239a/7, 244b/8, 245a/12, 253a/3, 253a/4, 256a/12, 257b/15, 257b/15, 278bb/2, 309a/15, 309a/9, 309b/2, 309b/3, 313b/6
ḳ.+um durur 32a/10
ḳ.+umı 20a/9, 20b/1, 32a/11, 122b/4, 194b/4, 207a/11, 217a/11, 246b/8
ḳ.+umuŋ 309a/15
ḳ.+umuŋdur 55bb/15
ḳ.+una 84by/11
ḳ.+unı 188a/15, 188b/8
ḳ.+uŋ 3a/6, 7a/1, 8bb/2, 8bb/3, 8bb/3, 8bb/4, 8bb/5, 12a/1, 25a/8, 36a/12, 36a/9, 38a/3, 43a/3, 71b/2, 117b/7, 122b/1, 128b/6, 140b/3, 195a/10, 195b/5, 207b/1, 208b/13, 212a/9, 233ab/10, 236a/14, 241bb/3, 242a/4, 242a/9, 243b/10, 243b/4, 253a/10, 256b/5, 261a/5, 272a/9, 293b/11, 315a/4, 315a/8, 317b/10, 317b/11

ḳ.+uŋuza 278a/1
ḳ.+uŋuzda 133a/2
ḳ.+saŋ 59b/3
ḳ.+sın 14a/12, 24a/11, 244a/8
ḳ.+van 56ab/12, 184b/13
[=514]

ḳulaġuz rehber, kılavuz
ḳ. 155a/5, 221b/5
[=2]

ḳulaġuzla- önüne düşüp götürmek, kılavuzluk etmek (krş. **ḳulavuzla-**)
ḳ.-dum 277b/3-4
ḳ.-r 187a/12
ḳ.-sa 155a/4
ḳ.-ya 155a/5
[=4]

ḳulaḳ kulak
ḳ. 113b/4, 221a/14, 231a/6, 233bb/5, 253a/9, 270a/10, 270a/10, 292b/13, 297a/8
ḳ.+(ġ)ı (iy.) 51a/4, 56ab/13, 56ab/15, 227b/6, 304b/13
ḳ.+(ġ)ın 191a/14
ḳ.+(ġ)ına 224b/6-7
ḳ.+(ġ)ına 56ab/14, 56bb/1, 201a/7, 224b/5, 258b/2, 276b/15, 279a/12, 280a/5
ḳ.+(ġ)um 243a/15, 292b/13
ḳ.+(ġ)uŋ 5b/7, 191a/10, 226b/8
ḳ.+(ġ)uŋa 218b/3
ḳ.+(ġ)uŋdan 292b/12
ḳ.+(ġ)uŋı 54b/10
ḳ.+dan 233bb/1
ḳ.+ı (bel.) 270a/15
ḳ.+ı (iy.) 207b/2
ḳ.+ın 295a/11
ḳ.+lar 81a/10
ḳ.+larda 218b/12
[=38]

ḳulavuzla- önüne düşüp götürmek, kılavuzluk etmek (krş. **ḳulaġuzla-**)
ḳ.-dı 288b/2-3
ḳ.-y-ayın mı 241bb/8
[=2]

ḳullıḳ kulun yaptığı iş, kulluk (krş. **ḳulluḳ**)
ḳ. 14a/2, 20a/12, 25a/2, 55b/14, 56ab/12, 56ab/13, 60b/6, 60b/7, 62b/12, 63a/1, 165a/3, 165b/12, 165b/13, 184b/13, 223bb/14, 234bb/10
ḳ.+(ġ)ı (bel.) 223bb/14
ḳ.+(ġ)ın 307a/13
ḳ.+lar 128b/7
[=19]

ḳulluḳ kulun yaptığı iş, kulluk (krş. **ḳullıḳ**)
ḳ. 239a/8, 240b/4, 240b/4, 240b/6
ḳ.+(ġ)a 205a/14

ḳ.+(ġ)ı (bel.) 62b/11
ḳ.+(ġ)ın 71a/1
ḳ.+(ġ)ına 55b/13
ḳ.+(ġ)umdan 72b/12, 84by/11
ḳ.+(ġ)uŋ 5b/9
ḳ.+a 7bb/15, 60a/5, 71a/3, 205a/14, 219a/11, 228b/10
ḳ.+dan 216a/6
ḳ.+ın 220a/5
ḳ.+(ġ)ın 115a/3
ḳ.+(ġ)uŋla 208a/2
[=21]

ḳum kum
ḳ. 57b/9, 185a/15, 185b/1
ḳ. durur 57b/12
ḳ.+a 23b/4, 23b/4, 23b/5, 23b/7, 275b/10
ḳ.+ı (bel.) 57b/11
ḳ.+ına 23b/12
ḳ.+ınca 21b/1
ḳ.+umda 282a/1
[=12]

ḳumār (Ar.) ortaya para koyarak oynanan talih oyunu
ḳ. 112b/10
[=1]

ḳumāş (Ar.) pamuk, yün, ipek vb.nden üretilmiş her türlü dokuma, kumaş
ḳ.+a 318b/15
ḳ.+ı (iy.) 319a/2
ḳ.+ı (bel.) 20b/6
ḳ.+ından 134a/1
ḳ.+umuz 201b/6
[=5]

ḳur kuşak
ḳ. (ḳ. ḳuşaḳ) 239b/2
[=1]

ḳur- yapmak, inşa etmek
ḳ.-alar 46a/10
ḳ. -salar 12b/15
[=2]

Ḳur'ān (Ar.) Müslümanların kutsal kitabının adı
Ḳ. 4b/7, 5a/8, 9a/11, 13a/12, 13a/6, 21b/4, 27a/5, 31b/15, 31b/15, 33a/1, 33a/4, 37a/10, 38a/7, 42a/4, 44b/15, 49bb/10, 51a/11, 52a/11, 52b/12, 58a/13, 58a/15, 60a/5, 60b/14, 60b/6, 61b/13, 64a/8, 65a/7, 66b/7, 67a/10, 67a/10, 67a/12, 67a/2, 67a/5, 67a/6, 67b/15, 67b/2, 70a/12, 73b/2, 74a/1, 74a/7, 74a/7, 74a/9, 74b/15, 79b/12, 79b/8, 80a/1, 84b/14, 84b/7, 90b/12, 90b/13, 98b/15, 102b/11, 113b/8, 123ay/10, 123b/13, 123b/14, 123b/9, 125b/13, 131b/12, 145a/5, 160b/10, 169a/1, 169a/1, 176a/7, 184a/2, 193b/13, 209a/14, 218a/2, 218b/13, 220a/12, 220a/2, 220ab/15, 221b/13, 222a/3, 222b/1, 222b/1, 228bb/8, 232ab/2, 243ab/5, 259a/11, 259a/11, 259a/15, 276ab/5, 276bb/2, 277ab/10, 277b/15, 283bb/10,

283bb/7, 283bb/9, 300a/12, 300a/13, 300b/11, 300b/12, 300b/8, 300b/9, 301a/11, 301a/11, 301a/12, 317a/8, 322b/6, 323a/5
Ḳ. durur 19a/8, 26b/6, 73b/2, 187a/7, 231bb/12, 300b/3
Ḳ.+a 24a/3, 52a/12, 66b/7, 277b/14
Ḳ.+da 24a/6, 117b/4, 257b/10
Ḳ.+dan 38b/11, 66b/12, 213b/5, 309a/7-8
Ḳ.+ı (bel.) 4b/3, 32a/1, 60a/1, 67a/1, 67a/4, 67a/7, 75a/2, 75a/3, 74a/10, 74a/11, 74b/3, 75a/7, 78b/8, 80a/14, 89a/7, 141b/9, 148b/9, 153b/10, 153b/10, 219a/5, 300a/12, 300a/8, 325a/7
[=140]

ḳuraḳ yağışsız (hava, mevsim, yıl)
ḳ. 287b/3, 287b/3, 287b/6
[=3]

Ḳurayża (öz. is.) İslam'ın doğuşunda Medine'de bulunan üç Yahudi kabilesinden birinin adı
Ḳ. 222b/9, 223a/4
[=2]

ḳurb (Ar.) yakın olma, yakınlık
ḳ. 13b/4, 13b/7, 240b/5, 284a/8
[=4]

ḳurbān (Ar.) dinin buyruğunu veya bir adağı yerine getirmek için kesilen hayvan
ḳ. (ḳ. günü) 128b/5, 130b/4, 131a/1, 132b/3, 134a/8, 136b/4, 144b/9, 168b/15, 323a/3
ḳ. eyle- 129a/10, 129b/15, 131b/1, 131b/4
ḳ.ḳıl- 37a/10, 108b/12, 108b/13, 108b/14, 115b/1, 115b/1, 115b/8, 128b/5, 129a/15, 129a/5, 129a/6, 130a/13, 130b/15, 131b/2, 131b/5, 131b/6, 131b/6, 132a/14, 132a/15, 132a/7, 132b/1, 132b/12, 134a/11, 134a/13, 134a/14, 134a/15, 134a/15, 134a/4, 134a/6, 134b/1, 135a/11, 136a/1, 137a/14, 137a/2, 137b/1, 137b/8, 139b/11, 139b/5, 139b/8, 139b/9, 140a/3, 140a/4, 284a/11
ḳ. ol- 169a/2
ḳ.+a 115b/5
ḳ.+dur 140a/5
ḳ.+ı (bel.) 4b/4, 131a/11, 132b/12
ḳ.+ı (iy.) 325a/9
ḳ.+ı durur 130a/14, 130a/15, 130a/15, 130b/1, 130b/1, 130b/2, 130b/2, 130b/4, 131a/13, 131a/13, 132a/4, 132a/5, 133a/6, 133b/15
ḳ.+ın 130a/1, 131a/6, 131a/7, 133a/3
ḳ.+ı-y-ıdı 130b/3, 130b/5
ḳ.+lar 129b/1, 133a/2-3
ḳ.+ları 131a/5
ḳ.+uŋuz 130a/9
[=87]

ḳurbānlıḳ (Ar. + T.) kurban edilmek için ayrılmış, kurban edilmeye uygun
ḳ. 134a/6
ḳ.+(ġ)a 139b/13, 139b/13
[=3]

ḳurbet (Ar.) yakınlık

ḳ. 49bb/14, 53a/10, (ḳ.-i hüdā) 89b/4, 94a/10, 115b/11, 125b/9, 126a/11, 162b/13, 191b/2, 226b/8
ḳ.+i (iy.) 154a/7, 273b/12
ḳ.+içün 65a/10
ḳ.+imüz 96b/6
[=14]

Ḳureyş (öz. is.) Hz. Muhammed'in mensup olduğu Arap kabilesinin adı
Ḳ. 39a/11, 123b/1, 209b/13, 214b/8
[=4]

ḳurmān (Ar.) yüksek, yüce
ḳ. ayı 74a/5
ḳurmān ayı 'ramazan ayı'
[=1]

ḳurı- ıslaklığını, nemini yitirerek kuru duruma gelmek (krş. **ḳuru-**)
ḳ.-mayam 194b/3
[=1]

ḳurıl- kurma işine konu olmak veya kurma işi yapılmak (krş. **ḳurul-**)
ḳ.-dı 281bb/5
[=1]

ḳursaḳ mide
ḳ.+(ġ)ından 124a/13-14
ḳ.+(ġ)ında 231bb/11
ḳ.+(ġ)ı (bel.) 55bb/11
ḳ.+(ġ)ına 158a/11, 233b/12, 239a/2
[=6]

ḳurt yırtıcı hayvan, kurt
ḳ. 28a/2, 149b/8, 201b/8, 201b/9, 239ab/1, 239ab/4, 239ab/6, 239ab/8, 239ab/8, 239ab/9
ḳ.+(d)a 239ab/1
ḳ.+(d)dan 239ab/10
ḳ.+ı (bel.) 239ab/2, 239ab/2
ḳ.+ıçun 239ab/1
ḳ.+lar 256b/8, 304b/13
[=16]

ḳurtar- bir canlıyı bir felaketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak
ḳ. (!) 61b/5
ḳ.-a 171a/10, 279ab/8, 301a/12
ḳ.-am 196a/4
ḳ.-an 154a/9
ḳ.-asın 129a/8, 129a/9
ḳ.-dı 141a/1, 142a/1-2, 141a/2-3, 141a/3, 141a/4, 141a/5-6, 141a/7, 141a/8, 141b/9-10, 141b/13, 141b/13, 141b/14, 141b/15, 143b/10, 143b/12, 290a/10
ḳ.-dum 61b/9
ḳ.-ġıl 2b/15, 68b/5
ḳ.-maġa 45b/15
ḳ.-up 211b/15

[=29]

ḳurtcuġaz küçük kurt, böcek
ḳ. 234b/15
ḳ.+lar 50b/13, 265a/13
ḳ.+lara 233b/14
[=4]

ḳurtıl- tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak (krş. **ḳurtul-**)
ḳ.-a 11b/13, 46a/13, 139b/4, 281b/9, 281b/9, 303a/5
ḳ.-alum 228bb/7
ḳ.-asın 16a/5, 55b/12, 280bb/8, 280bb/8, 282ab/14, 300b/12, 303a/7, 303a/7-8
ḳ.-asız 281bb/6-7, 302b/9
ḳ.-avuz 133b/8, 279ab/6, 298b/9, 299b/14, 299b/15, 300a/1, 301a/8-9
ḳ.-ayım 15b/14
ḳ.-dı 11b/1, 110a/11, 139b/1, 278bb/9, 280bb/7
ḳ.-madı 281b/8, 285a/9
ḳ.-madum 224a/11
ḳ.-maḳ 12a/15, 12a/2, 43a/14, 51a/6, 122b/6, 163b/3, 163b/4, 222ab/14, 279bb/11, 309a/3
ḳ.-maya 127b/7, 285a/9
ḳ.-mayasın 284b/12
ḳ.-mış 63a/5
ḳ.-sa 11b/14, 11b/15, 12a/1, 12a/1, 104a/12, 104a/14, 246a/14, 278bb/10
ḳ.-salar 234bb/6
ḳ.-ur 8ab/14, 23b/12, 310a/15
[=59]

ḳurtılıcı kurtulmuş olan
ḳ.+lar 223ab/13
[=1]

ḳurtılış bir şeyden, bir yerden kurtulma, kurtuluş (krş. **ḳurtulış**)
ḳ. 199b/8
[=1]

ḳurtılmış selamete ermiş olan, kurtulmuş
ḳ.+lara 222ab/15
ḳ.+lardan 222ab/14
[=2]

ḳurtul- tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak (krş. **ḳurtıl-**)
ḳ.-dı 110a/11, 110a/13, 138b/14
ḳ.-dılar 316b/4
ḳ.-duḳ 133a/15, 133b/3
ḳ.-duŋ 18a/11
ḳ.-madı 284b/11
ḳ.-maḳ 84b/14
ḳ.-salar 316b/6
ḳ.-uban 13a/2
[=11]

ḳurtulış bir şeyden, bir yerden kurtulma, kurtuluş (krş. **ḳurtılış**)

ḳ. 167b/12
[=1]

ḳuru suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karşıtı
ḳ. 23b/3, 129b/10, 129b/10, 129b/8, 158a/2, 169b/5, 170b/9, 267a/4, 290b/5
ḳ. durur 169b/7
[=10]

ḳuru- bitki, suyu çekilip cansız duruma gelmek (krş. **ḳurı-**)
ḳ.-r 164b/13
ḳ.-dı 70b/2
ḳ.-mış 124a/12, 124b/10, 124b/3, 292a/1
[=6]

ḳurut- (bitki için) canlılık yitirilmek
ḳ.-a 70b/7
[=1]

ḳurul- kurma işine konu olmak veya kurma işi yapılmak (krş. **ḳurıl-**)
ḳ.-mış 112b/13
[=1]

ḳuşūr (Ar.) eksiklik, noksanlık
ḳ. 13b/9, , 261a/15, 274a/1, 274b/14
ḳ.+a 205b/5
ḳ.+dur 56ab/4
ḳ.+ı (bel.) 205b/10
[=9]

ḳusundu kusuntu, kusmuk
ḳ. +sı durur 265a/13
[=1]

ḳuş kuş
ḳ. 12a/15, 14a/4, 160a/10, 160a/12, 160a/7, 200a/10, 200a/3, 228bb/3, 236ab/1, 256a/11, 301a/1
ḳ.+dan 67a/14, 301a/13-14
ḳ.+ı (bel.) 160a/1, 160a/2, 160a/14
ḳ.+lar 13b/10, 14a/4, 70b/13, 71a/2, 90b/11, 95b/14, 124a/13, 125a/7, 193b/11, 200a/5, 204a/12, 205b/11, 231bb/11, 247b/1, 247b/4, 269b/8, 274a/9
ḳ.+ları 231bb/10
ḳ.+lar-ıdı 96a/6
[=36]

ḳuşaḳ bele sarılan uzun ve enli kumaş
ḳ. (ḳur ḳ.) 239b/2
ḳ.+(ġ)ın 24b/15, 72a/15, 240b/6, 242bb/11, 278b/11
[=6]

ḳuşan- beline kuşak, kılıç, kemer vb. şeyler bağlamak
ḳ.-dı 240b/6
ḳ.-mışsın 242bb/11
[=2]

ḳuşat- kaplamak

ḳ.-dılar 25a/1
[=1]

Ḳuṭeyfer (öz. is.) Yusuf kıssasında bir kahramanın adı
Ḳ. (Ḳ. i la’ïn) 217a/2
Ḳ.+e 217a/6
[=2]

ḳutlu uğurlu, kutlu
ḳ. 8a/6, 48b/3, 49b/4, 49b/5, 51a/11, 61a/4, 61a/5, 74a/11, 84b/4, 84b/6, 84b/6, 84b/8, 103a/8, 107a/3, 113a/14, 129a/10, 129a/11, 129a/12, 129a/8, 148b/11, 185b/10, 229b/13, 271a/9, 277a/7, 279a/15
ḳ. durur 129a/11, 129a/8
ḳ.+y-ıdı 103a/7
[=28]

ḳutlulıḳ saadet, mutluluk
ḳ.+(ġ)ından 49b/6
[=1]

ḳutluḳsız uğursuz
ḳ. 23a/5
[=1]

ḳutsızlıḳ uğursuzluk
ḳ. 23a/7
[=1]

ḳuvvet (Ar.) güç
ḳ. 31b/7, 34b/10, 159b/3, 239b/9, 253a/6
ḳ.+i (iy.) 156a/3, 156a/3, 184a/8, 284b/3, 293b/2
ḳ.+i (bel.) 293b/2, 301a/4
ḳ.+ile 283ab/6
ḳ.+lerine 92a/10
ḳ.+üm 283b/8
[=15]

ḳuvvetlü (Ar. + T.) güçlü
ḳ.+sin 266b/15
[=1]

ḳuvvetsüz (Ar. + T.) güçsüz
ḳ. 158b/7, 253a/5
[=2]

ḳuyı su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindir biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur (krş. **ḳuyu**)
ḳ. 160a/1
ḳ.+ya 224ab/10
[=2]

ḳuyruḳ hayvanların çoğunda, gövdenin sonunda bulunan, omurganın uzantısı olan uzun ve esnek organ
ḳ.+(ġ)ı 28a/2

[=1]

ḳuyu su katmanına varıncaya kadar derinliğine kazılan, genellikle silindir biçiminde, çevresine duvar örülen, suyundan yararlanılan çukur (krş. **ḳuyı**)
ḳ. 10b/11, 10b/12, 10b/12, 11a/5, 11a/7, 123b/7, 159b/15, 159b/15, 160a/11, 160a/4, 216b/3, 217a/6, 234a/5, 239ab/14, 239bb/15, 239bb/15, 239bb/4, 239bb/6
ḳ.+da 10b/15, 216b/15, 239bb/3
ḳ.+dan 216b/9, 216b/10, 216b/2, 216b/5, 216b/6, 216b/12, 217a/1, 217a/4, 286b/4
ḳ.+nuŋ 10b/13
ḳ.+sı 123b/7
ḳ.+sına 11a/8
ḳ.+sından 11b/1
ḳ.+ya 10b/11, 10b/15, 135a/3, 136a/8, 217a/5, 239ab/13, 239bb/5, 257a/5
ḳ.+y-ıla 239bb/4
[=43]

ḳuzġun kuzgun
ḳ. 158b/13, 158b/15, 159a/1, 159a/13, 159a/2, 159a/3
[=6]

ḳuzı koyun yavrusu, kuzu
ḳ. 134a/5
[=1]

Küfe (öz. is.) Güney Irak'ta Hz. Ömer'in emriyle kurulan şehrin adı
K. 148a/10, 148a/12, 149a/11, 149a/8
K.+den 148b/3-4
K.+ye 148b/5, 149a/8
[=7]

küffār (Ar.) kâfirler
k. (ḳātil-i k.) 29b/12
ḳātil-i küffār 'Hz. Ömer'in lakabı'
[=1]

küfr (Ar.) Tanrı'nın varlığı ve birliği gibi dinin temellerinden sayılan inançları inkâr etme (krş. **küfür**)
k. 8ab/13, 11b/5, 13a/11, 13b/3, 238bb/1, 282ab/11
k.+e 213a/15
k. +i (bel.) 113b/7, 113b/8
k.+in 268b/10, 268b/5
k.+ile 228bb/14
[=10]

küfrān (Ar.) iyilik bilmeme, gördüğü lütuf ve insaniyeti unutma
k. 282ab/13
[=1]

küfür (< Ar. küfr) Tanrı'nın varlığı ve birliği gibi dinin temellerinden sayılan inançları inkâr etme (krş. **küfr**)
k. 7a/2, 10a/11, 11a/15, 13a/15, 44b/9, 68a/3, 68b/11, 123b/11, 124a/1, 155b/2, 163b/11, 213a/15, 213b/4, 242b/7, 275b/3, 275b/5, 275b/5, 305a/2, 307a/12

k.+den 155b/13
[=20]

kül kül
k.124b/5
[=1]

küli- gömmek
k.-diler 212a/5, 212a/6
[=2]

küllī (Ar.) hep, bütün, çok
k. 43a/6
[=1]

külügsüz araçsız, binecek hayvanı olmayan
k. +idi 96a/3
[=1]

kürāse (< Ar kürrāse) mushaf (krş. **kürrāse**)
g. 218b/13
k.+sin 148b/7
g.+ye 218b/13
[=3]

kürrāse (Ar.) mushaf (krş. **kürāse**)
k. 148b/9
[=1]

kürek kürek
k. 295/9
[=1]

kürs (Ar.) yeryüzü (krş. **kürsī**)
k. (‘arş ve k.) 153b/11, 168a/3, 180a/4, 232b/11, 280b/1
[=5]

kürsī (Ar.) yeryüzü (krş. **kürs**)
k. 232b/11, 236a/10, 242bb/9, 299b/4
k.+yi 41b/9
k.+ye 236a/10

2. taht, kürsü
k. 67b/1, 180b/4
[=8]

küstāḫlıḳ (< Far. gustāḫ + T. lıḳ) terbiyesizlik, saygısızlık
k. 240b/7
[=1]

-L-

la işin gerçekleştiğini ve bittiğini gösterip fiillerin sonuna gelen bir edat
l. 224a/10, 224a/11

[=2]

lā-cirem (Ar.) şüphesiz, mutlaka
l. 5ay/12, 7b/13, 71b/12, 131a/11, 155a/13, 162a/12, 163a/6, 171a/3, 173a/5, 233a/9, 240b/8, 246b/11, 298a/1
[=13]

lā-ebed (Ar.) sonsuz
l. 133b/3, 133b/9
[=2]

lafẓ (Ar.) söz
l.+a 234a/3, 246b/12
l.+ın 5a/8
[=3]

laḥd (Ar.) mezar
l. 232bb/8
l.+e 245b/6
l.+üŋ 264a/12
[=3]

lā-ḫavle (Ar.) ‘ya sabır’ anlamında bir söz
l.+y-ile 8ab/7
[=1]

laḥẓa (Ar.) zamanın bölünemeyecek kadar kısa bir parçası, an
l. 280a/9
[=1]

laʿīn (Ar.) lanetlenmiş
l. 136b/9
[=1]

lākin (Ar.) ama, fakat
l. 244b/5
[=1]

laʿl (Ar.) kırmızı ve değerli bir süs taşı
l. (l. i incü) 204b/1, (l. i firūze) 281ab/1
[=2]

lāle-yi nu ʿmān (Far.) dağ şakayığı
l. 120a/2
[=1]

lam (Ar.) Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi
l. 88a/1, 88a/13, 235a/10, 235a/10, 235b/3
[=5]

lāʿnet (Ar.) 1. beddua, ilenç
l. ḳıl- 64b/11, 64b/12, 65a/4, 278ab/9, 310a/6
l. +i (bel.) 258b/14

2. uğursuz
l. 137a/7, 162b/14, 299a/6

lā‘net ḳıl-
[=9]

lāḳab (Ar.) bir kimseye kendi asıl adından başka takılan ad
l. ur- 249a/11
lāḳab ur-
[=1]

lā-taḳrebā (Ar.) yaklaşmayın
l.+sın 62b/1
[=1]

laṭīf (Ar.) güzel, hoş
l. (l.-i lutfı) 114a/4, 187a/9, 200b/4, 216a/15, 234a/11, 234b/11, 241a/5, 256a/15
l. durur 95b/10, 202a/12, 234b/6
l.+dür 234b/12
l.+üŋ 95b/10
[=13]

laṭīfe (Ar.) güldürecek tuhaf ve güzel söz ve hikâye
l. 134b/14, 176b/11, 222b/7, 228b/13, 240ab/8, 240ab/9, 252a/1
[=7]

lā-yezāl (Ar.) ölümsüz
l. durur 179a/13
[=1]

lāyıḳ (< Ar. lā’iḳ) yakışan, yaraşır
l. 24b/2, 24b/3, 24b/6, 24b/9, 57a/11, 62b/9, 62b/9, 63a/2, 63a/3, 109a/9, 157a/4, 160b/14, 163b/1, 163b/5, 163b/5, 163b/5, 163b/6, 166b/13, 166b/14, 166b/15, 166b/4, 189a/9, 198b/9, 226b/4, 226b/4, 226b/5, 226b/5, 227a/13, 228a/14, 233b/2
l. durur 173a/1
l.+dan 226b/13
l.+dur 226ab/5
l.+ı (iy.) 204b/13
l.+ıduŋ 226b/3
l.+van 227a/8
[=36]

lāyıḳlu (< Ar. lā’iḳ + T.) yaraşır olan
l. 226b/13
[=1]

lāzım (Ar.) gerek, lazım
l. 63a/11, (l.u‘l-vucūd) 298a/14
l. durur 5a/2
[=3]

Lebūẕ (öz. is.) Hz. Adem’in kızının adı
L. 130b/11
L.+ı (bel.) 130b/13
[=1]

lebbeyk (Ar.) “buyurun efendim! “ anlamında masallarda geçen bir seslenme sözü
l. 186a/15, 247b/14
[=2]

leṭāfet (Ar.) hoşluk, güzellik
l. 214a/10, 214a/12, 214a/13
[=3]

leşker (Far.) asker
l. 208b/6, 209b/10, 236b/9, 252a/13, 265b/8
l.+i (bel.) 255a/15
[=6]

levḥ (Ar.) levha
l. 179b/1, 180a/4, 232b/6, 232b/12, 232b/13, 233a/5, 236a/10, 268b/4, 268b/10
l. ü ḳalem 106a/2, 280b/1
l. -i maḥfūz 74b/3, 74b/7
l.+i (bel.) 140b/13
l.+leri 82b/4
l.+üŋ 41b/1
levḥ-i maḥfūẓ ‘Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu manevî levha’
levḥ ü ḳalem ‘levh-i mahfûzu yazan kalem’
[=16]

levḥa (Ar.) bir yere asılmak üzere yazılmış veya yapılmış yazı veya resim
l. 236a/10
[=1]

leyletü’l- ḳadir (Ar.) ramazan ayının yirmi yedinci gecesi, kadir gecesi
l. 64b/4, 74b/8-9, 78b/13, 91a/6, 99a/2
[=7]

leẕẕet (Ar.) zevk, keyif
l.+den 244b/13
l.+in 59b/15
l.+inden 96b/1
[=3]

likā‘ (Far.) yüz, çehre, Tanrı’nın yüzü
l. 50ab/4
[=1]

līki (Far.) lakin
l. 324a/1
[=1]

līkin (Far.) lakin
l. 174a/10
[=1]

loḳma (Ar.) ağza bir defada götürülebilecek, bir defada çiğnenebilecek büyüklükte yiyecek parçası
l. 161a/4, 233b/12, 234b/15, 242b/7, 283a/15, 283b/5

l.+sı 283b/1
[=7]

luġat (Ar.) dil
l. 86a/8, 22b/8
l.+i (iy.) 13a/6, 22b/14, 58a/5
[=5]

luṭf (Ar.) hoşluk, güzellik (krş. **luṭuf**)
l. 29a/5, 95b/11, 178b/1, 179a/2, 248a/2
l.ḳıl- 116b/11, 116b/11
l.u ināyet 29a/6
l. u iḥsān 80a/5
l.+ı (iy.) 67a/11, 118a/15
l.+ı durur 76a/8, (laṭīf-i l.) 114a/4
l.+ın 4a/3
l.+um 195b/2
l.+ından 240ab/9
[=16]

Lūṭ (öz. is.) Peygamber adı
L. 53a/8
[=1]

luṭuf (Ar. luṭf) hoşluk, güzellik (krş. **luṭf**)
l. 226a/2
[=1]

-M-

mā'ide (Ar.) üzerinde yemek bulunan sofra
m. 110b/4
[=1]

ma'būd (Ar.) Allah
m. 298a/12, 298a/15, 298b/1
[=3]

ma'de (Ar.) mide
m.+ ŋüzi 42b/4
[=1]

ma'dūd (Ar.) sayılı
m.+dur 56ab/6
[=1]

ma'dūdāt (Ar.) sayı ile alınıp satılan şeyler
m.+ın 81a/15, 81b/1
[=2]

maġārib (Ar.) batılar
m. 235bb/12
[=1]

maġāra (Ar.) bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu, in
m.+ya 53a/15
[=1]

maġfiret (Ar.) Allah'ın kullarının günahlarını bağışlaması
m. 21a/2, 21a/9, 31a/2, 31a/3, 31a/9, 38a/12, 51a/13, 54a/14, 70b/4, 78b/14, 94a/11, 97a/12, 100a/14, 100a/6, 100a/7, 100b/1, 107b/12, 115a/5, 130a/15, 132a/4, 162b/5, 268a/2, 320b/3
m.+idür 30b/15
m. durur 73b/11, 73b/14, 317b/9, 321b/8
[=28]

maġrib (Ar.) batı
m. 180a/5, 228a/9
m.+de durur 117b/11, 269b/14
m.+e degin 2b/10, 100a/10, 114a/11, 185a/13, 269b/9
[=9]

maḥabbet (Ar.) sevgi
m. 56bb/2
[=1]

maḫdūm (Ar.) oğul, evlat
m. 243a/14
[=1]

maḫlūḳ (Ar.) halk olunmuş, yaratılmış
m. 179a/15, 224a/4
m. durur 273a/11
m.+lar 187b/12
[=3]

Maḥmūd (öz. is.) Hz. Muhammed'in isimlerinden biri
M. 186a/7
M.+dur (maḳām-ı M.) 276ab/8
M. (maḳām-ı M.) 211a/8
maḳām-ı Maḥmūd 'Hz. Muhammed'in şefâat makamı, cennet'
[=3]

maḥrūm (Ar.) bahtsız, nasipsiz
m. ḳal- 37a/5, 48a/14, 49b/14, 56a/5, 70b/9, 100b/7, 101b/13, 114b/12, 115b/1, 556a/12, 114a/15, 136by/16, 146b/11, 153b/5, 164b/14, 164b/15, 173b/15, 175a/3, 213a/6, 222a/1, 222a/12, 222a/3, 278ab/13, 287a/10, 303a/3, 306a/4
[=26]

maḥrūmlıḳ (Ar. + Far.) bahtsızlık, nasipsizlik
m. 203a/8
[=1]

maḫṣūṣ (Ar.) hususi
m. 232ab/3
m.+ıdı 232ab/4
m.+dur 168a/9

[=2]

maḫşer (Ar.) kıyamet günü dirilenlerin toplanacaklarına inanılan yer
m. 104b/10, 104b/12, 105a/3
[=3]

maḥalle (Ar.) bir şehrin bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri
m.+den 105a/4
[=1]

ma'iyyet (Ar.) beraberlik , arkadaşlık
m. 8ab/5, 8ab/5
[=2]

ma'īşet (Ar.) geçim, yaşama, yaşayış
m. 49bb/13
[=1]

maḳām (Ar.) mevki, yer
m. (m.-ı firdevs-i alā)17b/7, 20a/6, 24a/10, 24a/12, 24a/6, (m.-ı Maḥmūd) 32a/13, 91a/11, 97a/2, (m.-ı Maḥmūd) 211a/8, 276ab/8
m. dut- 296b/10
m.+a 91b/1, 276ab/12
m.+da 276ab/11
m.+ıdur 184a/12, 299a/10
m.+ın 115b/11, 307b/13
m.+ına 2b/11, 28a/7
m.+ından 27b/13, 135a/7
m.+lardan 22a/2
m.+laruŋ 209a/10
m.+umda 299a/14
m.+uŋa 28a/11, 28b/13
m.+uŋ durur 32a/13
maḳām dut-
maḳām-ı firdevs-i alā
maḳām-ı Maḥmūd 'Hz. Muhammed'in şefaat makamı, cennet'
[=28]

maḳbūl (Ar.) kabul olunmuş
m. ol- 141b/4
[=1]

maḳhūr (Ar.) kahrolmuş, yenilmiş
m. 136b/12
m. durur 273a/13
[=2]

maḳṣūd (Ar.) istek, istenilen şey
m. 10a/6
m.+a 9a/3, 11b/7, 11b/9
m.+ı (iy.) 302b/15
m.+ına 302b/14, 303a/6

m.+ından 303a/2-3
m.+um 58a/5, 88b/13, 126a/7, 185b/6, 187a/2, 194b/15, 202a/6, 206a/1, 209b/12, 218b/15, 237b/15, 241b/7-8, 241a/11, 241b/7
m.+uma 241b/6, 241b/9
[=24]

māl (Ar.) bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü
m. 11b/14, 12a/2, 27b/10, 27b/12, 83a/6, 84b/12, 109b/12, 109b/12, 167a/14, 167b/1, 167b/1, 167b/3, 167b/3, 167b/3, 223bb/10, 223bb/10, 223bb/13, 250b/5, 266a/2, 267b/12, 289b/3
m.+a 221b/12, 228a/11
m.+dan 95a/14, 250b/4
m.+ı durur 176a/7
m.+ı (iy.) 8ab/13, 80b/12, 211a/12, 258b/7, 264b/4, 278bb/1
m.+ı (bel.) 111a/9, 167a/15, 207b/8, 256b/7
m.+ın 115b/4, 206a/5, 210b/8, 251a/5, 252b/6
m.+ına 177b/7
m.+ıŋ 115b/6, 165a/7, 263a/10
m.+ları 11b/13, 305b/3
m.+larından 26a/5
m.+umdan 291b/7
m.+umuz 259a/3
m.+uŋ 127b/1, 165b/4
m.+uŋı 50b/12
m.+uŋuz 93by/16
m.+uŋuza 177b/6
m.+uŋuzdan 69a/8, 302b/7
[=57]

Mālik (Ar.) yedi cehennemin hâkimi ve kapıcısı olan, zebanileri idare eden melek
M. 72b/15, 72b/7
M.+e 72b/6
[=3]

māllu (Ar. + T.) mal sahibi olan
m. 167b/1
[=1]

mālsuz (Ar. + T.) mal sahibi olmayan
m. 167b/1-2
m.+iken 167b/1
[=3]

malūm (Ar.) bilinen, belli
m. 50b/6, 69b/6, 73b/4, 75b/14, 86a/13, 98b/11, 100a/11, 134b/1, 142b/3, 167a/9, 172b/15, 232b/3, 235ab/13, 235ab/15, 235ab/9, 237ab/6, 266b/2, 269a/1, 281bb/11, 307a/4
m. durur 186b/8, 228a/3, 235ab/5, 269b/1
[=24]

maŋa ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi (krş. **baŋa**)
m. 139b/2, 210a/5, 215b/15

[=3]

maʻnī (Ar.) anlam, mana

m. 8ab/6, 10a/8, 10b/2, 11b/12, 15a/5, 16a/13, 16a/3, 17b/13, 19a/5, 24b/13, 32a/9, 32b/13, 32b/6, 33b/5, 39a/10, 50a/7, 53a/5, 54a/4, 58a/10, 59b/15, 62b/2, 64a/1, 70b/12, 71a/9, 73a/13, 75b/6, 79a/7, 85a/10, 86a/5, 88b/8, 90a/5, 91b/7, 93a/10, 94b/12, 95b/3, 98b/5, 100b/11, 103b/10, 104a/8, 105b/8, 106a/1, 106a/1, 106b/13, 107b/8, 108a/6, 117a/8, 130a/13, 134a/10, 143a/15, 144a/12, 145a/2, 161b/13, 162a/7, 162b/6, 199b/1, 222bb/9, 243b/3, 261a/14, 261a/8, 284ab/15, 289a/5, 290a/1, 295a/5, 308a/10, 308b/13, 308b/4, 309a/7, 309a/14, 310b/9, 313a/5, 315a/13, 315a/3, 315b/9, 316a/11, 316b/15, 317a/14, 317b/8, 318a/14, 318a/5, 318b/5, 318b/7, 319b/5, 322a/7, 322b/5, 323b/15
m. durur 62a/11, 155a/2, 177b/10
m.+den 98b/7, 161b/4, 161b/9, 276bb/3
m.+dür 15a/1
m.+ler 58a/5, 106a/12, 232b/9
m.+lerden 78b/14
m.+leri 88b/10, 161a/9
m.+si 7bb/15, 15a/11, 33a/12, 33a/15, 37b/12, 38b/7, 41a/10, 43a/1, 44a/6, 48a/1, 50b/1, 55bb/9, 56b/12, 60b/8, 74a/12, 77b/13, 80b/8-9, 81a/6, 86b/8, 102a/7, 116b/5, 117a/8, 124a/10, 128a/9, 140a/12, 140b/8, 141a/11, 141a/14, 142b/14, 155b/12, 156a/13, 157a/3, 163a/15, 168b/4, 172b/6, 177b/15, 183b/2, 187a/14, 188a/3, 217b/13, 218a/3, 218a/3, 220bb/13, 227a/9, 227bb/14, 229ab/3, 235a/8, 249a/14, 260a/8, 262a/14, 263a/4, 275b/10, 276bb/9, 301b/10, 304b/11, 307a/1, 309b/13, 318b/13, 318b/8, 323b/6, 324a/7
m.+si durur 180b/7
m.+sin 51a/11, 74b/15, 175b/13, 205a/7, 228bb/1, 238bb/10
m.+sine 9a/5
m.+si-y-ile 219bb/6
m.+y-ile 231bb/11, 239bb/3
[=171]

manṣıb (Ar.) makam, rütbe

m.+ın 295a/10
[=1]

maʻrifet (Ar.) ustalık

m. 2ab/5, 5ay/13, 7b/10, 7b/6, 7b/8, 8a/3, 8a/8, 8a/9, 8ab/4, 8ab/8, 8b/9, 9a/10, 9a/4, 13a/12, 13a/14, 13b/8, 23b/9, 25a/3, 26b/4, 42a/10, 48b/2, 48b/8, 49bb/5, 50ab/2, 50ab/3, 56ab/15, 61b/12, 62a/2, 65a/15, 65a/9, 163a/7, 170a/12, 179a/1, 219a/7, 222b/15, 223a/6, 225b/3, 226a/5, 226b/6, 239a/1, 239a/1, 254b/5, 255a/5, 255a/6, 255a/6, 255a/7, 255a/9, 256a/4, 256a/8, 256b/11, 301b/13, 307a/12, 316b/2, 318b/10
m.+çün 65a/9
m.+den durur 13b/5
m.+e 242ab/14
m.+i (iy.) 7bb/8, 8ab/8, 35a/4, 320b/2
m.+ile 277ab/1
m.+ine 322a/10, 322a/8
m.+leri 31a/1
m.+üme 228a/14

m.+üŋ 5ay/12, 7b/14
[=68]

ma‘rifetsüz (Ar. + T.) ustalığı olmayan
m.+ 7bb/2
[=1]

ma‘rūf (Ar.) herkesçe bilinen
m. 72a/11
m. durur 187a/3
m.+idi 282bb/6
[=3]

mārāż (Ar. mara□) bela, dert, hastalık
m.+ı (iy.) 251a/10
[=1]

Mārūt (öz. is.) kıyamet gününe kadar kuyuda baş aşağı asılı kalacak olan meleğin adı
M. 40a/6, 75ay/9
[=2]

maṣnū‘ (Ar.) sahte, uydurma
m. durur 273a/12
[=1]

ma‘ṣūm (Ar.) suçsuz
m. 240a/6
[=1]

masḫarlıḳ (Ar. + T.) maskaralık, soytarılık
m. 282ab/4
m.+(ġ)a 282ab/3, 282ab/3
[=3]

ma‘ṣiyet (< Ar. ma‘ṣiyyet) isyan, itaatsizlik, günah (krş. **ma‘ṣiyyet**)
m. 23a/11, 26a/12, 27b/14, 28a/6, 49b/1, 71b/7, 73b/8, 105b/13, 117b/7, 155b/2, 192b/10, 192b/3, 192b/4, 193a/14, 260b/6, 267a/6, 284b/4
m.+de 23a/3, 28b/4, 29a/3
m.+den 28b/5, 42b/8, 97b/10, 155b/14, 196a/7, 274a/11-12
m.+e 161a/6, 233bb/4, 260b/8, 268b/1, 268b/2, 268b/6, 268b/9, 278bb/14, 310a/12
m. durur 71b/3
m.+dür 234ab/1
[=37]

ma‘ṣiyyet (Ar.) isyan, itaatsizlik, günah (krş. **ma‘ṣiyet**)
m. 7a/3, 23b/11, 23b/8, 204b/14, 293b/8
m.+i (iy.) 23b/14
[=6]

ma‘ṣiyetlü (Ar. + T.) günahkâr
m. 24b/5
[=1]

maṣlaḥat (Ar.) emir

m. 287b/15, 288a/3
m.+ına 214a/8
[=3]

maşrıḳ (Ar.) doğu
m. 180a/4, 228a/9
m.+da 269b/14
m.+da durur 117b/11
m.+dan 2b/9, 100a/9, 114a/10, 185a/12, 269b/8-9
[=9]

māverd (Ar. + Far.) gül suyu
m. 120a/5
[=1]

ma‘zilet (Ar.) azledilme, kovulma
m. bul- 273b/11
[=1]

maẓleme (Ar.) zulüm, can yakma, haksızlık
m.+sinden 2b/14
[=1]

maẓlūm (Ar.) zulüm görmüş
m.+lar 15b/3
m.+lara 289b/4
m.+lardan 185b/5
[=3]

ma‘zūl (Ar.) azledilmiş
m. 47a/2, 193b/12
[=2]

ma‘zūllıḳ (Ar. + T.) azledilmiş olma
m. 248b/5
m.+(ġ)ı 89b/3
[=2]

ma‘zūr (Ar.) özürlü, özürü olan
m. dut- 225bb/11, 239ab/6
[=2]

mecāz (Ar.) gerçeğin zıttı
m. ol- 168a/6, 168a/7
[=2]

mechūl (Ar.) bilinmeyen, meçhul
m. (fi’l-i m.) 75b/14, 168a/15
[=2]

Mecīd (Ar.) Allah’ın adlarından biri
M. (Meliki M.) 247b/14, 319a/6
M. durur 319a/7
[=3]

meclis (Ar.) bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı, meclis

m. 3a/3
m.+de 69b/9, 81a/2
m.+den 2b/7, 207a/2, 217b/13
m.+e 102b/6, 217b/13
m.+i (bel.) 228b/15, 241a/5
m.+inde (devletsüzlik m.) 23a/5, (recep meclisi) 123b/9
m.+inden (devletsizlıḳ m.) 23a/8, (ʿilm m.) 81a/2
m.+ine (ʿilm m.) 80b/10, (ʿālem m.) 116b/9, (peygāmberler ve mürseller m.)116b/9
[=17]

mecmūʿāt (Ar.) toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi
m. 235bb/11
[=1]

Mecnūn (öz. is.) Leyla ile Mecnun hikâyesinin erkek kahramanının adı
M. 5b/2, 103b/7
[=2]

Me'cūc (Ar.) Kur'an-ı Kerim'de adı geçen zararlı, bozguncu ve kısa boylu iki kavimden biri
M. 13a/8, 13a/9, 13b/2, 13b/12
[=4]

medāric (Ar.) dereceler
m. durur 155b/1
[=1]

meded (Ar.) yardım (krş. **mided**)
m. 2b/12, 123ay/9
m.+dür 6a/13
[=3]

Medīne (öz. is.) Hicaz'da Hz. Muhammed'in türbesinin bulunduğu şehir
M. 44b/4, 142b/15, 168a/1, 169b/3, 185b/10, 185b/13, 228b/15, 229a/2, 229a/3, 229b/11, 229b/8, 230a/2, 231a/7, 296a/1, 297a/12, 297a/6, 297a/8, 297b/10
M. durur 19a/9
M.+de 183b/15, 250b/10, 296a/15, 296b/7
M.+den 256a/6, 296b/11
M.+ye 142b/15, 147b/15, 169b/3, 256a/7, 276a/2, 297a/2, 297a/3
M.+yi 296a/14
[=33]

meger (Far.) oysa, meger
m. 6b/13, 36a/3, 38b/11, 38b/9, 48a/6, 48a/9, 54b/1, 55b/15, 59b/4, 70a/14, 84b/8, 89b/11, 100b/2, 105b/3, 112b/9, 113b/12, 113b/13, 118b/9, 135a/7, 136b/9, 137a/2, 139b/8, 140a/2, 140a/5, 148b/15, 150b/12, 150b/14, 154a/11, 165b/1, 186a/11, 186a/12, 195b/8, 219b/6, 222bb/4, 225ab/10, 225bb/1, 227a/8, 231a/13, 234ab/2, 236a/2, 243a/11, 258b/12, 266b/7, 279bb/12, 282bb/5, 284b/6, 285b/15, 292a/8, 297a/11, 299a/15, 301a/8, 305a/10, 305b/6, 307b/3, 312a/1, 312a/14, 314b/12, 317b/12, 320a/9, 324a/13, 325a/14
[=61]

Mehlāyil (öz. is.) Hz.Adem'in torunu Kaynan'ın oğlunun adı
M.+e 88b/12
[=1]

mekān (Ar.) yer
m. 1ab/5
m.+da 1ab/5
[=2]

Mekke (öz. is.) Hicaz'da Hz. Muhammed'in doğduğu ve Kâbe'nin bulunduğu şehir
M. 19a/9, 83a/9, 123b/1, 168a/1, 169b/3, 185b/13, 209a/10, 209b/12, 209b/4, 209b/4, 215a/11, 215a/13, 252b/2, 254a/6
M.+de 58a/4, 183b/15
M.+den 142b/15, 183b/13, 183b/6, 183b/7, 198a/11, 209a/8, 236b/4
M.+nüŋ 214a/1
M.+ye 16b/8, 58a/4, 106a/9, 115a/10, 169b/3, 209b/1, 209b/10, 209b/12, 210a/3, 210a/6, 210b/6, 213b/8
M.+yi 78b/11, 209b/5, 209b/6, 210a/5, 210b/6
[=41]

Mekkī (Ar.) Mekke'li
M. durur 230bb/1
[=1]

mekr (Ar.) hile, düzen
m.+i (bel.) 277ab/9, 311b/15
m.+inden 279ab/6, 281bb/5, 281bb/6, 301a/9, 302b/8
m.+ümden 279ab/4
[=8]

melā (Ar.) dolu alan
m. 228a/11
[=1]

melāl (Ar.) usanma, bıkma (krş. **melel**)
m. ol- 267b/14
[=1]

melāmet (Ar.) ayıplama, kınama
m. 3a/13, 170a/8
[=2]

melek (Ar.) Tanrı ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık, ferişte
m. 228a/9
[=1]

melekü'l-mevt (Ar.) ölüm meleği, Azrail
m. 38b/13, 49a/12, 50b/13, 95a/6, 109b/8, 232bb/15, 244a/3, 244a/6, 244a/13-14, 244b/7, 244b/8, 244b/9, 245a/14, 253a/5, 253b/2, 256b/7, 257b/5, 257b/8, 259a/14, 260a/4, 260b/15, 260b/8, 261a/1, 261a/3, 261a/6, 263b/3, 272a/8, 272b/2, 278b/10-11, 279a/11, 279a/2, 279b/10, 279b/12, 279b/13, 280a/12, 280a/3, 280a/7, 280a/8, 281a/10, 281a/14, 281a/9, 281b/1, 281b/6, 282a/12, 282a/15, 282b/1, 282b/10, 282b/2, 282b/5, 282b/7, 282b/9, 282b/13-14, 283a/1,

283a/11, 283a/14, 283b/13-14, 283b/15, 284a/14, 284a/2, 284a/3, 284a/6, 291a/13, 291b/14, 291b/14, 291b/2, 291b/2, 291b/7, 292a/8, 292b/5, 292b/5, 293a/6, 293b/10, 293b/12, 293b/5
m. durur 279b/9
m.+den 279b/11, 291b/10
m.+e 261a/8
m.+i (bel.) 244a/5, 260a/6, 272a/6, 272a/9, 272b/3, 282b/12, 304a/8
[=85]

melekūt (Ar.) ruhlar ve melekler âlemi
m. 179b/5, 240b/12, 277ab/12
m.+e 96b/2, 96b/7, 96b/14, 240b/13, 241a/3
[=8]

melel (Ar.) usanma, bıkma (krş. **melāl**)
m.+dendür 167b/3
[=1]

melik (Ar.) 1. Allah'ın adlarından biri
m. (m.-i ḳadīm) 2b/8, (m.-i Ta'ālā) 7b/14, 14a/6, 18a/6, 22a/11, 22a/5, 23b/8, 38a/11, 39a/15, 44b/5, 48b/14, 49a/2, 49b/5, 51a/9, 54a/8, 54b/5, 63b/12, 65a/2, 65b/15, 65b/8, 66a/3, 71b/12, 75b/15, 107b/11, 115a/5, 115b/2, 116a/8, 118b/1, 118b/10, 118b/13, 119a/4, 121a/15, 121b/5, 121b/5, 122a/15, 122a/5, 123a/8, 125a/12, 125a/9, 125b/12, 125by/10, 127a/14, 138b/13, 138b/15, 139b/5, 140a/15, 141a/9, 141b/12, 146a/10, 162a/8, 172b/14, 200b/10, 207b/1, 210a/15, 224a/5, 240a/9, 242ab/5, 242bb/6, 243ab/5, 257a/6, 268b/3, 270b/15, 276bb/12, 278b/10, 282bb/1, 284a/13, 288a/11, 288a/15, 289b/14, 293b/6, 301b/15, 303a/5, 304a/4, 306b/1, 308a/11, 313b/5, 323b/10, (m.-i ẕü'l-celāl) 20a/14, 21b/9, 36a/4, (m.-i mecīd) 38a/7, (m.-i bī-niyāz) 63a/3, (m.-i reyyān) 64a/14, (m.-i reyyān) 64a/15, (m.-i reyyān) 64a/15, (m.-i reyyān) 64b/1, 67a/12, 67b/1 , (m.-i ẕü'l-celāl) 72b/3, 78a/13, 81a/11, 93b/7, (m.-i ẕü'l-celāl) 95b/13, 95b/8, 96a/10, 96b/9, 97b/5, (m.-i reyyān) 100a/12, 101a/10, 107a/2, 114a/7, 117b/3, 118a/6, 118a/13, 118b/2, 122b/7, 123b/13, 124b/9, (m.-i ḳadīm) 127b/12, 130a/1, 132b/6, 156a/11, 157b/15, (m.-i ẕü'l-celāl) 160a/12, 186a/12, 187b/4, 192a/13, 194a/11, 194b/14, 195b/4, 196b/10, (m.-i ẕü'l-celāl) 207a/11, 210b/11, 210b/15, 211a/13, (m. 'ül- 'arş) 243b/14, (m. 'ül- 'arş) 243b/15, 219b/7, 220b/9, (m.-i ġafūr) 230bb/6, 247b/14, (m.-i ẕü'l-celāl) 267a/13, 284a/8, (m.-i reyyān) 287b/8, 287b/13, 288a/3, 300b/1, 317b/13, 317b/14, 321b/14
m.+dür 88a/4
m.+e 205a/12
m.+men 268a/10
m.+üŋ durur 208b/15
m.+i (iy.) 70b/13
m.+sin 317b/14
m.+i durur 317b/14

2. padişah, hükümdar
m.+e 205b/13, 207a/15, 229b/10, 240b/12, 241a/3, 244b/12, 245b/11, 251b/6, 251b/8, 257b/9, 261a/10
m.+ine 205b/13

m.+ler 86a/11, 279b/5
m.+lerin 119b/4
[=162]

meliklik (Ar. + T.) padişahlık
m. ḳıl- 93a/11, 93a/12, 93a/13
[=3]

mellāḥ (Ar.) gemici
m. 318b/14, 318b/14
[=2]

melūl (Ar.) üzgün, üzüntülü
m. dut- 226bb/4
[=1]

mel‘ūn 1. lanetlenmiş
m. (şeyṭān-ı m.) 14a/5, 298b/6

2. şeytan
m. 278ab/13, 301a/2
m. +a 266b/1
[=5]

memleket (Ar.) ülke
m.+i (iy.) 234a/1
m.+in 293a/12
m.+inde 187b/14
[=3]

Memmer (öz. is.) yer adı
M. 208b/6
[=1]

men teklik birinci kişiyi gösteren söz
m. 13b/1, 36b/9, 135a/14, 138b/6, 176b/9, 177a/10, 188a/9, 190b/4, 196b/3, 198b/1, 223b/6, 225b/11, 226a/5, 226b/11, 226b/14, 228a/13, 229a/11, 244a/13, 256a/13, 259a/6, 279a/13, 292a/10, 292a/15
m.+den 193b/12, 233b/1, 277b/12
m.+üm 185b/10, 205a/13, 296a/5, 310a/8
m.+ven 194a/3
[=31]

men bile ḥaḳḳıyla
m. 135a/15
[=1]

menāzil (Ar.) menziller, konaklar
m. 235bb/11
[=1]

menber (< Ar. minber) camilerin içinde, hatibin çıkıp hutbe okuduğu, merdivenli kürsü (krş. **minber**)
m. 277a/7, 278a/10, 285b/7
m.+den 278a/13

m.+e 276a/15
m.+ler 285b/5, 285b/5
m.+i (bel.) 95a/13
[=8]

menḥūs (Ar.) uğursuz
m. 266a/3
[=1]

menfa‘at (Ar.) fayda, çıkar
m.+i (iy.) 7a/15, 7bb/8
[=2]

mengü sonsuz, ebedî
m. ḳal- 167b/8, 167b/8
[=2]

mengülük sonsuzluk
m. 176b/3
[=1]

menī (Ar.) döl suyu
m. 233bb/8
m.+den 99b/13
[=2]

mensūb (Ar.) bir yerle veya bir kimseyle bağlantısı olan, ilişkili, -den olan, -e bağlı (kimse)
m. ḳıl- 227a/13
[=1]

mensūḫ (Ar.) hükmü kaldırılmış
m. 4b/12, 229ab/2
[=2]

menşūr (Ar.) ferman
m. 52b/12, (m.-ı velāyet) 187b/6, 193b/13
m.+ı (bel.) 61b/13
m.+ın 21b/4
menşūr-ı velāyet ‘Tanrı dostluğu fermanı’
[=5]

menzil (Ar.) konak yeri, konulan yer
m. 28a/15, 282a/8, 301a/6
m. durur 280a/4
m.+i (iy.) 19a/10, 222b/5
m.+inden 207b/13
m.+ine 111b/4
m.+ler 127a/1
m.+lere 169b/1
[=10]

menzile (Ar.) konak yeri, konulan yer
m. 173a/9

[=1]

menzilet (Ar.) derece, rütbe
m. (m.-i ḳadr) 96b/5, 130a/15, 131a/13
m.+e 93a/4, 113a/5, 113a/7, 113a/8
m.+i (iy.) 94a/7, 110b/15, 154a/8
m.+in 93a/3
[=11]

mercān (Ar.) kırmızı kalker iskeletli hayvanın iskeletinden elde edilen ve süs eşyaları yapımında kullanılan madde
m. (incü m.) 13a/3, 266a/10
[=2]

merfū‘āt (Ar.) bir yerde kullanılmak için kaldırılan eski eşya
m. 235bb/12
[=1]

merḥūm (Ar.) ölmüş, ölü
m. durur 273a/12
[=1]

merkeb (Ar.) yük hayvanı
m.+i (iy.) durur 107a/8
[=1]

mermer (Ar.) mermer
m.+ler 262b/15
[=1]

merḳad (Ar.) mezar
m. +i (iy.) 186a/3
[=1]

mertebe (Ar.) derece
m. 220ab/1
m.+sin 142b/5, 149a/1
m.+ye 220ab/1, 220ab/10, 220ab/13, 220ab/13, 220ab/3, 220ab/5, 220ab/6, 220ab/8, 220ab/9
[=12]

Meryem (öz. is.) Hz. İsa’nın annesi
M. 82a/5, 82a/7, 157b/10, 157b/9, 158a/1, 158a/12, 279ab/14, 282ab/15, 282ab/15, 282bb/12, 282bb/14, 282bb/3, 282bb/6, 282bb/7, 282bb/8, 282bb/9, 283ab/3, 283ab/4
M.+e 34a/7, 157b/13, 157b/3, 282bb/15, 282bb/2, 283ab/1, 283ab/2, 283ab/6, 283ab/7
[=27]

merzengūş (Far.) mercanköşk, farekulağı, sıçankulağı denilen bitki
m.120a/5
[=1]

merzūḳ (Ar.) rızklanmış, rızkı verilmiş
m. durur 273a/11

[=1]

mescid (Ar.) cami, mescit
m. 31b/1, 41a/12, 147b/5, 153b/12, 176a/9, 195a/3, 258a/1, 259a/8, 259a/8, 312a/14, 312a/14
m.+e 16b/8, 31a/13, 66a/10, 95a/11, 95a/12, 107a/9, 250a/8, 276a/13, 276a/15, 276a/7, 276a/8, 276b/9, 277a/3, 277a/6
m.+inde 92b/15
m.+inden 83b/1, 183b/3
m.+ine 31b/3, 52b/7, 183b/4, 244a/5, 297a/7
m.+ler 22a/3, 83b/2, 102b/4
m.+lere 22a/12, 26b/3
m.+leri 21b/11
m.+üŋ 40b/2
[=40]

meṣel (Ar.) örnek
m. 49bb/5, 137a/10, 168b/2
m.+i (iy.) 7bb/6, 10b/3, 22b/12, 23a/3, 64a/1, 64b/2, 65a/6, 66b/7, 70a/12, 156a/2, 156a/2, 156a/7, 162a/3, 164b/11, 168b/2, 169b/5, 169a/14, 170a/5, 170a/15, 170b/3, 170b/9, 219bb/5, 224ab/8, 229bb/10, 229bb/13, 239bb/1, 231bb/8, 231bb/15, 302b/10, 302b/14
[=33]

meṣelā (Ar.) misal olarak, sözün gelişi
m. 57a/12
[=1]

meṣnevī (Ar.) her beyti ayrı uyaklı bir divan edebiyatı nazım biçimi, mesnevi
m. 21a/9, 59a/15
[=2]

meşṭūr (Ar.) yazılmış
m. durur 72a/12
[=1]

mes'ele (Ar.) sorulup karşılığı istenen şey
m. 169b/6, 227bb/12, 227bb/15, 227bb/15, 228ab/4, 229ab/3, 229ab/4, 229ab/5, 229ab/6, 229ab/8, 295a/13
m.+ye 169a/13
m.+yi 74b/2, 228ab/4, 229ab/4
m.+y-içün 229ab/4
m.+ler 3a/7-8
[=17]

Mes'ūd (öz. is.) ilk Müslümanlardan birinin adı
M. 39b/12, 77b/13, 128a/9, 232ab/6
M. +dan 34a/1
[=5]

meşārıḳ (Ar.) güneşin doğduğu taraflar, doğular
m. 235bb/12
[=1]

meşġūl (Ar.) bir işle uğraşan, iş görmekte olan
m. ol- 29a/2, 25b/15, 47a/3, 94b/8, 114a/14, 118a/9, 179b/6, 197b/6, 205b/4, 205b/5, 225bb/2, 232bb/5, 260b/8, 268b/6, 268b/7, 268b/9, 271b/5, 278ab/11
m.+ıdı 230bb/7
m.+sın 28b/8
[=20]

meşġūllıḳ (Ar. + T.) meşgul olma durumu
m. 248b/4
[=1]

meşhūr (Ar.) şöhretli, şöhret kazanmış
m. 72a/11
[=1]

meşk (Far.) tulumdan yapılmış su kabı
m.+ini 236b/11
[=1]

meşiyyet (Ar.) irade
m. 3a/15
[=1]

metā‘ (Ar.) satılacak mal, eşya
m.+ına 201b/6
[=1]

me’vā (Ar.) yurt, mesken
m.+yı 42b/7
[=1]

mevc (Ar.) dalga
m. 137b/15, 165b/10, 165b/9, 178b/14, 279bb/13
m.+i (iy.) 178b/14
[=6]

mevcūd (Ar.) var olan, bulunan
m. 226a/9, 298a/11
m.+dur 1ab/8
[=3]

mevcūdāt (Ar.) var olan şeyler, mahluklar
m. 160b/12
[=1]

mev’iẓe (Ar.) öğüt, vaaz
m. 5b/7, 233bb/6
[=2]

Mevlā (Ar.) Allah (krş. **Mevlī**)
M. 10b/1, 11a/11, 11a/9, 11b/2, 12a/11, 13b/14, 14a/3, 32b/1, 46a/7, 51a/6, 62b/11, 62b/13, 67a/11, 84b/10, 129a/10, 206b/3, 224b/8, 231bb/12, 246b/5, 315b/5, 315b/6
M. durur 204b/13
M.+sına 62b/11

M.+ya 268b/14, 269a/1
M.+yı 11b/3, 195a/7
[=27]

Mevlī (Ar.) Allah (krş. **Mevlā**)
M. 259a/14, 324b/15
M.+den 18b/10, 94a/9, 187b/7, 222b/12, 222b/15, 223a/6, 223a/8, 246b/4
M.+me 241b/10
M.+yi 274a/15
[=12]

mevżū‘āt (Ar.) bahsolunan maddeler, kanun
m. 235bb/12
[=1]

meydān (Ar.) geniş, açık, düz yer, alan
m. 112b/5, 250a/3
m.+uma 251b/5
m. +a 112b/4
m. durur 107a/14
m.+larına 179a/3
m.+ına 26a/14, 26b/5, 249b/10, 251a/14, 280ab/11, 299b/15
[=12]

meyl (Ar.) eğilme
m. (m. ü töhmet) 3a/12, (m. ü töhmet) 75b/3, 167b/4, 283a/2
m. et- 157a/14
m. ḳıl- 243b/4
[=6]

meẕellet (Ar.) alçaklık
m. 250a/7
[=1]

meẕmūm (Ar.) beğenilmemiş, ayıplanmış
m. ol- 136b/12
[=1]

mı soru eki (krş. **mi**)
m. 35b/1, 55b/4, 55b/5, 55b/6, 55b/6, 56a/1, 56a/3, 56bb/2, 57a/1, 59a/1, 59b/2, 59b/2, 61b/6, 71a/13, 76b/13, 101a/1, 101b/8, 113b/12, 138a/3, 152b/4, 179b/3, 190a/4, 194a/12, 194a/14, 195a/6, 196b/6, 200a/6, 208b/8, 209b/15, 213b/11, 214a/7, 216a/8, 221bb/8, 229ab/3, 230a/11, 237ab/10, 238a/4, 238b/1, 238b/10, 238b/14, 238b/2, 238b/4, 238b/4, 238b/5, 238b/6, 239b/15, 244a/6, 245a/13, 245a/13, 246b/15, 247a/1, 249b/14, 257b/7, 258a/12, 266b/12, 266b/13, 266b/13, 266b/14, 266b/15, 276a/15, 276a/15, 276b/12, 276b/13, 276b/13, 276b/14, 276b/2, 279a/4, 279a/9, 282ab/3, 291a/15, 299b/2, 305a/1, 306b/6, 306b/7
m. durur 116a/10
m. kim 221bb/8, 225bb/7
m.+dur 214a/14, 234ab/13, 237ab/11
m.+sın 295b/5
m.+sınız 93by/15

m.+y-ıdı 210b/1
m.+y-ıduŋ 19a/15
[=96]

Mışır (öz. is.) Mısır şehri
M. 93by/15, 205a/8, 205a/10, 205a/12, 205b/14, 208b/11, 210b/10, 210b/11, 210b/8, 247a/6, 247a/8, 247a/8, 250a/11, (m. -ı ʻabkar) 266a/14, 287a/6, 288a/6
M.+a 64a/13, 135a/4, 148b/2, 250a/10, 265b/11
M.+da 287a/15
M.+dan 288a/10
M.+ı (bel.) 205b/12
M.+uŋ 287b/1, 287b/10, 288a/4, 288a/7, 288a/9
[=29]

mi soru eki (krş. **mı**)
m. 7a/8, 24a/12, 24a/9, 56a/2, 57a/5, 67b/5, 71b/2, 74b/10, 93by/16, 110a/8, 162a/15, 183b/8, 75a/1, 195a/7, 200b/14, 202b/6, 208b/8, 209b/15, 213a/11, 213a/8, 213b/11, 215b/2, 220a/7, 222ab/2, 226bb/12, 227b/2, 227b/7, 229a/7, 231a/4, 232ab/7, 232b/5, 236b/14, 237a/4, 237ab/14, 238a/14, 238b/1, 238b/7, 238b/9, 238b/9, 239b/14, 239b/7, 239b/9, 240a/1, 245a/14, 245b/2, 246b/9, 247a/7, 215a/1, 254b/2, 256a/14, 271a/15, 274b/4, 276b/1, 279b/13, 283a/1, 283b/11, 288b/6, 307a/4, 307a/4
m. durur 11b/15, 116a/11, 193a/2, 256b/14, 258a/12, 311b/6, 316b/5, 316b/8, 317b/4
m.+düŋ 225a/1, 225a/2, 263b/1
m.+sin 92a/7, 94a/6, 94b/3, 118b/15, 150a/3, 161a/12, 238a/10, 253a/13, 261a/1, 261a/2
m.+y-idüŋ 20a/1
[=82]

Mīkā’īl (öz. is.) dört büyük meleklerden birinin adı
M. (M.-i niʻam) 41b/1, 72b/10, 95b/3, 95b/8, 97b/1, 186b/9, 225b/10, 242bb/13, 281a/11
M.+dür 227ab/7
M.+e 49a/9
M.+idi 227ab/2
M.+üŋ 40a/2, 40a/4
[=14]

mīm (Ar.) Arap alfabesinin yirmi yedinci harfi
m. 8ab/5, 8ab/5, 51a/3, 51b/1, 65b/6, 65b/6, 65b/8, 88a/3, 235b/3, 317b/9, 318b/14, 319a/6, 325a/12
m.+den durur 65b/13
[=14]

midād (Ar.) yazı mürekkebi
m. 233a/7
[=1]

mided (Ar.) yardım (krş. **meded**)
m. 8a/8, 8a/9
[=2]

miḥnet (Ar.) zahmet, eziyet
m. 133b/12, 135a/3, 135a/10, 135a/6, 163a/15, 164a/11, 171a/13, 172b/15, 251a/12, 280bb/5
m. durur 245b/5, 264b/13
m.+den 163b/3, 193b/14, 216b/11, 216b/11
m.+e 135a/1, 163b/5, 170a/14, 193b/9, 216b/11
m.+i (iy.) 171a/12
m.+in 172b/14
m.+ine 71b/8
m.+ümde 248a/3
m. +i (bel.) 89b/3
[=26]

mihir (< Far. mihr) sevgi (krş. **mihir**)
m. 173a/2, 202b/3, 244b/15
m.+ler 138a/7
[=4]

mihir (< Ar. mehr) evlenirken erkek tarafından kadına verilen nikâh bedeli
m. 138b/6, 225a/6, 225a/7, 225a/7
[=1]

mihirsiz (< Ar. mehr + T.) evlenirken erkek tarafından kadına verilen nikâh bedeli olmaksızın (krş. **mihirsüz**)
m. 235a/6
[=1]

mihirsüz (Ar. mehr + T.) evlenirken erkek tarafından kadına verilen nikâh bedeli olmaksızın (krş. **mihirsiz**)
m. 279b/8
[=1]

mihmān (Far.) misafir, konuk
m. 67a/12
[=1]

mihr (Far.) sevgi (krş. **mihir**)
m. (m. ü şefḳat) 137b/15, 190b/15, 222a/15
m.+i (iy.) 59b/11, 138a/5, 138a/5, 138a/6, 138a/7, 138b/5, 173a/3, 221bb/14
m.+in 138a/8, 138a/9, 231a/2, 231a/4
m.+ine 233ab/7, 234a/6
m.+ini 138a/11
m.+üm 221a/15
m.+üŋ 138b/7, 138b/8, 196b/11, 296b/15
m.+üŋe 138b/6
[=24]

miḥrāb (Ar.) camilerde imamın namaz kılarken cemaatin önünde durduğu, kıble tarafındaki duvarın ortasında bulunan, oyuk, girintili yer
m. 157b/3, 158a/1, 176a/15
m. durur 230bb/5
m.+a 238ab/3
m.+da 157b/13, 157b/9, 223bb/5, 226a/8, 230bb/6

m.+dan 230bb/6
m.+dur 232bb/1
m.+ı (iy.) 72a/14, 95a/13
[=13]

mihrübān (< Far. mihrbān) şefkatli, merhametli
m. 87a/7, 232b/2, 289b/2, 291b/5
m. durur 3b/5
m.+dur 6a/10
m.+ısaŋ 114b/7
m.+van 114b/7
[=8]

mihter (Far.) daha büyük, daha yüce, daha ulu
m.-i mevcūdāt 8b/13, 73a/9, 114b/14, 160b/11
m.-i nübüvvet 299b/3
m.+i (iy.) 96a/4, 171a/4, 185b/7, 249a/2
m.+isin 296a/12
m.+sin 171b/14
mihter-i mevcūdāt ‘Hz. Muhammed’
mihter-i nübüvvet ‘Hz. Muhammed’
faḫr-i ‘ālem mihteri ‘Hz. Muhammed’
peygamberler mihteri ‘Hz. Muhammed’
ṣaḥābeler mihteri ‘Hz. Ebu Bekir’
[=11]

mihterlik (Far. + T.) daha büyük olma durumu
m. 223b/11
[=1]

milk (Ar.) mülk
m. 51a/15, 212b/5
m.+i (iy.) 86b/11
m.+i durur 51b/1
m.+in 141a/4, 286b/2
m.+inden 234a/6
m.+ine 325a/12
[=8]

milket (Ar.) mülk
m. 248b/4
m.+in 3b/13
[=2]

millet (Ar.) bir dinde veya mezhepte bulunanların hepsi
m. 49ab/15, 49bb/15, 61b/15, 249b/15, 299a/11
m.+i (iy.) 154a/11
m.+in 95b/14
m.+üŋ 75a/6
[=8]

milletlü (Ar. + T.) dine mensup, dinli
m. 282a/11

[=1]

minâre (Ar.) camilerde müezzinin ezan okuduğu, sela verdiği, şerefesi olan, çoğunlukla taştan, yüksek ve ince yapı
m.+den 297b/7
m.+ye 297a/7, 297a/13
[=3]

minber (Ar.) camilerin içinde, hatibin çıkıp hutbe okuduğu, merdivenli kürsü (krş. **menber**)
m. 223bb/5
m.+e 93by/15
[=2]

minnet (Ar.) gördüğü bir iyilik karşısında kendini borçlu duyumsama, gönül borcu
m. 61b/4, 65b/13, 65b/13, 65b/6, 65b/8, 66b/3, 120b/9, 239b/4, 240a/3, 252b/15, 301a/3
m.+i (bel.) 61b/5, 61b/5, 61b/5, 61b/5, 61b/5
[=16]

miḳdâr (Ar.) bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen veya azalıp çoğalabilen durumu, nicelik
m.+umca 2ab/5
[=1]

mi'râc (Ar.) Hz. Muhammed'in göğe yükselerek Allah'ın huzuruna kabul edilmesi olayının adı
m. (m. düni) 53a/12, 75ay/5, 96b/13, 176b/15, 184a/1, 186b/15, 194a/4, 240b/10, 241b/11, 242ab/2
m.+a 49bb/7, 78b/10, 83b/1, 96b/12, 96b/12, 97a/6, 127a/10, 183a/15, 184a/5, 184b/1, 188b/10, 188b/7, 189a/4, 189a/6, 189a/9, 299a/9
m.+da 97a/1, 97a/2, 97a/3, 97a/4
m.+dan 187b/4, 188a/4, 189a/5, 190a/2-3, 241a/12
m.+ı (bel) 96b/12, 97a/6
m.+ı (iy.) 96b/1, 96b/2, 96b/2, 96b/3, 96b/4, 96b/13, 96b/13, 96b/14, 96b/15, 183a/9
m.+uŋ 96b/15
[=48]

mirâs (Ar.) birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet
m. 88b/11, 163a/12, 163a/9, 218b/8, 218b/9, 219a/2, 219a/5, 221b/10, 221b/11, 221b/12, 221b/13, 221b/15, 221b/8, 221b/9, 222a/1, 222a/10, 222a/13, 222a/8, 222a/8, 222a/9, 222b/1, 222/7, 222b/10, 222b/11, 222b/12, 222b/13, 222b/14, 222b/15, 222b/8, 223a/1, 223a/10, 223a/12, 223a/12, 223a/13, 223a/3, 223a/4, 223a/6, 223a/8, 223b/2, 290a/11
m.+dan 222a/1
m.+dur 163a/12
m.+ı (iy.) 223a/15, 223b/2
m.+ın 163a/14
[=45]

mirâs-ḫore (Ar. + Far.) mirasyedi
m.222a/10
m.+ler 50b/12, 167a/15

[=3]

miṣāl (Ar.) örnek
m. 209a/3
m.+i (iy.) 10b/3, 234b/3
[=3]

miṣāḳ (Ar.) sözleşme, andlaşma
m. 251b/2
[=1]

misk (Ar.) Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde (krş. **müşk**)
m. 5b/8, (m. ve ʻanber) 78a/5
[=2]

miskīn (Ar.) âciz, zavallı
m. 23a/13, 50b/10, 160a/13, 165b/1, 203b/11, 264b/5, 284b/5
m.+ler 114b/1, 114b/3
m.+lere 80b/15, 81b/8, 109a/14, 116b/6, 289b/3, 302a/9
[=15]

mişmiş (Far.) zerdali
m. 120a/4
[=1]

munı (zamir) bunu
m.258a/7
[=1]

munca bu denli, birçok (krş. **bunca**)
m. 246b/12, 272b/14
[=2]

murād (Ar.) arzu, istek
m. 198a/13, 198b/3, 198b/5, 208b/2, 265b/12, 306a/15
m.+a 11b/7, 11b/9, 198a/15, 223bb/15
m.+ı (iy.) 228ab/4
m.+ın 202b/8
m.+ına 190a/7, 190b/6, 222a/15, 228ab/5, 229ab/5, 266b/7
m.+ları 95b/7
m.+sın 208b/2
m.+uŋ 210b/5
m.+uŋa 209b/10, 252b/9
[=23]

muʻāf (Ar.) affolunmuş, bağışlanmış
m. 264b/14
[=1]

muʻallā (Ar.) yüce, yüksek
m. 4b/9
[=1]

muʻallaḳ (Ar.) havada, boşta bir yere dayanmadan duran

m. 234a/12, 235ab/3
[=2]

mu‘āmil (Ar.) muamele eden
m.+e 125by/9, 165a/15
[=2]

mu‘āḳab (Ar.) cezalandırılmış
m. 155a/13
[=1]

mu‘āvenet (Ar.) yardım, yardım etme
m. 3a/10
[=1]

Mu‘āviye (öz. is.) İslam Devleti'nin Ali'den sonraki halifesi ve Emevi Hanedanı'nın kurucusunun adı
M.148a/6, 147b/7, 147b/7, 148a/6
[=4]

muaẓẓam (Ar.) ulu, büyük
m. 4b/9, 233ab/8, 324a/8
[=3]

mu‘ciz (Ar.) İnsanı âciz bırakan iş, aynısını yapmakta başkalarını acze düşüren, kudretsiz kılan, kimsenin yapamayacağı yolda olan
m.+lerdendür 276bb/1
[=1]

mu‘cizāt (Ar.) mucizeler
m. 53b/1, 276bb/1, 276bb/12, 300b/1
m. durur 126b/7
m.+ı (iy.)154a/15
m.+ıçun 123a/9
m.+lar 132b/15
m.+uŋ 123a/7, 158a/6
[=10]

muġābin (Ar.) aldatılmış
m. ol- 47a/7
[=1]

muġal (Ar.) dana, tay, kuzu vb. evcil hayvan yavruları
m. 269b/7
[=1]

muḥābāsız (< Ar. maḥāba)çekinmeden, korkusuzca
m. 294a/14
[=1]

muḥabbet (Ar.) sevgi, dostluk
m. 5b/13, 8b/9, 13b/5, 13b/7, 24b/15, 49bb/15, 59a/1, 130b/1, 168a/3, 194a/2, 226a/4, 239a/2, 240b/6, 250a/13, 299b/15, 315b/4
m.+den 239a/3
m.+e 233ab/8, 239a/1, 239a/9

m.+i (iy.) 35a/4, 154a/7, 282a/5
m.+ile 175a/3
m.+in 4a/4, 5b/8
m.+üm 239a/4, 239a/4
m.+üŋ 251a/14
[=28]

muhācir (Ar.) göçmen, göç eden
m. (m. ve ensār) 296a/7
[=1]

muhāciri'l-ensār (Ar.) Medineli müslüman göçmen
m. 29b/13
[=1]

muḥaddi<u>s</u> (Ar.) hadis ilmiyle meşgul olan
m.+lerde 29b/8
[=1]

Muḥammed (öz. is.) son peygamberin adı (krş. **Muḥammedi Muṣṭafā, Muṣṭafā**)
M. 7a/8, 22a/14, (M.-i muḫtār) 29b/15, 35b/2, 39a/5, 44b/7, 48a/3, 49bb/4, 51a/7, 54b/14, 59a/12, 59a/9, 72b/12, 75ay/10, 75ay/11, 75ay/8, 78a/9, 82b/11, 82b/7, 83a/12, 83a/2, 83a/6, 89a/8, 90a/8, 92a/5, 92a/7, 92a/9, 92b/4, 93a/12, 93a/15, 93a/3, 93b/8, 94a/2, 98b/6, 98b/9, 100b/12, 114b/5, 121a/9, 127a/8, 127b/13, 127b/6, 131b/15, 132b/14, 132b/8, 140b/9, 141b/6, 147a/5, 150a/3, 150a/9, 153b/10, 164a/10, 172b/6, 174a/7, 174b/4, 176b/9, 183b/10, 184b/10, 186a/7, 186b/5, 187b/3, 187b/4, 188b/15, 188b/8, 189a/9, 190b/8, 191a/12, 192a/13, 192a/6, 193a/12, 194a/11, 194a/7, 195a/6, 195b/15, 196b/15, 199b/12, 209a/14, 209a/15, 209b/14, 209b/2, 210a/15, 210a/3, 210b/4, 211a/13, 214a/13, 214b/15, 215a/12, 215a/6, 219ab/12, 219b/1, 219bb/11, 219bb/12, 219bb/12, 219bb/13, 219bb/13, 219bb/15, 220b/10, 220b/6, 221ab/2, 221ab/6, 222bb/7, 224b/13, 228a/5, 228a/6, 229a/12, 229a/15, 229a/2, 229a/7, 230a/6, 230b/11, 230b/15, 230b/4, 230bb/13, 230bb/7, 231b/14, 231b/14, 232a/12, 232a/5, 232a/5, 232a/6, 232ab/12, 237a/12, 237a/6, 237bb/14, 238ab/7, 238ab/8, 240a/10, 240a/4, 240b/12, 240b/13, 240b/15, 240b/2, 241a/13, 241a/14, 241a/2, 241ab/5, 241ab/5, 241ab/6, 241b/3, 241b/4, 242ab/5, 242bb/7, 249a/13, 249a/14, 249b/5, 252a/12, 252a/5, 252b/8, 253b/11, 253b/11, 260a/3, 271a/13, 271a/14, 271a/4, 271a/9, 271b/1, 271b/14, 271b/4, 272a/1, 276a/9, 276ab/10, 276ab/5, (M.e'l-muṣṭafā) 278a/10, 280ab/13, 280ab/14, 281a/5, 283ab/11, 293b/7, (M. –i emin) 249a/4, 249a/9, 280ab/13, 283bb/6, 297a/11, 297a/11, 299b/7, 299b/9, 306a/15, 307a/8, 316b/4, 321b/6, 323a/5
M. durur 73a/14, 187b/2, 219bb/10
M.+de 221ab/1
M.+dür 110b/11, 241ab/7
M.+e 52b/4, 53a/14, 65a/7, 74a/7, 74b/6, 74b/9, 75a/2, 79b/15, 82b/14, 90b/13, 97a/4, 150a/14, 183b/11, 187a/8, 188b/11, 189b/3, 219ab/14, 230bb/7, 236b/13, 236b/14, 237a/4, 237a/4, 240a/13, 240a/14, 240a/15, 240b/3, 240b/3, 249a/9, 258a/4, 262b/1, 281b/13, 291a/3
M.+i (bel.) 21b/13, 35a/1, 35a/2, 59a/8, 62a/1, 75a/10, 123b/13, 185b/10, 186b/11, 189a/9, 219bb/11, 221b/1, 224ab/6, 224ab/7, 230a/15
M.+ile 35a/13

M.+in 131b/13
M.+ün 40a/3
M.+üŋ 35a/4, 214b/4, 253b/4
[=238]

Muḥammedi Muṣṭafā (öz. is.) son peygamberin adı (krş. **Muḥammed, Muṣṭafā**)
M. 2b/5, 2ab/3, 4b/9, 7a/7, 7bb/6, 8b/6, 8b/13, 9a/7, 11b/10, 13b/15, 14a/14, 15b/9, 16a/1, 17a/10, 17b/13, 19a/11, 22a/6, 24b/15, 33a/5, 33a/2, 33a/2, 37b/4, 38b/7, 39a/11, 39a/11, 39a/6, 39a/2, 40a/10, 44b/4, 49b/7, 50ab/1, 51b/3, 53a/11, 54a/11, 54b/12, 64b/9, 65a/6, 65a/11, 66b/7, 68b/4, 70b/13, 70b/8, 71a/5, 72a/15, 73a/9, 73b/12, 75a/4, 75ay/4, 76a/3, 76a/4, 76b/5, 77b/14, 78b/9, 78b/9, 80b/9, 81a/6, 82b/6, 82b/9, 82b/12, 83a/1, 83a/4, 86b/6, 93b/4, 96b/14, 96b/3, 96b/8, 102a/7, 103b/1, 109a/5, 110a/3, 110a/7, 112b/1, 113a/1, 111a/4, 114b/1, 114b/14, 116a/15, 117a/15, 121b/12, 121b/15, 122b/4, 123a/13, 123ay/11, 123b/7, 126b/8, 127a/10, 128a/9, 130a/8, 131b/1, 132a/10, 132a/4, 132a/7, 135a/6, 140a/13, 141a/7, 141a/15, 142b/3, 144b/2, 146a/1, 146b/11, 147a/1, 148b/12, 150a/1, 153b/9, 154a/10, 157a/8, 160b/12, 163b/11, 167a/5, 168a/4, 170b/2, 171a/4, 171b/1, 173b/8, 174a/2, 177a/1, 177b/12, 184b/6, 185b/8, 187a/10, 187a/12, 187b/14, 188b/6, 189a/1, 189a/4, 189b/9, 190a/15, 190a/2, 191a/6, 191b/5, 191b/7, 191b/11, 194a/3, 196a/1, 199a/4, 209a/7, 209b/11, 209b/15, 210a/13, 211a/6, 213b/15, 219ab/3, 219bb/8, 223b/12, 227bb/7, 229a/8, 229b/5, 230a/2, 230b/7, 233a/13, 233ab/8, 236b/9, 240a/13, 241a/12, 242b/2, 249a/3, 256a/10, 261b/15, 263a/5, 272a/5, 274b/10, 275a/12, 275a/9, 275b/6, 276a/11, 278b/11, 279ab/15, 279bb/1, 279bb/2, 280b/6, 283ab/14, 283ab/9, 285a/7, 293b/1, 295b/9, 296a/3, 296a/5, 299a/9, 299b/1, 300b/1, 306b/3, 306b/8, 309b/13, 313a/8, 321b/4, 324a/9
[=186]

muḥaḳḳıḳ (Ar.) gerçeği arayıp meydana çıkaran
m. 249b/13
[=1]

muḥarrem (Ar.) kamer takviminin birinci ayı, aşure ayı
m. 57a/13, 140a/14, 143b/3, 146b/15
m. durur 30a/15
m.+i (bel.) 42a/11
[=6]

muḥib (< Ar. muḥibb) seven, dost
m.+ler 59a/4, 59b/6
m.+lerüm 59a/3
[=3]

muḥkem (Ar.) sağlam, kuvvetli
m. 4b/11, 4b/12
[=2]

muḫālif (Ar.) muhalefet eden, uymayan
m. 249a/10, 277b/14, 309a/2
m.+iseŋ 241bb/13
[=4]

muḫliṣ (Ar.) dostluğu gönülden olan

m. 229bb/2, 229bb/5, 231a/9, 231a/9, 231a/11
[=5]

muḫtār (Ar.) seçkin, seçilmiş
m. durur 3a/12, 3a/15
[=2]

muḫtāc (Ar.) bir şeye gereksinim duyan, muhtaç
m. 33a/2, 33b/4
m.+dur 109a/12
[=3]

muḫteşim (< Ar. muḥteşem) ihtişamlı, görkemli
m. 184b/7
[=1]

Muḥsin (öz. is.) Hz. Ali'nin oğlunun adı
M. 225ab/11, 230bb/14
[=2]

muḥāl (Ar.) mümkün olmayan
m. 248a/15
[=1]

muḫaṭır (Ar.) etrafı çevrilmiş, kuşatılmış
m.durur 199a/14
[=1]

muḫtaṣar (Ar.) kısaltılmış olan, kısa
m. durur 267b/13
[=1]

muḫtelif (Ar.) türlü, çeşitli
m. 249a/10
[=1]

muḳarreb Allah'a yakın
m. 16a/14, 199a/9
[=2]

muḳṭaṣır (Ar.) iktisâr eden, kısa kesen
m.+lar durur 260b/3
[=1]

muḳīm (Ar.) ikamet eden oturan
m. 63b/5, 63b/6, 325a/3
[=3]

muḳrī (Ar.) Kur'an okuyan
m. 6b/12, 13a/5, 43b/11, 76a/15, 187a/2, 213b/7, 210a/11, 220a/11, 220a/13, 222b/6, 223bb/5, 235a/13, 240ab/8, 242bb/6, 243b/11, 252b/11, 254a/3, 255a/10, 256a/15, 256a/2, 265a/8, 273a/4, 325a/9
m.+ler 99a/2, 102b/11
[=25]

muḳtedī (Ar.) namaza imam ile başlayıp imam ile selam veren, uyan, arkadan gelen
m. 324a/9
[=1]

muḳteṣid (Ar.) tutumlu
m. 26b/11
m.+ler 25b/4-5, 260b/5
m.+lerüŋ 25b/9
m.+lerüŋ durur 26a/8
[=5]

mu'līm (Ar.) elem veren, inciten
m. 135b/2
[=1]

muntaẓır (Ar.) gözleyen, bekleyen
m. ol- 195b/7, 244b/9
[=2]

muŋ bela, sıkıntı
m.+ıla 146b/10
[=1]

muraṣṣa' (Ar.) kıymetli taşlarla bezenmiş
m. 281ab/1
[=1]

murdār (Ar.) kirli, pis, mundar
m. 28b/1, 51a/8, 289a/13
[=3]

Mūsā (öz. is.) İsrailoğulları'na gönderilen peygamberlerden üçüncüsünün adı
M. 34b/15, 35a/10, 35a/11, 49bb/1, 49bb/15, 52b/2, 53a/10, 68a/11, 90b/5, 90b/6, 93a/14, 96b/1, 96b/13, 97a/1, 116a/1, 116a/8, 116a/9, 116a/11, 121a/15, 126a/4, 126a/11, 126b/5, 127a/3, 128b/12, 128b/14, 135a/13, 143b/12, 157b/10, 157b/12, 158a/4, 168b/13, 169a/5, 176b/11, 176b/12, 219ab/12, 230a/7, 237b/14, 237b/14, 240a/10, 240b/5, 241a/13, 241a/14, 241a/15, 241b/4, 241b/5, 241b/6, 242ab/14, 250a/1, 250b/13, 250b/7, 250b/8, 250b/9, 254a/11, 254a/13, 254a/14, 254a/15, 254a/9, 254b/3, 254b/5, 255a/11, 255b/13, 255b/15, 259a/2, 262a/15, 278bb/6, 278bb/6, 279ab/13, 279ab/3, 279ab/3, 279ab/4, 281bb/10, 281bb/10, 281bb/12, 281bb/14, 281bb/8, 282ab/3, 282ab/5, 288a/12, 288a/13, 288a/15, 288b/3, 289b/10, 289b/11, 289b/12, 289b/14, 290a/1, 290b/10, 291a/12, 291a/14, 291a/2, 291a/9, 291b/1, 291b/10, 291b/14, 291b/15, 291b/2, 291b/7, 291b/9, 292a/12, 292a/5, 292a/9, 292b/4, 293a/6, 293a/10, 293a/14, 293a/6, 293a/8, 293a/9, 293b/15, 293b/2, 294a/10, 294a/12, 294a/13, 294a/13, 294a/3
M. durur 68a/6
M.+dan 225ab/4
M.+nuŋ 40a/3, 82b/4, 289a/6, 291b/2, 291b/15
M.+ya 37b/1, 64b/2, 64b/3, 82b/3, 115b/11, 121b/1, 126a/5, 126b/7, 128b/12, 143a/3, 143a/6, 157b/14, 157b/5, 158a/12, 189a/15, 219ab/14, 237b/12, 241b/3, 242ab/15, 262a/14, 273a/15, 273b/1, 273b/2, 273b/4, 278bb/8, 288a/11

M.+yı 41b/3, 142a/1, 238a/1, 251a/2, 288a/10, 288b/2
M. +dur 68a/11
[=154]

Mūsāca (öz. is.) Hz. Musa gibi
M. 96b/6
[=1]

musallaṭ (Ar.) bir kimse veya şeyin üzerine bıktıracak kadar düşen (kimse)
m. ḳıl- 305a/10, 305a/11, 305b/5
[=3]

muṣḥaf (Ar.) kitap
m. 153b/11, 218b/11
[=2]

muṣībet (Ar.) felaket, başa gelen bela, sıkıntı
m. 102a/9, 102b/3, 238ab/15, 295a/4, 296a/2, 296a/4, 296a/5
m. durur 102a/10, 111a/8
m.+den 238ab/14
m.+e 295b/8
m.+i (bel.) 89b/2, 238bb/2, 296a/5
m.+i (iy.) 296a/4
m.+imiş 238ab/14
m.+ini 296a/5
m.+ler 278b/2, 297b/14
m.+lerüŋ 296a/6
m.+üm 238bb/1, 296a/5, 296a/6
[=23]

Muṣṭafā (öz. is.) son peygamberin adı (krş. **Muḥammedi Muṣṭafā, Muḥammed**)
M. 14a/1, 17b/7, 42b/7, 65a/13, 69a/12, 83b/1, 83b/5, 111b/14, 123b/14, 124a/1, 126b/7, 132a/13, 147a/7, 173b/6, 177a/2, 184a/1, 224ab/10, 224bb/3, 274a/14, 280a/7, 280a/8, 281b/4
M.+ya 219bb/5, 280bb/4, 299a/11
M.+ya durur 189a/6
[=26]

muştacı müjdeci (krş. **muştıcı**)
m. 49bb/3
[=1]

muştı müjde
m. 18b/9
[=1]

muştıcı müjdeci (krş. **muştacı**)
m.+sın 41b/4
[=1]

muştıla- müjdelemek
m.-dı 282bb/8, 289a/8
m.-ġıl 282bb/2
m.-maġa 229b/10

m.-rlar 95a/9
m.-sa 39a/8
m.-ya 54a/9, 146a/13, 282bb/11
m.-yalar 38b/13-14
[=10]

muṭabbaḳ (Ar.) kapak gibi kapanmış
m.dut- 234a/12
[=1]

mutābi‘at (Ar.) itaat etme, uyma
m. ḳıl- 71b/4
[=1]

muṭa‘allıḳ (Ar. + T.) ilgili, bağlı
m. durur 205a/5
[=1]

muṭavvaḳ (Ar.) boynu halkalı, zincirli
m. 249b/12
[=1]

muṭbaḫcılıḳ (Ar. + T.) aşçılık
m. ḳıl- 179b/8-9
[=1]

muṭ ī (Ar.) itaat eden, boyun eğe
m. ol- 59a/11, 59a/14, 220a/1, 220a/6, 221b/14, 221b/15, 229bb/9, 246a/1, 246a/4, 259a/12
m.+ler 59a/5, 59b/6, 87b/5, 170a/8, 222a/2, 269b/5
m.+ler durur 246a/6
m.+lerden 219b/4, 219b/5, 219b/14
m.+lere 94a/9, 220a/4
m.+leri 220a/2
m.+ler-içün 122a/12
m.+lerüŋ 47a/15
[=25]

muṭ‘im (Ar.) yemek yediren
m.+idi 229bb/5
[=1]

muṭrib (Ar.) çalgı çalan, çalgıcı
m. 102b/12
[=1]

mu‘tekif (Ar.) bir ibadethaneye çekilip namaz, niyaz ve ibadetle meşgul olan
m. 92b/9, 92b/15
[=2]

mutlu mutluluğa erişmiş olan, mesut, saadetli, bahtiyar
m. 241a/7
m.+dur 55b/2, 103a/4
m. durur 55a/15
[=4]

muvāfaḳat (Ar.) uzlaşma, razı olma
m. 115a/5
[=1]

muvāfıḳ (Ar.) uygun, yerinde
m. 62a/9, 62a/9, 277b/14, 301a/6
m. durur 300a/9
m.+sın 241bb/13
[=6]

muvāneset (Ar.) biribirine alışıp beraber yaşama
m. 51b/15
[=1]

muvaḥḥid (Ar.) tevhid eden, Allah'ın birliğine inanan
m.+ler 322b/14
[=1]

mużā'af (Ar.) iki kat, kat kat
m. 222bb/1
[=1]

muzdur (< Far. müzd-ver) amele
m. 159b/11
[=1]

muzdurlıḳ (Far. müzd-ver + T.) amelelik
m. 159b/10, 160a/15
m. ėd- 159b/5
m. ḳıl- 159b/12, 160a/11
[=5]

mużmer (Ar.) gizli, saklı
m. durur 300a/14
[=1]

mübāḥ (Ar.) yapılmasında din yönünden herhangi bir sakınca bulunmayan
m. ḳıl- 227ab/1
[=1]

mübārek (Ar.) kutlu, uğurlu
m. 8a/10, 49bb/1, 49bb/2, 52a/11, 52a/12, 52a/13, 52a/13, 52a/14, 52a/15, 52a/15, 52b/2, 52b/3, 52b/3, 52b/4, 52b/6, 52b/7, 52b/8, 52b/9, 92b/13, 171a/12, 171a/12, 227ab/12, 230ab/13
m.+ise 49ab/12, 49ab/13, 49ab/15, 49bb/4, 49bb/5, 49bb/8, 49bb/7, 49bb/9, 52b/12, 52b/13, 52b/14, 52b/15
[=35]

mübtelā (Ar.) 1. (hastalığa) tutulmuş, yakalanmış

m. ḳıl- 200b/11

2. kötü alışkanlıkları olan, kötü bir şeye düşkün (kimse)
m.+dür 268b/1
[=2]

mücebbir (Ar.) kırık çıkıkçı
m. 211a/4
[=1]

müctebā‘ (Ar.) seçilmiş, seçkin
m. 4b/9, 70b/13, 219ab/3, 249a/2, 324a/8
[=5]

müdām (Ar.) devam eden, sürekli
m. 202b/5, 231bb/8
[=2]

müdārā (Far.) yüze gülme, dost gibi görünme
m. 284b/2
[=1]

müddet (Ar.) zaman, vakit
m. 11a/8, (m.-i ecel) 234b/5, 234b/5
[=3]

mü’ezzin (Ar.) ezan okuyan
m. 101b/10
[=1]

mü’ez̲z̲inlik (Ar. + T.) dağıtıcılık
m. ėt- 76a/3, 76a/4
[=2]

müfessir (Ar.) Kur’an’ı yorumlayan din âlimi
m.+ler 89b/14, 91b/8, 92a/13, 200b/3
m.+lerden 212b/11
[=5]

müferriḥāt (Ar.) ferahlık verici, iç açıcı şeyler
m. 235bb/12
[=1]

müflislik (Ar. + T.) iflas etme durumu
m.+üŋ 277bb/8
[=1]

müfsid (Ar.) fesat çıkaran, bozan
m. 102b/7
m.+lere 102b/14
m.+leri 15by/16
[=3]

mühlet (Ar.) bir işin yapılması ya da bir borcun ödenmesi için verilen süre
m. 282a/11, 291b/9
[=2]

mühr (Far.) damga, mühür (krş. **mühür**)
m.+i (iy.) (peyġāmberler m.) 4a/13, 43a/10, 59b/11, 142b/1, 167b/15, 324a/8
m.+inden 219ab/3
m.+ü (iy.) 65a/11
peyġāmberler mühri ‘Hz. Muhammed’
[=8]

mühtedī (Ar.) ihtida eden, hidayete erişen
m. 4b/9, 233ab/8
[=2]

mühür (< Far. mühr) damga, mühür (krş. **mühr**)
m. 46b/8, 65a/12, 65a/13, 65a/14, 65a/15, 65b/1, 189b/14, 266b/5
[=8]

mühürlü (Far. mühr + T.) damgalı, mühürlü
m. 150b/2
[=1]

mükālemāt (Ar.) konuşmalar
m. 293b/2
[=1]

mükellel (Ar.) taçlı, taç giymiş, başında taç bulunan
m. 124a/7, 281ab/1
[=2]

mükerrem (Ar.) cömert, saygıdeğer
m. 4b/9, 70b/13, 168a/3, 219ab/3, 233ab/7, 249a/2, 324a/8
[=7]

mülk (Ar.) ev, dükkân, arazi gibi taşınmaz ve gelir getiren mal
m. 222b/11, 248b/12, (m. ü memleket) 265b/7, 273b/11, 317a/1
m.+i (iy.) 167b/15, 187b/14, 253a/10, 317a/4, 325a/3
m.+in 266a/6
m.+inden 47a/2, 134a/2
m.+ine 222a/10, 222a/10, 319b/1
m.+leri 209a/3
m.+üŋ 225b/15
m.+üŋden 225b/15
m.+üŋüz 93by/16
[=20]

mü’min (Ar.) iman etmiş, Müslüman
m. 7b/2, 8ab/3, 10a/13, 10a/15, 10b/9, 11a/10, 11a/7, 11b/15, 13a/2, 13a/3, 13b/10, 13b/4, 13b/9, 24a/7, 29a/11, 35a/3, 36a/12, 36b/3, 36b/9, 37a/1, 38b/11, 60a/5, 61b/1, 62b/10, 69a/2, 70a/5, 72b/13, 82a/12, 82a/9, 82b/8, 83a/3, 83b/11, 95a/6, 101a/8, 101b/10, 101b/11, 101b/8, 104a/10, 104b/2, 105b/9, 106b/5, 115b/14, 128a/12, 150a/13, 163b/7, 170b/3, 189a/15, 189b/5, 193a/12, 194b/4, 195a/9, 195b/11, 195b/12, 204b/4, 205a/2, 205b/10, 205b/11, 205b/3, 213a/7, 215a/12, 215a/12, 215a/14, 220a/15, 220b/5, 221b/8, 224ab/15, 225a/6, 240ab/1, 243ab/1, 243ab/3, 246a/15, 246b/6, 246b/8, 247a/10, 247a/11, 247a/12, 247a/6, 247b/3, 247b/4, 247b/4, 247b/5, 247b/6, 247b/6, 247b/7, 249b/4, 251a/2, 251a/8,

252b/12, 254b/1, 254b/1, 254b/4, 256b/13, 256b/15, 257b/4, 257b/6, 263a/6, 274a/12, 278bb/6, 302b/10, 302b/14, 302b/15, 303a/3, 303a/4, 303a/5, 303a/7, 303a/9, 310b/10, 310b/11, 310b/12, 310b/13, 312b/2, 316b/7, 317a/3, 317b/3, 320b/10, 324b/14
m. durur 230ab/2
m.+çün 14a/4
m.+de 230ab/7
m.+den 129a/3
m.+e 7bb/6, 7bb/9, 21a/6, 37a/1, 38b/12, 50b/6, 95a/8, 101a/8, 101b/9, 118b/15, 140b/9, 145a/5, 193b/10, 193b/9, 205b/6, 246b/3, 246b/5, 247b/8, 273b/1, 273b/2, 273b/6, 274a/8, 278bb/9, 279ab/1, 303a/2, 311b/6, 315b/1, 315b/4, 318a/1
m.+i (bel.) 10a/13, 40a/14, 129a/6, 139b/2, 217a/10, 230ab/3, 246b/14, 263a/6, 282bb/13, 314a/10
m.+ile 230ab/4
m.+iseŋ 161a/2, 167b/6, 193b/8, 281b/11, 294b/1
m.+ler 9a/10, 13b/8, 14a/5, 16b/8, 30b/12, 31a/1, 31a/5, 31a/6, 31b/6, 32a/12, 32a/15, 33a/3, 33b/5, 44a/12, 44b/11, 44b/14, 58a/11, 63b/4, 64b/11, 65a/13, 65a/15, 65a/3, 66a/14, 66a/4, 67a/2, 69a/6-7, 69a/10, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/15, 69a/5, 69a/8, 69a/9, 69b/1, 69b/2, 73a/2, 73a/4, 74a/4, 80a/11, 82a/15, 82b/12, 82b/15, 83a/10, 83a/13, 83a/7, 83a/8, 83b/2, 83b/5, 84a/3, 94b/6, 105a/10, 106b/4, 108b/3, 119a/3, 124b/14, 124b/15, 125a/13, 125a/14, 125b/8, 130a/7, 139b/3, 139b/3-4, 163a/11, 163a/4, 163a/5, 163a/9, 163b/15, 164b/5, 174a/1, 178a/4, 188a/7, 194a/15, 195a/4, 204b/7, 206a/10, 207a/1, 212a/14, 221a/8-9, 221a/12, 222ab/14, 222b/12, 222b/15, 223a/6, 223a/8, 229bb/5, 229b/14, 229b/6, 233ab/11, 238b/2, 246b/11-12, 246b/12, 247a/15, 247b/5, 249b/2, 259a/12, 260b/14, 275a/5, 276a/15, 277ab/7, 282bb/15, 301b/13, 308a/14, 312b/13, 321a/11, 321a/3
m.+ler durur 68b/15
m.+ler-çün 31b/9
m.+lerden 78a/11, 164b/4, 325a/1
m.+lere 23a/5, 64a/6, 64b/8, 65a/5, 66b/1, 66b/2, 66b/3, 66b/8, 69a/5, 74a/1, 74a/3, 74a/6, 80a/5, 82b/13, 83a/11, 83a/15, 83a/2, 83a/5, 83b/4, 90a/14, 94a/7, 102b/4, 106a/14-15, 127a/5, 197a/2, 218b/9, 223a/10, 224ab/4, 278bb/14, 282bb/14, 283ab/1, 283ab/2, 283ab/4, 283ab/5, 283ab/6, 283ab/8, 298a/11, 323a/4
m.+leri 13a/14, 23b/9, 67a/13, 107b/11, 163b/12, 164b/2, 205b/4
m.+lersiz 62a/13, 68b/15
m.+lerüŋ 42a/15, 67a/10, 67a/9, 88a/9, 106a/12, 117a/15, 276bb/8, 301b/15
m.+seŋ 20a/12, 113a/9
m.+sin 24a/8
m.+üŋ 31b/2, 31b/4, 36a/11, 36a/8, 36b/3, 104a/9, 232a/14, 242bb/1, 252a/8, 260b/12, 274a/1, 276bb/15
[=347]

münācāt (Ar.) Allah'a dua etme, yalvarma
m. 21a/12, 115b/11, 224b/10, 225bb/15, 251b/9
m.+da 116a/1
m.+ına 293a/4, 293a/4
[=8]

münādī (Ar.) kamuya veya özel kişilere ait duyurulmak istenen şeyleri yüksek sesle bağırarak ilan eden kimse; tellal
m. ḳıl- 44a/9, 133a/11, 166a/4, 211b/2, 258b/15, 259a/11, 259a/15, 259a/4, 259a/7
[=9]

münāfıḳ (Ar.) içinden gerçek anlamda iman etmemiş olup, dışından Müslüman görünen kimse
m. 44b/1, 100b/14, 101a/4, 151b/15, 153a/6
m.+lar 24a/7, 44a/11, 44b/2, 44b/4, 226bb/14, 224ab/10, 231a/10, 232bb/4, 312b/12
[=12]

müneccim (Ar.) yıldız falına bakan kimse
m.+i (bel.) 48a/7
[=1]

münekker (Ar.) inkâr edilmiş, bilinmeyen
m. 234bb/15
m.+den 235ab/1
[=2]

münezzeh (Ar.) tenzih edilmiş, temize çıkmış
m.+dür 6a/9
[=1]

mün‘im (Ar.) nimet veren, yedirip içiren, Allah
m. 259a/2
[=1]

münker (Ar.) mezarda ölüleri sorguya çeken iki melekten birinin adı
m. 43a/8, 43a/14
[=2]

münkir (Ar.) inkâr eden
m. 269a/6, 269a/9, 276bb/4
[=3]

münkirlik (Ar. + T.) inkâr etme durumu
m. 305a/2
[=1]

Münzer (öz. is.) Hz. Süleyman zamanında yaşamış birinin adı
M.+di 96a/4
[=1]

mürā’ī (Ar.) iki yüzlü kimse
m.+ler 80a/13
[=1]

mürīd (Ar.) emreden, buyuran
m. 208b/2
m.+dür 208b/1
[=2]

mürsel (Ar.) peygamber
m.+ler 116b/9
m.+lere 67a/5, 116b/7, 282b/4
m.+sin 171a/9
[=5]

müsāfir (Ar.) yolcu
m. 63b/5, 63b/6, 161b/10, 161b/6
m.+lere 66a/1
[=5]

müsāra'at (Ar.) teşebbüs, girişim
m. 115a/4
[=1]

müsebbib (Ar.) sebep olan
m.+dür 158b/4
[=1]

müsellem (Ar.) teslim edilmiş, verilmiş
m. 95b/14, 264b/14
[=2]

müstecāb (Ar.) (dileği) kabul olunmuş
m. ḳıl-55b/7, 56a/3, 71b/13, 71b/14, 89a/5, 240bb/11,
m.ol- 12a/11, 48b/10, 109b/6, 110a/9, 116a/3, 116a/4, 228bb/4, 321a/9
m. durur 171a/9
[=15]

müstehlik (Ar.) yiyip içerek tüketen, bitiren
m. 244b/13
[=1]

Müsülmān (Ar.) İslammiyeti benimsemiş, İslam dininden olan (kimse)
M. 13a/2, 49b/1, 49b/1, 55b/3, 101b/1, 101b/1, 151b/5, 215a/9, 229a/1, 230a/9, 232a/13, 234bb/2, 234bb/2, 238ab/8, 238ab/10, 238ab/10, 238bb/3, 306b/1, 306b/4, 306b/6, 307a/15, 307a/15
M. durur 306b/2
M.+ise 164a/12
M.+lar 100a/12, 100a/14, 101a/7, 101a/7, 112a/13, 199a/13, 230b/15, 231b/4, 235a/1, 218b/11, 272a/5, 295a/14
M.+lara 100b/3, 231b/4
M.+ları 54a/15
M.+laruŋ 8ab/13, 105a/6
M.+uŋ 260b/12
[=42]

Müsülmānlıḳ (Ar. + T.) Müslüman olma durumu, Müslümanlık
M. 173b/13, 234bb/13
M.+(ġ)a 219bb/3, 219bb/4, 230a/11, 234bb/11, 234bb/13
M.+(ġ)ı (iy.) 234bb/12
M.+lar 242b/8
[=9]

müşāhede (Ar.) görme, gözetme
m. 6b/1, 6b/1, 8b/10, 8b/10
[=4]

müşfiḳ (Ar.) şefkatli, merhametli
m. 229bb/6
[=1]

müşk (Far.) misk (krş. **misk**)
m. (m. ü ‘anber) 78a/8, 111b/6, 134b/3, 134b/6, 171b/15, 281ab/2, 325a/2
[=7]

müşrik (Ar.) Allah’a ortak koşan
m. 48a/10
m.+ler 209a/8, 210b/5, 283ab/10, 283ab/14, 283bb/2
m.+lere 282b/5, 282b/8
m.+leri 123b/1
m.+lerin 249a/8
[=10]

müştāḳ (Ar.) özleyen, göreceği gelen, can atan
m. 250a/4, 250a/8, 284a/1
m.+lar 249b/7, 250a/7
[=5]

müṭāla‘a (Ar.) okuma
m. 2ab/9
[=1]

müteḥayyir (Ar.) hayrete kalmış, şaşmış, şaşırmış
m. 28a/14, 225bb/13, 271b/13, 293a/6, 323b/15
[=5]

mütekebbir (Ar.) kibirli, kendini beğenmiş
m. 88a/5
m.+ler 162b/7
[=2]

müteşābih (Ar.) birbirine benzeyen
m. 4b/12
[=1]

mütevāżı‘ (Ar.) alçakgönüllü
m.+lar 162b/7
[=1]

müvekkel (Ar.) vekil tayin edilen, vekil olan kimse
m. 304b/15
m. durur 19a/14, 193a/3
m.+dür 20a/10
[=4]

müzd (Far.) mükâfat
m. (m. ve sevāb) 16a/4, (m. ü sevāb) 26a/10, 30a/9, 49bb/12, 50ab/1, 56ab/7, 58b/11, 58b/12, 58b/8, 59b/10, 62a/11, 65b/11, (m. ü sevāb) 70b/5, 76b/10,

1376b/11, 76b/12, 76b/12, 76b/13, 112b/9, 113b/10, 113b/11, 113b/13, 114a/8, 146a/11, 156a/15, 156b/5, 156b/14, 156b/15, 156b/4, 165a/5, 192b/12, 193a/5, 193a/8, 193a/9, 220a/4, 230ab/1, 267a/4, 312a/12
m. durur 193a/6, 193a/7, 193a/8
m.+i (bel.) 38b/9, 58b/11, 64b/5, 65b/10, 65b/11, 114b/4, 128b/3
m.+in 18a/7, 37a/15, 37b/2, 37b/3, 37b/4, 48b/6, 63b/10, 63b/13, 63b/15, 65b/12, 72b/12, 113b/15, 114b/2, 140a/15, 140b/1, 140b/2, 146a/9, 192b/6
m.+inden 46a/14, 56a/12
m.+ine 58b/12, 62a/10
m.+lerin 128b/4
[=71]

Müzdelife (öz. is.) Hac'da Arafat vakfesinden sonra ikinci vakfenin yapıldığı ve Arafat ile Mina arasında yer alan ve Muhassır Vadisi'ne kadar olan kutsal yer
M. 53b/6
M.+de 127a/12
[=1]

müẕekkā (Ar.) aklanmış, paklanmış
m. 4b/9
[=1]

-N-

nā-dānlıḳ (Far. + T.) cahillik
n.+da 319b/15
[=1]

nafaḳa (Ar.) yemek içmek, geçinmek için gerekli olan şeylerin tümü
n. 159b/3, 159b/6, 302b/7
[=3]

nafaḳalandur- (Ar. + T.) birisinin nafakasını sağlamak
n.-up 83a/12
[=1]

naḥīf (Ar.) güçsüz, zayıf
n.+ler durur 158b/7
[=1]

Naḥl (Ar.) Kur'ân-ı Kerim'in on altıncı suresinin adı
N. 5a/14
[=1]

naḥr (Ar.) (kurban) kesme, boğazlama
n. 139b/8
[=1]

naʿīm (Ar.) cennet
n. 42a/8
[=1]

nā'ile (Ar.) muradına eren, ermiş

n. 174b/7
[=1]

naḳd (Ar.) akçe, para
n. 227ab/8, 230bb/5
n.+ini 56a/15
[=3]

naḳde (Ar.) para olarak, para ile
n. şat- 226ab/12
[=1]

naḳış (< Ar. naḳş) genellikle kumaş üzerine renkli iplikler veya sırma ve sim kullanarak elle, makineyle yapılan işleme, el işi, ince iş (krş. **naḳş**)
n. 236ab/1, 236ab/1, 236ab/2, 236ab/2
n. +ı (iy.) 236ab/1, 236ab/3
[=5]

naḳışla- (Ar. + T.) nakışla bezemek, işlemek
n.-dılar 264b/15
n.-mışlardı 254a/10-11
[=2]

naḳḳāş (Ar.) yapıların duvar ve tavanlarına süslemeler yapan usta, bezekçi
n.+lar 280bb/10
[=1]

naḳḳaşlıḳ (Ar. + T.) nakkaş olma durumu
n. 179b/10
[=1]

naḳl (Ar.) bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma
n. 114a/5
[=1]

naḳş (Ar.) işleme, nakış (krş. **naḳış**)
n. ḳıl- 213a/12, 226a/4, 235bb/8, 252a/2
naḳş ḳıl- "nakşetmek, işlemek"
[=4]

nāle (Far.) inleme, inilti
n. 297b/11
[=1]

na‘l (Ar.) at, eşek, öküz vb. yük hayvanlarının tırnaklarına çakılan, ayağın şekline uygun demir parçası, nal
n.+ın 235b/4
n.+ının 186b/10
n.+ını 168a/3
[=3]

namāz (Ar.) İslam dinine göre, Müslümanların sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı olmak üzere günde beş kez ve bayramlarda, kurallarını yerine getirerek yapmaları buyurulan ibadet

n. 4b/4, 12a/15, 17a/12, 18a/7, 18b/2, 21a/12, 25b/12, 26b/5, 37b/14, 38b/9, 39a/6, 42b/10, 42b/9, 54a/8, 54b/14, 60a/6, 62b/10, 62b/11, 62b/12, 63a/2, 63a/5, 63a/7, 69a/6, 75ay/13, 75ay/15, 93a/1, 95a/15, 97a/10, 103b/14, 104b/15, 105a/9, 105a/9, 105a/10, 106a/14, 106a/2, 106a/3, 108a/14, 108b/1, 123a/1, 124a/3, 127a/2, 146b/5, 147b/5, 149b/5, 153b/12, 156a/10, 165a/14, 165a/4, 166b/15, 176a/15, 184b/11, 184b/9, 196a/14, 196b/2, 196b/5, 196b/9, 198a/8, 198a/8, 220bb/11, 220bb/11, 221ab/1, 221ab/1, 221ab/2, 221ab/3, 221ab/3, 221ab/5, 221ab/5, 222ab/12, 222ab/12, 222ab/4, 222b/1, 222bb/1, 222bb/10, 222bb/12, 222bb/14, 222bb/14, 223bb/10, 223bb/11, 223bb/13, 223bb/8, 226b/1, 230ab/3, 230ab/6, 230ab/7, 230bb/2, 230bb/5, 230bb/5, 230bb/7, 231bb/6, 232bb/1, 232bb/6, 239a/5, 240ab/2, 241a/14, 241bb/15, 242ab/2, 242ab/10, 242ab/4, 242ab/4, 242ab/5, 242ab/8, 244a/10, 244a/12, 244a/14, 244b/10, 259a/13, 276b/10, 276b/2, 277a/6, 278a/6, 278a/6, 278a/7, 286a/10, 289b/2, 291a/13, 296a/10, 296a/10, 69a/7, 296a/9, 299a/15, 299b/9, 300b/10, 300b/8, 300b/9, 309b/1, 312a/14
n. durur 145a/4, 230ab/1, 275a/14
n.+a 62b/6, 62b/9, 76a/4, 76a/5, 105a/5, 106a/4, 161b/13, 222b/2, 223bb/12, 224bb/1, 230bb/3, 230bb/7, 232bb/5, 232bb/5, 238ab/4
n.+da 105a/7, 222ab/13, 223bb/7, 232ab/14, 253b/15
n.+dadur 242ab/6
n.+dan 17a/15, 108b/2, 166b/11, 221ab/12, 222ab/15, 223bb/7, 232bb/6, 241b/1, 244b/12, 246b/9, 277a/7
n.+ı (iy.) (yatsu n.) 17a/12, 45a/5, (öyle n.) 76b/5, (aḫşam n.) 126b/2, 220bb/15, 220bb/15, (ikindü n.) 297a/3, 297a/7
n. +ı (bel.) 17b/14, 17b/6, 18a/6, 38a/11, 38b/12, 105b/10, 109b/2, 109b/3, 196a/15, 196a/15, 223bb/12, 241b/2, 241b/3, 241b/7, 276a/13, 278a/7, 278a/9, 309a/15
n.+ı durur 126b/3
n.+ın 60a/8, 64a/8, 64a/9, 64b/14, 72b/10, 220bb/1, 220bb/10, 220bb/11, 220bb/15, 222ab/8, 244a/13, 244a/5, 267a/3
n.+ına 101b/5, 101b/5, 101b/11, 104b/9, 105a/15, 105b/12, 106a/10, 107a/10, 107b/3, 108a/13, 111a/1, 242ab/9
n.+ında 101b/12
n.+ından 107b/2
n.+lardurur 126b/1, 126b/2
n.+ların 242ab/10
n.+uŋ 41b/15, 42a/1
n.+uŋı 221ab/13
n.+uŋuz 72b/12
n.+uŋuzı 177b/1, 242ab/8
[=224]

namāz-güẕārlıḳ (Far.+T.) namaz kılma, namaz kılma işini yerine getirme
n. ḳıl 276b/10
namāz-güẕārlıḳ ḳıl- "namaz kılmak"
[=1]

namāzlaġı (Ar. + T.) üstünde namaz kılınan seccade ya da benzeri şey (krş. **namāzlaġu**)
n.+lar 95a/12

n.+yı (bel.) 184b/8
[=2]

namāzlaġu (Ar. + T.) üstünde namaz kılınan seccade ya da benzeri şey (krş. **namāzlaġı**)
n.m durur 184b/10
[=3]

namāzlu (Ar. + T.) namaz kılan
n. 245a/9
[=1]

namāzsız (Ar. + T.) namaz kılmayan
n. 196b/12
[=1]

na‘ra (Ar.) yüksek sesle bağırma
n.+sın 250a/8
[=1]

nāresīde (Far.) bülûğa ermemiş
n.+deleri 113a/5-6
[=1]

naṣīb (Ar.) kısmet, talih, baht
n.+in 3a/1
[=1]

naṣīḥat (Ar.) öğüt, nasihat
n. 177a/14, 233bb/6, 277b/5
[=3]

Naṣrānī (Ar.) Hristiyan
N. 301a/7
N.+ler 188b/4, 188b/9
[=3]

nāz (Far.) nazlama, nazlandırma
n. ḳıl- 7b/12, 63a/8, 265a/7
n. u ni’met 249b/14
[=4]

nāzlan- (Far. + T.) nazlanmak
n.-a 320b/4
n.-maḳ 265a/15
n.-sun 208b/2
[=3]

naẓāyir (Ar.) (davranış, söz için) benzetilerek ya da karşılık olarak yapılan davranış ya da söylenen sözler, nazireler
n. 2ab/6
[=1]

naẓar (Ar.) bakma, göz atma

n. 118a/15, 173b/15, 177a/13, 202b/5, 225b/6, 226b/6, 256a/13, 301b/11, 301b/15
n.+ı (bel.) 118a/15
n.+ı (iy.) 141b/7, 162a/11, 224a/7, 233a/9
n.+ın 252b/11
n.+ından 162a/12
n.+um 305a/14
[=17]

naẓīr (Ar.) benzer, eş
n. +i (iy.) 234ab/8
[=1]

ne (zamir) hangi şey
n. 14a/4, 15a/13, 15a/14, 15b/13, 15b/13, 16b/2, 19a/14, 32b/13, 32b/14, 32b/15, 33a/9, 34a/6, 34b/11, 34b/6, 36a/15, 36a/6, 36b/6, 38b/10, 39a/11, 43a/15, 47b/6, 48a/4, 48b/6, 49a/7, 49b/5, 50b/10, 51a/14, 51a/7, 55b/1, 55b/2, 55b/9, 56a/4, 57a/10, 57a/12, 58a/15, 60a/4, 61b/10, 63a/9, 63b/5, 63b/9, 69a/5, 69b/11, 69b/12, 69b/12, 69b/14, 69b/14, 69b/7, 70a/1, 70a/12, 72b/6, 74a/8, 75a/3, 75ay/1, 75ay/17, 75ay/8, 75b/13, 77b/15, 78a/6, 78b/3, 83b/11, 84b/10, 84b/12, 86a/12, 86a/13, 86a/13, 86a/15, 87b/11, 87b/12, 87b/13, 88a/2, 88b/2, 89a/8, 90a/7, 92a/2, 94a/6, 96a/8, 96b/6, 97a/15, 99a/10, 99a/11, 101a/9, 101ay/17, 102a/10, 103a/4, 103b/2, 109a/4, 111b/9, 113a/8, 114b/3, 115a/8, 121a/6, 121b/15, 125a/10, 125b/10, 131a/4, 131b/10, 133b/11, 133b/12, 136a/10, 136a/8, 141a/8, 143a/2, 149a/12, 150a/9, 152b/3, 155a/2, 156a/14, 157b/13, 158b/14, 158b/8, 158b/8, 158b/8, 160a/2, 165a/6, 171a/6, 171b/10, 172b/7, 174a/3, 174a/3, 176b/10, 177b/10, 177b/5, 177b/5, 177b/6, 177b/6, 179a/10, 179a/11, 179a/4, 179a/4, 179b/3, 179b/7, 179b/8, 183a/13, 183b/15, 183b/15, 184a/10, 184a/9, 185a/2, 185b/1, 185b/13, 185b/13, 185b/14, 185b/2, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 186a/1, 186b/5, 187a/1, 189a/14, 189b/1, 191b/5, 192a/1, 194a/10, 194b/12, 195a/5, 195b/14, 197a/1, 197a/8, 197b/12, 197b/3, 197b/7, 199a/3, 199a/5, 199a/7, 199a/7, 199b/1, 201a/2, 201a/9, 201b/3, 202b/12, 203b/1, 203b/2, 203b/4, 204a/12, 204a/14, 204a/8, 204b/2, 204b/8, 206a/14, 206a/14, 208a/5, 208a/6, 208b/7, 209a/11, 210a/1, 210a/1, 212a/14, 212a/15, 213a/12, 213a/12, 213a/7, 214a/10, 215a/11, 215a/11, 215a/11, 215a/12, 215a/12, 215a/12, 215b/7, 216a/6, 216a/8, 216ab/4, 217b/8, 218a/11, 218a/15, 218a/6, 218a/8, 218a/9, 218b/13, 218b/2, 218b/5, 218b/7, 219a/14, 219bb/14, 219bb/15, 219bb/15, 221a/13, 221a/13, 221a/13, 221ab/13, 221ab/4, 221b/10, 221b/6, 221bb/1, 221bb/11, 222a/9, 222a/9, 222ab/9, 222ab/9, 223b/3, 223bb/2, 223bb/6, 224a/2, 224b/6, 225a/3, 225a/3, 225bb/14, 225bb/13, 226a/9, 226a/9, 226ab/13, 226ab/5, 226ab/8, 226b/12, 226b/3, 226bb/2, 227b/9, 227bb/1, 228bb/10, 228bb/5, 228bb/5, 229bb/10, 230a/7, 230b/2, 230b/8, 230bb/10, 232a/14, 232bb/3, 232bb/3, 232bb/4, 234ab/12, 234b/2, 234b/3, 235b/11, 236a/12, 236bb/10, 236bb/12, 236bb/2, 236bb/9, 237a/2, 237a/5, 237a/5, 237a/9, 237b/1, 237bb/13, 238a/10, 238a/10, 238a/5, 238a/7, 238a/8, 238a/8, 238a/8, 238bb/3, 239ab/5, 239b/10, 239b/10, 239bb/1, 240b/10, 240b/10, 240b/11, 241a/14, 241ab/12, 241b/3, 242a/14, 242a/9, 242ab/2, 242ab/9, 243a/11, 243a/12, 244b/4, 244b/8, 245b/12, 245b/9, 246a/2, 246a/3, 247b/11, 247b/11, 248b/10, 250a/5, 250a/6, 250b/11, 250b/12, 250b/5, 251a/8, 255a/14, 255b/2, 255b/7, 255b/7, 256a/12, 256a/4, 257a/10, 257a/4, 258a/10,

258a/15, 258b/2, 259a/4, 261a/14, 263a/10, 263a/11, 263a/12, 263a/7, 265a/15, 266b/12, 266b/8, 266b/9, 267a/12, 267a/13, 268a/1, 268a/14, 268a/14, 268a/15, 271a/14, 273b/4, 273b/4, 275a/3, 275a/4, 277bb/14, 278ab/15, 279a/13, 279ab/1, 279b/12, 279b/8, 279b/8, 279bb/3, 280b/7, 281a/3, 281a/4, 282a/15, 282a/3, 283b/4, 286a/4, 287b/12, 290b/15, 291a/14, 291b/2, 292a/3, 293b/5, 294b/11, 295b/1, 296a/10, 298b/8, 299a/14, 303b/12, 303b/13, 305a/11, 307b/10, 318b/2, 323a/6
n. durur 89a/8, 90a/8, 94b/3, 107a/13, 114a/4, 147a/13, 170b/15, 171a/1, 184b/9, 202a/15, 247b/9, 258a/11, 317b/15
n. kim 24ay/6, 51a/10, 53a/14, 69a/2, 69a/4, 75b/4, 88b/2, 89a/1, 127b/8, 131b/10, 137b/3, 149a/5, 158a/9, 173a/12, 185a/10, 189b/2, 211a/13, 214b/1, 220b/14, 221b/1, 224ab/11, 225a/4, 229bb/3, 230bb/4, 267b/14, 269a/2, 298a/13, 313b/8
n.+dir 70a/12, 139a/1, 243b/1
n.+dür 6b/3, 6b/4, 34a/6, 107a/7, 107a/10, 197a/10, 227ab/12, 227ab/14, 228bb/13, 228bb/14, 228bb/8, 228bb/9, 232ab/15, 263b/15, 277bb/14, 323b/9, 323b/9
n.+m ol- 208b/11, 208b/12, 208b/13, 208b/14
n.+nüŋ 94a/1
n.+ŋ 215a/10
n.+si 209a/6
n.+ye 36a/14, 36b/5, 127b/2, 291a/14
n.+yi 187b/13
n.+y-içün 234ab/3
n.+y-idügin 232b/3
n.+y-idüŋ 228a/3
n.+y-ile 45b/6, 92a/3, 113a/5, 114b/4, 138b/5, 228bb/6, 264b/6, 279ab/6, 299b/14, 299b/15
[=469]

ne (sıfat) nasıl, ne kadar
n. 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55a/15, 241a/7, 241a/8
n. ḳadar 75ay/4, 222a/2, 291b/2
ne ḳadar ‘nicelik bakımından miktar, ölçü, fiyat, zaman anlamlarıyla soru bildiren bir söz’
[=9]

ne…ne (Far.) olumsuzluk yapan bağlaç
n. 111a/10, 111a/10, 111a/11, 111a/11, 157a/12, 157a/12, 157a/12, 157a/13, 157a/13, 157a/14, 157a/14, 157a/14, 157a/15, 179a/5, 179a/5, 179a/5, 179a/5, 179a/5, 179a/6, 179a/6, 179a/6, 179a/6, 179a/6, 179a/7, 179a/7, 179a/7, 179a/7, 179a/7, 179a/8, 179a/8, 179a/8, 179a/8, 179a/8, 179a/9, 179a/9, 219bb/12, 219bb/13, 219bb/14, 236b/2, 236bb/2, 247b/12, 247b/12, 247b/12, 247b/12, 247b/12, 267a/1, 267a/1
[=47]

nebāt (Ar.) bitki
n. 49a/6, 119b/13
n.+ı (bel) 120a/10
[=3]

nebī (Ar.) peygamber
n. (n.-i raḥmet)113b/6
[=1]

necāset (Ar.) pislik
n. 196a/7, 253b/15
[=2]

necāt (Ar.) kurtulma, kurtuluş
n. gėcesi 53a/7
[=1]

neccārsuz (Ar. + T.) marangozsuz
n. 236ab/2
[=1]

necm (Ar.) yıldız
n. 74b/5, 74b/5, 187a/8, 187a/8, 187a/10
n. (ve'n-neccim) 187a/5
n. (ve'n-neccüm) 187a/7, 187a/10
ve'n-neccim 'ülker yıldızı"
ve'n-neccüm 'Kur'an'
[=7]

nedāmet (Ar.) pişmanlık
n. 21a/8, 23a/3, 94b/4, 171a/8, 256b/10, 256b/14
[=6]

neden ne işten, ne sebepten
n. 220ab/13, 257a/2
[=2]

nefes (Ar.) 1. soluk
n. 56a/10, 56a/8, 231bb/6, 278ab/1
n.+de 37a/6
n.+e 177a/9
n.+i (bel.) 242b/9
n.+i (iy.) 130a/2
n.+ine 257b/5
n.+üŋ 56a/9

2. okuyup üfleme
n. ur- 28a/9, 108by/7, 117a/10, 119a/8, 119b/1, 168b/13, 237b/3, 256b/3, 256b/10, 256b/12, 256b/14, 256b/15, 285b/10
[=13]

nefis (<Ar. nefs) öz varlık, kişilik (krş. **nefs**)
n.+le 114b/12
[=1]

nefs (Ar.) öz varlık, kişilik (krş. **nefis**)
n. 14a/14, 14a/15, 114b/13, 114b/15, 233bb/11, 233bb/13, 233bb/15, 233bb/8, 234ab/1, 234ab/1, 318b/15
n. durur 8bb/3

n.+dür 233bb/1
n.+e 14a/14
n.+i (bel.) 8a/4, 8bb/11 , 80b/12
n.+içün 131b/14
n.+in 5ay/11, 7bb/15
n.+inden 8bb/7, 273a/9
n.+ine 23a/6, 219a/8
n.+leri 58a/11, 289a/9, 307a/8
n.+lerin 303b/2
n.+üm 89a/2
n.+ümüz 45b/12, 45b/4
n.+ümüze 71b/11, 236a/3
n.+ümüzi 45b/8
n.+üŋ 20a/12, 48a/14, 56a/11, 163a/13, 319a/1
n.+üŋi 165b/13
n.+üŋüz 45b/6
n.+üŋüzden 83a/11
n.+üŋüzi 167a/3
[=43]

nehiy (< Ar. nehy) yasak
n. (emr-i n.) 277a/14
emr-i nehiy ‘yasak emir’
[=1]

nekīr (Ar.) mezarda ölüleri sorguya çeken iki melekten birinin adı
n. 43a/14, 43a/8
[=2]

nemek (Far.) iyilik karşısında şükretme
n. 51a/10
[=1]

Nemrūd (öz. is.) Hz. İbrahim'in yaşadığı dönemde ülkenin hükümdarının adı (krş. **Nemrūẕ**)
N. 140b/15, 143b/9, 200a/10, 200a/14, (N. -ı la’īn) 233b/4, 265b/7, 284a/12
[=7]

Nemrūẕ (öz. is.) Hz. İbrahim'in yaşadığı dönemde ülkenin hükümdarının adı (krş. **Nemrūd**)
N. 137b/7
[=1]

nerges (< Far. nergis) birs süs bitkisi, nergis
n. 120a/6, 204a/9
[=2]

neseb (Ar.) nesil, soy
n. 68a/1, 68b/7, 68b/9
[=3]

nesīm (Ar.) hafif rüzgâr
n. 117a/9, 207a/4

[=2]

nesīm (Ar.) hafif ve latif esen rüzgârla ilgili
n.+i (iy.) 118b/12
[=1]

nesne belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje
n. 8b/1, 8b/8, 9a/3, 15b/13, 21b/8, 43a/11, 57a/10, 66b/14, 86b/12, 106a/13, 106a/15, 109b/1, 116a/3, 131b/4, 133a/1, 149b/13, 153a/12, 157a/1, 164a/15, 165b/8, 168b/11, 168b/12, 168b/7, 169b/15, 174b/8, 175a/10, 175a/10, 175a/12, 187a/4, 205a/12, 210a/3, 213a/11, 218b/6, 219ab/11, 222ab/8, 222b/7, 223bb/9, 224ab/1, 224ab/13, 225b/15, 225bb/2, 226b/11, 231a/12, 231a/12, 231a/9, 231bb/13, 233bb/11, 235ab/11, 235ab/12, 235ab/6, 238a/15, 238b/15, 243a/12, 245b/11, 246b/11, 247b/8, 248b/1, 248b/2, 248b/2, 252b/14, 261b/1, 264a/2, 264b/5, 268b/11, 271a/4, 277b/1, 277b/3, 278a/9, 281a/2, 282ab/8, 284a/13, 289b/4, 300b/2, 308a/11, 317a/1
n. durur 170b/13, 265a/12
n.+den 8bb/1, 62a/8, 99b/10, 99b/11, 99b/12, 99b/14, 99b/6, 99b/7, 154a/12, 193b/14
n.+denkim 280ab/5
n.+dür 170b/12, 233bb/15
n.+ler 9a/4, 81a/9, 211a/12, 226b/5, 245b/4, 300b/2
n.+lerden 34b/6, 87b/15, 87b/15, 240b/11, 255b/4-5
n.+leri 238b/10, 301a/2
n.+lerüŋ 87a/2
n.+m 112b/7, 139b/11, 198b/9, 225bb/5
n.+nüŋ 87a/3, 237ab/7
n.+si 177b/3
n.+sin 195b/6
n.+ye 8bb/5, 9a/11, 52a/11, 57a/11, 57b/3, 87a/10, 109b/1, 134a/3, 154a/12, 177b/4, 177b/5, 268b/1
n.+yi 15a/13, 21b/10, 41a/12, 42a/1, 57a/10, 63b/1, 155a/9, 172b/13, 178a/7, 262a/15, 276ab/15, 298b/7, 300a/8, 308a/11, 323a/10
n.+y-ile 231bb/13, 282bb/13, 282bb/13
2[=142]

nesnesüz nesnesi olmayan
n. 251a/1
[=1]

neşter (Far.) hekim bıçağı
n. (n.-i ʻAzraʼīl) 263b/9-10
n.+i (iy.) 263b/8, 263b/11, 263b/13
n.+in 263b/3
[=5]

neştersüz (Far. + T.) neşter olmadan
n. 279b/7
[=1]

nevāle (Far.) azık
n.idi 102b/13

[=1]

nevbet (Ar.) sıra
n. 3a/2, 68a/2, 189b/3, 217b/14
n.+ümüze 259a/12
[=5]

nevmīẕ (Far.) ümitsiz, ümidi kırık
n. ḳıl- 3a/3, 146b/11, 155b/3, 198b/8, 198b/8, 241bb/5, 242bb/8, 268b/10, 268b/9, 276b/3, 287a/9, 291b/11, 307a/10, 320b/10
[=14]

nevmīẕlik (Far. + T.) ümitsizlik
n. 232a/13, 259a/15, 268b/3
n.+den 155b/15
[=4]

n'eyle- ne yapmak
n.-rsin 135b/9
[=1]

neẓāre (Ar.) bakma, seyir
n.+ye 254a/12
[=1]

ni'am (Ar.) nimetler
n.+uŋ 41b/1
[=1]

niçe 1. birçok, çok
n. 7a/9, 8ab/4, 20a/12, 20a/10, 24b/1, 26b/4, 26b/5, 29a/6, 35a/5, 35a/10, 35a/11, 46b/12, 46b/13, 46b/14, 46b/14, 47a/1, 47a/2, 47a/4, 49a/5, 49a/6, 49a/6, 49a/6, 49a/7, 49a/13, 49a/15, 49b/1, 50b/14, 56ab/11, 59b/10, 64a/1, 67b/6, 69b/6, 69b/9, 75ay/11, 75b/4, 82a/15, 84a/7, 84b/5, 85b/6, 89b/14, 92a/13, 93a/2, 95b/9, 102b/10, 110b/10, 118b/11, 119a/4, 120b/4, 123b/15, 125by/9, 132a/3, 136b/3, 140b/4, 148b/2, 154a/8, 154a/9, 157a/10, 157a/15, 158b/6, 158b/6, 158b/7, 160a/15, 160a/4, 166a/10, 170b/12, 171a/5, 171a/6, 172b/8, 174a/1, 177a/13, 192a/8, 196a/7, 200b/1, 202a/15, 202a/8, 203b/7, 205a/4, 209a/7, 210b/5, 211b/6, 219a/10, 219a/10, 219b/3, 221b/15, 222a/14, 224a/8, 226a/13, 228a/5, 230ab/11, 230a/13, 232bb/14, 235b/10, 236ab/15, 238a/5, 239bb/5, 241b/15, 241bb/3, 247a/12, 250a/14, 251a/12, 251b/13, 255a/4, 255a/7, 255b/2, 256a/3, 257b/2, 259a/12, 261a/3, 262a/3, 264b/9, 269b/10, 269b/9, 272a/9, 281b/2, 283bb/4, 284b/12, 284b/13, 284b/14, 284b/15, 284b/15, 289a/15, 290b/9, 298a/4, 305b/7, 306a/2, 307b/5, 305a/12, 307a/9, 313b/2, 314a/4, 314b/2
n.+ler 7bb/5, 45b/2, 47a/7, 47a/8, 47a/9, 49a/9, 49a/9, 49b/1, 49b/1, 51a/14, 51a/2, 84b/13, 84b/13, 89b/10, 94a/1, 94a/4, 94a/4, 94a/5, 102b/9, 143b/2, 143b/3, 166a/10, 166a/9, 169a/15, 187a/7, 219b/2, 222ab/2, 222ab/3, 234bb/1, 240bb/5, 264b/14, 266b/6, 270a/6, 283a/6
n.+lere 48b/11
n.+leri 84a/1, 84a/1, 98ay/17
n.+lerüŋ 98ay/17

n.+si 2a/2, 2a/2, 2a/2, 49a/10, 49a/11, 49a/11, 49a/11, 49b/2, 49b/2, 49b/3, 49b/3, 119b/14, 119b/15, 119b/15, 120a/1, 120a/1, 120a/1, 120a/2, 187a/5, 187a/6, 236bb/1
n.+sin 119b/14
n.+sine 221a/2, 221a/3
n.+ye 48b/11, 59a/3, 59a/3, 157b/1, 157b/1, 157b/2, 158a/8, 158a/8

2. nasıl
n. durur 255b/1, 255b/1, 255b/1, 255b/2, 255b/2

3. uzun zamandır
n.+den berü 237bb/1, 237bb/1, 237bb/2, 237bb/3
n.+dir 50b/5

4. ne zaman
n.+ye degin 226ab/9

5. ne kadar
n. +ye 254a/1
[=234]

niçe-kim nasıl ki, sonuç olarak, sonunda
n. 160a/8, 165b/6, 226ab/15, 227bb/3, 276bb/11, 282bb/7
[=6]

niçeme her ne kadar (krş. **niçemme**)
n. 8b/11, 171a/3, 172b/9, 173a/7, 173a/8, 194a/14, 229bb/9, 251a/11, 254b/12, 254b/13, 255a/6, 285a/5, 318b/9
n. kim 241bb/13
[=14]

niçemme her ne kadar (krş. **niçeme**)
n. 50b/6
[=1]

niçün niçin
n. 23a/14, 45b/3, 77a/2, 83b/12, 92a/7, 92a/8, 92a/8, 93by/17, 93by/17, 108a/2, 111a/5, 111a/6, 111b/3, 112b/10, 112b/7, 133a/4, 149b/13, 155a/15, 192a/10, 192a/9
n. durur 93b/2
n.+dür 241ab/13
[=22]

nidā (Ar.) seslenme (krş. **nidī**)
n. 11a/10, 11b/3, 45b/3, 45a/14, 45b/5, 46b/1, 59a/2, 72b/3, 72b/6, 89a/1, 101b/2, 106a/15, 118b/2, 133a/11, 138b/3, 184b/14, 185b/9, 186b/15, 193a/4, 195a/7, 203a/9, 203b/1, 207a/10, 207a/12, 207b/15, 224a/7, 229b/14, 230a/1, 232b/15, 235b/10, 236a/14, 240b/8, 247b/13, 250b/8, 254b/3, 258b/14, 259a/10, 259a/14, 259a/3, 259a/6, 279bb/15, 299b/9, 313b/5
n. ḳıl- 14a/6, 44a/9, 55a/10, 55a/11, 55a/13, 55b/1, 55b/2, 55b/4, 56a/4, 205b/5, 229a/4, 238a/9, 283a/8
n.+sın 51a/4
[=57]

nidī (Ar.) seslenme (krş. **nidā**)
n. 241ab/4, 242bb/12, 277ab/13, 277bb/4
[=4]

nifāḳ (Ar.) 1. iki yüzlülük
n.+dan 114a/8

2. Müslüman görünüp kâfir olma
n. 259a/10
[=2]

nihāyet (Ar.) sonuç
n. 75b/2-3
n.+i durur 191b/1
n.+i (iy.) 1ab/8
[=3]

niḳāb (Ar.) peçe, yüz örtüsü
n.+ı (bel.) 205b/1
[=1]

nikāḥ (Ar.) bir erkekle bir kadının evlilik birliği kurmasını sağlayacak yasal işlem, evlilik akdi
n. baġla- 225a/6
n. ḳıl- 83b/8, 225a/2
n.+ın 225a/7
nikāḥ baġla- 'nikâh yapmak'
nikāḥ ḳıl- 'nikâh yapmak'
[=4]

nīk-baḫt (Far.) bahtı iyi, talihli
n. 49b/3, 54a/5, 104a/1, 196a/4
n.+ları 46b/1
[=5]

nīk-baḫtlıḳ (Far. + T.) bahtın iyi olma durumu
n. 49a/4, 89b/2-3, 142a/12
[=3]

nīk-niyyet (Far.) iyi niyet
n. 188a/8
[=1]

nīlūfer (Far.) bir tür su bitkisinin adı
n. 120a/2
[=1]

niʿmet (Ar.) azık, yiyeceğe, içeceğe dair şeyler
n. 7b/12, 7b/12, 8bb/12, 13b/10, 49bb/13, 52b/14, 65b/7, 66a/14, 66a/15, 66b/2, 66b/3, 88a/5, 102b/13, 106b/15, 107a/1, 113a/10, 119b/13, 135a/4, 170a/14, 171a/7, 216b/14, 235a/13, 237b/11, 248b/11, (n.-i bī-zevāl) 248a/14, 249b/14,

265a/15, 265b/8, 266b/3, 266b/4, 268a/6, 282ab/12, 282ab/13, 282ab/14, 287b/2, 287b/5, 288a/1, 288a/5, 298b/13, 299a/3
n. durur 245b/5
n.+den 171a/13, 235b/8
n.+e 57b/10, 135a/1, 136by/12, 163b/4, 216b/11, 313a/11
n.+i (bel.) 66a/13, 66a/15, 103b/15, 125b/7, 171a/12, 176b/5, 205b/11, 263a/12, 266a/9
n.+i (iy.) 8bb/11, 8bb/11, 89b/3, 125b/9, 154a/2, 275a/5, 275b/9, 293a/14, 319b/8
n.+i durur 319b/8
n.+idi 135a/12
n.+in 4a/2, 136by/11, 226bb/11, 286b/5, 319b/9
n.+inden 136by/16
n.+ine 66b/1, 173a/5, 205b/4, 319b/11, 320b/4
n.+inüŋ 265a/10
n.+ler 120a/10
n.+lerden 224bb/1
n.+lere 23a/1, 68b/8
n.+leri 216a/3, 257b/2
n.+lerinden 266a/8
n.+lerüŋ 66b/1
n.+üm 221b/5, 225bb/6, 226bb/11, 227a/2
n.+ümi 275b/11
n.+üŋ 41b/14, 127a/15, 290b/9, 294b/9
[=98]

nisyān (Ar.) unutma
n. 226b/15
[=1]

nisye (< Ar. nesī**)** borç
n. durur 169b/10
[=1]

nişān (Far.) iz, belirti, nişan
n. 5b/6, 121a/1, 225ab/1, 225ab/6, 225ab/7, 226ab/15, 226bb/1, 231bb/12
n. durur 147a/14, 206a/14, 245a/10
n.+dur 78a/6
n.+ıdur 239bb/10
n.+ı durur 157a/2, 162a/1, 174a/11, 189a/8, 189a/8, 269a/7, 269a/7, 269a/8
n.+ı (bel.) 5b/5, 178a/9, 202a/15, 231b/8
n.+ı (iy.) 56ab/13, 56ab/13, 56bb/2, 59a/1, 65b/6, 65b/7, 65b/7, 65b/8, 65b/8, 65b/13, 65b/6, 65b/14, 66a/3, 66a/6, 66a/9, 66a/13, 66a/14, 66a/2, 66a/9, 66b/2, 161b/14, 176b/7, 184b/13, 191b/2, 191b/3, 195a/8, 195b/10, 206a/9, 206b/2, 318a/15, 318a/15
n.+ın 121b/4, 123a/10, 157a/2, 169b/2, 169b/3, 202a/7, 225ab/2, 225ab/2, 225ab/3, 225ab/3, 225ab/3, 225ab/4, 225ab/4, 225ab/5, 225ab/5, 225ab/6, 227a/14
n.+ına 223b/11
n.+lar 185b/13
n.+ların 169b/1

[=76]

nişānlu (Far. + T.) işaretli, nişanlı
n. 255a/15, 255a/15, 255b/1
n.+yıdı 232ab/8
[=4]

nişe niçin
n. 51a/8, 171a/9, 190a/8, 190b/5, 198b/7, 199a/9, 201b/2, 212a/6, 220a/4, 221ab/11, 225b/14, 227a/7, 227a/8, 230bb/10, 231bb/2, 234bb/14, 237a/8, 237b/6, 238ab/11, 239ab/3, 239ab/5, 239ab/7, 243a/13, 243a/8, 263b/8, 270b/12, 270b/8, 277ab/4, 280a/14, 280a/15, 280b/5, 280b/6
[=32]

nite nasıl
n. 7a/8, 7a/9, 13b/13, 20a/11, 27b/9, 34a/11, 36b/2, 36b/9, 44b/8, 45b/6, 56b/14, 57a/2, 71a/10, 71a/11, 71a/12, 71a/12, 74a/12, 86a/12, 92a/2, 93a/3, 94a/3, 104b/10, 104b/12, 112a/3, 124b/1, 129b/14, 136b/4, 134b/9, 137b/2, 150a/13, 152a/5, 153b/10, 160a/11, 164a/4, 164a/8, 164a/8, 170a/13, 171a/6, 174a/4, 174a/4, 184a/10, 184a/5, 184a/5, 184a/6, 184a/8, 185a/13, 185a/5, 185b/15, 185b/4, 197b/2, 199a/12, 199a/3, 202a/2, 202a/2, 205a/1, 205a/2, 205a/4, 209b/14, 212b/10, 219b/2, 222ab/1, 222ab/2, 222bb/13, 222bb/14, 226ab/9, 228a/2, 228bb/2, 230bb/9, 235a/3, 235bb/13, 235bb/14, 235bb/6, 236ab/12, 237ab/12, 238ab/2, 239b/11, 242b/1, 242bb/2, 246a/3, 247a/4, 251b/6, 255b/9, 258a/8, 261b/2, 267a/9, 267b/3, 267b/4, 269a/13, 269a/13, 269a/2, 270a/5, 272a/2, 272a/7, 279ab/6, 280bb/2, 282b/6, 283b/4, 284a/10, 284a/9, 287b/13, 291a/9, 292b/11, 292b/14, 292b/9, 293a/2, 293a/5, 293b/6, 296b/12, 296b/5, 298b/9, 299a/8, 299b/7, 304b/14, 305a/3, 306b/3, 311b/5, 313a/11
n. durur 297b/3
n.+dür 99b/4, 190b/2, 198b/12, 276b/8, 310b/12
n.+y-idi 230bb/3, 239bb/11
n.+y-idügin 148b/7
n.+y-ise 219ab/14
[=127]

nite-kim sonuç olarak, nitekim
n. 5ay/15, 7b/6, 7bb/1, 7bb/2, 7bb/6, 8a/10, 8a/8, 8b/1, 8b/12, 8b/5, 9a/12, 9a/14, 9a/15, 9a/2, 9a/6, 9a/7, 10a/2, 10a/3, 10a/4, 10b/6, 10b/8, 11b/10, 13a/12, 13a/15, 13a/9, 14a/3, 14a/8, 17b/3, 21b/11, 22b/4, 34a/4, 38a/7, 38a/9, 39a/6, 40a/5, 44a/14, 44b/10, 44b/13, 44b/15, 49b/12, 49b/15, 53a/11, 53a/12, 53a/13, 53a/15, 53a/8, 53a/9, 53b/2, 53b/4, 54a/11, 54a/15, 54a/7, 56a/4, 57a/11, 58a/10, 58a/2, 62a/8, 63b/14, 63b/7, 64a/3, 64a/5, 64b/5, 65a/5, 65a/6, 66a/15, 70b/9, 71a/7, 73b/12, 73b/9, 75ay/1, 75ay/17, 75ay/5, 76a/3, 76b/1, 76b/4, 82b/9, 90a/4, 90a/6, 90b/5, 94b/15, 98ay/16, 103b/5, 104b/13, 104b/6, 104b/7, 105a/8, 105b/14, 106b/15, 108a/3, 109b/1, 109b/10, 109b/7, 109b/8, 115a/1, 115a/14, 117b/3, 118a/12, 118a/4, 118a/9, 118b/15, 120a/2, 121b/2, 121b/6, 122b/4, 122b/9, 123a/11, 124b/1, 124b/12, 124b/8, 125a/12, 125b/13, 126a/4, 129b/5, 130a/8, 130b/3, 130b/5, 131a/9, 131b/12, 132a/5, 132b/2, 132b/3, 133a/1, 133b/13, 135a/2, 136by/17, 138a/12, 156a/3, 156a/4, 156a/5, 156a/7, 156a/8, 156a/9, 156b/10, 157a/15, 157b/3, 158a/10, 158a/13, 163a/10, 164b/12, 167a/4, 167b/3-4, 169a/15, 171a/6, 174a/5, 178a/8-9, 178a/13, 179a/10, 179a/9, 183a/15,

185a/11, 185a/4, 185a/9, 187a/13, 187a/15, 187a/6, 187a/8, 187b/2, 191b/6, 192b/12, 210a/3, 212b/14, 213b/6, 214b/11, 216a/1, 218b/14, 219a/15, 219bb/4, 219bb/6, 221a/8, 222a/9, 222ab/10, 222bb/11, 223a/1, 223bb/1, 223bb/5, 224ab/5, 225a/12, 225ab/13, 230b/11, 230b/13-14, 230bb/8, 233a/12, 233a/6, 233bb/13, 234bb/4, 234bb/6, 236ab/2, 236bb/13, 238a/13, 238ab/3, 238bb/8, 239b/5, 241bb/11, 242a/2, 242a/7, 244b/11, 246a/14, 260a/12, 260a/15, 261a/3, 261b/10, 261b/12, 261b/3, 261b/5, 261b/6, 261b/7, 261b/9, 264a/10, 264b/2, 264b/3, 265b/10, 265b/15, 265b/7, 266a/12, 266a/4, 266a/8, 266b/2, 269a/11, 269a/12, 269a/12, 269a/9, 276ab/8, 276bb/2, 277bb/12, 277bb/6, 277bb/7, 277bb/9, 278a/11, 281ab/5, 291a/5, 292a/5, 296a/4, 300a/9, 300b/4, 308a/12, 308a/13, 309a/8, 309b/8, 311a/9, 311b/13, 312b/5, 313a/7, 313b/2, 314a/6, 315b/13, 317a/4, 317a/5, 318b/3, 321a/1, 321a/10, 321a/12, 321a/13, 321a/2, 321a/4, 321b/5, 321b/6, 321b/8, 322a/2, 324b/10
[=259]

nitelik bir şeyin nasıl olduğunu belirten, onu başka şeylerden ayıran özellik, vasıf
n.+i (bel.) 179a/4
[=1]

niteliksiz sebepsiz (krş. **niteliksüz, nitelüksüz**)
n. 325a/5
[=1]

niteliksüz sebepsiz (krş. **niteliksiz, nitelüksüz**)
n. 59a/15
[=1]

nitelüksüz sebepsiz (krş. **niteliksiz, niteliksüz**)
n. 67b/1
[=1]

niyāz (Far.) dilek, dua, yakarma, yalvarma, yakarış
n. 226b/1
n.+dadur 242ab/6-7
n.+ına 242ab/7
n.+ların 25b/7
[=4]

niyāzlıḳ (Far. +T.) yalvarma, yakarma durumu
n. ḳıl- 265a/7
[=1]

niyāzlu (Far. +T.) yalvaran, yakaran
n. 245a/9
[=1]

niye niçin, neden
n. 216a/10
[=1]

niyyet (Ar.) 1. bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünme, maksat
n. 159b/7, 171b/3, 220bb/12, 241bb/4

2. namaz kılmaya, oruç tutmaya ve abdest almaya karar verip başlama
n. 238ab/4

n.+in 72b/2
n.+ine 59b/14
[=7]

niyyetlü (Ar. + T.) niyeti olan, niyet eden
n. 227bb/8
[=1]

Nīl (öz. is.) Mısır'dan geçen, Akdenize dökülen meşhur nehrin adı
N. 288a/8
[=1]

noḳṣān (Ar.) eksik, kusurlu
n. 1bb/5
n.+ı (iy.) 275a/8
[=2]

noḳṭa (Ar.) 1. çok küçük işaret
n. 162a/3, 162a/7, 162a/7, 162a/10, 162a/11, 162a/12, 162a/14

2. derece
n.+sı 284b/10
[=8]

noḳṭalı (Ar. + T.) nokta konmuş olan, üstünde noktalar olan (krş. **noḳṭalu)**
n.+dur 61a/11
[=1]

noḳṭalu (Ar. + T.) nokta konmuş olan, üstünde noktalar olan (krş. **noḳṭalı)**
n. durur 61a/11
[=1]

noḳṭasuz (Ar.+ T.) noktası olmayan
n. durur 61a/11
n.+dur 61a/13
[=2]

Nūḥ (öz. is.) peygamberlerden birinin adı, Nuh peygamber
N. 49ab/13, 49bb/14, 68a/9, 68a/9, 279ab/12, 279bb/10, 279bb/13, 279bb/4, 279bb/6, 279bb/7, 280ab/1, 280ab/4, 280ab/8, 280bb/6, 313a/6, 316a/11, 316b/3
N. durur 68a/5
N.+a 52a/15, 82b/1, 82b/2, 279bb/6, 280bb/2
N.+dan 225ab/3
N.+dur 68a/9
N.+uŋ 40a/2, 40a/7, 143b/7, 279bb/5, 279bb/6
N.+ı (bel.) 141b/14
N.+ıdı 323a/7
[=32]

nūn (Ar.) Arap alfabesinin yirmi sekizinci harfi
n. 43b/4, 65b/6, 65b/7, 66a/13, 88a/6, 317a/8
n.+dan durur 66b/2
[=7]

nuṭfe (Ar.) döl suyu
n. durur 162a/15
[=1]

nūr (Ar.) aydınlık, ışık, parıltı, ziya
n. 28b/7, 43b/9, 44a/14, 44b/11, 44b/15, 49bb/5, 93b/12, 94a/1, 94a/6, 94a/8, 118a/5, 127a/4, 132a/8, 141a/13, 141a/13, 141b/2, 141b/3, 186a/1, 193b/8, 218b/2, 218b/3, 218b/3, 218b/4, 218b/4, 220b/3, 232b/11, 233a/6, 256b/4, 274a/5, 277bb/2
n.+dan 43b/9, 146b/7, 162b/11, 180b/4, 242bb/10
n.+dan durur 43b/4
n.+dandur 277bb/2
n.+lar 25a/13, 27b/6
n.+ları 123a/14
n.+ı (bel.) 141a/12, 186a/4, 232bb/3
n.+ı (iy.) 25a/14, 25b/3, 44b/12, 44b/13, 44b/15, 118a/3, 118a/8, 132a/7, 132a/13, 141a/5, 197a/11, 204a/7, 226a/5, 256b/11, 267a/1, 267a/1, 267a/2, 302a/5
n.+ı durur 25a/13, 27b/7
n.+ıdan durur 270a/7
n.+ıdur 94a/1, 94a/1, 94a/4, 94a/5, 94a/5
n.+ıla 237bb/12
n.+ılan 84b/6
n.+ın 12a/7, 47a/5, 98ay/16, 117b/11, 118a/10, 118a/2, 201a/14, 201b/3, 204b/10, 204b/12, 204b/12, 211b/11, 218b/1, 238ab/1, 240bb/9, 293a/1, 293a/1
n.+ına 8a/8, 8a/9, 31b/5, 31a/15, 163a/7
n.+ından 250a/11-12, 285a/9
n.+ından durur 302a/5
n.+ı-y-ıdı 201b/4
n.+um 118a/7,224a/8
n.+uŋ 93b/12, 186a/4, 267a/12
[=102]

nūrlan- (Ar. + T.) ışık içinde kalmak, nurlanmak
n.-dı 123b/11
n.-ur 80a/4
n.-sun 78a/12, 78a/12
[=4]

nūrlandur- (Ar. + T.) ışıklandırmak
n.-an 323a/1
[=1]

nūrlandırıcı (Ar. + T.) ışıklandırıcı
n.+dur 88a/7
[=1]

nūrlu (Ar. + T.) aydınlık, ışıklı, parlak, nurlu
n. 249a/6
n.+y-ıdı 220bb/6
[=1]

nūş (Far.) iksir
n. ol- 244b/5
[=1]

nuṣret (Ar.) Allah'ın yardımı
n. 12a/14, 49a/13, 49a/4, 83a/3, 135a/8, 143a/3, 290a/12
n.+i (bel.) 89b/3
n.+i (iy.) 154a/5
n.+i durur 176a/4
n.+in 4a/4
[=11]

Nużayra (öz. is.) Yahudi kabilelerinden birinin adı
N. 222b/9
N.+dan 223a/4
[=2]

nüzūl (Ar.) inme, indirilme
n. ın (sebeb-i n.) 91b/3, 249a/1, 257b/12
[=3]

nübüvvet (Ar.) peygamberlik
n. 21b/4, 68b/3, 97a/6, 201b/1, 239b/8, 249a/3, 249a/7, 284b/10, 284b/3, 293b/2, 299b/3
n.+ümüz 96b/8
[=12]

nücūm (Ar.) yıldızlar
n. 48a/11
[=1]

nükte (Ar.) ince anlamlı, düşündürücü ve güldürücü, şakalı, zarif söz
n. 2ab/6, 8ab/2, 10a/14, 11b/13, 13b/11, 22a/11, 23a/10, 24a/2, 36a/4, 51a/8, 64a/12, 65a/11, 67a/6, 78a/15, 119a/2, 166b/9, 195b/10, 314b/14, 314b/14
[=19]

-O-

o (sıfat) o (krş. **ol**)
o. 42b/9, 61a/5, 191a/2, 275b/6
[=4]

o (zamir) 1. iki veya daha çok şeyden, daha önce sözü geçeni gösteren bir söz (krş. **o**)
o. 117b/2, 175a/8

2. o
o.+na 32b/14, 305b/11
o. +ndan 225ab/8
o. +nı 37a/1
[=6]

ocaḳ yurt, yer

o.+(ġ)ında 123b/3
[=1]

od ateş
o. 38a/6, 45a/8, 45a/9, 45b/1, 46a/15, 61a/14, 122a/14, 122b/3, 131a/6, 132b/12, 133a/3, 164a/2, 165a/6, 169a/11, 178a/10, 178a/9, 191a/1, 194b/8, 195a/3, 226a/1, 273b/10, 273b/5, 277bb/12, 277bb/2, 277bb/5, 277bb/6, 314b/5, 314b/7, 324b/15
o.+a 43a/4, 51a/8, 51a/9, 115b/5, 115b/7, 123b/2, 137b/7, 170a/4, 200a/10, 200a/12, 273b/3, 316b/5, 316b/5
o.+dan 12a/15, 15a/8, 16b/14, 25a/4, 43a/12, 45a/4, 73b/11, 80a/13, 92b/11, 93a/1, 110a/1, 110a/1, 110a/10, 114a/7, 122b/6, 130a/7, 141b/15, 154a/9, 168b/12, 194b/13, 195b/15, 210b/15, 277b/2, 280bb/8, 313b/14, 313b/5, 314b/4, 317b/11, 318a/1
o.+dansın 277bb/5
o.+danvan 277bb/2
o.+ı (bel.) 40b/2, 41a/13, 79a/13, 88a/7, 115b/7, 122b/3, 123b/3, 178a/11, 195a/1, 195a/7, 195b/14, 200a/15, 227b/9
o.+ı (iy.) 2b/10, 3a/5, 18a/5, 112a/12, 123b/4, 171a/8, 178a/13, 178b/2, 190b/12, 204a/4, 245a/3, 250a/12, 274a/8, 295b/10, 298b/14, 324b/10, 324b/13
o.+ıla 251b/14
o.+ın 19a/11, 84a/5, 124a/2, 135b/10, 135b/11, 136a/1, 191a/2, 201b/9, 284a/12, 324b/15
o.+ına 3a/5, 54b/8, 137b/7, 169a/12, 200a/14, 218b/10, 222a/15, 313b/12
o.+ından 85b/6, 140b/15, 143b/9-10, 195a/6, 244b/2, 309a/3, 311b/7, 311b/9, 315b/6
o.+ı-y-ıla 278bb/11
o.+um 245a/8
o. +un 136a/4
[=133]

odlu ateşli
o. 113a/11, 277ab/3
[=2]

odun odun
o. 135b/10, 135b/11, 136a/4
[=3]

oğın- aklı başından gitmek, bayılacak hâle gelmek (krş. **oğun-**)
o.-up 240ab/12
[=1]

oğlan 1. erkek çocuk
o. 14a/5, 49a/11, 68a/12, 80a/10, 84b/11, 85a/14, 90b/15, 111a/15, 111a/2, 111a/5, 111a/6, 111b/2, 112a/8, 112a/9, 130b/10, 130b/10, 130b/11, 130b/8, 134a/12, 152a/8, 158a/10, 158a/9, 159a/12, 194a/13, 194a/13, 194a/14, 194a/14, 203b/7, 214b/5, 216b/6, 218b/6, 221ab/4, 221bb/14, 221bb/14, 221bb/6, 221bb/6, 222ab/10, 222ab/7, 222ab/8, 224bb/1, 225ab/10, 239a/10, 239a/10, 239a/11, 239a/12, 239a/2, 239a/3, 239a/5, 239a/6, 240ab/10, 295a/8
o.+ı (bel.) 115b/5, 194b/7, 212b/10, 219ab/13, 219ab/13, 221bb/12, 221bb/13, 221bb/15, 221bb/15, 222ab/2, 241b/15, 250a/14

o.+ı (iy.) 201a/10, 201a/11, 208a/10, 214b/4, 242a/11, 258b/7, 305a/13
o.+ıçun 203b/8, 250b/6
o.+ıdan 202b/13
o.+ın 115b/1, 201a/14
o.+ına 79b/8, 202a/4
o.+ından 194a/12
o.+iken 61b/7, 112b/3, 147b/8, 238a/2, 273b/3, 290a/15
o.+lar 111a/5, 111b/6, 111b/7, 111b/8, 112a/5, 112b/5, 112b/8, 135b/12, 136a/6, 212a/3, 216b/7, 225ab/13
o.+ları 19a/10, 19a/13, 47a/3, 54a/14, 62a/12, 68b/7, 68b/8, 81a/10, 86a/15, 86b/1, 110b/13, 111a/12, 111a/2, 150b/5, 201b/2, 204b/3, 230bb/14, 256b/6, 272b/4, 286a/13, 292b/3, 305b/3
o.+ları durur 285b/8
o.+ların 72b/9, 212a/4, 292a/13
o.+larına 52b/2, 86b/2, 88b/10, 88b/11, 201b/2, 224ab/8, 224ab/9
o.+larından 78a/1, 286a/9
o.+ları-y-ıdı 225ab/12
o.+lar-ıdı 225ab/12
o.+larum 89a/3, 136a/4, 242b/13
o.+laruma 297b/2
o.+larumı 292a/11
o.+laruŋ 47a/6, 206b/5, 279b/8
o.+laruŋdan 85b/7
o.+laruŋuz 208b/13
o.+sın 152a/4
o.+um 151b/6
o.+uŋ 111a/13, 111b/4, 134b/1, 239a/11

2. evlat
o.+ı (iy.) 68b/10, 159a/12, 232bb/14, 311b/1
o.+ları 81a/10
o.+ın 39b/1
o.+ları 22a/7, 278ab/6
o.+ların 68b/9
o.+larına 85a/15, 162a/15
o.+larından 39b/1
o.+larınuŋ 67b/7, 238b/15
[=163]

oġlancuḳ küçük erkek çocuk
o.+(ġ)ı (bel.) 201a/8
o.+(ġ)ı (iy.) 200b/7
o.+(ġ)ın 200b/8, 292b/2
o.+(ġ)um 137a/15, 279bb/8
[=6]

oġlanlıḳ çocukluk (krş. **oġlanluḳ**)
o. 91b/15, 248b/6, 284a/10-11
o.+(ġ)ına 279b/9
o.+(ġ)ında 220bb/5
o.+da 212b/14, 213a/3, 215b/15, 221ab/1, 221bb/1, 227b/1

o.+dan 34a/8, 272a/14
[=13]

oġlanluḳ çocukluk (krş. **oġlanlıḳ**)
o. +uŋ 55b/13
[=1]

oġrı 1. hırsız (krş. **oġru**)
o. 231b/10

2. gizli
o. 232a/15
[=2]

oġru hırsız (krş. **oġrı**)
o.+dan 152b/2
[=1]

oġul oğul
o. 90b/15, 115b/6, 115b/8, 131a/15, 136a/10, 136a/13, 137b/9, 169a/11, 204b/10, 207b/8, 225ab/13, 240bb/15, 241ab/3, 241ab/4, 241ab/5, 241ab/5, 282bb/10, 282bb/2, 282bb/8, 284a/11, 290b/2
o.+(ġl)ı (iy.) 7bb/11, 39a/13, 64a/2, 74b/14, 93a/11, 131a/14, 131b/1, 132a/15, 135a/11, 135b/14, 135b/15, 137a/12, 141a/1, 147b/7, 147b/11, 149a/10, 151a/14, 151b/14, 151b/15, 152a/2, 153a/15, 152a/9, 153a/13, 153a/15, 188b/4, 188b/6, 188b/8, 188b/8, 200b/10, 203b/9, 208a/13, 215a/5, 221b/14, 225ab/11, 225ab/12, 230b/13, 231a/1, 231a/8, 234a/4, 242b/2, 279bb/5, 278bb/1, 279bb/14, 279bb/7, 280ab/9, 287a/4, 287b/4, 295a/8, 301a/7, 323a/5
o.+(ġl)ı durur 147b/13
o.+(ġl)ıdur 210a/2
o.+(ġl)ın 108b/12, 115b/1, 132a/14, 132a/15, 252b/5, 280ab/8
o.+(ġl)ına 79b/12, 153a/14, 230b/4, 231a/1
o.+(ġl)ından 194b/5, 231a/2, 246b/6, 273a/7
o.+(ġl)ını 194b/4, 194b/5, 208a/13
o.+(ġl)ısın 232bb/11
o.+(ġl)ı-y-ıdı 225ab/11
o.+ıçun 240ab/9
o.+um 148a/9, 208b/7, 215a/2, 216a/5, 216a/8, 279bb/14
o.+uma 230a/15
o.+umuz 287b/6
o.+uŋ 139b/5, 295b/3, 305b/7
o.+uŋ durur 230b/15
o.+uŋa 230b/3
o.+uŋuz 203a/1
[=107]

oġullıḳ evlatlık, oğulluk (krş. **oġulluḳ**)
o. mihri 138a/5, 138a/9
[=2]

oġulluḳ evlatlık, oğulluk (krş. **oġullıḳ**)
o. mihri 138a/7
[=1]

oġun- aklı başından gitmek, bayılacak hâle gelmek (krş. **oġın**)
o.-dı 271b/13, 282b/9
o.-mış ol- 213a/14, 213a/15
[=4]

oġunmaḳlıḳ baygınlık
o. 213b/2, 213b/4
[=2]

oġurla- çalmak, hırsızlamak
o.-dı 231a/14
o.-yup 231a/12
[=2]

oġurlayın gizlice
o. 315a/6
[=1]

oġurlıḳ hırsızlık
o. 232a/6
o. ėt- 27b/13
o.+da 28b/14
o.+da-y-iken 28b/12
[=4]

oḫşa- benzemek
o.-duġuŋ 150a/5
o.-rdı 150a/2
[=2]

oḳ ok
o. 152b/1, 153a/6, 153a/7, 324b/10
o. +ı (iy.) 164a/15
[=5]

oḳda- ok atmak
o.-rdı 153a/5
[=1]

okı- 1. okumak, öğrenmek
o. 67a/12, 84b/14, 222b/1, 301a/11, 301a/12
o.-dı 227bb/7, 283bb/7
o.-dılar 232bb/9, 233ab/3
o.-duġı 283bb/9
o.-ġıl 238ab/6, 240ab/8, 242bb/6, 252b/11, 278bb/3, 283ab/13
o.-ŋ 32a/1, 231bb/7
o.-maḳ 223b/10
o.-rlar 223bb/5, 307a/1
o.-saŋ 300a/11
o.-yasın 283bb/10
o.-yasız 277ab/10

2. çağırmak
o. (!) 303a/7, 303a/8

o.-dı 281ab/3
[=27]

oḳu- 1.okumak, öğrenmek
o.-dı 17b/4, 86a/15, 92a/5, 148a/8, 148b/6, 272a/5, 277a/8, 289a/7
o.-dılar 198a/5, 306b/10
o.-dı-y-ısa 88b/14
o.-dum 34b/1, 36a/7, 101b/7, 207a/14
o.-dusa 122b/13
o.-ġıl 6b/12, 13a/5, 25a/12, 39a/14, 46a/8, 52a/1, 51a/11, 53b/7, 54b/12, 56ab/11, 76a/15, 91b/2, 94b/8, 134a/8, 137a/12, 165b/14, 184a/3, 185a/5, 188a/14, 189a/15, 191a/13, 198a/3, 200b/12, 202a/7, 202a/12, 209a/4, 209a/5-6, 210a/10, 211a/8, 211b/6, 213b/7, 219b/1, 220a/11, 220a/13, 222b/6, 235a/13, 243b/11, 252b/12, 254a/3, 255a/10, 256a/15, 256a/2, 258a/7, 258a/8, 265a/8, 267b/14, 272a/1, 273a/4, 291b/8, 325a/8
o.-ġul 198a/4
o.-maġa 300b/12, 300b/9
o.-maḳ 31b/15, 58a/13, 58a/15, 66a/5, 67a/10, 261b/4, 266b/14, 316b/8
o.-maḳ durur 145a/5, 300a/8
o.-maḳ-çun 42a/4-5
o.-maḳdan 300b/11, 300b/8
o.-mış 37a/15, 37b/2, 37b/3, 37b/4, 259a/1
o.-mışam 34a/9
o.-mışdı 291a/8
o.-ŋ 84b/12, 277a/1
o.-r 114b/6
o.-rdı 121a/6
o.-riken 153b/11
o.-rlar 169a/13, 184a/15
o.-rsaŋ 223b/11
o.-rsız 184b/5
o.-sa 17a/14, 37b/15, 45a/12, 114a/7, 146b/6, 155a/4, 315a/8
o.-saŋ 308b/7
o.-suŋ 275b/13-7
o.-ya 114a/13, 146b/6, 205b/6, 303a/5, 323a/6
o.-yaduŋ 275b/13
o.-yan 323a/7
o.-yasın 300a/13
o.-yavuz 298b/10
o.-yayım 258a/8, 272a/2
o.-yınca 46a/4
o.-yu 102b/11
o.-yup 84b/13, 223b/12, 291a/13

2. çağırmak
o.-dı 44b/4
o.-r 14a/14, 84b/7, 155a/6
o.-rısaŋ 267b/13
[=128]

oḳun- (I) okuma işine konu olmak

o.-ur 218b/12
[=1]

oḳun- (II) davet edilmek, çağrılmak
o.-maduḳ 107a/7
[=1]

oḳut- okuma işini yaptırmak
o.-dı 148a/13
o.-(d)urın 23a/3
[=2]

oḳuyıcı davet edici, çağırıcı
o. 155a/6
[=1]

ol 1. (sıfat) o (krş. **o**)
o. 1ab/1, 1ab/5, 3a/10, 3a/11, 3a/9, 3b/8, 4a/12, 4b/12, 4b/14, 4b/15, 4b/9, 5a/10, 5a/2, 6a/7, 6b/1, 7bb/11, 7bb/14, 7bb/9, 7bb/9, 8a/7, 8bb/1, 8bb/12, 8bb/2, 8bb/4, 9a/1, 9a/10, 9a/14, 10a/14, 10b/11, 10b/12, 10b/13, 11a/3, 11a/6, 11a/7, 11b/9, 12a/13, 12a/15, 13a/1, 13a/10, 13a/6, 13a/8, 13b/1, 13b/13, 13b/15, 13b/3, 13b/4, 14a/10, 14a/10, 14a/2, 14a/4, 14a/5, 14a/5, 14a/6, 14a/7, 14b/1, 15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/8, 16a/5, 16a/8, 16b/8, 17a/10, 17b/13, 18a/14, 18a/3, 18a/7, 18b/2, 19a/11, 19a/11, 19a/14, 19a/15, 19a/7, 20a/1, 20a/10, 20a/10, 20a/11, 20a/13, 20a/3, 20a/3, 20a/7, 20a/7, 20a/8, 20a/9, 21a/11, 21b/3, 21b/7, 23a/10, 23a/8, 23b/5, 23b/6, 23b/7, 24a/1, 24b/5, 25b/5, 25b/6, 26b/13, 27a/10, 27a/11, 27a/2, 27a/8, 27b/12, 27b/3, 27b/4, 28a/1, 28a/12, 28a/15, 28a/2, 28a/3, 28a/5, 28a/7, 28a/8, 28b/2, 29a/13, 29a/13, 29a/14, 29a/4, 29a/6, 29b/10, 29b/15, 29b/7, 29b/8, 29b/9, 30a/10, 30a/14, 30a/5, 30a/6, 30a/9, 30b/1, 30b/5, 32b/6, 33b/11, 33b/13, 33b/14, 34a/1, 34a/6, 34b/12, 34b/7, 34b/8, 34b/9, 35a/1, 35b/3, 36a/10, 36a/12, 36a/13, 36a/15, 36a/6, 36a/9, 36b/13, 36b/14, 36b/2, 36b/2, 36b/3, 36b/4, 36b/6, 36b/9, 37a/4, 37a/5, 37a/9, 37b/1, 37b/2, 37b/4, 38a/1, 38a/1, 38a/11, 38a/2, 38a/3, 38a/4, 38a/8, 38b/11, 38b/12, 38b/14, 38b/15, 39a/1, 39a/12, 39a/5, 39a/7, 39a/8, 42a/15, 42b/10, 42b/8, 43a/10, 43a/15, 43a/3, 44a/12, 44a/12, 44a/15, 44b/1, 44b/3, 45a/10, 45a/11, 45a/13, 45a/15, 45a/6, 45b/2, 45b/7, 46a/13, 46a/15, 46b/11, 46b/12, 46b/13, 46b/3, 46b/5, 46b/6, 46b/8, 46b/8, 47a/1, 47a/10, 47a/11, 47a/13, 47a/15, 47a/2, 47a/4, 47a/7, 47a/8, 47b/2, 47b/3, 47b/3, 47b/4, 47b/5, 47b/6, 48a/4, 49a/9, 50b/3, 51a/10, 53b/1, 53b/3, 53b/5, 54a/13, 54a/8, 54a/8, 54a/9, 55a/11, 55a/13, 55a/15, 55b/1, 55b/10, 55b/13, 55b/3, 56a/10, 56a/14, 56a/14, 56a/4, 56a/5, 56a/9, 57a/10, 57a/11, 57a/12, 57a/13, 57a/13, 57a/15, 57a/3, 57a/4, 57b/1, 57b/10, 57b/12, 57b/13, 57b/14, 57b/15, 57b/2, 57b/3, 57b/4, 57b/5, 57b/6, 57b/8, 57b/8, 58a/1, 58a/2, 58a/3, 58b/14, 58b/8, 59b/10, 59b/15, 61a/11, 61a/13, 62a/5, 62a/8, 62b/10, 62b/11, 62b/5, 62b/8, 63a/9, 64b/13, 64b/5, 64b/6, 65b/13, 65b/4, 65b/8, 66a/1, 66a/13, 66a/15, 66a/2, 66a/6, 66b/2, 66b/6, 67a/11, 67a/6, 67b/1, 67b/10, 68b/11, 68b/12, 68b/14, 68b/15, 68b/7, 69b/7, 70a/13, 70a/2, 70a/3, 70a/4, 70a/9, 70b/12, 70b/8, 71a/13, 71a/13, 71b/7, 72a/12, 72b/4, 72b/6, 72b/8, 74a/11, 75a/3, 75ay/9, 76a/12, 76a/12, 76b/1, 76b/5, 76b/6, 76b/9, 77b/14, 78a/14, 78a/15, 78a/3, 78a/5, 78a/6, 78a/7, 78b/1, 79b/15, 79b/7, 79b/9, 81a/15, 81a/2, 82a/8, 82b/2, 83b/10, 83b/11, 83b/8, 83b/9, 84b/7, 85a/13, 85b/2, 86a/8, 86b/1, 86b/3, 86b/5, 87a/10, 88b/13, 88b/2, 89a/11, 89a/12, 90a/10, 90a/15, 90a/2, 90a/5, 90b/11, 91b/12,

92b/5, 92b/6, 93b/12, 93b/13, 94a/1, 94a/14, 94a/4, 94a/4, 94a/5, 94a/6, 94a/6, 94b/12, 94b/3, 94b/3, 94b/3, 94b/6, 95a/10, 95a/2, 95a/6, 95b/10, 95b/13, 96a/1, 96a/10, 96a/2, 96a/2, 96a/4, 97a/7, 97a/8, 97b/3, 98b/9, 99a/11, 99a/12, 99a/13, 99a/14, 99a/14, 99a/15, 99a/4, 99a/8, 99b/11, 99b/2, 100a/10, 100a/12, 100a/4, 100a/9, 100b/1, 100b/1, 100b/2, 100b/4, 100b/5, 100b/6, 100b/7, 101a/10, 101a/13, 101a/14, 101a/15, 101a/15, 101a/3, 101a/5, 101ay/17, 101b/1, 101b/10, 101b/12, 101b/4, 102a/10, 103a/4, 104a/10, 104a/11, 104a/11, 104a/12, 104a/13, 104a/15, 104a/15, 104b/1, 104b/1, 104b/11, 104b/3, 104b/9, 105a/1, 105a/13, 106b/15, 107a/10, 109a/14, 109b/13, 110a/10, 110a/12, 110a/14, 110a/5, 110b/10, 110b/3, 110b/4, 110b/6, 110b/6, 110b/7, 110b/8, 111a/13, 111a/6, 111b/4, 111b/7, 112a/5, 112a/8, 112a/9, 112b/11, 112b/14, 112b/15, 112b/15, 112b/5, 112b/6, 112b/7, 113a/3, 113a/3, 113a/7, 113b/12, 113b/13, 113b/6, 113b/9, 114a/11, 114a/12, 114a/4, 114a/7, 114b/11, 114b/12, 114b/2, 115a/11, 115b/1, 115b/13, 116b/11, 117b/13, 117b/4, 117b/6, 118a/15, 118a/4, 118a/6, 118a/7, 118b/1, 118b/10, 119a/1, 119a/11, 119a/2, 119a/5, 119a/9, 119b/3, 119b/5, 119b/7, 120a/9, 120b/1, 120b/12, 120b/15, 120b/3, 120b/5, 120b/9, 121a/3, 121a/9, 121b/12, 121b/8, 121b/9, 122a/10, 122a/11, 122a/15, 122a/2, 122a/5, 122b/1, 122b/3, 122b/7, 123a/15, 123a/8, 123ay/9, 123b/3, 123b/5, 123b/7, 124a/11, 124b/14, 124b/4, 124b/9, 125a/11, 125a/13, 125a/9, 125by/9, 126a/12, 126a/13, 126a/14, 126a/9, 126b/1, 126b/10, 126b/15, 126b/2, 126b/2, 126b/3, 126b/4, 126b/5, 126b/6, 126b/7, 126b/7, 126b/9, 126b/9, 127a/12, 127a/13, 127a/14, 127a/5, 127a/7, 127b/2, 128a/12, 128b/3, 128b/6, 128b/8, 129a/1, 129a/12, 129a/4, 130a/10, 130a/7, 130b/2, 130b/3, 130b/4, 130b/4, 130b/5, 131a/13, 131b/8, 132a/10, 132a/11, 132a/13, 132a/2, 132a/4, 132a/6, 132a/8, 132b/12, 132b/12, 132b/4, 133a/1, 133a/6, 133a/6, 133b/10, 133b/15, 133b/9, 134a/12, 134a/13, 134a/15, 134b/15, 135a/10, 135a/6, 136b/1, 136b/2, 136b/9, 136by/15, 137a/13, 137a/2, 137a/4, 137b/6, 138a/15, 138b/10, 138b/15, 138b/9, 140a/15, 140a/3, 140a/4, 140b/3, 141a/13, 141a/14, 144a/15, 144b/10, 144b/2, 144b/3, 144b/5, 144b/6, 144b/7, 144b/8, 144b/9, 146a/10, 146a/13, 146a/4, 146a/7, 146a/8, 146b/13, 146b/14, 146b/15, 146b/2, 146b/7, 147a/14, 147a/14, 147a/15, 147a/8, 147b/1, 147b/3, 147b/3, 147b/6, 147b/6, 148a/12, 148a/7, 148b/15, 149a/1, 149a/4, 149b/13, 149b/14, 149b/8, 150a/10, 150a/12, 150a/12, 150a/14, 150a/15, 150a/5, 150a/9, 150b/11, 150b/13, 150b/15, 150b/2, 150b/3, 150b/3, 150b/8, 150b/9, 151a/12, 151a/12, 151a/13, 151a/5, 151a/7, 151a/9, 151b/13, 151b/2, 151b/5, 151b/8, 151b/9, 152a/1, 152a/10, 152a/10, 152a/6, 153a/3, 153a/4, 153a/8, 153a/9, 153b/10, 153b/11, 153b/12, 153b/13, 153b/15, 153b/9, 153b/9, 154a/10, 154a/11, 155a/5, 155a/6, 155a/6, 155a/7, 155a/9, 155b/6, 155b/8, 156b/11, 156b/11, 156b/3, 156b/7, 157a/10, 157a/11, 157a/12, 157a/2, 157a/5, 159a/1, 159a/13, 159a/5, 159a/8, 159b/14, 159b/15, 160a/1, 160a/1, 160a/1, 160a/13, 160a/2, 160a/2, 160a/5, 160a/6, 160a/7, 160b/4, 160b/4, 161a/10, 161a/7, 161b/10, 161b/14, 161b/9, 162a/10, 162a/12, 162b/10, 162b/15, 163b/1, 163b/1, 163b/10, 163b/11, 163b/14, 163b/5, 163b/6, 163b/7, 163b/8, 164a/12, 164a/15, 164a/4, 164a/6, 164b/3, 165a/7, 165b/11, 165b/12, 165b/15, 165b/15, 165b/2, 165b/3, 165b/6, 165b/9, 166a/6, 166a/9, 167a/12, 167a/13, 167b/14, 168a/10, 168a/5, 168a/6, 168a/8, 168b/11, 169a/12, 169b/10, 169b/4, 169b/5, 170a/10, 170a/9, 170b/6, 170b/7, 170b/7, 171b/1, 173a/14, 174a/4, 174a/8, 174b/5, 175a/10, 176b/6, 178a/15, 178b/3, 180a/13, 180a/14, 180b/7, 183b/3, 183b/4, 183b/7, 184a/1, 184a/15, 185a/13, 185a/2, 185a/3, 185a/5, 185b/10, 185b/11, 185b/2, 185b/7, 185b/7, 186a/12, 187b/12,

187b/14, 188a/15, 189b/1, 189b/10, 189b/11, 189b/13, 189b/14, 190a/10, 190b/10, 190b/6, 191a/1, 191a/1, 191a/12, 191a/8, 192a/11, 192b/15, 192b/15, 192b/4, 193a/1, 193a/2, 193a/3, 193a/6, 193a/7, 193a/7, 193b/12, 194a/14, 194b/1, 194b/10, 194b/2, 194b/7, 195a/1, 195a/10, 195a/2, 195a/4, 195b/15, 195b/5, 195b/7, 195b/8, 196a/13, 196a/15, 196a/3, 198a/10, 198a/11, 198a/12, 198a/12, 198a/13, 198a/14, 198a/15, 198a/15, 198a/6, 198a/7, 198a/7, 198a/9, 198a/9, 198a/9, 198a/9, 198b/11, 198b/2, 198b/2, 198b/4, 198b/4, 198b/6, 199a/1, 199b/15, 200a/10, 200a/12, 200a/12, 200a/13, 200a/13, 200a/15, 200a/7, 200b/2, 200b/3, 200b/6, 200b/8, 200b/9, 201a/7, 201a/8, 201b/12, 201b/14, 202b/10, 203a/4, 203b/7, 204b/13, 204b/15, 204b/2, 204b/7, 205a/8, 206b/10, 206b/11, 206b/12, 206b/13, 206b/13, 206b/15, 206b/4, 206b/7, 206b/8, 206b/9, 207a/12, 207a/3, 207a/7, 207a/8, 207a/9, 207b/13, 207b/14, 207b/6, 208b/6, 209a/6, 210a/9, 210b/12, 211a/1, 211a/10, 211b/10, 212a/1, 212a/10, 212a/3, 212a/5, 212a/7, 213b/10, 213b/8, 214a/13, 214a/3, 214a/8, 214b/12, 214b/13, 214b/15, 214b/3, 214b/6, 214b/8, 214b/8, 215a/10, 215a/14, 215a/2, 215a/9, 215b/13, 216a/13, 216b/2, 217b/15, 218a/10, 218a/12, 218a/13, 219a/3, 219a/9, 219ab/12, 219ab/2, 220a/9, 220ab/10, 220ab/8, 220ab/9, 220b/1, 221b/11, 221b/12, 221bb/12, 221bb/15, 221bb/15, 221bb/2, 221bb/4, 221bb/5, 222ab/1, 222ab/1, 222ab/10, 222ab/11, 222ab/15, 222ab/2, 222ab/6, 222ab/7, 222b/2, 222bb/10, 222bb/5, 223a/1, 223a/14, 223a/3, 223a/4, 223a/5, 223a/8, 223a/8, 223b/12, 223bb/1, 223bb/15, 223bb/2, 223bb/2, 224a/5, 224a/6, 224ab/1, 224bb/9, 225bb/10, 225bb/11, 225bb/14, 225bb/4, 225bb/9, 226ab/14, 226ab/15, 226ab/5, 226ab/6, 226ab/7, 226ab/7, 226bb/10, 226bb/11, 226bb/13, 226bb/4, 226bb/5, 226bb/6, 226bb/8, 226bb/9, 227ab/15, 227ab/3, 227bb/10, 227bb/15, 227bb/2, 227bb/5, 227bb/9, 228ab/3, 228ab/5, 228b/1, 228b/3, 228b/8, 229ab/5, 229ab/5, 229ab/8, 229ab/8, 229b/13, 229b/7, 230a/10, 230a/14, 231a/10, 231a/3, 231b/2, 231b/3, 231b/5, 231b/6, 231b/7, 231b/8, 231bb/11, 231bb/12, 231bb/3, 232a/10, 232a/13, 232a/4, 232ab/1, 232ab/10, 232ab/11, 232ab/11, 232ab/12, 232ab/6, 232ab/7, 232ab/8, 232b/5, 232b/7, 232bb/1, 232bb/10, 232bb/4, 232bb/5, 232bb/7, 232bb/8, 232bb/8, 232bb/9, 233a/7, 233a/9, 233ab/7, 233bb/12, 234ab/1, 234ab/10, 234ab/10, 234ab/13, 234ab/14, 234ab/5, 234ab/6, 234ab/6, 234b/14, 234b/14, 234b/5, 234bb/10, 234bb/12, 235a/13, 235a/3, 235ab/8, 235b/1, 235b/1, 235bb/1, 235bb/4, 235bb/6, 236a/13, 236a/13, 236a/9, 236ab/12, 236ab/2, 236ab/4, 236ab/8, 236ab/9, 236b/10, 236b/2, 236bb/12, 236bb/3, 236bb/9, 237a/5, 237ab/11, 237b/11, 237b/6, 237b/9, 237bb/10, 237bb/10, 238ab/8, 238b/12, 238b/5, 238b/9, 230bb/7, 230bb/9, 230bb/13, 231bb/4, 231bb/3, 231bb/4, 231bb/5, 223bb/4, 232ab/5, 277bb/8, 280ab/8, 280bb/6, 280bb/9, 280ab/11, 282ab/15, 281bb/4, 282ab/5, 283bb/2, 236bb/1, 281bb/9, 238bb/12, 238bb/13, 239ab/13, 239ab/2, 239b/14, 239b/7, 239bb/1, 239bb/11, 239bb/12, 239bb/2, 239bb/3, 239bb/5, 239bb/5, 239bb/6, 239bb/7, 239bb/8, 240ab/8, 240b/9, 240bb/6, 241ab/6, 241ab/7, 241b/7, 241bb/10, 241bb/11, 241bb/7, 241bb/8, 242a/1, 242a/15, 242a/4, 242ab/1, 242ab/12, 242ab/15, 242ab/15, 242ab/2, 242ab/7, 242ab/7, 242b/1, 242b/4, 243b/11, 244a/14, 244a/3, 244a/4, 244b/10, 244b/9, 245a/10, 245a/15, 245b/10, 245b/15, 245b/8, 245b/9, 246a/12, 246a/15, 246a/5, 246a/6, 246a/6, 246a/7, 246a/8, 246b/2, 247a/1, 247a/1, 247a/10, 247a/15, 247a/2, 247a/2, 247a/4, 247a/7, 247b/9, 248b/1, 248b/11, 249a/2, 249a/9, 249b/3, 249b/4, 249b/7, 250a/10, 250a/14, 250a/6, 250b/6, 250b/6, 250b/9, 252a/10, 252a/12, 252a/6, 253a/10, 253a/13, 253a/15, 253a/15, 253a/5, 253b/4, 254a/2, 254a/4, 254a/4, 254a/8,

254a/9, 254b/10, 254b/2, 254b/8, 255b/10, 255b/11, 255b/12, 255b/12, 255b/4, 255b/7, 256b/10, 256b/12, 256b/15, 256b/3, 257a/12, 257a/2, 257a/4, 257a/4, 257a/8, 257b/7, 258a/3, 258a/7, 258b/4, 258b/5, 258b/7, 260a/4, 261a/5, 262a/2, 262a/4, 262b/14, 262b/14, 262b/15, 263a/1, 263a/6, 263b/11, 263b/9, 264b/10, 264b/11, 264b/12, 264b/13, 265a/13, 265a/14, 267a/10, 267a/12, 267a/13, 267a/2, 267b/11, 267b/12, 267b/13, 267b/7, 267b/9, 268a/10, 268a/3, 268a/5, 269a/15, 269b/1, 269b/15, 269b/2, 270a/10, 270a/12, 270a/12, 270a/9, 271a/6, 272a/7, 272b/11, 273a/10, 273a/15, 273a/5, 273a/7, 273a/8, 273a/9, 273b/1, 274a/1, 274a/10, 274a/13, 274a/14, 274a/14, 274a/2, 274a/7, 274a/7, 274a/7, 274b/10, 274b/13, 274b/4, 274b/8, 274b/8, 275a/13, 275a/4, 275a/6, 275b/14, 275b/15, 275b/9, 276a/1, 276a/14, 276a/15, 276ab/11, 276ab/13, 276ab/7, 276ab/8, 276b/1, 276b/12, 276b/13, 276b/13, 276b/14, 276b/2, 276bb/10, 276bb/2, 277a/12, 277ab/11, 277ab/12, 277ab/13, 277bb/14, 278ab/1, 278b/1, 278bb/7, 279bb/4, 280ab/1, 280ab/14, 280ab/2, 280ab/9, 280b/11, 281ab/11, 281b/10, 281b/12, 281b/13, 281b/14, 281bb/12, 281bb/13, 281bb/13, 281bb/14, 282a/11, 282ab/1, 282ab/1, 282ab/2, 282ab/5, 282ab/8, 282ab/8, 282b/12, 282b/5, 282b/7, 282bb/5, 283a/13, 283a/15, 283ab/13, 283ab/13, 283b/12, 284a/1, 284a/14, 284b/1, 285a/10, 285a/14, 285b/15, 285b/3, 285b/4, 285b/5, 286a/1, 286a/2, 286a/4, 286a/5, 287a/11, 287a/6, 287a/8, 287b/1, 287b/10, 287b/2, 287b/3, 288a/4, 288a/5, 288a/8, 288b/2, 289a/11, 291a/2, 291a/7, 291a/7, 292a/2, 292b/1, 292b/11, 292b/13, 292b/8, 293a/1, 293a/10, 293a/14, 293a/4, 293b/11, 293b/11, 293b/11, 293b/12, 293b/12, 293b/14, 293b/3, 293b/9, 294a/10, 294a/13, 294a/15, 294a/8, 294b/1, 295a/10, 295a/8, 295b/1, 295b/10, 295b/9, 296a/2, 296a/6, 298a/10, 298a/11, 298a/12, 298a/13, 298a/14, 298a/15, 298a/4, 298a/7, 298b/2, 298b/3, 298b/4, 298b/5, 299a/1, 299a/10, 299a/2, 299a/3, 299a/5, 299a/6, 299a/9, 300b/11, 300b/3, 300b/3, 301a/12, 302a/12, 302a/15, 302a/8, 302b/14, 304a/5, 304a/8, 304b/14, 305a/4, 305a/8, 306a/4, 306b/2, 306b/5, 307b/11, 307b/12, 307b/13, 307b/14, 307b/15, 307b/9, 308a/2, 308a/4, 310a/1, 310b/14, 310b/15, 311a/1, 311a/4, 311a/5, 311a/9, 311b/4, 312a/11, 312b/4, 313b/10, 313b/13, 313b/3, 313b/7, 314a/8, 314b/3, 315a/15, 315a/8, 315b/1, 315b/2, 315b/3, 315b/5, 315b/6, 316b/1, 317a/15, 317a/6, 317a/7, 317b/1, 317b/11, 318a/7, 319b/10, 319b/12, 319b/13, 319b/2, 321a/4, 322a/1, 323a/4, 323a/8, 324a/10, 324a/11, 324a/13, 324b/15, 324b/3, 325a/2, 325a/3

2. (zamir) o

o. 10a/5, 10b/7, 10b/9, 11b/7, 14b/14, 21a/10, 27a/10, 27a/11, 42b/5, 43b/2, 43b/2, 43b/3, 43b/3, 43b/4, 50a/2, 50a/3, 50a/4, 53a/10, 53a/7, 53a/9, 54b/10, 54b/11, 54b/11, 54b/7, 54b/9, 65b/4, 68a/4, 68b/3, 71a/1, 80a/1, 80a/1, 80a/10, 80a/10, 80a/11, 80a/12, 80a/13, 80a/14, 80a/14, 80a/15, 80a/2, 80a/3, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/4, 80a/5, 80a/6, 80a/7, 80a/7, 80a/8, 80a/9, 80b/1, 80b/1, 102a/11, 103b/11, 103b/12, 103b/13, 103b/15, 103b/2, 103b/4, 116a/15, 148b/6, 151b/11, 154a/5, 155a/15, 166a/10, 166b/3, 166b/6, 166b/7, 166b/7, 166b/8, 173b/1, 173b/12, 173b/2, 173b/3, 173b/3, 173b/5, 177b/1, 177b/7, 179a/4, 179a/11, 180a/9, 188a/3, 189a/11, 189a/15, 202a/12, 202b/14, 207b/2, 208b/1, 209a/7, 210b/6, 214b/2, 220a/7, 220a/10, 220b/7, 221a/10, 221b/8, 224a/7, 225a/3, 227a/9, 228a/11, 228b/2, 232a/2, 232a/6, 250a/15, 242bb/2, 242bb/2, 242bb/3, 264a/3, 264a/3, 264a/4, 265a/4, 267a/11, 267b/15, 268a/4, 268a/5,

268b/3, 270b/1, 270a/11, 271b/3, 271b/4, 271b/5, 271b/7, 271b/9, 272b/2, 272b/4, 277bb/1, 277b/2, 277b/3, 278a/15, 278a/4, 278a/5, 279b/2, 279b/2, 279b/2, 279b/3, 279b/6, 279b/9, 280ab/2, 280bb/1, 280bb/2, 281b/8, 285a/9, 285b/3, 288b/1, 292a/1, 295a/15, 295a/4, 295a/5, 300a/7, 301a/4, 302a/5, 304b/13, 305a/1, 305b/11, 306a/3, 306a/4, 306a/13, 306a/13, 306a/15, 306a/15, 310a/6, 311b/13, 312a/11, 312a/13, 314b/3, 314b/11, 319a/2, 325a/11, 325a/11,
o. durur 4b/12, 4b/13, 4b/14, 5b/6, 13a/13, 13a/7, 14a/10, 16b/5, 16b/5, 24b/13, 27b/10, 27b/11, 32b/7, 41a/10, 49b/7, 54b/2, 60b/8, 66a/14, 70a/10, 71a/9, 74b/6, 85a/12, 103a/2, 142a/12, 156a/6, 156a/14, 161a/15, 164b/1, 167b/5, 168a/13, 173a/12, 175a/1, 49b/7, 54b/2, 60b/8, 61a/12, 62b/2, 66a/14, 70a/10, 71a/1, 73b/6, 73b/7, 73b/8, 74b/6, 85a/12, 91a/6, 96b/1, 99a/6, 102a/11, 103a/2, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/4, 104b/4, 107b/4, 109a/12, 109a/5, 141a/12, 141a/15, 155a/6, 156a/6, 156a/14, 156a/6, 160b/11, 161a/15, 163b/11, 167b/5, 168a/13, 173a/12, 175a/1, 175a/2, 175a/4, 175a/5, 180a/8, 183a/14, 184b/4, 206a/1, 224bb/8, 227b/11, 239b/4, 258b/9, 269a/14, 279b/6, 295a/1, 295a/6, 303a/9-10, 307b/5, 175a/2, 184b/4, 203b/11, 219a/12, 219a/7, 224ab/14, 227bb/11, 241a/11, 249b/10, 260a/5, 262a/14, 264b/8, 264b/8, 269a/5, 269a/14, 270b/14, 295a/7, 303b/1, 303b/12, 303b/4, 303b/7, 303b/9, 304a/15, 304a/2, 304a/6, 304b/4, 310a/5, 312a/10, 312b/10, 314a/4, 314b/10, 314b/14, 318b/13, 320a/8, 320a/8, 320b/10
o.+ardan 58b/10
o.+dur 103b/11, 108by/6, 224bb/7, 224bb/10, 263a/4, , 277bb/6, 299b/14, 307a/1
o.+dur kim 8ab/1, 15a/13, 15a/15, 33a/12, 33a/15, 33b/3, 56ab/13, 58b/7, 62a/11, 78b/2, 163a/15, 166a/7, 167a/12, 233ab/10, 234a/7, 235bb/2, 304b/3
o.+idi kim 86a/7, 95b/6, 210b/6, 210b/9, 210b/12, 222ab/6, 225ab/10
[=1837]

ol- 1. meydana gelmek, olmak
a.-a 13b/11, 35a/5, 42b/10, 44a/6, 44a/14, 44b/1, 44b/2, 44b/9, 44b/12, 45a/8, 45a/10, 49b/12, 57a/3, 59b/10, 71a/10, 71a/11, 71a/12, 71a/13, 71a/13, 74a/12, 76b/13, 76b/13, 80b/12, 80b/13, 80b/15, 80b/15, 81a/1, 81a/9, 81a/10, 81a/11, 84b/8, 92b/7, 93a/15, 100b/8, 101a/4, 102b/3, 105b/3, 113b/13, 114a/12, 114b/11, 124b/4, 124b/6, 129b/1, 130a/2, 130a/2, 130a/3, 130a/3, 130a/3, 130a/4, 130a/4, 130a/5, 137b/11, 150b/14, 159b/13, 159b/14, 163b/9, 165a/4, 166b/6, 166b/8, 169a/4, 169a/6, 170a/8, 170a/8, 170a/9, 170a/10, 173b/11, 174a/4, 174a/4, 175a/9, 177b/5, 177b/6, 177b/7, 177b/7, 177b/8, 185a/2, 185a/4, 185a/5, 185a/13, 185a/13, 185a/15, 185b/1, 185b/2, 185b/2, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 185b/3, 185b/4, 185b/8, 186b/2, 197b/2, 199a/3, 203a/8, 205b/12, 206b/5, 209b/14, 213a/13, 213a/14, 214b/8, 221bb/15, 225bb/9, 226b/2, 229b/13, 233bb/13, 234bb/13, 235a/3, 235bb/14, 237a/1, 237bb/10, 237bb/10, 239b/1, 239b/3, 240ab/3, 240ab/3, 240ab/4, 240ab/4, 240ab/4, 240ab/6, 241bb/3, 242b/1, 243b/5, 246b/1, 247a/7, 253a/5, 255a/2, 255b/2, 255b/3, 257b/2, 261a/15, 261b/1, 267a/1, 267a/1, 270a/3, 272a/9, 276ab/6, 277bb/6, 279ab/6, 280bb/2, 280bb/5, 281a/1, 281b/12, 290b/9, 292a/9, 292b/14, 299a/8, 299b/7, 313b/10, 313b/9, 313b/9, 314b/3, 314b/3, 319a/14, 319a/2, 324b/8
o.-acaḳsın 224b/15

o.-alar 44a/11, 44a/11, 44a/12, 44b/13, 46b/6, 47a/13, 66a/5, 78a/15, 153b/4, 277b/12
o.-aldan 232ab/13
o.-alı 237a/13
o.-am 138b/2, 138b/2
o.-anlar 261b/3
o.-ar 278ab/7
o.-ası 227ab/3, 279ab/1
o.-ası durur 49a/13, 86a/15, 133a/6, 185a/7, 206b/4, 261b/1, 261b/4, 264b/3
o.-asıdur 47a/15, 49a/7, 49b/1, 55b/9, 130a/10, 141a/5, 179a/5, 277bb/14, 319b/2
o.-asılar durur 86a/12
o -asında 130a/4
o.-asız 232bb/14, 298a/3-4
o.-a-y-ıdı 40a/9, 40a/10, 78a/1, 142b/2, 158b/5, 183a/13,
o.-ayın 152b/4, 152b/4
o.-dı 15b/12, 23a/7, 28b/8, 50a/2, 55b/13, 64a/11, 64a/12, 87b/5, 93a/14, 111b/14, 111b/14, 111b/15, 111b/15, 112a/1, 112a/1, 112a/8, 113a/9, 118b/1, 121b/5, 135a/5, 153a/3, 171a/8, 188a/6, 197a/11, 197b/8, 197b/8, 197b/9, 199a/7, 200a/6, 204a/10, 204a/11, 204a/9, 204a/9, 206a/10, 206a/14, 206a/15, 206a/8, 206a/9, 206b/1, 206b/1, 209b/11, 212b/12, 219bb/2, 223bb/12, 223bb/2, 223bb/2, 229ab/9, 230bb/6, 232bb/13, 233a/10, 233a/5, 234ab/11, 234b/1,234bb/10, 235bb/5, 235bb/6, 235bb/6, 235bb/7, 235bb/7, 237b/3, 237b/4, 237b/4, 239bb/4, 239bb/5, 239bb/5, 242a/14, 245a/1, 247a/6, 254a/9, 254b/6, 258b/2, 270b/2, 276b/2, 276b/12, 276b/12, 276b/13, 276b/14, 278b/14, 279ab/1, 280a/2, 285a/11, 292a/3, 296b/10, 297a/6
o.-dıkim 222ab/12, 241ab/12, 241b/8, 283ab/10
o.-dılar 11a/8, 301a/7
o.-dısa 89a/1, 272b/1
o.-dı-y-ısa 201a/1, 206a/5, 258a/15,
o.-duġı-çun 35a/3, 254b/14, 295b/3
o.-duġumuz 225b/14, 225b/15
o.-duġunca 113a/11
o.-duḳ 71b/12
o.-duḳca 240ab/15, 318b/9, 318b/10
o.-duḳları 129b/7
o.-dum 35a/11, 219a/13, 239ab/7, 222ab/3
o.-duŋuz 236a/12
o.-ġıl 278b/15, 244a/4, 244b/9, 280a/3
o.-ınca 176b/15, 229a/6
o.-ısaram 271a/15
o.-madı 237bb/4, 241ab/4, 258a/14, 276b/7, 293a/15
o.-madın 166a/2, 267b/5
o.-maduġı 237bb/4, 298a/13, 298a/14
o.-maduġı-çun 280ab/9
o.-maġa 18b/4, 169a/5, 169a/6
o.-maġasuz 169a/1
o.-maġın 35a/1
o.-maḳ 8ab/6, 12b/4, 239ab/12, 266a/6

o.-mamışdur 235ab/5
o.-masa 5b/9, 20a/15, 146a/4, 202b/15, 213a/15, 236bb/7, 293b/4,
o.-masa-y-ıdı 142b/4, 232a/7
o.-masun 185b/6, 188b/9,
o.-maya 56a/10, 56ab/13, 70b/6, 101a/6, 113b/11, 113b/12, 155a/6, 164a/3, 169a/7, 177b/5,206b/14, 241ab/5, 241bb/5, 248b/10, 248b/10, 248b/3, 248b/3, 248b/3, 248b/4, 248b/4, 248b/5, 248b/5, 248b/6, 248b/6, 248b/7, 248b/7, 248b/8, 248b/8, 248b/9, 248b/9, 255b/11,
267b/14, 276a/15, 276a/15, 276b/1, 276bb/2, 279ab/2, 293b/13, 294a/3, 313b/8, 318b/4
o.-mayam 282ab/5
o.-mayası 259b/1
o.-mayasın 282ab/7
o.-mayayım 282ab/6
o.-maz 7a/12, 7a/13, 7bb/2, 7bb/2, 66b/14, 66b/15, 113b/10, 165b/7, 165b/8, 168b/13, 168b/14,169a/1, 217b/14, 223b/8, 230a/13, 230a/14, 235ab/12, 235ab/13, 236ab/3, 236ab/3, 236bb/6, 236bb/7, 236bb/15, 265b/6, 294b/10, 311a/2, 316a/15
o.-mış 124b/3, 140a/4, 150a/13, 186a/4, 235ab/10, 235ab/10, 246a/15, 267b/12, 268a/1
o.-mışdı 205a/8
o.-mışdur 186a/2
o.-sa 6b/1, 8a/5, 17a/15, 20a/9, 25b/11, 27b/8, 42b/8, 46a/13, 46a/15, 56a/4, 59a/2, 74a/12, 78a/4, 93b/12, 100b/3, 100b/4, 100b/4, 100b/5, 111b/1, 111b/1, 111b/2, 111b/2, 112a/6, 112a/7, 112a/7, 117b/13, 118a/1, 118b/13, 119b/10, 121a/3, 121a/7, 121a/7, 122a/11, 124a/5, 129b/2, 161a/3, 170a/8, 174b/15, 175a/11, 178a/3, 192b/12, 193a/8, 193b/1, 193b/6, 194a/13, 195b/3, 206a/11, 210a/12, 211a/13, 217b/2, 221b/14, 229b/10, 229bb/11, 229bb/15, 230ab/4, 230ab/5, 236bb/6, 241b/9, 242a/15, 246b/2, 248b/11, 248b/12, 248b/12, 248b/13, 256a/4, 265a/15, 270b/5, 272a/8, 282a/3, 299b/11, 314a/7, 55bb/5, 58b/15, 62a/8, 77a/15, 113a/13, 113a/13
o.-sam 111a/15
o.-sa-y-ıdı 21b/6, 40a/5, 40a/6, 40a/7, 40a/8, 40a/8, 141a/8, 142b/2, 196a/13, 230bb/8
o.-sun 197a/13, 222a/13, 234bb/10, 278a/6, 289b/1, 305a/15, 311b/2-3
o.-sun kim 233ab/9
o.-ucı 220a/1
o.-unca 176b/13
o.-uŋ 196a/11, 289b/2, 289b/3, 289b/5
o.-up 90b/9, 105a/4, 134a/5, 197a/2
o.-ur 5b/10, 6b/1, 6b/2, 7a/15, 8ab/5, 8ab/6, 8ab/6, 8ab/8, 8ab/9, 8b/11, 8bb/8, 9a/3, 9a/7, 9a/8, 11b/7, 13a/6, 21b/8, 22b/11, 22b/14, 22b/8, 23a/12, 23a/12, 23a/12, 26b/12, 26b/14, 26b/14, 27b/4, 27b/5, 27a/1, 27a/2, 27a/3, 28a/14, 28b/6, 28b/7, 30b/4, 43b/4, 43b/2, 43b/2, 43b/4, 45a/12, 45a/13, 45a/2, 45a/3, 45a/3, 48b/10, 50a/4, 50b/14, 51a/14, 56ab/13, 56ab/14, 56ab/14, 57b/11, 57b/2, 57b/4, 57b/8, 58a/2, 62b/10, 62b/6, 62b/9, 62b/9, 63b/14, 65b/15, 66b/14, 67a/15, 69b/4, 70a/4, 77a/13, 85b/5, 85b/6, 94a/14, 98b/6, 103b/2-3, 107a/10, 108a/14, 108a/14, 113b/10, 115b/4, 117a/15, 117a/15, 117a/9, 117a/9, 117a/10, 117a/10, 117a/11, 117a/12, 117a/13, 117a/13, 117a/14, 117a/15, 117b/2,

117a/11, 117a/8, 118a/1, 118a/4, 118b/12, 119b/10, 119b/2, 120b/1, 121a/15, 121a/3, 122a/8, 122b/12, 124a/4, 124b/14, 125b/15, 126a/13, 126a/14, 126a/14, 126b/4, 128b/6, 135b/11, 136by/12, 141a/12, 141a/13, 141a/14, 141b/2, 155a/4, 155a/5, 155a/7, 155b/13, 156b/8, 156b/9, 156b/12, 157a/3, 159a/2, 159a/3, 161b/5, 178a/4, 179b/3, 184b/13, 187a/10, 187a/15, 187b/2, 187b/2, 187b/2, 187b/3, 187b/1, 188a/3, 191b/3, 191b/4, 191b/5, 193b/14, 193b/14, 193b/15, 193b/15, 194a/12, 197a/5, 197a/6, 202b/13, 202b/13, 202b/7, 208b/12, 208b/13, 208b/13, 208b/14, 208b/14, 211b/8, 215a/10, 215a/11, 215a/11, 215a/11, 215a/11, 215a/12, 215a/12, 215a/12, 215a/12, 215a/12, 215a/12, 218a/2, 219bb/9, 219bb/11, 221a/7, 221a/8, 221ab/14, 221ab/14, 221bb/2, 222a/1, 222bb/9, 223b/8, 224ab/2, 224bb/6, 224bb/9, 225ab/13, 226a/11, 227a/9, 227bb/11, 227bb/9, 229ab/9, 231bb/11, 231bb/11, 232b/5, 233bb/12, 234ab/6, 234b/14, 234bb/1, 234bb/1, 235a/7, 235a/9, 235a/10, 235a/10, 235a/12, 235a/13, 235a/14, 236ab/1, 239a/2, 240a/1, 240b/5, 241bb/4, 242a/1, 242ab/11, 244a/3, 246a/15, 256b/12, 257a/2, 257a/2, 258a/3, 258a/6, 272a/7, 272a/7, 273a/2, 276bb/2, 276bb/10, 279b/4, 282ab/8, 286a/4, 287b/6, 288a/8, 295a/5, 299a/13, 299b/2, 304a/13, 318b/14, 318b/14, 318b/14, 318b/15, 319b/11, 319b/12, 319b/2, 323a/6
o.-urdı 121a/5, 138a/14, 276bb/5
o.-ur-ısa 9a/6, 199a/13
o.-ursa 8bb/6, 18a/2, 21b/1, 54a/14, 75a/3, 94a/6, 134a/4, 134a/5, 171a/13, 196a/4, 213a/14, 221b/15, 228b/4, 242ab/9, 254b/13, 255a/4, 255a/7, 281b/2
o.-ursız 208b/11
o.-acağısa 51a/14

2. belki
o.-a kim (ola kim ‘belki de’) 16b/13, 23a/8, 62a/14, 72a/2, 82b/3, 101b/4, 114a/12, 116a/4, 221b/11, 232b/1, 323b/13, 323b/8
o.-ur kim 163b/1, 187b/11, 220bb/13, 234bb/7

3. bulunmak, yer almak
o.-a 35a/4, 35a/4
o.-am 243b/8
o.-asın 67a/12, 151b/7, 164a/4, 267a/14
o.-asız 302b/9
o.-dılar 219a/12
o.-mağı 229b/6
o.-maḳ 234ab/1
o.-sa 81b/4, 220a/8
o.-sun 247a/9, 247a/12
o.-up 229b/5
o.-uram 258a/3
o.-urdı 237a/12-13
o.-urlar 28b/4, 121a/10
o.-urlarsa 67a/15
o.-ursa 26b/14, 184b/13, 254b/14,
o.-ursam 8ab/7, 296b/7
o.-urum 283b/11

4. yardımcı fiil

o.-a (selāmet ol-) 5ay/12, (selāmet ol-) 7b/13, (sevgülü ol-) 8ab/4, (selāmet ol-) 8bb/12, (yazılu ol-) 9b/10, (süst ol-) 11a/4, (ża'īf ol-) 11b/4, (helāk ol-) 11b/5, (ḳanat ol-)12b/15, (emīn ol-) 15b/9, (revā ol-) 17b/6, (şefī'i Muṣṭafā ol-)17b/7, (maḳām-ı firdevs-i 'alā ol-) 17b/7, (cift-i ḥūri'l-'īn ol-) 17b/7, (dīz̲ār ol-) 17b/7, (vācib olmış ol-) 18a/5, (ḥācet ol-) 21a/13, (s̲evāb ol-) 22b/6, (lāyıḳ ol-) 24b/9, (yol ol-) 30a/7, (ḫoşnūd ol-) 33a/5, (ḫoşnūz̲ ol-) 33a/6, (ḫoşnūz̲ ol-) 33a/7, ('azīzraḳ ḳul ol-) 35b/1, (ṣuṣalığı ḳanmış ol-) 39a/3, (aşru ol-) 42b/8, (vācib ol-) 43a/6, (ülüş ol-) 44a/13, (kızġun ol-) 44a/13, (nūr ol-) 44a/14, (imīn ol-) 45a/7, (imīn ol-) 45a/7, (giriftār ol-) 46a/15, (söylemez ol-) 46b/9, (düşvārlıḳ ol-) 50b/15, (yüz döndürmiş ol-) 54b/8, (göyündürmiş ol-) 54b/8, (ecel gelmiş ol-) 56a/10, (nefis tükenmiş ol-) 56a/11, (bilmiş ol-) 56ab/12, (az ol-) 62b/11, (rāz ol-) 62b/13, (arınmış ol-) 63a/4, (kurtılmış ol-) 63a/5, (arınmış ol-) 63a/5, (ḫoş ol-) 63b/6, (ḫoş ol-) 63b/6, (ḳalḳan ol-) 80a/9, (rāżı ol-) 100b/13, (āzād ol-) 108b/15, (göŋül şāz̲ ol-) 109a/1, (rāżı ol-) 111a/15, (müzd ü s̲evāb ol-) 112b/10, (şehid ol-) 113b/12, (müzd s̲evāb ol-) 113b/13, (kefāret ol-) 113b/15, (kefāret ol-) 114a/1, (müstecāb ol-) 116a/4, (ḳurumuş ol-) 124b/3, (olmuş ol-) 124b/3, (yandurmış ol-) 124b/5, (ḥāżır ṭurmış ol-), 124b/8, (revā ol-) 128a/13, (raḥmet ol-) 132a/12, (āzād ol-) 134a/1, (ḳonuḳlıḳ ol-) 136b/2, (fānī ol-) 136by/17, (boyun vėrmez ol-) 138b/10, (maḳbūl ol-) 141b/4, (kefāret ol-) 146a/3, (rüsvāy ol-) 166b/9, (göŋül alçaḳ ol-) 173a/12, (söz yumşaḳ ol-) 173a/12, (s̲ābit ol-) 175a/9, (tamām ol-) 234b/9, (süst ol-) 234bb/12, (revā ol-) 235bb/13, (yaḳın ol-) 236ab/14, (taḥḳīḳ ol-) 237a/10, (taḥḳīḳ ol-) 237b/1, (ḳavī ol-) 237b/10, (revān ol-) 240ab/5, (göŋül şāz̲umān ol-) 240ab/5, (rıżvāb ol-) 240ab/6, (esīr olmış ol-) 253a/10, (gėrü ḳalmış ol-) 253a/11, (esīr ol-) 253a/15, (tamām ol-) 254a/4, (yėtmiş ol-) 263b/12, (tamām ol-) 275a/5, (emīn ol-) 279ab/3, (baṭıl ol-) 282ab/9, (cāhil ol-) 282ab/9, (destūr ol-) 285b/12 (tamām ol-) 286b/13, (görmiş ol-) 293a/1, (ṭā'at ḳılmış ol-) 293b/8, (ma'ṣiyyet ḳılmış ol-) 293b/8, (yaraġın ḳılmış ol-) 295a/2, (bilmiş ol-) 295a/2, (yoḳ ol-) 298b/3, (ḥicāb ol-) 311b/9, (yazılmış ol-) 313b/4, (göŋül şāz̲ ol-) 313b/5, (āzāde ol-) 313b/5, (ḫoş ol-) 315b/4, (çıḳmış ol-) 324b/6, (inmiş ol-) 324b/7, (başmış ol-) 324b/8

o.-aġıl (ḥāżır ol-) 281ab/5

o.-alar (muġābin ol-) 47a/7, (ṭoḳ ol-) 57a/8, (mu'āḳab ol-) 155a/13, (giriftār ol-) 155a/14, (meşġūl ol-) 205b/4, (dümük ol-) 212a/4, (gūrdan ḳopmış ol-) 270a/2, (meşġūl ol-) 278ab/11

o.-alduŋ (ḳurbān ol-) 130a/9

o.-am (helāk ol-) 11a/5, (gölge ol-) 18b/8, (tekebbürlik ḳılmış ol-) 118b/4, (s̲enā' ḳılmış ol-) 216a/13

o.-an (uyuz ol-) 23a/15

o.-ana (kāfir ol-) 50b/2, ('āṣī ol-) 246a/3

o.-anlar (sökel ol-) 65b/15, ('āṣī ol-) 87b/1

o.-anlara ('āṣī ol-) 87a/1, ('āṣī ol-) 88a/9

o.-anları (‘āṣī ol-) 212a/12
o.-anlarınca (sökel ol-) 49a/10
o.-ası (kāfer ol-) 49b/2, (ḥāṣıl ol-) 86a/14, (ma’lūm ol-) 142b/3
o.-ası durur (hezīmet ol-) 49a/14
o.-asıdur (dīẕār ol-) 277bb/15
o.-asın (muḥtāc ol-) 33b/4, (lāyıḳ ol-) 63a/3, (nīk-baḫt ol-) 104a/1, (şehīd ol-) 149a/3, (baḳmış ol-) 174b/2, (şāẕ ol-) 228bb/13, (esīr ol-) 253a/6, (şevāblu ol-) 287a/9, (müsülmān ol-) 306b/1
o.-asısın (şehīd ol-) 151a/5
o.-ası-y-ıdı (yalan ol-)213a/3
o.-asız (şükür ḳılıcılardan ol-) 82b/3, (utandurmış ol-) 217b/1, (alp ol-) 232bb/15, (esīr ol-) 232bb/15
o.-avan (ḫayr ḳılmış ol-) 222ab/5, (ḫādim ol-) 227ab/1, (keleci ḳılmış ol-) 292b/8
o.-avuz (‘āṣī ol-) 277bb/12, (giriftār ol-) 277bb/12
o.-a-y-ıdı (farīża ol-) 63a/15, (kāfer ol-) 76a/3, (kāfer ol-) 76a/5, (vācib ol-) 132a/15, (ḥürmet ol-) 218b/14, (ḥācet ol-) 222a/6, (ḥācet ol-) 222a/7, (vefāsıd ol-) 237ab/4
o.-ayın (alçaḳlık ḳılmış ol-) 118b/5
o.-dı (helāk ol-) 11a/6, (helāk ol-) 11b/6, (ḳoca ol-) 15b/11-12, (‘azīz ol-) 22a/4, (‘azīz ol-) 22a/9, (‘azīz ol-) 22a/10, (ḫarāb ol-) 23a/11, (destūr ol-) 34b/14, (‘āṣī ol-) 50a/3, (ma’lūm ol-) 50b/6, (ḳullıḳ ol-) 55b/14, (ḳızġun ol-) 57b/9, (‘ömri ḳışa ol-) 58b/9, (vācib ol-) 69b/4, (vācib ol-) 69b/5, (helāk ol-) 70b/2, (ḳabūl ol-) 71b/13, (ḳıble ol-) 71b/14, (ma’lūm ol-) 73b/4, (farīża ol-) 75b/8, (farīża ol-) 75b/10, (ad ol-) 83b/12, (göŋül yavuz ol-) 91b/11, (ḫoş ol-) 92a/5, (ḫoş ol-) 92a/6, (āzād ol-) 92b/11, (fermān ol-) 95b/15, (dürüst ol-) 100a/3, (ulu ol-) 105a/13, (āzād ol-) 108b/13, (cān şāẕ ol-) 108b/14, (baḫtulu ol-) 110a/13, (yaḫtu ol-) 110a/14, (saġ ol-) 110a/6, (bay ol-) 110a/6, (gözlü ol-) 110a/7, (dillü ol-) 110a/7, (bay ol-) 112a/2, (ṭahāret ol-)118b/11, (ṭahāret ol-) 118b/12, (ġālib ol-) 121b/14, (revān ol-) 122a/4, (biçāre ol-) 123b/12, (bedbaḫt ol-) 123b/12, (gündüz gibi aydın ol-) 123b/5, (ḳabūl ol-) 125b/1, (tamām ol-) 125b/8, (tamām ol-) 126a/11, (tamām ol-) 126a/12, (rāżı ol-) 131a/10, (ḳabūl ol-) 131a/11, (şehīd ol-) 131a/11, (beẕ-baḫt ol-) 131a/9, (gözi görmez ol-) 135b/1, (gözi ṭuş ol-) 135b/7, (gözi görmez ol-) 136a/12, (ṭuş ol-) 137b/14, (ḫoşnūẕ ol-) 137b/8, (göŋül ṭar ol-) 138b/13, (vācib ol-) 139b/7, (sāḳıṭ ol-) 141a/12, (ma’lūm ol-) 142b/3, (ḫalīfe ol-) 147b/4, (göŋül ṭar ol-) 148a/4, (cem’ ol-) 148b/3, (şehīd ol-) 149b/10, (şehīd ol-) 151a/13, (şehīd ol-) 151a/7, (şehīd ol-) 151b/12, (şehīd ol-) 151b/9, (emīn ol-) 152a/14, (şehīd ol-) 152a/9, (şehīd ol-) 152b/6, (ża’īf ol-) 153a/13, (ża’īf ol-) 153a/7, (kāfer ol-) 154a/1, (giriftār ol-) 159b/1, (eli ṭar ol-) 159b/1, (ėrürmez ol-) 160a/9, (elif ol-) 162a/12, (mirāṣ ol-) 163a/9, (ma’lūm ol-) 167a/10, (ma’lūm ol-) 172b/15, (‘ālem ol-) 188a/5, (ḳonuḳ ol-) 189a/1, (virān ol-

) 191a/6, (ġāyib ol-) 191b/12, (delim ol-) 194a/7, (meşġūl ol-) 197b/6, (ġarḳ ol-) 199a/7, (gözi görmez ol-) 204a/5, (‘āṣī ol-) 204b/7, (gözsüz ol-) 204b/9, (müsülmān ol-) 215a/9, (‘azīz ol-) 220ab/1, (vācib ol-) 222ab/6, (sevmez ol-) 224a/1, (şād ol-) 227ab/13, (şād ol-) 227ab/9, (müsülmān ol-) 230a/9, (şükür ḳılıcı ol-) 230bb/6, (göŋli yavuz ol-) 231b/13, (şehīd ol-) 231bb/10, (revān ol-) 232a/12, (müsülmān ol-) 232a/13, (diri ol-) 232bb/11, (fāriġ ol-) 232bb/6, (revān ol-) 233a/6, (tamām ol-) 233ab/3, (tamām ol-) 233ab/4, (ac ol-) 234ab/15, (esīr ol-) 234bb/11, (esīr ol-) 234bb/9, (var ol-) 235ab/11, (var ol-) 235ab/11, (var ol-) 235ab/11, (var ol-) 235ab/12, (var ol-) 235ab/13, (ma’lūm ol-) 235ab/15, (ma’lūm ol-) 235ab/9, (naḳş ol-) 235bb/8, (ürük ol-) 235bb/8, (revān ol-) 237a/12, (ma’lūm ol-) 237ab/6, (bay ol-) 239ab/11, (armağan ol-) 239bb/13, (dermān ol-) 239bb/15, (ḥayrān ol-) 240ab/1, (fāriġ ol-) 244b/12, (da‘vīci ol-) 249a/8-9, (āvāre ol-) 254a/13, (ziyān ol-) 258a/13, (görinmez ol-) 258b/1, (görinmez ol-) 258b/4, (ma’lūm ol-) 266b/3, (ma’lūm ol-) 269a/1, (donmış gibi ol-) 271a/14, (görinmez ol-) 271a/8, (ḫīre ol-) 271b/12, (müteḥayyir ol-) 271b/13, (diri ol-) 276a/3, (diri ol-) 276a/6, (ża’īf ol-) 276a/7, (gülefi ol-) 276b/13, (ża’īf ol-) 277a/10, (şāẕ ol-) 278ab/6, (yoġ ol-) 278bb/12, (ḥelāl ol-) 279bb/14, (‘āciz ol-) 280bb/9, (göŋül ḫoş ol-) 281a/9, (ḥayrān ol-) 281ab/12, (bāṭıl ol-) 282ab/10, (cāhil ol-) 282ab/11, (ġāyib ol-) 283b/14, (göŋül ṭar ol-) 283bb/3, (gelemez ol-) 283bb/4, (üküş ol-) 287b/2, (ucuzlıḳ ol-) 287b/2, (ḳuraḳ ol-) 287b/3, (ḳaḥ aḷlıḳ ol-) 287b/3, (ucuzlıḳ ol-) 288a/5, (ḳızlıḳ ḳaḫṭalıḳ ol-) 288a/6, (ucuzlıḳ ol-) 288a/10, (fāriġ ol-) 289b/11, (revān ol-) 289b/14, (göŋül ḫoş ol-) 293b/14, (yoḳ ol-) 298b/2, (revān ol-) 307a/13, (müslümān ol-) 307a/15, (kerīm ol-) 317b/2, (delim ol-) 319b/15

o.-dılar (muṭ ī ol-) 59a/11, (resīde ol-) 130b/11, (şehīd ol-) 151b/10, (pārsā ol-) 166b/5, (kāfer ol-) 168b/5, (sākin ol-) 208b/5, (fāriġ ol-) 221ab/12, (hezīmet ol-) 232ab/5, (‘āṣī ol-) 235b/6, (dermānde ol-) 281bb/9

o.-dısa (dar ol-) 90a/4

o.-dı-y-ısa (‘azīz ol-) 64a/14, (‘azīz ol-) 64a/14, (resīde ol-) 134a/11, (ḳabūl ol-) 236b/5, (fāriġ ol-) 277a/7, (ḳaraŋu ol-) 297b/12

o.-du (delim ol-) 319b/15

o.-duġı (fāriġ ol-) 17a/15, (dar ol-) 90a/3, (cem’ ol-) 104b/7, (müsülmān ol-) 306b/6

o.-duġı-çun (üküş ol-) 90a/13, (yėgrek ol-) 90a/13

o.-duġın (helāk ol-) 316a/13

o.-duġınca (diri ol-) 38b/15, (diri ol-) 39a/7

o.-duġum (dermānde ol-) 243a/6

o.-duġuŋ (belā mārāżı ol-) 251a/10

o.-duḳ (dermānde ol-) 121b/15, (ḫecīl ol-) 133b/5, (giriftār ol-) 133b/6

o.-duḳca (ḥācet ol-) 74b/6,

o.-duḳları (muṭ ī ol-) 59a/15, (ḫoşnūẕ ol-) 174b/10

o.-duḳlarumdan (ḫoşnūẕ ol-) 174b/5

o.-dum (yetīm ol-) 112a/11, (ġarīp ol-) 112a/11, (‘āciz ol-) 125by/9, (‘āciz ol-) 160a/11, (müsāfir ol-) 161b/10, (ḫoşnūẕ ol-) 174b/4, (dilenci ol-) 234ab/11, (renc ol-) 239ab/7, (ġarīb ol-) 278a/4, (ḳoca ol-) 283b/7, (müştāḳ ol-) 284a/1, (dermānde ol-) 291b/13
o.-dumsa (rāżı ol-) 244b/4
o.-duŋ (emīn ol-) 54a/10, (‘āciz ol-) 160a/14, (tagayyür ol-) 199a/6, (lāyıḳ ol-) 226b/4, (ne ol-) 226bb/2, (renc ol-) 239ab/6, (yoldaş ol-) 250b/15, (göŋli dönmiş gibi ol-) 271a/13
o.-duŋuz (meşġūl ol-) 205b/6
o.-ġıl (el çekmiş ol-) 28b/11, (‘ayıb örtmiş ol-) 28b/11, (meşġūl ol-) 29a/2, (meşġūl ol-) 94b/8, (ḫoş ol-) 172b/10, (‘ālim sevici ol-) 180b/1, (raḥīm ol-) 197a/2, (destigir ol-) 207b/9, (ṭopraḳ ol-) 221ab/15, (selāmet ol-) 222ab/3, (azıḳ isteyici ol-) 233bb/13, (uyanuḳ ol-) 238b/11, (emīn ol-) 245b/15, (ortaḳ ol-) 278bb/2, (ümmet ol-) 280bb/4, (pāyenden ol-) 288b/1, (ṭanuḳ ol-) 289a/10, (ḥażır ol-) 289b/11, (artuḳ ol-) 305b/3, (müsülmān ol-) 306b/4
o.-ınca (ḫoşnūẕ ol-) 14a/10, (ḫoş ol-) 63b/5, (muḳīm ol-) 63b/5, (ḫoşnūẕ ol-) 137b/9, (ḳaraŋu ol-) 297b/12
o.-ıp (balcıḳ ol-) 232bb/11
o.-ısar (ḳızḳun ol-) 44a/8
o.-ısarlar (ḫalāyıḳ ol-) 67a/13
o.-ma (ġāfil ol-) 12b/14, (oṣaŋ ol-) 21a/11, (oṣaŋ ol-) 29a/11, (‘āsī ol-) 47a/14, (oṣaŋ ol-) 169b/9, (oṣaŋ ol-) 281b/11, (oṣaŋ ol-) 311b/8
o.-madı (yėgrek ol-) 91a/6, (rāżı ol-) 130b/14, (rāżı ol-) 148a/1, (ḳabūl ol-) 258a/11, (yol bul-) 273b/5,
o.-madın (tamām ol-) 34b/12,
o.-maduġı (ma’būd ol-) 298a/15
o.-maduġı-çun (kāfir ol-) 220bb/10
o.-maduġıdı (müsülmān ol-) 229a/2, (müsülmān ol-) 234bb/2
o.-maduḳ (müsülmān ol-) 234bb/2
o.-maġa (ḳabūl ol-) 15a/7, (āzād ol-) 15a/8, (ḫor ol-) 20a/6, (ḳurbān ol-) 169a/2, (var ol-) 235ab/12, (var ol-) 235ab/13
o.-maġı (tamām ol-) 125b/5, (tamām ol-) 145a/4, 264a/1
o.-maġ-ıçun (ḳabūl ol-) 109a/13, (ḳabūl ol-) 109a/15, (meşġūl ol-) 118a/9, (kefāret ol-) 144b/13
o.-maġıl (rüsvāy ol-) 28a/5, (oṣaŋ ol-) 70b/5, (ġāfil ol-) 163a/13, (peşīmān ol-) 227a/10, (isteyici ol-) 233bb/13, (ġāfil ol-) 238b/11, (ġāfil ol-) 241ab/9, (gerek ol-) 267b/5, (nevmīẕ ol-) 268b/10, (tamām ol-) 275a/7, (īmīn ol-) 279ab/4
o.-maḳ (müstecāb ol-) 12a/11, (ḳabūl ol-) 12a/12, (vācib ol-) 43a/13, (ḥisābsuz ol-) 64a/10, (farī ā ol-) 64a/8, (ḫoşnūẕ ol-) 137b/8, (gerek ol-) 184b/13, (muḫālif ol-) 309a/2, (müstecāb ol-) 321a/10
o.-maḳ durur (emīn ol-) 155b/7

o.-maḳdan (bāṭıl ol-) 60a/11, (bāṭıl ol-) 69a/11

o.-mamaḳ (emīn ol-) 157a/2

o.-maŋ (ġāfil ol-) 16a/7, (ġāfil ol-) 233ab/2, (osaŋ ol-) 282a/6, (osaŋ ol-) 282a/6

o.-masa (ḫuşū‘ ol-) 5b/12, (‘iffet ol-) 5b/13, (bulanuḳ ol-) 9a/5, (ḳaraŋu ol-) 27b/13, (emīn ol-) 157a/2, (göŋül bir ol-) 166a/4, (mecāz ol-) 168a/6, (sökel ol-) 211a/3, (yazuḳlu ol-) 211a/4, (yazılu ol-) 218b/13, (şāẕ ol-) 228bb/3, (ṣıdḳ iḫlāṣ ol-) 228bb/4, (revā ol-) 235bb/13, (ṭoġru ol-) 280bb/1, (gėrcek ol-) 280bb/2, (rāżı ol-) 295b/1

o.-masun (yazuḳ ol-) 112b/11, (yaraḳ ol-) 195a/13, (renc ol-) 195a/15

o.-masunlar (kāfir ol-) 76a/6, (kāfer ol-) 76a/7, (ġarra ol-) 92a/10-11, (nevmīẕ ol-) 242bb/8, (nevmīẕ ol-) 307a/10

o.-maya (eksük ol-) 18b/10, (oṣaŋ ol-) 20a/11, (īmān ehli ol-) 30a/10, (destūr ol-) 46b/7, (ḫaberi ol-) 57a/4, (düşvārlıḳ ol-) 57a/9, (yüz ol-) 59b/4, (berāber ol-) 66b/9, (yoḳsul ol-) 87b/10, (ulu ol-) 105b/3, (müstecāb ol-) 109b/6, (maḥrūm ol-) 114b/12, (aḳsaḳ ol-) 134a/7, (ḳaraġu ol-) 134a/7, (yavuz ol-) 165a/2, (pinhān ol-) 180a/14, (yumşaḳ ol-) 206b/12, (ḫaberi ol-) 207b/3, (ḫoşuraḳ ol-) 229b/9, (giriftār ol-) 233ab/14, (ṭap ol-) 237ab/10, (rāżı ol-) 302b/1,

o.-mayalum (ayruḳ ol-) 172b/2

o.-mayam (rāżı ol-) 111b/3, (‘āṣī ol-) 295b/7

o.-mayasın (rüsvāy ol-) 28b/12, (giriftār ol-) 94b/7

o.-mayasız (ḫıyānet ol-) 233ab/9

o.-maya-y-ıdı (yaḳın ol-) 142b/4, (dürüst ol-) 222a/8

o.-mayayım (ḥasret ol-) 134b/11

o.-mayınca (peşīmān ol-) 85b/9, (tamām ol-) 98b/9, (tamām ol-) 234b/5, (var ol-) 291a/1

o.-maz (żāyi’ ol-) 20a/15, (żāyi’ ol-) 24a/2, (‘avrat boş ol-) 98b/9, (müstecāb ol-) 116a/3, (revā ol-) 134a/8, (doġrı ol-) 148a/4, (boş ol-) 156b/12, (ḫilāf ol-) 156b/15, (ḳabūl ol-) 167a/9, (‘ibādet ol-) 168a/7, (ḳurbān ol-) 168b/15, (‘ibādet ol-) 169a/8, (‘ibādet ol-) 169b/7, (ẓāyī’ ol-) 178b/5, (dīnsüz ol-) 179b/2, (‘avratı boş ol-) 213b/4, (āzād ol-) 213b/4, (kāfir ol-) 213b/5, (maḥrūm ol-) 222a/1, (yaraşıḳ ol-) 224bb/6, (müstecāb ol-) 228bb/4, (göŋül ol-) 235ab/14, (ḫaberi ol-) 238ab/15, (berāber ol-) 255a/10, (ġālib ol-) 255a/8, (ḫaberi ol-) 257b/8, (ḫaberi ol-) 257b/9, (çāre ol-) 280a/4, (yaraġ ol-) 283b/8, (nevmīẕ ol-) 287a/9

o.-mazam (ḳanā‘at ol-) 207a/15

o.-mazdı (ḥāṣıl ol-) 95b/7

o.-maz-ıdı (ḫaber ol-) 232bb/6, (helāk ol-) 316a/14

o.-maz-ısa (rāżı ol-)147b/14

o.-mazlar (yaḳın ol-) 73b/9

o.-mazvan (nevmīẕ ol-) 198b/8

o.-mış (vācib olmış olmaḳ) 18a/5, (dutsaḳ ol-) 101a/12, (ḫāżır ol-) 116b/9, (müslümān ol-) 151b/5, (meşġūl ol-) 179b/7, (ṣafṣafan ol-) 185b/13, (taġayyir ol-) 199a/5, (ḫācet ol-) 235ab/13, (şehīd ol-) 248a/3, (esīr ol-) 253a/10, (ziyān ol-)

258a/14, (muṭ Ī ol-) 259a/12, (ġāzi ol-) 259a/13, (ża’īf ol-) 276b/9, (çāresüz ol-) 280a/6
o.-mışı durur (ḥarām ol-) 281a/7
o.-mışıdı (ḳarı ol-) 215a/4
o.-mışlar durur (rāżı ol-) 249b/8
o.-mışlardı (kāfir ol-) 220bb/5, (‘āciz ol-) 297b/15
o.-mışsın (mūsāllaṭ ol-) 305a/11
o.-sa (selāmet ol-) 7b/9, (ṣāfī ol-) 8a/4, 8ab/3, (gönül yufḳa ol-) 9a/4, (ṣāfī ol-) 9a/5, (ṣāfī ol-) 9a/7, (ṣarp ol-) 9a/8, (ḳaraŋu ol-) 27b/13, (yaḳın ol-) 27b/15, (riyā ol-) 46a/14, (sökel ol-) 63b/4, (sökel ol-) 63b/4, (yėyecek yėmez ol-) 66b/13, (ża’if ol-) 66b/13, (ṭā’at ol-) 71a/12, (tesbīḥ ol-) 71a/12, (oruc dutmış ol-) 81a/8, (sökel ol-) 81b/2, (sökel ol-) 81b/4, (āzād ol-) 110a/10, (ḳurban eylemiş ol-) 130a/1, (ṭoġurur ol-) 130b/6, (berāber ol-) 134a/13, (aruḳ ol-) 134a/7, (eŋlü ol-) 134a/7, (selāmet ol-) 156a/11, (şarṭ ol-) 158b/5, (ayıḳ ol-) 160b/15, (gönül bir ol-) 166a/4, (üküş ol-) 167b/4, (doğru ol-) 168a/10, (mecāz ol-) 168a/6, (mecāz ol-) 168a/7, (‘ayıbsuz ol-) 169a/2, (yaradılmaḳ ol-) 169a/2, (dünyāyı bıraḳmış ol-) 169a/3, (‘ālim ol-) 169a/7, (yazuḳlu ol-) 192a/10, (ma‘ṣiyet ol-) 192b/10, (ṭā’at ol-) 192b/13, (ṭā’at ol-) 193a/9, (beŋiz ṣaru ol-) 193b/14, (sökel ol-) 195a/9, (ükilür ol-) 196a/3, (ṣayru ol-) 211a/5, (oġunmış ol-) 213a/15, (aġır ol-) 219b/10, (aḳsaḳ ol-) 219b/11, (kerāmetlü ol-) 220bb/9, (muṭ Ī ol-) 221b/14, (‘arḳ ol-) 221b/15, (bāḳī ol-) 223b/1, (yaraşuḳ ol-) 226b/11, (yaraşuḳ ol-) 226b/12, (emīn ol-) 230ab/6, (emīn ol-) 230ab/7, 233bb/11, (ṭoḳ ol-) 233bb/12, (ṭoḳ ol-) 234ab/15, (ac ol-) 234bb/1, (ṭol-ımış ol-) 236ab/12, (beşāret ol-) 236b/2, (ṭap ol-) 237ab/10, (ṭap ol-) 237ab/9, (emer ol-) 239a/10, (raḥmān ol-) 240ab/7, (can dartar ol-) 242a/2, (yol yürir ol-) 249b/2, (esīr ol-) 252b/13, (esīr ol-) 253a/12, (dutsaḳ ol-) 253a/3, (ma‘rifet ol-) 256a/9, (dili söylemez ol-) 256b/6, (rāḥatlıḳ ol-) 257b/1, (muṭ Ī olmış ol-) 259a/12, (ġāzi olmış ol-) 259a/13, (namāz ḳılıcı ol-) 259a/13, (ġayb bilmedin ol-) 259a/14, (yaş uzun ol-) 264a/2, (gönül ṭar ol-) 268b/15, (meşġūl ol-) 268b/9, (nevmīẕ ol-) 268b/9, (ṭopraḳ ol-) 269a/14, (zerre zerre ol-) 269a/14, (varmış ol-) 293a/5, (dermānde ol-) 293b/3, (peşīmān ol-) 302a/13, (geçer ol-) 302b/11, (ḥicāb ol-) 311b/6, (ḥicāb ol-) 311b/7, (ḫoş ol-) 315b/3, (kerīm ol-) 317b/4, (aġır ol-) 323b/8
o.-salar (ṭā‘at ḳılmış ol-) 99b/2, (uyanuḳ ol-) 99b/2, (rāżı ol-) 172a/6, (ḫoş ol-) 172b/10
o.-saŋ (uyuz ol-) 23a/13, (yıḳar ol-) 211b/6, (lāyıḳ ol-) 226b/5, (yaluŋuz ol-) 255a/1, (ḥüküm sürmiş ol-) 295a/15
o.-saŋuz (fāriġ ol-) 313a/10
o.-sa-y-ıdı (görmiş ol-) 183a/13, (bahālu ol-) 222a/11
o.-sun (aşşı ol-) 3a/8, (issi ol-) 3a/9, (beşāret ol-) 18a/11, (gerek ol-) 21a/15, (gerek ol-) 21b/1, (lāyıḳ ol-) 24b/3, (beşāret ol-) 31a/8, (ins ü cān fidā’ ol-) 37a/11, (üzere ol-) 38b/7, (renc ol-) 62a/7, (beherŋüz ol-) 62a/8, (selām ol-) 76b/7, (selām ol-) 84b/4, (selām ol-) 84b/5, (selām ol-) 103a/13, (datlu ol-) 113a/11, (odlu ol-)

113a/11, (ḳutlu ol-) 113a/14, (artuḳ ol-) 128b/13, (yaḳınlıḳ ol-) 142b/8, (uġur ol-) 160a/6, (bucaḳ ol-) 191a/9, (‘ibret ol-) 193a/1, (beşāret ol-) 195a/2, (arı ol-) 196a/7, (değer ol-) 209a/4, (yazuḳlu ol-) 210b/4, (fidā’ ol-) 211b/7, (cāna degir ol-) 212b/8, (sibās ol-) 220b/1, (meşġūl ol-) 232bb/5, (ḳavi ol-) 234bb/14, (nūş ol-) 244b/5, (şehīd ol-) 248a/3, (ḳutlu ol-) 271a/10, (dermān ol-) 280b/8, (yaş uzun ol-) 295a/12, (rāżı ol-) 302a/11

o.-sunlar (yaḳın ol-) 92a/12, (emīn ol-) 287b/11

o.-up durur (muntaẓır ol-) 195b/7

o.-ucı (ḥāżır ol-) 87a/14

o.-uŋ (ṭanuḳ ol-) 20b/5, (berāber ol-) 62a/10, (muvāfiḳ ol-) 62a/9, (perhīzkār ol-) 82a/3, (meşġūl ol-) 114a/14, (revān ol-) 118b/6, (ṭanuḳ ol-) 128b/1, (ṭanuḳ ol-) 128b/4, (ayaḳsız ol-) 196a/14, (ḫādim ol-) 196b/2, (binid ol-) 196b/2, (şefā’atci ol-) 196b/3, (āgāh ol-) 209a/1, (yarıcı ol-) 289b/3, (yarıcı ol-) 289b/4, (ögütci ol-) 289b/5, (şefḳātlu ol-) 289b/6, (āgāh ol-) 296a/13, (peşīmān ol-) 302b/7, (rāżı ol-) 302b/8

o.-up (peşīmān ol-) 20a/7, (bölük ol-) 44a/10, (arıḳ ol-) 87b/4, (bölük bölük ol-) 105a/3, (ḥāżır ol-) 116b/8, 122a/9, (yalıŋcaḳ ol-) 127b/1, (peşīmān ol-) 133b/12, (bağır yėtmiş pare ol-) 147a/9, (bağır yėtmiş pare ol-) 150a/7, (yetīm ol-) 206b/5, (şāẕ ol-) 231b/13, (muntaẓır ol-) 244b/9, (yigit ol-) 282bb/3, (bölük ol-) 304a/15, (peşīmān ol-) 304b/2

o.-ur (bağır ol-) 5b/9, (ṣaġır ol-) 5b/10, (ṣıġır ol-) 5b/12, (renc ve ta‘ab ol-) 5b/13, (aġır ol-) 6b/3, (beŋzetmek ol-) 7a/6, (berkinmiş ol-) 7a/14, (eksilmez ol-) 7b/1, (berkinmiş ol-) 7b/2, (yönenmiş ol-) 7b/3, (aŋsuz ol-) 7b/4, (ḳā’im ol-) 7b/9, (dāyim ol-) 7b/11, (dāyīm ol-) 7bb/1, (çırāġ ol-) 8a/3, (vācib ol-) 21b/9, (göŋli ṭar ol-) 66b/13, (kāfir ol-) 76a/1, (ġıdāsuz ol-) 80a/4, (zindān ol-) 80a/6, (ḫüsrān ol-) 80a/6, (rāḥat ol-) 80a/7, (yėgrek ol-) 80a/8, (atmaḳ ol-) 83b/15, (dėmek ol-) 83b/15, (dėmek ol-) 89b/15, (dėmek ol-) 90a/6, (ma’lūm ol-) 100a/11, (müsülmān ol-) 101b/1, (müsülmān ol-) 101b/2, 107a/9, (dönmek ol-) 108a/3, (dėmek ol-) 108a/11, (arı ol-) 109b/15, (āzād ol-) 110a/1, (ḫor ol-) 112a/13, (ārzūlamış ol-) 112a/15, (düşvār ol-) 112a/14, (belürmez ol-) 118a/3, (revā ol-) 134a/4, (revā ol-) 134a/5, (revā ol-) 134a/6, (ögmiş ol-) 136by/13, (şükr ḳılmış ol-) 136by/13, (ṭuş ol-) 138a/6, (ḥicāb ol-) 138a/7, (cāfī ol-) 148a/2, (ündemiş ol-) 156a/1, (helāk ol-) 156a/5, (helāk ol-) 156a/6, (selāmet ol-) 156a/10, (namāz ol-) 156a/11, (bī-niyāz ol-) 156a/11, (yaḳınlıḳ ol-) 157a/3, (lāyıḳ ol-) 157a/4, (ża’īf ol-) 159a/5, (şek ol-) 160b/11, (ündemiş ol-) 161a/9, (tekebbürlik nişānı ol-) 161b/14, (aşaḳlıḳ ol-) 163b/10, (īmān ol-) 163b/10, (tekebbürlik ol-) 163b/10, (küfür ol-) 163b/11, (ündemiş ol-) 163b/13, (lāyıḳ görmedük ol-) 163b/2, (kāfir ol-) 163b/7, (ündemiş ol-) 164b/3, (gökceklenmek ol-) 164b/8, (ayıḳ ol-) 166b/15, (ayıḳ ol-) 166b/15, (ḳabūl ol-) 167a/8, (egilmek ol-) 167b/4, (bilmiş ol-) 168a/14, (adamış ol-) 168a/15, (görmek ol-) 169b/3, (öğrenmiş ol-) 169b/2, (ḥac ḳılmaduḳ ol-) 169b/4, (kese kuru ol-) 169b/5, (rāḥat ol-) 171a/3, (berk ol-) 171a/5, (güçlü ol-) 171a/6, (dili söylemez ol-) 179a/1, (revā ol-) 192b/14, (arı ol-) 192b/15, (şāẕılıḳ ol-) 206a/7, (ṣabur ol-) 216b/14,

(şükür ol-) 216b/15, (aŋdurmış ol-) 217a/7, (ögdülü ol-) 220bb/10, (dürüst ol-) 222a/5, (alçaḳ ol-) 233a/14, (yuḳaru ol-) 233a/14, (yücelmek ol-) 233a/14, (ġarḳ ol-) 234b/15, (münekker ol-) 234bb/15, (da‘vīci ol-) 235a/1, (da‘vīci ol-) 235ab/1, (gökcekletmek ol-) 246b/14, (gögüs ṭar ol-) 249a/15, (gögüs ṭar ol-) 252a/2, (gögüs ṭar ol-) 252a/3, (yarıcı ol-) 254b/15, (sākin ol-) 257a/15, (sākin ol-) 257b/4, (ṭatlu ol-) 261a/4, (ṭatlu ol-) 261a/6, (şāẕ ḫurrem ol-) 268b/13, (meşġūl ol-) 268b/6, (meşġūl ol-) 268b/7, (utanmaz ol-) 271b/6, (utlu ol-) 271b/6, (yaḳın ol-) 273a/4, (esirgemiş ol-) 278a/5, (aġırlamış ol-) 278a/6, (ḫarāb ol-) 286a/5, (türāb ol-) 286a/6, (aġır ol-) 308b/7, (ḥāṣıl ol-) 309b/4, (kiçi ol-) 310a/10, (şāẕ ol-) 310a/13, (semüz ol-) 310a/7, (aruḳ ol-) 310b/10, (semüz ol-) 310b/10, (ortaḳ ol-) 311a/7, (ḥicāb ol-) 311b/2, (ḫoş ol-) 315b/2, (şükür ḳılmış ol-) 319b/11, (tamām ol-) 323a/1, (müteḥayyir ol-) 323b/15

o.-uram (ḳılmış ol-) 194a/7, (ḫaṭa ḳılmış ol-) 215b/4, (vėrmiş ol-) 215b/5, (cefā ḳılmış ol-) 215b/6, (ḳılmış ol-) 216a/13, (beğenmiş ol-) 220a/5, (yaḳınraḳ ol-) 273a/6, (ortaḳ ol-) 311a/5

o.-urduŋuz (uyanuḳ ol-) 27b/4

o.-ur-ıdı (‘ömür uzun ol-) 58b/7

o.-ur-ımış (āzād ol-) 93a/1-2, (‘azīz ol-) 132a/3

o.-ur-ısa (‘āṣī ol-) 50a/4

o.-urlar (cem‘ ol-) 16a/15, (uyuz ol-) 23b/8, (ġāfil ol-) 25b/14, (meşġūl ol-) 25b/15, (ġaflet birle uymış ol-) 28b/1, (murdār gibi yıyımış ol-) 28b/2, (anadan doġmış gibi ol-) 108a/6, (şāẕumān ol-) 167a/13, (peşīmān ol-) 167a/14, (kümrāh ol-) 168b/1-2, (bilmiş ol-) 170a/11, (ögrenmiş ol-) 170a/12, (giriftār ol-) 233ab/12, (bayaḳı işler üzere ol-) 234bb/6, (rāḥat ol-) 257a/14, (meşġūl ol-) 260b/8, (peşīmān ol-) 265a/6, (peşīmān ol-) 303b/7, (ḫilāf ḳılmış ol-) 312b/14

o.-ursa (ḥāżır ol-) 116b/9, (ḳabūl ol-) 131a/1, (selāmet ol-) 156a/9, (selāmet ol-) 156a/10, (görklü ol-) 172b/9, (zāhid ol-) 229bb/9, (ġarḳ ol-) 243a/10, (muvāfıḳ ol-) 277b/14, (ṭā’at ḳılmış ol-) 293b/8, (ṭā’at ḳılmış ol-) 293b/10, (yaḳın ol-) 307b/12-13

o.-ursaŋ (pāyende ol-) 288a/13

o.-ursın (muḥtāc ol-) 33a/2, (lāyıḳ ol-) 63a/3-4, (rıżā vėrmiş ol-) 164b/8, (yoḳ ol-) 264b/2

o.-ursız (esīr ol-) 177b/3, (aŋdurmış ol-) 217b/1

o.-ursun (yaḳın ol-) 283b/12

o.-uruz (ḳul ol-) 208b/12, (ziyān ḳılmışlardan ol-) 236a/5

o.-urvan (şehīd ol-) 150b/14

o.-usar (ḳatı ol-) 44a/8, (terk ol-) 264a/3

[=3669]

oldur- olmasını sağlamak

o.-dı 128b/13

o.-ur 67a/7, 186a/3, 196a/5

[=4]

olın- (yardımcı fiil) olunmak

o.-maḳ (ḳabūl ol-) 229ab/8
[=1]

olmaḳlıḳ olma, meydana gelme durumu
o. durur (nevmīẕ ol-) 155b/3, (fenā ol-) 155b/7
o.-(ġ)a 64a/13
[=3]

oloḳ o an
o. (o. sā‘at) 123a/2, 123a/4, 124b/6, 134b/5, 138b/12, 139b/14, 147a/12, 147b/14, 148a/8, 148b/10, 151a/10, 152a/7, 152b/7, 191b/12, 201a/6, 207a/14, 209a/12, 209b/8, 228a/4, 230a/1, 232a/1, 237b/13, 237b/3, 240bb/10, 257a/8, 271b/8, 280a/10, 281ab/13, 291b/13, 297a/2
oloḳ sā‘at ‘o anda, o saatte’
[=31]

oŋ oŋ hayvanın boğazlanırken çıkardığı ses
o.315b/1
[=2]

oŋşa- sevmek, okşamak
o.-rdı 290b/3
[=1]

omuz omuz
o.+ın 208a/15
o.+uŋ 263b/3
[=2]

on dokuzdan sonra gelen sayının adı
o. 1ab/7, 17a/12, 17a/14, 23b/8, 24b/14, 24b/14, 24b/15, 25a/2, 25a/3, 25a/3, 28b/8, 37b/14, 39a/15, 52a/11, 52b/5, 52b/6, 52b/7, 53a/5, 54b/13, 54b/2, 54b/4, 54b/5, 57a/11, 58b/11, 58b/12, 61a/10, 61a/11, 61a/11, 63a/10, 64a/10, 64a/11, 64a/11, 64a/12, 64a/12, 64a/2, 64a/3, 64a/4, 64a/6, 65b/12, 67b/15, 67b/15, 73b/13, 74a/11, 76b/10, 78a/1, 79a/14, 80a/9, 81a/15, 82a/15, 85b/5, 113b/10, 113b/14, 113b/8, 114a/13, 114a/6, 114b/10, 114b/9, 115a/10, 116a/9, 117a/13, 117a/14, 117a/15, 117a/15, 117a/15, 117a/7, 122a/3, 122a/3, 122a/4, 122b/15, 123a/3, 123b/13, 125a/15, 125b/11, 125b/12, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/9, 126b/5, 135a/1, 140a/14, 140a/15, 140b/2, 141b/12, 141b/12, 141b/7, 141b/9, 143b/4, 143b/4, 143b/5, 144a/14, 144b/6, 145b/15, 149a/8, 149b/6, 149b/8, 151b/10, 151b/11, 152a/2, 152a/7, 153a/3, 153a/5, 153a/6, 153b/3, 158a/6, 166b/2, 171b/13, 190a/10, 193a/9, 209b/11, 210a/12, 212a/1, 212a/8, 212b/15, 213a/1, 213a/1, 225ab/1, 225ab/1, 225ab/10, 225ab/6, 225ab/7, 225ab/7, 225ab/8, 225ab/8, 227bb/10, 227bb/10, 227bb/10, 227bb/11, 227bb/11, 227bb/12, 227bb/12, 227bb/9, 228ab/3, 228ab/3, 228ab/4, 229a/2, 229a/8, 229ab/10, 229ab/8, 230bb/13, 231b/12, 231b/3, 231b/7, 235bb/10, 241b/1, 248b/2, 250b/11, 250b/13, 251a/3, 269b/10, 276ab/10, 278b/8, 281b/8, 290b/5, 290b/7, 301a/6, 308b/14, 314a/5, 314a/5, 314a/8, 314a/8, 314b/13, 314b/14, 322b/6, 322b/6, 323a/5
o. durur 145a/3
o.+ı (bel.) 54a/10, (orta onı) 73b/14, (ṣoŋ onı) 73b/14, 231b/6
o.+ıla 229ab/8

o.+udı 65b/11
o.+uŋuz 69a/12
[=86]

onaş- savaşmak, ceng etmek
o.-dı 300b/14
[=1]

on bėş on dörtden sonra gelen sayının adı
o. 61a/10, 61a/11, 149a/8, 152a/2, 152a/7
[=5]

on bėşinci on dördüncüden sonra gelen sayının adı
o. 77a/1, 77a/7
[=2]

on birinci onuncudan sonra gelen sayının adı
b. 52b/5, 117a/13, 229a/8
[=3]

on dörd on üçten sonra gelen sayının adı
o.+i (bel.) 77a/1
[=1]

on dördünci on üçüncüden sonra gelen sayının adı
o. 77a/7
[=1]

onıncı on sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen (krş. **onuncı**)
o. 229ab/15
[=1]

onuncı on sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen (krş. **onıncı**)
o. 52b/4, 115b/12, 117a/13, 131a/15, 131b/1, 141a/7, 141a/7, 144b/10, 228ab/15, 228bb/14, 297a/3, 309a/3, 322b/14
o.+sı 147a/1
o.+sı durur 143b/3
[=15]

on üç on ikiden sonra gelen sayının adı
o.+i (bel.) 77a/1
[=1]

on üçünci on ikinciden sonra gelen sayının adı
o. 77a/7
[=1]

oŋ- iyileşmek, düzelmek
o.-maḳdan 277ab/10
[=1]

oŋal- iyileşmek, düzelmek
o.-gıl 3a/6
[=1]

oŋar- düzeltmek, onarmak

o.-ıdı 230ab/13
o.-maġa 320b/6
o.-up300b/15
[=3]

oŋıl- ferahlık sağlamak, rahatlatmak
o.-ası durur 49a/10
o.-ur 23b/6
[=2]

oŋul- iyileşmek
o.-dı 257a/8
o.-madın 23b/14, 23b/7
o.-maz 23b/5
[=4]

opran- eskimek, yıpranmak
o.-mış 124a/11, 124b/9
[=2]

oraḳ yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin metal bir bıçakla, buna bağlı bir saptan oluşan ekin, ot vb. biçme aracı
o.+(ġ)ı-y-ıla 35b/11
[=1]

oransızlıḳ nispetsizlik, oransızlık
u.+dur 235ab/6
[=1]

orıc (< Far. roçag / roze) Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre kendini alıkoyma
(krş. **oruc**)
o.+la 283ab/4
[=1]

orın yer
o.+ı (iy.) 5ay/12
[=1]

orta 1. ara
o.+sındadur 38a/4-5

2. iki şeyin arasında ve her birine eşit uzaklıkta bulunan, orta
o. (orta on) 24b/14, (orta on) 25a/3, (orta onı)73b/13
o.+da 281ab/11
o.+sı 19a/14
o.+sına 165b/10, 235bb/15, 288a/9
o.+sında 16a/3, 280bb/13
o.+sınuŋ 235bb/15
[=12]

ortaḳ şerik, ortak
o. 325a/12
o. ḳıl- 234bb/4, 253a/14
o. ol- 278bb/2, 311a/5, 311a/7

o.+(ġ)ı (iy.) 51b/1, 168b/8, 307a/2
[=9]

ortancı büyüklük, irilik bakımından üç nesne arasında sondan veya baştan ikinci gelen
o.+sı 50b/8
[=1]

oruc (< Far. roçag / roze) Tanrı'ya ibadet amacıyla yeme, içme vb. şeylerden belli bir süre kendini alıkoyma (krş. **orıc**)
o. dut- 4b/4, 15a/12, 15b/13, 15b/8, 16a/3, 16a/3, 16a/4, 16b/5, 17a/11, 21a/11, 21a/8, 22b/3, 22b/6, 22b/6, 23b/11, 23b/13, 26a/6, 29a/13, 30a/1, 30a/3, 30a/5, 30a/9, 31a/10, 31a/11, 31a/3, 31a/5, 31a/6, 31a/8, 31a/9, 31b/6, 32b/2, 35b/2, 36a/3, 36a/6, 36a/8, 37a/13, 37b/13, 38a/10, 38b/8, 39a/6, 42b/9, 43a/2, 43b/1, 43b/4, 45a/5, 45b/11, 45b/13, 45b/8, 56ab/2, 56ab/3, 56ab/7, 56ab/9, 57a/6, 57a/8, 59a/8, 59a/10, 59a/12, 59a/13, 59a/14, 59a/4, 59a/5, 59a/6, 59b/14, 59b/15, 59b/3, 59b/9, 60a/2, 60a/3, 60a/4, 61a/4, 61b/13, 62a/10, 62a/2, 62a/9, 62b/3, 62b/9, 63a/1, 63a/10, 63a/11, 63a/14, 63a/3, 63a/4, 63a/6, 63a/8, 63a/9, 63b/11, 63b/13, 64a/7, 65b/12, 66a/4, 66b/11, 66b/12, 66b/8, 67a/12, 67a/13, 67a/14, 67a/2, 67a/5, 67a/8, 67a/9, 69b/2, 70a/2, 70a/4, 70a/4, 70b/15, 70b/6, 70b/8, 71a/11, 71a/13, 71a/4, 71a/6, 72b/14, 72b/2, 72b/5, 72b/7, 74a/1, 74a/6, 75b/14, 75b/15, 76a/10, 76a/12, 76a/13, 76a/14, 76a/2, 76a/2, 76a/6, 76a/9, 76b/1, 76b/10, 76b/11, 76b/2, 76b/9, 76b/9, 77a/11, 77a/12, 77a/13, 77a/13, 77a/6, 77a/7, 77a/8, 77a/9, 78a/13, 78a/9, 78b/1, 78b/2, 79b/14, 80b/1, 80b/14, 81a/11, 81a/14, 81a/14, 81a/8, 81b/10, 81b/11, 81b/14, 81b/15, 81b/4, 81b/6, 81b/7, 81b/8, 82a/1, 82a/10, 82a/12, 82a/13, 82a/2, 82a/5, 82a/6, 82a/7, 82a/7, 82a/9, 82b/1, 82b/10, 82b/12, 82b/3, 82b/5, 82b/7, 82b/9, 83a/13, 83b/2, 83b/6, 83b/9, 84a/6, 84b/14, 84b/5, 88b/14, 92b/9, 93a/1, 99b/1, 103a/4, 106a/11, 106a/7, 108b/4, 108a/10, 108a/15, 109a/14, 113b/14, 113b/14, 114a/1, 114a/2, 114b/10, 115a/2, 115a/2, 115b/14, 124a/3, 126a/6, 128b/1, 128b/3, 140a/14, 140b/1, 140b/2, 143a/2, 143a/5, 144b/11, 144b/8, 146a/3, 146a/7, 146a/8, 259a/13
o. durur 145a/4, 275a/15
o.+dan 217a/14, 246b/9
o.+ı (bel.) 38b/8, 38b/9, 59a/6, 59a/9, 63a/13, 63b/2, 63b/10, 65b/10, 67a/1, 67a/6, 76b/14, 109a/13, 109a/15, 109b/10, 113b/14
o.+ı (iy.) 22b/4, 56ab/2, 59a/7, 62a/8, 65b/10, 65b/11, 67b/7, 81b/15, 146a/1
o.+ın 27b/5, 37a/4, 43a/11, 56ab/1, 59a/8, 70a/3, 72b/10, 77a/14, 89a/4, 103b/2, 108a/4, 113b/15, 143a/1, 143a/7, 145b/15, 267a/3
o.+ları 62a/6, 110a/9
o.+uŋ 42a/2, 77a/14
o.+uŋuz 62a/10, 81b/7
o.+uŋuzı 82b/5
[=269]

orun makam, mevki
o. 253b/8
o.+ıdur 235ab/8
[=2]

‘Oṣmān (öz. is.) İslâmın üçüncü halifesinin adı (krş. ‘**Oṣmān ‘Affān, ‘Oṣmān bin ‘Affān**)

‘O. 29b/12, 80a/14, 197b/7, 199a/1, 220ab/4, 220ab/5
‘O.+dan 197b/11
‘O.+ı (bel.) 41b/12, 153b/10, 153b/11
[=10]

‘O<u>s</u>mān ‘Affān (öz. is.) İslâmın üçüncü halifesinin adı (krş. ‘**O<u>s</u>mān ‘O<u>s</u>mān bin ‘Affān**)
‘O. 4b/7
[=1]

‘O<u>s</u>mān bin ‘Affan(öz. is.) İslâmın üçüncü halifesinin adı(krş. ‘**O<u>s</u>mān, ‘O<u>s</u>mān ‘Affān**)
‘O. 197b/11
[=1]

oṣaŋ dalgın, gâfil
o. ol- 20a/11, 29a/11, 70b/4, 169b/9, 281b/11, 282a/6, 282a/6, 311b/8
o. dut- 16a/7
[=9]

oṣaŋlıḳ dalgınlık, gafillik, tembellik
o. ėt- 70a/15
[=1]

ot bitki, ot
o. 57a/13, 57b/1, 117a/11, 119b/10, 119b/13, 119b/14, 120a/13, 120a/9, 171a/2, 287b/2, 288a/5, 308a/13
o.+a 153a/7
o.+lar 93b/14
[=14]

otala- ilaçla tedavi etmek
o.-ġıl 257a/7
[=1]

otaş- savaşmak, ceng etmek
o.-dı 151a/7
[=1]

otla- hayvan, dolaşarak yerdeki ot, çimen, yaprak vb.ni yemek, yayılmak
o.-dı 131a/2
[=1]

otlaḳ otluk, mera
o. 100a/1
o.+(ġ)ı (iy.) 231bb/11
[=2]

otur- 1. oturmak
o.-a 36b/3, 205b/7
o.-am 101ay/16, 209a/12
o.-anlar 285b/7
o.-dı 137b/12, 148b/9, 197b/15, 198a/1, 202a/9, 205b/1, 208a/13, 216b/10, 234ab/12, 280a/12, 281a/11, 281a/11, 281a/12, 281a/13, 281a/13, 291a/13, 295a/10, 297a/6

o.-dı-y-ısa 244b/10-11
o.-dılar 57b/15, 78b/13, 149b/4, 215b/10
o.-dılardı 69b/10
o.-dum 249b/15
o.-duŋ 154b/11
o.-ġıl kim 229b/2
o.-maŋ 49b/13
o.-maḳ 154b/11, 161b/15, 226b/9, 229a/15
o.-mayayım 159b/4
o.-mış 234ab/13
o.-mışlardı 222ab/3
o.-mışlardur 3a/4
o.-mışsın (emīn o.) 284b/6
o.-sa 80b/9, 104b/2, 239bb/2, 325a/1
o.-salar 99a/15
o.-saŋ 135b/12
o.-uŋ 83b/2, 155a/10, 161a/10, 163b/14, 164b/4, 165a/8
o.-up 92b/9, 119a/10, 119a/14, 125a/6
o.-ur 36a/12, 97a/8, 234ab/9
o.-urdı 111a/4, 208a/4, 282a/12
o.-urdum 34a/2, 150a/1
o.-urken 95b/8, 95b/9
o.-urlar 102b/12
o.-urlardı 102b/11-12, 285b/6
o.-urlar-ımış 92b/15
o.-ursın 295b/4

2. ikamet etmek
o.-duġı 134a/2

emīn otur- ‘yapacaklarını ya da yapamayacaklarını iyi bilmek’
[=74]

oturt- oturma işini yaptırmak
o.-ġıl 229b/1-2
[=1]

otuz yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı
o. 63a/12, 63a/13, 63a/13, 63a/6, 63b/3, 64b/14, 69b/7, 69b/9, 77a/13, 81b/1, 99a/3, 229ab/9, 231bb/13, 231bb/13, 231bb/14, 232ab/1, 238b/3, 306b/2,
o.+ı (bel.) 54a/10, 54a/9, 54a/9
o.+ıla 229ab/9
[=21]

otuz altı otuz beşten sonra gelen sayının adı
o. 37b/5, 77a/13, 77a/15, 152a/8
[=4]

otuz bėş otuz dörtten sonra gelen sayının adı
o. 152a/8
[=1]

otuz bir otuzdan sonra gelen sayının adı

o. 149b/9, 149b/9, 230bb/2
[=3]

otuz biŋ otuz bin
o. 76b/11, 324b/1, 324b/2, 324b/2, 324b/5, 324b/6, 324b/7
[=7]

otuz iki otuz birden sonra gelen sayının adı
o. 149b/7
[=1]

ova çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük, yazı, ova
o. 228a/9
[=1]

oyın oyun
o. oyna- 135b/14
[=1]

oyna- vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak
o.-duġuŋ 147a/8
o.-mağı (oyın o.) 135b/15
o.-maḳ 265b/13
o.-masunlar 112b/11
o.-mazsın 111a/6
o.-r 111a/12, 298b/13
o.-rlar 111a/2
o.-rlardı 147a/4
o.-yalum 136a/2-3
o.-yayın 111a/11
o.-yu 13a/3, 111b/7
o.-yup 135b/12, 136a/7, 136a/9
[=16]

-Ö-

öç- sönmek
ö. -enler (yėle ö.) 61a/8
[=1]

öde- 1. bir alışveriş ilişkisinde, borcu alacaklıya vermek, tediye etmek
ö.-di 223bb/14
ö.-medin 196b/7
ö.-rdi 223bb/13
ö.-rem 196b/15
ö.-ye 226ab/7
ö.-yem 226ab/14
ö.-yesin 226ab/6
ö.-yeyim 226ab/15

2. bir işin, bir görevin karşılığını vermek

ö.-mege 18b/4
ö.-p 29a/15
[=10]

ödünç ileride geri verilmek veya alınmak şartıyla alınan veya verilen (şey), borç, ödünç
ö. 225bb/1, 225bb/2
[=2]

ög akıl
ö.+ine düş- 93b/4
ö.+üme 280ab/6
[=2]

ög- övmek
ö.-di 198b/1, 220bb/1, 220bb/10, 220bb/11, 220bb/11, 220bb/15, 220bb/2, 220bb/2, 220bb/2, 220bb/3, 222ab/10, 222ab/13, 222ab/8, 222ab/8, 227bb/8, 229ab/10, 229ab/11, 229ab/11, 229ab/11, 229ab/12, 229ab/12, 229ab/13, 229ab/14, 229ab/14, 231bb/13, 231bb/4, 242b/9, 282bb/13, 282bb/14, 283ab/2, 283ab/3, 283ab/4, 283ab/6, 283ab/8, 309b/2, 309b/3
ö.-dügi 224bb/8, 229ab/15
ö.-düginden 224bb/9
ö.-er 128a/14, 224bb/7, 224bb/8, 229bb/14, 230ab/3, 230ab/4
ö.-megi 220bb/12
ö.-mek 309b/4, 309b/4, 309b/4
ö.-miş 136by/13, 319b/11
ö.-mişdür 75ay/16
ö.-se 75ay/17
[=53]

ögdülü mükâfatlı
ö. 220bb/9, 229ab/9
[=2]

öginç övünç, övünme (krş. **ögünç**)
ö. 306a/11
[=1]

ögmeklik övme, sena
ö. 220bb/1, 229ab/15
[=2]

ögren- bilgi edinmek, öğrenmek
ö.-di 272a/4, 272b/1
ö.-dük 45b/5
ö.-düm 238bb/4
ö.-düŋ 221ab/3
ö.-düŋ-ise 169b/8
ö.-düŋse 170a/3
ö.-düŋüz 45b/6
ö.-esi 169a/10
ö.-eyim 221ab/3
ö.-gil 205a/2
ö.-mek 155a/9, 169a/10

ö.-miş 169b/2, 170a/12, 272b/2
ö.-miş-idi 220ab/6
ö.-mişlerdür 129b/3
ö.-se 168a/11
ö.-sün 271a/1
ö.-ü 169a/9
ö.-üp 169b/12
ö.-üŋ 155a/11, 277b/8
ö.-ür 239a/7, 270b/7
ö.-ürler 169b/14, 170a/2
[=28]

ögret- bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak
ö.-(d)e 106b/15
ö.-(d)esin 186a/12
ö.-(d)ürdi 86b/2
ö.-(d)ürler 170a/13
ö.-di 4a/8, 75ay/12, 88b/10, 184a/7, 221ab/1, 272a/11
ö.-düm 218b/7, 277a/14
ö.-düŋ 286b/2
ö.-geli 221ab/8
ö.-gil 75ay/13, 116a/3
ö.-mege 258b/5, 277b/7
ö.-meyidüm 239a/8
ö.-se 79b/12, 79b/8
ö.-sün 132a/1
[=22]

ögretmeklik öğretme işi
ö.+de 219bb/1
[=1]

ögüci övme işini yapan, övücü
ö. durur 220a/2
[=1]

ögül- övülmek
ö.-miş durur 87a/1, 88a/5
[=2]

ögünç övünç, övünme (krş. **öginç**)
ö. 57a/13
[=1]

ögüt bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat
ö. 5b/7, 164a/1, 165a/5, 277b/5, 289a/7, 295a/11
ö. ḳıl- 41b/8
ö.+i (bel) 164a/4
ö.+üŋ 237bb/13
[=9]

ögütçi öğüt veren
ö. 289b/5

[=1]

ögütle- nasihat vermek
ö.-dim 292a/12
[=1]

öksüz öksüz
o. 276b/14
[=1]

öl- yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek
ö.-deçidür 286b/11
ö.-di 50b/4, 50b/4, 111a/9, 147b/6, 148b/2, 207b/6, 222ab/8, 227ab/13, 230bb/10, 272b/9, 294a/10, 294a/12, 294a/13, 294a/3, 296a/3
ö.-diler 221bb/8, 262a/4, 281bb/9
ö.-di-y-ise 50b/6
ö.-dügi 15a/15, 20a/8, 49b/10, 200b/5, 223b/1, 223b/2
ö.-dük 103a/13
ö.-dükde 177b/9
ö.-dürmek 245a/10, 252b/2
ö.-e 49b/13, 123b/3
ö.-en 294b/12
ö.-ende 221b/12
ö.-eni 50b/1
ö.-enler 69b/15, 84b/9, 236bb/1
ö.-enlerde 49b/2
ö.-enlere 3a/2
ö.-esi 195b/3, 267a/14
ö.-esi durur 49a/12, 49b/2, 275b/15
ö.-esidür 49a/10, 49a/11, 291b/1, 294a/15
ö.-esi midür 241ab/4
ö.-esisin 226bb/14
ö.-evüz 133b/8
ö.-ince 14a/9
ö.-medin 261b/2, 281b/8, 284a/2
ö.-mege 287a/11
ö.-megi 161a/8, 179a/8
ö.-mek 133b/7, 261a/5, 264b/1, 274b/7, 294a/11
ö.-mek durur 261b/2
ö.-mek133a/13, 133a/14, 161a/1
ö.-mek-çün 159a/5
ö.-memege 284b/6
ö.-memek 262b/10
ö.-meye 49b/10, 138b/1, 221b/12, 294a/12, 294a/13
ö.-meyince 174b/12, 263b/1, 289b/13
ö.-mez 50a/11
ö.-miş 119b/13, 124b/3, 148a/7, 159a/6, 212b/10
ö.-miş-idi 212b/12, 212b/9, 287a/11
ö.-mişlerimisse 112a/6
ö.-se 270a/4, 282a/3, 296a/2
ö.-seŋ 211b/5, 241ab/8

ö.-sevüz 295a/6, 296a/8
ö.-ünce 62a/3
ö.-ür 268a/13, 269a/12
ö.-ürmen 197a/12
ö.-ürse 196a/4, 264a/5
ö.-ürseŋ 269a/11
ö.-ürsin 290b/12
[=103]

ölçü bir niceliği, o nicelik için kabul edilmiş birimlerden birine göre oranlayarak değerlendirme, mizan
ö.+sini 307b/4
[=1]

öldür- bir canlının hayatına son vermek
ö.-di 131a/9, 151b/12, 151b/15, 153b/12, 281bb/11
ö.-diler 139b/1, 153b/11
ö.-dise 282ab/2
ö.-dügin 121b/1, 281bb/10, 281bb/14
ö.-düklerin 55bb/10
ö.-düŋ 238a/6
ö.-e 209b/15
ö.-mege 136b/15, 138b/15
ö.-mek 306b/1
ö.-meye 137a/1
ö.-mişdi 238a/5
ö.-sünler 128b/15
ö.-üp 152a/5, 264a/14
ö.-ürler 306b/3
ö.-ürven 261b/13, 262b/8, 268a/11
[=26]

ölmiş ölmüş olan, ölü
ö.+ler 206b/15
[=1]

ölü hayatı sona ermiş olan, artık yaşamıyor olan, ölü
ö. 70a/4, 128b/15, 129a/4, 264b/10, 264b/9, 281bb/14, 282ab/2, 294a/8
ö. durur 236ab/15
ö.+den 70a/4
ö.+ler 50a/15, 69b/11, 69b/11, 69b/13, 70a/2, 117a/15, 124a/4, 236bb/2
ö.+lerden 220a/6
ö.+lerdür 50b/5-6
ö.+lerüŋ 69b/12
ö.+müz 299b/4
ö.+nüŋ 196b/14, 281bb/13, 282ab/1
ö.+ye 174b/8
ö.+yi 19a/12, 129a/1, 129a/5, 196a/5, 213a/4, 300b/15
[=34]

ölüci ölecek olan, fani
ö.+dür 262b/12

[=1]

ölüm bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, vefat
ö. 12b/1, 36a/9, 49a/3, 49b/15, 49b/15, 50a/8, 50b/7, 56a/8, 56b/2, 69b/8, 95a/6, 125a/14, 129b/11, 133b/2, 141a/14, 155b/15, 160b/10, 160b/14, 160b/9, 160b/9, 167b/12, 167a/13, 167a/14, 173b/5, 174b/11, 176b/1, 177a/14, 177b/2, 177b/4, 180a/5, 196a/11, 197a/8, 206b/7, 211b/2, 213a/10, 213a/13, 213a/8, 228b/4, 229b/13, 240a/8, 240a/8, 240bb/9, 246b/3, 246b/5, 248b/8, 253a/4, 253b/2, 256a/14, 256b/13, 254b/1, 256b/5, 258b/9, 260a/2, 260b/11, 260b/13, 261a/3, 261a/4, 263a/15, 263b/1, 263b/13, 263b/3, 264a/7, 264a/8, 267b/6, 269a/10, 269a/11, 269a/7, 272b/3, 273b/14, 273b/7, 274b/12, 274b/7, 274b/9, 280a/3, 280a/5, 280a/6, 281b/14, 281b/3, 282a/6, 282a/9, 282b/13, 282b/4, 283a/7, 283a/7, 283a/8, 283a/8, 284a/13, 284a/9, 284b/14, 284b/14, 284b/15, 284b/15, 284b/8, 285a/11, 285a/5, 286a/2, 286b/13, 287a/3, 290b/14, 291a/2, 291a/4, 291a/5, 293b/3, 293b/5, 294a/10, 294a/9, 295a/2, 296a/7, 304a/2, 304a/3, 304a/8, 305b/15, 311a/2
ö. durur 155b/7, 262a/3, 282a/8, 284b/12
ö.+den 12a/13, 133b/2, 266b/9, 270a/5, 274a/15, 274b/7, 284b/11, 285a/4, 285a/9, 295a/2
ö.+e 160b/10, 160b/8, 234a/2, 262b/13, 289b/11
ö.+i (bel.) 133a/10, 133b/2, 133b/7, 207a/1, 207a/3, 264a/8, 264a/8, 290b/10
ö.+i (iy.) 38b/13, 50a/8, 50a/9, 141a/13, 240ab/3, 290b/15, 304a/9
ö.+i durur 50a/8, 50a/8, 89b/2, 93b/4, 267a/14
ö.+için 295b/8
ö.+idi 133b/10, 133b/8
ö.+in 43a/13, 43a/6, 286a/15, 296a/8
ö.+inden 150a/15, 286a/14
ö.+ümde 284b/3
ö.+ümden 278b/2
ö.+ün 267b/5
ö.+üŋ 152a/6, 262a/1, 264a/10, 264a/12
[=168]

ölümsüz hiçbir zaman ölmeyecek olan, ebedî
ö. 285a/7
[=1]

‘Ömer (öz. is.) Hz. Ebubekir’den sonraki ikinci halifenin adı (krş. **‘Ömmer**)
‘Ö. (‘Ö. bin ḫaṭṭab) 4b/6, 7bb/11, 7bb/15, 8ab/2, 29b/11, 98b/13, 99b/2, 197b/3, 197b/5, 197b/6, 197b/7, 197a/7, 199a/1, 214a/1, 214a/11, 214a/3, 214a/4, 214a/4, 214a/5, 214a/9, 221bb/11, 221bb/15, 221bb/5, 221bb/5, 221bb/7, 221bb/9, 222ab/4, 222ab/7, 222ab/9, 222ab/9, 230a/10, 230a/11, 230a/12, 230a/13, 230b/2, 230b/5, 230b/8, 236b/11, 236b/13, 237a/14, 237a/15, 237a/2, 237a/7, 237a/8, 237b/2
‘Ö.+den 99a/7
‘Ö.+e 214a/7
‘Ö.+i (bel.) 41b/11, 197b/4
[=49]

‘Ömmer (öz. is.) Hz. Ebubekir’den sonraki ikinci halifenin adı (krş. **‘Ömer**)
‘Ö. 236b/14

‘Ö.+i (bel.) 236b/11
[=2]

‘ömr (Ar.) yaşam, ömür (krş. **‘ömür**)
‘ö. 92a/1
‘ö.+i (iy.) 58b/7, 58b/9, 91b/10, 91b/9, 91b/14, 117b/7, 177a/9, 206b/3, 230a/5, 256b/5, 283a/9
‘ö.+in 306b/5
‘ö.+inde 241ab/1, 317b/3
‘ö.+ü 265b/12
‘ö.+ümüz 92b/2
‘ö.+üŋ 70b/7, 167b/9, 197b/4, 206b/4, 278b/13, 280a/1, 286b/12
[=24]

‘ömür (< Ar. ‘ömr) yaşam, ömür (krş. **‘ömr**)
ö. 34b/4, 58b/8, 91b/12, 93a/2, 161a/7, 161a/7, 202b/6, 202b/8, 248b/7, 298a/8, 323b/9
ö.+leri 91b/12, 92a/9
[=13]

öŋ 1. önce
ö. 224bb/2
ö.+inde 102b/11, 248b/1

2. ön taraf, ön
ö. 88a/6, 280bb/11, 281ab/6
ö.+den 88a/3
ö.+in 201b/14
[=8]

öŋdin önce, önceden
ö. 174b/9, 280b/13, 320a/12, 320a/12
[=4]

öŋdünki önceki
ö. 128b/5
[=1]

öŋürt- önüne geçmek, önünü almak, engel olmak
ö. +(d)e 70a/11
[=1]

öp- öpmek
ö.-di 111b/3, 152a/3, 292a/14
ö.-erdi 134b/12
ö.-üp 208b/4
[=5]

ör- bağlamak, örmek
ö. -di 111b/6, 134b/6
ö. -gil 134b/3
[=3]

öril- duvar yapmak veya onarmak
ö.-miş 235bb/4

[=1]

örkle- bağlamak, hayvanın urganını uzunca bağlamak
ö.-megil 264a/7
[=1]

ört- 1. bağlamak, sarmak
ö.-di 84by/11, 242b/10
ö.-eler 206b/14
ö.-erdi 215a/4
ö.-erven 227a/6
ö.-mişler 285a/13

2. gizlemek
ö.-e 43a/9
ö.-er 3b/2, 136by/14, 173a/4, 232b/1, 232b/1, 320a/14, 320a/5
ö.-erem 51a/7
ö.-mek 118a/11
ö.-se 173a/5
ö.-sem 231a/4
ö.-miş 28b/11
ö.-tüm 189b/4
ö.-üŋ 28b/10

3. kapatmak
ö.-mişdür 28a/6
ö.-müş 118a/4
ö.-sin 275a/11
ö.-se 275a/12

4. bağışlamak
ö.di 202a/5, 238a/7
[=27]

örtil- kapatılmak (krş. **örtül-**)
ö.-di 235bb/7
ö.-miş 235bb/3
[=2]

örtin- kapanmak, örtünmek
ö.-mişsin 242bb/11
[=1]

örtü 1. örtmek için kullanılan şey, örtü
ö. 206b/14
ö.+ler 285a/12
ö.+sinüŋ 236ab/1

2. toprak
ö.+si 286a/6
ö.+si durur 206b/15
[=5]

örtül- kapatılmak (krş. **örtil-**)

ö.-mek 43a/14
ö.-mesün 215a/3
[=2]

örtülü gizli
ö.+ye 228ab/5
ö.+y-idi 228ab/5
[=2]

örü ayakta, dik
ö. dur- 148b/7, 231b/6
ö. ṭur- 15b/10, 239a/5, 279a/12
örü dur- ~ ṭur- ‘ayağa kalkmak’
[=5]

örümcek örümcek
ö. 24a/3, 24a/4, 24a/7
[=3]

ötdür- ötmesini sağlamak, hırıldamak (krş. **öttür-**)
ö.-se (gögüs ö.) 256b/6
gögüs ötdür- ‘ağır hasta kişi can verirken göğsünden ses çıkarmak, hırıldamak"
[=1]

ötri ötürü, -den dolayı (krş. **ötrü, ötüri**)
ö. 27a/15
[=1]

ötrü ötürü, -den dolayı (krş. **ötri, ötüri**)
ö. 23b/3, 27b/1, 75ay/9, 78b/14, 89b/9, 90a/3, 93b/15, 105a/7, 115b/14, 142b/7, 143a/2, 143a/4, 161b/4, 162b/3, 162b/4, 173a/11, 173b/8, 196a/1, 196b/12, 200b/15, 205a/3, 220bb/7, 221ab/14, 222a/1, 222a/3, 223b/8, 226a/14(?), 226ab/11, 232a/9, 233b/13, 234a/4, 234a/6, 240a/5, 242bb/8, 250b/4, 257a/13, 257a/2, 276bb/9, 278ab/8, 279bb/3, 305a/9, 316a/15, 319b/6
ö. durur 98b/7, 161b/9, 268b/14, 268b/15
ö.+si 319b/8
[=48]

öttür- ötmesini sağlamak, hırıldamak (krş. **ötdür-**)
ö.-ür (gög(ü)s ö.) 257b/6
ö.-ürler (gög(ü)s ö.) 173a/15
gög(ü)s öttür- ‘ağır hasta kişi can verirken göğsünden ses çıkarmak, hırıldamak"
[=2]

ötül ödül
ö.+din 225bb/12
[=1]

ötür- seçmek
ö.-di 231b/11
[=1]

ötüri ötürü, -den dolayı (krş. **ötrü, ötri**)

ö. 22b/7, 27a/13
[=2]

öyke 1.intikam
ö.+m al- 278ab/7

2. öfke
ö. 67a/14
öyke al- "intikam almak"
[=2]

öykelen- öfkelenmek
ö.-se 310a/12, 310a/13
ö.-üp 15b/4
[=3]

öykelendür- öfkelendirmek
ö.-mek durur 310a/11
[=1]

öyken akciğer
ö. +i (iy.) 150a/6
[=1]

öyle öğle vakti
ö. 76b/5, 103b/14, 146b/5
[=1]

öz can, ruh
ö.+deki 137a/10
ö.+i (bel.) 159a/10, 169a/7, 227b/8
ö.+i (iy.) 306a/7
ö.+in 287a/10
ö.+ine 177b/7
ö.+ini 173b/4
ö.+ŋüzi 282a/7
ö.+üm 7bb/14, 15b/11, 112a/2, 283b/7
ö.+ümden 134b/7
ö.+üme 140a/5
ö.+ümi 140a/3
ö.+üni 211b/12
ö.+ünü 65a/7
ö.+üŋ 14a/2, 24b/5, 137b/1
ö.+üŋe 164a/4
ö.+üŋi 54b/9, 134b/7, 169a/12, 173b/8
[=28]

özen- beğendiği şeye benzemeye çalışmak, yapmaya kalkışmak
ö.-gil 72b/14
[=1]

özge başka
ö. 225a/1
[=1]

‘öẕr (Ar.) 1. bir kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep, mazeret (krş. **‘öẕür**)
‘ö. dile- 68b/13
‘ö.+üm 159b/15
‘ö.+üŋ 115a/11, 115a/11-12,
‘ö.+üŋüz 221b/2

2. kusur
‘ö.+in 193a/3, 202a/5
[=7]

‘öẕür (< Ar.‘öẕr) bir kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep, mazeret (krş. **‘öẕr**)
‘ö. dile- 46b/7
‘ö.+leri 107b/3
‘ö.+lerin 171a/13
[=3]

‘öẕürsüz (< Ar.‘öẕr + T. süz) özrü olmayan
‘ö. 107b/2
[=1]

-P-

pāre (Far.) parça
p. 99b/13, 147a/9, 150a/6, 218a/13, 221bb/12, 281bb/3, 290b/7, 306a/14, 306a/7, 306a/8, 306a/9
p.+sinden 221b/6
p.+leri (baġrum p.) 150b/7, (baġrum p.) 197b/14, 291b/6
p.+si 215a/11, (baġrum p.) 292a/8
p.+sine 214b/3
p.+sünüŋ 238b/3
baġır pāresi ‘candan bir parça’
[=19]

parla- ışık saçmak, parlamak
p.-ya 186b/1
[=1]

pārisā (< Far. pārsā) sofu, dine bağlı kimse (krş. **pārsā**)
p. 159b/9
[=1]

Pārs (Far.) Fars
P. 73a/14, 123b/2
[=2]

pārsā (Far.) sofu, dine bağlı kimse (krş. **pārisā**)
p. 108by/6, 166b/5, 166b/6, 166b/8, 174b/15, 224bb/5, 224bb/7, 224bb/8, 224bb/9
p.+lar 219ab/4, 219ab/5, 224bb/10
p.+larda 159a/15
p.+lardan 179b/6
p.+lardur 219ab/8
p.+ya 224bb/6, 270b/7, 270b/12

p.+yı (bel.) 234ab/2
[=19]

pārsālıḳ (Far. + T.) dine bağlı olma durumu, sofuluk
p. 108by/7, 219ab/10, 224bb/6
p.+(ġ)a 220ab/15
p.+(ġ)ı (iy.) 220ab/14
p.+(ġ)ıla 224bb/11
p.+(ġ)ın 220ab/15
p.+dan 220ab/13, 224bb/10
[=9]

pārsālıḳsuz (Far. + T.) dine bağlı olmama durumu
p. 224bb/6
[=1]

Pārsī (Ar.) Farsça
P. 2ab/4, 221ab/13
[=2]

paslu üzerinde pas oluşmuş, pas tutmuş, paslı
p. 24a/14
[=1]

pāyenden (Far.) kefil
p. ol- 288a/13, 288a/15
[=2]

pāyendān (Far.) kefil
p. durur 87b/3
[=1]

pāyendānlıḳ (Far. + T.) kefillik
p.+(ġ)uŋ 288b/2
[=1]

pāẕişāh (< Far. pād-şāh) hükümdar, padişah
p. 49a/13, 64a/13, 67a/15, 90b/11, 106b/15, 107b/9, 135a/5, 205a/8, 208a/10, 224bb/7, 232bb/13, 232bb/15, 234ab/11, 234ab/7, 240bb/13, 243b/14, 259b/6, 266a/6, 317b/15
p.+a 205b/13, 224bb/5, 244b/12, 257b/9, 259b/6
p.+dan 224bb/5
p.+ı (iy.) 22b/11, 247a/6, 247a/7
p.+ıçun 275a/10
p.+ı-y-ıdı 147b/6, 287a/2
p.+iken 227b/1
p.+sın 186a/8-9, 222ab/8
p.+uŋ 225bb/6, 226bb/12, 317b/12
[=37]

pāẕişāh-ı kerīm (< Far. pād-şāh) Allah
p. 2b/9
[=1]

pāẕişāh-ı bī-zevāl (< Far. pād-şāh) Allah
p. 41a/11, 114b/4, 120a/9
[=3]

pāẕişāh-ı lā-yezāl (< Far. pād-şāh) Allah
p. 127b/12, 186a/12
[=2]

pāẕişāhlıḳ (Far. + T.) 1. Allah'ın sıfatı
p.+ı (iy.) 319b/1

2. hükümdar, padişah olma durumu
p. 147b/7, 147b/10, 224bb/5, 228bb/8, 234ab/8-9, 265b/11-12, 293a/13
p. durur 174b/15
p. (ġ) 293a/13
p.+(ġ)a 216b/10
p.+(ġ)ın 266a/13
p.+(ġ)ından 290a/10
p.+um 190b/13, 208a/2
[=15]

pāẕişāhlıḳsuz (Far. + T.) padişahlığın olmama durumu
p. 224bb/6
[=1]

pehlüvān (Far.) yiğit, pehlivan
p.+ın ḳıl- 41b/12
p.+lar 108by/7
[=2]

pālān (Far.) semer
p. 208a/12
p. +ı (iy.) 208a/4
[=2]

pencşenbe (< Far. pencşenbih) perşembe
p.+si 17a/11
p.+sini 21a/11
[=2]

pend (Far.) nasihat, öğüt
p. 233bb/5, 295a/11
p.+in 295b/4
[=3]

perde (Far.) örtü, perde
p. 232b/1
p.+ler 46b/12
p.+leri 206a/12
p.+lerin 98ay/17
p.+lerine 179a/3
p.+ŋ 28b/11
p.+si 202a/5, 210b/2, 210b/2, 284b/10
p.+sin 46a/10, 165a/1, 242bb/11

[=13]

perde-dārlıḳ (Far. + T.) yüksek makamlı kimselerin kapılarında bekleyen ve girmeye izni olanları içeri alan görevli olma durumu
p. ḳıl- 24a/3, 24a/7
[=2]

perhīz-kār (Far.) mahrem olan şeylerden kaçınan, sofu
p. 82a/2
p.+ısaŋ 282bb/8
p.+lar-ıdı 82a/2
[=3]

perhīz (Far.) dince yasak edilen şeylerden tamamıyla uzak kalma
p. 62a/4
[=1]

perī (Far.) melek
p. 271b/5, 271b/8, 294b/2
p.+ler 95b/14, 269b/5, 271b/6
[=6]

pes (Far.) sonra
p. 18a/9, 195b/1, 195b/12, 220ab/13, 220bb/9, 221bb/11, 224bb/7, 224bb/8, 227bb/15, 230bb/6, 235ab/13, 235ab/9, 236bb/3, 236bb/7, 237ab/6, 276bb/3, 276bb/9, 279bb/6, 284a/6
[=19]

peşīmān (Far.) pişman
p. ol- 20a/7, 85b/9, 122a/9, 167a/14, 171a/10, 171a/15, 227a/10, 265a/6, 302a/13, 303b/7, 304b/2
[=11]

peşīmānlıḳ (Far. + T.) pişmanlık
p. 26a/14, 193a/7
p. ḳıl- 164a/3-4
[=3]

peyġām (Far.) haber
p.+um 171a/8, 278b/12
[=2]

peyġāmber (Far.) insanlara Tanrı'nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, yalavaç, elçi
p. 7bb/10, 7bb/13, 7bb/13, 8b/5, 16a/1, 22a/1, 22b/12, 22b/5, 22b/7, 30a/8, 30a/9, 30b/6, 31b/13, 33b/13, 33b/9, 34a/2, 34a/4, 34a/5, 34a/9, 34b/5, 36b/7, 39a/12, 42a/15, 42b/1, 42b/2, 43a/2, 43a/5, 43a/5, 45b/10, 45b/12, 49bb/7, 51a/13, 54b/2, 58a/12, 60a/13, 71b/5, 75ay/17, 75ay/7, 78a/13, 78a/2, 79a/8, 83a/14, 83a/8, 91a/9, 91b/9, 92a/13, 92a/14, 92b/12, 92b/12, 93a/11, 93a/14, 96b/1, 99a/1, 99a/11, 99a/6, 99a/7, 100a/10, 100a/7, 108b/11, 112a/14, 112a/6, 112a/8, 112a/8, 112a/9, 117a/13, 121b/11, 122a/2, 122b/12, 123a/1, 131a/14, 132b/5, 134b/15, 135a/15, 141a/4, 141b/9, 142b/1, 142b/15, 142b/2, 142b/3,

142b/4, 143a/1, 143a/5, 143b/8, 144b/2, 145b/15, 147a/13, 147a/11, 147a/15, 147b/8, 148b/8, 148b/9, 149a/2, 149b/11, 155a/2, 165b/9, 171a/13, 171b/9, 172b/4, 180b/1, 180b/7, 183a/12, 183a/13, 183a/15, 183b/14, 184a/14, 184b/11, 185a/4, 186a/15, 186a/3, 188b/7, 190a/5, 190b/11, 194b/8, 196b/13, 196b/4, 196b/8, 197a/6, 199a/5, 199b/15, 200b/2, 209b/1, 209b/3, 209b/5, 214b/14, 214b/6, 215a/2, 215a/5, 219ab/15, 220ab/2, 221ab/15, 221bb/3, 222b/9, 223a/11, 223a/3, 223b/13, 223b/14, 224a/1, 224a/2, 224b/4, 224b/5, 224b/6, 224bb/1, 224bb/11, 225ab/1, 226bb/1, 227ab/10, 229a/12, 229b/2, 230a/15, 230ab/13, 230b/14, 230b/7, 230bb/12, 231b/15, 231b/9, 231bb/13, 231bb/4, 232a/8, 234a/1, 237a/1, 240bb/15, 241a/15, 241a/15, 241ab/14, 241b/4, 241bb/1, 241bb/15, 252a/6, 258b/2, 258b/2, 258b/4, 259a/9, 264a/9, 271a/4, 271a/6, 272a/8, 271a/11-12, 276a/5, 276b/15, 276b/3, 276b/5, 276b/6, 277b/11, 278a/11, 278a/12, 278b/6, 279b/11, 281a/15, 281b/1, 283ab/10, 283bb/11, 283bb/3, 283bb/7, 285a/15, 285b/9, 286a/1, 287a/2, 291a/10, 295b/11, 295b/11, 297a/7, 299b/8, 306b/15, 306b/9, 307a/11, 307a/14, 323b/7

p. durur 71b/7, 229b/8

p.+den 48a/2, 92b/6, 128b/9, 143b/11, 171b/2, 222b/11, 225ab/1, 241a/6, 296b/4, 309a/10, 310a/5-6, 312a/13, 313a/6, 314b/11

p.+di 258b/5

p.+e 21b/5, 21b/6, 24a/3, 24a/7, 31b/12, 37a/15, 42b/2, 56b/13, 58a/14, 58b/2, 59b/9, 60a/15, 76b/3, 81a/7, 83a/11, 83b/3, 91a/12, 109b/4, 115a/6, 116b/7, 121a/3, 125b/14, 132b/11, 143b/14, 143b/5, 174a/5, 188b/1, 189b/10, 219ab/11, 219ab/15, 224b/2, 224bb/2, 225a/9, 227bb/15, 228ab/4, 229a/13, 241a/13, 279ab/3, 282b/4, 285a/11, 295b/8, 296a/7, 300b/14

p.+i (bel.) 111a/6, 112a/15, 141a/4, 141b/12, 143b/5, 143b/6, 143b/12, 143b/13, 153a/15, 183b/13, 184b/8, 186b/13, 188b/3, 189b/11, 276b/8, 277a/6, 296a/3, 296a/9, 296b/10

p.+i (iy.) 149a/7, 237a/4

p.+iken 230bb/12

p.+ile 221ab/1, 224bb/1

p.+in 217a/11

p.+ine 176b/7

p.+iseŋ 171b/4

p.+ler 4a/13, 4b/15, 15b/3, 33a/3, 39a/6, 43a/10, 46b/3 57a/5, 57a/7, 59b/11, 65a/11, 65a/14, 65a/14, 86a/12, 116b/9, 127b/5, 132b/15, 141a/15, 142b/7, 144b/3, 148b/13-14, 150b/10, 167b/14-15, 170a/15, 171b/15, 183b/12, 186b/7, 219ab/3, 249a/2, 269b/3, 279ab/10, 281a/7, 284b/10, 285a/8, 324a/8

p.+lerde 75a/10

p.+lerden 39a/2, 41b/2, 214a/15, 219ab/5, 219ab/6, 280b/13

p.+lere 69a/9, 85a/11, 55bb/4, 183b/10, 240a/10, 314b/2

p.+leri 39b/1, 98ay/16, 141a/9, 183b/13, 289a/11

p.+lerüŋ 53a/5, 276bb/7

p.+lerüŋ durur 53a/7

p.+sin 171b/13

p.+üŋ 36b/8, 39a/3, 92a/5, 111b/2, 122a/3, 132b/7, 141a/3, 143b/10, 146b/13, 147b/12, 148b/11, 152b/2, 171a/11, 171a/12, 183a/9, 186a/5, 186b/2, 214b/5, 220ab/4, 224b/12, 225ab/6, 246a/10, 246a/9, 271a/9, 272a/3-4, 275b/9, 276a/9, 277a/5, 278b/9, 279a/2, 280a/12, 280a/12, 281b/6, 286a/12, 306a/7

p.+üŋ durur 53a/6, 53a/8

p.+üŋ-içün 49bb/3
p.+üŋüz 83a/10
[=389]

peyġāmbarlıḳ (Far. + T.) peygamber olma durumu, yalvaçlık, peygamberlik (krş.**peyġāmberlik**)
p. 132b/8-9, 230b/1, 239b/13, 283ab/11
p.+(ġ)a 99a/12-13
p.+(ġ)a 85a/15
p.+ı (bel.) 39a/12
p.+(ġ)ıŋa 230b/12
p.+(ġ)um 237a/10, 237b/1
p.+(ġ)uŋ 237a/9
p.+(ġ)uŋa 128b/14, 183b/11
[=13]

peyġāmberlik (Far. + T.) peygamber olma durumu, yalvaçlık, peygamberlik (krş. **peyġāmbarlıḳ**)
p. 82b/8, 183b/11, 287a/2
p.+in 230b/4
p.+ine 230b/1, 230b/15
p.+üŋ 290b/3
[=4]

peyk (Far.) haber ve mektup getirip götüren, ulak (krş. **beyk**)
p. (p.-i şabān) 28b/6, 28b/15, (p.-i ḥażret) 150a/14, 138b/2, (p.-i ḥażret) 171b/10, 236ab/2
p. +i (bel.) 28a/2, 28a/7, 28b/13, 28b/3, 280a/10
peyk-i ḥażret ‘Cebrail’in sıfatı’
[=11]

peymān (Far.) yemin, and
p. (‘ahd u p.) 67a/11
[=1]

peyveste (Far.) daima
p. 63a/14
[=1]

pinhān (Far.) gizli
p. ḳıl- 139b/15, 180a/14
[=2]

pīşe (Far.) meslek, sanat
p. eyle- 169b/14
p.+si 179b/3
p.+si durur 176a/2, 189a/2
[=4]

pīşrev (Far.) öncü, önde giden, yol gösteren
p. +i (iy.) 25a/14, 25a/14, 25b/1
[=3]

piyāle (Ar.) şarap kadehi

p. (ḫ. u piyāle) 26b/3, 61a/9, 102b/14
[=3]

polād (< Far. pūlād) çelik, polat
b. 255b/2
[=1]

pūl (Far.) para
p. 165a/11
[=1]

put (Far.) Bazı ilkel toplumlarda doğaüstü güç ve etkisi olduğuna inanılan canlı veya cansız nesne, tapıncak, sanem (krş. **but**)
p.+a 287a/6
p.+ları 220b/12
[=2]

-R-

Rabbānī (Ar.) gönlünü Allaha vermiş; Tanrı'ya ulaşmış
R. 2ab/2
R.+y-ise 149a/5
[=2]

Rabbī (Ar.) Rabbim
R. 19a/6, 20a/11, 34b/10, 35a/12, 35a/5, 37a/5, 78a/9, 79a/8, 116a/10, 116a/13, 116a/2, 180b/8, 227a/9, 240a/12, 261a/15, 279b/14, 290a/10, 290a/12, 290a/13, 290a/14, 290b/1, 290b/3, 290b/4, 290b/8, 305a/12, 305a/13, 305b/1, 305b/13, 305b/5
[=30]

Rabbü'l-'alemīn (Ar.) âlemlerin sahibi, Allah
R. 274b/5, 280a/10
[=2]

rāfet (Ar.) acıma, merhamet etme
r.+dür 8ab/6
[=1]

rāġıb (Ar.) istekli, isteyen, rağbet eden
r. 2ab/3
[=1]

rāḥat (Ar.) insanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu, huzur
r. 80a/7, 133b/12, 171a/3, 180b/5, 228bb/11, 228bb/11, 230a/1, 230a/1, 257a/14
r.+ı (iy.) durur 176a/1
r.+ından 318b/5
[=12]

rāḥatlıḳ (Ar. + T.) üzüntüsü, sıkıntısı, tedirginliği olmama durumu, rahat
r. 12a/3, 119a/3, 119a/4, 171a/4, 257a/11, 257b/1, 257b/3
r.+(ġ)ı (bel.) 257b/2

[=8]

raḥīm (Ar.) koruyan, acıyan, merhamet eden Tanrı
r. 194a/8, 194a/9, 196b/13, 197a/2, 223b/8
r. durur 3b/4, 320a/6
r.+dür 232b/1, 320a/12, 325a/10
r.+e 319b/13
r.+ler 194a/10
r.+sin 194a/8
r.+ven 273a/13
[=14]

Raḥime (öz. is.) Hz. Eyüp'ün eşinin adı
R. 171a/8, 171a/11
[=1]

raḥīmıraḳ (Ar. + T.) daha merhametli
r.+van 194b/5
[=1]

raḥmān (Ar.) Allah
r. 33a/7, 37a/14, 50a/13, 61a/1, 65b/5, 80a/12, 84b/8, 240ab/7, 259a/10, 294b/15, 298b/10, 301a/13, 307b/11, 323a/15
r. durur 3b/7, 320a/5
r.+a 115b/5, 115b/9
r.+dan 84b/4, 325a/13
r.+dur 6a/11, 320a/12, 325a/10
r.+ıla 279ab/11
[=24]

raḥmānī (Ar.) Allah'dan gelen ve hayırlı olan, Tanrısal
r. 29a/6
[=1]

raḥmet (Ar.) acıma, merhamet etme
r. 14b/6, 14b/7, 14a/8, 16b/1, 16b/6, 16b/7, 18b/11, 20a/4, 21a/2, 21a/9, 23a/5, 24b/10, 24b/4, 24b/6, 24b/9, 25a/2, 31a/2, 31a/3, 31a/9, 32a/10, 32b/9, 35b/14, 36b/9, 38a/12, 45b/15, 47b/7, 47b/8, 48a/15, 48a/5, 48b/4, 48b/5, 50ab/2, 51a/1, 51a/13, 51a/4, 54a/11, 59a/14, 61b/1, 64b/8, 64b/15, 65a/5, 66b/3, 70b/3, 72b/14, 73a/3, 75b/13, 75b/14, 75b/15, 76a/15, 76a/9, 78b/14, 87a/10, 90a/12, 90a/14, 90a/15, 94a/11, 94a/4, 97a/12, 100a/11, 100a/12, 100a/6, 100a/7, 101a/10, 113b/6, 115a/5, 121a/10, 121a/7, 130a/15, 132a/11, 132a/12, 132a/4, 141b/7, 162a/11, 162a/12, 192a/12, 192b/2, 193a/13, 193a/14, 193a/14, 193a/15, 194a/4, 194a/5, 194a/6, 194a/6, 194a/7, 196b/3, 206a/12, 206b/3, (ḳıl-) 210a/15, 211a/7, 219ab/4, 224a/6, 224bb/4, 228a/13, 228a/13, 228b/9, 228b/9, 241ab/12, 241ab/13, 241bb/2, 241bb/3, 243ab/2, 243ab/4, 256b/11, 273a/14, 273a/14, 279b/9, 282a/10, 298a/2, 298b/12, 303a/1, 303a/8, 304a/5, 312b/14, 315b/12, 315b/13, 315b/13, 318a/15, 318b/3, 318b/4, 320b/1, 321b/8, 323a/12
r. durur 73b/11, 73b/13
r.+den 49b/15, 241bb/5, 268b/9
r.+dür 321a/4

r.+e 236b/8
r.+i (iy.) 46a/9, 110a/10, 154a/8, 176a/1, 289b/7
r.+i (bel.) 22a/12, 59b/3
r.+i durur 25a/8
r.+in 4a/7, 85b/3
r.+inden 48a/14, 100b/7, 101b/13, 153b/5, 198b/8, 287a/9, 307a/13, 307b/2, 307b/2, 307b/6, 320b/11
r.+ine 198b/9, 322a/11
r.+üm 25a/10, 25a/9, 32a/12, 76a/10, 76a/13, 192b/4, 192b/10, 193a/11, 225b/4, 290b/11
r.+ümden 72b/11, 242bb/8, 306a/3, 306a/3, 307a/10
r.+üm durur 32a/10
r.+üme 69a/3, 75b/3, 207a/13
r.+ümi 23a/2, 85b/7, 85b/8, 228b/12
r.+üŋ 41b/9, 251b/7
r.+üŋden 3a/3, 207b/10
r.+üŋdür 243ab/5
r.+üŋe 251b/10
r.+üŋ-ile 243ab/5
[=183]

raḥmetlü (Ar. + T.) merhametli
r. 318b/1
[=1]

raḥmetsüz (Ar. + T.) merhametsiz
r. 316a/15
[=1]

raḥm (Ar.) döl yatağı, rahim
r.+ine 218a/7
r. +inden 253b/4
[=2]

ra'iyyet (Ar.) bir hükümdara vergi vererek bağlanan halk
r. 265b/8
[=1]

ramaż (< Ar. ramż) atmak
r. 57b/11, 57b/12
r.+dan durur (iştikāk-ı r.) 83b/14
[=3]

ramażān (Ar.) kutsal sayılan üç ayların sonuncusu, oruç tutulan ay
r. 15a/1, 15a/7, 19a/13, 20a/14, 21a/2, 21a/8, 25a/13, 25b/1, 25b/3, 26a/14, 26b/1, 26b/11, 27a/10, 27b/7, 28b/10, 28a/15, 29a/1, 29a/3, 30b/6, 30b/10, 31a/11, 31a/15, 31a/5, 31a/6, 31b/15, 31b/3, 31b/5, 31b/8, 32a/1, 32a/15, 32b/15, 32b/8, 32b/9, 33a/10, 33a/3, 33a/6, 33b/14, 33b/3, 33b/3, 35b/11, 35b/13, 35b/8, 38b/9, 45b/13, 55bb/15, 55bb/8, 55bb/8, 56ab/5, 56ab/9, 57a/5, 57a/8, 57b/10, 57b/11, 58a/15, 58a/6, 58b/3, 58b/3, 58b/13, 59a/10, 59a/14, 59a/4, 59a/5, 59a/9, 59b/9, 61b/13, 62b/6, 63b/4, 64a/4, 64a/14, 64b/1, 64b/2, 65a/10, 65a/3, 65b/5, 66a/15, 66b/1, 66b/2, 67b/2, 69b/2, 70a/10, 70a/2, 70a/3, 70a/8, 70b/15, 70b/3, 70b/6, 70b/8, 71a/13, 72b/1, 72b/5, 72b/6, 73a/6, 73b/4, 74a/12, 74b/10, 74b/15,

74b/4, 74b/9, 75a/2, 75a/4, 77a/14, 77b/14, 77b/15, 78a/1, 78a/2, 78a/3, 78a/4, 78a/9, 78a/9, 78b/1, 78b/2, 79b/1, 79b/13, 79b/6, 79b/7, 80b/14, 80b/9, 81a/8, 82b/5, 83a/7, 83b/11, 83b/12, 83b/14, 83b/15, 84b/4, 85a/12, 85a/15, 86a/6, 88b/14, 94a/13, 98b/10, 98b/12, 98b/14, 99a/8, 99a/9, 99b/1, 100a/3, 102a/8, 103a/14, 103a/14, 103b/1, 103b/2, 106a/10, 108a/4, 144b/3, 230bb/13, 233ab/4
r.+a 83b/10
r.+da 74a/9
r.+dan 83b/10
r.+ı (bel.) 42a/13
r.+uŋ 230bb/13
[=152]

rāst (Far.) doğru
r. ḳıl- 211a/2, 213a/5, 271a/10
r. durur 191b/15
rast ḳıl- ‘doğru çıkarmak’
[=4]

ravża (Ar.) cennet bahçesi
r. 240ab/4, 298a/7
r.+sından 185b/10
[=3]

rāyigān (< Ar. rāygān) bedava, parasız
r. 24a/13, 170a/2, 251a/1, 325a/10
r.+dur 24b/1
r. durur 158b/9
[=6]

rāyiḥa (Ar.) koku
r.+sı 240bb/2
[=1]

rāz (Far.) sır, gizlenilen şey
r. 62b/13, 184b/10, 191b/5, 215b/10
r. ḳıl- 61a/6, 63a/7
r.+a 62b/8, 62b/9
r.+ı (bel.) 149b/12
r.+ın 191b/4
r.+lara 87a/14
r.+lardan 190a/5, 190b/10
r.+ları 190b/6
r.+larumı 139b/15
r.+umı 191b/2
[=14]

rāzdaş (Ar. + T.) sırdaş
r. +ı (iy.) 29b/12
[=1]

rāżı (< Ar. rāżī) rıza gösteren, boyun eğen
r. ol- 100b/13, 111a/15, 111b/3, 130b/14, 131a/10, 147b/14, 148a/1, 171a/6, 232ab/6, 244b/4, 249b/8, 295b/1, 302a/11, 302b/1, 302b/8

r.+y-am 138b/11
[=16]

rāzıḳ (Ar.) rızık veren, Allah (krş. **rāzuḳ**)
r. +ını 319b/12
r. durur 3a/14
r.+van 273a/12
[=2]

rażiya'l-lahu 'anha (Ar.) (kadınlar için) 'Allah ondan razı olsun' anlamında bir dua sözü
r. 56b/13, 128b/9, 278b/9, 279a/5, 323b/7
[=5]

rażiya'l-lahu 'anhu (Ar.) (erkekler için) 'Allah ondan razı olsun' anlamında bir dua sözü
r. 4b/6, 5a/7, 8ab/1, 18b/12, 19b/2, 19b/7, 34a/1, 42b/10, 79a/7, 91b/9, 99a/7, 99b/3, 146b/13, 175a/7, 191b/11, 220ab/7, 223bb/8, 226ab/1, 263b/5, 265a/9, 275a/2, 300a/7, 310b/10
[=23]

rażu (Ar.) 'Allah ondan razı olsun' anlamında bir dua sözünün kısaltılmış şekli
r. 222ab/11
[=1]

rāzuḳ (Ar.) rızık veren, Allah (krş. **rāzıḳ**)
r.+uŋı 325a/13
[=1]

re (Ar.) Arap alfabesinin onuncu harfi
r. 8ab/5, 8ab/6, 25a/7, 25a/8, 65b/14, 65b/6, 65b/6, 87a/6, 202b/2
r.+den durur 66a/2
[=10]

rebi'ü'l-evvel (Ar.) Arabi ayların üçüncüsü
r. 30b/2, 278b/8
[=2]

rebi'ü'l-aḫir (Ar.) Arabi ayların dördüncüsü
r.30b/2
[=1]

receb (Ar.) kutsal sayılan üç ayların birincisi
r. 14a/15, 15a/12, 15a/2, 15a/5, 15by/16, 16a/8, 16b/5, 17a/11, 18b/3, 19a/14, 20a/10, 20a/14, 20a/8, 20a/8, 21a/6, 21b/2, 24b/4, 21b/6, 22a/10, 22a/10, 22a/15, 22a/9, 22b/10, 22b/12, 22b/2, 22b/6, 22b/7, 23a/11, 23a/12, 23a/2, 23a/3, 23a/5, 23b/10, 23b/10, 23b/13, 23b/13, 23b/9, 24a/8, 24b/4, 25a/1, 25a/5, 25a/7, 25b/1, 25b/2, 26a/15, 26a/2, 26a/7, 26a/8, 26a/9, 26b/10, 26b/15, 27a/14, 27a/8, 27b/5, 28b/15, 28b/3, 28b/3, 29a/11, 29a/12, 29a/12, 30a/1, 30a/3, 30b/1, 30b/1, 30b/3, 31a/13, 31a/3, 31a/9, 31b/2, 31b/7, 31b/8, 32a/10, 32b/14, 32b/7, 32b/8, 33a/1, 33a/13, 33a/4, 33a/9, 33b/11, 35b/10, 35b/12, 35b/2, 35b/7, 36a/1, 36a/3, 36a/7, 37a/1, 37a/4, 45b/8, 45b/9, 57a/5, 57a/7, 57b/5, 58a/11, 58a/14, 58a/6, 58b/1, 58b/1, 58b/14, 59a/4, 59a/6, 59a/7, 59b/1, 59b/2, 79a/14, 123b/8, 123b/9, 144a/14, 271b/9

r. durur 30b/3, 36a/4, 36a/5
r.+de 36a/5
r.+den 59a/6
r.+i (ilgi eki) 36a/6
r.+i (bel.) 42a/12
r.+ini 21a/10
r.+üŋ 16a/3, 21a/1, 24b/13, 24b/14, 24b/15
[=122]

redd (Ar.) uygun bulmama, geri çevirme, kabul etmeme
r. ḳıl- 233ab/11, 277b/14
r. (r.-i şeḳāvet) 130a/14, 130b/4
redd ḳıl- ‘geri çevirmek, reddetmek’
redd-i şeḳāvet ‘Tanrı’ya karşı gelmenin reddedilmesi’
[=4]

refīḳ (Ar.) arkadaş, yoldaş
r. 284b/1
[=1]

refḳ (Ar.) arkadaşlık, dostluk
[=1]

reġāyip (Ar.) Recep ayının ilk cuma gecesine verilen ad
r. 16a/9, 16a/13, 21a/11
r. 16a/13
[=4]

rehber (Far.) kılavuz
r. ḳıl- 27b/8
rehber ḳıl- ‘yol göstermek’
[=1]

rekʿat (Ar.) namazda kıyâm, rükû ve iki secdenin toplamı, rekât
r. 17a/12, 37b/13, 38b/10, 38b/12, 39a/6, 54a/8, 123a/1, 146b/5, 240ab/2, 242ab/4, 242ab/5, 291a/12, 299a/14, 299b/9
r.+da 17a/13, 17a/13, 37b/14, 146b/5-6
r.+ında 38b/10
r.+ları 126b/1, 126b/2
[=21]

remey (< Ar. remy) atmak
r. 83b/15
r.+den 83b/15
[=2]

Remle (öz. is.) Kudüs’e yakın bir yer adı
R.+de 296b/10
[=1]

renc (Far.) eziyet, sıkıntı, zahmet
r. 5b/13, 13b/13, 14a/1, 14a/6, 62a/7, 63b/12, 157b/2, 165b/3, 169a/15, 170a/1, 189b/10, 194b/1, 194b/1, 195a/15, 235a/11, 235a/12, 250b/15, 253b/11, (ḳıl-) 253b/14

r. durur 149a/13
r.+den 165b/3
r.+e 239ab/6, 239ab/7, 239ab/8
r. +i (iy.) 24a/2
r.+imi ḳıl- 271a/15
renc ḳıl-
[=26]

rencberlik (Far. + T.) amelelik
r. ėt- 159b/5
[=1]

rencsüz (Far. + T.) eziyetsiz, sıkıntısız, zahmetsiz
r.+in 14b/3, 157b/13, 157b/3, 158a/1, 158a/4
[=5]

reng (Far.) renk
r.+i (bel.) 285a/12
[=1]

re'īs (< Ar. re's) lider, başkan
r.+lerin 252b/3
[=1]

resīde (Far.) ergin, yetişkin
r. 130b/11, 133b/15, 134a/11
[=3]

resmī (Ar.) kitap okuyan ve ders veren insanlar
r. 169b/5
r.+dür 168a/13, 169a/12-13
[=3]

resūl (Ar.) 1. Hz. Muhammed
r. 30b/15, 31a/4, 31a/4, 51a/11, 54a/15, 54a/7, 55bb/6, 56b/14, 62a/1, 68b/6, (resul-i saḳaleyn) 110b/11, 150a/3, 153b/15, 174a/7, 190b/12, 191a/4, 191a/7, 191b/14, 198a/6, 198a/8, 198a/9, 198a/10, 198a/11, 199a/11, 213b/11, 213b/8, 214a/4, 214a/8, 214b/13, 214b/9, 215a/10, 215a/8, 221ab/11, 221ab/12, 221ab/3, 221ab/5, 221ab/6, 221ab/8, 221ab/9, 222ab/12, 224a/3, 225a/6, 225a/7, 225ab/7, 226bb/1, 226bb/10, 226bb/13, 226bb/4, 226bb/6, 226bb/7, 226bb/9, 228bb/15, 228bb/6, 230bb/10, 230bb/13, 232ab/6, 234bb/9, 236b/10, 237a/11, 237a/14, 237a/15, 237a/5, 237a/7, 237a/9, 237b/2, 237b/6, 237b/7, 241b/3, 241ab/10, 242ab/3, 242b/9, 256a/8, 271b/11, 271b/13, 271b/13, 271b/8, 279b/14, 291a/10, 296a/14, 296a/8, 296b/1, 296b/6
r.+çün 240ab/14
r.+den 227bb/12, 296a/13-14, 311b/14, 312a/10
r.+ini 279a/5, 279a/10
r.+i (bel.) 217a/12
r.+i (iy.) 30b/9, 34a/13, 111b/13, 214a/7, 230b/5, 296a/11, 297b/1
r.+ile 222ab/12
r.+üm 33a/10
r.+ümdür 22a/8

r.+üŋ 41b/12, 55bb/5, 151a/1, 197a/15, 271b/14
r.+siz 296a/15

2. Allah'ın elçisi, peygamber
r. (resūl-i 'izzet) 30b/11, 171b/10, 251b/15, 299a/12
[=105]

Resūlu'l-lahi (Ar.) Allah'ın resulü Hz. Muhammed
r. 15a/1, 15b/11, 34b/6, 56b/13, 56b/15, 57a/1, 57a/4, 59b/9, 76b/7, 76b/12, 76b/15, 78a/2, 92b/14, 100b/14, 102a/10, 111b/3, 113b/12, 121b/15, 140b/10, 158b/14, 171b/4, 177a/7, 191a/3, 191b/15, 196b/7, 199a/6, 199a/10, 213b/10, 214b/12, 215a/8, 221ab/10, 221ab/8, 226bb/2, 226bb/6, 226bb/7, 226bb/8, 226bb/10, 228bb/2, 228bb/11, 228bb/12, 228bb/10, 228bb/13, 228bb/14-15, 228bb/6, 228bb/7, 228bb/8, 228bb/9, 230bb/11, 237a/3, 237a/7, 237b/7, 241ab/12, 241ab/15, 258b/3, 276a/10, 276a/14, 291a/11, 296a/3, 297a/11-12, 321b/6
[=60]

resūllik (Ar. + T.) peygamberlik
r. 271b/15
[=1]

revā (Far.) uygun
r. 167a/11, 190b/9, 217a/8, 221bb/11, 222ab/5, 223b/11, 223b/11, 229b/1, 237bb/1, 323a/2
r. gör- 154a/1, 195b/12, 195b/13, 215a/13, 215a/14, 225a/7, 225a/8, 225a/10, 229b/3, 229b/5, 229b/6, 253a/15, 253b/2, 223bb/12, 266a/4
r. ḳıl- 16b/7, 17b/5, 21a/13, 34b/3, 39a/4, 55b/5, 56a/2, 87a/13, 116a/10, 116a/12, 224b/10, 225bb/14, 299b/8, 319a/7
r. ol- 17b/6, 128a/13, 134a/4, 134a/5, 134a/6, 134a/8, 192b/14, 235bb/13, 235bb/13
r. durur 300a/15
[=48]

revān (Far.) 1.giden, yürüyen
r. 102b/6, 119b/6, 122a/3, 225bb/1, 233a/6, 237a/11, 238bb/5, 240ab/5, 289b/14, 307a/12
r.eyle- 61b/11
r.ol- 118b/6

2. akan, akar
r. ol- 232a/12

3. ruh, can
r.+um 256b/9
[=14]

revḥ u reyḥān (Ar.) 1. rahatlık ve rızık
r. 240ab/3, 323a/2

2. bolluk ve hoşluk
r. 240ab/2
[=2]

reyāḫ̄in (Ar.) fesleğenler, reyhanlar

r. 204a/9
[=1]

reyhān (Ar.) fesleğen
r. 120a/2
[=1]

Reyyān (öz. is.) Hz. Yusuf kıssasında yer alan Mısır padişahının adı
R. 287b/4
[=1]

rif ‘at (Ar.) büyüklük, yücelik
r. 225ab/2
r. durur 275b/4
[=2]

rıżā (Ar.) 1. razı olma
r. vermiş ol- 164b/7

2. istek
r. +sı (Taŋrı r.) 8bb/8
r.+ŋ 146b/9
rıżā vermiş ol- ‘razı gelmek’
[=3]

rızḳ (Ar.) azık, yiyecek içecek şey
r. 49a/3, 87a/7, 158a/1, 158b/14
r. ı (bel.) 90a/5, 159a/1, 325a/10
r.+ın 6a/11, 49a/1, 158b/13, 237ab/11, 298b/11
r.+ları 48b/14
r.+ların 79a/15, 99b/7, 157a/9
r.+larını 19b/1
r.+umuz 295a/6
r.+uŋ 286b/13
r.+uŋuz 227a/1
[=20]

rızḳlan- (Ar. + T.) rızık sahibi olmak, rızıklanmak
r.-duŋuz 99b/11, 99b/14
[=2]

rıżvān (Ar.) cennetin kapıcısı olan büyük melek
r. 4b/8, 65b/5, 67a/15, 72b/3, 72b/4, 72b/4, 72b/14, 78a/8, 80a/1, 97a/15, 125b/3, 126a/11, 186b/10, 240ab/6, 261a/11, 281a/13, 301a/15
r.+a 192b/7, 261a/9
r.+dur 227ab/7
r.+ıdı 226bb/10, 227ab/2
[=22]

ribā (Ar.) faiz olarak alınan para
r. yė- 48a/8, 48a/13
[=2]

risālet (Ar.) peygamberlik
r. 21b/5, 24b/3, 68a/2, 68b/3, 201a/6, 237b/12, 249a/3, 249a/7

r. durur 321b/5
[=9]

rişvet (< Ar. rüşvet) yaptırılmak istenen bir işte yasa dışı kolaylık ve çabukluk sağlanması için bir kimseye mal veya para olarak sağlanan çıkar, rüşvet (krş. **rüşvet**)
r.+i (iy.) 282a/9
[=1]

rivāyet (Ar.) bir olayı, bir haberi veya bilgiyi nakletme
r. ḳıl- 14a/13, 14a/14, 17b/7, 29b/7, 34a/1, 43a/1, 48a/2, 49b/15, 49b/7, 76b/4, 77b/13, 85a/12, 99a/6, 128a/9, 128b/8, 140a/12, 142b/14, 277b/13, 283a/6, 309b/15, 310a/5, 311b/13, 312a/10, 312a/13, 313b/2, 314b/11, 56b/12
r.+dür 98b/6
r. durur 19a/5, 309a/10, 311a/15
rivāyet ḳıl- ‘anlatmak’
[=27]

riyā (Ar.) özü, sözü bir olmama, iki yüzlülük
r. 46a/14, 164b/5, 164b/8, 164b/11, 164b/15, 165a/4, 165a/6, 265a/5, 307b/4
r.+dan 154b/13, 164b/4, 165a/5
r.+ya 164b/6
[=13]

riyāżet (Ar.) nefsi kırma, dünya lezzetlerinden ve rahatından sakınma
r. 62b/3
[=1]

rūḥ (Ar.) manevi benlik, ruh
r. (r. u Allah) 34b/15, (r.-ı cān) 292b/6
[=2]

rūḥānī̇ (Ar.) varlıkları yalnızca ruhtan ibaret olan, ruh ile ilgili
r. 2a/2
r. durur 234b/4
[=2]

Rūm (Ar.) Anadolu
R. 266a/13, (R. ili) 301a/6
R.+a 148b/2
[=3]

rūz (Far.) rızık (krş. **rūzī̇**)
r.+ın 237ab/15
r.+ını 146a/6
r.+uŋı 54b/11, 161a/4, 161a/4
r.+uŋuz 156a/14
[=6]

rūzī̇ (Far.) 1. rızık, azık (krş. **rūz**)
r. 3a/11, 43a/5, 67b/10, 100b/14, 127a/15, 156a/12, 156a/15, 156b/5, 156b/15, 156b/15, 156b/15, 157a/1, 157a/4, 157b/13, 157b/3, 158b/3, 158a/8, 158b/10,

158b/11, 158a/11, 160b/2, 161a/2, 237ab/12, 237bb/2, 241bb/4, 242bb/14, 248b/14, 320a/15
r. durur 160b/4
r.+çün 157b/9, 157b/11, 161a/3
r.+ların 158a/12, 262b/8
r.+sı 158b/9

2. nasip, kısmet
r. 155b/7, 155b/15, 156b/5, 158b/5
r. durur 176b/5
r. ḳıl- 78a/11, 199b/9
r.+den 155b/3
[=43]

rūzigār (< Far. rūzgār) 1. devir (krş. **rūzgār**)
r. 24b/13
r.+ında 159a/15

2. zaman, süre, müddet
r. 223b/14
r.+dan 241ab/14
r.+ın 267a/6
r.+uŋ 28b/15, 29a/2
r.+um 15b/12

3. rüzgâr
r. 10b/10, 23b/10, 88a/4
[=12]

rūzgār (Far.) devir (krş. **rūzigār**)
r.+ında (‘Ömer r.) 221bb/5
[=1]

ruḫṣat (Ar.) izin
r. (r. nişānı) 65b/6, 65b/14, 65b/14, 66a/2
r. ḳıl- 66a/1
ruḫṣat ḳıl- ‘izin vermek’
ruḫṣat nişānı ‘izin belgesi’
[=5]

rükū‘ (Ar.) namazda elleri dizlere dayayarak öne doğru eğilme
r. 55a/10, 62a/4, 85b/2, 220bb/12, 222ab/6, 222bb/11
r. ḳıl- 238ab/5
r. +a in- 170b/6, 226b/10, 239a/6
r. +ı (bel.) 239a/6
[=11]

rükū‘lu (Ar. + T.) rükû eden, eğilen
r. 95b/3, 220bb/14
[=2]

rü’yet (Ar.) görme, bakma, bakış
r. 31a/11, 50ab/4, 52a/1
[=3]

rüsvāy (Far.) ayıplanacak durumda bulunan, rezil
r. ol- 28a/5, 28b/12, 166b/9
r. ḳıl- 28a/12, 43a/10
[=5]

rüşvet (Ar.) yaptırılmak istenen bir işte yasa dışı kolaylık ve çabukluk sağlanması için bir kimseye mal veya para olarak sağlanan çıkar, rüşvet (krş. **rişvet**)
r. 279b/5
[=1]

-S, Ṣ, S̲-

ṣā‘ (Ar.) bin dirhemlik bir hububat ölçeği
ṣ. 81b/12
[=1]

sa‘ādet (Ar.) mutluluk
s. 2b/1, 130a/14, 130b/2, 275b/4, 275b/5
[=5]

sā‘at (Ar.) vakit, zaman
s. 25b/10, 28a/15, 85b/5, 99a/15, 117b/4, 117b/6, 118a/7, 123a/2, 123a/4, 124b/6, 128a/11, 128a/12, 134b/12, 134b/12, 134b/5, 138b/12, 139b/14, 147a/12, 147b/14, 148a/8, 148b/10, 151a/10, 152a/10, 152a/7, 152b/7, 157a/11, 171a/8, 191a/13, 191b/12, 191b/12, 197b/6, 199a/6, 201a/6, 201a/7, 203a/2, 206b/15, 207a/14, 209a/12, 209b/8, 221ab/8, 226ab/4, 228a/4, 229b/13, 230a/1, 232a/1, 237b/13, 237b/3, 240bb/10, 244a/11, 249a/11, 257a/8, 262a/4, 271b/8, 281ab/13, 283b/14, 285a/10, 291b/13, 291b/4, 297a/2, 300b/11
s.+de 85b/5
s.+lerinden 99a/15
s.+i (bel.) 85b/4
[=61]

ṣabāḥın (Ar.+T.) sabah vakti
ṣ. 14b/4
[=1]

sābıḳ (Ar.) rütbe veya derece bakımından ileri olan
s. 26b/11, 27b/4
s.+ıdı 219bb/5
s.+lar 260b/3
s.+lara 27a/8
s.+lar durur 25b/5, 260b/3
s.+laruŋ durur 25b/6, 26a/3
[=9]

ṣābir (Ar.) sabreden
ṣ. 216b/12
[=1]

s̲ābit (Ar.) hareketsiz, kımıldamayan, yerinde duran, sabit
s̲. ol- 175a/9
[=1]

s̲ābite (Ar.) seyyar olmayan ve yerinde durur gibi görünen yıldızın adı
ṣ. 235bb/10
[=1]

ṣabr (Ar.) acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç, sabır (krş. **ṣabur**)
ṣ. (ṣ. u cemī̲l) 202a/10, (ṣ. u cemī̲l) 202b/1, 202b/4, 202b/5, 202b/5, 223bb/3, 230bb/12, 239ab/11, 239ab/12, 239ab/12, 281ab/12
ṣ. ḳıl- 60b/1
ṣ.+dur 223bb/2
ṣ.+ı (bel.) 202b/10
ṣ.+ıla 223bb/1, 239ab/11
[=16]

ṣabrlu (Ar. + T.) sabreden (krş. **ṣaburlu)**
ṣ. 229bb/3
ṣ.+y-ıdı 229bb/6
[=2]

ṣabur (< Ar. ṣabr) acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç, sabır (krş. **ṣabr**)
ṣ. (ṣ.-ı cemī̲l) 202b/1
ṣ. ḳıl- 59a/11, 137b/4, 137b/7, 137b/8, 150b/8, 170a/15, 171a/2, 176a/5, 202b/7, 202b/8, 209a/15, 209b/2, 209b/2, 216b/13, 216b/14, 237a/15, 237a/8, 244a/11, 244a/12, 249b/9, 253b/13, 253b/14, 253b/14, 253b/15, 254a/1, 254a/2, 254a/4, 292a/12, 295b/8, 297b/15, 298a/3, 306a/13, 306a/13, 306a/15, 310a/13
ṣabr-ı cemī̲l ‘Allah’tan gelen acıya dayanma gücü’
[=36]

ṣaburlu (Ar. +T.) sabır gösteren, katlanan, sabreden (krş. **ṣabrlu)**
ṣ. 87b/1, 171a/6
[=2]

ṣabursuzlı̇ḳ (Ar. +T.) sabır göstermeme, sabırlı davranmama, sabırsız olma durumu
ṣ. 202b/7
[=1]

saç baş derisini kaplayan kıllar, saç
s.+ı (bel.) 111a/3
ṣ.+ı (iy.) 237b/3
ṣ.+ın 47a/7, 111b/5, 271a/8
s.+lar 124a/13
ṣ.+lara 224a/5
s.+ları 128a/15, 186b/1, 224a/8
ṣ.+uŋ 224a/3, 224a/4
[=12]

ṣaç- dağıtmak, saçmak (krş. **saç-**)
ṣ.-a 200a/14, 325a/2
ṣ.-ar-ıdı 112b/5
ṣ.-arvan 211b/14

ṣ.-ġıl 72b/15
ṣ.-ılur 78a/8
ṣ.-maġa 13a/3
ṣ.-maġum 24b/1
[=8]

saç- saçmak, dağıtmak (krş. **şaç**)
s.-alar 26a/13, 280b/10
s.-ar 24b/5
s.-aram 112b/8
s.-ardı 24a/14
s.-arlar 61b/1
s.-tı-y-ısa 253b/15
s.-ġıl 24a/15
s.-up268a/5
[=11]

saçıl- dağılmak, saçılmak
s.-ısar 102b/10
s.-ur 78a/6
[=2]

şaçu bir dilek vb. için saçılan para, çiçek vb. şeylerin tümü
ṣ. saç- 280b/10, 325a/2
şaçu saç- ‘bazı düğün ve şenliklerde ortaya saçılması âdet olan para, inci, şeker, hububat gibi şeyleri saçmak.’
[=1]

şad (Ar.) Arap alfabesinin on yedinci harfi
s. 87a/14
[=1]

şadaḳa (Ar.) kişinin üzerine farz olmaksızın, yalnızca Allah rızası ve insan sevgisi nedeniyle gerçekten gereksinimi olan yoksullara verilen para veya mal; yoksullara yardım olarak karşılıksız verilen şey
ṣ. 60a/10, 60a/11, 63b/14, 81a/1, 81b/10, 81b/12, 81b/6, 81b/8, 82b/12, 95a/14, 102b/13, 109a/14, 116b/6, 116b/7, 146b/8, 222ab/1, 222ab/14, 222ab/15, 222ab/8, 222bb/1, 222bb/10, 222bb/12, 222bb/2, 222bb/4, 222bb/5, 223bb/13, 223bb/15, 223bb/8, 226bb/8, 226bb/9, 227ab/2, 227ab/7, 227bb/12, 227bb/15, 227bb/15, 227bb/5, 228ab/3, 229ab/3, 229ab/6
ṣ. durur 145a/5
ṣ. ḳıl- 222bb/2, 227bb/3
ṣ.+lar 102a/14
ṣ.+ŋuz 69a/10
ṣ.+sı 109a/4, 109b/12, 109b/14, 222ab/15
ṣ.+sıdur 109b/1
ṣ.+sın 109a/9-10, 109a/13, 222ab/8
ṣ.+sını 222bb/8
ṣ.+yı 229ab/5, 223bb/7
[=55]

şadaḳatlü (Ar. + T.) (birine, bir şeye) çok ve içten bağlı, dostluğu ve bağlılığı içten olan

ṣ. 227bb/8
[=1]

sādat (Ar.) ulular, seyitler
s.+ları 254a/4-5
[=1]

sāde (Far.) fazlalıklardan, süsten arındırılarak öze indirgenmiş olan, katıksız
s. 325a/8
[=1]

ṣadef (Ar.) sedef, inci kabı
ṣ. 204b/1, 252a/5
ṣ.+ine 252a/6, 252a/8
[=4]

ṣādıḳ (Ar.) içten bağlılığı olan, sadık
ṣ. 26b/10, 27b/4, 131b/11
ṣ. durur 27b/5
[=4]

ṣadr (Ar.) baş, başkan
ṣ.(ṣ. -ı bedr-i ʿālem) 240b/9
ṣ. +ı (iy.) 29b/8
[=2]

ṣaf (Ar. ṣaff) dizi, sıra
ṣ. 106a/4
ṣ. bağla- 105b/10, 149b/6
ṣ.+ın (bağla-) 28a/8
[=4]

ṣaf ṣaf (Ar. ṣaff ṣaff) dizi dizi, sıra sıra
ṣ.99a/14
ṣ.dur- 106b/2
[=2]

ṣafāʿ (Ar.) neşe, zevk, sefa
ṣ. 315a/7
ṣ.-yı 89b/5
ṣ.+y-ıçun 2b/4
[=3]

ṣafer (Ar.) Arabi aylarının ikincisinin adı
ṣ. 30b/2, 57b/1, 57b/2
[=2]

ṣāfī (Ar.) duru, temiz
ṣ. 8a/4, 9a/5, 9a/7
[=3]

ṣafiyy (Ar.) temiz, pak, arı
ṣ. +üm 204b/6
[=1]

ṣāfīraḳ (Ar. + T.) daha temiz

ṣ. +(ġ)ıdur 9a/2
[=1]

Ṣafūra (öz. is.) Hz. Musa'nın eşinin adı
Ṣ. 251a/2, 292a/13, 292b/2, 292b/3
Ṣ.+yı 291b/6, 292a/15
[=6]

ṣağ vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı (krş. **sağ**)
ṣ. 117b/11, 117b/12, 117b/14, 118a/2, 137a/8, 275b/3, 277a/5, 280bb/11, 281a/14
ṣ.+a 149b/9, 151a/9, 152b/6
ṣ.+dan 197b/15, 281a/11
ṣ.+dın 232ab/10, 240b/10
ṣ.+ına 281ab/8
[=17]

sağ 1. vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı (krş. **ṣağ**)
s. 12a/5, 50b/15, 96a/4, 96a/4, 96a/4, 118a/5, 137b/12, 309a/2, 313b/3, 320b/6, 324b/8
s.+ından 44b/15, 150b/5

2. sağlık
s. 110a/6
[=14]

sağılıḳ sağlık, esenlik (krş. **sağlıḳ**)
s. 272a/15
[=1]

sağınç düşünce, fikir
s. 26a/1, 264a/6
s.+(c)a 69b/8, 299b/13
s.+(c)da-y-iken 226ab/9
s.+(c)ı 6a/6, 265a/2, 292a/10
s.+(c)ın 173b/6
[=9]

ṣağıncılıḳ fikir sahibi, düşünceli
ṣ. ḳıl- 179b/15
[=1]

ṣağır işitme duyusundan yoksun
ṣ. 5b/10, (ṣ. ay) 26b/15, 27a/1
ṣ. durur 27b/5, 144a/15
ṣağır ay 'recep ayı, günahları duymayan ay'

[=5]

ṣağırlıḳ sağır olma durumu
s.+(ġ)ından 27a/14
s.+dan 322a/1
[=2]

ṣağış hesap, sayı, miktar

ṣ.+ı (iy.) 56ab/6, 56ab/8
[=2]

saġış sayı, miktar (krş. **saḳış**)
s. 56a/8
s.+ı (bel.) 198b/14, 259a/13
s.+ın 63b/3
s.+ına durur 50a/10, 50a/15
s.+ınca 18a/1, 18a/2, 54a/14, 140b/4, 146a/11
[=11]

saġışlu sayılı
s. 81a/13, 81a/15
[=2]

saġlıḳ sağlık, esenlik (krş. **saġılıḳ**)
s. 69b/7, 195a/13
[=2]

şaġraḳ kadeh, su kabı
ṣ. 36b/14, 206b/6, 285b/14
ṣ. durur 284b/8
ṣ.+(ġ)a 37a/2
ṣ.+(ġ)uŋ 37a/2
ṣ.+a 206b/7
ṣ.+dağı 285b/15
ṣ.+ı (iy.) 206b/7
[=9]

ṣaḥābe (Ar.) Hz. Muhammet'in meclislerinde bulunmuş, onun söyleşilerini dinlemiş, davranışlarına tanık olmuş Müslümanlar
ṣ. 4b/5, 154a/4
ṣ.+ler 7bb/9, 29b/7, 78b/10, 82a/2, 92b/1, 98b/12, 117a/12, 121a/2, 198b/11, 222ab/8, 237b/5, 275a/1, 276b/5, 276b/7, 291a/4-5, 291a/4, 296a/12, 297b/7
ṣ.+lerden 41b/10, 121a/4, 276b/15
ṣ.+lere 81b/15, 121a/5-6
ṣ.+lerine 223a/11-12
ṣ.+ler-ile 224bb/2
ṣ.+leri 222b/9, 223a/3
ṣ.+lerüŋ 92b/13
ṣ.+lerin 277a/8
ṣ.+lerüm 277a/10
[=32]

ṣaḥābī (Ar.) Hz. Muhammet'in meclislerinde bulunmuş, onun söyleşilerini dinlemiş, davranışlarına tanık olmuş kimse
s. 277a/9
[=1]

ṣāḥib (Ar.) sahip
ṣ. (ṣ.-i ġār) 29b/11, (ṣ.-i ḳābe ḳavseyn) 229b/9, 231b/11, (ṣ.-i himmet) 280bb/3
ṣāḥib-i ġār 'Hz. Ebubekir'
[=4]

sāḥir (Ar.) büyücü
s. 210a/5, 253b/9
[=2]

ṣaḥn (Ar.) sahne
ṣ.-ı iḫlās 275b/1
[=1]

ṣaḥrā (Ar.) çöl
ṣ. ṭaşı 100a/8, 124a/5
ṣ.+lar 117a/12
ṣ.+sında 46a/10
ṣaḥrā ṭaşı ‘kutsal taş, Hz. Muhammed’in miraca yükselirken üzerinde bulunduğu taşın adı’
[=4]

saḫtiyān (Far.) işlenmiş deri
s. 62b/4
[=1]

sā’il (Ar.) dilenci
s. 171a/5, 222ab/3, 222ab/4, 223ab/2, 223bb/12
[=5]

sā’ir (Ar.) başka, diğer
s. 78b/4
[=1]

saḳaleyn (Ar.) dünya ve ahiret
ṣ. durur (resūl-i ṣ.) 19b/10
ṣ. +dür (resūl-i ṣ.) 110b/11
[=2]

sāḳ (Far.) üst, en üst
s.+ında (‘arş s.) 210a/14, 210b/13
[=2]

saḳal yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü, sakal
s. 240bb/9
s.+ın 240bb/7
s.+lara 224a/5
s.+ları 224a/8
[=4]

saḳalıḳ (< Ar. saḳḳā + T.) çeşme, sarnıç, kuyu vb. yerlerden su alarak evlere dağıtma işi
s. 179b/11
[=1]

saḳām (Ar.) hastalık, illet
s. 273b/14
[=1]

saḳıf (< Ar. saḳf) çatı, dam
s. 275b/1
[=1]

saḳın- kaçınmak, sakınmak (krş. **ṣaḳın**-)
s.-ġıl 165a/5, 304a/12
s.-maḳ 60a/11
s.-masa 30a/10
s.-uŋ 68b/10, 282a/7, 307b/1
[=7]

ṣaḳın- kaçınmak, sakınmak (krş. **saḳın**-)
ṣ.-ġıl 241ab/8
ṣ.-ġıl kim 238bb/7
ṣ.-uŋ 69a/11
[=3]

saḳış sayı, miktar (krş. **sağış**)
s.+ı (iy.) 179a/6
[=1]

sāḳıt (Ar.) düşen, düşmüş
s. 141a/12
[=1]

sāḳī (Ar.) insan ruhuna Allah sevgisi, Allah nuru saçan kimse
s. 239a/13, 239a/14, 319a/10, 319a/15, 319b/2
s.+si 239b/1, 240ab/7
[=4]

sākin (Ar.) 1.hareketsiz olan
s. ol- 208b/5

2. yavaş
s. ol- 257a/15, 257b/4
[=3]

saḳḳā (Ar.) su dağıtan
s. 36b/11
[=1]

saḳla- korumak, saklamak
s. (!) 169a/11
s.-dı 24a/10
s.-duġıçun 24a/5
s.-ġıl 83b/5, 97b/10, 147b/1, 150a/11, 238b/6, 278ab/3
s.-madısa 103a/6
s.-maġa 233bb/11
s.-maḳ-çun 14a/4
s.-ŋ 62b/2, 277b/15, 278a/6, 289b/7
s.-ŋuz 156a/9
s.-rsa 141b/15
s.-saŋuz 156a/8
s.-sun 233ab/15
s.-ya 15a/14, 37b/15, 38a/1, 38a/2, 279bb/10, 281ab/15
s.-yamavuz 277bb/11
ṣ.-yan 41b/1

s.-yanuŋ 277bb/14

2. gözetmek
s.-dı-y-ısa 103a/5
s.-r-ısa 33a/4, 33a/5, 33a/7
s.-r-ısaŋ 46a/7
s.-salar 58b/15
s.-saŋ 24a/11

3. gizlemek
s.-maḳdan 99a/9
[=37]

saḳlan- gizlenmek, korunmak
s.-a 5ay/12
s.-an 156a/9, 156a/10
s.-ur 218b/12
[=4]

saḳlayıcı koruyucu
s. ol- 277bb/6, 279bb/11, 299b/13
s.+dur 277bb/5
[=4]

şaḳlayıcılıḳ gizleme durumu
ş. 191b/4
[=1]

şal- 1. sallamak
ş.-ar (ḳılıç ş.) 255b/1
ş- dı (baş ş.) 279b/11

2. göndermek
ş.-arsaŋ 261a/10, 261a/9
ş.-ı vėr- 113a/1, 113a/4
ş.-sun 148a/15

3. bırakmak, terketmek
ş.-maḳ (dünyāyı ş.) 268a/7

4. atmak
ş.-mışlardı (ḳuyuya ş.) 239ab/14
[=8]

şalā‘ (Ar.) cuma namazına çağırmak için minarelerde okunan salavât
ş. vėr- 276a/8
[=1]

şalābet (Ar.) manevi kuvvet
ş. 214a/11-12, 214a/12, 225ab/4
[=3]

şal’am (Ar.) sallallahü aleyhi ve sellem cümlesinin kısaltılmış şekli
ş. 219ab/3
[=1]

şalāt (Ar.) Hz. Muhammed’e ve onun soyundan gelenlere okunan dua (krş. **şalāvāt**)

s. vėr- 248b/2
[=1]

şalāvāt (Ar.) Hz. Muhammed'e ve onun soyundan gelenlere okunan dua (krş. **şalāt**)
ṣ. 2b/4, 17a/15, 31b/12, 58a/12, 60a/15, 298a/2
ṣ. getür- 58a/14
ṣ. vėr- 31b/11, 69a/9, 109b/4, 109b/6
ṣ.+ı (iy.)31b/14
[=12]

ṣaʿleb (Ar.) tilki
ṣ. dut- 259a/10
[=1]

şāliḥ (Ar.) dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan
ṣ. 21b/12, 22a/4, 22a/13, 91a/1, 91a/2, 117a/14, 122b/11, 122b/12, 122b/13, 123a/1, 123a/4, 123a/9, 139b/9, 141a/5, 227ab/3, 227ab/8, 280ab/2, 280ab/2, 306b/12
ṣ.+in 280ab/1
ṣ.+ler 73a/4, 78b/12, 224bb/4, 279ab/10
ṣ.+lere 286b/14
[=25]

salġım serap
s.+ma (ılḳım s.) 168b/3
[=1]

Sam (öz. is.) Hz. Nuh'un oğlunun adı
S. 279bb/5
[=1]

şaman ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları
s. 179b/12
[=1]

şamed (Ar.) kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah
s.+dür 6a/12
[=1]

şan- 1. zannetmek
ṣ.-alar 45a/14
ṣ.-alardı 188b/8
ṣ.-arlar 173b/6
ṣ.-asın 101a/5
ṣ.-dı 279a/6, 282bb/4, 282bb/6, 286a/1
ṣ.-dıkim 242ab/4
ṣ.-dılar 297a/10
s.-duḳ kim 297a/14
ṣ.-dum 243a/11
ṣ.-duŋ 227b/7
ṣ.-ma 287a/6
ṣ. maġıl 167b/8, 264a/6-7
ṣ.-madı 241ab/1

ṣ.-maġıl 225b/4, 294a/14, 294b/1
ṣ.-maŋ 50b/5, 76b/2
ṣ.-maŋuz 69a/15
ṣ.-maḳ 173b/12, 173b/13
ṣ.-masunlar 188b/8
ṣ.-sa 79b/11, 79b/9
ṣ.-sun 265a/2
ṣ.-up 165a/13, 169a/9
ṣ.-ur 159a/4, 195b/8
ṣ.-urdum 199a/7, 222ab/10
ṣ.-ur kim 159a/8
ṣ.-urlar 85b/7, 159a/6, 168b/1, 168b/7, 168b/10, 168b/12, 169b/4
ṣ.-ursın 227a/10, 245b/4, 256a/12
ṣ.-uruz 292a/10

2. yapmak, etmek
ṣ.-anlar 113a/11

3. istemek, dilemek
ṣ.-ar 179b/15

4. saymak
ṣ- -dum 292a/10

5. düşünmek
ṣ.-ġıl 55b/11, 173b/11
ṣ.-maḳ 173b/12
[=53]

saŋa sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi
s. 12a/13, 12a/15, 18a/11, 18b/10, 18b/9, 18b/9, 19a/6, 20a/11, 21a/14, 21a/15, 24a/12, 24b/10, 28b/15, 29a/1, 29a/5, 29a/6, 31a/10, 31a/11, 31a/7, 31a/8, 31a/9, 31a/9, 32a/13, 34a/11, 36b/1, 36b/7, 37a/12, 41a/12, 41a/13, 41b/7, 41b/7, 41b/7, 41b/8, 41b/8, 46a/2, 48b/12, 53a/14, 54b/10, 54b/11, 56a/8, 63a/1, 63a/5, 63b/5, 67a/10, 67a/11, 68a/12, 68b/6, 69a/3, 70a/6, 71a/3, 76a/12, 76b/14, 76b/6, 76b/7, 76b/8, 77b/1, 79a/9, 79a/9, 80a/9, 82b/11, 82b/8, 83a/3, 83a/6, 83a/6, 84b/5, 89a/4, 89a/8, 90a/8, 103a/15, 103a/7, 103a/9, 107a/3, 109a/14, 109a/4, 113a/11, 118b/2, 122b/13, 122b/14, 132b/13, 132b/8, 134b/10, 136a/6, 136b/10, 136b/6, 137b/3, 138b/1, 138b/4, 138b/7, 147a/7, 147b/13, 148a/9, 149a/3, 150a/4, 151a/2, 151a/5, 153b/7, 157a/10, 157a/11, 158a/1, 158a/4, 160a/6, 160b/2, 161a/3, 161b/10, 161b/10, 161b/6, 161b/8, 165a/15, 165a/7, 167b/12, 167b/6, 167b/8, 169b/9, 172b/13, 172b/7, 174b/4, 176b/10, 176b/9, 177a/4, 177a/6, 178a/14, 188a/10, 188a/12, 189b/1, 189b/2, 192a/12, 192a/8, 193a/13, 193b/12, 193b/5, 197a/1, 197a/1, 199a/5, 199a/8, 203a/15, 203b/5, 204a/3, 206b/12, 206b/14, 206b/7, 207b/12, 207b/6, 207b/7, 208a/1, 208a/10, 209a/14, 209a/15, 210b/14, 210b/4, 211a/1, 211b/2, 211b/7, 213a/10, 213a/7, 214a/11, 214a/9, 215a/12, 215a/6, 215b/2, 218a/4, 219a/4, 221a/11, 222ab/10, 222ab/8, 222b/1, 222b/1, 222b/2, 223a/13, 224a/2, 224b/13, 225a/10, 225a/4, 225a/8, 225b/1, 225b/4, 225b/5, 225bb/12, 225bb/15, 226a/15, 226ab/3, 226ab/5, 226b/2, 226b/5, 226bb/15, 227a/10, 227ab/1, 227ab/1, 229a/15, 230bb/11, 230bb/9, 232a/10, 232a/8, 232ab/7, 233ab/9, 233bb/14, 237a/10, 237b/1, 237b/9, 238a/11, 238b/4, 238b/9, 238b/9, 238bb/4, 239b/12, 240a/7, 240bb/11, 240bb/12,

241ab/3, 241ab/7, 242ab/6, 242b/15, 242bb/12, 243a/12, 244a/10, 244a/9, 245a/11, 245a/13, 246a/1, 246a/3, 248a/3, 249a/13, 250b/12, 250b/15, 251a/9, 251b/14, 252a/13, 252a/13, 252b/10, 252b/2, 252b/4, 253a/3, 253b/11, 253b/13, 253b/14, 253b/15, 254a/2, 254a/3, 254a/8, 255a/2, 258a/14, 259a/14, 259a/7, 263a/11, 263a/14, 263a/14, 263a/15, 266b/15, 267a/11, 267b/4, 268a/2, 268a/3, 271b/15, 273b/2, 273b/6, 274b/13, 276ab/10, 278ab/2, 279a/13, 279b/15, 280ab/15, 280ab/2, 280ab/5, 280b/10, 280b/8, 280bb/2, 280bb/5, 281b/12, 282bb/11, 283a/8, 283ab/13, 283bb/12, 283bb/6, 284a/1, 284b/13, 285a/2, 288a/14, 288a/2, 288b/1, 290b/11, 290b/3, 292a/11, 292a/3, 292a/8, 292a/8, 293a/9, 294a/14, 295b/2, 295b/5, 301a/12, 301a/2, 302a/14, 302b/2, 302b/3, 304b/15, 304b/15, 312b/4, 317a/6, 317a/7, 318a/6, 318a/7, 318a/8, 319b/15, 322b/15, 323a/11, 323a/12, 323a/14, 323a/15, 323a/2, 323a/3
[=309]

sanç- 1. batırmak, vurmak
s.-dılar 224ab/11
s.-ısar 226bb/14
s.-maġa 232bb/4

2. parça parça kesmek
s. -ar 263b/5
[=4]

şāni‘ (Ar.) yaradan, Allah
ṣ. 3a/10, 234bb/15
ṣ. +em 273a/12
[=3]

şap 1. bir aracı tutmaya yarayan bölüm
ṣ.+ına (bıçaḳ ṣ.) 138a/2

2. bitkinin dal, yaprak, çiçek vb. bölümlerini taşıyan, ağaçlarda odunlaşarak gövde durumunu alan bölüm
ṣ. +ı (buġday s.) (iy.) 170b/4
ṣ. +ına 170b/3
[=3]

şapṣaru her yanı sarı, çok sarı
ṣ. 267b/11
[=1]

sar- çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak, çevrelemek (krş. **şar-**)
s.-ıp 71a/14, 71a/15
[=2]

şar- çevresini çevirmek, çepeçevre dolanmak, çevrelemek (krş. **sar-**)
ṣ.-dı 148b/8, 214b/3
ṣ.-dılar 286a/9
ṣ.-duḳ 207b/6
ṣ.-mış-ıdı 232ab/9
ṣ.-up 211b/12
ṣ.-uŋ 197a/12
[=7]

şarar- 1. sarı olmak, rengi sarıya dönmek
ṣ.-dı (ot, yem ṣ.) 57b/1

2. korku, üzüntü, coşku vb. sebeplerle yüzün rengi solmak
ṣ.-dı (beŋiz ṣ.) 166a/14
ṣ.-mış 292a/1
[=3]

sarāy (Far.) görkemli ve gösterişli yapı, saray
s. 50b/12, 221b/3, 221b/7, 235bb/13, 235bb/7, 236ab/2, (s.-ı bi-intiḳāl) 248a/14, 248b/3, 275a/10, 275a/13, 275b/5, 275b/7, 280bb/10, 280bb/12, 281ab/3, 282a/12, 285b/4, 285b/4, (s. u köşk) 286a/5
s.+a 50a/11, 156b/11, 156b/12, 281ab/3
s.+da 29a/6
s.+dan 50a/11, 230bb/15, 231a/14, 235bb/9
s.+dur 161a/5
s.+ı durur 176a/8
s.+ı (bel.) 235bb/3, 235bb/4, 281ab/10
s.+ı (iy.) 8ab/13, 67a/15, 167b/10, 169a/10, 264b/15, 274b/2, 274b/2
s.+ıdı 275a/14
s.+ıla 8ab/13
s.+ın 42a/6, 42a/8, 253b/8, 275a/13
s.+ına 50a/12, 235b/6, 235b/7, 252b/9, 275b/7, 294b/13, 294b/13, 294b/14, 309a/4, 314b/10
s.+ında 275b/5, 294b/13
s.+ından 50a/12, 162b/14, 253b/9, 294b/13, 294b/14
s.+ınuŋ 280bb/11
s.+ıŋuz 208b/14
s.+lar 222b/10
s.+um 238a/4
s.+uŋ 275a/11
[=68]

Sāre (öz. is.) Yakup peygamberin annesinin adı
S. 285b/11, 286a/12
[=1]

Sārūġ (öz. is.) Üşeyn'in kızının adı
S. 288a/13
[=1]

şarp güç, zor
ṣ. 9a/8
[=1]

şarpıraḳ daha zor, daha güç
ṣ.+(ġ)ıdur 9a/2
[=1]

şarşıl- beklenmedik bir olaydan çok etkilenmek
ṣ.-dı 276b/11
[=1]

şaru sarı renk

ṣ. 57b/2, 193b/14, 232ab/9
[=3]

şat- 1.bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek
ṣ.-an 226bb/4, 226bb/6, 226bb/7, 227ab/2
ṣ.-anlar 170a/9, 170a/9
ṣ.-aram 36a/14, 36b/5
ṣ.-arlar 170a/6
ṣ.-dı 200b/9, 200b/9, 225bb/4, 226bb/3
ṣ.-dılar 170a/6, 170a/7, 170a/7, 205a/14
ṣ.-dum 222a/5, 226ab/13
ṣ.-duŋ 227ab/4
ṣ.-ġıl 225bb/3, 226ab/12, 252b/14, 253a/13, 253a/4
ṣ.-ma 170a/3
ṣ.-mağıl 161a/5, 161a/8
ṣ.-maḳ 195b/12, 231a/15
ṣ.-tı 205a/10, 205a/11, 205a/12, 205a/9
ṣ.-u bil- 158b/9
ṣ. -uŋ 205a/14
ṣ.-up 170a/4

2. feda etmek
ş.-anlar 59b/14
[=37]

şataş- karşılaşmak, görüşmek
ṣ.-dı 241a/13, 241b/3, 300b/14
ṣ.-salar 310b/11
ṣ.-u gel- 196b/5, 249b/2
[=6]

şatıl- para karşılığı verilmek
ṣ.-a 231b/1
[=1]

şatu satış, pazar yeri
ṣ. 222a/10
ṣ. +lar 179b/15
[=2]

şatun satın
ṣ. al- 175a/1, 195b/11, 200b/6, 222a/10, 222a/12, 226ab/2, 226ab/5, 226ab/6, 227ab/10, 227ab/8, 281bb/1
[=11]

sav- uzaklaştırmak (krş. **şav-**)
s.-ar 105a/11, 105b/1
s.-dı 105a/6, 105a/13
s.-mağam 258a/2
[=5]

şav- uzaklaştırmak (krş. **sav-**)
ṣ.-dı 9b/15, 141a/3, 171b/1
ṣ.-dum 253b/7, 256a/10, 256a/12

ṣ.-ġıl 281a/3
ṣ.-maduḳ 239b/15
ṣ.-maġıl 174b/5, 176b/8
ṣ.-maġa 88a/1
ṣ.-maḳ 211b/8
ṣ.-sam 256a/14
[=13]

ṣavāb (Ar.) doğru, doğru hareket
s. 222bb/13, 223ab/1
[=2]

Ṣavalan (öz. is.) bir dağ adı
Ṣ. 136b/5
[=1]

ṣavar- sulamak (krş. **sıvar-, ṣuvar-**)
ṣ.-maḳ 160a/14
[=1]

ṣavaş- uğraşmak, mücadele etmek (krş. **savaş-**)
ṣ.-duġı 66a/11
[=1]

savaş- uğraşmak, mücadele etmek (krş. **ṣavaş-**)
s.-dılar 231b/10
[=1]

ṣavma'a (Ar.) ibadet yeri
ṣ. +da 250a/8
[=1]

ṣavuḳ soğuk
s. 38a/9
[=1]

ṣavıl- uzaklaşmak (krş. **ṣavul-**)
ṣ.-maz 1ab/10
[=1]

ṣavul- uzaklaşmak (krş. **ṣavıl-**)
ṣ.-ası 206a/9
ṣ.-dı 18b/10 112a/2, 123b/4, 199a/8, 212b/3, 226ab/7, 271a/7, 271a/8, 271b/4
ṣ.-madı 209b/4, 298a/15
ṣ.-sa 211b/5
ṣ.-uŋ 207a/10, 239ab/3
[=15]

ṣavur- dağıtmak
s.-alar 47a/10
[=1]

ṣay- 1. hesap etmek, sayısını bulmak
ṣ.-dılar 7bb/10
ṣ.-ınca 165b/8

ṣ.-saŋ 99a/3

2. yerine kabul etmek
ṣ.-dılar 174b/8

3. dikkate almak
ṣ.-maz 200a/6
[=5]

şāyim (< Ar. ṣā'im) oruç tutan
ṣ.+ler 59a/3
[=1]

şayru hasta
ṣ. 202a/15, 202b/1, 211a/5, 276a/6, 302b/6, 325a/8
ṣ. durur 279a/7
ṣ.+lar 257a/13-14
ṣ.+lara 173a/14, 257a/13, 257b/3
[=11]

şayvān (Far) büyük şemsiye, gölgelik
ṣ. 61b/12, 211a/15, 240ab/4
ṣ.+ı (iy.) 4b/1
[=4]

se (Ar.) Arap alfabesinin beşinci harfi
s. 86b/12
[=1]

sebeb (Ar.) bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey, neden, sebep
s. 9a/11, 9a/12, 9a/14, 9a/15, 9a/3, 9b/1, 10a/1, 10a/7, 10b/2, 11b/7, 158a/10, 158a/13, 158b/4, 257a/4
s. durur 9a/11, 9a/5
s.+den 22a/10, 77a/9, 143a/2, 147b/7, 220bb/7, 242ab/4, 279bb/3
s.+den durur 143a/5
s.+dür 9a/6, 10a/1, 10a/8, 10b/3, 158b/4
s.+i (iy.) 91b/3, 200b/5, 249a/1, 257b/12, 285a/11, 316b/3, 316b/5
s.+idür 161a/11
s.+inde 91b/8
s.+inden 123a/15, 161a/12, 200b/3, 278ab/8
s.+i-y-ile 220ab/1
s.+le 158a/8
s.+lerden 11b/8
s.+üŋden 301a/5
[=46]

sebebsüz (Ar. + T.) sebebi olmayan, nedensiz
s. 158a/9, 158a/9
[=2]

sebel (Ar.) göze inen perde, dumanlı, bulanık görme hastalığı
s. 169b/11
[=1]

seccāde (Ar.) üzerinde namaz kılınan küçük kilim, küçük halı, seccade
s. 119a/10, 119a/14, 291a/12
[=3]

secde (Ar.) genellikle namaz kılarken alnı, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum, secde
s. 5a/8, ḳıl- 17b/1, 17b/3, 17b/4, 17b/5, 190a/12, 195a/3, 212b/15, 226b/7, 277ab/13, 277ab/4, 277bb/3
s.+de 17b/1
s.+si 197b/8
s.+ye 194b/14, 224b/7, 284a/4
s.+y-ile 242ab/10
[=18]

seç- ayırmak, seçmek
s.-di 30b/5, 166b/3
s.-emedüm 229a/11
s.-emez 203b/14
s.-erler 61b/1, 61b/2
s.-üŋ 46b/2
[=7]

seçil- ayırt edilmek, seçilmek
s.-düm 244b/14
s.-ip 233b/14
s.-üp 249b/11
s.-üŋ 151b/1
[=4]

sed (< Ar. sedd) kalın duvar, set (krş. **sedd**)
s. 13a/10, 13a/6, 13a/7, 13b/11, 13b/14, 13b/3, 13b/4, 14a/4
[=8]

sedd (Ar.) kalın duvar, set (krş. **sed**)
s.+inden 13b/5, 13b/6, 13b/8
s.+i 13b/13, 13b/15, 14a/2, 14a/5, 14a/7
[=8]

sefer (Ar.) yolculuk
s. 129b/9, 129b/9
s.+e 263a/8
s.+i (bel.) 187b/9
s.+i (iy.) 197a/11, 277a/11
s.+in 203a/7, 292a/15
s.+de 63b/4, 66a/1, 81b/4, 81b/7
s.+de-y-idi 203a/3-4
[=13]

sefīh (Ar.) değersiz
s. 214b/2
[=1]

sefīne (Ar.) gemi, vapur

s. 318b/14
s. durur 318b/13
s.+si 2ab/1
[=3]

segirt- sıçratmak
s.-di 151a/9, 254b/7
s.-mek 266a/1
[=3]

seḥer (Ar.) tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit, seher
s. 117a/9, 119a/8, 197b/8
s.+de 14a/4
s.+i (bel.) 42a/4
[=5]

seḫāvet (Ar.) cömerdlik
s. 222ab/5, 225ab/3, 226b/9
s. +i (iy.) 21a/8, 154a/14
[=5]

sehel (< Ar. sehl) kolay
s. durur 250b/5
[=1]

sehv (Ar.) yanlış, yanılma
s. 242ab/1, 242ab/4, 242ab/6, 242ab/9, 317b/10
s. +i durur 317b/10
[=6]

sekenāt (Ar.) durmalar, duruşlar
s. 235bb/11
[=1]

sekit- 1. sektirmek
s.-(d)e 302b/13, 303a/5

2. azarlamak
s.-(d)ü 20a/6
[=3]

sekir- sıçramak
s.-di 254b/7
s.-i 191a/6
[=2]

sekirdür- sıçratmak
s.-di 232ab/11
[=1]

sekiz yediden sonra gelen sayının adı
s. 1ab/7, 43a/11, 60b/6, 153b/3, 171b/13, 193b/10, 210a/12, 210b/15, 212a/13, 222b/13, 222b/3, 224b/13, 247b/14, 261b/1, 276ab/10, 281b/8, 282bb/13, 282bb/13, 303a/9
[=19]

sekiz yüz biŋ sekiz yüz bin
s. 37b/4, 266a/5
[=2]

sekizinci sekiz sayısının sıra sıfatı, sırada yedinciden sonra gelen
s. 52b/2, 68a/7, 117a/11, 141a/5, 144b/8, 228ab/12, 228bb/12, 229ab/13, 261b/11, 283ab/7, 304a/6, 322b/12
s.+sinde 230bb/2
s. +sin 309a/2
[=14]

sekīne (Ar.) sakinlik, dinlenme
s. 1ab/12
[=1]

seksen yetmiş dokuzdan sonra gelen sayının adı (krş. **sekzen**)
s. 38a/6, 38a/8, 92b/15, 92b/8, 93a/4, 195a/5, 200b/10, 200b/12, 200b/9, 204a/6, 213a/4, 279bb/6, 279bb/6, 314b/3
[=14]

sekzen yetmiş dokuzdan sonra gelen sayının adı (krş. **seksen**)
s. 152a/14, 253b/1, 276a/2, 283a/9, 306b/5
[=5]

selām (Ar.) bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme, merhaba
s. 2ab/3, 19a/5, 39a/8, 49ab/12, 49bb/13, 76b/6, 76b/7, 84b/4, 84b/4, 84b/5, 89a/12, 90a/12, 90a/14, 90a/14, 94a/9, 95b/5, 103a/13, 114b/6, 127a/6, 127a/6, 176b/4, 207b/1, 207b/2, 228b/15, 249a/12, 279b/12, 282a/13, 297b/9
s. ḳıl- 64a/9, 64b/15, 65a/1, 76b/6, 80a/15, 147a/7, 150a/4, 196b/10, 203b/5, 207a/15, 224b/13, 229a/15, 244b/11, 249a/13, 240bb/11, 278b/12, 279b/15, 282a/13, 285b/13, 293a/10, 321a/13
s. vėr- 17a/13, 34a/4, 97a/10, 97a/4, 97a/5, 97a/9, 186a/6, 258a/2, 279b/11
s.+a 52a/15
s.+ın 97a/9, 101b/9, 100b/2, 100b/6, 101a/15, 297b/10
s.+um 76b/6, 101a/13, 101b/6
s.+umı 93b/10
s.+uŋ 93b/6, 101a/9
s.+uŋa 95b/10
s.+uŋı 93b/6
[=73]

selāmet (Ar.) salimlik, eminlik, korku ve endişeden uzak olma
s. 2b/11, 5ay/12, 7b/13, 7b/9, 68a/9, 104a/13, 106b/5, 130a/7, 133b/1, 138b/14, 139b/1, 139b/4, 156a/10, 156a/10, 156a/11, 156a/9, 170a/8, 170b/7, 222ab/3, 232a/9, 290b/7, 310a/15, 314a/10, 319a/3
s. durur 7b/10
s.+dür 7bb/1
[=26]

selāmlu (Ar. + T.) esenlik içinde olan
s. 220bb/14

[=1]

Selmān (öz. is.) Fars padişahının adı (krş. **Selmān-ı Fārsī**)
S. 73a/14
[=1]

Selmān-ı Fārsī (öz. is.) Fars padişahının adı (krş. **Selmān**)
S. 314b/11
[=1]

semā‘ (Ar.) dinleti
s. 66b/15, 67a/2, 67a/3
s. durur 176a/7
s.+dan 66b/14
s.+larda 66b/14
[=6]

semere (Ar.) netice, meyve
s.+sidür 173a/8
s. +si durur 173a/10
[=2]

semī‘ (Ar.) işitici, Tanrı'nın adlarından biri
s. durur 3b/2, 319a/5, 319a/7
[=1]

semiz yağlı, şişman (krş. **semüz**)
s. 131a/2, 134a/5
s.+ven 311a/2
[=3]

semri- şişmanlamak (krş. **semrü-**)
s.-r 310a/13
[=1]

semrü- şişmanlamak (krş. **semri-**)
s.-r 159a/10
[=1]

semrit- şişmanlatmak
s.-gil 233bb/15
[=1]

Semūd (öz. is.) bir kavim adı
S.+a 123a/10
[=1]

semüz yağlı, şişman (krş. **semiz**)
s. 310a/7, 310b/10
[=2]

sen teklik ikinci kişiyi gösteren söz, sen
s. 2b/11, 2b/12, 2b/15, 3a/6, 3a/7, 8ab/1, 13a/4, 14a/15, 14a/2, 14a/7, 14a/8, 14a/8, 14b/1, 18a/14, 19a/15, 19a/15, 20a/1, 20a/12, 21a/11, 23a/15, 23b/1, 24a/11, 24a/8, 24b/1, 25a/1, 25a/9, 28b/12, 29a/4, 32a/14, 34b/10, 35a/9, 36b/12,

37a/5, 51a/9, 54b/10, 56a/14, 56bb/1, 59a/1, 59a/13, 59b/1, 59b/4, 67a/12, 68a/10, 68a/11, 68a/12, 68a/15, 68a/8, 68a/9, 68b/2, 68b/4, 70a/5, 70a/6, 71a/1, 71b/11, 71b/6, 72b/10, 72b/9, 75ay/9, 76a/10, 76a/13, 77a/12, 77a/13, 82a/7, 84b/5, 84b/6, 93b/2, 95b/8, 96a/12, 96a/13, 97b/10, 98b/8, 101b/14, 107a/4, 108b/14, 113a/10, 113a/4, 113a/5, 113a/6, 114b/7, 115b/14, 122b/14, 123ay/10, 123ay/9, 125by/9, 129a/10, 132b/13, 132b/8, 134b/13, 134b/7, 134b/9, 136a/7, 136a/9, 136b/10, 136b/9, 137a/2, 137a/7, 137b/1, 137b/4, 137b/7, 137b/9, 138a/8, 138b/14, 139a/1, 146b/10, 147a/8, 148b/14, 148b/6, 150a/13, 150a/5, 150b/11, 151a/4, 152a/4, 152b/2, 152b/2, 153b/8, 156b/11, 157a/10, 158a/2, 160a/2, 160a/4, 160a/5, 160b/7, 161a/2, 161a/5, 161b/13, 161b/6, 162a/7, 163b/5, 163b/6, 164a/6, 165a/5, 165b/10, 165b/10, 165b/12, 167b/9, 171a/9, 171b/13, 171b/4, 171b/5, 171b/6, 172b/10, 172b/11, 173b/11, 173b/12, 174a/9, 174b/6, 177a/3, 177a/5, 177a/6, 178a/13, 183b/5, 184a/11, 186b/10, 186b/11, 186b/9, 186b/9, 194a/8, 194b/12, 195b/4, 198a/4, 198b/10, 201a/10, 201a/12, 201a/13, 201a/14, 202a/7, 202a/8, 203b/3, 203b/3, 204b/10, 204b/11, 207b/10, 208a/2, 208a/2, 208b/1, 208b/10, 210b/12, 210b/5, 211b/5, 212b/3, 214a/12, 214a/5, 215a/12, 215a/6, 215a/7, 218a/4, 221a/10, 221a/11, 221ab/2, 221ab/3, 221ab/5, 222ab/2, 222ab/8, 222ab/9, 223b/3, 223b/4, 223b/5, 223b/6, 224b/15, 224b/8, 225a/1, 225a/13, 225a/14, 225a/2, 225b/1, 225bb/7, 225bb/8, 226a/15, 226b/3, 226bb/13, 227a/7, 227a/8, 227ab/5, 228a/12, 228a/12, 228a/6, 228b/10, 228b/9, 230b/12, 230bb/10, 230bb/8, 231b/14, 231b/15, 232a/6, 232b/14, 232bb/11, 233bb/12, 235ab/1, 235b/11, 235b/15, 235bb/1, 236a/4, 236bb/4, 237a/13, 238a/10, 238a/10, 238a/5, 238a/6, 238a/8, 238a/8, 238a/8, 238ab/3, 239a/13, 239a/13, 239b/10, 240a/6, 240a/6, 241ab/6, 241b/6, 241b/8, 242b/15, 242bb/11, 242bb/13, 242bb/14, 242bb/14, 242bb/15, 243a/10, 243ab/5, 244a/11, 244a/12, 244a/13, 244a/8, 245b/4, 246a/2, 246a/7, 247a/13, 247a/14, 248a/2, 249b/4, 249b/8, 251a/13, 251a/5, 251a/6, 251b/5, 251b/6, 252b/11, 253a/6, 253a/7, 253a/7, 253a/8, 253a/9, 253a/9, 253b/1, 253b/14, 253b/14, 253b/15, 254a/1, 254a/4, 255a/1, 255a/2, 255a/3, 255b/15, 255b/4, 259a/10, 259a/7, 259a/9, 261a/10, 261a/11, 261a/11, 261a/8, 261a/9, 262b/14, 263a/2, 263a/2, 263b/1, 264b/2, 264b/2, 264b/3, 264b/7, 264b/7, 266b/14, 267a/11, 267a/12, 267a/14, 267b/6, 273b/2, 278ab/13, 278ab/15, 278ab/15, 278ab/3, 278ab/3, 278bb/2, 278bb/7, 280b/13, 280b/14, 280bb/7, 281a/10, 281a/7, 281ab/4, 281bb/6, 281bb/7, 282a/15, 282a/3, 282ab/6, 282bb/11, 282bb/5, 282bb/7, 283a/8, 283ab/11, 284a/4, 284b/12, 284b/4, 284b/7, 285a/10, 288a/1, 288a/13, 288a/15, 289a/10, 289a/11, 290a/10, 290a/11, 290a/13, 290a/14, 290b/1, 290b/3, 290b/4, 290b/6, 290b/8, 291a/14, 291a/14, 292b/14, 292b/8, 293a/1, 293b/3, 294a/9, 295a/14, 295a/14, 295b/3, 295b/6, 296a/12, 296a/13, 296b/13, 300b/15, 301a/1, 301a/12, 301a/14, 301a/4, 301a/5, 305a/11, 312b/3, 313b/7, 317a/6, 317b/13, 320a/1, 325a/13, 325a/14

s.+de 46a/6, 194a/1, 237ab/8, 281b/11

s.+demisse 203b/15

s.+den 8a/13, 14a/10, 14a/15, 14b/1, 16b/5, 18b/4, 42b/6, 45b/14, 46a/1, 46a/1, 56a/10, 77a/15, 77a/6, 82b/8, 83a/13, 89a/2, 89a/3, 93b/9, 113a/11, 114b/7, 123a/6, 128b/14, 136b/11, 137b/7, 138a/6, 138a/6, 138a/8, 152a/6, 152b/3, 152b/4, 163b/8, 167b/13, 171a/8, 174b/1, 174b/2, 177a/6, 180a/13, 180a/13, 180a/14, 180a/14, 180a/15, 180a/15, 180a/15, 180a/3, 183b/10, 186b/6, 188a/11, 193b/15, 194a/2, 197b/9, 207b/10, 207b/9, 221a/11, 222a/10, 222ab/4, 223b/8, 226a/7, 226a/7, 226a/9, 226a/9, 227ab/2, 227ab/7, 228b/4, 230bb/7, 232a/8,

232a/9, 234ab/14, 235a/5, 235a/6, 235ab/2, 235b/15, 239b/13, 241ab/2, 243b/10, 243b/9, 243b/9, 245b/15, 249b/12, 251b/1, 251b/1, 253b/13, 259a/7, 262b/1, 262b/1, 262b/9, 262b/14, 262b/15, 262b/7, 278b/4, 278b/5, 280ab/5, 280b/15, 282bb/5, 282bb/7, 283a/5, 283a/5, 283a/6, 291a/11, 292a/9
s.+i (bel.) 12a/13, 14a/14, 14a/3, 21a/10, 28a/11, 28b/14, 28a/4, 29a/3, 33a/14, 34a/14, 40a/11, 40a/12, 40a/12, 40a/13, 132b/13, 132b/9, 134b/8, 150a/2, 172b/8, 230b/6, 241b/11, 296b/15, 310a/8, 34b/4, 40a/11, 51a/9, 59a/12, 68a/14, 68b/2, 134b/10, 134b/14, 167b/11, 172b/10, 186a/15, 188a/9, 193a/13, 223b/4, 223b/7, 225a/14, 228a/2, 230bb/4, 240a/4, 136b/14, 137b/1, 137b/6, 152a/4, 152a/5, 161a/7, 161b/12, 161b/8, 165b/11, 169b/8, 171a/10, 191a/8, 206b/10, 206b/8, 208a/1, 208a/3, 209b/1, 216a/11, 223b/5, 225b/4, 225b/5, 226b/4, 226b/5, 226bb/14, 228a/2, 228b/10, 228b/11, 229b/3, 232ab/15, 233bb/15, 234ab/1, 238a/3, 238bb/8, 239a/7, 239a/8, 239a/9, 239ab/4, 240b/8, 241b/9, 241bb/8, 243b/6, 243b/7, 245a/14, 245a/14, 245a/7, 245b/1, 251b/6, 251b/8, 252b/8, 252b/9, 253b/2, 254a/1, 261a/13, 264b/13, 268a/5, 273a/3, 275b/12, 285a/5, 286b/13, 286b/14, 290a/13, 290a/14, 290a/15, 290b/2, 290b/6, 290b/7, 292a/10, 292a/4, 295b/2, 296b/14, 296b/14, 301a/11, 301a/11, 301a/13, 301a/14, 301a/15, 301a/4, 310b/12, 319a/2
s.+sin 235ab/2, 259a/2
s.+üŋ 18a/14, 18a/15, 18b/1, 18b/4, 24a/12, 24b/2, 24b/5, 32a/12, 32a/12, 32a/13, 32a/14, 32a/14, 32a/15, 33a/14, 33b/15, 33b/15, 34a/15, 34a/15, 34a/15, 34b/5, 35b/1, 38b/14, 40b/1, 40b/2, 40b/2, 40b/3, 41a/13, 41a/14, 41b/5, 45b/9, 48b/11, 49ab/12, 49ab/13, 49ab/15, 49bb/1, 49bb/3, 49bb/4, 49bb/6, 49bb/7, 49bb/8, 49bb/9, 51a/10, 51a/9, 52b/12, 52b/13, 52b/14, 52b/15, 59a/12, 67a/11, 71a/3, 75ay/10, 75ay/13, 75ay/8, 76a/10, 76a/9, 77a/11, 77a/14, 84b/7, 85b/7, 91b/13, 92a/2, 92a/7, 92b/4, 92b/5, 93a/12, 93a/15, 93a/3, 93a/4, 93b/10, 93b/6, 93b/6, 95b/10, 95b/9, 96a/13, 96b/15, 99b/3, 101a/9, 108b/15, 108b/15, 111a/15, 118b/7, 118b/8, 118b/8, 118b/9, 123a/7, 125by/9, 126a/7, 127b/6, 128b/14, 134b/11, 136b/2, 138a/5, 138b/10, 138b/6, 139b/12, 146b/9, 148a/6, 148a/6, 151a/3, 151a/4, 152a/6, 158a/3, 158a/6, 159b/13, 164a/11, 164a/14, 167b/9, 169b/11, 171b/5, 172b/2, 172b/9, 174a/9, 174a/9, 183b/11, 185b/14, 188a/3, 188a/5, 190a/5, 190a/8, 190b/10, 190b/15, 190b/4, 191b/15, 192a/14, 192a/6, 193a/12, 193b/6, 194a/6, 196b/11, 199a/11, 200a/13, 200a/4, 200a/7, 201a/11, 201a/13, 201a/13, 201a/15, 203b/10, 203b/11, 206b/6, 206b/6, 209a/11, 209a/12, 209b/9, 210b/1, 210b/11, 210b/14, 211a/14, 211a/15, 211a/15, 211a/15, 211b/1, 211b/1, 211b/2, 211b/2, 211b/4, 211b/4, 212b/2, 213a/9, 215a/10, 220b/10, 221ab/2, 222ab/10, 222b/5, 224b/8, 225a/6, 225b/14, 225b/15, 226a/14, 226a/7, 226a/8, 227a/10, 227a/11, 227ab/12, 228a/1, 228b/3, 228b/7, 228b/8, 230a/11, 230b/12, 230b/15, 230bb/10, 230bb/11, 232a/6, 232a/7, 233bb/13, 234ab/15, 234bb/9, 235a/6, 236a/13, 237a/13, 237a/9, 237bb/12, 237bb/13, 238b/1, 238b/10, 239ab/7, 239b/14, 239b/15, 239b/7, 239b/8, 240bb/2, 240bb/2, 241bb/12, 242ab/5, 242ab/8, 242ab/9, 243ab/4, 243b/8, 244b/13, 245a/15, 245a/2, 245a/2, 245a/6, 247a/12, 247a/9, 249a/15, 249b/11, 251a/11, 251a/12, 251a/14, 251b/10, 251b/15, 251b/8, 252b/13, 252b/5, 252b/6, 253a/12, 253a/15, 253a/3, 254a/5, 254a/6, 254a/7, 256a/13, 256a/4, 256a/5, 256a/5, 256a/8, 258a/10, 258a/11, 259a/8, 264b/4, 264b/6, 265b/2, 266b/8, 267a/10, 267a/9, 271a/10, 271a/10, 276a/15, 276a/15, 276ab/5, 276b/1, 277ab/4, 278ab/2, 278b/3, 279a/14, 279ab/6, 280a/14, 280a/15, 280ab/1, 280ab/14, 280ab/9, 280b/11, 280b/9, 280bb/2, 281a/1, 281a/1, 281a/8, 282a/15, 282b/3, 283a/12, 284b/1,

284b/2, 286b/12, 288b/1, 290b/1, 290b/3, 290b/4, 290b/9, 292b/3, 293b/7, 295a/14, 295a/15, 297a/14, 299a/13, 299a/15, 299b/10, 301a/5, 302a/2, 302a/4, 302b/1, 305a/13, 305a/15, 305b/6, 305b/7, 319a/2
s.+üŋdür 278b/14-15
s.+üŋ-çün 139b/11, 151a/3, 188a/5, 211a/14, 212b/2, 224b/13, 280b/9, 295b/15
s.+üŋ durur 76a/12, 208b/15, 280a/2
s.+üŋ-içün 148b/13, 281ab/4
s.+üŋ-ile 242bb/14, 242bb/14, 242bb/15
s.+üŋ-iledür 234ab/6
s.+üŋle 33b/12, 33b/13, 188a/5, 208a/1, 242bb/13, 245b/4
s.+üŋlen 199b/1
[=1222]

s̲enā (Ar.) övme, övüş
s̲. (ḥamd ve s̲.) 1ab/1, 45a/6,
s̲. ḳıl- 99a/15, 180b/4, 205a/1, 205a/4, 216a/13, 238ab/5, 308b/15, 309a/9
s̲.+sın 223bb/5
[=11]

sencileyin senin gibi
s. 276ab/13, 283b/11
[=2]

sened (Ar.) dayanılan veya dayanılacak olan şey
s.+dür 6a/13
[=1]

seŋek sinek (krş. **siŋek**)
s. 57b/12
[=1]

sengisār (< Far. seng-sār) taşı bol yer
s. 299a/6
[=1]

sensüz sen olmaksızın, sensiz
s. 134b/9, 243b/8, 276b/2
[=3]

sepiled- deriyi tabaklatmak
s.-di 86b/4
[=1]

serā-perde (Ar.) padişah çadırı,otağ
s. 46a/10
[=1]

serencām (Far.) bir işin sonu
s.+ın 295a/2
[=1]

serheng (Far.) çavuş
s. (serheng-ü ḳıyāmat)185b/8
[=1]

sermāye (Far.) varlık, servet
s.+sinden 169b/4-5
s.+si 222bb/1
[=2]

serīret (Ar.) gizli husus
s.+i 154a/9
[=1]

server (Far.) başkan, reis
s. 258b/13
s.+i (iy.) 169a/9
[=2]

ses kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün
s.+in 184b/3
[=1]

setr (Ar.) örtü
s.+in 43a/9
[=1]

settār (Ar.) örten, Allah
s. 21a/14
s.+dur 325a/11
s. durur 3b/2, 179a/11
[=4]

sev- sevgi ve bağlılık duymak, sevmek
s.-dügi 10b/4, 224ab/11, 224ab/12, 224ab/3
s.-dügin 224ab/2, 224ab/4
s.-dügüm 218b/9
s.-dügüŋ 242a/13
s.-dügüŋ-içün 224ab/2
s.-düm 226a/3
s.-düŋ 225a/2
s.-en 35a/2, 35a/3, 55bb/2
s.-ene 241a/8
s.-enler 55bb/7
s.-er 10a/13, 10a/14, 35a/1, 35a/1, 37a/10, 99b/5, 129a/12, 150a/3, 168a/2, 180b/3, 220a/3, 224ab/4, 22aab/6, 247b/4, 247b/5, 247b/6, 247b/7
s.-erdi 224ab/3
s.-erem 192a/9, 208a/3, 227b/11, 227b/12
s.-er-ise 42b/2
s.-erler 10a/11, 212a/2
s.-erse 180b/3, 187b/13, 224ab/6, 224ab/7, 267b/11
s.-erseŋ 205b/15
s.-ersin 147a/6, 171b/14, 208a/2
s.-esin 224ab/15
s.-megil 174b/6
s.-megin 224ab/10
s.-memiş 219bb/11

s.-mese 192a/7, 219bb/11
s.-mesedi 224ab/8
s.-mese-y-idüm 239a/8
s.-mese idüm 192a/7
s.-meye 49b/12
s.-mez 10a/12, 169b/10, 173a/2, 175a/8, 224a/1
s.-mezse 174b/6
s.-se 67b/11, 219bb/11
s.-sün 224ab/7
s.-üŋ 42b/2, 224ab/15, 224ab/5, 224ab/8, 224ab/9
s.-üp 59a/12, 59a/13, 59a/8
[=77]

sevāb (Ar.) iyi bir davranışa karşı Allah tarafından verilecek mükâfat
s. 16a/4, 22b/4, 35b/13, 43b/1, 49bb/12, 58b/8, 63b/3, 64b/8, 70b/5, 76b/10, 76b/11, 76b/12, 76b/12, 93a/5, 98b/15, 113b/13, 145b/15, 146a/12, 156b/6, 156b/6, 156b/7, 164a/1, 168b/9, 174a/1, 220a/4, 220a/5, 222a/2, 267a/4, 298a/4, 312a/12
s. durur 230ab/2
s.+a 156b/8, 239ab/11
s.+dan 114b/11, 164b/15, 165a/5
s.+ı (bel.) 22b/6, 22b/7, 27b/6, 30a/8, 38b/9, 46a/12, 56ab/7, 65b/10, 114b/4, 114b/13, 225ab/7
s.+ı (iy.) 21a/12, 59b/10, 64b/5, 76b/14, 113b/10, 113b/11, 114b/11
s.+ın 37b/1, 48b/6, 56ab/10, 59b/15, 63b/10, 63b/13, 63b/15, 72b/12, 113b/15, 114b/2, 127b/13
s.+ına 22b/4, 70a/7
s.+ından 56a/12, 93b/1, 114b/11, 114b/14, 222a/3
s.+ını 18b/2
s.+ınuŋ 114b/8
s.+lardan 70b/8
s.+ları 92b/7
s.+ların 43a/5, 58b/10
s.+larına 43a/13
s.+larından 58b/10, 78a/2, 114a/15
s.+uŋ 12a/7, 42a/8
[=77]

sevāblu (Ar. + T.) sevab kazandıran, sevaplı
s. 277b/4, 287a/8
[=2]

sevdā (Far.) güçlü sevgi, aşk
s. durur 204b/13
[=1]

sevgi insanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu (krş. **sevgü**)
s.+sine 167a/2
[=1]

sevgü insanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu (krş. **sevgi**)
s. 167b/6, 177a/13
s. durur 79a/13, 108b/1
s.+me 224ab/5
s.+müzi 101ay/17
s.+ŋden 251a/14-15
s.+ŋü 290b/1
s.+si 175a/11, 175a/8, 209b/4
s.+sinde 293b/12-13
s.+sinden 184b/5
s.+yi 250b/4
[=14]

sevgülik sevgi
s. 250b/3
[=1]

sevgülü sevilen ve âşık olunan kimse, yavuklu, dost, yâr, canan
s. 8ab/3, 8ab/4, 64a/2, 79a/9, 84b/7, 128b/8, 202b/13, 224ab/2, 225ab/13, 252a/13, 289b/3, 294a/14
s. durur 19a/12, 79a/12, 108a/13, 108a/14
s.+dür 19a/10, 19a/13, 235a/6, 243b/8
s.+ŋi 167a/8
s.+si 75ay/10, 167a/10
s.+sin 152a/4
s.+sisin 209a/10
[=25]

sevgülürek daha sevgili, daha çok sevilen
s. 8ab/1, 9a/8, 19a/8, 79a/14-15, 81a/2, 128b/11, 194a/12
s. durur 19a/15, 19a/7, 19a/8, 79a/10, 79a/11, 79a/9, 79b/1, 99a/8, 99b/1, 220a/6
s.+dür 19a/7
s.+i (bel.) 9a/2
[=19]

sevici seven
s. ol- 180b/1
[=1]

sevil- sevilmek
s.-ü 13a/2
[=1]

sevin- sevinç duymak, sevinmek (krş. **sevün**-)
s.-düm 231bb/4
s.-diler 237b/5, 283bb/2
s.-eler 67a/15
s.-meyem 112a/3
s.-se 73a/7
s.-sin 279bb/4
s.-sün 107b/11
s.-ü 13a/3, 111b/7, 243b/7, 243b/7

s.-üp 229a/6
s.-üŋ 73a/8
s.-ürdi 103a/7
s.-ürdük 45b/10
s.-ürlerdi 121a/7
s.-ürse 79b/6
s.-ürsin 111b/9, 230a/7
[=20]

sevinç istenen veya hoşa giden bir şeyin olmasıyla duyulan coşku
s.236b/2
s.+i (iy.) 6a/6
[=1]

sevindür- memnun etmek, sevindirmek (krş. **sevündür-**)
s.-em 112b/8
s.-en 113a/6
s.-mek 113a/6
s.-meg-içün 107b/14-15
[=4]

sevinüş- birlikte sevinmek (krş. **sevünüş-**)
s.-ürler 112b/9
[=1]

seviş- birbirini sevmek (krş. **seviş-**)
s.-mek 281ab/7
[=1]

sevmek sevgi, sevmek
s. 167a/6, 167b/6, 167a/11, 175b/15, 189a/8, 217a/12, 217a/12-13, 217a/13
s. +i (iy.) 10a/9
s. +i (bel.) 224ab/9
[=10]

sevmeklik sevgi, sevme durumu
s. 10a/10, 67a/4
[=2]

sevniş- karşılıklı sevinmek
s.-dükleri 283bb/3
s.-eler 133a/15
[=2]

seyükçi kırıkçı
s. 211a/2
[=1]

seyükle- kırık veya çıkık organı ince tahtalarla sarmak
s.-sün 211a/2
s.-ye 211a/5
[=2]

sevün- sevinmek (krş. **sevin-**)
s.-düm 198b/1

s.-gil 68a/12
s.-mek 275a/3, 275a/6, 294b/11
s.-mekden 230a/6
s.-ürler 73a/5
[=7]

sevündür- memnun etmek, sevindirmek (krş. **sevindür-**)
s.-gil 113a/10, 281a/3
[=2]

sevünüş- birlikte sevinmek (krş. **sevinüş-**)
s.-diler 275a/2
[=1]

sevüş- birbirini sevmek (krş. **seviş-**)
s.-mek 10a/14
s.-mek durur 10b/1
[=2]

seyür (<Ar. seyr) gitmek
s.+ler ḳıl- 173b/3
[=1]

seyis (< Ar. sā'is) at bakıcısı
s. 317b/13
s.+i (bel.) 317b/13, 317b/15
[=3]

seyl (Ar.) sel
s. 70a/14
[=1]

seyrān (Ar.) gezinme
s.+a 234ab/9
[=1]

seyyi̇̄d (Ar.) bir topluluğun ileri gelen kişisi, lider, önder, efendi
s.-i 'ālem 19b/11, 185b/7, 209b/15
s.-i kā'ināt 8b/12-13, 73a/8, 115a/14, 122b/4, 160b/11, 199a/4, 233a/12, 296a/4, 313a/8
s.-i kıyāmat 191b/12
s.-i ḥażret 113b/6
s.-i sādāt 170b/2
s-i veled-i Ādem 276a/1
seyyi̇̄d-i 'ālem 'Hz. Muhammed'
seyyi̇̄d-i kā'ināt 'Hz. Muhammed'
seyyi̇̄d-i kıyāmat 'Hz. Muhammed'
seyyi̇̄d-i ḥazret 'Hz. Muhammed'
seyyi̇̄d-i sādāt 'Hz. Muhammed'
seyyi̇̄d-i veled-i Ādem 'Hz. Muhammed'
[=16]

Seyyīdī (Ar.) ‘Ey benim efendim!’ anlamında Hz. Muhammed için kullanılmış ünlem sözü
S. 195a/7, 255a/1
[=2]

şı- 1. kabul etmemek
ş.-dı 131a/8
ş.-dılar 235b/5

2. bozmak
ş.-duġuŋ 82a/9
ş.-maŋ 289a/13
ş.-maḳ 241bb/14
ş.-mayam 221a/10
ş.-rsaŋ 221a/10, 288a/1

3. yenmek
ş.-maḳ 266a/15
ş.-maz 170b/7

4. kırmak
ş.-ınca 165b/13
ş.-r 36b/15, 87b/13

5. (verdiği sözden) vazgeçmek
ş.-yup51b/9
[=14]

sıçra- yerinden koparak hızla, parçalar durumunda savrulmak
s.-dı 233a/5
[=1]

şıddīḳ (Ar.) 1. pek doğru, sözünün eri kimse
s.+lar 219ab/7, 219ab/7

2. doğruluk, gerçeklik
ş. 274a/9
[=3]

şıdḳ (Ar.) doğruluḳ (krş. **şıddīḳ**)
ş. (ṣ u ṣavāb) 3a/7, 176a/12, (ṣ u iḫlāṣ) 228bb/2, 228bb/2, 228bb/3
ş.+ıla 241bb/4
ş.+ına 241bb/15
ş.+uŋ 241bb/14

[=8]

şıfat (Ar.) 1. hâl, keyfiyyet
ş. 324a/1

2. yüz, kılık, dış görünüş
ş.+ın 64b/9
[=2]

şıfāt (Ar.) vasıflar, sıfatlar
ş.136by/13, 223b/3, 255b/8, 298b/1-2

ṣ.+ı (bel.) 136by/11, 184a/6, 218a/2, 319b/11
ṣ.+ı durur 319b/9, 322a/2
ṣ.+ın 319b/10
ṣ.+ına 189a/9
ṣ.+ınuŋ 1bb/8
ṣ.+um durur 76a/9, 262b/5
[=15]

şıfatlu (Ar. + T.) unvanı, sıfatı olan
ṣ. 36b/14
[=1]

şıġ- sığmak
ṣ.-maz 249b/6
ṣ.-mazdı 239b/7-8
[=2]

şıġa- okşamak, sıvazlamak
ṣ. 217b/9
ṣ.-rlar 26a/5
ṣ.-rsa 140b/3, 146a/10
[=4]

şıġın- güvenmek, sığınmak (krş. **sıġın-**)
ṣ.-an 282bb/13
ṣ.-dı 280bb/6, 281ab/14, 281bb/5, 282ab/6, 282bb/8, 282bb/10
ṣ.-dılar 194b/13
ṣ.-duġı-çun 282bb/12
ṣ.-dum 283bb/12
ṣ.-ġıl 278bb/3, 279bb/8, 280bb/7, 281bb/6, 282ab/14, 282ab/6, 282bb/11, 283bb/11
ṣ.-maduŋ 253b/2
ṣ.-maġı 283bb/8
ṣ.-maġ-ıla 279ab/7, 283ab/8
ṣ.-maḳ 279ab/10
ṣ.-mazam 280ab/5
ṣ.-uŋ 277ab/11
ṣ.-up 278ab/2, 281bb/2
ṣ.-uram 281ab/15, 282bb/7
ṣ.-ursa 278ab/4
ṣ.-urvan 282ab/5, 282bb/5
[=32]

sıġın- güvenmek, sığınmak (krş. **şıġın-**)
s.-acaḳ (ṣ. yėr) 185b/3-4, 185b/5
s.-acegi 225a/1
s.-alum 259b/8
s.-ası 320a/1
s.-avuz 299b/12
s.-dum 136b/11
s.-ġıl 14a/11, 300a/12, 300a/13, 301a/10
s.-madum 251/2, 251b/1

s.-maḳ 298b/4
s. maġı 299a/5
s.-u 243b/9
s.-up 46a/2, 299b/13, 301a/11
s.-uŋ 301a/8
s.-uram 298a/11, 298a/12, 298b/4, 299a/1, 299a/2, 299a/3, 299a/5
s.-urlar 299a/8, 299a/8
[=29]

sığınca sığınılacak yer
s.-ca 14a/11, 299b/14
[=2]

şığır büyükbaş evcil hayvan, sığır
ṣ. 5b/12, 129a/2, 134a/14, 134a/6, 281bb/12, 282ab/1
ṣ.+uŋ 281bb/12, 282ab/1
[=8]

şıḥḥat (Ar.) sağlık, sıhhat
ṣ. 3a/1, 49bb/15
[=2]

şın- 1. kırmak
s.-asın 288a/1
ṣ.-masa 211a/2
ṣ.-mış 225b/3

2. mağlup olmak
ṣ.-up 257b/13
ṣ.-urlardı 230ab/9

3. zayıf düşmek
ṣ.-ur 159a/11
[=6]

şına- denemek
ṣ.-dılar 166b/10, 166b/10
ṣ.-r 166a/5
ṣ.-salar 168b/12
ṣ.-yayım 166a/2
[=5]

sınıḳ kırık (krş. **sınuḳ**)
s.+ın 96a/12
[=1]

şınuḳ- mağlup olmak, yenilmek
s.-(ġ)ursaŋ 288a/1-2
[=1]

sınuḳ kırık (krş. **sınıḳ**)
s. 96a/11, 211a/4
s.+dur 24a/7
s. durur 84a/7, 302a/1
[=4]

sınuḳlu kırılmış, kırgın
s. 3a/6
[=1]

sır- ısırmak
s.-maġ-ıçun 302b/12
[=1]

şırāṭ (Ar.) cehennem üzerinde bulunan bir yol veya köprünün adı
ṣ. 47b/4, 51a/3, 51a/5, 106b/5, 112b/13, 127b/8, 130a/10, 133b/6, 210a/13, 226b/2, 240ab/5, 266b/14, 273b/10, 280ab/11, 301a/13, 301a/14, 324b/1, 324b/14, 324b/4
ṣ. (d) 324b/3
ṣ.+a 226a/15, 261b/9, 324b/9
ṣ.+dan 39a/3, 129a/7
ṣ.+ı (bel.) 12b/15, 67a/14, 104a/13, 133b/1, 222b/3, 247a/10, 324b/14, 324b/13
ṣ.+uŋ 324b/5
[=34]

sırça (Far.) cam, şişe
s. 36b/14
s. durur 8a/4
s.+ya 31a/14, 31b/4
[=4]

sırr (Ar.) gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey
s. 8b/7, 8b/9, (s.-ı safī̈ye) 89b/5, 189b/7
s.+ı (bel.) 189b/15, 191a/7
s.+ı (iy.) 178b/15, 232b/8, 324a/2
s.+ın 179a/3
s.+ına 96b/9, 123b/14
s.+ını 20a/12
s.+uŋ 222bb/9, 242ab/5
[=15]

sıruḳ uzun değnek
s. 151b/14, 152a/1
[=2]

şıvan- sıvama işi yapılmak
ṣ.-dı 235bb/7
[=1]

sıvar- sulamak (krş. **ṣavar-, ṣuvar-**)
s.-ġıl 257a/10
[=1]

şıvat- sıvama işini yaptırmak
ṣ.-dı 280bb/11
[=1]

şıy- kırmak
ṣ.-asın 288a/1
ṣ.-up 112b/10

[=1]

şıyrıl- sıyrılmak, yarılmak
ş.-up 257a/6
[=1]

sız- akmak
s.-ar 119b/3
s.-up 281b/1
[=2]

sızırıl- eritilmek (krş. **sızrıl-**)
s.-mış 205b/12
[=1]

sızrıl- eritilmek (krş. **sızırıl-**)
s.-mış 13b/11
[=1]

sızut- sızdırtmak,sızmasını sağlamak
s.-(d)urvan 119b/5-6
[=1]

siberm (Far.) bir tür ağaç
s. aġacı 125b/3
[=1]

sidar (Far.) bir tür ağaç
s. durur 73b/1
[=1]

sidik idrar
s.+(g)inde 179b/2
[=1]

sidre (Ar.) en yüksek makam (krş. **sidret**)
s. 184b/2, 186b/15
s.ü'l- müntehā 73b/1, 184b/2, 236a/9, 271b/11
[=6]

sidret (< Ar. sidre) en yüksek makam (krş. **sidre**)
s. 184b/15
[=1]

sil- 1. bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek
s.-e 149b/11

2. silmek, temizlemek
s.-er-idi 198a/10, 230ab/14
[=3]

silāḥ (Ar.) savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan araç
s. 92b/1
s.+ın 92b/6
s.+ından 134a/2
[=1]

silk- üstündeki şeyleri düşürmek veya temizlemek için bir şeyi kuvvetle sallamak, sarsmak
s. -e 186b/3
[=1]

sim-āb (Far.) cıva
s. 254a/10
[=1]

siŋ- 1. midede hazmolmak
s. -medin 264a/5

2. (kumda) kaybolmak, sinmek
s.-er 23b/5
[=2]

sin (I) (Ar.) Arap alfabesinin on beşinci harfi
s. 87a/11, 245a/13, 317a/8, 317b/9, 319a/10, 319a/5
[=6]

sin (II) mezar
s. 20a/10, 240bb/1, 281bb/13, 281bb/13, 318b/13, 325a/11
s. durur 286a/11
s.+de 281b/12
s.+den 56b/14, 186a/15, 186b/3, 240bb/13, 264b/7, 297b/10, 323a/1
s.+e 19a/12
s.+i (iy.) 100a/11, 186a/15, 281bb/13, 282ab/2, 286a/10
s.+i (bel.) 285a/14
s.+i durur 286a/11
s.+ilerine 116b/8
s.+ine 79b/12
s.+iye 240ab/15
[=26]

Sind (öz. is.) Sint
S. 266a/6
[=1]

siŋek çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı, sinek (krş. **seŋek**)
s.+(g)e 233b/5
s.+leri 159a/6
[=2]

sinle mezarlık
s. 61a/7
[=1]

siŋir sinir
s.+i (iy.) 113b/13
s.+in 123a/11
[=2]

sipās (Far.) şükretme, dua etme
s. 249b/12
[=1]

sīret (Ar.) bir kimsenin içi, hâli, tavrı
s. 279a/2
s.+i (iy.) 154a/10
s.+idür 279ab/10
s.+ini 86a/11
[=4]

sīretlü (Ar. + T.) tavırlı
s. (eyü s.) 34a/3
[=1]

sirke (Far.) sirke
s. 229bb/15, 229bb/15, 230ab/4
s.+ye 229bb/13
[=4]

sivrisiŋek çift kanatlı, çok üreyen ve bulaşıcı hastalıkları yayan uçucu böcek, sivrisinek
s. 310a/10
s.+(g)ün 265b/5
[=2]

siyāset (Ar.) hainlik, hinlik
s. (tertīb-i s.) 208a/12, (s. ṭaġı) 299a/7
s. ḳıl- 27b/9, 28a/12
s.+ler eyle- 206a/6
s.+i (iy.) 285a/1
s.+in 208b/6-7
siyaset ḳıl- ‘hainlik etmek’
siyāset ṭaġı ‘hainlik damgası’
[=7]

siz çokluk ikinci kişi zamiri
s. 13b/13, 16b/11, 16b/12, 16b/12, 16b/8, 16b/9, 20a/5, 31b/10, 31b/13, 32a/1, 32b/2, 39a/13, 45b/3, 47b/6, 56ab/2, 56ab/2, 56ab/3, 62a/11, 62a/12, 62a/13, 62a/7, 62a/9, 67b/5, 67b/6, 68b/12, 70a/10, 70a/11, 70a/8, 70a/8, 70a/9, 72b/11, 81a/14, 82a/2, 82b/2, 82b/3, 83b/2, 93by/15, 96b/10, 96b/11, 97a/6, 104b/14, 105a/3, 108b/11, 128b/4, 133a/1, 133a/1, 133a/13, 133a/3, 133a/5, 146a/2, 148a/12, 151b/1, 155a/15, 166b/12, 166b/14, 166b/14, 166b/4, 171a/1, 171a/3, 177b/2, 184b/15, 185a/1, 196a/11, 196b/1, 196b/3, 197b/5, 204a/14, 204a/15, 206a/11, 207a/10, 207a/11, 208b/11, 219bb/11, 219bb/12, 221a/12, 221b/8, 224ab/4, 227a/1, 229a/12, 229ab/3, 230b/8, 231bb/5, 232bb/14, 233ab/2, 233ab/2, 233ab/5, 242b/13, 243a/14, 255b/9, 255b/9, 269a/9, 282a/8, 285b/2, 287b/13, 294a/11, 298a/3, 305b/5, 306a/11, 310a/9
s.+de 60b/13, 81b/4, 274b/7
s.+den 76b/1, 76b/2, 81b/2, 82b/9, 83a/10, 103a/14, 143a/6, 217b/14, 241bb/1, 311b/4
s.+e 16b/11, 32b/1, 55b/15, 61a/4, 61b/13, 62a/4, 62a/6, 68b/8, 76b/2, 82b/12, 83a/1, 132b/15, 136a/4, 150b/12, 243a/2, 243a/2, 277b/7, 39a/12, 42b/1, 61a/1, 61a/4, 61b/12, 61b/12, 61b/13, 61b/14, 61b/15, 61b/15, 62a/1, 62a/2, 62a/4, 62a/8, 68b/13, 68b/15, 69a/5, 70a/10, 70a/11, 70a/8, 75a/10, 75a/12, 75a/13, 75a/6, 75a/7, 75a/9, 75b/1, 75b/10, 81b/10, 82b/8, 83a/1, 83a/10, 83a/10, 83a/3,

83a/7, 91a/10, 91a/10, 91a/11, 93by/16, 96b/12, 96b/13, 97a/5, 97a/7, 97b/4, 97b/4, 103a/12, 103a/13, 106a/9, 133a/12, 133a/13, 133a/14, 151b/2, 158b/11, 196a/9, 201b/3, 201b/4, 201b/7, 209a/3, 211a/12, 218b/7, 218b/8, 219a/2, 219a/5, 219bb/9, 221b/1, 221b/10, 221b/2, 221b/2, 221b/3, 221b/3, 221b/4, 221b/4, 221b/4, 221b/5, 221b/5, 221b/6, 221b/7, 221b/8, 221b/9, 222a/10, 222a/10, 227a/4, 233ab/2, 238a/12, 245b/2, 258b/2, 258b/5, 260a/4, 270b/13, 273a/6, 276b/10, 277a/13, 277b/13, 277b/2, 277b/6, 280ab/7, 282a/6, 299b/2, 306a/11
s.+i (bel.) 16b/13, 60b/11, 61b/10, 61b/6, 61b/8, 61b/8, 61b/9, 68b/10, 75a/14, 165a/8, 166a/5, 243a/2, 76a/14, 91a/7, 106a/8, 151b/1, 154a/12, 155a/4, 161a/10, 163b/14, 209a/3, 218b/5, 219a/5, 221a/9, 221a/9, 221bb/8, 225b/2, 243a/3, 277ab/10, 277b/2, 277b/3, 277b/3, 277b/4, 277b/4, 297b/1
s.+ler 62a/15, 70a/1, 128a/15, 227b/13, 289b/6, 311b/2
s.+lerde 42b/2, 121b/15, 241ab/13, 311b/2
s.+lerden 42b/1, 171a/3, 311b/15
s.+lere 63b/14, 171a/3, 195a/2, 229ab/6
s.+leri 184b/5, 209a/2
s.+lerüŋ 62a/13
s.+üŋ 16b/6, 32a/15, 32b/1, 32b/1, 32b/2, 38b/7, 60b/15, 61a/4, 61a/5, 61a/6, 61a/6, 61a/7, 61a/7, 62a/10, 62a/8, 62a/8, 62a/9, 75a/15, 75b/13, 82b/5, 97b/3, 106a/4, 121b/3, 131b/14, 133a/2, 156a/14, 177b/1, 177b/2, 177b/3, 177b/4, 197b/6, 199b/14, 208b/14, 210a/1, 221a/12, 221a/13, 221a/15, 221b/9, 230a/14, 231b/1, 258a/4, 258a/15, 260a/3, 270b/14, 275b/11, 275b/11, 276b/10, 277a/13, 277ab/9, 277b/5, 278a/6, 289b/1, 289b/7, 297a/15
s.+üŋ-içün 120b/11
s.+üŋ-çün 16b/10, 16b/12, 16b/9, 221b/1, 277a/12
s.+üŋdür 56ab/1
s.+üŋ-ile 230bb/9
[=455]

sizin- şüphelenmek
s.-di 214a/5
[=1]

sizlü bizlü siz ve biz
s. (sizlü bizlü) 103a/12
[=1]

şoḥbet (Ar.) hasbıhal, yarenlik, muhabbet
s. 273b/12
[=1]

şoġıl- 1. (gözün) feri gitmek, sönmek (krş. **soġul-**)
ş.-mış 124b/10

2. (su) çekilmek, azalmak
ş. -mış 185b/12
ş.-mışdı 123b/7
[=3]

soġul- (gözün) feri gitmek (krş. **şoġıl-**)
s.-mış 124a/12
[=1]

soḳ- içine veya arasına girmesini sağlamak
ṣ.-dı 191a/4
[=1]

ṣol vücutta kalbin bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı
ṣ. 117b/11, 117b/12, 117b/13, 118a/2, 137b/12, 280bb/11, 313b/7
s. 275b/3
ṣ.+a 149b/9, 151a/9, 152b/6
ṣ.+dan 198a/1, 281a/11
ṣ.+dın 232ab/10
s.+dın 240b/10
ṣ.+ına 281ab/9
ṣ.+ından 44b/15, 150b/5
[=18]

ṣol- rengini yitirmek, rengi uçmak
ṣ.-a 276b/13
ṣ.-mış (ṣ. yüz) 46b/14
ṣ.-mış-ıdı 280b/4
[=3]

ṣolu- 1.(bir şey) çekmek
ṣ.-duġı 71a/6-7, 71a/12
ṣ.-duġın 71b/1

2. (nefes) solumak
s.-duḳda 323a/12
[=3]

soŋ son, sonra (krş. **ṣoŋ**)
s. 24b/15, 25a/3, 37a/5, 53b/6, 87b/15, 88a/6
s.+ı (iy.) 222ab/4
s.+ına 1ab/9
s.+ına degin 232ab/1
s.+ında 238ab/5, 242ab/10
[=11]

ṣoŋ son, sonra (krş. **soŋ**)
ṣ. 51a/12, 73b/14, 92a/11, 102a/8, 135a/12, 135a/4, 135a/8, 151b/12, 164a/3, 177a/9, 241bb/5, 257b/4, 259a/14, 267a/4, 270b/14, 276a/3
ṣ.+a 27a/13, 27a/14, 27a/14, 27a/15, 27a/15, 88a/3, 207b/11
ṣ.+ı (iy.) 56ab/4, 82b/14, 82b/15, 270b/4
ṣ.+ı (bel.) 232ab/2, 256b/3, 256b/5
ṣ.+ınca 117b/5, 117b/7
ṣ.+ında 16a/4, 117b/4, 135a/1, 248b/2, 248b/3, 248b/4, 248b/5, 248b/6, 248b/7, 248b/7-8, 248b/8-9, 248b/9, 248b/10
ṣ.+umda 225bb/5, 226bb/11
[=47]

ṣoŋ ucı sonuç
ṣ. 161a/1
[=1]

ṣoŋdın sonra, daha sonra

ṣ. 320a/12, 320a/13
[=2]

soŋra sonra (krş. **şoŋra**)
ṣ. 75a/3, 219b/7, 231bb/7
[=3]

şoŋra sonra (krş. **soŋra**)
ṣ. 2ab/9, 3b/10, 6b/13, 17b/4, 39a/5, 65a/14, 66b/5, 75ay/7, 77a/14, 90b/9, 92a/8, 93a/15, 93b/7, 93b/9, 99a/4, (andan ṣ.) 101b/12, 102b/14, 102b/3, 105b/4, 115a/7, 121b/4, 125a/14, 130b/10, 133b/11, 135b/10, 142b/2, 142b/3, 142b/7, 148b/14, 150b/11, 151b/8, 152b/3, 152b/3, 152b/5, 172b/7, (andan ṣ.) 176a/10, 177a/12, 188b/5, 193a/6, 197a/13, 197a/6, 201b/14, 203a/7, 205a/4, 213a/4, 218b/8, 219b/6, 220a/10, 222ab/4, 225b/6, 228b/11, 228b/11, 232ab/3, 232b/12, 241ab/3, 241ab/5, 262b/1, 265a/6, 268a/13, (andan ṣ.) 268b/6, (andan ṣ.) 269b/8, (andan ṣ.) 272a/13, 272b/1, (andan ṣ.) 276a/2, 276a/5, 277b/11, 278b/2, 279b/3, 282ab/8, 284a/11, (andan ṣ.) 284a/12, 284a/12, (andan ṣ.) 287a/11, 287a/13, 288a/9, 289a/13, 292b/1, 296a/14
andan şoŋra ‘ondan sonra’
[=77]

şor- 1. aramak, sormak
ṣ. (!) 242bb/14
ṣ.-a 186b/4, 246b/11, 278a/9, 278a/9
ṣ.-adılar 70a/15
ṣ.-alar 246a/5
ṣ.-ar 246a/9
ṣ.-aram 295a/13
ṣ.-arıdı 281b/15
ṣ.-arsaŋuz 217a/15
ṣ.-arsın 239ab/5
ṣ.-arvan 222ab/10
ṣ.-asın 227bb/15
ṣ.-avan 127b/10
ṣ.-avarsa 116b/8
ṣ.-ayım 239ab/3, 258a/5
ṣ.-dı 56b/13, 99b/3, 149a/12, 153a/12, 175a/7, 196b/5, 221ab/4, 222ab/9, 227bb/12, 228ab/4, 228ab/4, 228bb/1, 229ab/5, 231bb/2, 234ab/12, 236b/13, 237a/3, 241ab/14, 291a/14
ṣ.-dılar 3a/8, 6b/3, 15a/1, 59b/9, 74b/2-3, 107a/10, 107a/6, 112b/6, 168a/8, 179b/2, 179b/7, 220a/7, 234ab/3, 247a/5, 253b/10, 263b/15, 263b/7, 270b/12, 270b/7
ṣ.-dı kim 143a/2, 221bb/1, 232ab/6, 232ab/7
ṣ.-dısa 226bb/1
ṣ.-dum 77a/2
ṣ.-ġıl 82b/8, 183b/10, 239ab/5, 295a/13, 297b/3
ṣ.-maġa 20a/6, 195a/10
ṣ.-maġ-ıçun 229ab/6
ṣ.-maŋ 217a/14, 246b/10, 246b/10, 246b/9
ṣ.-maḳ 145a/6, 245b/9
ṣ.-maḳdan 228ab/2, 229ab/3

ṣ.-masa 221bb/1
ṣ.-mazam 201b/7, 280b/15
ṣ.-mazın 280b/11
ṣ.-mazlar 246b/11
ṣ.-mazvan 280b/11
ṣ.-sa 146a/12, 274a/6
ṣ.-saŋ 169b/2
ṣ.-saŋuz 246b/9
ṣ.-savuz 235bb/4, 235bb/5
ṣ.-up169b/1
ṣ.-uŋ 217a/11, 217a/12, 227bb/15, 246b/8, 246b/10
ṣ.-salar 33a/9, 69b/15, 109a/4

2. emmek
s.-a 256b/11
ṣ.-ar 158a/11
[=102]

şormaḳlıḳ sorma durumu
ṣ.+(ġ)ı 221bb/2
[=1]

şorıcı soru soran
s.+larına 267b/4, 268a/8
[=2]

şorıl- sorma işine konu olmak, sorulmak
s.-ası durur 261b/10
[=1]

şovı- soğumak (krş. **sovu-**)
s.-madın 187b/5
[=1]

sovu- soğumak (krş. **sovı-**)
s.-mış 247a/1
[=1]

şovut- soğutmak
ṣ.-(t)ur 84a/5
[=1]

şovuḳ soğuk
s. 165a/13, 247b/12
[=2]

şovuḳlıḳ serinlik
s. 45a/8, 84a/4
[=2]

şovuḳraḳ daha soğuk
ṣ. durur 36a/3
[=1]

şoy- bir şeyin üzerinden kabuk, deri, zar vb.ni çıkarmak

ṣ.-ar 212a/10
ṣ.-aram 212a/10
s. salardı 120b/5
[=3]

sög- küfretmek
s.-diler 210a/5
s.-di-y-ise 253b/13
[=2]

sök- çözmek
s.-emeyesin 14a/2
s.-emezsiz 13b/13
s.-mege 13b/12
[=3]

sökel hasta
s. 49a/10, 63b/4, 63b/6, 65b/15, 81b/2, 81b/4, 116b/7, 145a/6, 146a/12, 168b/14, 169a/2, 195a/9, 211a/3
s.+idi 110a/6
s.+ler 119a/1, 119a/3, 257a/1-2
s.+lere 3a/1, 119a/7, 239bb/14
[=20]

sökellik hastalık
s. 194b/1, 194b/1, 195b/3, 248b/7
s.+de 65b/15, 81b/7
[=6]

söklin- yanmak, kebap olmak (krş. **söklün-)**
s.-ür 222a/15
[=1]

söklinci kızartma, kebap (krş. **sökülinci, sökülünci**)
s.+dür 13b/10
[=1]

söklün- yanmak, kebap olmak (krş. **söklin**-)
s.-ür 274a/9
[=1]

sökül- kebap olmak, kızartılmak
s.-üp 193b/11
[=1]

sökülinci kızartma, kebap (krş. **söklinci**, **sökülünci**)
s. 205b/11
[=1]

sökülünci kebap, kızartma (krş. **söklinci, sökülinci**)
s. 125a/7
[=1]

söv- sevmek
s. -üp 59a/6

[=1]

söve kapı ve pencerenin yerleştiği kasa, çerçeve
s.+si 275b/3, 275b/3
[=2]

söyke- dayamak
s.-miş durur 263b/10
[=1]

söyken- dayanmak, uzanmak
s.-üp 147a/2
[=1]

söyle- demek, söylemek
s.-di 36b/7, 92b/12, 110a/15, 115b/12, 135a/14, 138b/14, 160a/13, 184a/7, 189a/15, 191b/6, 205a/2, 225bb/10, 232ab/7, 258b/4
s.-digi 313b/9
s.-diler 249a/11
s.-dügüm 189b/4
s.-düklerin 155a/14
s.-düm 189b/5, 189b/5
s.-düŋ 235a/8
s.-gil 192a/13
s.-medi 209b/4, 276ab/11, 278a/11
s.-medüm 277b/15
s.-medüŋ 222ab/3
s.-mege 190b/7, 253a/6
s.-megi 233bb/6
s.-megil 48a/12, 111a/7, 125b/15, 126a/2
s.-mek 34b/14, 216b/14, 218b/3, 237b/15, 270a/11, 270a/11, 270b/1
s.-mek durur 58a/6
s.-memek 191b/5
s.-mek-ile 228bb/7
s.-meŋ 69a/14
s.-mesün 266b/5
s.-meye 51a/2, 233bb/8, 276ab/7
s.-mez 46b/10, 46b/9, 178b/15, 256b/6
s.-miş durur 164b/5
s.-r 46b/10, 46b/9, 221a/14, 231bb/7, 231bb/8, 232ab/2, 232ab/3
s.-rler 155a/12, 262b/9
s.-rlerdi 44b/3
s.-rlerimisse 69b/15
s.-rse 213a/15
s.-rseŋ 251a/8-9
s.-rsin 214a/15
s.-rsiz 155a/15
s.-se 35a/11, 35a/11, 213b/5, 217a/6
s.-sem 295b/14
s.-seŋ 308b/5
s.-sün 34b/13

s.-y-e 110a/15, 170a/3, 177a/13, 233bb/7
s.-y-eler 46b/9
s.-y-elüm 235a/8
s.-y-em 2ab/6, 126a/7, 149b/14
s.-y-eni 235bb/9
s.-y-eyem 101ay/17
s.-y-eyim 232b/3
s.-y-imezler 46b/6
s.-y-imezse 51a/1
s.-y-ince 169a/15
s.-y-üben 54b/10
s.-y-üvėrem 267a/10
[=146]

söylen- dilden dile dolaşmak
s.-dügi 219ab/4
s.-dük 224bb/4
s.-se 190b/15
[=3]

söyleş- konuşmak
s.-ür 137a/4, 263a/6
[=2]

söylet- konuşturmak, dile getirtmek
s.-ürven 212a/6
[=1]

söyleyici söyleyen
s. 48a/11
[=1]

söyün- sönmek
s.-di 123b/4
s.-er 298b/14
s.-mek 176a/3
s.-miş 123b/3
s.-üp 227b/9
s.-üpdür 245a/8
[=6]

söyündür- söndürmek
s.-di 124a/2
s.-gil 122b/4
s.-mesün 31a/14, 31b/3
s.-megil 3a/5
[=5]

söz kelam, söz
s. 9a/9, 18a/15, 19a/8, 23b/1, 36a/15, 36a/7, 41a/10, 41b/13, 57a/9, 58a/6, 75b/5, 84by/11, 85a/12, 88b/13, 91b/2, 95b/12, 96a/15, 96b/1, 103a/1, 106a/1, 115b/12, 135a/14, 135b/6, 149b/3, 156a/5, 160a/11, 173a/12, 179b/1, 184a/11, 187a/9, 195b/13, 200b/4, 200b/4, 205a/6, 205b/9, 207a/1, 208a/3, 209b/14, 211a/9,

212b/7, 215b/9, 216a/15, 220a/11, 221a/9, 222b/2, 227b/8, 228b/13, 229b/6, 232b/3, 233a/3, 233ab/10, 234ab/12, 234ab/8, 234bb/1, 237b/10, 237b/15, 238ab/9, 240ab/7, 241a/5, 241b/5, 247b/15, 249a/1, 251a/8, 253b/3, 256a/15, 258b/1, 258b/4, 277b/15, 280ab/6, 283ab/12, 300a/9
s.+den 194b/4
s.+de-y-iken 230b/4
s.+dür 36a/15, 36b/6, 320a/1
s.+e 36a/14, 194a/13
s.+i (bel.) 15b/10, 36b/2, 36b/9, 72b/1, 92b/12, 99a/9, 148a/4, 150b/15, 171a/6, 171a/9, 171b/9, 173a/12, 205a/7, 214b/6, 214b/7, 228bb/15, 235bb/8, 237bb/15, 238ab/2, 238bb/2, 239ab/9, 241bb/1, 276b/10, 278a/10, 281b/4, 283a/2, 297b/6
s.+i (iy.) 192a/3, 219ab/4, 224b/6, 224bb/4, 249a/5, 249a/6, 301a/6
s.+idür 235bb/2
s.+ile 137a/5, 137a/6, 237bb/11, 241a/15
s.+in 2b/2, 44b/3, 48a/11, 55b/11, 96b/4, 131a/10, 131a/8, 137a/3, 169a/15, 171a/10, 204a/3, 209b/4, 217a/6, 221bb/10, 221bb/11, 225bb/9, 231bb/7, 231bb/8, 232ab/2, 232ab/3, 232ab/3, 241bb/10, 249a/3, 277ab/3, 279bb/12, 291b/14, 295b/5, 323a/15
s.+inden 168b/15
s.+ine 148a/8, 177b/9
s.+ini 213a/5
s.+ler 33a/2, 214a/14, 238b/2, 313b/9
s.+lerde 19a/8, 19a/9
s.+lerden 41b/13, 68a/10
s.+leri 313b/10
s.+lerine 2ab/6, 171a/10
s.+lerüm 198b/10, 277b/8
s.+ü 276b/3
s.+üm 60b/14, 241bb/14, 301a/3
s.+ümüze 171a/15
s.+üni 173b/4
s.+üŋ 91b/3, 194a/6, 253a/1, 253a/2
s.+üŋden 18a/15
s.+üŋe 225a/4
s.+üŋi 54b/10
s.+üŋ-ile 239ab/7
s.+üŋüze 177b/6
[=259]

sözlü sözle, konuşma biçiminde yapılan, sözle karşılık verilen, sözlü
s. 34a/4, 35a/8, 86b/14, 88b/1
[=4]

şu su
ş. 22b/15, 23a/4, 25b/12, 36a/11, 36a/11, 36a/13, 36b/11, 38a/8, 39a/1, 57b/3, 62b/8, 70a/14, 116b/14, 117a/10, 117a/13, 117a/13, 118a/13, 118b/1, 118b/10, 118b/11, 118b/2, 118b/4, 119a/13, 119b/2, 119b/5, 121b/11, 121b/13, 121b/15, 122a/2, 122a/5, 126a/14, 131b/7, 131b/9, 149b/5, 152a/12, 157b/12, 157b/14, 160a/1, 160a/14, 160a/6, 161a/15, 161b/9, 166a/13, 166a/2, 166a/6, 166a/6, 166b/10, 166b/11, 166b/12, 192b/12, 194b/7, 200a/3, 220b/2, 229bb/14,

230ab/1, 230ab/2, 230ab/3, 230ab/4, 230ab/5, 234b/14, 234b/15, 236ab/10, 236ab/10, 236ab/11, 236ab/9, 236ab/9, 236b/10, 236b/11, 236b/11, 237a/11, 247b/5, 265b/6, 279bb/13, 281ab/11, 281ab/11, 282bb/1, 281b/4, 311a/8
s. 9a/6, 57b/4, 160a/7, 218a/5
ṣ.+da 62b/5
ṣ.+dan 36a/13, 36b/4, 45b/8, 54b/9, 60b/11, 61b/6, 67a/8, 221a/13, 279bb/10
ṣ.+lar 57b/2, 93b/14, 119b/3, 121b/8, 247b/2
ṣ.+ları 121a/14
ṣ.+nuŋ 119b/3
ṣ.+ya 22b/12, 36b/11, 118b/1, 118b/5, 122a/4, 160a/2, 161b/5, 161b/9, 218a/10, 316b/3
ṣ.+yı (iy.) (abdest ṣ.) 24b/7, (ma'rifet ṣ.) 26b/4, 40b/1, (maġfiret ṣ.) 70b/4, 107b/13, (ḳuyu ṣ.) 123b/7, (furat ṣ.) 149a/9, 160a/11, (bıŋar ṣ.) 194b/6, (yüz ṣ.) 257b/7
ṣ.+yı (bel.) 36a/2, 36a/12, 36a/13, 36b/1, 36b/3, 36b/5, 36b/7, 41a/13, 70a/13, 118a/14, 119b/7, 121b/15, 161b/1, 161b/3, 166b/4, 236b/12, 237a/3, 281b/4
ṣ.+y-ıla 119a/10, 236ab/12, 236ab/8, 280bb/14
s.+yın 24a/14, 24a/15, 24b/5
ṣ.+yın 37a/1, 120a/11, 294a/15
s.+yına 24b/2, 24b/3, 24b/6, 24b/9
ṣ.+yından 39a/1, 70a/14, 160a/1
ṣ.+yını 149a/14, 218a/8, 218a/8
ṣ.-y-ısaŋ 164b/13
ṣ.-y-ıçun 157b/7
s.+yum 24b/1

2. yol
ṣ.+yınca (peyġāmber s.) 165b/9
[=167]

Sūde (öz. is.) Hz. Muhammed'in eşlerinden birinin adı (krş. **Sūdde**)
S. 223b/13
S.+nüŋ 224a/15, 224b/6, 224b/6
S.+ye 224a/1, 225a/6, 225a/9,
S. +yi 224b/14
[=8]

Sūdde (öz. is.) Hz. Muhammed'in eşlerinden birinin adı (krş. **Sūde**)
S.+nüŋ 224a/15
[=1]

su'āl (Ar.) sorma, soru (krş. **suvāl**)
s. 20a/6, 33a/7, 58a/15, 63a/8, 63b/4, 63b/8, 74a/8, 74b/10, 75b/13, 78b/3, 83b/12, 94b/5, 104b/3, 107b/15, 109a/1, 125b/10, 141a/8, 154a/14, 157b/13, 170b/15, 173b/9, 177b/9, 185a/6, 185b/4, 216b/3, 220ab/14, 221b/10, 222ab/3, 223bb/6, 224ab/11, 245b/7, 245b/9, 246a/5, 246a/8, 246b/14, 246b/8, 261b/10, 268a/13, 273b/9
[=39]

ṣubḥ (Ar.) sabah, sabah vakti
ṣ. (ṣ.-ı ke̲zib) 25a/6, 25a/15, (ṣ.-ı ṣādıḳ) 25a/15, (ṣ.-ı ke̲zib) 25b/2, (ṣ.-ı ṣādıḳ) 25b/2, (ṣ.-ı ṣādıḳ) 25b/11, 25b/14, (ṣ.-ı ke̲zib) 26b/9, 26b/10, 26b/13, 27a/7,

27a/13, (ṣ.-ı keẕib) 27b/3, 28a/2, (ṣ.-ı ṣādıḳ) 28a/8, 99a/8, 116b/13, 117a/8, 117b/4, 117b/13, 118a/7, 118b/13, 118b/15, 119a/9, 256b/12, 256b/3, 257a/1
ṣ.+ı (iy.) (‘ināyet ṣ.) 117b/7
ṣ.+ı (bel.) 42a/4, 72b/2
ṣ.+ın 46a/10
ṣubḥ-ı keẕib ‘yalancı sabah’
ṣubḥ-ı ṣādıḳ ‘gerçek sabah’
[=31]

ṣuç günah, suç (krş. **suç**)
ṣ.+ı (bel.) 136b/6
ṣ.+ın 210a/7
ṣ.+ını 204b/2
ṣ.+um 224a/2
ṣ.+uŋ 82a/8
[=5]

suç günah, suç (krş. **ṣuç**)
s. 3b/3, 61a/3, 136b/15, 192a/11, 235b/15
s.+ı (iy.) 14a/12, 225a/3
s.+ı (bel.) 83a/13, 241bb/15
s.+ın 238a/7
s.+ına 14a/12
s.+um 139a/1, 236a/1
s.+umuz 84b/8
s.+unı 204b/3
[=15]

suçlu günahkâr
s.14a/12, 14a/12, 14a/12
s.+nuŋ 202a/5
[=4]

suçsuz günahsız, suçsuz
s. 136b/7, 137a/1
[=2]

ṣuḥūf (Ar.) sahifeler, yapraklar
ṣ. 86a/6
ṣ.+ları 86b/3
[=2]

Ṣuheyb (öz. is.) Rum diyarının ilk Müslümanının adı (krş. **Ṣuheyb-i Rūmī̇**)
Ṣ. durur 73a/15
[=1]

Ṣuheyb-i Rūmī̇ (öz. is.) Rum diyarının ilk Müslümanının adı (krş. **Ṣuheyb**)
Ṣ. 252b/7
[=1]

ṣulḥ (Ar.) barış, barışma
ṣ. ḳıl- 132a/14, 139b/6
[=3]

sulṭān (Ar.) padişah, hükümdar
s. 27b/8, 67a/13, 67b/11, 307b/13, 323a/11, 325a/11
s. durur 26b/6
s.+dur 6a/11
s.+ı (iy.) (aylar s.) 25a/13, 25a/13, 25a/15, 26b/2, 26b/8, 27b/6, 27b/7, 28a/4, 28a/10, 28a/11, 28a/15, 28b/10, 28b/13, 28b/9, 29a/1, 29a/3
s.+ından 27b/12
s.+ınuŋ 25a/14
s.+lar 285a/1
s.+ları 47a/1
aylar sulṭānı ‘ramazan ayı’
[=28]

sulṭānlıḳ (Ar. + T.) padişahlık, hükümdarlık
s.+(ġ)a 216a/6
[=1]

şulu 1. ıslak
ş. 42b/9, 47b/5

2. su dolu
ş. 136a/8
[=3]

şun- 1. uzatmak
ş.-a (el ş.) 280a/8
ş.-dı 137a/8, 271b/3, 284a/3, 284b/1, 286a/2
ş.-madı 284b/1

2. uzanmak
ş. 137a/8

3. itaat etmek
ş.-duġun 313a/11
[=9]

şun‘ (Ar.) kudret, yaratma
ş.+ı (iy.) 119b/3, 120b/2, 120b/7, 179b/7, 219b/9
ş.+ın 3b/12
ş.+ına 5b/6, 179b/4
ş.+ında 3a/10
ş.+um 238a/14
ş.+uŋ 119b/3
ş.+uŋı 259a/12
[=12]

sun- uzatmak
s.-dı 233a/10
[=1]

şūr (Ar.) kıyamette İsrâfil’in üfleyeceği borunun adı
ş. ur- 18b/7, 105a/2, 106b/1, 124a/7, 124a/11, 269b/12, 269b/12
ş.+dan 124a/11, 270a/1
ş.+ı (bel.) 269b/15

[=6]

sūre (Ar.) Kur'an-ı Kerim'in değişik sayıdaki ayetlerinden oluşan bölümlerine verilen ad
s. 64b/4, 64b/6, 99a/2, 146b/6, 231bb/14, 231bb/15, 232ab/1, 232ab/1, 233ab/3
s.+ler 86a/7, 166b/12
s.+si 21b/3, 184a/14, 232ab/2
s.+sidür 231bb/14
s.+sin 17a/14, 17a/14, 37b/14, 146b/6, 184a/14, 231bb/7, 232bb/9, 233ab/3
s.+sinde 5a/9, 5a/10, 5a/11, 5a/13, 5a/14, 5a/15, 222ab/10, 222ab/15
s.+si-y-idi 276a/3
s.+yi 92a/3, 92a/5, 92b/4, 93b/7, 113b/8, 123b/13, 323a/5
[=38]

ṣūret (Ar.) biçim, görünüş
ṣ. 18a/8, 192b/1, 221a/14, 221b/6, 226a/4, 236ab/1, 270a/1, 279a/2, 282a/13, 282b/13, 282b/3, 282b/4, 282b/5, 282b/7
ṣ.+i (bel.) 230bb/1, 283a/14
ṣ.+i (iy.) 283b/14
ṣ.+ile 280bb/13, 282b/10
ṣ.+in 272a/5, 280bb/12, 280bb/13, 281ab/7
ṣ.+inde 283a/12
ṣ.+ine 282b/11
ṣ.+ini 86a/11
ṣ.+i-y-ile 281ab/6
ṣ.+ler 281ab/11
ṣ.+üŋe 282b/10
[=29]

ṣūretlü (Ar. + T.) görünüşlü
ṣ. (görklü ṣ.) 34a/3, 133a/10, 282bb/3
[=3]

suṣa- susamak (krş. **ṣuṣa-)**
s.-r-ıduḳ 45b/14
[=1]

ṣuṣa- susamak (krş. **suṣa-)**
ṣ.-dup 136a/5
ṣ.-maḳ 56ab/3
ṣ.-mış 26b/3, 168b/6
[=4]

ṣuṣalıḳ susuzluk
ṣ.+(ġ)ı (iy.) 39a/3, 152a/14, 166a/13
ṣ.+ları 166b/5
[=4]

sūsen (Far.) süsen, iris
s. 120a/7
[=1]

ṣusızlıḳ susuz olma durumu (krş. **ṣusuzlıḳ**)
s. 149a/15

ṣ.+dan 98ay/17
[=2]

ṣusuz suyu olmayan, suyu bulunmayan (krş. **suzuz**)
ṣ. 149b/2
ṣ.+ın 55bb/14
ṣ.+ları 122a/7
[=3]

ṣusuzlıḳ susuz olma durumu (krş. **ṣusızlıḳ**)
ṣ. 121b/14, 122a/6, 149b/1
ṣ.+(ġ)a 45b/5, 45b/6, 59a/11
ṣ.+(ġ)ı 39a/2
ṣ.+(ġ)ından 16a/5
ṣ.+(ġ)ından 36a/10
ṣ.+dan 15b/7, 15b/9, 15b/13, 15a/15, 39a/8, 152a/11-12
[=15]

suvad su kaynağı, göze
s.+ı (iy.) 200a/6
[=1]

suvāl (< Ar. su’āl) sorma, soru (krş. **su’āl**)
s. 238a/9
s.+uŋ 213a/10
[=2]

ṣuvar- 1. sulamak (krş. ṣavar- ṣıvar-)
ṣ.-am 70b/1
ṣ.-ġıl 35b/11, 70b/5
ṣ.-maġa 179b/11
ṣ.-maḳ 35b/8
ṣ.-maya 35b/13
ṣ.-urlar 119b/4
ṣ.-urvan 119b/7

2. su içirmek
ṣ.-am 160a/1
ṣ.-dılar 122a/5
[=10]

suzuz suyu olmayan, suyu bulunmayan (krş. **ṣusuz**)
s. 121b/15
[=1]

sü asker
s. 148b/2
s.+si 151a/8
s.+si durur 176a/12
s.+sin 206a/6
[=4]

sübḥān (Ar.) Allah
s. 3b/8, 61a/1, 67b/12, 188a/14, 227ab/9, 307b/15

s.+dur 6a/9, 325a/10
s. durur 26b/9
[=9]

süci şarap, içki (krş. **sücü**)
s. 48a/12, 48a/8, 100b/3, 166b/10, 166b/11, 166b/13, 166b/15, 167a/2, 167a/6, 274a/7
s.+den 48a/13
s.+si 167a/10
s.+si durur 167a/4
s.+sin 167a/8
s.+sinden 167a/10
[=15]

sücūd (Ar.) secde etme
s. 162a/1, 162a/3, 184b/11, 226a/8, 242ab/7
s. ḳıl- 55a/11, 85b/2, 93b/14, 93b/15, 99b/11, 162a/1, 162a/10, 162a/11, 162a/9, 162b/10, 162b/13, 162b/9, 163a/2, 163a/4, 170b/6, 194b/15, 194b/15, 194b/8, 194b/8, 195a/5, 210b/13, 210b/13, 215b/12, 220bb/12, 220bb/7, 220bb/9, 221ab/6, 221ab/7, 232bb/12, 233a/3, 233a/4, 233a/4, 238ab/5, 239a/6
s. vėr- 99b/9
s.+a 95a/15, 123b/2, 123b/6, 210a/14, 215b/11
s.+ı (bel.) 100a/2
s.+ile 56bb/1
s.+dan 224b/9
s.+u 162a/2
[=49]

sücūdlu (Ar. + T.) secde eden
s. 220bb/14
[=1]

sücü şarap, içki (krş. **süci**)
s. 242b/5
s.+si 167a/6
s.+sin 167a/7
s.+sinden 167a/6
[=4]

süd süt
s. 14a/5, 159a/12, 159a/13, 238b/1, 238b/14, 239a/11, 239a/14, 239a/2, 239a/3, 239a/8, 274a/7
s.+den 13b/11, 36a/2, 129b/6, 205b/12, 272a/12
s.+i (iy.) 91a/3
[=17]

südir- dağıtmak
s.-dı 206a/6
[=1]

süfehā (Ar.) zevk düşkünleri, sefihler
s. (s.-yı ʿarab) 253b/15
[=1]

Süfyān (öz. is.) deccallardan birinin adı
S. 306a/5
[=1]

süḫūlet (Ar.) kolaylık
s. 273b/13
[=1]

süksün baş
s.+i 313b/10
[=1]

Süleymān (öz. is.) Hz. Davut'un oğlunun adı
S. 90b/10, 93a/11, 96a/10, 96a/6, 222b/10, 222b/11, 223a/5, 234a/1, 240b/3, 293a/12, 316a/14, 316a/15, 316b/15, 316b/6, 317a/14, 323a/8
S.+a 95b/14, 141a/4, 223a/12
S.+ı (bel.) 96a/13
S.+uŋ 93a/13, 125b/7
[=22]

s̲ümme (Ar.) yine, tekrar
s̲. 218a/2, 218a/2, 218a/9, 218a/13, 218a/15, 218b/2, 218b/5, 218b/7, 220a/12, 220a/12, 220b/4, 220b/8, 221a/5, 221a/6, 221a/6, 221a/7, 221a/7
[=17]

sünbül (Far.) sünbül
s. 204a/9, 239bb/14
[=2]

sündüs (Ar.) Kur'an-ı Kerim'de cennet giysilerinin dikileceği bildirilen kumaş
s.+i (iy.) 15b/15
[=1]

sünnet (Ar.) Hz. Muhammet'in sözleri, işleri, tasviplerinin tümü
s. 109b/13, 146a/2, 222ab/2, 222ab/3, 222ab/3
s. durur 108a/10, 132b/2, 155b/6
s.+den 246b/10
s.+e 108a/11, 155b/14
s.+i (bel.) 183a/14
s.+idür 279ab/10
s.+ler 4b/11, 4b/14
s.+leri 86a/9
s.+lerin 86b/2
[=17]

sünnī (Ar.) sünnet ehlinden olan kimse
s. 307b/5, 307b/5
[=2]

süŋü mızrak
s. 152b/1, 231bb/3, 255b/2
s.+si 230ab/11
[=4]

süŋük kemik
s. 218a/13
s.+den 99b/13
s.+i (iy.) 124b/3
s.+inde 274a/3
s.+ler 20a/6, 124a/12, 124b/10
s.+lerin 239ab/13
[=8]

süpründi çöp, süprüntü
s. 295a/9
[=1]

sür- 1. sürmek, uzaklaştırmak
s.-di 111a/10
s.-diler 162b/3, 278bb/13, 299a/7
s.-düm 40a/13, 40a/14
s.-düŋ 305a/9
s.-er 117b/5, 179a/1, 256b/15, 256b/4
s.-er-idüm 40a/12
s.-even 252b/1
s.-mege 40a/13
s.-mesin 202b/3
s.-meye 40a/14, 40a/15, 202b/2
s.-üp 229a/5, 299a/6
s.-üŋ 235b/6
s.-ür 117b/8, 274a/13

2. dokundurmak, değdirmek
s.-di 257a/8
s.-diler 171a/14
s.-ilmese 23b/7
s.-ünmese 23b/5

3. yaşamak
s.-er 294b/13

4. devam etmek
s.-miş 295a/15

5. eğlenmek
s.-ür 274a/13
[=30]

Süreyya (Ar.) ülker yıldızı
S.+ya 269b/9
[=1]

sürici süren, sürücü
s.+si durur 176a/14
[=1]

sürik- sürülmek
s.-düm 278ab/8

[=1]

sürin- 1.sürünmek, uzaklaştırılmak (krş. **sürün-**)
s.-di 277ab/4
s.-diler 166b/11

2. dokundurmak, değdirmek
s.-mese 23b/13
s.-ürler 23b/6
[=4]

sürül- uzaklaştırılmak
s.-di 235b/7, 299b/6
[=2]

sürün- 1. sürünmek, uzaklaştırılmak (krş. **sürin-**)
s.-di 173a/11, 298b/5, 298b/6, 305a/8

2. dokundurmak, değdirmek
s.-ürse 23b/10-11
[=5]

süst (Far.) gevşek
s. 11a/4, 11b/4, 234bb/12
[=3]

süyül- dağılmak
s.-di 307a/12
[=1]

süz- gözle inceleyerek dikkatle bakmak
s.-üp (göz s.) 239a/12, 281a/15
[=2]

-Ş-

şa'bān (Ar.) kutsal sayılan üç ayların ikincisi
ş. 14a/15, 15a/6, 20a/14, 21a/1, 21a/7, 25b/1, 25b/3, 26a/11, 26a/15, 26a/7, 26b/10, 28b/6, 28b/7, 29a/1, 30b/5, 30b/9, 31a/10, 31a/14, 31a/4, 31a/5, 31b/11, 31b/4, 32a/12, 32b/14, 32b/7, 32b/8, 33a/10, 33a/14, 33a/2, 33a/5, 33b/1, 33b/12, 35b/10, 35b/12, 35b/8, 37a/14, 37b/13, 38a/10, 38b/10, 38b/8, 38b/8, 39a/11, 39a/5, 42a/14, 42b/7, 43a/11, 43a/15, 43a/3, 43a/5, 43b/1, 43b/4, 45a/2, 45a/5, 45b/10, 46a/6, 46a/7, 54b/13, 54b/2, 55bb/3, 55bb/3, 55bb/4, 55bb/5, 57a/5, 57a/7, 57b/8, 58a/12, 58a/14, 58a/6, 58b/2, 58b/2, 59a/4, 59a/7, 59a/8, 59a/9, 59b/2, 74a/11, 144b/1
ş.+ı (bel.) 30b/6, 42a/12, 42b/7
ş.+uŋ 50b/8
[=81]

şād (Far.) sevinçli (krş. **şāẕ, şāzı**)
ş. ol- 93by/16, 227ab/13, 227ab/9
[=3]

şaḫṣ (Ar.) kişi, kimse

ş. 270a/13, 270a/14, 271b/3, 271b/4, 271b/7
[=5]

şā'ir (Ar.) ozan, şair
ş. 249a/10, 253b/9
[=1]

şaḳāḳul (Ar.) yabani havuç, karakök
ş. 120a/6
[=1]

şākir (Ar.) şükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden
ş. 216b/12
[=1]

şākird (Far.) talebe
ş.+lerden 152b/6
ş.+lerine 255a/13
[=2]

Şām (öz. is.) Suriye'de bir ilin adı
Ş. 255a/12, 296b/9
Ş.+dan 148b/2
[=3]

şān (Ar.) şöhret, ün, şan
ş.+ına 222bb/6, 231bb/14, 231bb/7, 232a/3
[=4]

şār (Far.) şehir
ş.+dan 201a/15
[=1]

şarāb (Ar.) şarap
ş. 36b/14, 106b/8, 125a/13, 125a/5, 125a/6, 189b/13, 193b/11, 239a/14, 273b/14, 285b/14, 286a/4, (ş.-ı ṭahūr) 308a/1, 311a/3, 319a/11
ş. durur 274b/9
ş.+dur 37a/1
ş.+ı (bel.) 13b/11, 285b/15
ş.+ı (iy.) 176a/6, 205b/12, 286a/1, 286a/2
ş.+ın 37a/1, 39a/9, 205b/3, (muḥabbet ş.) 240a/6, (ülfet ş.) 280a/5
ş.+ından (uçmaḳ ş.) 265b/15
[=28]

şarāben ṭahūr (Ar.) temiz ve helal cennet içecegi
ş. 13b/9, 239b/1
ş.+ı (bel.) 325a/5
[=3]

şarḳ (Ar.) doğu
ş.+da 278bb/13
ş.+dan 4b/2, (ş. u ġarb) 8a/14, 100a/14
[=4]

şarṭ (Ar.) koşul, şart

ş. 156b/15, 158b/4, 158b/5
ş.+ı (iy.) 156b/7, 156b/13, 249b/9
ş.+ıla 226ab/5, 226ab/6
ş.+ın 138b/9
ş.+lar 222a/7, 306b/11
ş.+ları 306b/12
ş.+umı 226bb/3
[=13]

şāẕ (Far.) sevinçli (krş. **şād, şāẕı**)
ş. ḳıl- 38a/12, 60a/2, 108b/14, 108b/15, 109a/1, 110a/10, 138b/11, 228bb/13, 231b/13, 238b/3, 251b/8, 252b/15, 268b/13, 278ab/6, 310a/13, 313b/5
[=16]

şāẕı (< Far. şādī) sevinçli (krş. **şāẕ, şād**)
ş. ḳıl- 229a/6
[=1]

şāẕılıḳ (Far. + T.) mutluluk
ş. 2b/6, 180a/6, 206a/7, 206a/9, 228bb/12, 229a/4, 324a/9
ş.+(ġ)a 275a/4
ş.+(ġ)ından 272a/15
ş.+(ġ)umuz 276b/13, 297b/5
[=11]

şāẕımen (< Far. şādmān) sevinçli,mutlu (krş. **şāẕūmān**)
ş. 229bb/2
[=1]

şāẕumān (< Far. şādmān) sevinçli,mutlu (krş. **şāẕımen**)
ş. 167a/13, 240ab/5
[=2]

şeb-kūr (Far.) geceleyin gözü görmeyen kişi, gece körü
ş. 267a/5
[=1]

Şeberru (öz. is.) Hz. Musa'nın çocuklarından birinin adı
Ş. 291b/6, 291ab/13
[=2]

şeceretün ṭayyibetün (Ar.) hurma ağacı
ş. 7a/5
[=1]

Şeddād İbni ʻĀd (öz. is.) Yemen'de Ad kavminin hükümdarının adı
Ş.+a 266a/11
[=1]

şefāʻat (Ar.) birinin suçundan geçilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için edilen aracılık
ş. 15a/6, 18a/3, 31a/10, 31a/4, 48b/1, 50ab/1, 59a/13, 62a/1, 72a/15, 75ay/10, 174b/1-2, 187b/6, 210b/4, 211a/7, 276ab/13, 276ab/8, 280b/14

ş. ḳıl- 31a/5, 32a/14, 33a/14, 34b/1, 39a/5, 39a/10, 39a/12, 48b/7-8, 51a/11, 51a/13, 54b/1, 54b/3, 54b/5, 109a/14, 127a/11, 132a/2, 153b/6, 153b/7, 168a/2, 277b/6, 277b/7
ş.+çüŋ 41b/5
ş.+e 54b/4
ş.+i (iy.) 18a/5, 51a/7, 153b/4, 159b/9, 224bb/3
ş.+i (bel.) 22a/14, 70b/12
ş.+i durur 31a/1
ş.+idür 4b/4
ş.+inden 146b/11, 153b/5
ş.+ine 33a/2, 33b/5
ş.+üŋ 32a/15, 240bb/12, 281a/1
[=56]

şefā‘atci (Ar. + T.) birinin suçundan geçilmesi veya dileğinin yerine getirilmesi için aracı olan, aracı
ş. 49bb/4, 51a/10-11, 75a/10, 196b/2-3, 224b/2, 240bb/8
ş.+lere 109a/13
ş.+si 186a/14, 224b/15, 224b/15
ş.+sidür 75ay/8
ş.+sisin 75ay/9
[=12]

şefaḳat (< Ar.) acıyarak ve esirgeyerek sevme, şefkat (krş. **şefaḳḳat, şefḳat**)
ş. ḳıl- 16b/11, 16b/12
[=2]

şefaḳḳat (< Ar. şefaḳat) acıyarak ve esirgeyerek sevme, şefkat (krş. **şefaḳat, şefkat**)
ş. 284a/6
ş.+i (iy.) 138b/5
[=2]

şefī‘ (Ar.) şefaat eden
ş. 17b/6, 84b/8, 113b/6, 185b/8, 190a/4, 299a/12
ş. ḳıl- 221b/1
ş. dutun- 168b/9
[=8]

şefḳat (< Ar. şefeḳat) acıyarak ve esirgeyerek sevmek, şefkat (krş. **şefaḳḳat, şefaḳat**)
ş. 48b/1, 48b/7, 59b/14, 202a/1
[=4]

şefḳatlü (Ar. + T.) merhametli, şefkatli
ş. 289b/6
ş.+lerin 95b/4
[=2]

şehādet (Ar.) 1. Allah’ın birliğine tanıklık etmek
ş. (kelime-yi ş.) 2b/2, 42a/10, 104a/12, 225ab/5, 225b/8-9, 225b/10, 228bb/15, 275b/5
ş. durur 275b/4

2. işaret

ş. (ş. parmaġı) 139b/14
[=10]

şehevāt (Ar.) şehvetler
ş. 8b/8
[=1]

şehir (Far. şehr) şehir, büyük belde (krş. **şehr**)
ş.+lere 41b/12
[=1]

şehīd (Ar.) din veya yüksek bir ülkü uğrunda veya savaşta ölen kimse
ş. 113b/12, 131a/11, 140b/2, 141a/14, 141a/14, 142b/4, 147b/5, 149a/3, 149b/10, 150b/14, 151a/13, 151a/4, 151a/7, 151b/10, 151b/12, 151b/9, 152a/9, 152b/6, 186a/3, 226bb/14, 231bb/10, (ş. i kerbelā) 242b/2, 248a/3, 278b/6
ş.+ler 114b/2, 116b/8, 219ab/7, 231bb/10, 269b/4
ş.+lerüŋ durur 142b/6
[=30]

şehīdlik (Ar. + T.) şehit olma durumu
ş. 142/4-5, 142b/7, 148b/15, 149a/1, 150b/12
[=5]

şehr (I) (Ar. şehir) ay, otuz günlük zaman
ş. (ş.ü'l-asam) 26b/15, 28b/3, 30a/1, (recep ş.) 33a/11, (ş. i şabān) 37a/11, 55bb/4, 56ab/9, (ş.ü'l-ḥac) 58a/2, 58b/3, (ş.-i ramażān) 63a/9, 64b/2, 74b/10, (ş.-i kadir) 89a/9, 91a/3, 226ab/15, 227a/14
ş.+i (bel.) 21b/15, 58b/1, 148a/12
[=19]

şehr (II) (Far.) şehir, büyük belde (krş. **şehir**)
ş.+den 230a/4
ş.+e 226ab/4
[=2]

Şehr-i Bānū Ḫātūn (öz. is.) Hz. Hüseyin'in eşinin adı
Ş. 153a/9
[=1]

şehvet (Ar.) aşırı istek, nefis
ş. 238b/15, 242ab/12, 284b/5
ş.+ile 233bb/5, 242ab/13
ş.+ine 242ab/13
[=6]

şek (< Ar. şekk) şüphe
ş. 65a/12, 65a/15, 155b/1, 155b/5, 156a/2, 156a/7, 157a/2, 157a/2, 160b/11, 179b/1, 248b/9, 276bb/4
ş.+den 154a/12, 155b/1, 155b/12, 156a/1, 156a/10, 156a/9, 160b/13, 161a/9
ş.+den durur 156a/8
ş. durur 155b/8, 160b/14, 161a/1
ş. +i 161a/2
[=25]

şeḳāvet (Ar.) bedbahtlık, kutsuzluk
ş. 2b/1, 203b/1, 275b/5-6
ş. durur 275b/5
[=4]

şeker (Far.) şeker (krş. **şekker**)
ş. 274a/5
ş.+den 72b/1
[=2]

şekker (< Far. şeker) şeker (krş. **şeker**)
ş. 4b/10, 71a/10
ş. durur 71a/10
[=3]

şekūr (Ar.) şükreden
ş. 2ab/1
[=1]

şem‘ (Ar.) mum
ş.+i (iy.) 2b/6, 278bb/12
ş.-i şu’ā’ı 26a/11, 26b/3
ş.+in 3a/5, 218a/15
ş.-i cem‘-i millet 299a/11
ş.-i cemʿ-i ḳıyāmet 26a/11, 190a/3
[=8]

Şemsūn (Ar.) peygamber adı
Ş. 92a/15
[=1]

şenbelīd (Far.) turunç çiçeğine benzer sarı renkli çiçek
ş. 120a/5
[=1]

şer‘ (Ar.) Allah’ın emri
ş. 168b/15
[=1]

şerbet (Ar.) içilecek tatlı şey, şerbet
ş.+i (bel.) 284b/11
ş.+i durur 280a/3
ş.+in 69b/3, 284a/9
[=4]

şeref (Ar.) büyüklük, ululuk
ş. 43b/5, 49bb/14
ş.+dendür 43b/2
ş. ḳıl- 41b/7
[=4]

şerḥ (Ar.) açıklama
ş.+i (bel.) 233ab/10
[=1]

şerīk (Ar.) ortak
ş.+lerden 6a/9
[=1]

şerī‘at (Ar.) Kur'an'daki ayetlere, Hz. Muhammed'in sözlerine dayanan İslam kanunu, İslam hukuku
ş. 31a/4, 62b/7, 86a/9, 123b/15, 131b/15, 168a/9, 192b/14, 196a/5, 222ab/7, 238ab/9, 244b/11, 277a/13, 277b/6, 284ab/15
ş.+in 82b/4
ş.+den 41b/15
ş.+i (iy.) 31a/1, 110b/14, 154a/9
ş. +te 221b/3
ş. durur 126b/3, 227a/12
[=22]

şerīf (Ar.) kutsal, şerefli
ş. 56a/13, 59b/5
ş. durur 214b/7
[=2]

şerr (Ar.) kötülük, fenalık
ş.+inden 38a/2, 38a/2, 54a/11, (ş. ü fitne) 102b/2, 256a/14, 278ab/3, 278bb/10, 278bb/9, 279ab/2, 298b/9, 299b/15, 301a/8, 310a/14
ş.+ini 256a/10, 256a/12
[=15]

şeş- 1. çözmek
ş.-e 225b/11
ş.-e-y-idüm 225b/11
ş.-di 138b/12
ş.-gil 138b/9
ş.-mege 228b/6, 228b/7
ş.-ince 234b/2
ş.-üp 229a13

2. ayrılmak
ş.-meyem 273a/3
[=9]

şeşe (Far.) altı
ş. orucu 77a/14
şeşe orucu ‘Ramazan bayramının ikinci gününden itibaren altı gün boyunca tutulan oruç’
[=1]

şeşil- çözülmek
ş.-mege 223ab/7
[=1]

şevḳ (Ar.) şiddetli arzu, keyif
ş. 176a/6, 178b/14, 179a/2, 218b/10, 241bb/10, 241bb/10, 250a/12
ş.+ı (iy.) 242ab/3, 315b/6

ş.+uŋ 245a/2
[=10]

şevvāl (Ar.) kutsal sayılan üç aylardan sonra gelen ay, bayram ayı
ş. 57b/13
[=1]

şeyāṭī̇n (Ar.) şeytanlar
ş. 102b/2
[=1]

şeyḫ (Ar.) tarikat kurucusu, bir tarikatta en yüksek dereceye ulaşmış olan kimse
ş. 24a/15, 35a/9, 136b/3, 136b/6, 136b/10, 283b/4, 283b/8, 283b/11
[=8]

şeyṭān (Ar.) şeytan
ş. (ş.-ı laī̇n) 2b/7, 14a/5, 14a/6, 29a/5, 50a/13, 65b/1, 68b/10, 72b/9, 76a/14, 80a/2, (ş.-ı laī̇n) 95a/7, 102b/10, 102b/8, 123ay/8, 129b/4, 129b/12, 162b/2, 164a/5, 167a/4, 176a/14, 207a/9, 228b/4, (ş.-ı laī̇n) 230ab/3, 230ab/5, 230ab/7, 207a/9, 252a/8, 258a/12, 258b/14, 278ab/3, 278ab/6, 278bb/10, 279ab/2, 281bb/6, 283bb/1, 283bb/13, 294b/14, 298b/9, 299b/14, 300b/11, 300b/9, 301a/10, 301a/11, 302a/3, 302b/8, 303a/1, 303a/11, 303a/12, 303a/5, 303b/4, 305a/4, 305a/6, 310a/10, 310a/13, 310a/14, 310a/5, 310a/6, 310a/7, 310a/8, 311a/7, 311b/3, 311b/4
ş. durur 8bb/12, 8bb/4, 137a/5, 230ab/2
ş.+a 61a/8
ş.+dan 230ab/7, 278bb/3, 278bb/9-10, 280bb/7, 283bb/11, 301a/8, 303a/7, 311b/6
ş.+ı (bel.) 36b/15, 267a/7, 299a/7, 308b/15
ş.+ı (iy.) 310b/10, 310b/10, 310b/11, 310b/11, 310b/11, 311a/2
ş.+ıduġın 36b/4
ş.+ıla 310b/12, 278bb/8, 279ab/11
ş.+ına 310b/12
ş.+lar 102a/13
ş.+un 310a/11
[=92]

şeyṭānī̇ (Ar.) şeytana ait, şeytanla ilgili
ş.+dür 29a/4
[=1]

şın (Ar.) Arap alfabesinin on altıncı harfi
ş. 43b/2, 87a/13
ş.+dan 43b/5
[=3]

Şibir (öz. is.) Hz. Hüseyin'i öldüren şahsın adı (krş. **Şibr**)
Ş. 153a/14
[=1]

Şibr (öz. is.) Hz. Hüseyin'i öldüren şahsın adı (krş. **Şibir**)

Ş. 148b/1, (Ş.-i melūn) 149a/15, 153a/13, 153b/1, 153b/3, 153b/6, (Ş.-i la‘īn)153b/13
[=7]

şifā’ (Ar.) hastalıktan kurtulma, iyi olma
ş. 3a/1
[=1]

şi‘r (Ar.) edebî değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir
ş. 18b/10, 29a/7, 47a/13, 54b/9, 55b/10, 61a/14, 151a/7, 152b/9, 153b/7, 158a/13, 165a/2, 165b/8, 169a/8, 222a/15, 235a/4, 241a/9, 274a/1, 294a/3, 324b/13
[=19]

şikāyet (Ar.) sızlanma, yakınma
ş. ḳıl- 284b/4
[=1]

şimdi şimdi (krş. **şindi**)
ş. 226bb/4, 234ab/6, 238bb/4, 239bb/9
ş.+den gėrü 239ab/10
[=5]

şindi şimdi (krş. **şimdi**)
ş. 25a/11, 37a/12, 92a/6, 112a/11, 134b/10, 138b/8, 150a/12, 208a/8
ş.+den 102a/13, 281b/1
ş.+den gėrü 292b/3
ş.+ye 111b/9, 258a/13
ş.+ye degin 102b/11, 111b/12, 111b/13
[=16]

şinik yaklaşık sekiz kilogram gelen bir tahıl ölçeği
ş. 88a/10
[=1]

şirk (Ar.) müşriklik, Allah’a ortak koşma, Allah’dan başka bir Allah bulunduğuna inanma
ş. (ş. ü şübhet) 4b/13, 7a/2, (ş. ü şübhet) 13b/3, 13b/6, (ş. i şübhe) 48a/6, 155b/2, 248b/8
ş.+den 155b/13
ş.+i (bel.) 48a/10
[=9]

şirket (Ar.) ortaklık
ş. 3a/11
[=1]

şīrīn (Far.) tatlı, şirin
ş. 35a/8, 177a/12, 179b/9, 238b/2, 249a/6
ş.+den durur 270a/8
ş.+dür 72b/1, 270a/8
[=8]

Şīṣ (öz. is.) Şit Peygamber

Ş. 219ab/15, 219ab/15
Ş.+den 225ab/2
[=3]

şīşe (Far.) içerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap
ş. 147a/12, 147a/14, 150a/8, 150a/9, 150b/1
ş.+ye 150a/12
ş.+yi 147a/15, 147b/1, 147b/3, 150a/10, 150b/2, 150b/4
[=12]

şol işte o, şu
ş. 9a/3, 18a/4, 84b/14, 114b/9, 163a/2, 230bb/2, 280ab/5, 281b/7
[=8]

şol dem o an
ş. 190b/7
[=1]

şoloḳ şu, o
ş. 171a/7
[=1]

şöyle şöyle, o şekilde
ş. 7bb/4, 23b/7, 24b/4, 58a/11, 71a/11, 71b/14, 75ay/6, 104b/11, 281bb/7
[=9]

şu‘ā‘ (Ar.) Güneş’ten gelen ışık
ş. 26a/11
[=1]

şu‘ānımān (Ar.) şaban ayı
ş. 28b/6
[=1]

Şu‘ayb (öz. is.) peygamber adı
Ş. 250b/10
[=1]

şu- susmak, itaat etmek
ş.-ġıl 258b/15
[=1]

şuġl (Ar.) iş, uğraşacak meşgul olacak şey
ş. +ı (iy.) 273b/4
[=1]

şūḫ (Far.) neşeli, şen, oynak
ş. 192a/8
[=1]

Şübeyren (öz. is.) Hz. Musa’nın çocuklarından birinin adı
Ş.+i (bel.) 291b/6
[=1]

şübhet (Ar.) kuşku, şüphe
ş. (şirk ü ş.) 4b/13-14, 13b/3, 13b/6,

[=3]

şükr (Ar.) görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnettarlık (krş. **şükür**)
ş. 67b/10, 230bb/6, 282ab/12, 282ab/12
ş. ḳıl- 7b/12, 40a/11, 60b/3, 136by/12, 216b/11, 217a/3, 230bb/4, 320a/15
ş.+i (iy.) 154a/12
ş.+in 195a/13, 216a/7, 216a/9, 217a/1, 290b/9
ş.+ini 60b/4, 230bb/5
ş.+üm 107a/5, 205a/1
ş.+ümi 221a/12
[=23]

şükrāne (Ar.) şükran alameti, iyilik bilme nişanesi
ş.+sin 223bb/14
ş.+sine 209a/2, 210a/6-7, 210a/10, 210b/10, 210b/14, 210b/7, 236b/3
[=8]

şükür (< Ar. şükr) görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnettarlık (krş. **şükr**)
ş. 9b/14, 176a/6, 208a/10, 216b/10, 216b/14
ş. ḳıl- 68b/8, 70a/6, 82b/2, 82b/3, 87a/10, 94a/11, 106b/15, 120b/14, 170a/14, 173a/5, 205a/2, 208a/9, 216b/10, 216b/13, 216b/2, 216b/3, 216b/5, 216b/5, 216b/6, 216b/7, 216b/8, 216b/9, 217a/4, 217a/5, 216a/10, 227a/2, 227a/3, 251b/9, 304b/13, 305a/3, 319b/11, 322b/9
[=37]

şümār (Far.) sayı
ş.+ı (bel.) (sağışı ş.) 198b/14
[=1]

şürū‘ (Ar.) başlama
ş. ḳıl- 249a/1
[=1]

-T-

tā (Far.) kadar, dek, değin
t. 3a/8, 11b/12, 20a/7, 24b/9, 27a/11, 27b/2, 46a/8, 48a/9, 56a/1, 62b/5, 75b/2, 76b/9, 85b/8, 88b/11, 89a/13, 109b/6, 110b/9, 112a/8, 115b/15, 128b/13, 129a/1, 132a/2, 132b/12, 137b/7, 137b/8, 146b/7, 147b/3, 149b/2, 149b/3, 160b/4, 189b/5, 200a/15, 205a/7, 211a/8, 216a/13, 219b/8, 222a/14, 222a/2, 222ab/5, 223bb/4, 224b/10, 229ab/6, 231bb/6, 232a/11, 234b/1, 234b/2, 234b/5, 234b/8, 235a/5, 240ab/3, 240b/4, 241b/15, 243b/4, 246a/11, 273a/3, 279a/11, 281a/7, 281a/7, 281b/2, 297b/12
[=60]

ta‘ab Ar.) sıkıntı, yorgunluk
t. 5b/13
[=1]

ta‘accüb (Ar.) şaşakalma, şaşkınlık
t. 220b/8, 221a/6

t. durur 220a/12
[=3]

ta‘alluḳ (Ar.) ilgisi olma
t. dut- 138b/6, 138b/7
ta‘alluḳ dut- ‘ilgilenmek’
[=2]

ṭa‘ām (Ar.) yemek, aş
ṭ. 85b/8, 110b/10, 110b/10, 110b/2, 110b/6, 110b/7, 110b/8, 146a/8, 156a/3, 156a/4, 157b/9, 229bb/1, 231a/11, 231ab/2, 234a/2, 273b/14, 283b/4, 283a/13, 283a/13, 283b/7, 302a/9, 311a/1, 311a/3
ṭ. durur 264a/5
ṭ. yė- 64a/9, 71a/14, 110a/1, 110a/3, 110a/5, 110a/8, 110a/8, 110a/11, 110a/11, 110a/12, 110a/13, 110a/14, 110a/15, 140b/9, 140b/10, 231bb/8, 231bb/9, 231bb/9, 311a/7
ṭ.+a 62a/13, 82b/1, 156a/2
ṭ.+dan 110a/5, 283a/15
ṭ.+lar 111b/5
ṭ.+ı (bel.) 62b/1, 110b/1, 110b/2, 110b/3, 110b/6
ṭ.+ise 156a/3
ṭ.+um 111a/10
ṭ.+uŋ-çun 42a/3
[=57]

ṭa‘āmsuz (Ar. + T.) yemeksiz
ṭ. 156a/5
[=1]

ṭā‘at (Ar.) Allah’ın buyruklarına uyma, ibadet
ṭ. 5b/12, 6a/15, 6b/2, 12a/12, 13a/2, 15a/7, 15by/16, 20a/11, 20a/3, 21a/12, 21a/7, 22b/3, 23a/11, 26b/4, 28a/13, 28b/11, 28b/8, 28b/9, 35b/10, 35b/11, 35b/12, 35b/9, 51a/10, 55b/11, 56b/3, 58a/12, 62a/3, 63b/1, 63b/12, 66b/12, 66b/3, 66b/5, 66b/9, 67b/10, 71a/11, 71a/12, 71a/6, 71b/3, 71b/4, 80b/13, 92b/9, 94b/2, 94b/7, 97b/10, 97b/8, 99a/11, 102a/15, 105b/13, 106a/13, 114b/11, 115a/4, 117b/9, 134a/12, 136by/15, 141b/3, 156b/7, 164a/5, 164b/11, 164b/12, 164b/14, 164b/15, 164b/15, 170a/12, 173b/1, 176a/2, 192b/2, 192b/4, 193a/2, 193a/9, 226a/9, 226b/9, 234ab/3, 255a/7, 260b/4, 260b/6, 268b/1, 268b/7, 274a/12, 278bb/12, 293b/7, 303a/1, 318b/15
ṭ. durur 71b/3, 155b/6, 192b/3
ṭ. ḳıl- 23b/11, 23b/14, 31a/7, 31a/7, 36a/8, 39a/14, 48b/6, 49a/15, 49b/5, 55b/3, 55b/10, 58b/8, 73b/7, 73b/8, 85b/1, 88b/15, 89a/4, 91a/13, 91b/12, 99a/13, 99b/2, 115a/3, 115b/15, 122b/14, 126a/6, 156b/7, 156b/8, 156b/13, 156b/14, 280bb/4, 293b/10, 300b/12, 302b/15
ṭ.+den 56a/11, 66b/3, 84b/12, 108a/9, 242b/6, 278bb/14, 303a/2, 303a/4
ṭ.+dür 7a/3, 234ab/2
ṭ.+e 23a/3, 29a/2, 55b/12, 108a/9, 114a/14, 155b/14, 233bb/3, 268b/1, 268b/6, 282a/5, 282a/6, 304a/11
ṭ.+i (iy.) 27b/11, 31b/3, 31b/4, 46a/12, 93a/2, 164b/8, 164b/9, 192b/6, 320b/8
ṭ.+i (bel.) 28b/14, 61a/9, 71b/13, 73b/7, 164a/8, 164b/10, 165a/3, 278ab/12,

ṭ.+in 23a/6, 45a/5, 106a/12, 195b/1, 220a/6, 267a/5, 268b/4, 268b/8, 278bb/11, 303a/5-6
ṭ.+inde 284a/5
ṭ.+ine 22b/4, 26b/2, 92a/2, 107a/9, 122b/13
ṭ.+ini 173a/5
ṭ.+inüŋ 58b/12
ṭ.+ise 192b/3
ṭ.+ler 7b/4
ṭ.+leri 29a/14, 31a/1, 47a/10
ṭ.+lerine 58b/11
ṭ.+lerüŋ 305b/11
ṭ.+üme 166b/14
ṭ.+ümüz 72a/2, 258a/14
ṭ.+ümüze 67b/9, 243ab/5
ṭ.+üŋ 89b/11, 113a/13, 113b/5, 113b/9, 164b/6, 165a/1, 165a/3, 251b/9, 267b/15, 307b/4, 319a/2
ṭ.+üŋ durur 258a/11
ṭ.+üŋ-ile 164b/7
ṭ.+üŋüz 164b/11, 258a/15
[=202]

ṭā‘atlü (Ar. + T.) ibadetli, sürekli ibadet eden
ṭ.+ler 220a/8
ṭ.+ye 220a/4
[=1]

ṭabaḳ (Ar.) tabak
ṭ.+ına 25b/7
[=1]

ṭabaḳāt (Ar.) sınıflar, tabakalar
ṭ. 8b/7
ṭ.+ların 212a/11
[=2]

ṭabl (Ar.) davul (krş. **ṭabul**)
ṭ. 105b/11
[=1]

ṭabīb (Ar.) hekim
ṭ. 194a/1, 211a/3, 211a/5
[=3]

ṭabul (< Ar. ṭabl) davul (krş. **ṭabl**)
ṭ. 105a/4
[=1]

tābıt (< Ar. tābūt) ölü taşınan sandık, tabut (krş. **tābūt**)
t.+ını 288a/4
[=1]

ta‘bīr (Ar.) ifade, anlatma
t. (t. ‘ilmi) 286b/2

[=1]

tābūt (Ar.) ölü taşınan sandık (krş. **tābıt**)
t. 290a/15
t.+a 290a/15
t.+ı (bel.) 288a/8, 288b/3
t.+(d)ını 287b/10
t.+ın 288a/7, 288a/12, 288a/12, 288a/14, 288b/1, 288b/4
[=11]

tāc (Ar.) taç
t. 161b/4, 161b/11, 161b/12, 239b/2, 280bb/15
t.+ı (bel.) 26b/6, 186b/13, 235b/3
t.+ın 25a/2, 162b/5, 249a/7
t.+ını 24b/13
baş üzre tāc eyle- ‘değer vermek’
[=12]

ta‘cīl (Ar.) acele ettirme, çabuklaştırma
t. 296b/15
[=1]

ta‘cīl (Ar.) acele, çabuk
t. 278b/15
[=1]

ṭaġ (I) dağ
ṭ. 13a/8, (ṭ. başı) 34b/8, 34b/9, 34b/10, 34b/12, 35a/2, 35a/7, 58a/3, 101a/5, 123a/1, 131a/5, 185b/12, 185b/2, 258a/2, 279bb/10, 285a/4, 324a/10, 324a/9
ṭ.+a 34b/7, 34b/13, 34b/14, 35a/13, 137a/13, 176b/12, 176b/13, 178a/13, 233b/14, 279bb/13, 279bb/9
ṭ.+da 234ab/2, 234ab/3
ṭ.+dan 178a/14, 266b/14
ṭ.+ı durur 324a/10
ṭ.+ı (iy.) (Ṭūr d.) 290a/13
ṭ.+ın 127a/8, 299a/7
ṭ.+ına 257a/10, 257a/4, 271b/9
ṭ.+ında 136b/5, (Cudi d.) 143b/7, 241b/10, 274b/13
ṭ.+ından (Ḳāf d.) 36b/15, 257a/12, 257a/3, (Ḳāf d.) 277ab/8
ṭ.+lar 18a/2, 47b/2, 70b/13, 95a/2, 124a/14, 124a/14, 124b/5, 211b/14, 228a/8, 236a/7, 236a/7, 266b/11, 266b/9, 277bb/10, 277bb/9
ṭ.+lara 236a/7
ṭ.+larda 237a/12, 251a/4
ṭ.+lardagı 71a/2
ṭ.+ları 140b/14
ṭ.+uŋ 34b/8
[=69]

ṭaġ (II) (Far.) damga, mühür
ṭ. 299a/7
siyāset ṭaġı ‘hainlik damgası’

[=1]

ṭaġarcıḳlı torbalı, torbalanmış (krş. **ṭaġarcuḳlu**)
ṭ. 231b/6
[=1]

ṭaġarcuḳ torba
ṭ. 231a/13
[=1]

ṭaġarcuḳlu torbalı, torbalanmış (krş. **ṭaġarcıḳlı**)
ṭ. 231b/12
[=1]

taġayyir (< Ar. taġayyür) rengi değişme (krş. **taġayyür**)
t. 199a/4
[=1]

taġayyür (Ar.) rengi değişme (krş. **taġayyir**)
t. 199a/5
[=1]

ṭaġıl- 1.dağılmak
ṭ.-maḳ 237ab/2
ṭ.-mış 124a/13, 269b/11
ṭ.-uban 268a/1
ṭ.-uŋ 108a/14

2.ayrılmak, uzaklaşmak
ṭ.-urlar 100a/11

3. parçalanıp bölünmek
ṭ.-up 235a/1
[=7]

ṭaġıt- dağıtmak
ṭ.-(d)avan 212a/1
ṭ.-(d)up 279b/7
ṭ.-mış 124b/6
[=3]

ṭaġla- acısı yüreğine işlemek
ṭ.-dı 112a/12
ṭ.-rsın 280b/6
[=2]

ṭaġlu dağlanmış olan
ṭ. (alın ṭ. ol-) 56ab/14
[=1]

ṭahāret (Ar.) temizlik, abdest
ṭ. 118b/12
[=1]

ṭahāretsüz (Ar. + T.) temiz olmama durumu, abdestsiz
ṭ.+28b/1
[=1]

ṭahūr (Ar.) çok temiz, temizleyici
ṭ. (şarāb-ı ṭ.) 308a/1
şarāb-ı ṭahūr ‘temiz ve helal cennet içeçeği’
[=1]

taḫfīf (Ar.) yükünü azaltma
t. 141a/12
[=1]

taḥiyyāt (Ar.) 1.selam verme, hayır dua etme
t. 2ab/3
t.+a 244b/10

2. namazın ka’delerinde okunan ‘ettehiyyatü’ duası
t. 238ab/5
t.+a 226b/9
t. durur 94a/9
[=5]

taḥḳīḳ (Ar.) doğru, gerçek
t. 237a/9, 237a/10, 237b/1
[=3]

taḫt (Far.) hükümdarlık makamı
t. +a 232bb/12, 234ab/12
t. 56ab/4, (t.-ı ḥaşam-i ḥayāl) 96a/13, 104b/1, 125a/2, 125a/9, 205b/1, 247b/9, (t.ü’l-altūn) 274a/1, 274a/14, 325a/2
t.+ı (bel.) 274a/6
t.+ı (iy.) 124b/14, 274a/6
t.+ına 125a/9, 249b/15
t.+ından 234a/2
t.+ları 117b/2
t.+larını 274a/7
t.+umı 94a/3
[=20]

taḫta (Far.) çeşitli işlerde kullanılmak üzere düz, enlice, uzun ve az kalın biçimde işlenmiş ağaç parçası
t.+sına (gönül t.) 212b/7
gönül taḫtası ‘kalp, yürek’
[=1]

taḥte’s-serā (Ar.) toprak altı
t. 1bb/3, 259a/5, 269b/13,
t.+ya 93b/13
[=4]

ṭāḳat (Ar.) güç, kuvvet
ṭ.+i (iy.) 160a/9, 276a/7, 276b/7, 276b/9
ṭ.+üm 36b/12, 276a/14, 296b/8
ṭ.+ümüz 287b/6
ṭ.+üŋ 276a/15
ṭ.+üŋüz 67b/9

[=10]

taḳdīr (Ar.) ezelde Allah'ın olmasını istediği şeyler

t. (t.-i rabbānī) 149a/5
t. +i (bel.) 200a/9
t. +i (iy.) 240a/1
t. ėt- 150a/6
t. eyle- 231b/2
t. ḳıl- 88a/12, 89b/1, 89b/7, 147a/7, 150a/8, 150a/15, 193a/15
taḳdīr-i rabbānī ' Allah'ın takdiri'
[=12]

taḳī (Ar.) günahtan, haramdan kaçınan, dinine bağlı (kimse)
t. 282bb/5, 282bb/6
[=2]

taḳṣīr (Ar.) kabahat, suç, günah
t. 143b/2
t.+dür143b/2
[=2]

taḳṣīrlıḳ (Ar. + T.) kusurlu, kabahatli olma
t. ḳıl- 27b/11, 28a/13, 55bb/9, 76a/7, 76a/13, 76a/14, 156b/9, 159b/1, 217a/15, 268b/4, 268b/8
[=11]

taḳvā (Ar.) günahtan kaçınma, sakınma
t. 176a/10
[=1]

taḳye (Ar.) takke, başlık
t. 125a/3
[=1]

Tālib (öz. is.) Hz. Ali'nin kardeşinin adı
T.+idi 220ab/12
[=1]

ṭal- suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek, dalmak
ṭ.-sa 229bb/14
[=1]

ṭalan- yağmalanmak
ṭ.-mış 56bb/1
[=1]

ṭalāḳ (Ar.) erkeğin karısını boşaması
ṭ. 171b/8, 172a/4, 172a/6, 172a/10, 172a/14, 172b/3, 172b/12, 172b/14
ṭ. bėr- 225a/9
ṭ. vėr- 83b/5, 213b/3, 224a/2, 224a/3, 224b/3, 225a/5, 225a/9
ṭ.+ın 159b/7
[=17]

ṭaldur- daldırmak
ṭ.-an 14b/7
ṭ.-dı 2ab/5
ṭ.-ġıl 14a/8
[=3]

ṭaleb (Ar.) istek, dilek
ṭ. ėd- 175a/3
[=1]

ṭāli'ā (Ar.) öncü
ṭ. 235bb/10
[=1]

ṭālib (Ar.) istekli
ṭ. 2ab/3
[=1]

ta'līm (Ar.) öğrenme
t. ḳıl- 270b/7
[=1]

ṭalġuc dalgıç
ṭ. 229bb/14, 229bb/15, 230ab/2, 230ab/5
ṭ.+ı (bel.)230ab/3
ṭ.+ıla 230ab/4
[=6]

Ṭālūt (öz. is.) İsrailoğullarının melikinin adı
Ṭ. 165b/15, 166a/1, 166b/10, 166a/11, 166a/12, 166b/12, 166b/3
[=7]

ṭam dam
ṭ. 235bb/14, 235bb/15, 235bb/15, 236ab/1
[=4]

ṭam- damlamak
ṭ.-dı 204a/8, 204b/1
ṭ.-duḳda 128b/6
[=2]

ṭama' (Ar.) çok isteme, hırs
ṭ. ḳıl- 169b/15
[=1]

ṭamaḳ damak
ṭ.+(ġ)ı (iy.) 158a/11
[=1]

tamām (Ar.) 1. bitme, bitirme
t. 15b/13, 81b/14, 81b/15, 98b/9, 118a/3, 125b/5, 125b/8, 133b/3, 163b/4, 171b/15, 233ab/3, 233ab/3, 234b/5, 234b/9, 242ab/10, 242ab/8, 254a/4, 261b/14, 268a/12, 286b/13, 286b/5, 309a/1, 310a/1, 312a/10, 312a/12, 312b/2, 312b/3, 312b/4, 323a/1

t. ėt- 228bb/15
t. ḳıl- 2ab/10
t. ol- 34b/10

2. eksiksiz
t. 22b/6, 29a/14, 107a/9, 114a/15, 117b/15, 123b/9, 126a/11, 126a/12, 145a/4, 275a/5, 275a/11, 275b/11, 229ab/7, 275a/7
t. durur 114a/15, 229ab/7

3. bütün
t. 149b/8
t.+ına 275b/8, 278ab/10
[=51]

tamāmlıḳ (Ar. + T.) eksiksiz olma durumu
t.+(ġ)ın 41b/14
[=1]

ṭamar canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal, damar
ṭ. 263b/9, 263b/10
ṭ.+ın 263b/13, 263b/5
ṭ.+ına 119b/7
ṭ.+ından 119b/3
ṭ.+lar 124a/12, 124b/10
ṭ.+ları 161b/3, 305a/15
ṭ.+larından 119b/5
[=11]

ṭamla damla
ṭ. 54b/9, 61b/6, 128b/5, 162a/15, 191a/1, 200a/13, 200a/3, 204a/5
[=8]

ṭamla- damlamak
ṭ.-dı 200b/10
[=1]

ṭamu (Sgd.) cehennem
ṭ. 3a/5, 9a/15, 15b/4, 18a/5, 19a/11, 30a/5, 46b/2, 47b/4, 47b/5, 48b/12, 61a/11, 61a/12, 64a/7, 67a/14, 72b/7, 72b/6, 72b/15, 84a/5, 85b/6, 86a/9, 102a/13, 102b/1, 126b/10, 133a/10, 133a/13, 133a/13, 133b/4, 133b/6, 133b/10, 139b/2, 180a/5, 191a/2, 195a/6, 228a/10, 233ab/13, 243b/8, 261a/13, 261a/15, 266a/11, 266b/12
280ab/12, 280bb/3, 298b/14, 309a/2, 309a/3, 311b/7, 311b/9, 314a/5, 324b/13, 324b/15, 324b/9
ṭ.+da 133a/9, 220a/8, 229b/6, 261a/11
ṭ.+dağılar 133b/12
ṭ.+dan 12a/1, 44a/9, 45b/1, 45b/2, 61b/9, 133a/8-9, 133b/12, 146b/3, 164a/14, 164b/1, 217b/3, 220a/10, 245b/12, 289a/8
ṭ.+sı 44a/8
ṭ.+sıdan 194b/8
ṭ.+sın 220b/14
ṭ.+sına 84a/2, 195a/7
ṭ.+sından 104b/1

ṭ.+ya 112b/15, 133a/7, 217b/2, 243ab/1, 243ab/2, 233ab/14, 261a/10, 261a/14, 314b/5
ṭ.+yı 122a/13, 183a/12, 212a/12
[=88]

ṭamulıḳ (Sgd. + T.) cehennemlik
ṭ. 133a/7, 148a/2, 148a/3
ṭ. durur 164a/13
ṭ.+dur 148a/2
ṭ.+(ġ)ı 61b/1, 147b/10
ṭ.+(ġ)ısa 164a/14
[=8]

ṭaŋ güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir
ṭ. yėli 257a/3, 257a/12, 257a/14, 257b/3
ṭaŋ yėli 'hafif rüzgâr, sabah rüzgârı'
[=4]

ṭan- danışmak, iştişare etmek
ṭ.-ayım 221ab/7
[=1]

ṭaŋla sabahleyin, erkenden
ṭ. 159b/7
[=1]

ṭaŋla- şaşmak
ṭ. ġıl 153b/8
ṭ.-yu 151a/11
[=2]

ṭaŋlaş- şaşırmak
ṭ.-dılar 115b/2
[=1]

ṭanış- danışmak, müşavere etmek
ṭ.-dılar 171a/11, 222ab/8
[=2]

ṭanışıḳ anlaşma
ṭ.+ı (iy.) 87b/11
ṭ. ḳıl- 287b/13
[=3]

ṭanuḳ şahit
ṭ. 20a/5, 128b/1, 128b/4, 225a/2, 235ab/1, 235ab/2, 236ab/14, 236ab/15, 236ab/7, 236ab/7, 289a/9, 289a/10, 289a/10
ṭ. durur 84a/6, 180a/7, 236ab/13, 236ab/6
ṭ.+dur 51a/9
ṭ.+(ġ)ı durur 42b/1
ṭ.+(ġ)um 236bb/8
ṭ.+(ġ)um durur 236ab/8
ṭ.+(ġ)umdur 235ab/3
ṭ.+lar 236ab/13, 238ab/3

[=23]

ṭanuḳlıḳ şahitlik (krş. **ṭanuḳluḳ**)
ṭ. vėr- 46b/11, 230b/13, 231a/2, 231a/3, 238ab/2, 238ab/2, 238ab/6
ṭanuḳlıḳ vėr-‘şahitlik etmek’
[=7]

ṭanuḳluḳ şahitlik (krş. **ṭanuḳlıḳ**)
ṭ. vėr- 230b/12, 267a/10
ṭanuḳluḳ vėr-‘şahitlik etmek’
[=2]

Taŋrı Yaradan, Allah (krş. **Taŋru**)
T. 4b/8, 7a/8, 8ab/4, 8bb/8, 10a/13, 10a/9, 10b/4, 10b/7, 14a/15, 15a/2, 17b/5, 17b/13, 17b/15, 18a/14, 20a/9, 21b/8, 22a/2, 22a/8, 22b/13, 22b/3, 23a/6, 24a/10, 24a/11, 24a/12, 24b/9, 25a/8, 26a/7, 30a/1, 30a/4, 30a/5, 30b/15, 30b/4, 31b/11, 32b/13, 33a/9, 33b/9, 34a/13, 34b/2, 35a/4, 38a/2, 38a/4, 38b/12, 39a/12, 39a/13, 39a/2, 39a/3, 43a/4, 43b/10, 48a/14, 48b/8, 48a/9, 49b/15, 49bb/9, 50b/4, 50b/4, 55b/5, 59a/10, 59a/7, 60a/13, 63a/15, 63b/14, 64b/15, 64b/3, 64b/8, 65a/6, 66a/5, 66b/15, 67a/6, 67b/3, 69b/4, 69b/13, 70a/5, 70a/11, 71a/1, 73b/5, 74a/8, 74b/15, 74b/6, 75a/4, 75ay/17, 75b/6, 76a/6, 78a/9, 78b/8, 78b/12, 78b/14, 79a/11, 79b/7, 79b/8, 81a/1, 82b/15, 83a/10, 84a/1, 85b/3, 86a/5, 86b/10, 86b/11, 86b/2, 86b/9, 86b/9, 88a/14, 88a/15, 89a/11, 89b/9, 89b/11, 90a/6, 90a/15, 92a/15, 92a/3, 92b/3, 93b/3, 97a/10, 97a/9, 98b/15, 99a/1, 99a/12, 99b/4, 100b/13, 100b/2, 100b/6, 100b/7, 101a/3, 101a/6, 101b/9, 103a/12, 103b/3, 104b/13, 105a/6, 105b/8, 106b/14, 107a/15,109a/8, 109b/7, 110a/3, 110a/10, 111a/8, 111b/13, 112a/5, 113a/10, 113a/13, 113b/11, 113b/9, 119a/11, 119b/2, 120b/2, 123a/5, 124b/1, 126b/4, 128a/10, 128b/2, 129a/2, 129a/6, 129a/6, 130b/12, 130b/14, 131a/10, 131a/15, 131a/15, 131a/8, 131b/3, 131b/6, 132b/3, 132a/5, 132b/10, 132b/8, 135a/14, 136b/10, 136b/8, 136b/8, 136b/9, 137a/1, 137a/7, 138b/10, 138b/11, 138b/14, 138b/7, 140b/15, 143a/3, 143b/4, 143b/8, 144a/15, 144b/4, 146a/6, 146a/8, 150b/8, 151a/13, 153b/5, 156a/4, 156a/12, 156b/1, 156b/3, 157a/8, 158a/8, 158b/13, 158b/4, 158b/5, 161b/14, 162a/11, 162a/13, 162a/3, 163a/6, 165a/14, 166a/5, 168b/15, 168b/2, 169b/10, 171a/10, 173a/1, 173a/3, 173a/6, 174b/9, 176a/1, 176a/2, 176b/7, 177a/11, 177b/13, 177b/15, 178a/1, 178a/12, 178a/2, 179a/15, 180a/2, 180a/8, 183b/3, 183b/7, 187b/12, 188a/15, 188b/4, 188b/6, 188b/8, 189a/3, 189b/10, 190a/4, 190b/13, 191a/14, 191b/14, 191b/5, 191b/8, 194b/8, 195b/2, 195b/8, 195b/9, 197b/11, 197b/2, 198b/14, 198b/15, 201a/12, 201a/13, 201a/15, 201a/9, 202a/5, 204a/3, 204b/2, 207a/6, 209b/9, 212b/9, 212b/12, 213a/12, 213b/6, 214a/6, 214b/12, 214b/14, 214b/14, 214b/15, 215a/12, 218a/4, 217b/9, 218b/11, 218b/14, 219a/13, 219ab/8, 219b/13, 219b/3, 219bb/9, 219bb/7, 220a/1, 220a/3, 220b/11, 220b/6, 221ab/10, 221b/12, 222ab/4, 222bb/4, 222bb/7, 224ab/10, 224ab/11, 224ab/12, 224ab/14, 224ab/6, 224b/13, 225bb/12, 226bb/13, 227b/9, 227bb/13, 228a/5, 228bb/12, 228bb/6, 229a/15, 229a/4, 229b/3, 230a/14, 230b/11, 230ab/10, 230b/5, 230bb/12, 230bb/13, 231b/2, 231b/5, 231bb/13, 232a/10, 232a/13, 232a/9, 232b/9, 232bb/3, 233a/12, 233a/9, 234ab/10, 234bb/14, 234bb/8, 235a/15, 235b/1, 235bb/1, 236bb/11, 237a/4, 237ab/10, 237ab/11, 237ab/12, 237ab/15, 237ab/7, 237bb/13, 238a/12, 238ab/14, 238ab/6, 238bb/10, 239b/5, 240bb/11, 241ab/1, 241bb/9, 243a/2, 245b/10, 245b/14, 245b/7, 249a/13, 254b/14, 254b/15, 260a/10, 260a/13, 260a/13, 260b/15, 260b/4, 261a/2,

261a/4, 261a/5, 262a/14, 262b/11, 263b/10, 265b/1, 266a/4, 266b/1, 267a/10, 267a/12, 267b/3, 268b/12, 269a/5, 269b/1, 270b/4, 271b/15, 272b/14, 273b/14, 274b/15, 276a/4, 276ab/4, 276b/8, 277b/13, 278a/8, 278a/11, 278bb/8, 279a/10, 279a/5, 279a/7, 279a/11, 279b/15, 279bb/12, 281a/10, 281b/7, 282bb/11, 281bb/15, 283a/12, 283a/7, 283b/6, 283bb/10, 283bb/6, 285b/8, 287a/7, 288a/14, 289a/12, 289a/14, 289b/6, 291a/10, 291b/7, 292a/8, 292b/15, 292b/3, 292b/8, 293a/1, 293a/3, 293a/4, 294a/2, 294a/9, 295b/3, 295b/7, 296a/11, 296a/3, 297b/1, 298a/4, 299a/15, 300a/15, 300a/9, 301a/7, 301b/11, 302a/5, 302b/7, 302b/9, 303a/13, 303b/14, 305a/1, 306a/9, 306b/7, 306b/13, 307a/1, 307b/2, 309a/11, 309a/9, 309b/14, 309b/4, 309b/7, 309b/8, 310a/14, 310a/9, 310b/15, 311a/1, 311a/1, 311a/4, 311a/5, 311a/7, 311a/9, 311b/1, 311b/15, 311b/4, 311b/8, 312a/1, 312a/12, 312a/2, 312b/11, 312b/2, 313a/7, 314a/6, 314b/1, 315b/1, 315b/2, 315b/4, 318b/10, 318b/15, 319a/1, 319a/10, 322a/10, 322a/2, 322a/8, 322a/8, 322a/8, 322a/9, 322a/9, 322b/7, 324b/11

T. durur 10a/5, 20a/11, 126b/14, 159a/14, 160b/2, 235bb/1, 237ab/12, 255a/3, 255a/5

T.+çun 110a/8, 131b/1, 224ab/4, 240ab/10, 240ab/12

T.+dan 2ab/10, 16b/10, 16b/9, 17b/4, 23a/5, 30a/8, 31b/10, 31b/11, 34b/13, 54b/6, 55b/1, 70b/14-15, 71a/4, 88a/14, 88a/15, 89a/1, 95a/15, 108by/7, 110a/1, 122b/6, 128a/12, 178a/1, 178a/15, 178a/2, 184b/14, 187b/6, 193a/4, 193a/6, 194b/10, 194b/8, 202b/15, 204a/7, 207a/1, 207a/3, 207b/15, 217b/15, 230ab/10, 231bb/1, 232b/15, 236b/7, 236bb/11, 238ab/8, 240b/11, 241ab/12, 243a/6, 257b/7, 260a/8, 263b/11, 271b/14, 279bb/15, 285a/6, 289b/1, 291b/5, 299b/9, 303b/5, 312b/14

T.+dur 45b/7, 236bb/8, 237bb/1, 237bb/3

T.+ların 24a/5

T.+m 279bb/12, 306a/1

T.+muz 71b/10, 236a/3, 285b/3

T.+nın 136by/12

T.+nuŋ 8b/12, 8b/15, 25a/8, 30a/2, 35a/4, 76a/7, 106b/7, 136by/16, 149a/7, 160b/3, 168b/8, 173a/5, 179b/4, 180a/7, 198b/7, 198b/8, 202a/3, 215b/14, 216a/3, 217b/11, 217b/11, 217b/5, 217b/7, 266b/3, 272a/1, 285b/1, 295a/5, 307a/2, 318a/14, 318b/8, 319a/4, 319b/11, 319b/7, 320b/15, 321a/9, 321b/4

T.+ŋa 241ab/8, 281bb/10

T.+ŋuz 75b/13, 295b/15

T.+ŋuz durur 32b/1

T.+ŋuzdan 32b/2

T.+sı 68a/11, 237ab/7

T.+sın 162a/8

T.+sıvan 200a/9

T.+ya 1ab/1, 9a/14, 9a/5, 9a/8, 10a/1, 16b/13, 23b/14, 24a/9, 25b/6, 34b/1, 55a/10, 55a/14, 67b/10, 81b/14, 88b/154), 93b/14, 94b/7, 94b/14, 99a/15, 99b/12, 100a/2, 103b/5, 109a/15, 109b/1, 109b/10, 109b/2, 109b/4, 109b/7, 109b/8, 128b/11, 128b/12, 128b/7, 134a/12, 136b/11, 138b/2, 164a/7, 164a/8, 176a/3, 180b/4, 184b/6, 220b/1, 221ab/7, 224b/11, 230bb/12, 233a/4, 234bb/4, 238ab/2, 243a/3, 243a/4, 277ab/12, 277bb/12, 279ab/10, 279ab/7, 279bb/14, 279bb/8, 280bb/6, 280bb/7, 281ab/10, 281ab/14, 281ab/15, 281bb/2, 281bb/5, 281bb/6, 282ab/14, 282ab/5, 282ab/5, 282ab/6, 282bb/11, 282bb/12, 282bb/13,

282bb/5, 282bb/7, 282bb/8, 282bb/9, 287a/8, 295a/5, 298a/10, 298a/11, 298a/12, 299a/8, 300a/12, 301a/10, 301a/8, 303a/4, 303b/13, 304b/14, 305a/4, 308b/15
T.+ya durur 189a/5, 260a/14
T.+yadur 295b/15
T.+yam 228a/15
T.+yı 6b/2, 8ab/3, 8ab/8, 8ab/8, 8ab/9, 8b/10, 8b/5, 9a/10, 9a/10, 10a/10, 10a/13, 59a/6, 81a/13, 81a/2, 95a/14, 97a/9, 100a/10, 119a/10, 119a/14, 126b/4, 144b/7, 162b/10, 162b/8, 162b/8, 175b/14, 175b/15, 176b/11, 177a/1, 178a/2, 178b/14, 207b/2, 220a/7, 220a/7, 220a/9, 224ab/3, 224ab/5, 233bb/7, 234bb/3, 234bb/7, 246b/11, 278ab/10, 278ab/12, 279ab/2, 289a/9, 309a/7, 309b/14, 309b/3
T.+y-ıdı 224ab/3
T.+y-ıdum 228a/11
T.+y-ıla 241bb/3, 241bb/4, 292b/7
T.+y-ısa 220b/7
[=1045]

Taŋru Yaradan, Allah (krş. **Taŋrı**)
T.+(u)m 216a/2
T.+(u)ŋ 220b/10, 246a/9
T.+(u)ŋuza 39a/14
[=4]

taŋrıl- şaşırarak bakmak?
t.-duġuŋa 272b/14
[=1]

Taŋrılıḳ Tanrı'ya özgü nitelik, varlık, uluhiyet
T. 250a/1, 265b/9, 301a/1
T.+(ġ)ın 180a/2
T.+(ġ)ına 52b/9
T.+(ġ)um 228b/10
[=6]

Taŋrısuz Tanrısı olmayan
t. 235bb/14, 236ab/12
[=2]

ṭap elverir, yeterli
ṭ. ol- 237ab/9, 237ab/10, 237ab/10
ṭap ol- 'yetmek, elvermek'
[=3]

ṭap- ibadet etmek, tapmak (krş. **dap-**)
ṭ. 55b/12
ṭ.-anlar 263a/1
ṭ.-ġıl 14a/10
ṭ.-madı 242b/4
ṭ.-mış 23a/7
[=5]

ṭapdur- tâbi kılmak
ṭ. 254a/8
[=1]

ṭapu bir kimsenin yanı, makam, huzur
ṭ. 221ab/10, 279b/5
ṭ. ḳıl- 24a/1, 34a/7, 34a/8, 84b/7, 103a/12, 163a/3, 186a/6, 221ab/9, 253b/1, 287a/6
ṭ.+ma 118b/7, 118b/8, 118b/9, 251a/5
ṭ.+mı 239a/7
ṭ.+ŋa 251b/9
ṭ.+ŋuzda 103a/12
ṭ.+ŋuzdan 103a/11
ṭ.+sına 28b/5, 66a/11, 96a/7
ṭ.+sında 35a/10, 59b/4, 223b/14
ṭ.+ya 206a/13
ṭapu ḳıl- ‘hizmet etmek’
[=27]

ṭapucı hizmetçi
ṭ. 193b/11, 239b/3, 253b/7
ṭ. durur 253a/14
ṭ.+lar 123b/2-3
ṭ.+sı 240ab/6, 259a/8-9, 274a/2
[=8]

ṭar 1. sıkıntılı
ṭ. (gönŋül ṭ. ol-) 66b/13, (gönŋül ṭ. ḳıl-) 114b/6, (gönŋül ṭ. ol-) 138b/13, 148a/4, (eli ṭ. ol-) 159a/15, (gönŋül evi ṭ.) 231a/15, 249a/15, (gögüs ṭ. ol-) 252a/2, (gönŋül ṭ. ol-) 252a/3, 268b/15, 283bb/3
ṭ.+dur 252a/1
ṭ.+ısa 2b/13

2. dar
ṭ. 233b/13, 251a/7
ṭ. durur 249b/7
eli ṭar ol- ‘ geçim sıkıntısı çekmek’
gögüs ṭar ol- ‘sıkıntıya düşmek’
gönŋül evi ṭar ‘sıkıntılı’
gönŋül ṭar ol- ‘sıkıntıya düşmek’
[=15]

ṭarlıḳ sıkıntı, darlık
ṭ.+(ġ)ın 66b/14, 67a/2
ṭ.+(ġ)ından 20a/13
[=3]

ṭar- ayırmak
ṭ.-duġum (cān ṭ.) 245b/6
cān ṭar- ‘ruhu bedenden ayırmak’
[=1]

ṭara- bir şeyin tellerini birbirinden ayırıp karışıklığını gidermek, taramak
ṭ.-dı (baş t.) 134b/5
ṭ.-ġıl (baş t.) 134b/3
[=2]

ṭarab (Ar.) şenlik, sevinç
ṭ. 29a/14
[=1]

ṭaraf (Ar.) yön, taraf
ṭ.+ı (bel.) 301a/1
[=1]

ṭarfetü'l-'ayn (Ar.) bir kere göz açıp kapayıncaya kadar olan an
ṭ. 187b/10
[=1]

tarla tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası, tarla
t.+sı 131a/3
[=1]

Ṭārmane (öz. is.) Emevilerin en doğu eyaletinin adı
Ṭ. 266a/6
[=1]

ṭarīḳat (Ar.) Allah'a kavuşmak için izlenen yol ve yöntem
t.+ı (iy.) 154b/1
[=1]

ṭart- 1. alıkoymak, esirgemek (krş. **dart-**)
ṭ.-ayın 172a/3
ṭ.-ġıl (el ṭ.) 29a/2
ṭ.-uŋ 39a/14

2. çekmek, çekiştirmek
ṭ.-a 237a/1
ṭ.-arlar 241b/15

3. (manevi) bir şeyin ağırlığını bulmak
ṭ.-asıdurur ('amel ṭ.) 261b/6
ṭ.-ınca ('amel ṭ.) 46a/5

ṭarta buşa 'çekiştirerek"
[=7]

ṭartıl- çekilmek, tartılmak (krş. **dartıl-**)
ṭ.-avuz 299b/15
[=1]

taṣarruf (Ar.) sahip olma, istediği gibi kullanma
t. ḳıl- 276bb/11
[=1]

taṣḥīf (Ar.) yazı yazarken kelimeyi yanlış yazma
t. 23a/12
[=1]

ṭaş 1. taş (krş. **daş**)
ṭ. 13b/5, 121b/4, 122a/2, 137a/8, 157b/12, 161b/1, 161b/5, 161b/6, 178a/10, 178a/9, 185b/12, 227a/4, 231bb/4, 245b/2, 250b/14, 256a/11, 286a/6
ṭ.+a 67a/14, 67a/14, 121b/2, 138a/2, 157b/15, 157b/8, 158a/5, 230ab/11, 257a/5

ṭ.+da 282a/1
ṭ.+dan 13b/2, 121b/6, 126b/5, 138a/3, 290b/5
ṭ.+ı (iy.) (ṣaḥra ṭ.) 100a/8, 124a/5, (lā‘net ṭ.) 137a/7, 299a/6
ṭ.+ı (bel.) 138a/4, 161a/13, 161b/1, 161b/5, 161b/5
ṭ.+ından 179b/5
ṭ.+lar 57b/9, 121a/14, 121b/7, 121b/9
ṭ.+ları 34b/8
ṭ.+larıġa 57b/14
ṭ.+uŋ 63a/1, 63a/2, 63a/4

2. dış
ṭ.+uŋa 241bb/12
ṭ.+uŋ-ıla 241bb/13
[=53]

ṭaş- 1. akarsu, yatağından çıkarak çevresini kaplamak
ṭ.-dı 250a/13, 279bb/13

2. öfke, sabırsızlık veya heyecan yüzünden kendini tutamamak
ṭ. 67a/14
[=3]

ṭaşıra dış, taşra (krş. **ṭaşra, daşra**)
ṭ. 235ab/4
[=1]

ṭaşla- üzerine taş atmak, taşlamak
ṭ.-dı 137a/7
ṭ.-ġıl 277ab/6, 137a/7
ṭ.-salar 277ab/8
[=4]

ṭaşlı üzerinde değerli taşlar bulunan (krş. **ṭaşlu**)
ṭ. 227bb/9
[=1]

ṭaşlu üzerinde değerli taşlar bulunan (krş. **ṭaşlı**)
ṭ. 222bb/9
[=1]

ṭaşra dışarı (krş. **daşra, ṭaşıra**)
ṭ. 7a/2, 70a/9, 71b/2, 111b/7, 112a/10, 119b/6, 122b/15, 123a/4, 124a/4, 153a/9, 159b/8, 164a/13, 164a/7, 164a/9, 178a/11, 185a/10, 185a/8, 186b/1, 192b/3, 201a/3, 203a/4, 205b/1, 213a/13, 215b/3, 222ab/15, 222bb/3, 223bb/7, 227bb/1, 230bb/15, 235ab/10, 242a/8, 270a/1, 275b/5, 287b/15, 293b/7, 297a/10, 306a/6
[=37]

ṭatlu 1. şeker tadında olan (krş. **datlu**)
ṭ. (ṭ. ni’met) 23a/1, (ṭ. ṭa‘ām) 111b/5, (ṭ. yemiş) 119b/8, (ṭ. aş) 167b/11, (ṭ. yıyulı çeçekler) 204a/10, 265a/11

2. iç açıcı, insana ferahlık veren

ṭ. (ṭ. cān) 12b/14, 14a/15, (ṭ. dil) 18a/10, (ṭ. söz) 34a/4, (ṭ. cān) 129a/8, 129a/9, 140a/4, (ṭ. cān) 151a/14, (ṭ. cān) 153b/9, (ṭ. uyḳu) 185b/11, (ṭ. cān) 206b/6, (ṭ. ḫiṭāb) 222b/2, (ṭ. uyḫu) 246a/14, 261a/4, 261a/6, (ṭ. aġız) 274a/5, (ṭ. cān) 281b/6, (ṭ. cān) 281b/14, (ṭ. cān) 294a/12
ṭ. durur 129a/7, 138a/15, 261a/2
ṭ.+dur 261a/12

ṭatlu dil ‘incitici olmayan konuşma’

ṭatlu söz ‘gönül okşayan söz’

ṭatlu aġız ‘gönül okşayan söz, dil’
[=29]

ṭatluraḳ 1.(manevi) daha tatlı, daha iç açıcı
ṭ. 18a/15

2. daha tatlı
ṭ. durur 36a/2
[=2]

ṭā‘ūn (Ar.) veba
ṭ.+dan 142a/5
[=1]

ṭavāf (Ar.) 1. etrafını dolaşma
ṭ. ḳıl- 127a/8

2. hacı olmak üzere zamanında Kâbe’nin etrafını dolaşma
ṭ. ḳıl- 16b/1, 236b/6
[=3]

ṭayaḳ destek, yardım
ṭ. 202b/7
[=1]

ṭavar 1.binek hayvanı
ṭ.+uŋ 127a/15

2. mal mülk, eşya
ṭ. u altun 268a/2
[=2]

ṭavḳ (Ar.) gerdanlık, boyun ziyneti
ṭ.+ını (īmān ṭ.) 228b/3

īmān ṭavḳı ‘iman gücü’
[=1]

ṭāvus (Ar.) tavus kuşu
ṭ. 232ab/8
[=1]

ṭāye (Far.) dadı (krş. **dāye**)
ṭ.+ne 253b/6
[=1]

ṭayı dayı
ṭ. 230a/5
ṭ. +m 230a/4, 230a/6
[=3]

ṭayın- kaymak
ṭ.-duḳ 133b/6
[=1]

Ṭayṭanūs (öz. is.) Hz. İsa zamanında yaşayan bir Yahudinin adı
Ṭ.+ı (bel.) 139a/15
[=1]

Ṭāyif (öz. is.) Mekke yakınlarında bir şehir adı
Ṭ.+de 121b/13
[=1]

tażarru‘ (Ar.) kendini alçalatarak yalvarma
t. ḳıl- 49b/5, 51b/12, 227a/12
[=3]

tāze (Far.) 1. yeni
t. (īmān t. ḳıl-) 245b/7

2. genç
t. 284b/15
īmān tāze ḳıl- ‘imanı yenilemek, kuvvetlendirmek’
[=2]

ṭāzī (Ar.) Arap
ṭ. (at) 103b/6, 103b/12
[=1]

Ṭāzī (Ar.) Arap dili
Ṭ. 2ab/4, 8ab/5
[=1]

Ṭāzīce (Ar. + T.) Arapça
Ṭ. 175b/12
[=1]

taż‘īf (Ar.) iki kat etme, bir o kadar daha artırma
t. (t.-i ḥasenāt) 22b/1
taż‘īf-i ḥasenāt ‘iyiliklerin iki katı artırılması’
[=1]

ta‘ziyet (Far.) baş sağlığı dileme (krş. **ta‘ziyyet**)
t. 150b/12
t.+i (iy.) 297b/13
t.+lerinde 296a/1
[=3]

ta‘ziyyet (Far. ta ‘zīyet) baş sağlığı dileme (krş. **ta ‘ziyet**)
t.+üŋ 280a/15
[=1]

ta‘zīr (Ar.) azarlama
t. ḳıl- 295b/1, 295b/2
[=2]

te (Ar.) Arap alfabesinin dördüncü harfi
t. 8ab/5, 8ab/6, 86b/11
[=3]

Tebük (öz. is.) Hz. Muhammed zamanında düzenlenen seferin adı
T. 78b/10
[=1]

tedbīr (Ar.) önlem
t. 171a/2
t.+ümüz ḳıl- 171b/8
[=2]

tefekkür (Ar.) düşünme, zihin yorma
t. 121a/1, 233bb/10, 233bb/9
[=3]

tefsīr (Ar.) Kur’ân-ı Kerîm’in anlam bakımından izahı
t. 218b/15
t.+i (iy.) 86a/9
t.+in 257b/11, 291a/4
t.+ine 219b/15
[=5]

tehlīl (Ar.) islam dininin tevhit akidesini hulasa eden ‘lâ ilâhe illallah’ sözünü tekrarlama
t. 45a/6
t. durur 71a/7
t. +e 94b/7
[=3]

tek eşi olmayan, biricik, tek
t. 99b/4, 126a/12, 126a/9, 126b/4, 126b/7, 126b/9, 127b/6
t. durur 126b/10, 126b/2
t.+i (bel.) 99b/5
t.+lerden 99b/5
[=11]

tekbīr (Ar.) Tanrı’nın ululuğunu, yüceliğini belirtmek için söylenen Arapça ‘Allahu ekber’ sözü
t. ḳıl- 83a/3, 83a/3, 94b/14, 95a/15, 151a/9, 221ab/11
t.+ile 238ab/4
t. +i (bel.)196b/12
[=8]

tekebbür (Ar.) büyüklük taslama, kibir
t. 161b/1, 173a/8, 233a/14, 233b/1, 233bb/10, 259a/14
t.+di 173a/10
t.+leri 173a/2
[=8]

tekebbürlik (Ar. + T.) kibirlik
t. 163b/9, 163b/10, 173a/9, 233b/2, (t. odı) 278bb/11
t. ḳıl- 118b/4, 161b/14, 161b/7, 162b/10, 162b/11, 162b/13, 162b/8, 163a/12, 163b/11, 163b/8, 170b/9, 233b/2, 233b/4, 233b/7, 233b/9, 234a/9,
t.+den 154a/12-13, 161a/10, 162b/2-3, 163b/13, 173a/10-11
t.+i (bel.) 162b/15
[=27]

te'kīd (Ar.) kuvvetleştirme, sağlamlaştırma
t. elifi 232b/4
te'kīd elifi 'Arapça gramerde kuvvetlendirme elifi'
[=1]

tekyelen- dayanmak, yaslanmak
t.-se 99a/14
[=1]

Tekvīr (Ar.) Kur'ân-ı Kerîm'in sekizinci suresinin adı
T. 211b/8
[=1]

telḳīn (Ar.) fikir aşılama
t. ḳıl 191a/15
[=1]

temāşā (Ar.) 1. bakıp seyretme
t. 247b/15, 265a/1
t.+lar ḳıl- 125a/4
t.+ya 254a/12

2. gezme
t. +ya 203a/1
[=5]

temelluḳ (Ar.) yaltaklanma, dalkavukluk
t. durur 275b/3
[=1]

ten (Far.) gövde, vücut, beden
t. 8b/7, 8b/8, 50a/8, 50a/8, 109b/15, 140a/4, 149a/2, 150b/13, 156a/3, 156a/5, 156a/6, 156a/7, 156a/9, 164a/5, 175a/1, 193b/7, 207b/7, 223bb/10, 223bb/10, 223bb/13, 234ab/6, 234ab/6, 234ab/6, 234ab/7, 234b/13, 234b/13, 234b/3, 234b/7, 249b/8, 253a/6, 256b/9, (t. ü cān) 259a/14, 269a/14, 269a/15, 270a/7, 270a/8, 270b/2, 270b/4, 273a/2, 309a/1, 322a/7, 323a/9, 323a/9
t. durur 235a/1
t.+de 160b/4, 270a/10, 270a/11, 270a/12, 270a/13, 270a/9
t.+de durur 269b/2, 305b/14

t.+den 12a/14, 50b/11, 235a/2, 242a/10, 260a/8, 269a/2, 270b/6, 305b/14
t.+de-y-iken 12a/14, 267b/6
t.+e 66b/11, 66b/12, 109b/14, 260a/12, 268b/13, 270a/5
t.+i (bel.) 12a/1, 43a/12, 136a/9, 159a/10, 179a/5, 183a/15, 224ab/3, 238bb/9, 245a/8, 245a/9, 256b/8, 257b/3, 258b/8, 271a/2, 272b/3, 313b/5
t.+i (iy.) 77a/4, 77a/9, 77a/10, 77a/11, 156a/10, 196a/15, 270a/15
t.+ile 234b/10
t.+iledür 8ab/11
t.+ime 244b/2
t.+in 115b/5, 115b/7, 135b/13, 136a/7, 196a/8, 242a/4, 272a/14, 281ab/2
t.+inde 140b/3, 224ab/3, 239b/2, 272a/15, 291b/2
t.+indedür 242ab/12
t.+inden 92b/1, 151a/14, 157a/8, 312a/1
t.+ine 77a/4, 138a/1, 304b/13
t.+ini 43a/3, 196a/7
t.+inüŋ 77a/7
t.+ler 124a/11, 124b/9, 311b/13
t.+lerde 87b/12
t.+lerinden 26a/9
t.+lerine 125a/2
t.+lerüŋüzi 207a/4
t.+ü 156a/4
t.+üm 151a/3, 234ab/4, 244b/3, 245a/8, 277a/10, 284a/5
t.+ümden 251b/12, 251b/5, 284a/4
t.+üŋ 5b/8, 77a/5, 140a/4, 234b/3, 242ab/6, 242ab/7, 249b/10, 284a/10, 322a/9
t.+üŋden 227ab/12, 249b/11, 251a/6, 323a/11
t.+üŋe 236bb/9
t.+üŋüzde 60b/15
t.+üŋüze 61b/11, 177b/5
t.+üŋüzi 156a/8
[=153]

terāvīḥ (Ar.) ramazan ayında her gece kılınan bir nafile namazının adı
t. 35b/11, 58a/13, 64a/8, 80a/7
[=4]

terāzū (Far.) terazi
t. 112b/13, 210a/12, 323b/10
t.+da 12/7
t.+ŋ 308b/7
t.+sı 46a/12, 116a/13, 323b/8
t.+sın 46a/11
t.+ya 46a/5, 261b/6
[=11]

terbiyyet (Far.) eğitim, terbiye
t.+i (iy.) 154a/6
[=1]

tercümān (Ar.) çevirici, tercüman
t. 273b/15

[=1]

tercümānsız (Ar. + T.) çeviricisiz, tercümansız
t. 207a/12
[=1]

tercüme (Ar.) çeviri
t. 35b/7, 84b/4, 101ay/16, 103a/11, 180a/13, 193b/5, 226a/13, 229b/15, 244b/3, 245a/6, 294a/7
[=11]

terk (Ar.) bırakma, ayrılma
t. (dünyāyı t. eyle-) 8bb/6
t. ol- 264a/3
dünyāyı terk eyle- ‘ölmek’
[=2]

tersā (Far.) Hristiyan
t. 226a/11
t.+lar 183a/11, 269b/7
t.+nuŋ 260b/13
[=4]

tertīb (Ar.) dizme, sıralama
t. 186b/12, 208b/7, 221a/6
t. durur 221a/5
t.+i (bel.) 220b/8
t.+in 208b/6
[=6]

tervīye (Ar.) iyiden iyiye, derin derin düşünme
t. 126a/13, 126a/13, 126a/15
[=3]

tesbīḥ (Ar.) ‘sübhânallah’ kelimesini diyerek Allah’ı ta’zim etme, tesbih
t. 45a/6, 71a/12, 71a/12, 71a/7, 71b/1, 75ay/10, 75ay/12, 75ay/6, 88b/154, 151a/11, 299a/8
t.+dür 93b/3
t.+iŋüz 72b/12
[=13]

teslīm (Ar.) bir şeyi sahibine verme
t. ḳıl- 139b/15, 178b/4, 207b/3, 286a/4, 293a/11, 294a/13
[=6]

teşbīh (Ar.) benzetme
t. ḳıl- 68b/2
t.+dür 7a/6
[=2]

teşa‘ub (Ar.) dallanma, dal budak peyda etme
t. 57b/8
[=1]

teşehhüdlü (Ar. + T.) namazda otururak ‘ettehiyâtü’ duasını okuyan
t. 220bb/14
[=1]

teşrīf (Ar.) şereflendirme, şeref verme
t. 191b/14
[=1]

tevān (Far.) güç, kuvvet (krş. **tevānā**)
t. +ıla 233ab/11
[=1]

tevānā (Far.) güçlü, kuvvetli (krş. **tevān**)
t.+ıla 233ab/12
[=1]

tevāżılıḳ (< Ar. tevāżuʿ + T.) alçakgönüllülük (krş. **tevāżulıḳ**)
t.161b/2, 161b/10, 162a/14, 162a/15, 163a/14, 163a/5, 170b/5
t.+dan 162b/4, 162a/13-14
[=9]

tevāżu‘ (Ar.) alçakgönüllülük
t. 154b/13, 163b/13, 163a/12, 173a/4, 233a/13
t. durur 321b/6
[=6]

tevāżulıḳ (Ar. + T.) alçakgönüllülük (krş. **tevāżılıḳ**)
t.+(ġ)ıla 238ab/5
t. 162a/1
[=2]

tevbe (Ar.) tövbe
t. 2b/15, 14a/12, 15by/16, 23a/3, 23a/9, 24b/13, 24b/7, 59b/1, 60b/12, 75ay/11, 115a/6, 117b/8, 126a/10, 143b/11, 161a/6, 167a/8, 167a/9, 193a/8
t. durur 145a/5
t. ḳıl- 24a/1, 26a/4, 39a/13, 48a/11, 48a/13, 48a/9, 48a/9, 55b/4, 55b/15, 56a/7, 62a/3, 69b/1, 95a/13, 103b/5, 103b/13, 115a/11, 171a/15, 192b/12, 233ab/12, 237b/9, 241ab/10, 241ab/9, 241bb/4, 241bb/4, 267b/9, 278ab/14, 295b/6, 303b/13, 304a/12, 304a/13, 304a/3, 304a/9, 304b/2, 304b/2, 304b/3, 305b/14, 305b/15, 306b/11, 307b/1, 307b/1, 320a/1
t.+ler 322b/11
t.+lerin 48a/9-10, 56a/1
t.+m 115a/9
t.+ŋ 82a/9, 82a/9, 115a/12, 236b/5
t.+si 125b/1, 233ab/11, 304a/5
t.+sin 55b/5, 115a/13, 236a/15, 236b/3, 304a/9
t.+ye 143b/6, 236b/7, 241bb/4
t.+yi 241bb/5
[=80]

tevbesüz (Ar. + T.) tövbesiz
t. 304b/3
[=1]

tevekkül (Ar.) Allah'a bırakıp kadere razı olma
t. durur 275b/3
t. ḳıl- 2ab/11, 94b/14, 278ab/4, 307b/14, 320a/10, 321a/11, 322b/8
t.+ile 283ab/2
[=9]

tevfīḳ (Ar.) Allah'ın yardımına kavuşma
t. 2ab/10, 38b/11, 43a/15, 83a/4, 97b/10, 117b/9, 127b/13, 176a/9, 217b/15, 278ab/3, 300b/12
t.+ı (iy.) 191a/14
[=12]

tevfīr (Ar.) çoğalma
t. ḳıl-27b/11
[=1]

tevḥīd (Ar.) Allah'ın birliğine inanma
t.4b/14, 5a/5, 5ay/13, 7a/10, 7a/11, 7a/13, 7b/1, 7b/10, 7b/14, 7b/6, 7b/7, 7bb/1, 7bb/4, 8ab/8, 9a/4, 9a/7, 10a/1, 10a/1, 10a/10, 10a/13, 10a/13, 10a/4, 10a/8, 10a/9, 10b/3, 10b/3, 10b/4, 10b/5, 10b/5, 10b/8, 11a/12, 11a/14, 11a/9, 11b/14, 11b/5, 11b/8, 11b/9, 12a/1, 12a/10, 12a/10, 12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/14, 12a/15, 12a/2, 12a/3, 12a/3, 12a/4, 12a/5, 12a/6, 12a/6, 12a/7, 12a/7, 12a/8, 12a/9, 12b/1, 13a/1, 47b/6, 60b/14, 79a/13, 126b/4, 155b/13, 215a/12, 242bb/3, 242bb/5, 268b/11, 268b/5, 284a/4
t. durur 126b/3, 155b/6
t.+den 11b/8
t.+dür 7a/2, 9a/6
t.+e 247a/6
t.+i (bel.) 242bb/3
t.+i (iy.) 242bb/1
t.+ile 8ab/13
t.+üŋ 41b/14
[=79]

te'vīl (Ar.) söze ayrı mana vermeye kalkışma, sözü çevirme
t.+ine (Ḳur'ān t.) 98b/15
Ḳur'ān te'vīli ' Kur'ân-ı Kerîm'i gerçekten ayrı anlam verme'
[=1]

tevḳī' (Ar.) padişahın nişanlı buyruğu
t. 217a/8, 323a/8
t.+dur 325a/7
[=3]

Tevrīt (Ar.) Hz. Musa'ya inen kutsal kitap, Tevrat
T. 34a/9, 37b/1, 65a/2, 86b/6, 132b/10, 289b/4, 291a/13, 291a/8, 292b/10, 292b/11
T.+e 64b/9
T.+i (bel.) 41b/7, 291b/8
T. durur 64b/3

[=14]

teyemmüm (Ar.) su bulunmadığı durumlarda, susuz yerlerde su niyetiyle, su yerine toprakla, kumla abdest alma
t. 149b/5
[=1]

tezvīc (Ar.) evlilik
t. 219ab/14
[=1]

tı (Ar.) Arap alfabesinin on dokuzuncu harfi
t. 87b/3
[=1]

ticāret (Ar.) alım-satım, ticaret
t. 49ab/12
[=1]

Tiye (öz. is.) Hz. Musa zamanındaki bir vadinin adı (krş. **Tiyye**)
T. 93a/14, 157b/5, 158a/4
[=3]

Tiyye (öz. is.) Hz. Musa zamanındaki bir vadinin adı (krş. **Tiye**)
T. 290b/5
[=1]

tīz (Far.) tez, çabuk, hızlı
t. 67a/14, 87a/12, 104b/15, 124a/15, 148b/5, 157a/13, 157a/14, 160a/3, 225bb/8, 259a/15, 263b/3, 267b/7, 268b/8, 276ab/5, 281b/12, 301a/14
t. ḳıl- 244b/15
tīz ḳıl- ‘acele etmek’
[=17]

tīzcek (Far. +T.) çabucak, hemen
t. 11a/14
[=1]

tīzlig (Far. + T.) sabırsızlık
t.+i (iy.) 204a/4
[=1]

ṭoġ- 1. (güneş) doğmak (krş. **doġ-**)
ṭ.-ar 117b/6, 117b/9, 179a/1
ṭ.-duḳca 239bb/5

2. dünyaya gelmek, doğmak
ṭ.-an 130b/7, 130b/12, 130b/13
ṭ.-asın 264b/12
ṭ.-dı 123a/15, 131b/2, 140b/15, 141a/5, 143b/8, 212b/8, 224ab/15
ṭ.-uçaḳ 158a/10
ṭ.-mayınca 159a/12
ṭ.-mış 146b/4

3. meydana çıkmak, belirmek
ṭ.-sa 236bb/5, 236bb/5, 237ab/13
[=22]

ṭoġrı 1. düzgün, doğru (krş. **doğru, doġrı, ṭoġru)**
ṭ. (ṭ. yol) 123b/14, 166a/3, (ṭ. gönül) 230a/14

2. dik
ṭ. ol- 237b/4
ṭoġrı yol ‘Hak yol, İslamiyete uygun’
ṭoġrı gönül ‘yalandan ve hileden arınmış kalp’
ṭoġrı ol- ‘doğrulmak, dik hâle gelmek’
[=4]

ṭoġrılıġ doğru ve dürüst olma durumu (krş. **doġruluḳ, doġrılıḳ, ṭoġrulıġ**)
ṭ.+uŋ 222ab/1
[=1]

ṭoġru düzgün, doğru (krş. **doğru, doġrı, ṭoġrı)**
ṭ. 276bb/12, (ṭ. ‘amel) 280ab/15, 280bb/1, (ṭ. yol) 299a/2
ṭoġru ‘amel ‘yalansız ve hilesiz iş’
ṭoġru yol ‘Hak yol, İslamiyete uygun’
[=4]

ṭoġrulıġ doğru ve dürüst olma durumu (krş. **doġruluḳ, doġrılıḳ, ṭoġrılıġ**)
ṭ.+ı (iy.) 230a/13
[=1]

ṭoġur- doğurmak, dünyaya getirmek
ṭ.-dı 85a/14, 130b/8, 130b/10
ṭ.-ur 130b/6, 130b/6
[=5]

toḫm (Far.) ortaya bir sonuç çıkaran, bir sonucun oluşmasına sebep olan şey
t.+ın (ṭa‘āt t.) 35b/10, 35b/12, (ümīẕ t.) 251a/15
ṭa‘āt toḫmı
ümīẕ toḫmı
[=3]

toḫumsuz (< Far. toḫm + T.) tohum olmadan, tohumsuz
t. 87a/9
[=1]

ṭoḳ açlığını gidermiş, doymuş, aç karşıtı
ṭ. 57a/8, 233bb/12, 234ab/15
ṭ.+ıdı 234ab/14
[=3]

ṭoḳış- savaşmak (krş. **dokuş-, ṭoḳuş-**)
ṭ.-maḳdur 279ab/11
ṭ.-maġıl 164a/6
[=2]

ṭoḳuş- savaşmak (krş. **dokuş-, ṭoḳış-**)
ṭ. ḳıl- 287a/7

ṭ.-ġıl 164a/5
ṭ.-maḳ 287a/8
ṭ.-urken 153a/6
[=4]

ṭoḳuz sekizden sonra gelen sayının adı
ṭ. 26b/12, 28a/13, 28a/14, 86b/5, 126b/7, 131a/14, 219bb/4, 221ab/4, 240bb/6, 264b/8, 314a/5, 314a/6, 314a/8, 314a/9, 324b/1
ṭ.+dan 26b/12
ṭ.+ın 241b/1
[=17]

ṭoḳuzıncı dokuz sayısının sıra sıfatı, sırada sekizinciden sonra gelen (krş. **ṭoḳuzuncı**)
ṭ. 228bb/13
[=1]

ṭoḳuzuncı dokuz sayısının sıra sıfatı, sırada sekizinciden sonra gelen (krş. **ṭoḳuzıncı**)
ṭ. 52b/3, 117a/12, 141a/6, 144b/9, 228ab/14, 229ab/14, 309a/3, 322b/14
[=6]

ṭoḳzan seksen dokuzdan sonra gelen sayının adı
ṭ. 324b/14
[=1]

ṭol- dolmak (krş. **dol-**)
ṭ.-a (göz yaş-ıla ṭola gel-) 92b/14, (göz yaş-ıla ṭola gel-) 225bb/13, 276a/11, (ġaygu ṭ.) 276b/14
ṭ.-dı 70a/15, (göz yaş ṭ.) 135b/8, 209a/9, (göz yaş-ıla ṭ.) 231bb/2, (ḳaygu-y-ıla göŋül ṭ.) 280ab/7, 297a/2
ṭ.-duḳca 236ab/10, 236ab/10
ṭ.-ımış 236ab/12
ṭ.-ınca (göz ḳan yaş ṭ.) 14a/13
ṭ.-mış (ġaygu birle ṭ.) 280b/6
ṭ.-mışıdı (göz bıŋarları yaş ṭ.) 280b/4
ṭ.-sa 236ab/9
ṭ.-sun 62a/7
ṭ.-u 281ab/11
ġaygu birle ṭol- ‘endişe etmek’
ġaygu ṭol- ‘endişe etmek’
göz bıŋarları yaş ṭol- ‘ağlamak’
göz ḳan yaş ṭol- ‘ağlamak’
göz yaş ṭol- ‘ağlamak’
göz yaş-ıla ṭola gel-‘ ağlamak’
ḳaygu-y-ıla göŋül ṭol- ‘endişe etmek, üzülmek’
[=19]

ṭola- dolamak
ṭ.-maḳ 211b/8

ṭ.-dum 233b/3
ṭ.-yavan 211b/12
[=3]

ṭolp bütün, hepsi
ṭ. 208a/6, 208a/6, 208a/7
[=3]

ṭoldur- doldurmak (krş. **doldur-**)
ṭ.-am 254a/6
ṭ.-dı 70b/4, 112b/4, 236b/12, (gönül ḥücresi nūr-ıla ṭ.) 237bb/12, 250a/12
ṭ.-dum (gönül muḥabbet nūrı birle ṭ.) 226a/5
ṭ.-duḳları 55bb/11
ṭ.-u 280bb/12
ṭ.-uŋ (göz yaş birle ṭ.) 243a/5
ṭ.-ur 262b/14
ṭ.-urvan 212a/13
gönül ḥücresi nūr-ıla ṭoldur- ‘‘ihya etmek, mutluluğa kavuşturmak’
gönül muḥabbet nūrı birle ṭoldur- ‘ihya etmek, mutluluğa kavuşturmak’
göz yaş birle ṭoldur- ‘ağlamak’
[=12]

ṭoldurt- doldurtmak
ṭ.-dı 280bb/14
[=1]

ṭolḳucaḳ şişirilmiş deri kap; tuluk; tulum
ṭ.+(ġ)a 229bb/15
[=1]

ṭolı dolu (yağış) (krş. **ṭolu**)
ṭ. 211b/13
[=1]

ṭolu (I) dolu (yağış) (krş. **ṭolı**)
ṭ. 47b/2
[=1]

ṭolu (II) dolmuş olan, dolu
ṭ. 147a/13, 150a/8, 192a/10, 210b/4, 211a/3, 211a/6, 236ab/8, 254a/9, 284b/5, 284b/5
ṭ. (t) 122b/15, 123a/3
[=7]

ṭolın- (kişi için) tamamlanmak, son hâlini almak
ṭ.-ur (dünyādan ṭ. git-) 222a/15
dünyādan ṭolınup git- ‘ölmek’
[=1]

ṭolun- ay dolunay hâline gelmek
ṭ.-ası 11a/1
ṭ.-ası ol- 118a/1
[=2]

ṭomurcuḳlan- tomurcuk oluşmak

ṭ.-ur 57b/3
[=1]

ṭon elbise, giyecek
ṭ. 24a/14, 47a/8, 103b/11, 103b/4, 165b/13, 206b/7, 242a/13, 280a/13, 280a/14, 311a/3, 311a/6, 311a/8
ṭ.+a 221a/8
ṭ.+da 265a/12
ṭ.+ı (bel.) 201b/14, 202a/1, 227a/15, 264a/4, 280b/1
ṭ.+ı (iy.) 28b/10, 28b/11, 111a/3, 164b/12, 164b/12, 184b/7, 226a/8, 274a/2
ṭ.+ı durur 176a/11
ṭ.+ın 134b/2, 134b/5, 162b/3, 162b/5, 165b/12, 184b/15, 185a/1, 187a/1, 196a/10, 196a/11, 202a/2, 227ab/4, 281ab/2, 310b/14
ṭ.+ında 164b/14
ṭ.+ından 28b/8, 134a/1
ṭ.+ını 282a/2
ṭ.+lar 103b/6, 111b/4, 125a/2, 185a/3, 187a/1, 266a/14, 285a/14
ṭ.+lar-ıla 280bb/14
ṭ.+ların 95a/11
ṭ.+um 111a/10, 257b/14
ṭ.+uma 24a/15
ṭ.+uŋ 24b/2, 24b/2, 227ab/12
ṭ.+uŋdan 226a/8
ṭ.+uŋuza 177b/5
[=63]

ṭonan- 1. giyinip kuşanmak, hazırlanmak
ṭ.-dı 152a/7, 152a/10, 152b/8
ṭ.-dılar 149b/6

2. giyinmek, elbise sahibi olmak
ṭ.-dum 111b/13
[=5]

ṭonlu elbiseli
ṭ. 57a/4, 57a/6, 255b/2
[=3]

ṭoŋuz domuz
ṭ. 289a/13
[=1]

ṭop bütün, hep, tamamiyle
ṭ. 323a/7
[=1]

ṭopraḳ toprak (krş. **dopraḳ**)
ṭ. 19a/12, 111a/4, 112a/10, 147a/12, 147b/2, 150a/8, 150a/13, 150a/9, 150b/1, 150b/3, 164b/12, 165b/14, 172b/1, 186b/2, 206b/5, 218a/10, 221b/6, 221ab/15, 240bb/1, 245b/10, 256a/9, 269b/1, 269a/14, 277bb/1, 277bb/2, 277bb/4
ṭ. durur 232bb/7
ṭ.+(ġ)a 128a/15, 201b/1, 235bb/6
ṭ.+(ġ)ı (bel.) 149a/12

ṭ.+(ġ)ı (iy.) 240bb/1
ṭ.+(ġ)ıdı 190a/12-13
ṭ.+(ġ)ın 164b/13, 171a/12
ṭ.+(ġ)ınca 21a/15
ṭ.+(ġ)ından 140a/4, 234b/3-4
ṭ.+(ġ)ından durur 270a/7
ṭ.+(ġ)ıken
ṭ.+(ġ)uŋ 240bb/2
ṭ.+da 296a/11
ṭ.+dan 9a/6, 224b/9-10, 226a/3, 245b/10, 270a/9
ṭ.+dandur 277bb/1, 277bb/4
ṭ.+ı (bel.) 41a/12
[=50]

ṭopraḳlu toprağı olan
ṭ. 168a/1
[=1]

ṭopuzlu silahlı
ṭ. 255b/2
[=1]

ṭorı balık ağı
ṭ. +ı (iy.) 179a/7
[=1]

ṭoy- 1. açlığı kalmamak, doymak (krş. **doy-**)
ṭ.-ar 159a/10
ṭ.-dugˇuŋuz 227a/2
ṭ.-dum 111b/13
ṭ.-ınca 71a/14, 244a/3
ṭ.-ursa 113a/8

2. manevi olarak doymak, tatmin olmak
ṭ.-ınca (seni ṭ. göreyin) 134b/10
ṭ.-maduŋ (harāma ṭ.) 59b/2
ṭ.-maya (dünyaya ṭ.) 166b/9
[=9]

ṭoyur- açlığını gidermek
ṭ.-am 160a/11
ṭ.-avan 160a/6
ṭ.-dı 111b/5
ṭ.-maḳda 160a/14
ṭ.-maḳdan 160a/10
ṭ.-saŋ 160a/2, 234ab/1
ṭ.-u 140b/10
ṭ.-urmaya 167b/11
[=9]

toz 1. çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak (krş. **doz**)
t. (d) 186b/3, 245a/6
t.+ı (iy.) 211b/15

t. +a 128a/15
t. ın 186b/3, 198a/10, 23ab/13

2. belirti, iz
t.+ı (iy.) (yazuġı t.) 69b/5, (dostlıḳ t.) 250a/9
t. +ın 210b/1
yazuḳ tozı ‘günah izleri’
[=9]

tozlu toza bulanmış, tozlu
t.+y-ıdı 220bb/5
[=1]

töhmet (Ar.) suç, kabahat
t. 3a/12, 4b/15, 238bb/15
t. ḳıl- 230b/3
[=4]

Ṭū‘bā (Ar.) cennette var olduğuna inanılan kökleri yukarıda dalları aşağıda bir ağaç
Ṭ. 94a/1, 94a/2, 198a/12, 207a/5
[=4]

ṭūfān (Ar.) Nuh peygamber zamanında, inkârcı ve sapkın insanları cezalandırmak için Allah tarafından yağdırıldığına inanılna yağmur ve kasırga afeti
ṭ. 279bb/13, 280ab/8, 323a/6
ṭ.+dan 141b/14, 280bb/6
ṭ.+ı (iy.) 279bb/4
ṭ.+ıla 280ab/10
[=7]

tuḫt (Ar.) terazi
t. 88a/10
[=1]

ṭul eşi ölmüş veya boşanmış kadın dul
ṭ. 289b/5, 292a/11
[=2]

Ṭu‘me (öz. is.) Medine ahalisinde peygambere karşı gelen bir zatın adı
Ṭ. 231a/8, 231b/12
[=2]

ṭur- 1. ayakta durmak
ṭ.-an (namāz) 224bb/1
ṭ.-sa 231ab/3, 232bb/5
ṭ.-urlar 25b/6

2. beklemek
ṭ.-an 231ab/3
ṭ.-ası 111a/11
ṭ.-dı 149b/11
ṭ.-ġıl 214a/5
ṭ.-mış 124b/7, 270a/3
ṭ.-sa 268b/14

ṭ.-up232ab/12
ṭ.-uŋ 202a/10
ṭ.-ur 170b/7, 171a/3

3. ayağa kalmak
ṭ.-dı (örü ṭ.) 15b/10 149a/7, 149b/10, 190a/10, (örü ṭ.) 279a/12
ṭ.-up (örü ṭ.) 239a/5
ṭ.-ur 27b/13
ṭ.-urlar 25b/11, 119a/12

4. bulunmak
ṭ.-maḳ 269a/8, 269a/8

5. uyanmak, uyanık hâle gelmek
ṭ.-maġa 25b/10
[=27]

Ṭūr (Ar.) Hz. Musa'nın peygamberlikle müjdelendiği ve Tevrat'ın indiği dağın adı
Ṭ.+a 96b/1, 96b/6, 96b/13, 127a/4, 241b/10, 250b/7, 251a/1
[=7]

ṭuraḳ yurt, yerleşilen yer
ṭ. (ġ) 234ab/3
ṭ. 1ab/3
[=2]

ṭuraḳlu yurtlu, oralı
ṭ. 168a/1
[=1]

turş (Far.) ekşi
t. 268b/15
[=1]

ṭuş karşılaşma, tesadüf
ṭ. gel- 137b/14, 137b/15
ṭ. ol- 135b/7, 137b/14, 138a/6
ṭuş gel- 'rastlamak'
ṭuş ol- 'rastlamak'
[=5]

ṭut- 1. (oruç için) ibadeti yerine getirmek
ṭ.-up 36a/8

2.taşımak, barındırmak
ṭ.-duŋ (göŋülde murād ṭ.) 210b/5
göŋülde murād ṭut- 'umut beslemek'
[=2]

ṭuṭaḳ dudak (krş. **dudaḳ**)
ṭ.+ları 292a/2
[=1]

ṭutul- donuklaşmak
ṭ.-dı 282a/2
[=1]

ṭuy- işitmek, ses almak, duymak
ṭ.-dılar 184b/3
ṭ.-madı 231ab/8
[=2]

ṭuzaḳ birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için kurulan düzen, tuzak (krş. **duzaḳ**)
ṭ. durur 107a/11
ṭ.+(ġ)ına 124a/15
[=2]

ṭuzaḳçı tuzak kuran kimse
ṭ. 124a/15
ṭ.+nuŋ 104b/11
[=2]

ṭuzsa- tuz istemek
ṭ.-mış 124b/3
[=1]

tü tüy, kıl
t.+lerin 62b/7
t.+si 54a/14, 130a/4, 146a/11, 146a/11, 159a/10, 159a/13, 159a/3
t.+sin 62b/5, 62b/8
[=10]

tüken- bitmek, sona ermek, kalmamak
d.-mez 225bb/6
d.-mesün 152b/2
d.-mez 226bb/11, 248b/11
d.-se 217b/13
[=5]

tülü tüylü
t. 122b/15
[=1]

tümen on bin
t. 14b/2, 120a/8
[=1]

tūnī̄ (Far.) külhanbeyi, rezil, alçak
t. 24a/14
[=1]

türāb (Ar.) toprak
t. 286a/6
[=1]

türbe (Ar.) genellikle ünlü bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı
t.+si 100a/8, 148b/11, 186a/3, 256a/8, 288b/3
t.+sinde 297b/11

t.+sine 148b/9, 186a/6
[=8]

Türk dili türkçe
T. 2a/4, 2a/5, 137a/10
[=3]

Türkçe türk dili
T. 155b/12, 175b/13, 218a/1
T. +si 228bb/1
[=4]

-U-

uç 1. bir şeyin baş veya son noktası
u.+ı (iy.) 10b/7, 10b/8, 30a/14, 93b/13, 114b/8, 161a/1, 165b/7, 179a/6, 231ab/1, 270b/14, 284b/12
u.+ın 10b/13
u.+ına 324b/3
u.+uŋ 267a/4

2. genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası
u.+ı (iy.) 231bb/3

3. sebep
u.+ına 120b/8, 206a/4
u.+ından 270b/8
[=18]

ucuzlıḳ ucuz olma durumu
u. 49a/7, 237ab/3, 287b/2, 288a/5, 288a/5, 288a/9-10
[=6]

uç- yükselmek, uçmak
u.-(c)up 243b/15
u.-a 324b/14
u.-am 96a/9
u.-anları 26b/5
u.-ar 95b/14, 183a/11, (cān u.) 244a/2, 247b/4
u.-arlar 26a/14, 130a/7
u.-dı 284a/7
u.-maġıla 56ab/4
u.-maz 228bb/3
u.-up 96a/1, 96a/7
u.-urmaḳ (cān u.)108b/9
cān uç- ‘ ruh yükselmek, ölmek’
[=16]

uçmaḳ (Sgd.) cennet
u. 3a/2, 9a/10, 9a/12, 9a/6, 12a/10, 13a/1, 13b/8, 18a/6, 20a/9, 36a/1, 37a/1, 38b/14, 43a/13, 43b/5, 48b/11, 54a/9, 61a/10, 61a/14, 61a/15, 64a/6, 65b/3,

66b/1, 66a/15, 67a/15, 67a/15, 72b/13, 72b/14, 72b/4, 78a/14, 78a/3, 78a/4, 78a/7, 78b/1, 78b/2, 80a/1, 85b/6, 86a/9, 87b/7, 94a/4, 97a/15, 97b/6, 102a/12, 102b/1, 114a/9, 116b/10, 117a/15, 118b/14, 124b/14, 125a/11, 125a/8, 126b/9, 133a/10, 133a/12, 133a/12, 133a/14, 133b/3, 140b/4, 142b/8, 146a/13, 146b/7, 148b/13, 149a/4, 150b/10, 150b/14, 156b/14, 165a/15, 165a/4, 176b/3, 176b/5, 180a/5, 180b/4, 180b/6, 193b/10, 198a/14, 205b/4, 210b/15, 215a/12, 215a/13, 219ab/15, 222ab/15, 226bb/11, 228a/10, 229bb/3, 230bb/4, 231bb/11, 231bb/10, 242b/3, 243a/13, 243b/4, 243b/5, 243b/5, 243b/7, 243b/8, 247a/11, 247a/15, 247b/11, 247b/14, 247b/2, 258b/13, 261a/14, 265b/15, 266a/10, 266a/12, 266a/8, 266b/11, 274a/2, 277bb/15, 280bb/5, 281a/1, 281a/3, 281a/6, 281bb/7, 282bb/11, 288b/4, 288b/5, 289a/8, 298a/6, 305a/7, 307b/13, 309a/3, 314b/10, 317a/4, 317a/6, 318a/8, 318b/4, 319a/11, 319a/14, 319b/1, 321a/12, 324a/9, 325a/1
u. durur 10a/6, 223a/9, 274b/2, 274b/3
u.+a 65b/3, 140b/14, 243ab/1
u.+da 24a/10, 24a/12, 36a/5, 37a/1, 50ab/4, 51a/5, 51a/13, 68a/8, 82a/8, 82a/11, 82a/14, 106b/6, 133b/1, 151b/7, 227ab/9, 227ab/1, 228bb/11, 229b/5, 231bb/8, 232bb/13, 239a/13, 241bb/6, 241bb/7, 241bb/9, 261a/11, 283ab/11
u.+dağılar 133b/11, 217b/6
u.+dan 62a/14, 62a/15, 71b/8, 77a/3, 108b/10, 108b/12, 115a/7, 133b/11, 135a/13, 135b/3, 137a/11, 137a/5, 138b/13, 180b/5, 200a/1, 231bb/9, 235b/6, 235b/7, 235b/8, 239bb/11, 245b/12, 257a/15, 257a/7, 280b/11, 286a/8, 293a/7, 293b/3
u.+dan-ıdı 219ab/15
u.+dur 56ab/4
u.+ġa 10a/3
u.+(ġ)a 9a/10, 9a/13, 12a/15, 13a/2, 59a/15, 62b/1, 62b/2, 71b/15, 100b/13, 104a/15, 108b/11, 109a/1, 119a/2, 119a/4, 122b/4, 132a/2, 133a/7, 133a/9, 143b/6, 151a/14, 157a/4, 162b/5, 192b/8, 205b/4, 207b/11, 207b/3, 217b/5, 222b/3, 226bb/14, 231bb/10, 231bb/11, 237b/10, 240ab/5, 243ab/3, 247a/10, 247a/13, 261a/9, 265b/10, 274a/15, 277b/3, 278ab/10, 278ab/12, 288b/2, 288a/14, 290b/11, 299a/4, 301a/15, 313b/6, 314a/10, 314b/12, 314b/4, 323a/13, 325a/14
u.+(ġ)ı (bel.) 31a/7, 72b/4, 91a/11, 119a/6, 122a/12, 212a/13, 221b/3, 221b/7, 222b/14, 227ab/1
u.+(ġ)ı (iy.) 223bb/2
u.+(ġ)-ıçun 47b/6
u.+(ġ)-ıla 133b/10, 261a/13
u.+(ġ)ın 42a/8, 42b/7, 42b/7, 224bb/1
u.+(ġ)ına 84a/1, 124b/15, 308a/1
u.+(ġ)ında 24a/5
u.+(ġ)uŋ 257b/1, 293a/14
u.+ı (bel.) 183a/11, 206a/11
u.+lardan 42a/5
[=277]

uçmaḳlıḳ (Sgd. + T.) cennetlik
u. 133a/7
u. durur 164a/13
u.+(ġ)ısa 164a/13

u.+(ġ)ı (bel.) 61b/1, 147b/9
[=5]

uçsuz ucu, sonu olmayan
u. ḳıysuz 51b/15, 165b/7, 248b/12
[=3]

uçur- yükselmek, uçurmak
u.-maḳ (cān u.) 129a/3-4
u.-ursa (cān u.) 129a/6
cān uçur-‘öldürmek, canını almak’
[=2]

‘ūd (Ar.) öd ağacı, dini törenlerde kıymıkları yakılan ve güzel kokı veren bir ağaç
‘ū. ‘anber 103b/13
[=1]

udlıḳsız utanmazlık, hayâsızlık
o. 23a/6
[=1]

udsuzlıḳ utanmazlık, hayâsızlık
o. 23a/8
[=1]

Uġan Tanrı
U. 129a/12
[=1]

uġra- rastlamak
u.-yu gel- 285a/12
uġrayu gel- ‘rast gelmek, tesadüf etmek’
[=1]

uġraş- savaşmak
u.-ayım 151a/3
u.-dılar 254a/9
u.-salar 255a/9
[=3]

uġun- bayılmak, kendinden geçmek
u.-dı 297b/7
[=1]

uġur şans, uğur
u. ol- 160a/6
uġur ol- ‘uğurlanmak’
[=1]

uġurlıḳ yolculuk
u. ėt- 164b/9
uġurlıḳ ėt- ‘yolcu etmek, yolculamak’
[=1]

uġurla- (I) çalmak, aşırmak
u.-maḳdan 29a/2

u.-saŋ 28b/15
u.-yan 231b/12
[=3]

uġurla- (II) uğurlamak
u.-yıcı 267a/6
[=1]

‘uḳbā (Ar.) ahiret, öbür dünya
‘u. 70b/13, 129b/13, 188a/6
‘u.+dan 222b/13, 223a/8
‘u.+yı 153b/9, 318b/4
[=7]

uḳūbet (Ar.) işkence, azap
u. 245b/14, 273b/9
u.+e aşıl- 265a/7
u.+için 64b/7
u.+inden 45a/6
uḳūbete aşıl- ‘ cezaya çarptırılmak, işkence ettirilmek’
[=5]

ulal- büyümek
u. dı 221bb/4, 231b/10
u.-maḳ 247b/1
u.-ur 308b/6, 310a/7
[=5]

ulalt- beslemek, büyütmek
u. 130a/9
[=1]

ulaş- yetişmek, ulaşmak
u.-alardı 95b/7
u.-ayın 151a/5
u.-dum 309a/15
u.-duŋ 322a/10
u.-maġa 9a/10
u.-maġın 105a/7
u.-maḳ 43b/3, 315b/12, 315b/13
u.-mışlar 60b/9
u.-ur 158a/11, 221a/8, 238b/15, 238b/15, 239a/1, 239a/2, 239a/3
[=17]

ulaşdur- yetiştirmek, ulaştırmak
u.-amen 252b/6
u.-ayım 213a/10
u.-dı 30b/5-6, 30b/6
u.-dum 221a/9-10
u.-maya-y-ıdum 239a/9
u.-u 59b/3
u.-uŋ 244b/4
u.-uram 19a/15, 79a/15

[=10]

ulaşdurmaḳlıḳ ulaştırma durumu
u. (ġ)a 9b/5
[=1]

ulaşdurı sürekli, devamlı (krş. **ulaşduru**)
u. 57a/6, 63a/15
[=2]

ulaşdurıcılık yetiştirme, ulaştırma işi
u. 179b/13
[=1]

ulaşduru sürekli, devamlı (krş. **ulaşdurı**)
u. 59b/3
[=1]

ulaşı sürekli
u. 98b/11
u. durur 30a/14
[=2]

ʻulemā (Ar.) âlimler, bilginler
ʻu. 220ab/1
[=1]

ulu 1. yüce
u. 15b/2, 16a/5, 19a/15, 22b/10, 22b/2, 22b/7, 22b/8, 23a/12, 30a/2, 42a/14, 42b/7, 42b/9, 45b/9, 47a/15, 47b/7, 47b/8, 86b/14, 87a/6, 87a/6, 105a/13, 105b/3, 156b/4, 162a/8, 212b/11, 221b/7, 225ab/13, 225bb/6, 226bb/12, 228a/15, 233a/3, 258b/13, 285b/4
u. durur 88a/5, 173a/2, 214a/15, 324b/1
u.+dur 21b/8, 29b/8, 63a/9, 199b/14, 224a/5, 224bb/5
u.+lar 49b/13, 127b/5
u.+lara 22b/9
u.+ları 132b/7, 209b/14, 254a/5, 297b/14
u.+larına 252b/8
u.+muz 19a/13
u.+sı 73a/14, 73a/14, 73a/14, 73a/15, 73a/15, 73b/1, 73b/2, 73b/2, 73b/3, 73b/3, 73b/4, 136by/17, 222a/13, 223b/12, 227b/14, 228b/15, 320b/15, 321a/11, 321a/13, 321a/13, 321a/2, 321a/3, 321a/9, 321b/5, 321b/7
u.+sı durur 144b/10
u.+sısın 296a/13

2. çok, büyük
u. 38a/5, 38a/6, 39a/10, 39a/4, 88a/10, 114b/15, 306b/6, 309b/9

3. büyük (yaşça)
u. 152a/9, 225ab/11, 225ab/12
u.+ya 220ab/11
u.+y-ıdılar 220ab/12
[=91]

ulula- ulu göstermek, saygı göstermek, yüceltmek

u.-maḳ 300a/8, 300a/8
u.-yup 309b/14
[=3]

ululan- büyüklenmek, kibirlenmek
u.-ma 268b/7
[=1]

ululıḳ büyüklük, yücelik (krş. **ululuḳ**)
u. 24a/8, 24a/9, 35a/3, 161a/11, 162a/13, 162a/15
u.+(ġ)a 161a/12, 162b/1
u.+(ġ)a 22b/10, 22b/11, 22b/9, 61b/8
u.+(ġ)ı (bel.) 139a/2, 224b/8
u.+(ġ)ı (iy.) 35a/5, 45a/10, 211b/9
u.+(ġ)ına 86b/12
u.+(ġ)ından 93b/15, (gönül u.) 161a/11
u.+da 227b/2
u.+dan 178b/15

2. büyük (yaşça)
u.+da 112b/3
u.+(ġ)ına 220ab/9
[=24]

ululuḳ 1.büyüklük, yücelik (krş. **ululıḳ**)
u. 43b/2, 43b/6, 228a/15, 268b/2
u.+(ġ)a 35a/2
u.+(ġ)ı (bel.) 162a/13
u.+(ġ)ı (iy.) 277bb/8, 45a/11
u.+(ġ)uŋ 224b/9

2. büyük (yaşça)
u.+(ġ)ında 220bb/4
u.+(ġ)umda 215b/15
u.+da 278a/4
[=12]

ululuraḳ daha büyük (krş. **uluraḳ**)
u. 226a/8
[=1]

uluraḳ daha büyük (krş. **ululuraḳ**)
u.durur 64a/4, 230bb/14
u.+ı durur 296a/6
[=3]

‘Ulvī (Ar.) 1. Dünya ve Güneş dışındaki gezegenlerin hepsine verilen ad, Jüpiter veya Satürn için de kullanılan ad
‘U.+den 269b/9

2. yüce
‘U.+den durur 43b/2
‘U.+ler-idi 219bb/1
[=3]

um- bir şeyin olmasını istemek, beklemek
u.-a 36b/9
u.-ardum 203b/2-3
u.-aram 249b/12, 251b/11
u.-ardı 20a/4
u.-arduḳ 45b/15
[=6]

umadur- bir şeyin olmasını istemek, beklemek
u.-am 251b/13
u.-urdı 203a/2
[=2]

‘umre (Ar.) haç mevsiminin dışında Kâbe’yi ve Mekke’nin kutsal yerlerini ziyaret etme
‘u.+yi 81b/14
‘u. 80b/11, 140b/1
[=3]

un un
u. 231a/13, 231b/3, 231b/12
u.+ı 231b/6
[=4]

unıt- aklında kalmamak, hatırlamamak, unutmak (krş. **unut-**)
u.-(d)alar 205b/10
u.-dı 241bb/11
[=2]

‘unuḳ (< Ar. ‘unḳ) boyun, gerdan
‘u. 45a/5, 45a/6, 45a/13
[=3]

unut- aklında kalmamak, hatırlamamak, unutmak (krş. **unıt-**)
u.-(d)salar 205b/3
u.-duŋuz 205b/6
u. maḳ 264a/8
u.-maġıl 264a/8
u.-maŋ 282a/8
u.-mayasın 89a/3
u.-mış 246b/15
u.-sunlar 67a/3
[=8]

ur- 1. vurmak, çarpmak
u.-aban 249b/12
u.-ana degin 275b/10
u.-anuŋ 248a/1
u.-ayıdı 317b/13
u.-ayım 270a/3
u.-dı 138a/2, 153a/1, 153a/12, 153a/12, 153a/7, 168b/2, 201b/1, 274b/5
u.-dılar 222ab/7, 230bb/13, 230bb/7, 230bb/8, 232bb/6, 249a/11, 299a/7
u.-ġıl 122b/3, 157b/12, 157b/15, 157b/8, 158a/5, 252b/15, 281b/3

u.-maḳ 105b/11, 222ab/1, 222ab/7
u.-up 126b/5, 229a/4, 275b/5
u.-ur 255b/2
u.-urlar 173a/13, 173a/15

2. üflemek
u. -a 106b/1, 124a/7, 256b/10, 270a/1
u. -arsa 269b/15
u. -dı 237b/3, 285b/10
u.- ġıl 269a/12
u. -mağı 71a/9, 117a/10, 256b/12
u. -mağı durur 119a/8
u. -sa 124a/11, 168b/14, 256b/14
u. -uŋ 106a/6
u. -up (nefes ur-) 119b/1
u. -ur 28a/9, 256b/3

3. giymek, takmak
u.-alar 25a/2, 46b/8, 125a/3, 155a/14, 186b/13
u.-dı 281ab/1
u.-dılar 24b/14, 162b/5, 249a/7
u.-a (dügün ur-) 136b/3

4. manevi açıdan çarpmak
u.-alar (yüz ur-)155a/14
u.-am 98ay/17
u.-madı 217a/9

5. (bir şeyi bir yere) takmak, koymak
u.-dı 189b/14
u.-uŋ 266b/5

6. sürmek
u-dı 242b/12

7. atmak
u.-dı 281ab/13

8. takmak
u.-dılar (laḳap ur-) 249a/11
u.-mağıl 227b/3

9. çarpmak
u. -ur (mevc ur-) 165b/9, 178b/14
u.-dı 137b/15

10. sürmek
u.-urdı (suyı yüzine ur-) 281b/5

11. yüklemek
u.-ururlar 249b/3

12. yüklemek (manevi)
u.-dı 65b/13, 120b/9
u.-urlar 25b/7

13. nişan alarak atmak, vurmak
u.-ur 36b/15
düğün ur- ‘düğümlemek’
yüz ur- ‘işlediği bir suçu ya da kabahati birinin açıkça yüzüne söyleyip onun utanmasına yol açmak’
yüz yere ur- ‘itaat etmek, önünce eğilmek’
[=75]

urġan ip, halat (krş. **urḳan**)
u.+ın (emel u.) 264a/7
[=1]

urġanlan- halat ile çevrilmek
u.-dı 57b/7
[=1]

urın- takınmak, bezenmek
u.-alar (bilezük u.) 125a/1
[=1]

urḳan ip, halat (krş. **urġan**)
u.+ın 233b/3
[=1]

urul- 1. manevi açıdan çarpılmak
u.-mış (yüz u.) 164b/5

2. üflenilmek
u. -ulsa 18b/7, 105a/1, (ṣūr u.) 105a/2, 105a/14

3. çalınmak
u.-sa (ṭabul u.) 105a/4
yüz urul- ‘işlediği bir suçu ya da kabahati birinin açıkça yüzüne söyleyip onun utanmasına yol açmak’
[=6]

uruş- savaşmak, vuruşmak
u.-ursız 165a/12
[=1]

ʿUrve (öz. is.) Taif ahalisinin önde gelen liderinin adı
‘U.+ye 39b/13
[=1]

uş akıl, hafıza
u.+şı gel- 201b/13, 201b/14, 240ab/15
u.+şı git- 297b/7
uş gel- ‘hafızası yerine gelmek’
uş git- ‘aklını yitirmek’
[=1]

uşan- bezmek, bıkmak, usanmak
u.-madı 242b/6
u.-madın 13a/4
[=2]

uşanmaḳlıḳ bıkma, usanma durumu
u. 248b/9
[=1]

uşanmaz bıkmaz, usanmaz
u. 248b/12
[=1]

uşlu akıllı, zeki
u. 47b/1
[=1]

uşsuz akılsız, hafızasız
u. 201b/13
[=1]

uş 1. şimdi
u. 18b/3, 18b/11, 28a/3, 28a/10, 28b/9, 28b/13, 29a/1, 75ay/8, 84a/7, 157b/10

2. (sıfat) bu (krş. **uşbu**)
u. 59b/2, 59b/3, 157b/11, 157b/12, 157b/9, 160a/4, 193b/13, 203a/6, 208a/8, 211a/1, 236ab/15, 242bb/13, 242bb/13, 242bb/14, 242bb/15, 251b/5
[=27]

uş imdi şimdi
u. 102b/9, (uş ben imdi) 160a/4, 281a/9, 293b/14
[=4]

uşan- parçalanmak
u.-maġa 20a/6
[=1]

uşaḳ 1. yaşı küçük olan
u. 80a/10, 84b/11, 112b/5, 233b/14, 242a/11, 256a/11

2. boyut olarak küçük olan
u. 233b/14
[=7]

uşbu bu (krş. **uş**)
u. 75ay/8, 259b/1
[=2]

uşta işte, burda
u.+yuz 197b/14
[=1]

utan- onursuz sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak, mahcup olmak, utanmak
u.-madı 281b/9
u.-maḳ 236b/8
u.-mayadı 271b/8
u.-mayalar 57a/2
u.-up 236b/7
u.-uram 138b/4, 241b/5
u.-urvan 171a/11, 238bb/2

[=9]

utandur- utanmasına yol açmak, utanacak bir duruma düşürmek, mahcup etmek, utandırmak
u.-alar 217b/8
u.-maġıl 123ay/11
u.-mış 217b/1
[=3]

utanmaz utanması olmayan, yüzsüz, arsız, utanmaz
u. ol- 271b/6
[=1]

‘Utbe (öz. is.) Yezid’in oğlunun adı
‘U. 147b/15, 148a/1, 148a/13, 148a/4, 149a/10, 149b/7, 151a/14, 253b/13
‘U.+yi 147b/11
[=9]

utlu utangaç, sıkılgan
u. 271b/6
[=1]

uy- bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak, riayet etmek
u.-a 233bb/14
u.-an 279bb/6
u.-ar 233bb/15
u.-arlar 168b/1
u.-a-y-ıdım 202b/10
u.-maġıl 249b/3
u.-maḳ 71b/3, 71b/4, 71b/7, 295b/9
u.-maḳdan 303b/2
u.-mış 28b/1
u.-uban 61a/8
[=12]

uyan gem, yular
u.+ı (iy.) 317b/12
[=1]

uyan- 1. uyku durumundan çıkmak, uyanmak
u.-dı 209b/5, 271a/2
u.-du mı 101b/8
u.-dum 209b/7
u.-ġıl 55b/12, 55b/14
u.-madılar 26a/15, 262a/3
u.-maḳ 264a/13, 264b/1
u.-maz-ısa 101b/12
u.-mış 101b/8
u.-salar 25b/15

u.-saŋ 264a/15
u.-sun 185b/11
u.-u gel- 149a/5-6, 297a/1
u.-ur 246a/15, 270a/5
u.-urlar 119a/9
u.-ursa 270a/4

2. (kişi ve toplum) için gerçekleri kavrar duruma gelmek, bilinçlenmek
u. -uŋ 28b/5, 264a/11, 282a/4
[=24]

uyanuḳ uykudan uyanmış
u. ol- 27b/4, 99b/2, 101b/3-4, 221ab/14, 238b/10
u. dur- 80b/13
u.+da 213a/6, 213a/7, 213a/8, 213a/9, 286b/3
u.+da durur 183a/9
u.+dur 51a/9
[=13]

uyanuḳlıḳ uyanık olma durumu, uyanık bir kimsenin durumu (krş. **uyanuḳluḳ**)
u.+da 271a/11
[=1]

uyanuḳluḳ uyanık olma durumu, uyanık bir kimsenin durumu (krş. **uyanuḳlıḳ**)
u.+dan 183a/15
[=1]

uyar- bir kimseye bir davranışta bulunmasını veya bulunmamasını söylemek, ikaz etmek
u.-ġıl 101b/14
[=1]

uydur- 1.baştan çıkarmak
u.-ımadı 280bb/9

2. benzetmek
u.-ur 234ab/1
[=2]

uyḫu uyku (krş. **uyḳı, uyḳu**)
u. 25b/11, 26a/1, 213a/6, 261a/4
u.+dan 55b/12
u.+ya 246a/14, 261a/2
[=7]

uyı- 1.uykuya dalmış olmak, uyku durumunda bulunmak (krş. **uyu-**)
u.-maz 201a/9
u.-yup 118a/12

2. (kan için) pıhtılaşmak
u.-mış 218a/12
[=3]

uyluḳ uyluk kemiği
u.+dan 242a/11

u.(ġ)+ı-y-ıdı 129b/6
[=2]

uyḳı uyku (krş. **uyḫu, uyḳu**)
u. 261a/2
[=1]

uyḳu uyku (krş. **uyḫu, uyḳı**)
u.101b/4, 119a/11, 119a/7, 148b/10, 261b/13, 262a/1, 264a/12, 268a/11, 269a/11, 270b/6, 270b/6
u. durur 262a/2
u.+da 213a/8, 269a/4
u.+dan 209b/5, 261a/5, 262a/3, 264a/13, 264a/15, 268b/3, 269a/7-8, 271a/2
u.+larından 119a/9
u.+ŋ-ıçun 42a/4
u.+sı 71a/11
u.+sın 71a/6, 71b/1, 246a/13
u.+sına 264a/11
u.+sından 28b/4, 101b/14, 149a/5, 185b/11, 282a/4, 297a/1
u.+ya 119a/1, 257a/14, 263a/8
u.+yı 267a/14, 269a/6
[=40]

uyu- uykuya dalmış olmak, uyku durumunda bulunmak (krş. **uyı-**)
u.-dı 148b/11
u.-dılar 262a/3
u.-duḳda 269a/1-2
u.-duġum 137a/15
u.-ġıl 246a/13
u.-maġıl 51a/9, 55b/14
u.-maḳ 260b/11, 260b/12, 261a/4, 264b/1
u.-masa 49b/10
u.-maz 231b/5
u.-mazlar 51a/9
u.-mışlar 264a/11
u.-r bol- 270a/4
u.-rlar 25b/15, 119a/11
u.-rsa 231b/5
u.-rsın 51a/7, 268a/1, 269a/12, 269a/12
u.-sa 167a/7, 268a/12, 268b/12
u.-saŋ 264a/14
u.-yanları 180a/1
u.-yu ḳal- 101b/13
[=27]

uyuz uyuz böceğinin, üst derinin altına girerek yaptığı kaşındırıcı, bulaşıcı bir deri hastalığı
u. 23a/12, 23a/13
u. ol- 23a/15, 23b/8
u.+dan 23b/3
u.+ı (iy.) 23b/14, 23b/5, 23b/7

u.+ından 23b/11
u.+ları 23b/6
[=10]

uz uzak
u. 285a/5
u.+daki 94a/2
[=2]

uza- uzun duruma gelmek, boyu büyümek
u.-dı 162a/12
u.-(d)u 264a/7
u.-mışlar 97b/8
[=1]

uzan- 1. boylu boyunca yatmak
u.-dı 57b/7
u.-sun 208b/2
u.-ur 28a/3

2. uzun duruma gelmek, boyu büyümek
u. 233a/10
u.-maḳ 247b/1
[=5]

uzat- 1.vücudunu yöneltmek veya vücuduyla birlikte kolunu uzatmak
u.-(d)ur 257b/5
u.-dı 228ab/2

2. yaymak
u.-dum 218b/1
[=3]

uzun 1. uzunluk sahibi, boylu, uzun
u. boylu 34a/3, 35a/7

2. (süre, zaman için) başlangıcı ile bitimi arasında fazla zaman aralığı bulunan
u. ömür 34b/4, 58b/7, 58b/8, 91b/12, 91b/12, 169b/8, (uyku) 263a/8, 263b/15, 264a/2, 264a/6, 265b/12, 284b/12, 295a/12, 298a/8, 323b/9
u. +mıssa 92b/3

2. uzunluk
u.+ı (iy.) 179a/7
[=18]

uzunlıḳ 1. uzun olma durumu
u.+(ġ)ı (iy.) 30a/6, 313b/14

2.zaman açısından sürenin çok olma durumu
u.+(ġ)ın 91b/10
[=3]

-Ü-

ü (Far.) ve
ü. 4b/4, 4b/4, 4b/4, 7a/2, 120a/13, 202b/5, 222b/11, 237bb/1, 249b/14
[=9]

üç ikiden sonra gelen sayının adı
ü. 2b/1, 2b/4, 2b/7, 4b/10, 4b/3, 5a/2, 5a/4, 5a/5, 10b/11, 13a/6, 15a/13, 16a/13, 17a/13, 25a/7, 25b/2, 25b/2, 25b/4, 25b/5, 25b/5, 26b/10, 26b/11, 26b/11, 26b/12, 26b/12, 26b/13, 26b/14, 27a/1, 27a/3, 27a/4, 27a/5, 30a/5, 30b/1, 30b/5, 33b/8, 44a/10, 44a/13, 44a/15, 45a/6, 45a/7, 52a/11, 53a/5, 53a/7, 54b/3, 54b/4, 61b/3, 62a/8, 65a/10, 67b/15, 70a/13, 73b/10, 73b/6, 76b/9, 76b/9, 77a/12, 77a/6, 77a/8, 91a/4, 99a/5, 100b/11, 115a/6, 115a/6, 125b/15, 126a/2, 134b/15, 134b/15, 149b/2, 149b/4, 149b/4, 149b/9, 151b/5, 166b/2, 192b/12, 192b/12, 193a/5, 193a/8, 193b/14, 200b/15, 201a/1, 201b/13, 201b/13, 218a/2, 219a/6, 220a/12, 222ab/14, 223bb/3, 223bb/3, 223bb/3, 229ab/10, 229ab/9, 232ab/6, 232ab/7, 235ab/4, 236bb/13, 236bb/14, 236bb/14, 236bb/14, 246a/5, 246a/8, 260a/1, 260a/5, 260b/2, 265a/10, 279bb/7, 317a/1, 317b/9, 318b/11, 319b/6, 321b/14, 321b/15, 322a/1, 322a/7, 323b/11, 324a/15, 324b/1, 266a/1
ü. durur 219bb/9
ü.+i (bel.) 220ab/12, 220bb/2, 222bb/10, 233a/4
ü.+in 223ab/10
ü.+inde 230ab/11
ü.+ün 26b/12
[=122]

üçünci üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden sonra gelen
ü. 4b/11, 4b/7, 5a/11, 8bb/11, 8bb/3, 9a/15, 13a/13, 14a/3, 15a/15, 33b/10, 37b/3, 48a/7, 49a/3, 52a/13, 52b/8, 53a/10, 53a/14, 53b/5, 54a/11, 54b/2, 55a/11, 62b/2, 65a/10, 68a/5, 73b/11, 73b/8, 76b/11, 77a/9, 95a/6, 97a/12, 100b/13, 104a/13, 109b/6, 115b/10, 117a/15, 117a/9, 118b/12, 128b/1, 130a/15, 131a/12, 131b/5, 134a/14, 135a/9, 141b/15, 144b/3, 155b/2, 163b/13, 168a/12, 169b/13, 173b/2, 205a/10, 208a/6, 216b/12, 219a/11, 220ab/5, 228ab/7, 228bb/5, 229ab/11, 232b/4, 240b/15, 254b/8, 260b/3, 261b/4, 262b/6, 265a/11, 275a/15, 279ab/13, 281bb/8, 286a/12, 303b/4, 304b/3, 307a/5, 308a/14, 308b/15, 317a/2, 317a/4, 319b/7, 322a/2, 322a/8, 322b/8, 324a/15
[=81]

üçür- soluğunu kesmek
ü.-mek (cān ü.) 323a/3
cān üçür- ‘ kurban etmek’
[=1]

üç yüz üç yüz
ü**.** 48a/5, 115a/7, 204a/6, 266a/1
[=4]

üç yüz altmış üç yüz altmış
ü. 63a/12, 123a/15, 211b/9, 211b/11, 225b/6, 256a/13, 301b/11, 301b/12, 301b/14
[=9]

üç yüz on üç yüz on
ü. 166b/2
[=1]

öde- ödemek
ö.-rseŋ 165a/4
[=1]

ükil- kurtulmak
ü.-ür ol- 196a/3
[=1]

üküş çok
ü. 23a/5, 23a/5, 24ay/6, 31b/14, 32a/1, 35a/13, 45a/4, 58a/4, 60b/15, 61a/3, 86b/14, 88b/154, 90a/12, 92a/12, 92a/9, 98b/12, 122b/10, 122b/9, 127b/9, 136by/16, 155a/11, 155a/5, 157b/1, 157b/1, 166a/4, 166b/3, 166b/7, 166b/8, 167a/14, 167b/4, 167b/7, 174a/10, 174a/12, 174a/13, 191b/14, 216a/3, 223b/14, 242ab/15, 255a/4, 255a/7, 264a/10, 264a/2, 281bb/1, 285a/14, 287a/12, 287b/2, 303b/9, 307a/9, 318a/8, 318b/9, 320b/8, 323b/10
ü.+dür 58a/5
ü.+idi 242ab/15
ü.+inden 22b/7
ü. durur 255a/6
[=56]

üküşlik çokluk (krş. **üküşlük**)
ü.+inden 34b/9, 89b/9, 90a/2
[=3]

üküşlük çokluk (krş. **üküşlik**)
ü.+in 4a/11
[=1]

üleşdür- paylaştırmak
ü.-eyim 209a/7
[=1]

üleşdüril- paylaştırılmak
u.-mişdür 157a/4
[=1]

ülfet (Ar.) dostluk, arkadaşlık
ü. 43b/8, 59b/14, 65b/7, 66a/12, 66a/13, 66a/9, 66b/3, 284a/8
ü.+den durur 43b/3
[=9]

üliş hisse, bölüm (krş. **ülüş**)
ü. ḳıl- 225b/4
[=1]

ülker Boğa takım yıldızında yedi yıldızdan meydana gelen yıldız kümesi, Süreyya
ü. durur (ü. yılduzı) 187a/5
[=1]

ülüş hisse, bölüm (krş. **üliş**)
ü. 44a/13
ü.+dür 73b/10, 236bb/13
ü.+i (iy.) 37a/4
ü.+i (bel.) 44a/13, 44a/13, 44a/14, 73b/10, 73b/11, 73b/11, 157a/5

ü.+in 54b/5
ü.+inden 54b/5
ü.+ünden 54b/3
[=14]

ümīẕ (Far.) ümit
ü. 2ab/9, 133b/9, 251a/15, 251b/10, 287a/8, 306a/3, 307a/10, 307a/14, 307b/2, 319b/13, 325a/13
ü. dut- 121a/11, 287a/9, 319b/13,
ü.+i (bel.) 133b/7, 180b/6, 281a/2, 306a/3, 307b/2
ü.+i (iy.) 176a/8, 199a/10
ü.+ile 325a/14
ü.+ile durur 217a/4
ü.+ilü 207a/13
ü.+in 69b/9
ü.+ine 17b/6, 244b/7
ü.+ler 70b/4
ü.+üm 198b/8, 199a/10, 280b/14
ü.+üŋi 307b/6
[=32]

ümīẕli (Far. + T.) ümitli (krş. **ümīẕlü**)
ü. 241a/8, 241a/8
[=2]

ümīẕlü (Far. + T.) ümitli (krş. **ümīẕli**)
ü. 274a/11
[=1]

Ümme Seleme Hz. Muhammedin en son vefat eden hanımının adı (krş. **Ümmü Seleme, Ümmi Seleme**)
Ü.231bb/2, 231bb/6
[=2]

ümmet (Ar.) bir peygambere inanıp onun yolunu seçen insanların tümü
ü. 25b/3, 58b/14, 75a/15, 75a/15, 91a/8, 95b/11, 96b/4, 110a/10, 110a/12, 110a/14, 110b/1, 113b/6, 144b/1, 166b/11, 178a/3, 185b/8, 188b/7, 190a/4, 191b/3, 192a/2, 192a/4, 280bb/2, 280bb/4, 281a/2, 281a/4, 299a/12
ü. çün 192a/1
ü.+çündür 133b/15
ü.+den 314b/5
ü.+dür 279bb/3
ü.+e 34b/2, 65a/8, 65b/9, 65b/9, 99b/1, 102b/3, 110a/11, 110a/13, 110a/15, 110b/6, 144a/14, 144b/13
ü.+i (bel.) 35a/11, 55bb/5, 58b/10, 75ay/10, 166b/10, 177b/13, 188b/8, 195b/15, 228a/4, 228a/5, 228a/6, 228a/12, 228a/12, 252b/10, 281b/14, 316b/4
ü.+i (iy.) 29b/15, 54b/3, 106b/4, 154b/6, 191b/15
ü.+içün 67a/4, 102a/9, 127a/8, 127a/10, 187b/6, 194a/4, 212b/2, 252b/9
ü.+in 35a/1, 35a/12, 123b/14, 124a/3, 281b/15
ü.+inden 35b/2, 93b/4, 187b/7

ü.+ine 72b/12, 78a/9, 110a/3, 110a/7, 110b/8, 124a/3, 127b/13, 132a/5, 140b/9, 141b/6, 143a/7
ü.+ini 35a/3, 186b/4, 219b/1
ü.+inüŋ 54b/6, 75ay/8, 91b/9, 94a/2
ü.+ler 58b/7, 73b/5, 73b/6, 95b/11, 106b/1, 144b/1, 276b/14, 281a/7, 323b/9
ü.+lerde 75a/15
ü.+lerden 73b/14, 92a/8, 92a/11
ü.+lere 76b/3
ü.+lerüŋ 58b/11, 65b/9, 91b/10, 91b/11, 95b/6
ü.+üm 15a/1, 76a/5, 77b/15, 92a/1, 91b/14, 186b/5, 228a/6, 280ab/13, 293b/5, 323b/8
ü.+üme 93b/6, 93b/7, 194a/5, 210a/15, 281b/2
ü.+ümi 54a/13, 281b/3
ü.+üŋ 34a/15, 34a/15, 54b/4, 58b/9, 58b/12, 65b/11, 75ay/10, 75ay/14, 92a/7, 92b/5, 93a/12, 93a/15, 93a/4, 210b/1, 210b/13, 211b/2, 211b/5, 212b/3, 241a/15, 280ab/14, 281a/8, 293b/7
ü.+üŋ durur 32a/13, 53a/6, 53b/3
ü.+üŋ-çün 92b/5, 93b/8, 211b/4, 241a/13-14
ü.+üŋde 242ab/9
ü.+üŋe 32a/14, 75ay/13, 93a/3, 93b/10, 114b/7, 192a/14, 192a/6, 210b/11, 280b/14
ü.+üŋi 34b/5, 210b/14
ü.+üŋ-içün 276ab/13
şefī‘-i ümmet 190a/4
[=175]

Ümmi Gülsüm (öz. is.) Hz. Muhammedin üçüncü kızının adı
Ü. 225ab/12
[=1]

Ümmi Seleme (öz. is.) Hz. Muhammedin en son vefat eden hanımının adı (krş. **Ümmü Seleme, Ümme Seleme**)
Ü. 198b/12, 198b/13, 198b/6, 198b/7, 243a/10, 243a/9
[=6]

Ümmü Seleme (öz. is.) Hz. Muhammedin en son vefat eden hanımının adı (krş. **Ümmi Seleme, Ümme Seleme**)
Ü.147b/3, 149b/10, 149b/11, 149b/15, 243a/6
Ü.+ye 147b/1, 149b/10
[=7]

ün ses
ü. 96a/11, 124a/11, 139a/1, 178a/14, 178a/15, 192b/5, 230a/5, 231a/13, 236a/2, 239bb/9, 239bb/9, 240b/11, 240b/13, 240b/15, 248b/2, 250a/8, 271a/12, 277a/7, 279a/3, 297b/10, 315b/5
ü. ḳaldur- 236a/2
ü. ḳoş- 198a/4
ü.+i (bel.) 179a/7, 239bb/8
ü.+i (iy.) 178b/1, 224b/5, 229b/11, 230ab/14, 276b/15, 279a/11
ü.+in 10b/13, 11a/2, 76a/4, 230bb/4, 240ab/1, 276a/11
ü.+inden 69a/12, 315b/5

ü.+leri 258b/1
ü.+üŋ 297a/14
ü.+üŋüz 69a/12
ün ḳaldur- ‘sesini yükseltmek’
ün ḳoş- ‘birlikte yapmak’
[=41]

ünde- çağırmak, seslenmek
ü.-di 67b/15, 68a/1, 68a/2, 68a/2, 68a/3, 68a/3, 68a/4, 68a/5, 68a/7, 68b/10, 68b/11, 68b/4, 68b/7, 68b/14-15, 122b/12, 123b/10, 132b/5, 198a/7, 231a/10, 242b/11, 278a/13, 292a/15, 306b/4
ü.-diler 162b/8, 277a/2,
ü.-düm 69a/2, 186a/9
ü.-gil 185b/10, 237b/14
ü.-megi 243b/14, 244a/2
ü.-meŋ 282a/7-8
ü.-miş 156a/1, 161a/9, 163b/13, 164b/3
ü.-r 230b/6, 305a/5, 305a/7
ü.-riseŋ 251a/8
ü.-rmen 188a/9
ü.-rse 161a/11
ü.-rsem 234bb/11
ü.-rseŋ 186a/10
ü.-rsin 132b/9
ü.-se 154a/12, 154a/13, 154a/13, 154a/14, 154a/14, 155a/10, 155b/1, 155b/12, 155b/13, 155b/13, 155b/14, 155b/14, 155b/15, 155b/15, 156a/1, 160b/13, 164b/4, 219b/1
ü.-ye 154a/12, 163b/15, 165a/8
ü.-yesin 186a/11
ü.-yeyim 234bb/13
[=68]

ünegülik inatçılık
ü. 295b/7
[=1]

üns (Ar.) dostluk
ü. 207a/7
[=1]

ür- seçmek
ü.-di 223b/4, 223b/4
ü.-düm 40a/11, 40a/13, 40a/14, 223b/4, 223b/6, 223b/7
ü.-medin 223b/7
ü.-meye 40a/13, 40a/14
ü.-se 40a/12
[=12]

üre- seçmek
ü.-di 57b/12
ü.-rleridi 40a/5
ü.-y-idi 40a/6, 40a/7, 40a/8, 40a/9, 40a/9, 40a/10

[=8]

ürle- üflemek
ü.-ye 247b/4
[=1]

ürüŋ ak, beyaz
ü. ol- 235bb/8
[=1]

üründi seçilmiş, seçkin (krş. **üründü**)
ü. 21a/10, 214b/7, 285a/13, 285b/1
ü. durur 15a/2, 15a/6, 184a/12
ü.+dür 15a/7, 15a/8
ü.+y-ise 15a/6
[=10]

üründile- iyisini seçmek (krş. **üründüle-**)
ü.-di 41a/13, 41b/11, 42a/6
[=3]

üründü seçilmiş, seçkin (krş. **üründi**)
ü. 20a/1, 46a/3, 55bb/5, 70a/6, 118b/11
ü.+ler 219a/6
ü.+lere 27a/11
ü.+leri 27b/2
ü.+lerüm 58b/15
ü.+m 226b/3
ü.+müz 19a/13
ü.+si 16a/1, 27a/9, 27a/9
ü.+y-idi 27a/10
[=15]

üründüle- iyisini seçmek (krş. **üründile-**)
ü.-di 39a/2, 41b/8-9, 41a/12, 41a/13, 41a/14, 41a/15, 41b/13, 41b/3, 41b/6, 42a/1, 42a/11, 42a/3, 42a/9, 64a/14, 64a/15, 64a/15, 64b/1, 67b/12, 68a/4, 68b/14, 78b/15, 78b/4, 78b/8, 128a/11
ü.-düm 39a/2, 39b/1, 40a/15, 219a/5, 223b/3
ü.-düŋ 219a/3
ü.-ŋ 95b/4
[=31**]**

üst bir şeyin yukarı yanı, alt karşıtı
ü. +in 264b/15
ü.+(d)inde 100b/8, 133b/6, 208b/2, 208b/3, 239bb/15, 254b/11, 281ab/10, 281bb/13, 281bb/13, 285b/5, 290a/13, 290b/2
ü.+(d)indeki 224a/7-8
ü.+(d)ine 19b/12, 161b/9
ü.+i (iy.) 235bb/14, 235bb/3, 235bb/7
ü.+inden 235bb/14
ü.+ine 26a/15, 161a/15, 161b/2
[=23]

üstāẕ (Far.) bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse, üstat

ü.+ı (iy.) 255a/13
ü.+lar 280bb/10
[=2]

üstün (I) üstün
ü. 275b/2, 302a/3
ü. +ki 219ab/6
[=3]

üstün (II) (Ar.) Arapçada harfleri önünde -e veya -a varmış gibi okutmaya yarayan ve harflerin üstüne konulan işaret, fetha
ü. 319b/6, 319b/7
[=2]

üş- 1. bir kişiye topluca sarılmak
ü.-diler 297b/8

2. toplanmak, birikmek
ü.-dügi 15b/7
[=2]

Üşeyn (öz. is.) Mısır âlimlerinden birinin adı
Ü. 288a/13
[=1]

üşü- 1. soğuğun etkisini duymak, üşümek
ü.-düŋ 250b/14
ü.-rsin 165a/14

2. donmuş
ü. -miş (ḳan ü.) 99b/13
[=3]

üvütle- ayırmak, seçmek
ü.-yüben 61b/2
[=1]

üyez küçük sivrisinek
u. 57b/12
[=1]

üyezle- böceklenmek, üyezlenmek
ü.-mek 57b/13
[=1]

üyük bataklık
ü. 185b/3
[=1]

üzere 1. üzerinde
ü. 7bb/1, 62a/6, 222bb/14, 223bb/10, 223bb/10, 223bb/10, 223bb/10, 223bb/11, 223bb/2, 223bb/9, 234bb/12, 234bb/13, 234bb/6, 235bb/2, 240ab/5, 240bb/1, 240bb/8, 240bb/8, 261b/9, 276ab/5, 276ab/6, 282ab/2, 325a/2
ü.+dür 236bb/13

2. süresince, müddetçe
ü. 237ab/5

3. dolayı
ü. 235bb/2

4. için
ü. 306b/15
[=27]

üzer 1. üstü
ü.+inden 102a/12
ü.+ine 23a/2, 44a/7, 44a/8, 44b/9, 61a/13, 100a/7, 100a/8, 100a/8, 104a/9, 121b/14, 122a/2, 146a/2, 148b/11, 152a/15, 186a/6, 195a/15, 196b/11, 292a/14
ü.+inedür 222ab/11
ü.+üme 161b/6, 228bb/5, 292a/11
ü.+ünde-y-idi 239b/15
ü.+üne 51a/9, 234bb/9, 287b/12, 287b/12
ü.+üne durur 292b/3
ü.+ünüze 278a/6, 289b/7

2. için
ü.+ine (Muḥammedi Muṣṭafā ü.) 2ab/3
[=32]

Üzeyr (öz. is.) peygamber adı
Ü. 90b/8, 90b/9, 188b/6
[=3]

üzil- kopmak, kesilmek (krş. **üzül-**)
ü.-e 11a/4, 11b/4
ü.-miş 124a/12
[=3]

üzre (edat) üzerinde
ü. 2ab/4, 6a/11, 7a/1, 7b/10, 7b/7, 7b/8, 7b/9, 9a/4, 13a/3, 15a/13, 18b/8, 20a/10, 28a/14, 28a/3, 32b/9, 33a/2, 33a/3, 33a/4, 34b/11, 34b/12, 38a/3, 44b/11, 44b/2, 44b/2, 47b/4, 49b/12, 51a/10, 51a/3, 51a/5, 51a/6, 51a/7, 51a/9, 54a/6, 59a/6, 61a/12, 61b/1, 61b/11, 61b/4, 62b/10, 63a/14, 65a/14, 65a/15, 65b/1, 65b/13, 67a/4, 72b/5, 72b/8, 72b/8, 75b/13, 76a/8, 86b/1, 86b/5, 87b/1, 87b/10, 90a/2, 90a/5, 90a/5, 92a/5, 97b/10, 99a/1, 99a/14, 99b/12, 99b/9, 100a/12, 100a/2, 101a/5, 102b/5, 103b/3, 104b/1, 105b/9, 109b/13, 111a/12, 114b/8, 118a/10, 118a/8, 119a/10, 119a/14, 120a/11, 120a/13, 120b/3, 120b/9, 121a/6, 122a/9, 123a/1, 123b/2, 124a/5, 125a/3, 125b/8, 126a/8, 127a/2, 127b/8, 130a/10, 132a/15, 137a/13, 137b/8, 138a/11, 138b/12, 140b/11, 141a/13, 141a/13, 143a/4, 144b/1, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 144b/4, 144b/5, 147a/15, 147a/3, 147a/3, 147a/3, 147a/8, 148b/7, 149b/3, 150a/10, 150a/2, 150a/5, 153a/9, 153b/2, 154a/1, 155a/6, 155a/7, 155b/15, 155b/7, 156b/13, 161b/1, 161b/11, 161b/12, 161b/4, 161b/5, 162a/13, 164a/5, 168a/6, 170b/7, 172b/11, 172b/8, 175a/5, 180b/4, 186a/4, 187b/13, 191a/2, 193a/3, 193a/5, 196b/1, 196b/5, 197a/14, 198a/2, 199b/9, 199b/9, 202b/7, 205b/1, 207a/3, 208a/12, 208a/4, 210a/9, 216a/3, 216b/7, 220b/1, 224a/1, 225b/3, 225b/5, 227b/4, 227b/5, 231a/13, 231a/3, 232a/7, 232b/13, 232b/6, 233a/5, 238b/10, 238b/2, 239b/2, 240a/4, 240b/6, 249a/11, 250b/7, 251a/11, 251a/12, 252a/2, 254a/7, 255a/7, 258a/2, 258b/15, 273a/1, 273a/2, 274b/14, 275a/5, 275b/11, 276a/15, 277a/7, 278a/10, 278b/10, 281a/7, 281a/7, 285b/15, 285b/7, 286a/10, 286b/5, 289a/10, 289a/9,

289a/9, 289b/13, 290a/12, 290b/12, 294a/1, 294a/8, 295a/10, 295b/3, 297b/7, 299a/13, 302a/2, 302a/3, 305a/10, 305a/11, 305b/3, 305b/5, 306b/10, 307a/8, 311b/2, 316b/8, 324b/4, 324b/14
ü. durur 8b/7, 8b/8, 8ab/9, 130a/14, 156b/7
ü. dururlar 255a/4
ü.+dür 56a/15, 62b/12, 94b/12, 266b/8
ü.+ŋüze 38b/7, 289b/1
ü.+sin 255a/3
[=236]

üzül- kopmak, kesilmek (krş. **üzil-**)
ü.-di 317b/12
ü.-miş 100b/4
ü.-müş 124b/10
[=3]

üzüm üzüm
ü. 99b/15, 120b/11
[=2]

üzüksüz kesilmeden, aralıksız
ü. 7bb/4, 54b/11
[=2]

-V-

vācib (Ar.) farz kadar kesin olmamakla birlikte kuvvetli bir delil ile yapılması emredilen şey
v. durur 108a/12, 108a/14, 108a/15, 134a/3, 196a/5
v. ḳıl- 15a/12, 30a/2, 76b/3
v. ol- 18a/5, 21b/9, 69b/4, 69b/5, 132a/15, 139b/7, 222ab/6
v.+idi 216b/8
v.+leri 287a/5
vācib ḳıl- ‘gerekli hâle getirmek’
[=17]

vācibü'l-vücūd ‘zorunlu varlık ya da varlığı zorunlu olan, Allah’
v. 1ab/9, 43a/6, 43a/13, 216b/7, 298a/13
[=5]

va‘ad (< Ar. vaʿd) söz verme
v. ḳıl- 29b/14, 51b/8, 70b/9, 126a/5
va‘ad ḳıl- ‘söz vermek’
[=4]

va‘aẓ (< Ar. vaʿẓ) dinî öğüt, vaaz
v. 78b/15
[=1]

va‘de (Ar.) 1. bir işin yapılması için tanınan süre, mühlet, mehil
v. 156a/15, 161a/3, 223bb/2, 234b/8, 254a/4, 276ab/7, 300b/3
v. durur 36a/6

v. ḳıl- 43a/11, 84b/10, 104b/5, 156a/15, 156b/13, 156b/2, 156b/5, 156b/5, 157a/1, 157a/11, 157a/15, 254a/3, 222ab/15, 230bb/4, 298a/2, 300b/2, 309b/9
v.+den 300b/3
v.+si 29b/13, 51a/9, 87b/1, 156b/15, 156b/15, 156b/6, 156b/6, 156b/6, 158b/3, 195b/3, 229bb/3, 242b/3, 276bb/12
v.+sin ḳıl- 193a/15, 222ab/14
v.+ye 157a/12
v.+yi 211a/1

2. ecel
v. 150a/15, 286b/13
v.+ŋ 263b/4, 263b/4
va‘de ḳıl- ‘süre biçmek, zaman tanımak’
[=47]

vāf□ (Ar.) vefalı
v. 161a/7, 161a/7
[=2]

vah yazık, vah
v.+dur 6a/8
[=1]

vaḥdāniyyet (Ar.) Tanrı'nın birliği, birlik
v. 3b/1
[=1]

vāḥid (Ar.) tek, bir
v. 5a/8
[=1]

vaḥiy (< Ar. vaḥy) bir buyruk veya düşüncenin Tanrı tarafından peygamberlere bildirilmesi
v. 19a/9, 79a/11, 81a/7, 85a/14, 85b/1, 96b/10, 116a/8, 121a/3, 121a/5, 121a/6, 150a/14, 176b/8, 242bb/13, 262a/14, 279ab/3, 283ab/12, 288a/11, 288a/15, 289a/11, 289b/11, 289b/14, 290b/10
v.+üŋ 41a/15
[=23]

Vaḥş (öz. is.) Uhud savaşında Hz. Hamza’yı öldüren köle (krş. **Vaḥşī**)
V. 306b/1, 306b/1
[=2]

vaḥşet (Ar.) korku, ürküntü
v. 273b/8
[=1]

Vaḥşī (öz. is.) Uhud savaşında Hz. Hamza’yı öldüren köle (krş. **Vaḥş**)
V. 306b/10, 306b/10, 306b/15, 306b/4, 307a/2, 307a/15
V.+ye 306b/3, 306b/7, 306b/10
[=8]

Vahab (öz. is.) Yehuda’nın oğlunun adı
V. 132b/6, 151b/11, 151b/13, 289a/5

V.+uŋ 151b/13
[=5]

vā'iẓ (Ar.) ibadet yerlerinde öğüt niteliğinde dinî konuşmalar yapan kimse, öğütçü
v.+ler 295b/4
v.+leri 295a/10
[=2]

vāḳı'a (Ar.) vuku bulmuş, olmuş bir iş
v. durur 237a/2
[=1]

vaḳıf (< Ar. vaḳf) bir malı veya mülkü satılmamak kaydıyla bir hayır işine bağışlama
v. ḳıl- 244b/13
vaḳıf ḳıl- 'bağışlamak'
[=1]

vaḳt (Ar.) zaman, vakit
v. 7b/4, 7bb/8, 18a/7, 23a/7, 25b/2, 25b/5, 25b/6, 36a/10, 63a/7, 69a/6, 72b/10, 75a/3, 75a/3, 79a/10, 94b/12, 95a/10, 105b/10, 119a/1, 134a/12, 137b/6, 147a/14, 147b/1, 150a/9, 150a/9, 161b/6, 176b/13, 176b/15, 195b/3, 198a/11, 205a/8, 206a/10, 206a/11, 206a/15, 206a/8, 206a/9, 206b/1, 206b/1, 206b/10, 206b/12, 206b/14, 206b/2, 206b/4, 206b/8, 207a/3, 207b/14, 209b/11, 209b/2, 216b/2, 216b/7, 221bb/5, 223bb/11, 223bb/11, 226ab/13, 228a/11, 230bb/10, 231a/11, 234ab/14, 236bb/15, 237bb/4, 239a/4, 240ab/12, 241a/14, 241b/9, 246a/15, 256b/10, 256b/3, 276b/12, 276b/13, 276b/13, 278b/14, 280a/1, 287a/11, 298a/13, 298a/14, 298a/15
v. durur 26b/10, 279b/10
v. kim 232bb/4, 238bb/14, 239bb/11, 241bb/7
v.+a 27b/4 177a/2, 227bb/5, 238b/4, 254a/2
v.+a dek 55b/9, 211b/10
v.+a degin 20a/7, 147b/3, 177a/2, 254a/2, 254a/4, 304a/8
v.+a degince 177a/2, 177a/8
v.+çun 227bb/3
v.+da 241bb/5, 260b/11
v.+dan 26b/13, 284a/14
v.+dur 243a/6
v.+lar 27a/7, 278a/7
v.+larda 19a/7, 19a/14, 27a/9, 42a/3, 79a/10, 79a/14
v.+lardan 144b/11,12
v.+ı (bel.) 3a/2, 55b/13, 12b/14, 315b/2, 315b/3, 315b/4
v.+ı (iy.) 106a/2, 117b/13, 118a/7, 118b/13, 119a/9, 197b/9, 197a/11, 206a/4, 223bb/11, 296a/9, 297a/6
v.+ıla 222bb/4
v.+ın 1ab/11, 1ab/11, 7b/1, 23a/4, 23a/5, 42a/3, 69b/10, 69b/9, 95a/2, 98b/6, 101ay/17, 101b/13, 107b/9, 122a/12, 122b/8, 123ay/9, 124a/15, 129b/6, 129b/6, 129b/7, 130b/6, 132a/13, 138b/8, 146a/13, 148a/12, 159a/3, 160a/2, 165a/14, 178b/1, 178b/2, 183b/11, 188b/11, 188b/11, 188b/14, 188b/15, 188b/7, 200b/5, 207a/2, 213b/10, 216b/6, 223b/1, 223b/2, 224ab/13, 226ab/5, 231bb/12, 239b/7, 239bb/8, 240ab/14, 241b/11, 241b/2, 244b/6, 245b/1, 250b/6, 253a/10, 254b/2, 260a/15, 260b/5, 260b/6, 263b/7, 272b/11, 273a/7, 273a/8, 273a/9, 277ab/12,

278b/5, 290b/7, 295a/3, 311a/1, 311a/6, 312a/12, 313a/11, 313a/12, 315a/14, 315a/15, 315b/10, 324b/5, 324b/6, 324b/7
v.+ın kim 161b/10, 242ab/2
v.+ına 99a/8
v.+ında 11a/11, 11b/2, 12b/1, 25b/14, 38b/13, 76b/5, 98b/7, 105b/13, 105b/13, 106a/14, 106a/14, 106a/14, 117a/10, 118b/15, 119a/8, 129b/11, 133b/5, 141a/13,14, 177a/14, 177b/2, 177b/4, 197a/8, 206b/3, 213a/10, 213a/13, 213a/8, 216b/14, 216b/14, 221a/10,11, 221b/15, 224ab/1, 228b/4, 228b/8, 232a/14, 237ab/6, 240a/8, 253b/2, 255a/9, 256a/14, 256b/13, 257a/1, 257a/14, 257b/9, 258b/9, 259a/3, 260a/12, 260a/13, 260a/2, 260b/11, 260b/11, 260b/12, 260b/13, 261a/2, 261a/3, 261a/4, 261a/5, 269a/10, 281b/3, 293b/3, 293b/5, 297a/3, 311a/6, 315b/14, 315b/3, 315b/4
v.+ınıŋ 239a/8
v.+uŋ 27a/3, 55b/11, 144b/12
[=279]

vaḳtlu (Ar.+ T.) uygun zamanda yapılan, vakitli
v. 237ab/6
[=1]

var 1. mevcut olma, var (krş. **bar**)
v. 1ab/7, 7bb/8, 8b/15, 25a/14, 34b/15, 54a/11, 54a/15, 54a/5, 54a/5, 54a/5, 54a/7, 55b/4, 55b/5, 55b/6, 55b/6, 56bb/2, 59a/1, 59b/3, 59b/4, 60b/13, 60b/14, 60b/15, 60b/15, 61a/1, 61a/1, 61a/2, 61a/2, 64b/6, 66b/3, 66b/3, 66b/3, 77b/15, 80b/1, 90a/11, 91a/5, 94a/12, 96a/2, 101a/12, 104a/9, 106a/1, 109a/4, 109a/5, 111a/10, 111a/11, 111a/11, 128a/11, 128b/3, 134b/4, 138a/5, 138a/5, 144b/12, 155a/12, 157b/12, 158b/8, 158b/8, 159b/14, 159b/15, 160a/5, 160b/3, 160b/3, 168b/8, 174a/14, 174a/2, 174a/3, 179a/4, 179a/4, 179a/5, 179a/5, 179a/5, 179a/6, 179a/6, 179a/6, 179a/7, 179a/7, 179a/7, 179a/7, 179a/8, 179a/8, 179a/8, 179a/8, 179a/9, 184a/13, 184a/14, 186a/1, 188a/14, 189b/7, 190a/4, 192a/4, 193b/6, 195b/4, 196b/6, 196b/7, 197a/3, 198b/8, 203a/9, 203b/15, 206a/1, 207a/2, 215b/15, 216a/3, 219bb/12, 219bb/13, 219bb/13, 219bb/14, 219bb/15, 220bb/13, 221bb/8, 221bb/8, 224b/6, 225a/3, 225bb/3, 225bb/6, 225bb/7, 226a/10, 226bb/11, 228b/8, 228bb/5, 230b/1, 232b/8, 232bb/3, 232bb/3, 232bb/4, 234bb/15, 235a/11, 235a/12, 235ab/1, 235ab/11, 235ab/11, 235ab/11, 235ab/12, 235ab/12, 235ab/12, 235ab/13, 236ab/1, 236ab/1, 236ab/3, 236bb/14, 236bb/14, 237bb/10, 239b/4, 247a/1, 248a/15, 250b/5, 254a/15, 254b/4, 254b/5, 255b/7, 255b/7, 256a/5, 257b/7, 258a/3, 259a/11, 266b/12, 266b/13, 266b/13, 266b/14, 266b/14, 266b/14, 266b/9, 269a/5, 270a/10, 270a/10, 270a/10, 270a/11, 270a/11, 270a/12, 270a/13, 270a/13, 270a/14, 270a/9, 270a/9, 272b/5, 273b/4, 273b/4, 275a/7, 275a/8, 277ab/9, 279a/4, 279a/9, 282b/3, 283a/13, 290b/13, 291a/1, 294b/10, 294b/9, 295a/1, 298b/3, 298b/3, 299a/13, 299a/14, 300a/8, 301b/13, 306b/11, 308b/15, 314b/14, 318a/15, 318a/15, 321a/10, 321a/13, 321a/2, 321a/4, 324a/10, 324a/15, 324a/9
v. durur 36b/2, 124a/6, 247b/9, 249b/8, 235bb/15, 269b/13
v. mı 183b/11, 203a/3, 283a/13
v. mı kim 225ab/15
v. mıdur 121b/15
v.+dur 54b/1, 133b/4, 155a/4, 200b/1, 206a/4, 237ab/8, 237bb/2, 237bb/4, 294a/11, 305a/2, 325a/11

v.+ıdı 1ab/6, 8a/15, 24a/13, 64a/2, 65b/10, 70a/13, 86a/7, 90b/11, 90b/6, 92a/14, 96a/1, 97a/6, 112b/12, 112b/4, 121b/15, 131a/14, 139b/9, 148b/1, 151b/14, 159b/1, 175a/10, 175a/12, 184a/8, 192a/3, 196a/13, 200b/7, 212b/10, 217a/2, 220ab/14, 220bb/15, 220bb/3, 221bb/3, 223b/13, 229a/1, 230a/4, 230ab/8, 231a/7, 231b/3, 232b/9, 235ab/10, 235ab/12, 237bb/10, 258b/12, 258b/15, 259a/4, 259a/8, 264b/2, 279bb/5, 295a/8, 298b/2, 316a/15, 317b/1
v.+ıdum 228a/11, 228a/6
v.+ıduŋ 264b/2
v.+ımış 110b/10, 219b/10
v.+ımışsa 285a/7
v.+ın 26a/10
v.+ısa 2b/10, 2b/11, 2b/13, 2b/14, 10b/15, 18a/1, 18a/1, 18a/2, 35a/13, 88a/2, 88b/2, 88b/3, 120b/4, 131a/4, 131b/10, 132a/15, 140b/4, 148b/3, 153a/12, 158a/9, 180a/13, 180b/6, 185a/10, 194a/2, 194a/2, 203a/1, 249b/11, 258b/7, 258b/8, 258b/8, 258b/8, 258b/9, 269b/10, 269b/10, 269b/11, 274b/7, 274a/9, 281b/11, 291b/1, 291b/2, 298a/14
v.+lar 298b/2, 298b/2
v.+sa 247b/12

2. hepsi, tüm
v.+ına 266a/14
[=329]

var- ulaşmak, varmak (krş. **bar-**)
v.-a 146b/8, 235a/5
v.-alar 44a/10, 44a/11, 44a/12, 104b/13
v.-alum 9a/9, 45a/2, 51a/11, 75b/6, 84by/11, 88b/13, 91b/3, 103a/1, 135b/6, 136a/3, 195b/13, 207a/6, 208a/3, 215b/9, 220a/11, 229b/6, 237b/10, 240ab/8, 253b/3, 254b/15
v.-am 243b/9, 287b/12
v.-anları 169b/11, 236bb/3, 236bb/7
v.-ası 233ab/2, 264b/4
v.-asıdurur 264b/5
v.-asın 193b/3, 264b/6
v.-asumuz 295a/6
v.-asuŋ 296b/8
v.-avuz 96b/6, 152a/6
v.-ayıdum 202b/11
v.-ayıduŋ 261a/13,14
v.-ayım 221ab/7, 226ab/14, 229b/8, 277a/3, 291b/5
v.-dı 10b/13, 96a/7, 96a/8, 131a/2, 131a/3, 147b/15, 148b/9, 183b/5, 184a/9, 197b/15, 198a/12, 198a/14, 198a/15, 198a/7, 198a/9, 198a/9, 198b/4, 198b/6, 198a/10, 11, 209b/12, 231a/14, 232bb/14, 233ab/4, 233ab/5, 238ab/10, 240b/13, 241ab/14, 241b/1, 250a/15, 267a/7, 275b/15, 278a/13, 282bb/5, 294b/13, 294b/13, 294b/14, 294b/15, 296b/12, 297a/7, 307a/2
v.-dılar 45b/3, 76b/1, 96a/1, 96a/2, 96a/3, 96a/3, 96a/7, 184b/2, 263a/2, 286a/13, 287b/4
v.-dılarsa 96b/13
v.-dı-y-ısa 87b/4, 112b/12, 294b/15
v.-duġı 188b/10

v.-duġına 184a/3
v.-duġınca 241b/1
v.-duġum 277a/12
v.-duġunca 241b/8
v.-duġuŋ 191a/8
v.-duġuŋuz 83a/14, 106a/9
v.-dum 190a/9, 241b/5, 241bb/1, 243a/7, 293a/4
v.-duŋ 241ab/15
v.-duḳdı 201b/5
v.-ġıl 24b/2, 24b/6, 28a/11, 28a/4, 28b/13, 83b/1, 115a/10, 147b/11, 149a/4, 185b/9, 186a/1, 187a/2, 190b/10, 191a/8, 195a/10, 195a/12, 195a/14, 195b/1, 209b/10, 213b/9, 214a/2, 214a/5, 214b/4, 232a/9, 237b/14, 250a/14, 278b/12, 281b/11, 282bb/2, 296b/15, 297b/2
v.-ıcılar durur 236bb/2
v.-ıdı 225ab/11, 231a/8, 232ab/14
v.-ıdum 226a/5
v.-ımazam 96a/10, 159b/15
v.-ınca 146b/7, 229b/11
v.-ısa 15a/13, 42b/3, 42b/6, 46a/6, 241ab/13, 242a/10, 258b/7
v.-ısaŋuz 67b/7
v.-ısarsın 263a/8
v.-ışı 189a/5
v.-maduŋ 199a/10, 199a/9
v.-maġa 102b/6, 241b/5, 274a/11, 276a/14, 276a/15, 276a/7, 276b/1,2
v.-maġı 187b/10
v.-maŋ 44b/5, 62a/13, 62a/13
v.-maḳ 83a/7, 96a/1, 108b/2, 145a/6
v.-ması 110b/15
v.-mayalar 45b/3
v.-mazlar 100b/5,6
v.-mazsız 44b/7, 45b/4
v.-mazuz 148a/14
v.-mıssa 226ab/2
v.-mış 116b/9, 293a/4
v.-mış-ıdı 203a/1, 257b/12
v.-sa 34b/11, 79b/10, 116b/8, 167b/3, 167b/2,3, 259a/9, 263b/6
v.-sadum 274a/10
v.-salar 45b/1, 105b/11, 105b/12, 168b/10, 168b/7
v.-saŋ 274a/12
v.-saŋuz 106a/5, 106a/8
v.-savuz 13a/1, 96b/7
v.-sun 70b/6, 265a/2, 284a/5
v.-uŋ 44a/15, 45a/15, 95b/4, 105a/5, 130b/15, 166b/12, 166b/3, 186b/11, 207a/7, 217a/11, 246b/7
v.-uŋuz 166b/13
v.-up 10a/6, 227b/9
v.-ur 27b/14, 107a/10, 177a/10, 184b/6, 234b/13, 236ab/10, 268a/14, 315b/5
v.-uram 93b/6, 159b/10, 203b/3, 236b/15, 240b/12, 240b/14, 241a/1, 242b/13, 272b/10, 277b/5, 277b/6, 277b/7

v.-urdı 113a/1, 121b/13, 153a/4, 240ab/15
v.-urıdı 184b/1
v.-urısa 103a/14
v.-urlar 23b/6, 50a/14, 101a/14, 101b/8, 236ab/9, 236bb/3, 261a/3, 265a/7
v.-ur mı 296b/6
v.-ursa 268a/15
v.-ursın 23a/13, 159b/9, 242b/15, 263a/2
v.-uruz 295a/5
[=372]

varmaḳlıḳ erişme, gitme
v. 104b/15
v.+(ġ)a 10a/3
[=2]

vāris (Ar.) mirasçı (krş. **vārise**)
v. 167b/1
[=1]

vārise (Ar.) mirasçı (krş. **vāris**)
v.+ler 167b/2
[=2]

varlıḳ var olma durumu, varlık (krş. **varluḳ**)
v.+(ġ)ın 3b/9, 237bb/13, 323a/3
v.+(ġ)ına 220b/10
v.+(ġ)uma 75b/7
[=5]

varluḳ var olma durumu, varlık (krş. **varlıḳ**)
v.+(ġ)umı 121a/1
[=1]

vaṣf (Ar.) nitelik, bir kimsenin veya şeyin taşıdığı hâl
v.+ın 30a/4, 111a/1, 291a/4, 317a/8
[=4]

vaṣıta (Ar.) aracı, vasıta
v. 212b/6
v.+ya 207a/11
v.+y-ıdı 212b/6
[=3]

vaṣīfe (Ar.) vasıflar
v.+ler 317a/7
[=1]

vaṣiyyet (Ar.) bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey
v. ḳıl- 150a/12, 177a/15, 287a/10, 287a/4, 291b/7
v.+den 289b/10
v.+i+(bel.) 278a/10
v.+in 278a/12
v.+üm 277b/15, 278a/15
[=9]

vaṣl (Ar.) ulaşma, birleşme
v. 189a/7, (v. şarābı) 189b/12
v. +ı (iy.) 190b/14, 232b/13
v. durur 189a/6
v.-uŋ-ıla
[=6]

vav (Ar.) Arap alfabesinin yirmi dokuzuncu harfi
v. 88a/8, 187b/2
v.+ı (iy.) 187b/2
[=3]

vay eyvah
v. 20a/5, 20a/6, 20a/6, 20a/7, 59b/14, 59b/14, 88a/10, 88a/9, 103a/6, 103a/9, 105b/15, 202a/8, 235a/3, 256b/9, 256b/9, 256b/9, 280bb/2, 294a/8
[=18]

ve (Ar.) iki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz, bağlaç
v. 1ab/1, 1ab/11, 1ab/2, 1ab/2, 1ab/4, 1ab/9, 2ab/11, 2ab/3, 2ab/3, 2ab/3, 2ab/4, 2ab/4, 2ab/5, 2ab/5, 2ab/5, 2ab/5, 2ab/6, 2ab/7, 2ab/9, 2b/11, 2b/12, 2b/13, 2b/14, 2b/15, 2b/8, 2b/9, 2b/9, 3a/1, 3a/1, 3a/12, 3a/3, 3a/5, 3a/7, 4b/13, 4b/13, 4b/14, 4b/14, 4b/15, 5a/10, 5a/15, 5a/5, 5ay/12, 5ay/13, 5b/13, 5b/7, 6a/5, 6b/1, 7a/10, 7a/14, 7a/15, 7a/9, 7b/1, 7b/15, 7b/3, 7b/6, 7b/9, 7bb/13, 7bb/8, 8a/7, 8a/8, 8ab/11, 8ab/13, 8ab/13, 8b/4, 8b/6, 8b/6, 8b/7, 8b/7, 8b/7, 8b/8, 8b/9, 8b/9, 8bb/1, 8bb/1, 8bb/6, 8bb/6, 8bb/6, 8bb/7, 8bb/7, 9a/1, 9a/10, 9a/14, 9a/15, 9a/15, 9a/2, 9a/3, 9a/4, 9a/7, 10a/10, 10a/13, 10a/5, 10a/7, 10b/2, 10b/8, 10b/9, 11a/1, 11a/3, 11a/9, 11b/1, 11b/14, 11b/6, 11b/8, 11b/9, 12a/1, 12a/10, 12a/11, 12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/15, 12a/2, 12a/3, 12a/3, 12a/4, 12a/4, 12a/4, 12a/5, 12a/5, 12a/6, 12a/7, 12a/8, 12a/8, 12a/9, 12b/1, 13a/12, 13a/14, 13a/6, 13a/8, 13a/9, 13b/12, 13b/15, 13b/2, 13b/2, 13b/5, 13b/5, 13b/5, 13b/6, 13b/7, 13b/8, 14a/15, 14a/15, 14a/2, 14a/7, 14a/8, 15a/7, 15b/5, 16a/14, 16a/4, 16a/4, 16a/5, 16a/7, 16b/1, 16b/13, 16b/6, 16b/7, 16b/7, 17a/13, 17a/13, 17a/14, 17b/1, 17b/2, 17b/6, 18a/10, 18a/15, 18a/15, 18a/2, 18a/2, 18a/6, 18b/4, 18b/4, 18b/9, 19a/10, 19a/12, 19a/13, 19a/13, 19a/13, 19a/13, 19a/13, 19a/14, 19a/7, 19a/8, 19b/1, 20a/1, 20a/10, 20a/12, 20a/14, 20a/14, 20a/2, 20a/2, 20a/3, 20a/3, 20a/3, 20a/4, 20a/6, 20a/6, 20a/7, 20a/8, 20a/9, 21a/1, 21a/2, 21a/2, 21a/7, 21a/8, 21a/8, 21a/9, 22a/9, 22b/3, 22b/4, 23a/1, 23a/15, 23a/5, 23a/7, 23a/8, 23b/6, 23b/8, 23b/9, 24a/12, 24a/6, 24b/7, 24b/7, 25a/11, 25a/15, 25a/15, 25b/1, 25b/12, 25b/14, 25b/2, 25b/3, 25b/4, 25b/5, 25b/9, 25b/9, 26a/14, 26a/15, 26a/2, 26a/5, 26a/7, 26b/10, 26b/10, 26b/11, 26b/11, 26b/11, 26b/11, 26b/2, 26b/3, 26b/4, 27a/14, 27a/15, 27b/1, 27b/3, 27b/5, 27b/7, 28a/12, 28a/13, 28a/15, 28b/11, 29a/1, 29a/2, 29a/4, 29a/5, 29b/10, 30a/10, 30a/15, 30a/15, 30a/15, 30a/15, 30a/15, 30a/2, 30a/3, 30a/4, 30a/7, 30a/8, 30a/9, 30b/10, 30b/11, 30b/15, 30b/15, 30b/6, 30b/9, 31a/1, 31a/1, 31a/1, 31a/10, 31a/10, 31a/11, 31a/14, 31a/15, 31a/2, 31a/3, 31a/4, 31a/4, 31a/4, 31a/5, 31a/6, 31a/7, 31a/7, 31a/9, 31a/9, 31b/10, 31b/10, 31b/11, 31b/4, 31b/5, 31b/8, 32a/10, 32a/10, 32a/13, 32a/15, 32b/10, 32b/15, 32b/7, 32b/8, 32b/8, 32b/9, 32b/14, 33a/10, 33a/10, 33a/2, 33a/3, 33a/5, 33a/6, 33b/12, 33b/14, 33b/3, 33b/9, 34a/14, 34a/15, 34a/4, 34a/8, 34a/9, 34a/9, 34b/11, 34b/2, 34b/3, 34b/5, 34b/9, 35a/2, 35a/4, 35b/11, 35b/12, 35b/14, 35b/3, 35b/4, 35b/8, 35b/9, 36a/2, 36a/2, 36a/5, 36b/9, 37a/1, 37a/1, 37b/1, 37b/14, 38a/12, 38a/5, 38a/9,

38b/9, 39a/13, 39a/14, 39a/2, 39a/4, 39a/4, 39a/5, 39a/6, 39a/8, 39b/1, 40a/14, 40a/2, 40a/6, 40a/6, 40a/6, 40a/7, 40a/8, 40a/9, 40a/9, 40b/3, 41b/14, 41b/3, 41b/4, 42a/11, 42a/14, 42b/10, 42b/2, 43a/13, 43a/14, 43a/14, 43a/5, 43a/6, 43a/7, 43a/8, 43a/8, 43a/9, 44a/11, 44a/12, 44a/13, 44a/14, 44a/7, 44a/7, 44a/8, 44b/8, 45a/8, 46a/1, 46a/10, 46a/11, 46a/11, 46a/14, 46a/4, 46a/4, 46a/5, 46a/9, 46b/1, 46b/10, 46b/11, 46b/2, 46b/3, 46b/4, 46b/4, 46b/5, 46b/6, 46b/8, 46b/8, 47a/10, 47a/11, 47a/12, 47a/13, 47a/5, 47a/5, 47a/9, 48a/11, 48a/11, 48b/1, 48b/1, 48b/11, 48b/13, 48b/6, 49a/10, 49a/11, 49a/11, 49a/13, 49a/14, 49a/4, 49a/6, 49a/7, 49a/8, 49a/9, 49ab/12, 49ab/13, 49ab/14, 49b/1, 49b/1, 49b/2, 49b/3, 49b/3, 49b/5, 49bb/1, 49bb/11, 49bb/12, 49bb/12, 49bb/14, 49bb/14, 49bb/15, 49bb/4, 49bb/6, 49bb/8, 49bb/9, 50ab/1, 50ab/2, 50ab/3, 50ab/4, 50b/12, 50b/12, 51a/10, 51a/10, 51a/11, 51a/11, 51a/12, 51a/12, 51a/13, 51a/13, 51a/7, 51a/7, 52a/1, 52b/1, 52b/15, 52b/4, 53a/13, 53a/6, 54a/10, 54a/10, 54a/11, 54a/14, 54a/5, 54a/5, 54a/9, 54b/14, 54b/6, 54b/7, 54b/8, 56a/11, 56a/12, 56a/13, 56a/14, 56a/5, 56a/9, 56ab/14, 56ab/14, 56ab/14, 56ab/15, 56ab/2, 56ab/9, 56ab/9, 56bb/1, 57a/13, 57a/13, 57a/5, 57a/5, 57a/7, 57a/7, 57a/8, 57a/8, 57b/10, 57b/12, 57b/14, 57b/14, 57b/14, 57b/3, 57b/5, 57b/6, 57b/7, 57b/7, 57b/9, 57b/9, 57b/9, 58b/10, 58b/11, 58b/2, 58b/2, 58b/3, 58b/8, 59a/13, 59a/14, 59a/3, 59a/4, 59a/8, 60a/1, 60a/1, 60a/13, 60a/15, 60a/6, 60a/8, 60b/1, 60b/10, 60b/3, 60b/4, 61a/11, 61a/13, 61b/8, 62a/2, 62b/7, 63a/14, 63a/15, 63b/13, 63b/14, 63b/15, 63b/5, 63b/6, 64a/3, 64a/4, 64a/8, 64a/8, 64a/9, 64a/9, 64b/15, 64b/4, 64b/5, 64b/5, 64b/8, 65a/12, 66a/1, 66a/15, 66a/5, 66b/11, 66b/12, 66b/14, 66b/14, 66b/3, 66b/3, 66b/3, 66b/6, 66b/7, 66b/8, 67a/1, 67a/2, 67a/9, 67b/4, 67b/5, 67b/6, 68a/2, 68b/3, 69a/3, 69a/4, 69b/11, 69b/14, 69b/8, 70a/4, 70a/6, 70a/8, 71a/10, 71a/12, 71a/2, 71a/2, 71a/3, 71a/3, 71a/6, 71a/7, 71b/1, 71b/11, 71b/13, 71b/15, 71b/7, 72a/2, 72b/10, 72b/10, 72b/11, 72b/12, 72b/12, 72b/15, 72b/15, 72b/5, 72b/8, 72b/9, 72b/9, 73a/1, 73a/1, 73a/14, 73a/14, 73a/15, 73a/2, 73a/7, 73a/8, 73b/15, 73b/2, 73b/2, 73b/8, 74a/1, 74a/1, 75a/1, 75ay/13, 75ay/6, 75ay/9, 75ay/9, 75b/3, 75b/3, 76a/10, 76a/6, 76b/5, 77a/5, 77b/1, 78a/12, 78a/14, 78a/5, 78b/12, 78b/14, 79a/10, 79a/10, 79a/14, 79a/15, 79b/1, 79b/7, 80a/3, 80a/4, 81a/10, 81a/8, 81a/9, 84a/1, 85b/1, 85b/2, 85b/3, 85b/7, 85b/9, 86a/10, 86a/11, 86a/12, 86a/13, 86a/15, 86a/8, 86a/8, 86a/9, 86a/9, 86a/9, 86a/9, 86b/1, 86b/2, 86b/4, 86b/4, 86b/4, 86b/6, 86b/6, 86b/6, 87a/8, 88a/6, 88a/7, 88b/10, 88b/11, 88b/12, 88b/15, 89a/4, 89b/2, 89b/2, 89b/3, 89b/3, 89b/3, 89b/4, 89b/4, 89b/4, 89b/5, 90b/6, 91a/15, 91b/10, 91b/13, 91b/14, 92a/10, 92a/11, 92a/12, 92a/2, 92a/2, 92a/7, 92a/8, 92b/1, 92b/11, 92b/9, 93a/11, 93a/14, 93a/2, 93b/11, 93b/12, 93b/13, 93b/14, 93b/14, 93b/14, 93b/15, 94a/11, 94a/12, 94a/2, 94a/3, 94a/4, 94a/4, 94a/5, 94a/9, 94b/1, 94b/5, 95a/11, 95a/13, 95a/15, 95a/2, 95a/3, 95a/4, 95b/14, 95b/15, 95b/5, 95b/8, 95b/9, 96a/13, 96a/15, 96a/2, 96a/2, 96a/3, 96a/4, 96a/4, 96a/7, 96a/7, 96b/11, 96b/15, 96b/4, 97a/10, 97a/6, 97b/10, 97b/1, 97b/1, 97b/4, 97b/8, 98ay/17, 98ay/17, 98b/12, 98b/15, 98b/7, 99a/14, 99a/14, 99b/1, 99b/11, 99b/13, 99b/14, 99b/15, 99b/15, 99b/15, 99b/2, 99b/6, 99b/6, 99b/7, 99b/9, 100a/1, 100a/5, 100a/9, 100a/10, 100a/13, 100b/1, 100b/1, 100b/14, 100b/2, 100b/6, 100b/6, 100b/7, 101a/12, 101a/13, 101a/13, 101a/15, 101a/15, 101a/8, 101a/9, 101b/6, 101b/6, 102a/13, 102a/13, 102a/14, 102a/14, 102a/14, 102a/15, 102a/15, 102a/9, 102b/1, 102b/10, 102b/2, 102b/4, 103a/1, 103a/3, 103a/5, 103a/5, 103a/5, 103a/6, 104a/12, 104a/14, 104b/6, 105a/4, 105a/7, 105b/11, 105b/12, 105b/13, 106a/14, 106a/14, 106a/2, 106b/5, 107a/1, 107a/1, 107a/1, 107a/10, 107a/2, 107a/5, 107a/5, 107a/6, 107b/10, 107b/12, 107b/12,

107b/13, 107b/13, 107b/14, 107b/2, 108a/10, 108a/13, 108a/6, 108b/2, 109b/15, 109b/4, 110a/10, 110a/9, 110a/9, 110b/13, 110b/14, 111a/10, 111b/1, 111b/1, 111b/1, 111b/14, 111b/14, 111b/15, 111b/15, 111b/2, 111b/4, 111b/5, 112a/6, 112b/13, 112b/2, 112b/3, 112b/8, 113a/5, 113a/6, 113b/11, 113b/13, 113b/15, 113b/9, 114a/14, 114a/5, 114a/9, 114b/1, 114b/10, 114b/2, 114b/2, 114b/4, 114b/8, 114b/9, 115a/13, 115a/3, 115a/4, 115a/4, 115a/5, 115a/9, 115b/11, 115b/12, 115b/15, 116a/12, 116a/14, 116b/10, 116b/13, 116b/7, 116b/7, 116b/7, 116b/9, 116b/9, 117a/12, 117a/15, 117b/11, 117b/12, 117b/13, 117b/14, 117b/2, 118a/10, 118a/15, 118a/2, 118a/4, 118a/8, 118a/8, 119b/11, 119b/11, 119b/12, 119b/12, 119b/14, 119b/15, 119b/15, 119b/4, 119b/7, 119b/8, 120a/10, 120a/10, 120a/2, 120a/2, 120a/2, 120a/2, 120a/6, 120a/6, 120a/6, 120a/7, 120b/11, 120b/11, 120b/15, 120b/15, 120b/3, 120b/4, 120b/5, 120b/7, 120b/9, 121a/1, 121a/10, 121a/12, 121a/14, 121a/4, 121a/7, 121a/8, 121b/1, 121b/14, 121b/9, 122a/14, 122a/6, 122a/9, 122b/10, 122b/14, 122b/3, 123a/10, 123a/11, 123a/14, 123a/2, 123a/7, 123a/9, 123ay/10, 123ay/10, 123b/11, 123b/11, 123b/9, 124a/11, 124a/14, 124a/14, 124a/14, 124a/14, 124a/14, 124a/15, 124a/6, 124a/6, 124b/10, 124b/10, 124b/11göz.ler, 124b/3, 124b/3, 124b/4, 124b/5, 124b/5, 124b/6, 124b/7, 124b/7, 125a/15, 125a/8, 125b/10, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/6, 125b/7, 125by/9, 126a/10, 126a/11, 126a/11, 126a/12, 126a/13, 126a/3, 126a/6, 126b/15, 126b/3, 126b/4, 126b/4, 126b/5, 127a/8, 127b/10, 127b/12, 127b/12, 127b/13, 127b/13, 127b/6, 128a/15, 128b/2, 128b/7, 128b/7, 128b/8, 129a/7, 129b/1, 129b/8, 130a/10, 130a/15, 130a/15, 130b/1, 130b/13, 131a/11, 131a/13, 131a/13, 131a/14, 131a/3, 131a/7, 131a/7, 131a/8, 131b/11, 131b/2, 131b/9, 132a/4, 132b/11, 132b/12, 132b/13, 132b/15, 132b/5, 132b/6, 132b/6, 132b/9, 133a/13, 133a/13, 133a/14, 133a/15, 133a/2, 133a/3, 133a/5, 133a/7, 133a/7, 133b/1, 133b/13, 133b/6, 134a/1, 134a/12, 134a/2, 134a/2, 134a/4, 134a/4, 134b/12, 134b/3, 134b/3, 134b/3, 134b/5, 134b/6, 134b/6, 134b/7, 134b/8, 134b/9, 135a/4, 135a/8, 136a/14, 136b/12, 136b/13, 136b/7, 136b/8, 136by/11, 136by/11, 136by/12, 137a/2, 137b/10, 137b/12, 137b/14, 137b/14, 138a/14, 138a/15, 138a/5, 138a/7, 138a/8, 138b/11, 138b/3, 138b/9, 140b/1, 140b/1, 140b/1, 140b/13, 140b/13, 140b/13, 140b/14, 140b/3, 141a/1, 141a/1, 141a/10, 141a/10, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/4, 141a/5, 141a/5, 141b/15, 141b/3, 143a/3, 143a/5, 143b/10, 143b/11, 143b/12, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 143b/3, 143b/6, 143b/7, 143b/8, 143b/8, 145a/3, 145a/4, 145a/5, 145a/5, 145a/5, 145a/6, 145a/6, 146a/12, 146a/8, 146b/10, 146b/10, 146b/11, 146b/11, 146b/5, 146b/6, 146b/8, 146b/9, 146b/9, 147a/10, 147a/12, 147a/2, 147a/3, 147a/9, 147b/13, 147b/13, 147b/15, 147b/4, 148a/10, 148a/11, 148a/11, 148a/11, 148a/2, 148a/3, 148a/6, 148b/14, 148b/2, 148b/3, 149a/10, 149a/3, 149a/8, 149b/10, 149b/14, 149b/2, 149b/5, 149b/6, 150a/1, 150a/11, 150a/12, 150a/3, 150a/7, 150a/8, 150b/4, 150b/5, 151a/1, 151b/12, 151b/5, 153a/1, 153a/12, 153a/2, 153a/3, 153a/4, 153b/15, 153b/5, 155a/11, 155a/11, 155a/12, 155a/13, 155a/14, 155a/3, 155a/6, 155b/6, 155b/6, 155b/6, 155b/6, 155b/6, 155b/7, 155b/7, 155b/8, 156a/15, 156a/4, 156b/12, 156b/13, 156b/14, 156b/15, 156b/3, 156b/7, 157a/12, 157a/13, 157a/13, 157a/14, 157a/14, 157a/15, 157a/2, 157a/4, 157a/5, 157a/9, 157b/1, 157b/2, 158a/10, 158a/11, 158a/7, 158a/8, 158b/10, 158b/11, 158b/4, 158b/5, 158b/6, 158b/7, 158b/8, 158b/8, 159a/3, 159a/4, 159a/5, 159a/6, 159b/15, 159b/6, 160a/15, 160b/14, 160b/2, 160b/3, 161a/13, 161b/15, 162a/2, 162b/11, 162b/7, 163a/12, 163a/9, 163b/10, 163b/11, 163b/14, 164a/10, 164a/11, 164a/15, 164a/3, 164a/8, 164b/1, 164b/13, 165a/10, 165a/9, 165b/4,

166b/1, 166b/1, 166b/10, 166b/6, 166b/7, 166b/8, 167a/12, 167a/14, 167a/9, 168a/10, 168a/10, 168a/11, 168a/14, 168a/15, 168a/6, 168b/1, 168b/9, 168b/9, 169a/10, 169a/13, 169a/13, 169a/2, 169b/3, 169b/4, 169b/5, 170a/1, 170a/11, 170a/12, 170a/14, 170b/10, 170b/15, 171a/1, 171a/10, 171a/15, 171a/2, 171a/3, 171b/1, 172b/12, 173a/14, 173a/15, 173a/2, 173a/5, 173b/1, 173b/1, 173b/14, 173b/2, 173b/3, 173b/4, 174a/11, 174a/2, 174a/3, 174b/3, 175a/1, 175a/11, 175a/5, 176a/14, 176a/2, 176a/2, 176a/8, 177a/12, 177a/13, 177b/1, 177b/1, 177b/4, 177b/5, 177b/6, 179a/4, 179a/5, 179a/6, 179a/7, 179a/9, 179b/9, 180a/2, 183a/10, 183a/10, 183a/11, 183a/12, 183b/15, 184a/12, 184a/15, 184b/1, 184b/14, 184b/3, 184b/5, 185a/13, 185a/3, 185a/8, 185b/11, 185b/12, 185b/12, 185b/13, 186a/3, 186a/6, 186a/8, 186a/8, 186b/10, 186b/13, 186b/9, 187b/9, 187b/9, 188a/4, 188a/5, 188a/5, 188b/9, 189a/10, 189b/11, 189b/12, 189b/13, 189b/15, 189b/2, 190b/12, 190b/2, 190b/9, 191a/10, 191a/15, 191b/13, 191b/6, 191b/8, 192a/10, 192a/11, 192a/14, 192a/14, 192a/2, 192b/1, 192b/13, 192b/2, 192b/4, 192b/9, 193a/14, 193a/14, 193b/2, 194a/1, 194a/2, 194b/1, 194b/9, 195a/11, 195a/2, 195a/4, 195a/7, 195b/15, 196a/4, 197a/14, 197a/8, 197b/1, 197b/13, 198a/1, 198a/12, 198a/14, 198b/11, 198b/11, 198b/2, 198b/4, 199a/1, 199a/1, 199a/10, 199a/2, 199a/9, 199b/15, 199b/7, 200b/11, 200b/12, 201a/5, 202a/15, 202b/14, 202b/15, 203a/5, 203a/9, 204a/9, 204b/3, 204b/7, 205a/1, 205a/3, 205b/15, 205b/7, 205b/9, 206a/12, 206b/10, 206b/11, 206b/11, 206b/11, 206b/12, 206b/13, 206b/13, 206b/7, 206b/8, 206b/8, 206b/9, 206b/9, 207a/13, 207a/2, 207a/4, 207a/5, 208a/2, 208a/4, 208a/6, 208b/14, 208b/6, 208b/6, 208b/7, 208b/7, 208b/7, 209a/1, 210a/2, 210a/4, 210a/7, 210b/1, 210b/14, 210b/15, 210b/3, 210b/5, 210b/6, 210b/8, 211b/1, 211b/4, 211b/4, 212a/11, 212b/1, 212b/10, 212b/2, 212b/2, 212b/3, 212b/5, 213a/11, 213a/12, 213a/15, 213b/4, 215a/14, 215a/7, 215b/10, 215b/5, 215b/8, 216b/1, 216b/12, 216b/5, 217a/11, 217a/15, 217b/1, 217b/8, 219a/10, 219a/12, 219a/13, 219a/5, 219ab/12, 219ab/12, 219ab/13, 219ab/15, 219ab/7, 219b/13, 219b/9, 219bb/10, 219bb/13, 219bb/14, 219bb/15, 219bb/8, 219bb/8, 220a/2, 220a/5, 220ab/12, 220ab/12, 220ab/15, 220b/4, 220bb/12, 220bb/13, 221a/14, 221a/3, 222a/1, 222a/5, 222a/5, 222ab/15, 222ab/3, 222ab/6, 222ab/8, 222b/11, 222b/11, 222b/12, 222b/15, 222bb/15, 222bb/2, 222bb/2, 222bb/3, 222bb/4, 222bb/8, 222bb/8, 223a/12, 223a/13, 223a/4, 223a/5, 223a/6, 223a/7, 223bb/12, 223bb/5, 223bb/8, 224a/6, 224ab/5, 224ab/6, 224ab/7, 224b/8, 224b/9, 224bb/1, 224bb/1, 224bb/8, 225a/11, 225ab/11, 225ab/11, 225ab/12, 225ab/12, 225ab/9, 225b/10, 225b/10, 225b/3, 225b/9, 225bb/1, 225bb/2, 225bb/8, 226a/10, 226a/9, 226b/11, 226b/15, 226b/15, 226b/5, 226b/6, 226b/6, 226b/8, 226b/8, 227a/13, 227ab/1, 227ab/3, 227ab/6, 227b/2, 227bb/2, 228a/14, 228a/14, 228a/15, 228a/6, 228a/7, 228a/9, 228b/12, 228b/13, 228b/14, 228b/4, 228bb/6, 228bb/7, 229a/14, 230a/15, 230ab/15, 230ab/2, 230b/6, 230bb/14, 230bb/14, 230bb/2, 230bb/4, 230bb/5, 231a/4, 231a/8, 231b/6, 232ab/4, 232b/1, 232b/7, 232b/8, 232bb/11, 233ab/1, 233ab/1, 233bb/5, 233bb/6, 233bb/6, 233bb/7, 234a/8, 234b/4, 234b/5, 234b/6, 234bb/13, 234bb/14, 234bb/3, 234bb/8, 235ab/12, 235ab/3, 235b/11, 235b/9, 235bb/1, 235bb/10, 235bb/10, 235bb/10, 235bb/10, 235bb/10, 235bb/11, 235bb/11, 235bb/11, 235bb/11, 235bb/11, 235bb/11, 235bb/12, 235bb/12, 235bb/12, 235bb/12, 235bb/12, 235bb/12, 235bb/13, 235bb/14, 235bb/8, 236a/4, 236ab/1, 236b/8, 236bb/1, 236bb/1, 236bb/10, 236bb/14, 236bb/14, 236bb/14, 236bb/2, 236bb/3, 236bb/4, 236bb/5, 236bb/7, 236bb/7, 236bb/8, 237ab/4, 237ab/5, 237ab/8, 237ab/9, 237ab/10, 237ab/10, 237bb/11, 237bb/11, 238a/14,

238a/3, 238ab/4, 238ab/9, 238b/5, 238bb/5, 239a/4, 239ab/11, 239b/10, 239bb/14, 239bb/14, 240a/6, 240ab/10, 240ab/10, 240ab/4, 240b/10, 240bb/2, 241a/8, 241ab/1, 241bb/5, 242a/5, 242ab/10, 242ab/12, 242ab/14, 242ab/3, 242ab/6, 242ab/6, 242ab/7, 242ab/8, 242b/11, 242b/12, 242b/12, 242b/14, 242bb/1, 242bb/14, 242bb/15, 242bb/2, 242bb/3, 245a/8, 246a/12, 246a/6, 246a/9, 246a/9, 246b/10, 246b/10, 246b/14, 246b/8, 247a/1, 247a/10, 247a/10, 247b/10, 248b/2, 249a/4, 249b/10, 249b/13, 249b/8, 250a/5, 251a/10, 251a/10, 251a/12, 251a/4, 251b/15, 252a/6, 252b/4, 253a/13, 253b/12, 253b/13, 253b/14, 253b/15, 254a/6, 254a/7, 255a/13, 255a/5, 255a/7, 255b/12, 256a/1, 256a/1, 256b/10, 256b/11, 256b/14, 256b/2, 257b/13, 259a/2, 259a/3, 259a/5, 259a/5, 259a/5, 259a/6, 259a/7, 259a/8, 259a/9, 260b/11, 260b/13, 260b/14, 260b/5, 260b/6, 260b/7, 260b/9, 261a/1, 261a/10, 261a/15, 262b/14, 262b/8, 262b/8, 262b/8, 265a/4, 265b/12, 266a/14, 266a/6, 266a/6, 266a/9, 266b/10, 266b/15, 266b/8, 266b/8, 266b/9, 267a/1, 267a/1, 267b/13, 267b/3, 268a/14, 268a/15, 269b/13, 269b/13, 269b/14, 269b/14, 269b/2, 269b/4, 270b/3, 270b/5, 273b/9, 274b/11, 274b/8, 275a/11, 275a/12, 275a/2, 275a/3, 275a/5, 275a/7, 275b/11, 275b/12, 275b/13, 275b/5, 275b/5, 275b/8, 276a/13, 276a/13, 276ab/7, 276ab/7, 276b/1, 276b/13, 276b/15, 276b/2, 276bb/1, 276bb/1, 276bb/10, 276bb/4, 276bb/6, 277a/10, 277a/11, 277a/11, 277a/12, 277a/13, 277a/14, 277a/2, 277a/3, 277a/3, 277a/8, 277ab/1, 277b/12, 277b/2, 277b/4, 277b/4, 277b/5, 277b/8, 277bb/1, 277bb/13, 277bb/15, 277bb/2, 277bb/3, 277bb/9, 278a/14, 278a/3, 278a/4, 278ab/1, 278ab/10, 278ab/11, 278ab/12, 278ab/12, 278ab/14, 278ab/3, 278ab/4, 278ab/9, 278b/11, 278b/12, 278b/12, 278b/15, 278b/15, 278b/6, 278bb/1, 278bb/1, 278bb/11, 278bb/14, 278bb/3, 278bb/3, 278bb/9, 279a/14, 279ab/1, 279ab/10, 279ab/10, 279b/14, 279b/15, 279b/5, 279bb/11, 279bb/5, 279bb/6, 279bb/6, 279bb/7, 280ab/12, 280ab/13, 280ab/15, 280b/11, 280b/11, 280bb/1, 280bb/10, 280bb/11, 280bb/11, 280bb/12, 281a/1, 281a/12, 281a/12, 281a/4, 281a/9, 281ab/1, 281ab/11, 281ab/15, 281ab/2, 281b/3, 281b/7, 281bb/12, 281bb/5, 281bb/5, 282a/13, 282a/5, 282ab/1, 282ab/14, 282ab/3, 282ab/4, 282ab/7, 282ab/9, 282b/4, 282b/6, 282bb/15, 283ab/12, 283ab/12, 283ab/6, 283b/8, 283bb/7, 283bb/7, 283bb/7, 284a/10, 284a/2, 284a/4, 284a/6, 284b/1, 284b/14, 284b/2, 284b/4, 284b/4, 285a/14, 285a/14, 285a/2, 285a/7, 285b/11, 285b/11, 285b/11, 285b/4, 285b/5, 285b/8, 286a/13, 286a/8, 286b/10, 286b/2, 287a/12, 287a/6, 287a/9, 287b/11, 287b/12, 287b/14, 287b/2, 287b/5, 287b/6, 288a/1, 288a/2, 288a/4, 289a/12, 289a/13, 289a/7, 289a/7, 289a/8, 289a/8, 289a/9, 289a/9, 289b/12, 289b/3, 289b/3, 289b/4, 289b/4, 289b/5, 289b/8, 289b/8, 290a/12, 290b/11, 290b/4, 290b/9, 291a/4, 291b/12, 291b/5, 291b/6, 291b/6, 291b/7, 292a/13, 292a/15, 292b/1, 292b/7, 293a/14, 293b/10, 293b/11, 293b/2, 294b/14, 294b/9, 295a/11, 295a/15, 295a/2, 295a/8, 295b/1, 295b/14, 295b/2, 295b/4, 295b/7, 295b/8, 296a/13, 296a/13, 296a/14, 296a/15, 296a/7, 296b/1, 296b/11, 296b/12, 296b/12, 296b/14, 296b/15, 296b/15, 296b/2, 296b/3, 296b/4, 296b/5, 296b/9, 297a/12, 297a/7, 297b/1, 297b/13, 297b/14, 297b/15, 297b/4, 297b/5, 297b/8, 298a/15, 298a/2, 298a/4, 299a/11, 299a/5, 299a/6, 299b/14, 299b/8, 300a/8, 300b/10, 300b/11, 300b/12, 300b/15, 300b/8, 301a/1, 301a/3, 301a/7, 301a/8, 301b/10, 301b/14, 301b/15, 302a/10, 302a/6, 302a/7, 302a/7, 302a/9, 302b/1, 302b/15, 302b/7, 302b/7, 302b/8, 302b/9, 303a/2, 303a/4, 303a/5, 304a/12, 304a/9, 304b/1, 304b/12, 304b/13, 304b/13, 304b/13, 304b/2, 304b/3, 304b/3, 304b/5, 305a/10, 305a/14, 305a/6, 305a/7, 305b/11, 306a/12, 306a/3, 306a/6, 306b/7, 307a/15, 307a/3, 307a/5, 307b/1,

307b/1, 307b/10, 309a/15, 309b/2, 310a/12, 310a/14, 310a/7, 310a/7, 310b/13, 310b/14, 310b/14, 310b/14, 311a/1, 311a/3, 311a/3, 311a/4, 311a/6, 311a/6, 311a/8, 311a/8, 312a/1, 312b/10, 312b/2, 313b/7, 313b/7, 314a/5, 314b/2, 314b/3, 314b/4, 314b/7, 315a/7, 315a/8, 315b/13, 315b/2, 317b/11, 317b/14, 318a/1, 319a/11, 321b/6, 321b/8, 322a/10, 322a/11, 322a/9, 322b/14, 323b/10, 323b/12, 323b/9, 324a/10, 324a/12, 324a/12, 324b/2, 324b/2
[=2954]

vebāl (Ar.) günah, vebal
v. 167b/3
[=1]

vech (Ar.) sebep
v. 94b/12
[=1]

vedūd (Ar.) Allah'ın sıfatı, çok şefkatli
v. 298a/11, 298a/14, 298a/15
[=3]

vefā (Ar.) sözünde durma, sözünü yerine getirme, sevgisini sürdürme, vefa
v. 6b/4, 66b/5, 157a/15, 167b/11, 187b/7, 226bb/3, 228bb/14, 228bb/15, 268a/6, 268a/6, 274b/12, 274b/13, 289a/12, 299b/7
v.+dur 6b/4
v.+y-ıçun 2b/4
v.+yı 89b/4
[=17]

vefādār (Ar. + Far.) sözünde duran, vefalı
v. 229bb/1
v.+ıdı 229bb/5
[=2]

vefālıḳ (Ar. + T.) vefakâr, vefalı
v. ḳıl- 148a/3
vefālıḳ ḳıl- 'vefakâr olmak'
[=1]

Vehbi ibni Münebbih (öz. is.) Yemen diyarında doğup büyüyen bir Allah dostunun adı
V.+den 85a/13
[=1]

vekīl (Ar.) birinin, işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse, vekâlet eden
v. +i (iy.) 196b/14
[=1]

velākin (Ar.) ama, fakat (krş. **velīkin, velīkin**)
v. 16a/5, 16a/7
[=2]

velāyet (Ar.) velilik, ermişlik (peygamberlik)
v. 187b/6
v. +ın 21b/4

menşūr-ı velāyet ‘peygamberlik fermanı’
nübüvvet velāyeti ‘peygamberlik fermanı’’
[=2]

ve’l-fecir (< Ar.ve’l-fecr) Kur'an-ı Kerimde, Fecr süresi başında geçen bir yemin kelimesi (krş. **ve’l-fecr**)
v. 117a/7, 118a/13, 118a/6, 118b/12, 120a/15, 121a/14, 121b/11, 122a/8, 122b/11, 123a/12, 124a/4, 124b/13
[=12]

ve’l-fecr (Ar.) Kur'an-ı Kerimde, Fecr süresi başında geçen bir yemin kelimesi (krş. **ve’l-fecir**)
v. 119a/8, 119b/10, 121a/2
[=3]

velī (Far.) lakin, fakat (krş. **velīkin, velikin**)
v. 138b/4
[=1]

velikin (Ar.) lakin, fakat (krş. **velākin, velīkin**)
v. 5b/2, 10a/12, 20a/12, 22a/3, 22a/10, 22a/2, 22a/5, 22a/8, 23a/5, 24b/5, 27b/5, 34a/14, 40a/11, 45a/8, 62a/7, 90b/10, 156b/5, 168a/5, 169a/14, 169b/3, 169b/6, 173a/10, 178a/5, 184b/12, 184b/7, 189b/5, 196a/12, 209b/4, 210b/2, 213b/14, 216a/14, 216b/3, 219a/8, 226b/3, 227a/12, 227a/5, 240a/5, 240b/4, 250a/9, 250b/3, 258b/14, 259a/10, 259a/13, 259a/3, 259a/6, 261a/7, 264a/1, 265b/1, 265b/10, 265b/15, 266a/11, 266a/4, 266a/8, 266b/1, 269a/15, 272b/12, 275a/9, 276bb/5, 287a/2, 291a/11, 295b/14, 303b/2, 310a/8
[=63]

velīkin (Ar.) lakin, fakat (krş. **velākin**)
v. 5b/3, 5b/4, 7bb/12, 23a/4, 24b/2, 58a/5, 61a/11, 65b/10, 75a/1, 90b/11, 90b/15, 90b/6, 90b/9, 91a/2, 91a/5, 98b/10, 134a/6, 136a/5, 136a/6, 139b/12, 158b/9, 159a/1, 159b/2, 167a/12, 169b/4, 171a/5, 180a/8, 190a/12, 194a/7, 197a/4, 198b/9, 203b/13, 208b/1, 218a/2,3, 220ab/14, 220a/2, 220bb/15, 220bb/4, 222ab/14, 223bb/15, 224ab/12, 225ab/1, 225bb/6, 228ab/4, 229bb/7, 230ab/8, 230b/2, 234bb/3, 235a/2, 236ab/13, 238ab/14, 238bb/5, 238bb/7, 239ab/12, 239ab/7, 241bb/13, 242ab/1, 242ab/11, 242ab/12, 276bb/8, 278ab/2, 279bb/2, 298a/5
[=63]

veliyy (Ar.) Allah’ın doksan dokuz adından biri
v. 219bb/6, 219bb/10, 219bb/10, 219bb/9, 219bb/9, 219bb/9, 259a/15
v.+ler 127b/5
v.+se 219bb/6
[=8]

Ve’l-neccim (Ar.) Kur’ân-ı Kerim’in elli üçüncü suresinin adı
V. 184a/14, 184a/15, 184b/5
[=3]

vėr- 1. iletmek, vermek (krş. **bėr-**)
v. (!) 65a/7, 147a/13, 150a/8, 150b/9, 242bb/7, 281bb/15, 305a/7, 313a/6
v.-di kim 224ab/1, 270b/13

v.-diler 286a/14
v.-dilerse 148a/7
v.-e 39a/1

2. bağışlamak, vermek
v. (!) 305a/7
v.-di 12b/15, 13a/1, 15b/15, 24a/11, 51b/11, 51b/11, 51b/11, 51b/12, 54b/10, 54b/9, 58b/11, 65b/13, 65b/9, 73b/5, 113a/10, 115b/5, 115b/5, 115b/5, 115a/6, 115b/11, 115b/5, 115b/6, 115b/9, 126b/7, 132b/9, 141a/4, 142b/8, 143a/3, 143b/6, 143b/11, 144a/14, 144b/3, 144b/5, 157b/14, 157b/3, 157b/6, 157b/6, 158a/13, 159b/12, 162a/13, 162a/2, 165b/5, 166a/12, 189b/11, 206a/7, 210b/11, 214b/4, 214b/9, 216a/1, 222ab/15, 222ab/8, 222bb/1, 222bb/11, 222bb/11, 222bb/12, 222bb/13, 222bb/13, 222bb/15, 222bb/2, 222bb/2, 222bb/6, 223bb/13, 223bb/4, 223bb/7, 224ab/2, 224ab/2, 224ab/4, 224bb/1, 225bb/10, 227ab/9, 227bb/12, 227bb/5, 228ab/3, 230b/12, 231a/1, 231a/3, 232b/11, 232b/14, 234a/1, 240a/10, 240a/13,14, 240a/15, 240b/2, 240b/4, 250b/12, 250b/15, 265b/7, 265b/8, 265b/8, 265b/8, 266b/4, 267a/12, 271b/15, 288b/5, 290a/11, 290a/12, 290b/4, 292b/2, 304b/14, 304b/15, 318a/8, 323a/11
v.-diler 24a/6, 59a/11, 77b/1, 110a/8, 121b/13, 178a/1, 221bb/15, 223a/4, 223bb/15, 234b/5, 253b/9
v.-digi-çün 115b/6, 115b/7, 115b/9
v.-diseler 165a/14
v.-dügi 223ab/2, 230bb/3
v.-dügüm 68b/8, 213a/6, 213a/9, 227b/1, 242bb/4, 242bb/5
v.-dügini 240a/10, 240a/13
v.-dügine 157a/12, 157a/13, 157a/13, 157a/14, 157a/14, 157a/14
v.-dügin 107a/1, 159a/1, 230bb/3
v.-düginden 159a/2
v.-düm 27a/11, 27a/11, 27a/8, 61b/12, 61b/12, 61b/13, 61b/13, 61b/14, 62a/4, 75a/10, 75a/12, 75a/13, 75a/7, 75b/1, 76a/12, 82b/8, 107a/3, 107a/4, 114b/10, 138b/10, 158a/1, 158a/4, 209a/15, 213a/7, 218b/3, 218b/3, 218b/4, 218b/5, 218b/8, 219a/2, 219a/2, 219a/3, 221a/11, 221b/10, 221b/11, 221b/11, 221b/13, 222a/10, 222a/13, 222a/2, 222a/8, 223b/2, 223b/3, 227a/11, 231a/2, 240a/6, 240bb/12, 240bb/13, 241ab/3, 242bb/1, 242bb/3, 253b/6, 253b/8, 253b/8, 276ab/10, 290b/12
v.-düŋ 93by/17, 159b/14, 208a/11, 224b/8, 259a/10, 259a/10, 286b/2, 286b/3
v.-e 16a/4, 18a/3, 21a/14, 39a/4, 43b/8, 43b/9, 44b/15, 58b/11, 76b/10, 76b/11, 76b/12, 76b/14, 76b/14, 80b/2, 110b/6, 114a/7, 114a/8, 130b/12, 140a/15, 140b/1, 146a/9, 146a/11, 146a/7, 213a/12, 248b/1, 248b/10, 248b/2, 248b/3, 248b/4, 248b/5, 248b/6, 248b/7, 248b/8, 248b/9, 282ab/2, 293b/13, 317a/6, 317a/7
v.-eler 77b/1, 147a/11, 150a/6
v.-elüm 214a/9
v.-em 53a/14, 56ab/2, 136a/4, 136a/6, 192b/6, 246a/1, 252a/13, 252a/13, 267a/11, 267a/11, 278ab/14
v.-en 110b/10, 158b/11, 158b/13, 158b/14, 160b/2, 193b/8, 211b/11, 237ab/11, 295a/6
v.-eni 8bb/11
v.-enüŋ 8bb/12
v. esi 221bb/12

v.-esi durur 261b/7
v.-esin 164a/4, 280b/9
v.-esiseŋ 238bb/6
v.-even 226bb/15, 257a/11
v.-e-y-idi 130b/13, 130b/13, 222ab/1
v.-eyim 36b/1, 159b/7, 238ab/3, 238bb/4, 296a/11, 301a/2
v.-eyin 131a/1, 134b/11, 171a/4
v.-gil 3a/1, 3a/1, 19a/6, 34b/10, 34b/13, 36a/13, 36b/4, 47b/8, 78a/2, 81b/6, 97b/10, 109a/13, 130b/8, 134b/3, 136a/2, 136a/3, 151a/2, 164a/2, 171b/8, 198b/13, 214a/3, 214a/4, 214a/8, 214b/13, 230b/13, 232a/1, 238ab/2, 238ab/6, 238bb/6, 250a/15, 250b/6, 272a/9, 278ab/3, 279b/10, 280a/10, 280a/9, 291a/8, 296a/10, 298a/8
v.-ici 87a/8, 88a/5
v.-icidür 88a/6
v.-ince 46a/4
v.-iser 224a/2, 224a/3
v.-me 14a/15
v.-medi 65b/9, 67b/11, 189b/10, 190a/6, 190b/7, 223bb/7, 265b/10, 265b/15, 266a/12, 266a/8, 266b/2
v.-medin 169b/1
v.-medüm 238a/14, 239b/9, 241ab/3, 262b/1
v.-mege 164b/7, 229ab/3, 268a/9, 276b/7
v.-megi 225a/9
v.-megil 172b/3, 202b/9, 225a/5, 283a/7
v.-mek 66a/5, 108b/8, 110a/3, 110a/8, 110b/7, 110b/8, 133b/5, 217b/15, 225a/10
v.-mekden 63b/14, 81a/1, 82b/12, 220a/4
v.-memiş-idi 55bb/4
v.-meŋ 229ab/6
v.-mesün 222ab/5, 224b/3
v.-meye 213a/14
v.-meyeler 38a/8
v.-meyem 283a/8
v.-meyince 109b/6
v.-mez 36b/11, 138b/10, 165a/10, 165a/12, 282a/11
v.-mezem 214a/4, 214a/4
v.-mezlermidi 222ab/14
v.-mezsin 163b/5, 295b/3
v.-mez-ise 246a/7
v.-mezven 262b/1-2
v.-miş 116b/7, 164b/7, 215b/5
v.-mişem 138b/12
v.-miş-idi 236b/10
v.-se 17a/13, 17a/15, 24a/12,
39a/10, 39a/7, 51a/13, 51a/13, 51a/15, 51a/15, 51a/15, 52a/1, 106b/15, 161a/4, 165b/5, 213b/3, 247a/6, 288b/5, 302a/9
v.-seler 206b/6
v.-sem 220a/5, 222a/10
v.-seŋ 164b/7
v.-seŋüz 81b/10

v.-se-y-idi 222a/6
v.-se-y-idüm 222a/10
v.-sün 31a/15, 225bb/12
v.-sünler 63b/10
v.-üŋ 31b/14, 69a/8, 69a/9, 72b/13, 81b/12, 81b/8, 84b/12, 108b/11, 109a/10, 129b/15, 227bb/15, 255b/3, 289b/2, 289b/3
v.-üp 202b/10, 209a/14, 215b/7, 222ab/14, 225bb/14, 227ab/8, 230bb/2, 267b/12
v.-ür 2ab/2, 3a/11, 4b/10, 6a/11, 28a/10, 31b/7, 37a/9, 48b/7, 49a/1, 49a/15, 49a/3, 54b/11, 58b/12, 63b/13, 65b/5, 65b/5, 67a/10, 67b/12, 72b/1, 97a/10, 97a/9, 97a/9, 113b/6, 117a/8, 117b/6, 117b/9, 140b/2, 154a/5, 157a/13, 157a/13, 157a/13, 157a/14, 157b/1, 157b/1, 157b/2, 157b/2, 158a/8, 158a/9, 158a/9, 159a/1, 165a/10, 165a/10, 165a/9, 169b/3, 199b/9, 201a/9, 237ab/12, 237bb/3, 241bb/12, 246b/5, 256b/4, 256b/4, 257b/9, 258a/7, 269a/3, 270a/7, 298b/11, 301a/4, 307b/10, 307b/14, 317b/12, 320a/8, 325a/10, 325a/10
v.-ürem 36a/14, 36b/6, 188a/10, 194b/1, 212a/9, 226ab/3, 262b/8, 319a/12
v.-ürin 18b/9
v.-ürken 281b/15
v.-ürler 26a/6, 31b/12, 48b/11, 48b/11, 57a/11, 107b/10, 169b/6, 170a/1, 170a/2, 173a/14, 173b/2, 173b/2, 188a/10, 222ab/12, 275a/12
v.-ürlerdi 222ab/14
v.-ürse 116b/6, 131a/15, 165b/6, 197b/1, 246a/12, 246a/6
v.-ürseŋüz 81b/12
v.-ürsin 36a/14, 36b/5, 267a/12, 267a/13
v.-ürven 252b/10

3. yardımcı fiil
v. (selām v.) 34a/4, (cevāb v.) 59b/13, (sücūd v.) 99b/9, (ad v.) 130b/9, (ad v.) 130b/9, (ad v.) 130b/10, (ad v.) 130b/11, (fidā’ v.) 135b/5, (fidā’ v.) 141a/1, (danuḳlıḳ v.) 177b/15, (selām v.) 258a/2, (cān v.) 272b/8, (ṣalā‘ v.) 276a/8, (baŋ v.) 276a/8, (selām v.) 279b/11, (hezārān dürūz v.) 279b/15,
v.-di (iş v.) 4b/5, (ögüt v.) 289a/8, (‘ilm v.) 299b/5
v.-dikim (cevāb v.) 270b/13
v.-diler (ad v.) 24a/4, (ad v.) 57a/12, (ad v.) 141a/7
v.-di-y-ise (cān v.) 87b/5
v.-dügüm (cezā v.) 56ab/3
v.-dügüme (nuṣret v.) 83a/3
v.-dügümüzden (ṣadaḳa v.) 222bb/12
v.-dügüŋ (ṣadaḳa v.) 109a/14
v.-dük (īmān v.) 50b/2, (destūr v.) 229ab/6
v.-dügi-çün (cān v.) 135b/3-4
v.-düm 27a/10, (cān v.) 61b/11, (selām v.) 97a/1, (selām v.) 97a/2, (selām v.) 97a/3, (selām v.) 97a/4, (selām v.) 97a/5, (cevāb v.) 279a/15
v.-e (selām v.) 186a/6
v.-em (ṭanuḳluḳ v.) 267a/11,
v.-eler (ṭanuḳlıḳ v.) 46b/11, (ṣadaḳa v.) 95a/14
v.-elerdi (cevāb v.) 70a/1, (bahā v.) 222a/11
v.-enler (göŋül v.) 167a/2
v. esin (cevāb v.) 267b/4
v.-mek (ṣalāvāt v.) 58a/13, (ṣalāvāt v.) 60a/15, (ṣalāvāt v.) 109b/4

v.-mese (boyun v.) 295a/15
v.-mezse (boyun v.) 147b/13, (cevāb v.) 246a/10, (destūr v.) 279a/1
v.-mezise (yol v.) 197b/2
v.-miş (cevāb v.) 11b/2, (ḫaber v.) 150a/15
v.-mişi 160b/3, 160b/4, 160b/5
v.-miş-idi (cevāb v.) 11a/12
v.-üben (yol v.) 207b/11
v.-ürdi (ḫaber v.) 92a/14
v.-ürüz (arḳa v.) 188b/14
v.-ürven (cezā v.) 127b/10, (cezā v.) 127b/11,
v.-üp (göŋül v.) 323a/8
v.-seŋ (ṭalaḳ v.)83b/5
v.-sün (cān v.)
ad vėr- ‘adlandırmak’
baŋ vėr- ‘ezan okumak’
boyun vėr- ‘itaat etmek’
cān vėr- ‘ölmek’
göŋül vėr- ‘âşık olmak, sevmek’
sücūd vėr- ‘secde buyurmak’
yol vėr- ‘geçmesine izin vermek’
[=639]

vėresiye karşılığı sonra ödenmek üzere, veresiye
v. 226ab/3
[=1]

vėrici veren, verme yanlısı olan kimse
v. 87a/4, 229bb/1, 319a/11
[=3]

vėril- verilmek
v.-di 284a/15
v.-mek 214b/9
v.-mez 291b/9
v.-mişdurur 56a/9
v.-sün 2b/5
[=4]

verişe (Ar.) miras almak
v. 222b/11
[=1]

vesvese (Ar.) şeytanın insana verdiği şüphe, kuruntu, vesvese
v. ḳıl- 102b/2, 252a/10, 254b/1, 277ab/5, 278ab/14, 278bb/14, 298b/7, 298b/7, 300b/10, 303a/2, 303b/5, 310a/11, 310a/8
v.+lerden 73a/3
v.+lerinden 283bb/13
v.+si 230ab/5, 252a/8, 303b/1
v.+sinden 254b/2, 300b/12
v.+sini 303a/12
v.+yi 303a/11

vesvese ḳıl- ‘vesvese etmek’
[=22]

veyā (Ar.+ F.) veya, ya da
v. 18a/1, 18a/2, 38b/11, 63b/8, 79b/10, 81b/6, 95b/3, 95b/4, 95b/7, 100b/4, 124a/12, 124a/12, 124a/13, 134a/6, 136a/9, 204b/11, 205a/15, 208b/8, 208b/9, 213a/14, 268b/1, 268b/6, 293b/8, 299a/12, 299b/3
[=26]

vezīr (Ar.) valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan ‘paşa’ ünvanını taşıyan kimse
v. 208a/7
[=1]

vilāyet (Ar.) ülke, vilayet
v. 222b/11, 248b/5
v. +i (iy.) 26b/7
v.+in 101a/8
v.+ine 13a/12
v.+ni 250a/11
[=6]

vildān (Ar.) cennet çocukları
v. 125a/10, 239b/3, 240ab/6
v.+lar 85b/7
[=4]

vīrān (Far.) harap, yıkık
v. 191a/6
v.+ıdı 102b/9
[=2]

virib- göndermek (krş. **biribi-**, **viribi-**)
v.-meyelüm 149b/2
[=1]

viribi- göndermek (krş. **biribi-**, **virib-**)
v.-di 10b/4, 11a/9, 27a/4, 27a/4, 27a/5, 38a/3, 39a/14, 44b/6, 64b/3, 67a/4, 67a/6, 67a/8, 78b/12, 85a/15, 95b/10, 99a/13, 108b/12, 110b/3, 114b/5, 115b/2, 125by/9, 132a/9, 132b/9, 135a/13, 147b/11, 148a/14, 148a/5, 148a/9, 151a/15, 172b/4, 176b/14, 206a/6, 214b/14, 214b/15, 231bb/14, 236b/11, 237ab/3, 250a/13, 255a/12, 282bb/2, 287b/9, 287b/9, 306a/10, 306b/10, 306b/15, 306b/3, 306b/5, 306b/8, 307a/11, 318a/6
v.-diler 110b/4, 110b/5, 148b/4, 237b/13
v.-dügüm 215a/7
v.-dügüŋ 215a/7
v.-düm 27b/1, 28b/13, 28b/15, 91a/10, 91a/11, 91a/11, 91a/9, 92b/5, 93a/3, 97a/6, 97a/7, 123a/10, 215a/6, 275b/12
v.-düŋ 215a/6, 244b/14
v.-gil 147b/14
v.-medi 67a/5
v.-medüm 283bb/7

v.-mek 39a/12
v.-mesem 214b/13
v.-r 28b/6, 229b/11, 272b/2
v.-rin 28a/2, 28a/7, 28b/3
v.-rlerse 272b/11
v.-se 237ab/3
v.-seŋ 293b/3
v.-ye 18a/8, 38b/12, 54a/8, 217a/11
v.-yen 26b/8
v.-yelüm 149b/3
v.-yem 81a/9, 118b/8
v.-yesin 148a/10
v.-yeyidi 39a/13
v.-yeyim 246a/5
[=94]

vişāl (Ar.) ulaşma, kavuşma
v. (bülbül-i bāġ-ı v.) 191b/15, 206a/4, 212b/13
v.+in 243b/7
v.+üŋ 251b/11
bülbül-i bāġ-ı vişāl ‘kavuşma bahçesinin bülbülü
[=5]

vitir **namāzı** (< Ar.vitr) yatsı namazından sonra kılınan üç rekat namaz (krş. **vitr namāzı**)
v.+n 64a/9
[=1]

vitr namāzı (Ar.) yatsı namazından sonra kılınan üç rekat namaz (krş. **vitir namāzı**)
v. 126b/3
[=1]

vuḥūş (Ar.) yabani hayvanlar
v.+lar 70b/14, 71a/2
[=2]

vücūd (Ar.) vücut
v.+ı (iy.) 69b/8
v.+ı (bel.) 253b/4
v.+uŋ 24b/9, 70b/5, 70b/7 218b/1
v.+uŋa 218a/14
[=7]

vācibü'l-vücūd zorunlu varlık ya da varlığı zorunlu olan, Allah
v.1ab/9, 21a/7, 184b/11, 219bb/4
[=4]

-Y-

yā (Ar. yā) ey
y. 6b/12, 7a/2, 7a/2, 7a/2, 7a/2, 7a/3, 7a/3, 7a/8, 8ab/1, 11a/3, 11a/4, 11b/4, 11b/4, 13a/5, 14a/1, 14a/6, 15a/1, 15b/11, 16b/2, 16b/6, 16b/8, 17b/15, 19a/15,

19a/9, 20a/10, 20a/11, 20a/15, 20a/5, 20b/1, 24a/15, 25a/9, 28b/12, 28b/14, 28b/7, 29a/3, 31a/2, 32a/12, 32a/15, 33a/13, 33b/11, 33a/15, 34a/13, 34b/10, 34b/15, 34b/6, 35a/12, 35a/5, 35a/5, 35a/9, 35b/1, 37a/5, 37a/6, 40a/11, 43b/11, 44b/7, 45b/3, 45b/5, 46a/3, 48a/15, 48a/3, 48a/4, 49bb/10, 51a/6, 54b/14, 55b/8, 56a/15, 56a/15, 56a/2, 56ab/1, 56b/13, 56b/14, 56b/15, 57a/1, 57a/4, 59a/12, 59a/3, 59a/4, 59a/5, 59b/6, 59b/9, 60a/6, 61b/6, 63a/1, 63a/5, 63b/4, 68a/11, 68a/11, 68a/12, 68a/13, 68a/14, 68a/15, 68a/7, 68a/9, 68a/9, 68b/1, 68b/10, 68b/10, 68b/12, 68b/15, 68b/2, 68b/4, 68b/6, 68b/8, 69a/10, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/15, 69a/2, 69a/5, 69a/6, 69a/8, 69a/9, 69b/1, 69b/2, 69b/6, 70a/11, 70a/9, 72b/10, 72b/11, 72b/13, 72b/13, 72b/14, 72b/14, 72b/15, 72b/15, 72b/3, 72b/4, 72b/7, 72b/9, 73a/1, 73a/1, 73a/1, 73a/2, 75a/6, 75ay/11, 75ay/8, 76a/12, 76a/8, 76b/12, 76b/15, 76b/2, 76b/6, 76b/7, 76b/8, 77a/5, 78a/2, 78a/9, 79a/11, 79a/8, 81a/7, 81b/11, 81b/13, 81b/15, 81b/2, 81b/4, 81b/4, 81b/5, 81b/7, 81b/7, 81b/9, 82a/11, 82a/12, 82a/14, 82a/15, 82a/5, 82a/7, 82a/8, 82a/9, 82b/11, 82b/11, 82b/14, 82b/15, 82b/7, 82b/8, 83a/10, 83a/12, 83a/13, 83a/2, 83a/3, 83a/6, 83a/7, 83a/9, 83b/1, 83b/2, 83b/5, 83b/5, 84b/9, 85b/1, 85b/2, 85b/3, 85b/6, 89a/1, 89a/8, 90a/8, 91a/7, 92a/5, 92a/7, 92a/9, 92b/14, 92b/4, 93a/12, 93a/15, 93a/3, 93b/5, 93b/8, 94b/6, 95b/1, 95b/3, 96b/10, 97a/15, 99a/10, 99a/12, 99a/13, 99b/4, 100b/14, 100b/3, 100b/4, 101a/10, 101b/3, 102a/10, 105b/15, 106a/1, 106b/5, 107a/3, 111a/15, 111b/3, 113a/2, 113b/12, 114b/5, 114b/6, 115a/8, 115a/9, 115b/14, 116a/10, 116a/11, 116a/13, 116a/2, 116a/8, 116a/9, 118b/2, 121b/15, 123a/4, 127b/6, 128b/12, 128b/14, 132b/14, 132b/8, 133a/11, 133a/12, 133a/13, 134a/7, 134a/7, 134a/7, 134b/1, 134b/13, 134b/2, 134b/7, 135b/10, 136a/15, 136a/2, 136a/3, 136a/4, 136a/6, 136a/7, 136b/14, 136b/3, 136b/6, 136b/8, 136b/9, 137a/1, 137a/15, 137a/4, 137b/3, 137b/6, 137b/9, 138a/14, 138a/4, 138b/14, 138b/3, 138b/4, 138b/5, 138b/6, 138b/6, 138b/9, 140b/10, 147a/11, 147a/13, 147a/5, 147a/7, 148a/1, 148a/5, 148a/9, 148b/12, 149a/1, 149a/3, 149b/12, 149b/13, 149b/15, 149b/15, 150a/3, 150a/9, 150b/7, 151a/1, 151a/1, 151a/8, 151b/6, 152b/3, 153b/11, 153b/12, 153b/3, 153b/6, 157b/10, 157b/10, 157b/12, 157b/9, 158a/1, 158a/4, 158b/14, 159b/9, 164a/10, 164a/13, 164a/13, 164a/7, 164a/7, 171a/14, 171a/5, 171a/7, 171a/7, 171a/9, 171b/4, 171b/8, 171b/8, 172b/6, 173b/6, 174b/4, 176b/12, 176b/15, 176b/9, 177a/2, 178b/3, 180b/8, 183b/10, 184b/10, 184b/15, 184b/4, 184b/7, 184b/9, 185b/15, 185b/9, 186a/10, 186a/13, 186a/7, 186a/7, 186a/7, 186a/7, 186b/10, 186b/10, 186b/15, 186b/4, 186b/5, 186b/9, 186b/9, 187a/2, 188a/9, 189b/5, 190a/6, 190a/8, 190a/8, 190b/13, 190b/3, 190b/4, 190b/5, 190b/8, 190b/9, 191a/3, 191a/4, 191a/6, 191a/7, 191b/13, 191b/13, 191b/15, 191b/15, 192a/1, 192a/10, 192a/12, 192a/13, 192a/2, 192a/3, 192a/6, 192b/3, 192b/3, 193a/10, 193a/12, 193a/13, 193a/4, 193b/14, 193b/14, 193b/15, 193b/15, 193b/2, 194a/11, 194a/6, 194a/7, 194b/14, 194b/2, 195a/6, 195a/8, 195b/4, 196a/6, 196b/15, 196b/7, 197a/10, 197a/11, 197b/13, 197b/14, 197b/5, 198a/2, 198a/4, 198b/12, 198b/13, 198b/7, 198b/7, 199a/10, 199a/11, 199a/12, 199a/12, 199a/14, 199a/5, 199a/6, 199a/8, 199b/12, 200a/7, 201a/4, 201a/7, 201a/8, 201b/2, 201b/5, 203a/3, 203b/12, 203b/5, 203b/7, 204a/14, 204b/10, 204b/6, 204b/9, 205a/2, 205b/3, 205b/5, 205b/8, 206a/10, 207a/10, 207a/13, 207a/4, 207b/15, 208b/1, 208b/10, 208b/7, 209a/10, 209a/14, 209b/1, 209b/15, 209b/2, 209b/8, 210a/11, 210a/15, 210b/4, 211a/13, 212b/15, 212b/4, 213a/13, 213a/7, 213b/10, 213b/14, 213b/3, 213b/7, 213b/9, 214a/1, 214a/11, 214a/12, 214a/13, 214a/5, 214a/6, 214a/7, 214a/9, 214b/12, 214b/15, 215a/12, 215a/12, 215a/2,

215a/6, 215a/8, 215b/13, 215b/3, 215b/7, 216a/12, 216a/3, 216a/5, 216a/8, 218a/4, 219b/1, 220a/11, 220a/13, 220a/15, 220b/10, 220b/5, 220b/6, 221a/12, 221ab/10, 221ab/10, 221ab/11, 221ab/13, 221ab/2, 221ab/6, 221ab/8, 221ab/9, 221b/8, 221bb/13, 222ab/1, 222ab/2, 222ab/5, 222b/6, 222bb/3, 222bb/3, 222bb/3, 222bb/3, 222bb/7, 223a/10, 223b/10, 223b/3, 223b/8, 224a/11, 224a/7, 224b/13, 224b/5, 225ab/14, 225b/8, 225bb/1, 225bb/10, 225bb/11, 226a/6, 226ab/2, 226ab/3, 226ab/9, 226bb/1, 226bb/10, 226bb/10, 226bb/2, 226bb/4, 226bb/6, 226bb/7, 226bb/8, 226bb/8, 226bb/9, 227a/8, 227a/9, 227ab/12, 227ab/13, 227ab/15, 227ab/15, 227ab/2, 227ab/5, 227bb/1, 227bb/1, 227bb/2, 227bb/2, 227bb/2, 228a/5, 228a/6, 228ab/10, 228ab/11, 228ab/12, 228ab/13, 228ab/15, 228ab/6, 228ab/7, 228ab/8, 228ab/9, 228bb/10, 228bb/11, 228bb/11, 228bb/12, 228bb/12, 228bb/13, 228bb/13, 228bb/14, 228bb/14, 228bb/15, 228bb/2, 228bb/5, 228bb/6, 228bb/6, 228bb/7, 228bb/7, 228bb/8, 228bb/9, 228bb/9, 229a/15, 229a/5, 229b/12, 229b/12, 229b/14, 229b/2, 229bb/5, 230a/11, 230a/13, 230a/2, 230a/5, 230a/7, 230b/11, 230b/13, 230b/3, 230b/5, 230b/8, 230bb/10, 230bb/11, 230bb/11, 230bb/13, 230bb/4, 230bb/7, 230bb/9, 231bb/2, 232a/5, 232a/6, 232a/9, 232ab/15, 232bb/11, 232bb/14, 232bb/15, 232bb/15, 233a/3, 234bb/14, 235a/13, 235ab/10, 235ab/11, 235ab/11, 235ab/4, 235ab/4, 235ab/5, 235b/10, 235b/4, 235b/5, 235bb/1, 236a/12, 236a/15, 236ab/13, 236ab/6, 236b/5, 236b/6, 236b/7, 236bb/11, 237a/12, 237a/15, 237a/15, 237a/2, 237a/2, 237a/6, 237a/8, 237ab/11, 237ab/13, 237b/14, 237b/6, 237b/7, 237b/8, 237bb/1, 237bb/12, 237bb/15, 238a/9, 238ab/13, 238ab/8, 238ab/8, 238b/10, 238bb/3, 238bb/4, 238bb/5, 239a/7, 239ab/15, 239ab/4, 239ab/6, 240a/4, 240ab/11, 240ab/14, 240ab/14, 240ab/8, 240b/12, 240b/13, 240b/15, 240bb/11, 240bb/2, 241a/13, 241a/14, 241a/2, 241ab/12, 241ab/15, 241ab/15, 241ab/8, 241b/15, 241b/3, 241b/4, 241b/5, 241bb/12, 241bb/8, 242ab/5, 242b/15, 242bb/13, 242bb/13, 242bb/14, 242bb/15, 242bb/6, 242bb/7, 243a/10, 243a/12, 243a/4, 243a/8, 243a/9, 243b/11, 244a/6, 244b/8, 244b/9, 245a/14, 245b/2, 245b/5, 246a/3, 246a/4, 246b/15, 246b/7, 247a/11, 247a/12, 247a/8, 247b/13, 247b/14, 249a/13, 249a/14, 249b/3, 249b/4, 249b/5, 249b/6, 250a/6, 250b/13, 250b/5, 250b/8, 251a/2, 251a/8, 251b/15, 251b/15, 252a/12, 252a/5, 252b/11, 252b/11, 252b/11, 252b/12, 252b/14, 252b/14, 252b/8, 252b/8, 253a/12, 253a/13, 253a/15, 253a/3, 253a/4, 253a/4, 253a/4, 253a/7, 253a/7, 253a/8, 253a/8, 253a/9, 253b/11, 253b/12, 254a/14, 254a/3, 254b/3, 254b/4, 255a/1, 255a/10, 255b/10, 255b/10, 255b/14, 255b/15, 255b/7, 256a/12, 256a/15, 256a/2, 257a/7, 258b/14, 258b/15, 258b/3, 258b/7, 258b/8, 258b/8, 259a/10, 259a/11, 259a/14, 259a/14, 259a/15, 259a/15, 259a/3, 259a/3, 260a/3, 262a/15, 263b/7, 265a/8, 266b/12, 266b/13, 266b/13, 266b/14, 266b/14, 268b/1, 268b/6, 271a/13, 271a/14, 271a/15, 271a/15, 271a/4, 271a/6, 271a/9, 271b/1, 271b/14, 271b/3, 271b/4, 272a/1, 273a/4, 275a/3, 276a/10, 276a/12, 276a/14, 276ab/10, 276ab/5, 276b/6, 277a/10, 277a/2, 277a/2, 277a/2, 277a/9, 277ab/4, 277ab/9, 277bb/4, 278a/14, 278ab/13, 278ab/15, 278b/10, 278bb/2, 279a/13, 279a/8, 279ab/3, 279b/12, 279b/13, 279b/14, 279b/14, 279bb/8, 280a/13, 280a/15, 280a/3, 280a/8, 280ab/1, 280ab/14, 280b/10, 280b/5, 280b/7, 281a/2, 281a/5, 281a/9, 281a/9, 281ab/4, 281b/1, 281bb/10, 281bb/12, 282b/1, 282b/13, 282b/2, 282b/5, 282b/9, 282bb/1, 283a/1, 283a/8, 283ab/11, 283b/11, 283b/15, 283b/4, 283b/6, 283bb/10, 283bb/6, 284a/14, 284a/3, 284a/9, 286b/10, 286b/12, 287a/5, 287b/14, 288a/13, 288a/15, 289a/12, 289b/11, 289b/14, 290a/1, 290a/10, 290a/12, 290a/13, 290b/1, 290b/10, 290b/3, 290b/4, 290b/8, 291a/11, 291a/15,

291a/8, 291b/1, 291b/2, 291b/7, 292a/5, 292a/7, 292a/8, 292a/8, 292b/5, 293a/8, 293a/9, 293b/7, 293b/7, 295b/15, 295b/6, 296a/10, 296a/13, 296b/11, 296b/4, 296b/6, 297a/13, 297b/4, 299a/11, 299a/11, 299a/14, 299b/2, 299b/3, 299b/7, 299b/9, 300b/14, 300b/9, 301a/2, 301a/4, 305a/1, 305a/12, 305a/13, 305b/1, 305b/13, 305b/13, 305b/5, 305b/7, 306a/2, 307a/2, 307a/8, 313b/6, 315a/5, 315a/5, 315a/6, 315a/6, 317b/13, 320a/1, 322a/9, 325a/10

2. ve
y. 62a/7
[=971]

yābān (Far.) ıssız ova, çöl
y. 220b/2
y.+a 194b/10, 235bb/2
y.+da 236b/10, 250b/13, 319a/1
[=6]

yacan- korkmak
y.-urlar 261a/3
[=1]

yad yabancı
y. ol- 215a/11
y.+ı 72a/15
[=2]

yād (Far.) anma, hatırlama (krş.**yāz**)
y. 215a/13, 241bb/3
y. ḳıl- 5a/8, 5a/11, 5a/13, 5a/14, 5a/15, 63a/13, 63a/14, 63b/2, 63b/3, 75b/14, 81a/12, 81a/13, 81a/2, 86b/8, 95a/14, 97a/9, 101a/6, 104b/15, 118a/6, 118b/10, 119a/10, 119a/15, 119a/5, 119b/5, 120a/9, 120b/1, 121a/9, 121b/8, 122a/5, 122b/7, 123a/8, 123b/9, 124b/9, 125a/13, 125b/13, 126a/15, 127b/4, 144b/7, 157a/5, 158b/15, 163b/10, 187b/12, 187b/4, 219a/15, 226a/1
y.+uŋuz ḳıl- 221a/12
yād ḳıl- ‘akla gelmek, hatırlamak’
[=48]

yad- yatmak (krş. **yat-**)
y.-duġınca 298a/7
[=1]

yada mahrum
y. ḳal- 244a/11, 244a/12
yada ḳal- ‘mahrum kalmak’
[=2]

yādigār (< Far. yād-gār) birine, bir olayı veya bir kimseyi anımsatmak üzere verilmiş olan armağan (krş. **yāzigār)**
y. 152b/3
[=1]

Yāfış (öz. is.) Hz. Nuh’un üçüncü oğlunun adı
Y. 279bb/6
[=1]

yaġ 1. yağ
y.+ın (etin y.) 234b/15
y.+ından (zeytūn y.) 8a/9

2. (mec.) ateş, yangın
y.+ı 149a/3
yürek yaġı ‘yürek ateşi’
[=3]

yaġ- yağmak
y.-a 161b/1
y.-ar 32b/10, 119b/12, 219ab/4
y.-ar-ısa 47b/2
y.-arsa 229bb/11
y.-ası durur 49a/6
y.-dı 57a/13, 70a/14, 73a/3, 210b/8
y.-duḳda 70b/1
y.-madı 70b/2
y.-sa 161b/2, 210a/13
[=16]

yaġdur- yağmasını sağlamak, yağdırmak
y.-am 245b/3
y.-aydı 227a/4
y.-dı 70b/4
y.-maḳ 237ab/3
[=3]

yaġı düşman
y. 8a/6, 23b/5, 23b/9, 134b/7, 151a/2, 188a/7, 190b/5
y. durur 278a/15, 278b/1
[=6]

yaġla- yağ sürmek, yağlamak
y.-mış durur 23b/9
y.-salar 23b/2
[=2]

yağlan- yağlamak eylemi yapılmak, üzerine yağ sürülmek
y.-mış (y. deve) 23b/4
[=1]

yaġma bir yeri topluca basarak orada bulunan malları şiddet kullanarak alıp kaçma, çapul, talan
y.+dan 11b/15
[=1]

yaġmur yağış, yağmur
y. 49a/5, 49bb/12, 52b/14, 57a/13, 70b/1, 70b/2, 70a/14, 119b/12, 120a/11, 161b/1, 161b/2, 237ab/2, 245b/2
y.+a 32b/8, 52a/13, 229bb/10
y.+da 224a/11
y.+ı (iy.) (raḥmet y.) 32b/10, 70b/3, 73a/3, (yaz y.) 229bb/10
y.+da 224a/10

[=22]

Yaḫya (öz. is.) Kur'an'da adı geçen peygamberlerden biri
Y. 68a/13, 241ab/5
Y. durur 68a/6
Y.+dan 225ab/6
[=4]

yaḫşı iyi, güzel
y. 160a/12, 174a/12, 174a/15, 186a/5, 191b/3, 207a/5
y.+dan 228a/1
[=7]

yaḫtu aydınlık, ışık, nur
y. 31a/15, 110a/14, 117b/15, 117b/6, 117b/9, 117b/15, 118a/15, 118a/8, 121a/10, 211b/11, 259a/12, 282a/2
y.+sı 31b/5, 117b/4, 117b/7, 237ab/14, 237ab/15
[=17]

yaḫtulan- aydınlanmak, nurlanmak
y.-maḳ durur 117b/3
[=1]

yaḫtulu ışıklı, nurlu, parlak
y. 8a/5, 8a/5, 87b/5
[=1]

yaḫtuluḳ aydınlık, parlaklık
y. 43b/4, 256b/4
y.+(ġ)ı (bel.) 28a/8
[=3]

yaḳ- 1. alev almasını sağlamak, tutuşturmak, yakmak
y.-a 70b/7
y.-ar 165a/6, 169a/11, 284b/15, 325a/1
y.-ar-ıdı 190b/12
y.-ar-ısa 2b/11
y.-arlar 102b/11
y.-dı 297b/5, 297b/6
y.-maġa 251b/14
y.-maġıl 169a/11, 169a/12, 169a/9

2. güçlü bir sevgi uyandırmak
y. (göŋül y.) 171a/9
göŋül yak- 'âşık olmak'
[=15]

yaḳa elbise yakası
y. 294a/8
y.+ları 294a/1
y.+sın 206b/8, 231b/9
[=4]

yaḳasuz yakası olmayan
y. 242a/13

yaḳasız ṭon ‘kefen’
[=1]

yaḳın uzak olmayan
y. 9a/10, 27b/15, 62a/13, 62a/13, 68b/4, 73b/9, 82a/14, 82b/1, 87a/5, 92a/12, 93b/4, 119a/9, 142b/4, 168b/12, 168b/7, 177a/9, 184b/2, 191a/4, 197a/9, 197b/14, 208a/12, 227a/3, 230ab/1, 230ab/4, 230ab/7, 236ab/14, 236ab/15, 236bb/8, 241bb/14, 243a/15, 245a/2, 245a/4, 273a/4, 273a/4, 277a/11, 278b/13, 280a/1, 287b/5, 289a/6, 289b/12, 290b/12, 307b/12, 314b/3, 324b/9
y.+dur 209b/2-3
y.+am 273a/15, 273b/2, 273b/7
y.+dan 210a/4
y.+dur 196a/12, 196a/12
y.+ıdı 277ab/12, 279ab/5
y.+ında 121b/13
y.+sın 273b/2, 273b/2
[=56]

yaḳınraḳ daha yakın
y. 273a/5
y.+sa 74by/17
y.+van 273a/10, 273a/7, 273a/9, 273b/1, 273a/6, 273a/8-9, 273a/14-15
[=9]

yaḳıncaḳ pek yakın, çok yakın
y.+da 287a/15
[=1]

yaḳınlıḳ (I) yakın olma durumu
y. 128b/7, 142b/8, 184a/9
[=3]

yaḳınlıḳ (II) (Ar. yaḳīn+ T.) şüphe etmeme, kesin bilme
y. 157a/3, 162a/2, 176b/4, 210ab/8, 242ab/2, 242ab/3, 248b/8
y.+(ġ)a 191b/1
y.+(ġ)umuz 128b/13
[=9]

yaḳınlu (< Ar. yaḳīn +T.) şüphe etmeyen, kesin bilen
y. kimse 157a/3
[=1]

yaḳışıḳ uygun düşme, uygun olma, uygunluk
y.+dur 226b/12
[=1]

yaḳış- yaklaşmak, yakına gelmek
y. 279ab/11
[=1]

yaḳīn (Ar.) kesin ve sağlam bilgi
y. 9a/7, 129a/11, 155b/5, 156a/2, 156a/2, 156a/3, 156a/4, 156a/5, 157a/3, 160b/8, 160b/10
y. durur 98b/15, 155b/8, 156a/12

y.+e 154b/12, 155b/1, 155b/12, 156a/1, 160b/13, 161a/9
[=9]

yaḳlaş- arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek
y.-duŋ 240a/5
y.-ınca 251b/12
y.-ur 8b/4
y.-ursam 251b/13
[=4]

yaḳşur- yakınlaşmak
y.-sa 275a/12
[=1]

Yaḳūb (öz. is.) Yusuf peygamberin babasının adı, Hz. Yakup
Y. 68b/7, 68b/8, 135a/15, 136a/11, 136a/4, 136a/7, 170a/9, 176b/13, 200b/13, 200b/14, 200b/2, 200b/4, 200b/6, 200b/8, 201a/15, 201a/3, 201a/8, 201b/11, 201b/12, 201b/3, 201b/8, 202b/2, 202a/4, 202a/8, 202b/13, 202b/4, 203a/2, 203b/12, 203b/4, 203b/5, 203b/7, 204a/1, 204a/6, 204b/10, 204b/8, 206a/10, 208a/12, 208a/4, 208a/5, 208a/6, 208a/8, 208b/3, 208b/4, 208b/6, 216a/11, 216a/5, 224ab/8, 224ab/9, 238bb/14, 239ab/1, 239ab/11, 239ab/12, 239ab/2, 239ab/4, 239ab/5, 239ab/6, 239ab/9, 239bb/10, 239bb/10, 239bb/15, 239bb/8, 240ab/11, 240ab/9, 240bb/6, 240bb/11, 234a/3, 285a/11, 285a/15, 285b/15, 285b/3, 285b/8, 286a/12, 286a/13, 286a/7, 286a/9, 288b/3
Y.+a 203b/6, 206a/3, 286a/8
Y.+ı+(bel.) 200b/11, 201a/6
Y.+uŋ 40a/3, 40a/8, 64a/2, 202b/11, 239bb/4, 239bb/4
[=87]

yāḳūt (Ar.) değişik renklerde değerli bir taş
y. 124a/6, 167b/10
y.+dan 114a/12, 232b/12, 324a/12
[=5]

yaḳurt- yaklaştırmak
y.-mağıl 277ab/6
y.-mazlar 277ab/4
[=2]

yaḳūtlu (Ar.+T.) yakut ile süslenmiş
y. 280bb/15
[=1]

yala- bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek, yalamak
y.-dı 152a/14
y.-dılar 171a/13
[=2]

yalan gerçek olmayan, uydurulmuş olan, asılsız, yalan
y. 36b/7, 36b/8, 54b/10, 84b/10, 137a/5, 137a/6, 170a/3, 201b/11, 202a/4, 202a/5, 213a/3, 213a/4, 222ab/3
y.+ıdum 221bb/13
y.+ın 221bb/14, 221bb/15

[=16]

yalancı yalan söylemeyi alışkanlık hâline getirmiş olan, yalancı
y. 26b/13, 26b/14
y.+lardan 107b/1
y.+lardan durur 107b/3
[=4]

yalancılıḳ yalancı olma durumu
y.+(ġ)ından 27a/13
[=1]

yalavaç Allah'ın elçisi, peygamber
y.+ıdı 238ab/8
[=1]

yalavaçlıḳ peygamberlik
y. 90b/12
[=1]

yaldan- yaltaklanmak
y.-maŋ 282a/7
[=1]

yalduzla- parlatmak, aydınlatmak
y.-r 1bb/11
[=1]

yalın çıplak (krş. **yalıŋ**)
y. 15b/4, (y. yalıncaḳ) 56b/14, 56b/15, 56b/15, 111a/3, 127b/8, 210a/14, 325a/1
[=8]

yalıncaḳ çırılçıplak
y. 15b/5, 43a/9, 56b/15, 127b/1, 127b/8, 264b/11, 264b/11
[=7]

yalıŋ 1. çıplak (krş. **yalın**)
y. 111b/13, 116b/9, 231bb/1, 240bb/1
y.+sız 28b/8

2. yalnız
y. ḳıl- 164b/11, 164b/14, 165a/3

3. alev (krş. **yaluŋ**)
y. 164b/6
[=9]

yalıŋuz yalnız (krş. **yaluŋuz)**
y. 179a/15, 255b/13
[=2]

yaluŋ alev (krş. **yalıŋ**)
y. 169a/11
[=1]

yaluŋuz yalnız (krş. **yalıŋuz)**

y. 8bb/1, 20a/2, 30b/4, 30b/5, 76b/13, 76b/14, 76b/2, 86b/9, 94a/14, 98b/7, 101b/3, 116a/10, 127a/13, 158b/15, 180a/8-9, 206b/11, 208a/1, 225ab/7, 227bb/10, 228a/11, 233b/1, 242ab/15, 242bb/2, 242bb/2, 255a/1, 255a/2, 255a/3, 276b/6, 280b/1, 286b/11, 286b/5, 295a/8, 296b/6
y.+dı 242ab/14
y. durur 30a/15, 30b/4
y.+lar 233ab/1
[=37]

yaluŋuzlıḳ yalnızlık
y. 20a/7
y.+da 18b/4
y.+dan 20a/13
[=3]

yalvar- yakarmak, yalvarmak
y. 51a/12,13, 165b/11
y. (!) 14a/6, 301a/12
y.-a 281ab/10
y.-am 243b/10
y.-an 48b/9
y.-anuŋ 87a/12
y.-dı 279bb/14
y.-ġıl 14a/13
y.-madın 51a/10
y.-maḳ-çun 42a/4
y.-sa 280ab/13
y.-u 161a/4, 303a/4
y.-up 214a/10
y.-uŋ 16b/13
y.-ur 36b/10
y.-urlar 16b/12, 234bb/4, 303b/13
[=21]

yama yama
y. 221a/7, 221a/8
[=2]

yama- yamamak
y.-salar 221a/8
[=1]

yamalu yama yapılmış, yama ile onarılmış olan
y.-y-ıdı 190a/11
[=1]

yan taraf, yön (krş. **yaŋa**)
y.+ı (iy.) 287b/2, 287b/2, 288a/5, 288a/8, 288a/9
y.+ına 287b/10, 288a/4, 288a/7
y.+ınca 117b/2, 124b/14
y.+ında 37a/2, 71a/15, 147a/2, 147a/2, 230bb/3, 286a/10, 288b/3
[=17]

yan- 1. tutuşmak, yanmak
y.-ar (y. gün)141b/15, 165a/6, 169a/11, 200a/15, 324b/15
y.-maḳ-ıçun 2b/6
y.-mayınca 132b/12
y.-maz 236ab/4, 236ab/5, 274a/8

2. acı çekmek
y.-ar 315b/6
y.-mış durur 296b/5
y.-sun 191a/10
[=12]

yaŋa taraf, yön (krş. **yan**)
y.14a/14, 45a/14, 48a/3, 54b/14, 92b/13, 93b/5, 111a/4, 113b/5, 130a/4, 138a/6, 139b/10, 151b/13, 152b/8, 186b/14, 197b/15, 198a/1, 207a/8, 207a/8, 207b/8, 231b/12, 240a/5, 240b/10, 240b/10, 267a/5, 276a/12, 281ab/6, 287b/1, 288a/5
y.+dan 10b/1, 122a/14, 174b/3, 246a/11
y.+dandur 10a/15
y.+dın 122a/14, 174b/3
y.+sı 258a/11, 287b/6
y.+sın 258a/8
y.+sına 258a/9
[=39]

yaŋaḳ yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü, yanak
y.+(ġ)ına 250a/9
y.+ları 186b/1, 280b/2
[=2]

yandur- 1. tutuşturmak, yakmak
y.-alar 95a/12, 236ab/6
y.-an 236ab/5
y.-mış 124b/5
y.-ur 26b/3
y.-urlar 31b/1

2. acı çektirmek
y.-dı 124a/1, 201b/9
y.-duŋ 201a/12
y.-ısar 201a/13

[=10]

yandurıcısuz tutuşturucu bir nesne olmaksızın
y. 236ab/4, 236ab/5
[=2]

yanut cevap (krş. **yanıd**)
y. 250b/12
[=1]

yaŋıl- yanılmak
y.-di 241bb/15
y.-düŋ 284b/7

y.-dum 236a/1
y.-duŋ 55b/11, 235b/15
y.-madın 54b/11
[=6]

yaŋılmaḳlıḳ yanılma işi
y. 242ab/1
[=1]

yanıt cevap (krş. **yanut**)
y.+(d)ı durur 161b/7
[=1]

ya'n (Ar.) yani
y. 5a/1, 5a/3, 5ay/15, 7a/6, 7a/7, 7a/9, 8a/14, 8ab/7, 8b/29a/13, 9a/15, 9a/3, 9a/4, 9a/5, 9a/7, 9a/9, 23b/11, 23b/13, 25b/13, 28a/8, 28b/6, 39a/14, 44a/15, 45a/3, 45a/7, 45a/15, 49b/12, 49b/13, 50b/1, 51a/13, 57a/15, 57b/4, 58a/3, 58a/2, 62b/4, 63a/15, 68a/1, 69b/4, 71b/4, 73b/1, 73b/7, 75b/8, 75b/10, 76b/15, 77a/10, 83b/15, 84a/1, 88a/6, 89a/7, 97a/15, 99b/12, 99b/9, 100a/2, 105a/9, 108a/5, 108a/8, 108a/11, 108b/4, 108a/9, 109a/9, 109b/15, 110a/6, 116b/11, 125b/11, 125b/15, 126a/6, 127a/6, 131b/15, 133b/14, 141a/13, 141b/2, 141b/3, 141b/4, 146a/11, 155b/13, 156b/14, 156b/4, 157b/7, 157b/6, 159b/5, 160b/13, 161a/11, 163a/4, 172b/8, 172b/13, 173b/6, 174a/12, 174b/12, 174a/14, 175a/2, 178a/14, 179b/15, 183b/4, 184b/12, 185b/5, 186a/13, 187a/3, 187a/7, 188b/8, 191b/1, 193a/14, 199a/12, 200a/10, 207b/15, 209a/5, 212a/7, 216a/11, 216a/6, 217a/1, 217b/4, 217b/10, 218a/12, 221ab/15, 221bb/1, 221ab/13, 222ab/4, 225b/7, 226bb/14, 231bb/10, 231bb/12, 232b/1, 233ab/12, 233bb/1, 234bb/14, 238a/5, 239a/13, 241ab/6, 227ab/1, 228bb/9, 233a/14, 233bb/14, 238b/12, 239b/13, 240b/3, 244a/2, 246b/14, 249b/1, 252a/13, 254b/5, 256b/4, 257b/15, 264a/4, 264a/5, 265a/14, 267a/12, 272a/12, 273b/8, 275b/12, 276a/8, 276ab/12, 276ab/5, 276ab/8, 278a/1, 279b/7, 289b/2, 296a/3, 300a/12, 300a/14, 300b/5, 302a/3, 305b/14, 306a/13, 307a/8, 312a/12, 312a/14, 314b/13, 315a/6 320a/6
[=168]

yaŋlış belirlenen kurala, ilkeye ya da gerçeğe uymama durumu, hata, yanlış
y. 283bb/1
y.+ın 242ab/7
[=2]

yap- 1. bir eylemde bulunmak, eylemi gerçekleştirmek
y.-dı 22a/2

2. inşa etmek, kurmak
y.-arlar 56a/4
y.-anlar 263a/1
y.-arısaŋ 167b/10
y.-arsaŋ 285a/4, 285a/5
y.-alar 277b/11-12
y.-dı 71b/5, 238bb/15
y.-madı 242b/4
y.-maġa 275a/13
y.-maġıl 72b/6
y.-maḳ 248b/3

y.-maŋ 231b/5
y.-masaŋ 239ab/8
y.-salar 275a/11

3. kapatmak
y.-arlar 56a/4
[=16]

yapdur- inşa ettirmek, kurdurmak
y.-dı 280bb/10
[=1]

yapıl- gerçekleştirilmek, ortaya çıkarılmak, yapılmak
y.-dı 169a/10
y.-mışdur 22a/3
y.-up125b/5
[=3]

yapış- bir şey ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalmak, yapışmak
y.-dı 11a/15, 11a/2
y.-dılar 296b/3
y.-madı 11a/3, 11b/5
y.-sun 10b/15, 10b/6
[=7]

yapraḳ yaprak
y. 120b/6, 172b/1, 232bb/1, 247b/3
y.+ıdı 190a/12
y.+lar 247b/1
y.+lardan 78a/5, 78a/7
y.+ları 78a/5
y.+larına 161b/3-4
y.+larını 78a/7
y.+(ġ)ı (iy.) 7bb/8, 57b/1, 75ay/5, (ḫurma y.) 190a/11
y.+(ġ)ınca 18a/2, 21b/1
[=17]

yapraḳlan- yaprakları çıkmak, yaprak oluşmak, yapraklanmak
y.-a 21a/7
y.-dı 57b/5
y.-ur 58a/12
y.-ursa 58a/11
[=4]

yapraḳlandur- yapraklanmasını sağlamak, yaprak oluşturmak
y.-maġı 120b/15
[=1]

yar- 1. ikiye ayırmak, yarmak
y.-arın 22b/15
y.-dı 306a/5
y.-duġı 53b/2
y.-usın 221b/12

2. kazmak, oymak
y.-salardı 120b/5-6
[=6]

yar tükürük, salya
y. 191a/5
y. +ı (iy.) 283b/2
[=1]

yār (Far.) âşık olunan kimse, sevgili
y.+ısaŋ 161a/8
y. ḳıl- 1ab/8
yār ḳıl- ‘dost edinmek’
[=2]

yara- bir şey yararlı olmak, olumlu sonuç vermek
y.-r ol- 62b/6, 62b/9
yarar ol- ‘faydalı olmak’
[=2]

yaraşuḳ münasip, uygun
y. 228a/14-15
[=1]

yaradan Tanrı
y. 243b/10
[=1]

yaradıl- var edilmek, yaratılmak
y.-dı 285a/9
y.-duŋuz 99b/10-11, 99b/12
y.-mağuŋuz 131b/14
y.-maḳ 169a/1
y.-mış 67a/8
[=6]

yaradıcı yaratma işini yapan, Tanrı
y. 234bb/2
y.+sı 36a/15, 36b/2
y. +sı durur 87a/3
[=4]

yaradılmaḳlıḳ yaratılma işi
y.+(ġ)ı (iy.) 8a/14
y.+ından 8a/15
[=2]

yaraḳ hazırlık
y. (ġ) 231b/12
y. 170b/11, 173a/14, 173b/5, 255b/4, 263a/7
y. ḳıl- 173a/14, 173b/5
y.+(ġ)ı (bel.) 158b/8, 195a/13
y.+(ġ)ın 160b/14, 173b/5, 173b/5, 263a/15, 263b/1, 267b/7, 295a/2
y.+(ġ)ına 155b/15

y.+(ġ)ından 155b/15, 263b/6
y.+(ġ)um 210a/15, 225bb/1, 283b/7
y.+(ġ)umı 231a/15
y.+(ġ)uŋ 190a/4, 225bb/7, 225ab/15
y. +ın 262a/1, 262a/2
y.+um 231b/1
y.+uŋuz 148b/1
yaraḳ ḳıl- 'hazırlık yapmak'
[=29]

yaraḳla- hazırlamak
y.-yu 159b/6
y.-yumazsam 159b/6-7
y.-yayım 159b/6
[=3]

yaraḳlu hazırlıklı, hazır
y. 168a/2, 169a/10
[=2]

yaraḳsuz hazırlıksız
y.+lardur 158b/8
[=1]

yaramaz faydasız
y. (y. iş) 42b/4
y.+isem 22b/2
[=2]

yaraş- layık ve münasip olmak
y.-ur 20a/7
[=1]

yaraşıḳ yakışan, uygun düşen (krş. **yaraşuḳ**)
y. 32a/13, 224bb/6, 224bb/6, 255b/3-4
[=3]

yaraşuḳ yakışan, uygun düşen (krş. **yaraşıḳ**)
y. 226b/11, 226b/12
y. durur 270a/15
[=3]

yarat- yapmak, vücuda getirmek
y.-(d)a 30a/6, 130a/2
y.-(d)am 305b/8
y.-(d)an 39a/15, 86b/10, 221ab/6, 232b/14
y.-(d)duŋ 259a/10
y.-(d)ur 3a/11, 136by/13, 298b/11, 320a/3
y.-(d)urmen 195b/15
y.-(d)ursın 243b/4, 301a/1
y.-dı 1ab/1, 1ab/3, 1ab/5, 1ab/7, 8a/12, 8b/1, 8b/1, 36a/4, 36a/5, 39a/15, 39a/4, 39a/4, 54b/9, 59b/12, 92a/10, 99b/6, 99b/6, 99b/6, 99b/8, 118a/14, 118a/15, 120b/7, 131b/11, 140b/13, 140b/13, 140b/14, 140b/14, 140b/14, 157a/9, 157a/9, 162a/4, 165a/1, 184b/5, 202a/2, 220b/2, 220b/2, 220b/3, 220b/4, 221ab/10,

232b/10, 232b/11, 232b/12, 232b/12, 233ab/13, 233bb/2, 233bb/3, 233bb/4, 233bb/5, 233bb/6, 233bb/8, 233bb/9, 242bb/10, 242bb/10, 242bb/9, 242bb/9, 243ab/2, 243ab/3, 243ab/3, 243ab/4, 245b/11, 269a/7, 269a/7, 267a/14, 267b/1, 267b/1, 270b/6, 274b/12, 276bb/3, 277ab/1, 281b/8, 299a/2, 299a/3, 299a/4
y.-dı-y-ısa 131b/10
y.-duġı 87a/4
y.-duġum 211b/4
y.-duġuna mı 163a/2
y.-duḳları 87a/1
y.-dum 50a/2, 60b/11, 61b/10, 75a/15, 91a/8, 120b/13, 123a/9, 131b/15, 211a/14, 212b/2, 218a/13, 218a/5, 227b/4, 227b/5, 262b/8
y.-dum-ise 211a/14
y.-duŋ 212b/1, 225b/14, 245b/11, 245b/13, 245b/13, 259a/12
y.-madım 238b/1, 238b/2
y.-madın 120b/3, 237bb/3
y.-madum 8a/13, 61b/6
y.-maḳ 61b/4, 118a/14
y.-maḳdan 228a/2, 228a/2
y.-maya-y-ıdı 131b/10
y.-mış 123a/6
y.-mış durur 117b/10, 324a/11
y.-sun 220b/7
[=130]

yaratuḳ yaratılmış olan canlı varlık, yaratık
y.+dan 237bb/2
[=1]

yardum kendi gücünü ve olanaklarını başkasının bir sıkıntısını gidermek, sorunlarını çözmek için kullanma, yardım
y. ėt- 277a/3
yardum ėt- ‘gücünü ve olanaklarını başka birinin iyiliği için kullanmak’
[=1]

yardımcu herhangi bir iş veya çalışmada bir kimseye gerektiğinde yardım eden kimse, muavin, yardımcı
y.+ŋ ḳıl- 41b/11
[=1]

yāren (Far. yārān) arkadaş, dost
y.+ler 198a/5, 230bb/8, 258a/12, 258a/5, 258b/1, 275a/7, 276b/2
y.+lere 94b/15, 276b/1
y.+leri 126b/8
y.+lerinde 225ab/6
y.+lerine 177a/14
y.+lerümi 277a/3
[=13]

yarġu çuval (krş. **yarḳı**)
y.+yı 231b/8
[=1]

yarı (< Far. yārī) yardım

y. ḳıl- 31a/15, 31b/5, 94b/15, 94b/15, 179b/11, 214a/7, 254b/14
yarı ḳıl- ‘yardım etmek’
[=7]

yarı ikiye bölünmüş bir şeyin parçalarından her birisi, yarı, yarım (krş. **yaru**)
y. 274a/5, 292a/1
y.+sı 309a/15
y.+sında 239bb/13
[=4]

yārī̄ (Far.) dost
y. 219bb/9
[=1]

yarı- aydınlanmak, şafak sökmek
y.-duġına 256b/2
[=1]

yarıcı (Far. yārī̄ + T.) yardımcı, şefaatçi (krş. **yarıcu**)
y. 254b/15, 255a/3, 255a/5, 289b/3, 289b/4
y.+sıdurur 219a/14
[=6]

yarıcu (Far. yārī̄ + T.) yardımcı, şefaatçi (krş. **yarıcı**)
y.+ŋ 113a/13
[=1]

yarıl- ayrılmak, bölünmek, parçalanmak
y.-a 186b/7, 266b/11
y.-dı 35a/7, 123a/3, 237a/11
y.-maḳ 266b/9
y.-maz 279b/4
y.-mış-ıdı 166a/14
y.-sa 95a/2, 95a/4
y.-salar 121b/9
y.-up 185a/3, 280b/13
[=13]

yarın içinde bulunduğumuz günden hemen sonra gelecek olan gün, ertesi gün
y. 9a/6, 11b/15, 12a/15, 12a/4, 13a/1, 13a/3, 13a/4, 29a/15, 42b/10, 46a/9, 56b/13, 59b/4, 59b/6, 78a/14, 104b/7, 104b/10, 104b/12, 108b/11, 108b/15, 110a/15, 112a/14, 119a/4, 123ay/10, 129a/9, 129a/15, 139b/2, 151b/7, 153b/3, 153b/6, 159b/4, 165a/5, 169b/10, 170a/4, 170a/7, 177b/2, 177b/4, 180a/14, 185a/15, 193b/10, 204b/14, 229b/5, 239a/13, 239a/14, 274a/11, 280bb/4, 281a/1, 281bb/7, 288a/14, 311b/9, 325a/14
y.+a 197b/7
y.+dan 204a/1
y. +ki 69b/6, 165a/2
[=54]

yarındası ertesi gün
y. 134b/2, 227a/15, 231b/6
[=3]

yarḳı çuval (krş. **yarġu**)
y.+yı 231b/6
[=1]

yarlıġa- bağışlamak, suçunu affetmek
y. 15a/14, 17b/15
y.-dı 71b/15, 115a/13, 141a/3, 143b/10
y.-duġı 298b/14
y.-dum 16b/7, 20a/6, 20a/9, 128b/1, 128b/4, 192a/12, 196b/13, 236b/1
y.-ġıl 199a/12-13, 207b/11, 243ab/5
y.-madı 79b/11, 79b/9
y.-maġa 87b/3, 320a/12-13
y.-maḳ 8ab/6, 107a/12, 156b/4, 220a/3, 308b/15, 309b/9
y.-maya 48a/7, 48a/9, 79b/11, 79b/9, 307a/1, 307a/4
y.-maz-ısaŋ 71b/11
y.-mazsaŋ 236a/4
y.-r 3b/4, 6a/10, 48a/6, 48b/9, 55b/14, 114a/3, 136by/14, 136by/15, 298b/12, 303b/14, 305a/7, 317b/11, 320a/4, 320b/8
y.-ram 76a/12, 196a/1
y.-rsa 100a/10
y.-sa 115a/9
y.-sun 211a/4
y.-ya 38a/3, 54a/13, 54a/15, 55b/6, 79b/11, 79b/8, 79b/9, 100b/12, 115a/12, 211a/7, 304a/5, 306b/7, 307a/2, 307a/3, 309b/15, 310a/1, 315a/8, 325a/14
y.-yam 8ab/7, 25a/10, 32a/11, 33a/14, 33b/12, 33b/14, 33b/15, 278ab/14, 305b/12, 305b/15
y.-yan 204b/15
y.-yasan 89a/2
y.-yasın 16b/5, 89a/5
y.-ya-y-ıdı 243ab/2
y.-yavuz 56a/1-2
y.-yup14a/6, 299a/4
[=92]

yarlıġan- günahı bağışlanmak
y.-duġına 79b/14
y.-duġına 79b/12, 79b/13
y.-madın 23b/15
y.-maḳ 12a/8, 14a/6, 15a/2-3, 15a/6, 16b/9, 16b/10, 23a/14, 31b/10, 31b/10, 32b/2, 70b/15, 71a/4, 72b/13, 108a/5, 127a/9
y.-maya 14a/13
y.-maz 14a/12
y.-ur 23b/12, 80a/11
y.-mış 128b/6
[=25]

yarlıġayıcı merhamet eden, bağışlayan
y. 87a/8
[=1]

yarmaḳ sikke, para

y. 165a/11
y.+(ġ)a 227ab/10
[=2]

yarşıḳ- gıpta etmek, imrenmek
y.-asız 49b/14
y.-(ġ)up 282a/8
[=2]

yarsıḳdur- imrendirmek
y.-asun 278ab/14
y.-avan 278ab/11
[=2]

yarsuḳ- imrenmek
y.-(ġ)urlar 175a/2
[=1]

yaru ikiye bölünmüş bir şeyin parçalarından her birisi, yarı, yarım (krş. **yarı**)
y.+sı 109b/14, 109b/15, 109b/15, 110a/1, 221bb/12, 309a/15, 309b/2
[=7]

yaruḳ yarık, çatlak, aralık
y. 231a/13
y.+(ġ)ından 117a/12, 121a/14
y.+ında 233a/6
y.+ından 233a/5
[=5]

yas sevilen bir kimsenin ölümünden duyulan büyük acı, matem (krş. **yaş**)
y. dut- 202b/14
y.+ın 202b/11
yas dut-‘yas içinde olmak, aşırı ölçüde üzülmek’
[=2]

yaş sevilen bir kimsenin ölümünden duyulan büyük acı, matem (krş. **yas**)
y. 282a/2
y. dut- 294a/7, 294a/8, 295b/8
yaş dut-‘yas içinde olmak, aşırı ölçüde üzülmek’
[=4]

yāsemin (Far.) yasemin
y. 120a/4
[=1]

yaşla- yas tutmak
y. 202b/12
[=1]

yaştan- bir şeye dayanmak, yaslanmak
y.-duŋ 250b/14
[=1]

yasta- yastık dayamak
y.-salar 206b/12

[=1]

yastuḳ yastık, minder (krş. **yaṣtuḳ**)
y. 206b/12, 264a/13
y.+lar 99a/14
[=3]

yaṣtuḳ yastık, minder (krş. **yastuḳ**)
y. 99a/14 205b/7, 232bb/8
y.+(ġ)ı (iy.) 286a/6
y.+(ġ)ı (iy.) durur 206b/13
[=4]

yaş (I) 1. nemli, ıslak, yaş
y. 99b/15, 129b/9, 129b/9, 129b/10

2. taze, yeşil
y. 186b/1
[=5]

yaş (II) insan ve hayvanın doğumundan itibaren bir yıllık devrelerle yaşamış olduğu süre, yaşanan yılların toplamı, yaş
y. 220ab/9
y.+ı (iy.) 220ab/10, 220ab/11, 263b/15, 264a/2, 283a/9, 287a/3, 295a/12
y.+ın 92a/7
y.+ına 123b/8, 230bb/13
y.+ında 152a/2, 152a/8, 219bb/4, 219bb/4
y.+um 15b/11, 230bb/13, 277a/10, 283b/6
y.+uma 230bb/12
y.+uŋ 230bb/12, 264a/1, 283b/8, 289b/12
[=22]

yaş (III) ağlama sırasında, gözlerden akan sıvı, göz yaşı
y. 14a/13, 92b/13, 122b/3, 135b/8, 157b/1, 190b/1, 191a/1, 197b/8, 200a/2, 200b/10, 200b/11, 204a/15, 204a/8, 204b/9, 207b/12, 209a/9, 210a/11, 232a/11, 243a/5, 276a/11, 280b/4, 283b/8, 289b/14, 297a/2, 307a/12, 323a/10
y. ak- 121a/3, 122a/8, 122b/8, 295b/10
y. akıt- 121a/12, 122b/2
y. dökül- 14a/11, 240ab/2, 251a/15, 276b/4
y.+ı (iy.) (ḥasret y.) 2b/12, 36b/10, (gözi y.) 117a/12, 117a/14, 190a/14, 190b/12, 194b/7, 199b/14, 200a/6, 236b/4, 243a/5,
y.+ıla 225bb/13
y.+ın 23a/3, (ḥasret y.) 26a/13, 93b/9, 122a/10, (göz y.) 153a/10, 197b/4, 201a/13
y.+ına (göz y.) 121a/8, 199b/15
y.+ında (göz y.) 239bb/6
y.+ından (göz y.) 200a/3, 204a/11, 204a/11, 239bb/13, 239bb/14, 239bb/15
y.+ını (göz y.) 122b/1, 122b/2, 200a/13
y.+ınuŋ (göz y.) 199b/13
y.+lar 122b/7
göz yaşı ‘gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş’
yaş akıt- ‘ağlamak’

yaş dökül- ‘ağlamak’
[=64]

yaşa- canlılığını, hayatını sürdürmek, yaşamak
y. (!) 167b/9
y.-dı-y-ısa 283a/9
y.-dum 283b/11
y.-duŋ 35a/10
y.-maḳ 34a/11
y.-r 221ab/4
y.-rsaŋ 284b/12
y.-yacaġı 69b/6
[=8]

yaşıl yeşil
y. 130a/5, 200a/15, 208a/11, 208a/7, 228b/1, 232b/10, 285a/14
[=7]

yaşlu nemli, yaşlı
y. 190b/2
[=1]

yaşurı gizli (krş. **yaşuru**)
y. 297a/6
[=1]

yaşuru gizli (krş. **yaşurı**)
y. 222bb/2, 289b/1
[=2]

yat- 1. yere ya da bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak, yatmak (krş. **yad-**)
y.-a 20a/7
y.-anlar 59b/14
y.-ar 164b/1
y.-ası 61a/7
y.-asın 165b/14, 253a/5, 267b/3
y.-dı 201b/13, 232bb/11, 275b/10, 276a/6
y.-duġı 240ab/4
y.-dum 198a/12
y.-duŋ 264b/8
y.-ısarsen 264b/9
y.-maḳ 173b/5
y.-maġa 20a/7
y.-maġı 264a/15
y.-maġıl 161a/3
y.-masunlar 92a/12
y.-mış 23a/6, 242bb/12
y.-sa 36a/9, 71a/15, 95a/6, 239a/4, 254b/1, 256b/5, 267a/15
y.-savuz 229b/13,14
y.-tıġı 195a/13
y.-up 180a/1, 235a/4, 264a/14
y.-ur 211b/14, 239a/4, 272b/4, 296a/11, 311a/9
y.-urdı 147a/2

y.-urlar 69b/10
y.-ursa 267b/2, 311a/8
y.-ursın 14a/4

2. dağılmak
y.-mış 111a/3
[=45]

yataḳ uyumak, dinlenmek gibi amaçlarla üzerine yatılan şey, döşek, yatak
y. +(ġ)ı (iy.) durur 176b/2
[=1]

yatlu kötü, fena
y. 113a/13
[=1]

yatsu güneşin batmasından bir buçuk, iki saat sonraki vakit, yatsı vakti
y.+ya dek 297a/5
y.+yı 42a/4
[=2]

yatsu namāzı yatsı vakti kılınan namaz
y. 17a/12, 103b/14, 297a/6
[=3]

yatuḳ yere yatay olarak uzanmış olan, yatık
y. 128a/15
[=1]

yatur- yatırmak
y.-up 150a/5
[=1]

yavaş yumuşak huylu, sakin, yavaş
y. 86b/15
[=1]

yavaşlıḳ yavaş olma durumu
y. durur 275b/2
[=1]

yavlaḳ (I) 1. pek, çok, çok fazla
y. 2ab/3, 21b/7, 24a/7, 44b/5, 47a/15, 50b/10, 75ay/12, 75ay/5, 112a/14, 121b/14, 148a/8, 167b/2, 187b/10, 187b/13, 199b/13, 224a/5, 225bb/10, 276a/7, 276b/8, 285b/12, 286a/15, 306a/7, 319b/15

2. iyi, güzel, beğenilecek biçimde olan
y. 184b/7

3. istenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan
y. 237a/14
y.+dı 324b/4
[=26]

yavlaḳ (II) kötü
y. 184b/7
[=1]

yavrı kuş yavrusu (krş. **yavru**)
y. 159a/5, 159a/8
y.+sına 158b/13, 159a/1
[=4]

yavru kuş yavrusu (krş. **yavrı**)
y.+sı 159a/3, 159a/4
y.+sın 158b/15
y.+sınuŋ 159a/13
[=4]

yavşın- sarılmak (krş. **yavşun-**)
y.-up 161a/6
[=1]

yavşun- sarılmak (krş. **yavşın-**)
y.-dılar 150b/6
[=1]

yavu kayıp, yitik
y. ḳıl- 240bb/13
yavu ḳıl- ‘yitirmek, kaybetmek’
[=1]

yavuḳla- yakın olmak, yakınlaşmak
y.-maḳ 259b/2
[=1]

yavuḳlıḳ yakınlık
y.+(ġ)a 220ab/3
[=1]

yavuz kötü, fena
y. 8bb/6, 24ay/6, 39a/13, 47a/14, 51a/10, 54a/5, 69a/15, 91b/11, 165a/2, 169b/10, 171b/3, 176a/14, 231b/13, 233b/11, 236a/2, 262b/9, 263a/12, 278bb/10, 278bb/9, 281ab/15, 282a/7, 282bb/4, 282bb/6, 307b/5, 313b/10, 313b/9
y.+lara 127b/10
[=27]

yavuzlıḳ kötülük, fenalık
y. 89b/2, 281bb/1
y.+da 28a/4, 28a/11-12
y.+(ġ)ı (bel.) 127b/11
[=5]

yay (I) silah, ok fırlatma aracı, yay
y. 242a/7
y.+dan 242a/7
y.+ı (iy.) 18b/11
y.+ı (bel.) 242a/8
y.+uŋ 242a/2, 242a/3
[=6]

yay (II) yaz mevsimi

y. 236bb/14, 236bb/15, 236bb/5, 237ab/1, 237ab/5, 237ab/5
[=6]

yay- sermek, döşemek
y.-aram 51a/7
y.-arvan 51a/6
y.-dı 220b/2
y.-dum 218b/2
y.-duŋ 280a/14
y.-maḳ 299b/15
y.-mış 280a/13
y.-up 130a/7
[=8]

yaya yürüyerek giden kimse, piyade
y.+sı 255b/7
[=1]

yayan yaya olarak, yürüyerek (krş. **yayaḳ**)
y. 96a/3, 129b/14, 129b/2, 305b/2
[=4]

yayaḳ yaya olarak (krş. **yayan**)
y. 202b/7
[=1]

yayıl- yayılmak, dağılmak
y.-ıldı 232b/7
y.-a 256b/11
[=2]

yaylan- yay sahibi olmak, yaylı hâle gelmek
y.-uŋ 73a/2
[=1]

yaz ilkbahar mevsimi
y. 23a/4, 23a/4, 54b/11, 58a/11, 62b/12, 119b/10, 229bb/10, 236bb/13, 236bb/15
y.+ıda 149a/15
y.+uŋ 193a/5, 193a/5
[=12]

yaz- (I) yazmak, nakşetmek
y.-a 146a/12
y.-alar 113b/15, 114a/9, 217b/4
y.-am 305b/11
y.-amadılar 225b/10
y.-anı 75b/14
y.-ar 24ay/6, 32b/14, 32b/15, 33a/1, 49a/12, 49a/14, 49a/2, 49a/9, 49b/4, 51a/10
y.-aram 192b/11, 192b/5
y.-arsa 309b/14, 309b/15
y.-dı 67a/11, 75b/11, 75b/13, 75b/14, 86b/5, 148a/14, 148a/4, 148a/5, 148a/8, 151a/15, 306b/10, 306b/15, 306b/3, 306b/5, 307a/11, 316b/1, 323a/8
y.-dılar 148a/12, 148b/4
y.-duġumı 290b/15

y.-dum 62a/6, 76a/1, 76a/1, 76a/13, 76a/2, 76a/6, 76b/2, 82b/4, 82b/6, 82b/9, 210b/12, 225b/9, 226b/5
y.-dum-ise 82b/9
y.-ġıl 86b/3, 147b/14, 212b/7
y.-madum 62a/6
y.-maġa 66b/14
y.-maḳ 49a/1
y.-masa 104a/11
y.-mış durur 165b/3
y.-mış-ıdı 217a/8
y.-sa 23a/12, 71b/1, 71b/2
y.-saŋ 187a/15, 187b/1, 308b/6
[=69]

yaz- (II) yanılmak
y.-duŋ 55b/11
y.-madın 54b/11
[=71]

yāẕ (Far.) hatırlama, akla getirme, anma (krş. **yād)**
y. ḳıl- 2ab/10, 14a/10, 24a/6, 30b/8, 30b/9, 30b/10, 30b/11, 51a/5, 51a/9, 55a/14, 60a/1, 60b/4, 63a/10, 63a/9, 101ay/17, 117b/4, 175b/14, 178b/14, 187b/15, 188a/1, 188a/12, 188a/12, 188a/13, 188a/2, 195a/13, 216b/1, 219a/14, 219b/14, 219b/4, 219b/4, 219b/6, 219b/7, 219b/8, 220ab/15, 220b/9, 221a/9, 222ab/10, 223bb/1, 230ab/14, 230bb/3, 233bb/7, 237b/4, 238b/4, 241bb/5, 251b/7, 256b/2, 260a/1, 260a/6, 260a/6, 260a/7, 279ab/2, 309a/7, 309b/3, 309b/4, 309b/8, 310a/9, 310a/14, 310b/15, 311a/1, 311a/1, 311a/4, 311a/5, 311a/7, 311b/1, 311b/15, 311b/4, 312a/1, 312a/12, 312a/2, 312b/11, 312b/13, 312b/2, 312b/3, 312b/4, 318b/1, 319a/1, 321b/14, 324b/15
yāẕ ḳıl- ‘akla gelmek, hatırlamak’
[=80]

yazdur- yazma işini yaptırmak
y.-am 293b/10
y.-dı 280bb/12, 280bb/13
[=3]

yazı kır, ova, boş ve açık yer (krş. **yazu**)
y. 23b/3, 168b/6, 220b/2, 228a/8, 254a/9, 302b/11
y.+da 45b/2, 250b/13, 271a/12
y.+dağı 168b/6
y.+dan 168b/7
y. durur 324b/3
y.+larda 251a/4
y.+sına 149b/1, 202b/11
y.+sında 23b/10, 146b/15, 153b/13
y.+sında durur 269b/3
[=19]

yazıcı kâtip
y.+lar 24ay/6
[=1]

yazıḳ günah (krş. **yazuḳ**)
y.+(ġ)-ıçun 240ab/2
[=1]

yazıl- (I) takdir olunmak
y.-dı 61a/4, 75b/9-10, 75b/14, 75b/15, 76b/1, 233a/4
y.-maḳ 48b/3
y.-mış durur 56a/8, 264a/7
[=9]

yazıl- (II) yazı yazılmak, yapmak eylemi yapılmak
y.-dı 235bb/8
y.-duġı-çun 317b/2
y.-mış 235bb/3, 281ab/11, 313b/4, 314b/3
y.-mışdur 179b/1
y.-sun 217b/11
[=8]

yazılı alna yazılmış olduğuna inanılan, mukadder (krş. **yazılu**)
y. 258a/9
[=1]

yazılu alna yazılmış olduğuna inanılan, mukadder (krş. **yazılı**)
y. 9a/10, 37a/2, 100b/8, 218b/13, 281ab/7, 281ab/8, 293b/12, 313b/8, 313b/9
y. durur 218b/12
[=10]

yāz̲igār (< Far. yād-gār) birine, bir olayı veya bir kimseyi anımsatmak üzere verilmiş olan armağan (krş. **yādigār)**
y. 2ab/9
[=1]

yazu kır, ova, boş ve açık yer (krş. **yazı**)
y.+lara 124b/5
y.+sı 192a/9, 210b/3, 211a/3, 211a/6
y.+sın 254a/6
y.+sında 93a/14, 147a/10, 150a/7, 150b/14, 157b/5, 158a/4, 290b/5
y.+yı 324b/8
[=14]

yazu 1. okuma yazma
y. +sı 258a/8

2. alna yazılan, kader
y. +ların 217b/6
y. +ŋı 240a/1
[=3]

yazuḳ günah (krş. **yazıḳ**)
y. 12a/8, 23a/10, 23a/14, 23b/1, 23b/8, 26a/8, 26b/1, 28a/13, 28b/8, 29a/4, 33b/9, 33b/10, 33b/11, 33b/13, 33b/14, 33b/9, 38a/6, 48b/12, 48b/13, 48b/2, 61a/3, 69b/1, 71b/11, 73b/6, 75ay/11, 80a/3, 83b/11, 83b/8, 92a/9, 103b/2, 104a/10, 104a/11, 108a/5, 112b/11, 114a/9, 161a/6, 163a/7, 193a/2, 193a/3, 193a/5, 194a/15, 195b/7, 204b/4, 204b/5, 204b/7, 204b/8, 210b/1, 210b/11, 219a/8,

221a/11, 222bb/3, 222bb/4, 223b/5, 227b/14, 227b/15, 227bb/2, 227bb/2, 233bb/12, 233bb/12, 234ab/7, 241ab/1, 241ab/1, 241ab/10, 242ab/10, 242ab/11, 245a/15, 245b/12, 245b/14, 247a/1, 255a/5, 255a/6, 255a/7, 255a/8, 256a/3, 256b/10, 256b/15, 258a/9, 284b/4, 303b/5, 303b/9, 304a/12, 304a/13, 304a/2, 304a/7, 304b/1, 304b/1, 304b/3, 306a/2, 306b/6, 307a/9, 307a/9, 307b/1, 307b/5, 318b/9, 319b/15
y. durur 315a/5, 315a/5, 315a/6, 315a/6, 315a/7
y.+dan 5ay/12, 23a/9, 26a/3, 28b/10, 28b/9, 45b/11, 50ab/3, 55bb/13, 63a/5, 77a/11, 109b/15, 117b/8, 194b/4, 216a/7, 233bb/10, 241ab/10, 267a/5, 303b/10, 304a/12, 312a/2-3
y.+(ġ)a 26a/4, 73b/8, 144b/11, 144b/8, 146a/3, 193a/3, 227a/2, 242ab/12, 282a/5, 304a/13
y.+(ġ)ı (iy.) 15a/13, 18a/1, 23b/12, 23b/14, 46a/14, 55bb/14, 55b/14, 69b/5, 73b/7, 83a/14, 128b/6, 133a/8, 136by/16, 195b/10, 195b/12, 242bb/3, 242ab/13, 267b/9, 315a/4,
y.+(ġ)ı (bel.) 195b/8, 210b/12, 242bb/2, 303b/6, 305b/11, 320b/8
y.+(ġ)ın 17b/15, 20a/6, 48b/13, 51a/7, 55b/6, 55b/6, 79a/12, 84a/3, 103b/12, 114a/3, 114a/3, 115a/13, 122a/9, 122b/8, 141a/3, 143b/10, 159b/4, 159b/7, 192b/10, 194b/2, 194b/3, 195a/14, 195b/15, 196a/6, 196a/8, 210a/7, 217a/7, 217a/7, 217a/9, 217b/7, 231a/4, 236a/15, 315a/8, 317b/11
y.+(ġ)ına 102b/8, 113b/15, 114a/1, 293b/9, 302a/13
y.+(ġ)ından 27b/1, 46a/12, 141b/13, 146b/4, 196a/3
y.+(ġ)ını 38a/4, 62b/12
y.+ıçun 48b/8, 55b/10, 200a/1
y.+(ġ)-ıçun 69b/6, 113b/5, 122b/2
y.+(ġ)um 115a/9, 227bb/1, 317b/14
y.+(ġ)umuz 72a/2, 105b/15
y.+(ġ)umuzdan 219b/6-7
y.+(ġ)una 103b/4
y.+(ġ)uŋ 14a/13, 14a/6, 21a/15, 21b/1, 24a/12, 24b/7, 42a/13, 60b/12, 62a/3, 115a/12, 165b/11, 245b/6, 249b/5, 263a/11, 268b/11
y.+(ġ)uŋa 23b/15, 42b/10
y.+(ġ)uŋ durur 258a/10
y.+(ġ)uŋı 23a/9, 325a/14
y.+(ġ)uŋ-ıçun 73a/1
y.+lar 3b/4, 15a/2, 15a/6
y.+lara 83b/11
y.+lardan 7b/13, 38a/4, 38a/5
y.+lar durur 15a/14
y.+ları 2b/6, 15b/5, 33b/8, 173a/15, 217b/2, 217b/2, 242bb/3, 242bb/5, 320a/14
y.+ları-çun 280ab/7
y.+ların 19a/12, 51a/6, 56a/1, 66a/12, 71b/15, 107b/12, 210b/7, 217a/15
y.+larına 58a/3, 85b/9, 95a/13, 144b/13, 304b/2
y.+larından 217b/4, 242bb/7
y.+larını 54a/13
y.+laruŋ 305b/11
y.+laruŋuza 302b/6
y.+laruŋuzı 16b/13
y.+nı 14a/11

y.+uŋ 267b/8
[=274]

yazuḳlıḳ günah, kusur
y. 305a/6
[=1]

yazuḳlu günahkâr
y. 4b/4, 16b/14, 19a/13, 19b/1, 30a/10, 39a/10, 39a/4, 79b/1-2, 90a/15, 95b/5, 96b/4, 122a/8, 122b/1, 122b/1, 122b/7, 140a/5, 192a/10, 195a/2, 199b/14, 202a/7, 206b/1, 210b/4, 211a/3, 211a/6, 220a/8, 236a/2, 243ab/4, 252b/10, 256b/5, 272a/6, 277b/4, 281a/4, 293b/8, 320a/1, 325a/10
y.+da 243ab/1
y.+lar 15b/5, 51a/6, 51a/7, 102b/7, 186a/14, 200a/4, 200b/1, 219b/13
y.+lara 93b/3, 94a/11
y.+ları 320a/4, 320a/6
y.+sın 299a/4
y.+sına 133a/8
y.+ya 15b/6-7, 26b/8, 61a/2, 220a/9, 325a/12
y.+yı 6a/10, 14a/7, 14a/8, 107a/12, 220a/3
[=60]

yazuḳsuz günahsız
y.266b/11, 293b/9
y.lar 75ay/11
[=3]

ye (Ar.) Arap alfabesinin otuz birinci harfi
y. 88b/1, 187b/1
[=2]

yė- 1. harcamak, tüketmek, bitirmek
y. 111a/9

2. (manevi) tüketmek
y.-ye 233bb/15

3. ağızda çiğneyerek yutmak
y.-di 110a/11, 110a/12, 110a/14, 201b/8, 231a/11, 231bb/8, 234a/2, 235b/1
y.-digi 282bb/3
y.-diler 62a/15, 233b/15
y.-di-y-ise 110a/5
y.-dügi 64a/10, 66b/1, 110b/1, 264a/5
y.-dügin 98b/10
y.-düginde 241bb/6
y.-düm 236a/1
y.-düŋ 59b/1, 82a/8, 235b/15, 239ab/3
y.-gil 82a/11, 82a/12, 82a/14, 82a/15, 325a/13
y.-medin 290a/14
y.-mege 108b/5
y.-mek (yemek içmek) 146a/5, 266a/2, 274a/13, 311a/6
y.-memek 62b/13, 85b/8
y.-meŋ 62b/1, 62a/7, 72b/2, 289a/13, 289a/14, 289a/15

y.-mez (yemez içmez) 6a/12, 66b/13, 87b/1
y.-mezem 310b/13
y.-mişlerdi 62a/14
y.-ŋ 120b/14, 157b/11
y.-r 311a/7
y.-rem 311a/3
y.-rler 119b/5, 304b/13
y.-rse 311a/7
y.-se 71a/14, 310b/14, 311a/3, 311a/4, 319b/1
y.-sün 63b/5, 63b/5, 80a/12,
y.-ye 13b/10, 13b/10, 205b/11, 239ab/8
y.-yeler 125a/7, 219b/2, 219b/5
y.-yelüm 171a/15, 172b/1
y. yen 241bb/8
y.-yü 283a/15
y.-yüben 298b/13
y.-yüp 61a/9, 124b/4, 274a/15

4. yardımcı fiil
y.-me (ġaygu y.) 235a/5
y.-megil (renc y.) 14a/1, 14a/6
y.-meŋ (renc y.) 13b/13
y.-rsin (ḳaygu y.) 290b/13
y.-seŋüz (oruc y.) 81b/7
y.-sün (ḥasret y.) 265a/3
y.-yenler (oruc y.) 81b/11
y.-yeni (ribā y.) 48a/9
ḳaygu yė- ‘kaygılanmak’
oruç yė- ‘oruç bozmak’
yemek içmek ‘atıştırmak’
[=88]

Ye’cūc (Ar.) Kur’an-ı Kerim’de adı geçen zararlı, bozguncu ve kısa boylu iki kavimden biri
Y. 13a/8, 13a/8, 13b/1, 13b/12
[=4]

yėd- (hayvan için) yularından çekmek
y. 106a/8
y.-e gel- 226ab/2
[=1]

yėdek yularından çekilerek arkadan götürülen boş at, yedekte götürülen at
y.+ler 208a/11
y.+in 99a/3
[=1]

yėdeklü yularından çekilerek arkadan götürülen boş atı olan, yedekte götürülen atı bulunan
y. 255b/1
[=1]

yėdi altıdan sonra gelen sayının adı

y. 16a/14, 16a/14, 18a/4, 54b/1, 54b/15, 55b/15, 67a/14, 68a/1, 71b/8, 93b/13, 99b/10, 99b/12, 99b/14, 99b/6, 99b/7, 99b/11, 99b/12, 100a/2, 102a/9, 102a/9, 108b/10, 116a/13, 116a/14, 123b/6, 131b/9, 131b/9, 134a/5, 148a/11, 148a/6, 148b/9, 149a/7, 151b/2, 153a/2, 153a/3, 153b/11, 155b/1, 155b/8, 171a/7, 171a/7, 171a/8, 171a/8, 177a/14, 190a/11, 212a/12, 230bb/2, 230bb/3, 231bb/9, 233ab/10, 233ab/13, 233ab/14, 233ab/14, 233ab/15, 233bb/10, 233bb/10, 237ab/10, 237ab/10, 237ab/8, 237ab/9, 241bb/11, 242a/9, 276a/5, 276bb/15, 276bb/3, 285a/4, 293b/15, 294a/1, 323b/12, 323b/12
y.+yi 99b/5
y.+y-içün 233ab/12
[=70]

yėdici yol gösteren, kılavuz
y.+si durur 176a/13
[=1]

yėdinci yedi sayısının sıra sıfatı, sırada altıncıdan sonra gelen, yedinci
y. 21b/3, 52b/1, 55b/3, 68a/7, 75ay/3, 75ay/3, 98b/12, 98b/14, 99a/4, 99a/6, 99a/8, 100a/3, 100a/4, 117a/11, 123b/8, 141a/4, 144b/7, 155b/3, 205a/12, 220ab/11, 228ab/11, 228bb/11, 229ab/13, 230bb/13, 233bb/1, 233bb/9, 261b/10, 271b/10, 276a/6, 283ab/6, 304a/2, 309a/2, 322b/12
y.+sin 153a/6
[=34]

yėdür- yemesini sağlamak, yiyecek vermek
y.-di 110a/11, 110a/13, 110a/15, 231bb/10, 231bb/9
y.-digi 110b/2
y.-miş 140b/10
y.-se 140b/9, 146a/8
[=9]

yėg üstün, daha iyi
y. 59b/13, 62b/11, 66b/15, 71a/13, 82a/5, 119a/5, 137b/11, 236b/15, 236b/15, 277bb/4
y.+dür 166a/3
y.+em 282ab/10
[=12]

yėgen yeğen
y.+i (iy.) 147b/12
[=1]

yėgrek daha iyi
y. 11b/8, 35b/3, 56a/13, 63b/13, 64a/11, 64a/12, 66b/14, 67b/11, 80b/12, 80b/13, 80b/14, 80b/15, 80b/9, 81a/1, 90a/13, 91a/5, 93a/3, 125by/9, 128b/11, 167a/12, 216a/8, 220a/3, 224ab/3, 224bb/9, 225bb/9, 226a/8, 229bb/8, 233bb/11, 237a/15, 238bb/6, 246b/4, 277bb/6, 315b/4
y. durur 32a/11, 32b/1, 64b/8, 80a/8, 80b/1, 81b/10, 81b/13, 82b/11, 82b/12, 89a/9, 91a/7, 144b/5, 220a/1, 306a/14
y.+(g)i 265a/10
y.+(g)in 67b/13
y.+(g)ine 73b/5
y.+(g)ini 73b/4

y. +idüm 243a/2
y.+idür 11b/8, 39b/6, 39b/7, 152a/6, 229bb/9, 277bb/3, 306a/13
y.+im 277bb/1
y.+imiş 224bb/7
y. mi durur 256a/6
y.+üz 143a/6
[=62]

Yehūda (öz. is.) Yakup peygamberin on iki oğlundan en büyüğü
Y. 201a/4, 201a/7, 295b/6
[=3]

yėk şeytan
y. 277bb/4
y.(g)+e 277b/3
[=2]

yeksiklik eksiklik
y. 248b/9
[=1]

yėlken yelken
y.+e 318b/15
[=1]

yėl havanın yer değiştirmesi ile oluşan esinti, rüzgâr
y. 31a/14, 38a/9, 78a/4, 78a/7, 124b/5, (y. ʻaẕābı) 141b/4, 170b/4, 170b/4, 170b/5, 170b/7, 170b/7, 170b/9, 170b/12, 170b/12, 170b/15, 170b/9, 171a/1, 171a/1, 247b/5
y.+de 224a/10
y.+e 61a/8, 32b/7
y.+i (iy.) 31b/3, 32b/8, 69b/8, 72b/14, 117a/9, 117b/8, 118b/12, 178b/15, 257a/12, 257a/3, 257b/3, 257b/7
y.+i (bel.) 40b/3, 41a/14, 170b/13, 179b/12
y.+iŋ 165a/6
y.+ine 47a/10, 118b/13
y.+ler 119b/11, 247b/2, 266b/10
y.+üŋ 169a/11, 170b/10
[=46]

yėl- koşturmak, hızlı hareket etmek
y.-em 245a/7
y.-ersin 232ab/15
y.-üben 224a/10
[=3]

yelin (sığır vb.) hayvanların göğsünde süt biriken yer
y. +ine 238b/14
[=1]

yėlpize yelpaze (krş. **yėlpise**)
y. 207a/5
[=1]

yėlpise yelpaze (krş. **yėlpize**)
y.+si-y-ile 207a/7
y.+ler 207a/8
[=2]

yėm hayvan yiyeceği, yem
y. 57a/13, 57b/1, 117a/11, (ot u y.) 119b/13, (ot u y. ü nebāt) 119b/14, 120a/10, 120a/13, 308a/13
[=8]

yėmek aş, yiyecek
y. 66a/1, 119b/15, 159a/11, 159a/8
y.+den 313a/10
y.+e 313a/9
y. +çün 159a/7
y.+ile 228bb/7
[=8]

yėmeklik yemek yapımına kullanılan, yemek yapılan
y. 66b/11
y.+(g)i (bel.) 66a/1
[=1]

yėmiş meyve
y. 20a/15, 169a/4
y.+den 164b/14
y.+i (iy.) 7bb/2, 7b/4, 176a/6
y.+in 70b/5
y.+inüŋ 7a/15, 7bb/8
y.+ler 57b/10, 100a/1, 117a/11, 119b/8, 120a/15, 120b/15, 120b/1, 120b/12, 120b/9, 247b/9, 274a/8
y.+lerden 118b/14, 120b/12
y.+lere 20a/15
[=23]

yėmişlen- yemiş yemek, meyve yemek
y.-e 21a/9
y.-ür 58a/13
[=2]

yėn- yenmek
y.-ür ni’met 49bb/12
[=1]

yėŋ elbise kolunun el üstüne gelen kısmı, yen
y. 294a/8
y.+i (iy.) 198a/10
y.+ile 230ab/13
y. +in 206b/7, 276b/7
y. +ine 296b/2
[=6]

yėŋ- 1. galip gelmek, üstün gelmek
y.-esin 255a/2

y.-er 255a/6, 255a/9
y.-erem 310a/8
y.-mez 285a/1
y.-se 191a/8

2. biri tarafından hakkın yenilmesi
y.-mez 255a/4

3. dayanmak
y.-mege 45a/9
[=8]

yeŋi 1. yeni, kısa bir süreden beri öyle olan
y. 151b/5, 238ab/10, 238ab/10, 238ab/8, 238bb/3, 246a/14

2. hiç kullanılmamış olan, yıpranmamış, eskimemiş
y. 103b/11, 103b/2, 103b/4, 103b/6
[=10]

yėŋil- mağlup olmak, kaybetmek
y.-düŋ 55b/11
[=1]

yėŋile son zamanlar
y.+de 151b/4
[=1]

yėŋile- yenilemek, tekrarlamak
y.-e 151b/4
y.-gil 113b/5
[=2]

yėŋilik tazelik
y.+(g)inden 272a/15
[=1]

yėr 1. toprak, mekân
y. 19a/8, 21a/15, 21b/1, 49bb/13, 57a/13, 57b/3, 61a/7, 61b/6, 61b/11, 70b/14, 93b/13, 95a/2, 102a/9, 119b/12, 119b/12, 119b/13, 119b/13, 119b/3, 138a/11, 140a/4, 153a/5, 176b/1, 185a/3, 185a/6, 185a/10, 185a/13, 185a/15, 186b/5, 186b/7, 199b/7, 199b/8, 211a/14, 216b/11, 220b/2, 222b/9, 224a/7, 234a/11, 234a/14, 234a/15, 236a/6, 236a/6, 237ab/10, 237ab/4, 242b/6, 245b/11, 245b/15, 246a/2, 256b/8, 258a/1, 258b/15, 229bb/11, 236bb/1, 240ab/4, 267b/14, 267b/15, 280b/13, 282a/1, 298a/7, 298a/7, 301a/6
y.+de mi 231b/10
y.+e 22b/15, 22b/15, 23a/4, 23a/5, 38a/1, 44a/7, 49a/5, 52a/14, 69b/9, 71b/13, 90a/1, 90a/1, 93b/11, 102b/8, 110b/3, 110b/5, 125a/10, 125a/11, 128b/6, 129b/9, 136b/1, 136b/2, 138a/13, 138a/9, 151a/6, 157b/12, 161b/11, 161b/15, 168a/3, 185a/6, 185a/8, 185a/9, 194b/13, 201a/6, 204a/10, 211b/14, 221ab/6, 230a/10, 232a/2, 232a/4, 233b/10, 233bb/9, 234b/3, 234b/14, 239bb/1, 245b/1, 267a/8, 267b/13, 277ab/7, 277bb/9, 281ab/13, 285a/2, 286b/14
y.+i (bel.) 10a/6, 40b/2, 55b/9, 60b/11, 72b/2, 99b/6, 117a/8, 131b/9, 140b/12, 168a/3, 179b/13, 185a/12, 197a/4, 197b/8, 211b/6, 211b/14, 234a/12, 262b/14, 308a/13, 323b/12

y.+i (iy.) 165a/6, 168b/14, 216b/11, 275a/6, 325a/3
y.+i durur 65b/3, 65b/4, 65b/4, 239a/1, 275a/6
y.+idür 305a/14
y.+ile 100a/9, 234a/10, 234b/9
y.+in 41b/9, 41b/9, 41b/10, 42a/10, 42a/10, 42a/9, 42a/9, 224bb/2, 288a/12, 288a/15, 288b/1, 296a/14, 299a/6
y.+inde 13b/6, 18b/7, 98ay/17, 118b/9, 195b/5, 195b/5, 207b/9, 232a/14, 232a/15, 239bb/2, 239bb/3, 251b/1, 276bb/1, 318b/9
y.+inden 190a/10, 252b/1, 279a/12
y.+ine 59a/10, 59a/14, 61a/15, 66a/4, 71b/1, 71b/2, 104b/10, 104b/13, 104b/15, 104b/5, 105a/3, 105b/4, 112b/14, 115a/3, 122a/11, 124b/7, 131b/2, 131b/4, 138a/10, 138b/2, 138b/9, 153a/12, 185b/10, 195b/2, 195b/6, 196a/14, 196a/15, 206a/12, 210a/12, 213a/5, 217b/11, 225a/4, 226bb/3, 227ab/13, 227ab/14, 227bb/4, 227bb/4, 237ab/5, 237ab/5, 238ab/5, 238a/9, 243a/9, 251a/15, 263b/14, 267a/8, 281a/10, 281b/6, 281bb/1, 284a/4, 287b/12, 288a/3, 289b/14, 292b/4, 296a/8, 306a/9, 306b/12, 307a/13, 323a/10
y.+ini 290a/10, 290a/11
y.+ler 66a/15, 97a/14, 124a/14, 288a/7
y.+lere 100b/5
y.+lerin 221a/2
y.+üm 111a/11, 226ab/4, 233b/13
y.+üme 225bb/7, 225bb/8, 226bb/13
y.+ünde 95b/8, 96a/13
y.+üŋ 165a/15, 305a/15
y.+üŋüzde 96b/11

2. yeryüzü
y. 4a/12, 4b/1, 7b/7, 7b/8, 8b/15, 30a/4, 35a/15, 43a/10, 49a/13, 52b/15, 67a/4, 68a/14, 70b/12, 71a/2, 75ay/1, 81a/1, 86a/13, 87b/2, 90b/13, 94a/13, 97b/7, 100a/15, 103a/1, 117b/5, 120a/10, 120a/14, 121b/10, 146a/10, 153b/14, 167b/14, 171b/14, 175a/2, 180a/3, 185b/1, 185b/12, 185b/2, 185b/4, 185b/5, 185b/7, 187a/12, 187b/2, 188a/6, 203b/10, 204b/4, 211b/3, 211b/5, 212b/3, 219ab/2, 234a/15, 234b/3, 234b/12, 237a/10, 237a/11, 249a/2, 254a/12, 259a/1, 259a/3, 259a/12, 266a/9, , 270a/7, 277bb/10, 282a/1, 282a/8, 324a/8
y.+de 5a/8, 7a/14, 7a/12, 7a/4, 10a/14, 10a/15, 15a/15, 16a/14, 20a/2, 49a/7, 50b/2, 52b/10, 52b/11, 52b/10, 52b/12, 60a/5, 60b/6, 67b/15, 74a/10, 74a/10, 75ay/17, 75b/10, 75b/12, 75b/8, 81a/11, 88a/2, 88b/2, 90a/6, 104b/15, 105a/1, 106a/3, 121b/13, 122a/6, 126a/1, 131a/4, 135a/9, 136b/7, 137a/15, 153a/2, 160b/9, 180a/8, 186a/1, 187b/15, 188a/1, 188a/13, 188a/2, 190a/11, 193b/3, 193b/4, 195a/13, 195a/3, 199a/1, 201b/15, 204a/12, 219a/14, 219ab/4, 219bb/7, 220bb/2, 221a/7, 224bb/4, 229a/6, 229bb/10, 229bb/7, 230bb/1, 235ab/6, 235ab/8, 235ab/8, 236b/10, 237b/9, 239ab/13, 239bb/7, 243b/12, 243b/12, 260a/2, 260a/4, 260b/9, 10, 276bb/6, 271b/7, 272a/8, 272a/10, 272a/7, 275a/4, 276bb/1, 276bb/10, 276bb/10, 276bb/2, 276bb/7, 288a/2, 295a/3, 295a/9, 297a/5, 321b/14, 322b/15
y.+de durur 150b/8, 236ab/15, 237b/8, 239a/1, 248a/14, 286a/11, 324a/13
y.+deki 67a/7
y.+dekiler 224bb/7, 224bb/9, 235ab/4, 235ab/5, 235ab/7
y.+dekilerüŋ 235ab/5,6, 231b/10
y.+de kim 315b/2

y.+den 38a/1, 116a/14, 117a/11, 119b/10, 137a/8, 186a/2, 186a/4, 229a/5, 234b/14, 239bb/1, 239bb/2, 245b/9, 259a/5, 279a/10, 279b/5, 281a/4
y.+dür 56b/2, 56b/3, 149a/12
y.+e 72b/9, 77a/3, 90a/1, 97b/2, 100a/5, 150a/14,
y. +i (bel.) 1ab/2, 59b/10, 86b/10, 88a/7,
[=477]

yerin- üzülmek, kederlenmek
y.-mek 275a/3
y.-mez 163a/15
[=2]

yėrmür- kederlenmek, sızlanmak
y.-di 139b/10
y.-üp 276b/4, 276b/4
[=3]

yėrlü sabit
y. 13b/6
[=1]

yėr yüzi insan topluluklarının hayatını sürdüğü yaşama ortamı, dünya
y.+n 1bb/11
y.+nde 1bb/1, 22a/1, 28b/15, 35a/15, 75ay/1, 81a/1, 86a/13, 97b/7, 105b/3, 121b/10, 185b/1, 211b/3, 212b/3, 236bb/1, 239a/11, 259a/1, 274a/5, 282a/1
y.+ndeki 187a/12, 254a/12, 266a/9
y.+nden 68a/14, 117b/5, 117a/8, 146a/10, 186b/3, 204b/4, 205b/1, 211b/5, 230ab/13, 242b/11
y.+ne 165a/6
[=32]

yėt- 1. yeterli olmak, kâfi gelmek
y.-dügin 320a/9
y.-dügince 233ab/5, 289a/15
y.-e 40a/13, 67b/9
y.-emedüm 224a/10
y.-enler 139b/9
y.-er 11a/14, 69b/14, 87b/13, 88a/1, 139b/7 224ab/13278b/2
y.-erdi 40a/12
y.-er durur 264a/4
y.-er ol- 237ab/9
y.-erse 171b/6, 301a/3
y.-esi 305b/5
y.-e-y-idi 228b/6
y.-medügi 63b/1
y.-mese 63b/9, 99a/13
y.-meye 241b/4
y.-meyeydi 63a/15
y.-mez 15b/12, 99a/11, 114b/3, 159b/13, 171b/6, 228b/7, 241a/15, 245b/2
y.-mez-mi-y-di 296b/13
y.-mez-ise 81b/8
y.-se 210a/9

y.-üp 167b/12

2. büyümek, olgunlaşmak
y. di 15b/11, 277a/10, 283a/3, 283b/6,289b/12
y.-dügi 224ab/13
y.-dügince 158b/3
y.-e 286b/14
y.-esiye 263b/4
y.-se 36a/9, 195b/3, 263b/4
y.-üp 150a/15

3. erişmek, sahip olmak
y.-di 123b/14, 226ab/8
y.-tüm 193a/13
y.-üp 324a/1

4. (mesafe açısından) varmak, ulaşmak
y.-di 136b/13
y.-mek 105b/12, 106a/14
[=59]

yet□m (Ar.) babası ölmüş olan, babadan öksüz
y. 2b/11, 112a/11, 112a/13, 112a/15, 140b/3, 146a/9, 206b/5, 278a/4, 292a/11
y.+e 116b/10
y.+i (bel.) 112a/14
y.+i-düm 112b/3
y.+ler 112a/14
y.+lere 145a/7
y.+leri 112b/2, 113a/10, 113a/5, 113a/6, 278a/3, 278a/4
y.+lerüŋ 26a/4, 113a/7
[=22]

yet□mlik (Ar. + T.) yetim olma durumu, babasızlık
y.+de 278a/4
[=1]

yėtir- tamamlamak
y.-sünler 55bb/10
[=1]

yėtiş- 1. yetişmek, erişmek, ulaşmak
y.-di 67b/2, 137a/13, 137b/15, 161a/12, 166a/1
y.-dilerse 166a/9
y.-dise 161a/12
y.-e 30a/3, 162b/1
y.-evüz 69b/8
y.-ince 34a/8, 168a/10
y.-megi 187b/10
y.-miş 197a/7, 244a/3
y.-ür 87b/9
y.-ürler 9a/4, 11b/7

2. olgunlaşmak, gereken nitelikleri kazanmak
y.-e 17b/6

y.-miş 69b/3
[=20]

yėtmeklik kâfi olma durumu, yetme
y. 210a/9
[=1]

yėtür- yetiştirmek, ulaştırmak
y.-gil 207a/10
y.-ümezem 159b/3, 4
y.-ürmeg-içün 135b/14
[=3]

yėtmiş altmış dokuzdan sonra gelen sayının adı
y. 5b/5, 17b/1, 17b/2, 17a/15, 30a/6, 38a/4, 38b/13, 39a/7, 60b/6, 85b/4, 85b/6, 91b/14, 91b/15, 93b/12, 97a/11, 97b/2, 97b/6, 101b/8, 105a/2, 105a/4, 124a/6, 130a/5, 136b/5, 138a/1, 138b/13, 147a/9, 148a/6, 150a/6, 151b/2, 151b/4, 151b/8, 151b/9, 152b/5, 153a/2, 166b/1, 171a/11, 171a/12, 171a/7, 184a/13, 186a/7, 186a/9, 186a/10, 195a/5, 230a/5, 249b/5, 253b/1, 254b/10, 263b/12, 294a/1, 306b/5, 313b/14
y.+e 32b/15
[=52]

yevmü'l-arżı'l-ekber (Ar.) ilk kıyamet günü
y.15b/1
[=1]

yevmü'l-ʿıyd (Ar.) bayram günü
y.108b/3
[=1]

yėyecek canlıların beslenmesine uygun ve yiyerek tükettiği maddeler, azık, yiyecek
y. 66b/13
y.+i (bel.) 69b/7
[=1]

yėyesi yiyecek şey, yemek
y. 111a/10, 113a/12, 159a/5, 310b/15
y. durur 49a/7, 265a/10
y.+de 265a/11
y.+den 86a/14
y.+nden 310b/13
[=4]

yėyici yiyen
y. 48a/13
y.+dür 277bb/5, 277bb/7
[=3]

yėynil- hafiflemek
y.-sün 195a/15
[=1]

Yez□d (öz. is.) Emevî devletinin kurucusu Muaviye'nin oğlu

Y. 147b/7, 148a/2, 148a/7, 148b/5, 149a/9, 149a/10, 149a/11, 149a/14, 149b/5, 151a/14, 151a/8, 151b/15, 151b/3, 152a/15
Y.+e 147b/7, 147b/10
Y.+üŋ 148b/1, 152b/4
[=18]

yıd- göndermek
y.-mış 139a/3
[=1]

yıġ- (I) mâni olmak, engel olmak, alıkoymak
y.-a 228a/2
y.-ar 138b/15, 300b/11
y.-arduḳ 45b/8
y.-ar-ısa 76a/14
y.-arlar 26a/4, 265a/5, 303b/2
y.-dı 73a/3
y.-ġıl 48a/14
y.-ma 311b/8
y.-madı 228a/2
y.-maḳ 262b/7, 303a/2, 309a/3
y.-maḳı 314a/4
y.-maya 35b/14, 75b/5, 76a/15
y.-maz 279b/6, 285a/2
y.-mazam 226b/13, 262b/9, 262b/10
y.-mış-ıdı 235a/15
y.-sa 27b/9, 203b/11
[=25]

yıġ- (II) nesneleri bir tepe oluşturacak biçimde üst üste koymak
y. ḳıl (!) 35b/12
[=1]

yıġıcı engel, mâni
y. durur 220a/2
[=1]

yıġlan- engel olunmak, alıkonulmak (krş. **yıġlın-**)
y. -maya 27b/9
[=1]

yıġlın- engel olunmak, alıkonulmak (krş. **yıġlan-**)
y.-mış durur 109b/6
[=1]

yıḳmaḳ yıkıntı
y.+(ġ)ı (iy.) 179a/8
[=1]

yıl sene, on iki aylık süre
y. 22b/6, 30a/6, 34a/12, 38a/6, 38a/8, 49a/6, 56a/7, 56a/7, 56a/7, 57a/11, 63a/10, 64a/3, 69b/10, 70b/6, 78a/1, 78a/4, 82a/15, 89b/6, 91a/4, 92b/15, 92b/9, 93a/11, 93a/12, 93a/14, 93a/15, 93b/1, 98b/9, 107a/9, 113b/14, 115a/7, 119a/2, 123a/9, 123b/2, 130b/7, 130b/7, 146a/7, 147b/4, 157a/9, 157a/9171a/11, 171a/12,

171a/7, 171a/7, 195a/5, 200b/11, 200b/12, 204a/6, 204a/6, 204a/9, 205a/10, 205a/12, 205a/12, 205a/9, 205a/9, 205b/9, 210b/5, 226ab/4, 230a/5, 232bb/11, 232bb/13, 232bb/13, 236bb/13, 240bb/7, 243b/8, 244b/13, 250b/11, 250b/11, 250b/13, 251a/3, 253b/1, 258b/12, 265b/11, 286b/12, 299b/5, 306b/5, 266a/1
y. durur 123a/5
y.+a 49a/12, 49a/15, 49a/9, 56a/5, 141b/2, 179a/10
y.+a dek 49a/5
y.+da 4b/3, 20a/8, 59b/4, 62b/13, 63a/11, 63a/6, 63a/7, 74b/6, 75a/1, 75a/4, 77a/12, 77a/13, 93a/4, 107b/11, 108b/7, 123b/6, 139b/7
y.+daki 80a/9
y.+dan 5b/5, 49a/12, 49a/15, 49a/5, 49a/9, 66a/10, 66a/10, 90b/9, 130b/10, 188b/5, 213a/4, 283b/11, 306b/2
y.+dur 281b/12
y.+ı (bel.) 39b/4
y.+ın 91a/3
y.+ına 70b/2
y.+lar 35a/10, 238a/4, 264b/9
y.+uŋ 23b/8, 78a/3, 91b/15, 114a/1, 114a/2, 170b/10
[=126]

yılan bir tür sürüngen, yılan
y. 254a/9, 263a/7
y.+a 254a/10
[=3]

yıldırum yıldırım
y. 324b/13
y.+dan 324b/14
[=2]

yılduz ışıklı gök cisimlerinden her biri
y. 8a/5, 64a/10, 64a/12, 64a/5, 135a/2, 179b/10, 187a/10, 187a/11, 212b/15, 213a/1
y.+lar 266b/9, 10
y.+ı (iy.) 188a/7
y.+ı durur 187a/5
y.+ısa 211a/15
y.+lar 47b/1, 112a/1, 126b/15, 228a/8, 308a/12
y.+ları 211b/13, 221b/4
[=21]

yıllıḳ süresi belirtilen yıl kadar olan, yıllık
y. 30a/6, 63b/3, 69b/7, 69b/9, 76b/10, 76b/11, 76b/12, 93a/13, 113b/15, 114a/1, 114a/3, 114a/3, 144b/8, 144b/11, 146a/3, 211b/12, 249b/5, 272b/14, 314b/7, 324a/13, 324b/1, 324b/14, 324b/2, 324b/2, 324b/3, 324b/5, 324b/6, 324b/7
[=28]

yılḳı hayvan
y. (ḳurbanlıḳ y.) 134a/7
[=1]

yıḳ- kurulu bir yapı vb. şeyi parçalayarak dağıtmak, yerle bir etmek
y.-am 287b/12

y.-ar 211b/6, 284b/15
y.-asın 211b/6, 211b/6
y.-dı 242b/8
y.-masun 13a/9
y.-maya 75b/5
[=8]

yıḳıl- 1. yıkmak eylemi yapılmak, yıkılmak
y.-maḳ 248b/4
y.-mış 185b/12

2. düşmek
y.-dı 123b/6
[=3]

yımşan- toplanmak
y.-dı 231ab/14
[=1]

yıpar güzel koku, misk
y. 4b/9, 239bb/1, 239bb/1
y.+dan 130a/2, 265a/13
y.+ı (bel.) 239bb/1
y.+ın 198a/14
y.+um durur 240bb/2
[=8]

yıpraḳ yıpranmış, eskimiş
y. 111a/3
[=1]

yırt- parçalamak, yırtmak
y.-am 221a/4
y.-dı 281bb/4
y.-madın 202a/2
y.-uban 294a/8
[=4]

yırtıcı yırtıcı
y. 266a/15
[=1]

yırtıl- parçalanmak, yırtılmak
y.-a 46b/12
y.-maḳ 266b/9
y.-masun 202a/6
y.-mış 124a/11
y.-up 28b/12
[=5]

yırtuḳ yırtılmış olan
y. 201b/15
[=1]

yıy koku (krş. **yıyı**)

y.+larda 265a/13
[=1]

yıyı koku (krş. **yıy**)
y. 118b/14, 119a/6
y.+sın 165a/15, 257a/12, 257a/3
[=5]

yıyı- kötü kokmak
y.-mış ol- 28b/2
yıyımış ol- ‘kötü kokmak’
[=1]

yıyla- koklamak
y.-dı 208b/4, 293a/11, 293a/14
y.-madum 18a/15
y.-maḳ 119b/15
y.-rdı 134b/13
y.-y-amasın 165b/1
y.-y-ası durur 265a/11
y.-y-asın 293a/10
y.-y-up293b/4
[=10]

yıylan- koklanmak
y.-a 247b/6
y.-maḳ 247b/2
[=2]

yıylandur- koku saçmak, koku dağıtmak
y.-dı 111b/6
[=1]

yıylaş- koklaşmak
y.-dılar 150b/6
[=1]

yıyulı (hoş) kokulu
y. 204a/10
[=1]

yigirmi on dokuzdan sonra gelen sayının adı
y. 4b/3, 15b/2, 21b/3, 37b/3, 69b/7, 69b/9, 74b/6, 85a/14, 86a/6, 86b/5, 98ay/16, 98b/12, 98b/14, 99a/4, 99a/6, 99a/8, 100a/4, 123b/8, 151b/12, 152a/11, 227bb/10, 230bb/14, 233ab/4, 271b/10, 278a/11, 284b/10, 285a/8, 296b/10
[=28]

yigit delikanlı
y. 84b/11, 149b/7, 151a/1, 151a/12, 151a/13, 151a/7, 151a/9, 151b/11, 151b/8, 225bb/10, 258a/1, 258a/14, 258a/6, 258b/1, 258b/3, 267a/5, 282bb/3
y.+ler 56b/3, 282a/9
[=19]

yigitlik gençlik, delikanlılık (krş. **yigitlük**)
y. 56b/1, 248b/6, 283b/7

y. durur 91b/15
y.+de 240bb/14
y.+den 251a/11
y.+(g)e 56b/1

y.+(g)üŋ 236bb/9
[=8]

yigitlük gençlik, delikanlılık (krş. **yigitlik**)
y.+(g)üm 224a/10, 237b/2
y.+(g)üŋden 240bb/13
y.+(g)üŋ 55b/13
[=4]

yigren- iğrenmek
y.-mezin 27b/3
y.-mezler 26b/1
y.-üp 27b/1, 219b/7
y.-ür 274a/12, 278ab/9
[=6]

yigrendür- iğrendirmek, nefret ettirmek
y.-üp 225b/6,7
y.-ür 278bb/14
y.-ürdi 77a/5
[=3]

yine tekrar
y. 7a/13, 7b/4, 7b/5, 8a/10, 8a/13, 8ab/8, 8b/1, 8b/12, 8b/7, 10a/4, 11b/1, 13b/7, 16a/3, 17a/14, 18a/6, 18b/7, 23a/11, 23a/2, 23a/3, 24a/9, 25a/4, 25b/3, 26a/11, 26b/1, 27a/1, 27a/3, 27a/8, 28a/12, 28a/7, 28b/15, 28b/6, 33a/1, 36b/2, 36b/3, 38a/10, 38b/15, 39a/2, 41a/15, 41b/10, 41b/13, 41b/15, 41b/2, 41b/6, 41b/8, 42a/11, 42a/2, 42a/5, 42a/8, 44b/10, 44b/13, 44b/14, 45a/1, 45a/4, 45b/10, 45b/12, 45b/2, 45b/5, 49a/12, 49a/9, 49b/4, 51a/9, 52b/10, 52b/8, 53b/7, 54b/4, 54b/5, 55bb/15, 55bb/3, 55bb/8, 56a/11, 56a/5, 56a/7, 56ab/5, 56ab/7, 56b/3, 57a/6, 61b/2, 64b/2, 64b/6, 64b/7, 65a/3, 65a/6, 65b/11, 65b/5, 67a/5, 68a/3, 70a/8, 70a/9, 70b/6, 70b/7, 72b/6, 74b/5, 74b/9, 75a/2, 75a/3, 86a/10, 87b/15, 88b/11, 89b/14, 90a/11, 91a/3, 92a/12, 92b/7, 94a/10, 94a/12, 97a/11, 98b/11, 98b/9, 99b/2, 99b/5, 100b/7, 103a/14, 105a/14, 105b/1, 105b/10, 106a/10, 106a/14, 106a/14, 106a/3, 107a/10, 107a/12, 108b/11, 108b/6, 108b/8, 109b/14, 110a/1, 110b/3, 110b/5, 114a/5, 114a/8, 115b/15, 116a/14, 117b/9, 118a/1, 118a/10, 121a/5, 122a/4, 122a/5, 129b/11, 129b/5, 129b/6, 129b/7, 130b/10, 131b/4, 131b/5, 132a/1, 133b/4, 134a/14, 134a/15, 139b/6, 140b/15, 141a/13, 143b/9, 151a/12, 151b/10, 151b/9, 152a/1, 152a/13, 152a/14, 156a/7, 157b/10, 160a/1, 161b/1, 161b/15, 161b/8, 161b/9, 163a/4, 163b/5, 164a/12, 164a/9, 164b/12, 164b/14, 164b/5, 165a/9, 166b/6, 166b/7, 167a/9, 169b/15, 170b/9, 171a/11, 171a/2, 171a/3, 174b/12, 175a/6, 176b/13, 177b/9, 178a/8, 180a/1, 185a/11, 187a/5, 192b/12, 201b/4, 204a/6, 205a/4, 206a/10, 208a/12, 208a/3, 208a/6, 212b/5, 214b/10, 216b/11, 216b/7, 216b/9, 216b/9, 217a/6, 217b/1, 218a/1, 218a/10, 218a/11, 218a/13, 218a/15, 218a/6, 218a/8, 218a/9, 218b/2, 218b/5, 218b/7, 219b/9, 220a/11, 220b/6, 221a/13, 221ab/8, 222b/14, 222bb/15,

223a/1, 223b/12, 223bb/9, 224ab/14, 224b/7, 224bb/6, 226ab/9, 229bb/4, 232ab/14, 232b/15, 233b/10, 234b/14, 234bb/12, 234bb/6, 234bb/7, 235ab/13, 235bb/5, 237a/14, 237bb/10, 239a/1, 239ab/1, 240a/3, 240ab/13, 240ab/7, 240bb/6, 242ab/14, 242b/11, 243b/15, 245b/13, 245b/13, 249b/11, 249b/12, 250a/1, 250a/14, 250b/4, 253b/9, 254b/15, 257a/2, 258b/1, 260a/13, 260a/6, 263a/10, 264b/1, 264b/2, 264b/7, 265b/9, 267a/15, 268b/4, 268b/5, 269a/2, 269a/4, 269b/8, 270a/1, 270a/7, 270b/7, 271a/5, 271a/5, 271a/6, 271a/7, 271a/7, 271a/8, 271a/9, 271b/12, 271b/3, 271b/3, 272b/7, 276bb/15, 279a/8, 280bb/12, 281a/11, 281ab/1, 282bb/13, 283b/14, 288a/4, 290b/11, 290b/12, 290b/15, 292a/12, 295b/15, 298b/2, 298b/3, 303b/5, 303b/7, 303b/9, 304b/2, 305a/7, 306b/6, 310a/13, 311a/2, 312a/12, 312a/2, 313a/8, 316a/14, 316b/4, 316b/6, 318a/7, 318a/8, 318b/3, 324b/1
[=324]

yit- kaybolmak
y. -en 224ab/13
[=1]

yiti keskin
y. 263b/9
[=1]

yitil- olgunlaşmak
y.-medük (y. ḳovuḳlu baş) 131a/4
[=1]

yitür- kaybetmek
y.-üŋ 83b/6
[=1]

yoġun kalın, kaba, büyük
y.+laruŋ 87b/13
[=1]

yoḫsa yoksa (krş. **yoḳsa**)
y. 76b/13, 116a/10, 207b/11, 213b/11, 216a/8, 251a/7
[=6]

yoḫsul fakir, yoksul (krş. **yoḳsul**)
y.+a 227bb/12
[=1]

yoḳ yok
y. 1ab/8, 1ab/8, 1ab/9, 1ab/10, 3a/10, 3a/11, 3a/11, 3a/12, 3a/12, 3a/13, 3a/13, 3a/14, 4b/12, 4b/14, 4b/15, 13b/10, 13b/9, 20a/8, 36a/15, 47b/2, 51a/2, 51b/1, 60a/4, 65b/10, 67a/7, 67a/9, 68b/13, 69a/1, 75a/11, 75a/12, 75a/14, 75a/15, 75a/6, 75b/1, 75b/3, 75b/3, 75b/4, 87b/11, 88a/14, 88a/15, 89b/11, 94b/1, 94b/2, 96a/9, 96a/9, 96a/9, 96b/6, 96b/7, 96b/8, 96b/8, 107a/3, 107a/4, 107b/3, 112b/7, 133a/13, 133a/13, 133a/14, 133a/14, 133b/7, 134b/14, 136b/15, 151b/1, 154a/1, 159b/14, 167b/12, 168b/8, 171a/15, 175a/8, 178a/1, 178a/14, 178a/2, 178b/2, 178b/2, 179b/1, 183b/7, 194a/12, 194a/15, 198b/9, 199b/8, 199b/8, 203a/9, 205b/10, 205b/11, 206a/2, 206b/11, 207b/10, 209a/15, 210b/1, 219a/8, 221ab/10, 221bb/8, 221bb/9, 222a/5, 222b/1, 222b/1, 222b/2, 222b/3, 223b/5, 226b/14, 228a/7, 228a/7, 230b/1, 232b/9, 232bb/14, 233bb/11, 234bb/15,

235ab/11, 236ab/11, 236b/10, 237bb/11, 237bb/11, 238a/9, 242a/9, 242ab/15, 242bb/3, 242bb/5, 242bb/5, 243b/10, 243b/9, 246b/5, 248b/2, 252a/8, 254a/15, 255a/5, 256b/5, 259a/13, 259a/7, 261a/4, 264b/2, 264b/3, 265a/12, 265a/14, 268b/11, 268b/4, 268b/5, 268b/9, 269a/13, 270a/10, 270a/10, 270a/11, 270a/11, 270a/12, 270a/12, 270a/12, 270a/13, 270a/13, 270a/14, 270a/14, 270a/14, 270a/9, 270a/9, 274a/15, 274a/9, 274b/1, 274b/1, 276bb/4, 277bb/4, 279a/11, 280a/4, 281b/13, 282a/15, 287a/10, 287b/11, 291a/1, 291a/2, 291b/2, 292a/12, 292a/5, 294b/10, 294b/11, 298a/15, 298b/2, 302b/2, 302b/3, 305a/1, 308a/4, 315b/12, 315b/13, 315b/15, 318a/1, 319a/14, 325a/12, 325a/3
y.+dur 12a/13, 46a/1, 46a/2, 66b/1, 66b/2, 67a/6, 67b/9, 75a/8, 75a/9, 109b/3, 149b/15, 158b/10, 164b/1, 195a/9, 207b/9, 209b/2, 212b/4, 225bb/5, 226ab/4, 226b/14, 226b/15, 226b/15, 234bb/14, 234bb/15, 244b/15, 255b/5, 265b/1, 267b/4, 268a/3, 274a/13, 274a/8, 274b/10, 276a/14, 276b/9, 277ab/10, 278b/2, 278bb/10, 279a/7, 279a/10, 279bb/11, 279bb/11, 280ab/5, 285b/15, 289b/13, 300b/8, 302a/14, 302a/2, 312a/14, 325a/3
y. durur 6b/13, 11b/8, 15b/2, 36b/12, 45a/8, 56a/13, 114b/8, 127b/6, 128b/8, 128b/8, 148b/14, 139b/12, 150b/11, 151b/2, 175a/11, 177b/4, 187b/15, 197a/4, 197a/7, 198b/15, 217a/13, 225a/1, 225bb/1, 230a/15, 246b/4, 247a/2, 258a/8, 262b/13, 262b/14, 262b/3, 263b/2, 263b/2, 264a/6, 265a/12, 265b/2, 285a/6, 285a/7, 293a/14, 298a/13, 298a/15, 315b/14, 317b/15, 319b/1
y.+(ġ) 237bb/10, 278bb/12
y.+(ġ)ıdı 34a/4, 96a/5, 121b/13, 159b/2, 190a/13, 225ab/9, 226a/2, 228a/10, 228a/10, 228a/10, 228a/11, 228a/7, 228a/8, 228a/8, 228a/9, 228a/9, 228a/9, 231ab/1, 234ab/15, 235ab/11, 235ab/11, 237bb/9, 238bb/1, 239bb/2, 239bb/7, 242b/7, 274b/5, 278bb/9, 283bb/3, 292a/7, 298b/2
y.+(ġ)ıduŋ 228a/6, 264b/3
y.+(ġ)ıduḳ 259a/11
y.+(ġ)ımış 138b/5
y.+(ġ)ısa 109b/3, 219bb/12, 219bb/14, 219bb/15, 224a/4
y.+(ġ)iken 235ab/8
y.+(ġ)sasen 194b/11
y.+ıdı 228a/8
y.+ıduŋ 193b/6, 218a/5
y.+ları 298b/3
y. mı 14a/4
y. mıdı 220ab/14, 220bb/3
y.+udı 134b/8, 259a/1
[=291]

yoḳ yoḳ ne ne
y. 117b/6, 117b/6
[=2]

yoḳış yokuş (krş. **yoḳuş**)
y. +a 118b/3, 118b/4
y. +ı (iy.) 324b/6
[=3]

yoḳsa yoksa (krş. **yoḫsa**)
y. 238bb/6, 244b/3, 258a/12
[=3]

yoḳsul fakir, yoksul (krş. **yoḫsul**)
y. 18b/12, 83a/12, 87b/10, 103a/8, 112a/2, 139b/9, 159b/12, 160a/2, 160a/5, 160a/6, 174a/10, 174b/13, 174b/15, 177b/11, 177b/7, 177b/9, 178a/11, 178a/15, 178b/1, 178b/3, 178b/2, 222a/13, 225bb/11, 225bb/5, 225bb/9, 226bb/10, 226bb/8, 238bb/3, 259a/9
y.+a 63b/9, 81b/12, 160a/13, 177b/8, 202b/9, 223bb/4, 227bb/15
y.+ı (iy.) 177b/8
y. +ı (bel.) 238bb/7
y.+ıdı-y-ısa 110a/6
y.+lar 171b/5, 174b/12, 174a/8, 9, 174b/11, 175a/1, 175a/4, 175a/5, 176b/9, 177a/10, 177b/10, 178a/6, 178a/8, 222a/12,
y.+lara 74a/4, 81b/10, 102b/13, 174a/12, 174b/14, 177a/1,2, 177a/2, 223a/4, 228ab/3, 289b/2, 302a/9, 302b/7
y.+larda 174a/14
y.+lardan 233b/14, 234a/2
y.+lar durur 174a/8
y.+ları 109a/6, 109a/9, 112b/8, 177a/4, 229bb/1, 282a/10
y.+larından 175a/10
y.+laruŋ 176b/6
y.+uŋ 178a/15, 238bb/8
[=78]

yoḳsullıḳ yoksulluk (krş. **yoḳsulluḳ**)
y. 171b/7, 174b/15, 174b/13-14, 175b/14
y.+(ġ)ı (iy.) 175a/9
y.+dan 171b/2
[=6]

yoḳsulluḳ yoksulluk (krş. **yoḳsullıḳ**)
y. 175a/11, 175a/12, 178a/11, 305a/6
y. durur 264a/8
y.+(ġ)a 171b/6
y.+(ġ)ı 178a/8
y.+(ġ)umuz 225bb/2
y.+da 320b/4
[=6]

yoḳuş yokuş (krş. **yoḳış**)
y. 324b/3
y. durur 324b/2
[=2]

yol yol
y. 30a/6, 136b/12, 155a/5, 155a/7, 169b/1, 238bb/4, 238bb/4, 240a/4, 249b/7, 251a/7, 256a/7, 256a/7, 256a/9, 273b/5, 278ab/6, 314b/7, 324b/7
y. durur 10a/2, 10a/3, 10a/4, 250a/6, 324b/1
y. göster- 10a/5, 88a/11, 88a/12, 88a/12, 179b/10, 218a/7, 275b/12, 275b/13
y. ver- 2b/15, 164b/6, 197b/1, 197b/1, 202b/9, 203a/9, 203a/9, 207b/11, 279a/7
y. +a 9a/15, 10a/1, 123b/14, 155a/5, 201a/1, 202b/10, 203a/2, 299a/2
y. +a getür- 154a/8, 301a/5
y.+dan 137a/9, 238bb/9, 238bb/12, 238bb/7, 238bb/8, 238bb/9

y.+dın 279a/6
y.+ı (bel.) 238b/9
y.+ı (iy.) 50b/4, 92b/3, 151a/13, 183a/14, 188a/4, 249b/6, 250a/3, 302b/15, 307b/5
y.+ın 119b/3, 132a/1, 187b/8, 188a/12, 188a/2, 188a/4, 202b/10, 225b/5, 238ab/9, 249b/2, 277a/14, 287a/5, 288b/5, 302b/11, 307b/5
y.+ına 187a/11, 187a/13, 303a/1
y.+ınca 14a/11, 14a/14
y.+ında 14b/1, 101ay/16, 151b/7, 268a/2
y.+ından 302b/13
y.+ını 124a/2
y.+u 47b/6, 92a/15
y.+u durur 214b/2
y.+uŋ 245a/7, 266b/7
yola getür- ‘doğru yola sevk etmek’
yol göster- ‘rehberlik etmek’
yol ver- ‘izin vermek’
[=97]

yola- koparmak
y.-arlar 62b/5
[=1]

yolca yol boyu, yol üzerinde
y. 231b/3
[=1]

yolcı yolculuk yapan kimse, yolcu
y. 211a/15
[=1]

yoldaş bir kimseye çıktığı yolda arkadaşlık, eşlik eden kimse, yol arkadaşı
y. 123ay/10, 250b/14, 252a/13
y.+am 208a/1
y.+ı (iy.) 8bb/5, 240ab/3
y.+ı+(iy.) durur 8bb/3
y.+ların 106b/15
y.+uma 263a/10
[=9]

yon- 1. yıkanmak
y.-arlar 62b/5
[=1]

yonca yonca
y. 99b/15
[=1]

yor- bir nedene bağlamak, tabir etmek
y.-am 196a/1
[=1]

yorġınlıḳ yorgun olma durumu
y.+(ġ)ından 46a/5

[=1]

yorıl- yorgun düşmek (krş. **yorul-**)
y.-salar 205a/15
[=1]

yort- yola çıkmak
y. (!) 28a/11, 28a/4, 115a/9, 160b/1, 222ab/3
y.-am 245a/7
[=6]

yorul- yorgun düşmek (krş. **yorıl-**)
y. -sa 194a/13
[=1]

yoy- bozmak
y.-a-y-ıdum 225b/12
y.-maya 225b/13
[=2]

yön 1. sebep
y. 8bb/9

2. yön, taraf
y.+i (iy.) 7a/14
y.+in 94b/13, 121a/5, 152b/8, 237a/5, 242b/10, 276a/11
y.+inden 276bb/9
y.+ini 242a/12

3. hareket tarzı
y.+ünde 219ab/14
[=11]

yönel- kendini ona adamak, yolunu ona yöneltmek
y.-dü 282a/5
[=1]

yönen- yönelmek
y.-miş 7b/3
y.-mişdür 7a/15
[=2]

yönendür- yöneltmek
y.-di 299a/4
[=1]

yöre çevre
y.+ŋe 256a/5
y.+sinde 140a/2, 236b/3
y.+sinde durur 269b/8
y.+sine 16a/15
[=5]

yören- çevresini dolaşmak
y.-di 131a/6
y.-dügin 63a/12

y.-ür 63a/13, 274a/8
[=4]

yörendür- çevresinde dolaştırmak
y.-ü ‘çepçevre’ 220b/14
[=1]

yöret- hükmetmek
y.-gil 3a/7
[=1]

Yūnus (öz. is.) uzun müddet bir balığın (Hût’un) karnında kaldığı rivâyet edilen, Hz. Yunus
Y. 135b/2, 143b/13, 194b/8, 194b/9, 194b/11, 194b/12, 194b/8, 195a/3, 233b/10
Y.+ı (bel.) 142a/2, 194b/10
[=11]

yu- yıkamak
y. (!) 23a/8
y.-dan 224bb/2
y.-dum 196a/6
y.-dı 122a/2, 134b/5, 286a/8
y.-ġıl 24b/3, 24b/7, 24b/8, 134b/2-3
y.-maḳ 196a/5, 312a/2
y.-maġı 196a/8
y.-mayınca 194a/14
y.-mazlar 26a/9
y.-ŋ 196a/7
y.-ram 194b/6, 194b/7
y.-rlar 62b/5
y.-rsa 194b/4, 194b/6, 194b/7
y.-r-usa 194b/7
y.-sa 62b/8
y.-saŋız 196a/9
y.-y-alar 95a/11

2. silmek
y.-maḳ 267b/9
y.-maġ-ıçun 194b/2
y.-maya-y-dum 196a/8
y.-ram 51b/7, 194b/4,
y.-rın 19a/13
y.-y-am 62a/3
y.-y-alar114a/9, 217b/3-4
y.-y-aram 79a/12
y.-y-arvan 51a/7
y.-y-ası 103b/12
y.-y-asın 23a/9
y.-y-ınca 165b/11
yazuḳ yu- ‘günah bağışlamak’
[=41]

yuddur- bir şeyi içine alıp kaybetmek, görünmez kılmak, yutturmak
y.-sam 245b/1
[=1]

yudur- silmek, bağışlamak
y.-ur 62b/12
yazuḳ yudur- ‘günah bağışlamak’
[=1]

yufḳa ince, narin
y. 9a/4, 263b/11, 263b/9, 263b/9
[=4]

yufḳala- inceltmek
y.-dı 86b/4
[=1]

yufkaraḳ daha ince, daha narin
y.+(ġ)ı (bel.) 9a/4
y.+(ġ)ıdur 9a/2
[=2]

yum- 1. yummak, kapamak
y.-a (göz y.) 36b/9
y.-ar 117b/13, 118a/2, (göz y.) 159a/6, 270a/4, 272b/3
y.-aram (göz y.) 251b/11
y.-dı 204a/4, 240b/11
y.-ınca 21b/2
y.-sa 118a/3
y.-up 12a/13

2. örtmek, üstünü kapamak
y.-salar (ṭopraḳ y.)19b/12

3. ortadan kaldırmak, silmek
y.-arın 194a/15, 194b/3
[=15]

yumdur- yummak eylemini yaptırmak, yumdurmak
y.-ur 242a/12
[=1]

yumlu yumulu, kapalı
y. durur 159a/9
[=1]

yumşaḳ 1. sert olmayan, yumuşak
y. 71a/14, 171a/2, 185a/15, 206b/12, 264a/12

2. latif, hoş, ince
y. 173a/12, 214a/14, 281b/3

3. zayıf
y. 284a/15
[=9]

yumurda yumurta
y.+dan 159a/3
[=1]

yumuşaḳlıḳ hoşgörülü, ılımlı olma durumu
y. 170b/4
[=1]

yun- 1. yıkanmak
y.-dı 168a/2
y.-maduḳ 24b/5
y.-up 262b/15

2. abdest almak
y.-maḳ 312b/1
ābdest yun- ‘abdest almak’
[=4]

yuḳarı üst, üst taraf, yukarı (krş. **yuḳarı**)
y. 234a/6, 234a/8
[=2]

yuḳaru üst, üst taraf, yukarı (krş. **yuḳarı**)
y. 137b/13, 161b/11, 162b/7, 187b/1, 208a/9, 233b/1, 233b/9, 233a/14, 234a/11, 234a/12, 234a/14, 234a/4, 234a/9, 234b/12-13, 234a/14, 234b/12, 234b/7, 234b/8, 236ab/10, 236ab/10, 241ab/11, 254b/10, 280a/12, 281ab/9, 281ab/11
[=25]

Yūsuf (öz. is.) İsrailoğullarından Hz. Yakub’un oğlunun adı
Y. 5b/2, 43a/12, 43a/4, 64a/10, 64a/13, 64a/13, 64a/15, 64a/2, 64a/4, 93by/17, 93by/14, 98b/11, 135a/1, 136a/1, 170a/5, 176b/14, 200b/14, 200b/7, 201a/11, 201a/3, 201a/7, 201b/11, 201b/4, 202a/11, 203a/1, 203b/10, 203b/12, 203b/14, 203b/4, 203b/5, 203b/7, 203b/7, 205a/1, 205a/13, 205a/15, 205a/3, 205a/8, 205b/12, 205b/3, 206a/3, 206a/5, 206a/8, 206b/2, 208a/11, 208a/15, 208a/3, 208a/8, 208b/10, 208b/2, 208b/3, 210b/8, 212b/14, 212b/4, 212b/8, 213a/3, 215b/11, 215b/12, 215b/9, 216b/12, 216b/2, 216b/6, 216b/8, 217a/4, 224ab/8, 234ab/11, 234ab/13, 234ab/8, 238bb/10, 239ab/14, 239ab/15, 234a/3, 239ab/15, 239bb/2, 239bb/3, 240bb/7, 247a/5, 247a/7, 247a/8, 257a/5, 279ab/12, 280bb/13, 280bb/13, 280bb/9, 281ab/12, 281ab/13, 281ab/3, 281ab/4, 281ab/5, 281ab/7, 281bb/2, 281bb/4, 286a/14, 286b/14, 286b/14, 286b/10, 286b/12, 287a/10, 287a/12, 287a/14, 287a/2, 287b/9, (y. ı ṣıddıḳ) 288a/7, 288a/10, 288a/11, 288a/12, 288a/14, 288a/2, 288b/1, 288b/4
Y.+a 64a/1, 205a/14, 212b/10, 213a/8, 234ab/12, 240ab/8, 240bb/10, 247a/5, 251a/4
Y. çun 135a/15
Y.+dan 136a/11, 200b/2, 200b/5, 201b/10, 205a/2, 286b/7
Y.+ı (bel.) 136a/2, 136a/4, 170a/6, 170a/5, 170a/9, 176b/13, 200b/12, 200b/14, 200b/6, 201b/4, 201b/6, 202a/2, 202a/2, 204a/1, 206a/10, 206a/3, 213a/5, 224ab/8, 238bb/11, 238bb/14, 239ab/13, 240bb/12, 247a/4, 250a/10, 257a/7, 280bb/9, 281ab/13, 281ab/3, 287b/1, 287b/5, 288a/4
Y. ıçun 202a/8, 240ab/11
Y.+um 201a/10, 201a/4, 201b/7, 204a/2, 239ab/15, 239ab/9, 239ab/9, 239bb/4,

281bb/3
Y.+umı 239ab/3
Y.+uŋ 136a/7, 200b/5, 201a/15, 208a/15, 208b/4, 212b/12, 212b/13, 213a/2, 213a/3, 216b/15, 234a/6, 239ab/12, 257a/5, 257a/8, 287b/9
[=83]

Yūsuf-ı ṣıddıḳ (öz. is.) Hz. Yusuf'un lakabı
Y. 288a/10
Y. +ı (bel.) 287b/5, 288a/7
[=3]

yurdu iğnenin deliği
y. +sınca 231b/3
[=1]

yurt yurt, yer, vatan
y. 52b/15
y.+(d)ına 123b/15, 294b/10
y.+(d)ından 252b/1
y.+(d)uŋa 263a/2
y.+(d)uŋuz 61a/4, 294a/11
y.+larına 263a/2
[=8]

yut- (yiyecek, içecek vb. için) ağızda bulunan o yiyecek ve içeceği yutaktan geçirerek mideye indirmek, yutmak
y.-ar 159a/9
y.-dı 254b/12
y.-maġıl 161a/4
y.-madı 242b/7
y.-maġa 283b/8

2. (manevi) yutmak
y. (d)arlar 173b/4
söz yut- 'verdiği sözü tutamamak'
[=7]

yuva ev, ocak
y.+sı 158b/13
y.+sı durur 8bb/4
[=2]

yuvar- yuvarlamak
y.-dı 197a/15
[=1]

yuy- temizlemek, silmek
y.-maḳ 2b/6, 8bb/7
yazuḳ yuy- 'günahtan arınmak'
[=6]

yuyıl- temizlenmek, silinmek
y.-maġı 14b/6
yazuḳ yuyıl- 'günahtan arınmak'

[=1]

yuyunda??
y. 219ab/14
[=1]

yüce yüksek
y. 264a/13
[=1]

yücel- yükselmek
y.-mek 233a/14
[=1]

yücelik ululuk, yücelik
y. 43b/2, 162b/1, 162b/2, 185b/2
[=4]

yücelt- değerini artırmak, yükseltmek
y.-di 233a/12
y.-diler 264b/15
y.-(d)ürse 233a/15
[=3]

yügriş- koşuşmak (krş. **yügrüş-**)
y.-dügi 15b/5
y.-ü 297a/13
y.-üler 47b/2
y.-ür 119b/11, 236ab/8
y.-ürler 236ab/2
[=6]

yügrüş- koşuşmak (krş. **yügriş-**)
y.-ü 296b/2
[=1]

yügrüt- koşmak, koşuşturmak
y.-düm 250a/1
[=1]

yügür- 1. akmak
y.-üp 57b/3

2. koşmak
y.-ü 111b/6-7, 113a/3, 201a/3
y.-ür 95b/14, 112b/15, 263b/3, 278bb/13
[=8]

yük ağırlık, yük
y.+i (bel.) 219b/10, 226a/13, 249b/4, 219b/12
y.+in 219b/13
y.+lerin 249b/3
[=5]

yüklet- yükleme eylemini birine yaptırmak
y.-di 297a/2

y.-mişler 101a/5-6
[=2]

yüklü gebe
y.+y-di 222ab/6
[=1]

yüksek yüksek
y. 34b/7, 58b/11, 235bb/2
y.+de 232ab/12, 235bb/4
[=5]

yüksekirek daha yüksek (krş. **yüksekrek**)
y.148b/14, 150b/11
[=2]

yüksekrek daha yüksek (krş. **yüksekirek**)
y.+i (bel.) 142b/6
[=1]

yüksel- yükselmek
y.-di 235bb/7
[=1]

yüŋ yün
y. 211b/15
[=1]

yürek yürek, kalp
y.+i (bel.) 42a/9
y.+i (iy.) 151a/1, 230bb/4, 232ab/14
y.+im 190b/4
y.+inüŋ 188a/7
y.+i-y-imiş 146b/14
y.+üm 134b/7, 149a/3, 278a/15
y.+ünüŋ 190b/2
[=11]

yüri- yürümek (krş. **yürü-**)
y. (!) 118b/1, (y. gitgil) 136b/11, 165b/9**,** 232a/9
y.-di 118b/11, 118b/2, 295a/9
y.-dügine 188a/2
y.-dügüne 188a/13
y.-düŋ 118b/3
y.-gil 118a/14, 118b/3, 251a/7, 305a/15
y.-me 165b/10
y.-medük 45b/5
y.-medüŋ 118b/3
y.-medüŋüz 45b/6
y.-mege 129b/2
y.-mek 50b/11, 218b/5, 233bb/3, 253a/7,8, 270a/12, 270a/13, 270b/1
y.-meye 233bb/4
y.-mez 236ab/11
y.-mez-ise 51a/2, 51a/5

y.-r 226ab/8, 236ab/8
y.-rler 267a/2
y.-r-idüm 34b/7
y.-rse 125a/11
y.-ye 147a/15, 233bb/3, 236ab/12
y.-yem 96a/9
y.-yeyin 224b/3,4
y. -yen 102b/5
y.-yesi durur 150a/10
y.-yüp 96a/2
[=42]

yürit- 1. yürütmek (krş. **yürüt-**)
y.-(d)em 129b/14, 211b/15

2. akıtmak
y.-(d)ürven 119b/8

3. sürdürmek, hükmetmek
y.-di 120b/7
y.-düm 61b/11
y.-(d)em (ḫüküm y.) 75b/5

4. yaşatmak
y. -em 245a/7
ḫüküm yürit- 'hükmetmek, hakimiyet sağlamak'
[=7]

yüriş- koşuşmak
y.-diler 297a/13
[=1]

yürü- 1.yürümek (krş. **yüri-**)
y.-di 4b/2
y.-gil 14a/14
y.-miş 185a/15
y.-ŋ 108a/13
y.-r 221a/14, 249b/2, 282a/6
y.-rdi 136b/14, 285a/12, 287a/3
y.-rler 173a/14, 173b/3
y.-rler-idi 10b/10
y.-r-idi 271a/12
y.-rsin 300b/15
y.-yüp 96a/8, 295b/11

2. akmak
y.-305a/15

3. devam etmek
y.-rse 108by/6
[=19]

yürüt- sürdürmek, hükmetmek (krş. **yürit**)
y.-düm 60b/12

y.-gil 3a/8
[=2]

yüt- yük taşımak, kaldırmak
y.-meyeydi 90b/7
[=1]

yüz (I) çehre, surat
y. 18a/10, 18a/14, 54b/6, 98ay/16, 130a/14, 220bb/9,
y.+dür 100a/3
y.+i (iy.) 84b/13, 111a/4, 123b/1, 137b/13, 137b/14, 208a/9, 226a/7
y.+i (bel.) (y. sulu) 47b/5, 138b/12, 249a/6, 313b/10
y.+in 14a/3, 14a/3, 46b/4, 54b/7, 67b/4, 92b/13, 93b/4, 120a/14, 138a/11, 139b/9, 152a/2, 180b/6, 201b/1, 202a/9, 203b/11, 209a/2, 210b/9, 211b/11, 211b/13, 231b/13, 233b/11, 242b/12, 243a/11, 249a/5, 291b/11, 299a/11
y.+in dönder- 121a/4, 282b/7
y.+ine 28a/6, 69b/5, 75ay/17, 90b/13, 98ay/17, 119b/11, 137b/13, 137b/14,165a/1, 168a/5, 168a/7, 169a/5, 169a/8, 169b/7, 173b/10, 174a/1, 174a/3, 174a/4, 177b/11, 177b/11, 178a/4, 178a/6, 178a/6, 180b/6, 180b/8, 205b/2, 210b/1, 221a/4, 239a/12, 242b/10, 272b/6, 276b/7, 280a/12, 281b/9, 281b/9
y.+ine ur- 217a/9, 242b/12, 281b/5
y.+ine urul- 164b/5
y.+ini 240bb/1, 242a/11, 315a/14
y.+ler 42b/8
y.+lere 46b/13, 179b/10
y.+leri 46b/14, 128a/15
y.+lerin 220bb/6
y.+lerine 155a/14, 171a/14
y.+lerini 297b/15
y.+üm 198a/10, 224b/9, 257b/7
y.+ümi 138a/9
y.+ümüz 123ay/10
y.+ümüzü 123ay/10
y.+üni 138a/13
y.+üŋ (y. aḳ ol-) 12a/14, 24b/5, (y. sulu ol-) 42b/9, 59b/4, (y. aġar-) 77a/11, (yüz ḳarar-) 77a/12, 279a/15, 293a/12
y.+üŋden 18a/14
y.+üŋe 134b/11, 164a/2
y.+üŋi 23a/8
y.+üŋüz 243a/4
yüz aġar-‘günahsız olmak’
yüz aḳ ol- ‘günahsız olmak’
yüz dönder- ‘yüz çevirmek, sırtını dönmek’
yüz ḳarar- ‘günahkâr olmak’
yüz sulu ol- ‘itibarlı olmak’
yüze ur- ‘işlediği bir suçu ya da kabahati birinin açıkça yüzüne söyleyip onun utanmasına yol açmak’
yüzi sulu ‘günahkâr olmayan’
[=117]

yüz (II) doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı
y. 18a/4, 34a/12, 37b/3, 37b/4, 37b/5, 48a/5, 54a/8, 54a/8, 54a/8, 63a/12, 90b/7, 90b/9, 91a/4, 113b/8, 115a/7, 123a/15, 123b/13, 123b/2, 131b/5, 134a/13, 134a/14, 134a/15, 134a/3, 147b/15, 152a/11, 153a/2, 161a/13, 166b/2, 188b/5, 204a/6, 211b/11, 211b/9, 225b/6, 249b/13, 249b/14, 249b/14, 254a/9, 254b/8, 255a/12, 256a/13, 232bb/12, 232bb/13, 265b/11, 266a/1, 283a/9, 283b/8, 284b/9, 286b/14, 290b/8, 301b/11, 301b/12, 301b/14, 314b/7, 323a/5, 324a/13,
y.+den 283b/11
[=56]

yüz biŋ yüz bin
y. 2ab/2, 37a/11, 37b/1, 56ab/4, 76b/12, 104b/2, 120a/8, 167b/9, 184a/13, 197a/3, 209a/4, 212b/7, 214b/1, 220a/5, 226a/2, 238a/15, 238b/2, 243b/8, 249b/7, 250a/4, 250a/4, 250a/7, 266a/5, 266a/15, 278a/11, 285a/8, 325a/4
[=27]

yüz biŋ yigirmi dört yüz bin yirmi dört
y. 15b/2
[=1]

yüz yigirmi yüz yirmi
y. 85a/13
[=1]

yüzlü belirtilen nitelikte yüze sahip olan
y. (görklü y.) 35a/8, 285b/5
görklü yüzlü ‘nur yüzlü’
[=2]

yüzüg parmağa takılan altın ya da gümüş halka
y.+(g)i (bel.) 242a/13
y.+(g)idi 222bb/11
y.+(g)in 222ab/2, 222bb/12
[=4]

-Z, Ẕ, Ż, Ẓ

ẕ (Ar.) Arap alfabesinin dokuzuncu harfi, zel
ẕ. 137b/8
[=1]

ż (Ar.) Arap alfabesinin on birinci harfi, dat
ż. 87a/8
[=1]

ẓ (Ar.) Arap alfabesinin on yedinci harfi, zı
ẓ. 87b/5
[=1]

żād (Ar.) azık, yiyinti
ż. 66a/3
ż. durur 65b/7, 66a/6
[=3]

ẓafer (Ar.) savaşta kazanılan başarı
ẓ. bul- 65b/1, 87b/6, 143a/3
ẓafer bul- ‘zafer kazanmak’
[=3]

za‘ferān (Ar.) safran
z.+dan 130a/4
[=1]

zāhid (Ar.) çok, aşırı sofu, kaba sofu
z. 112b/11, 112b/15, 112b/4, 113a/3, 113a/4, 167a/3, 229bb/9, 259a/5, 289a/15
z.+e 112b/6
z.+leri 92b/14
z.+lerüŋ 321a/2
[=12]

zāhidlıḳ (Ar. + T.) sofuluk (krş. **zāhidlik)**
z.+(ġ)a 154a/14
z.+(ġ)ımuz 96b/7
[=2]

zāhidlik (Ar. + T.) sofuluk (krş. **zāhidlıḳ)**
z.176a/11
[=1]

ẓāhir (Ar.) 1.açık, belli, meydanda olan
ẓ. 218a/3
ẓ.+dür 1ab/10

2. dış görünüş
ẓ.+ine 245b/5
[=3]

ża‘īf (Ar.) güçsüz, kuvvetsiz, zayıf
ż. 2ab/5, 3a/6, 11a/4, 11b/4, 50a/4, 57a/9, 66b/13, 67a/8, 92a/10, 92a/8, 96a/8, 96b/4, 96b/6, 97a/6, 99a/10, 99a/10, 114b/6, 114b/7, 153a/13, 153a/7, 159a/5, 185b/14, 232b/1, 233a/8, 237b/9, 247a/2, 276a/7, 276b/8, 277a/10, 293b/5
ż. durur 202a/12
ż. dururlar 241a/15
ż.+i (bel.) 177b/6
ż.+ler 114b/1, 114b/3, 219a/13
ż.+ler durur 158b/6
ż.+lere 6a/13, 48b/5, 202b/7
ż.+leri 219a/14
[=39]

ża‘īflıḳ (Ar. + T.) güçsüzlük, zayıflık
ż. durur 92a/1
ż.+(ġ)ın 96a/5
ż.+(ġ)uŋa 96a/12
ż.+(ġ)uŋuz 96b/11
[=4]

zā'il (Ar.) sona eren, devamlı olmayan, yok olan
z. durur 83b/9
[=1]

zākir (Ar.) zikreden, zikredici
z.+ler 322b/10
[=1]

żalamnā (Ar.) karanlık, zulmet
ż. +ya 240ab/13
[=1]

ẓālim (Ar.) zulmeden, haksızlık eden kimse, zalim
ẓ. 26b/11, 27a/2, 27b/10, 27b/11, 28a/5, 28a/10, 28a/13, 185b/5, 196b/8
ẓ.+e 28a/1, 28a/3
ẓ.+i (bel.) 27b/12
ẓ.+ler 26a/14, 27b/9, 196b/8, 249b/2, 260b/2, 260b/7, 260b/10, 260b/14
ẓ.+ler durur 25b/4, 27a/2
ẓ.+lerden 212a/7
ẓ.+lere 27a/10, 28b/1
ẓ.+leri 15b/3, 27a/15
ẓ.+lerini 219b/5
ẓ.+lerüŋ 25b/14
[=29]

zamān (Ar.) süre, vakit
z. 1ab/6, 1ab/6, 35a/13, 86a/10, 88a/5, 92a/14, 175a/10, 209b/1, 219a/11, 237ab/5, 281b/14, 282bb/5, 295a/10
z.+da 147b/6, 155a/11, 175a/8
z. +dan 212b/9, 217a/14
z. durur 219a/10
z.+ı (bel.) 59b/12
z.+ında 92b/8
z.+ından 132b/2
[=22]

zamāne (Ar.) şimdiki zaman, zamane
z. 44b/7, 44b/8, 236bb/4, 236bb/6, 237ab/1
z. durur 236bb/4
z.+ye 234bb/8
[=7]

zār (Far.) ağlayan, inleyen
z. 209b/6, 209b/6, 242b/10, 242b/10, 249b/15 (z. u miḥnet) 276b/4, 276b/4, 276b/7, 276b/7
z.+ısa 2b/15
[=10]

zārı (Far.) ağlama, sızlama, inleme
z. 239bb/9, 282a/1, 289b/13, 289b/13, 286a/15, 297b/11
[=6]

zārılıḳ (Far.+ T.) ağlama, sızlama inleme

z. ḳıl- 20a/7, 20a/10, 20a/13, 153a/10, 194b/2, 227a/8, 231bb/1, 235b/7, 258b/3, 275a/4, 276b/11, 276b/15, 278b/8, 297a/12, 297b/8
z.+(ġ)ın 227b/12
z.-ıla 239bb/8
zārılıḳ ḳıl- ‘ağlamak’
[=17]

ẕāt (Ar.) kendi
ẕ. 65b/6, 87b/1
ẕ.+ıla 1ab/6, 298b/1
ẕ.+ınuŋ 1ab/8
[=5]

zāviye (Ar.) küçük tekke
z.+si durur 184a/13
[=1]

żāyi‘ (Ar.) 1. zarar, ziyan
ż. ėt- (!) 59b/5

2. kaybolan, yitik
ż. ol- 24a/2, 178b/5
żāyi‘ ėt- ‘zarara uğratmak’
żāyi‘ ol- ‘kaybolmak’
[=3]

zebāni (Ar.) İslamiyete göre cehennemlikleri cehenneme atmakla görevli melek, cehennem bekçisi
z. 113a/2, 113a/3
z. durur 314a/6
z.+ler 15b/7, 47b/3, 112b/15, 112b/15, 122a/14, 280ab/12, 314a/4, 314a/7
z.+lerden 12a/1, 314a/9
z.+leri 314a/5
z.+lere 45b/1, 104a/14, 313b/11
z.+sin 309a/3
[=18]

zeberced (Ar.) zümrüt, sarımtırak yeşil, cam parlaklığında kıymetli taş
z.+den 130a/5
[=1]

Zebūr (öz. is.) Davut peygambere indirilen kutsal kitabın adı
Z. 37b/3, 86b/6
Z.+ı (bel.) 41b/7
[=3]

zehādet (Ar.) dinin emirlerine aşırı bağlılık
z. 225ab/5
[=1]

Zeḫrā (öz. is.) Hz. Peygamberin Hz. Hatice’den olan en küçük kızının adı
Z. 190a/8, 225bb/1
Z.+nuŋ 146b/14
[=3]

zehre (Far.) yigitlik, cesaret
z.+si 256a/5
[=1]

zekāt (Ar.) zenginlerin sahip olduğu mal ve paranın kırkta birinin dağıtılmasını öngören, İslam'ın beş şartından biri
z. 4b/4, 26a/5, 69a/8, 102b/13, 109b/2, 124a/3, 222ab/12, 223bb/10, 223bb/11, 275a/14, 289b/2
z.+den 217a/14
z.+ı 42a/2
z.+ı+(1) 165a/4
z.+ı+(2) 109b/12, 109b/13, 109b/3
z.+ın 220bb/2
z.+ından 109b/12
[=19]

Zekeriyyā (öz. is.) İsrailoğullarına gönderilmiş son peygamber, Hz.Yahya'nın babasının adı
Z. 68a/12, 125b/14
Z.+dan 225ab/5
Z.+dur 68a/12
Z. durur 68a/6
[=5]

zel (Ar.) Arap alfabesinin dokuzuncu harfi
z. 87a/5
[=1]

zelel (< Ar. zell) kusur, yanlış iş
z.+den 3a/7
[=1]

Zelīḫā (öz. is.) Hz. Yusuf'un eşinin adı
Z. 5b/3, 202a/15, 234ab/13, 234bb/2, 234a/5, 250a/12, 250b/3, 280bb/9, 281ab/13, 281ab/3, 281ab/6, 281bb/3 287a/11
Z.+dan 287a/12, 281bb/5
Z.+dur 234ab/13
Z.+ya 234bb/1, 250a/10
[=18]

zelīllik (Ar.+ T.) aşağılık
z. bol- 273b/11
[=1]

zellet (< Ar. zillet) hor görülme, alçalma
z. 75ay/9, 194a/1**,** 210b/3, 226b/15, 273b/10
z.+den 193b/15
z.+inden 110a/11
[=7]

zemzem (Ar.) Kâbe yakınında bulunan kuyunun suyu
z. 123b/7
[=1]

zencīr (Far.) zincir
z. 234a/13, 280ab/12, 313b/14
[=3]

zencīrsüz (Far. + T.) zincirsiz
z. 235ab/3
[=5]

ẕerre (Ar.) çok küçük parçacık
ẕ. 138b/5, 235a/1, 235a/1, 244b/15, 266a/8, 269a/14, 269a/14
[=7]

zevāl (Ar.) yok olma, tükenme
z. 294b/14, 319b/1, 325a/3
[=3]

zevāl (Ar.) 1. yerinden ayrılıp gitme
z.+i (iy.) 275a/7, 275a/9

2. sona erme
z. 294b/9
[=3]

zevḳ (Ar.) hoş duygu, hoşnutluk, haz
z. 67a/12
[=1]

zevraḳ (Ar.) kayık, sandal
z. 129b/8, 265b/12
[=2]

Zeyd (öz. is.) Hz. Muhammed'in kölesinin adı (krş. **Zeyd Semin**)
Z. 230b/2, 230b/14
[=2]

Zeyd Semīn (öz. is.) Hz. Muhammed'in kölesinin adı (krş. **Zeyd**)
Z. 231a/14, 231a/7, 231b/8
Z.+üŋ 231b/9
[=4]

Zeyneb-i Kübra (öz. is.) Hz. Fatıma'nın kızının adı
Z. 225ab/12
[=1]

zeytūn (Ar.) zeytin
z. 8a/7, 8a/9, 49bb/5, 50ab/2, 52b/5, 99b/15, 120b/11
[=7]

żıdd (Ar.) karşıt, ters
ż.+ıdur 160b/9
ż.+ınca durur 155b/5
[=2]

zırh (Far.) eskiden savaşlarda kesici, delici silahlardan korunmak için giyilen, demir ya da telden yapılmış giyecek
z. 152b/8
[=1]

zih (Ar.) bu
z. 24b/1, 104b/3
[=2]

ẕikir (<Ar. ẕikr) anma, anılma (krş. **ẕikr**)
ẕ. 108a/13
[=1]

ẕikirlü (<Ar. ẕikr + T.) sürekli Allah'ı anan
z. 95b/4
[=1]

ẕikr (Ar.) anma, anılma (krş. **ẕikir**)
ẕ. 17a/15, 24ay/6 (ẕ. ü s̱enā), 94a/7 (ẕ. ü ibādet), 94b/7 (ẕ. ü tesb□ḥ), 102b/5 (ẕ. ü raḥmān), 226a/14 (ẕ. ü namāz), 238b/1, 320b/1
ẕ.+i (iy.) 303a/13
ẕ.+inden 238ab/14
ẕ.+ine 322a/10, 322a/8
ẕ.+ini 138b/11
ẕ.+iŋ 239b/15
[=14]

ẕi'l-ḥicce (Ar.) Arap takviminde on ikinci ay
ẕ. 30a/15, 58a/2, 116a/9
ẕ.+nüŋ 114a/6, 115a/10
[=5]

ẕi'l-ḳa'de (Ar.) Arabi aylarının on birincisi (krş. **ẕü'l-ḳa'de**)
ẕ. durur 30a/14
[=1]

zinā (Ar.) Aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki, gayrimeşru birleşme
z. ėt- 48a/8, 48a/13
[=2]

zindān (Far.) hükümlülerin kapatıldığı karanlık, ürkütücü ve kapalı yer, hapishane
z. 80a/6, 193b/10, 193b/9, 216ab/4, 233bb/9, 284a/11
z.+a 216a/11,12, 216a/12, 216a/14, 217a/6, 247a/4
z.+da 286b/4
z.+dan 206a/15, 216a/11, 216a/15, 216ab/4, 216b/11, 216b/13, 216b/3, 216b/7, 216b/9, 217a/2, 217a/4, 247a/7-8, 281ab/15
z.+dağılar 206a/14
z.+dağılara 2b/15
z.+ıdı 102b/8
z.+ın 46b/2,3
z.+ına 236a/13
[=32]

zindānla- (Ar + T) zindanda hapsetmek
z.-duŋ 235b/10
z.-dum 20b/1
[=2]

zinhār (Far.) sakın, aman ha, asla
z. 113a/3, 169a/10, 170a/3, 177a/15, 221bb/13, 277b/7, 277b/7
[=7]

zīr (Far.) alt
z. 302a/1
zīr ü zeber "alt üst"
[=1]

zīrā (Far.) şundan dolayı, çünkü
z. 19a/12, 22a/5, 66b/10, 231b/5, 234b/3
[=5]

zīrek (Far.) zeki, uyanık
z. 221bb/1, 221bb/3, 222ab/12
z.+ler 120b/4
[=4]

zīreklik (Far.+ T.) uyanıklık
z. 221bb/1, 221bb/5, 222ab/12
z.+(g) ile 221bb/4
z.+(g)i (iy.) 221bb/2, 221bb/3
[=3]

ziyāde (Ar.) artmış, çoğalmış (krş. **ziyādet**)
z.+dür 213b/12, 276bb/5
[=2]

ziyādet (Ar.) artma, çoğalma (krş. **ziyāde**)
z. 1ab/4, 49bb/12
[=2]

żiyāfet (Ar.) Misafir kabul etme, misafire yedirip içirme
ż. 66a/3, 66a/6, 65b/3
ż. durur 65b/7
[=4]

ziyān (Far.) kayıp, zarar
z. 39a/2, 80a/14, 164a/14, 173a/1, 195a/1, 224ab/10, 224ab/11, 224ab/12, 224ab/9, 236a/5, 255b/11, 258a/14, 317b/15, 318a/1
z.+ı (bel.) 237bb/11, 247a/1, 247a/2
z.+umuz 151b/2, 258a/13
[=19]

ziyānkār (Far.) zarar veren
z. 258b/7-8, 258b/8
[=2]

ziyānlu (Far. + T.) zararlı

z.+lardan 71b/12
z.+y-iken 247a/2
[=1]

ziyānsuz (Far. + T.) zararsız
z. +ken 247a/3
[=1]

ziyāret (Ar.) bir kimseyi görmeye gitme, onunla birlikte olma, görüşme
z. 94a/11, 94a/8,
z. ėt- 213b/12, 79b/10,
z. ḳıl- 58a/1, 79b/13, 95b/5, 100b/2, 101a/13, 101a/15, 101a/9, 101b/11, 101b/5, 101b/9, 145a/5, 210a/4, 213b/9, 213b/11, 213b/13, 214a/2, 214a/9, 214b/10, 219b/1, 279a/5, 291a/15, 292a/9
z.+e 79b/10, 243a/4, 279b/13, 292a/9
z.+i (iy.) 38b/14
z.+inden 100b/7, 264a/5
z.+ine 96a/10
z.+üŋe 95b/9
[=35]

ziynet (Ar.) süs, bezek
z. 204b/2, 208b/7
z.+i (bel.) 211b/3
z.+in 208b/6
[=4]

ẓulmet (Ar.) karanlık
z. durur 94b/5
[=1]

ẓulüm (<Ar. ẓulm) haksızlık, eziyet, zulüm
ẓ. 28a/5, 71b/11, 219a/8, 266a/11
ẓ.+den 27b/8
ẓ. ḳıl- 123a/11, 226b/11
[=7]

ẕü'l-fiḳār (Ar.) Hz. Ali'nin kılıcının adı
ẕ. 29b/13
[=1]

ẕü'l-celāl (Ar.) Allah'ın sıfatlarından biri
ẕ. 325a/3
ẕ. +den 313b/5
ẕ. durur 179a/12
[=3]

ẕü'l-ḳade (Ar.) Arabi aylarının on birincisi (krş. **zi'l-ḳa'de**)
ẕ. 57b/15
[=1]

ẕü'l-ḳarneyn (Ar.) Büyük İskender
ẕ. 13b/11
[=1]

zünnār (Ar.) Mecusilerin kuşandıkları küfür kuşağı
z. 13b/7
[=1]

SON SÖZ

1. 669/1270-685/1286 tarihleri arasında Fahrüddîn bin Mahmûd ibni'l-Hüseyn ibni Mahmûd et-Tebrizî tarafından Kayseri'ye bağlı Karahisar Develi ilçesinde kaleme alınmış olan Behçetü'l-Hadâyık fi Mevʿizeti'l-Halâyık adlı dinî-tasavvufî eser tezin esas konusu olarak belirlenmiştir.

2. Eski Anadolu Türkçesinin önemli eserlerinden olan Behçetü'l-Hadâyık, Türkoloji camiasında üzerinde çokça tartışmaya sebep olmuş olsa da eserin tam metni bugüne kadar bilim dünyasına sunulmamıştır.

3. Doktora tezi olarak hazırlanmış olan bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır: Dil incelemesi-metin-dizin / sözlük. Metnin inşasında eldeki beş nüshadan yararlanılmıştır. Fakat esasen üç nüsha ele alınmıştır. Bu çalışma ile birlikte Behçetü'l-Hadâyık bilim dünyasına tam bir metin olarak sunulmuştur. Dil incelemesi yapılırken metnin imlası, ses ve şekil özellikleri tespit edilmiştir. Esas metin toplam 225 bin kelimeden oluşurken dizin alt madde başları dâhil olmak üzere toplam 89.900 kelimeden oluşmaktadır. Dizin oluşturulurken Cibakaya adlı bilgisayar programından yararlanılmış, anlamlandırmada metin bağlamına dikkat edilmiştir.

4. Dinî-tasavvufi bir eser olan Behçetü'l-Hadâyık 41 meclisten oluşmaktadır. Allah'a iman, kutsal aylar, peygamber kıssaları ve peygamberlerin vefatları, sadece Berlin nüshasında bulunmakla birlikte bu meclislerde Hz. Ali ve Kerbela olayı, hayatın faniliği, ölüm, Allah'a sığınma gibi konular yer almaktadır.

5. 1965 senesinde Canpolat tarafından Bursa nüshasının doktora tezi olarak çalışılması yapılan teze elbette ki dizin bağlamında katkı sağlamıştır. Ne yazık ki Canpolat'ın çalışmasında metin yer almadığı için yapılan tez ile karşılaştırma imkânı bulunmamıştır. Canpolat'ın çalıştığı nüshada daha çok eskicil ögelerin yer alması, eldeki çalışmanın ise Oğuzcalaşmış nüshalardan meydana gelmesi sebebiyle iki tezin birbirinden oldukça büyük farklılıklar taşıdığını belirtmekte fayda vardır. Ayrıca Canpolat tek nüsha üzerinden hareket etmiştir, bu çalışmada üç nüshanın edisyon kritiği yapılmıştır.

6. Esas metin olarak İ nüshası kullanılmıştır. Daha sonra B ve Y nüshaları ile esas metin karşılaştırılmıştır. Söz varlığı ve gramatikal farklılıklar dipnotta gösterilmiştir. Esas nüshada yer almayıp diğer nüshalarda yer alan cümle, paragraf, sayfa veya varaklar esas nüshaya doğrudan dâhil edilmiştir. Aynı şekilde dâhil edilen yerlerle ilgili bilgiler de dipnotta okuyucuya sunulmuştur. Ayrıca metin bağlamında bazı çıkarmalar veya eklemeler de yapılmıştır. Çıkarmalar "< >" işaretiyle, eklemeler "[ ]" işaretiyle gösterilmiştir. Böylece müellifin elinden çıkan ilk nüshaya yaklaşılmaya çalışılmıştır. Elbetteki 1270-1286 yılları arasında yazılmış olan eser ile 1429, 1475, 1525 yıllarında istinsah edilmiş olan nüshalar arasında hem ses, hem şekil hem de söz varlığı açısından çokça farklılık yer almaktadır. Yapılan tez tam olarak Oğuzcalaşmış bir dili barındırmaktadır.

7. Eserde dikkat çeken önemli hususiyetlerden birisi eserin üslubudur. Kullanılmış olan üslupta akıcılık, yalınlık söz konusudur. Müellifin esere yer yer ağız özelliklerini kattığını, iç kafiyelerle eserin akıcılığını güçlendirdiğini görmek mümkündür. Aynı zamanda metinde yer alan beyitler, kıt'alar, kasideler de müstensihin şairane bir dili kullandığını göstermektedir. Her ne kadar müellifin yazmış olduğu bazı şiirleri müstensih tam olarak anlamayıp yazamamış, bazı kelimelerin üzerini karalamış ve bazı yerleri atlamış olsa da genel olarak müellifin ve müstensihin bilgi ve kültür düzeyinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

8. Eserin yazarı Tebrizî'nin Oğuzcayı tam olarak öğrenememiş olduğunu Bursa nüshasındaki arkaik unsurların çokluğu ve ikili kullanımların varlığından hareketle söylemek mümkündür fakat diğer nüshalarda bu durumun oldukça azaldığı görülmektedir. İkili kullanımlar her ne kadar İbrahim Efendi nüshasında çok daha fazla olsa da Berlin ve Yazma Bağışlar nüshalarında Oğuzcalaşma daha net görülmektedir.

9. Behçetü'l-Hadâyık Türkolojide sürekli karışık dilli eserler arasında zikredilse de tezin esas malzemesini oluşturan İ, B ve Y nüshalarının karışık dilli eserler olmalarıyla hiçbir ilgileri yoktur. Zaten bu nüshalar Oğuzcalaşmıştır, fakat Bursa nüshası sürekli karışık dilllilik ile gündeme geldiği için bu çalışılan nüshalarla karıştırılmaması gerektiği için bunu belirtmekte fayda vardır. Ayrıca yerel ağız etkisinden kurtulamamış olan müstensihlerin eserlerinde hem yeni hem eski şekilleri barındırması geçiş dönemi dili olduğunu da göstermemektedir. Metindeki eski biçimlerin varlığı arkaizm ile ilgili iken ikili kullanımlar yerel ağız etkisidir.

10. Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılan diğer eserlerdeki klasik imla bu metinde de yer almaktadır. Fakat yer yer arkaik unsurlar da dikkat çekmektedir. Metinde kelime başında hem b- hem v- kullanılması, aynı şekilde kelime başında hem b- hem m- kullanılması, yönelme hâli eki olarak 3 kere +GA ekinin görülmesi, belirtme hâli eki olarak 2 kere +nI ekinin varlığı, gelecek zaman eki olarak gel- fiili ile kullanılmış olan -deç eki, ayt- fiilinin kalın sıradan yazımı, s'li yazımın Taŋrı kelimesinde kullanılmış olması, tek heceli kelimelerin sonundaki /ġ/ sesinin varlığı gibi hususiyetler özellikle İ nüshasında yer almaktadır. Bu örnekler eskicil öge olarak tespit edilmiştir.

11. Eserin farklı nüshalarında aynı kelime farklı yazılabildiği gibi aynı eserde aynı satırda bile kelimenin farklı yazımlarını görmek mümkündür.

12. Metin hareke ile yazıldığı için bütün ünlülerin başta, ortada ve sondaki yazılış biçimleri sunulmuştur. Sadece hareke ile sağlanan kelimelerin varlığı söz konusudur. Bazı kelimelerin son ünlüsünün zaman zaman sadece hareke ile gösterilmesi dikkat çekicidir.

13. Metnin imlası incelenirken hem ünlülerin hem ünsüzlerin başta, ortada ve sonda nasıl yazıldığı tespit edilmekle birlikte kelimelerin yanına eski harfli yazım da verilmiştir. Aynı zamanda ünsüzlerin hem ince hem kalın sıradan yazımları da gösterilmiştir.

14. Bazı eklerin tabandan ayrı yazıldığı görülürken, aynı ekin aynı metinde birleşik yazıldığı da görülmüştür.

15. Kalın sıradan kelimelerde kelime başında görülen /(ḳ >) ġ/ sesi de dönem için önem arz etmektedir.

16. Kelime başında, ortasında ve sonunda hem Farsça hem Türkçe kelimelerde aynı kelimenin hem b'li hem p'li yazımı söz konusudur. Aynı durum c-ç sesleri için de geçerlidir.

17. Kalın ünlülü kelimelerin sad, ince ünlülü kelimelerin sin ile yazılması ve bunun standartlaşması Osmanlı Türkçesi döneminde gerçekleşmiştir. Metinde standart imla dışında kalan kalın ünlülü kelimeler olduğu hâlde sin ile yazılan kelimelerin de varlığı söz konusudur.

18. Kalın sıradan kelimenin hem /ṭ/ hem /d/'li yazımı dikkat çekici unsurlardandır.

19. Metinde Arapça kelimelerde görülen şeddeli ve tenvinli yazım Türkçe kelimelerde de görülmüştür. Bu durum Arap imla geleneğinin bir etkisidir.

20. Metinde en fazla görülen durum ikili kullanımların çokluğudur. Bu durum sadece esas aldığımız İbrahim Efendi nüshasında değil, Berlin ve Yazma Bağışlar nüshalarında da görülmüştür. Müstensihin aynı satırda geçen aynı kelimede bile farklı imlayı tercih etmesi dönemin standart bir imlasının olmamasından kaynaklandığını göstermektedir.

21. Metinde kapalı e sesi, esreli ye veya sadece esre ile yazılmıştır. Bu ses /ė/ şeklinde transkribe edilmiştir. Fakat bu sesin sadece bir kelimede Nehcü'l-Ferâdîs'teki gibi üstün ve ye ile yazıldığı tespit edilmiştir.

22. Metinde kalınlık-incelik durumu sağlamlık açısından dikkat çekicidir fakat alıntı kelimelerde durum biraz daha farklıdır. Alıntı kelimelerde aynı kelimeye hem ince hem kalın ekin gelmesi söz konusudur. Eger ince ünlülü kelime tabanlarına kalın ek geldiyse söz konusu kelime uyuma sokulmuş ve kalın okunmuştur.

23. Metinde aitlik eki kalın ünlülü kelime tabanlarına kalın gelmiştir. Aynı zamanda i-dük kelimesinin de ünlü uyumuna girdiği görülmüştür.

24. Düzlük-yuvarlaklık uyumunun hem kelimelerde hem eklerde sağlanamadığı, yalnız bazı kelimelerde kelime sonunda g/ġ sesi düştüğü hâlde yuvarlaklaşmayan, uyuma giren kelimelerin varlığı tespit edilmiştir.

25. Derecelendirmeyi sağlayan +rAK eki, yön bildiren +rA eki ile çokluk eki olan +lAr ekinden hemen sonra +I/+U ünlüleri gelerek ünlü türemesinin olduğu tespit edilmiştir.

26. Sadece *savuḳ* (38a/9) kelimesinde meydana gelen ünlü düzleşmesi de dikkat çekicidir.

27. Ünsüz değişmeleri hususiyeti dikkat çekicidir. Kelime ortasında -ḳ- / -ġ-, -ḳ- / -ḫ-, -t- / -d, -s- / -z-, kelime başında ṭ- / d-, y- / g- değişimleri de ikilik arz etmektedir. Aynı zamanda Farsça kelimelerde görülen -ẕ- / -d- kullanımı da bir kurala bağlı olmaksızın ikili kullanım ihtiva etmektedir.

28. Sadece *yıldız* (B 1b/2) kelimesinde y sesinin düşmesi olayı Berlin nüshasında tespit edilmiştir.

29. Ön seste v- ve y- seslerinin türemesinin örnekleri çok az da olsa tespit edilmiştir.

30. Ünsüz ikişleşmesi olayı dikkat çekicidir. Ama aynı kelimenin hem ikiz ünsüzle hem tek ünsüzle yazıldığı da görülmüştür.

31. Metinde ünsüz uyumunun çok sağlam olmadığı görülmüştür. Özellikle -dA, -dAn, -dI, -dUḳçA, -dUḳdA, -dUr eklerinin birleştiği kelimelerde ünsüz uyumunun bozulduğu görülmüştür.

32. Metinde hece düşmesi olayı sadece *durur* bildirme yapısında görülse de metinde yer yer *durur* hatta *ṭurur* şekillerinin varlığı söz konusudur.

33. Metinde genişleme olayının sadece *gelelem* (259a/12) kelimesinde, göçüşme olayının da sadece *bigi* (22a/3) kelimesinde yer aldığı tespit edilmiştir.

34. Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliği olan yuvarlaklaşma hadisesi metinde sıkça görülmüştür. -GUl emir 2. şahıs eki, -UsAr gelecek zaman eki, -dU görülen geçmiş zaman eki, i- fiilinde görülen yuvarlaklaşma dikkat çekicidir.

35. Eski Anadolu Türkçesinde tam benzeşme örnekleri az bulunmakla birlikte metinde bazı örneklerde tespit edilmiştir.

36. Metinde isimden isim yapan eklerden +AgI ve +ArI eklerinin genelde yuvarlak şekli yer alsa da düz-dar şeklinin de bulunması, +cU ekinin daha çok düz-dar biçiminin kullanılmasına rağmen metinde yuvarlak biçiminin de yer alması, +dIn ekinin metinde hem yuvarlak hem düz-dar biçiminin yer alması, +kI ekinin hem +ḳI hem hem +ġI olarak kullanılması, +lU ve +sUz eklerinin bazen düz-dar biçiminin kullanılmış olması, aynı kelimeye hem -lIK hem -lUK eklerinin gelmesi metinde dikkat çekici diğer hususiyetlerdendir.

37. Metinde fiilden isim yapan eklerden işlek olmamakla birlikte -cAK, -dU, -ġUç, -IcU eklerinin varlığı tespit edilmiştir.

38. Metinde fiilden fiil yapan -dAr, -dUr ekleri Eski Anadolu sahasında nadir kullanılan eklerdendir. Eski Türkçeden gelen -GUr- eki, metinde sadece ir- fiilinde tespit edilmiştir.

39. Metinde -l ve -n ekleri Eski Anadolu Türkçesi döneminde düz yardımcı ünlü alıp yuvarlak ünlülü kelime tabanlarına eklenerek uyum bozukluğuna sebep olduğu görülmüştür. Metinde ise bu durum değişmiştir. Bu eklerin yuvarlak kelime tabanına yuvarlak, düz kelime tabanına düz gelerek düzlük-yuvarlaklık uyumuna doğru bir

eğilimde bulunduğu tespit edilmiştir. Fakat bazı kelimelerde bu ekler hem düz hem yuvarlak ünlü almıştır. Ayrıca -ş eki de Eski Anadolu Türkçesi döneminin ilk zamanlarında yalnızca düz ünlü alarak kullanılırken sonraki dönemlerinde bağlama ünlüsü yuvarlak geldiği görülmüştür. Metinde ekin bazen sadece yuvarlak bazen de hem yuvarlak hem düz ünlülü olarak geldiği, tam bir uyumun sağlanmadığı tespit edilmiştir.

40. Metinde ilgi hâli eki her zaman yuvarlak ünlülü kullanılsa da bazen +nIn şeklinin kullanıldığı görülmüştür.

41. Eski Türkçede belirtme hâli eki +nI olarak da kullanılırken Eski Anadolu Türkçesi döneminde bu ek her zaman +I şeklinde kullanılmıştır. Metinde +nı belirtme hâli tespit edilmiştir.

42. Eski Türkçede yönelme hâli eki +GA olarak kullanılırken Eski Anadolu Türkçesi döneminde bu ek her zaman +A şeklinde kullanılmış, +GA'lı tespit edilmiştir.

43. Eski Anadolu Türkçesi döneminde ayrılma hâli eki her zaman +DAn şeklinde kullanılmıştır. Metinde ekin +DIn şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

44. Metinde teklik 3. şahıs iyelik eki sadece bir yerde yuvarlak kullanılmıştır. Çokluk 1. şahıs iyelik eklerinden +(I)mUz şekli de kullanılmaktadır. Ayrıca çokluk 2. şahıs iyelik eklerinden +(I)ŋUz kullanılmışken aynı ekin düz-dar biçimi olan +(I)ŋIz da tespit edilmiştir.

45. Görülen geçmiş zaman ekininin metinde 3. teklik şahıslarda daima düz-dar olan ekin bazen yuvarlak şekillerine, 1. ve 2. teklik ve 3. çokluk şahıslarda yuvarlak olan ekin bazen düz-dar şekillerine rastlanılmaktadır.

46. Duyulan geçmiş zaman ekinin sadece iki örnekte yuvarlak kullanılmış olması dikkat çekicidir. Ayrıca metinde -Up durur yapısı dikkat çeken bir diğer husustur. -Up zarf-fiil ekiyle durur yardımcı fiilinin birlikte kullanılmasıyla meydana gelen bu yapı, duyulan geçmiş zamanı ifade etmektedir. Ayrıca metinde teklik 3. şahısta -mAdUK ol- yapısının duyulan geçmiş zamanı ifade ettiği de tespit edilmiştir.

47. Metinde geniş zaman ekinin ünlüsü düz-dar şekliyle de tespit edilmiştir. Ayrıca yeterlilik ifadesinde geniş zamanın olumsuzu dar ünlülü şekliyle -ımaz olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

48. Metinde gelecek zaman eki hem şeklen hem sayı olarak çeşitlilik göstermektedir. -IsAr gelecek zaman ekinin bazı örneklerde -UsAr şeklinde yazıldığı, bazen gelecek zaman fonksiyonunda kullanılmış olan -AsI ekinin -AsU şeklinde yazıldığı, -Ar ekinin bazen gelecek zaman işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

49. Metinde teklik 2. şahıs emir eki genel olarak -ġıl ve -gil şeklinde kullanılmaktadır, bazen ekin yuvarlak biçimlerine de rastlanılmaktadır. Aynı zamanda metinde emir ekinin -ḳıl şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Çokluk 2. şahıs emir eki daha çok -(U)ŋUz, -(U)ŋ şeklinde kullanılmıştır fakat bu ekin düz-dar şekillerine de rastlanılmaktadır. Aynı zamanda bu ekin hem düz-dar hem nun ile yazıldığı yerler tespit edilmiştir.

50. Metinde genel olarak teklik 2. şahıs şart eki -sAŋ şeklinde olan ekin -sAn olarak kullanıldığı da tespit edilmiştir.

51. Metinde yeterlilik kipinin olumsuzu yapılırken bazı örneklerde düz-dar ünlünün kullanıldığı tespit edilmiştir.

52. Zarf-fiil eklerinden -IcAK, -IncA ve -dIsA eklerinin daima düz-dar biçimleri kullanılmasına rağmen metinde yuvarlak biçimleri de tespit edilmiştir. Daima yuvarlak kullanılan -Up, -UbAn eklerinin de düz-dar kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca metinde -*duḳuŋca* zarf-fiil eki sadece bir örnekte tespit edilmiştir.

53. Metinde her zaman -mAKlIK şeklinde kullanılan isim-fiil eki metinde sadece bir yerde -meklük şeklinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

54. Metinde –AsI gelecek zaman sıfat-fiil ekinin -AsU şeklinde de kullanılması, -dAç gelecek zaman sıfat-fiil ekinin varlığı, -An olarak kullanılan sıfat-fiil ekinin -gAn olarak kullanılması, -mUş geçmiş zaman sıfat-fiil ekinin hem düz hem yuvarlak şekilde tespiti dikkar çekicidir.

→ İnceleme kısmına dâhil etmediğimiz ama değinmekte fayda gördüğümüz diğer hususiyetler de şunlardır:

55. Metinde "için" kelimesi her zaman "içün" şeklinde kullanılırken sadece iki yerde "üçün" şekline rastlanılmıştır. dün-üçün (94b/3), ‘izzetin-üçün (280a/14).

56. Metinde göçüşme örneklerine rastlamak mümkündür:

ağır- (81b/3) / ağrı- (272b/5) ‘rahatsız edici ağrı oluşmak’

57. Bildirme ekinin metinde bir kelimede ayrı yazıldığı görülmüştür.

melekü'l-mevt-em (282b/1)

58. Metinde uyumsuzluk örneği olarak ayrıl- fiilinden sonra gelen -dük eki dikkat çekicidir:

ayrıldük (103a/11)

59. Metinde bazı fiillerin son hecelerinde daralma olduğu görülmüştür. Aynı fiil hem geniş hem dar hâliyle kullanılmaktadır:

esirgeye (279bb/12) / esirgiye (259b/9)

60. Metinde *göre* edatının *-den göre* şeklinde kullanıldığı bir yer tespit edilmektedir:

velikin Taŋrı ʻazze ve celle bir yazuḳluyı yarlıġamaḳ yėgrek sever biŋ biŋ ṭāʻatlüye ¤evāb vėrmekden göre nişe anuŋ-çun kim muṭmʻlere müzd… (220a/3-4)

61. Metinde *-lü...-lü* ekinin *ve* anlamında kullanıldığı görülmektedir:

Gönŋül ḳoduḳ ṭapuŋuzda ṭapu ḳılsun dėyü size

Dutarsa Taŋrı ḥükmi sizlü bizlü aramuzda (103a/12-13)

KAYNAKÇA

ACAR, Şinasi, "Türkçe Okuma Yazma Öğrenmek Açısından Arap ve Latin Alfabelerinin Karşılaştırılması", *Osmanlı Bilimi Araştırmaları,* XV/2, s. 99-112, 2014.

ALTAYLI, Seyfettin, *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü*, MEB Yay., İstanbul, 1994.

ARAT, Reşit Rahmeti, "Anadolu Yazı Dilinin Tarihi İnkişafına Dâir" *V. Türk Tarihi Kongresi, Makaleler,* C.1., TKAE Yay., Ankara, 1987.

ARGUNŞAH, Mustafa, *Tuhfe-i Murâdî*, İnceleme-Metin-Dizin, TDK Yay., Ankara, 1999.

ARGUNŞAH, Mustafa, SAĞOL YÜKSEKKAYA, Gülden, *Karahanlıca, Harezmce, Kıpçakça Dersleri*, Kesit Yay., İstanbul, 2012.

ARGUNŞAH, Mustafa, *Çağatay Türkçesi*, Kesit Yay., İstanbul, 2014.

ARGUNŞAH, Mustafa; GÜNER, Galip, *Codex Cumanicus,* Kesit Yay., (CCI, CCII), İstanbul, 2015.

ATA, Aysu, *Harezm – Altın Ordu Türkçesi,* Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 36, İstanbul, 2002.

AYVERDİ, İlhan, *Kubbealtı Lugatı-Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İş Bankası Yay., İstanbul, 2006.

BANGUOĞLU, Tahsin, "Oğuz Lehçesi Üzerine", *TDAY Belleten*, TDK Yay., s.23-47, Ankara, 1960.

BANGUOĞLU, Tahsin, "Oğuzlar ve Oğuzeli Üzerine" (Kâşgâri"den Notlar II) *TDAY Belleten* 1959, TDK Yayınları, Ankara, 1988.

BİLGİN, A. Azmi, "Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Karışık Dil Unsurları Taşıyan Eserler ve Dil Özellikleri", *Türk Dünyası Araştırmaları 69*, s. 63-76, 1990.

BULUÇ, Saadettin, "Behçetü'l-Hadâ'ik fî Mev'izeti'l-Halâ'ik'ten Derlenmiş Koşuklar", *TDAY Belleten* 1963, s. 151-197, 1964.

BULUÇ, Saadettin, "Behçetü'l-Hadâ'ik fî Mev'izeti'l-Halâ'ik'ten Örnekler", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S.VII, s.17-44, 1956.

BULUÇ, Saadettin, "Eski Bir Türk Dili Yadigârı Behçetü'l-Hadâ'ik fî Mev'izeti'l-Halâ'ik", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S. VI, s.119-131, 1955.

BURAN, Ahmet "Konuşma Dili Yazı Dili İlişkileri ve Derleme Faaliyetleri", Türkbilig, s. 97-104, Ankara, 2002.

Büyük Türkçe Sözlük, TDK Genel Ağ, (Erişim Adresi) http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts

CAFEROĞLU, Ahmet, *Türk Dili Tarihi*, Enderun Yay., İstanbul, 1988.

CAFEROĞLU, Ahmet, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Enderun Yay., İstanbul, 1993.

CANPOLAT, Mustafa, "Behçetü'l-Hadâ'ik Üzerine", *Beläk Bitig: Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Gebursta,*. haz. Marcel Erdal, Semih Tezcan. Wiesbaden: Otto Harrosowitz. 51-66, 1995.

CANPOLAT, Mustafa, "Behçetü'l-Hadâ'ik'in Dili Üzerine", *TDAY Belleten* 1967, TDK Yay., s. 165-175, Ankara, 1968.

CANPOLAT, Mustafa, *Behçetü'l-hadâ'ik fî mev'izeti'l-halâ'ik İncelemesi,* Mezuniyet Tezi. İstanbul Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü. no. 532., 1960.

CANPOLAT, Mustafa, "Arap Yazılı Türk Alfabesinin Gelişmesi" Harf Devriminin 50. Yılı Sempozyumu, TTK Yay., s. 49-55, Ankara 1981.

ÇAĞBAYIR, Yaşar, *Ötüken Türkçe Sözlük*, Ötüken Yay., İstanbul, 2017.

CLAUSON, Sir G., *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford, Clarendon Press, 1972.

COŞAN, Esat, "Behçetü'l-hadâ'ik'in Yeni Bir Nüshası", *A.Ü.İ.F. Dergisi XII*, s. 159-161, 1964.

Derleme Sözlüğü (Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü), TDK Genel Ağ, (Erişim Adresi) http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts

Derleme Sözlüğü, TDK Yay., Ankara, 2009.

DEVELİ, Hayati "Eski Türkiye Türkçesi Ağızlarının Sınıflandırılmasında Morfolojik Esaslar", *Türkbilig Türkoloji Araştırmalar Dergisi,* s. 117-124, Ankara, 2002.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Yay., Ankara, 2007.

DİLÇİN, Cem*, Yeni Tarama Sözlüğü,* TDK Yay., Ankara, 1983.

Dini Terimler Sözlüğü, (Erişim Adresi) http://www.mehmetsurmeli.com/images/stories/dokumanlar/dini-terimler-sozlugu.pdf

ECKMANN, Janos, *Çağatayca El Kitabı*, (çev. Günay Karaağaç), İstanbul, 2012.

EKŞİOĞLU, Serap, "Şeyhî Divanı'ndaki Arkaik Sözcükler", *Akademik Sosyal Araştırmalar*

Dergisi, Yıl: 3, S 15, s. 378-387, 2015.

ERASLAN, Kemal, *Eski Uygur Türkçesi Grameri*, TDK Yay., Ankara, 2012.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, *Kutadgu Bilig Grameri -Fiil-*, Gazi Eğitim Fakültesi Yay., Ankara, 1984.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, AKKOYUNLU, Ziyat, *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk (Giriş - Metin - Çeviri - Notlar - Dizin),* TDK Yay., Ankara, 2014.

ERDEM, Mehmet Dursun, "Ağızlardan Etkilenme Derecelerine Göre Osmanlı ve Eski Anadolu Türkçesi Metinleri ve Bu Metinlerin Diline Kaynaklık Eden Ağızlar", *İlmi Araştırmalar*, S. 22, s. 83-110, 2006.

EREN, Hasan, *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Bizim Büro Yay., Ankara, 1999.

ERGİN, Muharrem, "Bursa Kitaplıklarındaki Türkçe Yazmalar Arasında", *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi IV(1-2),* s. 107-132, 1950.

ERKAN, Mustafa, "Behçetü'l-Hadâik". *İslam Ansiklopedisi,* C. V. Ankara, Diyanet Vakfı Yay. 346-348, 1992.

ERTAYLAN, İsmail Hikmet "VII. h. /XIII m. Asra Ait Çok Değerli Bir Türk Dili Yadigârı, Behçetül-Hadâik fî mev'izeti'l-Halâik", *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi III*, s. 275-277, 1949.

Evliyâlar Ansiklopedisi, Türkiye Gazetesi Yay., C.12, İstanbul, 1992.

GABAIN A. Von., *Eski Türkçenin Grameri* (çev. Mehmet Akalın), TDK Yay., Ankara, 2000.

GRÖNBECH, K., *Türkçenin Yapısı,* (çev. Mehmet Akalın), TDK Yay., Ankara, 1995.

GÜLENSOY, Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü,* C.2, TDK Yay., Ankara, 2007.

GÜLSEVİN Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yay., Ankara, 2011.

GÜLSEVİN, Gürer, BOZ, Erdoğan, *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi Yay., 2. baskı, Ankara, 2010.

GÜLSEVİN, Gürer, "Arkaik-Periferik Kavramı ve Bu Kavramın Tarihî Batı Rumeli Türkçesi

Ağızlarının Tespitindeki Önemi", *The Journal of Academic Social Science Studies*, S. 32, s. 1-12, 2015.

Güncel Türkçe Sözlük, TDK Genel Ağ, (Erişim Adresi) (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts)

GÜNER, Galip, *Kıpçak Türkçesi Grameri*, Kesit Yay., İstanbul, 2013.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin, *Harezm Türkçesi ve Grameri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., Ankara, 1997.

HACIEMİNOĞLU, Necmettin, *Karahanlı Türkçesi Grameri*, TDK Yay., Ankara, 2008.

HAYWOOD, John A., *Arabic Lexicography*, Kebikeç, S. 6, s.109-245, 1998.

HENGİRMEN, Mehmet, *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Engin Yay., Ankara, 2009.

İNAN, Abdulkadir, "Karışık Lehçelerle Yazılan Türkçe Eserler (XV-XVI. Yüzyıllar"

Makaleler ve İncelemeler II, s.36-38, TDK Yay., Ankara, 1991.

KARAAĞAÇ, Günay, Türkçe Verintiler Sözlüğü, TDK Yay., Ankara, 2008.

KARAHAN, Leyla "Eski Anadolu Türkçesinin Kuruluşunda Yazı Dili-Ağız ilişkisi", *25-29.09. 2000* Çeşme *4. Uluslar* Arası *Türk Dil* Kurultayı *Bildirileri*, Çeşme, 2000.

KARAMANLIOĞLU, Ali Fehmi, *Kıpçak Türkçesi Grameri*, TDK Yay., Ankara, 1994.

Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1991.

KAYA, Ceval, *Uygurca Altun Yaruk Giriş- Metin-Dizin*, TDK Yay., Ankara, 1994.

KURBAN, İklil, *Yeni Uygur Türkçesi Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara, 1995.

KÜÇÜK, Serhat, "Şeyyad Hamza'nın Yûsuf u Zeliha'sındaki Arkaik Unsurlar" *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]* 52, Erzurum, s. 1-25, 2014.

KOÇ, Mustafa, "Anadolu'da İlk Türkçe Telif Eser", *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 57, s.159-174, 2011.

KOÇ, Kenan, Ayabek BAYNIYAZOV, Vehbi BAŞKAPAN, *Kazak Türkçesi-Türkiye Türkçesi Sözlüğü*, Akçağ Yay., Ankara, 2003.

KORKMAZ, Zeynep, *Sadru'd-din Şeyhoğlu Marzubān-nāme Tercümesi (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yay. 219, Ankara, 1973.

KORKMAZ, Zeynep, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara, 1992.

KORKMAZ, Zeynep, "Eski Anadolu Türkçesi Üzerindeki Çalışmaların Bugünkü Durumu ve

Karşılaştığı Sorunlar" *Türkoloji Dergisi*, c. VIII., Ankara, 1977.

KORKMAZ, Zeynep, "Eski Bir Kudurî Çevirisi", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I* , TDK Yay., s. 355- 359, Ankara, 1995.

KORKMAZ, Zeynep, "Eski Türk Yazı Dilinden Yeni Yazı Dillerine Geçiş Devri Özellikleri" *TDAY Belleten* 1991, Ankara, 1994.

KORKMAZ, Zeynep, "Selçuklular Çağı Türkçesinin Genel Yapısı", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I*, TDK Yay., s.274-286, Ankara, 1995.

KORKMAZ, Zeynep, "XI-XIII. Yüzyıllar Arası Oğuzca" *TDAY Belleten* 1973-74 TDK Yay., Ankara, 1974.

KORKMAZ, Zeynep, Eski Anadolu Türkçesin İmla Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar", s. 247-269, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I*, TDK Yay., Ankara, 1995.

KORKMAZ, Zeynep, *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Tarihi Gelişimi,* TDK Yay., Ankara, 2013.

KURUOĞLU, Hidayet, *Kısas-ı Kur'ân (1a-84b varakları arası) İnceleme - Metin - Dizin*, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012.

MANSUROĞLU, Mecdud, "Eski Osmanlıca" *Tarihi Türk Şiveleri*, (çev. M. Akalın) TKAE Yay., s. 247-276, Ankara, 1988.

MÜTERCİM ÂSIM EFENDİ, *Burhân-ı Katı*, (Haz. Mürsel Öztürk, Derya Örs), TDK Yay., Ankara, 2009.

OLGUN, İbrahim, DRAHŞAN, Cemşit, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Elhan Kitapevi, Ankara, 1984.

ÖLMEZ, Mehmet, "Çağatayca'da Eskicil Öğeler Üzerine", *Mustafa Canpolat Armağanı*, s.

135-142, Ankara, 2003.

ÖNER, Mustafa, *Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara, 2009.

ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi,

İstanbul, 2000.

ÖZÖN, Mustafa Nihat, *Büyük Osmanlıca- Türkçe Sözlük*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1959.

Redhouse Sözlüğü, *Türkçe-Osmanlıca-İngilizce*, SEV Matbaacılık ve Yay., İstanbul, 1997.

SAMİ, Şemseddin, *Kâmûsu'l-A'lâm*, İstanbul, 1996.

SAMİ, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul, 1985.

SARI, Mevlüt, *El-Mevârid- Arapça – Türkçe Lûgat*, İpek Yay, İstanbul, 1982.

SHAW, Robert Barkley, *Kâşgar ve Yarkend Ağzı Sözlüğü*, (çev. Fikret Yıldırım), TDK Yay., Ankara, 2014.

STEİNGASS, F., Persian – English Dictionary, Çağrı Yay., İstanbul, 2005.

Tarama Sözlüğü, TDK Yay., Ankara, 1995.

TDK, *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, 3. baskı, Ankara, 2009.

TEKİN, Şinasi, "1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dili Tarihinde Olga-Bolga Sorunu", *TDAY Belleten*, s.59-157, 1974.

TEKİN, Talât, *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 13, Ankara, 1995.

TEKİN, Talat, *Orhon Türkçesi Grameri*, Türk Dilleri Araştırma Dizisi: 9, Sanat Kitabevi, İstanbul, 2003.

TEZCAN, Semih, *Süheyl ü Nev-bahār Üzerine Notlar*, TDA Dizisi 6, Simurg Yay., Ankara, 1994.

TULUM, Mertol, *Tarihî Metin Çalışmalarında Usul, Menâkıbu'l- Kudsiyye Üzerine Bir Deneme*, Deniz Kitabevi, İstanbul, 2000.

TULUM, Mertol, 17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı, TDK Yay., Ankara, 2011.

TURAN, Fikret, *Eski Oğuzca Sözlük: Bahşayiş Lügati*, Bay Yay., İstanbul, 2001.

TÜRK, Vahit vd., *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, Kesit Yay., İstanbul, 2011.

Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*, 11. baskı, Ankara, 2011.

TOPARLI, Recep, *Ahmet Vefik Paşa: Lehce-i Osmânî,* TDK Yay., Ankara, 2000.

TOPARLI, Recep-VURAL, Hanifi-KARAATLI, Recep, *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara, 2007.

ÜNLÜ, Suat, *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*, Eğitim Kitabevi Yay., Konya, 2013.

ÜŞENMEZ, Emek, *Eski Anadolu Türkçesinde Arkaik (Eski) Öğeler*, Akademik Kitaplar, İstanbul, 2014.

VARDAR, Berke, *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yabancı Dil Yay., İstanbul, 2007.

YELTEN, Muhammed, *Şirvanlı Mahmut Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi (Giriş-İncelemeMetin-Sözlük)*, TDK Yay., Ankara 1998.

YÜCE, Nuri, *Oğuzca,* Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 33, s.323-325, Ankara, 2007.

ZEYNALOV, Ferhat, *Türk Lehçelerinin Karşılaştırmalı Dilbilgisi*, Cem Yay., İstanbul, 1993.

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı: Melike SOMUNCU

Doğum Yeri ve Tarihi: Ağrı – 01.10.1988

Yabancı Dili: İngilizce- 72.50 (KPDS), 70 (ÜDS)

Ana Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Bilim dalı: Yeni Türk Dili

İletişim Bilgileri

Adres: Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü, Talas / Kayseri

İş tel: 0352 2076666 – 33556

Cep tel: 0542 671 92 40

El-mek: melikeucar@erciyes.edu.tr / ucarmelike85@gmail.com

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lisans: Süleyman Demirel Üniversitesi (2007-2011)

Yüksek Lisans: "Türkçede Emir Kipinin İşlevleri" Danışman: Prof. Dr. Mustafa Argunşah, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (2012-2014)

Doktora: Behçetü'l-Hadâyık (Karşılaştırmalı Oğuzca Metin, Gramer, Sözlük) (2014-2018)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl: Siirt Üniversitesi (2012)

Erciyes Üniversitesi (2012-2018)

YAYIMLANAN ULULARARASI MAKALELER (ALAN İNDEKSLERİNDE TARANMIŞ)

-2013-

1. Uçar M., "Argunşah, Mustafa (2013), Çağatay Türkçesi, İstanbul:Kesit Yayınları,S.381", *GAZİ TÜRKİYAT*, no.2013/13, Güz, s.246-249, 2013**.**
2. Uçar M., "Anadolu Ağızlarında Kadının Söz Varlığına Dair Bir Tasnif Denemesi", *TURKISH STUDIES*, s. 2465-2485, 2013.

3. Uçar M., "Güner, Galip, Kıpçak Türkçesi Grameri, Kesit Yayınları, İstanbul, 2013, 371 S.", *DİL ARAŞTIRMALARI,* s. 297-301, 2013.

2014

4. Uçar M., "Karahan, Akartürk (2013), Dîvânu Lugati't-Türk'e Göre XI. Yüzyıl Türk Lehçe Bilgisi, TDK Yay., Ankara. ", *İSTANBUL TÜRKİYAT MECMUASI*, vol.24, s.285-290, 2014.
5. Uçar M., "A. Melek Özyetgin'in "İslam Öncesi Uygurlarda Toprak Hukuku" Adli Eserine Dair", *ULUSLARARASI TÜRKÇE EDEBİYAT KÜLTÜR EĞİTİM DERGİSİ,* s.318-331, 2014.

2015

6. Uçar M., "Emretmeyen -GIl Eki", *TURKISH STUDIES*, s.2053-2078, 2015.
7. Uçar M., "Codex Cumanicus", *DİL ARAŞTIRMALARI,* s.290-295, 2015.
8. Uçar M., "Yrd. Doç. Dr. Hacer Tokyürek'in Altun Yaruk Sudur IV. Tegzinç Adli Eseri Üzerine ", *ULUSLARARASI TÜRKÇE EDEBİYAT KÜLTÜR EĞİTİM DERGİSİ*, s.826-836, 2015.

2016

9. Argunşah, M., Uçar M. "Anadolu'da Yazılan İlk Eserlerden Aksaraylı Mahmud'un Kıssa-yı Yusuf Adlı Mesnevisi" *TÜRÜK DERGİSİ*, Uluslarası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi, S.7, s.1-14. 2016.
10. Uçar M., "Aç Bars Hikâyesinde Bütün, Hepsi, Tam Anlamlarına Gelen Kelimelerinin Eş Anlamlılık Dizilimi", *TÜRK BİLİG,* s.97-108, 2016/31.

SEMPOZYUMLARDA SUNULAN BİLDİRİLER

ULUSAL (YAYIMLANMIŞ BİLDİRİLER)

1. Uçar M., "Kim ve Ne Sorularıyla Oluşmuş Bazı Kalıp İfadelerde -sA Ekinin Sıfat-Fiil İşlevi Olabilir Mi?", *I. GENÇ AKADEMİSYENLER SEMPOZYUMU, **ANKARA, TÜRKIYE,*** 6-7 Kasım 2013, cilt.1, s.587-594.

ULUSLARARASI (YAYIMLANMIŞ BİLDİRİLER)

2. Uçar M., "Fiilden İsim Yapan Ek Mi? Sıfat-Fiil Eki Mi?", *6. DÜNYA DİLİ TÜRKÇE SEMPOZYUMU, **BURSA, TÜRKIYE,*** 4-7 Aralık 2013, S.1, s. 1-8**.**

3. Uçar M., "Kutadgu Bilig'de "yüksel-" Anlamlı Fiillerin Semantik İncelemesi", *7. ULUSLARARASI DÜNYA DİLİ TÜRKÇE, **ELAZIĞ, TÜRKIYE,*** 1-2 Kasım 2015, s.657-665.
4. Uçar M., "Karahanlı Türkçesinde eger fiil +sA [erti~ti] -GAtI/GAytI Yapısı", *X. BÜYÜK TÜRK DİLİ KURULTAYI, **SARAJEVO, BOSNA-HERSEK,*** 28 Eylül - 1 Kasım 2015, s.26-29.
5. Uçar M., "Kutadgu Bilig'de Tek Kullanımlı Kelimelerin Kavram Alanı", III. *ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU, **BAKÜ, AZERBAYCAN,*** 25 Nisan - 26 Mayıs 2016, S. 1, s.393-398.
6. Somuncu, M., "*ka'nın Kökeni Hakkında Bir İnceleme", *XII. ULUSLARARASI BÜYÜK TÜRK DİLİ KURULTAYI, **ROMANYA-BÜKREŞ,*** 25-28 Eylül, s.152-156.
7. Somuncu, M., "Behçetü'l Hadâyık'ta –Daç Eki ve Kullanımı, *II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU, **ALANYA**, **TÜRKİYE,*** 18-21 Mayıs, 2017, s.491-494.

ULUSLARARASI (YAYIMLANMAMIŞ BİLDİRİLER)

8. Somuncu, M., "Behçetü'l-Hadâyık'ın Oğuzcalaşmış İbrahim Efendi Nüshasında Arkaik (Eskicil) Unsurlar, *8. ULUSLARARASI TÜRK DİLİ KURULTAYI, **ANKARA**, **TÜRKİYE,*** 22-26 Mayıs, 2017.

KİTAP BÖLÜMLERİ

1. Uçar M., "Dîvânu Lugati't- Türk'ün Yeni Yayını Üzerine Bir Değerlendirme", *MUSTAFA ÖZTÜRK'E ARMAĞAN, ED., PROF.DR.MUSTAFA ARGUNŞAH, KESİT YAYINLARI,* s. 349-359, *KAYSERİ,* 2015.
2. Somuncu M., "Behçetü'l Hadâik Eserinin Berlin Nüshası" *VEFATININ 20. YILI MÜNASEBETİYLE PROF. DR. NECMEDDİN HACIEMİNOĞLU HATIRA KİTABI, TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAYINLARI,* s.461-469, *İSTANBUL*, 2017.

DİĞER YAYINLAR (röportaj)

1. Uçar M., "CODEX CUMANİCUS", (Prof. Dr. Mustafa Argunşah ile röportaj) Yeni Ufuklar Dergisi, s. 26-27, 2015.